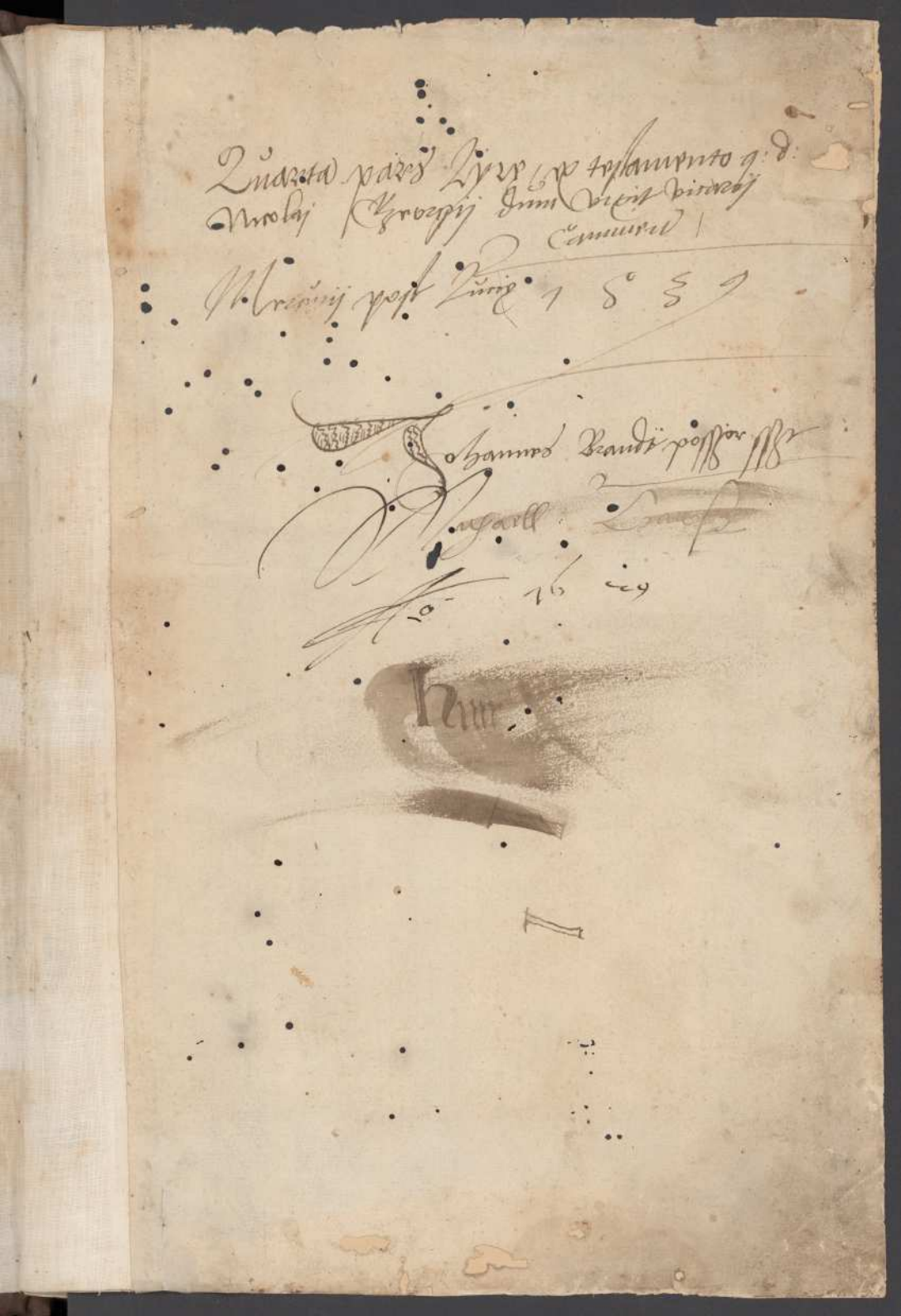
1539

X 35
4.
XV.4.
Cam. Imp. 4
Hain 3170
GW 4293

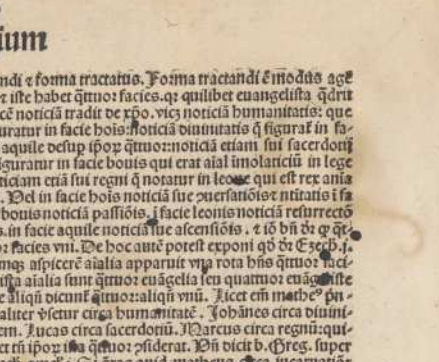

BIBLIOTEKA POMORSKA

Incipit postilla sup Matheū fratris Nicolai de lyra ordinis fratrum minoꝝ.

Quattuor facies vñt. Ezech. j. Fm q̄ scribit b. Greg. sup Ezech. j. pte omel. iij. Quia p facie vnusqsq; cognoscit recte p faciē noticia designat. Lex aūt seu doctrina euāgelica licet sit vna. q̄ ab vnigenito filio dei data. ꝛ ad vnū finē ordinata: vt videbit inferi9 tñ quadruplici noticia excellit ꝑ oēm aliā legē datā: humanaꝫ ꝛ diuinā. ꝛ ideo de ipa ante dr. Quattuor facies vñt. Ad cui9 euidentiā aduertendū q̄ cuiuslibet legis cōuenienter sunt statuꝝ date cōditores. Legis em ꝓpriū est vicia extirpare: moꝝs seu actus hoim ordinare. inducere ad felicitatem. ꝛ plane ac lucide tradere veritatē. In his aūt ḡuꝝ cōditoibus lex seu doctrina euāgelica excellit oēm aliā legē diuinā et humanā: vt ꝓbit discurrēdo p singula. pria igitur cōditor legis est q̄ debet vicia extirpare ad hoc em leges sunt date: vt ꝑ puara castigatio cohibere nō possit: metu penaꝝ q̄ legib9 infliguntur a malicijs retrahant. Propt ḡ dr apls. j. ad Thi. j. ca. Lex iusto nō est posita ꝫ iniustis ꝛ nō subditis. impijs ꝛ pctōibus scelleratis ꝛ pfanatis. pricidis et matricidis homicidis ꝛ fornicarijs: masculorū cōcubitoꝝ9: plagiarijs: mēdacib9. ꝛ periurꝭ. ꝛ si q̄d aliō sane doctrine aduersat. Jn hac aūt extirpatōne vicioꝝ lex humana inuenit defectiua. q̄ nō pōt phibere oia mala. Cuius rō est. q̄: lex cōitati. pponit obseruāda. in cōmunitate. aūt pauci inueniunt virtuosi ꝛ ꝑfecti. ꝛ plures imperfecti ꝛ defectuosi. ꝛ ideo sicut pueris aliq̄ ꝑmittūtur q̄ nō ꝑmittrentur viris ꝑfectis ita in legibus q̄ cōitati seruāda imponunt: aliqua mala minora ꝑmittunt vt maiora euitentur. sicut lex ciuilis meretrices in ciuitatib9 ꝑmittit ne resp̄n. ꝓpter impfectionē multitudinis q̄ castitatē obseruare nō pōt: dissensiōib9 que ꝓpter libidinē insurgerēt: turbetur vñ dicit Aug. in li. de ordine. Aufer meretrices a ciuitate. ꝛ oia cōturbab libidinib9. Verūm ista mala q̄ bono modo auferre nō pōt: relinqt diuino iudicio puniēda. Vnō dicit Aug. j. de libero arbitrio. Lex ista q̄ regēdis ciuitatibus fert: multa ꝓcedit atq; ipunita relinqt: q̄ diuinā ꝓuidentiā vindicant. Sitr lex mosaica diuina9 data aliq̄ mala ꝑmittit: sicut ꝑmisit dare libellū repudij. vt hr Deutr. xxiij. Ne viri vxores interficerēt: ꝛ tradere ad vsurā extraneis: ne frēs. ꝓpius ḡuarēt. vt hr Deutr. xxiij. Cui9 rō fuit. q̄: lex illa fuit data ꝑplo rudi: dure ceruicis ꝛ impfecto. ideo fuit eis ꝑmissa aliq̄ mala minora vt euitent maiora. ꝓpter q̄ saluator Matth. xix. dicit iudeis de ꝑmissione libelli repudij. Ad duriciā cordis vr̄i ꝑmisit vobis dimittere vxores vras. Sic igit ptz q̄ taz lex hūana ḡ mosaica ꝑmittit aliq̄ mala: ꝛ sic ōnū ad hoc est impfecta: sed lex euāgelica nullū malū ꝑmittit tanq̄ ꝑfectissima: ꝫ oia excludit ꝛ puniēda ꝓdicit. ꝓpter q̄ legislator euāgelicꝰ iesus xp̄s dicit Matth. xij. Dico aūt vobis q̄ de oi verbo ocioso q̄ locuti fuerint hoies sup terrā reddēt rōez in die iudicij. si de omni verbo ocioso: multomagis de nociuo: ꝛ si de vbo multomagis de facto. ꝛ sic ptz ꝑmuz vicz q̄ lex euāgelica ꝑcellit oēm aliam legē in extirpatiōe maloꝝ. secūdo ad legē trinet mores seu actus hūanos ad bonū ordinare. vñ dicit ꝑbs. ij. ethi. Intentio cuiuslibet legislatoris est ciues facere bonos. Jn hoc quoq; inuenit lex hūana defectiua. q̄: hō non pōt de secretis cordiū iudicare. et ideo nō pōt lex humana nisi de actib9 exterioribus ordinare. vñ dicit. j. Reg. xvj. ca. Homo videt ea q̄ patēt. de9 aūt intuet cor. ꝛ ideo ad legē diuinā solam trinent actus interiores ordinate. Sed ꝛ lex mosaica inuenit hoc defectiua. ꝓpter q̄ dicitur a doctoribus antiq̄s ꝛ ꝓbis quod ꝑmissum ꝑhibebat manū nō aim. et habet in glo. sup epl̄as ad Phlip. iij. Qd̄ dupliciter pōt intelligi. vno mō erronee. et sic intelligebant doctores iudeoꝝ dicētes volutatē mālā nō esse pctm nisi aliquo mō exeat in actū: vt̄s p Josephū. xiij li. antiquitatū. Et q̄si arguebat ꝓra eos q̄ scriptū e Exo. xx. Nō ḡpisces vxorē ꝓximi tui. Ꝛndebant sic: q̄ hoc ꝑcepto nō ꝑhibetur concupiscētia interior: ꝫ manifestatio exterior. q. d. Nō cōcupisces. i. signa concupiscētie nō facies: vt amplexus ꝛ oscula vel sim̄lia. Sed ꝫ manifeste ꝑz falsum. q̄: actus exterior nō habet malicia vel bonitatem moralē: nisi in ꝗtū ꝓcedit ab actu interiori. i. q̄ pctm inest volūtarij: q̄ si nō sit voluntarij nō est pe ccatū. Alio mō intelligit ꝓdictū verbū sc̄z q̄ lex vetus ꝓhibebat manū nō aim: sane ꝛ bñ vicz q̄ lex vet9 in paucis ꝓhibebat aim seu ꝓcupiam interiorē. vicz in vicio mechie ꝛ auaritie tm. ꝛ adhuc licet ꝓhiberet in illis ꝓcupias: nō tñ trangressoribus inﬂigebat aliquā penā. ꝛ ideo in talibus inuenitur impfecta. Lex aūt euāgelica tanq̄ ꝑfectissima ḡnaliter ꝓhibet ꝓcupiam malā. ꝛ cōcupiscēti9 indicit penā inﬂigendā. ꝓpter q̄ saluator Matth. v. dicit. Audistis q̄ dictū est antiq̄s. Nō occides: qui aūt occiderit re9 erit in dicio. Ego aūt dico vob. q̄: ois qui irascit fratri suo: reus erit in dicio. ꝛ eodē mō dicit in alijs ꝓceptis. Ex quo ꝑz q̄ lex euāge ica nō solū ordinat actus exteriores. ꝫ generaliter act9 interiores. ꝛ sic ptz scōs. Tercio dico q̄ ad legē ptinet ad felicitatē hoies inducere. Verū tñ lex humana nō inducit nisi ad felicitatē politicā q̄ est tranq̄llus ꝛ pacificus status ciuitatis in vita ista mortali. Nō aūt fm ūm tellectū qui est ꝑs ꝓncipalior hois imortalis est: vt dicit. ꝛ. ethi. ꝛ ideo optreat aliā felicitatē ex vitā istaꝫ assignare. ad hāc aūt lex diuina ordinat. qō nō pōt facere lex humana p hoc em necessitas sacre doctrine ab omnib9 docib9 assignat. q̄: hō ad quādā beatitudinē supnaturalē ordinatur. ad quā q̄ legē sibi diuinitus reuelatā dirigit. Verūm ꝛ in hoc lex mosaica inuenit defectiua. q̄: brittudo supnaturalis nō habei nisi ꝑ grām: fm q̄ dr Exo. vj. Gratia dei vita eterna. hāc aūt grām lex mosaica nō dabat: ꝫ tm ad ipam disponebat. ꝓpter hoc dr ad Heb. vij. Nihil ad ꝑfectū adduxit lex. sed hāc ꝑfectionē a xp̄o dādā expectabat. fm qō scribit Joh. j. Lex ꝑ moysen data est: gra ꝛ veritas ꝑ iesum xp̄m facta e. ꝓpter qō saluator in ꝓncipio euāgelice legis dicit. Mat. iij. Penitentiaꝫ agite appropinqbit em regnū celoꝝ. ꝛ sic ptz tertiū. Quarto ad legē ptinet veritatē plane ac lucide tradere. Cuius rō est. q̄: lex ꝓponitur multitudini intelligēda ꝛ seruāda. in multitudine aūt plures sunt deficientes ingenio. ꝛ pauci subtiles ꝛ ingeniosi: ꝓpter qō lex q̄ multitudini ꝓponit debet veritatē lucide ac plane tradere. Jn hoc aūt inuenit lex hūana defectiua. q̄: ibi inueniūtur multe obscuritates ꝛ perplexitates. qō ptz ꝓpter legū multitudinē ac varietatem ꝛ mutatiōem: ꝛ aliquarū abrogatiōem vt ptz intuenti iura ciuilia ꝛ canonica. Sitr in hoc deficit lex mosaica. q̄a in velaminibus ꝛ figuris tradit veritatē de agibilibus ꝛ credendis. In cuius figura moyses velata facie loquebatur ad populū: vt habet Exo. xxiij. ꝓpter qō dicit Apl̄us. j. Coꝝ. x. Omnia in figura cōtingebant illis. sed lex euāgelica in hoc inuenitur ꝑfecta. q̄: veritas que in vetere testō in figuris latebat occulta: ꝑ euidētiam facti facta est manifesta. In cuius signū in passione dñi quando mysteria noue legis fuerunt impleta velum tēpli scissum e in duo media. Luce. xxiij. ꝓpter qō dicit saluator. Joh. xvj. Venit hora cum iam non in ꝓuerbijs loquar vobis. sed palam de patre annūciabo vobis. ꝛ sequitur. Dicit ei discipuli. Ecce nūc palam loqueris ꝛ ꝓuerbiū nullū dicis. e sic patet quartū vicz q̄ lex euangelica excedit oēm aliam legez in tradēdo plane ac lucide veritatē. De his quattuor ꝓdictis dicit ps. xviij. Lex dñi. i. lex euangelica q̄ e dñi iesu xp̄i. Immaculata: q̄ nullū viciū ꝑmittit. Cōuertēs aias. q̄: actus interiores anime ꝑfecte ordinat ꝛ disponit. Testimoniū dñi fidele. q̄: ad felicitatē ꝑmissam efficacit inducit. Sapientia ꝑstans pusillis. q̄: veritatē capabilez oibus lucide tradit. Igitur sicut patet ex ꝓdictis: lex euāgelica oēm aliam legē excellit in noticia ḡduplici. iō cōuenienter dicit de ipa verbū assumptuꝫ. Quattuor facies vñt. q̄: ꝑ faciem noticia designatur. Ad cuius verbi vlteriorem intellectū sciendū q̄ in vbo ꝓpositio habet quartū ordē causē inducis euāgelice doctrine. videlz causa effectiua

principalis.subiectiua seu materialis.finalis ꝛ formalis. Tres aũt ꝓme cause coincidũt in idem numero:vt plebit ꝛõ notak in hoc noie vni. C ã aũt formalis sub facie q̃druplici cõ ỽr.Quattuor facies. Ad euidentiã aũt̃ primi aduertendũ q̃ xp̃us siue deus incarnat̃ qõ idẽ est.q: xp̃s est nomẽ suppositiũ duplici natura:diuina ỽicz ꝛ humana. ꝛ̃e est cã efficies huiꝰ euãgelice doctrine. Huiꝰ rõ est. q: i oibus artibus ỽidemus q̃ architector p mistros disponit mãm.ℏ p seipm introducit formã:sicut carpẽtator p mĩ stros facit lignoꝝ dolationẽ.sed p seipm ipius domus ỽenuis ꝓpaginationẽ:vt habek.j.metb. Lex aũt uerus fuit dispositio ad nouã: ꝓpter qõ ỽr.ad Gall.iij. Lex pedagogus noster fuit in xp̃o.ꝛ tõ licet ỽrtuꝰ testiõ sit a deo datũ tamẽ uerus testiõ fuit datũ ab ipo mediãtibus angelis.vt habek expresse Act. vij. vbi ỽr de moyse. Hic est q̃ fuit in ecclesia in solitudine cũ angelo qui loquebat ei i mõte syna et cũ patribus uestris q̃ accepit ỽba ỽite dare ỽobis: q: tũ ille angelus in ꝑsona dei loquebat moysi.ideo aliq̃n noiak angelus:aliq̃n dñs.Fm q̃ dicit b.Greg.j.moza. Et q̃ patz q̃ uerus testiõ dedit dñs ꝓ misteriũ angeloꝝ. vij. Secũ. vij. post ỽba ꝓmissa dicit iudeis. ℏ accepistis legẽ in dispositione angeloꝝ ꝛ nõ custodistis.sed nouũ testiõ dedit dñs ꝓ seipm incarnatũ. ꝓpter qõ ang.in lib.de sermone dñi exponẽs illud Matb.v. Et aperiẽs os suũ ꝛc.dicit. Tũc aperuit os suũ qui in lege ueteri apiebat ora ꝓphar̃. Hoc ẽ qõ dicit aplꝰ ad Heb.j. Multipharie multisq̃ modis olim deus loquẽs ꝑtibus in ꝓphis:nouissime diebus istis locutus est nobis in filio ꝛc. Patet igit q̃ xp̃s ẽ causa effectiua hui⁹ euãgelice doctrine.silr ipe est cã ꝟbiectiua seu materialis. Ad cuius euidẽtiã sciendũ q̃ idẽ est ꝟbiectũ totꝰ scie ꝛ pties.ℏ alia tũ rõne.q: sub rõne ỽri est ꝟbiectũ totius scie.ℏ rõne aũt determinata ꝛ ꝓticulari ẽ ꝟbiectũ in parte sicut ptz in ꝓphia nãli ỽbi corpus mobile ỽrter est ꝟbiectum:corpus aũt mobile aiatũ in li.de aia est ꝟbiectũ ꝛ in libris sequẽtibus ad ipm:ita silr illud q̃ est ꝟbiectũ in tota sacra scriptura ℏ rõne generali debet assignari ꝓ ꝟbiecto in ꝓte ipius sub rõne determinata ꝛ spali. De ꝟbiecto aũt theologie duplex est opinio.vna q̃ xp̃us est ibi subiectũ ℏ rõne generali.ꝛ fm hoc dom̃ esset q̃ xp̃us ỽr ꝓmi⁹ est ꝟbiectũ in ỽeteri testamẽto. Et hoc manifeste patet ex ꝓcessu legis ꝛ ꝓphar̃:ỽr oẽs doctores dixerũt q̃ ỽetꝰ testiõ nõ est nisi dispositio ad xp̃m. Christus aũt ỽr ꝓprialiter exhibitus est ꝟbiectũ in nouo.vtz in ꝓcessu euangelistarũ ꝛ aplorꝝ. Alia est opinio de ꝟbiecto sacre scripture.s. q̃ deus sub rõne deitatis in cõi est ꝟbiectũ sacre scripture. ꝛ q̃ xp̃us sub rõne speciali est ꝟbiectũ legis euãgelice:videlicet deus inq̃ntũ incarnatus q̃ est idẽ q̃ xp̃us.et sic redit ad idẽ q̃ ꝓma opinione.s.q̃ xp̃us ẽ nomen suppositi in natura duplici scz hũana ꝛ diuina.ꝛ ꝓter hoc Matheus q̃ est ꝓmus in ordine euãgelistarꝝ inuitat euangelium suũ de xp̃o tanq̃ de ꝟbiecto dicẽs. Liber ḡnationis ihesu xp̃i ꝛc. Silr ꝛ alij euãgeliste nõ faciũt aliud nisi facta ꝛ doctrinã dñi nostri iesu xp̃i tradere. Ex quo ptz q̃ xp̃s est ꝟbiectũ. Tertio dico q̃ xp̃us est causa finalis hui⁹ doctrine. Ad cuius euidentiã ꝛsiderandũ: q̃ cuiuslibet scie duplex est finis.vnus intrinsecꝰ:ꝛ hic est cognitio ꝓprij ꝟbiecti. alius est finis extrinsecꝰ:ꝛ hic est felicitas ad quã ois ꝑfectio humana aliq̃liter ordinat:sic i ꝓposito euãgelice doctrine duplex est finis.vnus intrinsecꝰ q̃ est cognitio ipsiꝰ xp̃i enigmatica q̃ est p fidẽ:ꝛ habetur in ỽia.alius est finis extrinsecꝰ qui ẽ cognitio eiꝰ clara ꝑ aptam ỽisionẽ:q̃ bẽ in patria.ꝛ hoc ẽ qõ ỽr Joh.xx. Hec aũt scripta sunt ỽt ꝛ credatis qm̃ ihesus est xp̃s filiꝰ dei.hic ẽ ꝓmus finis.sequitur Et ỽt credẽtes ỽitã habeatis in noie eius.hic ẽ ꝛcõs. Igit pater ex ꝓdictis q̃ xp̃us est cã efficiẽs mãlis ꝛ finalis hui⁹ doctrine euãgelice.ꝛ tõ iste tres cause ꝛcurrũt in vnũ nũero.ꝛ tõ bñ designant simul in hoc noie vni. ꝛ et hoc ꝑ̃ accipi qõ scribit.j. Joh.v. Hi tres vnũ sunt scz efficies ꝟbiectũ ꝛ finis. Secdo in ꝓbo ꝓposito tagit cã formalis sub facie q̃druplici cũ dicit. Quattuor facies ỽri. Ad cuiꝰ euidentiã ꝛsiderandũ q̃ duplex est forma tra-

candi ꝛ forma tractatus. Forma tractandi ẽ modus agẽdi.ꝛ iste habet q̃tuor: facies.q: quilibet euangelista q̃druplice noticiã tradit de xp̃o.vicz noticiã humanitatis: que figuratur in facie bouis:noticiã diuinitatis q̃ figurat in facie aquile desup ipoꝝ q̃tuor:noticiã etiam sui sacerdotij q̃ figurat̃ in facie bouis qui erat aial imolaticũ in lege noticiam etiã sui regni q̃ notat̃ in leone qui est rex anialiũ. Vel in facie bois noticiã sue ꝙersationis.ꝛ ntitatis i facie bouis noticiã passiõis. i facie leonis noticiã resurrectionis.in facie aquile noticia sue ascensiõis. ꝛ tõ bñ ỽr q̃ q̃tuor facies vni. De hoc aũt ꝑ potest exponi qõ ỽr Ezech.j. Cumq; aspicerẽ aialia apparuit vna rota bñs q̃tuor facies.ista aialia sunt q̃tuor euãgelia seu quatuor euãgeliste que aliq̃ dicunt q̃tuor:aliq̃n vnũ. Licet eñ mathe⁹ ꝓncipaliter ỽsetur circa humanitatẽ. Johannes circa diuinitatem. Lucas circa sacerdotiũ. Marcus circa regnũ:quilibet tñ ipoꝝ ista q̃tuor ꝑsiderat. Vñ dicit b.Greg. super Ezech.omel.j. Si q̃ras quid matheus circa incarnatiõs dñi senserit:hoc minirũ qõ marc⁹ lucas ꝛ johannes: ꝛ sic de aliis.ꝛ sequit quicq̃d in vno innueneris hoc signul in q̃tuor recognosces. Dicit ergo. Cumq; aspicerẽ aialia.i. q̃tuor euãgelia.q: doctrina euãgelica ꝑ alios doctrinis ẽ intenta ac diligẽter cõsiderãda.q: ibi cõsistit vita.fm q̃ scribitur Joh.vj. Verba que ego loquor vob:spũs sunt ꝛ vita. ꝓpter qõ dicit Joh.v. Scrutamini scripturas in q̃bus putatis vos vitã habere:q: ille sunt q̃ testimoniũ ꝓhibent de me.apparuit vna rota.ista rota q̃ est circularis figure ẽ doctrina euãgelica in q̃ cõungit finis ꝓncipio.s. nã bona q̃ scribit̃ vltimo facta. Gen.j.ꝛ tũ in xp̃o q̃ est ꝟbiectum huius doctrine est cõiuncta ipi deo. Item circulus est figura ꝑfectissima. ꝓpter qõ signat legẽ euãgelicã:in qua imꝑfectio cuiuslibet alteriꝰ legis ẽ supplera. Sed dicit̃ habere quattuor facies ꝓpter q̃druplicẽ noticiã xp̃i quã descrebit q̃libet euãgelista.ꝛ sic apparet forma tractãdi. Forma aũt̃ tractatus est diuisio scie ꝓ libros ꝓtiales.ista notificatur ꝑ quattuor ꝓdictas facies. Ad cuius euidentiã cõsideranda q̃ ꝓtes alicuius totꝰ etherogenij debẽt adinuicem habere distinctionẽ:cõnexionẽ et ordinẽ aliter nõ essent ꝓtes actu. Distinctio aũt euãgelistarũ q̃tuor: cõnexio et ordo cõuenienter designat̃ in q̃tuor facibus ꝓdictis. Ad cuius intellectũ attendenda est breuiter visio imaginaria Ezechielis ꝓphete. Videbat eñ q̃tuor facies in vno corꝑe:ita q̃ corpus erat q̃si rectũ sicut corpus bois, habẽs fm longitudinẽ q̃tuor latera vel superficies.ꝛ tõ in summitate illiꝰ corꝑis erant q̃tuor capita:in quolibet latere erat vnũ caput scz caput bois in latere vel superficie anteriori:ꝛ caput aquile in opposita scz in posteriori ꝓte:caput leonis ẽ dextera:caput bouis i sinistra. Qõ aũt dicit Ezech.j. Facies aquile desup ipoꝝ q̃tuor:hoc est.q: collũ aquile ẽ lõgius:ꝛ ideo caput aquile supeminebat alijs. ꝛ ꝓ plegnes habebat illud corpus aspectũ ad q̃tuor ꝓtes oppositas. q: posteriora capitũ erant cõiuncta interi⁹ ꝛ anteriora seu facies capitũ erant ꝓminentia exterius.silr in illo corꝑe erant q̃tuor tybie:ꝛ nõ habebant flexionem magis ad vnã ꝓtem q̃ ad aliã:sicut si genu bois esset flexibile equaliter ad oẽm ꝓtem indifferẽter.ꝛ ꝓpter hoc dicũtur pedes eoꝝ pedes recti.ꝛ accipitibi pes ꝓ tota longitudine a cruꝛe vsq; ab plantã pedis. Ex ꝓdictis ptz q̃ illud aniaꝰ potest ire ad quattuor ꝓtes oppositas sine sui cõuersiõe:quia habebat aspectũ ad q̃tuor ꝓtes oppositas ꝙ q̃tuor facies ꝛ pedes silr flexibiles eqliter ad quattuor ꝓtes.ꝛ hoc ẽ qõ dicit in textu:q: ꝑ q̃tuor ꝓtes illoꝝ ibant:nec reuertebant cũ ambularent.q: per q̃tuor ꝓtes poterant ambulare sine illius corꝑis cõuersione. Ex istis apparet distinctio euãgeliorꝝ:cõnexio ꝛ ordo eoꝝ. Per hoc eñ q̃ erãt capita distincta:apparet euãgelioꝝ distinctio. In capite enim hois vel facie designat euãgeliũ mathei qõ ꝓncipalit̃ ỽsatur circa humanitatẽ.in facie aquile euãgelium iohãis qõ describit ꝑcipue ipius diuinitatẽ.in facie bouis euãgeliũ luce:qõ describit ipi sacerdotiũ.in facie leonis euãgelii marci qõ describit ipi⁹ regnũ:sic.ꝟ.dictũ ẽ. vl alr in facie

homis generatio. in facie bouis passio. in facie leonis. resurrectio. in facie aquile ascēsio: qz licet p̄dicta ab oib⁹ euāgelistis p̄siderent: qlibet tñ illoz circa vnū p̄cipalit ꝑsak vt supra declarat̄ ē. Similit in p̄dictis facieb⁹ denotatur p̄ncipatio euāgelioz. ꝛ ideo illa q̄tuoz capita erāt i vno corpe cōiuncta. ꝛ p ꝓsequēs ꝓcedēte vna facie alie seq̄bant. qz q̄ō in vno euāgelio narrak. p alia tria euāgelia ꝓbak. qz ibidez factū vel ꝑsimiles narrak: sicut Johānes euangelista solus narrat illuminatiōē ceci nati. alij aūt narrāt de multis alijs cecis illuiatis: quod ē eiusdē ḡnis. Similiter in p̄dictis facicbus apparet ordo euāgelioz. sic enīz stabat illud corpus habēs q̄tuoz facies in aspectu ꝓbete: q facies homis erat sibi directe opposita. facies leonis ad dexterā ꝑte illi animalis. facies aūt bouis ad sinistrā. caput aquile in pte posteriori. qz tñ collū aquile ē longius. ideo supemineb at ceteris. ideo dicit facies aquile desup ipoz q̄tuoz. Isto ergo mō ordinat euāgelia. qz ꝑmo ponit euāgelū Mathei: sicut facies homis ꝑmo opponebak aspectui ꝓbete. ꝛ secūdo loco euāgelū Marci. qz dextera ps ꝓtot ē ꝛ sinistra. ꝛ tercio euāgelū Luce. ꝛ quarto euāgelū Johannis. da facies aquile erat in posteriori parte: ꝛ hoc ē qđ dicitur Ezech. j. Similitudo vultus eoz facies homis. ꝛ facies leonis a dextris ipoz quatuoz: ꝛ facies bouis a sinistris ipoz quatuoz. Et facies aquile desuper ipsoz quatuoz. Scom quis ordin euāgelioz ponāt hic ordo istarū faciez. Igit quia euangelū Mathei qō ꝑmo loco ponit in facie homis figurak. iō de ipō pōt dici. añ faciem homis similitudo alterius hominis. homo ei est animal rationale mansuetū ꝛ ciuile. ꝛ ideo significat Matheū euāgelistā q̄ vixit rationabiliter mānsuete ꝛ ciuiliter. nō ciuiliter te pollitica: ꝟ illa ciuilitate q̄ efficimur ciues sanctoz ꝛ domestici dei: supedificati sup fundamētū apostoloz ꝛ ꝓphetarū. Fm q̄ dicit apostolus ad Eph. ij. Dicit igit ante faciē hominis. da ante p̄sideratiōē euangeliste Mathei sicut obiectus ꝓpriū est posita similitudo alterius hominis. id est xp̄i: cui⁹ p̄cipue cōsideratur humanitatem. ꝛ bene dicitur xp̄s alter homo. quia fuit alter ab omnib⁹ alijs hominibus. quia omēs alij ꝓcesserunt de radice peccati. iste aūt tē solus innocēs: p quē ad iustitiā sunt alij reducti fm q̄ scribitur ad Roma. v. Sicut pater per vnū hominis inobedientiā p̄ctores cōstituti sunt multi: ita p vnū obedientiā iusti cōstituent multi: hic in p̄sti inchoatiue per gratiā ꝛ in futuro per gloriam que est gratia cōsummata.

Explicit probemium.

Incipit epistola beati hiero. ad damasuz pāpam in quatuoz euangelistas.

Beatissimo pape Damaso: hieronimus Mouū op⁹ me facē cogis ex veteri: vt p⁹ exēplaria scripturarū toto orbe disp sa: quasi quidā arbiter sedeā: ꝛ quia inter sevariant q̄ sint illa que cuz greca consentiāt verita te decernā. Pius labor ꝟ piculosa p̄sūptio iudicare de cereris: ip̄m ab omnib⁹ iudicandum senis mutare linguā: ꝛ canescentē mūdū ad initia retrahere puuloz. Quis ei doct⁹ pariter ꝛ indoct⁹ cū in man⁹ volumē assumpserit ꝛ a salua quā semel ibibit viderit discrepare qō lectat nō statī erūpat in vocez me falsariū: me clamās eē sacrilegū q̄ audeā aliq̄d in veteribus libris addē. mutare. corrigere. Aduersus quaz inuidiā dupler causa me ꝓsolat: qō ꝛ tu q̄ sum⁹ sacerdos es fieri iubes ꝛ vez nō esse qō variat etiā maledicoz testionio cōꝓbak. Si. n. latinis exemplarib⁹ fides ē adhibēda rideāt q̄b⁹ tot sūt exēplaria pene ōt codices. Si aūt veritas est querenda de plib⁹: cur nō ad grecā originē reuertēt̄es: ea q̄ vel a viciosis interp̄tib⁹ male dicta: vel a p̄sumptoribus ip̄eritis emēdata p uersius: vl a librarijs dormitātibus aut addita sūt: aut mutata corrigim⁹. Neq; ño ego de veteri disputo testō. qō a. lxx. seniorib⁹ in greca linguā ꝛ̄suz: tercio gradu ad nos vsq; p̄uēit Nō quero qđ aquila: qđ symmach⁹ sapiāt: q̄re theodotiō inter nouos ꝛ veteres medi⁹ icedat. Sit illa vera interp̄tatio quā a postoli. pba uerūt. Be nouo nūc loquor testō: qō grecuz eē nō dubiū ē: excepto apostolo matheo q̄ ꝑmū in iudea euangeliuz xp̄i hebraicis lr̄is edidit. Hoc certe cum in nostro sermone discordat: ꝛ diuersos riuuloz tramites ducit: vno de fōte querēdus est. Peretermitto eos codices q̄s a luciano ꝛ hesichio nūcupatores paucoz hominū asserit quersa ꝓtēto: q̄bus vtiq; nec in veteri instrumēto post. lxx. interptes emendare q̄d licuit: nec in nouo ꝓfuit emēdasse: cū multarū gentiū linguis scriptura ante trāslata doceat falsa eē q̄ addita sunt. Igit hec ꝑua ꝑpatiuncula pollicet̄ q̄tuoz tñ euāgelia: quoz ordo est iste Matheus: marcus: lucas iohes codicuz greco: emēdata collati ōe: ꝟ veterū q̄ ne multuz a lectionis latine ꝓsuetudine discreparēt: ita calamo iparauim⁹ vt bis tñ q̄ sensū videbantur mutare: correctis reliq̄ manere pateremur vt fuerāt. Canones q̄z quos eusebius cesariensis epūs alexandrinū secutus āmoniū in decē nūeros ordinauit: sicut in greco hītur exp̄ssimus. Qō si q̄s de curiosis voluerit nosse q̄ in euangelijs vel eadē vel vicina vel sola sit eoz distinctiōe cognoscet. Magnus siquidē hic in nr̄is codicibus error inoleuit: dū qō in eadē re alius euāgelista plus dixit in alio: qz minus putauerit addiderūt: vel dū eundē sensū alt⁹ aliter exp̄ssit: ille q̄ vnū ē q̄tuoz ꝑmū legerat ad eius exemplum ceteros q̄z estimauerit emendandos. vñ accidit: vt apō nos mirta sint oia ꝛ i marco plura luce atq; mathei. Rursū i matheo plura iohānis ꝛ marci ꝛ i ceteris reliq̄ū q̄ in alijs ꝓpria sūt iueniant Cū itaq; canones legeris q̄ subiecti ꝓfusionis errore sublato ꝛ si milia oim scies: ꝛ singulis sua queq; restitues In canone ꝑmo cōcordāt q̄tuoz: mathe⁹: marcus: lucas: iohānes. In secūdo tres: mathe⁹ marc⁹: lucas. In tercio tres. matheus: lucas iohānes. In q̄rto tres: mathe⁹: marc⁹ iohes In q̄nto duo: mathe⁹: Lucas. In sexto duo: mathe⁹: marc⁹. In vij. duo: matheus: iohes In. viij. duo: lucas: marc⁹ e In nono duo: lucas: iohes. In. x. ꝓpa vnusq̄sq; q̄ nō hītur in alijs ediderūt. Singul ño euāgelijs ab vno ici piēs vsq; ad finē libroz dispar nūer⁹ accrescat

Hic nigro colore ꝓscript⁹ sub se hz aliū ex minio discolorē numez q̄ ad .x. vsq; ꝑcedēs indicat pulz nūer⁹ i q̄ canōe req̄rendus. Cuz ergo apto codice ꝟbi grā illō siue illō capitulū scire volueris cui⁹ canōis sit stati subiecto numero doceberis ⁊ recurrēs ad ꝓncipia i q̄b⁹ cauonū ē distincta ꝓgeries: eodēq; stati canōe ex titulo frōtis iuento: illū quē q̄rebas nūez eiusdē q̄ gelij q̄ ⁊ ipe ex iscriptiōe signak ineniens: atq; e vicino ceteroz tramitib⁹ ispectus: q̄s nūeros e regiōe habeāt adnotabis: ⁊ cū scieris recurres ad volumia singuloz ⁊ sine mora repertis nūeris q̄s añ signaueras: repies ⁊ loco i quib⁹ vl̄ eadē vl̄ vicina dixer̄t. Opto vt i xp̄o valeas ⁊ memineris mei papa beatissime.

Incipit alius ꝓlogus.

Quatuor fuisse q̄ euāgelia scripserūt: lucas euāgelista testat dicēs. Quāq̄dez multi conati sūt ordiare narrationē rez q̄ i nob cōplete sūt sic̄ tradiderūt nob q̄ ab initio ipi viderūt ⁊ ministrauerūt ei: ⁊ pscuerātia vsq; ad pās tps monimēta ꝓclarāt: q̄ a diuersis auctoribus edita diuersaz hereseū fuē ꝓncipia vt ē illō iuxta egyptios: ⁊ thomā ⁊ mathiā ⁊ bartholomeū. xij. q̄z aplos ⁊ basilidis atq; apollinis ac reliq̄z q̄s enūerare lōgissimū ē cū hec tñ impsentiaz necce sit dicē extitisse. q̄sdā q̄ sine spū ⁊ grā dei conati sūt magl ordiare narrationez q̄ hystorie texere ꝟitatē. Quib⁹ iure ꝓ illō ꝓphi cū coaptari. Ue q̄ ꝑferūt ō corde sup: q̄ fabulāt⁹ spm suū q̄ dicūt: hec dic̄ dn̄s: ⁊ dn̄s si misit eos. ō q̄b⁹ ⁊ saluator i euangelio iobis loquit. Oēs q̄ añ me veneūt fures fuer̄t ⁊ latrones. q̄ veneūt si q̄ missi sūt. Ipe ei nō venieb̄at ⁊ ego si mittebā eos. In venientib⁹ pluptio temeritatis: i missis obsequz fuituris ē. Ecclia aūt que dn̄i voce sup petrā fūdata ē quā introduxit rex i cubiculū suū ⁊ ad quaz p foramē descēsiōis oculte misit manū suā situs damule binuloq; cernuoz q̄tuoz volumia padisi istar eructuans q̄tuoz ag̃los ⁊ anulos bz p q̄s q̄si archa testi ⁊ custos legl dn̄i lignis mobilib⁹ vehit. Primus oim mathe⁹ ē publican⁹ cognomēto leui q̄ euāgeliū i iudea hebreo ꝓmōe edidit ob eoz vltima time cām q̄ i iesū crediderāt ex iudeis: ⁊ neq; legl vmbra secedēte euangelij ꝟitatē p̄abant. Secūd⁹ marc⁹ interpres apli petri ⁊ alexandrine eccle ꝑm⁹ eps: q̄ oīm q̄dez saluatorē ipe nō vidit: ꝟ ea q̄ audierat mgr̄m p̄di cantez iuxta fidem magl gestoz narrauit q̄ ordinē. Tercius lucas medic⁹ natiōe syrus antiocensis: cuius laus i euangelio ⁊ qui ipe discipulus apostoli pauli i achaie bithinieq; partib⁹ volumen cōdidit: q̄daz alti⁹ repetēs: ⁊ vt ipe sl̄ phemio cōfitet audita magis quam visa describens. Ultimus iohannes apostolus euangelista quem bis amauit plurimū: q̄ sup pectus domini recūbens puritissima doctrinaz fluenta potauit ⁊ qui solus de cruce meruit audire. Ecce mater tua. Is cuz esset in asia: ⁊ iam tūc hereticoz semina pullularent cherinthi: hebionis ⁊ ceteroz q̄ negant xp̄m in carne venisse: q̄s ⁊ ipe in epistola sua antixpos vocat: ⁊ apostol⁹ paulus frequenter percutit coactus est ab oīb⁹ pene tunc asie epis: ⁊ multarū ecclesiarū legationibus de diuinitate saluatoris alti⁹ scribere: et ad ipsum vt ita dicam: dei verbum: non tam audaci q̄ felici temeritate ꝓrupere: vt ecclesiastica narrat hystoria cum a fratribus cogeretur vt scriberet: ita facturum se respondisse si indicto ieiunio in commune omnes deuz deprecarentur. Quo expleto reuelatione saturatus in illud prohemium celō veniens eructauit. In principio erat verbum ⁊ verq̄ erat apud deum ⁊ deus erat verbum: hoc erat i principio apud deum. Hec igitur quatuor euangelia multo ante predicta. Ezechielis quoq; volumen ꝓbat in quo prima visio ita contexitur ⁊ in medio simlitudo quatuor animaliū ⁊ vultuz eorum. Facies hominis ⁊ facies leonis ⁊ facies vituli ⁊ facies aquile. Prima hominis facies matheum significat qui quasi de homine exorsus est scribere. Liber generationis iesu christi filij dauid filij abraz. Secūda Marcū in quo vox leonis in deserto: parate viam domini: rectas facite semitas eius. Tercia vituli q̄ euangelistam lucam a zacharia sacerdote sūpsisse initiū prefigurat. Quarta iohannē euangelistam qui assumptis pennis aquile ⁊ ad altiora festinans de verbo dei disputat. Cetera que sequuntur in eundem sensum proficiunt. Crura eorum recta ⁊ pennati pedes ⁊ quocūq; spiritus ibat ibant ⁊ non reuertebantur: et dorsa eorum plena oculis ⁊ scintille ac lampades in medio discurrentes: ⁊ rota in rotam et in singulis quatuor facies. Under apocalipsis iohannis post expositionem viginti quatuor seniorum qui tenentes cytharas ⁊ phialas adorantes agnum dei introducit fulgura atq; tonitrua. ⁊ septem spiritus discurrentes: ⁊ mare vitreus ⁊ quatuor animalia plena oculis dicens. Animal primum simile leoni: ⁊ secūduz simile vitulo: ⁊ tercium simile homini: ⁊ q̄rtum simile aquile volanti. Et post paululum. Plena inquit erant oculis: ⁊ requiē non habebant die ac nocte dicentia. Sanctus sctūs sanctus dominus deus omnipotens qui erat ⁊ qui est ⁊ qui venturus est. Quibus cunctis perspicue ostēditur: quatuor debere tñ euangelia suscipi: ⁊ omnes apocryphoruꝫ venias mortuis magl hereticis q̄ ecclesiasticis viuis canendas.

Argumentum

Matheus ex iudea ⁊c. Hic est primus ploꝝ bri Hiero. qui ꝓponit euāgelio matthei. qui quidē ploꝝ diuidit in ḡtuor: ptes. In pmis pte describit euāgeliste stat⁹. scōo scribendi mod⁹: ibi. Duoꝝ in gñatiōe xpi. tertio b⁹ euāgelij materia ꝑncipal⁹: ibi. q̄rū oium rex. ⁊ q̄rto vtilitas b⁹ opis: ibi. In q̄ euāgelio vnle est. In pma pte describit euāgelista ex noie: cui⁹ or. mathe⁹. q̄ interpꝛtat dat⁹. qz iter alios euāgelistas ꝑ dat⁹ ē adeo ad scribendū euāgeliū ad instructionē oīm fideliū. scōo describit ex natione ⁊ patria cui⁹ or. b Ex iuda qz natōne fuit iude⁹ ⁊ de iudea nat⁹ q̄ q̄dē iudea pmo dicta est terra chanaan. q⁹ p⁹ diluuiū inibi habitauerūt filij cham quib⁹ expulsis ꝑ filios isrl̄ tpe iosue nominat⁹ ē iudea a tribu iude: q̄ erat ꝑncipalis ⁊ regia. tertio describit ḡtus ad or̄dinē inter euāgelistas cui⁹ or. c Sicut pm⁹ in ordine ponit. in ordine. s. euāgelistaꝝ: ita in iudea pm⁹ scripsit euāgeliū. q̄rto describit ḡtū ad statū ꝓcedentē ei⁹ cōuersionē ad xpm. Quia aūt erat publican⁹. i. cuīā habēs ꝑ pb licis actib⁹. erāt. n. ꝛūc iudei tributarij romanoꝝ. ⁊ ideo illi q̄ colligebāt tributū romanis mittendū dicebant publicāt. hmōi cōtentum cāpsores. ⁊ pecuniaꝝ nūeratores. Et ḡa talia negocia vix aut nūq̄ sine ꝑcō exerceri pñt: vt dic̄. b. Greg. ibi in hoc ptz gra diuina: q̄ ex talib⁹ reuocauit Matheū ad statū apl̄icū. ⁊ b est q⁹ dicit. Cui⁹ vocatio ⁊c. sequit. d Duoꝝ in gñatiōe. hic tangit modus scribēdi quez tenuit euāgelista mathe⁹ in descriptōne genealogie xpi: a q̄ incipit suū euāgeliū. Et ꝑ tangit modus scribēdi ḡtū ad radicē genealogie xpi q̄ ponit duos pñes: vicz Isaac ⁊ abraam: q̄si radicē genealogie sui⁹. sic ptz in ꝓncipio euāgelij: cū dicit. Liber gñatiōis ⁊c. Hō aūt sui⁹ assignat. q̄a abrāā fuit pmus q̄ fidē vni⁹ dei publice pfessus ē. ⁊ in sign̄ huius ꝑ circūcisionē accepit q̄ fuit signū distinguens fideles ab infidelib⁹. Dauid aūt fuit pmus rex electus a dño fm volūtatē dñi ad fidelē ꝑpl̄m regendū: fm q⁹ or. j. Reg. xiij. Quesiuit dñs virū iux̄ cor suū ⁊c. Saul ät Is ꝑ fuerit electꝰ a dño: hoc rn̄ nō fuit fm cor dñi. q̄ fm exactiō nē ꝑpl̄i: ꝛpter q⁹ dixit dñs samueli. j. Reg. viij. Audi vocē ꝑpl̄i petentis regē. s. sup se. sequit. Nō. n. abiecerūt te: q̄ me ne regnē sup eos. ⁊ b est q⁹ dicit Hiero. d Duo rū in gñatōne xpi ꝓncipia ꝑsumēs. i. aū sumēs duos homines. vicz abrāā ⁊ dauid: q̄si ꝓncipia ⁊ radices genealogie xpi: sequit. e Dni⁹ cui⁹ circūcisio ⁊c. i. xpi⁹ abrae: qui ꝑ accepit circūcisionē: vt dicū ē. f Filteri⁹ cui⁹ fm cor electio ⁊c. i. ipius dauid q̄ electꝰ ꝑ fuit rex a dño. vt dicū est. g Ex virisq̄ em ꝑib⁹ xps. in hoc reddit cā ꝑdicti. q. d. ꝛpter b abrāā ⁊ dauid ponunt ꝓncipalr radix genealogie xpi. q: xps nasci debebat ex ꝓgenitoꝛibus ⁊ regibus tanq̄ eis ꝓmissus. h Sicq̄ ḡterdenario. hic tāgit modū scribēdi genealogiā xpi ḡtū ad deductionē ex ꝑdictis duob⁹ ꝑ̄ibus seu ꝓncipijs. q: euāgelista ponit tres ḡterdenas. vna fuit in tpe in quo ꝑplus ē gubernatus ꝑ iudices. scōa in tpe quo gubernat⁹ est ꝑ reges. ⁊ tertia in tempore quo gubnat⁹ est ꝑ sacerdotes. ⁊ hoc est q⁹ dicit.

i Principiū credendi fidem in electionis tps porrigēs ⁊ q: ꝓma quaterdena incipit ab abrāā qui ꝓmus fidē vni⁹ dei publice ꝑfessus est. ⁊ terminat in dauid: qui ꝓm⁹ electus est in regē a dño: vt dicū est. k Et ex electiōe vsq̄ in transmigratiōis die porrigēs: q: secūda ḡterdena incipit a dauid exclusiue. ⁊ terminat in iechōia filio iosie in trāsmigratione babylonis. sequitur. l Et transmigratōis die ⁊c. q: tertia ḡterdena incipit a trāsmigratione babylonis. ⁊ termiatur i xpm. m De cursum ⁊c. decursuꝝ dicit. q: describit genealogiā xpi descendendo. Lucas aūt ecōtrario ascēdēdo. sequit. n Et nūero satisfaciēs ⁊ tempori. q. d. i hoc q⁹ sic descripsit genealogiam ꝓ tres ḡterdenas satisfecit numero: q: posuit nūeros ꝓuenientes mysterio xpi q: ꝓ ḡterdenā q̄ cōponit ex ḡtuoꝝ ⁊ decē significat lex xpi q̄ decurrit ꝑ quatuoꝛ euāgelia. ⁊ lex moysi q̄ decurrit ꝑ decē legis ꝓcepta. Per ternariū vero significat mysterium trinitatis q⁹ fuit traditū in vtraq̄ lege. ſ in nouā lege magis explicite. ⁊ sic ptz q̄liter euāgelista satisfecit nūero. Satisfecit etiā tpi. q: ꝑ tres ḡterdenas descripsit tres gñatiōes illi⁹ ꝑpl̄i diuersis tpibus. sequit. o Vt se q⁹ esſz ostenderet. q. d. in scribendo euāgeliū xpi matheus ostdit statū suū. q: ibidē descripsit vocatiōem suā ex publicis actibus ad statū apl̄icum. p Et dei in se opus mōstrans. q: in hoc ostdit operatiōem dei vocātis ipm ꝑ suā miserico:diā. q Etiaz in his ⁊c. hoc est dictū q⁹ silr in abrāā ⁊ dauid q̄ electi sunt a deo ab antiquo. vnus ad fidē. alter ad regnū dei. opationem ostdit. C ostane q̄ sic ſam. Etiā nō negaret. minus dicit ⁊ plus signat. i. ꝓcederet seu declararet. C testimonium xpi opantis. f. ꝑ grām. Ih ꝓncipio. i. ab antiquo. In his q̄rū genus posuit xpi. i. describēdo genealogiā xpi. Et hoc fuit in nō ⁊ abrāā quos posuit radices genealogie christi. r Quarū oim rex ⁊c. In hac pte Hiero. ostdit intentionem ꝓncipalē euāgeliste matthei: seu ꝙ̄ectū sui euāgelij: q: genealogiam ordinate ab abrāā vsq̄ ad xpm descripsit vt ostenderet q⁹ ipe xps est verus hō ⁊ verus deus q̄ fm humanitatē natus est de multere: passus in cruce: vbi oia peccata nr̄a deleuit ⁊ resurgēs a mortuis nos ꝑ adoptionem in filios dei recreauit. ⁊ hoc ē q⁹ dicit r Quarum oim rex ⁊c. in genealogia scs xpi descriptarū. s Thus q: ibi tria tpa describunt vt vilum ē. t Ordo. q: ordiate tpa ⁊ ꝓsone in diuersis tpibus describūtur. v Nūerus. q: ib certo nūero. i. in tribus ḡterdenis ꝓhendunt⁹ ꝛ Dispositio vel rō. q: rōnabilit disponunt. y Nō fi dei necessariū ē ⁊c. Hoc ē dictū ad hoc oia ꝑdicta sic sunt ordiate descripta vt oñdant q⁹ xps est verus deus: q⁹ credere necessariū est ad salutē. z q⁹ ē ver⁹ hō vnde subditur. 3 Qui fact⁹ ē ⁊c. q: onera legis voluit obseruare. hoc aūt accipit de epla ad Hall. iij. a Passus est i carne omnia in cruce fixit. i. oia peccata nostra in cruce destruxit. ⁊ accipitur hoc de epla ad Coll. ij. vbi dicit sic. Delēs q̄ aduersum nos erat cyrographū decreti. i. obligatiōe ad penam infernī. sed illū tulit de medio affigens illō ⁊ cruci. et est locutio metaphorica ad similitudinem illius qui destruxit aliquā chartam vel obligatiōem. q: ꝑorat eam vel corrumpit. sic xps ꝑ passionez suam illud decretum

qñ̄o eramus obligati geheinne destruxit. sequit. b Vt triūphans ea in semetipo. i. deuincens in corpore ppio. c Resurgēs in corpe tē. Ad euidētiam huius ℔ sideradū q̄ pater t filius correlative dicūtur. relatiua aūt posita se ponūt: t pempta se perimūt. igitur q̄ iudei noluerūt recipe xp̄m abrahe t ceteris ptibus promissum. ideo desierūt esse filij abrae. i. imitatores ipius ℔ fidem t p ptis abrāe t ceteri ptes desierūt esse ptes eoz. gētiles aūt ecōuerso ad ꝓdicationē apl̄oz receperūt fidē xp̄i. t ideo in loco indeoz a fide abrae recedentiū facti sūt filij abrae. t sic p̄mittas q̄ desierat esse in abrāa t ceteris patribus restituta ē p filiationē gentiū: q̄ facti sunt imitatores eoz p fidē: t ecōtrario sibi filiatio restituta est in ipsis credētibus: restituta p̄dicta p̄mittae. quia hec ē nā correlatiuorū: vt dictū ē. t hoc ē qđ dixit Hieron.

c Resurgēs in corpore. f. xp̄s. t p̄cipiens p̄dicare baptismū p̄nie in oēs gentes factus est restitues. b Nomē p̄is in p̄ibus. f. anni quis. c Filio. hoc est ad honorē filij. q: hoc cecidit ad honorē xp̄i. d Et filij nomē restituēs in filijs. i. in gentibus fidē recipiētibus. e Patri. hoc est ad honorem p̄is eterni. f Sine p̄ncipio sine fine. q: xp̄us fm diuinitatē manet in eternū. g Ostendēs vnū deū se esse cū patre. p opa. f. diuinitatis q̄ egit. q: ppria operatio vniuscuiusq; rei ostendit naturā eius. h Quia vn̄ est. f. de⁹ qui est pater t filius. q: nō sunt duo nec tres sed vnus deus. i In q̄ euangelio. Hec est ergo pars hui⁹ plogi in q̄ ostendit vtilitas huius euāgelij matthei. Et p ostēdit ista vtilitas in generali respectu oīm fidelium. scdo ostendit. ibi. spāli q̄tū ad beatus Hiero. ibi. In nobis. n. hoc tē. In p̄ma ergo pte ostendit vtilitas q̄tū ad q̄tuor: q: illi q̄ legūt hoc euāgelium ꝓfecte: illi pūt ꝓpendere miam dei in vocatōne matthei ad statū apl̄icū: t diligētiā apl̄i in scribēdo euāgelium: t dilectionē dei: ex qua voluit incarnari: t ꝓfectionē hūanā q̄ in cōiunctione ad deū p fruitiōem. q: voluit sibi naturā humanā cōiungere p ipius assumptiōem. t ℔ est qđ dicit. i In quo euāgelio vtile ē desiderāb⁹ deū. i. noticiam dei.

k Sic p̄ma vel media. i. p̄ncipiū. medium t finis h⁹ euangelij in quo cōsistit ꝓfectio. l Vt t intelligāt vocationē apl̄i in quo cōsistit ꝓfectio. q: de hoc fit ibi mētio.

m Et opus euāgelij. q̄ ipe scripsit fideliter. n Et dilectiōem dei in carne nascētis. q: ex dilectōne voluit incarnari. sequit. o In quo reph̄ensi sunt. i. ad hoc vtile est euāgelium hoc vt legētes ipm. p Hec cognoscāt in eo. i. i xp̄o esse supple id. o In quo reph̄ensi sunt: t apphendere apperāt. i. ipam diuinitatē cui natura nr̄a cōiuncta ē in xp̄o in vnitate suppositi p incarnationē. t q̄tū apphendere q̄tinus p fruitiōem: t accipit ibi iste modus loquēdi ep̄le ad Phil. iij. vbi dicit sic apls. Sequor aūt si quo apphendam in q̄ t comphēsus sum. q Nobis. n. hic tangit motiuū Hiero. transserendū seu exponendum matthei euāgelium. s. vt traderet certitudinē rei geste in euāgelio matthei: vbi ostenditur vera diuinitas t vera hūanitas ihesu xp̄i. t hoc est qđ dicit. q Nobis em in hoc tē. id est rōnis motiue. q: argumentū quedā rō est. r In hoc studio. i. ad studendū in ℔ euāgelio transscrēdo t exponendo. s Et fidē. t p id est. certitudinē. t Facte rei tradere. i. gestoꝝ xp̄i t nō tacere: sed magis supple declarare. v Querētibus. i. scire volētib⁹ t Dispōz dei apparantis in carne. s. assumpta. v Intelligendā est diligenter. hoc ē cū mag̃a diligētia t studio. ꝯa talibus reuelat euāgelij diligētia: fm q̄ dr infra. vij. Querite t inuenietis: pulsate t aperietur vobis Othe⁹. Prologus iste diuidit⁹ duas partes. q: p scriptor hui⁹ euāgelij manifestat. scdo sui euangelij auctoritas declarat. ibi. C̄i aūt plures. In p̄ma pte oñditur qñ scripsit. q: p̄mus inter alios euāgelistas. vbi scribit: q: in iudea. ibi scripsit. q: hebraice. quare scripsit: vt veritas euāgelij certa maneret apud credētes ih̄u iudea: a q̄bus recedebat volēs p̄dicare gētilibus: iudeisq; p maiori pte in infidelitate obstinatis. hoc em fuerat eis ꝑceptum a dño. fm q̄ dr Act. xiij. Vobis aūt oportebat p̄mū loqui verbū dei: q̄m repulistis illō: t vos indignos iudicastis eterne vite: ecce cōuertimur ad gētes. sic. n. nobis ꝑcepit deus. hac igitur de cā matthe⁹ volens trāsire ad cōuersiōs gentiliū scripsit fidelib⁹ in iudea remanētibus euāgelij: vt illuc cōcurrerēt. p certa regula ad eruandū errores hereticoꝝ insurgentiū. t hoc est qđ subdit b Sicut ei tē. p̄dicatione. f. cōfirmata euidētibus signis. vt dr Mar. vl. c Sic t Ꝫ hereticos scribi: vt cessantib⁹ miraculis possem⁹ recurrere ad doctrinā euāgelicā: doctrinis t miraculis cōfirmatis: sicut ad regulā certā: hereses insurgētes cōfutantē. d Cū aūt ꝑtes tē. Hic oñdit euāgelij matthei autenticū t p oñdit qđ dicū ē. scdo declarat quoddā ibi posicū. ibi. Designātur. In p̄ma pte dr q̄ sic ꝑtes scripserē euāgelij. Et aliā scripserē ih̄u oi apl̄oz. discipl̄oz xp̄i: imitescēt ei dē sīrates vt facilē ih̄u noie apl̄oz fideles decipent: t ad hoc eruandū q̄tuor euāgelia. quoz scriptores sunt certi t noti: sunt ab ecclesia recepta t approbata. Et h rōnabilit. q: numer⁹ q̄ternari⁹ euāgelioꝝ fuit p̄figurat⁹ Ezech. j. vt p dicū ē. Sūt ei euāgeliste q̄si q̄tuor rote in q̄drīga domi q̄bus portat⁹ ides xp̄i p orbē mundū: silr gen⁹ humanū q̄druplici morte fuit pempt⁹ in transgressione ade. p̄ma morte culpe. scdo morte nature. q: p hoc incurrim⁹ necessitatē moriēdi. tercio morte gehēne: q: ex hoc oēs descendebāt ad lymbū vsq; ad liberatiōes p xp̄m sactā. q̄rto morte ciuilis pene. Est em̄ mors ciuilis seruit⁹ vel exilium per q̄ scindit alios a cōitate. Per petrū aūt genus hūanū erat ejecū a ciuitate celesti t ꝑdit⁹ seruituti diaboli. igit conuenies fuit nūerus q̄ternari⁹ euāgelioꝝ: q: p ipos ꝓdicationē gen⁹ hūanū q̄drifida morte pempt⁹ t viuificandū designatur. e Designant enī. Hic declarat quoddam dictū: vicz qualit euāgelia ꝑdicta fuerūt ꝑfigurata Ezech.

Explicit argumētū. Sequit plogus in matheum

a Othe⁹ ciuitio ꝑdicasset euāgeliū i iudea volēs trāsire ad gētes prim⁹ euangeliū scripsit hebraice qđ fratrib⁹ a q̄bus ibat ad mem. reliquit. Sic eīm necesse fuit ad cōfirmationē fidei euāgeliū ꝑdicare sic et ꝑtra hereticos scribi. Cū aūt plures euāgelium scripserint q̄tuoz ei habent auctōs testimonium: q: p quattuoz mundi ptes fidē nūciāt trinitatis: t sūt quasi quattuoz rote i quadriga domini q̄ vehit eum ꝑdicatiōem euangelij et genus humanū quadrifida morte pēptuz eoz erat

a Plogus iste diuidit⁹ duas partes. q: p scriptor hui⁹ euāgelij manifestat. scdo sui euangelij auctoritas declarat. ibi. C̄i aūt plures. In p̄ma pte oñditur qñ scripsit. q: p̄mus inter alios euāgelistas. vbi scribit: q: in iudea: ibi scripsit. q: hebraice. quare scripsit: vt veritas euāgelij certa maneret apud credētes ih̄u iudea: a q̄bus recedebat volēs p̄dicare gētilibus: iudeisq; p maiori pte in infidelitate obstinatis. hoc em fuerat eis ꝑceptum a dño. fm q̄ dr Act. xiij. Vobis aūt oportebat p̄mū loqui verbū dei: q̄m repulistis illō: t vos indignos iudicastis eterne vite: ecce cōuertimur ad gētes. sic. n. nobis ꝑcepit deus. hac igitur de cā matthe⁹ volens trāsire ad cōuersiōs gentiliū scripsit fidelib⁹ in iudea remanētibus euāgelij: vt illuc cōcurrerēt. p certa regula ad eruandū errores hereticoꝝ insurgentiū. t hoc est qđ subdit b Sicut ei tē. p̄dicatione. f. cōfirmata euidētibus signis. vt dr Mar. vl. c Sic t Ꝫ hereticos scribi: vt cessantib⁹ miraculis possem⁹ recurrere ad doctrinā euāgelicā: doctrinis t miraculis cōfirmatis: sicut ad regulā certā: hereses insurgētes cōfutantē. d Cū aūt ꝑtes tē. Hic oñdit euāgelij matthei autenticū t p oñdit qđ dicū ē. scdo declarat quoddā ibi posicū. ibi. Designātur. In p̄ma pte dr q̄ sic ꝑtes scripserē euāgelij. Et aliā scripserē ih̄u oi apl̄oz. discipl̄oz xp̄i: imitescēt ei dē sīrates vt facilē ih̄u noie apl̄oz fideles decipent: t ad hoc eruandū q̄tuor euāgelia. quoz scriptores sunt certi t noti: sunt ab ecclesia recepta t approbata. Et h rōnabilit. q: numer⁹ q̄ternari⁹ euāgelioꝝ fuit p̄figurat⁹ Ezech. j. vt p dicū ē. Sūt ei euāgeliste q̄si q̄tuor rote in q̄drīga domi q̄bus portat⁹ ides xp̄i p orbē mundū: silr gen⁹ humanū q̄druplici morte fuit pempt⁹ in transgressione ade. p̄ma morte culpe. scdo morte nature. q: p hoc incurrim⁹ necessitatē moriēdi. tercio morte gehēne: q: ex hoc oēs descendebāt ad lymbū vsq; ad liberatiōes p xp̄m sactā. q̄rto morte ciuilis pene. Est em̄ mors ciuilis seruit⁹ vel exilium per q̄ scindit alios a cōitate. Per petrū aūt genus hūanū erat ejecū a ciuitate celesti t ꝑdit⁹ seruituti diaboli. igit conuenies fuit nūerus q̄ternari⁹ euāgelioꝝ: q: p ipos ꝓdicationē gen⁹ hūanū q̄drifida morte pempt⁹ t viuificandū designatur. e Designant enī. Hic declarat quoddam dictū: vicz qualit euāgelia ꝑdicta fuerūt ꝑfigurata Ezech.

j. Exptz ex pdictis q̃liter in q̃nõe facietibus signifiabitur quõ: euãgeliste: et sic ptz textus. Capitulum. j.

Liber generationis iesu xpi. Euãgeliũ fm matheũ diuidit in duas ptes. q: ꝑ stabilit sbiectz suũ seu declarat sc̃z xpm verũ esse hoiem: t verũ deũ. secũdo determiat õ redẽptõe nr̃a facta p xpim: q̃ incipit in medio. iij. ca. ibi. Cum auditset ihs q iohãnes tradit⁹ eet. iterũ pm̃ diuidit i q̃tuor: fm q q̃druꝑ declarat xps ꝛ deũ t hoiem. Pmo em̃ declarat ꝑ testimonio ãgelico t ꝑphetico. scõdo ex illustratione celesti t generatõe regali. tercio ex ꝑdicatõne iohis: t testificatõe dei patris. q̃rto ex demõis t̃ptatõne: t sctõrũ angelor⁹ obsequio et veneratõne. scõs incipit. c. se. tercia tercio. t q̃rta q̃rto. Prima adhuc in duas.

pdicatione vitificãda. vñ t alioꝝ euãgelia decidert: nec recepta sunt: q: nolebãt pfinitũ numerũ cassari ꝓpter vtutem sancti. Desiginant etiã euãgeliste q̃ttuor figuris: q̃ nõ sunt decepti o: ꝛ iocũdi mysterij sibi oscie Matheꝰ in hoie i telligit: q: circa humanitatẽ xpi principaliꝝ imorat⁹ Marc⁹ in leone: q: agit õ resurrectõne. Lucas in vitulo. agẽs de sacerdotio. Johes in aqla scribẽs sacramẽta diuinitatis. Christus ihs quẽ describit hõ

fuit de ꝝgine nat⁹: vitul⁹ in immolatiõe: leo i resurrectiõe: aqla in ascẽsiõe. vel in hoie hũanitas: in vitulo sacerdotiũ. i leõe regnũ. in aqla exprimit diuinitatis sacrm. Incipit euã gelij fm matheũ. Ca. j.

Liber generationis iesu xpi filij dauid filij abraam. Abraam genuit ysaac. ysaac autẽ genuit iacob. iacob autem genuit iudaz ꝛ fratres eius. iudas autem genuit phares ꝛ zarã de thamar.

wde dicit apls Roma. j. Qui factus est ei ex semine dauid fm cãrem. c Abraam cc. Hic incipit xpi genealogiam narrare. t diuidit in tres ptes fm tres ꝗterdenas quas ponit in ista genealogia. Prima incipit ab abraam t terminatur in dauid inclusiue. scõa a dauid exclusiue. t terminat in iechoniam filiũ iosie inclusiue. t tercia incipit a iechonia filio ꝑdicti iechonie inclusiue: vt videbit⁹ t̃minari in xpm inclusiue. secũda ps incipit: ibi. dauid aũt. tercia ibi Et post transmigtionem babylonis. In prima ergo ꝓcedit sic ꝛ Abraã genuit ysaac. nõ facit mẽtionẽ de ysmahele q̃ fuit filius abraam. q: per ipm̃ ñ descẽdit xps. ꝛ ꝓ ysaac erat primus eius⁹ aduent⁹: fm q̃ scribitur Gen. xxi In ysaac vocabit⁹ tibi semen. t eadẽ rõne nõ fit mentio de esau: cum ꝛbatur.

g ysaac autem genuit iacob: q: anteq̃ essent nati: iacob fuit a deo dilectus: vt ꝓ ipm̃ descẽderet xpus. vt hẽ Malach. j. Jacob dilexi. Esau aũt odio habui. Cõsiderãdũ igit⁹ hic describit genealogia xpi descẽdendo. q: matheꝰ voluit ondere assũptionẽ ifirmitatis nr̃e a deo vt dicẽ aug. de cõcordia euãgelistarũ. ecõtrario aũt Lu. describit eã ascẽdendo. q: volebat ondere reductionẽ hũane nãe i deũ ꝛ iõ incipit genealogiam xpi pⁿ baptismũ. q: pⁿ baptismũ reducimur in deũ. se quitur. b Jacob ãt genuit iudã ꝛ frẽs eius. Iz aũt xps de iuda descẽderit. nñ fr̃ eius cũ eo noiaꝝ. q: fuerit ꝑes ppli ifidelitici. t ab eis duodeci trib⁹ ifidelitatis noiaꝝ. sequit. i Judas aũt genuit cc. Hieronim⁹ aũt reddẽs rõem q̃re ista thamar exprimit sic pcc. Notãdũ in genealogia saluatoris nulla scãra mulier assumit: ꝛ eas tm̃ q̃s scriptura rephẽdit: vt q̃ ꝓpter pctões veneratꝰ de peccatricib⁹ nasces oiz pctã deleret. vñ t in Jsrahẽ⁹ raab meretrix ꝛ ruth moabitis ponit ꝛ bersabee vxor vrie. Hec hiero. ꝛ istud nõ videt ꝓbabilit dictũ. q: ipe ibidẽ dicit q: ꝓpter ꝑ reges tres de genealogia xpi tollunt. s. ochozias. ioas. amasias. q: iozam misceuerat se filie impiissime iezabelis. iõ filij eiꝰ vsq̃ ad q̃rtã gnãtionẽ de genealogia xpi tollũtur. ꝛ nõ est ꝓbabile q: ꝓpter pctm̃ in xpi genealogia noia mulierũ exprimunt. Jt q: dicit ibi nulla scãra mulierẽ ꝓsita in genealogia xpi: patet falsum de maria mr̃e xpi que sanctissima est ꝛ fuit. Item q: dicit raab ꝛ ruth ibi expssas ꝓpter pctm̃. nõ videtur verũ. imo ꝓpter virtutis actũ. De raab em̃ scribit q: ꝓpter ꝛutem suscepit exploratores isr̃l ꝛ eos saluauit. vt̃ Josue. ij. ꝓpter qõ ponit in catbalogo illoꝝ qui ex fide secerũt notabilẽ actũ. vt habet ad Heb. xj. Cõ aũt ꝛ mere trix non obstat. q: hoc erat tantũ ipius cognomẽ. ꝛ iõ nõ opponit q: esset talis fm rez. sicut aliq̃ ecõtrario aliquis pauper rusticus cognominatur noie regis: vt petrus rex vel hmõi. hebrei dicunt hospitatricem: vbi nos habemus meretricem. vt dixi plenius Josue. ij. ca. similiter qõ dicit de ruth moabide q: eam scriptura rephendit nõ videt verum. imo magis eam cõmendat. tum quia socrui sue fideliter adheserat. tum quia electa gentilitate fidem vñ⁹ dei suscepit: vt habetur Ruth. j. ca. tum quia in viduitate caste vixit: vt dicitur Ruth. iij. ex verbis boos ad ipam. Benedicta es filia a domino et ꝓiozem misericordiam posteriozem superasti. quia non es secuta iuuenes pauperes:

sen diuites.nū q: fuit optie fame. vñ ibidē subdit. scit ds pplꝰ q habitat inter vbis mee portas mulierē te cē vñtis. Salua igit.b. Hieronymi et meliori sentēcia videt q meli? pōt dici q mulieres iste hic sunt exp̄sse. q: fuerūt viris suis ex q̄bus ꝓcepert accidētalit ꝓuīcie. iste aūt q̄ fuerūt p̄me t p̄cipales: siue bone siue male nō exp̄imūt. ꝟ sufficit exp̄ssio viri q: vir t vxor .p vna ꝑsona ꝓponit. q aūt ꝑdicte mulieres fuerunt accidētalit conuīcie ꝓ ex rextu bilie. qō omitto cā .ꝑ lixitatis vitande. nec debet aliq̄s moueri. si ego recedo in hoc a dictis Hieroni. q: dicta sanctoꝝ nō sūt tante autoritatis q̄n liceat sentire cōtrarium i his ꝟ nō sunt ꝓ sacrīs scripturā. determinata. Vnde dicit Aug. in epla ad vincentiū. De scriptis sctoꝝ doctoꝝ ꝑ ge. nus scripturaꝝ a canonicis scripturis distinguendū ē nō er eis sic testimonia .ꝓferunt vt cōtrariū sentire nō liceat. sequit. k Phares genuit esrō. iste phares cū tuda p̄e suo t iacob auo suo descēdit in egyptū. t ibi genuit esrom t efrom aram. t ará aminadab. t aminadab naason. iste aūt naason cū p̄e suo exiit de egypto. t ꝛō fuit ꝓnceps i tribu iuda in deserto post patrē suū. q: em iste aminadab fuit ꝓnceps tribus iudei exitu de egypto: dī Cātic.j. vbi dr. Anima mea conturbauit me .ꝓp q̄drigas aminadab. ad cui? euidentiā cōsiderandū q liber cāticoꝝ ꝑm doctores hebreos ē de deo. t ecclesia isrl deducta ꝓ ipm de egypto. In exitu aūt isrl de egypto. dūs siccauit viā ꝓ medio maris rubri. t aque exvtraq; ꝑte erāt alte ad modū muri. sicut dr Exo.xiiij. t ꝛō filij isrl rimebāt irrare iste Amina dab ꝓnceps tribus iude cū tribu sua ꝑm? intrauit post moysen. t ex hoc tribus iuda dignitatē regni meruit. t ꝛō dr. Filia mea turbauit me q: filij isrl videres aminadab ꝓcedentē cū curribus suis admirati fūt .ꝓp el? audaciā. et secuti sunt eū. igit post istū aminadab filius eius naason fuit ꝓnceps tribus iude in deserto: vt dr Numeri.j.ca. l Naason aūt genuit salmō ꝛc. Hic est vnus dubiū quomō ista raab q erat de genere chananeoꝝ fuit ꝓiuncta ipsi Salmō in matrimoniū. q: erat ꝓhibitū filijs isrl ne vllo modo cōtraherēt cū chananeis matrimonia vt dr Deut. vij. Dicendū ad hoc q istud fuit ꝓceptus eis: ne p chananeos a cultu veri dei auerterent. t ad idola ꝙerterent: vt ibidē dr. t ꝛō q̄ aliq̄ ꝑsona inueniebat fidelis ꝛ ex fideve ri dei aliq̄d magnū egisse. sicut fecit ista Raab vt ꝑdictus est: tūc dispensabat vt posset cōiungi i matrimoniū cū filijs isrl. t ꝓp hoc ista Raab cōiūcta ē ꝓncipi nobiliorib tribus. s. iude. q: ꝑ filijs israel fecit magnū actū vtutis in exploratoꝝ salutatione. m Booz autē genuit obeth ex ruth. Eodē mō ista ruth coniūcta ē Booz q̄ erat nobilior de ciuitate bethleē. hꝫ. n. cēt. ꝓhibitū in lege q: non accipe rent in matrimoniū mulieres moabitidas .ꝓp q̄ os esdras fecit illas eiici cū filijs suis a filijs isrl. vt habek.j. Esdre. x. Ruth tū moabitis .ꝓp actū virtutis ex dispensatione cū iūcta est ipi booz. q: sicut dictū ē .ꝑ fide vn? dei suscipien da relig?: terrā suā. t venit in iudeā cū socru sua. Sed oritur dubiū quomō istē Booz genuit obeth ex ruth. quia a ꝓncipio ducatus Iosue: q̄. s. Salmō accepit raab: t in de genuit booz: vsq; ad rēpus in quo ꝙpit Heli iudicare populū. in quo tpe ista ruth venit cū noemi i iudeā fluxerunt. cccxv. annī. t plus: vt pōt patere cōputanti tempa iudicū inter medioꝝ. t ꝛō dicendū q: tres fuerūt booz sibi succedētes. anns filius t nepos. primus genit? ē a salmō de ipa Raab. t tercius genuit obeth ex ruth. t q: euāgelista voledat vsq; ad dauid vnā quaterdenā nō ponere. tōo istos tres similiter noiatos t sibimutuē immediate succedētes voluit vno nomine cōprehēdere. n Obeth aūt genuit iesse. Iste ät alio noie vocat? est Isai: vt dr. j. Reg. sed nomē iesse hic ponitur. q: de ipo hic agitur .ꝓut xp̄s descendit ab eo: vt scriptuꝝ erat Esa. xi. Egredietur virga de radice iesse. t flos de radice eius ꝛc. ꝛō ex noie iesse hic posito ostēditur ista ꝓphetia completa fuisse. o Iesse aūt genuit dauid regē. Iste aūt noiat solus rex. licꝫ aū eius. t post fuerūt ꝑles alij reges. quia iste fuit primus electus in regē sm̄ bñplacitū diuinū: vt ostensū ē supra. t ꝓpter excellentiā sanctitatis sue. p Dauid aūt genuit salomonē ex ea q̄ fuit vrie. tacet nomē bersabee. t exp̄imit vir eius q̄ fuit iustus t bonus: vt ps.xj. Reg.xi. t vt ostendat q: bersabee de qua fit aliq̄liter mentio accidentalit cō iuncta ē ipi dauid. s. ꝓ morte vrie. q Salomon autem genuit roboam. Sub isto roboam diuisum ē regnū iude oꝝ in duo regna: vt ps.iij. Reg.xij. quia decem tribus receſſerūt ab eo: t adheserūt hieroboaz: t tūc dictū ē regnū isrl. vne aūt tribus q̄ remanserūt ipi roboam dicte sunt regnū iuda. r Ioꝛā genuit oziā sicut ps ex.iij. Reg. Hic omittunt tres reges sibi succedētes. q: ioꝛā genuit ochosiam. ochosias autez genuit ioas: ioas autē genuit amasiā. amasias aūt genuit oziā. Hato autē bui? ē fm̄ Hiero. q̄a ioꝛā accepit vxoꝛē filiā ipius iezabel. ꝛō filij et? vsq; ad ḡnam generationē de genealogia oñi excludūtur t marime. q: euāgelista volebat vnā quaterdenā nō ponere rōe ꝑdicta. ideo oportebat tres reges excludere. t isti tres rōe ꝑdicta cōueniētius alijs remouent. sequit. s Ezechias aūt genuit manassen. iste ezechias nō habebat heredes q̄s dictū ē ei ꝑ Esaiam .ꝓpheta Esa. xxxviij. Dispone do mui tue: moreris tu. t nō viues. t tunc fleuit non timo re mortis. q̄ defectū seminis: timēs ne xp̄s de eo nō nasceret. t ꝛō ipo oāte cū lachrymis additi sunt vite ipsi? anni. xv. t tūc genuit manassē q̄ q̄dez manasses licet primo fuerit pessim?. q: de eo scriptū est. iij. Regū. xxi. q: ipe im pleuit hierusalē sanguine .ꝓhetaꝝ vsq; ad os. inter quos Esaias annūciū suū secuti fecit. ꝓp quod in captiuitatem ductus ē: tamē finaliter ꝑgnituit. t ad regnū suū reduct? fuit: vt habek.ij. Paral. xxxiij. c. sequit t Manasses genuit amon: amon aūt genuit iosiā. Iosias iste fuit optimus q̄ in iuuētute sua cepit querere dūm. t destruxit templa idoloꝝ ꝓ totū regnū suū. v Iosias autem genuit iechoniam ꝛc. nō quia adhuc esset trāsmigratio quando geniti sunt. sed quia imminebat. Nominant autem frēs iechonie cum eo. quia similes ei fuerunt in captiuatione ioachaz autem qui primus regnauit post iosiaz captiuatus est ꝑ regem egypti: vt habetur quarto Regum. vice simo tertio. Ket ät egypti constituit regem loco ipius fratrem eius eliachim mutato nomine ipius. t vocauit eum ioachim vel iechoniam. t iste est qui dicitur hic genitus a iosia. quē captiuauit rex babylonis ducens secum in babilonem sed in itinere remisit eum sub iuramento. q: ei fideliter seruiret. sed iste Ioachim quarto anno volens rebellare ab exercitu regis babylonis captus est t occisus. t cadauer eius extra hierusalem ꝓiectum: sicut fuerat ꝓ

k Phares aūt genuit esron. Esrō aūt genuit arā. Aram aūt genuit aminadab: aminadab autē genuit naasson l Naason aūt genuit salmō Salmon autē genuit booz m de raab. Booz autē genuit obeth ex ruth. obet autē n genuit iesse. Iesse autē genuit dauid regem. Dauid aūt rex genuit salomonē ex o ea q̄ fuit vrie. Salomō aūt genuit roboā. Roboā aūt genuit abiā. Abia aūtē genuit asa. Asa aūt genuit iosaphat. Iosaphat autē genuit ioꝛā. Ioꝛā aūt genuit oziam. Ozias autē genuit ioatham. Joathan aūt genuit achaz. Achaz autem p genuit ezechiā. Ezechias aūt genuit manassen. Manasses autez genuit amon Amon autem genuit iosiā. q Iosias autē genuit iechoniā ꝛ fratres eius in trāsmi

Hieremiam predictum Hiere.xxij. Sepultura asini sepelietur. regnauit ioachim filius eius p eo q similiter dictus est iechonias. sed alit scribit ḡ p̄im⁹. q̄ pater ei⁹ ioachis p.c.m. alius ante p.k.n. t iste regnauit tribus mēsibus. t postea adductus ē in babylone captiuus cū matre t nobilibus de terra iuda. t cōstitutus est Sedechias auunculus eius filius Josie rex i hierusalē a rege babylonis. t .xj. anno regni eius. q̄ rebellauerat captus. ē a rege babylonis t exceatus ē. t in babylonez ligatus ductus. t Hierusalē destructa t templuz cōbustū: vt habet. iij. Regū. xxv. Et sic ptz q̄ fratres iechonie filij iosie fuerit captiuati sicut t ipe. ꝑpter gōnominārur cū ipso. x Et p⁹ trāsmigrōne babylonis nō babilōis iechonie asserē. Iste iechonias

1 gratōne babylonis. Et p⁹ trāsmigrationē babylonis
2 Jechonias genuit salathiel. Salathiel āt genuit zorobabal. Zorobabel autē genuit abiud. Abiud autē genuit eliachiz. Eliachi āt genuit azor. Azor āt genuit sadoch. Sadoch aūt genuit achi. Achi aūt genuit eliud. Eliud āt genuit eleazar: Eleazar āt genuit matthā. Mathā aūt genuit iacob. Iacob āt genu. Ioseph

virū marie ō q̄ nat⁹ ē ihs q̄
b vocat xp̄s. Oms itaq̄ generatiōes ab abrahā vsq̄ ad dauid generatōes ĵtuor.decim t a dō vsq̄ ad trāsmigratiōz babylōis generatiōes ĵtuor.decim. t a trāsmigratōne babylonis vsq̄ ad xp̄m generatiōes quatuor.decim Xp̄i aūt generatio sic erat.
c Cū esset desp̄sata mr̄ ihu
d maria ioseph anteq̄ cōuenirent inuenta est in vtero
e habens de spiritusancto.

a q̄ scipit tercia q̄terdena nō fuit Iechonias fili⁹ iosie. h̄ne pos eius p.n. scriptus: vt dictū est: aliter non essent quātu ordecim in ista quaterdena vltima. y Salathiel autē genuit zorobabel. t iste zorobabel ē ille sub quo transmigratio redijt de captiuitate: vt habet. j. Esdre. ij. z Zorobabel āt genuit abiud. Cōtrariū videt. j. Paral. iij. vbi dicit q̄ zorobabel genuit mosolā ananiā t salomit. Est dicendū q̄ alijs isto⁹ fuit binomius. t sic dicus est abiud q̄ plures binomij in sacra scriptura inueniūtur. Ab' isto abiud vsq̄ ad ioseph nulla hystoria in biblia reperit. sed apud iudeos fuerūt alij studiosi q̄ genealogias a dauid descendētes diligētissime scripserūt ꝑpter xp̄m quē expectabāt a Dauid descēdere: t ibi mathe⁹ ponit residuum huius genealogie videre vel si dicatur q̄ Herodes illas scripturas cōbussit ne linea regia ab alijs distingueret vt dicit alij. tūc dicendū q̄ Matheus habuit p̄ reuelatiōne quod ipō habuit p̄ scripturā q̄ apostoli t euāgeliste nō fuerūt minus illuminati immo magis ḡ antiqui ꝑphete. sequitur. 3 Matthan aūt genuit iacob. Contrariū dicit Luce. iij. vbi dicit q̄ matthat genuit heli t heli genuit ioseph. Dicendum q̄ matthat t mathan descenderunt a dauid Sed Mathat per nathan qui fuit filius Dauid adoptiuus. Mathā aūt p Salomonē. t isti duo mathā t matthat habuerūt vnā vxorē successiue que ē dicta ista t ista a Mathan cōcepit iacob: t a matthat heli: ita q̄ heli t iacob fuerūt fratres vterini. h̄ de duobus fratribus a dauid diuersimode descēdentibus. Heli aūt accepta vxore mortuus est sine semine. t ipō iacob frater ei⁹ accepit vxorem fratris sui: vt ei suscitaret semē. t genuit ioseph. ita q̄ ioseph fuit fili⁹ naturalis ipius iacob: t sic accepit eum hic Matheus. Fuit aūt filius heli legalis: t sic accipit eum in genealogia: Lu. vt paret in figura sequenti.

Ratio quare Mathe⁹ describit genealogias xp̄i p̄ salomonē filiū eius naturalē: hec ē. q̄ describit assumptionez nostre humanitatis a deo: Lucas aūt p nathan filiū adoptiuum: q̄ describit reductionē nostre ad deū q̄ fit p̄ gratiam adoptiōis. a Jacob aūt genuit ioseph. t. Cuz ioseph non fuerit p̄f iesu vt hō. j. eo. ca. nō videt eē sufficiēter. ꝑbatuz p̄ ista genealogia sic describit: q̄ iesus filius marie fuerit de stirpe dō. Dicendū q̄ immo. q̄ ioseph et maria fuerunt de eadē tribu q̄ mulier nō poterat nubere cum viro alterius tribus q̄ nō adipas ptinebat bereditas pina: vt patz Nūe. xxxvi. de filiabus salphaa. Hīa aūt ꝑgo maria fuit vnica ioachim filij suo t iō ex lege cogebat vxoro sue tribus nubē. ꝑpter hoc fuit cū ioseph in bethleē ciuitate dauid: vt ꝑsiterer cū eo: vt hō Lu. ij. Modū āt q̄ quē fuerit de eadē tribu: damascen⁹ describit ca. q̄ Melchi habuit filiū nomine pātherā: q̄ genuit barpantheram: t hic genuit ioachiz. q̄ genuit beatā mariā. t sic hīa maria descēdit a dauid per Nathā fm Damascenū. li. iiij. ca. vi. b Christi aūt generatio sic erat. Descripta genealogia xp̄i in ḡ matheus ostendit christi veram humanitatem hic ostendit diuinitatem eius per modum conceptionis eius mirabile. t dicit i tres ptes. q̄: primo ponit hīe virginis mīa impgnatio. secōo ipius ioseph dignia dubitatio: ibi. Joseph aūt cū eēt iust⁹. tercio magna dubiū certificatō: ibi. Hoc autē eo cogitāte. Dicit ḡ primo. b Christi aūt genera. t̄. q. d. nec credat q̄ iesus sit genit⁹ ex p̄mictione maris t semie sicut ꝓcedētes. t iō describit mod⁹ mirabil⁹ q̄ sequit. c Cū eēt desp̄sata mr̄ ei⁹. c iesu .i. xp̄i. d Joseph .i. sp̄so suo e Ñūq̄ cōuenire. carnalit. i. nō q̄: post ꝓuenerit: vt infra dicit. f Inuēta ē in vtero habēs. iuēta in quā a ioseph q̄ curā ꝑginis habebat. g De spūsancto. istud referur ad verbū ꝓcedēs cū dr̄ hīs in vtero. q̄ hoc fuit ꝑtute spiritussancti. illud. n. qō in generatione alioz hominū fit ꝑ ꝑtutē semis decisi a patre: t recepti a matre in matrice fuit facti ꝑtute spiritussancti in virgine ꝑtute cui⁹ ex purissimis sanguinib⁹ beate virginis fuit corpus cristi formatū t in eodē instāti animatū: t a vbo assumptū. q̄ cū infinita sit virtus spūssancti: pōt oia opari in instāti. Sz q̄rit quare ista ꝓceptio xp̄i nō fuit facta anteq̄ virgo desponsaretur ipi ioseph. Dicendū q̄. b. ambro. super Lucam ad hoc assignat multas rationes quarū aliquas accipio. primo em istud fuit rationabile ex pte pueri. q̄ si conceptus fuisset ante desponsationem: potuisset rationabiliter a iudeis sicut illegitimus repudiari. t non sicut xp̄s recipi. secūdo quia puer ꝑpter persecutionem herodis erat in egyptum portandus t reportandus. ideo sponsus marie erat ad h̄ t consimilia necessarius. Item hoc fuit ex parte virginis necessarium: vt haberet ministrum non inspectum. h̄ sibi coniunctum vt sponsum. Item hoc fuit rationabile ex pte nostra. quia sicut per thomam palpantes cicatrices christi certificati sumus magis de resurrectione christi ḡ per alios: ita per ioseph magis certificati sum⁹ de virginitate marie. quia dolore iniurie fuisset motus ad vindicandum obprobrium: nisi in virgine cognouisset diuinum sacramentum. Item queritur hic cum Maria esset ia despōsata ioseph t in domo eius: vt dicit Chryf. quare non accessit ad cognoscendum virginem. Dicendum q̄ modus

erat iustorum non perficere matrimonium per carnalem copulam nisi prius vacarent orationi per aliquod tempus implorando diuinam misericordiam: vt ps Thobie. viij. Et tūc credit reuelatū esse ipi ioseph, postmodū marie eē ob seruāda vginitate. licz eā cogeret ad matrimoniū p̄trahē dū sm tpis illū modū: ppt rōnes p̄dictas. nō bēbat vginitatē i desiderio t proposito. sed votū non exp̄ssit. Cōtraxit igit matrimoniū p̄mittēs se diuine voluntati. t tūc ex reuelatōne diuina creditū ioseph cognouit, p̄positum marie. t tūc ex communi sensu vouerat virginitatē. qz vt credit ioseph adhuc vgo erat. Cui⁹ rō est: qz cū eps in passione sua nullā matrē suā dā tradidit nisi vginē ñ ē, pbabile q̄ aī conceptū vū adhuc est tenuēcula tradenda cuicunq; nisi virgini custodienda.

b Joseph aūt vir ei⁹ cū esset iustus: t nollet eam tradu k cere: voluit occulte dimittere eam. Hec aūt eo cogitante: ecce angelus domini apparuit i sōnis ioseph m dicēs. Joseph fili Dauid n Noli timere accipere mariā cōiugē tuā. Quod enim in ea nātū est: de spiritusā cto est: o Pariet aūt filiū. et vocabis n omen eius iesus p Ipe enī saluū faciet populū suū a ptis eox. Hoc aūt totū factū ē vt adimpleret quod dictum est a dño p p phetā dicentem. Ecce virgo in vtero habebit t pariet filiū t vocabitur nomen eius emanuel: quod ē interpretatum nobiscum deus. r Exurgens autem ioseph a somno fecit sicē p̄cepit ei an s gelus dñi t accepit cōiugem suam t non cognoscebat eam donec peperit filium suum primogenitū: t vocauit nomē eius iesum.

Joseph aūt vir ei⁹ cū esset iustus: t nollet eam tradu cere: voluit occulte dimittere eam. Hec aūt eo cogitante: ecce angelus domini apparuit i sōnis ioseph dicēs. Joseph fili Dauid Noli timere accipere mariā cōiugē tuā. Quod enim in ea nātū est: de spiritusā cto est: Pariet aūt filiū. et vocabis nomen eius iesus Ipe enī saluū faciet populū suū a ptis eox. Hoc aūt totū factū ē vt adimpleret quod dictum est a dño p p phetā dicentem. Ecce virgo in vtero habebit t pariet filiū t vocabitur nomen eius emanuel: quod ē interpretatum nobiscum deus. Exurgens autem ioseph a somno fecit sicē p̄cepit ei angelus dñi t accepit cōiugem suam t non cognoscebat eam donec peperit filium suum primogenitū: t vocauit nomē eius iesum.

b Joseph aūt vir ei⁹ cū esset iustus: t nollet eam tradu cere: voluit occulte dimittere eam. Hec aūt eo cogitante: ecce angelus domini apparuit i sōnis ioseph dicēs. Joseph fili Dauid Noli timere accipere mariā cōiugē tuā. Quod enim in ea nātū est: de spiritusā cto est: Pariet aūt filiū. et vocabis nomen eius iesus Ipe enī saluū faciet populū suū a ptis eox. Hoc aūt totū factū ē vt adimpleret quod dictum est a dño p p phetā dicentem. Ecce virgo in vtero habebit t pariet filiū t vocabitur nomen eius emanuel: quod ē interpretatum nobiscum deus. Exurgens autem ioseph a somno fecit sicē p̄cepit ei angelus dñi t accepit cōiugem suam t non cognoscebat eam donec peperit filium suum primogenitū: t vocauit nomē eius iesum.

In ca pl. ꝓ̃o vbi ꝺr in postilla. Sed istud nō videt ꝓ habiliter dictū

Additio.

Enterīa Hyerōnimi sane intellecta nō vī improbari rōnabilr ꝓ obiectōes postillatoris. Ad cm intellectū attendendum est q̄ pctōres pñt intelligi duplr. scilz pctōres finalr ipenitētes. de qb⁹ in ꝑs. Deficiant pctōres a terra tc. vel pctōres q̄ ꝓ pniam in fine iustificant sic ibi. Nōveni vocare iustos ꝙ pctōres .s. ad pniam Mathei. ix. ca. t de his loq̄r Hyero. cū dicit. Qui ꝓpter pctōres venerat. s. ꝓpter pctōres finalr penitentes. ꝓpter tales em̄ xp̄s nō venit ꝑm efficacitas. nō aūt ꝓpter pctōres finaliter impenitētes ꝓpter q̄s nō vēit efficaciter. ꝙ ꝑm sufficientiā sm̄ vt est manifestū. Itē attēdendū q̄ peccatrices in genealogia xp̄i notate sunt hmōi. s. finaliter penitētes. fuerūt em̄ i peccato satis famose. t deiñ ad iustitiā ꝙuerse. & q̄ de earū iustitia finalr rōnabiliter sit ꝑsumendū. qđ̄ & ꝑs. Nam tha mar cū esset chananea: silr t raab idolatre fuerūt. vī earū natiōnes in scripturis sacris sepe de idolatria reprehendunt vt in ꝓplurib⁹ locis sacre scripture reptī. Hut moabites ex genere reprehēdit i scriptura vt⁹. Hersabee fuit notorie adultera. De iustificatōe aūt raab t ruth satis ꝑs in postilla. de iustificatōe ät thamar ꝑs Gen. xxxviij. c. eo q̄ ꝓ⁹ ci⁹ pdēnatōs per iudā fuit ab ea iustificata ex q̄ ꝑsumi ꝺs ei⁹ innocentia. Silr de hersabee iustitia satis ht. ij. Reguz. ca. vbi sup̄ successionē salomōis i regno p̄ dauid ipa dicebat regi. q̄ nisi Salomō succederet essent ille t ipa peccatrices. ꝺ̄ ē dicē q̄ nisi salomon succederet indicaret Hersabee adultera a pplō: vt ibidez exponit. vñ a sensu ℣rio. da Salomō successit sequit mrēm purgatā ab illo pctō. vnō tales q̄ ꝓ peccatrices. t ꝑter iuste fuerūt ꝙsequenter ponūtur in genealogia saluatōis: q̄ vt pctōres iustificaret venerat. Vñ notāter hyero. dicit. Nulla scām mulierē posita in genealogia xp̄i. nō em̄ dixit nulla iusta mulierē. q̄a ꝑdicte ꝛmo: iuste fuerūt. hs tēte nō debuissent dici saltē in vita ipāz ꝓpter pctā precēdtia. t sic vba hyero. sunt sane intelligēda. quāmiam vī renere Hmb. sup̄ Luc̄a. vbi de ista mā tractās dicit. Ne puderet eccliam̄ ex pctōib⁹ ꝓgregari: cū ꝺns de pctōib⁹ nasceret. Ex q̄ ꝑs rnsio ad obiectōnes postillatoris. Nā q̄ obijcit ꝓ de illis trib⁹ regib⁹ q̄ fuerūt sbla ti a genealogia xp̄i. ꝓpter pctm̄ ioze q̄ miscuit se filie ipijssime Jezabel: illud nō facit ad. ꝓpositū. Nā ioze nō peninit de illo pctō. vel saltē nō legit penituisse. nec hz aliqua rō vñ talis pnia ꝑsumat. vñ merito filij ioze vsq̄ ad ozīā genelatōs de genealogia xp̄i tollūtur q̄ nō vēit ad saluādos efficaciter pctōres ipēitētes: vt dictū est. fec⁹ aūt de mulieribus istis supradictis. Qđ ät obijcit scđo de mrē ejꝰ q̄ pōitur in ei⁹ genealogia tc. nō facit ad ꝓpositū. Hyero. n. loq̄tur de mulierib⁹ q̄s pōit euāgelista in hac genealogia volūtarie. s. q̄ potuisset omittere eas t nulla de eis facē mentōs: sic omisit noiare sarā t rebeccā t hmōi. ex q̄ omissione nulli defect⁹ occurrit i hac genealogia: q̄ sufficit exp̄ssio viroz m̄. fec⁹ ē de ygie gl'iosa. cui⁹ exp̄ssa noiatio fuit necessaria. Nō em̄ xp̄s descēdit a dauid nisi ꝙ mrēm gloriosam. nō aūt ꝙ ioseph. Qđ autem vlteri⁹ obijcit de raab t ruth nihil facit ꝛ Hyero. imo ꝙ eo. ꝓbat. n. ipaz finalē iusticiā: ex q̄ nō ꝓcludit q̄n ꝓ⁹ peccatrices fuissent. ꝙ manifeste fuerūt. qđ̄ manifeste facit ad sniam hiero. ꝓrīmādas vt dictū ē. Rō ät assignata ꝓ postill. circa noiatōs harz mulierz nō vī valere. dicit. n. q̄ ille mulieres ꝺ exp̄sse fuerūt viris ex qb⁹ acceperūt occasionaliter seu accidētalr ꝓuncte. q̄ quidē rō ex duob⁹ videtur insufficiens. Ꝓmo q̄ ꝺ ē oīno ignīēs ꝓpositō. Nihil. n. videt facere ad rōs genealogie q̄ occasionaliter seu accidētaliter vel ex intentōe: seu q̄ se vir t vxor ꝓuēgātur. Scđo nā lya ꝓma vxor iacob ex q̄ xp̄s descēdit occasionaliter t ꝑter intentū seu accidētaliter fuit coniuncta ipi iacob sicut thamar ipi iude. sicut ꝑs Gen. xxxviij. ca. t tū no noiatur exp̄ssie sicut illa. Exclusio aūt postill. de hoc q̄ ꝺicit Hyero. nō videt sufficiēs. ꝑ q̄ quis liceat aliq̄ mō sentire ℣ria eoz q̄. ꝑterūm a sctis doctoribus. ꝑūt patet ex auctoritate aug. ꝙ ipm allegata. nō tū expedit ꝓsertim vbi eoz dicta possent rōnabiliꝰ salvari. vñ in talib⁹ habet locū ſnia apli. j. Cor. vj. ca. Dia mihi licēt ꝙ nō oia expediūt: q̄ aūt nō expediat nec sit oīno secū hyero. t silib⁹ scis doctorib⁹ eccle in expositionib⁹ sacre scripture ꝺicē satis ꝑs in decretis in ca. decretales. di. xx. vbi habet q̄ diuinaz scripturaz tractatores in sacraz scripturaz expositōib⁹ romānis pontificib⁹ ꝓnonunt. q̄ ät hyero. sit de numero taliū satis ē diuulgatū in ecclesia dei. t habet in decretis dist. xiuj. cap. Scīs romana. vbi inē opuscula scōz patrū q̄ i ecclesia catholica recipiūt sit exp̄essa mētio de opusculis. b. Hyero: vñ ꝛadicere talibus licet non sit hereticū. posset tñ dici ipiū. Est em̄ cōe bonum pietatis ſm q̄ bonū sci sūt bono rādi. nec ē ꝺicendū scripturis eoz sine sint intellecte sine nō. vbi nō inueniūtur ꝙ fidē aliq̄d asserere. vt ꝑz ꝙ Aug. in. ij. de doctrina xp̄iana ꝓut allegat. t in scōs scde. q. cxxi. arti. j. in rnsione ad tertiū argumentum.

In eodem capi. vbi ꝺr in postilla. Quia ioseph t maria fuerunt ex eadem tribu.

Additio.

Circa genealogiā a matheo tradītā non solū infideli ꝺm seu hereticoz vehemens murmuratio. ꝙ fidelium nō ꝛmodica admiratio ꝙsurgit. Illi em̄ temerarie calūniātes, isti vero timorose admirātes frequēter querūt cū intentio euāgeliste in genealogia circa ꝺ p̄incipalit ver sek: vt xp̄m ex dauid t abrāā ſm carnē descendētē ondant qūo de ꝺ ꝙ descensum Joseph viz. Marie ab ipis dauid t abrāā nos instruē intēdit. Alienū em̄ a fide totaliter est xp̄m ex semine Joseph descēdisse. Vñ stant simul q̄ beata ẏgo ñ de cēdisset a dauid. t ꝙnis nec xp̄s. t tū ioseph de ipo descēderat. q̄ quidē ēstio in glo. ordi. mouet vbi sic ꝺr. Quid ad xp̄m generatio ex dauid deducta ad ioseph cū xp̄s nō ex semine ioseph. C ui q̄dez q̄oni glo. sic rndet. Nō est ꝑtendo scripturaz vt ordo mulieꝝ in generatōibus texat. Et tō nō ꝙ maria ꝺ ꝙ ioseph iducit. cū de vna et eadē ioseph t maria tribu fuerūt. Vñ t cā quasi ꝙinqua cogebat accipe in vroꝛe netrib⁹ in alia se ꝙfunderet. Vñ etiā simul rāḡ de vna stirpe ꝓtebātur in bethlee cū singuli in suas ꝓtebātur ciuitates. hec i glo. Mat. j. Et idez in alia glo. Lu. iij. ꝺ aliꝰ ꝺicit: quā ſniam sequtur postillator: t ceteri expositores Hales q̄s vidi in hac materia. Sed his nō obstātib⁹ q̄m nō cessat aim ꝙulsare. qđ̄ em̄ ꝓsupponit in glo. ꝙ hac rnsione. s. nō esse assuetū in scripturis ordinē mulieꝝ texere. nō videt stare. ꝓter tria. primuz q̄a ozīū hui⁹ inuenē. j. Paralip. ij. vbi in genealogia filioz israel t spēaliter Jesse interponit mulieres. s. sarra t abigail. a qb⁹ ꝑter suā texit genealogiā. vt ibidē ꝑz. secundo nā daro q̄ hoc nō esset assuetū in scripturis vt glo. dic. hoc haberet locū vbi ꝑ ꝓntes masculos tm̄ generatio posset deduci vsq̄ ad illū q̄ genealogizari intēdit. qđ̄ est cōe ceteris hoib⁹. ꝙ vbi genealogizat talis q̄ ꝓnē masculū ñ habuit. vt ē sol⁹ xp̄s. ꝙsuetudo hmōi nō debuit hīe locū cū subesse cā manifesta ozīū faciēdi. necessitas igit virgebat vt mulier in genealogia illi⁹ texeret cui⁹ generatio ſm carnē nō poterat deduci nisi ꝙ mulierē. Jn ꝙa ei materia posset ostēdi q̄ euāgelista ꝓtermisit cōem ordinē obſuare ꝓpter singularitatē excellētie xp̄i. Nā cetere genealogie in sacra scriptura tradite ꝙsueuerūt inuiolati ab illo a q̄ origine deducūt nō aūt ab illo in quē terminū seu finē accipiūt. Vñ Gen. xxxvj. Hec sunt generatōes esau t Mūeri. iij. Hec sunt generatōes aaron tc. Jn quib⁹ nihil generatōis a ꝓmis parentib⁹ accipiūtur: nō aūt ab vltio in quē terminat. quaz ꝙsuetudinē si euāgelista obſuasset poti⁹ dixisset. Liber generatōis dauid vel abrāe q̄ lib generatōis Ihu xp̄i. ꝙ talē ꝙsuetudinē obſuare nō curauit. ꝓter excellentiā singularē ipi⁹ xp̄i: pari mō nō debuisset curare de obſuantia cū suetudis in nō texendo ordinē mulieꝝ. t hoc ꝓter excellentiā dignitatis mrīs ejꝰ. nec valet dicere q̄ in genealogijs allegatis nō intendebat accedere ad aliquē vnū ꝓncipalē: ꝙ solū multiplicatōz a ꝓmo parente descendentem oñdere. Nā ruth vltimo vbi dauid ꝓncipaliter intenditur genealogizari: nō intimat genealogia a dauid qđ̄ itēdit. ꝙ a pharez a q̄ intēdit. dicit em̄. de ſunt generatōes pha-

res cē. tercio nam sicut deduxit euāgelista genealogiꝫ vsq; ad ioseph virū marie. potuisset deducere vsq; ad ioachim patrē marie: vt dicēdo. barpanthera genuit ioachim patrē marie. de q̄ nat⁹ ē ihesus cē. Nō em̄ min⁹ pfuetū ē in genealogijs introducere patrē talis femine q̄m introducere talē femine viri. Vñ em̄ virtuq; sit insuetū. p pmū tm̄ fieret recursus descēsus ad xp̄m. p scām aūt mime. Nō etiā scdo cōtinet in glo. s. q. ioseph t maria de eade tribu fuerāt. t ideo eā sm̄ pinquā cogebāt accipe ne trib⁹ in aliā se pduceret nō latisfecit qdam̄ ppt duo. Pmo q: hec assertio videt esse de gñe apocriphoꝝ q̄ in sacra scriptura nullū hñt fundamentū. Vñ t talia eade facilitate ꝛnēmnt q̄ approbātur iuꝫ doctrinā Hiero. scdo nā posito q maria esset eiusdē tribus cū ioseph: ex hoc nō sequit ipam descēdisse a david. Tribus n. iuda diuidit in multas familias pter familias david. Descēdētes em̄ de ꝛarā fratre phares sunt de tribu iuda. nō tm̄ descendūt a david. Silr cū esse habuit multos filios t filias pter david ꝛtingere potuit ab illis multos descēdere. q̄ quidē nō solū esset de tribu iuda: ꝫ etiaꝫ de familia esse t bethleemitaꝝ. t tm̄ tales nō descēderent p david. Cū igitur illa lex q̄ iubet accipe pinquā non cogit accipe pinquā eiusdē familie. ꝫ sufficit q̄ sit pinquas in eadē tribu: ne hereditas vni⁹ tribus in aliā trāseat: vtz ad hoc Nūe. vlti. Jō ex hac pinquitate quā glo. vult inducere nō habem⁹ necessariū. q̄ maria descēdat a david. ꝫ solū q̄ sit de tribu iuda. ex q̄ nō haberet intentū. Nō au tem tercio ꝛtinet in glo. s. q. simul in bethleē ambo cōiuges. pfitebant: ex q̄ vult cōcludere q̄ vterq; esset de familia david: nō videt valere. ppter duo. Pmo nā tm̄ mḡr̄m hystoriarū dubiū ē ad hoc an mlieres. pfiteri tenebāt̄ in illa descriptiōne de q̄ agit Lu. ij. an solū viri. Vñ nō bz hec efficax argumentū de hoc q̄ beata ỹgo. pfiteret i bethleem: ꝫ q̄ ioseph portās secū cōiugē vt obsequiuz pmus ei appropinqnte necessitate ei ipederet. pfitebat. Cōfirmat aūt opinio illa q̄ tenet q̄ solū viri. pfiteri tenebant̄ p illud Matth. xvij. vbi agit de solutōne tributi p xp̄m. Ibi enim apparet manifeste q̄ tm̄ capita domoꝝ seu familiaꝝ censum cesari tribuebant. t nō alij de familia seu domo: Vñ p petro tm̄ qui caput aliox erat solui mandauit tributū. nō. p alijs apls: vt bñ in glo. ibidē. scdo. nā dato q̄ bīvir go tenerēt. pfiteri in bethleē. ex hoc nō sequit ipam descēdisse a david. Nā potuit descēdere de yesse q̄ erat bethleemitanus p alios filios ipi⁹ yesse pter david. sic tenerēt ibidē. pfiteri sicut t ioseph. nō tm̄ ex hoc q̄ a david descendere ret. Questio igit pfata minus sufficiēter soluta remanere videt. t sic admiratio pdicta in suo stat vigore maiozū. tm̄ semp reuerētia salua doctoꝝ seu expositoꝝ. Viterī⁹ videt hic aliq̄d esse dōm. Fed cui⁹ euidētia psupponēda sunt q̄ dā vera gñalia. deinde ibiūgende sunt aliq̄ pclones ad lp positū. Primo psupponit q̄ filī⁹. put in bonis pfnis succedit triplr posset dici. p̄ fm verā gñationē nālē fm quā filius plerūq; succedit pri nō solū in bonis nālibus ozpis vt bona cōplexiōe seu habitudine ozpali. put legit Gen. vj. de gygātibus q̄ potētes viros in seculū genuerūt. i. magnos i ozpe. t robustos ꝫ etiā in bonis aie vt in virtutibus q̄ñq; fm nālē inclinationē filij succedūt suis genitoribus. put aptitudinē ad certas vtutes aliq̄ hñt a nā saltem fm aptitudinē. t inchoationē: vt in pma scē. q. lxiij. ar. j. i corpore. q. Vñ Cassio. in q̄dā epla. Laudabilis vena suā seruat originē. t fidelit posteris tradit q̄ in se gḡiosa trāsmissi one. pmeruit. Ad q̄ facit illud Job. viij. ca. Si filij abrahe estis cē. Scdo dicit filī⁹ alicui⁹ etiā ille q̄ nō genuit nāliter: ꝫ tm̄ fm famā publicā t cōem ppli estimationē illius ỹ filī⁹. q̄ cōtingit cū vxor alicui⁹ filiū parit q̄ nō ex marito habuit. reputat tm̄ in ppo sine ꝺdictōe sui mariti filī⁹: qui q̄dē filius licet in bonis sup dictis nō habeat nāliter succedere tali ficto pri. succedit tm̄ ciuiliter. nō solū in bonis minoꝝ⁹ fortune. vt in diuitijs: ꝫ etiā in nobilitate seu claritudine q̄ maiora sunt seu magis desirabilia bona saltē ad magnanimos ḡ̃ divinie. Hoies ei hmōi ppter honores t generis claritudines obseruādas iactu-

ram in ceteris reb⁹ fortune patiunt̄: vt in pma scē. q. lxv. ar. ij. arguēdo. Hec aūt successio p iura cōia seu cōem gentis cōsuetudinē ptz q̄ dictant vt ille q̄ p filio legitimo alicuius. fm famā publicā habeat debet sibi succedere i generis nobilitate. t hmōi. Tercio dicit filī⁹ alicui⁹ etiaꝫ ille q̄ neutro ꝺdictoꝝ modoꝝ descēdit: ꝫ p legalē adoptionē tm̄ est ab aliquo in filiū assumptus. qui quidē filī⁹ tali pri habet succedere saltē in minoribus reb⁹ fortune: vt in diuinijs. put iura volūt cōia. Que quidē tres quinq; rationes seu filiationes sup dicte q̄ñq; cōcurrūt in eadē psona. q̄ñq; in tribus distinctis: vt satis ptz. Secūdo supponit q̄ filiatiō se cūdū veram gñationē nālē ipaliter cū a remotis personibus p longā pentele linēā successiuā in tempoꝝ antiq̄ diurnitate descēdit a nemine est infallibiliter cognoscibilis nisi p diuinā reuelationē seu sacrā scripturā diuinit⁹ traditā. ꝫ inductiue. pbat. Nam q̄ aliq̄s sit filius alicui⁹ fm veram generationē nālem p expientiā sensualē: qua. ppie singularia cognoscim⁹ haberi non pōt nisi forte a pentibus: vt puta a matre q̄ de hoc posset ee certa noticiā habere: cum ceteri hoies t etiā pr̄ certā noticiā exprimentalē de hoc cōmuniter nō hñt. Pater ỹo etsi certā noticiā exprimentales de filio suo. cuius ptis sit fm veram gñationē habeat: nō talem noticiā de viro suo nec de seipa. t multoꝝ⁹ de antiquis pentibus viri sui nec suis p linēā pentele ascendēdo p experiā habere pōt. Patri igitur nē cōstat q̄ apō ne minē pōt esse exprimētalis cognitio de aliquo vtū descendat a certo remoto. pgenitore mō ꝺdicto. Fama aūt publica. seu cōis estimatio ppli q̄ñcunq; sine ꝺdictōne in populo sit certa infallibilē cognitiōem nō causant: silr nec testes vel legitimā documēta seu instrumēta: cū oia hmōi sint fallibilia: vt frequēter patet. t etiā in sacris hystoriis testiū fallacia nōnunq̄ reprit̄. p cronicas etiā antiquoꝝ q̄ i sacris scripturis nō sunt inserte noticia hmōi infallibilis haberi nō pōt: cū taliū certitudo certitudinē q̄ fama publicā habeā nō excedit vt est manifestū. Silr nec p aliquas veram sciaꝫ nālem seu liberalē artem hoc est cognoscibile vtz intuenti. Restat ḡ̃ q̄ hoc tm̄ sit cognoscibile p diuinas reuelatiōem fm quā pphe: vt ait Greg. q̄ñq; de preterito q̄ñq; de futuro vaticinant. Et isto mō moyses de noe. p phetare censet. de q̄ dicit genuisse tres filios. t hmōi. Tercio psupponit q̄ vt aliquis sit filī⁹ alteri⁹ fm cōem estimationē. t famā publicā tm̄. vel fm adoptiōem legalē. ỹ pōt aliter cognosci ḡ̃ p diuinā reuelatiōem. pbatur. Nā p testes idoneos vel legitima documēta vt cronicas antiquoꝝ autēticas talis filiatio sufficiēter pōt. pbari vt de se ptz. Quarto psupponit q̄ miraculoꝝ dei quedā sint ad fidei cōfirmationē. t talia debēt esse manifesta. Illa ỹo sūt miracula q̄ nō q̄ sui manifestationē ꝫ p fidē habent. t ista de bent esse occulta vt fides eoꝝ magis sit meritoria: vt est sacramentū altaris. t ꝑginis ptus. Veritas istius psuppositi ptz in. iij par. q. xxix. ar. j. i rñsiōe ad scām argumentū. His psuppositis pma cōclusio sit ista. q̄ xp̄us. put ex pte nostris. ppharū habet: habuit esse. filius david. t abrahe fm verā gñationē nālem. sic cōueniēs fuit hoc p sacramenta euāgelica. p doctrinaꝝ traditiones testificari. Pria pars. pbat. nā de. pmissione facta abrahe: Gen. xxij. c. legitur. Benedicent̄ in semine meo oēs gentes terre: qō exponit apls ad Gall. iij. ca. In semine q̄ est xp̄us. In psalmo autem de. pmissiōe facta david ỹ. De fructu ventris tui ponam sup sedē tuā. q̄ ỹba manifeste denotant verā filiationē naturalē. Ille. n. qui fm famā publicā tm̄ hmōi filius reputat alicui⁹. nō vere ỹ. de semine ei⁹ nec de fructu ventris sui: vt est manifestū. Et inde etiā est q̄ cū ex tali filiatione in laudabili vena filij pentiū⁹ in virtutibus succedunt vt in p psupposito dictū est. idcirco principales virtutes regie ḡ̃de ipo david legūtur attribuendē. ppetie q̄si per modū successiōis ꝺberi xpo. Dauid em̄ legit fuisse in oibus vijs suis prudentē seu sapientē. j. Reg. xviij. Similiter q̄ fuit facies iudiciū t iusticia q̄ omni populo. ij. Reg. viij. Que quidē virtutes q̄si p modū germinare successionis ꝺdicantur a hieremia xpo conuenire. vñ Hiere. xxiij.

ca. Suscitabo dauid germen iustū ⁊ regnabit rex ⁊ sapiēs erit: ⁊ faciet iudiciū ⁊ iustitiā in terra. Vñ licet altiora ⁊ excellentiora ꝙ̄ xp̄s habuit: tamen ꝙ̄ dauid ⁊ ceteri sci. vt i tertia pte. q. vij. artic'. ij. in rñsione ad ꝫ̄m argu. Nec ipe xp̄o p̄ successionē a dauid debebātur. p̄sertim cū multi progenitores nō eiusdē laudabilitatis inter dauid ⁊ xp̄m iter fuerūt. Denotat ⁊ p̄ p̄phetā in verbis predictis q̄ xp̄o ei am ꝓmebat successio in talib⁹ virtutib⁹ fm̄ verā generati onē nālem bñanā inq̄tū erat ex vero ⁊ ꝓprio germine ipsius dauid p̄out in primo p̄supposito fuit tactū. Sed̄a ps conclusionis. p̄bat. Nā illa q̄ in vaticinijs p̄phetar̄ inuenīunt tradita de xp̄o in euāgelijs p maiorē ⁊ principali pte implent̄ ⁊ explicant̄ Math. j. Vt adipleret qđ scriptus est p̄ p̄phetā ⁊c. Et sic de ꝯplurimis q̄ in p̄cessu euangelior̄ scribūtur. Cōclusio sc̄da q̄ xp̄m fm̄ verā generati onē naturalē a dauid ⁊ abraā descēdisse sufficienter tradit̄ ꝯtū ad fideliū info:matōs spectat p̄ matheū in p̄ titlo sui euāgelij dicentē. Liber generatōis iesu xp̄i filij dauid filij abraā. Et si de genealogia p̄dicti nihil amplius tradidisset. p̄batur. Nā ex solis istis verbis mānifeste asserit euangelista xp̄m a dauid ⁊ abraā descendisse p verā generatōs nālem ⁊ realis assertio est sufficiēs testimonium apud fideles ad ꝫ̄ ondendū etiā si nihil amplius de hoc declarasset. Igit̄ conclusio vera p̄sequēns de se p̄s. ⁊ assumptū. p̄ p̄ia pte. p̄batur. Nā esto q̄ filius dicī posset etiā ille qui nō fm̄ famam publicā vel legitimā adoptionē ⁊ filius: vt in p̄ supposito iuniōr nō ab aliquo dicitur generari q̄ fm̄ famā vel adoptionē ⁊ filius. Is tñ pater dicitur fm̄ curā: erat⁹: seu genitūrā ⁊ bñoī. ⁊ p̄ p̄ñs filius ranḡ et⁹ correlatiu⁹: generare tñ seu generatio nō eodē mō eq̄uocat. Cū igit̄ dicit. Liber generatōis iesu xp̄i. māifeste loq̄t̄ de genealogia q̄ ē p viaz generatōis. nō aūt de illa q̄ fm̄ famā vel adoptōs tm̄ dr. Tal em filiatio nō p generatōs. ꝫ p aliū modū p̄cedit. Sc̄da ꝟo ps assumpti. p̄bat. Nā apud fideles euāgelia xp̄i recipiēt̄es fideliter filiatio p̄dicta p illa ꝟba tituli cōprobatur. Nā si hoc nō ēēt ver: nec titul⁹ ille veritatē cōtineret: qō absit a fideliū cordib⁹ cogitare: cū fm̄ Aug. Si vnū falsū in sacra scriptura esset reputā tota eius autoritas infirmaretur. Ipō infideles aūt q̄ euāgelū negant vel de sui vita te dubitāt: nec tota genealogia sequēs sufficit ad hoc eis p̄ bandū. Tales a fide alieni verbis euāgelistar nō p̄stāt fidē. ⁊ tō tota illā lineā negabūt: nisi forte hebrei q̄ auctori tate veteris testamēti aliqua p̄tē genealogie matthei būt re cip̄e. s. vsq̄ zorobabel vl̄ abiud ⁊ bñoī: nō vltra cuz apud eos de ceteris hystoria auctōrica nō h̄eatur. Sic igit̄ tota genealogia p̄ extēsionē in euāgelijs tradita nō sufficit ad cōuincēdos infideles de ꝫ̄ xp̄s a dauid descēdit. ⁊ si per ioachim ⁊ mariā fieret descensus. vñ apls. j. ad Thimote. j. p̄hibet genealogijs intendere: vbi gl̄osa dicit q̄ infideles habebant genealogias quib⁹ narratur xp̄m descensisse a dauid. vñ sicut apō tal es nō sufficit illa narratio in euāgelijs contenta de genealogia xp̄i quātūcūq; extensa tradat ad verā generatōs nālem eius oīno dam: sic apud fideles sola verba tituli sufficium ad hoc fundandum: que quidē ratio includit̄ in verbis Augu. contra faustum manicheum volentē probare xp̄m nō esse filiū dauid cū nō esset conceptus ex ioseph. ad quā seriē generatōis Mathe us producit: vbi Augu. sic ait. Sic ergo nos credim⁹ et iam mariam fuisse in cognatōe dauid. quia scripturis credim⁹: q̄ virūq; dicūt. s. xp̄m ex semine dauid esse fm̄ carnē ⁊ eius mrēm mariā virginē esse. Hec ille. Si tamē q̄rat̄ q̄ fr vtilitas seu necessitas tradēdi tā extensam genealogiam vbi solus primus titulus sufficit. Id̄ hoc respōdetur per sequentē tertiam conclusionē. Tercia cōclusio q̄ cōuenīēs fuit: vt xp̄s etiā fm̄ publicā famā ⁊ cōes ppli estimatōs a dō descēdēt. ⁊ hoc cōsonat ar̄iāe. ꝫ̄bie traditōi b⁹. Patet ps. p̄bat. nā ꝫ̄ fuit cōueniēs duplr. p̄ ad fideliuz in cōi xp̄m illo tp̄e recipiētiū instructōs. sc̄do ad cōfutatōs infideliū xp̄m nō recipiētiū. p̄mū p̄s sic. nā put in sc̄da secū de. q. j. ar. vij. in rñsiōe. iij. ar. bf. Cognitio fidei i hōib⁹ optuit vt ab imperfecto ad perfectuz procederet. et ideo xp̄s fuit p̄mus cognitus sub ratōe saluatoris inter cōi etiaz apud electos q̄ cognosceretur esse deus ⁊ homo. In p̄ma eñ vocatione apl̄or Iohis p. andreas dicebat. Inuenimus messiam. i. xp̄m. ꝫ̄ postea xp̄o interrogante. Vos quem me esse dicitis: petr⁹ rñdit. Tu es filius dei: Math. vi. ca. Ex quo videtur q̄ p̄ius fe q̄ bantur ip̄m tāq̄ xp̄m anteq̄ cognoscerent eius deitatem. Vlterius etiā tāq̄ minus plene informatio de fide sue deitatis ēsdē dicebat apostolis. Tanto tpe vobiscū sum ⁊ nō cognouistis me. Iohis. xiiij. Sicut ⁊ pari rōe p̄ xp̄s fuit cognit⁹ tanḡ filius Ioseph q̄ cognoscerḡtur esse sine patre in terris. non enī solum apud emulos qui ip̄m spernētes dicebāt. Nonne filius fabri est Math. xiij. ca. sed etiā apud simplices discipulos ⁊ cognatos cōmuniter filius ioseph reputabatur anteq̄ mysterium virginitatis esset diuulgatū. In talitus eñ persona euangelista dicebat. Non cognouerūt patres eius. Ju. ij. ca. Vñ nō solum simplices seu idiote p̄out apostoli fuerunt in p̄incipio. ꝫ etiā nathanael q̄ fm̄ gl̄o. p̄ius simus scripturar̄ erat cū audiuit a philippo Johannis p. Quē scripsit moyses in lege ⁊ p̄phis inuenim⁹ ihe sum filiū ioseph a nazareth: nō fuit admirat⁹ ō b q̄ xp̄us esset filius ioseph. ꝫ de hoc q̄ a nazareth eēt: cū debebat̄ spectabatur messias. Et q̄ magis attentōe dignum est. q̄ ipsa eadē beata virgo huius mysterij diuini sup oēs p̄scia istū modum loquēdi obseruabat. d. Ego ⁊ p̄ tuus dolentes q̄rebamus te: Ju. ij. ca. Ex quo sequitur q̄ ad instructōs fidelium in cōi qui xp̄m venientē in mundo recepēt conueniēs modus fuit vt eis p̄mitt̄ar⁹ pa⁹ filius rōe regis. s. messie filij dauid sine reuelatōe mysterij deitatis et virginitatis matris ꝫ̄ q̄ eis a p̄incipio omnia ista archana reuelarentur. sic em̄ processerunt ab imperfecto ad perfectum qui est modus hoibus in cōi maxime connaturalis. Secundū probatur. Nam si xp̄s fm̄ verā generationē naturalē tm̄ a dauid descēdisset. ⁊ nō fm̄ famaz publicā ⁊ cōes ppli estimatōs. hoc nō sufficeret ad refutandos infideles p̄cipue hebreos qui ex illa stirpe tm̄ saluatorē spectabāt vt auctoritates sacre scripture testant ⁊ xp̄s eos exhortando dicebat. Scrutamini scripturas. Joh. v. ca. Vnde sic eum rōnabiliter ignorassent a dauid descēdisse p̄sertim cuz cois fama ⁊ ppli estimatio hoc nō testaret redderent eñ excusabiles. Nō em̄ ipsi tenebantur cognoscē veraz generationē naturalē xp̄i fm̄ quā a dauid descendit. Talis. n. incognoscibilis est nisi per diuinā reuelatōrē: vt in secundo supposito fuit ostensum. Dicia tamen scriptura intēdit eos inexcusabiles reddere. vñ in gl̄o. sup illud Math'. ij. Vbi est qui natus. Cōfusio iudeor̄ est vt xp̄i nationem a gentilibus p̄scant. ⁊ si non credunt inexcusabiles sunt: hec in gl̄o. Cōueniēs igitur modus fuit vt etiā xp̄us fm̄ publicā famam a dauid descēderet. ⁊ sic ipsum refutātes saltē sub rōe saluatoris spectari in cōmuni recipere in excusabiles essent quod est intentum. Secunda vero ps conclusionis probatur. Nam prophete per modum successionis ipsius dauid xp̄o regiam dignitatem attribuebant: Esa. ix. ca. Super solium dauid ⁊ super regnū ei⁹ sedebit. Ane quidē verba ⁊ similia: licet non de sede seu regno temporali principaliter intelligantur p̄out verba Esa. denotatant ibidem dicencis. Sedebit in eternū. nec enim concedendus est q̄ in regno temporali danidico iechonias a quo christus descendit habuit successorem p̄o phetante Hyere. xxij. de ipso iechonia. Non erit de semine eius qui sedeat super thronum dauid: cum hoc tamē stat q̄ fm̄ intellectum minus principalem seu figurariū quem tonus populus in cōmuni principaliter intendebat de regia dignitate etiam temporali que christo debebatur per successionem dauid talia verba intelligunt. p quod significabatur successio ipsius christi hominis i regno vniuersali supra omnem creaturam: in eta illud. Data est mihi omnis potestas in celo ⁊ i terra. Math. xxviij. Ratio autem huius figuratiue locutionis seu duplicis intellectus talis est. Nam sicut nostra cognitio de imperfecto ad perfectum naturaliter procedit: vt tactum est

sic eodē mō nāle est nobis ex cognitōe corpaliū in spualium cognitōz deuenire. Inuisibilia enī dei a creatura mōi p ea q facta sunt intellecta spiciūtur: ad Rom.j. Quod nō solū habet locū in puris naturalib⁹. ꝫ etiā in supnaturalibus: vt in misteriis ecclesie ꝓcipue in sacramēts quibus sacra inuisibilia p signa visibilia traduntᵉ. t iō ex diuina ꝺordinatōe vt pp̄s de sensibilib⁹ ad insensibilia cōnaturali mō reducerentur xp̄m quē pstituit heredē vniuersō rū etiā in regia dignitate tpali legitimū ipi⁹ dauid succedsorē fecit. sic vt ius hereditariū in ipso regno eidē ꝓueniret ex tali successione. qđ quidē successione tpalē ꝓtempora nei xp̄i diligēter attendebāt: vt testatur sacra hystoria. Nā apli q fuerūt sup ceteros de mysteriis xp̄i erudit etiā post resurrectōz qñ tā ipi⁹ gloria erat eis magis mānifestata ab eo querebāt. Si i hoc tpe restituitur⁹ es regnū Israel: Act. j. Quod intelligit ad īrām de regno tpali credētes talem restitutiōz ad xp̄m ꝓmisse: nes xp̄s ꝓncipalē ab eis exclusit exp̄sse: vt ibidē patet. Porro ꝺ sciendū est de ceteris qui regnum dei ignorabant. cū igitur successio in regia dignitate tpali ad illū etiā q fm famā publicā est filⁱ⁹ ꝓtinet: vt in ꝓcipe ꝓsupposito nō ad illū mī q fm verā generatōz naturalē tāmodo descēdit: sequitur q ꝓhete testātes ipm fore legitimū successorē in regno dauid tpali ꝓiter ꝓmōstrabāt ipm fm famā publicā a dauid descēsurꝝ quod est intentuꝫ Quarta ꝯclusio q ꝓdictus descēsus xp̄i a dauid fm publicā famā t cōem pp̄ā estimatōz ꝯtuꝫ ad ꝓpōzaneos ptinebat sufficienter traditur ꝑ Matheū euangelistā cum dicitur Abraha genuit ysaac ꝛc. Et cōuenienter⁹ q Joseph cū si p solā virginē gloriosam huiusmodi descēsus tradēt Prima ꝯclusionis ꝓbatur. Nā oēs ꝓpanei xp̄i exceptis paucissimis qb⁹ misteriū ṽginitatis fuit reuelatum credebant xp̄m esse filiū Ioseph t fama publica hoc testabat: vtz ex iā dictis. Qui quidē Ioseph de directo genealogizatur a dauid q matheū vtz i Ira. Igitur ꝓma ps cōclusionis vera. Scōa vo ꝓbatur. nā si talis descensus fm publicā famā p virginē gloriosam declarēt t nō p Ioseph: op tuisset q ꝓpanei xp̄i reputarēt xp̄m nō descēdere a Ioseph. t ꝓiter credere virginē gloriosam nō legitime xp̄m cōcepisse vel misteriū virginitatis esset statim eis reuelandꝫ quoꝛ primū esset falsissimū t derogatiuū honoꝛi ipi⁹ de ate virgis. q vt ab infamia suspitōnis ḡēt immunis diuina ꝺordinatōe fuit ꝺsponsata vt sancti doctores tradūt. Secundū vo esset etiā ꝫ dictamē eiusdē diuine ꝺordinatōis que virginitatē matris ex certis rōnibus: vt dictū est volu it ee occultā. t sic scōa ps ꝯclusionis vera. Quita ꝯclusio q conueniens fuit vt xp̄i genealogia nō tm fm ꝓdictas filiatōes. ꝫ etiā fm filiatōz legalē. s. fm adoptōz traderetur vt Lucas tradit in.iij.c. ꝓbatur. Nā vt doctores dicūt. ꝓ ut postil. Lu. iij. tractat. Iz oēs sapientes debeꝛ concoꝛdit teneret xp̄m descensurꝝ ee a dauid. aliqui tamē eoꝛ opinabant ipm descendere ab eo q nathan ei⁹ filiū adoptiuum ꝓter excellentiā scitatis t ꝓbie. alij vero ꝓ salomonem ꝓter dignitatē regiā t excellentiā sapie. Scōm veritatez aūt vt omnino tolleretur errandi occasio q virtūz descendit. q salomonē. s. fm lineā naturalis generatōis. p nathā vero fm lineā adoptōnis legalis. nathan em filⁱ⁹ adoptiuus fuit dauid. vñ cōueniēter Lucas sequitur lineā adoptiuā p nathan t quosdam alios: vt nobis ostēdat q etiam fm lineā adoptōis xp̄s a dauid descēdit. iccirco matrem ꝓtermisit hoc verbū genuit. t loco ei⁹ ponit hoc verbo fuit. Sexta ꝯclusio q generatio xp̄i vera a dauid q ṽgnē gloriosam descendens ex certis causis mystice intellectis archa ne ḡtuꝫ ad fideles fide diuulgata certificandos ꝓtinet sufficienter traditur ꝑ Math.j. Nam in ꝓdicto capit. postq̄ matheus se expediuit de genealogia xp̄i sūmarie in p̄tit. t ꝓiter in singulari p extensam successionē. quā successionem in tres ꝓterdendens ex certis causis mystice intellectis diuisit. put in glo. ꝺdi. sufficiēter tradit statim ipam materiā generatōis xp̄i quasi alio mō resumens ꝺdit xp̄i ā generatio sic erat. Cū esset ꝺsponsata mater iesu maria ioseph anteq̄s cōuenirent inuenta est in vtero habens ō spūsancto. vbi manifeste tradit veritatē generatōis xp̄i quam a dauid descēdisse in titulo ꝓmiserat p mariā virginem: nō ex virili semine⁹ spūssancti inspiratōe ꝓcessisse: cum q̄ etiā ostendit eius virginitatē occultā ee illis tpib⁹ nisi cui deus ex causa voluit reuelare sicut Ioseph. Colligitur ergo ex ꝓmissis q descensus xp̄i a dauid t abraam in euāgelio quadrupliciter traditur. Nam aut fm verā generationē naturalē t hoc summarie quantū sufficit ad certificādos fideles in cōi de ꝫplatōe ꝓmissionū que patrib⁹ fuerant facte. t hoc duplr. q: aut sine mysterij virginitatis reuelatōe t sic in titulo primo Matthei. put in scīa cōclusione: aut cū declaratōe ṽginitatis sicut ibi. Genuit autē xp̄i ꝛc. Math.j. put in sexta ꝯclusione: aut fm publicam estimatōz. t hoc extense q singula descendendo t ascendē do: quod sufficit. t requirit ad certificādos xp̄i ꝓpaneos de hoc q ꝓpa fuerat legittim⁹ successoꝛ ipi⁹ dauid. hoc dupliciter. q: aut fm lineā naturalis generatōis publice estimatā p Salomonē quā Matthe⁹ tradit. put in ꝗrta ꝯclusione: aut fm lineā adoptiuā. t sic Lu. iij. put i ꝗnta ꝯclusione. Qui quidē quadruplex descensus in ꝛpo cōcurrit. put traditio euāgelica narrat fideliter t hec ad murmurationes ꝺdictoꝛ ꝓmēdas t admirandas tollendas fideliꝫ in ꝓdictis sufficiant fm Israelm expositōem. omissis nō ꝛplurimis alijs in hac materia a doctoꝛib⁹ traditis q ad mysticam pertinent declaratōz.

Sequūtur notule bzeues venerabilis ac religiosi p̄ris fratris Matthei doringk pfessoris sacre theologie eximij ministri puincie saxonie ordinis minoꝛ: quibus postilla fratris Nicolai de Lyra valide ab impugnatōibus domini burgensis defensantur. et primo circa euangelium Matthei.

Replica.

Et quia de veteri testamento nō plus repi tactum q Burgen. iō accedendus est ad nouū ꝛc. In nouo testamēto primo occurrit euangeliū Matthei: in cui⁹ ꝓcipio dr. Judas genuit phares t zarā de thamar. quē passim exponēs beatus Hyero. dicit notandū in genealogia saluatoris nulla sanctaꝛ assumi mulier: ꝫ eas tā tum q̄s scriptura reprehendit: vt ꝓter pctōes venerat de peccatricibus nascens ꝛc. Postil. aūt ab hoc dicto beato Hyero. cū reuerētia declinat motus ex certis rōibus. quarum prima est. q: nō videtur rōnabile mulieres rōne illa poni in genealogia saluatoris q rōne viri ex ea ꝓtermittuntur. s. Iochozias: Ioas t amasias ꝓter pctm ꝓtermittunt. vt dicit ide⁹ be. Hyero. igit ꝓter pctā nō ponūtur ibi rōnabiliter mulieres. Itē vgo gloriosa ponit in ipa genealogia. que tñ ē t sp fuit sanctissima. Itē q: dicit be. hiero. Ruth t raab in genealogia positas tanq̄ scripturā sacrā reprehēdas. qđ nō videt vez. q: scriptura eas pmēdat. Raab cōmēdatur Iosue. ij. t ponitur in catalogo iustoꝝm: ad Heb. xi. q: aūt dicta fuit meretrix nō fuit rōe vicij ꝫ officij q̄z: vbi nos habem⁹ meretrix debeꝛ eius habeꝛ hospita: vt fuit eius cognomē. Silr t ruth cōmendatur in scriptura Ruth. j. t. iij. Nec alicubi legit de illaz quaz mulier reprehensione. ꝓut be. Hyero. allegat. Exponit igit postil. illū passum sic. q ille mulieres iō hic nominant. q: viris suis fuerūt accidēraliter cōiuncte. Nā que fuerūt ꝓmo t principaliter cōiucte sine bone sine male nō hic nominant: immo q̄ inter illas q̄uoꝛ fuit magis famosa peccatrix. s. bersabee directe nō notatur. ꝫ dicitur ea q̄ fuit vrie. q̄ principaliter t directe nō notari debuit si peccatū rō notatōis fuit. in hac re Burg. assumit be. Hyero. in sui defensionē. quē tñ ex leuib⁹ causis cōsueuit impugnare: vt ps in multis locis sui corruptorij. Et puto defensionē Burgen. be. Hyero. nō placere. q: maiora incōueniētia cōtinguntᵉ defensoꝛi q̄ defensoꝛ: vt patebit. Dicit nāq̄z Burgen. primo q̄ verba be. Hyero. sunt sane intelligenda de pctōibus t peccatricibus finaliter penitētibus t sic iustificatis. t tales dicit fuisse illas q̄uoꝛ mulieres in genealogia xp̄i notatas. Secundo dicit Burg. q̄ Raab t ruth fuerūt famose peccatrices q: nationes earꝝ in scripturis reprehēdūtur. Tercio

dicit q̄ etsi ille q̄tuor mulieres fuerūt iniuste nō tamen fuerūt dicēde sancte saltē in vita earū ꝓpter p̄cedentia peccata Ex his tribus dictis putat Burgē. accipe velle sufficientē responsionē ad argumēta postil. facta cōtra. b. Hieront. Sed certe ex inepte dictis apta responsio fieri nō pōt. nūc aūt primū dictū ꝓposito est ineptū. Nam multe mulieres patrū nominatox in scriptura sunt reprehense. cū finaliter iuste: sicut Sara rachel: Lya t cetere. ió fm primum dictū Burgē. ꝓplures debebant nominari. Ceterū si sole q̄tuor finaliter iustificate debebāt nominari: sequit q̄ finali ter impenitētes nominari nō debuissent. t sic achaz t multi nomināti nominari nō debebāt ꝓ argumentum a cōtrario sensu. qō Burg. sepe grādipendit. Nec scōm dictū burgē. aptū ꝓposito. Nam si ds ex mala fama nationis deberet dici famosus peccatox maxime Job: a natione fuit gentilis. t tamen in scripturis dicit fuisse simplex t rectus timēs deū: t recedens a malo. t cetera q̄ de eo dicunt. Iob j. Poterāt etiā ille due mulieres naliter fuisse q̄ erāt legis sicut Job. t nō idolatrare. Sū de gētilitate ad iudaismū cōuersas scriptura nō reprehendit sed magis cōmendat: vt ꝓbat postil. Nec tertiū dictū videt ꝓposito cōuenire. naz bē. Hiero. in hac vita iustificatas. t cū finali iustitia defunctas vtiq; debuit dicere sanctas. nec hoc omittere propter peccata p̄cēdēta si q̄ fuerūt. qz Petrū. paulū. matheum t magdalenā t ceteros vere sanctos dicere catholicū est. q̄z tñ peccata sacra scriptura ꝓmemorat: ꝙ nō illaz. s. Raab t ruth. Cū igit dicta Burg. ꝓut visū est sunt ꝓposito impertinētia: responsa ex eis accepta valere nō pōt. iccirco cum primū arguit de trib⁹ regib⁹ ꝓpter pcm ptermissis: respōdet Burgē. q̄ illi fuerūt finaliter impenitētes. qō in mulieribus nō hz locū. ꝙ ostēsum ē supra primū dictū burgē. vnde stimē illa responsio nō ē rationabile: nec ꝙ ꝓs soluto. Sed scōm argumentū de beata virgine sine peccato in genealogia posita. rūdet burgē. q̄ secus ē de beata virgine quaz necesse habuit euāgelista ponere. t de illis mulieribus q̄s euāgelista voluerit nominauit t sine defectu potuisset p termittere. Sz puto. b. Hiero. sic nō voluisse dicere. quia illa responsio nō ē rationabile: nec ꝙ ꝓs soluto. Sed scōm argumentū de beata virgine sine peccato in genealogia posita. rūdet burgē. q̄ secus ē de beata virgine quaz necesse habuit euāgelista ponere. t de illis mulieribus q̄s euāgelista voluerit nominauit t sine defectu potuisset p termittere. Sz puto. b. Hiero. sic nō voluisse dicere. quia illa responsio plus innoluit q̄ solut. nā dicēs euangelistaz ꝓ sola voluerit illas mulieres nominasse necesse hz dicere q̄ sine ratiōe q̄ si sic frustra. b. Hiero. q̄rere rationē cuius nō ē ratio ꝙ volueras. Nec ē verisile q̄ ꝓ sola voluntate q̄nino ex rōnabili necessitate eas nominatim expressserat euāgelista q̄ rōnabilitas infra ostendet. Sed tertiū Argumētum postil. burg. respōdet qō facit ꝓ beato Hiero. qz in scriptura cōmendant: hoc ē argumentū iustificationis eaz finalis. ꝙ hoc nō excludit q̄n ꝓius fuerāt famose peccatrices: vt dicit burgē. cui⁹ oppositum tamē ostensuz est in correctione secūdi dicti. supra. nec aliq̄ scriptura babet q̄ psone illaz vnq̄ fuerint reprehensibiles. Sed potius in scriptura cōmendantur. vnō potest sumi argumentum quod est Burg. in veteri testamento valde familiare ꝙ ipe cōsueuit arguere ab auctoritate negatiue qō non valet. Hic arguit autem simul cōstructiue t destructiue ꝓ bō quod nō legitur q̄ sint reprehense sed cōmendate. Arguo tamen ex dictis ꝺ Burg. aliter. Nis denominatio debz fieri a principalioꝛi t digniori. sed fides t iustitia sūt dignioꝛa vicijs igit nominatio debet fieri potiꝰ a virtutibus q̄z a vicijs. sed constat ex scriptura Raab t ruth fuisse ꝑfectas a vicijs igit earum nominatio debet potius sumi a virtutibus q̄z a peccatis si qua ꝑcesserūt. Nā in cōmemoratione sanctorū: virtutū fit mentio de per se. vicioꝝ autē si qua fuerant ꝓ accidēs t recitatiue. igit ille sancte mulieres in xpi genealogia sancta potius debebāt notari ex conuersione q̄z prauitate trāsgressionis: nec illa tercia ratio postil. facit ꝓ beato Hieron. ꝓut Burg. dixit: ꝙ cōtra specialiē. quia dicit quas scriptura reprehendit qō nullā reprē ꝙ cōtrariū. q̄a vtrāq; scriptura cōmēdat notabiliter satis. Postq̄ igitur visum est q̄ Burg. volēs ꝓ beato Hiero. certare plꝰ eum innoluit. Consequēter videndū ē quō cōtra postil. irratio nabiliter mouetur dupliꝛ. primo dicit q̄ nihil ptinet ad rationem genealogie q̄ctio viri t mulieris q̄ se vel ꝓ accidēs t nihil refert. nā necessariū videtur vxoꝛes secūdarias nō ꝓncipales in huiusmōi genealogia nominari: quare uus ex tali nominatione ostēdatur verū fuisse matrimoniū t nihil illegitimitatis interuenisse. q̄ aūt verū matrimoniū sit inter virū t vxoꝛē ꝓncipalē nemo dubitat. nec ꝓlem ex eis susceptā foꝛe legitimā ꝓlem autē ex occasionaliter t secūdario ꝓiūcta posset ꝓbabiliter dubitare foꝛe legitimā. iccirco in generatione ex ꝓncipali ꝓ se cōuncta in tota genealogia de muliere nulla fit mentio. q̄a ibi ꝓlis legitimitas est clara. in generatione autē ex occasionaliter ꝓiūctis necesse fuit dē mulieribus fieri mentionem. tū vt ex ꝺ innuat cōiunctionē fuisse legitimā: tū vt ostēdatur ꝓlem ex sic cōiunctoꝛ generatione nullam incurrere notā. Necessariū igit fuit in xpi genealogia hoc obseruare: ne herodes aut alij xpi ꝑsecutores velamē excusationis possent assumere q̄i natū illegitime ꝓsequerenē. hec ē cā ratio sanctoꝛ doctoꝛ de marris xpi despōsatione. nec valet q̄ Burg. scōo obijcit ꝺ postil. rōnem de Lya q̄ fuit iacob ꝓter intentionē ꝓiūcta. t tñ nō nominat in genealogia xpi. quod tamen oporteret si ratio postillatoꝛis valeret. Respōdes q̄ cuius Lya fuerit cōiuncta ꝓter eius intentionē. nō tamē ex hoc fuit vxoꝛ eius occasionalis nec secūdaria. ꝙ principalis ꝓpter sequentē rathabitionē. Rachel cā cuius fuit plus dilecta. fuit tñ vxoꝛ secūdaria. Et ideo xps si fuisset natus ꝙ lineā rachel ꝑaliter nominari in genealogia debuisset ꝓpt rationē ꝓdictā. Sz q̄ lineā Lye q̄ fuit prima t principalis vxoꝛ christi⁹ nam ē: iccirco eā nominari nō oportebat. Cōfirmat hec responsio. qz fm magistrū i quarto. di. xxx. t doctoꝛes. Error in psona cōiuncta dirimit etiā contractū matrimoniū nisi post cōiunctionē intervenerit rathabitio. Cū igit in cōiunctione Jacob t Lye interuenit error ꝑsone potuit legitime post cōiunctionem eā refutare: qō tamen nō fecit ꝙ potius rata habens facta ꝓ cōiunctione Rachel vltro seruiuit. Et Lya prima t principalis vxoꝛ fuit ꝓ cōsequēs nō nominanda. Sed finaliter in hac materia Burg. valde mouet contra postillatoꝛis excusationē q̄ se excusat de hoc q̄ declinat hic dictū. b. Hiero. asserēs cōtra pietatē militare sanctoꝛ opinionib⁹ cōtraire in ducēs ad hoc canonē decretalis. di. xx. Sed reuera in quo Burg. excusationē postillatoꝛis reijcit ipe magis venit inculpādus: ꝑsepe quidem b. Hiero. Aug. ceteriq; doctoꝛib⁹ etiā sine magnaratione obijcit t ipoꝛ dictis infideliū iudeoꝛ dicta anteponit. Et si aliq̄n ꝓ ipis certare videat in odiū id facere videt postillatoꝛis salua pace: qui nō nisi scriptura aut rōne cogentibus interdū a sanctoꝛ declinat sententijs. Nec id vt burgen. assumit facit cōtra pietatē. qz hic bonoꝛ: hec reuerentia solis debet canonicis scripturis: vtq̄cūq̄ in eis reptum fuerit sine hesitatiōne vez ee credat: vt dicit. b. Aug. in de vnico baptismo. scriptis autē aliōs dñusc̄uq; rationa biliter cōtradicere licet. dicēte eodē aug. in epla ad Hier. Aliox scripta ita lego vt quātalibet sāctitate quātaue doctrina polleāt: nō ideo vez putē. qz ipi ita senserūt ꝛc. Et i epistola ad fortunatū dicit. Tales ee velle lectores suoꝝ scriptoꝛ q̄lis ipe est aliox. in quo sua scripta ceteris conferenda subijcit: sicut ipe alioꝝ scripta vbi id certa ratio vl auctoritas exegit: refutauit. Nec putandum hāc Aug. humilitatē beato Hiero. t ceteris sanctis doctoꝛib⁹ defuisse. Cānō decretales ꝓtra postillatoꝛē inducens. ꝙ ipo militat. dicit nāq; in ipo quouis maioꝛi rationi innititur eo maioꝛis auctoꝛitatis eius verba esse vident. igit postillator: si nulla temeritate ꝓmotus interdū sanctoꝛ sententias cū reuerētia que sanctis doctoꝛib⁹ debet declinet melioꝛi rationē aut auctoꝛitate ꝓbatus nequaq̄ debet ob ꝺ a veritatis amoꝛe criminari. q̄n in his q̄e fidei nō sunt nec sacrīs lr̄is obuiāt: neq; scīi neq; scolastici doctoꝛes mutuū ꝓsensū expetūt: ꝙ sibi mutuo aliꝭ t aliꝭ rōib⁹ ꝓbauerūt. Nec ꝓsumpsit temeritate imo vulit ꝺicit. In eo. c. vbi dr. Joseph virg marie. vbi oēs doctoꝛes ꝓcordāt q̄ sufficiēt dedicit genealogia ꝓ Joseph virg marie. q̄ erāt de vna tribu ꝛc. vbi bur. facit multa argumēta q̄ multa sunt copetēta q̄ nō sub-

b

ficit declaratio glose ꝛ doctoꝝ. Ipe igit lōgaꝫ digressionē facit: in qua putat satisfacere nō solū ꝝntiꝫ: ꝫ quēstioni q̄ fieri cōsueuit i hac mā. cui placet videat. mihi aūt videtur q̄ nō amplꝰ ꝯ positill. factū cōcludat. Cū ei xp̄s natū ex semine dauid ꝛ abrāā fm̄ ꝓmissa vrisq; facta: nō nisi autoritate scripture habeat. igit solū creditū ē apud recipientes sacꝝ cano. sicꝫ apud xp̄ianū bñ solū autoritate mathei ꝛ luce. igit ex sola fide. frustra igit Bur. videt tāp̄olixa digressiōe laborasse. Pserti cuꝫ q̄mo: sue ſuppositiones ꝛ sex cōclusiones citra vel vltra ea q̄ fidei sunt nihil concludūt. Nā in prima ſuppositiōe sua dicit de filiatiōe ꝛ successione fm̄ formā vulgarē q̄ modi cū facit ad ꝓpositū deducēdū. Nā a Zorobabel nulla apō catholicos. nec puto apud iudeos habetur hystoria autētica. vñ talis fama vulgaris auctoritatiue cōfirmare potuerit vsq; xp̄m ꝛ parētes eius. ꝛ si habeā. tū q: in canone nō est ea facultate cōtenuit q̄ ꝓbatur fm̄ regulā. b. Hieronimi. Jn secūdo ꝓsupposito dicit Burge. dubiū ē de quo cūq; nāliter genito: an sit legitie natus. In quo nihil dicit ptinēs ad questiōis mote solutionē. q: ꝓ nullā nālēs cognitionē possumus ad legitimā xp̄i generationē puenire. ꝛ ꝓt idē nō valet ſuppositio sua tercia. q: testimonium vel ꝓbatio ꝓ instrumentū ptinet ad humanā ꝛ naturalē cognitionē. ꝛ q: de ſubstātia instrumentoꝝ sūt testes sicut ad nālis generatiōis cognitionē nō possūt honeſti testes adduci: ita nec instrumēta formari: imo testes quicūq; adducerent essent dubij ex scōo ſuppositō. Ex illis igit tribus ſuppositionibꝰ nihil fidei affert nisi negatiue q̄ videlicet xp̄i generatio nō p̄t haberi ꝓ fama publicā nec per testes ꝛ instra. nec ꝓ naturalē cognitionē. ſufficeret igitur q̄rta ſuppositio q̄ p̄t scīri fidei auctoritate. ꝛ ad hoc tendit prima cōclusio Burg. q̄ assumit ꝓmiſſiones factas pa tribus ꝛ testimoniū euāgelioꝝ: q̄ oia sola fide recepimus. se cūda sua cōclusio solū ptinet ad fideles: ꝛ nō nisi ꝛpt fidē ꝛ tercia conclusio resoluit ad idē. q: vult ex publica fama dicere cōuenies xp̄m eē filiū dauid. ꝫ vnde fama nisi ex ꝓphetis: ꝫ q̄d ꝓphetia nisi credam⁹. totū igit resoluit i fidez ꝓ ſis apud infidelē nihil facit. ꝓ ꝓbationes de sancto thoma. ꝓ Burg. ex sua digressione ſuptas nō. ꝓbat iudeoꝝ inexcusabilitas. q: nec ꝓ scripturā. ꝛpt interruptionē a tpe zorobabel: nec ꝓ famā ex scripturis ſufficiēter factā iesum filiū dauid foze scire poterāt: ꝫ aliūde. q̄ōndere nō est p̄sentis speculationis. Nec ārta cōclusio nisi ꝓ resolutionē ad fidē. pcedit. Silr ꝛ quinta. q: vtriusq; linee tā nālis ꝙ ad optime testimoniū nō bēmus nisi ex scriptura: testimonium aūt scripture ad fidē resoluit. Nūc ār scriptura ver. te. in vtraq; linea deficit q: a zorobabel vsq; ao parētes xp̄i vt p̄dictū ē auctoritatē nō habem⁹. Credendū ē igit matheo ꝛ luce in vtraq; linea ꝛ ecce fides ꝛ ad hoc finaliter resoluit Burg. ſuā quintā cōclusionē. Sz vñ mathe⁹ ꝛ lucas tāte facti ſūt auctoritatis: nisi ex auctoritate vniuersalis eccle teste beato Aug. cōtra adamantū dicentē. Non crederem euāgelio nisi ecclesie auctoritas me cōmoueret: q̄ igr credit ecclesie credit matheo ꝛ luce: ꝛ sic credit xp̄m filiū dauid fm̄ ꝓmissa facta patrib⁹. Et hec ē summa ꝙ quā solnit questio ꝓ burg. sic diffinitel ꝓtractata. q̄ ār bisp̄ credit qm̄ nō ex scriptura q̄ interrupta ē circa genealogiā: nec ratiōe nec fama cōuinci poterit ꝛc. remanebit dubiꝰ digressione Burg. non obstante.

Capitulū. ij.

Cum natus eēt ihs. ij. bethleē iude. in die ꝰ herodis regis ecce magi ab oriēte venerunt i hierusalē dicentes Vbi est q̄ nat⁹ ē rex iudeoꝝ vidimus enim ei⁹ stellā in oriēte ꝛ venimus adorare eū. Audiēs aūt herodes rex turbat⁹ est ꝛ ois hierosolyma cum illo

certa: ibi. Qui cū audissent regē. tercio ei⁹ adoratio denota: ibi. Et pcidētes. Prima adhuc in duas. q: primo ponit in quisitio xp̄i ex deuotiōe ꝛ ista facta ē a magis. secūdo ponitur inquisitio christi ex malignatione et hec fuit inquisitio herodis: ibi. Audiens autem rex. Circa inquisitionē magoꝝ querentiuꝫ xp̄m natum. ſuggeſlita tria notat videlicet nativitatis locum: cum dicit.

a Cū natus eēt ihesus ꝛc. vt ostēdat iplita ē ꝓphetia michee. v. ꝛ videlicet. j. eoca. Addit aūt Jude ad distinctionē alteri⁹ bethleē q̄ ē in tribu zabulō. secundo notat tps q̄ dicit. In die⁹ herodis. ꝓphetauerat eñ patriarcha Jacob: Geñ. xlix. Nō auferē sceptrū de iuda. et dux de femore ei⁹ donec veniat q̄ mittēdus ē ꝛc. vbi trāslatio chaldaica hꝫ sic. Donec veniat messias. vbi manifeste ostendit illo tpe xp̄s eē nasciturꝫ qñ deficeret rex ꝛ dux de populo iudeoꝝ. ꝛ ꝫ implerū ē in herode. qrvsq; ad trāmigrationē babylonis habuerūt reges de tribu iuda. Et postea duces. vt patz de Zorobabel Esdre. ij. ꝛ sic vsq; ad herodē q̄ fuit idume⁹ natꝰ: ꝛ ꝙ ꝛps alienigēa: ꝫ regnus iudeoꝝ fuit sibi datū a romanis imperatorib⁹: ꝛ cū ꝫ adintroiū ad ipm̄ acq̄rendū: ꝛ capto antigono ibidē regnante ꝛ postea interfecto: herodes occupauit regnū vt narrat Joseph⁹ li. antiq̄tatū. Pater igit q̄ ꝙ ꝫ q̄ dicit. b In die⁹ herodis regis. oñditur tps ꝓnitū xp̄i nascēris. tercio ſcriptura circa natiuitatē xp̄i notat cui deus celeste ſignū. ꝓphetatū ei fuerat ꝙ balaā Nūeri. xxiij. Orietꝫ stella ex iacob: ꝛ cōsurget virga ex iſrl ꝛc. Vbi ostendit q̄ oīs nouę stelle apparētis erat signū xp̄i nascēris: ꝛ ideo i hora natiuitatis xp̄i apparuit stella noua in oriētali terra: vbi quondā habitauit balaā: ꝫ q̄dem terra. ē in pte oriē tali respectu iſrl em: vt habeē i eodē li. Nume. xxiij. Et ido isti magi dicti ſūt magi nō a magica arte ꝫ a magnitudie scie. ꝛ iō dicti ſūt etiā reges. q: illo tpe pbi sapiētes regnabāt. isti ergo videtes nouā stellā cognouerūt ꝙ diuinaꝝ inſpirationeꝝ q̄ illa erat q̄ ꝓdicta fuerat ꝙ balaā ꝛ iō statim mouerunt se de locis suis: vt venirēt adveneranduꝫ puerū natū: ꝛ sequētes stellā venerūt in iudeā die tercia decima. q: illa terra vbi habitabat balaā ſi multū distabat a iudeā ipis aūt iudeā intrārib⁹ stella diña disp̄sitiōe disparuit. vt necessarie haberēt recurrere ad ciuitatē regiā. vicz hierusalē ꝛ ibidē inquirere de xp̄o nato. Et hoc factum est a deo duplici de causa. Vna ꝓpter ipos magos: vt qui pius fuerant. cōmonitī celesti signo confirmarentur etiam dicto ꝓphetico:: ex doctoꝝ hebraicoꝝ responso: vt infra patebit. Alia causa ſuit ꝓpter xp̄m vt eius natiuitas in ciuitate regia nunciaretur. ꝛ per consequēs iudei christum non recipientes inexcusabiles haberentur. Per hoc etiam figurabatur q̄ fides christi erat. a gentilibus deuote recipienda: ꝛ a iudeis. ꝓ maioꝝ parte in infidelitate remanentibus refutanda. quia magi qui gētiles erant ipm̄ christum deuote q̄uesierunt ꝛ inuentum adorauerunt. sacerdotes autem iudeoꝝ audientes xp̄m natum per celeste ſignum in nullo moti sunt ad ipm̄ q̄rendū seu venerandum. dicit igitur. c Videmus stellaꝫ eius ꝛc. Et patet ſensus ꝓ predicta. d Audiens aūt ꝛc. Hic ponitur inquisitio de xp̄o a malignatione. Et ꝓponit ei⁹ inquisitio de xp̄o a iudeis. secūdo ab ipsis magis ibi. Tunc herodes clam. dicit ergo. d Audiēs aūt herodes. scilicet. xp̄m natum per eundem celeste ſignum

e Turbatus est. Nec mirū⁹ quia erat alienigena: vt dictum est. ꝛ ideo timebat perdere regnum: ꝛ non solum ipe turbatus est. f Et omnis hierosolyma ꝛc. Hic accipitur pars ꝓ toto: Vñ omnis hierosolyma accipitur hic ꝓ illa parte que fauebat sibi sicut communiter dicitur quando maiores ciuitatis aliquid faciunt ꝙ tota ciuitas facit. sic

xposito illi qui erant ibidem maiores t in regalibus offi-
cijs assistentes: illi cū rege turbati sūt. sequit. g Et pgregans tē. q; eū volebat xpm pdere. ideo voluit de loco natiuitatis xpi diligēter inqrere ab illis q̄ scripturas ppbetarū predictas de xpo nouerāt t genealogias descēdentes a dauid sciebāt. h At illi tē. Sicut em̄ periti in lege respōdeūt ppbetia q̄ habemus Michee. v. q̄ nō pōt exponi nisi de christo. Vñ in eadē auctoritate vbi dr. Et tu egrediēs q̄ sit dñator tē. trāslatō chaldaica hz. Et tu egredietur Messias. Ad cuidentiaz igit hui⁹ ppbetie videndū ē q̄d scribit Michee v. q; videt in aliqb⁹ discordare ab eo qđ hic dr. Scribitur ei michee. v. t tu bethleez ephrata pusillus es in milib⁹ iuda. ex te em̄ mihi egredietur qui sit dominator: in israel tē. Matheus autez euāgelista aliq̄ scripsit. qa debebat scribere respōsiones iudeoz Herodi factā. Herodes autez erat alienigena t ignorabat scripturas ppbetaz. t ō scribe sibi respōdentes aliq̄ verba in auctoritate scripta mutauerūt vt plani⁹ regi loqrent: ñ candē sniam tenuerunt qđ p3 discurrēti p singula. Scribit em̄ i michea sic. Et tu bethleē ephrata: ipi aūt respondēt. Et tu bethleē terra iuda. Cuius ro fuit. q; ista ciuitas antiqtus vocata ē ephrata: ab vxore caleph: ꝫ postea ē ibi facta fames magna tpe elimelech t noemi vxoris sue. ꝓpē quā famē mortuū ad pe regrinandū in terrā moab: vt bi Ruth. j. transeunte autez fame facta ē maxia abūdantia i eadē ciuitate: sicut frequēter fit mutatio a cōtrario in cōtrariū. t tūc vocata est ciuitas bethleē. i. domus panis ꝓpt abūdantie eueniū. Herodes aūt ignorabat istā hystoriā: t ō nō dixerunt. Et tu bethleē ephrata: qō nesciuisset q̄d esset dictū: ꝫ dixerunt. tu bethleē terra iuda id ē q̄ sita es in tribu iuda: ad vñaz alteri⁹ q̄ sita ē i terra zabulō sicut p dictū ē. Sūt qō sequit i auctoritate. Paruul⁹ es i milib⁹ iuda: mutauerūt dicētes Neqq̄ minima es i pncipib⁹ iuda. hz ci videat cē ꝛrietas in vbis: tñ est eadē sntia: q; cū dr. Paruul⁹ es tē. h ē dictū Tu bethleem puul⁹ es vicus in situ t ambitu muroꝝ respectu miliū ad te ptinentium: t ratione xpi ex te nascituri t ista paruitas sonat in dignitatem: sicut si diceretur parūus est parua ciuitas in situ respectu multitudinis ad eam pertinentis. Scribe autem iudeorum respondentes herodi hanc dignitatem planius exꝑsserunt dicentes Nequaq̄ minima es tē. Quod aūt sequit in auctoritate hic t ibi satis cōcordat: vt patet intuenti. i Tunc herodes. Hic ponit inquisitio Herodis facta ab ipis magis: cognito ei loco natiuitatis xpi ex iudeoꝝ rūso: voluit scire temp⁹ natiuitatis ab ipis magis p signū stelle orientis q̄ apparuerat eis: vt si ad ipm nō redirent ex tpis t loci cognitione posset xpm interficere: sicut postea attētauit pueros interficiēdo. Et ꝫ est qō dr. i Tūc herodes clā. dicē clā. i. occulte q; cum esset alienigena nō cōfidebat de indeis: t ō voluit suū cōsilium eos latere. sequit. k Et mittens eos tē. Sponder falsum obsequiū vt facili⁹ eos deciperet: t ad redemū ad ipm inducat. l Qui cū audissent tē. Postea ipius xpi inq̄sitione sollicita: ꝫ cōsequenter ponit eius inuētio certa. Dicit igit. Qui cū audiss. tē. recedētes. s. de bethlē vt irent ꝑ ius bethleē edocti de hoc ꝓ ppbetā. m Et ecce stella tē. q; ei vt dictū est disparuerat vt xpi natiuitas ꝓ ipos in regia ciuitate publicaret: et vt ppbetia ō loco natiuitatis xpi impleta mōstraret. ad ꝫ gaudio itez eis apparuit t repletos gaudio ad locū determinatū vbi puer erat deduxit Ex pdictis p3 q̄ illa stella non erat de stell' existib⁹ in oze bene cc de stell' comētis q̄ aliq̄n apparēt i supma aeris pte. qa ille ineēt tm̄ ō nocte ista aūde die. Item ex motu. quia ille re uoluūtur fm̄ motū mobilis primi i die naturali ista aūr mouebat fm̄ q̄ expediebat magoꝝ itineratioīi. vñ in. xiij. dieb⁹ nō est mota: nisi a terra in q̄ habitabāt magi vsq; ad ciuitatē bethleē. tereō hoc apparet ex situ: qa si fuisset sita i ozbe secūdā in supma aeris

Et cōgregās oēs pncipes sacerdotum t scribas ppli: scisciabat ab eis vbi b xps nasceret. At illi dixerūt ei. In bethleem iude. Sic em̄ scriptū ē ꝑ ppbetam. Et tu bethleem terra iuda neqq̄ minima es i pncipib⁹ iuda. Ex te em̄ exiet dux q̄ regat populū meū israel. i Tūc herodes clam vocato magos diligenter didicit ab eis tps stelle que apparuit k eis. t mittēs illos i bethleē dixit. Ite t interrogate diligenter de puero t cū inueneritis renunciate mihi: vt t ego veniens adorē eū. qui cū audissent regē abierunt m Et ecce stella quā viderāt ī oriente: añcedebat eos: vsq; dū veniēs staret supra vbi erat puer. Videntes at stellā: gauisi sūt gaudio magno valde. t intrantes domū inuenerūt puez cū matria mre ei⁹. t procidētes adorauerūt eū. t aptis thesaurīs suis obtulerunt ei munera n auz thus t myrrham. Et rūso accepto i sōnis ne rediret ad herodez: p aliaz viā reuersi sūt in regiōez suam o Qui cū recessissent ecce angel⁹ dñi apparuit i somnis ioseph dicens. Surge ac cipe puez t mrez ei⁹ t fuge in egyptuz: t esto ibi vsq; dum dicam tibi. Futur est em̄ vt herodes querat puerum vbi generant comete nō posset determinatū locū vbi erat puer: ostēdere. t ō pater q̄ erat in ꝓpinqua aeris pte. n Et procidētes. hic describit ipius xpi inuenti adoratio deuota: ex q̄ pater q̄ cognouerūt ipius diuinitatē ꝑ diuinā reuelationē cū em̄ viderēt puez pannis vilib⁹ inuolutū in gremio panpis matris positū: nullus regie dignitatis habentē signū: nō ē verisile q̄ talē reuerentias ei exhibuissent: nisi in eo aliq̄d supra hominez cognouissent. Et hoc ē qō dicit. n Et procidētes adorauerūt eū: adoratione. s. latrie. o Et aptis thesaurīs suis. nō q̄ tūc aperuerūt. ꝫ q; ꝓus aperuerāt qū. s. de terra sua recesserūt t inde munera apportauerunt. p Nux thus t myrrham. ista tria obtulit quilibet: ipōrum. tum q; de talibus faciebant exenia reges arabū. tum quia per aurum significabant regiam dignitatem. Per myrrham hominis mortalitatez quia myrrha solet inungi corpora mortuoz. Per th⁹ ipis diuinitatem. quia thus ad honorem diuinum concremat̄. vel aliter fm̄ alios obtulerunt aurum ad sustentationem pauperis matris t filij. thus contra fetorem loci. Et myrrham ad consolidandum membra pueri. q Et re sponso accepto scilicet ab angelo t diuina reuelatione. r Reuersi sunt tē. peracto scilicet obsequio. quia descenderunt ad mare t inde per nauem transfretantem in thar sis abierunt propter quod herodes iratus postea naues tharsēsium incendit: fm̄ q̄ fuerat prophetatum per dauid in spiritu vehementi conteret naues tharsis.

s Qui cum recessissent. Hic ponitur ipius xpi nati pse cutio. t primo describit euangelista quoddaz antecedēs ipam persecutionē. secō ponitur ipa persecutio: ibi. Tūc herodes videns. tercio ponit quoddam consequens ad ipam: ibi. Defuncto herode. Circa igitur primam partez sciendum q̄ deus prouidens herodis pseutionem futuram: p angelum admonuit ioseph: vt puerum in egyptū portaret. Ad cuius intellectum notandus q̄ herodes credidit primo magos fuisse delusos ex apparitiōe stelle fātastice. t ō non curauit tunc de pueri inquisitione sed postea oblato puero in templo t a symeone iusto predicato t manifestato t similiter ab anna ꝓphissa coram toto po-

pulo: vt habek Iuce.ij. ℔ mathe⁹ illud diuinitꝰ: tūc fama pueri nati crescēre voluit Herodes ipm pdere ℔ inckrim poꝛat⁹ est p ioseph in egyptū. t Qui cōsurgēs ꝛc. nō dicit filiū suū. qꝛ erat tm̄ nutricius. v Nocte. ꝺpt nimꝝ rē herodis: vt negociū fieret magis occulte licꝫ.n. de ꝫ habeꝛet diuinā reuelationē. nō tm̄ ꝺpt hoc debebat ominē qō poterat facē fm̄ humanā viā. sequimr.

x Vt adimpleret ꝛc.ſ. per pꝛophetam Osee.xi. Ex egypto vocaui filiū meum. Ista em̄ auctoꝛitas hꝫ duplicē sensū ifallē qꝛ verificata ē ad litterā ō pꝛo israel vocato a ꝺño de egypto: pfect⁹ tamē de ꝺño nꝛo iesu xpo q̄ ē filꝰ dei nālis. alij aūt sunt tm̄ filij p adoptionē. sicut ꝛ illa auctoꝛitas q̄ habek. j. Parali.xxij. Ego ero illi in patrem: ꝛ ipe erit mihi in filiū Ad ℔am intelligik de Salomone: tam̄ min⁹ ꝓpie. De ꝺño aūt nostro iesu xpo pꝛopꝛiissime: vt ꝺicē aplus ad Heb.j.o.

rum ad ꝓdenduꝫ euꝫ: q̄ cō surgēs accepit pueꝫ ꝛ mꝝ
v trem ei⁹ nocte ꝛ secessit in egyptum. Et erat ibi vsq
z ad obituꝫ herodis vt adi
pleret qō dictuꝫ est a ꝺño
ꝓpphetꝫ dicentē. Ex egy
y pto vocaui filiuꝫ meuꝫ: tūc herodes videns qm̄ illus⁹ esset a magꝰ irat⁹ est valde
5 tmittens occidit oīs⁹ pueros q̄ erāt i bethleez ꝛ i oi
a b⁹ finib⁹ ei⁹: a bimatu ꝛ infra ℔m tpus qō exq̄sierat a
b magꝰ. Tunc adipletum est qō dcīm est ꝓ hieremiam. ꝓ
c pheta dicentē. Vox in rama audita est ploꝛat⁹ ꝛ vlū
d latus multus: rachel plo
rās filios⁹ suos: ꝛ noluit cō

solari qꝛ nō sūt. Defuncto autez herode: ecce angel⁹ ꝺñi apparuit in somnis ioseph i egipto dicens. Surge ꝛ accipe pueꝫ ꝛ matreꝫ ei⁹: ꝛ vade i terrā israel de functi sūt ei q̄ q̄rebāt aiam̄ pueri. q̄ surgens accepit pueꝫ ꝛ matrem eius ꝛ venit
5 i terrā israel. Audiens autez q̄ archelaus regꝛet in
b iudea ꝓ herode pr̄e suo timuit illo ire ꝛ admonitus i
c somnis secessit⁊ ꝓtes galilee
d ꝛ veniēs habitauit i ciuitate
e q̄ vocabat nazareth: vt adi
pleret qō ꝺcīm ē ꝓ ꝓphas
f q̄m nazareus vocabit. iij.

a M dieb⁹ aūt illꝰ venit
t iohānes baptista ꝓdi

frēs ei⁹ philippus ꝛ herodes illuc venerūt petētes pr̄ne hereditatis gtē: finaliꝫ decreuit impator: vt Archelaꝰ haberet medietatē regni paꝛtis q̄ dicta ē iudea. Illā aūtez medietatē diuisit in duōs ptes ꝛ vnā dedit herodi ꝛ facꝰ ē terrarcha galylee: aliā dedit philippo ꝛ factus est terrarcha ituree: ꝛ traconitidis regionis: vt tāgitur Iuce. tercio. igit⁊ q: archelaꝰ fuerat a patre ꝺsꝫtitus⁹ quātū i se fuit: tō fuebat factus a patre ꝓpt quodioseph.

b Timuit illo tre ꝛc. vbi ꝺñabat alius filꝰ: q̄ poꝛtione sibi debita a pr̄e fuerat ꝓsus⁹ q̄ntū i se fuit: vt visū ℔t ꝓpt qō ioseph cū puero ibidē securi⁹ mān̄t. i Et veniens habauit ꝛc. vt ibi xps nutꝛiꝛet q̄ i bethleē fuerat natus: vt ꝓdictum est.

k Vt adipleretur qō dī. ē ꝓ ꝓphas Esaie.xi. Egredietꝫ ꝺga ō radice iesse: ꝛ flos de radice eius ascendet. Hebraica veritas sic hꝫ. Et nazareus de radice ei⁹ cō surget: ꝛ ideo ꝺcit.

l Cūm nazare⁹ vocabit: qꝛ i nazareth fuit ꝓcept⁹ ꝛ nutꝛitꝰ licet in bethleē fuit natus: vt hꝫ ℔. ꝛ Iuce.ij. expꝛessius.

In ca.ij. vbi ꝺcit in postilla: qꝛ ista ciuitas antiquit⁹ vocata est ephrata ab vxoꝛe caleph. Additio.

t Namo ꝓ magna tpa añ caleph. ſ. xpe Iacob pñarche vocata ē ephrata bethleem: vñ Gen.xlviij. Sepeliui eā in tꝛa via ephrate que alio nomie appellabatur bethleem. In eo.ca. vbi ꝺcit in postil. ꝛ nazarenus de radice eius consurget ꝛc. Additio.

b Ebraica veritas in illo loco Esaī. non ꝺcit nazarenus de radice eius consurget: sed ꝺcit. Neter de radice eius consurget ꝙ si transferatur in latinum: ꝺceretur nazarenus seu nazareus de radice eius consurget cum. c. littera quod non competit xpo: sed bene nazarenus ꝙ significat consecrationē ꝛ sanctificationem vnꝺ hec auctoꝛitas euangeliste. ſ. nazareus vocabitur. non fundatur in hac auctoꝛitate esa. per postillatoꝛem allegata: qō ei⁊ habetur in glosa. ſ. in ps. cxxxi. ꝓut in additione sup illuꝫ ps. latius habetur. Replica.

c Na capitulo. ij. ꝺcitur nazareus vocabitur. burgen. ꝺcit illud fm̄ hebraicam veritatem non fundari in ꝺcto esaie: ℔ in ꝺcto ps. Memento domie ꝺauid. ibi. Effloꝛebit sanctificatio mea. Sed ꝛespondeat ꝺ brūs hiero. a quo cōcoꝛꝺātia illa recepta est. Capitulū. iij.

d M dieb⁹ aūt illis. Hic tercio ostꝺit euāgelista ipm̄ xpm̄ eē vez deū ꝛ vez hominē: ex testimonio iohānis ꝛ eius dei patris. ꝛ ꝺinꝺit i duas ptes: qꝛ primo ponit testimoniū Iohānis: secꝺo ponit testimoniū ꝺi patris ibi. Baptizatus aūt iesus. Ite ꝓma i duas: qꝛ primo ponitur ydoneitas iohānis ad testificandum: secꝺo ponitur ipi⁹ testimoniū: ibi. Ego ꝺḋ baptizo vos. Iterū ꝓma in tres qꝛ primo ostꝺitur ei⁹ ydoneitas ad testificandū ex auctoꝛitate sacre scripture: secꝺo ex sanctitate vite: ibi. Ipse autem Iohānes ꝛc. tercio ex veritate ꝺcrine: ibi. Videns aūt multos. Circa primū ꝓmittit xps ꝓdicationis iohannis: locus ꝛ modus ꝛ tempus cum ꝺcit. a In ꝺieb⁹ illis id ē in ꝺiebus xpi, nec est hoc referendū ad ꝺies christi ꝓ-

ticos immediate.ſ.ad dies puericie quando fuit reportatus de egypto:tūc em̄ erat in quinto anno a ſua natiuitate:ſ̄ referendū ē ad dies xp̄i q̄n fuit etatis ſpecte. Erat em̄ ciplies.xxx.annū q̄n venit ad baptiſmū de q̄ h agit. Et ſō euāgeliſta matheꝰ trāſit totū tp̄s intermediū a q̄nto āno xp̄i vſq; ad baptiſmū:tūc ei icepit Jobānes p̄dicare:et ſic p̄z tp̄s. t locꝰ deſignat̄ h̄ic. b In deſerto. ibi .ji. iohannes nutritus fuit vt dicitur Luc.j. t ſō primo predicauit ibi:t poſtea ad regiōes circa iordanem deſcēdit. Modꝰ aūt p̄dicationis ſubdit:cū dicit. c Penitentiam agite. Iſta erat debita diſpoſitō ad iche oblationē nouę legis:ſ̄ q̄ xp̄m erat baptizatus dr. d Appropinq̄bit enim regnū celoꝝ. Regnū āt appbete promittebāt bona temporalia obſeruātib⁹ legē:iſte āt celeſtia:q: erat p̄curſor christi q̄ dē facta ē vitaꝫ gratia:t apta ē celeſtis pona. Et hoc ad p̄firmandū iducitur eſa.teſtimoniū Eſa.xl. dicēs illē. e Hec em̄.ſ.iohānes de q̄ ſcriptū ē. f Vox clamātis in deſerto ꝛc.q: iohānes fuit ille de q̄ p̄dictū fuerat q̄ p̄uocē p̄dicationis debebat clamare i deſerto iudee:.p̄ē p̄dicationē ppli in adnētu ipi⁹ xp̄i. Sed h ei erat ordiata p̄dicatio iohānis: vt p ſuā p̄dicationē ppl̄m p̄gregaret t ppl̄o p̄gregato xp̄i adnentū denūciaret. g Ipe āt iohes ꝛc. hic oñdit ydonea tas iohānis ad teſtificandū de xp̄o ex ſcriptē vite:h aūt oñdit ex veſtitu veſtit⁹. g Ipe āt iohes ꝛc. etiā ex auſteritate vic⁹ cū dic. h Eſca aūt eius locuſte.q̄ ſ̄ p̄ua aialia volitātia p modū ſalt⁹:t repunt i deſerto in deꝛ:et frica cū oleo ſūt cib⁹ pauper.ſecūr. i Et mel ſilueſtre h aūt mel ibidē repit i truncis arboꝝ:vl̄ fm Haba.ſūt folia arboꝝ alba t tenera q̄ manib⁹ cōtrita h̄nt ſaporē quaſi mellis tales vescebat iohes ex q̄b⁹ p̄z auſteritas et⁹ in vicu t veſtitu. Et q: in moralib⁹ magis mouēt facta q̄ verba:t vita ſancta q̄ loq̄la p̄poſita:t ſō ſtat ſ̄bdit exhortat omne ſue efficacia cū dr. k Tūc exibat ad eū hieroſolyma. h accipit cōtinens p̄ pcto.i.ppl̄s de hieruſalē l Et oīs iudea.i.multi.ſicut fm cōmunē modū dicit tota ciuitas currit illuc.i.multi:q: nō oēs currūt: imo aliq̄ pſes remanēt. Et ē quedā figura q̄ vocat hypbole.i.locutō mlt̄ū expſſiua. m Et baptizabāt ab eo i iordane ꝛc.baptizabant⁹.n.iohānis ad h erat ordiatus q̄ſi q̄dā pparatio t que dā p̄figuratio baptiſmi ipi⁹ xp̄i de primo venturi. Et ideo iohes nō ſolū p̄dicabat ſ̄ et baptizabat:q: ſic ſua p̄dicatō ne nūciabat xp̄m de primo venturo:ſic ſuo baptiſmo aſſue faciebat homes ad libent⁹ ſuſcipiēdū xp̄i baptiſmū. vnde baptiſm⁹ iohis.erat q̄dā p̄paratio credēdi i xp̄m venturū t faciēdi opa pnie:vt deuoti⁹ recipient ip̄m. Et b ē q̄d dr Act.xix. Johes baptizauit baptiſmo pnie populū:dicēs in eū q̄ venturus eſt p⁹ ip̄m:vt crederēt h̄ eſt i ieſum.ſō ſeq̄t. n Confitebāt peccā ſua.deleda.ſ.p⁹ p̄m venturū:q: hoc nō poterat facē iohes.ſ̄ denūciabat h̄ p⁹ xp̄m fiendū:vt h̄ ex dē ca. o Videns āt multos phariseoꝝ.hic oñdit ydoneitas iohis.ad ferendū teſtimoniū de xp̄o ex vitate doctrie q̄ p̄ſtit i hoc q̄ aliq̄s nō timet vicia magnoꝝ p̄dēter arguere q̄ faciebat iohes:q̄ notat⁹ dr. o Videns aūt multos phariseoꝝ t ſaduceoꝝ. iſti ei famoſi erāt i populo ſicut hoies literati t religioſi:vt patebit ifra. p Veniētes ad baptiſmū ſuū.nō credētes fm vitatē:ſ̄ ad ſimulatiōnē t iſidiationē:fm q̄ dr ifra.xxj. vbi dr q̄rente dño ab eis baptiſm⁹ iohis vn erat de celo an ab hoib⁹. nō fuerūt auſi rndere o celo:q: ſtati dixiſſet eis ḡre non credidiſtis ei.ex q̄ p̄z q̄ ficte veniebāt:t ō idē dicit ioſeph⁹ i li.antiq̄tatū.xix.t iō iohannes p̄dicter argue bat vicia eoꝝ dicēs. q Progenies viperarum:q: venenū erroris t hypocriſ a ſuis pgenitorib⁹ trahe rāt. r Quis demōſtrabit ꝛc.q.d. Iſ falſitas vra lateat i conſpectu ppli ti nō poterit latē i iudicō dei q: nūc erunt manifeſta abſcōdita cordis vri. s Facite ergo ꝛc.q: aliſ non poteſtis illō iudicium euadere t nō ſolum dicit fructū:penitentie ſed dignum penitentie ſcōm peccati modum vñ dicitur Apoc.xviij. Quantū ſe glificauit t i delicijſ fuit tātū illi date to:mētū t luctū t Et ne ceperitis dicē intra vos ꝛc. Phariſei ei de ꝑ gloriabant.q: de abrahā deſcēderāt:t iō ex p̄miſſione facta abrae ſine opib⁹ ſalutē ſpēq̄ ꝑſumebant:t ꝑ ē manifeſte falſu.q: nō dicunt filij abrae ex carnali ꝓpagatiōe.ſ̄ magis ex fidei imitatione.vt dr ad ro.iij.t q: phariſei t legiſtici fidē abrae de xp̄o reſpuerūt.iō nomē filiationis abrae p̄dicrūt.t hoc eſt q̄d dicit iohānes. t Et ne ceperitis dicere intra vos p fallā.ſ.eſtimatiōnē. v Patrē habem⁹ abrahā.q: nō ē ſic fm veritatē ecōtrario gētiles fidē xp̄i deuote ad p̄dicatiōnē apl̄oꝝ receperūt:iō filij abrae facti ſunt. Et hoc ē q̄d ſubdit iohānes. x Potēs ē de⁹ ꝛc. Dicit aūt q̄ iohānes demōſtruit illos lapides q̄s filij iſrael de ſumdo iordanis abſtulerāt.vt dr ioſue.iij.i memoria mirabiliū q̄ dñs i trāſitu eoꝝ aq̄s iordanis ſiccauit ꝑ q̄ illos lapides iohānes gētiles ſignauit:eo q̄ colebāt idola de lapidib⁹ facta:vñ dr i p̄s. Silles ill' fiāt q̄ faciunt ea. Filij q̄ abrae de lapidib⁹ ſuſcitari ſūt q̄n iudeis p infidelitatē a filiatione abrae decidētibus gentiles fidem chriſti recipiētes in locum eoꝝ ſubſtituti ſunt. z hoc erat p̄dictum oſee.j. Et erit vbi dicē nō ppl̄s me⁹ vos.ibi dicet filij dei viuentis. Et q: docto: vitatis nō ſolū dyricia p̄dicent arguere ſ̄ etiā penā p̄dicere.ideo ſubdit iohannes. y Jam em̄ ſecuris.i.ſeueritas diuine iuſticie. z Ad radicem arboris ꝛc.arbor iſta homo eſt. qui eſt quaſi arbor conuerſa. Radix huius arboris eſt voluntas mala. ex qua ſicut ex radice prodeunt omnia peccata.quia non poteſt eſſe peccatum niſi ſit voluntarius. a Omnis ergo arbor que non facit fructum bonum excidetur.per ſententiaz extremi iudicij. a Et in ignem mittetur.ſcilicet in ſempiternū. b Ego quidē baptizo vos. oſtēſa ydoneitate iohannis ad teſtificandū.hic cōſequenter ponitur ipius teſtimonium. Et ponitur primo teſtimonium ipius de chriſto in eꝰ abſentia.t ſecundo in eius p̄ſentia.ibi. Tunc venit ihesus. Jn prima parte fert teſtimonium de chriſto ꝓtus ad excellentiam ſue diuinitatis. dicens. b Ego baptizo vos in aqua id eſt lauo mundo corpoꝛa que quidem lauatio eſt ſignum penitentie fiende.iō dicit Jn penitentiā c Qui autem poſt me venturus eſt ſcilicet xp̄s. d Fortioꝛ me eſt.q: ipſe habet virtutē diuinitatis. et iō.

e Nō sum dign⁹ rē. nō q: xp̄s calciar⁹ icesserit: cū discipulos suos ad p̄dicandū sine calciamēt̄is ire iussit: vt hz Luc. xxij. Cū missi vos sine pera ⁊ calciamēt̄is rē. sed est mod⁹ cōis loquēdi qñ aliqs se cōpat alicui impropportionabilit excedēti: qō ēi ꝓposito: qō declarat ꝙ factū dicēs.

f Ipse baptizabit vos i spūsancto. ⁊ igni. Sancti spūs confrēdo: qō nō pōt face re nisi de⁹. Addit ät

g Et igni. q: super baptizatos de nouo i p̄mitiua eccl̄a fr̄e quēter apparebat. s. i signo visibili: sicut apparuit sup apl̄os i linguis ignicis. ostendit cōsequēter iohānes in xp̄o iudiciari am p̄trem cū dicit.

h Cuius vētilabrum. Hō cui⁹ intellectus sciendū. q vētilabr̄ ē instrumētū q̄ solebant purgari bladia i palestina: rē ē fa cū sicut pala: cuz q̄ p̄icit granum pal tis cōmixtis in altuz ⁊ vētus paleas tollit: ⁊ granū i area cadit. Iohānes ġ metaphorice loquēs p ventilabr̄ intelligit diuinū iudiciū q̄ xp̄s.

i Et emundabit aream suā. i. ecclīam in q̄ fūt cōmixti mali cuz bonis ꝙ in iudicio sepabunt.

k Cōgregabit triticū. s. iustos ⁊ electos.

l In horreum suū. i. in eternā beatitudinem.

m Paleas aūt. i. hoies vanos ⁊ falsos.

n Cōburet igni inextinguibili. i. in pena infernali sensibili

o Tūc venit iesus. Hic ponit testimoniū iohānis ō xp̄o i ipius p̄sōa. Venit ei xp̄s ad baptismū iohānis vt p̄dicationez ei⁹ approbaret: secūdo vt tacitu sue carnis vim regeneranti nā aq̄s cōferret: tercio vt populo⁹ testimoniū iohannis de xp̄o erūa dei patris audiret.

p Iohs aūt. p̄hibebat cū ex reuerētia cū sciret eū ee deum verū ⁊ hominē: lanacro nō indigentē. sed alios a pctō lauantē: ió sībit.

q Ego a te debeo bap. i. ab originali pctō mūdari. Nō q: tūc iohānes hīet originale pctm̄ q: fuit in vtero matris sanctificatus. sed loḡbat i p̄sona ḡnis hūani. vel alit.

q Ego a te. q: sanctificari in vtero indigent baptismo xp̄i ad hoc vt sint christo incorpati quia in baptismo christi characť impr̄imit̄ p quē xp̄o assimilant. Hideus ät rē. sequitur.

r Sic em̄ decet nos ad impl̄em iusti. i. hūiliatē. vñ hic accipit iusticia nō put ē virtus spālis: sed generalit̄ put includit oēm virtutē.

s Baptizat⁹ ät iesus rē. hic ponit testimoniū dei patris de xp̄o. q: baptizato xp̄o apti sūt ce li: nō q celū tūc fuerit diuisum: sed q: videbat apiri: sic i chorazicatiōe vī fieri: ꝙ hoc significabat gloria celestem credentib⁹ i xp̄m apiri.

t Et vidit spūs dei rē. ad denotandū plenitudinē gratie i ip̄o.

v Et ecce vox de celis vox. s. patris.

x Hic ē filius me⁹. naturalis. s. alij ät sunt adoptiui.

y In q̄ mihi cōplacui. i. i q̄ voluntas mea cōplebit de salute generis hūani. ⁊ sic apparet efficatia huius testimonij patet ēt q: i baptismo xp̄i tota trinitas apparuit large apparitionē accipiēdo: p̄. s. i voce: filius carne. spiritus sanct⁹ i colūbe spē: differenť tñ. q: filius apparuit i carne sibi vnita i vnitate suppositi: in apparitiōe aūt aliarum p̄sonaz erat vnio ꝙ modum signi.

Jn ca. iij. ubi dicit in postilla. Cū fuit reportatus de egypto: tūc ei erat i quito anno a sua natiuitate rē. Addunto.

a Liter autē habetur i decretis. xxiij. q. iij. §. Moyse

ro iniuriam. Ibi enim expresse legitur q̄ christus fugiens in egyptum latuit ibi ꝙ septennium. Explica.

e Postillator: in iij. ca. dicit xp̄m fuisse i quito ānō reductum de egypto ꝙ canonē. qō vero. xxiij. q. iij. intelligitur nō p̄cise: existēs em̄ septem annoz̄ est etiā quinq̄ annoz̄ nō sed non p̄cise

Capitulum. iiij.

t In hoc duct⁹ rē iesus i desertum. Hic agit de ostēdit euāgelista i xp̄o veritatē deitatis ⁊ humanitatis ex de monis tentatione. ⁊ ex sctōz angelōz ad ministratione: ⁊ primo ponitur p̄mus scōs scōm: ibi. Tūc relict⁹ rē. Prima diuidit i tres p̄s tripli ē tētationem. ⁊ triplicē xp̄i victoriam. scōa ibi. Tunc assūmit eum. tercia ibi. Iterū assumit eum. Prima ġ tētatio fuit de carnis cupia Accepit aūr tētator occasionē primo de hoc tētandi ex esurie ihū xp̄i. p⁹ baptismū ei xp̄i immediate duct⁹ ē a spū. s. scō. q: humanitas christi erat organū diuinitatis: ⁊ ió ad ōia agēda mouebat illuminatu spūssancti ꝙ igr̄ motus fuit i desertum locum. captum oratione: vt ibi spm̄ i oroe offerret ꝙ nob deo patri.

b Et cum ieiunasset vt carnē in nocentē ꝙ nobis macerater et exemplum fidelibus daret. Et ꝙ hoc ꝙ baptismum talia egit nobis ostēdit: q̄ ꝙ ichoat nouā vitā dz seipm̄ deo offerre ꝙ ieiuniuꝝ ⁊ oratione. seqūt.

c Quadraginta diebꝰ. nō vltra trāsijt vt virtus diuinitatis dyabolo celaret. quia moyses ⁊ helyas ieiunauerunt tot diebus.

d Postea esurijt. p̄ hoc ⁊ vītatē humane infirmitatis ostēdit ⁊ occasionē tētari dedit: ió seqūt.

e Et accedēs tētator. Ad euidentiā huiꝰ tētationis aduertendū q̄ dyabol⁹ sciebat p̄dictum ꝙ ꝓphas q̄ xp̄s futur⁹ erat ver⁹ hō ⁊ ver⁹ de⁹. vt hr exōde Exa. ix. Parvul⁹ nat⁹ ē nob. ⁊ filius dat⁹ ē nobis. ecce vera hūanitas. ⁊ vocabit nomē ei⁹ admirabil: cōsiliarius. de⁹ fortis. p̄ futuri seculi. ꝓnceps pacis ecce mālfesta ei⁹ dīnitas: ⁊ p̄hb⁹ alijs locis idē expaimit qō omitto ꝙ plixitatē. Silr sciebat xp̄s naturaliter xp̄i ee cōpletū: nō ꝙpter hebdomadas danicl̄ i q̄bus erat determiate p̄fixus tempꝰ sui aduentus: tum ꝙ trāslationē regni iudeoꝝ ad herodē alienigenā: put fuerat p̄dictum ꝙ iacob p̄triarchā Gen. xlix. vi ⁊ expositum ē plenī⁹ ca. ij. ħ sciebat certitudinaliť q: iesus nazarenꝰ ēet ipe xp̄s de q̄ talia fuerāt dicta. Dextrā ꝙpť eminētia scientie ei⁹ ꝙpť cōpletionē temporis respectu xp̄i aduēt⁹ hebat q̄ndā cōiecturā q̄ ipe ēet vere xp̄s: ⁊ ió dvoluit experiētiā accipe ꝙ tētatione. q: tētare ē accipe experiētiā de aliq̄ ignorato. Intēdebat ēt vlteri⁹ p hāc tētatione ī ducere eū ad pctm̄: si imenirek pur⁹ homo: ħ neutr⁹ obtimuit: vt patebit. Dicit igitur tentando

f Si filius dei es. s. naturaliť. ꝙ p̄ns ei cōis i potestate.

g Dic vt lapides rē. Luc. iiij. dic lapidi huic rē. ⁊ idē est q: singulare includitur i p̄li. ⁊ ió si demōstrauit plures lapides necessario demōstrauit vnū. Et aliť dicēdū q̄ In casu accipit singulare ꝙ p̄li. sicut accipit exo. viij. Venit musca grauissima i domo pharaōis. i. multitudo muscaꝝ.

h Qui rūdens dixit. sic rūdit iesus ꝙ nec diuinitatē ei⁹ p otcrat ꝓpendere: nec ipm̄ ad gulam inducere. d.

i Scriptū ē. denē. viij. k Nō in so. pane cē. s. corpali. l Sed i oi verbo cē. q; verificat nō solū de vita spirituā l ħ ēt ō corpali: sicut pz de moyse: q ieiunauit. xl. diēb⁹ ⁊ xl. noctib⁹ vnde dicit spiritualit ⁊ corpalit sustentatus. m Tūc assumpsit eū. hic secūdo tētat eū de supbia ⁊ ad eundē finē sicut pz⁹. Dicit ergo matheus. m Tunc assūpsit eū cē. i. hierusalē q̄ dicebat sancta: diuino cultui deputata, ꝑt̄ repluz qō erāt ibi: nec erat licitū i lege sacrificare deo alibi. n Et statuit eū supra pinnaculū templi. Istud pinnaculū erat templi tecū qō erat desup planū sicut fiebant tūc domus pa lestinoz. erat ei iste tio demōis illuc eū portāris vt a pplo ⁊ uitatis ipe iesus q̄si volare videēt: ⁊ sic i vanā gloriā ferret. ħ diuina vtute fecit q̄ nullus eum vidit: q;

k Scriptū ē. nō i solo pāe vi uit hō ħ i oi verbo qō, pcedit m de ore dei. Tūc assūpsit eū dyabol⁹ i sanctā ciuitatez. n ⁊ statuit eū supra pinnaculū templi: ⁊ dixit ei Si filius dei es mitte te deorsū: scriptū est enī q̄ angelis suis o mādauit de te. ⁊ in manib⁹ tollēt te: ne forte offendas p ad lapidē pedē tuū. Ait illi iesus rursum Scriptuz est q Nō tētabis dīm deū tuū s Jtem assūpsit eū dyabol⁹ t in montē excelsū valde: et ostēdit ei oīa regna mūdi et

v gloriaz eoz: ⁊ dixit ei. hec oīa tibi dabo: si cadēs adoraueris me. Tūc dicit x ei Jesus. Vade sathana. y Scriptum ē enī: Dominū deum tuum adorabis ⁊ illi soli seruies. Tunc reliqt eū dyabolus: ⁊ ecce ange a li: accesserunt et ministrabant ei. b Cum autem audisset ihesus q̄ iohannes traditus esset: secessit i galyle c am: ⁊ relicta ciuitate naza d reth: venit ⁊ habitauit i ci e uitate capharnaum maritima: in finibus zabulon ⁊ •

in ptāre ei⁹ erat videri ⁊ nō videri. o Et dixit ei. si filius dei es mitte te deorsum. q. d. vtute ꝑpia potes sine periculo ⁊ ēt ꝑt̄ ministeriū angeloz tibi seruiēti. p Scriptū ē ei de te. i. in pō. q; angelis suis cē. q Jlli illi iesus. sic rādit ei q̄ scriptura q; totaliť euacuat eius tentationem.

r Nō tentabis cē. Deuť. vj. Tētare ei deū est ꝛrere experimentū de dei virtute. absq; ineuitabili necessitate, ⁊ ē peccatū. q; q̄cūq; hz hō aliq̄d qō pōt facere sm viā būanaz ad euadendū periculū nō debet illud obmittere ꝛrendo diuinū experimentū: ⁊ ꝑt̄ hoc ꝓbatio ferri candentis: ⁊ monomachie tangit illicita, ꝓhibent in iure. Per ħ ergo respōdet iesus dyabolo tētanti ipm: q; cū posset ō pinnaculo templi descēdere p viā humanā. s. p grad⁹ ad hoc factos i templo nō debebat p altū locū descēdere. q; hoc est deū tētare. s Jtem assum. cē. hic tercio retētat eū de cōcupia oculoz seu auaricia: q; posuit eū i montē excelsū. Quis aūt fuit: ille mōs nō nominat nec multū refert ad ꝓpositū. t Et ostēdit ei oīa regna mūdi. nō ē sic intelligenduz q; ex illo loco possent oia regna ⁊ oēs ciuitates determinate videri: ħ ostendendo diuersas partes orbis dixit ei: tale regnū est in tali sim. ⁊ tale in tali: enarrando in breuib⁹ magnitudinē ⁊ gloriā illoz regnoz: ⁊ io ostēsio fuit magis ad auditū q̄ ad visum: q̄ facto dixit ei. v Hec oīa tibi dabo. Ex hoc loco ⁊ aliis silibus exerūt manicheī q̄ diabolus ē dīs illoz corpaliū inferioz sicut factor ⁊ creator eorū. Sz hoc pz manifeste falsuz Gen. j. vbi describunť facta a deo. Et io vicendū q; dyabol⁹ mentiebat: q; mēdax ē ⁊ pater mēdacij: vt hī Joh. viij. Creature ei corporales nō sunt in ptāre ipius nisi quātū sibi ꝓmittit ad. Sed ꝑ Vade sathana. Hic increpauit eū ⁊ nō supra ad ostendendū q; ꝓpria iniurias debet hō portare: ħ dei iniuriam nullo mō debet tolerare: hoc āt magis fit; q̄n cultus debitus deo: impedit dyabolo: q̄ dyabolus facere suggerebat. ⁊ io hāc veritatem p scripturam confirmat Deuť. vj. y Dīm deū tuū adorabis cē. adoratione. s. latrie. que soli deo debeť: homines āt venerari pōssunt veneratiōe dulie. 5 Tūc reliqt eū. Hic ꝓfitetur dimitas ex misterio scōrū angeloz: reliquerāt ei angeli ipm iesum ad tps vt diuinitas ei⁹ dyabolū magis lateret: ⁊ vt cōuenientius locuz tentandi haberet: ⁊ vt victoria ipius xpi excellentior appareret ex hoc q; solus ipm deuiceret: ⁊ io victo tētatore ꝑ cōfusiōe recedēte. a Accesserūt angeli ⁊ ministrabāt ei.

sicut ꝛo dīm ꝓpriū seruū: ex qua apparet diuinitas christi. q; nulla natura ē supra angelicā nisi diuina. Sequť secūda ps totiꝰ euāgelij. b Cū audisset āt iesus. Supⁱ⁹ declarauit matheꝰ ꝓsonā ipi⁹ mediatoris ostēdēdo in ipo ⁊ trate būane nature ⁊ diuine. Hic icipit agē de opib⁹ xpi: ⁊ xpo āt alia tria fuerant ꝓphetas ꝓdicta. primū q; eēt legislator noue legis. hiere. xxxj. Ecce dies veniūt dic dīs: ⁊ feriam domui israel ⁊ domui iuda fed⁹ nouuz cē. scōm ē q; xps ē redēptor: per meritū sue passiōis: Ysaie. liij. Ipe aūt vulneratus ē ꝓpt iniq̄tates nras cē. tercium ē q; esset mortis destructor ⁊ gloriā sue resurrectionis: pō. xv. Nō de relinqs aiam meā i inferno: nec dabis tuū videre corruptionē: qō nō pōt itelligi de dauid cuz sepulc⁹ fuerit ⁊ icinerat⁹. ħ de xpo tm. vt

oīdit bīis petr⁹ act. ij. igit residuū b⁹ euāgelij diuidit in tres ptes: q; ꝑmo determiniat euāgelista de xpi legislatiōe. secōo de ipi⁹ passiōe. ca. xxvj. Et factū ē cum ꝓsummasset. tercio de ipius resurrectiōe ca. vl. Vespe aūt sabbati. Circa primū aduertendū q; lex nō imponit nisi multitudini ⁊ tō legislatiōnē ꝓcedit populi adunatio. Et tō circa primū duo facit. q; ꝑmo ostēdit ppli adunatiōnē ad xpm p eius ꝓdicatiōnē: ⁊ secōo describit xpi legislatiōnē capi. se. Videns iesus turbas. prima adhuc in duas: q; ꝑmo in ḡnerali tāgit xpi ꝓdicatio: ⁊ secōo singillatim ex ħ sequs populi ad xpm adunatio. ibi. Jmbulās aūt iesus. In prima ꝑte describit ꝓdicatio xpi q̄tū ad tria. s. q̄tū ad tps. locū ⁊ modū. Tps aūt tāgit in vi. Cū audisset iesus q; iohannes traditus eēt cē. Ex q; pz q; matheꝰ hic omittit oia opa xpi q; fecit ante incarcerationē iobis. ħ illa describit Joh. vij. c. iij. ⁊. iiij. licet essi ante incarcerationez iobis ꝓdicaueric: non tñ ita publice. locū aūt huius ꝓdicationis tangit cum dicit. e Et relicta ciuitate naza. Cā āt ꝛre reliqt ciuitatē nazaret: lucas exꝑmit. iiij. ca. q; ꝛ. igressus ē synagogā i die sabbati: ⁊ legit ibi illud esa. Spūs dīi sup me cē. esa. lxj. Et dixit ibi aliq̄ ex ꝯb⁹ ind ei scādalizati duxerūt eum ad supciliū mōtis q volueruť eū ꝓcipitare: ipe aūt ꝑture diuina p mediū illoz ibat nō visus ab eis. d Venit e habitauit i ciuitate capharnaū. ad ꝓdicandū: vt hic dicit e Maritima. q; supra litus maris galylee sita ē. Ex hoc āt oīdit matheꝰ euāgelista, ꝓphetā implētā. Esa. ix. Primo tpe alleniata ē terra zabulon ⁊ terra neptalim cē. Ad cuiꝰ euidentiā ꝑsiderandū q; illā ꝓphetā exponūt aliqui de captiuitate. x. tribuū. Fuerūt ei primo captiuati tempe phacee filij romelie: ꝑ teglathphalassar regē assyrioz q̄ captiuauit duas trib⁹ vltra iordanē. ⁊ trāsiēs iordanē de zabulō ⁊ neptali: ⁊ de galylea mītos captiuauit. vt hī. iiij. Reg. xv. ⁊ de ħ exponūt ꝓmā ꝑt̄ ꝓphetie. Primo tpe alleuiata ē terra zabulō cē. q; captiuatis mal⁹ hoib⁹ alleniata ē terra a pōderib⁹ petōr. scōo fuerūt captiuati filij isrl q; remāserāt tpe osee ꝑ salmanasar regē assyrioz: vt hī. iiij. regū. xvij. ⁊ ō ħ exponūr scōaz ꝑt̄ ꝓphie ⁊ nouissime aggūata ē tota terra. s. p dīi flagellatiōnē. Dī aūt illa terra via maris. q; ibi ē via publica ad portandū merces a iordāe ad mare mediterraneū. Addit aūt galylee gētiū ad diuam altitudinē galylee: q; vocabat galylea iudeoz. Scribit ei. iij. regū ix. q; salomō dedit hyrā i galylea. xx. oppida. ⁊ q; erat gen

tius ſō dicta ē illa terra galylee gentiū allo ār nom. dicta ē zabulō. p illā ḡ galyleā tranſibat via illa de q̄ ē hō mentio. Dz iſta expoſitio nō videt ꝙ. primo qr videt ſpliciare contraria: ſaltē i mō lequēdi. Quia ꝑmā captiuitatē vocat allenationē terre. ſecundaz vocat aggranationē. ſ. tñ ſunt eiuſdē rōnis: ſecundo qr ſi loquerer de captiuitate. Secunda ſuit tonꝰ terre ñ loḡret ſolū de galylea gētiū: ſ. de ſamaria q̄ erat ciuitas regia ſ. ꝓncipalit fuit obſeſſa ſ. capta p ſal manaſar. vtz. iiij. regū. xvij. tercio qr illud qō ſequit eſaie ſ. Parvulus natꝰ ē nobꝭ ꝛc. exponit ō xpo tā a ḡudeis q̄ a xpianis. ḡ ſ. illō qō ſpmediate ꝓponitur. Primo ipe alleuiata ē terra ꝛc. de xpo itelligit ſ. ſic expōit matheꝰ euāgelista. Dz xps i terra zabulō ſ. neptali primo ꝓdicauit publice. vt dictū ē. qz ciuitas capharnaū ibi eſt ſita. z alia loca vbi ꝓmo ꝓdicauit. ſ. ſic illa terra primo illuminata ē doctrina xpi Et iō p Eſa. dicta eſt primo alleuiata ſed poſtea advoniūō ſt reuerſi hoies illiꝰ tre, ꝓt qō ill' ciuitatibꝰ erꝓbrat xps. matheꝰ xj. vtz inueti. ꝓt qō p Eſa. ōz. nouiſſimo aggrauata ē. et ſ. ē qō dicit matth. bzeuit accipiēs auctoritatē Eſa. Terra zabulō ſ terra neptali ꝛc. f Populꝰ q̄ ambulat. in tenebris. ignoratie. ſ. g Et ſedē. i regione vmbre mortis. vmbra mortis ōz parū mortale: qō ē q̄ſi figura ē vmbra gehene. h Lux orta ē eis. qz illūtiatio doctrine xpi primo facta eſt i locis ꝓdictis. i Exide cepit ieſus. poſito tpe ꝑ loco ꝓdicatiōis. xpi euāgeliſta deſcribit modū quē tenuit. tenuit ār talē modū q̄ē tenuit iob. di. k Penitentiā agite ꝛc. ſ. ār fecit xps ꝓmo vt ꝓdicatione iobis approbaret. ſ. cūdo vt nrām ſupbiā ꝓſtaret. qz aliq̄n dedignamur accipere dicta alioꝝ. l Ambulās ār. Deſcripta i generali ꝓdicatiōe xpi. hic ponit ad ipm aduntō ppli. ſ. primo aliquaꝝ ſpāliū ꝓpriaꝝ vtpote apl̄oꝝ. ſcdo turbaꝝ cōitum ibi. Et circu. ieſus. Id euidēnā ꝑmi ſciendū. q̄ iſti apli ſ. gunt ter vocati a xpo. Prima vocatō fuit imediate pꝰ baptiſmū xpi. vt bī iob. j. q̄n duo diſcipuli iobis audierunt ipm dicentē de xpo. Ecce agnꝰ dei. ſ. ſecuti ſūt ieſū. et ibi ōz. Inꝺreas frater ſymōis petri erat vnꝰ ex duobꝰ q̄ ſecuti fuerāt ieſum ſ. ibi ſbdit quō vocauit frēs ſuū ſymonē ad ieſum. ſcda vocatio fuit i captura piſciū quā deſcribit Lucas. v. ca. dicēs q̄ xps ꝓt turbas irruētes aſcēdit in nauē petri ad ꝓdicandū. ſ. finita ꝓdicatiōe iuſſit laxari rhetia in capturā piſciū. ſ. petrꝰ viſa multitudine piſciū captoꝝ ſcēs q̄ nō poterat ē vtute hūana ꝓcidit ad genua ieſu. ñ ille due vocatiōes nō fuerūt ꝓprie ad apl̄atū ñ ad quādā familiaritatē. Tercia ār vocatio fuit iſta quā deſcribit matth. q̄ relictis oibꝰ ſecuti ſūt ieſū: ampliꝰ ad ꝓdicta negocia nō reuerſuri ñ impedientes doctrie xpi. ſ. b ē qō dic matth. l Ambulās ibs iuxt mare galylee. mare iſtud ē q̄dā lacꝰ hīs cēnū ſtadia lōgitudīis. ſ. xl. latitudīis ꝑ quē trāſit iordanis fluuiꝰ. vt dicit hiero. Dicit ār mare ſm modū loḡn

neptaliz vt adimplerē. qō dictū ē ꝑ eſaiā ꝓphaz. Terra zabulō ſ. terra neptalim via maris trās iordanē galylee gentiū: ppl'o q̄ ābulabat i tenebris vidit luccm magnā. ſ. ſedētib' i regiōe vmbre mortis: lux orta ē eis. i Exide cepit Ieſus ꝓdicare ſ. dicere. Penitētiā agite. appropinq̄bit enim regnū celoꝝ. Ambulās aūt ieſus iuxta mare galylee m vidit duos fratres ſymonē q̄ vocat petrꝰ: ſ. andream fratrē eiꝰ mittētes rhete in mare. erāt ei piſcatores: et ait illis: venite pꝰ me: ſ. faciā vos fieri piſcatores hominū. At illi continuo relictis rhetib' ſecuti ſunt eū. n Et ꝓcedēs inde vidit alios duos fratres: iacobum zebedei ſ. iohannē fratrem eius i naui cū zebedeo patre eoꝝ reficientes rhetia ſua ſ. vocauit eos. Illi aūt ſtatim relictis rhetibus et patre ſecuti ſunt eū. Et circuibat ieſus tota; galyleā docēs in ſynagogis eoꝝ. o p ꝓdicās euāgelium regni q ſ. ſanās omnē languoꝛē et oēm infirmitatē in populo r Et abijt opinio ei' i totam ſyriam: ſ. obtulerūt ei omnes male habentes variis languoꝛib' ſ. tormētis cōprehēſos: ſ. q̄ demonia habebāt: ſ. lunaticos ſ. paliticos ſ. curauit eos. Et ſecute ſunt eū turbe multe de galylea ſ. decapoli: Et de hieroſolymis et de iudea et de tranſiordanem.

Capitulum. v.

Videns ieſus turbas ꝛc. Deſcripta aduntiōe ppli ꝑ ꝓdicatiōē chriſti. hic ponit ipius legiſlatio. q̄ vt dicū eſt dz ferri ppl'o aduntō. ſ. primo ponit huius legis datio ab oze xpi q̄ē legifer nr. ſ. ſcdo ponit ꝓdicte legis ꝓmulgatio. p miſſionē diſcipuloꝝ ad ꝓdicandū. c. x. Cū vocatis ꝛc. tercio ponit fin legē datā ſ. ꝓmulgatā iudicatio. ca. xxiiij. Et egreſſus ieſus ꝛc. vbi agit de aduētu

dicatores euāgelij ḡ literatos vt fides euāgelij magis ar tribuerēt ſapie diuine q̄ hūane. o Et circuibat. hic ponit aduntio ppli ad xpm q̄tū ad multitudinē pplorum ipm ſeq̄ntiū. qz nō ſolū docebat ꝓbo: ñ doctrinā ſuā cōfirmabat facto. ſ. p miracula q̄ ſolū fieri poterāt vtute diuia. Sicut ei illa ad q̄ attingit itellect' hūan' nō ꝓbant ſufficēt niſi ꝙ reductionē ad ꝓncipia itellectui ꝙ ſe nota ita ſi milit q̄ excedit facultatē itellect' nr̄i cuiuſmōi ſ. illa q̄ ptinēt ad doctrinā xpi: nō poterāt turb cōb'melꝭ declarari q̄ ꝑ opa vtutē totiꝰ nature excedētia. cū ei deꝰ ñ poſſit eē teſtis falſitatis ſi talia iducāt ad ꝓfirmationē alic' doctrine: ſeq̄t illā doctrinā vitatē ifallibilē ptinere. Hoc mō ꝓfirmata ē doctria apl̄oꝝ: Mar. xvj. Illi ār ꝓfecti ꝓdicauerūt vbiq; dño coopāte ſ. ſmonē ꝓfirmāte ſeq̄ntibus ſignis: ſ. b mō ꝓfirmauit xps doctrinā ſuā vt ō. b. Et circuibat ꝛc. ſeq̄t. p Predicās euāgelū reg. qz xps ꝓdicabat aptōnē regni celeſtis qō nō faciebat doctria moſaica q Et ſanās oēm languoꝛē. i. infirmitatē incurabilē vtute nature. ex ḡ ſ. ꝓſilibus ps ꝓfirmanio ſue doctrie vt dictū ē r Et abijt opi. eius. i. fama. s In totā ſyriā. qz non ſolū in iudea ñ i. pumcijs vicinis abut ipi' fama. ꝓt eius creba miracula: ꝓt qō rex abagar' q̄ regnabat in tra ephraten ſcripſit ſalutat. ei vnā epl̄am. vt bī in eccleſiaſtica hyſtoria. t Et ſecute ſūt ꝛc. Decapolis nomē ē regionis. dicta a decas qō ē decē. ſ. polis qō ē ciuitas: quia ibi erāt. x. ciuitates. ce. era. parent. Capitulꝫ. v.

xpi ad iudiciū. Ista ät tria ꝓdicta ptinēt ꝓpie ad legē. pri
ma i duas q: ꝑmo ponit legis explicatio: scdo describit
ipi⁹ explicate ꝑfirmatio ꝙ miracula. c. viij. C ū ät descēdi
set iesus de mōte. ꝑma adhuc i duas: q: ꝑmo lex euāgeli
ca explicat. scdo ad iplendū ppl's icitat circa finez. vij. ca.
Dis ē. Prima ad
huc i duas: q: ꝑmo
lex dat. scdo oñdit
qlit̄ obseruet. ibi. pe
tite. accipietis post
pncipiū. xij. ca. Pri
ma adhuc i duas. q:
ꝑmo ꝑmittit ꝙdam
breuis ꝓfatio. t secū
do ſdcit legis expli
catō. ibi. Hī paupe
res. C irca ꝑmū ūt p
modū. plogi oñdit: ꝑmo ꝙgregatio ppli cū ōr. a Vi-
dēs iesus tur. vt oñdat tps ꝙgruū ad ferendū legē popu-
lo ꝙgregato. scdo ſdcit loc⁹ apt⁹: cū ōr. b Ascendit in
montē. q: i tali loco ꝛnūti ꝑt audire: et ꝑ ēt designat ex-
cellētia legis euāgelice ꝓpt eminētiā mōtis i q̄ data ē lex
euāgelica. scdo tāgit mod⁹ ꝓueniēs: cū ōr. c Et cū se-
disset ſcdēdo. n. t i ſcdo data ē lex euāgelica. Vel ät vetus
data ē i terr'oribꝫ ad designādū vtiam legis t euāgelij. da
illa erat lex terr'oris. euāgelū ät lex amoris. ītō oñditur
b⁹ legis excellētia. cū ōr. d Et apiēs os suū. q: mosaica
lex a deo data ē mediātib⁹ angel⁹: vt ſ. declaratū ē. lex
lex ät euāgelica imediate ꝑ seipm icarnatū. ꝓpt q̄d Aug.
exponēs hūc locū dicit. C ūc aput os suū: q̄ añ i lege ape
rnit ora. ꝓphæ. e Hī pauperes. hic ponit ipi⁹ legis ex-
plicatio: t q: itētio legislatoris ē facere ciues bonos ꝙ af-
fectionē bonoꝝ opeꝝ vt hī. ij. ethico. ītō ꝑ i hac lege di-
rigit ꝓfecte hūana opatio. scdo rectificat ītentiō: imētio. c.
se. Et cū oratis nolite tē. scdo ordinat hūana affectō. c. vij
Nolite iudicare. C irca ꝑmū ꝑsiderandū q̄ lex ē de operi
bꝫ vtutū. vtutes ät q̄dā sūt cōes seu hūane q̄dā ät sunt ex
cellētes seu heroice. vt ōr. vij. eth. t tales dicūt q̄si diuine
vt ibidē ōr. t iducit exēplū de hectore: q̄ ꝓpt excellentiam
vtutis dicebat q̄dām filī⁹ dei: nō filī⁹ hois mortal'. Lex
ät euāgelica ē excellētissima. t ītō describit virtutes ſm ex
cellentissimū gradū: vt videbit. C ōsiderandū ēt q̄ bꝫ vtu-
tes sint cōneꝝ: t ſm aliq̄ sūt magis ꝓprie ptēplatiuoꝝ: aliq̄
actiuoꝝ. t aliq̄ pl'aroꝝ. Et ītō ꝑmo describit vtutes q̄ ꝑfi-
ciūt i vita cōtēplatiua. t scdo q̄ perficiūt i vita platiua. ibi.
Vos estis sal terre. tercia in vita activa seu ſdūctiua. ibi.
Audistis q: ōr. ē anti. ꝑma i duas. q: ꝑmo describit vir
tutes q̄ ꝑficiūt ad bñ agendū. t scdo illā q̄ ꝑficit ad bñ pa-
tiendū. ibi. Hī q̄ ꝑsecutionē. Prima in tres q: ꝑmo de-
scribit illas q̄ ꝑficiunt hominē respectu sui: scdo respectu
ꝓximi ibi. Hī q̄ eīs. tercio respectu dei. ibi. Hī mōdo cō
de. prima i duas: q: ꝑmo ordinat hoiem respectu extrin
secoꝝ bonoꝝ: t scdo respectu intrinsecoꝝ motuū. ibi. Beati
mites. Ad euidentiā dicendoꝝ sciendū q̄ beatitudo ōr
dupl'r. Vno mō in re: sicut hī i patria. alio mō in spe: sic
hī in via. in viris excellētibus i vtute: q̄ ꝓpt excellentiam
vtutis vident vitā hūanā excellere: t ad vitā beatā q̄dam
mō appropinq̄re. t tales dicunt beati q̄dāmō. q: qō parū
distat q̄si nihil reputat. xj. ꝑhicoꝝ. Et hoc mō etb. j. dicūt
pueri felices: nō q̄ exerceāt actꝰ vtutū i quib⁹ cōsistit feli-
citas ſm ꝑhm: ſ q: hīt ad hoc bonā dispositionē ducūt
tales de ꝓpinq̄ ad ꝓpositi. Igit q: vtutes q̄o bꝫ descri-
bit legislator: ꝓhs nr iesus xps: sūt sic eminētes. ītō dicunt
beatitudines. Prima igit beatitudo ōr: pauꝑtas spūs respectu
ei extrinsecoꝝ bonoꝝ q̄ sūt diuitiæ honoꝛes bñ se habz hō
mō hūanō. t cōsequēs nō grit talia vltra q̄dū sui meriti. sed
ſm condecētiā stat⁹. t ꝑsone. t ꝑ facit vtus politica q̄ tali
b⁹ vtut̄ moderate. Sed pauꝑtas q̄ spūs beatitudo ōr facit ꝑ
excellētī⁹ q: facit hoiez talia totaliter cōtēnere: t a se abiycere
quātū possibile ē: vt contēplatiōi diue liberi⁹ possit iherē.
q: ſm q̄ ōr li. de eccliasticis dogmatib⁹. Honū est facultas

tes cū diſpēsatiōe pauꝑib⁹ erogare: ꝙ melio⁹ ītētiōē secūdi xpm totū simil donare t absolutū a sollicitudie cū xpo
egē. Igit pauꝑtas spūs facit ꝓtenere ꝓdicta ſ tāḡ mala sim
pl'r: q: bis ꝓt hō bñ vti ꝙ vtutē politicā vt visū ē. ꝙ tāḡ mi
nora bōa maioꝛibus boni impediuiua sicut ꝓtēnit mūmoni
um tāḡ mun⁹ bonū
ꝓpt̄ ꝓginitatem ser-
uandam. igitur.
c Hī pauꝑ. spūs q̄a
pauꝑtas absolute
sūpta nō dic̄ nisi ca-
rentiā diuitiaꝝ t bo
noꝝ q̄ nō ē ꝙuosū
ꝙ ꝑt eē in malis hōi
b⁹: vtz ad senū. Sz
pauꝑtas spūs. ſ. vo-
lūtarie assūpta ad li
beri⁹ seq̄ndū xpm illa ē vtus excellens seu ꝑfecta. Addit
ät ꝓmiū corrād̄es cū ſdcit. f Qm ipoꝝ ē regnū celo
rū. In regno. n. itelligit oīmoda sufficiētia t excellētia q̄
bñ repromittit i celis ill'q talia ꝓpfect i terris. g Hī
mites. h ꝑficit hoiez respectu irrisecoꝝ motuū: t primo re
spectu motuū irascibil'. scdo respectu motuū ꝓcupiscibil'.
ibi. Hī q̄ lug. C irca ꝑmū ꝑsiderādū ꝙ circa passiões ira
scibil' bñ se hz ꝙs mō hūano t cōi: q̄n eas refrenat sic q̄ ni
mis ipetuose excedit: ñ aliq̄le ꝓturbationē eaꝝ sentit. mi
tigas ät q̄ ē bmodo: facit ꝑ excellētī⁹: q: reddit hoiez rota
lit̄ rāḡuillū a motib⁹ irascibil' q̄ oīmodā ſtiectionē ad re
gulā rōis vl' dine legis. t ꝑ q̄ dic̄. Hī mites. Addit ät
ꝑmiū corrād̄es cū ōr. h Qm ipi ꝓsidebūt ter. ab ꝑ ei
hoies feroces monēt bellā t ites seq̄ntes mor⁹ irascibil':
vt q̄si ꝓsideāt trā deuictus inimicis. t ītō ill'q ſt totaliter q̄e
tati a motib⁹ irascibil' mō ꝓdicto bñ ꝓmittit ꝓsessiō pa
cifica terre viuentiū. i Hī q̄ lugēt. ꝑficit hoiez respe-
ctu motuū ꝓcupiscibil'q̄ sūt circa oia cōcupiscibilia sicut
sūt delectatiōes ciboꝝ t venereoꝝ i sēsu gust⁹ t tact⁹. sil'r
melodiaꝝ spectaculoꝝ odoꝝ i sēsu audit⁹ visus t olfactūs
i talib⁹ bñ se hz hō mō cōi t hūano: moderate ītīb⁹ vrēdo
t supflua refecādo. qō sit ꝙ tpantias q̄ ē vtus politica. Sz
excellēti⁹ se hz hō in talib⁹ ꝙ beatitudinē luct⁹. oia talia a
se penit⁹ abdicādo t luctū volūtarie i hac vita assumēdo
tā ꝙ trāsgressione cuiꝰpe cōmisse q̄. ꝙ dilatiōe celestis ꝑtie
q̄ totū statū ꝑtis vite reputat exiliū respectu celestis pa-
trie: ſm q̄ dicebat paul⁹ ad Ro. vij. Infelix hō q̄s me li-
berabit de corꝑe mortis hui⁹. Et ad philip. j. Desiderius
hūs dissolui t cē cū xpo. Et ꝙtus ad hoc dicit. t Hī q̄
lugēt. voluntariū lucrū i hac vita. ꝙ ꝑdictis assumendo.
Addit ät ꝓmiū corrād̄es: cū ōr. k Qm ipi cōsolabūt
C ōsolari ei ē sil' solari. cōueniēs ät ē vt illi q̄ in ꝑtū vita. ꝙ
xpo volūtario luctu occupāt cū deo t angel' eternalit̄ ꝑso
lent. l Hī q̄ esurūt t sitiūt. Hic ponit vtutes q̄ ꝑficiūt
hoiez respectu ꝓximi. Hec ät ꝑfectio cōsistit i duob⁹. ꝑmo
i his q̄ hūt rationē debiti: secūdo i his q̄ hūt rationez
debiti respectu ꝓximi bñ se hz ꝙ quādo
reddit vnicuiq̄ qō sibi debet. nō nimis notabilit̄. ꝙ-
crastinādo vl' retardādo: hoc ät facit ꝙ iusticia q̄ ē vt⁹ po-
litica: ſ excellēti⁹ ꝙ beatitudinē ꝙ dicāt esurire vel sitis in
sticie. q̄ñ. ſ. cū quodā feruēti desiderio insolito talia exeq̄t
sicut esuriēs vel sitiēs feruēter comedit. t bibit. t hoc ē qō
dicit. l Beati q̄ esurūt t sitiūt iusticiā. Addit ät ꝑmi
um cōueniēs cū ōr. m Qm ipi saturabūt. Saturitas
ei gl'ie q̄ cōsistit i desiderij bñani repletiōe ꝑm ꝙ dicit i
ꝑs. Satiabor cū apparuerit gl'ia tua. cōueniēter, ꝓmittitur
esurientibus t sitientibus iusticia ꝓdicto modo. n Hī
miseri. ꝑ ponit beatitudo ꝑficies hoiem respectu ꝓximi in
his q̄ hūt rationem doni in talibus autē bene se habet
hō mō cōmuni t hūano ꝙ liberalitatem q̄ ē virtus po-
litica in mediocribus t parvis donis: t ꝑ magnificen
tiam in excellentibus donis et magnis: sed excellentius
hoc fit per beatitudinē q̄ vocatur misericordia quādo

defectū alteri⁹ totalit accipit ꝗsi suū. Vñ dr: misericors ꝙ si habēs cor: miserū. qñ.s.accipit cordi defectū alteri⁹ ꝗsi suū. t hoc ē qđ dicit. Beati misericordes. Addit ät ꝑmiū cōuenies cū dr. o Quoniā ipi misdiaz ꝓsequnt. i celesti patria ꝗbz misdiam cōsequet: qz vltra cōdignū sibi retribuit: ꝑm q dicitur ad ro. viij. Non sūt ꝓdigne passiões huj⁹ tpis ad futuraz gloriā ꝙ reuelabitur i nobis. p Beati mōo cor. Hic ordinatur hō respectu dī. t primo ꝗtū ad intellectū speculando. secūdo ꝗtū ad affectū tpm amādo. ibi. Beati pacifici. Circa primū aduertendū qi speculatione diuina bñ hz hō mō cōi t būano p virtutes itellectuales ꝙ sūt scācie speculative: t potissime p metaphisicā que docz ꝑncipiates diuinas ex creaturis cōsiderare. vt pz. xij. metaph. vbi ostēdit vnū ē deū eternuz, actuz puz: viuentē vita nobilissima: sempitna t optima ꝗ hoc ē solū cōsiderādo deū. ex ꝓncipiatib⁹ creaturaꝝ. Sz excellēt⁹ hz p beatitudinē ꝙ ē mūdicia cordis. p quam mens hūana deo ꝑiūgit. t sic de occultis t diuinis supra modū humanū illustrat: sicut ꝗerūr apli ꝙ absq; huma no studio fuerūt de diuis excellētissime illustrati. t hoc ē qđ dicit. Beti mōo corde. Addit ät ꝑmiū ꝓsequēs cū dicit q Qm ipi deū vide. qr visio dei enigmatica p fidē in ꝑsenti: t facie ad faciē futuro bñ reprōmittit⁹ hūib⁹ ralem mūdiciā: ꝑm q dr. j. cor. xiij. Videm⁹ nūc p speculū in enigmate tūc ät facie ad faciē. r Beti pacifici. Hic ponit beatitudo ordinās hoiem respectu dei ꝗtū ad affectū qō sit mō cōi t būano p amorē naturalē qñ diligit deū sicut ꝑncipiū suū efficiēs t cōservatiuū: licz ꝑter ꝑ alia diligat Sz excellēt⁹ hoc fit p beatitudinē ꝙ ē pax. qñ. s. hō totaliter p affectū mētis deo cōungit. sicut bonitas summe. et sic nihil aliō ex ipm ꝗrit ꝙ in ipo ꝗescāt pacificat: t hoc ē qđ dicit. Beti pacifi. Addit ät ꝑr ū cōueniēs cum dicit. s Qm filij dei voca. Filiatō ei dei iportat assimilatiōē ad ad deū. ꝓut ät ē ipius dei q⁹ seipo fruit t i seipo ꝙescit: t ꝙ ꝑdicto mō sūt pacifici: recte filij dei vocabuntur.

t Beti q ꝓsecutionē. Hic ponit bitudo ꝓficies hoiez ad bñ patiendū. sicut ei ad ꝗtutē ꝑtinet bñ agē. ita t bñ pati. In hoc ät bñ se hz hō mō cōi t būano. qñ ꝑ tribulatione imīnēte nō recedit a ꝗtute. hz ꝑ sustineat cū aliq̄ angustia t dolore: t ꝑ fit ꝑ fortitudinē ꝙ ē vt⁹ politica. Sz excellēt⁹ ꝑ fit ꝑ beatitudinē: q pōt dici qđā fortitudo diuina. qñ talia sustinet. nō solū patienk. ꝙ ēt leranter. sicut martyres ꝗnto acerbiozib⁹ tormētis cruciabant. tāto magis in dño letabant. t hoc ē qđ dicit. Beti q ꝓsecutionē patiunk. t se. quit t exultate ꝛc. y Vos estis sal terre. hic ponūtur ꝗtutes platoꝝ. Ad cui⁹ euidentiā ꝑsiderandū q⁹ plati sūt ꝙcessores apl⁹ꝝ. t ideo debēt ē ꝑfecti i vita ꝓcmplativa t actiua. t ideo ꝗtutes ꝓplativoꝝ ꝙ sūt ꝑdicte supponunk eē i eis. t sūt ille ꝙ sequunk de actiuis. Sz ꝑ exprimūk ali qua spāli aque dēt esse in eis ꝑ ceteris t primo ꝗtum ad cor vitā. secūdo ꝗtū ad cor doctrinā. ibi: Nolite putare. Circa primū aduertendū q⁹ plati ꝑ ceteris dēt ē excellētes ꝗtū ad ꝗtuo: primū ē discretio i agēdis q: sūt ductores t gubernatores aliox. t ꝑ designat cū dr. v Vos estis sal ꝛc. Sicut em̄ sale cōdiunk oia cibaria ita discretione platoꝝ dēt dirigi t ordiari oia opa sbditoꝝ. z Si sal cua. i. si discretio in platis defecerit. y In ꝙ saliturq. d. in nullo opa sbditoꝝ cōdienk seu dirigent: ꝛō subdit. 5 Ad nihi. vz. vltra ꝛc. q: tal⁹ꝝ repelli a platiōe ne officium platoꝝ i cōspectu hoim reddat vile. secundū in ꝙ dēt ꝑcelle plati est clara noticia i scpturis itelligēdis. t hoc ē qđ dr. a Vos estis lux mūdi sicut ei lux ē manifestatiua oim occultoꝝ sic plati ꝑ ꝓfelligentiaz sacre scripture debēt ex officio notificare alijs oia opa ꝗtutū i cuius signuz ponūt mitrā i capite. i ꝙ sūt duo comua. ꝙ dēt scire duo testamēta terciū i ꝙ dēt ꝑcellere ē ꝑstātia i opp̄sitib⁹ pauper⁹ reprēdis vñ dicit salvator Job. x. Bonus pastor aiam suā dat ꝓ ouib⁹ suis. mercēnari⁹ ät ē ꝙ nō ē pastor vidit lupū venientē t dimittit ut oues t fugit. Nō exponēs greg. dicit. Lupus etem̄ sup oues venit cū ꝗlibz iust⁹ t raptor fideles ꝙcz arcz büles opp̄imit. Sz is ꝙ pastor videbat eē t nō erat. relinqt oues t fugit qz vū sibi ab eo ꝑiculū metuit resistere iustitie nō ꝓsumit: fugit ät nō mutādo locū ꝙ ibtrahēdo solaciū. t ideo pastor bon⁹ ciuitati i mōte posite com pat qz ad ipm dēt hīe opp̄siti refugiū. q. ad qđa fortaliciū. t hoc ē qđ dicit saluator. b Nō ꝑt ciui. absc̄di ꝛc. qz bon⁹ plat⁹ i pscutiōe nō dz se absc̄dere. ꝙ ad defensiōē gregis se manifeste oīdere. quantū in ꝙ debet platus excellere ē sanctitatis euidētia in exēplis dandis. qz ꝑm q dicit in pastorali. Tantum debet excellere actionem populi actio ꝓfectus quantū distat a grege vita pastoris. Et tōo constatur hic luceme sup candelabrum illuminati tota domum. Sed intemno recta ꝑdit. c Luceat lux vestra coꝝ hominibus ꝛc. quia non debent de hoc gloriā. ꝓtiam querere ꝙ gloriam dei t edificationem populi. d Nolite putare Hic oīdit eminentiā platoꝝ ꝗtū ad doctrinā. t ꝑmo ponit modū docēdi ipi xp̄o. ꝓut. scōo oīdit ꝙliter dz ei cō somari doctrina platoꝝ. ibi Qui ꝙ solverit. Circa ꝑmaz aduertendū q⁹ xp̄s nō solummō erat doctor legis t euangelij. ꝙ etiā institutor. aliter in. qz ver⁹ testim̄ dedit medētib⁹ angelis. nouū aūz seipm. vt ꝯ. in ꝓlogo visum ē. ꝙ p sua doctrinā ꝙ debuit legē destruere ꝙ magis ꝓficere eā t adiplere. t ē qđ dicit. Nolite putare ꝛc. d Iota vnū ꝛc. i. modicū nō ꝑterib⁹ ꝙ nō impleak. qz iota ē minima litera hebraica. Querit hic quō verū sit q⁹ xp̄s legem impleverit non solverit. videt ei q⁹ ipe solverit mādata moralia. qz ꝓceptum de observatione sabbati morale erat saltē ꝗtū ad vacationez a corꝑalib⁹ opib⁹: ꝙ ipe sabbato curauit Joh. v. t sancto ꝓcepit tollere lectū suū i sabbato ergo ꝛc. Iteꝝ videt ꝙ iudicialia nō impleverit. qz mulierē deꝑhensam i adulterio ꝙ i lege ꝓcipiebat lapidari impunitā abire ꝓmisit vt hī Joh. viij. Iteꝝ cerimonialia de abstinēcia ciboꝝ i legē ꝓhibitoꝝ nō seruauit: qz dr. ꝑ. xv. Nō intrat i os nō coinqnat ꝛc. ipe ät ꝓcit ꝙ aljs faciēda dixit. ꝙ talib⁹ vsus fuit ꝙ ꝛc. Cōtra ꝙ illō qō b dr. Nō veni soluere dōm q⁹ xp̄s legē t ꝓphas adipleuit. t ꝑmo declaro de lege. ꝛcdo d ꝓphis. In lege ät qdā erāt ꝓ modū ꝓcepti t qdā ꝓ modū ꝓmissi obſuātib⁹ legē: t vtraq; adipleuit. De ꝓceptis pz sic. ꝓcepta ei erāt i triplici ꝛditia quedaz erant

qm̄ ꝑt misco tam cōsequnk.

Bti mundo corde qm̄ ipi deū videbūt. Beati pacifici: qm̄ filij dei vocabunk.

Beati q ꝓsecutionē patiūtur ꝓpter iustitia: qm̄ ipoꝝ ē regnū celoꝝ. Bti estis cū maledixerint vobis homies t ꝓsecuti vos fuerit t dixerint oīe malū aduersum vos mentientes ꝓpter me. Gaudete t exultate: q⁹ mta merces vestra copiosa ē i celis. Sic ei ꝓsecuti sūt ꝓphas q⁹ fuerūt ante vos.

vsq; vltra: nisi vt mittat foras t ꝑculcet ab hoib⁹ vos est lux mūdi. Nō pōt ciuitas absc̄di supra montez posita: neq; accēdūt lucernā t ponūt eā sb modio sz sup cādelabz vt luceat oib⁹ q⁹ i domo st. Sic luceat lux vra coꝝ hoib⁹ vt videāt opa vra bona: t ꝯfiteāt ꝓtz vrm q⁹ in celis. Nolite putare qm̄ veni soluē legē aut ꝓphas. Nō veni soluē sz adimplere. Amen quippe dico vobis donec trāseat celuz t terra: iota vnum aut apex vnus non ꝓtergit.

moralia.s.p̃cepta decalogi:& alia moralia i lege posita q̃ faciebãt ad eoꝝ declarationẽ & ista ipleuit xp̃s ea obseruãdo pfecte & ad obseruationẽ eoꝝ alios icitãdo.infra.xix. Si vis ad vitã igredi serua mãdata. scõo ea ipleuit sanũ itellectũ coꝝ declarãdo:& errorẽ phariseoꝝ circa ꝟ excludẽdo. vt patebit infra in pñti ca. tercio ad ipleuit ea cõsilia apponẽdo ꝺ̃ faciũt ad pfectionẽ mãdatoꝝ obseruantiã: pfecti⁹ ei obseruat mandatũ ꝟ. Non occides. ille q̃ cauet ab ira i oꝛdiata: q̃ ille q̃ cauet tm̃ ab interfectione. Filia erãt p̃cepta legis iudicialia: & ista ipleuit rigoẽ coꝝ p vią mie tpãdo i aliq̃⁹ p̃ seip̃m & aliꝰ dimisit tpamentũ suis mistris.s.eccle plaris & pncipibus terrenis catholicis: vt de talib⁹ oꝛdinẽt fm q̃ viderit vtile cõicati fidelũ fm varietatẽ tpm locoꝝ & psonaꝝ: & istõ ñ fuit destrnẽ legẽ ꝟ magis adiplere q̃ sic oꝛdinauit meliorẽ modũ obseruatiõis iusticie. Sicut ei dereliquit puer q̃si sit vir:ls ei trãseat puericia tm̃ remanet melioꝛ stat⁹ eiusdẽ psone erate mutata. Lex aũt vet⁹ habuit q̃si statũ pueri re spectu noue legis.q̃ꝫ ꝟ oꝛ ad gal.iij. Lex pedagogus nr̃ fuit in xp̃o.& regulariua stat⁹ pueril. q̃ꝫ ꝟ erat lex timoris:sicut pueri sub disciplina & timoꝛe custodiũt. Lex ãt euãgelica ẽ lex amoris:& ibi nõ dz cẽ tãtus rigoꝛ: penaꝝ q̃ꝫ in pñti hoim pfectoꝛ ẽ magis deduci ad ꝟtutẽ amoꝛe iusticie q̃ timoꝛe pene. cetera p̃cepta erant cerimonialia: et ista diuidebanꝫ i tria: qꝛ quedã ptinebãt ad sacr̃a: sicut circũcisio q̃tũ ad oẽs hoies. vnctio q̃tũ ad reges & pontifices xp̃s ãt nõ assũpsit statũ sacerdotis legalis vl̃ terreni regis imo dixit coꝝ pylato: regnũ meũ nõ ẽ de hoc mũdo. iohannis.xviij. & iõ nõ habuit istã vnctionẽ coꝛpalẽ regũ vl̃ pontificũ: q̃ vnctionẽ spũalẽ a deo pr̃e habuit p plenitudinẽ gratie: fm q̃ scribit in ps̃. Unxit te de⁹ deus tu. &c. Circũcisionẽ ãt ipe adipleuit: pmo in se suscipiẽdo scõo melꝰ & efficacius & generaliꝰ istituẽdo sacr̃m loco ipius.s.baptismũ in q̃ cõferr̃ maioꝛ grã: & ẽ remediũ tã viris q̃ mulieri b⁹. Quedã ãt cerimonialia ptinebãt ad sacrificia: sicut immolatio agni paschal: iuge sacrificiũ & cõsilia: ista ãt erãt figurativa vnꝰ pfecti sacrificij.s.xp̃i & cruce offerẽdi. & ideo ista ipleuit xp̃s vno mõ coꝛpaliꝫ patiẽdo: alio mõ efficaciꝰ q̃ sacrificiũ.s.eucharistiã istituẽdo. Quedã ãt cerimonialia ptinebãt ad sacra: & de talib⁹ erãt p̃cepta, prohibitiua vsũ aliquoꝝ ciboꝝ & cõsilia. & ista adipleuit xp̃s. qꝛ die petrus dicẽ. & immãduꝫ cõe nõ ingressus sum os meũ: & milto fortꝰ xp̃s ꝟ seruauit. Et sic ista p̃cepta adipleuit ea obseruãdo & obseruationẽ melioꝛẽ declarãdo q̃ talẽ ẽm abstinentiã a coꝛpalib⁹ cibis significabãt abstinẽtia a spũalib⁹ imundicijs. Hãc ãt mũdiciã instituit xp̃s in lege euãgelica q̃ ẽ mũdissima: & p̃ quã debuit cessare figuralis abstinẽtia. q̃ꝫ qõ dicit Act. x. Nõ deus purificauit tu ne cõe dixeris: qꝛ nullꝰ cibus coinq̃nat hoies q̃ cũ grãꝫ actiõe p̃cipit. Dimisit tũ deus in oꝛdinatione ecclesie de aliq̃bus abstinentijs faciẽdis p loco & tpe. Dz g̃ꝛ p̃dictis q̃lit xp̃s leges adipleuit q̃tũ ad oia genera p̃ceptoꝝ: scõo ipleuit legem q̃tũ ad p̃missa. p̃mittẽs tm̃ obseruãdi melioꝛa: lex ei mosaica p̃mittebat solũ bona tpalia: & trãsitoria.s.abũdãtiaꝫ & excellentiã tpalẽ: vt pꝫ Deut. xxvj. Custodias oia p̃cepta ei⁹ & facies te excellẽtioꝛẽ cũctis gẽtib⁹: q̃ xp̃s obstãtibus dei mãdata, p̃missi bona spũalia & eterna. s. grãm in pñti q̃ pcellit oibus bonis tpalibus: & ẽt gloꝛiã in futuro: j. xix. Dis q̃ reliq̃rit &c. centuplũ accipiet. s. in pñti. q̃ bona spũalia q̃ hic recipiunt intantuꝫ excellũt bona tpalia. ac si cẽtenari⁹ nũcrus quo nũcro cõpareꝫ. Et vitã eternã possidebit. s. in futuro. Patet igr̃ q̃ xp̃s adipleuit legẽ q̃ tũ ad p̃cepta & p̃missa. Similiꝫ adipleuit ꝓphetias qꝛ p̃cipalit locuti sũt de xp̃o & de adue̅ntu eius & de his q̃ pertinẽt ad ip̃m: & iõ adipleuit ꝓphetias nascẽdo: cõuersando in mũdo & moriẽdo & resurgẽdo: & alia opa nr̃e salutis faciẽdo: ꝓt quod diminuẽte sua passione dixit Luc. xxiij. Oportet ipleri ea, q̃ scripta sunt in lege & ꝓphetis & psal. de me. Patet q̃ ex p̃dictis q̃ xp̃s ipleuit legẽ & ꝓphetas. Ad primũ dicẽdus q̃ xp̃s curãdo infirmũ sabbato nõ fecit cõtra legẽ. qꝛ licitus erat facere i die sabbati ea q̃ ad gloriaꝫ dei ptinebãt sicut oꝛnare templũ: & sacrificia offerre & laudes diuinas dicere & huiusmõi & multo forti⁹ sanare homines miraculose ad ostensionẽ diuine virtutis erat licitũ. & eadẽ rõne q̃ sanat⁹ subito poterat lectũ sumẽs i die sabbati facieb̃at, ad manifestationẽ miraculi. p hoc ei ostendebat q̃ diuina virtute erat sic subito pfecte sanat⁹ q̃ erat ad pristina opa plenarie restitutus. Ad alia duo patet ex p̃dictis in corpe questionis.

f Qui ergo soluerit &c. Hic consequenter ostendit qualis debeat esse doctrina ꝓlatoꝝ̃ per consummatẽ ad christum: & quandam diuisionem trimembrem doctoꝝ̃. Quidam enim sunt qui male viuunt & male docẽt sicut hereticꝰ: & de istis dicitur. Qui soluerit vnum de mandatis istis male. s. viuendo.

g Et docuerit sic homines. alios similiter falsam doctrinam corrumpendo.

h Minimus vocabitur *in regno celoꝝ̃* id ẽ ecclesia militante. quia deciditur a vera fide. Alij sunt qui bene viuunt & bene docẽt: & tales doctores debent esse ꝓlati ecclesie: ꝓpter quod dicit.

i Qui autem fecerit & docuerit &c. Alij sunt doctores q̃ bene docent & male viuũt: de quib⁹ dicit infra. xxiij. Super cathedram moysi sederunt scribe & pharisei: quod dicunt facite: opera autem eoꝝ̃ nolite facere. dicunt enim & non faciunt: & quia hoc non sufficit ad salutem: ideo dicit ꝓlatis ecclesie.

k Nisi abundauerit iusticia vestra &c. quasi dic. ad salutem non sufficit bona doctrina nisi assit bona vita.

l Iudistis quia dictum est &c. Superius descripsit virtutes contemplatiuoꝝ̃ & ꝓlatoꝝ̃ in quibus consistit iusticia abundans. hic consequenter describit ꝟtutes actiuoꝝ̃ in quibus con sistit iusticia ad salutem sufficiens. Ad cuius euidentiam considerandum q̃ ad cõsecutionem salutis sufficit obseruatio mandatoꝝ̃ decalogi vt dicit saluator infra. xix. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. & ideo saluator nouꝫ p̃cepta moralia non dedit: sed p̃cepta decalogi replicauit: & ad obseruationes eoꝝ̃ homines induxit: verum intellectum eoꝝ̃ declarando & errores iudeoꝝ̃ circa hoc excludendo: Et ideo diuiditur in tres partes: quia primo dat intellectuꝫ aliquoꝝ̃ p̃ceptoꝝ̃ moralium: secundo aliquoꝝ̃ iudicialium: ibi. Iudistis quia dictum est antiquis oculum pro oculo. tercio intellectum cuiusdam p̃cepti in in quo fundatur tota lex videlicet de dilectione proximi: ibi. Iudistis quia dictum est antiquis Diliges proximũ tuum. prima adhuc in duas: quia primo dat intellectum quorundam p̃ceptoꝝ̃m secũde tabule que ordinat hominem ad proximum. et secundo dat intellectum cuiusdam p̃cepti prime tabule quo prohibetur periurium. ibi. Iterum audistis quia dictum est nõ periurabis. Prima adhuc in duas quia primo dat intellectum cuiusdaꝫ p̃cepti quo prohibetur nocumentum in persona propria: secundo p̃cepti quo prohibetur nocumentum in persona coniuncta: ibi. Iudistis. quia dictuꝫ est antiquis nõ mechaberis. Iterum p̃ma in duas. quia primo decla-

tur in regno celoꝝ̃. Bico k aũt vobis: qꝛ nisi abundauerit iusticia vr̃a plus q̃ scribarum & phariseoꝝ̃: nõ intrabitis in regnũ celoꝝ̃ l Audistis qꝛ dictũ e antiq̃s nõ occides: q̃ ãt occiderit

ibit a lege: donec oia fiant f Qui ergo soluerit vnuꝫ de g mandatis istis minimis & h docuerit sic homies minimus vocabitur i regno celoꝝ̃ qui aũt fecerit & docuerit: hic magn⁹ vocabi

ra t p ceptū. secundo ifert duplex correlariū: ibi. Si offers ꝛc. C̃ circa primū admonet ꝙ iudei credebāt p ꝓcepta decalogi sola opa exteriora ꝓhiberi ñ motū animi. Vñ Ioseph⁹. xij. li. ãtiqtatū reprobat politicū historiographū ꝙsanꝫ dicentē: ꝙ annoch⁹ epiphanes mortu⁹ fuerat i mōtib⁹ milere: ꝓpt ꝙ volueratꝫ spoliare templū diane i ꝑside. d. ꝙ volūtas mala nō est pctm̃ nisi exeat i effectū. Et eodē mō dicebāt iudei ō hoc ꝓcepto: nō occides. qz p hoc ꝓhibet occidēdi fm̃ t nō occidēdi, ꝓpositū. t ꝫ est qđ dicit Iudeus qz dm̃ ẽ antiqs ꝛc. ℔ ẽ sic interpꝛtabanꝫ ꝓcepū hoc: ℔ hūc errorē excludit saluator dicēs. m Ego autē dico vobis ꝛc. vbi saluator ꝓbat tripliciter ꝗdus ire. Primo ẽ i corde et notabl cū ōr. Quis ꝙ irascit. scōus ẽ i ore p vbū ꝓtumeliosū: ꝓsumitm̃: qđ notatur cū ōr. Qui ãt dixerit racha. Tercius gradus est quando ꝓceditur ad ꝓtumeliam determinatꝫ quod notatur cū dicit. Qui autem dixerit fatue. Primo grad⁹ ẽ minoris culpe ℔ secūd⁹: t secundo ℔ tercio. t ꝫ ꝓmo minor pena determinat. cū ōr. n Reus erit ꝓcilio. qz min⁹ ẽ qđ iudices debeāt ꝑgregari ad determinationē pene alicui⁹ ℔ ꝙ ibi sit adiudicat⁹. qđ ponit i secūdo cum ōr. o Reus erit iudicio. z hoc ẽ min⁹ ℔ ꝙ aliqs sit ibi extreme pene determinatus. qđ ponit i tercio gradu cū ōr. p Reus erit gehēne ignis. C̃ siderandū ē qz ira sit pctm̃: vt ℔ dicit nō tū ois ira. Ira ei ẽ appetit⁹ vindicte. vindicta ãt si sit iusta nō ẽ pctm̃ eã appetere: ℔ tm̃ si sit iusta: t hoc ꝓtingit q̃dan ꝑr. Vel qñ appetit pena ei⁹ ꝙ nō meruit: vel pl⁹ ℔ meruit. vel si appetat ordie debito ꝑtermisso. vel qz appetit ꝓpt indebitū finē. vt qñ appetit solū ꝓpt vindictā. nō ꝓpt iustitiā. q. Si ergo offers. ℔ ex ꝓdictis infert duplex correlariū. Primū respicit placationē diuine offense t secūdū euasionē pene iſligēde: scōm ponit: ibi. Esto ꝑsentiēs ꝛc. C̃ca primū aduertendū ꝙ mun⁹ deo oblatum nō ꝓficit ipi offerēti nisi sit i charitate. charitatē ãt nō ḥ nisi ꝓmo leso ab eo velit satisfacere. t ꝫ dicit. Si offers mun⁹ tuū ꝛc. Sequit. r Vade prius reconciliari ꝛc. t ℔ ꝓt intelligi duplr. Vnomō pedibus corꝑis t hoc ꝓ fieri si cōmode possit hīi ipius fris offensi ꝓntia. Si ãt nō possit sufficit ire ad eū pedib⁹ mētis: qđ fit qñ ḥ ꝓpositū satisfaciēdi loco t tpe ꝓpetenti. Et hoc mō vtit eccl̃ia romana ꝙ reū ꝓfitentē absoluit. t sibi satisfactionē leso fiendā imponit. s Esto cōsentiēs. ℔ scōm correlariū: qz si ille qui offendit fratrē vult penā gehenne euadere ḥz ei ibac vita mortali satisfacere: t hoc ẽ qđ dicit. s Esto ꝑsentiens aduersario tuo. i. fratri leso q̃ ḥz aduersū te. Esto cōsentiens. ꝑ ipi⁹ placationē. t Dū es i via cū eo. i. in ꝑsitura v Ne forte tradat te aduersari⁹ ꝛc. i. diabolo q̃ ẽ executor diuine iusticie. x Et i carcerē mittaris. i. i penā iferualē. y Amen. i. fideliter. y Dico tibi. qz non exies ꝛc. i. nūq̃ exibis. qz i ſemo nūq̃ ℔ possibil' redicio. z Iudicis qz dm̃ ẽ ꝛc. ℔ ꝑter saluator dat itelligi qđ ꝓ ꝙ ꝛc. ꝙ ꝓcepta negatiua q̃ ꝓhibent nocumentū alicui⁹ ꝑsone sibi ꝑiuice. scilz vroris: t primo ponit hui⁹ ꝓcepti itellectū. scdo ifert q̃dā correlariū: ibi. Si ergo oculꝰ tu⁹. C̃ca ꝓmū aduertē

m re⁹ erit iudicō. Ego ãt dico vobis qz ois q̃ irascit frī
n suo: reus erit iudicō. Qui
o ãt dixerit frī suo racha: re⁹
erit ꝯcilio. Qui aũt dixerit
p fatue: re⁹ erit gehēne ignis
q Si ergo offers mun⁹ tuum
ad altare: t ibi recordatus
fueris qz frī tu⁹ hz aliqđ ad
uersum te: relinq̃ ibi mun⁹
r tuū añ altare: t vade prius
reconciliari frī tuo: ꝛ tūc ve
niēs offeres munus tuum
s Esto ꝑsentiēs aduersario
t tuo cito: dū es in via cū eo
• ne forte tradet te aduersa-
rius iudici: t iudex tradat te
r ministro: t in carcerē mit-
taris. Amē dico tibi: non

dū qz iudei ꝙ illud ꝓceptū. Nō ꝓcupisces vxorē, ꝓt̃mi tui itelligebāt signa exteriora ĩm, ꝓhibita. vt sunt tactꝰ impudici. t oscula t hmōi. t ꝫ sic exponebāt. Nō ꝓcup. vx. ꝛc. id ẽ signa cōcupiscētie nō facies. Similit ꝙ illō ꝓceptū. ñ mechaberis. itelligebāt actū mechie ĩm ee, ꝓhibitū t sic cō

exies ide donec reddas no
3 uissimū quadrantē. Audi-
stis qz dictū ẽ antiquis nō
mechaberis Ego aũt dico
• vobis: qz omis q̃ viderit
mulierē ad cōcupiscendu⁹
eā: iã mechatus est eam in
b corde suo. Quod si oculus
tuus dexter scandalizat te
c Erue eū t ꝓice abs te. Ex
pedit. n. tibi vt pereat vnū
f membrorum tuor⁹ ℔ totus
corꝑus tuū mittat in gehē
f nam ignis. z si dextera ma
• nus tua scãdalizat te: absci
de eam t ꝓice abs te. ex
pedit em tibi vt pereat vnū mē
brorū tuorū: ℔ totum corꝑus tuum eat in gehennam

cupiscētia lateꝛ oino in corde non exꝑssa signo vel facto nullū ẽ pctm̃. ℔ hoc ẽ irrationabile. qz a⁹ exteriores ℨ signa nō hñt rōnē peccati: nisi ĩqntū sunt volūtarij vt ꝓdictū ẽ. t ꝫ saluator excludens hunc errorem dicit. a Dis ꝙ videꝛit ꝛc. qz videre absolute nō ẽ malū. ℔ ĩqntus ex eo seqt̃ ꝓcupia iteriorꝫ. t ista cōcupia sic ꝓcedit: qz primo ex aspectu mulieris cātur cōcupia i appetitu sensitiuo. q̃ dr sensualitas: t preuenit actū rōnis. e sic non ẽ pctm̃. nec veniale nec mortale. C̃ uitus rō ẽ. qz talis motus sensualitatis nō ẽ in ꝓpte hōis. z ꝙ ꝓprie nō est pctm̃. ℔ retentio hui⁹ cōcupiscētie posti⁹ ꝓcepta ẽ. bñ ẽ pctm̃. vñ dic augu. nō ẽi ꝓpte nr̃a qđ⁹ visio tāgam nr. ℔ ẽ in ꝓpte nr̃a ea respuere vel acceptare. t sic ꝓs ꝙ ꝑ dict⁹ motus sensualitatis nō ẽ pctm̃. sed ẽ materie exercēde virtutis: si ei resistatur ꝙ rationē. Si aũt teneat ꝙ delectationē morosaꝫ absq̃ consensu rōnis: tūc ẽ pctm̃. sed veniale. Si aũt sequitur consensus i aliq̃ tūc ẽ pctm̃ mortale. etiã añq̃ exprimat facto vel signo. t ꝫ de tali cōcupiscētia q̃ ẽ cōsensus dicit saluator Jã mechat⁹ ẽ eā i corde suo. b Oz si oculꝰ tu⁹ ꝛc. ℔ ex ꝑ dictis ꝛcludit correlariū. s. q illud qđ facit hominē ruere i talē consensū ꝓdicti ẽ sollicite vitandū: t qz aspect⁹ ipuditus ẽ hmōi. ꝫ dicit. b Si oculꝰ tu⁹ dext̃ scãdalizat te. i. facit te ruere i ꝓdictū ꝑsensū. c Erue eū ꝛc. nō ẽ sic itelligendū qz hō ad vitandū cōcupiam debeat se aliq̃ mēb⁹ sibi a deo dato ꝓuare: qz ꝓ ḥ nō sanat cupia q̃ iteri⁹ viget. Sit̃ qz ꝓ via aliā pōt adhiberi aliqō remedium efficax⁹. s. ꝙ volūtatē act⁹ mēbroꝝ illicitos reꝑimentē. qz mēbra corꝑis mouent ad act⁹ suos ꝙ volūtatē. t ꝫ erutio oculi: hic accipit metaphorice. Oculꝰ. n. erutus nō ꝓt exire i actū videndi: z ꝙ cōsequēs ille hō sibi oculꝰ eruit q̃ ipm̃ ab actu videdi impudico ꝙ voluntatem reꝑimit. Iliter exponitur. Oculus dexter. i. visitatio bona de genere si sit alicui occasio ruine. debet eā relinquere a se resindere. verbi gratia si aliquis vadit ad aliquod collegium mulier⁹ cā ꝓdicationis vel cōsilij dandi. hoc ẽ bonū de genere ĩ si ex ꝓ ꝓcipiat occasionē ruine sibi imminētis: ꝙ onū alic⁹ familiaritatis male. vel tēptionis piculose. dz illud op⁹ bonū q̃ genē diminē. nō ai ꝑdit. d Expedit ei ti bi. vtꝝ mēbroꝝ tuoꝝ pereat, ꝓdicto mō. ſ. actū illicitū ℔ uis delectabilē deferēdo vl si accipit, ꝙ bono q̃ ĝne. meli⁹ ẽ illō diminē. e Oz totū corꝑ⁹. i. ℔ tota ꝛgeries bonoꝝ operꝝ q̃ē lapsū ꝑeat. occasiōe illi⁹ ꝓticularis bōi. f Et si dextra manꝰ tua ꝛc. sic dm̃ ẽ de oculo si de manu ꝙsit itelligi. vno mō sic qz ꝙ manū itelligat bonū op⁹ q̃ ĝne. qđ ẽ relinq̃nd⁹ si sit occasio ruine. sic si aliqs alicui mulieri det elemosynā. z ex ℔ ꝑbat: cū ea familiaritate piculosa: dz diminuē q̃ sit bonum de genere ne ꝑdat maius bonū ꝓuenie.

§ Dictū est aūt ꝛc. hic dat intellectū cuiusdā ꝓmissi i lege l. de libelli repudij dicēs: de q̄ scribit iné Deut. xxiij. Si accepit hō vxorē ꝛ nō inuenerit gratiā añ oculos eius ꝓpt aliquā fetidatē: scribat libellū repudij quē dabit in manu illius ꝛ dimittet de domo sua: credebāt aūt iudei q̄ hō esset simplr licitū: § hō est falsū: q̄ cū fm totaꝫ vitā in diuisibilitas sit de rōne ꝓtractūs matrimonial: vt dicēt infra. xix. ¶ hoc ꝓmittebat nō q̄ licitus § ad exitandū maius malū. s. vxoricidiuꝫ mīn⁹. n. malus erat q̄ vxores dimitterēt § q̄ eas interficerēt ꝛ iō nō erat licitum vxorē dimittere. nisi ꝓpt fornicationem: huc. n. licitū ē dimittere q̄tū ad cohabitationē: ꝛ debiti reddītionē manet tñ vi cultū p totā vitā. Et iō dicit q̄ si dimissa nubat alteri ꝓmittit adulteriū: ꝛ sibi q̄ ea duxerit. b Iterū audistis ꝛc. hic dat intellectū cuiusdā ꝓcepti ꝓme tabule q̄ ꝓhibet ꝓiurium. Circa hoc ait errabāt iudei credētes q̄ solū iuramentū mē dax erat ꝓhibitū: ꝛ q̄ iuramentū illicitū erat seruandum sicut actuū. xxiij. ō: q̄ quidā iudei iurauerūt iné se interficere paulū añq̄ comederēt vel biberēt: ꝛ credebāt se teneri ad impletōnē iuramēti. vñ iudi. xi. Iepte ex ꝓmissione dimino facta immolauit filiā suā. vbi dicit cōiter doctores q̄ nō placuit deo: ex q̄ ps q̄ iuramentū vel votū de illicito factū nō ē obligatoriū. Silr iuramentū incautū q̄ō fit sine necessitate credebāt esse licitū: imo etiā p ꝛe bonū: ꝓpt hoc scribit Deut. vi. Dñm deū tuū timebis sequit. Et p nomē illi⁹ iurabis. Sz hoc ps ex falsū q̄: nomē tāte sanctitatis accipe sine cā importat irreuerentiā diuini nominis. Et hoc ait dcūt. vi. Per nomē illi⁹ iurabis. nō est dctū, ꝓpter hoc q̄ ꝑsuetudo iurādi sit licita sine necessitate: vt ipi dicebāt § ad excludendā iurationē p idolaꝝ ibidē dr q̄ i nullo casu est licita. q. d. si occurrat necessitas iurādi: nūc iurabis p nomē dei ꝛ nō p nomē idoli: ꝓpt quod dicit saluator. c Ego aūt dico vobis nō iurare omnino. i. ex q̄cunq̄ causa: q̄ hec ē icauta iuratio: p hoc nō excludit iuratio in necessitate: q̄ negatio ibi ꝑponit signo vniuersali affirmatiuo q̄ō eqpollet suo cōtradictorio: ꝓpositio aūt eqpollet suo cōtrario. vñ nō dicis: valet q̄dā nō: dicis nō valet nullus. Hic aūt nō dr oino nō iurare: q̄ esset sensus q̄ in nullo casu esset iurādū: q̄d ē falsū q̄ plibet tenet supiora requirēti p iuramentū dicē vītatē alit periret veritas iusticie. i multis: § dr hic. ¶ Nō iurare oino: ꝛ iō nō ē sensus q̄ i nullo casu cēt iurandū: § q̄cunq̄ deest necessitas: nō tñ excludit omne iuramentū vt visū ē: § excludit iuramentū incautus ꝛ q̄ nō solū icaute iurare ꝓ nomē dñi ē illicitū: § etiaꝫ iurare p creaturas eodē mō ē illicitū inq̄tū i eis reluceꝫ vt⁹ diuia: iō ibidē. k Neq̄ ꝓ celū ꝛc. i. principaliter ibi reluceꝫ gloria dei. l Neq̄ ꝓ terrā ꝛc. i. infima creatura: sic scabellū ē i eius ꝓspectu sedis. m Neq̄ ꝓ hierosolymā ꝛc. id ē ipius dei q̄ ē rex regū: ad cui⁹ cultū erat deputata ciuitas hierosolyma. n Neq̄ ꝓ caput tuū. q. d. ē eq⁹ dominū nō tuū q̄ō ꝑbat dicēs. o Quia nō pōt facere ꝛc Vult dicere i oibus illis q̄ sicut p deū nō ē iurandus in cautꝛe sine necessitate: ita nec p creaturas: q̄ cū q̄libꝫ creatura sit opus diuinū: q̄ iurat ꝓ creatura iurat ꝓ deū. sequitur. p Sit aūt sermo vester ē est: nō nō. Simplicit affirmādo ꝛ veritatē ꝛ negādo falsitatē. ꝛ patet q̄ loquit i cōmuni mō loq̄ndi iné hoies ꝛ hoc ꝓ dicit. Sermo vester ꝛc Secus aūt ē in casu vbi requirit⁹ vitas a supiori ꝓ iuramentū q̄ō aūt ꝛbdit. q Cū aūt his abundātius ē a malo est. q: sp ē ibi malū culpe ex pte iurantis q̄n iurat sine necessitate vt dictū ē: si aūt iure i ne cessitate req̄sit⁹ nunc sp ē ibi malū pene ex pte req̄rētis. q: ex ifirmitate hūana q̄ ē q̄dā pena generi hūano ifflicta. ꝓcedit ꝙ hoies nō creduīt sibi mutuo simplici verbo absq̄ iuramento Similit ex pte req̄rētis aliq̄n ē ibi malū culpe: q̄n. s. requirit iuramētū sine necessitate. r Audistis. Hic ꝓfiter ꝓtit intellectū cuiusdā ꝓcepti iudicial⁹. Errabāt em ibidē iudei credētes q̄ vindicta esset ꝓpt se ꝙappetēda ꝙ falsū. q: velle pēnā alicui⁹ absolute nō pōt hīe ratōes

s Dictū est aūt. q̄cūq̄ dimiserit vxorē suā: det ei libellū repudij. Ego aūt dico vob: q: oīs q̄ dimiserit vxorē suā: excepta fornicatiōis cā: facit eaꝫ mechari: ꝛ q̄ dimissā duxerit. adulterat. t Iterū audistis q̄a dictū est antiq̄s: nō ꝑiurabis: reddes aūt dño iuramenta tua. Ego aūt dico vobis nō iurare oīno: neq̄ ꝑ celū q: ꝛ thron⁹ dei est neq̄ ꝑ terraꝫ: q: scabellū est pedum ei⁹: neq̄ ꝑ hierosolymam q: ciuitas est magni regis neq̄ ꝑ caput tuum iurabis: q: nō ꝑ ris: q: nō potes vnum capillum album facere aut nigrum. u Sit aūt sermo vester ē est: nō nō q̄ō aūt hīs abūdātius ē a malo ē. Audistis q: dictū ē oculo ꝓ oculo dētē ꝓ dēte: ego aūt dico vob nō resistē malo. sed q̄ꝫcūq̄ te percusserit i dexterā maxillaꝫ tuaꝫ: ꝓbe illi aliā terā: ꝛ ei q̄ vult tecū i iudicio ꝓtendē ꝛ tunicā tuā tolere: dimitte ei ꝛ palliū: ꝛ q̄cūq̄ te angariauerit mille pass⁹ vade cū illo: ꝛ alia duo. Qui aūt petit a te: da ei ꝛ volēti mutuare a te ne auertaris. Audistis q̄a

boni § solū inq̄tū appetit ꝓpt aliud. s. ꝓpt ordinez iusticie seruandū. vel ꝓpt illi⁹ cōmutationē q̄ deliq̄t: vel ꝓpter terrorē aliorū vt videtes talē ꝓniri a malis coerceant⁹ vt ꝓpter aliq̄d bmōi. Vbi ergo nullū bonū tale ex pena alicuius eſtimat euenire: § magis timet de scādalo vī⁹ malum malo suscitādo: nūc tenet hō desistere a vidicta querēda: ꝛ hoc ē necessitatis. si aūt citra talē casū desistat a vidicta querenda: est supererogationis: ꝛ q̄tū ad vtrūq̄ dicit.

s Ego aūt dico vobis nō resistere malo. Istud nō resistere in aliq̄ casu ē ꝓceptum: ꝛ in aliq̄ consiliū: vt visum est: ꝛ aliqn nō resistere eēt malū q̄n. s. ꝙ hō darēt audacia malis hoibus simplices oppugnādi: ꝛ pōt eoꝫ malicie sine pericolo occurri. t Sz si q̄s te ꝑcusserit ꝛc. Loquit i illo casu in quo ex resistētia surgeret maius malū tunc dz hīe aim ꝙparatū ad sustinendū maius malū sibi illatū q̄ꝫ ex resistētia sua suscitaret maius scādalū ꝛ magis malū. Exemplum hēmus in hoc ꝙ eccles⁹ a nō repetit decimas in terris in quib⁹ nō cōtigerūt dari, ꝓpt scandalū euitandū vñ pelegit lesionē ralis pāti ad euitandū pcūlū maioris mali: ꝛ si hoc facit eccles⁹ a multo fortius debet hoc facere vna singularis ꝑsona. Et eodē modo intelligendum ē q̄ sequit. Et ei q̄ vult tecū in iudicio cōtendere. Similit aliud verbū q̄ō sequit. v Et q̄cunq̄ te angariauerit ꝛc In casu aūt vbi nō occurrit tale malū: sic sustinere nō est necessitatis: § aliq̄n ē superogationis ꝛ in aliq̄ casu eēt malū: vt ꝛ ꝑdictis ē determinatū. x Qui aūt petit a te da illi. Semp. n. petēti pandū ē: q: dari debet res vel verbuꝫ fm q̄ dicit Aug. q: si iuste petit nō debꝫ sibi denegari q̄ō petit si aūt irrōnabiliter petit dādi ē verbū: docēdo eum de irrationabilitate sue petitiōis. Doctrina. n. ē quoddaꝫ donū bonū. vñ Aug. exponēs ꝛ ꝛbū dicit: nūc. n. melius aliq̄d dabis: cū iniuste petentē cor rexeris: ꝛ eodē mō exponit q̄ sequit. y Et volenti a te mutuari ꝛc. mutuādo si rationabiliter petit: vel rationem reddendo si irrationabiliter petit. z Audistis. Hic dat intellectum ꝓcepti de dilectione proximi super quod fundatur lex inq̄tum ordinat ad proximum quia in ꝓcepto charitatis tota lex pendet ꝛ prophete. In hoc autem ꝓcepto intelligendum est: ex hoc enim q̄ ꝓceptum est. Leuitic. xix. Diliges amicū tuū sicut te ipm: arguebāt a cōtrario sensu q̄ debebāt odire inimicū: § ꝛ ē falsū: q: oīs hō ex charita-

re diligẽdus ẽ inẽptũ ad ymaginẽ dei creatu⁹ est: ꝛ capax ipius p cognitionẽ ꝛ amorẽ. Inimicicia eñ charitatis fuḋatur sup cõmunicationẽ supne beatitudis: ꝛ iõ ois creatura intellectualis q̃ i actu vel potẽtia ẽ beata: ẽ ex charitate diligẽda. Mali ãt hoiẽs q̃diu st in via st i potẽtia veniẽdi ad beatitudinẽ ꝛ iõ licz eoꝝ malicia sit odiẽda: ipa tamẽ natura possibilit bñficari est eligenda ꝛ est quod dicit saluatoꝛ.

a Diligite inimicos vestros. bona. s. gr̃e ꝛ gl̃e ei⁹ optãdo aliã do non sunt eis optãda nisi in q̃dã generalitate: inẽptũ valẽt ad eoꝝ salutez q̃ soli deo ẽ notũ q: oib⁹ alijs põt hõ bñvel male vti: ꝛ iõ circa hoc ñ ẽ determinate aliq̃d perendũ.

dictũẽ diliges ꝓximũ tuũ ꝛ odio habebis inimicuz a tuũ. ego autẽ dico vob⁹ b ligite inimicos vestros benefacite his q̃ oderunt vos ꝛ orate ꝓ psequentib⁹ ꝛ calumniantibus vos vt sitis filij patris vestri q̃ in celis c est qui solem suum oriri facit super bonos et malos: ꝛ pluit super iustos ꝛ iniustos. Si enim diligitis eos qui vos diligunt quã mercedem habebitis: Nonne et publicani hoc faciunt: Et si saluaueritis fratres vestros tantum: quid amplius facitis: Nõne ꝛ ethnici hoc faciunt. Estote ergo vos d perfecti sicut ꝛ pater vester celestis perfect⁹ est.

Sequit. b Hñfacite. hñfacere ẽ effectus dilectionis. ꝛ iõ sic tenemur diligere inimicos ẽmũ ad bõa gr̃e ꝛ gl̃orie ita tenemur in effectu saluteꝝ eoꝝ nõ debito ꝛ possibili ꝓcurare. c Et orate ꝓ psequẽtib⁹. optãdo eis. s. bona gr̃ie ꝛ gl̃orie. Filia aũt bona ut spãli optare vel facere nõ ẽ necessitatis ꝛ superogatõnis. Ad q̃dicta aũt facieda etiã inimicis hortat nos exẽplo dei. d Qui solẽ suum oriri facit ꝛc. Hñficia. n. cõia nõ subtrahit malis hõib⁹: q̃ tamẽ ei inẽptũ in eis ẽ inimicant. Arguit aũt hoc exẽplo gentilũ infidelũ: q̃ suos amicos diligũt ꝛ eis bñfaciũt: si ergo supra ipos mercedẽ bñdictis volum⁹ hñe: debem⁹ plus ꝑter deũ facere dilectionẽ etiã ad inimicos extendendo mõ q̃dicto. ꝛ hoc ẽ qõ cõclusit in fine. e Estote ergo perfecti. ligẽ. s. cuãgelicã q̃ ẽ lex amoris ꝓsequãdo vt sitis perfecti. f Sicut ꝑ vi celestis ꝛc. q̃ bñficia largit etiã malis hõib⁹: ita q̃ ꝓpẽ eoꝝ malicia nõ deserit bñficentiã circa ipos: ita nec nos circa inimicos mõ tñ q̃dicto intelligẽdo: q: aliq̃n ẽ necessitatis aliq̃n superogationis.

In ca. v. vbi dicitur in postilla. Prima ergo beatitudo dicit pauptas spiritus ꝛc. Additio.

Circa hãc beatitudinũ declarationẽ quedã a sãctis c doctorib⁹ traduntur ẽt ad sensũ ẽvalem ꝓtinentia q̃ vident abiminicẽ discordare. Nã aug. in li. de ẽmõe dñi in mõte attribuit bñtudines hic enũeratas donis spiritussancti. Hmbrosi⁹ ãt sup lucã attribuit bñtudines ibi enũeratas q̃nor⁹ ꝓmũ⁹ cardinalib⁹: ꝛ sic bñtudines huiusmõi nõ distinguerent a ꝓtutib⁹ seu a donis q̃ vi iconomẽs: cũ q̃dã enũerent ink bñtudines q̃ nec sint ꝓtutes nec dona sicut pauptas ꝛ luct⁹. Sciãs tho. do in ꝓma sẽcũde articulo ꝓmo i cor. q. sctoꝝ semẽtias ꝓcedãs cõcludit bñtudines distingui a donis ꝛ ꝓtutib⁹ nõ sicut aliq̃ habit⁹ distincti ab eis. ꝛ sicut act⁹ distinguũtur ab habitibus Et q: dona spũssancti eminẽtiora sũt ꝓtutib⁹ cardinalib⁹ iccirco Hmbro. exponẽs bñtudines turbis ꝓpositas attribuit eas ꝓtutib⁹ cardinalib⁹. Aug. ãt exponẽs bñtudies discipul⁹ ꝓpositas in mõte tanq̃ ꝑfectioꝝ⁹ attribuit eas donis spũssancti. Cõsequẽter circa ꝓmia q̃ attribuunt huiusmõi bñtudinũ⁹ videt ink sctõs aliq̃ dicta. Hmbr. n. sup Lucã tenet hmõi ꝓmia ad futurã beatitudinẽ ꝓtinere. augusti. vo i fmõe dñi asserit ea ad ꝑsẽt ꝓtinere vitã. Chrisl. vero in suis omeliis quedã dicit ad futurã ꝓtinere vitã q̃ dã vero ad ꝑsẽt. Sctũs tho. vero. q. eadẽ ar. ij. i cor. q. cõ cordãs sancto ꝛ suis: dicit q̃ spes future bñtudinis põt esse i nobis ꝓpt duo. ꝓmo ꝓpt aliq̃a ꝓparationẽ ad futurã beatitudinẽ ꝑ modũ meriti: sctõ ꝑ quandã inchoationẽ future beatitudinis impsectã vi ꝛ vitis sanctis ẽt in hac vita. Exẽplificãdo dicẽ q̃ alit hñ spes fructificatiõis arboris: cũ vireẽcit frõ dib⁹: ꝛ alit cũ iaz ꝓmo: dia fructuũ inciꝑiũt apparere. Vñ i ꝓposito ea q̃ ponunt tãq̃ ꝓmia post ſũt intelligi vt ipa bñtudo ꝑfecta. ꝛ sic ꝓtinet ad vitã futurã vel aliã ichoatio bñtudo: sicut ẽ in viris sãctis ẽt i hac vita: ꝛ sic ꝓtinet ad ꝑsentẽ vitã. Nã regnũ celoꝝ vt dicit Augu. põt intelligi ꝑfecte ꝑ sapiẽtie initiũ fm q̃ icipit i viris sãctis spũs regnare. Possessio ẽt terre si gnificat affectus bonũ aie recẽscentis ꝓ spẽ i stabilitate hereditatis eterne ꝓterrã sñificate. Cõsolant⁹ ẽt i hac vita sanctis: scñm spũm q̃ paraclytus dr̃ ꝓticipãdo Saturant ẽt in vita illo cibo de q̃ dñs dicit. Cibus meus est vt faciã voluntatem pris mei. In hac ẽt vita ꝑsequũt hoies misẽdiam dei sibi ꝛ purgato ocło mentis ꝓ donũ itellect⁹ de⁹ q̃dãmõ ꝓ fidẽ videri põt. Sibi ꝛ in hac vita q̃ mor⁹ iust⁹ pacificãt ad silitudinẽ dei accedẽtes filij dei vocãt. tñ ẽ oia ꝑfect⁹ erũt i ꝑria. Hecc multa alia ad hãc materiã ptinẽtia repies notabilit tradita i scto thoma. ꝑte. ij. q. alle. In eo. c. vbi dr̃ i postil. Et mũ. coꝝ. ꝛc

Quidicia coꝝdis seu purificatio sequit Additio. fidẽ verã sicut effect⁹ sequit suã cãm. Primũ. n. ꝓncipiũ purificatiõis coꝝdis ẽ fides iuxt illũ apli petri. Fide purificãs coꝝda coꝝ: Act. xv. Nõ q̃ recte dr̃ q̃ ꝓmiũ ꝓuenies mũdis coꝝde ẽ visio dei enigmatica ꝓ fidẽ i ꝑtipat ei postil laꝝ: i q̃ ẽt videt variare modũ sue expositiõnis i hac ꝑte fm quẽ ꝓmia h̃ ꝓmissa referak ad aliã vitam tãtũ melio⁹ q̃ videret dixisse ꝛ magis põe q̃ mũdi coꝝde sẽt illi q̃ꝛ coꝝda p verã fidẽ mũdant seu purificãt: tales. n. de occultis ꝛ diuinis supra modũ cõem hũanũ illuminãt: inẽ illo. Plurima supra sensũ hois osita sẽt nbi: ecc. xij. cõ q̃ cõuenienter addit ꝓmiũ cũ dr̃. Cũ ipi deũ videbunt. hñtib⁹ eñ talẽ mũdiciã p fidẽ fm quã nũc p speculũ i enigmate deũ videt recte. ꝓmiit visio dei simplr̃ q̃ ẽ facie ad faciẽ fm auctoritatẽ apli p ipm allegatã. ad Coꝝ. xiij. Hñ fit mũdicia ocli corꝑalis disponit ad clare videndũ: sic mũdicia ocli intellectualis p fidẽ ad clarã dei visionez disponit.

In eo. ca. vbi dr̃ in postil. Hũ q̃ ꝑsecutionẽ patiunt ꝛc. Additio

In Illa vi facta mẽtio i hãc beatitudinẽ o ꝺ q: hmõi patiẽtes leẽt sustinẽãt ꝑsecutiões. nõ ei dixit. Hũ q̃ ꝑsecutẽs patiũt leẽter seu gaudẽt: ꝛ solũ bñficiant ꝑsecutionẽ patiẽtes ꝓp iusticiã. vtz i hãc. Illis ẽt q̃ dr̃ seq̃t. Gaudete et exul. ꝛc. referk ad sequentẽ bñtudin ẽi q̃ dr̃. Hũ eritis cũ maledixerit vobis ꝛc. Nec ẽt ibi dr̃ q̃ talia tollerẽt gaudẽt ꝛ exhortak eos ad h̃ vt gaudeãt: vñ melꝰ videt h̃ dici fm. s. tho. q. vbi. ẽ. ar. iij i rñsiõe ad. v. arg. q̃ octaua bñtudo ẽ firmitas q̃dã omniũ bñtudinũ ꝓdictaꝝ ac si dicẽt. hñ q̃ firmit se hñt ad ꝓdictos act⁹ bñtudinũ vt ab ipo⁹ iusticia ñ recedãt. ppt ꝑsecutiões: ꝛ iõ in repromittẽdo ꝓmiũ h⁹ bñtudis redit ad caput. s. q̃ sic i prima bñtudine fuit repromissũ regnũ celoꝝ: sic ꝛ in hac octaua idẽ repromittit: vt intelligãt hnic octaue beatitudini oia ꝓmia antecedẽtia tanq̃ oim aliaꝝ firmitatẽ hñt.

In eo. c. vbi dr̃ i postil. Et iõ primo minoꝝ pena determinak: cũ dicit reus erit concilio. Additio.

In biblijs nãs cõmuniter habet sic. Omnis q̃ irascit fratri suo reus erit iudicio: qui autẽ dixerit fratri suo racha reus erit concilio: ꝛ sup talem lĩam videtur fundari glosa ordinaria: ꝛ sententie sanctoꝝm doctoꝝm de hac materia loquentiuꝝ. Vñ mirandum est. vnde postillator habuit vt iste ordo transmutarek. Impo nit. n. renm fore cõcilio ei q̃ irascit ꝛ reuz fore iudicio ei q̃ dixerit racha: quod videtur nullũ hñe fundamentũ in lĩa.

Circa itellectū tñ hñ⁹ triplicis distinctiōis quā saluator noster hic posuit pces sūt ⁊ diuerse tā sctō⁹ q̄ alio⁹ expo nentiū snie ,put i glo. possent hīr: salua tñ sp sctō⁹ ⁊ docto rū reuerētia: iste passus alik pōt exponi. Sed cui⁹ euidentiā sciendū q̄ ꝫ dictū racha ē hebraicū vt hiero. dic̄: ⁊ idē significat q̄ vacuus Et pōt dupl⁹ intelligi. Uno mō idē dicit q̄ hō vacu⁹ q̄ ad cerebrum vel itellectō: sic vt Chryso. dicit. ḡtūm sensus vbi idē est dicere fatue ⁊ racha. alio mō ꝑt itelligi de vacuitate seu inopia tē poraliū facultatū. Et isto mō accipit iudi. xj. vbi legitur. C̄ congregatiōe sūt septeviri iopes. vñ vbi trāslatio nr̄a h3 iopes: hebraycā vitas h3 requin: q̄ ē plurale hui⁹ nois singularis racha: ⁊ isto mō intelligēdo nō ē vocabulū cō tumelioſū. possibile ē hoīem ee ināpē sine aliq̄ vicio seu culpa sui. Primo ār mō intelligēdo idē ē q̄ stultus vel fatu⁹: q̄ ē manifeste ꝓtumelioſū seu cōuicianū. vñ recte q̄ racha dixerit fratri suo reus ē cōcilio. Ꝫ requirit cōgregatio iudicū ad examinandū seu iḡrendū p circūstātias facti q̄ ꝺdictor modo ꝓ intelligendū sit ꝺbū ꝺdictū: si ꝓmo vt puniat: ⁊ ꝺo secūdo vt liberet. Dū in hac triplici distinctiōe saluator nr̄ nob oñdit q̄ iusticia euāgelica abundāt⁹ ꝺz ee in his q̄ cōmittunt in ,primū pl⁹ q̄ iusticia phariseor in trib⁹. ꝓmo i hoc q̄ reat⁹ iniuriantis facto sicut homicide eāperet reatui el⁹ q̄ occidit tñ ex ,p posito cordis. Dñ sicut ſm phariseos q̄ occiderit re⁹ erit iudicio sic ſm euāgelū. Dis q̄ irascit fratri suo reus erit iudicio. scōm q⁹ cū ḡ ꝺbā ,pcer, primo q̄ ꝑt itelligi ad ,primeliā dicta: h3 habeāt aliū itellectū q̄ ꝑt itelligi sine iniuria: nihilominꝰ iḡrenda seu examināda sūt: ⁊ iō. qui dixerit racha re⁹ erit cōcilio. ſ. ad examinandū quō debeant itelligi. tertiū q̄ dixerit ꝺba manifeste cōtumelioſa: vt Fatue reus erit gehēne ignis: in q̄ oñdit magna excellē tia euāgelice iusticie respectu phariſaice. Illi ei i talibus ꝺbis cōdemnabāt saltē ad morē vel grauē penā. Saluator ꝓiōrū charitati ꝑiank eos condēnat i gehēnā ignis q̄ ē maxia ⁊ noua ꝓdēnatio ⁊ ,prie euāgelica: sic ⁊ regnū celoꝝ ē maxia ⁊ noua reꝓmissio euāgelica. Pena enī ignis eterni gehēne sicut ⁊ ,primi regni celoꝝ in antiquis documētis minime inuenit ita clare traditū.

Replica.

In ca. v. vbi agit de beatitudinib⁹ spālit cū dī. Beati mūdo corde. postillator: dicit q̄ mundicie cordis ꝑ ,primo reꝓmittit visio dei ꝑ fidē enigmaticaz in ,primi ⁊ ꝑ aspectū facilē beatificā in futuro Burg. putat cōtrariū huius demonstrare ⁊ arguit sic: fides est ,previum ,principium cordis mundicie: igitur non sequitur eā tāq̄ reꝓmissa: antecedēs patz ꝑ illud Petri actu. xv. Fide purificans corda eoz. Sed istud argumentum potius videtur tenratiuū q̄ demōstratiū. q⁹ laborat in equiuocis. Nam purificatio allegata fuit spiritussancti infusio in signo visibili: ⁊ fuit fidei ꝑcedentis testimoniū vt clare habetur ex littera allegata: fides autem per illam purificati onem confirmatam ꝓcedit illam purificationem nō vt purificationis principiū: sed solum vt ꝓmissa ꝓior. Nō autem omne ꝓmus tempore est ,principius ⁊ causa posterioris: illa autem fides sic ꝓior tempore purificatione ꝫ allegata habuit suā mundiciam cordis ꝓ ,primam tāq̄ beatitudinem de qua hic sermo: cui mūdicie illa visio ꝑ fidē reꝓmittit. Nā si est fides formata necessario ꝑsupponit suā formā tanq̄ ,pncipiū q̄ ē dicta mūdicia: q⁹ sic ꝓz. Nā ſm apostolū xps ꝑ fidē habitat in cordibus nostris: nō aūt habitat i cordib⁹ subditis peccatis. igit req̄rit cordis mūdicia nō vt sit illi⁹ purificatiōis p:incipius: ꝫ vt ab hmōi purificatione sumat precedētis purificatiōis testimoniū: sec⁹ ē de fide informi ꝑ quā xps nō habitat: in paulis esi baptizatis mūdatio ab originali ꝑcedit fidē formatā. Nec igf fides ꝑcedit purificationē ꝑ bur. allegatā: ꝫ resolutis materie ꝓ si auctoritas ꝑ bur. trūcatim allegata debitevi deat. Dic ꝫ Petr⁹: ibi. Elegit deus ꝑ os meū gētes audire euāgeliū ⁊ credere. Ecce fides ex audiu ⁊ mūdicia cordis ,p xpi habitatiōe ꝑ fidē ꝓcessitaz: quā mūdicia ipa fides sedēt tāq̄ reꝓmissa vt visio dī enigmatica ꝓ ouit dicit postillator: ⁊ sequit i loco allegato. Et ꝫ nouit corda de⁹ testimoniū ꝓhibuit dās ill⁹ spūsctīs sic ⁊ nobis: ⁊ nihil discernit int nos ⁊ illos fide purificatis cordaeoz. Ex qb⁹ ꝓz fidē icipientiū ꝓcedere fidē ꝓfector: ⁊ claritatē vt mūdicia cordis incipientiū: ꝓcedere illā purificationē ꝓfector: sūt ei gradus hmōi ꝓutus ꝓ ⁊ iuxta stat⁹ incipientiū ,pficientiū ⁊ ꝓfector: ēt sūt grad⁹ illuminationū hierarchicaz ⁊ tetrarchicaz: iō in pñti mūdo cordi ,pmit tit i illustratio visiōis enigmatice q̄ ꝑ fidē ē mūdior cordi clarior: mūdissimo clarissima ⁊ hoc si i hac vita poni pōt clarissima ⁊ i futuro ſm ḡdū silr reꝓmittit mūdiores cordibus visio facil: nec i ꝫ mō dicendi postil. recedit a mō cōsue expositiōis: q̄ ḡ uis reꝓmissa nouę legil referat ad futur⁹: tñ reꝓmissor ꝑgustationē nō excludit ⁊ ita resoluit hāc materiā sic tho. ꝓ cordādo dicta sctō⁹ doctor⁹ ,put burg. cū allegat circa ,pmū hui⁹ ca. In eo. ca. vbi dr in postil. Beati q̄ ꝓsecutionē patiunt. ⁊c. postillator: addit ꝓ modū glo. leāter: q̄ si cū tristicia ⁊ difficultate pl⁹ videt ad ,prmē fortitudis q̄ ad beatitudinē ,ptinere. Circa q̄ rationabilit additū arguit bur. argumētū suū ꝑ uetū hereticis modernis familiare di.. Ierāt ei hīr i ifa: iḡr ⁊c. Et vt postillator: ſ beāt via euadiēdi illō q̄ sequit. Gaudete et exultate. Hur. exponit de hortatiōe xpi nō de letitia passor: q̄ dicere modicū v3. q̄ illa exhortatō nō h3 respectū ad actū ꝫ ad ,pmiū, ,pmissū: vñ etsi ꝺ i ifa nō exꝓmit: tñ hr ex alio passu scripture: q̄ letāt pati ,ptineat ad hāc beatitudinē: q̄ dr Fcf. v. Ibāt apli gaudētes. etiā si debem⁹ distinguere beatitudies a bonis ⁊ ,prutib⁹ ſm actū exercl lētiā, put doctores cōit distinguūt: dicētes q̄ ,prutū act⁹ sē mō buano brimdinū ār mō supbūano. oprꝰ hmōi sūntel ligē q̄ ꝺbitudo si h3 modū supbumanū q̄ pati sit gaudēter: q̄ cū agone pati ē mod⁹ buan⁹ ꝑ pñs ,prutis act⁹ nō beatimdis. In eodē. ca. vbi dr. Qui irascit fratri suo ⁊c. postil. attendēs variā sctō⁹ aliorꝝ i hac pte expositionē posuit suā: ⁊ vt ect itelligibiliora: trāsposuit penas ex rōnabili ordine in q̄ puto cū nō ee reꝑhēsibile bur. tñ seruato ordie penaꝝ ponit aliā expositionē satis cōpetentes: vtro hōꝝ ē eadē vitas snie cū dimersa tñ applicatiōe. Cap. vj.

Tredite ne iusticiā vrām ⁊c. Postq̄ saluator regulauit hōis oparionē: ꝫ regulat ipi⁹ affectionē: ⁊ ꝓmo respectu dei. scdo respectu ,primi. ibi. ca. ſeq̄. Nolite. Prima i duas: q̄ ꝓmo regulat affectionē hois excludēdo ab opib⁹ ei⁹ intentionē vane glorie: scdo sollicitudinē auaricie. ibi. Nolite thezaurizare. Prima i duas. q̄ ꝓmo dat intentionē suā i generali. scdo applicat magis i speciali. ibi. Cū ḡ facis elemosynā. Circa ꝓmā ꝑ adueretendū q̄ ſm q̄ dicit ꝓhs. ij. ethicoꝝ Bonū contingit vno mō malū aūt omnifariā: q̄ ad hoc q̄ actus humanus sit bonus req̄rit bonitas generis ⁊ circūstantiaruꝫ redditur malus ex quolibet defectu istoꝝ: ⁊ ideo nō sufficit q̄ actō sit bona de genere: ꝫ requirit q̄ fiat recta intentione. Bonitas eñ finis est circūstantia ,pncipalis: ⁊ iō opus quā tumcunq̄ bonuꝫ in genere: si fiat intentione vane glorie redditur malum: ,pter quod dicit saluator. a Attēdite. i. diligenter cōsiderate. b Ne iusticiam vestram. id est opera bona de genere q̄cunq̄ fuerint illa: q̄ oia continentur sub iusticia generaliter dicta. c Faciatis coram hominibus ⁊c. gloriā. ſ. ⁊ laudē humanam ex talib⁹ que rendo. Per hoc aute nō ꝓhibet q̄ opa bona fiant coram hominibus ad ꝓximoꝝ edificationē ⁊ dei gloriaz. q̄

ab eis: alioquin mercedez nō habebitis apud patrez vestrum qui in celis est.

hominibus vt videamini

est bonū ⁊ meritoriū: vt supra dicū est: ꝛ q; hic loquit de imperfectis q̄ de facili in vanā gloriā effernūt. ꝯ consulit eos bona opa occultāda: supra aūt loquebat platis q̄ sūt in statu pfectionis: ppt qō nō ē estimandū q; de facili ferant in vanā gloriā: ꝯ dixit eos opa in publico fienda ad alios edificationes.

Sic luceat lux vra: vt ꝯ dictū est Aliq̄d eīm bū ē pculendum viris pfectis: de q̄ū securitate pfidit q; ñ est pculendū imperfectis ⁊ punlis de q̄ū debilitate timetur.

c Amē di. vobis. l. firmiter ⁊ fideliter affero. f Receperūt mercedē su. ex q̄ eīm intētio ferk ad hoiem ñ: nō ē aliq̄d a deo iuste expectandum

d Cū ergo ⁊c. h applicat i speciali: ⁊ p̄mo excludit intentionez vane glorie ab operibus misericordie Secūdo ab actibus latrie. ibi. Et cū oratis ⁊ tercio ab opib⁹ pnie. ibi. Cuz ieiunatis. Dicit ergo p̄mo.

d Cū ergo facis elemosynam noli tuba canere añ. hoc ē ad laudē hominū manifestare Ad cui⁹ intellectū sciēdū q; apō indeos vrebant tubis sic apud catholicos cāpanis: ⁊ ꝯ sicut videm⁹ q; i aliqbus locis pulsāt cāpana p elemosyna recipienda: ita apō ideos ad ħ faciendū vrebāt tuba: ꝙ hypocrite nō faciebāt ħ pncipaliť ppt pauꝑ vocationē: ꝙ magis ad ꝓuidā ostentationē: vt⁊ i lra cū dicit. Vt honorificenť ⁊c. Ḥone āt ꝓ habitōnis subdit. Amē dico vob receperūt mercedē: modū aūt ꝓuenientē faciēdi elemosynā subdit cum dicit.

g Te āt facięte ⁊c. mod⁹ loq̄ndi ē q̄n aliq̄d fit secrete. p hoc innuēs q; talia sūt facienda ppt deū tm: vñ subditur.

h Et pater m⁹. s. de⁹ q̄ ē pater oim p creationē ⁊ iustos p grē adoptionē. i Qui videt in abscōdito. q; ipe sol⁹ videt intentionē cordiū. Reddet tibi. k Et cū oratis. hic pñr excludit idebitū modū circa actū latrie. Ynt act⁹ latrie: act⁹ cōios: ē oō: ⁊ ꝯ qō de ipsa ħ ōr: de alijs actib⁹ latrie intelligiť. ꝯ circa orationē p̄mo excludit indebitus orādi modū: scdo ꝓcludit modū debitū ibi. Sic āt orabitis. Prima i duas: q; p̄mo ab actu orādi excludit vane glorie intentionē. ⁊ secūdo q̄rundā gentiliū errorem. ibi. Nōtes āt. Ad euidentiā p̄me partis considerandus ꝙ duplex ē oratio: quedā publica q̄ fit a ministris ecclesie: ⁊ ista nō debet fieri in occulto: ꝙ magis in palam in loco communi: scilicet ecclesia coram populo: q; ꝓ tota p̄mo nitate offert: ⁊ ideo populus in hoc ꝓfomare se debet ministris ecclesie ipm deū deꝑcando fm modū congruum ⁊ sibi possibilē. Nō possent aūt in hoc se ministris ecclie cōformare nisi ꝑdicta oratio ministrozū ecclesie fieret in publico ꝓdicto modo. vnde de tali oratione nō loquit ħ saluator. Illa ē oō ꝓuata. ⁊ talis magis ꝺ fieri i secreto duplici de cā: q; oratio ē elevatio mētis in deū mēs āt hūana cui⁹ ⁊ mel⁹ elevat in deū q̄n i secreto loco hō cōstituit: ⁊ a tumultib⁹ alioꝝ sepat. Illa cā ē ad euitationē vane glorie q̄ defacili ī urgit q̄n oō i publico fit. Et ħ est qō dicit saluator: Cū oratis ñ eritis sic̄ hypocrite q̄ amāt i synagogis ⁊ i angulis plateaꝝ stātes orare. dic̄. Stātes. vt magis appareāt ex mō se habēdi. In synagogis ⁊ angulis plateaꝝ. ex rōe loci q; synagoga ē loc⁹ cōis vbi ꝓueniebāt iudei ad audiendū vbū ds. vl aliq̄ rōe hmōi. ⁊ ds a syn qō ē cō ⁊ goge qō ē ppls. q; ibi ꝓueniebat ppls. et i angulis plateaꝝ platee iste dicebāt atria q̄ erāt ꝓpe templū vbi cōueniebāt boies ad orādū vl ad audiendū doctores. ⁊ ꝯ erat locꝰ cōis. Cōsequenť ondit debitū modum orandi. cum dicit.

a Tu āt cū oraueris ⁊c. i. locū secretum. b Et clauso ostio. ne veniat multitudo impedies elevationē mentis. in deū: ⁊ moues ad elationez mentis. c Ora patrem ⁊c. Et ptz lra d Nōtes aūt. Hic excludit error gentilium circa orationem credebāt eīm q̄dā gētiles q̄ vocabantur ethnici q̄ ex multiplicatione vboꝝ cō positoꝝ in oōe aliq̄d manifestaret ipi deo q̄ ꝓpter hoc eēt sibi ignotū. q̄ ꝓpter mutarēt ad aliq̄d agendū cui⁹ p̄z volebat cōtrariū. Vnde illoꝝ ē erroneū. q; in deo nulla cadit mutatio vel ignorātia. Hūc aūt errorez excludit saluator: dicens.

d Nōtes aūt ⁊c. ex q̄ ptz q̄ nō ꝓpter multiplicationē verboꝝ absolute: ꝙ ad illā intentionē quaꝝ

vt videāt ab hōib⁹. Amē dico vobis receperūt mercedē suā. Tu āt cū oraueris ītra in cubiculū tuū ⁊ clauso ostio ora patrē tuū i abscōdito: ⁊ p̄z tu⁹ q̄ videt in abscōdito reddet tibi. Orātes aūt nolite multū loq̄ sicut ⁊ ethnici faciūt. Putāt enī q; in multiloq̄o suo exaudiant. Nolite ergo assimilari eis. Scit enī p̄r vr q̄ opꝰ sit vobis. āteq̄ petatis eū sic ergo vos orabitis. Pr noster q̄ es in celis: sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum. Fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. Panem nostrum cotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in temptationem. Sed libera nos a malo. Amen.

būt ethnici q̄ ē dicta. ⁊ hoc ē qō subdit. e Putāt enī ⁊c. pūt ñ multiplicari vba in oōe duplici de causa. Vna est vt ꝙ significationē verboꝝ denotoꝝ animꝰ meliꝰ eleuet i deū. Alia cā ē vt i deū eleuet nō solū mēte ꝙ ēt corporaliter: fm illud ps. Cor meū ⁊ caro mea exultauerūt in deum viuū: nō tñ ꝓpter hoc q̄ faciāt ad deuotiōis excitationē: si aūt ecōtrario ꝓpter q̄ multiplicatio verboꝝ distrahat mentē eius debet cessare a verbis: ⁊ orare deum affectibus mētis. hoc tñ intelligendū ē in oōe ꝓuata vt dictū ē: q; oratio publica ds ee i verbis vt posset ꝓpter ab alijs sequi. f Scit. n. pr ⁊c. hoc addit ad excludendū illoꝝ gentiliū falsū intellectū fm quē putabāt aliq̄d deo notificari de nouo: q; ois scit ab eterno. Sed querit quare orat deꝰ exp̄ssa oratione sibi manifestat: nec animꝰ eiꝰ i aliq̄ mutat: ⁊ iō ꝙ frustra oret. Dicendū q̄ ꝓdestinatō diuina est ꝓpatio grē in ꝓnti ⁊ glorie i futuro: ⁊ ꝯ iō sit eterna sicut ab eterno ꝓdestinauit aliquē ad beatitudinē ita ꝓordinauit modū ꝙ quē daret sibi illā beatitudinē. s. ꝙ merita sua ⁊ orationē. ⁊ iō nō frustra orat deū: q; oō ē illō ꝙ q̄ ex ordinatione diuina ꝓ ꝓsecutione gratiā ⁊ gloriā ē eadē ē rō de oib⁹ alijs bonis: q; cadūt sub ordine diuine ꝓdestinatiōis. g Sic ꝙ vos orabitis Hic docet saluator: modū orādi ꝓuenientissimū: ad cui⁹ intellectū sciendū q̄ oō fm damas. ē petitio decentiū a deo. In hac aūt oōe exp̄mit q̄dā decē hominē ꝑtere a deo ⁊ q̄dā decē deū dare hoi ⁊ sūt ordinatissime ꝺ describit. q; illud qō maxie deside rari ꝺ ab hoie ⁊ peti a deo ꝓponit: ⁊ qō ds peti secundario i scdo loco: ⁊ sic pñter vsq; i finem. Illud āt qō pmo ca dit i appetitū hois ē beatitudo. scdo illō ꝙ qō hō beatitudinē psequtur. ⁊ illud scdo petit ibi. Fiat vo. r. C̄irca pmū cōsiderādū q; beatitudo duplr ds. vno mō obiective. s. ipa bonitas diuina i seipa: ꝙ cui⁹ fruitionē efficimur beati: ⁊ iō beatitudē ipa ds diuina ꝓ oibus amare debem⁹: ⁊ ꝙ ꝓs gloriam ei⁹ ⁊ honorē ꝓ oibus desiderare. Et hoc ē qō petim⁹ in pma oōe cū ds. Pr nr q̄ es ⁊c. Hī ēm. h Pr oim generalit rōe creatiōis addit. i Nr. q; ē pr spāl⁹ instor ꝙ grās adoptiōis. k Qui es i ce. q; ls sit i oib⁹ ꝙ ēntiā pñā ⁊ poteriā: ē tñ spāli mō i iustis ꝙ grām: tñ spālissime excellētia ei⁹ relucet i btis ꝙ gloriā. l Sctifi. no. m. Nō petim⁹ q̄ aliq̄ sanctitas ei de nouo accrescat: q; ħ ē iposibile: ꝙ q̄ sanctitas que ei eternaliter inest reluceat ap̄l⁹ in creaturis ⁊ p ⁊ pricipalr q̄rat i opib⁹ hūanis: fm q̄ dicit ap̄s. ad cor. r. Nia i gloriā dei facite. Illa ē beatitudo

dicta formaliter q̄ ē actus vltiate ⁊ pfecte cōiungens nos deo. scilz visio ⁊ fruitio, ⁊ illud est qō scdo loco petimus a deo. vr. s. sim⁹ pticipes sue bonitatis: qō fit in visione beata: ⁊ hoc petim⁹ cū dicim⁹. m Adueniat regnū tuum Et bñ dr adueniat q: nō possum⁹ ad eū venire p grām et gloriā nisi ipe p vēiat ad nos. Hug. sup Joh. Ille em̄ venit quē gra dei pcuerit ⁊ Johan. vj. Nemo potest venire ad me nisi pater q̄ misit me traxerit eū. n Regnū tuū. Hūtudo eterna bñ dr regnus q: ibi bř plena ⁊ pfecta copia oim bonorū. o Fiat volūtas tua. hic pñt petit illud p qō possum⁹ hūtudinē pseq. ⁊ bñ dr duplr. Vno mō directe ⁊ per se: alio mō indirecte q̄si per accidēs cuiusmodi est remotio impedimenti: scdz ponitur ibi. Et dimitte nobis. adhuc pma i duas. q: ad assecutōes hūtudis facit aliq̄d duplr. vno mō pncipalr. alio modo q̄si instrumentaliter. scdm ponit ibi. Panē nr̄m. Illud ār p qō pncipalr pseq̄mur hūtudinē, ē ipletio volūtatis diuine p scām opationz ⁊ q: frequēter volūtas ei⁹ ē nob icognita. ⁊ q̄n cognoscit adhuc sum⁹ ipotētes ⁊ pigri ad ipletōz iō tercio petim⁹. o Fiat volū. tua tc̄. i. ilpires nob vtute ⁊ ꝓpositū adipletī tuū bñplacitū. Addit aūt p Sīc in celo ⁊ in terra. Hri em̄ q̄ sūt in celo q: sunt coniuncti ūme diste regule diuine. iō non pñt deficere nec deuiare a diuina volūtate. ⁊ iō nos q̄ sum⁹ i via q̄ non sum⁹ sic pfecti petim⁹ vt diuia gra ꝺ suppleat i nob: tenēdo volūtatē mām in pfectitate ad suā in opib⁹ nr̄is: sicut conformenk illi q̄ sunt in celis. q Panē nr̄m. hic petit illud p qō instrumentalit ducimur ad hūtudinē. Et hoc accipit dupliciter Vno mō pr aliq̄d ē instrm ipi⁹ dei ⁊ sic sacra ecclesie est q̄dā instrs q̄b⁹ sanctificamur ⁊ ad hūtudinē ducimur. vñ dicunk vasa gre: oia aūt sacra ordinant ad sacrm eucharistie qō petimus quarto cum dicimus. Panem nostrum supsubstantialē. Dr aūt supsubstantial. q: trāsedit vitā corpalē ⁊ dat vitā etnā. Joh. vj. Ego sū panis viu⁹ q̄ de celo descendi. si q̄s māducauerit ex ꝺ pāe viuet tc̄. Et petēdo ꝺ sacrm petim⁹ oia alia. q: ordināt ad ipm. vrz in .iiij. sniaz. Ju. v. vocat eū panē q̄tidianū. q: q̄tidie tpm sumimus p ministros ecclesie. q: ꝺ sacrm accipiūt ꝓ fer ꝓ tota cōitate. Alio mō accipit instrm ad consecutōs hūtudis ex pte aie: ⁊ sic cum corp⁹ sit instrm aie seu organū p ꝙ nsita corpalis instrumentaliter facit ad consecutōis supnālis hūtudis inq̄ntz anima non exercet opa meritoria nisi i corpe. q: tps meriti durat tm̄ ad tps hui⁹ vite. Ad vitā aūt corpalē necessario requiruntur sustentatia vict⁹. ⁊ hoc petit cū dr. Panē nr̄m tc̄. Et in hoc intelligunk peti oia vite necessaria. r Et dimitte nobis. Hic pñr petit id ꝺ qō consequmur hūtudinē sicut per remotōes ꝓhibēs. Et dimittit in duas: q: ꝓ facit q̄ dictus est: scdo reddit rōem cuiusdā dicti: ibi. Si em̄ dimiseritis Prima adhuc in tres: q: a beatitudie conseq̄nda ꝓ ꝓhibet nos peccatū cōmissū: scdo petīs de primo cōmittendū: ⁊ tercio illō qō ē ad vtrūq; iclinatiuū: scdm ponit: ibi. Et ne nos inducas. tertiū ibi. Sed libera nos tc̄. Illud q̄ qō p ⁊ pncipaliter ipedit nos a cōsecutōe hūtudis ē petīs tā cōmissus. q: ad hūtudinē igredi ñ possum⁹ donec petīs cōmissus sit totaliter dimissus: ⁊ q̄tū ad culpā ⁊ q̄tū ad pnā. ⁊ iō hāc dimissionē petim⁹ q̄nto loco: cū dicim⁹. Et dimitte tc̄. Addit. s Sicut ⁊ nos dimit. q: hec est regula

m ficet nomē tuū. Adueniat
n at regnū tuū. Fiat volūtas
p tua. sicut in celo ⁊ in terra.
q Panē nostrū supersubstā
r tialem da nobis hodie. et
dimitte nobis debita nr̄a.
a sicz nos dimittim⁹ debito
b ribus nr̄is. Et ne nos idu
ç cas in tētationē: sed libera
ꝺ nos a malo. Amen. Si ei
dimiseritis hōibus pecca
ta eor: dimittet ⁊ vob pr̄
vr̄ celestis delicta vr̄a. Si
aūt nō dimiseritis hōib⁹

kob ipositā: q: si volum⁹ nob dimitti petīs nr̄īs ita ꝺbem⁹ ꝓximo dimittē petīs in nos cōmissū. ista tū dimissio pōt intelligi duplr. Vno mō q̄tū ad offensam. ⁊ ꝺ necessitatis q: tenemur oēs pdilligere ex charitate. Illo mō q̄tū ad iusticiā: ⁊ hoc ē necessitatis: ls sit supererogatōis. Sicut enim pecuniā ablatā non tenek ꝺs auferēti dimittere: sed petēk pōt sic iniuriis sibi illatis pt fcōpēsatōz petmē dā petē fm ordinez iustitie. b Et ne nos: secundo impedit nos a hūtudine petīs qō formidamr de ꝓximo cōmittēdū ⁊ ꝺ cōtigit q̄si sum⁹ positi in q̄ tēptatōe cui, ꝓbabilr timem⁹ succūbere: ⁊ iō sexto petim⁹ ꝺs nob amoueri. cum dicimus. b Et ne nos indu. .i. indući permittas c In tētatōz. non em̄ petim⁹ vt nō tēte mur. q: tētari nō est malū. ℔ magis est ad ꝺmis exercitiū q̄si virilit resistk. ꝓpter qō dicit ps. Proba me dne ⁊ tēta me. ℔ petim⁹ ne in tentatōz inducamur. i. ne ab ipa deuicamur. ꝺ Sed libera. tercio ipedit nos illud qō ē inclinatiuū ad duo ꝺ dicta. ⁊ ꝺ ē fomes pcī q̄ ex q̄dā pena ex pcō pmi pntis derelicta. ⁊ ꝺ malū pene ⁊ alia mala pñtis vite inq̄tū pñt nos ad petīs inducē. septio petim⁹ amoueri ⁊ ab eis libari: cuz dicim⁹. Libera nos. scdz in fine. e Amē qō ē vbū optatiuū respectu pcedētiū. f Sl. n. dimise. Hic redditur rō cuiusdā dicti i ꝓdicta ozōe i q̄nta petitōe: vbi dicebatur dimitte nob debita nr̄a sīc ⁊ nos dimittim⁹. ⁊ ps snia ex ꝓdictis ibidē. g Cū aūt ieiu. hic excludit intētione vane gloie ab opib⁹ pnie di. Cū aūt ieiunatis nolite fie. sīc hypocrite. Dr em̄ hypocrita ab hypos qō ē ſb ⁊ crisis qō est auꝛ. q: sub auro vel ſb honestate exteriozis cōuersatōnis habet abscōditū plūbum falsitatis. sequit. b Tristes qui ostēdit quādā faciei tristitiā vt simulēt pnie rigoꝛ. iō subdit i Exterminār. n. facies tc̄. Exterminare em̄ est ex̄ terminos ponere: ⁊ iō illi facies exterminat. q̄ q̄ndā tristitiā ex̄ modū solitū alio⁹ demōstrāt: vt religiosi ꝓ ceteris appareant. vel aliter sicut fiunt q̄ꝺa vngueta ad decorandū faciē. quibus vtunt mulieres ad simulādū pulcritudinē ita fiunt quedā vngueta ad exterminandū ꝓdicto modo faciem: ⁊ forte talibus vtebantur ad similandum pniam sicut etiā trutanni talibus vtebank ad extoꝛquēdū pecuniā per questū. Subdit aūt debitū modū ieiunādi cū dic k Tu aūt cū ieiu. vng. ca. tuū. i. signa leticie ꝓtēde. talib⁹ em̄ vngueris ⁊ lotione corpis vtebāk tndei in diebꝰ solēnibus ⁊ festiuis. l Ne videaris hōib⁹ ieiu. i. ad gloriam hoim querendā. m Sed patri tuo. celesti. s. cuius gloriam debes tm̄ querere in opib⁹ tuis. n Qui est in abscondito. q: deus in pñti vita non potest videri a nob. licz sit pñs vbiq;, cetera pater. o Nolite thesau. hic excludit ab affectōe hōis petīs auaricie. ⁊ duidit in duas ptes q: primo oñdit ꝓpositū in actu exteriori. scdo in actu interiori. Ideo dico vobis ne solli. tc̄. Prima in tres fm tres rationes per qua excludit inmoderatā congregationem diuitiaꝝ. scda ponitur ibi. vbi thesaur⁹ tuus. tercia ibi. nemo potest duobus dom̄i. serui. Prima ratio accipitur ex defectu thesauri temporalis. Thesaurus em̄ nihil aliud ē q̄ congregatio diuitiarū. Congregant aūt diuitie ꝓpter sufficientiā vite habendā. ℔ thesaurizato in debita recte inducit ꝛrium. q: reddit hoiem insufficientissimū. q: tal⁹ thesaurizatio ē q̄ fit ex auaricia ⁊ ex amoꝛe diuitiaꝝ in se. ille

aũt qui sic ꝓgregat diuitias nõ audẽs eis vti ꝙ iuẽ eas dẽ
cit miserꝛ vitã ꝛ diuinit eas putrefieri. Et ideo dicit dieꝫ.
in epla ad paulinũ. antique dictũ ẽ. Auaro deest tã qõ ha
bet ꝙ nõ hz: ꝛ talẽ modũ thesaurizandi excludit salua
tor cũ dicit. Nolite thesaurizare thesau. i terra vbi erugo ꝛ
tinea demolitur.

p Erugo. i. eris ru
bigo. ꝛ in hoc tãgit
corruptio diuitiarꝫ
artificialiũ: vt auri ꝛ
argẽti ꝛ ceterorꝫ me
tallorum q Et ti
nea. Hic tangit cor
ruptio diuitiarꝫ nãli
um: vt bladi ꝛ vinit
vestimẽtorꝫ ꝛ ꝓsiliũ
r Et vbi fures effo
di ꝛc. Hoc dicit ꝓpt
lapides ꝓciosos q lz
nõ possint rubigina
ri. nec a vermib⁹ cor
rodi: tñ ꝓna latrõi
bus tolli. Ex predi
ctis ꝓz ꝙ thesaurisa
tio ꝙ sit ex causis bo
nestis nõ est interdi
cta a saluatore tanq illicita. vt qñ aliquis thesaurizat ad bona opa facieda: vt ẽ constructio ecclesiarꝫ: relevatio panpum ꝛ hmõi: vel ꝓpter rpublicã seruandã ꝛ cõsilia. s The saurizate. Per ꝫ concludit excellentissimũ modũ thesauri zandi. qñ. s. bona tpalia ꝛ trãsitoria cõsummit i ꝓos vsus ꝛ sic cõmutant i bona spualia: ꝛ eterna ꝛ ꝓpãs incorrupti bilia. ꝛ ꝫ ẽ thesaurizare i celo. ꝛ ꝓz lra t Vbi ẽ thesaurꝰ tuus. hic ponit scõa rõ ad excludendũ thesaurizatõs inordinatã tpalitũ. ꝛ accipit ista rõ ex ꝗdã effectu malo ipi⁹ ꝙ ẽ excecatio mẽtis. Ad talẽ cõ thesaurizationẽ sequitur tota lis cõuersio mentis ad amorẽ diuitiarꝫ ꝛ hoc ẽ quod dicit t Vbi ẽ thesaurꝰ tuꝰ ꝛc. ad hãc cõuersionẽ sequr auersio a deo. ꝛ ꝙ intellectꝰ illuminat ꝙ conuictõs ad deũ. ideo ex tali auersione obtenebrat. Ex ꝙ intellectꝰ dirigit oẽs alias potẽtias in suis actib⁹ cũ sit ocul⁹ homis interioris ad ꝫ sequit obtenebratio ꝛ obscuritas in oib⁹ opib⁹ bũnis ꝓpter qõ sbdit. v Lucerna corporis tui. Methaphorica ẽ locuno: ac si diceret. sicut ocul⁹ corpalis dirigit opa corpalia. ꝙ: dirigit pedẽ ad ambulãdũ: man⁹ ad opã dũ ꝛ sic de alijs. ita ocul⁹ mẽtis ꝓintrinsecꝫ rectam dirigit opa bũana in quib⁹ in eis ẽ rõ boni moralis. ꝛ ideo dicit.

ꝫ Si ocul⁹ tuꝰ fuerit simplex id est intentio mẽtis recta.

y Totũ corꝓ tuũ. i. congeries opationũ. z Lucidus erit. i. scñm ꝛ bonũ. dũ tñ opꝰ sit licitũ de genere. a Si aũt ocul⁹ tuꝰ fuerit nequam. i. intentio peruersa ꝛ mala.

b Totũ corꝓ tuũ tenebrosum erit. i. tota congeries operationũ earũ erit mala. etiã si actio sit de genere bona. si cut dare elemosynã mulierculæ. vt possit eã ad amorẽ illicitũ attrahere ẽ malũ simpliciter. ꝓpter malicã intẽtionis querse. ꝓpter qõ sbdit. a Si ꝫ lumẽ qõ in te ẽ tenebre sunt. i. si actio bona de genere ꝙ ẽ ẽ ejs qõdã lumẽ efficitur mala. ꝓpter defectũ intẽtionis bone. b Ipe tenebre quã te erũt. ꝙ. d. multo magis. qi actio mala ꝛ genere ꝙ ẽ quasi ꝗdã tenebra. si tũ huic sigueniat iuẽctio mala ẽ multo de terior ꝙ ꝓia. vt si aliqs mechat cũ aliq. vt possit ei ꝓ pecuniã furari. ois talis tenebrositas ꝓcedit ex inmoderata congregatõe diuitiarꝫ. ꝓpter qõ ẽ merito fugiẽda. c Nẽo potest duo. ꝛc. Hic ponit tercia rõ quia illud est merito fugiendũ ab hoic per quod impeditur obsequiũ deo debitũ ad quod obligatur hõ ex bificio creatõis. ꝛ ex alijs beneficijs. ꝫ impedit ꝙ congregationẽ diuitiarꝫ inordinatã. ꝙ ꝛc Maior: aũt hui⁹ rõis declarat cũ dr in lra. c Nemo potest duo. do. serui. qõ est intelligendũ qñ sũt ꝓxi ꝛ dispati: ꝛ nõ subalternatim positi. sic est in ꝓposito. qi anarticia ꝙ est seruitus ydoloꝝ non ꝓt stare cũ obsequio diuino ꝛ ideo cõcludit. d Non potestis deo seruire ꝛ mãmone. Mamona cãn lingua syra nomẽ ẽ diuitiarꝫ. vel nomẽ ỏmonis q tẽtat de cupiditate diuitiarꝫ. auarꝰ aũt q thesaurizat inordinate seruit vtriq ꝛ tñ nõ ꝓt sil deo seruire. Ille aũt q ꝓpt opib⁹ diuitias expedit. nõ seruit diuitijs magis diuitie fuunt sibi. qi eis utitur sicut instrũs ad opa vtilitatũ. qi: fm ꝙ dicit ambr. sup lucã. Sic diuitie sũt impedimenta reprobis ita ꝓbis sunt adiumẽta vtilitatis. ꝛ ideo talis ꝓt simle seruire deo cvti ipis e Ideo dico vob ꝛc. qi nõ solũ congregatio diuitiarꝫ ꝙ ad actũ exteriorẽ deordinat hõis affectus. ꝫ etiã sollicitudo ac ꝙrendi deordinat: ꝫ tñ ad actũ interiorẽ tñ ꝓnr excludit solli

erũt. Nẽo ꝓt duob⁹ dñis fugere. Aut ei vnũ odio habebit ꝛ alteruꝫ diliget: aut vnũ sustinebit ꝛ alterꝫ ꝓtẽnet Nõ potestis deo fugere ꝛ mãmone. Ideo dico vobis ne solliciti sitis aie vre quid mãducetis neq corpi vio ꝙd induamini. none aia pl⁹ ẽ esca: ꝛ corꝓ pl⁹ ẽ vestimẽtũ. respicite volatilia celi ꝙ nõ serũt neq metũt. neq congregãt i horrea ꝛ pr vr celestis pascit illa. Nõne vos magis pluris estis illis Quis aũt vrm cogitãs ꝓt

citudinẽ supfluã circa talia aeꝙrẽda. ꝛ dividit i duas ptes qꝛ ꝓ facit qõ dictũ ẽ ꝓ ꝙdã exẽpla. ꝛ scdo ꝓ rõnes: ibi. Nolite ꝙ. Circa ꝓmũ aduertendum ꝙ duo sunt ꝙ requrũt ad sufficientiã vite ꝓtis. s. nutrimentũ. sine q hõ nõ ꝓt viuẽ absolute: ꝛ vestimentũ. sine q non ꝓt bñ viuere. ꝛ ideo circa ista solet hõ magis sollicitari. Ꝓtio ꝙ excludit sollicitudinẽ circa vrũq in generali. scdo circa ꝙlibet ꝓ se sumptũ in ꝑali. ibi. Respicite volatilia. Circa ꝓmũ aduertendus ꝙ natura nõ potuit ꝓuidere hõi de tegumẽto ꝛ defensiõe sicut ꝓuidit alijs aialib⁹. Utpote auib⁹ dedit plumas ad coopiendũ. vngues ꝛ rostra ad defensionẽ. silr brutis aialib⁹ pelles ꝛ pilos. ꝓ indumẽto ꝛ cornua ꝛ dẽtes ꝛ hmõi. ꝓ armis. qi in talib⁹ nõ est nisi nã sensitiua ꝙ ẽ ad vnũ determinata. ꝛ iõ de talib⁹ potuit eis ꝓuidere sufficienter natura. hõ aũt rõnalis nature ẽ ꝙ nõ ẽ determinata ad vnũ ꝫ hz vtã ad dispata ꝛ ꝓtia. ꝛ iõ nõ potuit sibi sufficienter ꝓuidere natura ꝙ de se ẽ determinata ad vnũ ꝫ loco hui⁹. hõ habet intellectum per quẽ potest cogitare diuersas artes ꝛ modos faciendi sibi vestes ꝛ arma. ꝛ manus ad opandũ talia. ꝛ ideo optet hominẽ de talibus sollicitari. quia tam homo rationalis est ideo ista sollicitudo debet esse mode rata fm regulam rationis recte. ꝛ talẽ sollicitudinẽ nõ excludit saluator. cũ sit pars ꝓudentie aliter sequerẽt ꝙ hõ tẽtaret deum. si expectaret ab eo conseqri omnia necessaria omittendo quod debẽt fieri circa hoctia humana. Ss sollicitudo que hic ꝓhibet est deordinata ꝛ superflua ꝙ quã ꝓpponunt bona spualia. vt magis videbit ꝓtea ꝛ ꝫ est quod dicit hic saluator. f Ne solli. sitis. supflue. scz ꝛ inordinate de cibo ꝛ vestimento. qi hoc nõ est necessarium quod ꝓbat exemplo. qi: corꝓis ꝛ animã ꝙ sunt maiora beneficia deꝰ dat nobis sine sollicitudine mẽa. ꝛ ergo illa que sunt minora vicz cibũ ꝛ vestimentũ. dabit sine sollicitudine vel cũ sollicitudiẽ moderata. g Respicite vola. Hic ꝓbat de vtroq in spali. ꝛ ꝓ de cibo. scdo de vestimẽto. ibi. Quis aũt vrz cog. Primũ ostẽdit ꝓ exẽpluꝫ quũ. ꝙ nõ serũt neq metũt. ꝛ tñ dñs sufficienter pascit illas cũ sollicitudine cõuenienti sue nature. multo fortiꝰ homines sufficienter pascet cũ sollicitudine conueniẽti sue nature ꝙ ẽ fm regulã rõis recte. ꝓpt qõ dr h Nõne vos magis pluris estis illis. i. nã bũana ẽ maioris ꝓdetis corꝓs deo qi: aialia facta sunt. ꝓpt hoiem. finis aũt nobilior ẽ his ꝙ sũt ad finẽ. i Quis aũt vestrũ. ꝫ ꝓbat de vestimẽto. et

ponſt duplex exemplū: Primū accipit ex eo qđ ē itra hominē. ſ. magnitudo corpis quā deus dat hoi ſine ſollicitudine ſupflua. qđ ps qz ānitudo aliqs ſollicitet de augmētatōne ſua nō pt addere ad ſtaturā ſuā cubitū vnū. cū ḡ veſtimentū cōperat maius vel minus hoi ſm ānitatē corpalē ⁊ ānitas dat ei ſine ſollicitudie ſua. per ꝑſōz veſtimentū cōuenies abſq; ſollicitudine ſupflua. ⁊ b eſt qđ concludit iterrogatiue. de veſtimentis ⁊c. Scdz exēplū accipit ex eo quod ē extra hoiem .i. ex terrena ſcētib⁹. qđ ponit cū dicit. Cōſiderate lilia agri ⁊c. ſine ſollicitudine eoz ⁊ ſm ānitatē ſuā a deo veſtiunt. ꝓpter qđ dicit. Non laborāt. ſcz ad omandum ſe. Neqz nent. i. filant ad faciendū ſibi veſtimētū ⁊ tū op tie veſtiūt qđ ꝓbat. Oīm nec ſalomōn ⁊c. i. licet fuerit rex potētiſſim⁹. vij. Regum. tū nō fuit ita bñ veſtit⁹. qz ſz ars imitat nāmā opa artis nō aſſequit ꝑfectionē opum nature. ⁊ ſō tm. croz pannoz nō pt facere colorē ita viridē ſicut natura in terrena ſcētib⁹. ex hoc igit concludit qđ de⁹ ſufficiēter veſtit hoiem abſq; ſollicitudine ſupflua. ꝓpter qđ dicit. Si eñ fenū agri qđ hodie. i. in pñti. p Et cras i cli banū mittit. i. in futuro ponet in furno. qz in aliqb⁹ terris loco ligniz vtit ſtipulis ⁊ talib⁹ ad caleſaciendū furnuz Vel alit cliban⁹ accipit hic ꝓ acerno in q̄ ꝙgregat fenū deſiccatū. qz ad modū furni ſeu monticuli eleuat. vñ ⁊ cli ban⁹ a cliuo dr. ⁊ tū. q Deus ſic veſtit. fenuz ipm ſine ſollicitudine ſua. r Quantomagis vos modice fidei. ſcz ſine ſollicitudie ſupflua. Vocat eos q̄ nimis ſollicitāt de talib⁹ modice fidei. qz ex defectu fidei ꝓcedit talis ſollicitudo ſupflua nō aūt ſollicitudo rōnabilis ⁊ moderata. ſz magis includitur. qz ſicut natura aūū ē ꝓicio mō ue re ⁊ terrena ſcentiū crescere. ſic nā hōis ē viuere ſm dictamē recte rōis. ad qđ ſequit ipm debere ſollicitari ſollicitudine moderata ad querēdū ea q̄ nō dedit ſibi natura. vt ue ſtes ⁊ arma ⁊ ſilia. vt ꝓicit ē. a Nolite q̄ ſolliciti eſſe. Hic excludit ſollicitudinē ſupflua ꝓ rōnes duas. ſcđa ponit ibi. Nolite ḡ. Prima accipit ex pte diuine prouidētie. Sīcut⁹ euidentiā conſideranduꝫ q̄ aliq̄ diuerit prouidentiā diuiną eſſe tm circa ſuperiora ⁊ non circa actus humanos in quoꝝ perſona dr Iob. xxij. Circa cardines celi perambulat nec noſtra conſiderat. Et ex hoc ducebant q̄ hō circa neceſſaria vite debebat multū ſollicitari. ⁊ hoc eſt qđ dicit. c Nec eñ omnia gentes inquit. id ē gētiles diuinam prouidentiam circa actus humanos negātes. circa talia imoderate ſollicitant̄ur. ſed vos nolite ſic dicere. b Quid manducabimus ⁊c. Nō q̄ non obediat homo ſollicitari moderate. ſed intendit excludere ſollicitudinem immoderatam. q̄ procedit ex gent ilū errore tō ſequit. d Scit eñ pater veſter. i. diuina prouidētia ſe extēdit ad oīa ḡtuītos minima ⁊ ꝑ ꝓis circa ea q̄ ſunt hōi neceſſaria ⁊ ſic ſeruientibus ſibi tali ſufficiēter miniſtrabit. ꝓpter quod ꝯcludit. e Querite q̄ primum regnū dei. i. ſpualia bona. ⁊ qz primū relatiue dr ad ſcdm. ꝓz q̄ nō excludit ſollicitudinē oīno circa neceſſaria vite. ſed oſtendit q̄ hō ꝓncipalr ꝺz de ſpualib⁹ ſollicitari. ⁊ ſcdo ō ꝑa talib⁹. ꝑk q̄ ſ̄bdit. f Et hec oia adijcient vob. ſuppoſita tū ſollicitudi debito mō hūa. vt dictū ē. g Nolite er go ⁊c. Ponit ſcđa rō ad b ⁊ accipit ex ꝑte ſgrūdētia. ſīc ei cuilibet negocio rectrix tpis debitū ab ꝺ q̄ bñ fiat. qz condi tio tpis ē qđ circūſtātia act⁹ debiti. igit cuilibz ſollicitudi ni ad b q̄ ſit debito mō ordinata. rectrix tpis debitū. vt imi nēte meſſe ē tpis debitū ſollicitudis circa fruges colligendas. ⁊ imminēte vidē mia ē tpis ſollicitudinis vindemiar. ⁊ ſō ſi aliqs occuparet tps ſollicitudinis videmie de ipa ſolli cit⁹ in tpe meſſis eēt inordiata ſollicitudo ex pte tpis. qđ faciūt illi q̄ fur inordinate ⁊ ſupflue ſolliciti. ⁊ hoc ē qđ ꝓhibet di. g Noli. ſolli. eſſe ei craſti. i. futuꝝ. ſolli citudinē. ſ. futuro tē poni debitā inordiate occupādo. q̄ enim craſtinū aliqs acci plat ꝑ futuro pater Iohīs. xxij. Cras di cēt filij vri filijs noſtris ⁊c. i. poſtea tē p⁹. ſeqt. b Craſti nus eſt dies ⁊c. i. tps futuꝝ hēbit ſollicitudinē ſibi ꝙruā ⁊ debitā. ſicut ꝓz q̄ ex variatōe tpis occurrūt varia. fienda de qb⁹ dñt hoies ſollicitari nō ſ̄bdit. i Sufficit diei ma li. ſua. i. cuilibz tpi ſollicitudo ſua. q̄ qđē ſollicitudo dicit malicia. qz ē qđdā malū pene. i. ſtatu eñ innocētie nō idi guiſſet hoino tali ſollicitudine. Caplm. vij.

Nolite iudi. b rps regulat affectū hōis circa. primū ⁊ ꝑ reſpēu mali ſcđo reſpēu boni: ibi nolite ſcm dare canib⁹. Pria i duas q: ꝑ oſtidit q̄ ꝓrim⁹ nō eſt temerarie iudicāo⁹ ſcđo q̄ hō nō ē temerarie arguendus. ibi. Quid vi. feſtucā. C Circa ꝓmū aduertendū q̄ iudi ciū vno mō eſt act⁹ iuſticie. q̄ ꝓnent ad iudicē ſecularem vel eccleſiaſticū ⁊ de hoc nō loquit hic. Alio mō accipit iudicium ꝓout aliquis aliquā⁹ ſignis male iudicat ō ꝑ ximo. ⁊ qz iſtud vt in plurib⁹ ꝓcedit ex mala affectōne. qz qui male afficit ad aliquē. male interꝑetat facta ei⁹: ⁊ b ꝓhibet dicens. a Nolite iudi. ⁊ nō iudicabimini. id eſt vt nō incurratis pcm̄ mortale. per quod ſitis digni in iudicio cōdemnari. Ad intellectū huius ſciendū q̄ aliq̄s ꝑt iudicare malū de ꝓximo imultiplr. Vno mō ex euidē tia facti. cū aliq̄s iudicat aliq̄ nē homicidā: qz vidit eū iter fic re hominē: ⁊ hoc nullū eſt pcm̄. alio mō ex ſignis eui dentib⁹: vt ſi aliq̄s iudicet aliquē fornicatorē: qz vidit eum cū alīq: nudū cū nuda: ſolū cū ſola ⁊ hec ſūt nullū ē pcm̄ tercio mō ex ſignis leuib⁹ ⁊ ſ̄ iudicio tripl⁹ ē ḡdus. Pri mus eſt qñ leuib⁹ ſignis aliq̄s dubitare incipit de bōitate fratris: ⁊ b pcm̄ vētiale ē: qz procedit ex humana ifirmi te. ⁊ b nō vocat iudiciū ꝓpie ꝑ ſuſpicio. Scdo ḡ ē qđ do ex talib⁹ ſignis firmit tenet in aio q̄ frater ſit mal⁹. ⁊ b ꝓpie dr iudiciū: qz iudiciū ipt firmā ſniaz. ⁊ b ē pcm̄ mortale: ſi malū qđ iudicat de fratre ex leuib⁹ ſignis ſit ō genere pcī mortalis. Peccanū eñ mortale ē qđ ꝛriatur charitati. q̄ aūt aliq̄s ꝑcō mō iudicet frēm ē ℈ charitatez fraternā. tercī ḡ. ē q̄ ex leuib⁹ ſignis nō ſolū ꝑcō mō iudicat ꝑ etiā procedit ad punitōz fris: ſicut ō facto ⁊ b eſt qđ ḡuī⁹: qz nō ē ſolū ℈ charitatē: ꝑ etiā ℈ iuſtitie eḋtatē: ⁊ ō talib⁹ intelligit vbū ꝑcm̄. Nolite iudicare ⁊c. b Jn q̄ ei iudicio iudicauerit⁹ iudicabimi. i. ſm meſurā temeritatis in iudicando malū de fratre: ſm ꝺ erit vltio ꝑa pene. c Quid āt vides feſtucā. b oſtidit q̄ ꝓrim⁹ nō ē temē arguēd⁹. Hoc āt ꝓtingit q̄n ille q̄ arguit ē i ꝑfīb⁹ culpis vel maioꝝ⁹. qz talis correctio nō ꝓcedit a charitate. ꝑ ex ꝓſumptōe. qz ordo charitatis incipit a ſeipo. Nouerē

dū tñ q crimina arguentis. aūt sunt publica aut occulta si publica peccat duplr arguēdo. pcō. ſ. ſpsumptōis. ⁊ pec cato scādali. si aūt sint occulta tunc peccat ꝑ mō tm. Si tñ ille q arguit ꝑ penitear. ⁊ postea frēm būlit arguat. nō pec cat. dicit ergo. c Quid aūt vi. festucā. i. pcm minus.

d Jn ocu. fratris tui. i. quersatōe ⁊ cō scientia eius.

e Et trabē. i. maiꝰ pcm. f Jn ocō tuo. ſ. i teipo nō con sideras. Trabs em ē adulteriū ſ̄pectu fornicatōis simplicis ⁊ sic de alijs.

g Rutqūo dicis fratri ⁊c. b dicūt mali pdicatores ⁊ mali facerdotes q̄ sunt ir reuti maiorib⁹ patis q̄ illi q̄s volūt corri gere. ● h Ejice pri mū ⁊c. q. b est ordo charitatis q̄ a seipo incipiat. i Nolite scm dare canib⁹. hic regulat affectus hois ad ꝓxim respe ctu boni ꝓferēdi. q. malis hōib⁹ in pctō obstatis ex affectōe carnali non sunt sa cramēta ministranda. vel secreta fidei reuelanda ifidelib⁹ obstinatis: q. ex pre dictis seq̄t ꝓcepms sacrō. ecclesie ⁊ de rusio fidei catholice ⁊ occisio ministrorꝫ ⁊ b est quod dicit:

k Ne forte conculcēt ea pedib⁹ suis. vide

o des festucā in oculo fratris f tui: ⁊ trabem in oculo tuo g nō vides. Aut quomō dī cis fri tuo frater sine ejiciam festucam de oculo tuo ⁊ ecce trabs est in ocō tuo

h Hypocrita ejice primū trabē de oculo tuo: ⁊ tunc vi debis ejicē festucā ꝺ ocō

i fratris tui. Nolite scm da re canib⁹: neq̄ mittatis mar

k garitas vras añ porcos: ne forte conculcēt eas pedibus

l m suis ⁊ canes conuersi dirum n pāt vos. petite ⁊ dabit vo o bis q̄rite ⁊ inuenietis pulsate ⁊ apiet vob. ois ei q̄ petit accipit: ⁊ q̄ q̄rit inuenit: ⁊ pul

q santi apiet. aut q̄s ē ex vob hō quē si petierit filiꝰ suus panē: nūqd lapidem porri get ei. Aut si piscē petierit nūqd ꝓpētē porriget ei Si ergo vos cū sitis mali. no stis bona data dare filijs

r vris. ☞tomagꝫ pr vr q̄ i ce s lis ē dabit bona petētib⁹

t se. Dia ergo q̄cūq; vultis

t Dia ḡ. hic ondit ꝙ q̄d oratio est exaudibilis a pte oran tis. q̄ si q̄ sit qui iuste viuit faciēdo alteri q̄ sibi vult fieri. ⁊ b ē q̄ dr. t Dia q̄cunq; vultis ⁊c. oia em ꝓcepta ordinā tia hoiem ad ꝓximū nō sunt nisi quedā ꝓclusiones deri uate ex isto ꝓncipio. sicut in speculatiuis ꝺ ꝓncipijs. De q̄libet affirmatio vt negatio. se ꝺs ad oia

• sequunt ex ipo. et ꝓter ꝺ sdit.

v Hec est em ⁊ ꝓphete. intrate ꝙ an gustā. Hic ponitur scōm q̄ requiritur ad legis euangelice ꝓfectionē. ſ. liberi ar bitrij conatꝰ. q. lex dat de actib⁹ vtutꝫ ⁊ maxime lex euan gelica q̄ est ꝓfectissi ma. virtꝰ aūt ē circa bonū ⁊ difficile. Et ideo adimpletionem ei⁹ requirit conatꝰ hōis. ⁊ hoc designa tur cuꝫ dr. x Jn trate p angustā portā. q. lex euangelica est porta intrādi ad gloriā. Dicit aūt an gusta ꝓter artitudi nē vtutis q̄ cōsistit i medio. ⁊ fm q dr .ij. Ethicoꝝ. Difficil le ē attigere mediuꝫ ꝙ facile est deuenire a medio. sicut sagit tantib⁹ difficile ē ꝓ cutere signū. ꝙ facile ē deuiare a signo Et sic est de bono vtutis. q. bonō ꝓtigit vno mō: malū aūt ē omnifariā. Ad hoc

y Jata ē porta. ⁊c. q. multi inueniūtur defectuosi fm q scribit Eccle. j. Stultoꝝ infinit⁹ ē nu mer⁹. ⁊ pauci valde inuenīuntur virtuosi. ⁊ b ē q̄ dicitur.

z Angusta ⁊c. ⁊ p5. a Jtendite a falsis. Hic ponitur tertiū q̄ requirit adipletōz legis euāgelice. ſ. vitatiō false doctrine. d. a Jntendite. i. diligēter cauete.

b Jt falsis ꝓphetis. i. doctoribus hereticis. ꝙba. n. vno mō idē est q̄ ꝓlocutiōes: ⁊ q. venenū nō ꝓpinat nisi melle tinctū. ió sdit ibi. c Qui veniūt ad vos in vestī. ouiū q. falsaꝝ doctrinā palliāt appentia. virtutū. ⁊ q. nō possūt vitari nisi ꝑscianꝫ. ⁊ ió nō ꝓt ꝙnosci ex appētia exterio ri. ió sdit, vñ debēt cognosci. ſ. ab opib⁹. ꝓter q̄ dr. Jt fructib⁹ eoꝝ. Seq̄t. d Dis arbor bona ⁊c. Arbor bōa dr b hō bñs volūtatē bonā ⁊ talis vt sic ſp facit op⁹ bonū Et silr arbor mala ē hō bñs malā volūtatē. ⁊ iste ſp facit malū actū. sicut em sedēs inq̄siti sedēs nō ꝓt ambulare vñ i sensu ꝓpositi falsa ē. q. seq̄tur q̄ sederet ⁊ ābularet sil. i sensu tñ dimiso ē ꝺa. q. ille q̄ sedet nūc ꝓt postea ambula re. sic bñs bonā volūtatē dū retinet ea. nō ꝓt male agē. quia ad bōitatē volūtatis requrūt oēs circūstātie bōe. Jō tñ ba bēs bonā volūtatē nūc ꝓt ea dimittē ⁊ sic male agē ⁊ ꝓpt ꝺ sdit. e Dis arbor. q̄ nō facit fructū bonū excidetur .ſ. i morte q̄n a vita ꝓsti sepabit. f Et in ignē mittet. ſ. gehēne: ⁊ sic appebit fructꝰ talis arboris: ꝓpt q̄ repetit Jgit a fructib⁹ eoꝝ ⁊c. g Nō ois q̄ dicit. Nūlo q̄d req

em q̄ actus sit virtuosus oportet q̄ sit bonus de genere. ex ex oibus circūstantijs q̄ oportet q̄ sit. ex ꝙrrente. ſ. act⁹ efficitur mal⁹ ex singulis defectib⁹ q̄ facile ē ptingere. ⁊ hec designant. cū dr. y Jata ē porta. ⁊c. q. multi inueniūtur defectuosi fm q scribit Eccle. j. Stultoꝝ infinit⁹ ē nu mer⁹. ⁊ pauci valde inuenīuntur virtuosi. ⁊ b ē q̄ ꝺdicitur.

z Angusta ⁊c. ⁊ p5. a Jtendite a falsis. Hic ponitur tertiū q̄ requirit adipletōz legis euāgelice. ſ. vitatiō false doctrine. d. a Jntendite. i. diligēter cauete.

b Jt falsis ꝓphetis. i. doctoribus hereticis. ꝙba. n. vno mō idē est q̄ ꝓlocutiōes: ⁊ q. venenū nō ꝓpinat nisi melle tinctū. ió sdit ibi. c Qui veniūt ad vos in vestī. ouiū q. falsaꝝ doctrinā palliāt appentia. virtutū. ⁊ q. nō possūt vitari nisi ꝑscianꝫ. ⁊ ió nō ꝓt ꝙnosci ex appētia exterio ri. ió sdit, vñ debēt cognosci. ſ. ab opib⁹. ꝓter q̄ dr. Jt fructib⁹ eoꝝ. Seq̄t. d Dis arbor bona ⁊c. Arbor bōa dr b hō bñs volūtatē bonā ⁊ talis vt sic ſp facit op⁹ bonū Et silr arbor mala ē hō bñs malā volūtatē. ⁊ iste ſp facit malū actū. sicut em sedēs inq̄siti sedēs nō ꝓt ambulare vñ i sensu ꝓpositi falsa ē. q. seq̄tur q̄ sederet ⁊ ābularet sil. i sensu tñ dimiso ē ꝺa. q. ille q̄ sedet nūc ꝓt postea ambula re. sic bñs bonā volūtatē dū retinet ea. nō ꝓt male agē. quia ad bōitatē volūtatis requrūt oēs circūstātie bōe. Jō tñ ba bēs bonā volūtatē nūc ꝓt ea dimittē ⁊ sic male agē ⁊ ꝓpt ꝺ sdit. e Dis arbor. q̄ nō facit fructū bonū excidetur .ſ. i morte q̄n a vita ꝓsti sepabit. f Et in ignē mittet. ſ. gehēne: ⁊ sic appebit fructꝰ talis arboris: ꝓpt q̄ repetit Jgit a fructib⁹ eoꝝ ⁊c. g Nō ois q̄ dicit. Nūlo q̄d req

nē ad legis implētōz. oñdit ꝛ̄r q̄ alia ſi ſufficiūt ſine iſtis ad ſalutē q̄ iter alia illa ꝯuident magis ſufficere ad ꝟ cōfeſſio fidei. vel optio miraculoꝝ. vel ꝓphia. vel iſta cōiūcta ſil̄. a tñ non ſufficiunt. C confeſſio eñ fidei ſine opibus nō ſufficit. q̄ talis fides mortua ē. vt dr̄ Jaco. ij. Et hoc ē q̄ dicit. g Non

qui in celis eſt. ipſe itrabit in regnum celoꝝ. h Multi dicēt mihi in illa die domine domine. nonne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demōia ei ſcimus. a tin tuo nomine virtutes multas fecimus. a tūc ꝓfitebor illis. q̄ nūq̄ noui vos diſcedite a me

ois q̄ opamī iq̄tatē. ois ergo q̄ audit ꝟba mea h. a facit ea. aſſimilabit viro ſapiēti q̄ edificauit domū ſuam ſup petrā. a deſcendit pluuia a venerūt flumina a flauerunt venti a irruerūt in domū illā. a nō cecidit. fūdata eñ erat ſup petram. i Et ois q̄ audit verba mea hec. a non facit ea. ſimilis erit viro ſtulto q̄ edificauit

ois q̄ audiūt ꝟba hec. a non facūt ea. aſſimilabit viro ſtulto q̄ edificauit domū ſuā ſup arenam. a deſcēdit pluuia a venerūt flumina a flauerūt venti a irruerunt in domū illam a cecidit a fuit ruina ei⁹ magna: Et factū ē cū conſummaſſet ihs ꝟba hec. admirabantur turbe ſuper doctrina eius. Erat eñ docens eos ſicut ptātē hns. a nō ſicut ſcribe eoꝝ a phariſei. Capitulum. viij.

Dm āt deſcēdiſſet ie⁹ de monte. ſecute ſūt eū turbe multe. a ecce leproſus veniēs adorabat eū dicēs. dñe ſi vis potes me mūdare. a extēdēs ihs manū. tetigit eum dicens. volo. mundare. Et confeſtim mūdata eſt lepra ei⁹. Et ait illi ihs. Vade ne-

Sūāt ſi docebant iudeoꝝ pli. ſ. ſcribe a phīsei Ca. viij. Dm aūt deſcendiſſet. Lege data hic cōfirmatur eius cōfirmatio ꝙ miracula in hoc. c. a ſe. a ē ſimilis. pceſſus in vtroq̄. Sed in hoc. c. principaliter ponūtur q̄dam miracula ad cōfirmationē euāgelice legis. i ſeqnti ſo ponūtur q̄dam miracula ad declarationē deitatis ipius legiſlatoris. ibi. a aſcēdens ihs. In b g. c. ſic ꝓcedit. Quia p euāgeliſta deſcribit q̄dā miracula ad credentiū vocationem ſecūdo q̄dā miracula ad vocatoꝝ cōfirmatōnē. ibi. Et aſcēdente eo. Prima in duas. q̄ primo ponitur miraculoꝝ opatio. ſecūdo ſecundaꝝ ad fidem xp̄i cōuerſio. ibi. Videns ihs eius turbas. Prima in tres. q̄ primo deſcribitur curatio leproſi. a ſcdo politici ibi. Cū aūt introiſſet caphar. tercio laborantis caloꝝ febrili ibi. Et cū veniſſet ie⁹ etc. Prima i duas. q̄ primo ponit curatio leproſi. ſecūdo miraculi manifeſtatio. ibi. Et ait illi ieſus. Ad euidentiā dicendoꝝ cōſiderandū ꝙ duplex eſt doctrina q̄dā q̄ nō excedit facultatē intellectus humani. a iſta ds̄ rōnes demōſtratiuas cōfirmari. Illa ē doctrina excedens facultatē humanā. a ideo nō p̄t confirmari per rōnem euidentē. ꝓpter q̄ oportet q̄ cōfirmet̄ p opa diuine ꝟtutis oſtenſiua. q̄ cū deus non poſſit eſſe teſtis falſitatis. ſi talia inducūtur ad cōfirmationē alicuius doctrine. ſeqtur eā infallibilē veritatē contineri. talis aūt eſt doctrina euāgelica. a ideo eius cōfirmatio facta ē p miracula. Et hoc ē q̄d dr̄. a Cū aūt deſcēdiſſet ieſus de mōte: in q̄ legē euangelicā. pmulgauerat. b Secute ſunt eū turbe ꝛc. q̄ aliq̄ ſeqbāt eū ex deuotōne. ꝓp ſcitatē ſue doctrie. aliq̄ āt ex curioſitate vt viderēt miracula. a audirēt noua. aliq̄ vt ei iſidiarēt ſic phariſei. a aliq̄ vt ab eo curarent ſic infirmi. De q̄b⁹ erat iſte de q̄ ſeq̄t. c Dñe ſi vis. vbi ꝓfitet̄ ei⁹ potētiā i q̄ apparet h⁹ leproſi fides a deuotio ex q̄ ſecuta ē ei⁹ curatio. vñ ſ̄dit. d Et extēdēs ihs manū ꝛc. Licz āt poſſet curare ſolo ꝟbo tñ apposuit manū. q̄ hūanitas xp̄i erat q̄ſi organū. ſeu inſtrm ipius diuinitatis. Et ſic artifex mediate inſtrō opat. ſic ꝟtus diuina in xp̄o p applicatōem hūanitatis aliq̄ faciebat. vt eā ꝓiūcta diuinitati declararet. Sed q̄ritur hic. q̄re tetigit leproſum. cum hoc eſſet in lege ꝓhibitū. dicendū q̄ non erat ꝓhibitū leproſum tāgere ei q̄ ex tactu ſuo poterat curare. ſicut helias a heliſeus nō fecerūt cōtra legē tangendo mortuū ad reſuſcitandū. vt dr̄. iij. Reg. xvij. a. iiij. Re. iiij. e Et ait. Hic ponit miraculi manifeſtatio q̄ facta eſt ordinate. ſcriptū eñ erat in lege Leuit. xiiij. Qui mundatus a lepra nō debebat reſtitui ad cōm habitationem heim niſi ꝓius iudicaret mūdatus ꝙ ſacerdotis iudiciū a facta oblatione dño ꝓ eius mūdatione. Et ideo ihs ait illi. f Vide nemi dixeris. ſ. anteq̄ ea q̄ ſcripta ſunt in lege compleueris. ſcepta eñ ceremonialia habuerūt curſum ſuum vſq̄ ad chriſti paſſionem. vt ſupra vſum ē. a ideo vſq̄ tunc chriſtus ea obſeruauit. vt patet in ſua circumciſione. a ea obſeruare alios ꝓecpit. vt patet in hoc le-

proso cui dixit. g Vade oñde te sacerdotib⁹ ꝛc. p hoc etiã figurabat q̃ pcto: q̃ p leprosiꝫ figurat: iꝫ sit mundat⁹ a lepra pcti p pnitẽ: tñ adhuc tenet se oñdere sacerdoti p confessionẽ. Qualis aũt erat oblatio leprosi mundati in lege. hꝫ Leuit. xiiij. ꝛ ibi dz exponi. b Cũ aũt introisset

g mini dixerꝫ. Vade oñde te sacerdoti. ꝛ offer mun⁹ tuũ q̃ ꝓcepit moyses i testimoniũ illꝫ. Cũ ãt introisset ca-

l pharnaũ. accessit ad eũ centurio. rogãs eũ ꝛ dicẽs. dñe puer me⁹ iacet i domo paralitic⁹. ꝛ male toꝛq̃t. ꝛ ait illi iesus. Ego vẽã ꝛ curabo eũ. ꝛ rñdẽs centurio ait.

k dñe nõ sũ dign⁹ vt intres

l sub tectũ meũ sẽ tñ dic verbo ꝛ sanabit puer me⁹. nã

m ꝛ ego hõ sũ sub ptãte cõstitut⁹: hꝫs sub me milites ꝛ dico huic vade: ꝛ vadit. et

alio vẽi ꝛ veit ꝛ huo meo

o fac hoc ꝛ facit. Audiẽs ãt q̃ iesus mirat⁹ ẽ. ꝛ seq̃ntib⁹

r se dixit. amẽ dico vob. nõ

s inuẽi tantã fidẽ i isrl. Dico ãt vob. q̃ multi ab oriente ꝛ occidẽte veniẽt ꝛ recũbẽt cũ abrãa ꝛ ysaac ꝛ iacob i

t regno celoꝝ. filij ãt regni

v eijcient i tenebꝛas exteriores. Ibi erit fletꝰ ꝛ stridoꝝ

x dẽtiũ. ꝛ dixit iesus cẽturio

a ni. vade ꝛ sic credidisti fiat

b tibi. ꝛ sanat⁹ ẽ puer ex illa

c hoꝛa. Et cũ venissꝫ ihs in

d domũ petri vidit socrũ eꝰ

Illa humana vel creata ꝛ hec est duplex. Vna visionis rez in vbo. q̃ aia xpi ab instanti ꝓceptois cognouit i verbo oia q̃ q̃scit vbũ notícia visionis. Et hec sunt oia q̃ hñt esse fm quãcũq; differentiã tpis. cuiuslibet sunt pꝛe sentia ꝓterita ꝛ futura. Et fm hanc sciam in xpo non fuit admiratio sicut nec ignoratio. Alia est scientia in xpo q̃ cognoscit res in xpio genere. ꝛ hec est duplex. Vna habitualis. ꝛ in ista ẽ alĩq̃ nouitas. q̃ ab instanti ꝓceptois fuit aia xpi pfecte repleta habitib⁹ oim scibꝛ. Alia experimentalis: sicut aliqs hñs habitũ scie p doctrinã: postea exꝑit per intuitõnẽ in effectu ꝛ mõ isto in aia xpi erat aliqd de nouo cognitũ. ꝛ sic ex ispectõne illi⁹ ẽ mõ incogniti pus poterat in ipo admiratio de nouo cãri. ꝛ sic factũ fuit in xpo sito.

sequit. q Et seq̃ntib⁹ se. i. discipulis suis dixit. r Nõ inueni tantã fidẽ in israel. i. in pplo iudaico: q̃ iꝫ aliq̃ ẽ in deis firmiter crederẽt. ſ. discipuli sui: tñ pncipales illi⁹ populi nõ crediderũt. ꝛ multitudinẽ ab ei⁹ fide auerterũt vt inferi⁹ patebit. ꝛ iõ pcludit saluator. Fidẽ. i. fidelit.

s Dico aũt vobis q̃ multi ab oriẽte ꝛ occidẽte veniẽt ꝛc. q̃ multitudo gentiliũ in diuersis ptib⁹ orbis existentium p pdicationẽ apl̃oꝝ cõuersa ẽ ad fidẽ. Et sic ꝓceperũt gratiã ꝛ gloriã. t Filij aũt regni. i. iudei ex q̃b⁹ xps nasci est: ꝛ q̃b⁹ pncipaliter missus est ad pdicandũ eis regni celestis euangeliũ. v Eijcient in tenebꝛas exteriores. q̃ repulerũt fidẽ xpi ꝛ sic remanent in pctis suis obstinati: ꝛ sic eijciũtur ad penas inferni: q̃ dicitur tenebꝛe exteriores. q̃ tenebꝛe pme sunt tenebꝛe culpe: alie aũt sunt gehẽne. Sed querit q̃o sint ibi tenebꝛe. cũ ibi sit ignis q̃ de natura sua est lucid⁹? Dñm q̃ ille ignis describit in medio terre. ꝛ iõ fumosus est ꝛ obscur⁹. Itẽ nõ lucet ad ꝓfundum damnatis aliq̃d ad eos ꝓlatos ꝑ ad eos desolatos. iõ dicunt ibi esse tenebꝛe exteriores. seq̃t. x Ibi erit fletus. In fletu duo sunt. ſ. tristitia ani ex q̃ ꝓcedit fletꝰ: ꝛ fm h fletꝰ est in dãnatis generaliter tã in demonib⁹ q̃ in hoib⁹. Illud est ex pte corpis. ſ. lachrymaꝝ resolutio ꝛ turbatio cerebꝛi ꝛ oculoꝝ. ꝛ ista nõ pñt esse in spiritib⁹ sepatis. hꝫ p resurrectõ ꝛ tum ad aliquid erunt in hominibus damnatis: quia ibi erit ꝓpria cerebꝛi ꝛ oculoꝝ turbatio ꝑ non erit ibi lachrymaꝝ fluxus a capite vel resolutio q̃ cessante motu celi cessabit omnis generatio ꝛ corruptio. Ex quo patet vlterius q̃ ibi erit. y Stridoꝝ dentium. quia non imponat aliquam corruptionem. sed tñ doloris ostensionem. Sequitur. z Et dixit iesus ꝛc. scilicet perfecte. Sic a Fiat tibi. in sanatõe serui sui. vnde sequitur. b Et sanatus est ꝛc. et cum venisset. Hic ponitur tercium miraculum de sanatõe socrus petri. ꝛ primo ponitur hoc miraculum in speciali. ꝛ secundo ex hoc concluduntur multa miracula in generali. ibi. Vespere autẽ facto. in prima igitur parte dicit sic. c Et cum venisset Jesus ꝛc. Saluator enim noster cui⁹ corpus passibile ad nostram salutem accepisset: aliquando declinabat ad loca familiarium sibi ꝛ denotoꝝ ad quietem habendam post laboꝛes: ꝛ isto modo venit ad domum petri.

d Vidit socrum eius iacentes: ꝛ febꝛi. ꝛc. Quod nõ potuit fieri nisi diuina virtute. Natura enim non opera ur-

in infirmi. & io 13a febrib⁹ virtute nature possit hō curari: nō tñ ita subito & pfecte q̄ possit statim opa consueta face re: sicut dr dic. Et surrexit & ministrabat eis. c Vespere aūt facto. Hic ponunt ad confirmatōs legis euāgelice multa miracula in generali. q: audito hoc miraculo: oēs q̄ in eadē villa detinebāt varijs lāgu ribꝫ sunt xp̄o oblati & ab eo curati. & sic adimplera ē ꝓphetia Ysaie. liij. vbi dr sic. Ve languores nr̄os ipe tulit: & dolores nr̄os ipe portauit Ad cui⁹ intellectu⁹ ꝓsiderandus q̄ xp̄s q̄ venerat ad salutē hūani generis intā tū accepit infirmitates nr̄as in quātū valebāt ad opꝫ nr̄e salutis. Ad hoc aūt nō faciūt defectꝫ id entie & gratie: ꝛ magis ꝛ iantur. & ideo xp̄s nō accepit defectū ignorāne & somnitis inclinātis ad peccatū. q: ꝛiant plenitudini scie & gr̄e q̄ fuerūt in alia xp̄i ab instāti sceptōis. Illoꝫ aūt defectus q̄ non repugnant scie & gratie. aliq̄ sunt q̄ sequunt totā hūanā humanā. & sunt materie exercēde virtutis: sicut passibilitas: mortalitas: la mes: sitis: & silis: & talia assumpsit xp̄s in quia psona. q: faciebāt ad opꝫ nostre redēptōis. aliq̄ sunt defectꝫ q̄ nō sequunt totā naturā hūanā: & aliq̄n in quibusdā: & hoc non assumpsit xp̄s in quia psona: q: hmōi pungunt dupliciter. Uno mō ex debilitate virtutis formative & ex defectu ma teriei: sicut sunt pr̄monstruosi. & ꝺ nō habuit locū in xp̄o: q: corꝫ eiꝰ fuit formatū ex purissimis sanguinibꝫ virginis marie. & sic nō habuit locū defectꝫ vel mordinatio materie. Fuit etiā formatū virtute spūssancti infinita. & io non habuit ibi locū defectꝫ virtutis formative. alio mō cōtigit ex defectu regimis sicut febres: morbꝫ caducꝫ & cōsimilia vel a deo inferunt. quē pcm̄. & ista in xp̄o nō poterant hīe locū in q̄ nō potuit esse defectꝫ alicui⁹ debiti regimis vel pcm̄: assumpsit tñ ista in psona aliena q̄damō ingrātū misericorditer talia curauit. & sic euāgelista exponit dictū ꝓphetie Esa. d. d Ipe infirmitates nostras accepit. s. egrotū ad illos defectꝫ q̄s assumpsit in quia persona. e Et egrotatōes &c. s. hūtū ad illos defectꝫ hūane nature q̄s patient suppositaliter & potēter curauit: nō tñ in quia psona assumpsit. f Videns iesus turbas. Hic ex doctrina & miraculis ꝓdictis pontꝫ aliq̄s cōuersio ad xp̄m. & diuiditur in duas ptes. q: ꝓio notat xp̄i recessus ad deserū locum & scdo illoꝝ conuersoꝝ accessus ad xp̄m ibi. Et accedens vnꝰ. Circa ꝓmū aduertendū q̄ q: xp̄i actio nostra erat in formatio. q̄ xp̄s legik a turbis recessisse ad deserū locum vt daret ꝓdicatorib⁹ ꝑbi diuini exemplum. vna cā fuit ad hūc quietē post labores suos & discipulorꝫ suoꝝ. vt hēt Mar. vj. Venite seorsum in desertū locus & requescite ibi pusillū. erāt em̄ q̄ veniebāt & redibāt multi: nec spacium manducādi habebāt. Alia causa fuit q̄t oēs: oīdēs q̄ ꝓdicato: verbi diuini aliq̄ debet vacare seorsum cōtemplatōi. vt ibi hauriat in deuotōe q̄ postea effundat ꝓplo in ꝓdicatōe. vñ & moyses aliq̄n ascēdebat in montē ad dominū & aliq̄n descendebat ad pplm̄. & ꝺ hī Ju. vj. In die bus illis exiit in montē iesus solꝰ orare. & erat ibi pnoctās in oōe dei. tercia causa fuit ad fugiendū ppli applausum Jobis. vj. Jesus q̄ cū cognouisset. q: vēturi essent vt rapiunt eū & facerēt eū regē. fugit iterꝰ solꝰ in montē. Ista ergo triplici de cā vel saltē aliq̄ earꝰ ꝺr̄ꝺ. f Videns iesus turbas mul. circū se nūmis. s. oppressōres & applaudentes g Iussit dūc. ire trās fretū. i. vltra mare galylee in locum

tacentem & febricitantem: et tetigit manum eius & dimisit eam febris & surrexit ministrabat eis. Vespere autem facto obtulerunt ei multos demōia hītes & eiciebat spūs ꝟbo: & oēs male hītes curauit: vt ad impleret qđ dictū ē p esaiam ꝓphetā dicētē. Ipe infirmitates nr̄as accepit: et egrotatōes nr̄as portauit

magis secretū. b Accedens. Hic ponit q̄ndā discipulorꝫ accessus ad xp̄m q̄ vnus accedebat ficte. & io repellit. scōs vere. & io recipit. ibi. Alius aūt de discipulis. Circa ꝓmū considerandū q̄ vn⁹ de bis q̄ audierāt ꝓdicationes xp̄i. & viderāt miracula. q̄ erat scriba idem ꝛratus ꝓsiderauit q̄ si esset familiaris xp̄o q̄ posset magna pecunias colligere ab bis q̄ a xp̄o curarent q̄ ipi⁹ suggestione & introductiones. io voluit se ei cōiungere. d.

g multas circū se. iussit discipulos ire trās fretū. Et accedens vnus scriba ait illi mgr̄ seqr̄ te q̄cūq̄ ieris. & dic ei ibs. Vulpes foueas hīt. & volucres celi nidos filiꝰ aūt hois nō hz vbi capput suū reclinet. Aliꝰ autē de discipulis eius ait illi.

Hic ꝑmitte me primū ire & sepelire pr̄em meū. Ihs ait illi. Seqre me & dimitte mortuos sepelire mor-

i Magister seqr̄ te &c. Iesus aūt videns eiꝰ aim non respōdit ad eiꝰ ꝟba tū: ꝛ ad ipi⁹ aim. di. k Vulpes foueas hīt &c. i. dutta hīt sua latibula in qb⁹ pūt latere.

l Filius aūt hois &c. i. ego sū ita pauper q̄ nō hēo domicilium vbi possis reclinare me. q̄si dicerer sibi. cur vis me sequi ꝑter lucr̄ tpale. & sic cōuenienter a xp̄o repellit. Sz querit hic q̄re xp̄s in pauperate voluit viuere: q: sicut diuitie sunt impedimenta rep: nobis: ita ꝓbis sunt adiumenta virtutis: nihil aūt facies ad virtē debuit xp̄o deficere. q̄ videt q̄ debuit diuitias tpales hīe. Dicendū q̄ xp̄s multis de causis i pauperate virtit: due tñ p ceteris vident valere. ꝓma causa est: q: xp̄s venit ad pdicandū veritatē in mūdo p̄m q̄ ipemet dixit Jobis. xviij. Ego in hoc natus sum. & ad hoc veni in mūm vt testimoniū phibeā veritati. Predicatio aūt impedit q̄ administratōs bonoꝝ tpaliū ꝑpt quod xp̄s ad pdicandū aplis missis dixit. j. Mathei. x. Nolite possidere aurū. &c. argentū &c. q. d. ista ipediret vos a pdicatione & spūalia administratōe. ipi aūt apli Act. vj. dixerūt Nō est equū nos relinq̄re ꝟbū dei & ministrare mensis. Cōsiderate ergo frēs ex vobis viros boni testimonij septem q̄s ponamꝰ sup hoc opꝰ. nos aūt oratōni & ministerio ꝟbi instantes erimꝰ: ex qb⁹ p⁹ q̄ administratio tpaliū impedit pdicatōis offiū. & io q: xp̄s volebat pdicatoꝝ euangelij debita forma vinculi tradere. io voluit in pauperate viuere. scda ca ē. q: sic xp̄s mortalitatē nr̄am assumpsit. vt p eam nobis imortalitatē cōferret: & sic pauperatē nr̄am voluit assumere. vt p eā nobis eternas diuitias tribueret. hāc cās tangit apls. ij. Cor. viij. d. Scitis grām dn̄i nr̄i iesu xp̄i q̄nia egen⁹. p nobis fact⁹ est vt illi⁹ inopia diuites essemus tercia aūt rō ꝑt addi ne cōuersio fideliū facta p xp̄m posset ascribi diuinijs seu potēcie seculari. Ad argumenta dicendū q̄ aliq̄d bñ & act⁹ virtutis ꝑm inferiorē statū. qō tñ impediuit act⁹ virtutis ad altiorē graduꝫ. sic debit⁹ visus mrimonij est ipeditiu⁹ vginitatis. & eode mō administratio tpaliū bñ & ipeditiua ꝓfecte seqle xp̄i. ingrātū ipedit actū contēplatōis. ꝑpt qđ dr in lib. de eccl̄asticis dogmatib⁹. Bonū est facultates cū dispēsatōe erogare. & melius ē inrētōe seqndi xp̄m totū sil donare. & ab holum a sollicitudine cū xp̄o egere. m Illi⁹ aūt. Hic describit puerso alteri⁹ ad xp̄m q̄ veniebat vere. & ipfecte. & io a xp̄o recipitur & ꝓficit. & ꝺ q̄ dicit. Filius aūt de discipulis ei⁹. scilz xp̄i nō q̄ adhuc esset pfecte discipul⁹. & volebat fieri.

n Ait illi dñe ꝑmitte me pri. se. pa. me. &c. Iste aūt nō potebat vt sepeliret tā mortuū. q: ꝺ nō fuisset sibi denegatus & a seqla xp̄i ipediebat ex amore carnali ad parētes. cum quib⁹ volebat vsq̄ ad eoꝝ mortē esse. & tūc xp̄o insequabit adherere. & q: parētes nō erāt in tanta necessitate posūt q̄ nō posset ꝓuenienter eis q̄ alios mīni strari. io dixit.

o Seqre me et dimitte mortuos. id est in insidelitate manentes. p Sepelire mortuos. Ex hoc loco p⁹ q̄ ali

quis ab ingressu religionis nō ꝺz retardari ꝓ̄ parentes affectiõe carnali. vñ .t. ꝺ. iiij. c. Jacob⁹ z tobes legũt secuti fuisse xp̄m relictis rhenb⁹ z pr̄e. ꝓ̄t qđ hyero. in epistola ad rusticũ monachũ dicit. Licet p̄ m⁹ in limine iaceat. Iz mater tua vberq z pect⁹ ondat. p calcaniꝰ pge prēm. p calcatā pge mrēm z ad yexillũ crucis xp̄i evola: sec⁹ aũt esset si parētes essent i tali necessitate positi: q nō posset eis conuenienter sine p̄iuia filij ꝺsuenire: nec nō esset ei licitū ingredi religionē ꝺmissa necessitate parentū q: hoc eēt ꝺ alieno deo facere sacrificiū Ad p̄dictoꝝ maiorē intelligentiā cōsideranꝺū aliter pater tenet. puidē filiis. z aliter filij parētib⁹ q: p̄ cū sit p̄ncipiū filij p se obligat ad puidendū filijs de doctrina z nutrimento. nō aũt econuerso. vñ ꝺz. ij. C'oz xij. Nec debent filij thesaurizare parentib⁹. ꝛ pntes filijs. z iō pntib⁹ nō Iz ingredi religionē omissa cura filioꝝ oīno sed debēt de eis curare vel de cura cōpetēti eis puidere: fili⁹ aũt Iz nō simplr teneatur hñe curā p̄ꝺis⁹ tenet tñ p accidēs .s. si p̄ sit in casu necessitatis: in q̄ aliū nō possit cōueniēter sibi ꝺsuenire. z iō tali casu cessante p̄t z ꝺz etiā ꝺ volūta tē parentū intrare religionē. q Et ascēdēte. Hic ponũtur qđā miracula ad discipulos confirmatoꝝ. z p̄ in creatura corporali. scḋo in spūali. vt oñdat xp̄s ꝺs⁹ tot⁹ creature scḋm ponit ibi. Et cū venisset iesus trans fretū: pmū miraculū fuit in sedatõe ꝺsita tēpestatis ip̄e maris p imperiū ip̄i⁹ xp̄i. vñ dicit sic. q Et ascēdēte eo. scz. xp̄o. r In nauicula: vt iret in locū remotū. ꝓ̄t causas p̄dictas.

s Secuti sunt eū discipuli ei⁹. trāsfretātes. s. cū eo.

t Et ecce mot⁹ magn⁹ ꝛc. hoc ē fcm̄ virtute diuina. vt manifestaret ip⁹ xp̄i discipl'is ei⁹. v Ihe vero dormiebat duplici de causa pma vt virtus hūane nature ei⁹ oñderet scḋa vt discipuli in periculo positi ad ip̄m recurrerēt. iō seqūtur. Et accesserūt z ꝛuscitauerūt eū ꝛc. sequit. x Et dicit eis iesus qđ timidi estis. q. d. nō ꝺbetis timere cū ꝺs⁹ pñs vobiscū quē vidistis tot miracula facere. y Nodice ꝺdei. discipulos aũt suos ꝺicit esse modice fidei. q: si p̄fectā fidē habeēt cognoscerēt eū tantā virtutē hūtē i dormiēdo quātā i vigilādo: q: somn⁹ z vigilia sunt passiones sensitiue q tis fm̄ quā nō cōpetebat xp̄o facere miracula: ꝛ magis virtute diuina. q̄ p somnū in nullo impediebat.

z Tūc surgēs ꝛc. ex q̄ p̄z ei⁹ ꝺ diuinitate: q: miracula faciebat imperando: sicut ꝺs⁹ creature: vñ seqūt. a Porro homines miratꝰ sūt. ex effectu virtutē ꝺuinitatis ei⁹ cognoscētes ac etiā cōfitētes. b Dicētes q̄lis est h. q. d. nō ē hō pur⁹ ꝛ verus ꝺe⁹. c Quia vēti z mare obediūt ei. sic creatura creatoꝛi. ꝺ Et cū venisset. Hic pōit miraculū in creatura spūali i ꝺmonū eiectõe: z ꝺuidit i ꝺuas ptes. q: p ꝺscribit miraculi opatio. z scḋo ip⁹ ꝺuulgatio. ibi. Pastores aũt fugerūt. Describēdo miraculū cuāgelista p̄tāgit locū. ꝺ Et cū venisset iesus trās fretū in regionē ꝛc. i. vltra mare galylee: qđ alibi ꝺ stagnū genezareth a qu adā ciuitate sic noiatū: q̄ vocat genezaryt genezareth

q tuos suos. et ascēdēte eo i
s nauiculā secuti sūt eū ꝓ̄ſci
t puli e⁹. z ecce mot⁹ magn⁹
fact⁹ ē i mari ita vt nauicla
v operet fluctib⁹. ipe vo dor
miebat. z accesserūt ad eum
discipli ei⁹: z suscitauerūt
eū dicētes. ꝺne salua nos
x pim⁹. z dic eis ibs. Quid
y timidi estis modice fidei.
3 Tūc surgēs ipauit ventꝰ et
mari z facta ē trāquillitas
a magna. Porro homines mi
b rati sūt dicētes. Qualē ē hic
c q: mare z vēti obediūt ei.
d e et cū venisset iesus trās fre
tum in regionē gerazenoꝝ
e occurrerunt ei duo hñtes
f ꝺmōia ō monumēta exeūtes
g seui nimis. ita vt nēo posset
transire per viam illam. z

ecce clamauerūt ꝺicentes
b Quid nobis z tibi iesu fili
i dei. Et erāt i huc añ tps tor
q̄re nos. erat aũt non lōge
ab illis grex multorum
porcoꝝ pascēs. Demones
aũt rogabāt eū ꝺicentes.
k Si eijcis nos hinc: mitte
l nos i gregē porcoꝝ. et ait
illis. Ite. At illi exeuntes
abierūt in porcos. z ecce
magno impetu abijt totus
m grex p̄ceps i mare z mo
rtui sūt in aquis. Pastores
aũt fugerūt: z venientes in
ciuitatē: nunciauerūt hec
o ia z de his qui ꝺmonia
n babuerāt. z ecce tota ciui
o tas exijt obuiam iesu: z vi
so eo rogabant: vt transiret a finibus eoꝝm.

z est in alioſlitoze ex opposito galylee. Cū esset igit ibi in regione gerazenoꝝ. e Occurrerūt ei duo hoies habētes demonia. Mar. v. ꝺ. q erat vn⁹. z Lu. viij. Dicendus q nō est ꝺdictio q: fm̄ veritatē erāt duo ꝺmoniaci. ꝛ vn⁹ erat famosior. z senior altero. q: in eo erat legio ꝺmoniꝰ vt ibidē ꝺz. z iō ꝺ illo facit mentionē marc⁹ z lucas: nec tñ negant ꝺm fuerit alt⁹ cū eo: q: vnitas includit in binario. Matheꝰ aũt ꝺs facit mentionē ꝺ vtroq sequit. f De monumentis exeuntes In talibus ei locis habitāt ꝺmoniaci qñ vt p. ꝺ ꝺmōes ingerant terroꝛē hominib⁹ ꝺ aiab⁹ defunctoꝝm.

g Seui nimis ꝛc. nō quia ꝺmoniaci possint nisi ꝑmittat eis ꝺe⁹ seqūt.

h Quid nob ꝛc. Hoc magis ꝺcunt ex cōiuctura ꝺ certitudinē: quia ille ꝺmon q̄ tentauit eū i ꝺserto erat acutionis ingenij: z tamē nō potuit scire p certitudinē vtrū iesus esset ille q̄ erat p̄missus ad saluñ mūꝫ z ꝺfectōs ꝺyaboli: z multo minꝰ isti poterāt hoc scire p certitudinē. i Venisti añ tps torquere nos. Ad cui⁹ euidentiā p̄sideranꝺū q: vsq ad iudiciū est tps meritī z demeriti hoim. z iō sic ad illud tps sancti angeli habitant in nr̄is nos ad nr̄am ꝺfensionē: ita mali ad nr̄a tentatoꝛs z ipugnatoꝛs. Iz aũt secū ponēt ignē suū: tñ repũtāt se toꝛqri z affligi qñ ejciunt ab hoib⁹ ne eis noceāt ꝓ̄t oditū qꝺ erga nos hñt. z q: si nō p̄t hoib⁹ nocere in p̄sona. tñ appetūt eis nocere in sbstantia. iō rogabāt iesum ꝺcētes. Si ejcis nos mitte nos in porcos. k Et ait illis. ite ꝺcēdēs eis pentionē ip̄oꝛ. vtz p seqūtē effectum.

l At illi exeūtes ab. in porcos. Sz xp̄s ꝺ q̄re p̄misit eos intrare i porcos. z ꝑcipitare eos. Dicendū q: forte hoies illius terre peccauerūt. z iō ꝺmeruerāt illud ꝺnū sibi fieri. vel aliter ꝺcēdū q: xp̄s aliq̄ facit ad significandū quoddam aliud. sic Matth. xvj. z Mar. xj. maledixit ficui nō habēti fructū. ꝛ folia tñ. z tñ nulla rō fuit ex pte arboris. vt ibidē ꝺz. Nō erat tps ficoꝛ. z iō rō maledictōnis fuit ad significandū maledictōs iudeoꝛ quoꝛ fructū boni operis q̄rebat xp̄s. z tñ nō inuenit in eis nisi folia tñ. i. apparentā bonorū operꝫ. sic xp̄s p̄misit ꝺmones intrare porcos ad significandū q ꝺmones habitāt in imundis hoib⁹. sic porcus est animal imundū. m Pastores aũt fugerūt. Hic p̄t miraculi ꝺuulgatio. q: pastores fugientes venerūt in ciuitatē z nūciauerūt hec oia. seqūt. n Et ecce tota ciuitas exijt ꝛc. ad faciendā sibi reuerentiā. o Et viso eo ꝛc. Reputabant eū se indignos tāto doctoꝛe: sic fugi⁹ est ꝺm de centurione q: reputabat se indignū tāto hospite. Hic p̄t q: xp̄s ꝺmittebat eis illos curatos a ꝺmoib⁹ ad eoꝛ instructionem. vñ Marci. vꝺ. q: xp̄s noluit q̄ ille q̄ habebat legionem seq̄retur ip̄m. ꝛ magis p̄dicaret miraculum factum z idem intelligendū est de alio qui erat cum eo. vel aliter potest intelligi q̄ isti gerazeni ex peccatis suis timebant offendere xp̄i p̄sentiam. z per consequens incurrere maioꝛem penam p̄cedenti. et ideo rogabant eum discedere.

Caplm .ix.

Et ascendens iesus. In ca. p̄cedēti posita sunt quedam miracula ad firmatōs euāgelice legis. Ꝫ cō sequēter declarat ꝑsus ipi⁹ legislatoris. Et diuiditur in tres ptes. q̄ ꝑ pōitur ād Ꝫ miraculi ꝓpertatio. scdo credentiū vocatio. ibi. Et cū trāsiret inde: tercio cor confirmatio. ibi. Hec illo loq̄nte ꝑma i duas. q̄ ꝑ in oratōne miraculi ad declarationē sue deitatis fidē credentium approbat. Et scdo infidelitas negantiū reprobat: ibi. Et ecce q̄dā de scribis. Circa ꝑmū euāgelista notat locū vbi factum est hoc miraculū. dicens. Et ascēdēs in nauiculā. vt. s. ꝑ nauigiū de terra gerasenoꝝ rediret in galyleā. vñ illuc merat. vtz in ca. p̄cedenti. Et veniens in ciuitatē suā. s. in caphar naū. q̄ ibi factus est hoc miraculum vt Mar. dicit expresse. ij. c. Dicit aūt capharnaū ciuitas dñi nō q̄ ibi fuerit natus vel p̄cept⁹. Ꝫ q̄ erat ꝓncipalis ciuitas galylee. ꝓt q̄s ceteris ibi manebat ad custodiā tot⁹ terre. vt dictū est capi. p̄cedēti. Nazareth aūt vbi xp̄s fuit nutrit⁹ z p̄cept⁹ erat quodā opidū vel vic⁹ respectu illi⁹ z iō ꝺr ciuitas ipi⁹ xp̄i. sicut parisius ꝺr ciuitas alicui⁹ nati in aliq̄ oppido tur parisi⁹. vel fm alios ꝺr ciuitas dñi. q̄ in ꝓncipio sue ꝓdicatōis multa miracula ibi fecit.

c Et ecce offerebāt ei pali. Mod⁹ aūt offerēdi Ꝫ tacetur. Ꝫ exꝑmit Mar. ij. Quia nō potētes intrare ad xp̄m ꝓptās ꝓpt turbā circūstantē de tecto dom⁹ ꝺimiserūt eū in lecto aī iesum. z hoc fuit magnū signū fidei ipo⁹. ꝓt q̄ sequt.

d Videns aūt iesus fidē illo⁹. s. palitici z offerentiuꝫ. q̄ꝺ ꝑ ex Ꝫ q̄ sequit.

e Dixit paralytico ꝑside cū. licet cū sanitas corpalis vel aliq̄d bmōi detur alicui ꝓpt aliena fidē remissio tñ peccatoꝝ nō dat alicui sine ꝓꝑia fide. iō nō vidēt dñs ꝺicere q̄ ꝺicit q̄ ly illo⁹ refert tñ ad offerētes. ita q̄ ꝓpt fidē offerentiū tñ sit sanatus. Dixit aūt iesus. Ꝫ. e. ti. pec. Ad modū boni medici q̄ ꝑ remouet causaꝫ morbi. z tunc postea ītēdit curatōi. Infirmitas aūt hec fuerat in ſlictu palytico ꝓpt pecm. z iō xp̄s ꝑ remouet cām dicens. Remittūt cū. Et ex Ꝫ insinuat eū a palysi curandū. sic ſtatim patuit ꝑ effectū. Ad maioꝛē ꝓdictoꝝ intelligentiā sciendū q̄ infirmitas corpalis ifligit alicui a deo multis de causis. vno mō ꝓpt pcti punitōꝝ. Ꝫ nō ꝓpt purgatiōē. et talis infirmitas ē q̄dā pambulū pene gehēne. sic inflicta ē herodi Act. xij. vbi ꝺr q̄ pcussit eū angel⁹ ꝺñi: eo q̄ nō ꝺediſſet honorē deo z ꝑsumptus a vmib⁹ expirauit. Eodem mō fuit de pharaone q̄ flagella indurat⁹ est. secundo mō infligit ad pcti cōmissi purgatōꝝ. sicut nabuchodonosoꝛ amēcia septē āno⁹. vt hr Dan. iiij. Et sili marie magdalene vexatio demoniū. tercio mō nō ꝓpt pcti cōmissum. Ꝫ ad gloriā dei manifestandū. sic ꝺ ceco nato dicitur Jobis. ix. Neq; ille peccauit. neq; parentes ei⁹. s. vt cec⁹ nasceret. Ꝫ vt manifestent opa dei in illo: ḡrto ꝓpt būiliatōꝝ alicui⁹ ne in supbiā elevet sic paul⁹ apls dicit de seipso. ij. Cor. xij. Ne magnitudo reuelatōis extollat me. dat⁹ est mihi stimul⁹ carnis mee angel⁹ sathane q̄ me colaphizet ꝺuto insligit ꝓpt alicui⁹ ꝓbatōꝝ z patie declaratōꝝ. sic ꝓz de Job. ij. vñ versus. Job ꝓbat inclinat paulū sese manifestat. In ceco purgat maria ꝑmit herodē. Et ꝑ sntia ex dictis.

f Et ecce quidā de scribis. s. de legisꝑitis.

g Dixer intra se. cogitādo q̄ verbū intrinsecū est ꝓceptus mētis

h Hic blasphemat. Blasphemare ē creature attribuere illud quod est ꝓꝑium dei. dimittere aūt pcm soli deo cōuenit: per hoc ergo q̄ xp̄s blasphemia imponebant i hoc q̄ pcta dimittebat patet q̄ negabāt ipm esse deum. dicentes eum esse purum hominem. Ꝫ xp̄s cōsequenter eos conuincit redarguit ostendens se esse deū ꝰpluciter. ꝑ q̄ respondit eoꝝ cogitatōi bus. quas cognoscere ꝑ certitudinem soli deo ꝓprium est. ꝓpter quod dicit. et cum vidisset ihesus cogitationes eoꝝ dixit. i Vt quid cogitatis mala tē. imponendo sc̄z falso mihi blasphemiā scdo Ꝫ idez ostēdit sanādū palitici ꝑ ipius tāq̄ ꝑꝑa ꝺr q̄ ē

i Et surge z ambula. Et autez sciatis quoniam filius hominis habet potestatez in terra dimittēdi pcta: tunc ait palitico: Surge z tolle lectū tuū z vade i domū tuā. z surrexit z abijt in domū suā: Videtes aūt turbe timuerūt: z glorificaue rūt deū q̄ dedit ptātē talez hoib⁹. z cū trāsiret ih ibs vidit hoiem sedentem in thelonio matheū nōie. Et ait illi. Seḡre me. Et surgēs secut⁹ est eum. Et fcm ē discūbente eo i domo ecce publicāi z pct̄ores veni

k Mala i cordib⁹ vr̄is. quid ē facilꝰ dicere dimittunt tibi peccata tua: an dicere surge z ambula.

l Ut sciat. q. fi. ho. ha. po. in ter. dimit. pec. vt de⁹: nō vt hō pur⁹.

m Tūc ait palytico surge tē. Sic em per ſram hñtem sigilla declarat volūtas ipi⁹ scribētis sic ꝑ signum quod est virtutis diuine manifestatiuū ostēdit diuā veritas diuine vnti s. Illi aūt sancti q̄ fecerūt miracula faciebant hec implorando diuinā vtutē. nō impādo z si aliquando in talibus impabāt Ꝫ nō erat in vtute ꝓpria. Ꝫ exꝑmēdo vtutē xp̄i tāq̄ ministri nō dñi. sic aliq̄n impabant demonib⁹ vt recederēt ab obsessis. ꝺr dib⁹ i nomine xp̄i z auctoritate eius.

n Videtes autem turbe Ꝫ ꝑtr pōit h⁹ miraculi effect⁹: q: turbe Ꝫ videtes timuerūt iponere sibi blasphemiā.

o Et glorificauerūt deū tē. i. ipſ qui ē vt⁹ ꝺi ꝑfis.

p Hōib⁹. ad eoꝝ. s. saluti. q. Et cū trāsiret inde. hic ponit credentiū vocatio. z ꝑ circa eorum vocationem describitur conꝺescensio ad peccatores. secundo ponitur eius reprehensio Ꝫ murmurantes. ibi. Et videntes pharisei. Circa ꝑmū aduertendū q̄ vocatio Matthei z istud conuiuiū fuit ante curationem paralytici de quo dictum est. Ꝫ hic ponitur ꝑ recapitulationē. vel fm alios vocatio eius fuit ante. z ꝓuiuium eius ꝺ q̄ hic scribitur fuit post. z vt ꝓuenientius describatur ꝓuiuiū. ei⁹ vocatio repetitur. Dicit q̄ euangelista.

q Et cū transiret inde iesus vi. ho. se. in te. in quo solebant campsores sedere. q̄ ꝺ negocium vix aut nunq̄ exerceri sine peccato pōt. vt dicit Greg.

r Et ait illi sequere me. Matheum aūt talibus occupatū vocauit. vt de gratia dei nullus ꝺesperet q̄tum cūq; fuerit in vitibus occupatus.

l Et surgens secut⁹ est eum sine aliqua dilatōne. quia sicut poterat mouere aures exteri⁹ ꝺbo. ita etiā interi⁹ mētē ilpirādo sicut em passioni ꝓpinqu⁹ illos q̄ ad capiēdū ipm venerāt. solo ꝺbo ꝓstrauit dicens. Ego sum vt hr Jobis. xviij. ita solo verbo poterat quoscūq; ad se trahere. z in hoc apparebat virtus diuinitatis in eo.

m Et factū ē eo dis. in domo scz matthi.

n Ecce publi. tē. fuerāt ei socij matthi. z iō recedēs ab eis evolēs secū xp̄s fecē eis ꝓuiuiū. sic ꝺ heliseo legit iij. reg. xix. q̄r ab helya. vt cū seḡret. mactauit par boū z dedit ꝺcijs suis comedē. z sic secut⁹ ē helyā mgrm suū et hoc modo faciunt qui recedētes a socijs. faciunt ꝓꝑ ei⁹ catum sujꝰ: vel fm alios burdonem.

o Et vidētes. hic ponit reprehensio ꝫ iniuste murmurātes de ꝓdictis. ⁊ ꝓio ꝫ pharisēos. scdo ꝫ iobis discipl'os. ibi. Tūc accesserūt. C Circa ꝓmū sciendū q̄ pharisei i ꝑplo indeo⁹ reputabāt religiosi. vñ etiā i diuo ab aliis q̄dāmō distinct erāt. vt videbit iferi⁹. videtes igit xp̄m cuꝫ publicanis ⁊ peccatoꝝ⁹ māducare indigne ferebāt ⁊ murmurabāt dicētes discipulis ei⁹. p Quare cū publicanis ⁊c. q̄si di. vos estis sancti q̄ talē mg̃rm seqmi. q Ait ihesus ⁊c. Respōdit eis ꝓio p rōꝫ q: sensibili⁹ videm⁹ q̄ medic⁹ familiarius se exhibe ad infirmos q̄ eo indiget q̄ ad sanū. C Ū q̄ xp̄s sit ver⁹ medic⁹ aiaꝝ. vt ꝛ in ps. Misit verbū suū ⁊ sanauit eos. ō familiariter se debuit hic ad ꝓctores q̄ sunt infirmi infirmitate spūali. scdo rāder q̄ auctoritatez q̄ hī Ihesus. vj.

r Eūtes discite. q. d. ite ⁊ diligēter ꝛsiderate illud q̄ scribit Osee. vj.

entes discubebāt cum iesu
o ⁊ discipulis ei⁹. et videtes
pharisei dicebāt discipl'is
p ei⁹. Quare cū publicanis ⁊
pctoꝝ⁹ māducat mg̃r vr̄.
q At iesus audiēs ait. Non
ē op⁹ valēt⁹ medic⁹ sed
male hūtibus. Eūtes aūt
s discite q̄d est: miam volo
t ⁊ nō sacrificiuꝫ. Nō ei ve
v ni vocare iustos. ꝫ pctores
x Tūc accesserūt ad eū disci
y puli iobis dicentes. Quare nos ⁊ pharisei ieiunam⁹
freq̃nter. discipuli aūt tui
a nō ieiunāt. Et ait illis ihs
b nūq̄d p̄t filij sp̄si lugere
q̄diu cum illis est sp̄sus
c Veniēt āt dies cū auferet
d ab eis sp̄sus. ⁊ tūc ieiuna

ꝓpter quod subdit. b Tollit enim pcinnitatem id est, vnionnitatem seu pulcritudinem a vestimento.
i Et peior scissura fit. quia ꝓpter deformitatem non cōiungitur solide cum veteri panno. ⁊ sic de facili causatur ruptura maior in veteri. secundum exemplum ponit ad hoc dicens.

c būt. Neo ām immittit cōmis-
ꝫ surā pānī rudis in vestimē-
b tum vetus. Tollit enī ple
nitudinem ei⁹ a vestimēto:
k ⁊ peior scissura fit. Neq3
mittūt vinū nouū in vtres
veteres alioq̄n rūpūt vtres
⁊ vinū effūdit: ⁊ vtres pdūt
Sꝫ vinū nonū i vtres no-
uos mittūt. ⁊ ābo ꝑseruāt
l Hec illo loq̄nte ad eos. ec
n ce ꝓceps vnus accessit ⁊
o adorabat eū dicēs. Dñe fi-
lia mea mō defuncta est: ꝫ
veni ipone manū tuaꝫ sup
p eā: ⁊ viuet. Et surgēs ihs
seq̄bat eū. ⁊ discipuli eius
q Et ecce mulier q̄ fluxū san-
guinis patiebatur duode
r cim annis accessit retrho:

k Neq; vinum nouum. quia nunc est in ebullitione. cetera patent. Et hoc vult considere q̄ ea que sunt perfectionis magne nō sūt imponenda hominibus donec spoliati fuerint veteri vita
l Hec illo loquente. etc. Hic ponunt quedam miracula ad discipulorum cōfirmationem ⁊ dividitur i duas partes quia primo narrat ad hec quedam miracula in speciali. secundo multa cōclusiue in generali. ibi. Et circuibat. prima in tres: fm tria miracula que narrat. secunda ibi. Et transeunte. tcia ibi. egressis autem illis. prima i tres. q̄ ꝓicit narrare ꝓmū miraculū. scdo iterpōit quoddā aliud i medio factū. ibi. Et ecce mulier tercio reuertit ad ꝓmū. ibi. Et cū venisset. Primū aūt miraculoꝝ fuit de suscitatōe cuiusdā puelle defunctę. ⁊ b incipit narrare di. l Hec illo loq̄nte ad illos. b ē ad iobis discipulos. reprehendēdo eos. vtz ex pcedētib⁹. m Ecce vn⁹ ꝑn ceps accessit. q̄lis aūt fuit ꝑnceps iste nō exprimit b ꝫ habet Marci. v. ⁊ Luc. viij. vbi dr q̄ erat princeps ſynagoge. iudei em̄ habebāt tm̄ vnū templū vbi poterāt offerre: immolare. scz in terrm̄ ꝫ in aliis ciuitatib⁹ ⁊ villis habebant loca determiata in q̄b⁹ cōuenirebant pp̄lus ad orandū ⁊ audiendū vbū dei. ⁊ tractandū de his q̄ pertinebant ad cōem vtilitatē populi. ⁊ ille q̄ erat cui⁹ auctoritate congregato fiebat dicebatur princeps ſynagoge talis erat iste q̄ accessit ad iesum. Et adorabāt eū. faciendo. s. sibi reuerentiam debitā dicens. o Dñe filia ⁊c. Marc⁹ aūt dicit q̄ erat eā esse: in extremis: Lucas aūt q̄ moriebat ⁊ b ē vez quādo pater recessit ab ea ⁊ venit ad ihm̄ ꝫ antēq̄ iesus veniret ad domū ꝑis ei⁹ filia mortua ē. ꝓpē q̄d nūcij supuenerūt ō domo q̄ dixerūt noli vexare mg̃rm q: defuncta ē filia tua credētes q̄ xp̄s nō posset suscitare eā a mortuis. Iꝫ posset eā sanare mathe⁹ igit ista omittit: vt breui⁹ scribat ⁊ accipit ꝑis ꝑ vbū ab illo tpe q̄ recepit nūciū. q: assecurat⁹ per xp̄m; dicēte sibi. C Oīde: vt dicit Mar. credidit ipam suscitādo ꝑ ipm. p Et surgēs iesus ⁊c. pgēs. s. ad domū ei⁹ xp̄c fidei sue meritū. q *Et ecce mulier. B ꝛponitur miraculū de sanatōe mulieris emorroisse: q̄d fecit xp̄s ivia eūdi ad suscitatōs puelle. q̄d fecit xp̄s duplici de cā. prima fuit vt ostenderet nebis q̄ nō solū i femino: ꝫ in via debem⁹ bonis opib⁹ occupari. scda fuit vt ꝑ miraculū q̄d fecit in via archisynagog⁹ b videt certificare de suscitatōe filie sue i femino dicit igitur ewangelista.

q Ecce mulier que san. flu. pati. duodecim annis. Hoc exprimitur. vt ostendat infirmitatis prolixitatem ⁊ curationis difficultatem.

r Accessit retro. xp̄s enim erat in turba magna: vt dicit Marcus⁹ Lucas: ⁊ ideo non poterat facili habere accessum ad eum.

s Quid ē ⁊c. q. d. si hāc scripturā cōsideretis inuenietis me facere fm ipam. ꝓpter q̄d ꝛcludit. t Nō em̄ vēi vocare iustos. ad ꝓniaꝝ. Iꝫ aliās iustos vocauerit ad augmētū gr̄e. vt petrū andreā ⁊ ꝓsles. v Sꝫ ꝓctores. sup. vocare ad ꝓniam. x Tūc accesserūt. Hic reprehendit iobis discipl'os. ⁊ ꝓio ponit eoꝝ interrogatio maligna. scdo xp̄i rnsio benigna. ibi. Et ait illis iesus. Circa ꝓmū notan dū q̄ discipuli iobis in trib⁹ deficiebāt: ꝓio q: ō sua abstinentia se iactabāt dicētes. y Quare nos ⁊ pharisei ieiu. fre. q: talia sunt fieda i secreto. vt ō dictum ē cap'o. vj. Tu aūt cū ieiunas ⁊c. scdo q: pharisei se ꝑfungebāt dicētes. Nos ⁊ pharisei. q: audierāt iobem mg̃rm suū pharisēos redarguentē ⁊ dicentē ō. ca. lij. Progenies vipe rarū ꝺs dem ꝛstrabit vobis fugā a vēntura ira. tercio q: xp̄m; arguebāt ex defectu abstinētie i discipulis dicētes. z Discipuli aūt tui ⁊c. Defectū em̄ discipulo⁹ retorq̄bāt i magistꝝ. de q̄ tñ audierāt iobem dicentē. Ecce agn⁹ dei q̄ tollit pcā mūi. Iohis. j. a Et ait illis iesus. Hic pōit xp̄i rnsionē i q̄ ostēdit q̄ ieiunū cōpale non cōpetebat suis discipulis. ꝓ illo tpe: q: duplex ē ieiunū. quoddā q̄ ordinat ad carnis refrenatōz ⁊ ad ꝓfectū diliponit. ⁊ istō nō ꝓpetebat discipl'is xp̄i q̄n erat cū eis cōpatr. ⁊ b ē q̄ dic.
b Nunq̄d pot. fi. spō. i. xp̄i q̄ ē sp̄sus ecclesie. Iuge ⁊c. sēp. c Veniēt āt dies cū auferet. ꝛtū ad pnā cōpo rale. s. in passione ⁊ ascēsiōe i celū. d Et tūc ieiunabūt q. d. tūc ꝓpetit eis tale ieiuniū. Illud ē ieiunū q̄ ex plenitudine ⁊ pfectōe ꝓfectoꝝ ꝓcedit. q̄le fuit moysi ieiuniū in mōte q̄nto cñ aia est in ꝓfectōe magis elevata: tāto ē pauciorꝝ alimēto ꝓfecta. vñ ⁊. r. ethy. dicit pbs q: felix ꝓfectiꝰ ē pauciſſimis content⁹. ⁊ tale ieiuniū nō cōpetebat discipl'is. q: adhuc erāt rudes ⁊ imperfecti sed pri us debuerunt per charitatē sp̄ūsancti innouari. q̄d factuꝫ est die penthecostes quando fuerūt per gratiā sp̄ūsancti innouati. ⁊ tunc debuerunt incipe nouū modu⁹ viuendi. ⁊ hoc est quod dicit saluator: p duplex exemplū. primum ponit hic. e Nemo aūt immit. cōmi. i. iuncturā seu supplementū. f Panni rudis. s. nouus: q: in nouitate ē sp'us sioꝝ. g In vestimentū vet⁹. q: hoc causat deformitatez

s Et tetigit fimbriã. xp̃s eñ portabat vestimentũ sñũ ad modũ iudeoꝝ. Ad cui⁹ euidentiã sciendũ q̃ ppls mdayc⁹ de q̃ xp̃s erat nasciturꝰ fim carnẽ debebat pollere q̃dã scitate spẽali p̃ alijs ppls ꝛ ab eis distingui: ꝛ ió data est eis circuncisio vt quoddã signũ distinctiuũ in carne. Silr data ẽ eis lex: vt haberẽt quẽdã spẽalez modũ viuẽdi. Silr ꝑceptũ fuit eis i habitu distingui: vt pz Numeri. xv. Loquere filijs israel vt faciant sibi fimbrias p̃ q̃tuor angulos pallioꝝ ponẽtes in eis vittas hyacynthinas. Vitte eñ hyacinthine que erãt celestis coloris designabant q̃ debebant hñe cõuersationem emninẽtẽ p̃ ceteris fim q̃ paul⁹ dicit ad Philip. iij. Nostra aũt conuersatio in celis est. vñ sequr ibidez Nũer. xv. Vt recordẽt mandatoꝝ dei ꝛ sint facti dño deo suo. talẽ q̃ vestẽ portabat xp̃s: sicut et alia legalia obseruauit vsq; ad passionẽ ꝛ tõ mulier tetigit fimbriã q: illud q̃ est in in angulo pallij q̃ est a pte posteriori facilꝰ pt attingi. t Dicebat eñ intra se. firmiter .s. credẽdo. v Si tetigero vestimentũ. nõ q: vestimẽta habeant aliquã virtutẽ sanandi: ꝫ q: p̃ declarat vt illo rũ q̃z sunt vestimenta. x Et iesus conuersus ꝛ videns eaz approbans ipi⁹ fidẽ. y Dixit p̃side filia tẽ. ꝛ pz lra.

z Et cũ venisset. Hic reuertit ad narrandũ miraculum primo ꝓpositũ de suscitatõe puelle. d. Et cũ veni. iesus in do. p̃in. ꝛ vidisset tibicines. Diuerse melodie excitãt diuersas passiones in hoĩe. aliq̃ eñ excitãt audaciã: sicut pz in bellicis rubis: ꝛ aliq̃ deuotionẽ: vt z in cãticis ecclesiasticis. ꝛ aliq̃ leticiã. sicut pz in diuersis instñs musicis: ꝛ alie excitãt flecti ꝛ lamentatiõs. ꝛ talib⁹ vrebant antiqtus in sepulturis magnaꝝ ꝓsonaꝝ. vt ꝓuocaret multitudo ad fletũ: ꝛ tales dicunt ẽ tibicines: carmẽ. s. lugubre cantantes.

a Et turbã tumultuantẽ. i. lachrymabilẽ ꝛ cinlantẽ. ꝛ illõ vocat tumultũ q: cansat sonũ ꝑsulum. sequit.

b Non ẽ mortua puella. q: ls esset mortua fim viã nature: tñ non erat mortua illi q̃ poterat eã suscitare.

c Sed dormit: qõ dicit: q: poterat eã ita facilꝰ suscitare: sicẽ hõ pt aliũ hominẽ a somno excitare.

d Et deridebãt eũ credẽtes q̃ loq̃rek ex ignorantia: q: sciebãt eã mortuã.

e Et cũ eiecta esset turba. ex q̃ eñ erãt incredduli nõ erãt digni videre miraculũ: q: scriptũ ē. vij. ca. Nolite sanctũ dare canibus

f Intrauit cũ patre ꝛ iohãne ꝛ ꝑe ꝛ mre puelle: vt exẽplũ dr Marci. v. ad ꝫ vt isti essent testes miraculi.

g Et tenuit manũ eiꝰ. p tactũ eñ curabat vt ondẽret q̃ illa hũmitas ẽ instñs diuinitatis miracula facientis: vt dr̃m ẽ ꝫ.

h Et surrexit puella. ad vitã pfecte restituta.

i Et trãseũte: illo. Hic ponit scõm miraculũ pncipale in illuminatõe cecoꝝ.

k Secuti sunt eũ duo ceci tẽ. vocabant aũt eũ filiũ dõ. vulgata eñ fama erat apũ iudeos q̃ xp̃s nasciturꝰ erat de semie dauid fim carnẽ. ꝛ tõ q: credebant firmiter ipm esse xp̃m. ꝓmittam ipi dõ: ió vocãt eũ sic filiũ dõ. seq̃t.

l Creditis q: ẽ possũ facẽ vob. nõ q̃rit ẽ quasi ignorãs eoꝝ fidẽ. q: oia sciebat q̃ cernitur dinẽ: ꝫ vt cõfessio exterior addat fidei interiori. ꝛ sic sũt digniores illumi

s ꝛ tetigit fimbriaz vestimti
r eꝰ dicebat. n. if se. si tetigero tñ vestimtũ eꝰ salua ero
x At ibs ꝓuersus ꝛ videns
y eã dixit. Confide filia. Fides tua te saluã fecẽ. Et salua facta ẽ mulier ex illa hora. ꝛ cũ venisset ibs in domũ ꝑncipis. ꝛ vidisset tibicines
a & turbã tumultuãtẽ
b dicebat. Recedite. non ẽ
c ei mortua puella ꝫ dormit
d Et ꝛideridebãt eũ. ꝛ cũ eiecta
f esset turba intrauit ꝛ tenuit manum eius. et dixit.
g
b Puella surge. Et surrexit puella. ꝛ exijt fama hec in
i vniuersã terrã. Et trãseũte inde iesu: secuti sũt eum duo ceci clamantes ꝛ dicẽ

narrãs: fim qõ scribit ad Hom. x. Cõde eñ credit ad iusticiam ore aũt fit ꝓfessio ad salutẽ. seq̃t.

m Et cõmt. est illis iesus di. vi. ne quis sciat. illi aũt exeũtes diffa. i. publicerunt nũciauerũt. Sed q̃rit quo fecerũt ꝑ hũ eius qõ dixerat eis. q: aut xp̃s voluit fieri illõ qõ dixit eis aut nõ. si noluit sequit q̃ fecerunt ꝫ ꝓceptũ eius. ꝛ sic peccauerũt qõ nõ videt: q: nõ fuissent digni sanatõe: sin aũt voluit sequit q̃ xp̃s mẽdax vel duplex i ꝓbis fuit: qõ ẽ ipossibile. Sciendũ q̃ in xp̃o pbi duplex volutas sicut ꝛ natura vna diuina ꝛ ẽ duplex vna signi et altera ꝓpriaciti: volũtas ꝓpriaciti est q̃ vult aliq̃d simpl⁹ et absolute. sic xp̃s voluit miraculũ publicari: q: ꝫ volũtatẽ ꝓpriaciti nihil fit ꝫ hñ fit ꝫ volũtatem signi. alia fuit i xp̃o volũtas hũana: ꝛ sic xp̃s q̃dãmõ voluit ꝛ q̃dãmõ noluit miraculũ publicari. q: voluit publicari ad di gl̃iã. noluit aũt hñ vt ofidẽt hũanã laudẽ eẽ fugiẽdã. sicẽ et sl aliq̃ q̃ sit ꝓvolũtaria: ꝛ ꝓ involũtaria vt dr. iij. etb. sicẽ ille q̃ ꝓcit merces i mari vult ꝓ vult. ꝓ ijcẽ diuersis ffis pecnĩ⁹ q: ꝫ vult absolute: vult tñ i casu tali posit⁹

n Egrel. ait ill. ꝫ ꝑ hũ põit tcũ miracl̃m ꝓncipale õ demonis electõe. Egressis aũt illis. i. ceciis tã illuminatis

o Obtulerũt ei. hoies. s. illi⁹ terre.

p Noiem mutum demoniũ hñtẽ. Dr aũt demoniũ mutũ nõ formalr ꝫ esse ctiue tm. Sed cui⁹ intellectũ ꝓclerandũ q̃ nã corꝑal⁹ obedit spũali ad motũ localẽ. voces aũt siguificatiue formantur ꝑ motũ ligue ꝛ labioꝝ ꝛ alioꝝ instroꝝ naturaliũ: ꝛ ideo q: demon. ꝓ volũtate sua. pt ista localiter mouere. pt ꝑ linguã hois diuersa ẽba foiare: ꝛ sic arrepticij aliq̃s loquũt ideoma eis ignotũ: sicut pur⁹ layc⁹ latinũ. ꝛ ẽ est manifestũ signũ q̃ sic loquẽs sit demoniac⁹: q: talis locutio non pt ꝓcedere nisi ab aliq̃ itellectu. ꝛ ió cũ nõ ꝓcedat ab itellectu hois tale ydeoma ignãtis seq̃t q̃ ꝓcedat ab itellectu angeli vel demõis linguã sic mouẽtis: ꝛ sicut demon põt mouẽ liguã ad loq̃ndũ ideoma icognitũ. ita pt ipedire linguã ne moueat ad loq̃ndũ ideoma cognitũ: ꝛ sic reddit hominẽ mutũ. talis aũt erat iste oblat⁹ xp̃o. q̃ē q̃ seq̃t.

q Et electo õmõio tẽ. q: amoto ipedimto hũit officiũ loq̃ndi sicꝰ.

r Et mirate sl ẽbe. q: admiratõ ꝓsurgit ex i specẽe rei ifolite q̃ fuit i. ꝓsito. seq̃t.

s Nũqꝫ apparuit sic i isrl. ls ei i vel. re. aliq̃ legãt arrepti a õmõio⁹. si tñ legit aliq̃s curat⁹: q̃ cũ obsessiõe õmõis fact⁹ fuisset mut⁹.

t Pharisei di. i pn. õmo. tẽ. odiũ ei ꝛ inuidia faciũt iterptari fcã i õteriorẽ ptẽ ꝛ puerti iudicia. pharisei aũt odiebant xp̃m. q: acrik arguebat eoꝝ vicia. vtz p euãgelij õcursũ. ꝛ ió miracla a xp̃o fcã ꝑtute diuia dicebant cẽ fcã arte magica. ꝛ eodẽ mõ electõꝝ õmonũ fcãz p xp̃m dicebãt fieri ꝑtute cõdã supiozis õmõis: cui iferiores obediebãt ad nutũ õ corꝑib⁹ exeũdo: sicẽ i ãgel⁹ sẽ ordies: ꝛ alij sl alijs supiozel sic i õmõib⁹ cũ i eis fmãserit nãlta itẽ fm dyoñ. dicebãt ei pharisei q̃ xp̃s hẽbat aliquẽ õmonẽ supiozẽ: quẽ vocabãt beelzebub sibi familiarẽ ꝛ ꝑuarũ: ꝛ sic õmões iferiores õ corꝑib⁹ obsessis ejiciebat p illũ: ꝫ illõ iuferi⁹ rõnabilr reprobat a xp̃o. vt videbitur. xij. ca.

v Et circuibat. Nic ponuntur miracula ut generaliq; quia euangeliste nō poterāt oia facta xpi scribere in ꝑticulari: vt dr Johis vlti. Multa qdē t alia signa fecit ihs i ꝓspectu discipulorū q nō sunt scripta i libro b. q si scribant p singula nō arbitror totū mūm cape eos q scribēdi sunt libros. ꝓter b em in ecclia dr i martyrilogio t aliorū plurimorum sctōrū tc. hac. s. d cā. q; karol⁹ magn⁹ fecit inḡri diligēt obitus t actus martyrū t aliorū sctōrū t inuentū est q dieb⁹ singulis occurrebat plus q trecēta festa. ꝓt b statuit ē q; in fine martyrologij addere b dicta clausula vt in generali saltē memoria sctōrū fieret in ecclesia in die trāsitus eorū. ita silr euāgeliste q nō porant oia miracula xpi i ꝑticulari scribere. Nō freḡnter multa ꝓclusunt in qdā generalitate. sic dr hic. v Et circuibat ihesus oēs ciuitates t castella docens in synagogis eorum. t ꝓdicās euangeliū regni. t curans omnē langorē t oēm infirmitatem. Capi. x.

a b v Videns aūt turbas misit eis q dēmones. Et circuibat ihesus omnes ciuitates t castella docens in synagogis eorum. t ꝓdicās euangeliū regni. t curans omnē langorē t oēm infirmitatem. Capi. x.

c d e f g Videns aūt turbas misit eis q dēmones. Et circuibat ihesus omnes ciuitates t castella docens in synagogis eorum. t ꝓdicās euangeliū regni. t curans omnē langorē t oēm infirmitatem. Capi. x.

derandū. q fm qđ ōr. In. r. Nō solū dns misit duodecim apl̄os ad p̄dicādū. ℔ etiā. lxxij. discipl̄os: verūtn q: duodecim apl̄i fuerūt pncipales eⁱ⁹ discipl̄i. r maior: ptās est eis collata a xpo. ió ō ipis facit hic solū mentionē mathe⁹. d. ℔ Cōuocatis. xij. discipl̄is suis. i. apl̄is q̄ pncipal̄r erant sui discipuli. vt visū est. b Dedit eis p̄tātem spūum imū dor. tc. cū em doctri na nō sit efficax nisi fuerit, pbata. ex quo misit eos ad docendum. debuit eis dare grām miraculor: q: aliter nō pōt, pba ri vitas hui⁹ doctrie cū excedat facultatē intellect⁹ hūani. ꝓpt qđ ōr Marci vlt⁰. Ipi vero pfecti p̄dicauerūt vbiq; dño co operante. r sermonez confirmāte sequentibus signis. Si aūt q̄rat q̄re p̄dicatores moderni talia signa nō faciunt. Rāder Greg. q: cū fides catholica sit sufficiēter, pbata p miracula xpi r ap̄lor. ñ optet vlteri⁹ hāc, pba tōz reiterare. sicut etiā arbusta p̄ cū plātauit freqnter irrigā tur: cū aūt in terra radicē fixerint talia sūt abstrahunt, verumtn ad consolatōz fideliū ipostetis tpib⁹ multa fecit miracula vtz de tpe martiz r confessor. i Duodeci ār. Hic noia apl̄or exprimūt duplici de cā. Vna ad excludendū pseudo apl̄os. q: tpe xpi inceperūt r apl̄os veros p̄secuti sūt: vtz in actib⁹ apl̄or r in doctrina apl̄or. Alia cā é cur iste numer⁹ duodenari⁹ apl̄or signāter hic exprimit: q: i sacra scriptura multipl̄r designat. figurat⁹ é em p duodecim filios iacob. p duodeci pncipes tribuū israel: p duodeci fontes in helim: p duodecim lapides sblatos ō iordane. per duodeci bones sustētātes mare eneū: p duodecis, ꝓbetas i vno volumie artatos: p duodecim stellas in corona spōse. p duodecim fundamenta ciuitatis: p duodecim portas eiusdē: r vt reddam⁹ singula singulis: isti sunt duodecim pīarche: q: pncipales pīes in nouo testamento duodecim pncipes q̄stituti sūt sup terrā oēm. vt ōr in ps. duodeci sōtes ex qb⁹ manauit aq̄ salutaris sapie ad irrigādū hortū militātis ecclie. duodeci lapides vini p̄tiōsi cemēto charitatis ipi xpo tāq̄ pmario lapidi. duodeci bones sustentātes mare eneū. i. doctrinā sacrā in qb⁹ lauant aie fideliuz duodeci, ꝓbete annūciātes mōi terminū r iudicis aduētū: duodecim stelle illustrātes totū mōm: duodeci fundamēta ipi⁹ spūalis hierl̄m: duodeci portē eiusdē. q: p ipos hēm⁹ aditū ad patriā eternā. dicit ḡ. i Duodecim tc. Prim⁹ symō nō, ꝓpter pīmitatē tpis. ℔ dignitatis q: tanḡ pncipali apl̄o xpo dimisit sibi ecclīam regēdā. vz Johānis vlt. Andreas ät frater eⁱ⁹ fuit pm⁹ xpi discipul⁹ ordie tpis: vtz Jobis. j. q: vt ibi ōr vn⁹ ex duob⁹ q̄ secuti sūt ihm erat andreas frater symōis petri r tāḡ pncipalio: de illis duob⁹ vt ibidē noiat: nomē ät alteri⁹ tacet r posttea ibidez ℔dit: de vocatōe petri. r vocat⁹ symon: q: ℬ erat nomē eⁱ⁹ k Qui ōr petr⁹: q: ℬ nomē petr⁹ fuerat sibi ipositū post cōuersionē: sicut etiā q̄n aduⁿ⁹ baptisat mutat nomē eⁱ⁹ l Et andreas frater eⁱ⁹ philip. r bartho. iaco. zebedei. scz filⁱ⁹ r ōr iacob⁹ maior: respectu alteri⁹ iacobi triplici rōne .j. rōe vocatōis: q: ꝑor vocat⁹ a xpo: scdo rōe familiaritatis. q: xps ipm ad secreta sua admittebat. vtz in trāsfiguratōe: Math. xvij. r in suscitatōe puelle: Marc. v. tercio rōe passionis. q: pm⁹ inter apl̄os cē a ꝑoci gloriā trāslatus per martyriū vt hī. Act. xij. m Et Jobes frat eⁱ⁹ tho. r mathe⁹ publica. r iaco. alphei. ſ. filⁱ⁹: r iste iaco. r iacob⁹ minor respectu alteri⁹ r hoc est eisdē rōnib⁹ q̄b⁹ alter ōr maior. n Et thadeⁱ⁹ iste Actu. j. vocat iudas iacobi: q: frat fuit iacobi minoris. o Symō chananeⁱ⁹: ōr aūt iste chananeus nō q: esset de genere chanaan. ℔ sic noiatus a chanā: q̄ est q̄da villa galylee vbi fuerūt ille nupte: de q̄b⁹ hī Jobis. ij. p Et iudas scariothis: ōr scariothis nō q: de genere ysachar. vt dicūt alīq. ℔ a loco vñ nat⁹ fuit scarioth qui est quidā vicus in iudea. q Qui r tradidit eū. istō addit ad differentiā inde fratris iacobi r ad ostendū ꝓbetiam dauid ꝓphetans q̄ dicit q xps cēt traditur⁹ a discipl̄o: fm q ōr in ps. Etenim hō pacis mee tc. et ad excusationē bonor: q̄ in congregatōe eor: aliqs malꝰ repit. r Hos duodecim misit ihs ꝑcipiens eis r dicēs s In viā gētium ne abieritis. t r i ciuitates samaritanor: v ne intraueritis. ℔ potiꝰ ite ad oues q̄ pierūt domꝰ isrl̄. x Eūtes autem p̄dicate dicētes quia appropinquabit

b scipul⁹ suis, dedit ill⁹ ptātez spūum imūdor: vt eijcerēt eos r curarent omnem lāguorē r oēm infirmitatem. Duodecim, ät discipulor: noia, sūt hec. Prim⁹ symō

k q̄ dicitur petr⁹: r andreas frater eius. philippus et bartholomeus. iacob⁹ ze

m bedei r iobes frater eius. thomas r mathe⁹ publica

n n⁹ r iacobus alphei r thade⁹ symō chananeus r iu-

q das scariotis: q̄ r tradidit

r eum. Hos duodecim misit ihesus ꝑcipiens eis r dicēs

s In viā gētium ne abieritis

t r i ciuitates samaritanor:

v ne intraueritis. ℔ potiꝰ ite ad oues q̄ pierūt domꝰ isrl̄.

x Eūtes autem p̄dicate dicētes quia appropinquabit

n n⁹ r iacobus alphei r thade⁹ symō chananeus r iu-

q das scariotis: q̄ r tradidit

r eum. Hos duodecim misit ihesus ꝑcipiens eis r dicēs

s In viā gētium ne abieritis

t r i ciuitates samaritanor:

v ne intraueritis. ℔ potiꝰ ite ad oues q̄ pierūt domꝰ isrl̄.

x Eūtes autem p̄dicate dicētes quia appropinquabit

p̄dicandū gentilib⁹ ex terrā ꝓmissionis. t Et in ciuitates samarita. ls isti essent in terra ꝓmissionis ñ erāt ptim gētiles r ptim iudei. vt hī. iij. Heg. xvij. Ducti em decez tribub⁹ in captiuitatē p regē assyrior: missi sunt ab eo gētiles ad habitandū in samaria r in alijs ciuitatib⁹ ꝓphis. ℔ dns misit leones q̄ interficiēt eos r ió stup⁹ ō hiro cōsilio rex assyrior: misit vnū de captiuis sacerdotib⁹ ad eos. vt doceret eos colere dñm. vñ ipi receperūt libros moysi tm: r mbilomin⁹ cū bs ydola colebāt. Hō aūt q̄re apl̄i fuerunt ꝓhibiti p̄dicare ꝓdictis gentilib⁹ fuit. q: nō erat magnum tps vsq; ad xpi passionē. r conueniens erat vt eius aduentus primo denunciaretur iudeis. quibus ꝓncipaliter erat missus. ideo illud tempus q̄ō erat vsq; ad passionē xpi surgz erat necessariū ad mātestādū iudeis q̄ apostolos xpi aduentū. r ℬ est q̄ō ſdict. v Bs potiꝰ ite tc. r ps q̄ xpi passionē aliqbus iudeis q̄uersis ad fidē r alijs ꝓ maiori pte in infidelitate remanentib⁹. apl̄i inerunt ad predicandum gentilibus: r hic erat modus a deo institutus. vt habemr Actu. xiij. q̄ paul⁹ r barnabas dixerūt iudeis. Vobis oportebat primū loq verbum dei. ℔ quoniam repellitis illud r indignos vos iudicatis eterne vite. ecce conuertimur ad gentes: sic em nobis ꝑcepit dns. Secūdo traditur forma doctrine xpi ad docendi actū. cū dicitur. x Euntes aūt p̄di. q: appropinquabit. re. ce. i. xps qui est dator regni celoꝝ. Sciendū em q̄ regnū celoꝝ q̄nq; modis accipitur in hoc euāgelio. ꝓio. p ecclesia militāte. ſ. v. Qui soluerit vnū de mādatis istis minimis. r docuerit sic homines minim⁹ vocabit⁹ in regno celoꝝ. Vt greg. expōit q̄ regnū celoꝝ ibi ōr ecclia p̄sns tpis. scdo pro ecclesia triumphante eodem capi. Beati pauperes spū q̄m ipoꝝ ē regnus celoꝝ. Tercio ꝓ lege moysi. j. xxj. c. auferet a vob regnuz dei r dabitur genti facienti fructū eius. quia verus intellectus veteris testamenti est ablatus a iudeis suis peccatis exigentibus r datus est xpianis: quarto ꝓ euangelio xpi. j. xij. Omnis scriba doctus in regno celoꝝ similis est patri familias q̄ ꝓfert de thesauro suo noua r vetera. q: docto res catholici testionia ꝓferunt de nouo testamento r per ps de veteri q̄ō icubit in ipo sicut rota in medio rote. vt hī in figura Ezech. j. q̄nto accipitur ꝓ ipo xpo. j. xij. si i digito dei ejcio demonia. ꝓfecto peruenit in vos regnum dei. i. xps dator illius regni p electionē em demonū virtute dei ꝓbauit se esse xpm. r hoc modo accipit hic regnuz celoꝝ. i. xps. ista erat ꝑdicatio apl̄or ꝓ illo tpe. q: denūciabant iudeis xpm venisse. r q: doctrina nō est efficax nisi assit ꝓbatio. sequit modus conueniens ad ꝓbandū vitatē hui⁹ doctrine. i. opa scta diuia vtute. cū dic. Infirmos cura. tc y Gratis accepistis. Hic informātur apostoli q̄tum ad veritatem vite. et diuiditur in quatuor partes

q primo oñdit q nō debēt monerī ad p̄dicandū cupidi te. scdo q nec terreri aduersitate. ibi. Ecce ego mitto vos tercio nec retrahi carnalitate. ibi. Nolite arbitrari. Quarto q nec amore p̄sentis vite. ibi. Et q nō accipit crucē. p̄ma in duas. q. p̄ retrahit eos a cupiditate. scdo q. in vita mortali ꝯsiderāda. ibi. Nolite possidere. Circa p̄mū oñdit q nō debēt monerī ad p̄dicandū cupiditate. ꝯsiderāda. ibi. Nolite possidere. Circa p̄mū oñdit q nō debēt monerī ad p̄dicandū cupiditate. scdo q. in vita mortali

nitat. hoies anhelitū in rancat: ita ſſti apſos xpi nitebant interficere. ꝛ vocē ꝓdicatōis i eis ipedire. vtꝫ ex doctria apoſtolox ꝛ in actib⁹ eox. ꝛ iō ꝑter oñdit ḡliter in hac tribulatione ſe debēt hre. ō. 5 Eſtote ꝓudētes ſicut ſerpētes. qm aliq̄ ꝓudēter declināda eſt malicia ꝓſecutox ſic pau

lus vidēs maliciam iudeox volentiū eū interficere fine cauſa. appellavit ad ceſare. Actuum .xxv.

a Et ſimplices ſic colūbe. q: occurren te neceſſitate dz ꝓdicator euāgelij ſi neceſſe ſit ſe offerre ſine amaritudio felle ex qb⁹ ptz q⁹ aſtutia vulpina vitupabilis eſt. ꝛ ſilr ruditas bouina. ß medio mō ō bēt incedere diſcipul xpi. iō ſequitur.

b Cauete autez ab hoīb⁹. q: ſicut dam̄ eſt aliq̄ cauēde ſūt iuſtidie malignox.

c Tradent em̄ vos in cōciliis ꝛc. Hoc em̄ freq̄nter hr̄ i actibus apl̄oꝝ. q⁹ diſcipuli xpi ſunt in conciliis adducti. flagellati. ꝛ incarcerati ꝓpter nomē xpi. d Et ad reges ꝛ ꝓſides. Hic oſtendit magnitudo tribulatōis iminētis xpi diſciplis a ꝓncipib⁹ gentiliū. Iudei em̄ ꝓ illo tpe ſbditi erāt romanis. ꝛ iō habebāt altā iuſtitiā. ꝛ ꝓter hoc nō poterāt aliquē condemnare ad mort̄. ſm q⁹ hr̄ Jobis. xviij. Nobis nō ſufficiebat eis diſcipl'os xpi in cōciliis ducere. ꝛ eos flagellare: ß tradebāt eos iudicib⁹ romano rū. vt ſic poſſent eos ad mortē deducere. b ē qđ dicit.

d Et reges ꝛ ꝓſides ducemini. vt ſ. pdēnemini ad mortē. e In teſtimoniū illis actiue. ſ. vt poſſit ꝫ vos vſerre teſtimoniū. f Et gentib⁹. hoc accipit auctoritative. q: iudices poterēt pdēnare hoies ad mortē gētiles erāt. ꝓpt qđ pylat⁹ dixit ieſu. Jobis. xix. Meſcis q: hēo ptātem crucifigere te ꝛc. dixit ergo gētib⁹. q. d. iudei nō habentes auctoritatē vos interficiendi ducet vos cox iudicib⁹ gentiles bus. vr ꝫ vos vſerāt teſtimoniū ad pdēnatōs mortis. Cōſeqnter oñdit ḡliter ſe debēt hr̄e in hac tribulatōne. o.

g Cū aūt tradērvos nolite ꝛc. Per b nō intēdit excludē viā ꝓuidēdi ſibi de rūſione. ß q⁹ nō debēt ꝑturbari ſi ſi habēāt tps ꝓcogitādi. ꝛ b duplici ō cā. ꝓ q: i tali caſu ſufficit fidē ꝓfiderer ꝓfiteri coz̄ iudicib⁹. q⁹ facē ḃt q̄libet xp̄ian⁹ q̄ncūq⁹ ſimpler. ſcōo q: hoīb⁹ de do ꝓfidēnb⁹ ſpūſſcūs nō deficit i neceſſitate cū ſi poſſint aliter occurrē. ꝛ b ē qđ ſbdit. h Dabit em̄ vob in illa hora ꝛc. ꝛ ptz ex ꝓdictis q: non loquit̄ h de verbo pdicatōis. dz em̄ pdicator ebi diuini ꝓcogitare q̄lit debat ꝙbū diuinū ꝓponē. ſm q⁹ dicitur Proverb: xvj. Hoīs em̄ ē aīm ꝓparare. ꝛ dñi gubernare linguā. aliter tēraret deū ſi negligēt de b cogitare. dū tamē bēat tps opportunū. i Trader aūt frater. Hic oñdit magnitudinē tribulatōis iminētis xpi diſciplis. ex eo q⁹ paſſuri erāt ab amicis ꝛ parētib⁹. qđ ē ḡuiſſimū. ꝓpt qđ dicit i Trader ät frater frēm ꝛc. hoc imanit de multis ſctis. q̄p xpi fide fuāda traditi ſunt ad mortē ab amicis ſuis. ſicut brūs chryſant⁹ tradit⁹ ē ad mortē a pſe ſuo polemio. cetera patēt vſq; ibi. k Cū aūt ſſequent vos. vbi oſtdit q̄lit dñt ſe hr̄e in tali tribulatōe. q: aliq̄ diſcipli xpi debēt fugē. Id cui⁹ euidētiā ſciēdū q⁹ ꝓſecutio aliq̄ ē ꝓſonalis vt q̄ aliq̄s ḡrit ad mortē. nō q: fidelis ꝓncipal'r ß ꝓter odiū ꝓſone detemiate. ꝛ tūc eſt ſp fugiēdū. ſicut paulus q̄ rebat ad mortē in damaſco. vt hr̄ Actu. ix. qđ patet. quia

5 eſtote ergo ꝓudētes ſic ſerpētes ꝛ ſimplices ſic colūbe. Cauete ät ab hoīb⁹

b Tradēt ei vos i ꝯcilijs. ꝛ i ſynagogis ſuis flagellabūt vos ꝛ ad ꝓſides ꝛ ad reges ducemi ꝓpter me. i teſtimoniū illis ꝛ gētib⁹. Cuz at tradēt vos. nolite cogitare q̄o aut q̄d loq̄mi. dabit ei vob i illa hora q̄d loq̄mi. ſi ei vos eſtis q̄ loq̄mi. ß ſps p̄tis vr̄i q̄ loq̄t i vob

i Tradet aūt frater fratrem i mortē ꝛ p̄r filū ꝛ ſurgent filij in parētes ꝛ morte eos afficiēt. ꝛ eritis odio omnibus hoīb⁹ ꝓpter nomen meū. q̄ aūt ꝑſeuerauerit vſq; i finē. b ſalu⁹ erit. Cuz ät ꝑſequēnt vos i ciuitate iſta fugite i aliā. Amen dico vob. ñ ꝯſūmabitis citates iſrael donec veniat filius hoīs

l Nō ē diſcipul⁹ ſup mḡm nec ſeruus ſup dñm ſuū. Sufficit diſcipulo vt ſit ſic mḡr ei⁹. ꝛ ſeruo ſic dñs eius. Si prēm familias beelzebub vocauerūt. q̄ntomag⁹ dōeſticos ei⁹. ne ergo timueritis eos. Nihil em̄ ē optuz qđ nō reuelet. ꝛ occultum ß qđ non ſciat. Quod dico

alij fideles p̄mittebant ibi pacifice habitare. ß q̄rebant ſolū paſſiū interficere. ideo dimiſſus a fratrib⁹ p murum fugit ꝓſecutōnem ꝓſonalē. Iſtiqñ aūt nō ſolū eſt perſecutio ꝓſone ß etiā fidei ꝛ iuſticie. ꝛ tunc ſi hō ꝓcipiat ꝓbabilr q: ex fuga ſua ſeqt̄ deriſio fidei. ꝛ deꝓreſſio iuſtitie fuga eſt malae eſt pcm̄ mortale. ſi aūt nō apparet hoc ꝓbabilr ſed magis contrarium vtpote q: ex fuga talī pōt alibi fieri vtilitas eccleſie ex remiſſione ät nō hēretur miſſi occiſio miſtrox eccleſie a cāb⁹. i. ob ſtiatis ifidelib⁹. ꝛ cō culcatio margaritarū. i. articulox fidei ab ipis tunc eſt fugiendū ꝛ alibi ꝓficiendū. ꝓter qđ ſbditur

l Nē dico vobis nō ꝛſūmabitis ciuitates iſrael. ꝓdicādo. ſ. ibi aduentū vel ſi dē xpi m Donec veniat filius hois. a mortuis. ſ. reſurgendo. q: denūciato ad uentu xpi p apl̄os p

ciuitates iudee. imediate paſſ⁹ ē xp̄s ꝛ a mortuis ſurgēs diſciplis apparuit. vel ſi itelligat ō aduētu xpi ad iudiciū tūc itelligēda ē ꝛſūmatio ꝓdicatōis apl̄oꝝ p totū orbem. ḡtū ad ꝙerſiōis effectū. q⁹ vbiq; diſpſſit filij iſrael fm̄ ꝓ deſtinatōz. vt ōz in epla ad Rom. ix. Is. n. ꝓdicatio apl̄oꝝ diſcurrerit ꝑ totū orbē a tpe ꝑox. fm̄ qđ ōz in ps. In oēz trā exiuit ſon⁹ eox. ñ effect⁹ ꝙerſiōis fidelium ḡtū ad eos q̄ general⁹ ꝓuertēdi ſūt ad fidē bēbit plenarie effectū ſuuz circa finē mūdi. n Nō eſt diſcipul⁹. Oſtēſa magnitudie tribulatōis iminētis. hortat diſcipl'os ad ip̄i⁹ tolleratiaz ꝛ hoc tripliciroē. ꝓ ex̄plo ſui. ſcdo ex ꝓfideratōne diuini iudicij. ibi. Nihil opti. tercio ex meditatōe diuine ꝓuidētie ꝛ cōſilij. ibi. Et nolite tiere. Circa ꝓmū hortat eos ex emplo ſui. q: miſta ꝛ ḡnia a iudeis paſſ⁹ ē ſine cā. ꝛ ꝓpter fidei ꝛ multo fort⁹ dñt b pati ei⁹ diſcipli. ꝛ b eſt qđ dicit. Non eſt diſcipul⁹ ſup magiſtrum. ſequit o Sufficit diſcipulo vt ſit tanq̄ magiſter eius. i. ſi nō plus cōculcetur ꝛ ꝓtenetur ſicut magiſter eius. ꝛ iō cōcludit̄ur. p Si patremfamilias. i. xp̄m qui eſt pater noſter. q Beelzebub vocauerūt. ſicut. n. patet ex ꝓcedēnb⁹. dicebāt xp̄m facere miracula in ꝑte cuiuſdā demonis ſibi familiaris noie beelzebub. ꝛ ſic xp̄m quodāmō vocabāt beelzebub inḡtū opa eius ip̄i beelzebub attribuebant. qđ erat magna blaſphemia ꝫ eum. r Quantomagis domeſticos ei⁹ diffamabunt imponendo apl̄is qui ſunt de domo xpi. q: faciant miracula in virtute demonis. q: em̄ apl̄i facerēt miracula virtute demonis dixerunt iudei ꝛ gētiles. vtz multiplicit ex legēdis eox. s Ne ꝫ timueritis eos. omitēdo fidei veritatē ꝓpter ꝓſecutōis timorē. t Nihil oprum. Hic hortat eos ad idem ex conſideratōe diuini iudicij in quo omnia manifeſtabunt. quia bona ꝛ mala oim̄ oib⁹ erunt manifeſta. Cuius ratio ē. q: tale erit iudiciū qđ videbitur ab oib⁹ iuſtū. q⁹ nō poſſet eſſe niſi merita ꝛ demerita oim̄ viderent ab oib⁹ manifeſte. Cōſideratio hui⁹ manifeſtationis debet dare magnā audaciā in ꝓdicatōe vitatis. ꝛ b eſt quod dicit. t Nihil opti. ſ. in ꝑticulare v Quod nō reuelet̄ur in iudicio. x Et occultū qđ nō ſciat. q: ſe creta cordis ꝙ ſoli deo ſunt nota tūc erūt nobis manifeſta ꝛ b ꝓdicatores mouere ad ꝓdicandum vitatem ſecure ꝓpter quod dicit. y Qđ dico vob in tenebris. id eſt i locis ꝓmatis, licet em̄ xp̄us cōter ꝓdicauerit in cōmunib⁹

locis vt in templo & synagogis: tñ aliqñ docebat discipulos separatim a turbis. vt dñs Mar. xiij. Seorsum aũt discipulis suis differebat dia 3 Dicite in lumine. i. in palã. q. postea apli palã pplo pdicauerũt ea q̃ a xpo seorsum didicerunt: ꝓpter qđ sequit. b Predicate sup tecta. i. publice. in palestina ei tecta domoꝝ erant plana desup & ibi quiẽbãt hoiẽs i diebꝰ festiuis ad ludendũ & consabulandũ. & p̃ dñs designat quẽlibet locuꝫ publicũ vbi cõueniunt homines. vel fm alios tecta ista dicebant q̃dã deãbulatoria fcã circa tẽplũ sup q̃ ascẽdebãt doctores & inde docebant ppl̃m. c Et nostre. hic hortat eos ad tollerancias tribulatõis ex consideratione diuine ꝓnidẽtie seu concilij. Ad cuꝰ euidentiaꝫ sciendũ q̃ aliq̃ dixerũt diuinã ꝓuidentiam tm̃ se extẽdere ad incorpalia & non ad ista inferiora: exquoꝝ pson̄a dicit Job. xxij. Circa cardines celi pambulat nec nra considerat. Alij aũt dixerũt q̃ se extẽdit circa inferiora ista. exceptis actibꝰ hũanis: & hoc ne tollerent ab hoie libertatẽ arbitrij. ꝟ vrũq̃ ẽ falsum. q̃ fm ꝓbm p̃ de unia vbi reprehẽdit empedoclẽ. d. q̃ deꝰ esset insipientissimꝰ si aliq̃d igraret qđ nos cogĩscerem⁹: qđ sequebat ad dictũ empedoclis. q̃ dicebat oia componi ex amicitia & lite: excepto die in q̃ lis nõ erat. Ex quo sequebat q̃ deꝰ litem nõ cognosceret: q̃ ponebat sic̃ sili cognosci. & idẽ inconuenies seq̃t ad dictũ istoꝝ q̃ nos hẽm⁹ noticiã de istis inferioribꝰ & de hũanis actibꝰ. & p̃ dñs deus talia cognoscit & ad finẽ debitũ deducit: q̃ cũ sit agẽs vniuersale & ꝓmus oia q̃ fiũt ecꝰ cognitiõi ordinant̃ p ipm. & q̃ nã nobiliores ꝓncipaliꝰ cadũt sb ordine ꝓuidẽtie sequit q̃ nã hũana q̃ mortalis ẽ ex pte anie spẽali mõ cadit sb eꝰ ordinatõe. qđ qđ iustũ non debẽt mortẽ tiere. q̃ deꝰ ordinabit ad finẽ vltimũ: & hoc est qđ dicit. Nolite tiere &c. & p̃s vsq̃ ibi. d Nõne duo passeres. Ad euidentiã huꝰ sciendũ q̃ passeres abũdãt in terra. ꝓmissionis. q̃ ibi fiebat oblatio pauperꝝ: q̃ nõ poterãt alia bẽ. vñ erãt pauci valoris. quia duo habebãtur ꝓ asse: Ita assis est genus numi: vñ ẽ mẽsura in põderibꝰ vt dicit glo. sup locũ istũ. In vnoquoq̃ eñ genere illꝰ qđ ẽ minimũ ẽ mẽsura aliorꝝ: diponit̃ ãt valet duplex as. & ideo duo, ꝓ asse: q̃ passer ipar non poterat competenter diuidi. ideo remanebat vendẽ: dicit ẽ d Nõne duo passeres venẽũt. i. vendũt. q̃ veneo venis hꝫ sensũ passiui sb voce actiua. e Asse. i. ꝓ asse. & tñ vnꝰ ex illis q̃ntũcũq̃ sit pul valoris vt visũ ẽ. f Nõ cadet sup trꝫ. i. nõ mortẽ. g Sine pr̃e vestro. i. sine ꝓuidẽtia dei pr̃is. ꝓ pr̃is supple nec̃ vos moriemini: q̃n deꝰ ordinet de morte vr̃a. ꝓpter qđ cõcludit. h Vestri aũt & capil. ca. pi. ois nũe. sunt. in dei pscia: ideo cõcludit. i Nolite ergo ti. mul. passe. mel. estis vos. i. maioris reputatõis apũd deũ. q̃ ad ymaginẽ dei facti qđ nõ competit creature irrationali. k Vis ẽ q̃ pfitebit. Ostenso q̃ debẽt tribulationes sustinere constãter: hic hortat eos ad confitendũ nomen xpi confidenter. d. Vis ẽ q̃ confitebit̃ me &c. & p̃s se

a Et qđ in aure auditis. i. i secreto

5 vobꝫ i tenebrꝭ dicite i lumine & quod in aure auditis ꝓdicate sup tecta Et nolite timere eos q̃ occidunt corpꝰ aiam ãt ti nõ ꝓnt occidẽ: & potius timete eũ q̃ ꝓt & aiam & corpꝰ pdere i gehẽnam. c Nonne duo passeres asse veneũt. Et vnꝰ ex illis nõ cadet sup terrã sine pr̃e vestro: vr̃i aũt & capilli capitis omnes numerati sunt. i Nolite ergo timere. multis passeribus meliores estis vos. vobis ergo q̃ ꝓfitebitur me coram hoib⁹: cõfitebor & ego eum coram patre meo q̃ i celis est. q̃ ãt negauerit me coram hoib⁹: negabo & ego eũ coram pr̃e meo q̃ i celis ẽ. l Nolite arbitrari: q̃a veneri pacẽ mittere in terram. Nõ veni pacẽ mittere sed gladiũ. Veni em̃ separe hominẽ aduersus pr̃em suũ. & filiã aduersus mr̃em suã: & nurꝫ aduersus socrũ suã: & inimici hois domestici eius. Qui amat pr̃em aut mr̃em plus q̃ me: nõ ẽ me dign⁹. Et q̃ nõ accipit crucẽ suã & seq̃tur me: nõ ẽ me dign⁹. Qui inuenit animã suã pdet illã. & q̃ pderit aiam suã ꝓpter me inueniet eã. Qui recipit vos me recipit. & q̃ me recipit. recipit eum qui me misit.

quitur. l Qui aũt negauerit &c. Negatio aũt nois xpi semp est peccatũ mortale: & iõ negans ipm dignꝰ ẽ damnatione. sili. & non confiteri sentacere aliqñ est pctm mortale: vt qñ. s. ex tacitumitate alicui⁹ tollit honor debit⁹ sic in casu in quo aliquis interrogat⁹ de fide: & taciturnitate sua ingerit opinionẽ aliꝰ q̃ ipe nõ sit xpianus: vl̃ q̃ fides sit ita dubitabilis q̃ nullus audeat eam cõfiteri nũc ꝛcere vt non confiteri pctm mortale ẽ. Si aũt aliqs nõ interrogatus ex feruore fidei publice profiteat fidez xpi ad declarationẽ veritatis fidei: & ad confirmationẽ trepidantiũ sic legnntur aliq̃ martires seciſſe hoc ẽ bonũ supererogationis. m Nolite arbitrari. Hic ostendit q̃ ꝓdicatores euangelij nõ debẽt impediri ex amicorũ carnalitate. Ad cuius euidentiã sciẽdũ q̃ charitas est ordinata sic q̃ hõ debet diligere deũ sup oia etiã sup seipm & ideo ꝓ nulla amicitia cuiuscũq̃ ꝓximi dz retardari q̃n ꝓsequatur ea q̃ ptinẽt ad honorẽ diuinũ: ꝓpt qđ dicit. m Nolite arbitrari q̃ veneri pacẽ mittere in terrã: & loquit de pace mala q̃ ẽ dz deũ. n Nõ veni pacẽ mittere. s. talẽ q̃ dicta ẽ. o Sed gladiũ. hoc est diuisionẽ talis cõcordie. Aduertendũ tñ q̃ ista q̃ dicũtur h a xpo sunt facta occasionaliter. q̃ ad xpi ꝓdicationes & apl̃oꝝ aliq̃ conuersi sunt ad fidẽ & aliꝰ in infidelitate remanẽtes quãtũcunq̃ eis ẽuicti ꝓsecuti sũt istos ad mortẽ. ꝓpt qđ sequit. p Veni em̃ separe &c. & p̃s. q Et q̃ non accipit crucẽ suã Hic ostendit q̃ ꝓdicatoꝝ verbi diuini non debet retrahi ꝓpter dulcedinẽ ꝓsitis vite q̃ ẽ breuis & trãsitoria: & ad merendũ vitã eternã ordiata. & ideo q̃ finis melior est his q̃ sunt ad finẽ imo ea q̃ sunt ad finẽ non sunt nisi ꝓpꝰ esse cutõne finis. ideo de ipis non curat dñs vt finis habeatur propter qđ de vita ꝓsit non ẽ curãdũ: & de affectuone vite eterne: & hoc est qđ dicit. q Et q̃ non accipit crucem suam & sequit̃ me. s. volũtarie mortẽ tolerãdo r Non ẽ me dign⁹. i. vita eterna. q̃ in coniũctione ad xpm ꝓ visionẽ & fruitionẽ consistit vita eterna. s Qui inuenit animã suã. i. vitã ꝓsentẽ q̃ causat ab aia existẽte in corpe. vnde ẽ ibi ꝓdicatio q̃ cãm. q̃ amat igit vitã ꝓsentem inordinate pdet eã. Nec em̃ pdit q̃ non attingit nẽ debitũ sicut mediana pdit q̃n ꝓ eã sanitas non acq̃rit. & eodẽ mõ vita ꝓsis q̃ finalit ad consecutionẽ vite eterne ordinat recte pditur: q̃n ꝓ ipam ad eternã vitã non ꝓuenit: qđ contingit illi q̃ inordinate amat ipsem. & econtrario. t Qui perdiderit aiam suã ꝓpt me. vitã ꝓsentẽ ꝓpt xpm ꝓtẽnendo: talis em̃ dz pdẽ non fm ꝓsitatẽ: vt̃ ex predictis: & fm hoc im opininẽ iste inquã. v Inueniet eã. accipiẽdo ꝓ transitoria eternam. x Qui recipit vos. Postq̃ saluator hortat⁹ est ꝓdicantes: hic hortat recipiẽtes ipos. ostendens magnitudinẽ premij ipoꝝ. d. Qui vos recipit in nomine meo me recipit. ea em̃ q̃ fiunt xpi fidelib⁹ reputat sibi fieri xpõ. & hoc tam in malis. Act. ix. Saule saule q̃d me psequeris. i. fideles meos. q̃ etiã in bonis. sic h ps. q. in discipulis suis dicit se esse receptũ. y Et q̃ recipit prophetã. i. dei nuncium.

z In noie ꝓphete.i.inꝯtum dei nuncius. a Mercedem ꝓphete accipiet.i.ab eo cui⁹ est nūci⁹ z sūr. b Qui recipit iustū i noie iusti.qđ non pōt esse nisi ꝓter deū a q̄ iustificat omis vere iustus. c Mercedē iusti accipiet.i. a deo q̄ iustificat ipm secus est aūt si recipit ipm inꝯtum amicus vel cōpatri ota vel hmōi:q: nō recipit eū pure i no mine dei. d Et q̄ cunq; po. de. vni ex minimis ca.aq̄ frigi. tm bo dicit ad ostēdendum q̄ quilibet q̄tumcūq; paup po test facere opa mise ricordie. qz dare ca licem aq̄ frigide pōt quilibet q̄tumcūq; paup. e In noie discipuli.i. qm est fi delis denūcians fi dē xpi. f Amen id est fidelit. g Di co vob nō ꝑdet mer cedē suā.s. q: in hoc que dant ꝓter xp̄m nō tantū pensat q̄n titas doni:q̄ntū pē sat q̄ntitas bone vo luntatis ex qua dat seq̄tur. h Et factū est cū cōsum.iesus ꝓcipēs duodecī di scipulis suis.modū scz ꝑdicandi et⁹ viuē di predicatū.

3 Qui recipit ꝓphetaz in no a mine ꝓphete: mercedez ꝓ b phete accipiet. Et qui reci pit iustum in nomine iusti: c mercedez iusti accipiet: Et quicunq; potū dederit vni ex minimis istis calicez aq̄ d frigide tm̄ i nomie discipu e li: amen dico vobis non p det mercedez suam. Et fa ctū est cū cōsummasset ihs precipiēs duodecim disci f pulis suis transijt inde vt doceret z ꝑdicaret in ciui tatibus eoꝝ. Ca.xj.

a ¶ Ohannes aūt cū au disset in vinculis opa xp̄i mittens duos ō disci b pul suis: ait illi. Tu es qui vēturꝰ es : an aliū expecta b mꝰ. z rūdens ihs ait illis. c Eūtes renūciate iohi q̄ au

i Transijt inde vt doceret z ꝑdicaret in ciuitatib⁹ eoꝝ.scz inde o ꝛ: et sic patet cōclusio huius capituli.

In capitulo.z. vbi dicitur in postilla Nolite possidere aurum ꝛc.

Additio.

Qualiter in sūm intelligēda sm doctores ista q̄ apostolis ad predicandū missis a christo iniunguntur habes infra additione super Johannem.xij. vide ibi. Capitulum.xj.

I Ohānes aūt. Posita instructōe ꝑdicantiū.B cōsequēter ponit confirmatio dubitantiū.et diuidit in tres ptes:q: primo saluator nr̄ cōfirmat dubios de suo aduētu:scdo cōdēnat incredulos seu puersos: ibi. Cui silem.tercio cōmēdat deuotos:ibi. In illo tpe rūdēs ihs.prima in duas:q: ad confirmatiōez discipuloꝝ iohis oñdit se esse xp̄m vere ꝓmissum: scdo ad confirmationez ꝓpꝺoꝝ oñdit iohem esse ꝓphetam sancti:ibi. Illis autem abeūtib⁹.prima in duas:q: primo monet dubitatio:scdo ponit eius rōsio:ibi. Et rūdens ihs. Circa primū considerandū q̄ herodes antipas incarcerauit iohem: ꝓter hoc q̄ reꝓhendebat eū:eo q̄ abstulerat fratri suo philippo vxorem suā noie herodiadem:vt hꝫ Marci.vj. Iohes ergo in carcere consti.missis discipulos suos ad ihm: q̄rēs vtrū ipse essz xp̄s an nō. Sed q̄ ista est dubitabilis ꝓpositio mirabile ē q̄ iohes q̄ baptizauerat xp̄m:et viderat spiritū sanctū descendere sup eum:vt de eo diceret. Ecce agnus dei qui tollit peccata mūdi:vt hꝫ Iohis.j. De hoc ergo dubitans querebat. Ad hoc rūdet beatꝰ Greg. d. q̄ iohānes nō dubitauit ipm esse hui⁹mōi saluatorē:ſ dubitauit vtrū sicut natus erat in hūanitate nr̄a:ita etiā moraret ꝑ salute hūana:ſ ħ rōsio nō videt cōuenies:q: iohes non fuit minus illuminat⁹ q̄ꝫ ꝓphe veteris testamēti:q: hic dī plus q̄ꝫ ꝓphā:vt sequitur in isto ca. Prophete aūt ceḡuerūt xp̄m nō tm̄ nasciturū in carne ꝓter nos ſ etiā moriturū : vt hꝫ Esa.liij. Tanq̄ ouis ad occisionē ducet ꝛc.z in pluribus aliis locis q̄ꝫ plixitarē vitandā omitto:g mktosorꝰ iohānes q̄ fuit plus q̄ꝫ ꝓpha cognouit. Item iohes de xpo ꝑdixerat. Ecce agn⁹ dei: Iob.j.qđ nō dixisset vt videt: nisi vidisset eū imolandū ꝓ salute mūdi:z iō alit dicendus q̄ iohes nō dubitauit de ꝑdictis:ħ certitudinalr cognouit: ħ discipuli et⁹ q̄ nō erāt sic illuminati dubitauerūt :z ideo iohānes ꝙ discipulos suos q̄nez ꝓpter sui dubitationē ħ discipuloꝝ hesitantiū. b Et rūdēs ihs. Vic ponit xp̄i rōsio et q: ei⁹ rōsio fi erat ad cōfirmatōz iohis q̄ fi dubitauit:ħ ad confirmati onē discipuloꝝ dubitantiū: iō xp̄s nō rūdit ꝙ vba ħ ꝓ fer facta facies i cōspectu discipuloꝝ iohis mi racula mea manifeste declarāria q: ipse eēt xp̄s:z b ē qđ dr. c Renūciate iohi q̄ au.z vi. ceci videt ad ꝓceptū meū:z cetera q̄ sequunt patent vsq; ibi.

d Paupes euāgelizant.i. denūciātur hīe regnū celoꝝ: vt ō:dictū est ca.v. Beati paupes ꝛc.

e Et beatꝰ ē q̄ ñ fuscan.i me.s. dubitādo de deitate: quia me videt in passibili carne. f Illis aūt abeūtibus. Hic ꝓiter oñdit iohem eē ꝓphaz sanctū: et b ne ex qōne ꝓpositā aliq̄ crederēt eū dubitasse z ignorasse eū fuisse xp̄s: et cōmēdat eū de q̄uo:ꝓ de solliditate fidei z cōstātie:cui dicē g Quid exi.in deser.videl.harū.vē.agitatā.q.d.nō:quia iohānes ita constās erat q̄ nec timore:nec fauore a veritate declinabat:secundo ab austeritate pnie:cum dicit.

h Moiem mollib⁹ vestitū.q.d.nō:quia supra dictū ē iohannes habebat vestimentū de pilis camelorꝫ: et esca ei⁹ erat locuste et mel silueſtre. Ad b enā manebat in deserto vt austerā vitam duceret nō solum ex victu z vestitu: ħ etiam ex loco ꝓpter quod subdit. i Ecce qui mollib⁹ vestiunt ꝛc. Ad hoc cēs multi magnatibus adulant vt cū ipsis cōmorantes delicijs vtant:sed homines veritatis talia aspernant:vñ narrat valerius maxim⁹ lib.viij.q̄ qdam dixit Dyogeni olera lauanti:si tu dionysio adulari velles ista non ederes. Cui rīdit si tu ista edere velles dionysio adulari nolles:et sequit. Hic veridicus veritatis annunciator: malens oleribus sustentari q̄ꝫ magnatib⁹ adulari. tercio cōmendat eū saluator: a claritate noticie:cum dicit.

k Prophetā.dī em̄.j. Heg.ix. Qui em̄ dī bodie ꝓpheta olim appellabat videns.q:ꝓphete videbant ea que alijs erant occulta:ħ nō solum iohes ꝓpha fuit:sed etiam plus q̄ꝫ propheta:quia nō solum xp̄m ꝓuidit venturum z ꝑdixit sicut alij prophete:sed etiam ipsum digito ostendit.q̄r to cōmendat eum ab auctoritate doctrine.d. l Hic est em̄ de q̄ scriptum est:Malach.iij. m Ecce ego mitto angelū meū.i.iohannes qui duxit vitam angelicam.

n Ille facie mea.i.aī xp̄m q: filiꝰ dī figura dei p̄is: et ꝓ p̄is facies ei⁹. o Qui ꝓpabit viā.i.corda audientiū ad recipiēdū xp̄m ꝓ ꝑdicatōes suā z baptisma suū:z vt ꝓpreḃdat sūmā cōmēdatōez iohis ibi. p Amē dico vob nō surrexit ma.ꝛc. Nō negaz q̄n eēt surrexerit inꝰ natos mulieꝝ.xp̄s em̄ maior fuit: ħ nō q̄ne dī filiꝰ mlieris:sed ħ virginis:quia mulier de cōi curſu accipitur ꝓ femina

corrupta. q Qui aũt mino⁹ est in regno celo⁹.i. in beatitudine. r Maio⁹ est illo. qz quilibet beatus ẽ tm cunctis minim⁹ maio⁹ est actu ꝑ quẽcũq viato⁹ pfectus licz aliquis viator sit maior in potencia alij beato. Et qz dixerat q iohes erat plus ꝑ pheta. ꝛ cõsequẽter declarat hoc dicens. s A diebus iohis baptiste ꝛẽ. qz iohes incepit ꝓdicare cõsecutioẽ regni celestis q penitentiã qõ ante eẽ nõ poterat. t Et violenti raptiũt. Nõ em̃ pot hõ nat⁹i terra rapere celũ nisi si faciat violẽtias cohercendo a delectabilibus ꝙ̃ appetitum. v Omes pphete ꝛ lex vsq; ad iohannez. qz in lege ꝛ pphetis veritas ꝛpo erat sub figuris ꝛ enigmatib⁹ tradita: ꝑ a iohe est manifeste ostensa dicẽte. Ecce agn⁹ dei ꝛẽ.

x Et si vultis recipere ipse est helyas nõ in ꝑsona ꝑ in spiritu: qz fuit ꝑfis helye: ꝛ b in trib⁹: ꝓnio in austeritate pnie: qz de helya scribit. iiij. Reg. j. q erat vir pilosus ꝛ zona pellicea accinctus renibus. dñi aũt ibi pilosus ꝓter b q bẽbat vestẽ hyrsutam ꝛ asperã: sikr de iohe dicũ est supra q bẽbat vestimentuz de pilis camelo⁹: scõ in solicitate cõstantie. De helya ei scribit q ipse cõstanter arguebat regẽ achab. iij. Re. xxij. et ochoziã regẽ. iiij. Re. j. Similit iohanes arguebat herodẽ. Marci. vj. tercio in auctate doctrine: qz sicut helias venit⁹ est ꝑ ꝓdicatões suã: denũcians xpi aduentũ scõm ita iohannes ꝑuenit primũ: vt dictũ est s. iij. ca. ꝛ hoc notat cum subdit. y Qui hz aures audiẽdi audiat: ad de nũciandũ ꝙ illud qõ immediate ꝓponit mystice est intelligendũ. a Cui aũt simile estimabo. Hic ꝓ̃ir exprimit cõdemnatio obstinato⁹: ꝛ primo in generali respectu indeoz cõiter: scõo in ꝑticli respectu aliquoz quib⁹ specialia beneficia cõtulerat: ibi. Tũc cepit exprobrare. Ad euidentiã primi aduertendũ q multũ valde facit ad virtutem q aliqui a puericia sua sint cõsueti operibus ⁹tuosis: et ido expedit q pueri exerceant in ludis honestis ꝛ inducentibus ad virtutẽ ꝛ retrahentib⁹ a vicijs: ꝓpter qõd pueri hebreoz habebant talẽ ludũ: diuidebant em̃ in medio ciuitatis in duas ptes equales: ꝛ illi qui erãt ex vna ꝑte canebant carmẽ leticie: ꝛ alij ex opposita carmẽ lugubre: ꝑ ea exprobrabant sibi mutuo: ꝛ exultãtes dicebant alijs quare sibi nõ cõgaudebãt: et ecõuerso alij. s. lamentantes ꝙre sibi nõ cõpatiebant: ꝛ b fiebat ad exprimendũ vanam leticiã ꝛ defectũ cõpassionis ꝛ amicicie ad adinuicez in hoc mũdo: ꝛ hoc mõ sicut videm⁹ frequẽter ꝙ in eadẽ ciuitate imo in eodẽ vico vel etiã in domo aliqui lerant ꝛ aliqui ex opposito tristant. Hoc simile erat de indeis ꝙtus ad b qz viderãt austeritatẽ iohis: nec ꝙ b fuerãt moti ad pniam ꝛ postea dulcedinẽ ꝛ mansuetudinẽ xpi q dulcedinẽ misericordie eis ꝓdicauit: ꝛ cũ eis dulciter ꝛ mansuete conuersatus est. nec graues penas imposuit penitentibus: sed dixit: vade ꝛ noli ampli⁹ peccare: ꝛ tamẽ ꝙ b nõ fuerũt moti ad deuotõnis dulcedinẽ ꝛ pietatis: ꝛ magis remãserũt obstinati in peris: ꝛ virtuliqs vitã in malũ interptando ꝛ b est qõ dr. a Cui aũt sike estimabo generatões istã. de q scribitur in sequẽti ca. Generatõ mala ꝛ adultera signũ ꝙrit. b Similis est pueris. nõ ꝓtum ad cor innocentia: ꝛ ꝓtum ad ludi cor interpretatões. c Qui clamãtes coeq̃libus dicũt. qz pueri in ꝓes equales diuisi sibi dicebant mutuo ea que sequunt. d Cecinimus vob. ꝛ ps ex predictis. e Venit em̃ Iohes. Hic applicat silitudinez ad ꝓpositũ. f Nec manducãs nec bibens. i. in abstinẽcia maxima vigẽs. Ille em̃ q parũ comedit dr nõ comedere fm̃ cõem modũ loq̃ndi sic̃ q male videt dr nõ videns. g E dicũt iudei. s. t h Demonijs habet austeritatem iohannis demoni attribuendo. Demoniaci em̃ ꝑt multa agere ꝛ pati q̃ non ꝑt alij i Venit filius hois. id ẽ xps. k Maducans ꝛ bibens. s. cõem vitã int hoies ducẽs. hoc em̃ debebat facẽ: qz erat mediator dei ꝛ hoũ: ꝛ ideo talẽ vitã debuit cõiter ducẽ: vt cõiter viuẽtes ꝛ peccatores haberẽt accessum familiarẽ ad ipm̃. l Et dicunt. scilz pharisei male interptando. m Ecce hõ vorax. in q̃ notant eũ de excessu in quãtate cibi. n Et potator: vinum. in q̃ notant eũ de ebrietate qõ erat falsum: qz pfectissime vitã fuit. vñ ꝛ p⁹ baptismũ. xl. die⁹ ꝛ noctib⁹ ieiunauit vt supra visũ est. o Publicanoz ꝛ peccatoz amicus. Hoc accipiebãt ex ꝙ videbant eũ cũ eis comedentẽ et bibentẽ vt supra est ca. ix. hoc tñ nõ erat vt eoz vicia amaret: ꝛ magis vt sanaret: vt ibidẽ dr. p Et iustificata est sapia a filijs suis. hoc dupl̃ exponit: vno mõ referẽdo ad aplos ꝛ est sensus. licet xpus q̃ est sapia dei ꝑfis sit ꝓdicto mõ a pharisei reprobatus. tamẽ iustificatus est. i. cognitus iust⁹a filijs suis: hoc est a discipulis q̃ sunt filij xpi ꝙ adoptões. fm̃ q dr Joh. j. Quotũt aũt receperũt eũ dedit eis ptãtem filios dei fieri. Aliter exponit referẽdo ad pueros indeoz ꝓdicto mõ indentes: ꝛ tũc est sensus. p Et iustificata est sapia. s. iohis et xpi. q A filijs suis. b ẽ filijs indeoz qz declarata est eoz iustitia ꝛ sapia ingtum repsentabat ꝙ eoz ludum obstinatio patrũ suoz: sic̃ patet ex ꝓdictis. r Tũc cepit exprobrare. Hic in ꝑti ostendit xps cõdemnatões aliquoz ꝓter eoz ingratitudinem qz illis ꝓdicauerat xps frequẽter ꝛ inẽ eos miracula fecerat: ꝛ ls ei⁹ ꝓdicatões ꝑ recepissent deuote: tñ postea ad vomitũ reuersi in infidelitate remanserũt sicut ꝓdictum fuerat ꝑ Esa. ix. Primo ipe alleuiata est ẽ. sicut expositũ est ca. iij. et b est qõ dicit. Tũc cepit exprobrare ẽ. s Ve tibi corozaim. ista erat vna de ciuitatib⁹ in qb⁹ ꝓdicta fecerat. r Ve tibi bethsayda: de ista ciuitate erat petr⁹ ꝛ andreas. v Quia si in tyro et sydone facte essent virtutes q̃ facte sunt in vobis: olim in cilicio ꝛ cinere pniã egissent. Verũtamen dico vobis: tyro ꝛ sydoni remissius erit i die iudicij ꝙ vobis. Et tu caphar naũ nunq̃d vsq; i celũ exaltaberis. Vsq; i infernũ descendes ꝛ dicũt demonijs hz. Vẽit filius hois manducãs ꝛ bibens: ꝛ dicunt: ecce hõ vorax ꝛ potator. vinũ: publicanoz ꝛ pctoz amic⁹. Et iustificata est sapientia a filijs suis. r Tunc cepit exprobare ciuitatib⁹ in qbus facte sũt plurime virtutes ei⁹: qz nõ egissent pniam. Ve tibi corozaim: ve tibi bethsaida: qz si in tyro et sydone facte essent virtutes q̃ facte sunt in vobis: olim in cilicio ꝛ cinere pniã egissent. Verũtamen dico vobis: tyro ꝛ sydoni remissius erit i die iudicij ꝙ vobis. Et tu caphar naũ nunq̃d vsq; i celũ exaltaberis. Vsq; i infernũ descendes

3 Quia in sodomis.qui tñ fuerūt hoies pessimi: vt habek Gen.xiij. a Facte fuissēt vtutes ꝛc.q; fecissent pe nitentiā sicut niniuite ad p̄dicatōem Jone. dicit aūt forte nō ad notādū dubitatōes ex pte sua: ꝫ ad denotandū mutabilitatē liberi arbitrij ex pte hois. b Verūtū dic vo. q; ter. sodo. remissius erit in die iudicij q; repugnatio veritatis agnite q̄ fuit in illis: q; veritatē dei cognitā p̄dicatōes xp̄i post̄ā ipugnaueſt: cū sit spēs peccati in spm̄ scm̄: gra uiꝰ ē pctm̄ q̄ sit vicium luxurie ℨ nām quo erāt infecti illi sodomite. c In illo tpe rndēs. Hic p̄fūr ponit deuotōrū cōmendatio: ꝛ circa deuotōes p̄ ponitur p̄incipiū motiuū: scīlicēt quo ipz mediū: ibi Omnia mihi tradita sūt

3 scēdēs: Quia si i sodomis
a facte fuissent vtutes q̄ fctē
sūt i te forte mānsissent vsq; i
b hāc die. Verūtū dico vo-
bis: q; ꝛre sodomoꝝ remis
sius erit in die iudicij q̄ ti
c bi. In illo tpe respōdēs ie
d sus dixit. Confiteor tibi
pater domine celi ꝛ terre:
e quia abscōdisti hec a sapi
f entibus ꝛ prudentibus et
revelasti ea paruulis. Ita
g pater qm̄ sic fuit placitum

ante te. Omnia mihi tradi-
ta sunt a patre meo. Et ne-
mo nouit filium nisi pater
neq; patrem quis nouit ni
m si filius: et cui voluerit filī
n us reuelare. Venite ad me
o es qui laboratis ꝛ onera
o ti estis ꝛ ego reficiam vos
p Tollite iugū meū sup vos
r ꝛ discite a me q; mitis sum et
q hūilis corde ꝛ inuenietis req
v es aiab⁹ vr̄is. Jugū ei meū
z suaue ē ꝛ on⁹ meū leue.

Circa p̄mū aduertendū q̄ possꝫ ab aliquo queri q̄ fuit cā q; iudei ītati ꝛ in ppō famosi ꝓ maiori pte in infidelitate remānerūt: simplices aūt ꝛ illiterati ad fidē vocati fūr huic ſſitioni tacite rndet xp̄s ꝙ modū diuine laudis dicēs

d Confiteor: tibi pat. i. ad glaz tuā declaro. e Quia absc̄ōdisti hec. i. mysteria fidei. f A sapientib⁹ ꝛ prudētib⁹. i. in sapia huana cōsidētib⁹. ꝛ illi sunt sapientes in oculis suis tm̄: ꝫ non simplicit. g Et revelasti ea pauulis. i. hūilib⁹: ſic pater q̄ cā a pte credentiū fuit eoꝝ hūilitas. que ad sapientiā disponit: vt dr̄ Prouer. xj. Vbi hūilitas ibi sapia. ex pte aūr nō credentiū fuit eoꝝ supbia que ē intellectus excecatiua: ꝫ ex pte dei cā fuit simplex voluntas diuina: ꝛ hoc ē q̄ subdit. h Qm̄ sic fuit placitū aī te. Q̄ō em̄ aliqui sunt electi ꝛ alīq; reprobasti bñ pōt assignari cā in generali etiā ex pte dei vt i electis appareat dī misericordia in alijs aūt ei⁹ iusticia q; sicut ad glaz regis terrem ꝛ decorē sui regni non solū pertinet aula in q̄ strenui milites honorant: ꝫ etiā paubulū i quo malefactores puniunt: sic ad glam dei nō solū pertinet ꝑmiatio beatoꝝ: sed etiā punitio reproboꝝ. In spāli tñ nō pōt assignari rō ex pte dei q̄re iſtū eligat ꝛ illū dimittat nisi ei⁹ simplex voluntas vñ dicit aug. sup iobem. Quare illū trahat: illum aūt dimittat noli velle diudicare si ñ vis errare i Omnia mihi tradita sunt. Hic ponit p̄dicte vocatōis mediū. Christus em̄ mediator est dei ꝛ hoim̄ debit⁹ aūt est ꝓcessus vt ab extremo in extremū ꝓcedat ꝙ mediū: ꝛ ideo omnis ꝓcessus gr̄e deriuat ad nos ꝑ xp̄m ꝛ ꝺ̄ē q̄ dic. i Omnia mihi tradita ꝛc. q̄ vera est in xp̄o. q; ꝫm nām diuinā hz esse a p̄re: ꝛ ꝙ p̄fīs posse: ipz habeat idē esse nūero ꝛ posse cū ipso ꝛ sic omia sunt sibi tradita a p̄re ab eēno: ꝫm aūt nām humanā oia tradita sunt in ꝓtate xp̄i ꝛ dño a deo p̄re. Sz b intelligendū ē dupl⁹. vno mō q̄tū ad auctem. ꝛ sic oia creata sunt sibi subdita ab instanti cōceptōis: qa coipso q; natura hūana ꝑbo est vnita: oia creata sunt subiecta sibi. alio mō q̄tū ad effectū ꝛ sic in iudicio oia erūt sb iecta pedib⁹ ei⁹: q; tūc ei⁹ volūtas ꝑfecte iplebit in oibus: vt hr̄ ad heb. x. ꝙ fm nāz diuinā idē ē cū p̄re: ideo subdit. k Nemo nouit filiū nisi pat eodē mō: nō tñ ꝙ b excludi tur spūsctūs. ꝙ dictio exclusiua addita vni ꝑsone in diuinis respectu fmini essentialis: nō excludit aliā: ꝫ pon⁹ includit: q; ipz alia sit ꝑsona ꝑris ꝛ alia filij ꝛ alia spūsancti: tñ iste tres ꝑsone sunt vn⁹ ds ita ꝙ nec in diuinitate nec in essentialib⁹ ꝑbt alteratē aliquā: dictio aūt exclusiua solus excludit q̄ alteratē ip̄ortat. Noticia aūt absolute sumpta essentialr accipit: ꝛ ideo cōis ē trib⁹: ꝛ ideo cū dicitur. q; nemo nouit filium nisi p̄r ꝛc. ꝙ hāc creditōes exclusiuam nisi ab hac noticia tñ excludit spūsanct⁹: ꝫ magis includit: vt dicū est. Sciendū etiā q; hec dictio nemo nō accipit ꝓprie. id est nullꝰ hō: q̄ p̄z ꝙ b q; ab ista vniuersali negatiua accipit p̄z ꝙ dictās exclusiua cū subdit. l Nisi p̄r. q̄ tñ pt nō est hō solꝰ em̄ filiꝰ in diuis ē hō. ꝛ ideo dicendus q; nemo ibi accipit magis large. i. nullū supposītū nature intellectualis: ꝛ sic hñ acceptit p̄ q̄ ipz nō sit hō est tñ natura intellectualis: et tñ ipe cognoscit filius ꝑfecte ꝛ q; xp̄s ē mediator dei et hoim̄: ideo noticia diuinoꝝ ad nos deriuat ꝙ ipm̄: ꝓpt q̄ subdit. m Et cui voluerit filiꝰ reuelare. nō q; ipse quibus sit reuelatio mediāte filio hēant noticiā cōprehēsionis sicut filiꝰ: q; ē impossibile creatre: ipse aūt cōprehendit totaliter ꝑfecte cognoscit ꝛ q; vt dictū est dei filiꝰ est mediator dei ꝛ hoim̄: ideo p̄fīr ostendit ꝙ familiariter et secure possumꝰ accedē ad ipm̄. n Venite ad me oēs q̄ la. et one. estis sub onere legis. q̄ onꝰ fuit ip̄portabile p̄fīb⁹ antiq̄s. vt hr̄ Act. xv. o Et ego reficiā vos in p̄fīs ꝙ gr̄am ꝛ in futuro ꝙ glam. p Tollite volūtarie. s. q Iugū meū sup vos. i. legē euāgelicā q̄ dr̄ iugū a iugo iugis: q; lex euāgelica cē lex amoris: ꝛ p̄fīs iugit fideles adimuicē: indeos ꝛ gētiles q; amor est vis vnitiua fm dyoni. p̄fīr ondit q̄lit nutriat amor: iste dicēs. r Discite a me q; mitis sum. nullū ledēdo. s Et hūilis corde. neminē cōtēnendo. Istis aūt duob⁹ maxie nutrit dilectio. ꝓmiū aūt amoris subiugit cū dic. t Et inuenietis requiē aiab⁹ vr̄is. q; fm q̄ dic aug⁹. lib. cōfessionū. In quietu est cor meū donec requiescat in te. q̄ q̄dē quies hic inchoat: ꝫ in patria pficiet vbi charitas cōsumat: ꝛ ne ex iugo legis euāgelice aliq; terreank: ipō sb̄dit. v Jugum em̄ meū suane ꝛc. q; q̄ dī. j. Joh. v. Mādata ei⁹ grauia non sunt. q̄ exponēs aug⁹ dic. i. amāti. In ca. xj. vbi dicit in postilla: ꝛ ipō alīt dicendū q; iobes non dubitauit de predictis. Additio.

Ecrō postillatoris nō videt ꝑsona ire sequnti c dūlcit eūtes renūciate iohānī q̄ auditis ꝛ vidistis ꝛc. Si em̄ iobes nō ꝓponebat hāc q̄stionē ꝓpter se: ꝫ tm̄ ꝓpt discipulos: cui b nō latebat xp̄m q̄ cogitatōes hominū ꝑfecte cognoscebat supfluū ꝛ ipūnes videt dicē. Renūciate iobi. iobes em̄ de b certꝰ erat. ꝫ pot⁹ debuisset dicere. Attēdite q̄ audistis ꝛ vidistis. dirigēdo verba sua di scipulis. q̄ in hoc indigebat: vt dicit postillator: nō aūt iohānes ꝫ melioꝝ iudicio sp saluo ab hāc admiratōes tollē dā aliter posset dici. ꝓ cui⁹ declaratōe attendendū q; non est incōueniēs: vt q̄s scies aliquā veritatē certitudinaliter p vnū modū vlteri⁹ pficiat sciēdo eandē veritatē p alium modū: ls scīs mod⁹ sciēdi non sit ita ꝑfect⁹ sicut p̄m⁹ q̄ p̄z ex b: nā xp̄s q̄ nō solū fm scientiā icreatā ꝫ etiā fm sciētiā infusz oia cognouit vt cōiter tenēt ꝫ tñ sciam acq̄sitā scz expimentalē legit ꝑfecisse. Juce. ij. Jesus ꝓficiebat scia ꝛ etate ꝛc. Sili⁹ dicendū ē q; ls iobes certitudinaliter cognouisset xp̄m ꝙ diuinā revelatōes ꝛ ꝙ spūsctūs fīs forma visibili descēdentē ꝛ hmōi adhuc tñ poterat ꝓficere i ipi⁹ cognitōe expimētali: ꝺ est cū ꝙ expientiā hīet q; opa ipi⁹ xp̄i manifeste corrideret hīs q̄ de eo in ꝓpheticis scripturis ꝓnosticata fuerūt: iuꝫ illō Joh. x. ca. Opa q̄ ego facō testimoniū ꝓhibent de me. ꝫ cū quelibz cognitōis ꝑfectio sit appetibil⁹ seu desiderabil⁹ ꝑsertim cognitio xp̄i: idcirco iobes nō dubitādo de xp̄o an eēt xp̄s: ꝫ pot⁹ desiderādo hīet ipi⁹ cognitōes expimentalē ex ogīb⁹ quā iā habu erat ex revelatōe diuina dicebat. Es tu an̄ illū expectam⁹. hoc

est dicere desidero te cognoscere esse xp̃m ex opib⁹ q̃ fecisti sicut te iã non cognoui p̃ inspiratões seu diuinã reuelatio nem. vñ notanter dicit euãgelista. C̃ cũ audisset iobes opa xp̃i ꝛc. licet eñ viderat xp̃m et ipm vere cognouerat vt di ctũ est nõ tñ viderat opa xp̃i pcipue illa que testimoniũ de ipso phibebant. s. miracula. Sed quod xp̃s tanq̃ sciẽs cogi tatões eoꝝ dixit ipi⁹ iohannis q̃ audistis ꝛ vidistis vbi attendendũ q̃ ñ solũ dixit renunciate iobãni q̃ vidistis. Renunciate iobãni q̃ audistis ꝛ vidistis vbi attendendũ q̃ ñ solũ dixit renunciate iobãni q̃ vidistis. licet forte videretur sufficẽ: ñ dixit. Que vidistis et audistis ad denotandũ q̃ ea que audierat a prophetis p̃ xp̃m fieda videbant p̃ ipm impleta: vnde dicit: C̃ ci vident et claudi ambulant ꝛc. Hec eñ miracula in pro pria forma legunt in ꝓphetiis varijs. vnde Esa. xlij. ca. loquens de xp̃o ait. De⁹ venit et saluauit nos: sequitur Tũc aperiẽtur oculi cecoꝝ siũt Esa. xlj. Ad annũciandũ seu euãgelizandũ paupib⁹ misit me. ex quib⁹ ꝑs q̃ xp̃s i hac responsione sanctã ciebat desiderio iobis recte ordiata circa cognitiõem xp̃i ostendẽdo q̃ opa sua ꝛ miracula corresponderant varijs ꝓphetaꝝ: ꝛ sic poterat de xp̃o noticiam euidentem habẽ ex opib⁹ quo iam habuerat noticiã diuinitus reuelatã.

Replica.

a Nca. xj. vbi agit de questiõe iobis baptiste ad ie su de qua postillator dicit cũ questio sit dubitabilis ꝓposito nõ mouet in ꝑsona iobis que fuit per diuinã reuelatõem et occultã visionẽ certificat⁹: ꝫ mouet in ꝑsona discipuloꝝ iobis hesitantiũ: ꝫ Burgẽ. dicit talẽ dictũ nõ esse consonũ litere: que dicit respõdendo cuntes renũciante iobi q̃ rudet iobãni nõ discipuli ei⁹. Sed qõ po test dici dupl⁹. Primo q̃ remisit xp̃s discipulos ad iobez vt ex reuelatõne discipuloꝝ hesitantiũ iobes mãs acciper eos plen⁹ informãdi. Secõ dici põt q̃ xp̃s tenuit modum curialẽ: nã directe rñdendo ad discipuloꝝ hesitatões quã nouit visus fuisset hesitatiõem eoꝝ redarguisse: qõ curia le nõ fuisset circa legatõez iobis factã. Curialitas igit vi dek tã ex parte querentis q̃ ex pte rñdentis ꝺũ et iobes in sua ꝑsona icredulitatẽ discipuloꝝ nõ detegere ꝛ xp̃s sic cu rialiter q̃renti rñdit ne incredulitatẽ legatoꝝ increpare vi derek cũ ad soꝝ iobis pturẽrẽt. Nõ aũt dicẽdi Bur. quez hic addit multa incõuenientia cõtingũt. ꝑmũ q̃ ponit iobannẽ p̃ diuinã reuelatõez de xp̃o ꝛ de his q̃ de ipo erant scpta certitudinaliter ꝛ sufficienter instructũ. ꝛ tñ q̃õ iobes petiuit ampli⁹ instrui. ex scõa eñ pte infert oppositũ prime ptis: q̃ bñ sequt̃: ille pẽtit de. a. cõclusionẽ pfecti⁹ instrui: igit pfecte nõ fuit instructi⁹: cui⁹ oppositũ dicit Burg. addẽs q̃ secũs modus sciẽdi nõ sit ita pfect⁹ sicut ꝑm⁹: ex quo ꝓ iobem pl⁹ quesiisse curiosa q̃ vtilia sicut logica ꝺñi cõmentatorẽ. ij. metaphy. Nõ est scia ꝫ modus sciẽdi q̃ igit esset pfecte instructus in theologia et post quereret scire logicas curiosius veniret iudicand⁹. Secũm incõuenientia q̃ burg. dicit dñm nr̃m iesus ꝓfecisse scia acq̃sita per experiẽtiã. et hoc videt dubiũ. Nã si xp̃s aliq̃d didicisset p experientiaz qõ ꝑus vel q̃liter ꝑus nõ nouit: sequit q̃ nõ fu it ab instanti cõceptõis sue omniscies. qõ est ꝺ sctos doctores ꝛ mgr̃m lib. ij. dist. xiij. ꝫ. xij. di. exponit quõ intelligitur xp̃m ꝓfecisse nõ vt burg. vult. terciuz q̃ burg. ponit iobes baptistã mouisse sui ex pte questionẽ: vt eũ quẽ sciret esse xp̃m p̃ diuinã reuelatõez ꝛ sensibilẽ ostentionẽ etiam sciret p miraculoꝝ opatõem videk absurdum: q̃ tũdei nõ ita plene docti de xp̃i aduẽtu cũ peterẽt signa audierẽt. Generatio prava signũ querit Mat. xij. ꝛ sic iobes vide

a In illo tpe Ca. xij. abijt iesus p̃ sata sabbato: discipuli aũt ei⁹ esurientes ceperũt vellere spicas ꝛ mãducare. Pharisei aũt b videntes dixerũt ei. Ecce discipuli tui faciũt qõ ñ licet facẽ sabbatis. At ille dixit eis. Nõ legistis q̃d fecerit dauid q̃n esurijt ꝛ q̃ cuz eo erant: quõ intrauit i domuz dei ꝛ panes ꝓpositõis comedit: quos non licebat ei edere neq; bis q̃ cũ eo erãt nisi solis sacerdotib⁹? Aut nõ legistis i lege: q̃ sabbatis sacerdotes i tẽplo sabbatum violant et sine crimine sunt. Dico autem vobis quia templo maius est hic. Si autem scires⁹ q̃d est misericordiam volo ꝛ non sacrificium: nec q̃ ostendit per dictũ ꝓphete q̃ opa misericordie tur ad generatões prauã ptinere: eo q̃ ab infalsibili veritate doctus singlaria sigẽ ꝛ fallibilia xp̃i ẽm burg. qõ absurdũ dicẽ videt. C̃ confirmat q̃: p⁹ mediũ sciẽdi infallibile sĩ verũ diceret burg. iobes q̃ fuisset mediũ sciendi valde fallax. s. operatõem miraculoꝝ. Nã ꝛ praui ãtixpiani habũt talia media non ad instruendũ ꝫ ad fallẽdũ: vt dicit brus augustin. ij. de ciuit. dei. ca. xiij. et. lxxxiij. q̃stionũ. q. lv. ꝛ q̃ plurima alia q̃ assingũt huic singularitati.

Cap̃m. xij.

f In illo tẽpore. Postq̃ posita ẽ cõfirmatio dubitatiõ tiũ ca. p̃cedẽti: vt p̃z in discipulis iobis. Ḃ ꝑñ ponit cõfutatio ipugnantium. s. phariseoꝝ ꝛ dividit in q̃tuor ptes: q̃ aliq̃ impugnabant iesum reprehendendo eius veritatem quasi contra legem agentem: aliqui calũniando eius bonitatem: opera diuina virtute sacra: demoni attribuendo: ibi. Tunc oblatus est. alij tentando ei⁹ po testatem: ꝓpter hoc querebant signa de celo: ibi. Tunc respondebant ei quidam de scribis: alij insidiando ei⁹ assumpte infirmari: ibi. Adhuc eo loquente. prima adhuc i duas: q̃ primo reprehendit eius veritatem in suis discipulis: secõ in ꝑsona ꝓpria: ibi. Et cum inde transisset. In p̃ma q̃ ꝑte reprehendit eũ de ḃ q̃ discipuli eius transeuntes die sabbati p̃ blada vellebãt spicas ꝛ cõfricãtes mãducabant grana q̃si cõtra legẽ agerẽt ex xp̃i doctrina: cõsiderãdũ tñ q̃ nõ arguebãt eos agere cõtra legẽ q̃si raperẽt alienũ: q̃ licitũ erat intrare segetẽ. primi ꝛ comedẽ: nõ tñ metere falce: vt habek Deuk. xxiij. sed q̃ violabãt sabbatũ: q̃ ꝑceptũ erat in lege q̃ cibaria ꝓpararentur die ꝑcedenti: et nõ in die sabbati: vt habek Exo. xvj. Ipsi aũt ꝓparabant sibi spicas fricãdo ꝛ ḃ est q̃ sbdit. b Nisi tu fuisti. q̃ nõ li. eis sa. sabbatis: ꝫ xp̃s rñdet eis ostendendo q̃ nõ facie bant cõtra legẽ: q̃ aliq̃d q̃ est lege ꝓhibitũ bñ efficitur licitum ꝓpter necessitatẽ imminentẽ: sicut dauid qui legitur sanctus mãducauit panes ꝓpositõis sibi datos a sacerdote in necessitate: ꝛ tñ in lege erat ꝑceptum q̃ soli sacerdotes comederent qui sacerdos inde non reprobabat q̃ de dit alijs: nec etiã dauid q̃ comedit cum viris suis: ex hoc ꝑz q̃ necessitas faciebat aliquid licitũ q̃d alꝫ eẽt illicitum sic in ꝓposito: dato q̃ non esset licitũ fricare spicas in die sabbati tñ fiebat licitũ ꝓpter necessitatẽ famis: ꝛ ḃ est qõ dicit saluator: pharisẽis. c Nõne legistis vos. supꝛ. qui debetis scire legẽ. ḋ Quid fecerit dauid: quẽ tñ reputatis sanctũ. e Quõ intrauit ꝛc. et hoc factũ habetur. s. Reg. xxj. cetera patẽt ex dictis vsq; ibi. f Aut non legistis: vbi ponit alia rñsio. quia sacerdotes in die sabbati in templo manualiter operabantur: quia immolabant animalia deo oblata et excoriabant. et hostias lauabant: et cõsimilia: et tamen non violabant sabbatum: quia talia opera erant ordinata ad dei cultum: et hoc est quod dicit saluator. g Sacerdotes in templo sabbatum violant. id est manualiter operantur. h Et sine crimine. quia etiam erat ꝑceptum a domino q̃ talia opera facerẽt in sabbato: ꝛ eadem ratõne apostoli vellentes spicas in die sabbati ꝛ comedentes ex precepto christi non peccabant: ꝙ melius est ipsi christo obedire q̃ victimas in templo offerre: et hoc est quod dicit saluator.

i Dico autez vobis. quia templo maior est hic. scilꝫ ego cuius auctꝛe hoc faciũt sum maior: ꝛ in hoc etiã ipse ostendit suã deitatẽ: vñ sequit. k Si aũt scires. i. intelligeretis id qõ scriptũ est Osee. v. Misericordiam volo et nõ sacrificium: ꝛ q̃ ostendit per dictũ ꝓphete q̃ opa misericordie

cordie sunt magis accepta. deo q̄ victime. a Nūq̄ eō demnassetis innocētes.i. discipulos meos i necessitate famis de licentia mea sibi predicto mō subuenientes. ⁊ q̄ posset eos licentiare ostendit. b Ihs em ē ⁊c. q; obnantiā illam poterat mutare.sicut p; q̄ in nouo testamento auctoritate eius mutata est. c Et cum inde transisset. Hic ponit confutatio eoꝝ qui reprehēdebant eius veritatem in ꝓpria ꝑsona. ⁊ primo ponit eorū ꝓfuratio. secūdo ex hoc oriēs machinatio.ibi. Exeūtes aūt pharisei. Circa primū considerādum q̄ ad reprehendum cum ꝓposuerunt ei questionem malici ose. vtrū licitū esset sabbato curare.q; si nō curaret arguerēt eū de impotentia.si aūt curaret de sabbati trāsgressione: ⁊ hoc ē q̄d dr. Interrogabāt eū ⁊c. ſeq̄t. d Vt accusarēt eū aliq̄no dictoꝝ modorum. Marci .iij. et Luce.vj. dicitur. q̄ ipe christus interrogauit eos. Dicendum q̄ nō contrariantur: quia ꝑmo interrogauerunt eū malicioſe: vt dictum est. Et hoc scribit math. Postea aūt statuto homine infirmo in medio questuit a pharisеis si licet sabbato curare quasi repetendo questionē ab eis motam ⁊ eoꝝ solueret eā. ⁊ hoc scōm scribit mar. ⁊ Lu.q̄ ta cuit math. ⁊ omittit illud ꝑmū quod ipe expressit ſeq̄t. e Ihe aūt dixit eis: vbi xps soluit q̄stionē ꝑmo verbis ostendēs p locū a minori q̄ licitū erat sanare hominem in die sabbati quia brutū animal lapsum in foueā licitus erat in die sabbati extrahere ergo multo fortius homines qui melior est cū sit ad ymaginē dei factus si in infirmitatem ceciderit licitum ē sabbato curare: ⁊ hoc est q̄d dicit. f Quis erit ex vobis.⁊ patz ex dictis: secūdo soluit que stionē facto hoiem habentem manum aridam sanando. g Tūc ait hoi ⁊c.⁊ patet. h Exeūtes aūr. Hic ponit ipoꝝ phariseoꝝ ꝑ xpm machinatio: ⁊ ipius xpi humilis declinatio. Hoies em in malicia obstinati q̄ rōnem non possunt cōpesci: ⁊ ideo pharisei nō potētes xpo rndere p rōnem inceperūt cogitare aduersus eū frandē. i Ihs aūt sciens.i.machinationes eoꝝ: quia nihil latebat ipm. k Recessit inde.nō quia timeret mortē: ꝙ quia futurum erat vt aliquit infirmi xpiani nō auderēt stare in pfecutōe: ideo ne fuga eoꝝ imputaret in pcm: voluit ostendere facto q̄ fugere pfecutionem aliq̄s ē licitū. sicut supra plenius dictum est ca.x.sequit. l Et secuti sunt multi.infirmi.ſ.ex eo q̄ viderāt p̄dicū hoiem sanatū. m Et curauit eos omes. ex quo paret eius benignitas: q; pfecutus a iudeis beneficia sanitatū eis impendit. n Et ꝓcepit eis.i.sanatis. o Ne manifestū eum facerent. pharisеis eū manifestādo nō q; morē timeret: vt dictū est. ꝙ vt ostē deret q̄ sicut aliq̄s ē licitū in pfecutōne fugere:ita licitū ē se occultare ad ꝓcedendū malicie:⁊ vt ostenderet magnitudinē sue potētie:⁊ hoc cōfirmat dicto Esa.xlij. fm translationē.lxx. p Ecce puer meus.i.xpus q̄ fuit puer in forma serui. q Electus quē elegi. Hoc duplicatur ad ostendēdū q̄ ipe fuit electus ad perficiendū opus nre redemptionis ⁊ nullus alius: quia p nullū aliū poterat ita cōpetenter fieri. r Dilectus meus ⁊c. Hoc dr methaphorice de deo ad expimendū magnitudinē paterne dilectionis ad filium sicut apud homies ille qui multū diligitur dr haberi cordi. s Ponā spm. me. u.e. quia spūſanct⁹ requieuit super eum. in humana natura: vt habetur Esa.xj. Egredietur virga de radice yesse ⁊c.sequitur. Et requiescet sup eū spiritus sapientie ⁊c. t Et iudiciū gentibus nūciabit: quia xpus futur⁹ iudiciū nunciauit hoib⁹ per suam ꝓdicationem vt dr ifra. Siłr i iu. dicō futuro sententiā iudicij feret in hūanitate: quia in eadē forma i qua iudicatus ē coram pylato in ea sedebit in iudicio hoc excepto q̄ tunc apparebit in forma gloriosa: ⁊ hoc ē q̄d dr Act.ſ. Hicibs q̄ assumptus est a vobis sic veniet.scz ad iudicium sicut vidistis eū ascendētem.i.in forma hūanitatis ghosa in q̄ ascēdit in celū.seqtur. v Nō cōtendet.ſ.vt vindicet: vt ptz ex ꝓdictis q: ꝑsecutoꝝ declinauit būllā absq; ꝛnctione. x Neq; clamabit:vt.ſ. liberet siē patuit in sua passiōe. y Neq; audiet.aliq̄s i plateis voce ei⁹.q̄d ꝑz ex sua taciturnitate coram pylato.q̄d fuerat ꝓdictum Esa.lxij. Sic agri⁹ coā tōdēte se obmutescet ⁊ non aperiet os suū. z Arūdinē q̄ssatā nō ꝑfrin.p harūdinē q̄ssatas intelligitur populus iu daicus a fide ⁊ pietate vacuus.

a Et linū fu.nō extin.ꝓ b intelligūt gentiles in quibus claritas rōnis naturaī erat extincta p̄ assuetudinē peccādi remanēte fumo volūtatis male faciendi. vult q̄ dicere q̄ xps p̄ fortitudinē deitatis noluit resistere iudeis ⁊ gētilibus eū crucifigētibus. q: iudei crucifixerunt linguis suis ipm iuste accusando gētiles vo manib⁹ ipm crucifigendo q: milites pylati q̄ erāt gētiles ꝑ fecerūt vt dr Job. xix. ſeq̄t. b Donec eiciat ad victoriā iudiciū.i.donec veiat ad exeq̄ndū extremū iudiciū in quo manifestabit sua victoria. Tūc ei inimici ei⁹ ponēt plenarie sub pedib⁹ eius: vt dr i ꝑs. vij. Dia subiecisti sub pe.ei⁹. c Et i noie ei⁹ gētes spabūt.q: ad p̄dicatōes apl̄oꝝ gētiles ad fidē q̄erūt: iudeis ꝓ maiori ꝑte in infidelitate remanentibus. d Tūc oblat⁹ ē. Hic ꝑ̄ir ponit ꝓfuratō calumniātiū xpi bōitatē artificiōsē eis miracla spūi maligno:et ꝑ ponit eoꝝ cauillatio.scdo calūnie ꝓfuratō.ibi.Ihs aūt sciēs. Circa ꝑmū ponit euidēs miraculū de electiōe demōis ceci ⁊ muti :si q: tria sunt i demōe formalit ꝙ effectiue q: hoies q̄d obsederat cecū ⁊ mutū effecerā. ⁊ tō ipso electo hō loqbat. e Et stupebāt oēs turbe admirātes diuinā ꝓmtē i xpo. f Et dicebāt. nūq̄d b ē filī dō.q.d.sic.q: b ē xps nob ꝓmissus de semine dd. g Pharisei aūt audiētes.turbas.ſ.ꝓfitentes ipm ee xpm .xpt euidētia facti. h Dixerūt b ū eijcit. ⁊c.q;.eiū factū mirabile negare nō poterāt:tō modū faciē

dī calūniabant dicētes ipm q aliqt̄ē demonē suptozē sibi familiares ꝛ pncipū ejicere demones i ferioꝛes deoꝛ ordīb⁹ obsessoꝝ: sic dcm̄ ē. ℣. c. ix. c Jesus aūt sciēs. Hic ponit calūnie ꝓsūratō. ꝛ pmo ostēdit q miracula q̄ faciebat ī potestāt attribuī spūi maligno. secūdo q opoꝛtebat ea attribuere spūi diuino. ibi. Aut facite arboꝛem bonā. pma in duas. q pmo ostēdit ꝓpositū q rōem. secdo istoꝝ calūniātū dānationē. ibi. Jō dico vob. pmū ostēdit q̄ tuo: rōnib⁹ pma rō talis ē. q: si p demonē aliquez ejiciebat alios sequitur q diuisio esset int eos et sic ī posset stare diu ptās dyaboli. ꝛ ex hoc sequē aduēt⁹ xp̄i p quez ptās demonis erat auferēda. ꝛ hoc ē qđ dr̄. f Oīe regnū diuisum contra se desolabitur ꝛc. ꝛ patet hrā. secūda rō ponit ibi. a Et si ego in beel. ejc. dc. ꝛc. q: nō solū xp̄s ejiciebat demones. ꝫ etiā discipuli xp̄i in noīe ei⁹. ꝛ nō solūmodo discipuli. sed etiā aliqui iudei q̄ nō erāt xp̄i discipuli. fm q dr̄ Mar. ix. Vidim⁹ q̄ndam in noīe tuo ejcientez demonia q nō seq̄t nos. nō poterāt aūt iudei dicere q apli facerent miracula ꝑ vtute magica cum essent simplices ꝛ illiterati. ꝛ si diceret de aplis q xp̄s docuit eos artē magicā. tñ non poterat dici ō eis qui nō erāt ei⁹ discipuli cū ergo ejcerēt demones i noīe xp̄i. vt dictū ē. nec poterat hoc attribui spūi maligno vt vltimū ē. silr nec electio demonū facta ꝑ xp̄m ꝛ hoc est qđ dr̄. a Et si ego in beel. ejc. dc. ſi. ve. i. apli q erāt de semine iudeoꝝ. vel alij iudei q̄ nō seq̄bāt xp̄m in q ejciūt q. d. cū non possint hec attribuere nisi vtuti diuine. q̄ sūs nec electio facta p me. vt ptz ex dictis. seq̄t. b Ideo ipsi in dī. ve. erūt. de aplis pz q erūt iudices. i. assessores xp̄i in iudiciō. vt hr̄ ifra. xix. ℣. ū venerit filī⁹ hois in sede maiestatis sue sede. ꝛ vos ſu. se. xij. iu. xij. trib⁹. Sī aūt accipiaē ꝑ iudeis nō seq̄ntib⁹ xp̄m q̄ ti ejciebāt demōes i noīe eius. sic dicūt iudices alios ꝙ ſi credētū. q: ex facto eoꝝ alij ostēdent ꝓdenabiles. q: nō crediderūt in xp̄m. cui⁹ deitas declarata fuit ꝑ miracula i vtute ei⁹ facta. c Si aūt ego in spi. dei. ejc. de. sicut cōclusum ē ex ꝓdcis. d Igit̄ puc. in vos reg. dei. i. xp̄us cui⁹ regnū erat a deo ꝓmissum. Esaie ix. Regni ei⁹ nō erit finis. ꝛ istud regnū expectabāt. iudei tñ i hoc erāt decepti. q: credebāt istud regnū tpale. quē error excluſit xp̄s. dicēs Jo. xviij. Regnū meū nō ē de hoc mūdo. tercia rōem ponit ibi. e Aut quō pt̄ ingredi intra. i. do. fo:. i. diaboli. de quo scribit Jo. xij. Nō ē ptās sup tras q̄ ei cōpetur. Dom⁹ aūt ei⁹ ē hō obsessus i quo hītat sic i domo. f Et vasa eis diripe. vasa aūt sunt hoies. pcōres q̄ a xp̄o diripiūt qū de pāte demōis ꝑ xp̄m eripiūt. g Nisi pius alligauerit fortē. i. diabolū. q. d. cū ista fecerim. vt ptz. seq̄t q ipe dyabol⁹ sit ꝑ me alligat⁹. Ex quo pcludit q ipe sit vere xp̄s. q: i aduētu xp̄i ptās demōis erat diminuēda ꝛ arcēda. ītā rōem ponit ibi. Qui nō ē mecū. ꝛ talis ē vo lūtas ei⁹ q obedit alicui ē ꝓomnis volūtati illius cui obedit. salt̄ i facto. ꝛ iō si xp̄s i vtute demōis faceret miracla. seq̄ret q xp̄s ꝛ demō eēnt ꝓcordes i factis. h Aūt pz falsum. q: facta xp̄i ꝛ doctrīa erāt ad retrahendū hoies a pcīs. scā ꝛ demōis sunt ad distrahendū hoies ꝑ pcīm. ex quo seq̄t q xp̄us non opabat in vtute demonis. ꝛ hoc est qō dicit. b Qui nō ē mecū ꝑ cōcoꝛdiā i fcō ꝛ volūtate. i Contra me ē. ꝛ hmōi ē dyabolus. vt pz ex dictis. k Et q nō cōgregat mecum ſ. fideles ad vnitatem fidei reducendo. l Spargit. ꝛ hic ē diabolus q̄ diuersas sectas ꝛ hereses ꝛ scismata ītrōdūcit. m Jō dico vobis. declarata pharisęoꝝ falsitate. Hic pōit oīdit grauitatē peccati ipsoꝝ. Ad cui⁹ euidentiā aduertendū q pharisei ꝛ legisperiti ex cōsideratōe opatōis xp̄i ꝛ ex cōsideratōe scripturārū. in qb⁹ de aduētu xp̄i erat tēp⁹ determinatū. vt hr̄ Dan. ix. ꝛ consimiliū primo cognouerūt ipm ee cristū. vt hr̄ ifrā. xxi. Agricole videtes filiū dixerūt ista se. h Heres ꝛ glo. ibi dicit. q ꝑ cognouerūt ipm ee cristū fm veritatez. q: rō incepti vicia eoꝝ reprehendere et ꝫ simulatōes eoꝝ publice ꝓdicere. iō ꝓceperūt odiū et inuidiā ꝫ ipm. ex qbus excecati a prima noticia cecidert in errorez q: talia q̄uertūt indicinz rōis rectū. ꝛ extūc incepert oia fcā ei⁹ interp

a demōes. igit puenit ī vos e regnū dei. Aut quō pt̄ q̄s ingrē intrare in domū fortis. f et vasa eius diripere. nisi g prius alligauerit fortem. Et tunc domū illius diripiet. Qui nō est mecū contra me est. ꝛ q̄ non congregat mecum spargit. Jdeo dico vobis. oīe peccatuz et blasphemia remittetur hominibus. spiritus aūt blasphemie non remittet.

tari in malū ꝛ primo vocauerūt eū vozacem ꝛ potatoꝛē. et pcōrum amicū ꝛ intantā insaniā, pruperūt q miracula q̄ nullo mō poterant fieri nisi vtute diuia demoni attribuebant. vt pz ex dictis ꝛ licz primū eēt graue pcm̄. tñ erat solū blasphemia ꝫ ei⁹ būanitatē. secundū tñ fuit incōpabile grauius q: erat ꝫ ei⁹ diuinitatē. vñ talis blasphemia ē pec catū in ſpm̄sanctū. q: ē impugnatio veritatis agnite. q: sic vīsum ē ipī primo veritatē cognouerūt. de xp̄o. ꝛ excecati sunt errore ꝛ inuidia impugnauerūt ꝛ talis error causatus ex malicia nō excusat. ꝛ hoc est quod dicit. n Oīe pec catuz ꝓcedens. ſ. ex ignorantia ꝛ infirmitate. o Et blasphemia. ex talibus ꝓcedēs. p Remittet hominibus. i. remissibile ē pcm̄ de se. q: directe nō obuiat ꝓcipio per qō sit remissio pcōz. sic obuiat pcm̄ in ſpm̄scm̄. cui⁹ sex sunt spēs. desperatio. ꝓsumptio. obstinatio. finalis impenitētia. inuidentia fraterne gr̄e. impugnatio veritatis agnite. C cui⁹ sufficiētia sic accipiaē fm q remouet ab hoie pncipiū p qō sit remissio pcī. ꝛ hoc cōtigit tripl̄r. vno mō ex pte ipius dei. alio mō ex pte donoꝝ ipius. alio mō ex pte pcī ipius. Ex pte ipius dei pncipiū p qō remittit pcm̄. ē ipa dei misericōdia. ꝛ hec tollit p desperatōem. sic fecit chain. Allio mō timoꝛ iudicioꝝ dei ē pncipiū p qō aliqs resilit a pcō ꝛ hoc tollit p ꝓsumptōem p quā aliqs ꝑmittit cōfectā gloriā sine meritis q̄ntūcūq; agat male. Ex pte aūt donoꝝ dei duo sunt q̄ maxie facūt hoiem retrahi a pcō. pmū ē. veritatis cognitio. ꝛ hoc tollit p hoc q aliqs veritatē agnitam impugnat. ꝛ sic impugnat viā salutis ꝛ ipsam a se scitē repellit. scdm ē gr̄e diuine collatio. ꝛ ꝫ repellit ab hoie q̄ntū ē in se p inuidentiā fraterne gr̄e. ꝛ nō accipit hic inuidentia fraterne gr̄e. put aliqs inuidet fratri suo. vel alicui singulari pſone. q̄ sūt tāta malicia in eo q̄ displicet sibi de gr̄a dei crescente i mūdo. Ex pte pcī vo duo sunt q̄ retrahūt hominē a peccato. vnuz est turpitudo act⁹ cōmissi ex cui⁹ cōsideratōne soleꝫ penitere. ꝛ hoc tollit p finalē impenitātā. nec accipit hic finalis impenitētia. put ē peccati circūstātia. ſ. qñ aliqs i pctō mortali moritur. q̄ quādo aliqs tante malicie ē q̄ elegit de peccato suo nūq̄ penitere. ita q̄ non vellet q̄ deus daret sibi gratiam penitendi. secundū ē bzentias delectationis que in pctō est. ex cui⁹ cōsideratione solet hō frequentius pcm̄ refugere. ꝛ hec tollit per obstinatōem qñ. ſ. hō firmat ꝓpositum in eerūno oūo pctō. Ex ꝓdictis aūt pz q peccatum in ſpm̄sanctuz ita irremissibile dicitur. quia de difficili ē remissibile ꝛ hoc est quod subditur. q Spūs aūt blaſphe. nō remit. Dicitur aūt spiritus blasphemie. quādo aliquis ex certa malicia blasphemat cōtra deū sicut erat in ꝓposito quando

miracula diuinitus facta attribuebãt dyabolo vt visum ẽ
& erat quedaz spes peccati in spm̃scm̃ q̃ tacta est vicz im-
pugnatio veritatis agnite. Et p ea q̃ dicta fuit apparet sen-
tencia illius q̃ sequit. a Et quicũq; dixerit &c. vult di
cere q̃ blasphemia q̃ erat cõra humanitatẽ nõ erat sic ir-
remissibilis sicut illa q̃ erat cõtra diuinitatẽ. b Aut fa-
cite. ostẽdo q̃ miracula a xp̃o facta nõ po
terãt attribui ipi de-
moni. ostendit q̃
optebãt ea attribui
diuine virtuti. Ad cu
ius euidentiã scien-
dũ sm̃ q̃ dicẽ hiero.
licet virtute magica
possint aliq̃ miracu
la fieri. tñ illa primit
ad curiositatẽ tñ et
vanitatẽ: sic̃ symon
magꝰ faciebat statu-
as ambulare: loqui
& ridẽ & cõsilia vt hñ
in itinerario clemẽ-
tis: sed illa que fiũt
salubria: vt curatio
languidoꝝ: illumi-
natio ceco;: & hmõi
nõ pñt magicis arti
bus fieri: et ideo opter
talia attribui diuine
virtuti: talia aũt faci
ebat xp̃s: & ideo ex hoc
cõcludit q̃ miracu-
la sua erant virtute
dĩna facta. & ẽ q̃ dicẽ. b Aut faci.
arbo. &c. Arbor enim h accipit p principio ipsoꝝ operum:
fructꝰ aũt ipsa opa int̃ aũt arborẽ & fructũ sp̃ ẽ silimdo: q;
arbor bona fructũ bonũ, producit. ḡ q; opa miraculosa que
xp̃s faciebat nõ erãt curiosa & vana: sed salubria: cõcludit
q̃ principiũ ḡ q̃ talia faciebat erat scm̃ & bonũ: et hoc est q̃
dicit. b Aut ḡ fa. ar. bo. & fru. eius bo. q. d. ex bonitate
operũ ḡ ego facio potestis ppendẽ q̃ virtus p q̃ã ego fa
cio nõ est mala ꝫ bona. c Aut facite arborẽ malã &c. q.
d. ex opib⁹ q̃ fiũt p artẽ magicã cũ sint mala & vana & curi
osa potestis ppendẽ q̃ fiũt virtute maligna. d Progenies vipar. posto ostendit eoꝝ falsitatẽ: ostendit hui⁹ falsitatis
radicẽ. radix. f. ista erat inuidia & odiũ q; licet pharisei pri
mo cognouerũt xp̃m vt dictũ est: tñ tantũ odiũ cõcepert
erga eũ ex hoc q̃ reprehendebat vicia eoꝝ q̃ oia facta eius
interpretabant in malũ ad diffamandũ ipm̃. & hoc ẽ quod
dicit. d Progenies vipar. q; venenũ iudicie ex vñis pa-
rẽtib⁹ traxistis. q̃ psecuti sunt. pphetas ex inuidia: & vos
ex eadẽ rõne psequimini me. propter quod subdit. e Quõ
potestis bona loqui &c. q. d. nõ potestis de me bona loqui
inuidia. prohibente: & ideo subdit. f Ex abun. enim cor. os lo-
quitur. q; verbũ exterius est significativũ interioris affectꝰ:
et ideo subdit. g Bonꝰ homo de bono. the. suo. i. de bona volũ
tate q̃ sicut thesaurus absconditus latet interius in mẽte
pfert bona. vba. s. & facta. h Et ma. ho. de ma. the. suo
id est de mala voluntate pfert mala. q; contrarie cãe hũt
prauitas effectꝰ. Et ne crederent talia. vba remanere impu-
nita: ideo subdit. i Dico aũt vo. q̃m omne. vbũ otiosũ
& multo fortius si fuerit nociuũ & blasphematoriũ: quale
erat verbus phariseoꝝ. tale reddet eos cõdemnabiles in
die iudicij. propter q̃ sequit. k Ex ver. enim tuis iustificaberis & ex v-
bis tuis cõdẽnaberis. Tunc
respondẽs ei q̃dã de scribis et
phariseis dicentes. Magr
volumꝰ a te signum videre. q̃

a Et q̃cũq; dixerit v̄bũ ꝫ filiu
uis hois remittet ei: q̃ aũt di
xerit ꝫ spm̃scm̃ n̄ remittet
ei: neq; in hoc seculo neq; in futuro.
b Aut facite arborẽ bonã et
c fructũ ei⁹ bonũ aut facite ar
borẽ malã & fructũ ei⁹ ma-
lũ. Siquidez ex fructu arbor
d agnoscit ꝓgenies vipa
e rũ quo potest̃ bõa loq; cuz
f sit̃ mali. Ex abundãtia enim
g cordis os loqt. Bonꝰ hõ
ō bono thesauro pfert bõa
h & malꝰ hõ ō malo thesauro
i pfert mala. Dico aũt vobis
q̃m oẽ v̄bũ otiosũ q̃ locu
ti fuerit homines reddẽt rõez
k ō eo in die iudicij. Ex verbis
enim tuis iustificaberis & ex v-
m bis tuis cõdẽnaberis. Tunc
respondẽs autem quidã de scribis et
n phariseis dicentes. Magr
volumꝰ a te signum videre. q̃

o rndẽs ait illis. Generatio
p mala & adultera signũ q̃rit
q & signũ nõ dabit ei nisi io-
r nę pphę. Sic̃ ei fuit ionas
in vẽtre ceti triduo & tri
s duo noctibus. sic erit filius hois
in corde tre triduo & tri
t duo noctibus. Viri ninuite
surgẽt in iudicio cũ generatõe ista & cõdẽnabũt eam q;
pniaz egerũt in predicatõne ione. Et ecce plꝰ q̃ ionas hic.
u Regia austri surget in iudi-
cio cũ generatõe ista & cõdẽ
a nabit eã: q; vẽit a finibus ter
b re audire sapiaz salomonis
c Et ecce plꝰ q̃ salomon hic
d Cũ aũt immundꝰ spus exierit
e ab homine ambulat p loca ari-
f da: q̃rens requiẽ & nõ inue-
b nit. Tũc dicit. Reuertar in
a domũ meã vñ exiui. & vẽi-
b ens inuẽit eã vacãtẽ scopis

rentiũ eius potestatem: & diuiditur in tres partes: q; primo po
nitur eoꝝ confutatio. secõdo denunciatur eoꝝ condẽnatio:
ibi. Viri ninuite. & tercio eoꝝ excecatio: ibi. Cum immũ
dus spus. Circa primũ sciendũ sm̃ q̃ dicit Luc. xj. aliq; volẽ
tes experiri xp̃i prãtem petebant sibi signa fieri in coꝝ-
ribꝰ celestibꝰ q̃ petẽbãt non ex deuo-
tõne: ꝫ magis ex cu
riositate & calũniati
one & est quod dicit.
n Volumꝰ a te sig-
nũ videre. nõ q̃cũq;
ꝫ de celo: vt hic Luc.
xj. Qui rndens ait.
illis. o Genera-
tõ mala. q; ex psecu
tionibꝰ pphaꝝ descẽ
derãt. p Et adul
tera q; pies eoꝝ ido
latre fuerant.
q Signũ q̃rit. ō ce
lo. s. r Et signuꝫ
non dabit ei. de cele
stibus q; sunt in digni
tate. propter eoꝝ curi-
ositatẽ & maliciam.
s Nisi signũ ione
pphe. q̃si diceret ter
reni sunt & infimi et
ō de tra. infimis si
gnũ habebũt. & hoc
ẽ q̃ subdit. t Sic̃
fuit ionas. & ptz.
v Viri ninuite.
Hic exprimit eoꝝ
condẽnatio q; gẽiles
pcõres egerũt pniaz
ad predicatõez pro-

phetaꝝ et phariseiobstinati sũt in pdicatõe xp̃i: q̃ tñ erat do
minꝰ pphaꝝ: & ideo ex facto illoꝝ apparebit condẽnatio
iusta istoꝝ: & hoc est q̃ dicit. Niniuite viri surgent in iudi
cio &c. Et dicit et facto eoꝝ apparebit iusta condẽnatõ
istoꝝ. sequitur. x Regina austri. i. regina saba. de qua hꝫ
iij. Reg. x. Et dicit regina austri: q; regnũ eiꝰ & in austra
li pte respectu hierm̃. y Surget in iudicio: hoc est ex
facto suo oẽdet istoꝝ iusta condemnatio. a Quia venit
a finibꝰ terre. i. a longinquis ptibus. b Audire sapientiã
salomonis: q; nõ fuit: nisi solum figura xp̃i. c Et ecce
plus q̃ salomon hic. i. xp̃s pptialit posit⁹ cuius pdicatio-
nẽ iudei contẽpserũt. d Cum aũt immundus &c. Hic po
nit eoꝝ excecatio & possessio a diabolo. Ad cuꝰ euidentiã
sciendũ q̃ ptãs diaboli fuit electa q̃dammõ a pplo iudai-
co p legis dationẽ que excludebat cultũ demoniũ: & indu
cebat ad colendũ vnũ deũ verũ. & sic electꝰ transiit ad pos
sidendũ plenius gentiles sine lege. & pphetaꝝ oraculis vi
uentes: & ideo eos tenebat in idolatria subiectos ꝫ adue
niente xp̃i pdicatõe & aplos iudei. p maloa pte fuerunt i
crediti. gentiles aũt deuote fidem xp̃i & aplos acceperũt
& sic diabolus electis ab eis per fidem xp̃i reuersus est ad
possidendũ populũ iudaicum errore excecatũ: & sic facta
sunt nouissima huius populi peiora priorib⁹: q; stat⁹ po-
puli iudaici peior est modo q̃ fuerit a principio ante le-
gem datam: hoc est ergo quod dicit. d Cum immun.
spiritus exierit ab ho. id est a populo iudaico vinente sub
lege nature: quia electus est p susceptõez legis mosaice.
e Ambulat p loca arida. id est corda gentilium
f Querens requiẽ. i. in ipsis ppertã mansionem.
g Et nõ inuenit. q; pdicantibus aplis inde electꝰ fuit.
b Tũc dicit reuertar in domũ meã. i. iudaicum ppm̃.
a Et veniẽs inuenit eã vacantẽ. i. fide et bonis opib⁹ va-
cuam: b Scopis mundatã. quia ppls iudaicus habe-

bat quandã exteriorẽ immundiciã. c Et ornatã. ꝓterea gis apparentiã. d Tũc assũ. septẽ ꝛc. Per ꝫ ꝙ dicit septem alios intelligit vniuersaliter vicioꝝ. ꝫ est dictus ꝙ añ legẽ datã fuerit ꝑcis irritũ ꝛ a dyabolo possessi: ꝫ pⁱ aduẽtum xꝑi in peccato suo obstinati sunt peiores facti: qꝝ ex i

c mundatã ꝛ ornatam. Tũc vadit ꝛ assumit septẽ alios ſpũs ſecũ negotes se: & habitãtes hababũt ibi: ꝛ fiunt nouissima hois illi⁹ peiora priorib⁹ Sic et erit generationi huic pessime Adhuc eo loq̃nte ad turbas: ecce mr̃ ei⁹ ꝛ frẽs stabãt foris q̃rentes loq̃ ei. Dixit ãt ei q̃dã. Ecce mr̃ tua ꝛ frẽs tui foris stãt q̃rẽtes te. At ipe f rndẽs dicẽti sibi ait. Que ẽ mr̃ mea: ꝛ q̃ sũt frẽs mei. g Et extẽdens manũ in discipulos suos dixit. Ecce mr̃ mea ꝛ frẽs mei. Quicuq̃ enim fecerit voluntatẽ ꝑris mei q̃ in celis est: ipe meus frater soror: ꝛ mr̃ est.

Caplm. xiij.

a In illo die exiẽs ihs ō domo sedebat sec⁹

uidit in septẽ ptes sm septẽ pabolas: scõa incipit ibi. Aliam pabolã. ꝯcia ibi. Alia pabolã. quarta ibi. Illa pabolã locutus est. qnta: ibi. Sile ẽ regnũ celoꝝ. sexta: ibi. Iterũ sile ẽ regnũ celoꝝ. homini negociatori. Septima ibi iterũ sile est regnũ celoꝝ. ꝓma diuidit in duas: qꝝ ꝓmo pabolã ponit: ꝛ scõo ei⁹ intellectus ꝙritur: ibi. Et accedẽtes discipuli. Parabola ergo ꝓma est de semine ꝓiecto in terram cuius ꝙta ꝑs nõ fecit fructũ: ꝛ hꝫ ꝫ notat predicatõ xꝑi ꝙ ꝑdicauit indeis indifferenk bõis ꝛ malis ꝛ pauci cõpatiose ad ei⁹ ꝑdicatõẽs creⁱderũt ꝓ maiori ãt ꝑte in infidelitate remanserũt. ꝛ ꝫ est qꝫ dr. Ecce exiit xꝑus seꝝ sm hũanitatẽ: q̃ de vtero matris exiit in mundũ a docẽ dũ vel de loco arto vt de domo ad locũ spaciosum: vt visus est. sm th diuinitatẽ nõ ꝓmit exire nec de loco vel ad locuꝝ ꝓgredi: qꝝ sic ẽ vbiq̃. f Et dũ seminat. i. doctrinã indifferenk sparsit: cõpatur ãt ei⁹ doctrina semini: q̃ sic semen in terã bonã ꝓcreſurgit multiplicatũ: sic verbũ diuinũ in corde deuoto receptũ facit multiplicatione bonoꝝ operꝝ. g Quedã ceciderunt secus viã. i. sup corda exposita tentatõib⁹ demonũ. ꝛ ꝑ ꝑis cõrita ꝛ cõculcata ab eis ꝙ malũ consensus ꝛ fem̃ h Et venerũt volucres. i. demones per pcm̃ supbie alta petentes. Vñ de diabolo scribit Job. xlj. Ipe ẽ rex super oẽs filios supbie. Pcã em̃ carnalia nõ ꝓnt in demonib⁹ esse. i Et comederũt illa. i. fructũ ipedimẽt. k Alia ceciderũt in petrosa. i. sup corda humoꝝ fidei ꝛ deuotõis carentia. l Sole ãt orto estuauerũt: qꝝ aduersitate tribulatõe ꝛ ꝓsecutione tales ꝓnus verbũ receptũ reiiciũt.

m Alia ãt ceciderũt in spinas. i. in corda sollicitudinibus diuitiaꝝ ꝙta. ꝛ tõ sollicitudo talis impediuit fructũ ꝓdicatõis: vt em̃ apparet ex decursu vtriusq̃ testamẽti: iudei sp fuerẽt auari: ꝛ oino vicio cupiditatis fuerãt exercati ꝛ sp elongati ab agnitõe veritatis. Ex ꝑdictis ꝑs ꝙ ꝑdicator⁹ dei diuinũ nõ ꝺz cessare a predicatõne licz videat paucos ꝓficere: qꝝ tres hui⁹ semis ptes dicunt hic infructuose: quarta ãt ꝑs m̃ fructũ facere. ꝛ th intelligit ad iiij terã de ꝑdicatõe xꝑi: q̃ est exẽplũ oim ꝑdicatoꝝ. ꝛ tõ lz auditores nõ ꝓficiãt. ꝑdicator tamẽ faciẽs qõ in se est: nõ ꝑdit meritũ suũ. n Alia ãt ceciderũt in terrã bonã. i. in cor fidele ꝛ deuotum. o Et dabãt fructũ aliud centesimũ ꝛc. In ꝫ tãgnt tres gradus q̃ ꝓnt signari in q̃libet⁹ statu: vbi gra: in statu castitatis ꝓmus gradus est castitas coniugalis: ꝓ quẽ gradũ vitantur illicitus concubitus: licitus tñ concubitus retento in matrimoniali actu secund⁹ gradus est castitas vidualis: per quem euitatur decetero omnis concubitus vt animus possit decetero liberius deo seruire: licz possit licite matrimoniũ contrahere. tertius ẽ castitas virginalis qui est supelor: istis: per quẽ omis concubitus simpliciter euitatur vt mens ipa tanq̃ sponso suo soli deo ꝙ amoꝝ copulet sm ꝙ dr. j. Cor. vij. Virgo cogi

mare. Et cõgregate sũt ad eum turbe multe: ita vt in naviculã ascẽdens sederet ꝛ omis turba stabat in littore: ꝛ locutus est eis multa in pabolis dicẽs. Ecce exijt qui seminat semiare semen suũ. Et dum seminat quedã ceciderunt secꝰ viã ꝛ venerunt volucres ꝛ comederũt ea. Alia ãt ceciderũt in petrosa vbi nõ habebãt terrã multã et cõtinuo exorta sunt: qꝝ nõ habebant altitudinẽ trẽ. Sole ãt orta estuauerũt ꝛ qꝝ non habebãt radicẽ aruerũt Alia autẽ ceciderunt i spinas: ꝛ creuerũt spine ꝛ suffocauerũt ea. Alia ãt ceciderunt in terram bonam ꝛ dabãt fructũ: aliud centesimũ: aliud sexagesimũ: aliũ

tat que oñi sunt: vt sit sancta corpe t spū: que aūt nupta ē cogitat que sunt mūdi quō placeat viro sit in vtute forti tudinis pūt tres gradus assignari. ḟm⁹ gradus qū ꝓpter bonū virtutis sustinēt constanter detrimentū in exteriori bus bonis: vt in possessionibus t in diuitijs t hmōi. secū dus qū sustinet detrimentū etiā ꝓpij corpis: vt flagellatō nis t hmōi. tertius aūt gradus est quā ⁊ ꝓpter vtutē contēnit etiā totaz vitaz ꝑ martyriū. sequit.

p Qui habz aures audiendi tē. f̄m hie ro. vbi cunq; ponit hoc ꝑbum designat mysticus intellect⁹. q: sub verbis paboli alius sensus ē ꝑ intellectū requirē dus. q Et accedē tes discipuli. Hic q̄rit querik hui⁹ pabole intellectus. t ꝑ que rimur: scīo intellectus aperit ibi. Ergo audite ꝑ ḡ dī sic.

q Et accedētes tē. q: apli percipiebāt xp̄m mystice loqui. t iō q̄uerūt intellectū. ⁊ aduertendū tū q: nō quesierunt tunc cū esset in actu predicandi ꝙ postea qū fuit in domo sine turba: f̄m q; bē. Mar. iiij. Et cū essz singularis interro gauerūt tē.

r Quare i pabol' loq̄ris eis. volētes scire intellectū cōuenienk petierūt ab eo ḡre locut⁹ fuerat mrb sic pabolice vt oñderet se ſi de ipis solū: ꝙ ēt de alijs solicitos ee.

s Qui rñdens ait tē. Apostoli em erāt quasi fūdatores eccie post xp̄m. Vñ apoca. xxj. dī q murus ciuitatis habebat fundamēta. xij. t in ipis. xij. noia apl'oz t agni scripta t iō ad ipos ptinebat scire secreta eccie: de q̄bus erat ꝓcessus eccie a p̄dicatōe xp̄i vsq; ad finez mūdi: q: ista erāt futura in diuia dispōne ꝑordinata: t isto vocat hic mysteriū regni celoz. i. secretū eccie militātis. t Illis aūt nō ē datū. i. vulgarib⁹ turbis: vt etiā pharisei⁹ icredul' nō ēt cōcessuz ista intellige. t ꝓt ꝙ loq̄bar eis talia pabolice vñ sequtur.

v Qui em hz dabit ei. q: bñtib⁹ deuotōes t fidē vt xp̄i discipul' dat⁹ intellect⁹ verus sacre scripture: vt dr Luc. vlti. Aperuit illis sensum: vt intelligerēt scripturas x Et abūdabit. q: ex abūdanti renelar⁹ est eis ꝓcessus eccie: vt videbik.

y Qui aūt nō hz fidē. f. l'et deuotōez ad xp̄i doctrinā. z Et qō hz auferek ab eo qi intellect⁹ scripture veteris restamti quē hēbant ablat⁹ ē ab eis ꝓt cor icredulita tē: t dat⁹ ē gēilib⁹ ꝓpt eoz fidē t deuotōz. sequt. a In pabo. loq̄r ell. i. velate t mystice. b Quia videtes xp̄i. f. opa t miracla. c Nō vidēt. i. nō itelligūt ea diuinit⁹ facta: da vtuti demonū attribuebāt talia: vt visuz ē. ℨ. d Et audi ētes xp̄i. f. doctrinā sciaz t bonā: t doctrine moysi t ꝓphārum consonam et ipsius perfectiuam vt supra visum est.

e Non audiūt. assentiēdo. f Neq; intelligūt. intellectū eius spūalem q̄ principaliō ē capiendo. g Vt adipleat ly vt renet ibi cōsecutiue: ex ḃ em facto impleta est ꝓphetia Esa. vj. iz verba sint aliq̄tulū alterata in translatione hiero. h Audītu audietis. f. corpaliter. i Et si intelligetis scilicet spiritualiter. k Et videntes videbitis f̄m: scilicet miracula t opa diuina facientem.

l Et nō videbitis ei⁹. f. diuinitatē. m Incrassat⁹ ē enim cor. Locutio ē metaphorica. sic em crassitudo circa cor cō gregata sffocat t extinguit vitā corpalem: sic malicia indeoz extinxit in eis vitā spūalem, vñ sequit. n Et auribus grauiter audierūt: q: doctrinā xp̄i sanctaz t apl'oz audire nō potuerūt: sicut patz ex decursu euangelij t actuum apl'oz. o Et oculos suos clauserūt. facta xp̄i euidētia per nentēdo et ei⁹ miracula vtuti demonia attribuendo et ex ḃ secuta ē eoz excecatio et indurat̄io: ḋa suis culpis exigentibus sunt derelicta deo. p Pestri q̄ Ostensa excecatōe iudeoz ex eoz icredulitate secuta. ḃ cōsequt ostēdit illuminatione apl'oz ꝓpt eorū fidē t deuotōem eis diuinit⁹ datā dicens. Vestri aūt oculi beati q̄ vidēt: non solus facta exteriora cōspiciēdo: ſ vtutē diuinitatis latentez intelligēdo. q Et aures vestre que audiunt. non solus audiendo exterē⁹: sed etiam per fidem assentiendo interius.

r Stre q: audiūt. Amē ꝙppe s dico vob' q: multi ꝓphē t iusti cupierūt videre q̄ videt t nō viderūt: et audire q̄ audit t nō audierūt. Vos ergo audite pabolam semināti. Qis q̄ audit ꝝbū regni t nō itelligit vēit mal⁹ y t rapit qō semiatū ē i coz eiꝰ: hic est q̄ sec⁹ viā seminat ē. Qui aūt sup petroa seminatus est: hic ē q̄ ꝝbum audit t cōtinuo cum b gaudio suscipit illud. Nō hz aūt in se radicē: ſ ē tpac lis. Facta aūt tribulatōne d t psecutōe ꝓpter ꝝbū ꝙti e nuo scandalizat. Qui aūt seminat⁹ est in spinis ist⁹ est q̄ ꝝbū dei audit t solicitudo seculi isti⁹ t fallacia diuitiaz suffocat ꝝbū: t sine f fructu efficit. Qui vo i ter rā bonā semiat⁹ ē: ist ē q̄ au ḟ dit ꝝbū t itelligit t fructū

r Amen. id est fideliter.

s Quia multi ꝓphete tē. dicit Multi. nō oēs: q: aliqui viderūt sic de abrahā dī Joh. viij. Abraam pr̄ vr exultauit vt videret diem meū: vidit t gauisus ē. Aliter Multi. l. oēs q̄ licet antiq̄ ꝓtea et ꝓphete aliq̄ viderūt xp̄m per fidem alonge ꝑspiciendo: nō tñ viderūt ipm ꝑsentem int eos cōuersando: t docendo sic videruit apl'i: et iō dicunt beati q: in eis fuit cōpletū qō amtiqs patrib⁹ fuerat ꝓmissum.

t Vos ḡ. Ostenso q̄ apli debebant scire secreta eccie: ḃ consequt eis apit intellectū pabole dicens. v Qm̄is q̄ audit verbū regni. i. euangelij q̄ introducit ad celeste regnū. x Et nō intelligit. q: nō radicat intra mentē tentationibus demonū puiam: t ḃ est ps seminis q̄ cadit iuxta viā vt ō. dictū est. y Venit malus. i. dyabolus nō q: sit malus ꝑ essentiā: vt direrūt manichei q̄ posuerūt duo principia vnū bonū simplr: t alterū malum: ſ q: ē i malo obstinatus t ad malū semp intentus. z Qui aūt se. est supra petrā. i. supra cor humore fidei t deuotōnis carens.

a Hic est q̄ verbū audit t cō. tē. q: tales ad horam aliq̄s ex aliq̄ passione moti cū gaudio suscipiūt p̄dicatōes: ſ q̄a nō fundat in humore fidei t deuotōnis cito euanescit. ꝑpter qō sequit.

b Nō ha. in se ra. ſ est tē. i. ad modicuz tps stans.

c Facta au. tribu. ꝓpter verbuz euāgelij susceptū. d Cōtinuo scandalizat cadendo ab eo q̄ cepe rat.

e Qui aūt se. est in spi. ḃ est q̄ p̄dic ꝓpter sollicitudi nē diuitiaz. t ps. Istis aūt tribus de causis p̄dictio predicatio xp̄i t apl'oz fuit inefis ꝙ maiori pte inutilis t fastuosa nō ꝓpter defectū doctrine: ſ ꝓpter impedimentum siue malicie.

f Qui vo in ter. bo. se. ē. ḃ est q̄ au. ver. fideliter et deuote.

g Et intelligit. q: talibus dat intellect⁹ sacre scripture

b Et fructum. affer. adimplendo ope.

l Aliud quidem centesimū ꝛc. sicut supra expositū est. Per hanc aūt quartā ptem seminis q̄ cadens in terrā bonam fecit fructū ꝑfm triplicē virtutis gradū intelligit ꝓdicatio xp̄i ⁊ apl̄oꝝ ei⁹ ad illos iudeos q̄ eam sideliter ⁊ deuote receperūt ⁊ in fide remanserūt. k Alia pabolā Hic ponit scā parabola in q̄ describitur stat⁹ eccl̄e seq̄ns imediate post mortem xp̄i ⁊ apl̄oꝝ. qz dyabol⁹ inuidit fidei seminate in cordib⁹ fidelīū. ⁊ iō int̄ fideles cōmouit aliq̄s ad pfidiā hereſis. q̄si seminās zizaniaꝝ in medio tritici ad ipsi⁹ destructōes ⁊ ꝟ est q̄ dr̄. l Sile est re.ce.i. status ecclesie militātis.

m. Hoīd ꝛc. Hō iste xp̄s est. Iger ār eccia laboze ⁊ sanguine christi excolta Bonū semē est scā doctrina ⁊ fides catholica. n Cum aūt dormirēt ꝛc. p⁹ dormitionem xp̄i et apl̄oꝝ ꝑ mortē istaꝝ hereses int̄ fideles seminauit dyabol⁹ ꝑ maiori pte. qz etiā aliā hereses viuētibus aplis fuerūt seminate. vtz in epl̄is pauli. ⁊. j. canonica: Job. ij. ca. Nūc antixp̄i multi facti sūt affert ⁊ facit aliud q̄dez cētesimū. aliud aūt sexagesimū. aliud ℞ o tricesimum.

k Alia pabola ꝓposuit illis l dicēs. Sile factū est regnū celoꝝ hoi q̄ semiauit bonū m semē i agro suo. Cū ār dormirēt hoies venit inimic⁹ ei⁹ ⁊ sup seminauit zizania n i medio tritici ⁊ abijt. Cuz ār creuisset herba ⁊ fructuz fecisz tē appuerūt ⁊ zizania o Accedētes ār serui pfilfamilias dixerūt ei. Dñe nōne bonū semē semiasti in agro tuo. Unde ergo hz zizania. Et ait illis Inimicus p hō ꝟ fecit. Serui ār dixerūt q ei. Vis imus ⁊ colligimus r ea. Et ait: nō. Ne forte colligētes zizania eradicetis. s simul ⁊ triticū. Sinite vtra q̄z crescere vsq̄ ad messem t ⁊ in tpe messis dicā messo- u ribꝰ Colligite primū zizania ⁊ alligate: ea i fasciculos a ad ꝓburendū. triticū autez b congregate in horreū meū c Alia pabolaz ꝓposuit eis dicens. Simile est regnuz celoruz grano synapis: qđ accipiens hō seminauit in d agro suo qđ minimū quidē est oibus seminib⁹. Cū au creuerit: maius est oīm⁹ e oleribus ⁊ fit arbor ita vt volucres celi veniant ⁊ habitēt in ramis ei⁹. Aliaz p f abolā locutus est eis. Simile est regnū celoꝝ fermēto: qđ acceptū mulier abscōdit in farine satis trib⁹ donec fermentatū est totuz g Hec oia locut⁹ est ihs i ꝑa h bolis ad turbas ⁊ sine parabolis nō loqbat eis: vt ipleret qđ dictuz erat ꝑ ꝓphaz dicētē. Aperiā i parabolis os meū: eructuabo absc̄dita i a ꝓstitutōe mūdi. Tūc dimaz alligate: ea i fasciculos

a ad ꝓburendū. triticū autez

b congregate in horreū meū

c Alia pabolaz ꝓposuit eis

dicens. Simile est regnuz

celoruz grano synapis: qđ

accipiens hō seminauit in

d agro suo qđ minimū quidē

est oibus seminib⁹. Cū au

creuerit: maius est oīm⁹

e oleribus ⁊ fit arbor ita vt

volucres celi veniant ⁊ ha

f bitēt in ramis ei⁹. Aliaz p

abolā locutus est eis. Si-

mile est regnū celoꝝ fermē

to: qđ acceptū mulier ab-

scōdit in farine satis trib⁹

donec fermentatū est totuz

g Hec oia locut⁹ est ihs i ꝑa

h bolis ad turbas ⁊ sine pa-

bolis nō loqbat eis: vt iple

ret qđ dictuz erat ꝑ ꝓphaz

dicētē. Aperiā i pabolis os

meū: eructuabo absc̄dita

i a ꝓstitutōe mūdi. Tūc di-

Sequit ex nob ꝓdierūt. ꝟ nō erāt ex nob. o Cū autez creuisset herba ꝛc. qz cū fides catholica p orbē inciper multiplicari. tūc hereſes. q̄ ꝑ latuerāt manifeste apparuerunt in ꝑsecutōne fidelīū. p Accedētes aūt serui ꝛc. serui isti sunt pīes antiq̄. q̄ fuerūt in ꝓmitiua eccl̄a q̄ admirātes pfidiā hereſis insurgent ꝛc. ad deū accesserūt p oꝛonem inq̄rentes vñ talis pfidia oꝛiret. quib⁹ fuit diuinit⁹ reuelarū q̄ ꝟ erat ex dyaboli ope deo ꝓmittēte. ⁊ ꝟ vt stabilitas fidelīū ꝑareꝯ. Vñ sequit. q Inimic⁹ hō. i. dyabol⁹. Hoc fecit. r Serui aūt dixerūt. i. scti pīes p oꝛonem diuinū consiliū q̄sierūt. s Vis im⁹ ⁊ colligim⁹. sepando eos a cōtrate eccl̄e p excōicatōez ⁊ tandē diminūtēdo iusticie seculari exterminādos per mortez. Et ait. nō. t ℞ Ne forte eradicentis ꝛc. Ex q̄ pīes dñi nō vult hereticos ꝓmitti viuere absolute. ꝟ in casu nñ. ſ. q̄si non pñt separi a fidelib⁹ sine periculo fidelīū. ⁊ ꝟ cōtingit duplici de cā. Una q̄n nō bñ cognoscunt. nec bñ distinguunt a fidelib⁹. Alia q̄n habēt tantos defensoꝛes q̄ si cōtra eos ꝓcedat mai⁹ periculū in eccia. ꝑbabiliter timet. vt scismatis vel interfectōnis fidelīū a fautoꝛib⁹ hereticoꝝ: tunc eīs ꝓmittendi sunt ꝓpter mai⁹ periculū euitandū. vbi aūt nō occurrūt ista pericula sunt sepandi ab eccia ⁊ iusticie seculari relinq̄ndi vt exterminent ꝑ mortē ne ꝑ eos totū coꝛp⁹ eccie corrumpatur.

Sequit. v Sinite vtraq̄ ꝛc. vsq̄ ad mel. id ē vsq̄ ad mūdi cōsummatōez q̄ duob⁹ modis intelligit. Uno mō q̄: i casu sūt ꝓmittēdi vt visum est. Alio mō q̄ ꝗtumcūq̄ eccia hereticos ꝑsequat nunq̄ tñ ab eis ꝑfecte mūdabitur vsq̄ ad fīnē mūdi. x Et in tpe messis. i. iudicij. y Dicā messoribꝰ. i. angelis. z Colligite primū zizaniā ꝛc. q̄ ministerio angeloꝝ sepabunt mali tūc de medio iustoꝝ ⁊ mittent⁹ in gehennā. vt hz. ꝟ. ca.

m Triticū. i. fideles in area hui⁹ mūdi mihi cōtritos ⁊ flagellatos. b Congregate m horreū. i. in celeste gaudiū. c Alia pabolaz. Hic ponit tercia pabola in q̄ describit eccie stat⁹ sequens imediate surrectōes hereſim. q̄. Ꝟ hereſes insurgētes dñs in eccia suscitauit doctores scōs ꝑfectos vt sic possent hereticos ꝓ rōnem ⁊ scꝛi ptura cōfutare. et ꝛ ꝓ fuerit hūles ⁊ abiecti. tñ diuina dispositōne fuerunt postea exaltati et magnifi ꝓncipib⁹ ꝛ vide charit. vt. b. siluester constātino: ⁊ b. Ambr. theodosio. vt ꝓ tem seculares eccl̄ia ab hereticis purgaret: ⁊ ꝓ rōnē ⁊ scꝛi ptura q̄nuz ad illos q̄ doctrinā scōꝝ recipent. Vel ꝓ pdē ⁊ seculaꝛe q̄tum ad eos q̄ indurati cēnt ⁊ iste stat⁹ figuraunt ꝑ pabolā. De grano synapis. qđ cum sit. d Minimū. in q̄ntitate tñ est magnuz virtute q̄ crescit ad modū arboꝛis.

e Vt volu. celi ꝛc. sic scī predicto mō fuerūt puuli in hūilitate: ꝟ magni scia ⁊ ꝑute. ⁊ iō sic diuinit⁹ exaltati q̄ volucres. i. ꝓncipes hⁱ mūdi alta petentes Habitabāt i ramis eoꝝ. i. regebant ꝑ eoꝝ cōsiliū. f Alia pabolaz. Hic ponit ꝛtia pabola in q̄ describit status eccie sequēs exaltatōes ꝓdictoꝝ scōꝝ ⁊ diuidit in duas ꝑtes. q̄: ꝑ ponit pabolā. scōo ibiūgit hⁱ pabole ⁊ aliaꝝ rōnem: ibi. Hec oia ꝛc. Circa primū considerandū q̄ ꝓncipib⁹ huius mūdi ꝑ scōs ꝓdictos ad fidei veritatē inductis data ē licētia ꝑ totū orbē romano impio subditū ꝓdicandi fidē catholicā: ⁊ eccias construēdi: et sic fides catholica in modico tpe ꝑ totū orbē vulgata ē. ⁊ ꝟ significat ꝑ pabolā fermēti absconditi in trib⁹ satis farine ⁊ fermētatis totam. Tria sata sunt tres partes orbis: Affia: aphrica europa. q̄ tūc erant subiecta romano impio vt ꝑ toto vel ꝑ maiori parte. fermentū aūt ꝛpter caloꝛē intrinsecum significat legē euangelicā. q̄ est lex amoꝛis. mlr autē ponēs fermentū in tribus satis ꝓdictis est diligētia scōꝝ ad fidē catholicā vbiq̄ ꝓdicandum. g Hec oīa. Hic ꝓsequēter reddit ratio ꝓdicte pabole ⁊ aliaꝝ. ⁊ diuiditur in duo. ꝓ primo ponit dicta ratio. ⁊ secundo queritur cuiusdam parabole ꝓdicte interꝓtatio: ibi. Tunc dimissis turbis. Ratio autē q̄re loquebat parabolice turbis supra est assignata et ꝛterum hic alia assignatur. scilicz vt scriptura que hoc ꝓdixerat. ꝑs. lxxviij. impleretur: ⁊ pater litera. excepto hoc quod dicitur ibi q̄.

h Sine parabolis non loquebat eis. Quod nō ē intelligendum q̄ nihil loqueretur nisi parabolice. vt expositus est in ꝓncipio huius capituli: sed quia cum hoc aliqua dicebat clare: illa scilicet que debebat turba scire: aliquando etiam interponebat parabolice. que scilicet continebāt ad secreta ecclesie.

i Tunc dimissis turbis. Hic ponitur interꝓtatio parabole de zizania in medio tritici seminata.

Et notat etiã ꝛgelista locũ vbi facta'est interpretatio ista dicens. Dimissis turbis cũ venit in domũ. Vñ ex hoc etiã ꝓ q' alias pabolas eis ibidẽ exposuit. licet nõ fiat hic mẽtio de aliaꝫ expõne pabolaꝫ. vñ dĩ Marci. iiij. Seorsum aũt discipulis disserebat oĩa. Iterpꝛata ẽ aũt pabola ꝓdicta a xpõ sicut supꝛius exposita est. Et patet vsq; ibi.

k Mittet filꝰ hominis angelos.id ẽ xpõs q̃ iudicabit mũdũ in forma hũana in q̃ iudicatus ẽ coram pylato: ꝟ nunc apparebit in forma gloriosa l Et colligẽt de reg. eiꝰ omnẽ.i.hereticos q̃ generãt scandalũ i ecclesia. m Et eos q̃ faciũt iniq̃tatẽ. q̃ nõ solũ dãnabũt hereticꝰ.ꝟ etiã fidem tenẽtes. ꝟ hũtes tñ opa mala. n In Ibi erit flc. ꝟ strid. dent. In ꝟ significatur duplex pena inferni. vna ex pte mẽtis.f. tristicia vehemens. q̃ significat ꝑ fletũ. ꝟ alia ex pte corpis q̃ significat ꝑ stridoꝛẽ dẽtiũ. o Tũc iusti fulgebũt.ꝑ dotẽ.f. claritatis redundantis ex gloria aie ad coꝛpꝰ. p Qui habz aures ẽc. exponat sicut.ꝫ. expositũ ẽ in eo. ca. q Sile ẽ rgnũ celoꝛ. Hic ponit q̃nta pabola designãs eccle statũ seq̃ntem post ꝓdictũ. q̃ diuulgata fide in oꝛbe fraꝛ ꝑ ꝓdicationem scioꝝ. multi valentes viri ꝟ ꝛpati in doctrinis phoꝝ querẽtes ad fidẽ catholicã inceperũt se exercere: ꝟ suã sciam cõuertere ad vtilitatẽ ꝟ regimẽ aliaꝝ. sic Aug. ꝟ multi alij valentes ẽpi. ꝟ hoc significat ꝑ thesauꝝ absconditũ in agro. qui ager oibus vẽditis emit: vt thesaurus ibidem absconditus habeat. Iger ẽm iste labor est ꝓdicꝰ in exercitio vite actiue. ꝟ opibus misceie in regimine eccie. Thesaurus autẽ ẽ ꝑmiũ celeste. Iger autẽ oibus vẽditis emit vt thesaurus hẽatur. q̃: ꝑter magnitudinẽ ꝑmij celestis ꝓdictꝰ labor ẽ suscipiendus ex charitate alijs dimissis. vñ dicit Aug. in epla ad Valeriũ. Cogitet religiosa prudentia nihil cẽ in hac vita maxime hoc tpe difficilius: laboriosius: periculosius cp̃t aut presbyteri aut diaconi officio. ꝟ apud deũ nihil beatiꝰ si eo mõ militet q̃ impatoꝛ nr̃ꝫ iubet. Sed intelligẽtius aũt huiꝰ pabole maioꝛẽ sciendũ q̃ aliq̃ sunt q̃ nũq̃ fuerũt i possessione alicuiꝰ. vt lapides ꝓgosi i structuꝛe maris et huiusmodi. ꝟ talia sunt ipi immediatis. alia aũt sunt q̃ aliq̃n fuerũt i possessiõe alicuiꝰ. ꝟ tamẽ tps ẽ elapsum q̃ non est memoria. sic thesauri antiq̃ꝰ i ꝛra occultati. e idẽ iudiciũ deberet cẽ sic de ꝓdictis. ꝟ ꝓpt pacẽ cõem hoĩm. statutũ fuit ãtiq̃tus vt medietas inueꝛtis eẽt. ꝟ medietas illius cuius est ager in quo inuentũ. ꝟ ideo hic dz q̃ ille qui inuenit thesauꝝ vendit oĩa. ꝟ emit agrũ. vt habeat ius possidendi totum. r Iterꝝ simile est regnũ celoꝝ. Hic ponit sexta parabola in qua declarat statꝰ ecclesie immediate seq̃ns p̃cedentẽ. quia post statum ꝓdictum inceperũt aliqui cõtemptis mũdi delitijs diuitijs et honoꝛibus intẽdere vite contemplatiue. ficut beatus Benedictus ꝟ alij sequentes

missis turbis veit i domuz ꝟ accesserũt ad euz discipuli eiꝰ dicẽtes. Edissere nob pabolã zizaioꝛ agri. Qui rñdẽs ait. Qui seiat bonũ semẽ: ẽ filꝰ hois. Ager ãt ẽ mũs. Bonũ ẽo semẽ bi sũt filij regni: zizania ãt filij sũt nequã. Inimicꝰ aũt q̃ seminauit ea. ẽ diaꝫ. Messes ẽo ꝟsummatõ secli ẽ. Messoꝛes ãt ãgeli sũt. Sic ergo colligũt zizania. ꝟ igni cõburũt: sic erit i ꝟsũptõe seculi. Mittet filꝰ hois ãgelos suos ꝟ colligẽt ỏ rgno eiꝰ oĩa scãdala: ꝟ eos q̃ faciũt iniq̃tatẽ: ꝟ mittẽt eos in caminũ ignis. Ibi erit fletꝰ ꝟ stridoꝛ dentiũ. Tũc iusti fulgebũt sic sol in regno pfis eoꝝ. Qui hz aures audiẽdi audiat. Sile ẽ rgnũ celoꝝ thesauro absco̊dito i agro quez q̃ inuenit hõ absco̊dit: ꝟ ꝑ gaudio illiꝰ vadit ꝟ vendit vniuersa q̃ hz ꝟ emit agrũ illũ. Iterꝝ sile ẽ rgnũ celoꝝ hoi negociatoꝛi: q̃renti bonas margaritas Inuenta aũt vna pciosa margarita abijt ꝟ vẽdidit oĩa q̃ hũt: ꝟ emit eam: Iterꝝ sile ẽ rgnũ celoꝝ sagene misse i mare ꝟ ex oi genere pisciũ ꝛgregãti. Quã cũ ipleta eẽt: ꝟ educẽtes ꝟ sedẽtes elegerũt bonos i vasa. malos ãt foras miserũt. Sic erit i ꝟsummatõne seculi. Exibũt angeli ꝟ sepabunt malos de medio iustoꝝ: ꝟ mittẽt eos in caminum ignis. ibi erit fletus ꝟ stridoꝛ dẽtiũ. Intellexistis hec oĩa: Dicũt ei. Etiam ait illis. Jỏ oĩs scriba doctꝰ. i regno celoꝝ similis ẽ hoi pfamilias q̃ pfert ỏ thesauro suo noua ꝟ vetera: Et fcm̃ est cuz cõsummasset ihs pabolas

ihm in gradibus diuersis. ꝟ statibus religionũ. Et iste status figuratur per margaritam q̃ inuenit in conchilije maris. quia religio fundatur ꝟ nutriꝫ in humoꝛe deuotiõis. Ista aũt margarita dicitur vna ꝟ pciosa. s Vna quia hominẽ vnit. actiua autem vita magis diuidit. ꝓter hoc dicit q̃ martha erat circa multa occupata. Maria vo circa vnũ. Dicitur etiam t Pciõsa. quia vita ꝛemplatiua sim pliciter et absolute. melioꝛ ẽ q̃ activa. licet in casu activa sit magis fructifera. ꝓpter quod dicit Lu. x. Maria optimam partẽ elegit rẽ. Ista aũt margarita vẽditis omnibus ẽ emẽda. in quo designat q̃ ad statum religionis requiritur relinquere terrena. sublatis quantum ad propꝛiatem. ꝟ in particulari. Et quia iste status dura turus ẽ vsq; ad finẽ mũdi. ideo non ponit alia parabola post istam. nisi que significat finez mundi. ꝟ hoc declaratur cum subditur v Iterum simile ẽ regnum celoꝝ id ẽ status ecclesie militantis. sicut eñ non distinguuntur boni pisces a malis q̃diu sagena ẽ intra aquã

sic in ecclesia admisti sunt mali cũ bonis. sed in fine mũdi trahetur ad litus per apertum iudicium. q̃: tunc erunt manifesta abscondita corduz: ꝟ tunc iudicio diuino ꝟ ministerio angeloꝝ sepabuntur mali de medio iustoꝝ. et mittentur in infernũ: vt sic ecclesia purgata offeratur deo patri sine macula ꝟ ruga ꝟ Intellexistis. Hic ponitur principalis conclusio. Ad hoc eñ in parabolis predictis prescriptus est processus eccie militantis: vt apostoli qui erãt ipsius fundatoꝛes post xpm per sanguinem suum. vt supꝛa dictum'est intelligerent huiusmodi processum et hoc est quod dicit. ꝟ Intellexistis hec omnia. q. dl. ad vos pertinet intelligere. ꝟ Dicũt ei etiam. Sit illis ido omnis scriba. i. doctoꝛ. ꝛ Doctus. i. litteraꝫ ꝟ a deo inspiratus. a In regno celoꝝ. i. in ecclesia militante. b Sil'is ẽ hoi pfamilias. q̃: sicut pfamilias habz pascere filios pane corpali sic iste q̃ualis fideles pane spũali. c Qui pꝛofert de thesau. suo. id ẽ ỏ scientia in corde abscondita. d Nona ꝟ vetera id est auctoritates vt ꝓcessus noui ꝟ ve. testa. Ex quo patet q̃ epipiscopi q̃ successoꝛes sunt apostoloꝝ. debẽt habere notiã vtriusq; testamẽti in cuius signũ portãt mitrã in capite cum duplici cornu. e Et factuz est. Postq̃ euãgelista descripsit xpi multiplex documẽtũ. hic describit ppũ doctrinã eius recipere debentis impedimentum. quia illi de patria sua ꝓpter paupertatẽ generis ei inuidebant. ꝟ ipm vespiciebãt ꝟ in hoc irrõabiliter mouebãt. q̃ dnid q̃ fuit radix regus. eximius ꝓphetarũ. fuit pastoꝛ ouiũ. ꝟ ideo isti ex malicia sua facti sunt inepti ad recipiendũ doctrinam xpi et eius miracula. ꝛ hoc est quod dicit. f Cum cõsummasset ie-

sus parabolas istas. docens discipulos suos ⁊ turbas.
a Transijt inde ⁊ veniēs in pr̄iam suā.i.in galileam vbi fuerat cōceptus ⁊ nutritus. licet fuisset in bethleem uat⁹. vt supra dictū ē. b Docebat eos in syna. eox̄ ita vt mira. qz nō viderāt eū ſras dicēmē. nec in lege studemē. ꝓpter quod dicebāt.
c Vnde huic sapia hec.i.noticia scripturarū. d Et virtutes.q.d.ñ habet hec a deo vt exerciny studio. ℔ magis a dyabolo qđ arguūt ex ī firmitate parentum
e Nonne hic ē fabri fili⁹.i. ioseph. vt dr̄ erat faber lignarius ⁊ ipse putabat eius filius. vt habet Lu.iij. f Et fratres ei⁹ iacobus ⁊c. Dicunt autē frēs xp̄i.qz erant eius cognati germani.non qz essent de maria ⁊ ioseph post natiuitatem xp̄i generati. vt dicit helui⁹ hereticus q̄ dicit mariam ē cognitaz a ioseph post natiuitatem xp̄i.℔ hoc ē im ꝓbatū ē.j.c. sequk.
g Vnde ergo huic ola ista.q̄si dicerent si ñ hz ex exercitō vl ex genere habet ergo ex demone ⁊ iō sequtur. h Et scandalisabātur in eo. attribuentes ꝑuti demonis qđ debebat attribui ꝑuti diuinitatis. i Jhūs aūt dixit eis. Nō ē ꝓpheta ⁊c. quia inuidia magis ē ad patriotas ⁊ ad ꝓpinquos q̄m ad extraneos. Cuius rō est.quia inuidia est tristicia de excellentia alterius inquātū apprehendit. vt ꝑuti boni diminutiua. excellentia aūt alicui⁹ distantis multū nō apprehendit vt ꝑuti boni diminutiua. ꝓpter qđ inter artifices eiusdē artis ē magis inuidia. ⁊ cadē rō inter cōpatriotas. sequk.
k Et nō fecit ibi multas ꝑtutes qz erāt indignicā subdit
l Propt̄ incredulitatē eox̄.nō tñ nullas .qz ibi aliquas ꝑtutes fecit. vt nō b̄rent excusatōem de pctō suo videtes opa diuinitatis in eo.

Capitulū.xiiij.

In illo. Posita promulgatōe euāgelij pabola. Hic ponit hui⁹ ꝓmulgatōis ꝓfirmatio ⁊ hoc ex duob⁹. primo ex fama nois.scdo ex eius miraculis.ibi. Qđ cū audisset ihūs.prima i duas. qz ꝓmo ostdit fama ipi⁹ xp̄i scdo ex hoc incidēraliter narrat mortem iohānis ibi. Herodes em̄. Circa primū aduertendū. q miracula xp̄i fuerūt imtātū euidētia qz nō solū fama ei⁹ fuit inter vulgares homines. ℔ inter magnas ꝙsonas ⁊ principes. et hoc ē qđ dicit.
n Audiuit herodes tetrarcha ⁊c. dr̄ aūt tetrarcha. qz habebat q̄rtā ꝑtē regni iudee. Mortuo ei herode ascalonita q̄ iterfecit innocentes diuisit regnū ei⁹ i duas medietates. ita q archela⁹ fili⁹ ei⁹ hūit medietatez. vt.ŝ. dcm̄ est.ij.ca. Filia aūt medietas diuisa fuit in duas ptes. ⁊ vna data ē herodi. ⁊ altera philippo q̄ erāt inuicem ⁊c. ⁊ iō dr̄ tetrarcha a q̄rta pte fḡni. a terras qđ est ḡmuz: archos qđ ē ꝓncepS. qz ꝓncipabat i q̄rta pte. ñ tñ dicebat rex: qz romāi abstulerāt a iudeis nomē regiū ad frāgēdū eox̄ supbiā. Vñ dixerūt coz̄ pylato Jo.xix. Nō habem⁹ regez. nisi cesarez. Sequtur. o Hic ē iohes bap. ⁊c. Opio em̄ oim̄ loq̄ntiū de ūnoralitate aie ⁊ rsurrectiōe fuit. q post rsurrectiōes hō sit

a istas trāsijt inde. Et veniēs
b pr̄iaz suā docebat eos i synagogi eox̄: ita vt mirarē-
c tur ⁊ dicerēt. Vñ huic sa-
d pia h ꝑtutes. nōne h ē fa-
e bri fili⁹. Nonne mr̄ ei⁹ dr̄
f maria. ⁊ frēs ei⁹: iacob ⁊ ioseph ⁊ simō ⁊ iudas ⁊ soro-
res ei⁹: nōne oēs apd nos
g sūt. Vñ ergo huic oia ista
h Et scādalisabāt i eo. Jhs
ā dixit eis. Nō ē ꝓpha sine honore nisi i pr̄ia sua ⁊ i
k domo sua. Et non fecit ibi
l ꝑtutes multas ꝓpt̄ incredulitatē illoz. xiiij.

M illo.t. audiuit herodes tetrarcha famā ihe-
o su: ⁊ ait pueri suis. Hic est
Johes bap. ipse surrexit a
mortuis: ⁊ iō ꝑtutes opā-
p turi eo. Herodes ei⁹ tenuit iohem ⁊ alligauit eum. ⁊ posuit in carcere ꝓpt̄ herodiadē vxorē fr̄is sui. Dicebat ei illi iohes. Nō l̄z tibi hr̄e eā. Et volēs eū occidere timuit pplm: qz sic ꝓphetam eū habebāt. Die aūt
r natalis herodis: saltauit filia herodiadis in medio: ⁊
s placuit herodi. Vnde cuz iuramēto pollicit⁹ ē ei dare: qcūcuq̄ postulasset ab
t eo. At illa ꝑmonita a mr̄e sua. da mihi inq̄t h̄ in disco caput iohānis baptiste. Et
v ꝑtristat⁹ ē rex: ꝓpt̄ iuramētū aūt. ⁊ eos q̄ pt̄ recūbēbāt: iussit dari. Misitq̄ et decollauit iohem carcere
x Et allatū ē caput ei⁹ i disco
y ⁊ datū ē puelle: ⁊ illa attulit matri sue. Et accedētes discipuli eius tulerūt corp⁹ eius. ⁊ sepelierunt illud. et venerūt nūciare ihū.

excellentioris ꝑtutis q̄m añ. ⁊ iō l̄z Jo.bap. in vita sua nō fecisset miracula. iste ñ herodes credens eum surrexisse a mortuis asserebat eū facere miracula. p Herodes em̄ Qui fecerat mentōem de morte iohānis. iō hic incidenter ostdit modū mortis. ⁊ diuidit i duas. qz ꝑmo ostdit interfectōis ei⁹ cām. ⁊ secundo modū ⁊ ordines. ibi. Die autez natalis. Cā aūt fuit ista. qz herodias q̄ fuit filia aristobuli. ⁊ soror herodis agrippe. ⁊ neptis huius herodis et philippi fr̄is sui. fm q dicit ioseph⁹ ⁊ magr̄ in hist̄oriis fuit contracta matrimoniali ter philippo fr̄i herodis. qz hoc erat licitū fm leges. Ipaz aūt adamau it herodes amore illicito. ⁊ iō eū abstulit fraudulenk fratri suo. de voluntate tñ ipi⁹ herodiadis. ⁊ hoc erat et illicitū. vt viuente eius fratre h̄ret eius vxorem. Johannes aūt vir scūs ⁊ iust⁹ de hoc arguebat herodē. ꝓpt̄ qđ ab eodem capt̄ est ⁊ icarceratus. qz nō audebat eū ꝑsecare ne seditiōnem ppli exciaret ℨ se. qz omnes reputabāt iohānem sanctum ꝓpheta
p Die aūt natalis. Hic ponit modus mortis ipius. Herodias em̄ timens ne ad pdicatōem iohānis herodes peniteret. ⁊ ipam fratri redderet. ⁊ p cōseqūs eū ꝓtraxit marito a quo recesserat cuz pciclo remaneret. ideo excogitauit modū quomō interficeret iohānes absq̄ seditione ppli. ⁊ eiusdem doli herodes cōscius fuit. vt videbit. ⁊ hoc est qđ dr̄. q Die aūt natal'. ista erat cōsuetudo apud ātiquos q̄ principes solennisabāt diez natiuitatis. ⁊ diem etiaz natalis impij sui in quo. ſ. coronabantur. In illo ergo festo.
r Saltauit filia herodiadis. i. tripudiauit. et hoc fuit ex dispōne mr̄is ⁊ ipi⁹ herodis. s Vñ cū iuramento ꝓmisit ei dare qđ peteret. t At illa ꝑmonita a mr̄e. petiit caput iohānis. v Et cōtristatus est rex. hoc ñ fuit fm apparentiā. ad rep̄mendū ppli seditiōem qđ ꝑz qz voluit eū ꝓpter occidere ℨ retardar⁹ fuit tñ ex ppli tioze. scdo qz si vellet eū viuere ñ interfecisset eū. ꝓpt̄ iuramentū. qz i ꝓmissione facta in generali etiā cū iuramento nō itelligit aliqđ illicitū sub obligatōe cadere. cuiusmōi erat interfectō iohānis. tercio quia nō est verisimile vt ꝓpter saltatōez vnius puelle ꝓmisit sub iuramento etiā medietatem regni sui dare. vt dicit Mar. vj. Et ideo credendū est q totū fuit ficticiū vt haberet occasionem apparentem interficiendi Johannem. ita ei⁹ ardebat libidine in herodiadem. q voluit fingere rātā malicīā. ⁊ ideo qđ sequitur. v Et contristatus est rex ꝓpter iuramentum ⁊c. totum est intelligendum fm apparentiam ad rep̄mēdum populi seditionem. ⁊ eodem modo exponendum est de ista materia. quod dicitur Marci. vj. Sequitur. x Et allatū est caput eius. Primo enim allatum est i p̄sentia herodis. postea in hierusalem. ⁊ post in aquitaniam apud eugollitium. nūc autem dicitur esse ambionis. y Et accedentes discipuli eius tulerūt corp⁹ eius. ſ. de carcere.

m Et sepeli. illō. s. in sebaste ciuitate q̄ antiq̄tus samaria dicebat. n Mō cū audiſſ. ieſus. Hic ponit confirmatio predicte doctrine ex xp̄i miraculis. Et hoc quadrupliciter Primo ex sanatōe lāguoris multiplicis. ſcō in multiplicatōe panis: ibi. Veſpe aūt facto. tertio in calcatōe maris: ibi. Et ſtatim i pulit. quarto i sanatōe infirmoꝝ ad tactū ſue veſtis: ibi. Et cū transfretaſſet. In pma pte dr ſic.

n Mō cū audiſſ. ie. ſcz mortē iobis propter doctrinā veritatis. o Receſſit inde. non timēs mortē. ſi vt oſtenderet q̄ alitē eſt cedendū malicie hūane. p In locū deſertū. vt daret p̄dicatorib⁹ ꝑbi diuini exemplū aliq̄n recedēdi a turbis ⁊ redire ad locū ſolitariū ad colligendū ꝓpitios defec⁹ qui ꝑbunt ex cōuerſatōne cuꝫ hoibus. ⁊ ad vacandū oratōni vt ibi p̄dicator⁹ hauriat q̄ poſtea populis effundat. q Cuꝫ audiſſ. turbe ſc. ⁊c. Ex quo pz q̄ pauperes ſequebant. xp̄m equos ſ̄ hūtes. Sequit̄. r Et curauit lang. eoꝝ in quo ꝑbo miracula multe includit. q̄ nomine langnoris intelligitur oīs infirmitas s Veſpe aūt facto Hic p̄r ponit ſcōs miraculū de multiplicatōe panis. Dicit ḡ. Veſpe aūt facto. Ex quo pz denotio ppli ad xp̄m. quia nec ꝓpter no

discipli ei⁹ tuleſt corp⁹ ei⁹ m ⁊ ſepelieſt illō: ⁊ veniētes n nūciauerūt ieſu. Mō cū audo diſſet ieſus receſſit inde in p nauiculaz: i locū deſ tū ſeq orſuz. Et cū audiſſent turbe ſecute ſe eū pedeſtres ō citatib⁹. Et exiēs vidit tur r bā multā: ⁊ miſert⁹ ē eis ⁊ s curauit lāguidos eoꝝ. Veſpe aūt facto accesſerūt ad eū discipli ei⁹ dicētes. Deſer t tus ē loc⁹ ⁊ hora iā ꝓterijt dimitte turbas: vt eūtes i castella emāt ſibi eſcas. Je ſus aūt dixit eis. Mō bñt necesse ire: date illi vos manducare. rñdert ei. Mō habem⁹ h niſi q̄nq; panes et v duos piſces. Qui ait eis. r Afferte mihi illos huc Et cū iuſſiſſz ebā diſcūbere ſ̄ fenū accepit q̄nq; panib⁹ et y duob⁹ piſcib⁹: aſpiciēs in celū bñdixit ⁊ fregit ⁊ dedit diſcipulꝫ panes: diſcipli z ūt turb. Et manducauerūt oēs ⁊ ſaturati ſūt Et tuleſt reliq̄as: duodeci cophinos fragmētoꝝ plenos. Manducantiū aūt fuit nūer⁹ q̄nq; milia viroꝝ exceptis mu a lieribꝫ ⁊ puulis. Et ſtatim

cōpulit discipl̄os aſcēdere i nauiculā: ⁊ p̄cedē eū trāſ fretū donec dimittēt ebas. Et dimiſſa turba: aſcēdit i mōtē sol⁹ oꝝare. Veſpe aūt b facto sol⁹ erat ibi. Nauicula aūt iam medio mari iactabatur fluctib⁹. Erat eī ꝓtus c vent⁹. Quarta aūt vigilia noctis venit ad eos ambud lans sup mare. Et videtes eū supra mare ambulantē: e turbati ſūt dicētes: q̄ fanf taſma ē Et p timore clamauerūt. Statim⁹ ieſus locutus ē eis dicēs. Habete fiduciaz: ego ſuz nolite timere. g Rndēs aūt petr⁹ dixit. Dñe ſi tu es: iube me venire sup aq̄s. At ipe ait Veni Et deſcēdēs petr⁹ de naucula ābulabat ſ̄ aq̄m vt veb niret ad ihm. Videns vo vētū validū timuit. Et cū cepiſſet mergi: clamauit dicēs. Dñe ſaluū me fac. Et cōtinuo ihs extēdens manuz appḧdit eū ⁊ ait illi. i Modice fidei q̄re dubitaſti k Et cū aſcēdiſſz i nauiculā: i ceſſauit ventus. Qui aūte in naucula erant: venerūt ⁊ m adorauerūt eū dicētes. Ve

tū eſt aūt q̄ ſegetes creanf ex conuerſiōe materie peritūtis in ſegetē. 3 Et ſtatim cōpulit. Hic ponit tertiū miraculū de calcatōe maris: vt ſic oſtenderat ſe dñm tre i multiplicatōe panis ita oſtenderet ſe dñm maris: dicē ḡ: Et ſtatim cōpulit discipulos ⁊c. Cauſa h tacet. h Joh. vj. dr q̄ turbe q̄ viderāt miraculuꝫ de multiplicatōe panis voluerūt venire ⁊ facē eū regē ipe aūt ꝓcipiens ꝓcepit discipulos ſuos vltra mare galylee trāſſretare. ⁊ ipe sol⁹ fugit in montem vt poſſit ibi p̄rem orare. Et i b dedit nob exēplū vtilitatis. q̄ ſ̄itus ad honorē fugit. vt b ichabek queſitus autem ad mortem vltro ſe obtulit vt habetur Johan. xviij. a Nauicula autem ⁊c. Ex q̄ inſinuat q̄ illi q̄ carēt xp̄i ſocietate exponunt̄ tēratōnibus. Sequitur b Quarta aūt vigilia noctis. Iſta erat ꝓſuetudo antiq̄tus in exercitib⁹ q̄ nox in. iiij. ptes diuidebat. ⁊ in qualibet pte diuerſi militesſibi ſuccedētes vigilabāt ad cuſtodiam exercitus. ḡra ḡ vigilia eſt vltima ꝑs noctis. Ex quo patz q̄ in trib⁹ ptib⁹ precedentib⁹ in piculo fuerāt. c Venit ad eos ambulans ſupra mare. ex periculo enim ꝓcedenti longo magis deſiderabant aduentuꝫ xp̄i. d Et vi. euꝫ ſupra mare ambulantē. Sūt ꝓpter viſi

r Et hora iam preterijt. redeundi. ſ. ad ꝓpria et quieſcendi. Sequitur.

v Date illi vos mādūcare. Joh. vj. dī q̄ ſ̄iunt a philippo. vñ ememus panes. et hoc eſt verū. q̄ primo intrōgauit eū tentās eum. q̄ ſciebat q̄d eſſet facturus vt ibidē dr. et poſtea dixit illis q̄ hic ponit. x Et cū iuſſiſſ. tur. diſſ. ſuper fenū. i. ſup herbā agri. y Aſpiciens i celuꝫ bñdixit in quo dr̄ exemplū an cōmeſtionē ad laudē dei benedicere cibuꝫ. 3 Et manducauerūt ⁊c. Ex quo patet q̄ paues fuerūt multiplicati inter man⁹ ipſius. q̄ ex tāmodico cibo non poſſet tam magna multitudo ſaturari. nec tante reliquie remanere. q̄ plus remāſit q̄ a principio fuerit. De mō aūt multiplicatōis eſt dubitatio inter doctores. q̄ non determinat in lra. Dicūt em aliq̄ q̄ fuit ſine additōe alicuꝰ materie. ſicut de coſta ade formatū eſt corpus mulieris. Sicut em ōs p̄t de nihilo aliquid facere. ita modicū corpus in magnū cōuertere ſine additōe materie. Alij aūt dicunt q̄ fuit p cōuerſionē alicuꝰ materie pre exiſtentis. vt aeris vel hmōi in ſbaz panis et piſcis ⁊ videt Aug. ſentire ſup Jobez. vj. ca. dicēs. Inde multiplicauit q̄nq; panes. vñ ex paucis ḡuis creat ſegetes. cer

ones inſolitam. e Dicentes q̄ fantaſma eſt. i. apparitio rei non exiſtentis. f Et pre timore clamauerunt. timentes ne eſſet apparitio alicuꝰ ipſius maligni nocere volentis. et ideo ieſus aſſecurauit eos dicens. Ego ſum. Sequitur. g Rndens autem petr⁹ ⁊c. intrantū deſiderabat ſocietatē xp̄i. q̄ nolebat expectare aduentum eius vſq; ad nauē. ſ̄ volebant occurrere ſupra aquā oblitus pre amore chriſti aque periculum ⁊ in hoc apparuit mal⁹ miraculum quia non ſolus chriſtus vtute diuinitatis ſupra aq̄s ambulauit. ſed etiam petrus eadem virtute ad ipſum venit. h Videns vero ventum validum timuit. permiſſus eſt autem petrus ex timore ſubmergi vt cognoſceret ꝓpria fragilitatē ſic ex ſua ſaluatōe cognouit xp̄i diuinitatē. Seq̄t. i Modice fidei ⁊c. In h em apparuit puritas fidei i petro. q̄ exā ad ꝓcepta dei ſup aq̄s lāḡdas ambulauerat. de vēto ꝑro timere nō debeat. k Et cū aſcēdiſſet nauiculam ceſſauit ventus. In hoc oſtendit ſe ihs dominū aeris. ſicut in deambulatione ſuper aquis oſtenderat ſe dominum maris. l Qui aūt in naui erāt ve. et adora. eū. adoratōne. ſ. latrie q̄ ſoli deo debet. m Dicentes vere filius dei es. Dicitur vere. i. non metaphorice nec per adoptionē ſicut ſancti, ſ̄ proprie et eiuſdē nature

a Et cū transfretassent. Hic ponit quartū miraculū de curatōe infirmitatis ad tactū sue vestis. hoies em terre gerasenoū pus cognouerant cū miracula faciētes. t demones ejcientē. vt hr̄. ē. viij. ca. t ō videtes cū cognouerī t adduxerūt ad eū oēs infirmos illi⁹ regiōis sciētes q̄ poterat eos curarē. q; nō poterāt p̄e multitudine eu⁹ tāgere: ō. b Hogabant eu⁹ vt vel fim. vesti. ei⁹ tan. Potabant em xp̄s vestimēt⁹ factū ad modū inde oz qb⁹ erat p̄ceptū vt in angulis palliorū fimbrias inserēt. vt. ē. habitū est. iij. ca. t illa erat pars vestimēti q̄ poterat facili⁹ tangi. Sequitur. c Et q̄cunq; tetigerūt sal. facti sunt. i. corpe t mente. q: illos quos xp̄s sanabat corpe sanabat t mēte. fm q̄ ōi Job. vij. totū hoies saluū fecit in sabbato.

a re fili⁹ dei es. Et cū transfretassent venerūt i frā genesar. Et cū cognouissent eū viri loci illi⁹: miserūt i vniuersā regionē illā: t obtulerūt ei oēs male habentes b t rogabāt eū vt vel fimbriam vestimēti ei⁹ tangerent c Et quicunq; tetigerūt salui facti sunt. Capi. xv.

d Tunc accesserūt ad eū ab hierosolymis scribe pharisei dicētes. Quare discipuli tui trāsgrediūtur traditōes seniorū. Nō

e Tunc accesserūt. Supius posita Ca. xv. est publicatio legis euāgelice ink indeos. hic ponit ei⁹ pmulgatio q̄tuz ad gentiles. t diuidit in duas p̄tes. q: pmo oñdit eccia gentiū legitime fundata t scdo synagoga indeoz iuste reprobata. xxj. ca. Ire pma in duas. q: pmo fundat eccia gentiū in fide. scdo in moribus. xvij. ca. pma in duas. q: pmo reprobat supsticio indaica in lege. scdo declarat i fide veritas euāgelica. se. ca. t tercio cōfirmat vtrūq; duplici teste in xp̄i transfiguratione. xvij. ca. Presens capl̄m diuidit in tres p̄tes. q: pmo recedit a iudeis ꝓfutato pus errore eoz. scdo trāsit ad gētiles cōmendato in eis fidei amore: ibi. Egressus inde. tercio reuertit ad indeos collato eis ampliori mūere: ibi. Et cū transisset. Hoc aūt factū est vt p xp̄i facta ostenderet nob q̄d futurū esset i eccia: q: in aduētu xp̄i iudei p maiorē p̄te sunt excecati. t gentiū pplī illuminati. ij. itez xp̄s in fine reuertet ad indeos q̄ cōuertent in fine mūdi. Prima in tres. q: pmo xp̄s arguit indeos de falsa legis expositōne. scdo de apparēti scitate: ibi. Hypocrite. tercio ō vana suptstiōne: ibi. Audite t intelligite. p̄ma in duas. q: pmo ponit indeoz maligna introgatio ad xp̄i dep̄hansionem scdo ponit ei⁹ risio vera ad eoz cōfutatōes: ibi. Tpe autem rīdens. Ad euidentiā p̄me p̄tis aduertendū q̄ a tpe moy si de volūtate dei cōstituti fr̄. lxx. senes erate t moūb⁹ maturi. t scia p̄dicti ad regimē ipsi⁹ pplī t moyses erat super eos ita q̄ in vniuerso erāt. lxxj. vt hr̄ Nūe. xj. t ex illo tpe statutū est q̄ tot esset ad regimē pplī oñdinati. et ibi dicebant iudices ordinarij. q: p imposītōes man⁹ instituebātur. vt hr̄ in glos hebraicis in multis locis. t isti residebant in hierūm: t ad eos fiebat recursus de ciuitatib⁹ in ambiguis t difficilib⁹. et eoz determinatio habet. p lege firma quā nō licebat trāsgredi. vt hr̄ Deut. xxvij. Isti etiā statuebāt aliq̄ que p̄nebāt ad regimē pplī. t in statutis eorū erant que cadebant sub p̄cepto tanq̄ necessitatis. t aliqua sub monitōe tanq̄ cuiusdā decētie t honestatis. De talib⁹ aūt erat istud statutū q̄ hic tāgit. videlz q̄ acceden tes ad mēsam p⁹ⁿ⁹ lauarent man⁹ suas. verūm pharisei t scribe intellexerūt hui⁹modi mandati volebant trahere ad quandā falsitatē. videlz q̄ p̄ hoc aq̄rerent quedā mūdicia spūalis mouebant aūt ad hoc. q: in lege aliq̄ immundicie p corporales ablutōes dicebant emūdari. et q: discipuli xp̄i aliqua q̄ nō erāt necessaria. ℔ magis cuiusdā suptstiōis in ip̄ius intellectus sic trahebat nō obseruabat. xp̄m in discipulis suis arguebant tanq̄ contēptorē doctrine seniorū vt sic redderent eū pplo odiosum. e Ipe aūt. Hic ponit xp̄i risio vera ad ipsoz cōfutatōem dicēs. f Quare t vos trāsgredimini mandatū t̄c. nō rīdet dicēdo q̄ lotio manuū q̄ faciebat ad honestatē essz mala. vt q̄ apl̄s ipam omittendo de ne facerāt vt facit ad honestatem licet de ne sacerent omittendo propter supērstitiōnem. sed quasi clauum remandendo dicit eos deficere. q̄a deficiebāt trāsgredi mandatū dñi. p̄ter mandatū hoim. q̄ō. p̄bat di cēs. g Nā deus dixit Exo. xx.

• b honora p̄tem tuū t̄c. p honorē istū. nō solūmō intelligitur reuerentia. ℔ administratio necessariorū hāc aūt exeludebant p suā doctrinā falsam. q̄a sacerdotes quo erant cupidi vt bona que eēnt admistrāda pentibus cōuerterent in lucra eoz. dicebant q̄ meli⁹ erat illa deo offerre. nam q̄ē pat p̄cipalis t spūalis. tū q: licet p talē oblatōez pentes sustinerēt detrimentū corpale. cōsequebant tñ bonū spūale ip̄ūtum illud q̄ō erat in eoz necessitatez cōuertendu⁹ deo offerebat. t ex ō sequebat q̄ p̄ceptū de honore pentū ip̄ūtum intelligit in ℔ administratio necessariorū euacuabat p talē expositōez falsam. Et ℔ est q̄ dicit saluator.

l Vos aūt dicitis falso. s. exponēdo mandatū de

k Quicunq; di. patri vel ma. mu. q̄ōcunq; ē ex me. ōo cō secratur. scz t oblatū l Tibi. p̄derit. magis supple q̄n si expenderes i necessitates tuas. et ē cōstructio defectiua et est sensus. Quicunq; dixerit t̄c. i. licite et bñ pōt dicere q̄ō dictū. et ipleuit p̄ceptū diuinū et est dign⁹ vita eterna. q̄ō est falsum. q: fm veritatē trāsgressor p̄cepti. t ℔ ē q̄ō ibidit. m Et nō honorificabit p̄ris t̄c. illō q̄ō erat sibi debitū sibi trahēdo. n Ex irritu⁹ fecistis. vos sacerdotes et pharisei. o Mādatū dei t̄c. Ad maiorē intellectū cōsideradū q̄ p̄ q̄ tenet. q̄idē fili⁹. q: ē cā cog̃ q̄tū ad eē t ō duplicis nutrimenti t documenti. fili⁹ aūt tenet. q̄idē pentib⁹ de necessarijs q̄ accidēs. s. si indigeat. t ipe sit potēs. t ō si p̄ trā nccitate incurrerit. bona de qb⁹ p̄t sibi admistrare. trā sit sibi debita de alieno aūt null⁹ pōt deo sacrificiū facē. t ō talia deo offerre nō ē licitū. q: ℔ ē trāsgredi p̄ceptū de honore pentū. Sec⁹ aūt est si fili⁹ bona sua ō vouisset vt cōsecrasset aūq; pentes eēnt in nccitate positi. q: tūc nō est licitū de eis p̄ridere pentib⁹. q: si est deo votū factū ō aliq̄ imolaticio. nō posset imutari. si ste ō aliquo nō imolaticio nō poterat mutari nisi p redēptiōs. Ex dictis patet falsitas illi⁹ opinionis q̄ dic q̄ fili⁹ p⁹ pfessionē factā i religiōe tenet exire claustrū. q̄r nccitates pentū etiā ꝑ volūtatē sui suptoris. q: talē pfessionē ē a deo sacrificat⁹. t ō. q̄r nccitate pentū nō ds ꝑ vom⁹ tale facere Hoc etiā ps alia rōne. q: fili⁹ cū venerit ad etatē adultā sicut pōt inuitis pentib⁹ licite mīmonīū ibere. vl̄ ad sacerdotiū. p̄mouer⁹ ita etiā religionē ingredi cessante tūc necessitate pentū. ℔ p sacerdotiū ex cusat de ℔ q̄ nō tenet ibi uenire p̄ri p vsuz armor. si ab hostib⁹ inuadat q: tā nō est sibi licitū pugnare corpalit. Sili⁹ p mīmonīū excusat q̄ nō tenet manere cū p̄re. q: est obligat⁹ vxori. ℔ multo fortius per pfessionē factā in religione excusat a subueniendo pentib⁹. nisi fm modū conuenientes sue regule. e per ōs nō ds ꝑter hoc cōtra votū obedientie facere. imo esset

modedicēs ꝫ facies do. Per ꝫ ꝑz solutio cuiuscū rōis q̄ solet ad oppositū induci q̄ talis est. Votū facū de his que sunt superogatōis nō ꝓcipitur illis q̄ sūt de necessitate ꝓcepti: cū ꝓceptū implere sit necessitatis. vouē aūt talia fi: ꝫ votū religionis est de bis q̄ sunt superogatōis, ībenitre aūt pennib⁹ in necessitate ē de necessitate ꝓcepti. ꝫ ꝓ votus religionis ꝓ ꝓfessionē solēnizatū nō absolui aliqs q̄n tenetur admittere parentib⁹ sic ante. ergo per ꝓfessionē tenet exire clausturum ꝓter necessitatē parentū et am cōtra volūtatē superiorū. Dicendū q̄ ꝓ ꝓfessionem nō absolui a ꝓcepto bñ tamē absolui ab aliq̄ mō implēdi ꝓceptū. qz ꝓceptū de honore parentū est affirmatiuū. et ideo nō obligat ad sp: ꝫ ꝓ loco et tpe et aliis de bitis circūstantijs q̄ aliq̄n variant fm cōditionē ipius implētis ꝓceptū. qz aliqs modus ībeniendi pñ efficit inconueniens et illicitus ipsi filio ꝓ assumptōez alicui⁹ status licitus: imo etiā pfect. sic subuenire pñ ꝓ defensionē armoꝝ. efficit illicitum ꝓ sacerdotij statuz. tenet tñ ei subuenire aliis modis suo statui cōueniētib⁹. ita codē mō post votū obedientie subuenire pñ cōtra volūtatē superioris efficit illicitū ipi religioso. tenet tñ ei subuenire modis cōuenientib⁹ ꝓfessioni sue.

m Hypocrite: bñ ꝓphetauit ō vobis ysaias dicēs Ppul⁹ b labijs me honorat cor aūt eoꝝ lōge est a me.

n Sine cā aūt colūt me docētes doctrinas et mādata hoiz

o Et cōuocatis ad se turbis dixit eis. Audite et intelligite. Nō qō itrat i os coinq̄nat hoiez. Iz qō ꝓcedit ex oze hoc coinquinat hoiem

p Tūc accedētes discipuli ei⁹ dixerūt ei. Scis q̄ pharisei audito b ꝛbo scandalizati sūt

q At ille ñdens ait. Oīs plātatio quā ñ plātauit pr mē⁹ celestis: eradicabit.

r Sinite illos: ceci sūt: et duces cecoꝝ. Cec⁹ aūt si ceco ducā tū ꝓstet: ābo i foueā cadūt.

s Ñdens aūt petr⁹ dixit ei

t Edissere nob ꝓbolā istaz

u At ille dixit. Adhuc et vos sine ītellectu estis. Nō ītelligitis: q̄ oīe qō i os itrat

v ventre vadit et in secessuz emittit. Que aūt ꝓcedunt de ore: de corde exeūt et ea

w coinq̄nant hoiez. De corde em exeūt cogitatōes male

x dicitia: adulteria: fornicatōes: furta: falsa testimōia

y blasphemie. Hec sunt q̄ coinq̄nant hoiez. Non lotis aūt manib⁹ mādducare si coinq̄nat hoiez.

z Et egressus inde ibit i ptes tyri et sidonis.

a Et ecce mlier chanea a finibus illis egressa clamauit ei dicens. Miserere mei dñe fili dauid. filia mea male a demonio vexatur.

b Qui nō respondit ei vbum. Et accedentes discipuli eius rogabant eum dicentes. Dimitte eam. quia clamat post nos.

c Ipe aūt respondens ait. Non sum missus nisi ad oues que perierūt domus israel.

d Ipa aūt venit et adorauit eum dicens. Dñe adiuua me.

e Qui respondens ait. Non est bonum sumere panem filiorum et mittere canibus.

f Ipa aūt dixit. Etiam dñe. Nam et catelli edunt de micis que cadūt de mensa dominorum suorum.

g Tūc respondens ihesus dixit ei. O mlier magna est fides tua. fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia eius ex illa hora.

h Et cū transisset ihesus inde venit secus mare galilee. Et ascendens in montem sedebat ibi.

i Et accesserunt ad eum turbe multe habentes secum mutos. claudos. debiles. cecos. et alios multos. et proiecerunt eos ante pedes eius. Et curauit eos.

k Ita ut turba mirarent videntes mutos loquentes. debiles sanos. claudos ambulantes. cecos videntes. et magnificabant deum israel.

l Ihesus aūt discipulos suos vocans ait. Misereor super turbam. quia ecce iam triduo sustinent me. nec habent quid manducent. et dimittere eos ieiunos nolo. ne forte deficiant in via.

m Et ait illi discipuli. Vnde nobis in deserto tanta turba ut saturemus multitudinem tantam.

n Et ait illis ihesus. Quot panes habetis. Qui dixerunt. Septem. et pauci pisciculi.

o Et cū gratias egisset fregit et dedit discipulis suis. discipuli aūt turbis.

p Et manducauerunt omnes et saturati sunt. et quod superauit de fragmentis tulerunt septem sportas plenas.

q Erant aūt manducantes quattuor milia hominum. et dimisit eos.

r Et ascendens in nauiculam venit in fines magedan.

s Et exeūtes pharisei et sadducei temptantes interrogabant eum. ut ostenderet eis signum de celo.

t Ipe aūt respondens ait illis. Facta vespere dicitis. Serenum erit. rubicundum est enim celum.

u Et mane. Hodie tempestas. rubicundum et triste est enim celum. Faciem ergo celi dijudicare nostis. signa aūt temporum non potestis.

v Generatio mala et adultera signum querit. et signum non dabitur ei nisi signum ione prophete.

w Et relictis illis abijt.

x Et cū venissent discipuli eius trans fretum. obliti sunt panes accipere.

y Ihesus aūt dixit illis. Videte et cauete a fermento pharisaeorum et sadducaeorum.

z Illi aūt cogitabant intra se dicentes. Panes non accepimus.

a Quod cognoscens ihesus ait illis. Quid cogitatis intra vos modice fidei quia panes non habetis.

b Nondum intelligitis neque recordamini quinq̄ panum in quinq̄ milia hominum. et quot cofinos sumpsistis.

c Neque septem panum in quattuor milia hominum. et quot sportas tulistis.

d Quomodo non intelligitis quia non de pane dixerim vobis cauere a fermento pharisaeorum et sadducaeorum.

e Tūc intellexerunt quia non dixisset cauere a fermento panum. sed a doctrina pharisaeorum et sadducaeorum.

f Venit aūt ihesus in partes cesaree philippi. Et interrogabat discipulos suos dicens. Quem dicunt homines esse filium hominis.

g Illi aūt dixerunt. Alii iohannem baptistam. alii aūt heliam. alii vero ieremiam aut vnum ex prophetis.

h Dicit illis ihesus. Vos aūt quem me esse dicitis.

i Respondens simon petr⁹ dixit. Tu es xp̄s filius dei vi.

k Respondens aūt ihesus dixit ei. Beatus es simon bar iona. quia caro et sanguis non reuelauit tibi sed pater meus qui in celis est.

l Et ego dico tibi quia tu es petrus. et super hanc petram edificabo ecclesiam meam. et porte inferi non prevalebunt aduersus eam.

m Et tibi dabo claues regni celorum. Et quodcūq̄ ligaueris super terram erit ligatum et in celis. et quodcūq̄ solueris super terram erit solutum et in celis.

n Tūc precepit discipulis suis ne quis dicerent quia ipe esset ihesus xp̄s.

o Exinde cepit ihesus ostendere discipulis suis quia oportet eum ire ierosolimam. et multa pati a senioribus et principibus sacerdotum et scribis. et occidi. et tertia die resurgere.

p Et assumens eum petr⁹ cepit increpare illum dicens. Absit a te dñe non erit tibi hoc.

q Qui conuersus dixit petro. Vade retro me satana scandalum es mihi. quia non sapis ea que dei sunt. sed que hominum.

r Tūc ihesus dixit discipulis suis. Si quis vult post me venire abneget semetipm. et tollat crucem suam et sequatur me.

s Qui enim voluerit animam suam saluam facere perdet eam. Qui aūt perdiderit animam suam propter me inueniet eam.

t Quid enim prodest homini si mundum vniuersum lucretur. animę aūt sue detrimentum patiatur. aut quam dabit homo commutationem pro anima sua.

u Filius enim hominis venturus est in gloria patris sui cum angelis suis. et tunc reddet vnicuiq̄ secundum opera eius.

v Amen dico vobis sunt quidam de hic stantibus qui non gustabunt mortem donec videant filium hominis venientem in regno suo.

w Et post dies sex assumpsit ihesus petrum et iacobum et iohannem fratrem eius. et ducit illos in montem excelsum seorsum.

x Et transfiguratus est ante eos. Et resplenduit facies eius sicut sol. vestimenta aūt eius facta sunt alba sicut nix.

y Et ecce apparuerunt illis moyses et helias cum eo loquentes.

z Respondens aūt petr⁹ dixit ihesu. Dñe bonum est nos hic esse. Si vis faciamus hic tria tabernacula tibi vnum. moysi vnum. et vnum helie.

a Adhuc eo loquente ecce nubes lucida obumbrauit eos. Et ecce vox de nube dicens. Hic est filius meus dilectus in quo mihi bene complacui. ipsum audite.

b Et audientes discipuli ceciderunt in facies suas. et timuerunt valde.

c Et accessit ihesus et tetigit eos. dixitq̄ eis. Surgite et nolite timere.

d Leuantes aūt oculos suos neminem viderunt nisi solum ihesum.

e Et descendentibus illis de monte precepit eis ihesus dicens. Nemini dixeritis visionem hanc donec filius hominis a mortuis resurgat.

f Et interrogauerunt eum discipuli dicentes. Quid ergo scribe dicunt quod helyam oporteat primum venire.

g Ipe aūt respondens ait eis. Helyas quidem venturus est et restituet omnia.

h Dico aūt vobis quia helyas iam venit. et non cognouerunt eum. sed fecerunt in eo quecūq̄ voluerunt. Sic et filius hominis passurus est a ipsis.

i Tūc intellexerunt discipuli quia de iohanne baptista dixisset eis.

k Et cū venissent ad turbam accessit ad eum homo procidens genua sua ante eum

l Et dicens. Dñe miserere filio meo. quia lunaticus est et male patitur. nam sepe cadit in ignem et sepe in aquam.

m Et obtuli eum discipulis tuis. et non potuerunt curare eum.

n Respondens aūt ihesus dixit. O generatio incredula et prauersa. quousq̄ ero vobiscum. quousq̄ patiar vos. afferte illum huc mihi.

o Et increpauit illum ihesus. et exiit ab eo demonium. et curatus est puer ex illa hora.

p Tūc accesserunt discipuli ihesum secreto dicentes. Quare nos non potuimus eicere eum.

q Ihesus aūt dixit eis. Propter incredulitatem vestram. Amen quippe dico vobis si habueritis fidem sicut granum sinapis dicetis monti huic. Transi hinc illuc et transibit. et nichil impossibile erit vobis.

r Hoc aūt genus demoniorum non eicitur nisi per orationem et ieiunium.

s Conuersantibus aūt eis in galilea dixit illis ihesus. Futurum est filium hominis tradi in manus hominum

t Et occident eum. et die tertia resurget. Et contristati sunt vehementer.

u Et cū venissent capharnaum accesserunt qui didragma accipiebant petro et dixerunt. Magister vester non dat didragma.

v Et ait. Etiam. Et cū intrasset domum prior ihesus dixit illi dicens. Quid tibi videtur simon. Reges terre a quibus accipiunt tributum vel censum. a filiis suis an ab alienis.

w Petr⁹ aūt dixit ei. Ab alienis. Dixit illi ihesus. Ergo liberi sunt filii.

x Vt aūt non scandalizemus eos. vade ad mare et mitte hamum. et eum piscem qui primus ascenderit tolle. et aperto ore eius inuenies staterem. illum sumens da eis pro me et te.

y In illa hora accesserunt discipuli ad ihesum dicentes. Quis putas maior est in regno celorum.

z Et assumens ihesus paruulum statuit eum in medio eorum

a Et dixit. Amen dico vobis nisi conuersi fueritis et efficiamini sicut paruuli non intrabitis in regnum celorum.

b Quicūq̄ ergo humiliauerit se sicut paruulus iste. hic est maior in regno celorum.

c Et qui susceperit vnum paruulum talem in nomine meo me suscipit.

d Qui aūt scandalizauerit vnum de pusillis istis qui credunt in me. expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo eius. et demergatur in profundum maris.

e Ve mundo a scandalis. Necesse est enim ut veniant scandala. Verumtamen ve homini illi per quem scandalum venit.

f Si aūt manus tua vel pes tuus scandalizat te abscide eum et proice abs te. Bonum tibi est ad vitam ingredi debilem vel claudum. quam duas manus habentem vel duos pedes mitti in ignem eternum.

g Et si oculus tuus scandalizat te eruc eum et proice abs te. Bonum tibi est cum vno oculo in vitam intrare. quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis.

h Videte ne contemnatis vnum de pusillis istis. Dico enim vobis quia angeli eorum in celis semper vident faciem patris mei qui in celis est.

i Quid vobis videtur. Si fuerint alicui homini centum oues et errauerit vna ex eis. nonne relictis nonaginta nouem in montibus vadit querere errantem.

k Et si contigerit inuenire eam. amen dico vobis quia gaudet super eam magis quam super nonaginta nouem que non errauerunt.

l Sic non est voluntas ante patrem vestrum qui in celis est. ut pereat vnus de pusillis istis.

m Si aūt peccauerit in te frater tuus. vade et corripe eum inter te et ipsum solum. Si te audierit lucrifecisti fratrem tuum.

n Si aūt non audierit te adhibe tecum adhuc vnum vel duos. ut in ore duorum vel trium testium stet omne verbum.

o Si aūt non audierit eos dic ecclesie. Si aūt ecclesiam non audierit sit tibi sicut ethnicus et publicanus.

p Amen dico vobis quecūq̄ alligaueritis super terram erunt ligata et in celo. et quecūq̄ solueritis super terram erunt soluta et in celo.

q Iterum amen dico vobis quia si duo ex vobis consentient super terram de omni re quamcūq̄ petierint fiet illis a patre meo qui in celis est.

r Vbi enim sunt duo vel tres congregati in nomine meo ibi sum in medio eorum.

s Tūc accedens petr⁹ ad eum dixit. Dñe quotiens peccabit in me frater meus et dimittam ei. Numquid usq̄ septies.

t Dicit illi ihesus. Non dico tibi usq̄ septies. sed usq̄ septuagies septies.

u Propterea assimilatum est regnum celorum homini regi qui voluit rationem ponere cum seruis suis.

v Et cū cepisset rationem ponere. oblatus est ei vnus qui debebat decem milia talenta.

w Cū aūt non haberet vnde redderet. iussit eum dñs eius venundari et vxorem eius et filios et omnia que habebat et reddi.

x Procidens aūt seruus ille orabat eum dicens. Patientiam habe in me et omnia reddam tibi.

y Misertus aūt dñs seruo illi dimisit eum et debitum dimisit ei.

z Egressus aūt seruus ille inuenit vnum de conseruis suis qui debebat ei centum denarios. et tenens suffocabat eum dicens. Redde quod debes.

a Et procidens conseruus eius rogabat eum dicens. Patientiam habe in me et omnia reddam tibi.

b Ille aūt noluit. sed abijt et misit eum in carcerem donec reddat debitum.

c Videntes aūt conserui eius quę fiebant contristati sunt valde. et venerunt et narrauerunt domino suo omnia que facta fuerant.

d Tūc vocauit illum dñs suus et ait illi. Serue nequam omne debitum dimisi tibi quoniam rogasti me.

e Nonne ergo oportuit et te misereri conseruo tuo sicut et ego tui misertus sum.

f Et iratus dñs eius tradidit eum tortoribus quoadusq̄ reddat vniuersum debitum.

g Sic et pater meus celestis faciet vobis nisi remiseritis vnusquisq̄ fratri suo de cordibus vestris.

h Et factum est cū consummasset ihesus sermones hos transtulit se a galilea et venit in fines iudee trans iordanem.

i Et secute sunt eum turbe multe et curauit eos ibi.

k Et accesserunt ad eum pharisei temptantes eum et dicentes. Si licet homini dimittere vxorem suam quacūq̄ ex causa.

l Ipe aūt respondens ait eis. Non legistis quia qui fecit hominem ab initio masculum et feminam fecit eos.

m Et dixit. Propter hoc dimittet homo patrem et matrem et adherebit vxori sue. et erunt duo in carne vna.

n Itaq̄ iam non sunt duo sed caro vna. Quod ergo deus coniunxit homo non separet.

o Dicunt illi. Quid ergo moyses mandauit dare libellum repudij et dimittere.

p Ait illis ihesus. Moyses ad duritiam cordis vestri permisit vobis dimittere vxores vestras. ab initio aūt non fuit sic.

q Dico aūt vobis quia quicūq̄ dimiserit vxorem suam nisi ob fornicationem et aliam duxerit mechatur. et qui dimissam duxerit mechatur.

r Dicunt ei discipuli eius. Si sic est causa hominis cum vxore non expedit nubere.

s Qui ait illis. Non omnes capiunt verbum istud. sed quibus datum est.

t Sunt enim eunuchi qui de vtero matris sue sic nati sunt. et sunt eunuchi qui castrati sunt ab hominibus. et sunt eunuchi qui castrauerunt semetipos propter regnum celorum. Qui potest capere capiat.

u Tūc oblati sunt ei paruuli vt manus eis imponeret et oraret. Discipuli aūt increpabant eos.

v Ihesus aūt ait. Sinite paruulos et nolite eos prohibere ad me venire. talium enim est regnum celorum.

w Et cū imposuisset eis manus abijt inde.

x Et ecce vnus accedens ait illi. Magister bone quid boni faciam vt habeam vitam eternam.

y Qui dixit illi. Quid me interrogas de bono. Vnus est bonus deus. Si aūt vis ad vitam ingredi serua mandata.

z Dicit illi. Quę. Ihesus aūt dixit. Non homicidium facies. non adulterabis. non furtum facies. non falsum testimonium dices.

a Honora patrem et matrem. et diliges proximum tuum sicut teipm.

b Dicit illi adolescens. Omnia hec custodiui a iuuentute mea. quid adhuc mihi deest.

c Ait illi ihesus. Si vis perfectus esse vade vende que habes et da pauperibus. et habebis thesaurum in celo. et veni sequere me.

d Audiens aūt adolescens verbum abijt tristis. erat enim habens multas possessiones.

e Ihesus aūt discipulis suis dixit. Amen dico vobis quia dyues difficile intrabit in regnum celorum.

f Et iterum dico vobis. Facilius est camelum per foramen acus transire. quam dyuitem intrare in regnum celorum.

g Audientes aūt discipuli mirabantur valde dicentes. Quis ergo potest saluus fieri.

h Intuitus aūt ihesus ait illis. Apud homines hoc impossibile est. apud deum aūt omnia possibilia sunt.

i Tūc respondens petr⁹ ait illi. Ecce nos dimisimus omnia et secuti sumus te. quid ergo erit nobis.

k Ihesus aūt dixit illis. Amen dico vobis quod vos qui secuti estis me in regeneratione cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue sedebitis et vos super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus israel.

l Et omnis qui reliquerit domum vel fratres aut sorores aut patrem aut matrem aut vxorem aut filios aut agros propter nomen meum centuplum accipiet et vitam eternam possidebit.

m Multi aūt erunt primi nouissimi. et nouissimi primi.

n Simile est regnum celorum homini patri familias qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam.

o Conuentione aūt facta cum operarijs ex denario diurno misit eos in vineam suam.

p Et egressus circa horam tertiam vidit alios stantes in foro otiosos.

q Et illis dixit. Ite et vos in vineam meam. et quod iustum fuerit dabo vobis. Illi aūt abierunt.

r Iterum autem exiit circa horam sextam et nonam. et fecit similiter.

s Circa horam aūt undecimam exiit et inuenit alios stantes et dicit illis. Quid hic statis tota die otiosi.

t Dicunt illi. Quia nemo nos conduxit. Dicit illis. Ite et vos in vineam meam.

u Cū sero aūt factum esset dicit dñs vineę procuratori suo. Voca operarios et redde illis mercedem incipiens a nouissimis usq̄ ad primos.

v Cū venissent aūt qui circa vndecimam horam venerant acceperunt singulos denarios.

w Venientes aūt et primi arbitrati sunt quod plus essent accepturi. acceperunt aūt et ipsi singulos denarios.

x Et accipientes murmurabant aduersus patrem familias dicentes.

y Quia nouissimi hi vnam horam fecerunt et pares illos nobis fecisti qui portauimus pondus diei et estus.

z Ipe aūt respondens vni eorum dixit. Amice non facio tibi iniuriam. nonne ex denario conuenisti mecum.

a Tolle quod tuum est et vade. volo aūt et huic nouissimo dare sicut et tibi.

b Aut non licet mihi quod volo facere. an oculus tuus nequam est quia ego bonus sum.

c Sic erunt nouissimi primi et primi nouissimi. Multi enim sunt vocati pauci aūt electi.

d Et ascendens ihesus ierosolimam assumpsit duodecim discipulos suos secreto. et ait illis.

e Ecce ascendimus ierosolimam. et filius hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis. et damnabunt eum morte.

f Et tradent eum gentibus ad illudendum et flagellandum et crucifigendum. et tertia die resurget.

g Tūc accessit ad eum mr filiorum zebedei cum filijs suis adorans et petens aliquid ab eo.

h Qui dixit illi. Quid vis. Dicit illi. Dic vt sedeant hi duo filij mei vnus ad dexteram tuam et vnus ad sinistram in regno tuo.

i Respondens aūt ihesus dixit. Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum. Dicunt illi. Possumus.

k Ait illis. Calicem quidem meum bibetis. sedere aūt ad dexteram meam vel sinistram non est meum dare vobis. sed quibus paratum est a patre meo.

l Et audientes decem indignati sunt de duobus fratribus.

m Ihesus aūt vocauit eos ad se et ait. Scitis quia principes gentium dominantur eorum. et qui maiores sunt potestatem exercent in eos.

n Non ita erit inter vos. sed quicūq̄ voluerit inter vos maior fieri erit vester minister.

o Et quicūq̄ voluerit in vobis primus esse erit vester seruus.

p Sicut filius hominis non venit vt ministretur ei. sed vt ministret et det animam suam redemptionem pro multis.

q Et egredientibus illis ab hiericho secuta est eum turba multa.

r Et ecce duo ceci sedentes secus viam audierunt quia ihesus transiret. et clamauerunt dicentes. Miserere nostri dñe fili dauid.

s Turba aūt increpabat eos vt tacerent. Illi aūt magis clamabant dicentes. Miserere nostri dñe fili dauid.

t Et stetit ihesus et vocauit eos et ait. Quid vultis vt faciam vobis.

u Dicunt illi. Dñe vt aperiantur oculi nostri.

v Misertus aūt eorum ihesus tetigit oculos eorum. et confestim viderunt et secuti sunt eum.

w Et cū appropinquassent ierosolimis et venissent bethphage ad montem oliueti. tunc ihesus misit duos discipulos suos

x Dicens eis. Ite in castellum quod contra vos est. et statim inuenietis asinam alligatam et pullum cum ea. solutos adducite mihi.

y Et si quis vobis aliquid dixerit dicite quia dñs his opus habet. et confestim dimittet eos.

z Hoc aūt totum factum est vt adimpleretur quod dictum est per prophetam dicentem.

a Dicite filie syon. Ecce rex tuus venit tibi mansuetus sedens super asinam et pullum filium subiugalis.

b Discipuli aūt abeuntes fecerunt sicut precepit illis ihesus.

c Et adduxerunt asinam et pullum. et imposuerunt super eos vestimenta sua. et eum desuper sedere fecerunt.

d Plurima aūt turba straverunt vestimenta sua in via. Alii aūt cedebant ramos de arboribus et sternebant in via.

e Turbe aūt que precedebant eum et que sequebantur clamabant dicentes. Osanna filio dauid. Benedictus qui venit in nomine dñi. Osanna in excelsis.

f Et cū intrasset ierosolimam commota est vniuersa ciuitas dicens. Quis est hic.

g Populi aūt dicebant. Hic est ihesus propheta a nazareth galilee.

h Et intrauit ihesus in templum dei et eiciebat omnes vendentes et ementes in templo. et mensas numulariorum et cathedras vendentium columbas euertit.

i Et ait illis. Scriptum est. Domus mea domus orationis vocabitur. vos aūt facitis eam speluncam latronum.

k Et accesserunt ad eum ceci et claudi in templo. et sanauit eos.

l Videntes aūt principes sacerdotum et scribe mirabilia que fecit et pueros clamantes in templo et dicentes. Osanna filio dauid. indignati sunt

m Et dixerunt ei. Audis quid isti dicunt. Ihesus aūt dixit illis. Vtique. Nunquam legistis quia ex ore infantium et lactentium perfecisti laudem.

n Et relictis illis foras abijt ciuitatem in bethaniam. et ibi mansit.

o Mane aūt reuertens in ciuitatem esuriit.

p Et videns fici vnam vnam secus viam venit ad eam. et nichil inuenit in ea nisi folia tantum. et ait illi. Nunquam ex te fructus nascatur in sempiternum. Et aruit confestim ficulnea.

q Et videntes discipuli mirati sunt dicentes. Quomodo confestim aruit ficulnea.

r Respondens aūt ihesus ait illis. Amen dico vobis si habueritis fidem et non hesitaueritis non solum de ficulnea facietis sed et si monti huic dixeritis. Tollere et mittere in mare fiet.

s Et omnia quecūq̄ petieritis in oratione credentes accipietis.

t Et cū venisset in templum accesserunt ad eum docentem principes sacerdotum et seniores populi dicentes. In qua potestate hec facis. et quis tibi dedit hanc potestatem.

u Respondens aūt ihesus dixit illis. Interrogabo et ego vos vnum sermonem. quem si dixeritis mihi et ego dicam vobis in qua potestate hec facio.

v Baptismus iohannis vnde erat. de celo an ex hominibus. Illi aūt cogitabant apud se dicentes.

w Si dixerimus de celo dicet nobis. Quare ergo non credidistis illi.

x Si aūt dixerimus ex hominibus timemus turbam. omnes enim habent iohannem sicut prophetam.

y Et respondentes ihesu dixerunt. Nescimus. Ait illis et ipe. Nec ego dico vobis in qua potestate hec facio.

z Quid aūt vobis videtur. Homo quidam habuit duos filios. et accedens ad primum dixit. Fili vade hodie operare in vinea mea.

a Ille aūt respondens ait. Nolo. Postea aūt penitentia motus abijt.

b Accedens aūt ad alterum dixit similiter. Ille aūt respondens ait. Eo dñe. et non abijt.

c Quis ex duobus fecit voluntatem patris. Dicunt illi. Primus. Dicit illis ihesus. Amen dico vobis quia publicani et meretrices precedunt vos in regnum dei.

d Venit enim ad vos iohannes in via iustitie et non credidistis illi. publicani aūt et meretrices credidere illi.

e Vos aūt videntes nec penitentiam habuistis postea vt credatis illi.

f Aliam parabolam audite. Homo erat pater familias qui plantauit vineam. et sepem circumdedit ei. et fodit in ea torcular. et edificauit turrim. et locauit eam agricolis. et peregre profectus est.

g Cū aūt tempus fructuum appropinquasset misit seruos suos ad agricolas vt acciperent fructus eius.

h Et agricole apprehensis seruis eius alium ceciderunt. alium occiderunt. alium vero lapidauerunt.

i Iterum misit alios seruos plures prioribus. et fecerunt illis similiter.

k Nouissime aūt misit ad eos filium suum dicens. Verebuntur filium meum.

l Agricole aūt videntes filium dixerunt intra se. Hic est heres. venite occidamus eum et habebimus hereditatem eius.

m Et apprehendentes eum eiecerunt extra vineam et occiderunt.

n Cū ergo venerit dominus vineę quid faciet agricolis illis.

o Aiunt illi. Malos male perdet. et vineam locabit alijs agricolis qui reddant ei fructum temporibus suis.

p Dicit illis ihesus. Numquam legistis in scripturis. Lapidem quem reprobauerunt edificantes hic factus est in caput anguli. a dño factum est istud. et est mirabile in oculis nostris.

q Propterea dico vobis quia auferetur a vobis regnum dei. et dabitur genti facienti fructus eius.

r Et qui ceciderit super lapidem istum confringetur. super quem aūt ceciderit conteret eum.

s Et cū audissent principes sacerdotum et pharisei parabolas eius cognouerunt quia de ipis dicebat.

t Et querentes eum tenere timuerunt turbas. quoniam sicut prophetam illum habebant.

u Respondens aūt ihesus iterum dixit in parabolis dicens.

v Simile factum est regnum celorum homini regi qui fecit nuptias filio suo.

w Et misit seruos suos vocare inuitatos ad nuptias. et nolebant venire.

x Iterum misit alios seruos dicens. Dicite inuitatis. Ecce prandium meum parauj. tauri mei et altilia occisa sunt. et omnia parata. venite ad nuptias.

y Illi aūt neglexerunt. et abierunt alius in villam suam. alius aūt ad negotiationem suam.

z Reliqui aūt tenuerunt seruos eius et contumelijs affectos occiderunt.

a Rex aūt cū audisset misit exercitum suum et perdidit homicidas illos et ciuitatem illorum incendit.

b Tūc ait seruis suis. Nuptie quidem parate sunt. sed qui inuitati erant non fuerunt digni.

c Ite ergo ad exitus viarum. quotquot inueneritis vocate ad nuptias.

d Et egressi serui eius in vias congregauerunt omnes quos inuenerunt malos et bonos. et impletę sunt nuptie discumbentium.

e Intrauit aūt rex vt videret discumbentes. et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali.

f Et ait illi. Amice quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem. At ille obmutuit.

g Tūc dixit rex ministris. Ligatis manibus et pedibus eius mittite eum in tenebras exteriores. ibi erit fletus et stridor dentium.

h Multi enim sunt vocati pauci aūt electi.

i Tūc abeuntes pharisei consilium inierunt vt caperent ihesum in sermone.

k Et mittunt ei discipulos suos cum herodianis dicentes. Magister scimus quia verax es et viam dei in veritate docens. et non est tibi cura de aliquo. non enim respicis personam hominum.

l Dic ergo nobis quid tibi videtur. licet dare tributum cesari an non.

m Cognita aūt ihesus nequitia eorum ait. Quid me temptatis ypocrite.

n Ostendite mihi numisma tributi. Illi aūt obtulerunt ei denarium.

o Et ait illis ihesus. Cuius est imago hec et superscriptio.

p Dicunt illi. Cesaris. Tūc ait illis. Reddite ergo que sunt cesaris cesari et que sunt dei deo.

q Et audientes mirati sunt. et relicto eo abierunt.

r In illo die accesserunt ad eum sadducei qui dicunt non esse resurrectionem. et interrogauerunt eum

s Dicentes. Magister moyses dixit. Si quis mortuus fuerit non habens filios. vt ducat frater eius vxorem illius. et suscitet semen fratri suo.

t Erant aūt apud nos septem fratres. et primus duxit vxorem et defunctus est. et non habens semen reliquit vxorem suam fratri suo.

u Similiter secundus et tertius vsq̄ ad septimum.

v Nouissime aūt omnium defuncta est et mulier.

w In resurrectione ergo cuius de septem erit vxor. omnes enim habuerunt eam.

x Respondens aūt ihesus dixit illis. Errabatis nescientes scripturas neque virtutem dei.

y In resurrectione enim neque nubent neque nubentur. sed erunt sicut angeli dei in celo.

z De resurrectione aūt mortuorum non legistis quod dictum est a deo dicente vobis.

a Ego sum deus abraham et deus ysaac et deus iacob. non est deus mortuorum sed viuentium.

b Et audientes turbe mirabantur in doctrina eius.

c Pharisei aūt audito quia silentium imposuisset sadducaeis conuenerunt in vnum.

d Et interrogauit vnus ex eis legis doctor temptans eum et dicens.

e Magister quod est mandatum magnum in lege.

f Ihesus aūt dixit illi. Diliges dñm deum tuum ex toto corde tuo et in tota anima tua et in tota mente tua.

g Hoc est maximum et primum mandatum.

h Secundum aūt simile est huic. Diliges proximum tuum sicut teipm.

i In his duobus mandatis vniuersa lex pendet et prophete.

k Congregatis aūt pharisei ihesus interrogauit eos

l Dicens. Quid vobis videtur de xp̄o cuius filius est. Dicunt ei. David.

m Ait illis. Quomodo ergo david in spiritu vocat eum dñm dicens.

n Dixit dñs dño meo. sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

o Si ergo david vocat eum dñm quomodo filius eius est.

p Et nemo poterat ei respondere verbum. neque ausus fuit quisquam ex illa die eum amplius interrogare.

q Tūc ihesus turbis et discipulis suis locutus est dicens.

r Super cathedram moysi sederunt scribe et pharisei.

s Omnia ergo quecūq̄ dixerint vobis seruate et facite. secundum aūt opera eorum nolite facere. dicunt enim et non faciunt.

t Alligant aūt onera grauia et importabilia et imponunt in humeros hominum. digito aūt suo nolunt ea mouere.

u Omnia aūt opera sua faciunt vt videantur ab hominibus. dilatant enim fylacteria sua et magnificant fimbrias.

v Amant aūt primos recubitus in cenis et primas cathedras in synagogis.

w Et salutationes in foro. et vocari ab hominibus rabbi.

x Vos aūt nolite vocari rabbi. Vnus enim est magister vester. omnes aūt vos fratres estis.

y Et patrem nolite vocare vobis super terram. Vnus enim est pater vester qui in celis est.

z Nec vocemini magistri. quia magister vester vnus est xp̄s.

a Qui maior est vestrum erit minister vester.

b Quicūq̄ se exaltauerit humiliabitur. et qui se humiliauerit exaltabitur.

c Ve aūt vobis scribe et pharisei ypocrite. quia clauditis regnum celorum ante homines. vos enim non intratis. nec introeuntes sinitis intrare.

d Ve vobis scribe et pharisei ypocrite. quia deuoratis domos viduarum. orationes prolixe orantes. propterea amplius accipietis iudicium.

e Ve vobis scribe et pharisei ypocrite. quia circuitis mare et aridam vt faciatis vnum proselytum. et cū fuerit fit filius gehenne duplo quam vos.

f Ve vobis duces cecorum qui dicitis. Quicūq̄ iurauerit per templum nichil est. qui aūt iurauerit in auro templi debet.

g Stulti et cęci. quis enim maior est. aurum an templum quod sanctificat aurum.

h Et quicūq̄ iurauerit in altari nichil est. quicūq̄ aūt iurauerit in dono quod est super illud debet.

i Cęci. quid enim maius est. donum an altare quod sanctificat donum.

k Qui ergo iurat in altari iurat in eo et in omnibus que super illud sunt.

l Et qui iurat in templo iurat in illo et in habitante in eo.

m Et qui iurat in celo iurat in throno dei et in sedente super eum.

n Ve vobis scribe et pharisei ypocrite. quia decimatis mentam et anetum et cyminum. et reliquistis que grauiora sunt legis. iudicium et misericordiam et fidem. hec oportuit facere et illa non omittere.

o Duces cecorum excolantes culicem. camelum aūt deglutientes.

p Ve vobis scribe et pharisei ypocrite. quia mundatis quod de foris est calicis et catini. intus aūt pleni estis rapina et immundicia.

q Fili cece pharisee munda prius quod intus est calicis et catini. vt fiat id quod de foris est mundum.

r Ve vobis scribe et pharisei ypocrite. quia similes estis sepulchris dealbatis. que de foris parent hominibus speciosa. intus aūt plena sunt ossibus mortuorum et omni spurcitia.

s Sic et vos. Intus quidem parentes estis hominibus iusti. intus aūt plini estis ypocrisi et iniquitate.

t Ve vobis scribe et pharisei ypocrite. quia edificatis sepulchra prophetarum et ornatis monumenta iustorum.

u Et dicitis. Si fuissemus in diebus patrum nostrorum non essemus socij eorum in sanguine prophetarum.

v Itaq̄ testimonium perhibetis vobis metipsis quod filij estis eorum qui occiderunt prophetas.

w Et vos implete mensuram patrum vestrorum.

x Serpentes. genimina viperarum. quomodo fugietis a iudicio gehenne.

y Propterea ecce ego mitto ad vos prophetas et sapientes et scribas. et ex illis occidetis et crucifigetis. et ex eis flagellabitis in synagogis vestris et persequemini de ciuitate in ciuitatem.

z Vt veniat super vos omnis sanguis iustus qui effusus est super terram. a sanguine abel iusti vsq̄ ad sanguinem zacharie filij barachie quem occidistis inter templum et altare.

a Amen dico vobis. Venient hec omnia super generationem istam.

b Ierusalem ierusalem que occidis prophetas et lapidas eos qui missi sunt ad te. quotiens volui congregare filios tuos quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas. et noluisti.

c Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta.

d Dico enim vobis non me videbitis amodo donec dicatis. Benedictus qui venit in nomine dñi.

e Et egressus ihesus templum ibat. et accesserunt discipuli eius vt ostenderent ei edificationes templi.

f Ipe aūt respondens dixit illis. Videte omnia hec. Amen dico vobis non relinquetur hic lapis super lapidem qui non destruatur.

g Sedente aūt eo super montem oliueti accesserunt discipuli ad eum secreto dicentes. Dic nobis quando hec erunt. et quod signum aduentus tui et consummationis seculi.

h Et respondens ihesus dixit eis. Videte ne quis vos seducat.

i Multi enim venient in nomine meo dicentes. Ego sum xp̄s. et multos seducent.

k Audituri enim estis prelia et opiniones prelioꝝ. Videte ne turbemini. Oportet enim hec fieri. sed nondum finis.

l Surget enim gens contra gentem et regnum aduersus regnum. et

x At finibus illis egressa.q; xp̃m sequebat in via ad impetrandū sue filie sanatōes. Marcus tñ dicit. vij. ca. q̃ venit ad ihm̃ intra domū. & hoc ē verū primo: sed q; eam ibi nō exaudiuit secuta ē eū in itinere clamās. y Miserere mei dñe fili dō. Audiuerat em̃ xp̃m p̃missū iudeis descendere de genere dauid. 5 Qui nō rñdit ei verbū. nō. p̃pter indignatiōes: ñ vt ex pseuerātia ei⁹ i p̃ce ondēretur fides eius & deuotio discipulis. a Et accedētes dixerūt. Mitte eam qz clamat p⁹ nos. Ipe aūt rñdens ait. Nō sum missus nisi ad oues q̃ perierūt dom⁹ isrl. b At illa venit & adorauit eū dicens. Dñe adiuua me. c Qui rñdens ait. Nō ē bonū sumē panes filioz & mittē canibus. d At illa dixit. Etiam dñe. Nam & catelli edūt de micis q̃ cadunt de mensa dñoz suoz. e Tūc rñdens ibi dixit illi. O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. & sanata est filia ei⁹ ex illa hora. f Et cū transisset inde ihs venit secus mare galilee: & ascēdēs i montē sedebat ibi. g Et accesserūt ad eū turbe multe hītes secum mutos: cecos claudos debiles: et alios multos et proiecerunt eos ad pedes eius et curauit eos ita vt turbe mirarentur videntes mutos loquētes: claudos ābulantes: cecos videntes et magnificabant deū isrl. h Jesus aūt cōuocatis discipulis suis dixit. Misereor turbe qz triduo iam pseuerant mecū & nō hūt q̃ mādūcent. Et dimittere eos ieiunos nolo: ne deficiant in via. i Et dicūt ei discipuli. Ubi ergo nobis in deserto panes tantos vt saturemus turbas tantas. & ait illis ihs Quot panes habetis. k At illi dixerūt. vij. et paucos pisciculos. et p̃cepit turbe vt discūberēt sup terā. & accipiēs. vij. panes & pisces & gr̃as agens fregit & dedit discipulis: & discipuli dederūt pplo & comanea a finib⁹ illis egressa clamauit dicēs ei. Miserere mei dñe fili dauid filia mea male a dēmonio vexat. 3 Qui ñ rñdit ei verbū. et accedētes discipuli ei⁹ rogabāt eū dicētes. Dimitte eam qz clamat p⁹ nos. b Ipe aūt rñdēs ait. Nō sum missus nisi ad oues q̃ perierūt dom⁹ isrl. c At illa venit & adorauit eū dicens. Dñe adiuua me. d Qui rñdens ait. Nō ē bonū sumē panes filioz & mittē canibus. e At illa dixit. Etiam dñe. Nam & catelli edūt de micis q̃ cadunt de mensa dñoz suoz. f Tūc rñdens ibi dixit illi. O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. & sanata est filia ei⁹ ex illa hora. g Et cū transisset inde ihs venit secus mare galilee: & ascēdēs i montē sedebat ibi. h Et accesserūt ad eū turbe multe hītes secum mutos: cecos claudos debiles: et alios multos et proiecerunt eos ad pedes eius et curauit eos ita vt turbe mirarentur videntes mutos loquētes: claudos ābulantes: cecos videntes et magnificabant deū isrl. i Jesus aūt cōuocatis discipulis suis dixit. Misereor turbe qz triduo iam pseuerant mecū & nō hūt q̃ mādūcent. Et dimittere eos ieiunos nolo: ne deficiant in via. k Et dicūt ei discipuli. Ubi ergo nobis in deserto panes tantos vt saturemus turbas tantas. & ait illis ihs Quot panes habetis. l At illi dixerūt. vij. et paucos pisciculos. et p̃cepit turbe vt discūberēt sup terā. & accipiēs. vij. panes & pisces & gr̃as agens fregit & dedit discipulis: & discipuli dederūt pplo & comanea a finib⁹ illis egressa clamauit dicēs ei. Miserere mei dñe fili dauid filia mea male a dēmonio vexat. 3 Qui ñ rñdit ei verbū. et accedētes discipuli ei⁹ rogabāt eū dicētes. Dimitte eam qz clamat p⁹ nos. b Ipe aūt rñdēs ait. Nō sum missus nisi ad oues q̃ perierūt dom⁹ isrl. c At illa venit & adorauit eū dicens. Dñe adiuua me. d Qui rñdens ait. Nō ē bonū sumē panes filioz & mittē canibus. e At illa dixit. Etiam dñe. Nam & catelli edūt de micis q̃ cadunt de mensa dñoz suoz. f Tūc rñdens ibi dixit illi. O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. & sanata est filia ei⁹ ex illa hora. g Et cū transisset inde ihs venit secus mare galilee: & ascēdēs i montē sedebat ibi. h Et accesserūt ad eū turbe multe hītes secum mutos: cecos claudos debiles: et alios multos et proiecerunt eos ad pedes eius et curauit eos ita vt turbe mirarentur videntes mutos loquētes: claudos ābulantes: cecos videntes et magnificabant deū isrl. i Jesus aūt cōuocatis discipulis suis dixit. Misereor turbe qz triduo iam pseuerant mecū & nō hūt q̃ mādūcent. Et dimittere eos ieiunos nolo: ne deficiant in via. k Et dicūt ei discipuli. Ubi ergo nobis in deserto panes tantos vt saturemus turbas tantas. & ait illis ihs Quot panes habetis. l At illi dixerūt. vij. et paucos pisciculos. et p̃cepit turbe vt discūberēt sup terā. & accipiēs. vij. panes & pisces & gr̃as agens fregit & dedit discipulis: & discipuli dederūt pplo & comanea a finib⁹ illis egressa clamauit dicēs ei. Miserere mei dñe fili dauid filia mea male a dēmonio vexat. 3 Qui ñ rñdit ei verbū. et accedētes discipuli ei⁹ rogabāt eū dicētes. Dimitte eam qz clamat p⁹ nos. b Ipe aūt rñdēs ait. Nō sum missus nisi ad oues q̃ perierūt dom⁹ isrl. c At illa venit & adorauit eū dicens. Dñe adiuua me. d Qui rñdens ait. Nō ē bonū sumē panes filioz & mittē canibus. e At illa dixit. Etiam dñe. Nam & catelli edūt de micis q̃ cadunt de mensa dñoz suoz. f Tūc rñdens ibi dixit illi. O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. & sanata est filia ei⁹ ex illa hora. g Et cū transisset inde ihs venit secus mare galilee: & ascēdēs i montē sedebat ibi. h Et accesserūt ad eū turbe multe hītes secum mutos: cecos claudos debiles: et alios multos et proiecerunt eos ad pedes eius et curauit eos ita vt turbe mirarentur videntes mutos loquētes: claudos ābulantes: cecos videntes et magnificabant deū isrl. i Jesus aūt cōuocatis discipulis suis dixit. Misereor turbe qz triduo iam pseuerant mecū & nō hūt q̃ mādūcent. Et dimittere eos ieiunos nolo: ne deficiant in via. k Et dicūt ei discipuli. Ubi ergo nobis in deserto panes tantos vt saturemus turbas tantas. & ait illis ihs Quot panes habetis. l At illi dixerūt. vij. et paucos pisciculos. et p̃cepit turbe vt discūberēt sup terā. & accipiēs. vij. panes & pisces & gr̃as agens fregit & dedit discipulis: & discipuli dederūt pplo & comanea a finib⁹ illis egressa clamauit dicēs ei. Miserere mei dñe fili dauid filia mea male a dēmonio vexat. 3 Qui ñ rñdit ei verbū. et accedētes discipuli ei⁹ rogabāt eū dicētes. Dimitte eam qz clamat p⁹ nos. b Ipe aūt rñdēs ait. Nō sum missus nisi ad oues q̃ perierūt dom⁹ isrl. c At illa venit & adorauit eū dicens. Dñe adiuua me. d Qui rñdens ait. Nō ē bonū sumē panes filioz & mittē canibus. e At illa dixit. Etiam dñe. Nam & catelli edūt de micis q̃ cadunt de mensa dñoz suoz. f Tūc rñdens ibi dixit illi. O mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. & sanata est filia ei⁹ ex illa hora. g Et cū transisset inde ihs venit secus mare galilee: & ascēdēs i montē sedebat ibi. h Et accesserūt ad eū turbe multe hītes secum mutos: cecos claudos debiles: et alios multos et proiecerunt eos ad pedes eius et curauit eos ita vt turbe mirarentur videntes mutos loquētes: claudos ābulantes: cecos videntes et magnificabant deū isrl. i Jesus aūt cōuocatis discipulis suis dixit. Misereor turbe qz triduo iam pseuerant mecū & nō hūt q̃ mādūcent. Et dimittere eos ieiunos nolo: ne deficiant in via. k Et dicūt ei discipuli. Ubi ergo nobis in deserto panes tantos vt saturemus turbas tantas. & ait illis ihs Quot panes habetis. l At illi dixerūt. vij. et paucos pisciculos. et p̃cepit turbe vt discūberēt sup terā. & accipiēs. vij. panes & pisces & gr̃as agens fregit & dedit discipulis: & discipuli dederūt pplo & com

apl̃m iudeoz p̃ter veritatē dei ad cōfirmādas p̃missiones patrū. q; ātiq̃s p̃lb⁹ iudeoz fuerat fcta p̃missio de xp̃o. sic abrae & dō. q; tñ iudeoz p̃maiori pte fidē xp̃i repulerūt & gētiles eā suscepērūt: ō apl̃s ſ̃dit ibidē ō. xv. gētes aūt super miscētia honorare deū ⁊c. Sequit. d At illa venit & adorauit eū. adorātōe latrie dicēs. e Dñe adiuua me. f Infirmitatē em̃ filie sue repurabat suā & p̃ p̃nis sanatōes. g Qui rñdens negatiue. ſ. & cū imp̃operio ait. ꝫ Nō est bo. ſu. pa. fi. i. doctrinā & miracula. p̃missa iudeis tanq̃ ſp̃ualib⁹ filijs p̃ter cultū vn⁹ deī. h Et mittere canib⁹ i. dare gētilib⁹ q̃ erāt dediti cultui idoloꝝ sicut canes circa cadauera aialiū defunctoꝝ. i At illa dixit etiā ⁊c. i. bonū est i casu. k Nā & catelli edūt ⁊c. q. d. sic catelli aliq̃ modica vtpote micas cadētes de cibo cōcesso filijs p̃cipiunt: ita etiā gentiles debebāt aliq̃d saltē modicū p̃cipe de bñficijs xp̃i: ex q̃ p̃z q̃ nō ē cōtrarietas in ꝟbo xp̃i: cui dic Nō est bonū ⁊c. & ē verbū hō mulieris dicētis: nō bonū est: q; verbū xp̃i ē intelligendū q; nō erat regularit & vniuersaſ bonū cū xp̃s eēt apl̃s iudeoz: vt dictū est: verbuz aūt hui⁹ mulieris intelligēdū ē in casu: p̃ter. ſ. p̃scētis de notōes: & vt oñderet eccie gētū futurā fundatōes. l Tūc rñdens ibi ait o mu. ma. ē fides tua: q̃ p̃z ex ꝟbo & facto suo. q; nō fuit retardata a furore petēdi. p. io p̃ter xp̃i taciturnitatē: nec ſcḋo p̃ter ei⁹ rñsionē negatiuā: nec tercio p̃ter imp̃operū adiūctū rñsioni negatiue: & ideo subdit. m Fiat tibi sic vis. q. d. fides tua ꝫ merē: q̃ p̃z ex facto cum ſ̃dit. n Et sanata ē filia ei⁹ ⁊c. Patet etiam ex dictis q; tarditas xp̃i ad exaudiendū ei⁹ petitōnez nō fuit ex ignorantia vel voluntate: ñ vt ex pseuerātia mulieris oſtēderet fides eius & deuotio ꝟgnioꝝ exaudītōe. o Et cū transisset. Hic tercio xp̃us reuertit ad iudeos collato eis ampliori munere: sicut p⁹ cōuertionez gentiū reuertet ad iudeos per fidei illuminatōes: & ideo facit eis plura miracula q̃ ante. primo infirmos eoꝝ curādo: ſcḋo eos corporaliter satiando: ibi. p Jesus aūt. Circa primū in quodā generali implicāt plura miracula & diuersoꝝ generū. q̃ si explicarent in ꝑticulari implerēt vnū magnū libruz p̃ter qđ dō Johānſ. q; si oia facta xp̃i cēnt septa p singla: torꝝ mōus nō possz cape libros q̃ scribēdi cēnt. dicit ergo: p Et accesserūt ad eū. ſ. cuz reuersus fuisset ad iudeos. q Turbe multe. q; de multis ciuitatib⁹ & castellis & villis veniebant ad imperrandū sanatōnē ifirmoꝝ: ꝫ ē q̃ sequit. r Hītes secū mu. clau. cc. et debiles. Debilitas accipit hic fm̃ hiero. nō in generali: ñ in ſpāli. q̃ſ. nō pōt quis se iuuare ꝺ̃na manu. ſ̃ nō dō debilis: sicut claud⁹ q̃ nō pōt ambulare nisi de vno pede. Iste aūt infirmitates erāt incurabiles via nature et medicine: tō p̃ter curatiōnē earum recurrebāt homines ad chr̃istū cui nihil impossibile. s Et alios multos. hoc addit euangelista ad ꝫcludendū omnia infirmitatum genera. t Et p̃ioiecerūt eos ad pedes eius: vt illi qui non poterant fidem & deuotōnem ostendere verbo: vt surdi et muti. saltem ostenderent eam facto. v Et curauit eos. solo ſcḋo verbo. Ille solo verbo poterat curare que solo verbo poterat mundum de nihilo creare. x Jesus aūt cōuocatis discipulis suis. Hic ponit miraculum de multiplicatōne panū. y Misereor turbe. Hoc aūt p̃dixit apl̃s vt ipsos induceret ad pietatez. z Omia miracula iam pseuerāt mecū. q; tantū afficiebant ad doctrinaz xp̃i audiendā & videndū ei⁹ miracula. q̃ p tres dies nō recedērāt ad loca p̃pria manētes cū xp̃o in loco deserto et ſ̃ dino. ex quo p̃z eoꝝ deuotio. a Et nō habēt q̃ mādūcent. q; cibaria q̃ de domibus suis apportauerāt iaz erant cōſumpta. & ideo p̃ma die vel ſcḋa hoc miraculū non fecit tum q; alimēta adhuc habebant. tum q; magis apparuit q̃ eis victus oīno defuit. b Et dimit. eos ieiu. nolo ne deſi. in via. q; plures eoꝝ longe distābāt a domibus suis: et die p̃cedēti parū comederāt. Et dicunt ei discipuli vnū ⁊c. q. d. locus est desertus et ville multū distant. & ideo nō possumus. p humanā ꝓuidentiam talia hīe. d Dit illis ihesus quot panes habetis: nō petit ignoꝛādo: ñ ut eorum rñsione ꝓuideat de mō. e Et illi dixerūt septem. quod erat q̃ſ nihil respectu tante multitudinis. f Et paucos pisciculos. q; pauci erant in nūero & parui in q̃ntitate omnia ista dicunt ad maiorē declaratōnem miraculi q; ex tamparuo cibo potuerit tanta multitudo satiari. & ꝫ fuit per multiplicatōnem cibi in manibus chr̃isti eodem modo sicut dictum est ū. ca, ix. sequitur.

g Et dimissa turba. post miraculū oñsus ascēdit in nauicula fugiens turbe applausus. t reuerentiā in ḃ dans pceptorib⁹ exemplū. b Et venit in fines magedan. Ille est locus in quo iosias occurrēs regi egypti vulneratus est. vt dr. iiij. Reg. xxiij. Marcus aūt dicit in fines damanutha. ca. viij. Et discendū ad ḃ q nō est ibi diuersitas fm rē q: fm aliquos ē eadem regio bns duo nōia. Marcus accipit vnū et matheus aliud. fm alios sunt due regiones distincte ḟ in extremitatibus cōiunctę. t ido exūs i cōfinio vtriusq; vere dr esse in fine istius vel illi⁹. t i tali loco erat ihs.

dederūt pplo: t comederūt oēs t saturati sunt. Et qđ supfuit de fragmentis tulerūt septem sportas plenas. Erant autem qui manducauerūt quatuor milia hominum: extra paruulos et mulieres. Et dimissa turba ascēdit i nauicula t venit in fines magedan.

In ca. xv. vbi dicitur in postilla Vos autē dictis falsę exponendo mandatū. Additio.

b Ec expositio nō videtur valere ꝓpter duo. ꝓmo q: ñ cōsonat lre. scdo qa ꝓsupponit falsū. hmōi ꝓ⁹ de se lram bene aspicienti. qđ etiam ipse postil. videtur fateri cum dicit. hec est constructio defectiua. vbi ergo cōstructio deficit manifestum est q lra nō bñ cōcordat sensui sibi dato. scōm patet. ꝑ q. nusq; inuenit hebreos aserere q melius ē deo offerre ḟ sbuenire parēt⁹ necessitate posītis: imo cōtra tenēt q melī⁹ est el'nas largiri ḟ sacrificia volūtarie offerre: ꝓut ex multis aūctib⁹ ve. testa. deduci pōt. Vñ a fortiori melī⁹ est sbuenire parēt⁹ necessitate cōtentis ḟ offerre t hmōi. scdo q: rabi moyses egypcianus q inter eos magne reputatōnis ē in suo libro de directōne ꝓplexoꝝ vbi de causis sacrificiorum tractans scripsisse traditur q sacrificia non fuerunt ꝑcepta populo israhelitico ex intento principali. ꝑ est ḟ si fuissent q se intenta a deo. ḟ ex intento scdario ḟ p accidens vel indirecte. vt. ſ. q p hmōi sacrificia boies retraherent a sacrificijs idolorum. Sed qđ allegant illud Hiere. vij. Non sum locutus cum ꝑribus vr̄is nec ꝑcepi eis in die q̄ eduxi eos de terra egypti de verbo holocaustomatū t victimarum. t alias aūctes que hoc sonant. Sed constat q ꝓceptus de honoratōne parentū est p se principaliter intentū tanḟ consonum t consone iuri naturali. Illud aūt quod ē per se. semp ꝑfertur et qđ per accidens est. Et ideo nunḟ etiam fm eos concederet: q ꝓpter sacrificia offerenda ꝑtermittendum esset ei ꝑceptum de honoratōne parentū: vnde ad istum passum bene intelligendum. recurrendus est ad traditōnes pharisaicas seu talmudicas quas ꝓpus intendebat in ꝓposito reꝓbare. Ad cui⁹ euidentiam sciendum. q circa materiam votorum vnus liber a talmudicis est compositus qui intitulat nedarim. i. vota in quo libro plura erronea scripserūt sine aliquo fulcimento sacre scripture inter que vn⁹ error talis est. Tradunt enī q sicut quilibet pōt consecrare bona sua deo. sic q facta hmōi cōsecratōne per votum postea nō licet alicui talibus bonis vti nisi in dei obsequiū. sęs in sermito altaris vel templi t hmōi. sic quilibet pōt consecrare bona sua singulariter. ḃ est respectu vnius ꝑsone tm verbi gratia. Si quis dicit alicui. ꝓcio volo seu voueo q bona mea sint cōsecrata respectu tui tunc dicūt q illa bona sint consecrata respectu illius hominis tm. sic q nullo modo potest eis vti. ac si essent simpliciter deo consecrata. dominus tñ illorum bonorum t etiā aliq hominies quicūq possunt vti talibus bonis. ac si nō essent consecrata sed mere ꝓpria. Notum autem buiusmodi fm eos multipliciter ozetenꝰ exꝑimit. t spāliter cum verbis significatiuis aliquam rem consecrant: ac si dicat aliquis. sicut templum sic est res in ea. tunc illa res est consecrata tanḟ templum. Similiter si dicat sicut altare vel sicut corbona t huiusmodi. Similiter si dicat munus sit vel est talis res. idem est iudicium. intelligitur eis de munere deo oblato. Ex quib⁹ inferūt q si dicat qđis patri suo. munus qđcunq; est ex me tibi ꝓderit. tūc pater nullo mō potest vti aliquo bono filij sui. etiam filio volente, et ꝑe in necessitate exīte. t ḃ tō q fm traditōnes sua ꝑdicta oia bona filij sui sunt ꝑsecrata respectu patris. Vñ manifeste pharisei irrituꝝ fecerūt mandatuꝝ dei ꝓpter traditiones suas. vt ꝑbs dicit. Nā fm illā traditōez q nulli⁹ fundamēti est filius excusarek a subuentōne ꝑns. qđ est manifeste contra dei ꝑceptū. Verba autez euāgelij fm ꝑdicta construunt plane et sine defectu sic. Quicūq; dixerit ꝑi vel mri qđcūq; ex me tibi ꝓderit. tc. cui⁹ sensus est qđ filius vouet vt sit tanḟ munus altari ꝑsecratū qcđ sit de bonis suis ꝑi ꝓderit. t sic filius taliter vouēs nullo mō pōt prodesse ꝑi fm eos qđ ē de directo cōtra ꝑceptū diuinū. et ḃ qđ legit Marc. vj. c. Corbona qđ est donū qđcunq; ex me tibi ꝓderit. t vltra nō diminuitis eū facere ꝑi suo aut mri. Et quo ꝑ qđ nō ꝑsuadendo pharisei ḃ dicebāt. ḟ potiꝰ cogendo qđ patet ex ḃ qđ dic. Non diminuitis eū. qz ex ꝑte illi⁹ voti ꝑtensi iā nō poterat filius ꝓdesse ꝑi. et sic irrituꝝ fiebat mandatū dei ꝑ suā falsaz traditōez. Et sic iste error non ꝓcedebat ex auaricia sacerdotū ḟ ex eo q male interpretabant sacraz scripturam t traditiones suas diuinis ꝑceptis ꝓferebant.

In eodē ca. vbi dr in postilla. Istud ē verū per synodo scheu. Additio.

A Tr̄ēdū q nō dixit ꝓph. Totū qđ in os itrat. ḟ oē qđ os itrat. Vñ ad sane intelligenda ꝑba ꝓphe ḃ loco nō reqrit vt intelligant ꝓ synodo echen ḟ sufficit qđ fiat ibi distributio ꝑo ꝑsecib⁹ singulorum. sicut cuz dr. Sitne aial fuit i archa noe. cui⁹ intellect⁹ cōtra est q de qualibz specie animaliū fuit aliq̄ aial in archa noe. Et in ꝓposito de qualibet specie ciborum aliquid emittit. licet aliqđ ad nutritōem retineat. Sed adhuc ḃ non videt sufficere ad amouendū scandalū pharisęoꝝ qui videbant credere q ea q remanebant in corpe possent boiem coinquinare. alioqn nihil faceret cōtra eos q cibus intrans p os emitteretur i secessum vel non. Vnde melī⁹ videt dici fm Hiero. ſ. q qcđ ex alimento generat pōt etiā ꝑ calorē natura lē resolui. et ꝑ occultos quosdā poros emitti. Replica.

I Na. ca. xv. vbi agit de traditōibus seniorum infirmātibus obseruantiā diuinoꝝ ꝑceptoꝝ Burgē. i duobus redarguit postil. ꝑ qrt dicit expositio eius non cōsonat lre. scdo vt tacē postil. ꝓsupponit falsum. Vñ mū. ꝓbat p ḃ q: postil. dicē cōstructōes lre defectiuas. cū dr. Munꝰ qcunq; ē ex me tibi, ꝓderit. ex quo arguit Burg. igit sensus ei datus non cōsonat lre vbi dico q ḃ argumētū venit ex dissimulatōe grāmatice t rhetorice ambarum artiū ignorantia. sepe em in ve. te. facit bur. mentionem ō grāmatica hebreoꝝ. hic autē grāmatica latinoꝝ videtur ignorasse. est em in grāmatica aposiopāsis defectiua oio q sepe vtit scptura. Est etiam i rhetorica ꝑcipo colo: ꝑbo rū q sepe vtit scptura. t coicidit cū aposiopesi ꝓterq; q ḃ excusat defect⁹ figura. ibi ondit oīar⁹ rethoric⁹ ex oionis trūcatōne. Irgumētū igit burg. vī rōnatiuū cū dr. oio vel cōstructio ē defectiua: igit sensus dar⁹ cōsonat lre. Nā ꝓ cōsonātia ꝑba in lra supplet qđ ꝓ figurā cōstructionē truncatū ē. scdo dic burg. postil. ꝓsupponē falsum i eo q dicit iudeoꝝ scribas t sacerdotes ꝓpter auariciā fecisse int̄ cetras traditōnes illā q melī⁹ ē offerre deo ḟ sbuenire parentibus tc. ḃ dicit burg. falsum ꝑ vt dicit nusq; repit iudeos ḃ sensisse quinimo ꝓponerāt el'nam spontaneis sacrificijs cūs multoforius honorē parentū tc. vbi dico q si consequentia valeat afficdēs ē mihi valde dubiū ꝓpter dicta b. Hiero. t ꝓpter glo. sup matḥ. t mar. t scholasticā bystoriam. t ꝓpter dicta aliorꝝ doctorꝝ quorum multi scirent hebraicū. et concorditer dicūt sicut postil. qui ab eis recepit.

c

Sed dato ꝯalis nō cōcesso q̄ iudeorum ꝓceres sic vo̅ cit burg. senſiſſent. nō tñ ſequit. igit sic facerēt vel docerēt auaricia cecati. Nec hodie eoꝝ docti docērel facūt id qđ ſentiūt: imo potiꝰ talmudicas ⁊ erroneas doctrinas ſim plicē ꝑſpn decipiūt ⁊ verā lr̄am cōrumpūt. ſcđo dic̄ burgen. dicūꝫ poſtil. falſum allegat ad id ꝑ bandum rabi moyſy ypti. ſatie bñ dicentes: ꝯ nō allegat bñ facientē q̄ traditionib⁹ bñanis diuina ꝓcepta ꝑponderat. ita q̄ burg. noſtra in ſua expoſitione ad talmud remittit ⁊ libū quem noīat redemi. nihil aliud ē q̄ fideles xp̄i errabē a ſanctoꝝ ve ris expoſitionib⁹ et remittē ad videndū vana ſcīa erroīb⁹ plena. ꝓut ipſe burmet teſtat in multis locis. Nec ē cautuꝫ ſimplices ſenſuꝫ literales ſeq̄ cupitētes hmōi erroīb⁹ occupare.

Et acceſſerūt Ca. xvj. ad eū phariſei ⁊ ſadu
b cei tēt̄antes ⁊ rogauerūt eū vt ſignū ō celo oſtēderet eis
c At ille rñdēs ait illis. Facto veſpe dicit⁹: ſerenū erit
d rubicunduꝫ eſt eñ celum.
e Et mane. hodie tēpeſtas.
ꝯrutilat eñ triſte celū. Faciem ergo celi diiudicare no
ſtī: ſig̾a at̄ tpm nō poteſtis.
k Generatio mala ⁊ adultera ſignū ḡrit: ⁊ ſignū ñ dabit ei niſi ſignū ione ꝓphe
l ⁊ relict⁹ illi abijt. Et cū venſſent diſcipli ei⁹ trāſſtrētū

vaniſſent diſcipuli eī⁹. Circa primā ꝑtem aduertendū q̄ aliqui ſcribe ⁊ phariſei omiſſo ſtudio legis ⁊ ꝓphaꝝ ſtudebāt in mathematicis ⁊ potiſſime in aſtrologia. vnđ et vſq̄ hodie aliq̄ eoꝝ in ꝟ ſuntvalde curioſi. ⁊ qz aſtrologi aliq̄n volūt iudicare ꝑ cōſideratōes aſtroꝝ de inchoatōne legis ⁊ ſectaꝝ diuerſaruꝫ. ideo ⁊ iſti ꝑ aſtra volebāt ꝓnoſticare de aduētu xp̄i. ꝟ aūt ē impoſſibile: qz vir⁹ celi nō ſe extēdit ad talia. Iꝫ ſe extēdit ad ꝓnoſticandū de futura diſpoſitōe actis: vt ſiccitate ⁊ pluuia ⁊ hmōi. ⁊ ꝟ ē qđ dic. a Et acceſſerūt ad eū phariſei et ſa. ⁊ ten. ſ. ſi poſſent eū in aliq̄ cape. b Et ro. vt ſi. de ce. o. eis declarādo. ſ. tpo ſui aduent⁹ ex aliq̄ ſig̾ celeſti. c At ille. ait illi facto veſpere. di. aliq̄ ꝓdicē de futura xp̄is diſpōne poteſtis ꝑ cōſideratiōē celi. q: ad hoc

obliti ſ̄ pāes accipe. Qui
m dixit illi. Jntuemi: ⁊ cauete a fermēto phariſeoꝝ ⁊ ſa
o ducenoꝝ. Et illi cogitabāt
inſe dicēteſ. q̄ panes nō
p accepim⁹. Sciēs at̄ ihs dixit. Quid cogitat̄ iter vos modice fidei q: pāes ñ bētis. Nōduꝫ itelligit̄ neq̄ recordami q̄nq̄ panū ⁊ q̄n
q̄ milia hoiꝫ ⁊ q̄t cophos ſuſtſtis. Neq̄ ſeptē panuꝫ ⁊ q̄tuoꝝ milia hoiꝫ: ⁊ quot
q ſportas ſuſtſtis. Quare ſi itelligitis q: nō ō pane dixi vobis: cauete a fermēto

bñ ſe extēdit talis ſcia. ꝓt qđ ſ̄dic̄. Serenū erit. d Rubicundū ē eñ celū. talis eñ diſpō celeſtis eſt ſignū future ſerenitatis. q̄. ſ. ſic frequēter cōtingit. Iꝫ aliq̄n impediat.
e Et mane. ſupple dicē poteſtis. f Hodie tempeſtas erit ſupple. g Rutilat ꝛc. qđ cōtingit in choruſcatōne ⁊ tonitruo. ⁊ ꝟ ē ſignū tēpeſtatis ꝓpter qđ ſ̄dic̄. h Faciem ḡ celi diiudicare noſtis. inq̄num. ſ. facies celi ē ſignus alicuꝰ diſpōnis future in elemētis. i Signa at̄ tēporū nō poteſtis. i. ſigna tpm vtiffinitoꝝ in ſcia dei de aduētu xp̄i. nō poteſtis ꝑ talia diiudicare. qz ſolūmō dependēt ex diuina diſpōne. ⁊ nō ex cōſtellatōne ⁊ ꝓpter ꝟ aduent⁹ xp̄i cōſiderand⁹ē. vt dictū ē ex dictis ꝓphaꝝ q̄ ꝟ habuerant ex diua reuelatōe. ſic ꝟ Dan. ix. vbi circa ꝟ tarand hebdomade determiate. ⁊ Heñ. xlix. Vbi ſignū aduēt⁹ xp̄i ponitur trāſlatio regni iudeoꝝ ad alienigenā. qđ factū ē ſ̄ herode
k Generatio ma. et adul. ꝟ. ſ. expoſitū ē cap. xij. l Et eū veniſſ. ꝟ cōcludit doctrinā phariſeoꝝ vitandā a diſcipul⁹ ſuis. nō ſolū tanq̄ curioſaꝫ ⁊ inutilē: ꝟ etiā malā et periculoſam. ꝓpter ꝟ vocat eā fermentū. ꝓpter corruptiones malicie ⁊ nequicie cōtentā in ea. ⁊ ꝟ ē qđ dic̄. m Jntuemini. p diligentē cōſideratōes mētis. n Et cauete a fermēto. i. a doctrina corrūpente nec ē mirū. ſi fermentū dī ꝟ doctrina corrupēs ſupra ꝛt. xiij. ca. fermentū accipit ꝑ feruore fidei vt viſum ē. q: eadem res ex diuerſis ꝓpietatib⁹ bñ ſignificat oppoſita ⁊ diſpata. ſic leo aliq̄n accipit ꝑ xpo: vt dicit Apoc. v. Vicit leo de tribu iuda. ⁊ ꝟ ꝓpt cōſtantiā ⁊ audaciā in aggrediēdo ardua ⁊ periculoſa. Aliq̄n at̄ accipit ꝑ dyabolo ꝓpter crudelitatē ſm q̄ dr̄. j. Pet. v. Jdcirco vr̄ dyabol⁹ tanq̄ leo rugiēs ꝛc. ita eodē mō fermentū ꝓpter caloꝛē incluſus ſignificat fernoꝛē fidei. ꝓpter aūt corruptiōnē doctrinā malā. o Et illi cog. int̄ ſe dicē. q: panes ſi ac. q. d. intra ſe. bñ cauim⁹. q: ab eis nullū panez accepimus. Ex q̄ ꝑ q̄ intelligebāt fermentū ad lr̄am. i. panē fermentatū. ꝑ etiā eoꝝ deuotio ad xp̄m: q: ſic ei inſepabiliter adherebāt q̄ obliti fuerāt accipe nēcia. ꝑ Sciēs aūt ihs cogitatiōes eoꝝ tanq̄ de⁹. q Quare nō intelligitis. q. a ꝛt. q. d. ex factis meis p̄cedentib⁹ ꝛ doctrina debuerāt ſic eſſe illuminati q̄ verbū meū intelligeretis nō de pane materiali. q: de ꝟ poſſum vobis ſufficiēter ꝓuidere. qđ ꝓbat duplici exemplo in q̄ magna multitudinē ſatiauerat parno cibo. vt patuit ū. xiiij. ⁊. xv. ca. ⁊ hoc eſt qđ dicit. Nōdū intelligitis ꝛc. ꝑ. ſequit.

In eo. ca. vbi dr̄. Nñe qđ intrat in os ꝛc. Dicit poſtil. intelligendū ſm ſynodochen. Burg. facit inutilē obiectiōes ⁊ incidit in id qđ impꝛobare putat. Dicit eñ q̄ nō oportꝫ dici ꝑ ſynodochen. q: nō dī totū qđ intrat ſed ꝯtra diſtributio dꝫ accipi vt dicit. ꝑ ſpeciē⁹ ſingulos: vt ſit ſenſus. ō ꝗlibet ſpē cibo⁹ aliq̄d mittit in ſeceſſum. licet aliq̄d ad nutrimēti retineat. nūc aūt ⁊ apud philo. ⁊ theo. totum vſq̄ ad omne. ꝑ eodē accipiunt. q̄ eñ dicit oñe nihil excipit. ſic et ſilr̄ de toto vſq̄ et ſpāliter oñe eſt totū in quātitate ſm logicos: vñ reſolutio burg. q̄ dicit de oñi ſpē cibo⁹ aliq̄d mutat idem eſt ſicut diceret debere intelligi ſcđam ꝑtem. et ſic oñe capit ꝑ ſynodochen qđ voluit impꝛobare. Sed monet burg. hic dubiū qz ꝑ vtranq̄ expoſitiōes nō vī tolli ſcādalū a phariſeis ⁊ ꝓpter ꝟ dubiū dicit allegādo be. Hiero. q̄ vīr debeat accipi ſic. q̄ quicūq̄ intrat in os ⁊ ex alimento generat. pōt etiā ꝑ caloꝛē naturalem reſolui ⁊ per occultos quoſdā poros emitti. Sed illud videt fructra dici per burg. primuꝫ qz ꝛps dicit. oñe qđ intrat ꝛt. ꝑ ꝟ nolui ⁊ nec curauit tollere ſcandalū phariſeoꝝ qz dixit. Sinite eos. ceci ſunt ⁊ duces cecoꝝ. Sed ſolū voluit inſtruere diſcipulos petentes. Et nō eſt verīſſe qđ de illis occultis modis digerēdi ⁊ egerēdi curauit diſcipulos inſtruere: ꝟ innuere argumēto a maiori. ſ. vt ſi ſimpuꝝ nutrimēti qđ vī ſeceſſuꝫ emittī nō coinquinat. ſigit multo magis id qđ purius ē nō coinquinat ſurta illā regulā. Si id qđ magis videt ineſſe nō ineſt. nec qđ min⁹: ꝟ ſi ex cibis deberet hō inq̄nari magis videt ḃ verū de impuris. qđ tñ nō eſt vt dī in lr̄a. et ibi intelligendus eſt moraliter. qz ex his q̄ naturalia ſunt nec laudād⁹ qs eſt nec vituꝑandus. ſi igit̄ naturalē digeſtionem vel indigeſtōes ex purovel impuro cibo generaretur corruptus humoꝛ vile facies boiem. ex hoc tñ nō moraliter inquinari ꝯtus naturaliter de q̄ hic nō dicit.

Capitulum. xvj.

Et acceſſerūt ad eū phariſei. In ꝓcedēti ca. xpo repꝛobauit erroꝛē iudeoꝝ in lege. hic docet fundationem ecclie gentiū in fide. vbi primo apit incarnati onis myſteriū. ſcđo ꝑdicit redemptōnis ꝓcuꝫ: ibi. Venit aūt ihs in partes: tercio imponit imitatōnis exemplum: ibi. Tūc ihs dixit diſci. primuꝫ in duas. q: ꝑ myſterium incarnatōnis aperit. ſcđo ex ꝑ doctrina phariſeoꝝ nō ſolum ſicut erroneā: ꝟ ſicut curioſa ⁊ inutilis excludit: ibi. Et cū

pharisęoꝝ ⁊ saduceorum.

r Tūc intellexerūt qꝝ nō dixerit cauēdūa fermēto panū
ſz a doctrina pharisęoꝝ et
s saduceoꝝ. Venit ūt ihs i ꝑ
t tes cesaree philippi: ⁊ int-
rogabat discipl̄os suos di
v cēs. Quē dicūt homines esse
x filiū hois. Ꝫt illi dixerunt
y Alij iohez baptistā. alij āt
z heliaz alij ꝟo heremiam.
a aut vnū ex ꝓphis. Dic̄ illi
b ihs. Vos āt quē me eē di-
c citis. Rndēs simon petrus
d dixit. Tu es xp̄s filiꝰ di vi

ui. Rndēs āt ihs dixit ei.
b Btus es symon bariona.
i qz caro ⁊ sanguis n̄ reuela
k uit tibi: ſz pr̄ meꝰ qui i cel̄
l est. Et ego dico tibi: qz tu
n es petr⁹ ⁊ sup hāc petram
o edificabo eccl̄iaz meā ⁊ por
p te iferi nō ꝓualebūt aduer-
q sus eā. ⁊ tibi dabo claues
s regni celoꝝ. Et qcūqꝫ li
gaueri sup t̄rā erit ligatū
⁊ i cel̄ ⁊ qcūqꝫ soluer̄ sup
t terrā erit solutū ⁊ i cel̄. Tūc
ꝑcepit discipl̄is suis vt ne
mini dicerēt: qꝝ ipe eēt ihs

e Tūc intel. qz nō di. ca. a fer. panū. ſ. materialiū. ſz a doctrina pharisęoꝝ q̄ vocāt fermētū rōne ꝓdicta. s Veit aūt ihs. In ista ꝑte ondit se huane salutis ꝓcitz: et primo ondit se dei ⁊ hoim mediatorē. ⁊ scdo hoim redemptorez ꝑ suā passionē: ibi. Et exinde cepit ihs ⁊c. Circa primum primo ponit: discipulorū cōfessio. secūdo ex ꝟ ꝑbdit ꝓtātis collatio: ibi. Rndēs aūt ihs. Circa ꝑmū ꝑtem tria ꝓmittit ⁊ ꝑ tria ꝓmissa ꝓcedit. ꝓmittit ihs. Intelligentiā qꝝ medi ator inf̄ alīq̄ dz ꝓtici pare extrema. ⁊ ideo xp̄s qđ ꝓbebat duplicem nāz in vno sup posito. ſ. diuinam ⁊ humanā. vnā sibi naturalē. alia ꝑ nob assumptā erat vere dei mediator: et hominū. ⁊ ꝑ ꝑs baptismꝰ vt esset huane redemptōis ꝓcium. Hāc aūt duplicem naturā declarat i se ipso huanam ꝑ euidentē oñsionē. qz di cebat se et oñdebat se filiū hois. alia ex vera cōfessione petri. ꝑ se ⁊ alijs discipulis diuinā naturā in eo cōsentis. quā cōfessionē tanꝫ veritatis exꝑssinā approbat xp̄s. Dicit igit. Venit autē ihs in ꝑtes cesa. phi. Dicit aūt cesarea philippi. qz renouata ⁊ ampliata a philippo tetrarcha fratre herodis. ⁊ extūc noiauit eā cesareā in honorē cesaris q̄ dedit ei quartā ꝑtem regni: vt refert ioseph⁹ ⁊ habitū est supra. Dicit autez cesarea philippi. ad diuersas alteri⁹ que dr cesarea palestine vbi cornelius centurio māsit Act. x. ⁊ ista ciuitas antiquitus dicta est lachis. ⁊ postea dan a filijs dan cū occupanti bus: vt dr Iudicū. xviij. postea dicta ē cesarea philippi. ⁊ nūc pelneas seu palneas dr. in ista aūt ciuitate habitabāt gentiles ⁊ in confinib⁹ eius: ⁊ ideo ex ꝟ q̄ xp̄s ꝟ mysteriū sue incarnatōis reuelauit oñdit fundatio ecclesie in fide gentiū. Sequit. t Et interro. discī. sū. nō interrogat ig rans qđ crederēt. vel qđ rūderent. ſz vt coz fideli confessio ne cōuenientius solidarent in fide. v Quem dicūt homines ⁊c. i. turbe vulgares. ⁊ qz de ipso erāt varie opiniones in ꝑplo. ideo sequit. x Ꝫt illi di. alij io. baptistam. Cui⁹ opinionis fuit herodes ⁊ sui sequaces vt supra viſū est. xiiij. ca. y Alij aūt belyam ꝓter zelū veritatis.

z Alij ꝟo hieremiā. ꝓter patientiā in aduersis.

a Aut vnū ex ꝓphetis. antiquis. ſ. fm q̄ dr Luce. ix. vbi dr sic. q̄ prophera vn⁹ de priorib⁹ surrexit. Opinio autē omniū loquentiū de immortalitate aīme ⁊ de resurrectione fuit. q̄ aīa separata a corꝑe sit maioris virtutis q̄ cōuenta tali coꝑoi. quale nūc habemus. fm q̄ dicit li. Sapi. ix. Corpus qđ corrumpit aggrauat animam: ⁊ similit q̄ i resurrecōne hoies erūt maioris virtutis. et quia videbant xp̄m maiora facere miracula q̄ aliquis ꝓpheraꝝ fecerit. ideo credebant q̄ vnus de antiquis ꝓphetis surrexisset a mortuis. ⁊ sic maiora miracula faceret q̄ ante fecisset: ꝫ modo motus est herodes ad credendum q̄ esset iohānes baptista. vt habitus est supra. Sequit. b Vos autem quem me esse dicitis. q. d. si alij erant opinādo falsa ō me vos tū nō debetis errare qui tamdiu mecū fuistis. et meā doctrinā frequēter audiuistis et miracula tanta vidistis.

c Rndens symon petrus dicit. petrus tanꝫ principalis inter alios ꝓ se ⁊ ꝓ alijs dedit rūsum. d Tu es xp̄s. qđ interpretatur vnctus. ⁊ sic confitetur ei⁹ humanitatem in qua vnctus est oleo gratie ꝑ alijs. e Filius dei naturalis. ſ. ⁊ nō adoptiuus sicut alij. ꝑ consequens eiusdem nature cū deo patre. ⁊ sic cōfitetur veritatem diuine nature ⁊ humane in eodem supposito. f Viui. hoc additur ad diem illoꝝ qui colebant tanꝫ dij a gentilibus. vt hercules iupiter ⁊ consimiles. Fuit em antiquoꝝ opinio q̄ quando tales excellentes ꝑsone mouebant ad vitam deoꝝ transiserebant. Vñ. ij. Mach. xj. dr q̄ rex antiochꝰ scripsit ō pr̄e suo mortuo. Patre nr̄o inter deos trāslato nos volētes eos q̄ sunt in regno nr̄o sine tumultu agere ⁊c. ad istas q̄ falsitates excludendas dixit petrꝰ Dei viui. g Rndens autem ihs. Hic ꝑtz ad cōfessionē deitatis ꝟ dicitur collatio ꝓtātis h Beatus es Symon bariona. id est filius iohanna. bar. em idem est q̄ filius iona aūt ꝓmittit ꝑ diminutiones subtracta media syllaba ꝑ iohanna vnū est ibi compositio ex integro ⁊ corrupto. Vñ bariona hic accipit ac si diceret filius iohannis ꝓter hoc dicit Ioh. vl. symon iohānis. Dicitur aūt hic. Beatus. q. confessio vere fidei unctit ad beatitudinem. i Caro ⁊ san. nō reuelauit tibi. i. homo mortalis nō docuit te istam veritatem. k Sed pater meus. ⁊ ꝑ cōsequēs tota trinitas. quia indiuisa sunt oꝑa trinitatis ad extra. l Et ego dico tibi. ꝓpter ⁊ ꝓ socijs tuis. m Quia tu es petr⁹. id est cōfessor petre vere q̄ xp̄s est factus. n Et sup hāc petrā. quā cōfessus es. i. sup xp̄m. o Edificabo ecclesiam meā ⁊ por. inferi. i. ꝑsecutōes tyrannoꝝ et insultus ⁊ tentatōes spirituū malignoꝝ. p Non ꝑualebunt aduersus eam. a vera fide subuertendo. Ex q̄ patet q̄ ecclia nō consistit in hoibus ratōne ꝓtātis vel dignitatis ecclesiastice vel secularis. quia multi principes ⁊ summi pontifices et alij inferiores inuenti sunt apostatasse a fide. ꝓter qđ ecclesia consistit in illis ꝑsonis in quibus est noticia vera ⁊ confessio fidei ⁊ veritatis. q Et tibi dabo. non solum ꝓ te sed etiam ꝓ alijs sicut em confessio petri erat cōfessio aliorū. ita ꝓtās hec data petro intelligitur dari alijs. licz petro principaliter quantū erat aliorū capitaneus.

r Claues regni celoꝝ. iste claues nō sunt materiales: sed ꝓtās spiritualis duplex est. vna est potestas discernendi ꝑsōn a nō ꝑsōn. sicut in ve. lege sacerdotes iudicabant inter lepꝝ et nō lepram. Aduertendū etiā q̄ licet bō nō possit hoc ꝟ iudicare sine scia. tamen scia non dicit clauis. ꝟ ꝓtās iudicandi q̄ sciam ꝓbabitam. ⁊ ideo licet scia non sit clauis tū necessario ꝑrequit ad debitum vsum huiꝰ clauis. Illa clauis est ꝓtās admittendi ad regnū vel ad excludendum fm verū iudiciū ꝓbabitū. quia debent indigni excludi et digni recipi. s Et quodcunqꝫ ligaueris ⁊c. da supposito hic in terra debito vsu clauis. deus illud approbat in celis aliter non. t Tunc precepit discipulis suis vt ne. di. q̄ ipse esset christus. hoc videt esse contrarium ei quod est dictū capit. x. q̄ misit discipulos ad denunciandum aduentum suum. Dicendum q̄ tūc denunciauerūt aduentum eius tanꝫ eiusdem sancti ꝓphete. deo missi. ⁊ istud nō precipit hic tacere. sed postꝫ cognouerant ꝟ diuinitatem ipsius vt patet ex confessione predicta. precepit vt eius diuinitatem alijs nō diuulgarent. ne vulgares homines qui viderent eum pati tam ignominiose scandalizarent de eorum ꝓdicatōne: sed postꝫ resurrexit a mortuis habita ꝑfecta victoria mortis voluit hoc publice predicari.

v Exinde cepit. Hic ostendit se esse mundi redemptorem suam passionem. & ꝙ est qđ dr. v Exinde. i. postea se ostendebat hic veram naturā diuinā fm quā est impassibilis & humanas in qua poterat pati. x Cepit iesus ostendere discipulis suis quod oportebat ire hierosolymā. quia erat ordinatū a deo pfecto qđ ibi complerēt mysteria redemptionis nostre. illud aūt qđ ordinatum est a deo infallibiliter euenit. quia non fit necessitas cōsequentis. est tñ ibi necessitas psequētie. Modus aūt nre redemptionis subiungit. cuius dr. y Et multa pati a se. & scribi. &c. quia ab istis iudicatus & ad mortē & pfidi traditus. z Et occidi. a gentilibus qui eum crucifixerunt manibus pauis vt habetur Job. xix. a Et tercia die resurgē. b ꝓdixit vt mīme tristaretur de eius morte. Ꝓtebat aūt ista impleri. quia deo erant ordinata. b Et assumēs eū petr⁹. in secreto. s. q inferiori nō dr supiorē publice arguere. c Absit a te dñe. q. d. indecēs est q̄ m tā ignominiose patiaris d Qui cōuersus. i. facie versa ergā petrū. vt eū de sua temeritate efficaci⁹ argueret. e Dixit petro vade p⁹me satbanas. i. aduersarie inānium per istā increpatōes suā volebat saluare hūani generis qđammō ipedire. & p pīas xpo aduersabat q̄ erat huius salutis nūcius. f Scandalō es mihi. scandalū ibi ꝓpe accipit. qz scādalū acnuū ꝓprie est dictū alicui⁹ vel factū minus rectū hbens occasionē ruine alteri. Scādalū autez passiuū ē ruina alicui⁹ ex tali facto vel dicto. Neutrū aūt potuit hīc locū in xpo. & iō scandalū hic accipit ꝓ impedimento. q. d. f Scandalū ꝓmihi es i. ꝓnum est in te visme a salute mūdi impedire. Cui⁹ rō subdit. g Quia nō sa. ea q̄ dei sunt. q̄rendo. s. impedimentū hoīs manifestū dixit b Sz ea q̄ hoīm. qz illud qđ dictū est petr⁹ dicebat xpo mor⁹ ex affectu hūano. i Tunc ihs dixit. Hic ꝓponit xps sue imitatōis exemplū. & dividit in duas pres. q. ꝓmo facit qđ dictū est ꝓponendo. s. exēplū sue imitatōis. secdo ꝓmittit ex b glām sumre resurrectōis: ibi. Filⁱ enim hois. dicit igit. k Si q̄s vult p⁹me venire. mea doctrinā & facta sequendo. l Abneget semetipm. i. affectum hūanum nō solū meā passionē nō ipedīēdo ꝙ etiā me in b imitando. m Et tollat cru. su. i. patns sit in alio voluntarie crucē portare in q̄ crucifigat ignominiose. Ad b aūt rōem inducit dicens n Qui em voluerit aiam suā salua. fa. qđet eā. Hoc aūt ꝑt dupl⁹ intelligi. qđere cū hz duplicem significatōez. Uno mō idez est qđ amittere. & in isto sensu cū dr hic. Perdet eā. subintelligendū est in alia vita. q. d. Qui em volue. aiaz suā sal. fa. i. delinqs & voluptatibus occupare. in hac vita. qz hoc est vitā suā saluare fm opinionē carnalīū talis qđet eā in alia vita. qz obligat eas ad penas inferni. Illo mō qđere idem est qđ destruere. & tunc cū dr qđet eam subintelligit in hac vita. & est sensus. Qui vo. a. s. s. facere. ꝙtum ad meritū vite eterne. Perdet eā. i. destruat corpus laboriosū⁹ et passionibus exponendo ex q̄bus sequit̄ separatio aie a corpe. Et hoc est aiam qđere fm estimatiōem falsam carnalīū. licet sit saluare eā fm veritatem fm hunc sensum vltimū. sequtur. a Qui autez qđiderit ant. su. ꝓpter me. hoc est ꝓpter deū monē sustinēdo. b Inueniet eā. in beatitudine deo fruendo. Et qz

ꝝ xps. Exinde cepit ihs ostendē discipulis suis: qz oportet eum ire hierosolymā. et multa pati a seniorib⁹ et scribis & principib⁹ sacerdotū: & occidi: & tercia die resurgere. Et assumēs eū petrus: cepit increpare eum dicēs. Absit a te dñe nō erit tibi �means. Qui cōuersus dixit petro. Vade p⁹me satbanas scādalū es mihi qz nō sapis ea q̄ dei sunt: sed ea q̄ hoīm. Tūc ihesus dixit discipulis suis. Si q̄s vult p⁹me venire abneget semetipm & tollat crucē suā & sequatur me. Qui enim voluerit animā suā saluam facere: perdet eā. Qui aūt p̄diderit aiaz suā ꝓpter me. inueniet eā. Quid em prodest hoi si mundū vniuersū lucret: aie vo sue detrimentū patiat. Aut quā dabit hō cōmutatōnez ꝙ aia sua. Filⁱ ei hois vēturⁱ ē in gla patris sui cū āgelis suis: & tunc reddet vnicuiq; fm opa ei⁹. Amē dico vobis sunt quidam de hic stantib⁹ qui non gustabūt mortē: donec videāt filiū hois venientē in regno suo.

aia cum sit immortalis ꝓponenda est oculis corruptibilibus & transitoriis. ideo subdit c Quid enim ꝓdest homini &c. q. d. nihil immo ꝙ talia pdit multū. qz pdit illud qđ est immortale. diuinū i eo. d Filⁱ aūt hois. quia imitauerat eos ad imitandū exemplus sue passionis. ne terrerēt̄ mōte corpali & transitoria ꝓmittit eis ꝑmium future resurrectōis qđ cōplebitur in adventu xpi ad iudicium. qz tūc resurgēt hoies ad vitam immortalem. Et hoc ē qđ dicit. d Filⁱ autem hominis. i. xps verus hō. e Bē tursus est ad tudicium &. f In gloria patris sui. qz in forma gloriosa iudicabit. g Et tunc reddet vnicuiq; &. tūc. instis glām aie & corporis alijs āt penā virtusq;. Et vt sint de futura glia anie & corpis magis certi. ꝓmittit eis q̄ aliq̄bus eorum ostendet i hac vita ꝑmi qđ ostdit in sua trāsfiguratōne. vt patebit in ea. se. Et hoc est quod dicit. b Amen. i. fideliter. i Sunt qdam de hic stantibus. s. petrus iacob⁹ et iohes vt videbitur. k Qui non gustabunt mortē. de vita ꝑmi recedendo. l Donec vi. fi. bo. ve. in regno suo. s. apparēte eis in forma corporis gloriosa. qualem habebit post resurrectōnem cum adeptus fuerit potestatē regni. tūc em dixit discipulis suis Matb. vlti. Data est mihi oīs potestas i celo & in terra. Jo ca. xvj. vbi dicit i postilla. Signa aūt tēporum non potest. Additio.

Ec responsio fm expositōem postill'. nō videtur pertinere ad ꝓpositū. petebant em pharisei signū de celo in quo declarareꝫ tempus xpi aduētus. vtz ex dictis suis. Dicere aūt ꝙ hoc nō possent cognoscere per cōstellatōnes sydereū seu ꝑ facie celi nihil videretur ad ꝓpositum facere. cū ipi supernaturalia signa petebāt non signa q̄ fm cursum temporū naturalē apparēt. Ista ipse passus melius exponit p Cryſ. sup Matb. vbi sic ait. Sicut ergo in celo aliud quidē est signū serenitatis. aliud pluuie. ita & i me putare oportz. Nā nūc i ꝑ aduētu signis q̄ i tra ſt opus ē. q̄ aūt i celo ſt cōfuant xpi scīi aduēt⁹ qñ ꝓtutes celo⁹ mouebūt. Bē Cryſ. q̄ qđē expositō ꝓpe videt applicari ꝓposito vtz serie lre bñ intuēti. In eodē ca. vbi dr in postil. Et ideo licet scientia non sit clauis tamē necessario prexigitur. Additio.

Hez scia discernēdi petīa nō petō fm mgrm i. tiij di. xvij. sit clauis. nō tñ in ꝑ tenet cōiter a doctoribus ibidez tractatur. Nam ꝓut cōmiter tenet in sacerdotis ordinatōe fi infrascript. hitus scie de nouo sed ipzimit sacerdotalis caracter. i quo fūdant̄ he due ptātes s. discernēdi & solvēdi seu ligandi. q̄ qđē ptātes vnā ſt in radice fi distinguunt penes eaz act⁹. Nō aūt dicit postil. q̄ scia nēcario pexigit ad debitū vsuz clauis. vidēt em q̄ quis ei claues eccie recipe ñ dēat nisi hīs scie hitus zueniēte seu sufficiēte ad exercitōez b⁹ ptātis. ex b tñ nō seqt̄ q̄ si sacerdos ñ hēat talē scīaz q̄ ñ hēat claues. cū maxie pi culosum cū ep̄sopi et inuerabiles sacerdotes curā aiarū hītes talē sciaz nō hēant vt q̄dic cōstat p experiētā. & sic tales nec ligarēt nec solueret̄ qđ crudelissimū esset opinari b tñ manifeste seqret ex dictis postil. dicentis q̄ scia nēcario pexigit ad debitū vsum clauiū. nihil em ē sine eo qđ

nccario peripit. Vñ videt dñs, put dictū ē.s.q sacerdos de cōgruitate dr hīc sciaz sufficientes ñ fi de ecclitate. ꝛ sic sacerdos qui nō dr talē sciaz actualiter nec habitualit. pt tñ vti clauiū ptāte fm quaz ligat ꝛ soluit ranq; hūs diuinā ptātem. vt inde ꝛ ecciastic⁹. quod intelligendū est semper clauē non errante. Replica.

i Mca. xvi. v. Quodcūq; ligaueris. Sigla aūt tpm sciēnō potestis. qō ex pdict postillatore ad intentē dm bti Hiero. glo. ordinarie et alios. Burg. aūt ad ducit expositōez Cri so. ꝛ ob hoc abijcit expositōem postil. sine rōne q̄si ciusdē passus nō possint esse plures expositiones. fidei tñ veritatē p oia fuata. Cum ei postillator dicē q signa tpm in diuia pscientia diffinitor nō pūt sciri ex his q̄ in celestib⁹ corporib⁹ fiunt intelligit etiā si fiant pter cursus cōem nature de quo rō reddit. q; hmōi tpa aduent⁹ xpi ꝛ signa nō dependēt ex his q̄ in corporib⁹ celo⁹ fieri pūt. ꝛ ex diuina pscia vñ etiā celi omnis habuerūt. In eodē ca. vbi circa collatōem clauiū postillator dicē. licet scia non sit clauis tñ nccario pexigitur de quo dicto Burg. magnū facit strepitū iponens postil. falsum. ꝛ falsē. Nā postillator non dicē sciam nccario pexigi ad fusceptōez clauiū. nec ad vsum clauiū q̄ declarando sic dicē sciam nccio pexigi ad legitimū ꝛ debitū vsuz earū. Et sic Burg. in fine hui⁹ corruptorij venit in eandez sniam cū postil. dicēs vsum clauiū sequi clauē. claue tamen non errante. vbi igit clauis errat certū est. vsum nō eē legitimū: vtendo aūt aūctate discernendi absq; scia ꝛ discretione cōmittit error. Ad euitandū igit errorē necessario pexigitur discretio q̄ scia dici pt nō clauis. q̄ est snia postil. bñ visa non crūcarium. Oz aūt dicit burg. de idēptitate clauiū in radice. ꝛ eaz fm actus distinctōe habet tractari li. iiij. dist. xvij. ꝛ xix. Capm. xvij.

c Et post dies sex. Fundata eccia gentiū in fide in p cedēti ca. hic ponit eiusdē fundatōis confirmatio Et dividit in duas ptes q; pmo declarat gliam future resurrectōis ꝛ scdo efficaciā sue passionis ibi. Cōuer santib⁹ aūt. Procedit aūt b mō. ordine. s. terrogrado ad pcedens ca. vt cōtinuet pncipiū hui⁹ ca. ad finē pcedentis. vbi ꝓmiserat gliam future resurrectōis vt visum est. Pmo dividit in duas ptes. q; pmo ondit gliē future resurrectōis. scdo ex h subdit solutio duplicis qōnis: ibi. Et interrogauerūt discipuli. Prima ꝛ tres. q; pmo ad declarationē future resurrectōis describit xpi trāsfiguratio. scdo subiungit hui⁹ transfiguratōnis testificatō: ibi. Et ecce ap paruerūt. Tercio circa h ponit discipulor⁹ instructio: ibi. Et descendentib⁹ illis. Circa xpi trāsfiguratōez euāgelista notat q̄tuor. vicz tps determinatū cōsortij locī ꝛ modus. Primū ad tps dicit sic. m Et post dies sex. s.a ꝓmissione precedenti discipulis facta q̄n dixit. Sūt q̄dz de hic stantib⁹ ꝛc. Considerandū tñ q̄ Luc. ix. dr post dies octo q; mathe⁹ nō cōputat die in q̄ xps fecit eis ꝓmissionem nec vltimā in q̄ transfigurat⁹ est. ꝛ cōputat tm tps iterme diū ꝛ io fm veritatē cōputando totū tps a ꝓmissione facta vsq; ad transfiguratōnes. transfiguratio fuit in octauo die. Hō aūt huius fuit. q; ista transfiguratio facta ē ad ondendū discipulis gliam future resurrectōis illa aūt erit in octauā etate mūdi. ꝛ ꝓpter h figurata est h q octauā dies. Prima em etas mūdi fuit ab adā vsq; ad noe. scda a noe vsq; ad abrāā. tercia ab abrāā vsq; ad dō. q̄rta a dō vsq; ad trāsmigratiōe babilonis. q̄nta a trāsmigratiōe babilonis vsq; ad xpm. sexta a xpo vsq; ad finē mūdi. Iste aūt sex etates accipiūt fm diuersos status viuentiū ꝛ in h mūdo. septima aūt accipit fm statū aiaz q̄escentiū padiso. ꝛ io ice-

m a Post dies xvij. sex assumpsit iesus petrū ꝛ iacobuz et iohannem b fratrem eius: ꝛ duxit illos c in montē excelsum seorsuz d et transfiguratus est ante e eos. Et resplenduit facies eius sicut sol: vestimenta autē eius facta sunt alba sicut nix. f Et ecce apparuerunt illis moyses et helyas cum eo loquentes.

pit ab ascensione dñi qñ eis celum patuit ꝛ durabit vsq; ad iudiciū. ꝛ io ab ascēsione dñi currit cū sexta etate ḡnis ad simultatē tpis octaua etas erit resurgentiū. ꝛ sic pz q̄ dñ signat h p octaua dicē. ꝛ sic pz tps ꝓsentiēs h⁹ trāsfiguratōis. Cōsoniū aūt notat cū dr. a Assumpsit petrū iacobū ꝛ iohez. Isti ei tres sūt assumpti ad videndū gl̄az future resurrectōis. ꝓpt pre rogatiuā eminentie specialis inter alios petrus enim ꝓpt feruorem fidei erat inter alios principalis. ꝓpter q̄ et pncipaliter date sūt ei claues eccie. vnde scīdēti ca. Iobēs ait excellebat progatiua ꝟginitatis. ꝓpt q̄ erat inf alios xpo magis familiaris. Iacob⁹ aūt inf alios discipl'os ꝑm⁹ sustinuit martyriū. ꝓpt xpm vt hī Hck. xij Considerandū tñ q̄ b. Amb. sup Lu. ꝛ aug. sup eplas ad Gal. videnf dicē q̄ iacob⁹ iste q̄ fuit in trāsfiguratiōe. fuit ille iacob⁹ q̄ ꝑmo rexit ecciam hierosolimitanā. ꝛ ille non fuit frat iobis ꝛ filī⁹ zebedei. h filī⁹ alphei. Sz dñs q̄ cuz textus exp̄sse dicat frēm iobis. ꝛ p ꝓs filiū zebedei q̄ augst. ꝛ amb. non loquitur asserēdo. h magis opinionē aliorū referēdo. si tñ loq̄rent assertiue nō esset curandū de dictis eoꝝ. q̄si sacra scptura exp̄sse dicē ꝛrariū. sic hic. Vnō Aug. in epla ad vincentiū donatistā. d. de doctrina scīor q̄ ex scptura canonica lb gen⁹ scpturaꝝ ab illis q̄ canonice noiant distinguendū est. nō em ex eis ita testimoniū ꝓferendū vt cōtrariū sentire nō liceat. marie vbi alīt sentiret ep vitas se bēat. nos in illo genere sum⁹. vt non dedignemur etiā ab aplo dicī. suscipe sicd aliud sapitis ds illud reuelauit. Cōsequenf euangelista signat locū dicēs.

b Et duxit illos in mōtē excelsuz. ad designandū q illi sint apti ad contēplandū celestia. q̄ eminēt in cotemplatiua vita. subdit aūt. c Seorsuz. ad denotandū q̄ contēplatiui dēt esse a tumultu secularij segregati. Consequēter describit transfiguratōis modū dicēs. d Et transfiguratus est. nō q̄ mutauerit lineamenta coꝝpis vel figurā. h ꝓpter claritatis vult⁹ ei⁹ imminēritatē. ꝛ b est q̄ ibidit. e Et resplēduit facies ei⁹ sicut sol. Ad cuj⁹ euidentiā cōsiderandū q̄ aia xpi a ꝓncipio creatōis fuit gl̄osa p aptaz visionē ꝛ ꝓfectā fruitōem. Verūtñ ex diuina dispositiōe fiebat vt gl̄a aia nō redūdaret ad corp⁹. vt sic corp⁹ eēt passibile ꝛ mortale ad implendū ꝓcia redēptōis humane Et eodē mō ex diuina ordinatione factū est vt gl̄ia aīe redundaret ad corpus in ihoza transfiguratōnis. vt ondēret discipulis gl̄ia future resurrectōnis. nō tñ aie h corporis vt sic animarenf ad sequendū xpm in acerbitate passiōis ad q̄s eos inuitaret ca. ꝑcedenti. ꝛ sic pz q̄ claritas illa in trausfiguratōne fuit claritas gl̄ie. Ḡtum ad essentiā. sed nō Ḡtum ad modū. q; fuit ciusdē rōnis cū illa claritate q̄ est in corpibus gl̄osis: h nō fuit ibi p modū q̄litatis permanentis sicut est in illis. h p modū passionis transeūtis. ꝛ io illa claritas nō dr dici dos gl̄e q; dos de sua rōne im portat q̄litatē pmanētē. Et est sīle de lumie elevante aiaz pauli ad videndū in raptu diuinā essentiā. q̄ fuit cuidez rōnis cū lumie elevante aias beator. Verūtñ q; non fuit in paulo per modū q̄litatis pmanentis. h p modū passionis trāseuntis. ideo ex tali elevatōe sine visione nō fuit paulus btūs. q; beatitudo iporat pmanentiā. f Et ecce. Hic ponit transfiguratōis testificatio. et primo testificatio bñana. scdo divina: ibi. Adhuc eo loquēte. Prima in duas. quia primo ponitur testificatio eminentiū virorum in ve. testa. scdo eminentium in nouo: ibi. Respondēs autem petrus. Dicit ergo primo. q; moyses et helyas apparuerunt illis. hoc est ipis discipulis. g Loquētes cum eo. de quo aūt loquerent. Lucas exprimit. ix. ca. dicēs q

loqbant cū iesu de excessu quē expleturus erat in hiero
q quidē excessus fuit in sua passiōe in qua sustinuit dolo-
rem excessiuū t ignominiā excessiuā ꝓpter amorē excessiuū
ad nos.rō aūt ꝙre moyses t helyas magis apparuerūt ḡ
alij fuit.q: moyses erat legislator: t helyas maxim⁹ emu-
lator: p honore dini
no.fuit q de eo scri-
bit.xij. Exeg.xix. Ze-
lo zelat⁹ sum ꝓ dño
exercituū. t ideo q te
stimoniū istorū ap-
paruit q xps ñ erat
dissolutor legis. vt i
ponebāt sibi iudei:
sed magis adimple
tor: sīc nec blasphe-
mator diuini nois:
vt imponebāt ei iu-
dei. q: dicebat se fili
um dei: ḡ magis cō
fessor veritatis. Cō-
siderandum etiā q
moyses t helias nō
fuerūt ibi sm appa-
rētiā fātasticā: ḡ sm
veritatē q: helias fu
it adducⁿ ibi de lo-
co quodam eminēti
ad quē fuerat rapt⁹
vt dr̄.i.xij. Exeg.ij. ca.
t sic apparuit ibi in alia t corpe. Moyses aūt fuit adduct⁹
ibi de lymbo scōꝝ patruꝫ nō q: surrexit ḡ q: aia apparuit
ibi in quodā corpe sibi adoptato: sic apparēt angeli i cor-
poib⁹ assūmptis. Per b etiā ostēdit q xps erat dñs vite et
mortis.q: habebat testimoniū ab helya q erat adhuc vīn⁹: t
a mo yse q iam fuerat mort⁹. b Videns aūt petrus.
Hic ponit restimoniū aplor q fuerūt eminētes in nouo
testamēto. Ad cui⁹ euidentiā sciendū q: brūndo cōtialit
cōsistit in aspectu claro ipsi⁹ diuinitatis. t ꝓtecta ei⁹ fruitō
ne. accidētaliter aūt cōsistit in conspectu hūanitatis xpi. et
declaratōne cōsequente. ꝓ qua sīc ꝓ instrūm cōmunicū diuini-
tati. sunt sancti adducti ad gloriam. Isti aūt apli q admissi
fuerūt ad videndū transfiguratōez xpi. nō videbāt ipsi⁹ di-
uinitatē sīc paulus in raptu: ḡ tm ei⁹ humanitatē i forma
gloriosa t tm in eius aspectu fuerūt sic delectati. q voluis-
sent ibi ꝓpetuo manere. ꝓpter qō dixit petrus. Dñe bonū
est nos h esse. i Faciam⁹ h tria tabernacula. ad manē-
dum. f. h cōtinue. k Tibi vnū tē. nō loquit ꝙ de taberna
culo faciendo ꝓ se t socijs suis: q: volebat cū xpo esse in
suo tabernaculo t socij sui cū aliis duob⁹. Lucas aūt dicit
q lopuebat petrus nescies q̄d diceret: sīc em ex magnitu-
dine passionis vt timoris vel amoris. aliqs ꝓumpit in ali
q verba sine ꝓmeditatōne. ita sīl ex magnitudine dulcedi
onis t delectatōnis ex gte. dixit petrus illa ỳba: q tm non
erant rōnabilia. q: in solo aspectu hūanitatis xpi nō consi
stit brūndinis cēntia. vt iam dictū est. t ō illud non debe-
bat sufficere ꝓ finali brūndine. l Adhuc eo loquente. h
ponit restificatio diuina. sīc em in baptismo xpi in q consi
stit regeneratio et principiū vite spūalis apparuit tota tri
nitas. filius i carne. pr̄ in voce. spūssanct⁹ in spē columbe.
Hic sīl cōuenies fuit ꝙ appareret i transfiguratōne. ꝓ quaz
oīnis est termin⁹ seu ꝓfectio vite spūalis vicz gloria futu-
re resurrectōnis. t ō sīc filius apparuit ibi in carne decora-
ta tū claritate gloriē: ita spūssanct⁹ in lucida nube ꝓ qua
significata est plenitudo veritatis in xpi ꝓdicatōne. ꝓpter
qō dictū est. Ipm audite. pr̄ aūt apparuit in voce dicens.
m Hic ē fili⁹ me⁹. f. naturalis. alij aūt sunt adoptiui.
n In q mihi bñ compla. i. in q diuinū bñplacitū cōplebi
tur de redemptōne mūdi. Sequit. o Et audientes disc.
ecca. in fa. suā. Hoc aūt factū est ad declaratōnez humane
fragilitatis in xta excellentiā diuine maiestatis. p Et
accesse. ie. ad cōsolandū eos. f. q Et tetigit eos. familiariter
et dulciter eos cōsolando. Sequit. r Iesus autem ocu. su. ne vi. tē. q: moyses t helyas iam recesserant.
reduci volūtate diuina ad loca vñ fuerūt adducti.

b Respondēs aūt petr⁹: dixit ad iesum. Bñe bonū est
i nos hic eē. si vis faciam⁹ h
k tria tabernacula. tibi vnū mo
l ysi vnū t helye vnū. Adhuc eo loqnte: ecce nubes
lucida obūbrauit eos. Et
m ecce vox de nube dicēs. Hic
n ē fili⁹ me⁹ dilect⁹ i q mihi
o bñ ꝓplacui: ipm audite. Et
audientes discipli ceciderūt
i facie sua t timuerūt valde
p Et accessit ibs t tetigit eos
dixitq: eis. Surgite t noli
r te timē. Leuatis aūt oculis
s suis neminē viderūt: nisi so
lū iesum. Et descendentib⁹
illis de mōte ꝓcepit ibs
dicēs. Memi dixeritis visionē: donec filius⁹ homis a
t mortuis resurgat. Et inuen
gauerūt eū discipli dicētes.
Quid ergo scribe dicūt q
helyā opteat primo venire.
v At ille rndēs ait eis. Heli
x as qdez venit⁹ et restitue
y et oia. Dico aūt vob q: hely
z as iā venit t nō cognouerūt
a eū: p fecerūt in eo q̄cunq: vo
b luerūt. Sic t filius⁹ hois pas-
surus⁹ ē ab eis. Tūc intellexe-
rūt discipuli q: d iohe ba-
c ptista dixisset eis. Et cū ve
d nissēt ad turbam accessit ad
e Hic ponit discipulor⁹ instructio de visione ꝓhibita: q: ꝓcepit eis ibs ne visi
onē ꝓdicā alijs diu
nulgarēt ab resurre
crōne sua. ne alij au
dientes xpm eis ap
paruisse in foꝛa glo
riosa scandalizaren
tur postes videntes
ipm pati tam ignomi
niose. t Et in
terro. Hic ponit so
lutio duplicis que
stionis subiecte ex ꝓ
dictis. scda ponitur
ibi. Et cū venissz ad
turbā. Circa primū
aduertendū q discipuli audierāt a pha
riseis t legisperitis
q Helyas debebat
venire circa mundi
cōsummatōez: vt hz Malach. vlti. et ió q: helyas videramt
credebant finē mūdi, ꝙnquā. intrabant in q ipse ita cito
recesserat t nihil docuerat vel ꝓdicauerat. cū in scriptum
sit Malach. vlt. q deberet cōuertere corda patrū ad filios
t ideo ḡebāt intellectū huⁱ⁹ quō sit intelligend⁹ ei⁹ aduen
tus ad xpm. Et saluator breuiter rūdet q duplex ipsius ē
aduentus. Un⁹ ad iudiciū in fine mūdi. t hūc neget de
lyas in ꝓpria ꝓsona ꝓdicando indeis et cōuertēdo ad chri
stum et falsitate antixpi detegendo. t b est qō dicit.
v Helyas qui. ven. est in fine mundi. f. t Et restituet
oia. q: oīs iudei q nūc inuenient ad xpm cōuertent. Alⁱ⁹
est aduent⁹ ipsius xpi in mūdi q iam ꝓcessit. t hūc ꝓnēt
in spū helyas. i. ibes baptista q habuit zelū veritatis sicut
helyas. t b est qō dicit saluator. y Dico au. vo. q: hely
as iam venit. i. iobes baptista. q venit in spū t virtute hely
e. vt hz Luc. f. z Et non cognouerūt eū. i. facta ei⁹ t doctri
nā nō approbauerūt. q: pharisei t legisperiti baptisma su
um t doctrinā cōtempserūt. Herodes aūt de eoꝛ cōsilioꝛ
vt ꝓbabiliter credit eū incarceranit. a Sz fecerūt in eo
q̄cunq: voluerūt. ipm incarcerādo t interficiēdo. b Sic
t filius hois passurus⁹ est ab eis. q: ꝓ cōsilij pharisęoꝛ cap
tus est. t morti adiudicat⁹. t manibus crucifigentiuz ipm
tradimus. c Et cū venisset. Hic ponit solutio scde que
stionis: ꝓ ponit qōnis occasio. scdo qōnis dissolutio: ibi.
Tūc accesse. Circa primū cōsiderandū q: alij discipuli viden
tes q nō essent admissi ad secreta xpi sic alij tres discipli
ꝓdicī aliqō humanū passi. incurrerūt quēdā motū turba
tionis t inuidie. sicut clari⁹ videbit ca. se. t ió ex h factus ē
q in absentia xpi nō habuerūt tantā virtutē demones expel
lendi. sicut an t ꝓpter h quēdā demoniacuz q lunatōnes
afflictū eis oblatū nō potuerūt curare. Alia aūt cā fuit in-
credulitatis ꝓpria q ꝓfecte nō credebat: ḡ xpus aduenies
ipm solo verbo curauit. t b est qō dr̄. c Et cū venisset
ad turbā. redies de monte. vbi fuerat transfiguratus.
d Accessit ad eum hō tē. duplici cā de causa demon ali
qñ sm varietatē lunę affligit hoiem magis ꝙ alio tempe
Una est vt ꝓ h creatura dei. f. ipsa luna infamet. alia cā ē.
q: ꝓpter molliciem cerebri in nouilunio qñ abundāt hu
mida sup q luna habet dominiū. cerebrum est aptius vt i
ipso demon aliquid operet. Sequitur.

e Nam sepe cadit in ignē. q; dyabolus volebat eū cōburere vel submergere si deus pmisisset. f Et obtuli eum xp̄ō. Cause hui⁹ iam dicte sunt. g Respondens ait ihs ait ogē. incre. t puer. h dixit t ꝓpter discipulos. t pp patrē pueri rōnibus dicit. h Respq̄ patiar vos. i. defect⁹ t malicias vras. i Et incre. eum ihs. s. demonē affugenē puerum. k Exijt ab eo. nō audens resistere xpi precepto. l Et curat⁹ est ex tilla hora. q; ertūc nō afflixit eū demon. m Tūc accesserūt videtes discipuli q nō potuissent curare puerū. cum tamē alis pluries execiss̄et demonia de corpoibus obsessis. Ꝯ accesserunt ad ihm secreto. ꝓbabiliter. n. timebant q; ex culpa coꝝ erat in parte et ideo nolebant de hoc ihm publice in terrogare: ꝙ magis i secreto. n Dixerūt ei. Quare nos ñ potuim⁹ xp̄z. q; vnuꝫ pcm̄ trahit ad alid inde est q; posteꝝ incurrerāt motū ẽbationis t inuidie cōtra alios ap̄los consequenter incurrūt ign̄

Et a iudeis tradit⁹ē in man⁹ gentiliū. g Et occidēt eum t ꝺ die resurget cū monte sua ꝓdixit resurrectōes suā. ne in passione ei⁹ incurrerēt desp̄atōes. h Et cōtristati sūt vehemē. q; ei⁹ sodalitas ita erat dulcis t grata. q̄ nō mirū est si cōtristati sunt passione ei⁹ audita. i Et cū venisset

Hic oēdit passionis ei⁹ efficatia. q̄ ē liber tas vera. q; ꝓ passiō nē xp̄i sum⁹ a seruitute dyaboli liberati. t ista libertas hic declarat. cum dicit.

i Et cū ve. ca. acce. q di. acci. Caphamaum erat ciuitas p̄incipalis in galylea. t tō ibi manebāt q tributū colligebant ex pte romanoꝝ. ꝙbus indea erat sbiecta. t ꝙlibet capitane⁹ domꝰ solubat didragma. et valet didragma duplex dragma dragma aūt est octaua ꝓ vncie et valet sex obolos. obol⁹ aūt valet quātū vn⁹ puꝰ turonēsis. t sic quilibꝫ capitane⁹ solue bat annuatim quasi. xij. turonēses. ista autez ꝑdicta colligi ex his q̄ dicūt papias t ysidoꝝ de ponderib⁹. Isti igit qui di dragmaꝫ accipiebāt

tur: nisi ꝓ oꝛoez t ieiunioz Couersantib⁹ aūt eis i galylea dixit ill⁹ ihs. Filij⁹ hois tradēd⁹ est i man⁹ hoim: t occidēt eū: t ꝺ die resurget. Et contristati sūt vehemē t cū venissent capharnauz accesserūt q̄ didragmā accipiebāt ad petrū t dixerūt ei. Magr vr̄ ñ soluit didragmā ait. Etiā. Et cū ītrasset in domū ꝓuenit eū ihs dicēs. q̄d tibi videt symō Reges trē a q̄b⁹ accipiūt tributū vel cēsuz a filijs suis: an ab alienis. t ille dixit. Ab alienis .. Dixit illi ihs. Ergo liberi sunt filij. Vt aūt nō scādalizem⁹ eos vad mare et mitte hamū t eū piscē q̄ prim⁹ ascēdēt tolle. Et apto ore ei⁹ inuenies statere illū sumēs da eis ꝓ me et te.

dam toꝛpoꝛem in fide. ex quibus securum est q; nō potuerunt damoniacū curare. o Amen. i. fideliter. p Dico vo. si ha. fidem sicut gra. sinapis. quod est modicuz in quantitate sed maximuz in virtute. a Dicetis. i. dicere poteritis. b Monti hu. trans. hinc. xē. licet apli legant montes nō transtulisse ad literā legunt tñ maiora fecisse i virtute fidei. t mortuos suscitasse. t cecos illuminasse t cōsimilia. q̄ nō possūt fieri nisi virtute supnaturali t diuina: translatio aūt montis ad aliū locum aliq̄s fit virtute naturali sicut in terremotu vehementi. Vel pōt dici q; mons hic accipit metaphoꝛice. i. dyabolus qui pōt dici mons ꝓpter superbiā. quia ipse est rex sup oēs filios superbie: vt dicit in Job. t sic est sensus. Si habuissetis fidem feruentem. s. charitate potuissetis dicisse monti huic. i. dyabolo. transi hinc. i. de obsesso lunatico t transisset de coꝛpe exeūdo. t sic in b oēdit cām q̄re nō potuerit cū ejicere: et b est q̄ sbdit. c Hoc em ge. nō ejj. nisi ꝓ oꝛone t ieiunio. Nota aūt q̄ est mētis elevatio i deū. t ieiuniū ꝙ q̄ refrenat carozsunt effect⁹ fidei formate ꝓ charitatē. Sciendū etiaz q; sic i diuersis reb⁹ coꝛpalib⁹ admistrādi diuersi angeli a deo ꝓponunt t diuersoꝛ ordinū. sic etiā i diuersis tentatiōibus diuersi demones bñt sp̄alem effectū. q; aliq̄ potissime tentant de diuinis cōgregādis. alīq̄ de honoꝛib⁹ appetendis. Vñ t aliq̄ dicunt sp̄us superbie t aliq̄ sp̄us luxurie Iste ait demō bēat vnuꝫ tentandi potissime de vicio carnis. q̄ vicio potissime refrenat ꝓ oꝛoez t ieiuniū. r ꝓ ꝑis demon de talib⁹ tēptās ꝓ talia supat. d Cōuersantib⁹ aūt eis. h de clarat se eē pcīs nr̄e redēptōis. t vnūdiū in quo. q; ꝓ oēdit suā futurā passionē. scōo ex q̄dā secreto. declarat sue passionis efficaciā: ibi. Et cū venissent. In ꝑia parte dicit sic.

d Cōuersantib⁹ aūt eis. i. ihū t discipulis suis. e In galylea. q̄ erat ꝛra vbi fuerat cōceptꝰ et nutrit⁹. f Dixit illis ihs. fi. bo. tra. est in ma. hoim. q; ꝓ instinctuz demōis inimātis coꝛ iude tradit⁹ē in man⁹ iudeoꝝ. vt hī Job. xxij.

a q̄libet capitaneo dixerūt petro. k Magr vr̄. nō sol. didra. nō faciebāt mentiōez de ap̄lis. q; nō accipiebāt nisi a capitaneis. vt dictū est. l Ait etiā. q. d. b est verum. m Et cū intrasset do. ꝓ. cū ihs. ea q̄ facta erāt in ei⁹ absentia sibi p̄dicendo t in b oēdit q; nihil latebat ip̄m. Sequitur. n Reges terre a q̄. acci. tri. xē. Hoc ait interrogauit nō ignoās q̄d erat rūsurus: ꝫ vt ex sua rñsione meliuꝰ info mareꝛ eū de veritate. o Et ille dixit ab alte. dixit illi ihs concludendo veritatē. p Ergo liberi sunt filij. Ipse aūt xp̄s erat filius dei fm naturā diuinā t ꝙ ihs nulli subiectus. sed fm naturā humanā erat filius dauid. t ꝙ cōsequēs liber a tributo. Et ex b sequit q; ap̄li q̄ erāt de eius familia eēnt liberi. Verūtñ ne scandalizarent illi q̄ colligebant voluit tributū reddere. Ad cui⁹ euidentiā cōsiderandū q; scandalū aliq̄n oritur ex malicia. q̄le fuit scandalū phariseoꝝ. t tale est cōtēnendū. sic dictū est. ꝛ. xv. cap. Alli q̄n oritur ex ignorantia t tale scandalū vitandū est. Salua tamē triplici veritate. s. iusticie. vite t doctrīe. t tale erat illud scandalū q: illi q̄ colligebāt tributū erant gentiles leges t ꝓphas ignorantes et ꝓter b ignorabāt q; xp̄s esset immunis a tributo. tum quia filius dei fm naturā diuinā. tum q: filius dauid fm humanā. q: nō tenebant talia scire. dare autem eis tributū nō est contra veritatē vite iusticie t doctrīe. et ideo xp̄s voluit dare. ꝓpter scandalū vitandū eadē ratione ecclesia in aliquibus terris vbi nō est consuetum decimas dare. nō repetit decimas ad scandalum vitandum t b est q̄d dicit xp̄s. q Vtrum. nō scan. coꝝ va. ad ma. t mit. ba. Et q̄ ꝓ q; xp̄s erat ita paup q; nō bēbat vñ posset soluere tributū. Sequitur. r Et cū piscē xē. Et q̄ ꝓ ei⁹ diuinitas. sumꝛa cōingentia certitudinaliter p̄dicendo. s Illum su. da eis ꝓ me et ꝓ te. stater em valet duplex didragma. Christus em voluit dare tributū ꝓ se t ꝓ petro. q: iam petrum fecerat capitaneum sup alios apostolos: vt habetur ꝓcedenti ca.

1 In illa hora. Superius fundata est ecclia gentiū in fide. Hic pñr fundak in moīb⁹. ꝛ diuidit in tres ptes ſm tres ſtatus diuerſos in eccl'a. Primo em deſcribunt virtutes actiuor. ſcōo religioſor ſeu contemplatiuor. ſequēti ca. ꝛ tercio ꝓlatoꝝ. xx. ca. Prima i duas qꝝ primo deſcribitur virtutum fundamētū. Scōo edificium ſuꝑ conſtructū: ibi. Et q ſuſcepe rit. Ihc euidenciam pñme ptis aduertēdum q ſaluator: deſcribendo virtutes actiuorum cōueniēter incipit ab humilitate. duplici de cā. ꝙ qꝛ eſt fundamentū aliaꝝ virtutuꝫ: vt dictū eſt. ſcōo qꝛ habuit occaſionē ex ꝓ habitis immediate in ꝓcedenti ca. dicturn ē em q ſaluator aſſumpſit ſecū petrū iacobū ꝛ iohez alios diuiſſis. ꝛ duxit eos in montē ſeoꝛſum. ꝛ transfiguratꝰ eſt añ eos. ideo aliq̄ humanū paſſi. motū cuiuſcā inuidie i currerūt. Item qꝛ ꝑ petro inſerat ſolui tributū qō ſolum a capitaneis colligebat. iō im⁹ eū principalē aliis cōſtituerat ꝛ capitaneū. ꝓter qō aliꝫ aliq̄ mō indignati. quia nō erant adhuc cōfirmati per miſſionē ſpūſancti: in via poſti ceperūt inter ſe altercari de maioritate q̄s eoꝛ eēt maior vt habeē exꝑſſius Mar. ix. ꝛ poſtea dū veniſſet ad domū ihs q̄ſiuit ab eis de q̄ in via diſputaueꝛāt. ꝛ nīc ipſi ꝑ vere cundia tacuerūt videntes motū ſuꝑbie in eis deꝑhenſum a ſaluatore. ꝛ poſt paululū. factū eſt qō hic deſcribit a matheo. a In illa hora. hoc eſt poſt ꝓs modicū b Hic ceſſerūt diſcipuli ad ihm. videntes ſe eſſe deꝑhēſos ab ipſo de cōtentione maioritatis dicētes. c Quis putas maior eſt in re. ce. non fecerūt nīc qōnem q̄s eſſet maior: inter eos de q̄ prius cōtenderāt: q̄s eſſet maior in eccl'a militante ꝙ meritis. ꝛ q̄s in eccl'a triumphāte ꝙ ꝓmium. Et qꝛ in moralibus magis monet facta q̄ verba. ideo docens eos de humilitate poſuit eis exemplū ſenſibile. ꝛ b eſt qō dicit. d Et aduocās ihs puerū erate ꝛ malicia. ſ. brm marcialē q̄ poſtea a bto petro miſſus in gallia ꝓdicauit lemouicen ſibus fidē catholicā. e Statuit eū in me. eoꝛ. vt ab oībus videret ꝛ attēte cōſideraret. f Et dixit amē. i. fideliter. g Dico vob nīſi cōuerſi fueritis ab elatōne. ſ. ſuꝑbie ꝛ ambitiōne maioritatis. h Et efficamini ſic paruuli. i. humiles ꝛ ſimplices ſine malicia ꝑcti. i Nō intrabitis in re. ce. demones em abiecti fuerūt ꝑ ſuꝑbiā: et ideo optet hoies illuc venire ꝑ viā contrariā. ſ. ꝑ humilitatē. cōcludit ergo intentū dicens. k Quicunq̄ ḡ humiliauerit ſe ſc̄z. q. dicat ille q̄ erit b büilior. erit maior. b ꝑ gratiam q: büilitas ē recta diſpoſitio ad gr̄am ſuſcipiendam ſm q dicit beat⁹ Iacobus. iiij. Deꝰ ſuꝑbis reſiſtit. büilibus autē dat gratiā. ꝛ talis erit maior in eccl'a triūphante. Ideo dicendum tū q ex b nō ſeq̄tur q büilitas ſit maxia virtutuꝫ. q̄a ꝓtutes theologice ſunt maiores q̄s morales. vicz fides ſpes ꝛ charitas. Humilitas aūt eſt virtus moralis. Et iteruꝫ in virtutibus moralib⁹ ꝓudentia q̄ dirigit alias ꝓtutes morales ꝛ ponit in eis medium eſt maior aliis. Et iterū iuſticia q̄ importat rectū ordinem ad alterū eſt maior q̄s humilitas: q̄ facit hoiem eſſe dū ſubditū huic ordini. Sz ꝑ tanto dē q maioritas in regno corrūdet büilitati ſiē thеſaur⁹ celeſtis diſpſioni thеſauri terreni, ꝓter deū: vt hī. j. ſe. ca. Itē quia ſicut dictū eſt humilitas eſt fundamentū aliaꝝ virtutuꝫ: ſicut ergo ex magnitudine fundamenti ꝓiecti. arguitur magnitudo edificij ſupedificandi. ſic in ꝓpoſito ex magnitudine humilitatis arguit magnitudo felicitatis. licet humilitas nō ſit maior inter alias virtutes, quia illa que ſunt ꝓtora generatiōne nō ſunt maiora ſimplr. Item quia virtutes ſunt cōnexe ꝛ maxie virtutes infuſe q̄ cōnexe ſunt in gr̄a ꝛ charitate. ꝛ ideo quantū crescit vna virtus in eodē hoie tantū crescit altera ꝓportionaliter. ſm illud qō eſt formale in ꝓtute. ſicut digiti man⁹ equaliter crescūt. ilz in ſe nō ſunt equales. ille aūt q̄ hz maiorē büilitatē loquēdo de ꝑa büilitate. ꝓ ꝑſis habet alias ꝓtutes maiores. ꝛ iō ille qui ē magis büilis ē maior in merito ꝛ premio nō ꝓpter büilitatē m̄. ſ. ꝓpter alias virtutes büilitati cōnexas. q̄ ſunt etiā maiores ipa büilitate. l Et q̄ ſuſcepe rit. hic docet cōſtruere edificiū virtutum ſuꝑ humilitatis fundamentū. Illud aūt edificiū cōſiſtit in cōmunicatōe ad ꝓximū. ꝛ b cōtingit duplr. ſ. cr̄one corꝑis ꝛ rōe aie. Primo ergo docet cōicatōez charitatiꝫ ad hoiem ex ꝑte corꝑis. vt ex notioribus ꝓcedat ad minus nota. bona aūt corꝑis ſunt nobis magis nota. ſcōo docet cōicatōem ad ꝓximū ex ꝑte aie: ibi. Qui aūt ſcandaliꝫauerit. Dicit q̄ ꝑ. l Et q̄ ſuſcepit vnū puerū talē. hūlem. ſ. ꝛ fidelē. m In nomine meo. hoc eſt ꝓpter deū ihm ad hoſpitiū recipiēdo ꝛ neceſſaria corꝑis miniſtrando. ꝛ ꝙ b intelligunk oia alia büficia q̄ impendūk ꝓpter deū ex ꝑte corꝑis. n Me ſuſcepit. qꝛ vbi vnū ꝓpter alterū vtrobiq̄ ſm vnū. ꝛ iō q̄ recipit ꝓximū ꝓpter xꝑm recipit me. exemplū huī⁹ habemus in legenda b. Martini vbi dī q̄ xꝑs ſe veſtitus oſtendit illa ꝑte clamidis. quā be. Martinus dederat pauꝑi ꝓpter xꝑm. o Qui aūt ſcandaliꝫauerit. Hic docet cōicatōem charitatiuā ad ꝓximū ex ꝑte aie. q̄ cōſiſtit in duobus. ꝑ ne ꝓrio inferat nocumentū. ſcōo vt ei ꝓdeat büficiū: ibi. Venit ei filī⁹ hois ſaluare. Prima i duas. qꝛ ꝑdamonet ne ꝓximū ſcādaliꝫem⁹. ſcōo ne eū contēnam⁹ ibi. Videte ne cōtēnatis. Prima in duas. qꝛ ꝑ docet vitare ſcādalū actiuū. ſcōo paſſiuū: ibi. Si aūt manus tua. Circa ꝑmū aduertendū q̄ ſcādalū actiue dictū eſt dictū vt factū minus rectū. ꝑbens occaſionē alteri ruine. ſcādaliꝫare igr̄ aliquē eſt facē eū ruere in ꝑcm̄ mortale. ex dicto vel facto ſuo malo. ꝛ b eſt. ꝓprie inferre ei nocumentuꝫ ex ꝑte aie qō eſt recte ꝙ charitatē ꝛ ideo talis faciēs aliū ſic ruere ſi faciat b de intentōe ſeu ex aduertētia ſp peccat mortaliter etiā ſi factū vel dictū ex q̄ aliꝰ ruit non eēt de genē peccati mortal. ſic dicens mendaciū iocoſum mulieri intentione ꝓtrahendi eā ad adulteriū eſt ꝑcm̄ mortale ex intētōe finis di. o Qui ſcādali. vnū ꝛc. dic aūt puſillis. qꝛ nullus ſcādaliꝫat paſſiue niſi ūgnitus puſillus. i. que virtutis q: hō ꝓfecte virtutis ex dicto vel facto malo alterius nō ruit in ꝑcm̄. ſeq̄tur. p Expedit ei vt ſuſpendat mola aſi. ꝛc. loq̄t exemplariter ad modū terre paleſtinoꝝ i qua condēnati ad mortē. ligato ſaxo ad collū ꝓcipitabant in mare. ſenſus eū ḡ. p Expedit ꝛc. i. melius eēt hoi mori corꝑaliter. q̄ ex malo exēplo ſuo facē aliū ruere i ꝑcm̄ mortale. q: ex b mereē mortē eternā. q̄ grauius eſt morte ꝛpali. ꝛ iō ſeq̄t. q Ve mūdo a ſcādal'. i. mūdanis boibus q̄ ſi ex rāt ſcādaliꝫare ꝓrios. r Neceſſe ē em vt veniāt ſcādala Verū tñ ve hoi ꝙ qūē ſcādalū ve

v Si autem manus tua vel pes tuus scandalizat te. id ē tibi est occasio ruine in pctm p tactū inhonestus. vel p gressum dissolutū. x Ibscide cū. nō qz aliqđ membri corpis sit ampurandū ad vitandū pctm. membra eñ corpis sunt a deo data. x tō nō est in pāte alicui⁹ psone abscindeere sibi membrū: sic nec se occidē ß semp b est illicitū psone singulari nisi in casu. qñ. s. vnum mēbr̄ pter sui corruptionē est in periculū totī⁹ corpis. qđ vnicuiqz p mittit cura salutar⁹ sui corpis ideo tūc licitū est sibi p se vel per alium vnū membr̄ abscindere. ne pcat totum corp⁹. z eodē mō licitū est ei q tenet locum iusticie publice. interficē hoiem vel mutilare ꝓpter conseruatiōes iusticie: ß ꝓpter pctm euitandum nō est alicui licitum abscindē sibi aliqđ membr̄. tum qz p ß nō excluditur cōcupiscētia interior in q̄ viget pctm. tum qz p alia viam pōt meli⁹ obuiare pctō p rōnem. s. z liberū arbitriū cohibē do membr̄ a pcti exercitio: et sic dī man⁹ abscindi inquit vnit. Si ät man⁹ tua vł pes x tuus scādalizat te abscide r cū z pjice abs te. Bonum a tibi est ad vitaz ingredi debilem vel claudū ꝙ duas manus vł duos pedes habentem mitti in ignē eternum. Et si oculus tuus scādalizat te erue eu⁹ z pjice abs te. Bonū tibi est vnū oculum būtem in vitā itrare: ꝙ duos oculos būtem b mitti i gehennā ignis. Videte ne ꝓtēnatī vnū ex bis c pusillis. Dico ei vob qz angeli d eoꝝ in celis sp vident e faciē pris mei q̄ in celis est f Venit ei fili⁹ hois saluare qđ pierat. Quid vob videtur. Si fuerint alicui cētū oues z errauerit vna ex eis nōne reliquit nonagitanouē in mōtib⁹ z vadit ḡrere eā q̄ errauit. Et si cōtigerit vt inueniat eā: amē dico vobis qz gaudet sup eā magis ꝙ sup nonagitanouē q̄ nō errauerūt. Si nō é volūtas añ pr̄z vr̄m q̄ in celis est. vt peat vn⁹ de pusillis istis g Si ät peccauerit in te frater tu⁹ vade z corripe eū i ter te z ipm solū. Si te audierit lucrat⁹ eris frēm tuū k Si aūt non te audierit adhibe tecū adhuc vnum vel duos: vt in ore duoꝝ vel triū testū stet oīe verbū.

nō hēat in alijs. sic deus de reuersione peccantiū ad salutem habet spālem rationem gaudij quā nō habet de pmanentibus in iusticia ceteris tū paribꝰ. pmanentes in iusticia sunt magis dilecti deo. Hoc autez inducit saluator ad considerandū q̄ similiter debem⁹ gaudere in affectu ō salute, primoꝝ. Considerandū etiā q̄ alia rōne aliqñ de⁹ magis diligit pctores reuertētes q̄ remanentes in iusticia ſ. qz peccauerunt: ß qz ex pctō cōmisso humiliores efficiunt⁹ et sanctiores: in bono fruentiores. Vñ dicit bē. Greg. i moral. q̄ princeps milicie plus eū militem diligit q̄ p⁹fugā fortiter hostes ꝓmit. q̄ q nūq̄ fugit. nec vn⁹ q̄ aliq̄ fortiter egit. z eodē mō est ꝙ pcatoze pt⁹ pniaz viri lik agēte. et de iusto repido in sua iusticia pmanente.

g Si aūt peccauerit. Hic ꝓñr ostēdit q̄ debem⁹ eē būfici. p rio ex pte aie in effectu. et b duplicit. p defectus eoꝝ charitatiue corrigendo. z scdo offensam misericorditer remittendo: ibi.. Iterū dico vob. Ad euidentiam primi aduertendū q̄ duplex ē correptio. vna que ē ad peccantis punitōes ꝓpter conseruatiōes iusticie: z ista non ordinat semp ad correptōes delinquentis. qz aliqñ sibi infligit pena mortis. z tō principlr ē ad conseruatiōes iusticie z terroꝝ alioꝝ. z talis correptio nō pōnet ad singulares psonas ß ad indicē. ad quē pōnet cōseruare iusticiaz inter hoies z ꝓpter b talis correptio est act⁹ iusticie. Alia est correptio q̄ ordinat ad fris peccātis emēdatōz: z tō act⁹ē charitatis: z pōnet ad oēs: qz sic dī i eccīastico. vnicuiqz mādauit de⁹ de pxio. Et tō sic q̄liber tenet p̄ximū ex charitate diligē. ita tenet⁹ defect⁹ ei⁹ charitatiue ad emēdatōez ei⁹ corrigē si tū. pabilr credat q̄ ex sua correctōe debeat se emēdare. z de tali correctōe loq̄t b salmator: nō de pna q̄ ē act⁹ iusticie. Tāgit ät debitū modū huiꝰmodi correctōis b. Si ät peccauerit te frat⁹ m⁹. Et intelligit istū i te dupl⁹. vel q: te solum lesit vel q: te solo sciēte peccauit. si eñ alios ledēt vel coā alios peccarer. tūc ſ bñet locū illō qđ ſḃdit. h Vade z corip. int̄ te z ip. so. qz pctā publica ſt i publico arguenda. Fm q dī. j. ad Tim. v. Peccātes coā oīb⁹ argue vt ceteri timorē bēant. ß qñ ſt secreta tūc bz ocū correctio fraīna. q̄ ē actus charitatis q̄ bz fieri ꝓ i secreto. Cui⁹rō ē. sic eñ medic⁹ corporalis si debito mō. pcedit nichil inducē sanitatem. sic mi non dispēdio corpis. vt sine mēbri abscisione z si nō possit tūc abscidit mēbr̄ min⁹ nobile. vt cōseruet magis nobile vel totū corp⁹: sic ille q̄ frēz peccantē occulte corripit caritatiue bz tēpare si possit frēm emēdare absq̄ detrimento sue fame. qz fama cōputat int̄ maiora bona hois cārta virtutes. z tō corrigēs frēm bz q̄ntū pōt cōseruare ei⁹ famam Alia cā ē qz amissa fama vel lesa efficit hō ineruēcūd⁹. z p ꝓfis mūn⁹ pctō retrahit ꝙ pri⁹. Est ꝙ debit⁹ pcessus i correctōe charitatiua. vt hō corrigat frēm suū int̄ se z ipm solū. vt sic possit cū saluare cū oīmoda integritate sue fame. z b ē qđ sequit. i Si te audierit lucrar⁹ eris frēm tuum. s. cum integritate fame ad salutem reducendo.

k Si ät nō te audierit. z. q̄ eñ fama est minus bonum ꝙ sit bona vita, si non possit seruari bona vita fratris

sine detrimento sue fame. tunc ꝓcedendū est ad salutem
bone vite cū aliquali lesione sue fame t iō addu⁹ ⁊ dus est
vnus alius vel duo ad sciendū. s. fratris delictū ⁊ vt cōz
eis arguak. ⁊ si se nō correxerit. tunc simplr cōtemnēda est
ei⁹ fama. vt cōseruet bona vita vl saltē ordo iusticie ad ter
rore alioz. ⁊ B ē qđ
sequitur a Q si
nō audi. eos. se cor
rigendo. b Dic
ecclē. i. plato per de
nūciatōem publicā
t tūc sunt testes in
ducendi ad facti ꝓ
batōem q ꝓius fue
rant inducti ad fra
tris secretā correctō
nez c Si āt eccle
siam nō audierit. ꝓ
ceptū plati contēne
do. d Sit tibi si
cut ethni. t publi. i.
separet ab alijs fide
libus ꝑ excōicatōes
t sentūrā ecclīasticā.
Et q̄talia possint ꝑ
lati eccie inferre sub
dntur. e Āmē. i.
fideliter. f Dico
vobis q̄cūq; alli. su
per ter. erūt li. t i ce
lis. q: deus talē pu
nitōem approbat si
iudiciū eccie non er
rat. Considerandū
tū circa ꝓdicta q si
pcm occultū fratri f
fuerit in ꝓiudicium
cōtratis vt si aliquis
tractaret secrete cuz
aliqbus ciuib⁹ qua
liter ciuitas esset bo
stibus tradēda vl si
aliquis hereticus in
secreto corrūperet fi
deles tūc secreta cor
ruptio vel admoni
tio nō esset expectāda. ꝟ statim esset ꝓlato denunciandus
q̄ posset tali periculo ꝓcauere. Et idē iudiciū de ꝓsilib⁹ casi
bus est būdum. g Iterū dico vobis. Hic ꝓtr ostēdit q
nō solū deb em⁹ fratrē corrīpe. ꝟ etiā offensam nobis illa
tam remittere. ⁊ dinūerat in duas ptes. q: ꝓmo facit quod
dictū est. scdo ostēdit quotiens sit offensa fratris remitten
da: ibi. Tunc accedens ad eū petrus. dī igit ꝓmo.
h Si duo ex vobis consen. in aio. scilz offensam sibūnicē remittendo. i De oī re quā petierint fiet illis. q:
oīo nō est accepta cōz deo si teneat odiū ꝙ fratrem in aio
ꝓpter qō subdit k Vbi em sunt duo vel tres cōgreg.
in no. meo. i. charitate vniti. l In me. co. sum. acq̄escē
do bone volūtati ⁊ petitōi eorundē. dū ti illa oīo hēat cō
ditiōes cōuenientes q̄ ad ꝫ req̄runt. s. q: aliquis oret ꝓ se
pie ⁊ ꝓseuerant. His em cōcurrentib⁹ ꝙ oīo exaudit. ⁊ si
aliq̄ differt. tñ tpe cōpetēti implet sic supra habitū ē. ca.
vij. Aduertēdū tñ q ⁊ offensa sit sp remittēda. nō tñ iniu
riata si em ex remissione iniurie ⁊ pene debite sequeret ꝓ
nitas in eo cui remittitur ad facilius peccandū. nō essz bo
nū ei remittere. silr si ex tali remissione esset scandalū alio
rū. ⁊ omissio iusticie et in consilib⁹ casib⁹. m Tūc acce
dens ad eū petr⁹. Hic ostēdit quotiēs sit fratri remittēdū
⁊ ꝑ ostēdit ꝓpositū. scdo cōfirmat ꝓ exēplū: ibi. Iō assimi
latū est. C circa ꝓmū aduertendū q̄ sicut freq̄nter dictū est
petr⁹ tanq̄ ꝓncipal⁹ aliq̄n loqbat ꝓ se ⁊ ꝓ alijs. ⁊ iō audi
to a saluatore q̄ offensa fris pccātis eēt remittēda. intro
gauit quotiēs esset remittenda fratri. et ꝟ petijt si sufficeret ad salutē dimittere septies n Dic illi ihesus. nō dico
tibi vsq; sep. ꝟ vsq; septua. Et ponit ibi nūerus determina
tus ꝓ indeterminato. ac si diceret. totiens quotiēs vr dicit
Augu. o Iō assimilatus ē. Hic ꝓbat ꝟ ꝙ exēplū q: magis
simꝰ debitores dī et
pl⁹ offendim⁹ eū q̄z
nō possit offendē ꝓxi
mū q: tāta ē offen
sa q̄nr ille q offendi
tur. De⁹ āt ē infinit⁹
⁊ iō offensa ei⁹ cōmissa q̄dā infinitate
hz ⁊ tm q̄tenscūq;
offēdim⁹ deū. ipe to
tiēs par⁹ē remittere
dū tñ velim⁹ ꝑacē
penitē. q̄ multo fori⁹
silr dēm⁹ peccāti in
nos facē. ꝟ ē qđ di
cit. o Iō assi. ē re.
cel. i. stat⁹ eccie mili
ātis. p Hoi regi. i.
xp̄o q̄ ē vr⁹ hō vez⁹
ds. rex regu⁹ ⁊ dūs
dnantium. q Qui
voluit rōes ponē cū
suis fmis. i. rōes exi
gē de factis hūanis
r Oblat⁹ ē ei vn⁹ q̄
de. ei. x. mi. ta. i. obli
gāt⁹ ad magnā pēaz
ꝓpē mlta peccata.
s Cū āt non ha. vñ
red. q: pcōr ñ hz vñ
satisfaciat nō. ꝓ pcō
t Iussit eū do. eius
venūdari. tē. q: oīa sua
sit pene ethe. ꝓpter
pcm suuz obligāta.
v Procidens āt ꝙ
nus. i. pcōr ꝓ pnias
x Patiaz habe. pe
nā ethā i tpalē ꝓmu
tādo. y Et oīa red
dā tibi. opa merito
ria faciēdo. z Miſtus ē aūt tē. q: dūs par⁹ est misereri t
pcere ꝑ penitēt⁹. a Egressus aūt ser. ille a fa. do. s. ꝓ
recidiuū pcti. b Inuenit vnū de cōseruis suis. i. d hoi
bus q̄ st seruī dei cū ipo. c Qui de. ei. centū de. i. modi
cū eū offenderat. q: offensa i hoiez modica ē respectu offē
se cōmisse in deū. d Et tenēs suffocabat eū. i. strangulab⁹.
Et dī a sb⁹ faux eis. dicēs. e Redde q̄ dēa. i. q̄ ostēdit
austeritas i repetēdo vindictā a ꝓio. f Et ꝓcidēs ꝑcatus ꝓ pniaz g Rogabat eū dicēs patien. tē. q. d. patus
sum fm possibilitatē meā satisfacere. h Ille aūt noluit
in q̄ notāt crudelitas in mō repetendi vindicta. i Videntes aūt cōsui ei⁹. isti sē q videtes crudelitatē hoim erga ꝓ
ximos cōtristāt. q: ad eandē ꝓtutē ptinēt gaudē de bono.
⁊ tristari de opposito malo. k Et ve. ⁊ narra. dño. q: in
oīone petūt a dño talia vindicari. ad declaratōes iusticie ñ
ex liuore vindicte. l Tunc vocauit eum dominus suus.
Ista autem vocatio fit in morte. vbi oportet de omnibus rationem reddere stricte.
m Serue nequā omne debitum dimi. tibi. id est offensam
magnam in me cōmissam. n Nonne ergo oportuit.
tē. paruam remittendo. o Et iratus dominus tē. id ē
demonibus qui in hoc sunt executores diuine iusticie.
p Quoadusq; red. vnt. de. i. eternaliter. q: i inferno semper est redditio absq; quitatione cū pena semper remanente eterna a parte finis. q Sic et pater meus celestis
tē. Hic inducit applicatio pabole ad ꝓpositum eode mō

a q si nō audierit eos dic ec
clesie. Si āt ecclīaz non au
dierit: sit tibi sic ethnic⁹ et
publican⁹ Āmē dico vob
q̄cūq; alligaueritis sup ter
rā erit ligata t i celo: t q̄cū
q; solueritis sup terrā erūt
soluta t i celo. Iterū dico
vobis: q: si duo ex vob cō
senserint sup terrā: de oīi
re quācūq; petierint: fiet il
lis a pr̄e meo q̄ in celis est
Vbi em sunt duo vel tres
cōgregati in nomine meo.
ibi sum in medio eoz Tūc
accedēs petr⁹ ad eū dixit.
Dñe q̄tiens peccabit in me
frater me⁹: t dimittam ei.
Vsq; septies: Dic illi ihs
Nō dico tibi vsq; septies
s vsq; septuagesiessepties
Iō assimilatū est regnū ce
loz hoi regi: q voluit rōes
ponē cū suis suis. Et cuz
cepisset rōem ponē oblat⁹
ē ei vn⁹ q̄ debebat ei. x. mi
lia talenta. Cū āt nō hꝫet t
vñ reddēt iussit eū dūs ei⁹
venūdari: t vxorē ei⁹ t fili
os t oīa que habebat t red
v di. Procidēs aūt seru⁹ il
x le orabat eū dicens. Pati
y entia habe in me t oīa red
z dā tibi. Misert⁹ autē dūs
fui illius dimisit eū t debi
a tū dimisit ei. Egressus aūt
b fu⁹ ille inuenit vnū de cō
c ſuis suis q̄ debebat ei cen
d tū denarios t tenēs suffo
e cabat eū dicēs Redde q̄
f debes. Et ꝓcidēs ꝙ fuus
g ei⁹ rogabat eū dicēs. Pa
tientia habe in me. t omia
b reddā tibi. Ille aūt noluit
ſ abijt t misit eū i carcerē:
donec redderet debitum.
i Videtes aūt ꝙ fui ei⁹ q̄ fi
ebant: ꝓtristati sunt valde
k t venēr̄t et narrauerūt do
mio suo oīa q̄ facta fuer̄at.
l Tūc vocauit illū dūs su⁹
m t ait illi. Serue nequā: oē
debitū dimisi tibi: q̄niam
rogasti me. Nōne ergo op
n tuit t te misereri cō fui tui:
sicut t ego tui miſtus sum
o Et iratus domin⁹ eius tra
p didit eū tortorib⁹ q̄ adusq;
redderet vniuersum debi
q tum. Sic t pater meus ce

quo dictū est. r Et factū est cū cōsum. Hic ponit cō firmatō doctrine pcedentis p oparōem miraculoꝝ: cū dicit. Et factū est cū cōsummasset iesus ꝛc. sequr. s Et venit in fines iudee trās iordanē. vbi erat possessio duarū tribuū ꝛ dimidie. s. rubē ꝛ gad ꝛ dimidie tribus manasse

t Et secute sunt eū turbe multe. Ex quo ptz deuotio ppli ad eū. q: multi sequban tur. aliq cā pdicatio nis audiēde. aliqui cā curatōis ipetran de. v Et curauit eos ibi. Et nūc patz q euāgelista in vno pbo multa miracu la sanitatū includit

lestis faciet vobis: si nō re miseritis vnusquisq; fratri r suo de cordib⁹ vris. Et factū est cū cōsummasset ihs ser mones istos migrauit a ga s lylea: ꝛ venit i fines iudee

t trans iordanē ꝛ secute sūt v eū turbe multe: ꝛ curauit eos ibi. Ca. xix.

E t accesserunt ad eū pharisei tentantes eū et dicentes. Silicet homi

q: ppt̄ multitudinē miraclorꝝ nō poterāt oia in ptīclari de scribi. vt dī Job. vlt. In ca. xviij. vbi dī i postil. Sīc digiti manus equaliter crescunt. Additio

Ec cō nulla ꝑsona ꝑminentiā attribuit būilitati inf ceteras vtutes. De ḡlibet em alia virtute vere posset dici q illa crescente cetere crescūt. ꝓportionabilit̄ ꝓpter cōnexionē vtutū. vt postillator allegat. sed hēa xp̄i dicēdum. Discite a me. q: mitis sum ꝛ hūlis corde. Matth. xj. denotat quandā excellentiā singularitatem in ipa hūnitate existere. quā doctrinā cōiter doctores sequūtur. Hug. cīn de vera religione dic q tota vita xp̄i in terris disciplina morꝝ fuit ad imitandū precipue hūilitatem suā. Sīl. greg. in pastora. dic. q in argumentū redēpcōis nr̄e inuenta est hūilitas xp̄i. Ex quib⁹ ꝑs q hūilitas cōmēdanda ē ex aliquo singulari sibi inf ceteras vtutes ꝑ ꝓpriā ptinenti. ꝛ tō dōm fm Tho. scōa scōe. q. clxj. arti. v. in rīsione ad tertiū arg. q hūilitas cōmendat ex hoc q illaz materie remouet impedimentū hūane salutis q consistit in hoc q hō ad celestia rēdat a quib⁹ impedit dī in terrenis magnificari studet. Et sic hūilitas est q̄dam ꝓpria dispositio ad liberū accessuz hois in spūalia ꝛ diuina bona. In eo. ca. vbi dī i postil. Vēit em filī⁹ hois ꝛc. Additio

Dīs⁹ sic. s. vt q aliq rōem fortiorē ostendat: q nō sūt pusilli contēnendi qō hic ptz. Nā posset q̄s dicere q ille ꝓrim⁹ nō est contēnendus. q sez est iustus seu de quo rōnabilit̄ ꝑsumi dz q est in statu gr̄e ꝛ ꝑcau⁹ seu peccator videret debere contēni cū sit a deo remot⁹. Ad qō re mouendū saluator⁹ inducit exēplū de seipo. q venit saluare qō ꝑierat. Ad qō etiā inducit exēplū de centuz onib⁹. vt ꝑz in lra ꝛ hec videt esse smia Crīs. q in hoc loco sic dicē rur sus aliā rōem ponit gr̄e pusilli nō sunt ꝓtenendi pozi matozē dicēs. Venit em filī⁹ hois saluare qō ꝑierat. q. p. fm Remigi. nō ꝓtēnat pusillos. s. pctōres. q: ego pro hoibus hō fieri dignatus sum. In eo. ca. vbi dī in postil. Si duo ex vobis cōsenserint ꝛc.

Additio.

Ieer ver sit q oīo nō est accepta cozā deo illi⁹ qui tenet odiū ꝓxa frēz in aio. nō tñ ex hoc sequit q oīo semp sit accepta cozā deo illi⁹ q nō tenet tale odiū ꝑ frēm. pōt em in alijs sic deficere vt non audiat. Sz xps dic. Si duo ex vobis cōsenserit de omni re quā petierint fient illis. ex qb⁹ sequr q oīo cōsentiētiū semp audiat. vñ aliter videt dicendus. Sed cui⁹ intellectū sciendū q hmōi ꝑsonis q facit oīoēz efficacē fm doctores ñ solum extenditur se ad excludēdū odiū fraternū. ꝛ etiā ad includēdū oia ꝛ ad petitionē q ē digna exaudiri requirunt. s. vt oranꝫ si displ̄ sentiat. Vñ hiero. dic. Vbi spūs ꝛ aia corpusq; cōsenserint ꝛ nō intra se bellū dimicarū habuerint voluntatū. nulli dubiū qn bonaz rez postulatio sit vbi corꝑ vult hr̄e ea q vult spūs. Hoc hiero. Sīl⁹ in hoc cōsensu etiaz includitur q oranꝫ sibi ipis consentiant in oībus his q ad verā doctrinam ꝛ bone vite conuersatiōem ptinēt. Vñ Haigenes in hoc loco. Ista est ea ꝓopt quā non exaudiū

tur oantes. q: non cōsentim⁹ nobis per oīa stup terrā nec dogmate nec cōuersatione. sicut em in musicis nisi fuerit cōuenientia vocū non delectāt audientē. sic in eccia nisi consensum habuerint oānes nec delectat deus nec audit voces coꝝ. hec ille. vbi igr cōsensus ꝑdictis modis est necesse est ipetrare qō petitur. Includitur em hic tā idoneitas petitōis q̄ per... um. ꝛ tō sequr in litera. Vbi em duo st vel tres ꝛgregati in nōie meo ibi sum in medio eoꝝ. vbi notandū q ꝓpria horuꝫ ꝑborū est redditiua rōnis precedentiuꝫ

Non em dixit ītrū dico vobis. s. vbi em sunt duo vel tres ꝛē. sicut in imediate precedenti cōclusione vbi denotatur distinctio illius dicti a ꝑcedentibus. q dixit. Vbi em sunt ḡsi redditiuū rōnis de hmōi petitōnis efficacia vt intelligat sic. Hō ḡre talis ꝑsensus ē efficax tal' est. q: tales ꝛgregati sunt in nōie meo. vbi em talis cōsensus est. tales congregant in nōie xp̄i. q est vera pax ꝛ ꝑa cōcordia. ꝛ ꝑ hoc est in medio coꝝ. q: vt ait Haige. Nox em vt aliq conseruerint xp̄us inuenitur in eis: Replica.

t Ca. xviij. vbi postil. cōmendat hūilitatē cū debito moderamine. Hug. vult hūilitatez hīc singularē excellentiā inf ceteras vtutes. ꝑs hoc ex dicto. b. Hug. de vera religione dicētis q tota vita xp̄i in terris di sciplina morū fuit ad imitan dus ꝓcipue hūilitatē suam ꝑ per hoc nō pōt Burg. aliquā inferre hūilitatis ꝓrogatiuā. q. b. Hug. vult q hoc ofīcilere imitatōes hūilitatis faciliozē vita em xp̄i in multis extitit ponꝫ admirabilis q̄ imitabilis. quo ad hūilitatē tñ facilit̄ imitabilis. tō idē. b. augst. in ser. cōi de martyrib⁹ dic̄. Christus dns non dixit dīscite a me mortuos suscitare. sup aḡs siccis pedib⁹ ambulare. nō ꝑ dixit. Sz q ait. Discite a me q: mitis sum ꝛ hūilis corde. ꝛ ad cūdez sensuz ptinet qō Burg. de be. gregopostil. allegat. Nec excludit sūū ꝓpositū ꝓ dictū. s. Tho. ex scōa scōe. q. clxj. Nā cuz dixisset q humilitas est quedam ꝓpria dispositio ad liberū accessum hois ad spūalia ꝛ diuina bona. subdit idē. s. Tho. ibidē. Igit sicut ꝓfectio potior est dispositōe. ita ꝛ charitas. ꝛ ille vtutes q̄bus hō directe mouet in deū sunt potiores humilitate ꝛ ita dictū. s. Tho. potius est cū postil. q̄ cum Burg. qui hic ꝛ alibi est truncator auctum ꝛē. Capt̄m. xix.

E t accesserunt. Hic ꝓsit saluator doces virtutes cō templatiuoꝝ seu religiosoꝝ. et diuidit̄ in tres ptes q: ꝓmo docet continentiā. scōo obedientiā: ibi. Tūc oblati sunt ei ꝓuli. tercio paupiatē voluntariā: ibi. Et ecce vn⁹. In istis aūt tribus cōsistit ꝓfectio religiosoꝝ Prima diuidit̄ in duas ptes. q: ꝓmo docet xp̄us illud qō est necessitatis in continētia videlicet ptinentiā coniugalem. scōo illud qō est perfectōis. s. continentiā ab omni actu venereo: ibi dicūt ei discipuli. Prima in duas. quia ꝓmo circa hoc ponitur phariseoꝝ dolosa ītrogatio⁹. ꝛ scōo ponit ip̄sius xp̄i vera rīsio: ibi. Qui rādens. Dicit ergo

a Et accesserunt ad eū. s. ad iesum. b Pharisei. qui in ꝓpō iudeoꝝ ꝓe alijs videbant religiosi. vt dictū ē. ꝛ dicēt inferius. xxj. ca. c Tentātes eū. cap̄e. s. in ꝑbis d Dicētes si licz ho. di. vxo. suā qua. ex cā. i. ex leui cā. vt ꝓpter aliquā feditatē seu turpitudinē cozpalem. Hāc qōnem ꝓpōsuerūt xp̄o ad capiendū eū q: rīsio ad vtrūq; ꝛē erat calūniabilis. q: si diceret q̄ls. videbat laxare frena cōcupie carnali. dicēdo q hō ꝓ libito volūtatis sue posset vxozē dimittere ꝛ aliā ducere. ꝛ etiā ꝑ dictamē legis nature. q: inscpabilitas est de rōe mīmonij. vt dicēt p⁹. Si aūt diceret q nō lz: videbat ꝑ moysen dicē dicentē Deut. xxiij. Si accepit hō vxozē ꝛ nō inuenerit grām ante oculos eius ꝓpter aliquā feditatē. scribet libellū repudij ꝛē.

e Qui respondens. Nic ponit xpi risio. & diuidit in duas p
tes. q3 p ponit risio. scdo remouet quecā sibi facta obiectio: ibi. Dicūt. Ad euidentiā primi aduertendū q indissibilitas est de rōne matrimonij ꝓpter qđ ponit in diffinitione ei⁹ tanq3 formale. cū dicit. Matrimonium est coniunctio maris & femine inter legitimas personas individuā vite cōsuetudinē retinēs. individuabilitatem. Fm totaz vitā alteri⁹ cōiugū. rō aūt hui⁹ est. q3 mrionū ē cōtractio maris & femine ad educatōes ꝓlis ad cultum diuinū multiplicandus ad hoc autē q ples sit apta ad cultū diuinum & possit sibi sufficere post emancipatōes a parentibus requirit magn⁹ tpis tractus. q3 oportz filium generari educari & doceri. & sibi de necessarijs vite a parentibus puideri: q3 fm q dicit aplus. j. Cor. xij. Parres debent thesaurizare filijs & nō filij parentibus. Illicitē autē hō possit generare: de cōi cursu est. xviij. annoz. vel. xx. anteq3 do fili⁹ genit⁹ sit educat⁹ & edoct⁹ a pre. scies & potēs se & familiaz regere. opter q3 sit. xx. annoz vel circiter. Et sic p3 q licet vir nō generaret nisi vnū filiū in vxore xñ anteq3 filius eēt dispositus ad recedendū a pre. tam pater esset xl. annoz vel circiter. nūc aūt ita est q masculus & femina debēt simul cohabitare indiuisibiliter qđiu intendūt generatōni & educatōni ꝓlis: sic videm⁹ in brutis aiabus et auibus q determinatis mas determinate femine insepabiliter cōiungunt tpe q intendūt generatōni & educationi filioz. Verūm q3 in alijs aialibus & auibus filij nati i modico tpe sunt sufficientes victū sibi q̄rere. ió masculus & femina nō cōiungunt insepabiliter q totā vitā. ꝙ tm tpe educatōnis filioz. Cum ḡ natura hūana debeat magis eē ordinata q̄ natura bruto3. ió de dictamine naturali ē q vir & vxor insepabiliter cōiūgant. qđiu stat nccia educatio & doctrina filioz. & est fm totā vitā cōiugaroz. q3 sic visus est. bō bz. xl. annos añq̄ p̄m⁹ filius ei⁹ sit sufficiēter educatus. & sic sola occasione primi filij dicrat natura q tm de beat cū vxore insepabiliter habitare. Et q3 interim anteq3 primus sit sufficienter educat⁹ nascunt filij alij. vel saltem ꝑt nasci. quibus consilt opter q pentes puideri. ad qō requirit vterior tractus tpis magn⁹. Ió sic natura dictat in alijs aialibus q masculus & femina insepabiliter cohabitent tpe determinato a natura in generatōne & educatōne filioz: ita dictat in natura hūana & vir & vxor insepabiliter cohabitēt p totā vitā. & sic p3 q indiuisibilitas matrimonij nō solū est de iure diuino. ꝙ etiā de iure naturali. Hāc aūt veritatē declarat salu ator p scripturā ve. testamenti. d.

f Non le. q3 q fe. bo. ab inicio. ſ. qñ solū curreb at lex nature. añ legē datā q moysen. g Mascu. & fe. fecit eos. Jn hoc tangit materia ipsi⁹ mrionij. ſ. masculi & femina. q3 mrionū ordinat ad educatōes ꝓlis. ad ꝙ autē requirit determinatā actiuū & passiuū. & hoc in aialibus ꝑfectis. q3 nō generant ex putrefactōne. Jn masculo aūt est virtus activa. & in femina virtus passiua. Nō aūt est ꝑfectissimū aialiū. et ꝓpter ꝙ ad ꝑfectōez eius requirit distinctio sexuum. vicz maris & femine. Sequit. h Et dixit ꝓpter ꝙ. in q tangit debita cōditio materie ꝑdicte: q3 mrioniz p3 cē int plonas legitimas ad cōtrahendū. tangit aūt hic legitimas p ꝙ excludunt plone illegittime q sunt p̄ & mñ. Jste em plone sunt excludēde fm dictamen legis nature. Cui⁹ rō ē. q3 vir & vxor i actu mrioniali ad paria iudicant & ió ꝫ reuerētiā naturalē ē q filia coniugat p̄ri. & fili⁹ mñi.

dimittere vxorem suā qua
e cunq3 ex causa. Qui respō
f dens ait eis. Non legistis
quia qui fecit hominē ab
g initio: masculum & feminā
b fecit eos: & dixit. Propter
i hoc dimittet homo patrez
k & matrē & adherebit vxori
l sue & erunt duo in carne
una. Itaq3 iā nō sunt duo
m sed vna caro. Quod ergo
n deus coniunxit: homo nō

Nō & aliq̄ alia magis appropriq̄tia ad industriā humanā talē coniūctōez tanq3 abominabilē refugiunt. sicut narrat de elephante. q̄ adductus a mgro ipm custodiente ad impḡnandū matrē ꝓpriā tenuit. ꝓpter qđ mgr. vultum ei⁹ oppuit & cū sic ingranter matrez cognouisset & discooptauit vultū ꝫ videret insilijt ꝓre dolore in ductorē suū. et interfecit eū. & ꝫ ē qđ dr infa. b Propt ꝫ. i. ꝓpter opus generatōis. i Dimittet hō ꝓcedet matrē Nō tñ est cōis generis. et ido significat masculū & feminaz. Est ḡ sensus q filius nullo mō ꝓs copulari mri neq3 filia pri. Consequēter ponit id qđ est formale in mrionio. ſ. cōiūctio individua q totā vitam. cū dic. k Et adherebit vxori sue. p cōiunctōez aioz ex amore & fidelitate. l Et erūt duo in carne vna. ḡtum ad corpales cohabitationē & ad vnā carnē. plis ex ambob⁹ pducendā. Jdu ertendū tñ q ista ꝓba dicunt ꝫ verba dñi. & tñ Gen. ij. dicunt verba ipsius ade: nō tñ ꝫ est cōtradictio. q3 illa ꝓba ꝓtulit adā ex diuina reuelatōne q3 in extasi factus viderat mulierē de costa sua formatā: & ió illa ꝓba fuerūt dei ꝓncipalr tanq̄ reuelātis. & ipsius ade instr̄aliter. & sic ꝑ rentis. Cōcludit ḡ saluator. m Qđ ḡ deus cōiunxit. i. verum & vxorē inseparabiliter ḡtum ad totā vitā. n Nō ſ sepet. dimittēdo. ꝓpria voluntate vxorē. aucte tñ diuina ali qñ sepank ḡtum ad cohabitatōez & debiti redditōez. nō tñ ḡtum ad vinculū. & ꝫ contingit qñ sepantur. sic ꝓpter diuinum culpā. altero religionē intrante. o Dicit illi. & remouet quedā obiectio quā fecerūt ei pharisei de aucte moysi supra allegata p Quid ḡ mandauit moyses &c. q̄si dicāt. manifeste dicis cōtra legē moysi Deutro. xxiiij.

q Ait illis qm moyses &c. q. d. nō dico cōtra moysen. da moyses nō scripsit ꝫ tanq̄ licitū et bonum: & ꝓmisit ꝓpter maius malū vitandū. ne. ſ. vxores eis ingratas occiderēt. q3 min⁹ erat dimittē q̄s occidere. sic Deu. xv. cōcessit dare ad vsurā extraneis ne frēs granarēt. sicut ḡ qui nō dat ad vsurā nec extraneo nec ꝓximo facit magis fm intentionez moysi. ita ille q docet vxorē nō dimittendā non dicit contra ei⁹ intentionē: & magis supplet & ꝑficit illi⁹ legis date impfectionē sic ꝑ. dictū est. v. ca. q Ab initio aūt nō fuit sic. i. in statu nature institute. & in hoibus lapsis ꝙ peccatum. ꝓmissum est ꝓpter maius malū euitandū nō tanq̄ licituz & sic min⁹ malū: & ꝫ est qđ ſdicit. r Dico aūt vob q3 q̄cūq3 di. vxo. nisi ob fornicationem. supplenduz est peccat. & facit ꝫ legem mrionij. tunc em dimittenda ē si in pctō ꝓcueret. ne vir videat eē fautor malicie ei⁹. & ꝫ intelligendū est ḡtum ad cohabitatōez et debiti redditōez nō tñ ḡtum ad vinculum qđ nō soluit nisi q mortē & ꝓpter ꝫ subdit. s Et aliā duxerit. hoc est dictū si dimissa vxore ꝓpter fornicationem aliā duxerit. t Mechat. q3 remanet adhuc vinculum mrionij cum prima. & sic p3 q ſha hui⁹ ꝫ ſius predicti defectiua ē. & sunt ea q̄ dicta sunt interponēda ad habēdum sensum ꝑfectū. sic cōtingit in plurib⁹ locis sacre scripture. v Et qui dimissam. a viro primo. ꝓpter fornicationem. x Duxerit. acciptēs eā in mrioniū. y Mecat remanet adhuc vinculū illius dimisse cū viro ꝓmo. et ex ꝫ vbo p3 intellect⁹ litere immediate ꝑcedentis q̄ defectiua est. q3 eadem rōne q vxor dimissa ꝓpter fornicationem. non pōt duci ab altero viro. sicut nec vir eam dimittens pōt ducere alterā. quia equaliter manet vinculū matrimonij ex vtraq3 parte.

5 Dicūt ei discipuli. posito eo qđ est necessitatis in vnte cōtinētie. pñr ponit id qđ est supererogatōnis et cōsilij. vicz cōtinētia ab oi actu venereo. discipuli eñ audictes q vinculū mr̄onij est indissolubile: dixerunt. a Si ita est cā hois cū vxore. q nō possit eā dimittē nisi mō predicto.

b Nō expedit nubere. ac si dicat melius ē simplr contnere t ß duplici de cā. ꝑ qz ex tali indissibilitate mr̄onij pñt multa grauia sequi qz si vro incurrat lepꝛā vel aliquā infirmitatē horribilez oportet tñ illi debitum reddē. scōa causa qz maior meritum est cōtinē simplicit q cōiugalis cōtinētia: vñ supra dictum est. xiij. ca. q cōtinētia vginalis hz fructū centesimū. vidualis. lx. et cōiugalis xxx. t ad istū intellectū cius rñdet saluator cōseqnter. c Nō oēs capiūt istō verbum. qz alr̄ē status ad quē infirmi non pñt ascēdē. d Sz q̄bus datū ē. s. a deo ex spūali mūere. qa

3 a Dicūt ei discipuli ei⁹ Si
b ita ē cā hōis cū vxore non
expedit nubē Qui dixit illi
c Nō oēs capiūt ꝓbū istud
d ß q̄bus datū ē. Sunt enim
e eunuchi q̄ ō mr̄is vtero sic
f nati sunt: t sūt eunuchi q̄ fa
g cti ab hoib⁹ t sūt eunuchi
h q̄ seipos castrauerūt ꝓpr̄e re
gnū celoꝝ. Qui ꝑt cape ca
piat. Tūc oblati sunt ei pu
i uuli vt man⁹ eis poneret
m t oraret. Discipuli āt ire
n pabāt eos. Jesus vero ait
o eis Sinite puulos⁹ nolite
p eos phibē ad me vēire: ta
liū ē ei regnū celoꝝ Et cuz
iposuisset eis man⁹: abijt
q inde. Et ecce vn⁹ accedēs
r ait illi. Magr̄ bone q̄d boni
faciam vt habeaz vitā eter
s nam. Qui dixit ei. Quid
me interrogas de bono.
t Unus est bonus ūus. Si
autem vis ad vitam ingre
x di fua mandata Dicit illi
y Que. Jhs āt dixit: nō ho
a micidiū facias. ſ adultera
b bis: nō facies furtū: nō fal
c sum testimoniū dices: bo
e nora pr̄em tuū t mr̄ez. dil
ges ꝓximū tuū sicut teipz.
f Dicit illi adolescēs. Oīa
b hec custodiui: quid adhuc
i mihi deest. Ait illi ihs Si
k vis perfectus esse vade et
vende oīa que habes et
m da pauperib⁹ et hēbis the
n saurz i celo t veni seqre me
o Cū āt audissz adolescens
verbū abijt tristis. erat enim habens multas possessiones. Ihs āt dixit discipulis suis. Amen dico vobis. quia dives difficile intrabit in regnū celorū. Et iterum dico vobis. facilius est camelum per foramen acus transire. quam divitem intrare in regnum celorum. Audientes autem discipuli mirabantur nimis dicentes. Quis ergo potest saluus fieri. Aspiciens autem Ihs dixit illis. Apud homines hoc impossibile est. apud deum autem omnia possibilia sunt. Tunc respondens petrus dixit ei. Ecce nos dimisimus omnia et secuti sumus te. quid ergo erit nobis. Ihs autem dixit illis. Amen dico vobis. quod vos qui secuti estis me. in regeneratione cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue. sedebitis et vos super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus israel. Et omnis qui reliquerit domum vel fratres aut sorores aut patrem aut matrem aut uxorem aut filios aut agros propter nomen meum centuplum accipiet et vitam eternam possidebit. Multi autem erunt primi novissimi. et novissimi primi. Simile est regnum celorum homini patrifamilias qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam. Conuentione autem facta cum operariis ex denario diurno misit eos in vineam suam. Et egressus circa horam tertiam vidit alios stantes in foro otiosos. et dixit illis. Ite et vos in vineam meam. et quod fuerit iustum dabo vobis. Illi autem abierunt. Iterum autem exiit circa horam sextam et nonam. et fecit similiter. Circa horam autem undecimam exiit et invenit alios stantes et dicit illis. Quid hic statis tota die otiosi. Dicunt illi. Quia nemo nos conduxit. Dicit illis. Ite et vos in vineam meam. et quod fuerit iustum accipietis. Cum sero autem factum esset. dicit dominus vineae procuratori suo. Voca operarios et redde illis mercedem incipiens a novissimis usque ad primos. Cum venissent ergo qui circa undecimam horam venerant. acceperunt singulos denarios. Venientes autem primi arbitrati sunt quod plus essent accepturi. et acceperunt et ipsi singulos denarios. Accipientes autem murmurabant adversus patremfamilias dicentes. Quia hi novissimi una hora fecerunt et pares illos nobis fecisti qui portavimus pondus diei et aestus. At ille respondens uni eorum dixit. Amice non facio tibi iniuriam. nonne ex denario convenisti mecum. Tolle quod tuum est et vade. volo autem et huic novissimo dare sicut et tibi. Aut non licet mihi quod volo facere. an oculus tuus nequam est quia ego bonus sum. Sic erunt novissimi primi et primi novissimi. Multi enim sunt vocati pauci vero electi. Et ascendens Ihs Jerosolymam assumpsit duodecim discipulos suos secreto in via et ait illis. Ecce ascendimus Jerosolymam et filius hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis et condemnabunt eum morte et tradent eum gentibus ad illudendum et flagellandum et crucifigendum et tertia die resurget. Tunc accessit ad eum mater filiorum zebedei cum filiis suis adorans et petens aliquid ab eo. Qui dixit illi. Quid vis. Dicit illi. Dic ut sedeant hi duo filii mei unus ad dexteram tuam et unus ad sinistram tuam in regno tuo. Respondens autem Ihs dixit. Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum et baptismo quo ego baptizor baptizari. Dicunt illi. Possumus. Ait illis. Calicem quidem meum bibetis et baptismo quo ego baptizor baptizabimini. Sedere autem ad dexteram meam vel sinistram non est meum dare vobis. sed quibus paratum est a patre meo. Et audientes decem indignati sunt de duobus fratribus. Ihs autem vocavit eos dixit. Scitis quia principes gentium dominantur eorum et qui magni sunt potestatem exercent in eos. Non ita erit inter vos. sed quicunque voluerit inter vos maior fieri sit vester minister. et qui voluerit inter vos primus esse erit vester seruus. Sicut filius hominis non venit ministrari sed ministrare et dare animam suam redemptionem pro multis. Et egredientibus illis ab Jericho secuta est eum turba multa. Et ecce duo caeci sedentes secus viam audierunt quia Ihs transiret et clamauerunt dicentes. Miserere nostri fili dauid. Turba autem increpabat eos ut tacerent. At illi magis clamabant dicentes. Miserere nostri fili dauid. Et stetit Ihs et vocauit eos et ait. Quid vultis faciam vobis. Dicunt illi. Domine ut aperiantur oculi nostri. Misertus autem eorum Ihs tetigit oculos eorum. Et confestim viderunt et secuti sunt eum. Et cum appropinquassent Jerosolymis et venissent Bethphage ad montem oliueti. tunc Ihs misit duos discipulos suos dicens eis. Ite in castellum quod contra vos est et statim invenietis asinam alligatam et pullum cum ea. Solvite et adducite mihi. Et si quis vobis aliquid dixerit dicite quia dominus his opus habet. Et confestim dimittet eos. Hoc autem factum est ut adimpleretur quod dictum est per prophetam dicentem. Dicite filiae sion. Ecce rex tuus venit tibi mansuetus sedens super asinam et pullum filium subiugalis. Euntes autem discipuli fecerunt sicut constituit illis Ihs. Et adduxerunt asinam et pullum et imposuerunt super eis vestimenta sua et eum desuper sedere fecerunt. Plurima autem turba straverunt vestimenta sua in via. Alii autem caedebant ramos de arboribus et sternebant in via. Turbae autem quae praecedebant eum et quae sequebantur clamabant dicentes. Osanna filio dauid. Benedictus qui venit in nomine domini. Osanna in excelsis. Et cum introisset Jerosolymam commota est universa civitas dicens. Quis est hic. Populi autem dicebant. Hic est Ihs propheta a nazareth galileae. Et intravit Ihs in templum dei et ejiciebat omnes vendentes et ementes in templo. et mensas numulariorum et cathedras vendentium columbas evertit. Et ait illis. Scriptum est. Domus mea domus orationis vocabitur. vos autem facitis eam speluncam latronum. Et accesserunt ad eum caeci et claudi in templo et sanavit eos. Videntes autem principes sacerdotum et scribae mirabilia quae fecit et pueros clamantes in templo et dicentes. Osanna filio dauid. indignati sunt et dixerunt ei. Audis quid isti dicant. Ihs autem dixit illis. Utique. Nunquam legistis quia ex ore infantium et lactentium perfecisti laudem. Et relictis illis foras abiit extra civitatem in bethaniam et ibi mansit. Mane autem revertens in civitatem esuriit. Et videns fici unam secus viam venit ad eam et nihil invenit in ea nisi folia tantum et ait illi. Nunquam ex te fructus nascatur in sempiternum. Et aruit continuo ficulnea. Et videntes discipuli mirati sunt dicentes. Quomodo continuo aruit ficulnea. Respondens autem Ihs ait illis. Amen dico vobis. si habueritis fidem et non haesitaveritis non solum de ficulnea facietis sed et si montis huic dixeritis. Tolle et mittere in mare fiet. Et omnia quaecunque petieritis in oratione credentes accipietis. Et cum venisset in templum accesserunt ad eum docentem principes sacerdotum et seniores populi dicentes. In qua potestate haec facis et quis tibi dedit hanc potestatem. Respondens autem Ihs dixit illis. Interrogabo et ego vos unum sermonem quem si dixeritis mihi et ego dicam vobis in qua potestate haec facio. Baptismus Johannis unde erat. de caelo an ex hominibus. At illi cogitabant inter se dicentes. Si dixerimus de caelo dicet nobis. Quare ergo non credidistis ei. Si autem dixerimus ex hominibus timemus turbam. Omnes enim habebant Johannem sicut prophetam. Et respondentes Ihs dixerunt. Nescimus. Ait illis et ipse. Nec ego dico vobis in qua potestate haec facio. Quid autem vobis videtur. Homo quidam habebat duos filios et accedens ad primum dixit. Fili vade hodie operare in vinea mea. Ille autem respondens ait. Nolo. Postea autem poenitentia motus abiit. Accedens autem ad alterum dixit similiter. Ille autem respondens ait. Eo domine. et non abiit. Quis ex duobus fecit voluntatem patris. Dicunt illi. Primus. Dicit illis Ihs. Amen dico vobis. quia publicani et meretrices praecedunt vos in regnum dei. Venit enim ad vos Johannes in via iustitiae et non credidistis ei. publicani autem et meretrices credidere ei. Vos autem videntes non poenitentiam habuistis postea ut credatis illi. Parabolam audite aliam. Homo erat paterfamilias qui plantavit vineam et sepem circumdedit ei et fodit in ea torcular et aedificavit turrim et locavit eam agricolis et peregre profectus est. Cum autem tempus fructuum appropinquasset misit servos suos ad agricolas ut acciperent fructus eius. Et agricolae apprehensis servis eius alium caedentes alium occiderunt alium vero lapidaverunt. Iterum misit alios servos plures quam priores et fecerunt illis similiter. Novissime autem misit ad eos filium suum dicens. Verebuntur filium meum. Agricolae autem videntes filium dixerunt intra se. Hic est heres venite occidamus eum et habebimus hereditatem eius. Et apprehendentes eum eiecerunt extra vineam et occiderunt. Cum ergo venerit dominus vineae quid faciet agricolis illis. Aiunt illi. Malos male perdet et vineam locabit aliis agricolis qui reddant ei fructum temporibus suis. Dicit illis Ihs. Numquam legistis in scripturis. Lapidem quem reprobaverunt aedificantes hic factus est in caput anguli. A domino factum est istud et est mirabile in oculis nostris. Propter hoc dico vobis. quia auferetur a vobis regnum dei et dabitur genti facienti fructus eius. Et qui cadet super lapidem istum confringetur. super quem autem ceciderit conteret eum. Et cum audissent principes sacerdotum et pharisaei parabolas eius cognoverunt quod de ipsis diceret. Et quaerentes eum timuerunt turbas. quoniam sicut prophetam illum habebant. Et respondens Ihs iterum dixit in parabolis dicens. Simile factum est regnum celorum homini regi qui fecit nuptias filio suo. Et misit servos suos vocare invitatos ad nuptias et nolebant venire. Iterum misit alios servos dicens. Dicite invitatis. Ecce prandium meum paravi tauri mei et altilia occisa sunt et omnia parata. venite ad nuptias. Illi autem neglexerunt abierunt alius quidem in villam suam alius vero ad negotiationem suam. Reliqui vero tenuerunt servos eius et contumeliis affectos occiderunt. Rex autem cum audisset misit exercitum suum et perdidit homicidas illos et civitatem illorum incendit. Tunc ait servis suis. Nuptiae quidem paratae sunt sed qui invitati erant non fuerunt digni. Ite ergo ad exitus viarum et quos cumque inveneritis vocate ad nuptias. Et egressi servi eius in vias congregaverunt omnes quos invenerunt malos et bonos et impletae sunt nuptiae discumbentium. Intravit autem rex ut videret discumbentes et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali. Et ait illi. Amice quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem. At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris. Ligatis manibus et pedibus eius mittite eum in tenebras exteriores. Ibi erit fletus et stridor dentium. Multi enim sunt vocati pauci vero electi. Tunc abeuntes pharisaei consilium inierunt ut comprehenderent eum in sermone. Et mittunt ei discipulos suos cum herodianis dicentes. Magister scimus quia verax es et viam dei in veritate doces et non est tibi cura de aliquo non enim respicis personam hominum. Dic ergo nobis quid tibi videtur licet censum dare caesari an non. Cognita autem Ihs nequitia eorum ait. Quid me tentatis hypocritae. Ostendite mihi numisma census. At illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis. Cuius est imago haec et superscriptio. Dicunt ei. Caesaris. Tunc ait illis. Reddite ergo quae sunt caesaris caesari et quae sunt dei deo. Et audientes mirati sunt et relicto eo abierunt. In illo die accesserunt ad eum sadducaei qui dicunt non esse resurrectionem et interrogaverunt eum dicentes. Magister moyses dixit. Si quis mortuus fuerit non habens filios ducat frater eius uxorem illius et suscitet semen fratri suo. Erant autem apud nos septem fratres et primus uxore ducta defunctus est et non habens semen reliquit uxorem suam fratri suo. Similiter secundus et tertius usque ad septimum. Novissime autem omnium defuncta est et mulier. In resurrectione ergo cuius de septem erit uxor. omnes enim habuerunt eam. Respondens autem Ihs dixit illis. Errabatis nescientes scripturas neque virtutem dei. In resurrectione enim neque nubent neque nubentur sed erunt sicut angeli dei in caelo. De resurrectione autem mortuorum non legistis quod dictum est a deo dicente vobis. Ego sum deus abraham et deus isaac et deus iacob. Non est deus mortuorum sed vivorum. Et audientes turbae mirabantur super doctrina eius. Pharisaei autem audientes quia silentium imposuisset sadducaeis convenerunt in unum. Et interrogavit unus ex eis legis doctor tentans eum et dicens. Magister quod est mandatum magnum in lege. Ihs autem dixit illi. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo et in tota anima tua et in tota mente tua. Hoc est maximum et primum mandatum. Secundum autem simile est huic. Diliges proximum tuum sicut teipsum. In his duobus mandatis universa lex pendet et prophetae. Congregatis autem pharisaeis interrogavit eos Ihs dicens. Quid vobis videtur de christo cuius filius est. Dicunt ei. David. Dicit illis. Quomodo ergo david in spiritu vocat eum dominum dicens. Dixit dominus domino meo sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Si ergo david vocat eum dominum quomodo filius eius est. Et nemo poterat ei respondere verbum neque ausus fuit quisquam ex illa die eum amplius interrogare. Tunc Ihs turbis et discipulis suis locutus est dicens. Super cathedram moysi sederunt scribae et pharisaei. Omnia ergo quae dixerint vobis servate et facite secundum vero opera eorum nolite facere. Dicunt enim et non faciunt. Alligant autem onera gravia et importabilia et imponunt in humeros hominum digito autem suo nolunt ea movere. Omnia autem opera sua faciunt ut videantur ab hominibus. Dilatant enim fylacteria sua et magnificant fimbrias. Amant autem primos recubitus in coenis et primas cathedras in synagogis et salutationes in foro et vocari ab hominibus rabbi. Vos autem nolite vocari rabbi. Unus enim est magister vester omnes autem vos fratres estis. Et patrem nolite vocare vobis super terram. Unus enim est pater vester qui in caelis est. Nec vocemini magistri. Magister vester unus est christus. Qui maior est vestrum erit minister vester. Qui autem se exaltaverit humiliabitur et qui se humiliaverit exaltabitur. Vae autem vobis scribae et pharisaei hypocritae. Quia clauditis regnum caelorum ante homines. Vos enim non intratis nec introeuntes sinitis intrare. Vae vobis scribae et pharisaei hypocritae. Quia devoratis domos viduarum simulantes longam orationem. Propterea amplius accipietis damnationem. Vae vobis scribae et pharisaei hypocritae. Quia circuitis mare et aridam ut faciatis unum proselytum. Et cum fuerit factus facitis eum filium gehennae duplo quam vos. Vae vobis duces caeci qui dicitis. Quicunque iuraverit per templum nihil est. Qui autem iuraverit in auro templi debet. Stulti et caeci. Quid enim maius est aurum an templum quod sanctificat aurum. Et quicunque iuraverit in altari nihil est. Quicunque autem iuraverit in dono quod est super illud debet. Caeci. Quid enim maius est donum an altare quod sanctificat donum. Qui ergo iurat in altari iurat in eo et in omnibus quae super illud sunt. Et qui iurat in templo iurat in illo et in habitante in eo. Et qui iurat in caelo iurat in throno dei et in sedente super eum. Vae vobis scribae et pharisaei hypocritae. Quia decimatis mentam et anethum et cyminum et reliquistis quae graviora sunt legis iudicium et misericordiam et fidem. Haec autem oportuit facere et illa non omittere. Duces caeci excolantes culicem camelum autem glutientes. Vae vobis scribae et pharisaei hypocritae. Quia mundatis quod de foris est calicis et paropsidis. intus autem pleni estis rapina et immunditia. Fili pharisaee munda prius quod intus est calicis et paropsidis ut fiat quod de foris est mundum. Vae vobis scribae et pharisaei hypocritae. Quia similes estis sepulchris dealbatis quae a foris parent hominibus speciosa. intus autem plena sunt ossibus mortuorum et omni spurcitia. Sic et vos a foris quidem paretis hominibus iusti intus autem pleni estis hypocrisi et iniquitate. Vae vobis scribae et pharisaei hypocritae. Quia aedificatis sepulchra prophetarum et ornatis monumenta iustorum et dicitis. Si fuissemus in diebus patrum nostrorum non essemus socii eorum in sanguine prophetarum. Itaque testimonium perhibetis vobismetipsis quod filii estis eorum qui occiderunt prophetas. Et vos implete mensuram patrum vestrorum. Serpentes genimina viperarum quomodo fugietis a iudicio gehennae. Ideo ecce ego mitto ad vos prophetas et sapientes et scribas. Et ex illis occidetis et crucifigetis et ex eis flagellabitis in synagogis vestris et persequemini de civitate in civitatem. Ut veniat super vos omnis sanguis iustus qui effusus est super terram. a sanguine abel iusti usque ad sanguinem zachariae filii barachiae quem occidistis inter templum et altare. Amen dico vobis. Venient haec omnia super generationem istam. Jerusalem Jerusalem quae occidis prophetas et lapidas eos qui ad te missi sunt. quotiens volui congregare filios tuos quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas et noluisti. Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta. Dico enim vobis non videbitis me amodo donec dicatis. Benedictus qui venit in nomine domini. Et egressus Ihs templum ibat. Et accesserunt discipuli eius ostendere ei aedificationes templi. Videtis haec omnia. Amen dico vobis. non relinquetur hic lapis super lapidem qui non destruatur. Sedente autem eo super montem oliueti accesserunt ad eum discipuli secreto dicentes. Dic nobis quando haec erunt et quod signum adventus tui et consummationis saeculi. Et respondens Ihs dixit eis. Videte ne quis vos seducat. Multi enim venient in nomine meo dicentes. Ego sum christus et multos seducent. Audituri autem estis proelia et opiniones proeliorum. Videte ne turbemini. Oportet enim haec fieri sed nondum est finis. Surget enim gens contra gentem et regnum adversus regnum et erunt pestilentiae et fames et terraemotus per loca. Haec autem omnia initia dolorum. Tunc tradent vos in tribulationem et occident vos et eritis odio omnibus gentibus propter nomen meum. Et tunc scandalizabuntur multi et invicem tradent et odio habebunt. Et multi pseudoprophetae surgent et seducent multos. Et quoniam abundavit iniquitas refrigescet caritas multorum. Qui autem perseverabit usque in finem hic salvus erit. Et praedicabitur hoc evangelium regni in universo orbe in testimonium omnibus gentibus et tunc veniet consummatio. Cum ergo videritis abominationem desolationis quae dicta est a daniele propheta stantem in loco sancto qui legit intelligat. Tunc qui in iudaea sunt fugiant ad montes. Et qui in tecto non descendat tollere aliquid de domo sua. Et qui in agro non revertatur tollere tunicam suam. Vae autem praegnantibus et nutrientibus in illis diebus. Orate autem ut non fiat fuga vestra hieme vel sabbato. Erit enim tunc tribulatio magna qualis non fuit ab initio mundi usque modo neque fiet. Et nisi breviati fuissent dies illi non fieret salva omnis caro. Sed propter electos breviabuntur dies illi. Tunc si quis vobis dixerit. Ecce hic est christus aut illic. Nolite credere. Surgent enim pseudochristi et pseudoprophetae et dabunt signa magna et prodigia ita ut in errorem inducantur in potestate etiam electi. Ecce praedixi vobis. Si ergo dixerint vobis. Ecce in deserto est. Nolite exire. Ecce in penetralibus. Nolite credere. Sicut enim fulgur exit ab oriente et paret usque in occidentem ita erit et adventus filii hominis. Ubicunque fuerit corpus illic congregabuntur aquilae. Statim autem post tribulationem dierum illorum sol obscurabitur et luna non dabit lumen suum et stellae cadent de caelo et virtutes caelorum commovebuntur. Et tunc parebit signum filii hominis in caelo et tunc plangent omnes tribus terrae et videbunt filium hominis venientem in nubibus caeli cum virtute multa et maiestate. Et mittet angelos suos cum tuba et voce magna et congregabunt electos eius a quatuor ventis a summis caelorum usque ad terminos eorum. Ab arbore autem ficus discite parabolam. Cum iam ramus eius tener fuerit et folia nata germinaverit scitis quia prope est aestas. Ita et vos cum videritis haec omnia scitote quia prope est in ianuis. Amen dico vobis. Non praeteribit generatio haec donec omnia haec fiant. Caelum et terra transibunt verba autem mea non praeterient. De die autem illa et hora nemo scit neque angeli caelorum nisi solus pater. Sicut autem in diebus noe ita erit et adventus filii hominis. Sicut enim erant in diebus ante diluvium comedentes et bibentes nubentes et nuptui tradentes usque ad eum diem quo intravit noe in arcam et non cognoverunt donec venit diluvium et tulit omnes sic erit et adventus filii hominis. Tunc duo erunt in agro unus assumetur et unus relinquetur. Duae molentes in mola una assumetur una et una relinquetur. Vigilate ergo quia nescitis qua hora dominus vester venturus sit. Illud autem scitote quod si sciret paterfamilias qua hora fur venturus esset vigilaret utique et non sineret perfodi domum suam. Ideo et vos estote parati quia qua hora non putatis filius hominis venturus est. Quis putas est fidelis servus et prudens quem constituit dominus super familiam suam ut det illis escam in tempore. Beatus ille servus quem cum venerit dominus eius invenerit sic facientem. Amen dico vobis. super omnia bona sua constituet eum. Si autem dixerit malus servus ille in corde suo. Moram facit dominus meus venire. Et coeperit percutere conservos suos manducet autem et bibat cum ebriosis. Veniet dominus servi illius in die qua non sperat et hora qua ignorat. Et dividet eum partemque eius cum hypocritis ponet. Ibi erit fletus et stridor dentium. Tunc simile erit regnum caelorum decem virginibus quae accipientes lampades suas exierunt obviam sponso et sponsae. Quinque autem ex eis erant fatuae et quinque prudentes. Sed fatuae acceptis lampadibus non sumpserunt oleum secum. Prudentes vero acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus. Moram autem faciente sponso dormitaverunt omnes et dormierunt. Media autem nocte clamor factus est. Ecce sponsus venit exite obviam ei. Tunc surrexerunt omnes virgines illae et ornaverunt lampades suas. Fatuae autem sapientibus dixerunt. Date nobis de oleo vestro quia lampades nostrae extinguuntur. Responderunt prudentes dicentes. Ne forte non sufficiat nobis et vobis ite potius ad vendentes et emite vobis. Dum autem irent emere venit sponsus et quae paratae erant intraverunt cum eo ad nuptias et clausa est ianua. Novissime autem veniunt et reliquae virgines dicentes. Domine domine aperi nobis. At ille respondens ait. Amen dico vobis. nescio vos. Vigilate itaque quia nescitis diem neque horam. Sicut homo peregre proficiscens vocavit servos suos et tradidit illis bona sua. Et uni dedit quinque talenta alii autem duo alii vero unum unicuique secundum propriam virtutem et profectus est statim. Abiit autem qui quinque talenta acceperat et operatus est in eis et lucratus est alia quinque. Similiter qui duo acceperat lucratus est alia duo. Qui autem unum acceperat abiit fodit in terra et abscondit pecuniam domini sui. Post multum vero temporis venit dominus servorum illorum et posuit rationem cum eis. Et accedens qui quinque talenta acceperat obtulit alia quinque talenta dicens. Domine quinque talenta tradidisti mihi ecce alia quinque talenta lucratus sum. Ait illi dominus eius. Euge serve bone et fidelis quia super pauca fuisti fidelis super multa te constituam intra in gaudium domini tui. Accedens autem et qui duo talenta acceperat ait. Domine duo talenta tradidisti mihi ecce alia duo talenta lucratus sum. Ait illi dominus eius. Euge serve bone et fidelis quia super pauca fuisti fidelis super multa te constituam intra in gaudium domini tui. Accedens autem et qui unum talentum acceperat ait. Domine scio te quia homo austerus es metis ubi non seminasti et congregas ubi non sparsisti. Et timens abii et abscondi talentum tuum in terra. Ecce habes quod tuum est. Respondens autem dominus eius dixit ei. Serve male et piger sciebas quia meto ubi non seminavi et congrego ubi non sparsi. Oportuit ergo te mittere pecuniam meam nummulariis et veniens ego recepissem utique quod meum est cum usura. Tollite itaque ab eo talentum et date illi qui habet decem talenta. Omni enim habenti dabitur et abundabit. Ei autem qui non habet et quod videtur habere auferetur ab eo. Et inutilem servum eiicite in tenebras exteriores. Ibi erit fletus et stridor dentium. Cum autem venerit filius hominis in maiestate sua et omnes angeli cum eo tunc sedebit super sedem maiestatis suae. Et congregabuntur ante eum omnes gentes et separabit eos ab invicem sicut pastor segregat oves ab hoedis. Et statuet oves quidem a dextris suis hoedos autem a sinistris. Tunc dicet rex his qui a dextris eius erunt. Venite benedicti patris mei possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi. Esurivi enim et dedistis mihi manducare. sitivi et dedistis mihi bibere. hospes eram et collegistis me. nudus et cooperuistis me. infirmus et visitastis me. in carcere eram et venistis ad me. Tunc respondebunt ei iusti dicentes. Domine quando te vidimus esurientem et pavimus te aut sitientem et dedimus potum. quando autem te vidimus hospitem et collegimus te aut nudum et cooperuimus te. aut quando te vidimus infirmum aut in carcere et venimus ad te. Et respondens rex dicet illis. Amen dico vobis. quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis mihi fecistis. Tunc dicet et his qui a sinistris erunt. Discedite a me maledicti in ignem aeternum qui paratus est diabolo et angelis eius. Esurivi enim et non dedistis mihi manducare. sitivi et non dedistis mihi bibere. hospes eram et non collegistis me. nudus et non cooperuistis me. infirmus et in carcere et non visitastis me. Tunc respondebunt ei et ipsi dicentes. Domine quando te vidimus esurientem aut sitientem aut hospitem aut nudum aut infirmum aut in carcere et non ministravimus tibi. Tunc respondebit illis dicens. Amen dico vobis. quamdiu non fecistis uni de minoribus his nec mihi fecistis. Et ibunt hi in supplicium aeternum iusti autem in vitam aeternam. Et factum est cum consummasset Ihs sermones hos omnes dixit discipulis suis. Scitis quia post biduum pascha fiet et filius hominis tradetur ut crucifigatur. Tunc congregati sunt principes sacerdotum et seniores populi in atrium principis sacerdotum qui dicebatur caiphas. Et consilium fecerunt ut Ihm dolo tenerent et occiderent. Dicebant autem. Non in die festo ne forte tumultus fieret in populo. Cum autem Ihs esset bethaniae in domo simonis leprosi accessit ad eum mulier habens alabastrum unguenti pretiosi et effudit super caput ipsius recumbentis. Videntes autem discipuli indignati sunt dicentes. Ut quid perditio haec. Potuit enim istud venundari multo et dari pauperibus. Sciens autem Ihs ait illis. Quid molesti estis huic mulieri opus enim bonum operata est in me. Nam semper pauperes habetis vobiscum me autem non semper habetis. Mittens enim haec unguentum hoc in corpus meum ad sepeliendum me fecit. Amen dico vobis. ubicunque praedicatum fuerit hoc evangelium in toto mundo dicetur et quod haec fecit in memoriam eius. Tunc abiit unus de duodecim qui dicebatur iudas iscariotes ad principes sacerdotum et ait illis. Quid vultis mihi dare et ego vobis eum tradam. At illi constituerunt ei triginta argenteos. Et exinde quaerebat opportunitatem ut eum traderet. Die autem prima azymorum accesserunt discipuli ad Ihm dicentes. Ubi vis paremus tibi comedere pascha. Ille autem dixit. Ite in civitatem ad quendam et dicite ei. Magister dicit. Tempus meum prope est. apud te facio pascha cum discipulis meis. Et fecerunt discipuli sicut constituit illis Ihs et paraverunt pascha. Vespere autem facto discumbebat cum duodecim discipulis suis. Et manducantibus illis dixit. Amen dico vobis. quia unus vestrum me traditurus est. Et contristati valde coeperunt singuli dicere. Numquid ego sum domine. Ille autem respondens ait. Qui intingit mecum manum in paropside hic me tradet. Filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de illo. Vae autem homini illi per quem filius hominis tradetur. Bonum erat ei si natus homo ille non fuisset. Respondens autem iudas qui tradidit eum dixit. Numquid ego sum rabbi. Ait illi. Tu dixisti. Coenantibus autem illis accepit Ihs panem et benedixit ac fregit deditque discipulis suis et ait. Accipite et comedite. hoc est corpus meum. Et accipiens calicem gratias egit et dedit illis dicens. Bibite ex hoc omnes. hic est enim sanguis meus novi testamenti qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Dico autem vobis non bibam amodo de hoc genimine vitis usque in diem illum cum illud bibam vobiscum novum in regno patris mei. Et hymno dicto exierunt in montem oliueti. Tunc dicit illis Ihs. Omnes vos scandalum patiemini in me in nocte ista. Scriptum est enim. Percutiam pastorem et dispergentur oves gregis. Postquam autem resurrexero praecedam vos in galilaeam. Respondens autem petrus ait illi. Et si omnes scandalizati fuerint in te ego nunquam scandalizabor. Ait illi Ihs. Amen dico tibi quia in hac nocte antequam gallus cantet ter me negabis. Ait illi petrus. Etiam si oportuerit me mori tecum non te negabo. similiter et omnes discipuli dixerunt. Tunc venit Ihs cum illis in villam quae dicitur gethsemani et dicit discipulis suis. Sedete hic donec vadam illuc et orem. Et assumpto petro et duobus filiis zebedaei coepit contristari et maestus esse. Tunc ait illis. Tristis est anima mea usque ad mortem. sustinete hic et vigilate mecum. Et progressus pusillum procidit in faciem suam orans et dicens. Pater mi si possibile est transeat a me calix iste. Verumtamen non sicut ego volo sed sicut tu. Et venit ad discipulos suos et invenit eos dormientes. Et dicit petro. Sic non potuistis una hora vigilare mecum. Vigilate et orate ut non intretis in temptationem. Spiritus quidem promptus est caro autem infirma. Iterum secundo abiit et oravit dicens. Pater mi si non potest hic calix transire nisi bibam illum fiat voluntas tua. Et venit iterum et invenit eos dormientes. Erant enim oculi eorum gravati. Et relictis illis rursus abiit et oravit tertio eundem sermonem dicens. Et factus in agonia prolixius orabat. Et factus sudor eius sicut guttae sanguinis decurrentis in terram. Tunc venit ad discipulos suos et dicit illis. Dormite iam et requiescite. Ecce appropinquavit hora et filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite eamus. Ecce appropinquavit qui me tradet. Adhuc eo loquente ecce iudas iscariotes unus de duodecim venit et cum eo turba multa cum gladiis et fustibus missi a principibus sacerdotum et ancianis populi. Dabat autem traditor illius signum eis dicens. Quem osculatus fuero ipse est tenete eum. Et confestim accedens ad Ihm dixit. Ave rabbi. Et osculatus est eum. Dixit autem illi Ihs. Amice ad quid venisti. Tunc accesserunt et manus iniecerunt in Ihm et tenuerunt eum. Et ecce unus de his qui erant cum Ihs extendens manum exemit gladium suum et percutiens servum principis sacerdotum amputavit auriculam eius. Tunc ait illi Ihs. Converte gladium tuum in locum suum. Omnes enim qui acceperint gladium gladio peribunt. An putas quia non possum rogare patrem meum et exhibebit mihi modo plus quam duodecim legiones angelorum. Quomodo ergo implebuntur scripturae quia sic oportet fieri. In illa hora dixit Ihs turbis. Tamquam ad latronem existis cum gladiis et fustibus comprehendere me. Quotidie apud vos sedebam docens in templo et non me tenuistis. Hoc autem totum factum est ut adimplerentur scripturae prophetarum. Tunc discipuli omnes relicto eo fugerunt. Qui autem tenuerant Ihm duxerunt ad caiphan principem sacerdotum ubi scribae et seniores convenerant. Petrus autem sequebatur eum a longe usque in atrium principis sacerdotum et introgressus intus sedebat cum ministris ut videret finem. Principes autem sacerdotum et omne concilium quaerebant falsum testimonium contra Ihm ut eum morti tradant. Et non invenerunt cum multi falsi testes accessissent novissime autem venerunt duo falsi testes et dixerunt. Hic dixit. Possum destruere templum dei et post triduum reaedificare illud. Et surgens princeps sacerdotum dixit ei. Nihil respondes ad ea quae isti adversum te testificantur. Ihs autem tacebat. Et princeps sacerdotum ait illi. Adiuro te per deum vivum ut dicas nobis si tu es christus filius dei. Dicit illi Ihs. Tu dixisti. Verumtamen dico vobis. amodo videbitis filium hominis sedentem a dextris virtutis dei et venientem in nubibus caeli. Tunc princeps sacerdotum scidit vestimenta sua dicens. Blasphemavit. Quid adhuc egemus testibus. Ecce nunc audistis blasphemiam quid vobis videtur. At illi respondentes dixerunt. Reus est mortis. Tunc exspuerunt in faciem eius et colaphis eum caedebant. Alii autem palmas in faciem eius dabant dicentes. Prophetiza nobis christe quis est qui te percussit. Petrus autem sedebat foris in atrio et accessit ad eum una ancilla dicens. Et tu cum Ihu galilaeo eras. Ille autem negavit coram omnibus dicens. Nescio quid dicis. Exeunte autem illo ianuam vidit eum alia ancilla et dicit his qui erant ibi. Et hic erat cum Ihu nazareno. Et iterum negavit cum iuramento. Quia non novi hominem. Et post pusillum accesserunt qui stabant et dixerunt petro. Vere et tu ex illis es nam et loquela tua manifestum te facit. Tunc coepit detestari et iurare quia non novisset hominem. Et continuo gallus cantavit. Et recordatus est petrus verbi Ihu quod dixerat ei. Priusquam gallus cantet ter me negabis. Et egressus foras flevit amare. Mane autem facto consilium inierunt omnes principes sacerdotum et seniores populi adversus Ihm ut eum morti tradant. Et vinctum adducentes tradiderunt pontio pilato praesidi. Tunc videns iudas qui eum tradidit quod damnatus esset poenitentia motus retulit triginta argenteos principibus sacerdotum et senioribus dicens. Peccavi tradens sanguinem iustum. At illi dixerunt. Quid ad nos pertinet tu videris. Et proiectis argenteis in templo recessit et abiit laqueo se suspendit. Principes autem sacerdotum acceptis argenteis dixerunt. Non licet eos in corbanam mittere quia pretium sanguinis est. Consilio autem inito emerunt ex illis agrum figuli in sepulturam peregrinorum. Propter hoc vocatus est ager

dimentū: vz nimia dilectio terrenaz possessionū ꝛc qđ sbdit. C ū audisset adolescēs ꝟbū. s. xpi de pfectōe paupt atis volūtarie. p Ibijt tristis. qz nimis amabat possessiones grenas. ꝛ iō non poterat pfectōez volūtarie paupt atis ascēdere. ꝟnr oīdit quo diuitie faciūt difficultatē i amingēdo pfectōnez

di. q Amen dico vo. qz di. difficile ꝛc. non dixit ipossibile ꝫ difficile. qz difficile ē diuitias possidere et non teneri nimis amore earuz qz fm qđ dic Aug. in epla ad paulinuz Bona terrena diligunk arctꝰ adepta ꝙ cōcipita. Aliud em ē nolle incoꝛpare ꝙ desunt. aliud iam incoꝛpata dimittē. Illa em velut efrena ia repudiāt. ista velut media pscindūt ꝛc. Et chrisꝰ sup math. Ippō diuitiaz mazoꝛē apponit stamā ꝛ. vehemēcioꝛ fit cupido. z qz cupiditas

p Ꝟbū abijt tristꝫ. Erat enim bis multas possessiones. hs āt dixit discipulis suis

q Amen dico vob qz diues difficile intrabit i regnū celoꝝ. ꝛ uterū dico vob: Facilꝰ ē camelū p foꝛamē acus trāsire ꝙ diuitē itrare in regnū celoꝝ. Audit aūt his discipuli mirabāt valđ dicētes. Quis ergo potēit salꝰ ee. Aspicēs aūt ihs dixit illis Apō hoies h ipossibile ē: apō deū āt oia possibilia sunt. Tūc rndēs petꝰ dixit ei. Ecce nos reli-

ēnenū charitatis ꝛ possessio diuitiarū reddit hoiez difficilē ad pfectōez acqrendā. ñ tñ facit ipossibilē. qz abraā fuit valde diues. vt hr Gen. xiij. ꝛ tñ fuit pfectꝰ vt hr Gen. xvij. iō hr Eccl. xxxj. Beatꝰ vir diues q̄ inuentus est sine macula ꝛc. sequtur. Quis est hic ꝛ laudabimꝰ eū. q. d. vir ꝛ cū difficultate inuenit. ꝟnr oīdit ꝙliter diuitie faciūt impossibilitatē ad pfectionē ꝛ ad regnū celoꝝ cōsequendū. gn sez hō constituit finē in diuitijs ꝛ h est qđ dic. r Facilius est camelū p foꝛamē acus trāsire ꝙ diuitē intrare in regnū celoꝝ. Primū est impossibile. vrz manifeste. ergo et secūm. Nō aūt loquaꝫ de diuite constituēte finē i diuitijs. ps p illud qđ hr Marc. x. ca. vbi dī ꝙ difficile cōfidentes in pecunijs intrabūt ꝛc. ꝛ sequtur ibidē. Facilius est camelū ꝛc. ex quo ps q illud q dic diuites impossibile intrare in regnū dei intelligūk nō de quocunq diuite. ñ de diuite cōfidente in diuitijs et in ipis finē constituente. Et h ds hic subintelligi. s Iudittis aūt his discipuli mirabant. qz talem pfectionē pauptatis voluntarie ꝛ aliarum vtutū nullꝰ docuerat añ xpm. Sequt. Quis ꝙ potent salꝰ nus esse. ad quod rndens. t Ihs dixit illis apō hoies ꝛ. qz homo non pt ad h attingē ex vtute. ppria. ñ solū ex diuina gra quod hr ap Ho. vj. Gra dei vita eterna. ꝛ p h excludit error pelagij q̄ posuit hoiem ex sola libertate arbitrij posse merceri. ꝛ qz ls meritū vite ēne non possit esse vtute nāe. pt tñ esse vtute gre diuie. iō sequtur. Apud deū aūt oia possibilia sunt. aliter aūt expōit ab aliqbus illud. r Facilꝰ est camelū p foꝛamē ꝛ. dicēnꝫ qꝫ quedā porta erat i hrlm q̄ vocabat porta acus. p quā ñ poterāt cameli transire: nisi ꝓus deposito onere. sic nec diues intrare regnū celoꝝ. nisi deposita sarcia terreno. ñ qz de h scptura non hz auctem. ideo eadē facilitate cenēnt q̄ ꝓbat. Nō em inuenit scriptū in alīq scptura auctenica qꝫ in hierlm fuerit aliqua porta sic noiata. ꝛ iō ꝑ expositio melioꝝ videt. s Tūc rndēs petꝰ. Hic ꝟnr oīdit volūtarie paupertatis ꝓmiū ꝛ ꝓmittit interrogatio petri. ꝛ Ecce nos reliq̄mus oia. licz aūt petꝰ esset paup tñ asserit conscienti se reliqsse oia. qz ls esset paup in actu tñ habebat multa in potentia. ꝛ qz p pauptatem ꝙluntariam non solum mō relinquuntur possessa in actu. sed etiam possibilitas acquirendi et possidendi et ista possibilitas aliq modo se extendit ad oia: ideo conueniēter petꝰ dixit se reliqsse oia

a Quid ergo erit nobis in ꝓmio retributionis. ꝓ tali volūtaria pauptate. ꝟnr ponit rnsio xpi. b Amen. i. fideliter. c Dico vobis. qz vos q̄ secuti estis me. dimissis oibus terrenis. d In regeneratione. i. in iudicio spe resurrectionis mortuoꝝ. que q̄dem resurrectio dr regeneratio. qz terminat ad esse fecūdario acceptū. e Cum sederit filꝰ hois. qz sic i forma hois fuit iudicatꝰ coram pylato

dmꝰ oia ꝛ secuti sumus te. a Quid ergo erit nob. Ihs b ād dixit illis. Amē dico vobis q vos q̄ secuti estꝭ me c i regeneratōe cū sederit filꝰ hois i sede maiestatis sue sedebitis ꝛ vos sup sedes duodeci iudicātes duode d cim tribꝰ isrl. Et ois q̄ reliq̄rit domū vel frēs aut soꝛores aut pr̄em aut mr̄em aut vxoꝛē aut filios aut agros ꝓpter nom̄ meū ceꝛtu e plū accipiet ꝛ vitā eternā posidebit f Multi āt erūt ꝓmi nouissimi: ꝛ nouissimi primi.

ditum ꝛ. Amen. Ista velut media pscindūt ꝛc. Et chrisꝰ sup math. Ippō diuitiaz mazoꝝē apponit stamā ꝛ. vehemēcioꝝ fit cupido. z qz cupiditas ē venenū charitatis ꝛ possessio diuitiarū reddit hoiez difficilē ad pfectōez acqrendā. ñ tñ facit ipossibilē. qz abraā fuit valde diues. vt hr Gen. xiij. ꝛ tñ fuit pfectꝰ vt hr Gen. xvij. iō hr Eccl. xxxj. Beatꝰ vir diues q̄ inuentus est sine macula ꝛc. sequtur. Quis est hic ꝛ laudabimꝰ eū. q. d. vir ꝛ cū difficultate inuenit. ꝟnr oīdit ꝙliter diuitie faciūt impossibilitatē ad pfectionē ꝛ ad regnū celoꝝ cōsequendū. gn sez hō constituit finē in diuitijs ꝛ h est qđ dic. r Facilius est camelū p foꝛamē acus trāsire ꝙ diuitē intrare in regnū celoꝝ. Primū est impossibile. vrz manifeste. ergo et secūm. Nō aūt loquaꝫ de diuite constituēte finē i diuitijs. ps p illud qđ hr Marc. x. ca. vbi dī ꝙ difficile cōfidentes in pecunijs intrabūt ꝛc. ꝛ sequtur ibidē. Facilius est camelū ꝛc. ex quo ps q illud q dic diuites impossibile intrare in regnū dei intelligūk nō de quocunq diuite. ñ de diuite cōfidente in diuitijs et in ipis finē constituente. Et h ds hic subintelligi. s Iudittis aūt his discipuli mirabant. qz talem pfectionē pauptatis voluntarie ꝛ aliarum vtutū nullꝰ docuerat añ xpm. Sequt. Quis ꝙ potent salꝰ nus esse. ad quod rndens. t Ihs dixit illis apō hoies ꝛ. qz homo non pt ad h attingē ex vtute. ppria. ñ solū ex diuina gra quod hr ap Ho. vj. Gra dei vita eterna. ꝛ p h excludit error pelagij q̄ posuit hoiem ex sola libertate arbitrij posse merceri. ꝛ qz ls meritū vite ēne non possit esse vtute nāe. pt tñ esse vtute gre diuie. iō sequtur. Apud deū aūt oia possibilia sunt. aliter aūt expōit ab aliqbus illud. r Facilꝰ est camelū p foꝛamē ꝛ. dicēnꝫ qꝫ quedā porta erat i hrlm q̄ vocabat porta acus. p quā ñ poterāt cameli transire: nisi ꝓus deposito onere. sic nec diues intrare regnū celoꝝ. nisi deposita sarcia terreno. ñ qz de h scptura non hz auctem. ideo eadē facilitate cenēnt q̄ ꝓbat. Nō em inuenit scriptū in alīq scptura auctenica qꝫ in hierlm fuerit aliqua porta sic noiata. ꝛ iō ꝑ expositio melioꝝ videt. s Tūc rndēs petꝰ. Hic ꝟnr oīdit volūtarie paupertatis ꝓmiū ꝛ ꝓmittit interrogatio petri. ꝛ Ecce nos reliq̄mus oia. licz aūt petꝰ esset paup tñ asserit conscienti se reliqsse oia. qz ls esset paup in actu tñ habebat multa in potentia. ꝛ qz p pauptatem ꝙluntariam non solum mō relinquuntur possessa in actu. sed etiam possibilitas acquirendi et possidendi et ista possibilitas aliq modo se extendit ad oia: ideo conueniēter petꝰ dixit se reliqsse oia

a Quid ergo erit nobis in ꝓmio retributionis. ꝓ tali volūtaria pauptate. ꝟnr ponit rnsio xpi. b Amen. i. fideliter. c Dico vobis. qz vos q̄ secuti estis me. dimissis oibus terrenis. d In regeneratione. i. in iudicio spe resurrectionis mortuoꝝ. que q̄dem resurrectio dr regeneratio. qz terminat ad esse fecūdario acceptū. e Cum sederit filꝰ hois. qz sic i forma hois fuit iudicatꝰ coram pylato ita in forma hūana iudicabit sic dr Mat. c. hic iesus qui assumptꝰ est a vob i celū. sic veniet ad iudicium. s. qz sicut hūmanitate ascēdit ita in hūanitate descendet ad iudiciū q tñ appebit i forma humanitatis gl'iosa: iō subditur. f In sema. sue. in primo cū aduentū sedit in sede būillitatis.

g Sedebitis ꝛ vos. Idcirco dū q̄ iudicare accipit mipliciter Vno mō principꝑ sicut iudex quo ꝓfert sniaz. ꝛ h mō solus christꝰ iudicabit Alio mō ꝓ sedere i loco eminēti in quo iudicem sicut assessores iudicis. ꝛ hoc modo apostoli et alij perfecti cum xpo iudicabunt. Tercio mō large accipitur. scilicet ꝓ sententia iudicis approbare. hoc mō omnes electi iudicabūt. quia sententia iudicis approbabunt Considerandum etiam q̄ licet iudiciaria potestas que cōpetit alicui ꝑ modum assessoris conueniat apostolis et viris pfectis rōne sue pfectōis supra alios eminētis. tamē magis attribuit volūtarie pauptati ꝙ alijs ꝓmnib. ꝛ b ꝙ q̄ndā cōfidētiā. sic ē. dictū ē. q̄ sic exaltatio cōfidet humilitati. sic iudiciaria ptās pauptati. qz pauper in h mō cōculcāt ꝛ ꝙerse iudicāt. qz etiā coꝝ bona i malū iterꝑtātur. iō ecōtrario eminētia sedis iudiciarie ꝓpetit eis in regeneratōe. h Et ois q̄ re. ꝛc. nō ē sic intelligēdū vt aliq dicerit ꝙ pꝰ aliquā reuolutōes tpm pꝰ iudiciū cēmplū oim q̄ h dimittitur. ꝟnr deū reddant i eadē spē. vt cenū agri pro vno agro dimisso. ñ ē sensus qꝫ coꝝalia. p xpo dimiserit spualia bona recipiet h i pātria. q̄ h excedit bona tpalia sic cētenariꝰ nūer ꝓ vnitatē. i Et vitā eter. ꝛc. in futuro. s. ꝓpter qđ ꝛcludit i fine. k Multi āt erūt nō. ꝛc. qz illi q̄ sūt h primi i bonore alios iudicātes iniuste. tūc erūt nouissimi ꝛ iferiores ꝛ iudicio aliox ꝓbiecti. ꝛ ecōtrario volūtate pauperes qui sunt hic nouissimi. in iudicio futuro erūt primi: qz sic dictū ē erit iudicis assessores. In ca. xix. vbi dī i postil. Et sic ps q indiuisibilitas mr̄onij nō solū ē de iure diuino. ñ etiam naturali. Additio.

Qrū vi qđ astrue nitit postil. vz q de iure nāe mr̄imoniū ē indissibile. inducēs ad ꝓbatōes hꝰ pclusiōis instinctū aialiū vrz in lra postil. qđ tñ nō vi ꝓbare fulcri ad qđ. ꝓbādū ꝑ ē euacuāda rō eꝰ. scdo si aliq ꝓsupponē da ad veritatē materie clari ꝛ lucidādā. Tercio si aliq conclusiones formāde. Circa primū dōm ē q̄ rō postil. nō. ꝑ bat intentū suū. nec eger alia solutōne nisi interemptōne. negak ei ialia bmta ita simul adherere vt coniunctio sua in aliquo indiuisibilitatē sapiat quinimo ofnia fere aialia vel ꝑ maiozi parte ab inuicē pꝰ copulā discedūt. ꝛ vn̄ masculus sufficit plurib. femis. vt aries q̄ sufficit centū ouibus. vnus equꝰ multis equabus. vn̄ taur q̄ sufficit multaccis et sic de similib. ideo nō potest sumi ad diuisibilitatem matrimonij efficax argumentum ab animalib. brutis. ꝛ sic rō bꝰ cessat. Circa scdm ꝑ ꝓsupponendum est q̄ ius naturale dr multis modis. interdū em ius naturale ponit ꝑ diuino. Interdū. ꝑ illo iure q̄ est cōmune omnib. hoib. qđ ius gentium appellat. sed ꝓprie sumpto vo

cabulo ius naturale primeuus est. qđ conuenit omi aiali. hic est q̄ soler dici ius naturale ē qđ natura oia aialia docuit. ē tō licet ꝓmiscue vtamur isto ꝓbo ius naturale. ꝓ ꝓte tñ loquendo ius naturale solūmō dr ulnd qđ conuenit omi aiali. Ad loquendū igit ꝯ ꝓte in hac materia nec certitudo vocabuloꝝ aliquā ambiguitatē vel erroꝛē parat. cū dixerim⁹ ius naturale intelligim⁹ de iure naturali ꝓmeuo cōgruenti omi aiali. t de ꝫ videt intelleixisse postil. scdo est ꝓsupponendū q̄ ex hoc iure est maris & femie cōiunctio. liberoꝝ ꝓcreatio t eductio. t ꝓpriꝰ corpis defectio ꝯ similia q̄ ꝓuent ad cōseruatōes individui. ꝛ spēi qđ manifeste dicunt iura. cū de iure naturali loquūtur. Tercio est ꝓsupponendū q̄ ē aliud ius qđ dr gentiū. t ex ꝫ defendit cōsensus. et fuerūt inducti cōtract⁹: diuia distincta. introducta bella. fuiuttes. t cetera hmōi. Quarto est ꝓsupponendū q̄ est aliud ius qđ dr ciuile seu humanum t ex hoc iure fuit data forma cōtractū⁹ t cętas naturalis q̄ erat in confuso fuit reducta ad certas formas. vtz in diuersis cōtractib⁹ determinatis ꝑ legislatores. Quito ꝓsupponit q̄ ius diuinū. qđ in vtroq; testamēto ꝓtinetur q̄uum ad ꝓtem materi ꝓtinet nō est cōstituēda ꝑ species i iure canonico. qz adheret iuri diuino. Sexto ꝓsupponendū est q̄ hō est alligat⁹ oibus iuris⁹ istis diuersis tñ respectib⁹ iuri primeuo naturali alligat inq̄ntū est aial. iuri gentium inq̄ntum ē aial rōnale. iuri vo ciuili inq̄ntum ē aial ciuile. Nam vt Aristt. att a natura est ciuile aial bō et oim aggregabilius. iuri vo diuino vtriusq; testamenti inq̄ntum est catholicū t fidele. His q̄ ꝓsuppositis circa tercium ponēde sunt aliq̄e cōclusiones quaꝝ ꝓma est q̄ ꝫ iure naturali ꝓmeuo non est indissolubilitas mr̄imonij: qđ ꝓz: qz de hoc iure nō est mr̄imoniū. g nec ex eo ē ius indissibilitatis. antecedēs. ꝓbat aute principaliū glosatorū vtriusq; iuris Iob. cīn theutonic⁹ glosator decreti i ca. ius naturale di. j. cū textu loquēs de iure naturali dicente ex hoc iure est maris & femie cōiunctio. quā nos mr̄imoniū appellamus. exponens dicē coniūctio .s. corꝓoꝝ nō animoꝝ. q. q. c. oitus est a iure nature. ꝯ matrimoniū non. hoc idē notat Accursius in. §. iij. inst. de iure naturali. ꝓz etiā hoc manifeste ꝑ rōem nā si vez esset q̄ matrimoniū esset de iure nature: sequeretur q̄ cōcubinat⁹ esset mr̄imoniū. qz ius naturale ꝓmeuus q̄ cōperit hominī vt aiali. non facit inē illa dām. nec obstat q̄ aliqui dicūt rōem nā inducere mr̄imoniū ex eo q̄ rō dicat q̄ certi sint patrentes. ꝓpter educatōem liberoꝝ. Nam fateor hoc. ꝯ aliō est rō naturalis. aliud instinct⁹ naturalis. instinct⁹ cīn naturalis est cōis omni aiali. t iste est a iure nature. Ratio naturalis est. ꝓpria hominis. t ista ē a iure gentiū. als enim sequetur q̄ aialia bruta haberent rōem naturalē. cū ius naturale est vt dicū est qđ natura oia aialia docuit. Coitus ꝯ est ab instinctu naturali q̄ descēdit a iure nature cōi omni aiali. Matrimoniū vo qđ est q̄dam qualitas iustificatiua coitus descendit a consensu q̄ ꝓuenit a iure gentium Fonna ēn essentialis matrimonij ꝓut est de iure gentiū consensus est. vñ legiste solent dicere nuptias nō concubinas ꝯ cōsensus facit. Sequit ꝯ q̄ a iure naturali ꝓmeuo non est indissibilitas mr̄imonij cū de tali iure nō ē mr̄imoniū vt fuit assumptum. Secūda conclusio est q̄ de iure gentium est matrimoniū. ꝯ non est indissibilitas matrimonij. ꝓma ꝓs conclusionis ꝓz ex supradictis. cū enīz matrimoniū formet cōsensu. t consensus sit a iure gentium. ꝯ t matrimoniū. scda ꝓs ꝓbatur ꝑ ratōem eiusdē iuris. Fundamentū enim in iure gentium est. vt q̄cuid homines consentiunt de agendis ꝓ eos fiet neruz. vñ t legiste dicit. nihil tā cōgruū naturali equitati est sicut ea q̄ placita sunt inter homines seruare. hinc ꝯ est q̄ mr̄imoniū descendit ex ꝫ iure vt ꝑ sensus fuer. ꝯ inq̄ntū ē cōsensus vtriusq; ꝓugis ad discedendū. ꝯ seruandus est. facit ad ꝫ regula iuris ciuilis: q̄ dic. Nihil ē naturale ꝯ q̄ illa ꝯ vno genere ligant eodē genere soluent. Cum ꝯ ius gentiū dūtaxat respiciat nāles rōem. sequr q̄ mr̄imoniū qđ ex hoc iure consensu fit mak cōtrario cōsensu tollak. t sic ꝑs q̄ attento iure mr̄imoniū nō est indissibile. Tercia conclusio est ꝫ iure ciuili q̄ nō est mr̄imoniū originaliter. ꝯ data forma accidentalis mr̄imonio t addite solēnitates t ritus: ꝯ tñ ex ꝫ iure nō est indissibilitas mr̄imonij q̄ peinsio ꝓ vtraq; ꝑte ꝑs ex ꝓdictis. et etiā q̄ inrisse ciuiles tractāt de ritu nuptiarū t ꝫ diuortijs t repudijs t ꝫ aliis materijs tāgēnib⁹ mr̄imonia. Quarta peinsio ē q̄ de iure diuino ꝓsistēti i ve. testa. mr̄imoniū nō ē indissibile cū ex iure ꝫ pmittat diuortiū. ꝓut mānifeste ꝑz ꝑ Deu. xxiij. Quinta peinsio ē q̄ de⁹ de iure diuino cōsistēti i lege euāgelica t ꝫ iure canonico qđ ex⁹ vestigijs sequt mr̄imoniū ē indissibile. vñ vltas ait. vtz i eodē. c.s. Mar. vlt. Nō ꝰs coniunxit hō ñ sepet. &c. Ex oib⁹ bis cōclusiōib⁹ elicit vna cōclusio vz q̄ nec ꝫ iure nāe nec gētiū nec de ciuili nec de diuio. ꝓut ē i ve. test. ē indissibilitas mr̄imonij: ꝯ de lege euāgelica quā lex canōica sequt. Ad diffinitōes mr̄imonij quā iducit postil. ꝓ fundāda sua opinīōe. dōs q̄ illa diffinitio dat⁹ ꝫ legē euāgelicā seu canonicā q̄ eā sequt. Posset etiā dici q̄ cū in illa diffinitōe ponit individuā vite cōsuetudinē retinēs intelligit durāte mr̄imonio. nō aūt p⁹ separatōes litimā ꝑm iura ꝓdicta separatōs ꝓmittētia fieri possit. vt ex ꝓdictis ꝑz t sic ꝓdicta diffinitio ꝑpetit mr̄imonio etiā ꝫ iura ciuilia t hmōi. Nō aūt h⁹ dē int ve. test. t nouū cīna indissibilitatē mr̄imonij ꝑt ex duplex. vna ꝙalis sumpta ex ipfectōe ve. le. q̄ nihil ad pfectū adduxit vt Heb. vij. ca. vñ mr̄imoniū ve. le. tāḡs ipfectū erat dissolubile. nunc vo legis. qz pfectū indissolubile. Alia vo rō magis spālis ꝓ ut i ꝓma scōe. q. cij. ar. v. i rubīce. tij. arg. mr̄imonijs fuit i ve. le. ꝓut erat i offīn nāe. nō aūt ꝓut ē sacr̄m cōiunctionis xpi t eccie q̄ nondū erat facta. vñ i ve. le. dabak libell⁹ repudij qđ ē ꝫ sacr̄i rōes. nō aūt i nouā le. quā dat rōes idē sanct⁹ doctor ꝓ apli⁹ vt declarare sup. iij. dū. xxxij. i ꝓma. q. vbi dic q̄ tria bōa mr̄imonij .s., ples. fides. t sacr̄m cōperit hoi fm triplicē rōem. Nā bonū plīs ꝑpetit hominī fm nām sui generis. vñ ꝓcreatio t educatio. plīs cōis ē aialib⁹ vñ in. viij. etbi. Bonū aūt fidei qđ requirit ad congruā cōicatōem operꝝ. que sunt necessaria i vita hūana cōperit hoi fm nām sue spēi. .s. inq̄ntuz hō. Bonuz aūt sacr̄i cōperit hoi inq̄ntuz ē catholic⁹. t ꝫ ḡtum ad fideles. qz significat coniūctōz Ch̄risti t eccie. ex qb⁹ pcludit q̄ plura litas vxoꝝ nec tollit nec ipedit ꝓmū finē. cū vn⁹ vir sufficiat ꝓlib⁹ vxoꝛib⁹ secūdāḡis. etiā educatōis filiꝰ ex eis natis ꝯ fm finē q̄ ē fides. t ꝫ nō totalē tollit. multū tñ ipedit eo q̄ non facile ꝑt esse paz in familia vbi vni viro plures vxores inngunt: vt ibidem declarat. Tercio ante finē. sex sacr̄m plītas vxoꝝ totalē tollit. eo q̄ ꝫ ex ꝑs ē vn⁹ tm eccia. ex qb⁹ ꝑz satis. q̄ dissolubilitas mr̄imonij nō ē ꝑta lege nāe nisi inq̄ntū mr̄imoniū ē sacr̄m qđ solū ē apud fideles catholicos. De hac materia plen⁹ dī. ē. Deu. xxiij in addītōe. ij. vide ibi. Im co. ca. vbi dī in postil. Et sic ꝑz q̄ lra hui⁹ ꝓlus ꝓdicti defectiua ē &c.

Addītio.

Intera huius ꝓlus ꝓsupposito vo intellectu eoꝝ que traduntur circa libellū repudij. ꝺ. Deu. xxiij in addītōib⁹ ibi positis non est defectiua: ꝯ plane sonat veritatem. Ad qđ sciendū q̄ ꝓut ibidē fuit dictum nullo modo licebat in ve. testa. repudiare vxoꝛē nisi ꝓpter turpitudinez fornicatōnis: ꝓut veritas lre ibidē tetigit fm pharisaicā doctrinā que sepe mandata dei irritabat ꝓ ter suas falsas traditōes. vt. ē. ca. xv. cr multis alijs causs licere repudiū asserebat etiam ꝓ solo libito voluntatis viri. cui⁹ doctrine falsitates xp̄s ostendit in ꝫ loco di. Dico aūt vobis q̄ q̄cunq; dimiserit vxoꝛē suā nisi ob fornicationem t aliā duxerit mechab. Ex quo manifeste ꝺ a contrario sensu q̄ ꝺ dimiserit vxoꝛem suā ob fornicatiōes etiā si aliam duxerit non mechab. qđ est verū eo q̄ libellus repudij ex eā legittima in lege determinata .s. fornicatōe licitus erat. vtz. ē. in addītōib⁹ inpradictis. qđ aūt ꝺdit. Et q̄ dimissaz duxerit mechab. intelligit plane de illa ꝫ ꝫ immediate añ loquit. .s. de dimissa nō ob fornicatiōes talis ei dimissio nulla est. qz contra Lomaz in lege data. ex sic manet vinculū vxoꝛis sic dimisse cū viro priori. t ꝑ ꝓns se-

cundus eam ducens mechatur: vnde pteā ppōsita scripture non oportet supplere nec interponere aliq̄ nisi sōlū illa q̄ ex lra plano sensu accepta intelligenda sunt. Illud etiā qō postil. dic̄ q̄ eadē rōne vxor dimissa ab altero viro non pt duci. sicut nec vir eā dimittens pt ducere alterā q̄ eq̄liter manet vinculū mr̄imonij ex vtraq; pte vt dic̄ manifestū est veritatē non obtinere fm legē veterē fm quā pl'ali tas vxor fuit licita seu pmissa. nūq̄ aūt pluralitas vxor.

Replica.

In ca. xix. vbi postil. dic̄ de indiuisibilitate matrimonij. bur. hic sicut Deut. xxiiij. grādē facit cōtra postil. cōmotōes. ad quā sedandā clariorē mō redigā factū burg. hic z de Deu. xxiiij. int cetera dicta primus dictū ei⁹ q̄ in ve. le. nō fuit licitū dimittere vxorē nisi ex̄t fornicatōes. ℔ dictū dr̄ i sua digressiōe Deu. xxiiij. Secōm dictū est dissolubilitas mr̄imonij solū p̄tinet ad legē euangelij. tertiū dictū. dare libellū repudij in ve. nō solū fuit licitū ℔ etiā fuit diuinū p̄ceptū. Quartū dictū ei⁹ q̄ ius natur̄e in quo disponit de indiuisibilitate mr̄imonij solum intelligit de iure exp̄sso in euāgelio z iure canonico ipm sequēte. Quintū dictū ei⁹ est tale. aliqđ est ius naturale qđ est cōe oīi ali. z ℔ dr̄ q̄die ius naturale: sic dr̄ dicit postil. accepisse ius naturale qñ dicit indiuisibilitatē cōingi esse de iure nature. qđ tñ non vr̄ vez. vt dic̄ burgen. Ex q̄bus dictis elicit certas cōclusiones. q̄ q; prolixe sunt habenda. p inserūs q; etiā tangent i ptractatōe istī⁹ digressiōis Quātū ad istā materiā pmo videndū de veritate z cōuersione doctoris burg. scdo rndendū est rōnes eiusdē factas ℥ postil. Quo ad primū dicit pmū burg. vr̄ falsum. q; dare libellū repudij fuit pmissus in ve. le. nō solū ex̄pter fornicatōes ℔ etiā ex̄pter quācunq; fedītatē. p3 ℥ Deut. xxiiij. vbi dr̄. Si accepit hō vxorē et nō inuenit grām añ oculos ei⁹ ex̄pter aliquā fedītatē scribet libellū repudij z. q̄batur etiā p canones p̄uilegia. di. iiij. vbi dr̄ q̄ dam pmittunt vt licita. vt petere pmiū. dam aūt pmittunt vt illicita. sic dare libellū repudij nefiant grauiora. Videam⁹ insuper quō illud pmū dictū cū tercio concordet. Nam pmus dictū vult traditōem libelli fore illicitā pter q̄s i casu fornicationis. In tercio aūt dicto dicit ipam nō solus simpliciter licitam: ℔ exp̄sse a deo mandatā. qō tñ nullibi legit. immo rotunda lra hic cōtradicit: q; dr̄ hic ex̄pter duriciā cordis vestri pmisit vob moyses z. z ide tanē minus malū pmittit ex canone p̄uilegia. ē. allegato. Nullus aūt malum in lege generaliter p̄cipit. z dico g̃naliter ex̄pter p̄ceptū factū abrae de occisione filij qō non erat regulare: nec generale: ℔ ad tentandū singulare. similit et p̄ceptū datum osee: ut pz in locis suis. Silr z fm dictū burg. falsum est et cōtra lram euangelij pitem in q̄ exp̄s indissolubilitatem matrimonij sub euangelio. q̄batur indissolubilitatez eiusdē sub lege nature que fuit p adam inspirante deo. promulgata. dicit em tentando⁹ pharisei. Quia q̄ fecit dominē ab initio masculū et femiā fecit eos. z dixit. Propter hoc dimittet homo pr̄em et matrē z adherebit vxori sue. et erunt duo in carne vna. itaq; iam non sunt duo sed vna caro. Quod ergo deus cōiunxit homo non separet. Quid planius nisi q̄ matrimonij indissolubilitas sub lege euangelica et canonica oīum h3 ex indissolubilitate iub lege nature p ex̄pm hic allegata. vnde patet etiam quartum dictū burg. esse falsum. q; in ea re de qua sermo lex euangelica et canonica se fundat sup legem nature z matrimonij institutionem primariam. sic z tercium dictum falsus est repugnans primo. vt. ē. ostensum est. Quintum aūt dictū de iure nature primeuo cōi omni animali est conf̄ctum. q; nullū tale ius reperit in scripturis sacris. neq; canonibus. nam ius sumptum in sua maxima generalitate solū ad vocalia extēdi. q̄bat Gratian⁹ aūcte de. Isid. ij. etymo. d. Jus generale nomē est. lex aūt iuris est spēs ius aūt dictum qō iustum est. omne autem ius legibus z moribus constat: nūc autem iustum z iusticia ad sola rationabilia ptinent. Hoc aūt ius generalissime acceptum: vbi supra distinguit in ius naturale gentium z ciuile. ius naturale dicitur cōe oīi natōni sola aūt rationabilia q̄ nationes distinguunt: z ideo cōe quia vbiq; ex instinctu nature est. nō constitutōne aliqua vt maris z femine. cōiunctio liberoz; successio. puerōz educatio. cōis omniz possessio. z omniū vna libertas. acquisitio eoz; que celo terra mariq; capiunt. depositi vel accōmodati. restitutio violētie. per vim repulsio. z hoc z si quid simile huic est nunq̄ iniustū sed naturale equumq; h̄. Nec inquā oīa iuris naturalis pr̄atōnes solis rationabilibus cōuenīūt. coniunctio aūt maris et femine in irrationabilibus nō est fm ius naturale: ℔ fm instinctū nature. Illud est em dicē de iure naturali z de instinctu naturali. q; se hūt sicut inferi⁹ z superius. nam oīne ius naturale est instinct⁹ naturalis. sed nō econuerso: q; al's extenderet ius naturale nō solus ad irrationabilia: ℔ etiam ad insensibilia. q; instinct⁹ naturalis ab appetitu naturali nō vr̄ distinguī. ius igit natura le sic distinctū ab alijs. primatū obtinet z tēpe z dignitate cepit em ab exordio nature rōnabilis nec tempe variatur ℔ immutabile manet vt dr̄. v. di. ca. j. Fingit igit burgē. rale ius naturale primeuū immo imprōptissime diceret ius iuxta dicta. Idcirco falsum imponit postil. q̄ ita accepe rit: ius in ꝓposito. et quia fundamentū burg. falsus est. nimirū falsē sunt conclusiones sue in eo fundate. Prima nanq; cōclusio fundat sup suo ficto iure naturali. z secunda cōclusio. s. q̄ matrimoniū est de iure gentiū: ℔ nō indissolubilitas. Nam ex lra euāgelij matrimoniū est a prima institutōne nature rationalis: q̄ ius gentiū longe p̄cessit: ℔ nec tercia cōclusio est vera q̄ ad hoc q̄ ex iure ciuili nō est matrimoniū indissolubile. nec quarta cōclusio q̄ due inmittunt eidem medio vtz q; in iure ciuili tractat de diuortijs et repudijs. Et in ve. te. Similiter q̄ media nō ꝓbant bene illas cōclusiones. nam et si diuortiū in lege pmissum ē ex̄pter magis malū vitandū ex hoc arguere igit matrimonium est diuisibile cōsequtia nō valet. nec formaliter nec legaliter. nō formalr. q; arguit a fm quid ad simplr. sicut si arguerek antixp̄s est pmissime ens: igit est ens: sic in ꝓposito nec legaliter valet ꝓsinia. nō em sequit. lex apō legis latorē nō est. necessaria igit nō est nēcia: sicut lex. 9cunq; nō ligat deū quin possit vel mutare vel dispensare. stat tamen legē esse solitā in se. sic necessario ignis calidus est et calefactiuus materia debita approximata. non tñ sequit in fornace triū puerōz nō fuit calefactiu⁹ igit nō fuit calefactio⁹. ita ē de mr̄imonio qō ex causis in littera exp̄ssis Deu. xxiiij. fuerat sepabile. non tñ sequtur igit nō est indiuisibile. iura aūt que dicunt de diuortijs z repudijs z. nō ꝓbāt mr̄imonij diuisibilitatē q; p̄tinent ad illegitime cōtractū mr̄imoniū qō nō mereē dici matrimoniū: qō ō sua formali rōne est cōiunctio legitimarū personarū. z sīqua iura aliter de repudijs z diuortijs sentirent: essent abolenda ranē naturali nō cōsona qō hic in lra p ex̄pm allegat. Quinta aūt cōclusio q̄uis sit in se vera. tñ nō ad intentū nē burg. q; vicz originaliter z ō mr̄imoniū ex euāgelio beat sua indiuisibilitatē. nā sic supra dictū est euāgelij et canones quo ad id se referūt ad legē naturalē per ex̄pm ℔ allegatā. Ex his p3 falsitas cōclusionis p burg. collecte ex illis q̄nq; ineptis p̄clusionib⁹ vtz nec valet rnsio burg. ad argumentū postil. cū dic̄ diffinitōes allegatam in postilla tñ intelligi debere de cōiunctis in lege euangelica tñ. Bene ius responsionis falsitas oīsa est supra. Imo debet intelligi in omni lege iusta et cōsona lege naturali et primeue ordeo institute in exordio rōnalis creature. Diuortiū antez et repudium intelligenda sunt pmissiue. ex quib⁹ non sequtur diuisibilitatis nisi per accidens vt predictū est z fm q̄d et ad hoc tendere videtur scda responsio qua dat burgen. ad idem argumentū q; dicit q̄ illa diffinitio tenet dūmodo matrimonio ℔ diuortio facto fm permissionem iurium non tenet. Vnde patet q̄ instantia burgen. ad diffinitōes matrimonij est fm quid. Nec valet differentia legis no. z ve. quam assignat burg. quo ad hoc. q; ꝙuis vetus lex fuit imperfecta: tñ in ea fuerat verū matrimoniū z de sui natura et institutōne i solubili ꝙuis ꝓpter malicias eoz; qui

erant sub lege. non aūt ꝓpter ipsius legis imperfectionem diuortiū ꝑmittebatur fm modū ꝓius dictum. nec ex hoc debet dici matrimoniū solubile. nisi fm qđ. s. solutione ꝑmissa. nec valet quod burg. de san. tho. adducit ꝙ videlicz in veteri lege. ideo repudiū erat licitū. quia matrimoniuz ꝓtunc fuit in officiū. non aūt erat sacramētum significatiū cōiūctionis. xpi t ecclesie. q̄ nōdum erant. falsum ē em in veteri lege ecclesiam q̄ incipit ab abel iusto fm. b. Hie. deo nō fuisse coniunctam. qz vetus testamentum frequēter ostendit sinagogā deo desponsatam. que desponsatio ē in vna sponsa vsq; ad nouissimum iustum. cui ecclesie totali xps vt sponsus fm deitatē ab initio coiunctus est. cuiusq; ꝑiunctio indissolubilis ē vsq; ad cōsummationem seculi. Math. vlti. t ita oportet sanctū tho. t burg. sentire. nisi ve lint erronee dicere cū beluidio. xpm aīa mariam nō fuisse. xps em etsi ex tempe ē factus homo. eternaliter tamē fuit xps qz a parte victus. nō victione vt dicit. puectionem ꝙ vt significat vngendi per generationem cōmunicationem ē em deus vngens sicut ē lumen t sicut filius ē lumen de lumine. ita est vngens ab vngente. sententia est Hil. xj. de trinitate prope medium. Item fm sanctū doctorem t magistz i. iij. matrimoniū fuit sacramentum ante peccatum igitur alicui⁹ sacre rei signū. t nō nisi cōiunctionis dei ad aiam iustā q̄ est ecclesia vel in ecclesia. fuit ab exordio ratōnalis creature sponsus t sponsa mistica. et eoz coniunctio q̄si igitur institutū fuit matrimoniū. nō deficiēte sacrui signū prout sanct⁹ Tho. dicit t burg. sic igitur patet dicta burgen. non habere connexionem nec veritatem. Quātū ad secundū articulum restat ꝛndere argumentis Burgen. factis ꝛ postilla. Sed ꝓnotandū ꝙ factum burgē. fundat super falsa imaginatione. imaginatur em ꝙ quia deus ꝑcepit dari libellum repudij. ꝙ ergo ꝑcepisset diuortiū. sed hoc falsum est: nam libellū ꝑcepit dare non simpliciter. sed ex suppositione. vt supposito ꝙ quis habeat odium ꝛ vxorem t voluerit eam repudiare det illi libellum. nō igit in hoc conditionato ꝑcepto dat modus dimittendi vxorem. sed datur modus tempandi furorem. t ita xps i hoc respondet phariseis ꝓponentibus fallaciam fm plures interrogationes vt vnam. dicentibus quid ꝙ mādauit moyses dare libellum t dimittere. sed domin⁹ ihesus hāc multiplicem questionem distinxit tacite concedens ꝙ moyses bñ mādauit dare libellum ꝛ negauit ꝙ moyses mādauit dimittē vxorē. vñ dicit ad illā ꝑtē q̄nis moyses ad cordis vīi duritiā ꝑmisit dimittē vxorē. ab initio aūt sic nō fuit glo. interli. silr t in arg. t est be. Hiero. Moyses permisit non deus quia contra legem naturalem. hec in glo. sparsim. et magister lib. iiij. circa hanc materiam sic interpretatur responsio xpi. t hoc est qō be. Augu. de sermone domini in monte vult. Non inquit ꝙ ꝑcepit dare libellum ꝑcepit vt vxor dimittatur. sed ꝙ dimiserit inqt det libellum vt irascendiam temerariā ꝓpciendi vxorem libelli coactio tēpe raret per hoc ad argumenta. t primo ad glo. Iob. centoni ci t accursij dico. ꝙ vbi glo. directe vadit ꝛ textum sequen da est littera t glo. spernenda nisi haberet entidentem probationem qualiter non est hic. ꝙ autez glo. corrūpat lram patet. qz vt dicit burg. lra habet ꝙ de iure naturali est constictio maris t femine quā matrimoniū appellamus: glo. cōiunctio corpoz nō animoz vt allegat burg. Talis autē glo. destruit textum. quia cōiunctio corpoz sine cōsictione animoz non est matrimoniū. qz fiat vez matrimoniuz sine contingentia corpoz. stat etiam cōiunctionē corpoz esse sine matrimonio. qz in stupro adulterio ꝛc. Male igit glosat cōiunctio matrimonialis. dicendo eā cōiunctionez corpoz tm. Illi volentes saluare glosas dicūt. ꝙ loquuntur nō de iure ꝛ instinctu naturali. ꝛ nec sic est cōiunctio illa sacramēti t matrimoniū sic textus accipit. qz talis consictio se extēdit ad irrōnabilia t adulteria t cetera pctā. de qbus vadit argumentū burg. qō valde pōderat ꝙnis modicū valeat. In declaratione aūt hui⁹ inualidi argumēti burg. ponit tria inoppinabilia. Primū ꝙ instinct⁹ naturalis ē a iure nature. scōm ꝙ rō naturalis ē a iure gentiū. terciū ꝙ matrimoniū ē q̄litas iustificatiua coitus t hoc a iure gentiū. ꝓpter cōsensum. primū aūt vt irrōnabile. Nā ius naturale sequr instinctū nature nō cuiuscūq; ꝛ rōnabilis nature. si igit instinctus ille ē a iure nāli. silr secm falsum vī. qz ius gētiū ē a nāli rōne t est⁹ recto dicraīne. nō igr nālis rō ē a iure gentiū. qz dictamē recte rōnis ꝑcessit t gētes t ius gentiū sic t terciū dicūt non videt vez. quis em coitus sit ex instinctu nature. si nō ex lege nature generalit. qz sic oēs eēt iustus et ordinatus. t tunc non eēnt adulteria t cetera mala q̄ igit generatiōem ꝑcepit q̄ sine coitu p naturā fieri nō pōt hic rōnaliter dicit ordinē p institutiōem mīmonij. quā institutiōnem hic xps allegauit. igr coitus cadit sb dei ꝑcepto ꝑcipientis generatiōem nō fuit de se malus. sic nec hodie ē malus. iustificatis igit mīmonij nō respicit directe coitū. ꝙ eius vsum. vsus aūt irrōnabiliū nō pt eē deo ordinat⁹. qz illa agūt fm ius petū nature. Matura ät ꝛ ponit laudē nec vituperiū. Hōnabilia aut agūt fm ꝓhoresim t electionē. q̄ pōt deo ordinari. Illi aūt quenieter dat ordo p mīmonij nō ad iustificandū coitū q̄ ex istinctu nature bon⁹ ē t p deū mādatus ꝙ ad ꝓhibendū abusum q̄ factus fuisset t fieret nisi lex mīmonialis inueniret. Ad primū argumentū qō burgē. facit circa Deutro. xxiij. dico ꝙ lex nature satis exprimit mīmonij indissolubilitatē. ꝓut hic a xpo allegat. non igit oportuit in lege mosayca de hmōi singulare mandatū dare. Ad scōm dico ꝙ deus ꝑcipiendo datōem libelli nō dat modum repudiandi. ꝙ dat modū tpandi ꝓnaz odiū. p ꝓis dat magis modū impediē di dimissionē. Ad tercium dico ꝙ q̄nūcūq; fiat repudium ꝙ manet vinculū. ꝙ ꝛ in ve. le. post repudium ꝑmittebat vtergz nubere alteri. ꝛ fuit ad vitandū mal⁹ malū. repudiū em ꝑmittebat ad vitandū vxoricidiū. alteri nubere ꝑmittebat ne remaneret odiū et vitaret incontinentia. de iusticia em legis nature t euāgelij q̄uis videat vinculū rumpi. non tū rūpit etiā facto diuortio in casu fornicationis. nā ꝑmissio de nubēdo p euāgeliū correcta ē. ꝑmissio aūt de diuortio manet i casu fornicatōis ꝙ illa nō tollit vinculū. qz sepatōe legitima facta neuk nubere pt sine mechia. vt dī in lra. b. t ita fuit in ve. le. de iusticia secus fuit de ꝑmissiōe ex causis sepe dictis. Ad q̄rtū. assumptū negat. videlz ꝙ repudiū sit de expsso mādato dei. ꝓbatio aūt nō valet. qz nō sequr. deus ꝑcepit dare libellū. ꝙ ꝑcepit repudiū. sic ꝑs ex dictis. Et cū postil. rnder rōnibus alteri⁹ opionis bur. replicat. ꝙ nihil ꝛciudit. Cū em argūt ꝙ sic pluralitas vxoz nō fuit in ve. le. illicita sic nec repudiū. ꝛ fidet postil. ꝙ nō ē sic: qz pluralitas vxoz nō fuit. ꝓhibita. nec vnitas vxoz est de lege nature sicut inseparabilitas. t ideo ꝓpter maius bonū pluralitas fuit licita t scīa ꝓhibus scīs. secus ē de repudio qđ cōcessum ē ꝓpter maius malū vitandū. hoc ꝑ minus malū non facit fore licitū. Ibi replicat burg. ꝓ illud apli. Nō sunt facienda mala vt eueniāt bona. quasi hīc plures vxores ꝓpter maius bonus. deberet esse malū qō falsum est. Sed adhuc replicās bur. arguit sic. pluralitas vxoz est mala. qz ꝙ lege nature. igr plitas vxoz ꝓtiam istā negat scotus circa. iiij. dī. xxxij. in. q. de bigamia. ꝙ incidentaliter dicit burgē. ꝙ in repudio ꝑmittit aliquod malum. hoc redarguit hic plana a littera vide eam bñ. Sed t bur. h calūniat exemplū postil. qō ponit de aialib⁹ brutis q̄ ꝓiūctio in ꝑte t sin ē in toto manuducit ad videndū insepabilitatē mīmonij. qō exemplū t si nō sit i toto sile. non igr calūniari dz qz exempla t similitudines nō sp currūt q̄nqz pedib⁹. ꝓut pz supra Dlee. j. c. t. j. mach. xx. in additōe bur. t pz totum. In co. ca. vbi dī. Quicūq; dimiserit vxorē ꝛc. postil. dicit ipsum illū supplendū qz eo defectiua ē burg. diē eū plane esse intelligendū. supposito ꝙ ipe p suas digressiones hic t Dentro. xxiij. disserut. sed suppositum non concedi. igitur nec reliquum. sed ꝙ obijcit contra postilla. de pari iure viri t vxoris quo ad posse nubere alteri allegans causam diuersitatis. quia pluralitas vxorum fuit in veteri testamento licita non autem virorum non valet. propter superius dicta. t vide ibi Scotum in loco supra allegato.

Capitulum. xx.

Simile est regnū celoꝝ. ꝟ consequenter salnatoꝛ ꝯcꝫ
a futures platoꝝ. In plaris aūt ꝑ ceteros vtutibꝰ de
bent esse quatuoꝛ. ſ. ſeruoꝛ ad continue laboꝛandū
in agro dominico. vigoꝛ ad se martyrio exponendū. p gre
ge sibi cōmiſſo. tenoꝛ etiā in ſtatu alto. pietatis dulcoꝛ cō
tinue ſbditis. bāſaci
ēdo. Primū tangit
in prima pte capit.
ſcom ibi. Et aſcen-
dens ibꝰ hierosoly-
mā. tercū. Tunc ac
ceſſit ad eū. quartū.
Et egredientꝭ illꝰ ab
hiericho. Primum
oñdit in pabola illo
rum q̄ vocati ſūt ad
opandu3 in vinea a
mane vſq; ad veſpe
ram. Et q̄ ꝑ ꝙ plā-
ti dñt cōtinuo labo-
rare p doctrinā i ec-
leſia. dñt etiā opart
ibidē ſue inuidia t
murma emulatione
qō ꝑ3 p ꝝ. q laboꝛā
tes murmurātes ꝭ
repbēdunt ꝑpt qō
Nume. xj. dr q cuꝫ
ioſue diceret moyſi.
vt phiberet heldad
t medab ꝓphantes in castris. moyses redarguit ipſuꝫ
di. Quid emularis, p me. qs tribuat vt omīs ppls pro-
pheter t det dñs eis ſpīm ſuū. Igit circa ꝟ duo tangunt
Primū est vocatio ad laboꝛis exercitiū. ſcōo ad recipien-
dū ꝑmiū. ibi. Cū sero factū esset. Circa primū ergo dicitur
a Simile est regnū celoꝝ. i. status ecclie militantis.
b Hoi ꝑfamilias. iste est deꝰ ꝑ q̄ ita gubernat totum
mundū sic ꝑfamilias subditoꝝ in domo. c Qui exit
ꝛc. iste exitus nō est ꝑ loci mutatōez: ꝭ ꝑ sue bonitatis dif-
fusionē in creaturā subiectā. vinea ista est vlis eccla que
a ꝑ iusto colligit vſq; ad vltimū q̄ in fine mūdi nasciturus
est: vt dicit Greg. oparij aūt sunt doctoꝛes t prelati a deo
missi ad culturā huiꝰ vinee p ꝓdicatiōez t doctrinā. prio ꝙ
mane deus ꝑ operios cōduxit. q. a p̄ncipio mūdi vſq; ad noe alios sanctos ꝑres ad erudituōez hoim misit. vi-
delicet Adam seth t enoch t alios iustos. d Conuen-
tōne aūt facta ꝛc. cōuentio ista est. p̄missio vite eēne. p la-
boꝛe. q. quidē vita eterna dꝰ denariꝰ dñoꝝ q̄ est equalis
oīnibus q: vita eterna erit equalis oīnꝫ a parte finis.
e Et egressus circa horā tertiā ꝛc. Hoza tertia intelligit
mūdi discursus a tēpe noe vſq; ad abraam in q̄ aliq̄ sancti
ad eruditōez aliozꝝ missi sunt a deo vt noe sem eber thare
t abraam t consiles. f Iterū aūt exijt circa sextā horā
t nonā. Hoza sexta fuit ab abrahā vſq; ad moysen in qua
missi sunt abrahā ysaac et iacob: t duodecim patriarche.
Hoza nona a moyse vſq; ad ꝛp̄m: vicꝫ tēpe legis in q̄ ad
eruditōnem ppli ꝑmissi sunt moyses aaron t ioſue. Iudi
ces. reges. pphete t sacerdotes. g Circa. xj. hō exijt. vn
decima hora intelligit a tpe ꝛp̄i vſq; ad finē mūdi. in q̄ gē
tiles vocati sunt p ꝓdicatōnez apl̄oꝝ et aliozꝝ ecclie doctoꝛ
rum. t ꝑpter hoc dr hic. h Quid hic stans tota die ocio-
si. q: q̄ a p̄ncipio mūdi vſq; nūc laboꝛare in bonis moꝝb⁹
neglexerāt ēſſi tota die ociosi stabāt. i Dicunt ei q: ne-
mo nos cōduxit. i. nullus doctoꝛ. nullus. ꝑphā ad nos in-
ſtruendū venit. q: lex t ꝑphete filijs isrl̄ dati fuerāt vt illi
ſpāli sanctitate fulgerēt: ex quibꝰ ꝛp̄s ēm carnē erat nasci-
turus. k Ite t vos in vineā meā. interponit ꝭ coniun-
ctō copulatiua q: gētiles indeis adiūcti sunt. vt vna eccle-
ſia ex ambabꝰ fieret. l Cum sero aūt factum eēt. hic de
ſer. dñr vocatio ad recipiendū ꝑmiū: sero aūt ab aliqbꝰ dr̄
dr̄ finis mūdi in q̄ vocabunt iusti ad receptōez ꝑmij. vt dr̄
ſ. xxv. ca. Venite benedicti ꝑris mei ꝛc. Sed illud qō sequi
tur videt cōtradicē. q aliq̄ accipientes ꝑmium murmura
bant a duersus ꝑrēfamilias: q: nullꝰ in fine mūdi ꝑmiū
eternū recepturus murmurabit cōtra deū: ꝭ erit suo pre-
mio cōtentꝰ. Ad qō rndet be. Grego. q ista murmuratio
nō est aliud q̄ dila-
tō ꝑmij quā sustinu-
erunt ꝑres sancti in
lymbo vſq; ad passi
onē xp̄i. Sed ꝭ rn̄-
ſio nō vī cōuenire
q: murmuratoꝛes ꝭ
dicunt ne q̄dē. qō ꝛ
pōt dici de ſctis ꝑri-
bus in lymbo exiſti
bus: t in fine pabo-
le cōcludit. Multi
ſūt vocati pauci vō
electi. Exq̄ ꝑ3. q̄ ista
pabola nō ſolū exte
dit se ad ejectos. cu-
iuſmodi sunt illi q̄ ꝛ
fine mūdi recipient
ꝑmiuꝫ: t ideo dōm
q̄ sero hic accipit ꝑ
tpe gr̄e qō incepit a
xpo. vñ Iob. j. dicit
Gr̄a t veritas ꝑ hie
ſum xp̄m facta ē. et
iō cū dr̄. l Cū se-
ro aūt factū eēt. i. cū tps gr̄e aduenisset. m Dicit dns
vince. i. deus ꝑr̄. n Procuratori ſuo. i. hoi xpo: q̄ miſ-
ſus est ad procuratōz saluris hūane. o Voca operarios t
redde illis mercedē. illa merces bñ intelligit gr̄a. quia est
quedā inchoatio gloie. cū gloria nō sit aliud q̄ gr̄a con-
ſummata. p Incipiēs a nouiſſimis. q: in p̄mitiua ec
leſia gr̄a xp̄i data est gentilibꝰ q̄ vltimo venerāt ad fidem
iudeis. p maioꝛi parte i infidelitate remanentibꝰ. q Cuꝫ
veniſſent q̄ qui circa. xj. hoꝛā venerāt. i. gentiles. r Ac-
ceperūt ſingulos denarios. i. donū gr̄e q̄ est quedā inchoa
atio t arra glie. s Veniētes aūt primi. i. iudei q̄ a p̄n
cipio legis date deo seruierāt. t Arbitrati sunt q̄ plus
eſſent accepturi. q: in p̄mitiua ecclia credebāt q̄ plus de
berent hīc de xp̄i gr̄a. vñ reputabāt gētiles indignos gr̄a
dei ſm q̄ dr̄ Act. x. vbi petrus vidit linteū ſubmiſſuꝫ de
celo in q̄ erāt animalia q̄drupedia t serpentia t volatilia im-
mūda ſm legē t dictum est petro. Occide t māduca. in q̄
ſignificabat incoꝛporatio gentiliū intra eccl̄iam p fidē t gra
tiam sic ꝑ3 ex ꝛfa cōſecūti. q: a deo missus ē Petrus ad ꝑ
dicandū cornelio t centurioni et alijs gentilibꝰ. ꝑpter qō
Petro abominatōez hꝫte de māducatione immundoꝝ
ſm legē in q̄ ſignificabat vt dictū est vocatio gentiliū ad
fidem dictū est sibi a deo. qō deꝰ purificauit. tu ne cōe dix-
eris. x. j. c. ca. dixit petrus cornelio t amicis suis. Vos sci
tis qm̄ abominatio sit viro iudeo coniungi aut accedē ad
alienigenā: ꝭ mihi oñdit deus neminē cōem aut immun-
dum dicere hominem. v Acceperunt au ꝛ et ipsi ſin-
gulos denarios. i. consimilē gratiā sicut et gentiles. et nō
maioꝛē. vñ Act. x. dicit q̄ ꝓdicante petro cecidit ſpūſſan-
ctus ſup oīs qui audiebāt verbū vꝫ ſup cornelium t amī-
cos eius: q: vt ibidem dr̄. Acceperūt ſpūſcm̄ in signo vi
sibili. Et donū linguaꝝ sicut receperāt apl̄i t alij discipu-
li q̄ erant iudei in die pentecostes. x Et acci. murmur. ad-
uer. patrēfa. di. Hi nouiſſimi ꝛc. q: ad ifam in p̄mitiua
eccla conuersi iudei murmuraueruṅ de hoc q̄ consimilis
gr̄a fiebat gentibus sic et ipsis. vñ Act. xj. dr̄ cū petrus re-
diſſet in hieꝝm baptizato cornelio t amici eiꝰ disceptabant
aduersus illū qui erant ex circūcisione di. Quare cōmu-
nicasti cū illis qui hñt ꝓputiū t manducasti cū illis. t ibi-
dem. vj. ca. dr̄. In die illis creſcēte nūero discipulo ꝛ fa-
ctū ē murmur grecoꝝ aduersus hebreos. eo q̄ despiceret

b Quid hic statis tota die oci
i osi. Dicunt ei: quia nemo
nos conduxit. Dicit illis.
k Ite t vos in vineam meā
l Cum sero autem factus eēt
o dicit dominus vinee pro-
curatori suo. Voca opari-
os t redde illis mercedez
p incipiens a nouissimis vs
q q̄s ad primos. Cum veniſ-
sent ergo q̄ circa. xj. horaz
r venerant. acceperūt singu-
s los denarios. Venientes
r aūt t primi arbitrati sūt q̄
v plus esset accepturi. acce
perūt aūt t ipi singlos de-
x narios Et accipiētes mur

tur in ministerio qñotidiano vidue eorum. y spondens p diuinā reuelatōes aplis factā. z murabant aduersus patrē familias dicētes. Hi nouissima vna hora fec. rūt et pes illos nob fecisti q̄ por tauim⁹ pōdus diei et est⁹ rit. Amice nō facio tibi iniurtā. Nōne ex denario cō uenisti mecū. Tolle qđ tuum ē t vade. Volo autē et huic nouissimo dare sicut t tibi. Aut ñ licet mihi qđ volo facē. An oculus tuus nequā est. q; ego bon⁹ sum. Sic erūt nouissimi primi t primi nouissimi. Multi ei sūt vocati pauci vo electi. Et ascēdēs iesus hierosolymā assumpsit. xij. discipulos secreto t ait illis Ecce

rolymā: q̄ respectu tot⁹ terre, pmissionis ē in alto sita. t ꝑpter ꝙ veniētes illuc ab aliis gētibus ibāt ascendendo. m Assumpsit. xij. discī. secreto. t ꝙ duplicī de cā. vna est: q; secretū mysteriū sue passionis futurū volebat aplis cōter ꝑ alijs reuelare. ne videntes eū postea mori ignominiose scādalizarēt. Scōa ē q; secreta mysteria sē tm maiorib⁹ reuelāda t detegēda. cu iusmodi erāt apli. n Fili⁹ hois tradē. ꝓn. fac. t scri. i. legis-perītī. q; eis q; iudā fuit tradit⁹ t vēdit⁹. o Et cōtē. eū morte. q; ipi iudicauerūt eū ē reus mortis. Iꝫ nō hēnt ptātē inflīgēdi. q; iudicii sui quinis erat eis ablatū a romanis q̄ dña bant eis. t ió seq̄tur p Et tradēt eū gēt⁹. vicz pylato ꝓsidi t suis militibus ad ꝑficiendū illō qđ nō poterāt: vicz xpi morte: t ꝙ ē qđ subdit. q Sed illude dū t fla. t crucifigē dū. Ista ei tria inflicta sūt xpo ꝙ ordines vt videbit infra. r Tercia die resurget. hoc aūt ſbdit xps ne apli ei⁹ morte audita absorberēt ꝑ tristicia. s Tūc accesit. b ostdit tercio q̄ plaris dz eē tenor bullitatis. q; nō dñt appetē pesse. t diuidit i duas partes. q; ꝑ pomiſ hui⁹ documēti occasio. scōo ibungit bullitatis instructio: ibi. Vos aūt vocauit eos. Circa primū aduertendū q; iudei estimabāt xpm ꝙ xpbas, pmissus regnū naturū tpalit in irm. q; scripturas de regno xpi carnaliter intelligebāt. t ió regnū ablatum ab eis ꝙ romanos credebāt sibi restituendum ꝙ xpm. ꝓpter qđ apli dicebant xpo Fiat. j. Dñe si in tpe ꝓstitutos regnū isr. t ꝙ mō iacobus t iohes filij zebedei t mr eor audientes xpm p⁹ mortem tercia die resurrecturū crediderūt ipm imediate pt⁹ resurrectōem regnaturū i irm tpaliter. t ió cupiētes ei ē collaterales ꝑ ceteris. q; erāt eiꝰ cognati germani insolmaue rūt matrē suā de petitōe seq̄nti. c hoc est qđ, dī. s Tūc audita resurrectōne xpi futura. t Accessit ad eum. i. ad xpm. v Mr fi. ze. cū fi. suis. ꝑcipe de petitōe matris. x Adorās t petēs aliqđ ab eo. nō petit ꝑ in spāli t determinate: ꝫ tm in gñali. vt cōcessione facta in gñali ꝑ minus posset postea sibi denegari in spāli. y Qui dixit ei qđ vis, nō petit vt mīsceſ: ꝫ vt petitō sua postea cōuenient⁹ ōsdat irrōnabil. z Rit illi. dic vt se. t. i. sint tibi collaterales t maiores in regno tuo p⁹te. qđ quidē regnū credebāt tpaliter: vt dictū est: nec est mirū si talia apli credebāt t appetebant q; adhuc carnales erāt t nondū illuminati. nec cōfirmati ꝙ gras spūsscti. a Ihūdēs aūt ibs dixit t. rūdet filijs t nō mīsi. q; sciebat ipam eē missaz a filijs et informatam de petitōe facienda, p eis. b Potestis bi. cali. quez t. i. sustinē morē igñminiosaz t crudelē qua ego passurus sum: t ꝙ qua debeo venire ad regnū. nō tpale vt credītis. ꝫ eternū. c Dicit ei possum⁹. loquunt sic inexpti, ꝓpter fragilitatis. qđ patuit ꝙ effectū. q; in passione xpi fugerūt ꝑ timore mortis. d Rit illi cali. q̄dē meū bibe. q; iacobus ꝓpt xpm ab herode ē occisus. vt hī Act. xij. t iohes i dolio feruētis olei ꝓpt xpm missus ē. t sic ꝓz ꝙ būit, ꝓmptā volūtatē morīendi, ꝓpt xpm. fuit etiā missus i exilīū, ꝓpt xpm. Exilīū aūt q̄dā mors ē ciuilis. e Sedē aūt ad dexte

ram meā vel sīni.nō est meū dare vob in illo supple sm in q estis.i.nondū humiliatis r adhuc carnalib⁹. f Bs quib⁹ paratū est a pre meo.i.vere humilib⁹ r spūalia sapientib⁹. g Et audientes decē.s.apli. h Indignati sūt de duob⁹ fratrib⁹.aliqđ humanū passi.q: adhuc erāt carnales sic r illi. r ideo indignati sunt q excellentias sup alios hre voluerūt. i Jesus aūt. Nic pūr instruit discipulos suos de humilitate ex phabita occasione: vt ambitiōes iacobi r iobis reprimeret r indignationes aliorū sedaret. k Et ait. Sci.q: principes gēti.q.d. maioritas in regno meo nō codē mō acquirit sic i regno terreno q: in regno terreno acquirit̄ p ambitiōes r potestatem. ł in regno meo cōtrario modo acquirit vicz p būiliatē ꝓpter qđ dicit. l Qui.vo. inq vos maior fieri sit vr mi. l. se exerceat in obsequijs būilitatē.r q: i moralib⁹ magē mouēt facta q̄s ẏba: r ideo iclusdit suip si⁹ exēplū di. Sic ē.h.bo.fvenit mini.ł mini. rē. n Et egrediemb⁹.b pūr ostendit saluator q in platis dz ee pietatis pulcor ad cōtinue būfaciendū ibditis. q: xps nō solū in domo r in quiete exīs.ł etiā in via ambulans nō cessabat ppm docere r infirmos curare. r hoc est qđ dicit hic. o Et egredienti.illis.i.xpo r ei⁹ discipuli o Jēh hierichō.nomē ciuitatis ē q̄ corā filijs isr̄ cornit br hr in li. Josue.vj.c.ł postea reedificata est. p Secuta ē eū turba mlta. desiderātes audire doctrinā ei⁹ etiā i via. q Et ecce duo rc. Marc⁹ dic q erat vn⁹.nō est hic cōtradictio.q: lz eēnt duo fm veritatē. vt dic hic Mat.tū vnus famosior.altero. vl importunio⁹ clamabat. r ideo ō illo tm facit mar⁹ emētōes seqt. r Miserē m.fi.dō.vocāt eū filiū dō.q: credebāt ipm esse xpm p ꝓpheras ꝓmissū r notū erat apd oēs iudeos q xps nasciatur⁹ erat de semie david s Turba aūt increpa.eos.q: p clamorem suū ipediebāt turbā ad audiēdo xpi doctrinā. t Jt illi magis clamabāt rē.timētes ne ab increpatōe alior ipedirēt audito r ex audito petitōnis ipor. v Et stetit iesus rē.in h appareret ei⁹ clementia. q: nō dedignat⁹ est stare r alloq ꝑsonas viles r paupes. x Quid vultis rē. nō petit q: ignorat eor voluntates ł q: ad miraculor opatōes vult hre sanandor cōfessionē. vt ex h magis appeat euidentia miraculi. y Tetigit ocn.r ꝓfestim videt.i.subito. Ex q̄ appet q illa illuminatio fuit miraculosa. nō nālis q: nā nō opat i instanti. z Et secuti sūt eū. fide.s. et moūb⁹ q: illi q illuminati sunt a xpo corpaliter ab ipo illuminati sūt eni mentaliter q: totū hoiem simul facit salnū. vt dr Joh.vij. Totū hominē salnū feci in sabbato. Jn ca.xx. vbi dr in postil. Sz h rūsio nō videt cōuenīens rē. Additio.

A On videt h rūsio dc. Greg. rōnabilit excludenda ꝓpē illas dissimilitudies q̄s allegat postil. Nā ea q̄ pabolice dicunt nō st totaliē applicabilia intētui. Nō ipemet postil. Jn.xvj.expōse dic q̄ silr̄ iudo pabolica non currit sp q̄tuor pedib⁹. imo si teneret i oib⁹ iā nō eēt silr̄ dor: ł magis ideptas ꝑtim cū ad tollēdas silitudines h⁹ pabole suffic̄ snia Chryf.q̄ in h loco sic dic.nō opter ea q̄ in pabolis sē ꝑm totū qđ dr inuestigare: ł intētōs ꝓpter quā ꝓposita ē itelligē r nihil vltra scrutari.nō ei inducit h vr oñdat aliq̄s iuide mortuus. ł vr oñdat hos tāto potitos ee honore q̄ ēt inuidiā aliis poterāt generare: ł ille. vñ in h loco murmuratores illi q̄ dicūt nequā nō de scīs itelligendū ē. ł de aliis boib⁹ nequā q̄ i silr̄ casu ꝓsueuer murmurare. silr̄ r qđ dic in fine. Multi sē vocati pau. vo elec. fm eundē Chryf. ſ ad supiores scōs ꝑtinet ł ad gentes ex ipis gētib⁹. lz multi sē vocati pauci tam electi. Et aduertēdū q̄ in ipa expōne pōstilla. inueniūt mationes dissimilitudines in ꝓncipali seu finali ꝑte ipi⁹ pabole. dicit ci. Nz cū sero factū eēt. intelligit ō ge gratie q̄ incipit a xpo. qō nō pōt stare p q: silr̄ sero iā nō erat tps opādi. ł potius recipiendi mercedē opatōis. qđ pz ex ḃ qđ dic. Dño vnec. d. de⁹. pcurator suo. i. xpo. voca operios r redde ill mercedē. ex q̄ pz q̄ iā nō erat tps opandi sed mercedē recipiendi

quęs būiliatē. r q: i moralib⁹ magē mouēt facta q̄s ẏba: r ideo iclusdit suip si⁹ exēplū di. Sic ē.h.bo.fvenit mini.ł mini. rē. n Et egrediemb⁹.b pūr ostendit saluator q in platis dz ee pietatis pulcor ad cōtinue būfaciendū ibditis. q: xps nō solū in domo r in quiete exīs.ł etiā in via ambulans nō cessabat ppm docere r infirmos curare. r hoc est qđ dicit hic. o Et egredienti.illis.i.xpo r ei⁹ discipuli o Jēh hierichō.nomē ciuitatis ē q̄ corā filijs isr̄ cornit br hr in li. Josue.vj.c.ł postea reedificata est. p Secuta ē eū turba mlta. desiderātes audire doctrinā ei⁹ etiā i via. q Et ecce duo rc. Marc⁹ dic q erat vn⁹.nō est hic cōtradictio.q: lz eēnt duo fm veritatē. vt dic hic Mat.tū vnus famosior.altero. vl importunio⁹ clamabat. r ideo ō illo tm facit mar⁹ emētōes seqt. r Miserē m.fi.dō.vocāt eū filiū dō.q: credebāt ipm esse xpm p ꝓpheras ꝓmissū r notū erat apd oēs iudeos q xps nasciatur⁹ erat de semie david s Turba aūt increpa.eos.q: p clamorem suū ipediebāt turbā ad audiēdo xpi doctrinā. t Jt illi magis clamabāt rē.timētes ne ab increpatōe alior ipedirēt audito r ex audito petitōnis ipor. v Et stetit iesus rē.in h appareret ei⁹ clementia. q: nō dedignat⁹ est stare r alloq ꝑsonas viles r paupes. x Quid vultis rē. nō petit q: ignorat eor voluntates ł q: ad miraculor opatōes vult hre sanandor cōfessionē. vt ex h magis appeat euidentia miraculi. y Tetigit ocn.r ꝓfestim videt.i.subito. Ex q̄ appet q illa illuminatio fuit miraculosa. nō nālis q: nā nō opat i instanti. z Et secuti sūt eū. fide.s. et moūb⁹ q: illi q illuminati sunt a xpo corpaliter ab ipo illuminati sūt eni mentaliter q: totū hoiem simul facit salnū. vt dr Joh.vij. Totū hominē salnū feci in sabbato. Jn ca.xx. vbi dr in postil. Sz h rūsio nō videt cōuenīens rē. Additio.

A On videt h rūsio dc. Greg. rōnabilit excludenda ꝓpē illas dissimilitudies q̄s allegat postil. Nā ea q̄ pabolice dicunt nō st totaliē applicabilia intētui. Nō ipemet postil. Jn.xvj.expōse dic q̄ silr̄ iudo pabolica non currit sp q̄tuor pedib⁹. imo si teneret i oib⁹ iā nō eēt silr̄ dor: ł magis ideptas ꝑtim cū ad tollēdas silitudines h⁹ pabole suffic̄ snia Chryf.q̄ in h loco sic dic.nō opter ea q̄ in pabolis sē ꝑm totū qđ dr inuestigare: ł intētōs ꝓpter quā ꝓposita ē itelligē r nihil vltra scrutari.nō ei inducit h

q cuta ē eū turba mlta. Et ecce duo ceci sedētes sec⁹ vtam: audierūt q: ibs trāsiret Et clamauerunt dicentes r Bñe miserē nr̄i fili david. s Turba aūt increpabat eos ł vt tacerēt. at illi magis clamabāt dicētes. Bñe miserere nr̄i fili dō. Et stetit iesus r vocauit eos: r ait. x Quid vultis vt faciā vobis Dicūt illi. Dñe. vt apiant oculi nr̄i. Misertus aūt eorū iesus tetigit oculos eorū. Et confestim viderunt z r secuti sunt eum. xxj.

E Cū appropinqssent hierosolymis r venissent

Nō em dixit voca operios vt laborēt. ł vt mercedē recipiant laboris ꝑteriti. qō nō cōpetit tpe gre. in q magis optz laborare ęs in ꝑdictis tpib⁹. s. antiq̄ legis r bmōi. vñ apls ij. ad Cor. vj. Exhibeam⁹ nosmetipos sic dei ministros in multa patia in tribulatōnib⁹. in necessitatib⁹. in angustijs rē. q̄z silia nō legunt dicta antiq̄s p modū exhortatiōis. lz aliq̄n p modū pene. scdo q: lz gra sit q̄dā inchoatio glie nō tn dī merces ł potī⁹ ꝓncipiū mercēdi. Merces aūt copiosa ē in cel. Mat. v. c. vñ smia scio⁹ validior est fm quā p illud dī. Cū aūt sero fa. ef. intelligit cū dies totī⁹ mundi ad vesꝑam cōsummatōis inclinata eē. Replica.

I Jn ca. xx. vbi dicit sero q̄s opariꝭ vocant ad recipiendū mercedē optz accipe ꝑ tpe gre q̄s a xpo inci pit ꝓpter ḃ q dī q̄dam murmurasse q̄ in etna bri tudine locū nō hz. burg. obijcit q: tps gre nō ē tps recipiēdi ł merendi: ad hoc ꝑt dici q: tps gre fuit r ē tps recipiēdi q̄ ad ꝓgnstatōs gre q̄ copiosa fuit in ꝓmissa eccia r sic putat burg. solnē argumentum postil. p h q: pabole non dicunt omnimodā silitudinē. p idē solnē argumētus ei⁹.

C Cū appropinqsset. Postq̄ scripta Ca. xxf. est edificatio eccie gentiliū i fide r moīb⁹. hic decridit reprobatio synagoge iudeor. et ḃ triplicī rōne q: p fuerunt contēptores dīne maiestatis. scdo q̄ fuerūt cōtradictores dīne veritatis ca. seqnti. tercio q: fuerūt q̄ntuz in se fuit deprauatores. seu dānatores dīne bonitatis. xxiij. ca. Prima aūt turba Circa ꝓmū aduertēdū q: signū aduētus xpi in hierlm ad redēptōes ppli fuerat ꝓdictū. r celebri fama diuulgatum Zach. ix. c. vz q: xps venit⁹ erat in hierlm in pauptate r būilitate. sedēs sup āsn̄ r pullū ei⁹. r tō legis periti ḃ videntes in ipo adipleū oñdunt cōtēptores sue maiestatis. q: nō recepeūt eū. ł magis tanq̄ deceptores ꝓsecuti sunt. r ḃ est qđ dī hic. a Et cū appropinqssent hierosolymas scz iesus r discipli ei⁹. b Et venissent berphage ad mōt̄ olīueti. Mons oliueti ē ꝓpe ir̄lm distans ab ea ꝓ vnus

miliare q: dr̃ Mat. ſ. q distat tñ ab ea piter sabbati. qđ cõtinet mile passus qui factũt vnũ miliare. Bethphage est q̃dam villa parua in descensu montis olueti vſus hierlm verat villa sacerdotũ. q: licet sacerdotes nõ hẽnt hereditates ad excolendum. hẽbant tamen domos ad animalia nutriendũ ꝛ ad manendũ tpe q̃ nõ vacabãt cultui dño in ĩrlm: ex illo loco.

c Misit dis. su. dr̃. Ite in castel. ꝛc. i. in bethm. q̃ erat clausa tripli muro cũ ꝓpugnaculis ꝛ forticijs ad modum castri: vt hr̃. iij. Reg. et iõ dr̃ castellũ.

d Et statim inuenietis asinã ꝛc. ista asina erat cõis pauperibus nõ hãtibus aialia. ꝛ q̃ opabat in ea dabat sibi pabulũ ꝛ facto ope reducebat ad locũ determinatũ vt alĩ indigens posset accipe eam ꝛ pullũ et nutriebat cũ ea. ꝑ cõsili operе.

e Hoc ãt factũ ẽ vt adim. qđ dicit ẽ p zach. ix. Dic. ſ. syõ ꝛc. h ẽ ciuitati irlm q̃ vicebat filia syon.

sent bethphage ad montem
c olueti tunc ihesus misit duos discipulos dicens eis.
Ite in castellũ qđ ꝑ vos ẽ:
d ꝛ statim inuenietis asinam alligatã ꝛ pullũ cũ ea: soluite ꝛ adducite mihi. Et sꝫ
e qs vobis aliq̃d dixerit: dicite q: dñs his op̃tz ꝛ cõ
festim dimittet eos. Hoc
f autẽ factũ ẽ vt adimpleret qđ
dictũ ꝑ ꝓphetã dicentem:
dicite filie syõ ecce rex tu⁹
g venit tibi mãsuet⁹ sedẽs su
p asinã ꝛ pullũ filiũ subiugalis. Euntes autẽ discipuli
fecerũt sicẽ ꝓcepit illis ihesus:
ꝛ adduxerũt asinã ꝛ pullum
ꝛ iposuerũt sup eos vestimẽta sua ꝛ eũ desup sedẽ fece-
b rũt. Plurima ãt turba stra

i uerũt vestimẽta sua ĩ via. alij autẽ cedebãt ramos ɔ arboribꝫ ꝛ sternebãt ĩ via. Turbãt q̃ ꝓcedebãt ꝛ q̃ seq̃-
k bãt clamabãt dicẽtes. osanna filio dꝫ: bñdictꝰ q̃ vẽit
l in noĩe dñi osanna ĩ altissimis. Et cũ itrasset hierlym
m cõmota ẽ vniuersa ciuitas
n dicẽs. Quis ẽ h. pplũ ãt di
q cebãt. Hic est ihs ꝓpha a
r nazareth galylee ꝛ itrauit ihs in tẽplũ dei ꝛ eijciebat oẽs vẽdentes ꝛ emẽtes in tẽplo ꝛ mensas numulariorũ ꝛ cathedras vendentiũ
s colũbas euertit ꝛ dicit eis
t Scriptũ est dom⁹ mea domus oionis vocabit: vos autẽ fecistis illã spelunca la
v tronũ. Et accesserũt ad eũ

cẽcos ꝫ claudi in templo: et sanauit eos. Videntes autẽ principes. pontifices ꝛ scribe mirabilia que fecit. ꝛ pueros clamantes in templo ꝛ dicentes. osanna filio dꝫ. indignati sunt. ꝛ dixerunt ei. Audis quid isti dicunt. Ihesus autẽ dixit illis. Vtique. Nunquam legistis. quia ex ore infantium ꝛ lactentium perfecisti laudem. Et dimittens eos foras. abiit extra ciuitatem bethaniam. ꝛ mansit ibi. Mane autẽ reuertens in ciuitatem. esuriit. Et cum vidisset fici arborem vnam secus viam. venit ad eam. ꝛ nihil inuenit in ea nisi folia tantum. ꝛ ait illi. Nunquam ex te fructus nascatur in sempiternum. Et aruit continuo ficulnea. Et videntes discipuli mirati sunt dicentes. Quomodo continuo aruit ficulnea. Respondens autem ihesus ait illis. Amen dico vobis. si habueritis fidem ꝛ non hesitaueritis. non solum de ficulnea facietis. sed et si montiq̃ huic dixeritis. Tolle ꝛ mittere in mare. fiet. Et omnia quecunq̃ petieritis in oratione credentes accipietis. Et cum venisset in templum. accesserunt ad eum docentem principes sacerdotum ꝛ seniores populi dicentes. In qua potestate hec facis. ꝛ quis tibi dedit hanc potestatem. Respondens autem ihesus dixit illis. Interrogabo ꝛ ego vos vnum sermonem. quem si dixeritis mihi. ꝛ ego dicam vobis in qua potestate hec facio. Baptismus ioannis vnde erat. de celo an ex hominibus. At illi cogitabant inter se dicentes. Si dixerimus de celo. dicet nobis. Quare ergo non credidistis ei. Si autem dixerimus ex hominibus. timemus turbam. Omnes enim habebant ioannem sicut prophetam. Et respondentes ihesu dixerunt. Nescimus. Et ipse respondens ait illis. Nec ego dico vobis in qua potestate hec facio. Quid autem vobis videtur. Homo quidam habuit duos filios. ꝛ accedens ad primum dixit. Fili vade hodie operare in vinea mea. At ille respondens ait. Nolo. Postea autem penitentia motus abiit. Accedens autem ad secundum dixit similiter. Ille autem respondens ait. Eo domine. ꝛ non abiit. Quis ex duobus fecit voluntatem patris. Dicunt ei. Primus. Dicit illis ihesus. Amen dico vobis. quia publicani ꝛ meretrices precedunt vos in regnum dei. Venit enim ad vos iohannes in via iustitie. ꝛ non credidistis ei. Publicani autem ꝛ meretrices credidere ei. Vos autem videntes non penitemini postea ut credatis illi. Parabolam audite alteram. Homo erat paterfamilias qui plantauit vineam. ꝛ sepem circumdedit ei. ꝛ fodit in ea torcular. ꝛ edificauit turrim. ꝛ locauit eam agricolis. ꝛ peregre profectus est. Cum autem tempus fructuum appropinquasset. misit seruos suos ad agricolas. vt acciperent fructus eius. Et agricole apprehensis seruis eius. alium ceciderunt. alium occiderunt. alium lapidauerunt. Iterum misit alios seruos plures prioribus. ꝛ fecerunt illis similiter. Novissime autem misit ad eos filium suum dicens. Verebuntur filium meum. Agricole autem videntes filium dixerunt intra se. Hic est heres. venite occidamus eum. ꝛ habebimus hereditatem eius. Et apprehendentes eum eiecerunt extra vineam. ꝛ occiderunt. Cum ergo venerit dominus vinee. quid faciet agricolis illis. Dicunt illi. Malos male perdet. ꝛ vineam locabit alijs agricolis. qui reddant ei fructum temporibus suis. Dicit illis ihesus. Numquam legistis in scripturis. Lapidem quem reprobauerunt edificantes. hic factus est in caput anguli. A domino factum est istud. ꝛ est mirabile in oculis nostris. Propterea dico vobis. quia auferetur a vobis regnum dei. ꝛ dabitur genti facienti fructus eius. Et qui cecidit super lapidem istum. confractus est. Super quem autem ceciderit. conteret eum. Et cum audissent principes sacerdotum ꝛ pharisei parabolas eius. cognouerunt quod de ipsis diceret. Et cum querentes eum tenere timuissent turbas. quoniam sicut prophetam illum habebant. Respondens autem ihesus iterum dixit in parabolis dicens. Simile factum est regnum celorum homini regi. qui fecit nuptias filio suo. Et misit seruos suos vocare inuitatos ad nuptias. Et nolebant venire. Iterum misit alios seruos dicens. Dicite inuitatis. Ecce prandium meum parauit. tauri mei ꝛ altilia occisa sunt. ꝛ omnia parata. venite ad nuptias. Illi autem neglexerunt. Et abierunt alius quidem in villam suam. alius vero ad negotiationem suam. Reliqui vero tenuerunt seruos eius. ꝛ contumelijs affectos occiderunt. Rex autem cum audisset. iratus est. ꝛ mittens exercitus suos perdidit homicidas illos. ꝛ ciuitatem illorum succendit. Tunc ait seruis suis. Nuptie quidem parate sunt. sed qui inuitati fuerunt non fuerunt digni. Ite ergo ad exitus viarum. quotquot inueneritis vocate ad nuptias. Et egressi serui eius in vias congregauerunt omnes quos inuenerunt malos ꝛ bonos. ꝛ impletę sunt nuptie discumbentium. Introiit autem rex vt videret discumbentes. ꝛ vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali. ꝛ ait illi. Amice quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem. At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris. Ligatis manibus ꝛ pedibus eius mittite eum in tenebras exteriores. Ibi erit fletus ꝛ stridor dentium. Multi enim sunt vocati. pauci vero electi. Tunc abeuntes pharisei consilium inierunt. ut caperent eum in sermone. Et mittunt ei discipulos suos cum herodianis dicentes. Magister scimus quia verax es. ꝛ viam dei in veritate docens. ꝛ non est tibi cura de quoquam. non enim respicis personam hominum. Dic ergo nobis quid tibi videtur. Licet censum dare cesari an non. Cognita autem ihesus nequitia eorum. ait. Quid me tentatis hypocrite. Ostendite mihi numisma census. At illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis ihesus. Cuius habet imaginem hanc ꝛ superscriptionem. Dicunt ei. Cesaris. Tunc ait illis. Reddite ergo que sunt cesaris cesari. ꝛ que sunt dei deo. Et audientes mirati sunt. ꝛ relicto eo abierunt. In illo tempore accesserunt ad eum sadducei qui dicunt non esse resurrectionem. ꝛ interrogauerunt eum dicentes. Magister moyses dixit. Si quis mortuus fuerit non habens filios. vt ducat frater eius uxorem illius. ꝛ suscitet semen fratri suo. Erant autem apud nos septem fratres. ꝛ primus uxore ducta defunctus est. ꝛ non habens semen reliquit uxorem suam fratri suo. Similiter secundus ꝛ tertius usque ad septimum. Novissime autem omnium defuncta est ꝛ mulier. In resurrectione ergo cuius de septem erit uxor. Omnes enim habuerunt eam. Respondens autem ihesus dixit illis. Errabatis nescientes scripturas neque virtutem dei. In resurrectione enim neque nubent neque nubentur. sed erunt sicut angeli dei in celo. De resurrectione autem mortuorum non legistis quod dictum est a deo dicente vobis. Ego sum deus abraham. deus isaac. ꝛ deus iacob. Non est deus mortuorum sed viuentium. Et audientes turbe mirabantur in doctrina eius. Pharisei autem audientes quia silentium imposuisset sadducis. conuenerunt in unum. Et interrogauit eum vnus de eis legis doctor. tentans eum. ꝛ dicens. Magister quod est mandatum magnum in lege. Ihesus autem dixit illi. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo. ꝛ in tota anima tua. ꝛ in tota mente tua. Hoc est maximum ꝛ primum mandatum. Secundum autem simile huic est. Diliges proximum tuum sicut teipsum. In his duobus mandatis vniuersa lex pendet. ꝛ prophete. Congregatis autem pharisei ihesus interrogauit eos dicens. Quid vobis videtur de christo. cuius filius est. Dicunt ei. David. Dicit illis. Quomodo ergo david in spiritu vocat eum dominum dicens. Dixit dominus domino meo. Sede a dextris meis. donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Si ergo david vocat eum dominum. quomodo filius eius est. Et nemo poterat ei respondere verbum. neque ausus fuit quisquam ex illa die eum amplius interrogare. Tunc ihesus turbis locutus est ꝛ discipulis suis dicens. Super cathedram moysi sederunt scribe ꝛ pharisei. Omnia ergo quecunq̃ dixerint vobis seruate ꝛ facite. secundum opera vero eorum nolite facere. Dicunt enim ꝛ non faciunt. Alligant autem onera grauia ꝛ importabilia. ꝛ imponunt in humeros hominum. digito autem suo nolunt ea mouere. Omnia autem opera sua faciunt ut videantur ab hominibus. Dilatant enim philacteria sua. ꝛ magnificant fimbrias. Amant autem primos recubitus in cenis. ꝛ primas cathedras in synagogis. Et salutationes in foro. ꝛ vocari ab hominibus rabbi. Vos autem nolite vocari rabbi. Vnus enim est magister vester. omnes autem vos fratres estis. Et patrem nolite vocare vobis super terram. Vnus enim est pater vester. qui in celis est. Nec vocemini magistri. quia magister vester vnus est christus. Qui maior est vestrum. erit minister vester. Qui autem se exaltauerit humiliabitur. ꝛ qui se humiliauerit exaltabitur. Vos autem non sic. Qui enim se exaltat humiliabitur. ꝛ qui se humiliat exaltabitur. Vos autem non sic. Qui enim se exaltat humiliabitur. ꝛ qui se humiliat exaltabitur. Vae autem vobis scribe ꝛ pharisei hypocrite. quia clauditis regnum celorum ante homines. Vos enim non intratis. nec introeuntes sinitis intrare. Vae vobis scribe ꝛ pharisei hypocrite. quia circuitis mare ꝛ aridam. vt faciatis vnum proselytum. ꝛ cum fuerit factus facitis eum filium gehenne duplo quam vos. Vae vobis duces cecorum. qui dicitis. Quicunq̃ iurauerit per templum nichil est. Qui autem iurauerit in auro templi debet. Stulti ꝛ cęci. quis enim maior est. aurum an templum quod sanctificat aurum. Et quicunq̃ iurauerit in altari nichil est. Quicunq̃ autem iurauerit in dono quod est super illud debet. Cęci. quid enim maius est. donum an altare quod sanctificat donum. Qui ergo iurat in altari iurat in eo ꝛ in omnibus que super illud sunt. Et qui iurat in templo iurat in illo ꝛ in habitante in eo. Et qui iurat in celo iurat in throno dei ꝛ in sedente super eum. Vae vobis scribe ꝛ pharisei hypocrite. quia decimatis mentam ꝛ anetum ꝛ cyminum. ꝛ reliquistis que graviora sunt legis. iudicium. misericordiam ꝛ fidem. Hec autem oportuit facere. ꝛ illa non omittere. Duces cecorum excolantes culicem. camelum autem glutientes. Vae vobis scribe ꝛ pharisei hypocrite. quia mundatis quod de foris est calicis ꝛ catini. Intus autem pleni estis rapina ꝛ immundicia. Fariseę cece. munda prius quod intus est calicis ꝛ catini. vt fiat id quod de foris est mundum. Vae vobis scribe ꝛ pharisei hypocrite. quia similes estis sepulchris dealbatis. Que a foris parent hominibus speciosa. intus autem plena sunt ossibus mortuorum ꝛ omni spurcitia. Sic ꝛ vos a foris quidem paretis hominibus iusti. intus autem pleni estis hypocrisi ꝛ iniquitate. Vae vobis scribe ꝛ pharisei hypocrite. quia edificatis sepulchra prophetarum. ꝛ ornatis monumenta iustorum. ꝛ dicitis. Si fuissemus in diebus patrum nostrorum. non essemus socii eorum in sanguine prophetarum. Itaque testimonium perhibetis vobismetipsis. quod filii estis eorum qui occiderunt prophetas. Et vos implete mensuram patrum vestrorum. Serpentes. genimina viperarum. quomodo fugietis a iudicio gehenne. Ideo ecce ego mitto ad vos prophetas ꝛ sapientes ꝛ scribas. Ex illis occidetis ꝛ crucifigetis. ex illis flagellabitis in synagogis vestris. ꝛ persequemini de ciuitate in ciuitatem. Vt veniat super vos omnis sanguis iustus qui effusus est super terram. a sanguine abel iusti. usque ad sanguinem zacharie filii barachie. quem occidistis inter templum ꝛ altare. Amen dico vobis. venient hec omnia super generationem istam. Ierusalem ierusalem. que occidis prophetas ꝛ lapidas eos qui missi sunt ad te. quotiens volui congregare filios tuos. quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas. ꝛ noluisti. Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta. Dico enim vobis. non videbitis me amodo donec dicatis. Benedictus qui venit in nomine domini. Et egressus ihesus templum ibat. Et accesserunt discipuli eius ostendere ei edificationem templi. Videbant autem hec omnia. Et respondens ihesus dixit illis. Amen dico vobis. non relinquetur hic lapis super lapidem. qui non destruatur. Sedente autem eo super montem oliueti. accesserunt discipuli ad eum secreto dicentes. Dic nobis quando hec erunt. ꝛ quod signum aduentus tui ꝛ consummationis seculi. Et respondens ihesus dixit eis. Videte ne quis vos seducat. Multi enim venient in nomine meo dicentes. Ego sum christus. ꝛ multos seducent. Audituri enim estis prelia ꝛ opiniones prelioꝝ. Videte ne turbemini. Oportet enim hec fieri. sed nondum est finis. Surget enim gens contra gentem. ꝛ regnum aduersus regnum. Et erunt pestilentie. ꝛ fames. ꝛ terremotus per loca. Hec autem omnia initia dolorum. Tunc tradent vos in tribulationem. ꝛ occident vos. Et eritis odio omnibus gentibus propter nomen meum. Et tunc scandalizabuntur multi. ꝛ inuicem tradent. ꝛ odio habebunt inuicem. Et multi pseudoprophete surgent. ꝛ seducent multos. Et quoniam habundauit iniquitas. refrigescet caritas multorum. Qui autem perseuerauerit usque in finem. hic saluus erit. Et predicabitur hoc euangelium regni in vniuerso orbe. in testimonium omnibus gentibus. ꝛ tunc veniet consummatio. Cum ergo videritis abominationem desolationis que dicta est a daniele ꝓphęta. stantem in loco sancto. qui legit intelligat. Tunc qui in iudea sunt fugiant in montes. Et qui in tecto non descendat tollere aliquid de domo sua. Et qui in agro non reuertatur tollere tunicam suam. Vę autem grauidis ꝛ nutrientibus in illis diebus. Orate autem vt non fiat fuga vestra hyeme vel sabbato. Erit enim tunc tribulatio magna. qualis non fuit ab initio mundi usque modo. neque fiet. Et nisi breuiati fuissent dies illi. non fieret salua omnis caro. Sed propter electos breuiabuntur dies illi. Tunc si quis vobis dixerit. Ecce hic christus. aut illic. Nolite credere. Surgent enim pseudochristi ꝛ pseudoprophete. ꝛ dabunt signa magna ꝛ prodigia. ita ut in errorem inducantur. si fieri potest. etiam electi. Ecce predixi vobis. Si ergo dixerint vobis. Ecce in deserto est. nolite exire. Ecce in penetralibus. nolite credere. Sicut enim fulgur exit ab oriente. ꝛ paret usque in occidentem. ita erit ꝛ aduentus filii hominis. Vbicunq̃ fuerit corpus. illic congregabuntur ꝛ aquile. Statim autem post tribulationem dierum illorum sol obscurabitur. ꝛ luna non dabit lumen suum. ꝛ stelle cadent de celo. ꝛ virtutes celorum mouebuntur. Et tunc parebit signum filii hominis in celo. Et tunc plangent omnes tribus terre. ꝛ videbunt filium hominis venientem in nubibus celi cum virtute multa ꝛ maiestate. Et mittet angelos suos cum tuba ꝛ voce magna. ꝛ congregabunt electos eius a quatuor ventis. a summis celorum usque ad terminos eorum. Ab arbore autem ficus discite parabolam. Cum iam ramus eius tener fuerit ꝛ folia nata. scitis quia prope est estas. Ita ꝛ vos cum videritis hec omnia. scitote quia prope est in ianuis. Amen dico vobis. quia non transibit generatio hec donec omnia hec fiant. Celum ꝛ terra transibunt. verba autem mea non transibunt. De die autem illa vel hora nemo scit. neque angeli celorum. nisi solus pater. Sicut autem in diebus noe. ita erit ꝛ aduentus filii hominis. Sicut enim erant in diebus ante diluuium comedentes ꝛ bibentes. nubentes ꝛ nuptui tradentes. usque ad eum diem quo intrauit noe in arcam. ꝛ non cognouerunt donec venit diluuium ꝛ tulit omnes. ita erit ꝛ aduentus filii hominis. Tunc duo erunt in agro. unus assumetur. ꝛ unus relinquetur. Due molentes in mola. una assumetur. ꝛ una relinquetur. Vigilate itaque quia nescitis qua hora dominus vester venturus sit. Illud autem scitote. quoniam si sciret paterfamilias qua hora fur venturus esset. vigilaret utique. ꝛ non sineret perfodi domum suam. Ideo ꝛ vos estote parati. quia qua hora non putatis filius hominis venturus est. Quis putas est seruus fidelis ꝛ prudens. quem constituit dominus super familiam suam. vt det illis cibum in tempore. Beatus ille seruus quem cum venerit dominus eius inuenerit sic facientem. Amen dico vobis. super omnia bona sua constituet eum. Si autem dixerit malus seruus ille in corde suo. Moram facit dominus meus venire. ꝛ cepit percutere conseruos suos. manducet autem ꝛ bibat cum ebriosis. veniet dominus seruo illius in die qua non sperat. ꝛ hora qua ignorat. ꝛ diuidet eum. partemque eius cum hypocritis ponet. Ibi erit fletus ꝛ stridor dentium. Tunc simile erit regnum celorum decem virginibus. que accipientes lampades suas exierunt obuiam sponso ꝛ sponse. Quinque autem ex eis erant fatue. ꝛ quinque prudentes. Sed fatue accipientes lampades non sumpserunt secum oleum. Prudentes autem acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus. Moram autem faciente sponso. dormitauerunt omnes ꝛ dormierunt. Media autem nocte clamor factus est. Ecce sponsus venit. exite obuiam ei. Tunc surrexerunt omnes virgines illę. ꝛ ornauerunt lampades suas. Fatue autem sapientibus dixerunt. Date nobis de oleo vestro. quia lampades nostre extinguuntur. Responderunt prudentes dicentes. Ne forte non sufficiat nobis ꝛ vobis. ite potius ad vendentes. ꝛ emite vobis. Dum autem irent emere. venit sponsus. Et que parate erant intrauerunt cum eo ad nuptias. ꝛ clausa est ianua. Novissime autem veniunt ꝛ reliquę virgines dicentes. Domine domine aperi nobis. At ille respondens ait. Amen dico vobis. nescio vos. Vigilate itaque quia nescitis diem neque horam. Sicut homo peregre proficiscens vocauit seruos suos. ꝛ tradidit illis bona sua. Ꝛ uni dedit quinque talenta. alij autem duo. alij vero unum. unicuique secundum propriam virtutem. ꝛ profectus est statim. Abiit autem qui quinque talenta acceperat. ꝛ operatus est in eis. ꝛ lucratus est alia quinque. Similiter qui duo acceperat. lucrifecit alia duo. Qui autem unum acceperat. abiens fodit in terram. ꝛ abscondit pecuniam domini sui. Post multum autem temporis uenit dominus seruorum illorum. ꝛ posuit rationem cum eis. Et accedens qui quinque talenta acceperat. obtulit alia quinque talenta dicens. Domine quinque talenta tradidisti mihi. ecce alia quinque lucratus sum. Ait illi dominus eius. Euge serue bone ꝛ fidelis. quia super pauca fuisti fidelis. super multa te constituam. intra in gaudium domini tui. Accedens autem ꝛ qui duo talenta acceperat. ait. Domine duo talenta tradidisti mihi. ecce alia duo lucratus sum. Ait illi dominus eius. Euge serue bone ꝛ fidelis. quia super pauca fuisti fidelis. super multa te constituam. intra in gaudium domini tui. Accedens autem ꝛ qui unum talentum acceperat. ait. Domine sciebam te quia homo austerus es. metis ubi non seminasti. ꝛ congregas ubi non sparsisti. ꝛ timens abscondi talentum tuum in terra. Ecce habes quod tuum est. Respondens autem dominus eius dixit ei. Serue male ꝛ piger. sciebas quia meto ubi non seminaui. ꝛ congrego ubi non sparsi. oportuit ergo te mittere pecuniam meam nummulariis. ꝛ veniens ego recepissem utique quod meum est cum usura. Tollite itaque ab eo talentum. ꝛ date illi qui habet decem talenta. Omni enim habenti dabitur. ꝛ abundabit. ei autem qui non habet. etiam quod habet auferetur ab eo. Et inutilem seruum eiicite in tenebras exteriores. Ibi erit fletus ꝛ stridor dentium. Cum autem venerit filius hominis in maiestate sua. ꝛ omnes angeli cum eo. tunc sedebit super sedem maiestatis sue. ꝛ congregabuntur ante eum omnes gentes. ꝛ separabit eos ab inuicem. sicut pastor segregat oues ab hedis. ꝛ statuet oues quidem a dextris suis. hedos autem a sinistris. Tunc dicet rex his qui a dextris eius erunt. Venite benedicti patris mei. possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi. Esurui enim ꝛ dedistis mihi manducare. sitiui ꝛ dedistis mihi bibere. hospes eram ꝛ collegistis me. nudus ꝛ cooperuistis me. infirmus ꝛ uisitastis me. in carcere eram ꝛ uenistis ad me. Tunc respondebunt ei iusti dicentes. Domine quando te uidimus esurientem ꝛ pauimus. aut sitientem ꝛ dedimus potum. quando autem te uidimus hospitem ꝛ collegimus. aut nudum ꝛ cooperuimus. aut quando te uidimus infirmum aut in carcere ꝛ uenimus ad te. Et respondens rex dicet illis. Amen dico vobis. quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis. mihi fecistis. Tunc dicet ꝛ his qui a sinistris erunt. Discedite a me maledicti in ignem eternum. qui paratus est diabolo ꝛ angelis eius. Esurui enim ꝛ non dedistis mihi manducare. sitiui ꝛ non dedistis mihi potum. hospes eram ꝛ non collegistis me. nudus ꝛ non cooperuistis me. infirmus ꝛ in carcere ꝛ non uisitastis me. Tunc respondebunt ei ꝛ ipsi dicentes. Domine quando te uidimus esurientem aut sitientem aut hospitem aut nudum aut infirmum aut in carcere ꝛ non ministrauimus tibi. Tunc respondebit illis dicens. Amen dico vobis. quamdiu non fecistis uni de minoribus his. nec mihi fecistis. Et ibunt hi in supplicium eternum. Iusti autem in vitam eternam. Et factum est cum consummasset ihesus sermones hos omnes. dixit discipulis suis. Scitis quia post biduum pascha fiet. ꝛ filius hominis tradetur ut crucifigatur. Tunc congregati sunt principes sacerdotum ꝛ seniores populi in atrium principis sacerdotum qui dicebatur caiphas. ꝛ consilium fecerunt ut ihesum dolo tenerent ꝛ occiderent. Dicebant autem. Non in die festo. ne forte tumultus fieret in populo. Cum autem ihesus esset bethanie in domo simonis leprosi. accessit ad eum mulier habens alabastrum unguenti preciosi. ꝛ effudit super caput ipsius recumbentis. Videntes autem discipuli indignati sunt dicentes. Ut quid perditio hec. Potuit enim istud venundari multo ꝛ dari pauperibus. Sciens autem ihesus ait illis. Quid molesti estis huic mulieri. opus enim bonum operata est in me. Nam semper pauperes habetis vobiscum. me autem non semper habetis. Mittens enim hec unguentum hoc in corpus meum. ad sepeliendum me fecit. Amen dico vobis. ubicunq̃ predicatum fuerit hoc euangelium in toto mundo. dicetur ꝛ quod hec fecit in memoriam eius. Tunc abiit unus de duodecim qui dicebatur iudas iscariotes ad principes sacerdotum. ꝛ ait illis. Quid uultis mihi dare. ꝛ ego uobis eum tradam. At illi constituerunt ei triginta denarios. Et exinde querebat opportunitatem ut eum traderet. Die autem prima azimorum accesserunt discipuli ad ihesum dicentes. Ubi uis paremus tibi comedere pascha. Ille autem dixit. Ite in ciuitatem ad quendam. ꝛ dicite ei. Magister dicit. Tempus meum prope est. apud te facio pascha cum discipulis meis. Et fecerunt discipuli sicut constituit illis ihesus. ꝛ parauerunt pascha. Vespere autem facto discumbebat cum duodecim discipulis suis. Et manducantibus illis dixit. Amen dico vobis. quia unus ex vobis me traditurus est. Et contristati valde ceperunt singuli dicere. Numquid ego sum domine. Qui respondens ait. Qui intingit mecum manum in paropside. hic me tradet. Filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de eo. Vę autem homini illi per quem filius hominis tradetur. Bonum erat ei si natus homo ille non fuisset. Respondens autem iudas qui tradidit eum dixit. Numquid ego sum rabbi. Ait illi ihesus. Tu dixisti. Cenantibus autem eis. accepit ihesus panem ꝛ benedixit ac fregit. ꝛ dedit discipulis suis. ꝛ ait. Accipite ꝛ comedite. hoc est corpus meum. Et accipiens calicem gratias egit. ꝛ dedit illis dicens. Bibite ex hoc omnes. Hic est enim sanguis meus noui testamenti. qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Dico autem vobis. non bibam amodo de hoc genimine vitis usque in diem illum cum illud bibam vobiscum nouum in regno patris mei. Et hymno dicto exierunt in montem oliueti. Tunc ihesus dixit discipulis suis. Omnes vos scandalum patiemini in me in nocte hac. Scriptum est enim. Percutiam pastorem. ꝛ dispergentur oues gregis. Postquam autem resurrexero. precedam vos in galileam. Respondens autem petrus dixit ei. Si omnes scandalizati fuerint in te. ego nunquam scandalizabor. Ait illi ihesus. Amen dico tibi. quia in hac nocte antequam gallus cantet. ter me negabis. Ait illi petrus. Etiam si oportuerit me mori tecum. non te negabo. Similiter ꝛ omnes discipuli dixerunt. Tunc venit ihesus cum illis in villam que dicitur gethsemani. ꝛ ait discipulis suis. Sedete hic donec vadam illuc ꝛ orem. Et assumpto petro ꝛ duobus filiis zebedei. cepit contristari ꝛ mestus esse. Tunc ait illis. Tristis est anima mea usque ad mortem. Sustinete hic ꝛ vigilate mecum. Et progressus pusillum. procidit in faciem suam orans ꝛ dicens. Pater mi si possibile est. transeat a me calix iste. Verumtamen non sicut ego volo. sed sicut tu. Et venit ad discipulos suos. ꝛ invenit eos dormientes. Et dicit petro. Sic non potuistis una hora vigilare mecum. Vigilate ꝛ orate. ut non intretis in temptationem. Spiritus quidem promptus est. caro autem infirma. Iterum secundo abiit. ꝛ orauit dicens. Pater mi si non potest hic calix transire nisi bibam illum. fiat voluntas tua. Et venit iterum. ꝛ invenit eos dormientes. Erant enim oculi eorum gravati. Et relictis illis. iterum abiit. ꝛ orauit tertio eundem sermonem dicens. Et factus in agonia prolixius orabat. Et factus est sudor eius sicut guttę sanguinis decurrentes in terram. Tunc venit ad discipulos suos. ꝛ dixit illis. Dormite iam ꝛ requiescite. Ecce appropinquauit hora. ꝛ filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite. eamus. Ecce appropinquauit qui me tradet. Adhuc eo loquente. ecce iudas unus de duodecim venit. ꝛ cum eo turba multa cum gladiis ꝛ fustibus missa a principibus sacerdotum ꝛ senioribus populi. Dabat autem traditor illius signum eis dicens. Quem osculatus fuero ipse est. tenete eum. Et confestim accedens ad ihesum dixit. Ave rabbi. ꝛ osculatus est eum. Dixit autem illi ihesus. Amice ad quid venisti. Tunc accesserunt ꝛ manus iniecerunt in ihesum ꝛ tenuerunt eum. Et ecce unus ex his qui erant cum ihesu extendens manum exemit gladium suum. ꝛ percutiens seruum principis sacerdotum amputauit auriculam eius. Tunc ait illi ihesus. Conuerte gladium tuum in locum suum. Omnes enim qui acceperint gladium. gladio peribunt. Aut putas quia non possum rogare patrem meum. ꝛ exhibebit mihi modo plus quam duodecim legiones angelorum. Quomodo ergo implebuntur scripture quia sic oportet fieri. In illa hora dixit ihesus turbis. Tamquam ad latronem existis cum gladiis ꝛ fustibus comprehendere me. Quotidie apud vos sedebam docens in templo. ꝛ non me tenuistis. Hoc autem totum factum est ut adimplerentur scripture prophetarum. Tunc discipuli omnes relicto eo fugerunt. Qui autem tenuerant ihesum. duxerunt eum ad caiphan principem sacerdotum. ubi scribe ꝛ seniores populi congregati erant. Petrus autem sequebatur eum a longe usque in atrium principis sacerdotum. ꝛ introiens intus sedebat cum ministris ut videret finem. Principes autem sacerdotum ꝛ omne consilium querebant falsum testimonium contra ihesum ut eum morti tradant. Et non inuenerunt. Et cum multi falsi testes accessissent. non inuenerunt. Novissime autem duo falsi testes dixerunt. Hic dixit. Possum destruere templum dei. ꝛ post triduum reedificare illud. Et exurgens princeps sacerdotum dixit ei. Non respondes quicquam ad ea que isti aduersum te testificantur. Ihesus autem tacebat. Et princeps sacerdotum ait illi. Adiuro te per deum uiuum ut dicas nobis si tu es christus filius dei. Dicit illi ihesus. Tu dixisti. Verumtamen dico vobis. amodo videbitis filium hominis sedentem a dextris uirtutis dei. ꝛ uenientem in nubibus celi. Tunc princeps sacerdotum scidit uestimenta sua dicens. Blasphemauit. Quid adhuc egemus testibus. Ecce nunc audistis blasphemiam. Quid uobis uidetur. At illi respondentes dixerunt. Reus est mortis. Tunc exspuerunt in faciem eius. ꝛ colaphis eum cęciderunt. Alij autem palmas in faciem eius dederunt dicentes. Prophetiza nobis christe. quis est qui te percussit. Petrus autem sedebat foris in atrio. ꝛ accessit ad eum una ancilla dicens. Et tu cum ihesu galileo eras. Ille autem negauit coram omnibus dicens. Nescio quid dicis. Exeunte autem eo ianuam uidit eum alia ancilla. ꝛ dixit his qui erant ibi. Hic erat cum ihesu nazareno. Et iterum negauit cum iuramento. Quia non noui hominem. Et post pusillum accesserunt qui stabant. ꝛ dixerunt petro. Vere ꝛ tu ex illis es. nam ꝛ loquela tua manifestum te facit. Tunc cepit detestari ꝛ iurare quia non nouisset hominem. Et continuo gallus cantauit. Et recordatus est petrus uerbi ihesu quod dixerat. Priusquam gallus cantet. ter me negabis. Et egressus foras flevit amare. Mane autem facto. consilium inierunt omnes principes sacerdotum ꝛ seniores populi aduersus ihesum ut eum morti tradant. Et uinctum adduxerunt eum ꝛ tradiderunt pontio pilato presidi. Tunc uidens iudas qui eum tradidit quod damnatus esset. penitentia motus retulit triginta denarios principibus sacerdotum ꝛ senioribus dicens. Peccauit tradens sanguinem iustum. At illi dixerunt. Quid ad nos. tu uideris. Et proiectis denarijs in templo recessit. ꝛ abiens laqueo se suspendit. Principes autem sacerdotum acceptis denarijs dixerunt. Non licet eos mittere in corbonam. quia pretium sanguinis est. Consilio autem inito emerunt ex illis agrum figuli in sepulturam peregrinorum. Propter hoc uocatus est ager ille haceldama. hoc est ager sanguinis usque hodie. Tunc impletum est quod dictum est per ieremiam prophetam dicentem. Et acceperunt triginta denarios pretium adpretiati quem adpretiauerunt a filijs israel. ꝛ dederunt eos in agrum figuli sicut constituit mihi dominus. Ihesus autem stetit ante presidem. ꝛ interrogauit eum presides dicens. Tu es rex iudeorum. Dicit illi ihesus. Tu dicis. Et cum accusaretur a principibus sacerdotum ꝛ senioribus populi. nichil respondit. Tunc dicit illi pilatus. Non audis quanta aduersum te dicunt testimonia. Et non respondit ei ad ullum uerbum. ita ut mirari presides vehementer. Per diem autem festum consuerat presides populo unum ex vinctis cui uellent dimittere. Habebat autem tunc uinctum insignem qui dicebatur barabbas. Congregatis ergo illis dixit pilatus. Quem uultis dimittam uobis. barabbam an ihesum qui dicitur christus. Sciebat enim quod per inuidiam tradidissent eum. Sedente autem illo pro tribunali. misit ad eum uxor sua dicens. Nichil sit tibi ⁊ iusto illi. multa enim passa sum hodie per uisum propter eum. Principes autem sacerdotum ꝛ seniores persuaserunt populis ut peterent barabbam. ihesum autem perderent. Respondens autem presides dixit illis. Quem uultis horum dimittam uobis. Dixerunt autem. Barabbam. Dicit illis pilatus. Quid igitur faciam de ihesu qui dicitur christus. Dicunt omnes. Crucifigatur. Ait illis presides. Quid enim malum fecit. At illi magis clamabant dicentes. Crucifigatur. Videns autem pilatus quia nichil proficeret. sed magis tumultus fieret. accepta aqua lauit manus coram populo dicens. Innocens ego sum a sanguine iusti huius. Vos uidetis. Et respondens uniuersus populus dixit. Sanguis eius super nos ⁊ super filios nostros. Tunc dimisit illis barabbam. ihesum autem flagellatum tradidit ut crucifigeretur. Tunc milites presidis suscipientes ihesum in pretorium congregauerunt ad eum uniuersam cohort

runt ad eū ceci ⁊ claudi. a ꝓuatōe em̄ in habitū non ꝺ gressus ꝙ natrā. x Et sanauit eos vtute ꝺmia q̄ dns poterat facere vtus creatā. y Videntes aūt principes hic cōsequēter ponit ꝺ xp̄m iudeox indignatio ⁊ diuidit in duas ptes. q: ꝙ ex indignatiōe ipugnāt ei⁹ famā ⁊ scōo eius doctrinam: ibi Et cū veniſſet in tēplū. ꝓma i duas. q: ꝙ ponit iudeox impugnatio. scōo pōit xp̄i rūsio: ibi. Jesus aūt dixit eis. Circa ꝓmū sciendus ꝙ sic frequēter dicit ē ꝓncipes sacerdotū con cepant rancoē ⁊ odiū cōtra xp̄m. ꝙt hoc ꝙ manifeste reꝓhendebat auariciā et alia eox vicia ⁊ vidētes miracula q̄ fecit. infirmos sanā do. ꝫ Et pueros clamantes in tēplo ⁊c. ipm. ſ. eſſe xp̄m vex. a Indignati sunt. verumtn̄ q̄a nō audiebant miracula manifeste ipugnare. ió arguūt eū de applausu populi quē ſuſtinebat circa ſe. b Et dixerunt ei. audis quid iſti dicunt. q. d. ſi m eſſes iuſtus ⁊ bonꝰ tu nō ſuſtineres talem applausum ꝓpli. c Jesus aūt dixit eis. hic ponit xp̄i rūsio. vbi xp̄us oñdit eos iuſte reꝓbandos a deo ⁊ ꝓ ſcto ſcōo euidenti signo: ibi. Mane aūt reuertēs. In ꝓma ꝑ parte dr̄ ſic. c Jesus aūt dixit eis. q. d. bene ſcio q̄d iſti dicūt m e xp̄m cōſitendo ⁊ ꝙ hoc debeā ſuſtinere ꝓt. q: ꝺ ē ex diuina ꝺordinatōe: fm ꝙ ſcribit m. ꝓs. ꝓpter q̄d ſub dit. ꝺ Nunq̄ legiſtis q: ex ore in fan. ⁊ la. ꝓfe. laudem q. d. ꝓs ꝺ eſtis legiſperiti debetis ſcire hanc ſcripturaꝫ ⁊ per ꝓns me nō reꝓhendere. e Et reli. illis. tanq̄ exce catis ꝓ inuidiam. f Abiit foras extra ciuitatē ⁊ in hoc ꝙ dimiſit eos cotaliter. oñdit facto eos eſſe dimittendos a deo ſpūaliter ꝓpter eox excecatōes g Mane aūtez reuertens. hic cōſequēter oſtendit eos iuſte reꝓbandos a deo euidenti ſigno. in ꝫ vs ꝙ arboꝛē ſici ꝺmtm folia tm̄ maledixit. ⁊ ꝙ hoc oñdit ſacerdotes illos eſſe maledictos a deo. in q̄bus non erāt opa veritatis. ꝫ nm̄ exterioꝛ apparentia ſanctitatis. ſicut em̄ ꝓꝓhe non ſolū verbis. ꝫ alioq̄ factis. ꝓphetabant ſicut Eſa. iuit diſcalciatus in ſignū ꝙ ꝓpls ſic ducereꝰ captiuus. ita xp̄s maledixit ſicui. nō ꝓpter maliciam arboris vel defectū eius. q: non erat tps ficoꝛ vt dr̄ Mar. xj. ꝫ ad ſignificandū ꝙ ſacerdotes q̄ erāt ſine fructu bonoꝛ operū eſſēt maledicendi a deo: dicit ꝛ. g Mane aūt reuertēs. in ciuitatē. i. in hierlm. b Eſu rijt. Jſta aūt eſuries non fuit naturalis. q: in ſero ꝺceden ti comederat. nec adhuc erat hora comedendi. ꝫ ſic male dictio arboris erat ſigmatiua. ſic iſta eſuries ſignificabat deſiderū xp̄i de ſalute ꝓpli. i Et vi. fici arboꝛē vnam. ꝙ hoc āt ꝙ arboꝛ iſta non erat in via. ꝫ extra ſignificabat ꝙ ſacerdotes erant extra viā iuſticie. k Venit ad eā et nihil inuenit in ea niſi folia. q: xp̄s in ſacerdotibus nō in uenit fructū ꝑcratis. ſed tm̄ ad apparentiā ſcitatis.

l Et dixit illi nunq̄ naſcat ex te fru. ⁊ cōtinuo are. eſt q: ſacerdotes ex maledictōne dei fuerunt reꝓbati. ⁊ honoze fidei ⁊ deuotionis totaliter ꝓuati. m Et vi. di. mira. x cecī ⁊ claudi i tēplo ⁊ ſana y uit eos. Videtes aūt ꝓncipes ſacerdotū ⁊ ſcribe mi rabilia q̄ fecē ⁊ pueros cla mātes i tēplo ⁊ dicētes: o a ſanna filio dō indignati ſūt b ⁊ dixerūt ei. Audis q̄d iſti c dicūt ibs aūt dixit eis vtiq̄ d Nūq̄ legiſtis: q: ex ore i fantū ⁊ lactentiuꝫ ꝑfeciſti e laudē ⁊ relictis illis abijt foraſ extra ciuitatē i betha g niā ibiq̄ mānſit. Mane aūt b reuertēs in ciuitatē eſurijt i Et vidēs ficī arboꝛē vnaꝫ k ſecꝰ viā venit ad eā ⁊ nihil iuenit i ea niſi folia tm̄ ⁊ ait illi. nūq̄ ex te fructꝰ naſcat in ſempiternū. Et arefacta mē ꝓtinuo ficulnea. Et vidē tes diſcipuli mirati ſunt di centes. Quō ꝓtinuo aruit n Ihūs aūt ibs ait eis. amē dico vobis: ſi habueritis fidē ⁊ nō hesitaueritis nō ſolū de ficulnea faciet: ꝫ ⁊ ſi mōti huic dixeritis tollet p tacta te i mare fiet ⁊ oia q̄ q cūq̄ petieritis i oꝛōe credē tes accipietis. Et cū veniſ s ſent i tēplū accesſerūt ad eū docentē ꝓncipes ſacerdo t tū ⁊ ſeniozes ꝓpli dicētes. v In q̄ ꝓtāte hec facis Et q̄s x tibi ꝺdit hanc ꝓtātē Ihūs dixit eis Interrogabo vos ⁊ ego vnū ꝓmonē quē ſi dixeritis mihi ⁊ ego vob a dicā i q̄ ꝓtāte hec facō Ba ptiſmū iohānis vñ erat e celo b an ex hoibꝰ. At illi cogita c bāt ſe dicētes. Si dixe d rimꝰ e celo dicet nob Qua e re ergo ñ credidiſtis illi. Si f āt dixerimꝰ ex hoibꝰ timē g mꝰ turbā Oēs ei habebāt p Johēm ꝓphetā. q Et ꝓnūtes ſūt. de ſubita arboris exſiccatōne. n Ihs. aūt ſe. dixit eis. ſi ha. fidē. Ad miracula em̄ faciēda requirit fides vel ſaltē ſignū fidei. q: enī aliq̄ mali ad inuocatōez xp̄i legūtur feciſſe miracula vt dictū eſt. ū. vj. ca. o Non ſo. de fi. fa. ꝫ ⁊ ſi monti huic di. tolle et iacta te in mare: fiet. hoc eſt aliquid cāle vel maius. ꝫ em̄ apoſto li ⁊ diſcipuli xp̄i nō legūtur trāſtuliſſe montes de loco ad locū tn̄ legūt maiora feciſſe. ſicut ꝛ ſuſcitare mortuos ⁊ il luminare cecos et cō ſimilia. que nō ꝓt fieri niſi virtute di uina. cuerſio autem montiū ⁊ ꝓcipitatio eoꝝ in mari aliq̄n fit virtute nature ſicut pater i terremo tu. p Et oia q̄ pe tieritis. in oꝛone dū tn̄ oꝛo ſit. ꝙ ſe ad ſalutē ⁊ ꝓſeuerans. q Credentes accipietis. q: omis talis oꝛo ſemp exaudit licet aliq̄n exaudiū differatur. vt dictuꝫ ē. ū. vij. c. r Et cū ve. in tem. poſtq̄ ſacerdotes impugnauerūt xp̄i famam et gloriam. hic impugnant eiꝰ doctrinaꝫ ⁊ diuidit in duas q: ꝓmo ponit eoꝝ impugnatio. ſcōo ponit ipſius xp̄i cau ta enaſio: ibi. Ihūs dixit. dicit ꝛ. r Cum veniſſet in tēplū. i. in atriū tēpli. vbi cōueniebant boues ad. oꝛāduꝫ ⁊ verbū dei audiendū vt. ū. dictum eſt. s Accesſerunt ad eū docē. ꝓncipes ſacer. ⁊ ſe. Ex quo ꝓt ꝙ nō venerūt ex ignoꝛātia ꝫ ex malicia. t Dicen. In qua ꝓtāte ꝺ facis aliqui exponunt hoc de miraculis a chriſto factis. q. d. tu non facis virtute diuina. ſed arte magica. vñ. ū. dicebāt. xij. ca. In beelzebub ꝓncipe demonioꝝ ejicit demones. ꝫ ꝺ non videt verū. q: illa die nō legit aliq̄ miraculum feciſſe in tēplo. ió intelligit melius de actu docendi: quem exercebat actualiter ⁊ ꝺ ſignificat cū ꝺr̄. Accesſerūt ad eū docentē. ⁊ iō feccrūt ſibi duplicē qōnez ad terrēduꝫ eū. ⁊ ad capiendū. Prima fuit. In qua ꝓtāte hoc facis. i. qua auēte doces ꝓpls q: auctem docendi in templo haꝫbebant ſacerdotes ⁊ legiſdoctores. ad hoc aſſignan a ꝓncipibus ſacerdotum ⁊ non alij. Chriſtus aūt neutrā auctoritatem habebat. Secunda queſtio eſt. v Quis de dit tibi hanc potestatem. q: potestatem docēdi non habebat a ſacerdotibus. nec ab imꝑatoꝛe cui erant ſubiecti. et ſic a nullo videbatur habere. ſed magis ſibi vſurpare.

x Respondens ieſus dī. ⁊c. Hic exponitur chriſti cauta enaſio. qnia quaſi retundens clauuꝫ clauo ꝓpoſuit eis aliam queſtionem. ꝓ quā coacti ſunt recedere abſq̄ xp̄i rūſione: q̄ aūt iſta fuit. a Baptiſmū iohānis vñ erat e celo. i. ex diuina ordinatōe. b An ex hoibus ⁊c. i. ex humana fictōe. c Et illi cogitabāt intra ſe. vñ. ſ. rūdent di. ꝫ non bēbant ꝓpter q̄d ſequit. d Si dixerimꝰ e celo. i. ex diuina ordinatōne. c Di. nobis ⁊c. quare nō recepant baptiſmum iohis. ſed magis ſpreuerāt. ⁊ ſiſtiter ⁊ teſtimoniū iohis de xp̄o. q̄ ipi andierant per nūcios ad iohannem miſſos. vt habet Joh. j. f Si aūt di. ex hoboc eſt ex humana fictione. g Timemus turbā. ne. ſ. lapident nos tanq̄ blaſphemos: cuꝫ rō ſubdit. b Oēs

em habebant. i. reputabant. i Johannem sicut ppheas scim. s. z verū. z p ois verba ei⁹ facta ex inspiratōne diuina. k Et nō. ic. di. nesci. ait illis z ipse nec ego tē. ex sui em taciturnitate ppulsi sunt a sua petitōne cessare. Sz q̄ritur hic q̄re ī nō dit eis manifeste. q̄ stati poterat dicere q ipse nō habet auctē vocendi a sacerdotibus vel a cesare. habebat tū imediate a deo pse q̄ erat maius sic z multi. ppheē tū imediate missi ad populū tē. ex sui

k Iohem sic. ppheas. Et respōdētes ihū dixerūt Nescimus Ait illis z ipe. Nec ego dico vobis in qua ptate h facio. l Quid aūt vob videt. Hō quidā habebat duos filios z accedēs ad pmū dixit. Fili vade hodie opari i vineā meā. m Ille āt rndens ait. Nolo. Postea āt pnia mot⁹ abijt. n Accedēs āt ad alterū dixit sīr. Et ille respondēs ait. Eo dne et nō iuit. o Quis ex duobus fecit volūtatē pris. Dicūt ei: p Amus. Dicit illis ihs. Amē dico vobis: q̄ publicani z meretrices pcedūt vos in q regnū dei. r Venit. n. ad vos c Iohes i via iustīcie z nō credidistis ei. s Publicani z meretrices crediderūt ei: vos t aūt vidētes nec pniam habuistis postea: vt crederetis ei. u Aliā pabolā audite Homo erat pfamilias: q̄ plātauit vineā: z sepē circūdedit ei et fodit i ea torcular: x z edificauit turrim: z locauit eā agricolis: z pegre p fectus ē. y Cū aūt tps fructuum appropinquasset: misit seruos suos ad agricolas: vt acciperent fructus eius. z Et agricole apprehēsis seruis ei⁹ aliū ceciderūt aliū occiderunt alum vero lapidauerunt. a Iterum misit alios seruos plures priores et fecerunt illis similiter. b Nouissime āt misit ad eos filiū suū dicēs verebūtur forte filiū meū. c Agricole aūt vidētes filiū dixerūt intra se. Hic est heres: venite occidā⁹ eū: et hēbim⁹ ipsa iustīcia sempiterna: vt hī Dan. ix. d Et nō credi ei opa ei⁹ imitādo z doctrinā ei⁹ audiēdo. e Pu. aūt z me. cre. ei. ad pdicatōes ei⁹ pniaz agēdo. f Vos au. vi. istor. s. pniam. g Nec pniaz habuistis ad imitatōes eor. Ex q̄ seq̄t aggūatio pcti sacerdotū z pharisēor.

h Iesus. Nūq̄ nō legistis in scīs. Lapidem quem reprobauerūt edificantes: hic factus est in caput anguli. A dño factum est istud: et est mirabile in oculis nr̄is. i Ideo dico vobis: q̄ auferetur a vobis regnum dei: et dabitur genti facienti fructus eius. k Et qui ceciderit super lapidem istum: conquassabitur. Super quem vero ceciderit: conteret eum. l Audientes aūt principes sacerdotum et pharisei parabolas eius: cognouerunt quod de ipsis diceret. m Et querentes eum tenere timuerunt turbas: quoniam sicut prophetam eum habebant. n Respondens autem Iesus dixit rursum in parabolis dicens. o Simile factum est regnum celorum homini regi: qui fecit nuptias filio suo. p Et misit seruos suos vocare inuitatos ad nuptias: et nolebant venire. q Iterum misit alios seruos dicens: Dicite inuitatis ecce prandium meum parauit: tauri mei et altilia occisa sunt: et omnia parata: venite ad nuptias. r Illi autem neglexerunt: et abierunt alius quidem in villam suam: alius vero ad negotiationem suam. s Reliqui vero tenuerunt seruos eius: et contumelijs affectos occiderunt. t Rex autem cum audisset: iratus est: et mittens exercitum suum perdidit homicidas illos: et ciuitatem illorum succendit. u Tunc ait seruis suis: Nuptiae quidem parate sunt: sed qui inuitati erant non fuerunt digni. x Ite ergo ad exitus viarum: quotquot inueneritis vocate ad nuptias. y Et egressi serui eius in vias congregauerunt omnes quos inuenerunt malos et bonos: et impletae sunt nuptiae discumbentium. z Introiit autem rex vt videret discumbentes: et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali. a Et ait illi: Amice quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? At ille obmutuit. b Tunc dixit rex ministris: Ligatis manibus et pedibus eius mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus et stridor dentium. c Multi enim sunt vocati: pauci vero electi. d Tunc abeuntes pharisei consilium inierunt vt callidis verbis deciperent eum. e Et mittunt ei discipulos suos cum herodianis dicentes: Magister scimus quia verax es et viam dei in veritate docens: et non est tibi cura de aliquo: non enim respicis personam hominum. f Dic ergo nobis quid tibi videtur: licet censum dare Cesari an non? g Cognita autem Iesus nequitia eorum ait: Quid me tentatis hypocritae? h Ostendite mihi numisma census. At illi obtulerunt ei denarium. i Et ait illis Iesus: Cuius est imago haec et superscriptio? k Dicunt ei: Cesaris. Tunc ait illis: Reddite ergo quae sunt Cesaris Cesari: et quae sunt dei deo. l Et audientes mirati sunt: et relicto eo abierunt. m In illo die accesserunt ad eum sadducei qui dicunt non esse resurrectionem: et interrogauerunt eum dicentes. n Magister Moyses dixit: Si quis mortuus fuerit non habens filios: vt ducat frater eius uxorem illius: et suscitet semen fratri suo. o Erant autem apud nos septem fratres: et primus uxore ducta defunctus est: et non habens semen reliquit uxorem suam fratri suo. p Similiter secundus et tertius vsque ad septimum. q Nouissime autem omnium defuncta est et mulier. r In resurrectione ergo cuius de septem erit uxor? omnes enim habuerunt eam. s Respondens autem Iesus dixit illis: Erratis nescientes scripturas neque virtutem dei. t In resurrectione enim neque nubent neque nubentur: sed erunt sicut angeli dei in celo. u De resurrectione autem mortuorum non legistis quod dictum est vobis a deo dicente. x Ego sum deus abraham et deus isaac et deus iacob? non est deus mortuorum sed viuentium. y Et audientes turbae mirabantur in doctrina eius. z Pharisei autem audientes quia silentium imposuisset sadducaeis conuenerunt in vnum. a Et interrogauit vnus ex eis legis doctor tentans eum et dicens. b Magister quod est mandatum magnum in lege? c Iesus autem dixit illi: Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo et in tota anima tua et in tota mente tua. d Hoc est maximum et primum mandatum. e Secundum autem simile huic: Diliges proximum tuum sicut teipsum. f In his duobus mandatis vniuersa lex pendet et prophetae. g Congregatis autem pharisaeis interrogauit eos Iesus. h Dicens: Quid vobis videtur de christo? cuius filius est? Dicunt ei: David. i Dicit eis: Quomodo ergo david in spiritu vocat eum dominum dicens. k Dixit dominus domino meo: sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. l Si ergo david vocat eum dominum quomodo filius eius est? m Et nemo poterat ei respondere verbum neque ausus fuit quisquam ex illa die amplius interrogare eum. n Tunc Iesus locutus est ad turbas et ad discipulos suos. o Dicens: Super cathedram moysi sederunt scribae et pharisaei. p Omnia ergo quae dixerint vobis seruate et facite: secundum opera vero eorum nolite facere. q Dicunt enim et non faciunt. r Alligant enim onera grauia et importabilia et imponunt in humeros hominum: digito autem suo nolunt ea mouere. s Omnia vero opera sua faciunt vt videantur ab hominibus. t Dilatant enim phylacteria sua et magnificant fimbrias. u Amant autem primos recubitus in conuiuijs et primas cathedras in synagogis. x Et salutationes in foro et vocari ab hominibus rabbi. y Vos autem nolite vocari rabbi. Vnus enim est magister vester omnes autem vos fratres estis. z Et patrem nolite vocare vobis super terram. Vnus enim est pater vester qui in celis est. a Nec vocemini magistri quia magister vester vnus est christus. b Qui maior est vestrum erit minister vester. c Qui autem se exaltauerit humiliabitur: et qui se humiliauerit exaltabitur. d Vae autem vobis scribae et pharisaei hypocritae: quia clauditis regnum celorum ante homines. e Vos enim non intratis nec introeuntes sinitis intrare. f Vae vobis scribae et pharisaei hypocritae: quia deuoratis domos viduarum orationes longas orantes. g Propterea amplius accipietis iudicium. h Vae vobis scribae et pharisaei hypocritae: quia circuitis mare et aridam vt faciatis vnum proselytum. i Et cum fuerit factus facitis eum filium gehenne duplo quam vos. k Vae vobis duces caeci qui dicitis. l Quicumque iurauerit per templum nihil est: qui autem iurauerit in auro templi debet. m Stulti et caeci. quid enim maius est aurum an templum quod sanctificat aurum? n Et quicumque iurauerit in altari nihil est: quicumque autem iurauerit in dono quod est super illud debet. o Caeci quid enim maius est donum an altare quod sanctificat donum? p Qui ergo iurat in altari iurat in eo et in omnibus quae super illud sunt. q Et qui iurat in templo iurat in illo et in habitante in eo. r Et qui iurat in celo iurat in throno dei et in sedente super eum. s Vae vobis scribae et pharisaei hypocritae: quia decimatis mentam et anetum et cyminum et reliquistis quae grauiora sunt legis iudicium et misericordiam et fidem. t Haec autem oportuit facere et illa non omittere. u Duces caeci excolantes culicem camelum autem glutientes. x Vae vobis scribae et pharisaei hypocritae: quia mundatis quod de foris est calicis et catini: intus autem pleni estis rapina et immunditia. y Fili cece pharisee munda prius quod intus est calicis et catini vt fiat quod de foris est mundum. z Sicut enim sepulchra dealbata: quae foris parent hominibus speciosa: intus autem plena sunt ossibus mortuorum et omni spurcitia. a Sic et vos: a foris quidem paretis hominibus iusti: intus autem pleni estis hypocrisi et iniquitate. b Vae vobis scribae et pharisaei hypocritae: quia aedificatis sepulchra prophetarum et ornatis monumenta iustorum. c Et dicitis: Si fuissemus in diebus patrum nostrorum non essemus socij eorum in sanguine prophetarum. d Itaque testimonium perhibetis vobismetipsis quod filij estis eorum qui occiderunt prophetas. e Et vos implete mensuram patrum vestrorum. f Serpentes genimina viperarum quomodo fugietis a iudicio gehenne? g Ideo ecce ego mitto ad vos prophetas et sapientes et scribas: et ex illis occidetis et crucifigetis et ex eis flagellabitis in synagogis vestris et persequemini de ciuitate in ciuitatem. h Vt veniat super vos omnis sanguis iustus qui effusus est super terram a sanguine abel iusti vsque ad sanguinem zacharie filij barachie quem occidistis inter templum et altare. i Amen dico vobis: venient haec omnia super generationem istam. k Ierusalem ierusalem quae occidis prophetas et lapidas eos qui missi sunt ad te quotiens volui congregare filios tuos quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas et noluisti. l Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta. m Dico enim vobis non videbitis me amodo donec dicatis benedictus qui venit in nomine domini. n Et egressus Iesus de templo ibat. o Et accesserunt discipuli eius vt ostenderent ei edificationem templi. p Et respondens ait illis: Videte haec omnia nonne videtis? amen dico vobis non relinquetur hic lapis super lapidem qui non destruatur. q Sedente autem eo super montem oliueti accesserunt discipuli ad eum secreto dicentes. r Dic nobis quando haec erunt et quod signum aduentus tui et consummationis seculi? s Et respondens Iesus dixit eis: Videte ne quis vos seducat. t Multi enim venient in nomine meo dicentes: Ego sum christus et multos seducent. u Audituri enim estis proelia et opiniones proeliorum. x Videte ne turbemini. Oportet enim haec fieri sed nondum est finis. y Surget enim gens contra gentem et regnum aduersus regnum et erunt pestilentiae et fames et terremotus per loca. z Haec autem omnia initia dolorum. a Tunc tradent vos in tribulationem et occident vos et eritis odio omnibus gentibus propter nomen meum. b Et tunc scandalizabuntur multi et inuicem tradent et odio habebunt inuicem. c Et multi pseudoprophetae surgent et seducent multos. d Et quoniam habundauit iniquitas refrigescet caritas multorum. e Qui autem perseuerauerit vsque in finem hic saluus erit. f Et praedicabitur hoc euangelium regni in vniuerso orbe in testimonium omnibus gentibus et tunc veniet consummatio. g Cum ergo videritis abominationem desolationis quae dicta est a daniele propheta stantem in loco sancto qui legit intelligat. h Tunc qui in iudea sunt fugiant ad montes. i Et qui in tecto non descendat tollere aliquid de domo sua. k Et qui in agro non reuertatur tollere tunicam suam. l Vae autem praegnantibus et nutrientibus in illis diebus. m Orate autem vt non fiat fuga vestra hieme vel sabbato. n Erit enim tunc tribulatio magna qualis non fuit ab initio mundi usque modo neque fiet. o Et nisi breuiati fuissent dies illi non fieret salua omnis caro: sed propter electos breuiabuntur dies illi. p Tunc si quis vobis dixerit: Ecce hic est christus aut illic: nolite credere. q Surgent enim pseudochristi et pseudoprophetae et dabunt signa magna et prodigia ita vt in errorem inducantur in potestate etiam electi. r Ecce praedixi vobis. s Si ergo dixerint vobis: Ecce in deserto est nolite exire. Ecce in penetralibus nolite credere. t Sicut enim fulgur exit ab oriente et paret vsque in occidentem ita erit aduentus filij hominis. u Vbicumque fuerit corpus illic congregabuntur aquilae. x Statim autem post tribulationem dierum illorum sol obscurabitur et luna non dabit lumen suum et stellae cadent de celo et virtutes celorum mouebuntur. y Et tunc parebit signum filij hominis in celo et tunc plangent omnes tribus terrae et videbunt filium hominis venientem in nubibus celi cum virtute multa et maiestate. z Et mittet angelos suos cum tuba et voce magna et congregabunt electos eius a quatuor ventis a summis celorum vsque ad terminos eorum. a A ficu autem discite parabolam. Cum iam ramus eius tener fuerit et folia nata germinauerit scitis quia prope est aestas. b Ita et vos cum videritis haec omnia scitote quia prope est in ianuis. c Amen dico vobis quia non praeteribit generatio haec donec omnia haec fiant. d Caelum et terra transibunt verba autem mea non praeterient. e De die autem illa et hora nemo scit neque angeli celorum nisi solus pater. f Sicut autem in diebus noe ita erit et aduentus filij hominis. g Sicut enim erant in diebus ante diluuium comedentes et bibentes nubentes et nuptui tradentes vsque ad eum diem quo intrauit noe in arcam. h Et non cognouerunt donec venit diluuium et tulit omnes: ita erit et aduentus filij hominis. i Tunc duo erunt in agro vnus assumetur et vnus relinquetur. k Duae molentes in mola vna assumetur et vna relinquetur. l Vigilate ergo quia nescitis qua hora dominus vester venturus sit. m Illud autem scitote quod si sciret paterfamilias qua hora fur venturus esset vigilaret vtique et non sineret perfodi domum suam. n Ideo et vos estote parati quia qua hora non putatis filius hominis venturus est. o Quis putas est seruus fidelis et prudens quem constituit dominus super familiam suam vt det illis cibum in tempore? p Beatus ille seruus quem cum venerit dominus inuenerit sic facientem. q Amen dico vobis super omnia bona sua constituet eum. r Si autem dixerit malus seruus ille in corde suo: Moram facit dominus meus venire. s Et coeperit percutere conseruos suos manducet autem et bibat cum ebriosis. t Veniet dominus serui illius in die qua non sperat et hora qua ignorat. u Et diuidet eum partemque eius cum hypocritis ponet. Ibi erit fletus et stridor dentium. x Tunc simile erit regnum celorum decem virginibus quae accipientes lampades suas exierunt obuiam sponso et sponsae. y Quinque autem ex eis erant fatuae et quinque prudentes. z Fatuae enim acceptis lampadibus non sumpserunt oleum secum. a Prudentes vero acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus. b Moram autem faciente sponso dormitauerunt omnes et dormierunt. c Media autem nocte clamor factus est: Ecce sponsus venit exite obuiam ei. d Tunc surrexerunt omnes virgines illae et ornauerunt lampades suas. e Fatuae autem sapientibus dixerunt: Date nobis de oleo vestro quia lampades nostrae extinguuntur. f Responderunt prudentes dicentes: Ne forte non sufficiat nobis et vobis ite potius ad vendentes et emite vobis. g Dum autem irent emere venit sponsus et quae parate erant intrauerunt cum eo ad nuptias et clausa est janua. h Nouissime vero veniunt et reliquae virgines dicentes: Domine domine aperi nobis. i At ille respondens ait: Amen dico vobis nescio vos. k Vigilate itaque quia nescitis diem neque horam. l Sicut homo peregre proficiscens vocauit seruos suos et tradidit illis bona sua. m Et vni dedit quinque talenta alij autem duo alij vero vnum vnicuique secundum propriam virtutem et profectus est statim. n Abijt autem qui quinque talenta acceperat et operatus est in eis et lucratus est alia quinque. o Similiter qui duo acceperat lucratus est alia duo. p Qui autem vnum acceperat abijt fodit in terram et abscondit pecuniam domini sui. q Post multum autem temporis venit dominus seruorum illorum et posuit rationem cum eis. r Et accedens qui quinque talenta acceperat obtulit alia quinque talenta dicens: Domine quinque talenta tradidisti mihi ecce alia quinque lucratus sum. s Ait illi dominus eius: Euge serue bone et fidelis quia super pauca fuisti fidelis super multa te constituam intra in gaudium domini tui. t Accessit autem et qui duo talenta acceperat et ait: Domine duo talenta tradidisti mihi ecce alia duo lucratus sum. u Ait illi dominus eius: Euge serue bone et fidelis quia super pauca fuisti fidelis super multa te constituam intra in gaudium domini tui. x Accessit autem et qui vnum talentum acceperat et ait: Domine scio te quia homo duras es metis vbi non seminasti et congregas vbi non sparsisti. y Et timens abscondi talentum tuum in terra ecce habes quod tuum est. z Respondens autem dominus eius dixit ei: Serue male et piger sciebas quia meto vbi non seminaui et congrego vbi non sparsi. a Oportuit ergo te mittere pecuniam meam nummulariis et veniens ego recepissem vtique quod meum est cum vsura. b Tolle itaque ab eo talentum et date illi qui habet decem talenta. c Omni enim habenti dabitur et abundabit: ei autem qui non habet et quod videtur habere auferetur ab eo. d Et inutilem seruum eiicite in tenebras exteriores: ibi erit fletus et stridor dentium. e Cum autem venerit filius hominis in maiestate sua et omnes angeli cum eo tunc sedebit super sedem maiestatis suae. f Et congregabuntur ante eum omnes gentes et separabit eos ab inuicem sicut pastor segregat oues ab hedis. g Et statuet oues quidem a dextris suis hedos autem a sinistris. h Tunc dicet rex his qui a dextris eius erunt: Venite benedicti patris mei possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi. i Esurij enim et dedistis mihi manducare sitij et dedistis mihi bibere hospes eram et collegistis me. k Nudus et cooperuistis me infirmus et visitastis me in carcere eram et venistis ad me. l Tunc respondebunt ei iusti dicentes: Domine quando te vidimus esurientem et pauimus sitientem et dedimus potum hospitem et collegimus nudum et cooperuimus infirmum et visitauimus in carcere et venimus ad te? m Et rex respondens dicet illis: Amen dico vobis quamdiu fecistis vni ex his fratribus meis minimis mihi fecistis. n Tunc dicet et his qui a sinistris erunt: Discedite a me maledicti in ignem eternum qui paratus est diabolo et angelis eius. o Esurij enim et non dedistis mihi manducare sitij et non dedistis mihi bibere. p Hospes eram et non collegistis me nudus et non cooperuistis me infirmus et in carcere et non visitastis me. q Tunc respondebunt et ipsi dicentes: Domine quando te vidimus esurientem aut sitientem aut hospitem aut nudum aut infirmum aut in carcere et non ministrauimus tibi? r Tunc respondebit illis dicens: Amen dico vobis quamdiu non fecistis vni de minoribus his nec mihi fecistis. s Et ibunt hi in supplicium eternum iusti autem in vitam eternam. t Et factum est cum consummasset Iesus sermones hos omnes. u Dixit discipulis suis. x Scitis quia post biduum pascha fiet et filius hominis tradetur vt crucifigatur. y Tunc congregati sunt principes sacerdotum et seniores populi in atrium principis sacerdotum qui dicebatur caiphas. z Et consilium fecerunt vt Iesum dolo tenerent et occiderent. a Dicebant autem: Non in die festo ne forte tumultus fieret in populo. b Cum autem Iesus esset in bethania in domo simonis leprosi. c Accessit ad eum mulier habens alabastrum vnguenti preciosi et effudit super caput ipsius recumbentis. d Videntes autem discipuli indignati sunt dicentes: Vt quid perditio haec? e Potuit enim istud venundari multo et dari pauperibus. f Sciens autem Iesus ait illis: Quid molesti estis huic mulieri? opus enim bonum operata est in me. g Nam semper pauperes habetis vobiscum me autem non semper habetis. h Mittens enim haec unguentum hoc in corpus meum ad sepeliendum me fecit. i Amen dico vobis vbicumque praedicatum fuerit hoc euangelium in toto mundo dicetur et quod haec fecit in memoriam eius. k Tunc abijt vnus de duodecim qui dicebatur iudas iscariotes ad principes sacerdotum. l Et ait illis: Quid vultis mihi dare et ego vobis eum tradam? At illi constituerunt ei triginta argenteos. m Et exinde quaerebat opportunitatem vt eum traderet. n Die autem prima azymorum accesserunt discipuli ad Iesum dicentes ei: Vbi vis paremus tibi comedere pascha? o Qui ait: Ite in ciuitatem ad quendam et dicite ei: Magister dicit: Tempus meum prope est apud te facio pascha cum discipulis meis. p Et fecerunt discipuli sicut constituit illis Iesus et parauerunt pascha. q Vespere autem facto discumbebat cum duodecim discipulis suis. r Et edentibus illis dixit: Amen dico vobis quia vnus vestrum me tradet. s Et contristati valde coeperunt singuli dicere: Numquid ego sum domine? t Qui respondens ait: Qui intingit mecum manum in paropside hic me tradet. u Filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de illo. Vae autem homini illi per quem filius hominis tradetur. Bonum erat ei si natus homo ille non fuisset. x Respondens iudas qui tradidit eum dixit: Numquid ego sum rabbi? Ait illi: Tu dixisti. y Cenantibus autem eis accepit Iesus panem et benedixit ac fregit deditque discipulis suis et ait: Accipite et comedite hoc est corpus meum. z Et accipiens calicem gratias egit et dedit illis dicens: Bibite ex hoc omnes. a Hic est enim sanguis meus noui testamenti qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum. b Dico autem vobis non bibam amodo de hoc genimine vitis vsque in diem illum cum illud bibam vobiscum nouum in regno patris mei. c Et hymno dicto exierunt in montem oliueti. d Tunc ait illis Iesus: Omnes vos scandalum patiemini in me in nocte ista. e Scriptum est enim: Percutiam pastorem et dispergentur oues gregis. f Postquam autem resurrexero praecedam vos in galileam. g Respondens autem petrus ait illi: Et si omnes scandalizati fuerint in te ego nunquam scandalizabor. h Ait illi Iesus: Amen dico tibi in hac nocte antequam gallus cantet ter me negabis. i Ait illi petrus: Etiam si oportuerit me mori tecum non te negabo similiter et omnes discipuli dixerunt. k Tunc venit Iesus cum illis in villam quae dicitur gethsemani et ait discipulis suis: Sedete hic donec vadam illuc et orem. l Et assumpto petro et duobus filijs zebedaei coepit contristari et moestus esse. m Tunc ait illis Iesus: Tristis est anima mea vsque ad mortem sustinete hic et vigilate mecum. n Et progressus pusillum procidit in faciem suam orans et dicens: Pater mi si possibile est transeat a me calix iste verumtamen non sicut ego volo sed sicut tu. o Et venit ad discipulos suos et inuenit eos dormientes et dicit petro: Sic non potuistis vna hora vigilare mecum? p Vigilate et orate vt non intretis in tentationem spiritus quidem promptus est caro autem infirma. q Iterum secundo abijt et orauit dicens: Pater mi si non potest hic calix transire nisi bibam illum fiat voluntas tua. r Et venit iterum et inuenit eos dormientes erant enim oculi eorum grauati. s Et relictis illis orauit tertio eundem sermonem dicens. t Et venit ad discipulos suos et dicit illis: Dormite iam et requiescite ecce appropinquauit hora et filius hominis tradetur in manus peccatorum. u Surgite eamus ecce appropinquauit qui me tradet. x Adhuc eo loquente ecce iudas vnus de duodecim venit et cum eo turba multa cum gladijs et fustibus missi a principibus sacerdotum et senioribus populi. y Dabat autem traditor eius signum eis dicens: Quem osculatus fuero ipse est tenete eum. z Et confestim accedens ad Iesum dixit: Aue rabbi et osculatus est eum. a Dixit autem illi Iesus: Amice ad quod venisti? tunc accesserunt et manus iniecerunt in Iesum et tenuerunt eum. b Et ecce vnus ex his qui erant cum Iesu extendens manum exemit gladium suum et percutiens seruum principis sacerdotis amputauit auriculam eius. c Tunc ait illi Iesus: Conuerte gladium tuum in locum suum omnes enim qui acceperint gladium gladio peribunt. d An putas quia non possum rogare patrem meum et exhibebit mihi modo plus quam duodecim legiones angelorum? e Quomodo ergo implebuntur scripturae quia sic oportet fieri? f In illa hora dixit Iesus turbis: Tamquam ad latronem existis cum gladijs et fustibus comprehendere me? cotidie apud vos sedebam docens in templo et non me tenuistis. g Hoc autem totum factum est vt adimplerentur scripturae prophetarum. h Tunc discipuli omnes relicto eo fugerunt. i Qui autem tenuerant Iesum duxerunt eum ad caiphan principem sacerdotum vbi scribae et seniores conuenerant. k Petrus autem sequebatur eum a longe vsque in atrium principis sacerdotum et introgressus sedebat cum ministris vt videret finem. l Principes autem sacerdotum et omne concilium quaerebant falsum testimonium contra Iesum vt eum morti tradant. m Et non inuenerunt cum multi falsi testes accessissent nouissime autem venerunt duo falsi testes. n Et dixerunt: Hic dixit: Possum destruere templum dei et post triduum reaedificare illud. o Et surgens princeps sacerdotum dixit ei: Nihil respondes ad ea quae isti aduersum te testificantur? p Iesus autem tacebat. Et princeps sacerdotum ait illi: Adiuro te per deum viuum vt dicas nobis si tu es christus filius dei. q Dicit illi Iesus: Tu dixisti. Verumtamen dico vobis amodo videbitis filium hominis sedentem a dextris virtutis dei et venientem in nubibus celi. r Tunc princeps sacerdotum scidit vestimenta sua dicens: Blasphemauit quid adhuc egemus testibus? ecce nunc audistis blasphemiam quid vobis videtur? s At illi respondentes dixerunt: Reus est mortis. t Tunc exspuerunt in faciem eius et colaphis eum cecderunt alij autem palmas in faciem eius dederunt. u Dicentes: Prophetiza nobis christe quis est qui te percussit? x Petrus autem sedebat foris in atrio et accessit ad eum vna ancilla dicens: Et tu cum Iesu galileo eras. y At ille negauit coram omnibus dicens: Nescio quid dicis. z Exeunte autem illo ianuam vidit eum alia ancilla et ait his qui erant ibi: Et hic erat cum Iesu nazareno. a Et iterum negauit cum iuramento quia non nouit hominem. b Post pusillum autem accesserunt qui stabant et dixerunt petro: Vere et tu ex illis es nam et loquela tua manifestum te facit. c Tunc coepit detestari et iurare quia non nouit hominem. d Et continuo gallus cantauit. e Et recordatus est petrus verbi Iesu quod dixerat ei: Priusquam gallus cantet ter me negabis. f Et egressus foras flevit amare. g Mane autem facto consilium inierunt omnes principes sacerdotum et seniores populi aduersus Iesum vt eum morti tradant. h Et vinctum adduxerunt eum et tradiderunt pontio pilato praesidi. i Tunc videns iudas qui eum tradidit quod damnatus esset poenitentia ductus retulit triginta argenteos principibus sacerdotum et senioribus. k Dicens: Peccauit tradens sanguinem iustum. At illi dixerunt: Quid ad nos pertinet? tu videris. l Et proiectis argenteis in templo recessit et abiens laqueo se suspendit. m Principes autem sacerdotum acceptis argenteis dixerunt: Non licet eos mittere in corbonam quia pretium sanguinis est. n Consilio autem inito emerunt ex illis agrum figuli in sepulturam peregrinorum. o Propter hoc vocatus est ager ille haceldama hoc est ager sanguinis vsque hodie. p Tunc impletum est quod dictum est per ieremiam prophetam dicentem: Et acceperunt triginta argenteos pretium adpretiati quem adpretiauerunt a filijs israel. q Et dederunt eos in agrum figuli sicut constituit mihi dominus. r Iesus autem stetit ante praesidem et interrogauit eum praeses dicens: Tu es rex iudeorum? Dicit illi Iesus: Tu dicis. s Et cum accusaretur a principibus sacerdotum et senioribus nihil respondit. t Tunc dicit illi pilatus: Non audis quanta aduersum te dicunt testimonia? u Et non respondit ei ad vllum verbum ita vt mirari praesidem vehementer. x Per diem autem festum consuerat praeses populo dimittere vnum ex vinctis quem voluissent. y Habebat autem tunc vinctum insignem qui dicebatur barabbas. z Congregatis ergo illis dixit pilatus: Quem vultis dimittam vobis barabbam an Iesum qui dicitur christus? a Sciebat enim quod per inuidiam tradidissent eum. b Sedente autem illo pro tribunali misit ad eum vxor eius dicens: Nihil tibi et iusto illi multa enim passa sum hodie per visum propter eum. c At principes sacerdotum et seniores persuaserunt populis vt peterent barabbam Iesum autem perderent. d Respondens autem praeses ait illis: Quem volunt ex duobus dimittam vobis? Qui dixerunt: Barabbam. e Dicit illis pilatus: Quid igitur faciam de Iesu qui dicitur christus? Dicunt omnes: Crucifigatur. f Ait praeses: Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant dicentes: Crucifigatur. g Videns autem pilatus quia nihil proficeret sed magis tumultus fieret accepta aqua lauit manus coram populo dicens: Innocens ego sum a sanguine iusti huius vos videritis. h Et respondens vniuersus populus dixit: Sanguis eius super nos et super filios nostros. i Tunc dimisit illis barabbam Iesum autem flagellatum tradidit vt crucifigeretur. k Tunc milites praesidis suscipientes Iesum in praetorium congregauerunt ad eum vniuersam cohortem. l Et exuentes eum clamydem coccineam circumdederunt ei. m Et plectentes coronam de spinis posuerunt super caput eius et arundinem in dextera eius et genu flexo ante eum illudebant ei dicentes: Aue rex iudeorum. n Et exspuentes in eum acceperunt arundinem et percutiebant caput eius. o Et postquam illusissent ei exuerunt eum clamyde et induerunt eum vestimentis suis et ducebant eum vt crucifigerent. p Exeuntes autem inuenerunt hominem cyrenaeum nomine simonem hunc angariauerunt vt tolleret crucem eius. q Et venerunt in locum qui dicitur golgotha quod est calvariae locus. r Et dabant ei vinum bibere cum felle mixtum et cum gustasset noluit bibere. s Postquam autem crucifixerunt eum diuisserunt vestimenta eius sortem mittentes. t Et sedebant et seruabant eum ibi. u Et imposuerunt super caput eius causam eius scriptam: Hic est Iesus rex iudeorum. x Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones vnus a dextris et vnus a sinistris. y Praetereuntes autem blasphemabant eum mouentes capita sua et dicentes: Vah qui destruis templum dei et in triduo illud reaedificas saluum fac temetipsum si filius dei es descende de cruce. z Similiter et principes sacerdotum illudentes cum scribis et senioribus dicebant: Alios saluos fecit seipsum non potest saluum facere si rex israel est descendat nunc de cruce et credimus ei. a Confidit in deo liberet nunc si vult eum dixit enim: Quia filius dei sum. b Idipsum autem et latrones improperabant ei qui crucifixi erant cum eo. c A sexta autem hora tenebrae factae sunt super vniuersam terram vsque ad horam nonam. d Et circa horam nonam clamauit Iesus voce magna dicens: Heli heli lamma sabacthani? hoc est deus meus deus meus vt quid dereliquisti me? e Quidam autem illic stantium audientes dicebant: Heliam vocat iste. f Et continuo currens vnus ex eis accepit spongiam et implens aceto et imposuit arundini et dabat ei bibere. g Ceteri vero dicebant: Sine videamus an veniat helias liberans eum. h Iesus autem iterum clamans voce magna emisit spiritum. i Et ecce velum templi scissum est in duas partes a summo vsque deorsum et terra mota est et petrae scissae sunt. k Et monumenta aperta sunt et multa corpora sanctorum qui dormierant surrexerunt. l Et exeuntes de monumentis post resurrectionem eius venerunt in sanctam ciuitatem et apparuerunt multis. m Centurio autem et qui cum eo erant custodientes Iesum viso terraemotu et his quae fiebant timuerunt valde dicentes: Vere filius dei erat iste. n Erant autem ibi mulieres multae a longe aspicientes quae secutae fuerant Iesum a galilea ministrantes ei. o Inter quas erat maria magdalene et maria mater iacobi et ioseph et mater filiorum zebedaei. p Cum sero autem factum esset venit quidam homo diues ab arimathea nomine ioseph qui et ipse discipulus erat Iesu. q Hic accessit ad pilatum et petijt corpus Iesu. Tunc pilatus iussit reddi corpus. r Et accipiens ioseph corpus inuoluit illud in sindone munda. s Et posuit illud in monumento suo nouo quod excidit in petra et aduoluit saxum magnum ad ostium monumenti et abijt. t Erat autem ibi maria magdalene et altera maria sedentes contra sepulchrum. u Altera autem die quae est post parasceuen conuenerunt principes sacerdotum et pharisaei ad pilatum. x Dicentes: Domine recordati sumus quia seductor ille dixit adhuc viuens post tres dies resurgam. y Iube ergo custodiri sepulchrum vsque in diem tertium ne forte veniant discipuli eius et furentur eum et dicant plebi: Surrexit a mortuis et erit nouissima error peior priore. z Ait illis pilatus: Habetis custodiam ite custodite sicut scitis. a Illi autem abeuntes munierunt sepulchrum signantes lapidem cum custodibus. b Vespere autem sabbati quae lucescit in prima sabbati venit maria magdalene et altera maria videre sepulchrum. c Et ecce terraemotus factus est magnus. d Angelus enim domini descendit de celo et accedens reuoluit lapidem et sedebat super eum. e Erat autem aspectus eius sicut fulgur et vestimentum eius candidum quasi nix. f Prae timore autem eius exterriti sunt custodes et facti sunt tamquam mortui. g Respondens autem angelus dixit mulieribus: Nolite timere vos scio enim quod Iesum qui crucifixus est quaeritis. h Non est hic surrexit enim sicut dixit venite et videte locum vbi positus erat dominus. i Et cito euntes dicite discipulis eius quia surrexit et ecce praecedet vos in galileam ibi eum videbitis. k Ecce praedixi vobis. l Et egressae celeriter de monumento cum timore magno et gaudio currerunt nuntiare discipulis eius. m Et ecce Iesus occurrit illis dicens: Auete. n Quae accesserunt et tenuerunt pedes eius et adorauerunt eum. o Tunc ait illis Iesus: Nolite timere ite nuntiate fratribus meis vt eant in galileam ibi me videbunt. p Dum autem illae irent ecce quidam de custodia venerunt in ciuitatem et nuntiauerunt principibus sacerdotum omnia quae facta fuerant. q Et congregati cum senioribus consilio accepto pecuniam dederunt militibus dicentes. r Dicite vos discipuli eius nocte furati sunt eum nobis dormientibus. s Et si hoc auditum fuerit apud praesidem nos suadebimus et securos vos faciemus. t Illi autem accepta pecunia fecerunt sicut docti fuerant. u Et diuulgatum est apud iudeos verbum istud vsque in hodiernum diem. x Vndecim autem discipuli abierunt in galileam in montem vbi constituerat illis Iesus. y Et videntes eum adorauerunt. z Quidam autem dubitauerunt. a Et accedens Iesus locutus est eis dicens: Data est mihi omnis potestas in celo et in terra. b Euntes ergo docete omnes gentes baptizantes eos in nomine patris et filij et spiritus sancti. c Docentes eos seruare omnia quaecumque mandaui vobis et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus vsque ad consummationem seculi.

ɼ gentē.q; p tyrū ɼ vespasianū destructa ē ciuitas ɼ tēplū ɼ ppl̄s occisus ɼ captiuat⁹. m Et apprehē.eū etc.extra vi. ɼ occi. q; xp̄s ex̄ ciuitate hierlm crucifix⁹ est. n Cū ḡ ve.do.vince q̄d fa.agri. illis.venit dñs ad iudicandū et vindicandū illō factū q̄ ex eⁱ⁹ ordinatōe venit ℈ eos exercitus romanorum.

o Iuūr illi. malos male pderē. Lucas vo ista vba refert q̄ si a xp̄o dicrat facer dotes dixerē ℈mm. Absit vt hī Luc.xx. Dōm q; nō ē cōtradictio.q; i turba illa erāt aliq̄ q̄ consentiebant doctrine xp̄i.ɼ illi dixerunt malos male pder. vt h dic. Mat.et hāc rnsiōez q̄si approbādo tāḡ verā xp̄m repenit vt dic Lucas.ɼ nūc p̄ūr sacerdotes videntes q; erat dictum ℈ eos dixerē. Absit: malos aūt dñs pdidit q̄si ciuitatē tēplū per romanos destruxit: sed̄.

m hereditatē eⁱ⁹ Et apprehē sum eū eiecerūt eū extra vi n neā et occiderunt. Cum ergo venerit dñs vinee: q̄d o faciet agricolis illis. Aūt p illi. Malos male perdet et vineā suā locabit aliis agri q colis qui reddant ei fructū r tpibus suis. Dicit illis ie- s sus. Nunq̄ legistis in scri t pturis. Lapidē quē reprobauerūt edificantes: hic factus est in caput anguli. A v dño factū est istud: ɼ est mi

qui erant maiores sciētes scripturas legis ɼ pphaz.aliq̄ autē minores sicut laici ɼ vulgares tm̄ scientes illud q̄ est ō necessitate salutℓ. vt p̄cepta decalogi.ɼ hm̄oi q̄ dñt sciri ab oibus.ℏ subtilitatē scripturaz ɼ dicta pphaz ignorantes. Itē q; xp̄s erat verus hō ɼ pphēta sanctus ɼ deus i vnitate suppositi. Dicit ḡ aliq̄ ɼ bene q̄nz ad hoc vt minores ppli iudeoz nō cognouerēt ibm esse xp̄m nec q̄nz ad diuinitatez nec q̄nz ad humanitatez. qa ℈ cognoscerent eū esse hoiez verū. nō tñ cognoscebant illū esse hoiez seu pphām q̄ erat a dō ꝓmissus sic xp̄s Cui⁹rō est. q; ignorabāt scripturas q̄ loquūtur de xp̄i diuinitate. ɼ illas que loquūtur de determinatōne tēpis ɼ de signis sui aduētus. ℈ maiores cognouerūt eū esse verū prophētā a dō ꝓmissum ɼ missum. q; sciebāt scripturas loquētes ō tpe sui aduent⁹ɼ de signis que oia videbāt i eo impleri nō tñ vt isti dicunt cognouerūt ipm esse deū ɼ fm ℈ logℓ apostolus in aūcte ℙallegata. Q; si cognouissent nunq̄ dñm glie crucifixissent. q.d. nūq̄ cōgnouerūt eⁱ⁹ diuinitatē. ℈ hoc nō vℓ cōuenienē dictū. q; sicut scripture determinate loquūtur de tpe sui aduent⁹ Dan.ix. i hebdomadib⁹ illis abbreuiatℓ: ɼ de signis sui aduēt⁹ sic est trāslatio regni. vt hī Ghenes.xlix. Et inod⁹ eⁱ⁹ aduentēdi in patriarte ɼ būilitate. vt hī Zach.ix. vt dictū est in pce.ca. ita exp̄ssenℓ exp̄ssi⁹ loquūtur scripture, pphaz de eⁱ⁹ diuitate. Hiere.xxiij. Ecce dies veniūt dic dñs ɼ suscitabo verbū bonū q̄ locut⁹ sum ad domū isrℓ ɼ iuda. in diēb⁹ illis germinare faciā dō germē iustū. et faciet iudiciū ɼ iustitiā in terra. ɼ ℏ est nomē q̄ vocabūt eū dñs iustus nr̄. In heb. vbi hī hic dñs ponit nom dñi terragrāmaton: q̄ nullo mō pōt dici de aliq̄ nisi ō deo vero. cū ḡ ista auctas fm oēs doctores cuā hebraicos exposita sit de xp̄o. sequit ipm esse verū deū. Itē Esa.ix. dr. Parnuli⁹ natus ē nobis. sequit. Et fact⁹ est ꝓncipat⁹ sup humerū eⁱ⁹ ɼ vocabit nomē eⁱ⁹ admirabilis. consiliarius. deⁱ⁹ fortis. pr̄ futuri seculi. princeps pacis. que etiā auctas fm hebreos intelligit de xp̄o. ɼ ea sit exp̄ssa ꝓcessio de eⁱ⁹ diuinitate. sicut de humanitate. ɼ multe alie auctes consimiles p̄ūr ad ℏ induci ℈ ꝑpter plxitatē omitto. ɼ iō dōm. sic maiores ppli iudeoz habuerē noticiā ō tpe ɼ signis sui aduēt⁹. ita noticiā scripturas habuerē q̄nz ad eⁱ⁹ diuinitatē. Cōsiderandū tñ q; aliq̄d cognoscibℓ in habitu. cui⁹ tñ cognitio actualis impedit ꝑpter aliquā passionē vℓ habitū p̄cedentē sic dicit p̄bus. vij. Ethi. q; ii. continens differt ab intpato q ℏ hz estimatōes verā nō solū in vℓ quā etiam hz intpatus. vt q; fornicari est malū. cū nō peccet q ignorantiā. ℈ etiam hz estimatōem verā in ꝑticulari. ɼ per hoc differt ab intpato: ɼ tñ aduentiente passione corrumpitur estimatio vera ꝑticularis. quia passione vincente iudicat nūc fornicandū ita q; passio impedit actualem considerationem verā in ꝑticulari. ɼ si passio sp duraret sic iudicaret. Eodē mō dōm est q; indei habuerūt veram estimatiōem de xp̄o. ɼ in habitu. ɼ in actu in ꝓncipio ℈ q̄n incepit ℈ eos p̄dicare: excitati fuerūt ℈ eū passionib⁹ īre. rancoris ɼ inuidie quibus passionibus impediebant ab actuali cōsideratōne veritatis prehabite de xp̄o. iō machinati sunt in eⁱ⁹ mortem sicut ɼ incōtinens ꝑpter passionē cōcupiscibilℓ eligit fornicari: q̄d tñ aliⁿ refugeret. Considerandus tñ q; illa noticia q̄ habuerūt de xp̄o p scripturas ꝓpḥaz nō erat certa certitudine euidentie, tum q; talis certitudo solum

ɼ rabile in oculis nostris: iō
ɣ dico vobis q; auferet a vo
ʒ regnū dei et dabit genti fa
a cienti fructus eius. Et qui
cecideri super lapidē istū
b confringetur: super quē ve
ro ceciderit conteret eum.
c Et cuz audissent principes
sacerdotū et pharisei pabo
las eius: cognouerūt q; de
d ipsis dicerē. Et querētes
e eum tenere: timuerunt turbas quoniam sicut prophetam eum habebant.

habek p demõstratões vel sensuz. tũm qz ꝓphetie pũt aliqñ varie exponi. z ido erat magis noticia, ꝓbabilis z verisimilis cõiectura. vl fm alios erat ibi certitudo adherẽtie q̃ tñ põt impedirι in actu mõ ꝑdicto. Per dicta pũt solui argumẽta ad vtrãꝫ ꝑtem. qz illa argumẽta q̃ ꝓbãt q̃ habuerι notici am de xpo intelligendũ est de noticia bituali ꝑdicto mõ, alie ãt auctes q̃ dicũt cõtrariũ loquunt de actuali cognitõ ne applicãte ad op⁹. q̃ fuit impedita ꝓpter passionem ignoꝛãtie z rancoꝛis: vt dictum est.

In ca. xxj. vbi dr in postilla. In qua ꝑtẽ hoc facis. s. q̃ aũge doces populũ. Additio.

Dmaioꝛẽ haꝫ q̃stionũ declaratões attendendum est q̃ auctas docẽdi apud hebreos duplex erat. qz aut fm deriuatões generꝫ: vt in sacerdotiꝫ iuxta illud Aggei. ij. ca. Interroga sacerdotes legẽ aut fm ẽdua tionẽ. sic cũ q̃s accipit gradũ in scia ab alio graduato hũte ad ꝫ ꝑtem. z tales erãt illi. lxx. viri q̃ ordinarie iudicabant ꝑpũm. vt in ti. thalmudico q̃ dr canhedrin tractat. et qz principes sacerdotũ hanc q̃nem mouẽtes sciebãt criminũ nõ descendẽ p lineã masculinã ab aaron sacerdote z q̃ ꝑs nõ hic auctẽ docendi sacerdotalẽ. idcirco dimisso ꝫ membro circa scõm querebãt. s. Quis dedit tibi hãc ꝑtẽ qz talis ptãs ab ipsissimes seniorib⁹ z sacerdotib⁹ cõcedẽda erat. z nõ ab alio ꝫ impatoꝛ em nõ ꝓtinebat talis inia im petrari: qõ ꝑs ex hoc. nam cũ xpc Iu. xx. ca. z. xxij. capi. rũdissẽt pharisei q̃ sunt dei date deo. ex hoc nõ fuerũt indignati heroꝛdiani q̃ ibi erãt ꝫ potius ꝓtem de rũsioe xpi. Zs cõstat q̃ doctrina diuine legis nõ est cesaꝛ: ꝫ dei. ꝫ aũt ꝑtz q cõem doctrinã coꝛ fm quã null⁹ recipiebat nec hõdie tpe capitur. eoꝛ auctem docendi legem recipiũt ab aliq̃ principe q̃uis sint subiecti: z ido ex his q̃mõ⁹ facile scipsos gloꝛificabant z xpm vllipendebãt. q. d. nullaz põt habere ꝓtẽm docendi nisi a nobis mecipsis q̃ sumus docti ex leg. vñ xpc in sua cauta rẽsponsione non solus cis silentiũ impoſuit ꝫ etiã ipsoꝝ errorẽ exprobrauit. Erabãt em in hoc q̃ nulla ꝓtem docendi attribuebãt deo: ꝫ hoibus aut ex deriuatõe generꝫ: vel ẽduatione psone vt dictũ est. vñ xpc oñdit eis q̃ est alia auctas docendi ꝑter illa. z illis altioꝛ. s. ex deo: z ido querit de baptismo Iohis in q̃ nona doctrina fuit diuulgata virũ esset ex deo an ex homini bus. in q̃ includit q̃ possibile est aliquam doctrinã esse ex deo tñ. sic ꝑs de baptismo Iohis. z p ꝑs remanebãt ꝓfusi. eo ꝓ ꝓsupponebãt q̃ omnis auctas docendi erat ex deo nimibus mõ ꝑdicto. In. ca. vbi dr in postil. Iudi ab abꝛaam vel ipo heber. Additio.

Ebrei nõ dicunt ab abꝛaã rõne ꝓpꝛij nois vt mani feste ꝑs ꝑ lras hebꝛaicas: vt ipemet postilla. tradit Gen. xxiij. Cui⁹ rõ est. q̃ abꝛaã incipit ab aleph lra heber vo ꝓ ayn: z ido si hebꝛe dicerek ab abꝛaã incipek ab aleph qõ ñ e vez ꝫ icipit ꝑ ayn. nec ex dicũt hebi ab heber. q̃: ñ sic. ãmonite z moabite q̃ de loth descẽdũt silr tũrite z madianite q̃ descẽdũt ab abꝛaã. silr et edomite q̃ descẽdũt de ysaac oẽs dicerenꝫ hebꝛei: cũ oẽs ꝑdicti descẽdũt ab heber vt manifestũ est in lra Gen. xj. z. xvj. z i aliꝫ. ꝫ ꝫ denominatõ accipit ab abꝛaã nõ rõne ꝓpꝛij nois ꝫ alia ratione. Ad cm̃ euidentiã attendendũ q̃ inf mesopotamiã z trã ꝓmissiois trãsit fluui⁹ euphꝛates q̃ cũ sit magn⁹ z vn⁹ de q̃ tuoꝛ fluuib⁹ paꝛadisi: vt dr Gen. ij. ca. idcirco i limitatiõib⁹ ꝛre ꝓmissiois võt fluui⁹ simplr ñ exp̃mẽdo nom ꝓpꝛiũ qõ ẽ euphꝛates: vt dr Exo. xxiij. vbi dr. Ponã tmios ꝛc. Ẽ ó certo vsq̃ ad fluuiũ intelligit de euphꝛate q̃ ẽmiabat trã ꝓ missiois ex pte mesopotamie. vꝛz ibidẽ. z q̃ abꝛaã nat⁹ fuit i mesopotamia vbi thare p̃ ei⁹ z alij cogĩ fuiebãt ydol. z inde adduct⁹ fuit dina directõne in trã chanaã vbi segregat⁹ ad cultũ diuinũ edificauit altaria dño inuocãs nomẽ eius vt dr Gen. xij. Idcirco abꝛaã vocat⁹ in terã ꝓmissionis hebꝛe⁹ vocabaꝫ. i. trãsfluuialis. Heber em cũ ayn scripta hebꝛaice trãsfluuialis significat. z ido sic illi q̃ veniũt ꝺ gtib⁹ vltramontanis cõiter vltramontani dicũt. sic abꝛaaꝫ in initio fue vocatõis ad fidẽ in tra ꝓmissiois exñs hebꝛe⁹ vocabaꝫ. ꝫ est trãsfluuial. vñ Gen. xxiij. Venit vn⁹ de his q̃ euaserãt z nũciauit abꝛae hebꝛeo. q̃ idem ẽ dicẽ vt si dicat. Abꝛae trãsfluuiali. Ex quib⁹ ꝑs q̃ abꝛaã dic⁹ ẽ hebꝛeo q̃ ex⁹ trãsfluuialib⁹ in terã sanctam venit. z q̃ ista trãsportatio fuit facta in ꝓncipio sui excessus ad fidẽ vel saltẽ sue publicatõis. ió inde cognoiat⁹ est cũ sua posteritate q̃si a ꝓncipio sue fidelitat⁹: q̃ quidẽ rõ põt hĩ iosue xxiiij. vbi sic dr. Hec dr dño trãsfluuiũ babitauerũt ꝑres vri ab initio thare ꝑ abꝛaã z nachoꝛ fuierι dijs alienis: z sequiꝫ. Tulι ꝑem vrm abꝛaã de mesopotamie finib⁹. vbi in hebꝛeo hr. De heber fluuiũ. i. de transfluuio. Et adduxi cũ in oẽm terrã chanaã. vbi. s. segregat⁹ a gentib⁹ ydolatrꝫ se publicauit dino cultui magnatũ. Ex ꝑdictis ꝑs ꝛre simplr. quare idumite z hmõi nõ dicunt hebꝛei ly descẽdãt ab abꝛaã Nam illi soli qui sequunt abꝛaam in sepatõe ad ydolatria z cognitõne dei hebꝛei debẽt dici tanq̃ sequẽtes rationem illi⁹ denoiatiõis: z ꝫ est q̃ sequit in allegata auctẽ scꝫ Iosue. xxiij. vbi loquẽs de transportatõne abꝛae a patrib⁹ trãsfluuialib⁹ subiugit. Multiplicaui q̃ semẽ ei⁹ z dedi ei ysaac. nulla facies mentes de ysmahele z aliꝫ. Pꝛter dicẽ ysaac. Illiq̃ dedi iacob z esau dedi montẽ seir. Iacob vo z filij ei⁹ descenderũt in egyptũ. Ex quib⁹ ꝑs q̃ illi nõmo nominãdi sunt trãsfluuiales q̃ descendũt ab abꝛaã ꝓ ysaac z iacob aliꝫ exclusis ratõne ꝑdicta.

In eo. ca. vbi dr in postil. Lapidem quez reꝓbauerũt edificantes ꝛc.

Additio.

Fundamẽtũ hui⁹ exp̃onis quã dicit Ierusalem est ficticium seu fabulosuz. nusq̃ em legit in scripturis auctẽticis q̃ hoc ꝛigisset in ẽdificatõe templi salomonis. s. q̃ aliq̃s lapis ꝑticꝫ fuisset reꝓbat⁹ in edifitio. et de inde in caput anguli collocat⁹ licet mgr hystoriaz hoc videat dicere. vñ Ra. abꝛaã hebꝛe⁹ ꝺ inter alios expositoꝛes hebꝛoꝝ magꝫ vꝫ sequ Ierusalem sensum. ꝫ nõ exponit ꝺ lapide mãli ꝫ de spũali. dicit em q̃ lapis iste est ppl⁹ israheliticus q̃ reꝓbat⁹ a gẽtib⁹ in capitalitate exñs imposterũ erit caput oĩm nõ virtute ꝓpria. ꝫ a dño facũ est istud. cui⁹ expositio ly falsa sit in hoc q̃ dicit q̃ ppl⁹ iste q̃ mõ captiu⁹ est: erit sublimat⁹. put ipe credit tpe sui messie. tñ dr in dictis suis q̃ddam vez. s. q̃ ꝫ Ira nõ tractat de edificatõe templi salomonis. similit Ra. sa. exponit hãc autem dictã ꝺ xpo vñ tenendũ est q̃ ad Ieram lapis iste est xpc q̃ ꝺ lapis abscisus sine manib⁹: Dan. ij. ca. vt etiã apls Petrus exponit Act. iiij. Nõ em esset xpi argumẽtũ efficax si ex sensu mystico sumeret. put dicit Aug. Ꝫ Hincennũ donatistã. z q̃ ipemet postil. reuocat illa que in hoc loco posuit de sensu literali isti⁹ versus psalmiste in expone illi⁹ pũ. vbi de hoc largius tractat. ideo ista ad ꝓesens sufficiant.

In eo. ca. vbi dr in postil. Zs ꝫ nõ vt pueniens dictum

Additio.

Hinc q̃dem disputat sanctus Thomas. iij. qte. q. xlvij. arti. v. in corpe q̃nis sub forma ꝑdicta vñ in solutione ꝓncipali tenet eandẽ opinionẽ quã hic postil. conatur ꝛmprobare. que q̃dem ꝛmprobatio nõ vr rõnabilis. Ad cui⁹ declarationẽ attendendũ q̃ ly oia que in sacris scripturis credẽda traditũ sunt a fidelib⁹ tanq̃ vera certissime amplectẽda cũ sint a deo reuelata: cr testimonio fidele ẽ. Quedã tñ de his q̃ ibidẽ etiã exꝓesse traditũ sunt exponẽda talitez vt nõ credant sub ꝓpria verboꝝ significatõe. eo q̃ si sic acꝛcipent repugnarẽt rõne naturali. seu etiã alteri auctoritati diuine. vbi gra ly de deo in scripturis sacris dicank exꝓesse aliq̃ yba que in prima significatõe signãt illi⁹ localẽ motionẽ seu altricatões vel passionẽ z hmõi. vt cũ dicit in ꝑsona dei. Descẽdit de⁹ vt videret ciuitatẽ: Gen. xviij. ca. silr. Exo. xj. ca. Descẽdi vt liberarẽ eũ de manu egyptioꝝ. q̃ locutiões in ꝓpria significatõe signant deum localit moueri. Similit z aliꝫ sepe legit deũ iratũ fuisse vel penituisse: et hmõi: nullo mõ tñ talia sub ꝓpria significatõe sũt credẽda de deo cũ mãifeste rõne naturali repugnãt q̃ deũ penit⁹ im mobilẽ atq̃ immutabilẽ demõstrãt. silr z Iauctem sacre scripture dr. Malach. iij. ca. Ego dño et non mutoꝛ. vñ oportet hec z similia de deo intelligi non in propria verboꝝ signi-

ficatōne.ꝫ translatiue seu metaphorice: pūt Aug⁹. declarat in .vj.li. de trinitate. Similiter ꝛtingit fm opinionē hebre oz circa ea q̄ in scpturis sacris ve.te. traditur denotantia deitatē xpi. dicūt em̄ oia talia nō impꝛopa significatiōe eē intelligenda.ꝫ silr̄ tradunt de eis metaphorice. quoz motiuū ē. q: credūt q̄ deū incarnari iplicat cōpositōz seu naturarū cōfusionē in deo q̄ manifeste sunt impossibilia cū sint ꝛ simplicitatē diuinā. ꝛ ꝑ cōtingit eis nō solū antiqs ꝫ modernis eo q̄ nō pūt cape seu intelligē bitudinē nature assumpte ad verbū fm̄ verā catholicā traditōes. nec de ꝑ videt esse multū mirandū. cū hereticī q̄ nō solū auctes ve.te. recipiūt. ꝫ etiā noui: in q̄ expssi⁹ mysteriū deitat̄ xpi tradit̄ ḡ in antiq: vt cū dic. Ego ero pr̄ vob̄ sumus: vl̄. Ante abꝛaā fieret ego sum. ꝛ hmōi: in q̄bus vbis ꝛ silr̄bus clari⁹ expim̄t deitas xpi. ꝫ nō obstante deitatē xpi negare conāt querse exponētes pdictas auctes vt arn⁹ ꝛ sabellius ꝛ eoꝝ sequaces. Ex quibus ꝓz manifeste q̄ lz scpture sacre ꝓphaꝝ q̄ mentiōez expssaz faciūt ō videntib⁹ xpi sint satis euidētes ad hmōi mysteriū fidelib⁹ ostendū. nō tū ex his sumit argumentū efficax ad ḣ vr pncipes iudeoꝝ habuissent cognitōez de ei⁹ diuinitate. hoc em̄ mysteriū tā tū excedit capacitatē hūanaz q̄ raro vl̄ nunq̄ sine auxilio diuino intelligi posset. ꝫ est q̄d Petro expsse cōfitenti deitatē xpi dicēdo. Tu es filius dei viui. Mat. xvj. Christ⁹ rndit. Caro e sanguis nō revelauit tibi ꝛc. Ex q̄ ꝓz ad mysteriū incarnatōis intelligendū seu veraciter cōfitendū reuelatio diuina requir̄. ꝓter ei⁹ summā excellentiā. sec⁹ est de aliis cōditōib⁹ xpi in ꝓphis antiqs contētis. vt de tpe sui aduēt⁹. ꝛ de signis eius dē silr̄ de ꝫtib⁹. ipi⁹ xpi ꝛ de ei⁹ excellētiā respectu alioꝝ ꝓphaꝝ ꝛ de mō aduentiēdi ꝛ hu inis mōi. nā talia in ꝓpria significatōe pūt accipi. nō ei exceduntꝰ cōem hūane intelligētie capacitatē. ꝛ sic ꝓz ꝙ obiectio postil. in ꝑ passu est invalida. silr̄ ꝛ ei⁹ opinio nō vr̄ rōnabilis ex trib⁹. ꝑ q̄ ꝓsupponit falsum .s. q̄ auctes anti q̄ testamēti sole sufficiūt ad cogendū hebreos ipos recipiē tes vr cognoscant deitatē xpi. cui⁹ oppositū ꝓz ex dictis. scōo q: exemplū q̄d inducit de incōtinēte cui⁹ actualis cognitio pticularis seu cōsideratio impedit seu corrupi tur. ꝓpter passionē imminentē. vr ḣ in .vij. ethicoꝝ nō vr̄ ad ꝓpositū facere. nā incontinens sp̄ hz estimatiōez veraz i vniuersali. aduenientē tñ passiōe corrumpitur estimatio vera pticularis ꝫ in ꝓposito vtraq̄ estimatio est pticularꝫ seu singularis. Si em̄ pncipes iudeoꝝ estimassent xpm esse deū anteq̄ ꝑ passionē impediret hmōi cōsideratio ita q̄ crederent ipm̄ nō esse deū. put opinat postil. manifestū est. q̄ vtraq̄ haꝝ estimatiōnum est singularis seu particularis cū in vtraq̄ estimatōe Christ⁹ supponit vt subiectū q̄ est ꝓsona singularis. tunc igit aut simul et semel estimauerūt xpm esse deū. ꝛ nō esse deū. ꝛ q̄ sunt cōtradictoria. ꝛ ꝙ ad impossibilia circa idē. aut ꝑmus habit⁹ totaliter cōrupereꝝ. ꝛ tñ remaneret in eis actualis consideratio fm̄ quā ipm̄ iudicarent hoiem purū. cui⁹ oppositū dī de incontinenti. .s. q̄ semp remanet in eo vera estimatio saltē in vniuersali. vt ꝑbus manifeste in eodē loco ostdit. ꝛ sic exemplū non facit ad ꝓpositū. Tercio q: hec opinio nō consonat sacris scripturis que circa hec allegant. nā in ꝑabola xpi cū agricole dixissent. Hic est heres nō ꝑt rōnabilit intelligi q̄ ipi estimassent eū heredez in diuinitate eo mō q̄ apl's ait ad Heb. j. Quē constituit heredē vniuersoꝝ. Jul la em̄ amētia ad tantā pōt cōmunit deuenire insaniaz. vt credat diuinā maiestatē in ꝓpria ꝙsona supare. cōmunis em̄ cōceꝑt est etiaz apō ydolatras q̄ dē⁹ seu dij transcendunt oēs ptātes. vñ ridiculū esset dicere q̄ eoꝝ q̄ pncipes illi credebant ipm̄ esse heredē. ſ. deū verū. auderent cū interficere. ꝫ etiam videt cōtra opinionez ipius postil. met. q̄ dicit q̄ q̄ñ cū interficere voluerunt. tā nō estimabāt ipm̄ deum esse ꝓpter impedimentuꝫ passionis invidie ꝛ hmōi. ꝛ sic tā non dicerent de ipo. Hic est heres. Opoꝛ tet igitur dicere. vt per hoc q̄ dicebāt hic est heres. intelligebant q̄ erat hō tāte excellētie q̄ poterat vocari filius dei: nō q̄ naturā ꝑ se ꝑ ipsālem addꝓtōem seu excellentiā respe ctu ꝙpriaꝝ alioꝝ. q̄ō verificat de xpo etiā fm̄ humanā naturā considerato. cōtra quē nō obstante tanta excellentia potuerūt estimare vt eū ꝓpter sup̄are sicut alios antea missos. nā magis ꝛ min⁹ non variant spēm fm̄ phm. silr̄ auctoritas be. Petri dicēris Act. iij. Scio q̄ p ignorantiā fecistis sicut ꝛ ꝓncipes vestri vr̄ facere. Jo opinionē postil. nā fm̄ eū debuisset dicere ꝙ odiū vr̄ invidiā fecistis. ꝫ em̄ fuit cā ꝓncipalis sui erroꝛis fm̄ postil. magis ḡ ignorantia. fm̄ vo ꝑmā opinionē q̄ ē san. Tho. ꝫ auctas ꝓprie sonat. eo em̄ q̄ habuerāt ignorantiā de xpo. ſ. de ei⁹ diuinitate ausi sunt ipm̄ invadere tanq̄ hoiem pur̄. cui sonat au ctoritas apli di. Si cognouissent ꝛc. mīch̄ dum̄ glie crucifixissent q̄ denotat manifeste ꝙos nunq̄ cognouisse ipz fuisse dum̄ glie. Et notādū q̄ ḣ ignorantia non excusat ꝓnci pes iudeoꝝ a crimine. ꝫ magis aggranat cū eēt q̄dammō ignorantia affectata. Nā lz nō antiquissent ex scpturis ꝓphaꝝ ad cognoscendū xpi diuinitatē. eo q̄ scpture de hoc loquentes sunt q̄dammō exponibiles vt dictū est: debuissent tñ assentire iue doctrine: fm̄ quā filiū dei se esse fatebat. tenebant em̄ dicere ꝛ obedire xpo in legē ꝑmisso. iurta illud Deut. xviij. Ꝓphaꝝ suscitabit ti. ꝛc. ipm audies. q̄ō intelligitur de xpo ad lram. ꝛ sic ei⁹ deitatē renebant credē tam q̄ ab eo dogmatizaram. ꝛ ꝙ miracula ꝑfirmatā fm̄ q̄ Jo hā. xv. dī. Si nō venissez et locutus eis fuissem ꝓcm̄ non habuissent nūc aut excusatōez nō hūt ꝛc. Fuerūt em̄ ipe diti ab acquiescendo doctrine xpi ꝙ invidiā ꝛ odiū ipius. Et sic nec habituali⁹ nec actualiꝰ crediderūt ipm̄ esse deū nā ꝙ scpturas antiqs de deitate loquntes nō o no cōuincebant vt dictū est. nec etiā ꝙ doctrinā xpi de se ꝑ testātis impedientib⁹ rancoꝛs ꝛ odij passionib⁹. sicut em̄ hō cōtenat⁹ est credere suo amico. sic ꝛ discredere inimico. Ex quibus bñ attendis scꝑtur cōrelarie q̄ catholic⁹ disputās cū hebreis vl̄ eis ꝑdicādo ꝑuadēs de mysteriis xpi nō ꝛ̄ cōnari ad ꝓbandū deitatē xpi ex sacris scpturis ab eis acceptis. Possent em̄ ꝑ declinare ꝙ varias expōes vt etiam postil. dic̄ in ꝑ ca. ꝫ potiꝰ est ꝓcedendū ad ꝓbandū ꝙ ipse sit ver⁹ xps in lege ꝓmissus q̄ est audiēdus ꝛ cui ē obediendū ex ꝓcepto diuino: q̄ oīso deitas xpi facilꝰ ꝓbat ꝙ doctrinā noui test. a xpo diuulgatā. ꝛ iste etiā est ꝓcessus sciētificus. q: fm̄ phm in .j. phy. Cōnaturale ē nob a magꝛ notis ad min⁹ nota ꝓcedē ꝛc.

Replica.

Nca. xxj. vbi postil. dicit hebreos dictos ab heber burg. obijcit. cuius obiectio cōrecta est Gen. x. et xij. In uo. ca. vbi dī. Lapidē quez reꝓbauerūt ꝛc. quem passum exponit postil. per figuraꝫ de lapide materiali in edificio templi: put scolastica hystoria narrat. ꝫ exponit de xpo tanq̄ figurato principalit intento. ꝫ burgē. vult narratōez illā esse fictā ꝛ vult ꝑmā ſ. alem expositionez esse de xpo. si burg. accipit ꝑmā ꝓ principali hoc non negat postil. ꝫ q̄ figura sit ficta non ꝙbat sufficienter burg. ꝙ hab. abꝛaam q̄ minoris est auctis apud sanctam eccl̄iam q̄ scolastica hystoria imo plus fictum videt q̄ ille rabi exponit lapidē de ꝓpio israelitico. Illic at expositiones adducte nō ſ. fales sed figuratiue. Ogz igit aliquā assignare figurā q̄ et si ficta fozet. q: tñ nihil hz absurditatis ꝑcm̄ non videt cōmitti. q: nō ois fictō ꝑcm̄ est: patet Exo. vij. ca. in. ij. correctorio.

In eo. ca. vbi reqrit postil. an doctores ꝛ principes iudeoꝝ nouerant xpm in lege ꝓmissum ꝛc. Recitat etiam opiniones quoꝝndā dicentium q̄ nouerunt eum esse verū messiā ꝛc. ꝫ nō nouerūt eū esse deū. Hanc tñ opinionē postil. reꝓbat optimis rōnib⁹ burg. aūt dicit sau. Tho. tenere opinionē illā quam reꝓbat postil. ꝛ ideo ꝓ san. Tho. certans magnam facit cōmotōez q̄ stat in certis dictis. Primū q: indei antiqui ꝛ moderni nō potuerūt. nec hodie pūt videre ꝛ intelligere modū vnionis nature humane ad ꝙbum sine cōpositōe ꝛ naturaꝝ cōfusione. igit nō potuerūt eū cognoscere deū nec ei⁹ deitatē. Scōm dictū sicut hereticī male exponētes scripturas negāt xpi deitatē. sic non est mirꝫ q̄ hebrei ꝓpter falsas expōes ḃ idē negāt. Terciū dictū q̄ mysteriū deitatis xpi nō potest in-

telligi sine spāli reuelatōne: ꝙbat hoc q; dictū fuit Petro Matth. xvi. Caro ⁊ sanguis nō reuelauit tibi. Quantū di ctū rps aduentus xpi ⁊ cetera que in scriptura de xpo tra dunt non excedūt cōem intelligentie capacitatē. sic eius diuinitas. Ex quib⁹ dictis conat Hurgē. cludē q; opinio postil. est irrōnabilis. ⁊ ei⁹ obiectio cōtra oppositā opinio nem inualida. Hic ꝑ videndū est de irrōnabilitate illorū q̄uo: dictor burg. icēo de rōnabilitate opinionis postil. Tercio de obiectionū valore cōtra opinionē oppositam. Quo ad primū articulū vt primū dictū burg. valde irra tionabile: q; ex eo sequit nullū xpianū cognoscē xpm esse deum. ꝙbat ex dicto suo ꝑ. q; nullus xpianus pōt intelli gere modū vnionis humane nature ad verbū. igitur fm illationem burg. nullus xpianus pōt scire xpm esse deum antecedens est b. Leonis pape dicentis deum ⁊ hoiem in vnā cōuenisse psonā nisi fides credat sermo non explicat. excedit em ⁊ multū supeminet humane rōnis facultatem ⁊ cetera q̄ de hac ineffabili vnione sancti doctores sentiūt. Illatio est burg. Consequens aūt falsissimū. q; xpiani nō modo xpm scirī esse deum. ꝙ etiā ita tenaciter huic scien tie adherent vt sanguinē ꝑ ea effundē sint parati: stat igit simul. q; iudeoꝝ sapientes ⁊ si cognoscere nō poterāt xpi deitatē ex mō incarnatōnis. poterant tū scire ex scripture testimonio ꝙut post dicēt. nec scēm dictū burg. rōnabile est. nam etsi quersi doctores hebreoꝝ male scripturam ex ponentes ⁊ hereticī ex prauitate volūtatis intelligere no lentes xpm dixerint nō esse deum ex ꝺ nō sequit q; ex sa cra scriptura nō posset efficaciter ostendi xpm esse deum. nam quersa scripture expositio aūctem scripture non mi nuit. sic negato ꝑ principio principii ipm nō est min⁹ ve rum. quāmo remanet necessarie veritatis: ꝙ sic ꝓtermit tentes indigent sensu ⁊ pena. iiij. Meta. nec postil. vult ꝙbatione ex sacra scriptura dicē sic efficaces vt sufficere possit fideli et infideli ꝙtne ⁊ corupte voluntati. nam vbi volū tas erroris se tenet contra rectā rōnem ibi ꝓtinax pugna ē fm b. Hylinduꝝ do. x. de trinitate. cum em scripture xpi deitatē sonantes p auctēticos hebreoꝝ doctores bñ expo nunt hereticī ⁊ alij cōtra rōnem ⁊ auctem eas exponētes fidem facē doctis et principibus nō potuerūt mīi volun tate ꝓtna ꝓcedente. cum ꝺ stat eos ex auctē scisse xpm esse deū. ⁊ si voluntas sic deprauata iudicii recte rationis absorbuisset ex ꝺ nō fuissent excusati ꝓut ꝓtendit burgēsis. sic nec incōtinens excusāt a pctō si in actu veneree ratio dicat absorpta. nec tercii dictū Burg. valet vbi sacra scri ptura plane dicit ad fidē ⁊ mores ꝓtinens: ibi fides ex ad ditione vt dicit b. Aug. xj. de cini. ca. iij. Cum igit sacra scri ptura ꝓut auctentice a doctoribus hebreoꝝ exponit clare dicit xpm esse deū et fides ē accōmodanda. Nō igit apud doctos ⁊ principes iudeoꝝ ad id sciendū nccia erat spālis reuelatio. ꝙ sufficere potuit fides acqsita non impedita p prauā voluntatē. nec burg. ꝙbat suum ꝓpositū p ea q̄ dice bant petro q; petrus aſi missionē spūsancti fuit idiota ig rans scripturas de deitate xpi loquētes. ⁊ ideo petro facta fuit spālis reuelatio ꝙut dicit auctas allegata: secus ē de principib⁹ ⁊ de doctorib⁹ iudeoꝝ. Ad falsificandū etiaꝫ ꝺ tercii dictū burg. valet scōa q̄. plogi doctoris ibutilis: sed quartū dictū vī cōtradicē scdo. Nam burgē. fundat scām dictū sup falsa expōne lre sonantis deitatē xpi ex ea ꝓcludens q; ꝓ sacrā scripturā a iudeis receptaꝫ nō pōt efficacit ꝙbari xpm esse deū. Nūc autē rps sui aduent⁹ in scriptu ris ita fuit occultatū in cōputatōne hebdomadaꝝ a danie le descriptaꝫ q; nō solū apō hebreos ignorāt apō catholi cos doctores in expōne multa ē diuersitas. Sīt ꝛ passus de Geñ. ⁊ alijs locis sonātes rps aduent⁹ xpi hebrei anti q̄ ⁊ moderni exponūt corupte. igit nō ꝑt sumi argumen tū efficax ex scptura de xpi aduētu sicut nec de ei⁹ deitate q̄ ē oppositū q̄rti dicti ꝛ fortasse ex scpturis plani ⁊ efficaci⁹ argumentū pōt sumi de xpi deitate q̄ de sui aduētu ꝛpe. q; aūt hab⁹ hebreoꝝ expositores de ꝑ de scdo aurē nō. ꝓpter igit burg. inepta dicta nō debuit dicē opiniones postil. irrōnabilē. Ctum ad scām articulū dico q; positō postil. est multū rōnabilis. q; fundat sup expōnem littere apud doctores hebreoꝝ auctentica translatione chaldaica ⁊ ceteris q̄ rōnabiliter nullus inde⁹ intelligens audet negare. ꝛ si quis negat nō facit hoc ratiocinādo. ꝛ ꝓteruī endo ꝓuitate affectōnis q̄ nō facit, ꝙbatōes opud vten tes ratōne min⁹ efficacem, ꝙut ꝺ. dictū est in ꝙbatōne scdi dicti burg. Quo ad tercū articulū dico q; argumēta burgē. contra postil. nō va leant non ꝓmū ꝗa false reportat postil. ꝗsi dixēt q; sola au ctoritas lre sufficiat nam postil. nō fundat ꝙbabilitates po sitōnis sue sup nuda lra. que sicut dic̄ b urg. varie pōt ⁊ corrumpi ⁊ exponi: ꝛ fundat sic dictus ē sup aūctib⁹ indeoꝝ ꝗs declinare eoꝝ docti nō ꝓsueuerūt. ꝛ burg. argmētū ē sophisma ꝓtnēs ad vicū stramūm. pu tat em burg. q; q; rps ē suppositū singlare. q; indei vl alij nō possent de eo hīe estimatōes in vñ qō falsum est. q; de vnico supposito pōt multa vlia demonstratiue ꝓcludi: vs q; soz. ē risibilis. corpore⁹. sensibil' ēt. Nō solū in ꝓdicamē tis q̄litatis ꝛ etiā quātitatis ū aduerit burg. Iuice. v. Me ta. sue q̄ dic̄ q; ofie vl̄e respectu sbiecti in q̄ ē: singulare est. q; ofie receptū recipit ꝙ modū recipientis. vl̄e igit ꝙpatit ad intellectū singulare ē. crīs de tali est scia, ꝙtie dicta q̄ ē ꝓsideratio in vñ: cū q̄ stat ignorantia in ꝓticulari. sic exēplifi cat postil. de incōtinēti. Est igit exēplū illud bū ad ꝙpositū. sic igit docti iudeoꝝ bñerūt estimatōes verā de xpi det tate in vñ. ꝓticularis aūt estimatio fuit ꝙt odiū illi⁹ ꝓsone ꝓcedita. Sīt tercū argumētū burg. ꝓcludit solū de actu ali estimatōe i singulari: dc. q̄ apls dic̄. Si cognouissent ꝛc. nō aūt ꝓcludit de vñ cōsideratōne ꝓcedēte passiōes exceēs fm quā dixerūt. Hic ē beres. Per idem dī ad omnes aūctes adducūs ꝓ opiones. Tho. Nā ignorantia de q̄ loq̄tur be. Pen⁹ sīt ⁊ paul⁹. itelligit ignorantia affectata q̄ ad doctos iudeoꝝ, ꝓut etiā burg. dic̄ in nōbili. ꝛ ignorantia affe etata nō ꝓcedit ꝑ ex rōnis erroꝛe: ꝛ volūtatis ꝓauitate ꝓ nentē iudicīū rōnis circa ꝓticulare. cui⁹ vl̄e nouerat, ꝓut vult exēplū de incōtinēti. vñ parēt rōnes postil. ꝓ sua po sitōne nō esse inualidas: ꝛ pon⁹ burg. rōnes in cōtrarium minime valere. Capitulum. xxij.

a Tridens ibs. Postq̄ ostdit iudeos inste reꝓbas se eos tanq̄ ꝓtentores diuine maiestatis. ꝺ ꝓr ostdit eos inste reꝓbatos tanq̄ ꝺictores dine veritat tis cui ꝺicerūt tripl'. ꝓ ipam refutando. scdo ipam impg nādo: ibi. Tūc abeūtes pharisei. tercio cōtrarū errorem amplexādo: ibi. Cōgregatis aūt pharisei⁹ ꝓmi ostdit per pabolā inuitatoꝝ ad nuptias ⁊ nolentiū venire: ⁊ ꝺ ipsis reꝓbat. alij sunt vocati. in q̄ designat vocatio indeoꝝm ad fidē xpi: vt videbit. quā repellētes inste a deo reꝓbati sunt ⁊ gētiles loco eoꝝ in merito sunt vocati. ⁊ ꝺ ꝓma diuidit in duas ꝓtes. q; ꝑ scdm dic̄ iudeoꝝ reꝓbatio digna. scdo gentiū vocatio benigna: ibi. Tūc ait seruis. C circa ꝓ mū ꝺ sic. b Sīle facta est regnū celoꝝ. i. stat ecclesie militātis. c Ho. reg. q̄ fecit nup. fi. suo. Nuptie iste nō ꝓsit itelligi brīuido etiā i eccia triūphāte. q; ſ. dī q̄ fui vo cauerī ad nuptias bonos ⁊ malos ⁊ ipleta sūt nuptie. Dē etiā ꝓr ibidē q̄ inuēt⁹ ē ibi hō nō hīs veste nuptialē. ⁊ ꝓt ꝺ electi⁹ i tenebras exteriores. ad brīuidīē ꝺo celestē ñ ad mittent boni cū malis. ꝛ solū boni: null⁹ etiā ibi receptus ejiciet ⁊ ꝺ ꝓ istas nuptias itelligit ꝺi icarnatio. tūc ei de us ꝑ fecit nuptias filio suo qñ nām bñanā copulauit nāe dine i suo supposito. q̄ q̄dez nuptie celebrate sūt in vtero ꝙginali de q̄ xpe exijt tanq̄ sponsus. pcedēs de thalamo suo ꝺ Et mi. ser. su. vo. trini. ad nuptias, isti inuitati sunt iu dei q̄bus data est lex in q̄ facta est, ꝓmissio de incarnatōne xpi. vt⁊ Geñ. penul. Nō auferet sceptrū de iu. ꝛc. ⁊ Deu. xviij. Prophetam suscitabo eis de medio fratrū suoꝝ ꝛc. Serui aūt q̄ missi sunt ad vocandū inuitatos istos fuerūt

ꝓphete q̄ clarius denūciauerunt ea de xp̄o q̄ obscurius erāt posita in lege. hoz abundāt eñ iudaicū ꝑplm expectare xp̄i aduētū: z tendē in ipm p fidē z bona opa. e Et no. ve. q: nolebāt ꝑbis ꝓphaꝝ obedire. vtz ex decursu li. Hegū z Paralipomenon. f Ite, misit alios fuos &c. Isti fuī secūdo missi fue
runt illi q̄ de ꝓpinq̄ denūciauerūt aduē
tū xp̄i. vt Jobs pa
triſ. z discipuli xp̄i missi ab eo i oēm ci
uita. ē: locuꝫ q̄ ipse erat vēturꝰ. vt habe
tur Jue. x.c. g Ec
ce prandiū meū pa
raui. vicz sacramēta ec-
clesie: docturis. q̄bꝰ
refici ania. z potiſſi
me ō sacſo euchari-
stie. in q̄ dak nob ca-
ro xp̄i in cibū z san
guinis eiꝰ in potum
b Thauri mei z al
tilia occīa. thauri ſt
ꝑcepta moralia. al-
tilia ꝓfilia ſupaddi-
ta. i Illi aūt ne-
glexerūt. q: iudei p̄
dicatōes xp̄i z aplo-
rū ꝓtēpſerūt. q: pau
ci ꝓpatiue de iudeis
crediderūt. Cē autē
buiꝰ fuit cupiditas
rex tpaliū. ꝓpt̄ h ei
sacerdotes cōſpira-
uerūt i monē xp̄i ne

e ad nuptias z nolebāt veni
f re. Iterū miſit alios fuos
g dicēs. Dicite inuitatī. Ec
b ce prandiū meū paurauri
mei z altilia occiſa ſt et oia
i ꝓata vēite ad nuptias. Il
k li aūt neglexerūt z abierūt
l alius i villā ſuā: aliꝰ vero
ad negociatōes ſuā. Reli-
q̄ vo tenuerūt ꝓuos eius z
otumelijs affectos occide
m runt. Rex autē cū audiſſet
n iratus est: z miſſis exerciti
oꝰ ſuis q̄dicit homicidas
p illos z ciuitatez illoꝝ ſuc-
a cendit. Tunc ait ꝓuis ſuis
q nuptie quidē pate ſunt ſed
o q̄ inuitati erant nō fuerunt
c digni. Ite ergo ad exitꝰ vi
f arū z quoſcūq; inuenerit
g vocate ad nuptias. Et e-
greſſi serui eiꝰ in vias con-

ta z demerita credentiū. Intrat aūt ꝺnusꝰ generalit̄ intra
b it in futuro iudicio. ſpāliter in monte cuiuſlibet homis.
k Et vidit ibi ho. nō veſti. veſte nuptiali. Ista veſtis nu
ptialis est charitas q̄ diuidit inter filios regni z ꝑditōnis.
vt dic̄ Aug. di aūt veſtis nuptialis ſm Greg. q: ea indu
tus xp̄s ad nuptias
venit. q̄ ex charita-
te incarnari voluit.
ſeq̄tur. l Amice
quō hue intrasti.
vocat aūt amicꝰ pec
catoꝝ ꝓpter naturaꝫ
q̄ ad unagitꝫ oēi fa
cta est. et ꝓpter fidez
informē q̄ dei donū
est. nō ſufficiat ad ſa
lutē. m Et ille ob
mutuit. q: nullꝰ pōt
rūdere deo. ℔ ꝓpa
arguente conſcia cō
nūcit z mutꝰ efficitur. n Tūc dixit
rex miſtris. i. angel
executoribus diuie
iuſticie. o Ligatis mani. z pedibus
q: poſt monē nō pt
pcōr bonū operari
nec ad ſalutē reuerti. p Mittite eū
in tenebras exterio-
res. Tenebre eñ ite
riozes ſunt tenebre
mētales. q̄s ſolū ha
bēt mō pcōres tene
bre vo exteriores ſt

gregauerūt oēs q̄s inuene
b rūt malos z bonos: z iple
te ſūt nuptie diſcūbentiuꝫ.
i Intrauit aūt rex vt videret
k diſcūbētes z vidit ibi ho-
minē ſi veſtitū veſte nupti
l ali. z ait illi amice quomō
huc itraſti: nō hās veſtē nu
mptialem. At ille obmutuit
n Tunc dixit rex miniſtris.
o Ligatis manib⁹ z pedib⁹
p eiꝰ mittite eū i tenebras ex
q teriozes ibi erit fletꝰ z ſtri-
r dor dentiū. Multi aūt ſūt
s vocati pauci vo electi. Tē
t abeūtes pharisei cōſilium
x inierūt vt capent eū in ſer-
y mone. Et mittunt ei diſci-
pulos ſuos cū herodianis
a dicētes. Mgr scim⁹ q: ve
b rax es z viam dei in verita
c te doces z nō ē tibi cura de

tenebre coꝝpales quas cū ꝺdictis habebūt poſt monē. q̄
in infernū detrudent ꝓ diuinā ſniam. q Ibi erit fletꝰ z
ſtridoꝝ dentiū. B. ſ. expoſitū est ca. xiij. r Multi aūt ſt
vocati. ſ. ad fidē catholicā. s Pauci vo electi. ſ. ad glo
riā. q̄a pauci ſunt. ſ. cōpatine reſpectu illoꝝ q̄ ſunt vocati
ad fidē. t Tūc abeuntes pharisei. Hic oſtendit iudei ꝫ
dictoꝝ diuie veritatis ipam ipugnādo. z diuidit in tres
ptes. q: ꝑ impugnauerūt xp̄m de veritate iuſticie. ſcdo de
vitate doctrine. tbi. Jn illo die. tercio de veritate vite: ibi.
Pharisei aūt audiētes. Pmā in duas. q: ꝑ ponit pharisei
oꝝ fallax interrogatio. ſcdo ipius xp̄i vera rñſio: ibi. Co
gnita aūt ie. nc. eoꝝ. Circa ꝑmū aduertēdū q̄ pharisei ma
liciose cōſpirabāt ℔ xp̄m. q: malicia ꝑ oſtdit z ꝺ q̄druplī
citer. ꝑ in ꝺ q̄d dī. v Conſiliū inierūt. vt ex collocutiōe
cōi melius ꝓpenderēt q̄liter poſſent eū decipe: ſcdo cū dr.
x Mt ca. ieſum in ꝛmone. q: nō poterāt eū capē in malo
opc. z q: facilꝰ capik hō in ꝑbis q̄s in factis. tercio cū ſub
dik. y Et mittunt ei diſcipulos ſuos. i. hoies xp̄o incog-
nitos ſm eſtimatōes eoꝝ. vt coꝛā ipſis audaci⁹ loq̄rek. et
laxaret linguā ad aliq̄d dōm. vñ poſſ capi. q̄nto cū ſubdik
z Ē ū herodi. iſti ei herodiāi erāt milites herodis. q: iſta
q̄ fuit facta xp̄o feria. iiij. ante paſſiones ſuā z de herode
legik q: ipe erat in iſtm cū exercitu ſuo in die paſſionis. q:
venerat in hierlm ꝓpter ſolēnitatem paſchalē. ſic q̄ milī-
tes herodis miſſi ſunt cū diſcipulis pharisēoꝝ. vt diſcipu
li poſſent eū cape in ꝛmone z militēs ſtatim rapent eū. vt
puniret in coꝛpe. Sic q̄ ꝑs qualik malicioſe agebant ꝓtra
eū ꝓbo. q: ꝑ cōmendāt eū ꝑbis vt facilius inducāt eū ad
dōm. vlq̄d ꝓtra ptātes ceſaris. de q̄ volebāt ſibi facē q̄es
vt videbik: dicūt q̄ ſic. a Mgr scim⁹ q: veraꝛ es in vita
b Et viam dei in veritate docꝛes. in ſana doctrina. c Et nō
est tibi cura de aliq̄. in quo apparet ma iuſticia. et ſic eum
cōmendāt. lz fallacik de ꝑtate vite doctrine et iuſticie. q. d.
nō dimittes timoꝛe cuiuſcūq; hois etiā impatoꝛis dicere
ꝑtatez. t tūc ꝓponūt q̄em brigoſam apud eos dī.

o Licet censum dare cesari an nō. Ista qō habuit ortum a tpe natiuitatis xpi. qz put hī Luce. ij. Cesar augustus p cepit vt describerēt vniuersus orbis: t hec descriptio facta ē in iudea: q est in medio terre habitabilis. t in ista descriptione oēs ibāt ad ciuitates de quib⁹ erant oriūdi vt ꝓfiterent se reddituros tributum cesari: tunc surrexit quidā noie iudas natōne galileus q dicebat h ē iudeis illicitū. q licz recognoscerent aliquez dñm in terris: ꝫ solū deū qui in celis est t multos traxit ad se. vt habetur Act. v. t Josephus iudeꝫ refert. xx. libro antiquitatū. t ernūc alīq huic opinioni adherebāt. quia ista opinio erat ꝓ libertate ppli. t ꝓ honore ipsi⁹ dei videbantur. ecōtrario alij asserebāt q erat licitū dare tributū romanis. qz ꝓ defensione patrie militabant t ab hostib⁹ a latronibus defendebant et pacē inter hoies cōseruabāt et iusticiaz Hanc aūt qōnē maliciose ꝓposuerunt xpō: vt si diceret nō ē licitū statim capetur tanq̄ cōtrarius impatori: si aūt diceret ē licitū videret esse cōtrari⁹ libertati ppli. t diuino honori. t sic incurreret malinolentiā ppli. c Cogni. aūt ihs nequicia. hic ponitur xpi rnsio. ꝓ rnsdet ad eoz intentōes. f Quid me tentatis hypocrite. quasi. d. non queritis veritatem addiscere ꝫ me i verbis capere. t ꝓpter h vocat eos hypocritas. quia aliud ꝓtendebāt t aliud intendebāt. ꝓin rnsdet ad qōnem. g Ostendite mihi numisma census. i. numū qui dat annue ꝓ censu impatori. h Et illi obtu. ei denariū. quia iste numus q dabat ꝓ annuo censu a q̄libet capitaneo domus valebat. x. numos vsuales. t ideo vocabat denarius et erat de argento. i Cui⁹ imago. ꝛc. qz imago cesaris erat impssa in illo denario t nomē ei⁹ in circuitu. a Tunc ait illis reddite. ꝛc. qz reddere debitū oibus ē bonū t iustū nō ē āt incōueniēs nec ꝫdictio q h⁹ sit ꝟbū⁹ hoi in tpalibus: t deo imediate in spūalib⁹: t maxie qz iurauerāt iudei seruare fidelitatē. t reddē rnsum romanis a tpe pompei. q iudeā fecit tributariā romānis t audientes mirati sunt t relicto eo abierūt sic cōfusi. b In illo die. Hic ꝑsr oñdit quō impugnauerūt xpm iudei i veritate doctrie ad quā ꝓtinet resurrectio mortuoz q̄ ē de articulis fidei. t ꝓ circa h imponit iudeoz introgatio. scdo xpi rnsio: ibi. Rndens āt ihs. Circa ꝓmū aduertēdū q inīt iudeos q̄dā erāt qui vocabāt saducei. q̄ recipiebāt tm. v. libros moysi: t dicebāt alios hois mortale. t ꝓ ꝑsr negabāt resurrectiōez fm q ioseph⁹ refert de istis. xx. li. antiqtatis. t mḡr i hyst: ijs vbi pleni⁹ tangit diuersitas q erat i secta iudeoz. q̄ ꝓpt brevitatē omitto. Isti ḡ mouēt qōnez q̄ videbat eis insolubilē. t ꝓpt h videbat eis resurrectio mortuoz impossibilis. Et ponit casus de muliere. q̄ despōsata ē. vij. frib⁹ successiue. qz qū alijs moriebat sine filio frāt ei⁹ tenebat accipe vxorē ad suscitādū semē fri suo. ita q ꝓm⁹ filius nat⁹ ñ ascribebat gñanti: ꝫ mortuo fri: fm q describit Deu. xxv. Ista ḡ aliquo. Nō em respicis ꝓsonā hoim.. Hic ergo nob
d quid tibi videt. Licet cen
e sum dare cesari aut nō. Cognita āt iesus nequicia eorū ait. Quid me tētatis hy
f pocrite. Ostendite mihi nu
g misma census. At illi obtulerunt ei denariū. Et ait
h illi iesus Cui⁹ ē imago hec et suprscriptio. Dicūt ei: ce
a saris. Tūc ait illis Reddite ergo q̄ sunt cesaris cesari t q̄ sunt dei dō Et audiētes mirati sunt: t relicto
b eo abierūt Jn illo die accesserūt ad eū saducei q dicūt nō esse resurrectōes t interrogauerūt eū dicētes Magister moyses dixit: si quis mortuus fuerit ñ hīs filiū vt ducat frāt ei⁹ vxorē illius t suscitet semē fratri suo Erāt aūt apud nos septez frēs Et ꝓm⁹ vxore ducta defunctus est et nō habēs semen reliquit vxorē suam fratri suo. Silr secūdus et
c tertius vsq̄ ad ſptimum. Nouissime āt oīm et mulier defuncta est. Jn resurrectione ergo cui⁹ erit de se
d ptē vxor. Oēs em habue
e rūt eā. Respōdens aūt ie
f sus ait illis. Erratis nesci
g entes scripturas neq̄ ꝟtutem dei. Jn resurrectōe ei
h neq̄ nubēt neq̄ nubentur
i erūt sicut angeli dei in celo. De resurrectōe āt mortuoz nō legistī q̄ dictū ē
m a deo dicente vob ego sum⁹ deꝰ abrahā t deꝰ ysaac t deꝰ iacob. Nō ē deꝰ mortuoz sed viuentiū. Et audiētes turbe mirabāt i doctri
n na eius Pharisei aūt audientes q silentiū ipositum⁹ esset saduceis conuenerūt in vnū
o et interrogauit eum vnus mulieris sine ple suscepta mortua ē p oīa frēs. et tō ꝓponūt qoez xpo. c Jn resurre. c⁹ ḡ erit vxor de septē. q. d. ipossibile ē q̄ dē alicui eoz desponsate. c⁹ cā ibdīt. d Nēs ei ba. cā. t ꝓ ꝑsr eadē rōe si debeat assignari vni t alteri. Itez nō vī possibile q̄ dē. vij. frib⁹ sīl. qz ē ꝫlegez moysi. q duos frēs sīl cōiugant vni mulieri mōnialit. t ex h inēdūt ꝛclusē q̄ impossibile sit aiaz imortalē esse et hoiem resurgere. e Rndēs aūt ihs. hic ponit xpi rnsio. vbi tria facit q ordinē. qz ꝓ oñdit eoz error. t errotis cāz d. f Erratis. i ꝫ sup. q resurrectōez negatis. g Nescientes scri. ipi em nō recipiebāt sc̄pturas ꝓphārū i quib⁹ fit expssa mētio ō resurrectōe mōtuoz: vt hī dan. xij. Multi q̄ dormiunt i pulue tre euigilabūt. ꝛc. t Ezeh. xxxvij. Facta ē sup me me ma. dñi. ꝛc. t ex ignantia ist⁹ scripturaz ꝓcedebat error eoz. scdo cā tangit cū ibdit. h Neq̄ ꝟtutē dei. si ei dñr cōsiderassent ꝟtutē dei q̄ pōt aliq̄d ex nihilo facē. q ipsi habebāt necesse ꝓcedē ex quo recipiebāt ibos Moysi vbi fit expssa mētio de creatōe mūdi. nō negarēt q̄n posset resuscitare mortuos. scdo solut argumentū eoz di. i Jn resurrectōne neq̄ nubēt. i. vri nō accipiēt vxores:
k Neq̄ nubent. i. mlieres nō accipient a viris. qz boies nō resurgēt ad vitā carnalē ubis t venerēis vtentem.
l Sz erit sic an. dei. viuentes visione t fruitōne dei. et sic ꝑs eoz argumentū nihil cōcludere: qz illa inconuenientia ad q̄ deducebāt nō sequunt nisi ex suppositōne q̄ act⁹ carnales venereoz sint in resurrectōne qō ꝑs ē falsum. Tercio cōfirmat veritatē resurrectōis aūctē scripture dicentis Exo. iij. ca. m Ego sum deꝰ abrahā ꝛc. q̄n dñs ꝓbat hec ꝑba. illi ꝓtiarche erāt mortui corpaliē. cū ḡ aliqs ñ posset ee deꝰ rei nō exīstis vel ei⁹ q̄ō ē nihil qō idem ē. qz creature ad deū ē relatio realis. q̄ ñ pōt fundari i nihilo: ꝺ ḡ ist⁹ patriarche aliq̄ mō eēnt. Et tō cū nō viuerēt vita corpali. sequitur q̄ aīa adhuc viuebat: t ꝓ ꝑsr ḡ imortalis erat: ḡre nō destruit destructio corpe. t ꝓ ꝑsr sequit ḡ resurrectio erit. qz aia ñ ꝑt ee ꝑfecte q̄tata nec bta nisi vniat⁹ cū corpe. Sed cūnione hz inclinatōez nāles. Cōsiderādū tñ q̄ salvator bñ accepisset auctez magis expssa de imortalitate aie. t futura resurrectōe. ꝓpter: vt visum ē: ꝫ illa nō recipiebāt a saducеis. t tō nō fuisset efficax cōtra eos. n Pharisei āt. Hic ꝑsr oñdit ḡliter impugnauerūt xpm in veritate vite i h⁹ qō. ꝓpositū erat sibi qōnez tētatiuā de p̄mādato legis. Circa qō ꝓ ponit eoz introgatio. scdo poit xpi rnsio: ibi. Jst illis ihs. Circa ꝓmū dī sic. n Pharisei. ꝛc. Jz ei ipi essent Jrij saduceis i opione de aie imortalitate: t de mortuoz rsurrectōe: vt visū ē. tñ pueiebāt cū eis i pscntē: t tō audiētes q̄ silentiū ipositū⁹ eis. o Cōuc. i. vnū. ad iuadē dū ipm xpm alio mō: t adxpm veneri i magnā multitudie ad magēs frēdū. p Et intro. ꝛc. vt si ꝓfut⁹ eet sol⁹ videt cōfūdi. si āt vincēt oēs viderent ꝓ eū, viciſſe: fm q dic Chrisſ.

q Tentans eū cape.s.in ſmone. Marcus tñ videt contrariū dicere.xij.ca. vbi dr q xp̃us dixit iſti legisdoctores q̃rentes de p̃ mandato legis.non longe es a regno dei. Dicēdum est q̃ iſte a principio venit mala intentõe cū aliis.ℏ postea audita xp̃i riſsione vera.penituit t xp̃i riſsionē approbauit dicẽs. Magiſter in veritate bñ dixiſti.tē.vt hr marci.xij.et tūc xp̃us videns eius pniam intulit verba premiſſa dicens. Nõ lõge es a regno dei tē. Sile ait hr Job.vij.ca. vbi dr q p̃incipes et phariſei miſerũt ministros vt apphendẽrẽt ihm. Illi aũt an dictes xp̃i p̃dicatõz p̃incipes redierũt. t cũ q̃rerent ab eis q̃re ſi addux̃ſent eum. rñderũt nũq̃ locut⁹ ē ſic hõ Cõſeqnt p̃it q̃. r Magr q̃ est man.ma.in lege.credebat eñ q̃ ſtati rñderet de mandato p̃ p̃me tabule . ℣Non habebis deos alienos.et tunc habuiſſet argumentū ℣ eū de p̃cepto charitatis.q̃ est maius ſicut et charitas eſt maior virtus ipa fide. a Tit illi ieſus.hic ponit xp̃i rñſio. b Diliges dñm deū tuū tē.ℏ est p̃mū t maximū mandatū. Hic tria ſunt videnda de ipso p̃cepto charitatis. Primū est qualit̃ sit intelligendū.ſcõo qualit̃ sit p̃mū.tercõ qualit̃ iplendū

Circa p̃mū ſciendū q̃ iſtud p̃ceptum i q̃tuor locis tradit i ſcriptura.l.deut.vj.vbi ponit tria. Diliges dñm deū tuum ex toto corde tuo t ex tota aia tua t ex tota fortitudine tua.t hic mat.xxij.vbi dimittit fortitudo t duob⁹ aljs addit vnū q̃ de⁹ diligat ex toto corde.t ex tota aia. t ex tota mente. Mar.aut.xij.ponit ista tria t addit quartū.s. t tota vtute q̃ est idē cū eo q̃ dr Deu.vj.t ex tota fortitudine.t corde mõ Luc.x.hr niſi q̃ dr ibi ex oibus viribꝰ tuis.q̃ idez est cū eo q̃ dr ex vtute vel ex fortitudine.et sic patz q̃ quatuor ista ſunt de rõne iſtiꝰ p̃cepti.s. diligere deū ex toto corde. ex tota mente.ex tota aia.et ex tota fortitudine.Cui⁹ rõ est q̃ diligẽ est actus volũtatis.duplex ẽ aũt actus ipius.vnus est elicit⁹ t alter imperatus. Illectus ãt elicitus est q̃ imediate egredit ab ipa volũtate: t iſte actꝰ tangit cum dr, b Diliges dñm de. tū. ex to.corde.i.ex tota voluntate.quia ſicut ex corde oriuntur motus ad alias partes corporis:ita voluntas mouet alias potentias animę. Actus aũt impatus voluntatis est actus alterius potentie mote ad ſuũ actũ per ipam voluntatẽ.p voluntatez aũt informatã charitate mouẽt intellectus ad aſſentiẽdum his q̃ ſunt fidei.t ad meditandũ de deo dilecto. t iſte actꝰ ſignificat cũ ſubdit. In tota mente.ibi eñ accipit mẽs p ipo intellectu.vltcrius p voluntatẽ mouet appetitꝰ ſenſitiuus vt ꝓmonet ſupiozi pti .q̃ ſicut ſpera ſupioz mouet inferiozes ſuo motu.ita volũtas appetitũ ſenſitiuũ vt hr ij.de aia.t iſte actꝰ notat cũ dr. Et i tota aia. p aiaz eñ hic intelligit ps ſenſitiua .ℏm q̃ ſcribit Phñ.j. Fact⁹ ẽ hõ in aiam viuentẽ.i.vitã aialem t ſenſibilẽ corpi dantẽ. vt dicẽ glo.vlterius per voluntatẽ mouent potẽtie motiue t executiue ad opandũ ex dilectõe.t rõ hui⁹ notat cũ subditur Ex tota fortitudine tua.vel ex oibus viribꝰ tuis. qõ idem ẽ.ꝑz q̃ p̃mũ. Circa ſcõz ꝑſideradũz q̃ aliq̃ dr p̃mũ dupl̃r. Vno mõ ratione.z ſic illa q̃ ſit ipfectiora prioꝝ ſit illis q̃ pcedũt de potẽtia ad actũ. vt dicit. metha . Illo mõ dr aliq̃ p̃mum dignitate seu pfectõe.ℏ q̃ ſcõo mõ p̃mitatis mandatũ de dilectõe dei dr p̃mũ. q̃ origine dilectio .primi poꝝ ẽ ℏm q̃ dr be. Joh.j.canonica.c.iiij .Qui nõ diligit fratrẽ ſuũ quẽ videt:deũ quẽ nõ videt quõ ꝑt diligẽ.t

q ex eis legisdoctor: tentãs
r eũ. Magiſter q̃ est mãdatũ magnũ i lege . Tit illi ie
b sus . Diliges dñm deũ tuum ex toto corde tuo t i tota anima tua :et in tota mẽte tua. Hoc ẽ maximũ t primũ mandatũ. Secũduz ãt
c ſile est huic. Diliges proximum tuũ ſicut teipſuz . In
d his duobus mãdatis :vniuersa lex pendet t pphete
e Cõgregat⁹ ãt pharisei⁹ in

sic ꝑz ſcõm. Circa tercũ ꝑſideranduz q̃ totũ t pfectũ idẽ ſit. vt hr.iij.phy.t ſi diligẽ deũ ex toto corde.vl ex pfecta aia.t sic de aliis Perfecũ ãt dr aliq̃d dupl̃r . Vno mõ q̃ nihil sibi deest ℏ pfectõe sibi possibili. Illo mõ q̃ nihil sibi deest ℏ pfectõne sibi debita vel cõpetenti:sicut hõ mediocris ſtatꝰ ℏ pfectẽ q̃ntitatis. Iz non hẽat quãtitatẽ gigãtis.sic q̃ accipiendo pfectũ ꝑ mõ ſimpliciter pfectũ effectiõis in patria quia mens ibi inſerꝰ i deũ totaliter t pfectẽ q̃ntum sibi possibile est t ſine aliqua intruptõe t ℏm ℏ dicẽ Aug.li. de pfectõne iuſticie q̃ mandatũ charitatis ſolũ implebit in patria vbi erit charitas pfecta. Si ãt accipiꝰ pfectum ſcõo mõ sic impl̃t in via q̃n nihil diligit ℏ deũ. Iſta eñ pfectõ est q̃ dz ineſſe ex debito neceſſitatis t ℏ ſufficit ad ſalutem

f Quid vob⁹ vr̃ ℏ xp̃o c⁹ filiꝰ
g ẽ. Dicũt ei dõ. ℏ Tit illi quõ
i ergo dõ i ſpũ vocat eũ dñz
k dicẽs Dixit dñs dño meo
l sede a dextris meis. Donec
m ponã iimicos tuos: ſcabellũ pedum tuorum . Si ergo dauid vocat eum dominum: quomodo filius eius
n est. Et nemo poterat ei reſpõdere verbũ: neq; ausus fuit q̃s ex illa die eũ ãpliꝰ

terrogauit eos ihs dicens

*Diligẽ q̃ deũ ex toto corde ℏ mõ est sic diligẽ deũ q̃ nihil diligat ℏ ipm:ſecũd. c Scõm aũt ſile est huic di.,p̃ri.sicut relp̃m.i.ad eãdẽ bñtudinẽ ad quẽ diligis te. d In his duo.man.vnt.lex pendet t ꝓphe.sicut eñ in ſpeculatiuis oẽs ꝓclusiones dependẽt ex ℏ p̃incipio de quolibet affirmatio vel negatio sic in opabilibus oia dependent ex dilectõne dei p̃incipal̃r. t ꝑ̃ ex dilectiõe p̃rimi.,ppter ℏ oia mãdata legis t monitões nõ ſt nisi q̃daz explicatões iſtoꝝ duoꝝ mãdatoꝝ.q̃ oia ordinãt ad dilectiõ dei t p̃rimi.vtz intuẽti.t sic̃ doctrina p̃ophar̃ ad ℏ ordait. e Cõgregatis aũt phariſeis. Hic p̃ñr oñdit phariſeos esse ꝑdictores divine veritatis erroꝝ cõtrario adhereñdo. Ad cui⁹ euidentiã ꝑſideranduz q̃ ly pharisei t legisperiti cognoscũt in p̃incipio ieſum esse verũ xp̃m t q̃ ꝑ̃ deũ ℏ hoiem. vt.ℏ. dictũ est ca.p̃cedenti ſup illud. Hic ẽ beres . q̃rñ cõcepit ℏ eũ odiũ t rancoꝛẽ:io ℏ vã estimatio corrupta est i eis aliq̃ mõ:vt.ℏ. dictũ ẽ:t tũ inceperũt eũ negare t pleq̃tãq; plaſphemiũ q̃ dicebar se eẽ dei filiũ t q̃ ꝑ̃ incipiẽtes cõrũge ſcripturas t deprauare q̃ loqbant de eⁱ⁹ diuina te.,ppt q̃ xp̃s fec̃ eis iſta q̃ez de xp̃o. f Cui⁹ filiꝰ est:dicũt ei:dd.ſolũ.ſ.diuinitatẽ negãdo. g Tlit ill̃.argnẽdo.ſ. in ℣nuz. h Quõ g dõ i ſpũ.i.ſpũſcto iſpiratꝰ i Vocat eũ dñm:dicẽs. Dixit dñs dño meo tẽ. Qz eñ ista ſcptura intelligat de xp̃o p̃z.q̃ pharisei nõ negauerũt ℏ:imo cõcesserũt. k Sede a dextris meis.tẽ. Sedẽ aũt a dextris⁹ vno mõ accipiꝰ ꝓ cõſitate.t sic xp̃s ℏm q̃ dõ sedet ad dexterã. Illo mõ ẽ cẽ in potioꝛib⁹ bonis t ℏ mõ ꝓcẽit xp̃o ℏm hũanitatẽ.q̃ vt sic in gl̃a ꝑfect angel⁹. l Donec ponãm.tu. tẽ. Iſtũ ꝓplebit i iudicio q̃n oia ꝓfecte ſubijcient hoi xp̃o m Si g dõ vocat eũ dñm quõ filiꝰ eiꝰ est.q.d. cũ ℏm nãm hũanã sit filiꝰ dõ.t ꝓ ꝑ̃ eo ifer̃ioꝛ optz ponẽi eo aliã nãz ꝓ quã sit dñs eiꝰ:t eo ſupioꝛ:ℏ ãt ẽ diuia.t sic i xp̃o due ſt nãe diuia t hũana. n Et ne.po.ci rñdẽ.q̃ nõ poterãt ſcri ptur̃ negare. Cõſideradũ tñ q̃ in deo moderni diuitatem xp̃i negãres dicũt ꝑdictã auctes dictã eẽ ad ſñaz de abraã t q̃ eliezer diſpẽſatoꝛ domꝰ abrae fec̃ buc̃ ꝑſalmũ ageꝭ deo gr̃as ℏ victoria quã bñt abraã de q̃nq; regib⁹ .vt hr gen. xiiij.ꝓ quã victoriã appuit dñs abrae dicens . Noli timẽ abraã: ego protector tuꝰ ſum t merces tua magnꝰ nimis. Dicũt g̃ q̃ eliezer loq̃tur sic. Dixit dñs.i. de⁹ celi q̃ est dñs omnũ Dño meo abraam. Sede a dextris meis . q̃ conſtituit eũ vt viſum est.ꝓmittẽdo ei anxilium t ꝓmiũ. Sed ista expoſitio patet falsa.primo per rimilum ꝑſalmi vbi ponitur.ꝑs.dauid etiã i hebr̃o.quod nõ ponit in ꝑſalmis ſa-

ctis ab alijs. Item p illud qđ subdit in ps. eodem. Ex vtero ań lucifer genui te. qđ nō pōt dici de abrahā q̄ sit genitus ex vtero dei vel ifā ex ań lucifer. i. ań mūdi creatōes ꝫ solū pōt verificari de filio dei: z iterū in fine psalmi dicitur in ea sacerdos ꝛc. qđ non pōt verificari de abrahā qui nō fuit sacerdos: et vtro q̄ fuisset: tñ sacerdotiū ei⁹ non potuisset fuisse eternū ꝫ solū xp̄i sacerdotium est eternū.

In ca. xxij. vbi dr̄ in pone. Quia aia nō potest p̄fecte esse quietata.

Additio.

Perfecta hoīs beatitudo q̄ est in visione diuine essentie principalr̄ cōsistit in aia q̄ nō dependet a corpore. Vñ sine corpore pōt aia eē beata vt in p̄dicta scōe. q. iij. arti. v. in cor. q. Iz verum ē q̄ p̄fecti⁹ habebit aia suā ꝑfectionē opatōes i q̄ felicitas cōsistit cū sit vnita suo corp̄i gl̄ioso q̄m separata: et hoc denotat verba aug. xij. sup Gen. ad Fām: si recte intelligantur Sillr̄ dicendū est q̄ aia separata in visione diuine essentie totaliter q̄scit ex pte appendibilis: cū hz illō qđ suo sufficit appetitui Iz non totalit̄ q̄scit ex pte appetibilis q: illud bonū nō possidet fm oēm modū quo possidere vellet. vñ corpe resūpto beatitudo nō crescit intrinsece ꝫ extēsiue tm. vt i. q. allegata: nec est necessariū q̄ deductio ista intelligat in p̄dictis saluatoris q: ad cōcludendū ꝫ seductos sufficit p̄parare q̄ aīa sit imortalis. Nā ex imortalitate aie quā ipi credebant ꝓcedebāt ad negandū resurrectiōem. Ca. xxiij.

Hinc iesus locut⁹ē ꝛc. Hic oñdit tercio iudeos esse iuste reprobatos: q: fuerūt fictores bonitatis z diuidit in duas ptes: q: saluator. ꝑ ponit huiꝰ fictōis motiuū. scōo cōcludit huiꝰ motiui multiplicē effectū: ibi. Ve aūt vob scri. Prima i duas: q: ꝑ saluator. huiusmōi motiuū oñdit. scōo ꝫ motiuū a suis discipulis excludit: ibi. Vos aūt. Motiuū aūt fuit supbia pharisęoꝝ z legisp̄itor: z hec supbia oñdit ex tribus. ꝑ ex abusu sue p̄fessionis. scōo ex simulatōe scientiarum: ibi. Dia g̃. tercio ex ambitiōe dignitatū: ibi. Amāt aūt ꝑmos recubit⁹. Circa p̄mū cōsiderandū: q: a tpe moysi fuerūt ꝓstituti a deo. lxx. Senes erate ꝛ scia ꝓuecti. q̄ cū moyse bñt curā ꝑpl̄i: z docebant iudices ordinarij: q: ad ipos fiebat recursus in dubijs causis: magne etiā cause nō tractabant sine eis z ist̄ō fuit obseruatū apd iudeos q̄diu fuerūt in ptā. z ꝫ est qđ dicē ꝫ saluator. b Sup cathedrā moysi. i. in auctē iudicandi ppl̄m c Sederūt scribe z pharisei. q: illi q̄ videbant in ppl̄o esse magis ꝓfecti ad ꝫ eligebant. d Dia g̃ quecūq̄. dix. vo. facite. q: plus etiā malis ē obediendū: nisi in his q̄ sunt manifeste cōtra deū: z ꝫ sic būdi in reuerētia q̄diu tolerāt in officio suo: qđ ꝑz ꝑ exēplū dauid: q̄ venerabat saulē regē: licz sciret eū malū z a deo reprobatum e Opa aūt eoꝝ nolite facē q: nō ſt imitandi in malo: imo tm̄ in bono. f Alligāt em̄ onera grauia z ip̄portabilia ꝛc. q: supra legis ꝓcepta cōstituerāt multa ex suis traditionib⁹: sic. ē. patuit ca. xv. q̄ erāt subditis graua z ip̄portabilia g Digito aūt suo nolūt ea mouē. i. modicū conatum ad agendū talia nolūt apponere. Ex pare q̄ ille q̄ ꝓstituit le gē aliquā: Iz nō sit ꝑfect⁹ legi q̄nā ad ꝫ q̄ punitā ꝑ boiem ꝫ tñ facta: tñ obligat⁹ē ad legē implendā: z gul⁹ punieē a deo si faciat ꝫ tñ. q: trāgressio eⁱus gulo: ē ꝓpt̄ leādalū: ꝓpt̄ qđ sapiēs: patē legē quā ipe tulerit: z eē de ꝑfectiōib⁹ c. cū eccs: dr̄ qđ dicēs iure i altero stamur ipse codē iure vt dz. Pz etiā ex dictis q̄ illi q̄ statū eccie i generali seu aliquē statū eccie in spāli onerāt grauibus statutis sine magna z euidenti necessitate abundāt sua ꝓprie: sic faciebant pharisei z scribe. vñ dicē aug. ad inquisitiones ianuarij loquēs de religiōe xp̄iana. Ipsam religionē ñram quam dñs ñr ihs xp̄s i paucissimis sacrosanctis celebratiōib⁹ voluit eē liberā: quidā seruilibus ꝓmūt oneribus adeo vt tolerabiliorē sit cōditio indoctoꝝ q̄ nō būanis ꝓsumptiōib⁹ ꝫ diuinis ſſtituunt institutis.

h Dia vo. b oñdit supbia pharisęoꝝ ex simulatōe scientiarū: q: ꝫ faciebant vt eēnt in reuerentia z honore in ppl̄o: z ꝫ eē qđ dicē. h Dia vo opa sua fa. vt vi. ab hominibus. gp gl̄iaz būanā: q: videri i bonis. ꝓpt̄ gl̄iaz diuinā nō ē malū ꝫ magis meritoriū. vt. ē. dictū ē. v. cap. f Dilatāt phila. sua. philacteria ꝫm q̄ dicē Hiero. erant q̄dā charte i q̄b⁹ scribebāt decalogꝰ mādatoꝝ. z ponebāt illa charta i capite ad modū coronē: p ꝫ significabāt q̄ debebāt legē i mēoria bīe: fm q̄ dr̄. Deut. vj. dicebant aūt philacteria a phylare qđ ē seruare ꝛ tota: qđ ē lex: q: erāt q̄dē sīg̃ seruāde legis. Pharisei igit vt videūt ꝑ ceteris religiosi faciebāt sibi philacteria magis lata z scribebāt in eis decalogū de grossiori lra: z eadē iō faciebāt fimbrias matores i pallijs suis. q̄ āt eēnt iste fimbrie dictū ē. ē. ſtr. c. sup illō vba. Tetigit fimbriā vestimēti ei⁹. k Amāt autez. Hic ꝓsr̄ oñdit supbia eoꝝ ex ābitōe dignitatis: cum dicit Amāt āt ꝓmos. recu. i. ce. ꝫ ꝫ duplici de cā. s. rōne gule: q: ibi ponunt fercla meliora: z rōe supbie: q: ē loc⁹ honorabilior Et ꝓmas cathe. ꝛc. vbi cōueniebāt hoies ad audiēdū ꝓbū dei: z salutatōes i foro. i. i loco patēti. m Et voca. ab hoi. rabi. desiderare ei scias z actū desiderādi nō ē malū: ꝫ meritoriū: ꝫ desiderare nomē tm̄ ꝫ ē malū z supbie pctm̄: si tñ desidēt nomē ex ambitus magisterij ad ꝫ q̄ scia iaz habita aliās meli⁹ ꝑfert vti nō ē malū ꝫ ē bonū: q: bonꝰ doctor dz ārere q̄ faciūt ad efficaciā sue doctrine: Verūtñ q: hō nō ē magr̄ ꝓncipal⁹ ꝫ solū de⁹: ió dic. n Vn⁹ē magr̄ vr. q: sol⁹ de⁹ pōt interi⁹ docē intellectū illuminādo: seu ꝫ spēm intelligibilē infundēdo: hō āt docet tm̄ exteri⁹ aliq̄. ꝓponēdo ex q̄b⁹ formant scientiata debita a q̄b⁹ intellectus agēs facile abstrahit spēm intelligibilē: sic in sanatōe hominis nā agit tm̄ ꝓncipal⁹. medic⁹ āt aliq̄ administrat ex q̄bus nā iuuat. o Vbi autē vos frēs estis. q: filij dei p creatōes z adoptōes gr̄e. p Et ꝑz no. vo. ꝛc. Licet em̄ aliās possit vocari p̄r in tra ratōne gnātōnis ordinate sue exaltis. tñ sol⁹ de⁹ ē p̄r ꝓncipalis. q: ab eo solo bēm⁹ aiam i tellectiuā. q̄ ē forma hoīs. p̄r aūt ē ille q̄ dat formam.

q Nec vocemini mgr̄ ꝛc. sicut iam supra expositum est. r Qui maior est vestr̄. i. vult esse fm̄ vitatē. s Erit minister vr̄. i. patus ad officia būlitatis fm̄ decentiaz sui status: ꝓpter hoc papa vocat se seruum seruoꝝ. t Qui autem se exaltat. in ꝑsenti per superbiam. v Humiliabit. in futuro ꝑ gehēnē penā. x Ve aūt vob scribe ꝛc ꝓsq̄ saluator ostendit hypocrisis motiuum quod est ista perbia: ostendit eius multiplicem effectum e diuidit in duas ptes: q: primo describit ex multiplici effectu hypo-

crisis culpam. secūdo subiūgit penā ibi. Serpētes ⁊ ge
mina. Circa primū aduertendū q hypocrisis ē simulatio
falsa. ⁊ ideo opponitur veritati. Veritas aūt tripler ē do
crine. iusticie. ⁊ vite. ⁊ ideo diuidit in tres ptes. quia pri
mo oſtēdit qualiter pharisei corrūpebāt per hypocrisim
vitaꝫ doctrie. ſcōo
idem oſtēditur de ve
ritate iusticie. ibi. ve
ſio. ſcri. ⁊ pha. hipo.
qui deci. tercio idē
oſtēdit de veritate vi
te. Ve vob scribe et
pha. q̄ müda. Circa
primū cōſiderandū
q doctrina legis ad
tria ordinabaꝫ. vlz
ad cognitionem xpi
in lege. pmiſſi. ſcōo
ad salutis ꝓſecutōez
p mādatoꝝ impleti
onē vſ ſupra dictuz
ē xix. c. Si vis ad vi
tam igredi ſua mā
data. tercio ad cul
tum diuinū. ⁊ ideo diuidit in tres
ptes. Prim q̄ iſta tria
p hypocriſim corrū
pebāt pharisei. ſcōa
ibi. Ve vobis. ſcri. ⁊
phar. hyp. q̄ cir. ſcia
ibi. Ve vob duces
ceci. Conſideradū aūt q in oībus iſtis effectibus hypocri
sis ꝓponit hāc dictōem ve. q̄ maledictōez ſignificat. Cuꝰ
rō ē. q̄ ſicut in lc. ve. ꝛc. ponūtur bñdictiones obſeruātibus
legē ⁊ maledictiones tranſgredientibus eam. vt dr Deutro.
xxviij. ita in euāgelio ponūtur btitudines vt habitū ē. v. c.
⁊ hoc reſpectu iuſtoꝝ. ⁊ hic ȝrie ponuntur maledictiones
ꝫ hypocritas falſo iuſticiā ſimulātes. dicē g. ꝛ Ve aūt
vo. ſcri. ⁊ phar. q̄ clau. re. celoꝝ ⁊c. regnū celoꝝ hic accipit
ꝑ beatitudine eterna. oſtiū p q̄ intratur ad ipam xps eſt
ſm q ipemet dicit Jo. x. Ego ſum oſtiū p me ſi q̄s introi-
erit ſaluabit. Claudit aūt q̄ aptur hoc oſtiū vel clauditur ē
doctrina. ꝑpter q̄ auctoritas docendi vocat clauis ſcien
tie. vt hꝫ Lu. xj. ⁊ ideo per ſanā doctrinā aprit hoc oſtiū. et
per falſam doctrinā claludit. Ergo q̄ pharisei ⁊ ſcribe au
ctoritates q̄ ſunt i lege ⁊ ꝓphetis de xpo corrūpebāt. vt vi
ſum ē ꝑce. c. ideo claudebāt regnū celoꝝ añ homines eos a
fide ⁊ noticia xpi veri auertēdo. ideo ſequitur. y Vos
eiſ nō intratis. quia a cognitōne quā habuerūt de christo
p odiū ⁊ rancoꝛē cōuerſi ſunt in erroꝛē. vt viſum ē ca. ꝑce.
c. xxj. z Nec introeūtes. i. intrare volētes. q̄les erant
ſimplices ppli. a Similis itrare. q̄ p iſtos phariseos
fuerunt decepti ⁊ a fide xpi ꝑ maioꝛi pte auersi. b Ve
vob scribe. Hic oſtēdit q̄liter corrūpebāt veritatē doctri-
ne in his q̄ ptinent ad ſaluteꝫ. dicebāt eiſ q̄ obſeruare legē
erat neceſſariū oībus ad ſaluteꝫ. q̄ ē falſum. q̄ multi gen
tiles ſunt ſaluati vt Iob. ⁊ plures alij. Ex ſuppoſitōne aūt
huius falſi diſcurrebāt alij doctores hebꝛei p diuerſas ci
uitates ⁊ caſtra vt poſſent ꝓuertere alios de gentilitate ad
iudaiſmū. ⁊ hoc eſt q̄ dr hic c Qui circuit mare ⁊ aridam vt facia. vnū ꝓſelytū legis. Proſelytus eſt legis di
cebaꝫ ille. q̄ de gentilitate ad iudaiſmū cōuertebaꝫ. d Et
cū factus fuerit. facitis eū filiū gehenne. q̄ p malā vitam
ſuam ipm moribus corrūpebant. ℟ addit. e Duplo q̄
vos. q̄ ille ſic in moribus deprauatus ad gētilem ritū re
uertebaꝫ ⁊ ſic erat apoſtata a lege quā obſeruare ꝓmiſſe
rat. ⁊ ſic in moribus ⁊ fide peccabat. Silr aūt faciūt illi q̄
multū laborant ad hoc vt poſſint aliquē ad ſtatum religi-
onis adducere. ⁊ cum adducti fuerint per mala exempla
faciunt ipm apoſtatare ⁊ ſicfiunt nouiſſima eius peiora
be et pharisei hypocrite q̄
clauditis regnum celoꝝ
ante homines. Vos eiſ nō
intratis nec introeūtes ſi-
nitis intrare. Ve vob scri
be et pharisei hypocrite q̄
comeditis domos viduā
rum oratiōnes lōgas ora-
tes ꝑpter hoc amplius ac
capietis iudicium. Ve vo
bis scribe et pharisei hypo
crite. q̄ circuitis mare ⁊ ari
dam. vt faciatis vnū ꝓſe
litum ⁊ cū fuerit factus fa-
citis eū filiū gehenne. du-
plo q̄ vos. Ve vobis du
ces ceci. q̄ dicitis q̄cūq̄ iu-
rauerit per templū nihil ē.
qui aūt iurauerit in auro tē
pli debitor ē. Stulti ⁊ ceci
q̄d. n. maius ē aurū an tē
plū q̄ ſanctificat aurū. Et
quicūq̄ iurauerit in alta-
ri nihil ē. q̄cūq̄ aūt iurauer
it in domo q̄ ē ſup illud:
dr. Ceci q̄d enī maius eſt
donum. an altare q̄ ſcitifi
cat donū. Qui ergo iurat i
altari. iurat in eo ⁊ oīb⁹ q̄
ſup illud ſunt. Et q̄cūq̄ iu
rauerit in tēplo: iurat in il-
lo ⁊ in eo qui habitat in ipſo.
Et qui iurat i celo: iurat in
throno dei ⁊ i eo qui ſedet
ſuper eū. Ve vobis scribe
et pharisei hypocrite. qui
decimatis mētā ⁊ anethum
⁊ ciminū ⁊ reliq̄ſtis q̄ gra-
ꝓrioribus. f Ve vo. duces ceci. Hic oſtēdit q̄-
liter corrūpebant veritatem doctrine in his q̄ pertinēt ad
actum latrie. cuius actus ē iurare modo debito. ⁊ iuramē
tum obſeruare. Pharisei. n. ⁊ ſcribe ex cupiditate moti di
cebant q̄ illi qui iurabāt per templum dei nec peccabant
nec erant in aliquo
obligati. ſed illi qui
iurabant per aurum
templi erant obliga
ti ad ſoluendum ſa-
cerdotib⁹ certā por-
tionez auri. ⁊ iſte erro
r ꝓcedebaꝫ ex cupi-
ditate vt dictum ē
In rebus eiſ mate-
rialibus non eſt aliq̄
ſanctitas niſi i quā-
tum ordinant
ad cultum diuinum.
ad hoc autē directe
ordinabatur templū
Aurum autem quo
operiebantur parie
tes templi interius
magis ordinabatur
ad templi decoꝛē. ꝑ
pter hoc dicit. Du-
ces ceci. q̄ erant in
erroꝛe et alios in er-
roꝛē inducebant.
g Quid eſt maiꝰ.
aurū aut templum.
⁊c. q. d. nulli dubiū
q̄ templū eſt maius rōne ꝓdicta. b Et quicū. iura. in
altari. nihil eſt. i. non peccat. nec eſt in aliquo obligatus.
i Quicūq̄ aūt iura. in do. q̄ ē ſup il. dr. i. obligatus eſt.
ad ſoluendū tantū quantū valet illud donum. Et iſte erroꝛ
ſilr ꝓcedebat ex cupiditate. ꝑpter q̄ ſubditur. k Ceci
q̄d. n. eſt ma. donū ⁊c. q. d. ipm altare q̄ ſi quis feciſſet tūc
oblationem deo alibi q̄ in hierlm ⁊ q̄ in altari q̄ erat in
templo nō erat acceptabilis deo. immo in hoc incurrebat
crimē ſacrilegij. Additur etiā ſecūdā rōez ad hoc. l Qui
ergo iurat in altari ⁊c. Ex quo patet q̄ iuramētū quod fit
in altari includit illud q̄ fit in dono. q̄ ē ſup altare ⁊ nō
eōnerſo. ⁊ ſic ſe habz ad illud ſicut totuz ad ptem. Additur
etiā tercia rōnem ad hoc dicens. m Et q̄cunq̄ iurauer
rit in templo ⁊c. q. d. templū erat ordinatū ad diuinū cul
tum. ió deus ſpāli mō habitabat in templo. ió iurās ꝑ tē
plū iurat ꝑ deū q̄ colitur i tēplo. ⁊ hoc eſt maius q̄ in iu
rare in dono q̄ ſibi offerꝛ. Cōfirmat aūt vltimū dictū per
exemplū. n Et q̄ iurat in celo ⁊c. q. d ſicut dictū ē ſupra
ca. v. q̄ iurat ꝑ celū iurat quodāmō ꝑ ipm deū inānitū ꝑr⁹
diuina reluceꝛ ſpāli mō in celo. o Ve vo. ſcri. ⁊ phari.
hypo. q̄ deci. Hic oſtendit q̄liter pharisei corrūpebāt veri
tatez iuſticie ꝑ hypocriſim. q. illa q̄e erant pui ponderis
multū reputabant ad ſimulatōnem ſanctitatis et illa que
erant maioris neceſſitatis ad ſalutem cōtemnebāt. ⁊ hoc ē
quod dicit. p Decima. men. ⁊ ane. ⁊ ci. Hoc poteſt in-
telligi duplr. Uno modo reſpectu ſui. quia licet mini
ſtri templi acciperent decimas a populo. tamē de illis ac-
ceptis a ppło. ⁊ de his q̄ debāt ex laboꝛe ſuo decimas red
debāt ſummo ſacerdoti. vt hꝫ Nu. xviij. ⁊ ió ad ſiſtatōem
ſcitatis reddebāt eis decias ō mimis. Ḥ et faciebāt rōe cu
piditatis: vt ꝑ exēplū ſui iducerēt ppłm ad reddendū ſibi
decias de oīb⁹ vſq̄ ad müna. Alit ꝓt intelligi reſpectu alio
rū. q̄ ꝓ doctrinā ſuā inducebāt ad decias ſtricte ſoluēdas
ſibi vt ſit ſenſus. d ⁊c. Ḥ ē q̄ dicit docetis. q Et re-
liq̄. q̄ grauiora ſunt legis. Ḥ ſilr intelligiꝫ dupliꝛ. Uno mō re-
ſpectu ſui. q. erant magne neceſſitatis facere omittebant.
alio modo reſpectu aliorum. quia alios ad talia obſeruā
ad inducēnegligebāt. Silr faciūt ſacerdotes eccie ⁊ plati

q̄ solicitē argnūt: ꝛ argui ꝓcurāt ꝺiectos de redditiōe de cimaꝝ ꝛ cōsimiliū q̄ eis debēt: ꝛ parū curāt si i maiorib⁹ crimib⁹ inolunt. q ät sint illa maiora a phariseis neglecta ꝺoc. r Iu. ꝛ mi. ꝛ fidē. fides ipoꝛat debitū ordinē hominis ad deum: iudicium autez impoꝛtat debitū ordinē hominis ꝓximū: in his q̄ habent ad rationē debiti: mia ätm his q̄ hñt rationē domi ꝛ ēt in istis tribus itellig̃nt oia illa q̄ sūt multū necessaria ad salutez. sequitur.

s Hec oꝑtet facere. tāq̄ magis necessaria. t Et illa nō omittere. tāq̄ minora bona. hoc ät ꝺicit ne forte ex ꝝbis ꝓdictis crederet alq̄s q nō esset bonū, soluere decimas de minimis. v Duces cecī ꝛ cōsecātes eos ꝺuces q̄ bēbant regere popul̄: ꝛ cecos. q: per uerebāt intellectuz scripturaꝝ ꝺicentes eē multū curanduz de minimis ꝛ paruz ꝺ magnis: pp q̄ sḡ ꝺit ꝓ Excolātes culicē. i. minima cū ꝺiligētia q̄rentes ꝛ tractantes. y Camelus ät gluti. i. illa q̄ sūt maioris pōderis ꝓ nihilo reputātes: q: camelus aial ē magnū ꝛ pōderosum. a Ve vo.

r uiora sc legē. iudiciū ꝛ miseꝛ
s ricordiā ꝛ fidē. hec oꝑtuit
t facere ꝛ illa non omittere.
u Duces cecī: excolātes cu
x licē camelū ät glucientes
y
a Ve vob scribe ꝛ pharisei hypocrite q̄ mundatis q̄ ꝺeforis ē calicis ꝛ papsidis
b intus autem pleni estis rapina ꝛ imundicia. Pharisee cece: mūda ꝓius q̄ intus ē calicis ꝛ papsidis vt fiat ꝛ id q̄ ꝺeforis est mūꝺū. Ve vob scribe ꝛ pha-
c risei hipocrite: q: siles estis
sepulchris ꝺealbatis que a foris parēt hoibus speciosa: intus vo plena sūt ossibus mortuoꝝ ꝛ omi spurcicia. Sic ꝛ vos a foris q̄ꝺē paretis hoib⁹ iusti: int⁹ ät plem estis hypocrisi ꝛ in-
f quitate. Ve vobis scribe ꝛ pharisei hypocrite: q̄ edificatis sepulchra ꝓphetaꝝ ꝛ ornatis monumēta iusto

l Genimina viperarū. q: venenū malicie a parentibus traxerāt. m Quō fugie. a iudi. gehēne. q. ꝺ. nullo mō q: erāt i malicia obstinati: nō solū ät hāc penā meruerunt pp mortē xp̄i: ℟ ēt pp occisionē ap̄loꝝ ꝛ ꝺiscipulorꝝ eius: pp q̄ sequit. n Ecce ego mitto ad vos ꝓphet. ꝛ sa. et

scri. q: in ꝺiscipulis xp̄i multi habuerūt sp̃m ꝓphēticum sic̄ iohānes euāgelista: vtz i apo. ꝛ agab⁹. ꝛ multi alij vt ꝓz i actibus ap̄loꝝ. Aliqui fuerūt scribe sic̄ eus geliste: q̄ scripserunt euāgelia ad istructiō nē ꝓpl̄i xp̄iani. Fuerūt ēt sapiētes. q: ꝺe ꝺiuis ꝛ celestibus a ꝺo illūiati. o Et ex eis occideris: ꝺa iacobus frat̄ iohānis ab eis occisus ē Act. xij. ꝛ stephan⁹ Act. vij. ꝛ multi alij p Et crucifigeris vr pe. an. frēm ei⁹ ꝛ mlt̄os alios. q Flagellabitis. hoc ꝓz ēt i act. apost. xvj. cap. vbi ꝺr q̄ paul⁹ et silas flagell̄ cesi sunt: ꝛ. ij. Coꝝ. xj. ꝺic̄ paul⁹. Ter vergis cesus sum ꝛc. r Et ꝑsequimini de ci. i ci. ꝺ ꝓz Act. xiij. vbi ꝺr q: in ꝺei pau. ꝛ barna. eie cer̄ de finibus suis.

s Vt ven. sup vos ois san. iust⁹ q̄ effu. ē sup ter. a san. abel

ꝛc. ꝺe isto abel nulla ē ābignitas: q̄n fuerit ille qui ē charn frater ei⁹ occidit. De zacharia ät sūt opiniōes: vna ē q: ipe fuerit pater iohannis baptiste. ꝛ hec fuit opinio origenis ꝺicētis q: pp ℔ occisus ē i tēplo ꝺñi: q: beata ℣go p⁹ ꝓtuz filij sui venit ꝺoꝛare i ꝺicrī: ꝛ stetit i illa ꝑte vbi ℣gines ꝓsueuerāt stare in oꝛe: in q̄ loco nō erat licitū mulieribꝫ cognitis a viro oꝛare: ꝛ ito ministri tēpli voluerāt eū repelere: et zacharias ꝑ iohis q̄ eis ℣ginez scieḃat: opposuit se eis ꝺicēs. q: erat ꝺigna stare i loco illo: ꝛ ito ip̄m zachariaz tāq̄ legi ℣ꝺicentē iterfecerūt. ℔ ät repoꝛabat hiero. tāq̄ apocriphū: ꝛ ꝺicit q: iste zacharias fuit filj⁹ ioiade sacerꝺotis q̄ iterfect⁹ ē i tēplo: vt hz. ij. paral. xxiiij. Sz ℣ ꝺoc videtur q̄ iste ℣ hic barachie filj⁹ ille ät ℣ꝺ filj⁹ ioiade. ad q̄ ñnd̄z hiero. q: saluato: voluit hic exp̄imere scitatem ioiade sacerꝺotis. iō vocauit eū barachiā. i. ℬꝺictū ꝺñi: sicut aliq̄n ꝓtigit q: aliquē liberalē boiez vocam⁹ alexanꝺrū ad exp̄imendū liberalitatem eius q̄nis hoc non sit nomē ꝓpriū ei⁹. Alit possum⁹ ꝺicē q: ioiada fuit binomi⁹ sic̄ ꝑ ꝺovocat⁹ ē yesse ꝛ ysai: ꝛ multi alij i sacra scriptura: saluato: ℔ exp̄mit vnū nomē ei⁹. aliꝺ exp̄mit. ij. paral. xxiiij. sc̄tur. t Amē. i. fideliter. v Dico vo. ve. ℔ om. sup ge. istā. i. sup pp̄m iudaicū. q: ꝓ istis punit⁹ ē mltipl̄r ꝺiuersis tpib⁹. C̄ ꝺsiderāꝺū ēt q: abel fuit sp̄les ℔ pastor: ouiū ꝛ illiterat⁹ zacharias ät fuit sacꝺos ꝛ legisp̄t⁹. ꝓ hos ℔ ꝺuos ītelligūt oēs iusti ab eis occisi. ꝛ ē cēsus. Ꝟueniat sup vos ois sanguis iust⁹ q̄ effusus ē a sanguine iusti abel vsq̄ ad sanguinem zacharie id est a sanguine iusti minimi vsq̄ ad sanguinē maxi iusti. x Hierm irtes. ℔ ꝺicit eis ℣ iter penā tē palē. ſ. ꝺestructionē citatis ꝛ tēpli q̄ fcā ē p tyt⁹ ꝛ vespasianū i vidicta ꝓmis xp̄i. xij. āno a ꝓdicta passiōe, ꝺicit ℣.

ꝑ Mrsm irsm. allodꝫ ꝟ ꝓpm ꝺudaicū ſ noie ciuitatis metropolitane. ⁊ ꝟ ẽ cõis mod⁹ loq̃ndi: doc. n. ꝺr ciuitas facere q̃ ꝓpl⁹ bitãs i ea fecit. ꝙ Que occi. ꝓphas. i. cõ ſuemſti occidere. ȝ Et la. eos q̃ ad te miſ. ſt. i. ad inſtructionẽ tuã. ſic ꝓz i ꝓbetis antiq⁹ ⁊ iohe baptiſta. q̃ fuerit a iudeis occiſi. vnde iuj. Heg. xxj. ꝺr q⁹ tẽ pe manaſſe effuſius ẽ ſanguis innoꝛt⁹ i hierm̃ donec repleret vſq; ad os.

a Quotiẽs vo. cõgregare. ſ; cultu vnius dei ꝑ fidẽ ⁊ charitatẽ. b Filios. tuos. i. indeos.

c Quẽadmodum ꝓgrega. gal. pul. ſuſ alas. ponit exemplũ ꝺ gallia ad oſtẽdendũ affectũ ſuuꝫ ad ꝓplm ꝺudaicũ. q; inſ alias aues gallina videt magis affici ad ꝓſeruationez ⁊ nutritionẽ pullorum ꝺ Et noluiſti. ꝺa ꝑ ꝓphas a ꝺo miſſos

ꝟ ſ Hierusalem hierlem: q̃ occidis ꝓphaſ ⁊ lapidas eos a q̃ ad te miſſi ſũt ꝙtiens vo b lui congregare filios tuos c quẽadmodũ gallina cõgregat pullos ſuos ſ; alas et e noluiſti. Ecce relinquetur vobis domus vra deſerta f Dico. n. vobis ñ me videbitis amodo: donec dicatis Benedict⁹ qui venit in nomine dñi. Capi. xxiij.

g Egressus ihs de tẽplo ibat. Et accesſerũt diſcipuli ei⁹: vt oſtenderẽt ei edificatões tẽpli

c Ihe ãt rñdens dixit illis. ꝺ Videtis hec oĩa. Amen. e dico vobis: ñ relinquet ꝟ lapis ſup lapidẽ: q̃ ñ deſtruaſ. Sedẽte ãt eo ſup mõtẽ oliueti accesſerũt ad eũ diſcipuli ſecreto dicẽtes. ꝺic nobis quando hec erũt: ⁊ qꝺ ſignũ aduentus tui: ⁊ ꝺſũmationis ſeculi. Et rñdẽs ihesus dixit eis: Videte ne q̃s vos ſeducat. Multi ei venient in nomine meo: ꝺicentes. Ego sum christus

ãt pui ⁊ illiterati. Dur. nolẽs itelligẽ poſtillatoꝛẽ. puta q; velit ꝺicere iuſticiã ſeq̃lẽ aturã qõ ñ ẽ ver. Nã q; cõpat puos iuſtoſ abel: ꝟ ẽ q̃ndã ſilitudinẽ nõ ꝙpetarẽ. Nõ igr ſequit eũ q̃ fuiſſe pnũ iuſtũ: ſic xps cõpaꝛ oni leoni ⁊c. ſi iõ ꝺr ouis vl leo. Ista ãt trãſlatõ ꝑt hãc rõnẽ: q; nũer⁹ ꝺcũ q; incipit a minimo nũer⁹ igr ſcõr incipit ab abel: recte igr minimi ꝺenoiant ab illo. Nõ ãt aſſigit ꝑ Dur. ad idẽ ſ; ob iectõſil expõ ꝫ tñſeat Capit. xxiij.

a Egressus ie c ſus. Poſtq̃ poſita ẽ legis euãgelice ꝓmulgatio ⁊ cõfirmatio per miracula. h ꝓnit põ tur indicũ ſm legẽ illã. ⁊ q; lex euãgelica ẽ ꝑfectiſſima ⁊ extrema: iõ ſibi cozũdet iudicũ extremũ qõ erit ꝑfectiſſimũ ⁊ diuidit ꝺuas ꝑtes: q; ꝓmo ponit ꝺã ãncedẽtia ipm iudi

q Ue intelligat ſimplr ſiue reſpectu occiſoꝛ tñ ex ſcripturis nõ ꝺz auctoritatẽ. vñ fm hiero. eadẽ facilitate ꝓtenit q̃ approbat. Nec ẽt ex ꝟ qꝺ ſup ponit abel fuiſſe ſimplicẽ paſtoꝛẽ ⁊ illiteratũ: ⁊ q; zacharias fuit ſacerdos ⁊ legiſpit⁹ ſequit q; abel fuit minim⁹ iuſt⁹. ⁊ zachar. maxim⁹. Nõ. n. excellẽtia iuſticie ſeq̃t ſaturã qõ ꝓz i ꝑſonis ꝓſerti cũ antiq; ꝓzẽs ꝳ nõ legãt ſas ꝺidiciſſe: fuerũt tñ in ꝺiuinis marie illuſtrati. qõ ꝓz de adã ⁊ ꝑtriarchis. ⁊ forte ex his q̃ legunt de vtroq;. ſ. de abel ⁊ zacha. pl'a ad rõnẽ iuſtitie ꝓtinẽtia legũt de abel q̃s de zacharia. in h. n. q; fuerunt ãbo ſine culpa occiſi. eglẽ ꝺeuidenſ. ꝫ de abel ſup ꝟ legit q; tã ipe q̃s mũera ei⁹ fuerẽt deo accepta. Heñ. iiij. ca. qõ ẽ maximũ teſtimoniũ ſue iuſtitie vñ hier. i ꝟ loco ꝺ abel ꝺic. iuſt⁹ ãt nõ ex hoiꝫ ſnia: ꝫ ex Heñ. teſtimonio ꝓpobaſ vbi accepta ei⁹ a deo narrant mũera. Vñ planiꝰ põt rõ aſſigñi circa noiationẽ iſtoꝛ duoꝛ. ſ. loq̃ndo de tpib⁹ ꝓtentis ante paſſionẽ xꝑi q̃ ſ; ſta ꝺicebant a xꝑo: abel fuit pim⁹ iuſtus q̃ ſine culpa legit occiſus. zacharias ꝺo vltim⁹. vnꝺ ꝙueniẽt noiat extrema ad ꝟ ut oẽs intmedꝫ icludãt qui cũgs. n. fuerit iſte zacharias fm diuerſitatẽ opinãtiuꝫ ipe tñ fuit vltim⁹ iuſt⁹ occiſus q̃ i ſcripturis expꝛſſa mẽtio habeaſ. Sꝫ ãt obijciaſ de iohe baptiſta. rñdet q; ille nõ fuit occiſus a iudeis q̃ ab herode altenigena: hic ãt agit de occiſionib⁹ factis ꝑ hebreos ⁊ eoꝝ ꝓdecẽſſoꝛes. inter q̃s occiſio abel ꝺz cõputari tũc tñ ꝙis oẽs fideles erãt ſ; vna lege natural: cui ſucceſſit lex ſcripta: qõ ꝓz in hoc qꝺ ꝺz. Hierusalẽ hierlem q̃ occidis ꝓphetas ⁊c. Replica.

In. c. xxiij. vbi poſtillator: reꝺdit rõez noiatiõis illorũ. ſ. abel ⁊ zacha. q; vt iquit ꝙ eos ſignificãt oẽs iuſtos q̃ ꝺuſcũq; occiſi: ſiue magni ſiue parui ſic q; magni ſignificãt ꝙ zach. magnũ ſacerꝺotẽ ⁊ doctoꝛẽ: ꝙ abel

ciũ: ſcõo ipm iudicũ deſcribit ca. ſe. Prima ꝺuas. ꝺa ꝓmo circa ꝟ ab aplis ꝓponit q̃ſtio: ⁊ ſcõo ponit q̃ſtionis ſoluto: ibi. Et rñdens ihesus. Prima in ꝺuas. qꝝ primo ponit ꝟ onis occaſio: ſcõo hita occaſiõe formak q̃o: ibi. Sedẽte ãt eo. Circa primũ cõſiderãdũ q; xps i fine ca. ꝓcedẽtis ꝺixerat: q; ꝺom⁹ tẽpli relinq̃ret deſerta. iõ i principio h⁹ capim. ꝺr q; ihesus egressus de tẽplo ibat. i ꝟ oñdebat ꝑfectũ q; tẽplũ cẽt a ꝺiuia ꝓtectõ relinq̃ndũ. b Et ac. diſ. ei⁹ vt oſte. ei edifi. tẽ. nõ q; oñderẽt ſibi aliq̃d icognitũ cuz freq̃nt i tẽplo: fuiſſ yntz ex ꝓcedẽtib⁹ ꝟ ex nobilitate edifitio ꝟ q̃ erãt facta ad diuinũ cultũ ꝓuocarẽt eũ ad miſericordiã ⁊ ꝓ ꝑſecõs mitigarer penã ꝓdictã. c Ihe reſpõdẽs ꝺixit ill'. videtis hec oĩa. q. ꝺ. quãrũcũq; ſũt magna ⁊ ſolita. ꝺ Iñcẽ. i. fidelik. e Dico vo. nõ rema. la. ſup la. ⁊c. nõ ẽ ſic intelligẽdum: ꝺn remanẽt lapis ſup lapidẽ ſaltẽ i fundamẽtis: ꝫ ẽ mod⁹ loq̃ndi ad exprimendũ magnitudinẽ deſtructõis q̃ cõpleta ẽ ſ; tyto ⁊ veſpaſiano. vt dictũ ẽ ꝓcedẽti. c. f Sedẽte ãt eo. ex ꝓdictis ſormak ꝺuplex q̃ſtio. q: ei audierãt a xꝑo euerſionẽ illã credebãt. ꝙi quã ẽ mõi ſummationẽ: iõ q̃ſierũt ꝓmo. g Dicno bis q̃ſ ẽ. i. deſtructio citatis ⁊ tẽpli: ſcõo queſierunt. h Et qõ ſignũ aduẽtus tui ad iudiciũ. ſ. ⁊ cõſũmationis ſeculi. vtrq;. n. ſil' fiet ⁊ ꝙt ꝟ ẽ qõ vna. Notãdum ẽt q; iſte qõnes fuerẽt ſibi facte ſup mõtẽ olineti ⁊ ꝟ rõnabiliter q; loc⁹ ite diſtat ſolũ a citate ꝙ vnũ miliare: ⁊ ſic ciuitas illa et tẽplũ ex illo loco clariſſime videnſ: ⁊ occaſione h⁹ de tpe deſtructõis illi⁹ ibi querit: ſilr ⁊ iudiciũ extremũ futurũ ⁊ circa illũ locũ vt h⁹ Iobel'. iij. cõuenieñ ſit ibi qõ de futuro iudicõ. i Rñdẽs: Dic ponit vtriuſq; qõnis ſolutõ Et ꝓmo ꝓpone. ſcõo ſcõe. ibi Orate aũt. Circa primum duo facit: quia circa ea que pertinent ad deſtructionem ciuitatis ⁊ templi. ꝓmo deſcribit mitiũ. ⁊ ſecundo ũ ꝑ lem extimum. ibi. Cum ergo vide. Circa quod conſiderandũ q; ichoatõ ⁊ ſignũ deſtructõis future fuerẽt clades ꝑ ſtilẽtie: q̃ fuerẽt i iudea ãt bellũ romanoꝝ ꝑ eos vt ꝺic Ioſeph⁹ li. ꝺ indaico bello. Diuidit ẽ i duas ꝑtes. q; ꝑ tãgũtur mala q̃ cõtigerũt iudeis i gñali. ſcõo mala q̃ cõtigerũt xꝑi diſcipulis ſpãli: ibi. Tũc tradẽt vos. Circa primũ q̃ꝛo tãgunt. Primũ ẽ ſeductõ erroris qõ notat cuz dicitur.

k Videte ne quis vos ſeducat. Ista ãt ꝓdixit: quia minus facula feriunt que ꝓuiꝺentur. l Multi eñ ve. i. no. meo. i. aſcribentes ſibi nomen meum. q; ꝑtet ꝙ ꝙ ſubꝺitur. m Dicentes: ego ſum chriſt⁹ ⁊c. de talibus

fuit symon magus: qui per hoc seducebat samaritanos: de quo habetur. Actu. viij. q samaritani dicebant de illo. Hic est virtus dei q dicitur magna. Hiero. etiã dicit sup locũ illũ q añ destructionẽ ciuitatis plures apparuerunt q dicebãt se eẽ xpos. n qđ ẽ concussio nimoris: cũ dic. n Audi. n. estis p. fm. n. q refert Ioseph. li. antiq. ta. xx. post passionez xpi cũ destructionẽ citatis [illegible]ntre seditiones t multa plia fuerũt apõ indeos: q samaritani q gtim tenebãt ritũ gẽtilem i surgebãt ꝫ indeos t ecõuerso. Ite i pplo indeoꝝ erat pluraliq icitabãt pplm ad rebellãdum ꝫ romanos: aliq ãt Iriũ seqt o Et opi. p. q: ante destructionẽ ciuitatis multa sig̃ apparuerũt q iterprabant ab aliqbus i bonuz t pacez ciuitatis: ab aliis ãt in Iriũ t destructionẽ t inter al ia ponit vnũ. s. q syda steritatẽ sup ciuitatẽ p annũ sile gladio: quã appatitionẽ qđã dicebãt significare aut silũ sibi affuturu ꝫ in imicos. aliq econtrario dicebãt significare vindictã dei ꝫ mala bitantiũ i ciuitate: t p ẽrãt diuerse opiniões de plijs inter eos. p Videtenetur. recedẽdo ꝺ iudea pp talia. voluit. n. xpus q discipuli sui manerẽt aliãntulũ i iudea p̃ mortẽ sua ad pdicandũ fidẽ catholicã. q Optet. n. hec fieri. q: sũt a deo pordinata. r Sz nõdũ ẽ finis: q: p̃ auditionẽ talium sterit adhuc ciuitas g longũ tps. s. xl. annis p̃ passionem christi. s Cõsurget. n. gẽs. ꝺ ponit tertiũ: vz disturbatio pacis: cũ ꝺr. Cõsurget gẽs in gentẽ: q: gẽs indeoꝝ erat diuisa intra se viz. t Et regnũ aduersus regnũ q: regnũ indeoꝝ ꝫ regnũ romanoꝝ rebellauit: t ꝫ patz ex pdictis. v Et erũt pestilẽtie. ꝺ ponit ẽrtũ. s. prurbatio oꝺ seu elemẽtoꝝ ex q̃bus cõsurgũt pestilẽtie: in aere t mari: t ꝫ pñs sterilitas t fames i terra: q: ãt ꝺ accident illo tpe ps xpi. xj. vbi ꝺr q̃ gphera agab̃ pdixit famẽ magnã futurã: q facta est iperãte claudio: pp qꝺ fideles q erãt antiochie miserunt auxilijs de facultatiꝺ̃ suis fidelibꝺ̃ q erãt i iudea i bierlm p manꝰ barnabe et sauli: seqt. x Hec ãt oia. i. q̃uoꝺ: pdicta. y Initia sũt doloꝝ: q qđẽ doloꝝes fuerũt cõsumati i destructiõe ciuitatis t tẽpli p romanos. z Tũc tradẽt. Hic ponũt mala q̃ cõtigerũt xpi discipul' i spãli: vbi ponuntr q̃uoꝺ. Primũ ẽ violẽtia afflictiõis duplr. s. ab intra t abextra: illa q fuit abextra fuit a iudeis fideles persequtiõ: de q ꝺ hr Act. viij. vbi ꝺr q p̃ mortẽ sti stephani facta ẽ psecutio magna i eccliã q erat hierosolymis: t ibidẽ ꝺixit q paul⁹ devastabat ecclesiã rẽ. a Et occidẽt vos: q: illo tpe occisus ẽ stephan⁹ a iudeis. vt ps Act. vij. t iacob⁹ filꝰ zebedei: Act. xij. iacob⁹ frater dñi. vt dicit Ioseph. li. xxij. antiq. b Et eri. odio om. gẽ. i. aliqꝺ̃ oim gẽtiũ. c Propꝑ no. meũ. ꝺ addit ad cõsolationẽ: q: ad hoc sequtur magnũ ꝓmiũ. vt habitiũ ẽ. ẽ. v. ca. d Et tũc scãdalizabunt multi: t inuicem tradent: t odio ꝺebunt alterutrũ. e Et multi pseudo pphe. Hic ponit scõm. s. vehemẽtiq seductõis: q: multi ꝓphe falsi denũciabant Iriã pdicationi apl̃oꝝ. f Et qm abũdabit iniqtas. ꝺ ponit tertiũ. s. abũdãtia iniqtatis q̃ erat i falsis xpianis. z pp ꝺ refrigescebat charitas i multis alijs ꝛnõ caderẽt totaliter. pp ꝺ cõcludit g Qui ãt pseuerauerit vsq; i finẽ. i. fide. s. formata charitate. Hic saluꝰ erit. b Et pdicabit. hic ponit quartum t si ad cõsolationẽ pdictoꝝ qꝺ ẽ cuidẽtia credulitatis. t ꝺ ẽ qꝺ ibidẽ. b Et pdicabit hoc euãgelium regni. i. euãgelũ xpi qꝺ introducit ad regnũ celeste: qꝺ nõ faciebat lex: ppt qꝺ erat ipsecta respectu euãgelij. vt ꝺ. dictũ ẽ i pncipio bui⁹ libri. i Inuniuerso mũdo. q. n. añ destructionez ciuitatis p tytũ t vespasianũ i trib⁹ pplꝺ̃ oꝛbis. s. asia affrica. t europa: pdicatũ sit euangelium xpi p̃ sic viuẽte. n. petro fides pdicata ẽ in italia: t nõ solũ i italia: ꝫ ẽt i gallia q: scũs hilarius⁹ q fuit vn⁹ de. lxx. missus a ꝺõ petro i galliã cũ pplꝺ̃ alijs ciuitatẽ senonensen q̃ tũc erat metropol' gallie: t vocabat ciuitas aurea cõuertit ad xpm: t ibi trib⁹ ecclesijs edificatis. vna. s. i honore ꝺiẽ ꝟgis: alia i honore ꝺñi stephani. ꝓthomartyris: t alia i honore sancti iohis baptiste. q̃rũ ea: ficauit i honore apl̃oꝝ q̃ q: viuẽte ꝓetro cõstructa ẽ: iõ ecclia beati petri viuꝫ adhuc noiata ẽ. vsq; i hodiernũ diẽ. Ex loco ãt scũs ille sauinian⁹ socios suos circa alias ptes gallie misit ad pdicandũ. Ex q̃ ps q̃ viuẽte petro fidei pdicatio pruenit vsq; mare occidentis vbi terminat vltimũ clima nostre terre hitabilis: qꝺ ãt ẽ vltra fm auctores astronomie ponit ẽ climata. Hiersm ãt ꝺ̃ q exierunt apli et alij xpi discipuli ad pdicãdũ ẽ i medio terre hitabil': q: ẽ i q̃rto climate vbi p̃ publicata ẽ fides catholica. t iõ sicut a irlm vsq; ad fines terre hitabil' ex̃pte gallie vbi pdicata ẽ fides p̃ scm̃ sauinianũ: t socios eius. sil' ex pte hyspanie vbi paul⁹ pdicauit: eadẽ rõne, pbabile ẽ q̃, a irlm vsq; ad alios terminos terre hitabil' pruenit pdicatio fidei p alios apl̃oꝝ discipulos ad ꝫ missos: t sic patz q̃ viuẽte petro fides xpi pdicata ẽ i vniuerso mũdo. q: cognitio fidei pruenit ad oẽs ptes oꝛb. Petr⁹ martyrizat⁹ ẽ ꝫ neronẽ. p⁹ im perũ ãt neronis destructa ẽ ciuitas hierosolimitana scõo anno impij vespasiani. vt hꝫ li. de iudaico bello in fine. k In testimoniũ oiꝺ̃ gẽtiꝺ̃. q. ꝺ. ad ꝺ pdicãda ẽ fides i vniuerso oꝛbe vt testimoniũ xpi audiret' i oi gẽte: fm q ꝺi cũ sunt apl̃is. Act. j. Eritis mihi testes i irlm: t iudea: t samaria: t vsq; ad vltimũ terre. l Et tũc veniet consummatio. q: p⁹ pdicationẽ euãgelij pdicta: facta ẽ cõsumatꝺ̃ destructiõis ciuitatis a xpo pdicta. Cõsideranꝺ̃ ãt q alia ẽ pdicatꝺ̃ euãgelij futura i oibus gẽtibꝰ q̃tũ ad efficaciaz sic q oẽs gẽtes recipiẽt fidẽ xpi: t ꝫ erit i cõsumatiõe seculi. m Cũ ꝫ videritis. Hic describit excidiũ ciuitatis q̃tũ ad eiꝰ exterminiũ. z ponũt ibi duo. Primũ ẽ ꝓphetie i pletio q hr Dan. ix. vbi ꝺr q̃ destructa ciuitate t tẽplo ponet abominatio i desolationẽ. i. idolũ qꝺ̃ noie abominationis itelligit i veteri testõ: ꝺebeꝺ̃ at ponꝰ i tẽplo desolato: ꝺ ãt iplesũ ẽ qñ beli⁹ adrian⁹ imaginẽ suã fecit statuiꝑ sit terat archa testi: vt scribit' i scholasti. hysto: t boc ẽ qꝺ ꝺicꝫ. m Cũ ꝫ videritis rẽ. seqt. n Qui legit itelligat. q. ꝺi. q̃ legit, gphenã: Dan. itelligat eã ẽ ꝺictã ꝺ̃ hoc facto: sc̃m qꝺ ibi ponit ẽ indeoꝝ captinatio: t pfecta eoꝝ disꝑsio: cũ ꝺicit. o Tũc q̃ i iudea sũt fugiẽt ad mõtes. q. ꝺ. extunc iudei nõ habitabũt in iudea plus. quia ꝛ beli⁹ adrianus hierosolymam reedificauerit: ꝑcepit tñ ne aliquis iudeꝰ

haberet licentiã intrãdi illuc. Alik aũt exponit ab aliq̃o de tpe qñ fuit aũ destructionẽ ciuitatis imediate: q̃ fideles q̃ erãt in urbẽ admoniti sũt ꝑ angelũ vt fugerẽt i regnũ agrippe vltra iordanẽ: q̃ rex agrippa erat cõfederatus romanis: ꝛ ió ibi fideles saluati sunt vt scribit i ecclẽsiastica hystoria. sequit.

p Et q̃ ite nõ desoli. tol. de tẽ. q. dice. Nolit̃ ẽ q̃ salnervitã suã ꝯ rẽ possessa q Ve aũt ꝓgnãn. et ꝛ nutri. i illis dieb⁹. q̃ ꝓgnãtes non pũt bñ fugere aggrauate pondere: nec silr nutrientes ꝓp curam circa puulos.

r Orate ãt. hic incipit̃ soluere secũdam questionẽ de consũmatõe seculi. Et dicit̃ in tres ptes q̃ circa cõsummatõẽ seculi. primo ostẽdit tribulatiõis magni tudinẽ. secũdo tpis incertitudinem: ibi. De die ãt ꝛ hora. tercio excitat nostrã solicitudinẽ: ibi. Vigilate itaq̃ Prima ad huc i duas: q̃ ꝑ tangit tribulatiõnẽ futurã tpe antixꝑi ꝛ scdo aduenũ ipi⁹ xꝑi ad iudiciũ: ibi ſtati aũt. Prima i duas ꝑm q̃ tribulationẽ futurã tpe antixꝑi describit ex duob⁹. Primũ ẽ violẽtia afflictiõis: scõm est vehemẽtis seductiõis qõ tãgit: ibi. Tũc ſiqs vobis dixerit. Circa primũ aduertendũ q̃ q̃ ꝓdixerat tribulationes iudeoꝝ ex destructiõe ciuitatis hierosolymitane vrs ex ꝓdictis ꝛ nũc ꝓdicit tribulationẽ fideliũ futurã ſb antixpo maiorẽ: ió cõuertit se ad discipulos suos i quibus admonet fideles ꝓ illo tpe futuros. d. r Orate aũt vt nõ fiat fuga vestra in hyeme. i. tpe incõpetẽti ex aeris impetuositate. s Vel sabbato. i. tpe incõpetẽti ad fugã ex q̃dã alia cã: q̃ tũc nõ erit sabbatũ obseruandũ i q̃ non erat licitũ iudeis ãbulare vltra mille passus. ꝓ sabbatũ ẽ itelligit tps incõuenies ad fugã mõ ꝓdicto: ꝛ ibiũgit rõ cum dr. t Erit ei tũc. i. tpe antixꝑi. v Tribulatio magna ꝗlis nunq̃ fuit tẽ. ꝓterito. x Neq̃ fiet. de futuro. Ex q̃ ꝑs q̃ loquit̃ hic de tribulatiõe antixꝑi. q̃ ab oibus doctorib⁹ dr maxia. y Et nisi breuiati fuissent dies illi. nõ ẽ itelligendũ q̃ dies sint breviores tpe antixꝑi q̃ sint mõ: q̃ ſn̄ itas diei causat ex motu solis q̃ euniformis ꝗ dies hic accipiunt̃ ꝓ tpe. q̃: tps illi⁹ tribulatiõis erit breue: q̃ nõ durabit vltra tres ãnos cũ dimidio. vt dr Dan. xij. vbi dr q̃ durabit et tps ꝓ tpa ꝛ dimidiũ tpis. Cã aũt hui⁹ breuitatis ſbdit: cũ dr. z Nõ fiet. sal ois caro. Caro aũt hic accipit ꝓ hoie: ꝛm q̃ hr Gen. vij. Nõ ꝓmanebit spũs meꝰ in hoie iniquitatibus. q̃ caro ẽ. fœlix q̃ ẽ iste. Nis caro non fieret salua. i. null⁹ hõ fieret salu⁹: ſi eẽt lõgũ ꝑdicte tribulatiõis tempus. Negatio. eñ. postposita huic signo vniuersali omnis facit ipſius equipollere cum signo vniuersali negatiuo. q̃: ois nõ valet null⁹, ꝑt q̃ ſbdit. a Sz ꝓp elec. breuiatis. ne ex tribulatiõis magnitudine cadant a veritate. b Tũc ſiqs. Hic cõsequẽter oñdit magnitudo tribulationis ex vehemẽtia seductiõis: q̃ multi discipuli antixꝑi veniẽt ad seducendũ ꝓplm dicẽdo: q̃ ipe ſit verus xps in lege ꝛ in ꝓphetis, ꝓmissus: ꝛ ió hoc ꝓdicit ne fideles tunc decipiant dicẽs. b Tunc. i. in tpe antixꝑi. c Siqs vo. di. eccc xps hic aut illuc nõ. cre. ꝛ q̃ nõ solũmõ bẽbut ꝙ ad decipiendũ: ſ ẽt signa q̃ ẽ difficili⁹ ad euadendũ ió ſbdit. d Surgẽt. n. pseudo xꝑi ꝛc. q̃ ꝑ itelligit antixꝑm ꝛ discipulos ei⁹: q̃ ſũt mẽbra ipius. e Et dabunt signa ꝛc. q̃: virtute demonũ ꝑt multa mirabilia fieri: q̃ ꝑmittũtur a deo. f Ita vt in errorem inducãtur si fieri potest etiam electi. Ecce prẽdixi vobis. Si ergo dixerint vobis ecce i deserto ẽ nolite exire. ecce i penetralib⁹ nolite credere. Sicut enim fulgur exit ab oriente et paret vsq̃ in occidentẽ. ita erit ꝛ aduentus filij hois. n Vbicunq̃ fuerit corpus. o illuc cõgregabũtur ꝛ aq̃le p Stati aũt p⁹ tribulationẽ q diez illoꝝ: sol obscurabit. r ꝛ luna nõ dabit lumẽ suum. s ꝛ stelle cadẽt de celo: ꝛ virtutes celoꝝ cõmouebũtur t ꝛ tunc parebit signum filij v hominis in celo. Et tũc plãgent omnes tribus terre. i. alię q̃ de oib⁹ tribub⁹ ꝛ natiõib⁹ i q̃b⁹ ſũt alię mali: quibus

p montes ꝛ qui in tecto non descendat tollere aliq̃d de domo sua: ꝛ q̃ in agro non reuertat tollere tunicã suã

q Ve aũt ꝓgnãtibus ꝛ nutrientib⁹ in illꝰ dieb⁹. Orate aũt vt nõ fiat fuga vra hyeme: vl̃ sabbato. Erit enim

r tũc: tribulatio magna ꝗlis non fuit ab initio mũdi vsq̃ modo. neq̃ fiet. Et nisi breuiati fuissent dies illi

s nõ fieret salua omnis caro

a ſ ꝓp electos breuiabũtur

b dies illi. Tũc ſiqs vob⁹ dixerit: ecce hic ẽ xꝑus aut illic: nolite credere. Surgẽt

c eñ pseudo xꝑi ꝛ pseudo ꝓ

e phete. Et dabũt signa ma

f gna ꝛ prodigia: ita vt in errorem inducãtur si fieri po

g test etiam electi. Ecce prẽ

b dixi vobis. Si ergo dixerint vobis ecce i deserto ẽ

i nolite exire. ecce i penetra

m lib⁹ nolite credere. Sicut eñ fulgur exit ab oriente et paret vsq̃ in occidentẽ. ita erit ꝛ aduentus filij hois.

n Vbicunq̃ fuerit corpus.

o illuc cõgregabũtur ꝛ aq̃le

p Stati aũt p⁹ tribulationẽ

q diez illoꝝ: sol obscurabit.

r ꝛ luna nõ dabit lumẽ suum

s ꝛ stelle cadẽt de celo: ꝛ virtutes celoꝝ cõmouebũtur

x ꝛ tunc parebit signum filij

y hominis in celo. Et tũc plã

gna ꝛ prodigia: ita vt in errorem inducãtur si fieri po

g test etiam electi. Ecce prẽ

b dixi vobis. Si ergo dixerint vobis ecce i deserto ẽ

i nolite exire. ecce i penetra

m lib⁹ nolite credere. Sicut eñ fulgur exit ab oriente et paret vsq̃ in occidentẽ. ita erit ꝛ aduentus filij hois.

n Vbicunq̃ fuerit corpus.

o illuc cõgregabũtur ꝛ aq̃le

p Stati aũt p⁹ tribulationẽ

q diez illoꝝ: sol obscurabit.

r ꝛ luna nõ dabit lumẽ suum

s ꝛ stelle cadẽt de celo: ꝛ virtutes celoꝝ cõmouebũtur

x ꝛ tunc parebit signum filij

y hominis in celo. Et tũc plã

gna ꝛ prodigia: ita vt in errorem inducãtur si fieri potest etiam electi. Ecce prẽdixi vobis. Si ergo dixerint vobis ecce i deserto ẽ xꝑus supple. tãꝗ bõ religiosus i loco deserto assistẽs.

l Nolite exire ad videndũ. i. cũ ne seducẽti. Et si ꝓdixerint. k Ecce i penetralib⁹. i. in locis occultis. l Nolite credere. nõ ar ſbdit dic. m Sicut. n. fulgur exit ab oriẽte ꝛc. ꝙ. la. q̃ aduẽt⁹ xꝑi i carne fuerit occultus. ñ aduẽt⁹ ei⁹ ad iudiciũ erit̃ ita mãifestus q̃ nõ poterit aliq̃ne latẽ: ꝓp qõ ſbdit. n Vbicũq̃ fuerit corp⁹. i. xꝑus i bñantare: q̃ sicut. ſ. freq̃nter dicũ ẽ: indicabit i vonna bñana gliosa tñ. o Illuc cõgre. et aq̃le. i. sci occurrẽtes obuiã xꝑo veniẽti ad iudiciũ: ſm q̃ dr. j. ad thessa. iiij. c. p Stati ãt. Descripta tribulatiõe q̃ futura ẽ ꝑ antixꝑm describit aduentũ xꝑi ad iudiciũ: ꝛ diuidit i duas ptes: q̃: ꝑ describit q̃dã signa ꝓcedentia iudiciũ: scdo describit iudicis aduentũ: ibi. Et tunc apparebit. Circa ꝓmũ aduertẽdũ: q̃ ꝑut dicũt doctores ꝛ sãct⁹ tribulationẽ antixꝑi añq̃ appeant mãifesta sig̃ iudicij. erit tps breue: in q̃ potuerit illi q̃ fuerũt decepti ꝑ antichristũ penitẽ: ꝛ ꝺ signat apoc. viij. Factũ ẽ silentiũ i celo q̃si media hora. istud. n. tps ſi durabit vt dicũt nisi ꝑ. xl. dies vl̃ circit. ꝛ ꝺ ẽ q̃ dr ꝺ. p Stati ãt p⁹ tẽ. i quo tpe elapso p⁹ tribulationẽ antixꝑi appebũt sig̃ mãifesta. ꝛpinq̃ iudicij. ꝛ hoc ẽ q̃ ſbdit. q Sol obscurabit. nõ ꝑ puanẽ sut lumis eũ sit ei nãlis: corpa ãt celestia tũc manebũt in sua nã integra ꝗ ista obscuritas erit respectu nr̃i ꝑ iterpa sitionẽ alic⁹ corꝑis opaci: quẽadmodũ ht i eclypsi. r Et luna nõ da. lu. suũ. q̃ ꝑ ꝺ dupl⁹ itelligi. Vno mõ q̃ erit iterposita int̃ trã ꝛ solẽ: ꝛ sic ꝑs lune q̃ ẽ versus terrã obscurabit: cũ ñ bẽat lumẽ nisi a sole. aliomõ ꝙ int̃positionem nubiũ obscurarũ. s Et stel. ca. de ce. nõ q̃rũ ad eaꝝ sb̃stãtiã: cũ sint ico: rruptibiles: ꝛ ſm appentiã: q̃ vere stelle abscõdent̃ ꝙ nubiũ dẽsitatẽ: ꝛ de nubib⁹ ꝑlus terrã descẽdẽt ex alatiões ignite q̃ dicũt ſtelle cãdẽtes. t Et vir. ce. cõmouebũt. ſmtes ꝺ accipiũt ãgeli q̃ ſt de medio ordie scẽe hierarchie: ad q̃z officiũ ſpectat cooperari aliq̃ mõ ad miracula: ſm q̃ dic. ꝺ. dyoni. ꝛ ipi tũc freq̃nt⁹ soluto mouebũt ex diuia volũtate ad faciẽdũ miraculosas trãſmutatiões i elemẽtis ad icutiẽdũ hõib⁹ terroꝛẽ iudicis veniẽtis. v Et tũc parebit. ꝺ describit iudicis aduẽtũ: ꝛ circa hoc duo facit. q̃. ꝙ. facit q̃ ꝺ dcñ. ẽ: scõo iducit exemplũ ab arbore fici. dicit q̃. x Tũc. i. imediate p⁹ signa ꝓ dicta. y Parebit sig. ſ. ho. i celo. i. crux claui ꝛ lancea q̃ fuit passiõis xꝑi infra. Vel alik. Signũ. i. cicatrices: q̃ appebũt i xꝑi corpe. Ista ãt appebũt i celo. i. i aere q̃ aliq̃ vocat celũ i scriptura: y Et tũc plãgẽt oẽs trib⁹ terre. i. alię de oib⁹ tribub⁹ ꝛ natiõib⁹ i q̃b⁹ ſũt alię mali: quibus

aduẽtus iudicis erit tristabilis. 3 Et vide. fi. ho. qa' sit dictũ ẽ in forma hois iudicabit. a Veniẽtẽ i nubibus celi. sicut i nube ascẽdit i celũ ab aplis: pp qõ vr act. j Jesus q assũpt⁹ ẽ a vobis sic veniet. b Cũ vtute multa. qz pm⁹ ei⁹ aduẽtus fuit i infirmitate: scõs erit in vtute

c Et maiestate. qa veniet vt dñs: q̃ p ve nit vt seru⁹. d Et mittet angelos suos qz ministerio ãgelorũ colligentur cineres mortuoꝝ. e Cuz tuba. sicut ei in data one legis audit⁹ ē sonit⁹ terribilis: vt habek Exo. xix. ita audiet hic sonit⁹ consimilis vtute angelorũ factꝰ in elemẽtis. f Voce magẽ. illa vox erit vox xpi vocantis mortuos ad iudiciũ. ex cui⁹ vtute suscitabuntur.

g Et congre. elect. ei⁹ Izn. oẽs adducent ad iudiciũ. tñ electi spãliẽ adducent ministerio sanctoꝝ angelorꝝ: qz erũt concines eoꝝ. h Ã q̃tuo: vẽtis. i. a q̃tuoꝝ ptib⁹ mũdi. vñ oĩũt pncipales venti. t p hoc itelligit alie partes orbis min⁹ pncipales. i Ã sum. celoꝝ vsq; ad termi. eoꝝ. Iste modus loq̃ndi est fm apparentiã. qz summũ celi videt eẽ sup zenith capitis nostri terminꝰ ãt celi videt vbi terminat aspectꝰ noster: qz ibi videt celũ cõiũgi terre. Izfm vtatẽ eq̃liter distat a terra vndiq; ẽ q̃ sensus. i Ã sumis celoꝝ rẽ. i. ab oi loco q̃ sub celo ẽ adducẽt electi ad locũ iudicij. k Ab arbore. hic ad declaratiõẽ pdictoꝝ adducit exẽplũ. qz sicut viriditas arboris incipiẽs ẽ signũ estatis. ꝓpinque: ita signa pdicta erũt signa ipius iudicis imediate venientis: hoc ẽ q̃ dic. k Ab arbore fici discite pa. i. similitudiné ad. q̃ quãtũcũq; fideles opprimãt tpe antixpi. tñ aliq̃ manebũt i fide stabiles vsq; ad finẽ mũdi. n Celũ et terra trãsibũt. nõ da corrũpant fm suã substantiã. ẽ q: cessabit mot⁹ celi: et trãsmutatio i elemẽtis. ista. n. ordiata sũt ad cõplendũ numerũ electoꝝ. et iõ ipo cõpleto in iudicio cessabunt sicut ea q̃ sũt ad finẽ bito tẽe. o Verba ãt mea nõ pteri. p vbuz eñ xpi factꝰ ẽ mũdus. et iõ vbũ ei⁹ ẽ ipo mũdo stabilitus.

p De die ãt et hora. Hic circa iudiciũ oĩdit tpis incertitudiné. posset. n. aliqs credere q̃ ex signis pdictis posset aliqs tps indicij determinari certũ dinaliter cognoscere. iõ hoc excludit dicẽs. p De die autẽ illa et hora nemo scit. qz p rõnem namrale hõ nõ pt tps illud certũ dinaliter cognoscere. qz depẽdet ex simplici volũtate dei simpliciter nec p reuelatiõẽ cognoscit. qz si hoc reuelasset aliq̃bus hoc fuisset factũ aplis q̃ fuerũt maxie illũstati et tamẽ ipis de hoc q̃rentibus: actu. j. rũdit. Nõ est vestr̃ nosse tẽpora vel momenta: que pater posuit in potestate sua. qõ exponẽs Aug. xviij. de ciuita. dei di. Omniũ calculatorũ digitos resoluit ille qui hoc dixit p digitos et potentiã numerandi intellexit. q Neq; angeli celoꝝ. sicut. n. pncipiũ mũdi a solo deo fuit ꝓcognitũ. qz mũdus immediate est ab ipo factus: ita et finis mũdi soli deo est cognit⁹ et

3 gẽt oẽs tribꝰ terre: et videbũt filiũ hois. veniẽtẽ i nubibꝰ celi: cuz ꝟtute multa. c et maiestate: et mittet angelos suos: cum tuba et voce magã: et ꝯgregabũt electos ei⁹: a q̃tuor vẽtis: a summis celoꝝ vsq; ad termios eoꝝ. k ab arbore ãt fici discite ꝑabolã: cũ iaz ramꝰ ei⁹ tenuerit et folia nata: scitis qz ppe ẽ estas. Ita et vos cuz videritꝭ hec oĩa: scitote qz ppe ẽ i ianuis. Ame dico vob qz nõ pteribit generatiõ hec donec oĩa fiãt. Celũ et terra trãsibũt: ꝟba ãt mea nõ ꝓteribũt. De die autez illa et hora nemo scit: neq; angeli celoꝝ: nisi pater solus. Sicut ãt i diebꝰ noe ita erit et aduẽt⁹ filij hois. Sicut. n. erãt i diebꝰ ãñ diluuiũ comedẽtes et bibẽtes nubentes et nuptui tradentes vsq; ad eũ diẽ q̃ intrauit noe i archã: et nõ ꝯgnouerũt: donec venit diluuium et tulit oẽs: ita erit et aduentus filij hominis. Tũc duo erũt in agro: vnus assumetur et vnus relinquetur Due molẽtes in mola vna assumetur et vna relinq̃tur. Duo in lecto. vnus assumetur: vnus relinquetur.

a Vigilate ergo qz nescitis q̃ hora dñs vr̃ veturus sit

b Illud ãt scitote: qm̃ si sciret paterfamilias qua hora fur veturus esset: vigilaret vtiq; et non sineret perfodi domum suaz. Ideo et vos estote parati: q̃a qua nescitis hora filius hominis venturus est. Quisputas est fidelis seruꝰ et prudẽs quẽ ꝓstituit dñs sup

a Et vide. fi. ho. qa' sit dictũ ẽ in forma hois iudicabit. b Cũ vtute multa. qz pm⁹ ei⁹ aduẽtus fuit i infirmitate: scõs erit in vtute

c Et maiestate. qa veniet vt dñs: q̃ p ve nit vt seru⁹. d Et mittet angelos suos qz ministerio ãgelorũ colligentur cineres mortuoꝝ. e Cuz tuba. sicut ei in data one legis audit⁹ ē sonit⁹ terribilis: vt habek Exo. xix. ita audiet hic sonit⁹ consimilis vtute angelorũ factꝰ in elemẽtis. f Voce magẽ. illa vox erit vox xpi vocantis mortuos ad iudiciũ. ex cui⁹ vtute suscitabuntur.

g Et congre. elect. ei⁹ Izn. oẽs adducent ad iudiciũ. tñ electi spãliẽ adducent ministerio sanctoꝝ angelorꝝ: qz erũt concines eoꝝ. h Ã q̃tuo: vẽtis. i. a q̃tuoꝝ ptib⁹ mũdi. vñ oĩũt pncipales venti. t p hoc itelligit alie partes orbis min⁹ pncipales. i Ã sum. celoꝝ vsq; ad termi. eoꝝ. Iste modus loq̃ndi est fm apparentiã. qz summũ celi videt eẽ sup zenith capitis nostri terminꝰ ãt celi videt vbi terminat aspectꝰ noster: qz ibi videt celũ cõiũgi terre. Izfm vtatẽ eq̃liter distat a terra vndiq; ẽ q̃ sensus. i Ã sumis celoꝝ rẽ. i. ab oi loco q̃ sub celo ẽ adducẽt electi ad locũ iudicij. k Ab arbore. hic ad declaratiõẽ pdictoꝝ adducit exẽplũ. qz sicut viriditas arboris incipiẽs ẽ signũ estatis. ꝓpinque: ita signa pdicta erũt signa ipius iudicis imediate venientis: hoc ẽ q̃ dic. k Ab arbore fici discite pa. i. similitudiné ad. q̃ quãtũcũq; fideles opprimãt tpe antixpi. tñ aliq̃ manebũt i fide stabiles vsq; ad finẽ mũdi. n Celũ et terra trãsibũt. nõ da corrũpant fm suã substantiã. ẽ q: cessabit mot⁹ celi: et trãsmutatio i elemẽtis. ista. n. ordiata sũt ad cõplendũ numerũ electoꝝ. et iõ ipo cõpleto in iudicio cessabunt sicut ea q̃ sũt ad finẽ bito tẽe. o Verba ãt mea nõ ꝓteri. p vbuz eñ xpi factꝰ ẽ mũdus. et iõ vbũ ei⁹ ẽ ipo mũdo stabilitus.

p De die ãt et hora. Hic circa iudiciũ oĩdit tpis incertitudiné. posset. n. aliqs credere q̃ ex signis pdictis posset aliqs tps indicij determinari certũ dinaliter cognoscere. iõ hoc excludit dicẽs. p De die autẽ illa et hora nemo scit. qz p rõnem namrale hõ nõ pt tps illud certũ dinaliter cognoscere. qz depẽdet ex simplici volũtate dei simpliciter nec p reuelatiõẽ cognoscit. qz si hoc reuelasset aliq̃bus hoc fuisset factũ aplis q̃ fuerũt maxie illũstati et tamẽ ipis de hoc q̃rentibus: actu. j. rũdit. Nõ est vestr̃ nosse tẽpora vel momenta: que pater posuit in potestate sua. qõ exponẽs Aug. xviij. de ciuita. dei di. Omniũ calculatorũ digitos resoluit ille qui hoc dixit p digitos et potentiã numerandi intellexit. q Neq; angeli celoꝝ. sicut. n. pncipiũ mũdi a solo deo fuit ꝓcognitũ. qz mũdus immediate est ab ipo factus: ita et finis mũdi soli deo est cognit⁹ et hominꝭ xpo reuelatus: ad quẽ ptinet iudicare de oĩb⁹. r Nisi pater solus. p hoc nõ excludit filius vel spiritꝰ sanctus: ꝯ magis includunt: qz vna ẽ noticia trium psonaꝝ Dictio em̃ exclusiua addita vni psone i diuinis respectu termini essentialis non excludit a lia vt diffusius tractat primo sententiaruz. sic ante est in ꝓposito qz illa que impoꝝ tãt respectu ad creaturã sunt cõmunia tribus: hmõi autem est noticia diei iudicij. Confirmat autez ꝓdicta p exemplum veteris testamẽti di cens. s Sicut fuit in diebus noe. qs diluuiuz erat occultuz. t Ita erit aduentus filij: domi. i. christi venientis ad iudicium.

v Sicut em̃ erant in die. ante dilu. cõmedẽ. et biben. rẽ. i. in magna securitate existentes. r Donec ven. dilu. et tulit omnes. i. ꝓdidit excepto Noe et bis q̃ cũ eo erant in archa

r Ita erit aduentus filij hominis: qz hominibus in securitate existentibus et de nullo timentibus: subito veniet tribulatio antixpi. vbm alios isto refert ad tps pmote ãtixpi qz ipo mortuo et p consequens hominibus in securitate existentibus: subito apparebũt signa iudicij et iudicis ad uenientis. 3 Tunc duo erunt in agro rẽ. per existẽtes in agro intelliguntur ꝓlati q̃rum officium est laborare in agro militantis ecclesie. per molentes in mola: vbi est magnus labor: coꝝ ꝓalis intelliguntur actiui. per existentes in lecto intelliguntꝭ contemplativi: qui sunt in requite contemplationis: de istis tribus dicitur. Vnus assumet et alter relinquetur. quia isto zũ trium statuum aliqui efficiuntur in fide in persecutione antichristi. et aliqui cadent: et similiter adueniente iudicio aliqui assumentur ad gloriam. aliqui relinquentur ad penam. a Vigilate ergo. Hic ex predictis excitat nostraz sollicitudinem: quia eñ tempus iudicij est incertum ideo semper debemus esse parati ad ipm̃ expectandum: quia in tali statu in quo ali quis capietur in morte que eraz nobis incerta est: ita etiam in tali statu ꝓsentabitur in iudicio. Ad hoc etiã adducit duplex exemplum. primum est de patrefamilias q̃ sollicitus est de custodia domus: et multo fortius nos debemus esse solliciti ne perdam⁹ vitam eternã quod erit si inueniamur impati: per carentiam gratie in morte: qz hoc est qõ dicit. b Illud ãt scitote rẽ. et patz littera. secundũ exemplũ ponit: ibi. Quisputas. De seruo patrisfamilias q̃ sollicitus est regere domũ sibi ꝓmissam nõ solũ in ꝓsentia dñi sed etiam in absentia: vt sic veniens dñs eum remuneret. si autẽ in cõrarijs actibus ipm̃ inuentet eter naliter puniat. iste ãt seruus est quilibet xpianus qui est vispẽlator dñi sui: quod põt intelligi tripliciter. vno mõ i dispensatiõe spũaliũ qõ ꝓpie ptinet ad ꝓlatos. alio mõ i regimine tpaliũ qõ ptinet ad principes seculares et iudices. tercio modo in bono vsu grauiaꝝ sibi a deo collataꝝ et hoc pert̃ net ad omnes: hoc ergo est quod dicit. Quisputas est fide. ser. rẽ. c Quẽ cõstituit dominus super

familiã suã.ꝛ põt respõderi,vt parz ex ꝓdictis.Hic est bonus ꝓlatus vel bon⁹ iudex:vt etiã bon⁹ simplex xpianus qz vt dz in Eccli.cuilibet mandauit deus de ꝓximo suo.
d Vt det cibuz illi in tpe.i.auxiliũ in tpe necessitatis: ad qđ quilibet ꝓdictoꝝ ser.quẽ cum venerit dñs ei⁹.q̃rẽs i morte rẽs seruiuj sui in uenerit sic facientes i. i actib⁹ charitatis se exercentẽ:qz p talia merẽt bitudinẽ: pp quod subdit.
f ℣mẽ dic.vo.supbia bona sua constituet eũ qz bitudo ẽ status oim bonoꝝ ꝓgregatiõe ꝓfectus vt dicit.iij.de conso.
h Si aũt di.ma.illi ser⁹ coꝝ suus mosa. dñs me⁹. hoc dicũt illi q̃ nõ cogitãt õmore. h Et ceperit pcu.sser.suos i.occupare se i actibus malis ꝛ charitati contrarijs.
i Veniet dñs ser. illi⁹ i die q̃ nõ sperat qz nihil ẽ incert⁹ hora mortis. k Et diuidet eũz sepando aiam a corpe i morte. l Partẽq; eius po.cũ hypo.i.cũ falsis xpianis sepãdo ipm a beatis ꝛ piũgendo cõdẽnatis. m Illic erit fletus ꝛ stridor dẽtiũ.hoc supra expositũ ẽ.c.xiij. In.ca.xxiiij.vbi dz i postilla. Mnõi aũt ẽ noticia dici iudicij. Addicio.

Quẽcũq; noticia deo attributa etiã si non importaret respecũ ad creaturã:necessariũ est q̃ sit cõis tribus ꝓsonis:eadẽ em ẽ cũ eẽntia diuia. Replica. In ca.xxiiij.vbi dz de noticia dici iudicij:q̃ pat sol⁹ tẽ.dicit postil.q̃ hoc nõ excludit filiũ ꝛ spũsctũ qz ois respect⁹ dei ad extra ẽ cõis trib⁹:talis aũt ẽ noticia dici iudicij.Burg.dicit q̃ntũz noticia deo attributa etiã si nõ importaret respectũ ad extra.necesse ẽ vt sit cõis tribus ꝓsonis.eadẽ.n.ẽ cũ eẽntia diuia. Sz si rõ Burgẽ. valet pmissa erit cõis trib⁹ꝓsonis:qz ẽ eadẽ eẽntia diuia. Sz dicũ in se nõ videt scholasticũ:qz p noticiã generatur vbũ si igit illa ẽ cõis trib⁹ tres ꝓsone generãt verbũ. Itez verbũ ẽ noticia p paternũ intelligere expssa.ꝛ iõ dz sapiẽtia.Si igit illa noticia ẽ cõis trib⁹ pr vbiqz erit sapiẽs sapientia genita qõ negat.b.aug.j.retract.ca.xxv.

In illo tẽpe dicet dñs decẽ virgĩ.q̃ ꝑsimilis erit regnũ celoꝝ.Hic ponit parabolã de decẽ virginibus ad ostendendũ qualiter se habebũt homines in fine mũdi.Et ponit tres partes.Primo ponit ꝑparationẽ ad nuptias.Secũdo ponit ꝓcessum sponsi.Tertio ponit effectũ ꝓcessus.Circa primũ ponit tres partes.Primo ponit ꝑparationẽ ad nuptias.Secũdo ponit ꝑparationis defectũ.Tertio ponit remedium defect

n Fatue aũt sapiẽ. dixerũt va. nobis ꝛc. Ista petitio vana ꝛ respõsio negatiua significat q̃ nulli⁹ ad aliũ quãtũcũq; iustũ poterit recurrere ꝓ auxilio habẽdo. nec aliũs ẽ tũcunq; iust⁹ poterit aliũ iuuare: ꝙ sibi soli sufficiet iustitia sua. ꝛ hoc ẽ q̃ ꝓdik. o Ne forte nõ sufficiat nobis ꝛ vobis ꝛc. exprobratio eã ꝓterite fatuitatis i hoc q̃ bõa opa de genere dederunt ꝙ fauorẽ laudi⁹ humana. da vẽditores olei sut simulato ꝛ fim aug. q. d. cõsiderate q̃d voluit vobis ꝓ tali fauore cõtinẽter viuere. p Dũ aũt trẽt emere: per b ĩsinuat remoz̃sus ꝓpte cõsciẽtie dicẽtis testimoniũ de prędictis contra se.

n Fatue aũt sapientibus dixerũt. Bate nobis ǒ oleo vestro: quia lampades nostre extinguũtur.

o rũt prudẽtes dicẽtes. Ne forte nõ sufficiat nob ꝛ vobis: ite potius ad vendentes ꝛ emite vobis: Dũ aũt

p trẽt emere: venit sponsus.

q ꝛ que parate erãt: intrauerunt cum eo ad nuptias: ꝛ

r clausa est ianua. Nouissime vero veniũt ꝛ reliq;

s ne virgines dicẽtes. Dñe dñe aperi nobis. At ille rñdẽs

t ait. Ame dico vob nescio vos. Vigilate itaq; quia

u nescitis diẽ neq; horã: Sicut enim hõ pegre ꝓficiscẽs

x vocauit seruos suos: ꝛ tradidit illa bõa sua. ꝛ vni dedit quinq; talenta: alij autẽ duo: alij vnũ: vnicuiq; ſm ꝓpriã virtutẽ: ꝛ ꝓfect⁹ ẽ

y statĩ: Abijt aũt q̃ quinq; talẽta accepat: ꝛ opat⁹ ẽ in eis ꝛ lucrat⁹ ẽ alia quinq;. Siĩr q̃ duo accepat: lucrat⁹ ẽ alia duo. Qui aũt vnũ accepat abiens fodit in terrã: ꝛ abscõdit pecuniã dñi sui: p⁹ multũ ǒ tpis vẽit dñs ꝓ

b uoz illoz ꝛ posuit rõnẽ cũ eis: ꝛ accedẽs qui quinq; talenta accepat: obtulit alia quinq; talẽta dicẽs: Dñe quinq; talenta tradidisti mihi. ecce alia quinq; superlucratus sum. Ait illi dominus

k eius. euge serue bone ꝛ fi-

l delis: qui super pauca fui-

m sti fidelis: super multa te constituam: intra in gaudium dñi tui. Accessit aũt et q̃ duo talẽta accepat: ꝛ ait Dñe duo talẽta tradidisti mihi: ecce alia duo lucratus sum. Ait illi dominus eius: euge serue bone et fidelis quia super pauca fuisti fidelis. sup multa te cõstituã: intra i gaudiũ dñi tui

n Accedẽs aũt ꝛ q̃ vnũ talẽ-

o tũ accepat: ait domie scio

p q̃a homo durus es: metis vbi nõ seminasti: ꝛ congre-

q gas vbi non sparsisti: et timens abij ꝛ abscondi talẽ

r tum tuũ in terra. Ecce habes quod tuũ est. Respondens autem dominus ei⁹ dixit ei. Serue male ꝛ pi-

t ger sciebas quia meto vbi non semino ꝛ cõgrego vbi non sparsi. Oportuit ergo te committere pecuniã meam numulariis: et veniẽs ego recepissẽ vtiq; quod

v meum est cum vsura. Tollite itaq; ab eo talentum.

s Post mul. ǒ tpis. Hic ponit circa ꝓdicta examinationis iudiciũ. s P⁹ mul. ǒ tẽ. ve. do. ser. il. q: magnũ ꝓpter nãlib⁹ñ ꝑt mere ri vitã eternã: imo ꝛriũ dicẽ ẽ hereſ pelagiana. nõ tñ de⁹ ĩ iuste reḋrit opa meritoria vite ẽne q: si hõ faciat q̃ ĩ se ẽ: de⁹ ifundit tibi grãz ꝙ qũ põr ꝓdicũ op⁹ exercẽ. q Et timẽs abij ꝛ abscõdi talẽtũ. q: ex pusillanimitate aliũ refugiũt aggredi opa virtutũ. ꝛ declinãt ad vicia ꝛ ad sola terrena q̃reda curãtes tñ ǒ corpe. ꝛ nullo mõ de aia. ꝓpt q̃ sequt. r Ecce hẽs q̃ tuũ ẽ. q: aliq̃ ad tãtã insaniã deueniũt q̃ dicũt de⁹ fecit aiam: curet ǒ ea si volnerit. Alij ãt ꝓsumẽtes credũt dare gloriã sine merito dicẽtes: de⁹ ñ fecit aiam, ꝓ dãnatiõe ipaz saluabit ꝛ trahet ad se. s Ḥ fidẽs ãt dñs ei⁹ di. ei. f. male ꝛ pi. ꝛc. Exǒbo ei suo eũ cõdẽnat: q: i iudicio ꝑscientia vniuscuiusq; testificabit ǒ se. t Sciebas quia mero ꝛc. q. d. ex q̃ sciebas me eẽ durꝫ in reperẽdo multiplicatiõe talentoꝝ tibi traditoꝝ ꝓ exercitiũ bonoꝝ operꝝ. ex b oñcis te iuste ꝓdẽnari dñ, ꝓpt qǒ sequit. v Tollite itaq; ab eo talentũ. q̃a bona diuinitus collata nõ cedẽt ad gloriam male operantibus: vel occisis: sed magis ad penam.

ꝑ Et date ei q̄ hꝫ decē talēta: q; dānatio reprobor̄ cedet in gloriā elector̄: Fm q̄ scribit ꝑ pl̄m. Ieratbit iust⁹ cū videbit vindictā &c. pp qđ ē tā seāt. y Habēti dabit & abūdabit: q; ei q̄ reperiet i grana dabit gloriā: & abūdabit nō solū de sua & alior̄ glorificatiōe: ꝫ eā de impletiōe diuine iustitie in malor̄ reprobatione. z Ei aūt q̄ nō hꝫ &c. qđ ei q̄ nō inuēt⁹ fuerit i gīa i morte: bōa natura & gratie q̄ habuit cedēt ei ad penaz. a Et inuti. ser. p. i tenebr. exteriores. pec catores eīm mō solū habēt tenebras iteriores: q̄ sunt tenebre mētis. in inferno ät habebunt cū ꝫ tenebras corporales: q̄ sūt tenebre exteriores. b Illic erit fletus & stridor dentiū. i. dolor mētis et corpis: ad ista reducit ois pena ifernal. c Cū aūt venerit filius hois. Hic ponit tercia gabola q̄ pertinet ad actiuos: ad q̄s ptinet se exercere in actib⁹ miscōie: ꝑ q̄ exercitio remunerabunt: desistētes ät a talib⁹ cōdēnabuntur. dicit ḡ. Cum ät venerit filius hois licz eīm idē sit filius dei et hominis. facit tamē mētionē de filio hominis: q; in forma humana veniet ad iudiciū. d In maiestate sua. q; tunc apparebit in forma hominis gloriosa: q̄ in ꝑ aduētu apparuit in forma passibili & infirma. e Et oēs angeli eius cū eo tūc pp honorē iudicis: tūc pp ex ecutionē in dicī: q; misterio sanctor̄ angelor̄ deducēt electi ad celū. p malos angelos reprobi trahēbūtur ad infernū. f Tūc sede. sup se. ma. sue. p hoc signat potestatē iudiciariā q̄ data ē xpō hoī. g Et cōgre. añ eum oēs gēres: q; null⁹ tūc poterit latere. h Et sepabit eos abinuicē: q; iusticia cuiuslibet a malicia appebit oībus manifeste. & tal⁹ distinctio vocat̄ separatio & cū hoc forte distinguēt fm sīū. i Sicut pa. segre. oues ab hedis: p oues itelligunt iusti. ꝓt cor̄ innocentiā: p hedos reprobi. ꝓter cor̄ neqcīā. Hed⁹. n. q̄n crescit & animal tendit z luxuriosū: vñ & i lege hirc⁹ offerebat ꝑ pcō ꝓncipis: vt hī leuiti. iiij. k Et sta. oues q̄dē a dextris. i. ꝓtoritab⁹ bonis q; sancti trāsferent ad gloriā. l Hedos aūt a sinistris. q; mali dimittent ad penā: & q; forte sic erūt dispositi fm sīū in iudicio: q; dextra & locus honorabilior: & ió cōuenit electis. m Tūc dicet rex his q̄ a dex. el⁹ erūt. Ve. benedicti patris mei. i. a patre meo. n Possidete. i. eternaliter tenere. o Para. vo. regnū a cō. mū. q; a ꝓncipio mundi factū est celū empyreum: quod est locus beatorum.

p Esurijui &c. Hic tangūt sex opa miscōie q̄ sūt necessaria ex pte corpis: & intelligit ꝑ hoc septimū qđ ē sepelire mortuos. Sufficiētia ät istor̄ hoc mō accipit: q; hō in vita pūi primo idiget ex pte corpis alimēto: sine q̄ nō pōt eē & hoc alimentū duplex ē: vnū ē calidū & siccū: & hoc vocatur cibus. & sic vnū opus miscōie ē pascere esurientē: vnde dicit ph⁹. ij. ō aia q; esuries ē appetit⁹ calidi & sicci: & aliud ē alimentū corporis frigidi & humidi. & illud vocat̄ potus: & sic fm opus misericordie ē potare sitientē: & sic ōr. ij. de aia q; sitis est appetitus frigidi & humidi. scdo idiget tegumēto sine q̄ nō pōt bñ eē. vicys indumento & domicilio in q̄ possit requiescere & sic ē duplex opus misericordie vestire nudum & colligere vel recipere hospitē. tercio indiget post vitā istaz sepultura: & sic potuit quintū opus misericordie scilz sepelire mortuū: ista autem quilibz ꝓdicta sūt oībus cōia. Illa sunt duo opa mie q̄ impendūtur alicui ex alio accidēte supuenīte: vt si aliqs ieurit infirmitatē vel capiat ab hostib⁹ & sic accipiunt duo opera q̄ sunt visitare infirmū: & redimere captiuū: & noie redemptōis intelligit omne beneficium eis impensum. Ista autez septem opa miscōie habēt in vno versu. Visito: poto: cibo: redimo: tego: colligo. cōdo. & patz sententia ex predictis.

x Et date ei q̄ hꝫ decē talenta
y Omni habēti dabit & abūdabit. ei aūt qui nō habz
z quod vidēt habere auferet ab eo. Et inutilē ſuum
a eijcite in tenebras exteriores: illic erit fletꝫ & stridor
b dentiū. Cū aūt venerit filius hominis in maiestate
c sua: & omnes angeli cū eo
d tūc sedebit sup sedē maie-
e statis sue: & cōgregabūtur
f añ eū oēs gētes: & sepabit
g eos abinuicē: sicut pastor
h segregat oues ab hedis. & statuet ouez qđē a dextris
i hedos autem a sinistris.
k Tunc dicet rex his qui a dextris eius erunt. Venite bñdicti patris mei. possidete: paratū vob̄ regnuz
l a cōstitutione mūdi. Esurui. n. & dedistis mihi manducare. Sitiui & dedistis mihi bibere. Hospes eraz & collegistis me. Nud⁹ et operuistis me Infirm⁹ & visitastis me. In carcere erā & venistis ad me. Tunc respōdebūt ei iusti dicentes
m Dne qñ vidim⁹ te esurientē: & pauim⁹: sitientē & dedim⁹ tibi potū. Qñ aūt te vidimus hospitem & collegimus te: aut nudū & cooperuimus te: Aut qñ te vidimus infirmū aut in carcere: & venimus ad te. Et respondēs rex dicet illis.
n Amē dico vobis: q̄diu fecistis vni ō bis frib⁹ meis minimis mihi fecistis. Tūc dicz & his q̄ a sinistris erūt Discedite a me maledicti
o in ignē eternū: q̄ parat⁹ ē dyabolo & angel⁹ eius. Esurui enim: & nō dedistis mihi manducare. Sitiui & non dedistis mihi potū. Hospes eram & nō collegistis
p me. Nudus: & non cooperuistis me. Infirmus & in carcere: & non visitastis me.
q Tūc respondebūt ei & ipsi dicētes. Domine quando te vidimus esurientē: aut sitientē: aut hospitem: aut nudum: aut infirmū: aut in carcere & nō ministrauim⁹ tibi. Tūc respōdebit illis: dicēs. Amen dico vobis: q̄diu non fecistis vni ō minorib⁹ bis nec mihi fecistis & ibūt hi in supplicium eternuz iusti aūt in vitam eternam.

Capitulū. xxvj.

Et factū est cū cōsummasset ihūs ꝓmones

Ista autem septem impensa christi fidelib⁹ propter christum sibi reputat totū factum: quia fideles sunt membra eius & econtrario fidelibus denegata: sibi reputat denegata: ꝓpter quod faciendibus opera misericordie reddit vitā eternam denegantibus autem penam. Ex istis patz littera. Aduertendum tamen quando dicitur. q Domine quando vidimus te esurientē &c. non est questio. ꝓcedēs ex ignorantia: quia iusti certitudinaliter cognoscēt q̄ opera misericordie facta membris christi: xpō sibi reputat fieri: & talibus certitudinaliter se saluari. Et similiter malis sciens se dānari. p contrario: sed est questio admirationis. ꝑ magnitudine gratie que fiet electis & magnitudine mīserie que infligetur reprobis. Considerandū etiam q̄ hic non fit mentio de operibus misericordie ex parte anime q̄: illa ptinēt. ꝑ malo ad pte ad platos: ad q̄s ptinet alios instruere & dirigere & saluare. Hic ät agit de iudicio circa statū actuor̄. vt visum ē. cetera patēt ex dictis.

Capitulum. xxvj.

Et factū ē. Postq̄ matheꝰ euāgelista i ꝓncipio sui euāgelij declarauit ꝓpoz mediatoris: et vltimo le-

gē euangelicā a dō data ad īstructionē bois mālgresso:is
b ꝑ ur describit ipi⁹ mediatoris passionē: p quā solutū ē p
ciū nīe redēptiōis.ꝛ diuidit i duas ptes: q̄ p ꝓfidit malig
na xpi cōphebīo p explorationē, iudeox: scdo ei⁹ īiusta
condēnatio p executiōnē gētiliū.c.se. Prima diuidit i q̄-

mor ptes: q̄ p descri
bit xpi vēdicio facta
nō ex ei⁹ ignorantia
ꝫ mag⁹ ex pscientia ꝛ
voluntate:scdo ipius
vēdītionis ordinatio nō ex
displīcentia ꝫ ex cha-
ritate:ibi. Prima āt
dix azimox terno ipi
us traditi pphetio ſ
ex ipi⁹ ipotentia:ꝫ ex
sua mitate:ibi. Sed
huc eo loq̄nte. q̄rto
pphetī illusio nō ex
ei⁹ iustitia: ꝫ ex ei⁹
hūilitate:ibi. Princ
ceps āt sacerdotum
circa pmū q̄ruo: p
ordinē ponit. Pri-
mū ē ipi⁹ vēditiōis
pnūciatio.scdm ven
ditiōis pfiratio.ibi
Tūc cōgregati sunt
terciū vendītiōis oc
casio:ibi.Cū āt esset
ihs.q̄rtū vendītiōis
modus ꝛ ordo. ibi.

Tūc abijt vn⁹ de duo decī.Circa pmū cōsiderandū q̄ ea
q̄ dicta sūt ca.ꝑce.ꝑdicanꝫ xpo feria ḳta añ passionē su
am:ꝛ eadē die pdixit discipul⁹ suis passionē suā futurā p⁹
duos dies:sicut postea fuit cōpletū.Ex q̄ ꝑs q̄ nō fuit ex
ignorātia traditꝰ.ꝫ ex sua pscientia ꝛ voluntate:vt dictuꝫ est
Hoc ē ꝫ qđ dr hic. a Et fac.ē cū pmum.ic.ser. oēs hos
q̄ ꝑmīsī ca.ꝑcedēti. b Dixit.eadē die.ſ. c Discipul⁹
in secreto ꝛ nō cora turb. d Scitis q̄ p⁹ biduū pascha
fiet.i.īmolabit agn⁹ paschal⁹ q̄ debebat īmolari vespe fe-
rie ḳnte.a q̄ incipiebat solēnitas seq̄ntis diei. e Et fili.
ho.tra.q̄ eadē nocte traditꝰ ē a iuda iudeis. f Vt cru
cifigat.q̄ vlteri⁹ indet tradiderūt ipm pylato ad crucifi
gendū g Tūc cōgregati sūt. Hic ponit ipi⁹ vēditiōis
cōsultatio q̄ facta ē feria q̄rta añ passionē. ꝛ tūc ieſus nō
venit in hirlm sicut fecerat aliis trib⁹ diebꝰ ꝑcedētib⁹: ꝫ
mānsit in bethania:vt daret iudeis locū tractādi liber⁹ de
morte sua.ꝛ h ē qđ dr h. g Tūc.i.seq̄nti die postq̄ dixit
ieſus aplis vba ꝑmissa. b Cōgregati sūt pncī.sac.
q̄ ꝑcepant erga xpm rācorē ꝛ odiū vt patꝛs ex ꝑmissis.

i Et seniores populi isti erāt iudices ordinarij: de qb⁹ su
pra dictū ē.xv.ca.in ꝑn. k In arriū pcin.facer.q̄ dr cay
phas.iste ē q̄ ꝑm⁹ dederat iudeis cōsiliū de morte xpi: vt
hr Job.xij. l Et cōsi.f.vt ie.do.ic.ꝛ oc.ꝑus.n.determi-
nauerāt ipm īterficere:ꝫ pslium ḡrebāt de mō faciēdi ḡlit
posset facere occulte:ꝛ sine ppli seditiōe: ꝛ h ē qđ sḋitur
m Dicebāt āt nō i die festo.i.in solēnitate pasabali imi-
nēte i primo vt visū ē. n Ne forte.nu.fieret i po. Multi
eñ xpm solemnitatē paschę venerūt i hirlm. ꝛ q̄ aliq̄ repu
tabāt sefū ee vez xpm: aliq̄ āt seducti a sacerdotib⁹ reputa
bāt eū ee magū:ꝛ tō si occideret durāte solēnitate pascha
li:timebāt piculosā seditionē ppli.pp qđ pslubēt mortē
et⁹ vsq; p⁹ ieſū differri:tū istud cōsiliū postea mutauerūt
q̄ inuenerūt opuniratē eū capiēdi ꝑ iudā:vt dr infra.

o Cū āt ee ieſus. Hic ponit vendītiōis xpi occasio: iu
das āt cupidus mor⁹ fuit ad xpi vēditionē:vt posset recu
perare p hoc valorem vnguēti sup caput eius effusi.et ꝫ
ē qđ dr. o Cū esset ihs in bethania illud sunt facta se
pto die añ passionē xpi:vt hr iob.xij.ꝫ b recolit a matheo
q̄ fuit occasio vēditiōis xpi:vt dictū est iam. p In do-

mo symonis leprosi.iste.n.non erat leprosus q̄ ā fuerat
curatus a xpo:retinuerat ā nomē leprosi:sicut matheus
p⁹ vocationē ad statū apostolicū:adhuc vocabat publi-
can⁹:vt dictū ē supra.x.ca. q Accessit ad eum mulier.
Ista fuit maria sororꝰ lazari.vt dr Job.xij. r Habens
alabastrū.i.fasculuꝫ
factuꝫ de alabastro:
qđ ē gen⁹ marmoris
cādidi: q̄ tale vasculū optie cōseruat vn
guēta in terra illa:et
ꝫ ē qđ dr. s Vn
guēti ꝑciosi.i. contē
tiui vnguēti. Idueꝛ
tendū ā q̄ vnguen-
tū hic vocat lachry-
ma fluēs de arbori-
bus q̄ ē multū ꝑcio
sa i terra illa: q̄ valꝫ
ad multa medicīna
lia. t Et effudit
sup caput ipi⁹. sicut
effundit aqua rosa-
cea pp refrigeriuꝫ et
odorē. v Recūben-
tis.i. residentis
in mēsa: q̄ faciebāt
magnū festū xpo et
discipul⁹ eius ꝛ laza-
rus q̄ fuerat resusci-
tatus ab eo erat vn⁹
de recūbentib⁹. sic

r discipuli:indignati sunt: di
cētes. Vt quid ꝑditio hec
s ꝓtuit.n.istud venūdari
a multo:ꝛ dari pauperibus
b Sciēs aūt ieſus. ait illis:
Quid molesti estꝭ huic mu
c lieri. Opus.n.bonū ope-
rata est in me. Nam semp
pauꝑes habetis vobiscū.
d me aute nō semp hēbitis.
e Mittēs.n. hec vnguentū
f hoc in corꝑ meum ad se-
g peliendum me fecit. Amē
dico vobis vbicunq̄ ꝑ-
dicatum fuerit hoc euan-
h gelium in toto mundo:di
cetur. Et quod hec fecit
i in memoriam eius. Tunc

bi Job.xij. ꝛ Videntes āt discipuli eius indignati sūt
Hic ponit plurale ꝓ singulari ꝓm cōmunem modum lo-
quendi:q̄ qđ vnus de alia societate facit tota societas dr
facere:solus.n.iudas murmurauit vt hr exꝓssius Job.
xij.vel si forte aliq̄ cū eo murmurauerūt fuerūt ab eo ici-
tati. y Dicētes vt q̄d ꝑditio hec.putabat.n. iudas vn
guentū ꝑdiū ꝓ hoc q̄ nō hēbat apud se ꝑciū. z Po
tuit.n.venūdari multo istud exꝓssius ponit Job.xij.vbi
dicit q̄ poterat vēdi ꝓ trecētis denarijs. a Et dari pau
peribus.nō dicebat Judas ꝓpatiens pauperibus vt ha-
beꝛ Job.xij.sed q̄ dolebat q̄ vnguentū non fuerat sibi
traditū vt eius ꝑciū sibi reniteret ꝛ furaret. b Sciēs
autem ieſus cogitationē.ſ.malignaꝫ iude. c Fit illis
quid molesti estis huic mulieri.q̄si diceret sine causa: cu
ius ratio subditur. d Opus.n.bonū opc.est in me:nā
pau.sem.habe.vobiscū.q.d.semper potestis recuꝑare ad
faciendum illis elemosynam. e Me autem nō semp
habebitis:sed contrariū videtur: Mathei vltimo.vbi di-
cit discipulis suis.Ecce vobiscum sum vsq; ad cōsumma
tionem seculi.sed hoc intelligitur de esse cum hominib⁹
per gratiam ꝛ etiam sacramentaliter in sacramento alta-
ris:sed istis modis non possunt sibi corꝑoralia obsequia
exhiberi.sequitur.

f Mittens.n.hunguentū hoc in corꝑus meū ad sepeli
dum me fecit.q.d.in hoc facto ꝓfigurauit sepulturā me
am futuram de ꝓpinquo: vnde Johannis.xij. dicitur
q̄ ꝓcepit partem vnguenti:ad sepulturam suam reser-
uari:vnde credendum est q̄ hec mulier hoc fecit edocta a
spiritusancto.sequitur.

g Amen dico vobis.vbicunq̄ ꝑdicatum fuerit hoc euā
gelium in toto mundo.hoc est factum huius mulieris q̄
tmens ad euangelium christi.

h Dicetur:ꝛ q̄ hoc fecit in memoriam eius.ſ.ad laudeꝫ
eius recitabitur tanq̄ factū virtuosum.ꝛ hoc patet adim
pletum. i Tunc abijt vnus. Hic consequenter describi-
tur vendītionis christi modus ꝛ ordo:ꝛ primo q̄rtū ad
tempus cum dicitur.Tunc.i.feria quarta quando ꝓnci
pes sacerdotuꝫ fuerunt congregati ad tractandū de mor-
te xpi:vt dictum est.

k Vbijt vnus ex duodecī. i. ex pncipalib⁹ xpi discipulis
l Qui dicebat iudas scarioth. hoc ꝺ̄ ad differentiā alterius iude: q̄ fuit frater iacobi mioris. Et notandū q̄ scarioth ē nomē ville de q̄ erat oriūdus iudas. ꝓditor. xpe qō
m Ad principes sacerdotū. q̄s au

k Vbijt vnus de duodecim
l q̄ dicebat iudas scarioth.
m ad pncipes sacerdotum ⁊
n ait illis. Quid vultis mihi
dare: ⁊ ego vob⁹ eū tradā
o At illi cōstituerūt ei trigi-
a ta argēteos. Et exinde q̄re-
b bat oportunitatē: vt eū tra
c deret. Pria āt die azimoꝝ
accesserūt discipli ad iesum
d dicētes. Vbi vis parem⁹
e tibi comedē pascha. At ie-
sus dixit. Ite ī ciuitatē ad
f quēdā: ⁊ dicite ei. Mḡr di
g cit tps meū, ppe ē: apō te
facio pascha cū discipulis
meis ⁊ fecerūt discipli sicut
pstituit illi⁹ iesus: ⁊ pauerūt

ierāt ꝓtoriū ne īpedirenk a māducatiōe pasche. dicēdus q̄ pascha accipit nō ꝓ agno paschali q̄ fuerat īmolat⁹ nocte pcedēti: ꝙ azimis panibus q̄bus vtebant̄ septē diebus: ad quoꝝ comestionē requirebat q̄ hō esset mūdus
Ad scām q̄ō argūit ꝺ̄ euāgelio Job. xij. Nūq̄ diem festum ⁊c. Dicendū q̄ quīta decima dies mensis p̄mi illa erat dies festiuitatis paschalis q̄ tamē festiuitas incipiebat a vespere diei pcedētis. Et propter hoc illa eadē die incipiebant comedere azimos pahes i vespere: vt ps ex pdicī ex quo patz q̄ Job. nō cōtradicit alijs ꝙ magis cōuenit cum eis. sequitur.

b pascha. Vespere aūt facto
i discūbebat cū duodecī dis
k cipulis suis. Et edentib⁹
l ill⁹ dixit. Āmē dico vob⁹ q̄
m vn⁹ vīm me traditurus ē:
n Et ꝓtristati valde: ceperūt
singūli dicere. Nūq̄d ego sū
o dñe. At ille rndēs ait: qui
intingit mecū manū in pa-
p rapside: h̄ me tradet. Filius
quidē hōminis vadit sicut
q scriptū est de illo: ve autez
r homini illi. p quē filius ē bo-
s minis tradet. Bonū erat
ei: si natus non fuisset ho-
t mo ille. Respondens autez Judas qui tradidit eū
dixit. Nunquid ego sum.

Ad principes sacerdotū. ⁊ pauerūt

b Vbijt vnus de duodecim
i q̄ dicebat iudas scarioth.
m ad pncipes sacerdotum ⁊
n ait illis. Quid vultis mihi
dare: ⁊ ego vob⁹ eū tradā
o At illi cōstituerūt ei trigi-
a ta argēteos. Et exinde q̄re-
b bat oportunitatē: vt eū tra
c deret. Pria āt die azimoꝝ
accesserūt discipli ad iesum
d dicētes. Vbi vis parem⁹
e tibi comedē pascha. At ie-
sus dixit. Ite ī ciuitatē ad
f quēdā: ⁊ dicite ei. Mḡr di
g cit tps meū, ppe ē: apō te
facio pascha cū discipulis
meis ⁊ fecerūt discipli sicut
pstituit illi⁹ iesus: ⁊ pauerūt

te: q̄ō adipleuit i no cte dici seq̄ntis: vt ifra patebit.
c Prima āt die azimoꝝ. h̄ describit ip⁹ xpi a inda tradi tio vbi q̄ntū tāgunt: q: p̄ pmittē paschale zuinū ad ꝓditoris reuocationē: scdo instituit eucharistie sacīm ad fideliū refectionē: ibi. Cenātib⁹ aūt. tercio ꝓdicit discipulorū scādalū ad ipoꝝ pmunitionē: ibi. Tūc dixit illis. q̄nto sūgit xpi desideriū ad nostrā redēptionē: ibi. Tūc ve. ie sus. dic̄ ḡ sic. c Prima āt die azimoꝝ: ista dies fuit feria q̄nta q̄ erat vigilia paschē i q̄ īmolabāt agn⁹ paschalis ad vesp̄as illi⁹ diei q̄ erat dies q̄rtadecima p̄mi mēsis ⁊ tūc tenebāt vesci panib⁹ azimis vsq; ad vesp̄ās vigesime septime diei eiusdē mēsis vt h̄ Exo. xij. Aduertēdū tñ ē q̄ grec̄i dicūt xp̄m cenasse cū discipl̄is suis aī passionē sua terciadecia die p̄mi mēsis: ita q̄ anticipauit īmolatōes agni paschal⁹ q̄ vna die: q: ꝓuidebat se passū ī crastinū q̄ debebat agn⁹ īmolari fm legē. Ō āt, ꝑbāt ex euāgelio Joh̄. xviij. vbi ꝺ̄ q̄ iudei ducētes xp̄m ad pilatū ñ intrauerūt ī ꝓtorīū: vt nō cōtamīarent: q̄ vt māducarēt pascha. Ex q̄ cōcludūt q̄ eadē die passus ē i q̄ immolabāt agnū paschalē sc̄s q̄rtadecima die mēsis p̄mi: ⁊ p̄ p̄s die terciadecima cenauit cū apl̄is. Et q̄ vlteri⁹ cōcludūt q̄ xp̄s cōfecit corpus suū in pane fermētato: q: iudei nō vescebant azimis aī vesperā q̄rtedecime diei. Et q̄ vlteri⁹ in tātā īsanīā ꝓrumpūt q̄ dicūt matheū marcū ⁊ lucā fallū scripsisse. q̄a describūt xp̄m cenasse cū apl̄is p̄ma die azimoꝝ i q̄ agn⁹ paschal⁹ īmolabat: pp q̄ dicūt vlteri⁹ q̄ iobes q̄ scripsit posteriō: i hoc correxit eos. xij. c. o. Ih̄i die festū paschē. ⁊c vbi p̄ir agit q̄ō lauit pedes discipulorū suoꝝ: ⁊ eadē nocte tradit⁹ ē. Sz ista sūt falsa ⁊ erronea. Dicere. n. q̄ i scriptura canonica sit aliq̄d falsū ē errouei: cum sit tradita a spūsancto: ⁊ iterꝝ si cōcedāt eē falsa i aliq̄ loco: ꝓ p̄s nō ꝓbē aliq̄d firmitatis i alijs locis: vt arguit. Aug. in epīsto ad hiero. Ite q̄ dicūt xp̄m cōfecisse i fermētato: hoc est ꝺ̄ Chr⁹. q̄ fuit docto: grec⁹: q̄ dicit sup̄ matth. Ipti⁹sime do mīn⁹ demōstrauit: q: a pncipio circūcisionis sue vsq; ad dīē pasche extremū nō erat ꝑrius diuinaꝝ legū. In lege aūt pcipiebāt q̄ carnes agni paschal⁹ comederēt cū panib⁹ azimis: q̄ i illa cena vltā i q̄ cōfecit corꝑ⁹ suū erant panes azimi: ⁊ pp hoc bñ scribit matth. q̄ scribit. Prima die azimoꝝ ⁊c. Nō āt argūit ꝺe iobe q̄ dicit q̄ iudei nō itro-

determīnate cognoscere fmq̄ hī mar. xiiij. vbi ꝺ̄ sic occurret vobis hō lagenā aque baiulās seq̄mini eum: et q̄cūq; introierit dicite dño domus ⁊c. f Tempus meū sc̄s patiendi. g Prope est apud te facio pas. cū discip. meis. q. d. puide mihi et loco de cibo. vnde credit q̄ ille erat discipulus xp̄i occultus tamen. patz etiā q̄ xp̄us ita pauper erat q̄ nec domiciliū habebat nec vnde posset cibū paschalē emere. sequitur. b Vespe autez facto. q̄ illa erat hora comedēdi agnū paschalē. i Discūbebat cū duodecim discipulis suis. Ex quo patet q̄ quātū erat in se reuocabat ꝓditorem amore p̄mo cum esset vnus de duodecim: ⁊ tñ illū nō repulit a p̄mito agni paschalis. licet eius ꝓditio nō lateret eū. k Et edentibus illis ⁊c. Hic secūdo reuocat ꝓditorē doloꝝ p̄dicendo coram eo passionem suā que debebat esse discipulis suis materia doloris: ⁊ hoc ē q̄ dicitur. l Amen dico vobis: quia vnus vestꝝ. i. duodecim discipulorū pncipalium.
m Ve tradituri ⁊c. ꝓristati valde ⁊c. Nō solū ꝙ timorē magistri sui futurā cōtristati sūt. ꝙ q: q̄libet timebat de se ne esset ille q̄ debebat eū tradere: pp q̄ō. n Ceperūt singuli dicere: Nūq̄d ego sum dñe. q: q̄libet ds sibi time re de peccato futuro q̄ātūcunq; sit sanct⁹. o At ipe re spō. ait: q̄ intingit mecū ⁊c. p hoc nō poterant ꝑpendere q̄s eēt determiate: q: oēs comedebāt in eodē vase in q̄ erant carnes agni paschalis posite. p Filius quidē hominis vadit ad passionē. s. q Scriptū ē ō illo Esa. lxj. vbi ꝺ̄ sic: tanḡ ouis ad occisionē ducet ⁊c. Dañ. ix. post hebdomadas. lxxij. occidet xp̄s et nō plebus alijs locis simile hz r Ve aūt. Hic tercio reuocat ꝓditorē timore: p̄dicendo ei penam damnationis sue dicens: Ve autez hom. illi. p quem fi. ho. tradet. s Bonum erat ei si natus non ⁊c. minus. n. malū h̄c accipit ꝙ bono: minus autem malus est non esse simplicit. q̄ esse damnatū: q: ⁊ si nō sit mīn⁹ malū rōne pene adūcte, nō ꝓuat torū esse ceatū: mīn⁹ tamen malum est rone culpe moralis q̄ inseparabiliter adheret dānatis: ⁊ ipa nō solū ꝓuat quoddā esse creatū sic pena: ꝙ etiā ꝓuat bonū infinitū. f. diuinū. pp q̄ō ē miserū miseria culpe moralis eternal⁹. Ō ē pei⁹ q̄ sit ñ ē simplicit. t Ihēs aūt iudas. Hic tercio reuocat ꝓditorē pudoꝝ. q: illi oñdit se suā ꝓditōes ꝙgnoscē ⁊ hoc ē q̄ō ꝺ ⁊

Ḳñdēs ãt iudas q̃ tra.eũ:nũq̃d ego sũ rabbi. si eñ iudas alijs de hoc querẽtib⁹ tacuisset reddidisset se eis iusp ecũ v Ait illi tu dixisti. ⁊ in hoc delictũ suũ alijs nõ publica uit ꝛ̃ pscientie iude significauit se ei⁹ delictũ scire:poterat eñ verbũ mentẽ iude sic mouere qõ alios latebat.

a Cenãtibus. Hic instituit eucharistie sacramentũ ad ꝓfice passiõis recordatiõẽ. ⁊ diuidit i tres partes. p describit b⁹ sacri institutio. secũdo ꝓdicat imorta lis vite ichoatio: ibi Dico ãt vobis. tertio ꝓ utroq; reddit gr̃a rũactio: ibi. Et hymno dicto. Circa pmũ aduertendũ q̃ istud sacr̃m sb duplici spẽ instituit. ẽ.i. panis⁊ vini: q̃ panis puertitur in corp⁹ xp̃i: ⁊ vinũ in sanguinem. ⁊ iste cõuersiões fiũt sepatim: q̃ xp̃i sanguis fuit separus a corpe vel a carne in passiõe. b ãt sacramentũ. vt dictũ ẽ in institutõ ẽ q̃i quoddã memoriale illi⁹ passionis:⁊ iõ ꝓsecratio carnis ⁊ sanguinis fit sb spẽ⁹ distinctis. Cõsiderandũ etiã q̃ sb vtraq; spẽ ẽ totus xp̃s: q̃ sub spẽ panis ẽ tantũ corpus ex vi cõuersiõis vel sacramenti. sanguis ãt ⁊ anima ⁊ diuinitas fiũt ibi ex cõcomitantia naturali: ⁊ inseparabili. Sub sb spẽ vini sanguis tñ est ibi ex vi sacr̃i: cetera ãt ex ꝓcomitãtia: vt diffusi⁹ tractat. xiij. sñiax. dicit q̃. a Cenãtib⁹ ãt illis. i. postq̃ comederãt carnes agni paschalis: añq̃ surgerẽt de cena. b Accepit iesus panẽ ꝛc̃. q̃ vbi terminat figura. ibi dz incipe vitas. agn⁹ ãt paschal erat figura h⁹ sacr̃i: ⁊ iõ instituit ẽ p⁹ comestionẽ agni. c Et bñdixit. In b dedit nob exemplũ q̃ añ sũptiõem bui⁹ sacr̃i dz mẽs eleuari i deũ. d Hic fregit: dedit q̃ discipl̃is suis. inẽ q̃s erat iudas: vt dicũt sãcti cõtra: lz hylari⁹ dicat. Frãũ rõ ãt q̃re xp̃us dedit ei corpus suũ fuit. q̃ pcñs et⁹ erat discipul⁹ alijs occultũ. ⁊ pp b in ecclia obseruat q̃ pcõi occulto eucharistia nõ negat. e Et ait acci.⁊ co. hoc ẽ cor. meũ. si. n. ybũ xp̃i tãte ẽ virtutis q̃ fecit de nihilo oẽm creaturã: nõ ẽ mira si vnã creaturã couertit in aliã. f Et acci. cali. separi ꝓsecrabat sãguinẽ a corpe rõne ꝓdicta. g Hãs egit. eadẽ rõne sicut in ꝓsecratiõe corpis dñi ẽ. ſeqℓ. h Hic ẽ san. me⁹ no. te. i. ad ꝓfirmationẽ noui testi: q̃ sic⁹ testñ ꝓfirmatũ ẽ i sãguine ãialiũ imolator: vt hr Exo. xxiiij. ita nouũ testñ sãguie xp̃i ꝓfirmatũ ẽ: in q̃ appet excellẽtia noui testi respectu veteris: vt arguit aplus ad Heb. ix. i Qui ꝓ mul. effũ. i remiſ. pec. Dic ãt ꝓ multi: q̃ sãguis xp̃i ꝓ oib⁹ effusus fuit q̃ntũ ad sufficientiã: q̃ntũ ãt ad efficatiã nõ fuit effusus ꝓ oib⁹. k Dico ãt. b ꝓfir ꝓdicit eterne vite inchoatio: q̃ pceptio h⁹ sacr̃i dat vitã eternã: fm q̃ dicit salnator Joh. vj. Qui mãducat meã carnẽ ⁊ bibit meũ sanguinẽ habet vitã eternã. dicit q̃. k Dico ãt vo. nõ bibã amodo. b ẽ ab hora q̃ instituit b sacr̃m. l De b geni. vitis. b ẽ vinũ qõ generat i vite. m Ꝑ q̃ dicit ẽ. cũ il. bi. vo. nouũ. i. nouo mõ: b fuit ipletũ q̃n p⁹ resurrectionẽ suã comedit ⁊ bibit cũ aplis ad declarationẽ sue resurrectiõis: vt hr luc. vl. ⁊ tũc bibit nouo mõ: q̃ corp⁹ suũ nõ erat tũc passibiles mortale: ꝛ̃ gloriosũ nõ indigẽs cibo vl̃ potu: ꝛ̃ solũ comedit ad declarandũ vitatẽ sue resurrectionis vt dictum est. n In re. ꝓis mei. i. ego tũc exiũs in regno ꝓis mei bibã

v rabbi: Ait illi. Tu dixisti: b Cenãtib⁹ ãt eis: accepit c ibus panẽ: ⁊ bñdixit: ac fregit: deditq; discipul̃ suis ⁊ ait. accipite ⁊ cõedite: hoc f ẽ cor⁹ meũ. Et accipiens g calicẽ: grãs egit: ⁊ dedit illis dicẽs Bibite ex h oẽs b Hic ẽ sanguis meus noui t testi: q̃ ꝓ multis effundet i k remissionem pcor. Dico ãt vob: non bibã amodo l de hoc genimie vitis: vsq; m i diẽ illũ: cũ illo bibã vobis n cũ nouũ: i regno ꝓis mei. o Et hymno dicto: exierũt i q montẽ olivet. Tũc dicit il r lis iesus. Omnes vos scã

s daluz patiemini in me: in t ista nocte. scriptũ ẽ. n. per u cuta pastorem: ⁊ dispgen x tur oues gregis. Postq̃ y ãt resurrexero: precedam a vos in galyleam. Respon b dens ãt petrus: ait illi. et si oñes scãdalizati fuerit i te. Ego nunq̃ scandalizabor. Ait illi Jesus. Amen c dico tibi quia in hac nocte anteq̃ gallus cantet: ter me negabis. Ait illi Petrus. Etiam si oportuerit me mor. tecum non te negabo. Similiter et omnes a discipuli dixerunt. Tunc Venit Jhesus cum illis

tũ dinaliter: ⁊ determinato tpe vt cõgnoscãt ipm ẽ deus. q̃ pot talia cognoscere ꝓpria vtute. v Scriptũ ẽ. n. zach arie. xiij. x Percutiã pastorẽ. i. xp̃m. y Et dis. ouesi. discipli ex nore fugiẽtes. Aduertendũ tñ q̃ zachar. xiij. mutat vba lz sit eadẽ sñia: q̃ ibi ponit ꝓphetia ac si ꝓphia loq̃t ad dñm. d. Percute pastor. ꝛc̃. ãt ponit ac si dñs loq̃t di. Perentiã pastorẽ ꝛc̃. q̃ idẽ ybũ dñi ⁊ ꝓphe. licz diuersimode: q̃ ipi⁹ dñi ꝑncipaliter: ⁊ ipi⁹ ꝓphe illtrum̃ literaliter a Postq̃ ãt resurrexero. b addit ad ꝓsolationẽ eor vt q̃ audita ei⁹ morte erãt desolati: audita ei⁹ futura resurrectione cẽnt aliq̃liter cõsolati. b Precedã vos i galyleã. nõ solũ ꝓmittit eis visionẽ suã i bñficio: ⁊ i loco mutũ distinxit: q̃ i galyleã regiõe. ſ. i galylea. c Ḳñdes ãt. Hic ꝓphe ꝓdicit scãdalũ petri. Ḳñdes ãt petr⁹. q̃ erat ceteris feruẽtior. d Ait illi ⁊ si oẽs scã. fue. i te ꝛc̃. i. b. n. nõ mẽtiebat q̃ sic bẽbat i mẽte: ꝛ̃ ꝓsũptuose loq̃bat nõ cõsideras debilitatem fragilitatis sue: ꝓter quod grauius ceteris promissus est cadere: ⁊ iterũ quia futurus erat pastor ecclesie: vt ex suo casu sciret alijs condescendere.

e Ait illi iesus: amen dico tibi. q̃ anteq̃ gal. cãt. ter me negabis. Mar. xiij. dicit exꝑssius anteq̃ gall⁹ bis vocez dederit: ter me es negaturus. Aug. li. de cõcordia enãgelistarũ dicit q̃ tercia negatio petri fuit inchoata etiã ante primum cantũ galli: añq̃ tamen esset cõsummata gallus cantauit: quia negatio fm totalitatẽ suam accepta habet aliquẽ tractum tẽporis. In hoc eñ includit verbum illorum qui dicebant petro. Tu ex illis es. ⁊ argumentus q̃ adducebãt ex loquela eius ⁊ negatio petri sequens: ct sic paret q̃ bene potuit inchoari illa negatio anteq̃ gall⁹ primo cantaret: ⁊ post terminari. Matheus ergo Lucas et Johannes: qui dicunt petrum ter negasse christum ante primum galli cantum loquuntur hꝫbendo respectu ad negationis inchoationem. Marcus autem qui dicit tertiam negationem petri esse post primũ galli cantus: ⁊ ante secundum: loquitur habendo respectum ad negatiõis consummationem. f Ait illi Petrus. ⁊ si oportuerit. petrus ⁊ alij discipuli hoc dicendo: nõ dixerunt mendacium. quia sic cogitabant forte: dixerunt tamen falsus. quia contrarium accidit. a Tunc venit Jhesus cum illis.

Hic ꝑter oñdit xp̃i desideriū ad nostrā redēptionē: qō oñdit tripl̃ xp̃s: ꝑmo anxiādo. scdo otādo: ibi. Et ꝓgressus pusillū: tercio ꝑditoꝝ occurrēdo: ibi. Ecce appropiq̄bit. Circa ꝑmū aduertēdū q anxietas ani ē passio causata ex apphēsiōe magni mali de ꝓximo iminētis ipossibilis ad euadēduꝫ xp̃s ãt vidēbat morē acerbissimā sibi de ꝓximo iminētem: r nō cuasi bilē: q scīebat ḃ esse determinatuꝫ a deo patre: a cui⁹ dētmiatiōe non poterat declinare: cui nō posset peccare ista tñ vitas liberalis arbitrij nō tolleb̃at: igit ex tali morte sic imminēte xp̃s hēbat materiaꝫ maxime anxietatis. Itē ps sensitiua nō alleuiabat a tali anxietate ex cōtemplatiōe diuie eēntie seu ꝓmptim die volūtatis q erat in supiori pte anime. q. diuia vnte fiebat vt ex supiori pte aie nō fiēt i inferiorē vt sic ibi eēt dolor: ꝓtis sensitiue maximus: ad nostrā redēptiōꝫ Ex q ḡ ex tali anxietate xp̃us non fugiebat ꝛ magis vēit ad locū vbi ꝑditorē vēturꝫ sciebat. oñdit de sideriū ad nostrā redēptiōnē. ℞ r ē qō ōr hic. a Tūc venit

b in villam q̄ ōr gethsemani

c Et dixit discipul̃ suis: Sedete ḃ: donec vadā illuc et

d ozem. Et assumpto petro r

e duob⁹ filijs zebedei. cepit ꝓtristari r mest⁹ cē. Tunc

f ait illīs: Tristis ē aia mea vsq̄

g ad mortē. Sustinete hic r

h vigilate mecuꝫ. Et ꝓgressus pusillū: pcidit in faciē suā ozās r dicēs. Pr̃ mi si possibile ē trāseat a me calix iste. Verūtñ nō sicut ego volo: ℞ sic tu. Et vēit ad discipulos suos r iuenit eos

i dormiētes: r dicit petro. Sic nō potuistis vna hora

k vigilare mecū. Vigilate r ozate: vt nō intretis in ten

l tatiōꝫ. Spūs q̄dē ꝓmptꝰ ē

m caro aūt infirma. Iterum scdo abijt: r ozauit dicens Pr̃ mi: si nō ꝑt ḃ calix trāsire nisi bibā illū: fiat volūtas tua. Et venit iterū: r iuenit eos dormiētes: erāt

eñ oculi eorum grauati.

o Et relictis illis: itez abijt r ozauit tercio eundē ꝑmo

p nē dicens. Tunc venit ad

q discipulos suos: et dicit illis. Dormite iam r requi-

s escite. Ecce appropinquabit hora: r filius hominis tradetur in manus pctōrū

t Surgite eamus. Ecce appropinq̄bit qui me tradet.

v Adhuc eo loq̄nte. ecce iu-

f das⁹ ō duodeci vēit r cū eo turba mlta cū gladijs r

fustib⁹ missi a ꝓncipib⁹ sa c

3 dotū r seniorib⁹ ꝑpli. q aūt tradidit eū dedit illī signuꝫ dicēs. Quēcūq; osculaꝰ fuero ipe ē tenete eū. Et cōfestiꝫ accedēs ad iesū dixit

r Aue rabbi. Et osculaꝰ est

a eū. Dixitq; illi iesus: ami

b ce ad q̄d venisti. Tunc accesserūt: r manuꝫ iecerūt i

c ipm: r tenuerūt eū. et ecce vn⁹ ex his q erant cū iesu.

iesus cū illis. i. discipulis suis. b Jnvl. q ōr gethsemani. illa. n. villa erat sita i pede montis olīueti: r pp hoc ōr Jo. xxij. q venit in mōtē oliuaꝝ. Jn fine ēt illi⁹ ville erat quidā hoꝝ⁹ ꝓplatiōi apt⁹: r illuc irruit iesus: vt ōr Joh. xvij. r ē vltra torrentē cedrō: vt ōr: ibidē: qt vallis iosaphat ē in medio inf montē olīueti r ciuitatē irl̃m. Torrēs aūt cedrō currit ꝑ mediū illi⁹ vallis: r sic ꝓs q euāgeliste ꝓcedāt de loco: l̃s ipm diuersimode nominēt. c Et dixit dis. suis. s. b. hoc dixit ozo apl̃is. q: iudas nō erat ibi. 3 tres secū duxit. vñ seq̄t. d Et assū. pet. r duo. fi. 3c. isti eñ tres erāt magis familiares ipi xp̃o: r ad eī⁹ secreta magis admittebant q̄ alij. rō ãt tacta ē ꝑ. xvij. e Cepit cōtri. r me. cē. hoc fuit ad oñendū vitatē hūane nature. Et q̄ ista tristicia fuerit maxia. sdit. f Tristis est aia mea vsq̄ ad mortē. r ꝑt li vsq̄ accipi duplr. Vnomō intēsiue: q: tātū ītēsa erat quātū poterat cē vt visū ē. alio mō extēsiue. q: durauit vsq̄ ad horā mortis. g Sustinete. r xvi. me cū tanq̄ amici spāles q dūt in angustijs amicis assistere. h Et ꝓgressus. ḃ oñdit xp̃i desideriū ad nostrā redemptionē: q: ꝑ ozationē offerebat spm̃ deo patri ꝓ nob: q̄ q̄dē ozatio ostēdit ꝑfecta: q: solitaria: cū dr. b Et ꝓgressus. pusillū. recedēs aliq̄nulū a ꝑdictis trib⁹ apl̃is: q: ozatio ē elenatio mētis in deū: qō meli⁹ fit qñ hō ē sequestratus ab alijs: scdo q: hūilis qō notat cū dr. Procidit in faciē suā. tercio q: deuota: cū dicit. Pater mi. q̄to q: recta: q̄a noluit ire ꝑdestinationi diuine: qō notat cū dr. Si possibile ē trāseat a me rē. ℞ voluntatē suā supponit voluntati diuine. d. Verūtñ nō sicut ego volo sed sicut tu. q̄nto charitatiua. q: in agonia mortis posit⁹ dulcit suos discipl̃os visitabat: vñ seq̄t. et venit ad discipl̃os suos rē. i Et dixit. Dormite iã r requiescite. q. d. paꝛ poteritis ḃ facere.

s Ecce appropiq̄bit. Hic ꝓcio oñdit xp̃i desideriū ad nostrā redēptionē: q: ñ solū ꝑditorē turba venientem expectauit. ℞ et occurrit eis. vt ḃ Job. xviij. r ḃ ē qō dicitur hic.

s Ecce appropiq̄bit hora. Postq̄ ei dixerat discipl̃is suis. Dormite r requiescite: vt ꝑdictū ē. dimisit eos aliq̄nulū q̄escere: postea cū sciebat iudā appropiq̄nē dixit eis sufficit. vt ḃ mar. xiiij. Et tūc euigilauit eos d. Ecce appho. rē t. Surgite eam⁹ obuiā. s. iude. ꝑditori. v Adhuc eo loq̄nte. Hec ē tercia ps ꝓncipal⁹ capit: vbi describit ipius xp̃i traditi: ꝓphensio. vbi tria describūt ꝑ ordinē. Pr̃mū ipi⁹ iude fraudulētia. secūdū ē xp̃i patiētia: ibi. Et ecce vn⁹. tercū discipulo⁹ ignania. ibi. Tūc discipuli. Circa ꝑmū ōr sic. v Adhuc eo loq̄nte. s. xp̃o cū discipul̃is suis r Ecce iudas vnus de duodeci. i. de ꝓncipalib⁹ xp̃i discipulis. y Venit r cū eo turba rē. talē ãt turbā adduxit ne forte alij credētes in xp̃m ipm vellēt eripere. sequitur.

3 Qui ãt tradidit eū dedit eis rē. hoc ãt fecit: ne loco xp̃i caperēt iacobū minoꝛē q erat simil̃ xp̃o i facie. ꝓt quod dicebat spāliter frater dñi seq̄t. r Et osculaꝰ est eū. in q apparet magna xp̃i māsuetudo q: nō negauit osculū ꝑditori suo. a Dixit illi iesus. Jūnice ad q̄d venisti. q. d. nu oñdis amicitiā sig⁹ tagis ꝑditionē ō facto: qō ꝑs ex ḃ qō seq̄t. b Tūc accesserūt illi. s. q erāt in comitiua iude.

c Et ma. mie. i ihm. violēras quātū erat ex ꝑte ipoꝛum.

d Et tenuerūt eū. qñ. n. voluit tēr⁹ ē r fiañ. e Et ecce vn⁹. ḃ describit ipi⁹ xp̃i patia. r ḃ duplr ꝑ facto. scdo ꝓbo ibi. Jn illa hora. Patia aūt xp̃i facto oñditur in hoc q discipulos suos ꝓhibuit a defensiōe: r ḃ ē qō ōr. Et ecce vn⁹ ex his q erāt cū ihu. iste fuit petr⁹: vt ḃ Joban. xviij.

f Extẽdẽs manũ exemit gladiũ suũ. hẽbat.n. duos gladios. vt hꝫ Luce. xxij. qs credo fuisse duos cultellos magnos q̃busvsi fuerant i decssione agni paschal. g Et pcutiẽs seruũ xẽ. que tũ sanauit xps tacto suo. vt hꝫ Luc. xxij. ¶ i ꝫ adiplenit xps qđ pdixerat ma tth. v. hũfacite his q̃ odẽt vos. h Tũc ait il. ie. quer. gla xẽ. phibẽdo desensiõs armoꝝ ꝛ ad ꝫ iducit multiplices rationes Prima ꝫ tãgit: ibi i Nes. n. q̃ gla. xẽ. gladiuꝫ. n. accipit q̃ eo vtit ad vidicta. ꝑ pa auctoritate. ꝛ ꝫ illicitũ. gladio ãrvtit sibi tradito q̃ eo vtit ad punitiões malorꝝ zelo iusticie. sic pncipes q̃ auctoritatez hnt a deo. q: i ꝫ pceps misser dei ẽ: vt dic̃ paul. apls: ꝛ sibi ministri ad ꝫ a pncipi bꝰ pstituti. scdꝫ rõs assigt cũ dic̃ k In putas: q: nõ possuꝫ xẽ. q. d. q aliãvia possez cuadẽ si vellem. l Et exhi. mi. mihi pluſq̃. xij. legio. an. legio ãt vna cõtinet sex milia sexcentos sex agitas ser. Hduer. tẽdũ tñ q̃ xps nõ dicit ꝫ pp ꝫ q̃ idigeret auxilio ãgloꝝ ꝫ magis ecõuerso ipi idigent suo auxilio ꝫ vt oñdat q̃ plusꝫ nõis poterat euadẽ: tercia rõne assigt cũ dic̃. m Quõ q̃ iplebũt scripture. scripture. n. diuini tꝰ reuelate: loquũt expsse ꝺ passiõe xpi vt ps Esa. liij. ꝛ dan. ix. ꝛ i plusꝫ alijs locis q̃ ñ ipleret nisi xps pateret qđ ẽ icõuentens cũ sint derivate a pma vitate: pp qđ subditur.

n Quia sic oportz fieri. q: exq̃ aliq̃d ẽ fm pdestinationẽ a deo dcm: oportz illo ipleri. ibi. n. ẽ necessitas ꝓtie ñ tñ gñis q: diuia pordiarõ ñ tollit ꝓtigẽtia a reb⁹. o In illa hora. ꝺ oñdit xpi patiẽtia ꝺbo: q: ñ ipatiẽt ꝫ rõnabilit allocutꝰ ẽ turbã ipm pdicdentẽ p Tãꝫ ad la. existis cũ gla. ꝛ fu. pp. me. q. d. sine cã fecistis ꝺ. cui⁹ rõne assigt di. q Quotidie. i. freqnt. r Apẽvos. i. i loco i q̃ hẽis potestatẽ. s Sedeb ã pacifice ꝛ sine armis. q. d. tũc potuistis me cõpbẽdere. sed ꝫ. t Hoc ãt totũ factũ ẽ xẽ. quia scriptũ erat de eo q̃ tractarẽt sic malefactoꝝ ꝛ latro. Esaie liij. Cũ sceleratis reputatꝰ ẽ. v Tũc discipli. ꝺ describit disciploꝝ xpi ignauia. pmo oĩm i gñali: cũ dr. v Tũc discip. oẽs relicto eo. i. xpo mgro suo. x Fugerũt tiore pterriti ꝛ dimiserũt magistꝝ suũ sic latrone deduci. pp qõ seq̃t y Et ille te. ie. dn. eũ ad cayphã. lꝫ. n. pmo fuerit ducꝰ ad amnã. vt dr Johã. xviij. tñ matth. de hoc nõ fit mentionẽ: q: nõ fuit ibi ducꝰ nisi pp q̃dã reverentiã quia erat socer cayphe: vt ibidẽ dicit. z Vbi scribe. i. le gispiti. a Et seniores populi. i. iudices ordinarij. vt sꝑ. visum est. c. xv. b Cõuenerũt ad examinandũ. ꝛ iudicandũ xpm. c Petrus ãt. Hic ponit ignauia petri in speciali. cũ dicit q̃. d Sequebat cũ alonge. q: timebat ne ꝙpcrek eius esse discipulus. sequitur. e Et ingressus intro. qualiter autẽ ingressus fuerit dicit Jo. xviij. sez ꝙ impertionẽ alteri⁹ discipuli qui erat notus pontifi ci. f Vt videret finẽ. licet ãt nõ auderet ex pm confiteri seu defendere: tñ volebat videre q̃d finaliter fieret de eo.

f extẽdẽs manũ exemit gladiũ suũ ꝛ pcutiẽs ꝓcipis sacerdotũ ãputauit auriculã ei⁹. Tũc ait illi iesus Cõuerte gladiũ tuũ i locũ suũ: oẽs. n. q̃ acceperit gladiũ gladio pibunt. An putas q: ñ possũ rogare ꝓtrem meũ: ꝛ exhibebit mihi mõ plꝰ ꝙ duodeci legiões angeloꝝ: quõ ergo implebunt scripture: q: sic optet fieri. In illa hora dixit ꝺbs turbis Tãꝫ ad latronẽ existis cũ gladijs ꝛ fustibꝰ ꝓhendẽ me: q̃tidie apẽ vos: sedebã docẽs i tẽplo: ꝛ ñ me tenuistiſ. ꝺ ãt totũ factũ ẽ: vt adimplerẽt scripture ꝓphaꝝ. tũc discipli oẽs relicto eo fugerũt. At illi tenẽtes ihm duxerũt ad cayphã pncipẽ sacerdotũ: vbi scribe. ꝛ seniores: zucnerũt. petrꝰ ãt seq̃bat eũ alõge: vsq̃ in

g Principes. Hec ẽ ãra ꝑs pncipalis hui⁹ capituli i q̃ describit ipius xpi apphensi illusio vbi ãmor tãgit q̃ ordinẽ. Primũ ẽ ei⁹ accusatio maligna ꝙ falsos testes. secũ dũ accusati innocentia cõdemnatio ꝙ malos iudices: ibi. Et surgẽs. terciũ ꝑdemnati vituperatio per malignos apparitores: ibi. Tũc expuerũt. quartũ petri negatio per tres vices ibi. Petrꝰ ãut sedebat. Circa primũ dicit sic. g Principes ãut sacer. ꝛ omẽs cõci. ãre. falsũ testimoniũ. q: vez non poterant inuenire.

h Vt cũ mors traderẽt ꝙ pilatũ ꝓsidẽ q: ipi nõ hẽbãt alias iusticias. i Et nõ inuenerũt. vñ possẽt cũ accusare tãꝫ digniũ morte coram pylato. k Cũ multi falsi testes accessissent. ad id qõ dicuz est. pcurandum.

l Nouissime autẽ ve. duo falsi. te. xẽ. sed ãrit quõ isti dicunk falsi testes. q: iohã. ij. scribit q̃ xpus dixit in deo.

m Dicit illi iesus. Tu dixisti

n Ecce nũc dico vob amodo videbitis filiũ hois sedentẽ a dextris virtutis dei.

a Dicẽdũ q̃ illa ꝺba q̃ dixit xps: Job. ij. intelligunk de tẽplo corꝑis sui: vt ibidẽ ꝺr: ꝛ hoc sonãt ꝺba ibidẽ posita q: dixit: ibi. Soluite tẽplũ hoc. nõ ꝓpicẽdo eis. ꝫ ꝓdicendo eis. q̃d essent facturi dissoluẽdo corꝑ ei⁹ q̃ erat tẽplũ speciale dei. vñ sensus ẽ. Soluite. i. solueris corꝑ meũ q̃ mortẽ quã mihi iferetis. vñ sequit ibidẽ. Et i tribus diebꝰ excitabo illũ. Excitare ei a somno mortis reuocare q̃ nõ cõpetit tẽplo mãli ꝫ tẽplo spirituali ses suo corꝑi Jsti ãut testes loquebant: ac si de tẽplo materiali xps intellexisset cum dicebat i tribꝰ diebꝰ reedificabo illud quia reedificare ꝓprie respicit templũ materiale. Item non dixit destruam vel possum destruere vt ipi imponũt. sed dixit. Soluite. i. solueris mortem mihi inferendo ꝑdicens mortem suam ꝛ resurrectionẽ. vt patet ex ꝑdictis. ꝛ sic ꝑz q̃ isti testes mutauerũt verba eius ꝛ sententiã in quo apparet falsitas eoꝝ: dato etiã q̃ bene repetissent verba eius ꝛ sniam: tamẽ ꝑt dici falsi testes alia ratione. s. ex falsa intentione. quia intendebãt ꝓcurare mortem innocentis.

a Et surgẽs. Hic ostendit qualiter xps cõdemnatus ẽ ꝙ malos iudices dicit ꝛ fic. Et surgẽs ꝓncepsacer. Et impatientia surrexit de tribunali: quia non inuenichatvn posset iuste christus cõdemnari. b Et illi nihil respondes xẽ. quia ea que contra xpm dicebant erant falsa et responsione indigna: ideo nolebat respondere. Item q̃ volebat adimplere illud quod de ipo scriptum erat Esa. liij. Quasi agnus coram tondente se obmutescet. ꝛ non aperiet os suum. sequitur. c Hdturo te per deum viuum. Hd hoc autem respondet christus ꝓter reuerentiam diuini nominis invocati dicens. d Tu dixisti. sup. veritatem quod patet ex sequentibus.

e Verũtñ di. vo. amodo vide. fi. bo. se. a dex. vir. dei xẽ. q: i iudicio extremo sic videbũt ab iustis q̃ cũ iuste ꝺdenauerũt: dicit isꝫ: Amodo: q: a tpe sue passiõis cũ vltori⁹ nõ

viderūt. f Tūc p̄ceps facer. sci. vesti. iste erat mos iudeoꝝ scidere vestimēta i signū doloris: qñ audiebāt blasphemiā diuini nois. ō ait ponebat p̄ceps sacerdotū xp̄o pp qō subditur. g Blasphemauit. pp qō ip̄e t alij assi

stētes iudicauerunt eū digna morte: cuz ñ diceret vitatē: vtz multiplr ex p̄dictis in hoc euangelio.

b Tūc expuerūt ꝫ cōsequent oñdit qlr ter xp̄s fuit turpiter vilipendus p̄ malignos apparitores: t hoc dupl. p facto: cū dicit. Expuerunt i faciē ei⁹. tāḡ in homine pestifer et digni morte. mos .n. erat iudeoꝝ sup tales spuere i cōtēptū i Ecclesiaphis cuz cecidert. sine cā petitēdo t vituperādo cū: scōo vbo dicētes

k Prophetiza no. t̄. q. d. tu es falsus ꝓpheta. l Petr⁹ vo ꝫ oñdit qlr xp̄s fuit negat⁹ a suo discipulo p tres vices ꝑmo simplici vbo: scdo cū iuramto: ter

et venientē i nubibus celi.

f Tunc p̄ceps sacerdotū scidit vestimēta sua dicēs.

g Blasphemauit qd adhuc egemus testib⁹. Ecce nūc audistis blasphemiā quid vobis videtur: At illi respondētes dixerunt. Reꝰ

b est mortis. Tūc expuerūt

i in faciem eius: t colaphis eū ceciderunt. Alij autem palmas in faciē eius dederūt dicentes: ꝓphetiza nobis Christe: Quis est qui

l te percussit. Petrus vero

m sedebat foris in atrio. Et accessit ad eum vna ancilla dicens. Et tu cum iesu galyleo eras. At ille negauit coram omnibus dicēs

q Et egressus foras fleuit amare. Et cetera.

nescio quid dicis. Exeunte autem illo ianuam vidit eum alia ancilla: t ait his qui erāt ibi. Et hic erat cū iesu nazareno. Et iterum negauit cum iuramēto: q non noui hominē. Et post pusillum accesserūt qui stabant t dixerunt petro Ve

n re et tu ex illis es. Nam et loquela tua te manifestum

o facit. Tunc cepit detestari et iurare: quia non nouisset hominem. Et continuo

p gallus cantauit. Et recordatus est petrus verbi iesu qō dixerat ꝓ⁹ ꝙ gallus cantet: ter me negabis

q Et egressus foras fleuit amare.

tio ꝑ orēstōes cū iuramto. i. ꝑ expectatōz qō ē qñ aliq̄ fisto lū iurat ꝑ deū ꝙ ēt ip̄sa sibimet aliq̄ malū nisi id qō sic fuerit. dic igr̄: Petr⁹ vo sedebat foris i atrio. Nō .n. petr⁹ erat simplr ex domū: vt tā dem ē: ꝙ erat ex locū vbi xp̄s illudebat i q̄dā atrio: i q̄ erat ignis accēsus i medio: fm qō dr Luce. xxij. m Et accesserat ad eū vna ancilla. de istis ne ganōibus petri vident euangeliste diuersimode scribere marie de secūda t tercia: q: de scda dr hic ꝙ fuit ad vocez ancille. Lucas ait dic ꝙ fuit ad vocē hois. Iohānes autez dicit ꝙ fuit ad vocē plurū: sūt de tercia dicit Joh. ꝙ fuit ad vocē vni⁹. q erat cognat⁹ illi⁹ cui⁹ petr⁹ abscidit auriculā. Math. ait hic dicit ꝙ fuit ad vocē illoꝝ. q astabāt. Dicēdū igit ꝙ principalit intētio euāgelistaꝝ erat negationez trinā petri exprimere: t in ꝫ cōueniūt oēs euāgeliste. Exprimere ait ꝑsonas accusātes petr⁹ nō erat principalit intentio eoꝝ: ꝫ tm ex accidēti: tū nō ꝓ iriank i ꝫ: q versile ē ꝙ mlt ai dā illa vba cōcurrebāt circa petr⁹ t cōsimilia vba. ꝑere bāt ip̄m accusādo: t sic vn⁹ euāgelista vnā ꝑsonā noiat alt⁹ altā vnā vel ꝑres: nec ē ibi falsitas rōne dicta. Videt ar fm vitatē hystorie q ꝓma negatio sit facta ad vocem ostiarie ꝓncipalr. scda ad vocē illoꝝ q astabāt ad ignē fuerūt tñ excitati ab alia ancilla: ꝓ qō matheꝰ illā exprimit hic ꝙ de alijs tacet: qō ar ꝫ dr q facta ē petro exeūte ianua itelligendū ē sic. i. se disponente ad exitū: q: adhuc erat ꝑ pe ignē vt dicit iohānes: ꝫ nimēs ne peiperet volebat exire. tercia negatio ar facta ē multis eū accusantib⁹ inter q̄s ꝓcipal erat cognat⁹ illi⁹ cuius petr⁹ abscidit auriculam ꝓt qō exprimit illū iobes de alijs tacēdo: his dictis lra patz vsq̄ ad illū locū. n Nā t loquela tua manifestum te facit. Licet .n. lingua hebrea sit vna: tñ aliq̄ mō variaba tur fm diuersitatē ꝓnciar. t ↄ illi de galylea alit loq̄bant aliq̄ mō ꝫ illi q erāt ō irm: sicut ligua gallica ē vna t tñ alit loquūt illi q sūt de picardia: ꝫ illi q habitāt parisius: t ꝙ talē varietatē pōt peipi. vñ aliqs fit oriūdus. scdm. o Tūc cepit detestari t iurare: In ꝫ significat iuramētū ꝑ execrationē. p Et recordat⁹ ē petrus. dūs ei respexit petr⁹: vt dr Luc. xxij. t ex ꝫ petr⁹ recordat⁹ est de vbo xp̄i q dixerat cū negatu⁹: t ad pniam cū reduct⁹ ē. vñ sequit

A Dclaratio nē tēpis cene dñi circa qō ñ solū iter greꝯ t latinos ꝫ sūt sāctos doctores diuersitas nō modica inuenit oli quādaz formauit questionē quā i hoc loco supaddē decreui cui⁹ tenor talis ē.

Vtz ḡnta feria in q̄ xp̄s cum discipulis pascha manducauit fuit. xiij. luna ꝑmi mēsis in q̄ agn⁹ paschal fm legē imolāri debuit. Et vr ꝑmo q: sic: Matheꝰ. xxvj. legit ꝙ ꝑma die azimoꝝ accesserūt discipuli ad iesum dicentes. Vbi vis parem⁹ tibi pascha t̄. Sz ꝑma dies azimorū vel ē. xiij. luna in

cui⁹ secūdis vesp̄is imolāt agnus q̄ cū azimis comedebatur: vel. xv. luna. q̄ erat ꝑma dies solēnitatis azimoꝝ. Sz in ꝓposito nō ē. xv. luna. Nā si sic nec xp̄s pascha comedisset i tpe debito nec i tpe a lege ꝓfigurato fuisset passus q̄z vtrūq; ē valde inconueniens in ꝓposito patet cōsequentia q: sic comedisset pascha in. xv. t fuisset passus in .xvj. ꝫ ꝑma die azimoꝝ ꝑdicta ē. xiij. lūa. Preterea mar. xiij. ꝑma die azim z qñ pascha imolāt dicūt ei discipuli. t̄. vbi exp̄sse dr q i ꝑma die imolatiōis agni xp̄s pascha comedit qō ē ꝓpositū. nā illa solū ē. xiij. Preterea Lu. xxij. Venit ar dies azimoꝝ i q̄ necesse erat occidi pascha: t mi sit petrū iohannē t̄. ꝫ nulla dies ē in q̄ necesse sit occidi pascha nisi. xiij. luna. vtz Exo. xij. t Nu. ix. t alijs ꝙplurimis locis ꝙ ꝓpositū. Idē ꝑz Chrys. sup math. dicentes q vsq̄ ad vltimū die ñ fuit xp̄s Iriuz legi: qō fuisti si pascha comedisset nō tpe debito fm legē. Idē ꝑz ꝑ hieroni. dicentē exp̄sse: q xp̄s cenā fecit. xiij. luna. Sz ad oppositū arguit sic: Sexta feria i q̄ xp̄s fuit passus erat lūa. xiij ꝙ feria ḡnta imediate ꝓcedēs erat lūa. xiij. Cōsequentia ꝑz ꝺ se: t aficedēs bz. Iob. xviij. vbi dr q iudei ñ introiert ꝓtorium pylatiꝰ ñ ꝓtamiarēt ꝫ māducarēt pascha. Sz cū pascha māducari ñ posset legitie nisi. xiij. lūa. l. vesp̄is secūdis. vt exo. xij. ꝙ diel passiōis xp̄i fuit. xiij. lūa qō fuit assūptū nec ꝑsonū vr q māducare pascha i loco euāgelij allegato itelligat de eiꝰ paschali⁹. l. de azimis: vt vr scīture Chrys. quē sequt. s. tho. t alij modni glosatores: tū q: ls postea cuz azimis bēbat comedi: nusq̄ tñ legit q azima nec agrestia dicāt pascha nec ↄ ñ tū q: azima poterat comedi et ab unmūdis: c⁹ ñ tū ñ legit i aliq̄ loco vbi agat ō hac mā i sacra scḡtura: qō ēt ꝑuenido hebreoꝝ hodierna testat: q: ls ꝓpter se ex ĩmūdos: t ꝓtamiatos isto tpe cū careāt legitia asp̄sione cineris vitule rufe. de q̄ Nu. xix. comedūt tñ hodie azima t aggrestia i pascha tpe nō curātes ō cōtaminatiōe. Joh. xix. exp̄sse dic. erat ar pascheue pasche t̄. Cū .n. parasceue alicuius festi: idem est qō preparatio ad illam diez: t nō dicit parasceue sabbati sed pasche manifeste oñdit q: illa die pascha parabatur quod est ꝓpositū. Ite si sexta feria in qua xp̄us fuit passus: fuisset .xv. scḡt ꝙ

es nō corrūderēt ꝓprie figure qō ē valde inconueniens in hac mā. Nā cū agn⁹ paschalis nihil aliud figurabat nisi passionē xpi. ad c⁹ agni imolationē sola. xiiij. luna erat tē pus determinatū intrātū q̄ impediti a cōestōe agni pp eme tū ꝓtaminatōis nō poterāt defectū supplere i. xv. sequēti nec i alia q̄cūq; ꝗ i. xiiij. luna mēsis secūdi. vt bī Nūc. ix. q̄ nullo mō dicēdū vī q̄ res p̄cipalis figurata eēt in. xv. luna. vñ t idē Chrys. exp̄sse dicit rp̄m referuasse suā occi sionē serte ferie qñ vet⁹ pascha fiebat. Nec videt rōni cō sonū qđ remigi⁹ t alij doctores dicūt. s. q̄ xp̄s fuit ligatus t tēt⁹ in. xiiij. i vesp̄is: t q̄ nic ceperūt passiōis exordia. Nā inoīm. no xp̄i, ꝓpia nō fuit nisi i ara crucis vt cōis do ctrina eccl̄e testat. Ite sexta feria i q̄ xp̄s fuit passus non fuit celebris nec solēnis i obseruātia hebreoꝝ q̄ nec. xv. lu na mēsis p̄mi. p̄sequētia tenet: nā Exo. xij. de eadē die. s. xv. legit. Dies p̄ma erit sācta ac solēnis: nihil opis facie tis i ea exceptis bis q̄ ad vesc̄ēdū p̄net. ex qb⁹ vbis mani feste elicit q̄ q̄cqđ opis, phibet i sabbato ē, phibitū in. xv. luna p̄mi mēsis exceptis bis q̄ ad vesc̄endū p̄net: q̄ al sumptū, ꝓbat. nā multa fecerūt hebrei i eadē festa feria q̄ nullo mō licebāt fieri i sabbato nec i tali solēnitate vicz ac cusare flagellare. testes p̄tare t examinare: sniam diffini tiuā ferre. q̄ oia exercuer̄ circa p̄sonā xp̄i vt eu ageliste te stant. Que q̄dē iudicialia ēt apō nos i solēnd⁹ dieb⁹ festi tatis sī illicita mīto magis apō eos q̄ i Ifalisār. Ie angarā uerūt patrē alexādri t rufi. mar. xv. qō ē manifeste, phibi tū i dieb⁹ festiuis p̄serti ex ciuitatē. Hiere. xvij. q̄ licet de sabbato dicat. idē tū ē de p̄ma die solēnitatis paschal. vt dictū ē. Nec ē dicēdū q̄ ꝺ cōmisissent ex odio xp̄i. nā ipsi nitebāt iustificare facta sua: t q̄ legē mosaicā ea valē dicēs Nos legē hēm⁹ tē. Preterea vītas assūpta ꝓz exp̄ssē i le pultura xp̄i. Fuit ei sepult⁹ p̄ ioseph ab arimathia t nico demū q̄ iusti erāt qō nullo mō licēt si i tpe solēni fecissent vñ sup illō Iob. xix. dī. Propt̄ pasceue indeoꝝ q̄ iuxta erat monumentū tē. Aug. accleratā vult itelligi sepultu rā ne aduersarēt: qm̄ iā facē aliq̄d nō liceret. Sz ꝑstat q̄ si feria sexta fuisset. xv. luna sic erat illicitū i eadē sepelire si cut erat i sabbato. Ī idē ꝓz Luc. xxiij. q̄: dies erat parasce ue t sabbatus illucescebat. Ex q̄ vī q̄ sepultura illa licita erat i sexta feria nō tñ i die sabbati. Ex quo ꝓz q̄ feria sexta illa nō erat ꝑma dies solēnitatis paschal' apō hebreos qō fuit assūptus tē. Nec⁹ dicē q̄ ioseph ab arimathia ex deuotiōe xp̄i festū violasset de ei⁹ sepultura. nā de magda lena q̄ rp̄m semēr⁹ diligebat t de ceteris mulierib⁹ rp̄m sequēnb⁹ legit Mar. xvj. Et cū trāssisset sabbatū emerūt aromata. vbi manifeste apparet q̄ ab emptiōe aromatuꝫ ꝓ sepultura dñi ꝓmennū qō ē valde leue' opus q̄ sepul tura. mulieres deuote pp obseruantiā sabbati abstinuer̄ Idē Hiero. sup illō m. xb. xxviij. Venit maria magdale na tē. Sepulto nanq; feria sexta dño mulies ꝓparerunt aromata t vinguēta q̄dm licuit opari. s. vsq; ad occasuꝫ so lis. Sabbato siluerūt. i. quieuerunt ab opando ꝺm legis mandatū vt lucas ait hec Hier. Ex ꝗ sequit q̄ feria sexta illa nō erat celebris solēnitas azimoꝝ. Nā si sic oia p̄dicta fuissēt illicita sicut i sabbato vt dictū ē Preterea Ioh. xix. Erat dies illa magna dies sabbati. q̄ in illa die sabbati cōcurrebāt due festiuitates. s. sabbatina t paschal. t per cōsequēs dies sabbati erat. xv. luna apō eos. cōsequentia tenet. q: tota celebritas ebdomade azimoꝝ erat solū i p̄i ma die t. vij. vīz Ieui. xxiij. Cōcordat beda di. Erat mag dies illa sab. i. pp solēnitatē paschalē. Ad hui⁹ difficultatis declarationē aliq̄ fuit circa festiuitates legis antiq̄ p̄ supponēda. quoꝝ quedā sumunt ex sacra scriptura vl' in ea hūt aliq̄ fundamētū q̄dā ex regul' kalendarij hebreo rū apō eos diuulgatis: t vsq; i hodiernū diē ifallibiliter ob seruatis. Primū ꝓsupponendū ē q̄ dies natural' apō he breos icipit ab occasu solis dicī sabbati. t terminat' i occa sum sol' diei dīce. t sic de aliis. Et sic intelligī illud ave pa vsq; ad vesp̄am celebrabitis sabbata vestra Ieui. xxiij Secundū ē q̄ mensis apud eos ē lunaris: t ꝑficit ex. xxx. dieb⁹. t. xij. horis naturalib⁹ t quib⁹ tercijs, vñ⁹ hore cuꝫ

tribus minutis: q̄ quidē cōputatio hoc ordat' cū ptolomeo t aliꝫ astronomis ſm cursū mediū lune q̄ ē inaiabilis. tercīū ē q̄ vnus hebdaicus icipit a kalēdis seu nouilunio qō ē ꝑpe eq̄noctiū vernale. vñ Exo. xij. mēsis istevob p̄n cipiū mensiū p̄m⁹ erit i mensib⁹ āni. t ifra. Exo. xiij. ho die ingredientini i mēse nouaꝝ frugū. q̄rū q̄ oia festa he breoꝝ ꝑter sabbatū exordiū cōputatiōis: t q̄ cōsequēs mo bilitatez ꝑ diuersas ferias ebdomade fumūr a neomenia p̄mi mēsis ꝓdicti. vbi grā. Sit ꝓdicta neomenia i q̄nta feria tunc dies solennitatis azimoꝝ erit simili⁹ quinta feria: q: xv. luna t dies imolatiōis agni solennitatis pas chalis: iuꝫ illud Nūc. xviij. Numerabitis ꝑ ab altero die sabbati tē. Septē hebdōadas plenas t festū tubaꝝ erit i die sabbati. Nā ser mēses lunares q̄ computabant a neo menia p̄mi mēsis vsq; ad neomeniā septimi sūt cētū. lxx. t septē dies integri reuoluñ ꝑ ebdomadas i sexta feria finiūt: t sic neomenia mēsis septimi sequēris erit i sabbato Cōsequnter festū expiatiōis erit feria secūda. naꝫ ē in decia die a festo tubaꝝ. Cōsequnter festū scenophegie seu taber naculoꝝ erit i sabbato: q: in. xv. festo tubaꝝ: t sic de sīlib⁹ q̄ oia Ieuit. xxiij. t in aliꝫ locis habenf. quintū ē q̄ in q̄cūq; die p̄uctio luminarij ſm mediū cursū supradictum ꝑpe eq̄noctiū vnale occurrerit: in eadez die ē kalēdas seu neomenia mensis p̄mi ꝓdicta nisi in certis casibus in q̄ bus repellenda est seu transferenda ad sequentem diem: t q̄ñs ad subsequentē qui quidez casus duo sunt. Primꝰ quando talis p̄uctio transcendit. horam. eiusdem diei in qua est. cuius repulsionis ratio est: q: tunc magis declinat talis cōiunctio ad diem sequentē q̄s ad illā i qua est: cū iam transiit tres q̄rtas ꝓtes illi⁹ diei t attingit quar tam vltimā: t talis coniunctio vocat apud eos nouilunium vetus seu antiquum. verbigrā:: si nouilunū eq̄noctij vernalis esset in. xviij. hora sabbatti vel infra: tūc kalēdas seu neomenia mensis p̄mi ꝓdicta nisi in certis casibus in q̄ bus repellenda est seu transferenda ad sequentem diem: t q̄ñs ad subsequentē qui quidez casus duo sunt. Primꝰ quando talis p̄uctio transcendit. horam. eiusdem diei in qua est. cuius repulsionis ratio est: q: tunc magis declinat talis cōiunctio ad diem sequentē q̄s ad illā i qua est: cū iam transiit tres q̄rtas ꝓtes illi⁹ diei t attingit quar tam vltimā: t talis coniunctio vocat apud eos nouilunium vetus seu antiquum. verbigrā:: si nouilunū eq̄noctij vernalis esset in. xviij. hora sabbatti vel infra: tūc kalēdas seu neomenia esset fienda in eadem die sabbati t ꝑ conse quens p̄ncipiū cōputatōnis festiuitatū tot⁹ anni eēt ab eadē die sabbati. Si autem cōiunctio esset vltra. xviij. ho ram: tunc talis neomenia esset transferēda seu repellenda ad diē dominicā immediate sequentem: t ꝑ consequens paschalia festa t alie festiuitates illius anni transferentur ad ferias cōrūdentes diei dīcer nō sabbati. vīz ex dictis Secūdus casus est quādo nouilunū vernale occurrit in secūda feria vel sexta. In his eñ tribus ferijs nō potest fi gi kalēdis seu neomenia eq̄noctij vernalis cui⁹ rō patz in fra. Sexto ꝓsupponendū est ꝑ q̄ñs oportet q̄ fiant due repulse de eadem neomenia. Hoc patet ex duobus casi bus supradictis. Nam si nouilunū vernale occurrat i do minica vltra. xviij. horam tunc in eadem die non est neo menia figenda ꝑ antiquiorem seu vetustatez nouilunij ſm p̄mum cursum. nec in secunda feria sequenti ꝑ hoc qō ē vna de tribus ferijs interdictis iuxta scām casuꝫ sic oportet q̄ transferatur ad terciā feriam t hoc contigit apō eos satis frequēter nec sentiendū est erroneuꝫ seu contra mentem legis loquēns simplr de p̄ma die mensis: naꝫ computatio mensium quārum spectat ad cursum festiui tatum sufficit q̄ sit vnisonniter regulata t apud oñes cō muniter suscepta t aliqualiter veritati ꝓpinqua p:our ḡri osius t remotius contingit in cōputo nostro circa festiui tatem paschalem t alia festa mobilia ipam sequēta. Ex ito autem quare predicte tres ferie. scilicet secunda quar ta sexta repellunt ne in aliqua earꝫ neomenia p̄mi men sis figat q̄rū ad secūdam t quartaꝫ feriā vna ēt talis. Nā cum festum expiationis sit celeberrimum sicut dies sab bati intantum q̄ cibaria nō ꝓmittunt in eadem die pari sicut nec in sabbato: vt ex sacra scriptura potest haberi: inde est q̄ ex eorum traditione antiqua seu consuetudine immutabili que vsq; hodie durat: haberur q̄ dico expiati onis nunq; cōcurreret in die veneris nec in die dominica Nam si dies sabbati a ꝑte ante vel a ꝑte post continuaret cum festo expiationis tunc essent duo dies naturales cōtinui celeberrimi in quibus nullo modo liceret parare cibaria quod esset graue et valde onerosum toti populo,

Ex q̄ sequit q̄ neomenia p̄dicta p̄mi mēsis nō p̄t eē i se cūda feria. nā si sic festū expiatōis occurreret i sexta feria ꝛ cōmutaret cū die sabbati a pte ante q̄ nō ē ꝑdicta. Simili ter nec neomenia p̄mi mēsis hꝫ eē in q̄rta feria. nā si sic se stū expiatōis eēt in dnica. ꝛ p ꝑdicta cōmutaret cū sabbato a pte post. q̄ nō ē ꝑdicta: vñ ꝑz rō repulse scōe ferie et q̄rte. Hꝫ rō q̄re feria sexta excludit ad hoc vt in eadem nocte nia p̄mi mēsis nō figat apud eos talē. Nā in festo tabernaculoꝝ seu scenophegie q̄ nō fm eos ꝛ etiaꝫ fm doctores nr̄os p̄cepti fuit ad cōmemorandū bñficii diuine ꝓtectionis ꝛ deductōis q̄ habuerūt ꝑ deserta vbi i tabernacul habitauerūt in q̄ habebāt letari p̄ septē dies coram domino sumētes fructū arboris pulcerrime ꝑsertim palmaruꝫ ꝛc. ꝑt legit leui. xxiij. ad significandū q̄ p aridā terraꝫ deserti deduxit eos deꝰ ad terrā deliciosā. ꝑt sanctꝰ thomas p̄ma scōe. q. cij. arti. iiij. in rñsione ad. x. arg. ponit in q̄ letitia. ꝑt tradit i eoꝝ codicibꝰ apud eos antēticis cir cuibāt altare solēniter cū hmōi spatulis ꝛ ramis semel in p̄ma die ꝛ in aliis diebꝰ vsq; ad sextā inclusiue. In septima aūt circuibāt septies in memoriā captionis hierichō q̄ fuit p̄ma ciuitas terre. p̄missionis ab eis capta q hmōi circuitōes septenarias: vt dr̄ iosue. vj. Et in illa septima die ꝓcedebāt in hmōi letitia intantū q̄ quedā ibi facta nō licebat fieri in die sabbati: cuius circuitionis memoria hodie fit inter eos in gyro rotuli legis cū altare nō habeāt. Hꝫ si neomenia p̄mi mensis fuisset in sexta feria sequente q̄ festū tabernaculoꝝ concurreret in die dominica. vt patet cōputanti. ꝛ sic septima dies tabernaculoꝝ esset in die sabbati vnde cessarent illa q̄ dicta sunt. Ex q̄bus oībus elicit quedam regula in kalendariis eoꝝ vbiq; ꝛ apōcēs diuulgata ꝛ vsq; in hodiernū diē infallabiliter obser uata. q̄ p̄ma dies solennitatis paschalis nūq̄ ē feria secūda q̄rta nec sexta. Secūdū ē q̄ āno quo xp̄s passus fuit concurrit cōiunctio luminariū ꝓpe equinoctium vernale iuxta veram cōputationē hebreoꝝ q̄ est fm medium cursum solis ꝛ lune vt dictum est in feria q̄nta post. xix. hozā cū certis minutis: hoc ē certissime calculatū p me ꝛ cū peritis hebreoꝝ diligentissime reptum ꝛ cōcordatū. Quib⁹ ꝑsuppositis patet solutio dubij ꝑdicti. Nā in anno passionis xp̄i licet coniunctio luminariū vt dictū est fuit feria quinta nō potuit in ea neomenia figi pp ipius vetustatez q: fuit vltra. xviij. hozā vt patet in septimo ꝑsupposito. ꝛ p ꝑdicta occurrit p̄mus casus repellēdi iuxta dictus. habuit ergo transferri ad sequentē diē q: sequēs erat sexta feria: nec in ea poterat neomenia assignari vt dictū ē. nā est secunda casus repulsionis iam dictus: habuit ergo repelli seu transferri neomenia ad diē sabbati. ꝛ p ꝑdicta. xv. luna fuit eodē anno fm hebraicā ꝓputationē legitimā ꝛ assumtam in die sabbati in q̄ cōcurrit due festiuitates solēnes apud eos sabbatina ꝛ paschalis que est p̄ma solennitas azimoꝝ: ꝛ sic erat magna dies illa sabbati fm iohannem ꝛ in feria sexta immediate ꝓcedenti fuit fm eos. xiiij. lūa in qua legitime erat pascha immolandū. Dñi in eadez sexta feria fuit immolatus verus agnꝰ paschalis ab eis. similit ꝛ typicus. ꝓ cuius typici māducatione vt nō contaminarent nō intrauerūt ꝓtorium fm iohannē. Christꝰ ät in hmōi neomenia p̄mā repulsam m̄ tenuit; ꝛ nō secundā. Prima. n. ē rationabilis in se ꝛ sine respectu ad festa futura: sed solum ꝓpter vetustatem cōiunctionis. vñ neomenia illius anni apud ip̄m fuit trāslata ad sextā feriam: ꝛ de sexta ad septimā nullatenus debuit transferri apud eum. nam ratio illius repulse ex festis futuris ī n mēse se primo dependebat vt p̄z ex iam dictis: que festa. s. futura cum xp̄s sciuisset p passionē suā de ꝓpinquo imminērent cessari sicut ꝛ cetera legis cerimonialia nulla vice bābant trāsferēdi seu repellēdi ꝑtem neomentā: vtz intuēti: nā cessante cā ꝑtem finali cessare hꝫ effectus. Fuit ergo in ꝛa verissimā ꝛ infallibilē noticiā xp̄i neomenia tēpe. sue passionis in sexta feria. Similit ꝛ p̄ma dies paschalis solēnitas hec est. xv. luna apō eū: vñ ꝛ in feria. v. p̄cedēti fuit vera. xiiij. luna in qua pascha cū discipulis ꝛpe determinato fm legis veritatē māducauit. In hoc etiā videt cor cordare magister hystoriaꝝ. d. q̄ si tabulā cōputi diligenē terro pcurram⁹ inuenie⁹ q̄ ꝛpe passionis xp̄i feria sexta fuit. xv. luna: ꝛ hoc ēverū hꝫ tabula nostri cōputi sit grossior q̄ hebraica i hac materia. Ex q̄b⁹ habet q̄ ꝛpe passionis xp̄i fuit duplex fuit. xiiij. luna sicut ꝛ neomenia p̄mi mensis. vna. s. vera sit ꝛ legitima fm verā cōputationē xp̄i cūcta legis mysteria tā ꝑtita q̄ futura scientia. Illa vo legitima tm fm cōem ꝛ assuetā cōputationē alioꝝ omniū ꝑter xp̄m fuit. ꝛ in vtraq. xiiij. vterq; agnus fuit immolat⁹ vte⁹ ꝛ typic⁹. Jn. xiiij. em vera ꝛ legitima q̄ fuit feria quinta. xp̄us manducauit agnum typicū: ꝛ cōsequēter vez agnū ꝑ sacramēto discipulis tradidit. Jn. xiij. vo legitima tm que fuit sexta feria agnus verus fuit immolatus: cōsequēter ait tē typicus: ꝛ sic reddendo singula singulis oia ꝓbaciter cōcordant. Nā mathe⁹ marcus ꝛ lucas q̄ de cena dñi notabilē mentionē fecerit exprimēdo in illa agnū paschalē solū immolāt xp̄m cū discipulis mādu casse. ꝛ in eadez sacra mentum eucharistie instituisse: vtz ex eoꝝ dictis: quilibet ei eoꝝ ipm feriā quintā notat tangē. ꝓpriā ad immolatio nē agni: ꝛ p ꝑdicta. xiiij. lunam fm verā cōputationē xp̄i ꝑdictā fm quā auctoritates Crisꝰ. ꝛ bie. ad ꝓbandā affirmatiuaꝫ supra inducte ꝛ similes obtinēt veritatē. Hꝫ iobānes qui de cena dñi breuissime se expedivit solū. d. cena facta ꝛc. Joh. xiij. nihil exprimēs de agni māducatione nec de sacramēti institutiōe cū iaꝫ de hoc sacro plus ceteris tradiderat: fecit potiꝰ mentionē de scda. xiiij. f. legitima tm q̄ fuit. vj. feria: vt dictū ē. Jdo excludendū errorē q̄ surgere posset ex hoc q̄ ꝑncipale figurarū nō cōsideret figure in tēpore tā distincte ꝑ legē determinato: vñ ꝛ vocat eū parasceue pasche. i. vigiliā. Et dicit q̄ hebrei nō dū māducauerāt pascha tpe passionis xp̄i: q̄ hꝫ veritatē fm legitimā. cōputationē hebreoꝝ ꝛ ceteroꝝ mysteria passiōis. ꝓ tunc ignorantiū. Et hō illa sexta feria licuit eis iudicialia exercere sepelire angariare ꝛ hmōi. ꝛ sanctis mulieribꝰ i eadē eadē sexta feria aromata ꝑpare tūc; i die nō festiuo. Et q̄ clariꝰ ꝑz error grecoꝝ dicentiū q̄ iohannes correxit alios euāgelistas asserētes q̄ntā feriā ꝓ tūc. xiij. lunā. Nā vt ex iā dictis ꝑz iobes nō correxit alios sicut nec ipi falsū aliq̄ dō asseruerūt: q̄ potiꝰ vt de more euāgelistaꝝ ꝑ illū q̄ dō aliꝫ ꝑtermiserūt ipe declarauit. ſ. xiij. lunā, ꝓ tūc ēt fuisse feria sexta fm ꝓputationē aliā legitimā cui cōcordāt hystorie hebreoꝝ dicentiū manifeste q̄ vigilia pasche xp̄s fuit patibulo suspēsus: ꝛ q̄ a seculis nūq̄ fuit iter eos p̄ma dies paschal' feria sexta. Et attendendū q̄ ex vbis euāgeliſtaꝝ ꝑ dicta vna duplicis neomenie seu. xiiij. lune aliq̄lit posset notari. Nā mat. xxvj. legit Magister dicit tps meū ꝑpe ē apō te facio pascha cū discipulis meis vñ si ly tps meū ꝑ pe ē diligēter intelligat nō hꝫ referri ad tps passiōis sicut cōiter exponit. Nā ly sit vez q̄ tps passiōis erat ꝑpe nō tñ sonat cū ifa seqnti. dato. n. q̄ tps passiōis eēt, ꝓtūc remoti⁹ adhuc ꝙs hēbat pascha māducare cū discipul' suis vt legē adimpleret: ꝛ ver⁹ intellect⁹ inf ꝑdictaꝝ tal'. Magister dicit tps meū. i. tps māducādi pascha fm verā meā ꝓputationē ꝛpe ē. i. bodie feria q̄nta: hꝫ alioꝝ tps iuxta ipoꝝ assuetā ꝓputationē fuisset remotius scz in feria sexta: ꝛ io sequit. Apud te facio ꝛc. Et notandū ēt q̄ i māducatione pasche cū xp̄o nō fit mētio de aliis discūbentib⁹ vel conuescentibus nisi de xp̄i discipul' tm: sicut illis tm secrete passionē futurā denūciauit Mathei. xv. ꝙ dicit ꝑdictis Nā ex passione futura quā sol' apl'is secreto expresse ꝓnosticauit diuersitas hui⁹ paschalis tpis depēdebat: vt dcm ē. Et iō nimirū si sancte mulieres ꝛ ioseph ab arimathia ꝛ hmōi potiꝰ sequerent hebraicā ꝓputationē cōem q̄ xp̄i verā cōputationē. Nā mysteria passiōis ꝛpe pulcre legaliū euacuatio abscōdita fuit ēt apl'is post resurrectionez vsq; ad tps. Et sic iuxta fniam ꝑbi. j. ctbi. oia vera cōsonāt. vbi Diuja igit̄ quidētia circa hꝰ denote attendenda ē q̄ pascha lia festa sic i antiqs ꝓordinauit vt ꝛpe passiōis xp̄i duplex xiiij. luna occurreret ad agni immolationē ꝑsignata vt in ꝓma xp̄s sacrificiū adimpleret legale ꝛ nouū istituēret: et

in scōa se deo i sacrificiū efferret vespitinū: vt virtūq; tempe
presignato ꝓ humana salute ꝓficeret quam nobis conce
dat ꝛc.

Replica.

Nca.xxvj. cū postil. soluisset oēs difficultates cir
ca cenā dñi ⁊ esum agni paschalis moueri consue
tas ꝑsertim a grecis
Burg. facit vnā lon
gā singularē ꝓputa
tionē in q̄ multa po
nit mihis dubia: cui
placet videat: ⁊ fina
liter in eo. c. dicit ꝙs
fuerit ille hymn⁹ de
q̄ dr̄. Et hymno di
ctō ꝛc. et dic q̄ fuit
magnū alla qō inci
pit a psalmo laudate pueri vsq; ad dñi i
maculati exclusiue
Idez dic circa psal
mū laudate pueri si
verus est placet. au
ctoritatē aūt ad id sa
cri canonis non ha
bemus. Ca. xxvj.

Dne ät facto
Diso qualit
passio cristi
fuit ꝙ iudeos incho
ara. b oēdit q̄lit fuit
ꝙ gētiles ꝓsumma
ta: ⁊ diuidit in duas
pres: ꝺa ꝑ describit
ipsi⁹ xp̄i crudelis oc
cisio: scōo eius fidelis ⁊ deuota tumulatio: ibi. Cū sero sa
ctū eēt. Prima adhuc in duas: q: ꝑ describit ipsi⁹ xp̄i inī
qua ꝓdemnatio: scōo ipsi⁹ mie inīq; executio: ibi. Et post
q̄ illuserūt ei. Prima in q̄tuor: q: ꝑ describit ipsi⁹ xp̄i co
ram ꝓside ꝑnatio: ibi: scōo ipsi⁹ ꝑnati diligēs interroga
tio: ibi. Et ihs stetit: tercio innocēte ei⁹ declaratio: ibi. Per
dié aūt solennē. quarto innocētis cōdēnatio: ibi. Videns
aūt pylat⁹. Prima in duas: q: ꝑ describit ipsi⁹ xp̄i ꝑnatō
vt dictum est: scōo incidētaliter ꝓdit iude desperatio: ibi.
Tūc videṡ. Circa primū dr̄ sic. a Mane aūt facto: q: a
media nocte vsq; ad illā horā illuserūt eū cōpūcto ⁊ pal
mis cedendo: vt visum ē. b Cōsiliū inierūt ⁊c. Nō em
ex testimoniis ꝓbabilis bēbant aliq̄d vnō posset accusari
corā pylato sic reus mortis. ⁊ io vlteri⁹ cōsulebāt q̄lit eū
sic dignū morte accusarent: vt patebit infra. seqūt. c Et
vinctū adduxerūt. Illi em q̄ reputabāt digni morte duce
bāt corā iudice ligati. d Et tradiderūt ponto pylato ꝑ
sidi. Illiq; dicūt ꝙ pylat⁹ erat ꝓuinq; nomē ei⁹: cōpositū ex
noie mris q̄ dicebat pyla ⁊ ꝑris dicebat atus: Ponti⁹ au
tem cognomē ei⁹ q: fuerat inder missus a romanis ad in
sulā pontianā. hoc aūt diffuse dr̄ in quadaz legenda q̄ vo
cat aurea: ꝙ q: ibi multa dicunt de ꝺ q̄ videnṫ ꝓma facie
falsa q̄, ꝓpter ꝓlixitatē omitto: ⁊ō aliter dōm q̄ ponti⁹ erat
ꝓuinq; nomē ei⁹: qō ꝑs ex duob⁹. Primo q: postponit cō
gnomē ⁊ ñ ꝓponit, ꝓuio noi. saltē de curtiꝰ cōi: scōo q: ꝺ
nomē satis cōe est in burgūdia: vñ iste pylat⁹ erat oriund⁹
erat eñ natōne lugdunēsis: vt dic mgr in hystoriis: ⁊ idē
dic iosep⁹ libro antiqtatū: pylat⁹ aūt erat ei⁹ cognomē: ꝑ
es aūt erat nomen officij sui: ⁊ dr̄ a ꝑsidendo: q: ꝑsidebat
iudeis ibidē missus a romanis. e Tūc vidēs: Hic inci
dētaliter subdit inde desperatio cuiꝰ dr̄. Vidēs iudas q̄
dānat⁹ eēt. hec aūt desperatio ꝓcessit ex duob⁹: ꝑ ex mag
nitudine sceleris tradendo ad mortē illū cui⁹ tantā scirat
expertus fuerat: scōo q: damnatōes suā audierat a xp̄o vt
dictū est ca. ꝓcedenti. quē sciebat ꝓberam verissimum.
f Penitentia ductus infructuosa tñ q: erat sine spe ve
niē: sicut de ꝺis q̄ sunt in inferno dicit Sapi. v. Dicentes
intra se ꝓnām agentes. g Reddit. xxx. argenteos ꝛc.
ex q̄ pater q̄ cupiditas ꝙa nihil valuit sibi. sequit:
h Ait illi dixerūt q̄d ad nos. q. d. nō curam⁹ ñ peccasti vt
nō. i Tu videris. i. ad te ꝓtinet videṫ factū tuū. k Et
abiens laqueo se suspendit. ex desperatōne: ⁊ in hoc plus
peccauit q̄m i tradēdo
xp̄m: vt dicit hiero.
Cui⁹ rō est. q: in tra
dītōne xp̄i peccauit
cōtra ei⁹ ꝺuinitatē
directe: ⁊ in despera
tiōe illa peccauit di
recte cōtra ei⁹ diuini
tatē: q: cōtra infinī
tatem diuine miseri
cordie. sequit.
l Non lz eos mit
tere in corbanā. cor
ban hebraice idē est
qō oblatio. corbanā
erat locus ad ponē
dum oblatōnes fa
ctas in templo. ꝓ re
paratōne templi et
aliis necessarijs ma
gna igit apparet sac
dotū excecatio q̄ oc
cisionē xp̄i reputa
bant sibi licitā: imo
tanq; sacrificiū deo
facerēt. ⁊ ñ ꝓcū vē
dītōis ei⁹ reputabāt
nepharijs ⁊ idignis
applicari ad vsus tē
pli. m Consilio aūt inito emerūt ex eo agrum figuli. ꝺa
ille cui⁹ ille ager erat figulus fuit. ideo sic vocabat vel fo
rte q: ibi erat terra apta ad faciendū vasa ficilia. n In
sepulturā pegrinoꝝ. q: nō bēbant ꝓpriū sepulchrum.
o Propter hoc vocat⁹ est ager ille acheldemach ꝛc. hoc
ex dei ordinatōne factū est ad memoriaz petitionis iude ⁊
passionis xp̄i. p Tūc implenī est qō dictum est ꝙ hiere.
q: ñm q: dicit hiero. licet auctas sequēs nō sit in libro hie
remie. quē habem⁹ tñ hiero. vidit auctem istam de verbo
ad verbū in quodā libello hebraico q̄ dicebat esse hiere. ꝙ
phete. multi em libri ꝓphetaz nō habent: vel aliter li hie
remiā nō est de textu. vt dicit hiero. nec etiā in antiquis li
bris est. ⁊ tūc qō dr̄ ꝙ ꝓphām intelligere debem⁹ zacharīā
q: zach. xj. dr̄ ista ꝑsia. licet ꝺba aliq̄lim sint mutata.
q Et accipe. xxx. ar. ꝓciū appreciati. i. ipsius christi.
r Quē appreciauerūt a filijs isrl. qō istud ꝓciū fuit cōsti
tutū int̄ iudā ⁊ sacerdotes q̄ erāt de filijs isrl. s Et de
derūt eos in agrū figuli. hoc est ꝙ agro figuli: t Sicut
constituit mihi dñs. ꝺ est additū ab euāgelista. q: ista ꝑdi
cta erāt a deo ꝓordinata. v Ihs aūt stetit. Hic ponitur
ipsius ꝑnatī interrogatio. ad cui⁹ euidentiā ꝓsciendum ꝙ iudei accusauerūt xp̄m corā pylato de trib⁹: vt dr̄ Luc.
xxiij. primū fuit ꝙ ꝑuertebat gentē iudeoꝝ a cultu legis,
scōm ꝙ auertebat pplm a reddītōe tributi imperatori roma
no. tertiū ꝙ dicebat se cē regem. et sic volebat sibi vsurpare
regnū: De ꝑ nō curauit pylat⁹. q: erat hō gentilis. ⁊ iō nō
curabat de obseruatōne seu violatōne indaice legis. scōm
sciebat esse falsū. q: audiuerat a xp̄o risum fuisse iudeis.
Reddite q̄ sūt cesaris ꝛc. vt ꝛ. bitū ē. xxij. De hoc ät interrogauit ipm xp̄m. q: ꝙ ipatoꝛes videbat cē directe q̄ aliqs
dicēt se cē regē iudeoꝝ q̄ seruiebāt ipatori romāo ꝙ ꝺbuto
ꝙ qō romāi abstulerāt a iudeis nomē regiū a tpe pōpei
⁊ ꝑ qō dr̄ h. Et interro. eū ꝑses dicens. tu es rex iudeoꝝ.
x Dixit ei ihs tu dicis. s. vtāt. q: ñ negauit se cē regem. ꝙ
magis ꝓsensit. Deūtū exposuit dictū suū. ꝺ. Regnū meū
nō ē ꝺ mōꝺ: vt dr̄ Job. xvij. ⁊ ꝑ satisfecit pylato. q: regnū ympatoris nō ꝑt cē nisi ꝑ mōꝺ: ⁊ sic regnū xp̄i nō erat

contrariū impatori. y Et cū accu. a p̄in. facer. et sen. ō alijs q̄ dicta sunt q̄ expſſ̄ tāgunt Luc. xxiij. z Nihil respondit. nū qz manifeste falsa erāt z rūsione indigna: tū qa volebat impiere illud qō erat scriptū de eo Esa. xj. Sicut agn⁹ coza tondēte se obmutescet et nō aperuit os suum.

a Tūc dixit illi py latus. tē. eadez rōne nō rūdit ei et iterū qz nolebat ipedire paſſionē suā. sequitur. b Ita vt mi. p. ve. de xp̄i patia sic tacē do. cū oia q̄ cōtra eū dicebant̄ posset exſufflare vno verbo. c Per dié aūt. dic p̄ſir ponit innocentie xp̄i declaratō z p̄ ofidit ei⁹ innocentia ſcōo iudeoz resiſtē tia: ibi. p̄incipes aūt p̄ma i duas. qz innocēcia xp̄i. ꝑ declarat de verbo iudicis. ſecūdo ex teſtimonio ſue vroris: ibi. Sedēte aūt. Ad cuidēt iam p̄me ptis adnexendū q̄ i fauoꝛē iudeoz cōcelſū erat a romāis. vt i ſolēnitate paſchali dimitteret vn⁹ incarceratus ꝑ̄n volūtatē eoꝝ in mēoꝛiā liberatōnis eoꝝ de egipto qz i ſolēnitate paſcali fiebat memoꝛia illi⁹ beneficij. pylat⁹ aūt ſciebat eos cupidos de obſeruāda illa cō ſuetudine. ex altera pte volebat xp̄m liberare. ideo ꝓpoſuit eis optionē dicēs q liberaret eis ibm vel barrabā et nihil aliū. p ꝫ ſtiliter credēs xp̄m liberare de cōſenſu eoꝝ. qz nō credebat aliq̄ mō q̄ peteret liberatōes barrabe. qz erat homicida z ſeditioſus z peſſimꝰ vt hī Ju. xxiij. z ō credebat q̄ peticret liberatōes ibu. z ꝫ eō dī. c Per dié aūt ſolemnē nō quēcūq; ſ̄ in ſolēnitate paſchali vt dictū eſt.

d Cōſue. p̄ſes di. po. vnū vinctū. rō dicta ē. e Habe. aūt tūc vin. vnū inſignem. dī aūt ꝫ inſignis. nō nobiliate gnis ſ̄ ex famoſitate ſui crimis. qz etā bonū ad mala trāſ ferim⁹. vt dī. v. metaphyſice: ſic aliqs dī bon⁹ latroc. ita ꝑt dici inſignis. ſecūd. f Quē vultis vo. di. bar. an ibm tē. q. d. nullū aliū hēbim⁹. z p ꝫ credat libarē ibm vt dictū ē. cui rō ſtdit. g Sciebat ei q̄ p inuidi. tra. eū. qz publice arguebat vicia facerdotū z phariſeoꝝ. h Sedente. Hic declarat innocētia xp̄i p teſtimoniū vroris pylati. Ad cuius euidentiā ſciendū q̄ dyabol⁹ q̄ captiōes xp̄i. p̄curauerat p iudeos. p aliq̄ ſig̃ ꝑpendit q̄ ipe cēt vere xp̄s. z p ꝑea q̄ p ei⁹ mortē ſpoliaret infern⁹. ꝫ aūt ꝑpendit p ei⁹ patiam z p ſcripturaꝝ impletōes z forte p ſctoꝝ patrum in limbo exiſtium exultatōes. z ō mortē xp̄i impedire volebat per vroꝛē pylati. cui⁹ ꝑces efficaces credebat in cōſpectu viri ſui. z ꝫ eſt qō dī hic. h Sedente aūt eo. p tribunali. iudicando. ſ. xp̄m. i Miſit ad eū vroꝛ ei⁹ dicēs. Nihil tibi z iuſto illi. q. d. nullo mō ꝑdēnes eū ſ̄ magis eū dimittē. k Multa enī paſſa ſuꝝ tē. qz dyabol⁹ apparuerat ei monēs eā terroꝛib⁹ ad liberatōes xp̄i. vtrū aūt talis apparitio fuerit ei facta in ſomno vel vigilia exp̄eſſe non dī ꝫ

ꝫ ribus nihil rūdit. Tūc dic̄ illi pilat⁹. Nō audis ānta aduerſum te dicūt teſtimonia. Et nō rūdit ei ad vllū b ꝫbū ita vt mirarēt p̄ſes c vehemēter. Per dié aūt ſolo lennē ꝓſueuerat p̄ſes ꝓpl̄o dimittere vnū vinctū quē d voluiſſēt. Habebat aūt tūc vinctū inſignē qui dicebatur barrabas. Congregatī ergo illis pylatus dixit. f Quē vultis dimittā vob̄. barrabā: an ieſuz qui dicit g xp̄s. Sciebat enī q̄ p inui b diā tradidiſſent eū. Sedēte aūt illo, p tribunali miſit ad eum vroꝛ eius dicens. k Nihil tibi et iuſto illi. Multa enī paſſa ſum hodie p vi l ſum. ꝓpter eū. Principes aūt ſacerdotū z ſeniores p m ſuaderūt pplo vt peterent barraban: ibm vo ꝑderēt. Rndens aūt p̄ſes ait illis. Quē vultis vob̄ ō duob⁹ dimitti. At illi dixerunt. Barrabā. Dicit illis pila

tus. Quid igitur faciam ō teſu qui dī xp̄s. Dicūt o ēs. Crucifigatur. Ait illis p̄ce n ſes. Quid enim mali fecit. o At illi magis clamabāt dicentes. Crucifigatur. Videns aūt pylatus qz nihil r ꝓficeret ſed magis tumultus ſieret: accepta aq̄ lauit s man⁹ coza pp̄lo dicēs. Innocens ego ſum a ſanguine huius iuſti vos videritis. Et rūdens vniuerſus populus dixit. Sanguis ei⁹ ſup nos z ſup filios nr̄os. t Tūc dimiſit illis barrabā v ibm aūt flagellatū tradidit x eis vt crucifigerēt. Tūc mi y lites p̄ſidis ſuſcipientes ieſum i pretorio cōgregauerūt ad eū vniuerſam cohoꝛ a b tem z exeuntes eū chlamy c dē coccineā circūdederūt ei d Et plectentes coronā ō ſpi e nis: poſuerūt ſup caput ei⁹ f z arūdinem in dextra eius g z genuflexo ante eū illude b bant ei dicentes. Aue rex

videt nī q̄ fuerit in ſomno ꝓ ꝫ q̄s ꝫ dī ꝓ viſum. xp̄s ei fuit p̄ſtatus pylato valde mane vt dictū eſt in ꝓncipio hui⁹ capitulī z ideo ꝓbabile ē q̄ vroꝛ ei⁹ iacebat adhuc in lecto. qz dñe nō ſolent ita mane ſurgē ſicē viri ſui. l Principes Deſcripta xp̄i innocentia. ꝫ ſtiungit iudeoꝝ reſiſtētiā in rantū ei odiebāt eius q̄ ꝓelegerunt liberare hoiem peſtiferne xp̄m liberarēt. z ꝫ eſt qō ſ̄dit ꝫ. Principes ſa. et ſe. ꝓſpo. falſas rōnes inducēdo. m Vt peteret barrabā tē. z paret vſq; ibi.

n Quid ei mali fecit. q. d. nō allegatis cām ſufficientes ſue mortis. o Ait illi magis clamabant q̄ clamoꝛe aūt z tumꝰ tū ꝓpli volucrūt obtinere qō nō poterāt ꝓ rōnez bñe. dicēteo. p Crucifigat. ſd ē morte turpiſſima et acerbiſſima moꝛiat. q Videſ aūt pylatus. Declarata xp̄i innocētia vt viſuz ē. ꝫ ponit ipſi⁹ innocētis iniuſta pdēnatiō. q. ceſſit ex pte iudāicis ex tioze: ne ſi dimitteret eū xra clamoꝛē pp̄li accuſarc tur poſtea ad ceſarē z hoc eſt qō dici ēb. q Videſ aūt pylatus q̄ nihil ꝓficeret. oſidendo xp̄i innocentiā ad ei⁹ liberatiōnē. r Sed magis tumul. ſi. pp̄li. ſ.

clamātis ad ꝫiū. q ſeducātes ſacerdotū vt viſum eſt. s Accepta aq̄ la. tē. ad ꝫ vt iudei totū pcīs ſup ſe acciperent z ipſe immunis eēt a pcō: ꝫ ꝫ ñ ſuffecit ad oīmodā ei⁹ excuſatōes. qz cū eſſet iudex tenebat ex officio ſeruare iuſticiā. z ō ꝑuiter peccauit faciendo cōtra cā ad ꝫdum pp̄li fauoꝛē. min⁹ tñ peccauit q̄ iudei. qz ei⁹ motiuū fuit minus malū iudei enī ad occidendū xp̄m mott ſunt ꝓ rancoꝛē et odiū. Pylatus aūt, qđ timoꝛē ceſaris z fauoꝛē indeoꝝ habēdū. t Tūc dimi. illi bar. facta rūſione a iudeis q̄ totū pcīs recipent ſup ſe z filios ſuos. v Jbm aūt fla. tra. tē. ꝫ iſta flagellatio xp̄i ponit hic p̄ ſimam iudicis. tū fuit aīi facta vt hī Job. xix. qz ad hāc intentōes eī ſ̄cepit pylatus flagellari z illudi vt iudei eēnt ſatiati ſanguine ei⁹ videntes eū ſic punitū. etā vltra ꝓdignū: z ō ponit ꝫ ſ̄ ꝓ recapitulatōes. x Tūc milites. i. p̄ flagellatōem immediate et aīſiniaz. y Suſcipientes ibm in ꝓtorio. vt magis illi illuderēt i loco paret z cozā multitudie. a Et exeuntes eu. ſcz veſtimētis ſuis. b Chlamydē coccī. i. rubeaz in ſſitudinē purpure q̄ vnunt reges. c Circūdederūt illi. ibm ve ſtēdo. d Et plectētes coro. de ſpi. i. de ſpinis magnis ad modū ſpinaꝝ acutis. z ego q̄ ꝫ ſepſi audiui a q̄dā q̄ fuerat vltra mare cū ſcō ludouico rege francie. q̄ i litore maris ſenſerat pūcuras ſuncoꝝ ꝓ ſotulares inter medios.

e Poſuerūt ſup ca. ei⁹. p ſiſtitudine corone regie. f Et barrūdinē in dext. ei⁹. ꝓ ſceptro regio. g Et genuflexo aſi eū z ſic. Illudebāt ei. facto ſilr z ꝫbo. vñ ſeq̄. h Dicētes aue rex iudeoꝝ. q. d. voluiſti regē re z nō potuiſti. z ſic

eo? illusio accusatoni iudeo? cor?sidebat. i Et expuētes in eū. tangē in psonā ?emptibile ? vile. k Acceperūt harundinē. de manu ei?. l Et ?mittebāt caput eius. ? rone cōcepť? et rone dolois infligēdi. q? ex tali pcussione aculei co?one intrabāt caput ei?. m Et postq̄. P?. q̄ descripta ē ipi? xpi condemnatio iniusta hic ponit? inique sine executio: ? p? ponit? ipsi? xpi iudicati crucifixio: scdo crucifixi illusio: ibi. pretereūtes. Tertio illi? expiratio: ibi. Et sexta autez hora. Circa xpi crucifixionez q̄tuo? tanguntur loci vilitas. iudeo? crudelitas: ibi. Et dederūt militum cupiditas: ibi. Postq̄ autē. latronuz societas: ibi. Tūc crucifixi sunt. Circa dicē sic. Postq̄ illuserūt ei exuerūt eū chlamydez. quia chlamydē illā cocci neaz imposuerūt sibi solū ad deridendu eū sic falsum regem n Et indue. eū vestimē. ei? q̄bus spoliauerūt eū. vt p?dicti? est. ? h fecerūt: vt duc? ad mortē magis cōgnoscerēt in p?pria veste q̄ i aliena o Exeūtes aūt inuene. ho. tē. h nō est cōtra id qđ dī Jo. xix. Et baiulās sibi cē. Ipse em̄ p portauit crucē suā qñ exiuit de domo pylati: vt dicit Jobes: ? q? erat fatigatus ex p?cedenti labore ieiunijs ? vigilijs. ideo milites coegerūt symonē ad portandum ei? crucē: vt citius possent peruenire ad locū crucifixionis: vt dī hic. p Et ve. in lo. q̄ dicit golgatha qđ ē caluarie locus. ille locus nō est sic nomiatus a calvaria ade thi sepulti: vt dicit aliq̄. q? adā fuit sepultus in hebron: vt hī Josue. xiiij. ǵpt qđ bebrō dicebat ārieh? cariatharbe. i. cititas q̄tuo? q? q̄uo? magni pīarche ibi sepulti cū vxoribus suis. f. adam ? eua. abraā ? sara. ysaac et rebecca. iacob ? lya. dicit ǧ calvarie locus q? locus ille erat plen? capitib? mortuo? q̄ ibi decollabant. q? ibi malefactores puniebant. ? sic p? loci vilitas in q̄ xp̄s crucifix? est. q Et derūt. Hic p?r ponit iudeo? crudelitas. cū dī. Et dede. ei vi. cū fel. mix. Johānes aūt dicit q̄ dederunt ei acetū. Ad euidentiā hui? p?siderandū q̄ aliq̄ dicūt ḃ esse factū. vt citius moreret. ? sic milites de ei? custodia citi? expedirentur q? debebāt eū custodire q̄usq̄ expirasset. dicūt em̄ q̄ existētes in tormēto si potenť aceto citi? morīunť: ħ ḃ non videť multū. p̄babile. q? acetū est frigiduz ? p ?is videť magis mortē talīū differre ?pter qđ aliter dicendū est. Scribitur em̄ in quodā li. hebraico q̄ apd eos intitulať liber iudiciū ordinatio?: q̄ q? salomon dixerat P?ouer. xxxj. Date sicerā. i. potum inebriatiuuz merentibus ? vinū his q̄ amaro sunt animo vt bibant ? obliuiscant egestatis sue ? doloris sui nō recordent amplius: ideo ex occasione hui? verbi seniores iudeo? statuerant vt cōdemnatis ad mortem dare turvinū aromaticū ad bibendū: vt facilius tolerarēt passionem. In hierusalem aūt erant matrone deuote et compassiue que hoc vinū parabant ex deuotōne. iudei igitur ex nimia crudelitate moti. tale vinuz datum p?o xp̄o et aliis duobus cum eo crucifixis acceperūt sibi ?m q̄ dictū erat Amos. ij. Vinuz damnato? bibebāt. et loco eius posuerunt acetū cum felle mixtum. r Et cum gustasset noluit. Marcus dicit ? non accepit: quia nō accepit ad bibēdum sed solum ad gustandū modicum vt sic impleret in eo qđ scriptum est in psalmo. dederūt in escam meam fel ? in siti mea potauerunt me aceto.

s Postq̄ aūt crucifixerūt eū. Hic ponitur militū crucifigentiū cupiditas in hoc q̄ abstulerūt sibi vestimēta sua omnia. cum tñ damnatis ad mortē dimittatur aliq̄ vestimētum ad carnis sue operimentū. et hoc est qđ dicitur.

t Diuiserūt sibi vestimenta ei? in q̄tuo? ptes ?m q̄ dī Jo. xix. q? q̄uo? erāt milites ip̄m crucifigētes. v Sortem mittētes ista fors fuit missa sup tunicaz dui inconsutilē. que erat facta q̄si reticulato opere: et ideo non poterat bñ diuidi cum non haberet aliquā suturā: ? ido miserūt sortes quis haberet eā integrā.

x Vt adimpleret qđ dictum est p p?ophetam. Diuiserūt sibi ?cē. ?m hiero. istud nō est de textu Math. nec est in antiquis libris: ħ tñ in euangelio Johānis. expositio tñ huius auctoritatis p? ex dictis. y Et sedentes seruabant eum ne aliquis raperet eū de cruce anteq̄ esset mortuus.

z Et impo. sup caput ei? eau. ipsius scripta. iste erat modus iudeo? q̄ sup capita crucifixo? ponebāt causa condemnatōnis ipso?. ipse aūt accusať fuerat q̄ sibi volebat vsurpare regnū iudeo? vt visum ē. a Tūc crucifixi sūt cū eo ?cē. Hic describit latronū societas. ad ḃ em̄ crucifixi sunt cū xp̄o ex intentōne iudeo?: vt xp̄s videret?ceps ? magē in malefactis eo?: ħ ex intentōne dei ḃ p?mittētis factū est vt implerēt qđ de xp̄o scriptū erat Esa. liij. Et cū sceleratis reputať? est. b Pretereūtes. Hic describitur ip̄ius xp̄i crucifixi derisio: q? p fuit derisus a pretereūtibus ḃ est a vulgarib? boib? circa locū crucis cōcurrentib? dicentib?. c Vah. interiectio ē insultātis seu deridētis. Qui destruis templū dei ?cē. imponebāt sibi q̄ ḃ dixerat. ħ hoc falsum erat vt visum ē ca. p?ce. d Salua temetip̄m. q. d. nō potes. ex q̄ p? falsitas tua. scdo fuit derisus a sacerdotib?: ? ḃ q̄ dī. e Si filius dei. ?m. sa. ?cē. legisperitis.

f Et seniorib?. i. iudicib? ordinarijs dicebāt. g Alios saluos fecit. q. d. nō ē verū. q? si posset facē talia saluaret semetip̄m. h Si rex isrl ē. nō q̄ ħ messias. ?missus i lege. i Descēdat nūc de cruce. q? aliq̄ reges nō possent talia facē. k Et credim? ei. falsuz dixerūt. q? maiora fecit qñ lazaz suscitauit. ? qñ p? mortē de sepulchro surrexit et tñ nō credideŕt ei: ex hoc fuit derisus a latronib?: ? ḃ ē qđ dī.

l Idipm̄. i. ?ba ?missa. m Et latrones ip?o. ei. cōtra riū vi Lu. xxiij. vbi dī q̄ vn? increpabat eū: alter aūt rogabat eū dī. Dñe miserē mei dū veneris i regnū tuū. Dicendū q̄ matheo loquit ?m illū modū loquēdi q̄ societas dī aliq̄d facē qñ vn? de societate ḃ facit vel aliter dicendu? q̄ vtroq̄ intellexerant ? xp̄o: ħ alē videt? postea patias xp̄i

penitnite miscōlam penitr sic inuenit. n A sexta autē hora tenebre facte sūt sup vniuersaz terrā vsq; ad horaz nonā. Et circa horā nonā clamauit ihs voce magna dicēs. Heli heli lamazabatani: h est. Deus meus deus meus vt q̄d dereliqsti me. Quidā aūt illic stantes audientes dicebāt. Ihelyā vocat iste. Et continuo currēs vn ex eis acceptā spongeā iplenit aceto et iposuit harundini et dabat ei bibē. Ceteri vo dicebāt. Sine: videamus an veniat helyas liberāl eū. Ihs aūt iterū clamās voce magna emisit spiritū. Et ecce velū templi scissuz est in duas partes a sūmo vsq; deorsum. Et terra mota est. Et petre scisse sunt. Et monumenta aperta sūt: et multa corpa sctorū q̄ dormierāt surrexerūt. Et exeūtes de monumētis post resurrectionē ipius venerūt in sctaz ciuitatē et appuerūt multis. Centurio aūt et q̄ cū eo erāt custodientes ihesum viso terremotu et his q̄ fiebant timuerūt valde dicentes. Vere filius dei erat iste. Erāt aūt ibi mulieres de longe q̄ secute erāt ihesum a galylea ministrantes ei: inter quas erat maria magdalene et maria iacobi: et ioseph mr et mr filioz zebedei. Cuz aūt sero factum esset: venit quidaz homo diues ab arimathia

n Ipropabāt ei A sexta āt hora tenebre facte sūt sup vniuersaz terrā vsq; ad horaz nonā. Et circa horā nonā clamauit ihs voce magna dicēs. Heli heli lamazabatani: h est. Deus meus deus meus vt q̄d dereliqsti me. Quidā aūt illic stantes et audientes dicebāt. Ihelyā vocat iste. Et continuo currēs vn ex eis acceptā spongeā iplenit aceto et iposuit harundini et dabat ei bibē. Ceteri vo dicebāt. Sine: videamus an veniat helyas liberāl eū. Ihs aūt iterū clamās voce magna emisit spiritū. Et ecce velū templi scissuz est in duas partes a sūmo vsq; deorsum. Et terra mota est. Et petre scisse sunt. Et monumenta aperta sūt: et multa corpa sctorū q̄ dormierāt surrexerūt. Et exeūtes de monumētis post resurrectionē ipius venerūt in sctaz ciuitatē et appuerūt multis. Centurio aūt et q̄ cū eo erāt custodientes ihesum viso terremotu et his q̄ fiebant timuerūt valde dicentes. Vere filius dei erat iste. Erāt aūt ibi mulieres de longe q̄ secute erāt ihesum a galylea ministrantes ei: inter quas erat maria magdalene et maria iacobi: et ioseph mr et mr filioz zebedei. Cuz aūt sero factum esset: venit quidaz homo diues ab arimathia

Hiero. aūt et Origenes non loquūtur de illa eclypsi asserendo q̄ sic fuerit vt dicūt: q̄ potuit sic fieri. Exdictis p̄z q̄ illa eclypsis nō potuit naturalis esse ꝛ miraculosa. et b̄ multiplicit. p̄ q: luna erat q̄tradecima. vt patuit ca. hec. et tūc luna distat a sole p diametrū celi. Eclypsis aūt solis non pōt fieri naturaliter nisi tpe coniunctōis solis et lune. ppter q̄ dicit dyonisi⁹ q̄ mirabar q: nō erat tp̄s cōueniēs ad talē coniunctiōez. scom miraculuz fuit ibi q̄ trānfacta eclypsi luna redijt ad orientē. ita q̄ in vespe fuit in oriente sole exīte in occidēte. et sic orbes eoz fuit ad p̄stinū statū restituti. rectū miraculū fuit ibi q: ps orientalis solis p̄ fuit obscurata. et iterū virtus illuminata. contrariū aūt nō fit in eclypsi naturali. o Sup vniuersam terrā. Hic accipit⁹ p̄ toto. eclypsis em solis nō potest esse vniuersal. et ppter b̄ q̄si dr sup vniuersam terrā. intelligenduz est de terra iudee. p Vsq; ad horā nonā. Exp̄s q̄ luna fuit immobilis sub sole p tres horas. et in hoc fuit q̄rtum miraculū illi⁹ eclypsis. q: i naturali eclypsi luna cōtinue mouet sub sole. q Et circa horā nonā clamauit voce magna. dī. r Heli heli lamazabatani. el in hebreo idē est q̄d dr iota lr̄a hebraica adiuncta fac significare. cū b mey et ō heli idē est q̄d deus. lama vna ē dictiō p se. et idez valet q̄d q̄re in latino. zabatani nō est vna lr̄a. q: nō signifi cat idē q̄d dereliquisti me. ꝛ dr̄ ponit ibi q̄dam lr̄a q̄ vocat ayn. et sonat sicut a formatū in gutture. vñ dr̄ sic scribi azabatani. et tūc signific at idem q̄d dereliqsti me. ꝛ p̄ ignorantiā scriptor corrupta est lr̄a in latinis libris. dicit autem x̄ps se derelictū a deo patre. q: dimittebat eū in manibus occidentiū. s Quidā aūt illic stantes. s. milites ipsum custodientes q̄ erant gentiles. ppter q̄d linguā hebraicam ignorabāt. ppter q̄d dicebāt. t Heliā vocat iste. cetera patent vsq; ibi. v Iesus aūt iterū cla. voce magna emisit spiritū. ex q̄ p̄z q̄ illa vox nō fuit naturalis ꝛ miraculosa: q: hō magno cruciatu ꝛ longo afflictus ꝛ ex tali afflictōe mortis sic prim⁹ nō posset sic clamare virtute nature. x Et ecce velum. Hic scōo declarat prurbatio elementorū inferioz. q: ad mortū terre ꝛ aeris velū templi scissuz ē. Illud aūt velū erat fm aliōs in introitu templi. phibens aspectū eoz q̄ erāt intra templū ꝛ ō p talē scissionē declarata ē ipletio veritatis in morte x̄pi q̄ latebat i figuris veteris testamenti. fm alios vo nō fuit velū q̄ erat i introitu templi. ꝛ velū q̄d erat intra templū int sctm ꝛ scīmsctōz. ꝛ scissio ei⁹ idē signat q̄ p̄us dictū est. b dicūt cōi⁹ doctores. de vtroq; vo velo dictū fuit pleni⁹ Exo. xxvj. y Et terra mota est. quasi in p potens sustinere montes x̄pi. z Et petre scisse sunt. in signū huius q̄ eoāda ꝑtinētia q̄ dura deberet x̄po morienti cōpati.

a Et monumenta apta sūt ex terremotu ad denotandum q̄ resurrexiō x̄pi. p̄pinq; erat ꝛ aliorū cū ipo resurgentiuz. b Et multa cor. sā. q̄ dor. sur. nō tūc q̄si monumēta apta sūt. sed hora mortis x̄pi ꝑ postea q̄si resurrexit q: cū eo surrexerūt tanq; testes sue resurrectōnis. ꝛ hoc est q̄ subdit. c Exeūtes demonū. post resur. ei⁹. i. x̄pi.

d Venerūt in sanctam ciuitatem. i. hierlm q̄ dicebat sancta ꝑpter templū diuino cultui deputatū q̄ erat ibi. e Et appuerunt multis. ad declaratiōez diuine resurrectiōis. f Centurio. Hic ponit assistentiū confessio. ꝛ p̄ centurionis ꝛ sue societatis q̄ videtes signa ꝑdicta in morte x̄pi cōfessi sunt veritatē sue diuinitatis dicētes. g Vere fi. de. e. iste ꝛ p̄ns eius de natura eū eo. scōo ponit cōfessio mulieꝝ denotarū q̄ cōfitebāt eū facto inq̄rituz assistebāt ipi morienti. q̄ nō audiebāt facē apli. q: solus iobes legit ibi stetisse. ꝛ b̄ q̄ dr. h Erāt aūt. ibi mul. alon. cōtrariū vī Joh. xix. vbi dr̄ q̄ stabāt iuxta crucē: dōm q̄d erāt lōge respectu militū x̄pm crucifigentiū ꝛ custodientiū. ppe erant respectu aliorū astantiū. nō erāt em ita longe q̄n possent eū loquentē audire q̄si dicit mīri sue. Mīer ecce filius ꝛ. i Que se. erāt ie. ꝛ ga. ex deuotōe quā hēbant ad audiendū ihesuz ei⁹. k Ministrātes ei: necessaria vite sue de facultatib⁹ suis. Iste em erat mos iudeoz. q̄ necessaria vita administrabāt doctoribꝰ. l Inter q̄s erat maria magdalene. sic notata a magdalo castello. m Et maria iacobi ꝛ ioseph mr. ista erat soror marie matris x̄pi ꝛ mr filioz zebedei. s. Jacobi ꝛ iohis. n Cū sero factū eēt. Hic describit⁹ x̄pi mortui deuota tumulatio. vbi duo ponunt. primū est sepelientiū deuoto. scōo iudeoz malignantiū machinatiō ibi. Altera aūt die. Ex tres primū aduertēdū q̄ ly mors x̄pi fuerit ignominiosa vt p̄z ex p̄dictz. sepultura tā ei⁹ fuit nobilis ꝛ sumptuosa. cui⁹ rō est. q: passibilitatez ꝛ hūanitatē assumpsit x̄ps. ppē nr̄am redēptiōez. ꝛ ō ipa cōpleta in sua morte p̄dicta debuerūt cessare ea q̄ sequebant q̄dam mō ad gl̄am sue resurrectōis ptinere virtūs aūt fuerat ꝑ dictū p Esa. ppham de turpitudine mortis ei⁹ Esa. liij. Et ē ouis ad occisionē ducet ꝛc. ꝛ sicut ibidē. Cū sceleratis reputat⁹ est. de nobilitate sepulture ei⁹ v. Esa. xj. Hadix vel se q̄ stat i signū pplox ipm gētes deprecabūt ꝛ erit sepulcr ei⁹ glosus. b ē q̄d dī h. n Cū se. fac. cēt. q: circa vesperā ferie. vj. despōsit⁹ ē crucē. o Vēit q̄dā bo diues. ꝛ ppē b̄ potuit defecisti accedē. ad pylatū. ꝛ q: erat nobilis ꝛ vir ō curia. vt dr̄ Luc. xxiij. p Ab arimathia ille est ciuitas

que. j. Regū dicit ramatha. de qua fuit oriundus samuel
q Nōie ioseph. nomē ār et exp̄amus q; erat hō famosus
r Qui t ipe discipl9 erat ihu. q; occulte tñ ne expelle
ret de synagoga. fm q dī Iob. xij. Ex p̄cipib9 multi credi
derūt i dñm. ß ꝓpter pharisęos nō ꝓfitebāt ne de synagoga
ejicerēt. s Hic ac
cessit ad pylatus. de
posito em timore cō
fidēter. t Petijt
corp9 ihu. ad sepeli
endū honorifice.
v Tūc pylat9 iussit
reddi corp9. tum qa
ioseph erat hō valēs
t nobilis. ꝓpter qō
pylat9 pitōni eius
voluit accęscē. tum
q; sciebat xp̄m cru
cifixū iniuste.
x Et accepto cor.
ioseph inuol. il. i sy
mun. b est in pāno
lineo mūdo. ꝓpter
qō corp9 xp̄i nō con
secrat in altari sup
pannū sericeū. ß li
neū. q; corp9 xp̄i i se
pulchro tali panno
fuerat inuolutus m.
y Et posuit in mo
nu. suo. qō erat sum
ptuose factus m.
a Nouo. q; si ali
qs fuisset ibi ante se
pult9 calūniari pos
set a iudeis. q; ille
surrexisset e nō xp̄c.
b Nō excideral
petra eadē rōne fa
tus est. b ne si xp̄us
fuisset sepult9 in terra
diceretur a iudeis q;
discipuli rapuissent
corp9 ei9 sodientes i
terra desubtus q; viā ꝑterraneā. c Et adnoluit sax. magnū nō posset defacili amoueri ne aliqs veniens posset ra
pere corp9 xp̄i. d Ad ostiū monumēti. monumentū il
lud factū erat ad modū cuiusdā domuncule in cui9 medio
erat sepulchr9. t in domūcula erat quoddā ostiolū ad ha
bendū illuc ingressū. e Erat aūt ibi maria magdalene t
alia maria assistētes sepeliēnt9 xp̄m ex deuotōne ad vidē
dum aliter posset reuerti ad ip̄m inungendū. f Illa
aūt. Hic ponit iudeoꝝ machinatio q; impetrauerūt custo
diri sepulchr9 ne discipli xp̄i rapent corp9 ei9 t diuulgarēt
cū resurrexisse: ß q; nō ē cōsiliū ꝺ dñm: vt dī Prouer. xxj.
iō factū iudeoꝝ magꝭ fecit ad oppositū. s. ad certitudinem
dñice resurrectōis. q; ab ipīs custodib9 testificata est: vt dī
se. ca. x b ē magnū. s. hōe testimoniū ab aduersarijs. dīe ḡ.
f Altera aūt die q ē p9pa. i. sabbato. q; feria sexta in q pas
sus ē xp̄c dicta ē pascenes. i. ꝑpatio. q; illa die ꝓpabant ci
baria. p sequti die. In crastino igit dñice passionis.
g Cōuc. pn. sa. t pha. ad pylatū. do. dñe ꝛc. t ꝓs vsq; ibi.
h Ibi il. py. habe. cu. i. ꝓcedo q; accipiat; milites ad custo
diendū eū. p volūtate vīa. i Illi aūt abe. munie. sepul.
militib9 armatꝭ. k Signītes sa. sigil. ne aliquis possꝭ in
gredi sine scitu eoꝝ. Capitulum. xxviij.
a Esperāt. Postq; euāgelista descripsit xp̄i passionē t
v sepulturā. b ꝑ̄ describit ip̄i9 resurrectōnes. t ꝓ de
scribit dñice resurrectōis mānifestatio: scdo ip̄i9 ma
nifestatę diuulgatio: ibi. Vndeci āt. Pria i tres. qr̄ ꝑ manifestata ē resurrectio q; descēdētē angl̄m. scdo q; appentē dñm. ibi. Et exterr. tcio q; testimoniū militū custodientiū: ibi. Que cū abiss. Circa ꝑmū tria nōnt. mlier. deuotio. angeli appitio: ibi. Et ecce tremot9. resurrectōis manifestatō ibi. Scio em. Ad euidētiā ꝑmi ꝓsidesdū q; deuotiatō fit a nobilioꝝ. iō apō iudeos oēs dies ꝓdomade deuotiabant
a sabbato. ita q; dies
imediate seqns sab
batū dicebat prima
sabbati. i. pria a sab
bato. alia scda sab
bati. t sic ꝑ̄. Ib il
la āt hora q; xp̄s fue
rat sepult9 non pote
rāt mlieres emē aro
mata ad inungēdū
xp̄m vsq; ad vesp̄as
dici seqntis. q; sole
nitas sabbati incepta
erat ab hora sepul
ture: in q; nō licebat
aliquid emē vsq; ad
vesp̄as seqntꝭ dici. s.
sabbati. t tūc. s. ve
spere sabbati emēt
aromata et ꝑparēt
se ad veniēdū nō tñ
venēt. xp̄e nocte de
ꝑrio imunemē. ß in
mane seqnti venēt
i pria hora dici seqn
tis. q; dicebat prima
sabbati. Sic q; ꝑtra
enda ē lra. Vespe
re āt sabbati. q; s. ve
spera. b Iucescit
in p̄. sab. i. incipit il
lucescē in principio
dici seqntis. c Ve
nit maria ꝛc. ꝑmittī
tur aūt ibi vesp̄e sab
bati. nō q; illa hora
venēt ad monume
tū. vt dictū ē. ß quia
tūc se ꝑparēt ad ve
niendū vidē sepulchr9. i. aliter possent ingredi ad vngēdū
xp̄m. d Et ecce terremotus. Hic describit angelica ap
paritio. nō ad ß q; angelus ꝑparet exitū de sepulchro do
mino resurgenti. q; xp̄s exijt clauso sepulchro sic intrauit
ad discipulos ianuis clausis: ß vt oñderet sepulchrū va
cuum t resurrexisse dñm. ß est q; dī. Et ecce terremot9.
fact9 ē magn9. cui9 cā ībit. e Angel9 āt do. de. de ce. s.
ꝑtute fact9 ē ille tremoꝰ. q; corpalia obediūt angelis ad
nutū ḡtū ad motū locale. f Et acce. reuo. lap. vt oñdēt
xp̄i resurrectōes ꝓpletā. g Erat aūt aspe. el9. sic fulgor.
ad incuntēdū troꝛe custodib9. h Vestimētū ei9 sic nix.
ad vandū cōsolatōes mlierib9. ꝓpt qō ībit. i Pre ti.
ār. rē. t illō qō fecēt. Fidēs āt an. di. mu. noli. timere ꝛc.
k Scio em. Hic ponit dñice resurrectōis manifestatio.
q; qdē resurrectio ꝑ manifestat mulierib9 ip̄m deuote ḡrē
tib9. t b ē qō dī. l Scio em q; ihm q; cruc. ē. b addit ad
dñaz alioꝝ. q; multi erāt q; vocabāt noie ihu. l Queri
tis. i sepulchro sic mortuū. m Nō ē h̄ sur. ꝛc. b aūt ad
didit angelus: vt reducēt ad mēoriā ꝑba xp̄i dicta añ pas
sionē suā. vt sic magꝭ crederēt resurrectōes ei9 factam.
n Venite vt. lo. s. vacuū. o Vbi po. erat. t ꝑs lra se
qt. p Prece. vos i ga. ibi eū videbit. ñ solū i būtudie
ß i. ꝑpinq; tpe: t ꝑpinq; regiōe añq; ascēdat i celū. q Et ex
ierūt. b ponit mānifestatio dñice resurrectōis ꝑ ihm dñm ap
pentē mlierib9 de sepulcro reuertēnib9. t b ē qō dī. Exierūt
cito. ad denūciādū bonos rumoꝛes xp̄i discipl̄is. r Cū
tiore. ex insolita angl̄ visione. s Et gau. magꝭ. ex xp̄i re

surrectõne. t Currentes nūn. discī. Marci. xvi. dicit q fugierūt de monumēto timētes t nemini quicq̄ dixerūt. dicendū q verbū Marci intelligendū est de militib⁹ q̄ta cebāt p timore sic mortui. t nemini illorū aliq̄d dixerūt: ꝛ verba angeli cū eis loquētis aplis dixerunt.

v Et ecce ibs oc. illis reuertentibus. ſ. de monumento antecz̄ venirēt ad apostolos. x Ille dicens auere. verbus ē ysolatorū. y Ille aūt accesserūt t tenuerūt pedes eius. ex deuotõne eius. 3 Et adorauerūt eū. adoratõne latrie.

a Tūc ait illis nolite timere. b dic ad eas pfectā cōsolationem: q: timor q̄ inaserat eis ex aspectu angeli. adhuc si totaliē recesserat ab eis. b Ite t renūciate fratribus meis t̄. discipulos suos vocat frēs eos amicabilius nominans solito. vt securi⁹ accedant ad eū t non timeant accedere p pter hoc q relinquerant eum in sua captõe. c Que cuz audissent. Hic declaratur resurrectio christi per testimonium custodū qui vt dicitur hic. d Venerūt in ciuitatem. de sepulcro xpi q̄ erat aliq̄nulū extra hierl̄m vt dr Joh. xix. e Et nūci. pncī. facer. a ḡbus erant positi ad custodiendū sepulcrū xpi. f Hīa que facta fuerant. ſ. xpi resurrectōs. et angeli terribilē apparitionē. g Et cōgregati cū seni. cōsi. acce. pe. dede. mi. t̄. istud mendatiū militū emerum care q̄ adhuc tenet in judeos in errore. vſq̄ seq̄t postea. h Et diuulgatū e ꝑ vbū tāḡ. verū q̄ tū erat falsus apd judeos vſq̄ in hodiernū diē. t Undeci ät di. Hic ponit resurrectōis mānifestatio. c ꝑ ḡtiaz ad xpi discipulos. scdo ḡtiā ad oēs pplos ibi. Euntes ḡ. In pria ḡ pte dic fic. l Undeci ḡ discipli. q: iudas erat mortuus. vt visum ē ca. pce. k Abierūt in galyleā fm mādatū xpi et angeli. l In monte. ſ. thabor in q̄ transfigurat⁹ fuit coꝝ Jacobo petro t jobe. vt habitū ē. ß. ca. xvii. ibi em paucis oñderat glam sue resurrectōis. vt ibidē dictū est. c tō ibi resurrectōem ꝑleta manifestauit oibus discipulis suis. vñ ꝓbabiliter credit q illa fuit manifestatio de q̄ scribit apls. j. Cor. xv. deinde visus est plus q̄ qngentis fratrib⁹ simul hic tñ nō exp̄mūtur nisi videntes apli q erant pncipales xpi discipuli. pus iñ visus est septies pfonis spūalib⁹. p̄ marie magdalene manenti jnz sepulcrū aliis recedētibus vt dr Joh. xx. t Marci. xvi. secūdo ipi marie magdalene cū aliis mulierib⁹ a sepulcro reuertētib⁹ q: posseq̄ videre xp̄m secuta ē alias t inuenit eas t interr. t tūc appuit eis xps. Tercio petro p̄m q̄ dr Luce viii. licz non habeat expresse ex euangelio q̄ facta est ista appatio. probabile tñ est q̄ b fuit q̄ ipe t Joh. cucurrerunt ad monumentū et nō inuento corpore xpi abijt petrus mirans secum quod factum fuerat vt dicit Luce. vlt. t tō dū esset in tali admiratõne solitari⁹ credit xps sibi appuisse. Quarto appuit duob⁹ discipulis eūtib⁹ in emaus vt dr Luc. xxiiii. Quito appuit decē aplis absente thoma. vt dr Joh. xx. t iste dnḡ apparitões facte fūt ipa die resurrectōis. vt p̄z euangelia inuēti. Sexto apparuit

r currentes nūciare discipul⁹ eius. Et ecce ihus occurrit illis dicēs. Auete. Ille aūt accesserunt t tenuerūt pedes eius t adorauerunt eum. Tunc ait illis ihesus. b Nolite timere. ite nunciate fratrib⁹ meis vt eāt i galyleam: ibi me videbunt. c Que cū audissẽ ecce q̄daz d de custodib⁹ venerūt in ciuitatem t nūciauerūt pnūcipib⁹ sacerdotū oia q̄ fctā fuerant. Et congregati cuz senioribꝫ: cōsilio accepto pecuniā copiosam dederūt militib⁹ dicentes. Dicite q: discipuli ei⁹ nocte venerūt t furati sunt eū nob⁹ dormientib⁹. Et si hoc auditū fuerit a preside nos suademus et vos sine sollicitudine faciemus. Tunc illi accepta pecunia fecerūt sic ut erant edocti. Et diuulgatū est ꝑ judeos istud apud judeos vſq̄ in hodiernū diem Undecim aūt discipuli abierūt in galyleā in montē vbi cōstituerat illis ihesus Et videtes eum adorauerunt quidam aūt dubitauerunt. Et accedens ihesus locutus est eis dicēs. Data est mihi oīs ptās in celo t in terra. Euntes ergo docete oēs gētes baptizātes eos in noīe patris t filij t spūssancti docētes eos ꝑuare oia q̄cūq̄ mandaui vob. Et ecce ego vobiscū sum oib⁹ diebus vſq̄ ad ꝓsummatiōez seculi.

Explicit euangelium fm matheum.

vndecim aplis existente ibi thoma. vt dr Joh. xx. t fuit octaua die post resurrectōez vt dr ibidē. Septimo appuit petro t socijs suis ad mare tyberiadis vt dr. Joh. xxi. Et octauo in monte thabor vt hic dr appuit aplis t multis alijs. Et iterū bis appuit discipulis in die ascensionis. semel in hierlem ipis cōuescētib⁹. t semel in monte oliueti hora sue ascensionis vt dr Marci vlti. t Luce. vlti. t Act. i. dicitur. m videntes eū adorauerunt adoratione latrie. n Quidā aūt dubitauerūt. ex q̄ patz q̄ ibi erāt alij q̄ aplī q̄ iam erant certificati de ei⁹ resurrectiõe etiā thomas q̄ inter alios fuit magis incredul⁹ t hec patēt ex p̄cedentib⁹.

o Et accedens ihesus locut⁹ est eis. ad certificādū eos q̄ dr bitabāt de sua resurrectõe dicēs p Data est mihi oīs ptās t̄. q: ly xps ḡtiā ad diuinitatē ab eterno habuit hanc ptātes t in ḡtiam hō ab instanti cōceptōis habuit ptātes in celo et in tra anctoritatiue. tñ exercitiue ñ habuit añ resurrectionē suā ꝛ voluit eē passibilitati subiect⁹ ꝓpter nr̄az redemptōez. q Euntes ḡ. hic ponit diuulgatio vñice resurrectōnis ḡtiaz ad oēs pplos q̄ facta ē ꝑ p̄dicatōnes aplor⁹ p vniuersum orbē. et ꝑ est q̄d dr. r Docete oēs gētes. p: us em dixerāt eis q̄ solū predicarent iudeis. vt. ß. di. x. ca. q: ante xpi resurrectiōem fides xpi nō erat diuulganda p vniuersum orbem vt ibidē dictū est. s Baptizātes eos p̄posuit: docere. q: cathecism⁹ p̄cedere baptismū. vnde adulti p̄us p̄nt instrui de his q̄ ptinent a d fidem q̄ baptizentur. t In nomine. ꝓpter vnitatem substantie.

v Patris t filij t spūssancti. propter distinctiõem personarum. Ista est forma baptismi instituta a xpo. ꝛ familiari cōsilio spūssancti q̄damō mutata est in p̄mitiua eccliā. q̄n aplī baptizabāt in noie xpi vt dr Act. x. t. xix. vt nomē xpi q̄d tunc erat odiosum magnificaret. t ꝑ diffusius ingrederet in quarto sniar. x Docētes eos ꝑuare oia q̄cūq̄ mandaui vobis. vicz sacramēta a xpo instituta t alia ad fidem catholicā pertinentia. y Et ecce ego vobiscū sum omnibus diebus. t ꝑ duplicitez. vno mō assistendo eis in oibus miraculosis ad cōfirmatiōem doctrine. Alio mō existendo in sacro eucharistie vbi est totus xpus. vt p̄z ex p̄dictis ca. xvi. 3 Usq̄ ad cōsummatiōez seculi. ex quo p̄z q̄ fides catholica non deficiet vſq̄ ad finē mūdi. q̄mūcūq̄z tribulationib⁹ agitetur. Ad ueriendū etiā q̄ ly de⁹ nō assistat continue doctoribus eccle per opatiōem miraculoꝝ q: non est necesse cū fides catholica sit sufficienter confirmata per miracula facta in p̄mitiua eccla. vñ aliq̄n hoc modo assistit ecclesie faciēdo miracula aliqua ad cōsolationem fidelium assistit etiam ecclesie semper ipsam dirigendo per occultos instinctus spiritussancti. vt sic nō deficiat fides petri. Ad laudem et gloriam domini nostri iesu christi cui est honor et gloria in secula seculorum Amen.

Explicit postilla super Matheum.

Prohemiū in Marcum

Incipit phemiū in Marcum.

Facies leonis a dextris ipsoꝝ ꝗmo: Ezechie.j.fm q dictū fuit in principio euāgelij fm Matheū ꝙ ꝗmo: facies ꝙs vidit Ezech. ꝓpha in ajali vno. designātur quatuo: euāgeliste seu quatuo: euangelia ab eis scripta de dño nr̄o ihū xp̄o z sicut in facie bois designat euangeliū Mathei. sic in facie leonis designat euangeliū Marci. de q̄ dr̄ verbū ꝓpositū Facies leonis ⁊c. In q̄ quidē verbo circa Marci euangeliū possum⁹ quatuo: notare vic̄, pcedendi modū cum dr̄ Facies ꝑsāle subiecit cū dicit: leonis. ordinem vel situm cum dicit: a dextris ipsius. cum aliis certū numerū cum dicit ipsoꝝ quatuo:. Circa primū ꝑsiderandū q̄ licet facies sit breuis ꝑs co:pis. tñ in ea continent oīs sensus: videlicet visus auditus ⁊c. sic in euangelio Marci: licet sit breue respectu alioꝝ tñ in eo breuiter continent sñie aliorum triū euangelioꝝ: fm q̄ dicit Greg. sup Ezech. Si cāras quid Marcus de incarnatone oñi senserit. Ꝟ nimiruꝫ q̄ Mathe? Lucas ⁊ Johes. ⁊ ideo talis modus ꝓcedendi in ꝗ sub quodā ꝓcedio cōtinent alioꝝ sñie competenter ꝑ faciem designant. de q̄ pōt accipi illud qō dr̄ Hester xv. Facies tua plena gratiaꝝ. q: modus ꝓcedendi ipsius sancti Marci euangeliste licet sit breuis vt dictū est. tamē plenus est sñiaꝝ gratiosaꝝ. ⁊ sic ps primū. Circa scōm cōsiderandū q̄ licet Marcus de oībus xp̄i fact? scribat sic̄ ⁊ alij ñ specialiter verſat ⁊ immorat circa resurrectōem ⁊ regnū xp̄i q̄ assecutus est in sua būdicta resurrectiōe. fm q̄ dixit apl̄s imediate post resurrectōnē suā Matth. vlt. Data est mihi oīs ptās in celo ⁊ in terra. q̄ quidē regnum ꝑ leonē cōuenienter designat. qui est rex animaliū. vt dicit ysi̊. li. cxv. xij. ⁊ ideo ꝑ speciale subiecū circa q̄ speciāliter immorat Marci euāgeliū designat in noie leonis ⁊ ꝑ, ꝓter tria q̄ in resurrectōne xp̄i reperiunt ⁊ ꝓprietat⁹ leonis assimilat. primū est resurrectōnis efficiens principiū q̄ in alijs boibus est extrinsecū: ꝙ in xp̄o fuit intrinsecum. fm q̄ ipse dicit Jo. x. Ptātem habeo ponendi aiam meā ⁊ ptātem habeo iterū sumendi eam. q: ꝓpria ptute resurrexit. ⁊ sic̄ hui⁹ in ꝓprietate leonis reperit. dormit enī⁹ oculis aperti fm q̄ dicit ysi̊. vbi supra. Licet aūt caro xp̄i in sepulchro dormierat ꝑ verā mortē ⁊ anime sepatōnem tñ diuinitas virtiq̄ cōiuncta vigilabat fm q̄ dicit Cantic. v. Ego dormio ⁊ cor meū vigilat: ⁊ virtute hui⁹ deitat⁹ sic vigilātis surrexit a somno mortis. vñ pōt exponi de eo q̄ dr̄ Hiere. xiij. Ascendit leo de cubili suo. q: xp̄c qui de tribu Iuda de sepulcro ascendit virtute ꝓpria. scōo assimilat leoni ꝓpter tps ⁊ modū. quia resurrectio xp̄i facta est post triduuꝫ. quod tñ accipit ꝙ synodochen. ita similiter leo natus de nouo tribus diebus dicit dormire fm Ysidoꝝ. vbi ꝫ. ⁊ postea fremitu ⁊ rugitu patr̄ excitat. sic xp̄c p⁹ triduū dormitōnis in sepulcro virtute dei p̄ris fuit excitat⁹ a mortuis somno fm q̄ dr̄ Actuum. iij. Hunc deus suscitauit a mortuis ⁊c. ⁊ ideo de hoc pōt exponi illud Gen. xlix. Catulus leonis iuda. ⁊ subdit. Requiescēs accubuisti vt leo. scilicet in sepulcro. ⁊ subdit. Quis suscitauit eū. s. de somno mortis post triduum. ad qō pōt responderi. deus pater vt patet ex ꝓdictis. Nec istud dictum contrariat ei quod ꝑ missus ē. s. q̄ xp̄c resurrexit virtute ꝓpria. quia vna ⁊ eadē simpliciter est potestas patris et filij. tercio assimilatur resurrectio leoni ꝓpter affectum imperiuꝫ. quia licet xp̄s ante resurrectōnem suam humilis ⁊ abiectus apparuerit tamen in resurrectōne dominū obtinuit fm q̄ dicit apostolus ad Philipē. ij. Humaliauit semetipm fact⁹ obediēs vsq̄ ad mortē: mortē aūt crucis. ꝓpter qō ⁊ deus exaltauit illū et donauit illi nomen qō est sup oē nomen: vt in noie ihū omne genu flectat celestiū terrestriū et infernorum ⁊c. ⁊ in leone inuenit hmōi similitudo inq̄tum ē rex animaliuꝫ vt ꝓdictum est. ⁊ ideo nomen leonis dr̄ a leon grece qō significat regem latine. ⁊ de hoc dicit Apocal. v. Ecce vicit leo de tribu iuda. quia ꝙ suā benedictaꝫ passionem et resurrectōnem subiecit sibi omnē creaturam ⁊ sic patet scōm. Tercio in verbo assumpto notat hui⁹ euāgelij situs vel ordo. cum dicit a dextris. In illa enim visione imaginaria Ezechieli ꝓphete oñsa sic apparebat animal habens quatuo: facies. q̄ facies hominis erat in directo aspectu ꝓphete. facies aūt leonis in dextera parte ⁊ bouis in sinistra: et ideo sicut euangeliū Mathei qō designatur ꝑ faciem hominis ponit primū. ita euangeliū marci ratiōnabiliter ponit scōm. quia dextra pars ꝓioꝝ est sinistra: et de hoc potest exponi qō dicit Deu. xxxiij. In dextera eiꝰ ignea lex. i. lex euangelica a Marco descripta que dicitur ignea quis accendit animos fidelium ad amoꝝ celestium ingtum describit resurrectōnem xp̄i. per quaꝫ introducimur ad celestia. q: nunc saluat⁹ nr̄ deuicta morte eternitat̄ nob aditum reseauit. sic dicit in collecta pasce. ⁊ in signū hui⁹ angelus resurrectōnis xp̄i nunci⁹ q̄ ꝓhennem vitā ei⁹ nunciare veneratrecte in dextera sedebat fm q̄ dicit b. Greg. Omel. xij. ⁊ sic ps tertiū. quarto in vbo b assumpto describit nūcius determinat⁹ euāgelioꝝ. cuiꝰ dr̄. Ipsoꝝ quatuo:. Circa qō ꝑsiderandum q̄ licet sint plura euangelia ⁊ a plurib⁹ fuerint scripta. ꝗmo: tñ ista sunt approbata: fm qō dicit in ꝓlogo sup Matheū: et b ꝓpter figurā sacramēti. q: iste q̄tuor aūt numer⁹ multiplicit fuit in lege figurat⁹. ꝑ in ꝗmo: fluminib⁹ de paradiso exeuntib⁹ Gen. ij. Item in ꝗmo: ꝑtriarchis ꝓncipalibus a quibus denoiata est cariath barbe. i. ciuitas ꝗmo: Gen. xxiij. q: ꝗmo: ꝓcipales patriarche sunt ibi sepulti cū suis vxoribꝫ tercio in ꝗmo: circulis aree testamēti Exo. xxv. quarto in quatuo: pedib⁹ mense ꝓpositōnis ibidem. Quinto in ꝗmo: cornib⁹ altaris holocaustoꝝ Exo. xxvij. Sexto in ꝗmo: ordinib⁹ lapidū rōnalis Exo. xxviij. Septimo in quatuo: deambulatoriis domus salomonis. iij. Reg. vij. Octauo in quatuo: ventis mortuos viuificantib⁹ Ezech. xxxvij. Nono in quatuo: minimis terre ꝑ ceteris ñ sapientibus Prouer. xxx. Decimo in ꝗmo: viris in fornace deuꝰ laudantib⁹ Dan. ij. Undecimo in quatuo: fabris comua beresum deijcientib⁹ Zach. j. Duodecimo in ꝗmo: quadrigis q̄ orbem discurrentibus Zach. vj. Tredecimo in ꝗmo: animalibus oculatis añ et retro Apoca. iiij. de quibus ibidē subdit q̄ requiem non habent die ac nocte dicentia. Sanctus sanctus sanctus dñs deus oīpotens cui est honor et gloria in secula seculoꝝ Amen.

Sequitur ꝓlogus in Marcum.

Marcus euangelista. euangelio Marci. beatus Hiero. ꝓmittit ꝓlogum istum que diuiditur in tres ptes: q: ꝓio Hiero. oñdit scriptoris auctorem. ꝛ scribendi modū ⁊ ordinem: ibi. Nam initium ꝓncipij. tercio ordinis ratōem ibi. Denicꝫ. Circa primum ostenditur auctoritas beati Marci scriptoris b⁹ euangelij. primo ꝗtū ad officiū post ei⁹ conuersionē ad fidē catholicā cum dicit.

Incipit ꝓlogus in euangeliū fm Marcum.

a Marcus euāgelista dei electꝰ et petri i baptismate filiꝰ at q̄z in dino sermone discipulus ⁊ deo electꝰ ⁊ assumptꝰ. scōo ꝗtum ad eruditōez in fide catholica plenioꝝ cum dicit. b Et petri in baptismate filius. atq̄ in diuino sermone discipulus. ex hoc em q̄ fuit filius spiritualis beati petri fuit ei magis familiaris. ⁊ ꝙ ꝑs specialiꝰ ab eo eruditus de factis et doctrina christi. fm q̄ petꝰ viderat in christo et audierat ab ipso propter quod certius poterat scribere euangelium a petro auditum q̄ ceteri discipuli eius. tercio ostenditur auctoritas eiꝰ ex statu quez

habuit ante conuersionem. cum subditur. c Sacerdotiũ in isrl agẽs ẽm carnẽ leuita ad fidẽ xpi d cõuersus euangeliũ in ita e lia scripsit ostendens in eo quid z generi suo deberet: f z xpo. Nã initiũ principij g in voce pphetice excamati b onis instituẽs ordinẽ leui i tice electõnis oñdit vt pdi cans pdestinatũ Jobannẽ k filium zacharie in voce an l geli annunciantis emissuz m non solum verbum carnez n factum: ẽ et corpus dom o m in oñia p verbũ diuine vocis animatum in initio euangelice pdicatõnis oñ q deret vt ꝯ hec legẽs sciret r cui initiũ carnis in domi no z ihesu aduenientis habi

lus sacerdotiũ in isrl agẽs ẽm carnẽ leuita ad fidẽ xpi cõuersus euangeliũ in ita lia scripsit ostendens in eo quid z generi suo deberet: z xpo. Nã initiũ principij in voce pphetice excamati onis instituẽs ordinẽ leui tice electõnis oñdit vt pdi cans pdestinatũ Jobannẽ filium zacharie in voce an geli annunciantis emissuz non solum verbum carnez factum: ẽ et corpus dom m in oñia p verbũ diuine vocis animatum in initio euangelice pdicatõnis oñ deret vt ꝯ hec legẽs sciret cui initiũ carnis in domi no z ihesu aduenientis habi

vocat vox verbi. ẽm q habet Job. j. Ego vox clamantis in deserto. annunciatis. v Oñ in cõsonantibus pdicerat. i. in primis pentibus suasioni serpentis psentientib⁹ in q̃bus gen⁹ humanũ pdidit vbũ dei mentes vitiantis vitã gratie. x Inueniret. p fidẽ vbi incarnati quã pdicauit

s taculũ caro deberet agno r scere: atq; in se verbum vo v cis. quod in consonantib⁹ x perdiderat inueniret. Be y niqz cum perfecti euange a lij op⁹ itrasset z a baptismo b dñi pdicare deũ inchoans c non laborauit natiuitatem d carnis quã i priorib⁹ vide e rat dicẽs q̃ toti⁹ exprimẽt ex f positõez deserti numerũ le g iunij tentationez dyaboli: h ꝯgregatõez bestiaꝝ z miste i riũ ptulit angelo⁹ vt instk tuens nos ad intelligendũ l singula in breui cõpingẽs m nec auctoritatem facte rei: n demeret et pficiendi opis o plenitudinem non negaret Beniqz amputasse sibi p⁹

iobes. put tradit in euãgelio marci. Aliter exponit ab aliq̃bus ab illo loco.

s Caro de. agno. i. pr carnalis iobis baptiste. s. zacharie deberet agnoscẽ q̃ angelus ei apparuerũ sibi ãnũciauerat. q⁹ ꝑter dubiuz vbi ei⁹ fact⁹ ẽ mut⁹. t Itez in se vbum voc⁹. i. loquelã articulatã. v Oñ in consonã. pdiderat. q; lz muti possint sonare vocales; saltem aliqs ẽ tñ cũ eis pñt sonare consonãtes. x Inueniret. q; za charie i natiuitate filij firmiẽ credẽdo recuperauit loq̃lã ẽm pdiderat vbis angeli discredẽdo.

y Beniqz cũ pfec. euã. zc. Hic ꝓsir oñdit ordinez scripture marci ẽtũ ad narratões seu tractatũ sui euãgelij: oñdens eũ ordiare scpsisse p b q̃ aliq̃ omisit. eo q̃ sufficiẽter erãt a matb. expssa. aliq̃ etiã ab eodez matb. dicta breuit tetigit. vt vitaret, plicitatẽ et vbor⁹ matbei oñdẽt firmitatez. q; in ore duor⁹ vel triũ testiũ stat oẽ vbũ. z i b etiã q̃ aliq̃ addidit matb. dicta ad pfectã euãgelij descriptões. z b ẽ q̃ dicit y Beniqz cũ pfe. euan. op⁹ intrasset. i. narratões euãgelij incipiẽs: z dicit pfecti euãgelij: q; lex mosayca lz eẽt bonã fuit impfecta. q; pplo rudi z impfecto fuit data. ideo dr Heb. vij. Nihil ad pfectum adduxit lex. ẽ euãgeliũ impfectõnem legis supplenit. vel aliter dicitur.

a Perfecti euã. vt cõtinuat ista cũ b q̃ sequit. b Et a bap. do. pdi. de. inchoans. q; xps tpe pdicatõnis sue inceperat. xxx. sue pietat⁹ annũ: vt dr Lu. iij. q̃ ẽ tps etat⁹ pfecte z ẽm b põt dici. a Perfecti euãgelij op⁹ intrans zc eo q̃ incipit narratione euãgelij sui a baptismo xpi: q̃ tpe in etate fuit pfecta. c Non labo. nati. carnis. f. christi.

d Qñ in priorib⁹ viderat. f. dicit Matb. ad vitandũ suspitatẽ. c Sz ton⁹ exp. expos. deserti. i. quõ p⁹ baptismum imediate intrauit deserta ibi habitãdo. f Numerum ieiunij. f. xl. dicit q̃ numer⁹ ẽ mysticus eo q̃ consurgit ex denario ẽternarij ducto in q̃ significat q̃ impletio decalogi in fide vbi incarnati in ẽternario euãgelioꝝ descripti. ducit ad vitã beatã ẽm q̃ dicit saluator Matb. xix. Si vis ad vitã ingredi serua mandata. g Tentatões dyaboli. q̃ plen⁹ describit Matb. iiij. b Congrega. besti. z miste. p. angelo⁹: vt oñdẽt q̃ aialia irrõnabilia z creature intellectuales celestes obediãt ei. i Vt instrumens nos zc. ad b pdicta breuit tetigit. vt instrueret nos. k Ad intelligendũ q̃ eadẽ latius dicta a matheo vera cẽnt. iõ subdit. l Nec auctem facte rei. euãgelij descripti a matb. m Demeret. ẽ mag⁹ addgeret z pñraret. n Et pficiẽdi opis zc. addẽdo aliq̃ his q̃ a matheo fuerãt pdicta.

o Beniqz amputasse. Hic pñr oñdit pdicti ordinis rationem. licet eñ spũsancti⁹ principalit⁹ cã fuerit huiꝰ ordinate descriptõnis. Marcus tamen fuit causa instrumentalis: z ex parte eius hic assignat q̃ dicti ordinis causa. z primo ex eius humilitate. scdo ex studio sitate: ibi. Cui⁹ q̃ singula.

marc⁹ i principio sui euãgelij ponit ẽtũ ad pfatões vsq; ad illũ locũ: fuit iobes i deserto vbi ẽmissa pfatõe incipit narratõnẽ. p̃ q̃ oñdit Hiero. ordinẽ scpture marci ẽtũ ad pfatões seu plogũ. scdo ẽtũ ad narratões seu tractatuz: ibi. Beniqz cũ pfecti. Circa primũ sciendũ q̃ marcus in pfatõe sui euãgelij ponit duas pphetias. prima hr Malach. iij. Ecce ego mitto angẽm meũ. z loquit de aduentu xpi in mũdo ad quẽ denunciandũ emissus est iobes baptista i hac pphetia designat⁹ p angelũ. angelus ẽm interpꝛtat nuncius ꝺcta hr Esa. xl. Vox clamãtis in deserto: parate vias dñi. et loquit de aduẽtu xpi in corde hũano p fidẽ z deu otõnem z de istis duob⁹ oñdit hic Hiero. lz obscure q̃ cõtineanꝰ i pfatõne ipsi⁹ marci euãgeliste cũ dr. f Nam initi. pn. i. minale principiũ seu plogũ a quo incipit sua euangelium. g In voce pphe. excla. insti. q; plogũ suũ inchoat a pphetijs vt dictũ ẽ. b Ordinẽ leui. elect. oñdit. i. sue electõnis ad scribendũ euãgeliũ oñdit ordinẽ p b q̃ a principio suis opis allegat pphias quaz intellectũ sacerdotes leuitici generis de quib⁹ fuerat debebãt habere. i Vt pdi. io. pde. i. a do pordinatũ. k Emissũ zin vo. an. i. significatiũ noie angeli vt dictũ ẽ. l Annũciant⁹. f. iobis. m Nõ solũ ver. car. factũ. i. aduentũ xpi in carnẽ. p quaz in mõdo visibilis apparuit. n Sz et cor. dñi. i. eccias seu cõgregatões fideliũ. q̃ ẽ cor⁹ xpi mysticũ. o In oñia p ver. dico vo. aiatũ. i. vinificatũ. q; sic aia vinificat corpus vita nature. ita vbũ diuinũ q̃ ẽ dei fili⁹ veniẽs in mentẽ hoim vinificat eos vita gre. z virtũz aduẽtũ xpi. f. i carnez z i mentẽ denũciauit Jobes baptista p suã pdicatõem: et q; ista pdicatio iobis fuit ordinata ad eruditõez fideliũ: ideo subdit. p Vt q̃ lẽgẽs sciret. i. aiaduentẽ. q Cui im. car. i do. i. in xpm cui⁹ caro nõ fuit principiũ ex viro: q; nõ de semie virili nat⁹ ẽ ẽ pture spũsancti illa caro sctissima fuit formata. r Et ihũ adue. ba. i. mentẽ hũanaz q̃ ẽ bita cullũ ipsi⁹ ihũ veniẽt in mentẽ vt dictũ ẽ. s Caro debe. a. i. bõ q̃ in sacra scptura vocat caro Esa. xl. Omnis caro fenũ z ois gla ei⁹ q̃si flos agri. q; p plogũ marci euãgeliste bõ legens ꝺz cõgscere virtũz aduẽtũ xpi. f. i carnez t in mentẽ. t Itez in se vbũ voc⁹. i. dei filiũ q̃ iobes q̃

Circa primū sciendū q sapientis est ordinare seu ordinate scribere. Humilitas aūt maxime dispōit ad sapientiā diuinā. fm q dr̄ puerb. xj. Vbi būilitas: ibi t sapia. t ideo ostdit Marci būilitas cū dr̄. o Deniq; ampu. pol. si. di. vt sacer. repro. haberet. ex būilitate em reputabat sese indignū. t ideo refor midabat ascendē tā tū graduz. p Sz tñ ꝑsen. fi. predesti. po. electio. i. diuina ordiatio q ita potes est. q nullus pōt resistere. Consentiens fidei. id est condescendens deuotōi fideliū. q de siderabant eē habere epm. fecit alit ips ꝓmouēdo. lz ex humilitate refugeret: ō subdit. r Vt nec si in ope ꝟbi ꝑderet. i. in ꝑdicatōe qō ē opus epi. vnde Act. vij. Ap̄li q̄r successores st epi vt dr̄ in decre. di. xxj. ca. in nouo testamēto administratōem tpalū sepē dyacontb⁹ cōmiserunt vt opi ꝑdicatōis liberius vacarēt. s Quod ꝓpius meruerat in genere. fuit enim de tribu leui ad quā spectabat sacerdotiū. t Nā alexandrie epūs fuit nō obstāte q ap̄utasset sibi pollicē. nō em dr̄ amputauerit fibi totū pollicē. sed forte aliquā ptem p quā nō impediebat a cōsecran do. t sic legit factū in li. q dr̄ paradisus de anthonio ana chorita: quē cū quidā ciues vellēt rapere t cōstituere sibi epm ferre secuit sibi aures sinistra piccns. Lex diuina iubet nullū aure ꝑcisa optari in epum qō cū theophilo epo ꝟ dicū fuisse: rndit a iudeis lex ista fernak. Ego aūt si de deritis mihi aliquē aurib⁹ truncatū. ꝛ mortb⁹. pbus non dubito eū epm facere. ꝟ tñ mō nō obseruak. v Cui⁹ p singla opus. Hic ꝑ reddit rō ex studiositate. boies em studiosi magis pñt cogitata ordinare t ordinatius scribē Marcus aūt fuit valde studiosus fm q pt hic. v Cuius p singula opus scire. f. ꝓphetias de xpo ꝓnunciatas. x Et euangeliū in se dicta dispōnere. nō solū intelligēdo ꝛ etiam opando. y Et disciplinā in se legis agnoscere. nō solū ꝟ aliter intelligendo. ꝛ etiā ꝟ aliter. z Et diuinā in car. do. na. intelligere q̄ntum ad distinctōes naturarū vt ꝟ suppositi vnitatez. t qñ vitā t doctrinā. b. marci debemus imitari. nō concludit hiero. a Que in nos ꝓi. re. opor. doctrinā bti marci imitando. b Debinc inq. vo. agnoscē. sup ab aliis q: ꝓfectōes quā aliis hz. hz aliis tradere fm illud. j. petri. iiij. Ministrāt apūtus accepit gram in alterutrum illā administrantes sicut boni dispensatores multiformis gre dei. q: b cedit ad magnū meritū. vñ subditur. c Habētes mercedē rc. ꝛ q: iste labor sine bi ad intuitū non ꝓficit. nō ꝟ dicit. d Qui plantat. ꝑ eruditionē. e Et q rigat rc. illā eruditōes fouēdo t nutriendo. vñ dicit apls. j. Cor. iij. Ego plantaui: apollo rigauit. de aūt incremento dedit q est benedict⁹ in secla secl⁹ Amē

Occasiōe cuius dā dicti in b ꝓlogo pōt queri: vr licitū sit alicui seipz mutilare. z arguit sic. q: btūs marc⁹ amputauit sibi pollicē vt dictū est. nec tñ ex b reprobak. Itē occidere seipm peius est q̄s mutilare. Samson aūt seipm interfecē. vt hr̄ Iudi. xvj. t tñ nūmerak inē scōs. vt hr̄ Heb. xj. Itē rasias seipm interfecit vt hr̄. ij. Macb. xiiij. t tamē scptura videt ex b ipm cōmendare. q: idē dr̄ eligēs no būiter potius mori q̄s subdit⁹ fieri pctōi b⁹. Itē mult⁹ bonū est cōmēdandū ꝓpter ꝓfuatōes maioris bonū. sicut ad confuatōem vite alioz ꝓcipit moyses ꝛ marti. q̄s virtus castitat⁹ est maius bonū q̄s membrū corpale. q licite pōt sibi aliqs abscindere virilia ꝓpter conseruatōem castitat⁹. Contrarū arguitur per illud qō dr̄ in decre. di. lv. ca. Si quis amputauerit sibi virilia clericus non fiat. q: homicida fuerit. Resp̄sio quelibet pars corpis ordinatur ad totū z ideo bonū ordinandū est. ꝓut respicit bonū totius corpis. t vltrius ꝓut respicit bonū hominis t cōitatis. q: sicut pars corpis ordinat ad totū corpus sic corp⁹ ad hominē cuius est ps t vnus hō ad totam cōitatem. Ergo si membrum aliqō sit norū corpi. vtpote q: ꝓpter aliquam egritudinē est alioz mēbroz corruptiuz. licite potest abscindi ne inficiat alia mēbra. t ꝟ ab eo⁹ cuius est si habeat artem medicandi vel ab alio de voluntate eius. q: cessat cōmissa est cura salut⁹ sui corporis: sicut ēr homicida vl raptor p iudices licite occidit t a cōitate homi nū abscindit inq̄ntuz eius vita esset in nocumentū cōitatis. q: iudicibus cōmittit cura salutis cōitatis. si aūt ꝓbū sit sanū tunc regulariter nō est licitū alicui seipz mutilare. ꝑ q: hō naturaliter amat seipm t p ꝑs oia que sunt de integritate ipius t ō mutilare seipm ē agere cōtra charitatē. quā quilibet tenet hīe ad seipm. Itē hō singularis est ps cōitatis. et ō inferre sibi nocumentū p mutilatiōes est agere cōtra cōe bonū. Itē de⁹ est institutor nature instimendo mēbra in corpe. t ō mutilans seipm agit cōtra deū in casu tñ licitū est. vicz ex ꝓcepto dei occulto: q̄s alio mō vocat instinctus spūssancti. q: de⁹ est auctor nature et ꝟs vite t mortis hūane et p ꝑs oim mēbroz. t ō si ꝓcipiat homini auferri sibi vitā vel membroz aliqō: nō solū licitū ꝛ etiā debitū est ꝟ fieri. t ꝟ mō dicit aug. ꝑ de ciuita. dei q samson interfecit seipm cū philisteis. q̄ ꝓbat ex ꝟ q ꝟ ois ad ꝟ agendū restituit sibi miraculose pristinā fortitudinē. vñ dic ibidē aug. q ille ꝟ latent⁹ insserat fieri. q per ips miracla faciebat t ꝟ et nō dic aug. ō q̄dsdā scrips mulierib⁹. q ꝛpe pscutōis seipas occiderēt. de q̄b⁹ eccia mēoriam fac. Iudei vo t alii xpiani in ꝟ ipos seqntes dicūt q etiā sine tali ꝓcepto diuio vl instinctu licitū ē alicui se occidē seu mutilare i casu. f. q̄n videt rōe sue vite. vl alicuius mēbri imminere sibi ludibriū in ꝓpitū dei. q: dz negligere vitā ꝓpriā. multo fort⁹ aliquā ptez sui corpis ꝛ ad ꝓcauendū ꝓpitū honoris diuini t ꝟ mō dicūt q samson inffecit seipm cōsiderās q philistei exercebāt i eo ludibriū ad laudē idoloz suoz t in diuinū ꝓpitū t rasias vt hr̄. ij. Macab. xiiij. t eodē mō q̄dam mlieres sctē legunt sibi nares ap̄utasse. ne ab infidelib⁹ exercēt luxuria i corpib⁹ eaz in ꝓpitū diuū. Sz istō dicū videt ee exp̄sse ꝟ dicū salus totis Joh. vlt. dicēti petro. C ū ces iuniores cingebas te t ābulabas vbi volebas. cū āt senuer exēdes man⁹ tuas t alt⁹ te cinget t ducet q tu ñ vis. t ꝟ mō. Hoc āt dixit signifcās q̄ morte clarificatur⁹ ēet eū. sup quē locū dic aug. q ꝟ satis exp̄sit nō a seipo. ꝛ ab alio debē occidi q vestigia sequt xpi. t eodē mō dr̄m de mutilatōe. rō etiā q inducit. p opposito. nō valz. q: ly intentio inficiētiū sit exercere ludibriū in scīs ad dei cōtemptū tñ ex diuia ordinatōe q ex malis elicit bona. ordinat ad dei glaz t meritū electoz. q̄ ꝑ in martyrib⁹. q q̄nto maioza ludibria t magis exquisita tormēta sustinuerūt. tanto gl̄iosius de tyrānis triūphauerūt ad tyrānoz cōfusionē t xpi meritū. t dei glaz. q i martyrib⁹ triūphabat. Et dicit ꝑ ad ꝑmū argumentū. q: marcus ap̄utasse credit sibi pollicē instinctu spūssci. Et eodē mō dōm ad scdm t tertiū. Ad quartū dōm q nō est licitū sibi ap̄utare virilia ꝓpter obfuantiā castitat⁹. tñ q ꝟ non est efficax remediū. tū q ꝑ ꝟ nō abscindunt concupiscentie interiores. tū q: ꝑ aliā vitā habet melt⁹ remediū. videlicet p conatū: liberi arbitrij resistēdo tentationib⁹ cū adiutorio

dei fm illud .j. Cor. x. Fidelis deus ē q̄ non patiet̄ vos tentari sup illud q̄d potestis. sed faciet cū tētatōe & prouentū vt possitis sustinere.

Marci in ꝓlogo scō vbi dī in postilla. Ratio etiam q̄ inducitur ꝓ̄o opposito. Additio.

a Ec ratio ē valida et consona auctoritatibus sanctoꝝ in postilla allegatis. licet postillator eā reijcere videat. j. Re. xxxj vbi videt tenere cuz hebreis ⁊ alijs minus bñ sentientib⁹. q̄ asserit q̄ saul posset excusari ab occisione fui. eo q̄ timebat ne in ipm q̄ erat principalis in populo fieret, ludibria in contemptū dei. quā assertionē seu opinionē ibidē recitat tanq̄ veā vel saltez tolerabiles. q̄d manifeste contrariatur his q̄ in ℞ loco tenz q̄ mānifeste sunt vera, ꝑut ꝑz legēti ea que hic et alibi a postil. ponuntur ⁊c.

Incipit euangelium fm Marcum.

a Initiū euangelij iesu xp̄i filij dei sicut scriptū est in Esaia ꝓpheta. Ecce mitto angelum meum ante faciem tuā: qui ꝓparabit viaz tuā ante te: b Vox clamātis in deserto. Parate viā domini: rectas facite semitas c eius. d Fuit in deserto iohānes baptizās et predicās f baptismū penitētie: in remissionem peccatoꝝ. g Et egrediebat ad eū ois iudee regio ꝛ hierosolimite vniuer i si ⁊ baptizabantur ab illo in iordanis flumine ꝓfitētes k peccata sua. Et erat iohannes vestitus pilis camelorum ⁊ zona pellicea circa lū l bos eius ⁊ locustas ⁊ mel siluestre edebat: ⁊ predicabat dicens. m Veniet fortior me post me cuius non sum dignus ꝓcumbēs ſ̄ luere corrigiam calciamentoꝝ eius. n Ego baptizaui o vos aqua ille vo baptizabit autē vos in spū scō.

Kplica.

i Ꝓlogo circa enangeliū sancti marci postillator monet q̄nem an sit licitū quēq̄ ſcripm mutilare. Et rūdet q̄ non nisi intercedente instinctu diuino ⁊ addit q̄ videt q̄dam xp̄ianī in hoc eos seqntes dicunt q̄ licitū sit non solū se mutilare verū etiā occidere sine tali instinctu ad ꝓcauendū ludibriū et cōtēptū honoris diuini. ℞ illū modū dicendi reꝓbat postillator et excludit rationē eius q̄ ludibria ⁊ tales cōtēptus deus scit puerere in bonū patientis ⁊c. Hic putat burgē. postil. velle i uoluere in ꝑdictoribus cōmendans illū modū dicendi hic. Sz dicit enim sentire oppositū illius. j. Reg. vlt. ℞ diligenter ꝑligenn q̄ postil. sentit de saul et aliis se interficientibus. ꝑz q̄ burg. ei falſuz ꝑponit. postil. eñ opinionē hebreoꝝ ⁊ aliqnoꝝ latinoꝝ ibi recitat. ℞ finaliter in hoc resideꝛ q̄ beatus aug. j. de ciui. dei. nullā excusat̄ sese occidentes nisi interuenerit diuin⁹ instinctus. ita de saul dici pōt si vie alie non sufficiunt. vñ patet burg. frustra postil. notaſſe.

Incipit postilla euangelij fm Marcum.

Capitulum primum.

Initiū euangelij ⁊c. Euangelium fm Marcum in duas ptes diuidit. j. in ꝓlogum et tractatū. scōa ibi. Fuit iohes. sicut ꝑz ex ꝑdictis. Marc⁹ breuitati studuit in scribendo. ⁊ ego filr intēdo breuitati studere ipm exponēdo ea q̄ reꝓtit dicta in matheo omittēdo. ⁊ ad expositōem ibi posita remittēdo. marie vbi ēet imorandus dic q̄ ⁊c. a Initiū euangelij. Euangeliū idez est q̄ bona annūciatio. q̄ ibi annūciat inenarrabile bonū. qō ab antiqs patrib⁹ fuit summe desideratū fm q̄ dic saluator Luce. x. Multi ꝓphe ⁊ reges voluerūt vidē q̄ vos videtis et non viderunt ⁊ audire que vos auditis ⁊ nō audierūt.

b Iesus. i. saluator. b Christi. i. vncti. q̄ est rex ⁊ sacerdos q̄bus in lege debebat vnctio. c Filij dei. Matheus aūt in ꝓncipio sui euāgelij dic filij dō. filij abrāā q̄ ei⁹ genealogiā fm humanā naturā enarrare volebat vt ꝑz in ꝓncipio euangelij sui. Marcus ꝯo illā tanq̄ sufficienter enarratā dimittēs. vocat eū filiū dī. j. naturalē. nō adoptiuum. diuinā naturā in qua est idē patri oīdēs. Sciendū etiā q̄ marc⁹ añ cōuersionē ad fidē erat instructꝰ in lege ⁊ ꝓphis de xp̄o testimoniū ꝓhibentib⁹. ⁊ ſō a, ꝓphis ꝺ xp̄o incipit suū euangeliū. sub vno cōtextu duas ꝓphetias cōiungēs. q̄z ꝓma scribit Malach. iij. scōa Esa. xl. q̄z intelleca⁹ ꝑz ex ꝑdictis in ꝓlogo. verūtamē marc⁹ ſolū exprimit Esa., ꝓphēta dicēs. d Sicut scriptū est in Esa. ꝓphēta. q̄ ls ambo, ꝓphe vno spū, ꝓphetauerint. Esaias ñ ꝓncipaliter ē altero. ſō sol⁹ noiat. ⁊ q̄ auctas vtrima est ipius Esaie. res aūt noiat a fine. Iñ q̄ marc⁹ breuitati studebat vt dictū est in ꝓlogo. e Fuit i deſto iohes. Hic pōit tractat⁹ siue narratō. Circa q̄d considerādū q̄ inētio euāgeliste est oīdere reductiōem pctōis in deum ꝑ op⁹ mediatoris. ⁊ ſō ꝓ oīdit ꝓsōā mediatoris. scōo reducmōez pctōis ibi. Et statim spūs expulit. Circa ꝓmū mediator oīdit duplr. ꝓ vbo ꝓcurozis scōo facto ⁊ vbo dī ꝓfis ibi. Et factū est in dieb⁹. Circa ꝓmū describit loc⁹ vbi iohānes ꝑdicabat: cū di. e Fuit in deserto iohes. q̄ predicabat pniaz agēdā vt hoies ēent dispositi ad xp̄i de ꝓximo vēturi receptiōez. ⁊ sic loci cōditio cōgruebat sue ꝑdicatōni. Hispitas ei defuit austeritatē pnie desigt. f Predicās baptismū ⁊c. ℞ expōit duplr vno mō ō baptismo xp̄i ymte c⁹ dimittunt pcā. ⁊ q̄ tale baptismū iohānes dare ñ potēat iō ipm ꝑdicabat dandū q̄ xp̄m i ꝓrio vēturū fm ℞ li ꝺ baptizās refert ad baptismū iohānis ⁊ qō seqt. Predicās baptismū pnie ⁊c. ad baptismū xp̄i futurū. Illo mō expōit de baptismo iohis. scīc baptizās ⁊ ꝑdicās referūt ad ꝑdicatōez iohānis ⁊ baptismū ei⁹. q̄ ls baptismo iohis nō dimitterēt pcā. suscepto ñ illi⁹ baptismi erat q̄dā ꝓtestatō agēdi verā pniaz ꝺ pcō. ꝓ quā dimittūt pcā. g Et egrediebat ad illū ois iudee regio ⁊c. i. milti de illa regiōe ⁊ de hierosolymis ⁊ ē hypbolica locutio: sic in cōi mō loq̄ndi ꝺ aliq̄ spectaclo tota ciuitas vadit ad tale spectaculum ls aliq̄s maior ꝑs ppli ñ vadat. h Et baptizsa. ab illo in ior. flumie. ꝓ illō ei flumē filij isrl trāsierūt ad terrā ꝓmissionis. ⁊ iō baptism⁹ iohis ꝓuenient fact⁹ est i iordane flumie. q̄ erat q̄dā ꝓtestatio pnie agēde ꝓ quā ē trāsit⁹ ad terrā viuentiū fm q̄ dī Matt. iij. Penitētiā agite appropiabit em regnū celoꝝ. Et q̄ ꝑdicator decet austeritas vite scōm q̄ dic paul⁹ apls. j. Cor. ix. Castigo corꝓ meū et in seruitutē redigo. ne forte cū aliis ꝑdicauerī ipe reꝓbus efficiar. ⁊ iō subdit. i Et erat iohānes vestit⁹ pilis camelorum ⁊c. in q̄ oīdit austeritas vestit⁹. ⁊ etiā q̄ iohānes veniebat in spū ⁊ vtute helye. vt dī Luc. j. Iō describit in cō simili habitu, ꝑut bī. iij. Reg. j. k Et locustas: mel siluestre edebat. in q̄ oīdit austeritas victꝰ iste est em cib⁹ pauperū in terra illa. l Et ꝑdi. di. ve. fortio: me ⁊c. hoc aūt dicebat iohannes ad remouendū falſaz opinionē populi. q̄ credebat ipm esse xp̄m. m Cui⁹ nō sum dign⁹ ꝓcum. sol. coꝛ. calcia. eius Matth. iij. di cuius nō sum dignus ꝓtare calciamēta. potuit em iohannes virtūz dicē Mathe⁹ exꝓssit deportationē. Marcus aūt solutionē. ñ q̄ virtūz idem intelligitur. q. d. iohānes: tante excellentie est xp̄s. respectu mei q̄ non sum dignus ei exhibere etiaz minimū obsequiū. nō em xp̄s habebat calciamenta portanda vel soluenda. q̄ scribit Actu. j. Cepit iesus facere et docere. ipe aūt discipulis ad predicādū missis imposuit sine calciamentis incedere. vt bī Luce. x. ⁊ iō nō est credibile q̄ calciamentis vteretur. n Ego baptizo vos in aqua. quia baptismus iohannis lauabat tm corꝓa.

o Ille vero baptizabit vos spiritusancto. q̄ i baptismo xp̄i confertur gratia spiritussancti.

p Et factū est. Hic p̄r ostēdit mediatoris psona. testimonio dei patris. cū baptizarēt a iohe. r b est qđ dr. q In die illis. s. in quib⁹ iohes baptizabat r p̄dicabat antēq̄ in carcē clauderet. r Venit ihs a nazareth galylee i illo eē civitate fuit nutrit⁹. vt hī Lu. ij. s Et baptizat⁹ē a iohe in iordane. q̄ nūs eē indigēt aliq̄ baptismate: venit tñ ad baptismū iohis: p̄ vt illū approbaret r ipse a deo ordinatū ostēderet. t malicam aliquā q̄ indeor q̄ dicebāt ipm hūana fictōe adinuentū. scdo vt iohānes ipm esse xp̄m in lege r in ꝓphis p̄missum pplis denūciaret p̄m q dr Iob. j. ꝙ vt manifestēt in isr̄ r̄pterea ego veni in aq̄ baptizās. r ideo dixit de eo. Ecce agn⁹ dei. ecce q̄ tollit peccata mūdi. t Et statim ascendēs de aq̄ vidit aptos celos r spm̄ tanq̄ columbam. r̄c. In baptismo eē xp̄i apparuit tota trinitas. p̄ in voce. spūssanct⁹ in colūbe spē. r filī⁹ in carne. verūtñ caro vnita erat filio i vnitate suppositi. vox aūt r colūba nō debuit vnitatē suppositi cum p̄re r spūsscto: ꝙ tñ in repsentatōne signi. r cū q talem apparitōnes trinitat⁹ baptizato xp̄o significatū fuit q baptism⁹ xp̄i deberet cōferi in nōie p̄ris r filij r spūssancti. cū in p̄mitiua eccia ad tp̄s collar⁹ fuit in nomie xp̄i vt hr̄ Act. xj. r. xix. vt nomē xp̄i in maiori reuerētia haberet. Et ad excludendū erroē illoz q virtutē baptismi attribuebant mīstris sm q hr̄. j. Cor. j. dicentes. Ego sum pauli: ego aūt appollo: ego vo cephe r̄c. ꝙ cessantib⁹ illis causis redijt eccia ad formā p̄dcta. v Tu es filī⁹ me⁹ dile. p ceteris q: filī⁹ es nālis alij aūt adoptiui. x In te complacui. ad p̄fiendū in te opus redemptōnis hūane. Ad maioꝛē intellectū dictoꝛ pōt queri hic. vtrū cōuenies fuit celum aperiri xp̄o baptizato r vocē p̄ris audiri. Arguit ꝙ si qr talis aptio nō fuit sm veritatē. cū corpa celestia sint incorruptibilia. nec sm apparētiā tñ. qr falsitas fuisset i opibus diuis qđ nō cōuenit. Item xp̄o baptizato nō fuit apta ianua celestis: ꝗ in passione. cū ꝙ talis aptio celi significaret aptionē beatitudinis videt ꝙ nō debuit fieri xp̄o baptizato: ꝗ ipso passo. Item vox p̄ris sup xp̄m erat quedaꝫ approbatio sue p̄dicatōnis. vñ Mat. xvij. vbi filius vox facta est sup ipm in transfiguratōne addit. Ipm audite: sed nō p̄dicauit imediate p⁹ baptismū: ꝗ post incarceratōnez iohis: vt p̄. j. eo. ca. ꝙ r̄c. Ḥ filio. dicendū q xp̄s baptizat⁹ fuit a iohe nō vt baptismo indiget: ꝗ vt virtutē regnādi aq̄s conferret: r vt testimonio iohānis manifestaret: vt dicti est. r ꝓpter virtutē cōueniēs fuit celū aperi r vocē p̄ris audiri. qi cū testimonio iohānis qđ erat humanum fuit testimoniū dei p̄ris: spūssancti apparitio in voce r columba. r silr creature irrōnabilis r insensibilis testimoniū p illā actionē celebē. Item cōuenies fuit ad signāduz virtutē baptismi dandi p xp̄m. p qnē est introit⁹ in regnuz dei. sm q dr Iob. iij. Nisi ds renat⁹ fuerit ex r spūssctō nō pōt introire i regnū dei. Ad p̄mū dcm q illa aptio ñ fuit i corpe celesti: ꝗ aere sic solet fieri i chorusc atiōe in q̄ vr celū aperi: r sic dicūt hoies vulgares celum apiꝛ in chorusc atōne: scptura aūt sacra cōiter tenet modus loq̄ndi vulgarē: nec fuit ibi falsitas aliq̄. q: sufficiēs erat ad significādum actionē ianue p baptismū: sic sm aliōs doctoꝛes columba illa nō fuit vera colūba. r tñ nō fuit ibi falsitas aliq̄ rōne dicta. q: sufficiebat ad repsentandū vel significādū spūsctm. Ad scdm dicendū q: licz passionē xp̄i ianua celi sit apta. q̄tū ad remotōz impedimēti gñalis. qđ erat ex pctō ade. tñ applicat virt⁹ passionis q̄tum ad singulares psonas btūdinē intrātes p baptismū. per quē incorpant xp̄o r efficiunt principes redēptiōis facte per passionē. r ideo conueniētius fuit celum apiri i baptismo q̄ passione. qi q baptismū est imediate ingressus ad btūdiez vt visum ē. Ad tertium dicēdū q: licz xp̄s incepit p̄dicare publice r cōiter p⁹ incarceratōez iohānis vt dr. j. eo. ca. tñ aliq̄ fecit r discipl⁹s habuit. vt hr̄ Iob. ij. r iij. licz ñ ita publice p̄dicauerit: sic post.

1 Et dixit vos spūsctō. Et factū ē
2 in die illis venit iesus a
3 nazareth galylee r baptizatus est iohanne in iordane
4 Et statim ascēdens de aq̄
5 vidit celos apertos: r spiritūsanctum tanq̄ colūbā
6 descendentem r manentez
7 in ipso. Et vox facta est de
8 celis. Eu es filius me⁹ di
9 lectus: i te complacui.
10 Et statim spiritus expulit eū i
11 desertum Et erat in deserto. xl. dieb⁹ r. xl. noctibus
12 r tentabat a sathana. Erat
13 q̄ cū bestijs r angeli mini
14 strabant illi. Postq̄ aūt
15 traditus est iohannes venit iesus in galyleam p̄dicans euangeliū regni dei:
16 et dicens Q̄m impletū est
17 tempus r approp̄inq̄bit re
18 gnū dei. Penitemini r credite euangelio. Et p̄teriens
19 ens secus mare galylee vi
20 dit symonem et andream
21 fratrez eius mittentes rhetia in mare. Erant enim pi
22 scatores. r dixit eis iesus.
23 Venite post me r faciam
24 vos fieri piscatores homi
25 num. Et protinus relictis
26 rhetibus secuti sunt eum.
27 Et progressus inde pusil-

y Et statī spū s. hic p̄r describit reductio pcōz i deū p op⁹ mediatoꝛ. r p ipsi⁹ p̄dicatōs. scdo p passiōis redēptiōez ca. xxiiij. scdo p resurrectōis glificationē. ca. xvj. Circa p̄mū ponit p̄dicatio xp̄i p vīa amoris scz cū p̄dicatōe curādo. r miracla faciēdo. scdo p vīa timoꝛis. r oꝛe futuri iudicij incutiēdo ca. xiij. Adhuc circa p̄mum ponit xp̄i p̄dicatō p seipm tm. scdo cū b̄ discipl⁹s. scdo ps icipit circa mediū text ca. ibi. Et ascen. i montē. Adhuc circa p̄mū ponit xp̄i p̄dicatio. scdo ex h ponit indeor emulatio seq. ca. Adhuc circa p̄mū ponit p̄dicatoꝛ debita dispō. scdo p̄dicatōis executio. ibi. Postq̄ aūt traditus ē iohes. text seqns aliq̄ p̄uersio: ibi. Et p̄teriēs sec⁹ mare. q̄rto p̄uersoꝛ cōfirmatio: ibi. Et ingrediebāt capharnaum. C circa p̄mū sciēdū q debita dispō p̄dicatoꝛ est mortificatio carnis: vt sit sbdita spūi. sm q dic paul⁹. j. Coꝛ. ix. Castigo coꝛp⁹ meū r in ser. redi. ne forte cū aliis p̄di. ipe re. ek. Et solūdo p̄eplatōis vt ibi dauiat qđ postea ppl⁹ p vocrinā effundat. r licz xp̄c talib⁹ ñ indigēt cū i carne ei⁹ nulla fuerit rebellio. r ab institi sue p̄ceptōis fuerit repleꝰ gra r virtut⁹ r sciētijs verūtñ egit talia p̄bē aliis foꝛas r exemplū. r ideo p p̄mittit solūdo deseri cū dr. y Et statī spi. expu. cū i deser. q̄ loc⁹ apt⁹ p̄eplatōi. ppt segregatōnes a tumultu sclarū. spūs aūt a q̄ dr expulsus i desertū intelligit spūs vin⁹. r eiā hūan⁹. qi xp̄i volūtas erat oino cōformis volūtati dine. r sedm maceratio carnis cū dr. z Et erat i deser. xl. dieb⁹. i q̄b⁹ ieiunauit vt hr̄ Mat. iiij. a Et tenta. a sa. mod⁹ aūt r ordo h⁹ teratōis h tacet. ꝗ exprimit Mat. iiij. b Erat q̄ cū be. ñ tñ nocebāt ei ꝗ magꝫ applaudebāt c Et angli mi. illi. p quos edebat dñs neresstrīū r celestium.

d Postq̄ aūt tra. ē. h p̄r describit xp̄i p̄dicatō r p̄ q̄tum ad tp̄s cū dr. Postq̄ tra. ē iohes r̄c. sic ei iohes erat xp̄i p̄cursoꝛ. ita p̄dicatō ipi⁹ erat puta p̄dicatōi xp̄i. r ideo xp̄c h p̄dicauit cōit r publice aliq̄s icarcerat⁹ ei iohes finita ei⁹ p̄dicatōe. scdo q̄tū ad locū cū ibdit. e Veit i galy. p̄dicās euāg. r̄c. ḡre aūt ibi p̄ p̄dicauerit loq̄ndo de publica r cōi p̄dicatōe. Mathe⁹ exp̄ssit. iiij. ca. circa mediū. r ibi ē exposit tū. f Impletū ē tp̄s. f. redēptiōis hūane p̄ppbas p̄dicte. g Et approp̄in. reg. dei. qi q xp̄m apta ē ianua celi. h Penitemini r credite euāg. qi sine pnie p̄teriti delicti: r fide xp̄i nō hr̄ vita btā. i Et p̄teriēs. h p̄r describit p̄dicatōis xp̄i fructꝰ. f. aliq̄ cōuersio ad ipm. vicz petri andree iacobi et iohannis. patet litera vsq̄ ibi.

k Et relicto patre suo zebe. cū merce. in nauī. dicunt aūt hic mercenarij aliq̄ boies q̄ in piscatōne inuadāt zebedeū p̄ mercede. Sciendū aūt q̄ ista vocatio de q̄ loquit̄ hic Marcus fuit illa q̄ vocati sunt p̄dicti ad discipulatū xp̄i. vlteri⁹ ad. p̄pria negocia ñ reuersuri. p⁹ eivocati fuerāt saltē tres illoꝝ ad quandaꝫ xp̄i familiaritatem: postea tñ reuersi sūt ad. p̄pria negocia. de q̄ loq̄t Job. j ca. dicens q̄ duo discipuli iobis baptiste audiētes eu⁹ dixerūt de xp̄o. Ecce agnus dei. secuti sunt eum t ibidē fidit q̄ andreas erat vnus ex illis duob⁹: t de altero dicūt doctores q̄ fuit iobes euāgelista: t de vocatione petri ibidē subditur ista tm̄ vocatio iohānis t andree fuit instrumētalit vbo iohānis baptiste. p̄ncipaliter aūt xp̄s inspiratōne. Si aūt q̄rat quō boies secularibus implicati ad solum xp̄i verbū relictis oibus seq̄bant eū. Dicendū q̄ būa nitas xp̄i instrm erat diuinitatis cōiuncta⁹ sic man⁹ est instrm artificis: t iō sic verbum xp̄i ingnitum vox mouebat aurē. ita ingnitum instrm diuinitatis mouebāt mentē. l Et ingrediebant capharnaū. Hic p̄mittit quō conuersor⁹ p̄firmato⁹ p opera miraculosa. Et describūt̄ h̄ tria miracla. Primū ē de demoniaco curato. scdm ē de socru petri sanata: ibi. Et protinus egredientes. tertiū aūt tē de leproso mundato: ibi. Et venit ad eū. Circa primū dī. l Et ingrediebant capharnaū. in illa ēm ciuitate principio sue p̄dicatōnis pluries xp̄s predicauit. t multa miracula fecit. p̄ter q̄d Luce. x. expōbrabat illi ciuitati q̄ p̄ nō fuerūt ad deū vere cōuersi. m Et statim sabbat⁹ ingressus in synagogā docebat eos. synagoga ēm est locus vbi cōuenieb̄ant legisperiti t coīs pp̄s ad audiendū doctrinā legis. maxie die sabbator⁹. in q̄bus diuinis erat vacandū. t iō tali loco t tpe docebat xp̄s q: erant cōuenientia doctrine eius. n Et stupebant sup doctrina eius. i. admirabant. tū q: legem t p̄phetas nō didicerat t tñ clarissime docebat. tū q: doctrinā suā diuinis ogib⁹ p̄firmabat. vñ subdit. o Erat ēm docēs eos quasi p̄tātem hūs scz faciendi miracula. quod statim ondit p factū cū subditur. p Et erat in synagoga eoꝝ homo in spū immūdo id est obsessus a demone. q Et exclamauit dolens de xp̄i doctrina q̄ erat aliq̄⁹ salus t medicina. Et q: de salute hoim torquet dyabolus inuidia mot⁹. iō subdit. a Ve nisti ante tp̄s perdere nos. i. diminuere t auferre p̄tātem nocendi hoibus. b Scio q̄ sis sanct⁹ dei. i. xp̄s ad saluē hoim missus p̄ p̄phetias ēm ō tp̄o dictas. q̄ de ēmiauerāt tp̄s locū t modū veniendi ipi⁹ xp̄i. fm q̄ plenius declarauī in quadā q̄ōe de aduentu messie cōpletas in eo. t p̄ alias circūstantias sciebāt ipm esse xp̄m in lege p̄missum. vñ. j. eo. ca. dī q̄ nō sinebat eos loq̄ qm̄ sciebāt eū. i. esse xp̄m fm q̄ expresse dī Luc. iiij. verūm nesciebāt ipm esse deū nec p̄ tentatōem xp̄i in defto diabolus potuit scire de xp̄o vtrū esset dei filius p̄ natūrā hūs eandez naturā numero cū p̄re: iz ad hūc finē tripliter cū tētauerit vt dictū fuit plenius Matth. iiij. Si ēm cōgnouissent demōes ipm esse deū. nunq̄ indurissent iudeos ad ipm crucifigēdū fm q̄ dī. j. Cor. ij. ca. Si cōgnouissent nūq̄ dñm glorie crucifixissent. Illiq̄ aūt doctores dicūt q̄ non solū nō cōgnouerūt demones ipm esse deū: vt dictū est ꝫ nec etiā cōgnouerunt certitudialiter ipm esse xp̄m in lege p̄missum. ꝫ tñ hoc cognouerunt q̄ dam cōiectura p̄babili multū q̄ hoc loco et alijs locis euangelij plurib⁹ nomine scie exp̄mitur ꝫ primū dictus magis videt consonum textui t dictis sanctorum.

t ⁊ Recūbebat aūt socrus sy⁹ monis febricitans. t statim dicūt ei de illa. ⁊ Et accedēs eleuauit eam apprehensa manu eius et continuo dimisit eaz febris. t ministrabat eis. Vespere autez facto cum occidisset sol afferebant ad eum omnes male habētes et demonia babentes et erat⁊ omnis ciuitas congregata ad ianuaz.

c Obmutesce. cōpellebat ēm xp̄s demones ad tacendū⁊ de ipo. ne veris falsa miscerent. t ne vi deret ḡre testimoniū ab ipsis: maxie q: pharisei dicebāt ipm i beelzebub p̄ncipe demonio⁊ ejicere demonia vt dī Matth. xij. vbi dem pharisēoꝝ plenius excludit. sicut ibidē exposui. d Et dissirpens eū spūs immundus. cōtrarius videtur haberi Luce. iiij. vbi dī de isto demone q̄ exiuit ab illo et nihil ei nocuit dicendū q̄ demones ab obsessis corporibus solent exire: no solū cū afflictōe corp̄is. ꝫ etiā cū mutilatōne alicuius membri⁹ h̄ ꝫ q̄ lucas dicit q̄ nihil ei nocuit: intelligendū est ēm ad mutilatōem. q: exiuit absq̄ mutilatōne mēbri q̄ aūt dicit marc⁹ dissirpēs eu⁹ intelligendū est ēm ad afflictōem. q: iz in exitu nō mutilauerit eū tñ multū afflixit. t hoc idē babet Luc. iiij. vbi dī. Et cū ejecisset illud demonium in medio. p q̄ intelligi⁹ quur obsessi afflictio: ibidem subditur. Exiuit ab eo nihil q̄ ei nocuit p q̄ excluditur mutilatio. e Quenaz doctrina hec noua. q: p̄ceptis vete. legis addebat nouitates consiliorū. t etiā q: nouo mō cōfirmabat doctrinā suā. scz p operationē miraculoꝝ. t iō subdit. f Quia in p̄tāte spi. immun. impe. ēt. Et p̄ti. egredi. Hic ponit̄ scōs miraculū. t diuidit in duas p̄tes. in p̄ncipalē t incidentalē. scōm ibi. Vespe aūt fac. Circa p̄mū dī. g Et p̄ti. egre. de synagoga. i. p⁹ xp̄i p̄dicatōꝝ t ei⁹ p̄firmatōꝝ p expulsionē demonis. h Statim i domū symonis. vt ibi accipe rēt refectōes p⁹ laboꝝ. i Recūbebat aūt socr⁹ symonis febricitās. Iz ēm vtute nāe febris possit curari nō tñ i instāti: xp̄s aūt sanauit eā h̄ subito. t ita p̄fecte q̄ illa mulier ministrabat eis ex ḡ ondit ista curatō miraculosa ad discipulo⁊ confirmatōes. k Vespe aūr facto. Hic ponit p⁹ inciden talis. occasione ei⁹ p⁹ sanatōis illi q̄ bebant infirmos in illa villa adu⁊erūt eos ad xp̄m querētes remediū. t ē q̄ subdit. k Vespe aūt facto. dic aūt theophil⁹ expositor q̄ ita rarde adduxerūt eos ad xp̄m q: illa dies erat dies sabbati. t credebāt curatores nō ee licitas durāte die sebbati. q̄ finiebat in vespe illi⁹ diei. l Et erat ois ci. pgre. ad ianuā. i. multi de ciuitate. t ē mod⁹ loq̄ndi hyperbolic⁹ sic supra dictum est. m Et curauit multos. i. oēs q̄ fuerūt ibi adducti q̄ erant mlti. aliter exponit. Multos. i. plures de adductis quoꝝm fides t deuotio curationem meretabatur.

n Et demonia mul. eijcie. eo dē nō dupl⁹ exponit. i. oia vel plura. o Et nō sinebat ea loqui. ex causa p̄dicti.
p Qm̄ sciebant eū. tam dicū ē q̄liter ḥ sit intelligendus.
q Et diluculo valde surgens rē. in hoc dans exemplum vt p̄dicator⁹ t mirabiliū diuinoꝝ ogator⁹ debeat fugē ppli applausum. verūm qr nō dz omittere sa lutem aliaꝝ. ideo ibi dicit. Eamus in p̄xīmos vi. et ci. vt ibi p̄dicem. cetera pa tent.
r Et venit ad eum leprosus. Hic ponit tertium miraculuz de lepro so mūdato. cuius fi des expr̄imit cū dr.
s Si vis po. me mūdare. cōfitendo em̄ in xp̄o diuinam potentiā meruit cu rationē. ideo sidix.
t Jbus aūt miser. eius exten. ma. fu. t tan. euz. licet em̄ fm determinatōes legis ex tactu lepr̄osi con traherek inmūdicia tiō ḥ in xp̄o locū nō habuit: qr ex tactu lepā curauit.
v Fiat illi volo. hic est punct⁹ q̄ sub-

n Et demonia multa eijcie o bat t non sinebat ea loqui q quoniam euz sciebant. Et diluculo valde surgēs egres sus abijt in desertum locū ibiq; orabat. Et prosecut⁹ est eum symon. t qui cum illo erant. Et cum inuenis sent euz dixerunt ei qr om nes querunt te. Et ait illis Eamus i proximos vicos t ciuitates. vt ibi predicez Ad hoc enim veni. Et erat predicās in synagogis eo rum t in omni galylea. et r demonia eijciens. Et ve nit ad eum leprosus depre cans eum. et genuflexo di s xit. Si vis potes me mun

t dare. Jesus autem miser tus eius extendit manum v suum. t tangens eum ait il x li. Volo Mundare. Et cū dixisset: statim discessit ab eo lepra: t mundatus est.
y Et ominatus est ei: statiq; eiecit illum t dicit ei. Vi de nemini dixeris. sed va de ostende te principi sa cerdotum: t offer pro emū datione tua: que precepit moyses in testimonium il z lis. Et egressus cepit p̄dicare t diffamare sermonez ita vt iam nō posset manifeste introire in ciuitatem. ḥ fo ris i desertis locis esse t cōueniebāt ad eū vndiq;.

dicatū mittit. ḥ in glo. q̄ dez glo. ñ m ystica cēsenda ē: ḥ pon⁹ literalis. Nā cetā q̄ xp̄c. phibuit discipl̄is. ad p̄dicatōez missis ad ḥaz intellecta ſt ipeditiua officij p̄dicatōis inchoati aliquā sollicitudinē supflua secū trabūt: sicut est possidere aurū t argentū: ḥ portare sacculū vel perā vel hmōi. sez calciamēta. manifestum ē aūt q̄ nō impedīūt ad itinerandum: ḥ pon⁹ expedi unt. vñ dns q̄ israeli tis exeūnt⁹ de egypto ad festinatōs ex cūdi t abulādi hortabat in esu agni pa schalis precipiebat eos bre calciamēta in pedib⁹: vt̄ Exo. xij. Cui⁹ rō ē. nec nu dis pedib⁹ ambulādo p offensiones la pidis vel hmōi impedirent ab itinere. ex quib⁹ videt sequi q̄ xp̄c nō. phibuit p dicatoribus mūliter calciamēta. ḥ intelligendū est put i glo. allegata ibi ēt p̄z. j. vj. ca. manifeste vbi xp̄s discipl̄is ad p̄dicandū missis iubz calciari sādalijs: vñ Aug. de p̄sentia euā

mittur. z Mūdare. impatiuuz est. vt ondat se p modum imperij lepr̄a curare tanq; dns creature. y Et cōminatus est ei. phibendo ne hāc curatōes diuulgaret. donec oñ disset se sacerdoti⁹ t sacrificiū in lege p̄ceptū. p fua emūdatōne obtulisset legalia ei habuerūt cursum suū et obligationē vsq; ad xp̄i passionez in q̄ oblatum vnuz p̄fectū sacrificiū euacuatiuū legaliū. t ideo vsq; tūc xp̄s legalia seruauit sic declaratū fuit Matth. v. sup illud verbū. Non veni soluē legē: ḥ adimpiere. t silr alijs seruāda mandauit. vt hic p̄z. z Et egred. ce. p̄di. t diffa. sermonē. s. p⁹ factaz oblatōes p̄dictā. t Vt iam pos. manif. introire in ciuitatē. ꝓpter p̄ssurā hoīm sibi occurrentiū. ad querendū sanitates t ad videndum miracula.

Jn ca. j. vbi dr in postil. idō nō est credibile q̄ calciamētis vteretur.

Additio.

v Ti calciamētis manifestū est ēe de cōi hoīm p̄suetudine. nō solū rudiū seu impect⁹ ḥ etā sanctoꝝ vt p̄z de moyse Exo. iij. ca. cui in reuerentiā tre sancte dr̄ p angelū. Solue calciamēta de pedib⁹ tuis. Silr ō iosue legit̄ Josue. v. Vñ nō est credibile q̄ xp̄c q̄ nō solita riā duxit vitā. ḥ cū hoib⁹ p̄uersat⁹ ē. vt Haruth. iiij. calciamētis vteret. Cōueniētissimū em̄ ē vt q̄s cū eis q̄b⁹ cōuersat saltē licitis t hōestis cōuersef. vñ. j. ad Cor. ix. Vīb⁹ oia fact⁹ sū. Nec obstat illō q̄ postil. allegat q̄ xp̄c iposuit discipl̄is ad p̄dicandū missis sine calciamētis incedē. p qz ñ oia q̄ tp̄is discipl̄is ad p̄dicādū missis iposuit xp̄c ipe fuauit. p̄cepit ei⁹ ciuitates samaritanoꝝ ñ intrauerūt. Mat. x. c. q̄ō ñ ipe xp̄c ñ fuauit: vt dr̄ Jo. iij. ca. silr mat. x. Jn viā gētiū ne abieritis. xp̄s āt abijt i viā gētiū. vt patz Mat. xv. vbi legit. Secessit i ptē⁹ tyri t sydōis. vñ illō q̄ legit Act. j. Cepit ibs facē t docē. itelligit de bis q̄ simp̄r ſt bona fm legē nālē vel dinā. seu pe his q̄ ptinēt ad pfectionē vite. Vsus āt calciamētoꝝ de se nec ē bon⁹ nec mal⁹ fm vtrāq; legē p̄dictā: vñ fm aug. de doctri. xp̄i. Jn oib⁹ ñ vsus rez: ḥ libido vētis i culpa ē. scdo q: illo q̄ dr Ju. x. Nolite portare perā nec calciamēta. a doctorib⁹ itelligit nō vt lra sonat: ḥ figuratiue. vñ i glo. ibidē. vrūq; de mortui aialis corio fit vñ nihil mortale vult ēe i illis q̄s ad p

gelistaz dic̄ q̄ marc⁹ dicēdo calciari. aliq̄d ḥ calciamētuz mystice significatōnis amouet. t iō nulla p̄dictōne includit si vno loco calciamēta discipulis phibeāt t alio eisdē p̄cipiant cū fm mysticā expositōes vtrūq; sit verū. Si q̄s aūt intantū voluerit ꝓteruire q̄ nullo mō calciamenta intelligant nisi māliter. tūc ex dictis apl̄i hēbit cōcludere q̄ p̄dicatores euāgelij debent hre calciamenta: dic̄ Eph. vi. State q̄ succincti rē. t sequit. Et calciati pedes in pparatōne euangelij pacis. oportet q̄ dicē q̄ tam i dict⁹ xp̄i. phibētis calciamenta discipulis q̄s in dictis apl̄i p̄cipientis p̄dicatoribus calciari vtrobiq; intelligant calciamēta nō māliter: ḥ spūaliter. tercio nā p̄uenudo eccie vīs maximam hz auctem. ipsa em̄ doctrina catholicoꝝ doctoꝝ ab eccl̄ia auctem hz. dic̄ em̄ Aug. in li. de vnitate credendi. Nō credere euāgelio: nisi eccl̄ia illō mihi traderet. ꝓstat aūt q̄ ex ꝓsuetudine eccie vīs p̄dicatores diuin⁹ obl̄is vtuntur calciamētis. nec ex ḥ reprehendunt nisi forte illi qui ex regula vel ꝓstitutōne ad ḥ restringunt. cetā aūt nullo mō tam ſpūaliter q̄ irreprehensibiliter ḥ fecisset si ex ꝓcepto xp̄c ḥ fuisset interdictū p̄dicatoꝝ: vt postil. videt sentire. q̄r to q̄ ex his vbis iobis baptiste Aug. intellexit ad litteraz q̄ xp̄s calciamēta māliter portabat. vñ dicit in li. de vbis dñi. De bis calciamentis quib⁹ calciati sum⁹ cōfortat me dns ihs q̄ nisi calciat⁹ fuisset de eo iohes nō dixisset cui⁹ nō sum dign⁹ corrigiaz calciamēti soluē. sbeapat q̄ humana ꝓsumptio. d. Ego euāgelū scribo. q̄ nudo pede ambulabo. hec ille. Est etā alia rō ad ꝓpositū. vide infra ca. vj. in additōne secunda.

Jn eodem ca. vbi dicit in postilla dicendum q̄ illa non fiunt in corpore celesti: sed in aere.

Additio.

Celius dicendū est fm hiero. sup Matheum dicentem q̄ nō reseratōne elementoꝝ ḥ spūalibus oculis celi aperti sunt: sicut Ezech. in primo sui voluminis apertos esse commemorat: fm quam sententiam nec in corpore celesti nec in aere apertio illa fuit facta. sed tm respectu ipsius xp̄i hanc apertionē spūaliter considerant. q̄ etiā modus loquendi euangelistaz testat: dicitur

em Matb. iij. Et ecce aperti sunt ei celi. vbi Chrisost. Quod corporaliter aperit omnibus apertū est. silr & marcus dicit de xpō tm. Vidit apertos celos q̄si ipsa apertio celoꝝ ad visionē xpi referat. s. intellectualē. put xps baptismo tā sanctificato vidit apertū esse celū boibus q̄ tn antea videbat fiendū. vñ in hac apertōne sm Tho. in. iij. pte. q. xxix. articulo. v. in corpe qōnis. Tria sunt cōsideranda q̄ pīnēt ad efficaciam nostri baptismi. p̄ quedā p̄ncipalis virtus ex q̄ baptismus efficacia hz. que q̄dem est ymus celestis. s. diuina. qō recte significat per apertōes celoꝝ. scdo ad efficacia baptismi opatur fides eccie & ca⁹ qui baptizat. Baptism⁹ em est fidei sacrm. p fidem aūt cognoscim⁹ celestia q̄ sensum & humanā rōnez excedunt ad quod significandū apti sunt celi. tercio q: per baptismū aperit nobis introitus regni celestis. prout in postilla.

In eodē ca. vbi dī in postil. Si em cognouissent demones ipm eē deū nunq̄ induxissent. Additio.

In Don videt rō q̄re demones nō induxissent iudeos ad crucifigendū xpm etiā si cognouissent ipm eē deū. Demones em cū sint i termino dānatōis q̄nto ad maiora pcā hoies trahere pñt tantū ad illō magis conant q̄ iō Beda in p̄ loco loquens de diabolo sic dicit. Non igit iō iudeis cū crucifigere psuasit. q: dei filiū non esse putauit. Ex quo p̄z q̄ etiā si filiū dei ipm esse putasset adhuc psuasisset vt crucifigeret. dictū aūt apli. j. Coꝝ. ij. dicētis. Si em cognouissent nūq̄ dñm glie crucifixissent &c. Non facit ad ꝓpositū loquit em de hoibus qui tanq̄ viatores q̄tumcūq̄ viles sint nondū tn cōiter attingunt ad terminū damnationis. Replica.

Nq̄ ca. vbi dī. Non sum dignus soluere corrigiā calciamenti &c. postil. p̄ exponēs dic̄ q̄ hoc significari vile obsequiū. q. d. nō sū dign⁹ ei in minimo obsequio ꝑstare: nō em ad ḥram xps calciamēta soluenda habuit q̄ aplis ne potarēt interdīxit q: cepit ihesus facere & docere &c. Burg. hoc dictū egreferēs fortasse ꝓter postillatorē nudipedē calciamētoꝝ vsum grandipendit. non attendēs q̄ sanctus dyoni. ca. xv. angelice hierarchie singulari mysterio describit angelos discalciatos vt onderet ad diuinas illuminatōes suscipiēdas & cōicandas nudipedes esse aptiores. Ītēdat burg. p̄mū eccie electū et deputatū rectorē moysen. nō nisi nudipedē ad diuina cōtemplāda accedere potuisse. Exo. iij. Et ꝓheteꝝ disertissimū esaiā ad dei p̄ceptū nudipedē incessisse Esaie. xx. Et mgr̄m vnicū nudipedē sedisse. vt p̄z ex marie pnia q̄ pe deo eius lauit. Luc. vij. Ipōsibs calciatos nō fuisse. & q̄uis oīm illaꝝ rerū sint rōnes mystice ꝑ doctores & glosam assignate. vez est tn ad ḥram illā cōtigisse ꝑ moysī. & Esaie & aplis ꝑcepta fuisse: eccie catholice vsus est in picturis & imaginib⁹ aliāꝝ scōꝝ depictis cū calceis: imagies tn apostoloꝝ & xpi nudipedes apparēt que picture libri laycoꝝ dicunt & rerum gestaꝝ rememoratiue. vnde Burg. se inaniter fatigat in cōmendatōe calciamentoꝝ in fugillatōem postillatoꝝ. quasi dixerit vel senserit euangelicos ꝑdicatores sub ꝑcepto xpi astrictos ad obiectōnem calcioꝝ. qō tn non mētdit. ḥ dicit aplos ꝓhibitos. constat aūt ꝑdicatores verbi dei multa licenter facere que fatere aplis non licebat. cōstat em aplos reliq̄sse oia q̄ coꝝ successores nō relinquūt. ḥ q̄das thesaurizant. cōstat ēt aplos vota emisisse. que successores coꝝ non emiserūt. Constat aplos in illatis. conumelijs fuisse gaudentes successores coꝝ iniurias acriter vindicantes. & sic de multis alijs frustra etiaꝫ Burg. se fatigat ad persuadendum xpm ꝓincessisse calciatum. q: vt dicit cōuenientissimū fuit se cōformare cū his q̄ ꝑ dbus cōuersabat in licitis & honestis. allegat ad ꝓ apostolum. j. Coꝝ. ix. Omnibus omnia facta sum. & sicut Burgen. subsumit de calciamentis. ita ego subsumo de diuitijs & possessionibus que sunt honeste & licite. igitur cōsequiebat xpm fuisse diuitem & ꝓprietarium sicut Burg. arguit cum calciatum sed consequens est contra xpi professionem dixit em. Vulpes foueas habent &c. filius aūt hominis non habet vbi caput suum reclinet. ita ꝑsumi potest de nuptijs & multis alijs licitis et honestis. ꝑ ista igitur principium Burgensis modicū veritatis habet. ḥ &c. si ꝓpter conuersari cum hominibus ꝓout allegat Burgensis baruth tercō xps debuisset esse calciatus: igitur fuit calciatus anteq̄ incarnatus. tenet consequētia quia illa conuersatio cū hominibus allegata exponit ad ḥram de conuersatione cum iudeis in deserto. aplus etiam p Burgen. allegatus per totum capitulum ꝓbat oppositū intentōnis sue. quia ꝓbat ibi auctoritatibus & rationibus a licitis abstinendū veris ꝑdicatoꝝ⁹: sicut accipere sumptos necessarios ab his q̄bus ꝑdicant. vide boñ. in ꝓologis. Nec valet responsum burgen. ad argumentum postillatoris. quia facit glosam nouam illius dicti. Cepit ihesus facere & docere. & puto suam glosam fore errori ꝓximā. illud. s. dictum intelligendū esse solum de his q̄ simpliciter sunt bona sm legem naturalem & diuinam q: sm illam glosam xps non fecisset nec docuisset opera supererogationis. nec̄ condescensionis nec̄ consilia. q̄ nō sunt simpliciter bona ad legem naturalem & diuinā pertinentia. aliaꝫ em nō possent omitti sine peccato quod falsum ē. vt patet Matb. xix. Melius autem glosatur illud dictum quod cepit ihesus facere & docere. i. quidd ad virtutem & austeritatez vite pertinet quod xps docuit ipse ꝑ fecit. & q: nudipeditio austeritatis ē & apostolis ꝓcepit. ideo fecit quod est argumentū postillatoris sed huic rōni Burgen. dat instentiam dicens xps ꝓcepit aplis. In via gentium ne abieritis Matb. x. & tn ipse transiit p̄ mediam samariā &c. Hic dico q̄ instantia nō valet. q: non dē Fla. j. q̄ xps docuit quicq̄d fecit. ḥ dī q̄cquid docuit hoc p̄mū fecit & fecit quod non docuit faciendo. put Aug. dicit non em xps dixit. discite a me mortuos suscitare. sup aquas siccis pedibus ambulare nō hoc dixit ḥ q̄d ait. Discite a me q: mitis sum & humilis. pōt etiā dici q̄ cuꝫ xps transiret per mediā samariā ibant etiā cū eo apli q̄ eum ꝓhibiti erāt ad ꝑdicandū gentibus ꝓter causas assignatas in glo. auctis allegate. & sic xps etiam seruauit: q: occasionalis fuit eius transitus ꝑ samariā non ꝑncipalit in tenuis ad ibi ꝑdicandū. ideo Matb. xv. dixit mulieri. Non sum missus nisi ad oues q̄ ꝑierunt domus isrl. & sequitur. Non est bonum sumere panē filioꝝ & dare canib⁹.

In eodē ca. vbi dī. Celi apti sūt postil. exponit de signo visibili sensibili vel imaginaria visione cōsiderato. Hur. aūt non vult aliq̄ fuisse reale signū in aere. ḥ soli⁹ xpi spiritualē intuitū significare celū aptum. ḥ doctores p̄ eū allegat ñ loquūt cū ꝑcisione restringentes se ad solā ispūalē visionē xpi. cui⁹ signū reputariuū in aere apparuit etiā sobi baptiste. xpm id q̄ dī Joh. j. Ipe baptizās accepisse ꝺ deo signū agnoscendi baptizatū. Nā si ꝑcise de xpo intelligeret visio ispūalis illius aptōnis celi mirū videret ad quē finē cū alia xpi viderit eis in ꝓbo q̄d ꝓbū sic igr nō optuit dici apiri celū vt celū videat. q: ꝓfectio ē visio oīm in ꝓbo q̄ in specie. ꝓpria. intelligibili⁹ igr videt dici q̄ iohānes vidērit imaginaria vel sensuali visione sic Ezech. sup xpm celū apiri. sic vidit spm descēdere ad ꝓbidendū testimoniū de efficacia baptismi xpi p q̄d apit tanua celi. vidit inquā in hoc sicut in signo representante.

In eadē ca. postil. ꝓponderat opinionē dicentiū demones non sciuisse xpm esse deuz. ꝓter hoc q̄d dī. j. Coꝝ. ij. Si em cognouissent nunq̄ dñm glorie crucifixissent. i. induxissent iudeos ad crucifigendū. Hur. aūt abijcit rōnez dicens q̄ nō videt rō etiā si nouissent eum esse deū quare nō induxissent q: conātur hoies trahere ad pcā maiora libentius. ḥ burg. potuit bene videre rōnem multiplicem cur ad crucifigendū non induxissent. Nam diabolus scit ꝑ mortē xpi suum ꝑdere imperium et hominē saluari & regnū xpi exaltari &c. q̄re q: diabolo ꝓcindicant scient ad sui ꝓcindicium nō conāt. vnde & si trahit libenter homines ad vicia. non tn in sue potestatis destructionem. et sic allegatum de apostolo et magis ad ꝓpositum q̄ de hominibus malis de quib⁹ bur. exponit. q: nemo viatis rōne sibiipsi nocere cupit.

Capitulū .ij.

a Iterū intrauit capharnaum post dies octo & auditū est q̄ i domo esset & cōuenerūt multi: ita vt nō caperent neq; ad ianuā & loquebatur eis verbum. Et venerūt ad eū ferentes paraliticū. q; a q̄tuor portabat. Et cū non possent offerre eum illi pre turba nudauerunt tectum vbi erat & patefaciētes ubi miserunt grabatū in q̄ paralyticus iacebat. Cum autem vidisset iesus fidē illorū: ait paralytico. Fili dimittunt tibi pcta tua. Erāt aūt illic quidā de scribis. tercio ipsor cōtrario: ibi. Quo statu cognito ihs. Iste tres gnīcle exponit sc matth. ix. i pn. ca. b excepto q̄ ibi tacet. modo offerēdi paliticum ipsi xpo q̄ b exponit cuz dī. b Et cū ēnt in sent. zē. s. dom⁹ in q̄ erat xps. Id est intellectū sciendū q; dom⁹ i tra illa būt plana tecta. & ibi ascendūt homines cā recreatōis ad hūdum aeres & pabulādū adiuuicē. q; de tecto vnī⁹ dom⁹ pōt defacili trāsiri ad tectum alteri⁹ dom⁹ & xpē b dic saluator Mat. x. Eō in aure auditis. i. in secreto p̄dicate sup tecta. i. in publico vbi ꝓueniūt homines: & q̄ libz tecto ē vna clausura q̄ apit q̄n homines domo ascēdūt super tectū. & claudit q̄n descēdūt. Illi igit q̄ portabāt istū paliticū. n̄ poterēs ingredi domū i q̄ xps erat p̄ pter turbā q̄ n̄ solus erat intra domū: n̄ ēt ad ostium: q; alia domū ptigua poterāt rūpere illū paliticū sup tectū dom⁹ in q̄ erat xp̄c & apientes clausurā tecti p̄dictam.

b tuor portabāt.

c Sōmiscēt. paliticū in lecto aī xp̄m. certa exponāt sic exposita st Matth. ix.

d Et cū p̄teri. Hic describit emulatio

e vbi erat & patefaciētes ūb miserunt grabatuz in q̄ paralyticus iacebat. Cum autem vidisset iesus fidē illorū: ait paralytico. Fili dimittunt tibi pcta tua. Erāt aūt illic quidā de scribis sedentes & cogitantes in cordib⁹ suis. Quid hic sic loquitur. Blasphemat quis potest dimittere pcta nisi solus deus. Quo statim cognito ihs spū suo. quia sic cogitarēt intra se. dicit illis. Quid ista cogitatis in cordibus vestris. Quid est facilius dicere paralytico dimittuntur tibi peccata tua an dicere: surge tolle grabatū tuū & ambula. Vt autem sciatis. quia filius hominis habet potestatez in terra dimittēdi peccata ait paralytico. Tibi dico surge: tolle grabatū tuū & vade in domū tuam. Et statim resurrexit ille. & sublato grabato abiit inde coram oib⁹ ita vt mirarentur oēs & honorificarēt deum dicentes qz nunq̄ sic vidimus. Et egressus est rursus ad mare: omnisq; turba veniebat

d ad eum & docebat eos. Et

e cū preteriret vidit leui alphei sedentem ad telonei & ait illi. Sequere me. Et surgens secutus est eū. Et factum est cuz occūberet in domo illi⁹. multi publicani & peccatores simul discūbebant cum iesu et discipulis eius. Erant enī multi q̄ seq̄bant eū. & scribe & pharisei videntes: qz māducaret cum publicanis & pctōribus dicebant discipulis ei⁹. Quare cu publicanis & pctōribus māducat & bibit magister vr̄. Hoc audito iesus ait illis. Non necesse habent sani medico. sed qui male habent Non enim veni vocare iustos ꝫ

f peccatores. Et erant discipuli iohannis & pharisei ieiunātes & veniunt & dicūt illi. Quare discipuli iohānis & pharisеoz ieiunant. tui autem discipuli non ieiunant. Et ait illis iesus. Munquid possunt filij nuptiarū q̄diu sponsus cū illis est ieiunare. Quanto tēpore habent secū sponsum non possunt ieiunare. Venient autē dies cuz auferetur ab eis sponsus. & tūc ieiunabunt in illis diebus. Nemo assumentū pānī rudis assuit vestimento veteri. Alioquin aufert supplementum nouum a veteri & maior scissura fit. Et nemo mittit vinuz nouū in vtres veteres. alioquin dirumpet vinum vtres. & vinuz effundetur & vtres pibunt Sed vinum nouū in vtres

g nouos mitti debet. Et factum est iterum cū sabbat ambularet p sata & discipuli eius ceperunt pregredi & vellē spicas. Pharisei autem dicebāt ei. Ecce quid faciunt discipuli tui sabbatis: qō nō licet. Et ait illis Munquid legistis quid fecerit dauid quādo necessitatem habuit & esurijt ipe. & qui cum eo erant quomō

b introuit in domuz dei sub abiathar principe sacerdotum & panes propositōis manducauit quos nō licebat edere nisi solis sacerdotibus & dedit eis q̄ cuz eo erant. Et dicebant eis. Sabbatum propter hominem factum est & non homo ꝓpter sabbatum. Itaq̄ dominus est filius hominis etiam sabbati.

iudeoz ꝫ xp̄m i matthei vocatōe. & p̄ ponit emulatoz murmuratio. scōo eoz cōfutatio: ibi. Hoc audito ihs. Circa p̄mū dī. e Dicit leui alphei. Matheus ante vocatōnez leui vocabatur. et erat filius alphei. cetera exponāt. sic ꝫ. exposita st Matthei. ix.

f Et erāt di. io. hic describit emulatio iudeoz ꝫ xp̄m in discipulos xp̄i arguitōne volentiū retorqre appetēte defectū in gentē discipulos xp̄i i mgfm & ponit duplex casus. scōs ponit: ibi. Et factuz est iterū. p̄m⁹ casus de b q̄ arguebāt discipulos xp̄i eo q̄ n ieiunabant sic discipuli iohis & pharisei. sed xp̄c eos ꝓfutat discipulos suos rōnabiliter excusando & exponit ihs p̄z ex his. q̄ dicta st Mat. ix. c. parrū aī mediū capitm gg Et factū ē iterū. Hic ponit scs casus qz arguebant xp̄i discipulos eo q̄ euellebant spicas & comedebāt i die sabbati. ꝫ xps cōfutat eos excusando p scripturas ve. te. & ꝓ exposito h⁹ ihs ex dictis Matthei. xij. ca. in principio. b excepto qō b addit. h Sō abiathar pnc. sa. & vt b falsuz. qz pnceps sacerdotum tuno erat achimelech. vt bī. j. Reg. xxij. Dom q̄ abiathar erat filius Achimelech: et tūc agebat sacerdotiuz ꝏ patre verūtn magis hic exprimit abiathar q̄ pater ei⁹ achimelech. qz interfecto achimelech a saule abiathar filius eius fugit ad dauid. vt ibidem dicit & fuit socius itineris & laboris ipsius & p ꝓs maioris nominis & auctoritatis q̄ fuerat pr̄ eius. ꝓpter qō hic exprimitur tacito pre.

Capitm.iij.

Et introiuit iterum. Hic ponit quartus casus de sanatione hūtis manū aridam. Vbi p̄ ponit iudeorum insidiatio. scōo eor cōfutatio: ibi. Et ait homi. tertio eor obstinatio: ibi. Exeūtes aūt. Expositio primar̄ duar̄ ptiū ꝓ ex dictis Math. xij. vbi casus iste plenius ponit. b excepto qō subdit hic. b Licet sab. be. an male. Circa qō sciendum q̄ aliq̄ fūt act⁹ boni in genē entis q̄ tñ ex se nō hñt bonitatez in genē motis: sicut edificare domū vel bibere. et talia ñ erāt licita in die sabbati. Aliq̄ aūt sunt actus boni in genē motis ſm se. sicut sunt opera ꝓphetaꝝ: et talia licita fuit in die sabbati. nō solū licite. ℔ etiā laudabiliter et hoc est qđ dr. b Licz sabbatis bñfacē ꝛc. q. d. certū est oib⁹ q̄ sic. c Eliaz sal. facē ꝛc. i. hoiem curare. et accipit b aia ꝓ ipso hoie. q̄ē p̄ncipalior pars hois. et p talē modū loq̄ndi dr Exo. j. Nēs aie q̄ egresse sūt de femore iacob ꝛc. d Et illi tacebāt nō poterāt Ideo vbis eis nec tñ volentes cōfiteri veritatē. e Et circūspiciēs eos cū ira. ꝓpter eor cecitatē et malicia. Ad maiorē intellectū hui⁹ dicti querit vtrū ira fuerit in xpo. Arguit ꝑ q̄ nō qa nō est nisi duplex ira ſm doctores catholicos. i. ira p vicium et ira p zelū. ℔ neutra fuit in xpo. ℊ ꝛc. pbatio maioris q̄ Greg. dic. v. moraliū. q̄ ira p vicio excecat oculū mentis. ira p zelū ipm turbat. ℔ oculus mētis in xpo nō fuit excecatus nec turbat⁹. ℊ ꝛc. Ite ira opponit mānuetudini. vt hr. iij. ethy. ℔ xpo fuit maxie mānuet⁹. ℊ ira in ipo nō habuit locū. Cōtrariū dr in lra. Circūspiciēs eos cū ira ꝛc. Dicendū q̄ ira est appetit⁹ vindicte ꝓpt illatā iniuriaz sibi vel alteri. vt hr. ij. rhetorice. talis aūt vindicta ꝑt appeti ſcut ordinē rōnis. et sic ē vitiosa et vocat ira p vicio de q̄ dr Iacobi. j. Ira viri iusticiā dei nō opat. Illo mō ꝑt appeti ſm ordinē recte rōnis. et ℔ est laudabile ſm q̄ dr. ps. lvij. Letabit⁹ iustus cū viderit vindictā ꝛc. Illō em̄ laudabilit appetit de q̄ dr iste erat et talis ē ira p zelū ſm q̄ dicit Aug. sup Joh. ij. ca. Zelo dom⁹ dei comedit q̄ oia per uersa q̄ videt emēdere cupit. et si emēdare nō ꝑt tolerat et gemit. et talis ira fuit in xpo. vñ Joh. ij. illud. ps. lxviij. Zelus dom⁹ tue comedit me. introducit tanq̄ dictū ō xpo Ad p̄mū dr̄m q̄ ira p zelū in nobis aliq̄liter bñ turbat oculū mētis. q: potētie aie sic se hūt q̄ vna intensa in actu suo alia remittit. et ſō motus ire q̄ est in irascibili ꝑte q̄uis fit moderat⁹ rōne. impedit intellectū a cōtemplatiōe veritatis. et sic dr turbare oculū mētis talis tñ turbatio nō est pctm̄. verūtñ in xpo nō habuit locū q: vnre divina q̄liber potētia p̄mūebat agere illud q̄d erat sibi ꝓpriū: ira q̄ vna nō impediebat aliā in actu suo. et ſō sicut gaudiū ſ tristitiā in aia xpi nō impediebat dolorē passiōis in ꝑte inferiori. sic econuerso motus ire in ꝑte inferiori in nullo impediebat actū mētis sue rōnis. Ad tertiū dicendū q̄ ira q̄ est preter rōnez opponit mansuetudini. nō autē illa q̄ est moderata rōne. q: de rōne mā suetudis est q̄d faciat talē moderatōez.

a Et introiuit iterū iij. in synagogam. ℣ erat ibi hō bñs manū aridā Et obſuabāt eū si sabbatis curaret. vt accusaret illū. Et ait hoi hñti manū aridam. Surge i medium: Et dicit⁹ b eis. Licz sabbatis benefacere an male: animā saluaz c facere an ꝑdere. At illi tacebāt. Et circūſpiciēs eos cū ira: cōtristatus sup cecitate cordis eor dicit hoi. Extende manū tuaz. Et extendit: restituta est manus f illi. Exeuntes aūt pharisei g statim cū herodianis consiliuz faciebāt aduersus euz b quō eum ꝑderēt. Jesus āt cuz discipulis suis secessit ad mare et multa turba a galylea et iudea secuta est euz et ab hierosolimis et ab idumea et trans iordanem et cīrca tyrū et sydonem: multitudo magna audiētes q̄ faciebat venerunt ad eum i Et dixit iesus discipulis suis vt in nauicula sibi deseruirent ꝓpter turbā ne ꝓprimerēt eū. Multos em̄ sanabat: ita vt irruerēt in eū. k vt illū tāgerent quotq̄t aūt l habebant plagas. Et spūs imundis cū illuz videbant ꝓcidebāt ei: et clamabant m dicentes. Tu es filius dei n Et vehemēter cōminabat o eis ne manifestarēt illū Et ascendēs i montē vocauit ad se quos voluit ipe et venerūt ad eum. Et fecit vt essent duodecim cū illo. et vt mittēt eos ꝑdicare et dedit illis ptātez curādi infirmitates et eijciendi demonia Et ipposuit symoni nomen petr⁹. Et iacobū zebedei et iobem frēm iacobi et im- a posuit eis noīa boanerges

impediebat actū mētis sue rōnis. Ad tertiū dicendū q̄ ira q̄ est preter rōnez opponit mansuetudini. nō autē illa q̄ est moderata rōne. q: de rōne mā suetudis est q̄d faciat talē moderatōez. f Exeūtes āt pharisei. Hic describit iudeoꝝ obstinatio. q: nec ꝑ bis xpi: nec ſ factis ſ illicitā a malo suo ℔ magis obstinari sunt incipientes machinari i mortem xpi. g Cuz herodianis. ℔ expo nitur dupliciter. quia di cūt aliq̄ q̄ isti herodiani fuerūt q̄dā ſta dei fingentes q̄ndā ſectā nouā dicentes de herode ascalonita. q̄ erat messias: mortuus ex falso intellectu illi⁹ q̄d dr Genē. xlix. Non auferetur sceptrū de iuda vbi dr q̄ oblatō regni a tribu iude erat filgnū aduentus messie. Iste āt herodes obtinuit regnū illō cū tñ esset alienigena. q: pr̄ eius fuit idumeus ſm q̄ dr̄ iosephus et alij historiographi et q: messiam promissum illi i telligebāt regnare tpaliter. ne videbāt aliū regnare tūc in iudea niſi herodes. ſō dixerūt eū esse messiā. cū tñ ꝓphetia iacob ꝑdicta esset ſm veritatē intelligenda de xpo qui natus fuit tpe dicti herodis. vt hr Math. ij. Isti igr habebant occasionē ꝓsequēdi xpm. eo q̄ ipm esse xpm sic erat ſm veritatē erat cōtrariū secte sue. Aliq̄ aūt dicūt q̄ isti herodiani erant milites herodis antipe q̄ fuit filius ꝑdicti herodis. et ꝓinde ab in galylea non sicut rex. ℔ vt tetrarcha. vt hr Luce. iij. Et iste incarcerauit iohem. ex q̄ habebant alia quā occasionē ꝓsequēdi xpm quē ꝑdicanerat iohānes. et ex his patet malicia pharisеoꝝ q̄ cū puersis hominib⁹ tractabant consiliū ad ꝑdendū xpm. b Jesus aūt aūt cuz discipulis suis secessit. ℔ expositiū est Math. xij. i Et dixit iesus discipulis suis vt nauicula sibi deseruirent ꝛc. oſidens in se infirmitatē carnis k Quotq̄t aūt habebant plagas. i. infirmitates varias. l Et spūs imundos ꝛc. et i ℔ oſidebat virtutē sue deitatis. vtrūq; em̄ necesse ē ꝓsiteri fuisse in xpo. f. infirmitatē carnis et potentiā deitatis. et ſō vtrūq; manifestabat xpc in opibus suis. m Tu es filius dei. coniecturaliter loq̄bant. n Et vehementer cominabatur eis. cuius cā assignata est supra in primo capitulo. o Et ascendēs in montē. Postq̄ descripta est xpi ꝑdicatio p seipm tm̄. Hic ꝓsr describit ei⁹ ꝑdicatio etiā p apl̄os. et ꝓ describit ptātis collatio. scōo dicte collatōis executō. vj. ca. ibi. Et vocauit duodecim. Circa p̄mū p ptās cōferr. scōo dubiū remouet: ibi. Et veniūt ad domū. Circa p̄mū describit electio apl̄oꝝ et nūerus et noīa eoꝝ et potestas eis collata. et ꝓsinia ex his q̄ dicta sunt Math. x. ℔ excepto. a Boanerges qō ē filij tonitrui. sic em̄ vocati sunt a xpo. qz in transfiguratōe xpi audierūt ꝑbaz dei patris dicētis de xpo hic est filius me⁹ dilectus ꝛc. quod q̄dez

verbum vocat tonitruū ſm illū modū loq̄ndi Job. xxvj. c. Cū vir potēs tonitruū maḡnitudis illi⁹ q̄s poterit inueri. b Et ve. ad do. Hic p̄ūr remouet dubiū, ex b q̄d p̄ cōtrarium ptā tē p̄dicādi apl̄is posse alios credē q̄ ipsa ḡpria vellz a p̄dicatōne cessare: qđ remouet q b q̄ feruēti⁹ p̄dicauit q̄ p̄ius. ⁊ iste seruus: p̄ oēs dixit in ḡnāli. scđo in spāli in seq. ca. Adhuc circa p̄mū dicit⁹ seruus: p̄ oēs dixit. scđo irrōnabil' locutio ex b insurgēs repellit: ibi. Et cū audissent sui. C Circa p̄mū dr. c Et cō. ste. tur. ad audiēdū vbū ei ab ipo ⁊ ipe ita feruenter intēdebat p̄dicatōni q̄ ipe ⁊ discipli ei⁹ n̄ hēbāt tps māducādi. d Et cū aud. Hic irrōnabil' locutio insurgēs ex p̄dicto seruore repellit: ⁊ b i trib⁹ casib⁹ scōs ponit ibi. Et scribe: terci⁹ ibi. Et veniūt mr ei⁹. C Circa p̄mū sciendū q̄ illi q̄ erāt de cogītōe sna ex premīs. videtes insolitū fernore i eo. q. sic deūm ē. ppt feruorē p̄dicandi omittebat horā comedendi. vidēbat etiā i vultu e⁹ insolitā claritatē ex ⁊ntemplatōe diuinar⁹ p̄cedētē. Itē audiebāt eum loq̄ntez de diuis arduā ⁊ insolita. ⁊ per ꝑs eis n̄ intelligibilia. ſō credebāt eū loq̄ sic arrepticiū l' furiosū. ſō vnluerē eum tenē ⁊ ligare ne sibi vel alijs posset nocē. ⁊ isti monebāt pientes. C Circa casū scōm qui ponit cū dr. e Et scribe. cōsiderādum q̄ isti moti ꝛ xp̄m inuidia ⁊ malignitate: dicebant ipsum christum habere q̄ndam demonez ꝓpatū: alijs demonib⁹ sup̄iorē. q c⁹ vir

q̄s est filij tonitrui. Et andreā ⁊ philippū ⁊ bartholomeū ⁊ matheū. ⁊ thomā ⁊ iacobū alphei ⁊ thadeū ⁊ symonē chananeū ⁊ iudā scarioth q̄ ⁊ tradidit illum

b Et veniūt ad domū Et cōuenit itez turba: ita vt posset neq̄ panē manducare.

d Et cuz audissent sui: exierāt tenere eū. Dicebat enī q̄m

e in furorē versus est. Et scribe q̄ ab hierosolymis descēderant dicebant: q̄m beelzebub hz: ⁊ q̄ in p̄cipe demoniorū eijcit demonia

f Et conuocatō eis in p̄abolis dicebat illis. Quō p̄t sathanas sathanaz eijcē. ⁊ si regnū i se diuidatur nō p̄t regnū illud stare. g si domus sup semetipaz dispartiatur nō p̄t dom⁹ illa stare. ⁊ si sathanas ꝓsurrexerit i semetipm dispt⁹ ē ⁊ non potēt stare ꝫ finē hz. Nemo p̄t vasa fortis ingressus i domū diripere nisi p̄ius fortē alligauerit ⁊ tūc domū e⁹ diripiet

Amē dico vob. q̄m oia dimittent filijs hoim pcā ⁊ blasphemie q̄bus blasphemauerit i spīmsanctū nō habebit remissionē in eternū: ꝫ re⁹ erit eēni delicti: q̄m dicebāt spīm īmundū hz. ⁊

s veniūt mr ei⁹ ⁊ frēs ⁊ sorores stātes miserūt ad eū vocātes eū. ⁊ sedebat circa eum turba: et dicūt ei. Ecce mr tua ⁊ frēs tui sorores querūt te. Et rndens eis ait Que ē mr mea ⁊ frēs mei. ⁊ circūspiciens eos q̄ in circuitu ei⁹ sedebāt ait. Ecce mater mea ⁊ frēs mei. Qui enī fecerit volūtatē dī hic frater me⁹ ⁊ soror mea ⁊ mater ē.

Et itez cepit .iij. docere ad mare ⁊ cōgregata ē ad eū turba multa ita vt in nauim ascēdēs sedere⁹ in mari. ⁊ omis turba circa mare sup terrā erat et docebat eos in p̄abolis multa ⁊ dicebat illis i doctrīa

sua audite Ecce exijt seminās ad seminādū Et dū seminat: aliud cecidit circa viā ⁊ venerūt volucres celi ⁊ comederūt illud. Aliud vo cecidit sup petrosa vbi nō habuit terrā multam ⁊ statī exortū est qm̄ nō hz altitudinē terre. ⁊ q̄n exortū est sol estuauit ⁊ eo q̄ non habebat radicē exaruit Et aliud cecidit i spinas ⁊ ascēderūt spine ⁊ suffocauerūt illud et fructū nō dedit Et aliud cecidit i terrā bonā ⁊ dabat fructū ascēdentez et crescentē. et afferebat vnū tricesimū ⁊ vnum sexagesimū: ⁊ vnū cētesimū. Et dicebat. Qui hz aures audiendi audiat. Et cū esset singlaris interrogauerūt eū hi q̄ cū eo erant. xij. p̄abolaz. et dicebāt eis. Vobis datū est scire mysteriū regni dei illis autem qui foris sunt: in p̄abolis omia fiūt. vt videntes videant ⁊ nō videant: et audientes audiant et nō intelligant. neq̄n conuertant ⁊ dimittāt eis pec cata. et ait illis: nescitis p̄abolā hāc. ⁊ quō p̄abolas oēs cognoscetis. Qui seminat. verbū seminat. Hi aūt sunt q̄ circa viā vbi seminat vbū. ⁊ cū audierit cōfestim venit sathanas ⁊ aufert vbuz qđ seminatū ē in cordib⁹ eoz. ⁊ hi sūt similr q̄ sup petrosa seminant: q̄ cuz audierint vbuz: statim cuz gaudio accipiunt illud ⁊ nō hnt radices i se. ꝫ tpales sunt. deinde orta tribulatōe et p̄secutōe ꝓpter vbū ꝓfestim scādalizant. et alij sūt q̄ in spinis seminant hi sūt q̄ vbū audiūt et erūne seculi et deceptio diuitiarū et circa reliq̄ ocupie i trocūtes suffocāt verbuz ⁊ sine fructu efficit. et hi sunt q̄ sup terrā bonā semiati sūt q̄ audiūt vbuz et suscipiūt et fructificant vnum tricesimum. vnum sexagesimū. tūnē expellebat demones inferiores a corpib⁹ ob sessis ab eis ⁊ ꝫ xp̄c illoz et istoz irrōnabilia vba repellit. cū dicit. f Et cōuo. il. tē. q̄ rōnabilit loquēdo! oñdit se fi ē furiosū vba ⁊ sctā docēdo oñdit se fi hāc demonē pīuatū cū sit pater mēdacij vt hz Job. viij. ca. ceca patēt ex his q̄ dicta sūt math. xij. g Et ve. mat ei⁹. Hic p̄ūr ponit terci⁹ casus: ipo eīm p̄dicante nūciatum fuit sibi insidiose q̄ mr ei⁹ et frēs stabāt foris ad tentandū si ex effectu carnali ad matrez dimitteret vel intrūperet p̄dicatōnē. ⁊ ipe b vbū malignū repulit rōnabiliter: vrs ex his q̄ dicta sunt Math. xij.

Capitulum .iiij.

Et iterū cepit. b p̄ūr oñditur seruo: p̄dicādi i spāli. ⁊ primo describitur seruo: predicatōis. scđo ex hoc insurgēs limo: emulatōis i p̄ncipio. vj. c. Circa p̄mū cuāgelista p̄ describit p̄dicatōis typū: scđo p̄dicatōis fructū: ibi. Et dicebat sic ē regnū dei: scio p̄firmās miraculū: ibi. Et ait i illa die. Circa p̄mū p̄ describit p̄dicatōnis xp̄i tps ⁊ mod⁹ scđo p̄dicatōnis parabola siue typus: ibi Ecce exijt seminās. scio b⁹ p̄abole apīk i tellect⁹: ibi. Et cum eēt singlaris. Et ista ps diuidit in duas. q: p̄ apīk intellect⁹ parabole apl̄is spāliter. scđo p̄dicit apertiendis q̄ apl̄os oib⁹ generalit: ibi. Nunq̄d venit lucerna. tres p̄mepres exponit sc Mathei. xiij. pauc̄is exceptis.

b Et cum esset singularis. id est extra p̄ssuram turbarū tunc exposuit parabolam apostolis.

c Nunquid venit lucerna. Hic ofigit doctrina euangelica p apl̃os publicanda: qđ factũ est p̃ ascensionẽ xp̃i ad celos. tũc eñ dispsi sunt p orbem vt in omẽs terrã extret sonus p̃dicationis eor̃. z etiã ante passionem xp̃i missi sunt ad p̃dicandũ. nõ tñ diffuse: z ħ est qđ dr. c Nunqđ venit lucerna. i. doctrina euãgelica fm illũ ps. Lucerna pedibus meis ỹ bũ nũ tẽ. d Vt ibi munio ponat tẽ. i. occulte in latebris doceat sic doctrine suspecte hereticorũ z boim malor̃. q. d. nõ. e Nonne vt sup cande. po. b est in palam z publice doceat. q. d. sic.

f Non ẽ eñ absconditi tẽ. q: illa q̃ xp̃c docuit apl̃os secrete. voluit p apl̃os p̃dicari publice z manifeste fm q̃ dr eis: Mat. x. Quỹ aure audit̃ p̃dicate super tecta. g Si quis hz aures audiendi. i. desiderũ intelligẽdi doctrinã xp̃i.

h Iudicat. q. d. tal nõ põt. pficẽ nõ solũ sibi intelligẽdo: sed eñ alijs ipos docẽdo. ideo sbdit. i In q̃ mẽsura mẽsi fueritis remetiet vobis z adijcietur vob. Qui eñ hz dabit illi: et q̃ nõ hz etiã qđ habz auferet ab eo n Et dicebat sic est regnũ dei quẽadmodũ si homo iaciat sementẽ i terrã z dormiat z exurgat nocte z die et semen germinet z increscat dũ nescit ille. Ultro enim terra fructificat primũ herbã deinde spicã deide plenum frumentũ in spica. Et cuz ex se produxerit fructũ statim mittit falcem qm̃ ad est messis. Et dicebat. Cui assimulabimus regnũ dei: aut cui pabole cõpabimus illi. Sicut granũ synapis qđ cũ seminatũ fuerit in terra miñ est oib̃ seminibus q̃ sunt in terra z cũ natũ fuerit ascẽdit z fit maior omnib̃ olerib̃ z facit ramos et vnũ centesimũ. Et dicebat illis. Munqđ venit lucerna vt sub modio ponat aut sub lecto. Nonne vt sup candelabz ponat Nõ est enim aliquid absconditum quod nõ manifestetur nec factũ est occultũ quod non veniat in palaz. Siqs hz aures audiendi audiat Et dicebat illi. Videte qđ audiatis. In qua mensura mensi fueritis remetiet vobis z adijcietur vob. Qui eñ hz dabit illi: et q̃ nõ hz etiã qđ habz auferet ab eo Et dicebat sic est regnũ dei quẽadmodũ si homo iaciat sementẽ i terrã z dormiat z exurgat nocte z die et semen germinet z increscat dũ nescit ille. Ultro enim terra fructificat primũ herbã deinde spicã deide plenum frumentũ in spica. Et cuz ex se produxerit fructũ statim mittit falcem qm̃ ad est messis. Et dicebat. Cui assimulabimus regnũ dei: aut cui pabole cõpabimus illi. Sicut granũ synapis qđ cũ seminatũ fuerit in terra miñ est oib̃ seminibus q̃ sunt in terra z cũ natũ fuerit ascẽdit z fit maior omnib̃ olerib̃ z facit ramos magnos. ita vt possint sub vmbra eius aues celi habitare. Et talibus multis pabolis loquebatur eis verbum p̃out poterãt audire sine pabola aũt nõ loqbat eis. Seorsum aũt discipulis suis disserebat oia. Et ait illis i illa die cũ sero cẽt factũ. Trãseam̃ ad. Et dimittẽtes turbã assumũt eũ ita vt erat i naui. z alie naues erãt cũ illo. Et facta est p̃cella magna venti z fluct̃ mittebat in nauim: ita vt ipleret nauis. Et erat ipe i puppi sup cerui cal dormiens z excitant eũ z dicũt illi. Magr̃ nõ ad te ptinet qz pimus: z exurgens cõminatus est vento z dixit mari. Tace obmutesce. Et cessauit vent̃ z facta est tranq̃litas mag̃ Et ait illi. Quid timidi estis. Necdũ habetis fidem. Et timuer̃t timore magno z dicebant ad alterutrũ. Quis putas est iste qz vẽt̃ z mare obediũt ei.

Caplm. v.

Et venerũt trãs fretũ maris in regionẽ gerasenor̃ Et exeũti ei de nauistati occurrit ỗ monumẽtis hõ i spũ imundo q̃ domiciliũ hẽbat i monumẽtis Et

p plenũ frumentũ. cũ dr. o Deinde plenũ frumentũ. qz vt dr ad Ro. xiij. ca. Plenitudo legis est dilectio. z tũc est hõ dispositus vt de statu gre transeat ad gliam. ideo subditur. p Et cũ ex se. p ou. fru. statim mit. falcẽ. i. pe ons abscindendo iustos de pñti vita. vt trãsferat ad gloriaz. ideo subdit q Qm̃ adest mes. i. collectio iustorũ in patria. r Et dicebat cui assimilabimus Hic cõsequẽter describitur fructꝰ predicationis xp̃i ẽtrum ad pmuntatẽ eccie que de paruo statu creuit ad magnũ sicut synapis granuz z patz fnia ex dictis Math. xiij. ca. excepto qđ hic subditur s Et talib̃ multis pabo. loque. ver. p̃ut po. au. quod exponit theophil̃ dicẽs. Qm̃ turbe erãt indocte a cõsuetudine nouũ hus ẽstruit eas p similitudines rerũ sensibiliũ q̃ erant eis cognite. Sed ħ videtur contradicere ei qđ supra dixit xp̃s apl̃is eodez ca. Vobis datũ ẽ nosse mysteriũ regni dei. illis aũt qui foris sunt in pabolis. vt videntes videant z nõ videat. z marth. xiij. In pabolis loquor eis q: vidẽtes non vident tẽ. Dicẽdũ q̃ sacra scriptura hoc hz proprium. qđ sub vna lra hz plures sensus. quorum aliqui sunt patentes et alij magis latentes. et ideo in pabolis xp̃i turbe capiebãt sensum magis patentẽ nõ aũt latentem. sed vtili intellectu docebat xp̃us apl̃os ad ptẽ tõ subdit. t Seorsuz aũt discipulis suis disse. oia. de turbis aũt p̃dictũ est vt videntes videãt z nõ videant. i. capiat sensuz magis patentem non autem latentem. v Et ait illis in illa die. Hic consequenter. describuntur miracula doctrine xp̃i confirmatiua z primo describitur miraculũ factũ in mari. scdo in terra in principio sequẽtis ca. tnia prime ptis pz ex his que dicta sunt Math. viij.. Capi. v.

Et venerunt trans fretũ. Hic consequẽter describitur xp̃i miracula facta in terra ad doctrine sue confirmationem. et primo describitur demoniaci curatio. scdo filie archisynagogi resuscitatio: ibi. Et cuz ascendisset ihs in nauim: prima in duas. qz p̃ describit curatio demoniaci. scdo deuotio ipsi⁹ curati: ibi. Cũq; ascenderet. Expositio prime ptis pz ex dict̃ Mat. viij. pauc̃ ex exceptis. q̃ discurrent. b Occurrit et demo. hõ in spũ immun. i. obsessus a demone Math. viij. d. q. erãt duo. sed qđ dom q̃ fm veritatẽ duo erãt demoniaci. vt dr Mat.

ꝫ vn⁹ erat senior: altero in q̄ erat legio demonū vt dr infra
z iste sol⁹ noiaſ b a marco. z al⁹ tacet. q: nō erat ita famosus i malo. c Et sp die ac noc. i monumēt. ſ. gentilius dānato⁹ sup q̄r aias demones iam bēbant ptātes. z ideo habitabāt vbi corpa eor erāt sepulta tanq̄ habituri ptāt sup ea p⁹finale iudiciū. d Et interrogabat eū. qō tibi nomen est. introgauit aūt xp̄s nō q: ignoret: ſ vt multitudo demonū i illo hoie habitātiū cōfessione eor appareret. vel ſ. abdīt. e Legio tribi nomē est. q: multi sum⁹. Legio aūt. ppe dr nūeros determinat⁹ armator. i exercitu: et cōtinet ser milia sexcentos seragintaser. z inde dr legio i demonib⁹ q̄ militant ꝫ eos. f Et deprecabāt eū. ſ. legio demonū g Ne se expelle. ex regionez. i. ex hoim habitatōez vñ z Iuuūj. dr in abyssum. loc⁹ eñ inserti debetur demonib⁹. pmittunt tñ inter hoies habitare vsq̄ ad iudiciū: vt gloriosior sit electoꝝ victoria i demonū tentatium superatōne. h Cūq̄ ascendēt. Hic describit curati deuotio. q: grat⁹ de bñficio sibi collato voluit seq̄ xp̄m. Ihs aūt. i nō admisit eum. i. nō recepit eum ad apl̄atū vel discipulatū. ppt horroꝛe p̄cedēt⁹ passiōis. Itez ne ascenderet demoni q̄ iste facēt si eēt discipul⁹ xp̄i. Ex h loco accipitur q̄ de mōiaci z furiosi pr⁹ curatōnez nō. pmouent in eccl̄ia dei.

k Et abijt et cepit ꝓdicare i decapoli. nomē ē regionis: et dr a deca qō ē decez z polis qō ē ciuitas l Et cuz ascen. ihs in nauim. Hic ꝑit describit resuscitatō filie archisynagogi: z p̄ describit hui⁹ facti inchoatio. scdo interponit mulier fluxibilis sanguinis. t

neq̄ cathenis iā quisq̄ poterat eū ligare q̄n sepe cōpedib⁹ z cathenis vinctus dirupisset cathenas z compedes ꝛminuisset. z nemo poterat eum domare. Et sp die ac nocte i monumētis z in mōtib⁹ erat clamās et ꝛcidēs se lapidib⁹ Videns aūt iesum alonge cucurrit z adorauit eū z clamās voce magna dixit q̄d mihi z tibi iesu fili dei altissimi. Adiuro te p deum ne me torq̄as Dicebat ei illi. Exi spūs i munde ab hoie isto. Et interrogabat eū Qō tibi nomē est. z dic ei Legio mihi nomē est. q: multi sum⁹. Et deprecabāt eū multū ne se expelleret extra regiōz. Erat aūt ibi circa montē grex porcoꝝ magn⁹ pascēs i agris Et deprecabāt eū spūs dicētes Mitte nos i porcos vt in eos introeam⁹ Et cōcessit eis statim ihs. Et exeuntes spūs imundi itroierunt in porcos: z magno impetu grex precipitat⁹ est in mari ad duo milia. z suffocati sunt in mari. Qui aūt pascebant eos fugerunt et nunciauerūt in ciuitatē z i agros. Et egressi sunt videre q̄d esset facti: z venerūt ad ad iesum. z vident illū qui a demonio vexabat sedentem vestitū z sane mētis z timuerūt. Et narrauerūt illis q̄ viderant qualiter factū essz ei q̄ demoniū habuerat z de porcis Et rogare ceperunt eū vt discēderet de finibus eoꝝ Cumq̄ ascēderet nauim. cepit illū dēprecari qui a demonio vexat⁹ fuerat. vt esset cū illo: z nō admisit eū. sed ait illi. Vade in domū tuā ad tuos et annūcia illis quāta tibi dominus fecerit. z misert⁹ sit tui. Et abijt z cepit predicare in decapoli: ꝯnta sibi fecisset Iesus: z oēs mirabātur. Et cū transisset iesus i nauim rursus trāsfretū cōuenit turba multa ad eum z erat circa mare. Et venit q̄daz de archisynagogis nomine iayrus et videns eū p cidit ad pedes eius z deprecabatur eum multū dicēs: quoniam filia mea in extremis est. Veni impone manum tuaz super eam: vt salua sit z viuat. Et abijt cum illo et sequebatur eum turba multa z cōprimebāt eū Et mulier que erat in ꝓfluuio sanguinis ānis. xij. et fuerat multa ppessa a cōplurib⁹ medicis: z erogauerat oia sua. nec q̄cq̄ ꝓfecerat. sed magis deterius habebat. cū audisset de iesu venit in turba retro z tetigit vestimentū eius. Dicebat eñ q: si vel vestimentū ei⁹ tetigero salua ero Et cōfestim siccat⁹ est fons sanguis ei⁹ et sensit corpe q: sanata esset a plaga. Et statim ihs i semetipo cognoscēs virtutem que exierat ꝺ illo: conuersus ad turbam aiebat. Quis tetigit vestimenta mea Et dicebant ei discipuli sui Vides turbā comprimentem te: z dicis quis me tetigit z circūspiciebat videre eam que hoc fecerat. Mulier ꝺo timēs z tremens sciens quod factum esset in se: venit et ꝓcidit ante eū z dixit ei omnem veritatem. Jesus autez dixit ei. Filia fides tua te saluam fecit: vade in pace: et esto sana a plaga tua Adhuc eo loquente: veniunt nūncij ad archisynagogū cio describit ꝑdicti facti cōsumatio: ibi. Adhuc eo loquēte. sma ista⁹ triū ptiū p⁹ ex his q̄ dicta sunt Matth. ix. excepto aliquib⁹ q̄ exponent. q̄nō ad primā ptē dī b. a De pre. eū mk. di. q̄n fi. mea i exrre. ē. Mat. ix. dr q̄ archisynagog⁹ dixit xp̄o. filia mea mō defūcta ē. Ad q̄ dom q̄ euāgeliste repetēdo dicta alicui⁹ vel aliq̄z aliq̄n repetūt eadez ꝓba aliq̄n ꝓ sma y alia ꝓba. filia aūt archisynagogi laborabat i extremis sm q̄ dic b marcus. veritī erat ita. ꝓpinq̄ moni q̄ reputabat mortua. vñ etiaz sm cōem modū loquēdi de aliq̄ qui sic est morti ꝓpinq̄⁹: dr̄q mortu⁹ ē: q: qō modicū distat. q̄n nihil reputak. et b mō loquēdi vsus est Matheꝰ. Circa scda ptē dr. b Et fuerat mlta ppessa. ſ. nō solū i facultatib⁹: sed etiā in corpe: vt p⁹ p lām sequentem. c Et statim ihs in semetipo cog̃. vir. q̄ exi. de eo. nō ē intelligendū q̄ aliq̄ virtus exiss in xp̄o mi graueriť ex ip̄m: sed talis exit⁹ intelligit p modū cause. ꝓducentiz effectū in quē dr exire inditum cā relucet in effectu: et p talez modū loq̄ndi dr Sapiē. vij. de sapia increata. q̄ p natōnes in aias sanctas se transfert: et amicos dei z ꝓphas ꝓstituit. q̄ trāslatō n̄ ꝑt itelligi q̄ sapia increata sit aliqubi vbi pt⁹ n̄ erat cū de necessitate sit vbiqz p̄sens: ſ q: cā ibi noui effectū. virū aūt talis virt⁹ i xp̄o fuerit ꝑtus dīna. vt cuz b̄uana dicēt i fine h⁹ca. d Quis tetigit. n̄ q̄rit ex ignātia ſ vt p̄fessiōez mulier faciat: appeat ſ deus ei⁹ z a xp̄o ꝓmēdet. z q: manifestatio miraculi dicte sanatōnis cedebat ad gl̄iaz dei z archisinagogi assecuratōem: vt p b certificaret ō sumura ſuscitatiōe filie sue. e Turbā cōpat. ix. in tali ꝑs

sura eū tangerent corpalit.nō tñ tangebāt eū cū talī deuo
tōe ⁊ fide sicut illa mulier tetigerat.⁊ de tali tacm̄ singula
riter q̄rebat.E irca tertiā ꝑē dī sic. f Quid ultra vexas
magīm. Iz ei credere ipm posse eā sanare.nō tñ a mortuis
suscitare.ex q̄ ꝓ3 q̄ eox fides erat ipfecta. g Et non ad
misit quēq̄ se sequi
tē.ofidens q̄ in opi
bus miraculox nō
dz facies q̄rere ostē
tātōem:in ꝟ bās ex
emplū ei⁹ discipls
q̄ erant facturi mira
cula.verūm q̄ i opi
bus miracl'osis ma
nifestāt dei gl'ia.ido
aliq̄n facicbat mira
cula valde publice.
sicut ꝓ3 Lazari su
scitatōe. et ceci nati
illuminatōe ostēdēs
exemplū d' scipulis
vt in talibus quere
rent dei gl'iam m̄ ⁊
nō ꝓpriā.
h Thabita cumi.
due sunt dictōes he
braice: quar ꝓma
est nomē ⁊ sc̄da ver
bū vt ꝓ3 p interpatōem. Sciendū etiā q̄ thabitha nō est
nomē cōe.ꝟ est ꝓpriū nomē illius puelle q̄ fuit suscitata.
⁊ ꝓ3 p sīle Act.ix.vbi dī. In ioppe aūt fuit quedā disci
pula noie thabitha.⁊ iō marc⁹ ꝓ noie,ꝓpio posuit cōe in
terp:etando.s.puella. Sciendū etiā q̄ illud q̄ ibi inēponi
tur.s.nibi dico:nō est de significato sermonis hebraici ꝟ
positi.ꝟ additū fuit ab euangelista ad maiorē expressionē
q̄ ad ꝟbū ex̄i illa puella suscitabat. i Et ꝑceptillisve
hemēt vt nemo illud sciret cā iam ē exꝑssa.ꝓ ꝟ volēs da
re exemplū alijs:vt nō quererēt ostentatōz in opib⁹ mira
culosis. k Et iussit dari illi mādūcare:ad ꝓbatiōez ꝑe
resurrectōis:sicut ⁊ xp̄s post resurrectōem suā mandūca
uit cū apl'is:vt dī Luc.xxiiij. Ad maiorē euidentiā eox q̄
dicta sunt ꝟ ⁊ alibi de miraculis x̄pi:querit vtrū xp̄s fece
rit miracula sola diuina ꝟtute.et arguit ꝓ q̄ sic. Dicit ēñ
leo papa i epl'a ad flauianū.cū in xp̄o sint due nature.
vna earū est.s.diuina que fulget miraclis.altera.s. hūana
que succūbit iniurijs.q̄ sicut se hz hūana natura ad succū
bendū iniurijs:sic se hz diuina ad agendū in opibus mi
raculosis. ꝟ sola natura hūana iniurijs succūbit. q̄ talia
pati repugnat deitati.q̄ sola natura diuina agit in opibus
miraculosis. Et confirmatur auct̄e.hs.cxxxv. Qui facit
mirabilia maḡ solus.q̄ sola diuinitas est principiū agēdi
miraculū. Ite opa miraculosa excedunt totā ꝟtutē nature
re create.natura aūt hūana in xp̄o creata est q̄ vt videt in
nullo attingit opa miraculosa. Cōtra q̄s xp̄s per tactum
corporis sanabat miraculose.vt dictū est de muliere pati
ente fluxū sanguinis.⁊.j. vj.ca. Quotquot aūt tangebāt
eum salui fiebant:si q̄ talis tactus nihil ageret in sanatōe
ꝟdicta:frustra adhiberet.q̄ non cōuenit ipi xp̄o .s. aliq̄d
frustra agere.q̄ ille tact⁹ aliq̄n faciebat.⁊ certū est q̄ prime
bat ad hūanitatē.q̄ tē. Exīsio in hac questione sic est ꝑce
dendū.q̄ ꝓ videtū est qualiter viri sancti viui vel defun
cti quoz miracula facta sūt i illis opati fuerunt.scdo qua
liter xp̄us ināntum hō opatus fuerit. Circa ꝓmū aliq̄d
est certū:vicz q̄ miracla nō ꝓt fieri aliqua ꝟtute tāq̄ ꝑn
cipalit agente nisi ꝟtute diuina.q̄ sicut dictū est operatō
miraculosa excedit totā facultatē ꝟturis create. sīl' certū
est q̄ sancti viri ad miracula ꝓt opari meritorie.q̄ frequ
ter expertū est miracula facta fuisse a deo ad ꝑces scīoz.
Sed dubiū est vtrū viri sancti in miraculis aliq̄n operati
sunt per aliquā virtutem in eis existemē.non q̄ illa sit ꝑn
cipalis ratio agendi ꝟ tñ instrumentalis:vt sic deus tan
q̄ ꝑncipaliter agens fecerit miracula ꝑ scīos tanq̄ ꝑ

gum dicentes: q̄ filia tua
f mortua ē quid vltra vexas
magistrum. Jesus autē au
dito verbo quod dicebat:
ait archisynagogo Noli ti
g mere tñmō crede. Et non
admisit quēq̄ se sequi: nisi
petrū et iacobū et iohannē
fratrū iacobi. Et veniūt in
domū archisynagogi. Et
vidit tumultū et flentes et
eiulantes multuz: ⁊ ingres
sus ait ill'. Quid turbami
ni et ploratis. Puella non
est mortua sed dormit. Et
irridebant eum. Ipse vero
eiectis oibus assumit pa
trem et matrē puelle et qui
secum erant ⁊ ingreditur
vbi puella erat iacens ⁊ te
nens manum puelle ait illi
ꝟ thabita cumi. q̄ est interꝑ
tatum: puella tibi dico sur
ge. Et cōfestim surrexit pu
ella: ⁊ ambulabat. Erāt au
tē annoz duodecim. Et ob
stupuerūt stupore magno.
i Et ꝑcepit illis vehemēter
k vt nemo id sciret ⁊ iussit da
re illi manducare.

quedā instrumenta. Et hāc q̄nem relinq̄t aug.exū.li.de
ciui.dei insolutū. vbi enarratis multis miraculis martyz
dicit sic. Sine ēñ deus per seipm miro mō quo res tpa
les operat etern⁹. sine ꝑ suos ministros ista faciat et eades
ipsa que per ministros facit sine quedam faciat etiaz per
martyz spūs: sine ꝑ
hoies adhuc in cor
pore cōstitutos sine
deus ista ꝑ angelos
q̄bus inuisibiliē im
mutabiliter incorpali
ter impat opet: vt q̄
ꝑ martyres fieri di
cunt eis ozātib⁹ tñ ⁊
impetrantib⁹: nō ēt
opantib⁹ fiant. sine
alia istis: sine alia il
lis modis: qui nullo
mō cōprehendi a
mortalib⁹ ꝓt. ei tñ
attestat fides hec in
qua carnis inefabiz
resurrectio predicat
Ihūs tñ greg. hanc
q̄nez determinare
videt. ij.li. dyal. vbi
dicit sic. Qui deuota
mēte deo adherent
cū rerū necessitas exposcit exhibere signa mō vtroq; solēt
vt mira q̄s aliq̄n ex ꝑce facit. aliq̄n ex ꝑtate ꝑcessa illis a
deo. ⁊ ꝟ ꝓbat ꝑ aliter rōne ⁊ exēplo. Hō aūt talis est. cui cō
ceditur illud q̄ est maius nō est mirū si aliq̄n cōcedat q̄
est min⁹. ꝟ natus est ptās filios dei fieri etiā ꝑ adoptōem:
cū ꝟ solū sanctis cōcedat q̄ miracula opari. q̄ etiā aliq̄s
malis concedit. vt dī Matth. vij.ca. ꝟ pmū cōcedit hoib⁹
sanctis: fm q̄ dī Joh.j. Quotquot aūt receꝑūt eū dedit
eis ꝑtātem fi. dei fieri. Item ꝓbat ꝑ exēplo q: petrus suscī
tauit thabithā ozando: vt dī Act.ix.c. ananiā ꝟo ⁊ saphy
rā morti tradidit subito absq; oōne. ꝟ solū culpā coz icre
pando. Act.v.⁊ sic videt illud facū fecisse ex aliq̄ ꝑtate si
bi cōcessa a deo: tāq̄ instrm̄ divine iusticie. Ite ad ꝟ videt
facē q̄ gr̄a dei dinidit ꝑ gr̄am gratis datā. ⁊ ꝑ gr̄am gra
tū facientē. ⁊ Iz aliq̄n ab aliquib⁹ dictū fuerit q̄ gr̄a gratuz
facies nihil ponit in aia tñ de gr̄a gratis data ab hoib⁹ ꝑce
dit q̄ aliq̄d ponit in aia. ⁊ ꝟ ꝓ3 manifeste de gratijs gratis
datis que vocant fmo sapiet fmo Scie.j. Cor.xij.qui signi
ficāt quasdā eminētes cognitōes diuinoz ⁊ hūanoz q̄ po
nūt aliq̄d in aia: sīl' fides: ꝓphia. genera linguaz: ⁊ interꝑ
tatio fmonū. ⁊ eadē rōne videt q̄ gr̄a sanitatū ⁊ opatio
ꝟtutū. i. miraculoz que ponunt gr̄e gratis date: dicāt ali
quā virtutem in aia existentem. Dicūt tñ aliqui q̄ ista vir
tus opantis miracula non est aliqua ꝟtus mansiua ꝑ mo
dū habitus. sed ꝑ modū passionis transeuntis: sicut et ꝓ
phetia. ꝓpter quod tales nō ꝓt facere miracula quonēs
cunq; volūt nec ꝓpheraze. Sed quicūq̄ sit de cōclusione
rō tñ non valet. q: sicut dictū est talis ꝟtus opandi mira
cula non ē ꝑncipalis ꝟ tñ instrumentalis instrm̄ aut ope
rari nō ꝑt q̄uis sit ꝑfectū ꝑ formā sūā nisi mouear actu
aliter ꝑ manū artificis. sicut ꝓ3 q̄ securis nō ꝑt secare ni
si ꝑ manū artificis moueat. ⁊ ideo dato q̄ talis virtus sit
mansiua. non ꝑt tñ opari ad miracula absq; motōe di
uine ꝟtut ꝑncipalit agentis. si tñ talis ꝟtus sit mānsiua vt
ꝑ modū passionis transeuntis solū: sicut est motio instru
menti cōmouet ab agente ꝑncipali. nihil dico mō. Item
ad conclusionē inducitur illud q̄ a sanctis ⁊ doctoribus
catholicis dī de sacris nouę legis: vicz q̄ efficiunt q̄ figu
rant: ita q̄ tanq̄ quedā instrumenta diuine misericoz
die agunt ad inductōes gr̄e ipam instrumentalit attingē
do: vel saltē aliquā dispōnez ad ipam vt characterē vl' ali
q̄d simile corrūdens in sacris q̄ non imp⁹mūt characterē
ita q̄ in sacris est aliq̄ ꝟtus ad efficiendū mō ꝟdicto. et tñ
sacra cōsistūt in q̄busdā reb⁹ sensibilib⁹. ⁊ iō multoꝛom⁹

videl q in alabris sanctor viror defunctor vel viuentiu possit poni alicui virt diuinit eis cocessa in opibus miraculosis q modo pdicti. Ex dict patz quid dicendu sit o humanitate xpi q est organu sen instrm cõiunctu ipsi deitatis sic man est instrm artificis. Hoies aut alij q tumcunq; scti nõ sut sic coniuncti. t ideo sunt ãsti quedã instrã deitat scpata t adhuc pluscpata. st eccie sacra instrm aut coiunctu magis principat efficacia agenti, principalis q separa. t talis virt opandi miracula efficacior inuenit in humanitate xpi q in qbuscunq; alijs. His dicit pt rideri ad argumenta. Ad primu dicendum q ille tenet q tum ad b q sic humanitas in xpo fuit rõ patiedi: sic deitas erõ t principiu faciedi miracula principaliter: non tñ tenet tum ad scm: qa nõ repugnat humanitati xpi opari ad miracula q modus instri: repugnat aut deitati qualitercunq; pati. Verũ rationes idẽtitat suppositi ydiomata cõicant. q: sic b e vera de passus ẽ: ita bene est vera demonstrato xpo iste puer creauit stellas. Ad illd q inducit de ps. dicendu q ly sol non excludit humanitatez tanq instrãliter agẽte: q tanq principaliter. t sic intelligendu est respectu alior sanctor q solus deus facit miracula. f. tanq principale agẽs. Ad scm dicendu q instrm in virtute principalis agentis bñ attingit ad aliquid q excedit facultatẽ q̃ cõueniente ei fm se. sic calor nalis in virtute aie generat carnẽ: vt dr. ij. de aia. Argumenta aut in cõtrariu cõcludũt tm q humanitas xpi agebat ad miracula sic agens instrale t secundarium. qd conceditur.

Capitulum. vj.

a T facto sabbato. Postq descript ẽ seruo: pdicationis in xpo. b pñr describit liuo: emulatõnis contra ipm, ppter doctrinã t miracula ipius t prz smia ex dict Mat. xiij. excepti q sequunt. b Nõne hic ẽ faber filius ẽ. in Mat. dr fabri filius. credebãt em isti q eet ei dem arti cũ pre suo putatiuo ioseph q dr faber lignarius. Et pbabile vt q xpo eandẽ arte exercuit. qi non fuit occupatus i doctrina t miraculis vsq ad tricesimũ etat annũ nec aũ fuit intent studio: fm q dr Jo. vij. quo hic Thas scit cũ nõ didicerit: nec ẽ verisile q tanto tpe fuerit occiosus: magis ait verisile ẽ q fuerit occupat arte pris sui putatiui q in alia: t b vr q verbũ istor q erat de nazareth q modũ suũ vinẽdi cogitabãt t fabr eũ vocabãt. c Et non po. ibi virt. vltra facẽ. Istud nõ posse nõ refert ad potentiam ei absolutã q cõgruitat t decentie. q: nõ erat cõgruũ q ibi faceet multa miracla: cui cã sbdit cũ dr. o Et miratiõ nõ perã nõ panẽ nec i zona es q calciatos sandaliis. ne induerent duas tunicas. t dicebat eis Quocũq; introieritis i domũ illic manete donec exeatis inde: t qcũq; nõ receperit vos nec audierit: exeũtes inde excutite puluẽm ꝺ pedib vris in testimoniũ illis. Et exeuntes pdicabant vt pniaz agerẽt t demõia multa ejiciebãt t vngebãt oleo multos egros t sanabant. i Et audiuit rex Herodes: mãifestũ ei factũ est nomẽ ei t dicebat. Quia Iohes baptista surrexit a mortuis et ppter hec virtutes opãt in illo Alij aũt dicebãt q: helyas ẽ: alij vo dicebãt q: ppha est qsi vn ex ppbis. Quo audito herodes ait. Quẽ ego decollaui Iohem hic a mortuis resurrexit. Ipe ei herodes misit ac tenuit iohannẽ: t vinxit eũ in carcere ppter herodiadẽ vxorẽ philippi frisui q: duxerat eã Dicebat ei Iohes herodi. Nõ licz tibi hre vxorez

ppter incre. eor fides eis credentiũ est meritoria de congruo q eis fiant miracula sicut patet ca. pceden. de mulere sanguinea cui dictũ est a xpo. Fides tua saluam te fecit. t in multis alijs locis in euãgelio simile habet. e Et circuibat castella in circuitu docẽs: q: sui doctrinam ei repulerant: cõuenienter ad alios docendos trãsiuit t ita fecerit apli fm q dicit Act. xiij. capitu. Hoc opponebat primũ loquti. s. iudeis verbũ dei: q: repulistis illud et indignos vos iudicastis vite eterne: ecce conuertimur ad gẽtes: sic em pcepit nobis deus. i Et cõuocauit duodecim. superius. iij. ca. describit a collatio ptãis pdicandi facta apostolis. Hic describit tur executo dicte potestat. t p describit apl missio ad predicandũ. scdo eorũ reuersio ad xpm: ibi Et cõuenientes apli. ad ihm. Prima in duas. q p describit dicta missio. scdo ex hoc surgens herodis opinio: ibi. Et audiuit rex herodes Expositio prime partis patet ex dict Matthei. x. exceptis que sequuntur.

g Sed calciatos sandaliis. Matthei. x. dicitur q non portarent calciamenta. Ex quo patet q sandalia non dicuntur calciamenta proprie. quia illis poterant apli vti hic dicit.

b Vngebant oleo multos egros. Ex hoc loco patet q vncio extrema que est infirmoꝝ fuit instituta a christo.

i Et audiuit rex herodes. Hic consequenter describitur opinio herodis de ihesu et diuiditur in duas partes. scilicet principalem t incidentalem. secunda ibi. Ipse em herodes. Circa primũ sciendũ q apostolis predicantib adeuntum christi et eius miracula: quia nõ solum erant predicantes: sed etiam facientes miracula in nomine ei: herodes audiuit famã de ihesu t credidit licet falso. q ipse eet Johannes baptista quem ipse decollauerat. t q a mortuis surrexisset. Ex quo patet q iste herodes nõ fuit de secta saduceoꝝ qui negabant resurrectionem. sed de secta phariseoꝝ qui eam confitebant: vt habetur Act. xxiij. cetera patent ex dictis Matthei. xxiij. k Ipse enim herodes. Hic ponit pars incidentalis: intentio em principalis euãgeliste erat describere gesta xpi. t quia ppter opinionem herodis de xpo fecerat mentionem de collatõne iohannis baptiste. ideo incidentaliter hic describit modum dicte de collatõnis. Et primo describitur eius incarceratio: secundo incarcerati decollatio: ibi. Herodias autem. tercio decollati tumulatio: ibi. Quo audito discipuli eius venerũt t. Sententia autem istarum trium partium patet ex dictis Matth. xiij. exceptis que sequunt. circa scdam partez.

l Herodias autē insidiabat illi. ipa eñ timebat ne hero
des ad pdicatōem iohis de pcō suo poniteret: et cū mari
to suo redderet: ꝛ iō querebat mouē iohis. m Hero
des aūt metuebat iohannē. solo eñ metu tenebat ab inf
fectōne iohis. q; ꝓpter sanctitatē ei⁹ que erat nota toti po
pulo: timebat si iohannē interficeret ne
tor⁹ ppls insurgeret contra eū: vt plen⁹
ꝑ Matḥ. xiiij.
n Et libenter eum audiebat. cē. torum
istud erat simulatoriū vt ex eis auditu iohis ꝛ obtrpatione dictis eius in aliquibus retineret populum a rebellione cōtra ipm. ꝛ sil⁹ q; postea iurauit dare puelle saltāti q̄d̄ peteret fuit malicios facū vindicatōne iracmenti ꝛ multitudie magnoꝝ cum eo comedēti haberet occasiones decapitādi iohem absq; rebellione populi: q̄ habuit eū excusatū saltē in pte ꝓpter ista. ꝛ hāc iniam tenet beda super locū istum ꝛ qō subdit. o Et contristatus est rex. dic Beda q; licꝫ tristaretur in facie. letabat ti in corde. p Et cōuenientes. Hic describit reuersio apostoloꝝ ad xp̄m: vbi ꝑ describit cōdescēsio xp̄i ad apl̄os redeūtes. scdo ad apostolos ipm seq̄ntes: ibi. Et vide. Circa p̄mū dr. p Et conuenientes apli ad iesum. ꝺ pdicatōne redeuntes ad ipm.
q Renunciauerūt ei oīa que egerāt miracula faciendo.
r Et docuerant. ꝺ pdicādo ostendentes q; mandatū ei⁹ exercuti fuerant fidelit.
s Et ait illis. cōpatiendo eis de laborbus suis. t Veni te seorsus cē. vt. s. p⁹ laborez ḍfecerēt aliquantulū. i hoc oñdit xp̄s q; predicatores verbi diuini p⁹ laboꝛē p̄ūt recipere recreatōem cōpetentē. v Et ascēdētes in nauim. vt segregati a turbis possent quiescere.
x Et viderūt eos. Hic ꝑnter describit condescēsio ipius xp̄i ad ppl̄m ipm sequentem. Et ꝑ describit dicta condescensio. scdo pharisęoꝝ confutatio. ca. seq. Circa primum ꝑ describitur condescēsio xp̄i ad ppl̄os ipos pascēdo. secū do ad discipulos eos de piculo liberādos. ibi. Et coegit discipulos suos. tercio ad infirmos ipos curādi: ibi. Et cum transfretassent. sentētia aūt ista ꝛ triū primū p̄z ex his q̄ dicta sunt matḥ. xiiij. vsq; ad finē illi⁹ ca. exceptis que sequūtur. Primum ad p̄maz ptem dr. y

1 fratris tui. Herodias aūt insidiabat illi ꝛ volebat occ
m idere eū nec poterat. Herodes aūt metuebat Iohez sciens eū virū iustū ꝛ scīm: ꝛ custodiebat eū: ꝛ audito
n eo multa faciebat: ꝛ libenter eum audiebat. Et cū oportunus accidisset herodes in natali suo cenā fecit principibus et tribunis et primis galylee Cūq; introisset filia ipsi⁹ herodiadis: ꝛ saltasset ꝛ placuisset. Herodi simulq; recumbentib⁹ rex ait puelle. Pete a me quod vis ꝛ dabo tibi. Et iurauit illi: quia quicquid petieris dabo tibi licet dimidium regni mei. Que cū exisset dixit matri sue. Quid petā. At illa dixit. Caput iohannis baptiste. Cumq; introisset statim cū festinatōne ad regē petiuit dicens. Volo vt ꝓtinus des mihi in disco caput iohannis baptiste.
o Et contristat⁹ ē rex. Propter iusiurandū: ꝛ propter simul discumbentes noluit eam cōtristare sed misso spiculatore precepit afferri caput eius in disco ꝛ decollauit eum in carcere ꝛ attulit caput ei⁹ in disco ꝛ dedit illud puelle ꝛ puella dedit matri sue. Quo audito discipuli eius venerūt et tulerunt corpus eius: ꝛ posuerunt illud in monumento
p Et conuenientes apostoli
q ad iesum: renunciauerunt
r ei omnia que egerant ꝛ docuerant. Et ait illis. Veni
s te seorsum in desertu locū
t ꝛ requiescite pusillum. Erāt eīm ꝙ venieb̄t et rediebāt multi: ꝛ nec spaciū mandu
v cādi hēbant. Et ascēdētes in nauim abierūt in desertuz
x locū seorsum. Et viderunt eos abeūtes: ꝛ cognouerūt multi ꝛ pedestres ꝺ oībus ciuitatib⁹ cucurrerūt illuc et preuenerunt eos. Et exiens vidit turbā multā ibs
y ꝛ miſtus ē super eos: quia erant sicut oues nō habentes pastorem: ꝛ cepit illos docere multa. Et cū iā hora multa fieret: accessert discipuli ei⁹ dicētes Desertus ēst loc⁹ h: ꝛ iā hora ꝑteriit Dimitte illos: vt eūtes in ꝓximas villas ꝛ vicos emāt sibi cibos ꝙs mādūcēt. Et rñdens ait illis Date illis vos mādūcare. Et dixerūt
3 ei. Eūtes emam⁹ ducentis denarijs panes ꝛ dabim⁹ illis mādūcare. Et dixit eis
a Quot panes habetis. Ite et videte. Et cū cognouissent dicunt Quiq; ꝛ duos pisces. Et precepit illis vt accūbere facerēt oīnes ꝑ cōtubernia sup viride fenū Et discubuerūt in ptes: ꝑ cētenos ꝛ ꝗnquagenos Et acceptis quinq; panib⁹ et duobus piscib⁹: intuēs in celū bñdixit et fregit panes ꝛ dedit discipul⁹ suis vt ponerēt āte eos ꝛ duos pisces diuisit omnibus. Et manducauerunt oēs et saturati sunt. Et sustulerunt reliquias fragmentoꝝ duo decim cophinos plenos: et de piscibus. Erant autem qui manducauerūt ꝙn
b ꝙ milia virorum. Et statiz

Erant sicut oues non hñtes pastorē sacerdotes eñ illi⁹ trēpore ꝛ principes erant sicut lupi rapaces spoliātes ppl̄m a bonis tpalib⁹ ꝛ ꝑ malū cē plū spūalib⁹. ꝙ xp̄s rāḡ bon⁹ pastor pascebat eos spūalit ꝑ nue ꝝbo doctrie sue ꝛ aliq̄n corpalit. fm q; dr consequēter.
3 Eūtes emamus ducē. den. p3. ꝛ dabi. illis manducare. Joh. vj. dr. q; ihs ꝙsuit a philippo Vnde emimus panes vt māducēt hi ꝛ ibi dē subdit. ꝺ aūt dixit tētans eū ipe eñ sciebat q̄d esset facturus. ꝛ tūc philippus rñdit vt ibidem dr. Ducētoꝝ denariorū panes nō sufficiunt eis ꝛc. q. d. tantū precij non habemus cuz pauper sim⁹. ꝛ hic Marcus dicit discipl⁹ gḡaliter ꝺ rñdisse. Is aliq̄ mō sub alijs verbis
3 Eūntes ema m⁹ ducētis denarijs. q. d. si vellem⁹ eis dare ad manducandum oporteret nos ire ad emendū panes pre cij ducētoꝝ denariorū. ꝛ tñ ꝺ precij nō hēmus. ꝛ sic se excusabāt ꝑ impotentiā. Dicūtur aūt hic discipli rñdisse illō qō soluz philippus rñdit. tū q: nō solū ex ꝑsona sua ꝙ etiā aliorū loq̄batur. tū ꝙ illud qō facit aliqs de aliqua cōitate vt dicit: dr cōitas ꝺ fecisse vel dixisse. ꝛ tūc discipl⁹ se excusantibus de dato cibo rū ppl̄o xp̄s seq̄ntē b⁹ dixit xp̄s qō ꝺ hē a Quot pa. ha. ite ꝛ vi. ꝛ cuz cogno. dr. ꝙn ꝙ duos pisces

Job. vj. dr solus andreas hoc respondisse. per alia tñ ꝛba dicēs. Et ꝑter hic vñ⁹ qui hz ꝙnq; panes ꝛc. dicunt tñ hic discipuli ꝺ rñdisse in generali qō dixit andreas eo mō sic dictū est de philippo. Circa scm parte dr. b Et statim coegit discipulos suos ascēdere nauī. q: nō libēter recedēbāt absq; magro suo, eius societate ꝛ doctrina delectati.

c Ad bethsaidaz.Ioens erat vñ recedebãt. d Et cum dimisisset eos abijt in montẽ orare.p hoc ostendens q̃ predicator verbi diuini dz post sermonẽ suũ ad deũ in oratione redire vt q̃cq̃ dom ibi fecerit glorie dei ascribat. e Et volebat pterire eos.eo mõ sicut p resurrectõẽs suã ambulans cũ duob⁹ discipulis suis eũnbus i emaus finxit se longius ire: vt dñ Luc. xxiiij. Nec tñ fuit ibi alia duplicitas seu falsitas fm q dicebatus Greg.b em fecit vt sic ostenderet se eis exteri⁹ q̃lis apõ eos erat in mentib⁹ eoꝝ interi⁹: erãt em dubij in fide resurrectiõis xpi & tardi ad credendũ vt ibidez dicit t.ppt̃ d dubitãt aliq̃mulũ elongati a veritate.& isõ apparuit eis in pegrina effigie & finxit se longi⁹ire.q; tales apparitiones fiunt cõiter fm dispositõem interiorẽ ipsoꝝ quib⁹ fiũt.et eodem mõ dicit hic q volebat pterire eos.q; erãt parue fidei. fm q dz in textu. q; putabãt fantasma esse & tñ iam viderãt tanta miracula cũ seciſſe :q credere debebãt ipm sup aquas posse ambulare.Circa tertiã ptem dz. f Cunq; egressi es.de na.con.cogno.eũ.s.illi de terra genazareth.quia per famã quã audierãt & miracula q̃ aliq̃ eoꝝ viderant cogn̄uerũt q̃ ille erat q̃ infirmos curabat & mirabilia alia faciebat: & ideo sbditur. g Et percurrentes vniuersam regionẽ illam.q; gerasseni miserũt q̃ ciuitates ad ẽ q̃ adducerentur infirmi ad pũtiam xpi: vt fimbriã vestimẽti ei⁹ tangerent. Judei em erãt distincti ab aliis gẽtib⁹ nõ solũ in lege: ſ & in habitu:q; Nume.xv.pcipit q̃ facerẽt fimbrias i angulis palliorꝝ:& talẽ habitũ portabat & xpc:sic & legem seruauit:& ad tactũ hmõi fimbriaꝝ curabant infirmi.

In ca.vj.vbi dñ in postil. nec est verisile q̃ tanto tempe fuerit ociosus. Additio

Dom xps cẽt in hac vita:summũ gradũ ptemplati nis amigit nullo mõ dici potuerit ociosus etiam aliq̃n ab oi actõne seu exercitio corpali cessasset. ẽ em ptinet ad ptemplatiuã vitã ab exteriori actõne quiescere fm Greg.i.vj.moza.& iõ irrõnabile & attribuere xpo occupatõez in artib⁹ mechanic? ad remouendũ ab eo ociositatẽ.nec ex ẽ q̃ illi de nazareth ipm fabꝝ vocabãt cõcludit ipm fuisse fabꝝ:sic nec ipm habuisse sororeꝝ iz ipsi dicerent. Nõne sororez ei⁹ nobiscũ sunt:ſ fabꝝ ipm dicebãt ad viltipẽdẽdam doctrinã xpi.freq̃nt em hi q̃ occupãt in actõib⁹ corpalib⁹ deficiũt ab intellectualib⁹.vt dõm fm Aug.q̃ coipo fabꝝ xpc credebãt & fabri filiũ q; cõiter filij dicunt hic arte pfis. In eo.ca.vbi dz in postil.Ex q̃ pz q̃ sandalia nõ dicunt calciamẽta. Additio.

Manifestũ est ex cõi mõ loq̃ndi q̃ sandalia sũt q̃dam m spẽs calciamẽti.Calciamẽtũ.n.ẽ dz vt gen⁹ ad oia q̃b⁹ indumur.vñ si apl̃s ,phibebant ne aliq̃ modo portarẽt calciamẽta,put intelligit postil.ex pñti nõ posset portare sandalia cũ sint q̃dã spẽs calciamẽti.& sic eẽt eis iniũcta ptraria pcepta:q̃ ẽ manifeste ꝛrõem.vñ aliter dõm ẽ.Ad q̃ dõm q̃ calciamẽta seu sandalia pñt duplr portari. Uno mõ in pedibus,put cõiter fit. Alio mõ ligata sub cingulo vel recondita i sacculo vel in pera:& hmõi .prout pauper itinerãtes q̃nq; faciũt vt cũ corũpunt vel deficiũt calciamẽta seu sandalia q̃ hñt in pedib⁹ ,puideant sibi de alijs:& q̃ secũ portãt mõ pdicto.p mõ nunq̃ fuit,phibitus apl̃s.vt sandalijs nec calciamentis.s.in pedib⁹.q; ẽ pertinet ad velocit⁹ seu ex pedituꝝ incendendũ Vñ isrãelitis vt citius exirẽt de egypto & nõ desidiose ambularent ꝓcipiebat a dño vt hrent calciamenta in pedibus ,put ipsemet postil. dicit Exo.xij. secũdo vo mõ ,phibitũ est apl̃s eũnb⁹ ad pdicandũ.s.portare calciamenta in sacculo vel hmõi.q; ẽ impedimentũ itineratis sic & alia supflua vel duplicia q̃ ,phibebant apl̃s cuntibus ad pdicandum vt in pñti ca. Veritas hui⁹ distinctiõis scilz de duplici mõ portãdi calciamenta pz ex mõ loq̃ndi sacre scripture. Nam Matth.x. vbi calciamenta eis ,phibebãtur nõ prohibet eis portare in pedibus: dicit esse. Nec calciamenta nec virgã. Sillr Jn.x. dicit. Nec perã nec calciamenta nõ exprimẽs in pedib⁹.fm Marcũ in ẽ ca.nõ pmittit apl̃s portare sandalia simplr.q; ẽ est cõtra aliud ꝓcepti de directo:ſ pmittit eis calciari sandaliis q̃b ẽ portare sandalia p mõ vñ exposse dicit. Sz calciatos sandaliis. Sillr apl̃s ad Eph.vj.in eadẽ materia dic. Calciati pedes in ꝓparõne euangelij. Nõ em dicit q̃ portẽt calciamẽta. q̃b pt intelligi scõo mõ portandi:ſ q̃ portent in pedib⁹: & sic in his duob⁹ ꝓceptis nulla est ptradictio.etiã si sandalia & calciamenta,p eodẽ sumant.de hac materia vide ẽ ca.j. i additõne secunda.

Replica.

Ne ca.vj.vbi dz. Nõne hic ẽ faber. dic postil.q; nõ ẽ verisimile xpm a iuuentute vsq; ad tricesimũ annum fuisse ociosum.Burg.dic xpm nõ debuisse operari opa mechanica.q; impedimisset opa intellectualia in q̃b⁹ xpc summũ gradũ tenuit.iõ ociosus dici nõ potuit: ẽ dico q̃ ad factũ q & ſ xpc nihil opando corpaliter ociosus fuit.ꝓbuisset in exemplũ ociosis q̃ ab eo sumerẽt velãmẽ excusatõnis:laborauit igit sic & otiauit:nõ ad suffragium. ſ ad exemplũ. Nec talis labor in xpo potuit remittẽ sum mũ gradũ intellectualis ptemplatõnis:vt Burgẽ. arguit sicut nec dolor summus in passione potuit remittere sum mam fruitõnem.de quo alibi.

In eo.ca.vbi ꝓcedunt apl̃s sandalia:postil.volens saluare ystam Matth.x. vbi,phibent calciamẽta dicit sandalia,ppie nõ esse nec dicit calciamenta. Burg.vult q̃ sandalia sint ptenta vt spẽs sub genere calciamentoꝝ. Et soluit eam ptrarietatẽ quã mouet postil.de Matth.x. & ẽ portare in pedibus vel in sacculo &c. Sed nõ videt maturum de ẽ oportere fieri mãdatũ q̃ raro & p viles psonas fieri cõsueuit.s.portare calciamẽta i dorso ligata. Ridiculosa igit videt distinctio Burg. Sal ẽm dictũ arbitror de viu calciamentoꝝ in pedib⁹ xpi & apl̃oꝝ sup Matth.x. De sandaliis aũt hic concessis secus est.q; nõ ptinent ad gen⁹ calciamentoꝝ.genus dico logicũ:ſ xpc silimudinem vsus respectu pedũ modũ hñt calciamẽti:q̃ alio noie dicunt caligę.

iuxta illud act.xij. vbi dr̃ petro. Calcia te caligas tuas. gre cus primo hz sandalia vbi nos caligas. t vt q̃daz volūt san dalia sunt in soleis integra supr̃ apta. t sic cū nō sint cal ciamenta. hñt tñ aliq̃d firme. q: pedū ꝫ aspitatem vie sk nuinēta. t sic ꝓhibitis calciamentis cōcedunt sandalia a si ne cōtrarietate. Ad plenū em̃ calciatōez requirunt multa. s. caligę ligature tē. ab hmōi curiositate sunt apl̃i ꝓhibiti et ceteris q̃ in ista enu merant sandalis cō cessis. Ca. vij.

Et cōuenūt Postq̃ de scripte est erga discipulos xpi cō descensio: hic ꝑsr̃ ō scribit pharisęoꝝ cōfutatio. et hoc q̃ drupliciter Primo in eoꝝ obseruantijs secūdo in miraculis xpi sequēti cap̃. ibi. Et exierūt pharisei. tercio in lege ꝓmissis. x. ca. quarto i pa bolis. xij. cap̃. Circa primū primo describitur pharisęoꝝ cōfutatio secundo populoꝝ cōsolatio: ibi Et inde surgēs. Circa primū ꝓ describi tur pharisęoꝝ obser uatio vana. Secun do eoꝝ interrogatio maligna: ibi. Et interrogabant pharisei. Tercio eoꝝ cōfuta tio vera: ibi. Et ille respōdēs. Quarto dicte ꝑfutatōis ex posito plana: ibi. Et cū introisset i domū Snia vera istaꝝ pri um pz ex dictis ma thei. xv. excepi̇̃ que sequūt. b Pharisei em̃ t oēs iudei nisi cre. la. ma. non mā. volētes p mundicā exteriorē ꝑtendere q̃ haberent iteriorē cū tñ essent ple ni iniq̃tate t immūdicia. fm q̃ dr̃ matt. xxiij. c Et a foro nisi baptizent non comedunt q̃si emiz exibant ad negocia exteriora i publico reputabant se immūdicią aliquā con trahere ab alijs: qui tamē erāt meliores ipsis. t ideo rede untes a talibus negocijs lauabant se: anteq̃ comederent quasi purgantes immundiciā ab alijs contractam.

Cōuenūt ad vij. eū pharisei t q̃dā de scribę ꝺ̃ętes ab hierosolymis Et cū vidissent quosdaz ex discipulis ei⁹ cōmunibus manib⁹ id est nō lotis mā ducare panes vituperaue a rūt. Pharisei em̃ t oēs iu dei nisi crebro lauerint ma nus nō manducāt tenētes traditōez seniorū t a foro b nisi baptizēt nō comedūt: et alia mlta sunt que tradi ta sūt illis q̃uare: baptismata calicū t vrceoꝝ t eramē toꝝ et electoꝝ. Et interrogabāt eū pharisei t scribe Quare discipuli tui nō ambulāt iuxta traditōez seniorū ꝺ cōibus manib⁹ mādu cant panē. At ille rñdens dixit eis. Bñ ꝓphauit esaias de vobis hypocritis sicut scriptū est. Ꝓpl̃s hic labijs me honorat coꝝ ãt eorū longe est a me. Inuanū aūt me colūt docentes doctrinas t precepta hoim. Relinq̃ntes em̃ mandatū dei tenetis traditōz hoim baptismata vrceoꝝ et calicū t alia sīlia his facitis mlta. Et dicebat illis. Bñ irritū fecistis preceptū dei vt c traditionē vrāz seruetis. Moyses em̃ dixit Honora ꝑz tuū t matrē tuā: t q̃ maledixerit ꝑri vel matri morte moriat. Vos aūt dicitis. Si d dixerit hō ꝑri aut mri coruban qō est donū qōcūq; ex me tibi proderit t vltra nō dimittitis eum quicq̃ facere patri suo aut matri: rescidentes verbum dei per traditōnem vestraz quā tradidistis. Et similia huiusmodi multa facitis. Et aduocans iterū turbas dicebat illis. Audite me omnes et intelligite. Nihil est extra hominē introiens in eum quod possit euz coinquinare: sed que de homie procedunt illa sunt que coinquif nāt hoiem. Si q̃s hz aures audiendi audiat Et cū introisset in domū a turba inter rogabāt eū discipuli ei⁹ ꝑbolā. Et ait illi. Sic t vos imprudentes estis. Nō intelligitis q̃ omne extrinsecus introiens in hoiez nō pōt eū coinquinare q̃ non intrat in coꝛ eius ꝺ in ven g trē vadit t in secessum exit purgans oēs escas. Dicebat aūt: q̃m illa que de homie exeūt illa coinq̃nāt ho b miez abint⁹ em̃ ō coꝛde hominū male cogitatōes prodeūt adulteria fornicationes homicidia furta auaricie nequicie dolus ipudicicie oculus malus blasphemia supbia stulticia Omnia hec mala abintus ꝓcedunt t coinquinant hoiez Et inde surgens abijt in fines tyri t sydonis t ingressus domum neminem voluit scire t non potuit latere. re parentibus in necessitate positis. t sic enactuabant preceptum dei de honore parentū vt plenius dictū fuit matthei. xv. f Si quis habet aures audiēdi audiat. s. si ds habet voluntatez audiendi veram doctrinā audiat meam et nou pharisęoꝝ. g Jn secessum exijt purgans oēs escas natura ei que est sagax ipuritatez que est in alimento suscepto emittit p secessum remēs illud q̃ ē ibi purū ad coꝛ poris nutrimentum: t sic purgat esca coꝛ poris nutritiua.

b De coꝛde hoim male cogit. ꝓce. id ē consensus deliberatiui ad mala agēda: que explicat magis in ꝑticulari cū ꝺicit i Adulteria. i quibus est violatio thori alieni. k Fornicatōes. i. illiciti cōcubitus personaruz a matrimonio solutarū. l Homicidia. quib⁹ inferr no cumentū in ꝑsonas proximoꝝ.

m Furta. quibus res aliene ꝺrabūtur. n Auaricie. inq̃nam aliqua iniuste retinemur.

o Nequitie. q̃ consistunt in calūnijs ꝓximoꝝ. p Dol⁹ in deceptōne coꝛz. q Impudicicie. q̃ntz ad tactus t aspectus immundos.

r Oculus malus ꝓprium ad odium et et inuidiaz. quia nō permittit videre recto oculo bonum ꝓximi. s Blasphemie. i. iniurie in deum. t Superbia. dei vel ꝓximi contemptus.

v Stulticia. i. q̃ libet iniuria i ꝓximo. x Et inde surgens Hic ꝑsr̃ describitur cōsolatio ppli coꝝ. t p̃ gentilium. scḃo galileoꝝ: ibi. Et iterum exiens. Circa primū dicit. x Et inde surgens abijt in fines tyri t sydonis. vbi habitabāt gētiles: ad quos transijt christus ad benefaciendum eis: relinquens iudeam propter maliciam pharisęorum t ingratitudinem. y Et ingressus domū neminem voluit scire. i. noluit manifestari aduentum eius per discipulos suos: ostendens q̃ predicator et operator miraculoꝝm non debet querere proprium ostentationem. z Et non potuit latere. illud non posse nō refertur ad eius potentiam absolutam sed ad congruentiaz non enim erat congruum q̃ aduentus medici lateret infirmos. nec fuit decens q̃ manifestaretur per suos discipulos vt dictum est. et ideo manifestatus fuit per alios qui fa-

mū eī⁹ audierant. t aliquī eū viderāt. qz nō solū de iudea ⁊ etiā de natiōib⁹ alijs missi venerāt ad eū ꝓpter miracula et sanitates q̄ opabat vt dī. ō. iij. ca. a Mulier eī statiz vt audiuit de eo rē. nō est intelligēdū q̄ curauerat filiā eī⁹ exīs in domo. qz nūc noluit facere. ⁊ magis in via cuz ipsa clāmaret post eos vt dī⁹ Matthei. xv. di.

b Erat. n. mlier gētilis syrophenissa genere. i. ō syria phenicis. Est em syria nomē generale. puicie phenis ꝙ nomen cuiusdā spālis prārie in illa puincia. Et inde ꝙnit syrophenissa. i. de tali cōtracta oriūda.

c Propter būc ſ. id est ꝓpter tue fidei cōfessiōez. d Exijt demoniū de filia tua. qz confessio dei de ꝙgruo est meritoria miraculi. cetera patēt ex dictis Matth. xv. di. e Et iterū exiens. Hic ꝑtr describit cōsolatio galileoz ⁊ p̄ in curatōne demoniaci. scōo in ministratōne alimenti. in pāin. seqn. ca. Circa primā partem determinat locus vbi ihc fecit sequentem curatōem cum dicitur.

f Inter medios fines decapoleos. de capolis ē nomē regionis: vt dictuz est supza ca. v. et bmōi regionis vna ps est vltra ioꝛdanē alia citra. vt ps in descriptōne terre sancte. Egit mare galylee q̄ est quidā lacus ꝙ quez transit ioꝛdanis fluuius resp̄icit terminos vtriusq; partis regionis p̄dicte.

g Et adducunt ei surd. ⁊ mu. nō erat talis a natiuitate: nec ab infirmitate superueniente: ⁊ a demone ipsum obsidente eius auditū impediente ⁊ loquelam.

h Misit digitos suos in auriculas eius. ihc aliquādo sanauit infirmos tāgendo corpaliter vt ostenderet humanitatez suam esse diuinitatis instrumentū modo supa dicto capitulo. v.

i Et suspiciens in celum ingemuit vt ostenderet se verum hominem a deo querens auxilium. k Et ait illi. effeta quod est adaperire. ostendens se verum deum curando ꝙ imperium. l Et p̄cepit eis ne cui dicerent. ostendens ꝙ beneficator de suis beneficijs ꝓpziam laudem non debet querere. m

a Mulier. n. statim vt audiuit de eo cui⁹ filia habebat spīm imūdū intrauit: ⁊ pci-
b dit ad pedes eius. Erat ei mulier gētilis syrophenissa genere. Et rogabat eum vt demoniū eijceret ō filia ei⁹. Qui dixit illi. Sine p̄⁹ saturari filios. Non est. n. bonū sumere panem filiorum: ⁊ mittere canib⁹. At
•illa rīdit: ⁊ dixit illi Vtiq; dñe. Nā ⁊ catelli comedūt sub mensa de micis puero-
c rū. Et ait illi. ꝓpter būc
d sermonem vade exijt demonium a filia tua. Et cuz abisset domū inuenit puellā iacentē supza lectū ⁊ demo-
e niū exijsse. Et iterū exiēs de finib⁹ tyri veit p sydonem
f ad mare galilee inf̄ mediof
g fines decapoleof. Et adducunt ei surdū ⁊ mutū: ⁊ deꝓcabant eū vt imponat illi manū. Et apꝓhendēs eum
b de turba seoꝛsum misit digitos suos in auriculas eꝰ ⁊ exp̄uēs tetigit linguā eī⁹
i ⁊ suspiciēs in celū ingemu-
k it ⁊ ait illi. Effeta: qđ ē adaperīe. Et statim apte sūt aures eī⁹: ⁊ solutū ē vinculū lingue eī⁹: et loq̄bat re-
l cte. Et p̄cepit illis ne cui
m dicerent. Quāto aūt eis p̄cipiebat tantomag⁹ pl⁹ p̄e-
n dicabāt ⁊ eo ampli⁹ admi-
o rabant dicētes. Bñ oia fecit: ⁊ surdos fecit audire: ⁊ mutos loqui.

a Capitulum. viij.

a In dieb⁹ illis iterū cū turba multa esset cum ihū nec hr̄ent qđ māducarent ꝙocat⁹ discipulis aīt illis. Misereoꝛ sup turbaz qz ecce iam triduo sustinēt me nec hūt qđ māducent ⁊ si dimisero eos ieiunos in domum suaz deficiēt i via. Quidā ei ex eis delōge venerūt. Et rñdert ei discipu-
li sui Vñ istos q̄s poterit satiare panib⁹ hic i solitudine. Et interrogabat eos. Quot panes hētis. Qui dixerūt septem. Et p̄cepit turbe discūbē sup terrā. Et accipiens. vij. panes gr̄as agēs fregit ⁊ dabat discipul⁹ suis vt apponerēt: ⁊ apposuert turbe. Et hēbāt pisciculos paucos: ⁊ ipsos bñdixit et iussit apponi. Et māducauert ⁊ saturati sunt: ⁊ sustulerūt qđ supauerat de fragmentis. vij. sportas. Erāt aūt q̄ māducauerāt ōes q̄tuoꝛ milia: ⁊ dimisit eos. Et
b statim ascendens nauī cuz discipulis suis: venit in p-
c tes dalmanutha. Et exiert pharisei ⁊ ceperūt ꝙrē cuz eo: querētes ab illo signuz de celo tentātes eū. Et ingemiscēs spū ait. Quid generatio ista signum querit.
d Āmē dico vob̄ si dabit̄ generatōni isti signum Et dimittens eos ascendit iterū nauī ⁊ abijt trās fretū: Et obliti sūt panē sumere: ⁊ nisi vnū panē nō habebāt secū
e i nauī Et p̄cipiebat eis di-
f cēs Videte ⁊ cauete a fer-
g mēto pharisеoꝛ ⁊ fermēto herodis. Et cogitabāt ad

baptizatus de baptizijs acceptis debet se gratuz ostendere. ⁊ baptizatorem laudare q̄nis ꝑ benefactoꝛ nō querit.

n Et eo ampli⁹ admirabant. de tanta eius humilitate.

o Bene fecit oīa rē. licet nō exprimat hic nisi vnū surdum ⁊ mutū esse curatū: tamen plures fuerūt ceci ⁊ claudi et muti et curati: vt habet Math. xv. ſ inter illos vn⁹ cuius cura fuit mirabilior inter ceteros. qz in ipso tria miracula cōcurrerūt: sm q̄ dicit Hiero. qz audiens fuit et reddit⁹ ⁊ affatus: ⁊ a demone fuit liberat⁹: et ꝑ solus exprimitur a Marco. Ca. viij.

i In dieb⁹ illis Hic ꝑtr ponit cōsolatio galyleoꝛ in alimenti datōne: ⁊ gr̄s sīnia ex his q̄ dicta sunt Math. xv. ꝑ exceꝑto. b Venit i p. val. Math. xv. di. ⁊ venit in fines magedan. Dōm est q̄ est eadē regio dupl⁹ vocata. c Et exiert pharisei. Hic consequēter describit cōfutatio phariseoꝛ in miraculis. Et ꝑponit dicta confutatio scōo discipulos reprehensio: ibi. Et p̄cipiebat eis. Sentētia ꝓme partis patet ex dictis Math. xvj. hoc excepto.

d Si dabitur generationi isti signū. id est non dabit. qa acciꝑitur si ꝓ non sicut psal. Quibus iurauī in ira mea: si introibunt in requiem meam.

e Et p̄cipiebat. Hic ponitur discipulorum christi reprehensio. et primo arguitur in eis ignorantia. secundo ostenditur eorum impotentia sequenti capitulo: ibi. Et veniens ad discipulos. tercio reprimitur eorum ambitio vel superbia: ibi. Et ide ꝑ

fecit. Circa primū describitur ꝓmo reprehensio discipuloꝛ generaliter. scōo ipsi⁹ petri ꝑticulariter: ibi. Et ingressus ē ihs. Adhuc aūt ꝑ argnit ignorantia discipuloꝛ ꝑdo: ⁊ secundo facto: ibi. Et veniūt bethsaidā. Circa primū dicit.

f Cauete a fer. pha. i. a doctrina eoꝛ puersa: q̄ ꝓponebāt traditōes suas diuis ꝓcepti⁹: vt dictū est ca. vij. g Et fermento herodis. id est a secta erronea herodianoꝛ de qua dictum est ō. iij. ca. Hoc autem dictum ꝑt discipuli intellexerunt de fermēto vel pane materiali in quo appet eoꝛ

ignorantia: tum qz xps frequenter fuerat eis locutus ꝓ
bol. z eas eis expoſuerat vt dicū ē. ō. iij. c. z iō bñ intellexiſſe debuiſſent ꝺ ꝓbū xpi dicū pabolice. tū qz ipſis videt⁹ xps ſatiauerat. v. milia hoim de q̄nq; panib⁹: z de duob⁹ piſcibus. vt dicū eſt. ō. vj. ca. Itez quatuoꝛ milia hoim de

septē panibus. vt di
cū eſt in ꝺ ca. z iō
bñ debuiſſent intel
lexiſſe: qz xps non
erat ſolicit⁹ de mate
riali pāe: nec de ipo
loq̄batur. cetera pa
tent ex dictis Mat.
xvj. b Et venūt
bethſaida. Hic ar
guit ignorātia diſci
pulorꝫ facto per ꝺ q
ipis pñtū illumina
uit cecū. p impfecte
qō notat cū dr.
i Inf. cuz ſi q̄d vi.
z aſpi. z ait video ho
mi. velut ar. am. nō
em diſtinguebat linea
mēta humanoꝝ
coꝛpoꝝ. videbat tñ
obſcure coꝛpa eoꝝ
moueri ꝺ loco ad lo
cū. z poſtea illumia
nit eū pfecte: qō no
tatur cū dr. Iterū i
poſuit manus ſup
oculos ei⁹. z ſubdit
k Et reſti. eſt ita vt
clare vi. oia. Certuz
eſt aūt q xpus pote
rat eū ſtatim perfe
cte illumīare. ß p ta
lem modū fecē vt de
ſignaret diſcipulos
adhuc in pte obſcu
ratos caligie ignōie
z ad claꝛe intelligen
dū indigebāt maio
ri illumiatōne. vñ z
poſt reſurrectōes ſu
am aperuit illis ſen
ſum vt intelligerent
ſcpturas: vt hr Lu.
xxiiij. Et p talē mo
dū xps maledixit fi
cuz bñtem tñ folia:
vt hr. j. xj. cap. ad ſi
gnificandū q ſacer
dotes iudeoꝝ erant
maledicendi z pnni
endi a deo: eo q nō
habebant fructū iu
ſticie. ß tñ folia ver
boꝝ: fm q dicit au
guſt. in omelia. z ſi

mili mō Hiere. ppha q denunciauerat captiuitatē baby
lonicā. ꝺ idem ſignāt ſenſibili ſigno q ꝺ q ꝺ mandato dñi
poſuit cathenas in collo ſuo. vt hr Hiere. xxvij. per ꝺ deſi
gnās q ſic cathenati ducerent indei in babylones captiui
Alij aūt exponūt illumiatōes huius cecī ſucceſſiue factaz
ꝓpter puritatem fidei ipius cecī z offerentiū ipm xpo z ꝓ
eſſe q iſta cā z ꝓdicta cōcurrerūt ad iſtū effectū. l Et
greſ. ē ie. Hic pñr deſcribit increpatō petri ſpāſr. z p̄ poni
tur increpatio petri. ſcdo incitatio ad palmā martyrij ibi.
Et cōuocata turba. Circa pmū pmittit de xpo hoim fal

altertrū dicētes: qz panes
nō habem⁹. Quo cognito
ait illis ihs. Quid cogita
tis: quia panes nō habetis
Mondū cognoſcitis nec in
telligitis. Adhuc cecatum
habetis coꝛ veſtrum. Ocu
los habentes nō videtis: z
aures habētes nō auditis
Nec recordamini q̄nq; pa
nes fregi in q̄nq; milia: et
q̄t copbinos fragmentoꝝ
plenos ſuſtulliſtis. dicūt ei
Duodecim. Quando z ſep
tē panes i quatuoꝛ milia
quot ſportas fragmentoꝝ
tuliſtis. Et dicunt ei. Sep
tē. Et dicebat eis. Quo
modo nondū intelligitis.
b Et venūt bethſaida et ad
ducūt ei cecū: z rogabāt eū
vt illū tangēt. Et ap̄hensa manu cecī eduxit euz extra vicū: z expuens in oculos ei⁹ impoſuit manib⁹ ſu
i is interrogauit eū ſi q̄d vi
deret. Et aſpiciēs ait. Vi
deo homines velut arbores
ambulātes. Deinde iterū
impoſuit man⁹ ſup oculos
k ei⁹ z cepit videre reſtitut⁹ ē
ita vt clare videret oia. Et
miſit illū i domū ſuā dicēs
Vade in domū tuā z ſi i vi
cū introieris nemi dixeris
l Et ingreſſus eſt ieſus z diſ
cipuli eiuſ caſtella ceſaree
philippi: z in via interro
gabat diſcipulos ſuos di
cēs eis. Quē me dicūt eſſe
hoies Qui ñderūt ei dicē
tes. Alij iobez baptiſtam:

alij helyā. alij ꝙ oſſi vnuz
de pꝛophis. Tūc dicit illis.
Vos ꝙ quē me eſſe dicitis
Ñdēs petr⁹ ait ei. Tu es
xps Et cōmiat⁹ ē eis ne cui
dicerēt de illo Et cepit do
cē eos qm oꝛ filiū hois pa
ti multa z reꝓbari a ſenio
ꝛib⁹ z a ſacerdotib⁹ z ſcri
bis z occidi: z poſt tres di
es reſurgē. Et palā ꝙbū lo
q̄bat: z ap̄hendēs eū pe
tr⁹ cepit increpare eū. Qui
ꝓuerſus z videns diſcipulos
ſuos: cōmiat⁹ ē petro dicēs
Vade retro me ſathana: q̄
mā nō ſapis q̄ oī ſūt: ß q̄ ſūt
m hoim. Et cōuocata turba
cū diſcipulis ſuis dixit eis
Si q̄s vult me ſeq̄ deneget
ſemetipm z tollat crucē ſuā
z ſeq̄t me. Qui ei voluerit
aiaz ſuā ſaluā facē ꝓdet eaz
q̄ aūt ꝓdiderit aiaz ſuā ꝓp
me z euāgeliū: ſaluā faciet
eā. Quid em̄ ꝓdeſt hoi ſi
lucret mūz totū z detrimē
tū aie ſue faciat. aut q̄d hō
cōmutatōis dabit ꝓ aia ſua
n Qui ei me ꝓfeſſus fuerit z
o ꝙba mea i generatione iſta
p adulta z peccatrice filius
hois cōfitebit cū cū venēit
in gla ꝓris ſui cū angel⁹ ſan
ctis Et dicebat illis Amē
dico vob: qz ſunt quidā de
hic ſtāt⁹ q̄ nō guſtabunt
mortē donec videāt regnū
dei veniens in virtute.

Cap̄m. ix.

a Et p⁹ dies ſex aſſūpſit
ieſus petrū z iacobum z io

ſa opinio. ſcdo ſubdit diſcipulo ꝓ ꝓa cognitio ibi. Tūc di
xit illis. Vos ꝙ quē me eſſe dicitis. Ondit ei petr⁹ ꝓ ſe z aliis aplis rñdit. ter iō
ponit xpi paſſionis ꝓnunciacio: ibi. Et cepit eos docere.
Quarto deſcribit petri iterꝓatio ibi. Et ap̄hēdēs petr⁹
eū Petr⁹ em̄ ex zelo xpi volebat ipedire ei⁹ paſſionē. e q̄a
ſte zel⁹ erat indiſcre
tus. quia paſſio xpi
erat ordiata ad ſalu
tē generis hūani. iō
meruit durꝫ reꝓ
henſionē. Sñia mit
ptium iſtarus ꝓz ex
dictis Matt. xvj. c.
m Et conuoca
ta turba. q̄ xps ſcre
pauerat petrū volē
tez impedire paſſio
nē eius. iō ꝺ pāt in
uitat fideles ad tole
rantiā paſſionis z ꝓ
facit ꝺ verbo. ſcdo fa
cto in pñ. ſeq̄n. cap.
Sñia ꝓmeptis ꝓz
ex dictis Matt. xvj.
ꝺ excepto qō ſubdit
n Qui em̄ me cō
feſſus fuerit z verba
mea. hec eſt vera lra
q̄ ſicut hūt antiqui
libri z correcti z etiā
greci. z ꝺ ꝓz p illud
qō hr Lu. ix. vbi ea
dē ſnia ponitur per
alia verba ſic. Qui
me erubuerit z meos
ſermones.
o In generatōne
iſta adulta. quia in
dei deſcēderāt a ꝓbis
declinauerāt idolatriaz
dimiſſo deo q̄ eos deſpō
ſauerat in datōne le
gis in mōte ſinay. et
iō filij ab eis deſcen
dentes adultēra ge
neratio vocatur.
p Et peccatrice. q̄
ſicut ꝓles eoꝝ perfe
cti fuerant. ꝙbas
eos occidēdo ita ipi
ꝓſequebantur xpm
mortē eius grendo.
q Et filius hominis
cōfitebit euz hec eſt
vera lra. quia ſic ha
bēt greci z antiqui.
z ꝓz per iſtud qō ba
bet Luc. ix. vbi dici
tur. Et filius hominis erubeſcet eū. i. ſi
recognoſcet eū ꝺ ſuis: ſicut hō nō libēter recognoſcit illū
de quo erubeſcit. et per talem modū loquendi dicit Hie
ronimus de q̄adā ſancta. quia nō eſt confuſa chriſtum.
Chriſtus non confundetur eam: nec eſt curandum ſi eſt
impꝛopria locutio ſm regulas grammatice quibus non
ſubiacebat theologia.

Cap̄m. ix.

a Et poſt dies ſex: Hic ponitur incitatio ad mar
tyrium facto. Illud em̄ q̄ maxie excitat ad to
lerantiam martyrij eſt magnitudo ꝓmiij que

magis in obscurisa ꝑ audita. ideo xps ostendit tribus principalib⁹ suis discipulis gloriã resurrectionis in transfiguratõne: in qua ostendit se eis in claritate glorie. et ꝑ describit ista ostensio. scõo ex ꝑ mosen questio: ibi. Et interrogabant eũ. Sntia istaꝝ parnũ patet ex dictis Matꝫ. xvij. exceptis que sequuntur.

b Et transfiguratꝰ est corã ipsis. ñ ẽ intelligendũ qꝺ figura corporis xpi fuerit mutata, qꝺ figura ẽ in extremitatibꝰ corporis: a simili claritas glie quã tñci corpe suo habuit ẽ i extremitate corpis. t ideo vocat trãsfiguratõ t ꝺ talẽ modũ loquẽdi dicit aplꝰ Phil. iij. Saluatorẽ expectamꝰ dñm ihñm xpm qꝺ reformabit corpꝰ humilitatis nre figurato corpi claritatis sue

e Et venit vox de nube dicẽs. tẽ. sic in baptismo xpi auditũ ẽ testimoniũ patris de filio ei⁹ naturali sic t in trãsfiguratõne. cui⁹ rõ est qꝺ homines fiũt filij dei adoptiui ꝺ assistatione m ad filiatões naturalẽ ipsi⁹ xpi: qꝺ dem assistatio fit duplicit̃: vno mõ i ꝑsenti per gram. alio mõ in futuro t pfectius ꝺ gliaz fm illũ j. Joh. iij. Nũc filij dei sum⁹ et nõdum apparuit qꝺ erim⁹. Scim⁹qm cũ apparuerit simles ei erim⁹ qm videbim⁹ eũ sicuti ẽ. in baptismo ꝺo xpi data ẽ aꝺs virtꝰ regnãndi ꝺ gratiam In transfiguratõne ꝺo ostensa est claritas glorie in corpore xpi. Et qꝺ in istis duob⁹ vt dictũ ẽ assimilant homines filio dei naturali. ideo cõueniens fuit vt in baptismo xpi et ei⁹ transfiguratõne audiret testimoniũ patris de ei⁹ naturali filiatõne. ꝺ Et ver buz cõtinuerũt apõ se. fm ꝓceptũ xpi.

e Conqui. qꝺ esset eũ xpo a mor. resur. Videbat ei cis inconueniẽs qꝺ xpc moreret t resurgeret a mortuis. postq̃ videret eũ in claritate gloriosa ad quã alij veniẽt ꝑ resurrectões: ideo termin⁹ resurrectõnis vel finis iam videbat eis cõplet⁹ in xpo. f Et veniẽs ad discipulos. Hic ostendit discipulos xpi impotentia in ꝺ qꝺ nõ poterãt curare demoniacũ eis oblatũ: vbi sic ꝓcedit. qꝺ circa hãc curatões: ꝓ ostendit discipulos impotẽtia. scõo xpi efficacia: ibi. Qui rñdens eis dixit. o generatio ẽ. tercio virtuosq̃ cã: ibi. Et cũ introisset in domũ. Sẽtentia istaꝝ ptiũ patz ex dictis Mat. xvij. exceptis q̃ sequuntur.

f Et veniẽs ad discip. suos. s. qꝺ dimiserat: assumptis̃ secũ trib⁹ coram quib⁹ trãsfiguratus fuit. g Dicit tur. ma. circa eos t scri. conq. qꝺ videbant eos eo qꝺ tentauerãt curare demoniacũ eis oblatũ t non potuerãt: vtz in fra se.

h Illidit illũ. i. ad terrã. pisci. i Et spumat t stridet dẽtibus. ad ostendendum vehementiam passionis. k Et cũ vi. cũ sta. spiritus ptur. illũ. videns eũ se eis⁹ ejiciendũ facieb⁹at pei⁹ qꝺ poterat. l Et interrogauit pfem ei⁹. non ex ignorantia: ꝙ vt ex rñsione pris appareret oñib⁹ diuinitas passionis t difficultas curatõnis. vt ex his miraculis esset euidens. m Si quid potes. Ex qꝺ pz qꝺ pater erat dubius in fide dubitans de christi potestate.

n Omnia possibilia sunt credenti. fides enim credentis meretur de cõgruo vt ei detur beneficium per omnipotentiam dei.

o Credo domine adiu. incredu. meaz qui dixit credo non erat omnino incredulus sed vocauit i credulitatem suam fidei sue impfectionem. quam petebat a christo suppleri et perfici.

p Surde et mute spiritus. non forma liter sed effectiue. qꝺ in puero obsesso aũ dictum impediebat et loquelam.

q Et factus ẽ sicut mor. vt per hoc magis declararet xpi virtꝰ: qꝺ ad tactũ xpi surrexit ꝑfecte curatus. r Hoc genus in nul. potest ex. nisi in oratione t ieiunio. Demones em non sunt equales in virtute naturali t ideo vnus alio ꝑ difficult⁹ expelli. Ad expulsionẽ aũ istius redrebat in expellẽte ꝓiectio canis ad spm̃ que fit per ie-

hannẽ: t ducit illos i mon
b tem excelsũ solos t transfigurat⁹ ẽ corã ipis: t vestimẽta ei⁹ fcta fiũt splendẽtia et cãdida nimis velut nix: ꝙlia follo fi ꝑt sup terrã candida facẽ. Et appuit illꝭ helyas cũ moyse: t erãt loqn tes cũ ihũ. Et rñdẽs petr⁹ ait ihũ. Rabbi bonum est nos hic esse: t faciam⁹ tria habernacula. tibi vnum: et moysi vnũ t helye vnum. Nõ em sciebat qꝺ diceret. Erant em timore exterriti. Et facta ẽ nubes obũbrãs
c eos t venit vox ꝺ nube dicens. Hic ẽ fili⁹ me⁹ carissimus: audite illũ Et statim circũspiciẽtes neminẽ amplius⁹ viderũt nisi ihñm tñ secũ. Et descẽdẽtib⁹ illis de monte ꝓcepit illis ne cuiq̃ qꝺ vidissẽt narrarẽt nisi cũ filius⁹ hois a mortuis resurexerit: t
d ꝙbuz ꝓtinuerũt apõ
e se cõquirẽtes qꝺ eẽt cum a mortuis resurrexerit. Et interrogabant eũ dicentes. Quid ergo dicũt pharisei t scribe. qꝺ helyã opteat venire primũ. Qui rñdẽs ait illꝭ. Helyas cũ venerit ꝓio restituet oia: t quõ scriptũ ẽ filiũ hois vt multa patiat t cõtẽnat. Sz dico vob qꝺ t helyas venit: t fecerũt illi qꝺ cũqz voluerũt sic scriptũ ẽ ꝺ
f eo Et veniens ad discipu
g los suos: vidit turbas magnã circa eos: t scribas cõquirentes cũ illis. t cõfestim omis ppls videns ihñm stupefact⁹ ẽ t expauerũt: t accurrẽtes salutabãt eũ: et interrogauit eos. Quid inter vos cõquiritis

Et rñdens vnus⁹ ꝺ turba dixit. Magr attuli filiũ meum ad te hñtẽ spm̃ mutũ qꝺ vbi
b cunqz eũ apphenderit: illi
i dit illũ et spumat et stridet dentib⁹ t arescit Et dixi discipulis tuis vt ejicerent illũ t nõ potuerũt. Qui rñdẽs eis dixit. O generatio incredula: quousq̃ apud vos ero: quousq̃ vos patiar. Afferte illũ ad me. Et attulerũt eum. Et cum vidisset eum statim spus cõturbauit illũ: t elisus in terrã volutabat spumans. Et interrogauit patrem ei⁹. Quantũ tpis ẽ ex
l quo ei hoc accidit. At ille ait ab infantia. Et frequenter eũ in ignẽ t in aquã misit vt eum pderet. Sz si qꝺ
m potes adiuua nos misert⁹ nostri. Jhesus aũt ait illi. Si potes credẽ. oia possibilia sunt credẽti. t ꝓtinuo
n exclamãs pr̃ pueri cum lachrymis aiebat. Credo domie adiuua incredulitatem meã. Et cũ vidisset ibs concurrentẽ turbaz cõmiatus
o est spũi immõdo dicens illi
p Surde t mute spũs: ego ꝓcipio tibi exi ab eo: t ãplius⁹ ne introeas in eum. Et exclamans t multum discer-
q pens eũ exijt ab eo t factus est sicut mortuus ita vt multi dicerent quia mortuus est Jhesus aũt tenens manum ei⁹: eleuauit eum t surrexit Et cum introisset in domũ discipuli eius secreto interrogabant eum. Quare nos non potuimus ejicere eum
r Et dixit illis. Hoc genus in nullo potest exire: nisi in

tuntiũ: ⁊ magna elevatio spũs in deũ q̃ fit p oõez. talia autẽ adhuc nõ erãt in aplis. qz. p tpe illo nõ cõperebat eis euangelizare: vt dicũ est. ⁊. ij. ca. nec erãt adhuc i. deũ ꝓcee electi. Fuerũt rudes ⁊ imꝑfecti vsq̃ recepcrũt post passionẽ xpi plenitudinẽ grãm spũsci. Matth. xvij. dixit ill̃ xpus q nõ poterãt illũ ejicere, ꝓpter incredulitatẽ suaz: q̃ cã ibi ẽ exposita. Et tenẽdũ q̃ viraq; cã. s. illa q̃ ẽ exꝑmit: ⁊ illa q̃ in mat. ponit sil̃ cõcurrerũt in discipul̃, ꝓpter q̃s illum demonẽ expellere nõ potuerunt. s Et in de ꝓfecti. Hic ꝑtr exꝑmit discipulos: ũ xpi ſupbi a: vbi p ex ꝑmit ipi⁹ xpi bũiliatio. scdo repꝛimit discipulo⁹ ambitio ibi. Qui cũ domi esſent. Circa ꝑmũ describit bũiliatio xpi q̃ ẽ q̃ ꝑdixit eis ign̄oñia sue passionis quã voluntarie erat passurus. ⁊ ẽ debebat discipulis exemplũ eẽ bũiliationis: verũtamẽ tanq̃ adhuc rudes nõ capiebant ad plenũ ꝓbz eius. ideo sequit̃ur. t Et illi ignorabãt verbũ q; freq̃nter loq̃bat eis in ꝑabolis ꝓter q̃ dubitabãt si ẽ verbũ eẽt ꝑabolicũ. v Qui cũ domi essent. Hic repꝛimit ambitio discipulo⁹. Et dividitur in ꝑt ꝑncipalem et incidentalẽ. scda ibi Et ꝛñdit illi iohes. Et ꝑma ꝓtis ꝑs ſmia ex dictis mat. xviij. exceptis q̃ sequunt̃ x Interrogabat eos nõ ex ignantia: ſ vt ex doctrina sequẽti appareret xꝑm nõ ignare ẽa q̃ diꝛerũt inter se ipo absente. y Et illi tacebant: verecũdia ducti: cui⁹cã subditur cũ dr. z Siquidez inꝛ se in via disputa. q̃s eoꝝ vi. esse maior. q̃ in eis erat verecundũ ⁊ reꝑhensibile cũ magr eoꝝ esset̃ bũilim⁹. ⁊ imediate eis ꝑdixerat bũiliatoẽz sue passionis. a Ꝛñdit illi iohes. Hec est ꝑs incidentalis. Ex ẽ em q̃ xꝑs diꝛerat gnulos recipiendos in noie ei⁹ ꝛ̃nis sunt que reputatoꝛ̃. ꝛ̃ iohes mouit qñez ꝛ̃ quoda ejciente demonia in noie xꝑi: q̃ tñ non erat de ſocietate ei⁹. quẽ ꝓhibuerũt discipuli virũ bene vel male feciſſem ad sciendũ si eũt ẽ al's facturi in casu consilii: ⁊ circa hoc ꝑ ponit rñsio xꝑi. scdo ꝓhibitio scandali: ibi. Et q̃squis vnuz ꝛ̃ pusillis ⁊c. tercio declaratio cuiusdã dicti: ibi. Nis em ignis saliet. Circa ꝑmũ est duplex modus dicendi. Dicũt em aliq̃ q̃ iste de quo que sunt̃ iohes nõ erat fidelis. aliq̃ em i fideles videtes ꝑ experientiã nomẽ xꝑi virtuosum: in noie eius ejiciẽtes demones: vt hꝑ Act. xix. Dicit tñ xꝑs q̃ ille q̃ sic facit nõ est ꝓ hibendus: q: talis ejectio demonis facit ad declarationem virtutis xꝑi: nec etiã talis licet sit infidelis ꝛ̃ frontẽ loq̃n

s oratõne ⁊ ieiunio. Et inde profecti ꝑtergrediebãt galyleã: nec volebat quemq̃ scire. Vocebat aũt discipulos suos: ⁊ dicebat illis. Filius hois tradet in manus hoim: ⁊ occidẽt eũ: ⁊ occisus tercia die resurget. At illi ignorabant ꝛ̃bũ ⁊ timebant interrogare eũ. Et venerũt capharnaũ q̃ cũ domi essent interrogabat eos Quid in via tractabatis. At illi tacebant. Siquidẽ in via iter se disputauerant q̃s eoꝝ maior esset. Et residẽs vocauit. xij. ⁊ ait illis Si q̃s vult primꝰ esse erit oim nouissim⁹ ⁊ oim minister. Et accipiens puerũ statuit eũ in medio eoꝝ: quez cũ cõplexus esset ait illis. Quisq̃s vnũ ex hmõi pueris recepit in noie meo me recipit: ⁊ quicũq̃ me susceperit nõ me suscipit: ſ eũz q̃ misit me. Ꝛñdit illi iohãnes dicẽs. Magr vidimus q̃ndaz in noie tuo ejiciẽtez demonia q̃ nõ sequit̃ nos. ⁊ ꝓhibuim⁹ eũ. Jhs autẽ ait. Nolite ꝓhibẽ eũ. Nemo est ei q̃ faciat ꝛ̃tutez in noie meo: ⁊ possit cito male loq̃ de me. Qui ei nõ ẽ adversum vos: ꝓ vobis est.

c Quisquis em potũ dederit vob calicẽ aq̃ frigide in noie meo: qz xꝑi est. Amẽ dico vob nõ ꝑdet mercedẽ

b suã. Et q̃squis scandalizauerit vnũ ex bis pusill̃ credẽtib⁹ in me. bonũ ẽ ei magis si circũdaret̃ mola asinaria collo ei⁹ ⁊ i mare mitteret̃. Et si scãdalizauerit te man⁹ tua: abscinde illaz Bonũ ẽ tibi debilẽ itroire i vitã, ⁊ ꝯ duas man⁹ hãtẽ ire in gehennã in ignẽ inex

• tinguibilẽ vbi vermis eoꝝ nõ morit̃ ⁊ ignis nõ extinguit̃. Et si pes tu⁹ te scandalizat amputa illum. Bonũ est tibi claudũ introire i vitã eternã ꝯ duos pedes hãtez mitti i gehẽnã ignis inextinguibilis: vbi vmis eoꝝ nõ morit̃ ⁊ ignis nõ extinguit̃. Nõ si oculus tuus scãdalizat te: ejce eũ. Bonũ est tibi luscũ introire in regnũ ꝺi ꝯ duos oculos hãtẽ mitti in gehennã ignis: vbi vermis eoꝝ nõ moritur: et ignis non extinguitur. Omnis enim igne sa-

g lietur: ⁊ omnis victima sale q̃libet quantũcũq̃ pauper. d Et quisquis scandalizat vnuz ex pusillis. Hic ꝑtr ponit ꝓhibitio scãdali. ⁊ patet sententia ex dictis Matth. xviij. excepto q̃ sequitur.

e Vbi vermis eoꝝ nõ morit̃. i. aculeus vel remorsus cõscientie q̃ continue affligit dãnatos. f Omnis em igne. Hic ponitur declaratio cuiusdã dicti. diꝛerat em xꝑus q̃ ad euitandũ scandalũ pes esset amputãdus ⁊ man⁹ et oculus eruendus: que quidẽ mutilatio nõ est intelligenda ꝑ abscissionẽ vel eruitionem alicuius membri. sed ꝑ restrictionem ab actu malo quod fit ꝑ macerationem carnis ⁊ disciplinam vbi necessaria est: discretio sapientie: vnde dicitur. Omnis em igne saliet̃ur. In quo docet modum acquirendi discretionẽ sapientie que acquiritur tribulationis igne: quia vexatio dat intellectum et hoc est quod dr. f Omnis em igne saliet̃ur. i. tribulatiõis igne sapiens efficit. sicut em ꝑ ignẽ decoquentẽ materia conuertit in salsic ꝑ ignem tribulationis acquiritur sal discretionis.

g Et omnis victima sa. salietur sicut em in lege veteri sal ponebatur in omni sacrificio dei: sic in omni opere bono requiritur discretio.

b Bonū est sal. i. discretio bona est q̄ quāz opa humana hñt bonitatē. i Q̄z si sal insulsum fuerit cē. Hic accipitur sal, p hominib⁹ discretōēz hñtibus eo q̄ aliōs excellēs in aliq̄ appetrare nō solū denotatur ab ea pcretiue: ꝫ etiaz abstractiue: sic notab liter liberalis vel sapiens dicit ipsa liberalitas vel sapia t q̄ talem modū loquēdi xps dixit apostolis q̄ ceteros precellere debebāt sapientia. Vos estis sal terre Math. v. dicit q̄ saluator. i Q̄z si sal insulsum cē. q. si ille q̄ oz alios dirigere p eminētiā sue discretōis t sapie fuerit insulsus p defectū discretōnis: iste defect⁹ redundat in alios. k Habete in vob sal. i. discretionem. l Et pacē habete int̄ eos. q. d. p sapiam par inter hoies acquirit t etiam conseruat.

In ca. ix. vbi dr̄ in postil. t silr claritas glorie quā nūc i corpore suo habuit est in extremitate corporis.

Additio.

Quod figura sit i extremitatib⁹ corpis patz ex diffinitōne. Figura em̄ est q̄ termino vel terminis ꝓhendit̄ur: vt ait geometer. ꝫ q̄ similiter se habeat claritas glorie: vt. s. sit tm̄ in extremitatibus corpis hoc nō est. Claritas em̄ glorie nō solū extremitatē continet: ꝫ oportet q̄ corpus totū sit gloriosum sic t totus agile. t ideo in transfiguratōne le. resplenduit facies et⁹ sicut sol. Sed constat q̄ claritas solis non est tm̄ in extremitatibus et⁹: ꝫ etiā in oībus ptibus suis intrinsecis. Hō autem ꝺre assumptio claritatis transfiguratio dr̄ licet figura nō mutet cē: q. sicut color q̄ ꝓcipue claritatē impfecte i superficie corpis colorati attendit: sic t claritas q̄ est pfecte lucida in ea⁹ superficie attēdi potest. Replica

i Nca. ix. vbi dicit de transfiguratōne postil. dic claritatem trāsfigurati fuisse in forma t figura corpis p̄pis in extremitate. Burg. aūt dicit hō esse vez q. vt inquit claritas glie nō solū extremitates cōmet ꝫ totū corpus penetrat cū totū corp⁹ sit gloiosum sic t totum agile. Sz burg. hic vnū supponit fal. dubiuz q̄ vicz corp⁹ xpi in trāsfiguratōe fuerit gloiosum. nam fuit vere passibile t foraliter. q̄ cū glorioso corpe sit stare nō pōt. q. oē corp⁹ gloiosum ipassibile e. Cū em̄ xpi transfiguratio fuit facta ad oīdendū gloriā resurrectōnis ipsius aplis quorū oculi, pfundū corpis videnō potuerūt: ꝫ solū superficiē corporis t figurā sufficē debuit claritas extremitatū. Et dato q̄ redundāria glie i corp⁹ passibile ex singulari dispensatōne fuerit penetratiua: ab oculis tm̄ nō glificati videri ꝑ potuit nisi superficieten⁹. Insi burg. aliud ponat miraculū circa miraculū. q̄ cōiter ponit in amotōne obicis redundātie glorie. s. q̄ oculi aplor fuissent miraculose elevati ad videndū claritatē exītem in pfundo corpis. nec rō. burg. concludit q̄ vult ex literā q̄ resplenduit facies et⁹ sicut sol. sol aūt hz claritatem nō mō in superficie: ꝫ etiaz in pfundo. nam sm burg. i multis locis similitudo nō est recipiēda omode: q. alias esset idēitas nō similitudo: q̄ currat quanor pedibus, argumentū aūt a simili nō valet gr̄a liter: da stat facie xpi sic sole resplenduisse: t tam claritatē tm̄ superficie tenus habuisse.

Capitulum. x.

l le saliek. Bonū est sal. Qō si sal insulsum fuerit in quo k illud condietis. Habete in l vobis sal: t pacem habete inter vos.

Capitulum. x.

Tinde exurgens venit in fines iudee vltra iordanem: t cōueniunt iterum turbe ad eum: et sicut consueuerat iterum docebat illos. Et accedentes pharisei interrogabāt eum si licet viro vxorem dimittere tentantes eum. At ille b respondēs dixit eis. Quid vobis precepit Moyses: c Qui dixerūt. Moyses permisit libellum repudij scribere t dimittere. Quibus respondens iesus ait. Ad duriciam cordis vestri scripsit vobis precep tū istud: Ab initio autem creature masculum et feminam fecit eos deus. Propter hoc relinquet homo patrez suum et matrem: et adherebit vxori sue. Et erunt duo in carne vna. Itaqz iaz nō sunt duo sed vna caro. Qō ergo deus coniunxit homo non separet. Et in domo iterum discipuli eius ō eodem interrogauerūt eū. Et ait eis. Quicunqz dimiserit vxorem suam: t aliam duxerit: adulteriū committit super eam. Et si vxor dimiserit virum suum t d alij nupserit: mechatur. Et offerebant illi paruulos vt tangeret illos. discipuli autem cōminabant offerenti bus. Quos cū videret ihesus indigne tulit t ait illis Sinite puulos venire ad me: t ne phibueritis eos. taliū em̄ est regnū dei. Amē dico vob: q̄s nō recepit regnū dei velut puul⁹ n̄ intrabit illū. Et complexās eos t iponēs man⁹ sup illos bñ e decebat eos Et cum egressus esset in viam: procurrens quidam et genuflectens ei rogabat eum: Magister bone: quid faciam vt vitam eternam possideam. Ihesus autem dixit ei. Quid me dicis bonum? nemo bonus nisi solus deus. Decalogi mandata nosti. Non occides. Non adulterabis. Non furtum facies. Non falsum testimonium dices. Honora patrem tuum et matrem. Ille respondens ait illi. Magister hec omnia custodiui a iuuentute mea. Ihesus autem intuitus eum dilexit eum: et dixit ei. Vnum tibi deest. Vade quecunqz habes vende et da pauperibus: et habebis thesaurum in celo: et veni sequere me. Qui contristatus in verbo abijt merens. Erat enim habens multas possessiones. Et circumspiciens ihesus ait discipulis suis. Quam difficile qui pecunias habent in regnum dei introibunt. Discipuli autem obstupescebant in verbis eius. Ihesus autem rursum respondens ait illis. Filioli quam difficile est confidentes in pecunijs regnum dei introire. Facilius est camelum per foramen acus transire: quam diuitem in regnum dei introire. Magis autem admirabantur. Et dicebant ad semetipsos. Et quis potest saluus fieri? Intuitus autem eos ihesus ait illis. Apud homines impossibile est: sed non apud deum. Omnia enim possibilia sunt apud deum. Et cepit petrus dicere illi. Ecce nos dimisimus omnia et secuti sumus te. Respondens ihesus ait. Amen dico vobis: nemo est qui reliquerit domum vel fratres aut sorores aut matrem aut patrem aut vxorem aut filios aut agros propter me et propter euangelium: qui non accipiat centies tantum nunc in tempore hoc domos et fratres et sorores et matres et filios et agros cum persecutionibus: et in seculo futuro vitam eternam. Multi autem erunt primi nouissimi: et nouissimi primi. Erant autem in via ascendentes hierosolimam: et precedebat illos ihesus: et stupebant. Et sequentes timebant. Et assumens iterum duodecim cepit illis dicere que essent ei eventura. Quia ecce ascendimus hierosolimam: et filius hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis: et damnabunt eum morte: et tradent eum gentibus ad illudendum et flagellandum et crucifigendum: et tertia die resurget. Et accedunt ad eum iacobus et iohannes filij zebedei dicentes ei. Magister volumus ut quodcunqz petierimus a te facias nobis. Ait illis. Quid vultis ut faciam vobis? Dixerunt ei. Da nobis ut unus ad dexteram tuam et alius ad sinistram sedeamus in gloria tua. Ihesus autem ait eis. Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem quem ego bibo: aut baptismo quo ego baptizor baptizari? Dixerunt ei. Possumus. Ihesus autem ait eis. Calicem quidem meum bibetis: et baptismo quo ego baptizor baptizabimini. Sedere autem ad dexteram meam vel sinistram non est meum dare vobis: sed quibus paratum est. Et audientes decem ceperunt indignari de iacobo et iohanne. Ihesus autem vocauit eos ad se: et ait illis. Scitis quod hi qui videntur principari gentibus dominantur eorum: et principes eorum potestatem habent ipsorum. Non ita est autem in vobis: sed quicunqz voluerit inter vos fieri maior erit vester minister. Et quicunqz voluerit in vobis primus fieri erit omnium seruus. Etenim filius hominis non venit ministrari sed ministrare: et dare animam suam redemptionem pro multis. Et venit iericho. Et cum egrederetur de iericho ipse et discipuli illius et plebs non parua: filius timei bartimeus cecus sedebat secus viam mendicans. Et audiens quia ihesus nazarenus est: cepit clamare et dicere. Fili dauid ihesu miserere mei. Et increpabant eum multi ut taceret. Ille autem multo magis clamabat. Fili dauid miserere mei. Et stans ihesus precepit illum vocari. Et vocant cecum dicentes ei. Confortare surge vocat te. Qui proiecto vestimento suo exiliens venit ad ihesum. Et respondens ihesus dixit illi. Quid vis faciam tibi? Cecus autem dixit ei. Rabboni ut videam. Ihesus dixit illi. Vade fides tua te saluum fecit. Et confestim vidit et secutus est eum in via. Et cum appropinquasset hierosolimis et bethanie ad montem oliueti: mittit duos discipulos suos et dicit eis. Ite in castellum quod contra uos est: et statim introeuntes ibi inuenietis pullum asine alligatum cui nullus hominum unquam sedit: solvite illum et adducite. Et si quis vobis dixerit. Quid facitis hoc? dicite quia dominus huius indiget et statim illum dimittet huc. Abierunt autem et inuenerunt pullum ligatum ante ostium foris in bivio: et solvunt eum. Et quidam de illic stantibus dicebant illis. Quid facitis solventes pullum? Qui dixerunt eis sicut precepit illis ihesus: et dimiserunt eos. Et adduxerunt pullum ad ihesum: et imponunt ei vestimenta sua: et sedit super eum. Et plurimi vestimenta sua strauerunt in via. Alij autem cedebant ramos de arboribus: et sternebant in via. Et qui precedebant et qui sequebantur clamabant dicentes. Osanna benedictus qui venit in nomine domini. Benedicta que venit in nomine patris nostri dauid. Osanna in excelsis. Et introiuit ihesus hierosolimam in templum: et circumspectis omnibus cum iam vespere hora esset exiit in bethaniam cum duodecim. Et cum exisset bethania esuriit. Et cum vidisset a longe ficum habentem folia venit si forte inueniret in ea aliquid. Et cum venisset ad eam nichil inuenit preter folia. Non enim erat tempus ficorum. Et respondens ihesus dixit illi. Amen dico tibi: nemo in eternum ex te fructum comedat. Et audiebant discipuli eius. Et mane cum transirent viderunt ficum aridam factam a radicibus. Et recordatus petrus dixit ei. Rabbi ecce ficus cui maledixisti aruit. Et respondens ihesus ait illis. Habete fidem dei. Amen dico vobis: quicunqz dixerit huic monti. Tollere et mittere in mare: et non hesitauerit in corde suo: sed crediderit quia quod dicit fiat: fiet ei quicquid dixerit. Propterea dico vobis: omnia quecunqz orantes petitis credite quia accipietis: et fient vobis. Et cum stetistis ad orandum dimittite si quid habetis aduersus aliquem: ut et pater vester qui in celis est dimittat vobis peccata vestra. Si autem vos non dimiseritis: nec pater vester qui in celis est dimittet peccata vestra. Et veniunt iterum hierosolimam. Et cum ambularet in templo accedunt ad eum principes sacerdotum et scribe et seniores: et dicunt ei. Quo in potestate hec facis? Et quis dedit tibi hanc potestatem ut hec facias? Ihesus autem respondens ait illis. Interrogabo vos et ego unum sermonem: et respondete mihi: et dicam vobis in quo potestate hec facio. Baptismus iohannis de celo fuit an ex hominibus? Respondete mihi. Et cogitabant intra se dicentes. Si dixerimus de celo: dicet. Quare ergo non credidistis ei? Si autem dixerimus ex hominibus: timebamus populum. Omnes enim habebant iohannem vere prophetam esse. Et respondentes dicunt ihesu. Nescimus. Et ihesus respondens ait illis. Nec ego dico vobis in quo potestate hec facio. Et cepit illis in parabolis loqui. Vineam plantauit homo: et circumdedit sepem: et fodit lacum: et edificauit turrem: et locauit eam agricolis: et peregre profectus est. Et tempore misit ad agricolas seruum ut a agricolis acciperet de fructu vinee. Qui apprehensum eum eum cesserunt: et dimiserunt inanem. Et iterum misit ad illos alium seruum: et illum lapidauerunt: et dimiserunt contumeliose tractatum. Et iterum misit alium: et illum occiderunt: et multos alios: quosdam cedentes: et quosdam occidentes. Adhuc ergo vnum filium habens carissimum: et illum misit ad illos in nouissimum dicens. Verebuntur filium meum. Coloni autem dixerunt ad inuicem. Hic est heres: venite occidamus eum: et nostra erit hereditas. Et apprehendentes eum occiderunt: et eiecerunt extra vineam. Quid ergo faciet dominus vinee? Veniet et perdet colonos: et dabit vineam alijs. Nec scripturam hanc legistis: Lapidem quem reprobauerunt edificantes: hic factus est in caput anguli? A domino factum est istud: et est mirabile in oculis nostris. Et quesierunt eum tenere: et timuerunt turbam. Cognouerunt enim quod ad ipsos parabolam dixisset. Et relicto eo abierunt. Et mittunt quosdam ex pharisaeis et herodianis ut eum captione circumuenirent. Qui cum venissent dixerunt ei. Magister scimus quia verax es: et non curas quemquam. Non enim respicis personam hominis: sed in veritate viam dei doces. Licet censum dare cesari? Dabimus: an non dabimus? Qui sciens eorum simulationem dixit ad illos. Quid me tentatis? Afferte mihi denarium ut videam. Qui cum attulissent dixit eis. Cuius habet imaginem hanc et superscriptionem? Dixerunt ei. Cesaris. Respondens ihesus dixit eis. Reddite que sunt cesaris cesari: et que sunt dei deo. Et mirabantur super eo. Et venerunt sadducei qui dicunt resurrectionem non esse: et interrogabant eum dicentes. Magister moyses scripsit nobis. Si cuius frater mortuus fuerit et dimittat uxorem: et filios non reliquerit: ut accipiat frater eius uxorem eius: et suscitet semen fratri suo. Septem fratres erant. Et primus accepit uxorem: et mortuus est non relicto semine. Et secundus accepit eam: et mortuus est: nec ipse reliquit semen. Et tertius similiter. Et septem eam non reliquerunt semen. Nouissima omnium defuncta est et mulier. In resurrectione ergo cum resurrexerint cuius de illis erit uxor? Septem enim habuerunt eam uxorem. Respondens ihesus ait illis. Nonne hoc ideo errabitis: quia nescitis scripturas neque virtutem dei? Cum enim a mortuis resurrexerint neque nubent neque uxores ducent: sed sunt sicut angeli in celis. De mortuis autem quod resurgant non legistis in libro moysi super rubum quomodo dixerit illi deus dicens. Ego sum deus abraham et deus ysaac et deus iacob? Non est deus mortuorum: sed deus viuorum. Vos ergo multum erratis. Et accedens unus de scribis audiuit illos conquirentes simul: et videns quoniam bene illis respondisset interrogauit eum quod esset primum omnium mandatum. Ihesus autem respondit ei quia primum omnium mandatum est. Audi israel dominus deus noster deus unus est. Et diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex tota mente tua et ex tota virtute tua. Hoc est primum mandatum. Secundum autem simile illi est hoc. Diliges proximum tuum sicut te ipsum. Maius horum aliud mandatum non est. Et ait illi scriba. Bene magister in veritate dixisti quia unus est deus et non est alius preter eum. Et ut diligatur ex toto corde et ex tota anima et ex tota mente et ex tota fortitudine et diligere proximum tamquam seipsum maius est omnibus holocaustomatibus et victimis. Ihesus autem videns quod sapienter respondisset dixit illi. Non es longe a regno dei. Et nemo audebat eum interrogare. Et respondens ihesus dicebat docens in templo. Quomodo dicunt scribe christum filium esse dauid? Ipse enim dauid dicit in spiritu sancto. Dixit dominus domino meo. Sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Ipse ergo dauid dicit eum dominum: et unde filius eius est? Et libenter eum audiebat multitudo. Et dicebat in doctrina sua. Videte a scribis qui volunt in stolis ambulare et salutari in foro et in primis cathedris sedere et primos discubitus in conuiuijs: qui deuorant domos viduarum sub obtentu prolixe orationis. Hi accipient prolixius iudicium. Et sedens ihesus contra gazophylacium aspiciebat quomodo turba iactaret es in gazophylacium. Et multi diuites iactabant multa. Et cum venisset una vidua paupercula misit duo minuta: quod est quadrans. Et conuocans discipulos suos ait illis. Amen dico vobis: quoniam vidua hec paupercula plus omnibus misit qui miserunt in gazophylacium. Omnes enim ex eo quod abundabat illis miserunt: hec autem de penuria sua omnia quecunqz habuit misit totum victum suum. Et quidam videbant de templo quia bonis lapidibus et donis ornatum est. Et ait. Venient dies in quibus non relinquetur lapis super lapidem qui non destruatur. Interrogabant autem eum discipuli eius. Quando hec erunt? Et quod signum cum hec omnia incipient fieri? Ihesus autem cepit dicere illis. Videte ne quis vos seducat. Multi enim venient in nomine meo dicentes quia ego sum: et multos seducent. Cum audieritis autem bella et opiniones bellorum: nolite turbari. Oportet enim hec fieri: sed nondum statim erit finis. Surget enim gens contra gentem et regnum aduersus regnum. Et terre motus per loca. Et fames. Et pestilentie. Et terrores de celo. Et signa magna erunt. Hec autem principium dolorum. Videte autem vos. Tradent enim vos in consilijs. Et in synagogis. Et in templo. Et in conspectu principum et regum stabitis propter me. Et predicabitur primum omnibus gentibus euangelium. Et cum duxerint vos tradentes: nolite premeditari quid loquamini. Sed quod datum fuerit vobis in illa hora hoc loquimini. Non enim estis vos qui loquimini: sed spiritus sanctus. Tradet autem frater fratrem in mortem: et pater filium. Et insurgent filij in parentes: et morte afficient eos. Et eritis odio omnibus propter nomen meum. Qui autem perseuerauerit usque in finem hic saluus erit. Cum autem videritis abominationem desolationis que dicta est a daniele propheta stantem in loco ubi non debet: qui legit intelligat. Tunc qui in iudea sunt fugiant ad montes. Et qui in tecto non descendat domum nec introeat ut tollat aliquid de domo sua. Et qui in agro est non reuertatur post tollere vestimentum suum. Vе autem pregnantibus et nutrientibus in illis diebus. Orate autem ut non fiat hyeme. Erunt enim dies illi tribulationes tales qualis non fuit talis ab initio creature quam condidit deus usque nunc et non fiet. Et nisi breuiasset dominus dies non fuisset salua omnis caro: sed propter electos quos elegit breuiauit dies. Et tunc si quis vobis dixerit. Ecce hic est christus: ecce illic: nolite credere. Surgent enim pseudochristi et pseudoprophete: et dabunt signa et prodigia ad seducendos si fieri potest etiam electos. Vos autem videte. Ecce predixi vobis omnia. Sed in illis diebus post tribulationem illam sol obscurabitur et luna non dabit lumen suum. Et stelle erunt de celo cadentes: et que in celis sunt uirtutes mouebuntur. Et tunc videbunt filium hominis venientem in nubibus cum uirtute multa et gloria. Et tunc mittet angelos suos et congregabit electos suos a quatuor uentis: a summo terre usque ad summum celi. A ficu autem discite parabolam. Cum iam ramus eius tener fuerit et folia nascantur scitis quia prope est estas. Ita et uos cum uideritis hec fieri scitote quia prope est in ianuis. Amen dico uobis quia non transibit generatio hec donec omnia hec fiant. Celum et terra transibunt: uerba autem mea non transibunt. De die autem illa uel hora nemo scit neque angeli in celo neque filius nisi pater. Videte vigilate et orate. Nescitis enim quando tempus sit. Sicut homo qui peregre profectus reliquit domum suam et dedit seruis suis potestatem cuique operis sui: ianitori precepit ut uigilet. Vigilate ergo nescitis enim quando dominus domus ueniat: sero an media nocte an galli cantu an mane. Ne cum uenerit subito inueniat uos dormientes. Quod autem uobis dico omnibus dico: uigilate. Scitis autem quod post biduum pascha fiet: et filius hominis tradetur ut crucifigatur. Dicebant autem principes sacerdotum et scribe: non in die festo ne forte tumultus fieret in populo. Et cum esset ihesus bethanie in domo simonis leprosi et discumberet uenit mulier habens alabastrum unguenti nardi spicati pretiosi: et fracto alabastro effudit super caput eius. Erant autem quidam indignantes apud semetipsos et dicentes. Ut quid perditio ista unguenti facta est? Potuit enim unguentum istud uenire plus quam trecentis denariis et dari egenis: et fremebant in eam. Ihesus autem dixit. Sinite eam. Quid illi molesti estis? Bonum opus operata est in me. Semper enim pauperes habetis uobiscum: et cum uolueritis benefacere illis poteritis: me autem non semper habetis. Quod habuit hec fecit: prouenit ungere corpus meum in sepulturam. Amen dico uobis: ubicunque predicatum fuerit euangelium istud in uniuerso mundo: et quod fecit hec narrabitur in memoriam eius. Et iudas iscariotes unus de duodecim abijt ad principes sacerdotum ut proderet eum illis. Qui audientes gauisi sunt: et promiserunt pecuniam se daturos. Et quomodo illum oportunum tempus traderet querebat. Et prima azimorum cum pascha immolabant dicunt ei discipuli eius. Quo uis eamus et parabimus tibi ut manducas pascha? Et mittit duos discipulos suos et dicit eis. Ite in ciuitatem et occurret uobis homo lagenam aquae bajulans: sequimini eum et quocunque introierit dicite patri familias quia magister dicit. Vbi est refectio mea ubi pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse uobis demonstrabit cenaculum grande stratum et paratum: et illic parate nobis. Et exierunt discipuli eius et uenerunt in ciuitatem et inuenerunt sicut dixerat illis: et parauerunt pascha. Et cum uespere fieret uenit cum duodecim. Et discumbentibus eis et manducantibus ait ihesus. Amen dico uobis quia unus ex uobis tradet me qui manducat mecum. Ipse cepit contristari et dicere illi singulatim. Numquid ego? Et alius. Numquid ego? Qui respondens ait illis. Unus ex duodecim qui intingit mecum manum in catino. Et filius quidem hominis uadit sicut scriptum est de illo: uе autem homini illi per quem filius hominis tradetur. Bonum erat ei si natus homo ille non fuisset. Et manducantibus illis accepit ihesus panem et benedixit ac fregit et dedit discipulis suis et ait. Sumite. Hoc est corpus meum. Et accepto calice gratias egit et dedit illis: et biberunt ex illo omnes. Et ait illis. Hic est sanguis meus noui testamenti qui pro multis effundetur. Amen dico uobis quia iam non bibam de hoc genimine uitis usque in diem illum cum illud nouum bibam in regno dei. Et hymno dicto exierunt in montem oliueti. Et ait illis ihesus. Omnes uos scandalum patiemini in me in nocte hac. Quia scriptum est. Percutiam pastorem et dispergentur oues. Postquam autem resurrexero precedam uos in galileam. Petrus autem ait illi. Et si omnes scandalizati fuerint sed non ego. Et ait illi ihesus. Amen dico tibi quia tu hodie in nocte hac antequam gallus bis uocem dicat ter me negabis. Qui amplius loquebatur. Et si oportuerit me mori non te negabo. Similiter autem et omnes dicebant. Et uenit in predium quod dicitur gethsemani. Et ait discipulis suis. Sedete hic donec orem. Et assumpto petro et iacobo et iohanne secum cepit pauere et tedere. Et ait illis. Tristis est anima mea usque ad mortem. Sustinete hic et uigilate. Et cum processisset pusillum procidit super terram et orabat ut si fieri posset transiret ab eo hora. Et dixit. Abba pater omnia tibi possibilia sunt. Transfer calicem hunc a me: sed non quod ego uolo sed quod tu. Et uenit et inuenit eos dormientes. Et dicit petro. Simon dormis? Non potuisti una hora uigilare? Vigilate et orate ut non intretis in temptationem. Spiritus quidem promptus est caro autem infirma. Et iterum abijt et eandem orationem dixit. Et reuersus iterum inuenit eos dormientes. Erant enim oculi eorum grauati et nesciebant quid responderent ei. Et uenit tertio et dicit eis. Dormite iam et requiescite. Sufficit. Venit hora ecce filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite eamus. Ecce qui me tradet prope est. Et adhuc eo loquente iudas iscariotes unus de duodecim uenit et cum eo turba cum gladijs et lignis a principibus sacerdotum et scribis et senioribus. Dederat autem traditor illius signum eis dicens. Quem osculatus fuero ipse est: tenete eum et ducite caute. Et cum uenisset statim accedens ad eum ait. Ave rabbi. Et osculatus est eum. Qui autem manus iniecerunt in eum et tenuerunt eum. Vnus autem quidam de astantibus eduxit gladium et percussit seruum principis sacerdotum et abstulit auriculam eius. Et respondens ihesus ait illis. Tamquam ad latronem existis cum gladijs et lignis me capere? Cotidie apud uos eram docens in templo et non me tenuistis. Sed ut impleantur scripture. Tunc discipuli eius relicto eo omnes fugerunt. Et adolescens quidam sequebatur eum amictus sindone super nudo: et tenuerunt eum. At ille reiecta sindone nudus profugit ab eis. Et adduxerunt ihesum ad principem sacerdotum: et conueniunt omnes principes sacerdotum et seniores et scribe. Petrus autem a longe secutus est eum usque intro in atrium principis sacerdotum: et sedebat cum ministris et calefaciebat ad lumen. Principes autem sacerdotum et omne consilium querebant aduersus ihesum testimonium ut eum morti traderent: et non inuenerunt. Multi enim falsum testimonium dicebant aduersus eum: et conueniebant testimonia eorum. Et quidam surgentes falsum testimonium dicebant aduersus eum dicentes. Quoniam nos audiuimus eum dicentem. Quia ego destruam templum hoc manufactum: et per triduum aliud non manufactum edificabo. Et nec sic quidem inueniebatur testimonium eorum. Et exurgens summus sacerdos in medium interrogauit ihesum dicens. Non respondes quid isti aduersum te testificantur? Ihesus autem tacebat et nichil respondit. Iterum summus sacerdos interrogabat eum et dicit ei. Tu es christus filius dei benedicti? Ihesus autem dixit illi. Ego sum. Et videbitis filium hominis sedentem a dextris uirtutis dei et uenientem cum nubibus celi. Summus autem sacerdos scindens tunicas suas ait. Quid adhuc desideramus testes? Audistis blasphemiam. Quid uobis uidetur? Qui omnes condemnauerunt eum esse reum mortis. Et ceperunt quidam conspuere eum et uelare faciem eius et colaphis eum cedere et dicere ei. Prophetiza. Et seruuli alapis eum cedebant. Et cum petrus esset deorsum in atrio uenit una de ancillis principis sacerdotum. Et cum uidisset petrum calefacientem sibi aspiciens eum dixit. Et tu cum nazareno eras ihesu. Et negauit dicens. Neque scio neque noui quid tu dicis. Et exiuit foras ante atrium et gallus cantauit. Et iterum ancilla cum uidisset eum cepit dicere astantibus quia hic ex illis est. Et iterum negabat. Et post pusillum rursus qui astabant dicebant petro. Vere ex illis es: nam et galileus es et loquela tua similiter. Ipse autem cepit anathematizare et iurare quia non nouit hominem istum quem dicitis. Et statim gallus iterum cantauit. Et recordatus est petrus uerbi quod dixerat ihesus ei. Priusquam gallus bis uocem dicat ter me negabis. Et cepit flere. Et confestim mane consilium facientes principes sacerdotum cum senioribus et scribis et uniuerso concilio uinctum adduxerunt ihesum et tradiderunt pilato. Et interrogauit eum pilatus. Tu es rex iudeorum? At ille respondens ait illi. Tu dicis. Et accusabant eum principes sacerdotum in multis. Pilatus autem rursum interrogauit eum dicens. Non respondes quicquam? Vide in quantis te accusant. Ihesus autem amplius nichil respondit ita ut mirari pilatum. Per diem autem festum dimittebat eis unum ex uinctis quem petissent. Erat autem qui dicebatur barrabas cum seditionis uinctis qui in seditione fecerant homicidium. Et cum ascendisset turba cepit rogare sicut semper faciebat illis. Pilatus autem respondit eis dicens. Vultis dimittam uobis regem iudeorum? Sciebat enim quod per inuidiam tradidissent eum principes sacerdotum. Sed principes sacerdotum concitauerunt turbam ut magis barrabam dimitteret eis. Pilatus autem rursum respondens ait illis. Quid ergo uultis faciam regi iudeorum? Illi autem iterum clamauerunt. Crucifige eum. Pilatus autem dicebat illis. Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant. Crucifige eum. Pilatus autem uolens populo satisfacere dimisit illis barrabam: et ihesum flagellis cesum tradidit ut crucifigeretur. Milites autem duxerunt eum in atrium praetorii: et conuocant totam cohortem. Et induunt eum purpura: et imponunt ei plectentes coronam spineam: et cepit eum salutare. Ave rex iudeorum. Et percutiebant capud eius arundine: et conspuebant eum: et ponentes genua adorabant eum. Et postquam illuserunt ei exuerunt eum purpura: et induerunt eum uestimentis eius: et educunt eum ut crucifigerent eum. Et angariauerunt simonem quendam cyrenensem patrem alexandri et rufi ut tolleret crucem eius. Et bajulat crucem ihesus in golgotha locum qui dicitur caluarie. Et dabant ei uinum myrratum: et non accepit. Et crucifigunt eum: et diuidunt uestimenta eius mittentes sortem super eis quis quid tolleret. Et erat hora tertia: et crucifixerunt eum. Et erat titulus causae eius inscriptus. Rex iudeorum. Et cum eo crucifigunt duos latrones: unum a dextris et unum a sinistris eius. Et impletum est scriptum quod dicit. Et cum iniquis reputatus est. Et transeuntes blasphemabant eum mouentes capita sua et dicentes. Vah qui destruis templum dei et in triduo reedificas: saluum fac temetipsum descendens de cruce. Similiter et principes sacerdotum illudentes inter se cum scribis dicebant. Alios saluos fecit se ipsum non potest saluum facere. Descendat nunc christus rex israel de cruce ut uideamus et credamus. Et qui cum eo crucifixi erant conuitiabantur ei. Et cum hora sexta tenebre facte sunt per uniuersam terram usque in horam nonam. Et hora nona exclamauit ihesus uoce magna dicens. Eloe eloe lama sabacthani? Quod est deus deus meus ut quid dereliquisti me? Et quidam astantium audientes dicebant. Ecce heliam uocat. Et quidam discurrens et implens spongiam aceto circumponensque arundini potum dabat ei dicens. Sinite uideamus an ueniat helias deponere eum. Ihesus autem emisso uoce magna expirauit. Et uelum templi scissum est in duas partes a summo usque deorsum. Videns autem centurio qui ex aduerso illius erat quia sic clamans expirasset dixit. Vere hic homo filius dei erat. Erant autem et mulieres de longe aspicientes inter quas erat maria magdalene et maria iacobi minoris et ioseph mater et salome. Que cum esset in galilea sequebantur eum et ministrabant ei. Et alie multe que simul cum eo ascenderant hierosolimam. Et cum iam sero esset factum quia erat parasceue quod est ante sabbatum. Venit ioseph ab arimathia nobilis decurio qui et ipse erat expectans regnum dei: audacter introiuit ad pilatum et petijt corpus ihesu. Pilatus autem mirabatur si iam obisset. Et accersito centurione interrogauit eum si iam mortuus esset. Et cum didicisset a centurione donauit ioseph corpus ihesu. Ioseph autem mercatus sindonem et deposito eum inuolutum sindone posuit eum in monumento suo quod erat excisum de petra: et aduolutum lapidem ad ostium monumenti. Maria autem magdalene et maria ioseph aspiciebant ubi poneretur. Et cum transisset sabbatum maria magdalene et maria iacobi et salome emerunt aromata ut uenientes ungerent ihesum. Et ualde mane una sabbatorum uenerunt ad monumentum orto iam sole. Et dicebant ad inuicem. Quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumenti? Et respiciunt et uident reuolutum lapidem. Erat quippe magnus ualde. Et introeuntes in monumentum uiderunt iuuenem sedentem in dextris coopertum stola candida: et obstupuerunt. Qui dicit illis. Nolite expauescere. Ihesum quaeritis nazarenum crucifixum? Surrexit non est hic. Ecce locus ubi posuerunt eum. Sed ite dicite discipulis eius et petro quia precedet uos in galileam. Ibi eum uidebitis sicut dixit uobis. Et exeuntes fugerunt de monumento. Tenebat enim eas tremor et pauor: et nemini dixerunt timebant enim. Surgens autem ihesus mane prima sabbati apparuit primo mariae magdalene de qua eiecerat septem demonia. Illa abijt nunciauit his qui cum eo fuerant. Et lugentibus et flentibus illis. Et illi audientes quia uiuit et uisus est ab ea non credidit. Et post hec duobus ex illis ambulantibus ambulat in alia effigie euntibus in uillam. Et illi nunciauerunt ceteris. Nec illis quidem credidit. Et ultimo recumbentibus illis undecim apparuit ihesus. Et exprobrauit incredulitatem eorum et duritiam cordis quia his qui uiderant eum resurgentem non credidissent. Et dixit eis. Euntes in mundum uniuersum predicate euangelium omni creature. Qui crediderit et baptizatus fuerit saluus erit: qui uero non credit condemnabitur. Signa autem eos qui credunt hec sequentur. In nomine meo demonia eicient. Linguis loquentur nouis. Serpentes tollent. Et si mortiferum quid biberint non eis nocebit. Super egros manus imponent et bene habebunt. Et dominus quidem ihesus postquam locutus est eis assumptus est in celum et sedet a dextris dei. Illi autem profecti predicauerunt ubique domino cooperante et sermonem confirmante sequentibus signis.

ibi. Iesus autem intuit⁹ē eū ꝛc. ſnia duarū ptiū primar⁹ p3 ex dictis matth. xix.
f Ihs aūt intuit⁹. Hic docet voluntaria paupias: ꝛ p ꝯtum ap ei⁹ pfectiōē; ſcdo ꝯtū ad ei⁹ difficultatē: ibi. Qui cōſtiſtat⁹. ſcio. ꝯtum ad ei⁹ remūeratōem ibi. Et post ℔ cepit ei petr⁹ dicē. Snia iſtar⁹ ptimn p3 ex dictis Mat. xix. exceptis q̄ ſequunt.
f Ihs aūt intuit⁹ē eū ꝛ dilexit eū, ꝓpter bonaz cōuerſatōem ſuā ꝑterīā oſtdit ſibi vultū amicabiles verūtū ad pfectiōem maiorē. n nō potuit aſcendē ꝓpter impedimenta diuitiarū. Illic em ſūt apti ad bñ viuēdū i inferiori ſtatu. nō tñ in malo ꝛ pfectiōi.
g Propt me. i. ꝓpter amorem mei.
h Et ꝓpt euāgelium. i. doctrinā xpi.
i Qui nō acci. cē. tā. nūc ēt. q⁹ ꝑ tpali b⁹ accipit i pūi bōa ſpūalia: q̄ tantū excedūt tpalia q̄num centenari⁹ vnitates. Illic āt ꝑt exponi ō religioſis qui, pnoſpē carnali vel fre dimiſſo hūt ſpūales ꝑces et frēs mīos: ꝛ poſſeſſiōēs ꝛ agros ꝯtum ex poſſeſſionib⁹ oīm fidelium ſufficēter ſuſtētant ſm illō apli. ij. cor. vj. ca. Quaſi nihil hūtes ꝛ oia poſſidētes. k Et nouiſſi. pri. cē. q⁹ reprobat⁹ iudeis q̄b⁹ data fuit lex tāq̄ pplō a ō p electo gētiles ſt vocati. Pōt etiā exponi aliſ: q⁹ aliq̄ tarde veniētes ad fidē vel religionez aliq̄ſi ita ferūſde opanſ: q⁹ p̄cedūt meritū illos q̄ venerūt in iuuentute l Erāt āt in via. hic ꝓſir xp̄us inſtruit diſcipl̄os de tolerāda aduerſitate. ꝛ ꝑ ponit eoz⁹ inſtructio ſcdo repimit ipſoꝝ

ſus eſſet in via ꝓcurrens q̄ dā genuflexo ante eū: rogabat eū dicens. Mgr̄ bone q̄d faciā vt vitā eternā per
f cipiam. Jeſus aūt dixit ei Quid me dicis bonū. Nemo bonus niſi vnus deus Mandata noſti ne adulteres: ne occidas ne fureris ne falſum teſtimoniū dixeris ne fraudē feceris honora prēz tuū et mr̄em. At ille rñdēs ait illi. Mgr̄ hec oīa obſeruaui a iuuentute mea. Ihs aūt intuit⁹ eū dilexit eū ꝛ dixit ei. Vnū tibi deeſt. Vade quecūq̄ habes vēde ꝛ da paupib⁹: et habebis theſaurū in celo: ꝛ veni ſeq̄re me. Qui contriſtat⁹ in ꝛbo abijt meres Erat ei hīs multas poſſeſſiones. Et circūſpiciēs ieſus: ait diſcipul̄ ſuis. Quā difficile q̄ pecunias hūt in regnū dei introibūt. Diſcipuli autē obſtupeſcebāt in ꝛbis ei⁹. At ieſus rurſus rñdens ait illis. Filioli q̄ difficile eſt cōfidētes in pecuniys in regnū dei itroire Facilius eſt camelū p foramen acus trāſire q̄ diuitē introire in regnū dei. Qui daz magis admirabant dicētes ad ſemetipos Et q̄s ꝑt ſalu⁹ fieri. Et intuēs illos ieſus ait Apud hoīes impoſſibile eſt: ſed nō apd deū. Oia em poſſibilia ſūt apud deū. Et poſt cepit ei petr⁹ dicere. Ecce nos dimiſim⁹ oīa ꝛ ſecuti ſum⁹ te Rādens ieſus ait. Amen dico vobis: nemo eſt q̄ reliquerit domū aut frēs aut
g ſorores: aut prēz aut mr̄ez aut filios aut agros ꝓpter
p i me et ꝓpter euangeliū qui non accipiet centies tantū nunc in tpe hoc domos et fratres et ſorores et mr̄es ꝛ filios ꝛ agros cū perſecutōib⁹ ꝛ in ſcło futuro vitaz
k eternā. Multi aūt erūt pri mi nouiſſimi ꝛ nouiſſimi ꝑ
l mi. Erant aūt in via aſcendētes hierſlymā. ꝛ precedebat illos ihs. Et ſtupebāt
n et ſequētes timebāt. Et aſſumens iteruz. xij. cepit illi dicere que eſſent ei ventura. Quia ecce aſcēdimus hierſlymam: ꝛ filius hominis tradetur principib⁹ ſacerdotum ꝛ ſcribis ꝛ ſenioribus⁹: ꝛ damnabūt eū morte. Et tradent eū gentib⁹ ꝛ illudent ei: ꝛ cōſpuent eū
* ꝛ flagellabūt eū ꝛ interficient eū: ꝛ tcia die reſurget.
o Et accedūt ad eū iacobus
p ꝛ iohes filij zebedei dicentes. Magiſter volum⁹ vt quodcūq̄ petierim⁹ faciaſ nob. at ille dixit eis Quid vultis vt faciā vob. ꝛ dixerūt Da nob ꝓtyn⁹ ad dexterā tuā ꝛ ali⁹ ad ſiniſtrā tuā ſe-
*deam⁹ in gla tua. Ihs aūt ait eis. Neſcitis q̄d petatis. Poteſtis bibere calicē
a quem ego bibo aut baptiſmo q̄ ego baptizo: baptizari. At illi dixerūt ei Poſſum⁹. Jeſus aūt ait eis. Calicē quidē quē ego bibo bibetis. et baptiſmo q̄ ego baptizo: baptizabimini ſedere aūt ad dexterā meaz vel ad ſiniſtrā nō ē meuz dare
b vob: ſ q̄b⁹ ꝓparatū eſt. Et audientes. x. indignati ſūt ō iacobe ꝛ iohe Ihs āt vocās eos ait illis Scitis q: hi q̄ videnſ principari gentib⁹ dñanſ eis ꝛ pncipes eoꝝ ptātez hūt ipoz. Nō ita ē aūt in vobis: ſ q̄cunq̄ voluerit fieri maior erit vr̄ miniſter: ꝛ q̄cūq̄ voluerit in vob⁹ primꝰ ēe: erit oīm ſu⁹ Nā ꝛ filij hoīs nō vēit vt miſtrarēt ei: ſ vt miſtraret ꝛ daret alam ſuā redēptōz ꝓ multis. Et veniunt hie-
c richo Et ꝓficiſcente eo de hierycho: ꝛ diſcipul⁹ ei⁹ et plūa multitudie filij⁹ thy
d mei bartħime⁹ cecus ſedebat iuxta viā mēdicā. Qui cū audiſſ⁹ q: ihs nazarē⁹ ē: cepit clamare et dicē Jeſu fili dauid miſerere mei.

ambitiō: ibi. Et accedūt. Primuz docet xp̄s exemplo ſui. q: ꝓmpte ꝛ hylariꝰ ſcēdebat i hierſlym vbi erat paſſur⁹ mortez: ſm q̄ diſcipulis iaz ꝑdixerat. ꝛ ℔ adhuc replicat. ꝛ p3 ſnia ex dict⁹ Matħ. xx. hoc excepto. m Et ſtupx. ex ℔ q̄ ita ꝓmte et hylariꝰ ibat ad locū paſſionis.
n Et ſeqntes nimebant. q: nōdū erat p feci vſq̄ ad tolerāciā martyriꝰ q̄ patuit p effectū: q: petrus inter alios ſeruētior poſtea timore mortis negauit xp̄m. o Et accedūt. Hic ſūr repimitur diſcipulorum ambitio. ꝛ ꝑ duoruz in ſpāl. ſcdo oīm in generali: ibi. Audiētes decē. Snia ꝓmptis p3 ex dict⁹ matthe. xx. excepto q̄ ſequitur. p Filij zebedei dicētes. Magiſter vo. cē. mat. xx dī q⁹ mr̄ coꝝ formauit iſtam petitionez ſed quia fuit inducta ad hoc per filios. ideo dicuntur ℔ eam feciſſe quia q̄ p amicos faciamus quodammodo per noſmetipſos facimus. a Fiat baptiſmo quo ego baptizor. tinctura em ſanguinis ſui in ſua benedicta paſſione vocat hic baptiſmū
b Audiētes decē. Hic repimitur ambitio diſcipulorum in generali. et patet ſnia ex dictis matth. xx. c Et ꝓficiſcente eo. Hic ponitur inſtructionis p̄cedentis confirmatio per illuminationem ceci. ꝛ patet ſententia ex dictis matthe. xx. excepto q̄ ſequitur. d Cecus ſedebat. Matt. xx. dicitur. q⁹ erant duo ceci ſed q: vn⁹ erat magis notus ꝛ clamabat altero fortius. ideo hic ſol⁹ exprimitur.

a Animeq̃ tuo: esto .i. magᵗ q̃ deus alo: ac si dicat. appropinquat tua illuminatio. b medicabat vt celeriᵘ ventret ad xpm. g Rabboni. id est magister mi.

Capitulum .xj.

Et cū appropinq̃sset: Hic p̃r describit confutatio sacerdotum.

Et p̃ ponit adnent̄ xpi ad templū. scdo ibidē confutatio sacerdotū: ibi. Et alia die. Tria p̃ me ptis p̃z ex dictis Mat. xxj. excepit q̃ sequit. a Et cū approp. hiero. z be. ad montē oli. mons est olimeti ē mediusq̃ int̄ ir̄m z bethaniā et tō ē ppiquᵘ vrbi.

b Inuenietᵉ pullū ligatū cū ipsa asina erat silr. Fm q̃ dicit mathe⁹: ⁊ marc⁹ hic tacet de ea. q: nō os q̃ oia a q̃libet euangelista referant: z q̃ punctualit̄ q̃rebaḿ pullᵘ ad obsequium xpi. c Dñicum q̄ venit regnū p̃ris nr̄i dauid. credebāt em̄ ipm cito regnare in reg̃ dauid z restituere regnum tpale q̄ a romanis erat vsurpatū. cui⁹ Jnno dixit xp̄s cōz pylato Jo. xviij. Regnū meū nō ē de hoc mūdo ⁊ sup. de celo. z hoc dina ordinatōne significabat vbis laudantiū cum dicebāt d Osanna i excel. licet nō intelligerēt: sic et cayphas dixit morē xpi futurā p salute mūdi. Jo. xj. Ix̄ nō intelligeret.

e Et circūspe. oi. cū iam vespa eēt hora ceps i bethaniā. Ix̄ fuisset honorifice receptᵘs cōl pplo. z p̃dicasset p totā diem vsq̃ ad vespaz: nullus tū inuitauit eū ad hospitium in domū suā: et ideo cum discipulis rediit in bethaniā vbi manebant martha maria et lazarus.

f Et alia die. Hic p̃r describit confutatio sacerdotū. et ⁊ signo sensibili: scdo facto mirabili: ibi. Et cū introisset. tercio vbo rōnabili: ibi. Et venūt rursum. Sria p̃me partis patet ex dict⁹ Matb. xxj. ca. g Et cū introisset i templum. Hic ponit cōfutatio sacerdotū facto mirabili. Et ⁊ describit dicta cōfutatio: scdo incidenter ponit discipulorum instructio: ibi. Et cū vespa eēt. Circa p̃mū sciendū q̃ fuit mirabile factū fuit q̃ vnus homo paup oēs vēdentes z emētes ejceret de templo: z nullus ei resisteret fm eūs q̃ dicit sanct⁹. q̃das fulgor mirabil' egrediebat de vultu ei⁹ z oculis: q̃ territi sacerdotes z etiā alij ⁊ valebāt resistere ei. e ista electio fuit signū q̃ sacerdotes essent ejciendi de templo z officio ranq̃ indigni.

b Et non sinebat vt q̃s. transferr. vas p̃ tem. z loquit de vasis hūanis vsib⁹ applicandis: q̃vasa de nimo culmi deputa ibi debebāt eē z non alia. ceca patēt ex dictis Matbei. xxj. capitulo.

i Et cū vespe esset. Hic incidēter describit discipulor⁹ istructio: eo q̃ petr⁹ fecit mentōes de arefactione ficus subita ad maledictiones xpi. et tō instruit eos occasione hui⁹ de efficacia ōrationis: ibi.

Propterea dico vobis. Hic instruit discipulos de efficacia ōrationis que ,p cedit ex duobus: videlicet ex fidei certitudine. quod notat cum dicitur.

l Quecunq; orantes petitis &c. Et ⁊ est intelligendū quādo quis orat pte prose et perseueranter: nisi ei quis pie oret. id ē de permissib⁹ ad salutem. oratio eius non est exaudibilis. item si oret ,p alio de p̃missib⁹ ad salutē p̃t carere ef fectu ex demerito illius p̃ quo orat.

Item si orat pie ,p se non tamen perseuerauit potest carere effectu: quia deus non statim dat beneficium petitum: sed differt aliquando vt congruo tempe det: z vt ex dilatōne charius habeatur.

Et cōminabāt illi multi vt taceret. At ille mlto magᵗ clamabat: fili dauid miserere mei. Et stans iesus p̃cepit illū vocari. Et vocāt cecū: dicētes ei. Aleq̃or esto: surge vocat te. Qui p̃iecto vestimēto suo exeliēs venit ad eū. Et rūdens iesus dixit illi Quid tibi vis faciam. Cecus aūt dixit ei Rabboni vt videam. Jesus āt ait illi. Vade: fides tua te saluū fecit. Et p̃festi vidit z sequebat eū in via.

Et cū approp. xj. pinquaret hierosolyme z bethanie ad mōtē oliuarū mittit duos ex discipulis suis et ait illis. Jte i castellū q̄ ꝫ vos ē: z statī introeūtes illuc: inuenietᵉ pullū ligatū: sup quez nēo adhuc hoīm sedit. Soluite illū z adducite. Et si q̄s vobis dixerit q̃d facit⁹ dicite q: dño necessarius est z statim illū dimittet huc Et abeuntes inuenerūt pullū ligatū añ ianuā foris in biuio: z soluit eū. Et quidaz de illic stantib⁹ dicebāt illis. Quid facitis soluētes pullum. Qui dixūt eis sicut p̃cepat illis iesus: z dimiserūt eis. Et duxerūt pullū ad iesum: z imposuit illi vestimenta sua: et sedit super eū Multi aūt vestimēta sua strauerūt in via. Alij aūt frōdes cedebant de arboribus⁹: z sternebāt in via Et q̃ p̃ibant z q̃ sequebant clamabāt dicētes. Osanna bñdict⁹ q̃ venit in noīe dñi: bñdictuz q̄ venit regnū p̃is nr̄i dauid osanna in excelsis. Et introiuit hierosolymam in templum et circūspectus omnibus cuz iam vespera esset hora: exiit in bethaniam cum duodecim. Et alia die cum exirent a bethania esurijt. Cū q̃ vidisset alongе ficuz habentē folia: venit si q̃d forte inueniret in ea. Et cū venisset ad eā: nihil inuenit p̃ter folia. Nō em̄ erat tēp⁹ ficoz Et respondens dixit ei. Jam nō amplᵘ in eternū ex te quisq̃ fructū manducet. Et audiebant discipuli eius. z venūt iterum hierosolymā. Et cū introisset in templum: cepit ejcere vendentes et ementes i templo: z mensas numulariorum et cathedras vēdētiuz columbas euertit. Et nō sinebat vt q̃sq̃ trāsferret vas p̃ tēplū z docebat dicēs eis. Nōne scriptū ē q: dom⁹ mea dom⁹ orōis vocabit oīb⁹ gēt⁹? Vos āt fecistī eā speluncā latronū Quo audito p̃cipes sacerdotuz z scribe q̃rebāt quō eū p̃derēt. Timebāt ei euz q̃m vniuersa turba admirabat sup doctria ei⁹. Et cū vespa fcā eēt egrediebat ō ciuitate. Et cū mane trāsirent viderūt ficū aridā fctāz a radicib⁹ Et recordat⁹ petrus dixit ei Rabbi ecce ficus cui maledixisti aruit z rūdens ibs ait ill. Hēte fidē dei. Amen dico vob⁹ q: q̃cunq; dixerit huic monti tollē z mittē in mare z nō hesitauerit in corde suo: ⁊ crediderit q: q̃cūq; dixerit fiat: fiet ei. Propterea dico vob⁹: oīa q̃cunq; orātes petitis: credite q: accipietᵉ: et

scōm ex q̄ oño hz efficaciā: est dispō oātis. s. qñ nō retinet irā vel rancorē cōtra illū q̄ sibi iniuriā fecit: vñ dī Eccli. xxviij. Hō hoi seruat irā t a deo q̄rit medelā. q. d. frustra. et ꝓpter h ſdām. m Cum sta. ad oā. di. si q̄d ha. aduer. ali quē ꝛc. Sciendū tñ q̄ h̄ intelligit ō remissione offense. qz hō tenet esse i charitate: ꝫ remissio iniurie nō ē de necessitate. pōt em̄ alicui petere fm ordinē iusticie recōpensatōez p iniuria sibi facta.

n Et venīt rursū hierosolymā. Hic ponit ꝓfutatio sacerdotū. scribaꝝ t seniorū ꝗ bo rōnabili. t patet ſnia ex dicī Math. xxj. Ad euidentiam dicoꝝ t dicendorū q̄rit vtrū xps in pdicatiōib⁹ suis debuit vitare offensionē vl scandalū sacerdotū scribaꝝ t phariseorū. Et arguit q̄ sic j. ad Timo. v. dī. senioꝝ ne increpaueris: sed ꝰsobecra vt patrem. pdicti autē erant seniores ppli t patres q̄ ꝛc. Item j. ad Cor. ix. dicitur Sine offensiōe esto te iudeis t gentib⁹ t ecclesie dei. cuz igit facta xpi et dicta fuerint nobis data ꝓ exemplari videt q̄ debuit cauere ab offensione pdictorum. Contra Esa. viij. fuerat ꝓphetatū q̄ xps foret in lapidē offensionis t petram scādali duab⁹ domib⁹ israhel. H esponsio: duplex est scandalū actiuū t passiuum. Actiuū non habuit in christo locum. qa tale scandalū est dictum vel factuz alicuius minus recte ꝓbens alteri occasionem ruine: vt habetur ex verbis Hiero. sup Math. Onia aūt facta et dicta xpi fuerūt rectissima. et ideo questio ista intelligitur de scandalo passiuo. qō est qñ aliquis ex dicto vel facto alterius bono scandalizat ex imperfectione sua. t istud scandalum aliquando ꝓcedit ex ignorantia vel infirmitate illius qui scandalizat: et tunc dicta vel facta bona occultāda sūt vel differenda: quonuz infirmi vel ignorātes instruantur: nisi sint talia bona q̄ sint de necessitate saluti. q̄ nō st omittenda ꝓpter scandalū alteri⁹. Si aūt infirmi et ignorātes post instructōez debitā in scandalo ꝑmaneāt tam tale scādalū nō ꝓcedit ex infirmitate vel ignorātia ꝫ malicia. t tale scādalū ē penēdū: martie qñ ē ꝫ bonū cōe qz tyrānū cōe sp ē ꝓferēdū vtilitati t paci ꝯrucūqz hoiz singlariū. tale aūt fuit scandalū sacerdotū scribaꝝ t phariseoꝝ. qz sua malicia nitebant impedire doctrinā xpi in q̄ cōsistebat salus populi Itez suis malis exemplis t moribꝰ trahebat ppl's ad peccandū. Itē q̄ doctrinā suā malā euacuabat dei mādata ꝓ

m t eueniēt vob Et cū stabitis ad orandū: dimittite si q̄d hētis aduersus aliquez vt t pr̄ vr̄ q̄ in cel'o ē dimittat vob pcta vra. Quod si vos non dimiseritis: nec pr̄ vr̄ q̄ i cel'o est dimittet vobis pcta vra. Et venīt rursus hierosolymā. Et cū ābularet i templo accedūt ad eū sūmi sacerdotes t scribe t seniores t dicunt ei. In q̄ ptate hec facis t q̄s dedit tibi hāc ptatez vt ista facias. Ihs āt rndēs ait illis. Interrogabo vos t ego vnū ꝙbū: et rndete mihi t dicā vobis q̄ ptate hec facia Baptismū iohis ē celo erat: an ex hoib⁹? Rndete mihi At illi cogitabāt secū dicētes. Si diserimꝰ ē celo: dicet nob Quare ergo nō credidistis ei. Si diserimꝰ ex hoib⁹ timemꝰ pplz. Oēs ei hēbāt iohem q̄z ve. ꝓpha eēt. Et rndētes dicūt ihu. Nescimꝰ. Et rndēs ihs ait illis. Neq̄z ego dico vobis i q̄ potestate hec facia. Ca. xxj.

T cepit illis in parabolis loq̄. Vineā plantauit hō t circūdedit sepē t fodit lacū t edificauit turrim: t locauit eā agricolis: t pegre ꝓfectus est. Et misit ad agricolas in tpe fruū vt ab agricolis acciperet de fructu vinee. q̄ apprehēdentes eū ceciderūt t dimiserūt vacuū. Et iterū misit ad illos aliū seruū. t illū i capite vulnerauerūt t cōtumelijs affecerūt. Et rursuz aliū misit et illū occiderūt t plures alios q̄sdaz cedētes alios vo occidētes. Adhuc ergo vnū hēns filiū charissimū t illū misit dd eos nouissimū dicēs: qz reuerebunt filium meum. Colon autem dixerunt ad inuicez. Hic ē heres. Velete occidam⁹ eū t nra erit hēditas. Et apphendentes eū occiderūt t eiecerūt extra vineā. Quid ergo faciet dns vinee Veniet t pdet colonos t dabit vineā alijs Nec scripturā hāc legistis lapidē quē reprobauerūt edificātes hic factus ē in caput āguli: a dño factū est istud t ē mirabile i oculis nostris. Et querebāt eū tenere: t timuerūt turbā Cognouerūt em̄ qm̄ ad eos pabolam hanc dixerit. t relicto eo abierunt Et mittunt ad eum quosdam ex phariseis t herodianis vt eum ca

pter suas traditōnes: vt dictuz est ē. t ideo xpc in publico debuit vicia eoꝝ reprehendē: nec ab hō cessare ꝓpter eoꝝ scandalū. ꝓpter qō Math. xv. cū discipuli dixissent xpo. Scis q: in dei audito hō verbo scandalizati sunt. H̄ndit simile illos: ceci sunt t duces cecoꝝ. Si cecus ceco ducatū p̄stet ambo in foueam cadunt. Ad primū dicenduz q̄ loquit de sensibus honestate: moribus: nō de sentib⁹ erate malicie coꝝruptis. q: tales sunt aptiores ad audiendi. sic Daniel dure increpauit illos senes ipudicos: Dan. xiij. Ad ꝙm dōz q̄ hō dz esse sine offensione in deis t gentib⁹ ita q̄ dicto suo vl facto minus recto nō ꝓbeat alicui occasionem ruine. ꝫ si deveritate scandalum sumit rectius ouri q̄ mittit ꝑ q̄ veritas relinquat: fm q̄ dic b. Greg. sup ezech.

Capitulū. xxj.

a T cepit ilr parabolice loqui Hic ꝓfir ponit confutatio sacerdotum t seniorum in parabolis. Et primo ponitur confutatio sacerdotum. secundo phariseorum et herodianorum: ibi. Et mittunt ad eum. tercio saduceorum: ibi Et venerunt ad eum saducei. quarto scribarū: ibi. Quomodo ergo dicunt scribe. Sentētie prime partis patet ex dictis Mathei. xxj. exceptis que sequuntur.

b Vineam plantauit homo. id est coluit. t dicit a plant⁹ta. tum. t est ꝓprie modus colendi quo ponitur fimus vel pinguedo terre circa radicem vinee vel arboris. radices em̄ fm philosophum. ij. de anima sunt ori similes. qa sic in animalib⁹ q̄ os sumit alimentū vñ aial ꝛa nutriūtur: sic q̄ radices trahit alimentū terre nascentium.

c Et fodit lacuz. lacus. ꝓprie dī locus vbi recipiunt aque a riuulo. t ibi colliguntur. t ad similitudinē b⁹ loc⁹ vbi tr cipitur vinū fluens a torcularī dī hic lacus. d Hic est heres. ex hoc dicit Beda. q̄ sacerdotes legispti habuerūt cognitionē de ihesu q̄ ipse erat vere xpus i lege ꝓmissus sed ista cognitio poſtea ex inuidia fuit in eis obscurata. t hoc plenius fuit declaratū Mathei. xxj. in questione quadam de hoc mota in fine illius ca. e Et querebant eum tenere. ex quo patet eoꝝ obstinatio in malo. f Et timuerunt turbā. ex q̄ patet q̄ ex solo timore ppli retardabant a morte ei⁹. g Et mit. ad eū. Hic ꝓfir describit ꝓfutatio phariseoꝝ t herodianoꝝ: t ꝓ ſnia ex dicī. Math. xxij.

b Et venerunt ad eū saduc. Hic pñr ponit confutatio sa ducēo.r diuidit in duas. in ptē pñci palē r incidentales scōs ibi. Et accessit vn⁹ de scribis. Sen tentia pñe pñs ptz ex dictis Mat. xxij i Et accessit. Hec ē ps incidētal.qz.n. xps pfatuerat rati onabilit pharisēos r saduceos:ꝫ vidēs quidā scriba q̄siuit ab eo. k Quod esset pmuz r maxi mū mandatū. quia de hoc erāt tūc que stiones apūd sapientes. l Jesus aūt rñdit ei.r ps ſnia ex dictis Mathe.xxij. exceptis q̄ sequūtur m Dñi mḡr in veritate diuisti. Ex dictis videt q̄ ille scriba i terrogauerat xpm nō ad capiendū eum in vbo sicut alij pce cedētes.ſ ad audiē dum veritatē quam scire desiderabat.p pter varietatē opiniōnū vel aliter pt dici q̄ a pncipio mali cioſe q̄siuit ſ ex xpi respōſiōe ptri⁹.xps pmēdauit.r xps eū videl ipm emēdatū Et hanc scōam expoſitōnes posui ma rhe.xxij.Augustin⁹ vo libro ō consensu euangelistaz.ponit vtrūq; dicens. Nec mouear quēq; q Mathe⁹ dicit tētan tē fuisse a q̄ dñs iter rogat⁹ ē.fieri eñ po tuit.vt q̄uis tētans accesserit. dñi tñ re sponſione correctus ſit.aut certe ipaz tē tatōz nō accipiam⁹ malā tanq̄ decipere volētis inimicuz ſ tanq̄ exp̄ti volē tis amplⁱ ignotum n Et diligere pri mū tū. se. .tē.ē irca b ei tūc erāt opiniones doctoꝝ.q: q̄daz dicebāt sacrificia et oblatōes magis eē accepta deo q̄ exercitiū in opib⁹ charitatis.alij autez dice bāt ſriū.r hui⁹ opinionis q̄ ꝑa ē vſ fu caperēt in ꝙbo. Qui veni entes dicunt ei. Mḡr:sci mus q: verax es r non curas quēq̄. Nec eñ vides in faciē hominū:ſ in veritate viā dei doces. Licet dare tributū cesari an non dabim⁹. Qui sciēs ꝯſutiam illoꝝ:ait illis. Quid me tētatⁱ. Afferte mihi de narū vt videā. Ꝗt illi tu lerunt ei. Et ait illis. Cui⁹ ē imago hec r iſcriptio: di cunt ei. Cesaris. Rñdens aūt ibs dixit illis. Reddi te igit q̄ sunt cesaris cesari r q̄ sunt dei deo. Et mira bant sup eo. Et venerūt ad eū saducei q̄ dicūt resurrectionē nō esse: r interrogabāt eū dicētes. Mḡr: mo ses nobis scripsit vt si cui⁹ frater mortuus fuerit:r di miserit vxorē:r filios non reliq̄rit:accipiat frater ei⁹ vxorē ipi⁹ r resuscitet semē fratri suo. Septē ergo fra tres erant. r primꝰ accepit vxorē:r mortu⁹ est nō reli cto semine. Et scōs acce pit eā r mortuus est r nec iste reliquit semē:et tercⁱ⁹ siliʳ:et acceperūt eā siliʳ sep tē. r non reliq̄rūt semen. Nouissima oim defuncta est r mulier. In resurrecti one ergo cuz resurrexerint cui⁹ de bis erit vxor. Sep tē eñ habuēſt eā. Et re spōdēs iesus ait illis: Nō ne iō erratis:nō sciētes scri pturas neq; ꝯutē dei. Cū eñ a mortuis resurrexerit neq; nubent neq; nubētur ſ sunt sicut angeli dei in ce lis. De mortuis aūt q: re surgāt nō legistis in libro mosi sup rubū:quo dixe rit illi deus:inq̄ens. ego sum deus abraam r deus ysaac r de⁹ iacob. Nō est de⁹ mortuoꝝ:ſ viuoꝝ.vos ergo multū erratⁱ. et acces ſit vn⁹ ō scribis:q̄ audierat illos conquirētes. r videſ q̄n illis respōderit: inter rogauit eum quod esset pri mum oim mandatum: Je sus autem rñdit ei: q: pri mum oim mandatū ē. Audi israel dñs deus tu⁹ vn⁹ est. r diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo. r ex to ta aia tua: r ex tota mente tua r ex tota virtute tua. hoc est primum mandatuz Scōm autem simile est illi Biliges proximum tuum tanq̄ teipm. Maius horū aliud mandatum non est. et ait illi scriba. Bene ma gister in veritate dixisti. q: vn⁹ est de⁹ r nō est alⁱ⁹ preter euz. et vt diligak ex toto corde. r ex toto intelle ctu r ex tota ania r ex tota fortitudine. r diligere pri mū tāq̄ seipm:mai⁹ ē omnib⁹ holocaustomatibus r sacrificijs. Jhs autē vi dens q̄ sapiēter respondit set:dixit illi. Nō es lōge a regno dei. et nemo iaz au debat eum interrogare. et rñdēs ihs dicebat do cēs i tēplo. Quō dicūt scri be xpm filiū eē dō. Ipe.n. dauid dicit i ſpūscō. Dixit dñs dño meo:sede a dex tris meis:donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuoꝝ. Ipe ergo dō dicē euz dñm: r vñ est filⁱ⁹ ei⁹. Et multa turba libēter eū au diebat. Et dicebat eis i do ctrina sua. Cauete a scribis q̄ volūt in stolis ambulare r salutari i foro.r in pmis cathedris sedē i synagogis r prios discubⁱ⁹ in cenis Qui deuorant domos vi duaz sub obtētu plixe ora tōis hi accipiēt plixⁱ⁹ iudi cū. Et sedēs iesus contra gazophilatū aspiciebat q̄mō turba iactaret:es in ga zophilatū r multi diuites iactabāt multa. Cuz veniſ set āt vna vidua paup:mi sit duo minuta qō ē q̄drās Et ꝙuocās discipl̄os suos ait illis. Ame dico vobis qm̄ vidua hec paup plꝰ oiꝫ⁹ misit q̄ miserⁱ i gazophi latū. Oēs ei ex eo qō abū dabat illis miserⁱ: hec ꝙo isse scriba r ꝙpt hoc ei⁹ dictū approbat a xpo cū ſbdit.

o Nō es lōge a re gno dei.i.a veritate euāgelij q̄ i plurib⁹ locis vocat regnuz dei r inde crediderⁱ ē q̄ iste quersus fuit ad xpm. p Et re spondens ihs. Hic describit confutatio scribaꝝ.r ꝑ ponitur dicta ꝑfutatio. scōo discipulorꝝ instructō ibi. Et sedēs ihesus ℨ gazophilatiū. Sē tētia pme pñs patet ex dictis Mathei. xxiij.excepto quod ſbdit. q Qui de uorāt domos vidua rū.bona eaꝝ sibi at trahendo sallacit ꝑ fictaꝝ sanctitatis. r Hi accipiēt pro lixius iudiciū.quia ſicta sanctitas du plex ē iniq̄tat.fm q̄ dicit hyeronimus. s Et sedēs ihesus ℨ gazophilatiū. hic ponit discipulorꝝ instructio. sacerdo tes eñ q̄ erant auari docebant q̄ ille q̄ plus offerebat in tē plo absolute loquē do plus hēbat ō me rito qō ē falsum. qa quātitas meriti nō accipit fm ānitatē doni absolute.ſ per ꝓpatōz ad facultatē dantis.r ꝓmptitu dinē siue voluntatis r deuotōis. r banc sniam docet xps cū ōr. s Et sedens iesus ℨ gazophilatiū.loc⁹ erat vbi po nebat pecunia obla ta ꝓ necessarijs tem pli r sacerdotū r mi nistroꝝ. t Et mlti diuites iactabant multa.fm doctrinā illoꝝ sacerdotū sedē ſnia xpi. v Vi dua hec paup plus oib⁹ misit.non abſo lute loq̄ndo ſ ꝑside rata facultate sua. plus est eñ vni pue ro ferre q̄nq; q̄ viro forti ferri viginti. et eodem modo plus pauperi dare modi cum q̄ diuiti mul tum modo predi cto.

Jn ca. xij. vbi ō in postilla q̄ quātitas meriti nō accipitur fm quantitatem doni. Additio

O E quātitate meriti quō accipi debet ꝓxte hō in p ma pte. q. xcv. ar. iij. in cor. q. vbi sic hō. quātitas meriti ex duob⁹ ꝑt pēsari. vno mō ex radice charitatis ⁊ gre. ⁊ talis quantitas meriti respondet ꝑmio essentiali: qō sistit in dei fruitōe. q̄ eñ ex maiori charitate aliq̄ facit fruet deo perfectiꝰ. Alio mō ꝑt pēsari quantitas meriti ex quātitate opis. q̄ quidē duplex. s. absoluta ⁊ ꝓportionabilis. Vidua eñ q̄ misit duo era minuta in gazophilatium minus opus fecit quātitate absoluta q̄ illi qui magna posuerūt. ℔ quātitate ꝓportionabili vidua plꝰ facit fm sententiam dñi. quia magis eiꝰ facultatē supabūdabat. vtrāq; tñ quātitas meriti rñder ꝓmio accidentali qō ē gaudiū de bono creato. hec. s. Tho. Quibꝰ bñ ꝓsideratis ⁊ ad ꝓpositū applicatis. patet q̄ hec vidua cōmendatur a xp̄o. ex hoc solū q̄ quātitate ꝓportionabili plus fecit q̄ alij q̄ maiora obtulerūt. nō āt ō q̄ntitate meriti essential' q̄ consistit in radice charitatis. q̄ quidē charitas est cā ꝓpria deuotōis. Vñ non dixit xp̄s hec vidua plus meruit. ℔ dixit plus oibus misit.

Replica

N ca. xij. vbi postillator dicit q̄ quātitas meriti nō accipitur fm quātitatē doni. ibi. Burg. dicit satis bñ ⁊ ꝑsonuit cū sancto tho. ⁊ postil. sed addit de suo q̄ xp̄s nō ꝑmēdauit viduam de quātitate meriti essentialis quod ꝓsistit i radice charitatis q̄ ē cā ꝓpria deuotōis. ℔ sic dicēdo videt xp̄m nō directe reprobasse errorē sacerdotū dicentiū q̄ plus meret̄ q̄ plus offert. Hoc aūt ꝓbat xp̄s esse falsum de vidua q̄ obtulit minuta duo. q̄ maioris meriti est ex magna deuotōe offerre modicuz q̄ remissa deuotōe multū. q̄ de plus pēsat affectū q̄ cessum fm bñ Greg. Si igit vidua cōmendat ex deuotōe q̄ fm Burgen. catisat ex charitate. sequitur q̄ eiꝰ cōmendatio primer ad quātitatē meriti essentialis. cuius oppositū dicit Burgen. Capꝫm. xxij.

a Et cū egrederet de templo. Supra ꝑ cap. vsq; huc

c docuit xp̄s ꝓpriā amoris miracula faciendo. ⁊ beneficia ꝓferēdo. hic incipit docere ꝓ viā timoris terroꝛē fumri iudicij incutiēdo Et circa hō ꝓmo ℟ plex q̄stio ꝓponitur scōo soluēd. ibi. Et rñdens iesus. Circa ꝓmū ꝓponit q̄nis occasio ꝓ hō q̄ xp̄s templū ꝑdixit destruēdum. ⁊ iō discipuli q̄sierūt ab ipo ꝓmo de tpe huiꝰ destructōis. qō notat cū ōz

b Hic nobis quādo hec fient. ⁊ q̄ pō destructōz templi credebant de ꝓpinq; vltimū iudicium fieri iō de hō q̄sierūt scōo qō notat cum dicit

c Et qō signū quz do hec oia incipiēte cōsūmari. tūc erit consummatio huius mūdi.

d Et rñdens iesus Hic ponit octo q̄stionis duplicis solutio. ⁊ ꝓ ꝓme. secūdo scōe. ibi. Orate ḡ. Circa ꝓmū ꝓmittit dicte destructōis templi inchoatio. ⁊ secūdo ꝓsummatio. ibi Cū autem videritis ℟dhuc circa primū ℨdicit q̄d eueniēdū sit oib⁹ generaliter. scōo q̄d discipul' xp̄i spēaliter ibi. Videte aūt vosmetipos. Circa primum ꝓdicuntur ꝓcula. scz deductō erroris ibi. videte ne quis vos seducat. incussio timoris. ibi. Cum audieritis. commotio plebis. ibi. Surget gens cē. turbatio ordis. ibi. Et erūt terre motus. Et patet sententia istarum partium ex dictis matth. xxiiij. vsq; ibi.

e Et cum duxerit vos tradētes cē. cⁱ sententia patet ex dictis Mathei. x.

f Cum autem videritis abominatiōnē Hic ꝓdicitur consummatio desolationis templi patet sententia ex dictis Mathei. xxiiij.

g Orate vero. Hic soluit secunda q̄stio. in cuius solutione saluator ꝓmo excitat discipulos deuotionē que est necessaria ꝫpe magne tribulatōis. secundo ꝓdicit tribu-

latõnẽ futurꝰ añ iudiciũ. ibi. Erũt aũt dies illi tribulatõis tercio pdicit iudicis aduentũ. ibi. Et tũc videbũt filiũ hominis. q̃to excitat attentionẽ credentiũ. ibi. Videte vigilate ꝛc. ꝛ iõ concludit in fine. b Quod aũt dico vobis oibꝰ dico vigilate. ostẽdẽs q nõ loq̃bat ꝓ discipulis ꝙm ꝗ. ꝓ oibꝰ fidelibꝰ psentibus ꝛ futuris.

Snia aũt istaꝝ parabolã. cũ tã ramꝰ eꝰ tener fuerit ꝛ nata fuerit folia: cognoscit q̃ i ꝓio sit estas. sic ꝛ vos cũ videritꝭ hec fieri: scitote q ꝓ io sit in ostis. Amen dico vobis. q̃m nõ transibit generatio hec donec oĩa ista fiãt. Celũ et terra trãsibũt: ꝟba autem mea nõ trãsibũt. de die ãt illo vel hora nẽ scit. neq̃ angeli i celo neq̃ filiꝰ: nisi pr̃. Videte: vigilate ꝛ ora te. Nescitis. n. q̃n tps sit. sic hõ q̃ pegre ꝓfectꝰ reliqt domũ suã: ꝛ dedit ꝟbis suis ptãtẽ cuiusq̃ opis: ꝛ ianitori pcepit vt vigilet. vigilate ergo. Nescitꝭ enĩ q̃n dñs domꝰ veniat: sero: an media nocte: an gallicãtu an mane: ne cũ venerit ꝓpẽte inueniat vos dormientes. b Quod ãt vobis dico: omnibꝰ dico vigilate.

c Rat aũt .xiiij. e pascha ꝛ azima post biduũ ꝛ q̃rebat summi sacerdotes ꝛ scribe quo eum dolo tenerent ꝛ occiderent. Vicebant enĩ nõ in die festo. ne forte tumultus fieret in populo. et cuꝫ

Hat aũt pascha. Posti ꝗ descripta est .xiiij. reductio pctõis in deũ p mediatorẽ pdicatõẽ

Hic ꝙr describit eadẽ reductio p passionis sue redemptiõ. Et q; supi pdixit passionẽ suã ꝓ iudeos ichoandã. ꝛ p gentiles consumandã. ad hoc tũc ptinebat iudicium sanguis in ꝙm iõ pmo describit eiꝰ passio ꝓ iudeos inchoata. scdo ꝓ gentiles consũmata. seq̃n. ca. Circa pmũ quatuor ꝓ ordinẽ describunt. Primũ est ihsꝰ xpi venditio nõ ex eiꝰ ignorantia. ꝗ ex eiꝰ pscia ꝛ volũtate. scdo venditi traditio ñ ex eiꝰ duplicitia ꝗ charitate. ibi. Et pma die azimoꝝ. tercio traditi cõphensio. nõ ex sua impotẽtia ꝗ mititate. ibi. ꝛ adhuc eo lo. q̃to cõphensi cõdẽnatio. non ex sua iniustitia: ꝗ hũilitate ibi. Sumi sacerdotes. Circa pmaꝫ ptẽ pmitit occasio que fuit duplex. Scia sacerdotũ invidia. ꝛ hec ponit in ꝓncipio. secũda fuit inde anaricia. q̃ voluit recuperare pciũ vnguẽti effusi q̃ ponit. ibi. Et cũ esset betha. ꝛc tercio ponit ipa vẽditio. ibi. Et iudas schariothis ꝛc. scdo ꝓ ꝓncipalis incipit. ibi. Et pma die azimoꝝ. vt dictum est. Et diuidit in ꝙtuor q; ꝓio pcil paschale conuiuiũ ad ꝓuitoris reuocatones scdo institutꝫ eucharistie sacramentum ad charitatis vnionẽ. ibi. Et mãducãtibꝰ illis. tercio pdicitur discipulorꝫ scãdalũ ad eoꝝ confirmatiõẽ. ibi. Et ait illi iesus. Oẽs vos scãdalizabimini ꝛc. q̃to describit xpi desti deriũ ad nr̃am redẽptionẽ. ibi. Et veniunt in pdiũ. tria ps ꝓncipalis huiꝰ. ca. q̃ incipit ibi. Et adhuc eo loq̃nte. diuiditur in tres. q; ꝓio describit inde frandulentia. scdo xpi patia. ibi. Vnꝰ aũt de circũstantibꝰ. tercio discipulorꝫ ignauia. ibi. Tunc discipuli relicto eo fugerunt. quarto ps ꝓncipalis q̃ incipit ibi. Sumi vero sacerdotes. diuidit in ꝙtuor. q; ꝓio describit accusatio xpi p falsos testes. scdo eiꝰ cõdemnatio per iniustos iudices. ibi. Exurgens aũt summꝰ sacerdos. tercio condemnati virtuperatio per malignos satellites. ibi. Et cepe. quidam cõspn. cum. quarto negatio petri p tres vices. ibi. Et cum esset petrus. Sententia autem huius totius capi. patet ex dictis Mathei. xxvj. vbi ista sunt exposita eodem ordine quo hic ponuntur ꝛ sub eisdem verbis pro magna parte. ꝛ restant pauca exponenda que discurrentur. In pma parte ꝓncipali dicitur.

a Erat aũt pascha ꝛ azima post biduũ. solẽnitas aũt paschalis indicoꝝ celebrabat. xv. die pmi mensis. vt habetur Exiit. xxiij. hec solemnitas incipiebat a vespere. xiiij. diei q̃ immolabat agnus. ꝛ tunc vescebant azimis vsq; ad septimum diez. b Alabastꝝ vnguẽti nardi spicati. dicit aliqui q; nardꝰ ẽ herba faciẽs spicas in cacumine de q̃bus extrahit liquor optimꝰ sicut aqua rosacea de rosis ꝛ talis liquor vocat ℔ vnguẽtũ. Alij ãt q̃ ẽ frutex vel arbor pmula ꝛ iñ ꝙm vel extrahit liq̃r mõ pdcũ. i scda pte ꝓncipali dr.

esset bethanie in domo symonis leprosi ꝛ recũberet b venit mulier habens alabastꝝ vnguẽti nardi spicati pciosi ꝛ fracto alabastro effudit sup caput eiꝰ. Erãt aũt qdã idigne ferẽtes ĩtra semetipos ꝛ dicentes. Ut q̃d pditio ista vnguẽti fcã est. Poterat enĩ vnguẽtuꝫ istud venundari plusq̃ trecẽtis denarijs ꝛ dari pauperibꝰ. Et fremebãt in eaꝫ Jesus ãt dixit. Sinite eaꝫ Quid illi molesti estis. bonũ opꝰ opata est i me. Spenim pauperes hẽtis vobiscũ: ꝛ cũ volueritis potestis illis benefacere. me ãt non semper habebitis. qd̃ habuit hec fecit. ꝓuenit vngere corpus meum i sepultu ram. Amen dico vobis vbicunq̃ pdicatum fuerit euangeliũ istũ in vniuerso mõdo: ꝛ qd̃ fecit hec narrabit i memoriã eiꝰ. ꝛ iudas schariothes vnꝰ ẽ. xij. abiit ad summos sacerdotis. vt ꝓderet eũ illis. Qui audientes gauisi sunt. ꝛ ꝙmiserunt ei pecuniã se daturos Et q̃rebat qõ illũ oportune

c Et prima die azi
mor. q̄ ista die ē cō
troversia iter grecos
& latinos q̄ plenis
tractata ē Matthei
xxvj. & iohis. xiij.
d Occurret vobis
hō la. aque ba. istud
signuz dedit eis ad
inueniendū locū p̄
cena. & credit q̄ dns
illis dom⁹ eēt disci
pul⁹ xp̄i occult⁹.
e Ubi est refectio
mea .i. agn⁹ pascha
lis. quia dns illis dō
m⁹ nō solū p̄cidit
de loco ꝟ etiam de
agno. f Vob de
monstrabit cenaculū. In illo cenaculo
pascha comederunt
& illo p⁹ resurrectiō
nē latuerūt discipli
xp̄i metū indeor. &
in illo spūs̄ sanctuz
receperūt in die pē
thecostes. vt dr̄ act.
.ij. g Qui intigit
mecū manum in ca
thio: vas ē fictile ad
refrigerandū vinuz
& in illo erat ius la
ctucaz agrestiū cuz
q̄ carnes agni debe
bāt cōedi. vt dr̄ Exo
di. xij.
h Abba p̄ idē si
gnificant tū vnū est
grecū. & aliō latinū.
In tercia parte p̄ci
pali dicitur.
i Et ducite eū cau
te. ne forte rapiatur
de manib⁹ vr̄is. qa
pp̄ls cōis hēbat de
notōz ad eum.
k Adolescēs ār q̄
dā. q: iste non noiat
B: nō dicit aliq̄ q̄ fu
it iacobus frat dñi.
alij aūt q̄ fuit iohes
euāgelista q̄ minor
erat int apl̄os. Alij
aūt dicunt q̄ fuit in
uentis de illa domo
in q̄ cōederāt pascha
l Amict⁹ syndone
.i. veste linea.
m Sup nudo. scz
corpe. q: non hēbat
aliā vestē. In ḡra p
te p̄cipali dr̄.
n Iudi. eū dicen.
Ego dissol. templum
h manufactū &c. fal
sum ei ip̄osuerūt ei.
q: B non dixerat. vt
hētur Iohis. ij. sed
sic dixerat. Soluite
templū h̄ &c. p̄dicen

c traderēt. Et p̄ma die azi
moz q̄ pascha imolabāt.
dicūt ei discipuli. Quo vis
eam⁹ & parem⁹ tibi vt man
duces pascha: & mittit duo
os ex discipulis suis: & di
d cit eis. Ite i ciuitatē & oc
curret vob hō lagenaz aq̄
baiulās: Sequim⁹ eū: & q̄cū
q̄z introierit dicite dño do
mus. quia magist̄ dicit
e Ubi est refectio mea vbi
pascha cum discipulis me
f is manducē. Et ip̄e vobis
demōstrabit cenaculū grā
de stratū & illic pate nobis
Et abierūt discipl̄ ei⁹ & ve
nerūt i ciuitatē. & inuenerūt
sic dixerat ill⁹: & pauerūt pa
scha. Vesp̄e aūt facto vēit
cū. xij. Et discūbēt⁹ eis
& mād̄ucāntibus ait iesus.
Āmē dico vobis q: vnus
ex vobis tradet me q̄ man
ducat mecū: at illi ceperūt
p̄tristari: & dicere ei singu
lati. Nūq̄ ego. Qui ait ill⁹:
g Un⁹ ex duodeci q̄ intingit
mecū manū i catino. Et fi
li⁹ q̄dē hōis vadit sic̄ scri
ptū ē de eo. Ve aūt homi
illi p̄ quē fili⁹ hōis tradet.
Bonū erat ei: si nō eēt na
tus hō ille. Et manducāti
bus illis: accepit iesus pa
nē: & bñdicens fregit: & de
dit eis & ait: Sumite. hoc
est corp⁹ meū. Et accepto
calice: gr̄as agēs dedit eis
Et biberūt ex illo oēs. Et
ait illis. Hic ē sanguis me
us noui testamēti. q̄ p̄ mul
tis effundet. Āmen dico
vobis: q: iā nō bibā de ge
nimine vitis vsq̄ i diē illū
cū illud bibā nouū i regno
dei. Et hymno dicto: exie
rūt i mōtem oliuaz. Et ait
eis iesus. Oēs scādalizā
bimini i me i nocte ista: qa
scriptū ē p̄cutiā pastorē et
dispgent̄ oues. Sz postea
q̄z resurrexero p̄cedā vos i
galyleā. Pet⁹ aūt ait illi.
& si oēs scādalizati fuerint
ꝟ nō ego. Et ait illi ihesus
Āmē dico tibi q: tu hodie
in nocte hac priusq̄ gall⁹

vocē bis dederit: ter me es negatur⁹. At ille
ampli⁹ loq̄bat. Et si oportuerit me sil⁹ mori tibi
nō te negabo. Silr aūt & oēs dicebāt. Et veni
unt i p̄diū cui nomē gethsemani: & ait discipul
suis. Sedete hic donec orē. Et assumit petruz
& iacobū & iohem secū: & cepit paueret & tedere
Et ait illis. Tristis est aīa mea vsq̄ ad mortez
Sustinete hic & vigilate. Et cū p̄cessisset pau
lulū p̄cidit sup terrā. & orabat vt si fieri posset
b transiret ab eo hora & dixit. Abba p̄: oia tibi
possibilia sunt: trāsfer calicē hūc a me. Sz non
q̄ ego volo: ꝟ q̄ tu. Et venit: & inuenit eos
dormientes. Et ait petro. Symon dormis. nō
potuisti vna hora vigilare. Vigilate & orate:
vt nō intretis in tēptatōz. Spūs q̄dē p̄mpt⁹ ē:
caro vero infirma. Et iterz abiēs orauit eūdez
sermonē dicēs. Et reuersus denuo iuenit eos
dormientes: erāt enī oculi eoz̄ grauati: & igno
rabāt quid responderent ei: Et venit tercio: et
ait illis. Dormite iam & requiescite. Sufficit.
Venit hora: ecce filius hominis tradetur in
manus peccatorum: Surgite eamus. Ecce q̄
me tradet̄ p̄pe est. Et adhuc eo loquente: ve
nit Judas scharioth vnus de duodecim: & cū
eo turba multa: cū gladijs & lignis a summis
sacerdotibus & scribis & senioribus. Dede
rat aūt traditor eis signū dicēs. Quēcūq̄z oscu
i latus fuero ip̄e ē tenete eū: & ducite eum caute
Et cū venisset statī accedēs ad eū ait rabbi: et
osculat⁹ est eum. At illi man⁹ iniecerūt i ūm
& tenuerūt eū. Un⁹ aūt quidā de circūstantib⁹
educēs gladiū p̄cussit seruū summi sacerdotis
& amputauit illi auriculā. Et ridens iesus ait
illis. Tanq̄ ad latronē existis cū gladijs & li
gnis cōprehendere me. Quotidie eram apud
vos i tēplo docēs: & nō me tenuistis. Sed vt
impleant̄ scripture. Tūc discipuli eius reliq̄n
k tes eū oēs fugerunt. Adolescens autem q̄daz
l seq̄batur eū amictus syndone super nudo & te
nuerunt eum. At ille relicta syndone nud⁹ p̄
fugit ab eis. Et adduxerunt Jesuz ad summū
sacerdotem: & conuenerunt omnes sacerdotes
& scribe & seniores. Petrus autem a longe se
cutus est eum vsq̄ intro in atrium summi sa
cerdotis & sedebat̄ cum ministris ad ignem et
calefaciebat se. Summi vero sacerdotes & om
ne consilium querebant aduersus iesum testi
monium vt eum morti traderēt nec inuiebāt
m Multi autem testimonium falsum dicebant
aduersus eum: et conuenientia testimonia nō
erant. Et quidam surgentes falsum testimoni
um ferebant aduersus eum dicentes. Quoni
n am nos audiuimus eum dicentem. Ego dis
soluam templum hoc manufactum: et post tri
duum aliud non manufactum edificabo: & nō
erat conueniens testimonium illorum. Exur
gens autem summus sacerdos in medium. in
terrogauit Jesum dicens. Nō rīdens quicq̄

monē suaz in q̄ corpus ei⁹ qđ erat templū deitatis solutū est ⁊ si de materiali tẽplo intelligak ad huc falsum iposuerūt q̄si absolute dixerit qđ tñ dixerat cōditionate. ⁊ iō bñ ſſidiuit. Et nō erat cōuenies testimoniū illoz. o Jhesus aūt dixit illi ego suz interrogaⁿ de veritate diuinoz. ſñdet q̄ pr⁹ in aliis tacuerat q: de diuis nō debz ita taceri ꝟitas ſi in terro gēt: ſic de būntis. ꝟn q̄rta pte mir⁹ p̄ncipali dr sic.

p Ꝑā ⁊ galyle⁹ es ſ̄ eñ cērna lingna oim hebreoz. tñ ſm varias partes iudee variebak in aliq̄ p:o pe:rate. ſic ligna gallica i picardia i normādia p quā peipit i loǫla dq̄ natōe sit aliqnis. q Cepit anathematizare .ſ. maledicē sibiꝑſi ſi cognouisset ihesum Ꝑū anathematizatio ſigt iurarōz q̄ est p execratōz. ſ. qñ aliq̄s ipcak sibimetipi malū pene ſi ita sit ſic imponit ei. In ca. xiiij. vbi dr in postilla abba pr̄ idem ſignificāt ⁊c.

Additio.

Eba pr̄ est ꝓprie nom syr. i. chaldaicū ⁊ frequēt hēt i trāslatōe chaldayca. xv.

c Et ꝓfestim mane fcō p̄ñr describit xp̄i passio p gētiles ꝑſūmata. Et p̄ō scribit ipi⁹ xp̄i crudelē occisio: scdo ei⁹ fidelē ꝟduoꝛa tumultatio. ibi. Et cū iā sero eēt fcm. Pria in duas. q: p̄ō describit xp̄i iuq̄ dānatio. secūdo iuq̄ finie executio ibi. ⁊ postq̄ illusert ei. Pria i q̄tuoꝛ qꝛ p̄ xp̄o gētili iudici p̄ſtak. scdo ab eo examiak. ibi. Et interrogauit eū pylatus tercio ei⁹ inocētia ꝺclarak. ibi. Per diez ad ea q̄ tibi obijciū tur ab bis. Jlle aūt tacebat. ⁊ nihil rñdit. Rursum sūmus sacerdos iterrogabat eum ⁊ dixit ei. Tu es xp̄s filius o dei bñdicti. Jesus aūt dixit illi. Ego sum. Et videbitis filiū bois sedētē a dextris ꝟtutis dei ⁊ veniētē cū nubib⁹ celi. Sūm⁹ aūt sacerdos scidēs vestimēta sua: ait. Quid adhuc desideram⁹ testes: Audistis blasphemiā. Quid vobis videt: Qui ois pdēnaueŕt eū eē reū mortis. Et ceperūt qđā ꝓſpuere ei ⁊ velare faciē ei⁹ ⁊ colaphis eū cedere ⁊ dicere ei ꝓphiza Et ministri alapis eū cedebant. Et cū esset petrus in atrio deoꝛsum vēit vna ex ancillis sūmi sacerdotis: ⁊ cū vidisset petrū calefaciētē se aſpiciēs illū ait. Et tu cū iesu nazareno eras. At ille negauit dicens. Neq̄ scio neq̄ noui quid dicas. Et exiit foras aū atrium et gall⁹ cātauit. Rursus aūt cū vidisset illū ācilla cepit dicere circūstātib⁹. qz hic ex illis ē. At ille iterꝝ negauit. Et post pusillū rursus q̄ astabant dicebant petro p Vere ex illis es nā ⁊ galyq le⁹ es. Jlle aūt cepit anathematizare ⁊ iurare: qz nescio hoiez istū quez dicit. Et statī gallus iterꝝ cantauit: et recoꝛdatus ē petrus verbi quod dixerat ei ihs priusq̄ gall⁹ cātet bis ter me negabis: ⁊ cepit flere.

c Et ꝓfesti mane xv. ne ꝓsiliū faciētes sūmi sacerdotes cū senioꝛib⁹ ⁊ scribis ⁊ vniuerso cōcilio: viciētes iesum duxerūt ⁊ tradiderūt eū pylato. ⁊ interrogauit eū pylat⁹: Tu es rex iudeoꝛ. At ille rñdens ait illi. Tu dicis. et accusabant eū sūmi sacerdotes i multis. Pilatus āt rursum iterrogauit eū dicēs. Nō rñdes q̄q̄. Vide in q̄ntis te accusant Jesus aūt amplⁱ⁹ nihil rē spondit: ita vt myrarek py latus. Per diē aūt festum solebat dimittē illis vnuz ex vinctis quēcūq̄ petissent Erat aūt q̄ dicebak Barrabas: q̄ cū seditōsis erat vinct⁹: qui in seditōe fecerat homicidiū. Et cū ascēdisset turba: cepit rogare sicut sp faciebat illis. Pylatus aūt rñdit eis: ⁊ dixit Vultis dimittā vobis regē iudeoꝛ. Sciebat enim q̄ p inuidiā tradidissēt eū summi sacerdotes. Ponti fices aūt concitauerūt turbā: vt magis barraban di mitteret eis. Pylatus aūt iterꝝ rñdēs ait illis. Quid ergo vultis faciā regi iudeoꝛ. At illi iterꝝ clamauerūt Crucifige eū. Pilat⁹ vero dicebat illis. Quid ei malī fecit. At illi magis clamabant. Crucifige eū. Pylat⁹ aūt volens ꝓpo satisfacere: dimisit illis barraban: ⁊ tradidit ihesum flagellis cesum vt crucifigēt Milites aūt duxerūt eum in atriū ꝓtorij ⁊ cōuocant totā cohortē: ⁊ induūt euz purpura: et iponunt ei plectētes spineā coronā: et ceperūt salutare eū. Aue rex iudeoꝛ: Et pcutiebant caput ei⁹ harūdine: et ꝓſpuebant eū: et ponētes genua b adoꝛabāt eū. Et postq̄ illuserūt ei exuerūt illū purpura: et induerūt eū vestimētis suis: et educūt illum vt crucifigerēt eū. Et angariauerūt ptereuntē quēpiam symonē cyreneū venientez c de villa: patrē alexandri ⁊ rufi: vt tolleret crucē eius Et pducūt illū in golgata locū qđ ē iterꝑtatum calua d rie loc⁹. Et dabāt ei bibere myrrhatū vinū et nō accepit. Et crucifigētes eum e diuiserūt vestimēta eius mittētes soꝛtes sup eis q̄s f q̄d tolleret. Erat aūt hora tercia et crucifixerūt eū. Et erat titulus cause eius inaūt festuz. q̄rto inq̄ pdēnak. ibi. Pylat⁹ ūt volēs satisfacere pplo. Snia istaz pmū p̄z ex dictis Mathei. xxvij. vbi ista ponūt eodē oꝛdine a pncⁱo illⁱ⁹ ca. vsq̄ pe medīū. tñ aliq̄ ik ibi interposita q̄ hic omittūt. q: marcus b:euiati studebat. vt dcm fuit a p̄n. libꝛi huius.

b Postq̄ illusert. h p̄ñr describit iuque finie latei xp̄s executio vbi p̄ poſt ipius xp̄i iudicati crucifixio. scdo crucifixi illusio. ibi. Et ꝓtereūtes blasphemabant ēcio illusi expiratio ibi. Et sca hora sexta. Snia istaz ptuz p̄z ex dictis mathei. xxvij. exceptis que sequūt c Patrē alexādrie. rufi. ꝺ dicē hyero. q̄ nom istius symonis b exprimitur rōe filioꝛ suoꝛ qui erāt discipli xp̄i.

d Et dabant ei bibe. vi. mir. dicūt alīq̄ q̄ istō vinū ꝺr mirrhatuz ex ꝓpietate mir:rhe que ē valde amara. ista tñ amaritudo causabatur ex admixtōe fellis. alij aūt dicunt q̄ nō solum fuit ibi mixtio fellis ſ̄ etiā myrrhe.

e Et non accepit. Contrarium tamē videtur Jobis. xix. vbi dicitur. Cū aūt accepisset ihesus acetum ⁊c. Ad quod ꝺicendum. q̄ aliq̄d accepit ad gustandum modicum. tamen ꝓpter impletionez ꝓphetie dicentis. In siti mea potauerunt me aceto. Et quia illud qđ modicum est quasi nihil reputatur ideo hic dicitur. Q̄ non accepit. scilicet ad pfectē bibendum.

f Erat aūt hora tercia ⁊ crucifixerūt eū Jobis. xix. ꝺr. Erat aūt hora q̄si sexta. ſm veritatē erat hora media inter sextā ⁊ terciā. mediū vero

denominiak ab vtroq extremoꝝ. ꝛ iō ab euangelistis aliq̄ denoiatur tercia aliq̄ sexta g Vides aūt cen. quia sic cla. expirās ꝛc. videbat eū q illa vox nō poterat naturaliter sonnari ab hoie sic ꝓpinq̄ mortī. ꝛ iō concluit q esset facta virtute dei d cēs. Vere bicho filius dei erat.

h Et cū iā sero factū esset. Hic describit ipi⁹ xpi deuota tumulatio ꝛ ps sinia ex dictis Marbet. xxvij. exceptis q̄ sequūtur. i Quia erat parasceue. i. ꝑparatio. q: tunc erat feria sexta in q̄ ꝑparabant ea q̄ debant cōedi die sequenti.

k Venit ioseph ab arimathia nobilis curio q ꝛ ipe erat n expectās regnū dei. Et audacter introiuit ad pylatum ꝛ petijt corꝑ iesu. Pilat⁹ aūt mirabat si iā obisset: et accersito cēturione: interrogauit eū si iā mortuus eēt. Et cū cognouisset a cēturione: donauit corꝑ ioseph Joseph āt mercat⁹ syndonē: ꝛ deponēs eū inuoluit syndone ꝛ posuit eū i monumento qō erat excisum o ō petra: ꝛ aduoluit lapidē p ad ostiū monumēti. Maria aūt magdalene ꝛ maria q ioseph aspiciebāt vbi poneretur. xvj.

scriptus. Rex iudeoꝝ. Et cū eo crucifigunt duos latrones: vnum a dextris ꝛ aliū a sinistris ei⁹. Et iple ta est scriptura q̄ dicit. Et cū iniquis reputat⁹ est. Et ptereūtes blasphemabant eū mouētes capita sua ꝛ dicētes. Vah q̄ destruis tēplū dei ꝛ in trib⁹ dieb⁹ redificas. Saluū fac temet ipm descēdēs ō cruce. Similiter ꝛ summi sacerdotes illudētes ad alterutrū cum scribis dicebant alios saluos fecit seipm nō pt saluū facere. xps rex israel: descendat nūc de cruce vt videamus ꝛ credam⁹. Et q̄ cum eo crucifixi erant cōuiciabant ei. Et facta hora sexta tenebre facte sunt ꝙ totā terrā vsq̄ in horā nonam. Et hora nona exclamauit ihs voce magna dicens. Heloy heloy lamazabatani. Q̄s est interꝑtatum. Deꝰ meus deus meus. vt quid dereliq̄sti me. Et qui dā de circūstantib⁹ audiētes dicebāt. Ecce helyam vocat. Currēs aūt vnus et implens spongiā acceto circūponēsq̄ calamo: potum dabat ei dicēs. Sinite videam⁹ si veniat helyas ad deponendū eū. Jesus aūt emissa voce magna expirauit. Et veluz tēpli scissuz ē in duo. a sūmo vsq̄ deorsū

g Videns aūt centurio qui ex aduerso stabat q: sic clamās expirasset ait. Vere hic hō filius dei erat. Erāt aūt ꝛ mulieres ibi ꝛ de longe aspiciētes: inter q̄s erat maria magdalena ꝛ maria iacobi minoris: ꝛ ioseph mr ꝛ salome: ꝛ cuz esset in galylea seq̄bant eū ꝛ ministrabāt ei: ꝛ alie multe q̄ sil cū eo ascēderāt hyerosolymā. Et cū iam sero esset factū: q: erat parasceue qō ē añ sabbatū.

l Abarimathia. q̄ antiq̄tus dicta ē ramatha de q̄ fuit samuel. vt hr̄. j. Reg.

m Decuri. i. vnus de curialib⁹ decuriones em dicūt q̄ sit de curia alicui⁹ magni ꝓncipis dicunt etiā decurriones qui accipiūt curā pleb.

n Et audacter introiuit ad pylatū ꝛc. ꝓ⁹ em erat discipl⁹ xpi occultus ꝓpter metū iudeoꝝ ꝙ exēplo mortis xpi aniatus oñdit se publice eē xpi discipulu ꝓtendo ei⁹ sepultu rā ꝛ exēqndo.

o Et aduoluit lapidē ad ostium monumenti. Circa em sepulcrū erat q̄dam clausura ad ostiū il lu⁹ clausure fuit positus lapis magn⁹ non a solo ioseph. ꝙ etiā ab alijs q̄ fuerit cū eo in sepultura xpi

p Maria aūt magdalene ꝛ maria ioseph. i. q̄ erat mater ioseph.

q Aspiciebāt vbi ponerēt ad ꝙ vt trāseunto sabbato ꝓuenirent ad vngendum corꝑ eius.

Capt̄m. xvj.

c Et cū transisset sabbatum: Maria magdalene ꝛ maria iacobi ꝛ salome emerūt aromata vt venientes vngerent ihesu. Et valde mane vna sabbatoꝝ veniunt ad monumentū: orto iā sole. Et dicebant adinuicem Quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumenti. Et respiētes viderūt reuolutū lapidem. Erat ap⁹ magnus valde. Et introeuntes in monumentū viderunt iuuenē sedentē i dextris cooptū stola cādida ꝛ obstupuerūt: Qui dicit illis. Nolite expauescere:

nunciatōnē angeli. scdō ꝙ apparitōz ipi⁹ dñi. ibi. Surgēs iesus. Circa primā ptē describit aduentus mulierū ex duobus ad sepulcrū vbi audierūt ab angelo resurrexisse dñm ꝛ hoc est qō dr. a Et cū transisset sabbatū ꝛc. q̄dtu enim durauerat sabbatū. nō erat eis licitū aliq̄d emere ꝙ in vespere eiusdem diei terminabat solēnitas. ꝛ tūc emerūt aromatha vt in crastino mane venirēt ad sepulcrū iō sequit⁹

b Et valde mane vna sabbatoꝝ. i. prima dierū illius hebdomade post sabbatus sicut dr Gen. j. Et factū est vespe et mane dies vn⁹. i. ꝓmus. Sciendū etiā q̄ oēs dies illi⁹ hebdomade vocabant sabbata ꝓ tanto. q: erāt festiue eo ꝙ solēnitas paschal⁹ durabat septē diebus. prima in dies ꝛ septima erāt celebriores intermedijs. ita ꝙ in illis poterant emi aromata illa.

c Orto iā sole. id ē ad ortū appropiante. Sol em ꝓt intelligi ortu dupl⁹. vno mō ꝑfecte qñ ꝓrio egreditur ꝛ apparet sup terrā. ꝛ sic nō accipit h. Alio mō qñ linꝛ ei⁹ incipit apparere. ſ. in aurora. ꝛ sic accipit h ort⁹ sol ꝛ iō iohis. xx. dicit adhuc tenebre erāt q: aurora media est inter tenebras nocte ꝛ lucē ꝑfectam dici. ꝛ iō ab vtroq ꝓt notari sicut mediū ab extremis. q: ꝓncipat natura viri usq̄ extremi.

b Quis reuoluet nobis lapidē. quasi dicerēt non possumus reuoluere per nosipas. quia erat magnus valde; et postea subditur.

c Viderunt reuolutum lapidez. per angelum qui venerat ad manifestādū xpi resurrectionē sanctam.

f Et introeūtes in monumentū. i. intro clausuram q̄ erat circa monumētū Dr aūt monumentū q̄si monēs mētē. ſ. illius q̄ aspicit vt oret ꝙ aia sepulti: ꝛ ꝓcogitet de morte xpi.

g Viderūt iuuenē Lu. xxiiij. dr. Ecce duo viri astitert sec⁹ illas i veste fulgēti. i. duo angeli in specie viroꝝ ꝓpter ꝙ dicit Augu. q: ibi apparuerūt tres angeli. vn⁹ ex mon-

c Et cū transisset sabbatum. Postq̄ descripta ē reductio ꝓtoꝛis in deum ꝙ xpi ꝓdicationem ꝛ sue passionis redemptiōz. Hic consequenter describitur dicta reductio per suam resurrectōnē ꝛ ascensionē ꝙ describit manifestatio sue resurrectōnis. secundo sblimatio sue ascēsionis. ibi. Et dūs qdē iesus. prima in duas qs ꝙ describit manifestatio resurrectōis ꝙ de-

mentū itra tū pdictū clausurā sedēs sup lapidē reuolutū. ℔ itra monumentū apparuerūt duo. vn⁹ ad caput: e alius ad pedes vbi positū fuerat cor⁹ ihesu. vt ō: Johis. xx.

h Dicite discipulis eius & petro. q̄ ait noiat⁹ petr⁹ ait⁹ nō fuisset ausus vētre ad pūtā dñi quē negauerat. i Inuaserat eū eas pauor: ex ipsa apparitōe ageli & ex visōe custodū q̄ tacebāt ibi q̄ mor tui. k Et nemini q̄cq̄ dixerūt. C Ōtra riū vr Matth. xxviij vbi ō. Currētes nūciare discipulis. q̄ō soluit Aug. q: cū ō: h nemi q̄cq̄ dixerūt. s. de custodib⁹. nec etiā angelo loquēti rūderūt. ℔ cucurrerūt nūciare aplis quod audierāt & viderant l Surgēs ār ihs. Hic mānifestatur resurrectio p apparitiōnē dñi. & diuiditur i tres ptes. i m tres apparitōes. scōa ibi Post h aūt duob⁹. ēcia ibi. Nouissime aūt. C irca pmū ō:. l Surgēs aūt ihs ma. p. sab. cē. Sciē dus q: apō hebreos dies hebdomade ō nominant⁹ a sabbato q: denoiatio fit a dignior. & ō dies illa q̄ immediate seq̄t sabbatū vocat⁹ pma sabbati. & alia scōa sabbati. i. a sabbato. & sic de alijs. Dixerūt aūt aliq̄ q: ihs resurrexit media nocte. & tūc hec dictio mane nō refert⁹ ad surgēs. ℔ ad ihsum q̄ seq̄t apparuit q: illa hora p apparuit marie magdalene. Alij aūt dicūt q: resurrexit i aurora. & tūc ly mane refert⁹ ad surgēs. ita q: determiat horā resurrectōis. c b⁹ opinionis est Aug. & cōit tenet. m De q̄ ieccerat septē dēmonia. ex q̄ dicit aliq̄ q: fuerit due marie. q: libet fuit cognominata magdalena. vna earū fuit soror lazari noiata a magdalo castro q̄ cessit i ptē ei⁹ de hereditate paterna. & ista nō legit fuisse demōiaca Alia q̄ fuit nata de magdalo. nō tū ōna illi⁹ castri. & ista dī fuisse peccatrix. & ꝓpter pctā sua possessa a dēmonijs Greg. aūt dicit q: fuit eadē & q: p septē dēmonia intelligūt oia vicia. & visus ecclesie in officio h tenet. n Post h aūt. h describit scōa apparitio q̄ facta fuit duob⁹ discipulis ꝓfectū eūnd⁹ in emaus. quā apparitōē describit plenē Lucas. xxiiij. Et q: erāt dubij i fide. vt ibi dē ō:. ihs apparuit eis i alia effigie. vt p h ō signaret q: talis erat apud eos in mēte. Dicūt aūt aliq̄ q: hoc factū ē p aliquā mutatōē fcām i facie xpi. sic i trāsfiguratōe p claritatē glorie ad horā. vt dicū fuit supra. ix. c. Alij ō dicūt q: ista mutatio fuit in i oculis videntiū. & huic dicto ꝓcordat q̄ ō: de ista apparitōe Lu. xxiiij. Oculi aūt eor⁹ tenebant⁹ ne eū agnoscerēt. q̄libcūq; tū factū sit nō fuit ibi aliq̄ falsitas. c⁹ rō ē. q: sic aliq̄d ꝓt fingi ybis. ita & factis. pmū aūt sit sine falsitate. vtz i pabol⁹ nouū ac vet. te. q̄b⁹ aliq̄d fingit ybis ad vtilitatē aliquā ꝓficiēt⁹ designādā. & eodē mō h xps facto apparuit i effigie. vt h ō:. Et finxit se lōgi⁹ ire vt hī Lu. xxiiij. & p h designaret q: erat q̄dā mō alien⁹ & lōginqu⁹ ab eor⁹ cordib⁹ q̄b⁹ apparebat. ꝓt dubiū in fide. & hoc ē q̄ō dicit Greg. omel. xxij. q: adhuc i eor⁹ cordibus erat eis a fide: ire se longius finxit. o Nouissime aūt recumbentibus &c. Hic describit tercia apparitio de q̄ dicunt aliq̄ q: nō fuit facta in die ascēsionis dñi. ℔ aīa q: h ibi scribit. Et expōbauit icredulitatē illor⁹. aīa em die ascensionis resurrectio dñi tot argumētis fuerat declarata q: ibi tunc nō erāt icreduli. Alij ār dicūt q: facta fuit in die ascēsionis. & ad h ꝓcordat text⁹ cū ō:. Nouissime aūt recūbentib⁹ &c. similr q̄ō postea sḡdit. Et dñs q̄ dē iesus postq̄ locut⁹ ē eis assumpt⁹ est in celū. Ex q̄ videt q: ista apparitio fuit facta imediate aīa ascēsionē suam. Ad argumentū i oppositū pt dici q: increpauit icredulitatem nō apl⁹: ℔ aliquorū alior⁹ q̄ erāt cum eis q̄ de resurrectōe xpi nō credebāt ad plenū apl⁹. Aliter etiā ō:. q: increpauit incredulitatē apl⁹ rū. nō q̄ tūc erat i eis ℔ q̄ fuerat ante sicut ps de tbo. q: non credidit aliis discipl⁹is Johis. xx. c. & similr alij nō credidernt marie magdalene q̄ eus viderat & aliis mulierib⁹. Et cōueniēter xps recedens ab apl⁹is increpauit hanc icredulitatem ad designādū q: gentes ad q̄s apli erāt mittendi. vtz exsequentibus. essent merito increpande a deo & cōdemnande si nō crederent apl⁹is de his q̄ ipi viderant in xpo. vt sḡditur. p Eūtes in mun. vni. p. cuan. omi creature. i. oi homini q̄ habet conueniētiā cū oi creatura. p esse cū eō uenit cū inanimatis. p viuere cū vegetabilib⁹ & plātis. p sentire cū animalibus. p intelligere cū angelis. iō designat nomine ois creature. q Qui credi. & bap. fue. nō cū suffic fides absq̄ baptismo. p quē alijs incorpat xpo si assit facultas recipiēdi baptismū. si aūt nō assit facultas sufficit baptismus sanguinis vt in martirib⁹ q̄ p xpo fuerunt interfecti aīq̄ essent baptizati vel flamis sicut ē in hūib⁹ fidē xpi q̄ desiderāt baptismū ℔ q̄uenīrent morte aīq̄ ꝓssit adimpleri. r Signa aūt eos q̄ cre. hec sequētur in ꝓmitiua eccl̄a fides erat nutrienda & firmāda miraculis. iō gr̄a miraculor⁹ nō solū dabat apl⁹is & alijs maiorib⁹. ℔ etiā freq̄nter alijs simplicib⁹ credentibus.

q Linguis loq̄nt nouis. Hoc factū ē in apl⁹is & alijs credentib⁹ q̄ erāt cū eis q̄ ℔ gr̄am spūscti in die pēthecostes receperūt donū linguar. r Serpētes tollent. h ptz de paulo Actu. xxviij. q̄ pensus a vipa i nullo lesus fuit. ℔ vipera pendētē ad manū ei⁹ in ignē excussit. s Etsi mortiferū q̄d biberit nō eis nocebit. q̄ ps de iohāne euangelista q̄ venenū mortiferū hausit⁹ nihil ei nocuit. t Er dominus q̄dē iesus. ℔ ꝓ describit ascēsiōis xpi sublimatio. cū ō:. v Assumpt⁹ est in celū. nō ꝓprie aliena. ℔ ꝓpria rōne deitatis q̄ ꝓt oia. rōne hūanitatis gloriose. q: corpus gloriosum obedit⁹ ad nutū aīe xpi ad motū localem p totē agilitatis. q̄ erat i corpe xpi glorioso. & iō nubes q̄ suscepit eū ab oculis apl⁹or. vt hī Actu. j. & angeli assistentes nō fuerūt ibi nisi ad ostendū q: creatura corpalis et spūalis sibi secta est obsequi xpi. x Et sedet a dextris dei.

si referat ad xpm rõe deitatis. sic ista sessio imprat equalitatẽ cũ patre. q: fm diuinitatẽ filꝰ est equalis patri. Si ãt referat rõe hũanitatis. hoc pt esse dupliciter. Uno mõ ingrũ est vnita actualr ipi verbo. ⁊ sic ista sessio iporat quandã associatiõẽ honoris. q: eadẽ veneratõe veneral hũanitas ingrũ vnita verbo cũ ipa deitate. sicut vestis regia cuj ipo rege qi est ea actualiter indut⁹. Alius fm se ⁊ sic sedere ad dexterã pris desinit esse in potioribꝰ ciꝰ bonis. sic dextera ẽ ps nobilior⁊ potior corpis Designat eti am quandã iudiciariã prãte q cõicata ẽ ipi xpo hõi. q: sicut fuit iudicat⁹ in fora hũana. sic veniet ad iudicandũ mõm fm q dr Act. j. Quẽadmodũ vidistis eũ ascendentẽ in celũ. i. in fora hũana cui ꝓpetit videri ocul⁹ corpalib⁹ ⁊ ỹ loco ad locũ moueri. Ita veniet in eadẽ forma ad iudicãdũ mundũ. verũm iudicat⁹ fuit i fora hũana passibili. ascendit ait in celũ ⁊ veniet ad iudiciũ in forma hũana impassibili ⁊ gloriosa. ỹ Illi aũt apli ⁊ xpi discipuli.

z Profecti. fm mandatũ xpi ꝓdictũ. a Predicauerũt vbiqꝫ. fm q dr ps. xviij. In oẽm terrã exiuit sonus eorũ. b Dño cooperante. eos dirigẽdo ⁊ ꝓtegendo. c Et sermonẽ confirmante sequentib⁹ signis. sicut ẽm vitas q sitacet facultati naturali intellect⁹ declarat ⁊ firmat p reductiones ad pma principia p se nota. sic vitas q trãscẽdit naturale in mẽ intellectus cuiusmodi ẽ doctrina fidei catholice. saltẽ q̃rũ ad pncipales articulos fidei declarat ⁊ firmat p opa miraculosa soli deo possibilia. cũ ẽm talia fiũt ad testimoniũ veritatis ipi⁹ doctrine. declarata ẽ veritas. cũ de⁹ non possit esse testis alicuj⁹ falsitatis. ⁊ hoc mõ declarata ẽ veritas euãgelica corã pncipib⁹ ⁊ ptãrib⁹ ac sapientib⁹ huj⁹ mundi. Ad laudẽ ⁊ gloria dñi nostri Iesu xpi. cui est honor ⁊ gloria in secula seculoꝝ. Amen.

Explicit postilla fratris Nicolai de lyra sup Marcum

Prohemium eiusdem sup Lucam incipit.

Facies bouis a sinistris ipoz quarto⁹ sicut fuit dictũ in pncipio euangelij fm Math. Ezech. f ꝓphete in visiõe aialis q̃tuor dignitatẽ fuit xpi euangelius forte q̃dfarie describendũ videlicet a Matheo in facie humana. a Marco in facie leonis. a Luca i facie bouis. a Iohãne in facie aquilina. ⁊ iõ in verbo ꝓposito circa euangeliũ Luce q̃tuor dignitatẽ. primũ est elegantia stili. cũ dr. Facies. materia libri cũ sibi bouis. ordo euãgelij. cũ dr. A sinistris. prestantio numeri. cũ addit. Ipoz q̃tuor. Circa pmũ considerandũ q: facies ẽ elegãtior ⁊ nobilior ps corpis. ⁊ iõ cõuenient p facie noticia ⁊ elegãtia scripture designat q̃ i euãgelio Luce spãlit repetit vꝫ inuenti. qui qõ dicit beat⁹ Hyero. Sermo aũt Luce tã in euãgelio q̃m in actib⁹ aplorũ copiosꝰ est. ⁊ seculari redolet eloq̃ntia. qui qõ de ꝫ pot dici illud qõ scribit Ipoz. j. Facies ei⁹ sicut sol lucet i virtute sua. q: sicut claritate solis refulget tota mundi machina sic ex descriptõe euãgelij fm Lucã tã elegãter tradita refulget ⁊ relucet tota vniuersalis ecclesia. Circa scõm cõsiderandũ q: licet Lucas euãgelista describat totũ decursum euãgelij. incipiẽs a xpi miraculosa pceptõe ptãsq̃s p ei⁹ natiuitatẽ. pnersationẽ. mortẽ ⁊ resurrectiõẽ terminans ei⁹ euangelium in eius ascẽsione. vt sic ab eodẽ inciper act⁹ aplorũ in q̃ terminaretur xpi euangelij. tñ ei⁹ pncipal⁹ intentio est circa xpi mortẽ ⁊ passionẽ describendã. ꝓpt qõ ipe lucas designat in facie bouis q̃ est animal immolaticiũ fm traditiõẽ legis. ꝓpt qõ suũ euãgelium incepit a sacerdotio zacharie. ad qõ officiũ spectat immolare. ⁊ iõ materia pncipalis huj⁹ libri designat in facie bouis. q: sicut deꝫ

a sedet a dextris dei. Illi ãt z profecti ꝓdicauerunt vbiqꝫ a dño cooperante ⁊ sermonez b confirmante sequentib⁹ signis.

Explicit euangelium fm Marcum.

Incipit ꝓfatio bti Hyeronimi pr̃b yteri in euangelium fm Lucam.

Lucas syr⁹ natõe anthiocensis: arte medicus discipulus aplorum postea paulum secutus vsqꝫ est Lucas pncipalit describit iesum xpm p nobis immolatũ. ꝓpt qõ de hoc pt expõi qõ scribit Prouerbioꝝ. xiiij Ubi plurime sunt segetes. ibi manifesta est fortitudo bouis. In euangelio ẽm luce ꝓmenẽ segetes plurime. videlicet dñi nostri Iesu xpi vba q̃ sunt aiarum pabula. ibi etiam manifesta est fortitudo bouis. dr⁹ ẽm fortitudinis est circa terribilia boues. fortis ẽm ut dr⁹ est circa bonã mortẽ. vocatur ihs. Ethi. mors aũt xpi nõ solũ fuit bona ⁊ etiã pctissima. fuit etiã circa maxime terribilia. ⁊ iõ dr⁹ fortitudinis xpi hõis maxie apparuit in ipa. Et sic lucas p ceteris describit hanc mortẽ ⁊ passionẽ. vt dictũ est. iõ de ei⁹ euãgelij describõe pueniens dicit q ibi ẽ manifesta fortitudo bouis. q: ibi maxie relucet fortitudo xpi hois. p nobis immolati ad modũ bouis.

Circa tertiũ considerandũ q: facies bouis erat tercia in situ illi⁹ aialis hũis q̃tuor facies. Facies ẽm hõis erat pma q: in recto aspectu. ꝓbe sita. ⁊ ps nãs facies leonis. secunda q̃ erat in dextera. q: ps dextera por⁹ est sinistra. ⁊ sic facies bouis q̃ describit in sinistra pte erat in tercia. put i pncipio mat. plenius fuit declaratũ ⁊ sic int q̃tuor euãgelia euãgeliũ luc. tenet tciũ locũ. qõ notat cũ dr. a sinistris In figurã hui⁹ dr. Iudi. vij. q: gedeon bẽbat in dextera tubas ⁊ in sinistra lampadẽ. Per gedeon vero matheꝰ euangelista põt intelligi. q: gedeon interpretat circuncisus in vtero ⁊ matheus describit xpm natũ de vtero virginali. p tubas vero in ei⁹ dextera exãtes intelligitur euangelij marci qõ est quasi quidã rugitus leonis q̃ assimilat sono tube terribilis. p lampadẽ in sinistra existentẽ intelligit euangelius luce. qõ ꝓcedit lucidẽ ⁊ clare. ⁊ iõ de hac sinistra pt exponi qõ scribit Prouer. iij. In sinistra illi⁹ diuitie ⁊ gloria. In euangelio ẽm luce virtutis diuine ꝓmenẽ actualit. q: p ex ercitiũ virtutũ acquirit gloria beatoꝝ. Circa quartum considerandũ q: licet plures scripserint euãgelia tñ q̃tuor sunt approbata. vt dicitur in ꝓlogo sup matheũ. ⁊ h ꝓpt figurã sacri ostensi Ezechieli ꝓphete in animali hãte q̃tuor facies. ⁊ in rota quatuor facies hãte Ezech. j. ⁊ iste quaternarius figurat⁹ est in multis quaternarijs. vt declaratum fuit diffusiꝰ in principio euãgelij fm marcum. ⁊ vlti. dñi manifeste Ipo. iiij. in q̃tuor animalib⁹ oculatis añ et retro. q: euangeliste respiciũt ad rpa ꝓterita ⁊ futura. de quib⁹ animalib⁹ ibidẽ dicitur q: requiẽ nõ hẽbant die ac nocte dicẽtia Sanctus sanctus sanctus dominus deus omnipotẽs. cui est honor ⁊ gloria in secula seculoꝝ. Amen.

Postilla eiusdem sup ꝓlogũ Hyero. in idẽ euangeliũ incipit.

Lucas syrus natõne. Euãgelio fm Lucam beatus Hyeronim⁹ ꝓlogũ ꝓmittit. in quo primo exprimit qui Luce cõmẽdatiõem. secõ suam excusatiõnem. ibi. Quod ⁊ legentib⁹. Circa primum premittit commendatio beati Luce q̃tum ad euangelium ab eo descriptũ. Secõ q̃tũ ad descriptoꝝ actuũ aploꝝ. ibi. Cui luce nõ immerito ⁊c. pma diuidit in tres ptes. q: ꝓ oñdit luce scriptoris auctoritas. secõ scribendi necessitas siue vtilitas. ibi. Qui cum tã essent scripta. tertio scribendi mod⁹ seu qualitas. ibi. Cui iõ post bap. Circa pmũ declarat luce auctoritas ex patria. cũ dr. a Lucas syr⁹ natõe. Fuit ẽm antiqꝫ syria valde nobilis puincia. ⁊ a ciuitate ꝓpria cũ sibi dik. b Anthiocensis. Fuit ẽm anthiochia valde nobilis ciuitas. a Seleuco rege asie edificata. ⁊ note q̃ anthiochi ꝓphs fuit cõsolata. c Arte medicus. vt ex medicina corpali designaret futur⁹ medic⁹ spũalis animaꝝ. d Discipulꝰ apl⁹. q: ab ipo

dicticit euãgeliũ fm q̃ ipe dicit in plogo sui euangelij vt patebit infra. e Paulũ secut⁹. q̃ fuit comes indiuidu⁹ sue pegrinatois. f Vsq; ad pfumin atõs ei⁹. p martyriũ in vrbe roma. g Seruiens dño. q̃tũ ad exercitiũ bonj. b Sine crimine. q̃tũ ad euitatõs mali. quia vitã sine pcõ nota bili saltẽ post suam conuersionẽ. qõ declarat p b qõ sbdit. i Nam neq; vxorẽ vnq; bñs. ex q̃ patet ei⁹ ptinẽtia.

k Septuagita q̃tuor annorum obijt In plogo sup act⁹ aplor⁹ dicit. lxxxiij annos eratis agens ẽ. Et dicunt alij q̃ istud contigit vicio scriptor⁹ a pncipio ex q̃ alij libri sequãtes in hoc sunt deficientes. Alij dicunt q̃ in plogo sup act⁹ aplor⁹ pputant oẽs anni sue etatis. hic vero pputant tantũ anni conuersionis sue ad fidẽ catholicã. Sed hoc nõ videt pbabiliter dictũ q̃ hic dicit q̃ ante conuersionẽ fuit arte medic⁹. puer aũt decẽ annor⁹ tñ nõ pñlla artẽ scire. ẽ multominus exercere. qõ tñ optet dicere fm istos. l Plen⁹ spũs scõ. ex quo patet ei⁹ felix conssummatio. m Qui cũ iam essent scripta. Hic pñr ostẽdit sue scripture vtilitas ac etiã necessitas q̃ fuit duplex Vna. ppt veros euãgelistas. qui licet vera scripsissent. tñ aliq̃ de xpo omiserãt q̃ notitia est valde vtilis. immo ne cessaria. vt de conceptõe ẽ natiuitate nr̃i saluatoris. ẽ etiã sui pcursoris. q̃ plucã fuerunt supplenda vt pbẽt infra. vt sic q̃tuor euãgeliste in describẽdo veritatẽ euãgelij cõcordarẽt. tũ singli aliq̃ pria dicẽt. scõo fuit necessitas ppt pseudo euãgelistas. q̃ sb noie discipulor⁹ xpi. vtpote thome et mathie scripserũt euãgelia inserẽtes hereses vt sb noie discipulor⁹ xpi facili⁹ seducerẽt simplices quor⁹ falsitas ex descriptõe euangelij luce depbendit sicut ẽ p alia euangelia a matheo marco ẽ iohãne descripta. Hanc igit̃ intiam ponit hic hyeronim⁹ satis inuolute pmittẽs q̃ lucas scripsit post matheũ ẽ marcũ cũ dicitur. Quicuq; iam essent scripta ẽ. n In achaie pñb⁹. hoc est i grecia. o Significãs ẽ ipe i pncipio. i. in plogo euangelij ab eo descripti. vt̃ infra. Consequnter ponit cãm scõam quare scripsit q̃. ad excludendũ hereses ci⁹. p Cui extra. i. preter q̃ Ea q̃ ordo euãgelice ẽ. i. pter illã cãm scribendi illud euãgeliũ q̃ fuit vt veritas euãgelij in q̃tuor euãgelijs ordinat̃ ẽ. pter mysteriũ in scriptura sacra mistic̃ designat. r Ea maxime necessitas laboris. s. Luce scribentis.

s Fuit vt elaboraret qualit̃ manifesta esset humanitas xpi dei. q̃ est verus hõ ẽ verus de⁹. v Omni ppetati one venturi in carnẽ. q̃ oẽs pphete de ei⁹ aduentu pphetarunt fm q̃ dicitur Act. x. Huic oẽs pphete testimoniũ pbibent. t Primũ grecis fidelib⁹. s. esset manifesta dicta xpi hũanitas. x Ne iudaicis fabulis attenti in solo legis desiderio renerenk. credẽtes eẽ salutẽ in legis obseruatõe. y Ne vel hereticis fabulis ẽ stultis solicita se ducti. p pseudo euãgelistas vel alios hereticos. z Exciderent a veritate. q̃ pmi credẽtes de grecia eranr in fide teneri. ẽ iõ indigebãt p euangeliũ Luce q̃ greca ligua scripsit in fide solidari. Consequnter hyero. pbit cãm primam scribendi euãgeliũ. s. vt ea q̃ omissa erãt ab aliis pplerent ẽ hoc est q̃ dr. a Dehinc vt in pncipio euãgelij Joh. sc̃z baptiste pcursoris dñi. b Natiuitate psumpta. i. in pncipio euangelij luce posita. c Indicaret cui euangeliũ scriberet. s. theophilo epo in hoc q̃ euangelium suũ inceput a sacerdotio. d Et in q̃ electus scriberet. i. in q̃ aiali electus esset ad scribendũ euangeliũ. s. in figura boũ. qõ est anial imolaticiũ. e Contestãs in sc̃. i. euangelio ab eo descripto. ẽ bñ dicit in sc̃ et nõ ase. q̃ hoc insinuans q̃ scriptura sui euangelij esset deo attribuẽda tanq̃ pncipali scriptori.

f Completa esse q̃ ab aliis esset inchoata. h̃z eñ mathe⁹ de natiuitate saluatoris scripserit. non tñ ita pfecte sicut Lucas mathe⁹ etiam ẽ marcus pceptõez ẽ natiuitatẽ pcursoris tacuerãt. quã lucas expssit. ẽ multis aliis dicta eorũ ppleuit.

g Cui iõ. Hic pñr describit mod⁹ scribendi euangeliũ in ce sem q̃ltas. In describendo eñ xp̃i genealogiã. matheus inchoauit ab abraam vsq; ad xpm descendendo. Lucas aũt ordine retrogrãdo inchoauit a xpo ascẽdẽdo nõ soliũ vsq; ad abraam h̃ etiam ad deum. vt pdbit infra. iij. ca. cuius ratio fuit. q̃ sicut mathe⁹ ostendebat modũ qualit̃ de⁹ venit in mundum carnẽ assumendo a pñb⁹ descẽdẽtib⁹ ita lucas ostẽderet qũo p bñdictã xpi incarnatõz reducimur i deũ pter fidẽ q̃ etiã fuit in patrib⁹ ve. te. licet nõ ita explicita. sic̃ est in fidelib⁹ no. te. Hanc aũt sniam ponit be. Hyero. multum intricate sed ego accipiam verba eius non fm ordinem scripture sed sententie.

g Cui. s. Luce. Potestas pmissa est. i. concessa. A pfectõe generatõis in xpo implete. s. scribere pfecte genealogiã in xpo impletã. q̃ ibi terminat descendẽdo. Et repetende a pncipio natiuitatis humane. id est retrograd modo scribere genealogiam predicam in qua incipit ab humanitate xpi. Post baptismum filij dei. quia post baptismum xpi immediate scripsit genealogiam pred. ctam vt habetur. i. iij. c. Ideo id est propter causam que statiz dicetur predicto modo descripsit genealogiam. Vt req̃ renibus id est scire desidcrãtibus. Demonstraret i quo apprehendẽs erat id est ipsum deum in quo terminat genealogiam in cuius apprehensione per apertam visionem consistit beatitudo. Introitu admisso generatiõis indisparabilis dei. id est ipsius xpi qui in deitatem est introitus dispar a patre. quia sic est ei equalis. Nucm xpm. Post introitu id est in pncipio. Genealogiõis id est genealogie ab eo discripte. Hecurrentis in deum. quia ad ipm terminatur vt dictum est. Per nathan filiuz. Sicut eñ Matheus ponit salomonem filium dauid in genealogia xpi. ab eo descripta. Ita lucas ponit nathan filium dauid duplici de causa. Vna est. quia nathan dicitur fuisse filius dauid adoptiuus. Nos autem reducimur in deum per hoc q̃ efficimur filij dei adoptiui. Et ideo Lucas qui scribit genealogiam ascendendo in deum descripsit eam per nathan filium adoptiuum. Alia causa est. quia nathan interpretatur donum. Et ideo figurat christum qui est dei filius naturalis. et per hoc q̃ fuit nobis datus a patre efficimur filij dei adoptiui. quia per eum tanq̃ p mediatorem reducimur in deum patrem. ideo subditur.

Vt predicans scilicet ipse Lucas. Hoibus xpi sum. q̃ dat⁹ ẽ hoib⁹ a pre. p eor⁹ salute. Pp⁹ pfecu bo-

Prologus in Lucam.

munis.ſ.cõditõe nature humane in statu innocẽtie q̃ fuit pfecta virtutib⁹ᵖ⁹ ſcientijs. Hecurrere in ſe.i.redire in dignitatẽ pſtinã a q̃ ceciderat. Facerer p filiũ.i.p nathan figurative rõne pdicta. Hp xp̃m effective q̃ dei filiꝰ fin naturã diuinã.ꝛ filius dauid fm carnẽ. Qui p dauid prẽ

venientib⁹ i xpo .i. descẽdẽtib⁹ vsq; ad xp̃m p generatões.

Iter pbebat i xpo .i. viã ꝛ modũ veniendi vsq; ad xp̃m.

h Cui luce. Posita pmẽdatõe dñi luce in ſcribẽdo euãgeliũ. Hicpit põit eiꝰ cõmendatõ in ſcribendo actꝰ apl̃oꝝ cum dicitur.

h Cui luce nõ imerito.i.nõ irrõnabiliter Hex magna rõne.

i Etiã ſcriben. ac. apoꝑo.in mini. datur. q; fit ſupra dictũ eſt. fuit diſcipulꝰ apl̃oꝝ ꝛ ſpẽcialit paulꝰ. cui fuit comes indiuiduꝰ. ꝛ ſic vidit facta eiꝰ. de q̃bus liber actuũ apl̃oꝝ p maiori pte loquitur q̃ certius potuit ſcribere tanq; viſa. In pncipio tẽ illiꝰ libri fit mẽtio ꝺ xpi aſcẽſione.ꝛ mathie electõne.ꝛ h q̃ ꝺr

k Vt deo i deum pleno.xp̃s aũt dicit deus in deo. q; filiꝰ ſp eſt in pfectũ ad

filij dei a pfectõne generatõis i xpo iplete repetẽdo a pncipio ntiatꝫ humane ptãs pmiſſa ẽ vt reqrẽtib⁹ demõſtraret i q̃ apprehendens erat p nathan filium dauid itroitu reqrẽs i deum generatõis admiſſo: idiſpabilꝫ dei vt pdicans in hominibus xp̃m ſuũ: pfecti opus hois reduceret ſe p filiũ faceret q̃ p dauid prẽ

b venientibus iter pbebat i xpo. Cui luce nõ immerito

c etiã ſcribendoꝝ actuũ apoſtoloꝝ ptãs in ministerio

k datur: vt deo in deum pleno ꝛ filio perditõis extincto oꝺe ab aplis fctã: ſorte dñi electõis numeꝰ cõ

n plerent. Sicq; paulꝰ ſum matõꝝ aplicis actib⁹ da-

o ret quẽ diu contra stimulũ recalcitrantẽ dñs elegiſſet

p Mõ ꝛ legentib⁹ ac reqrentib⁹

q tib⁹ deum: ſi p ſingula ex

pediri a nobis vtile fuerat

r ſciens tamen q̃ opantem

s agricolam opteat primuꝝ de fructibus ſuis edere vi

tauimus publicã curioſitatem ne non tam volentib⁹ deum monſtraſſe videremur: q̃ faſtidientib⁹ prodidiſſe.

Explicit prefatio Hyeronimi.

Incipit phemium beati Luce in euãgeliũ ſuum.

a Quoniam quidem ꝛc. Hic incipit bea. Lucas ſcribere. Et primo ſuo euangelio premittit pfationem. ſcdo ſbiũgit euangelij narratõnem ibi. Fuit in diebus herodis: In prefatõne ſua ponit duplicem cauſam quare ſcripſit euangelium .ſ. ad complẽdũ aliq̃ q̃ a Matheo ꝛ Marco fuerãt omiſſa vel minꝰ plene dicta ꝛ ad excludẽdũ falſa q̃ ab hereticis ſb nomie diſcipuloꝝ xpi ſcripta fuerãt ſic plenꝰ dictus eſt in .plogo Hyero. ꝛ h q̃ ꝺr

a Quẽdẽ.i. certe

b Multi conati ſt ordna. narra. rer.i. geſtoꝝ euãgeliozũ q̃ ſicut dñs eſt aliq; ſcripſerant vere. h tñ aliq; omittẽdo. aliq; aũt falſi hereſes inſerẽdo.

c Que i no.pple.ſũt.i. euãgelio a nobis ſcpto q̃ppleuit dicta eoꝝ q̃ vera ſcripſerãt. et excluſit dicta eoꝝ q̃ falſa inſeruerant.

ꝺ Sicut tra. nob q̃ ab ini. ipe vide.ſ. ipi apoſtoli a q̃bus didicit veritatẽ euãgelij.

e Visum eſt ꝛ mihi aſſecuto.ſ. veritatem euangelij modo predicto.

f Omnia a pncipio. ex oꝝ.tibi ſcribere. quia incepit euangelium ſuum a conceptione precurſoris ꝛ ſaluatoris. Hz autem dicit oia non eſt intelligendum q̃ omnia acta xpi ſcripſerit. q; tot mundus non poſſet capere tantam ſcripturam. vt bẽtur Iobis. xxj. ſed accipitur hic omnia quia ſcripſit de omnibus neceſſarijs quorum noticia erat neceſſaria ad ſalutẽ.

g Optime theophi. Ex hoc verbo dixerũt aliqui q̃ iſte theophilus fuit vir potens ꝛ pncipes in achaia. q; paulus tali modo loquendi vtitur ad feſtum Actu. xxvj. Nõ inſanto optime feſte. Sed illud motivum nullum videtur. quia talis modus loquendi proprius eſt ad prelatos qui alios debent excellere in bonitate vite. Item non eſt verisimile q̃ tantus euangeliſta omiſſis epiſcopis ad q̃rum officium ſpectat euangelium ſcire et de hoc alios docere ſcriberet pncipi ſeculari euangelium. Et ideo melius videtur dicendum q̃ fuit epiſcopus vt dictum eſt ſupra. ꝛ hoc videtur per hoc quod ſubditur. Quibus eruditus es ꝛc. dicit ergo. Optime theophile. nõ q̃ pro ipſo ſolo ſcriberet. ſed quia ſcripturam ei dirigebat pro ipſius et omnium fidelium ſalute.

h Vt cognoſcas ſcz plenius.

k Veritatem eorum verborum. ad fidem catholicam pertinentium.

l De quibus eruditus es ꝛc. non tamen ita perfecte ſicut poſt lectionem huius ſcripture.

Poſtilla Nicolai de lyra ſup̃ pheminũ beati Luce in euangelium ſuum incipit.

Poſtilla Nicolai de lyra ſuper euangelium beati Luce incipit.

Capl̃m.ſ.

a Vit in die⁹. Hic incipit Lucas narra
rationē euāgelij. & diuidit in q̄tuor ptes
q: p̄mo describit saluatoris ingressū in
mūm p suā incarnatōz. scdo eius ꝓgres
sus p suā ꝓdicatōz. tij. ca. tercio ad egres-
sus de mōo p suam
passionē. xxij. ca. q̄r
to ei⁹ regressus ad
p̄rem p suā resurrec
tionē & ascēsionez
xxiiij. ca. ꝓma in du
as. q: primo describit ꝓcursus & sal
uatoris ꝓcept⁹. secū
do virtusq; oz⁹ circa medīū hui⁹ cap.
ibi: Exur. aūt ma. p̄
ma adhuc in duas.
q: p̄mo describit cō-
ceptus ꝓcursoris. se
cūdo ipi⁹ saluatoris
ibi. In mense aute
vj. Circa p̄mū con-
cept⁹ ꝓcursoris ostē
ditur mirabilis ex trib⁹. primo ex pentū cōditōe. scdo ex
angelica nūciatōe. ibi. Factū est aūt cū sacer. Tercio ex pa-
tris incredulī punitōe. ibi. Et dixit zacha. Circa p̄mū in
describēdo conceptūs parentū bea. iobis p̄mitit tps regis
sūi & fuit. cū oz. Fuit in diebꝰ herodis regis iudee &c. q: ia
cob p̄iarcha ispū ꝓphetico dixit Gen. xlix. Signū adue-
nus xpi. q̄ regnū iudee eēt translatū ad alterigenā fm q
oz ibidē. Nō auferet sceptrū de iuda & dux de femore ei⁹
donec veniat q̄ mittend⁹ est &c. Iste aūt herodes fuit alie
nigena. q: pater su⁹ fuit idume⁹. b Sacer. quidā no.
zach. ꝓ expōne nois intelligit q̄ iste fuit famosus in vita
& doctrina. c De vice abia fm q̄ oz. j. Parāl. xxiij. Da
uid volēs ampliare cultū dei ordinavit de. xxiij. generati
onibus. xxiiij. sacerdotes q̄ successiue fuirēt p̄ hebdoma-
das in tēplo dñi. & octaua sors cecidit sup abiā: vt ibi dicit
de q̄ descēdit iste zacharias. d Et vxor illi⁹ de filiabus
aarō hoc exp̄imit. q: ꝓpē dignitatē sacerdotalē. filie de tri
bu aarō diligēn⁹ & honestē⁹ seruabant. e Et nomē ei⁹
elisabeth: q̄s nomē exp̄imit. ꝓpē ei⁹ bonā famā & vitam.
sicut dictū est de zacharia. vñ sequit. f Erāt aūt iusti am
bo ad deū h oz ad excludendū hypocrisis fictionē.
g Incedētes in oib⁹ mandatis. q̄tū ad obseruantiā mo
ralis ꝓcept⁹. h Et iustificatiōnī. q̄tū ad obseruantiā
cerimonialū. i Sine q̄rela. q̄tū ad obseruantiā iudi
cialū. q: pacifice ad ꝓximos se hēbāt. k Et nō erat eis
filī⁹. cui⁹ duplex ē sēntia. vna spēalis mulieri. s. sterilitas
alia cōis viro & mulieri. s. senectus: & hoc est quod dicit.
l Eo q̄ esset elisa. ste. & ambo ꝓcef. in die. suis: ita q̄ tran
sierat tps generandi in p̄re & concipiendi in mre fm cur
sum cōem nature: Ex q̄ apparet conceptio ꝓcursoris mi
raculosa. q: nō fuit p̄ naturā nī: h̄ ꝓ naturā gra diuina ad
iutā. m Factū est aūt. Hic describit ꝓceptio ꝓcurso-
ris mirabilis ex denūciatōe angelica. & primo describitur
loci ꝓditio. scdo denūciatio angeli: ibi. ☩pparuit aūt. Cir
ca p̄mū dr. m Factū est aūt cū sacer. fun. &c. p̄ri ei exi-
stenti in loco scō. s. i tēplo & in diuino officio occupato: fa
cta est diuina denunciatio de ꝓle hūda ad denotandum
scirātē futurā ꝓlis. n Sorte exijt. q: distributōes heb
domadar⁹ i q̄b⁹ successiue debebāt. xxiiij. sacerdotes mini
strare vt p̄dcm ē fuerūt distribute p sorē. vt dr. j. Parāl.
xxiiij. o Vt incensū poneret &c. Ex h loco dicēt aliq̄
q̄ zacharias fuit pōtifex vel summ⁹ sacerdos. q: incensū
ponere semel in anno intra scm̄sctōz. s. in festo expiatōis
soli sūmo sacerdoti erat licitū. & h vī dicere. Almb. & beda
sup locū istū. & tps ꝓceptōis ꝓcursoris vī concordare. q̄a
festū expiatōis celebrab decia die septēbris. & post illō fu-
it ꝓceptō be. iobis circa fīnē eiusdē ebdōis reuersio zacha-
rie ad domū suā post ꝓpletionē officij sui. & sic ab illo tpe
vsq; ad natiuitatē be. iohannis fluxerunt nouem menses
qui continent periodum a ꝓceptu pueri vsq; ad nātiuitatem
Sz q̄lit ille zacharias fuerit sūm⁹ sacerdos nō legit. ió ad
declarationez hui⁹ dixerūt aliq̄ q. xxiij. sacerdotes ꝓdicti
erāt cēles in ordine
& in dignitate nō ri
sim⁹ h̄ successiue.
q: ille i cui⁹ hebdo-
mada festū expiatio-
nis cadebat erat sūm⁹ sacerdos toto il-
lo anno. Et ad cō-
firmandū inducunt
illud qō oz Job. xj.
q̄ cayphas erat pōtifex anni illi⁹. Mi-
cunt ergo q̄ zacha-
rias fuit summ⁹ sa-
cerdos anno illo. eo
q̄ ꝓdictū festū ceci-
dit i hebdomada ip
sī⁹. h̄ q: nulla sēptu
ra antētica nob⁹ lo-
seph⁹ nec⁹ alij hystoriogꝑphi describētes sacerdotiū iudeo-
rū aliquā mētionē faciūt ꝺ sūmo sacerdotio h⁹ zacharie.
ió saluo meliori iudicio vī meli⁹ dōm eū fuisse simplices
sacerdotē. Nec ex his q̄ iducta sūt ondit fuisse sūm⁹ sacer-
dos. h̄ magis oppositū vr. vī. tū q̄ oz h q̄ ingressus fuit tem
plū ad ponendū icēsū tm. h aūt licitū erat mioribꝰ sacerdo
tib⁹ fm q̄ oz Heb. ix. In p̄ q̄dē tabernaculo q̄tidie intra-
bāt sacerdotes sacrificioz misteria ꝑsumātes. q: pacto sa-
crificiō i altari holocaustoz q̄ erat i atrio vbi misterium
miores sacerdotes. sacerdos q̄ ibi mistrauerat lotis p⁹ma
nib⁹ & pedib⁹ accipiebat p̄unas ꝺ altari holocaustoz. & in
trās p̄ma ptē tēpli q̄ vocabat scm̄ vī cētā ꝑcremabat in illa
sup altare icēsi thymiama. & tūc erat sacrificiū ꝑfumatum
In illis ḋo ptē tēpli q̄ dicebat scm̄sctoz sol⁹ sūm⁹ sacerdos
intrabat cū sāguie hyrci & vituli imolati. ꝓ pcō ppli. vt ex il
lo aspgeret ꝺ ꝓpiatoriū. q̄ at zacharias intrauerat cū san-
guie tī⁹ ñ oz h. h̄ solū ad ponēdū icēsū. Si ei intrasset tēplū
ad iferēdū sāguinē ira scm̄sctoz. nō ēpisse q̄ euangelista
tacuisset. cū ḋ sit maximū int oia q̄ ad officiū sūmi sacer-
dotis ptiebāt. vt hr Heb. ix. & Leui. xvj. & tō nō vī q̄ intra
uerit scm̄sctoz. qō erat ḋ officio sūmi sacerdotis. h̄ solū ꝓti
mā ptē tēpli ad quā simplices sacerdotes poterant ingredi
vt dcm ē. Ite āgel⁹ apparuit ipi occupato i solēnioꝛ parte
officij. ꝓpē solēnitatē nūcij qō nūciare & venerat. h aūt ḋ q̄
apparuit ei stās a dextris altaris icēsi. illō aūt altare nō erat
intra scm̄sctoz. fm q̄ dīt hyero. & ois doctoꝛes hebrei & ca-
tholici. excepto Aug. cui⁹ dcm nō vī i ḋ tenēdū. tū q: ꝓba
tur dictis oim alioꝛ q̄ aliq̄ fuerūt valde expti in scꝑtura
ve. te. tū q: text⁹ sacre scꝑture vī ꝓbū dicē exo. vl. & xxx. vt
ibidē pleni⁹ ꝺclarani. Sz at oz soli sūmo sacerdoti licitus
ē ponē icēsū intra scm̄sctoz i die expiatōis. dōm q̄ vez ē. h̄
illō icēsū ñ pōebat ad offerendū. h̄ vt nebula ifi ꝓsurgens
opiret oꝛaculū. qñ pōtifex aspgebat sāguinē birci & vituli
ꝺ oꝛaculū. vt hī Leui. xvj. nō at h̄ ex ḋ loco q̄ zacharias
posuerit icēsū h mō vr ex dictis. h̄ solū q̄ posuerit icēsum
offerēs ipz sup altare icēsi ad ꝑfumatōz sacrificij. qō at oz
q̄ expiatōis dies cecidit i hebdomada sua. h̄nō ꝓbat. vr
ex dictis. & dato q̄ vez fuerit ñ tñ ex ḋ ꝓcudit q̄ intrauerit
scm̄sctoz ad ponēdū icēsū. q: ꝑter illū ingressū q̄tidiat ad
sūmū pōtifi tm q̄tidie intrabāt sacerdotes miores ad offe
rendum incensum in altari incensi. vt ꝓdictum est. Et
hoc modo ingressus est zacharias i hebdomada sui minis
terij. Quod autem vlterius dicitur q̄ de viginiquatuor
sacerdotibus ille erat summus sacerdos vel pontifex per
annum in cuius hebdomada cadebat expiationis festum.
Videtur esse fictitium. tum quia hoc in nulla scriptura
autentica habetur. Tum quia vt etiam habetur in libris

Incipit euangelium fm
Lucam Capitu. j.

a Fuit in die-
bus herodis
regis iudee
b sacerdos q̄-
dam nomie
c zacharias de vice abia et
d vxor illius de filiabus a-
e aron: & nomen eius elisa-
f beth. Erant autez iusti am
g bo ante deum incedentes
h in omnibus mādatis. & iu
i stificatōibus domini sine
k querela et non erat illis fi-
l lij⁹: eo q̄ esset elisabeth ste
rilis & ambo ꝓcessissent
m in diebus suis. Factum est
• autem cum sacerdotio fun
geretur zacharias in ordi
ne vicis sue ante deum ꝑm
n ꝓsuetudinē sacerdotij: sor-
o te exijt vt incensum pone-
ret ingressus in templū dñi.

Reg. ꝛ Paralip. post ordinatoꝝ. xxiiij. sacerdotū vñ⁹ erat summ⁹ sacerdos sup eos: nō solū vno anno ꝙ totā vitaꝫ suā. ꝛ ita cōiter factū est vsq; ad ipōs machabeoꝝ. in q̄ greci sup iudeos obtinuerūt dñium. ꝛ tūc ex cupiditate grecorū ꝛ ambitōe iudeoꝝ. alię sunt ammoti de sacerdotio ante mortē. ꝛ alij instituti. sic ꝙ. ij. mach. iiij. ca. de iasone et menelao. ꝛ iustinacho. ꝛ xiij. ca. de alchimo. ꝛ eodē mō postea factū ē q̄ romani ceperūt iudeos. et dñari. q: tūc erat venale sacerdotium Vñ dicit ioseph⁹ q̄ cayphas emit sacerdotiū vni⁹ anni. potuit etiā esse q̄ inter se ordinauerūt pter istas contentiones ꝛ ambitiones q̄ sacerdotiū vni⁹ duraret tm̄ p annum. Ad dictū ꝙo amb. ꝛ Hede dōm q̄ non loquūtur assertiue.

p Et ois multitudo ppli erat orās foris hora incēsi. Apparuit aūt illi ągel⁹ domi stans a dextris altaris incensi. Et zacharias turbatus ē videns ꝛ timor irruit super eū. Ait aūt ad eū angel⁹. Ne timeas zacharia q̄m exaudita est deprecatio tua: et vxor tua elisabeth pariet tibi filiū ꝛ vocabis nomen ei⁹ iohānē: ꝛ erit gaudiū tibi ꝛ exultatio ꝛ multi in ei⁹ natiuitate gaudebūt. Erit ei magnus coram dño ꝛ vinū ꝛ siceraꝫ non bibet ꝛ spūsctō replebit adhuc ex vtero matris sue: ꝛ multos filioꝝ israel puertet ad dominū deū ipoꝝ. Et ipe ꝓcedet ante illū in spū ꝛ virtute helye: vt puertat corda patrū in filios: ꝛ incredulos ad prudentiā iustoꝝ: parare domino plebem perfectaꝫ. Et dixit zacharias ad angelum. Vñ h sciā. Ego ei sum senex: ꝛ vxor mea ꝓcessit in diebꝫ suis. Et respondēs angelus dixit ei. Ego sum gabriel qui asto ante deum: ꝛ missus sum loqui ad te: ꝛ hec tibi euāgelizare. Et ecce eris tacens et non poteris loqui vsq; in diez q̄ hec fiūt: ꝓ eo q̄ non credidisti verbis: que implebūtur in tpe suo: Et erat plebs expectās zachariam: ꝛ mirabantur q̄ tardaret ipe in templo. Egressus autem non poterat loqui ad illos. Et cognouerunt q̄ visionem vidisset in templo. Et ipe erat innuēs illis: ꝛ pmansit mut⁹ et surda. Post dies aūt istos concepit elisabeth uxor eius. ꝛ occultabat se menses quinq; dicens. Quia sic mihi fecit dñs in diebus quibus respexit auferre opprobriū meū inter homines.

q Et in mense sexto missus est angel⁹ gabriel a deo in ciuitatē galilee cui nomen nazareth. ad virginē desponsatā viro cui nomen erat ioseph de domo dauid. et nomen virginis maria. Et ingressus angel⁹ ad eā dixit. Aue gratia plena dñs tecū. benedicta tu in mulieribus. Que cū audisset turbata est in sermone eius. ꝛ cogitabat qualis esset ista salutatio. Et ait angel⁹ ei. Ne timeas maria. inuenisti enim gratiā apud deū. Ecce concipies in vtero ꝛ paries filiū. ꝛ vocabis nomen eius iesum. Hic erit magn⁹. ꝛ filius altissimi vocabit. ꝛ dabit illi dñs deus sedē dauid patris eius. ꝛ regnabit in domo iacob in eternū. ꝛ regni eius non erit finis. Dixit aūt maria ad angelū. Quomodo fiet istud. quoniā virū nō cognosco. Et respondens angel⁹ dixit ei. Spūs scūs superueniet in te. ꝛ virtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoq; et qđ nascet ex te scm̄ vocabit filius dei. Et ecce elisabeth cognata tua. et ipa concepit filiū in senectute sua. ꝛ hic mensis sextus est illi que vocatur sterilis. quia non erit impossibile apud deum omne verbum. Dixit aūt maria. Ecce ancilla dñi. fiat mihi secundum verbum tuum. Et discessit ab ea angel⁹.

r Exurgens aūt maria abijt in montana cum festinatione in ciuitatem iuda. Et intrauit in domum zacharie. et salutauit elisabeth. Et factum est vt audiuit salutationem marie elisabeth. exultauit infans in vtero eius. et repleta est spū scō elisabeth. et exclamauit voce magna et dixit. Benedicta tu inter mulieres. et benedictus fructus ventris tui. Et vnde hoc mihi vt veniat mater dñi mei ad me. Ecce enim vt facta est vox salutationis tue in aurib⁹ meis. exultauit in gaudio infans in vtero meo. Et beata que credidisti. quoniam perficientur ea que dicta sunt tibi a dño. Et dixit maria. Magnificat aīa mea dñm. et exultauit spūs meus in deo salutari meo. Quia respexit humilitatem ancille sue. Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Quia fecit mihi magna qui potens est. et scm̄ nomen eius. Et misericordia eius a progenie in progenies timentibus eum. Fecit potentiam in brachio suo. dispersit superbos mente cordis sui. Deposuit potentes de sede. et exaltauit humiles. Esurientes implet bonis. et diuites dimisit inanes. Suscepit israel puerum suum. recordatus misericordie sue. Sicut locutus est ad patres nostros. abrahe et semini eius vsq; in seculum. Mansit aūt maria cum illa quasi mensibus tribus. Et reuersa est in domum suam.

s Elisabeth aūt impletus est tempus vt pareret. et peperit filium. Et audierunt vicini et cognati eius quia magnificauit dñs misericordiam suam cum illa. et congratulabantur ei. Et factum est in die octauo venerunt circumcidere puerum. et vocabant eum nomine patris sui zachariam. Et respondens mat⁹ eius dixit. Non sed vocabit iohānes. Et dixerunt ad illam. Quia nemo est in cognatione tua qui vocetur hoc nomine. Innuebant aūt patri eius quem vellet vocari eum. Et postulans pugillarem scripsit dicens. Johānes est nomen eius. Et mirati sunt vniuersi. Aperti sunt aūt illi continuo os eius et lingua eius. et loquebatur benedicens deum. Et factus est timor super omnes vicinos eorum. et super montana iudee hec omnia diuulgabantur. Et posuerunt omnes qui audierant in corde suo dicentes. Quis putas puer iste erit. Etenim manus domini erat cum illo. Et zacharias pater eius repletus est spū scō. et prophetauit dicens. Benedictus dñs deus israel. quia visitauit et fecit redemptionem plebi sue. Et erexit cornu saluatoris nobis. in domo dauid pueri sui. Sicut locutus est per os sanctorum. qui a seculo sunt prophetarum eius. Salutem ex inimicis nostris. et de manu omnium qui oderunt nos. Ad faciendam misericordiam cum patribus nostris. et memorari testamenti sui sancti. Jusiurandum quod iurauit ad abraham patrem nostrum daturum se nobis. Vt sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati seruiamus illi. In sanctitate et iustitia coram ipo omnibus diebus nostris. Et tu puer propheta altissimi vocaberis. Preibis enim ante faciem domini parare vias eius. Ad dandam scientiam salutis plebi eius in remissionem peccatorum eorum. Per viscera misericordie dei nostri in quibus visitauit nos oriens ex alto. Illuminare his qui in tenebris et in umbra mortis sedent. Ad dirigendos pedes nostros in viam pacis. Puer aūt crescebat et confortabatur spū. et erat in desertis vsq; in diem ostensionis sue ad israel.

t Factum est aūt in diebus illis exiit edictum a cesare augusto vt describeret vniuersus orbis. Hec descriptio prima facta est a preside syrie cyrino. Et ibant omnes vt profiterentur singuli in suam ciuitatem. Ascendit aūt et ioseph a galilea de ciuitate nazareth in iudeam ciuitatem dauid que vocatur bethleem. eo quod esset de domo et familia dauid. vt profiteretur cum maria desponsata sibi vxore pregnante. Factum est aūt dum essent ibi impleti sunt dies vt pareret. Et peperit filium suum primogenitum. et pannis eum inuoluit. et reclinauit eum in presepio. quia non erat eis locus in diuersorio. Et pastores erant in regione eadem vigilantes. et custodientes vigilias noctis super gregem suum. Et ecce angel⁹ dñi stetit iuxta illos. et claritas dei circumfulsit illos. et timuerunt timore magno. Et dixit eis angel⁹. Nolite timere. ecce enim euāgelizo vobis gaudium magnum quod erit omni populo. Quia natus est vobis hodie saluator qui est christus dñs in ciuitate dauid. Et hoc vobis signum. Inuenietis infantem pannis inuolutum et positum in presepio. Et subito facta est cum angelo multitudo militie celestis laudantium deum et dicentium. Gloria in altissimis deo. et in terra pax hominibus bone voluntatis. Et factum est vt discesserunt ab eis angeli in celum. pastores loquebantur ad inuicem. Transeamus usque bethleem. et videamus hoc verbum quod factum est. quod dñs ostendit nobis. Et venerunt festinantes. et inuenerunt mariam et ioseph. et infantem positum in presepio. Videntes aūt cognouerunt de verbo quod dictum erat illis de puero hoc. Et omnes qui audierunt mirati sunt. et de his que dicta erant a pastoribus ad ipos. Maria aūt conseruabat omnia verba hec conferens in corde suo. Et reuersi sunt pastores glorificantes et laudantes deum in omnibus que audierant et viderant sicut dictum est ad illos. Et postquam consummati sunt dies octo vt circumcideretur puer. vocatum est nomen eius iesus. quod vocatum est ab angelo priusquam in vtero conciperetur.

u Et postquam impleti sunt dies purgationis eius secundum legem moysi. tulerunt illum in ierusalem vt sisterent eum domino. sicut scriptum est in lege domini. Quia omne masculinum adaperiens vulvam sanctum domino vocabitur. Et vt darent hostiam secundum quod dictum est in lege domini. Par turturum aut duos pullos columbarum. Et ecce homo erat in ierusalem cui nomen symeon. Et homo iste iustus et timoratus exspectans consolationem israel. Et spūs scūs erat in eo. Et responsum acceperat a spū scō non visurum se mortem nisi prius videret christum dñi. Et venit in spū in templum. Et cum inducerent puerum iesum parentes eius vt facerent secundum consuetudinem legis pro eo. Et ipe accepit eum in ulnas suas. et benedixit deum et dixit. Nunc dimittis seruum tuum dñe secundum verbum tuum in pace. Quia viderunt oculi mei salutare tuum. Quod parasti ante faciem omnium populorum. Lumen ad reuelationem gentium. et gloriam plebis tue israel. Et erat pater eius et mater mirantes super his que dicebantur de illo. Et benedixit illis symeon. et dixit ad mariam matrem eius. Ecce positus est hic in ruinam et in resurrectionem multorum in israel. et in signum cui contradicetur. Et tuam ipius animam pertransibit gladius. vt reuelentur ex multis cordibus cogitationes. Et erat anna prophetissa filia phanuel de tribu aser. hec processerat in dies multos. et vixerat cum viro suo annis septem a virginitate sua. et ipa vidua vsq; ad annum octogesimum quartum. que non discedebat de templo ieiunijs et obsecrationibus seruiens nocte ac die. Et ipa hora supueniens confitebatur domino. et loquebatur de illo omnibus qui exspectabant redemptionem israel. Et vt perfecerunt omnia secundum legem domini. reuersi sunt in galileam ciuitatem suam nazareth. Puer aūt crescebat et confortabatur plenus sapientia. et gratia dei erat in illo. Et ibant parentes eius per singulos annos in ierusalem in die festo pasche. Et cum factus esset annorum duodecim ascendentibus illis secundum consuetudinem diei festi. Et consummatis diebus cum redirent remansit puer iesus in ierusalem. et non cognouerunt parentes eius. Existimantes aūt illum esse in comitatu venerunt iter diei. et requirebant eum inter cognatos et notos. Et non inuenientes regressi sunt in ierusalem requirentes eum. Et factum est post triduum inuenerunt illum in templo sedentem in medio doctorum audientem illos et interrogantem eos. Stupebant aūt omnes qui eum audiebant super prudentia et responsis eius. Et videntes admirati sunt parentes eius. Et mater eius ad illum. Fili quid fecisti nobis sic. Ecce pater tuus et ego dolentes querebamus te. Et ait ad illos. Quid est quod me querebatis. nescistis quia in his que patris mei sunt oportet me esse. Et ipi non intellexerunt verbum quod locutus est ad illos. Et descendit cum illis et venit nazareth. et erat subditus illis. Et mater eius conseruabat omnia verba hec in corde suo. Et iesus proficiebat sapientia et etate et gratia apud deum et homines.

v In anno aūt quintodecimo imperij tiberij cesaris. procurante pontio pilato iudee. tetrarcha aūt galilee herode. philippo aūt fratre eius tetrarcha ytureę et trachonitidis regionis. et lisania abilinę tetrarcha. sub principibus sacerdotum anna et caypha. factum est verbum dñi super iohānem zacharie filium in deserto. Et venit in omnem regionem iordanis. predicans baptismum penitentie in remissionem peccatorum. Sicut scriptum est in libro sermonum ysaie prophete. Vox clamantis in deserto. parate viam dñi. rectas facite semitas eius. Omnis conuallis implebit. et omnis mons et collis humiliabitur. et erunt prava in directa. et aspera in vias planas. et videbit omnis caro salutare dei. Dicebat ergo turbis que exibant vt baptizarentur ab eo. Genimina viperarum quis ostendit vobis fugere a ventura ira. Facite ergo fructum dignum penitentie. et ne velitis dicere intra vos. Patrem habemus abraham. Dico enim vobis quoniam potens est deus de lapidibus istis suscitare filios abrahe. Jam enim securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor que non facit fructum bonum excidetur et in ignem mittetur. Et interrogabant eum turbe dicentes. Quid ergo faciemus. Respondens autem dicebat illis. Qui habet duas tunicas det non habenti. et qui habet escas similiter faciat. Venerunt autem et publicani vt baptizarentur. et dixerunt ad illum. Magister quid faciemus. Qui dixit ad illos. Nichil amplius quam constitutum est vobis faciatis. Interrogabant autem eum et milites dicentes. Quid faciemus et nos. Et ait illis. Neminem concutiatis neque calumniam faciatis. et contenti estote stipendijs vestris. Existimante autem populo. et cogitantibus omnibus in cordibus suis de iohāne ne forte ipe esset christus. Respondit iohānes dicens omnibus. Ego quidem aqua baptizo vos. Venient fortior me cuius non sum dignus corrigiam calciamenti eius solui. Ipe vos baptizabit in spū scō et igne. Cuius ventilabrum in manu sua. et purgabit aream suam. et congregabit triticum in horreum suum. Paleas aūt comburet igni inextinguibili. Multa quidem et alia exhortans euāgelizabat populum. Herodes aūt tetrarcha cum arguetur ab eo de herodiade vxore fratris sui. et de vniuersis malis que fecit herodes. adiecit et hoc super omnia. et conclusit iohānem in carcere.

w Factum est aūt cum baptizaretur omnis populus. et iesus baptizatus et orans apertum est celum. Et descendit spūs scūs corporali specie sicut columba in ipm. Et vox facta est de celo. Tu es filius meus dilectus. in te complacui mihi. Et ipe iesus erat incipiens quasi annorum triginta. vt putabatur filius ioseph. qui fuit heli. qui fuit matthat. qui fuit leui. qui fuit melchi. qui fuit ianne. qui fuit ioseph. qui fuit mathathie. qui fuit amos. qui fuit naum. qui fuit hesli. qui fuit nagge. qui fuit mathath. qui fuit mathathie. qui fuit semei. qui fuit ioseph. qui fuit iuda. qui fuit ioanna. qui fuit resa. qui fuit zorobabel. qui fuit salathiel. qui fuit neri. qui fuit melchi. qui fuit addi. qui fuit cosan. qui fuit helmadan. qui fuit her. qui fuit iesu. qui fuit helyezer. qui fuit iorim. qui fuit matthat. qui fuit leui. qui fuit symeon. qui fuit iuda. qui fuit ioseph. qui fuit iona. qui fuit eliachim. qui fuit melea. qui fuit menna. qui fuit mathatha. qui fuit nathan. qui fuit dauid. qui fuit iesse. qui fuit obed. qui fuit booz. qui fuit sale. qui fuit naason. qui fuit aminadab. qui fuit aram. qui fuit esrom. qui fuit phares. qui fuit iuda. qui fuit iacob. qui fuit isaac. qui fuit abraham. qui fuit thare. qui fuit nachor. qui fuit sarug. qui fuit ragau. qui fuit phaleg. qui fuit heber. qui fuit sale. qui fuit cainan. qui fuit arphaxat. qui fuit sem. qui fuit noe. qui fuit lamech. qui fuit mathusale. qui fuit henoch. qui fuit iared. qui fuit malaleel. qui fuit cainan. qui fuit enos. qui fuit seth. qui fuit adam. qui fuit dei.

x Et iesus plenus spū scō regressus est a iordane. et agebatur a spū in desertum per dies quadraginta. et tentabatur a diabolo. Et non comedit quicquam in diebus illis. Et consummatis illis esuriit. Dixit aūt illi diabolus. Si filius dei es dic lapidi huic vt panis fiat. Et respondit illi iesus. Scriptum est. Non in solo pane viuit homo. sed in omni verbo dei. Et duxit illum diabolus in montem excelsum. et ostendit illi omnia regna orbis terre in momento temporis. Et ait illi diabolus. Tibi dabo potestatem hanc vniuersam. et gloriam illorum. quia mihi tradita sunt. et cui volo dabo illa. Tu ergo si adoraueris coram me erunt tua omnia. Et respondens iesus dixit illi. Scriptum est. Dominum deum tuum adorabis. et illi soli seruies. Duxit aūt illum in ierusalem. et statuit eum super pinnaculum templi. Si filius dei es mitte te hinc deorsum. Scriptum est enim. Quia angelis suis mandauit de te. vt custodiant te. Et in manibus tollent te. ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. Et respondens iesus dixit illi. Dictum est. Non tentabis dominum deum tuum. Et consummata omni tentatione diabolus recessit ab illo vsq; ad tempus. Et regressus est iesus in virtute spūs in galileam. et fama exiit per vniuersam regionem de illo. Et ipe docebat in synagogis eorum. et magnificabatur ab omnibus. Et venit nazareth vbi erat nutritus. et intrauit secundum consuetudinem suam die sabbati in synagogam. et surrexit legere. Et traditus est illi liber ysaie prophete. Et vt reuoluit librum inuenit locum vbi scriptum erat. Spūs dñi super me. propter quod vnxit me euāgelizare pauperibus misit me. sanare contritos corde. predicare captiuis remissionem. et cecis visum. dimittere confractos in remissionem. predicare annum domini acceptum. et diem retributionis. Et cum plicuisset librum reddidit ministro. et sedit. Et omnium in synagoga oculi erant intuentes in eum. Cepit aūt dicere ad illos. Quia hodie impleta est hec scriptura in auribus vestris. Et omnes testimonium illi dabant. et mirabantur in verbis gratie que procedebant de ore eius. et dicebant. Nonne hic est filius ioseph. Et ait illis. Vtique dicetis mihi hanc similitudinem. Medice cura teipm. Quanta audiuimus facta in capharnaum fac et hic in patria tua. Ait aūt. Amen dico vobis. quia nemo propheta acceptus est in patria sua. In veritate dico vobis. multe vidue erant in diebus helye in israel. quando clausum est celum annis tribus et mensibus sex. cum facta esset fames magna in vniuersa terra. et ad nullam illarum missus est helyas nisi in sarepta sydonie ad mulierem viduam. Et multi leprosi erant in israel sub eliseo propheta. et nemo eorum mundatus est nisi naaman syrus. Et repleti sunt omnes ira in synagoga hec audientes. et surrexerunt et eiecerunt illum extra ciuitatem. et duxerunt illum vsq; ad supercilium montis super quem ciuitas illorum edificata erat. vt precipitarent eum. Ipe aūt transiens per medium illorum ibat.

y Et descendit capharnaum ciuitatem galilee. et docebat eos in sabbatis. Et stupebant super doctrina eius. quia in potestate erat sermo eius. Et in synagoga erat homo habens spm demonij immundi. et exclamauit voce magna dicens. Sine. quid nobis et tibi iesu nazarene. Venisti perdere nos. Scio te qui sis sanctus dei. Et increpauit illum iesus dicens. Obmutesce et exi ab eo. Et cum proiecisset eum demonium in medium exiit ab illo nichil nocens illi. Et factus est pauor in omnibus. et colloquebantur ad inuicem dicentes. Quod est hoc verbum quia in potestate et virtute imperat immundis spibus et exeunt. Et predicabatur fama de illo in omnem locum regionis. Et surgens ab oratione introiit in domum simonis. Socrus aūt simonis tenebatur magnis febribus. et rogauerunt illum pro ea. Et stans super illam imperauit febri. et dimisit illam. Et continuo surgens ministrabat illis. Occidente aūt sole omnes qui habebant infirmos varijs languoribus ducebant illos ad illum. At ipe singulis manus imponens curabat eos. Exibant autem a multis demonia clamantia et dicentia. Quia tu es filius dei. Et increpans non sinebat ea loqui. quia sciebant ipm esse christum. Facta aūt die egressus ibat in desertum locum. Et turbe requirebant eum. Et venerunt vsq; ad ipm. Et detinebant illum ne discederet ab eis. Quibus ipe ait. Quia et alijs ciuitatibus oportet me euāgelizare regnum dei. quia ideo missus sum. Et predicabat in synagogis galilee.

z Factum est aūt cum turbe irruerent in eum vt audirent verbum dei. et ipe stabat secus stagnum genesareth. Et vidit duas naues stantes secus stagnum. piscatores aūt descenderant et lauabant retia. Ascendens aūt vnam nauem que erat simonis rogauit eum a terra reducere pusillum. Et sedens de nauicula docebat turbas. Et vt cessauit loqui dixit ad simonem. Duc in altum. et laxate retia vestra in capturam. Et respondens simon dixit illi. Preceptor per totam noctem laborantes nichil cepimus. In verbo aūt tuo laxabo rete. Et cum hoc fecissent concluserunt piscium multitudinem copiosam. Rupebatur aūt rete eorum. Et annuerunt sotijs qui erant in alia nauicula vt venirent et adiuuarent eos. Et venerunt et impleuerunt ambas naues ita vt pene mergerentur. Quod cum videret simon petrus procidit ad genua iesu dicens. Exi a me quia homo peccator sum domine. Stupor enim circumdederat eum et omnes qui cum illo erant. in captura piscium quam ceperant. Similiter iacobum et iohānem filios zebedei qui erant socij simonis. Et ait ad simonem iesus. Noli timere. Ex hoc iam homines eris capiens. Et subductis ad terram naubus omnibus relictis secuti sunt eum.

a Et factum est cum esset in quadam ciuitate. et ecce vir plenus lepra. Et videns iesum procidit in faciem. et rogauit illum dicens. Domine si vis potes me mundare. Et extendens manum tetigit illum dicens. Volo mundare. Et continuo lepra discessit ab illo. Et ipe precepit illi vt nemini dicat. Sed ite ostende te sacerdoti. et offer pro emundatione tua sicut precepit moyses in testimonium illis. Perambulabat aūt magis sermo de illo. et conueniebant turbe multe vt audirent et curarentur ab infirmitatibus suis. Ipe autem secedebat in desertum et orabat. Et factum est in vna dierum. et ipe sedebat docens. Et erant pharisei sedentes et legis doctores qui venerant ex omni castello galilee et iudee et ierusalem. Et virtus domini erat ad sanandum eos. Et ecce viri portantes in lectulo hominem qui erat paraliticus. et quesierunt eum inferre et ponere ante eum. Et non inuenientes qua parte illum inferrent prae turbam. ascenderunt desuper tectum. et per tegulas demiserunt illum cum lectulo in medium ante iesum. Quorum fidem cum vidisset dixit homini. Remittuntur tibi peccata tua. Et cepit cogitare scribe et pharisei dicentes. Quis est hic qui loquitur blasphemias. Quis potest dimittere peccata nisi solus deus. Cognoscens aūt iesus cogitationes eorum respondens dixit ad illos. Quid cogitatis in cordibus vestris. Quid est facilius dicere. Dimittuntur tibi peccata tua. an dicere. Surge et ambula. Vt autem sciatis quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata. Ait paralitico. Tibi dico. surge tolle lectum tuum et vade in domum tuam. Et continuo surgens coram illis tulit lectum in quo iacebat. et abijt in domum suam magnificans deum. Et stupor apprehendit omnes. et magnificabant deum. Et repleti sunt timore dicentes. Quia vidimus mirabilia hodie. Et exijt rursus ad mare. et omnis turba conueniebat ad eum. Et cum transiret vidit leuy publicanum sedentem ad telonium. Et ait illi. Sequere me. Et relicto omnibus surgens secutus est eum. Et fecit ei conuiuium magnum leuy in domo sua. Et erat turba multa publicanorum et aliorum qui cum illis erant discumbentes. Et murmurabant scribe et pharisei dicentes. Quare cum publicanis et peccatoribus manducat et bibit. Et respondens iesus dixit ad illos. Non egent qui sani sunt medico. sed qui male habent. Non enim veni vocare iustos. sed peccatores ad penitentiam. Et ipi dixerunt ad illum. Quare discipuli iohannis ieiunant frequenter et obsecrationes faciunt. similiter et pharisei. tui autem manducant et bibunt. Ad quos iesus. Numquid filij sponsi possunt facere ieiunare. quamdiu cum illis est sponsus. Venient aūt dies. cum auferetur ab eis sponsus. tunc ieiunabunt in illis diebus. Dicebat aūt et similitudinem ad illos. Quia nemo commissuram a vestimento nouo immittit in vestimentum vetus. alioquin et nouum rumpit. et vetusto non conuenit commissura a nouo. Et nemo mittit vinum nouum in vtres veteres. alioquin rumpet vinum nouum vtres. et ipe effundetur. et vtres perdentur. Sed vinum nouum in vtres nouas mittendum est. et vtraque conseruantur. Et nemo bibens vetus statim vult nouum. dicit enim. Vetus melius est.

b Factum est aūt in sabbato primo secundo primum. cum transiret per sata discipuli eius vellebant spicas. et manducabant confricantes manibus. Quidam aūt de pharisei dixerunt. Quid facitis quod non licet sabbatis facere. Et respondens iesus ad eos dixit. Neque hoc legistis quod fecit dauid cum esurisset ipe et qui cum illo erant. Quomodo intrauit in domum dei. et panes propositionis sumpsit et manducauit. et dedit eis qui cum illo erant. quos non licet manducare nisi tantum sacerdotibus. Et dicebat illis. Quia dominus est filius hominis etiam sabbati. Factum est aūt in alio sabbato. vt intraret in synagogam et docebat. Et erat ibi homo et manus eius dextera erat aridus. Observabant aūt scribe et pharisei si sabbatis curaret vt inuenirent accusare eum. Ipe aūt sciebat cogitationes eorum. Et ait homini qui habebat aridam manum. Surge et sta in medio. Et ipe assurgens stetit. Dixit aūt iesus ad illos. Interrogo vos si licet sabbatis benefacere an malefacere. Animam saluam facere an perdere. Et circumspectis omnibus dixit illi. Extende manum tuam. Et extendit. Et restituta est manus illi. Ipi aūt repleti sunt insipientia. et loquebantur ad inuicem quid facerent de iesu. Factum est aūt in illis diebus exijt in montem orare. et erat pernoctans in oratione dei. Et cum factus esset dies vocauit discipulos suos. Et elegit duodecim ex ipis quos et apostolos nominauit. Simonem quem cognominauit petrum. et andream fratrem eius. iacobum et iohānem. philippum et bartholomeum. matheum et thomam. iacobum alphei. et symonem qui vocatur zelotes. Judam iacobi. et iudam scariothis qui fuit proditor. Et descendens cum illis stetit in loco campestri. et turba discipulorum eius. et multitudo magna populi ab vniuersa iudea et ierusalem. et maritima tyri et sydonis. Qui venerunt vt audirent eum. et sanarentur a languoribus suis. Et qui vexabantur a spibus immundis. et curabantur. Et omnis turba quesiebat tangere eum. quia virtus de illo exibat. et sanabat omnes. Et cum descendisset de monte stetit in loco campestri. et turba discipulorum eius. et multitudo magna populi ab vniuersa iudea et ierusalem. et maritima tyri et sydonis. Qui venerunt vt audirent eum. et sanarentur a languoribus suis. Et qui vexabantur a spibus immundis. et curabantur. Et omnis turba quesiebat tangere eum. quia virtus de illo exibat. et sanabat omnes. Et ipe leuatis oculis in discipulos suos dixit. Beati pauperes quia vestrum est regnum dei. Beati qui nunc esuritis quia saturabimini. Beati qui nunc fletis quia ridebitis. Beati eritis cum vos oderint homines. et cum separauerint vos et exprobrauerint. et eiecerint nomen vestrum tanquam malum propter filium hominis. Gaudete in illa die et exultate. ecce enim merces vestra multa in celo. Secundum hec enim faciebant patres eorum prophetis. Verumtamen vobis diuitibus. quia habetis consolationem vestram. Vobis qui saturati estis. quia esurietis. Vobis qui ridetis nunc. quia lugebitis et flebitis. Vobis cum benedixerint vobis homines. Secundum hec enim faciebant pseudoprophetis patres eorum. Sed vobis dico qui auditis. Diligite inimicos vestros. benefacite his qui oderunt vos. benedicite maledicentibus vobis. et orate pro calumniantibus vobis. Et qui te percutit in maxillam prebe illi et alteram. et ab eo qui tollit tibi vestimentum et tunicam noli prohibere. Omni autem petenti te tribue. et qui tua sunt ne repetas. Et prout vultis vt faciant vobis homines. facite illis similiter. Et si diligitis eos qui vos diligunt. quam vobis gratia est. Nam et peccatores eos qui se diligunt diligunt. Et si benefeceritis his qui vobis benefaciunt. quam vobis gratia est. Nam et peccatores hoc faciunt. Et si mutuum dederitis his a quibus speratis recipere. quam vobis gratia est. Nam et peccatores peccatoribus fenerantur vt recipiant equalia. Verumtamen diligite inimicos vestros. benefacite et mutuum date nichil inde sperantes. Et erit merces vestra multa. et eritis filij altissimi. quia ipe benignus est super ingratos et malos. Estote misericordes sicut et pater vester misericors est. Nolite iudicare. et non iudicabimini. Nolite condemnare. et non condemnabimini. Dimittite. et dimittemini. Date. et dabitur vobis. Mensuram bonam et confertam et coagitatam et supereffluentem dabunt in sinum vestrum. Eadem enim mensura qua mensi fueritis remetietur vobis. Dicebat autem illis similitudinem. Numquid potest cecus cecum ducere. nonne ambo in foueam cadunt. Non est discipulus super magistrum. Perfectus autem omnis erit si sit sicut magister eius. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui. trabem autem que in oculo tuo est non consideras. Aut quomodo potes dicere fratri tuo. Frater sine eiciam festucam de oculo tuo. ipe in oculo tuo trabem non videns. Hypocrita eice primum trabem de oculo tuo. et tunc perspicies vt educas festucam de oculo fratris tui. Non est enim arbor bona que faciat fructum malum. neque arbor mala faciens fructum bonum. Vnaquaque enim arbor de fructu suo cognoscitur. Non enim de spinis colligunt ficus. neque de rubo vindemiant botrum. Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum. et malus homo de malo thesauro profert malum. Ex abundantia enim cordis os loquitur. Quid autem vocatis me domine domine. et non facitis que dico. Omnis qui venit ad me. et audit sermones meos. et facit eos. ostendam vobis cui similis sit. Similis est homini edificanti domum. qui fodit in altum. et posuit fundamentum supra petram. Inundatione aūt facta illisus est torrens domui illi. et non potuit eam commouere. Fundata enim erat super petram. Qui aūt audit et non facit. similis est homini edificanti domum suam super terram sine fundamento. in quam illisus est torrens. et continuo cecidit. et facta est ruina domus illius magna.

c Cum consummasset omnes sermones suos in aures plebis. intrauit capharnaum. Centurionis aūt cuiusdam seruus malus habebat. qui illi erat honorabilis. Et misit ad eum seniores iudeorum rogans eum vt veniret et salvaret seruum eius. Qui cum venissent ad iesum rogabant eum instanter dicentes. Quia dignus est vt hoc illi prestes. Diligit enim gentem nostram. et synagogam ipe edificauit nobis. Et iesus ibat cum illis. Et cum iam non longe esset a domo misit ad eum centurio amicos dicens. Domine noli vexari. non enim dignus sum vt sub tectum meum intres. Propter quod nec meipm arbitratus sum dignum ad te venire. sed dic verbo et sanabitur puer meus. Nam et ego homo sum sub potestate constitutus. habens sub me milites. et dico huic vade et vadit. et alij. Et seruo meo fac hoc et facit. Audiens aūt iesus miratus est illum. et conuersus sequentibus se turbis dixit. Amen dico vobis. Non inueni tantam fidem in israel. Et reuersi qui missi fuerant domum. sanum seruum qui languerat inuenerunt. Et factum est deinceps. et ipe ibat in ciuitatem que vocatur naym. Et ibant cum eo discipuli eius et turba copiosa. Cum autem appropinquaret portę ciuitatis. et ecce efferebatur mortuus filius vnicus matris sue. et hec vidua erat. Et turba ciuitatis multa cum illa. Quam cum vidisset dominus misericordia motus super eam dixit illi. Noli flere. Et accessit et tetigit loculum. Hi aūt qui portabant steterunt. Et ait. Adolescens tibi dico surge. Et resedit qui erat mortuus. et cepit loqui. Et dedit illum matri sue. Accepit aūt omnes timor. et magnificabant deum dicentes. Quia propheta magnus surrexit in nobis. et quia deus visitauit plebem suam. Et exijt hic sermo in vniuersam iudeam de eo. et in omnem circa regionem. Et nunciauerunt iohanni discipuli eius de vniuersis his. Et conuocauit duos de discipulis suis iohannes. et misit ad iesum dicens. Tu es qui venturus es. an alium exspectamus. Cum autem venissent ad illum viri dixerunt. Johannes baptista misit nos ad te dicens. Tu es qui venturus es. an alium exspectamus. In illa hora multos curauit a languoribus et plagis et spibus malis. et cecis multis donauit visum. Et respondens dixit illis. Euntes renunciate iohanni que audistis et vidistis. Quia cecy vident. claudi ambulant. leprosi mundantur. surdi audiunt. mortui resurgunt. pauperes euāgelizantur. Et beatus est quicunque non fuerit scandalizatus in me. Cum autem discessissent nuncij iohannis cepit dicere ad turbas de iohanne. Quid existis in desertum videre. Arundinem vento agitatam. Sed quid existis videre. Hominem mollibus vestimentis vestitum. Ecce qui in veste pretiosa sunt. et in deliciis. in domibus regum sunt. Sed quid existis videre. Prophetam. Etiam dico vobis. et plus quam prophetam. Hic est enim de quo scriptum est. Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam. qui preparabit viam tuam ante te. Amen dico vobis. Non surrexit inter natos mulierum maior iohanne baptista. Qui aūt minor est in regno dei maior est illo. Et omnis populus audiens et publicani iustificauerunt deum. baptizati baptismo iohannis. Pharisei aūt et legis doctores consilium dei spreuerunt in semetipsos. non baptizati ab eo. Dixit aūt dominus. Cui ergo similes dicam homines generationis huius. et cui similes sunt. Similes sunt pueris sedentibus in foro. et loquentibus ad inuicem. et dicentibus. Cecinimus vobis tibijs. et non saltastis. lamentauimus. et non planxistis. Venit enim iohannes baptista non manducans panem neque bibens vinum. et dicitis. Demonium habet. Venit filius hominis manducans et bibens. et dicitis. Ecce homo deuorator et potator vini. amicus publicanorum et peccatorum. Et vocauit vnum de turba discipulorum suorum dicens. Domine quid mihi et tibi est. Et ait illi. Amice ad quid venisti. Et accedens osculatus est eum. Et ait illi iesus. Iuda osculo filium hominis tradis. Et rogauit eum quidam de pharisei vt manducaret cum illo. Et ingressus domum pharisei discubuit. Et ecce mulier que erat in ciuitate peccatrix. vt cognouit quod accubuisset in domo pharisei. attulit alabastrum vnguenti. Et stans retro secus pedes eius lacrimis cepit rigare pedes eius. et capillis capitis sui tergebat. et osculabatur pedes eius. et unguento vngebat. Videns aūt pharisei qui vocauerat eum ait intra se dicens. Hic si esset propheta sciret vtique quę et qualis mulier que tangit eum. quia peccatrix est. Et respondens iesus dixit ad illum. Symon habeo tibi aliquid dicere. At ille ait. Magister dic. Duo debitores erant cuidam feneratori. Vnus debebat denarios quingentos. et alius quinquaginta. Non habentibus illis vnde redderent. donauit vtrisque. Quis ergo eum plus diligit. Respondens symon dixit illi. Estimo quia is cui plus donauit. Dixit illi. Recte iudicasti. Et conuersus ad mulierem dixit symoni. Vides hanc mulierem. Intraui domum tuam. aquam pedibus meis non dedisti. hec autem lacrimis rigauit pedes meos. et capillis suis tersit. Osculum mihi non dedisti. hec autem ex quo intrauit non cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meum non vnxisti. hec autem unguento vnxit pedes meos. Propter quod dico tibi. Remittuntur peccata multa quia dilexit multum. Cui autem minus dimittitur minus diligit. Dixit autem ad illam. Remittuntur tibi peccata. Et cepunt qui simul accumbebant dicere intra se. Quis est hic qui etiam pe

b Et factū est. Hic pñr ponit zacharie consolatio nō q̃tū ad loq̃le restitutōz. ꝫ q̃tū ad filij sibi ꝑmissi cōceptiōē cū dr. Et fac. est vt imple. sunt dies offi. ei⁹ abijt in do. suaz q: tota ebdomada q̃ in tẽplo ministrabat sacerdos ad hoc deputat⁹ i tẽplo manebat ⁊ nō exibat ad ꝓpria negocia: intentus ad diuina.

Et ex hoc inolevit ꝙsuetudo apō aliqs indeof religiosos ſā cta ⁊ honesta. ſ. q̃ ille q̃ē hebdomadarius ꝙ totā hebdomadas manet in⁹ clau ſtr nō exiens ad exteriora negocia. itētus ad diuina. q: ille ipe medius est et seqſter inter conuētum ⁊ deum.

c Cōcepit elisabet vxor eius ⁊ occultabat se menſib⁹ q̃nq; duplici de cā. Vna q: ls de cōcepta ple gauderet. tñ verecū dabat aliquantulū eo q: ꝛ̃ā transierat tps vacandi amplexibus cā ꝓlis generāde. sicut Sara dixit Gen. xviij. cap. Postq̃ cōsenui ⁊ dñs me⁹ vetul⁹ est voluptati ogabam bo. q. d. nō decet. Filia cā est. q: magis voluit certificari de euēm rei añq̃ ꝓpalaret. d In mense aūt sexto. Descripto cōceptu ꝑcursoris. Hic pñr describit concept⁹ saluatoris. E circa q̃ ꝑ ponit angelica salutatio. scdo marie consolatio. ibi. Que cū audisset. tercio filij conceptio. ibi. Dixit aūt maria. C circa ꝑmū ꝑmittit tps salutatōis. cū dicitur.

d In mēse aūt. vj. ſ. a cōceptu ꝑcursoris q: fuit concept⁹ in septēbri circa finē mēsis. saluator aūt circa finē marcij.

e Missus ē angel⁹ gabriel. Q: aūt hic ponunt tot noia ꝓpria. ſ. angeli missi. virgis ad quā mittebat. ſponſi sui. ⁊ loci. hoc fuit ad ostendendū certitudinez hyſtorie. f Cui nomē nazareth. hoc fuit vt admiceretur ꝓphetia Esa. xj vbi dr. Egrediet virga de radice yesse. ⁊ flos de radice ei⁹ ascēdet. vbi ſm veritatē hebraicā hr. Et nazarens de radice eius ascēdet. g Ad virginē desponsatā: ⁊ hystoria ordinatōe multiplici rōe factū est. vt desponsaret añq̃ impgnaret. Et accipiūt alīq̃ cause ex ꝑte pueri. alīq̃ ex ꝑte matris. ⁊ alīq̃ ex ꝑte nr̃a. Ex ꝑte aūt pueri fuit cōuenies ipm de virgine desponsata nasci. ne ab infidelib⁹ tanq̃ illegitime nat⁹ abiceret. vñ dicit Hmb. sup Lucā. Quid herodi. q̃d iudeis posset ascribi. si natū ex adulterio viderent ꝓfequi. Scdo vt mō cōsuendo scripturaꝝ genealogia ꝙ descenderet ꝑ vtr̃. Tercio vt pr⁹ ꝙgnis diabolo celaret. Quarto vt puer nat⁹ a ioseph nutriret. vñ ⁊ pr̃ ei⁹ dict⁹ ē. q: nutrici⁹ ei⁹ fuit. Ex ꝑte vero mr̃is accipiūtur alīq̃ cause. Primo q: p desponsatōs fuit immunis a pena lapidatōis. ne tanq̃ adultera calūniaret a iudeis. Scdo vt p ꝫ ab infamia liberaret. vñ dicit Hmb. sup Lucā q: desponsata est ne temerate virginitatis adureret infamia. cui grauis alnus corruptele videret insigne ꝓferre. Tercio vt ꝙgni a ioseph ecclesiast⁹ ministeriū. vt dicit hyero. Item ex parte nostra accipiuntur q̃nq; cause. Primo q: ex testimonio ioseph cōprobatū est certius ipm ex ꝙgne natum. vnde dicit Hmb. sup Lucā. Jocupletior testis pudoris mar⁹ adhibet q̃ posset dolere iniuriā ⁊ vindicare obprobrium si non agnosceret sacr̃m. Scdo q: p ꝫ vbavirginis virgini tatē suā asserētis magis credibilis redd̃unt. vñ dicit Hmb. sup Lucā. Fides marie verbis magis ascribit ⁊ men dacij cā remouet. culpā em obumbrare voluisse mēdatio videt vmupra ꝙgnās. Cūm ā mentiēdi despōsata nō habuit. cū contugij ꝓmiū. ⁊ gra nuptiaꝝ. ꝓmo sit feminaruz q̃ q̃dē vno ptinēt ad nr̃e fidei firmitatē. Tercio vt tolleret excusatio ꝙiugū q̃. ꝓpt in cautelā suā in currūt infamiaz vñ Hmb. sup Lucā. Nō decuit ꝙginibus sinistra opinione vinctibus velamē excusatōis relinq̃. q: infamata quoq; mater dñi videret. Quarto q hoc designatur ecclesia q̃ cū sit virgo. desponsata tñ est vni viro: vt dicit Aug. libro de sancta virginitate. Quinto q: eo q: mater dñi fuit dispō

b de domo dauid. ⁊ nomen
i virginis maria. Et ingressus angelus ad eam dixit
k Aue gra plena dñs tecum
m Benedicta tu i mulierib⁹
n Que cuz audisset: turbata
p est in sermone eius ⁊ cogitabat qlis esset ista salutatio: Et ait āgel⁹ ei. Ne timeas maria: inuenisti ei gra
s tiā apō deū. Ecce concipies i vtero ⁊ paries filium.
v ⁊ vocabis nomē ei⁹ iesum

sata ⁊ virgo in persona ipi⁹ sit ꝙgnitas ⁊ mrimonij honorand̃. hereticos alteri⁹ vtor̃ dirabētes

b De domo dō. b ep̃mit ad ostendēdū q: rps descendit de semie dō. sic fuerat ꝙ ꝓphetas ꝓdcturus em ioseph nō fuerit ꝑ saluatōis. tñ ꝙgo maria ō q̃ rps carnē assumpsit fuit de eadē tribu cuz ioseph. quod ꝓbat ꝙ hoc q̃ mulieres i hereditate ꝑtnā succedētes nō poterāt ꝑhere mrimonium nisi cū viris sue trib⁹. ne fieret confusio sortiū: vt hr ex dominī sua Nu. xxxvj. Hā ꝙgo maria fuit vnica ioachim ꝑi suo. succedēs ei i hereditate. Ex q̃ seqũt q̃ ipa ⁊ ioseph cui desponsata fuit erāt de eadē tribu. ſ. dauid. i Et ingressus angel⁹ ad eā. Bern. sup missus est. d. q: ingressus in secreto cubiculo. vbi clauso sup se ostio orabat patrem in absc̃dito. Si em conceptio ꝑcursoris finit denunciata ꝑi occupato in sacro officio. vt ꝓdictū est. multo ꝓbabilius est q: conceptio salutatoris denūciata fuit virgini in deuotōe ⁊ oroe actuali exñti. k Aue gra plena. qō exponit hyero. i fmōe de assumptiōe ⁊ bñ plena. q: certis ꝑ ꝓfl̃stak gra. marie ꝙ tota fil̃ se ifudit plēitudo gre. Ire ista gra nō solū ipleuit ei⁹ mētē: ꝫ etiā vērē. iō tū singlari gra dei fcm ē vt ꝓpter saluatorē. l Dis tecū. nō tm ꝑ esse tiā potētiā ⁊ ꝑsnā. q̃r ē i oib⁹ reb⁹. nec solū ꝑ gram eo mō q̃ ē i sctis hoib⁹. ꝫ etiā ꝑ carnis assumptōz. q: coꝛ⁹ diuinitati vnitū fuit fotatū ō de. ꝙgis puritissimis sanguib⁹. ⁊ itra viscera ꝙgis latuit nouē mēsib⁹. m Benedicta tu i mulieribꝰ. i. ꝑ oib⁹ mulieribꝰ. i. oēs mulieres bndicēt i te sicut ⁊ viri in filio. n Que cum audisset. Hic consequenter ponitur virginis consolatio de duobus. primo de conceptione filij. Secundo de modo concipiendi. ibi. Dixit aūt maria ad angelum. C circa ꝓmum sciendum q: beata virgo solita erat videre angelos. ⁊ ideo de apparitione angeli non fuit ammirata ⁊ turbata. sed de salutatione insolita quia nihil mirabilius est vere humili q̃ sua exaltatio. Et ideo cum beata virgo esset humillima audiens salutationem tante excellentie. turbata fuit non turbatōne incredulitatis sicut zacharias. vt supra dictū est. ꝫ turbatōe admiratōis. iō bñ dr. o Turbata ē i sermōe ei⁹. ſ. angeli. nō autem in visione. p Et cogitabat qualis esset ista salutatio. quando enim turbata fuit virginalem verecundiā humilem ostendit. Q: aūt cogitauit de salutōne. declarat p:ndentiam maximam marie. ⁊ ideo angelus eam consolatur dicens. q Ne timeas maria. de salutatōe insolita. cuius causa subditur.

r Inuenisti ei gra. apō deū. nō solū ꝙ te ꝫ ꝙ toto hūano genere. iō ſ dr. s Ecce concipies in vtero. quia hec cōceptio non est facta ꝑ aptionem clausūri virginalis sed ꝑ virtutem spūſci. intra vterū virginis corpus filij formantis. t Et paries filiū. virgo permanens in ꝑtu ſc ⁊ in conceptu. v Et vocabis nomen eius iesum. non dicit. impones. quia hoc nomen fuit ꝛ̃imp̃situm a deo patre. fm q̃ fuerat predictum ꝑ Esa. ꝙpheram. lxij. Vocabitur tibi nomē nouū q̃d os dñi nominauit. sed istud nomē fuit diuulgatus ꝙ angelū ipi marie ⁊ ioseph. ꝛ̃ ꝙ eos alijs

Nomen etiã impositũ est fm ꝓphetatẽ futurã ⁊ sal⁹ humani generis futura erat p ꝙsum. ⁊ ꝫ est qđ dixit angel⁹ ihi ioseph Mathei.j. Vocabis nomẽ ei⁹ iesum. Ipe em̃ saluũ faciet pplm̃ suũ a pcis coꝝ. Jesus em̃ sal⁹ interptat v Hic erit magn⁹.sp ei fuit magn⁹ de⁹ ꝫ futur⁹ erat magnus bõ ⁊ magnus ꝓpha.fm qđ ỏr Lu. vij.capi. Prophet magn⁹ surrexit i nobis. x Et filiꝰ altissimi vocabit.i.ipsius dei q̃ sol⁹ est altissim⁹.bõ em̃ altus est inter creaturas coꝝpales.ſangelus altioꝝ.deus aũt sol⁹ altissim⁹. Jsta etiaꝫ filiatio dei accipitur hic p naturã. in omnibus aũt alijs ḡtũ cunctꝫ scties est tm̃ filiatio dei p adoptiõꝫ y Et dabit illi dñs deus sedẽ dõ. Cõtrariũ videt p ꝫ qđ bẽ Hyere.xxij. de iecõnia rege iuda. Scribe vir istũ sterilem nec erit de semie ei⁹ q̃ sedeat sup thronũ dauid. Beata ãt virgo maria de q̃ nat⁹ est iesus delcẽdit de ieconia.vtꝫ Matth.j.qꝫ ponit in xpi genealogia.dicendũ q̃ hieremias loq̃t de regno tpali ihi⁹ dauid in quo null⁹ postea regnauit de semie iechonie. qꝫ iohannes hyrcanus ⁊ alię alij q̃ resumpserũt regnũ nomẽ in iudea ante herodẽ ascalonitã.nõ fuerũt de tribu regia ꝫ detribu sacerdotali.xps etiã q̃ descẽdit de iechonia fm̃ carnẽ p virginẽ mariã.nõ sedit sup thronũ dõ̃ loq̃ndo de tpali regno immo istũ negauit coꝝ pylato dicẽs. Ḧ regnũ meũ nõ est de hoc mõdo Joh.xviij.cñ in resurrectõe sua accepit ptãtez etiã inq̃tũ hõ sup oẽm creaturã. fm q̃ ipe dicit Mathei. xxvij. Data ẽ mihi oĩs ptãs in celo ⁊ in terra inq̃tũ ei⁹ de⁹ nõ accepit aliquã ptãtẽ de novo siue in tpe. Angel⁹ autez hic loq̃t de regno spũali ⁊ celesti.qđ figuratũ fuit p regnũ dauid tpale.sicut ⁊ celestis ierl̃m̃ p tpale.vñ ⁊ subditur. z Et regnabit in do.iacob in eternũ.i.sup electos.de domo em̃ abrahã ⁊ ysaac aliq̃ fuerũt reprobati sicut ismahel ⁊ esau.ꝫ in domo iacob oẽs ei⁹ filij a sanctis doctorib⁹ inter electos sunt ꝙpurati.qꝫ si aliq̃ peccauerũt pniam egerũt a Et regni ei⁹ nõ erit finis.xps ei nõ solũ inq̃tũ de⁹.sed etiã inq̃tũ hõ regnabit in eternũ.nõ solũ sup hoies.ꝫ etiã sup angelos. b Dixit aũt maria ad angelũ. Hic cõsẽqnter põit cõsolatio marie ad modũ cõcipiẽdi. Jꝫ ei credere et firmiter vbũ angeli iplẽdũ de cõceptõe filij ꝑmissi.qꝫ tñ angel⁹ ad plenũ nõ exꝑsserat modũ cõcipiẽdi.iõ ỏ hoc q̃suit be.ꝫgo dicẽs. c Quo fiet istỏ.tãq̃ em̃ certa ỏ facto.q̃rit de mõ fiendi.cui⁹cã ꝫdict. d Em̃ vir non cognosco.i.nõ cogĩscere ꝙpono.fm em̃ qđ dicit doctores catholici bti ꝫgo anteq̃ desponsarẽ ioseph hũit obꝙuanti am castitatis virginalis in desiderio.nõ tñ venit exꝑsse ꝫ cũ postea deo ordinãte esset ei desponsata q̃ erat in sili ꝓposito sil̃ emiserũt votũ. e Et rñdẽs angel⁹. ad declarandũ modũ concipiẽdi. f Dixit ei spũsan.supue. i te.i.nõ cõcipies hũano mõ ꝫ divino qꝫ nõ stute seminis virilis.ꝫ virtute spũscti. Et bñ dixit.supueniet in te.qꝫ primo venerat spũsctus sup virginẽ adhuc in vtero mris existentem.eã ab originali purgãdo.vt cõtus ỏr. vel fm alios a pcto originali pcrurãdo.ꝫ in concepiõe filij dei supuenit spũsctus.i.itez venit ad conferendũ maiorẽ gr̃e plenitudinẽ.q̃ nõ solũ sanctificauit mentẽ ꝫ etiã ventrem.

l Et virt⁹ altissimi.i.dei filij q̃ est dei ꝑs sapie ⁊ virtus vt ỏr.j.ad Coꝝ.j.ca. g Obumbrabit tibi.qꝫ in be. virgine fõ vmbra carnis latuit virt⁹ deitatis. h Jdeoq; et

k lius dei. et ecce elisabeth cognata tua ⁊ ipsa concepit filiũ i senectute sua. ⁊ hm mẽsis ẽ sext⁹ illi: q̃ vocat n sterilis qꝫ nõ erit ipossibile o apũ deũ oẽ verbuz. Dixit ãt maria: Ecce ancilla dñi q fiat mihi fm verbum tuuz r Et discessit ab illa angel⁹ s exurgẽs ãt maria i diebus t illi abijt i mõtana cũ festinatiõe in ciuitatẽ iuda: u Ingressa uit in domũ zacharie. ⁊ z salutauit elisabeth: ⁊ factum est vt qñ audiuit salutatiõꝫ ma

dñs dixit moysi Exodi.iij. Ego suz qui sum. sic dices filijs israel. Qui est misit me ad vos. vt q̃ hoc ofideret q̃ plenitudo essendi immo infinitas ẽ ꝙpria ihi⁹ dei. i Vocabit filiꝰ dei.non adoptiuus sicut alij. ꝫ naturalis. Et ad maiorẽ assertionẽ declarat angel⁹ dicrũ suũ p exꝑsiõ cuꝝ ꝫdict. k Et ecce elisabet cognata mat ipsa cõcepit filiũ in senectute sua. vt q̃ supra nãm cõceptũ dederat sterili. datuꝫ erat dereꝫ ⁊ virgini.

l Et hic mensis est sextus illi.s.mensi in q̃ ipa concepit. m Que vocat sterilis ei⁹ em̃ sterilitas a nãto ipe ꝫz erat nota q̃ sic vocabat.veruntñ qꝫ istỏ exemplũ nõ ẽ vsq̃q̃q̃ pfectũ.qꝫ mai⁹ ẽ ꝙginẽ concipe q̃ sterilẽ.iõ angel⁹ induc rõnis efficaciã ex dei oipotẽtia cũ ỏr. n Quia non erit impossibile apũ deũ oẽ vbũ.i.factũ.qꝫ dicẽ dei est facere. fm illud ꝑs.cxlviij. Dixit z fcã sũt.q̃cđ ei Jdictoꝝ nõ implicat totũ ẽ deo possibile.cuiusmõi ẽ ꝙginẽ concipere.

o Dixit ãt maria.ḃ pũr põit filij dei cõceptio. qꝫ maria certificata de fcõre de mõ fiẽdi assensit fideꝫ devotõe dicẽs hũilit. p Ecce ancilla dñi.sup qđ vbũ dicit Berñ. q̃ est tãsblimis hũilitas q̃ cedere nescit honoꝝib⁹.ꝫ isolescẽ gr̃ia nescit.mr dei eligit ⁊ ancillã se noiat. q Fiat mihi fm vbũ tuũ.qđ stari fcm̃ẽ.qꝫ ꝙtute divina concepit filiuꝫ.

r Et discessit ab illa angel⁹ pacto nũcio ⁊ filio ỏi ꝓcepto s In dieb⁹ illis. Pꝰ q̃ descripꝰ ẽ ꝙcursoris ⁊ saluatoris concepꝰ.ḃ pũr delcribit vtriusq; oꝝ.⁊ꝫ ꝙcursoris.secũdo saluatoris seqñti.ca. Circa ortũ ꝙcursoris ꝑmittit aliq̃ ꝓcedẽtia.scdo aliq̃ ortũ cõcomitantia.ibi.mãsit aũt.tercio quedã ortũ ꝓtinia.ibi. Et factum est die octaua. Circa ꝓmum tria ponuntur. Primum est exultatio nascituri infantis.scm̃ est inspiratio matris.ibi. Et repleta est. tercium decantatio virginis.ibi. Et ait Maria. Mirabilis autem exultatio pueri nascituri fuit ꝓper pñtiam dñi sui in vtero virginali.q̃ ꝑmittit aduꝫ marie cum dicitur. s Exurgens aũt maria.a quiete oꝝnis ⁊ devotõis que erat ꝓtia oibus opibus suis. v Abijt in montana. ḍa locus vbi manebat zacharias erat altioꝝ galylea a qua recessit maria. x Cũ festinatõe. vt oñderet q̃ virgo non debet morari sũ loco publico.nec ibi contrahere colloq̃a. y Et salutauit Elysabeth.tum quia erat humilima.tum quia erat iunioꝝ.ideo ꝓius eam̃ saluauit. ⁊ quia ad eius obsequium venerat. z Et factum est vt audiuit salutationem marie elisabet exultauit infans in vtero eius congaudens ad pñtiã dñi.hoc aũt duob⁹ modis ponuit fieri fm q̃ dicit Augu. Uno modo sic q̃ iohannes nondum natus cognosceret per spiritumsanctum dominum ꝓsentem in vtero virginis. ⁊ fm hoc opouet dicere q̃ in eo fuit acceleratus ꝙius rationis. Filio modo sic q̃ iohannes non cognosceret ꝓsentiam saluatoris.sed mater eius q̃ habebat vsum rationis. Illa tamen motio pueri ⁊ exultatio facta est a deo ad declarationem sanctitatis virginis ⁊ ꝓolis in ea existentis. sicut de beato Francisco legitur q̃ anteꝫ rõne carentes ꝓdicationẽ eius attente audiebant

ac si ẏba ei⁹ intelligerent. ꝺd factū est a ꝺeo ad approbati onē p̄dicatōis viri sancti. neutrū tū modū determinate asserit Aug. sed dicit q⁹ siue hoc mō siue illo facta fuerat dicta exultatio attribuēda tū est diuino miraculo. r ẏ satis patet. q: nō poterat fieri p̄ naturā. Illiq; aūt alij expositores dicunt determinate. q⁹ facta fuit dicta exultatio p̄ mō. vñ dicit grec⁹ expositor. Prophēta parente acuū⁹ videt et audit salutātē p̄phetarū. Et ibidē. Et insinuauit gr̄a q̄ nature ignota exiterant. reclusus vētre milesq; agnouit dñm ac regē oīum vētris tegmine non obstante mystice visioni. inspexit ei nō palpebris sed spū. s Et repleta est. h p̄fin describit ip̄iratio matris q̄ oñdit cum sb̄dit̄r.

a Et exclamauit voce mag̃. ista magnitudo magis ītelligēda est rō deuotionis interioris q̃z soni exteriorꝰ. b Bñdicta tu inter mulieres. i. sup oēs mulieres. cui⁹ rō sb̄dit̄r.

c Et bñdict⁹ fruct⁹ ventris tui. p hoc ēnq; cōcepit ꝺei filiū ꝑrat quodāmō infinitatē bonitatis in ḡtia. nunc est filij bonitatis infinite. Angel⁹ aūt salutās ẏginē supra nō dixit bñdict⁹ fruct⁹ vētris tui. q: ẏgo nōdū cōcepit filiū ꝺei ꝑ postea cū consensit nunc concepit vt supra dictū est. d Et vñ hoc mihi. Ista ēm nō poterat scire elisabeth nisi p reuelatōs ispūssci. e Exultauit in gaudio infans ꝛc. Ipa ēm elisabeth p spūm sc̄m cognouit q̄ illa exultatio fuit ꝑ p̄fiā dñi in vtero virginali. f Et btā q̄ credidisti q: p ascensum fidei concepit. g Perficient in te ꝛc. p angelū nunciantē r etiā p spūm sc̄m mentē ẏginis illustrātē. r eā immediate docentē. h Et ait maria. Hic conseq̃tur describit decantatio ẏginis r p̄mittit titul⁹ cantici cū ōr. h Et ait maria. Hoc ēm canticū sic intitulat: q: canticū marie notatur. r sb̄dit ip̄m canticū. i Magnificat ꝛc. q. d. maria. O elisabet tu me magnificas q̃z ego tu tū deo attribuēs ip̄m magnifico in hoc cātico. vbi p̄ ponitur mod⁹ cantici. scḋo sb̄dit cā cātandi. ibi. Quia respexit Circa p̄mū declarat laus ẏginis tanq̃ magna. cū dicitur Magnificat. Sc̄dovt denota. ibi. k Ilia mea. nō tātū labia mea. Tercio vt debita. cū ōr. l Dñm: cui debetur laus r honor. Quarto vt iocūda. ibi. Et exultauit spūs⁹ meus. Quinto vt recta. ibi. In deo salutari meo. r dicit.

m In deo rōne creationis. n Salutari. rōne recreationis. o Meo. rōne assumpte hūanitatis. q: sic fuit ip si⁹ ẏginis r nō alteri⁹. p Quia respexit. Hic p̄fin discrib̄t cā cantandi. i. diuina bñficia collata. r p ẏgo recolit beneficia sibi collata singulariter. scḋo bñficia toti mōdo generaliter. ibi. Et misericordia ei⁹ tercio bñficia collata populo indeoꝝ spēaliter ibi. Suscepit israel. Circa p̄mū ōr. p Quia respexit ꝛc. q. d. ẏgo btā bñ debeo magnificare r laudare dñm. Quia respexit humilitatem ancille sue. q: licet ex oib⁹ ꝺtuūb⁹ fuerit dispōsita ad conceptōnē filij ꝺei spēaliter tñ ꝑ fuit ex humilitate. q Ecce ēm ex hoc be. me di. om. ge. i. iudei r gentiles. Ex oib⁹ generatōnib⁹ aliq̄ fuit ꝑuersi ad fidē q̄ p̄fect⁹ ista virginē brām. ꝑ etā ꝑz in saracenis. vñ in alchozano machometi ōr. de maria virgine dixerūt angeli. O maria de⁹ annūciat tibi ꝺbū ex ipso r erit nomē ei⁹ ihesus fil⁹ marie. Et alibi in eodez libro

dixerunt angeli. O maria de⁹ vtiq; elegit te r ꝑpurificauit te. r elegit te clarā sup mulieres sc̄los r multa alia ibi dicūt ad laudē ꝺei. r Quia fec̄ mihi magna. in sc̄tificatōe ḡ maxima in filij dei conceptōe. s Qui potēs est. Vtute ēm potentie dei infinite facta sunt bec. t Et sanctū nomē ei⁹. q: q̄d sanctitatis p̄t cogitari totū eminētius est in eo.

v Et misericordia ei⁹. Hic recolit beata ẏgo bñficia exhibita toti mōdo. cū dicit v Et misericordia ei⁹. i. bñficiū incarnationis q̄ ex misericordia ꝺei factū est. vñ petebat ꝺd. ostēde nobis dñe misericordiā tuam. q. d. ofidisti potētia tua in creatōe mūdi nihilo. r sapiam tua in mōi gubernatōe sic ordinata r iustificā tua in peccatorum punitionē. sic in diluuio r ꝺestructione sodome r gomore r ifō ostēde nobis ꝺo

q Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Quia fecit mihi magna. qui potens est: et scūm nomē ei⁹. Et misericordia ei⁹ a ꝓgenie i ꝓgenies timentib⁹ eū. Fecit potētiā i brachio suo: dispsit superbos mente cordis sui: Deposuit potentes de sede. et exaltauit humiles: Esurientes ipleuit bōis et ꝺites dimisit inanes. Suscepit israel puerum suum. recordatus misericordie sue Sicut locutus est ad pres nros abrāā r semi ei⁹ in sc̄la

n Mansit autē maria cū illa

mine misericordiā tuā in filij tui incarnatōe. x Et ꝓgenie. i. ideo. q: sicut ꝺr Jobis. xiij. Sal⁹ ex iudeis est. q: incarnatio facta est in ẏgine iudea natōe. ḡ q: bñficiū incarnatōis ad totū mōm diffundit. ifō sb̄dit. y In ꝓgenies. i. oim gentiū. Verūtn q: ḡ bñficiū incarnatōis te ertē dat ad oēs ḡtiā ad sufficientiā. nō tñ ḡtiā ad efficatiā. ḡ tñ ad iustos. ifō sb̄dit. z Timentib⁹ eū. i. timore filiali r casto.

a Fecit potentiā in brachio suo. i. i filio suo q̄ vocat brachium dñi Esa. xlij. Brachiū dñi cui revelatū est.

b Dispsit superbos. i. legispitos r phariseos q̄ fuerūt superbi. c Mente cordis sui. spernētes consilium ꝺei. vt ꝺz. j. vij. ca. Et ipsi cū ceteris iudeis. xlij. anno a passione x̄pi fuerūt capti r captiuati p Tytū r Vespasianū. et per oꝺē dispsi. Et loquit hic ẏgo de futuro p modū p̄teriti ex̄pt certitudinē eūētus sue ꝓphetie. ꝺ Deposuit potētes de sede. i. iudeos q̄ erāt potētes in lege r ꝓphetis. dimittens eos ex suo demerito in ꝓfundo erroris. Fm q⁹ ꝺr Rom. xj. Cecitas ex pte contingit in israel. e Et exaltauit hūles. i. gētiles humiliter r denote p̄dicatōs apl̄orum suscipientes. r ideo sb̄dit̄r. f Esurientes impleuit bonis. quia gentiles cum magno ꝺesiderio quod per esuriē tem designatur, verbum dei receperunt.

g Et diuites dimisit inanes. i. legispitos diuinis scripturarum ꝓtius repletos. dimisit inanes per excecationē eorum et falsum intellectum scripturarum.

h Suscepit israel puerum suum. Hic recolit beata virgo beneficia exhibita populo iudeorum specialiter cum dicitur. Suscepit israel puerum suum. quia deus accepit carnem puerilem de populo israel quod fuit beneficium illi populo collatum maxime ḡtum ad credentes de populo illo. i Recordat⁹ mie sue. Id medū ei recordatus se bñit q̄n filiū suū p̄fib⁹ ātiq̄s. p̄missū i carnē misit. ifō sb̄dit. k Sicut locut⁹ ē ad pres nros. i. ad p̄triarchas et ꝓpheas. l Abrāā r semini ei⁹. Fm q⁹ ꝺr Gen. xxij. In semine tuo benedicentur omnes gentes terre.

m In secula. q: caro hūana p manebit eternaliter deitati vnita. n Mānsit aūt maria. Hic cōsequnter describit concomitantia ozum p̄cursoꝝ. quorum primum re spicit virginem. quod notatur cum dicitur.

n Mansit autem Maria cum illa. id est cum elisabeth p cui⁹ consolatione r obsequio veneraī.

o Quasi tribus mensib⁹.⁊ sic ꝓz ꝙ mansit vsq; ad tps partus elizabeth.qz in fine sexti mēsis nunciauit sibi ăge lus ꝓceptoꝛ elizabeth. p Et reuersa est in domū suam ꝓpleto tū pz⁹ ordo ꝑcursoꝛis.vt cōster ꝺr.vñ dicit aliꝰ ꝙ ipa recepit ꝑcursoꝛē ⁊ tenuit. Aliꝰ tñ doctoꝛes vt Theophil⁹ ⁊ Grec⁹ dicūt ꝙ iminēte partu elizabeth recessit. tum qz ꝺgines in partu mulieꝛ nō solēt ad esse.vñ qz alie mulieres iā venerāt ad partū elizabeth. ⁊ iō ob sequiū marie non erat vltra sibi necessariū:qō ꝙ alias mulieres poterat fieri. scōm respicit mrēm ꝑcursoꝛis.qō notat cum ꝺr. q Elisabeth ipleuit ē tē.par. .f.mouē mensiū.

r Et pepit filiū.sicut ꝙ angelū fuerat ꝓdictum.

s Et audierūt vicini.i.illi q erāt cohabitātes. t Et cognati.q erāt ex eius ꝙsanguinitate ⁊ affinitate. v Quia magnificauit dominus misse.suā cū illa .i.magnā misericoꝛdiā ei fec auferendo sterilitatis obꝓbriū ⁊ dando tantū ad talē filiū sic nunciatū mirabiliē ⁊ cō ceptū supnāl⁹.

q q̄si mensib⁹ trib⁹.⁊ reuersa ē i domū suā. Elizabeth r āt ipleuit ē tp⁹ pcēdi:⁊ peperit filiū: ⁊ audierūt vicini s ⁊ ꝙgnati ei⁹. qz magnificauit dñs miam suā cum illa. t ⁊ ꝙgratulabant ei. ⁊ factū ē i die octauo venerunt circ u cūcidere puer. ⁊ vocabāt eū noie patris sui zachariā c Et rñdens mr eius dixit: ꝺ Neq̄q̄ s vocabit iobes.⁊ a dixerūt ad illā. qz nēo ē in cognatōe tua:q̄ vocet hoc b noie. Innuebāt āt pr̄i ei⁹ quē vellet vocari eū.⁊ postulās pugillarē.scripsit dicēs.iobes est nomen eius ꝺ Et mirati sunt vniuersi. aptū est aūt illico os ei⁹.⁊ lingua ei⁹.⁊ loq̄bat bñdicēs f deū. Et fact⁹ est timoꝛ sup g oēs vicinos eoꝛ:⁊ sup oia mōtana iudee diuulgabantur omnia verba hec:⁊ po

tionis demeruerat ligari. f Et fact⁹ est timoꝛ magnus sup oēs vicinos eoꝛ tē.i.admiratio magna vel timoꝛ dñi q̄ sic mirabiliter puniebat zachariā,⁊ liberauerat.

g Et sup oia mon.in.diuulgabant oia ꝓba hec qz facta insolita ⁊ mirabilia libenti⁹ narrant. h Et posuēt oēs q̄ audi.in coꝛ.suo;qz talia magis memorie ꝛmendant.

i Dicētes quisputas puer iste erit.q̄si diceret.valde magnus erit.cui⁹ cā ꝛ bñdic. k Eteni ma. dñi erat cū illo.i.virtus dei opatiua miraculoꝝ in eī annūciatōe ꝓceptōe ⁊ natiuitate oñoꝝ ex q̄b⁹ rōnabl⁹ cōcludebat magnitudo pueri futura coꝛaꝝ deo sicut fuerat ꝓdictus zacharie. Erit enim magn⁹ coꝛaꝝ dño.

l Et zacharias.hic conseq̄nter describitur pr̄is inspiratio cū ꝺr. Et zacharias pr̄ ei⁹ impler⁹ ē spū sancto.⁊ ꝺdit ei⁹ ꝓphetia ꝙ modū cantici seu diuine laudis expressa cū dicit m Bñdictus tē.i q̄ cātico ꝓmo ꝓmittit ptinentia ad redēptoꝛē. scōo ptinētia ad ipi⁹ ꝑcursoꝛē. ibi Et tu puer. Circa ꝓmū ꝺr. n Bñdi

x Et ꝙgra.ei fm ꝙ dixerat angel⁹ zacharie. Multi i natiuitate ei⁹ gaudebūt. y Et facū ē. Hic ponunt conse quētia ordo ꝑcursoꝛis.quoꝛ ꝓmū est pueri nati nomiatō scōm ppli admiratio.ibi.Et mirati sunt vni.terciū patris inspiratio.ibi.Et zacha.Circa ꝓmū dicitur. 5 Die octauo.s.a natiuitate ꝑcursoꝛis. a Venerūt circū.pue. sicut ꝓcipitur. Geñ.xvij.de rōne hui⁹ ꝓcepti.ē mō intelligendi dictū fuit ibi.Et qz in circūcisione imponebat mne nomē puero sicut mō iponit in baptiſmo.ió subditur.

b Et vocabāt eū no.pa.sui zach.qz istō antichꝛus fuit satis cōter obseruatū ⁊ adhuc obseruak freq̄nter. maxime in magnis ꝙsonis.q̄ ꝙgenit⁹ filī⁹ noiak nomine patris.

c Et respon.mr ei⁹ di.neq̄q̄.i.vocabitur zach. Sz vocabitur iobes.hoc em̄ fuit sibi a deo revelatum.qz a marito nō didicit.cū esset fact⁹ mut⁹ anteq̄ rediret ad eā de tēplo vt⁹ ex ꝑdictis. a Nemo est in cognatōe tua q̄vo.b nono est intelligendū q̄ nullus iude⁹ vocat⁹ fuisset pz⁹ iohānes.qz alij iudei fuer⁹ aī sic noiati.vt⁹.j.Mach.ij.capit. de iohāne fratre iude Machabei ⁊ de iohāne eupolemij q̄ cognatio b accipit ꝓpꝛietas generis.qz null⁹ fuerat sic vocat⁹ de ꝙgnatōe elisabet aut marit⁹ ei⁹. b Innuebā aūt pr̄i ei⁹.ꝙ signa visibilia.ex q̄ pz⁹ nō tm̄ erat mut⁹. sed etiā surdus. Si em̄ potuisset intelligere ꝓba q̄ meli⁹ ⁊ bne viuus exꝑmūt mentis ꝓceptū q̄si fuisset ab eo ꝙ ꝓba ⁊ nō ꝙ talia signa. c Iobes est nomē ei⁹.i.b nomē nō ꝙ ipono q̄ impositū est a deo. ꝺ Et mirati sunt. Hic ꝑtr de scribit ppli admiratio ex mirabilib⁹ q̄ videbant circa puerū natū ⁊ ꝓntes ei⁹ videlz ex mirabili ꝙuenientia pr̄is et mr̄is i noie pueri.⁊ in loq̄la reddita patri.ió ꝺdit

c Ap⁹tū aūt ē illi.os ei⁹.ꝙ ꝓfessionē em̄ fidei i scripto quā ꝓba facere nō poterat meruit liberari.sic ꝙt ꝓbū dubita

ces dñs oīm ꝙ generalē gubernatoꝝ. n Deus ꝙ creationē. o Israel ꝙ spēalē cultū ⁊ devotoꝝ:⁊ bñficiorum spēaliū ꝙ pplo israel exhibitionē. p Quia visi.i. visitabit loquit em̄ de futuro ꝙ modū ꝓteriti ꝙt ꝓphetie certitudinē. Hec aūt visitatio facta ē in xpi natiuitate q̄ erat adhuc futura.⁊ cōuertatōe.qz visitauit nos sicut medic⁹ infirmū.sicut ꝺr Luc.vj. Virtus de illo exibat ⁊ sanabat oēs. q Et fecit redē.in sua bñdicta passione ꝙ quam re dempti sum⁹. r Et erexit nob coꝛ.salu.i.ꝙtē cōsēgni salutē eternā.⁊ ꝺ fec in sua resurrectōe q̄ surrexit ad vitā immortalē educēs prēs sanctos de lymbo inferni detētos ihc.⁊ sua ascēsione q̄ illos ad celestia introduxit.

s In do.da.pue.sui.qz ista adipleuit xps in carne assūpta de domo dauid. t Sicut locut⁹ est ꝙ os scōꝝ prophetaꝝ.q̄ a sc.sunt ꝺ ē a mūi ꝓncipio q̄ ista ꝑdixerūt.fm ꝙ ꝺr Actu.x. Huic oēs ꝓphe testimoniū phibēt tē.Et sic ꝓm iserat ꝙ ꝓphetas ita fideliter adimpleuit. v Saluti ex inimicis nr̄is.supple consecuti sum⁹ ꝙ xp̄m videlz de mōe carne dyabolo. x Ad faciendā miam cū patribus nostris.qz mysteriū incarnatōis impleuit nō ꝙt nr̄a iustitia q̄ ꝙter suā misericordiā adiplendā quaꝝ patribus ꝓmisit. y Et memoꝛari testa.sui.san.i.pacti firmitatis quē habuit cū patrib⁹ vete.te.de xpo vēturo. de q̄ testamēto ad modū rei memoꝛantis seu recordantis se hūt q̄si pactū adimpleuit. 5 Iusturandū quod iurauit ad abrahā prēm nr̄m.de q̄ ꝺr Geñ.xxij. Permemetipsum iurauī tē.quod iuramentum impleuit deus pater mittēdo filium. a Daturum se nobis.quia deus pater dedit etiam se nobis in filio.qui est eiusdem substantie cum patre. b Ut sine timoꝛe tē.quia ꝙ hoc euacuak timoꝛ seruilis.qui non est in charitate.

c Et tu puer. Hic pōr exp̄mit in cārico q̄ ptinēt ad p̄cursorē. dirigēs ad ipm sermonē. Si aūt q̄ratur q̄re ad ipm sermonē dirigeret. cū puer adhuc nō itelligeret. dicūt aliqui q̄ ynite supnaturali itelligebat patrē loquentē. sicut intelligit xp̄m in vtero matris exīstentem. vt p̄dictum est Illi aūt dicūt q̄ sic loquebat puero. nō q̄t ei⁹ intellectionē ⁊ q̄t alio⁹ instructionē de mysterio incarnatiōis q̄ hēbant vsū rōnis. d Pro pheta altissimi vocaberis. Cōtra hoc vidē illud Job. j. ca. q̄ iohānes baptista negauit se esse ꝓphetam. Ad q̄ dicēdū q̄ vez rūdit fm intētionē q̄rentiū q̄ rebāt si eēt vn⁹ de antiq̄s ꝓphetis vt helyas helyseus vl̄ hmōi vt ꝓz ibidē. e Fm veritatē nō erat vnus de illis. Aliter etiā dicitur. q̄ negauit se eē ꝓpheta rm. q̄ fuit ꝓphet⁹ ⁊ plus⁹ ꝓphēta fm testimonium saluatoris Mat. xj.

seruiamus illi. In sanctitate ⁊ iusticia coram ipo. omnibus diebus nostris. Et tu puer propheta altissimi vocaberis: pibis enī ante faciez dñi: parare vias eius. Ad dandā scientiā salutis plebi ei⁹ i remissionē pctōrū eoz. Per viscera misericordie dei nr̄i: i quib⁹ visitauit nos: oriens ex alto. Illūiare bis q̄ i tenebris ⁊ vmbra mortis sedēt ad dirigēdos pedes nostros in viā pacis. Puer aūt crescebat: ⁊ cōfortabat spiritu ⁊ erat in desertis vsq; i diem ostēsionis sue ad israel

e Preibis enī an facie dñi. i. añ filiū dei q̄ ē siūtudo vel facies dei patris. p facie ei designat noticia. fm Gregor. sup Ezech. Ea aūt q̄ ad noticiā ptinēt i diuinis filio appropriant. f Parare vias eius ꝓ pdicatione xp̄m annūciando. ⁊ p baptismū assuefaciēdo q̄ homines p baptismū iohānis disponebant ad facil⁹ recipiendū bāptismum xp̄i. g Ad dandā sci. sa. ple. ei⁹. i. ad pdicādū salutē fiendā ꝓ xp̄m. h Per vis. mi. dei no. i. p intimā ⁊ occultā dei misericordiā facta sūt hec. i Orīēs ex alto. i. ex sinu pris i mūdo. k Illūiare bis q̄ i tene. i. p̄bus i hymbo exīstentib⁹. q̄s xp̄s illūiauit. q̄n p⁹ passionē suā ad illos descēdit. l Et vmbra mort̄. i. vinētib⁹ adhuc in hoc mūdo. q̄ ē q̄dā vmbra mortis. q̄s illuminauit xp̄s p seipm p̄dicādo ⁊ apl̄os p ordē ad p̄dicandū mittēdo. vt hr̄. Marci vltimo. m Puer aūt crescebat. Hic pōr describit p̄cursoris natalis ꝓfectus ⁊ cōuersatio. cū dr̄. Puer aūt crescebat. ꝙtū ad augmētū corpis. n Et cōfortabat spū. ꝙtū ad augmentū gre ⁊ vtutis. o Et erat in desertis ꝙtū ad ꝓfectionē cōuersatiōis ibi. n. hitauit vsq; ad tp̄s sue p̄dicatiōis. vt contemplationi liber⁹ vacaret diuinā sapiam hauriēdo quaz postea effudit p̄dicādo. ⁊ vt viuēs in desertis vitā austerā duceret. ⁊ ne ex cohabitatiōe cū peccatorib⁹ in tumultu populi maculā aliquā in fama vel vita cōraheret. p Vsq; in⁹ die ostē. sue ad isrl. q̄ factū ē anno. xv. imperij. Tyberij cesaris. T Tūc em exiit de desertis ad p̄dicandū populis. vt habet infra. iij. ca.

Luce in ca. j. vbi dr̄ in postilla. Ideo saluo meliori iudicio videt melⁱ⁹ dicendū cum fuisse simplicē sacerdotem.

Additio.

Sententia Ambrosij ⁊ Bedevidet ꝓbabiliter. nō obstātibus his q̄ ꝓ postillatorē obiciunt. Ex his em q̄ ad euangelista tradunt in hoc loco satis ostendit zacharīā fuisse summū sacerdotē. Ad cui⁹ euidentiā sciēdū. q̄ incensum de q̄ euāgelista hic facit mentionē. nō dr̄ intelligi de cōi incēso. q̄ in q̄libet die bis cōcremabat in altari incensi: vt hr̄ Exo. xxx. q̄ō q̄dem incensū etiā ꝓ simplicē sacerdotē admistrabat. ꝙ intelligendū ē de incenso illo q̄ō semel in anno. s. in festo expiatiōis rm̄ ꝓ summum sacerdotē in sanctasanctoꝝ admistrabat. q̄ō quidem incensum licet esset eiusdem speciei cum alio cōi. tñ ꝙtum ad eius admistrationē in templo a cōi incenso differebat in multis. ⁊ spāliter in tribus. Primo. s. in hoc q̄ q̄ summ⁹ sacerdos i pdicta die illud incensū mistrabat. nulli erat licitū esse in tabernacalo. donec summ⁹ sacerdos inde egrederet vt habet exp̄sse Leuit. xvij. vbi tractās quō summ⁹ sacerdos intrare deberet in sancta. ⁊ exponere sup ignem aromata. ⁊ aspgere sanguinē ⁊ hmōi. ibidē. Nulli⁹ hoīm sit in tabernaculo. q̄n pōtifex ingredit sanctuariū ⁊c. donec egrediat. q̄ō de alio incenso quotidiano minime legitur. Et iō euāgelista notāter dixit q̄ ois multitudo populi erat orās foris hora incensi. In quo ostenditur q̄ hora istius incensi omis multitudo debebat eē foris. s. extra tabernaculū seu templū. q̄ ꝓinde at in incenso dici expiationis rm̄. Scōo q̄ in incenso hui⁹ festiuitatis erat singulare: q̄ nullus admistraret rite nisi cū igne ab altari bolocausti accepto. alio qui pōtifex erat reus mortē tpalē. put de filijs aaron Nadab ⁊ Abiu Leuit. x. legit ⁊ inde est q̄ Leui. c. pallegato. vbi de solēnitate festi expiationis agit p̄mittit ibidē. Locut⁹ ē dñs ad moysen post mortē duoꝝ filioꝝ aaron q̄s offerentes ignē alienū interfecti sunt ⁊c. q. d. cōminatorie q̄ illa q̄ ibi ꝓcipiebant optebat seruari ne cōtingeret ipi aaron sicut ꝑ filijs suis supradictis. Sad. ministratione incensi. ⁊ infra declarās q̄ istud p̄ceptū spe cialiter erat referendū ad officiū ꝓpriū incensi illius festi subiungit. Illūptoꝝ thuribulo q̄ō de primis altaris impleuerat hauriens manu thymiama in incensum ⁊c. vapor operiat oraculum q̄ō est super testimoniū. i. sup archam. ⁊ non moriat. Ex quo patet q̄ summ⁹ sacerdos in officio huius incensi in die expiationis erat maxime astrictus ac cerimonialia eius rite celebranda. ssb pena subite mortis tpalis. sicut de Nadab ⁊ Abiu. Et iuō hora i q̄ istō incensum administrabat ppl̄s attente aspiciebat orando deum. p summo sacerdote. ne periclitaret in illo officio. vt ⁊ ipi cum eis expiarent. vnde notanter dicit euāgelista Et ois multitudo ppl̄i erat orans foris ora incensi. Non em in ceteris diebus q̄n bis i die incensum ꝑcremabat. p simplicē sacerdotē. credendū est q̄ omnis multitudo populi cōueniss̄et ad orandū esset ei valde onerosū. Similiter notanter dicit euāgelista hora incensi. nō faciēs mētionē de imolationib⁹ ⁊ distillationib⁹ ⁊ ceteris officijs in illo celebrādis. ꝓpt rationē p̄dictā. q̄ in illo officio incēsi ꝓcipue cōsistebat p̄dictū ꝓculū sacerdotale. Hoc idē ꝓz ex eo q̄ dr̄ infra eodē ca. Et erat plebs spectās zachariaz ⁊ mirabant q̄ tardaret. Nō em verisile videt q̄ plebs ispectasset simplicē sacerdotem in officio incensi q̄tidiani. q̄ō bis q̄libz die administrabat. Tercio q̄ sicut dicit postilla tor. hoc incēsum. s. festi expiatiōis nō exponebat ꝑ modū oblationis seu ad adolēdū sicut quotidianū. ꝙ solū vr ne bula cōsurgens operiet oraculū. vt ꝓz Leuit. ca. all. q̄ō de notat euāgelista cum dicit. Vt incensum poneret. nō em dixit incensū offerret. sicut supra eodē. c. Sacerdotes dei incensū offerēt. nec ēt dixit. vt adoleret. sicut Exodi. xxx. loquēs de q̄tidiano incenso dicit. Et adolebit incensū super eo. aarō suaue fragrās ⁊c. ꝙ m̄ dixit. vt incēsum poneret. vt denotaret q̄ hoc incēsum nō admistrabat ꝑ modū oblationis seu ad adolendū. ꝙ m̄ ponebat ratiōe p̄dicta. Ite notāter dicit euāgelista vt incensū poneret ingressus in templū dñi ⁊c. in q̄ ostēdit q̄ positio hui⁹ incēsi erat sibi debita ex ingressu tēpli dñi. nō rōe cōsumptiōis sacrificij ꝙ ad tuitionē sacerdotis sanguinē itra sanctasanctoꝝ asp gentis hoc incensū ponebat. q̄ō est singulare in summo sacerdote ⁊ in festo expiationis. vt dictū ē. Ex quib⁹ mā festē patet q̄ officiū hui⁹ incensi. de q̄ euāgelista loquit. p tinebat tm̄ ad summū sacerdotē. ad quē solū officius festi expiationis ptinebat. vt Leuit. ca. allegato. Ite ꝓz ꝑ q̄ō hr̄ eodē ca. vbi dr̄. Et sacrā ē vt impleti sūt dies officij ei⁹ abijt in domū suā. singulare em erat i sūmis sacerdotib⁹. vt ꝑ septē dies an festū expiatiōis separarent a ꝓpriis domib⁹ ⁊ habitarēt i cert̄ cenaculis tēpli. vt deo deuoti⁹ man ciparēt. vt hr̄ exp̄sse i Talmud i libro q̄ intitulat. Jozaa. i. dies expiationis. s. vbi tractat ꝓncipaliter de ꝙ festo. q̄ ꝺes

separatio fm eos hz fundamētū. Leuit. xxj. vbi de sūmo sacerdote ad ifam tractās dicit. Et nō egrediat de sanctis vbi hebraica veritas hz de sanctuario. qō intelligit de tpe celebrationis huius festi. De ceteris aūt sacerdotib⁹ nō legit sīle. z sic mākfeste patz q zacharias erat summ⁹ sacerdos. eo q incensū ponebat in festo expiationis. q positio soli sūmo sacerdoti prinebat. z sic sentēcia sactor. scz Jm bzosiy z Hede sūt valide. cui cōcordat magister hystoriaz q nulli⁹ sactor doctor oppositū afferere videt. Jtē z in ecclesijs huius regiōis i officio matutinali nativitatis bri Johānis baptiste expsse legit. q hec positio incēs fuit in die expiationis. Est et maxime cōsona rationi. q cōceptio p cursoz̄ xpi q ad dandā scientiā salutis plebi i remissionē pctoz venerat. i die expiationis q i memoriā remissionis peccati vituli agebat fuisset annūciatus z cōceptus. Cū n. annūciatio pcursoz̄ fuit in die expiationis. s. r. luna mēsis septimi. cui⁹ conceptio fuit p alios paucos dies post. qn scz zacharias reuersus fuit ad domū suā. sequit q sext⁹ mēsis a dicta cōceptiōe finitet i xxiij. luna pmi mēsis fere qn agn⁹ immolabat. Vtrū cū hec. xxiij. luna cōcurrisset. cū. viij. kalēdas aplis. put magister hystoriaz dicit vel nō. nō ē multū curandū. Nā cō putatio festiuitatū i lege antiq solū respiciebat mēses lunares. Jd illud aūt qd obijcit postil. de hoc q nō fuit facta mētio q ingressus ē zacharias nisi ad imponēdū tūs incēsum. cē. dicendū q q. i mīstratiōe incensi pcipue consistebat piculū sūmi sacerdotis i illo festo. q rōe z multitudo ppli in illa hora spāliter orabat vt dictum ē. Jccirco de illo officio tm modo fecit mentionē. nō āt de aspsione sanguinis in q nō cōsistebat eodē mō piculū tale. hz et credendū est q celebrasset aspsionē sanguinis z fecit oia alia ad huiusmōi officium pinētia. q tm euāgelista pretermisit. nō curās tractare nisi de incenso. in q tpe ppls orabat. z angel⁹ apparuit. Jd aliud qd obijcit de hoc qd dz. Apparuit ei angel⁹ stās a dextris altaris incēsi cē. dicēdū q b ē verū q magis facit p cū. vt dictū ē. Jd hoc āt qd dicit vlteri⁹ q pter illum ingressum qd ptinebat ad summū sacerdote nō quotidie intrabāt sacerdotes minores cē. dicēdū q verū ē. q zacharias intrauit vt summus sacerdos ad ponendū incensū. qtinēs ad die expiatiōis vt ia dictū ē. Jd aliud qd dicit q videt eē ficticiū vt summ⁹ sacerdos esset ille in cui⁹ hebdomada cadebat expiatiōis festū cē. dicēdū q vez ē hoc nō eē autenticū. hz vtas hui⁹ nō requirit ad vitarē hmōi. Jmb. z Hede supradicte. q tm requirit q essent ples sacerdotes sil z nō vn⁹ tm. qō ēt i templo pmo posset pcedi. Nā i illa ordinatiōe quā fecit dauid de sacerdotib⁹. vt videt. j. Paral. xxiij. satis pz Oz sadoch erat sum⁹ sacerdos inter filios eleazar. z abimelech inter filios ithamar. z sic erāt duo summi sacerdotes z pōtifices licet postillator videt dissentire huic. Sed q quid sit de tēplo primo saltē i tēplo secdo pterim vtus finē manifeste pz q erāt plures sūmi sacerdotes sil. Nā in passiōe xpi Marci. cap. xiiij. dr q illi q venerāt ad capiendū xpm fuerant missi a sūmis sacerdotib⁹. z sic pz q simil cōcurrebāt ples sacerdotes in vnū q̄r quilibet poterat celebrare i festo expiationis. Sz ad eligendū q̄s eor̄ mīstraret. puidebatur q sorte q. sorte q libet retrahebat se a celebratiōe illi⁹ dieiotze piculi supradicti. vñ euāgelista dicit. Sorte exijt vt i censū poneret. Nō ei dixit vt sacrificaret vel hmōi. Is effectū principalis i illo officio. hz positionē incensi cōmēorat. vt inueret piculū q ab officio retrahebant. posset et illō vbū. sorte exijt. vt q̄dā dicūt referri ad primā electionez zacharie in pontificatū q sorte q sorte fuerat cē.

In eodē ca. vbi dr i postilla. q⁹ fuit cōcept⁹ in septēbris manse. Additio.

Vt dictū ē in p̄cedēti additiōe pcursoz̄ cōcep⁹ fuit circa mediū mensis septimi. z p vñs salnator circa mediū mensis pmi loqndo de mēsibus lunarib⁹ q. bus tūc festa regulabāt. Jn eo. ca. vbi dr i postilla: Licz ei joseph non fuerit salnatoris pater. Additio.

Hac materia fuit large tractatū supra i additione Matth. j. vbi agit de genealogia xpi. vide ibi. Jn eo. c. vbi dr i postil. Mulieres būdi. i te. Additio Eli⁹ videt dici fm Greg. i glo. vbi sic. Utrisq; i vtrq; būdicunt. velut cū p vnū z vnā femina z puerū pcūs sil z tristicia. sic z nūc p vnā z vnū būdictio reuocata ē. z leticia ad singulos ē. pfusa. In eo. ca. vbi dr in postilla. Cū virum non cognosco. Additio.

Licet ei q nōn doctores tradūt de p̄cepto de vginitate. silr z de ei⁹ voto sint tenēda tanq; vera vba tā be. vginis dicētis. Cū virū nō cognosco. nō videt hoc dicere. nec ex eisdē vbis videt hoc sequi. possibile ei ē q aliq⁹ vgo nō cognoscat virū cōiter loquendo seu intelligēdo de viri cognitiōe. q tm nō habeat ꝓpositū nec votū vginitat⁹. Sz̄ pdicta vginis vba p ampli⁹ vident enucleāda. Jtē qō sciendū q Ang⁹ Jsaie. in li. de moribꝰ ecclesie. z ēt antiqs phos vtutes multipliciter cōsiderāt. vno. s. mō. put sūt exēplares. z sic ptinēt ad deū i q̄ peritūt omnū rez rōnes. Alio mō. put sūt politice. z sic ptinent ad hominē in q̄tū recte se hz in reb⁹ hūanis gerēdis. de q̄b⁹ vtutib⁹. s. politicis pbi cōiter tractāt inē q̄s vtutes. s. politicas z exēplares. quedā medie interponunt. s. vtutes purgatorie. q̄ ptinēt ad illos q̄ vtutes politicas māscendētes in diuinā similitudinē conant tēdere. Sūt etiā sup hoc vtutes purgati animi q̄ dicūt vtutes iam q̄ammō assequētis diuinā similitudinē quantū in hac vita possibile ē. que a pbo in vij. Ethi. vtutes heroyce dicūt. i. diuīe. fm quā cōsiderationē dicūt q tpantia purgati animi attingit. cū ifis q̄s tantū assequit diuinā similitudinē vt terrenas cupiditates nesciat. Et fm hūc modū vginitas videt attribuenda be. vgini. sic. s. vt terrenas cupiditates pcupiscētijs nedū nō habeat seu ꝓnat vel voueat nō hre. q ēt vt eas penitus nesciat. q̄ ē alt⁹ z ꝓfect⁹ q̄ vginitat⁹ ꝓpositū habere seu vouere t hāc sniam. ꝓpie sonāt ipi⁹ vba cū dicit. Virū nō cognosco. q ꝓpie ptinet ad vginitatē purgati animi scz heroycā q quide distinctio vtutū q̄driptita tractat ad plenū in pma scde. q. lxj. ar. v. in corpe questionis.

In eo. ca. j. vbi dr in postilla. Verūtn q⁹ istud exemplū non est vsq; ad q. Additio.

De exemplū ē satis pfectū interrogatiōis vginis Marie. ipa em vt dictū est nō grebat de facto. hz de mō fiendi. s. virū o. dine naturali cōceptura erat vl supnaturali. z tō cū angelus ei inducit exemplū de concepiōe sterilis q ē supnaturalis. sufficiēter erat vgo edocta de mō fiendi q̄ō erat. s. miraculosū q oipotentia diuinam z tō subdit q. nō est impossibile cē.

In eo. ca. vbi dr in postilla. Sz postea cū assensit tunc cōcepit. vt supra dictū est. Additio.

Videt postillator sentire q conceptio filij dei fuit facta statim cū beata vgo dixit. Fiat mihi fm vbm tuū. z nō antea. z est vba z cōis opinio doctoꝝ. Vñ mgr i. iij. di. iij. dicit. Post cōcessū seu assensū vginis sacte spussanctus puenit in ipam fm vbū dñi. z infra potentia dei vbi receptiua ꝓparās sil aūt z generatiua. Silr scribus Tho. in. iij. qte. q. xxx. arti. j. in corpe. q. inter alias rōnes q̄s assignat q̄re fuit cōuenies q̄ angelus annūciaret q angelus. Una e vt ꝓsideret eē quoddā spuale matrimoniū inter filiū dei z hūanā naturā. vñ q annūciatione ipectabat consensus vginis que exꝓssit dicēdo. Ecce ancilla dñi cē. q̄ rebat ad illud spuale matrimoniū. s. incarnatiōis inter filiū dei z humanē naturā. Herū. etiā sup missus ē homel. iij. osidens q consensus vginis requirebat ex diuina ordinatiōe ad incarnationē vbi diuini. q̄si alloquēs vginez in psona hūani generis sic ait. Strati liberabimur si consentis. z infra eā alloquēs dicit. Hāde itaq; citius angelo. immo p angelū dño rūde. verbū ꝓcer tuū z cōcipe diuinum

emitte trāsitoriā. ꝛ amplectere sempiternū. Ex q̄ ꝓz q̄ ex mēte Herō. est q̄ vū b. ỹgo ꝓulit verbū suū vel saltem i vltio instātu, plationis cōcepit ꝑbū eternū. Sz fuerūt qui dā ab huj⁹ veritate deuiātes q̄ vident asserūisse q̄ icarnatio verbi diuini ꝓcessit salatatione angelicā. Vñ in q̄busdā ecclesijs etiā cathedra⁹ ꝛ alijs nō modice auctoritatis in quadā lectiōe de annūciatiōe ỹginis hec ꝑba continent. Missus fuit gabriel ad virginē. ꝛ añq̄ ad virginē q̄ veniſſet inuenit deū ỹginicis illapsū viscerib⁹. ꝛ diuinam maiestatē virginalis vērris breuitate conclusā. ꝛ infra p⁹ pauca sb̄dit. Deniq̄ ꝛ archāgel⁹ nō ait. Aue gratia replēda ꝗ plena. nec veniet in te ꝗ ois tecū. Hec in ꝓcedenti lectōe. q̄ q̄dē assertio veritati euāgelice manifeste repugnat Tertiā em euāgelista angelū p⁹ salutatione ỹginis dixisse. Ecce cōcipies in vtero. ex q̄ ꝓz q̄ cōceptio ꝑi in vtero etiam p⁹ salutatione fuit futura. nō ḡ añ p̄dictā salutatione in vtero cōcepit cū talis cōceptio nō fuit nisi semel. Legit etiā infra Luc. ij. de ꝛpo. q̄ vocatū ē nomē eius iesus q̄ vocatū ē ab angelo ꝓiusq̄ i vtero cōciper. Ex q̄ ꝓz manifeste q̄ q̄si angelus dixit. Beate ỹgini. Vocabis nomē eius. nō dū cōceptus erat ꝛps in vtero. ꝗ cōstat q̄ salutatio ꝓcessit p̄dictā vocationē ergo q̄si ỹgo fuit salutata nōdū cōceptus erat ꝛps in vtero. q̄ manifeste euacuat p̄dictā assertionē. Probatiōes ät q̄s p̄dicta lectio inducit. nihil faciūt ad ꝓpositū suū oñendū. q̄ cuj⁹ dict gratia plena. intelligit de gratia iustificatiōis seu sanctificationis q̄ sp fuit in virgine. silr cū dicit. Dñs tecū. f. cū hoc cōstat q̄ erat replēda ꝑ cōceptionē verbi incarnati. ꝛ tō angel⁹ ad eā post salutatiōnē querentē quō fiet istud ait. Spūssanctus supueniet in te. q̄ sonat de futuro. silr. Et vtus altissimi obumbrabit tibi. q̄ silr de futuro sonat. vñ si i dict⁹ antiquoꝝ doctoꝝ inueniant ꝑba q̄ prima facie sonant q̄ deus erat cū beata ỹgine añ missionē angeli seu ante salutationē. ꝛ hmōi intelligēda sunt fm gratiā habitualē seu sanctificationē mētis ỹginis nō aūt fm verbi diuini icarnationē. aliter em cōtradicerēt euāgelice veritati vt dictus est. quā quidē lectionē tāḡ erroneā ꝛ euāgelice veritati iconsonā in ecclesia Burg. cui ad pñs indignus ꝛ immeritus diuia tamē pmissione pſum coꝛrexi. ꝛ ad cōformita tē euāgelice ꝓitatis ꝛ suie sanctoꝝ doctoꝝ ſſi verbis ad ꝺ ꝓmeninibus reduxi. submittēs tamen me ꝛ quecūq̄ mea sacrosancte sedis aplice determinationi. ꝛ correctioni ꝛ cu iuscūq̄ veritus sentiennus ꝛc.

In eo. ca. j. vbi ꝺr in postilla. Quia ls ex omibus fuerit dispōsita ad cōceptionē filij dei. specialiter tamen hoc fuit ex humilitate. Additio.

Ritio quare virtus būilitatis magis fuit dispositiua ad conceptionē ḡ alie virtutes Beda declarat. Decebat ei vt sicut ꝑ superbiā ꝓme⁹ mors intrauit i mundū. ita ꝑ humilitatē marie vite introitus panderet. Ex nota fm Hyeꝝ. sup illud. Beata me⁹ picent. nō aūt beatā se appellat inani vexata gloria. ḡ sacro tacta spiritu q̄ futura sunt ꝓbetauit ꝛc.

In eo. ca. vbi ꝺr in postilla. Aliter etiā ꝺr q̄ negauit esse ꝓpheta mñ. Additio.

Aliter etiā posset dici q̄ negauit se ꝛs ꝓpheta ꝛs illū De quo Deut. xviij. c. legit. Prophetā suscitabo eis ꝛc. q̄ō intelligit ad lrām de ꝛpo ꝺ q̄ principalit querebant sacerdotes ꝛ leuite. vt Joh. j. pōt haberi ꝛc.

Replica.

Ꝑmo ca. euāgelij luce postillatoꝛ dicit ꝗrundam etiā sanctoꝝ sniam esse q̄ zacharias pater iohannis fuerit summus sacerdos. cui sententie adheret burg. cōtra postillatoꝛē qui tenet contrariū ꝛ ḡnūs hec veritas opinionū de sacerdotio zacharie nō videt mlt̄ū facere ad sensum litere. q̄ siue zacharias posuerit icensum vt summus sacerdos. siue vt simpler. sufficit bona incensi fuisse iohannē annunciatū ꝑ angelum. tamen verisimile est zachariam non fuisse summū sacerdotem. maxime ideo quia tempe dominj grecoꝝ ꝛ romanoꝝ superiudeos. summum sacerdotiuꝫ vendebatur. ideo dicit Josephus cayphan summum sacerdotiū emisse non autem est verisimile q̄ zacharias cum esset iustus huiusmodi cōtractus symoniacos fecerit vel approbauerit. Ea autem que Burgenſ. ꝓo confirmatiōe sue opinionis narrat videntur ficta. quia ex scriptura fundamentum non habēt. primum quod dicit q̄ tempoꝛe incensi in die expiatiōis tm populus foris orabat. non probat. quia poterant singulis diebus tempoꝛe incensi foras orare. nec fm dictuꝫ Burgen. fundat in littera p eum allegata. dicit enim q̄ filij aaron non fuerunt puniti ꝓter excessum factum ꝑ eos in festo expiationis. nam ex littera potest haberi opposituꝫ q̄ peccatū illoꝝ non fuit factū in die expiationis quia ponere incensum illa die verius pertinebat ad summū sacerdotē. quia solus illo die intrauit in sanctasanctoꝝ. filij aūt aaron non fuerūt summi sacerdotes. sed simplices. vt patet ex eoꝝ cōsecratione ꝛ vestitione Leuiti. viij. ido nihil ad eos de posītione incensi illius. fuit igitur errꝰ eoꝝ in quotidiana positione incensi per simplices sacerdotes fiendi. in q̄ quia cōtra ꝓceptuꝫ domini fuerūt ebrij ꝛ vsi igne alieno ꝓhibito puniti sunt. vt colligitur Leuiti. x. nec illud piculū moris comminatum est ipsi aaron ꝛ filijs eius residuis ꝛ eoꝝ successoribus ꝓ solo festo expiationis. sed in omni ministerio quod coram domino facere debuerunt. ideo dicit cōsequēter vbi supra. boc est quod locutus est dominus. Sanctificabo ꝛ in his qui appropinquant mihi. id ē qui in tabernaculo faciunt aliq̄ officium sacerdotale. ad obiurgandum autem vicia puniti oꝝ. ſdicitur cōsequenter. Vinū ꝛ omne q̄d inebriare potest non bibetis tu ꝛ filij tui quādo intrabitis tabernaculum testimonij. ne forte moriamini ſsintelligitur sicut filij tui puniti sunt ob ebrietatem ꝛ ignem alienum. ideo sequitur. Vt habeatis scientiam discernendi inter sanctū ꝛ ꝓbanum scilicet ignem offerendum. Constat igitur illum ingressum tabernaculi non solum fieri in die expiationis nec scientiam discernendi esse necessariam solum die illo patet igit q̄ ea que Burgen. ꝓo sua opinione adducit ex plana littera non habentur. sed potius oppositū Et q̄ dicit Burgenſ. plures simul fuisse summos sacerdotes non habet ex littera per eum allegata. sed potiꝰ oppositum. nec valet q̄ō allegat ex euangelio plures fuisse summos sacerdotes. quia ꝓut dictum est hoc ꝓcessit ex auaritia romanoꝝ ꝛ tudeoꝝ um ambitione qui emerunt summū sacerdotium a romanis. ꝛ romani vt ampliꝰ reciperent pluries ꝛ pluriꝺ⁹ vēdid erūt. q̄ cōtractus in zacharia nō putatur verisimilis.

In ca. eodem vbi cōceptionis ỹginis ponit exemplum cōceptio sterilis nō vsq̄quaq̄ sile. vt inq̄t postillatoꝛ. burgē. ät dicit ipm exemplū sufficere ad ỹginis interrogationē. q̄ nō de facto. ḡ de mō fiēdi quesiuit. hoc tñ non videt verū. q̄ ỹgo ꝓius de facto ꝛ de mō fuit sufficiēter instructa q̄si angel⁹ dixit. Spūssanct⁹ supueniet in te ꝛc. Exemplū igit nō fuit positū ad docendū virginē de aliquo. nec virgo sūpsit exemplū illud ꝓ doctrina. ḡ ꝓ solatio. q̄ al's sequeret q̄ virgo visitās elizabeth iuisset ad ꝑand⁹ exēpli dati ꝓitatē. q̄ falsū ē ꝛ cōtra b. Ambꝺ. sup Lucā qui dicit Virginē visitasse nō q̄si incertā de cōcio. nec q̄si dubitantē de exēplo. ḡ q̄si letā ꝓ voto. religiosas ꝓ officio nec vt verbū angeli multeris in attestatione ꝑbaret.

In eo. ca. vbi ꝺr de iohāne. Tu puer ꝓpheta ꝛc. Postillatoꝛ obijcit. quia iohannes dixit se nō esse ꝓpheta. id ē ꝓcul fantē. sicut antiquitus. q̄ q̄ō dixit digito mōstrauit vel aliter negauit se ꝓphetā tm. q̄ fuit plus q̄ ꝓpha Burg. aūt aliter soluit dicēs q̄ negauit se illū ꝓpheta⁊ de quo ꝺr Deut. xviij. q̄ō ad lrām de ꝛpo exponit. Sed videt q̄ iuxta burg. solutionē nō satisfecisset querentib⁹ nec⁹ quelt oni. q̄ cum pius dixisset. Non sum ego ꝛps. ꝺe q̄ vt ꝺc burg. exponit illud Deut. allegatū. de hoc nō quesierunt ampliꝰ. ḡ cū audirēt q̄ nō eēt ꝛps nec⁹ helyas quesierūt quid ergo saltē ꝓpheta es tu. nō igit quesierūt de ꝓpheta ꝓmisso in Deut. ꝓut Burgenſ. vult.

Capitulum. ij.

Factū est aūt. Descripto ortu pturionis. Hic cōsequēter describit ordo salnatoris. z primo describit salnatoris ort⁹. scdo debitus ritus: ibi. Et postq̄ cō sum. sunt. tercio pueri. pfect⁹: ibi. Puer aūt crescebat. Circa ortū salnatoris pmo describit tpus. scdo locus: ibi. Erat oēs. tercio pgi nis ptus: ibi. Factū ē aūt. q̄rto angeloz⁹ cātus: ibi. Et pastores erāt. Circa pmū dr. b Exijt edict⁹ a cesare augusto bic ostidit tps natiuitat⁹ xpi q̄ nat⁹ est anno xlij. augusti cesaris q̄ noiabis fuerat augustꝰ ab augēdo qa notabilit auxit ipiū romanū. z pter hoc i dieb⁹ suis alijs gētib⁹ impio romano subiectis fuit in oī be pace vniuersal. ꝛō mandauit. c Vt describerēt vniuers⁹ orbis. vt p hoc scirēt qualit terre diuerse eēnt populate. z q̄n tra tributa single pos sēt reddere. vt sic tributis ordinat⁹ nō grauarent. z scirēt p quē modū singule terre ib impio romano meli⁹ regerent. Ex hoc ē pz q̄ cristus nat⁹ fuit tpe maxie pacis sicut fuerat pnūciatū a ꝓphetis pō. lxxj. Quēk in dieb⁹ eius iustitia z abundantia pacis. Trē Esa. ij. Nō leuabit gēs contra gentē gladiū. Et ix. Vocabit nomē ei⁹ admirabilis. cōsiliari⁹. de⁹ fort⁹. pr futuri seculi. princeps pacis. c Hec descriptio prima. Dicit aūt prima q̄rtū ad generales descriptiōes orbis. qa aūt istā bñ fuerūt alie descriptōes partiales. sicut pz. ij. regū. xxiiij. z. j. Paral'. xxj. de nūeratiōe ppli z descriptione quā fecit ioab de mandato dauid. Dicit ēt prima fm alios q̄rtū ad alias pres eiusdē descriptionis. q̄ syria ē i medio terre habitabilis z ꝛō ibi fuit inchoata ista descriptio. vt inde denūciaret fieri in alijs ꝙincijs circularit⁹. d Ppli de syrie cyrino. huic em̄ cyrinū cesar augustus pfecerat syrie ad ipam regendā. e Et dr sīgul⁹. hic describitur natiuitas saluatoris q̄rtū ad locū. q̄ ista descriptio ꝓcepta erat fieri in ꝓncipalib⁹ ciuitatib⁹. z ibi cōueniebāt q̄ ibi habuerāt originē. vt sic descriptio fieret nō solū fm numerū psonarū. ꝑ etiā fm determiationē genealogiaꝝ vt sciretur nūerus determiatus nobiliū z ignobiliū. z hoc ē quod dr. e Et ibāt oēs vt pfi. sīguli in ciuitatē suā. pfitebant aūt dupl⁹ se cē subiectos romano impio. s. scripto. q̄ eoz⁹ noia scribebant de mādato impatoris. z ēt facto. q̄ soluebāt cē sū impatori. ꝓpē qō in numismate cēsus erat imago ipatoris vt habet Math. xxij. c. f Discēdit aūt ioseph a galylea. in q̄ manebat. g In iudeā ciuitatē dō. Judeaz ꝑ accipit adiectiue. q̄ bethleē ē q̄dā ciuitas i regno iudee z vocat ciuitas dauid. q̄ ide oriūdus fuit vt dr. j. Reg. xvj. h Eo q̄ ēt ꝺ domo z familia dō. vt ps ꝙ genealogiā de scripta ca. 1e. z Math. j. i Vt pfiteret cū maria sibi de spōsata vxore pregnāte ipa em̄ erat de eadē tribu cum⁹ ioseph z successerat i hereditate pīna. ꝛō fuit ad pfitendum cū eo Is ēt partui ꝓximū. hoc ēt diuia dispēsatiōe factū ē. vt sic xps nascerēt i bethleē sicut erat ꝓdictū Mich. v. Et tu bethleē effrata pusillus es in milib⁹ iuda. ex te em̄ exiet dux q̄ regat ppl'm meū isrl'. z egressus ei⁹ ab initio a diebus eternitatis. k Factū ē aūt. Hic pīr describit. virginis ptus. cū dr. l Et peperit filiū suū pmogenitū. z dr pmogenitū. q̄ ꝑ illū maria alios filios habuerit. vt dicit Helui dius hereticus. q̄ aūt illū alium nō habuit. Pīr in lege filius vnigenit⁹ offerebat dño z redimebat tanq̄ primogenitus. q̄ ab vno mēse redimebat vt hī Nūc. iij. ca. z nūc primogenit⁹ dicebat dato q̄ null⁹ sequeret. m Et pānis eū inuolui. q̄ scipam. Ex hoc pz falsitas q̄ scribit li. de infancia saluatoris. s. ipam obstetrices habuisse in partu. q̄ nō requirūt nisi ꝓpē afflictionē matris i ptu q̄ non habuit loco eū in ꝑgine. q̄ pepe rit sine dolore. imo cū maxio gaudio et delectatiōe. z ꝛō ꝑ se ipam puer natū recepit inuoluit. z reclinauit. vt hic dicitur. n Et reclinauit eū in ꝓsepio Joseph ei i illo itinere adduxerat secuz asinum] ad portādū vxorē ꝓgnāte. z bouē ad vēdendū i bethleē vbi erat cōgregatio ꝓpli magna vt de ꝓsepio solueret expēsas in via z illis duob⁹ apostol⁹ fecit p ꝓsepiū iuxta se i q̄ bestie ꝓgo reclinauit filiuz natū fm q̄ fuerat ꝓdictū Habacuc. iij. ca. fm trāslationē. lxx. quā secq̄t officiū ecclesiasticū. Dñe audiui auditū tuū z timui cōsideraui opa tua z expaui i medio duum aialiū. Fuit em̄ ꝓphete admiratiōis panor q̄ in loco tumbuli reclinaret saluator. vñ sequitur.

o Quia non erat ei locus in diuersorio. Est em̄ diuersoriū hospitalaria ad quā diuerrūt venientes de abertra ad hospitādū. ciuitas aūt bethleem nūc erat plena ppl'o q̄ venerat ad ꝓdictā ꝓfessionē z illi q̄ erāt potentiores occupauerant loca maiora. z ꝛō ioseph ꝙ eē de nobili genere vt ꝓdictus ē nō tñ erat de ditiorib⁹. z ꝛō ita parui locū habuit q̄ saluator natus i ꝓsepio reclinat⁹ fuit ad impletionē ꝓphetie ꝓdicte. z ad dandū exēplū hūilitatis ꝓfecte a q̄ saluator incepit a natiuitate. z eā cōtinuauit vsq̄ ad mortē. in q̄ hūliauit semetipm fact⁹ obediēs vsq̄ ad mortē. mortē autē crucis. fm q̄ dr Phil. ij. p Et pastores. Hic cōsequenter describit angeloz⁹ cātus exultantiū in natiuitate salutoris. vbi pmo describit natiuitatis huius denūciatio. secūdo angeloz⁹ exultatio. ibi. Et facta est cū angelo. tercio pastoz⁹ deuotio: ibi. Et factū aūt. Circa pmū ꝓmittit q̄buſ facta ē dicta denūciatio. cū dr. p Et pastores erāt in re. eadē vigilātes. Erāt ei simplices absq̄ cautelis malicie. z occupati in officio sanctoz⁹ patriarchaz⁹ q̄ dicūt fuisse pastores Genē. xlvij. talib⁹ aūt solēt fieri diuie illuminationes et cōsolationes z nō boibus in sapia hui⁹ mūdi q̄ stulticia ē apud deū occupatis. fm q̄ dicit saluator: Math. xj. C confiteor tibi pater celi z terre q̄ abscōdisti hec a sapientibus et prudentib⁹ z revelasti ea paruulis ꝛō subdit. q Ecce angelus dñi ste. iuxta illos parat⁹ ad revelandū eis diuina. r Et cla. dei. circūfulsit eos. nō tñ exteri⁹ in corpe. ꝛ etiā interi⁹ i mēte. s Et timuerūt. ex insolita visione. ꝛ an gelus eos cōsolat dicēs. No. ti. cui⁹ causa ꝛbdit. cū dr.

t Ecce ei cuā. vo. gau. ma. qō ē oīm̄ po. nō solū iudeoꝝ. ꝛ etiā gētiliū. v Quia natus ē vo. ho. sal. z dicit hodie q̄ tūc ēt nox erat tñ ps diei naturalis. vl' aliter z melius vrūdek. q̄ nox illa ex claritate diuia ꝓdicta fuit ita illuminata. ac si esset dies clarissima. fm q̄ fuerat ꝓdictum ps. cxxxviij. Et nox sicut dies illuminabit. a Qui ē xps dñs. C hristus grece idē ē qō vncⁿ latine. Ynūctus antē in ve. le. vngebant tñ reges z pōtifices. C hristus aūt rex est pontifex. z ideo bene dicit xps. i. vnctus non vnctione humana. sed diuina. q̄ in hūanitate ꝓ nobis assūpta fuit

vnctus a deo pce. immo a tota trinitate plenitudie gratie fm qđ dic̃ ps. xliij. Unxit te deꝰ mus oleo leticie p̃ ꝓsortib⁹ tuis, gꝑt qđ dr Joh. iij. ca. Nō dat̃ deꝰ ei spūs nō ad mēsurā. s. alioꝝ dominū. ꝟ fm oēm plenitudinē nō solū sufficiētie, ꝟ et redūdātie in oēs alios x̃tūs ad sufficientiā. fm qđ dr Joh. j. Et⁹ de plenitudie ei⁹ oēs nos accepim⁹. b Et hoc vob signū. Inueniet infantē pānis involutū et positū in ꝓsepio. Et ibito facta ē cū angelo multitudo militie celestī: laudantium deū: et dicētiū. Gla in altissimis dō et in tra pax hoībus bone volūtatis. Et factū ē vt discesserūt ab eis angeli in celū: pastores loquebāt ad inuicē. Trāseam⁹ vsq; bethleē et videam⁹ ꝟ vbū qđ factū ē: qđ fecit dñs et ostēdit nobis. Et venerūt festinātes: et inuenerunt mariam et ioseph: et infantem positum in ꝓsepio: Videntes autem cognouerūt de verbo quod dictum erat illis de puero hoc. Et omnes qui audierunt mirati sunt. Et de his: que dicta erāt a pastoribus ad ipsos. Maria autem conseruabat omnia verba hec: conferens in corde suo. Et reuersi sunt pastores: glorificantes et laudantes deum in omnibus que audierāt et viderant sicut dictū ē ad illos. Et pꝰ q̃ ꝟ summati sūt dies octo vt circūcideret puer: vocatum ihc nomine qđ vocat̃ est ab angelo priꝰ q̃ in vtero conciperet̃. Et impleti sunt dies purgationis eoꝝ scdm legem moysi: tulerunt ihm in ierl̃m vt sisterent eum dño. Sicut scriptum est in lege dñi: qđ omne masculinum adaperiens vuluam sanctum dño vocabit̃. Et vt darent hostiam scdm qđ dictum est in lege dñi: par turturum aut duos pullos columbarum. Et ecce homo erat in ierl̃m cui nomen symeon: et homo iste iustus et timoratus exspectans consolationem israel: et spūs scs erat in eo. Et responsum acceperat a spū scō: non visurum se mortem nisi prius videret xp̃m dñi. Et venit in spū in templum. Et cum inducerent puerum ihm parentes eius: vt facerent secundum consuetudinem legis pro eo. Et ipse accepit eum in ulnas suas: et benedixit deum et dixit. Nunc dimittis seruum tuum dñe secundum verbum tuum in pace. Quia viderunt oculi mei salutare tuum. Quod parasti ante faciem omnium populorum. Lumen ad reuelationem gentium: et gloriam plebis tue israel. Et erat pater eius et mater mirantes super his que dicebant de illo. Et benedixit illis symeon et dixit ad mariam matrem eius. Ecce positus est hic in ruinam et in resurrectionem multorum in israel: et in signum cui contradicetur. Et tuam ipsius animam pertransibit gladius: ut reuelentur ex multis cordibus cogitationes. Et erat anna prophetissa filia fanuel de tribu aser: hec processerat in multis diebus: et vixerat cum viro suo annis septem a virginitate sua. Et hec vidua usque ad annos octoginta quatuor: que non discedebat de templo ieiuniis et obsecrationibus seruiens nocte ac die. Et hec ipsa hora superueniens confitebatur dño: et loquebatur de illo omnibus exspectantibus redemptionem israel. Et vt perfecerunt omnia secundum legem dñi: reuersi sunt in galileam in ciuitatem suam nazareth. Puer autem crescebat et confortabatur plenus sapientia: et gratia dei erat in illo. Et ibant parentes eius per singulos annos in ierl̃m in die solemni phase. Et cum factus esset annorum duodecim: ascendentibus illis secundum consuetudinem diei festi: consummatisque diebus: cum redirent: remansit puer ihs in ierl̃m: et non cognouerunt parentes eius. Existimantes autem illum esse in comitatu: venerunt iter diei: et requirebant eum inter cognatos et notos. Et non inuenientes regressi sunt in ierl̃m requirentes eum. Et factum est post triduum inuenerunt illum in templo sedentem in medio doctorum audientem illos et interrogantem eos. Stupebant autem omnes qui eum audiebant super prudentia et responsis eius. Et videntes admirati sunt parentes eius. Et mater eius ad illum: fili quid fecisti nobis sic? ecce pater tuus et ego dolentes querebamus te. Et ait ad illos: quid est quod me querebatis? nescistis quia in his que patris mei sunt oportet me esse? Et ipsi non intellexerunt verbum quod locutus est ad illos. Et descendit cum eis et venit nazareth: et erat subditus illis. Et mater eius conseruabat omnia verba hec in corde suo. Et ihs proficiebat sapientia et etate et gratia apud deum et homines.

Anno quintodecimo imperii tiberii cesaris: procurante pontio pilato iudee: tetrarcha autem galilee herode: philippo autem fratre eius tetrarcha ytureee et trachonitidis regione: et lisania abilinee tetrarcha: sub principibus sacerdotum anna et caypha: factum est verbum dñi super iohannem zacharie filium in deserto. Et venit in omnem regionem iordanis: predicans baptismum penitentie in remissionem peccatorum. Sicut scriptum est in libro sermonum ysaie prophete: vox clamantis in deserto: parate viam dñi: rectas facite semitas eius. Omnis conuallis implebit̃: et omnis mons et collis humiliabit̃: et erunt prava in directa: et aspera in vias planas. Et videbit omnis caro salutare dei. Dicebat ergo turbis que exibant vt baptizarent̃ ab eo. Genimina viperarum quis ostendit vobis fugere a ventura ira? Facite ergo fructum dignum penitentie: et ne velitis dicere intra vos patrem habemus abraham. Dico enim vobis quoniam potens est deus de lapidibus istis suscitare filios abrahe. Jam enim securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor que non facit fructum bonum excidet̃ et in ignem mittet̃. Et interrogabant eum turbe dicentes: quid ergo faciemus? Respondens autem dicebat illis: qui habet duas tunicas: det non habenti: et qui habet escas similiter faciat. Venerunt autem et publicani vt baptizarentur: et dixerunt ad illum: magister quid faciemus? At ille dixit ad illos: nichil amplius quam constitutum est vobis faciatis. Interrogabant autem eum et milites dicentes: quid faciemus et nos? Et ait illis: neminem concutiatis neque calumniam faciatis: et contenti estote stipendiis vestris. Existimante autem populo et cogitantibus omnibus in cordibus suis de iohanne ne forte ipse esset christus: respondit iohannes dicens omnibus: ego quidem aqua baptizo vos: venient autem fortior me cui non sum dignus corrigiam calciamenti eius solvere: ipse vos baptizabit in spū scō et igne. Cuius ventilabrum in manu eius: et purgabit aream suam: et congregabit triticum in horreum suum: paleas autem comburet igni inextinguibili. Multa quidem et alia exhortans evangelizabat populum. Herodes autem tetrarcha cum reprehenderetur ab eo de herodiade uxore fratris sui: et de vniuersis malis que fecit herodes: adiecit et hoc super omnia et conclusit iohannem in carcere. Factum est autem cum baptizaretur omnis populus: et ihs baptizatus et orans apertum est celum: et descendit spūs scs corporali specie sicut columba in ipsum: et vox de celo facta est: tu es filius meus dilectus: in te complacui mihi. Et ipse ihs erat incipiens quasi annorum triginta: vt putabat̃ filius ioseph heli matthat levi melchi ianne joseph mathathie amos naum hesli nagge mathathie semei joseph juda joanna resa zorobabel salathiel neri melchi addi cosam elmadam her jesu eliezer jorim matthat levi symeon juda joseph jona eliachim melea menna mathatha nathan david jesse obed booz salmon naasson aminadab aram esrom phares juda jacob isaac abraham thare nachor sarug ragau phaleg heber sale cainan arphaxat sem noe lamech mathusale henoch jared malaleel cainan enos seth adam qui fuit dei.

Et ihs plenus spū scō regressus est a iordane: et agebat̃ in spū in desertum per dies quadraginta tentabat̃ a diabolo. Et non manducauit quicquam in diebus illis: qui consummatis eis esuriit. Dixit autem illi diabolus: si filius dei es dic lapidi huic vt panis fiat. Et respondit ihs ad illum: scriptum est: quia non in solo pane vivit homo: sed in omni verbo dei. Et duxit illum diabolus in montem excelsum: et ostendit illi omnia regna orbis terre in momento temporis. Et ait illi diabolus: tibi dabo potestatem hanc vniuersam et gloriam illorum: quia mihi tradita sunt: et cui volo do illa. Tu ergo si adoraueris coram me erunt tua omnia. Et respondens ihs dixit illi: scriptum est: dominum deum tuum adorabis et illi soli seruies. Et duxit eum in ierl̃m: et statuit eum super pinnaculum templi: et dixit ei: si filius dei es mitte te hinc deorsum. Scriptum est enim: quia angelis suis mandauit de te vt conseruent te: et quia in manibus tollent te ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. Et respondens ihs dixit ei: quia dictum est: non tentabis dñm deum tuum. Et consummata omni tentatione diabolus recessit ab illo vsque ad tempus. Et regressus ihs in virtute spūs in galileam: fama exiit per vniuersam regionem de illo. Et ipse docebat in synagogis eorum: et magnificabat̃ ab omnibus. Et venit nazareth vbi erat nutritus: et intrauit secundum consuetudinem suam die sabbatorum in synagogam: et surrexit lectionem facere. Et traditus est illi liber ysaie prophete: et vt reuoluit librum inuenit locum vbi scriptum erat: spūs dñi super me: propter quod vnxit me: euangelizare pauperibus misit me: sanare contritos corde: predicare captiuis remissionem et cecis visum: dimittere confractos in remissionem: predicare annum dñi acceptum et diem retributionis: consolari omnes lugentes. Et cum plicuisset librum reddidit ministro et sedit. Et omnium in synagoga oculi erant intuentium in eum. Et cepit dicere ad illos: quia hodie impleta est hec scriptura in auribus vestris. Et omnes testimonium illi dabant: et mirabant̃ in verbis gratie que procedebant de ore eius: et dicebant: nonne hic est filius ioseph? Et ait illis: vtique dicetis mihi hanc similitudinem medice cura teipsum: quanta audiuimus facta in capharnaum fac et hic in patria tua. Ait autem: amen dico vobis: quia nemo propheta acceptus est in patria sua. In veritate autem dico vobis: multe vidue erant in diebus helie in israel: quando clausum est celum annis tribus et mensibus sex: cum facta esset fames magna in vniuersa terra: et ad nullam illarum missus est helias nisi in sarepta sydonie ad mulierem viduam. Et multi leprosi erant in israel sub eliseo propheta: et nemo eorum mundatus est nisi naaman syrus. Et repleti sunt omnes ira in synagoga hec audientes: et surrexerunt et eiecerunt eum extra ciuitatem: et duxerunt illum vsque ad supercilium montis super quem ciuitas illorum edificata erat: vt precipitarent eum. Ipse autem transiens per medium illorum ibat. Et descendit in capharnaum ciuitatem galilee: et docebat eos sabbatis. Et stupebant super doctrina eius: quia in potestate erat sermo eius. Et in synagoga erat homo habens spūm demonii immundi: et exclamauit voce magna dicens: sine quid nobis et tibi ihu nazarene? Venisti perdere nos? Scio te qui sis sanctus dei. Et increpauit illum ihs dicens: obmutesce et exi ab eo. Et cum proiecisset eum demonium in medium exiit ab illo nichil nocens illum. Et factus est pauor in omnibus: et colloquebant̃ ad inuicem dicentes: quod est hoc verbum quia in potestate et virtute imperat immundis spiritibus et exeunt? Et predicabat̃ fama de illo in omnem locum regionis. Et surgens ihs de synagoga introiit in domum symonis. Socrus autem symonis tenebat̃ magnis febribus: et rogauerunt eum pro ea. Et stans super illam imperauit febri: et dimisit illam. Et continuo surgens ministrabat illis. Occidente autem sole omnes qui habebant infirmos varijs languoribus ducebant illos ad eum. At ille singulis manus imponens curabat eos. Exibant autem et demonia a multis clamantia et dicentia: quia tu es filius dei. Et increpans non sinebat ea loqui: quia sciebant ipsum esse christum. Facta autem die egressus ibat in desertum locum: et turbe requirebant eum: et venerunt vsque ad ipsum: et detinebant illum ne discederet ab eis. Quem et rogabant ne discederet ab eis. Quem et rogabant ne discederet ab eis. Quem et rogabant

Marie ⁊ Ioseph. ⁊ p ipos alijs diuulgatū. Et q; aliquis
infidelis potissime inde⁹ q; ꝫ nomē nō fuisset cōuenienter
ipositū posset arguere. tū q; Esa. lxij. ⁊ Vocabit tibi no-
mē nouū qđ os dñi pnouauit. hoc aūt nomē Iesus nō erat
nouū tūc. q; aī alij fuerāt noiati hoc noie. vtz de Iesu filio
Iosedech. ⁊ de Iheſu
naue. ⁊ in genealo-
gia ꝙ xpi q; describit
ca. sc. vbi idē hētur.
Iterq; Esa. vij. dicit
Vocabit nomē ei⁹
emanuel. ⁊. viij. dici
tur. voca nomē ei⁹
acceleta spolia ōtra
here. ⁊c. ⁊. ix. vocabi
tur nomē ei⁹ admi-
rabilis. consiliari⁹.
deus fortis. q; nois
sunt alia a noie Iesu
⁊ sīla pfit induci de
alijs locis scripture
tō dōm q; hoc nom̄
fuit xpto impositū
ei. Noia enim̄ bene
imponant imponi
debēt a xpietatib⁹
rep. ⁊ hoc pz de no-
minib⁹ genez ⁊ spe
cier. de quib⁹ dicit
Iiij. Metha. Ratio
quā signat nomē ē
diffinitio q; designat xpiā rei naturā. Noia aūt singuloz
hoim̄ si bñ imponant imponi debēt ab alīq xpietate ei⁹
cui imponit nomē. aliq; a re. sicut noia aliquoz scōrum
imponūtur pueris natis in festis eoz. vel a cognatōne. sic
cū filio imponit nomē patris. vel alicui⁹ de cognatōe ei⁹.
Illiq; ab euētu sicut moyses vocauit filios suos. vt hētur
Exō. ij. Illiq; aūt ex aliq; qualitate ei⁹ cui nomē impōi-
tur sicut Gen̄. xxv. Primogenit⁹ pfaac vocat⁹ ē Esau qō
interptat rube⁹ vel rufus. q; de vtero matris exiuit rufus
⁊ tot⁹ in more pellis hyspidus. Illiq; ex aliq; dono dei q;
tuito. sicut math. xvj. dcm̄ ē petro. Tu es petr⁹ ⁊ sup hanc
pe.⁊c. ⁊ Iobis. j. Tu vocaberis zephas. igit q; hōi xpo ꝫ
mun⁹ gfe collatū erat. vt p ipam oēs saluarent. iō vocatū
est cōuenienter nomē eius Iesus. i. saluator: vel salus. ⁊ hāc
rōz assignauit angel⁹ Ioseph Math. j. d. Vocabis nomē
eius Iesum. ipe em̄ saluū faciet pplm̄ suū a pcīis eorum.
Ad primū dōm q; hoc nomē fuit nouū in xpo inq̄tum fuit
ei impositū ab hac xpietate. q; ē oim̄ saluator. q; nō fuit i
aliq; precedenti. Ijs fecerint salutē in aliquo facto priculari. si
cut Iesus naue saluauit pplm̄ isrl̄ hostes ei⁹ debellando.
vt legit in li. Iosue. ⁊ ita pt dici de alijs. Hō aūt hui⁹ no-
minis emanuel qō interptat nobiscū de⁹ includit in noie
Iesu. Per hoc em̄ q; fuit nobiscū p suā incarnatōz fec nobis
salutē. ⁊ eodē mō pt dici de alio. q; saluauit nos inser
nā spoliādo. ⁊ sic de tercio ⁊ consilib⁹. 3 Et postq̄ im-
pleti sunt. Hic pñr agit de pueri oblatōe. vbi p describit
huius oblatōis pñtatio. scdo pñtati receptio. ibi. Et ecce
hō. tercio recepti cōmendatio. ibi. Et erat anna. Circa pri
mū sciendū q; in lege veteri circa pueros natos duo fie-
bāt i tēplo vnū erat generale oib⁹. q; p filio nato vel filia
cōpletis dieb⁹ purificatōis matris offerebat sacrificiū. vt
dr Leui. xij. Aliud erat spāle circa primogenitos. q; erāt
specrati dño eo q; pcussit priogenitos egyptioz filios isrl̄
saluos ⁊ iō offerebant i tēplo ⁊ redimebant. vt dr Exō.
xiij. xps aūt fuit priogenitus vt dcm̄ est supra. ⁊ iō vtrūq;
fuit factū circa eū. vt hic dr. ⁊ primo qđ ad id q; erat spe
ciale priogenitis. cū dr. a Tulerūt illū in hieru. vt siste
rēt eū. i. offerēt dño cuius cā sbditur. b Quia oē ma-
sculinū adaptēs vulvā. i. prio nascēs cuiuslibet. erant p̄
mogeniti. scdo qđ ad illud qō erat generale. qō notatur
tū est nomē ei⁹ Iesus. Qō
vocatū ē ab āgelo priusq;
3 in vtero cōciret. Et postq̄
ipleti sunt dies purgatōis
a ei⁹ fm̄ legē moysi: tulerūt
illū in hirlm̄: vt sisterēt eum
dño: sicut scriptū i lege do
b mini. Quia oē masculinuz
ad apiens vulvā scm̄ dño
c vocabitur. Et vt darēt ho
stiā fm̄ q; dictum ē in lege
dñi: par turturū aut duos
d pullos colūbaruz. Et ecce
e hō erat in hierlm̄ cui nom̄
f symeō. Et domo iste iust⁹
g ⁊ timoratus expectans cō
i solationez isrl̄: ⁊ spūssctūs
k erat i eo. Et rūsum accepit
a spūsctō: nō visuz se moz-
tem nisi prius videret xpm̄
l domini. Et venit in spū in
m templū. Et cū inducerent
puez ibm̄ parentes ei⁹ vt
facerent fm̄ consuetudinē
a legis. p eo: ⁊ ipe accepit eū
b i vlnas suas ⁊ bndixit deū
c ⁊ dixit. Nunc dimittis ser
uū tuum domine fm̄ vbuz
d tuū in pace. Quia viderūt
oculi mei salutare tuum.
e Quod parasti ante faciem
f oim̄ populoz. Lumē ad re
g uelationē gentiū: ⁊ gloriaz
plebis tue israbel. Et erat
h pater eius ⁊ mater ei⁹ mi-
rantes sup bis q; dicebant
cum dicitur. c Et vt darent hostiā ⁊c. par turturū. aut
duos pullos colūbaz. ista erat oblatio pauperū. fm q; ha
betur Leui. xij. ex q; pz qō supradicitū ē de pauptate Ma
rie ⁊ Ioseph. Sciendū aūt circa hoc q; bta virgo nō tene-
bat ad ista q; dicta sunt de purgatōe. q; Leui. xij. scribitur
Mulier si suscepto
semie pepit masculū. ⁊c. iō lex illa li-
gabat. tm̄ mulieres
de viri semie cōci
piētes. qđ non būit
locū in vgie. hoc etī
am pz p hoc quod
hic dicitur. ⁊ accipi
tur de Exo. ⁊ Leui.
Dē masculinū ad-
aperiēs vulvaz ⁊c.
Et quo pz q; loqui-
tur de masculo cō-
cepto ⁊ nato p aptiō
nē claustri virgīal
qō nō habuit locuz
in bta vgine q; pgo
pmāsit in concepta
⁊ ptu. Verūtamē
sicut ei⁹ filij circū-
cidi voluit ⁊ legalia
obseruare ex sua bu
militate. ꝙuis non
teneret. sic bta vgo
q; fuit humillima
volūt obseruare. d Et ecce hō. Hic describit xpi pre-
sentati receptio vbi primo describit recipiētis conditio cū
dicitur. Et ecce hō erat in hirlm̄. in loco solēni ⁊ sacro. tuz
q; tbi erat diuin⁹ cult⁹. tū q; ibi erat studiū legis ⁊ xpbeta
rū. e Cui nomē symeon. ex hoc pz ei⁹ fama q; inter sa
cerdotes erat famosus ⁊ noiatus p; etiaz eius scīa vita. cū
dicit. f Et hō iste iustus. recte se habendo ad primuz
g Et timoratus. quo ad deū. h Expectās p̄olatōnez
israel. ꝙtū ad fidei rectitudinē. i Et spūssctūs erat i eo
ꝙtū ad gfe plenitudinē. q; nō solū habuit gram̄ institicā-
tē. put dr cōiter de iustis. ꝙtāz ꝙtū ad illuminatōes ⁊ con
solatōes diuinas spēales. iō sbdit. k Et rūsuz accepit
a spūsctō. in oziōb⁹ suis deuotis ad deū. tunc ei erat opio
cōis apud intelligētes q; imminebat aduentus xpi fm̄ si
gna a pphetis pdicta data. ⁊ iō symeon de hoc fertur
tius orabat deū. ⁊ in oziōe responsuz acceperat q; xpm̄ na
tū videret anteq; vitā p̄sentem finiret. l Et venit in
spū in tēplū. i. p reuelationē spūssctī vt videret xpm̄ si-
cut erat ei promissum. m Et cū inducerēt puez ihesum
ad faciendū q; dicta sunt fm̄ legē. a Et ipe accepit eū
in vlnas suas cū magno cordis gaudio. fm̄ q; dicit Pro-
uerbi. xiij. Desiderū si cōpleat delectat aniam. scdo ponit
ur gratiarū actio cū dicitur. d Et benedixit deū. gras agē
do. p tanto beneficio. c Et dixit. Nunc dimittis ⁊c. i.
de cetero dimittes me de hac vita transire in cordis quie-
te. d Quia vi. ocu. mei sa. tu. letanter em̄ volebat disce
dere ad lymbū patz exquo sciebat salutatoz natū.
e Quod parasti ante faciē oim̄ po. i. coza oibus pplis qui
bus mysterium incarnationis ⁊ redemptionis predicatū
est per apostolos fm̄ q; dicitur ps. xviij. In omnem ter-
ram exiuit sonus eorum.
f Lumen ad revelation em̄ gentium. que prius erroz
tenebris tenebantur. g Et gloriam plebis tue israel.
magna est em̄ gloria iudeis ad fidem xpi cōuersis. q; xps
fm̄ carnem natus est de ipsis. tercio ponitur parentū be-
nedictio. cum dicitur. b Et erat pater eius. i. Ioseph q;
meruit vocari pater xpi eo q; nutrici⁹ ei⁹ fuit.
i Et mater scilicet Maria q; fuit mater eius vera.
k Mirantes sup bis q; dice. de illo. tunc a symeone. ⁊ p⁹
magis ⁊ pastorib⁹ ⁊ zacharia ⁊ elizabet.

l Et bñdixit illis symeō. ℞nis aria ⁊ ioseph essent
maiores symeone in sanctitate. ille tam̃ erat maior ℞tum
ad sacerdotis officiū. ad quē spectabat bñdicere populus
⁊ nō solū bñdixit. sed etiā futura p̃dixit. m Ecce posi-
tus ē hic in ruinā ⁊c. q. in passione xpi q̃ futura erat. multi
iudei fuerāt excecati a veritate cadētes
⁊ multi fuerūt illuminati q̃ pus erāt simplices ⁊ ignorantes.
vt p̃z de apīis q̃bus
post passionē christi
data ē intelligentia
scripturaꝝ. sm q̃ dr
Luc. vlt. Et tūc aperuit illis sensū vt intelligerēt scripturas
n Et in signū. l. sederis inter homines
⁊ deū. o Cui cō-
tradicet. a sacerdotibus ⁊ legispīt̃ ⁊ mīt̃is aliis. p Et tuam ipius animā ꝑtrāsibit gladi⁹. i. dolor passionis ei⁹ ꝑtransibit animā tuā ꝑ cō
passionē. ⁊ hoc dicit
Micro. in ℞nōe de
assumptōe be. v̄gis
q̃ qz in pte impassibili passa est plusq̃
martyr fuit.
q Vt reue. ex multis cordib⁹ cogitationes. li vt non tenet
ḃ causalit. ℔ assecutive seu ꝓcomitative.
Licz em̃ dtā vgo ex
passiōe filij marie
afflicta fuerit tū i fīs
imobilis ⁊ firmit̃ stet
tit. alij aūt discipuli
q̃tūcunq; solidi dicūt dubitasse ⁊ circa
hoc mutationes diuersaꝝ cogitationū habuisse quousq; videret ipm̃ a mortuis resurrexisse. Aliter exponit Origenes de reuelatiōe occultoꝝ peccatoꝝ i cōfessione q̃ ꝑ effectū passiōis in sacō pnic opanis sanant. r Et erat anna. Hic cōsequēter describit xpi receptū confessio seu commendatio. vbi primo describit psona cōfitēs ex noie cui dr. Et erat anna. scōo ex mētis eleuatiōe. cui dr. Prophetissa ⁊ ex cognatiōe. cui dr. Filia phanuel ō tribu aser. ⁊ expiāmunt pater ⁊ tribus ad declarandū certitudines hystorie ⁊ fore ad diffinitionē hui⁹ anne ab aliis q̃vocabant hocno mine descripsit etiā ab etatis maturitate cui dr. Hec ꝓcesserat in diebus multis ⁊ a castitate in matrimonio ⁊ ad ꝑ
post. Et vixerat cū viro ⁊c. cōmendat etiā ab otiōis seduli
tate. cui dr. s Que nō discedebat de tẽplo. nō q̃ ipi sp
esset. ℔ frequēter sicut de hoc bñ frequētante ecclesiā dicitur cōi mō loquēdi. talis sp ē in ecclesia. t Jeiunijs q̃
bus incentiuū carnis reprimit. v Et obsecrationibus id ē sacris oratiōibus q̃bus mens in deū elenat. x Seruiens nocte ac die. l. valde frequēter. vel q: nō erat ibi interruptio ꝑ pcm̃ mortale auferēs mercēdē ꝓdictoꝝ. y Et hec ipa hora supueniēs. nō a casu vel huana dispositione ℔ spūsancti reuelatiōe. sicut dictū ē de symeone. a Cōfitebat dño: grās agēs de tāto bñficio adimpleto.
b Et loq̃bat de illo omnibus q̃ expectabant redemptionē israel. annuncians eis natum esse redemptorem.
c Et vt ꝑfecerūt oia sm̃ leges dñi. l. marie ⁊ ioseph nihil omittētes. q̃nis nō teneremur. d Reuersi sūt in galyleā
c uitatē suā nazareth. hic accipit galyleā adiectiue. q: nazareth ē in terra galylee. sicut ꝺ. dictū ē. de bethleē q̃ vocatur ciuitas iudee. e Puer āt crescebat. Hic ꝑfr describit pueri oblati ꝑfectus xp̃i ad corpus cū dr. Ḉ crescebat. xp̃i ad aiam cū dr. Et cōfortabat. Addiuerten dū ñ q̃ i corpore xp̃i fuit augmentum reale quantitatis Ḉ. ℔ in aia eius non fuit augmētum reale gratie ⁊ virtutis q̃tā plenitudinē gratie habuit ab instāti sue cōceptiōis. ℔ ch̃tū ad ostensionē i effectu magis apparebat sm̃ q̃ ille crescebat. ⁊ sm̃ q̃ volebat.
f Et ibāt pentes e⁹ tāq̃ deuoti ⁊ religiosi. g In die solēni paschе. Ter in anno debebāt oēs masculi apparere i tēplo coram dño. sm̃ q̃ hr Exod. xxiij. l. in pascha pentheocostes ⁊ festo tabernaculoꝝ
g nos in tẽplo in die solenni
paschе. Et cū fact⁹ eēt annoꝝ duodeci ascenderūt⁹
illis i hierosolymā sm̃ con
suetudinē diei festi: cōsum
h matisq; dieb⁹ cū redirēt remansit puer iesus in tẽplo
i ⁊ nō ꝓgnouerūt pentes e⁹
Existimātes āt illū eē i co
k mitatu: venerūt iter diei ⁊
rex̃rebāt eū iter cognatos
⁊ notos. Et non inuenientes regressi sunt in hierusa
lem: requirentes eum. Et
l factum est: post triduum in
uenerūt illum in templo se
m dentem in medio⁹ doctorū
audientem illos: ⁊ interro
n gantē eos. Stupebāt aūt
omnes qui eum audiebāt
o super ꝓudentia ⁊ respōsis
eius. Et videntes admira
p ti sunt. Et dixit mater eius
ad illū. Fili quid fecisti no
bis sic. Ecce pater tuus ⁊
q ego dolētes querebam⁹ te
r Erat ad illos. Quid ē q̃
s me q̃rebatis. Nesciebatis
q: in his que patris mei sũt
oportet me eē. magis em̃ afficiebat ad patrē naturalem ⁊ eternū q̃ ad matrem naturalem ⁊ patrē putatiuum.

t Et ipi nō intellexerūt verbū.q; nō erant adhuc assueti audire talia ab eo. v Et descen.cū eis.ad eor consolatōs. x Et erat subditus illis.ad nostrā instructionem t supplemēt confussionem. y Et mater eī⁹ cōseruabat omnia verba hec in corde suo. Et ihesus proficiebat sapia et ætate et gratia apud deū et homines. Ca.ij.

t oportet me esse. Et ipi nō intellexerūt verbū quod locutus est ad eos. Et descēdit cum eis t venit nazareth x erat subditus illis. et mr eī⁹ conseruabat omnia verba hec in corde suo. et ihesus proficiebat etate t sapia gra apud deū et homines.

5 Et sapia. in xpo duplex ponit sapia vna diuina. t hec nō ponit augeri vt diminui cū necessario sit infinita. alia humana. t hec ponit duplex in xpo. vna habitualis. t ista in xpo nō fuit augmtata. q; ab instāti cōceptōis fuit tantam plenitudinē sapie ēnata pt conserre nature humane. Alia exprimētalis q̄ accipit p opatōnē sensuū Et sm hoc dicūt aliq; q; in xpo fuit sapia vel scia acquisita. q; intellect⁹ agēs in xpo fuit eiusdē nature cū aliis hoīb⁹. t iō cū nō sit ponēdus ociosus in eo habuit opatōz abstrahendi spēs itel ligibiles a fantasmatibus. t iste spēs recipiebant in intellectu possibili ipi⁹. t sic ꝓficit in tali sapia seu scia accepta a sensibilib⁹. Aliq; vero dicūt q; nō ꝓficit in tali scientia ēnata ad habitū. q; duo habit⁹ eiusdē rōnis nō pūt esse simul in eodē intellectu. talis aūt scientia acquisita nō videtur esse alterius rōnis q̄ infusa circa idē obiectū. sicut oculo miraculose datus e eiusdē rōnis oino cū oculo dato vel generato p naturā. nec tñ ꝓpt hoc intellectus agēs in xpo fuit ociosus. q; nō solū in abstractione speciez intelligibiliū necessaria est opatio intellectus agētis. ḥ etiaz in consideratōe sm habitū scie tam pri⁹ acquisite. in qua consideratōe nō abstrahit de nouo spēs. Si aūt considetur sapia xpi ēnata ad oñsionē in effectu sic sm habitū ꝓficiebat. q; nō habuit sapiaz suā nō tm hūanā sed etiā diuinā magis ociosi debat sm suū bñplacitū. t put nostre saluti expediebat. sicut dictū e supra de ꝓfectu ipi⁹ in gra t virtute.

In ca.ij. vbi dicit in postilla. Quia duo habitus eiusdē rōnis nō possent esse simul ꝛc. Rēdeo.

t Habitus scie infuse nō est idē specie habitui scie acquisite l; sint de eodē t circa idem obiectum cui⁹ rō est. Nam habitus nō solū distinguūtur sm naturā aut obiecta. ḥ etiā sm ꝓncipia activa talium habituū seu dispositionū. put habek in ꝓma scde. q. iiij. arti. ij. in corpe ḡnis. Et inde est q; habit⁹ sciaz diuersificant nō solū sm diuersitatē obiectoz. ḥ etiam sm diuersa media quibus demōstrant cōclusiones ipaz sciaz. sicut habit⁹ scie astrologie de rotūditate terre. q̄ demōstrat per media mathematica e alt⁹ ab habitu scie naturalis t de ea de rotūditate terre q̄ demonstrat p medīū naturale. Nā licet cōclusio demōstrata p vtrāq; ꝑdictaz sciaz circa hoc sit eadē habit⁹ tñ scie talis cōclusionis diuersificāt speciē sm diuersitatē haz sciaz. put hr pte.ij.q. allegata. Cum igit ꝓncipiū actiuū habit⁹ scie acḋsite sit lumē naturale intellect⁹ agētis. ꝓncipiū vero actiuū habitus scie infuse sit lumē supnaturale. sequit q; tales duo habitus sint diuersaz rōnū. t sic ꝓfit esse simul in eodem intellectu. Nec ē simile de oculo miraculose facto ꝛc. put dic postil. Nam res nāles distinguūtur spē sm ꝓncipia intrinseca nā ꝓcipue sm formā nō aūt sm ꝓncipia extrinseca. sicut ē ꝓncipiū efficiēs. Ignis em generatus ex alio igne idē e spē igni generato ex reflectione solariū radioz. eo q; sola specifica vtriusq; ignis est eadē specie. licet causa efficiens sit diuersa. In habitib⁹ aūt diuersitas specifica accipit etiaz sm ꝓncipiū extrinsecū. vt est ꝓncipiū efficiēs sicut etiam diuersificat sm obiectū q̄ ē extrinsecū. vñ credendum est q; xps ꝓfecit in scia acquisita. f. exprimētali. nō solū ēnaz ad actū. ḥ etiā ēnā ad habitū. t hec est opinio quā sanct⁹ Tho. verioꝛ esse asserit in hac materia tercia pte. q. xij. ar ti. ij. in corpe. q. Que quidē opinio magis consonat lre. t stat cū euāgelista q; xps ꝓfecit in sapia. Cū igit quelibet sapia ꝓprie dicta est habitus: sequit q; ꝓfecit in habitu sapiētiali. Silr ꝑdicta opinio est magis consona rōni. Nā nō solū est inconueniēs dicere q; intellect⁹ agēs i xpo esset ociosus. ḥ etiā si xpo deesset aliq; naturalis actiō intelligibilis humane nature q̄nēs. sicut est actio abstractiua itellectualis q̄. maxie ꝑtinet ad humanū itellectū ꝛc.

Replica.

Nca. ij. vbi ibs dr. ꝓfecisse sapia postilla excludit vnā opinionē dicentē q; nō ꝓfecit sm hitū ifusus ḥ exprimentalē t acquisitū. Et arguit postill. quia hiⁿ vterq; ē eiusdē rōis circa idē obiectū. duo aūt accidentia eiusdē spēi i vno sbiecto esse nō pñt. qualiter igitur illi habit⁹ essent in eodē intellectu. Hic bur. sumit certamen. p̄ſatō tho. dicēs q; illi hitus nō sunt eiusdē spēi. q; habit⁹ nō solū distinguūt p obiecta. ḥ etiā sm ꝓncipia activa talū habituū. Sz hec burgēsius inuitus ad̄ eōdem phōmum scholā: secāt em scie quēadmodū dicāt t res. vt dr. iij. de ania. Nihil em ptinēs ad cām effectiuā ponit distinctionē in scientijs. q; als scia a diuersis ꝓceptoribus ꝓtradita caperet distinctōs q̄s fallsum ē nec valet qđ de scīs Tho. adducit q; hitus diuersificāt diuersitate mediorum. nā b imꝓbat Aristo. j. poste. Nā demōstratio nō variat ꝓ media. ḥ i p⁹ vel lat⁹ sūmēdo. vt dr ibidē in ca. augent aūt demōstrationes. Nec valet qđ adducit de medijs mathematico et naturali. nā si eadē conclusio. ꝑbat p diuersa media ex b nō variat scia. q; manet eadē conclusio. ḡuis diuersimo de. ꝑbata sicut si eadē conclusio. f. deus est vn⁹. ꝑbaretur rōe t auctē. f. sacre scripture. vnū esse ꝓncipiū credituū aliō autem rationariorum. eadem tamen esset scientia illi⁹ conclusionis. ḡuis non idem ꝓncipium. ideo in talibus bene diuersificantur intellectus. sed non scientia. quia intellectus est habitus ꝓnciꝑoꝝ. scientia vero conclusionū ex primo posteriorum. ꝓncipijs enim existentibus pluribus manet vna conclusio: per consequens vna scientia. Nec verum est quod Burgen. adducit q; ꝓncipium actiuum scientie acquisite est lumen naturale intellectus agentis⁹ scientie: infuse lumen supnaturale: quia huiusmodi lumina t si sint ꝓncipia manud uctiua actuū non tamen habituum. vnde etsi habitus acquisiti sint ab actib⁹ freq̄ntatis b solū ē mātr nō efficiēter. iō Arist. circuloquēdo gen⁹ cāe mātr dicit hitū ex actib⁹ nō ab actibus. q; actiuū rēspectu actu t hit⁹ē potētia cū obiecto ꝓcurrentib⁹ sm burg. igit fieret circulatio i cauſ eiusdē generis. ꝓhibita a phīs. lumia igit dicta ꝓcurrūt i ꝓductōe actuū. nō vt ꝓncipia actiua. ḥ vt obiecti ostēsiua. sic lum ꝓcurrit ad visionē colorīs. visionē tñ nō efficit. ḥ solū visibile i potētia. vt visio fiat oñdit. t sic ptict ad actū siquā cālitatē hz. Exquo igit act⁹ ñ hz cālitatē actiuā ḥ mālē respectu hit⁹. vt dcm ē nec lumia illa efficiūt hitū. Nec valet qđ burg. ad. ꝑbādū iducit. q; videls ꝓncipiū effectiuū extrinsecū aliqđ faciat ad specificādū hitū. q; vt dic obiectū distinguit t specificat habitū. t nō ē ꝓncipiū hit⁹ extrinsecū. Ad b dico q; obiectū se solo nō ē ꝓncipiū actiuū respectu hit⁹. ḥ ē mālē q; mā circa quā habitus versatur. t sic distinguit t specificat. ḥ actuum t motuum est nō respectu habitus sed potentie. et cum concurſu potentie est actuum respectu actus elicien di. Ex istis igit dictis falsis nō bene infert burg. q; habit⁹ infusus t acquisitus circa idē obiectum sint diuersi ꝓpt agēs naturale t supnaturale. Nam supnaturaliter illuminatus naturaliter videt. ita t supnaturalit instructus naturaliter intelligit. Hec aūt opinio burg. t sancti Thome est b tm Aug. iij. de trinitate. c. ix. t b tm ambrosium de in carnatōe verbi. quoꝝ ſnia est. q; dña ozigis nō diuersificat spēm. t ponunt exēplum de boue creato t generato q

sūt eiusdē speciei. Volēs videre huiꝰ opiniōis pulcram
deductionē videat Scoti circa .iij. dist. xxiij. vbi soluūtur
a omia argumēta opiniōis cōtrarie. Capitulū .iij.
Anno aūt qndecimo. Postq̄ descripꝛ ē salutaris
ordo p suā incarnationē. Hic p̄mr describit eius p-
gressus p suā p̄dicationē. t circa hoc p̄mo describit p̄dicatio p̄cursoris. secundo ipius saluatoris
sequenti capitulo. Circa primū p̄mum
mr p̄dicatiōis iohānis tps. scdo suba p̄dicatiōis actꝰ: ibi.
Et venit in omnē re
gionē. tercio p̄dicatiōis fructꝰ. ibi. Et
interrogabat eum.
Circa p̄mū cōsidera-
dū q tps p̄dicatiōis
iohānis describit p
noia t tps impatoꝛ
tūc regnantis. t p̄fidis iudee t tetrarch
arū t sacerdotuꝫ ad
oñendū certitudi-
nē hystorie t auctoritatē p̄dicatiōis iohannis baptiste. ſic
in scripturis autenticis
solet fieri cū dicitur
a Anno aūt decimo
qnto imperij tyberij cesaꝛ. Iste tyberiꝰ succeſſit octauia
no augusto ſb q natꝰ ē xps. s. ādragesimosecūdo anno im
perij eius. t similiē Jobes baptista p dimidiū annū ante
augustꝰ aūt imperauit. lvij. annis. Et q̄ p̄z q anno decio
qnto tyberij Johānes fuit. xxx. annoꝝ. t hoc ē tps debitū
p̄dicationi: q tūc viget eius virilitas. Vñ iosep. xxx. ānoꝝ
rū erat qñ stetit cōtra pharaone Geñ. xli. Et ezechiel qñ in
cepit ꝓphetare Ezech. j. b Pōtio pōtio pylato iu
deā. Pylatus iste nō fuit indeus ſ gentilis de territorio
Jugdunēſi oriūdus frn Josephū. t a romano imperato
re fuit missus ad regendā iudeā tūc romanis subiectā.
c Tetrarcha aūt galylee berode ꝛc. romani volētes frā-
gere iudeoꝝ supbiā t auferre ab eis rebellādi occasiones
abstulerūt ab eis nomē regni diuidētes regnū in plures
ptes q̄ tetrarchie dicebant. d Et lysania abiline terrar
cha. glosa Bede dicit. q istī tres hic nomiati. s. Herodes
Philippus t Lysanias fuerūt filij herodis ſb q natus ē
xps. t ipo mortuo archelaus eiꝰ filiꝰ t frater p̄dictoꝝ suc-
cessit ei in regno decē annis. quo accusato apud cesarem
t misſo in exilium apud viennā. impatoꝛ regnū trib⁹ fra-
tribus p̄dictis diuisit p tetrarchias. Ex q̄ iste lysanias fu
erit filiꝰ Herodis ex hystoriis autēticis nō hr. q nec ioſe
phus nec scolastica hystoria ponūt eū inter filios Hero-
dis ſ magis dicūt ipm fuisse filiū ptolomei mannei. q ſb
libano habitabat t Alexādre filie aristoboli q de macha-
beis descēderat. e Sub p̄cipibus sacerdotū Anna t
Caypha. Frn q dicit Josephꝰ t scolastica hyſt. sacerdotiū
tūc nō ꝓcedebat frn genealogiā q dignitatē generꝫ. pur i
lege fuerat statutū ſ passim a romānis vēdebat: ita q nō so
lū singulis annis mutabat frn sacerdos. Ex etiā aliqñ
in eodē anno. t ſō a qntodecimo anno tyberij q incepit p
dicatio iohānis vsq̄ ad. xviij. annū tyberij in q̄ passus est
ihesus plures fuerūt simi sacerdotes q̄ isti duo q̄ annas
erat sum sacerdos qñ iohānes icepit p̄dicare t Cayphas
qñ passus fuit xps. ideo Lucas de istis duob⁹ mñ mentio
nē facit. f Factū ē verbū dñi sup Johannē. p reuelati-
onē diuinā p quā habuit mandatū de p̄dicatione exequē
da. g Et venit. Hic p̄mr ponit p̄dicatiōis actꝰ. t p̄ q̄tuꝫ
ad exhortationē boni. scdo q̄tum ad argutionē mali: ibi
Dicebat ḡ. Circa primū ōr. ꝛ Et venit in oēm regiōē
iordanis. q̄ exiuit de deserto vbi pauci habitabāt. t venit
ad loca magis habitata vt ꝓpter posset venire ad eiꝰ p̄
dicationē t baptizari ab eo in iordane. b Pre. ba. pnie
ō exponit ē Mar.
j. ca. vsq̄ ibi.
i Dis val. im. hoc
auctoritat q̄ dī Esa.
xl. exponit a iudeis
de reditu captiuita-
tis babylonice: de q̄
p̄dixit Esa. vias tūc
planari. p ō q vales
elevarent ad eā-
dē planicie. et col
les depmerent vt sic
iudei de babylonia
reuertēres i iudeam
posset de facili trāſi-
re p vias. ꝛ q̄ nec in
scriptura sacra. nec
in aliq̄ hystoria aut
rica inuenit eē imple-
tū ſō illa scriptura sa
cra reducenda ē ad
aliū intellectū in ad
uēm xpi ad impleti
q̄ q̄ hūiles q̄ val
les itelligūt repleti
st bonis spūalib⁹ et
supbi q̄ ꝓ colles itel
liguūt hūiliati sē sic
implebit. t ois mōs t col
lis humiliabit. Et erūt pra
ua i directa: t aspa in vias
planas t videbit ois caro
salutare dī: Dicebat ergo
ad turbas q̄ exibāt vt ba-
ptizarent ab ipo. Genimi-
na viperarū: q̄s oñdet vob
fugē a ventura ira. Facite
ergo fructꝰ dignos pnie et
ne cepertis dicē patrē ha
bem abrahā. Dico. n. vob
q̄ potēs ē de lapidib⁹
istis suscitare filios abrae iā
ei securis ad radicē arbor
posita est. Omnis ergo ar
bor non faciens fructum
bonum excidetur et in ig-
nem mittetur. Et interro-

supra expositū ē ca. j. i cātico btē Ygis. Vlr ē exponit ō.
q̄ sicut via corpal reddit difficil ad ambulādū. ꝛpt. pfūdi
tatē vallū t elevationē colliū. ita via spūal q̄ de gradi
sup corda fidelitū ipedit p depressionē terrene cupiditatis
t p elevationē mūdane vanitatꝫ. t vtroq̄ ipedimentū fuit
amotū p aduēntū xpi i multꝫ. Primū patuit i zacheo q̄ di
xit dño. Ecce dimidiū bonoꝝ meoꝝ do paupib⁹ ꝛc. vt hr
j. cap. t in Matheo q̄ dimisso teloneo secutꝰ ē xpm vt legit
Mar. ij. Patet scdm i mōl ꝓncipib⁹ q̄ꝛ colla ſbiecta sūt
xpo. k Et erūt prava in idirecta. i. corda distorta p i tu
sticiaz. p ectatē iusticie rectificabunt. l Et aspa in vias
planas. i. corda ꝺ xpm idurata mollificabūt. sicut patz de
paulo q̄ xpm ꝓsequēs a xpo illustrat. t tari ad mansuetu
dinē obediētie fuit cōuersus. d. oñe q̄d mevis facere Ack.
ix. m Et videbit ois caro sa. dei. i. xpm. t accipit omis
caro. i. ois hō. q̄ aliq̄ de oib⁹ boib⁹ videt eū int hoies cō
uersantē. Diuidebat ei tūc cōitas boim i duas ptes. i. in
deos t gētiles. t mos de istis t de ill videbit eū i mūdo
cōuersantē. Pōt ēt ō vbū itelligi de visu spūali q̄ vident
eū cōuersi ad fidē catholicā ex oib⁹ gētib⁹ totꝫ mūdi. vi-
debūt ēt eū generalit oēs i forma humana in die iudicij.
n Dicebat ḡ. Hic p̄mr describit actꝰ p̄dicatōis q̄tū ad re
p̄hensionē mali. t p̄z mia ex dict mat. iij. excepta q̄ sequū-
tur. n Dicebat ḡ ad turbas. Hic accipit totū. p pte q̄a
illis q̄b seq̄t nō dixit nisi phariseis. t saducеis q̄ ei aliqve
niebāt ad Johānē nō ex devotiōe ſ magꝫ ex malignitate
vñ sbdit. o Geni. viperaꝝ. genimē ē neutri generis. t
t ōr a gigno is. t ſō filij nati ab aliq̄ dicunt ei genimina.
vñ Mar. iij. ōr. Progenies viperarū. p Et interro-
bāt. Hic p̄mr ponit p̄dicatōis iohis fructꝰ. Erat ei p̄dica-
tio iohis ordiata ad b q̄ ppōus ad susceptionē xpi ꝓparet
t vt xpo mālfestaret. Primo ḡ ponit fructꝰ p̄dicatōis eꝰ
q̄tū ad p̄mū. scdo q̄tus ad scōm: ibi. Existimāte aūt po-
pulo. Circa p̄mum sciēdum q̄ ppōus ꝓparabat ad cristi
susceptionem p verā pniam. q̄ apparet qñ ſō parabat eis
corrigē vitā suā. t b oñdit b ex scīpsa p̄dicatione iohis ꝑ
ivulgarib⁹ boib⁹ cū ōr. p Et iter. cuꝛtur. d. Quid ḡ fa.
q. d. vitam nostrā corrigere pati sumus.

q Rndens aūt dixit illis. Qui habet duas tunicas. t. vestimentū supfluū. r Det nō hūt. Illa ēt terra in q̄ erat tobes calida ē t de cōi cursu sufficit vna tunica vel vnum vestimentū t ita intelligendū est de alijs rebus quibuscū q; q̄ stipsimunt. ꝑsiderata conuenīti necessitate stat t ꝓsone. Scdo hoc ostendit in pedagogū t tributor collectoribꝰ. cum dicitur.

s Venerūt aūt et publicani. tales ēt dicuntur publicani q; in romanū recipiūtur se de negocijs ptinētibꝰ ad publicū.

t Ille vero dixit ad eos. nihil amplꝰ. ꝛc. hoc aūt dixit q; collectores talia solēt esse ꝓhibita ligendum q̄ sit eis mandatū. vt q̄ est amplius eis remanear. Tercio ondit in multitudē cū dicit.

v Interrogabant eū t milites. parati ꝓsilio ei⁹ vti.

x Et ait illi. neminē concutiatis. scz opprimendo pauperes t eos despiciendo. y Nec calumniā faciatis. id est non imponatis falsum crimē inimicis t ꝓtentibꝰ. vt occasionē extorquēdi bona eor bēans q; a alia via a talibꝰ bona rapē nō ꝓsit.

z Contenti estote stipendijs vrīs. q; habent eis ab imperatoribus ꝓ labore militū q̄ hūt sustinere in defensiōe patrie. reddituū aūt q̄s habent multi milites sup hoies sibi ꝑditos hūt locū stipendior t iō debent eis esse contenti. Sed tria aūt dicta inducebat būs tobes milites. q; solent esse ꝓni ad vicia 3ria.

a Existimāte aūt pplo. Hic describit fructꝰ ꝓdicatiōis iohānis q̄tū ad xpi manifestationē. Et ꝓ manifestatur iobis testimonio. scdo dei patris signo. ibi. Factū est aūt tercio euangeliste scripto ibi. Et ipe iesus erat incipiēs. Circa ꝓmū ondit in Johe doctrine veritas in xpi manifestatōe. scdo mentis stabilitas in herodis reprehensione. ibi. Herodes autez tetrarcha. Sntia ꝓie ptis ꝓ ex dictis Math. iij. exceptis q̄ sequūtur.

a Existimāte aūt pplo. q; aliq̄ eor viderant t alij fama publica audierāt mirabilē electiōis eorum t vite sancte meritū q̄ supius sunt declarata. t ex his opinabant ipm esse xpm.

b Et cogitātibus omnibus ꝛc. nō solū cogitauerūt ḡ etiā de hierusalē q̄ erat metropolis miserūt iudei nūcios solēnes ad Johannē vt q̄rerent ab eo si ipe esset xps vt hī Joh. j.

c Multa q̄dē t alia ꝛc. ex q̄ ꝓz q̄ nō oia fcā t dicta Johānis scripta sunt ḡ pauca respective. sicut t xpo dr Joh. vlt. Multa q̄dē t alia ꝛc

d Herodes aūt. Hic describit stabilitas mētis in Johāne q̄ nō timuit facinꝰ Herodis terrarche arguere t sntia huius ꝓ ex dictis mathe. xiiij. t Mar. vj. b. vbi factum istud pleniꝰ continetur.

e Factū ē aūt. Hic describit manifestatio xpi ꝑ signū datū de celo a deo patre cuz baptizarcka Johāne. Et ꝓ sntia ex dictꝫ Math. iij. g. t marci. j. b. excepto quod hic additur.

f Et oranteꝫ in q̄ deoit xps exēplū q̄ oī receptōe sacroꝝ debet mēs hois eleuari in deum.

g Et ipe iesus hic ꝑ hoc describit manifestatio xpi euāgeliste scripto q̄ b dēscribit eius genealogiā vt sicut nitas eius eterna fuerat manifestata ꝑbo ꝓis dicentis. Tu es filius meꝰ. f. nālis. ita nāturitas eius tpal manifestaret ꝑ descriptionem genealogie In q̄ descriptōe cōsiderādū q̄ sicut supra dictū est in ꝓlogo Mathe ostēdit aūliter xps venit ad nos. iō describit genealogiā descēdēdo Lucas vero aūlit ꝑ xpm reducimur in deū. iō eaz describit ascēdendo. ꝛpt q̄ eā determinat i ipo deo dicit ergo.

g Et ipe ihs erat incipiēs quasi annorū. xxx. fm Augu. t Chry. xps nūc habebat. xxx. anos cōpletos t inceperat xxxj. a fm hoc sic intelligēda est hec ifa Erat ihs anoꝝ. xxx incipiēs. i. incepat. xxxj. t fm hoc xps ꝓdicauit vnoꝰ annis cū dimidio. fm alios vero doctores quoꝝ opinio cōtus tenet. ihs tunc habebat. xxix. anos cōpletos t incepat. xxx. t fm hoc est sic intelligēda hec littera. Erat ihs incipiens annoꝝ. xxx. i. tricesimū annū de q̄ hēbat. xiij. dies. t fm hoc xps ꝓdicauit. iij. annis t dimidio vsq; ad passionē suā. xvij. anno tyberij.

h Et putabatur filius ioseph. q̄ erat sponsus marie cui⁹ cause inꝑa exꝑsse sunt. ca. j.

h Qui fuit heli. In matheo dicit q; ioseph fuit filꝰ iacob. cibi ista cōtrouersia soluta est.

i Qui fuit Neri mathei ꝓio dicitur q; ille salathiel fuit filꝰ iechonie. Sed quod dom. q; vez est q; salathiel fuit filꝰ nāl iechonie. ḡ fuit filꝰ neri adoptiꝰ. q; mortuo iechonia ner adoptauit eū i filiū. t iō mathe q̄ describit genealogiā xpi carnalē posuit iechoniā. Lucas q̄ magis describit genealogiā spālē pōit istū neri.

k Qui fuit natha. q̄ fuit dō. d isto natha dicit aliq̄. q̄ fuit filꝰ dō nāl dbsabee. vt vī dici. j. ꝑlip. iij. ḡ brē eē Salomō qō dicit salo. puer. iiij. ego fui vnigēit t tenell corā mīe mea. ille ei filiꝰ quez hūt bersabee de dō aī salomonem non computatur. q; fuit mortuus incircumcisus. ꝑ hoc q̄ salomon dicit se vnigenitum matris sue videtur q̄ nathan non fuit natus de Bersabee. et Dauid. Et ideo dicunt aliqui

q iste nathan fuit nathan ꝓpheta quē ꝓpt eminentiā sanctitatis dō adoptauit in filiū mortuo ei⁹ patre naturali. et fm hoc pōt dici. q. fuit filius adoptiu⁹? Hersabee vxor⁹ dauid. t fm hoc cōnumerat inf filios bersabee. j. Paral. iij. de aliis aūt trib⁹ ibidē noiatis dicendū q fuerūt filij vnē naturales. t adoptiui filij dō qū accepit matrē eoz. t sic salomō fuit vnigenitus mātē fuē respectu dō vt dr Prouerb. iiij. Cā ātē qre Lucas describit xp̄m descēdere a dauid ꝑ nathan vna fuit. q. Is oēs sapientes hebreoꝝ concordāt tenerēt xp̄m debere descēdere de dauid. aliq̄ tn eoꝝ opinabant ip̄m descēdē ab eo ꝑ nathā ꝓpt excellentiaꝫ sue sanctitatis. t ꝓphetie alij vo ꝑ salomonē ꝓpt dignitatē regiaꝫ. t sue excellentiā sapiētie. fm vitatez ātē descēdit ꝑ virgō. aliter tn q: ꝑ salomōē descēdit fm lineam naturalis generationis. per nathan vero fm lineam legalis generationis q: nathan fuit filius dauid adoptiuus vt ꝑ dictum est. t Iosep ꝑ q ponit immediate p⁹ xp̄m ascēdendo fuit fili⁹ heli adoptiuus seu legalis. ꝑut plenius fuit declaratuꝫ Matth. j. Alia causa ē q: Lucas describit xp̄i genealogiā ꝑut in deū reducimur vt ꝑdictuꝫ ē. Ħ reducimur aūt in deū ꝑ cristū inq̄tū efficimur filij dei adoptiui. l Qui fuit boos. tres fuerūt immediate se sequētes buⁱ⁹ nois. f. filij⁹ pater. t auus. vt plenⁱ⁹ declaratū fuit Matth. j. m Qui fuit chaynā. fm hiero. t fm trāslationē q vtimur nō ponit aliqs medius inf sale. t arphaxat. vt ꝑz Heñ. t. Septuagita ātē interꝑtes ponūt istū chaynā medīū. Et ad cōcordiā buⁱ⁹ ꝑt dici q iste chaynā fuit pater sale legal' sive adoptiu⁹. arphaxat vo ꝑ nāllis ipīus. t vterq; pater ħ ponit t marie q: lucas in describē do sequit trāslationē. t ex. q̄ suo tpe erat valde autētica.

n Qui fuit dei. nō ꝑ generationē sicut alij. ħ ꝑ formationē de limo terre. t infusionē anime vt habet Heñ. j.

a Iesus aūt. Descripta ꝓdicatiōe Capitulū. iiij. hcurlocis. Hic ꝑit describit ꝓdicatio saluatoris. t ꝑmo describit ei⁹ ꝓdicatio. ꝑ modū amor⁹ miraculā faciēdo. t ꝑficia cōferēdo. scdo ꝑ viā timor⁹ terror⁹ futuri iudicij incutiēdo ca. xxj. Adhuc circa ꝑmū describit ꝑmo ꝓdicatio saluatoris ꝑ seipm nō: scdo cum hoc ꝑ missionē discipulor. ix. ca. circa ꝑncipiū ꝑmittit xp̄i ꝓdicatō scdo ex ħ sequēs aliāꝫ cōuersio. ca. seqnti. Parata adduc i duas q: ꝑ describit idoneitas ꝓdicator⁹: secūdo executō ꝓdicatiōis: ibi. Et egressus ē iesus. Idonea vo dispositio ꝓdicatoris ē maceratio carnis ꝑ ieiuniū. ꝑ qō ca rnis incētiuū repmit. fm q dicit Paul⁹. j. ad Cor. ix. Castigo cor ꝑmeū. t in seruitutē redigo: ne forte cū aliis ꝓdicauerim ipe reꝓbⁱ⁹ efficiar. t scdo seruor⁹ orōis i loco solitō: dīnis.

1 q̄ fuit Jesse: q̄ fuit obeth: q̄ fuit booz: q̄ fuit salmō: q̄ fuit naason: q̄ fuit aminadab q̄ fuit arā: q̄ fuit efrom: q̄ fuit pharef: q̄ fuit iude: q̄ fuit iacob: q̄ fuit isaac: qui fuit abrahe: q̄ fuit thare: q̄ fuit nachor q̄ fuit saruch: q̄ fuit rachaū: q̄ fuit phalech q̄ fu mit heber: q̄ fuit sale: qui fuit chaynā: q̄ fuit arphaxat: q̄ fuit sem: q̄ fuit noe: qui fuit lamech: q̄ fuit matusalē: q̄ fuit enoch: q̄ fuit iaret: q̄ fuit malalehel: qui fuit chaynā: q̄ fuit enos: q̄ fuit seth: a q̄ fuit adā: q̄ fuit dei. iiij.

a Iesus ātē plen⁹ ꝑ spūsancto egressus ē a iordane: t agebat i spū i deserto. die⁹. xl. t tētabatur b a dyabolo. Et nihil māducauit i die⁹ illis. t ꝓsummati illis esurijt. Dixit ātē illi diabol⁹. Si filⁱ⁹ dei es c dic lapidi huic: vt panis fiat. Et rndit ad illum ihs Scriptū ē: q: nō i pane solo viuit hō: ħ in oi verbo d dei. Et duxit illū dyabol⁹ in montē excelsū. t ondit illi oia regna orbis terre in momēto tpis. t ait illi. Tibi dabo ptātē hāc vniuersam: t gloriā illoꝝ: q: mihi tradita sunt. t cui volo do illa. Tu ergo ꝑcidē si adoraueris corā me. erunt tua oia. Et rndens iesus dixit illi. Scriptū ē. Dñm deum tuū adorabis. t illi soli seruies. Et duxit illū in ierlem. t statuit eū sup pinnā tēpli. t dixit illi. Si filⁱ⁹ dei es. mitte te hinc deorsū. Scriptū est. n. q̄ angelis suis mandauit de te: vt conseruent te. t quia in manibus tollēt te: ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. Et respondens iesus ait illi. Dictum est: Non tenta e bis dñm deū tuū Et ꝓsummata oi tētatione dyabol⁹ f recessit ab illo: vsq; ad tps g ꝑ Et egressus ē ihs: in virtute spūs: in galyleam: t fama exijt ꝑ vniuersam regionez de illo. Et ipe docebat i sy k nagogis eoꝝ: t magnificabatur ab oibus ꝓpter excellentiam doctrine t miraculi.

vbi dixit sapia haurit q̄ postea ꝑ ꝓdicationē effudit. vnde Paul⁹ aūq; mitteret ad ꝓdicādū i orōe fuit illustrat⁹: fm q dr Act. ix. Ecce ei orat. t postea ibidē. Vas electōis est mihi iste. vt portet nomē meū. t Tercio ē victoria tentatiōis. nō ei ē ad ꝓdicādū idonē⁹ q̄ fu ccūbit tētationibus.

Ista ātē tria oñdūntur de xp̄o ꝑ ħ q̄ aūq; ꝓdicationē iranit in desertū orationi soliturie aptū. t q̄ ibi ieiunauit. t triplicē demonis tētationes denicit nō q: ipe idigēt. ꝑ se ħ. ꝑ nob ad dandū exēplū ꝓdicatoribⁱ⁹ aliis. t ꝑtz finis ꝓdicatoꝝ ex dict⁹ Matth. iiij. a. vbi ista ſt exposita. excepto ꝑ panē q̄ sequit. b Et nihil māducauit die illis. Nic accipit⁹ dies nālēs. q: nihil māducauit de die nec de nocte.

c Dic lapidi huic vt panis fiat Nic accipit⁹ singlāre. ꝑ plāli co mō loquendi q̄ dr Exodi. viij. venit musca gmissima. id ē multitudo muscaruꝫ vñ Matth. iiij. dr. Dic vt lapides isti ꝑ ꝑnes fiāt. d Et duxit illū dyabo. ꝛc. Ista tētatio q̄ ponit ꝑ scōs Matth. iiij. ponit fcia q̄ ista ꝑ fuit scda et q̄ fcia certū nob nō est vt dic⁹ Aug. nec ꝛ refert ad vitatē q: ñ os q̄ facta ſt q̄ codē ordine referāt q̄ facta ſt vt fr̄ enter dictū ē. ħ q̄ duo euāgeliste varie narrāt ordine ꝑt rō assignāri: q: vna tētatio ē de cupiditate ꝑncipalit. alia de elatiōe. Et fr̄enter cōtigit q̄ vnū vicio ex alio nascit. t ecōuerso. t ió matheⁱ⁹ vnā ꝓponit: Lucas vo aliā. c Qui mihi tra. ſt. t cui. vo. do illa. Nēmē h dyabol⁹ nec⁹ mirum q: mēdax ē. t ꝑ mēdacij. vt dr Joh. viij. Nō em ꝑtē hs sup creaturas ad libitū suū. ħ solū ictū de⁹ ꝑmittit fm occultū iudiciū suū ad exercitiū patiēcie electoꝝ. sic data est ei ptās affligēdi. Job i vastatione bonoꝝ suoꝝ. t in morte ꝑlis. t ifirmitate sui corꝑis vt dr Job. j f Et cōsum. oi. tē. dy. recessit ab illo tāq̄ victⁱ⁹. g Vsq; ad tps q: appropiāte tpe passiōis suscitauit ei ꝑsecutiones ꝑ ꝓncipes sacerdotū. h Et egref. ē ihs. Descripta idoneitate ꝓdicatoꝝ. Hic ꝑit describit executio ꝓdicatōis. ex ꝑ ꝗtū ad ei⁹ doctrinā scdo ꝗtū ad doctrie cōfirmationē. ibi. Et i synagoga erat hō hns demoniū. Pria in duas. q: ꝑ describit docuisse i galylea gñalit. scdo i cīuate sua nazareth spālit: ibi. Et venit i nazareth. Circa ꝑmū dr. b Et egref. ē ie. s. a defto q̄ itranerat p⁹ baptismū vt docēt ppīm. i Jn vtu. spūs. i. i vtute sīg. t miracla faciēdi. ō q̄ spū dr. iiij. re. ij. c. Spūs belye reqeuit sup belyseū. q̄ diuisit aq̄s miraculose: vexitq; vt faciēdi miracla ñ erat i belyseo. ħ i deo q̄ faciebat miracla ad ꝑces belyseī ħ ista dr? erat i xp̄o cū sit de⁹. t hō. k In galy. ibi eiꝰ ꝓdicauit vt ipse ꝓbia esa. ix. Ꝓzio tpe alleniata ē fra zabulō. t fra nepta lij. ꝛc. vt dr Matth. iiij. Dicitur igitur. l Et magnificabatur ab oibus ꝓpter excellentiam doctrine t miraculi.

m Et venit nazareth. Hic ꝓfr describit eꝰ doctrina i nazareth ciuitate sua. circa qō eius doctrina ꝓmittit. secūdo cōtra eū emulatio excitat: ibi. Et dicebāt. nōne hic est. cē. Circa ꝓmū dicit. Et venit nazareth vbi erat nutritꝰ. hoc aūt dicit ad designādū q alibi fuerat natus scz in bethleē vt supra dictū ē ca. ij

n Et intrauit ꝛ ꝛsuetudinē suā die sabbati in synagogā q erat locꝰ oꝛōis ꝛ doctrine legꝫ. q̄h ꝰ iudei ꝛm ꝓceptū legꝫ vacare debēt in die sabbati: xp̄s ār legē obſuare voluit vt dcm̄ ē ſ. c. ij

o Et surrexit legere. vt nō ꝓdicaret ſeipm verbo suo tm̄. ſ. etiaꝫ testimonio sacre scripture. p Inuenit locuꝫ vbi scriptū erat. nō a casu. ſ. a ꝓposito. q sciebat passus scripture loquentis de eo.

b Spiritus dn̄i ſup me ꝓpt cē. Hoc scribit Esaie sexagesimoprimo capitulo. ſi tamē intrāſlatione nostra mutātur aliq̄ luter ꝓba ꝫs ſit ca dez sententia. Lucas aūt hic allegat scripturā. put hī in trāſlatiōe. lxx. Circa q̄ sciēdū q iudei expectāt illa q ꝓmittunt eis Esa. ca. ꝓdicto ipleri p messiā quem expectāt fumpz dominatuꝫ toti mūdo tpaliter ꝛ educturuꝫ iudeos de captiuitate: ꝛ posituꝫ eos in maxia gloria ꝛ honore sup oēs gētes. ſi q: tps aduētus xp̄i ꝫs trāſijt. ió xp̄s hūc locū cōuenienter de ſeipo exposuit: dicens. q Spiritus dn̄i sup me cē. i. me deducens. q: hūanitas xp̄i ogānū ē ipius diuinitatis ꝓtectum ꝛ ió in oibus monebat fm diuinitatis instinctū. r Propter qō vnxit me ab instanti cōceptiōis plenitudie gratie. Ex hoc ei q hūanitas cristi deitati cōiunxit plenitudie gratie replet. fm q ōz Joh. j. ca. Vidimꝰ eū q̄ vnigenitū a patre plenū grata ꝛ vitat. s Euāgelizare pauperib ꝰ misit me. i. hūilib ꝰ q̄bus sua doctrina ꝓficit nō supbis. t Sanare cōtritos corde cōtritis p pniam dat gra sanās vulnera ptōꝝ. v Et ꝓdicare captiuis remissionē. i. derēlis in lymbo. ad q̄s descēdit. ꝛ eos inde eripuit. x Et cecis visū. i. gētilib ꝰ excecatis p errorē. verā dei cognitionē fm q dixit symeō ca. ij. ō cristo. Lumē ad reuelationē gentiū cē. y Dimittere cōfractos cē. a pōdere legis relaxādo. de q ōz Actu. xv. Cur tētatis iponere iugū sup ceruices discipl̄oꝝ. qō neq̄ nos nec patres nostri portare potuimꝰ. z Predicare annū dn̄i acceptū. iste ē annus passiōis xp̄i q̄ deꝰ placatꝰ ē hūano generi soluta emenda primi peccati. a Et die retributionis. i. diez iudicij. in q̄ vnicuiq̄ retribuet fm opera sua. b Et cū plicuisset libꝝ. Hoc fecit ad ofendendū q libri sacre scripture sūt reuerēter tractādi. vñ ꝛ iudei hanc reuerentiā faciūt libris veteꝝ testamēti. q nullo mō sederēt iuxta illos: sedēdo ita alte sicut illi sūt positi. Ex q̄ ꝓz q illi xp̄iani ſt valde repbendēdi q nō solū libros vete. testa. ſ. ēt noui. etiā sacra euāgelia ita irreuerēter tractant et irreuerēnt q̄ libros gentiliū dānatoꝝ. Illiq̄ ēt theologi dicta eoꝝ cū maioꝛ pōdere ꝛ certioꝛ ratione allegāt i sermonib ꝰ suis ꝛ i scholis q̄ dicta xp̄i apl̄oꝝ. c Et sedit vt exponeret mature q̄ ſtādo legerat reuerēter ꝛ deuote. d Et oim in syna. oculi erāt intendē. in eū. q: i facie eius quidā fulgor diuine gratie relucebat. qui animos intuēntiū attrahebat. e Cepit aūt dicē ad illos. q̄a hodie imple. est scriptura cē. i. ipo. vt̄ ex ꝓdictis. f Et oēs testi. illi ba. vicz q illa scriptura i eo cēt impleta. g Et mirabāt i vbis gre. i. gratiosis. h Et dicebāt. Hic ꝓfr describit emulatiō ꝫ cū Licet ei illi de nazareth p̄ recepiſſent verba eiꝰ reuerēter ꝛ grē ose vt dictū ē. tñ postea moti ſt ꝫ eū ex inidia. despiciēter cū pp pauptatē pentuꝫ q: ſz cēnt nobiles vt ꝫ. dictū ē ca. ij. tamē erāt paupes vñ dicebāt despectiue.

i Nōne hic ē filꝰ ioseph. ꝛ ꝓz Math. xiij. g. ꝛ Marc. vj. a. ꝓpt q̄ pauca miracula fecit ibi. q: erāt idigni. vt ibi ōz. Vñ ꝛ eoꝝ inidia intātuꝫ ꝓcessit. q miracula eiꝰ dicebāt cē falsa. ꝛ hoc est q̄ subditur.

k Vtiq̄ di. mi. hāc similitudinez id est hāc similitudinē. Medice cura teipm. Quāta audiui mus facta in caphārnaum fac ꝛ hic in patria tua. Ait aūt. Amen dico vobis. q̄a nemo ꝓphā accepꝰ est in patria sua. In veritate dico vobis: multe vidue erāt in diebꝰ helye in ifrael. q̄n clausū ē celū annis tribꝰ ꝛ mensibꝰ ſer: cū facta eēt fames magna i ꝙmū terra: et ad nullā illaꝝ missus ē helyas: nisi in sarepta sydonie: ad mulierem viduam.

l Et multi leprosi erāt in ifrl̄ sub helyseo ꝓphā. ꝛ nemo eoꝝ mūdat ē. nisi naamā syrus. Et repleti ſt oīes in synagoga ira hec audiētes

m Et surrexerūt: ꝛ eiecerūt illuꝫ extra ciuitatē: ꝛ duxerūt illū vſq̄ ad supciliū montꝫ sup quē citas illoꝝ erat edificata: vt ꝓcipitarēt eū. Ipe aūt trāſiēs ꝓ medium illorum ibat. Et descēdit i caphar-

v Et stupebant in doctrina eius. qz in potestate erat sermo ipius. s. miracula faciẽdi. vt p3 ex seqntib9. x Et in synagoga erat homo rẽ. Hic cõsequẽter describit doctrine xpi confirmatio p miracula xpi: sicut ẽm illa quox cognitio subest naturali facultati intellectus cõfirmant esse vera p reductionem ad pma pncipia. sic vitas illox q̃ trãscẽdũt naturalẽ facultalẽ intellect9 de qb9 erat doctrina xpi cõfirmat p operationem miraculox: q̃ a solo deo pñt fieri. z iõ cũ inducũt ad cõfirmationẽ alicui9 doctrie oñdit cẽvera. cũ de9 testis eẽ ñ possit alicuius falsitatis: igit ad hoc inducuntur hic duo miracula in spãli. pmũ ẽ ō dmoniaco curato. scdm ẽ de socru petri a febribus curata: ibi. Surgẽs ãt de synagoga. tercō mlta ponunt i generali: ibi. Cũ ẽm sol occubuisset oẽs q̃ hẽbant infirmos rẽ. Et p3 sentẽtia istax pmũ vsq; ad finẽ ca. ex dict9 mar. j. d. z. e. vbi ista posita sunt eodẽ ordine q̃ hic sunt posita.

Capitulũ. v.

Factũ est autẽ Descripta pr̃e dicatiõe xpi z ei9 confirmatiõe. Hic ponit describit cõuersio alicuz ad ipm z describit eox vocatõ ad discipulatuz xpi. scdo eox pmotõ ad ad apostolatũ seqntia ca. b. ibi. Factum ẽ ãt in die9 illꝰ. P ima i duas. q: primo describit vocatio petri cũ aliis adiũctis sibi. scdo vocatõ matthei: ibi. Et post hec exiuit z vidit ihs publicanũ. Circa pmuz pmo describit discipulox vocatõ seu cõuersio. secundo confirmatio ibi. Et factũ est cum esset in vna ciuitatũ. Circa pmũ dicit sic. a Factũ ẽ ãt cũ turbe irruerẽt i eũ p ñt mia deuotiõe audiẽdi ipm. b Et ipe stabat. sec9 stagnũ genezaret lac9 magn9 ẽ q̃ quẽ trãsit iordãis fluui9 z q: ibi extẽdunt aq̃ i latitudiẽ magna. aliq̃ vocat stagnũ: aliq̃ lac9. z aliq̃ mare fm modũ loquẽdi hebraicũ q̃ ois congregatio magna aquax vocat mare fm illud Gen. j. Cõgregatiõesq; aquarum appellauit maria.

naũ ciuitatẽ galylee: ibiq; v docebat illos sabbatis. Et stupebãt i doctrina ei9. q̃a x in ptate erat sermo ipi9. Et i synagoga erat hõ habens demoniũ imundũ: z exclamauit voce magna dicens Sine: q̃d nobis z tibi iesu nazarene. Venisti perdere nos Scio te q̃ sis sc̃us dei Et increpauit illũ ihs dicẽs Obmutesce z exi ab eo Et cũ proiecisset illud demoniũ i mediũ exit ab illo nihilq; illũ nocuit. Et fact9 est pauor in oibus. et colloq̃bãt adinuicẽ dicẽtes. Q̃ ẽ hic q̃ in ptate z virtute imperat immũdis spiritib9 z exeũt. Et diuulgabatur fama ō illo i oẽm locũ regionis. Surgẽs aũt ihs de synagoga: introiuit i domuz symonis Socr9 ãt symõis tenebat magnis febrib9 z rogauerũt illũ p ea. z stãs sup illã iperauit febri z dimisit illã z ptinuo surgẽs ministrabat illi. Cũ autẽ sol occidisset oẽs q̃ hẽbãt ifirmos varijs lãguoribꝰ ducebãt illos ad eũ. at ille singulis man9 iponẽs curabat eos Exibãt ãt demonia a mltꝫ clamãtia z dicẽtia. q: tu es filꝰ dei. Et increpãs ñ sinebat ea loq. q: sciebãt ipsum eẽ xp̃m. Facta ãt die egressus ibat i desertũ locũ z turbe requirebãt eũ z venerũt vsq; ad ipm z detinebãt illuz ne discederet ab eis. Quib9 ille ait. Quia z aliis ciuitatibus oportet me euãgelizare regnũ dei. q: iõ missꝰ sũ

c Piscatores ãt descẽderãt z lauabãt rhetia sua. amonẽtes immũdicias vt rhetia plicarent. q: nullos pisces ceperant vt p3 ex seqntib9. d Ascendẽs aũt in vnã nauim. vt populi planius declinaret. z de naui populũ sedentẽ in litore cõueniẽtius doceret. e Duc in altũ hoc est ad aque locũ magis p fundũ q̃ ẽ cõuenientior ad piscandũ. f Preceptor9 totã noctẽ laborantes nihil cepim9. cuius diligentiã magnaz adhibuim9. b In verbo autez tuo laxabo rhete. i. cõfidens i ꝓtute verbi tui.

Cũ pdẽt ãt rhete eox. Exq̃ p3 duplex miraculũ. q: non solũ ceperãt magnam multitudinẽ piscium supra modũ solitũ z possibilẽ p viã hũanã: ẽ etiã illa multitudo tenebat in rheti rupto. ideo sq̃dit. i Dõ cũ videz9 sy. pe. pci. ad genua iesu gpt̃ pdicta miracula facta dicens.

k Exi a me dñe. q: hõ peccatox sũ. reputabat eũ sic indignũ pñtia tãsancte pſõe.

l Stupor ei circũdederat eum. i. admiratio magna gpt̃ facta christi insolita.

m Et ait ad symonẽ iesus ipm cõsolãdo. n Noli timere ex hoc. i. de cetero Jam eris hominꝫ capiẽs p sanam doctrinam trahẽdo ad vitã beatã. Verbum dei barno pisca torꝫ cõgat. q: sicut ham9 nõ capit piscẽ nisi ab ipo capiatur sic nec vbũ dei capit hominẽ advitã eternã. nisi ipm vbũ mẽte ipius capiatur.

p Et subductis ad aq̃ terrã naues9 relictis oib9 secuti sũt eũ s. symõ petr9 z alij q̃ erant cũ eo. Et ly and. eas b ñ noiẽt. ñ i. telligit ibi fuisse: fm q̃ dicit aug. vt hi ex9 bis mar. iij. z mar. j. Dicit ñ ali. q: isti nõ secuti fuerũt xp̃m tũc. ei totaliter inherendo. sed causa reuerentie aliquantum secuti sunt eum associando ad ꝓpria tñ reuersuri. sed postea vocati sum non reuersuri amplius ad ꝓpria. de qua vocatione loquitur Mathẽus et Marcus. Aliꝫ vero dicunt q: ista vocatio de qua hic loquitur Lucas est eadem cum illa de qua loquitur Matheus z Marcus

Erat pdicãs in synagogis galylee. Capitulũ. v.

a Factũ ẽ aũt cuz turbe irruerẽt in eũ vt audirẽt vbũ dei: z ipe stabat sec9 stagnũ genezaret. Et vidit duas naues stantes secus stagnuz: piscatores autẽ descenderãt z lauabãt rhetia. Ascẽdẽs autem in vnam nauim q̃ erat symonis: rogauit euz a terra reducere pusillum. Et sedens docebat de nauicula turbas. Vt cessauit aũt loqui dixit ad symonẽ. Duc in altũ: z laxate rhetia vra in capturam. Et respõdes symõ dixit illi. Preceptor per totam noctem laborãtes nihil cepimus: in vbo autẽ tuo laxabo rhete. Et cum hoc fecissent: cõcluserunt pisciũ multitudinẽ copiosam. Rumpebãt autez rhete eorum. Et annuerũt socijs qui erant in alia naui vt venirẽt z adiuuarent eos. Et venerunt z impleuerũt ambas nauiculas: ita vt pene mergerent Quod cum videret symõ petr9 pcidit ad genua iesu: dicẽs. Exi a me dñe. q: hõ peccator sum. Stupor enim circundederat eum z oẽs qui cũ illo erãt. in captura piscium quam ceperant. Similiter autem iacobum z Johannem filios zebedei: q̃ erant socij. symõis. Et ait ad symonem iesus. Noli timere: ex hoc: iam hominꝫ eris capiẽs. Et subductis ad terram naubus: re

q: vocati sūt simpliciter ad societatē xpi & hoc videt veri⁹. dabō ēr: relictis oib⁹ secuti sūt eum. q modo loquēdi, ppter nō conuenit nisi adherentibus xpo totaliter.

Jtē q: hic ēr petro a xpo. Ex hoc iā eris hoies capiēs. i. ō cetero vacabis pdicationi. & tali mō loquēdi vtunt mathe⁹ et marcus. q fm alios describūt vocationē eor simplr adherendo xpo absq reuersione ad ppria.

q Et factū est. Hic pūr describit vocatorū cōfirmatio p opa miraculor & describunt hic duo miracula. Primū ē de leproso sanato. secundū de palytico curato: ibi. Et factū est in vna dier. Sntia prime ptis p3 ex dictis Mat. viij. a. et mar. j. g. excepto qō sequt.

r Jpe ār secedebat in desertū locum ad oñdēdū. q pdicator ybi diuini os fugere ppli applausū et retrahere aliqñ se a multitudie vt vacet orōi.

q Et factū ē. hic describit ō palitico curato miraculū qō factū fuit i capharnaū vt hr Mar. ij. Et p3 sntia huius pūr ētū ad curationez palytici ex dicto Mathei. ix. a. & ētū ad psentationem dicti palytici Marci. ij. a. q omittunt i Matheo. & a marco supplenr.

r Et p⁹ hec exiuit. hic pūr describit vocatio mathei & primo describit ista vocatō. scōo describit murmurationū cōfutatio ibi Et murmurabāt. Sētentia prime ptis p3 ex dictis mathei. ix. b. t. c.

s Et murmurabāt. Hic pūr describitur malignātiū confutatio. & hoc in trib⁹ casibus. scōs ponit ibi. Et illi dix. tercius i principio sequentis ca. Primꝰ casus est q pharisei murmurabāt ō cōiactōe xpi cū peccatoribus & cibo & in potu. quā murmurationē xps ostēdit irrationabilem. mathe. p3 ex dictis Mathei. ix. b. Scōs casus ē q arguebāt discipl⁹ xpi: eo q nō ieiunabāt sicut pharisei et iohānis discipuli. & xpus hos excusabat rōnabiliter. & p3 sntia ex dict⁹ Mat. ix. ca. hoc excepto.

t Nemo cōmittit. nouo & vesti. nouo &. cōmissura idē est qō ūcura. & dr a cō qō est simul & mitto ts. q. simul mittere. Illa ēr q cōiungūtur simul mittuntur.

v Et nemo bi. vet⁹ vinū. s. cōsuetudinarie. & Stati vult nouū. i. repente.

y Dicit ēr vetus melius est. q: magis sapit sibi, ppter consuetudinē bibēdi eo q cōsuetudo ē q dam natura. & paulati assuefaciendo ad bibēdum nouum tandē efficit sibi sapidum. & eo mō homib⁹ cōuersis de nouo advtā pfectionis opa in consuetā sunt eis difficilia & paulatim assuefaciendo efficiūtur eis facilia & delectabilia.

Capitulū. vj.

a Factū est autē. Hic ponitur tercius casus quia scribe & pharisei arguebant christum et discipulos eius ō violatōis sabbati. & hoc in duplici casu. secundus ponitur ibi. Factum ē autem in alio sabbato. Sententia autez istarum duarū partium patet ex dictis Mathei. xij. vbi isti duo casus ponūtur eodem ordine q hic et exponuntur eodē mō excepto qō sequtur.

lictis oibus secuti sūt eum. Et factū est cū eēt in vna ciuitatū. & ecce vir plenus lepra videns iesum. & procidens in faciē suā rogauit eum dicens. Domine si vis potes me mūdare. Et extendens manū tetigit eū dicēs Volo: mūdare. Et confestim lepra discessit ab illo. Et ipe precepit illi vt nemini diceret. & vade ostende te sacerdoti. & offer p mūdatiōe tua sicut pcepit moises i testimoniū illis: Perambulabat autē magis sermo ō illo: & conueniebant turbe multe vt audirēt. & curarē tur ab infirmitatibus suis Ipe aūt secedebat i desertū et orabat. Et factū est in
q r vna dierum: & ipe sedebat docēs. Et erāt pharisei sedētes & legisdoctores qui venerant ex omni castello galylee & iudee & hierlm. et virt⁹ domini erat ad sanādū eos. Et ecce viri portātes in lecto hominē q erat paralyticus: & querebāt eū inferre & ponere añ eū. Et nō inuenētes q pte illū inferrēt p turba ascenderunt supra tectū & p tegulas submiserūt eū cū lecto i medium añ iesum. Quoz fidem vt vidit dixit. Hō remittūtur tibi peccata tua. Et cepērt cogitare scribe & pharisei dicētes. Quis est hic q loquit blasphemias. q̄s pōt dimittere peccata nisi sol⁹ de⁹. Et cognouit aūt ihs cogitatiōes eoz & ñdēs dixit ad illos. Quid cogitatis mala in cordibus vestris. Quid ē faciliꝰ dicere dimittūtur tibi peccata. an dicere surge & ambula. Vt autē sciatis q filꝰ hominis h3 ptātem i terra dimittendi peccata: ait paralytico. Tibi dico: surge: tolle lectū tuū & vade in domū tuam. Et cōfestim cōsurgēs coram illis tulit lectū in q iacebat: & abijt in domū suam magnificās eū. Et stupor apprehēdit oēs. & magnificabāt deū. Et repleti sunt timore dicētes: q: vidimꝰ
r mirabilia hodie. Et p⁹ hec exijt & vidit iesus publicanū noie Leui sedentem ad teloneū: et ait illi. Sequere me. Et relictis oib⁹: surgens secutus ē eū. Et fecit ei cōuiuiū magnū Leui in domo sua. & erat turba multa publicanoz & alioz: qui cum illis erant discūbētes
s Et murmurabant pharisei & scribe eorū: dicentes ad discipulos ei⁹. Quare cū publicanis et peccatoribus manducatis & bibitis. Et respondēs iesus dixit ad illos. Non egent qui sani sunt medico. sed qui male habent. Non ēm veni vocare iustos: sed peccatores ad penitentiam. At illi dixerunt ad eum. Quare discipuli Johannis ieiunant frequenter & obsecratōnes faciunt. Similiter & phariseorum: tui autem edunt & bibunt. Quibus ipse ait. Munquid potestis filios sponsi dum cum illis ē spōsus facere ieiunare. Venit autem dies & cum ablatus fuerit ab illis spōsus: tunc ieiunabunt in illis diebus
t Dicebant autem & similitudinem ad illos. Quia nemo commissuram a nouo vestimento mittit in vestimentum vetus: alioquin & nouum rumpit & veteri nō cōuenit commissura a nouo. Et nemo mittit vinum nouū in vtres veteres. alioquin rumpet vinum nouum vtres. & vinum effundetur & vtres peribūt. Sz vinum nouum in vtres nouas mittendū est. & vtraq
v cōseruant Et nemo bibēs
x vetus: statim vult nouum:
y dicit ēm. Vetus melius est

b Et ait hoi q̄ ha. manū aridā rē. hoc āt fecit xp̄us vt mi
raculū eēt euidentiꝰ z vt manifestiꝰ arguer et cecitas ma
lignātiū. c Ipi āt repleti sūt insipiētia. i. irrōnabili tracū
dia. cū magꝰ deberēt eē grati ō bñficio diuio. d Et col.
adinuicē. q̄dnā face. de ihu. iā ei tractabāt de morte ipiꝰ: ꝙ
xp̄s noluit mori an
te tp̄us p̄finitū a p̄e
vt ip̄lerent scripture
ꝙbar ō ignomini
osa eius morte.
d Factū ē āt in die
bꝰ illꝭ. Postꝙ descri
pta ē vocatio plurīū
ad xp̄i discipulatuꝫ.
Hic p̄mittit describ. p
motio aliq̄z ex illis
ad apostolatū. z p̄mo
describit dicta
ꝓmotio. scōo ꝓmo
torꝭ istructio: ibi. Et
descēdēs ihs de mō
te. C̄irca p̄mū dicit.
e Factū ē āt rē. p
B oñdit xp̄s q̄ ꝓmo
tioni aliq̄z ad statuꝫ
dignitatꝭ i eccl̄ia dei
debēt ꝙcōes deuote
p̄mitti. ō ꝫbitur.
f Et elegit. xij. rē. q̄
bus succedūt xp̄i in
eccl̄ia dei. g Sy
monē quē ꝙgnominauit petꝝ. Illi con
uersionē ei vocatus
ē symō ꝫ postea mu
tatū ē nomē ei⁹. Et
ex hoc inoleuit con
suetudo q̄ q̄ aliq̄s
creat i papā mutat
nomē ei⁹. h Ia
cobū alphei. i. filiuꝫ
alphei. z iste vocat⁹
ē iacob⁹ iust⁹ z frat
dñi. q: erat eiualō si
mil⁹ facie z in linea
mentis cō xp̄o.
i Judam iacobi. i.
fratē iacobi. k Et

bāt ꝙfricātes manib⁹. 'qui
dā āt pharisēoꝝ dicebant
illis Quid facit⁹ q̄ō ñ lz in
sabbatō. Et rñdēs ihus ad
eos dixit. Nec hoc legistꝭ
q̄ō fecit dauid: cū esuriss̄et
ipe z q̄ cū illo erāt quō itra
uit in domū dei z panes ꝓ
positiōis sūpsit z māducā
uit z dedit his q̄ cū ipo erāt
ōs nō lz māducare nisi tñ
sacerdotib⁹. Et dicebat illꝭ
q: dñs ē filiꝰ homis ēt sab
bati. Factū ē āt z alio sab
bato. vt intraret in synago
gam z doceret. Et erat ibi
hō z manꝰ ei⁹ dextera erat
arida. Obseruabāt āt scri
be z pharisei si in sabbato
curaret vt inuenirēt vñ accu
sarēt eū. Ipe vo sciebat co
gitatiōes eoꝝ: z ait hoi q̄
hēbat manū aridā. Surge
z sta in mediū. Et surgens
stetit. Dixit āt ad illos iesus
Interrogo vos si licet sab
bato bñfacere an male: ani
mā saluā facere an ꝑdere.
Et circūspect⁹ oibus dixit
hoi. Extēde manū tuā. Et
extēdit: z restituta ē manꝰ
ei⁹. Ipi autē repleti sunt

stādo. Sm q̄ hic dr. Q̄ āt dr q̄ hic multa omittit q̄ in alio
ponit nō obstat. q: euāgeliste nō sp vnifor̄ scribūt referūt idē
factū xp̄i vel dictū z q̄ō vn⁹ omittit ali⁹ supplet. vt sic con
uenīāt z cū hoc spālia z singularia dicant. Qui āt vult te
nere secundā opinionē pōt dicere ad p̄mū alteriꝰ opinio
nis. nō ē incōueniens q̄ duo sermōes a xp̄o facti diuersis
tp̄ib⁹ eodē mō icipi
ant z terminēt z eā
dē materiā saltem ꝓ
magna pte cōtineāt
His p̄missis ꝓcedē
dū ē ad diuisionem
q: p̄ describit instruc
tio xp̄i directa ꝑticu
palit ap̄lis. scōo cōi
ter facta turbis cap.
viij. Adhuc p̄ ponit
dicta istructio. scōo
ei⁹ cōfirmatio ca. se
quēti. Prima iterꝭ
q: p̄ i sermone p̄mit
tit q̄si q̄dā p̄fatio. se
cūdo ibi dit ipa istruc
tio ibi. Et ipe eleua
tis oculis. tercio iter
tur intēta conclusio
ibi. Nis q̄ venit ad
me. Circa p̄mū de
scribit locus cuꝰ dr.
Et descēdēs cū illis
rē. faciēdi mod⁹. cui
dr. Stetit i loco. Et
expositio patet ex di
ctis. Sm duplicē opti
onem. Et assistēs
pplus cū dr. Et turba
discipulorꝭ rē. et
cause aduēr⁹ eus dr.
Quiuene. z audi. eit
z sanarent. ꝙtuꝫ ad
illos q̄ erāt infirmi.
l Quia vtus de illo exibat et sanabat
oēs. nō ē intelligen
dū q̄ aliq̄ vt⁹ existēs
in xp̄o trāsiret ad ali

os eadē nūero. ꝫ iste exit⁹ itelligit inq̄ntū effect⁹ exit a cau
sa. q: vt⁹ diuīa existēs i xp̄o faciebat sanitates in infirmis
Qualr āt būanitas xp̄i ad hoc opabat. dictū fuit Marci
v. ca. m Et ipe eleuatꝭ oculis. Hic p̄mittit describit ipa i
structio: z p̄ de actib⁹ beatitudinū: scōo de actib⁹ vnius
ibi. ꝫ vob dico. p̄ma i duas. q: p̄ inducit ad act⁹ beatitu
dinū. secūdo retrahit ab actib⁹ vicioꝝ cōtrarioꝝ: ibi. Verū
tñ ve vobis fm opinionē illā q̄ dicit eundē sermonē b de
scriptū. z math. v. tres p̄me bīitudines hic posite exponā
tur sicut exposite sūt ibidē ꝫ addito q: scōa bīitudo hic po
sita itelligēda ē de esurie in sticie. sicut ibi ponit. Beati q̄
esuriūt z sitiūt iusticiā rē. Quarta aūt bīitudo h posita q̄
ibi ponit octana. nō ē ꝓprie beatitudo dicenda. ꝫ cōfirma
tio p̄cedentiū. vt ibi dictū fuit. Secūdū opinionē alias q̄
dicit istū sermonem alium ab illo. dicendum q̄ beatitudo
hic inducit ad quatuor virtutes que videtur opposita ter
rene seu mundane beatitudini. quā boetius in libro ō cō
solatione vocat falsam vel mendacem felicitatem ꝓ quas
quidem virtutes deuenitur ad veram beatitudinem. Ha
titudo enim terrena ꝓmo consistit in abundantia tem
poralium bonoꝝ: que frequenter est occasio multoꝝ
malorum. et ideo saluator inducit ad oppositum cum di
cit.

n Beati paupes. ⁊ accipit hic paupras volũtaria p quã ꝗs cõremnit ⁊ abijcit a se bona tpalia q̃rũ põt fieri bono mõ. vt hõ liber⁹ vacet opi⁹ vite cõtẽplatiue. o Quia vestr̃ ẽ regnũ dei. ſ. i ſpe ⁊ postea erit vestr̃ in re. secundo consistit in hoc q̃ bene sit hõi q̃rum ad corpus videlicet in cibis et potibus.

⁊ huiusmodi carnis delectabilibus. Et ideo saluator iducit ad oppositum dicens.

p Beati qui nunc esurittis. abstinentes a predictis delectabilibus quãtum bono modo potest fieri vt caro redigatur i seruitutẽ anime. vt sic pcipiant ꝑsolatõnes diuine. ió ſbdit.

q Quia saturabimini. ichoatiue i pñti vita pcipiẽdo predictas cõsolationes ꝛ pfecte i patria ſm q̃ dr pſ. xvj. Satiabor cum apparuerit gloria tua. tercio pñsit in tali iocũdita te ineptas. ad cui⁹ op positũ iducit dicẽs.

r Beati q̃ nũc flet⁹ cõsiderando q̃ tẽp⁹ pñtis vite nõ est nisi luctus ⁊ tristicie. nuꝫ rõne culpe sine cui⁹ cõmissione vita pñs

ockis i discipulos suos dicebat: Bti paupes q̃ vestrũ ẽ regnũ dẽ. Beati qui nũc esuritis: q̃ saturabimini. Beati q̃ nũc fletis q̃ ridebitis. Beati eritis cum vos oderint hoies. ⁊ cũ separauerit vos ⁊ exprobrauerint: ⁊ eiecerit nomen vr̃m tãq̃ malũ ꝓpt filiũ homis Gaudete i illa die ⁊ exultate: ecce eĩ merces vr̃a mlta ẽ in celo. Scõm hoc eĩ faciebãt ꝓphẽ patres eor̃ Verũtĩ: ve vob diuitibus q̃ hẽtis ꝛsolationẽ vestrã Ve vob qui saturati estis. q̃ esurietis. Ve vobis q̃ ridetis nũc: q̃ lugebitis ⁊ flebitis. Ve cũ bñdixerint vob oẽs hoies. Scõm hoc eĩ faciebãt ꝓpheẽ patres eor̃. Sz vobis dico q̃ auditis. Diligite inimicos ve

non potest trãsire saltem q̃rum ad culpam *venialẽ.* tum ratione dilationis glorie. ſm q̃ dr *Cantico.* v. Nũciate dilecto q̃ amore lãgueo. Quarto cõsistit i fauore hominũ ⁊ laude. ex q̃bus frequẽter hoies ſtigbiũt ⁊ in aliavicia ca dũt. ió inducit ad ſrũ. di.

s Beati eritis cũ vos oderit hoies ꝛc. nõ q̃ aliq̃s debeat odiũ hoĩm ꝟrere ⁊ affectare. ſ q̃ timore bui⁹ odij nõ debet vitarẽ vite iusticie ⁊ doctri ne dimittere.

t Secũdũ hoc eĩm fa. ꝓphe. ſ. veris. vt pz de hiere. q̃ꝫ ꝓpt vitarẽ ab eo dictã rapituarerũt ꝓditores ⁊ eũ incarcerauerũt. ⁊ eandẽ lapidauerũt. vt dicunt aliq̃ ⁊ de Esa. quẽ cũ serra secauerũtr de multis alijs.

v Ve rũtĩ. Hic pñr retrahit ab acnb⁹ vicio⁹. d. ꝛ Devobis diuitib⁹. diuitijs abutentib⁹. vextñ q̃ multi bñ vtunt di uitijs ſm q̃ dr Eccle. xxxj. Beat⁹ vir dives q̃ inuẽtus ẽ ſi ne macula ꝛc. ⁊ brũs ambro. dicit. Sicut diuitie impedimẽta ſẽ reprobis. ita ꝓbis ſũt adiumẽta ꝑfectis. ió ſbditur.

ꝛ Qui hẽtis bñ cõsolationẽ vestrã. abutentes diuitijs ad vite voluptatẽ.

ȝ Quia esurietis. in futuro.

a Ve vobis q̃ saturati estis. in pñti.

ȝ Quia esurietis. in futuro.

b Ve vobis q̃ nũc ridetis. ꝑ inepta leticiã ad pcm̃ mortale declinantẽ. ſm q̃ dicit Prouer. xj. Qui letant cũ malefecerint ẽ exultãt in reb⁹ pessimis.

b Ve cũ bñ. vo. hoies. ꝑ applausũ talez nutrientes vos in malis. ſm q̃ dr pſ. ix. Laudat peccatorẽ de sideriis aie sue. ⁊ iniqu⁹ bñdicit.

c Scõm hec eĩm faciebãt ꝓpheẽ. ſ. falſis q̃ ad habendũ ꝑpũ applausũ ꝓpheta bãt falſũ. sicut pz. ij. Reg. xxij. de sedechia q̃ fecit sibi coꝛ nua ferrea ad ꝓphetandũ falſa nõ solũ vbis ſ ẽt factis sic q̃ꝫ ꝓphete veri vbis ⁊ factis aliq̃ vera ꝓphetabãt.

d Sz dico vobis. Hic pñr iducit ad actꝰ vmũ. ⁊ ꝑ q̃rũ ad vtutes q̃ pficiũt appetitũ scdo q̃rũ ad illas q̃ pficiũt itellectũ: ibi. Dicebat ãt ill. Illa distictio tñ nõ ẽ pcisa ſ a pncipalio ri pte. q̃ꝫ ſ q̃libet ponũt aliq̃ ptinẽtia ad pfectionẽ intelle ct⁹ ⁊ volũtatis. Circa ꝓmũ dr.

e Diligite inimicos ve stros ꝓpharisei ⁊ legisꝑiti circa q̃ errabãt dicẽtes. q̃ sic ami cus ẽ diligẽdus. ita inimic⁹ odiend⁹. quẽ errorẽ remouet

saluator. d. Diligite ꝛc. q̃ꝛ ly viciũ cor̃ sit odiendũ natura tñ ẽ diligẽda. Sciẽdũ tñ q̃ diligẽ ẽ velle alicui bonũ. Triplex ãt ẽ gen⁹ bonor̃. q̃ qdã sũt ſpualia q̃ sunt bona gie ⁊ glorie. ⁊ q̃rũ ad q̃ nos tenemur inimicos diligẽ ꝓptando eis bona gie q̃ꝫ hõ ſ ꝑt malevti. ⁊ iõ tenemur ea velle ꝑ

f stros: bñfacite his qui vos g oderũt. Bñdicite maledi- b centib⁹ vobis. ⁊ orate pro i calumniantibus vos. Et q̃ te pcutit in maxillã: ꝓbe ei ⁊ alteraz ⁊ ab eo q̃ aufert ti bi vestimentũ: etiam tuni- k cam noli prohibere. Oñi l autem petenti te tribue: et qui aufert que tua sũt ne re m petas. Et prout vultis vt n faciant vobis homines o vos facite illꝰ similiter: Et si diligitis eos qui vos di p ligũt: q̃e vobis est gratia Nam ⁊ peccatores diligẽ q tes se diligunt: Et si bene feceritis his q̃ vobis bene faciunt que vobis est gratia. Siquidem ⁊ peccato- r res hoc faciũt Et si mutuũ dederitĩ his a q̃b⁹ sperastis recipe: q̃ gra ẽ vob. Nam et peccatores peccatorib⁹

ſ stros: bñfacite his qui vos g oderũt. Bñdicite maledi- b centib⁹ vobis. ⁊ orate pro i calumniantibus vos. Et q̃ te pcutit in maxillã: ꝓbe ei ⁊ alteraz ⁊ ab eo q̃ aufert ti bi vestimentũ: etiam tuni- k cam noli prohibere. Oñi l autem petenti te tribue: et qui aufert que tua sũt ne re m petas. Et prout vultis vt n faciant vobis homines o vos facite illꝰ similiter: Et si diligitis eos qui vos di p ligũt: q̃e vobis est gratia Nam ⁊ peccatores diligẽ q tes se diligunt: Et si bene feceritis his q̃ vobis bene faciunt que vobis est gratia. Siquidem ⁊ peccato- r res hoc faciũt Et si mutuũ dederitĩ his a q̃b⁹ sperastis recipe: q̃ gra ẽ vob. Nam et peccatores peccatorib⁹ ex charitate ẽ diligẽ dus. Alia ſt bõa na turevt sortitudo cor poris. sanitas. ſbtilitas igenij. ⁊ cõsimilia. Illa ãt ſt bõa fortune. ſ. diuitie: honores ⁊ filla. ⁊ istis duplicib⁹ bõis pñt bomines bñ vti ⁊ male. ꝓpt q̃ talia nõ tenemur inimicis velle nisi inq̃ntũ faciũt ad cor̃ salutẽ.

f Bñ facite his q̃ oderunt vos. Bñficẽtia ẽ effec⁹ dilectõis. ⁊ iõ pro porcionat⁹ ei sic effe ct⁹ sue cause. ⁊ iõ tenemur bñfacere inimicis i his q̃ spectãt ad cor̃ salutẽ ꝑ lo cor̃ tpe. ⁊ aliis circũ stãtijs debitẽ cõcurrẽtib⁹. ñ ãt tenemur in alijs. ⁊ q̃z ẽ q̃ddaz bñficiũ q̃ꝫ a q̃libet q̃rũcũq; pane ꝑpõ exhiberi ⁊ ptine tad salutem. ſ. orare pro salute animarum. ⁊

ideo istud beneficiũ ꝑ loco ⁊ tem pore ⁊ aliis circumstãtijs tenemur exhibere ẽt inimicis. ió ſbdit.

g Bñdi. ma. vob. imꝑcado eis bona gie ⁊ glie.

h Et orate ꝓ ꝑse. vos. optãdo eis dicta bona.

i Et q̃ pcut. te i maxillã ꝓbe ei ⁊ alterã. istud nõ ẽ itelligendũ sp q̃rũ ad effectũ exteriorẽ. vñ ⁊ xps i maxilla pcussus. vt hr̃ Job. xvij. nõ ob tulit aliã. ſ magr̃ pcutientẽ se charitative correxit dicens. Si male locut⁹ sũ testimoniũ ꝓhibe de malo. si ãt bñ cur me cedis. ſ ẽ itelligendũ ꝙ ꝑ Augustinũ. li. de sermõe dñi i mõte. q̃ꝫ hõ dr hẽ animũ ꝓparatũ ad sustinẽdũ ꝓssionẽ i illa maxilla añq̃ suscitaret scã dalũ vl̃ aliq̃d aliud ꝛ charitatẽ. Qui aufert tibi vestimentũ ẽt nmica: noli, ꝓhibẽ. eo mõ itellige n dũ ſm ꝓparati onẽ animi i casu ꝙsimili ñ ãt i casu i q̃ ex tali ꝓmissione nutriret rapiẽs i malicia sua. imo i tali casu non cẽt bonũ sustinẽ nisi ꝓpt scãdalũ vl̃ aliq̃d aliũ mal⁹ malũ cuitandum

k Di ãt petẽti te tribue. ſ. bonũ vl̃ ꝓbũ: ſm q̃ dicit Aug. q̃ꝫ si irrõnabilit petat tribuendũ ẽ ei ꝓbũ oñendo q̃ irrõnabilit petat. ⁊ tuc sic dicit Aug. Melꝰ ei ei aliq̃d dabis cũ iuste petentẽ cor̃ exteris. si ãt rõnabilit petat tribuẽdũ ẽ ei bonũ q̃ petit. ⁊ si sit i nc̃itate extrema posit⁹. tal⁹ datio cadit ſb ꝓcepto. vñ dic̃ b. Ilmb. Pasce fame morĩtez si ñ pauisti occidisti als ẽ superogatõis.

l Et q̃ aufert q̃ tua sũt ne repetas. ſ. i iudicio. ⁊ b itelligẽdũ ẽ ſm ꝓpationẽ ai: sic dictũ ẽ b auferẽte vestimẽtũ.

m Et, put vultꝭ vt fa. vo. ⁊c. b itelligit⁹ b velle rõnabili ⁊ ordiato tñ.

n Et vos fa. illꝰ similit. Istõ facẽ i casu nc̃itatꝭ est ꝓcepti i alijs superogatõis.

o Et si diligitꝭ illos q̃ vos diligũt tãtũmõ. p Que vob ẽ gra. i. merces a deo reddẽda i eterna vita. q. d. nulla. q̃ talꝭ dilectõ non ꝓcedit a charitate q̃ se ẽt dit ad oẽs hoies. ⁊ iõ ſ ñ ẽ meritoria.

q Et si bñfecerit⁹ ꝛc. eodẽ mõ exponẽdũ ẽ. q̃ bñficẽtia ẽ effect⁹ dilectõis. vt ꝓdictũ ẽ.

r Et si mutuũ dederitꝭ eodẽ mõ exponendus est.

s Nam ⁊ peccat. peccatoribus. scne. i. dant mutuum. quod patet ex hoc quod ſbditur.

t Vt reciplant equalia.nō vltra sortē ꝫ mutuū equale si voluerit petere. v Verūm diligite inimicos vros.hoc est taz expositū supra. x Et mutuū date nihil inde sperantes.i.nihil ex sorte nec seruitū nec aliud.ꝫ ex caritate q̄ ē principiū z rō meredi apō deū.ló sbdit. y Et erit merces vra multa z eri.fi.altissimi.q: sola charitas diuidit ter filios regni et q̄dōnis. z Estote misc.sicut z pr̄ vr̄ cc.deus em̄ relenat miserias nras nō ex pectando aliquid a nob:ꝫ ꝓpter suā bonitatē.sic bō dz moneri ad relexandus miseriā,primi,ꝓpter amorē bonitat̄ diuine. a Nolite iudicare. qualiter aūt iudiciū sit pcm̄ dicū fuit Matb. vij. ca. b Date z dabit vob.s.bonuz natura. fortune gratie z glie.dum tm̄ datio fiat ex charitate.z ló sbdit. c Et mēsuram bonā. q̄tuz ad bona fortune q̄ aliq̄n ꝓferunt ꝓpter opa pietat̄. d Et cōfertaz.q̄tum ad bona nature.sicut sanitas z hmōi.q̄ etiam aliq̄n ꝓferunt ꝓpter opa pietat̄. e Et coagitatā.q̄tum ad bona gr̄e. f Et super effluentē. q̄tuz ad bona glie.z ló dicit apls.j.ad Timo. iiij.capi. Pietas ad oia valet: pmissiōez vite q̄ nūc est būs et future. g Eadez quippe mensura cc. q: fm q opa pietat̄ sunt maioza z terributio diua. Ista tm̄ maioritas nō est attendēda sp fm magnitudinē opis exterioris: sed magr̄ fm magnitudinē interioris affect⁹. vnde et Marci. xij. vidua q̄ misit duo minuta in gazophilatiū fm testimoniū saluatoris dicit plus misisse q̄ multi diuites q̄ magna dona miserant. h Dicebat aūt illis. Hic pñr inducit saluator exemplū ad vtutes pficientes intellectū q̄ sunt sapia de diuis z scia de hūanis inq̄tuz ordinant in deū.z iste vtutes potissime reḡrunt in plat̄ z rectores alior̄ cuiusmodi futuri erāt apli z alij xpi discipuli z eor̄ successores.s.epi z sacerdotes curati.z ꝫ est qō dr̄. i Numq̄d ꝑōt cecus.i. carēs scia z sapia. k Cecū ducē.i.ignarē dirigē.q.d. nō ideo sbdit. l Nōne am.in fo.cadūt.i.in transgressionem et pcm̄.q.d.sic.vñ Greg.io pastorali. Cuz pastor ꝓ abrupta gdit.pñs ē vt greꝫ ad pcipitiū sequat.ló seqtur. m Nō ē dolci.sup mgr̄m:z ló nō ē mirū si ipm sequat. vñ sequit.

t feneranť: vt recipiāt eq̄lia.
v Verūm diligite inimicos
x vros:bñfacite z mutuū da
y te nihil inde spantes z erit merces vra multa.z eritis filij altissimi.qz ipse benignus est sup ingtos z malos.
z Estote ergo misericordes sicut z pr̄ vr̄ misericors est
a Nolite iudicare z ñ iudicabimini. Nolite cōdēnare et
ló cōdēnabimi Dimittite
b z dimittemi. Bate z dabit
c tur vob. Mēsuraz bonā et
d cōfertā z coagitataz:z sup
e effluentē dabūt i sinū vr̄m
f Eadē q̄ppe mēsura q̄ mēsi
g fueritl:remeciet vob Bicebat aūt illis z silitudinem.
h Munq̄d pōt cecus cecum
i ducē. Nōne ambo i soueā
k cadūt. Nō ē discipul⁹ sup
l mr̄m ꝓfect⁹ aūt oīs erit si
m sit sicut mgr̄ ei⁹. Quid aūt vides festucā in oculo fris tui:trabem autē q̄ in oculo tuo est nō cōsideras. Aut quō potes dicere fratri tuo frater sine:eijciaz festucam de oculo tuo : ipse in oculo tuo trabē nō vides Hypocrita eijce primū trabez de oculo tuo:z tūc ꝑspicies vt educas festucā de oculo fratr̄ tui. Nō ei ē arbor bona q̄ facit fruct⁹ malos : neq; arbor mala faciēs fructum bonū. Unaquez; ei arbor de fructu suo cognoscitur.

n Perfect⁹ aūt cc.q: si assit ek bono ingño erit ꝓfect⁹ fm ve ritatē. Si aūt malo erit ꝓfect⁹ fm q̄dā trāsumptōez eo mō loq̄ndi.vt dr̄.v.meta. sic aūt trāsferētes z ad mala dicim⁹ ca lūniatorē ꝓfectū z latronē ꝓfectū.q̄m z bonos dicim⁹ ꝓfos z latronē bonū z calūniatorē bonū:

Neq; ei de spinis colligūt fic⁹:neq; de rubo vindemiant vuā Bon⁹ hō de bono
p q thesauro cordis sui: ꝓfert bonuz:z mal⁹ hō de malo thesauro ꝓfert malum. Ex
q,r abūdātia em̄ cordis os loquit. Quid aūt vocatme dñe dñe:z nō facitis q̄ dico. Omis q̄ venit ad me.z audit sermones meos z facit eos ondam vobis cui silis sit. Silis est hoi edificanti domū q̄ fodit in altū.z posuit fundamentū supra petram. Inundantōne aūt facta illisum est flumē domui illi: z non potuit eam mouere Fūdata em̄ erat supra petrā. Qui aūt audit z non facit. silis ē hoi edificanti domū suā supra terrā sine fundamēto:i quaz illisus ē fluui⁹.z cōtinuo cecidit:et facta ē ruina dom⁹ illi⁹ magna. Caplm. vij.

c Cum aūt ipleſſet oia verba sua i aures plebis itrauit capharnaum. Centurionis aūt cuiusdaz
b fu⁹ male bñs erat moriturꝰ
c q̄ illi erat ꝓcios⁹. Et cū audi
d issz ō ihu misit ad eū seniores iudeoz rogans eū vt
e veniret z saluaret fuū e⁹ At illi cū veissēt ad ihm̄ rogabāt eū sollicite dicētes ei: q: dign⁹ est vt h illi pstes.
f Diligit ei gentem nostraz

Et q: platus et rector mal⁹ nō hūt frontez corrigēdi.ló sbdit.
o Quid aūt vi.fest. in ocu.fra.tui.ꝫ exposuī ē Matb.vij. ca. p Ejci⁹ hō ō bo.the.cordis sui.q̄ thesaur⁹ ē scia z vt⁹
q Profert bo. per doctrinā sanā z vitā exemplarē. r Ex abundan.em̄ cordis os loquit. q: fm q dr̄ ꝑ Peribermenias: voces sint note. i.signa earū passionuz q̄ sunt in aia. Et q: mali rectores dicunt se esse vicarios xpi.ló sbdit.
s Quid aūt vo. me cc.q.d.talis auctas si cederet vob ad vilitatē ꝫ mag⁹ ad damnatōez. t Dis q̄ venit ad me. Postq̄z saluator ihesus misit suas instructioz. Hic pñr inducit ad ei⁹ ꝓfirmationē z ꝓ ifa ex ꝑte ecl̄ Matb. vij. ca.

Caplm. viij.

c Postq̄ descripta ē xpi instructio. ꝫ pñr ponit eius cc instructōis ꝓfirmatio.z ꝓ sig̃ sensibili. scdo facto invisibili: ibi. Progabat aūt illū Pria i duas.q: ꝓ scribūt q̄dā miracla facta corā turb.scdo corā discipl̄is iobis ibi. Et nūciauerūt iobāni. Circa primuz ponūt duo miracla Primuz ē de seruo centurionis sanato. scōm de filio vidue resuscitato: ibi. et factū ē deinceps. Sētentia p̄ie ptis patz

ex dict Matb. viij. ca. excepto q̄ se⁹ nunc. b Erat morit urus. ex illa infirmitate. nisi ꝓ xpm fuisset sanatus.
c Qui erat il. ꝓcisus.i. char⁹ z dilect⁹. z ꝓt ꝫ vocat eius fili⁹ Joh. iiij. ca. fm Crisi. Alij tñ dicūt q: fuit aliud miraculū ab isto.z etiā alia ꝓsona curata ꝫ t ibi. vt ibidē plenius dicet. d Misit ad eū se. inde. Matb. viij. dr̄ q: ipse met accessit ad ihm̄ ꝫ ñ ē itelligēdū in ꝓsona xpti:ꝫ q: accessit ꝑ amicos z nūcios. qō ei ꝑ amicos facim⁹ .facim⁹q̄ dāmō ꝓ nosipos. e Vt ve.z saluaret cēturio ñ rogabat vt veniret ad sanandū: vtz ex ifa seq̄nti.ꝫ seniores iudeoz missi ꝫ petiert ꝑter cēturionis intentōez credēt q: solo verbo posst eū curare absq; ꝓntia corꝑali. f Diligit ei gēnraz.i.iudeoz,ex q̄ ꝓz q: erat gēilis posit⁹ ibi ad custodiā

terre a principib⁹ romais. g Et synagogā ipe edificauit lz em̄ hērent vnū locū m̄ ad offerendū sacrificia t oblationes.s.templū quod erat in hierlm. tū in singlis ciuitatibus t castris habebāt loca in q̄bus cōuenie bant cā dñonis t audiēdi verbū dei que synagoge vocabant h Inuenerūt seruū q̄ lāguēat sanatū ex ꝓbo xpi absentis.vt bñ Marh.viij.

i Et factū est. Hic ꝓcr describit miraculū ō filio vidue resuscitato k In ciuitatē que vocat naym.ciuitas pua ē in galylea ꝓpe montez thabor. l Et ibāt cū eo discipuli eius t turba copiosa hoc factū est vt euidēt⁹ esset miraculū cōz multis factū.

m Ecce defunctus efferebat ad sepeliēdū. Mutictus cm̄ loca sepulture erāt ex ciuitates ne ex cadauerib⁹ inficerent habitatōes ciuitatum. n Misca motus sup eā.tū q: erat vidua :tū q: nō habebat aliū filiū a q̄ posset in senectute sustētari. o Noli flere q.d.ciō ꝓsolata er.ℓ. p Et accessit et tetigit locul̄.i.feretrū Ad h enīz tetigit vt ostenderet q̄ corp⁹ suū diuinitati vnitū erat instrumentū diuinitatis enā in miraculis faciendis.de mō aūt coopandi ad h dictū fuit Marc.v. q Et cepit loq̄. vt mānifeste appareret q̄ erat vere resuscitatus nō apparenter tm̄.vñ t de symone mago legit q̄ apparēter resuscitauit ḡn dā mortuū q̄ tandez loq̄nō poterat:q̄ apparuit illā resurrectōez fuisse tm̄ apparentē r Quia ꝓpha magnus surrexit in nobis.i. ille magnus ꝓpha de q̄ dī Deut.xviij. cap. Ꝓophām suscitabit vob⁹ de medio fratrū vestrorū sicut me. s t synagogaz ipe edificauit nobis Jesus aūt ibat cum illis. Et cū iā non longe esset a domo:misit ad eū centurio amicos dicēs. Dñe: noli vexari. Nō em̄ sum dignus vt sub tectū meum intres:ꝓpter q̄ t meip̄m nō fui dignū arbitrat⁹ vt venirē ad te.sed dic ꝙbo t sanabitur puer me⁹. Nam t ego hō sum sub ptāte ꝓstitutus:hās sub me milites.t dico huic vade t vadit.et alio veni t vēit t puo meo fac hoc et facit. Quo audito iesus mirat⁹ est t cōuersus seq̄ntibas se turbis dixit. Amē dico vobis: nec in isr̄l tantā fidē inueni. Et reuersi q̄ missi fuerāt domū b inuenerūt fuū q̄ languerat i sanū Et factū est deinceps k ibat ihs in ciuitatē q̄ vocatur naym t ibāt cū eo discipuli eius t turba copiosa. Cum aūt approq̄nāret porte ciuitatis ecce defunctus m efferebat filiū vnic⁹ matris sue Et hec vidua erat t turba ciuitatis multa cum illa. n Quā cū vidisset dñs. misericordia motus sup eam dixit illi. Noli flere. Et accessit et tetigit loculū. Hi aūt qui portabāt steterūt. Et ait Adolescens tibi dico surge Et resedit q̄ erat mortuus t cepit loqui:t dedit illū matri sue. Accepit aūt oēs timor t magnificabāt r deū dicētes Quia ꝓpheta magn⁹ surrexit in nobis s t q: de⁹ visitauit plebē suam. Et exijt hic rmo in vniuersaz iudeā de eo t omnē t circa regionē. Et nunciauerunt iohanni discipuli eius de oīb⁹ his Et cōuocauit duos de discipulis suis iohannes:t misit ad iesum dicens Tu es qui venturus es:an alium expectamus Cum aūt venissent ad eū viri dixerūt Johannes baptista misit nos ad te dicens Tu es qui venturus a es an aliū expectam⁹. In ipa aūt hora multos curauit a languorib⁹ suis t plagis t spiritib⁹ malis et cecis multis donauit visum Et rādens dixit illis Euntes renunciate iohāni q̄ audistis et vidistis. Quia ceci vident claudi ambulant leprosi mundant:surdi audiūt:mortui resurgūt:pauperes euangelizant. t beatus ē q̄cūq; nō fuerit scādalisatus in me Et cum discessissent nuncij iohānis cepit de iohanne dicē ad turbas Quid existis in desertum videre. Arundinē vento agitatā Sz q̄d existis videre. Hominē mollib⁹ vestimētis indutū Ecce qui in veste preciosa sunt t delitijs in domib⁹ regū sūt. Sz q̄d existis videre. Ꝓpheta. Utiq; dico vobis t plꝰ q̄ ꝓpha. Hic est de q̄ scptum ē. Ecce mitto angelū meum ante faciē tuā.q̄ pparabit viam tuā ante te. Dico ei vobis:maior inter natos mulierū ꝓpheta iohanne baptista nemo est. Qui āt minor est in regno dei:maior est illo. Et omis pplus audiens t publicani iustificauerunt ihesum baptizari baptismo iohānis. Pharisei aute t legisperiti consiliū dei spreuerūt in semetipos nō baptizati ab eo Dixit aūt dominꝰ. Cui ergo similes dicā hoies generatiōis hui⁹ t cui similes sunt Siles sūt pueris sedentib⁹ in foro t loquentib⁹ ad inuicē et dicentib⁹. Cantauim⁹ vobis tibijs t nō saltastis.lamentauimus t nō plorastis Venit āt iohes baptista neq; mānducās panē neq; bibēs vinū:t dicitis. Demoniū hz Venit filius hominis manducans t bibens : t dicitis. Ecce homo deuorator t bibens vinū:amicus publicanoz t peccatoz. Et iustificata ē sapia ab oīb⁹ filijs suis. Rogabat aūt illum q̄dam de phariseis vt manbo eis de medio fratrū suoz &c. qō itelligitur de xpo in lege t ꝓphis ,pmisso t iō inducit. s Et q: deus visitauit plebē suā mittendo eis saluatorem. t Et nūciauerunt iohāni Hic ꝓcr ad confirmatōez doctrie xpi ponunt miracla corā discipl's iohis facta cū subdit.

a In ipa aūt hora curauit multos &c. t ꝙ h rādet q̄nt iohis oīdēs q̄ ipe ēet verus xps ꝓ miracula soli diuie virtuti possibilia.iō subdit.Et rādēs dixit illis. ꝓcr ponit iohis cōmendatio eū dz. b Et cū discessissent. magis ei voluit iohem ꝓmēdare t in absentia discipl's ei⁹ q̄ i ꝑsona.vt ei⁹ cōmēdatio nō ex fauore humano q̄ amore veritatis,procedē videret. Certa āt patet ex dict̄ matth.xj.vsq; ibi. c Et ois pplus. vbi ꝓhis cōmēdatio nē ponit euāgelista pharisecoz t legispitoz cōsiliatōez.t ꝑ ex verbis ppli. scdo ex vbis xpi ibi. Cui ġ. Circa primum dz c Et omis pplus.i. simplices t vulgares. d Et publicani .i. mūdanis et publicis negociationib⁹ occupati.

e Justificauerunt deū bapti. bapus.iohānis.ex h em̄ q̄ audierāt xpm tā excellēter ꝓmēdante iohez cepert laudare t gl̄ificare deū tāq; iustū t gl̄osuz de h q̄ erāt baptizati a tāto t tali.t ad pniaz vocati t ꝙ h apparēt ꝓfuratio phariseoz q̄ de sua scia supbientes spreuerāt baptismuz iohis a cō instituū t h ē q̄ dī. pharisei āt t legisp.consi. dei spreuerūt. f Cui ġ siles dicam &c. Hic ꝓcr ponit ꝓfutatio phariseoz t legispitoz ex vbis xpi.t ꝑsnia ex dict̄ matth. xj.d. g Rogabāt

a Et factū est cū sol⁹ esset ⁊c. Hic ꝓ̄ñr ostēdit benivolēcia xp̄i ad discipulos incitādo eos ad meliora. vicz ad martyriū qō est ꝓcipuus act⁹ charitat⁊. ſm q̄ dicit saluator: Ioh. xv. Maiorē dilectiōz nemo hz q̄ vt aiam suā ponat q̄s ꝓ amicis suis. ꝑ igit imitat eos ad martyriū verbo. ſcdo facto: ibi. Factū ē aūt dū cōplerent. Pria in duas. q: ꝑ incitat eos verbo ad martyriū: ſcdo ostēdit martyriū ꝓmiū: ibi. Dico aūt vob. Circa p̄mū ꝑmittit xp̄i duplex interrogatio. et duplex discipuloū risio. vicz q̄d vulgares de xp̄o dicerent. ⁊ q̄d apli de ꝑ sentirent ⁊ ptz ſnia ex dict⁊ Math. xvj. Sciendum tñ q̄ interrogatio xp̄i nō ꝓcedebat ex ignorātia sed vt ex risione discipulox q̄ credebant xp̄m esse veracē cristum dei filiū efficacius incitaret eos ad martyriū exemplo eiusdē aiati q̄ cū eēt tante dignitat⁊ voluit ꝓ nob mori ꝑti, ideo subditur.

b Hoc dicēs quia optet filiū hois multa pati ꝛc. ptz ſnia ex dictis Math. xvj excepto q̄ subdit,

c Qui me ere. et meos sermones. nō audens cōfiteri cristum ⁊ veritatē euāgelij. d Hūc filius hois erubescet. ñ reputans cū de suis. Nō aūt bui⁹ est. q: ñ solū credē est necessariū ad salutē: ꝫ eti am cōfiteri ore: ſm q̄ dī Rom. x. Corde enī creditur ad iustitiam. ore aūt fit cōfessio ad salutē. Hec tñ cōfessio ptinet ad ꝓceptum affirmatiūū. q̄d lz obliget ſp. nō tñ ad ſp. ꝫ. ꝓ loco ⁊ tempe occurrente casu in quo et omissione confessionis fidei subtrahit honor debit⁹ deo. vt ſi q̄s i terrogat⁹ de fide taceret q̄si ex sua taciturnitate crederetur ab alijs ipsum fidem nō habere. vel ipsam fidem falsaz esse: vel ob eius taciturnitatem alios auert⁊ ꝓtingeret a fide ⁊ sic peccaret mortaliter: ⁊ sic ꝓ ꝑsequens inter dei filios ñ essz computandus. e Dico autem vobis. Hic ꝑsequit er ostendit martyriū ꝓmiū. vt magnitudo ꝓmij auferat

genos ⁊ ita fecerī. Et discubuerūt oēs. Accepit autē quinq̄ panib⁹ ⁊ duob⁹ piscib⁹ respexit in celū et bñdixit illis: ⁊ fregit et distribuit discipulis suis vt ponerent añ turbas. Et manducauerūt oēs ⁊ saturati sunt. Et subleuatum est q̄ supfuit illis fragmentoruz cophini duodecim. Et factū est cū sol⁹ eēt rās: erāt ⁊ cū illo ⁊ discipuli: ⁊ interrogauit illos dicēs. Quez me dicunt eē turbe. At illi rñdēr ⁊ dixerūt. alij iohānem baptistā alij āt helyaz alij ỹo quia vn⁹ ꝓpha de prioruḃ⁹ surrexit. Dixit autem illis. Vos aūt quē me eē dicit⁊. Rñdēs symō petrus dixit. Xp̄m dei. At ille increpans illos ꝓcepit ne cui dicerēt ꝫ dicēs: quia optet filiū hois multa pati reprobari a senioruḃ⁹ ⁊ pncipib⁹ sacerdotū ⁊ scribis: ⁊ occidi ⁊ tercia die resurgē. Dicebat aūt ad oēs. Si q̄s vult p⁹ me veire: abneget semetipsum. ⁊ tollat crucē suā ḡtidie. ⁊ seq̄t me Qui ei voluerit aiam suaz salua facē. pdet illā. Nam q̄ pdiderit aiam suā ꝓp̄ me saluā faciet illā. Quid enī pficit hō si lucret vniversum mūdū. se aūt ipm pdat et detrimentum sui faciat. Nā q̄ me erubuerit: ⁊ meos sermones hūc filiū hois erubescet cū venerit i maiestate sua ⁊ ptis ⁊ sctoz angelorū. Dico at vob. vere sunt aliq̄ hic stātes: q̄ non gustabūt mortē donec vi-

deant regnū dei. Factū est aūt post hec verba fere dies octo. et assumpsit petrū iacobū et iohannē ⁊ ascendit in montem vt oraret. Et facta est dum oraret spēs vultus eius altera: ⁊ vestitus eius albus refulgens. Et ecce duo viri loquebantur cū illo. Erāt aūt moyses et helyas visi in maiestate: et dicebāt excessum ei⁹ quem ꝓpleturū erat in ierl̄m ꝫ Petrus ỹo ⁊ q̄ cū illo erāt grauati erāt somno. et euigilātes viderūt maiestatē eius ⁊ duos viros q̄ stabāt cū illo. Et fcm ē cū discederent ab illo. ait petrus ad ihm. Preceptor bonū ē nos hic eē: ⁊ faciam⁹ tria tabnacla vnū tibi: ⁊ vnum moysi: et vnū helye. Nesciēs q̄d diceret. Hec āt illo loquēte: facta ē nubes. ⁊ obūbrauit eos ⁊ timuerūt intrāntḃ⁹ illū nubē. Et vox fcā ē de nube dicēs. Hic ē filiu⁹ me⁹ dilect⁹: ipm audite. Et dum fieret vox: inuent⁹ est ihūs solus: ⁊ ipsi tacuerunt ⁊ nemini dixerūt in illis diebus quicq̄ ex his que viderant Factū est aūt in sequēti die descendentib⁹ illis de mōte: occurrit illis turba multa. Et ecce vir de turba exclamauit dicēs. Magr obsecro te: respice in filiū meum q: vnicus ē mihi. Et ecce spūs apphendit eum et subito clamat: et elidit: et dissipat eū cū spuma: et vix discedit dilaniās eū. Et rogaui discipulos tuos vt eijcerēt illum ⁊ nō potuerunt

ſ vt ꝓdictū ē. aliꝫ discipuli q̄ nondū erāt in bono ꝑfirmati aliq̄d humanū passi mori fuerī q̄dz zelo inuidie ꝫ tres ꝓ dictos. ⁊ iō ptās eijcendi demones fuit eis subtracta: ⁊ iō nō potuerunt curare demoniacū eis oblatū: vt in lra vt hoc aduertētes resilirēt a tali emulatōne. ⁊ iō i fine dr eis,

b Ponite vos in cordi. vñs. ser. istos. s. ad imitandum.
c Filius em̄ ho. fu. est vt tra. in ma. ho. ad sui humiliatiōnē fm illud Phil. ij. ca. Humiliauit semetipm obediēs factus vsq; ad mortē. t. q. d. Non debetis p ambitionē in uicē emulari. ß magis in vobis humiliari. Cetera que in hac pte exponēda st patēt ex dictis matthei. xvij. d Intrauit aūt cogitatio. t. nō solū cogitatio interior ß etiā cōtētio exterior. fm q̄ hī Mar. ix. vbi dicitur. Siq̄des inter se in via disputanerāt quis eor maior eēt q̄ō repmit saluator ybo t exemplo pueri positi in medio. t ps fnia ex dict̄ mat. xviij. et Marci. ix.
e Hñdens aūt iohannes. Hic ex incidenti ondet sibi facte qōni. t ps fnia ex dictis Marci. ix.
f Factū est autem Supi⁹ saluator exeūtauit discipulos ad martyriuz ybo. b b idē facto. Et dicitur i duas. q. p facit q̄ dictū est. secūdo remouet aliq̄ a suis sequacib⁹ ibi Factū est aūt. Circa pmū dr. f Fctm̄ est aūt oū cōple. dies assumptio. ei⁹. i. passionis p quā trāsitur⁹ erat t assumē dus ad gliam patrif fm q̄ hī. j. xxiij. Posuit pari xpm et tra intrare in gliam suā. g Et ipe firmauit faciē suā. i. firmiter disposuit.
h Vt iret in hiēm constanter. pmpte ad sustinendū mortē. vt suo exēplo discipulos aliaret.
i Et misit nūcios ante conspectū suū. vt aduentus eius nō lateret. k Vt pparent illi. s. hospitiū. l Et nō recep. illū. q. fa. ei⁹ erat eun. in hiēm. ex mō tincedendi apparebat vt iret ei⁹ essent in hiem ad festum paschale. i q̄ t xps passus est. samaritanis aūt displicebat q̄ aliqui irent in solēnitatibus hierusalem causa oratōnis quia dicebant q̄ locus orationis erat apud eos in mōte garizim. vt habetur Joh. iiij. Jtē q. ex vestimentis xpi t discipl⁹ eius cognouerūt samaritani q̄ erāt indei. q. in dei erāt distincti ab alijs gētib⁹. in vestib⁹. vt hī Nūc. xv. indei aūt erāt samaritanis odiosi eo q̄ cōtemnebant eos nolentes comedere t bibere cū eis. fm q̄ hī Joh. iiij. Nō em̄ coutūt indei samaritanis. m Dñe vis dici. vt ignis descēdat de ce. tē. ppt malitiā suā fm Amb. b bono zelo dixerunt. l. indiscrete. t allegauerūt silē de helya. vñ sequit. Sic̄ helyas fec. vt hī. iij. Reg. j. Beda vo dic. q̄ b dixerāt impatientes. sicut adhuc carnales volēres vidicari. t ideo reprehendunt a xpo de indiscretōe fm Amb. t de ipatientia fz Beda. cū sequit. n Nescitis cuius spūs estis. q. d. in nouo testamēto ad est lex amoris nō timoris sic vet⁹ testam̄. p. ducendū ē suauit⁹ t benigne. vñ sequit. o Filij hois nō venit aias pde. sed in. Nō in inferendo penā mortis sicut vos vultis t in hoc exēplo prelatis vt nō statim cū ipetu ppcā puniāt ß magis tps et locū expectēt.
p Factū est autez. Postq̄ xps incitauit discipulos ad sequendū ipm etiā vsq; ad martyriū. Hic ostēdit remouere aliquas a volentib⁹ sequi ipm ipmū. ē cupiditas terrenoz: cuz dr. Vulpes foueas hñt. et. cetera. secundū est carnalitas. ppuiquoz: cum dr. Sine vt mor. sepelit mortuos suos. t ps fnia ex dictis Mat. viij. Terciuz est inutilis dilatio que notatur cū dr. q Et ait alter. Sequar te dñe. ß pmitte pmit. mi. renūci. bis q̄ domi est. sic facit⁹ q̄ inutilit i gressum religionis vel exercitōes melioris vite differūt. t hoc remouet exēplo cōuenienti cū subdit.
r Nēo mit. ma. suam ad ara. t aspi. retro. tē. Arator. ei retro respicies fac sulcū torquosuz aut inutilem. sic accipiēs meliorīs vite statuz t hīs affectū redeūdi ad pristinū statū: t p̄dicator⁹ vbi diuini retardās op⁹ p̄dicatōis p amicis carnalib⁹ vl terrenis negocijs iepi⁹ ē regno dei adipiscendo vel possidendo.
In ca. ix. vbi dicit i postil. Sic t in scala Jacob angeli descēdebāt t ascendebāt.

Additio.

Quod idcirco ō scala iacob nō fac̄ ad ꝓpositū suum Nā ibi q oppositū legit. s. q̄ agēli ascēdebāt t descēdebāt p cā. fz quā p̄sideratōs p̄dicator⁹ p⁹ oare. t sic deū ascēdē q̄ p p̄dicatōz ad. pmū descēdat. t b ē mod⁹ rōnabiliter. Nā oīo pon⁹ respē futuz q̄ pietāt⁹ in illo mat. vij. c. Petite t accipiet. q̄ ō psonat vñs eccie ꝓsecutōni fz quā p̄dicatores vbi diuini t ēt auditores p⁹ orāt. vñ nō ē neccariū q̄ vrsio scale iacob applicet distinctōi postill ß pon⁹ adplicanda ē p̄dicatōis ꝓcessui debita. Replica. In ca. ix. vbi postil. facit aggressum t diuisionē huius capīs dicēs. Christus pmū mittit apl̄os ad p̄dicandum. scdo docet eos ad orandū. vt p̄dicator⁹ verbi dei pmo per p̄dicatōem descendat ad. pmū. scdo q̄ oīonem ascēdat ad deū sicut in scala iacob vidit angelos descendētes t ascēdētes. tē. Istud exemplū Hugen. egregie refert dicēs scribi q̄ oppositū Gen. xxviij. Sz vide ibi q. tre

trū ⁊ etiā dicit ordinē illū esse rōnabilē q̄ p̄dicator⁹ primū ascendat p oratōes q̄ descendat p p̄dicatōes. Sed nō videtur ꝓuenire talis ordo. na m q̄ ꝓstituit p̄dicator⁹ debuz exercere officiū ad qđ instituus est. ⁊ sic p̄ alijs ꝓficere in ꝑta materiā instituōnis ⁊ ꝑtr ad deū instituentes cōuerti in ofone. ⁊ q: fac in ꝑta institutōes suas debitū orare debuz post vr sortiat effectum. Quilibet em nō solum p̄dicator⁹ debuz se exercere in cāpo actōnis q̄ ad cōtemplatōes accedat nisi em pr⁹ cum lya intrauerit ad amplexus rachelis q̄nti re nō meret: cui nō obstat vsus ecclesie q̄ p̄dicatōi ꝓmunt orionem: nam talis oio est penitꝰ sus q̄ illa aūr q̄ est pars tio ꝓemptationis ē fundum actio deside rij: sic p̄dicatōi pre mittit studiū vt rep mat ꝓsumptio: sic oratio ꝓ adiutorio. q̄ ad ꝓemptationē nō ꝓtinet q̄ est ascē sus scale ꝛc. Contēplatio em orat ꝓ q̄ fundum actōnis. ß actio orat ꝓ remotione impedimenti ⁊ frustratōnis ꝓtemplatio in solo deo q̄ eratur: actio ꝓ se et alijs sollicitatur.

Caꝑ⁹m. x.

Post hec aūt designauit.

Postq̄ descripta est publicatio doctrine xp̄i p̄ p̄dicatōes apl⁹or. hic ꝑr describit eiusdem publicatio ꝑ p̄dicatōes. lxxij. discipulo⁹. Circa q̄ ꝑ describit eo⁹ electio. scđo ad p̄dicandū missio: ibi. Ite ecce ego mitto vos. tercio eo⁹ reuersio: ibi. Heuersi sūt aūt circa primū dr. a Post hec aūt. i. post missionē apl⁹or ad p̄dicandum. b Designauit dns ihs. i. signanter elegit: vel dr designauit. q: q̄s ab eterno p̄destinauit ad hoc opus ꝛualiter ad ꝙ istituit ⁊ applicauit. c lxxij. in signum q̄ post xp̄i resurrectōes. ⁊ ascensionē in celū p̄dicaturi erant fidē xp̄i gentib⁹ septuagintaduar⁹ linguarum.

d Et misit illos binos. tus ꝓter murū cōsolatiōes. et ꝓter mutuā conseruatōes: vt vn⁹ eēt custos castrat⁹ alter⁹ ⁊ alt⁹ bonor⁹. tum ꝓter cōfirmatōes nre fidei ꝓ p̄dicande ab ipsis vt i ore duo⁹ testiū staret ꝓbū. tū in signis charitatis q̄ dz esse in p̄dicatore. fm q̄ exponit beat⁹ Greg. dicēs. Binos q̄ discipulos in p̄dicatiōes mittit. vt p̄ nob tacit⁹ innuat q̄ q̄ erga alterū charitatē nō hz. p̄dicatōnis officiū nullaten⁹ suscipe dz. e Ibi faciē suaz. vt aduent⁹ xp̄i nō lateret. f In oēz ciuitatē ⁊ locū. q: indifferenter xp̄s ⁊ apl̄i p̄dicabāt in ciuitatib⁹ ⁊ locis magnis et paruis.

g Messis quidē multa. q: multitudo gentiū ad suscipiēdum verbū xp̄i p̄ p̄dicatōes apl⁹or erat ꝑata: vt dicit apl⁹s ad Ro. xj. ca. ⁊ ꝓ ꝙ effectum in actib⁹ apl⁹or. h Operarij aut pauci. q: apl̄i ⁊ xp̄i discipuli erāt pauci respectu tante multitudinis ꝙuertēde. Et adhuc ē ita fm q̄ exponit Gregor⁹ q: ꝛ⁹ in eccl̄ia sint multi curati ⁊ eccie ministri. tñ pauci in ipsis. appropinq̄bit in vos regnū dei. In quācūq; aūt ciuitatē intraueritis ⁊ nō acceperint vos: exēntes in plateas eius dicite. Etiā pulueres q̄ adhesit nob de ciuitate vr̄a extergimus vob⁹ vos. Tñ hoc scitote: q: appropinq̄bit regnū dei. Dico vobis q̄a sodomis i die illa remissius erit: q̄ illi ciuitati. Ve tibi corozaim: ve tibi bethsaida q: si in tyro ⁊ sydone facte fuissent ꝓtutes q̄ facte sūt in vob olim i cilicio ⁊ cinere sedentes penituerent. Uerumtñ tyro ⁊ sydoni remissius erit i iudicio q̄ vob. Et tu capharnaū vsq; ad celū exaltata: vsq; ad infernū demergeris. Qui vos audit me audit: ⁊ q̄ vos spnit me spnit. Qui autez me spernit: spernit eū qui misit me. Reuersi sūt aūt septuaginta duo cū gaudio dicentes. Dñe etiā demonia ihabemus in nomine tuo. Et ait illis. Uidebā sathanaz sicut fulgur de celo cadētē. Fulgur ecce dedi vob potestatē calcandi sup serpentes ⁊ scorpiones ⁊ sup omnē virtutē inimici. ⁊ nichil vob nocebit. Uerumtamen in hoc nolite gaudere: q: spiritus vob subiciuntur. Gaudete aūt magis: q: nomina vr̄a scripta sunt in celis. In ipsa hora exultauit ihs spū sancto ⁊ dixit. Confiteor tibi pr̄e: dne celi ⁊ terre: q: abscondisti hec a sapientibus ⁊ prudentibus: ⁊ reuelasti ea paruulis. Etiam pr̄e: q: sic fuit placitum ante te. Omnia mihi tradita sunt a pr̄e meo. Et nemo nouit filium nisi pr̄. neq; pr̄em quis nouit nisi filius: ⁊ cui voluerit filius reuelare. Et conuersus ad discipulos suos dixit. Beati oculi qui vident que vos videtis. Dico enim vobis: q: multi reges ⁊ prophete voluerunt videre que vos videtis: ⁊ non viderunt. ⁊ audire que audistis: ⁊ non audierunt. Et ecce quidā legisperitus surrexit tentans illum ⁊ dicens. Magister quid faciendo vitam eternā possidebo. At ille dixit ad illum. In lege quid scriptum est: quomodo legis. Ille respondens dixit. Diliges dnm deum tuum ex toto corde tuo: ⁊ ex tota anima tua: ⁊ ex omnibus viribus tuis: ⁊ ex omni mente tua: ⁊ proximum tuum sicut teipsum. Dixit illi. Recte respondisti. hoc fac: ⁊ vives. Ille autem volens iustificare semetipsum dixit ad ihm. Et quis est meus proximus. Suscipiens ihs dixit. Homo quidam descendebat ab hierusalem in iericho: ⁊ incidit in latrones qui etiam despoliauerunt eum: ⁊ plagis impositis abierunt semiuiuo relicto. Accidit autem ut sacerdos quidam descenderet eadem via: ⁊ videns illum pertransiit. Similiter ⁊ leuita cum esset iuxta locum ⁊ videret transiit. Samaritanus autem quidam iter faciens venit secus eum: ⁊ videns misericordia motus est. Et appropians alligauit vulnera eius infundens oleum ⁊ vinum. Et imponens illum in iumentum suum duxit in stabulum: ⁊ curam eius egit. Et alia die proferens duos denarios dedit stabulario: ⁊ ait. Curam illius habe. Et quodcunq; supererogaueris ego cum rediero reddam tibi. Quis horum trium videtur tibi proximus fuisse illi qui incidit in latrones. Ille autem dixit. Qui fecit misericordiam in illum. Dixit ihs illi. Uade: ⁊ tu fac similiter. Factum est autem dum irent ipsi: ⁊ ipse intrauit quoddam castellum: ⁊ mulier quedam martha nomine excepit illum in domum suam. Et huic erat soror nomine maria: que etiam sedens secus pedes dni audiebat verbum illius. Martha autem satagebat circa frequens ministerium. Que stetit: ⁊ ait. Dne non est tibi curę quod soror mea reliquit me solam ministrare. Dic ergo illi ut me adiuuet. Respondens autem dixit illi ihs. Martha martha solicita es: ⁊ turbaris erga plurima. Porro unum est necessarium. Maria optimam partem elegit que non auferetur ab ea. Factum est autem cum esset ihs solus orans: erant discipuli eius cum illo. Et ait illis. Cum orabitis dicite. Pr̄r noster qui es in celis. Sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis peccata nostra: sicut ⁊ nos dimittimus omni debenti nobis. Et ne nos inducas in temptationem. Et ait illis. Quis habebit amicum: ⁊ ibit ad illum media nocte: ⁊ dicet illi. Amice commoda mihi tres panes. Quia amicus meus uenit de uia ad me: ⁊ non habeo quod ponam ante illum. Et ille deintus respondens dicat. Noli mihi molestus esse. Ianua iam clausa est: ⁊ pueri mei mecum sunt in cubili. Non possum surgere ⁊ dare tibi. Si perseuerauerit pulsans dico uobis. Etsi non dabit illi surgens eo quod amicus eius sit: propter improbitatem tamen eius surget ⁊ dabit illi quotquot habet necessarios. Et ego dico uobis. Petite ⁊ dabitur uobis. Querite ⁊ inuenietis. Pulsate ⁊ aperietur uobis. Omnis enim qui petit accipit: ⁊ qui querit inuenit: ⁊ pulsanti aperietur. Quis autem ex uobis patrem petit panem: numquid lapidem dabit illi. Aut si piscem: numquid pro pisce serpentem dabit illi. Aut si petierit ouum: numquid porriget illi scorpionem. Si ergo uos cum sitis mali nostis bona data dare filiis uestris: quanto magis pr̄r de celo dabit spiritum bonum petentibus se. Et erat eiciens demonium: ⁊ illud erat mutum. Et cum ejecisset demonium locutus est mutus: ⁊ admirati sunt turbe. Quidam autem ex eis dixerunt. In beelzebub principe demoniorum eicit demonia. Et alij temptantes signum de celo querebant ab eo. Ipse autem intuens cogitationes eorum dixit eis. Omne regnum in seipsum diuisum desolabitur: ⁊ domus super domum cadet. Si autem ⁊ satanas in seipsum diuisus est: quomodo stabit regnum eius. Quia dicitis in beelzebub me eicere demonia. Si autem ego in beelzebub eicio demonia: filii uestri in quo eiciunt. Ideo ipsi iudices uestri erunt. Si autem in digito dei ego eicio demonia: profecto peruenit in uos regnum dei. Cum fortis armatus custodit atrium suum: in pace sunt ea que possidet. Si autem fortior illo superueniens uicerit eum: uniuersa arma eius auferet in quibus confidebat: ⁊ spolia eius distribuet. Qui non est mecum contra me est: ⁊ qui non colligit mecum spargit. Cum immundus spiritus exierit de homine: ambulat per loca inaquosa querens requiem: ⁊ non inueniens dicit. Reuertar in domum meam unde exiui. Et cum uenerit inuenit eam scopis mundatam ⁊ ornatam. Tunc uadit ⁊ assumit septem alios spiritus secum nequiores se: ⁊ ingressi habitant ibi. Et fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus. Factum est autem cum hec diceret extollens uocem quedam mulier de turba dixit illi. Beatus uenter qui te portauit: ⁊ ubera que suxisti. At ille dixit. Quinimmo beati qui audiunt uerbum dei: ⁊ custodiunt illud. Turbis autem concurrentibus cepit dicere. Generatio hec generatio prauaest: signum querit: ⁊ signum non dabitur ei nisi signum ione prophete. Sicut enim fuit ione signum ninuitis: ita erit ⁊ filius hominis generationi huic. Regina austri surget in iudicio cum uiris generationis huius: ⁊ condemnabit eos. Quia uenit a finibus terre audire sapientiam salomonis: ⁊ ecce plus salomone hic. Uiri ninuite surgent in iudicio cum generatione hac: ⁊ condemnabunt eam. Quia penitentiam egerunt in predicatione ione: ⁊ ecce plus ione hic. Nemo lucernam accendit: ⁊ in abscondito ponit neq; sub modio: sed super candelabrum: ut qui ingrediuntur lumen uideant. Lucerna corporis tui est oculus tuus. Quando oculus tuus simplex fuerit: totum corpus tuum lucidum erit. Quando autem nequam fuerit: corpus quoque tuum tenebrosum erit. Uide ergo ne lumen quod in te est tenebre sint. Si ergo corpus tuum totum lucidum fuerit: nullam partem habens tenebrosam: erit lucidum totum: ⁊ sicut lucerna fulgore illustrabit te. Cum autem loqueretur rogauit illum quidam pharisseus ut pranderet apud se. Ingressus autem recubuit. Pharisseus autem cepit intra se cogitare: ⁊ dicere. Quare non baptizatus est ante prandium. Dixit autem dns ad illum. Nunc uos pharisei quod de foris est calicis ⁊ catini mundatis: quod autem intus est uestrum plenum est rapina ⁊ iniquitate. Stulti nonne qui fecit quod foris est: ⁊ quod intus est fecit. Uerumtamen quod superest date elemosinam: ⁊ ecce omnia munda sunt uobis. Sed ue uobis pharisseis qui decimatis mentam ⁊ rutam ⁊ omne olus: ⁊ preterprevis iudicium ⁊ charitatem dei. Hec autem oportuit facere: ⁊ illa non omittere. Ue uobis pharisseis qui amatis primas cathedras in synagogis: ⁊ salutationes in foro. Ue uobis quia estis tanquam monumenta que non parent: ⁊ homines ambulantes desuper non intelligunt. Respondens autem quidam ex legisperitis dicit illi. Magister hec dicens ⁊ nos contumelia afficis. At ille dixit. Ue ⁊ uobis legisperitis qui honeratis homines oneribus quibus portari non possunt: ⁊ uos uno digito uestro non tangitis onera. Ue uobis qui edificatis monumenta prophetarum: patres autem uestri occiderunt eos. Profecto testes estis ⁊ consentitis operibus patrum uestrorum. Quia illi quidem occiderunt eos: ⁊ uos edificatis sepulchra eorum. Propterea ⁊ sapientia dei dixit. Mittam ad eos prophetas ⁊ apostolos: ⁊ ex illis occident ⁊ persequentur. Ut requiratur sanguis omnium prophetarum qui effusus est a constitutione mundi: a generatione ista. A sanguine abel iusti usque ad sanguinem zacharie qui perijt inter altare ⁊ templum. Ita dico uobis requiretur ab ea generatione. Ue uobis legisperitis quia tulistis clauem scientie. Ipsi non introistis: ⁊ introeuntes prohibuistis. Cum hec dixisset: cepit scribe ⁊ pharisei grauiter infestare eum: ⁊ os eius opprimere de pluribus. Insidiantes ei: ⁊ querentes capere aliquid de ore eius ut accusarent eum. Interea cum turbe multe circumstarent eum: ita ut conculcarent se inuicem: cepit dicere ad discipulos suos. Attendite a fermento pharisseorum: quod est ypocrisis. Nichil autem est operturum quod non reuelabitur: ⁊ occultum quod non sciatur. Quamobrem quecunq; in tenebris dixistis: in lumine dicentur. Et que ad aurem locuti estis in penetralibus: predicabuntur super tecta. Dico autem uobis amicis meis: ne terreamini ab his qui occidunt corpus: ⁊ post hec non habent amplius quid faciant. Ostendam autem uobis quem timeatis. Timete eum qui postquam occiderit habet potestatem mittere in gehennam. Ita dico uobis hunc timete. Nonne duo passeres asse ueneunt: ⁊ unus ex illis non cadet sine pr̄re uestro. Uestri autem capitis capilli omnes numerati sunt. Nolite ergo timere: multis passeribus pluris estis uos. Dico autem uobis omnem qui confitebitur me coram hominibus: filius hominis confitebitur illum coram angelis dei. Qui autem negauerit me coram hominibus: negabitur coram angelis dei. Et omnis qui dixerit uerbum contra filium hominis: remittetur ei. Ei autem qui blasphemauerit in spiritum sanctum non remittetur. Cum autem inducent uos in synagogas ⁊ ad principes ⁊ potestates: nolite cogitare quomodo aut quid respondeatis. Aut quid dicatis. Spiritus enim sanctus docebit uos in ipsa hora quid oporteat dicere. Dixit autem quidam de turba illi. Magister dic fratri meo ut diuidat mecum hereditatem. At ille dixit ei. Homo quis me constituit iudicem aut diuisorem super uos. Ait illis. Uidete ⁊ cauete ab omni auaritia: quia non in abundantia cuiusquam uita eius est ex his que possidet. Dixit autem similitudinem ad illos dicens. Homo quidam diues uberes fructus attulit agro. Et cogitabat intra se dicens. Quid faciam: quia non habeo quo congregabo fructus meos. Et dixit. Hoc faciam: destruam horrea mea: ⁊ maiora faciam: ⁊ congregabo illuc omnia que nata sunt mihi ⁊ bona mea. Et dicam animę meę. Anima habes multa bona posita in annos plurimos: requiescę comede bibe epulare. Dixit autem deus ei. Stulte hac nocte animam tuam repetunt a te: quę autem parasti cuius erunt. Sic est qui thesaurizat sibi: ⁊ non est in deum diues. Dixit autem ad discipulos suos. Ideo dico uobis ne solliciti sitis aiae uestre quid manducetis: neq; corpori quid induamini. Anima plus est quam esca: ⁊ corpus plus quam uestimentum. Considerate corui quia non seminant neq; metunt: quibus non est cellarium neq; horreum: ⁊ deus pascit illos. Quanto magis uos pluris estis illis. Quis autem ex uobis cogitans potest adicere ad staturam suam cubitum unum. Si ergo neq; quod minimum est potestis: quid de ceteris cogitatis. Considerate lilia quomodo crescunt: non laborant neq; nent. Dico autem uobis: nec salomon in omni gloria sua coopertus fuit sicut unum ex istis. Si autem fenum quod hodie in agro est: ⁊ cras in clibanum mittitur deus sic uestit: quanto magis uos modice fidei. Et nolite querere quid manducetis aut quid bibatis: ⁊ nolite in sublime tollere. Hec enim omnia gentes mundi huius inquirunt. Uestre autem pr̄r scit quia his indigetis. Uerumtamen querite regnum dei: ⁊ hec omnia adicientur uobis. Nolite timere pusillus grex quia complacuit pr̄ri uestro dare uobis regnum. Uendite que possidetis: ⁊ date elemosinam. Facite uobis sacculos qui non ueterascunt: thesaurum non deficientem in celis: quo fur non accedit neq; tinea corrumpit. Ubi enim thesaurus uester est: ibi ⁊ cor uestrum erit. Sint lumbi uestri precincti: ⁊ lucerne ardentes in manibus uestris. Et uos similes hominibus expectantibus dominum suum quando reuertatur a nuptijs: ut cum uenerit ⁊ pulsauerit confestim aperiant ei. Beati serui illi quos cum uenerit dominus inuenerit uigilantes. Amen dico uobis quod precinget se ⁊ faciet illos discumbere: ⁊ transiens ministrabit illis. Et si uenerit in secunda uigilia: ⁊ si in tertia uigilia uenerit ⁊ ita inuenerit beati sunt serui illi. Hoc autem scitote quod si sciret paterfamilias qua hora fur uenturus esset: uigilaret utique ⁊ non sineret perfodi domum suam. Et uos estote parati: quia qua hora non putatis filius hominis uenturus est. Petrus autem dixit ad illum. Dne ad nos dicis hanc parabolam: an ⁊ ad omnes. Dixit autem dns. Quis putas est fidelis dispensator ⁊ prudens quem constituit dominus super familiam suam: ut det illis in tempore tritici mensuram. Beatus ille seruus quem cum uenerit dominus eius inuenerit ita facientem. Uere dico uobis quod super omnia que possidet constituet eum. Si autem dixerit seruus ille in corde suo. Moram facit dominus meus uenire: ⁊ cepit percutere pueros ⁊ ancillas: manducare quoque ⁊ bibere ⁊ inebriari. Ueniet dominus serui illius die qua non sperat: ⁊ hora qua ignorat: ⁊ diuidet eum partemque eius cum infidelibus ponet. Seruus autem ille qui cognouit uoluntatem domini sui ⁊ non preparauit ⁊ non fecit secundum uoluntatem eius: uapulabit multis. Qui autem non cognouit ⁊ fecit digna plagis uapulabit paucis. Omni autem cui multum datum est multum requiretur ab eo: ⁊ cui commendauerunt multum plus petent ab eo. Ignem ueni mittere in terram: ⁊ quid uolo nisi ut accendatur. Baptismo autem habeo baptizari: ⁊ quomodo coartor usquedum perficiatur. Putatis quia pacem ueni dare in terram. Non dico uobis: sed diuisionem. Erunt enim ex hoc quinque in domo una diuisi tres contra duos: ⁊ duo contra tres. Diuidetur pr̄r filio ⁊ filius pr̄i: mater filie ⁊ filia matri: socrus nurui sue ⁊ nurus socrui. Dicebat autem ad turbas. Cum uidetis nubem surgere a occidente: statim dicitis. Imber uenit: ⁊ ita fit. Et cum austrum flantem dicitis. Quia estus erit: ⁊ facit. Hypocrite faciem celi ⁊ terre nostis probare: hoc autem tempus quomodo non probatis. Quid autem ⁊ a uobis ipsis non iudicatis quod iustum est. Cum enim uadis cum aduersario tuo ad principem: dum in uia es da operam liberari ab eo: ne forte trahat te ad iudicem: ⁊ iudex tradat te exactori: ⁊ exactor mittat te in carcerem. Dico tibi non exies inde donec ultimum quadrantem reddas. In illo autem tempore aderant quidam nuntiantes illi de galileis quorum sanguis pilatus miscuit cum sanguine hostiarum eorum. Et respondens ihs dixit ad illos. Putatis quia galilei isti pre omnibus galileis peccatores fuerunt: quia talia passi sunt. Non dico uobis: sed nisi penitentiam habueritis omnes similiter peribitis. Uerumtamen illi decem ⁊ octo quos cecidit turris siloe in eos: ⁊ occidit eos. Putatis quia ipsi debitores fuerunt pre omnibus hominibus habitantibus in hierusalem. Non dico uobis: sed nisi penitentiam habueritis omnes similiter peribitis. Dicebat autem hanc similitudinem. Arborem ficulneam habebat quidam plantatam in uinea sua: ⁊ uenit fructum requirens in ea: ⁊ non inuenit. Dixit autem ad uinitorem. Ecce anni tres sunt ex quibus uenio querens fructum in ficulnea hac: ⁊ non inuenio. Succide ergo illam ut quid etiam terram occupat. At ille respondens dixit illi. Dne dimitte illam ⁊ hoc anno usque dum fodiam circa illam: ⁊ mittam stercora. Et si quidem fecerit fructum in futurum. Sin autem succides eam. Erat autem docens in una sabbatorum in synagogis eorum. Et ecce mulier que habebat spiritum infirmitatis annis decem octo: ⁊ erat curuata nec omnino poterat sursum respicere. Quam cum uidisset ihs: uocauit ad se ⁊ dixit illi. Mulier dimissa es infirmitate tua. Et imposuit illi manus: ⁊ confestim erecta est: ⁊ glorificabat deum. Respondens autem archisynagogus indignans quia sabbato curasset ihs: dicebat turbe. Sex dies sunt in quibus operari oportet. In ipsis ergo uenite curamini: ⁊ non die sabbati. Respondit autem ad illum dns ⁊ dixit. Ypocrite unusquisque uestrum sabbato non soluit bouem suum aut asinum a presepio: ⁊ ducit adaquare. Hanc autem filiam abrahe cum sit: quam alligauit satanas ecce decem ⁊ octo annis: non oportuit solui a uinculo hoc die sabbati. Et cum hec diceret erubescebant omnes aduersarii eius: ⁊ omnis turba gaudebat in uniuersis gloriosis que fiebant ab eo. Dicebat ergo similem esse regnum dei grano sinapis quod accipiens homo misit in hortum suum: ⁊ crescit in arborem magnam: ⁊ uolucres celi requieuerunt in ramis eius. Et iterum dixit. Cui similem dicam regnum dei. Simile est fermento quod accipiens mulier abscondit in farine sate tribus donec fermentatum est totum. Et lustrabat per ciuitates ⁊ castella docens: ⁊ iter faciebat in hierusalem. Dixit autem quidam ad illum. Dne si pauci sunt qui saluantur. At ille dixit ad illos. Contendite intrare per angustam portam. Quia multi dico uobis querent intrare: ⁊ non poterunt. Modicum autem tempus habemus. Modicum autem tempus habemus. Modicum autem tempus habemus

ꝛ ad inflamandū hominēs ꝓ tentatōes parati. ꝛ cāuſt huius ruine fuit celatio ſiue ſuperbia de ſua excellentia. q. d. ſaluator diſcipulis cauere diligenter debitis: ne ex elatiōe de ptāte vobis cōceſſa ſup demones nimis eleuamini. ꝛ ſic cornuatis. v Ecce dedi vo. pote. cal. ſup ſerpentes ꝛc. ꝛ ſic in aduentu xpi videt impleuiſſe illud Eſaie. xi. qō dr̄ ō ſer pentibus. Nō nocebunt ꝛ nō occident in vniuerſo mōte ſā cto meo. ꝙa repleta eſt terra ſcia dñi. videlicet ꝓ predicatiōnē xpi et diſcipulorū eius. x Verūtn in ꝫ nolite gaudere. qz ſig facere in ꝫ mūdo aliqñ conceſſum eſt etiā malis hominibus vt hi Matth. vii. nō ꝓpter ipſos. ſ ad cōfirmatiōem fidei xpi ꝑdicare ꝓ ipſos. y Gaudete aūt qz noia veſtra ſcripta ſunt in celis. id eſt in libro vite in quo aliqnoꝝ nomina dicunt ſcribi dupliciter. vno mō ſm pñtem iuſticiaz. alio mō ſm eternaz ꝑdeſtinatiōem ꝛ vtroq; mō noia eoꝝ erant ſcripta in celis quia erant ꝑdeſtinati excepto iuda ꝓditore ꝛ cū ꝫ habebāt grāz ꝺi qua illa gloriatio quā habuerūt de electione demonuz vt ꝑdictum eſt: nō fuit mortale pctm. ſeqr̄.

z In ipſa hora ꝛc. et patz ſnia ex dictis Matth. xi. vſq; ibi.

a Beati oculi ꝛc. ꝛ iſte patet ſnia huius pti ex dictis matth. xiij. b Ecce quidā legiſperit⁹. Hec eſt ꝙs incidētalis in q̄ ꝓmr duplex incidens. Primuz eſt xpi, reſpoſio ad legiſ doctorē. Scōm eſt excuſatio marie ergā ſororē ibi. Factū eſt aūt. Primē pti ſnia patet ex dictis Matth. xxij. ꝛ marci. xij. vſq; ibi. c Ille aūt volēs iuſtificare ſeipm. quod exponitur duplicit. Vno mō q vellet ſe iuſtificare ſm apparentiā. Alio mō ſm veritatē querēs a xpo intellectū ꝓcepti huius. vt oge adimpleret. Et cauſa huiꝰ duplicis ex poſitionis eſt. qz ſicut dictuz fuit Mat. xxij. iſte videtur ꝓ venire ad xpm mala intentōe. ꝛ ſm ꝫ. ꝓcedit ꝓma expoſitio. ſ poſtea xpi verbis cōpunctus fuit. et iō dixit ei xpus Nō longe es a regno dei Marci. xij. ꝛ ſm ꝫ. ꝓcedit ſecunda expoſitio. qz nō apparet clare ex textu vtrū queſtiones de proximo fecerit ante cōpunctiōem vel poſt. d Homo quidā deſcendebat de hierlm in hiericho ſm aliquos

ſicut fulgur de celo cadētē

v Ecce dedi vobis ptātē calcandi ſupra ſerpētes ꝛ ſcorpiones. ꝛ ſupra oēz ꝓtutē inimici. ꝛ nihil vobis nocebit. Verūtn i ꝫ nolite gaudere qz ſpūs vobis ſubjicit. Gaudete āt ꝙ noia veſtra ſcripta ſunt in celis In illa hora exultauit i ſpūſancto ꝛ dixit. Confitebor tibi dñe pr̄ celi ꝛ terre qz abſcondiſti hec a ſapientib⁹ ꝛ prudētib⁹ ꝛ reuelaſti ea puul. Etiā pr̄ quīn ſic placuit ante te. Oīa mihi tradita ſunt a pr̄e meo Et nemo ſcit quis ſit filiꝰ niſi pr̄: ꝛ ꝙs ſit pr̄ niſi filiꝰ. ꝛ cui voluerit filius reuelare. Et conuerſus ad diſcipulos ſuos dixit Beati oculi q̄ vidēt q̄ vos videt. Dico eīn vobis ꝙ multi ꝓphete et reges voluerūt videre q̄ vos videtis. et non viderunt. et audire que auditis. et nō audierūt. Et ecce quidā legiſperit⁹ ſurrexit tētans illū ꝛ dicens. Magr̄ ꝙd faciendo vitā eternam poſſidebo. At ille dixit ad eū. In lege ꝙd ſcriptum eſt Quō legis. Ille rndēs dixit. Diliges dñm tuū ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex oib⁹ viribꝰ tuis et ex omni mēte tua et ꝓximū tuū ſicut teipm. Rectē reſpōdiſti. Hoc fac et vives. Ille aūt volēs iuſtificare ſeipm dixit ad ihm. Et ꝙs eſt meus ꝓximus. Suſcipiens aūt ieſus dixit. Hō quidā deſcēdebat a hierlm in hiericho ꝛ incidit in latrones ꝙ etiā deſpoliauerūt eū ꝛ plagis ipoſitis abierūt ſemiuiuo relicto. Accidit aūt vt ſacerdos ꝙdaz deſcēdēt eadē via ꝛ viſo illo ꝓteriuit. Siīr ꝛ leuita. cū eſſet ſecus locū ꝛ videret eū ptranſijt. Samaritan⁹ aūt ꝙdam iter faciens venit ſec⁹ eū et videns eū mia mot⁹ ē. Et appropians alligauit vulnera ei⁹: infundens oleū ꝛ vinū ꝛ ponēs illū in iumentū ſuū duxit in ſtabulū ꝛ curā ei⁹ egit. Et altera die ꝓtulit duos denarios et dedit ſtabulario et ait. Curaz illi⁹ habe ꝛ qcūq; ſupergaueri ego cū rediero reddā tibi. Quis hoꝝ triū vr̄ tibi ꝓximus fuiſſe illi q̄ incidit in latrones At ille dixit. Qui fecit miam in illuz Et ait illi ibus. Vade ꝛ tu fac ſiīr. Factū ē āt dū irent ꝛ ipe itrauit in qdā caſtellū ꝛ mlier ꝙdā martha noie excepit illū in domū ſuā: ꝛ huic erat ſoror noie maria. Que etiam ſedens ſec⁹ pedes domi audiebat ihuz illius. Martha aūt ſatagebat circa frequens miniſterium. Que ſtetit et ait. Domine nō ē tibi cure ꝙ ſoror me relinqt me ſolā miſtra-

est hec pabola. ſm alios eſt res geſta qz inter hierlm ꝛ hiericho erat quedā ſolitudo vbi frequenter homes tranſeuntes ſpoliabant a latronib⁹. ꝛ occidebant: in qua ſolicitudine capt⁹ fuit ſedechias fugiēs ab exercitu nabuch. vt hr̄ hiere. vlt. Moralit tū exponit de pctōre deſcendēte a ſtatu iuſticie in pctm mortale qui ſpoliatur a demonib⁹ bonis gr̄e ꝛ vulneratur in bonis nature ꝛ relinqt ſemiuiuus qz tollitur ab eo vita gr̄e remanente vita nāe: cui xps approqinquās in ſua benedicta incarnatōe. c Illigauit vulne. eius infūdens oleū. miſericordie cū vino iuſticie. f Duxit i ſtabulū id eſt in domū eccleſie vbi ſimplices reficiunt. g Et altera die. i. poſt reſurrectiōem ſuā. i De dit ſtabulario. i. cuilibet apło. h Duos denarios. i. intelligentiā noui ꝛ veteris teſtamēti. qz apruit illis ſenſum vt intelligerent ſcripturas. vt hr̄. j. xxiiij. c. Et eis curā penitentiā cōmēdauit: promittens ꝓ ſalario vitā eternā. k Vade ꝛ tu fac ſiīr. ex rñ ſione cōcludens qꝰ ꝓpinquitas generiſ nō facit ꝓximum ſ opus mie impenſum. l Factuz ē aūt Hic ponit ſecūdū incidens. qō eſt excuſatio marie ergā ſororē ſuā: vbi ꝑmittitur locus cum dicitur

m Et ipſe intrauit in quoddā caſtellum. i. bethaniā.

n Et mlier quedaz noie martha exce. illum in do. ſuā. ad illam eīn domū xpus frequenter diuertebat: et ſecure: tum ꝓpter deuotionez ibi habitantiū: tū qz plura beneficia eis contulerat: quia ipaz martham a ꝓfluuio ſanguinis ſanauerat: Fm Ambro. et mariam a ſeptez demonibus liberauerat: fm illos doctores qui dicunt illam fuiſſe ſororem lazari: ſicut ſupra dictum eſt. vij. cap. o Que etiam ſedens ſecus pedes ꝛc. intēta operibus vite contemplatiue.

p Martha aūtez ſtatag. circa fre. mini. occupata in operibus vite actiue. q Que ſtetit. quia feſſa labore miniſterij diſcurrendo per domum: vt chriſtus et eius diſcipuli eſſent conueniēter recepti et refecti. r Et ait: domine non eſt tibi cure ꝛc. conquerens de ociositate, ſororis ſue: et de chriſti negligentia hoc permittentis.

s Et rñdēs dixit illi dñs. excusando mariā. Inuenit aūt maria accusata tripliciter. s. a pharisco de psumptōne seu temeritate: eo q xpm tenuit recumbentē vt dictū est supra vij. ca. r b fm illos qui dicūt illā fuisse sororē lazari r marthe. Item a iuda de, pdigalitate: eo q pciosum vnguentū effudit: r pedes ihu vnxit: vt hr Jo. xij. tercio a sorore ō ociositate: vt hic habek r vbiq; maria tacuit r xpc eam excusauit oñdens pharisco q factū maris nō erat psumptōis ꝫ deuotionis. Item oñdēs iude r alijs discipul q illa effusio vnguētī nō erat pdigalitatis ꝫ pietat. Itē q oñdit sororī q sessio marie non erat ociosa: sed melioribus actib applicata: tōsequit. t Mar: tha martha soll. rē. q: opa actiue vite solicitudines r distractionē mentī inducunt: r frequent perturbatōes ingerunt v Porro vnū ē necessariū. s. ipse deus q est vn r p oībus querend: vel vnus. i. vnitas mentis ad deū: r istud respicit vitā ꝓtemplatiuam p quā mēs adheret deo: q ē simplr vn fm q dicit aplus. s. Cor. vj. Qui adheret deo vn est spūs. siē ecōuerso p vitā actiuā intendēdo creatur. ꝙ multe sunt anima diuidunt.

x Maria op. p. elegit. q. d. nō tu malā: ꝫ illa meliorē. Dī stinguit eñ duplex actio a doctorib. Vna q exhibit in exercitio virtutū moraliū r ista disponit ad ꝓtemplatōnem: fm q dicit b. Greg. vj. moral. Qui cōtemplatōis arcem tenere desiderāt necesse est vt pri in campo actōnis se, pbent. Cui rō est: q: fm phm. vij. phy. Sedendo r descendo fit aia sciens r prudēs: sedatis eñ passionib r tumultibus passionū q exercitiū virtutū moralū: disponit aia vt libere possit elevari in ꝓtemplatōez veritatis. Et q ptz q talis actus o: dinat ad cōtemplatōes sic ad finē. Finis autem melior ē his ꝙ sunt ad finē: r iō de tali actione concedūt oēs: q cōtemplatio ē melior. Illa aūt ē actio ꝙ sequitur cōtemplatōez, pcedens ex plenitudine cōtemplatōis sic est docere: r in regimine aiaz laborare: r hmōi: de tali actōne dicūt aliq q ē melior: ipa ꝓtemplatōe. r de ista actione nō loquit hic xpc vt pz intuenti. Illi vo dicūt q etiaz ista actōne cōtemplatio melior ē: q: illud qō simplr ꝑeligit videt esse melī absolute ꝙ istud qō ꝑeligit tñ in casu. sic pharisei melī est simplr ꝙ ditari: licet ditari sit magꝭ eligibile in casu magne pauptatis. ꝓtemplatō aūt est p se eligenda: cura aūt r regimē aiaz ad qō spectat pri m docere r dirigē in salutē est eligenda vel pri suscipienda in casu necessitat fraterne. vñ dicit Hug. xix. de ci. dei. Nemo scīm querit charitas negociū iustū susceptū necessitas charitat quā sarcinā si nulli imponit intuēde vtiq; vacandū ē. Si aūt imponit suscipiēda ē ꝓpter charitatis necessitatem.

y Que nō au. ab ea. Opa eñ vite actiue nō hūt locū nisi in pñti vita: r iō adueniēte iure auferent. Sz ꝓtemplatio pme veritat nō tollit nisi ꝙtum ad illō qō est impletōnis: q; videm nūc p speculū in enigmate. tūc aūt facie ad faciem: fm q habek. s. Cor. xiij.

Capūm. xj.

e Et factū ē. Postq xpc misit discipl os suos ꝓdicare. Hic ꝑir docet eos orare. r p inducit eos ad orationis instantiā. scdo ad fidei cōstantiā ca. se. r tercio inducit ppl os ad pniam: ca. xiij. Circa primū sciendū q ad oōnez debitā duo requirunt. s. affectio pura: r intentio recta. Prio igit inducit ad primum scdo ad scom: ibi. Nemo lucernā accēdit. Circa primū p mittit instructio discipulor. scdo cōfutatio emulorū: ibi. Et erat ejciēs dmonium. Tdhuc circa primū p docet modus orādi. scdo oōnem ꝓmittit: ibi. Et ait ad illos. Circa primū ꝓmittit xpc oō: dicepit facē et docere: vt dī Matth. j. r iō ei oōnez ꝓmittit cum dī. b Cū es. in lo. quodā orās. Sciendū tñ q xpc nō orauit ingtū de: q: sic nō cōpetit ei orare. Dō eñ ē explicatō ꝙte volūtat apud deū vt eaz impleat. Volūtas aūt dina p scipaz ē effectiua eorū ꝙ vult fm illud ps. Dia quecūq; voluit dñs fecit: sed qr xpc ingtum hō habuit volūtatē humanā: ꝙ nō p seipam efficax ad implēdū ea ꝙ vult nisi p virtutē diuinā: iō xpo fm q hō cōpetebat orare. Orauit igit vt p nob impetraret: r vt exemplū nob orādi daret: orauit etiā p seipso ad obtinendum qō sibi debebat. s. gliam corpis. Jo. xvij. clarifica me tu pr. Consequēter docet discipl os orare cū dī. c Cum orat dicite pr nr rē. ps finia ex dict Matth. vj. Sciendū q Lucas b omittit duas petitōes oōnis dicte. s. tertiā r septimā: qr tercia implicite cōtinet in duab pcedenti b. Si eñ gliaz dei ꝓcipaliter fim r ꝓticipatōes regni ei cōtinent in duabus primis petitōnib hūi voluntatez ei facim: r ei voluntas implet in nob qō cōtinet in tercia petitōe ꝙ est. Fiat volūtas tua rē. Silr septima ꝙ est. Sz libera nos a malo. continet in sexta. Si eñ in tentatōes nō inducimur et succūbendo: ꝭ magꝭ p nalem resistēdo: hū liberamur a malo.

d Et ait ad illos. Hic ꝑir inducit ad oōnis cōtinuatōs Primo p exemplū ei ꝙ nō solū ab amico impetrat illud qō est sibi nedū pp amicitiā: ꝭ etiā pp petendi cōtinuationē. Moraliter aūt iste amicus intelligit ipse de a ꝙ, pueit nob oīe bonū: tñ aliqñ differt dare illud qō dare intendit vt qō est nobis necessarium impetrem a deo p oōnis instantiā: r tale est qō ptinet ad salutē. qñ tñ ista tria concurrūt: vicz aliqs petit pie. i. de ptinēnb ad salutē r p se. et p seuerāter seu cōtinue sp impetrat qō petit a deo: non tñ sp statim dat: ꝭ aliqñ differt vt cōgruo tpe det. Si aūt aliqs petat de imptinenb ad salutē nō sp exaudit: qr frequēter sibi nō expedit exaudiri: silr si petat de ptinēnb ad salutē ꝓ alio aliqñ nō exaudit pp defectū illi ꝙ quo petit. Item si petat pie r, p se: nō tñ p seuerāter impedit effectus ꝓpter defectum oōnis. iō subdit, e Petite. p seueranter.

f Et dabitur vobis, tribus predictis concurrentibus: et patet sententia ex dictis Matthei. vij.

g Et erat ei̇ſtiens. poſita inſtructiõe diſciplox de ſancta affectõe in orando: hic ꝑñr deſcribit cõfutatio emulox ꝺ ꝓxima affectõe facta xꝑi perueſe depꝛauãdo. Et ꝑ deſcribit eox emulatio. ſcdo eox cõfutatio ibi. Ipe aũt vt vidit Circa primũ ſciendũ q̃ aliq̃ malignãtes miraclis xꝑi de trahebant duplicit.

Vno mõ attribuendo virtuti demonis ⁊ hic modus dicꝰ ẽ Mat. ix. ⁊. xij. Alio mõ miracula xꝑi reputando ꝙa eo q̃ erant circa inferioꝛa vt cõiter: vtpote circa ſanitates coꝛpoꝛ ⁊ hmõi. Et ꝺ quere bant ab eo ſigna fieri circa coꝛpoꝛa celeſtia ſic ꝛpe ioſue ſol ſtetit inobik ad ſpacium vnius diei. vt hꝫ Ioſue. x. ⁊ rempe Ezechie. retroceſſit ſol decẽgradib⁹. vt hꝫ Eſaie. xxxviij. ⁊ et hoc notat cũ dꝫ. Et alij tentantes ⁊c.

h Ipe aũt vt vidit Hic ꝑñr deſcribitur cõfutatio malignantium ꝑdictoꝛ. ⁊ primo illoꝝ q̃ opa xꝑi demoni attribuebãt ſcdo illoꝝ q̃ ſignũ ꝺ celo querebant: ibi. Turbis aũt cõcurẽtib⁹. Prima in duas q̃ ꝑ cõfutank verbo xꝑi coꝛ malicias arguentis. ſcdo verbo mulieris deuote virtutes xꝑi confitentꝫ: ibi. Factũ eſt autez. Snia aũt ꝓme ptis poꝛ ex dictis mat. xij. ca. i Factũ ẽ aũt Hic ponit ꝓfutatio ꝑdictoꝝ ꝺbo mulieris virtutẽ xꝑi confitentis: cũ di. Factũ eſt aũt cuz ꝛ ꝺ diceret ſcs xꝑs rũdens blaſphemijs iudeoꝝ.

k Extollẽs vocez. .i. ex corde ⁊ cõſtanter alte ꝓferens laudem xꝑi contra virtuperium iudeoꝝ. l

ſitis mali noſtis boua data dare filijs vꝛis q̃ntomagis pr̃ vr̃ celeſtẽ de celo dabit ſpm̃ bonũ petentib⁹ ſe.

s Et erat eijciẽs demoniũ ⁊ illud erat mutuz ⁊ cũ eieciſſet demoniũ locut⁹ eſt mutus ⁊ admirate ſunt turbe. Quidã aũt ex eis dixerunt In beelzebub principe demoniox eijcit demõia. Et alij tẽtantes: ſignũ de celo b q̃rebãt ab eo. Ipe ãt vt vidit cogitationes eox dixit eis. Omne regnũ i ſeipm diuiſum deſolabit: ⁊ domus ſupra domũ cadet. Si aũt ⁊ ſathanas i ſeipz diuiſus eſt: quõ ſtabit regnũ ei⁹ qz dicitis i beelzebub me eijcere demonia. Si aũt ego in beelzebub eijcio demonia: filij vr̃i in q̃ eijciũt Jõ ipi iudices vr̃i erũt. Porro ſi in digito dei eijcio demonia, ꝓfecto puenit i vos regnũ dei. Cũ fortis armatus cuſtodit atriũ ſuũ i pace ſũt ea q̃ poſſidet. Si aũt fortior eo ſupueniens vicerit eũ vniuerſa arma ei⁹ auferet in q̃b⁹ confidebat: ⁊ ſpolia ei⁹ diſtribuet. Qui nõ ẽ mecũ Jme ẽ ⁊ q̃ nõ colligit mecũ diſpgit. Cuz imund⁹ ſpũs exierit de homie ambulat p loca inaquoſa: querens requiẽ ⁊ non inueniens dicit. Reuertar in domũ meã vñ exiui. Et cũ venerit inuenit eã ſcopis mũdatã. Tũc vadit ⁊ aſſumit ſeptẽ alios ſpũs ſecũ nequiores ſe ⁊ ingreſſi habitãt ibi Et fiũt nouiſſima hois illi i us peioza prioꝛib⁹. Factũ eſt autem cum hec diceret k Extollẽs vocẽ quedã mulier de turba dixit illi. Beatus venter q̃ te portauit: ⁊ n vbera q̃ ſuriſti. At ille dixit. Quinimo bti q̃ audiũt verbũ dei et cuſtodiũt illo p Turbis aũt cõcurrẽtib⁹ cepit dicẽ. Generatio hec generatio nequa eſt: ſignũ q̃rit ⁊ ſignuz nõ dabit ei niſi ſignũ Ione. Mã ſicut fuit Ionas ſignũ niniuitis ita erit ⁊ filius hominis generatõni iſti. Regia auſtri ſurget in iudicio cũ viris generationis huiꝰ et condemnabit illos: qz venit a finib⁹ terre audire ſapiaz ſalomonis. Et ecce pluſq̃ ſalomõ hic viri niniuite ſurgẽt in iudicio cũ generatõe hac ⁊ ꝺdenabũt illã: qz pniaz egerũt i ꝑdicatõe Ione Et ecce pl⁹ q q̃ Iona hic Memo lucernã r accẽdit: ⁊ in abſcõdito po s nit neq; ſub modio ſ ſupra candelabꝛum: vt qui ingrediuntur: lumen videant. t Lucerna coꝛpoꝛis tui ẽ oculus tuus. Si oculus tuus fuerit ſimplex totuz coꝛ pus tuum lucidũ erit: ſi ãt a nequã fuerit: etiaz corpus

Quedã mulier. iſta a ſanctꝫ docto ribus dr̃ fuiſſe ſancta marcella famula beate marthe ſoroꝛis lazari. m Beatus ven. q̃ te portauit. mr̃em beatificat ⁊ laudat ex filio ⁊ non ecõuerſo: qz ab illo ꝓuenit gratia a gloria ꝓncipaliter rõne deitatis: ⁊ inſtrumẽtaliter rõne hũanitatis: qz hũanitas xꝑi eſt organũ coniunctũ ipi⁹ deitatis. n Imo ille dixit. cõmendãdo fidez cõſtantiam mulieris ⁊ alioꝝ ſimiliũ. o Quinimo. beati q̃ audiũt. ⁊c. Iſtud q̃nimo nõ dr̃ aduerſatiue ſ ꝓcomitatiue. q. d. nõ ſolũ illa que me portauit beata eſt ſ etiã q̃ audiũt verbuz dei corde credentes: ⁊ ope adimplentes. Vnde dicit beatus auguſti. lib. de virginitate. Oz beata maria felicius cõcepit deũ mente q̃ fidez q̃ coꝛpe q̃ carnis aſſumptõem.

p Turbis aũt. Hic ꝑñr ponit confutatio illoꝝ q̃ ſignũ ꝺ celo querebant: ⁊ patz ſnia ex dictis Math. xij. q Nemo lucernã accendit. qz ſicut dictũ eſt in decoꝛa oõne requirit affectõ ſancta ⁊ intẽtio recta. Jõ poſtq̃ ſaluator docuit diſcipulos ꝺ ſancta affectõe. hic ꝑñr inſtruit eos de recta intentõe. ⁊ qz recta intentio q̃ dirigit oia ad gl̃az dei corũpit q̃ ꝓpocriſim que ordiat oia ad ꝓ ꝓnã laudez: ideo ſaluator primo diſcipulos de recta intẽtione inſtruit: ſcdo de hypocriſi eos arguit ibi. Cũ cũ loq̃re tur. Circa primũ ſciẽdũ q̃ intentio recta eſt actus voluntatis tendẽtis i finẽ debitũ ꝙ aliq̃d ad finẽ debito mõ ordinatũ ſi cut cũ aliq̃s dat elemoſynã, ꝓpter deuz tendẽs in ipz deuz: ⁊ ideo ꝓxigit actum charitatis in deũ tendẽtis: ſicut i finẽ ꝓpter quez elegit illud qõ eſt ad finẽ. ꝓxigit etiã actũ fidei vel cognitõnis cui⁹ eſt ordiare boc in illud. Lucerna ãt hic accipit ꝓ intentõne recta: vt videbitur: ⁊ iõ dicẽ ſaluator q̃ Memo accendit lucernã. i. qz intẽtio eſt recta includit lumẽ fidei ⁊ ardoꝛem charitatis ad modũ lucerne ardẽtis.

r Et in abſcõdito ponit neq; ſub modio. qz intentõ recta dirigit ad ſupna: iõ ſeq̃tur. s Sz ſupra candelabꝛum ⁊c. Sicut em lucerna i alto poſita illuminat ea que ſũt in domo materiali: ſic intentio recta ea q̃ ſunt ⁊ diſponũtur i domo eccie. ⁊ etiã in domo conſcie: iõ ſubditur. t Lucerna coꝛpoꝛis tui eſt oculus mus. Hec eſt locutio me

taphoꝛica: qz coꝛpus accipit hic ꝓ cõgerie opationũ: ſicut coꝛp⁹ materiale eſt quedã aggregatio mẽbroꝝ diuerſoꝝ ⁊ iõ ſic ocul⁹ dirigit mẽbra ad opandũ. vt pedẽ ad ambulãdũ: manũ ad ſcribendũ: ſic intẽtio recta ꝓut includit fidẽ ⁊ charitatẽ vt ꝑdictũ ẽ: dirigit varias opatões in finẽ debitũ: iõ ſbdit. v Si ocu. tu. fuerit ſimpler. i. intẽtio tua recta ſine plica falſe ſimulatõnis. x Totũ coꝛp⁹ tuũ. i. cõgeries opationũ tuaꝝ. y Lucidũ erit. i. meritoꝛium vite eterne: dũ tñ opatões ſint bone de genere vel ſaltim i differẽtes: alit nõ caderẽt ſb recta intẽtõe. z Si ãt neq; fuerit. i. intẽtio puerſa. a Etiã coꝛp⁹ tuũ tenebroſum ⁊c. .i. cõgeries opationũ mala erit qz opus bonũ de gñe malũ efficitur ex puerſa intẽtione ſic cũ aliq̃s dat elẽmoſynã mulieri pauperie intentõne trahẽdi ad pctm̃ luxurie: iõ ſbdit

b Vide ergo rē.l. diligenter attende ne intentio tua sit p uersa: qz p hoc corrumpent oia bona. c Si ergo corp⁹ tuū. l. corgeries operationū. d Totū lucidū fuerit. tum ex bonitate intētionis: tū ex bonitate opis de genere.

e Erit lucidū totū. qz oīa cedent ad vite eterne meritū.

f Et sīc lucet. ful. illu. re. in pīti p gratiā t in futuro p gloriā. g Et cum loquerē. Hic pīr arguit emulos de hypocrisi q̄ est corruptiua recte intentionis Et p ponit .ii. argutio: scdo rephensorum obstinatio: ibi. Cuz hec ad illos diceret. prima i duas. qz p arguit phariseos: t scdo legisperitos: ibi. Hūdēs aūt Circa primū dicit

h Rogauit illum quidā phariseus rē virū aūt ex deuotione seu emulatōe ipsum inuitauerit hic nō dr: videt tū ex fine hui⁹ ca. q maliciose eum inuitauerit: vt inf eplas aliqđ calūniabile de vbis xpi audiretur.

i Ihs aūt ingress⁹ recubuit. Sz p vide tur cē ꝫ doctrinā ei⁹ qz mittēs discip̄los suos ad pdicandū dixit. In quācunq; ciuitatē aut castellū intraueritis interrogate qs in ea dign⁹ sit et ibi manete: vt dr Matth. x. Iste aūt phariseus erat indignus: vt vr ex seqntibus. Dom̄ q non ē iste de xpo t ꝺ discipulis ei⁹: qz ex co habitatōne cum pctōrib⁹ nō poterat peiorari: sīc discipuli qñ erāt ab eo segregari ad erequendū actū pdicādi: t maxime qz nūc nondū erāt cōfirmati: t ió xp̄c domum phari sei intrauit vt dr̄et occasionē arguendi victa phariseorum

k Phariseus aūt ce. intra se re. di. gre nō eēt bap. i. lotus fm traditiones iudeor. l Et ait dns ad illū. p ꝺ aūt qō rndit cogitatōi eius oñdit se eē deū cui nuda t apta sunt secreta cordū. m Nunc vos phari. qō defortis ē mun. Quia de mundicia exteriori in vasis t corpib⁹ suis erant multū solliciti. t de mūdicia interiori ipsius mentē negligentes: cū tñ deberet eē ecōtrario: qz interior mūdicia necessitat⁹ē: exterior aūt solūmō honestat⁹: q̄ pōt omitti sine pctō. t ió xp̄c pdicā lotōes omisit: vt dr̄et occasionē arguendi phariseos de exteriori mūdicia tm̄ curantes: t interiorem negligētes: t ió sequit. n Nō aūt intus ē ve. pl. ē rap. alioꝝ bona violēter accipiēdo t iniq̄tate t fraudꝺ eos decipiendo. o Verūm qō superest date el'mam: qa p ꝺs fieri restitutio: t de eo qō restanet el'mam largitio.

p Et ecce oia mū. sunt vob. qz el'ma magna ꝺs virtutem ad pctōr remissionē. vt dr̄ Dan. iij. Pcā tua el'mia redime rē. ꝫ qz phariseī t hypocrite nō solū q̄rebāt exteriorē mūdiciā: ꝫ etiā appentē iusticiā: ió sḃdit. q Ve vobis

b tuū tenebr: osum erit Vide ergo ne lumē qō in te est te
c nebre sint. Si ergo corpus
d tuū totū lucidu⁹ fuerit non
f̄ habs aliquā ptē tenebr: a: u⁹
f erit lucidū totū. Et sicut lu
g̃ cerna fulgoris illuminabit
g̃ te. Et cū loq̄ret rogauit illum quidā pharis⁹ vt prā
i dēt apud se. Ihs autem in
k gressus recubuit ꝓpharise⁹ aūt cepit intra se reputans
dicere: quare nō baptizat⁹
l esset ante prandium. Et ait
m dom̄⁹ ad illu⁹. Nūc vos pharisei qō defortis est cali
n cis t catini mundat: quod aūt int⁹ ē vīm: plenū ē rapina t iniq̄tate. Stulti: nōne q̄ fecit qō defortis ē: etiā id
o qō int⁹ ē fecit. Verūm qō
p supest date el'mam: t ecce
q oia mūda sūt vob. Sed ve vobis phariseis q̄ decimatis mentā t rutā t oē olus
r/s t pteritis iudiciū et charitatem dei. Hec aūt oportuit facere t illa nō omittere.
t Ve vobis phariseis: q̄ diligitis primas cathedras i synagogis t salutatōes in
u foro. Ve vobis qz estis vt

r monumēta q̄ nō patent: et
s homines ambulantes supra:
t nesciūt. Rndens aūt q̄dā
ex legisp̄itis ait illi. Magr
hec dicēs ēt nobis
u facī. At ille ait. Et vob legisp̄itis ve: qz onerat⁹ ho-
• mines onerib⁹ q̄ portare nō
• p̄nt: t ipsi vno digito vro
a nō tangit⁹ sarcinas. Ve vobis q̄ edificatis monumenta ꝓphar⁹ pres aūt vr occi
b derūt illos. Profecto testificami qz ꝓsentitis op̄ibus patr̄ vestror: qm̄ q̄dez ipsi eos occiderūt vos aūt edi-
c ficat⁹ eor⁹ sepulcra Propte
d rea t sapia ei dixit. Mittaz ad illos ꝓphas t ap̄los. et ex illis occidēt t pseq̄ntur vt inq̄rat⁹ sanguis oīm p̄
ꝓphar⁹ q̄ effusus ē a p̄stitutō ne mūdi a generatōne ista: a
sanguine abel vsq; ad sāgui nē zacharie: q̄ pijt inf altare t edera. Ita dico vobis
reqūret ab hac generatione
e Ve vob legisp̄itis q̄ tulist⁹
f clauē scie. ipsi nō introist⁹.
g̃ t eos q̄ introibāt ꝓhibuist⁹
i Cū aūt hec ad illos diceret
k ceperunt phariseī et legis-

pha. q̄ deci. rē. vt p ꝺ appareat iustificari q̄si voletes implē mādatū dē decimis reddendū etiā circa minima: vt p ꝺ credere nē⁹ multū volūtarij adimplendū dīna mādata: cū tū essent trangressores in maioribꝰ: ió sḃdit. r Et pter. iudi. iusticiā sburrētēdo. s Et charn. dei. opa misericordie omittēdo. Et qz honor ē p̄miū virtut⁹ fm ꝓbm t ex apperitu appentis iusticie. sed̄ apperit⁹ indebitus bonoris: ió sequitur. Ve vo. pha. q̄ di. p. c. rē. Et qz vicia occulta a deo puniēt ḡuius q̄ manifesta quātocūq; tales volūt ꝺ aliis pferri in bonoribꝰ: ió sequitur. t Ve vo. in ꝺ ē cōminatio pene cēne. v Quia est⁹ vt monumēta. i. sepulcra. Et dr̄ monumentū q̄si monēs mentes: qz viuentes p ꝺ monentur ō sua morte cogitare. x Que no ap. i. exteri⁹ q̄ lita sunt interi⁹: qz aliqū monumēta pingūt t ornant exteri⁹ t fe rorib⁹ replent interi⁹ us. y Hūdēs ār. Hic pīr xp̄c arguit legisp̄itos. pcā enim eor⁹ erāt publica et manifesta: t ió xp̄s ꝓmeliā eis nō faciebat publice arguendo: qm̄ iste legisperi⁹ ponebat ei: t ió xp̄c eos arguit de trib⁹. Prio de imoderata dñatōe: cum dr̄. ꝫ Et vo. legis. ve. qz one. ho. Et ꝺ⁹ stia ex dict⁹ Matth. xxiij, Scdo arguit eos de falsa religiōe

cū dr̄. a Ve vob qz edi. t ꝺ⁹ stia ex dict⁹ Matth. xxiij. excepto q̄ sḃdit. b Profecto testi. q. cōsen. ogi. p. ve. videt magr̄ sequi Zaum: ad ꝺ eīm ordinabāt sepulturas. p̄phet⁹ vt viderent⁹ iustitores pīb⁹ suis q̄ occiderūt illos. vt dr̄ exp̄sse Matth. xxiij. Et ideo dom̄ q̄ illud testificami ni refert ad ꝺ q̄ ipsi pseq̄bant xp̄m q̄ erat ꝓphet⁹ magnus eis p̄missus: t discipulos ei⁹: t ió sḃdit. c Propterea t sapia dei dixit. i. xp̄c q̄ est sapia patris. d Mittam ad illos ꝓphas. q̄ ā ꝺ fit dictū a xpo ꝺ⁹ Matth. xxiij. vbi dicit Ecce ego mit. ad vos ꝓphas t sapientes t scri. t ex illis crucifigent⁹ t occident⁹ rē. Tercio arguit eos de puersa exp̄one sacre scripture: cū dr̄. e Vevo. legis. q̄ tu. cla. scie. Clauis scie est auctas docēdi p quā ꝺs intellect⁹ ver⁹ latēs interius aperit: t ipi ecōtrario claudebāt quātū in ipsis fuit. f Ipi ñ introi. ad intellectū vitaq̄. g Et eos q̄ intra. i. intrare desiderabāt. h Prohibuist⁹. puer sitate doctrine. i Cū hec ad il. dicēt. Hic pīr declarat pharisēor⁹ legisperitor⁹ obstinatio q̄ ex vbis xp̄i nō fuerūt emēdati: ꝫ magr̄ peiorati: ideo sḃdit. k Ceperunt pharisei t legispe. gra. in sistē. vt eum turbarēt t stupefacere

rent:quia conturbati minus p̃tenderẽt. l Et os eius op primere de multis.vt sic ex variis quæstiis ꝙ obiectis: extraherent aliquid calumniabile de ore eius.
m Vt accusarent eum.sicut postea fecerunt coram pylato:ꝙ habetur infra.ca.xxiij.

Cap̃m.xij.

Multis autẽ turbis Postq̃ xps induxit discipulos ad oiois ũstantiã.ꝛ h triplr. p̃ dissuadendo quedã a fide tetrarchie:scõ p̃suadẽdo q̃dã in fide stabilienda: ibi. Nolite timere. tercio oñdẽdo ad fidez tetrarchie ibi. Dicebat aũt. Hec tetrarchia aũt a fide sunt q̃tuor. Castitia seductor. fortitudo persecutorũ:auaricia cupidor:cura nimia necessariorũ.ꝛ fm h p̃ma ps diuidit in q̃tuor:scda incipit ibi Dico aũt vobis.tercia ibi. Hec aũt ei.q̃rta ibi. Dixitq; ad discipulos suos. Circa p̃mũ sciẽdũ q̃ heretici moderni p simulatiõem sanctitatis freq̃nter corrũpunt fidem simplicium.ꝛ h modo phariseiz faciebant q̃ erãt hypocrite. vt ps ex p̃dictis.ꝛ h aduertebãt mltos a fide xpi:qõ xps docet cauere.d.
b Attendite a fermẽto phariseorũ. nescz per eor hypocrisim a mertamini a fide veritate.
c Nihil enim opturz est quod nõ reuelet:
q: eor falsitas in iudicio dñi mãifestabit
d Q̃m que in tenebris dixistis.hoc refert ad seductores. modus.n.seductor est in tenebris ꝛ occultis docere:ꝛ h ratione
niũt in palã i iudicio extremo:ꝛ hoc notat cũ dr. e Predicabit in tectis.dom⁹.n.in terra illa habẽt plana tecta vbi cõgregant̃ homines ad spaciandi ꝛ p̃fabulandũ ꝛ ideo illa q̃ dicunt ibi publice.dicũt:ꝛ hoc mõ exponit theophil⁹. beda aũt exponit hoc referẽdo ad discipulos xpi:quorũ q̃ passi sunt in tenebris carceriũ ꝛ p̃sura⁹: declarata sũt p eosdem ad gliam eor. h̃ p̃ma expositio magis̃ cordat ifẽ p̃cedenti
f Dico aũt vob. Hic describit sedm terrahẽs a fide.qõ ẽ scientia p̃secutor. quã xps docet nõ timere: ꝛ p̃s ista ex dictis Math̃. x. excepti q̃ sequũt. g Nõne quinq; passeres veniũt.i.vẽdunt. h Dipõdio.dipondiũ ẽ spes monete et valet duplex as ꝛ ideo quinq; passeres vendebãt dipõdio: vt hic dr:ꝛ due asse.vt dr Math̃.x.q: quin⁹ passer nõ poterat diuidi. Et ideo remanebat vendẽti:sicut q̃ dant quinq; ous p vno denario nõ dant nisi duo p obulo. i Et ois qui dicit ver.in filiũ ho.i.cõtra xpi humanitatẽ. k Remittet illi.i.nõ ẽ ira gratie ad remittendũ sicut verbũ blasphemie dictũ ꝙ deitatẽ:ꝛ h fuit expositũ diffuse. Math̃.xij.
l Cũ aũt inducẽt vos. Istud fuit expositũ Math̃.xij.
m Sit aũt ei q̃dax. Hic xps dissuadet terciũ terrahẽs a fide:qõ est imoderata cõcupiscẽtia terrenor: vbi p̃mittitur cuiusdã cupidi petitio dicẽtis xpo.
n Magr dic fratri meo vt mecuz diuidat. incõuenienter petebat:qz non erat locus nec xps. nec xpc erat tpalib⁹ iudex imo ea p̃tẽr docebat.ꝛ. iõ xpc rñdit ei o ho carnalis et rudis ꝛ terrenus.
p Quis me constituit ꝛc. Sili⁹ apostoli vt possent vacare p̃bo dei ꝛ ministrare mensis.ꝛ iõ ex h xps conseq̃nter docuit cauere auaritiã q̃ a deo separat vñ sequitur. q Quia nõ in abũdantia cuiusq̃ vita eius ẽ.i.spũalis p quã cõtingit homo nec etiã cor̃poralis: qz propter abundantiaz ꝛ supfluitatez mores plurimz acceleratur mlto em plures morirunt ex repletiõe q̃s ex attenuatiõe: vite etiã pauperes multi⁹ insidiat:diuites aũt in nullo loco sunt securi ꝛ i oi cibo ꝛ potu rimẽt intoxicari.
r Dixit aũt ad illos silitudinẽ.ad suũ p̃positũ declarandũ.
s Hois cuiusdã diuitis vbe
t res fructus ager attulit: et cogitabat intra se dicens.
v Quid faciã: q: nõ habeo q̃ congregẽ fructꝰ meos' Et dixit h faciã. Destruã horrea
x mea ꝛ maiora faciaz ꝛ illuc congregabo oia q̃ nata sũt mihi ꝛ bõa mea ꝛ dicã anime
a mee. Alia hẽs mlta bona posita i ãnos plimos requesce
b cõede: bibe epulare. Dixit aũt illi ds Stulte hac nocte
g aiaz tuã repetũt a te. q̃ aũt
b pasti cꝰ erũt Sic ẽ q̃ sibi thesaurizat ꝛ ñ ẽ i deũ diues.

t di. Et ois q̃ dicit vbũ in fi
k liũ hois remittet illi: ei aũt qui in spũm scm blasphemauerit nõ remittet Cũ aũt inducẽt vos i synagogas: et ad magistratꝰ ꝛ pncipes:nolite sollicitꝰ ee: q̃lit aut q̃d rñdeatꝭ aut q̃d dicatꝭ. Spiritꝰ eĩm sanctꝰ docebit vos in ipa hora:q̃d opteat vos
m dicẽ. Dixit aũt ei q̃dam ẽ turba. Magr dic fratri meo vt diuidat mecũ hereditatẽ
o Dixit ille dixit ei. Hõ q̃s me
p̃stituit iudicẽ aut diuisorẽ supra vos. Dixitq; ad illos. Videte ꝛ cauete ab
q oi auaricia:qz nõ in abundãtia cuiusq̃ vita eiꝰ est ex
r bis q̃ possidet. Dixit aũt silitudinem ad illos dicens.
s Hois cuiusdã diuitis vbe
t res fructus ager attulit': et cogitabat intra se dicens.
v Quid faciã: q: nõ habeo q̃ congregẽ fructꝰ meos' Et dixit h faciã Destruã horrea
x mea ꝛ maiora faciaz ꝛ illuc congregabo oia q̃ nata sũt mihi ꝛ bõa mea ꝛ dicã anime
a mee. Alia hẽs mlta bona posita i ãnos plimos requesce
b cõede: bibe epulare. Dixit aũt illi ds Stulte hac nocte
g aiaz tuã repetũt a te. q̃ aũt
b pasti cꝰ erũt Sic ẽ q̃ sibi thesaurizat ꝛ ñ ẽ i deũ diues.

k Remittet illi.i.nõ ẽ ira gratie ad remittendũ sicut verbũ blasphemie dictũ ꝙ deitatẽ:ꝛ h fuit expositũ diffuse. Math̃.xij.
l Cũ aũt inducẽt vos. Istud fuit expositũ Math̃.xij.
m Sit aũt ei q̃dax. Hic xps dissuadet tercium terrahẽs a fide:qõ est imoderata cõcupiscẽtia terrenor: vbi p̃mittitur cuiusdã cupidi petitio dicẽtis xpo.
n Magr dic fratri meo vt mecuz diuidat. incõuenienter petebat:qz non erat locus nec xps. nec xpc erat tpalib⁹ iudex imo ea p̃tẽr docebat.ꝛ. iõ xpc rñdit ei o ho carnalis et rudis ꝛ terrenus.
p Quis me constituit ꝛc. Sili⁹ apostoli vt possent vacare p̃bo dei ꝛ ministrare mensis.ꝛ iõ ex h xps conseq̃nter docuit cauere auaritiã q̃ a deo separat vñ sequitur. q Quia nõ in abũdantia cuiusq̃ vita eius ẽ.i.spũalis p quã cõtingit homo nec etiã cor̃poralis: qz propter abundantiaz ꝛ supfluitatez mores plurimz acceleratur mlto em plures morirunt ex repletiõe q̃s ex attenuatiõe: vite etiã pauperes multi⁹ insidiat:diuites aũt in nullo loco sunt securi ꝛ i oi cibo ꝛ potu rimẽt intoxicari.
r Dixit aũt ad illos silitudinẽ.ad suũ p̃positũ declarandũ.
s Hois cuiusdã diuitis vbe
t res fructus ager attulit': et cogitabat intra se dicens.
v Quid faciã: q: nõ habeo q̃ congregẽ fructꝰ meos' Et dixit h faciã Destruã horrea
x mea ꝛ maiora faciaz ꝛ illuc congregabo oia q̃ nata sũt mihi ꝛ bõa mea ꝛ dicã anime
a mee. Alia hẽs mlta bona posita i ãnos plimos requesce
b cõede: bibe epulare. Dixit aũt illi ds Stulte hac nocte
g aiaz tuã repetũt a te. q̃ aũt
b pasti cꝰ erũt Sic ẽ q̃ sibi thesaurizat ꝛ ñ ẽ i deũ diues.

d Q̃m que in tenebris dixistis.hoc refert ad seductores. modus.n.seductor est in tenebris ꝛ occultis docere:ꝛ h ratione
niũt in palã i iudicio extremo:ꝛ hoc notat cũ dr. e Predicabit in tectis.dom⁹.n.in terra illa habẽt plana tecta vbi cõgregant̃ homines ad spaciandi ꝛ p̃fabulandũ ꝛ ideo illa q̃ dicunt ibi publice.dicũt:ꝛ hoc mõ exponit theophil⁹. beda aũt exponit hoc referẽdo ad discipulos xpi:quorũ q̃ passi sunt in tenebris carceriũ ꝛ p̃sura⁹: declarata sũt p eosdem ad gliam eor. h̃ p̃ma expositio magis̃ cordat ifẽ p̃cedenti
f Dico aũt vob. Hic describit sedm terrahẽs a fide.qõ ẽ scientia p̃secutor. quã xps docet nõ timere: ꝛ p̃s ista ex dictis Math̃.x. excepti q̃ sequũt. g Nõne quinq; passeres veniũt.i.vẽdunt. h Dipõdio.dipondiũ ẽ spes monete et valet duplex as ꝛ ideo quinq; passeres vendebãt dipõdio: vt hic dr:ꝛ due asse.vt dr Math̃.x.q: quin⁹ passer nõ poterat diuidi. Et ideo remanebat vendẽti:sicut q̃ dant quinq; ous p vno denario nõ dant nisi duo p obulo. i Et ois qui dicit ver.in filiũ ho.i.cõtra xpi humanitatẽ. k Remittet illi.i.nõ ẽ ira gratie ad remittendũ sicut verbũ blasphemie dictũ ꝙ deitatẽ:ꝛ h fuit expositũ diffuse. Math̃.xij.
l Cũ aũt inducẽt vos. Istud fuit expositũ Math̃.xij.
m Sit aũt ei q̃dax. Hic xps dissuadet tercium terrahẽs a fide:qõ est imoderata cõcupiscẽtia terrenor: vbi p̃mittitur cuiusdã cupidi petitio dicẽtis xpo.
n Magr dic fratri meo vt mecuz diuidat. incõuenienter petebat:qz non erat locus nec xps. nec xpc erat tpalib⁹ iudex imo ea p̃tẽr docebat.ꝛ. iõ xpc rñdit ei o ho carnalis et rudis ꝛ terrenus.
p Quis me constituit ꝛc. Sili⁹ apostoli vt possent vacare p̃bo dei ꝛ ministrare mensis.ꝛ iõ ex h xps conseq̃nter docuit cauere auaritiã q̃ a deo separat vñ sequitur. q Quia nõ in abũdantia cuiusq̃ vita eius ẽ.i.spũalis p quã cõtingit homo nec etiã cor̃poralis: qz propter abundantiaz ꝛ supfluitatez mores plurimz acceleratur mlto em plures morirunt ex repletiõe q̃s ex attenuatiõe: vite etiã pauperes multi⁹ insidiat:diuites aũt in nullo loco sunt securi ꝛ i oi cibo ꝛ potu rimẽt intoxicari.
r Dixit aũt ad illos silitudinẽ.ad suũ p̃positũ declarandũ.
s Hois cuiusdã diuitis vbe
t res fructus ager attulit': et cogitabat intra se dicens.
v Quid faciã: q: nõ habeo q̃ congregẽ fructꝰ meos' Et dixit h faciã Destruã horrea
x mea ꝛ maiora faciaz ꝛ illuc congregabo oia q̃ nata sũt mihi ꝛ bõa mea ꝛ dicã anime
a mee. Alia hẽs mlta bona posita i ãnos plimos requesce
b cõede: bibe epulare. Dixit aũt illi ds Stulte hac nocte
g aiaz tuã repetũt a te. q̃ aũt
b pasti cꝰ erũt Sic ẽ q̃ sibi thesaurizat ꝛ ñ ẽ i deũ diues.

¶ Dixit3 ad discipulos. Hic cõsequẽter saluator: di ̃ quadet quantũ retrahens a fide: qõ est cura nimia t ſupflua re ſpectu neceſſariorũ. t patet ſentẽtia ex dictis Math. vj. in Nolite timere. Hic cõſequẽter ſaluator: ſuadet in fide ſtabilitẽtia: t ſunt ẽm or. l. ꝑtolatio ꝓmiſ: expectatio iudicij: exigẽtia officij: t magnitudo bñficij. Et ſm hoc iſta pars dividit in quatuor. ſecunda incipit: ibi Sint lumbi vr̃i ꝓcincti. tercia: ibi. Ẽſt aũt quarta: ibi. Omni aũt. cui multũ da tũ eſt. Circa primu3 ſciendũ q ſpes vite eterne magne ſtabilit in fide: ió dic̃ ſaluator: ipſis fidelib⁹. n Nolite timẽ per ſecutiones ꝓſtas vite. o Puſillus grex. t dic̃ puſillus qz pauci erãt fideles reſpectu infidelium t qz pauci ſunt electi reſpectu reprobo rum. p Quia cõplac. ꝓri. t̃. ex mera cõ liberalitate diua aliqs elegit ad regnum celeſte alios di miſſis: t qs ab eterno ſic elegit in tẽpe vocauit ad fidẽ: t iuſtificauit q gr̃am: vt ſic digni efficerent vita beata: ſm q dicit ap̃ls ad Roma. viij. Quos aũt ꝓdeſtinauit hos t vocauit: qs aũt vocauit: hos t iuſtificauit qs autẽ iuſtificauit illos glorificauit.

q Vẽdite q̃ poſſidetis. q. d. ex q̃ vob patum ẽ regnũ celo rũ: pauꝫ debetis curare de ẽtenis. Sciendus tñ q vendere poſſeſſa ad vandu3 elymam nõ ẽ neceſſi tas niſi in caſu exte

1 Dixitqꝫ ad diſcipulos ſu
m os. Jõ dico vob. nolite ſol
liciti eẽ aie vr̃e qd mãduce
cet: neqꝫ corpi vr̃o qd idu
ami. Anima pl⁹ ẽ ꝙ eſca: et
corpus plus ꝙ veſtimẽtũ.
Cõſiderate coruos: qr nõ
ſeminãt neqꝫ metũt qb⁹ nõ
eſt cellariũ neqꝫ horreũ: et
de⁹ paſcit illos Quãtoma
gis vos pluris eſtis illis.
Quis aũt vr̃m cogitando
põt adijcẽ ad ſtaturã ſuam
cubitũ vnũ. Si ergo neqꝫ
qs minimũ ẽ poteſtis qd de
ceteris ſolliciti eſtis. Cõſide
rate lilia quõ creſcũt. Non
laborãt neqꝫ nent. Dico aũt
vobis nec ſalomon in oñi
gl̃ia ſua veſtiebat ſicꝫ vnuꝫ
ex iſtis: ſi aũt fenum qõ bo
die ẽ in agro t cras in cly
banũ mittit: de⁹ ſic veſtit:
quãtomagꝫ vos puſille fi
dei. Et vos nolite querere
qd mãducetis: aut qd bibe
tis: t nolite i ſublime tolli.
Hec aũt oia gẽtes mũdi q̃
rũt. Pr̃ aũt vr̃ ſcit qm̃ his i
digetis. Verũtñ q̃rite ꝓmũ
regnũ dei: t hec oia adijci
entur vobis. Nolite timere
puſill⁹ grex: qr complacuit
pr̃i vr̃o dare vobis regnũ
Vẽdite q̃ poſſidetis: t date
elymam. Facite vobis ſac

l Dixitqꝫ ad diſcipulos ſu
m os. Jõ dico vob. nolite ſol
liciti eẽ aie vr̃e qd mãduce
cet: neqꝫ corpi vr̃o qd idu
ami. Anima pl⁹ ẽ ꝙ eſca: et
corpus plus ꝙ veſtimẽtũ.
Cõſiderate coruos: qr nõ
ſeminãt neqꝫ metũt qb⁹ nõ
eſt cellariũ neqꝫ horreũ: et
de⁹ paſcit illos Quãtoma
gis vos pluris eſtis illis.
Quis aũt vr̃m cogitando
põt adijcẽ ad ſtaturã ſuam
cubitũ vnũ. Si ergo neqꝫ
qs minimũ ẽ poteſtis qd de
ceteris ſolliciti eſtis. Cõſide
rate lilia quõ creſcũt. Non
laborãt neqꝫ nent. Dico aũt
vobis nec ſalomon in oñi
gl̃ia ſua veſtiebat ſicꝫ vnuꝫ
ex iſtis: ſi aũt fenum qõ bo
die ẽ in agro t cras in cly
banũ mittit: de⁹ ſic veſtit:
quãtomagꝫ vos puſille fi
dei. Et vos nolite querere
qd mãducetis: aut qd bibe
tis: t nolite i ſublime tolli.
Hec aũt oia gẽtes mũdi q̃
rũt. Pr̃ aũt vr̃ ſcit qm̃ his i
digetis. Verũtñ q̃rite ꝓmũ
regnũ dei: t hec oia adijci
entur vobis. Nolite timere
puſill⁹ grex: qr complacuit
pr̃i vr̃o dare vobis regnũ
Vẽdite q̃ poſſidetis: t date
elymam. Facite vobis ſac

iudicij expectate: t ad ꝙ iuducit ſaluator dicẽs. z Sint lumbi vr̃i ꝓcincti. Lumbi mẽtis ſunt voluꝛtas t intellect⁹: ex quib⁹ pcedũt cogitõnes male. Jubi ẽ vo carnis ſunt in quib⁹ viget mot⁹ luxurie: t vr̃iqꝫ lumbi ſunt ꝓcingendi. i. coartandi ad illicitas cogitatiõib⁹ t opibus. a Et lucer

culos qui nõ veteraſcunt.
t theſaurũ nõ deficientez in
celis. Quo fur nõ appꝛopi
at. neq; tinea coꝛrumpit.
Vbi eñ theſaur⁹ veſter ẽ:
ibi t coꝛ vr̃m erit. Sit lum
bi vr̃i ꝓcincti t lucerne ar
dẽtes i manib⁹ vr̃is: t voſ
met ſimiles hoib⁹ expectãtib⁹ do
minũ ſuũ qñ reuertat a nu
ptijs: vt cũ venerit t pulſa
uerit ꝓtinus apiãt ei. Bti
ſerui illi qs cũ venerit dñs
ſuenerit vigilãtes. Amen
dico vobis: q ꝓcinget ſe t
faciet illos diſcumbere: et
tranſiẽs miſtrabat illis. Et
ſi venerit in ſcõa vigilia et
ſi i tercia vigilia venerit: t
ita ſuenerit: bti ſunt ſui illi
Hoc aũt ſcitote: qm̃ ſi ſciret
paterfamilias q̃ hora fur ve
niret: vigilaret vtiqꝫ: t nõ
ſineret ꝓfodi domũ ſuã Et
vos eſtote pati: qz q̃ hora
nõ putatis filius hois venict:
Dixit ei petrus: Dñe ad noſ
dicis hanc pabolã: an t ad
oñs. Dixit aũt dñs. Quis
putas ẽ fidelis diſpẽſator
t pruden: quẽ ꝓſtituit dñs
ſup familiã ſuã vt det illi in
tpe tritici menſurã Beat⁹ il
le ſu⁹ quez cũ venerit dñs
ſuenerit ita facientẽ. Vere
dico vob: qm̃ ſupra oia q̃

me neceſſitat: alis eſt ſuperogatõnis: ꝓpter hoc dr̃ Math xix. Si vis ꝓfect⁹ eſſe vade et vende oia q habes t da pau peribꝫ nõ dicit ſi vis ſaluari: ꝛ ſi vis ꝓfect⁹ eẽ. r Facite vobis ſaccos. i. repoſitoria bonoꝝ. s Qui nõ veterascũt. t q̃ ſunt illa oñdit dicens. t Theſaurũ nõ deficientem in celis. ibi eñ nõ põt eſſe coꝛruptio ab intrinſeco nec p̃ vñs mutatio: qz qd antiq̃tur t ſeneſcit, ꝓpe iteritũ ẽ: vt dr̃ Hebꝛeo. viij. Sili nõ põt ibi violentia fieri ab extrinſe co: ió ſtãdũ. v Quo fur nõ ap. t̃. Iſte aũt theſaur⁹ acq rit p ꝓdictã elymaꝝ largitõez. vñ Math. xix. Cũ dixiſſ ſaluator: Vende q̃ habes t da pauꝑib⁹: ſiuxerit t habebis theſaurũ in celo. x Vbi eñ ẽ thz. tñ i. res a te amata t deſiderata. y Ibi coꝛ tuũ. qz Sm Aug. Ita veri⁹ evbi amat q̃ vbi animat. z Sint lũ. ve. p. ꝙ pomit ſcõm ſtabiliẽs in fide qd eſt ꝓtolatio iudicij futuri: vbi fideles qui nũc pculcant t depꝛimunt honoꝛabunt. a ió ex tali expectatõne ſolidant in fide diſponẽtes ſe vt poſſit ſecure illo

Conſequẽter ad ꝙ iuducit exemplũ. Hoc aũt ſcitote t̃. ex ꝑs ex lra. k Dixit aũt ei petr⁹. Hic pñr pomit tercium ſtabili ens i fide qd ẽ exigẽtia officij: qz plan q debẽt alios in fide firmare: debẽt eẽ in fide magꝫ ſolidi: t ió debẽt vigilare nõ ſolũ ſup ſe: ſꝫ etiã ſup gregẽ ſibi ꝓmiſſum: ne ifurgat aliq̃d fidei t moub⁹ ꝓtiũ: t ꝙ eſt qd dr̃ ſpondendo ad qõnez petri. l Quis putas ẽ fide. diſpen. t̃. q. d. ꝙ dñs debet vigilare ſup cuſtodiã ſui tũ ꝙ pcipue plat incumbit q ſunt diſpenſatores dei: t ió debẽt eẽ vigiles t ſolliciti: vt miſtrent ſbditis bona ſpũalia. z ꝙ deſignat cũ dr̃. l Vt det illis in tpe tritici menſurã. tps tritici vocat tps eucangelij: vñ et xp̃c ſe grano tritici ꝓpanit Joh. xij. m Menſuram. qz boni plati debent adminiſtrare ſpũalia ſbditꝫ Fm coꝛ. ꝓpontẽez t capacitatẽ. n Beat⁹ ille ſer. quẽ cũ ve. dñs. in monte ipi⁹. o Jnue. ita fa. i. bona ſpũalia fideliꝫ diſpenſantẽ. p Sup oia q̃ poſ. ꝓſti. cũ. qz in brũndine eterna ꝓſequet bonum infinitum qõ includit oñia bona.

q Si dixerit seruus ille &c. non cogitando de aduentu dñi in morte. et per hoc malis opibus se occupauerit que sunt cā ruine subditis qđ notat cū dr. r Et ceperit percutere pueros. tūc em̄ flamis pueros ꝑcutit qñ subditos suos malo exemplo peccare facit. s Veniet dñs fui illi⁹. ex inꝑperato repetēs debitū mortis.

t Et diui. eū a pñti vite bonis. vl diuider eū. sependo aias a corpe. v Partemq; ei⁹ ponet cuz infidelib⁹. i. cū damnatis. z subdit cām quare tales magis dānant subditis malis. d. x Ille aut ser. q cog. vo. do. sui cuiusmōi sunt ꝓcla ti q scit vl debēt scire scripturas sacras in ꝗbus volūtas domini exꝑmitur.

y Vapulabit multis. i. verberabit vel puniet multū qz talis nō peccat ex ignātia. ꝙ excerta malicia. z Qui aut nō cognit. cuiusmodi sunt subditi. q vt in plurib⁹ sunt illite rati. a Vapulabit paucis. i. minus puniet: qz talis peccat ex ignātia q diminuit de pcto: nisi fuerit affectata sicut cū aliq̄s vult ignorare illud qđ tenēt facere vl vitare vt licētius peccet. Ex magna em̄ libidine peccandi ꝓuenit cum aliq̄s vult ignare illud cui⁹cia posset eu⁹ a pcto impedire vel retrahere. et in ꝑsona taliu dr Job. xxj. Qui dixerunt deo recede a nobis sciam viaz tuaz nolumus. b Omni aūt. Hic ꝑnr ponit quartū stabilitens in fide: qđ est magnitudo bñficij collati. qz nō solū ꝓlati bñr esse stabiliores aliis in fide: ꝙ etiā illi q plus ceteris acceperunt a deo de gratijs gratisdatis: que dant ad vtilitatē eccie et promotionem fidei: cuiusmodi est notitia scripturarū: gra miraculoꝝ et consilia: et de ꝑ est qđ dr. b Omni aūt cui multū datū est. ſ. de ꝑdictis gratijs. c Multū querek ab eo. nō solū sibi: ꝙ etiā aliis ꝓficiendo. d Et cui cōmendauerit multū. differt cōmendatū a dato: et ꝛō p commēdatū nō intelligit hic notitia scripturarū: ꝙ magis docendi officiū: qđ est regimini annexū. vñ et subditi dicunt esse cōmendati seu accōmendati cure pastoralis: sm q dicit apl's j. Thi. vj. Depositū custodi. et a talib⁹ plus reqrit: vt. ꝛ. dictū est. Et qz gre gratisdate nō valent ad salutē nisi sint cū charitate. ꝛō subdit. e Ignez veni mittere in terram scz charitatem dei et ꝓximi. f Et quid volo nisi vt accēdak. i. augmentek. qz charitas merek augeri vt aucta mere atur ꝓfici. Et qz passio xꝑi quā ex maxima charitate ꝓ nobis sustinuit est maximū charitatis incentiuū. ꝛō subditur g Baptismo aūt habeo baptizari: baptismū appellat sui sanguinis effusionē ex quo baptismus et alta sacramenta eccie bñt efficaciam. h Et quō coarctor vsqđ ꝓficiak. qō dupl⁹ exponitur. Uno mō vt ꝑ ꝙ intelligak magnū desiderū eius ꝓficiendi nostrā salutem per suā passionez. Allio mō vt ꝑ ꝙ intelligatur tristicia et anxietas animi q fuerunt in eo imminēte passione: vt ꝙ ofenderet veritatez hūane nature. Et qz post passionē xꝑi ad ꝑdicationez euāgelij multi crediderūt aliis ꝑsonis sibi iunctis: in infidelitate remanentibus et ꝑsequentib⁹ eos vsq; ad mortē: vt ꝑz de sancto chrysanto et patre eius. ꝛō sequit. i Putatis qz pacem veni dare &c. et ꝓtz ſnia ex dictis Matth. x. k Dicebāt aūt. Hic ꝑnr ponunt arrahentia ad fidē: et ꝑ ofidit ꝓ positum. scōo remouet dubiū: ibi. Cuz aūt vadis. Circa ꝓmū sciendum qz duo sunt vade arrahentia ad fidē xꝑi inter alia. Primū est oracula prophaz ꝙ exꝑresse loquuntur de aduentu xꝑi in mūdū: ꝛtum ad condiōez ꝑsone venientis et ꝛtum ad determinatōem tpis: et aliaꝝ circūstantiaruz si cut plenius declarauimus in quadā qōne ꝛō quolibet: de aduētu xꝑi: ꝙ ꝓpter ꝓlixitatez omittō. Et qz indei saltē legisꝑti in oraculis ꝓpharum erāt edocti. ꝛō argnit eos saluator de ꝙ ꝑ attractiuū ad fidē nō cogescebant. et tū de dispositiōe aeris futura ꝑ sig indicabāt ꝙ tū sunt fallibilia: oracula aūt ꝓ pharū sunt certa: et ꝑ est qđ dr. l Cū veritaz nubē &c. et cōdiuisi. tres in duo et duo i tres diuidēt: ꝑ i filiū et filius in ꝑrez: socrus in nuꝛ suā et nuꝛ in socrū suā. Bi cebat aūt ad turbas: cū videritis nubē orientē ab occasu: statī dicitis nimb⁹ venit et ita fit et cū austrū flātē dicitis qz estus erit et fit. Hypocrite facie celi et terre nostis ꝓbare. ꝑ aūt tps quō nō ꝓbatis. Quid aūt et vos ꝓbisipis nō iudicatis qđ ꝛ stū est. Cū aūt vadis cū aduersario tuo ad ꝓncipē in via: da opam liberari ab illo: ne forte trahat te ad iudicē et iudex tradat te exactori et actor mittat te i carcerē Dico tibi: nō exies inde donec etiā nouissimum minutū reddas. Ca. xij.

a Herāt aūt qđā ipo in tpe nūciātes illi ō galileis: quoꝝ sanguinē pilati miscuit cū victimis eoꝝ. b Et respondens ihc dixit illis: putatis qz hi galilei ꝓ cunctos galileos hoc passi sunt: quia tales fuerunt? c Uerum dico vob⁹: nisi pnitentiā habueritis omnes similiter peribitis. d Sicut illi decē leprosi: quoꝝ vnus tm̄ reuersus est. e Aut illi decē virgines: quaꝝ quinq; fatue fuerunt. f Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. g Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. h Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. i Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. k Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. l Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? m Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. n Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. o Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. p Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. q Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. r Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. s Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? t Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. u Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. v Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. z Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. a Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. b Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. c Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? d Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. e Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. f Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. g Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. h Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. i Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. k Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? l Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. m Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. n Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. o Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. p Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. q Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. r Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? s Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. t Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. u Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. v Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. z Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. a Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. b Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? c Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. d Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. e Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. f Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. g Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. h Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. i Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? j Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. k Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. l Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. m Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. n Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. o Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. p Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? q Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. r Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. s Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. t Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. u Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. v Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. z Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? a Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. b Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. c Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. d Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. e Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. f Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. g Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? h Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. i Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. j Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. k Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. l Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. m Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. n Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? o Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. p Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. q Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. r Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. s Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. t Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. u Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? v Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. z Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. a Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. b Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. c Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. d Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. e Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? f Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. g Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. h Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. i Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. j Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. k Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. l Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? m Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. n Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. o Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. p Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. q Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. r Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. s Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? t Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. u Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. v Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. z Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. a Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. b Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. c Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? d Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. e Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. f Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. g Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. h Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. i Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. j Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? k Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. l Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. m Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. n Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. o Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. p Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. q Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? r Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. s Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. t Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. u Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. v Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. z Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. a Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? b Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. c Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. d Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. e Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. f Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. g Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. h Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? i Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. j Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. k Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. l Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. m Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. n Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. o Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? p Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. q Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. r Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. s Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. t Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. u Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. v Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? z Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. a Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. b Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. c Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. d Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. e Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. f Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? g Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. h Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. i Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. j Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. k Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. l Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. m Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? n Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. o Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. p Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. q Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. r Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. s Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. t Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? u Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. v Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. z Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. a Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. b Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. c Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. d Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? e Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. f Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. g Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. h Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. i Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. j Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. k Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? l Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. m Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. n Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. o Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. p Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. q Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. r Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? s Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. t Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. u Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. v Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. z Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. a Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. b Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? c Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. d Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. e Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. f Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. g Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. h Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. i Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? j Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. k Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. l Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. m Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. n Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. o Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. p Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? q Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. r Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. s Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. t Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. u Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. v Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. z Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? a Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. b Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. c Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. d Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. e Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. f Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. g Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? h Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. i Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. j Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. k Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. l Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. m Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. n Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? o Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. p Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. q Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. r Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. s Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. t Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. u Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? v Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. z Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. a Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. b Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. c Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Multi dicent mihi in illa die dñe dñe nōne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tūc confitebor illis: quia nunq̄ noui vos. d Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. e Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxij. Amice quomodo huc intrasti non habens vestimentum nuptiale? f Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Serue male et piger. g Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Amen dico vob⁹ nescio vos. h Aut illi duo ad quos dr. Mat. vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celoꝝ. i Aut illi duo ad quos dr. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. j Aut illi duo ad quos dr.

cñ ecclesie libi. Dicebat ergo. Prima l duas. q: circa motiñ pnie. ꝓmo ponit xpi instructio: scdo instructiõis confirmatio: ibi. Erat aũt docẽs. Circa ꝑmũ inducit xps ad pniaz. p ꝙ exẽpla: scdo p rõem sumptã ex pabola: ibi. Dicebat aũt. Circa ꝑmũ sciendũ q motiuũ ad pniam freqñter ꝓingit ex morte repẽtina: t horrida aliquox: de q ponũtur hic duo exempla. Primũ ẽ de galyleis a pylato interfectis: dũ actu essent occupati i sacrificijs de qb⁹ ẽ duplex opinio. Dicit em Cyrillus q illi fuerũt scẽces inde galilei. De q̃ di. Act. v. c. q aueritt ppñm i die ꝓfessionis: q: dũ indei ꝓsterent se esse subditos romano impio: vt dictũ ẽ. s. ij. c. iste indas galyle⁹ dicebat q̃ b erat eis illicitũ scz recognoscere aliquẽ dñm ꝑter deuz. q eos eduxerat de egypto: t fecerat sibi ꝑpñm peculiarẽ t multi ꝓsenserũt ei intantũ: q postea ꝓhibẽbãt oblatiões fieri ꝓ salute ĩperij romani: de q pylat⁹ indignꝰ repẽte cũ multitudie romano rũ venit sup eos sacrificãtes ẽm ritum suũ: t interfecit eos

t⁹ miscuit cũ sacrificijs eorũ. Et rñdẽs dixit illis. putatis q bi galylei p oĩb⁹ galyleis peccatores fuerit q: talia passi sunt. Nõ dico vob. ſ nisi pniam habueritis oẽs sĩr ꝑibitis sicut illi decẽ t octo: supra q̃s cecidit turris i syloe: t occidit eos. Putatis q t ipi debitores fuerint: ꝑter oẽs homines hitãtes in irlm. Nõ dico vobis. ſ si si pniaz habueritl: oẽs sĩr ꝑibitl. Bicebat aũt t hãc sĩlitudinez. Arboꝛẽ fici habebat q̃dam plãtatã in vinea sua: t venit q̃rẽs fructũ i illa t nõ iuenit. Dixit ãt ad cultoꝛẽ vinee. Ecce anni tres sũt exã venio q̃rẽs fructũ in ficulnea hac: t nõ iuenio. Succide ergo illã. Ut q̃d etiaz terrã occupat. at ille rñdẽs dixit illi. Domine: dimitte illã: t hoc anno vsq̃ duz fodiam circa illam t mittã stercora. Et siquidẽ fecerit fructũ sin aũt in futurũ succides eam. Erat aũt docẽs i synagoga eoꝝ sabbatis. t ecce mlier q̃ hẽbat spm ĩfirmitatis annis decẽ t octo t erat iclinata: nec oino poterat surſũ respicere. Quaz cũ videret ihs: vocauit eã ad se: t ait illi. mlier dimissa es ab ifirmitate tua. Et ꝓposuit illi manus: t confestim erecta ẽ t glorificabat deum. Rñdens aute m archisynagogus indignans q: sabbatho curasset ihes⁹ dicebat turbe. Sex dies sunt in quib⁹ oportet operari. In bis ergo venite et curamini t non in die sabbati. Rẽspõdens aũt ad illum dñs dixit. Hypocrite vnusquisq̃ vestrũ sabbato

essent ꝑsĩ scindendi de ꝑsenti vita t puniendi: nisi facerent fructũ pñie t bonoꝝ operũ: t b ẽ q̃s dz. f Arboꝛẽ fici. id ẽ gentẽ iudaicã. g Habebat q̃dã. i. ipe deus. cui⁹ ꝓfectio t ꝓpietas nõ pot a nob exprimi aliq̃ determinato noie: ſm q dz. vj. ꝓne de causis. Causa ꝑma supioꝝ est omni narratiõe: ſ dicit. Quidã indel miate. b Plãtatã in vinea sua. i. i iudea q̃ spãli mõ dicebat hẽditas dei.

i Dicebat aũt ad cultoꝛes vinee. i. ad angelũ custodẽ t ꝓpositũ illi gẽti q̃ tũc erat michael. vt habet Dan. x. k Ecce anni tres sũt. i. tria tpa. s. ꝑs legis. tps ꝓphaꝝ. tps ꝑdicatoꝛis xpi: in q̃bus de⁹ q̃siuit fructũ bonoꝝ operꝝ a iudeis: t nõ inuenit nisi in paucis valde: q̃ si nichil ꝓficiant respectu tãte multitudis. vt ps ꝑdicta tpa ꝓsideraũt. l Succide q̃ illam in q̃ ofidit q̃ merueritt occidi t de tra illa ejici: q̃ factũ est postea: p tytũ t vespasianũ: q̃ multos de illis occiderũt: t alios captiuos de terra ejecerũt. m Domine dimitte illam. q: angeli q̃ illis q̃s custodiunt interpellant diuinã clemẽtiã: vñ t destructio ciuitatis t ppli dilata ẽ p. xlij. annos p⁹ passionẽ xpi. n Vsq̃dũ fodiã circa illã. imittẽdo eis terroꝛẽ diuinoꝛ iudicioꝝ. o Et mittã stercora. ofidendo eis fedilitatẽ t abominatiõnẽ peccatoꝝ suoꝝ p q̃ solẽt boies penitere de pctis suis. p Et siq̃dẽ fecerit fructũ. q: in illis. xlij. annis dicte dilatiõis mlr de iudeis penituerit: t ꝑuersi ad fidẽ fructũ bonoꝝ operꝝ fecerũt. vtz Act. ij. t in plurib⁹ locis. q Sinaũt in futurũ succides eã. q: ipenitẽtes t in sua ꝑfidia remanẽtes ĩterũt occisi t captiuati p tytũ t vespasianũ: vt ꝑdictũ est.

r Erat aũt. hic ꝑtr ponit doctrie xpi ꝓfirmatio p seqñs miraculũ: vbi ꝑ notat locus cũ dz. Erat aũt docẽs i synagoga eoꝝ i loco cõi vbi ꝑuenichat iudei t tps cum dz.

s Sabbatz i qb⁹ boies debebãt itẽdẽ diuino cultui ad audiendũ dñs dei. t Et ecce mn. q̃ ha. spi. infi. i. ifirmitatẽ a spũ maligno inflictã vel causatã. q̃s ptz ex b q̃ ifra subditur. Hãc aũt filiã abrae quã alliganit satbanas scz vinculo infirmitatis. v Annis. xviij. ex q̃ ptz infirmitatis diuturnitas. x Et erat inclinata nec zc. In q̃ apparet infirmitatis granitas t deformitas: t ita expũmitur vt miraculũ sequẽs maius t euidẽtius ofidat. vnde subdit.

y Et cõfestim erecta est licet cñ p naturã possent aliq̃ infirmitates curari tñ non i tystãti. a Respondẽs autez archisynagogus. i. ꝓncepꝰ synagoge: t dz ab archos q̃ est ꝓnceps t synagoga. b Sex dies sunt in quibus oportet operari. hoc intelligit de opibus seruilibus. ſ opatõ miraculoꝝ que ordinantur ad gloriam dei. t videntium deuotiões excitãdã poterat fieri i die sabbati. t cõsideꝛ illa die ſ i alijs: eo q̃ illa dies erat ordiata cultui diuino t deuotioni ppli: et hoc ofidit xps exẽplo sensibili: cũ dicitur. Hypocrite vnusquisq̃ vestrum zc. et pater linteꝛs.

e Et cū hec diceret erubescebāt ꝛc. cōfusi sua p̄sumptione cui nō poterāt ꝛdicere. Circa qđ cōsiderandū q̄ xp̄s cōfundebat aduersarios suos: aliqñ exēplis sic b. ali qñ miraculis. sicut. ꝛ. v. c. Vt aūt sciatis: q: filī hois habet ptātē dimittēdi in terra pcā: ait palytico. tibi dico surge ꝛc. Aliqñ scripturis. sicut Matth. xxj Nūquid legistis. q: ex ore infantiū ꝛ lactātiū pfecisti laudē xp̄e ꝛc. Aliqñ rōibus certis sic Matt. xxij. Cui⁹ ē imago hec ꝛ suprscriptio ꝛc. Aliqñ testimonijs. vt Jo. v. ca. Vos misistis ad Joh. ꝛ testimoniū phibuit veritati d Dicebat ā. P⁹. q̄ saluator: posuit penitētie motiuū. b cō sequēter ondit seqn̄ta ex b eccle fructū. Circa qđ cōsideranda q: penitētes et uersi ad fidē catholicā p fuerūt pauci: abiecti tpib⁹ pſecutionis tyrānor⁹ ꝛ hereticor: tū dns postea indurxit aliōs penitētes ad fidē q̄ fuerāt magni hoies scia et vita. sicut fuit Jmbro. aug⁹. ꝛ cōsiles: p q̄s ēr fuit exaltata valde. pur b cōtinet in duab⁹ pabolis q̄ exposite sūt. Matt. xiij. ca. e Dixit aūt illi Postq̄ saluator supra posuit penitētie motiuū ꝛ sequēta fructū. b p̄mr ostēdit penitēdi modū.

nō soluit bouē suū aut asnū a p̄sepio ꝛ ducit adaquare. hāc āt filiā abrae quā alligauit sathanas ecce decē ꝛ octo annis: nō oportuit solui a vinculo isto die sabbati

f Et cum hec diceret: erubescebāt oēs aduersarij eius ꝛ ois pp̄s gaudebat i vniuersis q̄ gl̄ose fiebāt ab eo

g Dicebat ā. Cui silē est regnū dei: ꝛ cui silē estimabo illud. Silē ē gno sinapis: qđ acceptū hō misit in hortū suū ꝛ creuit: ꝛ factū ē in arborē magnā: ꝛ volucres celi req̄euerūt i ramis ei⁹.

Et iterū dixit: Cui silē estimabo regnū dei: Silē est fermēto qđ acceptū mulier abscōdit in farine sata tria donec fermētaretur totum

Et ibat p ciuitates ꝛ castella docēs: ꝛ iter faciēs in

e irām. Ait āt illi q̄dā. Dñe si pauci sūt q̄ saluāntur. ipe āt

f dixit ad illos. Cōtēdite intrare p angustā portā: ā

g mīti dico vobis q̄rēt intra

b re ꝛ nō poterūt. Cū aūt intrauerit pfamilias: ꝛ clau

i serit ostiū: incipietis foris stare: ꝛ pulsare ad ostiū dicētes: d ñe aperi nobis: et rñdēs dicz vobis. Nescio

k vos vñ sitis. Tūc incipietis dicere: māducauimus cor̄a te: ꝛ bibim⁹: ꝛ i plateis nr̄is docuisti. et dicz vobis. Nescio vos vñ sitis.

Discedite a me oēs operarij iniquitatis. Ibi erit fletus ꝛ stridor dentiū: cū videritis abrahā ysaac ꝛ iacob ꝛ oēs pphetas i regno dei: vos aūt expellī foras. Et venient ab oriēte ꝛ occidēte ꝛ aquilone ꝛ austro: ꝛ accūbent in regno dei. et ecce sunt nouissimi q̄ erāt primi ꝛ sūt primi q̄ erāt nouissimi. In ipa die accesserūt q̄dā pharisеоꝝ dicētes illi. Exi ꝛ vade hinc q: herodes vult te occidē. ꝛ ait illi

t Ite ꝛ dicite vulpi illi Ecce

v eicio demonia: ꝛ sanitates hodie ꝛ cras: ꝛ ter-

l Ibi erit fletus. in fletu ēm dño sunt. s. tristicia animi ex q̄ pcdit fletus corpalis. ꝛ fm hoc fletus erit in dānatis gñaliter a demonib⁹ ꝙ hoibus. Illud ex pte corpis sez resolutio lachrymarū. turbatio cerebri ꝛ oculor. ꝛ istum ad hoc fletus nō pōt esse cū demonib⁹ neq; aiabus sepatis. ꝙ post resurrectiōem in hominib⁹ dānatis erit turbatio cerebri ꝛ oculor: nō ñ fluxus seu resolutio lachrymar: q: cessante motu celi cessabit omis generatio ꝛ corruptio. Stridor aūt dentiū nō importat aliquā corruptiōem: ꝛ iō poterit ibi esse.

m Cū videritis abraham ꝛ.ꝙ erit in extremo iudicio q̄n reprobi videbūt electos resurrexisse i corpibus gl̄osis et audiēt voce iudicis eos vocantis ad regnū celeste: ꝛ ꝑdemnatis reprobos ad penā gehēne: fm q̄ dr Matth. xxv. Tūc em̄ videbūt se expelli a demones executores diuie iusticie.

n Et venient ab oriente ꝛ occidente ꝛc. q: ab vniuersis mūdi ptib⁹ gentiles cōuersi sunt ad fidem. qui tūc recipiēt gloriam in aia ꝛ corpe.

o Et ecce sunt nouissimi q̄ erāt primi. s. iudei q̄ erāt primi ad recipiēdū diuinā fidē: erūt posteriores gētilibus ꝙpter suā incredulitatem ꝛ hoc est qđ dicit aplus ad Roma. xj. Ceca tas ex pte contingit in israel donec plenitudo gentium intraret ꝛc. q In ipa die. Hec est pars incidentalis. aliq̄ enim pharisеоꝝ non potentes doctrine christi contradicere: per cautelam volunt̄ terrere eum: ꝛ sic eius doctrinam impedire dicentes. r Exi ꝛ vade hinc. q: herodes vult te occidere. De quo videtur q̄ tunc erat in terra herodi subiecta: verūtamen videtur q̄ isti dixerunt falsum. ex hoc quod habetur infra. xxiij. Herodes autez viso iesu gaudius est valde: erat autem ex multo tēpore cupiens videre eum ꝛc. Christus tamen in sua responsione ostendit se talibus non terreri: nec a bonis operibus impediri dicens.

s Dicite vulpi illi. i. herodi. Vulpis ēm est animal dolosum rapax tortuose incedens ꝛ fetidū: sic princeps malus qualis erat iste herodes est dolosus per machinationes mali: rapax eris alteri: tortuose incedens ꝙ puersitatem iudicij: fetidus ꝙ infamiam nominis sui.

t Ecce demonia ejicio. et non possunt mihi resistere: cū tamen sint maiorēs potestatis q̄ herodes. quasi diceret. non habeo timere eum.

v Et sanitates perficio hodie et cras. quia christus duobus annis predicauit ista beneficia conferendo: et in tercio anno sue predicationis passus est. vel: Hodie et cras id est paucis diebus vsq; ad tempus passionis mee in ierusalem.

x Quia nō copit ꝓphetā ꝑire extrā ierl̄m. q; conuenies fuit extra patriā in loco paſſionis ꝓphe q̄ eſt extra ierl̄m. vtz ex decreto ſu veteris teſtī: vñ t de manaſſe rege iuda dr. xiij. Reg. xxj Sz impleuit ierl̄m ſanguine ꝓphaz vſq; ad os: t ſō quia eos fuit extra ierl̄m ihesū dē patiſ. cū q; ē caput oim ꝓphaz: tum q; eos ꝓphe de eo ſcripſerūt extra q̄ dr. Actū. x. c. Huic oēs ꝓphete teſtimoniū phibēt: t ꝓpt dictā occaſionē exp: robrat ꝓhi ciuitati ierl̄m dicens y Hierl̄m ierl̄m t. ptz ſnia ex dict̄. ma thei. xxiij.

Capitulū. xiiij.

Et factū ē. Poſita info: matione penitētiū. Hic ꝑdonit ſuſtatio ipenitētiū. Nunc aūt impenitentes ꝓpte q̄ ad verbū xpi nō ꝑtendebant: ꝫ potius indurabātur in malis ſuis: t inſuper xpo inſidiabant ſles erāt pharisei et legiſpiti. Primo ergo ponit iſto z cōſtatio: ſcdo ſimplicium info: matio: ibi. Ibāt aūt mrbe. Prima diuidit in ꝓpoſitionē t narrationē: q: p ꝓfutat eos ō ſtinatia: ſcdo ō ſtuphia. ibi. dicebat aūt t ad inuitatos. tercio ō cupiditate. ibi dicebat aūt t ei. Qrto ō ingratitudine. ibi At ipe dixit. Circa primū ſciēdū q; inuidia excecat intellectū ꝫ pharisei t legiſpiti ex inuidia ꝫ ipm excecati dicebāt eū legis tranſgreſſorē: eo q; curabat in ſabbato: qō tñ ē falſum vt dictū ē ca. p. cedēti. t hoc iterū oñdit ad maiorē cōfirmationē in curatione hydropici. cū dr. a Et factū eſt cū intraſſet in domū cuiuſdā principis phariſeoꝝ t. Iſte inuitauit ꝓhm: vtz ex ſequētib⁹: t videt q; ꝫ fecit malicioſe t nō ex deuotione vñ ſubdit. b Et ipi obſeruabāt eū. attendētes ſi inter eos epulas aliq̄d diceret aut faceret vñ poſſent eū accuſare. c Et ecce hō quidā hydropicus. t dr. ab hydor: q̄ ē aqua: q; hydropic⁹ hs aquā int carnē et cutem.

d Erat aūt illū. Dicit Cyrillus q; iſte nō petebat a xpo ſanari timore phariſeoꝝ: ꝫ ſolū ſe oñdebat vt xps eū videret⁹ miſereret. e Et rñdens ihs. nō ad ꝓba. q; queſtio ſibi nō ꝓponebat ꝫ ad cogitatiōes phariſeoꝝ t legiſpitoꝝ. q̄n cogitabāt curationē in ſabbato eſſe illicitā. f At illi tacuerūt. q; ſi dixiſſent nō: timebāt ab eo rōne ꝓfutari. ſi aūt dixiſſent ſic: nō bñt frontē ipm de hoc accuſandi.

g Ipe vo apphēdūm ſanauit eū ac dimiſit. q; p impoſitionē manꝰ ipm curauit: t poſtea manū retraxit. h Et rñdēs. cogitatiōib⁹ eoꝝ ꝺb⁹ cogitabāt illud facū illicitū.

i Dixit. Oñdendo illud eſſe licitū t bonū ꝑ exēplū aialis bmn: cui⁹ periculo licitū erat ſuccurrere in ſabbato. etiā ipſi hoſ: t multofortiꝰ ſuccurrendū eſt homini: ꝓpt q̄ facta ſunt aialia bmta. t qui factꝰ eſt ad imaginē dei.

k Et nō poterāt ad hec rñdere. nāꝫ ꝓfuſi euidenti rōne.

l Dicebat aūt. Hic ꝑdir cōſutat eos de ſuphia t ambitione indebita honoꝝ. qō notat cū dr. m Inuitātes quō ꝑ. ac. i. ꝑmas ſedes in ꝓuiuijs ſolennib⁹. n Cū inuitatus fueris ad nuptias nō recūbas in ꝑ loco. Per ꝓmū locuꝫ nō ſolū ꝫ intelligit honoꝝ abilitor ſeſſio in cōuiuijs ſolennibus. ꝫ etiā q̄libꝫ electio vel poſtulatio ſeu ꝓmotio ad aliq̄s dignitatē: t ꝫ ptz ex ꝫ qō ꝓmittit. Dicebat aūt t ad inuitatos parabolā. Parabola ē alterius rei ſignificatiua ad dignitates aūt ſe nullꝰ dz ingerere: ꝫ a dño melioꝝ ſe ꝓponere ꝫ tū eſt in ſe: alioqn inuitatus: ꝓcipaſ. ſ. dens a q̄ ē ois ptās: deiecta eū a ſua dignitate: ſaltē ſpūalit ſententia dānationis. Illiq̄s etiā dcīt⁹ t⁹ pena tpalis depoſitionis ſi aūt hūiliter refugiēs ſtē faciebāt pies antiq. vt Greg. t Amb. t ꝓſpers: t rādē ex obia ſuſcepit t ex caritate fraterna ea bñi vſus fuerit: rādē celleſtē glām obtinebit. ſō ſubdit. Et erit tibi glia t. Cui⁹ rō ſubdit cū dicitur o Quia ois q̄ ſe exaltat. ꝓſumptioſe ſe dignitatib⁹ ꝑgerēdo p Humiliabitur. modo predicto.

q Et q̄ ſe hūiliat. ſi fallaciē t ficte: fm q̄ dr. Eccl. xix. Eſt qui neq̄ter ſe hūiliat: t interiora eiꝰ plena ſūt dolo: ꝫ q; veraciter t ex corde. r Exaltabit. fm q; ſcribit⁹ Prouerb. xxix. Humilē ſpū ſuſcipiet glia. s Dicebat. Hic ꝑdir arguit phariſeos de cupiditate. q; faciebant cōuiuia nō moti pietate. ꝫ magis cupiditate intendēteꝫ p ꝫ ſequi aliquā vtilitatē ſeu honoꝝ p aditorū illoꝝ. ꝫs vocabāt ad cōuiuia: t ꝺ ē qō dr. s Dicebat aūt t ei. q; ſe inuitauerat vt ꝓ refectōne corꝑali repēderet ei ſpūalē ſcz documētū pietatis. Sciendū tñ q; licet dirigeret ꝺbuꝫ ad ipm tñ ꝫ ꝺ alios aſſiſtētes q̄ erāt in ꝺ culpabiles arguebat. t Cū facis prāndium aut ce. noli vocare amicos tuos. i. ꝓpt amicitiam ſeculare. v Neq; frēs tuos. i. ꝓpt cōſanguinitatē. x Neq; cognatos. i. ꝓpt affinitatē. y Neq; vicinos. i. ꝓpter familiaritatē. z Neq; diuites. i. ꝓpt aliquā vtilitatē ꝓſequēdā. ſō ſubdit. a Ne forte t ipi reinuitēt te. Iſta reinuitatio intelligit cuiuſcūq; boni tpalis recōpenſatio. Notandū tñ q; ſi vocent ꝺdicti ad ꝓuiuia ꝓpter caritatē mutuā nutriendā: meritoriū eſt: ſi aūt ad laicuiā aut gulā exercendā pcīs eſt: ſi aūt ꝓpter liberalitatē quandā ſeu vbanitatē indifferēs eſt: t ꝑ ꝺ bñ fieri t male: ꝑut ad finem vltiorē ordiat q̄ ꝑ eſſe bonus vel malus.

b Sed cum facis cōuiuiū. motus pietate. c Vocā pauperes. carentes cenſu. d Debiles. carētes conatu. e Claudos. carentes greſſu. f Cecos. ꝓuatos viſu. g Et beatus eris. q; deus retribuet tibi. Pietas eſt ad omnia vtilis eſt ꝓmiſſionem habens vite q̄ nūc eſt t futu

re.ꝓma Thymo.iiij. Jō ſubdit. Kerribuet eīm tibi ī resurrectione iuſtoꝝ. ſequtur. b Hoc aūt cū audiſſet quidaꝫ ꝙm loquentē de reſurrectōne mort̄ ꝑbo xpi erupit in hāc verba. i Beatus q̄ mā.pa.in regno dei. Dicūt aliq̄ q̄ panē iſte intelligebat beatitudinē verā q̄ conſiſtit in viſione t fruitione deitatis xpi ſpiritualiter ihu manitatis ſecundario q̄ vocat ſe panez vite. Job.vj. Aliq̄ aūt dicūt q̄ iſte erat rudis t carnal: credēs q̄ reſurrectio futura eſſet ad vitā cibꝫ corpalibus indigentes ſicut credūt ſaraceni t iudei moderni. Et iſtud videt veri⁹: dū ſtatim xps rndēs ꝓ poſuit ꝑabolā ō bis qui ꝓpter ſuā ineptitudinē excludēdi ſt a cōmunio celeſti.

k ¶ Ait ihe dixit ei: hō quidā tc. b ꝙr xps arguit eos de ingratitudine.q̄ iudi ō ceteris gaudēb⁹ fuerāt inuitati ad bitudinē celeſtē. ꝓmo q̄ ꝑbas. ſcdo q̄ ipſe xpm eis ꝓdicante ī plona ꝙnia. tercio q̄ apl̄os. t mī renuerūt venire ꝙ fidez: et iō vocati ſunt gentiles: fm q̄ dr Actuū xiij. Vobis oportebat ꝓmū loqui ꝙbuz dei: ſ̄ q̄m repulſiſtis illud t idignos vos iudicaſtis eterne vite. Ecce cōuertimur ad gētes: ſic eīm nob ꝓcepit deus: t hoc eſt q̄d dr ꝑabolice. l Hō q̄dam tc. id eſt xps verus hō t ver⁹ deus. m Fecit cenā magnā id eſt ſtatuit celeſtē beatitudinē q̄ vocatur cena: eo q̄ eſt refectio vltima. n Et vocauit multos.q̄ vult oēs homines ſaluos fieri.ſ.Thimo.ij. o Et miſit ſeruū ſuū.id eſt ſeruos.accipiēdo ſingulare ꝓ plurali.ſicut Exo.viij. Venit muſca guſſima.i.multitudo muſcaꝝ. p Et cepert ſil̄ oēs excuſare.i.ꝓ mala opa ſe retrahere: t accipit h omnes ꝓ maioꝝ pte: q̄ pauci ſaluētur reſpectiue.vt dictum ē capimlo ꝓcedēti. q Villam emi. Hic notant ſupbi ꝓ dominiū ville emptū. q̄ ſupbi volūt alios dominari. r Juga boum emi ḡnq̄.ꝓ hoc aūt intelligūtur cupidi: terrenis nimis intenti finē ſuū ibi cōſtituētes. s Uxorem duxi.ꝓ h intelliguntur carnales t laſciui. Ad iſta ꝑtria vicia reducūtur oia excludētia a beatitudinē celeſti: fm q̄ dicit Jo.ꝓma canonica.ij.ca. Omne q̄ eſt in mūdo aut ē ꝓcupia carnis aut ꝓcupia oculoꝝ.aut ſupbia vite.

t Exi cito in plateas t vicos ciuitatis: t paup.tc.q̄ ꝓncipes iudeoꝝ t ſacerdotes t legiſperi t maiores illi⁹ populi ꝓpter ſua peccata ſunt dimiſſa a deo. Pauperes aūtem t ſimplices t publicani illi⁹ ꝑpli ſunt vocati. vīz in aplis t in ꝑplo⁹ alijs ex decurſu euāgelij. a Et adhuc locus eſt.q: nō ſolū de iudeis: ſ̄ etiā de gētilib⁹ ꝙ diuerſas ꝑtes orbis multi ſunt vocati ad fidē t ad glām: vt ꝓdictū ē. t ꝫ notaſ cū dicit. b Exi in vias t ſepes.ſ. ex indeā diſcurrendo ad ꝑplm gentilē.ſicut fecerūt apli: vt ꝓdictum eſt. c Dico aūt vobis q̄ nemo tc. Nō eſt intelligendū q̄ nullos de iudeis ſit ſalnaturus: ſed q̄ pauci comparatiue: ſicut cōi mō loquēdi dr. Nemo eſt in eccleſia vel in ſorori qui ſunt ibi pauci. d Ibant aūt turbe. Poſita ꝓfuntatione impenitētiū: h ꝙr ponit inſtructio ſequentiū ꝙm: Et ꝓmo ſimpliciter ꝑbo.ſcdo ꝑabolico ibi.

adhuc locus ē.et ait dominus ſuo. Exi in vias t ſepes t ꝑpelle intrare: vt impleatur dom⁹ mea. Dico aūt vobis: q̄ nemo virorū illorū q̄ vocati ſūt gnſtabit cenā meā. Jbāt aūt turbe mte cū eo: t ꝑuerſus dixit ad illos. Siqs venit ad me t nō odit ꝑem ſuū t mr̄em t vxorē ſilios t frēs t ſorores: adhuc aūt t aiaz ſuaz nō ꝑōt me⁹ eſſe diſcipul⁹. Et q̄ nō baiulat crucē ſuaz t venit ꝑ me: nō ꝑōt me⁹ eē diſcipul⁹. Quis enīz ex vobis volēs turri edificare nōne ꝓius ſedēs cōputat ſūpt⁹ q̄ neceſſarij ſt ſi habeat ad ꝓficiēdū: ne poſtea ḡ poſuerit fundametū t non potuerit ꝓficere: oēs q̄ vidēt icipiāt illudere ei dicētes q: h hō cepit edificare t ſi potuit cōſumare. Aut ꝙs rex itur⁹ cōmittē bellū aduerſ⁹ aliū regē: ſi ſed ēs ꝙpus cogitat ſi poſſit cū de-

q Exi cito i plateas t vicos ciuitatis: t paupes ac debiles t cecos t claudos introduc huc. Et ait ſeruus: a Dñe: factū ē vt impaſti e: adhuc locus ē. Et ait dominus ſuus ad ſeruū: Exi in vias t ſepes: t cōpelle intrare: ut impleatur domus mea. Dico enīz vobis: quod nemo virorū illorū qui vocati ſunt gnſtabit cenā meā. Multi enīz ſunt vocati: pauci aūt electi. Et ſic ſeruus ille diſcedēs nūciauit hec dño ſuo. Tūc irat⁹ ꝑfamilias dixit ſeruo ſuo: Exi cito ī plateas t vicos ciuitatis: t paupes ac debiles t cecos t claudos introduc huc. Et ait ſeruus: Dñe: factū ē vt imꝑaſti: et adhuc locus ē. Et ait dominus ſeruo: Exi in vias t ſepes: t cōpelle intrare: vt

r Venit cū.xx. milibus ād se. q; vnplam obseruantiam exigit ab eo. s. mādator; t cōsilio; iō subdik. s Rogat ea q̄ pacis sunt. assennēdo regi celesti in obseruātia cōsilio; q̄ icipit ab euāgelica paugtare. iō cōcludik. t Sic oīs ex vob q nō rē. Ex hac pcione ptz q̄ ista pabola t prē cedēs vadūt ad istā intētionē. v Bonū est sal. Nisi q̄d rectik in pfectionis aggressu: hoc ñ oñdi tur q̄d rectik t ei⁹ debito vsu. s. discretio: q̄ rectik in oīb⁹ opibus bonis: fm q̄ dicit apl's ad Ro. xij. Rōnabile obsequium vrm: t hoc ē q̄ dicik. v Bonū ē sal. s. discretio q̄ ē cōdimētū bonor; operū: sic sal ē ꝑdimentū ciboꝝ. x Si ãt sal euanuerit. i. discretio defuerit.

y In q̄ cōdiek. q; opus bonū de genere: insipidū ē t inutile si careat discretione. z Foras mittek. ꝑ est a ꝓfectione cadet. Vñ t in collationib⁹ patruꝫ collatōne scōa moy si abbatis: declarat p rōnes t exēpla q̄ illi q̄ ceciderūt a statu ꝓfectōis hoc fuit cōiter ꝓpter defectū discretiōis.

In ca. xiiij. vbi ór in postil. Sicut creditū faracenī t iudei inqdemi. Additō t traditiōib⁹ iudeoꝝ talmu dicis t alijs apō eos antēticis nullo mō bñ q̄ in futuro seculo boies cibis coꝝpalibus indigeāt: t iō si forte sint aliq̄ moderni q̄ b̄ credāt hoc cōtingit ex fatuitate eorū. vñ apō ꝓcipuos doctores coꝝ t fm talmudicas traditiones ꝓut bñ canhedrin ca. vlt. in futuro seculo nō ē cib⁹ neq; pot⁹ nec vsus veneris: ꝫ iusti ibidē i capitibus eorū coronati delectanť i visiōe diuīe bitatiōis: q̄ si recte i telligerek bñ adaptarek fruitōne diuīe in q̄ sancti cū aureolis fruūtur visiōe ꝓpria: in q̄ est vera habitatio diuia vnde magis redarguēdi sunt: q; nō receperūt doctrinā ꝓpriā que traditiōib⁹ coꝝ bñ intellectis maxime ꝓsonat. In eo. ca. vbi ór in postil. Iuga boū emi qnq. Additio.

p Hoc ꝓtius videt ꝫ pabola p Augusti. exponi i libro de vbis dñi vbi ór. Nillam emi. applicat ad fugbiam: ꝓut postillator dicit: vbi aūt ór. Quinq; iuga boum. ad quinq; sensus carnis q̄ geminati sunt: ꝓut ipe declarat vbi notabiliter exponit illa vba excusatiōis. scz Et eo. ꝓbare illa. Nō. n. dixit: eo pascere illa: q; ad necessitatē naturalē bonū ē vt sensib⁹ q̄ aūt ad curiositatē t ꝓsumptionē: q̄ aūt sequik. Vxorē duxi. exponit de carnalitate: in q̄ ãtiā postillator; cōcordat. ¶ Cap. xv.

Haut aūt appropinq̄bant. Supius descripta ē pec catōrū monitio ad penitentiā: hic ꝓñr describit cor; cōuersio ad iustitiā: t ꝓ in generali. scōo in speciali. c. xix. Prima in tres: q; ꝓ oñdit q; peccatores redeuntes sunt benigne recipiēdi. scōo caute nutriēdi. c. xvij. ter cio docte instruendi. ca. xviij. Prima in duas. q; ꝓmo describit peccatoꝝ receptio benigna. scōo docet coꝝ satisfactio ꝓdigna. ca. se. Circa ꝓmū oñdit cōuersio peccatorū: cū ór. a Erāt aūt appro. ei publi. t pec. ex ꝓposito amēdatiōis vite. b Vt audirēt illū. pari ci obedire. secūdo subdik iniusta murmuratio malignātium cum ór.

c Et murmu. pharisei. t scribi. q; b peccatores recipit rē. Notātes xp̄m ō mala vita: eo q̄ talibus aicabiles se ꝓbebat t sequik xp̄i risio cū dicik. d Ait ad illos t c. In risiōe oñditur q; peccatores redeūtes sunt dulciter recipiēdi: t ad ħ inducunk tres parabole. scōa icipit: ibi. aut q̄ mlr. tercia ꝓbi hō quidā habuit duos filios. e Quis ex vobis. ħ ponitur ꝓma pabola de ouē pdita. t humeri⁹ pastoris cū gaudio reportatur: t ptz sententia ex dictis Matt. xviij. ca. f Aut q̄ mulier. Hic ponit scōa pabola de dragma pdita t reinuēta vbi ór. Que mlr hīs dragmas decez Mulier ista est sapientia diuina habēs nouē ordines angelor; q̄si dragmas nouē: t decima dragē humana natura ad imaginē dei facta. t iō capax ipi⁹ per co gnitiōem t amorē: ista dragma decima fuit pdita p pcā ꝓmo; pentū. g Nōne accēdit lucernā. lucerna est lumen in testa. q; diuina sapia lumē deitatis accēdit i testa nē humanitatis aq̄ frendū natura humanā pdita: t reducendā eam ad beatitudinē. g Nōne euertit domū. Ista domus ē synagoga: q̄ fuit euersa vt inueniret natura humana. h Et cū inuenerit ꝓuocat amicas. i. angelor; societates: q̄ gaudēt de peccatorib⁹ ad deū q̄uersis fm q̄ dictū est in pabola ꝓcedēti. Et ex hoc iterū ꝓcludit. Ita dico vob. gau. erit rē. i Nō q̄dā. Hic ponit tercia pabola de filio ꝓdigo: ꝓ quē designat ppls gētilis q̄ erat ſdit⁹ pcīs: vel etiā q̄cūq; pctōr singularis. dicit ergo.

i Nō q̄dā. i. ipe de⁹ ꝓ nob hūanatus. k Habuit duos filios. i. duos pplos. s. iudaicū t gentilē: vel duos filios. i. iustos t pctōres. q; pctōres sk filij dei inq̄tū sk ad ei⁹ imaginē: iz nō sint filij dei p grām. l Et dixit adolescētior. i. gētilis ppls. vñ t ppls iudaic⁹ vocak filī⁹ dei ꝓmogenit⁹. Exo. iiij. Filī⁹ me⁹ ꝓmogenit⁹ isrl: vel pctōr q̄ ór iuuentis mortib⁹. t iō ór adolescētior filī⁹. m Et diuisit illis sbam q; dona dei oīb⁹ largiunť: iz diuersimode.

n Adolescētior filī⁹ pegre ꝓfect⁹ ē ꝑ multiplicatiōz pectatoꝝ elōgādo se a deo pie t a celesti ciuitate. o Et ibi dissipa. sub. suā. q; ꝓ pcā mortalia tollunť bona gre. t pter ea nāturā bona nature. p Viuēdo luxuriose. luxuria ꝓ rituali q̄ ē in ydolatria q̄tū ad gētilē pplm: t luxuria corꝑali nō solū q̄tū ad gētilē. ꝫ etiā q̄tū ad pctōres infirmē

fidem habentē. q Facta ē fames valida.p dñm̄ctū vbi diuini z sacre scripture.qz gētilib⁹ nō data ē lex vet⁹ neqz oracula ꝓphar fm illud ps.cxlvij. Nō fecit taliter oi nationi z iudicia sua nō manifestauit eis.pcōtrāb⁹ etiā iudeis i tali statu lex z ꝓphe nō valebāt ad salutē.ió subdit. r Et ipe cepit egere.spūalib⁹ bonis. s Et adhesit vni ciuiū regionis illi⁹ scz dyabolo q ē ciuis i regione vmbre mortis. t Et misit illū i villas suā.i. occupauit eū circa cupiditates mūdanā: cui⁹ ville dyabol⁹ dicit dominus. Job.xxiij. Venit ꝓnceps mūdi huius z in me ñ habet q̄cq̄. v Vt pasceret porcos.i. vicia q̄ fenda sunt z īmūda vñ.j. Thim. vj.c. Hec dixi oīm malorū ē cupiditas:qz sicut radix mīstrat nutrimētū oīb⁹ ramis arboris:sic abūdātia tpaliū circa quā versat mūdana cupiditas admīstrat materiaz z fomētū oīb⁹ vicijs t Et cupiebat iplere ventrē suū tē.qz i tenuis congregationi tpaliū q̄rit i talibus sufficiētiā:intēdens eā habere p talia: ꝙ nō assequit intentū qz talia nō minuūt cupiditatē:ꝙ magis eā augēt.ḡto.n. alīq̄s pl⁹ hz de bonis tpalib⁹:tāroplus ad habēda maiora anhelat:fm q̄ dicit beat⁹ Greg. Et b de cōi cursu accidit vidēm⁹.z ió bñ subdit. y Et nemo illa dabat.qz nō assequit qđ intēdebat. z dā ꝓsideratio hui⁹ defect⁹ inducit aliq̄n ad pniaz:ió subditur. 3 In se aūt reuersus dixit. Hō.n. peccādo ex se egredit. qz lūmines recte rōis trāsgredit.z ió pēitēdo ad se reuertit a Quāti mercēnarij.i. seruientes p mercede etīa. b In domo p̄tis mei.i. in eccīa seu congregatōe iustoz. c Abū dāt panib⁹.s. pane sacre scripture p eruditionē z pane eu charistie p sacri receptiōem. d Ego aūt b fame pereo. qz si ad ppm gentilē referāt b dicti.ptz q̄ ei talia nō administrant. Si aūt ad catholicū pcōrē.ptz q talia nō ꝓficiūt homi q̄diu manet in mortali pcō. a Surgā.p in fidelitatis vel pcī derelictiōem. f Et ibo ad ptem meū tē.p vite melioratiōnē. g Et dicā ei pr̄ tē.p veraz fidei cōfessionē.q̄tū ad ppm gentilē:fm illud Rom.x. Corde creditur ad iusticiā.oze aūt cōfessio fit ad salutē:q̄tum ad catholicū pcōrē p integrā pcōnē ptritionē z purā cōfessiōz h Cū aūt adhuc lōge eēt.i.mot⁹ ad penitendū nō ñ ꝓfecte ptrit⁹:ad quā requirit gra divina pueniēs.ió subdit. i Vidit illū pr̄ ipius.oculo clemēte.sequit. k Dixit aūt pr̄ ad seruos suos.i.ad apl̄os z eccīe mīstros: q̄b⁹ p̄cepit p̄dicare ñ solū iudeis:ꝙ et gētilib⁹:z et ñ nō solū iust⁹ ꝙ et pcōrib⁹. l Cito ꝓferte stolā pmā.i.,pferēdā inocētiā z restituēdā nūciate vere cōuersis z penitētibus.

do luxuriose. et post q̄ oīa
q cōsūmasset facta est fames
r valida i regione illa: z ipe
s cepit egē. Et abiit z adhe-
t sit vni ciuiū regiōis illius
u z misit illū in villas suā: vt
x pasceret porcos. Et cupie-
bat iplere ventrē suū de si-
liq̄s q̄s porci māducabāt:
y Et nemo illi dabat. Jn se
a aūt reuersus dixit. Quāti
b mercēnarij in domo patr̄
c mei abūdāt panib⁹ ego aūt
d b fame pereo Surgā z ibo
e ad ptem meū z dicā ei. Pr̄
peccaui in celū z cōrā te:iā
nō sum dign⁹ vocari fili⁹
tu⁹:fac me sicut vnū ō mer-
cēnarijs tuis. Et surgens
f venit ad patrē suū. Cū aūt
g adhuc lōge eēt vidit illum
pat⁹ ipi⁹:z miſicordia mo-
tus ē:z accurrēs cecidit su
per collū ei⁹:z osculat⁹ est
eū:Dixitq̄ ei fili⁹. Pater
peccaui in celū z cōrā te iā
ñ sum dign⁹ vocari fili⁹ tu
k us. Dixit aūt pat⁹ ad seruos
l suos. Cito ꝓferte stolā pri
m mā:z induite illū:z date a
n nulū in manu eius.z calci
o mēta in pedes ei⁹. Et ad-
ducite vitulū sagiatū z oc-
p cidite:z māducem⁹z epu-
lemur:qz b fili⁹ me⁹ mor-
tuus erat z reuixit: pierat
q iuēt⁹ ē. Et ceperūt epula
s ri. Erat aūt fili⁹ ei⁹ senior in
t agro. Et cū veniret z appro
v piq̄ret domui audiuit sym
x phoniā z chorōs.z vocauit
vnū de seruis z interroga
uit q̄d hec essent: Jsq̄ dixit
illi:Fr̄ tu⁹ venit:z occidit
pr̄ tuus vitulū saginatū qz
y salui illū recepit Jndigna
tus ē aūt z nolebat introi-
re. Pr̄ ergo illi⁹ egressus
cepit rogare illū. At ille re
a spōdēs dixit pr̄i suo. Ecce
b tot ānis seruio tibi:z nūq̄
mādatū tuū pteriui:z nun
q̄ dedisti mihi hedū vt cū
amicis meis epularer Bz
postq̄ fili⁹ tu⁹ b q̄ deuora
uit substantiā suā cū me-
tricib⁹ venit: occidisti illi
vitulū saginatū. At ipe di
d xit illi. Fili tu semp mecū
e es.z oīa mea tua sūt. Epu

q caritatē opannis. n Et calciamēta in pedes.i. sctōrū ꝓcedentiū exēpla:qz calciamēta fiūt ō pelib⁹ animaliū mortuoz. o Et adducite vitulū saginatū.i. sacrm cuchariſtie fidelib⁹ administrate:in q̄ imolat xp̄s q̄ ē vitul⁹ saginatus ꝓpt̄ gr̄e pinguedinē. p Et māducem⁹.qz i pmitiua eccīa nō solū mīstri ecclesie sumebant b sacrm:ꝙ etiā tot⁹ populus q̄tidie. vt hr̄ Act.ij. Et adhuc sel in anno q̄libet xp̄ianus tenet̄ refici b sacramēto reficit etiā q̄tidie:qz sacerdotes nō solū sumūt b sacrm,p se ꝙ et ,p populo. q Quia fili⁹ me⁹ b mortuus erat.morte culpe. r Et reuixit. vita g gr̄ie. s Erat aūt fili⁹ ei⁹ senior in agro qz iudaic⁹ ppl⁹ i cultu vni⁹ dei erat occupat⁹. t Et cum ve.z appro.do.s.ecclesie. v Audiuit symphoniā z chorōs.qz cū spūsanct⁹ descēdisset sup apl̄os alioqz discipl̄os in die pēthecostes ceperūt laudare deū varijs linguis.vt hr̄ Act.ij. Et tūc audiū q̄ erāt in irm audientes voces eoz admirati sūt z inceperūt q̄rere vñ eēt tāta gr̄a z exultatio.ió subdit tur. x Et vocauit vnū de ser.z int.q̄ ꝙ essent:qz petrus ꝓ alijs rādit:ofādēs q̄ erat ex dono spūsc̄ qō iustificat venientes ad fidē catholicā sine sint iudei sine sint gētiles. vñ et silis gra spūsc̄i data fuit gētilib⁹ crēdētib⁹ sic z discipulis xp̄i in die pēthecostes data fuerat:vt hr̄ Act.x. de Cornelio z alijs gētilib⁹ q̄ erāt cū eo. y Et indignat⁹ nolebat introire.qz iudei etiā ad fidē q̄uersi fuerūt admirati q̄ gētiles q̄s ꝓ us desp exerāt cōrēt eis in gra dei. vt habet Act.x. Vñ cū petr⁹ rediisset irm illi q̄ erāt cōuersi ad fidē catholicā de iudaismo:discreparāt adu ersus illū eo q cō municauerat cū illis:vt hr̄ Act.xj. z Pr̄ q̄ illi⁹ egressus.ro.tē.qz de⁹ p apl̄os z spūsc̄ p paulū oādit rōnabiliter z p scripturas q̄ erāt gētiles nō cōrēdēdi:ꝙ gaudēter ad cōionē fidelium recipiēdi. a Ecce tot annis ser.ti.ꝙ lege moysi. b Et nūq̄ mādatū tuū pteriui.f.mādatū ō cultu vni⁹ dei. Licet.n. multi de iudeis fuerāt ydolatre.nō alii qui sp remāserūt in fide z cultu vni⁹ dei z illi pfit dicti populū iudaic⁹:sic freḡnter ps noīat noīe tot⁹. c Et nunq̄ dedisti mihi hedū.qz toto tpe legis mosaice nūq̄ tū de neficiū datū fuit ppl̄o iudaico:q̄tū datū ē tpe euāgelij gētili ppl̄o ad fidē ꝓuerso:ió oia bñficia illi⁹ tpis modica sē z q̄si nulli reputatiōis respectu bñficioz none legis. d Fili tu sp mecū es.qz sp aliq̄ de iudeis adhesēt deo p fidē:z mihi ex eis receperūt fidē catholicā q̄ sunt ḡticipes bñficioz none legis.ió subdit. e Et om.mea tua sunt. Epu.tē.cetā patēt ex pdictis Si aūt referat̄ ista pabola ad iustū z pcōrē reuertentē:sic fili⁹ senior exp̄ss in agro ē bō

a iuuentute in opibus ptuosis exercitatus. Junio: autez filiꝰ ē pctō: pientes: q dū male vixit. r aliqñ sibi dat a ꝺo maio: gra. r p ꝑs maio: gla: ꝙ illi q ꝺū vixit a iuuētute: sic ptz de scto Bonifacio martyre nō pōtifice: q̄ iuuentus in stupꝛo penituit: r passus ē sub dyocleciano: cuiꝰ festuꝫ colit ecclesia romana scōo ydus maij. ō q̄ instī aliqñ admiranꝫ. q̄ quide admiratio pōt dici q̄dā indignatio: inq̄tū talis nō videt dignus rāto bono: ꝙ deꝰ pat pacificat hāc indigtiōne q̄si oñdit p eruditionē vel inspirationē q̄ ꝺ nō ꝓuenit ex gte peccatoris penitētis: ꝙ ex infinita bonitate dei ꝓferentis fm sua vera media facultatē hūanoꝝ trāsceꝺētia: et ad hāc intētionē potest defacili litera applicari. Cap. xvj.

a Jcebat autez. b Postq̄ discipta ē penitentiā receptio benīg. b ꝓfr descidit eoꝝ satisfactio ꝙdīg: q̄ potissim ē ē p elemosynarū largitionē: fm illud Dan. iiij. Peccata tua elymis redi

me t iniq̄tates tuas in misericoꝛdijs pauperꝫ. Et ad ꝺ salvatoꝛ inducit ꝑ pabolā: scōo rē gestā. scōa ponit: ibi. Hō q̄dā erat diues. C Circa pmū ꝑ ponit xpi eruditō. scōo pba riseoꝛ derisio. ibi. Illudiebāt aūt. pma in duas. q: ꝑ ponit pabole narratio: scōo ipius ad ꝓpositū applicatio: ibi. Et ego vobis dico. C Circa pmū sciendū q̄ ad hoc inducit pabola vt ꝙ ꝺ intelligak q̄ sicut dispēsatoꝛ faciēs curialitatē de bonis dñi sui: recepit ꝺr in domiꝺ illoꝝ ꝙbus fecit. sic diuites hꝰ mūdi si ꝺe bonis a deo sibi traditis ad dispensationē ꝺent pauꝑbꝰ: recipient in domo ipoꝝ q̄ ē celū: fm illud Matth. v. Hi pauꝑes spū qm ipoꝝ ē regnū celoꝝ. dicit ꝙ. b Hō q̄dā. i. ipe ds ꝓ nob hūanaꝰ. c Erat diues. fm q̄ ꝺr. xxj. ꝓpositōe libi ꝺe cāis: pmū ē diues ꝓ seipm t nō ē diues maius. t pō. cxj. Ql'a t ꝺuj. in ꝺo. etꝰ. d Pu habebat villi. i. dispēsatoꝛē cui tradidit bona tpalia ad dispensandū. e Et ꝺ dix. ē apud illū: q: nihil latz eū. f Quasi dissi. bo. illiꝰ. q: freqñter ꝓtingit q̄ diuites huiꝰ mōi t maxime eccl'ie mīstri ꝙbus tradita sunt bona tpalia ad exponendū in pijs opibus: frequēter ꝙsumūt ea i illicitis t supfluis ꝓtra volūtatē ꝺñi tradētis talia coꝝ dispensationi. g Hꝛedde rōez. q: ꝺe oibus sibi traditꝰ ꝺe exiget rōem vsq; ad minimū q̄drantē. h Jā. n. nō poteris villicare. q: oia a te auferenꝫ in morte. i Jit aūt villi. intra se: q̄ ꝺ fa. q: aliqñ ꝓtingit q̄ diuites huiꝰ mundi male ꝙsumētes bona sibi tradita timoꝛe mortis ducūtur ad pnias t ad cogitandū ꝺe vita futura. k Fodere nō valeo. i. ꝓpto labore t pnia nō possum satisfacere de peccatis: t venire ad vitā btām. l Mēdicare erubesco. q̄a verēcūdū ꝺr esse huiꝰ mūdi diuitiꝺ petere a pauperꝫ et ligiosis suffragia spūalia. t nō reꝑēdē eis in tpalibꝰ bonis. m Scio q̄ ꝺ facīā. q: bona tpalia eis distribuam. n Vt cū amo. fue. a villi. i. in morte. o Recipiāt me in domos suas. i. ꝙ eoꝝ suffragia t merita recipiar in vita beata. p Cōuocatis itaq; singu. ꝺebi. ꝺñi sui. q: religiosi t pauꝑes ctūcoꝝ iusti sui ꝺebitoꝛes ꝺei. In hoc tamen

lari aūt t gaudere oportebat: q: frat tuꝰ ꝺ moꝛtuus fuerat t reuixit: pierat t iuentus est. Cap. xvj.

O Jcebat aūt t ad discipulos suos. Hō q̄dā erat diues qui ꝓbat villicū t ꝺ diffamatꝰ ē apꝰ illū q̄si dissipasset bona illius. Et vocauit illū t ait illi. Quid hoc audio de te. Redde rōem villicatiōis tue. Jā eiñ nō poteris villicare. Ait aūt villicꝰ intra se. Quid faciā: q̄a ꝺñs meus aufert a me villicatiōez. Fodere nō valeo: mēdicare erubesco. Scio q̄ faciam vt cū amotꝰ fuero a villicatōne recipiāt me in domos suas. C Ꝯuocatis itaq; singulis ꝺebitoꝛibꝰ ꝺomini sui: ꝺicebat ꝓmo. Ql'tū ꝺebes ꝺño meo At ille ꝺixit. Centum cados olei Ꝺixitq; illi Accipe cautonem tuam: t sede cito scribe quinquaginta: Deinde alio ꝺixit. Tu vero quantum ꝺebes. Qui ait centū choꝛos tritici. Ait illi: Accipe litteras tuas t scribe octoginta. Et laudauit ꝺominus villicū iniquitatis q: ꝓuꝺenter feciſſet: q: filius hꝰ seculi ꝓuꝺentioꝛes filijs lucis generatōe sua sūt. Et ego vobis dico. Facite vob amicos ꝺ māmona iniq̄tatis vt cū ꝺefecerit recipiant vos i eēna tabnacla q̄ fideles ē i mīmo: t i maioꝛi fiꝺele ē: t q̄ i modico iniquꝰ est et in maioꝛi iniquus est

tenerēsta pabola: q: sicut iste qui curialis fuit creditoꝛ ꝺe bonis ꝺñi sui recepit ab illis curialitatē ꝙbus fecerat si cut si diuites hꝰ mūdi si bona eis tradita pauꝑibus dispēsent: ꝙ ꝺ de offensis satisfaciēt. pabola eñ sīlitudo est. Sīlitudo aūt nō sp currit q̄mo: pecūlibꝰ imo si teneret in oibus tā nō esset sīlitudo ꝙ magis idēntas. q Et lauda. ꝺo. vij. iniq̄. ꝙ ō frat de ꝙ ꝓꝺētia: sic diuites hui⁹ mundi nō sunt laudabiles de ꝙsumptiōe bonoꝝ in illicitis actibꝰ. ꝙ ꝺe hoc q̄ ꝓuꝺent se cōuertūt ad distribuēꝺū bona i pijs opibus. vt ꝙ ꝺ ꝓuꝺeāt sibi i vita futura. q: sola elymosyna ē comes defuncti ꝙ: fm q̄ ꝺicit ꝺñs Aug⁹. r Quia filij huius seculi. i. ꝺoles tpalibus itēti. s Pruꝺētioꝛes. i. magis astuti sūt t feruidi in tpalibus negocijs agendis. t Filij lucis. i. q̄ ꝺoles spiritualibus ꝺeputati sint in negocijs spiritualibus: t ꝺ videmus ad sensum frequēter accidē. Cuiꝰ vna rō est cozꝛuptio

nāe ꝓpt quā ꝺ. ꝓnio: ē ad malū q̄ ad bonū. Illia rō est q: bona trena sūt sensibilia. t ꝺ sorti⁹ mouēt aim: q: ꝺonāt si mouet nisi vt cognitū: fm q̄ ꝺicit aug. Jnuisa diligē possum⁹: incognita aūt necq̄: sensibilia aūt bona sūt magis cognita q̄ spūalia: q: sensibilia sūt cognita p expīētiā sēⁿ: illa aūt solū p fidē. v Et ego vob ꝺico. ꝺ ponit ꝓdicte pabole applicatio cū ꝺr. x Fa. vo. ami. ꝺe mā. iniq. Nāmō ē nomē ꝺemonis tētātis ꝺe diuitijs male acq̄rēdis. t ꝺ nomē eiⁿ ad diuitias significādas deriuat. t pōt esse ꝑme vel kcie declinatiōis. ꝺicēꝺo māmona māmone vel māmon māmonis. Facē igr amicos ꝺ māmona iniq̄tatis ē ꝺare diuitias pauꝑibꝰ. q ꝺicit māmona iniq̄tatꝰ: q: freqñr ad iniq̄tatē ꝺducūt t ꝺplicāt: nō rñ q̄ se: ꝙ ex abusu hoīm. vñ ꝺic ꝺ. Jmmb. Sic ꝺiuitie ipedimēta sūt reprobis. ita. ꝓbis sūt adiuuameta vtuꝝ. Alik ēt pōt exponi ꝺe diuitijs iniq̄ affectu vel malo actu acq̄sitꝝ: ꝺe q̄bꝰ ꝑt rñ elymosyna fieri: vt ꝺe acq̄sitis q̄ mēricuū t hmōi. ꝺare igr talia pauꝑibus ē facē sibi aicos ꝺ māmona iniq̄tatꝰ. i. ꝺe diuitijs in q̄ actu vel affectu acq̄sitis. Si aūt iniusto titulo acq̄rātur vel possideaⁿ ꝺiuitie de eis si ꝺs ꝺari elymosyna: ꝙ ē restitutō facieꝺa. y Vt cū ꝺefecerit is. a pfitī vita. z Recipi. vos in eter. tab er. i. ꝙ sua merita t suffragia ꝑtrēt apud ꝺeū vos finalr recipi i btā vita. a Qui fidelis ē i mīmo: t i maioꝛi fideⁿ ē. bona mīma sūt tpalia: sīlr sūt aliena a nob. q: sūt eⁿ nos: bona aūt spūalia sūt bona maioꝛa: sunt eⁿ nra q̄ ñ pōt auferri a nob: nob nolentibꝰ. ꝺic igr saluator. a Qui fide. ē i mi. t i maioꝛi fideⁿ ē. q. ꝺ. Sui bona tpalia q̄ sūt mīma fideⁿ ꝺispēsauit p elymosynaꝝ largitionē ꝺignⁿ ē vt sibi ꝓmittat ꝺispēsatio spūaliū q̄ sūt maioꝛa: q: fidelitas ꝺispēsatōis ꝓme ē augmentū fidelitatis scōe. b Et q̄ in modico iniquus ē: bona tpalia q̄ modica sūt i illicitꝰ cō sumēꝺo: aut male retinendo. c Et in maioꝛi iniquus est. i. in dispensatione bonoꝝ spiritualium que maioꝛa sūt quia infidelitas prima est argumentum infidelitatis secunde. ideo sequitur.

a Si ergo iniquo mammona fideles nō fuistis. ꝯpalia male disp̄sando q̄ sunt magis bona ꝑ̄m apparētia ꝙ̄ ꝑ̄m veritatē. b Q̄d v̄m ē. i. bona spūalia q̄ sūt vera bona.

c Quis credet vob ꝛc. i. tradet vobis ad misterādū. q. d. nullus sapiēs: ꝛ ió tales si ꝓmoueant in eccia: nō ē ex ōi ordinatiōe ꝗ magis ꝓmittione. d Et si in alieno fideles n̄ fuistis. i. in rpalibus q̄ sunt aliena a vob: vt ꝓdictum est.

d Nō v̄m ē. i. bona spūalia q̄ sūt bn̄ibus intrinseca: vt ꝓdictū ē. e Quis dabit vob. s. ad disp̄sandū. q. d. null⁹ sapiēs ꝫ faceret.

f Nemo pōt duobus dn̄is seruire. sc̄z Xrīs. ideo sequitur.

g Nō potestis deo ser. ymā. i. obedire deo ꝛ dyabolo tēnāri ō diuinis male ac q̄rēdis: male disp̄sandis. b Audiebāt aūt. Hic p̄ponit pharisęor⁹ derisio irrōnabilis. sc̄do eor⁹ cōfutatio rōnabilis ibi. Et ait illis. ꝑmū ponit cū ꝺr.

b Audiebāt autez hec oia phari. q̄ erāt auari ꝛ deri. q̄si irrōnabiliter loq̄rē: rum q; abrā fuit diues valde: vt hꝫ Genes. xiij. ꝛ multi alij q̄ deo futerūt ꝛ placuerūt: nū q; lex vetus ꝛ ꝙ̄ inducebāt ad seruitutē dei ꝓmittēdo abūdātiam rpaliū: vtz in multis locis vet. test. pharisei nō ista inducebāt ad defensionē sue auaricie male ēt inducebāt q; illi q̄ hñ vnuꝫ diuinis nō seruūt eis: nec demoni tēnanti ꝗ magis ecōuerso diuitie eis seruiūt: q; sunt eis instrumenta ꝓnis: vt ꝓdictū est: tales āt fuerūt abrā ē alij diuites q̄ deo fuerūt ꝛ placuerūt. Silr lex ꝛ ꝙ̄ seruiebāt⁹ deo nō ꝓmittebāt abūdantiā rpaliū tanq̄ ꝑncipale ꝓmiū: cū sint minora bona ꝙ̄ act⁹ meritorij. ꝑmiū aūt ꝑncipale est maⁱ⁹ bonū cū sit finis act⁹ meritorij ꝛ finis semp potior ē bis ꝙ̄ sūt ad finē ordiata: ꝛ ió vbicūq; i sacra scriptura ꝓ acrib⁹ vrutū ꝓmittitur bona rpalia ſ illis intelligunt bona spūalia ꝛ etna: tanq̄ ꝑncipaliꝰ ꝓmissa neq; rpalia sic ꝓmittunt ad malū vsum ꝗ ad bonū. i Et ait illis. Hic p̄ponit pharisęor⁹ ꝛfutatio: ꝛ ꝓ dicta ꝛfutatio ponit: sc̄ndo dubiū remouēt ibi. Facilius. ꝓ igit ponit pharisęo rū ꝛfutatio: cū ꝺr. k Vos estis q̄ iusti. vos cōtā homines auaricią vtam ꝓdicto mō colorādo false. l Deus aūt nouit corda vra. i. iniqtatē ibi latētē. m Quia q̄ hoibus altū ē. i. apparēs iusticia ꝛ nō exūs. n Abominatio ē apd deū. q; ꝑm q̄ dicit b. Hiero. Simulata sanctitas duplex ē iniqtas. o Lex ꝛ ꝙ̄ vsq; ad iobem nō q; lex ſ. ꝙ̄bia defecerit: ꝗ q; exūc ꝑfectio euāgelica ꝓdicari incepit: ꝗ inducit ad ꝛtēptū rpaliū: ꝑter amorē spūalium ꝛ celestiū tanq̄ ꝑ mai⁹ bonū expeditū⁹ consequēdū vñ ꝺr. libro de eccle. dogma. Bonū ē facultates cū dispensatiōe erogare: melⁱ⁹ ē cū intentiōe seḡndi ꝛ̄pm: totū sil⁹ donare ꝛ absolutū a sollicitudine cū ꝛ̄po egere. Sꝫ q; ad ꝫ reḡrit magn⁹ conar⁹ liberi arbitrij: ió sequit. p Et ois in illud vim facit. q; hō nutrit⁹ ꝛ affuetus in amore bonorū rpaliū nō pōt talia ꝓmittere ꝑter deū: nisi sibi quandam violentiā faciat: q; ꝑuertendo ꝗdam natura ē: ista autem ꝙ̄ cōtra naturā sunt: sunt aliquo modo violenta.

a Si ꝙ̄ in iniq̄ māmona fideles nō fuistis: qđ ꝑm ē ꝙs credęret vob Et si j alieno fideles nō fuistis qđ v̄m ē ꝙs dabit vob. Nemo seruus pōt duob⁹ dn̄is seruire. Aut. n. vnū odiet: ꝛ alterū diliget: aut vni adhęrebit: ꝛ alterū cōtēnet Nō potestis deo seruire ꝛ māmone. audiebāt āt oia hec pharisei q̄ erāt auari: et deridebāt illū. Et ait ill. vos estis q̄ iustificatis vos cōra hoibus dn̄s aūt nouit cora vra: q; qđ hoibus altū est: abominatio ē añ deū. Lex ꝛ ꝙ̄bie vsq; ad iobānē: ex eo regnū dei euāgelizatur ꝛ ois in illud vim facit. Facilius ē aūt celum ꝛ terram ꝑterire: q̄s de lege vnū apicē cadere. Omis q̄ dimittit vxorez suā: ꝛ alterā ducit mechat. ꝛ q̄ dimissā a viro ducit mechat Hō q̄dā erat dines q̄ indubat purpura ꝛ byſſo: ꝛ epulabat quottidiē splēdide. Et erat quidā mendic⁹ nomine lazarus: qui iacebat ad ianuam eius vlceribus plenus cupiens saturari de micis que cadebāt de mensa diuitis: ꝛ nemo illi dabat. Sed ꝛ canes veniebant ꝛ lingebāt vlcera ei⁹. Factū ē āt vt moreret mēdic⁹: ꝛ portarēt ab ągelis i sinū abrae. Mortuus ē āt et diues: ꝫ et sepult⁹ ē i inferno. Eleuans aūt oculos suos cum esset in tormentis vidit abraam alō-

q Facilius est. Hic remouet dubiū: q; dixerat saluator lex ꝛ ꝙ̄bie vsq; ad iobem: possent aliqui credere. q. ista essent ꝑ ꝑm annihilāda qō nō est verū. imo ꝑ ꝑm fuerūt implēta ꝛ impfectio eor⁹ amota: vt plenius declaratū fuit. Matth. v. ca. ꝛ hoc est qō dicit saluator. q Facilius ē aūt celū ꝛc. Et ad hoc inducit vnū exemplum dicens.

r Omnis q̄ dimittit vxorē ꝛc. Lex em̄ ꝓmittebat repudiū vxoris nō tñ sicut ꝛ citū ꝫ ꝑter maius malū cautādū: vt declaratū fuit Deuter. xxiij. ꝛ Matth. xix. Et ió xp̄s impfectionē legⁱ amouit qñ idissolubilitatē matrimonij osīdit di.

Omis q̄ dimittit vxorē ꝛc. ꝛ patz sua ex dictis Matt. xix.

s Hō quidaz erat dines. Hic inducit exemplū ad ꝓuocādū hoies ad opa misericordie ex diuite damnato ꝑter defectū pietatis ꝛ misericordie ꝛ nō dicit hic q̄ sit ꝑabola: q̄a ꝑm doctores est narratio rei geste: dicit ꝫ s Hō quidaz. ꝑm q̄ dicit Greg. nō ex

siti ante diem iudicij fideles sūg se ūi requiē attendant: quoꝝ gaudia post contēplari nō pñt. qualit aūt intelligē dū sit dictū dñi Greg. Maioꝝ discretiōi t iudicio dimitto: ꝑ q dānati vsq in diē iudicij videant gloriā beatoꝝ: vt videnť ꝑba el⁹ quib⁹ nō dr ex ō loco sufficiēs argumentū: q saluatoꝝ narrauit hic rem gestā vt ꝑdictus est t p ꝑnis facrā aīi xpi passionem. Et q sequit q abraā t lazarus nō dū erāt i gria celesti ꝙ in lymbo sanctoꝝ patrū. c Pater abraā. Hūc falso t ꝓ nihilo vocat patrē quē in opib⁹ imitari. Vñ t saluatoꝝ Joh. viij. dic indeis Vos ex patre diabolo estis ꝛc.

d Mitte lazarum. irrōnabilit petijt illū ad se inuādū mitti: cui micas panis nolūt mittere eluri enti. e Vt refrigeret liguā meā. ibi pl⁹ cruciabat: q per eā plus peccauerat ꝙ duo officia nature i quib⁹ lingua deseruit. f. gustui t loq̄le. vt hī. q. de aīa. q aūt p linguā in officio gustus peccasset ꝑ p illud q̄ supra dictū est. Epulabat q̄tidie splēdide. Sūr in officio loquele: q̄ inf epulas splendidas magis relaxat lingua ad loquēdū ip̄a epta. Notandū tñ hic q lingua t digit⁹ methaphorice dicunť in aiab⁹ sepatis: q̄les erāt aie lazari t diuitis: licet in deo qui spūs est man⁹ dr virt⁹ ei⁹ opatiua: t sūr in lazaro hic ꝑ digitū intelligit virtus eius auxiliatiua. ꝑ linguā diuitis virt⁹ cōceptus mētis exꝑssiua. f Fili. recol. q. rece. bo. in vita tua. Hoc sibi dicit ad augmentū sue pene: q maximū infortunij genť est fuisse felicē: vt dicit Boēt⁹ ꝑ de cōsolatione.

g Nūc aūt hic cōsolat. ꝓpter meritū patiētie. h Tu ꝙ cruciaris. ꝓpter defectus misericordie. i Et in his omnī. inter nos t vos chaos mag. tir. est. i. distantia magna meritoꝝ t statuū firmata est rigore iusticie diuine vt impossibilis sit trāsitus ab vno statu in aliū: iō subdit.

k Vt hi qui volunt hinc trāsire cē. q. aie sepate sunt ex statū meriti t demeriti. q aūt dānati vellēt venire ad locū electoꝝ si eēt possibile nō est dubiū: ꝙ de electis q vellent ire ad locū dānatoꝝ videť falsum. Sed q̄ dicendum q nō vellent ire illuc ad manēdū: vellēt tū ire illuc si esset possibile ad ꝓpinquos suos liberādū. Istud tñ velle intelligit sm volūtatē nālem nō aūt sm volūtatē deliberatiuā. in qua cōformat simplicit diuine iusticie. l Rogo g̃ te pater vt mit. eū in do. pa. mei. dixit hoc nō charitate duct⁹ cū illā nō haberet: sed timore seruili: ne in ipsoꝝ cōfortio ei⁹ pena augeret: q̄ fuerat eis occasio peccandi tum rōne diuitiarū quas eis dimiserat ad abusum: tum exemplo male vite q̄ eis dederat ad sequēdū. m Et ait illi. hūt moysen. qui docuit mōdalia agenda. n Et ꝓphas. qui docuerūt mystica t credēda: t ista sufficiūt ad salutē: ideo sequit. o Audiant illos. Ex hoc ꝑz q iste diues t amici el⁹ erant de gēte in deoꝝ: quia gentiles nō habebāt doctrinā moysi t ꝓphaꝝ. p Nō pater abraā sed si q̄s ex mortuis cē. morī ex nuncio sic mirabilit eis apparēte. q Si moysen t ꝓphas nō audi, cē. Hoc patuit ꝙ effectū: quia lazaro resurgēti t xpo testimoniū phibēti ñ crediderūt: ꝙ magꝭ inflice eū voluerūt: vt dr Joh. xij. Sūr nec xpo resurgēti. ꝙ magis suaserūt falso ipsum nō resurrexisse: t coꝝ⁹ el⁹ a discipulis suis furatū fuisse. vt dr Matth. viij. In ca. xvj. vbi dr i postilla. Lex n. permittebat repudium vxoris cē.

p At ille dixit. Nō pat abraam: sed si quis ex mortuis ierit ad eos: pniam agent.

q Dit aūt illi. Si moysen t ꝓphetas non audiūt: neq̄ si q̄s ex mortuis resurrexerit credēt. Caplm. xvij.

Et ait ad discipulos suos. Impossibile ē vt nō veniāt scādala Ve aūt illi ꝙ quē veniunt. Vtil⁹ est illi si lapis molaris iponať circa collū ei⁹: t ꝓiciať i mare: q̄ vt scandalizet vnū de pusillis istis.

b Attēdite vobis. Si peccauerit in te frat tu⁹: increpa illū: t si pniaz egerit dimitte illi: c t si septies ī die peccauerit in te: t septies in die ꝙuersus fuerit ad te dicēs: penitet me dimitte illi

d Et dixerunt apli: dñe: adposuit Deus. xxiiij. t Matth. xix. ꝙ vide coī. Matth. xix. Caplm. xvij.

e Et ait ad discipulos suos. Postq̄ saluatoꝝ ostēdit q peccatores penitētes sūt benigne recipiēdi. hic ꝑr ondit q sūt caute nutriēdi. Circa q̄ ꝙ ponit informatio xpi benigna. secūdo subdit phariseoꝝ iutrogatio maligna. ibi. Introgat⁹ aūt a phariseis. Circa ꝑmum ponit xpi instructio. secūdo instructiōis cōfirmatio: ibi. Et factū est dum iret. ꝑma ī duas: q ꝑ ponit dicta informatio scōo apl⁹ postulatio: ibi. Et dixerūt apli. Circa ꝑmum sciendū q peccatores ꝙuersi ad pniam. ꝙ caute nutriunť qñ a ꝓbēdo eis occasione reuertēdi ad vomitū diligenť cauēt: t talis occasio vocať scandalū: t dr a scādalon gre ce q̄ est impactio pedis q̄ facit hoiem ruere: ꝓut dictus fuit matth. xviij. vbi iste passus exponit. Scōo nutrit cautē qñ defect⁹ eoꝝ patienť poraē t iniurie remittunť: q: ō nouo ꝙuersi ad pniam ꝓpť cōsuetudinē ꝑstinā bñt quādā ꝓnitatē recidiuādi. iō dicit saluatoꝝ. b Si peccauerit in te frā. tu⁹ increpa illū dulcit t caritatiue. c Si septies ī die cē. t. toties q̄ties sm q exponitur in fuit matth. xviij. vñ uersitas eñ nūero septenario designať. d Et dixerūt. Ꝑ ꝙr ponit apl⁹ postulatio: cauere eñ a scādalis t remitte iniurias toties q̄ties ꝓcedit ex magnitudine fidei q̄ aliq̄s credit t sperat ꝙ talib⁹ ī vita futura remunerari: t iō apli q erant adhuc ipfecti t ignari audita ꝑdicta xpi doctrina petiēt augmētū fidei dicētes. e Dñe adauno. fidē. Fingeť aūt fidei duplicit. vno mō extēsiue: scz qñ plura credibilia coḡscūt t credunt explicite: sicut fideles ꝑfati cognoscūt t credūt explicite: q̄ simplicers iplicite credūt credēdo de talib⁹ in q̄dā gnāli illud q̄ tenet eccla. Alio mō augeť intensiue: videlz qñ credibilia clari⁹ cognoscunť t firmius feruētiusq tenent: t virtūq augmentū fidei requirit i eccle platio: ꝓpter q̄ apli q ꝓst xpm fuerūt ꝑmi plāti i eccla dei: petierūt virtutē augmētū fidei q̄ xps dedit eis maxie post resurrectionē suā dando

Additio.

o Hec ꝑmissi one agit satis large in additione supra Deute. xxiiij. t Matth. xix. caplo: vide ibi. In eode ca. vbi dr in postilla. Qualit aūt intelligendū sit dictū Greg. Maiorū discretioni dimitto. Additio.

v Verba dñi Greg. vbi dr aūt die iudicij: intelligēda sunt ac si dicat: aūt die passionis xpi. In passione enī fuit q̄dāmodo iudiciū mūdi. iuxt illud Joh. xvj. caplo Nūc iudiciū ē mūdi. Replica.

t Mcaplo decimo serto tangit postillator de matrimonij idisso lubilitate ꝙ Burgē. se opponit p ea que

eis gram spūssancti: ⁊ ideo p̄dicit eis virtutē fidei dicēs.
f Si habu. fi. sicut gra. sinapis. qō iꝫ sit modicū quātitate: ⁊ tñ maximū virtute: ꝑpter qō fides ei compak.
g Dicetis huic arbori moro. i. dicere poterit. b Eradicare ⁊ trāsplātare i mare. duo mira cōiungit. s. eradicationē subtiā arboris de terra solida: ⁊ trāsplantationem eius in aqua fluida: vt p hoc magis appeat virtꝰ fidei: ꝙ qz de talib⁹ opib⁹ q̄ nō fiūt p̄ncipaliē virtute credētis: ꝙ virtute dei opant⁹ null⁹ ꝺz eleuari: sed magis sub deo humiliari: ideo subdit. i Quis aūtve. ba. ser. arantē i. laborantē in agro
k Qui regresso. s. de labore. l Dicat illi tra. trāsi ⁊ recūbe. i. quiesce p̄ laborem ⁊ refocillare q. ꝺ. nō ita dī ei a domino suo: ꝙ magis dī ei. m Para q cenē. ita q̄ p̄ laborē in agro redriī ab eo labor in domo: ⁊ si i oib⁹ seru⁹ obediat: ñ tñ ꝑpter hoc tenek si bi regīari dñs: nec seru⁹ in supbia deb⁹ eleuari: qz ꝺ b tenebak ex ꝺditiōe seruitutis: ⁊ ex h ꝓcludit xp̄s q̄ apli ꝺ boni opib⁹ nō debēt eleuari: ꝙ magis humiliari: ideo subdit.
n Dicite serui sunt les sum⁹: qz fm veritatē nulla vtilitas puenit deo de hūanis opib⁹: ꝙ solū ipsis operantibus. o Et factum est. Hic consequenter ponit doctrie rpi p̄dicte cōfirmatio p opa miraculosa in sanatiōe decē lepꝛoso⁹: cū subdit. p Occurrerūt ei de cē viri lepꝛosi. qz audierāt fāmā de mirabilibus xp̄i.
q Qui steterūt a lōge. tñ. q̄ xp̄i reuerentiā: tuz qz non debebāt appꝛopinq̄re sanis hoib⁹ ne eos inficerēt.
r Et leua. vo. suā. ex magno desiderio sanitat⁹. s Dicētes ihu pce. miſe. nr̄i. i. solo verbo potes curare nos.
t Jte oñdite vos sacerdotib⁹. Jex eīm p̄cepit Leui. xiiij. vt emūdati a lepꝛa sacerdotib⁹ se offerrent: ⁊ ꝺ duplici de cā. vna erat ꝙ sacerdotes debebāt iudicare vtrū talis cēt vere curat⁹. secūda erat qz ꝑ sua emūdatiōe tenebak offerre sacrificiū determinatū i lege. Legalia aūt tūc cursum suū habuerūt: vñ ⁊ xp̄s ea seruauit vt ꝑz in ei⁹ circūcisiōe ⁊ oblatiōe i tēplo ⁊ imolatiōe agni paschalis: ⁊ iō illos q̄s a lepꝛa sanauit ad sacerdotes misit. v Et factū est dū iret mūdati sunt. ex fide ⁊ obediētia ad xp̄m meritorie ꝺ ꝓgruo: ꝙ diuina vtute effectiue. x Un⁹ aūt ex illis ⁊ē suā sanationē virtuti xp̄i iputās. y Regressus est tāq̄ grat⁹ gras deo agēs. 5 Et hic erat samarit⁹. i. de gēte illius q̄ misse fuerūt a rege assyrioꝝ i samariā ⁊ alias ci uitates terre illi⁹ captiuitat⁹ inde iudeis ⁊ trāslat⁹ i assyrios: ⁊ h̄. iiij. Reg. xvij. ⁊ isti samaritani ptim colebāt ido la ⁊ ptim deū: ⁊ in dei nō cōicabāt cū eis sicut nec cū aliis gētib⁹: vt h̄ Joh. iiij.. Et ꝙ b qō dī. Et hic erat samaritanus. innuit ꝙ alij nouē erāt iudei nec reuersi fūt ad gras agendū. qz decepti a sacerdotib⁹ quib⁹ se repꝛitauerāt qui

auge nobis fidē. Dixit āt f dñs. Si habueritis fidem s sicut granū sinapis dicetis b huic arbori moro eradicare ⁊ trāsplātare in mare: ⁊ i obediet vobis. Quis aūt h̄s seruū arantē aut pascē k tem boues: qui egresso de l agro dicat illi statim transi m ⁊ recūbe: ⁊ nō dicat ei: para q̄ cenē ⁊ p̄cinge te ⁊ mi nistra mihi donec mādūcē ⁊ bibā: ⁊ post hec tu mādūcabis ⁊ bibes. Munquid gram h̄z seruo illi: qz fecit q̄ ei imp̄auerat. Nō puto. Sic ⁊ vos cū feceritis oīa n q̄ p̄cepta sunt vobis dicite Ꝙ iutiles sum⁹ qō debuimus facere fecim⁹. Et fcīm est dū iret in irlm: trāsibat p mediā samariā ⁊ galileā Et cū ingrederek qōdā ca p stellū occurrerūt ei decem q viri lepꝛosi. Qui steterūt a r lōge: ⁊ leuauerūt vocē dicētes. Jhū p̄ceptor: miserē nr̄i. Quos vt vidit dixit. t Jte ostēdite vos sacerdoti v Et factū est dū irent mundati sunt. Un⁹ aūt ex bis x dati sunt. Un⁹ aūt ex bis y vt vidit qz mūdatus est regressus est cū magna voce magnificās deū. Et cecidit in faciē añ pedes ei⁹ gras 3 agēs ⁊ h erat samaritanus • Rndēs āt ibs dixit. Nōne decē mūdati sunt: ⁊ no a uē vbi sūt. Nō est inuētus q̄ rediret ⁊ daret glām deo nisi hic alienigena. Et ait illi: Surge vade: qz fides b tua te saluū fecit. Interro c gat⁹ aūt a pharisēis qñ venit regnū dei. Rndēs eis a dixit. Non veniet regnuꝫ b dei cū obseruatione: neq̄ dicent ecce hic aut ecce illic. Ecce. n. regnū dei ītra c vos est. Et ait ad discipu d los suos. Veniēt dies qñ desideretis videre vnū diē filij hominis ⁊ nō videbitis. f Et dicēt vobis. Ecce h̄ ⁊ g ecce illic nolite ire: neq̄ sectemini. Nam sicut fulgur coruscās de sub celo in ea que sub celo sunt fulget ita erit filius hominis in die i sua. Primum aūt oportet

doctrine xp̄i ⁊ miraculis detrehebāt fm eoꝝ informatiōnē. attribuerūt suā senationē obseruātie legis ⁊ nō virtuti xp̄i iꝫ a principio fideliter ⁊ deuote petiuissent ab eo sanari: nō subdit. a Nō est inuen. qui redi. ⁊ da. glo. deo nisi b alie. ⁊ i b figurati fuit ꝙ gentiles vēturi erāt deuote ad fidez xp̄i. iudeis remanētib⁹ i suo errore. b Interrogat⁹ aūt. Deserpta i structione xp̄i benigna. Hic p̄ponit pharisēoꝝ interrogatio maligna. xp̄s. n: in suis sermonibus frequeek fecerat mētionē de ad uētu regni dei: vt ꝑz ex p̄dictis in h euāgelio ⁊ aliis: ⁊ iō pharisei qui doctrinā xp̄i de negebāt. vt dictū est capło p̄cedēti: irrisorie ab eo querebāt.
c Qñ venit regnū dei. q. ꝺ. anteq̄ veniat regnū de quo loqueris occupabit te mors crucis ꝙ dñs tāq̄ vere patiēs nō dedignat⁹ est eis rīdere rōnabiliter ⁊ mā suete. ꝺ. a Non ve. reg. dei cū obser. p ad uētū aūt regni dei intelligit adueniet⁹ xp̄i ad iudiciuꝫ q̄ veniet tāq̄ rex ad iudicādū. Venit āt ad iudiciū duplicit. Uno mō p̄ticulariter. i. monte cuiꝰlibet: quia qualis vnusq̄sq̄ i monte reperitur: talis in iudicio extremo p̄ītabit. f. in parte electoꝝ in vel damnatoꝝ filio mō vlr ⁊ sic veniet ad iudiciū i fine mūdi: ⁊ neuk ad uent⁹ ē cū obseruatiōe tpis: qz nihil incerti⁹ ē hora mouꝫ de tpe ciā futuri iudicij dixit apls Act. j. Nō est vīm nos se tpa vel mōmēta: ⁊ multofort⁹ illud tps est icertū alijs fm q̄ dic aug⁹. Illud ybū oīm calculātiū digitos ꝺescē iubet. b Neq̄ dicēt ecce. i. nō p̄t dicē certitudinaliter ⁊ ō terminate tps aduēt⁹ xp̄i ad iudiciū: vñ ⁊ illi q̄ voluerūt ꝺ determinare dicē vt abbas Joachim ⁊ q̄dā alij inuēti sūt falsuz dixisse. qz tpa ab eis dekmiata trāsierūt. c Et ait ad discipl⁹. Hic p̄ñr ponit discipulorꝝ iformatio de aduētu xp̄i ad iudiciū. vt ꝓpter imēsiatē psecutionū nō credant xp̄m venturum ad iudiciū nec ꝓpter pacem credāt de lōge venturū. ꝙ sp sint pati ad eū expectādū: ⁊ ꝺ est qō dī. ꝺ Veniēt dies qñ desi. videre vnū ꝺ. fi. ho. i. diē extremi iudicij. ꝺ erit vn⁹ ⁊ a instis desiderāꝺ⁹: qz nunc a malis p̄ſz vire liberabunk: ⁊ ad requiē glie trāsferēt. fm qō dī. j. xxj. His aūt fieri incipiētib⁹ respicite ⁊ leuate ca pita vīa qm appꝛopinq̄t redēptio vīa. qō exponēs greg⁹ dic. Jeuate capita capita vīa. i. exhilarate corda. e Et nō videbit. nisi p⁹ multas tribulatiōes. f Et dicēt vobis. Ecce h̄ ⁊ ecce illic: qz añ aduētū xp̄i ad iudiciū surgēt multi pseudo xp̄i ⁊ multi pseudo xp̄i. g Nolite ire. assentiēdo tali doctrine. b Nā sicut fulgur coruscans ⁊c. q. ꝺ. Jdunet⁹ xp̄i ad iudiciū nō erit ambigu⁹ quando erit ꝺ facto: ꝙ erit ita clarus ⁊ manifestus q⁹ nullus potest dubitare: ideo subdit. Ita erit filius hois in die sua.
i Primū oportet illū multa pati. Jn primo eni aduētu

venit in humilitate ⁊ paucis cognit⁹ ⁊ a multis⁹ despect⁹ ⁊ reprobatus: sed in secūdo aduētu veniet manifestus: ⁊ gloriosus in prāte oībus iudicaturus: sed q; temp⁹ illi⁹ aduētus est incertū vt pdictū est: ideo inducit ad hoc duplex exemplū. Primū est de tpe diluuij: vt dī Gen. vij. qō notāt cum dī.

k Et sicut factū est in dieb⁹ noe: q; homines illi⁹ tpis erāt in securitate nihil timētes quousq; diluuiū subito submersit oēs excepto noe ⁊ his qui cū eo erāt in archa. Secundū exemplū est de tpe subuersionis sodomoꝝ: vt dī Gen. xix. qō notāt cū dī.

l Similit fi. fa. est in die. loth ⁊c. quia erāt i securitate vsq; ad illā horā qua dominꝰ ignem ⁊ sulphur destruxit terrā illā. m Scōm ℣ erit qua die fi. ho. re uel. i. hoies erāt in securitate nihil timentes ō futuro iudicio vsq; ad illud tempꝰ quo xp̄s in humanitate gloriosa mānifeste videbit venientē ad iudiciū. n In illa die qui fuerit in tecto ⁊c. tūc nō vacabit alicui intendere negocijs tp̄alibus q; oportebit subito eū cōspectibus iudicis comparere.

o Memores estote vxoris loth. q nec habuit spaciū respiciendi: ℣ statim conuersa fuit i statuā salis. vt dī Gen. xix. sic nec tūc hoies habebūt spaciū respiciendi retro. i. spaciū intendendi alicui negocio: sed oportebit eos statim compere cōspectꝰ iudicis. p Quicūq; quesierit aiam suā ⁊c. i. timore mortis deficiet a fide in tribulatione antixpi q̄ precedet iudiciū q Perdet illā. p eternā dānationē. r Et qcūq; pdiderit illā. periculis mortis cadere a charitate fidei. s Viuificabit eā. merendo vitā eternā. t In illa nocte erūt duo in lecto ⁊c. hoc expositū est Matth. xxiij. v Respōdētes dicūt illi. vbi dñe. i. quo assument. x Qui dixit illis. Vbicūq; fuerit corp⁹. i. xp̄s qui iudicabit in forma humana gloriosa. y Cōgregabunt ⁊ aqle. i. sancti occurrētes xp̄o venienti ad iudicium: sm qō dī. j. Thessal. iij. Simul rapiemur cū illis in nubib⁹ obuiā xp̄o i aera.

Capl'm. xviij.

D Icebat aūt. Postq̄s saluator ostendit q; peccatores penitētes sunt benigne recipiēdi ⁊ caute nutriendi hic ꝑ ir ostendit q; sunt deuote instruēdi. Et diuidit in duo q; primo describit xp̄i instructio: secundo instructionis cōfirmatio: ibi. Factū est aūt. Circa primū sciēdū q; deuotio potissime cōsistit in oōne que est ascensus mētis in deū. fm Damas. de qua saluator hic instruit ꝓfectos discipulos qui tā erāt ad deū cōuersi: ⁊ p cōsequēs futuros ad eū p̄mam conuertendi. primo q̄ saluator ostendit oōnis efficatiā: secundo inducit discipulos ad martyriū tollerantiā: ibi. Assum pſit aūt. ⁊ p3 ordo q; elevatio mentis inducit ad cōceptū vite p̄sentis: prima in duas: in quez p̄incipalē ⁊ incidētalē. secūda ibi: Et introgauit. Circa primū icidū q; ad efficatiā oōnis duo maxie faciūt: videlz instāta ⁊ humilitas. p q̄ docet orare instanter: secūdo humiliter: ibi. Dixit aūt ⁊ ad quosdā. Primū ostendit p similitudinē vidue q; p importunitatē pcū obtinuit effectū: dicē q̄. a Dicebat aūt ⁊ pabolaz. i. similitudinē vidue que postea sequit.

b Qm̄ oz sp orare li sp nō ipoꝛtat cōtinuitatem tp̄is: q; oz oionē interrūpi tpe dormitionis ⁊ aliq̄rū aliaꝝ necessitatū ꝑ importat instātiaz oionis tp̄ib⁹ ⁊ horis ad b cōgruis: vñ dicē gl̄osa Bede sup istū locū. Dicēdū est cū sp orare ⁊ nūq; deficere: q canonicē horis rogare ñ desistit Cōsequent inducit similitudinē. d.

c Judex q̄dā. non exprimit eiꝰ nomen q; ñ erat deo cognitus ꝑ approbatiōes vñ sulbdit d Qui deū nō timebat. s. of fendē. e Et hoies nō reuerebat. s. eos publice scādalizare. Et subdit deꝓcatio vidue. f Vindica me ō aduersario meo. faciēdo iusticiam meā. g Et nolebat ex sua malicia q; bñ poſat ⁊ ex offtcio facere tenebat.

h Per multū tps q; illa vidua frequē illū mkta pati: ⁊ reprobari a generatiōe hac. Et sicut factū ē i dieb⁹ noe: ita erit i dieb⁹ filij hois. Edebāt ⁊ bibebāt vxores ducebāt ⁊ dabant ad nuptias vsq; in diē qua intrauit noe in archā ⁊ venit diluuiū ⁊ pdidit oēs. Silr sicut factū est in dieb⁹ loth. Edebāt ⁊ bibebāt emebāt ⁊ vēdebant plātabāt ⁊ edificabāt qua die aūt exijt Loth a sodomis pluit ignez ⁊ sulphur ō celo ⁊ oēs pdidit. Scōz hec erit q̄ die filiꝰ hois revelabit. In illa hora q̄ fuerit in tecto ⁊ vasa eiꝰ in domo ne descēdat tollere illa ⁊ q̄ i agro silr nō redeat retro. Memores estote vxoris loth. Quicūq; q̄sierit aiam suā saluā facere pdet illā. Et qcūq; pdiderit illā viuificabit eā. Dico vobis in illa nocte erūt duo in lecto vno: vnꝰ assumet ⁊ alē relinquet. Due erūt molētes in vnū: vna assumetur ⁊ altera relinq̄tur. Duo in agro: vnꝰ assumetur ⁊ alē relinq̄tur. Respōdētes dicūt illi: Vbi dñe. Qui dixit illis. Vbicūq; fuerit corpus illuc cōgregabuntur aqle.

Capl'm. xviij.

D Icebat aūt ⁊ pabolaz ad illos: qm̄ oz semp orare ⁊ nō deficere dicens Judex q̄dā erat i q̄dā ciuitate q̄ deū ñ timebat ⁊ hominē ñ reuerebat. Vidua aūt q̄dā erat i ciuitate illa ⁊ veniebat ad eū dicēs. Vindica me ō aduersario meo Et nolebat ꝑ multum tps Post hec aūt dixit intra se. Etsi deum nō timebo nec hoiem reuereor: tñ q: molesta ē mihi hec vidua vindicabo illā ne i nouissio veniēs suggillet me. Ait aūt dñs. Audite q̄d iudex iniq̄tatis dicit. Deꝰ aūt nō faciet vindictā electoꝝ suoꝝ clamātiū ad se die ac nocte: ⁊ patiētiā bēbit i illis. Dico aūt vobis: q; cito faciēt vindictā illoꝝ. Verūtñ filiꝰ hois veniēs: putas inueniet fidē in terra suā petitionē repetebat. Et q̄ p3 iusticie diuturnitas i iudice. i Post ℣ aūt dixit intra se. Victꝰ pcū ipoꝛtunitate k Et si deū nō timeo ⁊c. i. si nō ꝓpt deū nec⁊ ꝓpt hoies moueat ad faciēdū iusticiā illi vidue. l Tñ q: mo. est m ℣ vi. vin. illā. faciēdo ei iusticiā. m Ne i no. ve. suggil. me. i. suggerēdo offendat sua ipoꝛtunitate ex q̄ apparet morꝰ ad faciēdū iusticiā nō ꝓpt amorē iusticie ꝑ ad vitationē sue molestie. n Deꝰ aūt nō fa. vin. ⁊c. i. si inde in ſqtatis ꝓpt pcū instantiā fecit vindictā. Deꝰ q necessariō ē iustissim⁹. q̄ nō faciet vindictā electoꝝ suoꝝ existētiū i ſsura tribulatione. o Clamantiū die ac nocte. i. oratiuz instant⁹ p sua liberatione ⁊ declaratione diuine iusticie. q. d. multo plus exaudiet talū pcū instantiā. Sed illud qō dī hic de oione electoꝝ videt esse ꝑ illud qō dī Matth. v. Orate ꝓ ꝑsequētib⁹ ⁊ calūniātib⁹ vos. Ad qō dicēdus q; ad bonos ꝑtinent bona spūalia ⁊ eterna q̄ sunt simplicit bona optare suis ꝓfectorib⁹: ⁊ hoc modo ꝓ eis orare: ℣ q: pene tpales sunt quedā medicine. q: valēt ad emendationē vite ⁊ declarationē diuine iusticie: ió ad ſctos bñ ꝑtinet petere a deo ℣ mō vindictā de suis ꝓfectorib⁹: non ex motu ire ℣ ex celo iusticie. p Dico aūt vob ⁊c. ls. n. aliq̄ tardare videat fm humanū iudiciū: tñ fm veritatē nō tardat: q: oia opat fm dispositionē sue sapientie infinite. q Verūtñ filiꝰ hois veniēs. s. ad faciendū vindictā. r Putas inueniet fidē in terra. q. d. parū inuenietꝝ respectiue: loquendo de fide formata charitate.

s Dixit aũt hic ꝓpr̃ oñdit q̃ est humilit̃ orandũ ostendens q̃ humilitas est deo grata: t ꝑ oñdit hoc verbo. secũdo facto: ibi. Tulerebãt aũt. Primũ facit ꝑ parabolã publicani t ꝓharisei dicẽs. t Duo homines ascendebãt i templũ: qr̃ ad ill̃am erat in alto situ. s. in monte moria: vt hz. 4. Paral. iij.

v On⁹ pharisẽus apparẽs iustus.

x Ille publican⁹. i. publicis negocijs intent⁹: q̃ de cõi cursu iplicant ad petrm̃ y Pharisẽs stans. ecce iactãtia: qr̃ stabat vt ab alijs videret orare: t irreuerẽtia: cũ in oratõe deberet se ꝓsternere.

5 Deus gr̃as ago tibi: qr̃ nõ sum sicẽ ceteri. Iste nõ ꝓpr̃ie oratur q̃ magis ꝓ iactantia: ꝓ iustitia aliorũ cõdẽnãdo: t oratẽ iuxta se publicanũ despiciendo.

5 Jeiuno bis i sabbato. i. ebdomada q̃ sic denoiat a die dignior. a Decimas do omnia q̃ possideo. pharisei enim decimas minimor̃ vt rutę t mẽthe t cimini ad quas ꝑ tenebant vt dicunt aliq̃ dabant vt ceteris iustitias appareret: vt dictũ est. 5.

b Et publican⁹ a lõge stans. Ecce dei timor. q̃si nõ eẽt dignus appropinq̃re

c Nolebat nec oculos ad celũ leuare: ecce pudor quasi ꝑ peccatis ꝓteritis nõ audẽs celũ respicẽ.

d Sed pcutiebat pectꝰ suũ ecce dolor de peccatis cõmissis

e Deꝰ ꝓpi. esto mi. peccatori. ecce vera t pura ꝓfessio: t ista fuerũt ad peccatorũ remissionẽ: iõ sequit.

f Amen .i. fidelit̃ dico vob. g Descẽdit hic de domo dei q̃ erat in monte vt supradictũ est.

s dẽ in terra. Dixit aũt t ad quosdã qui in se cõfidebãt tãq̃ iusti t aspnabant cetteros ꝑabolã istam dicens.

t Duo homines ascẽdebãt in

v templũ vt orarẽt vn⁹ ꝓpharisẽus t alter publicanus.

y Pharisẽus stãs hec apud se

3 orabat. Deꝰ gr̃as ago tibi qr̃ nõ sum sicut ceteri homines raptores: iniusti: adulteri: velut etiã hic publicanus

z Jeiuno bis i sabbato. decimas do oĩa que possideo

b Et publican⁹ a longe stãs

c nolebat nec oculos ad celũ leuare sed pcutiebat pectus suũ dicẽs. Deꝰ ꝓpicius esto mihi pctori. Amẽ dico vob: descẽdit ꝑ iustificatus in domũ suã ab illo qr̃

k ois q̃ se exaltat hũiliabit. l t qui se humiliat exaltabit

n Offerebãt aũt ad eũ infantes vt eos tãgeret: qõ cum viderẽt discipli increpabãt illos. Ihs aũt ꝓuocãs illos dixit. Sinite pueros vẽire ad me: t nolite vetare eos Talium ẽ. n. regnũ dei Amẽ dico vob: q̃cũq̃ nõ acceperit regnũ dei sicut puer: nõ intrabit i illud. Et inꝛogauit eũ q̃dã ꝓceps dicens Magister bone q̃d faciens vitã eternã possidebo Dixit aũt ei ihs. Quid me dicis bonũ. Nẽo bonꝰ nisi solꝰ deꝰ. Mãdata nosti. nõ occides: nõ mechabaris: nõ furtũ facies: nõ falsum testimoniũ dices: honora ꝓtuũ t matrẽ. Qui ait. Hec oĩa custodiui a iuuentute mea. Quo audito ihs ait illi. Adhucvnũ tibi deest. Oĩa q̃cũq̃ hẽs vẽde t da paupib⁹ t hẽbis thesaurũ

i celo t veni seq̃re me. Ihs ille auditis ꝓtristat⁹ est q̃ diues erat valde. Videns aũt ihs illũ tristẽ factũ dixit Quã difficile q̃ pecunias hñt i regnũ dei itrabũt. Facilꝰ ẽ em̃ camelũ ꝑ foramẽ acus trãsire q̃m diuitẽ intrare in regnũ dei. Et dixerũt q̃ audiebãt. Et q̃s põt saluus fieri. Ait illis. Que impossibilia sũt apud homines

q possibilia sũt apud deũ. Ait aũt petr⁹. Ecce nos dimisim⁹ oĩa: t secuti sum⁹ te. Qui dixit eis. Amen dico vob nemo est q̃ reliq̃t domũ aut parẽtes aut fratres aut vxorẽ aut filios ꝓpr̃e regnũ dei: t nõ recipiat multoplura in hac tpe t i seculo futuro vitã eternã. Assũpsit

r aũt ihs duodecim: t ait illis Ecce ascendim⁹ hierosolymã t cõsummabunt oĩa q̃ scripta sunt ꝑ ꝓphãs de filio hois. Tradet em̃ gentib⁹ t illudet t flagellabit t cõspuet t postq̃ flabellauerit occidẽt eũ: t die tercia resurget: t ipsi nihil hoꝝ intellexerũt. Et erat verbũ istud absconditũ ab eis t nõ intelligebãt que dicebant

v Factũ est aũt cũ approp̃inquaret iericho: cec⁹ q̃dam

t accepta ꝑ hoc q̃ pueros xp̃s amicabiliter recepit: t ꝓphia ex dict⁹ Matth. xix. s Et introgauit. Hec est ps incidentalis in qua ponunt duo incidentia. secundũ ponit ibi. Fit aũt petrus. Circa primũ sciendũ q̃ quia ihs imediate dixerat de pueris: taliũ est regnũ celoꝝ t in hoc parabolice loquebat q̃ puericia itelligẽs humilitatẽ t innocentiã. ideo quidã legisperitus quivocat hic principes: eo q̃ erat diues vt ꝓphia exequẽtib⁹: petijt ab eo quid faciẽdo haberet regnũ celorũ. q. d. dicas mihi plane t aperte absq̃ parabola: q̃d debeo facere ad cõsequendũ regnũ celeste: t hoc modo xp̃s ei rñdit: patphia ex dictis Matth. xix. vsq̃ ibi. p Que ipossi. sũt apud homines possibilia sũt apud deum: qr̃ ad regnũ celoꝝ non pñt homines ptingere ꝓpria virtute: ꝑ gratiã auxiliũ diuine gr̃e q̃ Ilit aũt petrus. Hic ponit secundũ incidẽs qr̃ petrus a xp̃o imediate audierat q̃ difficile q̃ pecunias habẽt regnũ dei intrabũt: ꝛõ quesiuit a xp̃o q̃ eẽt sui t alioꝝ remuneratio: qr̃ oĩa terrena reliq̃rãt ꝓpter xp̃m t ꝓphia rñsio ex dict⁹ Matth. xix. r Assũpsit ihs. Postq̃ saluator oñdit oĩonis efficaciã: hic ꝓpr̃ inducit discipl̃os suos ad martyrij tolerantiã exẽplo sui: t ꝓphia ex dict⁹ Matthei. xx. excepto q̃ sequunt. s Cõsummabũt oĩa que scripta sunt ꝛc. qr̃ ꝓphe scripserunt de passione xp̃i futura. t ꝓphia. Esa. liij. t Dan. ix. t in multis aliis locis. t Et ipsi nihil hoꝝ intellexerũt ꝛc quia adhuc erat rudes t imperfecti: num quia christus frequenter eis parabolice loquebat: t ideo nescierunt si nunc parabolice loq̃rek. v Factũ est. Postq̃ posita est xp̃i instructio de efficatia orationis: t de tollerãtia passionis: hic cõsequẽter describit dicte doctrine cõfirmatio per opus miraculosũ. Fit q̃ scribit Mar. vlti. Sermonẽ confirmãte sequẽtib⁹ signis: t ꝓphia ex dictis Matth. xx. t Marci. x. hoc excepto. Factũ est aũt cũ approp̃inquaret ihs iericho. i. ꝓpe iericho. adhuc existente: qr̃ fin veritatẽ nõ accedebat ad iericho: ꝛ inde recedebat: vt ꝓphia Matth. xx. t Marci. x.

h Justificatꝰ ab illo. i. ꝑ illo remanẽre in fecibꝰ suis cuꝛ cã subdit cũ dr̃. i Quia ois qui se exaltat. ꝓ supbiam.

k Humiliabit. ꝓ pena. l Et qui se humiliat. ꝓ vera peccatoꝝ ꝓfessione. m Exaltabit. in gl̃ia ꝓ remuneratione. Sicut em̃ in statera mãli vna pte depssa altera elenat t ecõuerso: sic i statera diuine iustitie decretũ est: vt qui eleuant ꝑ supbiã in pñti vita: depmant ꝓ pena cõsubsilẽ in futuro t ecõuerso: q̃ se humiliat in pñti ꝓpter deum in futuro ad gl̃iam eleuabunt. n Offerebãt aũt ad eũ infantes. Hic ꝓpter facto oñdit q̃ humilitas est deo gr̃ata

Capitulum.xix.

Et ingressus ihs. Postq̃ descripta est p̃uersio peccatoꝝ in generali: h̃ p̃iter describit i particulari .s. in cõuersione zachei. Et diuidit in duo: q̃ primo describit cõuersio zachei: secũdo remotio dubij: ibi. hoc illis audientib⁹. Circa primũ dr. a Et ingressus ihs pambulabat hiericho: Fm ea q̃ dicta sunt i fine p̃cedentis capli: ista historia zachei non sequit̃ imediate p⁹ illuminationẽ ceci q̃ facta fuit in egressu ihu a hiericho: h̃ p⁹ egressus ei⁹ ab hiericho t̃, pgressu p alia loca regressus fuit ibidẽ sicut est i multis aliis locis i euãgelio dr pluries venisse ad cundẽ locũ t̃ in isto regressu accidit historia istius zachei: cũ dicitur.

b Ecce vir noie zacheus. Exp̃imit h̃ nomẽ ei⁹ q̃ dignus erat noiari, ꝓpter cõuersionis facilitatẽ t̃ ꝓpter cõuersi pfectionẽ. c Princeps erat publicanoꝝ. i. p̃im⁹ inter illos q̃ vacabãt publicis actib⁹. .s. exactionib⁹ t̃ vectigalib⁹ le uandis t̃ deferẽdis q̃ cõiter ad peccatũ implicãt: ex q̃ i eius vocatione apparet maior dei misericordia.

d Et ipe diues. q̃ auarus fuerat in acq̃rẽdo: h̃ p⁹ cõuersionẽ nõ fuit auarus in retinẽdo: q̃ parat⁹ fuit reddẽ quadruplũ defraudatis ab eo. e Et q̃re. vi. ibm. ex deuotione. f Et nõ poterat p̃ turba. ex q̃ p̃z deuotio populariũ ad xp̃m. sequit̃. g Suspiciẽs ihs. i. approbans deuotionẽ illi⁹. h Quia hodie i domo tua oport̃ me ma. i. in domo materiali ꝓpter refectionẽ xp̃i t̃ suoꝝ discipuloꝝ t̃ ad ostẽdẽdũ benignitatẽ peccatoꝝ reuertenti t̃ in domo spũali. s. ce q̃ gr̃e infusionẽ. i Et cũ viderent oẽs. i. pharisei t̃ alij malignantes. k Murmurabãt. t hoc irrõnabiliter: q̃ nullus rõnabiliter pot murmurare si medic⁹ visitet egrotũ ad ip̃m sanandũ. l Stãs aũt zache⁹. ad obediendũ dño ꝑmptus. vnde subdit.

m Ecce dimidiũ bonoꝝ meoꝝ dne do pauꝑibus. nõ dicit dabo in futuro: q̃ erat paratus statim dare: ex ꝺ etiã patet q̃ nõ ola bona sua erãt male acquisita: q̃ de illis fi posset elemosynã facere. n Et si quid aliq̃ t̃c. Iex eñ in alĩq⁹ ꝑcepit restituere duplũ: t̃ in alĩq⁹ q̃druplũ t̃ in alĩq⁹ q̃intuplũ vt p̃z Exo. xxij. t̃ ideo hoc q̃ h̃ exp̃imit restitutio media: itelliguñt alie due extreme sequit̃.

o Eo q̃ t̃ ipse fili⁹ sit abrae. dicit hic gloſa Bede. Fili⁹ aũt abrae zache⁹ dr: nõ q̃ de ei⁹ stirpe genit⁹: h̃ q̃ ei⁹ fidẽ imitat⁹: vt sic ille terrã domiũ paternã deseruit ita iste bona sua partidẽa pauꝑib⁹ reliq̃rat: t̃ sic vi dicere q̃ nõ fuit inde⁹ natione h̃ gẽtilis: q̃ oẽs indei natiõe de stirpe abrae descẽderãt. Idẽ vi dicẽ ambro. dicẽs zache⁹ exigũ meritũ, sicut ppls nationũ t̃c. Alĩq⁹ aũt alijs vi Iuũ: q̃ sedebat sec⁹ viã mendicãs Et cũ audiret turbã ꝑtereuntẽ inf rogabat q̃d h̃ cẽt. Dixerũt aũt ei q̃ ihs nazaren⁹ transiret. Et clamauit dicẽs. Ihu fili dauid miserere mei. Et q̃ pibãt increpabãt eũ vt taceret. Ipse vo mlt̃o magis clamabat: fili dauid miserere mei. Stãs aũt ihs iussit illũ adduci ad se. Et cũ approp̃inquasset inf rogauit illũ dicẽs. Quid tibi vis faciam At ille dixit. Dñe vt videam. Et ihs dixit ei⁹. Respice: fides tua te saluũ fecit. Et cõfestim vidit t̃ seq̃bat illũ magnificãs deum. Et ois plebs vt vidit dedit laudẽ deo. Capl̃m. xix.

a Et ingressus pambulabat hiericho. Et ecce b vir noie zache⁹ t̃ h̃ p̃incepſ c erat publicanoꝝ t̃ ipe d dues. Et q̃rebat videre ihs e q̃s eẽt t̃ non potei ꝑ turba q̃ statura pusillus erat f Et ꝑcurrẽs ascẽdit i arborẽ sycomoꝝ vt videret eũ q̃ inde erat trãsiturus. Et g cũ veniſſet ad locũ suſpiciens ihs vidit illũ: t̃ dixit ad eũ. zachee festinãs descẽde q̃ hodie i domo tua h oportet me manere. Et festinãs descẽdit t̃ excepit illũ gaudẽs. Et cũ viderent k oẽs murmurabãt dicẽtes q̃ ad hoim peccatorẽ diuertiſſet. Stãs aũt zache⁹ l dixit ad ihm. Ecce dimidiũ bonoꝝ meoꝝ dñe do m pauꝑib⁹: t̃ si quid aliquez defraudaui reddo quadruplũ. Dixit ihs ad eũ. Quia n hodie salus domui huic facta est eo q̃ t̃ ipse filius sit abrae. Venit. n. fili⁹ hois q̃rere t̃ saluũ facere q̃ ꝺ pierat. Hec illis audientibus q adijciẽs dixit pabolã eo q̃ eẽt ꝑpe irl̃m t̃ q̃ existimarẽt q̃ confestim regnũ dei r manifestaret. Dixit ergo. s Homo q̃dã nobilis abijt i t regionẽ longinquam accipere sibi regnum t̃ reuerti v Vocatis autez decem ser- x uis suis dedit eis decem s. dr. q̃ murmurabãt de xp̃o t̃ste domũ zachei eo q̃ ad hoiem peccatorẽ diuertiſſet. apl̃s iudeos eñ lõge abominabili⁹ fuit igredi ad gẽtiles q̃ ad iudeos peccatores: ꝓpter q̃ dr petr⁹ actũ p⁹ ascẽsionẽ xp̃i p̃ reuelatiaꝝ fuit p̃remonit⁹ vt absq̃ tali abominatiõe igrederet domũ cornelij vt h̃ Act. x. Et ſ̃ zache⁹ fuiſſet gẽtilis magl̃ habuiſſent occasionẽ murmurandi eo q̃ ad hoiez gẽtilẽ diuertiſſet: t̃ vt ꝑbabile q̃ hãc cãm sue murmurationis exp̃riſſent ad coloradũ murmurationẽ suã tãq̃ rõnabilẽ Irẽ ex h̃ q̃ zacheus dixit. Si q̃d aliquẽ defraudaui reddo q̃druplũ. Illa enĩ lex uit data iudeis t̃ gẽtilib⁹: t̃ nec ad eã tenebãt gẽtiles i ali q̃ h̃ solũ ad simplum nisi forte i aliq̃ casu ex circũstãtia facti: t̃ ideo illã legẽ ignorabãt: ꝓpt q̃d zache⁹ q̃ illã sciuit: t̃ fm eaz facẽ voluit: ꝑ fuiſſe inde⁹ añ vocationez suã. Nec valet si q̃ arguat q̃ h̃ dr p̃ncepſ publicanoꝝ q̃ t̃ mathe⁹ publican⁹ fuit q̃ tñ iude⁹ fuit natiõe: vñ t̃ euãgelium suũ scripsit hebraice: fm q̃ dr beatus hiero. i. ꝓlogo sup. matth. p Nec illi audiẽtib⁹. Post q̃ descripta est vocatio zachei. h̃ p̃ remotio dubij q̃ ꝑ remouet ꝺo scẽo facto ibi. Et his dicẽt ꝑcedebat. Circa p̃mũ sciendũ q̃ iudei t̃ apl̃. de regno xp̃i carnaliter sentiebãt añ eius ascẽsionẽ credẽtes eũ i regno dauid t̃alit regnaturũ vñ Act. j. petierũt a xp̃o. Dñe si i tpe h̃ restitues regnũ isr̃l. vñ t̃ filij zebedei credẽtes eũ sic regnaturũ petierũt q̃vn⁹ ad dextrã suã t̃ ali⁹ ad sinistrã federet: t̃ ideo q̃ approp̃inq̃bat xp̃s versus irl̃m: credebãt eũ sublimãdũ cito i regez i regia ciuitate: t̃ h̃ ẽ q̃d dr. q Eo q̃ eẽt ꝑpe irl̃m t̃ q̃ existimarẽt. falso tñ. r Ad ꝓfectum regnũ dei manifestarẽt. t vocat h̃ regnũ dei regnũ ipsi⁹ dauid. vñ t̃ ꝑ Ysaiã. xxix. Sedit salomon sup̃ soliũ dñi i regẽ ꝑ dauid ꝑe suo t̃c. t̃ ideo ad hãc falsam estimationẽ remouẽdã ꝓponit parabolã ad ostendẽdũ q̃ i ꝑ aduẽtu nõ venerat ad regnandũ tpaliter: h̃ magl̃ ad patiẽdũ t̃ i secũdo adnẽm reuertẽt ad indicãdũ sic rex excellentiſſim⁹ tũc regnũ suũ oib⁹ manifestatur⁹: ideo subdit. s Nõ q̃dã nobilis. i. xp̃s bõ natus fm carnẽ de semine dauid reg̃. t Abijt in regionẽ lõginquã. i. ad celũ empyreũ ꝑ suã ascẽsionẽ. v Accipe sibi regnũ. sup̃ ordines angelor. x Et reuerti. i. in fine mũdi ad iudiciũ: tũc eñ mãifestabit⁹ oib⁹ regnũ suũ. y Vocatꝝ aũt decẽ suis suis. i. fidelib⁹ vniuersis quoꝝ vniuersitas nũero denario designat q̃ est ꝑfectus limes numeroꝝ: vñ t̃ nueri seq̃ntes sũt replicatiões ipsi⁹ t̃ ꝑtiũ ei⁹ vigiti eñ sũt bis decẽ: t̃ trigita ter decẽ: t̃ sic ꝑr. z Dedit eis decẽ mnas. i. vniuersitatẽ bonoꝝ suoꝝ diuersimode tñ: q̃ dedit vnicuiq̃ ꝑ vel min⁹ fm ꝓpriã virtutẽ.

a Negociamini dum venio. q. tēp⁹ meriti carēt vsq; ad diē iudicij: in quo tpe de⁹ dat dona sua ad hoc q̄ multipli cent q̄ fruct⁹ bonor̄ operū. b Ciues aūt ei⁹ oderāt illū Ciues isti sunt iudei qui p maiori pte in odiū xpi sunt fir mati. c Et miserūt legationē post illū dicentes. Nolu mus hunc regnare sup nos: q. post ascē siones xpi ad celos iudei conati sunt de struere fidē catholicā in qua incipit re gnū xpi: qō cōplebi tur ⁊ manifestabit i fine mūdi. d Et factū est vt rediret. s. ad generale iudiciū. e Iussit vocari ser nos quib⁹ dedit pe cuniā. q. oportebit oēs cōparere ad iu dicē ad reddēdū de oib⁹ receptis ab eo rōnem. f Venit aūt prim⁹. q. tūc ele cti de suis meritis se curi paran erūt asta re iudici. g In modico fuisti fidelis q. bona etiā spūalia q̄ habenti in vita p̄ sentī modica sunt re spectu bonor̄ celestiū que expectant i vita futura.

h Eris p̄tātem ha bēs supra decē ciuitates. i. gaudebis de felicitate oium q̄ p doctrinaz vel exemplū vite tue cōuersi sunt ad bonum.

i Et tercius venit. q. licz mali reformidēt venire ad cōspectū iudicis: tñ oportebit eos ibidē repēti tari. k Ecce mna tua quā habui repositā in sudario. Sudariū aūt est pānus in quo involuūtur corpa mortuor̄ ⁊ iō mna tua in sudario reposita signat donū dei a bonis operibus ociosum tāq; mortuum. l Timui enim. iste timor non est nisi pusillanimitas bene agēdi m Quia hō austerus es. licet enim modo tempus sit misericordie in iudicio tamen erit tempus rigoris iusticie. n Tollis quod nō posuisti. ⁊ metis quod non seminasti: quia a prelatis ecclesie non solum requirunt bona in persona propria: ſ in subditis eorum quos tenent inducere ad bonū: ⁊ sententia huius patet plenius ex dictis Math. xxv. vsq; ibi.

o Verūtamen inimicos meos. i. iudeos qui post ascensionē xpi conati sunt fidem catholicam destruere: vt. ō. di cū est. q Adducite huc ⁊ interficite. q. xlij. anno post passionē xpi ciuitas hierusalē fuit destructa ⁊ popul⁹ iudeor̄ occisus per Tytū ⁊ Vespasianū. In fine etiā mundi omnes reprobi generaliter qui sunt inimici xpi sententia mort̄ eterne unt sunt̄ficēdi. q Et his dictis. Hic consequēter ostendit facto quod declarauerat verbo. In parabola aūt immediate p̄cedenti duo declarauerat: vnum p̄tīnēs ad suā passionē: aliud ad ciuitatē hierosolymitane destructionē igit̄ primo facto ostēdit primū: secūdo secundū ibi. Et cū appropinquasset. Circa primū duo facit. Primo enim dixit in tres: quia primo describit xpi humiliatio: secūdo populi ouotio: ibi. Cūque autem ille. tercio pharisēor̄ malignatio: ibi. Et quidam pharisēor̄. Circa p̄mū sic dī. q Et his dictis p̄cedebat ascendēs hierosolymā vbi erat passur⁹ fm q̄ p̄dixerat facto ostendēs q̄ erat paratissim⁹ se humiliare ⁊ obedire vsq; ad mortē cōtēptibilissimā ⁊ acerbissimā ⁊ ideo humiliter voluit illuc venire sedēs sup pullū asine sicut fuerat p̄dictus zacharie. ix. Cetera patēt ex dict⁹ Mar. xxj. r Eunte aūt illo. Hic ponit populi deuotio ⁊ patet ista ex dict⁹ Math. xxj. Excepto quod subdit. s Sup oib⁹ quas viderant virtutibus. ex suscitatione enim lazari quā plures viderāt fuerūt moti ad istaz deuotionē: ut habet Joh. xij. ⁊ etiam ex aliis xpi miraculis. t Et quidā pharisēorum. Hic consequenter describitur pharisēorum malignatio: ex inuidia enim quam contra xpm conceperāt de notione populi ad christum videre nō poterant: ideo dixerunt. v Magister increpa discipulos meos. q. dicant talem falsum applausum non debes sustinere. x Quibus ipse ait rationabiliter se excusando ⁊ prophetando de futuro. y Dico vobis. quia si hi tacuerint: lapides clamabunt: ⁊ hoc fuit implemm in sua passione: quando discipulis pre timore iudeor̄ tacentibus laudem xpi lapides scissi sunt: vt habetur Math. xxvij. q̄si ꝓhibētes testionū scitatē ipsi⁹ xpi morientis xpi q̄ centurio ⁊ alij gētiles q̄ erāt cū eo visis tot signis scitē xpi ꝛc scissi sūt dicētes. Vere filius dei erat iste: vt hī ibidē.

mnas: ⁊ ait ad illos. Negociamini dū venio Ciues aūt ei⁹ oderāt eum: ⁊ miserūt legationē p⁹ illū dicentes. Nolum⁹ hūc regnare sup nos. Et factū est vt rediret accepto regno: ⁊ iussit vocari seruos q̄b⁹ dedit pecuniā vt sciret q̄ntū q̄sq; negociat⁹ eēt. Venit aūt prim⁹ dicēs. Dñe: mna tua decē mnas acq̄siuit. Et ait illi. Euge bōe bne q. i modico fuisti fidelis: eris p̄tā tē hūs supra decē ciuitates Et alter venit dicēs. Dñe mna tua fecit quinq; mnas Et huic ait: Et tu esto sup quinq; ciuitates. Et tercius vēit dicēs. Dñe ecce mna tua quā habui repositaz in sudario. Timui enim te q. hō auster⁹ es: tollis q̄ nō posuisti: ⁊ metis q̄ nō seminasti. Dixit ei: De ore tuo te iudico fue nequā. Sciebas q. ego hō auster⁹ sum tollens q̄ nō posui: ⁊ metēs q̄ non seminaui. Et q̄re nō dedisti pecuniā meā ad mēsaz: ⁊ ego veniēs cū vsuris vtiq; exegissez illud Et astātib⁹ dixit: Auferte ab illo mnam: ⁊ date illi q̄ decē mnas hz. Et dixerūt ei: Dñe: habet decē mnas Dico aūt vobis q. oi habenti dabit ⁊ abūdabit ab eo aūt qui nō hz ⁊ id q̄ hz auferet ab eo. Verūtamē inimicos meos illos q̄ nolu erunt me regnare sup se adducite huc: ⁊ interficite ante me. Et his dictis precedebat ascēdēs hierosolymā. Et factū est cū appropinq̄sset ad bethphage ⁊ bethaniam ad mōtē q̄ vocat oliueti misit duos discipulos suos dicēs: Ite i castellū q̄ cōtra vos est. In q̄ intrantes inuenietis pullum asine alligatū. cui nēo vnq̄ hoīm sedit. Soluite illum ⁊ adducite. Et si q̄s vos i terrogauerit q̄re soluitis: sic dicet ei. Quia dñs opera eius desiderat. Abierūt aūt q̄ missi erāt: ⁊ inuenerūt sicut dixit illis stātes pullū. Soluētib⁹ aūt illis pullū: dixerūt dñi eius ad illos. Quid soluitis pullū At illi dixerūt. Quia dñs eū necessariū habet. Et duxerūt illū ad ihm: ⁊ iactantes vestimēta sua supra pullū imposuerūt ihm. Eunte aūt illo substernebant vestimenta sua in via. Et cū appropinquaret iaz ad descensum montis oliueti: ceperūt oēs turbe descendētiū gaudētes laudare deū voce magna sup omnibus quas viderant virtutibus dicētes. Benedictus qui venit rex i nomine domini pax in celo: ⁊ gia i excelsis Et quidā pharisēorum de turbis dixerunt ad illum. Magister increpa discipulos tuos. Quib⁹ ipse ait: Dico vob⁹ q. si hi tacuerint

a Et vt appropinquauit. Hic cõsequenter ostẽdit facto futurã ciuitatis hierosolymitane destructionẽ in q̃ dõ fleuit ex cõpassione: ꝓpter mala sup ciuitatẽ & populi futura: & q; semp in deo cũ misericordia currit iusticia: ió in xpo ꝑ ostendit dulcor cõpassionis: secũdo rigor vltionis: tercio in ꝓncipib⁹ iudeor⁹ malũ obstinationis secũda ibi. Et ingressus. tercia ibi. Principes aũt. C Circa primũ dr. b Videt ciuitatẽ. scz hierusalẽ in qua dũ viguerat cultus diuinus.

c Fleuit sup illaz. tum ꝓpter mala culpe que ibi multiplicata fuerant: tum ꝓpter mala pene que futura iminebãt dicens. d Quia si cognouisses. sup. mala dicta. e Et tu. sup. ple fleres. f Et q̃ dẽ in hac die tua. i. modico tpe i quo facies volũtatẽ mam. g Que ad pacẽ tibi. i. modico tpe duraturã: & ió nũc gaudes: q; mala iminẽtia nõ vides: ió subdit. Nũc aũt abscõdita sũt &. h Et circũdabũt te inimici tui scilz romani.

i Vallo. i. cũ exercitu valde forti.

k Et cognustabũt te vndiq; . inñ q̃ p angustia famis inẽte sũt mlieres filios ꝓpios comedisse: sm q; refert ioseph⁹ libro de iudaico bello: & cã tante destructionis subdit.

l Eo q; nõ cognouerit tps visitatiõis tue. p̃dicationẽ xpi recipiẽdo: ß magis vsq; ad monẽ ipsius pseqũdo. m Et ingressus. h ꝑtr in xpo ostẽdit rigor: vltionis in h q; vendabãt res & emẽtes in templo inde ejecit per h designãs. ꝓ cẽt ejiciendi in gehẽnaz & patet sñia ex dictis Math. xxi.

n Principes aũt. Hic ꝑtr describitur obstinatio ꝓncipũ iudeor⁹ & p̃ ẽptũ ad interiorẽ machinationẽ: secũdo ẽptũ ad exteriorẽ miserationẽ ca. seqñti. Circa ꝓmũ dicitur.

n Principes aũt sacerdotũ. q̃ erant in spiritualibus

o Et scribe. q̃ intẽdebãt doctrine legis & ꝓphar̃.

p Et ꝓncipes pleb. q̃ ꝑsidebãt in tpalib⁹ disponendis.

q Querebãt illũ pdere. excogitãtes diuersas vias & modos q; nõ possent illũ occidere moti ex rancore & ĩuidia ꝙ ipm: ió subdit. r Et nõ inueniebãt. cũ eẽt scitissim⁹: nec etiã audebãt timore ppli: ió subdit. s Nis eñ populꝰ suspẽsus erat audiẽs illũ. i. valde attent⁹ ad audiẽdã sanctã ei⁹ doctrinã.

a lapides clamabunt. Et vt
b appropinquauit: vidẽs ci
c uitatẽ fleuit sup illã dicẽs:
d e Quia si cognouisses & tu.
Et quidã i hac die tua que ad pacem tibi: nunc autem abscondita sunt ab oculis
f tuis. Quia veniẽt dies i te
h & circundabunt te inimici
i tui vallo: & circũdabunt te
k & coangustabũt te vndiq;
& ad terrã ꝑsternẽt te: & filios tuos q̃ i te sunt. Et nõ
relinquẽt i te lapidẽ sup lapidẽ: eo q̃ nõ cognouer
l tis
m tps visitationis tue. Et ingressus in tẽplũ cepit ejicere vẽdentes & emẽtes dicẽs illis. Scriptũ est: q; dom⁹ mea dom⁹ oꝛonis é. Vos aũt fecistis illã speluncã latronũ. Et erat docẽs q̃tidie in tẽplo. n Principes aũt
o sacerdotũ & scribe & ꝓncipes
q pples plebis querebãt illuz
r pdere & nõ inueniebãt q̃d
s facerẽt illi. Oĩs eñ populus suspensus erat audiẽs illum. Capm. xx.

Factũ est i vna dieꝝ
e docẽte illo populũ in tẽplo & euãgelizante
ꝓuenerũt ꝓncipes sacerdotũ & scribe cuz seniorib⁹: & aũt dicentes ad illũ. Dic nob i q̃ ptate hec facis. Aut q̃s est q̃ dedit tibi hãc ptatẽ. Rñdẽs ãt ibs dixit ad illos. Interrogabo vos & ego vnũ ẋbũ. Rñdete mihi. Baptismũ iohãnis de celo erat: an ex hominib⁹. At illi cogitabant intra se dicẽtes. Quia si dixerim⁹ de celo dicet. Quare ergo nõ credidistis illi. Si aũt dixerim⁹ ex hoib⁹: plebs vniuersa lapidabit nos certi sũt eñ iohem ꝓphaz eẽ Et rñderũt se nescire vnde eẽt. Et ibs ait illis. Nec& ego dico vobis in qua potestate hec facio. Cepit aũt dicẽ ad plebẽ ꝑabolã hãc. Hõ q̃dã plãtauit vineã: & locauit eã colonis: & ipe peregre fuit multis tpib⁹. Et tpe illo misit ad cultores seruũ vt de fructu vinee darent illi. Qui cesũ dimiserũt eũ inanẽ. Et addidit alterũ mittere. Illi aũt hunc q̃z cedẽtes & afficientes ꝓtumelia dimiserũt inanẽ. Et addidit tciũ mittẽ: q̃ & illũ vulnerantes eiecerũt. Dixit ãt dñs vinee. Quid faciã. Mittã filiũ meũ dilectũ: forsitan cũ hũc viderit verebũtur. Quẽ cũ vidissent coloni cogitauerũt intra se dicẽtes. Hic ẽ heres occidam⁹ illum: vt nr̃a fiat hẽditas. Et eiectũ illũ extra vineã occiderũt. Quid ẽ faciet illis dñs vinee. Veniet & ꝑdet colonos istos & dabit vineã alijs Quo audito dixerũt illi. Absit. Ille aũt aspiciẽs eos ait. Quid est ẽ hoc: q̃d scriptũ est lapidẽ quẽ reꝓbauerũt edificãtes hic factꝰ est in caput anguli. Oĩs qui ceciderit supra illũ lapidẽ cõfrabitur supra quẽ aũt ceciderit cõminuet illũ. Et q̃rebant ꝓncipes sacerdotũ & scribe mittere i illũ manꝰ illa hora & timuerũt pplm. Cognouerũt. n. q; ad ipos dixerit
v similitudinẽ banc. Et ob-

In ca. xix. vbi dr in postilla. Et sic vi dicere q; nõ fuit iudeꝰ natione ß gentilis.

Additio.

Quod aũt zache⁹ sit natione hebre⁹ satꝭ ostẽdit p rõnes postillatoris: nec beda ꝙ riũ vi dicẽ si bñ intelligank vba euãgelij qb⁹ sñiam suã adaptat: nã xps dixit q; salus facta eẽt huic domui. scz zacheo ha bitatori eo q; eẽt filius abrahe. Constat aũt q̃ nõ fuit salꝰ facta zacheo eo q; de stirpe abrahe genitꝰ esset: ß q; eiꝰ fidẽ est imitatꝰ: & sic referendo sũr vba bede ad cãm saluꝭ. scz hec. nõ aũt ad eiꝰ stirpem: sitꝭ ex dict⁹ ihm bzosij dicẽt: zacheꝰ exiguꝰ meritis sicut pples nationũ eẽ. nõ vi dicẽ q̃ sit ó pplo nationũ: ß q̃ sit de figura pplj nationuz nõ est aũt icõueniẽs vt alijs de natione israelitica figuret natione gẽtilẽ: sic Ince. xv. ca. de filio ꝑdigo. Cap. xx.

Factum est. C Hic ꝓsequitur de scribit ihũ ordo obstinatio ẽptũ ad iniquitationẽ exteriorẽ ꝙ xpm & p̃ circa h describit eoꝝ malicia insidias scõo eoꝝ supbia ad h incitãs ibi. Iudicẽte oi pplo. prima i duas ꝑtes. q; ꝑ eoꝝ malicia describit. secũdo ꝓfuratio ꝓcludit ibi. Rñdẽtes aũt. Prima adhuc i duas q; ꝑ describit malicia ꝓncipũ insidiando xpo ꝑ seipos. secũdo ꝑ ministros ibi. Et obseruãtes miserũt insidiatores. Circa ꝓmũ ꝓmittit ma

c Miserūt insidiatores q̄ se iustos simularēt vt caperēt eū i sermōe t traderēt illū principatui t potestati pīdis. Et interrogauerūt eū dicētes. Magr scimus q̄ recte dicis t doces t nō accipis psonā sed viā dei i veritate doces. Licet nobis tributū dare cesari. an nō. Cōsideras aūt dolū illoz dixit ad eos. Quid me tētatis. Ostēdite mihi denariū: cui⁹ hz imagin ez t inscriptionē. Rīdentes dixerūt. Cesaris: t ait illis. Reddite ergo q̄ sūt cesaris cesari. t q̄ sūt dei deo Et nō potuerūt verbū ei⁹ reprēhendere coz̄ plebe: t mirati i rīso ei⁹ tacuerūt. Accesserūt aūt quidā saduceoz: q̄ negāt esse resurrectionē t interrogauerūt eū dicentes. Magr moyses scripsit nobis: si frater alicui⁹ mortuus fuerit hīs vxorē: t hic sine liberis fuerit: vt accipiat eā frater ei⁹ vxorez et suscitet semē fratri suo. Septē ergo frēs erāt t primus accepit vxorē et mortu⁹ est sine filijs. et sequēs accepit illā: et ipe mortu⁹ ē sine filio. Et tercius accepit illā. similiter et oēs septē et nō reliqrūt semē: et mortui sunt. Nouissime oīm mortua ē t mlr. In resurrectōe ergo cui⁹ eoz erit vxor. Si quidē septē habuerūt eam vxorē. Et ait illis ihs. Filij hui⁹ seculi nubūt t tradūtur ad nuptias illi vo q̄ digni habebūtur seculo illo: t resurrectione ex mortuis: neq̄ nubēt neq̄ ducēt vxores neq̄ vltra mori poterūt Equales eni angelis sūt t filij sunt dei cū sint filij resurrectōis. Qz vo resurgāt mortui t moyses oñdit sec⁹ rubū sicut dicit dīm deū abrāā t deū ysaac t deū iacob. Be⁹ āt nō est mortuoz ſ viuoz Oēs eī viuūt ei Rīdētes aūt quidā scribaz dixerunt ei. Magiſtet bene dixisti. Et amplius non audebāt eū quicq̄ interrogare. Dixit aūt ad illos: Quomō dicunt christum filiū esse dauid t ipe dauid dicit in libro psalmoz. Dixit dominus dño meo sede a dextris meis. Donec ponam inimicos tuos scabellū pedū tuoz Dauid ergo dominū illum vocat: t quomodo filius eius est. Audiente aūt omni populo dixit discipulis suis. Attendite a scribis qui volunt ambulare in stolis: t amant salutationes in foro t primas cathedras i synagogis: t primos discubitus in conuiuijs Qui deuorāt domos viduarū: simulātes longā oronē: Hi accipiēt damnationē maiorē. Capi. xxi.

Respiciēs aūt vidit eos qui mittebāt munera sua in gazophilacium diuites. Vidit aūt et quandam viduam pauperculam mittente era minuta duo. Et dixit: Vere dico vobis: q̄z vidua hec pauper plus ꝯ omnes misit. Nam omnes hi ex abūdanti sibi miserunt in mūnera dei: hec autem ex eo q̄ deest illi omnem victū suū quem habuit misit. Et quibusdam dicentibus de tēplo q̄ bonis lapidibus et donis ornatū esset: Dixit: Hec que videtis: venient dies in quibus nō relinq̄tur lapis supra lapidem q̄ non destruatur. Interrogauerūt autem illum dicētes Preceptor q̄n hec erunt t q̄ signū cū fieri incipient. Qui dixit Videte ne seducamini. multi eī veniēt in nōe meo dicentes: q̄z ego sum. t tps appropinquauit. nolite ire p̄ eos. Cum aūt audieritis plia t seditiones. nolite terreri. Oportet hec fieri. ſ nōdū statim

fm q̄ dicit Hyero. Simulata sanctitas duplex ē iniqtas. et iō plectēda ē maiori pena. Cap. xxi.

Respiciēs āt descripta doctrina xpi q̄ modū amoris būfficia ferendo hic p̄ir describit ei⁹ doctrina q̄ modum terroris futuri iudicij horoz incutiendo. t q̄z ſ fit p risionē saluatoris ad q̄positā q̄stionē. io p̄mo ponit cōis oe casio. scdo eiusdē q̄positio: ibi. Interrogauerūt aūt. tercio solutio: ibi. Qui dixit. Circa p̄mū p̄ōit duplex occasio. secūda ibi. Et quibusdā dicētibus. Pria occasio fuit ex ſ q̄ xpc viduā mittentē duo minuta i gazophilacū tēpli: ei⁹ oblationē p ceteris cōmendauit. t patet sententia ex dict. mar. xij. Et q̄busdā. ſ ponit scda occasio. munera. n. illa ponebāt in gazophilacio pro sustētatione edificioz tēpli t aliōz que erant necessaria ad ministeriū t iō discipuli xpi ceperūt loq̄ de structura templi t aliōz q̄ primebāt dā ei⁹ ornatū. quib⁹ saluatoz dixit torū fore destructū. t p̄z lr.

Interrogauerūt Hic cōsequēter ponitur questionis q̄positio. exquo enīs q̄ xpus dixerat templum fore destructum quesierūt a christo discipuli de tempore hui⁹ destructionis t de p̄cedētibus signis: t q̄z discipuli post destructionē ciuitatis t tēpli credebāt cito futuram esse cōsummationē seculi: ideo de ſ monerūt secundā q̄stionem cum p̄cedente vtz Math. xxiiij.

Qui dixit. Hic cōsequēter ponitur vtriusq̄ questionis solutio: t p̄ ꝑme. sc cūdo scde. ibi Et cū

signa. Prima in vrbs: q̄ circa destructionē ciuitat̄ ꝓmo ꝓmittunt̄ ꝓsthica signa: scdo destructio ipa: ibi. Cū aut̄ videritis. Adhuc circa primū ꝓnunciant̄ mala futura populo iudeoꝝ in generali: scdo xp̄i discipulis in ꝑticli: ibi. Sz aūt hec oia. t ꝑ snia istaꝝ ꝓmi ex dictis Math. xxiij excepti q̄ sequunt.

c Terroresq; de celo. dicit ei Iosephus libro de iudaico bello: q̄ añ destructiōs citatis stella comata in similitudinez gladij sup ciuitatem apparuit: t p annū durauit. designās futurā populi occisionē

f Sz añ hec oīa iniecient vobis m̄ suas t psequntur: tradētes i synagogas t custo

b dias: trahētes ad reges t ꝑsides ꝓpter nomen meū

i Contiget aūt vob̄ i testimo

k niū. Ponite ergo in cordib̄ vr̄is ñ ꝓmeditari quēad

l modū rñdeat̄ ego ei dabo

m vob̄ os: t sapiam: cui ñ po

teūt resistē t ꝛdicē oēs ad

o uersarij vr̄i. Trademi aūt a pentib̄ t frib̄ t cognat̄ t amicis: t morte afficient ex vob. t erit̄ odio oīb̄ bōis

p b̄ ꝓpt nomē meū. t capil l̄ de capite vestro nō pibit

Jn patia vr̄a possidebitis aias vr̄as. Cū aūt videritis

q circūdari ab exercitu irl̄m:

r tūc scitote q̄ appr̄opiq̄uit desolatio eius. Tūc q̄ in iudea sūt fugiāt ad mōtes: et q̄ i medio ei⁹ discedāt: t q̄ in regiōib⁹ ñ itrēt i eaz: q̄a dies vltōis hi sūt. vt impleant oīa q̄ scripta sūt Ve aūt ꝓgnātib⁹ t nutriētib⁹ illis dieb⁹. Erit. n. ꝑssura magna sup terrā t ira ꝑplo huic. t

s cadēt i ore gladij: t captiui ducēt i omēs gētes. Et

t irl̄m calcabit a gentib⁹ do

u nec impleāt tpa nationū. Et erūt sig̃ i sole t lūa t stell: t

x i ꝛris ꝑssura gētiū p ꝓfusio

ne sonit⁹ maris t fluctuū. a

y rescētib⁹ hōib⁹ p timore t expectatōne q̄ supuenient vniuerso orbi. Nā virtutes celoꝝ mouebunt: t tūc videbūt filiū hois venientez in nube cū ptāte magna t maiestate. His aūt fieri incipientib⁹ respicite: t leuate capita vr̄a: qm̄ appr̄opiq̄t redēptio vr̄a: Et dixit illis similitudinē. Videte ficulneam t oēs arbores: cuz pducunt iam ex se fructuz

a scitis quoniam prope est estas. Ita t vos cum videritis hec fieri: scitote quoniam ꝓpe est regnum dei. Amen dico vobis: q̄ nō ꝓteribit generatio hec donec omnia fiant. Celum et terra transibunt verba aūt

a mea non transibunt. Attē

b dite autem vobis: ne forte

c grauentur corda vestra: in

d crapula t ebrietate: t curi

e buius vite t supueniat in

f vos repētina dies illa. tā

nē cesa st decies cētena milia. t Et captiui ducēt. q̄ fm ipm ducti sūt captiui iudeoꝝ vsq; ad nonagintaseptēmilia.

v Jn oēs gētes. q̄ destructō ciuitat̄ t ꝑplo facta ē i vltio

n mor̄ xp̄i: vt dictū ē ꝛ.ca.xix. t ꝑ ō q̄ aliq̄ de illo ꝑplo ducti sūt captiui in oēs gētes: facta ē quedam testificatio

innocentie xp̄i t pfidie iudeoꝝ.

x Et irl̄m calcabit a genti. i. calcāda da bit. y Donec impleant tpa nati. tūc ei cū plenitudo gentiū itrauerit ois isr̄l salu⁹ fiet vt hī ad ro. xj. 5 Et erunt sig̃ Hic ponit solutō se cūde ꝓthonis de ad uētu xp̄i ad iudiciū vbi ꝓmo describuntur signa ꝓsthica: cū ōr. Et erūt signa. q: ly talia pluries ꝓcesserint: tñ imminēte aduētu iudicij maiora t crebriora fiēt. In scholastica hyst. ponūt quindecim signa ꝓcedētia. xv. diebus aduētu iudicis sed vrū illi dies ḡn decim futuri sint cōtinue se habētes vl interpolate: ibidē sub dubio relinquitur. Primo die erigent mare quadraginta cubitis sup altitudinēs montiū stās in loco suo ꝛ̄si murus tecūdo tñ descēdet vt vix videri possit. tercio marine belue apparētes sup mare dabūt rugit⁹ vsq; ad celū. quarto ardebit mare t oēs aque. quito herbe t arbores dabūt rores sanguineum. sexta ruēt edificia. septio petre adinuicē collident. octauo fit generalis terremot⁹. nono equabit̄ terra. decimo exibūt homines d canentis t ibūt velut amētes nec mutuo poterūt loq. vndecimo surgēt ossa mortuoꝝ stabūt sup sepulcra sua. duodecimo cadēt stelle. terciodecimo mouent̄ virentes vt cū mortuis resurgant. decimoquarto ardebit celum et terra. quintodecimo fiet nouum celū t noua terra t resurgent oēs. dicit etiā ibidē q̄ hieronim⁹ inuenit ista in annalibus hebreoꝝ: in q̄bus licet sint multa vera tñ sunt ibi mlta falsa admixta: t iō de ꝓtate seu falsitate istoꝝ signoꝝ iudiciū maioribus derelinquo. a Leuate capita vr̄a. quia dies iudicij licet reprobis sit terribilis: tamen electi debet esse consolabilis. quia tūc transferenk ad gloziam.

a Attendite autem. i. diligenter cauete. b Ne forte grauenk corda vestra. i. depimātur ad vicia. c Crapula t ebrietate id ē ex supfluitate cibi t potus.

d Et curis huius vite. i. supflua sollicitudine terreno rz.

e Et superuenier rz. i. dies iudicij. f Tanq̄ laqueus qui enadi nullo modo poterit. t ex hoc loco videt q̄ hōibus existentibus in coniugijs t festiuitatibus tanq̄ se

i E go eñ dabo vobis os. i. loquendi constantiam.

m Et sapiam. i. scripturaꝝ intelligentiā: sicut factū est in multis simplicib⁹: t si nō dabāt sp talis intelligētia dabatur tñ loquēdi cōstātia: q: in tali casu sufficit ad salutē cōfiteri cōstanter fidē i generali: q̄ pōt facere simplex xp̄ianus. n Cui nō poterūt resistere rz. sicut ptz de bto stephano: de q̄ scribit Act. vj. Nō poterāt resistere sapie spiritui q̄ loquebat. o Trademi aūt a parēt̄ib⁹ rz. sicut legit de bto chrisanto t multis aliis. p Et capill⁹ de capite vio nō pibit. Ē aūt addit saluator ad declarandū veritatē future resurrectiōis p quā resurget in electis: nō solū illa q̄ sūt de necessitate nature hūane: sed etiā ea q̄ faciūt ad decorē cuiuslibet sūt capilli: q: ꝛ̄ndūtō huj⁹ resurrectiōis multū facit ad tolerantiā martyrij: de q̄ saluator: loqbat.

q Cū aūt videritis. Hic cōsequēter describit̄ destructio ciuitat̄ hierusalē t ꝑ snia ex dict̄ Math. xxiij. exceptis q̄sq;. r Circūdari ab exercitu irl̄m. s. ab exercitu tyti t vespasiani p quē destructa ē. s Et cadent in ore gladij. Exfert aūt Iosephus q̄ a ꝓncipio obsidiōis vsq; ad fi

curiste nihil tñ etib⁹ de die iudicij veniet repete. t ide dr̃ Matth. xxiij. vbi dicit. Sicut en̄ erãt in diebus añ diluuiũ comedẽtes t bibẽtes. nubẽtes t nuptui tradẽtes. vsq; ad eũ diẽ q̃ intrauit in archã noe. t nõ cognouerũt donec venit diluuiũ t tulit oẽs. ita erit t aduẽtus filij hoĩs. t hec veritas euãgelij videtur saltẽ in aliquib⁹ dissonare ab istis quindecim signis supapositis t acceptis de apocryphis iudeor. g Vigilate itaq; oĩ tpe orãtes. g b nõ ẽ intelligendũ q; ozõ sit sp cõtinua q; oporteat eã iterrũpi somno t aliys necessitatib⁹ corpis. ẽ ei⁹ pmissio intelligitur q; nõ iteruenĩat peccatũ mortale impediens effectũ ipi⁹. isto tẽdit. h Vt digni habeami fugẽ tc. q; illi q; tũc inueniẽtur sine peccato mortali erunt salui. i Et stare añ filiũs hoĩs. i. stare secure i iudicio cor̃ xpo q; iudicabit i fora hũana. k Nocte⁹ vero exies mozabatur in monte q; vocatur olineti. vt ibi vacaret oõi. l Et ois ppls mãcabat ad eũ. i. mane accelerabat venire ad pdicatõis sue locum attractus efficatia t dulcedine doctrine sue. Capi. xxij.

a Ppropiquabat. Postq; euãgelista descripsit xpi pdicatõs. h pũr describit ipi⁹ passionẽ p quã solutũ ẽ pcũ nostre redemptõis. vbi pmo describit malignã xpi pphensio p exploratõnẽ iudeor. scdo ei⁹ condẽnatio iusta p executiõs gentiliũ ca. seq̃n. Pmo diuidit in q̃tuor partes. q; pmo describit xpi venditio facta nõ ex ei⁹ ignorantia. h magis ex pscia t volũtate. scdo ipi⁹ venditi traditio nõ ex ei⁹ displiciẽtia h ex charitate. tercio traditi cõphensio nõ ex xpi impotẽtia. h ex sua mirtate. q̃rto cõphensi illusio nõ ex sua iniustitia. h humilitate. scda ibi. Venit aũt dies azimoz. tercia ibi. Cõphẽdẽtes aũt eum. q̃rta ibi. Et viri q; tenebant eũ illudebãt ei. Circa pmũ dr̃.

a Ppropinq̃bat aũt dies festus. i. solẽnitas paschalis h celebrab pma mẽse q̃ntadecia die mẽsis. vbi Jeuĩ. xxij incipiebat tñ a vespe precẽtis diei. b Azimoz. q; fermentũ t fermẽtatũ i deb ebãt apparere in domib⁹ iudeorũ septẽ dieb⁹ huius solẽnitatis. vbi. Exo. xij.

c Qui dicit pascha. i. trãsit⁹: q; tũc trãsiuit angel⁹ dñi p egyptũ interficiẽs pmogenita egyptioz. bcirco saluãs. d Et q̃rebãt pncipes sacerdotũ tc. moti inuidia h xpm. e Quo eũ interficerẽt. h en̄ hoc summe desiderarẽt tñ erat eis difficile. ppt fanoz ppli ad xpm. ió sbditur.

f Timebãt vero plebẽ ne populus ilurgeret si in xpm manus mitterẽt. g Intrauit aũt sathanas in iudã. i. animã iude. nõ p illap⁹ um. q; hoc est deo ꝓpriũ. h p effectũ vẽditionẽ xpi ei suggerẽdo. b Et abijt t lo. ẽ cũ pn. sac. tc. Moniuũ aũt iude hic tacent. h exprimit Mathei. xxvj. e Johã. xij. s. vt recuperet valoẽ vngũẽti pciosi effusi sup xpm a maria sorore lazari. i Et gauisi sunt. q; ille modus capiẽdi xpm p suũ discipulũ videbat magis possibilis t secrets.

k Venit aũt dies azimoz. Hic pũr describit ipi⁹ xpi venditio traditio. Et pmo ista traditio pnuciatur. Scdo executõi datur ibi. Et egressus ibat. Pnuciatio dicte traditõis facta ẽ a xpo cuz cenaret cũ discipulis. et tõ primo describit pascale conuiuium scdo in illo tuũ encharistie sacrm. ibi. Accepto pane. Scio pũ tur dicte traditõis nũciatio. ibi. Verũtñ. q̃rto discipulorũ ifoziatio. ibi facta est. tertio. Circa pmũ dicit. Venit aũt dies azimoz ista erat q̃rta decia dies mensis pmi in cuius vespe debebant come dere agnũ paschalẽ cũ azimis panibus ideo sequitur.

l In q̃ necesse erat occidi pascha. t accipitur hic pascha h p die solẽni sicut supra. h pro agno paschali q; illo vespe debebat occidi sequit.

m Ecce introeuntibus vobis in ciuitatẽ. s. hierlm.

n Occurret vobis hõ tc. in hoc dedit eis signũ directiuũ in pparatõe cõiuiij paschalis.

o Et dicetis patrifamilias dom⁹ tc. hic aũt credit fuisse xpi discipul⁹. t ió putãt de loco t de agno t aliis necessarijs in celebratõe cõiuiij paschalis. vt dcm̃ fuit plenius Marci. xiiij. p Desiderio desiderani. i. valde desideraui. q Hoc pascha mãducare. q; tũc finiuit vetus testamentũ t ichoauit nouũ q̃ erat sibi in desiderium.

r Dico en̄ vobis q; ex hoc nõ mã. il. do. imple. in re. dei tc. q; post illã cenã nõ cõedit nec bibit donec post resurrectione suã. in q̃ implerũ est regnũ dei. q; tũc apta ẽ ianua t xpo resurrexit ad vitam immortalem. t tunc xpo cum multis comedit t bibit ad probandum sue resurrectiõis veritatem vt habetur. infra. xxiiij. ca.

s Nõ bibã de generatõe huius vitis. generatione vitis vocat vinum. q; exprimitur de fructu vitis.

t Et accepto pane. Hic consequenter instituitur eucharistie sacramentum post legale conuiuium. cum dicitur. Et accepto pane gratiãs egit. Per hoc ostendit q; in consecratõe b⁹ sacri pcrigit ouoz t ofo. v Et fregit t dedit eis. Ibi ẽ corp⁹ meũ tc. Nõ ẽ sic intelligẽdũ q; p⁹ frãgẽt et daret discipulis. t postea diceret verba sacratõis. h magis ecõuerso. q; xps dedit apls suis corp⁹ suũ sacratũ. t ideo p⁹ dicit verba sacratõis q̃ sit. b ẽ corp⁹ meũ. q; verba consecratõis efficiũt q̃ figurãt. postea fregit t dedit.

ẽ laqueus. n. superueniet in omnes qui sedent super faciez oĩs terre. Vigilate

b itaq; oĩ tpe orãtes: vt digni habeami fugẽ ista oĩa

t q̃ futura sũt. t stare añ filiũ hoĩs. Erat aũt dieb⁹ docẽs

k i tẽplo: noctib⁹ vero exiẽs mozabatur in mõte q̃ voca

l tur oliueti. Et ois popul⁹ mãcabat ad eũ i tẽplo audire eum. Ca. xxij.

a Ppropiẽbat aũt di-

b a es festus azimoz qui

d oꝛ pascha. Et q̃rebãt pncipes sacerdotum t scri

e be q̃o ibm interficerent. h timebãt ꝙo plebẽ. Intrauit aũt sathanas i iudã q̃ cognominabatur schariotb vnũ

b de duodeci: t abijt t locutus ẽ cũ pncipibus sacerdotũ t magistratib⁹ quem admodũ illũ traderet eis.

t Et gauisi sũt t pacti sũt pecuniã illi dare: t spopondit: Et q̃rebat opportunitatez vt traderet illũ sine turbis

k Venit aũt dies azimoz. in q̃ necesse erat occidi pascha. Et misit petz t iohã

nẽ dicẽs. Eũtes pate nob pascha: vt mãducem⁹. at illi direrũt. Vbi vis pem⁹

m Et dixit ad eos: Ecce intro eũtib⁹ vobis in ciuitatem

n occurret vobis hõ quidaz amphoꝛã aq̃ portãs: sequimine eũ in domũ in quam

o intrat: t dicetis patrifamilias dom⁹. Dicit tibi magister. vbi ẽ diuersoriũ vbi pascha cũ discipulis meis mãducẽ. Et ipe ostendet vob cenaculũ magnũ stratũ: et ibi pate. Eũtes aũt inuenerũt sicut dixit illis: t parauerũt pascha. Et cũ facta eẽt hora discubuit t duodecim

p apli cũ eo: t ait illi: Beside

q rio desiderani hoc pascha mãducare vobiscũ añ̃ pa

r tiar. Dico en̄ vob: q; ex hõ mãducabo illud donec impleatur i regno dei. Et accepto calice gratias egit t dixit. Accipite t diuidite iter vos. Dico en̄ vobis

s q; nõ bibã de generatõe vitis donec regnũ dei veĩat. et

v accepto pane gr̃as egit et fregit t dedit eis dicẽs: hoc

x Hoc facite in meā cōmemoratōz: q: eucharistie consecratio est quedā vnice passionis rememoratio ⁊ ꝑpt hoc ꝓsecrat coꝝ separatim a sanguine. q: in passione sanguis fuit sepat a corpe. ió sḋicit. Simlr ⁊ calicē ⁊c. Cetera aūt q ad ritum sacramentū ptinēt: tractanda sunt in ārto sniaz

y Beruntū. Hic ꝑfr xps ꝑnūciat traditionē sui dicens.

z Ecce manus tradentis me mecum est in mensa. Ex ptz maxia ingratitudo et ꝑditio iude: q ingerebat se cōmestioni cū xpo qui nō latebat sua ꝑditio

a Et filꝰ quidē homīis. q: ls sit deus ⁊ hō. nō ita tradebatur: patiebat ēim dignitatē in q ipassibilis est. ⁊ tāmz fm humanitatē. Fm q diffinitū est in ꝓuidentia dei ꝑ salute mundi.

b Beruntū ve illi hōi p quē tradet ⁊c. q: ls iudas post factū pentuerit. ꝺ n fuit inuniliter. quia p despatōz se ipse diuit hr math. xxvij

c Et ipi ceperunt ārere inter se. s. apli

d Quis eēt ex eis q hoc facturꝰ esset. n nesciebat: q: hoc xps non reuelauit manifeste. ꝟ n iobi secrete. vt habetur Johannis. xiij.

e Facta ē ꝓtentio Hic ꝑfr ponit ifōmatio discipl oz. et primo ondit qualis sit aptꝰ ad officiū ꝓlatōis. scdo ḋ ad fozet eis licitū tpe ꝓsecutōis: ibi. Et dixit eis. Adhuc ꝓio ponitur ifōmatio discipulo z in generali. scdo ipi ꝑri i spēali: ibi. Ait aūt dns symōi. Adhuc ꝑ informat discipulos de ꝓlatōis aptitudie. scdo de ꝑmij magnitudine. ibi. Vos aūt. Circa ꝑmū sciendū q cū apli audierūt xpm ꝓticentē traditōz sui ad mortē crediderūt firmit hoc eē futurz. ⁊ ió ceperūt ārere inter se ḋs inter aplos esset cōuētio: ad tenendū xpi locū. ⁊ hoc est qḋ ōz.

f Facta ē aūt inter eos contentio. i. disquisitio.

g Quis coꝝ videret esse ma. i. aptior ad ꝓficiendū alijs loco xpi: ⁊ ió xps de ꝺ eos docuit. vidz q ille esset ad hoc aptior: q esset ve humilior ꝑ Friū ad terrenā ꝺnatōz. Et ad hoc inducit exemplū sui dicens.

h Quis maior est q recūbit an q ministrat. Nonne q recūbit. q. ꝺ. sic: fm iudiciū hūanum ⁊ infert.

i Ego aūt in medio vr̄m sum sicut q ministrat. Hoc tā ondebat i lotōe pedū suoz discipl oz. Et ex hoc intendit concludere q ille ē aptꝰ ad succedendū sibi in regimie ecclesie q ē fundatꝰ in ꝺa hūilitate.

k Vos aūt. Postq̄ ondit aptitudinē ꝓlati: hic ꝑfr ondit magnitudinez ꝑmij dicēs: Vos aūt estis q ꝑmansistis mecū. ió ēm iudas exierat de societate coꝝ accepto pane intincto. vt hr Joh. xiij.

l In tētatōnib meis. q: imminebat agonia sue passionis.

m Ego dispono vobis regnū. q ḋ intelligit duplr. Uno mō de regno militāris ecclesie. cui regimē xps tradidit apls. Alio mō de regno triūphantis ecclesie ad qḋ erant apli assumendi post laborē vite ꝑsentis.

l Vt edatis ⁊ bibatis. Hoc silr duplr intelligit. Uno mō de sacrō eucharistie. cui ꝓsecratōz accepto dispensatōz xps tradidit aplis. Alio mō ō fruitōe glorie ad quā apli erāt ꝑdestinati

m Et sedeatis sup thronos: q: in iudicio extremo erunt assessores xpi iudicantis.

n Ait aūt. posita informatione discipulo z in generali. hic ponit informatio petri in spēali de fragilitate hūana ⁊ de constantia ō dei ad iutoriū hūda cū ōz.

o Symon ecce sathanas expetij. vos. i. studiose ḣsiuit p tentatōes sūuertere q: multū nitit ad ḣs uersionē scōz. Illos ēm pulsare negligit quos quasi iure ḋto possidē se sentit. vt dicit Greg.

p Vt cribraret. i. tētationū impulsu ꝓueret. ⁊ sicut i tra li ꝓcussiōe remanet pal ea ⁊ trāsit farina sic iudas remāsit ḋ abolo ad penā eternā. alij vero apli trā sierūt ad gloriam.

q Ego aūt rogaui ꝑ te vt non deficiat fi. tua. s. finaliter. Nō ēm rogauit q petrꝰ nō caderet: ꝟ vt casu nō remaneret. ió sequitur.

r Et tu aliq̄n ꝓuersus. s. ḋ pctō ad gratiā.

s Confirma fra. tuos. Hoc dicit ei. q: ecclesia erat sibi ꝓmittēda. vt hr Joh. vlt. vbi ter dicitur ei a xpo pasce agnos meos. Ex hoc etiā ptz fidē nō defecture vsq̄z ad finē mundi: potissime in ecclesia romana q̄ a petro post xpm fūdata est.

t Dñe tecū pa. sum in carc. ⁊ in mor. ire. hoc dixit ex feruoze ⁊ confidēs de sua cōstantia ⁊ ꝓtute. ió ꝑfr ḋicitur sibi sua fragilitas.

v Non cantabit hodie gallus donec ter abne. nosse me. Post binam aūt negationem petri gallus cantauit. sed petrus aduertit. Sed post tertiā cum iterum gallus cantauit: ꝓout fuit expositum plenius Marci. xiij.

x Et dixit eis. Hic ꝑfr ondit qḋ fozet aplis licitū tpe persecutōis. Quia cū primo xps misit eos ad ꝓdicandū dedit eis formā incedēdi. vt sine pecunia ⁊ ꝓuisione alia ne cessario ꝓficerēt. vt dictū ē fuit. ś. x. ca. ⁊ ió forte crederent q tpe ꝓsecutionis q imminebat nō liceret eis talia portare qō remouet dicens.

y Sed nunc qui habet sacculū. ad portandū pecuniam ꝑ ꝓuisione necessariaz. z Tollat. i. portet. a Silr ⁊ perā. i. repositoriū victualiū. Et q nō erat eis licitū illa portare. sed etiam seipos a persecutoribus moderate defendere saltem ꝓtunc. ideo subditur.

b Et qui nō hz gladiū.

c Vendat tunicā suā ⁊ emat. per hoc innuens q licita esset eis defensio moderata tpe persecutōis. ió ḋicitur.

d Dico ēm vobis quoniam adhuc hoc qō scriptū est oportet impleri in me. s. mortem acerbissimam ⁊ contēptibilissimā per iudeorum persecutionem.

e Et cū iniquis deputat⁹ est. hoc scribit Esaie. liij. capit.
f Etenim ea q̄ sunt de me scripta. supple p̄ ꝓphetas.
g Finē habēt. ad est sunt prope complementum.
h Dñe ecce duo gladij hic. nō curauerūt apli loq̄ ō sacculis vel peris. ꝙ nō de gladijs. q: erāt aiati ad defensionē sui mḡri, licz postea fugerūt timore hūano pcussi. Dicit aūt Chrysost. q̄ illi duo gladij erāt duo magni cultelli ad scidēdum carnes agni.
i Satis est. q: vn⁹ enaginandus sufficienter ondit licētā se defendendi. z audacīa petri ad defendēdū suū mḡrm. z voluntariā passionē xp̄i q̄ cū bñt qui p̄ eo pugnaret. ipse tñ hoc ꝓhibuit. alīs nō enaginat⁹ ondit apl̄os nō fuisse permissos facere quantū poterāt ad defensionē suī mḡri vel hoc ondere. q̄ perfectior ē patia q̄ defensio. etiā licita.
k Et egressus ibat. Hic ponit traditionis xp̄i executior p̄ ex pte xp̄i se voluntarie offerētis. scdo ex pte iude eū ꝓdentis. ibi. Adhuc eo loquēte. Circa pmū dicitur.
k Et egressus. de loco cene predicte.
l Ibat fm ꝓsuetudinē. q: assuet⁹ erat illuc exire de nocte cū ozōnis.
m In montē oliuaz. vbi sciebat traditor ē venturz.
n Orate ne intretis in tēptatōnē. Nō cū fm Damasc. ē eleuatō mētis in deū. Quāto aūt mens eleuat i deū. tanto facili⁹ tentatio ab eo repatur.
o Et ipe autē ē ab eis. q: oō dz esse soluta ria.
p Et positis genib⁹ ora. q: dz esse reuerēs z deuota
q Pater si vis transfer ꝛc. q: dz esse discreta submittendo ꝙtā volūtatē volūtati diuīni.
r Apparuit aūt illi angel⁹. visiō corpali i specie hūana.
o Confortās eū p modū seruientis q̄ facū fuit ad confirmandū fidem discipulor⁹ q̄ xp̄s sit maior angelis rōe deitatis. p̄ b̄ etiaz ondebat q̄ in eo vera hūanitas erat q̄ ꝓtinebat ꝫ tristitiā insurgēcē in pte sensitiua ex apprehēsione mortis imminēt
t Et factus in agonia. Erat aūt ista agonia reluctatō sensualitatis mortē horrētis z rōnis ipam acceptātis q: virtute diuina q̄libet ps ꝓmittebat agere z pati. q̄ erat sibi ꝓpriū.
v Prolixi⁹ orabat. ondēs q̄ in maiori necessitate magis dz hō oōni insistere.
x Et fact⁹ ē sudor ei⁹. sic gutte sanguis. Ex vehemēti eñ anxietate sensualitatis q̄ ꝓmittebat agere z pati q̄ erat sibi ꝓpriū vt dictū est. fiebat vt nō solū humores exirēt p sudorē. ꝫ cū hoc aliq̄d de sanguine sudoē tingente. Fm vero alios supnāt⁹ fact⁹ ē vt sanguis p sudore exiret. vt sic xp̄s tā suū sanguinē p salute nr̄a effundere inciper.
y Inuenit eos dormiētes pre tristitia. Tristitia eñ ē passio causata ex malo ꝓnti q̄ nō bt repelli. z sic causat aggrauatōz animi q̄si depressi ponderis mali ꝓntis q̄ñ bt amoueri. z sic p ꝓhibet ipediri ne motū spūum a corde ad organa sensuū exteriorz. Sz q: hmōi spūs cauſant opa vigilie. inde est q̄ tristitia ipediens talē motū spūum causat aggrauatōz sensuū z cessationē ab actib⁹ ꝓprijs si ē fit in somno ꝓpter dicto qui causat ex vaporatōne humorz ex cibis et potib⁹ ascendētes ver sus cerebrz. q̄ humores ibidē ingrossati ex frigiditate cerebri delectāt versus organa sensuū opilantes meatus. per quos spūs ꝓgredi tes a corde debēt ad organa sensuū transiree sic cessat sēsus ab actibus vigilie.
a Adhuc eo loqñte. Hēnr pōit executō traditōis ex pte iude tradētis eū ꝛc.
b Judas vnus de duodecim ascendebat eos tāq̄ ductor illoz qui volebant cōprehendere ihesu
c Et appropiquauit ihesu vt osculare ret eū. dederat eñ Judas cōphēsoribus istud signū ne. p ihesu caperēt Jacobus frater dñi. q̄ fuit ei valde similis vt dictus fuit Math. xxvj.
d Juda osculo filiū hois tradis. i. in signo charitatis. p ditionez homicidij facis ex quo factus iude aggrauabatur valde.
d Videtes autez q̄ circa ipm erāt. id quēte: ecce turba z q̄ vocabatur iudas vnus de duo
c decim antecedebat eos: z appropiquit ihesu: vt osculare ret eum. Jesus aūt dixit
d illi. Juda osculo filiū hois tradis. Videtes aūt hi q̄
e circa ipm erant: q̄ futurū
f erat: dixerūt ei: Dñe si percutimus in gladio. Et percussit vn⁹ ex illis seruū ꝑn cipis sacerdotū: z amputauit auriculā ei⁹ dexteram.
g Ihesus aūt ihs ait. Sinite vsq; huc Et cū tetigisset auriculā ei⁹: sanauit eum:
i Dixit aūt ihs ad eos q̄ venerant ad se p̄cipes sacerdotū z mḡrat⁹ tēpli z seniores. Quasi ad latronē existis cū gladijs z fustibus. Cū quotidie vobiscū fuerim tēplo nō extendistis manus in me: ꝫ hec est hora
m vestra z ptās tenebrarum
n Cōprehendentes aūt eum duxerunt ad domum ꝑncipis sacerdotū: Petrus vero sequebatur eum alōge. Accenso aūt igne i medio

est xp̄i discipuli.
e Quod futurz erat. s. captionē mḡri sui. vt duceret ad mortē.
f Dixerūt ei: dñe si percutimus in gladio z pcussit vn⁹ ꝛc. alijs discipulis licentiā petentibus percutiendi ad magistri sui defensionez. petrus qui erat audacior ceteris z feruentior non petiuit licentiā nec expectauit rñsionē ꝫ amputauit vnius auriculā intēdēs cū interficere vel grauit vulnerare.
g Siuite vsq; huc. q. d. nō moueat vos q̄ est futurz. q: ꝓmittēdi sum vt me cōprehendant. vt impleant ea q̄ de me scripta sunt.
h Et cū tetigisset auriculam ei⁹ sanauit. in quo apparet maxia xp̄i charitas sanando illū q̄ venerat ad cōphendēdum ipm.
i Dixit aūt ihesus ad eos q̄ ve. ad se. ꝓnc. facer. ꝛc. Contrariū videt Math. xxvj. vbi dicī vī q̄ principes sacerdotū nō fuerūt in captōne ihesu. ꝫ ductus fuit ad eos p cōphensores ad locū vbi cōuenerant. Ad q̄ ondet dupliciter. vno mō q̄ ls venerint ad cōphendū ihesum in ꝓpria ꝓsonis. venerūt tñ in virtute ministrorū ab eis missis. Alio mō q̄ aliq̄ de ꝓcipibus sacerdotū venerunt cū ministris ad cōphendēdū ihesum. vt diligenti⁹ fieret ne negociū. plures tñ expectabant in domo. vt dicit Math.
k Quasi ad latronē existis cū gla. z fustī. cū quo. vo. fu. in tē. q. d. Tūc nō cepistis me. q: nolebāt. nec mō capetis nisi p mittere. ihō seqt.
l Sz hec est hora. vob concessa ad me ꝓhendendū.
m Et ptās tenebrarz. q: dyabolus tenebrarz ꝓncepsdeos ad hoc incitabat
n Cōphēdētes aūt

Hic ꝓfur ponit xp̃i traditi ꝓphēsio: ⁊ fidit petri negatio: cū dr. o Petr⁹ vo. de negatōe ei petri varie loquūtur euāgeliste: q̄ varietas exposita fuit ⁊ cōcordata: Matthei. xxvj. p Et viri. h̄ ꝓfur describit xp̃i ꝓphēsi illusio: cū dr q Prophetiza nob xp̃e ⁊c. p b ei designabāt q̄ eēt fallus

Jn eōdē ca. vbi dr in postil. Et factꝰ ē iudoꝝ eiꝰ sic gutte sanguinis. Additio.

Quont doctores dicūt ꝑ naturā ē sudare sanguineꝫ nec in libris medicoꝝ q̄ de ist̄ cōplibus passioni bus tractāt: vt credo hoc iuenit. vñ tenendū ē q̄ fuit supnaturale ⁊ figurariū. Nā sicut Aug⁹. dicit significabat de de corpe suo manatura martyria.

xpheta: ⁊ q̄ ignoraret q̄s eū percuerter: et ñ solū illudebant ꝫ ēt calūntiose interrogabāt. r Si tu es xp̃s dic nob. q̄ si respōdisset sic: statī imposuisset q̄ voluisset sibi vsurpasse dignitatē regiā ꝫ cesarī ordinationē: q̄ dignitate regiā a iudeis abstulerat: sicut dictuꝫ fuit ꝫ. iij. ca. Si aūt dixisset ñ obiecissēt ꝫ eū de redargutione q̄ pluries ꝓbis ⁊ factis dixerat se eē cristū vñ Iob .x. dicentibꝰ ei iudeis. Si tu es xp̃s dic nob palā Rndit ei ihus loqr vob ⁊ ñ creditꝭ: opa q̄ ego facio in nomie patris mei: hec testimoniū phibēt ō me ideo sequitur

s Si dixero vobis nō credeis mihi. sicut ⁊ alis nō credidistis: nec ꝓbis meis nec factis. t Si vos ait iterroganero nō respōdebitꝭ sicut cuz alis petierat ab eis de xp̃o quō sit filꝰ dauid nō rūderūt ⁊ i ꝓphꝰ alijs eiꝰ q̄stionib⁹ silē inuenit.

v Neq; dimittetis q̄ obstinatione scie bat eoꝝ. x Ex h̄ ār. i. pꝰ passionē meam ⁊ resurrectionē.

atrij ⁊ circūsedentibꝰ illis erat petrus i medio eoꝝ Quē cū vidisset ancilla q̄dā sedentē ad lumē: ⁊ eum fuisset intuita: dixit: Et hic cū illo erat. At ille negauit eū dicēs. Mulier nō noui illū. Et pꝰ pusillū alius vidēs eū dixit. Et tu de illis es. Petr⁹ vo ait O hō nō sum. Et interuallo facto q̄ si hore vnꝰ: aliꝰ q̄dam affirmabat dicēs: Vere ⁊ h̄ cū illo erat nā ⁊ galyleꝰ ē. Et ait petr⁹. Hō nescio q̄d dicis. Et cōtinuo adhuc illo loquēte cātauit gallus Et cōuersus dñs respexit petrū. Et recordatꝰ ē petrus ꝙbi dñi sicut dixerat: q̄ priusq̄ gallus cā tet terme ne gab. Et egressus foras plāxit amare. Et viri q̄ tenebāt illū: illudebant ei cedētes. Et velauerūt euz ⁊ pcutiebāt faciē eiꝰ: ⁊ iterrogauerunt eum dicentes

q Prophetiza: q̄s ē q̄ te percussit. et alia multa blasphemātes dicebāt in eū. Et vt factꝰ ē dies: conuenerūt seniores plebis ⁊ principes sacerdotū ⁊ scribe. ⁊ duxerūt illū i p̄silū suū dicētes. Si tu es xp̃s dic nobis. ⁊ ait ill. Si vobis dixero ñ credetis mihi: si āt ⁊ interrogauero ñ rñdebitꝭ mihi: neq; dimittetis. Ex hoc āt erit filꝰ hois sedēs a dextris ꝟtutis dei. Dixerūt āt oēs. Tu ergo es filꝰ dei: Qui ait. Vos dicitis q̄ ego sū: at illi dixerūt. Quid adhuc de sideramꝰ testimoniū. Ipsi ei audiuimꝰ de ore eius.

Capitulum. xxiij.

Et surgens omnis multitudo eoꝝ duxerūt illū ad pylatū. Ceperūt āt illū accusare dicētes hūc inuenimꝰ ꝑuertentem gentē nr̄am ⁊ prohibētē tributa dare cesari: ⁊ dicentē se xp̃m regē eē: Pylatꝰ āt interrogauit eū dicēs. Tu es rex iudeoꝝ At ille rūdens ait: Tu dicis. Ait āt pylatꝰ ad p̄cipes sacerdotū ⁊ turbas. Nihil inuenio cāe. i h̄ hoie. At illi inualescebāt dicētes. Cōmouit ꝓplm docens per vniuersam iudeā

Ca. xxiij.

Surgēs ois multitudo. Postq̄ descripta ē xp̃i cōdēpnatio q̄ malicia iudeoꝝ: h̄ p̄sr describit eiꝰ occisio q̄ executionem gētilis vbi ꝓ describit sollicita examinatio: scdo unq̄ condēnatio: ibi. Pylatus āt: tercio impia occisio. ibi. Et cuz ducerent eū. Quarto de tumulatio: ibi Et ecce vir nomine Ioseph. Circa primū primo describitur examinatio coīa pylato p̄side secūdo coīa herodē: ibi. pylatꝰ āt. Circa pmum dicitur. a Et surgēs ois multitudo eoꝝ duxerūt illū ad pylat. q̄ erat ibi ꝑses loco romanoꝝ. b Ceperūt āt accusare illū. et ꝓ de tribꝰ. Primo ꝓ a versione ꝓphe a lege moysi seruāda: cuz dr. Hūc inuenimꝰ subuertentē gentē nr̄am scdo q̄ doctrinam suaz ipedirent reddere cesari tributū ⁊ ꝓ notat cū dr. Et. ibi

y Erit filius hominis sedens a dextris dei. qs im plet ē m ascēsiōe xp̃i: ꝙm q̄ dr. Mar. vl. Et dñs q̄dē ihs: postq̄ locutꝰ ē eis assūptꝰ ē i celū: ⁊ sedet a dextris dei.

3 Dixerūt ergo oēs ⁊c. Matth. xxvj. dr q̄ summus sacerdos hoc dixit. dicendū q̄ ille dixit primo ꝓpalit: ⁊ tōo matthe ꝙm solū exꝑmit. alij āt cōsequēter idē dixerūt vo lētes ex h̄ cōcludere cōdēnationē xp̃i fore iustā. 3 Tu ergo es filꝰ dei. hoc nō sequebat ex dicto ꝓcedēti: q̄: dixerat erit filꝰ hois: verūtū q̄ hoc eraverax noluit negare nec ēt affirmare: ne apiret locū calūnie: ñ rñdit. a Vos dicitis q̄ ego sū. q̄d ꝓbū erat verꝫ ⁊ talē ꝓlatū q̄ calūniā ñ haberet ꝙm ꝓtare: ñ m ꝙm iudeoꝝ malicia: ex q̄ cōcluserūt. b Quid adhuc desideramꝰ testimoniū. q. d. cōtra cus ē ꝙtio ꝓbo: vñ fidit. Ipi ei audiuimꝰ de ore eiꝰ.

Jn ca. xxij. vbi dr i postil. q̄: ille mod⁹ capiēdi xp̃m per suū discipulū vī magis possibil'. Additio.

Modus capiēdi xp̃m p suū discipulū ñ solū videbat pharisēis magis possibilis ⁊ secretus: ꝫ cum ꝫ erat magis cōueniēs ad subuertēdum ꝙm quē pharisei maxime timebāt in captiōe xp̃i: vt Marci. xiij. cap. Nō in die festo ne forte tumultꝰ fieret in populo: vñ ex h̄ q̄ discipulꝰ xp̃i associabat capiētes erat populo magꝭ ꝙ suasibile q̄ xp̃s eēt seductor: seu malefactor. ⁊ hmōi.

o iij

monit populum.q.d.turbauit pacem cõmunem.
§ Incipiẽs a galylea.volebãt eñ cũ notare q̃ esset silis tũde galyleo q̃ ipe natiuitatis xpi inducebat pplm ad rebellandũ ipatori romano dicẽs esse illicitum iudeis pstare aliq̃ dñm terrenũ. § solũ deũ. vt bñ actuũ. v. Eñ, hos dies exstitit iudas galyle⁹ q̃ anemit pplm in die pfessionis. § pylat⁹ b falsum reputauit eo q̃ audierat xp̃m dixisse. Hec dite q̃ sunt cesaris cesari. t q̃ sunt dei deo. p bõ ofidens q̃ poterant esse sbiecti nõ solũ deo § etiam tpali dominio.
g Pylat⁹ aũt. hic p̃ñr potuit examinatio xp̃i cotã herode Pylat⁹ aũt audiẽs q̃ ibs esset de galylea remisit eũ ad herodẽ.ũ vt herodi ỏ ferret. tũ quia credebat q̃ libẽter libera ret hominẽ q̃ eẽt de terra sua: t maxime innocentẽ. Sciendũ etiã q̃ ls xp̃s fuerit in bethleẽ natus vt dictũ est supra secũdo cap. tũ dicitur hic de galylea. quia fuit ibi nutrit⁹ t cõuersat⁹. h Qui t ipe hyerosolymis erat bis dieb⁹. s. paschalibus xpt solẽnitatẽ. q̃ inde⁹ erat. pater eñ su⁹ fecit se circũcidi trãsiẽs ad ritũ iudaismi. fs q̃ dicit iosephus.
i Herodes aũt viso iesu genitus ẽ. nõ xpt devotõs § pter curiositatẽ. ió subdit
k Eo q̃ audierat multa de eo. s. miraculis ei⁹ t doctrina
l Et spabat signuz aliq̃d. i. mirabile factũ. m Videre ab eo fieri. spabat etiaz ab eo audire q̃dã curiosa t insolita ió subdit. n Interrogabat aũt eũ multis sermonib⁹. ibs aũt in cõspectu ei⁹ noluit aliquod signũ facere. tũ q̃ herodes erat indignus cuz moueretur ex curiositate. vt dictũ ẽ. tũ q̃ ibs voluit oñdere q̃ predicator verbi diuini nõ debet cotã pncipib⁹ ostentatõs suam querere. t eisdẽ rõib⁹ nõ rñdit ei⁹ interrogationibus.
o Sprenit aũt illũ herodes. reputãs eũ idiotã t fatuuz
p Et illusit indutũ veste alba. sic eñ illudebat tũc fatu⁹
q Et remisit ad pylatũ. vt eũ honoraret. sicut t pylatus ei detulerat. a Et facti sunt amici. xpt mutuã reuerentiã factã vt dcm̃ ẽ. b Nam añ inimici etãt̃ admodũ p̃pter galyleos q̃s pylat⁹ occiderat̃ in sacrificiis sanguinẽ eoruz cũ sacrificiis. vt dcm̃ ẽ s. xiij. c. c Pylat⁹ aũt. b p̃ñr dicti bñ xp̃i condemnatõ iniusta. vbi p̃ño declaratur xp̃i innocentia ex triplici confessione iudicis cãm examinantis. t etiã ex allegatõe herodis. q̃ ipm nõ condẽnauerat. Judei aũt ecõtrario contra verba iudicis terre clamauerũt. vt obtinerent p ingtunitatẽ clamoris qõ nõ poterãt via rõnis.

f Incipiẽs a galylea vsq̃ huc
g Pylatus aũt audiẽs galyleã interrogauit si hõ galyleus esset. Et vt cognouit q̃ de herodis ptãte eẽt re
b misit eũ ad herodẽ: q̃ t ipe hyerosolymis erat illis di
i ebus. Herodes autẽ viso iesu: gauisus ẽ valde. erat eñ cupiẽs ex multo tpe vi
k dere eũ: eo q̃ audiret multa de eo: t sperabat signuz
l aliquod videre ab eo fieri
m Interrogabat aũt eũ multis ſmonib⁹. At ipe nihil illi rñdebat. Stabãt autez pncipes sacerdotũ t scribe
n stanter accusantes eum.
o Spreuit aũt illũ herodes
p cũ exercitu suo t illusit idu
q tũ veste alba: t remisit ad
a pylatũ. Et facti sunt amici herodes t pylat⁹ i ipa die
b nam antea inimici erãt ad
c inuicẽ. Pylatus aũt cõuocatis pncipib⁹ sacerdotũ t magistratibus t plebe: dixit ad illos: Obtulistis mihi hunc hominez. quasi auertẽtẽ pplm: t ecce ego coram vobis interrogans nullã cãm inuenio in hoie isto: ex his in quibus eum accusatis. Sed neq̃ hero
d des. Nam remisi vos ad illum: t ecce nihil dignum

f morte actum est ei. Em en
g datum ergo illum dimittã
b Necesse aũt hẽbat dimittere eis p diem festuz vnuz Exclamauit aũt simul vniuersa turba dicens. Tolle hũc: t dimitte nobis barraban. Qui erat p̃pter sedition quandã factã i ciuitate t homicidiuz missus in carcerẽ. Iterz aũt pylatus locut⁹ ad eos volẽs dimittere ihm. At illi succlamabãt dicẽtes. Crucifige crucifige eũ. Ille ãt tercio dixit ad illos. Quid ei mali
i fecit iste. nullã cãm mortis iuẽio i eo. corripiã ergo illũ t dimittã. At illi istabãt vocib⁹ magnis postulãtes vt crucifigerek: t ualescebãt voces eor. Et pylat⁹ adiudicauit fieri petitõẽ eor. Dimisit aũt illis eũ q̃ p̃pter homicidiũ t seditõz missus fuerat i carcerẽ quẽ petebant. Ihm vero tradidit voluntati eor. Et cũ ducerẽt eũ: appẽdẽrũt symonẽ quẽdã cyrenẽsem vẽientẽ de villa: t iposuerũt illi crucẽ portare post ihesum
k Seq̃batur ãt illũ mlta turba pplꝰ t mulierũ q̃ plãgebãt t lamẽtabãtur eũ. Cõuersus ãt ad illas ihs dixit

p̃pter quod pylat⁹ finaliter declinabit a iustitia cõdẽnans ad mortẽ innocentes ihm inclinat⁹ ad hoc ex pplꝰ fauore quẽ querebat. t cesaris tioze: cui⁹ indignatõz formidabat eo q̃ dixerant iudei in conspectu suo. Si hũc dimittis nõ es amicus cesaris. vt bñ Jobis, xix, t ex dictis ptz ira pauc is exceptis q̃ serpo
nenk. Nã remisit illũ ad hos. l. ad nfm iudiciũ libat antiq̃ t coꝛrecti sic hũt.
d Nam remisi vos ad illũ. s. ad herodez vtz ex dictis e ira se quẽs cõsonat cũ vt.
e Et ecce nihil dignũ morte actuz est ei. s. cotã herode.
f Emendatũ § .i. verberatum.
g Illũ dimittam. liberz a morte. § cõtra b vr. q: pylatus sciebat ipm cẽ innocentẽ. quo igit volebat ipm iniuste verberare. Dñm q̃ volebat facere vt iudei videres hãc flagellationẽ satiarenk hac pena t cessarent a morte iesu querenda. h Necesse ãt hẽbat dimittere eis tẽ. q: i nocte paschę angel⁹ dñi saluauit hebreos t percussit p̃mogenita egyptiorũ. t iõ, in memoriã huius bñficij in solẽnitate paschali sal
nabãt vnũ p̃nquiñ mortis. t aliqs cõdẽnatos ad mortẽ iter ficiebãt ad repte sentandũ saluatõz hebreoz t interfectionẽ egyptioz. t illaz consuetudinem eis observari impetrauerant ab imꝑatoꝛe romanoꝛ. sicut fuerat observata anteq̃ iudea esset roma
nis sbiecta. t hoc est qõ dr. h Necesse ãt hẽbat tẽ. quia tenebat obseruare illud quod erat concessum ab imꝑatore. Pylatus scies ihm innocentẽ volebat eũ liberare per hanc viã. p̃ponẽs q̃ nõ expediret eis dimittere nisi iesum aut barraban. cui⁹ liberatõz credebat iudeos nullo modo peligere. p̃pter nimiã ipius malicia. § ipi nimio odio moniz p̃pm. pelegerũt barraban liberare. peẽtes ihm crucifigi. eo q̃ erat mod⁹ mortis aspioꝛ. t̃ durioꝛ. cetera patent.
i Et cũ ducerẽt eũ. b p̃ñr describit xp̃i ipia occisio. cũ dr.
Et cũ dicerẽt eũ ad crucifigẽdũ appẽdẽrũt symonẽ tẽ. q: coegerũt eũ ad portandũ crucẽ. vt citi⁹ venirẽt ad locũ crucifixionis. q: ibs videbat nimio dolꝛitat⁹ ex afflictõe pcedẽti. t iõ ꝯtus Gs p̃portasset crucẽ suã: tñ illi q̃ cũ ducebãt acceperũt eã t posuerũt supra symonẽ rõe pdcã illis aũt invite portabat. tũ q: b erat turpe. ũ q: sortita erat discipul⁹ ihu occult⁹ iñ. k Seq̃. ãt illũ tẽ. q: aliq̃ seq̃bãt cũ ad ipm crucifigendũ aliq̃ ad deridendũ eũ. t aliq̃ advẽndũ spectaculũ. t aliq̃ ad plangẽdũ spẽaliter mulieres deuote quibus dixit.

Filie hierlm ꝛc. q nō solū aliq̄ ō galylea secute fuerāt ꝓm ꝫ ēr aliq̄ de illꝝ em sibi adhesērāt ꝓ deuotionē.
m Nolite flere ꝛc. nō ꝓhibet cōpassionē: ꝫ ꝑdicit aliam luctus cām in obsidione birūn futura ꝓ ytus ꝛ vespasianū: ꝫ subdit. n Mñ ecce di. ve. ſ. q̄drageſimo ſecundo anno poſt paſſionē xꝑi i q̄ fuit dicta obſidio. o Hē ſteriles. q̄ agiliores erāt ad fugiendū q̄ grauide. p Et vēre ſ q̄ nō genuerūt. quia mulieres habentes pueros i obſidione fuerūt anxiate non ſolū ꝓ ſe: ꝫ ēt ꝓ pueris ſuis: ꝛ aliq̄ ꝓ famis anxietate xꝑi os pueros comederūt: ſm q̄ dicit Joſeph⁹ lib. de iudaico bello. q Tūc incipient dicere mōtibus: cadite ſup nos: ꝛ collīb⁹ opite nos. Quia ſi i viridi ligno hec faciūt: in arido q̄d fiet Bucebantur āt ꝛ alij duo nequā cū eo: vt interficerētur. Et poſtq̄ venerūt i locū q̄ vocat caluarie: ibi crucifixerūt eū: ꝛ latrones vnū a dextris altez a ſiniſtris. s Jeſus aūt dicebat. Pater dimitte illis. Nō. n. ſciūt q̄d faciūt. Diuidētes vero veſtimēta ei⁹ miſerunt ſortes. Et ſtabat ꝓpl⁹ expectās: ꝛ deridebant eū principes cū eis dicētes. Alios ſaluos fecit: ſe ſalnū faciat: ſi hic eſt xp⁹ dei electus. Illudebāt autem ei ꝛ milites accedētes ꝛ acetum offerentes ei dicētes. Si tu es rex iudeoꝝ: ſaluū te fac. Erat aūt ſupſcꝛiptio ſcripta ſup eū lītis grecis ꝛ latinis ꝛ hebꝛaicis: hic eſt rex iudeoꝝ. Un⁹ āt ō bis q̄ pendebāt latronib⁹ blaſphemabat eū dicēs. Si tu es xp⁹: ſaluū fac teip̄m et nos. Rñdēs āt alter increpabat eū dicēs. Neq̄ tu ti mes deū. q̄ in eadem dam

l Filie birūm: nolite flere ſuper me: ꝫ ſup voſip̄as flete ꝛ ſup filios veſtros. Mñ eccevenīēt dies i q̄b⁹ dicēt
o Beate ſteriles: ꝛ ventres q̄ nō genuerūt: ꝛ vbera q̄
q nō lactauerūt. Tūc incipient dicere mōtibus: cadite ſup nos: ꝛ collīb⁹ opite
r nos. Quia ſi i viridi ligno hec faciūt: in arido q̄d fiet Bucebantur āt ꝛ alij duo nequā cū eo: vt interficerētur. Et poſtq̄ venerūt i locū q̄ vocat caluarie: ibi crucifixerūt eū: ꝛ latrones vnū a dextris altez a ſiniſtris.
s Jeſus aūt dicebat. Pater dimitte illis. Nō. n. ſciūt q̄d faciūt. Diuidētes vero veſtimēta ei⁹ miſerunt ſortes. Et ſtabat ꝓpl⁹ expectās: ꝛ deridebant eū principes cū eis dicētes. Alios ſaluos fecit: ſe ſalnū faciat: ſi hic eſt xp⁹ dei electus. Illudebāt autem ei ꝛ milites accedētes ꝛ acetum offerentes ei dicētes. Si tu es rex iudeoꝝ: ſaluū te fac. Erat aūt ſupſcꝛiptio ſcripta ſup eū lītis grecis ꝛ latinis ꝛ hebꝛaicis: hic eſt rex iudeoꝝ. Un⁹ āt ō bis q̄ pendebāt latronib⁹ blaſphemabat eū dicēs. Si tu es xp⁹: ſaluū fac teip̄m et nos. Rñdēs āt alter increpabat eū dicēs. Neq̄ tu ti mes deū. q̄ in eadem damnatione es. Et nos quidez iuſte: nam digna factis recipim⁹: hic vo nichil mali geſſit. Et dicebat ad ieſū.
t Domine: memēto mei: cū veneris in regnū tuū. Et dixit illi ieſus: Amen dico tibi: hodie mecū eris in paradiſo. Erat aūt fere hora ſexta: ꝛ tenebre facte ſūt in vniuerſam terrā vſq̄ in horā nonā Et obſcuratus eſt ſol: ꝛ velū templi ſciſſū eſt medium. Et clamās voce magna ieſus ait. Pater in manus tuas cōmendo ſpiritū meū. Et hec dicēs exp̄auit. Videſ āt cētu-
k rio qđ fact⁹ fuerat glꝛificauit
l deū dicēs Vere hic hō iuſtus erat. Et oīs turba eorū q̄ ſil̄ aderāt ad ſpectaculū iſtud: ꝛ videbāt q̄ fiebāt
m pcutientes pectoꝛa ſua re-
n uertebāt. Stabāt āt oīes noti ei⁹ alōge ꝛ mlieres q̄ ſecute eū erant a galylea ꝫ
o videntes. Et ecce vir noie
p Ioſeph q̄ erat: decurio vir
q bon⁹ ꝛ iuſt⁹ ꝫ nō conſenſerat
r conſilio ꝛ actib⁹ eoꝝ: ab ari-
s mathia ciuitate iudee q̄ ex
pectabant ꝛ ipe regnū dei.
t Hic accessit ad pylatum ꝛ
v petijt coꝝpus ieſu. ꝛ depoſitum inuoluit in ſyndone.
x ꝛ poſuit eum in monumento exciſo: in quo nondum
z quiſq̄ poſitus fuerat. Et dies erat Paraſceues.

nationē es. Et nos quidez iuſte: nam digna factis recipim⁹: hic vo nichil mali geſſit. Et dicebat ad ieſū.
Domine: memēto mei: cū veneris in regnū tuū. Et dixit illi ieſus: Amen dico tibi: hodie mecū eris in paradiſo. Erat aūt fere hora ſexta: ꝛ tenebre facte ſūt in vniuerſam terrā vſq̄ in horā nonā Et obſcuratus eſt ſol: ꝛ velū templi ſciſſū eſt medium. Et clamās voce magna ieſus ait. Pater in manus tuas cōmendo ſpiritū meū. Et hec dicēs exp̄auit. Videſ āt cētu-
rio qđ fact⁹ fuerat glꝛificauit deū dicēs Vere hic hō iuſtus erat. Et oīs turba eorū q̄ ſil̄ aderāt ad ſpectaculū iſtud: ꝛ videbāt q̄ fiebāt
pcutientes pectoꝛa ſua reuertebāt. Stabāt āt oīes noti ei⁹ alōge ꝛ mlieres q̄ ſecute eū erant a galylea ꝫ
videntes. Et ecce vir noie
Ioſeph q̄ erat: decurio vir
bon⁹ ꝛ iuſt⁹ ꝫ nō conſenſerat
conſilio ꝛ actib⁹ eoꝝ: ab arimathia ciuitate iudee q̄ ex
pectabant ꝛ ipe regnū dei.
Hic accessit ad pylatum ꝛ
petijt coꝝpus ieſu. ꝛ depoſitum inuoluit in ſyndone.
ꝛ poſuit eum in monumento exciſo: in quo nondum
quiſq̄ poſitus fuerat. Et dies erat Paraſceues.

in cruce quousq̄ exp̄iraſſet. t Nō ſa cū fuerat .ſ. miracula in xp̄i paſſione facta: vtpote terremotus: penarum ſciſſio. obſcuritas ſolis ſupnatural⁹: ꝛ q̄ cū clamore magno exp̄iraſſet: qđ nō poterat fieri vtute nature.
k Glorificauit deum. fidei cōfeſſione dicēs. l Vere ꝫ hō iuſtus erat: mat. xxvij. ō. Vere filius dei erat iſte. dicēdus q̄ virūq⁹ dixit centurio: ꝫ mathe⁹ exp̄ſſit vnū: lucas aliud de altero tacendo.
m Percutientes pectoꝛa ſua. penitentes ꝛ dolētes de xp̄i paſſione: ꝛ iſti fuerūt q̄ a primo deceptī fuerāt vt ꝓdictū eſt.
n Stabāt aūt oēs noti ei⁹ alōge Contrarīū vi Jo. xix. vbi dr. Stabant iuxt crucē ieſu mater eius et ſoꝛoꝛ matris ei⁹ ꝛc. Ꝟidet aug. q̄ ſi erāt imedtare in cꝛa illuꝛ pp turbā cōpimeꝛē: nec ita lōge quin poſſēt eū videre: nō pūt dici fuiſſe longe ꝛ ꝓpe diuerſis reſpe cibus. o Et ecce vir. Hic deſcribitur denota xp̄i tumulatio. q̄ fuit ſolēnis et ꝑciosa: ſz moꝛs fuerit ignominioſa: ꝓ ut dr vtroq⁹ fuerat ꝓphetisatū ꝓ Eſa. ſic plen⁹ fuit declarans math. xxvij.
p Decurio. i. exñs de curia. ſ. ꝑſidis vel imperatoꝛis. q Hic nō cōſueuerat conſilio ꝛ actib⁹ eoꝝ. ſ. iudeoꝝ alioꝝ xp̄m ꝑſequentū. r Ab arimathia. iſta ē ciuitas q̄ vocata ē ramatha de q̄ fuit helchana pr̄ Samuel: vt dr. j. Reg. j. s Qui expectabat ipe regnū dei. nō tpale ꝛ terrenū: ꝫ celeſte ꝛ eternū.
t Hic accessit ad pylatū erat ei de curia ꝛ pp hoc habebat maiorē accessū. v Et depoſitū inuoluit i ſyndōe. i. i pāno lineo ꝛ ex hoc ordinatū ē ꝙ coꝝp⁹ xp̄i ſi ꝑcrāt niſi ſup pānū lineū. x Et poſu. eū ꝛc. i. vno lapide cōcauato ꝓm ānitatē hois: ne ſi ex plīb⁹ lapidib⁹ eēt fact⁹ poſſet dici a iudeis q̄ ſuffoſſū fuiſſet ſepulchꝝ: ꝛ coꝝp⁹ ide ſūlatū. y In q̄ nōdū q̄ſq̄ poſit⁹ fuerat. ne poſſet dici q̄ ille q̄ꝰ ibi fuiſſet ſepulꝰ reſurrexiſſet ꝛ ū xp̄s. z Et dies erat paſce. i.

feria sexta q̄ ōr̄ pascentes. ſ. ꝓpatio. q: tūc ꝓparabant ⁊ co-
gbantur illa q̄ debebāt comedi i sabbato. fm q̄ ꝓcipitur
Exo. xvj. a Et sabbatū illucescebat. q: solēnitas sabba
ti incipit a vespe precedētis die. b Subsecute āt mulie
res. q̄ erāt xp̄o deuote vt videret monimentū. ⁊ qualit re
dire possent ad vngendū corp⁹ xp̄i ibi
positum. c Et reuertētes. ſ. a monu-
mento. d Para
uerūt aromata. boc
fecerūt feria sexta.
anteq̄ intraret so-
lennitas sabbati q̄-
diu erat eis licitum
aliq̄d emere ⁊ pare.
e Et sab. q̄dē silu.
ſ. ab opib⁹ q̄euerūt
f Scōm mādatū
ſ. legis. q̄ dr̄ Exo.
xx. c. Ca. xxiiij

g ⁊ sabbatū illucescebat. ſb
secute āt mulieres q̄ cū eo
venerāt de galylea vidēt
monumentū. ⁊ quēadmo-
dū positū erat corp⁹ ei⁹
f ⁊ reuertētes parauerūt aro
mata ⁊ vnguēta: ⁊ sabba-
to quidem siluerūt fm mā
datum.

Capi. xxiiij.

b

(V) Na āt sabba
ti. Postq̄ e-
uāgelista de
scripsit ingressū xp̄i
in mundū p suā in-
carnatiōz. ⁊ eius pro
gressum p suā pdi-
catiōz ⁊ egressum de
mundo p suā passi-
onē. h vltimo descri
bit ei⁹ regressum ad
patrē p suā resurre-
ctiōz ⁊ ascēsionē. ⁊ p
mo describit eius re
surrectio. scdo eius
ascensio. ibi. Vos
aūt sedete in ciuita-
te. C̄irca xp̄i resurre
ctiones primo describitur xp̄i resuscitati
apparitio. scdo re-
surrectōis probatio
ibi. C̄onturbati vero
pma i tres. q: prio
describit xp̄i appari
tio fcā mulieribus.
scdo discipl̄is itine-
rantib⁹. tercio oīb⁹

c eta: ⁊ inuenerūt lapidem re
d uolutū a monumēto: ⁊ in-
gresse nō inuenerūt corp⁹
e dñi ihesu: Et factū est dum
mente ꝓsternate essent de
f isto. Ecce duo viri. i. steterūt
secus illas in veste fulgen
g ti. C̄ū timerēt aūt ⁊ decli-
k narent vultū in terrā dixe-
runt ad illas. Quid queri-
tis: viuentem cū mortuis
Non est hic ſ surrexit. Re
cordami q̄liter locut⁹ ē vo
bis: cū adhuc in galylea es
set dicēs. Quia oportet filiū
hōis tradi in man⁹ hoim
pctōz: ⁊ crucifigi ⁊ die ter
cia resurgere. Et recorda-

sūt exhibuerūt ei⁹: ⁊ regresse a
l monumento nunciauerūt
hec oia illis vndecim. ⁊ ce
teris omnibus. Erat aūt
• maria magdalene ⁊ iohā-
• na: ⁊ maria iacobi. ⁊ cete-
re q̄ cū eis erant q̄ dicebāt
m ad apostolos hec. Et visa
sunt ante illos sicut delyra
mentum verba ista. ⁊ non
n crediderunt illis. ꝓPetrus
autem surgens cucurrit ad
o monumentum: ⁊ ꝓcūbēs
vidit linthamia sola posita
p ⁊ abijt secū mirās qō scīn
q fuerat: Et ecce duo ex illis
l s ibāt ipa die i castellū quod
erat i spacio stadiorū sexa-
gita ab hierl̄m nois emaus
⁊ ipi loq̄bantur ad inuicē de
t his oīb⁹ q̄ acciderant. Et
factū est dum fabularētur
⁊ secū q̄rerēt: ⁊ ipe ibs ap-
ꝓpiquans ibat cū illis.
v Oculi aūt illoꝝ tenebant
ne eū agnoscerēt. Et ait ad
x illos. Qui sūt hi sm̄ones
q̄s ꝓfertis adiuicē ābulā-
tes ⁊ estis tristes. ⁊ respō
dēs vnus cui nomē Cleo-
y phas dixit ei. Tu sol⁹ pe-
regrin⁹ es in hierl̄m: ⁊ nō
ꝓgnouisti q̄ fcā sūt i illa his

in statōz ⁊ ecōtrario. h Cū illeret āt. ex visione insolita.
i Et declinarent vultū i trā. ex verecūdia. k Dixerunt
ad illas. ꝓlādo eas ⁊ instrūcdo de xp̄i resurrectōne. fm
q̄ xp̄s eis ꝓdixerat. iō sbdit. Et recordate sunt ver-
boꝝ eius. l Nūciauerūt hec oia illis vndeci. q: duode
cimus. ſ. iudas scarioth
spēderat. q̄ adhuc vi
detur q̄ nō essent vn
deci apli. q̄m dece
q: thomas erat ab-
sens. vt dr̄ Joh. xx.
Dōm q̄ erat cum
alijs. q̄ iste mulie-
res nūciauerūt vt h
dr̄. ⁊ sūt q̄ duo di-
scipuli regressi de
emaus narrabāt q̄
viderāt. vt dr̄. j. co-
dē c. q̄. ſ. tñ thomas
discredens discessit
ab alijs p aliq̄ spa-
ciū. ⁊ tūc venit ihc
stetit in medio disci
pulorū dicēs. pax vo
bis. absente thoma
vt ōr Jobis. xx.

m Et visa sunt aūt
illos quasi deliram
tā verba ista. i. fan-
tastica ⁊ nō vera.
n Petrus aūt cur
gēs cucurrit ad mo
numentū. ⁊ iohannes cucurrit cuz eo.
vt dr̄ Jobis. xx. vbi
iste cursus plenius
describitur.
o Et ꝓcūbēs. Jo-
hannis. xx. ōr q̄ ipe
intrauit monumen
tū vidit linthamia
na ꝛc. Dōm q̄ veni
ens ad ostiū monu
menti. primo iclina
uit se ad videndum
vt hic dī posteā itra
uit ad certius ꝓgno
scendū veritatem.
p Et abijt mirans

sīt exhibuerūt ꝓter thomā. scōa ibi. Et ecce duo: ēcia ibi. Duz
aūt hec loq̄rēt. C̄irca pmū horak tps appitōis. cū dr̄.
a Vna sabbati. i. pma die p sabbatū eo mō loq̄ndi q̄ dr̄
Gen. j. Factū ē vespe ⁊ māe dies vn⁹. i. pmus. vñ ibi
subdit dies secund⁹ ⁊ tci⁹. ⁊ sic de alijs. b Valde dilu-
culo. Scīū vr̄ Marci. xvj. vbi ōr: orto iā sole. Dōm q̄ e du
plex or⁹ solis. vn⁹ q̄n apparet ꝓio lux ei⁹. ſ. aurora. Alius
q̄n apparet sol sup terrā. Marc⁹ aūt loq̄r de ꝓio oru nō
de scdo vel pt dici q̄ q̄n mulieres recessēt de domo erat
valde diluculo. vt dicit hic lucas. q̄ q̄n venerūt ad sepulcr
incipiebat appere sol sup trā. sic dicit marc⁹. q: loc⁹ sepul-
cri erat ex cimitatē hierl̄m. vt dr̄ Jobis. xix. c Et inue-
nert lapidē remolutū q: angel⁹ remouerat lapidē ō ostiū
monumēti. vt dr̄ math. xxviij. d Et ingresse. ſ. locū mo
numti q: custodes fugerāt tio: re āgeli appentis. vl̄ sacebāt
sic mortui. e Et scīm ē dū mēte ꝓsternate essent. eo q̄ n i
uenissent corp⁹ dñi i sepulcro. f Ecce duo viri. i. angeli
appentes i spē viroꝝ. g Steterūt secus illas. Jobis
xx. dr̄ q̄ erāt sedētes. vn⁹ ad caput ali⁹ ad pedes vbi posi-
tū fuerat corp⁹ ihu. Dōm q̄ q̄n maria vidit sola. erāt sedē
tes vt ibi dr̄. q̄n appuerūt istis mulierib⁹ plūs stabāt. vt
h dr̄. Facile ē cū angelis sic apparēt⁹ mutari de sessione

.l. cogitās de xp̄i resurrectōe. q Et ecce duo. Hic ꝓn
describit apparitio facta duob⁹ discipl̄is in crāb⁹. ⁊ pri
mo describit ista appitio. scdo agnitio. ibi. Et fa-
ctū est. tercio cognitōis relatō. ibi. Et resurgētes. C̄irca
pmū dr̄. q Et ecce duo ex illis. ſ. ex septuaginta discipu
lis quoꝝ vn⁹ vocabat cleophas. vt j. dr̄. alt⁹ dr̄ fuisse Lu
cas euangelista ꝓpter qō ⁊ nomē suū tacuit. r Ibant
ipa die. ſ. die resurrectōis. s In castellū qō erat in spa
cio stadiorū sexaginta ab hierl̄m sedeci stadia faciūt vnam
leucā. ex q̄ ꝓz q̄ nō distabat a hierl̄m p q̄ntoz leucas integre
ꝛ deficiūt q̄nto: stadia. t Et factū ē dū fabularētur
nō ōr hic fabulari a fabula ꝛ a for faris. q: nō loq̄bantur
ō vanis. ꝛ ō opib⁹ ibu: more ei⁹. v Oculi aūt eoꝝ tene-
bāt. q: incredulitas eoꝝ ⁊ dubietas ꝑmebat q̄ xp̄s ꝓgnitōz
sui corpis ab eis retrahebat. x Qui ſ hi fm̄ones. nō q̄-
rit ex ignātia. ꝛ vt ex eoꝝ risiōe incredulitas eoꝝ ꝓcūberi⁹ ar
guat. y Tu sol⁹ pegrin⁹ es i ierl̄m ⁊ ñ ꝓgnisti q̄ fcā ſt i
illa his oieb⁹. ly sol⁹ ñ fac exclusiōz alioꝝ pegrinoꝝ. cum
mīti valde pegrinū ⁊ ō diuerſ ptib⁹ veniſſet i ierl̄m ad die
festū pasche. vt dr̄ Joh. xij. ꝛ nōt exclusiōz ꝓgnitōis ab isto
sic appente. ſ. noticia mort̄ ihu. vt sit sen⁹. cū mīti pegri
mi his oieb⁹ venerēt i ierl̄m. mīz ē q: tu sol⁹ inſ alios pegri

nos ſ̄gres ea q̄ ſt nota alijs oīb⁹. ȝ Quib⁹ ille dixit. q̄. nō q̄rit ex ignātia ſicut p̄ius dicūmeſt.
a De ihesu nazareno qui fuit vir p̄opheta potēs in ope re. ſcilicet miraculoꝝm. b Et ſermone. p̄dicationis et doctrine. c Et quomodo tradiderunt eum t̄c. quia ꝓcurauerūt eius ca ꝓtionem t̄ perſuaſerunt populis vt coꝛaꝫ pylato peterent eius crucifixionem t barrabe dimiſſionē: vt hī Mat. xxvij d Nos ãt ſperaba mus t̄c. q. dicāt: iaȝ euaneſcit ſpes nr̄a: cuius cauſa ſ̄bditur a Hūc ſup hec oīa tercia dies ē hodie. q̄ p̄dixit ſe reſurgere t nō adhuc nō appa ruit diſcipl̄is. lꝫ ſcia dies ſit. ꝓpe finem: ſic dr̄ infra: Hdue ſpaſcit t inclinata ē iam dies. b Sȝ t mu lie. q̄. ex no. t̄c. ſ̄ de reſurrectiōe xp̄i quā nūciabāt ꝙ de ablati one coꝛpis ei⁹ quaꝫ diſcipuli nimebant. c Dicētes ſe etiam t̄c. ꝙ diſcipuli ſ̄ cre debāt plene tīmēte ne tāꝫ mulieres de facili fuiſſent deluſe Et abierūt quidā t̄c ſcz petrus t Jobes: vt ſ̄. dictū ē. c Et ita iuenēr̄t ſicut mr̄. t̄c. nō ꝙtū ad viſionē angelorꝝ ſeu ad ditionem ꝑborꝝ ab ipis ꝙ q: iuenerūt ſe pulcꝝ vacuū coꝛpe t ſola lintheamia re mꝛſiſſe: ſ̄ ſubditur Ipm ꝑo nō iuenēr̄t f Et ipſe dixit ad eos ex rſpōe coꝝ ar gues eoſ. g N ſtul ti. ꝓpt cecitatē intel lect⁹. h Et tardi coꝛde. ꝓpt tarditatē affect⁹. i Fid credendū in oīb⁹ t̄c. de xp̄i moꝛte reſurrectiōe: q̄s ſcripturas debebāt itelligē ma xime: q: fuerāt cū xp̄o q̄ diſcipul̄ talibus loquebatur.
k Nōne oportit pati xp̄m t̄c. ū ꝓpt p̄ias deo⁹dinationes tū ēt ꝓpt xp̄i exaltationē: ū ꝓpt humanā redēptionē: ū. p̄pter ſcripturaꝝ impletionē: ſ̄ ꝙdit. l Et incl. a moy. t oi. ꝑphe. inter. il. in oi. ſcrip. nō q̄ oēs ſcripturas q̄ ō xpo ſt explicaret. q: i tāb: eni ipe ſ̄ fieret ꝙ explicauit ꝗtū ſufficiebat ad ꝓpoſitū oſtēdēdū: t ſ̄ ly oīb⁹ ſ̄ facit diſtributiōez ꝑ ſingl̄os genez: ꝙ ꝑ generib⁹ ſingl̄oꝝ. ſic dr̄ oē aial fuit i archa no e: q: ō ḡlibet ſpē aialiū ſm̄ſ aliq̄ idiuidua: t ſic criſt⁹ i ꝓpoſito de lege t ꝓphet t agiographis idurit aliq̄ teſtimonia. m Et ipe ſm̄rit ſe lōgius ire. nō fuit ibi ali qua falſitas: q: fuit talis ſicno ad deſignandū veritatez. ſ. diſtantiā ei⁹ a coꝛdib⁹ eoꝝ ꝓpt fidei defectū. tales ei apparitiones vt cōiter fiūt ſm diſpoſitionē interioꝛē illoꝝ ꝗbus fiunt. n Et coegerūt illū. i. obnixe rogauerūt deſiderā

ȝ diebus. Quibus ille dixit
a Que. et dixerunt. De hie ſu nazareno qui fuit vir ꝑ
b pheta potens in opere. et ſermone coram deo t om
c ni populo: Et quomodo eum tradiderunt ſummi ſa cerdotes: et principes no ſtri in damnationem mo rtis: et crucifixerunt eum.
d Nos ãt ſperabam⁹ q: ipe
a eēt redēptur⁹ iſrl. Et nunc ſup hec oīa tercia dies eſt
b hodie: ꝙ hec facta ſūt. Sȝ t mlieres q̄daȝ ex nr̄is ter ruerūt nos: q̄ añ lucē fuer̄t ad monumētū: t nō inuen
e to coꝛpe ei⁹ veneꝛ̄t: dicen tes ſe ēt viſionē angelorū vidiſſe: q̄ dicunt eū viuere
d Et abierūt q̄dā ex nr̄is ad
e monumētū: t ita iuenēr̄t ſi cut mlieres dixer̄t ipm ꝙ
f nō iuenerūt: t ipe dixit ad
ß eos. O ſtulti: t tardi coꝛd
r ad credēdū i oīb⁹ q̄ locuti
k ſ̄t ꝓphete. nōne hec oꝛtuit pati xp̄m t ita itrare in glo
l riā ſuā. Et incipiēs a moyſe t oīb⁹ ꝓphis iterꝓtabāt il lis i oīb⁹ ſcripturꝭ q̄ de ipo erāt. Et appꝛopiq̄uer̄t ca
m ſtello q̄ ibāt. t ipe ſe finxit lōgius ire. Et coegerūt il lū dicētes. Mane nobiſcū
n qm̄ aduesperaſcit: t inclia
o ta ē iā dies. Et itrauit cuȝ

p illis. Et factū ē dū recum
b beret cū eis: accepit panē t bñdixi⁹ ac fregit: t porꝛi
r gebat ill̄. Et apti ſūt oculi coꝝm: t cognouerunt eū
s t ipe euanuit ex oculis eo rum. Et dixerunt ad inuicem. Nonne coꝛ nr̄m ardens erat in nobis duȝ loqueretur in via: t aperi
t ret nob ſcripturas. Et ſur gentes eadem hoꝛa regreſ
v ſi ſunt in hieruſalē: t inuenerūt cōgregatos vndeciȝ t eos qui cum illis erant
x dicētes: q̄ ſurrexit dominus vere t apparuit ſymo
y ni. Et ipi narrabāt que geſta erant in via t quomodo cognouerūt eū in fractōne
ȝ panis. Dum autem hec lo
a quuntur. Stetit ihesus in medio coꝝm et dixit: pax
b vobis ego ſuȝ: nolite time
c re. Conturbati vero t con
d territi: exiſtimabant ſe ſpi ritum videre: Et dixit eis: Quid turbati eſtis: et co gitationes aſcendunt i coꝛ
e da veſtra. Videte manus meas et pedes: quia ego
f ipſe ſuȝ. Palpate t videte quia ſpiritus carnem t oſ ſa non habet: ſicut me videtis habere. Et cum hec dixiſſet oſtendit eis manꝰ t pedes. Adhuc aũt illis

tes adhūc addire illū. o Et intrauit cū illis. q: p dicti deſideriū diſponebāt ad fidei cōplementuȝ. p Et fac tū ē. Hic cōſequēter deſcribitur xp̄i apparēs cognitio cū dicit. q Accepit panē bñdixit t fregit t porꝛigebat illis. ſicut cōſueuerat facere ante paſſionez: ſic em̄ frange bat panem ac ſi ſcin derēt cum cultello.
r Et aperti ſt ocu li coꝝ. q: volūtate ſe eis oſtendit in effi gie q̄ erat cognoſci bilis ab eis t cū hoc cognouerūt eum p modū fractiōis pa nis. s Et ipe eua nuit ex oculis coꝝ oſidēs diſcipulis q̄ hēbat coꝛp⁹ gl̄oſum q̄ ſubito p̄t diſpa rere p voīē agilitat̄. t Et ſurgētes eadē hoꝛa regreſſi ſunt in hirſalem. Q̄uis enī ſ iā eſſet tarde: vt pat ex p̄dictis. tñ ex fidei feruoꝛe t remoto in deoꝝ timoꝛe ſtati re greſſi ſūt in hirſalem ad illos diſcipulos q̄ erāt incluſi ꝓter metū iudeoꝝ: vt ha bet Joh. xx. ad nun ciandū eis xp̄i reſur rectionē iō ſubditur
v Et iuenerūt con gregatos. xj. q̄a ad huc thomas erat cū alijs. x Dicētes q: ſurrexit dñs vere t apparuit ſymoni. q̄ ãtē iſta apparitio fuerit: nō legit̄ exp̄ſſe: ſ̄ tunc credit fuiſſe facta q̄n ꝑr cucurrerat ad mo numentuȝ t viderat lintheamina poſita abijt mirās ſecū q̄ factū fuerat: vt dcm ē ſ̄. y Et ſ̄i narrabāt. apparitiones eis factam ꝑt deſcripta ē ꝑ ordinez tñ nec iſtis nec alijs thomas credidit ſ̄ p

alīq̄d ſpaciū ab alijs diſceſſit: t tūc ipo abſente facta ē iſta apparitio q̄ ſequit. ȝ Dū ãt hec loq̄rent. Hic deſcribit tercia apparitio facta i oīb⁹ ꝓter thomam cum dicit.
a Stetit hieſus in medio coꝝ: ſubito enim inter diſcipu los apparuit quia ad eos ianuis clauſis intrauit: vt habe tur Johannis. xx.
b Ego ſum non res fantaſtica ſen illuſio dyabolica.
c Conturbati ꝙ t cōterriti. Hic ꝑr deſcribit reſurrecti onis ꝑbatio: ꝑ hoc q̄ oſtendit ſe verū hoīem t verū de um: t ſm̄ humanitatē vere ſuſcitatū: vt patebit ꝙſequndo
d Eſtimabant ſe ſpiritū videre. divina em̄ ꝓuidentia p miſſi ſūt dubitare ad maioꝛē certificationez fidei de xp̄i reſurrectiōe. e Videte manus meas t pedes meos: p cicatrices clauoꝝ ibi remanētes oſidit q̄ erat idem coꝛp⁹ numero: f Palpate t videte. per hoc enim oſtendeba tur habere coꝛpus verum non fantaſticum.

a Habetis hic aliqd qđ mandncetur. p comestionē eius
oſidit se hꝫ corpus vinū aia vegetatiua aiantm.
b Hec sunt verba. p hoc q loqbat sensibꝫ t est rōnabꝫ
reducens ad memoriā q eis dixerat añ mortē suā oſidit se
habere corp⁹ aiatū aia sensitiua t intellectiua. t cadē q̄ꝫ
c Tunc aperuit illis
sensum ꝛc. sicut p p
cedentia. pbauit vi
tatē sue resurrectiōis
ḡnū ad hūanitatem
sic p hoc illā. pbauit
ḡtū ad deitatē q̄ illu
miare mentes ig
rantiū intellectū sa
cre scripture t subi
to est ipius deitatis
ꝓpriū. t ideo ibidit.
d Sic oportebat
xp̄m pati t resurge
re q̄: sicut añ passio
nē declarauit se esse
verū deum t hoiem
ita etiā post resurre
ctionē suā. Resurre
ctio eñ vera est eius
dē in nūero iterata
surrectio. e Et p̄
dicare in nomie eiꝰ
pniam ꝛ remissionē
pec. in oēs gentes i
cipiēdo. ab hyeroso
lyma. Hyerusalē ei
est in medio ſre ha
bitabilis. q̄ ē in ḡro
climate. t iō ab il
lo loco cōuenienter incepit p̄dicatio euāgelij. vt p apłos
xp̄i alios q̄ discipulos circūq̄q p orbē dispsos. In omnem
terrā exiret sonus p̄dicatōnis eorū: sm q̄ fuerat p̄dcm ps
xviij. f Vos aūt testes estis hor. i. supius descriptoꝝ
ḡnū ad xp̄i incarnatōs: p̄dicatōs: passionē. t resurrectiones
g Et ego mittā. i. mittā de ꝓpinq̄ promissum patris mei.
h In vos. i. spūsc̄m in signo visibili ad p̄dicandū. cōfir
mer vbiq̄ veritatē euāgelij. i Vos aūt sedete in ciuitate
Postq̄ euāgelista descripsit xp̄i resurrectōs: ꝑ vltimo de
scribit eius ascēsionē. Circa qō sciendū q̄ in die ascēsiōis
xp̄s bis apparuit discipłis suis. Prio in ciuitate hierlem
discipulis comedentib⁹ quā describit lucas plenius Act.
prio. ca. t tunc dixit eis q̄ nō discederēt ab hyerosolymis
ꝫ expectarēt promissum patris. t ꝑ repetit breuit cū dicitur
i Vos aūt sedete in ciuitate q̄dusq; idnuamini virtu
te ex alto. q. d. Nō estis sufficientes ad p̄dicandū ꝫstantē ve
ritatē euāgelij: donec confirmati fueritis p donū spūssanc.
t tūc p̄cepit discipulis suis vt exirēt de ciuitate i mon
tē oliueti vt in videret eū ascēdentē in celū. t ꝑ qō dicit.
k Eduxit eos foras in bethaniā. i. versus bethaniā. quia
mons oliueti ad quē exierunt est ex hierlem in via cūdi v
sus bethaniā. t bethania ē ꝓpe montē oliueti sita. t ibi se
cundo apparuit discipulis in die ascēsionis. q: postq̄ ap
paruerat illis in ciuitate t dixerat q̄ irent in montē olive
ti disp̄uit ab illis. t cū venissent ad montē oliueti irep eis
apparuit. Octo eñ vicib⁹ alios apparuerat post resurre
ctionē suā. vt declarat⁹ fuit Matth. xxviij.
l Et elevatis oculis in celū. vbi volebat ascendere.
m Bñdixit eis. i. discipłis suis. n Recessit ab eis. p̄
sentia corpali. o Et ferebat in celū. q̄uis inoui p potē
agilitatis. Nubes eñ. t angeli apparuerūt ad eiꝰ obsequi
um vt hꝫ actu. j. p Et ipi adorātes. xp̄m ascendentem
q̄dm potuerūt videre eū. q Regressi sunt in hyerusa
lē. postq̄ p̄diderūt eiꝰ aspectū. Cū gaudio magno. q: ola
mysteria erāt ipleta in xp̄o. o Et erāt ip in templo laudā
tes ꝛc. Theophyl⁹ expositor refert ꝫ ad xp̄s qō fuit inter
ascensionē dñi pentheosten dicēs. Qz ipi apli t alij chri
sti discipuli añ ascēsionē xp̄i starēt inclusi. ꝓpt metū iude
orū. ex ascēsione eñ eiꝰ p̄fortati exibant ad templū cū oīoli
z nōdū accepissent spūsc̄m in signo visibili. Alij aūt ex
positores referūt hoc ad xp̄s post pentheosten. in q̄ apo
stoli spūsc̄ confor
tati ablecerāt a seme
tū iudeorū. Dicūt ei
q̄ apli stabāt in hye
rusalē ꝙi recluſi in
oꝛōe positi quousq;
reciperent gr̄am spūs
sci eis a xp̄o. promi
ssam. t hoc vr magis
concordare ei quod
dr Actū. j. Cum re
uersi sunt in hierlem
a monte. q̄ vocat oli
ueti ꝛc. t sequit. Et
cū introissent in ce
naculū ascēdebant
in supioza. vbi mā
bant petrus t iohes
ꝛc. t subditur post.
Hy oēs erant perse
uerātes vnanimiter
in oꝛōe cū mulieri
bus et maria mr̄e ie
su. t fratrib⁹ eiꝰ. i. co
dē loco receperunt
spūsc̄m in die pen
thecostes vt hꝫ Actū. ij. t exīc relicto
mōte iudeoꝝ con
sistebant. t p̄dicabāt
publice xp̄m. t ibāt cā detorēis ad rēplū: sm q̄ dr hic.
s Et erāt sp. i. cōit vel frequnter. t In rēplo laudantes
t bñdicētes deū. cui est honor. t gloria in scla scloꝝ. Amē

Explicit postilla fratris Nicolai de lyra sup Lucam.

Incipit ꝓhemiū Nicolai de lyra sup Iobem.

Facies aq̄le de sup ipōr ḡmo: Ezech. j. Ezechiel. ꝓpheta cui aperti sunt celi. t vidit visiões dei. vidit ḡmo: facies in vno animali. Quatuor ist facies vnt. vicz facies bois. facies leonis facies bouis. t facies aq̄le. i. ꝙ designat vna notitia ꝑ vbo incarnato q̄druplex descripta. put diffusiꝰ dcm̄ ē sup Matth. Descriptio aūt matthei designat in facie bois. q: pncipalit describit ista ipiꝰ humanitatis. Descriptō Iobis designat i facie aq̄le. q: pncipalit describit xp̄o excellētia diuine nāe. Descriptio aūt marci designat facie leonis. q: pncipalit describit ipiꝰ xp̄i regni. Descriptio aūt luce designat i facie bouis. q̄ est animal imolaticiū q: pncipalit describit ipiꝰ xp̄i sacerdotij. vñ. t a sacerdotio inchoat suum euangelium dicens. Fuit in diebus Herodis regis Iude sacerdos quidam nomine zacharias.

Ad intelligendū in q̄ licet ḡlibet q̄tuor euāgelistaꝝ principaliter cōsideret vniam p̄dictā q̄tuor cōditionū. in alias tres si ominit. q: Fm q̄ dicit be. Greg. sup Ezech. Quicūq; i vno reperit hoc simul in q̄tuor recognoscat. ꝑ q̄ aliq̄ do ctores visionē Ezech. exponēres: dicūt q̄ no solū apparuit ei vnū animal hūs q̄tuor p̄dictas facies: ꝫ apparuerūt ei q̄tuor animalia in oibus cōsimilia. In q̄ designat vna notitia p̄dicationis q̄ fuit ab initio mūdi. vsq; ad incarnationē dn̄i. euāgelistaꝝ cōcordit: licet diuersa videat descripta. Cōsiderandū in q̄ ezechiel ꝓpheta inter p̄dictas facies q̄tuor vidit faciē aq̄le desup eminentē in q̄ designat euāgelij Johannis respectu aliorū excellentia: Fm q̄ dn̄i vbo passūpto facies aq̄le cc. in q̄ designat euāgelium Johannis. ceteris excellēs in trib⁹. q: scripsit ceteri sublimi⁹. subtili⁹ et ꝑfecti⁹. Subtilitatē designat supior simis cū dr. Desup. subtilitate acutes visus. cū dr. Aq̄le. ꝑfectio nē seu integritatē designat q̄ternarij typus cū dr. Ihoms q̄tuor. Ad euidentiā p̄mi aduertendū q̄ cōtemplatio lacior et potissime euāgelistaꝝ differt a cōtemplatiōe phoꝝ Phi cñ ex creaturis cōtemplati sunt ipm deū. silr sancti tā differēti mō z q̄si ꝑio. Cōtemplatio. n. ē actꝰ egredies ab ipo cōtemplante et in deū terminat tāq̄ in obiectū. et io contēplatiōis actꝰ ē medi⁹ inter cōtemplantē et rē cōtēplatā. et io pōt ad vtrūq; referri. Si igit actꝰ ptinet contēplationis referat ad ipm contēplantē. sic bī cōtemplatio phoꝝ Querebāt ei phi deū contēplari ex creaturis ꝛ̄ctū talis speculatio seu contēplatio ē ipius speculātis fūma perfectio. Cōtemplationē cñ ptinere z fūmi intelligibilis posuerūt felicitatē homis vt dr. Ethi. Ex q̄ ꝑz q̄ talis cōtemplatio erat pure speculativa. q̄ querebāt talē speculationē ꝓpt seipm. et nō ꝓpt aliā ꝑfectionē ꝓpt q̄ in tali contemplatiōe plus facit subtilitas intellectꝰ q̄ feruor affectus. Si aūt referat actꝰ cōtemplantis diuine ad ipam rē contemplatā q̄ sit q̄si talis cōtemplatio ḡrie ꝓpt amoꝛez rei contēplate. vt ex tali cōtemplatione ipe contemplās inardescat in amoꝛe diuini. sic bī cōtemplatio sanctoꝝ et potissime euāgelistaꝝ. Ex q̄ ꝑz q̄ talis contēplatio nō ē pure speculativa. q: nō querit ꝓpt ipm speculari. ꝫ ꝓpt amoꝛē ipius obiecti cōtemplati. et io in tali cōtemplatiōe pl⁹ facit feruor affectus q̄ ibilitas intellectꝰ: ꝓpt q̄ dc. Dyo vij. ca. celestis hierarchie dicit. q̄ in cōtemplatiōe diuinoꝝ ꝓpiū ē amoris calidū supferues et acutū. q: amās nō est contētus amari supficie: ꝫ nititur q̄tū possibile ē eius intima penetrare. ꝓpt q̄ dicit Hugo ꝑmerator ibidē. Vbi scientia foris stat dilectio intrat: igit q: be. Johānes euangelista ceteris euāgelistis ꝛ̄pin feruētius dilexit. io eius secreta intimius penetrauit ꝓpt q̄ subtili⁹ scripsit: q̄ notāt in facie aq̄le. q̄ tamē ꝑspicacitatē hꝫ in visu q: solē i rota sua ocul' irreuerberat' intuet. Vt dicit Hug. in li. de moribꝰ ecclesie. et de hoc pōt exponi illud q̄ scribit Job. xxxix. Numq̄d ad ꝑceptū tuū elevabit aq̄la. et arduus ponet nidum suū. Hoc ei ꝓbū dr dei Job negative: ꝫ de deo affirmative. sicut ptz ibidē. et merito. q: ad ꝑceptū dei būana aq̄la nr̄a vicꝫ be. Johānes euāgelista. elevata est de terrenis ad celestia. q: ad ꝓbū ꝛ̄pi vocātis dimisit thoꝝ nuptiale. et elevatus ē ad cōtēntiā ꝺginalē. q̄ ē vita celestis. sicut dicit be. Piero. in Fmone de assumptione beate ꝺgis Profecto in carne ꝑter carnē viuere. nō terrena vita est ꝫ celestis vñ in terris angelicā gloriā acq̄rere mator' est mentis q̄ bīe. Esse cñ angelū felicitat' ē esse ḡtīe virtut'. cū hoc obtinere virtꝰ nitit cū gratia q̄ angelus hꝫ a natura. Et talis elevatio fuit dispositio in Johāne ad subtilꝰ contemplandum et describendum diuina. Contrariorum cñ cōtrarie sunt cause. Iascivia autem carnalis inducit. intellectus hebetūdinem vt dicit be. Greg. xxx. mora. ergo p oppositū cōtinentia virginalis disponit ad eius subtilitatem. Sz cōsummatio huius subtilitatis subdit i auctoritate ꝑmissa cum dicit. In arduis ponet nidum suum. Nidꝰ ei ē locus vbi volucres se reclināt z̄ quiescūt. Nidꝰ igit Johānis fuit sinus saluatoris. q: sup pect⁹ ei⁹ stanit recubuit. et inde fm eius euāgelij ceteris vberi⁹ potauit et seqnt̄. Oculi ei⁹ dc̄ōge ꝑspicuūt. q: ipi adhuc manenti in terris reuelata fuit secreta celestia et q: subtilis⁹ secreta celestia cognouit p ꝓnās et subtilius scripsit. Sc̄do dico q: Iohānes ceteri euāgelist' scripsit sublimi⁹ et differt hoc mō dū a p̄cedēti. q: de infimis pōt fieri subtilis descriptio. ꝫ sublimitas descriptiōis importat altitudinē materie. q: cōuenit Johāni euāge. q: aliis euāgelist' ad describendū ꝛ̄pi hūanitatē intentis. be. Johānes ad describendū et describendū eius diuinitatē ꝑticipalit ascēdit. ꝓpt q: alij tres euāgeliste figurati fuꝝ animalia in terra gradientia. vicꝫ q̄ hominē vitulū et leonē. Johes aūt figurat⁹ ē p aq̄las in altū volantē. in q̄ designauit scōm. ei⁹ cōtemplationē et descriptionē sup alios trāscendentē. q: notat in ꝓbo passūpto cū dr. Desup. et io de hoc pōt exponi illud ps. xvij. Iscēdit sup cherubin et volauit. Cherubin dicuntur ꝛ plenitudine sciēte. et io significāt euāgelistas q̄ fuerunt repleti spū sapiētie diuine. ꝓpterea vocant animalia plena oculis in circuitu et intus: ꝛ̄poc. iiij. Sup ista cherubin ascendit et volauit. q: cōtemplatione alios ꝛ̄ euāgelistaꝝ transcēdit diuinitatē ꝛ̄pi q̄ ceteris speculando. et ꝛ̄tum possibile est sublimi⁹ describendo. ꝓpt q: dicit Aug⁹. q: si altius intonuisset: totus mūdus capere nō potuisset. Tercio in ꝓbo passūpto ofidit contēplatio et descriptio Johānis alijs ꝑfectior. Ze hoc in ꝺuobus in quib⁹? suppleniti illud q̄ ab aliis euāgelistis fuerat dimissum: fm q: dicit Piero. li. illustriū virorꝫ. primū ē: q: a tpibus Johannis surrexit error hebionitaꝝ q̄ dicebāt ꝛ̄pm ee hominē pure. z q̄ ꝓis ante Mariā nō fuisse. ꝓpter q̄ be. Johānes rogatus ab asie epis scripsit euāgeliū. in cui⁹ ꝓncipio ostēdit diuinā ꝛ̄pi naturā in qua eternaliter ꝓcessit Mariam Scām et q: cū Iohānes legisset Mar. Mar. et Iu. euāgelia illa. pbauit et eos vere dixisse firmauit. vertū ꝓmō hystoriā ꝛ̄pi texuerat ꝛ̄tum ad illū annū in quo passus ē. videlicet post Johānis bap. icarcerationē. ꝓpt q̄ ipe Iohānes euangelista in suo euangelio narrauit gesta superioris anni. annō. Iohannes baptizauit in carcē claudēt. Ex q̄ patz q: ꝑfectius alijs scripsit. q̄ adem ꝑfectio in verbo passum pro in numero quaternario designat: cum dicit. Ihoms q̄tuor. Quaternar⁹ ei numerus est ꝓm⁹ nūer⁹ quadratus. Nz aūt q: quadratū ꝑfectio designet. ꝑz q: ꝑbm. j. ethi co. vbi cōparat virtuosum cozpi quadrato. q: sicut corpus q̄dratū bene sedet in omni latere. sic virtuosus bene se habet in quacūq; fortuna contingente. Quadratura ꝓprius inuenit in numeris q̄ in cozpib⁹. sic et vnitas ꝓprie ē ipo puncto. et ideo ꝑfectio ꝓprio et ꝑticipaliter designatur in numero quaternario que quidem perfectio in euangelio Johannis ꝑ ceteris inuenitur vt patet ex dictis: et io de hoc potest exponi illud Ezechielis. j. Cuiꝰ aspicere animalia apparuit vna rota habens quatuor facies. Inuenti enim diligenter quatuor euangelia apparet euāgelium Johānis alijs perfectius: vt dictum est. et hoc designatur cum dicitur apparuit vna rota. quia figura circularis est perfectissima. sed vlterius dicit q̄ hec rota habet quatuor facies. quia euāgelium Johannis continet quatuor partes principales. q: ꝓmo describit ipius dei eternalem ꝓcessionem dī. In ꝓncipio erat verbum: secūdo per ipm generalem rerum ꝓductionem. dicens. Omnia per ipm facta sunt. tercio describit eius temporalem incarnationē dicēs. Et verbū caro factum est et consequenter describit opera q̄ne christus in carne humana assumpta pegit. q̄tum q̄ ipsum filium dei incarnatum ostendit finalem generis humani glorificationem. ꝓpter quod in fi. sui euāgelij concludit. Hec autem scripta sunt vt credatis. quoniam ihesus est filius dei et vt credentes vitam habeatis Et patet ordo huius euangelij ad alia. quia ꝓius est ordine perfectionis. licet sit posterius ordine temporis ꝑz etiam ordo partium huius euangelij in se. Et in hoc iste prologus terminatur.

Prologus beati Hieronymi
in euangelio Iohānis secū.

b Jest Iobes. Huic euãgelioqꝫ est ceteri⁹ per fecti⁹. vtꝫ ex dictis de. Hyero. hũc plogũ premittit. in q̃ pncipalit tria facit qꝫ prio describit scriptoꝛis hui⁹ euãgelij ꝓmendatoꝛs. scdo ipius euãgelij ordiatoꝛs. ibi. Tamẽ post oẽs. tercio ponit Hyero. suã excusatiõnẽ ibi. Quoꝛ tñ. Prima diuidit in q̃tuoꝛ qꝫ prio describit ipius Iobis stat⁹. secũdo siue descriptõis modus. ibi. Deniqꝫ manifestãs. Tercio descriptoꝛis tꝫ s t locus. ibi. Hoc autez euangelizũ. qrto Iohãnis obit⁹. ibi. hic est Iobes. Prima in duas. qꝫ prio ponit ipi⁹ Iobis ꝓmendatio. scdo cur usdã dicti in ea ꝓbatio. ibi. Cui virginitatis Circa pmũ Iobes a q̃tuoꝛ ꝓmẽdat. qꝫ p̃ describit ea⁹ ꝓmendatio ex ꝓprio noie cum dicitur.

a Hic ẽ Iobes. qõ interptat. in q̃ ẽ gra Sicut em ysaac in ve. test. t Iobes bap. in nouo. sortiti sunt sua ꝓpria noia ex diuina ꝑordinatõe ad significandũ ipoꝛ ꝓpriatẽ. vt ptz Hem. xvij. de ysaac. t Luc. j. de Iohãne bap. ita credendus est qꝫ ipe ex diuina ꝑordinatõe noiatus sit Iohãnes ꝓpter plenitudinẽ gre ei⁹ nõ sit scriptũ qꝫ nõ oia sunt scripta. vt dr in fi. hui⁹ euãgelij. scdo ꝓmẽdatur ex officio. cũ isdẽ

b Euãgelista. qꝫ ex diuina ordiatõe habuit officiũ scribẽdi euangelizũ. nõ em ꝓpie loq̃ndo dr euangelista. doctoꝛ euãgelij vel ipi⁹ ꝑdicatoꝛ. ꝟ ille q̃ ex officio est ei⁹ scriptoꝛ tercio ꝓmẽdat ex connexu. cũ dicitur. c Vnus ex discipulis dei. t inter alios fuit de ꝓmiis xp̃i discipl̃is. vt infra ptẽbit. t p ceteris xp̃o magis familiaris. qõ ẽ indicius siue vtutis. qrto ꝓmẽdatur ex virtutis actu. cum dicitur.

d Qui virgo a deo est elect⁹. Actus em magne virtutis est ꝓmẽta virgilitas. ꝓt qõ de ipa dicit saluatoꝛ Matth. xix. Nõ oẽs capiũt verbũ istud. qꝫ pauci p̃nt ad hãc ꝑfectionez attingere. ꝓt qõ ibidẽ ihdit. Sunt enuchi qui se castrauerũt ꝓpt regnũ celoꝛ. q̃ ꝑt capẽ capiat. Tps autem q̃ Iohannes vocat⁹ est ad continentiã virginalẽ oñdit cũ dr.

e Eue de nuptijs ꝛc. de quib⁹ nuptijs dicef. j. ij. ca. Si3 hoc vr esse illud qõ dr Matth. xiij. ꝙ Iohannes vocatus ẽ cũ Jacobo fratre suo de naui vbi erãt cũ zebedeo ꝑe eoꝝ. dom ꝙ triplex fuit hui⁹ Iohãnis vocatio. Prio em fuit vocatus ad ipi⁹ noticiã aliq̃lẽ. t de ista vocatõe habem: Iohãnis. j. qñ andree peterꝰ Rabbi vbi bitas. trũdit iesus Veni t vide. qꝫ cũ ipo andrea erat Iohannes. vt. j. videbit. Scdo vocat⁹ fuit ad aplatũ. qñ relictis rhenib⁹ ꝛ ꝑe cuꝫ fratre suo secut⁹ ẽ Jesum. Et de ista vocatõe loquit Mathe. Et q̃ ps ꝙ vbũ Mathei nõ ꝛriat ybo Hyero.

f Cui ꝙginitatis. hic ꝑtr ꝙbat q̃ddã ꝓpositũ in ꝓcedẽti cõmendatõe. Cõmẽdanerat em Hyero. Iohãnẽ ex. iij. sez ex noie. ex officio. ex connexu. t exvirtutis actu. Tria aũt prima erãt manifesta. nõ sic aũt qrtũ videlicet virgial' continentia. iõ istũ ꝓbat Hyero. duplici testimonio. Primo est ꝑsal' dilectio xp̃i ad ipm q̃ erat sue virginitatis signuꝫ qꝫ sm q̃ dr Eccli. xlij. Dẽ aial diligit sibi sile. volatilia ad sibi silia ꝓueniũt. sic oẽs caro ad sibi simile ꝓiungef. t oẽs hõ sibi sili⁹ sociabit. De xp̃o aũt nulli ẽ dubiũ q̃n fuerit virgo ꝛc. ex hoc ẽ qõ dr. Cui virginitatiꝫ hoc duplex testimoniũ dat in euãgelio. primũ ãt testimoniũ tãgit: cũ dicitur.

g Qz ꝙ ceteris a deo dilect⁹ dr. sicut dr. j. xxj. Dicit illũ discipulũ quẽ diligebat Jesus ꝛc. Secm aũt testimonium ꝙginitatiꝫ Iohãnis fuit recõmẽdatio mãis xp̃i i cruce sibi facta. vt ꝙgo virgini deseruiret. t esset admixtẽ ꝓta soceras. t flos⁹ aspe eius sm q̃ dicit hieroꝛ. in ser. de assumpõe. ꝟ. ma. t b est quod dicit. h Et huic matrẽ suã pendens in cruce ꝓmẽdauit. vt virgo ꝙginem seruaret.

i Deniqꝫ. h ꝑtr ostẽdit scribẽdi modus quẽ tenuit Iohes in scribẽdo istũ euãgelizũ. qꝫ scribẽdo xp̃t naturam incipit ab emanatõne incoꝛruptibil' ꝑbi. q̃ h ostẽdit in xp̃o naturam diuinã. t talis mod⁹ incipiẽdi debebat Iohãi. ꝓt incoꝛruptos carnis sue. t hoc ẽ qõ dr. Deniqꝫ manifestãs in euãgelio incipiendo euangelium.

k Qz erat ipe. i. incoꝛruptõem carnis sue.

l Incoꝛruptibilis verbi op⁹ inchoãs. qꝫ ab hoc suũ euãgelizũ incipit dr. In ꝓncipio erat verbũ ꝛc.

m Solus verbũ carnẽ facũ esse. nec hmi⁹ a tenebꝛis cõprehensum fuisse testat. qꝫ aliꝫ euãgelistẽ nõ loquũtur de ꝓpriatibus ybi sicut ipse. sic̃iter describẽdo facta xp̃i humanit⁹ gesta incipit ab illo signo q̃ xp̃s inuitat⁹ ad nuptias deficiẽte vino aquã conuertit in vinũ. vt hr. j. ij. cap. t ꝑ b designat q̃ in illis q̃ inuitat xp̃m ad nuptias spirituales p aggressum continẽtie virginalis. dz deficere delectatio carnal'. q̃ p vinũ designat. vt aq̃ cõuertat nouo mõ in vinũ p xp̃m mutando carnalẽ delectatoꝛs in spũalem. t b mõ incipiẽdo descriptoꝛs opez xp̃i oñdit suã ꝙginitatez t hoc est qõ dr. Primũ signũ po. q̃ i nup. dñs fe. mutãdo aquã in vinũ. o Oñdẽs q̃ ipe erat. s. segregat⁹ a delectatione carnali p continentiã ꝙginalẽ. p Vt legentibus suũ euangelizũ. q Demõstraret q̃ vbi dñs inuitat⁹ sit. i. i nuptijs spũalib⁹. r Deficere. vinũ nuptiaꝝ debeat. i. delectatio carnalis. s Et veteriꝫ inmutatis. i. delectatione carnali q̃ coꝛruptoꝛs iducit mutata. i spũalẽ que renouat animã. t Noua oia q̃ a xp̃o instituuntur. i. reparantur. ꝟ ꝑpareãt. v Hoc aũt. Hic ꝑtr oñdit tps t locus in q̃ Iobes scripsit istud euãgelizũ. Loc⁹ ẽ asia minoꝛ. i qua metropolẽ ephesus. i q̃ plmũ Iobes fuit cõuersat⁹. t b. est qõ dr. b ãt euãgelizũ scpsit. i asia: qz de b rogat⁹ fuit ab asie epis roẽ pdcã. Tps ãt descriptoꝛs b euãgelij fuit posteq̃ Iobes redierat de relegatõe exilij vbi apoc. scpserat. i insula q̃ dr pathmos. t b qõ dr.

x Posteaq̃ i pathmos insula apoc. scpserat. q̃ posset aliq̃s ãrẽ gre lib apo. pẽit vltim⁹. i cãone. cũ fuerit descript⁹ añ illoꝝ euãgelizũ. iõ ad hoc rñdet hiero. di. q̃ b scñ ẽ vt finis cãonice scpture ꝓncipiũ rñdet. q̃ scriptura cãonica icipit a ꝓncipio incoꝛruptibl' cũ dr. i ꝓncipio creauit ꝛc. ꝛc. t iõ cõuẽies fuit q̃ finis ipi⁹ incoꝛruptibil' p ꝙginẽ describẽt. vñ t lib apo. i finali btitudine tmiat q̃ cõsistit i reductõe creature ad ipz. sic̃ p creatoꝛs egredit ab ipo de q̃ creatõe agit i canonis ꝓncipio. t b est qõ dr. y Vt cui i ꝓncipio cãonis ꝛc. t. si ipi⁹ o a q̃ creatura egredit. z Et etiã incoꝛruptibil' finis p ꝙginẽ. t. per Iobem. a In apoc. redderet: q̃ ibi describit finis creature sicut t ꝓncipiuꝫ. ꝓpter qõ ibidem.

b Dicēte xpo. Ego sū alpha ⁊ o. Apoc. vl. Alpha eñ ē pma littera greci alphabeti. O vo vltima. ⁊ p hoc vtiqꝫ q ipe xps ē pncipiū ⁊ finis sacre scripture. ac etiā totius scripture vere. q ē vitas pma. a q ois alia veritas oriūtur

c Hic ē iohānes. Hic pñr describit ipius iohānis felix obitus qō oñdit de duobus. Primo qa ex diuia relatiōe pcīt scimꝰ fevocatū ad ce leste regnū. ⁊ B ē qō dr. Hic ē iohes qui scīes supuenisse diē recessus sui. ō b mūdo. d Cōuocans discipul' suos i ephesō. q erat metropol' illi' terre. e Per multa signoꝝ expimēta. qi sensibilit videret multa mirabilia ꝑ nre xpi facta.

f Promens xpm qz tales sunt diuisat' xpi oñsiua. Scdo qz spāli mō obijt. nō sentiens dolorem mortis. ⁊ hoc ē qō dr.

g Descendēs. ꝓpria voluntate.

h In defossum siue sepulture locū: vt hī in legenda sua.

i Facta oīe positus ē ad patres suos. i. ad sanctos patres ve. te. q iā erāt in gloria celesti.

k Tam extraneus a dolore mortꝭ nō dicit a morte. qz mors fuit p sepatiōez aie a corpe. qz ꝙlibet hō debitor ē mortis ex pmi parentis trāsgressione: sm q dr Heb. ix. Statutū oibus hoib⁹ semel mori. ꝙ dolorē mortis nō sensit ex pulsegio spāli. in signū integritatis virginalis: ꝑpt qō subdit. Nō a corruptione carnis immunis alien⁹.

l Tū post. Posita cōmendatiōe iohānis. hic Hiero. oñdit ordinē siue descriptiōis. qi vltim⁹ iter euāgelistas scripsit euāgeliū. ⁊ hoc decebat ꝙnīē. qz taciturnitas ⁊ verecūdia būt ē annexe ꝙnitati: ⁊ hoc ē qō dr.

l Tū post oēs scrip. euā. ⁊ hoc ꝙ debeba. rōne ꝓdicta.

m Quoz tū. hic ponit Hiero. suā ex cusatione a diligēti ꝓtractiōe ordis euāgelistaꝝ ⁊ euāgelioꝝ. q ꝙ hoc qō in generali tangit. excitat desideriū in legētibus ad ꝓfectꝰ cognoscendū. Scdo ex tali desiderio homo laborat ad ꝓfectiorē cognitionē querendā. ⁊ tal' labor ē meritor⁹. Tercio qz p hoc doctrina magisterij ipi deo reservat. q veritatē revelat querentib⁹ talē. ⁊ hoc ē qō dr.

m Quoz tū. i. euangelioꝝ.

n Vel scriptoꝝ. i. euāgelistaꝝ.

o Tpis dispositio. in quo tpe ꝙlibet eoꝝ scripsit.

p Librorꝝ ordinatio. i. ꝑre euāgelii Mat. sit pmū. marci. ij. ⁊ sic de aliis.

q Ideo a no. p sing. nō expo. vt sci. desi. colla. in fidelibus ista legētibus.

r Et querentib⁹ horꝝ ꝓfectā cognitionē.

s Fruct⁹ laboris ē. a deo magi. do. qz paratus ē revelare veritatē fideliter inquirēnib⁹ ipsam.

b deret: dicente xpo ego sum
c alpha ⁊ o. Et hic ē iohannes: q scīes supuenisse diē
d recessus sui cōuocat' discipul
e pul' suos i ephesō: p multa
f signoꝝ expimēta: pmens
g xpm: descēdēs i defossū se
i pulture sue locū: facta oratione: posit⁹ ē ad prēs sum
k os: tam extranē⁹ a dolore mortꝭ q̄ a corruptiōe car-
l nis inuenitur alienus. Tū post oēs euāgelū scripsit:
m ⁊ hoc ꝙgini debebat: quo
n rū tū: vel scriptoꝝ: tempo
p ris dispositio: vel liboꝝ
q rum ordinatio: ideo a nobis p singula nō exponit.
r vt sciendi desiderio collato: ⁊ querētibus fructꝰ labo
s ris ⁊ deo magisterij doctrine seruetur.

Explicit prologus.

Postilla fratris Nicolai de lyra sup Johannem incipit Capitulum primum.

In principio erat verbū. Sm q patet ex predictis intentio beati Johānis est diuinitatem domini nostri Ihesu xpi principalit declarare. ad extinguendū heresim hebionitarū exurgentē insurgentē. qui dicunt Christū purum hominem: ⁊ p cōsequēs ante Mariam nullo modo fuisse. Et ideo in hoc euāgelio sic pcedit. quia ꝓmo diuinitatē Christi p rationē quātū possibile est. ꝑbat. secūdo ipam p miracula ab ipo facta manifestat a ꝓncipio seqntꝫ ca. ibi. Hoc ꝓncipium vide. Prima i duas. qz primo diuinitatem Christi ostendit. secundo declarat qualiter hoc sibi innotuit: ibi. Et vidimus. prima in duas. quia primo declarat ipius filij dei eternam generationem. secūdo temporalē incarnationē: ibi. Fuit homo. Prima i duas. quia primo determinat de ipo filio dei ꝙtum ad eius esse seu generari. secūdo ꝙtum ad eius operari: ibi. Omnia ꝑ ipm. Circa primum quatuor declarat primum ē filij a patre eterna generatione. secundū est ipsorum personalem distinctionē ibi Et verbum erat apud deum. tertium ē patris ⁊ filij consubstantialitatem: ibi. Et deus erat verbum. ārtum est ipsorum coeternitatem ibi. Hoc erat in ꝓncipio apud deum. Ad euidentiam istorū considerādum q beatus Johannes in declaratione istorum vtit nomine verbi. qō non inuenitur nisi in creatura intellectuali. que est ad ymaginem dei facta. ⁊ iō efficatius ducit in cognitionē creatorꝭ q̄ cetere creature. Et ideo ad intellectū dicendoꝝ aliqua sunt hic premittenda. primū est qualiter verbū in nobis inuenitur. secundū qualiter in deo ponitur. tertiū ꝙliter ꝓprietas filiationis in verbo diuino reperīt. qz būs iohānes loquit de filio dei sub nomine vbi. Circa ꝓmū sciendum. q vox significatiua dicit verbum. ꝙ hoc ē trimō large ⁊ denominatiue inquantū significat interiorem motū conceptū. sicut vena dicit sana inquātum est sanitatis indicatiua. ⁊ iō sicut ꝓpie dicit sanitas quod ꝙ venam desiignatur. ita illud ꝓpie dicit verbū qō ꝙ vocem significat hoc autem est interior mentis cōceptus sm q dicit Philosophus. j. Perher. Voces sunt note. i. signa eaꝝ passionum que sunt in anima. ⁊ ideo cōceptus mentis interior etiam anteq̄ per vocem designetur ꝓpie verbum dicitur. et hoc est quod dicit Augustinus. xv. de trinitate. Quisquis potest intelligere verbum non solum anteq̄ sonet. verū etiam anteq̄ sonorum eius imagines cogitatōe inuoluantur. potest videre aliquam illius verbi similitudinem: de quo dictum est. In ꝓncipio erat verbum. Ad tertiū tamen q in nobis est duplex interior mētis conceptus. vnus informis: ⁊ imperfectus. alius formatus ⁊ perfectus. Cuius ratio est. quia cognitio nostra ꝓcedit ꝺ imperfecto ad ꝓfectum. ⁊ ideo de re primo habemus cōceptum confusum ⁊ imperfectum. vt habetur. j. Phisicoꝝ ⁊ talis conceptus non dicitur ꝓpie verbum sed cogitatō. Procedendo autem quemlibet ad habendum cōceptus rei perfectum ⁊ determinatum. qui a philosophis vocat diffinitio. a sanctis autem dicitur ꝓpie verbum. ⁊ hoc est quod dicit Augustinus. ix. de trinitate. Diffinito tempore tiam ⁊ hoc est verbum eius. ⁊ sic patz primum scilicet ad sit verbum in nobis. Circa secundum considerandum q de⁹ ē intellectualis nature. vt ab oib⁹ tā sanctꝫ q̄ philosophis supponit rāq̄ manifestū. ⁊ iō i ipo ponit vbū nō tm ad siltitudinē vbi large dicti. qō ē ipa vox significatiua. vel ꝓcept⁹ rei ipfect⁹. qz i deo nihil ē sensibile nec ēt imperfectū ⁊ ꝑp̄ vox significatiua q̄ sensibil' ē. ⁊ ipa cogitatō q̄ licet sit intellectual tm qz ipfectionē implicat: si hz ibi locū. ꝙ ponit verbū inquātū iportat cōceptū rei pfectus. qz de⁹ vnico actu intelligēdi seipm ⁊ oia alia cōcipit pfecte. Et q̄ pz differētia vbi nīi ad vbū diuinū: qz verbū nostꝝ in mēte mꝰ tiplicat. q̄t ei sūt ibi ꝓcept⁹ pfecti vel formati. tot sūt ibi vba. In deo aūt ē verbū vnicū. qz nō pōt ibi ē nisi vnicus ꝓceptus pfectissim⁹. Ite verbū in nob ē accidēs ⁊ q̄d trāsiens. quia non semp actu intelligimus. ꝙ in deo ides est quod substantia diuina. quia non patitur admixtionem alicuius accidētis seu cuiuscūq̄ nature extranee. Est eti-

am verbuz sp actu pmanens ⁊ eter num. sic pz aliqualiter scm. scz qualiter in diuinis ponat verum. C circa ter ciū sciendū q de rōe filiatōis ꝓprie dicte et q ibi sit ꝓcessus viuentis a viuente fm ratōz similitudinis in ydentitate nature saltē specifica vel in ꝑquo genere. qō ptz. qz in rebus inanimatis ḡuis vnū ꝓcedat ab alio sicut ignis ab igne. non tamen ignis, ꝓ ductus ab alicigne dicit eius filiꝰ. Simlr si res nō viua ꝓcedat a viuēte. non inuenit ibi ratio filiationis. sicut artificiatū ꝓcedit ab artifice. nō tamen dicitur eius filiꝰ. ⁊ iō requirit sicut dictum est, ꝓcessus viuentis a viuente. Itē hoc nō sufficit nisi sit ꝓcessus fm similitudinē nature. qz pdicul⁹ ꝓcedens ab hoie nō dr ei⁹ filiꝰ. ꝫ ille q ꝓcedit ab eo silis in spē. Aduertendū tamen q nō est de pfecta rōne filiatōis q natura specificata i pfe ⁊ illo numero distinguat. ꝫ hoc contingit ex imꝑfectōne illius nature. que ꝑter sui limitatōz in plurib⁹ suppositis esse non potest vna numero existēs. Si igit in diuinis ponatur verbū distinctū ꝑsonaliter a ꝑncipio a q̄ ꝓcedit sicut veritas rei se habet, vt magis pbēbit infra. Consequēt opter dicere q in ipo perfecte inueniat rō filiatōis. qz de non solū est viuens. ꝫ vita q essentiā. ⁊ iō verbū in diuinis necessario ꝓcedit. sicut viuens a viuente. ⁊ insp̄editate nature, nō solū specifica ꝫ numerali. Et ꝓcedit etiā fm rationem similitudinis. qz de rōe verbi est q sit perfecta similitudo illi⁹ cuius est verbū ⁊ iō verbū in diuinis ⁊ filiꝰ dicti sunt ꝑ oēm modū. ꝑter quod dicit Augu. vj. de trinitate Verbū solus filiꝰ accipit. ⁊ eo dicitur verbū quo filius. His ꝑlibatis procedendum est ad declaratōz ꝓme conclusionis quā inducit Johānes ad ꝓbandū eternam filij generatōz vt predictū ē. nec ꝺ debet aliqs admirari q tm in istis steti. qz verba ꝺi Johannis, continēt sniam maximā immo nobis inconphensibilē. iō nō potest paucis verbis etiā modicū declarari. In rōne aūt ista ꝺns Johannes supponit vnū qō ab oibus supponit tanq manifestum. scz q deus sit ꝑncipiū simpliciter ꝓmū. ⁊ ꝑ hoc q sit intellectualis nature alii non habenti noticiā sui ⁊ alioz. qō est inconueniens maximū. ⁊ iō quicūq est pfectionis i natura intellectuali tonū comparit ei modo tamen super excellenti. In natura aūt intellectuali perfectōis est q ibi sit verbū. qz hoc competit ei inq̄tū est in actu perfecto. vt ptz ꝑ ꝓdicta. ergo in ipo deo ꝓprie ⁊ pfecte est verbū. Verbū aūt de sua ratione dicit quid procedens ab eo cuius est verbum. sicut conceptus a concipiente. C igitur verbum et filius idem sint sequitur q ibi sit generatio filij a patre. ex quo est ibi ꝓcessus verbi a dicente. Huius rōnis Johānes ponit tm modo ꝓclusionē omittens istam deductōnē sicut freq̄ter faciunt ꝓbi tangendo solūmō vnam ꝓpositionē sue ratōis. ⁊ hoc modo dicit. Johes.

a In principio erat verbū. i. in ipo deo qui ab omnibus supponitur ꝓmū ꝑncipiū necessario est verbū ꝓprie dictū. vt ꝑ ꝓdicta. b Et verbū. Hic ꝓnr̄ ꝑbat ꝑnis ⁊ filij ꝑsonalē distinctōz. Ad cui⁹ intellectū sciendū q ꝑsona est intellectualis nature incōicabilis existentia vel potⁱ sub sistentia. Verbum autem in diuinis non potest esse accidens. vt patet ex ꝓdictis. ⁊ ideo oportet q sit quid subsistens in diuina natura. Est etiam incōmunicabile. q. nec intellectus nec natura capit q ꝓcedens sit idem per omnē modū cū eo a quo ꝓcedit. ⁊ iō q verbum in diuinis ꝓcedit per actum realē oꝑtet q inter ipm ⁊ ꝑncipium a q̄ ꝓcedit sit distinctio realis ꝑ ꝓprietates suas alteri incōicabiles. ⁊ iō cum vtrūq; sit subsistens incōicabile in natura diuina. que est in supremo intellectualitatis sequit q iter verbū ⁊ ꝑncipium a quo est verbū sit distinctio ꝑsonal. Et hoc est quod breuiter tangit Iohannes di. Et verbum erat apud deum. Nulla em̄ res dicit ꝓpr̄ie e apud semet ipam. sicut nec alicui est in seipo. vt dr. iiij. phyꝰ. ⁊ iō inter verbū ⁊ ꝑncipium apud quod est verbū. ſ. patrē est ꝑsonalis distinctio. Non em̄ verbū ꝓcedit a pfe ꝑ actionez transeuntem extra. ꝫ manentē intra ⁊ iō verbo manet intra illud cuius est verbū tā ab eo distinctum q̄ distinctio ꝑsonalis est. vt patet ꝑ ꝓdicta.

c Et deus. hic ꝓnr̄ ꝑbat ꝑnis ⁊ filij ꝑsubstantialitatem verbū em̄ diuinū est q̄d subsistens in natura diuina. vt ꝑ dictum est. natura aūt diuina nō est multiplicabilis. quia nullo mō ꝑt esse nisi vna ⁊ simplicissima. ⁊ iō oꝑtet q verbū ⁊ ꝑncipiū a quo est verbū sint idē penitus in natura ḡuis distinguatur vt ꝑdictum est in ꝑsona ⁊ hoc est quod dicit Iohes. Et deus erat verbū. ita q̄ ly deus ponat a parte ꝑdicati. de eo sic verbū est deus. Nomina em̄ ⁊ vba trāsposita idē significant. q. d. Iohes. ḡnis verbū sit apud deū nō tm̄ aliq̄d extraneę nature. sicut est verbum nostrū. ꝫ ē

Incipit euangelium fm Iohannem. Cap. j.

a In principio erat
b verbū: ⁊ verbum erat
c apud deū: ⁊ deus
d erat verbū. hoc erat
i principio apd deū
e Oia per ipsum facta sunt ⁊ sine ipso factum est nihil.

natura diuine q̄ indiuisibilis ē. iō ē eadē oino i ipo ⁊ i ꝑe d Hoc erat in principio. h ꝑnr̄ declarat quartū. ſ. coeternitas patris ⁊ filij. Q. em̄ ꝓcedens sit posteri⁹ duratione eo a quo ꝓcedit hoc ꝓtingit multipliciter. Uno mō q. ꝓducens nō habet a ꝑncipio sue duratōis potentiā ꝓducēdi perfectā. sicut hō a ꝑncipio puericie nō habet potentiam generandi pfectam. ⁊ iō et⁹ filius necessario posterior est duratōe. Alio modo contingit ꝑter modū ꝓducendi q. q̄ aliq̄d ꝓducitur per motuz qui motus est in tpe. oꝑtet q ꝓducū sit posterius ꝓducente duratōe. q. ꝓducium primo habet esse in illo instanti in quo terminat iste motus. Tercio modo ꝓtingit hoc q̄ aliq̄d ꝓducitur liberet nō de necessitate nature. qz tale agens pōt expectare ad ꝓducendū suū effectum. sicut creature producuntur a deo cuius potentia est pfectissima. ⁊ sine transmutatōe motu. q̄ nō sunt ei coeterne. qz etsi ab eterno potuit ꝓducere creaturam. vt dicunt aliqui tamen noluit. Nullo aūt istorum modorum potest poni in diuinis. q filiꝰ sive verbum quod est idem. vt ꝑ ꝓdicta. sit posterior patre. quia i diuinis nulla potest esse potencia ꝓducitiua imꝑfecta. vt de se patet. nec verbū in diuinis ꝓcedit ꝑ mutationē ⁊ motum. qz in diuinis non habent locū. Fm q dicit beat. Jacobꝰ. Apud quē nō est transmutatio nec vicissitudinis obumbratio. Itē filiꝰ ꝓcedit a patre de necessitate nature. qz deus necessario intelligit se. ⁊ sic relinquit q filius sit cōalis patri in duratōe. ⁊ hoc est q̄d breuiter dicit de. Iohes d Hoc erat in ꝑncipio apud deū. hoc. ſ. verbū de q̄ locutus fuerat. erat apud deū a ꝑncipio eternitatis ⁊ sic patz quartū quod deberbo dei fuerat supra positū.

e Oia ꝑ ipm. postq̄m euangelista declarauit ipiꝰ ꝑbi esse seu generari. h ꝑnr̄ declarat suū agere seu opari ⁊ diuidit in duo. q ꝑ declarat ḡtiā ad oēs creaturas i generali. secūdo ḡtiā ad hoies i ꝑticuli. ibi. Et vi. erat lux hoim. Prima i duo. qz ꝑ declarat ꝓpositū ḡtiē ad ꝓducendū actuz. secōo ḡtiā ad ꝓducendū modū. ibi. Quod factū est. In ꝑma pte ofidit q̄ act⁹ ꝓducendi ipi⁹ verbi se extendit ad omnem creaturā in generali. qz creature, ꝓducuntur a deo sicut artificiata ꝑ artificē. Sap. vij. Ipe est em̄ artifex ⁊c. cum deus sit agens ꝑ intellectū q̄ aūt ꝓducitur ꝑ artes seu intellectū, ꝓducit ꝑ conceptū artis seu intellectꝰ sicut dom⁹ in re ex ꝓducitur a domo q̄ est in anīa. vij. metap. Verbū aūt in diuinis idē ē q̄ ꝓcept⁹ diuinalis. vt supra dcm̄ ē. q oia ꝑ ipm ꝓducta sunt. ⁊ ꝺ ē q̄ dicit iohānes. Oia ꝑ ipm facta sunt. ⁊ qz posset aliqs credere q ꝺ signū oia distribuat⁹ et solū ꝓ creaturis cōpalib⁹. eo q i ꝑncipio (Gen.) vbi agit de ꝓia rex ꝓducōe. nō fit mētio nisi de cōpalib⁹ creaturis. iō ad excludendū addit. Et sine ipo fcm̄ ē nihil. qz etiā ꝑpales creature sūt a deo sicut ab efficiēte. Considerādū tm̄ q manicheⁱ dixit nihil ꝺ teneri affirmatiue. ⁊ ꝑ hoc fm ipm intelligūt creature cōpales. q̄ paz ꝺnt de entitate. ⁊ ꝓpr̄ ꝺ significanꝫ hoc nolle

nihil eo mō loquēdi q̄ dicit pb̄s.ij.pb̄i. Q̄z illud q̄ō ē mo dicū nihil reputak. Sic igit exponit manichē dī. Et sine ipo factū ē nihil.i. sine ꝑbo facta ē corꝑalis creatura. q: dī cit ipam cē factā a ꝓncipio malo. Ponit ei duo ꝓncipia vnū simplr bonū. aliud simplr malū. ꝛ ab isto dixit corꝑa lē creaturā, ꝓcedē. ℔ istud ꝑs cē falsū. q̄a ens ꝛ bonū conuertūt. ꝛ iō quāū hz corꝑal' creatura de entitate tm̄ ō hōitate ꝛ ꝑ ꝑncipio bono, ꝓcedit. h ēt ꝑs ex ordie rerū ꝓueniēte eaꝝ. q: vniuersi corruptibiles creaturas: incorruptibiles vide mus adinuicē ꝓnecti ꝛ in vnū ordinari: ꝛ iō cōcedendum est eas ab vno ꝓncipio ꝓduci. ꝛ vnū in finē reduci. ꝓter q̄ō pb̄s. xij. meta. ex ꝓuersione vniuersi, ꝑbat vnitatē ꝑmi ꝓncipij dī. Enia nolūt male disponi. nec bona pluralitas ꝓncipatū: vn⁹ ergo ꝓnceps, plurib⁹ enīā aliis mōis error manichei posset impugnari. ℔ omitto, ꝓpt plitatē vtandā. ꝛ diffusi⁹ hz tm̄ carī.ij. finiaz. Alij aūt dixerūt q̄ ꝑ nihil intelligit dyabol⁹ quē dicūt cē fine ꝑbo factū. Sed hoc ꝑs cē falsū: q: dyabol⁹ nō ē natura mal⁹. si ēm malus cēt integr seipm̄ destrueret: ꝛ iō natura ipius bona ē. ꝛ iō facta est a verbo a quo omnia bona ꝓcedunt. et ideo ex ponendum est ly nihil sicut expositum est ꝥ.

f Quod factū ē in ipso vita ℣ erat. et vita erat lux hoim:

f Q̄ō factū ē. Nūlo q̄ verbū sit cā ꝓductiua rer. hic cō sequēter ostēdit q̄ fm ꝑbm.ij. de aīa q̄tuor sūt grad⁹ vite seu vīe tiū. vegetatiuū. sensitiuū. motuū fm locū ꝛ intellectiuū. Et inter istos gradus intellectiuū tenet summū locū: ꝛ iō ea q̄ sūt in aliq̄ fm modū intelligibilē sūt i eo fm modū vitalē. Creature ät ꝑexistūt in ꝑbo sicut in cōceptu artis vel intellect⁹. vīz ex ꝑdictis. ꝛ ꝑ ꝑns sūt in eo ꝑ modū vite intellectiue. q: ītelligere ꝑbi ē suū eē. ꝛ suū viuere. ꝛ hoc ē q̄ō dicīt. f Quod factū ē in ipo vita erat. q: q̄ō factū ē in re extra ꝑus erat in ꝑbo per ideam. q̄ idē ē q̄ō essētia di uina ꝛ vita. Et sic patz modus ꝑ quē creature ꝓcedūt a ꝑbo, videlicet sicut artificiata ab artifice vel ab arte: ꝓpt q̄ō dicit Hoēt⁹. iij. de cōsola. Tu cūcta supno ducis ab exēꝑlo pulcrū pulcerrim⁹ ipe: mundū mente gerēs: similiq̄ imagine formās. Illio mō exponit hoc inq̄ū creature ꝑ existūt in volūtate ꝑbi. Sed cui⁹ intellectū sciendū. q̄ fm ꝑbm.j. de aīa. illa dicunt viuēcia q̄ mouēt seipa. h ät maxi me cōpetit volūtati q̄ mouet alias potētias ad agendum. ꝛ iō ea q̄ sūt in volūtate ꝑbi dicunt vita in ipo. Sic aūt ē de creaturis inq̄ū dependent a volūtate dei ꝛ sic exponit illud. f Q̄ō factū ē in ipo vita erat. q: iste creature an teq̄s fierēt. erāt in volūtate ꝑbi ad ꝓducendū eas vl nō ꝑ ducendū. ꝛ sic ꝑs modus ꝑ quē ē cā ꝓductiua creaturarū q: ꝓducit eas oīno libere. ꝑ q̄ō excludit error aliq̄ꝝ ꝓbor⁹ dicentiū ipm deū eas de necessitate ꝓducere. q̄ō ꝑz falsū q: volūtas nō vult aliq̄d de necessitate: nisi illud bonum ad q̄ō hz necessariā habitudinē. Volūtas ät divina cū sit infinita nō hz necessariā habitudinē nisi ad bonū infinitū ꝛ nihil vult de necessitate nisi bonū, ꝓpter: ꝛ iō nullam cre aturam vult de necessitate ℔ tm̄ cōtingentē libere. ꝛ sic eaz ꝓducit: filī⁹ aūt sine ꝑbo in diuis alit, ꝓcedit a patre. f. na turali necessitate. g Et vita erat lux hominū. ostēso q̄liter ꝑbū se hz ad oēs creaturas in generali. h ꝑ in ordinē q̄liter se hz ad hoies in ꝑtīli. Sed cui⁹ intellectū sciendū. q: ani malia q̄ sūt infra hoies hñt aliq̄le rem̄ sensibilīū cognitiōez sicut asin⁹ cognoscit stabulū suū ꝛ pabulū: ꝛ dom̄, ꝓpter: ꝛ de sillibus ē sīle iudiciū ℔ sola creatura intellectualis ꝑt antigere ad cognoscendum ipm deū. Eo ēt ipo q̄ facta ad imaginē dei: ē capax ipius ꝑ cognitionē ꝛ amoꝛ. vt dicit Aug. xiij. de tri. vez tñ cognitio dei ꝛ amoꝛ ꝑtt dupliciter accipi. Uno m̄. ꝑ cognitiōe ꝛ amoꝛe q̄ ꝑtt hīi ex nālib⁹. Illio mō de cognitiōe ꝛ amoꝛe supnāli. ꝛ fm hoc dī a ista ꝑt dupl̄r exponi. s. de cognitiōe nāli ꝛ supnāli. Primo igit exponit de cognitiōe nāli. sicut ei ꝑz ex ꝑdictis. oēs creatu re sūt ꝑ ꝑbū, ꝓducte. verūm būana natura excellētio: ē in cognitiōe inq̄ū ꝑtūte intellect⁹ pōt ad dei cognitionem antigere. effect⁹ ipm in reducēdo. ꝑ quē modū ꝑbi habue rūt cognitionē de deo. Dis ät cognitio fit i aliq̄ lumine ꝛ iō natura būana sup alias creaturas inferiores ē a verbo ꝑfaliter illustrata: ꝛ ꝥ ē q̄ō dr.

ℭ ꝛ lux i tēbris lucet: ꝛ tēbre eā nō cōprehenderūt: Fuit hō

g Et vita. i. ipm ꝑbus q̄ō ē vita. vīz ex ꝓdictis

h Erat lux hominū. inq̄ū attingit ꝑ naturā sibi datā a ꝑbo ad altiorē cognitiōis gradū: ꝛbdit ät modū dī.

i Et lux i ten. lu. hz ei ipm ꝑbū q̄ō ē lux ꝑ essē tiā nō possit eē forma intellect⁹ nr̄i. tñ intellect⁹ agēs q̄ est potētia aie. ē q̄dā lux ꝑticipata a diuia luce. ꝛ iō ꝑ ipm ꝑt hō ad diuia ꝓgnoscēda q̄dāmō attingere: fm q̄ dr ꝑs. iiij. Nālit dicūt q̄s oñdit nob bona. rñdet. Signatū ē super nos lumē vultus tui dne. q. d. in lumie intellect⁹ agēt' im ꝓsso a te aiab⁹ hūanis. ꝑt hīi cognitio rei bonitat'. Et ℔ mō lux dīna in tenebr̄is lucet inq̄ū natura būana q̄ de se ē q̄dā tenebra. q: ex se lumē nō hz. h a ꝑbo illustrat: eo q̄ luce ab ipo derivata mō ꝑdicto infor mat. verūm q: talis cognitio dei q̄ habet ex nālibus est defectiua iō sequitur.

k Et tenebre eā nō cōphenderūt. q: lux diuīna siue ver bū q̄ō idē ē cognitione nāli ꝑ essentiā nō vidēt. q: talis co gnitio ē tm̄modo ꝑ effect⁹ q̄ nō adequāt ꝑtutem ꝑme cau se: ℔ infinitū distant ab ea: iō ꝑ talē cognitionē nō pōt vide ri diuina ēntia. Illio mō exponit lra de cognitiōe supna turali. ℔ em̄ ad quendā finē supnaturalē ordinat: q̄ exce dit lumē nālis rōnis. fm q̄ dicit ap'ls. j. Cor. ij. Oculꝰ nō vidit. ꝛ auris nō audiuit. nec in cor hois ascendit: q̄ ꝑparāt diligētibus te. Sed finē ei incognitū nō ꝑt hō mouer i: q: i cognita nō possum⁹ diligere: fm Aug. ꝛ iō hō ad finē tū cōsequēndum indiget necessario illustratiōe supnāli: vt in finē vltimū dirigat. Deus aūt patus ē hāc illustratiōez hominib⁹ dare. q: natura nō deficit in necessarijs vt dr. nij. de aīa. ꝛ si hoc ē vez de natura naturata: multofortiꝰ vez de auctore ipi⁹ nature q̄ ē natura naturās. ꝛ iō si homo sa ciat q̄ō in se est: cōuertendo se ad deū ꝑ cognitionē ꝛ amo rē ꝑat pōt ex naturalibus haberi. deus supplet residuuz addēdo nature ꝑfectionē gratie illustrās eū supnaturali il lustratione. Et hoc ē q̄ō dr. Et v ita erat lux hominū. i. ipm ꝑbū nō deficit illustrando homines ꝑ gratiā in cognitio ne supnaturalū. Et lux in tenebr̄is lucet. i. in ꝑctōrib⁹ q̄a verbū ꝓtum est in se illustrat eos luce gratie. ℔ q̄ sūt tene br̄osi: hoc est q̄ se ꝑtrahūt ab influentia diuine lucis si ue ꝑbi: ꝛ iō sequit. Et tenebre eā nō cōprehenderūt. quia ꝑctores hāc lucem nō cōsequunt nō ꝓpt defectum lucis. vt dictum est sed ꝓpter ꝓprium defectum.

l Fuit hō. Postq̄ euang. descripsit seu declarauit eter nam ꝑbi emanationez ipius operationē. hic ꝑ ir declā rat eius tpalē incarnationē. Et diuidit in duas ptes. q: ꝑ mo agitur de missione ꝑcursoris. scōo de aduentu redem ptoris: ibi. Erat lux vera. Prima in duas. q: primo ponit cōmendatio ꝑcursoris. scōo tollit occasio erroris: ibi. Nō erat ille lux. Circa ꝓmū cōmendatio ꝑcursoris ex ꝥuoꝛ describitur. Primo ex conditione naturali: cum dicitur.

l Fuit hō. i. virēs vita hominis fm dictamē recte rōnis ꝛ rōnabiliter ꝑcurs⁹ saluatoris fuit hō ēt nō angelus. q̄a sapiētia diuia disponit oia suauiter. vt dr Sap. vij. q: facit oia fm modū cōuenientēr decentē mouēdo q̄libet rē: fm q̄ nata ē moueri: Hoies ät cōsiter loquēdo magis sūt apti recipe doctrinam hois q̄ angeli. tum ꝓter similitu nem nature: tum ꝓter cōsuetudinē locutōis ꝛ vite. q̄ req runt inter discipulum ꝛ doctorem. Si ät aliq̄ doceank cō uenientius ab angelis. hoc ē verū de excellentibus viris ꝛ a cōmuni vita hoim segregatis. Iduent⁹ aūt redempto ris annūciandus erat oibus cōiter nō solum excellētib⁹. ꝛ ideo ꝑcurs⁹ aduentum ꝓphe prenunciās. magis idonee fuit homo ℔ angelus. verumtamen licet Johannes fue rit homo ex conditione naturali. fuit tamen angelus ab officio ꝛ puritate virginali. fm q̄ dicit saluator Matth. xj.

Hic est de quo scriptū est. ſ. Malach. iij. Ecce ego mitto angelū meū rē. Scđo describit Iobis ꝫmēdatio ex diuina auctē. cū ſbdit. m Missus a deo. q. nō venit ꝙuo capite. De hac missione Iobis dicūt alīq̄ ſ fuit tm̄ ꝑ uter nam inſpiratōs. ß melⁱ⁹ videt. q cū hoc fuerit per expressam dei missionem ⁊ exterioꝛē apparitionē. q. ad ea q̄ ſūt multū ardua ſolent ꝙphete ſic mitti. vtz ex decursu ve. testa. Mysteriū aūt xp̄i i ter oia fuit maximū q. ad ip̄m fuit ordinatū totū vetus testamentū. vt declarat̄ diffuse ſup ep̄lam ad hebꝛes. ⁊ ſō nō est verisimile q̄n Iohes fuerit ad hoc missus ꝑ expſſas missionē dei ⁊ apparitōs exterioꝛē. Iꝫ modus hui⁹ apparitionis non ſit ſcript⁹. multa em̄ facta ſunt circa mysteriuꝫ xp̄i q̄ nō ſunt scripta. vt hꝫ in fine hui⁹ euāgelij. Hoc idez videt innuere qđ ipe Iohes dixit vt hꝫ infra eo. ca. Qui misit me baptizare in aqua ille mihi dixit ſup quē videris ſpūm descendentē rē. Tercio describit commēdatio Iohānis ex noie. cū dicit. n Cui nomē erat Iohes. Iſtō nom̄ ſibi fuit ipoſitū nō ex hūana diſpoe ß diuina ꝓdictione. vt hꝫ Luce. ſ. ⁊ iō rūdebat ꝙietati interne. ſ. plenitudine gr̄e. Iohes em̄ interpretatur. in quo gr̄a. Et iđo fuit idoneus ad ꝓcurrendū ante illū qui est auctoꝛ gr̄e. Fm q hꝫ. ſ. e. c. Gr̄a ⁊ veritas ꝑ ihm̄ xp̄m facta est. Sīle inuenitur i ve. te. q. abꝛaā ysaac ⁊ iſrl̄ sic noiati sunt ex diuina ordinatōe. ad deſignandū eoꝛ ꝙrietatē. Quarto describit eius ꝫmēdatio ex officij nobilitate cum ſubdit.

o Hic ve. te. ꝓbꝛ. de lumie. i. de filio dei in mundū venīē te. hoc aūt teſtimoniū ꝓbuit ꝓdicando eius excellentiā vt hꝫ. ſ. c. c. Ipe est q̄ post me venit⁹ est. aut⁹ nō sum dign⁹ vt ſoluā corrigiā calciamenti eius. ſilr̄ teſtimoniū ꝓbuit baptizando in aqua. vt per hoc deſignaret illuꝫ q̄ erat vēturus baptizare in ſpūſcō. ꝙter qđ ſozma baptiſmi Iobis erat in noie venturi. vt hꝫ ſ̄ect. ut. Sicut enīz ꝙphe antiquit⁹ denūciabāt aliq̄ futura. nō ſolū vbis ſed etiā factis. qđ ꝓs de hyeremia q̄ poſuit cathenā i collo ſuo vt verbo ⁊ facto ꝓnūciaret captiuitatē futurā regis ⁊ ciuitatis. vt hꝫ. xxvij. ſic Iohes bap. ꝓdicādo ⁊ baptizando annūciant aduentū redēptoꝛis. Finis aūt ſui officij tangit cū ſbdit. p Vt oēs crederēt p illū. ſi dicit i illū q: ſ finaliter ꝓdicabat: vt ꝑ hs crederet i ip̄m vēturꝫ. Notāduꝫ quod illud qđ dicit h. Oēs crederēt rē. referꝛ ad illud qđ ꝺ. dcm̄ ē Fuit hō missus. q: h loq̄t ab generalit oib⁹ nō sic ât loq̄t angel⁹ ß ſolū excellēt⁹ vt ſupra dcm̄ ē.

q Nō erat ille lux. h rollit occaſio erroꝛis. ex hoc em̄ q̄ euāgelista dixerat de Iohe tot magnifica. posset aliq̄s credere q̄ ei⁹ aduent⁹ ſufficeret ad ſalutē generis humani. ſicut ⁊ de ip̄o multi ſunt opinati ip̄m esse xp̄m. ꝙp̄ excellētiā ſue ſcīatis. ꝙp̄ qđ ſacerdotes iudeoꝛ miſerūt ab hyerosolymis iterrogātes ſi ip̄e esset xp̄s. vt hꝫ. c. ca. ⁊ iō euāgelista oſtdit q̄ eius aduēt⁹ nō erat ſufficiēs ad ſaluandū humanū genus di. Nō erat ille lux q̄ posset mētes hoim luce gratie illuſtrare. ß tm̄ erat ꝑcurſoꝛ hui⁹ lucis iō ſbdit r Sꝫ vt teſti. ꝓbi. de luce. Modus aūt teſtificādi tam ꝓdictus ē in pte imediate ꝑcedenti. Sꝫ ꝺ hoc vī esse illud qđ ꝺt Ephe. v. Eratis aliq̄n tenebꝛe. nūc aūt lux in ꝺño. et ſic rō lucis ꝑuenit cuiuſlibet iuſto. ⁊ ꝓs iohānī. Dōm q̄ lux gr̄e dupl̄r accipit in ſcriptura. Uno mō ꝙ eſſentiaꝫ ⁊ ſic ſoli deo ꝑuenit. ⁊ appꝛopꝛiat filio in diuinis sicut et alia q̄ ꝓtinēt ad noticiā. ⁊ iō ꝙpꝛietas hui⁹ lucis de iohanne negat ß de xp̄o affirmat. vt ſtatim ꝓbet. Alio mō accipit lux ꝙ participatōs. ⁊ hoc bñ cōuenit iohanni ⁊ aliꝫs ſctis. ⁊ sic loq̄t ap̄ls in auctoꝛitate ꝓdicta.

s Erat lux vera. Poſtq̄ euangelista declarauit missionē ꝑcurſoꝛis. hic ꝓſr agit de aduētu redēptoꝛis: ⁊ diuidit in tres. q: ꝓmo oſtdit neceſſitas hui⁹ aduēt⁹. ſcđo in ꝓs fruct⁹. ibi. Quotq̄t aūt. tercio venīēdi mod⁹. ibi. Et verbū caro factū ē. Circa ꝓmū ꝓſiderandū q̄ rō nāl̄ est defectiua in cognitōe diuinoꝛ. q: nō attingit ad eoꝛ cognitōnes niſi ꝑ effect⁹ q̄ distant a deo in infinitū. Itē reuelatio de diuinis in ve. te. erat ipſecta. q: ſb velaminib⁹ ⁊ figuris ꝓpter qđ aſi aduēnuꝫ xp̄i hoies multipliciter errabant circa cognitōꝫ diuinoꝛ. vtz inſpiciēti illi⁹ tēporis decurſum et iō aduentus xp̄i in m̄ſm fuit neceſſarius ad illuminādū hoies in cognitōne diuinoꝛ. Fm q ipemet dicit infra. xiſe. Ego in hoc nat⁹ ſuꝫ ⁊ ad hoc veni in m̄ſm vt teſtimoniū ꝓbibeā veritati. iō videm⁹ q̄ post eius aduentū ydolatria ceſſauit q̄ſi ꝙ totū mundū ſicut fuerat ꝙ zachariā ꝙbam ꝓdictū ca. xiij. Et erit in die illa dicit dñs diſpdam. nom̄ ydoloꝛ de tra. Qz aūt xp̄s ſit lux ſufficiēs ad tale illuminatōs oſtdit triplici rōe. ꝓma rō. ꝓcedit ex lucis hui⁹ veritate. ſcđa ex ip̄i⁹ eſſentialitate. tercia ex euidēti eius manifeſtatōe. ſcđa tāgit ibi. In ipſo erat. tercia ibi. Mundus ꝑ ip̄m factus ē. Circa ꝓmū aduertendū q̄ aliq̄d ꝺreꝛ tripliciter. Uno mō q: diſtinguit ꝑ falſum. ſcđo q: diſtinguit ꝑ figurale in q̄tū figura recedit a ꝑfecta rei veritate. tercio q: diſtinguit ꝑ ꝓticipās. q: illud qđ est tale ꝙ ꝓticipationeꝫ deficit a ꝑfectione illi⁹ qđ est tale per eſſentiā. Iumē q: rōnis nāl̄ i cognitōe diuinoꝛ ꝓmo deficit a rōe vere lucis q: ſi q̄ eaꝫ ꝓbi habuerāt de eo aliq̄n cognitōꝫ. fuit tñ admixta erroꝛibus multis. ꝓpter quod dicitur ad Rom. j. Cuꝫ cognouiſſent deum non sicut deum glorificauerunt aut gratias egerunt ſ euanuerunt in cogitationibus ſuis. ⁊ obſcuratū est inſipiēs cor eoꝛ. Et hoc ꝑs in Aristo. q̄ inter alios ꝓbos dr̄ veri⁹ ſcripſiſſe. ⁊ tñ in ꝓſb⁹ deuiauit a veritate. ſicut ꝑs de mōi eſſnitate. de intelligētiaꝝ numero ⁊ eaꝝ feliciſtate. quoꝛ ꝓſecutionē cā ꝓxitans omitto. lumen vero cognitōis diuinoꝛ quod fuit in ve. te. deficit a rōe vere lucis. q: licet habuerit veritatē abſq̄ admixtione falſitatis. tñ ipa erat figuralis. ⁊ quaſi vmbꝛa veritatis. Lumen vero cognitōis euangelice. tercio mō deficit a ꝑfecta lucisvere ritate. quia licet vera ⁊ aperta ſit. tñ est ꝓticipata. Lux aūt diuina hoc mō ôr vera. q: est lux ꝙ eſſentiam. Et ex ꝺ ſequit q̄ ipa ſit ſufficiens ad oim illuminatōs. q: quod est tale ꝙ eſſentiam. est cauſa oim aliorꝫ. ſic ignis ē cā caliditatis in oib⁹ aliꝫs. vt hꝫ. ij. methaphy. Talis aūt lux appꝛopꝛiat filio vt dictum est. ⁊ ſic patet ꝓma ratio ſue efficatie ad illuminationem gratie q̄ tangitur cum dicitur.

s Erat lux vera. ſine falſitate. ſine vmbꝛa. ⁊ ſine participatione. ſed lux ꝙ eſſentiam. ideo ſequitur.

t Que illu. om. ho. q̄tū in ſe est. q: ſi aliq̄ nō ſunt illuminati. hoc est q: ſe ſubtrahūt ab influentia lucis. ꝑt hoc etiam ītelligi de lumie nāl̄ rōis q̄ ſe extēdit ad oēs etiā paſſores. ⁊ est q̄dā ꝓticipatio ꝺuie lucis. vtz ex ꝓdictis.

v Veniente in hunc m̄ſm. ꝙ hoc nō ē intelligendum q̄ hoies ante fuerūt in alia vita vñ venerint in mundū iſtuꝫ vt q̄ aie fuerūt a ꝓncipio m̄ſi create. ſicut intellexerūt aliq̄ hereticī. ß euangelista vult tali mō loq̄ndi ad denorandus q̄ania intellectiua dar ab extrinſeco ꝙ creatōs. ⁊ dicit hic ipe hō eodē mō q̄ ꝑs ꝓncipaliꝛ rei dicitur ipa res. vt habetur. ꝛ. ethycoꝛ.

x In mundo. hic tangit ſcđa rō ad idē ex ꝑſentialitate. Ad cuius intellectū ſciendū. q̄ aliq̄d ꝺr̄ esse alicubi tripliciter. Uno mō ꝙ potentiā sicut rex ē i toto regno. Alio mō ꝙ ꝓſentiam sicut rex ē in aula ſua. q: oia q̄ ſunt ibi patēt eī⁹ aſpectui. Tercio mō ꝙ eſſentiā sicut rex ē i loco ſuo determinato. cui. ꝓꝛcionatū est coꝛpus ei⁹. deus aūt ꝑs est vbiq̄. hoc triplici modo. quia eius virtus ad omnia ſe extendit. ⁊ quia oia ſunt nuda ⁊ aperta oculis eius. ⁊ etiam quia ꝑs est vbiq̄ ꝙ eſſentiam qđ ꝑs. q: non ſolum dat

cē reb⁹.ℌ eas in cē ꝓfert aꝑtes ꝓncipia rerū adminicē hoc aūt nō pōt cē p aliqđ qđ sit mediū inter ipm ⁊ creaturā.q: nullū ē tale mediū.⁊ iō opt⁊ q hoc faciat q seipz vbiq; pñalit ⁊ p cēntiā exñtē.⁊ sic pt⁊ q cū diuia lux sit idez qđ ipe deus.q ipa sit efficax ad đdictā illuminatiōes ꝓpter suā pñalitatē. Et ℌ rō dzenit tāgit:cū dr

¶ In mundo erat. noie eñ mūdi intelligit vniuersitas creaturaꝝ. ¶ Et mūdus. Hic ponit tercia rō ad idē ꝑ euidēcia lucis diuie. qa etsi nō sit euidēs i se est tñ euidēs in suo effectu.s.in vniuersitate creaturaꝝ a deo ꝓducta:ꝛ ordine lux diuina etiā pōt in naturali rōne cognosci:ℌm q dr Sap.xiij. A magnitudine spēi creaturaꝝ poterat creator hoꝝ visibilit cognosci. ad Ro.j. Inuisibilia dei a creatura mūdi.i.ab hoie.p ea q facta sūt intellecta ꝓspiciunt cē. Et ℌ rō tangit cū dicit. ¶ Et mūdꝰ ipm fact⁹ est.q: noie mūdi ois creatura intelligit:vt dictu ē:q ducit i cognitionē creatoris sic effect⁹ i cognitionē sue cause. ʒ Et mūdꝰ. hic remouet quāda obiectionē: q: ʒ đdicta posset obijci p q videm⁹ multos hoies nō hre cognitionē dei. Et ipe rñdet q ℌ nō ē ex defectu lucis ℌ magis ex malicia hoim ab ea se auertentiū. ꝺ. ʒ Et mūdꝰ nō cognouit. noie mūdi intelligunt pctores mūdialit vinētes.⁊ iō alit accipit mūdꝰ ℌ in pte ꝑce.q: ibi accipit ꝑ cēntias rez.hic ꝑ malicias hoim. a In ꝓpria venit.i. in mūdo que ipe fecerat venit p carnis assumptiōz.⁊ sic fuit ibi nouo mō.vel alit. In ꝓpria venit.i. in iudeā q dicebat terra dei.vt p⁹ ī plurid⁹ locis ve,testi. b Et sui eū nō receperūt.i.iudei.q: in ve.testa.dicunt pphas pecnliar ipi⁹ dei:q: pauci de iudeis cōpatiue crediderūt xpo.ℌm q fuerat đdictū Esa.viij. Oz esset futur⁹ i lapide offensiōis ⁊ in petrā scādali duab⁹ domib⁹ isrl. c Quotℌt. hic ꝑ ponit aduēt⁹ xpi vnitas sine fructꝰ.⁊ diuidit i duas. q: ꝓpo ondit ꝓpositū.secūdo remouet q dā dubiū:ibi. Qui nō ex sanguib⁹. Circa ꝓmū sciēdū q sic ꝙ vbū incarnatū ē vere filꝰ dei nālis.ita illi q fiūt membra eius p fidē formatā efficiunt filij adoptiui:⁊ in ℌ apparet vnitas nobis,pueniēs ex suo aduētu:⁊ ℌ est qđ dr. c Quotℌt aūt receperūt eū credēdo. d Dedit eis potestatē filios dei fieri.q regene ratione baptismi q nō dat nisi ꝓtentis fidē xpi p se ſi sint adulti:vel p alios si sint paruuli. e Qui nō ex sanguib⁹ hic ꝑtr remouet dubiū: q: possꝫ forte aliqs credere q hec generatio cēt p modū generatōis carnalis.ideo ℌ remouet di.Qui nō ex sanguib⁹ cē. licz eñ sanguis i latino plurale nō habeat.hꝫ tñ in greco.⁊ ide trāslato: vt seqrēt veritatē text⁹ nō curauit de regulis grāmatice trāsferēs in plurali. Ex sanguib⁹. Hꝫ generatiōes eñ carnalē cōcurrit duplex sanguis:q: ex pte mris reqrit sanguis mēstruus.p mā. ex pte viri reqrit semē in q ꝓsistit vtus formatiua.hoc aūt sic mē est residuū alimēti sanguinei:q: nutritiua mīstrat membris ipi generatiue.ℌ tñ residuū qđ trāsit i semē dealbatū est.ꝑter maiorē digestionē. Istos igit sanguines excludit euāgelista a generatiōe spūali dr. Qui nō ex sang.nati sūt f Neq; ex volūtate car. p carnē hic intellit femia q ꝑticipat de rōne respectu viri. ꝑter ℌ noiat caro Gen.ij. Hoc nunc os ex ossib⁹ meis ⁊ caro de carne mea.copula aūt masculi ⁊ femie reqrit i carnali generatiōe. sic in omi alia actiōe nālī reqrit cōiūctio actiui ⁊ passiui. ⁊ ℌ copula maris ⁊ femie excludit a generatiōe spūali:cū dr. Neq; ex volūtate carnis neq; ex volūtate viri. Hit pōt exponi:ita q; volūtatē carnis intelligat occupia large loquēdo ꝺ vo lūtate:ꝑ accipit ꝑ apperitu sensitiuo.p volūtatem viri intelligat appetit⁹ intellectiu⁹:q: vteq; appetit⁹ cōcurrit in generatiōe carnali homis. Appetit⁹ sensitiu⁹ vt mouēs intellectu⁹ vt ꝓsentiēs:⁊ ℌ remouet a generatiōe spūali: cū dr. Neq; ex volūtate carnis ⁊c. Qlit antē fiet generatio ista ondit cū dr. g Sed ex deo nati sūt.ut ꝓtū hoies a deo recipiētes gra trahunt q dām od natura diuinā.q: p donū gre efficiūt cōsortes diuie nature.vt hr.ij. Pet.j. Per que ma.⁊ ꝓciosa nob ꝓmissa donauit.vt p ℌ efficiamini diuie cōsortes nature. Ex ꝺdictis p⁹ q filij carnales ꝓtrahūt quāda⁹ maculā ⁊ feditatē ex mō sue generatiōis.non sic aūt filij spūales.sed magis nobilitatē.

b Et vbū caro.hic ꝓnr ondit modū ver bi i mūdū venientis.

a dus eū nō cognouit. In ꝓ
b pria venit:⁊ sui eū nō rece
c rūt. Quotℌt aūt receperūt
d eum dedit eis potestatē fi
lios dei fieri his qui cre
e dunt in nomie eius. Qui nō ex sanguinibus:neq; ex
f volūtate carnis neq; ex vo
g luntate viri: ℌ ex deo nati
b sunt. Et verbum caro fa
ctū ē ⁊ habitabit in nobis.

q: nō venit vbi ꝓus nō erat. ℌ q: nono mō ibi incepit cē sic rex q ꝓus ē in aliq ciuitate p sui potentiā tñ.qñ venit illuc psonaliter incipit cē nouo mō.s.p sui pñiā, sic de⁹ filiꝰ q ꝓus erat i mūdo p potentiā pñiā ⁊ essentiā. vt p⁹ per ꝺdicta.venit ibi nouo modo.s.p carnis assumptiōz.⁊ ℌ ē qđ dr. Et vbū caro factū ē ⁊ habitauit i nobis.Ex ℌ verbo. vbū caro factū ē. Euthices accepit occasionē errādi dī. Oz ex vbo ⁊ carne facta est vna nā sic ⁊ vna psona.sed ℌ manifeste p⁹ falsū ⁊ ipossibile.q: illa nā esset cōposita ex vbo ⁊ natura hūana.⁊ sic vbū veniret i cōpositionē alteriꝰ.ℌ aūt ē impossibile.q: ome qđ cōponit alteri ē aliquo mō in potētia. potētia aūt nullo mō pōt esse i vbo cū sit actus pur⁹;ℊ cē. Itē si cēt possibile vnā naturā ex ambabus fieri illa tñ nō cēt natura hūana nec diuia: q: nā cōposita ex duab⁹ nō ē aliq illaꝝ: ℌ aliqđ aliud resultās ex ipis:vt p⁹ de mixto ex elemētis:q: mixtū nō ē aliq ō elemētoꝝ nec ipa simul sumpta.q: tunc mixtū nō cēt aliqđ vnū.⁊ iō si ex vbo ⁊ carne fieret vna natura seqrēt q xpc nō esset hō neq; de⁹ ℨ scripturā nouī ⁊ veteris testamēti. ꝑter qđ Arri⁹ dixit:q ex carne ⁊ vbo nō ē facta vna nā ℌ ipm verbū carnē assumpsit: nō tñ animā. q: verbū supplet locū aie ꝝ ipm.ℌ istud dictū implicat ꝺdictiōes:q: caro nō est i specie carnis nisi p aiaz: vt hr.iij.Metheoroꝝ.⁊ iō dicere q vbū assumpsit carnē ⁊ nō aiaz implicat ꝺdictionē. Nec valet q dicit vbū supplere locuz aie: q: caro illa etiā ꝝ ipm nō est informata p verbū sed tñ assumpta.⁊ si dicāt ipam p verbū informari.hoc tñ ē impossibile. Itē seqrēt q xpc nō esset hō:vt patz manifeste. ꝑter qđ appollinaris dixit:q verbū assumpsit carnē:q: ꝝ ipm assumpsit animā sensitiuā q dat ee carni.non tñ assūpsit aiaz intellectiuā cū vbū sit maxie intellectiuū.et iō in xpo solūmō ponebat intellectū verbi: ℌ hoc p⁹ falsum:q: licz iste in xpo posset saluare carnē non tñ carnē hūanā:q: caro nō dicit hūana nisi p animā intellectiuā. etiā ꝝ ponēres pluralitatē formaꝝ. Itē xpc nō erat hō: cū hō in specie hūana reponat p animā intellectiuā: sed magis esset aial bruti:q: aia sensitiua nō reponit nisi in specie bruti.hec aūt oia ℌ fidē sunt ⁊ sacrā scripturā. ⁊ iō sūt tanḡ hereticа rep:obata.⁊ licz plurib⁹ aliꝰ vuꝫ possent ꝓdicta ꝛmpobari. tñ ꝑter plitatē vitandā omitto. ꝑter qđ dicendū q cū dicit: Verbū caro factū est. p carnē intelligit natura hūana. sic frequēter i sacra scptura. vñ dr Esa.xl. His caro fenū cē. Et q p carnē intelligat natura hūana patz p illud qđ subdit. Vere fenū ē popul⁹.Caro igit ista.i.natura hūana assumpta est a vbo nō in vnitate nature:ℌ in vnitate suppositi vel psone:⁊ ideo est sensus. Verbū caro factū est:ac si diceret:deus hō factus ē:q: licz fieri repugnet de verbo absolute.pōt tñ dici de eo rōne nature hūane adūcte.⁊ diffusꝰ declarat.iij. sentētiaꝝ.q: p tale fieri nō habeꝫ q de⁹ de nouo incipiat esse qđ est impossibile.sed q incipiat esse homo qđ ē possibile:q: suppositū diuinū est infinite subsistētie.⁊ iō pōt natura in seipo sustētare:vt diffusꝰ declarat.iij.sen. Cōsiderandū tamē q euāgelista nō sine ratione dicit verbū esse factum carnem magis q hominē:quia p boc euitat

errorē illoꝝ qui dixerunt naturā humanā habere ūi ꝓpo hypostasim ,ꝓtiā. si em̄ dixisset verbū factū est hō: cui hō significet naturā humanā in suppositō dedisset occasiō cogitādi q̄ natura hūana in ꝓpo subsisteret i ,ꝓtia hypostasi. Silr magis dixit ꝟbū factū esse carnē q̄ aliaz: ne da rēt occasio cogitādi q̄ illa vnio esset tm̄ fm actū aie vt p cognitiōz t amorē: nō tm̄ in vnitate suppositi. i Et vidim⁹. posteq̄ euāgelista de claranit ꝟbi emanationē t ei⁹ incarnationē. hic ꝑtr ostendit q̄liter ipe t alij apli habuerūt de ꝟ cognitiōe. Et diuidit in duas ptes: q: ꝑmo ponit inotescēdi modū. secūdo ibi: Et de plenitudine. ,ꝑma i duas: fm duplicē modū inotescēdi quē ponit. ,scōa ibi: Iobes phibet ꝑm⁹ aūt inotescēdi mod⁹ ē p visū. Sciendū tm̄ q: videre aliq̄ accipit nō solū ,p visiōe corpali: ꝟ etiā ,p cognitiōe intellectuali: ꝙ quē modū dicim⁹. vides in .b.i. intelligis t hoc ē: q: visus ē spūalior: int alios sensus ē plures rerū differētias nob demōstrat: vt .b.j. Meta. t iō noīe visus vtimur aliq̄n i bis q̄ ꝓpriē ad intellectū. vtroq; mō videdi habuit Iobes t alij apli notitiā ꝟbi incarnati: q: cū ipo fuerūt coꝝpalit̄ uersati. t sic viderūt sensibilit opa virtutū creature excedētia: sicut ē suscitatio mortui. illumiatio ceci: t ꝙsilia. ex q̄b⁹ visu mētis ꝓceperūt ei⁹ diuinitatē i carne latentē. videre etiā ꝟ mētaliter ꝓ intīa inspiratiōz q̄ā apnit eis sensū vt intelligerēt scripturas: vt .b. Lu. vlt. t .b. ē q̄ dī. i Et vidim⁹ gloriā ei⁹. i. excellētiā oēm creaturā excedentē. ,ꝑt q̄ dixit: ,ꝙsi exponēdo ꝑdictā gliā k Quasi vnigenti a ꝑte. i. nālit ab eo ,ꝓcedētis: t ꝙ ꝙsi eandē nāz numero cū ipo hūtis. hoc em̄ videbāt apli ꝙ ꝙ ꝙsi testimoniū i trāsfiguratiōe in q̄ fuit Iobes cū petro t iacobo: vt .b. Mat. xvij. t iō tūc audiuit vocē ꝑis dicētē de ipo. Hic ē filr meꝰ dilect⁹ etc. scōo videbāt ꝙ ꝙ angelorū obsequiz: q: angeli mīstrabāt ei sic ꝛsupiorr: vt .b. Mat. iiij. Supra natūrā angelicā nihil ē nisi nā diuia. ut ciō vidērūt .b. ꝙ ꝙ creature etiā visibiles obediebāt ei ad nutū sic dño t creatori. ,ꝑt q̄ dixerūt .Mar. viij. Qualis ē .b. q: vēti t mare obediūt ei. ḡrto .b. viderūt ꝙ docēdi t opādi modū. Moyses em̄ t alij ,ꝙphe nō dabāt ꝓpio ꝓcepta ꝙ de ꝓceptis dei ipm̄ instrucbāt: t iō dicebāt: .b. dicit dūs vel aliq̄d sīle. Silr de moyse scriptū est. locut⁹ est dūs ad moysen etc. Xpc aūt tanq̄ de⁹ t ,ꝑtia aucte loquēs dabat doctrinā suā: vt p3 Mat. v. vbi frequēter dī. Ego aūt dico vobis. vñ in fi. illi⁹ fimonis dī: q: erat docēs sic ꝓtestatē bās. Et silr ꝓpenderūt ꝙ opandi modū: q: etiā alij fecerūt miracula. .b. fuit tm̄ depcando. xpc aūt erāt i miraculis facīdis aliq̄n ostenerit: vt i suscitatiōe Lazari. Iobis. xj. tm̄ cōter miracula faciebat impando: vt p3 ex decursu euāgelij. ꝙ iō ostendebat ꝙ illa faciebat ꝟtute ,ꝑtia: sic de⁹ ,ꝙt q̄ dī Lu. vj. q: virt⁹ exibat de illo: t sanabat oēs. Sequt.

l Plenū gre. t hoc ꝑmo ,ꝓpter gras vnionis: ille em̄ ꝓfectissime ē plen⁹ gra q̄ ꝓfectissime deo ꝓiūgit. natura aūt hūana in xpo nō solū ꝓiūcta ē deo ꝙ cognitionē t amorē sicut i alijs. ꝟ q realē vnionē t hec dicit in xpo gra vnionis: ꝙ quā homo dī de⁹ t ecōuerso ꝙ cōicatiōnē idiomatū. Dicit aūt talis vnio gra inq̄tū diuia liberalitate t misericordia facta ē. ,scōo ,ꝓpter gras habitualē. ꝙ fuit in xpo ꝟ alijs. ,ꝓpter .b. dī. j. iij. ca. q̄ dat ē ei ,ꝙ ꝙsus nō ad mēsurā: q: non solū habuit plenitudinē sufficiētie: ꝟ etiā redundātie i alios: q: ē caput nō solū hoim ꝟ etiā angelorū. Q; aūt ego Maria t alij alij sancti legunt pleni gra vt dī de Maria Luc. j. t de Stephano Act. vj. hec tm̄ est alia plenitudo. plenū em̄ opponit vacuo: t iō tot modis dī plenū q̄t modis dī vacuū. Dicit aūr vacuitas gre. vno mō ,ꝑt ꝙntis defectū circa ,ꝓtiā subiectā. t tali vacuo opponit plenitudo gre sanctoꝝ. Alio mō dī vacuitas gre eo ꝙ nō redūdat ad coꝝpus. t tali vacuo opponit plenitudo Marie inq̄tū gra eius alij mō redundat ad coꝝp⁹ supnaturalit cōcipiēdo: plenitudo tm̄ Marie nō se extendit ad alios ita ꝙ sit gre patrix: ꝟ solū inq̄tū est gre imperatrix. xpi aūt plenitudo ad alios se extendit. t sic opponit vacuo nō solum respectu sui: ꝟ etiaz aliorr: q: fuit in xpo plenitudo gre nō solū respectu sui ꝟ etiā respectu aliorū.

i Et vidim⁹ gloriā eius glo k riā quasi vnigeniti a patre l im plenuz gratie et veritatis. n Johannes testimoniū per o hibet de ipso: t clamat di q̄ cens. Hic erat quez diri q̄ r post me venturus est: ante s me factus est: quia prior t me erat. Et de plenitudine ei⁹ nos omnes accepimus

m Et veritatis. inq̄tū in ipo fuit veritas diuia siue increata ꝙ vnionē. silr in aia xpi fuit plenitudo veritatz inq̄tū habuit noticiā oīm q̄ cognoscit de⁹ noticia visiōis. silr fuit in xpo plenitudo veritatis inq̄tū implenit oēs figuras t ꝓmissiones legis mosaice. n Johes testimoniū phibet. ꝟ ponit secūdū modū q̄ inotuit Iobi t aplis aliis verbū incarnatū. t ꝟ mod⁹ fuit ꝙ audiuit: q: audiuit a tobe testimoniū de xpo q̄ erat efficax. ,ꝑt iobis mirabilē natiuitatē: t ,ꝑt excellētē vite siue sanctitatē. t hoc ē qd dī. n Jobes testimoniū phibet de ipo. t bñ dicit: phibet ad oñendū q̄ ei⁹ testimoniū fuit ,ꝙnuatū. q: nō solū semel ꝟ pluries testificat⁹ ē de xpo: t iō dicit: phibet ad denotandū ,ꝙnuatōes hui⁹ testimonij. ,scōo oñdit illud testimoniū clar: cū subdit. o Et clamat: q: iobes nō loḡbat de xpo i occulto sic faciūt illi q̄ hñt doctrinā suspectā: ꝟ in palā cozā ppo Dicit aūt ꝟ testimoniū certū t verū: q: eodē mō testificatus ē ꝓs de xpo i abūtia: t post in ꝓnta qō notat cū dī. p Hic erat qnē dicti. sante t idē mō dico. vlterr⁹ oñdit q̄ de xpo dixit: cū dī. q Qui post me venit⁹ ē. p3 q: iobes nō loquit de aduētu xpi in mūdi: q: iā erat natus t fere .xxx. annoz. ꝟ loquit de aduētu ad ꝑdicādū: t mysteriū nre redēptiōis cōplendū. r Ante me fact⁹ ē. Ex ꝟ loco arguit arri⁹: q̄ ꝟbū fm naturā ꝟbi sit factū: q: nō est dubiū q̄ Iobes ꝓcessit xpm fm carnē: t iō cū dī: Ante me fact⁹ ē. de natura ꝟbi intelligendū est. ꝟ ista sequēs ꝟ destruit ꝟ ꝙ qō subdit. Quia ꝓ me erat. t ꝓ ꝙis habuit esse añ iobem. iō si de factiōe nature loqret aliter ordinasset ista. d. Ꝓior me erat. q: añ me fact⁹ ē. t iō sic ꝓ: intelligi Ante me fact⁹ est. i. mihi ꝓlar⁹: cui⁹ rōnes assignat dicēs s Quia ꝓr me erat. nō fm hūanitatē ꝟ fm diuinitatē i q̄ est ab eterno. ꝓt etiā alij exponi referēdo ꝟ ad xpm fm hūanā naturā. Sed cui⁹ intellectui sciēdū: q̄ puer ē in fieri fm cursum nature vsq; ad natiuitatē. Xpc aūt ab instanti cōceptiōis habuit coꝝp⁹ oib⁹ int̄ eamētis distinctū. t aias omib⁹ ꝟtutib⁹ t sciēcijs ꝓfectā: ꝙuis nōdū habuerit ꝓfectā coꝝis quātitatē. t hoc fuerat ꝑdictū Hiere. xxxj. ꝟ do uū faciet dūs sup terrā. mulier circūdabit virū: q: xpc ab instāti cōceptiōis fuit vir ꝓfect⁹ nō dicto. Cōstat aūt q̄ xpc fuit añ ꝓcept⁹ ꝙ Iobes fuit nat⁹: vt p3 Lu. j. et iō hoc mō lra ꝑdicta pōt exponi. Ante me fact⁹ ē: vt ꝙ factū esse intelligat ꝓfectio: q: ꝟ desiḡt talis locutio sic fieri imꝓfectionē designat: q: xpc etiā fm hūanā naturā ante ꝓfect⁹ fuit ꝙ Iobes: vt p3 ꝙ ꝑdicta. t Et de plenitudine. Positis duob⁹ modis q̄b⁹ ꝟbū incarnatū eis inotuit. hic ꝓsir vtrūq; modū manifestat. et ꝓmo manifestat ꝑmū q̄ est ꝙ visū: vt dictū est. secūdo secundū q̄ est ꝙ audiui: ibi. Et de testimoniū. Sed intellectū ꝑmi sciēdū: q̄ ꝟbum q̄ sequūt nō fuit ꝟba Iobis bap. licꝫ ꝟbi ꝓfect⁹ Ihesus. sed sunt ꝟba Iobis euāgeliste declarātis modū q̄ cognouerūt ꝟbū incarnatū ꝙ visus fm Aug. t Chr⁹. dixerat em̄. ſ. Vidim⁹ eū pleni gre t veritatis. Posset aliq̄s ꝛrere q̄liter videbāt Iobes declarat q̄liter cōgnouerūt q̄si rūdēs tacite q̄ri. Et diuidit in duas: q: ꝑmo declarat q̄liter cōgnouerūt eū pleni gre. secūdo q̄liter cōgnouerūt eū pleni veritatz: ibi. Deū nemo vidit. dicit igit ꝓbū dixi q̄ vidim⁹ eū plenū gre: q: ō pleni tudine ei⁹ oēs nos accepim⁹. ꝟ possūme apponi. ꝟ ꝓsilr dicti missiōe supza apl̄oz in die pentē. ex cui⁹ plenitudine

lingdis oim loqbant: vt dī Aet.ij. ⁊ iō expientia quod ām̄ cōgscebāt ipm xp̄m eē plenū gr̄e: ⁊ ꝟ est qđ dī. Et de plenitudie eī⁹ oēs nos accepim⁹. Ista dictio copulatiua et: nō ꝓtinuat hr̄e ꝛmediate p̄cedēti que ꝛtinet vba Johis bap. ℔ vba Johis enāge. qñ supza dixerat: Et vidim⁹ eū q̄si vnigenitū a p̄re

plenū gr̄e ⁊ vertat⁹ q: ꝟ declarat modū p quē ꝟ cōgnerūt vt dicū est. s. p accepti onē spūssancti ⁊ eī⁹ plenitudine: iō seqūt

v Et gr̄az ꝓ gratia pma. n. gr̄a dat sine meritis: q: añ gr̄am nō pōt hō mereri: ℔ habita pma gr̄a pōt hō mereri de cōdigno angmētū gr̄e. ⁊ iō secūda gr̄a dat q̄dām̄ ꝓ pma: q: dat ꝓ meritorio ope p̄cedēte ex ipa. Hic pōt boc exponi ⁊ magr̄ ꝓ ad lr̄as de lege noua ⁊ veteri. ita q̄ lex vetus dī gr̄a pma. magna em̄ gr̄a fuit dare legē spāle pplo dure cervicis. ⁊ alia bñficia illi pplo collata ꝓpter qđ dicit in p̄s. cxlvij. Non fecit taliter oi nātioi ⁊c. Quia tñ ista lex erat ꝛmpfecta lo co illi⁹ data ē lex noua q̄ est pfecta ⁊ maioꝛ gr̄a: ⁊ sic exponit illō Et gr̄az ꝓ gr̄a. q. d. Nō solū accepim⁹ de plenitudine xp̄i ī receptiōe spūssancti: ℔ cū ꝟ accepim⁹. Gratiā ꝓ gr̄a. i. legē nouā loco veteris. ꝓpter qđ subdit quasi exponēdo.

x Quia lex ꝓ moy. data: gr̄a ⁊ veritas ⁊c. dī aūt lex nouā respectu veteris veritas: q: illa fuit figura ⁊ vmbra illi⁹ dicit etiā gr̄a respectu eī⁹: q: ℔ is lex vet⁹ ex liberalitate diuina fuerit illi pplo data ꝓpter qđ pōt dici gr̄a large: eo mō loquēdi q̄libet donū gratis datū dī gr̄a. nō tñ ꝑfe rebat gr̄az iustificantē sic facit lex noua. y Deū nemo vidit. Hic declarat iobes q̄liter cōgnerūt xp̄m fuisse plenū veritate. videl⁹ p doctrinā xp̄i q̄ docuit eos de secretis diuinitatis. q̄ cōprehēdi nō pōt nisi ab eo in q̄ est plenitudo veritat⁹: ⁊ ꝟ est qđ dī. Deū nemo vidit vnq̄. nō accipit hic nemo ꝓ nullo boie: q: in sacra scriptura aliq̄n accipit hō ꝓ oi creatura: eo ꝙ hz aliquā ꝛueniētiā cū oi creatura ꝓpt qđ dī Mar. vl. Predicate euāgeliū oi creature ita ne mo aliq̄n accipit ꝓ nulla creatura: ℝ igit sensus. y Deū nemo vidit vnq̄. i. nulla creatura pōt visiōe cōprehēsiōis vidē diuinā essentiā. ⁊ subdit a q̄ cōprehēdat. z Vnigenit⁹ q̄ ℝ in sinu p̄tis. i. intrīsecis diuinitat⁹ ipe cōprehēdit eā: q: hz eandē notīciā cū p̄re: ⁊ iō pōt de boc alios ꝑfecte ꝛstruere: iō sequit. a Ipe enarrauit. sic ꝙ ex decursu euāgelij q̄ apl̄os de secretis diuinitat⁹ docuit: vt de myste rio trinitatis: ⁊ de multis alijs q̄ nō fuerūt ita explicite tra dita ī lege ⁊ ꝓphis sic xp̄c explicauit. b Et boc ℝ testimoniū. Postq̄ euangelista declarauit modū q̄ habuerūt notīciā de plenitudine xp̄i ꝙ visū. b ꝛtr declarat aliū modū q̄ eandē cōgnerūt ꝙ audirū: videl⁹ ꝙ iobis testimoniū ⁊ diuinit̄ in duas pres: q: ꝓmo manifestat testimoniū Johānis factū in xp̄i abnīa. secūdū testimoniū iobis de xp̄o in ei⁹ ꝓtia: ibi. altera die. Prio testimoniū dedit iobes i terrogar⁹, ⁊ diuidit in duas: q: ꝓmo fuit ꝛrogar⁹ ꝙ ꝑsona. secūdo de officio: ibi. Et qui missi fuerant. Prima adhuc in duas: q: ꝓmo ponit testimoniū iobis ꝙ modū negatiōis. secūdo ꝙ modū affirmatiōis: ibi. Dixerūt ei. Prima adhuc in tres ꝛm tres questiōes factas ipi iohanni. et tres respōsiones co⁹ respōdētes. secūda ibi. Et interrogauerunt. tercia ibi. Prophēta. Circa primū aduertendū q⁹ tempore p̄dicationis iohānis erat famosa opinio ⁊ maxime in hierusalē vbi vigebat studiū legis ⁊ ꝓphetarū q⁹ tēpus aduentus messie esset de. ꝓximo. ꝓmo q: videbāt ab eis ablatū esse regnū vt declarauit sup Matheū ⁊ Danielē. ⁊ boc fuerat eis datū ꝓ signo aduent⁹ messie Gen. xlix. Non auferet sceptrū de iuda ⁊c. Secūdo q: videbāt cōpletas ebdomadas dictas a Danīele de aduētu sanctorū que cōplete fuerunt in natiuitate christi. vt declarauit sup Dan. ix. c. vel ꝓm alios qui dicunt eas fuisse com pletas. xvij. anno Tyberij cessatis in passiōe christi viderunt eas cito cōplendas. ꝓpter qđ messiam de. ꝓximo exp̄ctabant. ex altera ꝑte Johannis bap. mirabilē natiuitatem: ⁊ eius excellentem sanctitat̄ ē. ita fuerunt moti ad opinandum ipsum esse christū. ꝓpter quod miserūt solēnes nūcios ad Johannem volentes sup hoc scire veritatem. verūtñ Chryſ. dicit ꝙ malicioſe venerunt. sed Origenes dicit simplici animo venerūt ad querendū veritatem. ⁊ hoc videt verius: q: in modo querendi exhibuerūt Johanni maximā reuerentiā. ⁊ hoc ex quatuor: vt patet in littera. ꝓmo ex ꝑsonis mittentibus ad ipm nuncios: et hoc notat cum dicit. c Miserunt iudei. id est illi de tri bu iuda q̄ erāt nobiliores in populo. secūdo ex loco missionis eis dicit. d Ihm hierusalē. que erat ciuitas sacerdotalis ⁊ regia: ⁊ quia studium legis ⁊ ꝓphetar⁹: ⁊ cultus diuinus vigebant ibi. similit ipa erat caput regni. Tercio ex ꝑte nuncio⁹: cum subdit. e Sacerdotes et lenitas. que erant solēnes ꝑsone. ⁊ maxime: q: illi sacerdotes ⁊ leuite q̄ fuerant missi erant de secta phariseo⁹: vt dicit. ſ. eo. ca. ⁊ isti erāt magis religiosi ⁊ famosi in toto populo illo. Quarto ex modo interrogandi: cum subdit. f Vt interrogarēt eum. Tu q̄s es? quasi volētes in hoc accēscere dictis eius: et subdit Johānis respōsio. g Et cōfessus est. ſ. veritatē. h Et nō negauit. vsurpando sibi diuinū officiū. hoc em̄ esset negare ipm christū qui est ipsa veritas: vnde sequit. i Et cōfessus est: q: non sum ego xp̄s ⁊ in hoc respōdit intentioni eo⁹. Id hoc em̄ querebant. Tu quis es? vt rūderet eis si esset xp̄s vel nō. k Et interrogauerūt. hic ꝓsequēter ponit secūda ꝙstio. Sicut em̄ aduētus xp̄i fuerat ꝓmissus iudeis: ita ⁊ aduētus Helye vt habet Malachie vlti. Ecce ego mittā vobis Helyā ꝓphetā ⁊c. ⁊ ideo audiētes q⁹ nō esset xp̄s. interrogauerūt cō sequēter si ipe esset Helyas: ⁊ subdit Johis rūsio cū dī. l Et dixit nō sum. Sed videt esse ꝓtra illud qđ dicit salnator de Johanne Math. xj. Ipe est Helyas. dicendū q⁹ ipi querebat de ꝑsona Helye. ⁊ ideo ad eorum questionē respondit q⁹ non erat Helyas in ꝑsona: licꝫ esset Helyas in spiritu: propter similitudinem vite in austeritate ⁊ doctrine veritate. et in officio: quia erat ꝓcursor: primi aduentus redemptoris sicut Helyas erit ꝓcurs⁹: secūdi. et hoc mō saluator vocat Johannē Helyā: ⁊ sic nō est ꝓtradictio. m Prophēta. Hic ponit tercia q̄stio. erat em̄ famosa opinio tūc ꝑis apud aliquos iudeos q⁹ ante xp̄m veniret vnus magnus ꝓpheta ꝙ eo q⁹ scriptū est Deut. xviij. Prophētā suscitabit dñs deus de fratribus vestris ⁊c. que quidē auctoritas ꝛm veritatem intelligenda est de christo ad litterā. licꝫ iudei intelligerēt eam de alio ꝓpheta: ⁊ ideo interrogauerunt eum si esset ille ꝓphēta de quo dicta est scriptura predicta. vnde in greco hic non ponit prophēta absolute: sed cum articulari dictione que denotat ꝓphetam dictum anthonomatice: subdit Johannis respōsio. n Et respondit nō. Non em̄ negauit se esse ꝓphetam absolute: nec ꝓphetam missum ante christum quia negasset veritatem. sed negauit se esse illum ꝓphetam: de quo loquit illa scriptura ꝓallegata que ad litterā est de christo intelligenda: vt dictū est. Aliter exponit boc Gregorius dicens: q⁹ negauit se esse ꝓphetam tm̄: quia erat plusq̄ prophēta. sed ꝓma expositio videtur melior et litere ꝓpinquior: quia minus includit in maiori. si em̄ fuit plusq̄ ꝓphēta: sequit q⁹ fuit ꝓphēta.

o Dixerũt ergo. Hic ponit testimoniũ Iohannis per modũ affirmatiõis: qz audientes nunc ij iudeoꝝ q̃ de omibus respõderet negative. voluerũt alicq̃d affirmative dicũ ab eo dictũ reportare: ꝛ hoc est qõ dicit: Dixerũt ꝯ ei q̃s es tu: vt rñsum de. his q̃ mi. nos quid dicis de teipo. Affirmative subdit Iohannis rñsio in q̃ dat testimoniũ xpo asserens se esse eius pcursorem dicens.

p Ego vox cla. in deser. dirl. viã dñi. i. ego sum ille de quo scriptura dicit Esa. xl. vt allegatus est q̃ clamare i deserto iubet vt hoiẽs se ppararẽt ad aduentũ xpi in mũdũ. Et bñ designat iohannes in xpietate vocis: qa erat annũciator: vbi diuinũ. i. christi q̃ est verbũ patris fm di uinitatẽ: vr. ꝯ. dictũ est. vox em humana est verbi mẽtalis ex pssiua. q Et q̃ missi. Hic declarat testimoniũ iohannis factũ ad interrogationẽ eius de officio. et diuidit in tres ptes. qz primo ponit nũcioꝝ interrogatio. secũdo Johannis rñsio: ibi. Et hec in bethania. Circa primũ psiderandũ: q̃ sicut dictũ est. pharisei inter alios iudeos videbant magis religiosi. ꝓter qõ dicebant pharisei a phares qõ est diuisio: qz in habitu i gestu et victu erant ab aliis quodãmõ distincti in signũ maioris religionis ꝓter qõ ostendebant se magis zelare ꝓ ritu legis. ꝓter qõ audiẽtes a Johãne q̃ nõ erat aliqs triũ pdictoꝝ quos expectabant tanq̃ psonas solẽnes: quasi crũt ab eo quare baptizabat inducẽdo nouũ ritum. ꝛ hoc est qõ dicit. q Et q̃ missi fuerant erant ex pharisẽis. ꝛ paret littera ex dictis.

r Respondit eis. Hic ponit rñsio Iohis in qua ꝑbet testimoniũ de xpo dicens: q̃ sicut pcurrebat pdicatiõẽ christi sua pdicatione ꝛ denũciatione. ita baptismũ xpi pcurrebat sua baptismate: sicut ꝛ ꝓphete antiqui aliqñ denũciabant futura nõ solũ verbis sed etiã factis: vr. ꝯ. di ctũ est. ꝛ hoc est qõ dicit hic. r Ḳdit eis Johannes di. Ego baptizo in aqua. lanãdo tm̃ corpus ad designandũ illũ qui suo baptismate lauabit animas: vnde subdit.

s Medius autẽ vestrũ stetit. i. cõmuniter viuens inter homines. xps em̃ vitam cõmunẽ inter homines duxit: vt pz ex decursu euãgelij. t Quem vos nescitis. s. ꝯtum ad diuinitatẽ. imo ipm̃ simplicit negauerũt coram Pylato. v Ipe est qui post me ꝛc. hoc exponat sicut supra expositũ est. x Cuius nõ sum dignus vt sol. eius corri. calciamẽti. cum xpc calciamẽta non portauerit qõ patet ex hoc qõ dicit Luc. x. Portare calciamẽta aplis inhibuit. ipe fecit qõ docuit: vt habeꝫ Heb. j. ideo patet hic q̃ hec ẽ metaphorica locutio. Cuius nõ sum dignus ꝛc. qz Johãnes in ꝑ dicit se nõ esse dignũ exhibere xpo etiã minimũ obseqñũ hoc exprimẽs fm cõmnẽ modũ loquẽdi. Cũ em̃ aliqs parvitatẽ sua ꝛ alteri⁹ excellẽtiã vult exprimere. solet cõmuniter dicere. nõ sum dignus tangere soulares eius. vel aliud hmõi nec mirũ si ꝑ Jobes dixit: qz homo quãrũcũq; magn⁹ deo cõparatus nihil est nisi pulvis et cinis. ꝓ ẽtiã ꝛdicit Johes ipsis pharisẽis q̃ officiũ alienũ nõ vsurpabat: ꝯ tm̃ suũ ꝓpriũ officiũ. s. pcursoris exercebat. y Hec in bethania. Hic ponit quedã cõclusio ad maiorẽ expssionẽ pdictoꝝ. s. determinatio loci. forte em̃ adhuc viuebãt aliqui q̃ intuerũt testimonio iohis. ꝛ ideo ex additõe loci voluit eos euãgelista reducere ad memoriã facti. d. Hec in bethania facta sunt. Aduertẽdũ tm̃ q̃ hec bethania nõ est illa q̃ est ꝓpe hierm̃ vbi Lazar⁹ fuit suscitat⁹: ꝯ est alia villa codẽ noie vocata sita supra iordanẽ: ex altera tm̃ pte fluminis. s. in sorte duaꝝ tribuũ ꝛ dimidie. ꝛ ideo ꝑ designãdũ subdit.

o Dixerunt ergo ei. Quis es vt rñsum demus his qui miserũt nos. Quid dicis de teipo. Ait: Ego vox clamãtis in deserto: dirigite viã domini: sicut dixit Esaias q ꝓpheta. Et q̃ missi fuerant erãt ex pharisẽis. Et interrogauerũt eum: ꝛ dixerunt ei. Quid ergo baptizas si tu non es christus neq; helyas: neq; ꝓpheta. Rñdit eis Iohãnes dicens: Ego baptizo in aqua medi⁹ aũt vestrũ stetit quẽ vos nescitis. Ipe est q̃ post me venturus est: q̃ ante me fact⁹ ẽ cui⁹ ego nõ sum dignus vt soluã eius corrigiã calciamẽti. Hec i bethania facta sunt trãs iordanẽ: vbi erat Iohãnes baptizãs. Altera die vidit iohãnes iesũ venientẽ ad se ꝛ ait: Ecce agn⁹ dei: ecce qui tollit peccata mũdi. Hic est de quo dixi. Post me venit vir q̃ ãs me fact⁹ est: qz ꝓtior me erat: ꝛ ego nesciebã eũ. Vt vt manifestet ysrl: ꝓpterea veni

Trans iordanẽ vbi erat Iohes baptizãs Origenes tñ dicit q̃ ibi dicit esse bethabara q̃ erat villa vltra iordanẽ: ꝯ vicio scriptoriũ fuit corruptũ.

a Altera die. Hic ꝑ̃ explicat testimoniũ iohis de xpo in ei⁹ ꝑsona. ꝛ ꝑ dupliciter. ꝓmo generalit cotã turbis. secũdo spãlit cotã aliqbus discipulis iohis: ibi Altera die stabat.

Ꝓma i tres: qz ꝓmo ponit iohis testificatio. secũdo excludit testificatiõis suspitiõ: ibi. Hic ẽ de q̃ dixi. tercio subũgit testimoniũ ꝑfirmatio ibi

* ꝛ testimoniũ ꝑhibuit. in ꝓma ꝑte dicit. a Altera die. ex ꝑ pz q̃ iohes pluries testimoniũ ferebat ibi xpo etiam ãliubet die: qz ad hoc totũ officiũ ei⁹ ꝛ pdicatio ordinabat b Vidit iohes ihm̃ ꝓntialit: qz testimoniũ qõ ẽ ꝓ visũ est efficacissimũ. c Denicẽ ad se. hoc nõ ẽ intelligẽdũ de aduẽtu xpi ad baptismũ ꝯ post: qõ pz ex ꝑ qõ sequit. infra. q̃ iohes ante tã videbat ispm̃ descẽdentẽ sup eũ: qõ factũ fuit i baptismo. ꝛ ideo pz q̃ xps post baptismũ venit ad iohem vt testimoniũ iohis pluries latũ et ꝓntialit cẽt efficaci⁹. Subdit aũt testimoniũ iohis de xpo dupliciter. Ꝓmo ꝯtũ ad ei⁹ verã hũanitatẽ: in q̃ ꝓ nobis immolat⁹ est cũ dr. d Ecce agn⁹ dei. i. a deo missus immolãd⁹: vt hostia acceptissima. Circa qõ cõsiderãdũ: q̃ licꝫ alia aialia immolarentur i lege: vt bos: vitul⁹: capra ꝛ hmõi. tñ xpc magꝫ vocat agn⁹ q̃ cetera immolaticia duplici de cã. Prima est: qz int oes figuras ve. test. agn⁹ paschalis expssius figurabat passionẽ xpi: qz ille agn⁹ erat sine macula. ꝛ ꝓ ei⁹ immolationẽ filij ysrl liberati sunt a seruitute egyptiaca sicut ꝓ passionẽ xpi q̃ pctm̃ nõ fecit sum⁹ liberati a seruitute dyaboli. Scda cã est: qz inge sacrificiũ qõ figurabat ꝓpmissa tẽ beatitudinis fiebat de agno: sic ꝛ xpc ẽ nra beatitudo. Scdo fert testimoniũ iohes de xpo ctũ ad ei⁹ diuinitatẽ cũ subdit. c Qui tollit pcã mũdi: qz tollere pctm̃ ẽ ꝓ priũ ipi⁹ dei. dr aũt hic pctm̃ ponẽdo singulare. ꝓ plurali fm̃ modũ idiomat⁹ hebreꝫ: vt pz Exo. viij. Venit musca grauissima. i. multitudo muscaꝝ. vel alit dr pctm̃ singulariter ꝯ ille agn⁹ tulerit oia pcta. tñ spãli mõ. ꝓ pcto originali occisus ẽ. f Hic ẽ de q̃ dixi. hic ꝑ̃ tollit suspitio testis. iesus em̃ erat cognat⁹ iohis ex pte mris. ꝛ ideo si ꝑ testimoniũ dixisset tm̃ posteꝫ iesus fuit ei not⁹. possent aliqui hñe testimoniũ ei⁹ suspectũ. ꝛ ideo testimoniũ iohis de xpo fuit aliq̃ mõ anteq̃ noticiã determinatã hñet ꝛ ipo: qz ꝓio in generali fuit reuelat⁹ aduẽtus xpi ꝓpinqꝫ de futuro ipi iohi: ꝛ fuit sibi ꝓceptũ a deo vt baptizaret in noie veniturũ: ꝛ ꝑdicaret ei⁹ aduẽtũ ꝛ ꝑparet pplm̃: ꝛ nũc icepit ferre testimoniũ de xpo i gñali dicẽs. q̃ cito cẽt vẽtur⁹. tñ nesciebat qs cẽt determinate. ꝯ nũc datũ fuit sibi signũ cognoscẽdi ipm̃. s. ꝓ apparitionẽ spũssancti sup eũ. ꝛ hoc est qõ dicit. f Hic ẽ de q̃ dixi. quo. nõ mõ incipio ferre testimoniũ ꝛ seipo. ꝯ anteq̃ cognoscerẽ ipm̃. g Post me venit ꝛc. exponat sicut. ꝛ. h Et ego nesciebã eũ. ctũ ad pson̄az determinatã. i Vt manifest. i. ysrl. k Ꝓ pterea veni ego i aq̃ baptizãs. qz totũ officiũ iohis baptizãdo ꝛ ꝑdicãdo erat ordinatũ ad manifestatiõẽ xpi. Vt

illud qđ dī hic. Et ego nesciebā eū. videt esse illud qđ hī Mat.iij.q iobes ꝓhibebat iesū venīrē ad baptismū di. Ego a te debeo baptizari:q vt videt añ baptismū ipm cognouit. Dicēdū q in baptismo cognit eū duplicit. Prio p reuelationē diuinā qñ venit ad baptismū iobis: t tunc dixit ei Jobes illud Matth.iij. Ego a te debeo baptizari. secūdo cognouit eum qñ spūssanct⁹ descēdit sup eum in signo visibili a deo ꝓpo sibi dato: vt dictū est. t iō cū dī ꝫ. Et ego nesciebā eum. refert ad tpus ꝓcedēs baptismū q iobes nō cognoscebat iesū xp̄m ad plenā determinatiō. i Et testimoniū ꝛc. h ponit testimoniū iobis ꝓfirmatio p signū sibi diuinitus datū ō xp̄o a ꝓncipio qđ postea vidit in ipo. t ꝫ est qđ dī. Et testimoniū p̄hibuit iobānes di.

1 ego in aqua baptizans. Et
m testimoniū ꝓhibuit iobes
dicens. Quia vidi spīm de
n scēdentē q̄si colūbā de celo
o t mānsit sup eū: t ego nesciebā eū ꝫ q̄ misit me baptizare in aqua: ille dixit mihi.
p q Sup quē videris spīm descēdentē t manentē sup eū
r hic est q̄ baptizat i spūsancto
s t Et ego vidi t testimoniū p
t bibui: quia hic est filī⁹ dei.
u Altera die iterū stabat iobānes: et ex discipulis ei⁹
a duo. Et respiciēs ihm ambulantē dixit. Ecce agnus
b dei. Et audierūt eum duo discipuli loquētē: t secuti sunt ihm. Conuersus aūt ihs t
c videns eos seqntes se dicit
d eis. Quid q̄rit⁹. Qui dixerūt ei. Rabbi: qđ dī int
e g pratū mgr: vbi habitas. Bi
f cit eis. Venite et videte.
Venerūt t viderūt vbi ma
g neret t apud eū mānsert die
h illo. Hora aūt erat q̄si decī
i ma. Erat aūt andreas frat
k symonis petri: vn⁹ ex duobus q audierat a iobe t secuti fuerāt eū. Inuenit h
l ꝓmū frēz suū symonē: t dicit ei: Inuenimus: q̄ est interpretatū mgr. nō ē de ꝓbis eor: ꝫ est ꝓbū euāgeliste interꝓtātis nomē bebraicū: qđ ē rabbi: vñ dixerūt.
m g Rabbi vbi habitas. q̄rētes domū ei⁹ tanq̄ studiosi discipuli vt possent frequē cū eo t ab eo instrui.
n h Dicit eis venite t videte. liberalit̄ desceētes petitiōi eor: ꝫ q: dictū ē de domo xp̄i: hic videt̄ dicere ei qđ dī Mat. viij. Filī⁹ hois nō hz vbi caput suū reclinet. Dicēdū q i Mat. dī nō habuisse ꝓpriū domiciliū. nō tñ negat q̄n habuerit sic hospes domū accomodatā. ꝓ tpe ad manēdū. Sic em frequē fuit i domo Marthe: t eodē mō ad tpus mānsit. ꝓpe iobem p⁹ baptismū suū rōnib⁹ ꝓdictis. tñ in hospitio alieno: qđ ꝓz ex ꝫ q nō erat ō loco illo ꝫ de nazareth: ſecūdo. k Venerūt t vi. vbi ma. sicut hospes: vt dictū ē.
l k Et apud eū mānserūt die illo. audiētes ꝓba vite ab eo.
m l Hora aūt erat q̄si decima. i. ꝓpe vespam. ex q apparet ardor: eor ad audiēdū xp̄m: q: cū hora vespertina soleāt homines reuerti ad ꝓpria domicilia. tū oīb⁹ diuinitus mānserūt ei ipso vsq; in crastinū desiderio audiēdi ipm.
n m Erat aūt andreas. hic ꝓnr ponit fructū ꝓuenientes ex discipuli ꝓuersiōe: q audita xp̄i doctrina statim iuit ad q̄rendū frātrē suū ad audiēdū iesū xp̄m: t ꝫ est qđ dī.
o n Erat aūt ꝛc. secuti fuerūt eū. i. xp̄m. Nomē aūt alterī⁹ discipuli hic tacet. q: mod⁹ scribentiū est tacere ꝓprias laudes. vel saltē loqui de se sicut de alio. sicut. j. viti. c. dicit Johānes euāge. de seipo. Hic est discipul⁹ ille ꝛc. nō exprimēdo nomē suū: t eodē mō loquit hic: q: ꝓbabiliter credit q ipemet fuerit cū andrea: q: circūstātias loci t tpis describit ꝫ si ille q ꝓntialiter vidit. Pōt etiā alit dici sol⁹ andreas noīat eo q̄ antiq̄o: t ꝓncipalio: erat. vñ t banc ꝓrogatiuā habuit q fuit ꝓtim⁹ xp̄i discipul⁹: q: de duob⁹ ꝓmo adherēnt⁹ xp̄o ipe fuit ꝓncipalis: t ꝓm⁹: sicut t Stephan⁹ fuit ꝓtim⁹ martyr: sequit.
p n Inuenit hic ꝓmū frātrē suū Symonē. nō inuenit eū a casu: sed diligēter q̄situ desiderās hīe eū frātrē in religiōe fidei. sic t m. ꝓncipiat carnali ꝫ illos q ꝓpios amicos extrahāt ab ingressu religiōis: vñ sequit.
q o Et dicit ei ꝛc. xp̄s. i. vincens: q: xp̄s est rex et sacerdos victus ut humana natura plenitudine gratie: sicut reges t sacerdotes in ve. testa. inungebant corpali vnctione: t bene dicit: Inuenimus: q: sufficiēter erat instructus a xp̄o p testimonia legis t ꝓphetarū q ipse erat vere xp̄c: t q: ꝓprietatio boni ogis est p xp̄m: iō sequit.

p Et adduxit eū ad iesū. tū q; nō cōfidebat ꝺ se ꝙ posset
enim sufficiēter instruere. tū q; libēter ad mgrm recūbat:
habita occasiōe. q Intuit⁹ aūt eū iesus. nō solū exte-
rius ꝫ etiā interi⁹ vidēs eius deuotionē: q; intuit cor.
r Dixit: tu es symon. i. vere obediēs. q. ꝺ. nomē tuū est
xpictati me ꝛonū.
s Filius iohānā.
Mat. xvj. dē bario-
an. i. fili⁹ iona. Di-
cendū q; idē est no-
mē patrī petri iona
et iohāna. aliqlit tñ
diuersificatū sicut i
latino Nicola⁹ z co
lin⁹. vel aliē dicēdū
q; pater petri erat ꝺ
nomi⁹. et sic iona et
iohāna sūt duo noia
hoc videt ex eo; ink
ptatiōe: q; iona int-
ptat colūba. iohāna
in q; gra. ꝺ q; fili⁹ io
hāna. q. ꝺ. hoc cognomē ꝛonat tuo nomi: q; ille q; est vere
obediēs est filius gre ꝙsūmanci q; p colūbam designat.
t Tu vocaberis cephas. i. capitan⁹: et idē sonat ꝺ nomē
petrus: q; fundamētū hȝ quodāmō xpictatē capitis. vñ
Matth. xvj. qñ dictū est ei a xpo. Tu es petrus ꝛc. nō fuit
nois noua impositio: ꝫ nois pius impositi cōmemoratio
vel cōfirmatio: q; hic sibi fuit impositū fm Aug. Aliq; tñ
alij dicūt ecōuerso. q; tunc fuit sibi impositū: ꝫ hic ꝓdictū
fuit sibi imponēdū xpter qō ꝺ: Tu vocaberis. qñ loq̄ns
de futuri nois impositiōe. Notandū etiā q; mutatio nois
facta a deo semp facta est ex aliq; gra. In pāli quā a deo cōse-
cut⁹ est ille cui⁹ nomē est mutat. sicut iacob vocat⁹ ē isrl:
eo q; vidit dūm Geñ. xxxij. Et abram vocat⁹ ē abrahā qñ
facta fuit sibi ꝓmissio de semie in q; bndicende erāt oēs
gentes terre illi⁹: Geñ. xvij. z eodē mō hic symon vocat⁹
fuit cephas ex ꝺ q; vocat⁹ fuit ad xpi fidē z vocāt⁹ ꝺ ꝓpri
mo ad apostolatū z pncipatū apl'oz. z Matth. xvj. vocat⁹
est petrus: qō idē est vt dictū est xpter fidelē xpi cōfessio-
nē: qua dixit: Tu es xps fili⁹ dei vivi. Sed ꝫ illud qō ꝺ
hic de vocatōe Petri z Andree: videt illud esse qō habet
Mat. iiij. Ambulās iesus ixta mare galylee vidit duos
fratres symonē q; vocat⁹ Petrus. z Andreā fratrē ei⁹ mit-
tētes rhetę in mare z vocauit eos. ex quo patet q; fuerunt
vocati de naui. Dicendū q; vocati fuerūt ad fidē xpi z ad
xpi aliqlē familiaritatē iux ioānē fm modū q; ꝺ scribit:
sed postea sup mare galylee fuerūt vocati ad apl'atū. et ió
nūc relictis rhetib⁹ z nauī secuti sūt eū nō ampli⁹ ad ꝓpria
reuersuri. a In crastinū. hic ꝑr ponit fructꝰ ꝓuenies
ex xpi vocatiōe. z diuidit in duas: q; ꝑmo describit ꝙsi
lippi vocatio. secūdo ex ꝺ sequēs nathanaelis ꝙuersio: ibi
Inuenit philippus. Circa ꝑmū sciēdū q; xps venit ad ba
ptismū iohis vt vnitē regenerādi mberet aḋs z vt baptis
mū iohis z eius doctrinā approbaret: z vt de xpo p iohis
testimoniū latiū in xpi pñia pplus ipm cognoscer. xpter
q; xps ad tpus moraī ē z ꝙpe locū illū. vt. s. dictū est. z ió
hoc pacto voluit redire in galyleā: vbi fuerat nutrit⁹: z in
illo reditu vocat⁹ ē philippus: z hoc ē qō ꝺ hic. a In
crastinū aūt. s. post vocatiōs petri. b Voluit exire i ga
lyleā. sī. n. māsisset ꝙpe iordanē postq; fuit cognit⁹ a pplo
oēs cucurrissēt ad eū z dimisissēt iohēs qō ꝑ ex effectu
q; duo ex pncipalioub⁹ discipulis iohis secuti sunt tā eū.
vt dictū ē. et ió volēs deferre iohānī z dare nob exēplū fu
giēdi ad plausū ppli inde recessit: seqr. c Et inuenit phi
lippū. nō a casu vl'q; ignotū: ꝫ ex sua ꝓordinatiōe: vt eū
vocaret ad fidē z illuminaret: vñ seqr. d Et dicit ei iḥs
seqre me. Q; aūt philipp⁹ secut⁹ ē eū statim credēs nō ē
mirū: q; vox xpi nō solū hēbat vim mouēdi audituꝫ ꝫ etiā
aīm. Pōt ꝓbabilit dici q; philipp⁹ erat tā edoct⁹ de xpo
ab andrea z petro: vñ ibidē. Erat aūt philipp⁹ a bethsaī
da ciuitate andree z petri: q̄si reddat rō ḋre stati secut⁹ est
xpm ex ꝺ q; erat de villa andree z petri. ex q; ꝓbabile est
q; docuerāt ipm. e Inuenit philippus. hic ponit ꝙr
nathanaelis ꝙuersio q; ondit ꝑ inchoata ꝑ philippū. z se-
cūdo ꝙsūmata xpm: ibi. Vidit iḥs. Circa ꝑmū ꝑsiderādū
q; philipp⁹ a xpo in
structꝰ mit ad grēdū
nathanaelē frēs suū
desiderās eū ḋre fra
trē in fide sicut i car-
ne: z ꝺ est qō ꝺbic.
c Inuenit philip-
pus nathanaelē. nō
a casu inenit eū: ꝫ di
ligēter q̄sīū: vt dcīs
ē. Iste āt nathanael
erat hō lrat⁹ et edoc-
tus i lege et ꝓphis.
et ió philipp⁹ cuius
eēt pax lrat⁹ a pncī-
pio. ñ iā erat instru-
ct⁹ a xpo i scriptur
legis z ꝓphar loqnib⁹ de ipo: ió annūciando xpm fratri
suo quē sciebat lrātū incepit a testimonio legis z ꝓphar di.
f Quē scripsit moyses i lege. ꝺ hī Geñ. pent. Nō auferet
sceptrū ꝺ inda ꝛc. z Deut. xvij. Prophetā suscitabit
vobis de⁹ de fratrib⁹ vīis ꝛc. q; ad lrāz de xpo sī intelligē-
da: vt ps ꝓdicta. g Et ꝓphis. oēs cīi. ꝓphe de xpo lo
quūt: q; ad xpm oēs cor. ꝓphetie pncipalit ordinabant.
h Inuenim⁹ ibm. q. ꝺ. ꝺ nomē cōgruū ē ꝓphis: q; pio
mittūt messiā saluatorē. ꝺ etiā nomē ponit exp̄sse de xpo
Habacuc vlt. Ego aūt i dño gaudebo z exultabo i deo ihu
meo. z i apocriphis Esdre. Et erit p⁹ annos hos z moriet
ihs fili⁹ me⁹ z puerget seculū. i Filiū iosęph. ꝙlipp⁹
ꝺ loquit fm cōem modū loqndi: q; putabat ei⁹ fili⁹: vt hī
Lu. iij. Hoc etiā ꝛonat scripture q; clamat vbiq; xpm de-
scēdere de stirpe dd. de cui⁹ tribu erat iosęph: ꝙpter qō et
xpi genealogia ꝙ ipm cōputat: vt ps Mat. j. z Lu. iij. Q;
uis em nō fuerat pat xpi: fuit tñ in mīmonio ꝛūcī⁹ mīi
ei⁹ q; erat eiusdē trib⁹: ꝓut diffusi⁹ declarauī sup Matth.
k Nazareth. Loc⁹ etiā iste ꝛonat scripture loqnti ꝺ xpo
Esa. xj. vbi ꝺ ꝺ fm hebraicā veritatē. Egrediet vga de ra
dice yesse: z nazare⁹ de radice ei⁹ ascendet. z ió nathanael
vidēs hāc ꝛonātā statī rndit. l Nazareth pōt aliq̄ ꝺ
boni esse. affirmatiue fm Aug. aliē exponit ꝺ fm Chrīs.
negatiue z dubitatiue: q; sicut dictū ē iste nathanael erat
legisp⁹: z ió vidit q; duo ꝓma nō hēbat calūniā. s. nomē
ꝓpriū qō ē ibs. z gen⁹. s. dd. ꝫ de loco videbat eē ꝺ scpturā
Michee. v. vbi exp̄sse dī xpm nascitur i bethleē z in beth
leē ephrata paruul⁹ es i milib⁹ iuda ex te mi egrediet q; sit
dñator: in isrl. z egressus ei⁹ ab initio a diebꝰ eternitatis. ꝙ ꝺ
qō legī scribe rndērūt herodi qrēti vbi xps nasceret: q; be-
thleē erat natiuitatis sue loc⁹. vt hī Mat. ij. Et dicūt suū
cōfirmauerūt ꝙ scripturā ꝓdictā Michee. v. z ꝓpter ꝺ na
thanael ꝓcessis duob⁹ ꝓmiis tanḋ manifeste veris. querit
dubitatiue de alio dicēs: Nazareth pōt aliq̄ boni esse. ꝛc. z
q; philipp⁹ non erat ꝓfecte instructꝰ: ió dux it eū ad iḥm:
vt ab illo pleni⁹ audiret. ꝙpter qō seqr. l Dixit ei phi
lipp⁹: veni z vide. i. addūce ab eo. Notādū ꝺ q; fm verita
tē euāgelij xps nat⁹ fuit i bethleē: vt hī Mat. ij. z Luc. ij.
Sīc fuerat ꝓdictū ꝙ ꝙphetā. ꝫ ꝙcept⁹ fuit z nutrit⁹ i naza
reth: vt hī Lu. ij. z iij. z ꝙpter ꝺ vocat a ꝙphis nazareus
z sic ꝑz cōcordia ꝙphar. m Vidit iḥs. Hic describit ꝙ
sio nathanaelis ꝙsūmata ꝑ xpm. vbi xps ondit se ve
rū esse messiā ꝙmissū ex trib⁹ signis: q; legisp̄ti signa q̄
rebāt: vt dī. j. Cor. j. Judei signa petūt. z i plurib⁹ locis i
euāgelio petiēt signa a xpo. Iecūdū ponit ibi. Ondit iḥs
tertiū ibi. Ondit nathanael. Primū signū fuit manifesta
tio occulti pñtis. s. intrīoris cordis z puritatis ꝙscie ipius
nathanaelis. q; nō poterāt eē nō nisi vtute diuina. z hoc ē
qō ꝺ hic. m Vidit iesus nathanael venientē ad se. nō

solū vidit exterius: sed etiā vidit cor ipius interius: vnde
seq̄uit. n Et dicit de eo. Ecce vere israelita in q̄ dolus
nō est. q̄ sine intētiōe doli r falsitatis veniebat: vt verita
tē cognosceret. o Dixit ei nathanael. Hic ponit fecūdū signū q̄ō est reuelatio occulti p̄teriti. vidēs aūt n atha
nael q̄ p̄ditionē sue
mētis exp̄ſſerat q̄si
uit vnō ipāz sciebat
dicēs. p Vñ me
nosti: r̄ndit ihesus et
dixit ei. q̄ reuelatōz
alterius occulti.
q Priusq̄ philippꝰ te
voca. cū esses sub fi
cu vidi te. i. cognoui
p̄positū cordis tui.
Ad hāz p̄us locuti
fuerant adinuicē de
xp̄o ipse r philippꝰ
sub ficu i tali dispan
tia: q̄ xp̄s eos n̄ poterat videre oculo corporali: nec aliqs aliꝰ
erat p̄sus q̄ potuisset ei referre: r ió ꝑpē b signū r p̄cedēs
nathanael statim p̄fessus ē ipm ee xp̄m: vñ seq̄t. r Re
spōdit ei nathanael: Tu es rex isrl̄. i. ille q̄ expectat vt sit
rex isrl̄. Expectāt em oēs iudei messiā tpalē regē futurū:
r b mō videt loqui iste nathanael: q̄ nō bēbat adhuc co
gnitionē p̄fectā de xp̄o. Nō em videt intellexisse nūc ipm
diuinitatē: q̄ nō dixisset: Tu es rex isrl̄. q̄ potiꝰ mundi. r
p hoc q̄ dicit. Tu es filiꝰ dei. nō fuit cōfessus eiꝰ diuini
tatē: sicut postea p̄fessus ē eā petrꝰ dicēs. Tu es xp̄s filiꝰ dei
viui. Mat. xvj. r ꝑter hāc cōfessionē dictꝰ ē beatꝰ a xp̄o
q̄ intellexit hāc filiationē p quādā excellētiā gr̄e. s Re
spōdit ihs. hic ponit tertiū signū q̄ō est reuelatio occulti
futuri. modus em cognitiōis hūane ē vt ab imperfecto ad
p̄fectionē ducat ordinate: vt p̄z. j. p̄hīc. et q̄: gr̄a p̄ficit na
turā. r ió cōuēs ordo ē in cognitiōe gr̄e: q̄ p̄mo ē imper
fectior r postea ad p̄fectionē deducit. ꝑter q̄ō xp̄s ipm na
thanael iā xp̄m cognoscentē ḡtiū ad gr̄e excellentiā. vlte
riꝰ deducit eū ad cognoscēdū sūā diuinitatē. p obsequiū
angelorꝝ sibi exhibendū tanq̄ supiori. nulla em nā ē sup
angelicā nisi diuina: r b est q̄ dī. s Videbis ihs r̄c. Credis me esse xp̄m: ḡtiū ad excellentiā gr̄e. t Matꝰ his
videbis. coḡscēdo virtutē diuine subē. v Et dicit eis.
scz philippo r nathanaeli. x Amen amē dico vobis.
amē idē est q̄ fidelit: r ideo vbi duplicat est signū maxie
certitudinis r firmitatis. y Videbitꝭ celū ap̄. r ange.
dei ascēn. r descen. sup filiū. ho. in obsequiū diuinitatis i hu
mana nā latētis. Si querat vbi b videbūt. pōt dici in ascē
sione xp̄i vt hī Act. j. Cū intuerent i celū eunte illū. Ecce
duo viri r̄c. i. duo angeli in spē virorꝝ. Silr i resurrectiōe
viderūt apli angelos stātes supra sepulcꝝ xp̄i: r i passiōe
apparuit angelꝰ de celo p̄fortās eū Lu. xxij. Querit etiā
hic gr̄e nathanael nō fuit vocatꝰ ad apostolatū cū a xp̄o
sup alios fuerit cōmendatꝰ: vt p̄z ex p̄dictis. Dicendū q̄
xp̄s voluit p̄mos fūdatores ecclie simplices homes eligē
ne p̄ma p̄uersio hoīm ad fidē hūane sapie ascriberet sed
diuine. r ꝑter hoc iste nathanael r imcodem: de quo hī
infra. iij. c. nō sunt instituti apli: q̄ erāt homes isrl̄ani. fuerūt
tñ a p̄ncipio ad fidem vocati: ne si a p̄ncipio oēs fuissent
simplices crederent q̄ opposituꝝ p ig̃rantiā deceptī. Post
ḡ vo fides catholica fuit radicata. Paulus vocatꝰ ē ad
apostolatū ḡtuis eēt Irātꝰ: vñ dicit. j. Cor. j. Videte voca
tionē vestrā fratres: q̄ nō multi sapientes.

In ca. j. vbi dicit in postil. Et hoc p̄z in Xresto. q̄ inter
alios p̄hos videt verius scripsisse r̄c. ● Additio.

Licz Xresto. nō demōstraueri mūdi nouitatē: nō
tñ cōcludit ex trariū: sed fm mentē eius: hoc tanq̄
p̄blema neutrū relinqt: vt p̄z p rōnes eius: de celo
r mūdo inuēti in q̄ nō videt a veritate deuiasse. nā cum
p̄hica inuestigatio solū rōni nāli innitat fm quā mundus
incepisse nō est scibile nec demōstrabile, put. j. sanc. Tho.
plente tradit in p̄ma ꝑte. q. xlvj. ar. ij. in cor. q. idcirco non
demōstrādo mūdi nouitatē nō deuiat a rōne. Silr circa
intelligētias separatas conatꝰ ē adinuenire numerū corre
spōdentē numero celestiū motuū. p hoc nō excludēs q̄n
plures p̄ri ee sube intellectuales separate orbes nō mouē
tes vt p̄z ꝓcessū suū
in hac materia bene
aduertēti. Silr cir
ca felicitatē ñ videt
a veritate deuiasse.
nā in p̄mo r vltimo
ethicoꝝ. vbi de feli
citate tractat nō lo
quit nisi de felicita
te politica: seu de fe
licitate speculatiua
q̄ in hac vita p natu
rā hūi pōt. nō aūt de
felicitate supernatura
li: de quibus aplus
j. Cor. ij. c. r etiā Esa. lxiiij. Oculꝰ nō vidit r̄c. Talis
em felicitas speculatiōne naturalē trāscēdit.

In eo. ca. j. vbi dī in postil. Plenū em opponit vacuo.
Additio.

Ec distinctio postil. de pleno r vacuo nō bñ videt
cōsonare rōni nec ꝓpositō adaptari: p mū p̄z. Nā
licz vacuū opponat pleno. non tñ tot modis dicit
vacuū sicut dī plenū. nā vacuū opponit pleno p modū
p̄uationis. p̄uatio aūt sicut cecitas nō dī tot modis sicut
visus. Secūdū p̄z. Nā fm illā distinctionē nō esset distin
guēdū int̄ plenitudinē gr̄e vnⁱ sancti r aliā. de q̄libet em̄
sanctoꝝ verā est dicere q̄ nō patit virtutē defectū cū oēs
virtutes sint cōnexe. Nec dicendū videt q̄ in sanctis sit
vacuitas gr̄e: eo q̄ corꝝ gr̄a nō redundat ad corpus sic vt
supnaturaliter cōcipiat. Sz ad declarationē hui⁹ attendē
dū est. q̄ licz in sacra scriptura mltis r diuersis attribuat
plenitudo gr̄e seu spūs. nō tñ vnifomiter seu eqliter i sin
gulis intelligēda est hmōi plenitudo: ḡ in q̄libet eoꝝ ex
primit vl̄ saltē innuit illud respectu cuiꝰ talis plenitudo
gr̄e attribuat. verbi gr̄a cū legit de beselcel Exo. xxxj. ca.
Repleui eū spū dei r̄c. ibidē subūgit. In omi ope ad ex
cogitandus. in q̄ declarat q̄ talis plenitudo refert ad oīa
artificialia p̄tē disponēda seu exercēda. Cū aūt legit ō
Stephano Act. vj. Plenꝰ gr̄a r fortitudine. ibidē declara
rat ad q̄d referēda est hec plenitudo. s. ad facienda signa r
p̄digia r ad fortitudinē martyrij exercendā. Silr cū dī de
beata v̄gine. Plena gr̄a. Lu. ij. Referēda ē illa plenitudo
seu extēdēda ad tantā plenitudinē vt decebat genitricē fi
lij dei. Decebat em̄ fecūdā ee gratijs q̄ actorē gr̄e nō solū
i mēte ḡ in vētre amplectebat. vñ in glo. sup illō vbū gr̄a
plena. q. d. quedā arra r dos sponsi ondit q̄ fecūda sit gra
tijs. Cū aūt de aplis dī: Repleti sūt oēs spūsancto. Act. ij.
ca. talis plenitudo seu repletio extendēda est ad b q̄ essent
sufficientes ad fundandā fidē xp̄i vniuersalit in orbe p ple
nitudinē fidei r charitatꝭ r donū linguarū r hmōi. p quē
ibidē declarat q̄ signa visibilia hāc inuisibilē plenitudinē
demōstrāna. Cū aūt de xp̄o dicēt. Plenū gr̄e veritatꝭ
extendēda est talis plenitudo, put decet filio dei naturali
vnigenito. q̄ quidē extēsio etiā fm hūanitatē ineffabilis ē
quodāmō infinita nō tanq̄ ad mentiūrā data: vt. j. iij. ca.
Qua q̄dē extēsione plenitudinis gr̄e xp̄i euāgelista satis
innuit cū subdit. Quasi vnigeniti a p̄re. sup q̄ō vbū Aug.
dicit: Sup oēm naturā r ꝓter ordinē nr̄oꝝ claritatē euāgeli
sta mentē erigēs ad ipm nos bonoꝝ ꝓduxit verticē. q. d.
euāgelista: nō vt ꝓbe aut alteri⁹ hois. vel angeli alicui⁹
supioꝝ virtutū q̄si ipi⁹ dñatoris. ipi⁹ regis. ipius natu
ralis filij vnigeniti. Hec Aug⁹.

In eo. ca. vbi dī in postil. Cuiꝰ non sum dignus vt sol
uā eius corrigiā calciamēti. Additio.

Ec hac mā. s. de calciamēt. xp̄i. vide. s. in additiōe
Mar. j. vbi de hoc large tractat. Replica.

Phānis.j.ca.vbi dr: Mūdus p ipm factus est. Postil. dicit Aristotelē errasse de mdi eternitate intelligētiaꝝ numero ⁊ felicitate ē. Burg. assumit Aristo. in sui defensiōe asserēs eū nō errasse: q; innitebat rōni nāli fm quā mūdū incepisse nō est scibile. relinquit igit tanq; pbleuma neutrū. sed mirū de Burg. q; se opponit schole parisien. sine necessitate ⁊ sine ratiōe. venerabilis em Guilhem⁹ epūs parisiē. cū schola ibidē phibent catholicos cū Arist. i his erroīb⁹ ⁊ aliis i suis libris repris sentire. ⁊ pserti: q; fz Arist. Dme vez vero ꝓsonat. suū aūt pblema q̄ dr neutrū: nō ꝓsonat ei q̄ catholice ē verū: igit pble ma suū falsū. Itē ipe idē Aristo. in multis locis ꝓbat et putat demōstrare statū in causis. standū igit erit in omi genere cāꝝ in aliq; pma cā in genere cāꝝ finalis ⁊ efficiētis: Apud Aristo. assignat vn⁹ pnceps in. xij. metha. quē in octauo physicoꝝ noīat pmū motoꝝ. Ib̄ p quidē entre dicit derivatū cūctis esse ⁊ celū ⁊ totā naturā dependere. vnū igit solū ab Arist. ponit indepēdēs. ⁊ cuius fm bea. Aug. j. de tri. difficile sit plene intelligē creationē fm viā naturalis cognitiōis. nō est tū impossibile suppositis pncipijs ⁊ dictis p hoꝝ ⁊ aliꝫ sīlib⁹. Nec p rōnes abducto a veritate vt sentiā cū Arist. mūdi creatiōes fore. pblema neutrū sine erroꝛe: q; oēs rōnes possibiles fieri ꝫ veritatē fidei sunt sophistice. Dicit em̄ be. Hyldin⁹. xiij. de tri. Reſpuit captiosas ⁊ inutiles qōnes phie fides ꝫtās nec hūanaꝝ inceptiarū fallacijs succūbēs. spoliū se ꝑbet veritas fallitati. Mirū igit de Burg. q̄ Arist. veritatē dubitā re ꝓpter tales rōnes captiosas dicit nō errasse. cuius. n. p demōstratiōes veritas aliq̄ nō sit scibilis ꝓpt sophistica ti sine erroꝛe nō dicit dubitabilis ⁊ neutra.

In eo. ca. vbi dr. Plenū gre ⁊ veritatis. Postil. volēs declarare differētiā plenitudis gre xpi ⁊ aliox dic: plenū opponit vacuo. idcirco q̄t modis dr vnū tot ⁊ reliquū ⁊c Burg. dicit illā distinctiōes nō ꝓsonare rōni. scdo dicit ea ꝓposito nō bñ aiprari. Primū oñdit ex eo q; plenū ⁊ vacuū opponūt ꝑuatiue. Secundo vo nō dr tot modis q̄t dr. Hic dico ꝑmū q; añcedēs ē falsū ⁊ ꝑtia nō vs. Nā fm modū gradual⁹ dr accipit⁹ modi ḡduales ꝑuatiōis bitui. n. simplicit ꝑfecto opponit ꝑuatio simplr. bitui aūt ptiali opponit ptialis ꝑuatio. Nā sic vn⁹ ē magis videſ q; alt⁹: ⁊ sic vn⁹ ē magis scies q; alt⁹: ita vn⁹ ē magꝫ igna rus alio ⁊c. ꝓ igit: q; dato q; plenū ⁊ vacuū opponerent ꝑuatiue adhuc q̄t modis dr vnū tot modis dr ⁊ reliquū. añcedēs aūt est ꝫ Aristo. iij. phy. q̄ vult vacuū poti⁹ esse ens, phibitū q; ꝑuatiuū. Nā si eēt ꝑuatiuū eēt loc⁹ carēs ẽtento cū aptitudie hñdi. ꝑ dixerūt antiq; qs rep: obat Arist. vbi. s. Quo ad secūdū burg. vult oñdere q; postil. distinctiōes tales nō bñ applicat: ex eo q: videt dicit burg. fm illā applicatiōes nō esse distinguēdū int̄ plenitu dinē vni⁹ sancti ⁊ alteri⁹: q; null⁹ sanct⁹ virtutis parit defectū cū ꝑtes sint cōnexe. Burg. sic replicat cū postil. nō intellexerit vl intelligere noluerit. Nā postil. loq̄ns de defectu ꝑtutis nō loquit de hiis q; de gdu. Omib⁹. n. virtutib⁹ sit cōcurrētib⁹ i vno fm naturā habituū stat defect⁹ in oib⁹ fm gradū. ⁊ hoc oportet burg. cōcedere: nisi velit incidē cū begar. in clem. ad nām de here. dādo gradū vir tutū vltra quē qs nō possit ꝓficere: cum tū ipe bur. dicat xpm expinētalit ꝓfecisse. Iuc. ij. Caresc igit aliq̄ gradu quē tū posset hīe fm illā carentiā ⁊ ꝑuationē pōt dici vacuū. si saltem vacuū ⁊ plenū sint ꝑuatiue opposita, ꝑt Burg. vult.

Capitulū. xj.

T die tercia. Dm̄ ad esse frequēter ogari cūm oia sint determiata ꝓpio ope: vt dr. iiij. metha. ió posit ꝫ euāgelista oñdt diuinitatē xpi ꝑ etemā emanatiōnē a ꝑe. hic ꝑ declarat eā in ope. s. p opa miraculosa q̄ sunt diuine ꝑtutis manifestatiua. q: trāscendūt virtutē totī⁹ nature create. Et diuidit in tres: q: ꝑmo ponit opa q̄ xps fecit int̄ hoies ꝑuersando. scdo q̄ fecit mortuos. xij. ca. tercio q̄ fecit resurgēdo. xx. ca. Prīa in duas: q: ꝑmo ponit opus diuinū q̄ ad mutationē nature. scdo q̄ ad effectū gre sequti. c. abi. Erat hō. Prīa adhuc in duas q: ꝑmo ponit opus miraculosū. scdo q̄ dr eipulis vt i fide firmēt. scdo q̄ dr turbis vt cōuertant: ibi Post hoc desc̄dit. Prīa i tres: q: ꝑmo ponit miracl occasio. scdo eī⁹ ꝓpetratio: ibi. Erat aūt. tercio ipī⁹ ꝓbatio: ibi. Et dix. eis ihs. Circa ꝑmū sciēdū q; occasio b⁹ miracli fuit defect⁹ vini i nuptijs. ⁊ ió euāge. describit ipas nuptias q̄t ad eaꝝ circūstātias. d. a Et die tercia. s. a vocatōe philippi ⁊ nathanaelis fratriſ ei⁹. ⁊ sic notat ꝑ hus. b Nuptie facte sunt in chana galylee. ⁊ sic ꝑ loc⁹. Chana em̄ quedā villa est sita i galylea. c Et erat mr̄ iesu ibi. Voca. ē aūt iesus ⁊ disci. ei⁹ ad nup. Licz aūt alij plures fuerint i ista nuptijs. tñ ihs ⁊ mr̄ ei⁹ ⁊ discipli eius expssi⁹ nojank: q: nō fit h̄ mētio de nuptijs nisi rōne miraculi ibidē ꝓpetrati. q̄ fuit fctū ꝑ mrīs intpellatione ⁊ ꝑ ipī⁹ iesu opatione ⁊ ad discipulos ꝓfirmatōes. Et ꝑ h̄ etiā excludit error eoꝝ q̄ dicūt nuptias esse pctm. q: ꝑ nuptie eēnt illicite ihs ⁊ mat eius nō fuissent i ulla societate. Dicit etiā cōtra q̄ iste nuptie fuerūt Iobis cuāgeliste a q̄b⁹ eū xps vocauit añ ꝓfimationē mr̄imonij ꝑ copulā carnis. Et h̄ in eccl̄ia obseruat q; añ carnalē copulā pōt licite alt ꝓiugū intrare religionē. Hoc aūt videt ꝓ dicū Hiero. in ploso. vbi dr q; xps vocauit eos de nuptijs nubē volentē. et q; videt q; nuptie fuerūt sue: q: xps nō legit i alijs nuptijs fuisse. h̄ etiā videt ꝑ h̄ q; mat ihesu erat ibi tanq; i nuptijs nepotis sui. Nō em̄ est verisīle q; ipa venisset nisi multū attenuīsset sibi sic̄ int̄ ad Elizabeth cognotā suā festināter tñ: vt dr Lu. ij. q: fm q; dicit Ambr. nō libēter stabat i publico: ꝫ magis in okonis secreto. d Et deficiēte vino. hic tāgit occasiō miraculi. e Dicit mr̄ iesu ad eū vinū non habēt. f. ad sufficientiā. Ex corde em̄ pissimo voluit ꝑuenire totale defectū ne apparerent cōfusiō. Ideo imitauit filiū q̄e scicbat ad hoc potenter sic̄ a ꝓncipio edocta fuerat ꝑ angelū ⁊ ꝑ spm̄ sanctū. nō tamē ipm inuitauerat ad miracula ante etatē ꝑfectā: q: nō decebat vt videbit.

f Dicit ei ihs q̄d mihi ⁊ tibi ē mulier. Cū xps maximā reuerētiā mri sue detulerit mirū videt q; sic extranee mri sue rñdit: ió dic Aug. q; facē miracula ei cōperebat fm dīnā naturā quā a mre nō habuit. ió ꝑdicto mō rñdēdo. mri oñdere voluit q; in ꝫ nō tenebat ei obedire: q: in nā diuina nihil būit a mre. nec ꝑ ꝑns cū ea aliq̄d cē cōe: ió dicit. g Quid mihi ⁊ tibi ē mr̄ier. Quasi dicat ꝑtē faciēdi miracula a te nō habeo: ꝫ q: ꝑuantate in q̄ pass⁹ ē tractit a mre: ió addidit. Nōdū venit hora mea. i. tpus patiēdi i nā quā bēo a te: ⁊ tūc te recognoscā ⁊ tibi ꝑdesce dā. vñ ⁊ tūc ea recōmēdauit iohī: vt dr. j. xix. fm Chrys. alit exponit: q: fm ipm bta ꝓgo ex ꝑtate mea voluit occupare tps debitū faciēdi miraculū. Illud. n. miraculū int̄ miracula xpi erat ꝑmū ⁊ ad ꝓfirmatōs discipuloꝝ vt dr. j. c. c. ⁊ ió debuit eē notū ibidē exstitū ⁊ ḡtū ipis cōuiuātib⁹. h aūt magꝫ fuit eo q; factū ē p⁹ vini totale defectū ꝫ si antea fuissꝫ factū: ⁊ q: mr̄ ihu voluit ꝑuenire totale defectū: vt ꝑdicta ē: ió dixit illi ihs. g Quid mi ei ti. ē mul⁹. q. d. scire tpus aptū ad miracula faciēda nō ē mi ⁊ tibi cōe: ꝫ mihi soli cōuenit. ꝓpter qō subdit. b Nōdū venit hora mea. i. tpus cōueniēs ad faciēdū miraculū mihi soli notū. Ex h aūt q̄ dr hora mea. dicit quida hereticī dicti ꝑscilianiste q̄ facta xpi ⁊ aliox hoim subiacēt fato syderū: ꝫ hoc ē falsū: nō solū de xpo ꝫ etiā de oi hoīe: q: ꝑtus intellectualis nō est alligata organo corꝑali: ⁊ ió nō ē subiecta cuictiq; actiōi corꝑali. ꝓpt qō influx⁹ syderꝫ nō ꝑingit direcꝛe ad ipm. ꝫ mīmō idirecte inq̄ntū ipīlio facta

in appetitū sensitiuo redūdat qūodāmō ad appetitū intellectiuū. vt dr. iij. de aīa. ℔ hoc nō ē p modū necessitatis qz hō p appetitū intellectiuū pōt moueri ad ℑtū. ꝯpter qō ptolomeus q fuit maximus astrologus dicit in centilogio. Sapiens dñabit astris. qz nō sequit appetitū sensualitatis. ℔ dicta ā recte rōnis. ⁊ ió exponendū est.

b Mōdū ve. hora mea. i. hora cōuenies faciēdi miracula a me solo cognita. ⁊ hunc ꝑsonat ista sequēs. qz mr̄ hiesu ex eius risione nō oīdit petitōem suā repulsam ℔ ꝓuenīter dilatā. vñ sequit

i Dicit mr̄ eī⁹ ministris. q seruiebant in nuptijs.

k Quēcūq; dixerit vo. facite. expectās hora cōuenīēti a filio suo cognita ipse tōem petitōnis sue.

l Erant aūt. h ꝑ ponit miraculi per petratio. Et describit veritas miraculi ex pluriū⁹ circūstātiis. ꝓmo ex pte vasoꝝ cū dicit. Erāt ät ibi lapidee hydrie ser posite ſm purificatōem iudeoꝝ. Ex traditōe. n. seniorꝝ iudeī vasa frequēter lauabant ⁊ purificabāt. ſm qō dr̄ marc. vij. ⁊ ideo ad hoc faciendū erāt ibi posite ille hydrie. qz erant vasa ad reponēdū aquā. p hmōi purificatōe faciēda. ⁊ ex hoc miraculū fuit euidētius. qz si fuisset aqua cōuersa in vinū in vasis vinarijs. posset credi q illud vinū pertinisset ibidē. m Capientes singule metre. bi. vel ternas. metretas quedā mēsura ē ꝓtinens. x. sextarios. vt dicit Jſiō. rvj. ethimo. ℔ cui⁹ quātitatis erat sextari⁹ nō ē certū. qa nō ē eiusdē quātitatis in diuersis terris. in eadē etiā terra variat in diuersis villis. Jſiō. vñ dicit. rvj. ethymol. q sextarius ꝓtinet duas libras tm ⁊ ſm hoc ē valde grauis.

n Dicit eis ie. i. ministris. o Implete hy. aq. qz aliquid de aq ibi ꝓs posita assumpserāt ad purificatiōem vasoꝝ. ió iussit ihs suppleri qō fuerat āmotū. vñ subdit.

p Et imple. eas vſ. ad summū. p hoc etiā fuit miraculū euidētius q aq apposita fuit de nouo ⁊ p mīstros q sciebant totalē defectū vini. qz cū implete fuissent. aqua conuersa ē in vinū virtute diuina. q Et dixit eis iesus. ℔ ꝑ ponit miraculi facti approbatio. volnit. n. xp̄c q ille q ꝓncipalior erat inter cōuiuas. ꝑ de vino illo gustaret vt ex ꝓmendatōe illi⁹ miraculū notiꝰ fieret. ꝓter qō dr̄.

r Ferte archytriclino. dr̄. n. archytriclin⁹ ab archos qō ē ꝓnceps ⁊ triclinū qō ē locꝰ vbi soliti fuerūt in cōuiuio qz antiquit⁹ comedebāt sedētes in lectis. pp ℔ in scriptura dicunt comedētes accūbere vel recūbere. locus. n. vbi fiebant ordines lectoꝝ ad sedēdū vocat hic triclinū. ió archytriclin⁹ nō ē nomē ꝓprij. ℔ significat illū q ꝓncipaliter inꝰ ꝓiuias sedebat. ⁊ ꝓbabile ē q fuerit aliqs sacerdos illi⁹ tpis q ſtabat in nuptijs ad bñdicēdū ⁊ ad oīdē dū ēt debebāt. pcedere ſm legē ⁊ statuta seniorꝝ. sedē

s Et ät gu. ar. aquā vi. factū. i. mutatā i vinū. t Et ſci. vñ cēt. i. p vtutē xp̄i. v Mistri ät sci. q hau. aquas. ad supplēdū vini defectū ex ꝓcepto xp̄i. x Vocat spō. archi. qi ad arguēdū eū. vñ subdit. y Et di. ei o. hō. ꝑ dēter ages. z Primū. i. in ꝓncipio. a Bonū vi. ꝓponit. i. apponit ipis cōuiuātib⁹. qz nūc sensus ē vinū x. ꝑ dīscernere vini bonitatē ⁊ acceptare. nō sic ät p⁹ ebuerāt ió subdit. b Et cū ine. fu. tē id qō dere. ē. apponit ipis cōuiuātib⁹. qz nūc nesciūt discernere inꝰ bonū ⁊ malū.

c Tu ät ſ. vi. bo. vſq; adhuc. q. d. ip⁹ dēter fecisti ꝓnus: ſtē tñ ignozāter loq̄bāt. vt ꝓdictū ē. d Hoc fecit. hic ponit miraculi ꝓpetrati cōclusio. qz hoc miraculū ꝓmanō xp̄o factū ē ad manifestādū vitatē diuinitatis ꝯ eo latētē. ⁊ ad fidē aloꝝ ꝓfirmādū. ⁊ hoc ē qō dr̄. e Hoc fecit ini. signo. ēt. q. d. istud fuit ꝓmū miraculū ab ipo factū vt plen⁹ videbit in ſti. b⁹. c. f Et ma. glo. suā. i. diuinitatē potētiā. g Et cre. in cū di. eī⁹ qz aliq; ō nouo crediderūt in cū. ⁊ illi q ꝑius crediderāt vt andreas ⁊ alij. vt dictū ē: p ℔ in fide solidati fuerūt. h Post hoc descēdit. posita ūnitatē nature cōtra discipulos. hic idē oīdit cōtra turbā nō. ꝓtūc facta. ℔ qz ꝑdicit ipsterū ſtēdam vt videbitur. ⁊ diuidit i duas qz ꝓmo oīdit. ꝓpositū. scōo ex hoc sequēs fructꝰ declarat ibi: Cū ät esset hierosolymis. ista ī mutatio nature est suscitatio corpis sui quā hic ꝓnunciat se facturum in ista resurrectōe. Et dīuidit i trēs. qz ꝓmō ponit bⁿ ꝓuentatōis occasio. scōo subiūgit ipsa ꝓnūciatio ibi: Existiderūt ḡ. tercio ꝓnūciatōis interꝓtatio ibi: dixerūt g. ꝓmo in duas. qz primo cōtinuat hystoriā. scōo descēdit ad. ꝓpriā materiā ibi: Et ꝓpe erat pascha. In ꝓma pte oiē sic ꝓtinuādo ad ꝓcedētia. g Post h. l. ꝓ muratōem aq in vinū ꝑdicta h Descēdit caphar. Illa. n. ciuitas erat metropolis galylee. ⁊ ió illuc voluit venire. qz incepat iam gloriā suaz manifestare. i Ipe ⁊ mr̄ eī⁹. qm̄ ioseph mortuo Xp̄c comitabat mr̄em suā ad ipēdēdū ei debitū obsequiuz.

a Frēs eī⁹. ℔ q cēnt filij marie mr̄is ei⁹. vt dic beinidi⁹ hereticꝰ q dixit eā fuisse cognitā a ioseph p⁹ xp̄i natiuitatē. ⁊ de ea filios genuisse q dicūt h frēs. qz ex eadē mr̄e ipsi ex eodē p̄re. ℔ h fuit ip⁹ probatū math. j. c. pp qō alij dixerūt q fuerī filij ioseph de alia vxore. dicūt tñ hic frēs xp̄i eo q ioseph putabat p̄r ei⁹. ℔ ē falsum. qz cū xp̄c mr̄em suā i cruce nō cōmēdaverat nisi ꝙgini. etiā cū iā in crate ꝑceisset. ℔ dixisse q ioseph q fuit assignat⁹ a deo ꝑcipū custos ei⁹. ⁊ i iuuēcrute ꝙginis nō fuerit ꝑsilr ꝙgo imo cū ea vouit ꝙginitatis emisit. qz erat in ꝑsili. ꝓpositū sicut ipa ꝑ diffusius tractat in iij. sen. vbi agit ō cōiugio marie ⁊ ioseph. De hoc etiā plen⁹ dixi supra Luc. j. c. Dicūt igit h frēs xp̄i cogīti ei⁹. qz illi q sunt de eadē cognatōe. in scriptura noiant frequēter frēs. vñ gen. xiij. Dixit Abraā ad loth. ne sit iurgiū inꝰ me ⁊ te. frēs. n. sum⁹ tñ loth erat nepos ipi⁹. ⁊ seqr̄. b Et ibi mā. tē. qz iminebat ipis cūctis in irſm. vt patebit pte se. c Et ꝓ. erat. posita ꝓtinuatōe historie. ℔ ꝑ ponit occasio ꝓnūciādi sua resurrectōis futurā. qz accēdēs irſm elecit de tēplo vēdētes et emētes qō videbat ꝓuē ad ꝓsonā sup ꝓpriā aūctē hūē. ⁊ ió h⁹ auctis petiert iudei signū. ⁊ h occasio fuit ꝑdicēdi signū sue resurrectōis. ⁊ h ē qō dr̄. c Et ꝓpe tē. In trib⁹. n. solēni tatib⁹ ānō tenebāt ꝙuenire in irſm. s. in solēnitate pasce pentheocostes ⁊ tabernaculoꝝ. vt ꝑz Exo. xxiij. Verūtñ de festo tabernaculoꝝ ⁊ pēthecostes aliqñ dispēsabat cū illi q erāt a remotꝝ. ſi tñ de solēnitate paschali xp̄c ät vsq; ad passionē sua voluit legē obſuare ⁊ ꝑ ꝓs in solēnitate paschali irſm ascēdē. ⁊ h ē qō subdit. b Et ai. ie. ex ℔ ꝓtulit errorꝫ manichei. q dicē. te. a. dyabolo eē datū. qz xp̄c nllo mō obſuauit ipm. c Et inuenit i tēplo. noie ñ accipit ℔ ipa dom⁹ dñi i q erat altare ꝙntamat⁹ ⁊ cādela bz. nec atriū sacerdotū i q erat altare holocaustoꝝ. ℔ q dā atriū vbi boues ozabāt. ⁊ doctores ēt docebāt ibidē. ⁊ etiā ibi vendebant ea q in tēplo offerebāt. ⁊ hoc ē qō dr̄.

f Vendentes oues ⁊ bo. ⁊ co. ⁊ qz talia nō poterāt de lō
ginquo adduci. ió sacrdotes cupiditate ducti statuerant
hoies talia vbi vendētes. vt venirēes de longinquo ñ ha
berēt ecclesiasticā de oblatiōibus dimittēdis. aliq; etiā eo
rū ñ habebāt pecuniā. ió sacerdotes statuerāt ibi campso
res qui sub cautiōe
tradebāt pecuniā ⁊
cū hoc vltra sortem
aliq; munuscula re
cipiebāt. nō tñ pecu
niā ne arguerēt ma
nifeste facere ℨ legē
Deutr. xxiij. vbi dr.
Nō dabis fratri tuo
ad vsurā pecuniam
nec. ⁊ hoc ē qō dicit.
g Et mumularios
sedētes. qz hoc erat
illicitū. pter cupidi
tatē sacerdotū q di
uersis adinuentiōi
bus depaupabāt po
pulū. vt ps ex predi
ctis. ⁊ qz fraus ⁊ tu
multus solent anne
cti mercatōi q̄ ſtāt
oziōni. ió sequit.
b Et cū fe. ōt flag.
nec. ⁊ ptz lra vsq; ibi.

f vēdētes oues et boues et
g colūbas ⁊ numularios se
b dētes. ⁊ cū feciſſ ōt flagel
lū de funiculi: oēs eiecit de
tēplo: oues ōz ⁊ boues: et
numulariorū effudit es ⁊
mēſas subuertit. ⁊ bis q̄ co
lūbas vēdebāt dixit. aufer
te ista hic. ⁊ nolite facē do
mū patris mei domū nego
i ciationis. Recordati ſt ⁊ vo
discipuli ei⁹: qz ſcriptū est
k zelus domus tue comedit
l me. Rñderūt ḡ iudei ⁊ di
m xerūt ei. Qō signū oñdis
n nobis qz hec facis. Rñdit

i Recordati sunt vo dis. qz ſcri. ē pō. lxviij. de xpo.
k Zelus do. tue co. me. Ex facto. n. Xpi recordati sunt
scripture illi⁹ ⁊ impletōis eius de xpo. Querit hic quare
nō reſistebāt ei cū ipi eēnt mlti. ⁊ ipe solus ⁊ parū adhuc
reputatus. Dicēdū q̄ diuina virt⁹ in illo facto opabatur
q̄ apparebat in effectu cū volebat sicut inferi⁹. xviij. c. so
lo verbo, pstrauit eos q̄ volebāt eū capere. Corpus. n. xpi
erat instrūm diuinitati ꝟiunctū. ⁊ ió ex oculis q̄dā vulgo
exibat virtute diuina eos deterrēs. ita q̄ resistere nō au
debant: sicut in passione vox illa q̄ erat diuinitatis q̄dā
mō instrūm, pstrauit magnā mltitudinē armatoꝝ. Solet
etiā queri ab aliqbus quō fecit flagellū de funiculis. qz si
vendebank ibi funiculi. ß solū illa q̄ debebāt in tēplo of
ferri. Et dicit aliq; q̄ ipe xpc trebat funiculo p cingulo ⁊
illū funiculū accepit de q̄ erat ꝑcinctus. ⁊ ipm duplican
do fecit ōt flagellū. Quis hoc nō habeat expresse i textu tñ
ꝓbabiliter pōt credi. qz ñ oia scripta sunt. vt dr in fine b⁹
euāgeliſt. l Rñderūt ḡ. hic ponit sue resurrectōis ꝑnū
ciatio. qz occasione hui⁹ facti petierūr ab eo signū ipi iu
dei dicētes. m Nō sig. oñ. no. qz hec facis. Quasi. n.
facrū eēt bonū de se. tñ nō ptinebat ad quēlibet ꝫ facere.
ß solū ad eū q̄ haberet auctoritatē coarctādi excessus sa
cerdotū. qō nō ꝓuenebat alicui de cōi pplō. cū sacerdo
tes eēnt in illo pplō suplores. ß, ꝓphete mittebank ad hoc
spāliter a deo. ⁊ ió petierūt signū missionis sue. ⁊ ipe de
dit eis signū prātis diuine in ſuscitatōne sui corpis, ꝓpria
virtute. ⁊ hoc ē qō dicit. n Rñdit iesus ⁊ dix. eis sol.
uite tēplū hoc. Nō ē verbū inductiuū ad hoc faciēdū cū
fuerit ſimplicit malū ex pte iudeoꝝ. ad malū aūt xpc nō
poterat inducere. sed ē verbū denūciatiuū eius qō erat p
ipos fiēdū. q. d. soluite tēplū hoc. i. soluetis. qz in passiōe
xpi aia fuit soluta a corpe. ⁊ sanguis a carne. ⁊ cōmunas
mēbroꝝ in ꝑstrione clauoꝝ ⁊ lancee. o Et in tri. di. ex:
ci. illud. Nō dicit post tres dies. qz xpc nō fuit mortuus
trib⁹ dieb⁹ cōplete. p Dixerūt ergo. ß ponit sue ꝑnūcia
tōis interpratio. ⁊ diuidit in duo. qz primo ponit interp
tatio iudeoꝝ falsa. secūdo interpratio euāgeliste ibi: Ille
aūt. Circa ꝑmū sciē. ū q̄ iudei petierāt a xpo signū ñ ad
credēdū ⁊ venerādū. ß magis ad deridēdū ⁊ ipugnādū.
qō ptz ex ꝫ q̄ ſtāti ipugnauerūt dictū suū. ⁊ ió nō fuerūt
digni vt ꝓditeret eis resurrectiōez corpis sui manifeste. ß
occulte vocās corp⁹ suū tēplū. ⁊ ió voluerūt arguere dcm
suū q̄ māle templū. ⁊ hoc ē qō dicit. o Dixerūt ḡ iud.

ibus ⁊ dixit eis. Soluite tē
o plū hoc: ⁊ in trib⁹ dieb⁹ ex
p citabo illud. Dixerūt ergo
iudei. Quadraginta ⁊ sex
annis edificatū ē tēplū hoc
⁊ tu in tribus diebus exci
q tabis illō. Ille aūt dicebat
b ō tēplo corpis sui. Cū ḡ re
surrexiſſ a mortuis: recor
cordati sūt discipuli eius
c qz hoc dicebat. ⁊ crediderūt scripture ⁊ ꝑmoni quez
d dixit iesus. Cum aūt eēt
hierosolimis in pascha in
f die festo multi crediderūt
g in nomine eius: videntes

xlvj. an. edifi. ē tē. hoc. ⁊ tu in tri. die. excit. illud. Hoc di
cunt deridēdo. q̄i eēt ei ipossibile. multoplus derisissent
si resurrectōem corpis sui ꝓdixiſſ manifeste. qz difficili⁹
ē resuscitare mortuū q̄ edificare tale tēplū. Sciēdū etiā
qz nō loquūr hic de tēplo facto p salomonē. Quia illō fu
it edificatū ſ. vij. annis. vt dr. iij. reg. vj.
Et ꝑterea qz fuit p
nabucho. destructū
iij. reg. vl. ß loquūr
de tēplo reedificato
p⁹ captiuitatē baby
lonicā. Et primo. n.
anno cyri regis pſa
ruz in q̄ data ē pplo
lnia redeūdi ⁊ tem
plū reedificādi vsq;
ad sextū annū darij
sub q̄ cōsūmatū ē il
lud tēplum fluxerūt
xlvj. ānī. qz indei im
pediebāt a natōib⁹
in circuitu eoꝝ exēti
bus in edificatiōe
tēpli. Iste numer⁹
ps p hoc q̄ cyrus re
gnauit. xxx. annis.
cambises filius ei⁹
post eū. ⁊. qz nō cō
putat tps q̄ regnauit cū pfe. p⁹ cū regnauerūt successiue
duo magi. ß tps eoꝝ dimittit. qz regnauerūt trī. vij. mēſi
b⁹. qb⁹ succeſſit dari⁹ in cui⁹. vj. āno ꝑsūmatū ē tēpli op⁹
ró de isto tēplo loq̄bāt. qz illud ſtabat in coꝝ ꝓnia. ⁊ il
lud oñdebāt. vt ptz in lra. hec aūt. xlvj. ānoꝝ acceptio ac
cipit fm expositores latinos ⁊ grecos. fm hebreos optz
aliter accipe. sicut dixi in ꝓn. li. esdre. ⁊. ix. ca. dañ. Cū de
verificatōe hui⁹ dicti quadraginta ⁊ sex annis edificatus
ē tēplū hoc. nō ē mlti curādū. qz nō ē verbū xpi. nec euā
geliste nisi mī referēdo: ß ē verbū iudeoꝝ deridēdo rpm
vt dcm ē. ꝫ quē mlta falsa dixerūt. vt ſ. refert euāgelista.
a Ille aūt. hic ponit interpratio vera. qz loq̄bat de coꝝ
pore suo noie tēpli. qz hūanitas xpi erat spūale habitacu
lū ipi⁹ dei. ⁊ hoc ē qō dicit euāgelista. a Ille aūt di. de
tē. coꝝ. sui. hanc aūt interpratōez nō cognouerūt tūc apli
qō ps ex hoc q̄ postea. Petrus audiēs ab eo ei⁹ passionē
futurā voluit eā impedire: Matth. xvj. ß p⁹ resurrectōem
xpi hāc intellexerūt interpratōnem. qñ aperuit illis sen
vt intelligerēt scripturas Lu. vl. ⁊ hoc ē qō dr. b Cuz
er. resur. a mor. recor. sunt nec. ⁊. intelligēdo de corpe suo.
c Et crediderūt scripture. ſ. ꝓbarū loquētiū de xpi re
surrectōe futura tercia die: Osee. vj. Vinificabit nos p⁹
duos dies. ⁊ i die tercia ſuſcitabit nos. Ꝫ dixit, ꝓpha. qz re
surrectio xpi fuit cā resurrectōis nre. ⁊ Jone. ij. dr. qz Jo
nas fuit trib⁹ dieb⁹ ⁊ trib⁹ noctib⁹ vētre ceti in figura ipi⁹
xpi. d Et ſ. quē di. ie. qz nūc peceperūt ipletōs vbi illi⁹.
e Cū aūt. eēt. ß vltio ponit fructꝰ denūciatōis ꝑ ꝓdicatōis
xpi. qz xpc exīs irkymis in festo paschali pplm docuit ⁊
mlta miracula fecit ad cōfirmatiōes sue doctrine. ex qb⁹
multi fuerūt moti ad credēdū. ⁊ hoc est qō dicitur.
f Cū aūt eēt hiero. in pa. in die festo. Nō accipit ꝫ dies
p vna die naturali vel artificiali mī. ß, p toto tpe soleñita
tis pasche que durabat p. vij. dies cōtinuos.
g Multi crediderūt in nomine eius. credentes q̄ ipe eēt ve
re xpc. g Videntes signa que faciebat. Sicut. n. suf
ficienter ostenditur per ea subiacens facultati naturali
intellectus qñ redncit ad ꝓma ꝓncipia ꝑ se nota. ita ve
ritas excedens facultatez intellectus qualis erat ista. qñ
cōfirmatur p opa diuina. quia certum est q̄ deus nō pōt
eē testis falsitatis. Et ió qñ ad cōfirmatōes alicui⁹ doctri
ne inducit opus diuinū ſufficiēter oñdit. qō dictus est in
illa cē verū. verūm quia in illis credentib⁹ aliquid erant
adhuc imperfecti. z aliqui iungebant eis q̄ erāt mmodo fi-

eti.ſō xp̃e adhuc nō relenabat eis altiora mysteria catholice fidei.qz ficta indigni erāt audire.t ipſecti adhuc non poterāt capere.pp qō etiā ipis apl̃is dixit ieſus.ſ xvj.cap. Multa habeo vobis dicere ſ nō potestis portare mō.et hoc ē qō vr. b Jpe ār ieſus nō cre.semetipm eis.altiora mysteria.ſ.ſuō reſurrectiōe.t ſubditur causa. i Eo q ipe nos.oēs.ſ. iſtoz ipſe ctōem.t illoz ficticiū modus p quē cognoſcebat ſ subdit ſ Et qz opus ei ſi erat.i.neceſſe.

b ſigna eius q̃ faciebat. Jpe aūt tbs nō credebat ſemet i ipm eſſ eo q ipe noſſet oēs t qz opus ei nō erat vt qs

l Vt qs te.pbī.de hoie.i.vt mēte t ſtatū cuiuſlibet hominis cognoſceret p informatiōem alterius.qz hoc ſciebat perfecte p ſemetipm.qp qō ſequtur. m Jpe.n.ſciebat qd eēt in hoie.i.in mēte t ſtatu cuiuſlibz hois. t ex h euāgelista oſtdit ipm eē deū cui⁹.qppter ſcire ſecreta cordiū. Fd maior ē euidēs pdictoz querit vtrū conuerſio aque in vinū dē qua dictū ē fuerit xp̃i pmū miraculū. et arguit ſmo q nō.qz xp̃c fecit miracula ad inducēdū homines ad fidē.vt iam dictū eſt.ſ añ illas nuptias aliq ei crēdebant.t aliq ſicut diſcipuli ei adherebant.qz ſicut dictū ē. Vocat⁹ē ieſus⁹ diſcipuli ei⁹ad nuptias.ergo videtur q ab eo aliqua miracula viderāt. Jtē illud miraculū fecit xp̃c exāis.xxx.annoz. qz poſt baptiſmū ſuū fecit illud. vt ptz ex pdictis. Jpe aūt erat incipiēs.xxx. annū añ baptizatus ē.vt dr̃ Luc.iij. Sz in li.ō infantia ſaluatoris ſcribunt multa miracula q̃ fecit ſū puerita.ſz̃c. Cōtra h ē illud qō dictū eſt in hā. Hoc initiū ſignoz fecit tbs ꝛc. Hūſio nō ē qō de xp̃i ptāte in opibus miraculoſis.qz ſuā ptātē a principio habuit.ſed querit de tpe quo vſus ē ptāte in natura aſſumpta que erat organū diuinitatis.etiā in miraculis faciendis.vñ t ad tactū manus eius ſanabant infirmi.curabāt leproſi.illuminabāt ceci.t ad vocē ei⁹ ſuſcitabant mortui.t ſic ptz qp qō ē de ſcō. Propter qō hic duo ſunt videnda.p̃ qd ſit circa hoc factū.ſcōo q circa hoc ꝓueniētia ſunt. Circa p̃mū dixerūt aliq qp ꝓuerſio aque in vinū nō fuit p̃mū miraculū xp̃i abſolute. qz plura alia añ fecerat.ſed fuerat p̃mū q̃tū ad illa miracula q̃ fecit xp̃c in ꝓfectu diſcipuloz ſuoz.pp hoc ſignāter nō dicit euāgelista. Hoc fecit initiū ſignoz ihs tm: ſ addidit. In chana galylee t manifeſtauit gloriā ſuā t crediderūt in cū diſcipuli ei⁹.q.d.alibi alia ſigna fecit. Sz hoc ē ō veritatem euāgelij.qz.ſ.dixerat euāgeliſta qp xp̃c adhuc erat icognitus nō ſolū ipi ꝓpter ſi ipſo ſi etiā ſuis.vñ Jobes baptiſta ō xp̃o loquēs dixit. Et ego neſciebā eū.ſ. añ baptiſmū vt.ſ.dictū ē. ſiſt loquens iudeis dixit. Medius aūt vſtrū ſtetit quē vos neſcitis.ſi āt aliqua miracula feciſſ ſi fuiſſz ſic incognitus.t maxime ſuo ꝓcurſoi. qz ad ipm manifeſtandū natus erat vt dicit luc.j.imo nec etiā ꝓcurſore indi guiſſ.qz eius miracula ſufficiēter manifeſtaſſent eū. t ō dicere q̃ fecerat miracula añ baptiſmū eſt erp̃ſſe ꝛ euāgeliſ.poſt baptiſmū vo pmū ſignū fuit pdicta cōuerſio aq̃ in vinū.t p ꝓa fuit miraculū eius ſimpliciter pmū. Circa ſecundū ſciendū q miracula xp̃i ordinabāt ad duo.ſ. ad manifeſtatōem ſue diuinitatis.t ad confirmatōēs ſue doctrine p quā hoies ad fidē addūcebant.t q̃tū ad vtrunq fuit ꝓueniens differre opatōēs miraculoz vſq poſt baptiſmū. hoc p̃imo declarat inquātū miracula erāt doctrine ſue confirmitiua. Quia cōfirmatio doctrine nō ꝓcedit actū docēdi ſ magis ſequit. Fd pdictōem aūt t doctrinā reḡrit etas ꝓfecta ſaltē de cōgruitate de q̃ agit. ſ. fecta etas eſt xxx.annoz. ꝓpter qō ioſeph ſuſcepit reginē egypti in etate tali. vt dr̃ Geñ.xli. Sūl dauid erat.xxx.annoz cum regnare cepit.vt habet.ij. Reg.v.t Ezechiel in.xxx.anno in cepit ꝓphetizare.vt dr̃ Ezech.j. t ō ꝓueniēs fuit q̃ xp̃c añ xxx.annū nō doceret:p ꝓa nec miracula ſue doctrine cōfirmatiua faceret. ſcōo idē oſtdit inquātū miracula erant ſue diuinitatis manifeſtatiua. Pars.n. pticuli ē ſi neget i xp̃o vere hūanitas.ſicut ſi neget ſua diuinitas. t ō dz ſic diuinitas manifeſtari vt vere hūanitatis cognitio nō ꝓdeſſet.t ō nō fuit ꝓueniēs ipm añ etatē ꝓfectaz miracula facere.ne eius incarnatio fantaſtica crederet. Fd p̃imuz ſciendū q illi diſcipuli q̃ adheſerūt ei añ miracula ipi adheſerūt ex tobis teſtimonio inchoantes doctrina xp̃i ſūmatiue. vt ptz ex pdictis. vnō t ad laudē diſcipuloz hoc pertinet q Jpm ſecuti ſunt añq̃ audiſſent eū miracula faciētē

testioniū pbiberet de hoie

m Jpe.n.ſciebat qd eēt i ho-

n mine. Cap. iij.

n Erat autem homo

ſm q dicit Gre.omel.v. Fd ſecūdū dicendū q liber ō in ſcā ſcriptura ſaluatoris repz̃obat⁹ē tanq̃ ab hereticis cōfictus. vt ptz in decreto Gelaſij pape.t io nō ē et fides adhibēda. In ca.ij. vbi dr̃ in poſtil. Cū pbabiliter pōt cōcedi quia non omnia ſcripta ſunt.

Fdditio.

o Kobabilius vr̃ ꝓcedendū q xp̃c nō funiculo cinxerit ſicut illi q̃ auſterā vitā ducūt. ſ ſimplici cingulo quo hoies vtūr cōiter. Nā vt chry. dic ſup math. Nil plus xp̃c oſtdit ꝓter miam ſ iuſticiā. dimittēs q̃ iobi ieiunio fulgere. ipe Jna ingreſſit via ad meſam intrās publicanoz t mādūcās t bibēs: hec ille. t idē dicēdū eſt de bis q̃ ꝓnēt ad veſtitū.put ſan. tho. in.iij. ꝑte.q.xl.ar.ij. in ſūſione pmi argu. Quērere aūt q̃re in templo erant funiculi cū ibi nō vendebāt.nili ea que debebāt offerri ē valde rr̃onabile.tm qz multa inueniunt in tēplis q̃ nō ibi cōſueuerāt vēdi.tū q:veriſile ē q̃ thaurit⁹ aialia q̃ ibi offerebātur ꝓnabant ligata funiculis. Rēplica.

p Na ca.ij. vbi dr̃ q̃ ieſus fecit flagellū q̃ de funiculis i dicit poſtil. q̃ pbabiliter pōt credi q̃ xp̃c cingebat funiculo q̃dē duplicādo fecit q̃ flagellū. Burg. dicit q̃ pbabil⁹ſit oppoſitū vicz q̃ cinct⁹ſit ſic hoies cōiter allegat ad id ch̃y. d. Xp̃c nihil oſtdit ꝓter miam t iuſticiā dimittens iobi ieiunio fulgere ipe Jna ingreſſit via ad meſam intrās publicanoz t mādūcās t bibēs. t ſra dicit burg. dicēdū ē de veſtitu xp̃i q̃ ſe nō habuit ſic b auſterā vitā ducēres. Rō ſalua reuerētia ch̃y. Xp̃c i ieiunio tārā auſteritatē oſtdit q̃ poſt⁹fuit in ea admirabil⁹q̃ imitabil⁹ēt a iobe q̃ nūq̃. xl. dieb⁹ t noctib⁹ ieiunauit vt xp̃c. q̃ ſi aliq̃s cū pctōr⁹ t publicanis mādūcauit.nō ex hīa oppoſita tenuit.q̃uino maioꝛ ꝓfectōe hmōi act⁹ exercuit q̃ iobes ieiunauit. Opa.n. pdeſcēſionis ꝛ ipfectōnis q̃ parēt in fuga t locutione hmōi ꝓuerſatōe cū pctōribus in xp̃o nullā arguūt ipfectōs.nō ē igit.q̃ne dictū xp̃m iceſſiſſe Jnavia ꝓfectōi.vel via Jna ad vnū quācūq̃ ꝓtinēte. Nec vr̃.q̃ne dcīs q̃ xp̃c nihil oſtdit niſi miam t iuſticiaz ſi vult excludere opa ſupērogatōis t auſteritatis.faluz ē infirmis.n. pdeſcēdere t opa ipfecta ex maxia ꝓfectōe facere.p loco ꝛpe t opoꝛtunitate.nō ē via Jna incedere. nec neceſſariū ē ducere xp̃m funiculos ō ligatura boū. p flagellis faciēdis receꝑſſe.vt vult bur. ſic.n. bones ꝑ funes ducūt ita p flegella ire ꝓpellūt. q̃ꝓpt ita cito xp̃c iuenit ſet ducētū flagella ſic funiculos. Tm vr̃ bur. odiū ꝓpoſt. hūſſe q̃ nō potuit pacifice loq̃ ſ vr̃ freq̃nt occaſiones q̃ eſſet ad ſenſum Falē modicū ꝓtinētes. Cap. iij.

e Erat at̃ bō. Poſtq̃ euāgeliſta declarauit xp̃i diuini tatē p nature imutatōs.h idē declarat p gr̃e reformatōs ō q̃ ꝓncipalr̃ agit.qz ad h euāgeliū deſcꝑſit. t diuidit in duaſ.qz p agit ō ſpuali regeneratōe baptiſmi in q̃ pdicta reformatō inchoat.ſcōo ō collatōe multiplicē ſpuālis buſificij i q̃ reformatio ꝓſūmat.ſcōa incipit.c.v. Pb erat.p̃ma i duas.qz p agit de generatōe ſpuali q̃ ad iudeos.ſcōo.put derīuat ad ẽthneos.c.ſe.vt q̃ cōcinit. p̃ma i duas.qz p deſcribit ſpūalis generatio.ſcōo deſcribit a io hānis baptiſmo ibi:p⁹ venit.p̃ma i duas.qz p docet xp̃c regeneratōis ſpiritualis neceſſitatē. ſecundo eius modū ſiue qualitatē ibi: Dixit ad eū nicodemus. tercio efficacie ipius cauſaꝛ ſiue rōnē ibi: rūdit nicodemus.t qz do-

cet ista rñdendo ad interrogata. tō pma diuidit in duas q; pmo ponit nicodemi interrogatio. scdo subiungit xp̄i rñsio ibi: Rñdit iesus. Circa pmū describit pma cōditio interrogantis cū dr. a Erat aūt hō ꝛc. Iste. n. fuit vn⁹ illoꝝ de q̄bus dictū ē p̄ce. ca. q; multi crediderūt in ieſu videntes signa q̄ fa ciebat. Et q; ridibet subdit q; iesus ſi cre debat semetipm eis secreta fidei reuelā do. tō iste nicode mus venit ad iesuz i secreto ꝛ extra tur baz alioꝝ. vt ab ipo plenius instrueret. sequit. b Ex pha riseis. q; erat de se cta coꝝ. ipi aūt p̄fitent resurrectōez ꝛ ꝛ spūales creaturas de quib⁹ loquebat xp̄c. ꝛ tō ex hoc erat quodāmō dispos⁹ ad audiendū doctri nā eius. c Nico demus noīe. hoc ex pmik ad ofidēduz famā ipius.

c ex phariseis nicodem⁹ no
d mine princeps iudeoꝝ. hic
e venit ad ihm nocte ꝛ dixit
ei. Rabbi scimus q; a deo
g venisti magister. Nemo ei
pōt hec signa facere que tu
facis nisi fuerit de⁹ cū eo.
b Respōdit iesus ꝛ dixit ei.
i Amen amen dico tibi: nisi
k quis renatus fuerit denuo
nō pōt videre regnū dei.
l Dixit ad euz nicodemus:
m quō pōt hō nasci cum sit se
nex. Nunq̄d pt in ventrez
matris sue iterato introire

d Princeps iudeoꝝ. in hoc ofidit dignitas eius. tūc. n. pp̄s gubernabat p doctorel ꝛ sacerdotes. Is. n. xp̄c pmos vocatos ad fidē voluerit eē simplices vt in plurib⁹ ne do ctrina fidei sapie bñane ascriberet. ita enī a pncipio vo cauit aliquos literatos ne ipa cōtēptui br̄et. q̄si a sol sim plicibus recepta. c Hic venit ad ihm nocte. Nō enīz audebat venire in palā. ne de synagoga expelleret. sicut dr. J. ix. c. de parēt⁹ ceci nati q; pp hoc nō audebāt xp̄m cōfiteri. f Et dixit ei rab. sci. q; ꝛc. i. certū ē mihi q; ma doctrina ē vera ꝛ a deo data ꝛ nō bñanitus ficta: ꝛ subdit cām. d. g Nemo. n. pōt hec sig. facere ꝛc. sicut em certitudo veritatis hr̄ in his q̄ subiacent facultati natura lis rōnis q; reducōez ad pma pncipia. ita habēt in his q̄ accedunt rōnē pvera miracula q̄ sunt sufficiēs testimo niū q; doctrina q; talia confirmata, p̄cedit veritate pma. mi nus dixit ille nico demus ꝛ plus signauit. q; q; talē confessionē ofidit se p̄sideranter ab eo plenius informari.

h Rñdit iesus. hic describit xp̄i rñsio. q; videbat nico demū bñliter ꝛ vere querere doctrinā xp̄i q̄tū ad secreta fidei. ꝛ tō incepit a pmo sacō. s. baptismo q̄ē regeneratio spūalis ꝛ p ꝛs necessaria ad salutē. ꝛ hoc ē q̄ dr: rñdit iesus ꝛ dixit ei. i Amen amē dico tibi nisi q̄s re natus fuerit denuo. i. iterū p generatōz spūalē. k Nō pōt videre regnū dei. Dīsio. n. dei p ēntia sibi soli cōpe tit p naturā. hoibus aūt cōpetere nō pōt nisi p grām per quā trahunt hoies quodāmō ad naturā diuinā. vt hr̄. ij. Pe. j. Magna ꝛ pciosa, promissa donauit. vt p hoc efficia mini diuine nature cōsortes. hoc aūt nō pōt eē p genera tōem carnalē q̄ solū facit filios hoīm. ꝛ tō ad hoc requirit generatio spūalis p quā hoies sunt filij dei ꝛ p ꝛs hered̄es vite celestis. Sz̄ hoc vr̄. q; patres veteris testamēti salvati sunt. q̄ tñ nō fuerūt baptizati. dicēdū q; tūc non erat in pcepto. Cōsecuti tñ sunt spūalē vitā p grām in fide xp̄i venturi. ꝛ sic habuerūt rē baptismi. habuerūt etiā ip̄m in figura in aliquo coꝛrespōdēte p q̄ tollebat pcm̄ originale. l Dixit ad eū nicodem⁹. hic p̄fit docet xp̄s modū ꝛ qualitatē regenerationis spūalis. ꝛ diuidit i duas q; primo ponit nicodemi obiectio. scdo rñsio ibi: Rñdit iesus. xp̄s. n. dixerat esse necessariū ad salutē regenerari. tō vt modū hmōi regenerationis melius intelligat: arguit ꝫ pdicta dupliciter: p̄ mō ex erate: q; ille q̄ nascit ē puer. a senectute vo ſi pōt aliqs redire ad puericiā. ergo regene ratio videt impossibilis. ꝛ hoc ē q̄ dr. Dixit ad eū mecde mus. quō pōt hō nasci cū senex sit. Erat aūt affuet⁹ sensui

n ꝛ renasci. Respōdit iesus.
o Amen amen dico tibi: nisi
p q̄s renat⁹ fuerit ex aqua et
q spūsancto nō pōt introire
r in regnū dei. Q̄ natū est
s ex carne caro ē: ꝛ q̄ natuz
t est ex spū spūs est. Nō mi
v reris quia dixi tibi. opor
x tet vos nasci denuo. Spi
ꝫ ritus vbi vult spirat. ꝛ vo
a cem eius audis: sed nescis
vnde. venit aut quo vadat
b sic est omnis qui natus est
c ex spiritu. Respondit ni
codemus ꝛ dixit ei. Quō

Hic ponit xp̄i rñsio. ꝛ diuidit in duas. q; primo ponit eius rñsio. scdo ad hoc inducit exemplum ibi: Spūs vbi vult. In pma igit p te dicit q; illa regeneratio de qua loq̄t nō ē carnalis ꝫ spūalis. ꝛ tō non valent argumēta q̄ pcedūt de generatōe carnali. pp q̄ modū bñus ꝫ generatōis spiritualis saluator ex plicat p̄ dicens.

o Amen amē di. ti. nisi q̄s rena. fue. ex aq̄ ꝛ spūsanc. ꝛc. q. d. illa generatio ō qua dixi sic ē intelligenda. inquātuz aq̄ lanat exterī⁹ ꝛ spūssanctus interius: ꝛ lotio talis bñ dicit generatio. q; p hanc hoies efficiunt ꝛ sonnes verbo icarnato q̄ ē filius dei naturalis inquātū in hac generatiōe ē aliq̄d sensibile coꝛrespōdēs carni. s. aqua. ꝛ aliq̄d inuisibile coꝛrēdēs ꝓbo. s. gra. vñ sequit. p Q̄ natū ē ex carne. s. ꝛm virtutē carnalis generatōis. q Caro est. i. cōstituit in vita carnali tm̄. r Et q̄ nā. ē ex spū. mō p̄dicto. s Spūs ē. i. ꝓstituit in vita spūali. ꝛ tō concludit. t Nō mire. i. nō debes āmirari. v Quia di. ti. op. v. de. nasci. q; nō loquoꝝ de generatōe carnali de q̄ tm arguis: ꝫ de spūali. x Spūs vbi vult. hic saluator ad p̄dicta adducit sensibile exēplū ꝛm chry. q̄ hoc exponit ō vē tu materiali. cui⁹ pncipiū ignoraꝝ ꝛ finē finis vbi termi nat ꝛ tm̄ sonnus ei⁹ p̄cipit. sic mō ē in generatōe spūali. q̄a spūssanctus q̄ ē pncipiū hui⁹ generatōis. ꝛ finē beatitudo eterna que ē eius finis a nobis nō p̄cipiunt q̄ credūt tm̄. Aqua aūt exterioꝝ ꝛ forma verboꝝ p̄cipiunt ꝛ sensus ꝛ hoc ē q̄ dr. x Spūs. i. ventus. y Vbi vult spirat. i. flat. Si aūt arguat ꝫ hoc sicut arguit aug. q; vent⁹ materialis nō hz̄ volūtatē nec a se mouet. pp q̄ dicit augu. q; hoc verbū de spūssancto intelligit. pōt dici sustinēdo dictū chry. q; volūtas in scripturis aliq̄n accipit, p inclinatōe naturali. ꝛ hoc mō accipit hic. z Et vo. eius audis. sensibilit p̄cipit. a Sz̄ nescis vñ ve. aut q̄ va dat. Si aūt arguat ꝫ hoc vt arguit aug. q; oēs non eunt ventū venire ab austro vel ab aq̄lone. ꝛ tō vadit in ptem oppositā. pōt dici q; hoc ē verū tm̄ in generali. ſ. in q̄ pte tre dekmiare vsus austr; tal incipiat vēr⁹ q; flat ab austro vel vbi ſmiet oino ignoraꝝ. b Sic ē oīs q̄ na. ē ex spū q; sic dcm̄ ē i tali generatōe ē aliq̄d occultū ꝛ aliq̄d patēs ad sensū. pp argumēta p̄dicta q̄ tm̄ ſ solubilia vt visū ē. dic aug. q; p̄dcā lra ō spūsco itelligēda ē q̄ i. ꝓphis ꝛ scpturis sacr; loq̄t. vox aūt ꝓphar ꝛ scptura eoꝝ sensū p̄cipit. ꝫ pncipiū b⁹ scpture. ſ. spūssanct⁹ ꝛ ei⁹ finis. ſ. brītudo celestis nob occultāt ꝛ sola fide tenēt. ꝛ ista expō vr̄ rōnabilior: q; nicodem⁹ erat i scptur; scis istruct⁹. ꝛ tō vr̄ magr̄ q̄ sal uator: sibi dederit exēplū ō talib⁹ q̄s ō vēro māli. ꝛ tūc est plana lra. spūs vbi vult spi. q; nō ilpirat hoies ex nāli necessitate ꝫ ex mera liberalitate, ꝛ vocē ei⁹ audis: ſ scptur; ꝓbar q̄ legūt i synagogis iudeoꝝ. Sz̄ nescis vñ veniat aut q̄ vadat. q; pncipiū ilpirās ꝛ finis vtiq⁹ b⁹ inspirationis sibi occultāt vr̄ dcm̄ ē. sic ē oīs ꝛc. exponat sicut. ſ. c Rñdit ni. ſ. ofidit xp̄c cām efficacie q̄ ē i spūali. gnātōe ꝛ diuidit i duas. q; p circa ꝫ ponit nico. introgatio. scdo

xpi rnsio ibi: Kñdit iesus. Circa pmū sciēdū q ꝙuenīcio quedā natura ē vt dicit philo. li. de memo. ꝛ re. Et q; iste nicodemus erat assuetus legi mosaice q̄ pmittit carnalia ſ̄ nō potuit capę spūalia. pp qđ querit vlterius circa pdicta. d. Quō pōt hec fieri. d Kñdit iesus. hic ponit xpi rnsio. Et diuidit in duas. q; primo reprehēdit nicodemi tarditatē. ſcdo ostēdit baptismalis efficacie cāz ibi: Et nemo ascēdit. Arguit aūt tarditatē nicodemi: ad intelligēdū ꝛ credēdū pdicta ex tribus. pmo ex conditiōe audiēcie q̄ erat doctor ꝛ peritꝰ in lege. ꝛ p cōſequēs deberet talia cognoscere. ꝛ hoc ē qđ dicit. e Tu es magr i isrl ꝛ hec ignoras. Sz posset alicꝫ dicere q̄ nō erat mirū ſi talia ignorabat. q; nō ꝓtinebāt ad vetus testm̄ in q̄ erat īstructus. Dicēdū q; in lege moysi figuratiue ꝓtinebat baptismus ſm qđ dicit apl's. j. Cor. x. oēs in moyſe baptizati sunt i nube ꝛ i mari. q; in vtroq; fuit baptism̄ figurat⁹ legis aūt doctores debebāt scire figuras eiꝰ ly ad hoc ſi teneret vulgus. Ite in ꝓpheta ihs frequēter legerat exprimi baptismus: Ezech. xxxvj. Et effundā sup vos aquas mūdas ꝛ mūdabimini ab oibus inq̄nāmētis vris ꝛc. Ite Zach. xiij. In die illa erit fons patēs domui dauid ꝛ habitantibus irlm̄ in ablutiōez pctōis ꝛ mēſtruate. ſcdo arguit tarditatē nicodemi ex ꝓdictōe dictis ꝓdicta. q; xps dicebat ea q̄ certitudinaliter sciebat. ihs cito debebat accēscere. ꝛ maxime q; eius doctrinā pfessus fuerat a deo datam. ꝛ hoc ē qđ dī hic. f Amē amē. dico tibi. q; qđ sci. ꝛc. xps em̄ ſm diuinitatē hz eandē sciaz cū pre. in humana etiā natura cognoscit oia q̄ cognoscit deus noticia visiōis. ihs dicit. qđ vidimus testamur ꝛ testimoniū nr̄m nō accipitis. q; pauci inde⁹ ꝓpatiue crediderūt xpo. iste etiā nicodemus erat ad capiēdū q̄ dicebat tardº. tercio arguit eū de cōditōe materie de q̄ erat sermo q̄ ē facilis ad intelligēdū respectu emanatōis verbi a pre ꝛ spūssanci ad vtroq;: et maxie q; in lege in q̄ iste erat ꝛ exercitatus ꝙ ablutiones aliquas āmouebāt imūditie aliq̄. ꝛ ihs defacili deberet capere qualiter ꝙ ablutōem aque exteri⁹ virtute diuinā interi⁹ fit ablutio aie. ꝛ hoc ē qđ dr. g Si ter. di. vo. ꝛ nō creditis. Regeneratio spūalis terrena pōt dici inquātuz efficit in terra ꝛ sub elemēto sensibili. s. aq̄. vel dr terrena q; ad hoc indigerat exēplū sensibile de vento flāte in tra fm̄ expoſitōem chrys. pdictā. h Quō si dix. vo. ce. credetis. Celestia hic vocat emanatiōem pſonaz in diuinis que est valde ardua ꝛ difficili valde intelligibilis.

i Et nemo ascēdit. reprehēsa eiꝰ tarditate saluator ꝓcedit ad reddēdū cām efficacie q̄ ē in spūali generatiōe. Et diuidit in duas. q; primo facit qđ dictū est. ſcdo manifestat ꝓpositū ibi: Sic de⁹ dilexit. prima in duas fm̄ duplicē cāz quā assignat. ſcda ponit ibi: Et sicut moyses. Circa pmū sciendū q̄ cā principalis efficacie baptismalis ē mysteriū incarnatōis p quā filius dei vniuit sibi humanā naturā in mundū descēdēdo. naturale ē aūt q; quelibz res ad locū ſue originis reuertāt. ihs verbū incarnatū ad prēm̄ redire pōt descēdēdo. ꝛ q; p generatiōem spūalē homines efficiunt mēbra eiꝰ ipi vniunt. ꝛ p ꝓis cū ipo ad celestia trahūtur virtute verbi incarnati. sic soluta ē qō nicodemi qua ārebat quō pōt hec fieri. ꝛ hoc ē qđ dr. i Et ne. ascē. in ce. nisi q̄ descē. de celo. q; sicut dictū ē homes ſ̄ ascēdūt illuc nisi inquātū efficiūt mēbra verbi incarnati. ꝛ q; verbū ſ̄ descēdit de celo ꝓ motū localē celū dimittēdo ſ̄ carnē de nouo sibi vniēdo. ihs ad hoc denotādū subdit. k Filiº ho. q̄ ē in celo. ex hoc loco valētinº accepit occasionē errādi. dī. q; dei filiº coꝛp⁹ celeste attulit. ꝛ ꝙ virginē transiit nihil de ea assumēdo. hoc aūt ꝓz erroneū ꝛ euāgelio cōtrariū. q; hoc mō xpc nō ex̄t filius virginis. ite xps ſ̄ ex̄t hō. q; corpus celeste nō pōt ſ̄ormari ab aia cū sit forma corpis physici organici ſm̄ q; dicit phs ſcdo de aia. qō ſ̄ pt cōpetere corpi celesti. l Et sic moy. Hic ponit scda causa efficacie baptismalis q̄ est meritus passionis xpi. qō in baptismo opat. ꝛ ꝙ tangit cū subdit. Et sicut exaltauit moyses serpētē in deserto. ita exaltari oportz filiū hois. de hoc ſpeme hꝰ Aūe. exj. ꝛ fuit figura passionis xpi. q; habuit filiū dīne venēni inquātū dicebat serpens. fuit ſ̄ sine veneno: q; eneus. sic xpc habuit silitudinē peccati ex carne passibili. fuit ſ̄ oino sine pctō. ꝛ ideo aspectus illi⁹ serpētis enei saluauit a corpali morte. multo fortius fides xpi crucifixi saluat a morte spūali. ꝛ restituit hoīem vite eterne. ihs sequit. m Vt omis q̄ cre. in ipm̄ nō pe. ꝙ ha. vi. eternā Notādū etiā q; xpi crucifixio dicit exaltatio. q; eius corpus fuit exaltatū in cruce sicut vexillū in aere ad debellādū aereas ptātes. fm̄ illud habe. xij. Curramus ad ꝓpositū nobis certamē aspiciētes in auctorē fidei ꝛc. ꝛ q; ꝓ passionē meruit exaltatiōez fm̄ qđ ꝓbat. ij. Hūiliauit semetipm̄ factus obediēs vſq; ad mortē: mortē aūt crucis. ꝛpter qō deus exaltauit illū.

n Sic. n. deus. Hic ꝓnter manifestat cām ꝓdictā. ꝛ diuidit in duas. q; primo ostēdit ꝓpositū. ſcdo removet qđdā dubiū ibi: Nō. n. supius dixerat q̄ efficacia baptismalis ꝓuenit ex mysterio incarnatōis. ihs aūt voluit nobis volūtate efficaci bonū infinitū. q; dedit nobis filiū suū,

o Vt ois q̄ cre. i eū nō peat ꝙ ha. vi. eternā. Ex hoc etiā erranerūt alicꝫ hereticī dicētes q; credētes nō dānabunt etiā si mortaliā in peccato mortali. ꝛ ꝓbant dictū suū ꝙ verba apli. j. Cor. iij. Fundamētū. n. aliud nemo pōt ponere ꝛc. ꝛ sequit. Si cui⁹ opus arserit detrimētus patiet. ipe aūt saluꝰ erit. sic tñ q̄ ꝙ igne. ꝙ fundamētum. n. istud intellt fides. ꝛ ihs ſ̄ sup hoc fundamētū ponāt opa cōbustione digna ꝙ talia hō puniet ad tps tñ finaliter saluabit. ꝙ hꝰ ē erroneū. ꝛ ip⁹obat ꝙ dictū apli ad Gal. v. Manifesta sunt opa carnis: q̄ sunt fornicatio: imūdicia: ipudicitia ꝛc. sequit. Qui talia agūt regnū dei nō ꝓsequent. Ex q̄ ꝓz q̄ nō solū dānant alicꝫ ꝙ in fidelitate ꝙ etiā ꝙt alia peccata mortalia. ꝛ ideo dicendū q; saluator: nō accipit fidem tñ ꝓ habitu fidei informis sed fide formate ꝙ charitatem. ꝛ certum est q; talis saluabitur. ꝛ ad hoc denotandum dicit. o Vt omnis qui credit in eum. scz tendendo in eum per charitatem. p Non pereat sed habeat vitam eternam. Hꝰ dictū apostoli ꝑallegatur in contrarium dicendum q; loquitur de peccatis venialibꝫ ſm̄ quod exponunt doctores. ꝛ ego tunc plenius dicam ſi contingat me super illum locū scribere. ꝙ peccatis autem venialibus fideles temporaliter punientur igne purgatorij. tamē finaliter saluantur. q Non enim misit deus filium suum in mundū ꝛc. Hic remouet quoddā dubiū. ꝛ diuidit in duas. q; primo facit qđ dictum est. secundo declarat quoddam dictum ibidem ibi: Hoc autē

est iudiciū. Circa primū sciendū q aliq̄ scripture loquēdo de secūdo aduentu xpi in mōm. dicūt ipm venire ad iudicādū. r ō ne aliq̄ credāt q hoc debeat fieri in primo eius aduentu hoc remouet. d. q Nō. n. misit ꝛc. vt iudicet mūdū. i. in primo suo aduentu. Tūc. n. nō venit iudicare sed magis iudicari. p mūdi salute. ō sequit. r Sed vt saluet mūdus p ipm. t. pbat ꝓr hoc dictū. q. in primo eius aduentu aliq̄ credebant ei. t aliq̄ ñ credebāt ei. t ē diuisio p imediata cū intra ꝛdictoria nō sit mediū. sed nō venit ad iudicandus nō credētes nec credēres. vt statim patebit. q ꝛc. t hoc ē qō sequit s Qui cre. in eu nō iudi. i. nō bz cās vñ cōdemnet.

t Qui aut nō credit iā iudi. ē. i. bz i se cām manifestaz sue cōdēnatōis. sicut ille dr mortu q iā bz in se cām manifestā mortis. t hoc ē qō subdit. v Qui nō cre. in no. vnige. fi. dei. q venit p salute mundi. verū ñ cā b⁹ dānatōis dabit executōi in scōo aduētu xpi.

x Hoc ē ät iudici. hic declarat fructz dictū vicz q nō credētes in filiū dei iā bñt in se cām manifestā sue dānatōis q: sunt extra fidē salutaris sine q̄ null⁹ vnq̄ potuit saluari. t hoc ē qō dr. x Hoc ē ät iudiciū. i. cā ꝺdēnatōis.

y Quia lux. i. xp̄c q̄ ē lux vera. vt dicū ē. j. ca. z Venit in mūdū. carnē assumēdo. t in ea apparēs saluē bñ genēris opando. a Et dile. ho. ma. tene. q̄ lucē. tene bzas infidelitatis peligēdo. t subdit cām. b Erant em opa eo. mala. ad cui⁹ intellectū sciēdū q legispiti aliquā notiā de xpo habuerūt cogētes ipm ē vere xp̄m. vt plenius declarauit math. xxj. sup illū locū. Dixerūt agricole. hic ē heres. verūtñ q arguebat eoz vicia mori fuerūt ꝛ eū inuidia excecāte illā cognitōem quā ō eo habebāt: q: passio ꝓr fortis puerit iudiciū rōnis. sicut ꝓz in cōtinēte q pñti passione iudicat eē fornicādū. ñ extra passionē positus iudicat ꝛtū. vt dr. vij. Ethy. sic iudei odio z inuidia mori ꝓsecuti sunt xp̄m. t ponit ad ꝺ saluator exēplū dicēs c Dis. n. q ma. agit odit lucē. sicut ꝓz de adultero t ō fure: t sic de aliis. d Et nō ve. ad lucē. i. nō facit sua male facta in palā. e Vt nō ar. opa ei⁹. i. ñ punīāt p iusticiā seculare. f Qui aut fa. veritatē. i. opa cōformia volūtati diuine q̄ ē idē q̄ veritas ꝑma. g Venit ad lucē. i. in palā vel ad xp̄m q̄ ē lux vera. h Vt ma. opa ei⁹. nō ad p̄niā laudē sed ad dei gloriā ꝛ primi efficitōz. i Quia a deo sunt facta. i. virtute dei sine cui⁹ virtute opus meritū nō pōt fieri. k Post hec venit. hic ꝓr ponit distinctio inter baptismū xpi ꝛ baptismū iohānis. t diuiditur i tres. q: primo vterq; baptism⁹ describit. scōo ex hoc q̄ oritur ibi: Facta ē q̄ qō. tercio soluit ibi: Et rñdit io. ꝑma i duas q: p pōit baptism⁹ xpi. scōo ponit baptism⁹ iohis ibi: erat aūt io. In ꝑma pte dicit sic. Post hec venit ihs ꝛ discipuli ei⁹. ex ꝺictis ꝓz q ihs loquebat cū nicodemo in irlm. q̄ est metropolis in iudea. quō ergo dr ꝺ imediate p̄locutōem xpi cū nicodemo. Post hec venit i iudeā ꝛc. q: erat ibi vt vr. Sed hoc rñder beda. q li p̄dic nō intellr imediate respectu p̄cedētiū. ꝑ m. p̄cessu tpis p̄instructōem nicodemi venit in galyleā. ꝛ iterū reuersus est in iudeā. Aliter etiā pōt dici vt imediate cōiūgank lre p̄cedēti. Post ꝺ venit in iudeā terrā. q. d. p̄instructōem nicodemi in irlm venit ad alia loca iudee. q: nō tm debebat docere in ciuitate metropoli ꝑ etiā in aliis. ꝛ ad hoc denotandū dr in iudeā terrā. nunc. n. de irlm. venit versus iordanē vbi boies ꝓgregabant ad baptismū: vt inciperet baptizare fm q iohes de eo ꝓdixerat. vt. ꝺ. dcm ē iō subdit.

sit de⁹ filiū suū in mūdū vt
r iudicet mōm: ꝺ vt saluetur
s mōs p ipz. Qui credit i eū
t nō iudicat. Qui ā nō cre-
v dit iā iudicat⁹ ē. Qui ñ cre
dit t noie vnigeniti filij dei
f Hoc ē aūt iudiciū. q: lux ve
z nit i mōm. t dilexerūt boies
magis tenebras q̄ lucem.
b Erāt. n. eoz mala opa. oīs
d q̄ male agit odit lucē. t nō
e venit ad lucē vt nō arguāt
f opa ei⁹. Qui aūt facit veri
ꝺ tatē venit ad lucē vt mani
t festent opa ei⁹: q: in deo sūt
k facā. Ꝑ hec venit ihs ꝛ di

l scipuli ei⁹ in trā iudeā. ꝛ il
lic demorabāt cū eis ꝛ ba
m ptizabat. Erat aūt ꝛ iohes
baptizās i ennō iuxta sali.
n o q: aq̄ multe erāt illic. ꝛ veni
p ebāt ꝛ baptizabāt. nōdū ei
q missus fuerat iohes i carce
r rē. Facta ē ät qō ex discipul⁹
g iohis cū iudeis ō purifica
t v tōe. ꝛ venerūt ad iohem ꝛ
x dixerūt ei. Rabbi qui erat
y tecū trās iordanē cui tu te
ꝛ stionīū phibuisti ecce ꝺ ba
a ptizat ꝛ oēs veniūt ad eū:
b Rñdit iohes ꝛ dixit. Nō
pōt hō accipe q̄cq̄ nisi fue

l Et illic demorabatur cū eis ꝛ baptizabat. ꝗ ꝛuū vr in terra seq̄nti ca. vbi dicitur q ihs nō baptizabat. sed tm discipuli ei⁹. Dicēdū q ipe ꝑmo baptizauit discipulos suos vt hic ꝺ postea soli discipuli baptizant xpo. circa altiora docēdo occupato. ꝛ sic nō ē ꝺictio. de hoc tū baptismate plenī⁹ dicetur in fine hui⁹ ca.

m Erat aūt iohes. Hic ꝓr ponit baptismū iohis. ꝺ. erat aūt iohes baptizās in ennō iuxta salim qō est ꝙpidū iuxta iordanē. ꝛ dicūt aliqui q̄ alio noie vocat salem. ꝛ ē locus

vbi regnauit melchisedech. vt ꝺr Gen. xiiij. sed hoc ē falsum. q: salē vbi regnauit melchizedech idē ē q̄ irlm. quia ipam edificauit melchisedech. vt dicit Ysid. li. xv. ethy. ꝛ ꝑmo dicta ē salem. i. pacifica ex cōditiōe regis q̄ regnauit in pace. postea dicta ē irlm a tpe quo abrā voluit ibi ofterre ysaac filiū suū. q: locū ist⁹ appellauit: dñs videt. vt ꝺr Gen. xxij. ꝛ iō irlm interpr̄at visio pacis. q: cū ꝑma interpr̄atiōe addita ēvisio. Subdit aūt cā q̄re iohes baptizabat iuxta salim cū ꝺr. n Quia aq̄ multe erāt illic. ē etiaz interpr̄atio ei⁹ q̄ ꝺr ennon. Ennos. n. hebraice ꝺr aqua.

o Et ve. ho. ꝛ bapti. ꝗ vr q̄ baptism⁹ iohis statim debuit cessare baptizato xpo cū ad ipm manifestādū ordinarek. vt. ꝺ. dictū ē. Dicendū q nō statim cessauit ne crederet totaliter reprobādus sicut baptismata q̄b⁹ pharisei vrebant vt ꝺr mar. vj. ca. iterū q: sicut ante baptismū xpi iohes baptizabat in noie xpi venturi. sic p⁹ baptismū xpi illos q̄s baptizabat ad xpm mittebat plenī⁹ ad instruēdos. ꝛ sic ꝓr mabat suū testimoniū de xpo. p Nōdū. n. mif. fu. to. i carcerē. hoc addit ad oñēdū q̄ texit hist⁹iā quā alij euā geliste dimiserāt incipiētes describere fcā xpi p⁹incarcera tōez iohis. q Facta ē aūt. hic ex ꝺictis mouet qō. q: discipuli iohis zelātes p magno suo voluerūt ꝓferre baptismū suū baptismo xpi. ꝛ hoc ē qō ꝺr. q Fcā est aūt qō ex dis. iohis. m discrete. p magno suo zelāt⁹. r Cū iud. i. xpi discipul⁹ ꝛ alijs ad baptismū xpi veniēnt⁹. s De purificatōe. i. de baptismo. q: isti dicebant baptismū xpi meliorē. q: xpc illos q̄s baptizabat nō mittebat ad iohem ꝛ Et ve. ad io. mori zelo indiscreto. v Et dix. ei. ꝛ ppo fuerūt q̄rnoz ex q̄b⁹ iohes posset ꝙpicari. primū ē ꝓtendens excellētia iohis respectu xpi. qō notāt cū dicit.

x Rabbi q̄ erat ꝛc. trās ior. q. d. discipul⁹ cū magro. scōm ē bñficiū a iohe xpo ipēsum cū subdit. y Cui ꝛc. phib. q. d. p ꝛc ē i anctē. tercū ē virtus aūt officij alteri cū subdit. z Ecce ꝺ bap. q. d. tuū officiū vsurpat. q̄rū ē mioratio iohānis cū subdit. a Et om. ve. ad cū. q. d. de te nō curat b Rñdit io. ꝺ ponit gōnis soluto. ꝛ q: discipuli Johis notabāt xpm de boc q officiū iohis vsurpabat. ꝛ ꝺ boc q fama iohis p ꝺ decrescebat. iō iohes in sua solutiōe sic ꝓcedit. q: primo oñdit primū cē falsum. scōo oñdit scōm cē iustū ibi: Illū oportz crescere. primū oñdit p ꝺ q̄ iohānes ñ baptizabat nisi sicut ꝺco xpi. ꝛ iō xpc baptizans nō vsurpabat sibi officiū a iohāne ꝓcontzanū. ꝛ hoc ē qō dicit.

b Ꝯdixit Io. z dixi. Nō pōt hō rc. q3 oīs ptās a deo ē. z iō fm distinctiōem collatōis diuine distinguunt officia. Iohānes aūt nō accepit auctoritatē a deo baptizādi nisi ad denūciandū christū z pparādū hoies ad suū aduentū. z hoc ē qđ dr. c Ipi vos mihi testi. phibens. i. phibere debetis. q3 a me auditis. d Sydirerūnt nō sūt ego xpc. ℔ q3 missus sum añ illū. ꝓter qđ baptizādo nō vsurpat of ficiū alienū. qđ pbatur ꝙ hoc qđ subdit e Qui hz sponsam spōsus ē spōsus ē. i. hz officium spōsi qđ ē generare filios. z iō officiū xpi ē baptizare ꝙ qđ regenerant filij de spōsa xp̄o que est eccia. f Ioānes rc. z gaudet ꝓter voce spōsi. i. de terra ē: de terra ēt de terra loquit ꝙ de celo venit sup oēs est

c rit ei datū de celo. ipi vos mihi testimoniū phibetis
d ꝙ dixerim: nō sum ego xp̄c sed q3 missus sum añ illuz.
e Qui hz sponsam spōsus ē
f amicus aūt sponsi q̄ stat et audit eū. gaudio gaudet ꝓ pter voce spōsi. ℔oc ergo
g gaudiū meū iplerū est. Il-
h lū oꝑtz crescere me aūt mi-
i nui. Qui desursum venit
k sup oēs ē. Qui de terra ē:
m de terra ēt de terra loquit
n ꝙ de celo venit sup oēs est

de iudeis crediderūt in aduēm xpi. t Qui aūt accē eius testimoniū. credēdo. v Significauit. i. mōstrauit. x Quia deus vc. est. adimplēdo ꝓmissum de filio iam misso. sicut añ mittēdū ꝓmiserat ꝙ phas. z cōcludit excellētiā doctrine ex pdictis dicēs.

q Et qđ vidit z audiuit hoc
o testat z testimoniū eius ne
t mo accipit. Qui aūt acce-
v perit eius testimoniū signi
x ficauit quia deus verax est
y Quē. n. misit deus verba
z dei loquit. ℔ō. n. ad men
3 surā dat deus spīm. ℔ater
diligit filiū z oia tenuit in
a manu eius. Qui credit i fi
b liū hz vitā eternā: qui aūtē incredulus ē filio nō vide
c bit vitā: sed ira dei manet sup eum. Capi. iiij.

nerandi ex sponsa sibi accipet: nō erat amicus sponsi sed ꝺiabolic⁹ z adulter erat. q. d. iobes: de hoc ꝙ xp̄s baptizat nō debeo dolere ℔ magis gaudere cū sim et⁹ p̄co z amicus. ꝓp hoc subdit. Hoc ē gaudiū meū iplerū est. Et no tandū ꝙ iobes hic vocat se xpi amicū. ō. aūt se vocauit eius seruū etiā indignū dicēs. Cui⁹ nō sum dign⁹ vt soluā ei⁹ corrigiā calciamēti. Cui⁹cā ē. q3 volebat discipl⁹s suos rep̄mere volētes ipm ad inuidiā mouere ℨ xp̄m: vt ptz ex pdictis. iō hic voluit loq magis charitatiue.

§ Illū oꝑtz. hic oñdit scōm ee iustū. i. famā suam diminui z crescere famā xpi: z diuidit in duas: q3 ꝓmo oñdit ꝓpositū. scdo ꝓcludit ꝓncipale intētū ibi: Qui credit i filiū. ꝓmū. ꝓbat quattuor rōnibus: ꝓma sumit ex altitudine origīis xpi cui⁹ origo desursum ē z ētus ad deitatē: sicut patuit. 3. ca. z ētū ad hūanitatē. q3 corp⁹ ei⁹ formatū est virtute spūsancti. z hoc ē qđ dr. § Illū oꝑtz crescē. in claritate fame auctoritate apud hoies: q3 in scipo nō augek. b Me aūt minui. sicut lucifer minuit in claritate ētū ad apparētiā oriēte sole. z auctoritas ꝓcedit ad veritē indice: z hui⁹mō subdit. i Qui desur. venit. i. originat⁹ ēt ētū ad diuinitatē z ētū ad hūanitatē mō ꝓdicto. k Sup oēs ē. i. auctoritate z dignitate hz oēs creaturā ꝓcellere. q3 quāto origo alicui⁹ ē altior: tāto debet ei maior honor. scda rō accipit ex certitudine doctrine. quoniam xp̄c in natura diuina habet eandem scientiam cum patre: in humana natura cognoscit omnia que deus cognoscit notitia visionis. ideo potest certitudinaliter docere etiaz altissima. iō debet ei excellēta maiestas. z hoc ē qđ dr. l Qui de ter. ē. i. ois hō ꝓter xp̄m cui⁹ corpus formal virtute sensis cētius de terra a dño sicut cetera mixta. vt ptz ex scdo de generatōe. m De terra ē. i. ꝙ hoc ꝓtinuit in vita etna. z ꝙ ꝓpis nō pōt loq nisi ō terrenis quātū ē ex se. iō sequit. n Et de ter. loquit. hz. n. iobes z alij sancti locuti fuerit de celestib⁹. hoc erat inq̄ntū erat a deo illuminati. ℔ aliter ē de hoie xp̄o rōne ꝓdicta iō subdit. o Qui de ce. venit. ētū ad origīnē ꝺno pdicto. p Sup oēs ē. ētū ad doctrinā. q3 pōt loq celestia z quia ē certitudinaliter cognoscit. z inquātū de⁹ z inquātū hō. ꝓpter qđ sequit. q Et qđ vidit. z audiuit. Hz. n. cā dē habet sciam ci⁹ p̄re inquātū deus. tū hz cā a ꝓle sicut ētū. z hoc significat ꝙ audire. inquātū aūt hō hz alia sciam a deo infusam. z sic inquātuz hō z inquātum de⁹ a p̄re audiuit. r Hoc testat. docēdo. z ptz certitudo testimonij ꝙ visum z audiū. s Et testi. ci⁹ne. ac. i. pauci cōpatiue. sicut cōiter dr. nemo ē in toto. i. pauci. q3 pauci

• finita. ℔ q3 hz grāz fm oēm ei⁹ rōnē z effectū. sicut si brēk albedo fm oēm gradū ipi⁹ possibilē diceret brē sine mēsura rc. alio mō etiā dr hoc ex respectu ad capacitatē aie si. n. aliqs veniēs ad fluuiū hauriat aquā quātū pōt vas capere dr accipe sine mēsura. Hz vas sit determiate mēsure sic in ꝓposito. q3 tota capacitas anie xpi fuit repleta grāciō dr accepisse sine mēsura. quarta rō sumit ex xpi filiatōe. q3 ē dei filius naturalis z vnigenit⁹. Filij aūt quātūcunq; sancti etiā angeli beati nō sunt nisi filij adoptiui. z iō sibi debet excellētia reuerētiet honoris. z hoc ē qđ dr ℨ Pr di. fi. z oia de. i ma. ci⁹. q3 inquātū de⁹ hz eādē potētā cū p̄re sic z eādē ēntiā. ℔ hoc mō accipiēdo li diligit nō tenet causalit. q3 fili⁹ nō ꝓcedit a p̄re volūtarie sed naturali⁹. ℔ tenet commune z ꝓ modū signi. q3 dilectio cōcomitat. ꝓductōem filij. sili⁹ inquātū hō oia tradita st i manu ei⁹. vt hr math. vl. Data ē mi ois ptās in celo z i terra. z hoc mō accipiēdo li diligit tenet causalit. q3 dilectō diuina ē rō ois alteri⁹ boni. z sic ē cā oim bonoꝝ q̄ fcā sūt in hūanitate xpi. a Qui credit. ℔ ꝺcludit ꝓncipale intētū. q3 intētio iobis baptiste ista dicēdo erat inducere discipulos suos ad credēdū ipi xpo cui⁹ erat ꝓcursor. z nūcius. z hoc ē qđ dr. a Qui credit in fil. hz vi. ek. rc. q3 hz grām q̄ virtualit. ꝓtinet beatitudinē. sicut semē arboris ipam arborē. z loquit de fide formata charitate.

b Qui aūt incre. ē fi. nō vi. vitā eternā. ētū ad penā dāni q̄ ē carētia visionis diuine. c Hz ira dei ma. su. cū. ētū ad penā sensus que exhaliter maner sup dānatū. q3 nullo mō pōt euadere. Sed maior ē cuidētia ei⁹ qđ dicit z q̄ xp̄c baptizabat z discipuli ei⁹. querit quale fuerat illud baptisma. Et arguit ꝙ non fuit baptisma xpi. q3 baptisma xpi hz efficaciā a passione ipius. ergo illā nō ꝓcessit. q3 effect⁹ nō pōt ꝓcedere cās sua. xp̄c aūt nōdū passus fuerat: ergo rc. Ite si alij fuissent baptizati baptismo xpi añ ei⁹ ascēsionē in celū. hoc maxie videret ee verū ō apostolis z xpi discipulis. hoc aūt nō ē verū. q3 xp̄c volēs ad p̄em ascēdere dixit eis. Iobes aūt baptizauit aq̄. vos aūt baptizabimini spūsancto rc. vt dr act. j. baptism⁹ aūt xpi ē in spū. vt ptz ex ꝓdictis. j. ca. ℔ rc. Cōrarium vr ꝙ dem augu. sup istū locū: q3 dicit ꝙ iōs baptizabat vt ꝓpis. hoc aūt ē baptizare baptismo suo: ergo rc. Hinc: in hac cōne et cōsimilibus que sunt de illis que nō pōt sufficiēter ꝙ rōnē inuestigari. nec ea⁹ veritas habet ꝙ exp̄essam scripturam tenendum est illud quod est magis cōsonū scripture z rōni. z iō fm hunc modū in hac cōne ē sic ꝓcedēdū q3 nō est exp̄ssum ꝙ scripturā ℔ fuerit illud baptisma.

Sciendū igit̄ q̄ Chrysо. dicit q̄ illud baptisma nō fuit baptisma iobis. q: fm ipm baptism⁹ xp̄i nōdū erat institut⁹. Cui⁹ nō ē. q: in baptismo xp̄i dat spūsanc⁹ qui nō ē dat⁹ añ xp̄i resurrectiōē. fm q̄ dr infra. vij. ca. Nōdū erat spūs datus. q: nōdū erat ihs glorificat⁹. ⁊ iō dicit q̄ apl̄s añ passionē baptizabāt tm baptismo iobis. de xp̄o aūt dicit q̄ ipe nō baptizabat vt dr ca. sc. ß. p tanto dicit baptizasse i hoc ca. q: actio suoz discipulor⁹ et attribuebatur. sicut factū serui attribuit dño. ß ista nō videt cōsona scripture. Qz. n. dicit primū baptismū xp̄i nō ee institutū añ resurrectiōem nō videt ee verū. q: facta xp̄i ex sua institōne grām cōferebant. ⁊ iō tūc videt baptismus xp̄i institutus q̄n data est virt⁹ p̄ducēdo istū effectū. hoc aūt fuit q̄n xp̄s a iobe baptizatus tactu sanctissime carnis sue virtutē rege nerādi cōtulit aq̄s. ⁊ hoc teneт a doctoribus. Iz necessitas vrēdi hoc sacr̄o fuerit inducta p⁹ passionē. q: i passione xp̄i terminata sunt figuralia sacr̄a. Hoc etiā dicit aug. in q̄dā sermone epiphanie. Exquo xp̄c in aq̄s intergit exeo oim pctā abluit aqua. ablutio aūt añ errens peccata nō ē alind q̄ xp̄i baptismus. ḡ. ꝛc. Itē q̄ dicit scōo apl̄os baptizasse baptismo iobis nō videt verū. q: ibidē dicit q̄ discipuli io hānis moruntur brigā. ⁊ qōnē de baptismo xp̄i ⁊ suoz discipulo⁹. q̄ nō cēt si xp̄c ⁊ eius discipuli baptizassent baptismo iobis. q: nō cederet ad Jobis detrimēti. vt ei⁹ discipuli insinuabāt ß magis ad honoris augmētū. Preterea si fuisset tm vnū baptisma iobis ⁊ apl̄os q̄ illa de diuersis baptismat⁹ nō b̄r locū. q: ät dicit tercio xp̄m in ꝓpa psona si baptizasse ß nō p discipl̄os suos nō videt verū. q: vt dr act. j. Cepit ihs facē ⁊ docere. ⁊ iō ē verisile q̄n primo baptizauerit p seipm. ⁊ cōfirmat p hoc q̄ talia sacramēta xp̄s p: seipm primo exercuit. sic ptz de eucharistia q: primo ipe corpus suū cōsecrauit ⁊ formā cōsecrādi apostolis tradidit. Sili⁹ sacr̄m cōfirmatōis p manⁱ⁹ ipositiōez exhibuit p semetipm. ⁊ iō nō ēverisile q̄n sacr̄m baptismi p semetipm exercuerit cū sit primū sacr̄m. ⁊ iō dicēdū fm aug. q̄ xp̄s baptizauit discipulos suos baptismo suo. f. aq̄ ⁊ spūsancto. vt dr in hoc ca. q̄ ipe baptizabat. postmodū tñ officiū baptizandi eodē baptismare discipulis reliqt in tentus doctrine ⁊ pdicatōi. sicut ⁊ apl̄s paulus paucos p se baptizauit vt posset pdicatōi fidei⁹ intēdere. vt dr. j. ad Corinth. j. q: ibidē subdit. Nō. n. misit me xp̄c baptizare. s. principaliter. ß enāgelizare. ⁊ hoc ē q̄ dicit aug. in epl̄a ad Colentianū. Credibile ē apl̄os fuisse baptizatos baptismo xp̄i. nec. n. ministerio baptizādi defuit vt haberet baptizatos suos q̄ quos ceteros baptizaret. q̄ nō defuit būlitatis misterio q̄n eis pedes lauit. Fuctuositas aūt illa q̄ dr iob. vij. Nōdū erat spūsanctus datus ꝛc. intelligit de dar̄e spūsancti i signo visibili. ⁊ hoc mō nō dabat in baptismo xp̄i añ ei⁹ ascēsionē. dabat tñ inuisibilis grā spūsancti sicut ⁊ mō. Ad primū dicēdū q̄ baptismus hz efficaciā a passione xp̄i rōne suppositi diuini a q̄ ēt ipa passio virtutē habebat. eadē aūt erat psona añ passionē ⁊ p⁹ passionē. ⁊ p cōsequēs eadē cā efficacie fuit i baptismo ab institutōe ipius q̄n ex tactu carnis xp̄i data ē aquis vtus regenerandi. Ad secūdū ptz ex pdictis q̄ apl̄i ante passionē fuerūt baptizati baptismo xp̄i q̄ aūt dicit ē eis postea. Vos aūt baptizabimini spūsctō ꝛc. nō intelligit de baptismo sacr̄ali ß de infusiōe spūsc̄i in signo visibili q̄ dr baptismus silitudiarie. q: i baptismo q̄ ē sacr̄m dar grā inuisibilis spūsancti sub ablutōe aque visibilis.

In ca. iij. vbi dr in postilla. Dixerūt agricole. h ē heres.

Additio.

f Vper illā declaratōem ē q̄dā additio .s. in illo ca. Math. xxj. vide ibi ꝛc. In eo. ca. vbi dr in posti.

Ennon hebraice dr aqua.

Additio.

e Ennon hebraice nō significat aquā ß hēnoch q̄ hz hai. ꝑ pma lr̄a ⁊ n. ꝓ scba. ⁊ ꝓ kcia significat idez q̄ sanies. In eo. ca. iij. vbi dr in postilla. Nō. n. ad mensurā dat deus spm̄.

Additio

p Ossunt etiā aliter exponi hec verba enāgeliste .s. nō em̄ ad mēsurā dat deus spm̄ ꝛc. vno mō vt intelligāt de diuina natura quā ab eterno pater dat filio q̄ ē donū infinitū. ⁊ b vr sentire glo. q̄ b

iterū i galileā. Optebat aūt eū trāsire p mediā samariā

f Venit ergo in ciuitatez samarie que dicitur sychar: iuxta predium quod dedit Jacob Joseph filio suo.

loco dicit. vt trāsit filius quāt⁹ ⁊ p⁹. Filio mō ptt exponi de dono q̄ datū ē diuine nature vt psone diuie vnitur. q̄ etiā ē donū infinitū. put alia glo. ibidē dic. sicut p⁹ plenū genuit verbū: sicut plenū ⁊ plenū vnitū ē diuine nature vel creature. hec in glo. Cap⁹m. iij.

g T q̄ cognouit. Postq̄ euāgelista determinauit de effectu gr̄e quo ad iudeos. hic determiat de dispatōe ipius q̄ ad gētiles. ⁊ q: xp̄i doctrina dupliciter dilatata ē ad credēres. s. p doctrinā ⁊ miracula. vt dr mar. vl. Sermonē confirmāte sequēnt⁹ signis. iō primo agitur de dilatatōe eius p doctrinā. scōo p miracula ibi Post duos dies. Prima in tres. q̄: primo ponitur doctrina xp̄i oppositas. scōo ipius qualitas ibi: venit mulier tercio cōsequēs vtilitas ibi: relignit q̄ hydriā. Primū ostendit ex trib⁹. q: primo ostdit ex xp̄i recessu. scōo ex ei⁹ trāsitu ibi: Optebat. tercio ex accessu ibi: venit ḡ. Circa primū sciēdū q̄ xp̄o baptizato primo ⁊ discipulis ei⁹ pār. vt p⁹ ex dictis pharisei cōmoti fuerūt ꝛ eū inuidia. ⁊ iō volēs dare pat̄ēte exēplū inde recessit. ⁊ sic occasionē docēdi gētiles habuit. ⁊ hoc ē q̄ dr. a Vt ergo cog. hic. q: aupha. q̄ ihs plures discipl̄os. fa. ⁊ bap. q̄ iobes. Pharisei cū ex inuidia pfecuti sint iohānē. ⁊ pcurauerūt eū mitti in carcerē. pq̄ dr math. xvij. de iobe. Hely as iā venit ⁊ fecerūt in eū quecūq̄ voluerūt ꝛc. ⁊ eodē mō xp̄m pfeque bant ⁊ ei⁹ monē tandē pcurauerūt. b Ihs ihs nō baptizabat. tunc. Iz primo baptizasset vt dictū ē. c Sz discipl̄i ei⁹. vt hoc. n. dedit xp̄c exēplū platis eccie cōmittendi ea q̄ ptt fieri cōmode p inferiores vt ipi liberius possint in altioribus exerceri. d Reliqt iudeā: q: pfecbat ei⁹ doctrinā. eodē mō dr de apl̄is act. xiij. relinquentib⁹ iudeā. pter eoz incredulitatē. vobis optebat primū loqui verbū dei ß q: repulistis illud ⁊ indignos vos iudicastis eterne vite. ecce cōvertimur ad gētes. sic. n. ꝓcepit nobis deus.

e Oportebat. hic ptr ostdit cōuenīa doctrie xp̄i apō gentiles ex suo trāsitu. q: in regno .x. tribuū habitabant gentiles q̄ trāslati fuerāt a rege assyrioꝝ illuc. captiuatis inde .x. tribub⁹. sicut dr. iij. reg. xvij. Cōueniebāt tñ cum iudeis aliqliter: q: cū primo fuerūt translati in terrā .x. tribuū dei⁹ misit leones eos deuorātes. ⁊ iō rex assyrioꝝ habito cōsilio sup hoc misit vnū de sacerdotibus captiuis q̄ doceret eos colere dñm. verūtñ cū hoc colebāt idolaverunt ibidē dr: nec recipiebāt oēs libros veteris testamēti: sed tñ q̄nq̄ libros moysi. ⁊ sic ptim erāt gētiles ⁊ ptim iudei Christus aūt venies de iudea in galileā debuit trāsire p eoz regionē. ⁊ sic habuit occasionē docēdi eos. ⁊ b tāgit hic. c Optebat ät eū trāsire p me. samariā. Tota ēt illa regio dicebat samaria a noie ciuitatis metropolis q̄ antiq̄tus dicebāt samaria: cuius ciuitatis ci tūc erat destructa ⁊ nomen remāserat in terra. f Venit ḡ. b tercio ponit opportunitas docēdi ex accessu. q: accessit ad locū delectabilē ⁊ q̄etū ꝛ doctrine aptū. ⁊ pp amenitatē loci: ⁊ pter fontis ibidē exāis ꝓpietatē q̄ significat doctrinā xp̄i et grām. fm q̄ dr Ysai. xij. Hauritis aq̄s i gau. ⁊ fōti. ꝛc. ⁊ b ē q̄ dr. f Venit ḡ i ci. sa. q̄ dr sychar. amiq̄t⁹ dicebat sychē. vt dr gen. xxxiij. g Iuxta pdi. q̄ de ia. to.

fi.suo. Iacob eñ veniés de mesopotamia emit agrum ab emo: principe ciuitatis fyche: & ibi ad xps bitauit iuxta vt hem: vt ibidē dr: sed ꝑter ꝛaptū dine filie sue occisi fuit ba bitatores illi⁹ ciuitatis a filijs iacob & sic cessit in possessionē ei⁹: & illū locū dedit iacob mozés filio suo ioseph: vt hr Geneseos. lx viij.

b Erat aūt ibi fōs iacob. i. puteus quē ipe foderat qñ ibi hi tauit. i Ihesus aūt fatigat⁹ ex itinere. ex q̄ apparet veritas hūane nature ex infirmitate. k Sedebat sic supra fontez. ꝑter loci aptū dinē ad descendū & docēdū. l Hora aūt erat quasi sexta Hoc idē dr ad ostēdendū cām fatigatōnis: q: p magnū ipe ambulauerat. peditando. m Venit mlier. Posita docē di opportunitate: hr ꝑnr ponit q̄litas docrine. Et dixit i duas: q: primo ponit i docēdo cōuenies ingressus. scdo debit⁹ ꝓcessus: ibi. Ridit ihs. Cōueniēs igressus fuit p̄ b & xps petijt a mliere potū corpalē volēs sibi reddē potū spūalez q: mod⁹ instructōis hūane est q̄ a sensibilib⁹ ad intelligibilia deducat: & b & q̄ subdit. m Venit mlier de samaria haurire aquā. samaria b nō est nomē ciuitatis sed gētis vel regiōis: q: illa mlier fuit de ciuitate syche q̄ nūc erat metropolis samaritanoꝝ: vt dicit iosebh⁹. xj. antiq̄tatū. Samaria eñ erat destructa & reedificata: tñ nois mutato ei⁹: q: nūc sebaste dicebat vt hr. xiij. li. antiq̄tatū. n Dicit ei ihs da mihi bibere. causa q̄re petijt a muliere subdit. o Discipuli eñ ei⁹ abierūt in ciuitatē: & ideo nō fuerāt ꝓsentes ad vandū sibi potum. p Vt cibos emerēt. q: sup fontē comedere volebāt sicut paupes nec ad magna hospitia i villā declinabāt. q Dicit ergo ei mlier illa sama. quomō tu inde⁹ cū sis. Cognouit eñ p habitū q̄ sē ipe portabat eū ee iudeū: q: sicut erāt distincti ab alijs in cultu dei: in cōpali circūcisiōe: ita etiā in veste: ꝑter q̄ Nume. xv. ꝑcipit q̄ bēant fimbrias per angulos pallioꝝ. r Bibere a me poscis ꝛc. De b etiam mirabat cui⁹ cā subdit. s Nō eñ cōunt iudei samaritanis. Licet eñ cēt in deis ꝓceptū ne iungerent fedus et amicicias cū alijs natōnib⁹: tñ spāliter abominabant samaritanos: tum q: terrā eoꝝ ꝑ parte occupauerāt: tus ꝗa multas molestias eis fecerāt in reedificatiōe templi & ciuitatis: vt ps. j. Esdre. t Ridit ihs. Hic ꝑnr ponit debit⁹ ꝓcessus in docēdo. q: ꝑ docet xps verbis: scdo signis: ibi. Dicit ei ihs vade. Prima in duas: q: h ꝑponit intentum. scdo remouet mulier⁹ falsum intellectū: ibi. Ridit ihus. Habita igit occasione loq̄ndi de aq̄ spūali ex ꝓbis mulieris. t Ridit hic. & dixit ei si sci. donū dei. i. gram spūsci: in q̄ dono alia donant. v Et q̄s & q̄ dic tibi da mihi bibē. q: potēs & ꝑ⁹ gram spūsci dare oib⁹ & petitibus & fideliter deuote. x Tu for. b dic. ꝓpt liberi arbrij vtl bilitatē. y Petis. ab eo. q: gra si dat adulti⁹ de cōi lege sine mō. ꝗuio in deū. z Et dedisset ti. aquā vi. i. spūsci gram. q: estū ꝓcipie refrigerat & ꝑ deuotōnez humectat. Dicit ḡ aq̄ viua ad silitudinē aq̄ in cōpalib⁹ vbi dicuntur aq̄ viue q̄ cōtinuant ꝓncipio sue scaturiginis: aq̄ aūt mortue dicunt ille q̄ sunt collecte in lacub⁹ & cisternis: gra aūt spūsci cū ipso cōtinuat: q: gra nō ē in aia: nisi spūsanct⁹

b Erat autez ibi fons iacob.
i Ihs aūt fatigat⁹ ex itinere
k sedebat sic supra fontem.
l Hora aūt erat q̄si sexta Dicit
mulier de samaria haurire
n aquā. Dic ei ihs: Da mihi
o bibē: Discipuli eñ ei⁹ abi-
p erāt in ciuitatem vt cibos
q emerēt. Dicit ergo ei mlr
illa samaritana. Quō tu iu
r deus cū sis: bibē a me po-
scis q̄ sum mulier samarita
s na: Non eñ coutunt iudei
t samaritanis. Rndit ihs et
dixit ei. Si scires donū di.
v & q̄s & q̄ dicit tibi da mihi
x bibere: tu forsitan petisses
y ab eo & dedisset tibi aquaz
z viuā. Dicit ei mulier. Do

mie neqz in q̄ haurias ba-
b bes: & puteꝰ altꝰ ē: vñ ergo
c habes aquā viuā. Nunqd
tu maior es pr̄e nr̄o iacob:
d q̄ dedit nobis puteū: & ipe
ex eo bibit: & filij ei⁹ et pe-
e cora ei⁹. Rndit ihs & dixit ei. Oīs q̄ bibit ex aq̄ hac
f sitiet iterū Qui aūt biberit
b ex aq̄ quā ego dabo ei non
i sitiet in eternū: sed aqua quam
ego dabo ei: fiet in fons aq̄
salientis in vitam eternaz.
k Dicit ad eum mulier: Do-
mine da mihi hanc aquam
l vt non sitiam neqz veniam
m huc haurire: Dicit ei ihe-
n sus. Vade voca virum: et
o veni huc. Respondit mu-

spāli nō habitet in ipsa: & q: mulier erat assueta cōpalib⁹ intellexit verbū xpi de aq̄ cōpali: ibi sequit. a Dicit ei mu. dñe neqz in q̄ habes haurire. & pu. altus ē. q. d. nō potes mihi dare aquā viuā de isto puteo: q: nō habes instrm ad hauriendū. & puteꝰ ē ita ꝓfundꝰ q: nō posses attingē cū manu.

b Vñ ḡ bēs aquā viuaz. q. d. nō potes mihi dare nisi tu faceres ꝑ miraculose qđ nō videt. q: tunc tu esses maior ꝓtiatha iacob qđ nō vr: & b & qđ dr. c Nūqd tu ma. es pa. no. iacob. q̄ fuit cōtentꝰ aq̄ hꝰ puteꝰ: ibi sequit. d Qui de. no. pu. inq̄tū fodit ipm: vt ꝓdictū ē: qđ ñ fecissꝫ si aquā viuā. p volūtate sua aliunde dare potuissꝫ. Et bibit ex eo & filij ei⁹ & pecora ei⁹. e Rndit ihs. Hic remouet falsuz intellectū hꝰ mulieris: ostendens q̄ si loq̄bat de aq̄ māli. sed spūali: & b & qđ dr. f Rndit ihs & c. ex aq̄ hac. s. māli de q̄ tu intelligis.

f Sitiet iterū. q: nō sedat sitim nisi ad tps. g Qui aūt biberit ex aq̄ &c. i. gra spūsci. h Nō sitiet in eternum. Sz cōtra h vr illud Eccli. xxiiij. Qui bibūt me adhuc sitient. vbi loq̄tur de aq̄ sapie. dom q̄ sitis vno mō accipit ꝑ desiderio alterius rei: & sic oīs res tpalis adepta magī generat sitim q̄ sollat: q: cupiditatē augmentat. Sed aqua corpalis: q: nō hz effectū nisi ad tpus: oportet iterū q̄ alia aqua nūero sumat ad sedandū sitim: & sic fit interruptio. Illo mō accipit sitis ꝑ desiderio eiusdē rei habite ad habendā eā ꝑfect⁹: & sic bītes deū g gram sitiūt hr ipsum p gloriā: & hoc mō loquit auctas Ecclesiastici allegata. Scio mō accipit sitis ꝑ exclusione fastidij a delectatōne habita et sic beati dicunt deū sitire. Cum g dr hic. b Nō sitiet iterum. intelligit de siti p mō dicta: q: hūs gram dei hz deū: et ideo desiderat aliqđ qđ bēat: q desiderat deū quez hz habere ꝑfect⁹: ibi sequit. i Sz aqua &c. fons aq̄ sal. in vi. eternā. q: p gram spūsanct⁹ inhabitat mentē: qui est origo gratie facientis hominem salire in vitam eternam. naturale est em q̄ aqua tanū ascendere pōt quantū descēdit: & ibi sic aqua gre a deo i nos derivat: ita p ipam aia ad deum elevat: q: p ipam cōfortꝰ divine nature efficit: vt dr ij. Pe. j. Magna & ꝓciosa dona donauit vobis vt p ea efficiamini divine cōsortes nature. k Dicit ad eum mulier. dñe da mihi hanc aquā. Quis eñ ad plenum nō intelligeret ꝓba xpi: tū audiēs buiꝰ aq̄ bonitatē: petit ea: & ibidē cām. l Vt nō si. neqz ve. huc haurire. i. vt liberet a sitis ardoze: & a laboze veniendi huc hauriendi & deportandi. m Dicit ei ihesus. quia adhuc nō poterat capere ꝑ mulier verba xpi: ideo cōsequenter ꝓcedit ad signa. Et dividit in duo: q: primo instruit eam p reuelatōnez secreti. secundo p solutiōez dubij: ibi. Dixit ei mulier. secretū antez illud erat. q: mulier adulterū habebat q̄ tū ab oib⁹ boibus loci illi⁹ credebat esse maritus ei⁹: & ideo p hoc q̄ xpc hoc secretū mulieri dixit: odit se scire peccata occulta et ꝑ hoc qđ dr. m Dicit ei ihs va. & vo. vi. tuum. s. putatiuum. n Et veni huc. Non dixit ihus ad hoc vt illa mulier eum adduceret ad se: ꝑ vt ex rñsione ei⁹ conuenienti⁹ ipsam argueret secretum revelando. vnde sequitur.

o Rndit mulier. & dixit nō ba. virum. s. legitimum.

p Dicit ei ihesus. exponēdo eius dictū. Bñdixisti q: non habeo virū. r subdit. q Quinq; eñ viros habuisti. i. legitimos. r Et nūc quē ha. nō est tu⁹ vir. sm veritatez iō sequit. s Hoc vere dixisti. q. d. illō q̄d als finxisti eū esse virū tuū mendaciū est. t Dicit ei mulier. Hic pñr instruit eā q̄ solutōz dubiū. Et dimidit in duas: q: p̄ ponit ipius ihesus instructio. scdo mulieris rñsio ibi. Dicit ei mulier scio. Circa primā p̄tem sciendū q̄ mulier p̄cepit eū esse p̄phetaz ex b q̄ ei⁹ secretū cognouerat iō conuertit se ad interrogandū eū de quo dā dubio q̄ inf indeos r samaritanos vertebat. Et dimidit in duo: q: p̄ ponitur mulieris interrogatio. scdo vñ rñsonsio ibi. Dicit ei ihs. Circa primū sciēdū q̄ iudei reuerentes de captiuitate babylonica noluerunt samaritanos associari sibi in edificatiōe templi vt hb̄. j. Esdre. iiij. c. iō fecerunt sibi locū adorationis diuine in mōte garisim: vt dicit aliq̄. Josephus aūt assignat aliam rōnem. d. q̄ quidaz iudeus noie manasses accepit filiaz p̄incipis samaritanoz: r q̄ apō iudeos summū sacerdotiū erat valde honorificū: rogauit socerū suū vt faceret sibi templū in garisim vt ibi sacerdotio fungerek. vt hb̄. xj. antiquarū. Samaritani igit dicebant q: hic locꝰ magis erat conueniēs orōi q̄ templū hierosolymitanū. Iudei aūt contrariū dicebant. r erāt rōnes ad vtrāq; p̄tem: et iō mulier voluit audire a ihesu circa hec sua sniam. r b̄ e q̄ dr̄. Dicit ei mulier dñe. vt v Video p effectū. s. revolutione secreti. x Quia ꝓpha es tu. Instrue igit me. ō loco debite orōnis: r arguit q̄ locꝰ garisim sic conueniētior per hoc q̄ antiq; p̄res veteris testamenti ibi adorauerunt: q: filij isrl ingrediendo terrā. p̄missionis in loco illo bene dixerūt deū: vt hb̄ Deut. xxvij. Silī iacob p̄riarcha. r filij eius. ꝓpe illū locū manserūt: vt. ē. dictū est. r iō in illo loco orōnes r sacrificia fecerūt q: ad edificatiōes templi iudei in montib⁹ adorabant r sacrificabāt: vt p̄z de abrahā Geñ. xxix. r de salomone. iij. Reg. iij. r in aliis multis: r iō p̄habile est q̄ iacob r filij eius in monte garisim adorauerunt. r b̄ est q̄ dr̄. y Patres nostri r̄c. Vocabant eñ samaritani p̄res veteris testamenti p̄res suos: q: receperāt v. li. moy. r in p̄te erant iudei: vt dictū est. a Et vos. scz iudei. b Dicitis. econtrario. c Quia hierosolymis r̄c. q. d. non videt conueniēs illud q̄ dicitis rōne p̄dicta. Sciendū tñ q̄ locꝰ cōueniētior erat in birtin q: erat a ꝺo electꝰ vt esset locus adorationis r sacrificij: vt hb̄. ij. Paral. vj. d Dicit ei ihesus. Hic ponit xpi rñsio: mulier eñ deuote petierat eū q: cognoscēs eū ꝓpham nō conuertit se ad querendū de curiositatibꝰ vt de euentu futuroz r consimilibꝰ: ꝛ de mō colēdi deū. iō instruit eā. ꝺ. e Mulier. e. mihi. q: accedemē opozet credere. Hie. ix. r esa. vij Nisi crederitis nō intelligetis sm translatōes. lxx.

f Venit hora. s. xp̄s publicatōis euāgelij. g Cū neq; in mon. b. q: cultus gentilū tūc cessauit. b Neq; i hie. ado. p̄iem q: templū diuina dispositōe destructū est. xlij. an no post passionē xpi: vt sic deuoto ppli curreret ad xpm: r ex gentilibus r iudeis fieret vnꝰ ppl's xp̄ianꝰ subtracto eo qd impediebat hanc communicationem ex vtraq; parte. dyolatria gentilium erat abominabilis iudeis. r omnes ceremoniaz legalium erat importabile gentibus. et ideo p xpm vtrūq; est amotū per publicatiōez euangelij: ideo ē iudeis et gentib⁹ facus ē vnꝰ ppl's xp̄ianus: r sic p̄z q̄ xp̄c eā instruxit de vero cultu diuino in p̄xio futuro: q: ydolatria gentiū r ceremonie iudeoz conuertēda erāt in xp̄ianem nouę legis cultū diuinū verūm q: aū publicatōez euangelij cultus iudeoz erat licitus r bonus nō sic aūt cultus gentiliū: iō subdit saluator. i Vos ado. qō nescitis. Attribuere eñ deo illud qō sibi nō conuenit: vt q̄ sit corporeus vel aliquid hmōi ē ipm nescire. b autē faciebant gentiles. r maxime isti samaritani: iudei vero habebant verā cognitiōez de deo. vt dī. ps. lxxv Notus in iudea deus. iō sequitur k Nos ado. q̄d scim⁹. Et q: vera cognitio dei p legē et ꝓphas erat accessa ppō indaico. ē r alia bñficia spūalia diuina: ꝓpter b q: xp̄s erat nasciturus ex eis ideo subdit. l Quia sa. ex iu. est. i. saluator ex eis expectak: r q: per ipm saluatorē cultus ceremonialis legis conuertē dus erat in spūalem ritum nouę legis vt dictū est. iō sequitur m Sed ve. ho. r nunc est. q: a tpe p̄dicatōnis xp̄i incepit publicatio euangelij: p quā intro ducꝰ est verꝰ et p̄fect⁹ cultus diuinus. vñ sequit. n Qñ veri adoratores r̄c. r per b excludunt figurales ceremonie legis. o Et veritate. p b excludit falsitas q̄ erat in cultu gētiliū: q: virtūs amotū est p xpm: r q: talis cultus nouę legis sit deo acceptus oñdit diuina acceptōne eū subdit. p Nā r pater querit tales q̄ adorent eū. ex assimilatōe ad deū qui ē spūalis natura: r iō ei magis cōformamur p spūalia q̄ corpalia. r b̄ est q̄ dr̄. q Spūs est deꝰ r eos q̄ adorāt eū in spū r ve. oport. ado. q: oō est ascēsus mētis in deū: r iō requirit conformitatē ad ipm sm q̄ est possibile. r Dicit ei mulier Hic ponit mulieris rñsio. Erat eñ opinio nō solū apō iudeos: ꝛ etiā apud samaritanos: q: in aduētu messie instrueret ꝓfecte de oibus p̄tinentib⁹ ad salutē. r iō mulier nō capiens ad plenum ꝺba xp̄i dicit se et alios tpe messie de his ad plenū instrui: r hoc est q̄ dr̄. r Dicit ei mulier. scio q: messias venit. i. in ꝓximo venturꝰ est sicut eñ deus est samaritani receperūt. v. li. moysi. et Geñ. xlix. datur signū de aduētu xp̄i. s. translatio regni iudeoz: eū dr̄. Non auferet sceptrū de iuda r dux de femore eius donec veniat q̄ mittendus est. Ipsi aūt videbant hoc esse complētū tpe herodis regis sub quo natꝰ est xp̄us. r ideo apud eos erat fama cōis q̄ xp̄s erat de ꝓxio venturꝰ: r iō sic loqbak multer. q: ex fama cōi audierat. s Qui dī xp̄s. i. vncus: ꝺa xp̄o expectabat rex r sacerdos: r virtūs officiū p vnctiōez accipiebāt. t Cū q̄ ve. alle no. annū. oia ad salutē necessaria que sunt occulta. igit ihesus videns eꝰ deuotiōez conueniēter se ei reuelat. ꝺ. v Ego sum q̄ loquor tecuꝫ. q. d. mō est xp̄s veritatis reuelādo. x Et cōtinuo. Hic ponit fructꝰ cōsequēs ex doctrina xp̄i: q: hec mulier edocta a xpo statim iuit ad ciuitatē r adduxit ad ipm ppm multitudines ad credēdū parā. Dicit igit q̄ i duas q: p̄ ponit mulier. recessꝰ scdo ex b sequēs ppli accessꝰ ibi. Exierūt. Recessit igit mulier a xpo: q: cessauit loq̄ cū ea veniēnb⁹ discipul' ō citate r b̄ ē q̄ dr̄. x Et ptinuo. ve. dis. r̄c. q: cū multi. loqbak. ñ. ꝑp̄ suspitiōz aliquā ñ milr erat q: tūc doctor alloqbak vna solaz mulierē pauperculā r gētilē. q: videbak eis pua aut nulla vtilitas cū tñ cēt magꝫ: vt patebit ex sequentib⁹ y Nēo tñ di. r̄c.

lier r dixit: Non habeo virum. Dicit ei iesus. Bñdixisti: q: nō habeo virum q Quinq; eñ viros habuisti. r et nūc quē habes nō ē tuꝰ vir: hoc vere dixisti. Dicit ei mulier. Dñe video q: ꝓpheta es tu. Pres nostri in mōte hoc adorauerūt r vos dicitis q: hierosolymis ē locus vbi adorare oportet. Dicit ei iesus. Mulier crede mihi: q: venit hora qñ nec in mōte hoc: neq; hierosolymis adorabitis pr̄ez. Vos adoratis qō nescitis: nos adoram⁹ qō scimus q: salꝰ ex iudeis ē. Sed venit hora r nūc est qñ veri adoratores adorabūt pr̄ez in spiritu: r veritate. Nā r pater tales q querit qui adorent eū Spiritus ē deus et eos qui adorant eum in spiritu r veritate oportet adorare. Dicit ei mulier. Scio quia messias venit qui dicitur christus. Cum ergo venerit: ille nobis annunciabit oīa. Dicit ei iesus. Ego sum q̄ loquor tecum. Et cōtinuo venerūt discipuli eiꝰ r mirabant q: cū muliere loqbak Nemo tñ dixit q̄d quaeris:

scientes q̃ ei⁹ locutꝰ cū muliere non fuit inutilis ⁊ vana: cuius ꝟ nō videret: qō ꝓz ex sequēti effectu: q: mulier edocta a ꝓpo ex feruore denūciādi qō audierat. 5 Reliquit g̃ hydriā suā mu. ⁊ abijt in ciui. q: oblita aq̃ necessarie ad vitā cozpalem: cucurrit ad denūciandū aquā sapie q̃ ē necessaria ad vitā spūalem: vñ sequit.

a Et dicit illis hoibus. i. oib⁹ ciuibus in ciuitate. b Venite ⁊ videte cē. Ex q̃ ptz eius deuotio: q: nō dedignat fatere in ꝓpitudinē suam vt eos adducat ad xp̃i p̃dicatōes.

c Nunq̃d ipe ē cr̃ istus. q. d. sicꝛ ꝓ effecū. d Exierunt. Hic ꝓ̃ir ponit pplī accessus ad christū. Et dimidiū i trēs. qa euāgelista p̃ incipit describē hūc accessū scō interponit instructōes discipulorū: ibi. Interea. tercio reuertit ad. postum: ibi Ex ciuitate aūt. Circa ꝓmū sciendū q̃ samaritani erāt in suspēso de aduētu xp̃i de ꝓphetis ꝓpter impletionem tpis vt dictū ē. tum ꝓpter p̃dicationē iobis p̃dicatꝫ xp̃i aduentū de ꝓphetis albe sunt iam ad messem.

3 aut q̃d loq̃ris cū ea. Reliquit ergo hydriā suā mulier a ⁊ abijt i ciuitatē: ⁊ dicit illi b hoibus. Venite ⁊ videte hoiem qui dixit mihi omnia c quecūq; feci. Nunq̃d ipse d est xp̃s. Exierūt ergo de ciuitate ⁊ veniebant ad eum

f Interea rogab āt eū discipuli dicētes. Rabbi manduca. 5 Ille aut̄ dixit eis. b Ego cibū habeo manduca i re quē vos nescitis. Dicebant ergo discipuli ad inuicem. Nunquid aliq̃s attulit ei mānducare. Dicit eis k ihs. Meꝰ cib⁹ ē vt faciam volūtatē ei⁹ q̃ misit me vt ꝓ l ficiā op⁹ ei⁹. Nōne vos dicitis q̃ adhuc q̃tuor mēses sūt ⁊ messis venit. Ecce dico vobis: leuate oculos vestros ⁊ videte regiones q̃

nē gentiū ꝓ totū mōm cito cōgregandā in horreū eccl̃esie ꝓ p̃dicatōes apl̃oꝝ: ex q̃ p̃dicatōne meruerūt ꝓmium vite eterne. ⁊ ꝟ est qō dr̃. n Et q̃ metit mer. ac. In ꝓ̃ni enim vita prima messis ē ꝓ quā hoies adducunt ad fidem: ⁊ in hac messe messores fuerūt apli. Ultima vo messis erit in iudicio quādo fideles colligent intra horreū gloriē: ⁊ tūc messores erūt angeli: vt hr̃ Matḥ. xiij. ⁊ iō se. o Et congregat fructū. i. multitudinē fideliuꝫ reponendaꝫ. p In vitā eternā. q: pacto iudicio reponentur in horreo glie ꝓ mīsterū angeloꝝ vt dicū est. ⁊ q: locutus est ō messe spūali q̃ similitudinē messis cozpalis. iō oñdit in q̃ est silē: ⁊ in q̃ ē dissimile. Sed cui⁹ intellectū scientiā q̃ apō iudeos erat puerbium de ꝟ q̃ aliꝰ multū laborabat in re aliq̃ ⁊ aliꝰ reportabat fructū: dicebat puerbialiter: vn⁹ seminat aliꝰ metit. q. d. vn⁹ laborat ⁊ alius colligit: ⁊ sic aliquā do cōtingit de messe cozpali q̃ ab vno seminat ⁊ ab eius hoste irruente colligit.

mo. cui⁹ p̃dicatio tūc erat famosa: iō faciliꝰ crediderūt verbo mulieris ⁊ ꝟ est qō dr̃. d Exierūt de ciui. ⁊ ve. ad eū vt pūctualiter audirent eū. e Interea. Hic interponitur discipulor̄ informatio: q: xp̃c videbat multitudinē gentium dispōsitā ad credendū: iō volebat excitare discipulos ad p̃dicandū excitat aūt eos dupl̃. ꝓ ꝓpter salutez ꝓximi scō ꝓpter remuneratōes ꝓmiꝛ: ibi. Et q̃ metit. Circa ꝓmū oñdit xp̃c q: hō ds esse magꝫ sollicitꝰ de salute spūali sui ꝓximi q̃ de ꝓpria necessitate cozpali: q: cū eēt tps comedēdi: voluit ñ differre vt intenderet p̃dicatōni dans exēpluꝫ aliꝰ sūt faciēdi: ⁊ ꝟ est qō dr̃. e Interea. i. anteq̃ ꝑuenissent samaritani ad eū. f Hogabāt cē. Rabbi mānduca. q: tā erat hora sexta vt p̃dictū est. ⁊ erat iuxta fontē vbi erat locus apt⁹ ad comedendum. g Ille aūt dixit eis. Habita em occasione ex cibo cozpali. incipit loq̃ de cibo spūali. s. de cōuersione samaritanoꝝ q̃ ꝑ eꝰ p̃dicatōem fūt ei incozpari: vñ sequit. b Ego ci. ha. mā. q̃ vos nescitꝫ q. d. ali⁹ cib⁹ plus me delectat. i Dicebāt q̃ di. adin. nūq̃d aliq̃s attu. ei. mā. Intellexerāt em verbū illud de cibo cozpali: ⁊ sciebāt q̃ nihil potuerat in via comestibile. iō q̃rebāt si. hēbat aliūde. iō xp̃s expoit se. d. k Meꝰa. ē vt sa. vo. ci⁹ q̃ mi. me. vt ꝑfici. op⁹ ei⁹. in gentiliū cōuersione: q: fīs q̃ dr̃. s. Ximo. ij. Vult oēs hoies saluos fieri et ad agnitōes ei⁹ venire. ⁊ qō instat tps ꝟ faciēdi. d. l Nōne vos di. q̃ adhuc q̃. mē. sk. q. d. lz tps messis cozpalis adhuc distet ñ tps messis spūalis iā instat. Dicit aūt messis collectio frugū: ⁊ ad silitudinē hui⁹ messis spūalis dr̃ vocatō hoim ad fidē p quā cōgreganꝫ i dñi horreū. vñ sequit.

m Ecce di. vo. le. cē. q: albe sunt iā ad messem: ꝟ dicebat ꝓpt samaritanos veniētes ad ipm dispositos ad credēdū

n Et q̃ me. Hic hortat discipl̃os ad op⁹ p̃dicatōnis ex merito seq̃ntis ꝓmiꝛ. Sic ei samaritani iā erant dispositi ad credendū p p̃dicatōes xp̃i: sic etiā xp̃c videbat multitudi-

n Et qui metit mercedez ac- o cipit: et congregat fructuꝫ: ꝧ in vitam eternam: vt t q̃ se minat ꝧ gaudeat ⁊ q̃ metit r In ꝟ em̄ est ꝝbum verum. s q: aliꝰ ē q̃ semiat: et aliꝰ ē q̃ v metit. Ego misi vos metē: f qō vos ñ laborastis. Alii laborauerūt: ⁊ vos in labo- 3 res eoꝝ introistis. Et ciuita te aūt illa multi crediderūt i eum samaritanoꝝ ꝓpt verbum mulieris testimoniuꝫ perhibentis: q: dixit mihi b oīa quecūq; feci. Cū venissent ergo ad illū samaritani rogauerūt eum vt ibi e maneret ⁊ mansit ibi duos d dies. Et multo plures crediderunt ꝓpter sermonem e eius. Et mulieri dicebant q: non ꝓpter tuā locquelam

q ij

diuine veritati fm se: ideo sequit. f Ipi em audiim⁹: ab ipso q est de⁹ z hō. g Et scim⁹ firmit credēdo: qz i fide maior est certitudo adherentie ḡ in scia ḡuis nō fit ita certitudo euidētie z qz nō sufficit corde credere: ꝫ oportet fidez cōfitert ore: fm qō dr Ro. x. ió fidem suā cōfitent di-

f credim⁹. Ipi enim audiui
g mus z sciim⁹ qz h est ve sal
i uator mūdi. Post duos āt dies exijt inde: z abijt i ga
k lyleā. Ipe em ihs testimo
l niuz phibuit: qz ꝓpheta in suā patria honorē nō habz
m Cū ergo venisset in galyleā
n excepert eū galylei: cuz oia vidissent q fecerat hierolymis in die festo. Et ipi em
p venerāt ad diē festū. Venit ergo iterū in chana galylee
q vbi fecit aquā vinū. Et erat
s quidā regulus cui⁹ filj⁹ in
t firmabat capharnaū. Hic cū audisset qz iesus aduenire a iudea in galyleā: abi
v it ad eū z rogabat eū vt de
x scenderet z sanaret filiū ei⁹

Incipiebat ei mori. Dixit

y ergo iesus ad eu3. Nisi sig
z pdigia videritis nō creditis. Dicit ad eū regulus
3 Dne descēde priusq̄ mori
a at filj⁹ meus Dic ei iesus.
b Vade filj⁹ tuus viuit. Credidit hō fmōi quē dixit ei
c iesus et ibat. Jam āt eo de
d scēdente serui occurrerūt ei. z nūciauerūt dicētes qz filj
g us ei⁹ viueret. Interrogabat ergo horā ab eis i q̄ melius habuerit. Et dixerunt ei qz heri hora septima reliquit eū febris Cognouit ergo pr qz illa hora erat in q̄ dixit ei iesus: filius tu⁹ vi-
h uit: credidit ipse z domus
i eius tota. Hoc iterū secundū signū fecit iesus cuz venisset a iudea i galyleam.

terre. vñ subdit. s Cui⁹ filius infir. capharna ū z lz esset gentilis. audiris tñ miraculis xpi sperabat ab eo impetrare sanitatē filij sui. ió sequit. t Hic cū audisset q ie sus adue. tc. qz xps erat in alia villa. s. i chana. v Et rogabat eū vt descēderet. qz capharnaū erat in valle sita respectu loci in q̄ erat xpus. p Et sanaret filiuz eius. ls em crederet ipm posse sanare eū. credebat tñ qz nō faceres sine pñia cozpali: ꝓpter qō xpus dure rñdit ei dī. y Nisi sig z pdi. vide. non cre. Nō em reprehendit eū de petitōne salutis filij sui ꝫ defectu fidei sue. verūtñ qz ex deuotōne repetit petitōem suā. d.

3 Dne descēde. ió exaudit a xpo: vñ sequit. a Dicit ei ie sus vade. Nō em vo luit xps ire cozpaliter vt amoueret ab eo falsam estimatiōem q̄ putabat ipm posse sanare tm in presentia cozpali.

b Filius tu⁹ viuit .i. pfecte sanitati restituit ē de sanuis mox. c Credidit hō ser. quē dixit ei ihs. qz fides reqrit ad optinēdū dei bñficia. d Et ibat. sine cozpozali xpi pñia. e Jā aūt eo descēdēte. qz capharnaū est sita i valle. f Serui occurr. ei z nūci. di. qz filius ei⁹ viueret. cōgaudēdo ipi. g Jnterrogabat ḡ horā tc. ꝫ fecit ad certificatōez miraculi respectu sui: qō ꝑs ꝫ q̄ pestea sequit. Cognit ḡ pr tc.

h Et credidit. Hic ponit finēm cōclusio: ad b. n. factum ē istud miraculū vt iste regul⁹ gentilis cū familia sua crederet in xpm ꝓpter h dī. h Et credidit ipe z dom⁹ eius tota. i. familia. Soler aūt qrī an istud miraculū sit idē cuz eo qō fol3 scribi Mat. viij. de cēturionis puo sanato a xpo z dic Crisō. q sic alij aūt dicūt ꝫriū. qō videt ex ḡtuor: p ex ꝑsona infirmi q̄ h dī filj⁹: ibi aūt dī Puus. scōo ex infirmitate q̄ h dī febris: ibi aūt palysis. vñ ibidē dī. Seru⁹ meus iacet in domo palytic⁹ tc. tercio ex mō rogādi: qz iste rogabat q venīret pñialiter credēs q nō posset curare aliter: ꝓpter qō fuit repḥensus a xpo vt dictū est. ille aūt cēturio pñiam xpi repellebat reputans se indignū tanto hospite dicēs. Nō sum dign⁹ tc. Credebat etiā eū posse sanare dū esset absens solo imperio. ꝓpter qō dicebat. Dic tm vbo et sanābitur puer me⁹: ꝓpter qō a dño ꝓmendat⁹ dicente. Nō inuani tantā fidē in illū: z sic ꝑs ex mō rogādi q̄ iste regulus ali⁹ fuit a centurione. q̄rto ꝑs ex loco: qz ipe erat in capharnaū qñ fuit rogat⁹ a cēturione: h dī q̄ erat in chana galylee qñ fuit rogat⁹ a regulo. i Hoc iterū scōm signū fecit ihs nō di scōm simpliciter: qz multa fecerat in hierlm vt predictū est: ꝫ dī scōz de his q̄ fecit in galylea: vnde sequitur. Cū venisset a iudea in galyleā. In ca. iiij. vbi dī i postil. Dōm q̄ sitis vno mō accipit ꝓ desiderio alterius rei tc.

Addūto.

Jn quolibz istoz triū modoz ḡdus sitis accipit fm postillatorē ꝫ biberit ex aq̄ spūali qua ꝑs datur iterū sitiet. nā si accipit ꝓ mō. s. ꝓ desiderio alteri⁹ rei: sic fm ipm oio res spūalis accepta magis generat sitī q̄ rollit. Si aūt accipiat sitis scōo mō. s. ꝓ desiderio eiusdē rei habite ad hūdum cā ꝑfectius: fm quē modū hūtes deū ꝓ gram adhuc sitiūt habere ipm ꝓ gliam sic etiā isto

modo sitis remanet in ipsis qui aquã spũalem.s.gratiam xpi accipiũt. Si aũt tercio accipiẽt sitis.s.p exclusione fastidij a dilectõne habita:sic etiã beati accipiẽtes aquã gle adhuc sitiũt. Vñ nullo pdictor modor quib9 fim eũ sitis accipiẽt põt verificari verbũ xpi dicentis. Qui ãt biberit ex aq̃ quã ego dabo ei

Caplm.v.

Ost h erat dies festus iudeor: t ascẽdit ihs a hierosolimã. Est aũt hierosolimis probatica piscina q̃ cognominatur hebraice b bethsaida q̃nq; portic9 habens. In his icebat multitudo magnaq̃ languentiũ ceor claudor aridor expectantiũ aq̃ motũ. c Angelus ãt dñi descendebat fm tps in piscinã: t mouebat aq̃. d Et q̃ prior descẽdisset in piscinã p9 motoẽs aq̃: sanus fiebat a q̃cũq; detinebat infirmitate. Erat ãt q̃dam hõ ibi trigita t octo ãnos hñs p9 pnik miraculi opatio.scõo eius impugnatio:ibi. Erat aũt sabbatũ.tercio cõueniẽs excusatio:ibi. Ẽndit ihus pater me9. Prima in duas:q: p circũstantia miraculi pte mittit:scõor act9 miraculi describit:ibi. Erat aũt quidam. Circa primũ ponit p circũstantia tpis cũ dr. a Post hẽc dies fest9 iudeorũ.s.festũ pentheco stes. b Et ascendit ihs hic.q: viri tenebant ibi eũ in illo festo: q: ter in anno tenebant masch apparere coã dño. scs paschate:pentheco stes t festo tabernaculor. scõo describitur cõditio loci cum c Est aũt hierosolimis,pba.piscina. in q̃ aq̃ pluuiales colligebant:t ibi lauabant hostie p̃ et postea in interdi9 in atrio sacerdotum exñtib9:ió dicebat illa piscina,pbatica a,pbaton qõ est ouis:t ẽ nomẽ grecũ cui9 interpratões ponit i hebraico.d.q cognoiat hebraice beth saida.i.dom9 ouiũ. d Quinq; porticus hñs. vt p plura loca possent lauãtes hostias descendẽ ad aquas. e In his.s.porticib9. iacebat multitudo lãguẽtiũ ẽ. t ſsdit cã. f Angelus aũt dñi fm tps.i.in diuersis tpib9 interpolatione tñ facta. g Descen.fm tem.in pisci.t mouebat aq̃ ex descensu angeli. h Et q̃ pri.descen.in pi.pr9 mo. aq̃ sanus fiebat. C̃ã aũt descẽsus angeli t h9 miraculi assignatur a doctorib9 dicentib9 q̃ appropinquãte euãgelij veritate dñs voluit figurã exp̃ssam baptismi in hac piscina ostẽdere q̃ cõueniebat cũ baptismo in mundando t sanando virtute dei occulta ad motões angeli:sic baptism9 fidelibus clemẽto mũdat a iam virtute occulta verbi:t cũ h aliqs sanat corpus miraculose:verũtñ q: figura deficit a figurato:ió ista piscina:nõ sanabat,nisi corpus t vna vice tñ: et nõ sanabat nisi vnũ. Baptism9 aũt pringit ad alias t sanat oñs q̃tũt veniũt ad ipm nisi ponãt impedimẽtũ. Illi aũt dicũt q̃ illa miracula ibi fiebant,ꝓpter pñtiam ligni pñcie crucẽ, qõ ibi enatauit appropinquãte xpi passione: t ió angel9 illuc descẽdebat ꝓpter ligni reuerentiã. t enatauit tpe cõuenienti p ei9 motoẽs p h etiã oñdebat q̃ natura hũana a morbo pcti p lignũ pñcie crucis erat sanãda q̃liter illud lignũ pñcie crucis in loco illo fuerit positum diuersimode dr. Dicit ẽm in hystoria scholastica q̃ regina saba vidit in domo salt9 ibam salomonis quoddã lignum de q̃ vidit in spũ q̃ in illo pateret ille ꝓpter quẽ deficeret regnum isrl:qõ cũ significasset salomoni ipe volẽs seruare durabilitatem regni fecit poni illud lignum in,pfundo tre in templũ vbi postea i supficie tre facta ẽ illa piscina:t eo postea ibi illud lignũ apparuit mõ pdicto. In q̃das vo hystoria scte crucis dr q̃ seth filius ade ex pcepto pris iuit ad padisum voluptatis vñ eiect9 fuerat t petiit ab angelo custodiẽte locũ illius de oleo misericordie:q; accepit,trib9 granis arboris ligni veniẽdit ea seth.t ipse plantauit supra sepulchr9 pris fili ade et inde orte sunt tres virgule q̃ postea in vnã arborẽ fuit cõiuncte postea tpe salomonis illa arbor fuit secta:q: videbat edificatõni templi necessaria:verũtñ qñ applicabantur ad opus sp erat nimis curta vel nimis longa:t ió tanq; inutilis ad h:primissa fuit iuxta templũ in atrio quodã: hominues aũt veniẽtes ad templũ illi ligno ceperũt facẽ q̃ndam reuerentiã instinctu dei:o:de q̃ dolẽtes sacerdotes fecerũt illud,pijci intra piscinã q̃ erat,ppe templũ qõ descẽdens ad fundũ ibi diu latuit:postea vo iminẽte passione apparuit mõ pdicto.hec aũt scripsi sine aliq̃ scrupulo. i Erat aũt quidã. Hic p̃r ponit actus miraculi cum dr. Erat aũt quidã hõ ibi.xxxviij.an.ba.in infir.sua. Ex q̃ p3 q̃ diu puni9 fuerat:illã cñ infirmitatẽ,ꝓpter pctm p̃cedens incurr erat: vt patebit infra. Verũtñ q: pena patient sustinuerat.ió dignũ erat vt ei sũueniret:ꝓpter ꝑ sequit.

k Hanc cū vidisset hic.ia.ꝛ co.qz ꝑs mul.habēt. infirmitate illa. l Dicit ei vis sanus fieri. Non petit q̄si dubitans de volūtate. ꝫ vt magis excitet eī⁹ desiderū: q; per hoc dignio: efficit accipe dei donū. m Respondit ei languidus ostendēs suū desiderū. n Dñe ho. non ha. vt cū tur. fu. aqua mit.

me in piscinā. q. d. mihi desidero sed non habeo q̄ ponat me. et ego suꝫ ita debilis q; nō possuꝫ ita cito venire sicut alij vñ sequtur. o Dū em̄ venio ego alius ante me descendit.

Hoc aūt dicebat q; videbat iesum forē ꝛ apūd ad portandū eū: ꝛ magnū reputaret si in hoc ei seruire vellet: ꝫ statim cōtulit ei maius beneficiū videlicet sanitatem ꝑfectā. vñ sequtur. p Dicit ei iesus surge. resti⁹ pristine sanitati.

q Tolle grabatuꝫ tuū. restitut⁹ pristino vigori. r Et ambula. ad declaratiōꝫ diuini miraculi.

s Et sta. hō sa. fa. ē q; diuina virtus in finita est ꝛ opatur in instanti. Sanitas ei que ꝑtute nature restituit: in ꝑte ꝛ non in instanti acq̄rit⁹ Erat aūt sabbatū. hic ꝑsr ponit ꝑ dicti miraculi accusatio: ꝛ ꝑ ḡnum ad ipm sanatū. scdo ḡtum ad ipm medicū: ibi. Interrogauerūt ergo. In prima pte dī sic. t Erat aūt sabbatū. in illa die in quo nō erat licitū opa seruilia facere ꝓpter qō sequit. v Dicebat ḡ iudei. illi q̄ sanus factus fuerat. a Sabbatū est nō lz ibi tollere grabatū tuū. Isti falsum dicebāt: q; opa corpalia q̄ sunt ad dei honorē bñ ꝑt fieri in die sabbati: sicut sacerdotes in tēplo corpaliter opabant tēplū omando: hostias imolando ꝛ laudādo ꝛ consilia vt dī Matt. xij. Portario aūt huius grabati erat ad magnificentiā diuini miraculi: sicut et modo illi q̄ miraculose de carceribꝰ vel hmōi liberant portant cōpedes suos ad loca sancta: ad manifestationē sue miraculose liberatōis: nō aliter se excusat ille sanatus dicēs. b Qui me sa. fe. ille mihi dixit tol. gra. tuum ꝛ ambula. q. d. ille q̄ me diuina ꝑtute sanauit eadē vi tute ꝛ auctre mihi precepit: ꝛ p ꝑs teneo: sibi obedire nec sum trāsgressor. c Interrogauerūt ḡ. Hic ponit accusatio medici: ꝛ p in generali ante cognitōem determinatā de ipo. scdo in spāli ipo cognito: ibi. Postea q; em̄ q̄ sanatem ei⁹ iste sanat⁹ cōuenienter se excusabat: iō ḡrebant de ipo sanante vt ipm ꝓsequerent qō sequtur. c Inter. ḡ eū Quis ē ḡ ille hō q̄ dixit tibi tol. gra. tu. ꝛ am. q. d. mal⁹ hō est q̄ ꝓcepit talia. d Is aūt q̄ sa. fuerat effec. nes. q̄s esset q; non languidꝰ iacuerat ꝛ sic facta xpi ꝛ eī⁹ famā ignorabat. e Ihesus aūt declinauit a tur. cōstitutꝫ in loco dās exceptuꝫ aliq̄ fugiēdi volētes colūniare: ꝛ nolēs se iactari de opatōe miraculi. f Postea. Hic ponit accusatio medici in spāli habita cognitōe de eo: ꝛ h est qō dī. Postea inuenit eū iesus in tēplo. q; ad agendū ḡras de sanitate sibi collata frequētabat templū qō est locus otiosus. g Et dixit ecce sa. fa. es iā noli peccare. Ex q̄ ꝑs q̄ infirmitas illa fuerat sibi ꝓper ꝑtm̄ inflicta. h Ne deterius aliq̄d tibi ꝓtingat. incurrendo pēnā eternā: q; in reciditante fiūt nouissima pe tora ꝓioꝝ⁹. i Abijt ille hō et nunciauit iudeis cū. Dicūt aliqui q; hoc fecit maliciose: ꝫ h nō est verū q; illos q̄s dñs sanauit corpe sanauit et mēte: vñ de isto dī. j. vij. cap. Totū boiem saluū feci in sabbato: qō etiā exp̄mit hic ex ꝛbo xpi cū dī. Jam noli peccare. q. d. ꝓcedens ꝑtm̄ est nobi dimissum: ꝛ iō dicēdū q; iste sanat⁹ fuit bona intētiōe ad publicandū ꝗtutes xpi

Illi aūt q̄bus h nūciauit fecerē inde dānū suū sicut ꝛ de alijs xpi ꝗtutib⁹. iō sequtur. k Propterea ꝑsequebant iudei. hic. q; h fa. in sab. ꝛ tanq̄ violatoꝛe diuine legē qō tñ grat salsum: vt visum est. l Ihs aūt. Hic ponit miraculi excusatō. Circa qō considerandū q; apli fuerūt boies puri: et iō xps excusauit eos de violatōne sabbati in cōfrictiōe spicarū p exemplā puroꝝ boim: sicut dauid ꝛ sacerdotū: vt hꝫ Matth. xij. vbi ista exēplā distinguit sius ꝓactāt: ipe aūt xps erat hō ꝛ deus: ꝛ iō aliq̄s se excusant de violatōne sabbati p facta hūana. vt ꝑs Luc. xiij. vbi ostdit q; in necessitate poterat bos leuari de puteo in die sabbati: ꝛ multo magis hō sanari: vt hꝫ j. vij. ca. Si circūcisionē accipit hō in sab. vt non sol. lex moysi. mihi indi. q; ro. ho. saluū feci in sabbato. Aliq̄s aūt se excusat p diuina facta. vt h cū subditur. m Pater meꝰ vsq; nūc opatur ꝛ ego opor. Deꝰ em̄ non sic ꝓducit res sicut artifex domū: q; domū factaꝫ diuinit ꝛ non conseruat: ꝛ iō domo facta cessat et⁹ opatio: deꝰ aūt sic ꝓducit res q; eas conseruat inesse: ꝛ iō ly septima die q̄uiēt a nouis opibus condēdis nō tñ quiesc a creatris ꝓductis cōseruandis. Pater ꝛ filiꝰ sunt vnus deꝰ. ꝛ iō sicut ꝑ continue opat in cōseruatōe ꝛ ad ministratōe rerū: ita ꝛ filius: ꝛ sic xps excusat in sabbato operando. Sed q; ex hac excusatōe sequtur q; xps sit equalis deo ꝑ: iō ex h verbō magis ꝓsequebant eū iudei tanq̄ blasphemū: q̄a blasphemia acrius punit in lege ḡ fractio sabbati. ꝛ h est qō dī. n Propterea ḡ ma. q̄. eū. ia. interficere cōtra. ꝑs lra ꝓpter qō ꝑr se excusat dicēs. o Amē amē dico vobis nō pōt filiꝰ a se ꝛc. q. d. vos mihi imponitis legis transgressionē. et h est impossibile: q; non possum obligari a regula veritatis diuine: qō ꝑs q; filius in q̄ntum deus hꝫ oīno eā de opatōem cū patre: ꝛ sic non pōt ab eo obliquari. Silr nec magnum hō q; bonitas xpi est in strumentū comunicatum ipius diuinitatis: ꝛ sic nō pōt amotōe eī⁹ obliquari ꝛ p ꝑs nō pōt transgredi q; transgressio est obliquatio a lege diuina. Sciendū tñ q; arrius ex h verbo. Nō pōt filiꝰ ꝛc. dicit filiū in diuinis esse minorē ꝑre: ꝛ iō ꝑr h excludit. cū dī. p Quecūq; eīs ille fac. j. ꝑr. q. Hec ꝛ sibi filiꝰ fac. vbi tria excludunt ꝑ q̄ posset dici filiꝰ minor ꝑre. Primū ē si opatio ꝑis se extenderet ad aliq̄ ad q̄ se nō extendit ret opatio filij. iō h excludit: ibi. Quecūq; scdm ē si filius facēt eadē q̄ facit ꝑ scds idēptitatē spēi nō: ꝫ nō fm nūerū. ita q; ꝑ ꝑla in nūero facit: ꝛ h excludit cū dī. q Hec ꝛ

filius sitr facit. i. eadem nūero. terciū est si faceret eadē numero sic faber ⁊ martell⁹. pducit eundē effectū: tñ aliter: q: faber vt cā pncipalis: martell⁹ aūt vt instrālis: ⁊ ꝑ excludit cū dr. r Sitr facit. i. vniformiter p omnē modū: ⁊ sic p3 q verbū ꝓdictū. Non pōt filī⁹ a se quicq̄ fr. nō ꝑt exponi fm errorem arij ꝺ minoritate filij respectu ꝑris i diuinis: ꝛ tñ oñdit. p. cessum filij a ꝑre ingenitus filī⁹ nō est a se ꝛ a ꝑre: ⁊ sic potentiam opandi ⁊ noticiam h3 a ꝑre: sic ⁊ essentiaz: nō tñ aliaz ꝛ eandē nūero. Sī. n. filī⁹ esset creatura vt dicit arrī⁹ nō posset facē quecūq; facē pater: vt ꝑñr dicit euāgelista. Quecunq; facit ille eē. q: seipm nec posset. pducere: nec ꝑseruare: esz tñ pducus ⁊ cōseruatus a patre.

r militer facit. Pater enī diligit filium: ⁊ oīa demon
a strat ei q̄ ipse facit ⁊ maio-
b ra his demōstrat ei opa vt
c vos miremini Sicut enim
pater suscitat mortuos ⁊ vi
d uificat: sic ⁊ filī⁹ ꝺs vult vi
e uificat. Neq; enim pr iudi
f cat quēq̄: sed oīe iudiciū
g dedit filio vt oīs honorificēt filiū sicut honorificāt
b patrē. Qui nō honorificat
i filiū nō honorificat patrez
k q̄ misit illū. Āmē amē dico vobis: q: qui verbū meuz audit et credit ei qui misit
l me: habet vitam eternam.
m Et in iudicium non venit.
n sed transiet a morte in vitā
o Amen amen dico vobis:
p q: venit hora ⁊ nunc est q̄
q mortui audiēt vocē filij ꝺi
ꝛ ⁊ q̄ audierit viuent. Sicut
enī pater h3 vitā i semetipo
s sic dedit ⁊ filio ꝺre vitā in
v semetipo Et pātem dedit
x ei iudicium facere q: filius
y homis ē. Nolite mirari ꝺ:

Pater enī diligit. Postq̄ euangelista posuit signū vi sibile ad ostendendū q̄ filī⁹ ꝺs potentiā collatiuā vite corporalis. Hic ꝑñr ponit doctrina xp̄i ꝺe vita spūali p ipm referenda. Et diuidit in duo: q: ꝑ ponit doctrina xp̄i. scōo ei⁹ cōfirmatio ibidit: ibi. Si enī testimoniū. Circa primum sciendū q: duplex est viuificatio. s. aie ⁊ corpis: et duplex iudiciū diuinū sibi rñdet. primū est iudiciū discretiōis q̄ō est ⁊ rñdet vite ꝑsenti. scōm est iudiciū discussionis vltime ⁊ pmiatōnis q̄ō erit in futuro: ⁊ rñdet corpoz resuscitationi: ibi. sic. pcedit: q: ꝑ agit de viuificatōne aiaz et iudicio discretōnis nūc exīte. scōo de resurrectōne futura: q: ꝑ ostēdit xp̄c se ꝺre potentiā viuificatiuā. Scōo oñdit. q̄liter ista potentia sit intelligenda: ibi. Āmē amen dico vob. In prima ꝑte dicit sic. Pater enī diligit filiū ⁊ oia demōstrat ei q̄ ipse facit. Sī accipiat hic filī⁹ fm diuinā naturā: dilectiō nō accipit hic causaliter. quia voluntas in diuinis non est pncipiū origitnis filij: sed natura vt superius dictū est: et ideo cum dicit pater diligit filiū ⁊ oia demōstrat ei. ingenitum scia patris cōicat filio: hoc verbū diligit: non notat causam ꝛ tñ signū vel concomitantiā. Sī aūt accipiatur filius fm humanā naturaz: sic accipit causaliter. q: amor est primū donū ⁊ causa alioz ⁊ tūc est sensus. Pater diligit filiū q: plenitudo scie cōicate aie xp̄i. ꝓcedit ex patrī dilectōne. a Et maioza his demonstrabit ei opera. s. viuificatiōnem mortuoz morte spirituali de qua loquitur postea quia maius est iustificare impium q̄ creare celū ⁊ terram: fm Aug. exponentē illud. j. xiij. Et maioza hoz faciet. Q̄z aūt dicit hic demonstrabit de futuro: nō est ꝓ hoc intelligendū q̄ filius fm naturā diuinaz accepit de nouo aliquā sciam: vel; q̄ aia xp̄i aliquid cognouerit q̄ō a pncipio sue creatōnis ignorabat: q: a pncipio sue creatiōis habuit plenitudinē gratie ⁊ scie: ꝛ dicit res demōstrari q̄n de nouo alijs innotescit: ⁊ talis mod⁹ loquēdi h3 Gene. xxij. Nūc cognouī q̄ timeas ꝺm. i. alios cognoscere feci q: de⁹ afī sciebat abraā timere ipm: ꝛ ꝺ obediētiā ei⁹ immolatōe filij hoc fecit ab alijs cognosci. b Vt vos mi remini. Istud nō ponit causaliter ꝛ tñ ꝓsecutiue: q: ptās viuificatiua nō est data xp̄o. ꝛpter iudeoz admiratōnez: ꝛ ex hoc secuta est q̄n viderunt miracula xp̄i opa. Et oñdit ꝑñr q̄ sunt illa maiora opa dicēd. c Sicut enī pa. suscitat mortuos ⁊ viuificat. q̄ō est diuine virtutis. d Sic ⁊ filī⁹ ꝺs vult viuificat. Istud verbū vult nō ponit hic ad denotandum q̄ filī⁹ pauciores viuificet q̄ pr: ꝛ ad ostendendū modum agendi: q: nō agit coactione: nec ex necessitate nature ꝛ libere et q: iudiciū discretōnis cōcomitat resurrectōnem spiritualem vt ꝓdictū est: ideo sequit. e Neq; enī pater iudicat quēq̄. s. sed oīm iudiciū dedit filio. Hoc dicit. ꝑ tanto: q: iudiciū est ꝑ sapiam diuinā: sapia aūt tota cōicat filio: ⁊ ꝑ cōsequens potentia iudicatiua. g Vt oīs bono. fi. sic ho. patrez

Ex ꝓdictis enī seq̄t q̄ sit honorand⁹ homine latrie sic et pater cum sit vn⁹ de⁹ cum eo: vnde sequitur.
h Qui nō honorificat filiū. honore latrie. i Nō bono. pa. q̄ misit illum: q: ꝺs candē maiestatē.
k Āmē amē dico vob. Hic oñdit q̄liter potentia viuificatiua de qua locut⁹ ē sit intelligenda. s. de vuificatione spūali q̄ est ꝑ fidē charitate formatā: ⁊ ꝺ ē q̄ō ꝺ Āmē amē di. vo. q: q̄ ver. me. au. ⁊ cre. ei q̄ misit me. fidē ꝺz

mata. l Ꝺs vi. eter. causalr. q: ꝺs gr̄az q̄ fac eū dignum vita eterna. m Et i iu. ñ ve. s. pdēnatōis veit tñ in iudiciū discussionis ⁊ pmiatōnis. Et q: dixit q̄ talis ꝺs vitam eternam: ne aliquis credat ex hoc q̄ fides faciat hoīem in ꝑsenti immoralem: ideo ibidit. n Ꝺs transit a morte in vitam. q: oportet soluere debitū nature anteq̄ veniat ad vitam gloze: ⁊ q: fides a deo dat ꝑ inspiratōez: ideo ibidit
o Āmē amen dico vob. Iste euangelista solus duplicat hanc dictōez amen: q̄ in hebraico ꝛfirmatōnem designat. Ipse enī subtiliora ⁊ alioza scribit de xp̄o: ⁊ hec indigent maiori assertōne: ꝛpter q̄ōiter vnū ꝓdicta duplicatione
p Quia venit hora ⁊ nūc est q̄n mortui. morte infidelitatis: de q̄ dicit Matth. viij. Dimitte mortuos sepelire mortuos suos. q Indicēt vocē filij dei. fidē viuificantem suscipiendo: ideo sequit. r Et qui audierint viuēt. pōt etiā intelligi de viuificatōne corpali. q: ad vocē xp̄i aliqui fuerūt resuscitati. s. filius vidue. Luce. v. ⁊ filia archisynagogi Matth. ix. ⁊ lazarus. j. xj. ca. q̄ hoc aūt q̄ōbic dicitur. Venit hora ⁊ nūc est. p3 q̄ nō loquit de resurrectōne generali q̄ erit i futuro: ꝛ de viuificatōe spūali q̄ ē ꝑ fidez xp̄i ⁊ de resurrectōnib⁹ corpalibus ꝓticularib⁹ q̄ facte sunt ad cōfirmatōnem hui⁹ fidei ⁊ iste incepertūt a principio ꝓdicatōnis xp̄i. s Sicut enī pater. Hic ꝑñr agit de resurrectōne generali futura: ⁊ de iudicio sibi coīrndente. Et diuidit in duas: q: primo agit de resurrectōne. scōo de iudicio: ibi. Et potestatem. Circa primū sciendū q̄ illud q̄ō est tale q̄ essentiā est cā alioz: vt habet. xj. mera. Deus pater ē vita ꝑ essentiā: ⁊ ꝑ cōsequens filius cum sit vna essentia et vna vita: ⁊ ꝑ cōsequēs ipse erit cā viuificatiua oīm resurgentium: ⁊ hoc est q̄ō dicit. s Sicut enī pater ha. vi. in semetipso. i. a se ⁊ a nullo alio: ⁊ ꝑ cōsequēs ei cōuenit q̄ eēre tiam. t Sic de. ⁊ f. vi. ha. in semetipso. q: licet filī⁹ sit vita ꝑ essentiam sicut ⁊ pater: hoc tamen habet a patre.
v Et pātem. Hic consequēter agit de iudicio futuro. Et diuidit in duas: q: primo describit illud iudiciū. scōo describit forā in stū: ibi. Non possum. Circa primū sciendū q̄ tota trinitas in iudicio futuro iudicabit auctatiue: sed xp̄s inq̄tum homo iudicabit executiue. Cui⁹ ratio est: q: iudex debet esse manifestus omnibus iudicandis. de⁹ autem pater vel filī⁹ fm diuinam naturam nō videbit in iudicio ab oibus: q: tūc oēs essent beati: quia in tali visione consistit beatitudo: ⁊ ideo executio iudicij data est xp̄o homini q̄ poterit ab oibus videri: ⁊ hoc est q̄ō dicit.
x Et pātem de. ei in. facere executiue. y Quia fi. ho. est ab oibus visibilis bonis ⁊ malis. y Nolite mirari

hoc quasi dicat adhuc maius faciet xps hō: vñ subditur.
3 Quia venit hora tē. audiēt vocē filij dei. Hūanitas ei
xpi est organū diuinitatis. et iō vox ei⁹ opabit ad resurre-
ctiōēs gñales futurā p modū instrumēti cōiuncti. verūtā da
nō resurgēt vniso mmit. qz aliq resurgēt ad glām: z alij ad pe
nā: iō seqtur. a Et
procedūt q bo. fe. in
resurrectiōnez vite. b
dī ad denotandum
q fides sine opibus
nō sufficit ad salutē
b Qui vo ma. ege
rūt i resur. iudicij..
condemnationis.
c Nō possuꝫ. Hic
ondit b iudiciū fore
iustū. Fuit⁹ enī inqn
tū de⁹ hꝫ candez na
turā cū pīe: z sic nō
pōt in iudicādo deū
cere. sīr nec inqnū
hō: qz volūtas hūa
na i oibus seqt mo
tū z regulā volūtat⁹
diuine. c B est qd dī
c Nō po. ego a me
ip. fa. q̄cq̄. declinan
do a pīe. d Sz sic
au. iudico. Iz enī ha
beat eandē noticiaz
cū pfe inqntuz de⁹:
tñ hꝫ eaz a pfe. z fm
B dī. ab eo audire: fm vo hūanaz naturā hꝫ noticiaz insu-
sam: z sic magis ꝓprie a pīe audit. c Et iudiciū meū
iustū est. qz nō pōt obliquari volūtas xpi hois a volūtate
dei: vt dictū est iō seqtur. Quia nō quero voluntatē meaz
ꝫ volūtatez eius q misit me a Si ego testimoniū. Po
sita xpi doctrinā de potētia viuificatiua ei⁹. b ꝓbat ponit cō
firmatio predicte doctrine. Et dividit in duas. qz p confir-
mat hmōi doctrinā. scdo arguit iudeos ibi. durūa: ibi. C lari
tatē ab hoib⁹. Pria in duas q: p cōfirmat testimonio hu
mano. scdo testimonio diuio: ibi. Ego aūt habeo. Pria i
duas q: p ondit testimoniū scdo ondit q ocheat esse ac-
ceptū: ibi. Ille erat. Circa pmū sciendus q aliqn doctrina
aliq cōfirmat p aliquid qd est minꝰ notū auctis: ꝓpter b qō
illud est magis acceptū audientibus: sic dīt phs. ij. meth.
q aliq dignant. i. dignū reputāt poetā induce testē: sic fūt
illi q sunt imbuti dictis poetic⁹. z iō nihil recipiūt nisi p te
stimoniū poete cōfirmet ꝗuis illud sit magis autenticuꝫ
simplicit q dictū poetici. Et eodē mō veniēb⁹ ad fidez
de indaismo cōfirmat nouū testamentū p vetus: et eodez
mō saluator b cōfirmat doctrinā suā p testimoniū iohis:
cui⁹ scitas erat nota iudeis. z B est qō dī. a Si eñ ego
testimoniū phibeo de me. s. solus. b Testimoniū meū
nō est vez. i. efficax fm reputatōez vſam: ꝗuis in se sit effi
cacissimū: ꝓt b ꝓbatur. c Illi⁹ est q testi. phi. de me. s.
iohes baptista vt patuit. j. z. ij. ca. o Et scio qz verū est
testimoniū ei⁹. qz pat eius zacharias p spīm scm ꝓphauit
ipm pire an facie dñi ad dandā sciam saluris. vt hꝫ Luce
j. Et testimoniū aūt saluti ferū esse nō pōt nisi sit vez. Qz ät
istud testimoniū sit auctēticū ondit cū ibidit. e Vos mi
sistis ad iohes nūcios solēnes q̄si volētes acq̄escē dicto ei⁹
sic auctētico: sic dcm fuit. j. c. f Et testi. phi. vitati. i. mi-
hi q sum vitas: cōfutēdo me cē xpm z se negādo: vt patuit
ij. ca. z. iij. g Ego ät nō ab hoie testimoniū accipio tē.
q. d. nō dīri ꝓdicta vt sim in maiori auctē ꝓpter dictum io
hānis: ꝫ ꝓpter salutē vſam quā desidero. vt acquiescētes
ei⁹ testimonio ad salutē ꝓmgantis. b Ille erat. Hic ondit
dit q iohis testimoniū hꝫ eis esse acceptū ꝓpter tria. s. ꝓ
pter eius officiū. qz erat ꝓnco xpi: quod notat cū dicitur.
b Ille erat lucerna. ondens hoibus viaz salutis. s. xpm.
Et lucerna nō lucet ex se. sic iohes nō erat lux ꝫ venit vre-
stimoniū phiberet de lumie. scdo ꝓpt charitatis incēdē-
dū: quod notat cū dī. i Erdēs inim q ꝓpt zelū cha-
ritatis diuine in monē sus cepit. tercio ꝓpter virtutis exer-
citiū: intrantū q credebant eū xpm: qō notat ibi. Lucerna.

3 qz venit hora in q̄ oēs q̄ in
monumētis sunt audiēt vo
a cez filij dei: et ꝓcedēt q bo
na fecerūt in resurrectiōem
b vite: q Vo mala egerūt i re
c surrectiōez iudicij. Nō pos
sum ego a meipo facē q̄cq̄
d sed sicut audio iudico: z iu
diciū meū iustū est: qz non
ā ro volūtatē meā sed volū
a tatē eius q̄ misit me. Si ego
testimoniū phibeo de me
b ipo: testimoniū meū nō est
c vez. Alꝰ est q testimoniū
d phibet de me: z scio qz ve-
rū est testimoniuꝫ ei⁹ qō p
e hibet de me Vos misistis
f ad iohanē. et testimoniū p
g hibuit vitati. Ego aūt nō
ab homie testimoniū acci-

pio: ꝫ hec dico vt vos sal-
b ui sitis. Ille erat lucerna ar-
i dens et lucens. Vos autē
k voluistis ad horā exultare
m in luce ei⁹. Ego aūt habeo
testimoniū maiuſ iohānez
n Opera eñ q dedit mihi pr
yt ꝑficiā ea: ipa opa q ego
facio testimoniū phibēt de
o me: qz pr misit me. Et q mi
sit me pater ipe testimoniū
phibuit ō me. Neq; vocē
p eius vnq̄ audistis: neq; spe
q ciē eius vidistis. Et verbuz
ei⁹ nō habetis i vobis ma
nens qz quē misit ille: huic
r vos nō creditis. Scruta-
s mini scripturas: quia vos
putatis in ipsis vitam eter
v nam habere. Et ille sunt q

ista tria dñt reddere
testimoniū ei⁹ acce-
ptū: z maxie iudeis
qz voluerūt ipm reci
pere tanq̄ xpm: ꝓpt
qō sbdit. l Vos
aūt vo. ad ho. ctul. i
luce ei⁹. dīc ad horā
q finaliter eū cōtēpse
rūt. z eius morte. p
curauerūt. m Ego
aūt. Hic ꝑm confir
mat doctriam suā q
testimoniū diuinū: et
dividit i tres ꝑm: q
pr testificatus est m
plicit ō xpo. s. q opa
p seipm: z p scripturas secūda: ibi. Et q
misit me. tercia: ibi.
Scrutamini scripturas. In pma pte dī
sic. m Ego aute
ba. test. ma. iohe. scz
testimoniū dei ꝑfis
qō est mai⁹ testimo-
nio iohis ꝓpt ma

iorē cognitionis certitudinē: z ꝓpter ei⁹ incōmutabilita-
tē tē. ꝗte sit istud testimoniū ondit dicēs. n Opa eñ
tē. vt ꝑficiā ea. s. miracula vtutē totꝰ creature excedētia q̄
faciebat xps vtute. ꝓpria: iō dīc. Vt ꝑficiā ea. ipa opa que
ego facio testimoniū phibēt de me. qz pr misit me. Sīc eñ
firmū testimoniū hꝫ p demōstratōez in his q̄ subūt sēsu cui-
tati nāli intellect⁹. ita in his q̄ sunt supra hanc facultatez fir-
mū testimoniū ē p opa soli deo possibilia: q nō pt esse testis
falsitatis: z B nō cōfirmāta est doctrina xpi: nō solū ipo p
dicante: ꝫ etiā ipsis apīis: fm qō dī Mar. vlt. Illi aūt, pfe
cti ꝓdicauerūt vbiq; dño coopante z sinonē confirmante.
sequentib⁹ signis. o Et q misit me. Hic cōsequēter po-
nit testimoniū pris qō testificat⁹ ē p seipm z B fuit in bapti-
smo z in trāsfiguratiōe: vbi audita ē vox pris sup xps. Hic
est fili⁹ me⁹ dilect⁹. z B ē qō dī. -o Et q misit me pr ipse
testimoniū phibuit de me. p seipꝫ. p Neq; vocē. Hic ꝑm
ondit eos nō cape hmōi testimoniū: qō de⁹ ondit triplicit.
p̄ p signū sensibile sicut in baptismo z trasfiguratōne au
dita est vox sensibilis. ꝫ hanc vocē non audierant iudei p
sequentes xpm. qz ibi non fuerant. ideo dicitur. Neq; vo
cem eius vnq̄ audistis. secundo ostendit aliquibus p vi
siones fuisse essentie sicut beatis. et hoc excluditur ab eis cū
dicit. Neq; speciem eius vidistis. tercio per internā inspi-
rationē: z hoc ecclesialiter cum dicitur
q Et verbū eius non habetis in vobis manēs. Et subdit
cām huius. q: quē misit ille huic vos nō creditis quasi di
ceret B non prouenit ex dei defectibilitate: ꝫ ex vra incre-
dulitate. r Scrutamini. Hic cōsequēter ponitur testi-
monū dei patris per scripturas veteris testamenti q̄ ma-
nifeste loquuntur de christo. z hoc est quod dicitur.
r Scrutamini. id est interius diligenter aduertite.
s Scripturas. legis et prophetarum.
t Quia vos putatis in ipsis vitam eternā habere. Et be
ne dicit putatis. quia ab hac opinione sunt defraudati ex
eorum incredulitate. v Et ille sunt que testimonium perhibent de me. quia scriptura veteris testamenti
determinat tempus eius aduentus Gen. penulti. Nō au
feretur sceptrū tē. z Danielis ix. vbi determinatur temp⁹
aduent⁹ saluti scdō sub numero certo hebdomodaz de-

terminat etiã locũ natiuitat⁹: Michee. v. Et tu bethleem ephrata pusil⁹es in milib⁹ iuda. Ex te enim egredietur q̃ sit dñator⁹ in isr̃l ꝛc. determinat etiã modũ nascendi: Esa. vij. Ecce virgo concipiet ꝛ pariet. ꝛc. modũ cõuersandi. s. in paupertate zach. ix. Ecce rex tuus venit tibi iustꝰ ꝛ saluator: et ipse pauꝑ. Et modum mouendi: Esa. liij. Sicut ouis ad occisionẽ ducet. ꝛc. ꝛ breuiter: omnia mysteria xpi in veteri testamẽto inuenta unꝭ exposita et in xpo cõpleta: ꝛ ió ex scripturis vet. resta. potuit vere cognosci q ipse erat xp̃us in lege. pmissus: sic diffusius declarauit in q̃dam cõne in q̃ de b determinauit.

a Et nõ vultꝫ venire ad me. per fidẽ: q: iudei. p maiorẽ partẽ pmanserũt in infidelitate vt vitã eternam bẽatis: q̃ hẽ p fidẽ formatã charitatate. b Claritatem. Hic p̃r arguit eos rarditatẽ ad credendum: ꝛ q: pse quebant xp̃m: vt blasphemũ in q̃ fingebant se moueri zelo dei: ꝛ vt violatorẽ sabbati in q̃ videbant moueri zelo legis moysi: ideo ostendit virtꝰ esse falsum. p primũ. scdo ꝛ secũdũ: ibi. Nolite putare. dicit q̃ p̃ c sic. b Claritatez ab hoibus nõ accipio. i. q̃ro. q. d. p̃dicta nõ dixi ad iactantiaz q: nõ quero hoim gl̃iam qõ ps ca. seq. vbi dicit q: fugit q̃s turbe voluerũt eũ facere regẽ. Ez ostendit vlteri⁹ ad q̃d p̃dicta dixerit. s. ad ostendẽdũ eos duritiã dicens. c Sed cognoui. i. cognoscẽ feci. d Quia dilectõez dei nõ habetis in vob. qõ declarat ex signo p̃ti dicẽs. e Ego veni in no. pa. mei. qõ ps p̃dicta testimonia. f Et nõ accepistis me. ꝛ magꝭ psequimini qõ nõ faceretꝭ si dilectionem dei haberetꝭ: b etiã declarat ex signo futuro dicens.

g Si aliꝰ venerit in noie suo. i. nõ bñs p̃dicta testimonia a deo. b Illũ accipietꝭ. Hoc fuit incboatũ qñ iudei ceperũt bencozaba tanq̃ messiã: q̃ tñ nullũ diuinum testimoniũ hẽbat p miracula vel scripturas: b etiã pfecte cõplebit q̃n recipiẽt antix̃m, p vero deo: q: faciet se circũcidi ꝛ dicet se eis. pmissum: ꝛ ei adherebũt q̃ꝭq; ei⁹ falsitas denegak p enoch ꝛ helyã. Et cãm bñt⁹ incredulitatẽ fidit. d.

i Quõ po. vos cre. q̃ glo. ab inuicem accipitꝭ. i. gloriam humanã: hoc eñ inpediunt indeos a fide xp̃i in pte: q: solum attendebãt ꝛ adhuc attendũt ad gloriã ꝛ exaltatiõem tpalem dandã eis p messiã: videbãt aũt xp̃m pauperem ꝛ abiectũ: ꝛ ideo nõ receperũt eũ: nõ attendẽtes q̃ nouerit ea ꝓphaꝛ q̃ de eius pauptate ꝛ abiectõe loquunt vt supra di cũ est. Q̃lia aũt ꝛ exaltatio q̃ pmittit danda p xp̃m: illa ẽ gl̃ia celestis quã nõ intelligebãt: iõ sequit: k Et gl̃iam q̃ a solo deo est nõ queritis. ꝓpter b in infidelitate pmanentes. l Nolite putare. Hic ostendit eos nõ moueri zelo moysi ip̃m psequendo: q: moyses manifeste scripserat ẽ eo: ꝛ b est qd dr̃. l Nolite puta. q. ego ac. sim vos apẽ patrẽ. s. ego solus. m Est q̃ accusat vos. meciũ. s. moyses. n In q̃ vos speratis. falso tñ. o Si eñ cre. moysi cre. forsitan ꝛ mihi. li forsitan nõ est nota dubij: ꝛ libertans arbitriꝭ: q: nullꝰ credit nisi voleñ. p De me eñ ille scripsit. s. dupl̃r: vno mõ expresse ꝛ manifeste: vt p̃dictus est Geñ. penul. ꝛ Deu. xviij. Prophetã suscitabit vobis deus: alio mõ figuraliter ꝛ occulte: q: omia sacrificia ꝛ facta veteris testamenti sunt figure xp̃i. q Si autem illius literis nõ creditis ꝛc. non q̃ lex moysi sit maioris auctoritatis q̃ verbũ xp̃i sm veritatem: ꝛ nñ. sm indeoz reputationẽ: vocat etiam lex moysi litera: doctrina aũt xp̃i verbum. quia moyses doctrinam suam tradidit scripto: ñ autem xp̃c: quia lex euangelica est lex mentis: ideo p fuit scripta in cordibus apostolorum q̃ receptionem spũsancti: sicut diffusiꝰ declarauit sup epl̃am ad Hebreos.

p credere⁊ moysi: crederetis forsitã ꝛ mihi. Be me enim q ille scripsit. Si aũt illi⁹ literis nõ creditis: quõ ẽbis meis credetꝭ. Ca. vj.

Post hec abijt ihesus trãs mare galylee q̃ ẽ tyberiadis. Et seq̃batur eũ multitudo magna: q: videbãt signa q̃ faciebat sup bis q̃ infirmabãt. Subijt ergo in montẽ ihesus. et ibi sedebat cum discipulis suis. Erat autem pxim⁹ pascha dies festus iudeorum. Cum subleuasset

Caplm. vj.

Post hec aũt. p⁹. q̃ egit de vita spũali: b p̃r agit de nutrimẽto corpẽ. Et diuidit i duas pres: q: p ponit sig: nũ sensibile: b collatione cibi corpal: vt p b ĩducamur ad intellectũ cibi spũalis scdo sbiũgit doctria de ipso spũali cibo: ibi. Labite ihesus Patꝛa i tres: q: p ponit miracli xp̃s ꝛ locus: scdo miraculi act⁹: ibi. Cũ sublleuasset. tcio p̃is fructus ibi. Illi q̃ boies. In prima parte dicitur

a Post hec aũt q̃ p̃dicta sunt. b Abijt ie. trãs ma. g. Iudei eñ q̃rebãt eũ interficẽ: ꝛ nõ erat adhuc tps passionis sue. iõ recedẽdo dedit exemplũ cedẽdi ad tps malicie bũane: ostendens q̃ aliq̃n licitũ sit xp̃tificelib⁹ fugẽ in psecutione. c Qđ ẽ tyberiadis. Illud eñ mare est quidã lacus magn⁹ p quẽ trãsit iordanis fluꝰ: ꝗ vocat mare sm modũ loq̃ndi hebraicũ: inq̃ cõgregatio aq̃rum vocat mare. Sm illũ Geñ. j. Cõgregatẽs aq̃rum vocauit maria. vocat aũt mare galylee a pscia turꝭ quã trãsit ꝛ vocat mare tyberiadis ex noie ciuitatꝭ edificata: i littore: q̃ antiq̃⁹ cenereth dicebat: ꝗ ab herode tetrarcha fuit reedificata ꝛ ãpliata: ꝛ tyberias vocata i bonorem tyberij cesarꝭ. vocat etiã mare illud alijs noib⁹ vt declarauit sup Math. ꝛ iõ illa dimitto.

d Et seq̃ba. cũ mul. ma. quidã ex deuotõe ab eo curati: q̃ dã maliciose volẽtes eũ capere i sermone vt pharisei: ꝛ q̃dã ex desiderio additi: credit: z aliq̃ ex curiositate volẽtes miracula q̃ faciebat videre: iõ ibidẽ. c Quia vi. si. q̃ fa. sup h. ꝛc. h addit ad ostendũ q̃ fiebant vtute dina. Magicꝭ enim arrib⁹ hñ fuit aliq̃ curiosa ꝛ inutilia: sic q̃ statue loquẽs et p̃silla: ꝗ sanitates q̃ fiũt ad reducendũ hoies ideũ fiũt nõ vtute dina: vt hĩ in itinerario clementꝭ. f Subijt q̃ in montẽ. q: erat locꝰ deuotõis ꝛ doctrine aptꝰ: iõ sequit. g Et ibi se. cũ di. suis. do. eos. ꝛ sic ps locꝰ in q̃ factũ ẽ mi raculũ ſcẽns: tps aũ in q̃ factũ ẽ descripsit cũ di. h Erat aũt pxi. pa. di. se. indeoz. Istud est festũ paschale de q̃ iste euãgelista facit mentiõez ꝛ iusto pascha nõ fuit ibi ꝛ irim q̃uis eñ xp̃s legẽ seruauerit: nñ in hac solennitate nõ fuit q: illi qui hẽbant inimicicias capitales erãt excusati a precepto legis q̃ pcipit omnẽ masculũ apparere cozã dño in solennitate paschali: sic aũt erat de xp̃o: q: iudei q̃rebãt eũ interficẽ. Preterea xp̃c sic seruãdo legẽ ostendebat se esse verum hoiem de filijs isr̃l ꝛ carnẽ: sic aliq̃n ꝑtermittendo obseruatiõez eius ostendebat se esse dñm supra legẽ.

i Cum subleuasset. Hic ponit miraculi act⁹ ꝛ diuidit in tres: q: p ꝑmittit miraculi necessitas. scdo scribit ei⁹ q̃litas ibi. Dixit q̃ ibs. tercio ostendit ei⁹ veritas: ibi. Pr aũt impleti sunt. Primum ostenditur tripliciter. s. ex populi multitudine: cum dicit. i Cum subleuasset q̃ ocu. bie. ꝛ vid. q: mul. maxi. ve. ad eum. Tertium est desiderabat audire xp̃m q̃ omiserant apponere secum alimentum: ꝓpter q̃ necessarium erat fieri miraculum: ostendit etiã hec necessitas ex defectu pecunie: cum subditur.

b Vnde emem⁹ panes vt mãducẽt hi. Nõ pt⁹ ꝺ̃ns q̃ deficeret eis ꝓuisio ꝙ vt ex ꝛnsione philippi appẽt cert⁹ miraculũ vt subdit c Hoc aũt dicebat tentãs eũ. vt ꝙ ꝺ defect⁹ pecunie alijs ostenderet: sic Geũ. xxij. Tentauit de⁹ abrahã vt ei⁹ obedientia alijs manifestaret. nõ sibi ꝓpt hoc

ergo oculos iesus: et vidisset ꝙ multitudo maxia venit ad eũ: dic ad philippũ

b Vbi emem⁹ panes vt mandu-

c ducẽt hi. Hoc aũt dicebat

ꝺ tẽtans eũ. Ipe em sciebat

e ꝙd essz facturus. Rndit ei

f philippus Ducẽtoz denar⁹ panes nõ sufficiũt eis

f vt vnusquisqz modicuz ꝙd

g accipiat. Dicit ei vn⁹ ex di scipulis ei⁹ andreas frater

b symõis petri Est puer vn⁹ hꝫ hz quinq; panes ordeaceos ⁊ duos pisces. Sed

i hec ꝙd sz̃ iter tãtos. Dicit

k ergo iesus. Facite homies

l discũbere. Erat aũt fenum

m multũ in loco. Discubuert ergo viri nũero quasi q̃nq;

n milia. Accepit ꝫ iesus pa-

o nes cũ ꝝs egisset: distribuit discũbentib⁹. Silr et ex piscibus q̃ntuz volebat

accepert in alıq̃ villa, ꝓpiq̃ vl ꝙ fuerãt ibi portari vt vẽderent multitudini venienti. vel pt dici ꝙ nõ fuerãt ibi cophini ꝫ mñ collegerũt de fragmẽtis ꝙ. xij. cophini possent impleri vt ꝺ̃ alibi inuenit talis mod⁹ loquẽdi. o Ex q̃n ꝙ panib⁹ ⁊c. Hoc etiã fecit ad euidentiã miraculi: qz pl⁹ remansit ꝫ̃ a ꝓncipio fuit. r Illi ergo. ꝺ ponit miraculi fructꝰ ꝙ ostdit triplex. ꝓm⁹ ẽ fidei cõfessio. scõs bonoꝝ exhibitio: ibi. Jesus ergo. tercius xpi sollicita q̃situ: ibi. Vt aũt seo. Circa ꝓmũ sciendus ꝙ ꝛps erat ꝓmissus in lege tam ꝫ ꝓpheta ceteꝛ excellẽtoz vt hꝫ Deu. xviij. Prophã suscitabit ⁊c. ꝓpter qõ viso miraculo ꝺicto ppls cõfessus ẽ illũ esse de q̃ loq̃ntr ꝺicta scriptura: et sic ꝛsitebant eũ esse verũ xpm ⁊ ꝺ est qõ dr. t Illi ꝫ ⁊c. fecerat signũ. als non auditũ. qz illa multiplicatõ que facta fuit ꝑ helisẽũ fuit multũ deficiens ab ista: vt patz per predicta v Dicebant ⁊c. vẽturus est in mundũ ad ipm saluandum sic aũt nõ venerunt

Ut aũt impleti sunt: dixit discipls suis. Colligite q̃ supauerũt fragmẽta ne pe-

r ant. Collegerũt ꝫ ⁊ ipleuerunt duodecim cophinos

s fragmentoꝝ ex q̃nq; panibus ordeaceis ⁊ duob⁹ pi scibus q̃ superfuerũt bis q̃

t mandu cauerãt. Illi ꝫ homines cũ vidissent ꝙ iesus

v fecerat signũ dicebat: qz ꝺ est vere ꝓpheta q̃ ventur⁹

x y est in mundũ. Jbs ergo cũ cognouissz qz venturi eẽnt vt rapent eũ ⁊ facerẽt eũ re

gẽ: fugit iterũ in montẽ ipe

a sol⁹. Vt aũt sero factuz est

descenderunt discipuli ei⁹

b ad mare. Et cum ascendissent nauim: venerunt trãs

c mare in capharnaum. Et

ꝺ tenebre iam facte erant:

et non venerat ad eos ie-

e sus. Mare autem vento

aliꝰ ꝓpꝺe: ꝫ solũ ad denunciandũ istius aduentum.

ꝛ Jesus ergo. Hic ponitur scõs fructꝰ q̃ est honoris exhibitio: xps em erat ꝓmissus rex futurus: xm ꝙ ꝺabetur Micee. xxxiij. Suscitabo dauid germẽ iustum ⁊ regnabit rex ⁊ sapiens erit ⁊c. ⁊ ideo postq̃ confessi sunt eũ ex xpm voluerunt consequẽter ipm facere regem: xps tñ non accepauit hunc honorẽ. ⁊ ꝺ est qõ dr. y Jesus aũt cũ co. qz ven. ef. vt ra. enm ⁊ fa. eum re. fu. ⁊c. ⁊n hoc duas exꝑlũ nobis fugiendi honores ⁊ acceptandi labores: qz ad pallẽ quẽ quẽtus se obtulit. Si aũt querat quare nõ acceptauit tunc regnũ cũ esset suũ ex diuina ꝓmissione. Dom q̃ lz esset suũ dicto mõ tñ nõ erat manifestandũ nisi ipe debito. Hoc aũt nõ debuit esse in ꝑ aduentu: ne fides catholica ꝓtẽne hũane ascriberet sicut lex machometi que ꝑ potentiã gladij incepit ⁊ ꝑ eã tenet. Preterea qz ꝙ prophas erat denũciat⁹ ꝑ venturꝰ ad suscipiendũ abiectões ⁊ mortẽ. Postea aũt venit ad manifestandũ regiũ honoꝝ. ꝓpẽ qõ ⁊c. j. dr apls q̃ntuꝫ. Dñe si ipe ꝺ restituis regnũ isr. Rndit. Nõ ẽ vestr nosse tpa ⁊c. a Vt aũt sero. Hic ponit tercꝰ fructꝰ miraculi ꝺicti q̃ est sollicita xpi q̃situ: ⁊ ꝑ ostdit q̃liter q̃situs ẽ a discipul. scõo a tribus: ibi. Illa aũt. In ꝓma ꝫ̃ pte ꝺ sic. Vt aũt sero factũ ẽ discipli eius descẽderũt ad mare. vt quererẽt mgr̃m suũ qz ab eis recesserat. vt ꝺictũ est et ꝓz ex ꝺ deuotio coꝝ ad ipm qz ꝓpẽ noctẽ imittentem nõ dimiserũt ꝛrere eũ. b Et cũ ascen. na. venerũt trans mare in caphar. i. voluerũt venire: qz ere debãt illic cẽ xpm. ꝓpꝑ qõ ostdit. c Et tenebre iã facte erant. Christũ em ex alterꝺ̃ pte marꝫ tyberiadis vsq; ad noctẽ expectauerũt. v Et nõ venerat ad eos ibs. ꝓpẽ qõ credebãt ipꝫ mare trãsisse sine eis c Mare aũtẽ magꝫ flãte exurgebat. Ex quo patet desiderium eorum essendi cuz christo: quia ꝓpter tempestatis periculum non differebant venire ad eum.

ꝺ Vnde emem⁹ panes vt mãducẽt hi. Nõ ꝓpt ꝺ̃ns q̃ deficeret eis ꝓuisio ꝫ vt ex ꝛnsione philippi appẽt cert⁹ miraculũ vt subdit c Hoc aũt dicebat tentãs eũ. vt ꝙ ꝺ defect⁹ pecunie alijs ostenderet: sic Geũ. xxij. Tentauit de⁹ abrahã vt ei⁹ obedientia alijs manifestaret. nõ sibi ꝓpt hoc

ergo oculos iesus: et vidisset ꝙ multitudo maxia venit ad eũ: dic ad philippũ

b Vbi emem⁹ panes vt mandu-

c ducẽt hi. Hoc aũt dicebat

ꝺ tẽtans eũ. Ipe em sciebat

e ꝙd essz facturus. Rndit ei

f philippus Ducẽtoz denar⁹ panes nõ sufficiũt eis

f vt vnusquisqz modicuz ꝙd

g accipiat. Dicit ei vn⁹ ex di scipulis ei⁹ andreas frater

b symõis petri Est puer vn⁹ hꝫ hz quinq; panes ordeaceos ⁊ duos pisces. Sed

i hec ꝙd sz̃ iter tãtos. Dicit

k ergo iesus. Facite homies

l discũbere. Erat aũt fenum

m multũ in loco. Discubuert ergo viri nũero quasi q̃nq;

n milia. Accepit ꝫ iesus pa-

o nes cũ ꝝs egisset: distribuit discũbentib⁹. Silr et ex piscibus q̃ntuz volebat

accepert in alıq̃ villa, ꝓpiq̃ vl ꝙ fuerãt ibi portari vt vẽderent multitudini venienti. vel pt dici ꝙ nõ fuerãt ibi cophini ꝫ mñ collegerũt de fragmẽtis ꝙ. xij. cophini possent impleri vt ꝺ̃ alibi inuenit talis mod⁹ loquẽdi. o Ex q̃n ꝙ panib⁹ ⁊c. Hoc etiã fecit ad euidentiã miraculi: qz pl⁹ remansit ꝫ̃ a ꝓncipio fuit. r Illi ergo. ꝺ ponit miraculi fructꝰ ꝙ ostdit triplex. ꝓm⁹ ẽ fidei cõfessio. scõs bonoꝝ exhibitio: ibi. Jesus ergo. tercius xpi sollicita q̃situ: ibi. Vt aũt seo. Circa ꝓmũ sciendus ꝙ ꝛps erat ꝓmissus in lege tam ꝫ ꝓpheta ceteꝛ excellẽtoz vt hꝫ Deu. xviij. Prophã suscitabit ⁊c. ꝓpter qõ viso miraculo ꝺicto ppls cõfessus ẽ illũ esse de q̃ loq̃ntr ꝺicta scriptura: et sic ꝛsitebant eũ esse verũ xpm ⁊ ꝺ est qõ dr. t Illi ꝫ ⁊c. fecerat signũ. als non auditũ. qz illa multiplicatõ que facta fuit ꝑ helisẽũ fuit multũ deficiens ab ista: vt patz per predicta v Dicebant ⁊c. vẽturus est in mundũ ad ipm saluandum sic aũt nõ venerunt

Ut aũt impleti sunt: dixit discipls suis. Colligite q̃ supauerũt fragmẽta ne pe-

r ant. Collegerũt ꝫ ⁊ ipleuerunt duodecim cophinos

s fragmentoꝝ ex q̃nq; panibus ordeaceis ⁊ duob⁹ pi scibus q̃ superfuerũt bis q̃

t mandu cauerãt. Illi ꝫ homines cũ vidissent ꝙ iesus

v fecerat signũ dicebat: qz ꝺ est vere ꝓpheta q̃ ventur⁹

x y est in mundũ. Jbs ergo cũ cognouissz qz venturi eẽnt vt rapent eũ ⁊ facerẽt eũ re

gẽ: fugit iterũ in montẽ ipe

a sol⁹. Vt aũt sero factuz est

descenderunt discipuli ei⁹

b ad mare. Et cum ascendissent nauim: venerunt trãs

c mare in capharnaum. Et

ꝺ tenebre iam facte erant:

et non venerat ad eos ie-

e sus. Mare autem vento

aliꝰ ꝓpꝺe: ꝫ solũ ad denunciandũ istius aduentum.

ꝛ Jesus ergo. Hic ponitur scõs fructꝰ q̃ est honoris exhibitio: xps em erat ꝓmissus rex futurus: xm ꝙ ꝺabetur Micee. xxxiij. Suscitabo dauid germẽ iustum ⁊ regnabit rex ⁊ sapiens erit ⁊c. ⁊ ideo postq̃ confessi sunt eũ ex xpm voluerunt consequẽter ipm facere regem: xps tñ non accepauit hunc honorẽ. ⁊ ꝺ est qõ dr. y Jesus aũt cũ co. qz ven. ef. vt ra. enm ⁊ fa. eum re. fu. ⁊c. ⁊n hoc duas exꝑlũ nobis fugiendi honores ⁊ acceptandi labores: qz ad pallẽ quẽtus se obtulit. Si aũt querat quare nõ acceptauit tunc regnũ cũ esset suũ ex diuina ꝓmissione. Dom q̃ lz esset suũ dicto mõ tñ nõ erat manifestandũ nisi ipe debito. Hoc aũt nõ debuit esse in ꝑ aduentu: ne fides catholica ꝓtẽne hũane ascriberet sicut lex machometi que ꝑ potentiã gladij incepit ⁊ ꝑ eã tenet. Preterea qz ꝙ prophas erat denũciat⁹ ꝑ venturꝰ ad suscipiendũ abiectões ⁊ mortẽ. Postea aũt venit ad manifestandũ regiũ honoꝝ. ꝓpẽ qõ ⁊c. j. dr apls q̃ntuꝫ. Dñe si ipe ꝺ restituis regnũ isr. Rndit. Nõ ẽ vestr nosse tpa ⁊c. a Vt aũt sero. Hic ponit tercꝰ fructꝰ miraculi ꝺicti q̃ est sollicita xpi q̃situ: ⁊ ꝑ ostdit q̃liter q̃situs ẽ a discipul. scõo a tribus: ibi. Illa aũt. In ꝓma ꝫ̃ pte ꝺ sic. Vt aũt sero factũ ẽ discipli eius descẽderũt ad mare. vt quererẽt mgr̃m suũ qz ab eis recesserat. vt ꝺictũ est et ꝓz ex ꝺ deuotio coꝝ ad ipm qz ꝓpẽ noctẽ imittentem nõ dimiserũt ꝛrere eũ. b Et cũ ascen. na. venerũt trans mare in caphar. i. voluerũt venire: qz ere debãt illic cẽ xpm. ꝓpꝑ qõ ostdit. c Et tenebre iã facte erant. Christũ em ex alterꝺ̃ pte marꝫ tyberiadis vsq; ad noctẽ expectauerũt. v Et nõ venerat ad eos ibs. ꝓpẽ qõ credebãt ipꝫ mare trãsisse sine eis c Mare aũtẽ magꝫ flãte exurgebat. Ex quo patet desiderium eorum essendi cuz christo: quia ꝓpter tempestatis periculum non differebant venire ad eum.

f Cum remigassent ꝙ quasi stadia .xxv. aut .xxx. stadium est octaua ps miliar: ꝛ sic ps ꝙ vigintiqnq; stadia faciunt tria miliaria ꝛ vnū stadiū. g Vident ihm ambulantē supra mare. nō qr habuit corp⁹ fantasticum sīc dicit manicheus ꝙ virtute diuina sic ambulauit: qr ꝛ petrū eadē virtute fecit ambulare sup aq̄s: vt dr Matthei. xiiij. q̄ būit corpus graue ꝛ ponderosum: etiā fm manicheū. h Et rimuerūt. tum ꝓpt aq̄ periculū. tū qr time bant ne esset qd fantasticū: ꝛ iō virtutē timore removerat di. i Ego sum. vere ꝙ fantastice. k Nolite timē qr possum vos de periculo aque eripe. l Voluerūt ꝙ accipe eū in nauim. vt securiores ē sent ex eī⁹ pūtia.

m Et statim nauis fuit ad terā ad quā ibant. s. capharnaum ꝛ sic apparet ibi triplex miraculū. ꝙ qr sup aq̄s ambulauit scdo qr tempestates sedauit: tercio in hr nūmo tpe fuerunt in portu aq̄ multus distabāt. Soler aūt hic q̄rī vtrus idez sit factū qō hic scribit. ꝛ Matth. xiiij. Sed b dicit Crīs. qr nō. ꝙ qr ibi dicīt ꝙ discipuli ex pcepto xpi nauem intrauerūt: hic dr ꝙ ꝓpria volūtate b fecerūt. scdo ga ibi dr ꝙ venīēs ad eos supra mare intrauit nauem: hic aūt dr ꝙ voluerūt eū accipe in nauim. tercio qr ibi dr ꝙ applicuerūt in terā genesar. hic aūt dr ꝙ applicuerūt i capharnaum: ꝛ iō dicit ꝙ est aliud ꝛ aliud factū hūs trī sīlitudies in multis: nec est mirū qr xpc frequēter legit miracula sīmilia fecisse Aug. Vo dicit Aug̃ustinus qr Mathe⁹ p⁹ refectionez turbe narrat hanc apparitiōez xpi supra mare sīc hic. Qui vult Aug. sequi pōt obiecta Crīs. soluere. Sed primus pōt sic dici ꝙ xpc pcepit apīis vt pararēt se ad transfretandus ꝛ interim illis igrantib⁹ ascendit in montē orare: ꝛ ipsi expectauerūt eū vsq; ad vespam: ꝛ tūc videtes ꝙ nō veniret crediderūt ipm alibi transisse: ꝓpter qō tūc ascenderūt nauem. ꝓpria volūtate vt q̄rerent eū: ꝛ sic non est hic ꝛdictiō: qr ꝙ xpc pcepat vt dicit Mathe⁹ qō postea ipso absīte. ꝓpria voluntate executi sunt. Sed scōm dom qr iobes nō negauit xpm nauē intrasse: ꝙ dicit ꝙ voluerunt eū accipe qñ appropinquauit eis: ꝙ tūc nō intrauit ꝙ ibat extra nauem ꝛ petrus perijt ad ipm venire sup aq̄s: vt dicit Matheus ꝛ postea cū petro intrauit nauē. Sed tercium dom qr genesar non est nomen ciuitat⁹: sed regionis supra illud mare exīstis: ꝛ dr genesar q̄si generās aurā, ꝓpter ventū ibidē ex mari generātū: in illa aūt regione ē ciuitas capharnaum: ꝛ iō venire in capharnaū: est venire in terā genesar: sīc venire parisi⁹ est venire in terram francie. vel sī dicak qr genesar sit villa: dom qr erat ꝓpe capharnaū ꝛ in cōfinio vtriusq; applicuerē mediū aūt ab vtroq; extremo denoiak.

n Iltera. Hic oūdit qualiter fuit quesit⁹ a turbis: multi em ꝙ viderāt ꝛ audierāt signū factū de panib⁹ in craſtinus venerāt ad locū vbi ihs fecerat illud signū: ꝛ nō inuenīētes eū venerāt ad alterā ptem mar: ꝛ ibi inuenerē eū cuz discipulis suis: ꝛ qr erāt ibi trī due naues: vna i q̄ ipsi venerāt q̄rētes ihm ꝛ alia in q̄ venerāt apli; ꝛ die ꝓcedēti viderant q̄ ihs nō intrauerat ꝛ nauē cū discipl̄is suis: iō mirabāt q̄l⁹ trāsisset illō mare: ꝛ iō q̄rebāt Rabbi qñ huc venisti. alia lra ps ex dicī. o Rndit ei ihs. Posito sīg de cibo corpali: Hic ꝓfir ponit doctrina de cibo spūali. Cib⁹ aūt spūalis est ipm verbū incarnatū principal⁹ rōne deitat⁹: ꝛ ex cōse sequēti rōne assumpte carnis: q̄ nobis dat in cibo in sacro eucharistie: iō ꝙ agit ō cibo spūali qō ē ꝙ bū. scdo ō cibo spūali qō ē sacr̄s ibi. Et panis quez ego da. Prima em in duas qr ꝙ ponitur xpi doctrina. scdo sbdit ut deoꝝ murmuratio maligna: ibi. Murmurabāt. Prīa diuidit in q̄tuor: quia ꝙ innuitat eos ad q̄rendū cibū spūalem. secūdo oūdit veniēdi modū: ibi. Dixerūt ergo tercio oūdit quid sit iste cib⁹: ibi. Dixerūt ergo ad eum: dne sp da nob. q̄rto q̄ ptingit ad fruitōnez ei⁹: ibi. Dne qō dat mihi. In prima igit parte dr sic. Rndit ei ihs. videtes em q̄ ita sollicite q̄rebāt eū ꝓpter cibū corpalem quez eis dederat ꝛ adhuc sterū spabant habere arguit eos dicēs.

p Amē amē di. vob. ꝛt. ad credendum ꝛ venerandum: loquit ꝙ illis solū q̄ male mouebank: qr multi bona deuotione seqbant eū: vt ꝓdictū: ē aliq; ex mala ꝛ carnali intentione: ꝛ iō seqbk. q Sz qr man. ex pa. ꝛ sa. estis. q̄si dicat debereꝝ mag̃ esse solliciti de cibo spūali q̄ alia sustentantur. qr melio: ē cibo carnali quāto aia melio: ē corpe: iō sequit tur. r Operamini ꝛt. q̄ manet in vitā eternā. opam date vt possit bre cibū spūalem. qr nō perit sīc corpalis. Sī em cib⁹ corpalis maneat i ꝓpria forma nō nutrit. ꝙ magis nocet corpi. Sz si nutriat oprt q̄ a ꝓpria nā pcat cōuerti tur in membra. ecōuerso at cib⁹ spūalis manet ꝛ auertit i se ipm sumentē: qr de nos sibi incorpat ꝛ nō ecōuerso: vnde Aug. loquēs in ꝓsona b⁹ cibi dicit. Cib⁹ sum grandiuz. nō me mutab in te. ꝙ tu mutaberꝝ in me. s Quē filī. i. patrus ē dare: qr ad b venit in mōm. a Hūc em pr assig. de⁹. i. ad b ipm assignauit mittēdo in mōm: ꝓpt qō infra xviij. dicit. Ego ad b veni in mōm vt testimoniū phibeā veritati. ꝛ b ē dare cibū spūalez. b Dixerūt ergo. Hic ꝓfir oūdit mod⁹ bñdi cibū hūc. s. p verā fidē p quā bō deo incorpat: ꝛ ꝙ circa b ponit xpi instructio. scdo indeor ablectio: ibi. Dixerūt. instructōni vo xpi ꝓmittit eoꝝ interrogatio cū dr. b Dixerūt ergo ad eū querēdo q̄liter possent bare cibū ꝓdictū. c Quid facie. vt ope. opa dei. i. opus ꝙ qō possum⁹ ꝓdictū cibum ꝓsecꝛ. d Rndit ihs ꝛ dixit eis ꝙ b est opus dei ꝙ qō hūc cibū poteritis assecꝛ. e Vt cre. in eū quē misit ille. Ex aūt fides. hic dr opus videtur esse ꝙ illud qō hr ad Ro. iiij. vbi fides distinguit ꝙ opus. Dicendū ꝙ ibi distinguit cōtra opa exteriora. hic aūt dicī tur opus manens trī in anima. f Dixerūt. Hic cōtra dictū xpi obijciūt dicentes. g Qd ergo tu fa. sig. vt vi. ꝛ cre. tibi. q. d. tu adhuc nō fecisti sīlia moysi: ꝓpter b sbditur. b Patres nr̄i mā. mā. in deserto ꝛt. q. d. moyses dedit manna: tu aūt panē de aceum. iterū: dedit. xl. annis; tu aūt panisti nos semel trī: ꝛ subditur responsio,

i Amē amē dico vobis: nō dedit vobis moyses panē d celo. s. ꝑpne dicto. q: nō d celo. sydereo ⁊ empyreo ꝫ de celo aereo q: descēdebat vt ros vel pruina. vt hr Nu. xj. k Sz pr̄ me⁹ dat vobis pa. de ce. Diuidit em̄ vez figurale: ⁊ ioānā nō fuit ꝑpne panis verus: q: figura panis spūalis dati in sacro: ⁊ ideo iste est verus panis qui fuit figuratus p illū. dī etiā d celo vere et ꝑpie dicto. q: xps rone deitatis d celo oriūt. i. de do patre. Sūt rone huanitatis. q: aia imediate a deo creatur. ẏ tus etiaz formatiua corꝑis fuit vir⁹ spūs sancti vt. s. dictū est ioēs̄qtur. l Panis em̄ dei est q descēdit de celo. mō dicto. m Et dat vitā mūdo Effect⁹ em̄ veri pānis est vitā cōseruare: ioēs ille est verus panis spūalis q dat ⁊ cōseruat vitaz spūalem: ꝫ aūt comedit verbo incarnato ꝓpter q̄ dicit. j. Ego veni vt vitā habeāt ⁊c. n Dixerūt ergo. Hic oīdit q̄d sit iste panis spūalis: iudei em̄ audiētes bonitatē hui⁹ cibi dixer̄t. o Dñe semp da nobis. volebant decetero esse refecti sine esurie et labore: sic de muliere samaritana dictū fuit. iiij. ca. q̄ venit a xpo. Dñe da mihi hanc aquā vt nō sitiā ⁊c. verūm sic illa nō intelligebant cōditōes aque spūalis: sic nec isti de pane spūali: ⁊ ioēs oīdit eis q̄d sit iste panis dicēs.

p Ego sum panis vite. q nō solū vitā conseruat ꝫ etiā dat ipam de nouo: panis aūt corꝑalis vitā corꝑalē preexistētem nūmō ꝓlongat: ioēs̄qtur. q Qui venit ad me. p fidem formatā charitate. r Nō esu. ⁊ q̄ cre. in me nō sitiet ineternū. q: ly hūs deus quē ia hz gram desideret hr̄e plenit⁹ gr̄am: tñ nō desiderat rē nō habitā. C ibꝰ aūt ⁊ potus corꝑalis ē ꝫie cōditōis: q: hitus in plenitudie in fasti diū puertit: ꝫ q: possent iudei dicere nos petim⁹ a te panē istū ⁊ tu nō rūdes: dabo vt nō dabo: ioēs ad ꝫ rūdet dicens. s Sz dixi vob. s. q ego sum pānis vite. t Quia ⁊ vidistis me. ⁊ sic hēbitis huc panē in pānia vr̄a quē pat⁹ suus dare. v Et nō credidistis. in huc panē et nō ꝫsistis ꝫ magz panē corꝑalē. x Dñe q̄ dat mihi pr̄. Hic pr̄ oīdit q̄ sunt illi q̄ fruūt ꝫ pane: q: illi q̄ hāt gr̄am in pānia fruunt ipfecte: in gl̄a aūt fruent pfecte: et ꝫ ē q̄ dī. x Nē q̄ldat nr̄i pr̄. i. fac nr̄i pr̄ adhere. nō solū fz pānē iusticiā: ꝫ etiā fm etnā pdestinatōes. y Ad me vēiet p fi. formatā. z Et eū q venit ad me. ꝫ mō. a Nō eijciā foras. q: ois pdesti nat⁹ finaliter saluab cui⁹ cā subdit. b Quia descēdi ō ce. nō vt fa. vo. meā ꝫ vo. ci⁹ q̄ ⁊c. nō est ꝓ ꝫ intelligendū q: voluntas xpi in aliq̄ disco: det a volūtate pr̄is: q: fm naturā diuinā cadē oīno est volūtas pr̄is ⁊ filij sūr fm naturā humanā volūtas ei⁹ nō poterat a volūtate diuina discordare cū aia xpi esset cōiuncta ꝫbo: nō solū ꝓ fruitionē: ꝫ ꝓ realē vnionē. ⁊ sic volūtas xpi nullo mō poterat a volūtate patris discrepare: ⁊ iō facē volūtatē pr̄is ꝫsuā est idē fm rem ⁊ ecōuerso: q̄ ꝫ dicit. Descēdi de ꝑcelo nō vt faciā volūtatē meā ⁊c. est cōis modus loquēdi apud hoies: illi⁹ q̄ omnino seq̄tur voluntatē alterius. ⁊ est sensus. Descēdi de celo ⁊c. ac si diceretur nō veni ad declinandū i aliquo a volūtate patris: ⁊ ꝓ consequēs veni ad ꝓficiendū salutez electorum: quia h̄ec est voluntas patris ipsos predestinatos saluare: ideo sequit. c Hec est em̄ volūtas eius qui misit me pa. vt omne q̄ dedit mihi. nō solū fm pānem iusticiaz: ꝫ etiā fm etern̄ predestinatōem. d Non pdam ex eo. q: si talis aliq̄s cadit in pcm̄: finaliter tñ resurgit e Sz resuscitem illō vt corꝑore et aia ꝑfruatur in gl̄ia. f In nouissimo die. homines ei resurgent ad vitam incorruptibiles: ⁊ iō post illā resurrectionē nō erit in natura hūana generatio et corruptio: nec ꝓ consequēs in alijs creaturis corruptibilib⁹ que sunt ꝓpter hominē: ⁊ ꝓ cōsequēs tūc cessabit mor⁹ celi qui oꝛdinat ad cōplendū numerū electoꝛ ꝓ generatiōes ⁊ sic cessabit tempⁿ q̄ seq̄tur motū celi vt hī. iiij. phy. ꝓpt hī dī Apocal. x. Iurauit ꝑ viuentē in secula seculoꝛ: q: tps amplius non erit. Et ps̄ ex dictis q: nouissim⁹ dies erit dies resurrectiōis generalis: ⁊ q: illa resurrectio oꝛdinat ad ꝫ q electi sint ꝑfecte beati: iō sequitur.

a Hec est em̄ voluntas pr̄is mei q̄ misit me vt omnis q̄ videt. sed nō accipit ꝫ visio ꝓ essentiā cū nō stet cū actu credendi: ꝫ accipit ꝓ cognitōe fidei formate: iō subdit.

b Et credit in eū. tendēdo in ipm̄ ꝓ dilectōs. c Habeat vitā eternā. si ꝑseueret q̄ est infallibiliter verū in ꝑdestinatis de ꝗbus loq̄tur: vt ps̄ ex ꝓdictis iō sequit. d Et ego resuscitabo eū ⁊c. exponat vt ꝓius. e Murmurabāt Posita xpi doctrina de spūali cibo. ꝫ ponit in Siij in deoꝛ murmuratio. Et diuiditur i duas: q: ꝓ ponit ꝫ murmuratio. scōo eius sedatio subdit: ibi. Iudit ꝫ ibo. Circa ꝑmū sciendū q: iudei credebant christum esse hominē purū ⁊ de semine Ioseph ex maria conceptū ignoꝛātes ipm formatū ꝑ ure spūsancti: ⁊ iō murmurabant ꝫ ꝫ q̄ dixerat. Ego sum panis vite qui de celo descendi. et patz ꝛa. f Iudit. Hic ponit murmur sedatio: ⁊ diuidit i tres: q: ꝓ admonitio ponit. scōo causa murmuris subdit ibi. Nemo pōt. tercio rō dicti ꝓpter q̄ murmurabāt: reddit: ibi. Amē amē dico vobis. In ꝑma ꝫ ꝑte admonet eos dicēs.

g Nolite murmurare inuicē. q: pres eoꝛ in deserto fuerunt grauiter puniti ꝓpter murmurationes: ⁊ iō ꝫ admonitio xpi est salubris ne cadāt in consimilem penā. h Nēo pōt. Hic oīdit cā predicte murmurationis: nō em̄ causabatur ex verboꝛum xpi falsitate cū essent veritissima: sed ex indeoꝛum incredulitate: ⁊ hoc est quod dicitur. h Nēo potest venire ad me. per fidem formatam. i Nisi pat qui misit me traxerit eum. nihil enim potest ascendere ad id quod est supra naturam suaz nisi ab alio trahatur sicut lapis non potest sursum ascendere nisi per motum alterius. Fides enim formata charitate trahit quodammodo hominem ad naturam diuinam: fm illō. ij. Petri. j. Magna ⁊ preciosa ꝑmissa donauit vobis vt per hoc efficiamini consoꝛtes diuine nature: ⁊ ideo tale donum non potest homo consequi nisi a deo trahatur. Iudei aūt nō sic erāt tracti: ideo murmurabant de verbis christi illi autem qui a patre trahuntur ad filium per fidem formatā consequūtur eternam vitam: ideo sequitur.

sequit. k Et ego resuscitabo eum ꝛc. quia aia nō est ad plenū beata donec fuerit corpori reunita: et quia ꝑdictus tractus est ꝙ diuinā inspiratiōes: ideo hoc ondit ꝙ scripturam dicens. Scriptū est in ꝓphetis. l Erūt oēs docibiles dei. i. docti a deo. Sn̄a eiꝰ huiꝰ dicit Esa. liiij. Ponam oēs filios tuos doctos a dño: et

k rerit eus et ego resuscitabo eū i nouissimo die. Est scriptū in ꝓphetis. Erunt oēs docibiles dei: Oīs q̄ audiuit a patre et didicit venit ad me. Non quia patrem vidit quisq̄ : nisi is q̄ est a deo: hic vidit patrē. Āmē amen dico vobis: q̄ credit in me habet vitaz eternam Ego sum panis vite. Patres vestri manducauerūt manna in deserto ⁊ mortui sunt. Hic est panis de celo descendens: vt siqs ex ipo manducauerit non moriatur. Ego sum panis viuus qui de celo descendi: si qs mauducauerit ex hoc pane viuet ineternum. Et panis quem ego dabo caro mea est ꝓ mundi vita. Litigabant ergo iudei adinuicem dicentes. Quō pōt hic nobis carnē suaz dare ad mādūcandum. Dixit ergo eis iesus. Āmē amen dico vobis nisi manducaueritis carnē filij hominis ⁊ bibe ritis eius sanguinē: nō habebitis vitā i vobis. Qui manducat meā carnē et bibit meū sanguinem: habet vitā eternā: ⁊ ego resuscitabo eū in nouissimo die. Caro eī mea vere ē cibꝰ ⁊ sanguis meus vere ē potꝰ. Qui manducat meā carnē et bibit meū sanguinem: in me manet et ego in eo. Sicut misit me viuens pater et ego viuo ꝓpter patrem: et qui manducat me et ipse viuet ꝓpter me. Hic est panis qui de celo descendit. Non sicut patres vestri manducauerūt manna et mortui sunt: qui manducat hunc panem viuet in eternum. Hec dixit in synagoga docens in capharnaū. Multi ergo audientes ex discipulis eius dixerunt: Dura est hec oratio: quis potest eam audire? Sciens autem ihesus apud semetipm quia murmurarent de hoc discipuli eius dixit eis: Hoc vos scandalizat? Si ergo videritis filium hominis ascendentem vbi erat prius? Spiritus est qui vificat: caro non prodest quicquam. Verba que ego locutus sum vobis spiritus et vita sunt. Sed sunt quidam ex vobis qui non credunt. Sciebat enim ab initio ihesus qui essent non credentes et quis traditurus esset eum. Et dicebat: Propterea dixi vobis quia nemo potest venire ad me nisi fuerit ei datum a patre meo. Ex hoc multi discipulorum eius abierunt retrorsum et iam non cum illo ambulabant. Dixit ergo ihesus ad duodecim: Numquid et vos vultis abire? Respondit ei simon petrus: Domine ad quem ibimus? verba vite eterne habes. Et nos credimus et cognouimus quia tu es christus filius dei vivi. Respondit eis ihesus: Nonne ego vos duodecim elegi? et ex vobis unus diabolus est. Dicebat autem iudam simonis iscariothis. Hic enim erat traditurus eum cum esset unus ex duodecim. Et dixit: Propterea dixi vobis quia nemo potest venire ad me nisi fuerit ei datum a patre meo. Post hec ambulabat ihesus in galilea. Non enim volebat in iudea ambulare quia querebant eum iudei interficere. Erat autem in proximo dies festus iudeorum scenophegia. Dixerunt autem ad illum fratres eius: Transi hinc et vade in iudeam ut et discipuli tui videant opera tua que facis. Nemo enim quod palam fieri vult in occulto facit. Si hec facis manifesta temetipm mundo. Neque enim fratres eius credebant in eum. Dicit ergo eis ihesus: Tempus meum nondum adest. Tempus autem vestrum semper est paratum. Non potest mundus odire vos: me autem odit quia ego testimonium perhibeo de illo quia opera eius mala sunt. Vos ascendite ad diem festum hunc. Ego non ascendo ad diem festum istum quia tempus meum nondum impletum est. Hec cum dixisset ipse mansit in galilea. Ut autem ascenderunt fratres eius tunc et ipse ascendit ad diem festum non manifeste sed quasi in occulto. Judei ergo querebant eum in die festo et dicebant: Vbi est ille? Et murmur multum erat in turba de eo. Quidam enim dicebant: Quia bonus est. Alii autem dicebant: Non sed seducit turbam. Nemo tamen palam loquebatur de illo propter metum iudeorum. Palam autem in templo docente ihesu dixerunt: Quomodo hic litteras scit cum non didicerit? Respondit ihesus et dixit eis: Mea doctrina non est mea sed eius qui misit me. Si quis voluerit voluntatem eius facere cognoscet de doctrina utrum ex deo sit an ego a meipso loquar. Qui a semetipo loquitur gloriam propriam querit. Qui autem querit gloriam eius qui misit eum hic verax est et iniustitia in illo non est. Nonne moyses dedit vobis legem et nemo ex vobis facit legem? Quid me queritis interficere? Respondit turba et dixit: Demonium habes. Quis te querit interficere? Respondit ihesus et dixit eis: Vnum opus feci et omnes miramini propter hoc. Moyses dedit vobis circumcisionem non quia ex moyse est sed ex patribus. Et in sabbato circumcidit hominem. Si circumcisionem accipit homo in sabbato ut non solvatur lex moysi mihi indignamini quia totum hominem sanum feci in sabbato? Nolite iudicare secundum faciem sed iustum iudicium iudicate. Dixerunt ergo quidam de hierosolimis: Nonne hic est quem querunt interficere? Et ecce palam loquitur et nichil ei dicunt. Nunquid cognouerunt principes quia hic est vere christus? Sed hunc scimus unde sit. Christus autem cum venerit nemo scit unde sit. Clamabat ergo ihesus in templo docens et dicens: Et me scitis et unde sim scitis et a meipso non veni sed est verus qui misit me quem vos nescitis. Ego scio eum quia ab ipso sum et ipse me misit. Querebant ergo eum apprehendere et nemo misit in illum manum quia nondum venerat hora eius. De turba autem multi crediderunt in eum et dicebant: Christus cum venerit numquid plura signa faciet quam hic fecit? Audierunt pharisei turbam murmurantem de illo hec et miserunt pontifices et pharisei ministros ut apprehenderent eum. Dixit ergo ihesus: Adhuc modicum tempus vobiscum sum et vado ad eum qui me misit. Querietis me et non invenietis et ubi sum ego vos non potestis venire. Dixerunt ergo iudei ad semetipos: Quo hic iturus est quia non invenimus eum? Numquid in dispersionem gentium iturus est et docturus gentes? Quis est hic sermo quem dixit: Querietis me et non invenietis et ubi sum ego vos non potestis venire? In novissimo autem die magno festiuitatis stabat ihesus et clamabat dicens: Si quis sitit veniat ad me et bibat qui credit in me sicut dixit scriptura flumina de ventre eius fluent aque vive. Hoc autem dixit de spiritu quem accepturi erant credentes in eum. Nondum enim erat spiritus datus quia ihesus nondum erat glorificatus. Multi ergo de turba audientes hunc sermonem dicebant: Hic est vere propheta. Alii dicebant: Hic est christus. Quidam autem dicebant: Numquid a galilea venit christus? Nonne scriptura dixit: Quia de semine dauid et de bethleem castello ubi erat dauid venit christus? Dissensio ergo facta est in turba propter eum. Quidam autem ex ipsis volebant apprehendere eum et nemo misit super illum manus. Venerunt ergo ministri ad principes sacerdotum et pharisaeos et dixerunt eis illi: Quare non adduxistis illum? Responderunt ministri: Nunquam sic locutus est homo sicut hic homo. Responderunt ergo eis pharisei: Numquid et vos seducti estis? Numquid ex principibus aliquis credidit in eum aut ex pharisaeis? Sed turba hec que non novit legem maledicti sunt. Dicit nicodemus ad eos unus ex ipsis qui venit ad eum nocte qui unus erat ex principibus: Numquid lex nostra iudicat hominem nisi prius audiat ab ipso et cognoscat quid faciat? Responderunt et dixerunt ei: Numquid et tu galileus es? Scrutare scripturas et vide quia propheta a galilea non surgit. Et reversus est unusquisque in domum suam. Ihesus autem perrexit in montem oliveti. Et mane iterum venit in templum et omnis populus veniebat ad eum et sedens docebat eos. Adducunt autem scribe et pharisei mulierem in adulterio deprehensam et statuerunt eam in medio et dixerunt ei: Magister hec mulier modo deprehensa est in adulterio. In lege autem moyses mandauit nobis huiusmodi lapidare. Tu ergo quid dicis? Hoc autem dicebant tentantes eum ut possent accusare eum. Ihesus autem inclinans se deorsum digito scribebat in terra non respiciens eos. Cum autem perseverarent interrogantes eum erexit se et dixit eis: Qui sine peccato est vestrum primus in illam lapidem mittat. Et iterum se inclinans scribebat in terra. Illi autem audientes et a conscientia redarguti exibant unus post unum incipiens a senioribus usque ad novissimos. Et remansit solus ihesus et mulier in medio stans. Erigens autem se ihesus dixit ei: Mulier ubi sunt qui te accusabant? Nemo te condemnauit? Que dixit: Nemo domine. Dixit autem ihesus: Nec ego te condemnabo. Vade et amplius iam noli peccare. Iterum ergo ihesus locutus est eis dicens: Ego sum lux mundi. Qui sequitur me non ambulat in tenebris sed habebit lumen vite. Dixerunt ergo ei pharisei: Tu de te ipso testimonium perhibes. Testimonium tuum non est verum. Respondit ihesus et dixit eis: Et si ego testimonium perhibeo de me ipso verum est testimonium meum quia scio unde venerim et quo vadam. Vos autem nescitis unde veniam aut quo vadam. Vos secundum carnem iudicatis. Ego non iudico quemquam. Et si iudico ego iudicium meum verum est quia solus non sum sed ego et qui misit me pater. Et in lege autem vestra scriptum est quia duorum hominum testimonium verum est. Ego sum qui testimonium perhibeo de me ipso et testimonium perhibet de me qui misit me pater. Dicebant ergo ei: Vbi est pater tuus? Respondit ihesus: Neque me scitis neque patrem meum. Si me sciretis forsitan et patrem meum sciretis. Hec verba loquutus est ihesus in gazophilacio docens in templo et nemo apprehendit eum quia nondum venerat hora eius. Dixit ergo eis iterum ihesus: Ego vado et quaretis me et in peccato vestro moriemini. Quo ego vado vos non potestis venire. Dicebant ergo iudei: Numquid occidet semetipm quia dixit: Quo ego vado vos non potestis venire? Et dicebat eis: Vos de deorsum estis ego de supernis sum. Vos de hoc mundo estis ego non sum de hoc mundo. Dixi ergo vobis quia moriemini in peccatis vestris. Si enim non credideritis quia ego sum moriemini in peccatis vestris. Dicebant ergo ei: Tu quis es? Et ihesus dixit eis: Principium qui et loquor vobis. Multa habeo de vobis loqui et iudicare sed qui misit me verax est et ego que audiui ab eo hec loquor in mundo. Et non cognouerunt quia patrem eius dicebat. Dixit ergo eis ihesus: Cum exaltaueritis filium hominis tunc cognoscetis quia ego sum et a meipso facio nichil sed sicut docuit me pater hec loquor et qui me misit mecum est et non reliquit me solum quia ego que placita sunt ei facio semper. Hec illo loquente multi crediderunt in eum. Dicebat ergo ihesus ad eos qui credebant ei iudeos: Si vos manseritis in sermone meo vere discipuli mei eritis et cognoscetis veritatem et veritas liberabit vos. Responderunt ei: Semen abrahe sumus et nemini servimus unquam quomodo tu dicis: Liberi eritis? Respondit eis ihesus: Amen amen dico vobis quia omnis qui facit peccatum seruus est peccati. Seruus autem non manet in domo in eternum. Filius autem manet in eternum. Si ergo filius vos liberauerit vere liberi eritis. Sed scio quia filii abrahe estis. Sed quaritis me interficere quia sermo meus non capit in vobis. Ego quod vidi apud patrem meum loquor et vos quod vidistis apud patrem vestrum facitis. Responderunt et dixerunt ei: Pater noster abraham est. Dicit eis ihesus: Si filii abrahe essetis opera abrahe faceretis. Nunc autem quaritis me interficere hominem qui veritatem vobis locutus sum quam audiui a deo. Hoc abraham non fecit. Vos facitis opera patris vestri. Dixerunt ergo ei: Nos ex fornicatione non sumus natiui. Vnum patrem habemus deum. Dixit ergo eis ihesus: Si deus pater vester esset diligeretis utique me. Ego enim ex deo processi et veni. Neque enim a meipso veni sed ille me misit. Quare loquelam meam non cognoscitis? Quia non potestis audire sermonem meum. Vos ex patre diabolo estis et desideria patris vestri vultis facere. Ille homicida erat ab initio et in veritate non stetit quia non est veritas in eo. Cum loquitur mendacium ex propriis loquitur quia mendax est et pater eius. Ego autem quia veritatem dico non creditis mihi. Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem dico vobis quare vos non creditis mihi? Qui ex deo est verba dei audit. Propterea vos non audiatis quia ex deo non estis. Responderunt iudei et dixerunt ei: Nonne bene dicimus nos quia samaritanus es tu et demonium habes? Respondit ihesus: Ego demonium non habeo sed honorifico patrem meum et vos inhonorastis me. Ego autem non quero gloriam meam est qui querat et iudicet. Amen amen dico vobis si quis sermonem meum servauerit mortem non videbit in eternum. Dixerunt iudei: Nunc cognouimus quia demonium habes. Abraham mortuus est et prophete et tu dicis: Si quis sermonem meum servauerit non gustabit mortem in eternum. Numquid tu maior es patre nostro abraham qui mortuus est? Et prophete mortui sunt. Quem te ipsum facis? Respondit ihesus: Si ego glorifico me ipsum gloria mea nichil est. Est pater meus qui glorificat me quem vos dicitis quia deus noster est et non cognouistis eum. Ego autem novi eum et si dixero quia non scio eum ero similis vobis mendax. Sed scio eum et sermonem eius servo. Abraham pater vester exultauit ut videret diem meum. Vidit et gauisus est. Dixerunt ergo iudei ad eum: Quinquaginta annos nondum habes et abraham vidisti? Dixit eis ihesus: Amen amen dico vobis antequam abraham fieret ego sum. Tulerunt ergo lapides ut iacerent in eum. Ihesus autem abscondit se et exiuit de templo. Et transiens per medium illorum ibat sic. Et videns hominem cecum a nativitate sua dixerunt discipuli eius: Magister quis peccauit hic aut parentes eius ut cecus nasceretur? Respondit ihesus: Neque hic peccauit neque parentes eius sed ut manifestentur opera dei in illo. Me oportet operari opera eius qui misit me donec dies est. Venit nox quando nemo potest operari. Quamdiu in mundo sum lux sum mundi. Hec cum dixisset exspuit in terram et fecit lutum ex sputo et linuit lutum super oculos eius et dixit ei: Vade lauare in natatoria siloe quod interpretatur missus. Abiit ergo et lauit et venit videns. Vicini ergo et qui videbant eum prius quia cecus erat dicebant: Nonne hic est qui sedebat et mendicabat? Alii dicebant: Hic est. Alii autem: Nequaquam sed similis est ei. Ille autem dicebat: Quia ego sum. Dicebant ergo ei: Quomodo aperti sunt oculi tui? Respondit ille et dixit: Homo qui dicitur ihesus lutum fecit et unxit oculos meos et dixit mihi: Vade ad natatoriam siloe et lauare. Abii ergo et laui et vidi. Et dixerunt ei: Vbi est ille? Ait: Nescio. Adducunt eum qui fuerat cecus ad pharisaeos. Erat autem sabbatum quando lutum fecit ihesus et aperuit oculos eius. Rursum ergo interrogabant eum pharisei quomodo vidisset. Ille autem dixit eis: Lutum posuit super oculos meos et lauabar et video. Dixerunt ergo ex pharisaeis quidam: Non est hic homo a deo qui sabbatum non custodit. Alii autem dicebant: Quomodo potest homo peccator hec signa facere? Et dissensio erat in eis. Dicunt ergo cecus iterum: Tu quid dicis de illo qui aperuit oculos tuos? Ille autem dixit: Quia propheta est. Non credebant ergo iudei de illo quia cecus fuisset et visum accepisset donec vocarent parentes eius qui visum accepisset. Et interrogauerunt eos dicentes: Hic est filius vester quem vos dicitis quia cecus natus est? Quomodo ergo nunc videt? Responderunt parentes eius et dixerunt: Scimus quia hic est filius noster et quia cecus natus est. Quomodo autem nunc videat nescimus aut nos quis aperuit oculos eius nescimus. Ipse etate habet interrogate ipsum. Ipse de se loquetur. Hec dixerunt parentes eius quoniam timebant iudeos. Iam enim conspirauerant iudei ut si quis eum confiteretur christum extra synagogam fieret. Propterea parentes eius dixerunt: Etate habet ipsum interrogate. Vocauerunt ergo iterum hominem qui fuerat cecus et dixerunt ei: Da gloriam deo. Nos scimus quia hic homo peccator est. Dixit ergo ille: Si peccator est nescio. Unum scio quia cecus cum essem modo video. Dixerunt ergo illi: Quid fecit tibi? Quomodo aperuit oculos tuos? Respondit eis: Dixi vobis iam et audistis. Quid iterum vultis audire? Numquid et vos discipuli eius fieri vultis? Maledixerunt ergo ei et dixerunt: Tu discipulus illius sis nos autem moysi discipuli sumus. Nos scimus quia moysi locutus est deus hunc autem nescimus unde sit. Respondit homo et dixit eis: In hoc enim mirabile est quod vos nescitis unde sit et aperuit oculos meos. Scimus autem quia peccatores deus non audit sed si quis dei cultor est et voluntatem eius facit hunc exaudit. A seculo non audiuit quia aperuit quis oculos cecy nati. Nisi esset hic a deo non poterat facere quicquam. Responderunt et dixerunt ei: In peccatis tu natus es totus et tu doces nos? Et eiecerunt eum foras. Audiuit ihesus quia eiecerunt eum foras et cum inuenisset eum dixit ei: Tu credis in filium dei? Respondit ille et dixit: Et quis est domine ut credam in eum? Dixit autem ei ihesus: Et vidisti eum et qui loquitur tecum ipse est. Ille autem ait: Credo domine. Et procidens adorauit eum. Et dixit ihesus: In iudicium ego in hunc mundum veni ut qui non vident videant et qui vident cecy fiant. Audierunt ex pharisaeis qui cum ipso erant hec et dixerunt ei: Numquid et nos cecy sumus? Dixit eis ihesus: Si cecy essetis non haberetis peccatum nunc autem dicitis quia videmus peccatum vestrum manet. Amen amen dico vobis qui non intrat per ostium in ouile ouium sed ascendit aliunde ille fur est et latro. Qui autem intrat per ostium pastor est ouium. Huic ostiarius aperit et oues vocem eius audiunt et proprias oues vocat nominatim et educit eas. Et cum proprias oues emiserit ante eas vadit et oues illum sequuntur quia sciunt vocem eius. Alienum autem non sequuntur sed fugiunt ab eo quia non nouerunt alienorum vocem. Hoc proverbium dixit eis ihesus. Illi autem non cognouerunt quid loqueretur eis. Dixit ergo eis iterum ihesus: Amen amen dico vobis quia ego sum ostium ouium. Omnes quotquot venerunt fures sunt et latrones sed non audierunt eos oues. Ego sum ostium. Per me si quis introierit saluabitur et ingredietur et egredietur et pascua inueniet. Fur non venit nisi ut furetur et mactet et perdat. Ego veni ut vitam habeant et abundantius habeant. Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animam suam dat pro ouibus suis. Mercenarius autem et qui non est pastor cuius non sunt oues sue videt lupum venientem et dimittit oues et fugit et lupus rapit et dispergit oues. Mercenarius autem fugit quia mercenarius est et non pertinet ei de ouibus. Ego sum pastor bonus et cognosco meas et cognoscunt me mee sicut nouit me pater et ego agnosco patrem et animam meam pono pro ouibus meis. Et alias oues habeo que non sunt ex hoc ouili et illas oportet me adducere et vocem meam audient et fiet unum ouile et unus pastor. Propterea me pater diligit quia ego pono animam meam ut iterum sumam eam. Nemo tollit eam a me sed ego pono eam a meipso et potestatem habeo ponendi eam et potestatem habeo iterum sumendi eam. Hoc mandatum accepi a patre meo. Dissensio ergo facta est iterum inter iudeos propter hos sermones. Et dicebant multi ex ipsis: Demonium habet et insanit. Quid eum auditis? Alii dicebant: Hec verba non sunt demonium habentis. Numquid demonium potest cecorum oculos aperire? Facta autem sunt encenia in hierusalem et hiems erat. Et ambulabat ihesus in templo in porticu salomonis. Circumdederunt ergo eum iudei et dicebant ei: Quousque animam nostram tollis? Si tu es christus dic nobis palam. Respondit eis ihesus: Loquutus sum vobis et non creditis. Opera que ego facio in nomine patris mei hec testimonium perhibent de me. Sed vos non creditis quia non estis ex ouibus meis sicut dixi vobis. Oues mee vocem meam audiunt et ego cognosco eas et sequuntur me et ego vitam eternam do eis et non peribunt in eternum et non rapiet eas quisquam de manu mea. Pater meus quod dedit mihi maius omnibus est et nemo potest rapere de manu patris mei. Ego et pater unum sumus. Sustulerunt ergo lapides iudei ut lapidarent eum. Respondit eis ihesus: Multa opera bona ostendi vobis ex patre meo propter quod eorum opus me lapidatis? Responderunt ei iudei dicentes: De bono opere non lapidamus te sed de blasphemia et quia tu homo cum sis facis te ipsum deum. Respondit eis ihesus: Nonne scriptum est in lege vestra quia ego dixi dii estis? Si illos dixit deos ad quos sermo dei factus est et non potest solui scriptura quem pater sanctificauit et misit in mundum vos dicitis quia blasphemas quia dixi filius dei sum? Si non facio opera patris mei nolite credere mihi. Si autem facio et si mihi non vultis credere operibus credite ut cognoscatis et credatis quia pater in me est et ego in patre. Quaerebant ergo eum iterum apprehendere et exiuit de manibus eorum. Et abiit iterum trans iordanem in locum ubi erat iohannes baptizans primum et mansit ibi. Et multi concurrerunt ad eum et dicebant quia iohannes quidem signum fecit unum. Omnia autem quecumque dixit iohannes de hoc vera erant. Et multi crediderunt in eum. Erat autem quidam languens lazarus a bethania de castello marie et marthe sororis eius. Maria autem erat que unxit dominum unguento et detersit pedes eius capillis suis cuius frater lazarus infirmabatur. Miserunt ergo sorores eius ad eum dicentes: Domine ecce quem amas infirmatur. Audiens autem ihesus dixit: Infirmitas hec non est ad mortem sed pro gloria dei ut glorificetur filius dei per eam. Diligebat autem ihesus martham et sororem eius et lazarum. Cum ergo audisset quia infirmatur tunc quidem manebat in loco ubi erat duobus diebus. Deinde post hec dixit discipulis suis: Eamus in iudeam iterum. Dicunt ei discipuli: Rabbi nunc querebant te lapidare iudei et iterum vadis illuc? Respondit ihesus: Nonne duodecim sunt horae diei? Si quis ambulauerit in die non offendit quia lucem huius mundi videt. Si autem ambulauerit in nocte offendit quia lux non est in eo. Hec dixit et post hec dicit eis: Lazarus amicus noster dormit sed vado ut a somno excitem eum. Dixerunt ergo discipuli eius: Domine si dormit saluus erit. Dixerat autem ihesus de morte eius. Illi autem putauerunt quia de dormitione somni dicebat. Tunc ergo dixit eis palam: Lazarus mortuus est et gaudeo propter vos ut credatis quia non eram ibi. Sed eamus ad eum. Dixit ergo thomas qui dicitur didymus condiscipulis: Eamus et nos ut moriamur cum eo. Venit ergo ihesus et inuenit eum quatriduanum iam in monumento habentem. Erat autem bethania iuxta hierusalem quasi stadiis quindecim. Multi autem de turba iudeorum venerunt ad martham et mariam ut consolarentur eas de fratre suo. Martha ergo ut audiuit quia ihesus venit occurrit ei. Maria autem domi sedebat. Dixit ergo martha ad ihesum: Domine si fuisses hic frater meus non fuisset mortuus. Sed et nunc scio quia quecumque poposceris a deo dabit tibi deus. Dicit ei ihesus: Resurget frater tuus. Dicit ei martha: Scio quia resurget in resurrectione in novissimo die. Dixit ei ihesus: Ego sum resurrectio et vita. Qui credit in me etiam si mortuus fuerit vivet. Et omnis qui vivit et credit in me non morietur in eternum. Credis hoc? Ait illi: Utique domine ego credidi quia tu es christus filius dei vivi qui in hunc mundum venisti. Et cum hec dixisset abiit et vocauit mariam sororem suam silentio dicens: Magister adest et vocat te. Illa ut audiuit surrexit cito et venit ad eum. Nondum enim venerat ihesus in castellum sed adhuc erat in illo loco ubi occurrerat ei martha. Iudei ergo qui erant cum ea in domo et consolabantur eam cum vidissent mariam quia cito surrexit et exiuit secuti sunt eam dicentes quia vadit ad monumentum ut ploret ibi. Maria ergo cum venisset ubi erat ihesus videns eum cecidit ad pedes eius dicens illi: Domine si fuisses hic non esset mortuus frater meus. Ihesus ergo ut vidit eam plorantem et iudeos qui venerant cum ea plorantes infremuit spiritu et turbauit semetipm et dixit: Vbi posuistis eum? Dicunt ei: Domine veni et vide. Et lacrimatus est ihesus. Dixerunt ergo iudei: Ecce quomodo amabat eum. Quidam autem ex ipsis dixerunt: Non poterat hic qui aperuit oculos cecy facere ut et hic non moreretur? Ihesus ergo rursum fremens in semetipo venit ad monumentum. Erat autem spelunca et lapis superpositus erat ei. Ait ihesus: Tollite lapidem. Dicit ei martha soror eius qui mortuus fuerat: Domine iam fetet quatriduanus enim est. Dicit ei ihesus: Nonne dixi tibi quoniam si credideris videbis gloriam dei? Tulerunt ergo lapidem ubi erat positus mortuus. Ihesus autem eleuatis deorsum oculis dixit: Pater gratias ago tibi quoniam audisti me. Ego autem sciebam quia semper me audis sed propter populum qui circumstat dixi ut credant quia tu me misisti. Et cum hec dixisset voce magna clamauit: Lazare veni foras. Et statim prodiit qui fuerat mortuus ligatis manibus et pedibus institis sudario facies eius. Dicit eis ihesus: Solvite eum et sinite abire. Multi ergo crediderunt in eum ex iudeis qui venerant ad mariam et martham et viderunt que fecit ihesus. Quidam autem ex ipsis abierunt ad pharisaeos et dixerunt illis quecumque fecit ihesus. Congregauerunt ergo pontifices et pharisaei concilium et dicebant: Quid facimus quia hic homo multa signa facit? Si dimittimus eum sic omnes credent in eum et venient romani et tollent nostrum et locum et gentem. Unus autem ex ipsis caiphas nomine cum esset pontifex anni illius dixit eis: Vos nescitis quicquam nec cogitatis quia expedit vobis ut unus moriatur homo pro populo et non tota gens pereat. Hoc autem a semetipo non dixit sed cum esset pontifex anni illius prophetauit quia ihesus moriturus erat pro gente et non tantum pro gente sed ut filios dei qui erant dispersi congregaret in unum. Ab illo ergo die cogitauerunt interficere eum. Ihesus ergo iam non palam ambulabat apud iudeos sed abiit inde in regionem iuxta desertum in ciuitatem que dicitur effrem et ibi morabatur cum discipulis suis. Et appropinquabat pasca iudeorum et ascenderunt multi de regione ante pascha ut sanctificarent se. Querebant ergo ihesum et stantes in templo dicebant ad invicem: Quid putatis quia non veniet ad diem festum? Dederunt autem pontifices et pharisei mandatum ut si quis cognouerit ubi sit indicet ut apprehendant eum. Ihesus ergo ante sex dies paschae venit bethaniam ubi lazarus mortuus fuerat quem suscitauit ihesus. Fecerunt autem ei cenam ibi et martha ministrabat. Lazarus autem unus erat ex discumbentibus cum eo. Maria ergo accepit libram unguenti nardi pistici preciosi et unxit pedes ihesu et extersit capillis suis pedes eius. Domus autem impleta est ex odore unguenti. Dicit ergo iudas iscariothes unus discipulorum eius qui eum erat traditurus: Quare hoc unguentum non venditum est trecentis denariis et datum egenis? Dixit autem hoc non quia de egenis pertinebat ad eum sed quia fur erat et loculos habens ea que mittebantur portabat. Dixit ergo ihesus: Sine illam ut in diem sepulture mee seruet illud. Pauperes enim semper habetis vobiscum me autem non semper habetis. Cognouit autem turba multa iudeorum quia ibi est et venerunt non propter ihesum tantum ut et lazarum viderent quem suscitauit a mortuis. Cogitauerunt autem pontifices ut et lazarum interficerent quia multi propter illum abibant ex iudeis et credebant in ihesum. In crastinum autem turba multa que venerat ad diem festum cum audisset quia venit ihesus hierosolimam tulerunt ramos palmarum et processerunt obviam ei et clamabant: Osanna benedictus qui venit in nomine domini rex israel. Et sedit ihesus supra asellum sicut scriptum est: Noli timere filia sion. Ecce rex tuus venit sedens super pullum asine. Hec non cognouerunt discipuli eius primum sed cum glorificatus esset ihesus tunc recordati sunt quia hec erant scripta de eo et hec fecerunt ei. Testimonium ergo perhibebat turba quia lazarum vocauit de monumento et suscitauit eum a mortuis. Propterea et obviam venit ei turba quia audierunt eum fecisse hoc signum. Pharisei ergo dixerunt ad semetipos: Videtis quia nichil proficimus? Ecce mundus totus post eum abiit. Erant autem gentiles quidam ex eis qui ascenderant ut adorarent in die festo. Hi ergo accesserunt ad philippum qui erat a bethsaida galilee et rogabant eum dicentes: Domine volumus ihesum videre. Venit philippus et dicit andree. Rursum andreas et philippus dixerunt ihesu. Ihesus autem respondit eis dicens: Venit hora ut clarificetur filius hominis. Amen amen dico vobis nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit ipsum solum manet. Si autem mortuum fuerit multum fructum affert. Qui amat animam suam perdet eam et qui odit animam suam in hoc mundo in vitam eternam custodit eam. Si quis mihi ministrat me sequatur et ubi sum ego illic et minister meus erit. Si quis mihi ministrauerit honorificabit eum pater meus. Nunc anima mea turbata est et quid dicam? Pater saluum me fac. Sed propterea veni in horam hanc. Pater clarifica nomen tuum. Venit ergo vox de celo: Et clarificaui et iterum clarificabo. Turba ergo que stabat et audierat dicebat tonitruum factum esse. Alii dicebant: Angelus ei locutus est. Respondit ihesus et dixit: Non propter me hec vox venit sed propter vos. Nunc iudicium est mundi nunc princeps huius mundi eicietur foras. Et ego si exaltatus fuero a terra omnia traham ad me ipsum. Hoc autem dicebat significans qua morte esset moriturus. Respondit ei turba: Nos audiuimus ex lege quia christus manet in eternum et quomodo tu dicis: Oportet exaltari filium hominis? Quis est iste filius hominis? Dixit ergo eis ihesus: Adhuc modicum lumen in vobis est. Ambulate dum lucem habetis ut non tenebre vos comprehendant et qui ambulat in tenebris nescit quo vadat. Dum lucem habetis credite in lucem ut filii lucis sitis. Hec locutus est ihesus et abiit et abscondit se ab eis. Cum autem tanta signa fecisset coram eis non credebant in eum. Ut sermo esaie prophete impleretur quem dixit: Domine quis credidit auditui nostro et brachium domini cui revelatum est? Propterea non poterant credere quia iterum dixit esaias: Excecauit eorum oculos et indurauit cor eorum ut non videant oculis et intelligant corde et convertantur et sanem eos. Hec dixit esaias quando vidit gloriam eius et locutus est de eo. Verumtamen ex principibus multi crediderunt in eum sed propter pharisaeos non confitebantur ut de synagoga non eicerentur. Dilexerunt enim gloriam hominum magis quam gloriam dei. Ihesus autem clamauit et dixit: Qui credit in me non credit in me sed in eum qui misit me. Et qui videt me videt eum qui misit me. Ego lux in mundum veni ut omnis qui credit in me in tenebris non manet. Et si quis audierit verba mea et non custodierit ego non iudico eum non enim veni ut iudicem mundum sed ut saluificem mundum. Qui spernit me et non accipit verba mea habet qui iudicet eum sermo quem locutus sum ille iudicabit eum in novissimo die. Quia ego a meipso non locutus sum sed qui misit me pater ipse mihi mandatum dedit quid dicam et quid loquar. Et scio quia mandatum eius vita eterna est. Que ergo ego loquor sicut dixit mihi pater sic loquor. Ante autem diem festum pasche sciens ihesus quia venit hora eius ut transeat ex hoc mundo ad patrem cum dilexisset suos qui erant in mundo in finem dilexit eos. Et cena facta cum diabolus iam misisset in cor ut tradat eum iudas simonis iscariothis. Sciens quia omnia dedit ei pater in manus et quia a deo exiuit et ad deum vadit surgit a cena et ponit vestimenta sua et cum accepisset linteum precinxit se. Deinde mittit aquam in pelui et cepit lauare pedes discipulorum et extergere linteo quo erat precinctus. Venit ergo ad simonem petrum. Et dicit ei petrus: Domine tu mihi lauas pedes? Respondit ihesus et dixit ei: Quod ego facio tu nescis modo intelligere autem hereafter. Dicit ei petrus: Non lauabis mihi pedes in eternum. Respondit ei ihesus: Si non lauero te non habebis partem mecum. Dicit ei simon petrus: Domine non tantum pedes meos sed et manus et caput. Dicit ei ihesus: Qui lotus est non indiget nisi ut pedes lauet sed est mundus totus. Et vos mundi estis sed non omnes. Sciebat enim quisnam esset qui traditurus esset eum propterea dixit non estis mundi omnes. Postquam ergo lauit pedes eorum et accepit vestimenta sua cum recubuisset iterum dixit eis: Scitis quid fecerim vobis? Vos vocatis me magister et domine et bene dicitis sum etenim. Si ergo ego lauo pedes vestros dominus et magister vestri et vos debetis alter alterius lauare pedes. Exemplum enim dedi vobis ut quemadmodum ego feci vobis ita et vos faciatis. Amen amen dico vobis non est seruus maior domino suo neque apostolus maior est eo qui misit illum. Si hec scitis beati eritis si feceritis ea. Non de omnibus vobis dico. Ego scio quos elegerim sed ut scriptura impleatur: Qui manducat mecum panem leuabit contra me calcaneum suum. Modo dico vobis antequam fiat ut cum factum fuerit credatis quia ego sum. Amen amen dico vobis qui accipit si quem misero me accipit qui autem me accipit accipit eum qui misit me. Cum hec dixisset ihesus turbatus est spiritu et protestatus est et dixit: Amen amen dico vobis quia unus ex vobis tradet me. Aspiciebant ergo ad invicem discipuli hesitantes de quo dicebat. Erat autem recumbens unus ex discipulis eius in sinu ihesu quem diligebat ihesus. Annuit ergo huic simon petrus et dixit ei: Quis est de quo dicit? Cum ergo recubuisset ille sic super pectus ihesu dicit ei: Domine quis est? Respondit ihesus: Ille est cui ego intinctum panem porrexero. Et cum intinxisset panem dat iude simonis iscariothis. Et post bucellam introiuit in illum satanas. Dicit ergo ei ihesus: Quod facis fac citius. Hoc autem nemo scit discumbentium ad quid dixerit ei. Quidam enim putabant quia loculos habebat iudas quia dicit ei ihesus: Eme ea que opus sunt nobis ad diem festum aut egenis ut aliquid det illis. Cum ergo accepisset ille bucellam exiuit continuo. Erat autem nox. Cum ergo exisset dicit ihesus: Nunc clarificatus est filius hominis et deus clarificatus est in eo. Si deus clarificatus est in eo et deus clarificabit eum in semetipo et continuo clarificabit eum. Filioli adhuc modicum vobiscum sum. Querietis me et sicut dixi iudeis quo ego vado vos non potestis venire et vobis dico modo. Mandatum novum do vobis ut diligatis invicem sicut dilexi vos ut et vos diligatis invicem. In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis si dilectionem habueritis ad invicem. Dicit ei simon petrus: Domine quo vadis? Respondit ihesus: Quo ego vado non potes me modo sequi sequeris autem postea. Dicit ei petrus: Quare non possum te sequi modo? Animam meam pro te ponam. Respondit ihesus: Animam tuam pro me ponis? Amen amen dico tibi non cantabit gallus donec ter me negabis. Non turbetur cor vestrum. Creditis in deum et in me credite. In domo patris mei mansiones multe sunt. Si quo minus dixissem vobis quia vado parare vobis locum? Et si abiero et preparauero vobis locum iterum venio et accipiam vos ad meipsum ut ubi sum ego et vos sitis. Et quo ego vado scitis et viam scitis. Dicit ei thomas: Domine nescimus quo vadis et quomodo possumus viam scire? Dicit ei ihesus: Ego sum via veritas et vita. Nemo venit ad patrem nisi per me. Si cognouissetis me et patrem meum forsitan cognosceretis et amodo cognoscetis eum et vidistis eum. Dicit ei philippus: Domine ostende nobis patrem et sufficit nobis. Dicit ei ihesus: Tanto tempore vobiscum sum et non cognouisti me philippe? Qui videt me videt et patrem meum. Quomodo tu dicis: Ostende nobis patrem? Non credis quia ego in patre et pater in me est? Verba que ego loquor vobis a meipso non

corruptibile. f Qui mãducat. Hic ꝓbat quoddã suppositũ: dixerat em q mãducanto carnis ei⁹ dat vitã. istud ꝓbat hic: q illud q quod aliquis vnit ꝓncipio viuificationo illud dat vitã. ꝟ ps in vita corporali: p ꝟ aũt sacrm hõ vnitur xpo q est ꝓncipiũ vite spũal: g ꝛc. ꝟ ꝟ ẽ qõ dr. i Qui mandu. car. meaz et bi. san. meũ i me ꝛc. id est vnitur mihi.

k Et ego in illo. q: p charitatez amãs ẽ in amato ꝛ econuerso. l Sicut misit me viuẽs pr̃. q: ẽ vita per essentiam.

m Et ego viuo ꝓpter patrẽ. Filꝰ em ingñitꝰ deꝰ ꝛ in igñm hõ viuit ꝓpter pr̃z. ꝟ aliter: q: fm q deꝰ viuit ꝓpter patrẽ in igñum ꝓcedit ab eo: accipit ñ eandẽ vitã quaz habet pr̃. Scõm ꝟo q hõ viuit ꝓpter patrẽ ingñitꝰ vnit̃ supposito procedenti a pr̃e: quã vnionẽ cõcomitat plenitudo gr̃e q est spũalis vite ꝛ eode mõ nos in igñum p sacr̃m eucharistie vnimur õ viuim⁹ spũali: ñ eꝰ vnio ẽ realis l vnitatẽ supposiñ. nr̃a aũt vnio apud ipm est p fidẽ ꝛ dilectiõz et ꝟ est qõ dr. n Et q mã. me ꝛ ipe viuet ꝓpter me. q: p ꝟ cõniũgit ꝓncipio spũalis vite ꝛ viuim ẽ. iõ ꝓfr cõcludit eẽ vez illud de q murmurabãt in deꝰ tanq̃ de falso.

o Hic ẽ panis q ꝺ de celo descẽdit. q: caro xpi in ꝟ pane cõtenta vnite spũssti fuit formata. p Nõ sic pa. vr̃i mã. manna ꝛ mo: tui st. ꝛ iõ nõ fuit vere cibꝰ celestis ꝟ tm figura eiꝰ: q: vitã spũal ez nõ cõferebat: ꝟ eã dari in sacrõ ꝓfigurabat q: erga deuotos hẽbat oĩe delectamentũ vt hꝰ Sapien. xvi. Panẽ ganz ꝑstitisti eis hñtez oĩe delectamentũ. Malis aũt hoiḃ⁹ erat insipid⁹. vñ dicebãt Nũeri. xxi. Nauseat aia nr̃a sup cibo isto leni. simo. sic eucharistia digne sumentiḃ⁹ ẽ vite spũalis solatiũ: ꝛ indigne sumentiḃ⁹ iudiciũ: iõ sequit. q Qui mãducat hũc panẽ. digne: viuet ih eternũ. sequit. r Hec dixit in synagoga. q est locus cõis vbi iudei cõueniũt. s Docẽs in caphernaum q̃ erat metropolis galylee: ḃ addit euangelista pⁿ ꝟba xpi ꝓdicta ad ostendendũ q xps i palã docebat sicut hñs doctrinã sanã z nõ suspectã. t Mlti. Posita doctrina xpi Hic ꝓfr exponit. ꝛ ꝑ ponit eius expositio. scõo ex ꝟ ostenditur aliquoz reprobatio ꝛ aliozꝝ ꝓfirmatio ibi. Ex hoc multi. Prima in duas q: ꝑ ponit expositionis occasio. secundo ipa expositio: ibi. Scies aũt ihesus. Occasio aũt expositionis fuit: q: multi indeoz ꝟba xpi capẽ nõ potentes ꝓpter suã incredulitatẽ. v Dixerunt. durus est hic fmo In corporalib⁹ dicitur aliq̃d durũ duplici de cã. vel q: nõ est defacili penetrabile: vel q: resistit tactui. sic in ꝑsalib⁹ dr aliq̃d duz vel q: ad intellectu nõ penetrat vel q: displiceat voluntati. vtroq; mõ fmo xpi erat eis durus: q: eiꝰ verba nõ intelligebãt ꝛ displicebat eis q rãa de se dicebat eo q ipm hoiem puz esse putabant: nõ sequit x Quis potest cũ audire. q. ꝺ. blasphemia est. y Sciens adit. Hic ponit doctrine xpi expositio igñz ad duo de quiḃ⁹ audiẽtes erãt scãdalizati. scõm ponit ibi. Spũs est q vivificat. Primũ igit de q scãdalizati erãt erat qꝺ dixerat: descẽdi ꝺ celo ꝛ oñdit q nõ debebãt scãdalizari predicens q viderẽt eum in posterum in celuz ꝓpria virtute reuerti. Et ideo non debebant admirari ſ dixerat se de celo originari: ꝺa quelibet res ad suum locum reuertitur: ꝛ hoc est qꝺ dicit y Sciens aũt ihesus apud semetipm. i. absq; alio sibi nũciante. a Quia murmurarẽt de hoc discipuli eius. ꝺa dixerat se de celo descendisse. b Dixit eis. reprẽs eoz murmurationem intuitã. c Hoc vos scandali. et sine rõne. d Si ergo videritis filiũ hominis ascendentẽ vbi erat prius e Spũs ẽ q vivificat caro ñ f ꝓdest q̃cq̃. Verba q̃ ego g locut⁹ fuz vob: spũs ꝛ vita h sunt. Sz sunt ꝺaz ex vob i q nõ credũt. Sciebat ei ab k initio ihs q̃ eẽnt credẽtes ꝛ quis traditur⁹ eẽt eũ. Et l dicebat. Propterea dixi vobis: q: nemo põt vẽire ad me nisi fuerit ei datuz a m pr̃e meo. Ex ꝟ multi discipuloz eius abierũt retro ꝛ iam nõ cũ illo ambulabãt.

p Dixit ergo ihs ad duodeq cĩ. Nũq̃d vos vultꝭ abire

r Rndit ergo ei symõ petr⁹ s Bñe ad quẽ ibim⁹. Verba vite eterne hẽs: et nos quicq̃. quia caro xpi mãducata eo mõ qõ intelligebant non esset vtilis sed magis hozibilis. ideo sequitur.

g Verba q̃ ego locutus sum vobis de carne mea mãducanda. b Spũs ꝛ vita sunt. q: spũalem hñt intellectuz nec mirũ: q: sunt a spũssancto: ista rñ spũalitas nõ est sic accipienda: q: caro xpi sit in sacramento eucharistie ñmodo sicut in signo vt dixerũt alĩ heretici: q: ibi est realiter: vt dictũ: ꝟ q: manducak caro xpi in hoc sacrõ quodã spũritualis mõ: ingñum spẽs visibiles anterunk et comedunk: ꝛ spũs ex virtute dei carnẽ vnita reficik. i Sed sunt quidam ex vob q̃ nõ credũt. q. ꝺ. ꝓpter hoc intelligere nõ pñt k Sciebat em ab initio ihs q̃ essent credẽtes. q: tãꝯ deꝰ sciebat ꝺ occulta cordiũ. l Et ꝺs tradi. eũ esset. q: sciebat eueniũ futuroꝝ cõtingentiũ. m Et dicebat ad maiorez affirmatõnez ꝓdictoꝝ. n Propterea dixi vo. q: ne. põt ve. ad me ꝛc. Eandẽ em sniam dixerat supra ꝛ verba sint aliquantulũ alia: idem em est trahi a pr̃e qõ ñ. dixit: ꝛ dari fidem a pr̃e qõ ꝟ ponit. ipse aũt sciebat ilꝺos quiḃ⁹ loqbatur nõ esse ꝓdestinatos ab eterno: nec tractos a patre.

o Ex hoc multi. Hic ex ꝓdict⁹ cõcludit aliquoz obstinatio in malo p apostasiã cũ dr. Ex ꝟ multi discipuloz eius abierũt retro ꝛc. hoc nõ ẽ intelligendũ de. xij. aplis vel de lxxij. discipulis: q: isti xpo adheserũt: ꝟ multi alij seqbant ipsum ad audiendum eius doctrinam. et de istis multi retrocesserunt. Et consequenter per oppositum ostenditur illoꝝ confirmatio: cum dicitur. p Dixit ergo ihesus ad. xij. apostolos. q Nunquid ꝛ vos vultis abire. Nõ petit quasi ignorans sed vt ostendat se eis non indigere: quia ponit in eoꝝ optione eum aliis recedere.

r Rndit ei symon petrus. non solum pro se sed pro omnibus: quia inter eos erat principalior. ꝛ in eius respõsione exprimitur maxima: dilecto ad xpm: cum dicitur.

s Domine ad quem ibimus. q. ꝺ. similem tui inuenire non possumus. tu solus sufficis nobis propter quem omnia reliquimus. t Verba vite habes. i. verbavite eterne promissiua et inducitiua ad eam. Exprimitur etiam in eius responsione vera confessio fidei: cum dicitur.

v Et nos credimus et cognouimus. quia credere precedit intelligere.

ꝑ Quia tu es xp̃c. ꝯtum ad humanitatē in q̄ vnctus es vt ex t sacerdos. y Filꝰ dei nālis ꝯtum ad deitatē: et p ꝑis equalē et in nā et potentia: verūm q: petr⁹ nimis largē rūderat dicens: p oibus nos credim⁹: q: nihil mali de alijs cogitabat: ō xp̃c cognitor occultor⁹ alius rīsionē corrigit dicēs. 5 Nōne ego vos. xij. elegi nō loquit̄ h̄ de electōne ad vtā ethnam ꝑ ad apostolatum.

a Et ex vo. vn⁹ ex. i. ꝑuisus ad dyaboli cōsortiū: verūm nō dixit determiate ḡs erit nec apl̄s tūc cognouerūt: ꝑ postea q̄n p effectū viderūt: et ō illud q̄ sequit nō ē de ꝑdis xp̃i ꝑ euangliste q̄ scripsit ista pᵒ passionē xp̃i dimiſſ.

b Dicebat. ā. s. xp̃us.

c De iuda scariothis. ad dr̄iam altrius iude q̄ fuit frat iacobi. d Hic ei erat traditur⁹ eū. q̄n tesus ꝑmlit ꝑba p̄missa. e Cū ēet vn⁹ ex. xij. principalib⁹ discipulis xp̃i. Querit hic sine argumenti: vtrum iudas a principio fuerit vocatōnis a xp̃o fuerit mal⁹. Dom q̄ in hac q̄one q̄ erit de his q̄ transcendūt humanā inuestigatiōes cū sit de occult⁹ cordis humani t in cōsilib⁹ q̄nib⁹ tenendū est illō q̄ est magꝭ ꝓnū sacre scripture t rationi. Sciendū igit q̄ dicit Aug. q̄ iudas a principio sue electōnis fuit mal⁹: electⁿ tñ est a dño ad apl̄atū vt p ei⁹ malicia ꝑditōes ꝑficerēt xp̃i mysteriū: q: sic inq̄ male vsunt bonis opib⁹ dei: sic et de⁹ bñ vtit malis opibus hoīm: t ido ḡuis iudas fuerit pessimus: tñ eius malo bñ vsus est xp̃c. Beda aūt in h̄ ꝓuenit cū Aug. ꝙ addit q̄ iudas non fuit electⁿ ad apl̄atum: ꝙ alij xj. vocat⁹ est tñ cum eis vt p ꝑditōnis ei⁹ officiū: xp̃c operatur salutē humani generꝭ: ꝙ vtrūq; istoꝝ videt cōtra rationem eē t sacrā scripturā: distributio em̄ bonoꝝ respicit iusticiā cōmutiuā: vt dr̄. v. ethyco. vt alicui tanto plꝰ detur ō bono: e quāto maior est in virtute: t ō nō est verisile q̄ iudas vocatⁿ fuerit ad honorē apl̄atus nisi tūc fuerit iustus vel q: xp̃c tūc eū iustificauerat vt ēet tali honore dign⁹ sic iustificauit matheū q̄s eū vocauit ad apl̄atum: vt dr̄ Mathei. ix. Item infra. xvij. dicit xp̃c de discipulis suis loq̄ns ad patrē. Quos dedisti mihi custodiui: t nemo periit ex eis nisi filꝰ ꝑditōnis. t certū est q̄ loquit̄ hic de ꝑditōne q̄ est p ꝑcm̄ mortale: q: iudas adhuc viuebat vita corpali: t sic videt q̄ ꝑierit p ꝑcm̄ mortale postq̄ fuit datⁿ xp̃o p fidem a deo patre. Ad aūt addit Beda iudā nō fuisse vocatum ad apostolatū videt esse cōtra scripturas Matth. x. et Mar. iij. vbi numerant illi q̄ vocati sunt ad apl̄atū et inter illos enumerat iudas. Ites Act. j. q: mathias electⁿ est ad apl̄atum de q̄ ꝑuaricat⁹ fuerat iudas: nullⁿ aūt ꝑuaricatur a statu in q̄ nō fuerit. Ex q̄ ꝑs q̄ vere fuit vocatⁿ ad apl̄atū ꝓter q̄ dom̄ fm̄ Crisō. q̄ fuit vocatⁿ ad dignitatē apl̄at⁹ t ꝑtūc fuit bon⁹: q: vocatio ad talē dignitatē respicit ꝑsentē iusticiaꝭ: q aūt postea peccauit ꝓdendo t tradendo xp̃m nō ꝺicit illi vocatōni. q: apl̄s ex sua vocatōne fi fieret in bono ꝑfirmati q̄ ꝑs ex casu petri q̄ ꝑ suā vocatōes xp̃m negauit. Et ō sili dom̄ q̄ licet iudas tpe sue vocationis fuerit bonⁿ: tñ postea xp̃m ꝓdidit peccauit. Sciendū tñ q̄ extūc malus erat q̄n xp̃c apl̄is dixit vba in h̄ ca. contenta vnus ex vobis dyabolus est: tñ sua malicia non erat apl̄is nota: ꝑ soli xp̃o q̄ cognoscit corda: xp̃c tamen suam malicia dixit in generali ipso audiente ne crederet sua malicia latere: ne ex timore mala operarēt: nō tñ dixit in specie frēs ei⁹. Transi hinc t vade in iudeam: vt t discipuli tui videant opa tua que facis. Nemo quippe i occulto quid facit: t querit ipse i palam esse. Si hec facis: manifesta teip̃m mūdo. Nec⁹ eni fratres eius credebant in eum. Dicit ergo ei ihus Tps meus nōdum aduenit eps aūt vr̄m semp est paratū. Non pōt mundꝰ odisse vos: me aūt odit: q: ego testimonium phibeo de illo. q: opa ei⁹ mala sunt. Vos

x credim⁹ t cognouim⁹ q: tu
y es xp̃c filꝰ dei. Rndit eis ie
5 sus. Nonne ego vos duo-
a decim elegi: t ex vob vn⁹ dy
b abol⁹ ē. Dicebat aūt de iu
d da symōis scariothis. Hic
e em̄ erat traditur⁹ eū cū essꝫ
vn⁹ ex duodecim. Ca. vij.

Post hec aūt ambulabat ihus in galyleam
Non em̄ volebat i iudeā ambulare q: q̄rebāt eū
e iudei interficē. Erat aūt in
primo festꝰ iudeoꝝ scenof phegia. Dixerūt aūt ad eū

f frēs ei⁹. Transi hinc t vade in iudeam: vt t discipuli tui videant opa tua que facis. Nemo quippe i occulto quid facit: t querit ipse i palam esse. Si hec facis: manifesta teip̃m mūdo. Nec⁹ eni fratres eius credebant in eum. Dicit ergo ei ihus
b Tps meus nōdum aduenit
i eps aūt vr̄m semp est para
k tus. Non pōt mundꝰ odisse
l/m vos: me aūt odit: q: ego testimonium phibeo de illo.
n q: opa ei⁹ mala sunt. Vos

Additio

Hilosto. in h̄ loco sic dicit. Aliter igit non ascendit ad diē festū: paulatim em̄ solnebat legē occasionē accipiens a indaica nequicia. Et theodor⁹ ibidē: q: em̄ iudei cū ꝑsēḡbant occasionē recessus acꝑitēs legē exciniſt innuēs obseruantibus q̄ veritate adueniente cessat omis figura t q̄ legib⁹ non ꝓhibēt vt legalia festa ꝑficeret: t vñ h: q: nō erat festū xp̃i: ſ iudeoꝝ. Hec theodorus.

Capi. vij.

Post h̄ autez ambulabat. Postq̄ euāgelista egit de nutrimēto ſpuali collato filijs xp̃i. h̄ ꝑr agit de doctrina eis collata. q: sicut ꝑdictū est pater dꝰ filijs nutrimentū et documentuz. Et diuidit in duas: q: ꝑ ordo doctrine xp̃i ondit scōo ipsa doctrina ponit ca. seq. ibi. Ihs aūt ꝑrexit. Prima in tres: q: ꝑ ondit euāgelista aptitudinē loci ad manifestandū doctrine xp̃i originē: scōo manifestādi occasionē: ibi. Iudei aūt q̄rebāt. tercio manifestatōes actualē: ibi Rndit ihs mea doctrina. Circa primū sciendum q: locus aptꝰ ad ꝑdictā manifestatōnez erat ciuitas hierosolymitana: vbi ad diē festū cōueniebat ꝑplꝰ: t ō ad manifestādū se in h̄ loco inuitat xp̃c. Et ly ꝑ recusat tñ finaliter cōsentit et rōnabiliter vt dr̄: t h̄ ē q̄ dr̄. a Postq̄ h̄ am. ic. i ga. docendo i ſynagogꝭ eoꝝ. b Nō em̄ vo. in in. am. t̄. Licet em̄ posset ē ink eos sine nocumēto: volnt tñ se aliq̄ abstinere aūt ps debitū passioni sue ondendo i se veritatē h̄uane nature. t q̄ licitū erat fidelib⁹ suis aliq̄n ꝑsecutiōes fugere.

c Erat aūt t̄. scenophegia. i. festū tabernaculoꝝ: dr̄ autez a scenos q̄ ē vmbraculū: t phegin q̄ ē comedē: q: septem dieb⁹ comedebāt iudei i vmbraculis. d Dixerūt ad eū fratres ei⁹. nō q̄ ēent filij marie m̄ris sue nec⁹ ioseph vt alꝰ dictū ē imp: obāto erore beluidij sup Matth. j. ca. nec cognati sui q̄ erant ad apl̄atū vocati. q: de istis dr̄. j. q̄ frēs ei⁹ non dicebāt i eū: ꝙ dicunt h̄ frēs q: erāt de cognatōe sua q̄ ex fuci ei⁹ volebāt reportare glaz mūdanā fm̄ Aug. vñ sequit. e Transi hinc t va. i iudeam. h̄ ē i tm̄ metropoli iudee. f Vt t discipuli tui vi. opa tua. Dubitabāt em̄ ō xp̃i miraclis vt̄ ēent vera, ꝓt ꝓsequit. g Nec⁹. n. fra. eius credebāt in eū. Et q: suggerebāt ei malū. ſ. glaz mūdanā q̄rere ideo recusauit dicens. h Tps meus nondū aduenit. id tps glorie mee manifestande. q: pᵒ resurrectōez erat manifestanda. i Tps aūt vr̄m semp est patū. q. d. tps glie mundane quā queritꝭ nūc ē in principio hꝰ solēniatꝭ. q: iudei magꝭ vacabāt conuiuijs et leticie in pncipio festiuꝭ in fine q̄n xp̃c iuit ad festum vt infra patebit vel aliter.

i Tempus aūt vestrum t̄. q. d. vos potestis ire secure ꝙ autem ego inc̄ptum homo qui inimicos capitales habeo propter hoc sequitur.

k Non pōt mundꝰ odisse vos. q. d. vos q̄ gloriaꝭ mūdanam querit⁊ boies mūdanos aduersarios nō habetis.

l Me aūt odit q̄ ḡo gloriā dei: t ꝓ ꝑis arguo pctā mūdanoꝝ q̄ sunt ei ꝓia t h̄ est q̄ dr̄. m Quia ego phibeo testimoniū de illo. i. de mundo. Et accipit h̄ mūd⁹ nō ḡr̄ aū creaturaꝝ subaꝫ: sed ḡtum ad hoīm malicias sic ꝺs. dictū ē. j. ca. sup illō: t mōs eum nō cognouit. n Vos

ascendite ad diem festum hunc id est ad principium solẽnitatis tabernaculoꝝ: q̃ in principio magis vacabant homines epulis et leticie: vt predictũ est nõ q̃ inuitet eos ad talia ꝙ ondendo quid ipi querebãt: q̃ que mundana sunt adhuc sapiebant nñ: vt vltimũ est. o Ego aũt nõ ascendo ad diẽ fe. astuz. s. primũ: vñ q̃ postea venit in medio solẽnitatis in alia die non est mẽtitus: z ſtdict. cã. p Quia tempus meũ nondũ est cõpletũ. Tẽpus em̃ aptũ doctrine veritatis ꝓpter quã venerat saluator: non sic erat in ꝓncipio solẽnitatis: ꝓpter ꝓdicta sicut circa finem.

q Hec cuz di. ipse mã. in galylea rõne ꝓdicta. r Vt aũt ascen. fra. ei⁹ tunc et ipe ascen. s. ad diem festũ tabernaculoꝝ nõ tũ cũ fratrib⁹ suis nec eadem die: q̃ ipi iuerũt ad ꝑmũ diem illius festiuitatis. ipe autẽ venit illuc quarto die: vt patebit infra. Sicut em̃ nolunt esse in ꝓncipio festiuitatis ne fratribus suis malum ꝙsuadentib⁹ videret fauere: sic non habuit se oño ſtrahere ne a ꝓpõ doctrinã saluã; sub̃traheret quã venerat docere: modus aũt veniendi tangit cũ dr. s Nõ manifeste. l. cũ magna comitiua: ne daret indeis occasiõz maioris inuidie. t Sed quasi in occulto: in hoc condescendens fidelibus q̃ timoꝛe mortis occultandi erant.

v Judei ergo. Postq̃ euangelista descripsit aptitudinẽ tpis ad manifestandũ originẽ sue doctrine: hic ꝑñr describit occasionẽ manifestatõis dicte. Et diuidit in duas ꝑs duas occasiones bmõi manifestatõis. scõa ponit ibi. Jaz au. di. fe. Prima occasio fuit inuestigatio iudeoꝝ xp̃m q̃rentiũ quoꝛ aliq̃ ut eũ querebant vt inficerent: alij aũt vt doctrinã eius deuote audirent: t iõ debuit apparere et docere vt oñderet q̃ mali nocere nõ poterant nisi ꝑmtum ꝑmittebat. Sicut em̃ se occultãdo oñdit infirmitatẽ humanitatis: ita confidenter int̃ inimicos appendo t exñdo oñdit potentiã deitatis. Debuit etiã appere ꝓpter bonos vt eius doctrinam originatam a deo oñderet vt attentius cũ desideraren: t hoc est quod dr. v Judei ẽ querebant eũ in die festo duplici de cã: vt dictũ est. x Et dicebant vbi ẽ ille: q̃ illi qui querebant eũ ex odio dedignabantur eũ nominare ꝓpio nomine. Illi aũt q̃ drebant eũ ex deuotõne ita reputabant eũ famosam t autenticũ q̃ nõ opte bat exꝑmere nomẽ ꝓpriũ t ideo ꝙtum ad eos sensus ẽ Vbi est ille. quasi dicant: vbi est ille q̃ tantus t talis est t facit tot miracula. y Et murmur multus erat de eo in turba ꝓpꝛ contrarietatẽ opinionũ de eo. iõ sequit.

z Quidã em̃ dicebant q̃: bon⁹ est appꝛobãdo ei⁹ doctrinã: miracula. a Alij aũt dice. nõ: ꝙ se. turbas ex hoc q̃ malignantes dicebãt turbis asse seductas ab eo. ꝑs q̃ maioꝛ ꝑs fm̃ numerũ dicebat cõtrariũ q̃: erant ꝓncipes populi illi qui dicebam eũ seductoꝛ. vnde sequit. b Nemo tamẽ palã loquebatur de eo. s. in bonũ. c Propter metũ iudeoꝝ. s. illoꝝ de tribu inda: licet em̃ oẽs de popꝛo aliq̃n nomiarẽt iudeũ specialt modo sic noiant illi de tribu iuda. t isti grauius monebant contra xp̃m. eo q̃ in scripturis xp̃s erat ꝓmissus de tribu eoꝝ. ipi aũt reputabant istũ galileum t ab eis extraneũ ꝓpter qõ etiã facer dotes repudiabant eũ: vt dr in fine huius ca. d Jã aũt Hic ponit scõa causa que est admiratio turbe in doctrina

ꝓpter metũ iudeoꝝ. Jã ãt die festo mediante ascẽdit iesus in templũ t docebat

f Et mirabant iudei dicẽtes Quo modo hic ſras scit cũ nõ didicerit. ſndit eis iesus et dixit. Mea doctrina non ẽ mea ꝙ ei⁹ q̃ misit me Siq̃s voluerit voluntatẽ ei⁹ facẽ cognoscet de doctrina vtꝝ ex deo sit an ego a meipso loquar Qui a semetipso loquitur gliam ꝓpriam q̃rit. Qui aũt querit gliam eius qui misit me: hic verax est t iniustꝛicia in illo non est.

xp̃i: z iõ debuit oñdere. vñ originaret excellentia sue doctrine z hoc est qõ dr. Jã aũt die festo mediãte. Dies festꝰ hic dr totũ tempꝰ illius solẽnitatis q̃ durabat p. vñ. dies: e sic mediũ huiꝰ festi erat in quarto die: z tũc. e Ascẽdit iesus in templũ z docebat. q: ibi est locꝰ aptus z cõis sane doctrine. f Et mirabant iudei. ꝓpꝛ rẽ insolitam. Credebãt em̃ ipm esse filium ioseph z p ꝑs occupatũ in labore coꝛpali. Sciebat ẽt ipm̃ no esse exercitatũ in studio. z tũ videbant eũ excellentissime docentẽ legẽt et ꝓphẽtas testimonia ꝑferentẽ. z ideo merito mirabantur vñ tanta excellentia doctrine originabat z ẽ est qõ dr. Quomõ hic ſras scit cuz non didicerit.

g ſndit ihs. Hic ꝑñr exprimit oñgo illius doctrine z dividit in duas. q̃a ꝑ oñdit doctrie sue originẽ. scõo inuitat ad ipam: ibi. In nouissimo aũt. Prima in duas: q: ꝑ ostenditur oꝛigo doctrine. scõo oꝛigo docentis ibi. Dicebant ḡ. Prima i tres. q: ꝑ ꝓpont intentũ. z scõo ꝓbat propositũ. ibi. Si q̃s volnerit. z tercio cõcludit ibi. Nolite iudicare. In prima ḡ ꝓte ꝓponit q̃ doctrina sua originaꝝ a ꝑre dicẽs. b Mea doctrina nõ est mea. q. d. ista doctrina q̃ est mea ꝙpꝛobatiue z subiectiue nõ est mea ꝓ exercitiũ acq̃sitõnis hũane. i Sed ei⁹ qui misit me. i. data est mihi a ꝑre: q: filiꝰ fm̃ naturã hũanaz hz habeat candẽ sciaz cũ ꝑre. tñ hz eã ab ipo. vt supius frequẽter dictũ est: fm̃ ꝙ naturã hũanaz hz aliã sciaz. s. creatã: nõ tñ hz eã ꝓ exercitiũ acq̃sitã: ꝙ ab instanti cõceptiõis unfusam. Et sic soluta est qõ q̃ querebãt. Quõ b ſras scit tc. Illio mõ exponit aug. d. q̃ filiꝰ est verbũ ꝑtis. z q: verbũ alicuius idẽ est q̃ doctrina sua. iõ sequit q̃ filiꝰ sit doctrina ꝑtis filiꝰ igit est doctrina q̃ dẽtitatẽ non tñ ꝓ oꝛigine. q: a se nõ originaꝝ ꝙ a ꝑre. est igit sensus fm aug. Mea doctrina nõ est mea. q. d. Ego q̃ sum doctrina patris nõ sum a meipso ꝙ a ꝑre: expositio tũ ꝓria magis cõcoꝛdat lr̃e. k Si q̃s Hic ꝑñr ꝓbat ꝓpositũ. s. q̃ sua doctrina sit a ꝑre sibi data Et diuidit in duas. q: ꝑ inducit suã ꝓbationem: scõo removet q̃ndam obiectõz: ibi. Nõne moyses. Prima in duas fm duas ꝓbationes q̃s inducit. scõa ibi. Quia a semetipso prima ꝓbatio ꝓcedit ex alioꝝ iudicio. Amoꝛ em̃ et odium multũ puertit iudiciũ rõnis: z iõ monet eos vt amoueãt odiũ q̃ cõtra ipm̃ cõcepãt z tũc poterũt manifeste iudicare qõ ei⁹ doctrina sit a deo ꝑre eã ꝙ miracula testificante. q: nõ põt esse tekis falsitatis: vt. s. frequẽter dictũ est. z hoc est qõ dr. k Si q̃s vo. vol. ei⁹ facere. s. ꝑtis celestis perueꝛsam affectiõez a se abdicẽdo. l Cognoscet. i. vere poterit iudicare. q: gar⁹ sum ei⁹ iudicio cõmitt. m Vtꝝ ex deo sit an ego a meipso loquar. Nõ ẽ ꝙ b intelligendus q̃ filiꝰ in aliq̃ possit a ꝑre discoꝛdare. q: b ẽ impossibile: vt. s. declaratũ ẽ: ꝙ loq̃t eis fm eoꝝ opinionẽ. q: reputabãt eus puꝝ hoies. q. d. n Au ego a meipso loq̃r. gliaz hũanam fallo q̃rendo vt vog estimatis. o Qui a semetipo. Hic ꝑñr. ꝓbat. ꝓpositũ. ꝓp facto. q: in doctrina sua q̃rebat gliaz ꝑtis celestꝛ. s. sic ꝑs q̃ illa doctrina erat a deo. Nñe em̃ qõ ẽ ad dei gliaz ordinatã ab ipo ẽt b ẽ qõ dr. o Qui a semet ipo loq̃t. falsa de se fingẽdo gliaz ꝓpriã q̃rit. q: superbia excitat eũ ad sic loq̃ndũ. q Qui aũt q̃rit gliaz ei⁹ q̃ misit illũ. i. dei ꝑtis. r Hic verax ẽ i doctrina. s Et iniusti-

cia in illo nō ē. q3 irreprehensibilis ē in vita: sic aūt faciebat xps: q3 statū pauptat̄ z abiectōis exigit z glorīā dei in oi bus q̄situr: z p3 positū. t Nonne moyses. Hic remouet q̄ndā obiectionē q̄ posset fieri i cōtrariū: q3 posset dicere z de facto dicebāt: ma doctrina nō ē a deo. q3 legē dei datā moysi non custodis violando sabbatum hoc enim ei imponebāt: vt ē. dicū ē. hāc aūt obiectō nē remouet dup liciter: scīo ibi. Ñudit ieūs. Primo igit̄ remouet obiectionē p dictā p hoc: dato q3 eēt trāsgressio legis nō tñ debant titulus arguēdi ip3 ei eēnt transgressiones legis manifeste in maioribus: t hoc ē q3 dicitur. t Nōne moyses dedit vob legē. q d. vos estis obligati ad ei9 obseruationē magr̄ ē ego. q3 fm vitatē non erat obligat9. v Et nemo ex vob facit legē. q3 pbat p effectum dr̄. Quid me q̄ritis interficere. ler. n. p. hibet iterfectionē innocētis: z q3 nō poterāt rōnabilit rudere querterūt se ad cōuiciavñ sequitur. y Ñudit turba. s. ē hoies turbati. z Demoniū habes. q3 p3 mālefete falsū: q3 demonia expellebat. a Quis te q̄rit interficere q. d. nos nō querimus z in ē mentiūtur sicut z in primo quia ḡhebāt mortē ei9: vt dicit i principio buī9 ca. r Ke spōdit ibs. Hic alto mō excludit obiectionē p dictā ostendēs ea falsā. Ex hoc ei dicebāt eū trāsgressorē legī q3 languidū sanauerat die sabbati: vt ē. dictū ē. v. ca. z tñ in hoc nō fuit trāsgressio: vt ibidē fuit dictū. z hoc idē ondit aliomō. s. p circūcisionē quā licite accipit hō i sabbato: z hoc ē q3 dr̄. b Ñudit ibs z dixit eis. reprimēdo eoꝝ malicia m. c Vnū opus feci. scz notū vobis. d Et oēs miramini. i. turbamini. q. d. quātū turbaremini. si vidissetis oia facta mea male interptātes ea. e Propterea moyses dedit vob circūcisionē. in lege eam scribendo.

f Nō q3 ex moyse ē. s. p. g Sz ex pribus. q3 data est a tpe abrae: vtz Gen. xvij. z sic p3 q3 circūcisio ē maioꝝ quotitat̄ q3 data ē ipi abrae q3 erat pr̄ principalis populi.

h Et in sab. circū. ho. absq; leḡ trāsgressiōe. q3 p̄ceptū ē q3 octaua die circūcidat puer: z iō si octaua dies sit i sabbato circūcidit puer nec aliq trāgressio reputat: ex hoc argūit saluator. i Si circū. accipit hō i sab. vt nō sol. lex Moysi. vtz p dicta. k Mihi indi. q3 to. ho. sanū feci i sabbato. q. d. hoc ē valde irrōnabile. q3 magr̄ licita est et melior: sanatio hōis i aia z corpe q̄ sit ipa circūcisio z magis ad dei gloriā l Nolite iudicare. Hic ex p dictis cōcludit intentū. s. q3 ei9 doctrina sit a deo si recte cōsideret: z hoc ē q3 dr̄. l Nolite iudicare fm faciē. i. attendētes ad id qđ nō ptinet ad rē: qđ sit q̄n amor vel odiū attendit: pp qđ alit q̄ fm veritatē iudicat. m Sz iustū iudicii iudicare. i. de doctrina mea z factis meis iudicate fm natūrā rei i se z nō iueniet̄ qđ ē a deo fm vitatē. n Dicebāt ergo. Declarata origie doctrie b oñdit origo doctoris: z diuidit i duas: q3 primo circa hoc ponit ppīa dubitatio: scīo xpi solutio: ibi. Clamabat ḡ. Circa primū scieḡ q3 multi de pplo sciebāt p̄cipes ḡrere mortē xpi z iō cū vidissēt eū in pala docentē: z p̄cipes arguentē z ipos nō p̄dicē: crediderūt fortē ipm eē xpm. trahētes argumētū ex facto p̄cipū q nō capiebāt cū cū tū pri9 ad mortē quereret eū. q3 si ipi de nouo haberēt noticiā q3 ipe eēt vere xps eis p̄missus: z iō ab ei9 p̄secutōe cessassēt. z hoc est qđ dr̄. n Dicebāt ergo quidā de hierosolymis. Isti ei sciebant mali9 malicias principū q3 alij quia manebāt cum eis in ciuitate.

o Nōne hic ē quē q̄. interfi. toto conatu suo. p Ecce nūc palā loquit̄: z p̄ eos. vt patz p p̄dicta q3 dixit nemo ex vobis facit legē.

q Et nihil ei dicūt id est ipm nō capiūt q3 bñ aliq̄ dicebāt. vtz ex p̄dictis r Nūqd vere cognouerunt z. q. d. vi q3 sic eo q3 desistūt ab ei9 p̄secutiōe: vez tū q3 nō habebāt certitudinē: q3 tñ opinio nē. ideo ē arguebāt ad p̄riū dicētes.

s Sz hūc scimus vñ sit. q3 patriā z genī9 ei9 cognoscebant t Christ9 aūt cū venerit nemo scit. i. sciet.

v Dñi sit. Istud aūt accipiebāt ex scriptura ysa. liij. q3 ad Iam ītelligit de xpo Generatione eius q3 enarrabit. z esa. xlv. Vere tu es de9 absc̄ōdit9 saluator isr̄l z Clamabat. posita dubitatiōe ppīa circa originē xpi. hic ponit p̄dicte dubitatōis solutō. Et diuidit i duas. q3 p̄ de clarat xps originez suā: scīo terminū ad quē tēdebat: ibi. Dixit ḡ ihs adhuc modicū. p3ia adhuc i duas: q3 p̄ declarat xpi origo. scīo ex ē oīt turbe diuisio: ibi. Quererebant. In p3ia ḡ pte dr̄ sic. z Clamabat ḡ ic. i. q oñdit magnitudo sui affect9 ad nostrā ifōmationē. y In tēplo do. vt oēs posset cū audire. z Et dicēs. eoꝝ dubitationi re spōdendo. a Et me scit̄. q3tū ad hūanitatē: patriā: genus cognoscēdo: q3 q3tū ad diuinitatē me nescit̄: iō sequit. b Et a meipo nō veni. q3 a patre quē ignorat̄. c Sz ē ver9 q̄ me misit. q3 in ē implet. p̄missū de filij missione.

d Quē vos nescit̄. q3 deū nemo vidit vnq3: vt ē dictū ē j. ca. z. pinde me nō cognoscit̄: cū sim ei9 filius? nālis eēs ei9 natura deitatis. e Ego scio eū. q3 in q3tū de9: filius ho eandē sciam cū p̄re: z sic cū comphēdit fm etiaz q3 hō eū clare vidit a p̄cipio. Iz nō cōphendat. Et cā noticie h9 subdit: cū dr̄. f Quia ab ipo sū z ipe me misit. p ē em q3 p̄ceditur a patre i natura diuina. h3 sciam primā q3 ē scientia pphētionis: p ē ar q3 missus ē i natura hūana ad salutē mūdi: h3 i natura hūana plenitudinē gr̄e z scientie: q3 pt in natura creata recipi. g Querebāt ḡ. Hic p3r ponit ppīa diuisio sequēs ad rep̄sionē xpi: q3 ea audita maligni exarserūt i malicia: z boni fuerūt in fide solidati. et ē q3 dr̄. g Querebāt er. eū appr̄hē. ad occidēdū malignātes. h Et nemo misit in illū manus. q3 non potebāt expiere malicia in effectu nisi q3tū p̄mittebat. iō seqūt.

i Qui nōdum venerat hora eius. id est ab eo ordinata de captiōe sua. k De turba autem mul. cre. in eum. p̄pter eius doctrinam z miracula: iō sequitur. l Et dicebant: xpus cum venerit nunquid tē. q. d. non est alius ex pectandus qui plura faciat ideo firmiter tenendum est q3 hic est xpus. Audierant enim ante q3 in aduentu xpi multa miracula debebant fieri z fm veritatez tot videbant fieri p̄sentialiter q3 cōmūcebantur credere ipm eē xpm.

t Nōne moyses dedit vob
v legē. Et nemo ex vobis fa
x cit legē. Quid me queritis
y interficere. Ñudit turba et
z dixit. Demonium habes.
a Quis te querit interficere
b c Ñudit ibs z dixit eis vnū
d op9 feci z oēs miramini
e Propterea moyses dedit
f vobis circūcisionē: si q3 ex
g Moyse ē: sed ex patribus
h Et i sabbato circūcidit hoi
i minē. Si circūcisionē accipit hō i sabbato vt nō solua
k tur lex moysi: īdignami q3 totū hoiez sanū feci i sab
l bato. Nolite iudicare fm
m faciē: sed iustū iudiciū iudi
n cate. Dicebāt ergo q̄dā ex
o hierosolymis. Nonne h ē
p quē q̄rūt interficē. Ecce pa
q lā loq̄tur: z nihil ei dicunt
r Nūquid vere cognouerūt
s p̄ncipes q3 h ē xps. Sed
t hūc scim9 vñ sit. Xps autē
v cum venerit: nemo scit vn
x de sit. Clamabat ergo ihs
y in templo docens z dicēs
a Et me scitis z vñ sim scitis
b c Et a meipso non veni: sed ē
d verus qui misit me: quem
e vos nescitis Ego scio eū:
f z si dixero: quia nescio eum
ero similis vobis mendax
Sed scio eum. quia ab ipo
g sum: z ipe me misit. Que
rebant ergo eum apprehē
h dere: z nemo misit in illum
i manus: q3 nondum vene
k rat hora ei9: De turba aūt
l multi crediderūt i eū: z di
cebāt. Xps cuz venerit nū

m Audi.pha.tur.mur. de illo hec. Et bñ dicit murmurantē.q: nō audebāt bñ confiteri in palā. Perunū pharisei audiētes tanta bona de xpo voluerūt ⁊ pcurauerūt ministros ꝑ principes ad cdpiendū ipm.⁊ hoc est qđ dicit. Et miserūt principes ⁊c. n Dixit ergo iesus. Postꝙ xps ostdit suam origine. hic ꝑtr declarat terminū ad quē tendebat. Et dividitur in duas.q: ꝑmo ostdit ꝓpositū.secūdo ex bñ sequit admiratio turbaꝝ ibi. dixerūt ḡ. Terminus ad quē xps tēdebat ē ipe pater ad quez ꝙ morē redijt. inq̄tū ꝙ bñ gloriā corpis ⁊ exaltatōz accepit. ⁊ hoc ē qđ dicit quasi ridendo inrnōi querentium ipm capere. o Jēdhuc modicum tps vobiscū sum.q.d.nō mō implebitis qđ vultz q: adhuc modico tē pore volo manere i ꝑplo ad docendum ⁊ miracula faciēdū ꝑ Et vado ad euz q̄ me misit.ꝑ morē eñ iuit ad ꝑfectā pacis tñ predictis.

q Quereris me.q: post ascensionē ei⁹ in celū iudei videtes signa ꝙ apl̄os fieri: ꝑnitētia ducti reuersi sunt ad fidē xpi dicētes ad apostolos qđ faciem⁹. vt bñ Act.vj. r Et nō inuenietis. scz fm ꝑfatā corpalē.ꝙ penitētes cū inuenerūt fm ꝑfatā spūalem. Eliter exponit de ꝑfata corpali.q: post appropiqn te destructōe ciuitatis ꝙ romanos. multi indeoz ꝓgnouerūt banc miseriā eis euenire ,ꝓter morē iesu.quē tunc li benter voluissent bñe ꝑsitem ad sui liberatōz. sequitur.

s Et vbi ego sum vos nō potestis venire.ḡre non dixit. Vbi vado.quod vt cōueniens dicere. Dōm q sicut ire ad ꝑfectū conuenit ei fm bñanitatē ad qđ est mutatio.ita cē sp apud patrē conuenit ipi ꝙ diuinitatē in qua est idē cuz patre in essentia: distinctus tñ in ꝑsona ⁊ adhoc designandum dicit. Vbi ego sum. t Dixerūt ergo ei. Pic ex ꝓbis xpi ponit turbe admiratio ex bñ eñ q xps dixerat.ḡre tis me ⁊ nō inuenietis.quasi dubitātes arguebāt q deberet a iudea recedere ⁊ ire ad ꝑdicandū gentib⁹ eē terram indeoz.ꝛ ita ꝓtz ꝙ ex fine verbi arguūt ꝛriū dicētes.

v Quis est sermo quē dixit.que.me.⁊ vbi ego sum nō po.ve.q.d.Ex hoc quod dixit. Vbi ego sum: ꝓtz q̄ illud q dixit.Quereris me:⁊ nō inuenietis.non intelligit ꝙ bñ recessus ei⁹ a iudea qz dixisset vbi ero.⁊ nō vbi sū qz nūc erat i iudea cū ,ꝓtulit ꝓbū predictū:⁊ sic ꝓtz eoz dubiū circa xpi verbū sic eñ debebat loq̄ obliatis vt videntes nō viderent ⁊ audiētes nō intelligerēt: ,ꝓut erat de eis ,ꝓphetarū Esa.vj. x Jn nouissimo .Declarata origine doctrie xpi.⁊ oñso q erat a deo data⁊ fcā.ḃ ꝑtr inuitat ad ipam .Et dividit in duas.q: ꝑ ponit hmōi inuitatio.scz ex hoc sequēs ꝑplī dissensio.ibi.Ex illa ergo turba. Jn ꝓma igit ꝓte dr sic. x Jn nouiss.aūt die ma.festi.i. in die vij.q: ꝓmi⁹ dies ē vltim⁹ erāt solēniores ītermediꝫ: vel alii. Jn nouissimo.i.in octauo.q: ꝑ actis.vij. diebus festi nitatis tabernaculoz.in octauo die erat festū cetus vl̄ collecte ꝙ dicebatur illa dies scrissima i lege. Cui⁹rō ē:q: figurabat congregatōz sctoz in supna felicitate. Jn illa ḡ die magno ⁊ solēni. y Stabat iesus ⁊ clamabat.ꝑdicando ꝙbū dei:⁊ ex bñ moleyit cōsuetudo vt turbis vulgaribus fiat sermo stādo: religiosis aūt sedendo: q: xps docebat discipulos suos sedēdo. vt bñ math.v. Et cū sedisset accesserūt ad eū discipli eius ⁊ apiens os suū docebat eos. ⁊ in ꝑlib⁹ alijs locis in euāgelio turbas docebat stādo. vt hic bñ.qđ aūt docebat subditur. z Si quis sitit.i. siqs desiderat doctrinā vite. a Veniat ad me.ꝙ fidē foꝛtās b Et bibat. aquaz sapie salutaris.non solū ad sufficientiaz ꝛ etiā redundantiā q: fides ⁊ bōitas vnius fidelis ꝺz ad alios deriuari: qō ostēdit saluator ꝙ scpturam cui⁹ finia bñ ꝑuer.v.bñba ⁊ bi ad quam ulū mutata: ⁊ hoc est quod dicit. c Qui credit ⁊c. ftu.de ventre ei⁹ fluent ad alios ꝙ redūdantiā. d Jqne vine.dicitur aūr sapiēti a diuina aqua viua. quia cōtinuat hoiēm suo ꝓncipio scilicet deo.

e Hoc aūt dixit ō spūsctō. Hec sūt ꝛba euāgeliste exponētis verbū xpi ꝓte dictū de acceptōne spūscti i signo visibili sicut acceperūt apli in die ꝑtecostes.q: ex illa acceptōe facta est redundantia fidei in ꝑdicatōne euangelij ꝙ totū orbem. f Que accepturi erāt credentes in eum. ,Quis eñ apl̄i haberent graiā spūscti nī illā die ꝑtecostes.nō ñ ita plene.⁊ ,ꝓter bocnō recepant in signo visibili quod denotat grane plenitudinē.cui⁹ ñ cā subdit.

g Nōdū erat spūs datus:in tali plenitudine ꝛ signo visibili. h Quia iesus nōdū erat gloꝛificatus. Ad bēn dañ spūsancti⁹ vt trahaut corda fidelium ad celestia gle desideriū.nihil aūt dasiderat nisi apprehendat vt possibile. possibilitas aūt hūane nature ad assecatōz celestis mansiōis est ꝙ gloꝛificatōz hūanitatis in xpo.⁊ tō ꝑ⁹ debuit gloꝛificari ꝛ darez spūsctūs in signo visibili. vt ꝙ factū videret actuus regni celestis possibil'bōi. i Ex illa ḡ turba Hic ꝑtr describit ꝑpli dissensio seqns ad verba xpi.⁊ ꝓmo inter ꝑplares.scdo inter ꝓncipes.ibi. Venerūt ḡ ministri. Jn ꝓma ergo ꝓte dr sic. i Ex illa ḡ turba ex audiss.hos ser.ei⁹ dicebāt.s.illi q vere credebāt. k Hic est vere ꝓpheta.i.anthonomatice dict⁹ ,ꝓpha q ,ꝓmissus est Deut.xviij. Prophetā suscitabit de⁹ ⁊c.qō ad ifam intelligit de xpo. vt dcm ē ē.ca.ꝓcedēti. l Alij dicebāt ḃ est xps. Isti erāt i fide seruētiores ꝑdictis.q: fidei vitatē apti⁹ cōsiderāt. m Quidā āt dicebāt.ꝛdicēdo ꝓcedēti⁹. n Nūqd a galylea venit xps.q.d.nō: ⁊ ,ꝓt ḃ nō ē xps:q: ē galyle⁹ ⁊ adducit ,ꝓ se argumentū ex scriptura dicētes. o Nōne scrip. dicit ⁊c. vbi erat dō qū fuit iunctus i regē. p Venit xps.q.d.sic. Sciendū q: scriptura in pluribus locis ꝑdixit xpm ee de semie dō. potissime hyere. xxiij. Suscitabo dauid germē iustū ⁊c. qō intelligit de xpo. vñ in fine auctis subdit. Et ḃ ē nomē qō vocabūt eū dño iust⁹ nr. Sētt q: i bethlee castello nascerēt scriptū ē michee. v. Et tu bethlee effrata ⁊c. sequit. Ex te mihi egredief q̄ sit dñator in ,ꝛrael.⁊ vtrūqz erat vez de xpo. qz de dauid descēdit fm camē q̄ bethlee nat⁹ ē. vtz math. j ⁊ Luce.ij. ꝛ ipi ꝙ ignorabāt. eo q nutrit⁹ fuerat i nazareth q Dissensio itaqz facta est in turba ,ꝓter eum. quia ibi erant contrarie opiniones de eo, vtz ex ꝓdictis.

m ꝙd plura signa faciet ꝙ hec facit. audierūt pharisei turbam murmurantē de illo hec:⁊ miserunt principes ⁊ pharisei ministros vt̄ apprehenderent iesum. Dixit ergo eis iesus. Adhuc modicuz tps vobiscum sum. p ⁊ vado ad eum q̄ me misit q Quereris me ⁊ nō inuenietis ⁊ vbi sum ego vos non potestis venire. Jn nouissimo aūt die magno festiuitatis: stabat ihs ⁊ clamabat dicēs. Si qs sitit: veniat ad me ⁊ bibat. q̄ credit in me sic dicit scriptura: flumina de ventre eius fluent aq̄ viue Hoc autez dixit de spiritu quē accepturi erant credētes in eū: Nondū eñ erat spūs datus: q: iesus nōdū erat glorificatus. Ex illa ergo turba cū audisset hos mōes ei⁹ dicebāt. h ē ,ꝛe ,ꝓpheta Alij dicebāt hic ē xps. Quidā aūt dicebant Nūqd a galylea vēit xps: Nonne scriptura dicit: q: ex semine dauid ⁊ de bethleem castello vbi erat dō venit xps. Dissensio itaqz facta est in turba ,ꝓter euz

r Quidā aūt ex ipis vo. appre. cū. ℟ repti sunt diuina virtute. ió sequit. s Sed nemo misit sup eū man⁹. ḋa nihil poterāt et facere nisi quantū ⁊ qñ ipe permittebat.
t Venerūt ergo. Hic ꝓ̄ ponit dissensio q̄ ad ꝓncipes Et diuidit in duas. q: pāo ostēdit dissentio eoꝝ erga ministros. scdo ꝓncipiū adinuicē. ibi. Dicit nicodem⁹. Turbatio ꝓncipū ergā ministros fuit ex ḃ q nō ceperunt ihm. q: ad hoc missi fuerāt ꝑ dicta ē. ⁊ ꝑz lra.
v Rñderūt ministri. se excusantes.
x Nunq̄ sic locut⁹ ē hō sic ḃ loquit. .q. d. ita bñ loq̄t q ñ vē hō pur⁹ ℟ pl⁹. ꝓpter qō temerarius esset ponere sup eū man⁹. y Rñdēdo verūt q̄ eis pharisei ex ⁊ inuidia moti.
z Nunq̄d ⁊ vos seducti estis. i. ex veritatē ducti. q. d. pater q̄ sic: qō confirmāt exemplo maioꝝ ⁊ legislatoꝝ dicētes. a Nūq̄d ex ꝓncipib⁹. i. ex sacerdotib⁹ q̄ ꝓncipabant in populo.
b Aliq̄s credidit in eū. aut ex phariseis. q̄ videbant religiosiores alios. q. d. null⁹ ex talib⁹ credidit ibi ñ falsum erat q: multi de istis crediderūt xꝓ. occulte ibi de synagoga expellerent. ex. vi bē. j. xiij. ca. c Sz turba hec. i. credidit q̄ de facili seduci ꝑt ꝓpt ignorantiā. ideo ībdītur.
d Que nō nouit legē maledicti sūt ḃ accipiebāt ex hoc qō ḋr Deut. xxvij. Maledict⁹ q̄ nō ꝑmanet in lege ētē.
e Dixit nicodem⁹. Hic ponit dissensio ꝓncipū adinuicē ꝓpt verbū nicodemi excusantis ihesum. q: occulte credebat in eū. ió voluit eū excusare ex lege dicēs.
f Nūq̄d lex nra iudicat hoiem nē. volebat eñ ꝑ ḃ inducere eos ad audiendū xꝑm. vt ꝑ verba ei⁹ ꝑuerterent ſtē ipe sunt cōuersus. g Et cognouerit q̄d faciat q: in dānatōe hominis non leuiter est ꝓcedēdū. h Rñderūt et dixerūt ei. de veritate turbati. q: homines inimici ⁊ iracūdia agitati nō recipiūt ꝑsuasionē. i Nūq̄d ⁊ tu galyle⁹ es. .i. discipul⁹ hui⁹ galilei. k Scru. scri. i. diligēter cōsidera. q: vi q̄ nihil de eis scias. l Et vide. q: ꝓpha nē boc verbū eoꝝ simplr ē falsum. q: si intelligat de ꝓphis generaliter aliq̄ fuerūt nati de galylea. vicz helize⁹. abdobias. et delboza ꝓphetissa. ⁊ forte plures alij. Si aūt intelligatur de ꝓpheta ꝓmisso ad salutē ppli q̄ ē messias. vt freqñ dicū ē. sic etiā falsum ē ꝓbū eoꝝ. q: de ipo scribit Esa. xj. q̄ oz esse nazarē⁹ ⁊ ꝓ ꝑhis de galylea. q: nazareth ē in galylea ubi ēm de xꝓo Esa. xj. ꝑm veritatē hebraycā. Egrediet virga de radice yesse ⁊ nazarē⁹ de radice ei⁹ ascēdet. ḃ aūt poterat rñdere nicodem⁹ q̄ erat legispit⁹. ℟ nō fuit ausus nec mirꝫ. q: etiā apli illo tpe erāt timidi. m Et reuersi sunt ētē. q: eoꝝ ꝑsilli ꝓ diuisionē fuit dissipatū. Hic queritur vtꝝ xꝑs fuerit ꝓpheta. Et arguit ꝑ q̄ ñ: q: ꝓpha ꝑmet ad cognitōz intellectiuā. vꝝ Dañ. x. Intellegētia op⁹ ē in visiōe xꝑs aūt ꝑm ꝓtē intellectiuā erat in statu viatōris. in q̄ nō manet ꝓpha ℟ magis euacuat ⁊ cessat. vt bē. j. Cor. xiij. q̄ ētē. Itē cognitio ꝓphie quandā obscuritatē ipaī. tō dicitur ꝓpha q̄si ꝓcul fans. in xꝓo aūt nō fuit enigmatica cognitio. q: ab ipāti ꝓceptōis aia ei⁹ vidit clare essentiā diuinā q̄ ētē. Contrariū ꝑz in lra. Itē in lege ⁊ ꝓpheris ꝓdicē fuit vētur⁹ sicut ꝓpheta antonomatice dict⁹. Responsio hōm q̄ ꝓpheta ēm nois interpatōz dr q̄si ꝓcul fans in q̄ aūnuciat ea q̄ sunt lōginqua ab hoīe cognitōe. Hec ät lōginqtas ꝑt duplr intelligi. Uno mō respectu ꝓphe an nūciantis. ita q̄ ea q̄ anūciat sunt ab⁹ cognitōe longinq̄ ꝓpter obscuritatē siue cognitōis. ⁊ ḃ nō ꝑmet ad ꝑfectōz ꝓphie. ℟ magis ad defectū. vtz Nūc. xij. capi. vbi moyses dr excellētior ꝓpha eo q̄ deū palā ⁊ nō ꝑ enigmata viderat. quē alij cognoscebāt in somno ⁊ visione. Illo mō intelligit ista longinq̄tas respectu alioꝝ hoim cū quib⁹ ꝓ. ꝓpheta quiescāt. ḋb⁹ annūciat occulta et hoc est de rōne ꝓphetie. ⁊ ió Augu. xvj. ℟ faustū dicit q̄ ex hoc alijs dr ꝓpheta q: annunciat ea q̄ sunt lōginqua cōi cognitōe hoim cū quib⁹ conuersāt in via. xꝑs. aūt ante passionē suā q̄tum ad ꝑtē sensitiuā erat viator. ⁊ cū alijs hominib⁹ conuersabatur. ⁊ ió q̄tus clare videret diuina secreta tñ erat ꝑ ꝓpheta inq̄tū erāt lōginqua a cognitōe alioꝝ hoim cū quib⁹ conuersabāt. ⁊ quibus annunciabat illa. Angeli aūt in nullo sunt viatores. q: coꝝ conuersatio nō est cū hoib⁹. vt ḃ Dañ. ij. ⁊ ió nō pūt dici ꝓphete ex ḃ q̄ annunciāt hōib⁹ occulta. Per dicta ꝑz ad argumenta q̄tus eñ xꝑs q̄tū ad ꝑtē intellectiuā cēt. d. nō fit erat omnino ex ſtatū vie. ⁊ ideo non euacuabat in illo rō. ꝓphetie añ passionē: ℟ post resurrectōz fuit euacuata. q: ampli⁹ nō erat i via. ⁊ sic ꝑz ꝑmū argumentū. Ad scm silr ꝑz ex dictis. q: obscuritas cognitōis i ipo. ꝓpha nō ē de ꝑfectōne ꝓphie. In ca. vij. vbi dr in posti. Est igit sensus ēm augu. Mea doctrina nō est mea. Additio

C Erba augusti in ḃ loco hec sunt: vē aūt ḃ cē ita q̄ dicit Mea ⁊ ñ mea. ℟ si dixisset ista doctria nō ē mea. nulla ē ḋo. q̄ est q̄ doctria patris nisi ꝑbū patris. ipe q̄ xꝑs est doctrina patris si ꝑbū patris ē. ℟ q: verbū nō ꝑt esse nisi alicui⁹. ⁊ ſuā doctrinā dixit ⁊ seipm⁹ nō ſuā. q: patris ē ꝑbū. q̄d ē ei tā tuū q̄ tu ⁊ q̄d tā ſ tuū q̄ tu ſt alic⁹ es. Dicē q̄. Mea doctria nō ē mea. i. ac si diceret. ego nō sum a memetipo. Hec augn. q̄ ꝓba satis ꝓcordāt lre ⁊ meo iudicio melius intelligūtur in seipis q̄ ꝑ expositionem postillatoris. Replica.

I N ca. vij. vbi dr. Mea doctria ſi ē mea. vbi postil. ꝓbatur ꝓba. d. aug. i clarissima ſuma sic. mea doctria nō ē mea. q. d. Ego ſ sum doctria patris q̄ nō sum a meipo ℟ a ꝑe ētē. Hāc intelligibilē ⁊ ſimariā ex dictis. b. ang. reducā ꝓtate burg. ſine calūnia nō relinqt ⁊ tam idē finalr dicit. vtz intuēti ſuā allegatōs. Ca. vij.

I Esus aūt. Declarata origine doctrie. ḃ ꝑz ponit ipa doctrina. ipa aūt ḃz ꝓtutē illuminatiuā ⁊ vinacatinā. ió sic ꝓcedit. q: ꝑ declarat ei⁹ illuminatiuā ꝑ ꝑbū. scdo ꝓ sensibilē signū ca. seqnti. Et ꝑteres ibs. ꝑis i duo. q: euāgelista ꝑi itroducit xꝑs docētē. scdo ostēdit doctrine ei⁹ ꝓtutē. ibi. Iteꝝ ē. ꝓma i duo. q: ꝑmo pōit doctria ꝓtatis. scdo confutatio falsitatis. ibi. Adduxit aūt Circa ꝑmū sciendū q̄ debit⁹ mod⁹ docēdi ꝓtatē fidei est ꝑio baurire i oꝛōe postea effundere ꝑlo i ꝓdicatōe. ⁊ ió xꝑs voleī dare exēplū ꝓdicatorib⁹ eccle aliq̄n añ ꝓdicatōz seqstrabat se i oꝛōe. ⁊ ḃ ē q̄ ōi. a Ihs ät ꝓpter i mōte oliueti: cā oꝛādi. q: dom⁹ marthe i q̄ hospitabat erat ꝓpe mōte illū. b Et diluculo iteꝝ vēit i tēplū. ad ostendēdū in eo zelū aniaꝝ. c Et ois tē. docebat eos. de salute aia

rū. q̄d aūt tūc dixerit ꝓtermūtit euāgelista. q: ꝑncipaliter intēdebat describere illa ex q̄b⁹ ei⁹ deitas manifestabat. ex q̄b⁹ dissensio iudeox ꝝ cū orietbat. d Adducūt. hic ꝑtr pōit ꝓfutatio falsitatis. obiuidit in duas ꝑtes. q: ꝑmo ponit iudeox maligna interrogatio. scdo ibiūgit xp̄i benigna rūsio. ibi. Jesus aūt iclinās. In ꝑma g̃ ꝑte dr sic.

d Adducūt autez scribe. i. illi q̄ hēbāt noticiā scripturarū.

e Et pharisei. q̄ vidēbant p̄ alijs religiosi.

f Jmulierē in adul. deprehensam. Si g̃ rat quare nō adduxerūt adultērū et⁹cū fm legē ēsset eadē pena plectē d⁹. ꝓt dici q: p̄ b volucrūt ponē in ꝓpitōz in corde ꝑpli q: fuisset aliq̄s discipulus ei⁹. z ió nō adduxissent eū ad ei⁹ iudicium. Vel aīr forte adulr erat diues. et ió ꝓpcio ip̄m liberauerūt: ꝓponūt g̃ q̄stionē bnigosam: q: rūsio ad q̄libz ꝑtēvidebat eē ꝓpm

d & sedēs docebot eos. Ad
e ducūt aūt scribe & pharisei
f mulierē i adulterio deprehē
saz: & statuerūt eā in medio
g & dixerūt ei. Magr̄: hec mu
b lier mō deprehēsa ē i adulte
i rio. In lege autez moyses
mādauit nobis hmōi lapi
k dare. Tu g̃ qd dicis. Hoc
aūt dicebāt tētātes eū: vt
l possent accusare eu3. Jhs
aūt inclinās se deorsum:
digito scribebat in terram
m Cū g̃ ꝑseuerarēt interrogā
n tes: erexit se: & dixit eis.
Qui sine pctō est vr̄m ꝓi
o m⁹ in illā lapidē mittat: et
iterꝝ se inclinās scribebat i
p terra. Audietes aūt hec vn⁹

p⁹ vnū eribāt incipiētes a
q seniorib⁹ & fmāsit sol⁹ Jhs
r & mlr i medio stās. erigēs
s aūt se ihs dixit ei. Mulier
vbi sūt q̄ te accusabāt. nēo
t te dēnauit. Que dixit. ne
v mo dne. Dixit aūt iesus.
x Nec ego te dēnabo. Va
y de iā ampl⁹ noli pecca
z re. Iterꝝ g̃ locut⁹ ē eis Jhs
b dicēs. Ego sum lux mūdi
ꝯ Qui sequitur me nō ambu
c lat i tenebrās: ꝫ hēbit lumē
f vite. Dixerūt g̃ ei pharisei.
Tu de teipo testimonium
g phibes: testionū tuū nō ē
b vez: Rndit ihs & dixit eis
Et si ego testionū phibeo
de meipo vez est testioni-

tis & pctī. q: non habent talem ꝑtātē dimittēdi: poterat etiā xps illi mulieri tantā ꝑtritōz dare q̄ sufficeret ad deletionem illius culpe & pene: & illā ꝑtritōnē ꝑgnoscere: nō sic aūt ali⁹ sacerdos q̄ non nouit cor: nec videt q: hō videt ea q̄ patent vt dī. j. reg. xvj.

a Iterꝝ g̃. Postq̄ euāgelista introduxit xp̄m docentē. hic describit doctrinas ip⁹ q̄rū ad virtutē illuminatiuā. & diuidit. i duas. q: ꝑmo ponit intētū: scdo ꝓbat. ibi dixerūt g̃ pharisei. Circa ꝑmū tria ponūt. ꝑmū ē ip⁹ xp̄i speale ꝑuilegium cū dr.

b Ego sum lux mū

di. Alij ei nō sunt lux ꝫ ab hac luce illuminati. vt dcm fuit .j.ca. nō tm sic ē intelligendū q: xps sit sol iste visibil. sicut intelligebāt manichei. lux em magis ꝓprie dr i spūalib⁹ q̄m i corpalib⁹. q: lux hz rōs manifestatiui. q̄ ꝓprie hz locū i cognitōe itellectiua. q̄ summū tenet gdū. z ió ipe de⁹ sol⁹ ē lux p essentiā. q: ab ipo oīs noticia derivat. Scdo ꝓbatur h⁹ lucis bñficiū. cū dr.

c Qui secūt me. p fidē formatā.

d Nō ambulat i tenebrās. ignorantiez culpe: & p ꝓs nō venit ad tenebras gehēne. q̄ sunt ēmin⁹ ꝑdictas tenebrarus ꝓpt̄ b math. viij. dicunt tenebre exteriores. i. vltie. p xp̄m em facta ē veritas ⁊ tenebras ignorātie. & gla ⁊ tenebras culpe. & gla dabit ab eo ⁊ tenebras gehēne. Tercio ponitur h⁹ lucis fructꝰ. cū dr

e Sz hēbit lumē vite. q: p irradiatiōz h⁹ lucis eleuabit ītellect⁹ ad videndū deū clare. & p cōsequēs affect⁹ ad fruēdū ipo ꝑfecte i q̄b⁹ ꝑsistit vita eterna

f Dixerūt g̃. Hic ꝓbat ista tria ꝓposita p ordinē. Primus scdo secundū ibi. Dixit g̃ iterꝝ tercio. ibi. Amen amē dico vobis &c. Prima i duas. q: ꝑmo ponit iudeox obiectio. scdo xp̄i rūsio. ex q̄ obiectō ꝑmus ꝓpositū. ibi.

g Rndit ihs. Obiectio aūt eox ꝑcedit nō ex ꝑte dicti quia erat veritatis. ꝫ ex ꝑte dicētis. z p̄ quod dr. Dixerunt g̃ pharisei. Tu de teipo testimoniū phibes.

g Testimoniū tuū nō ē vez. i. hūs firmitatē dato q̄ esset verū i sc: q: null⁹ ꝑt ferre testimoniū de seipo.

b Rndit ihs. ꝫ p̄ōit xp̄i rūsio. & excludit eox obiectiōs dupl⁹. ꝑmo ostēdēdo q̄ntia non tz. scdo q̄ ad hoc ē dictū. & falsū. ibi. Nos fm carnē Circa ꝑmū sciendū q̄ testimoniū hz firmitatē & veritatez ex certitudine ꝓgnitōis. z ió hōis testimoniū de se nō est firmū. q: & si se ꝓgnoscat. tñ freqnter inordinate afficit ad seipm: deus aūt ꝓfecte se & alios cognoscit nec ꝑt eē distorsio in ei⁹ affectu. q̄t quod testimoniū dei de seipo firmus est. Testimoniū aūt hōis de deo & inualidū. q̄t defectuz cognitōis: xps aūt erat hō & deus. nec poterat esse defect⁹ cognitionis vel inordinatio affectionis in diuina natura vel humana. ꝓpter quod eius testimonium de seipso erat firmum. magis ꝫ quodcunq̄ aliud testimonium. et sic patet defectus cōsequentie. q̄hoc est quod dicitur. Respondit Jesus & dixit. Et si ego testimoniū ꝑhibeo &c. subditur causa.

vr vr. g Magr̄ hec mulier. in q̄ allegāt ꝑsilā ꝓpone. & ꝫ sentis facti. cū ꝑdict.

h Nō deprehēsa ē i adulterio. Et arguūt ḡuitatē crimis ex ḡuitate pene p legē inflicte cū dr

i In lege aūt moyses mā. no. hmōi lapidare. Jeuit. xx.

k Tu g̃ qd dicis. Et ꝑdict cā ḡonis. Hoc aūt dicebāt tētātes eū. ad capiēdū ipm ex rūsione vt possent accusare eū. Videbāt eū tanq̄ ei⁹ mālueritdine & miam q̄ ꝓbabilr credebāt eū iudicare ipam dimitti. & sic accusarēt ab eis vt trāgressor legis. ꝓpt q̄ redu reēt legē ad mēoriā ne posset excusari p legis obliuionē. si aūt ecōtrario diceret eam lapidādā. videbāt dicere ꝫ alia dicta sua & fcā g̃ erāt de pietate & mia.

l Jesus āt. ꝫ p̄oīt xp̄i benigna rūsio. Et diuidit i duo. q: ꝑmo oūdit q: i sua rūsione iusticiam tenuit scdo q: a mia nō decliauit. & p b vrāz eox cauillatiōs eutauit: scdo ibi. Erigēs āt. Circa ꝑmū sciēdū q̄ suaz sniam fm modū iudicialē ꝑmo sc̄pſit postea ꝓtulit b est q̄ vr

l Jesus aūt incli. se deor. di. scri. in trā illud q̄ postea ꝓtulit ad maiorē certitudinē.

m Cū g̃ ꝑse. iter. eux erexit se. ad eox ignominiā reꝑmēdā.

n Et dixit q̄ sine pec. ē vr̄m ꝑim⁹ i illā la. mittat. q. d. puniat peccatrix. ꝫ si a peccatorib⁹. ipleat lex quā allegat. ꝫ nō a transfressorib⁹ legis. In inferēdo. n. penā iusta dr obseruari debit⁹ mod⁹.

o Et iterꝝ se inclinās scribebat i tra. Dicit aliq̄ q̄ scribebat idē q̄d ꝑ⁹ ad oūdendū maiorē firmitatē iu. ꝛ. Alij dicūt melius vr̄m q̄ scribebat eox ꝑcā vt eos oūdēt ieptos ad accusatiōs bui⁹ femine. ió scḋt.

p Vn⁹ postq̄ vnū exibāt. q: ḡuitatē crimib⁹ irretiti erāt. ꝫ si q̄rat quo scribebat dōm q̄ nō scribebat p singula. ꝫ dinia virtute ponit facere q̄ alia figura ab eo. ꝑtracta q̄libet eox videret sua ꝓpria ꝑcā. & nō alia. nec ab alijo videbant.

q Et remāsit sol⁹ Jesus &c. Nō ē intelligendū q̄ xps remāsit sol⁹ simplicit cū illa muliere. q: remāsērt cū eo discipli. multitudo populi. ꝫ remāsit sol⁹ a suis calūniatorib⁹.

r Erigēs. posito rigore iusticie. ꝫ xps ipm ꝛpat dulcoze misericordie. et b ē q̄d dī. Erigēs aūt se Jesus. ꝓfutatis calumniatoribus.

s Dixit ei: mulier vbi sunt q̄ te accusabāt. in q̄ examinat de accusatōe. & ꝑ ir de ꝑdemnatōe. Nemo te ꝑdemnauit & subdit mulieris rūsio.

t Nemo dixe: q: recesserant vt visum ē. subdit xp̄i absolutio.

v Dixit autez Jesus. ne

ego te ꝑdemnabo. q: veni ptōres saluare & nō ꝑdēnare.

x Vade. absoluta a culpa & a pena.

y Et iā amplius noli peccare. saluādo em naturā dānat culpā. Circa ꝫ sciē dū q̄ hoc facrū xp̄i nō est trahendū ad ꝓpriū: imo debēt sacerdotes in foro ꝑniali ipon ere ꝑniam fm ꝓdictos peccatis & ꝑcā. q: non habent talem ꝑtātē dimittēdi: poterat etiā xps illi mulieri tantā ꝑtritōz dare q̄ sufficeret ad deletionem illius culpe & pene: & illā ꝑtritōnē ꝑgnoscere: nō sic aūt ali⁹ sacerdos q̄ non nouit cor: nec videt q: hō videt ea q̄ patent vt dī. j. reg. xvj.

a Iterꝝ g̃. Postq̄ euāgelista introduxit xp̄m docentē. hic describit doctrinas ip⁹ q̄rū ad virtutē illuminatiuā. & diuidit. i duas. q: ꝑmo ponit intētū: scdo ꝓbat. ibi dixerūt g̃ pharisei. Circa ꝑmū tria ponūt. ꝑmū ē ip⁹ xp̄i speale ꝑuilegium cū dr.

b Ego sum lux mū

di. Alij ei nō sunt lux ꝫ ab hac luce illuminati. vt dcm fuit .j.ca. nō tm sic ē intelligendū q̄ xps sit sol iste visibil. sicut intelligebāt manichei. lux em magis ꝓprie dr i spūalib⁹ q̄m i corpalib⁹. q: lux hz rōs manifestatiui. q̄ ꝓprie hz locū i cognitōe itellectiua. q̄ summū tenet gdū. z ió ipe de⁹ sol⁹ ē lux p essentiā. q: ab ipo oīs noticia derivat. Scdo ꝓbatur h⁹ lucis bñficiū. cū dr.

c Qui secūt me. p fidē formatā.

d Nō ambulat i tenebrās. ignorantiez culpe: & p ꝓs nō venit ad tenebras gehēne. q̄ sunt ēmin⁹ ꝑdictas tenebrarus ꝓpt̄ b math. viij. dicunt tenebre exteriores. i. vltie. p xp̄m em facta ē veritas ⁊ tenebras ignorātie. & gla ⁊ tenebras culpe. & gla dabit ab eo ⁊ tenebras gehēne. Tercio ponitur h⁹ lucis fructꝰ. cū dr

e Sz hēbit lumē vite. q: p irradiatiōz h⁹ lucis eleuabit ītellect⁹ ad videndū deū clare. & p cōsequēs affect⁹ ad fruēdū ipo ꝑfecte i q̄b⁹ ꝑsistit vita eterna

f Dixerūt g̃. Hic ꝓbat ista tria ꝓposita p ordinē. Primus scdo secundū ibi. Dixit g̃ iterꝝ tercio. ibi. Amen amē dico vobis &c. Prima i duas. q: ꝑmo ponit iudeox obiectio. scdo xp̄i rūsio. ex q̄ obiectō ꝑmus ꝓpositū. ibi.

g Rndit ihs. Obiectio aūt eox ꝑcedit nō ex ꝑte dicti quia erat veritatis. ꝫ ex ꝑte dicētis. z p̄ quod dr. Dixerunt g̃ pharisei. Tu de teipo testimoniū phibes.

g Testimoniū tuū nō ē vez. i. hūs firmitatē dato q̄ esset verū i sc: q: null⁹ ꝑt ferre testimoniū de seipo.

b Rndit ihs. ꝫ p̄ōit xp̄i rūsio. & excludit eox obiectiōs dupl⁹. ꝑmo ostēdēdo q̄ntia non tz. scdo q̄ ad hoc ē dictū. & falsū. ibi. Nos fm carnē Circa ꝑmū sciendū q̄ testimoniū hz firmitatē & veritatez ex certitudine ꝓgnitōis. z ió hōis testimoniū de se nō est firmū. q: & si se ꝓgnoscat. tñ freqnter inordinate afficit ad seipm: deus aūt ꝓfecte se & alios cognoscit nec ꝑt eē distorsio in ei⁹ affectu. q̄t quod testimoniū dei de seipo firmus est. Testimoniū aūt hōis de deo & inualidū. q̄t defectuz cognitōis: xps aūt erat hō & deus. nec poterat esse defect⁹ cognitionis vel inordinatio affectionis in diuina natura vel humana. ꝓpter quod eius testimonium de seipso erat firmum. magis ꝫ quodcunq̄ aliud testimonium. et sic patet defectus cōsequentie. q̄hoc est quod dicitur. Respondit Jesus & dixit. Et si ego testimoniū ꝑhibeo &c. subditur causa.

i Quia scio vñ venio aut q̄ vado. i. pfecte cognosco patrē a q̄ exiui i mūdū: ꝛ ad quē reuertar: ꝛ sic ꝓz ꝓbatio pmi ꝓpositi. s. q̄ xp̄s sit lux p essentiā: q̄ vbi ē a patre ꝓgrediēs sicut lux a luce. k Vos āt nescit̄ vnde venio aut q̄ vado. q̄ ei⁹ diuinitatē ignorabāt. l Vos āt sm carnem. Hic oñdit xp̄s añcedēs eox eē falsū ꝛ diuidit in duas: q̄ ꝑ ponit xp̄i ꝓbatio: scdo remouetur eox obiectio ibi Dicebat ḡ. Intercedēs eox erat q̄ xp̄s eēt solus q̄ de se testimoniū phiberet: et hoc ē falsū q̄ filius dei nō ꝓt eē sine patre ꝛ spūsancto: q̄ cō coadit dāt testimonium cū eo: vt ꝺr̄. io. hā. v. Tres sunt q̄ testimoniū dāt in celo ꝛc. tñ nō fit ḥ mētio nisi de patre: ꝛ ḥ est q̄ ꝺr̄. l Vos sm carnē iudicat̄. s. me esse solū hominem. m Ego nō iudico quēq̄. s. p exteriora sicut vos: q̄ deꝰ im

i um meū: q̄ scio vñ veni: ꝛ
k q̄ vado. Vos aūt nescitis
l vñ venio aut q̄ vado. Vos
m sm carnē iudicat̄. Ego nō
n iudico quēq̄. Et si iudico
ego iudiciū meū verum ē.
o q̄ sol⁹ nō sū: ḥ ego ꝛ q̄ mi-
q sit me pater. Et i lege vr̄a
r scriptū ē. q̄ duox hominū
s testioniū vex ē. Ego sux q̄
testioniū phibeo ꝺ me ipo
t ꝛ testimoniū phibet de me
v q̄ misit me pr̄. Dicebāt ergo ei. Vbi ē pr̄ tu⁹? Rndit
ihesus. Neq; me scit̄. neq; ꝑ
b piem meū. Si me scirētis
forsitā ꝛ ꝓ patrē meū scirēt

p oracula ꝓphetar ꝓdicta poterāt eū cognoscere vex christū ꝛ p cōsequēs merito fuit a deo dimiss̄. ꝓpt eox ingratitudinē: ꝛ sic excecati totaliter p obstinationē: ꝛ hoc est q̄ ꝺr̄. c Dixit ḡ iter eos ihs. Ego vado. s. ad patrē p mortē sm hūanitatē: a q̄ tū nō recessit sm diuinitatē. f Et ḡrem. s. psequendo me in medijs meis q̄ post mortē christi iudei ꝑsecuti sūt apostolos ꝛ alios xp̄icolas vsq; ad mortē vt̄z act. viij. b Et in pcto vestro moriemini. i. ꝓpt peccatu vestr̄ q̄. ꝓpt ꝑsecutionē xp̄i ꝛ ap̄lox civitas irḥn destructa ē: ꝛ tēplū cōbustū. ꝛ pplus occisus ab exercitu romāo: vt fuerat a ꝓpha ꝓdictū expressius luce. xix. ꝛ xxij. Hirḥn ihrusalē q̄ occidis ꝓphetas ꝛc. b Quo ego vado vos nō potestis venire ꝛc. s. ad gloriam ꝓmissā in fidelitate hoc impedīte.

c Hec ẏba locut⁹ ē ihs i gazophilatio docēs in tēplo et nemo apprehēdit eum.
d q̄ nōdū venerat hora ei⁹.
c Dixit ergo iterum ihesus
c Ego vado ꝛ queretis me.
ꝛ in pcto vestro moriemini
b Quo ego vado vos non
i potestis venire. Dicebāt
k ergo iudei. Munquid iterficiet semetipum q̄ dicit q̄
ego vado vos nō potestis
l m veire. Et dicebat eis: vos
n de⁹ sum est̄ ego ō supius
o fū. vos ō hoc mōo est̄ ego
p nō sū ō hoc mōo. Dixi ergo vob: q̄ moriemi i pctis

i Dicebant ḡ. Hic cōsequēter ihesus docet remediū. Et diuidit i duas: q̄ primo hmōi remediū ꝓponit. scdo ei⁹ efficatiā oñdit: ibi. Dicebat ḡ. C Circa primū sciendū q̄ hoc remediū cōsistit i veniendo ad xp̄m ꝑ fidē q̄ ē vera lux: nō diuidit i duas: q̄ primo remediū hui⁹ fidei oñdit. scdo ad credendū eos iducit ibi. Dicebāt ḡ ei. Prima i duas: q̄ primo ponit iudeox interrogatio. scdo ihs xp̄i rnsio in q̄ dat remediū ꝓdictus ibi. Et dicebat eis. C Circa primū sciendū q̄ anderant iudei xp̄m volutarie moritur: vt ḥ p illud Esa. liij. Tradidit in mortē aiam suā. q̄ scriptura ꝛ totū capi. exponit de christo ab antiqs doctorib⁹ hebreox: ꝛ nō iudei ōrisone querebāt de ihesu quē reputabāt falsū xp̄m k Nunq̄d interficiet semetipm. q̄ dixit. Quo ego vado vos nō potestis venire. Si. n. seriose loquerent de impletiōe hui⁹ ꝓphetie dicerēt sic. nūquid ex simplici volūtate sepabīt ala a corpore. q̄ ꝑ ex eo q̄ ihs dixit. Quo ego vado vos non potestis venire. Ipi cm̄ poterāt scipos interficere: ḥ non poterant aias suas ꝓ volūtate sua tradere: sic fuit ꝓphatū ō ꝓpo esatā ꝛ i ihesu fuit adipletū. l Et dicebat. Hic ponit xp̄i rsposio i q̄ dat ꝓdicti vbi ītellect⁹ dicēs. m Vos deorsū est̄. i. de massa corrupta pōdere originalis pcti. ꝛ tō habet̄ debitū mort̄ ꝛ necessitatē moriēdi. ꝓpt q̄ sepatio aie a corpe nō sbiacet simplici vel volūtati. n Ego de supius sū. q̄ sm deitatē ꝺz eandē naturā cū patre: sm hūanitatē aia ē a deo imediate: ꝛ corꝑ formatū spūssancti vnte ꝛ ꝓp ḥ bēbat plenū ḥñium sup corꝑ suū: sepando aias ab ipo ꝛ reuniēdo: sm q̄ dicit infra. x. capitulo. Ptātē habeo ponēdi aiaz meā. ꝛ ptātē habeo iteꝝ sumēdi eā: tō sequit. o Vos de hoc mūdo est̄ corpe ꝛ affectu.

o Ego nō sū de ḥ mūdo. q̄ sm q̄ deꝰ ꝑcedit mōm vt cā affectū: nec ē ps vniuersi sm ār hūanitatē ꝓpt vnte formatuā: eodē mō ē dicendū: q̄ illa vnus fuit vnus spūssā cti: ḥtū āt ad aiam ꝛ corꝑ ḥ ē ps vniuersi ꝛ sic ē de mūdo ḥtū ad sbam nō āt q̄ ad peccati deordinationē. q̄ deordinatio noie mūdi i sacra scriptura freq̄nt designat: vt s. dicm̄ ē. j. ca. ꝛ ḥ mō iudei erāt de mūdo. ꝓpt infidelitatis peccatū: ꝓpt hoc subdit. p Dixi ḡ vobis q̄ moriemini in peccatis vestris. Supra dixerat in pcto vestro in singulari. quia principale peccatum eorum erat ꝑsecutio christi: sed ad hoc sequebantur multa alia peccata: ꝓpter hoc replicauit ḥ in plurali in peccatis vestris: Et ꝑ hoc

dit remediū ꝫ ista mala. d. q Si eñ nō credidissēt. fi-
de foīata charitate. r Quia ego sum. vob i lege ꝛ pro-
pheris ꝓmissus. s Morieminī paō vīo Dicebāt ergo
Ihūs remedio euadēde mortis. quod ē ꝑ fidē xpi. b con
sequēter iducit eos ad credendū sibi. Circa quod ꝓmitti-
tur iudeoꝝ interro-
gatio dicens.

t Tu ꝙs es. q. dī.
oñde nob tu q sis
talis ꝛ tant⁹ q debe
at credi tibi.

v Dixit eis ihesus
pbādo q dꝫ ei cre-
di ꝑ b quod ē omni
um creaturaruꝫ pa
mū ꝓncipiū ꝛ ꝓpīus
veritas pma. ꝛ ifal-
libilis. ꝛ b ē qđ sub-
dit. x Principiū q ꝛ loq; vobis.
ꝛ qꝛ ē ꝓmū oīm re
rū ꝓncipiū oia re-
ducit in semetipm.
cū sit finis oīm ido
ꝓr oñdit q ad ipm
ptinet oīm iudiciuꝫ
q qđ alia reducūtur
in ipm. ꝛ b ē qđ dic

q vris. Si ei ñ crediderit⁹
r qꝛ ego sum: morieminī i pec
ꝛ cato vro. Dicebāt ꝙ ei: tu
v quis es. dixit eis ihesus.
x Principiū q loq; vobis.
y Multa habeo de vobis
z loq ꝛ iudicare: ꝑ q me mi-
a sit verax ē: ꝛ ego q audiui
ab eo hec loquor in mūdo
b Et nō ognouerūt qꝛ ꝑtem
c ei⁹ dicebat deū: dixit ꝙ eis
ibs. Cū exaltaueritis filiū
d hōis. tūc ognoscetis quia
e ego sum: ꝛ a meipo facio
f nihil ꝫ sic docuit me pater
hec loq. Et q me misit me

y Multa habeo ō
vobis loq ꝛ iudicare. nō dicit vobis. ſ. ad vtilitatē vr̄am ꝫ
de vobis. ſ. ad malū vīm. quod erit in iudicio futuro.

z Sz q me misit verax ē. qz adipleuit ꝓmissum de ꝓ-
ꝓmissione filij q nō ē ad condēnandū vel iudicādū mun
dū. ꝫ magis ad saluādū ꝑ doctrinā. ideo sequitur.

a Et ego q audiui ab eo hec loq; i mūdo dicit ei se audi
re a ꝑre. qꝛ ingītū ne⁹ ꝫ sciam a ꝑre. th eandē cū ipo sicut
ꝛ essentiā. ingītū hō sciam infinitam hꝫ ab eo. b Et non
cog. qꝛ pa. ei⁹ di. deū. Hoc addidit euāgelista vt oñderet
cecitatē eoꝝ. Veritū qꝛ multi iudeoꝝ in morte xpi credi
derūt vidētes miracula q̄ acciderāt i morte ei⁹. vt hꝫ Lu.
xxiij. Silr ad ꝓdicatōꝝ apl'oꝝ missi iudeoꝝ crediderūt ꝓ
morte xpi. vt hꝫ act. vj. tō ſdixit. Dixit ꝙ eis ihs. c Cuꝫ
exaltā. filiū hōis. ſ. i cruce i q fuit exaltatus i aere ꝛ ꝑ quod
exaltat⁹ est a ꝑre fm q dꝫ phil. ij. Humiliauit semetipm
obediēs vsq; ad mortē. mortē aūt crucis. ꝓpē qđ dc⁹ exal
tauit illū tē. d Tūc ognoscetis qz ego sum. ſ. vere xps
vtiē aūt tali mō loqndi. vt reducat eis ad memoriā illud.
Exo. iij. Ego sum q sum. e Et a meipo facio nihil. qa
fm q dc⁹ hꝫ totā virtutē opatiuā a ꝑre. lꝫ eandē sic dcm ē
de scia. fm q hō illa nā ē oīganū diminutiuū ꝑiunctū ꝛ iō
nihil poterat opari nisi fm motū ꝛ regulatōꝝ ihī⁹ dei. iō
sc̄ptur. f Sz tē. mecū ē. qꝛ fm deitatē ꝑ ē filio. ꝛ eō
nerso. fm hūanitatē, vero ipa deitas. ē in hoie xpo spēcali
mō. ſ. p realē vnionē p quē modū nō est i aliq̄ alio.

g Et nō reliqt me solū. qꝛ filꝰ fm q deus nō ꝑt separi a
ꝑre fm vero q hō ꝑt separi de potētia absoluta. ꝫ de potē
tia ordiata nā assūmpta nūq; dimitteē. qꝛ qō sel' assumpsit
nūq; deponet. vt dicit Damas. h Quia ego q placi-
ta sī ei facio sp. Ingītū ei dc⁹ idē vult ꝛ facit qđ ꝑ. qꝛ eoꝝ
ē vna voluntas ꝛ opatio. ingītū vo hō ei⁹ volūtas ꝛ opatō
regulāt absq; aliq̄ obligātōe a regula diuine volūtatis. vtz
ex ꝓdictis. i Hec illo loqnte multi crediderūt in eū. ꝫ
addidit euāgelista ad oñendū q remediū fidei ꝓdictum
extūc incepit dre efficaciā. ītū ad aliōs iudeoꝝ.

k Dicebat ꝙ. Postq̄ saluator idixit aliōs ad remediuꝫ
fidei. h ꝓr oñdit efficaciā h⁹ remedij: Et dixit in duas
qz ꝓtes circa h ponit xpi istructio. scdo iudeoꝝ ꝓdictio. ibi
Hūdert ꝙ. Efficatia aūt fidei i ꝫ consistit ꝙ dat ꝑfectā liber-
tatē: q ē maxie desiderabilis a creatura rōnali. qꝛ sensibr
videm⁹ q bruta aialia libertatē peligūt vēritis latitari. Et
mylosom⁹ hō dc⁹ cui⁹ nā ē libertas. q ꝫ ei differt ab aliis

ꝫ cū ēt ñ reliqt me solū quia
ego q placita sūt ei facio sp
Hec illo loqnte multi cre-
k diderūt in eū: Dicebat ergo
ihs ad eos q crediderūt ei
iudeos. Si vos mānseritis
l in sermōe meo ve discipuli
m mei eritis: ꝛ ognoscetis ve
n ritatē: ꝛ veritas libabit vos
o Hdert ei: Semen abrae
sum⁹. ꝛ nemi seruiim⁹ vn-
p q̄: Quō tu dicis liberi eritis
q Respondit eis ihs: Ame
amen dico vobis. quia om
r nis qui facit peccatum ser-
s uus est peccati: Seruꝰ aūt

aialib⁹ q ē liberi arbitrij. ꝛ iō dꝫ verū libertatē oīb⁹ ꝓpo-
nere ꝓpē qō saluator oñdit q efficatia fidei se extendit ad
dandā libertatē ꝑfectā. ꝛ b est qđ dī. k Dice. ꝙ. ihs ad
eos q crediderāt ei in deos. qꝛ ipi libtatē maxie ꝺsiderabāt.
l Si vos manse. in ſ. meo vere dis. mei eritis. h dixit qa
aliq̄ eoꝝ fiere credebant ꝛ isti non erāt
vere discipuli.
m Et vos ꝓgnoscet⁹
veritatē. ſ. fidei q do
crinam meam.
n Et veritas libe-
rabit vos. qꝛ in ꝑfti
veritas fidei liberat
a fruitute culpe. i q ꝫ
choak vera libertas
ꝛ in futuro a fruitu-
te mīsie qñ ipa crea
tura liberabit a cor-
ꝓe⁹ mortis. vt hēt
Hom. viij. tūc liber-
tas ꝑficiēt. qꝛ ania
erit ꝑfecta soli deo
in q ꝑsistit ei⁹ libtas
ꝓpter qō dic augu.
Nolūtas tua erit li
bera si fuerit pia. pi
etas aūt ē fruit⁹ dei.
ꝛ coꝛ⁹ erit oīno ſb-

tectū ipi anie q dotes glorie. o Hdert. Nic pōit inde
oꝛ ꝺdictio. Et dixit ꝺ duas. qꝛ ꝓio ponitur hec ꝺdictio
scdo remouet. ibi. Hñdit. Circa ꝓmū sciēdū q audiert
a ꝛ̄po se posse ꝑsq; libertatē q eius fidē. Jn h aūt implica
tur: q ipi essent serui. ꝛ iō stati ꝺtert. nobilitatē siue origi
nis allegantes ꝛ b ē qđ dī. p Semē abrae sum⁹. ꝛ ne-
mini fuiim⁹ vnq; tē. Manifeste ꝓz b dcm eoꝝ falsum.
qꝛ si intelligebant loq de toto ppl'o iudayco. ꝓz dicti falsi-
tas. ex b q ppl's iudaic⁹ ꝛterceēt annis fuit i egypto i ser
vitute magna. ꝛ itez. lxx. annis in babylone. Jn terra etiā
sua freqnter fuierūt regi assyrioꝝ ꝛ aliis nabūd⁹. vtz. iij.
Regū ꝛ iiij. Si aūt loq̄bant de seipis. ꝓ illo tpe. patet ei
am dicti falsitas. qꝛ nūc fuiebāt romanis ꝛ ꝙlibet ānō red
debāt tributū eis. ꝓpē hoc dicēt. j. xix. Nō hēm⁹ regez nisi
cesarē. p Quō tu dicis liberi eritis. Saluator eis duo
ꝓmiserat. ſ. ognitōs vītatis. d. Cognoscet⁹ vītatē. ꝛ donus li-
bertatis dicēs. Et vītas liberabit vos. lꝫ aūt sit pei⁹ defice
re a cognitōe q̄ a libertate. nō tudei sicut carnales ꝛ fugbi
magis iniuriosum reputabāt carētia libertatis. ꝛ ideo di-
missō defectu cognitōis q̄ iplicabāt i vbis xpi dicēt. Co-
gnoscetis vītatē. q̄sicēt tmmō de defectu libertatis iplica-
to i b vbo. Veritas liberabit vos. q Hñdit ibs. ꝺ fmo
uet iudeoꝝ ꝺdictio. Jn ꝺdicēdo aīt negauert vnū. ſ. fruitu-
tē dicēres. Nemini fuiim⁹ vnq̄. ꝛ aliud affirmauerunt
ſ. generis nobilitatē dicēres. Filij abrae sum⁹ iō saluator
ꝓio ꝓbat esse ver. qō ipi negabāt. ꝛ scdo excludit secūdū
quod affirmabant. ibi. Scio qꝛ filij. Circa ꝓmū sciendū
lꝫ xps posset stati oñdē eos cē fuos fruitute tpali. vtz ex ꝓ
dictis. tñ de hoc nō curauit. qꝛ ipe met fuit ꝛ voluit ꝛ solue
re tributū: vt hꝫ Math. xvij. ꝫ oñdit eos fuos fuiture cul
pe. de q̄ eis ꝑdixerat. lꝫ intellexissent male de fruitute tpali. vtz ex ꝓ
dictis. tñ de hoc nō curauit. qꝛ ipe met fuit ꝛ voluit ꝛ solue
re tributū: vt hꝫ Math. xvij. ꝫ oñdit eos fuos fuiture cul
pe. de q̄ eis ꝑdixerat. lꝫ intellexissent male de fruitute tpali.
ꝛ hoc est quod dī. q Hñdit eis ihesus tē. Nis q facit
pcm. cuiuscūqꝫ conditōis. siue sit nobilis siue ignobilis.
siue diues siue pauꝑ. r Seruꝰ ē pcti. cuius rō ē: qꝛ si-
cut ille ꝺ liber q̄ mouetur ꝓpio motu. sic dī fruus: eo q
mouet ad impiū dū sit⁹ In opē aūt pcti hō mouet cōtra
illud quod ē sibi ꝓpriū. qꝛ viuere fm rectā rōnē ē ꝓpriꝰ
hois mot⁹ vt hꝫ. ij. ethi. Jn pcto aūt hō mouet ꝫ rectam
rōs. ꝛ iō lꝫ pcm sit voluntariū tñ in ipo ꝓsistit maxima ser
vitus. ipi aūt erant pctores manifesti. Ex quo concludit
q erāt vere serui. Et ꝓter ostendit pena hui⁹ seruitutis dī-
cens. s Seruus aūt nō manet in domo, in eternum.

Jsta domus est ecclesia: vbi semper culpe non manent in eternum: licet modo ad tempus maneant in ipsa: ingressum sunt de numero fidelium: quia modo admixti sunt malis cum bonis: sed in futuro iudicio separabūt sicut oues ab hedis: vt hic habetur. xxv. Per quē modū aute possunt ab hac pena liberari ostendit dicēs. t Filius s. dei: manet in eternū: quia sol⁹ ē sine peccato. u ē filius dei nāl. et sic hz potestatē alios liberandi a peccato faciēdi eos filios dei per gram adoptōis: et hoc ē qđ cōcludit.

v Si ergo filius vos liberauerit: a vobis. Quasi dicat: nullus liber. a culpe modū pdicti.

x Vere liberi erit: qui hoc cōsistit libertas vera: vt p̄dicta.

y Scio q: filij. hic saluator: excludit secundū: ostendēdo primo q nō sunt abrae filij: et secūdo q non sunt filij dei: ibi. Dixerunt ergo. Circa primū sciendus. q. ds filiatio declarat p imitationē p̄dītōis paterne. Judei ā nonimitabāt fidē abrae: ex q cōcludit saluator: q ei⁹ vere filij nō erāt. ḡnis ab eo carnaliter descēdisset ḃ ē qđ dicit.

y Scio q: abrae filij est. tm̄ō carne ꝛ nō mor imitatiōe: ibi seqtur. Sz ḡnis me inficere. Cui⁹cā subdit.

z Quia sermo⁹ nō capit in vobis. loqr de verbo dei ad modū materialis hamꝰ: q nō capit piscē nisi captak a pisce. Sic verbū dei nō capit hominē ad vitā eternā nisi captak p fidē: et pdicatores vocāt i scriptura piscatores.

a Ego qđ vidi. apud patrē loqr. s. veritatē meā. q: ds inḡtus de⁹ hz eandē visionē diuine essentie cū patre.

b Et vos q vidistis apud patrē vim facitis. i. apd̄ diabolū: de q. j. explicit q sit p̄ qđ Sz fm Crisl. litera talē ē. Et vos q vidistis apud patrē vestra facite. q. d. sicut facio et loqr veritatē quā vidi apud patrez ita et vos facite q vidistis apud abrāā. i. potuistis videre si consideratiōe vite ei⁹ p scripturā. ḡ prima lra magis pertinet ad sēm tib⁹: cū dr. Hyderūt. et dix. ei. pr nr abrāā ē. q. d. Nescim⁹ quē tu vocas patrē nrm. q: adhuc nō expōserat ds diabolo. Pr nr abrāā ē pp qđ cōcludit xpūs.

b Sī filij abrae est opa abrae facite. q: imitatio prior ē signū vere filiationis: qđ nō ē in vobis. t hoc. pbat p̄mittit dicēs.

c Nūc at qrit. me inter. hoiem q veri. lo. sū vo. quā an. a deo. t missus sū nūciare eā vobis.

f Hoc at abrāā nō fecit. ḡ magis nūcios dei reuerēter suscepit. vt hic habetur. xv iij. t cōcludit.

g Vos facitis opa patris vestri. s. diaboli. vt patebit ex lra sequēti.

h Dixerūt. Hic p̄mittit qđ nō sint filij dei. videtes ei iudei q ex opib⁹ filiationē arguebat: iō dixerūt se filios dei cui⁹ legē et ceremonias seruabant: nō sic ā alie nationes idolatrie dedite. t hoc ē qđ dr.

i Nos ex fornicatiōe nō sum⁹ nati. fornicationē vocant idolatriā: p qua aia sepak a deo. pp qđ ꝑa idolatria frequenter nōiak fornicatio in sacra scriptura.

k Vnū patrem hēm⁹ deū. q: nō colebāt plabitatē deoꝝ sicut gētiles. Sz hāc paternitatē excludit saluator: dicēs.

l Si deus pr vr eēt diligeret vtiq; me q: sicut signū filiationis hūane ē imitatio operꝝ. ita signū filiationis diuine ē dilectio: immo vt verius loqr in hoc cōsistit hec filiatio q ē p adoptionez fm qđ dr ephe. v. Imitatores dei estote sicut filij charissimi: et ambulate i dilectiōe: ita dilectō nō ē in eis q: si diligerēt deū patrē: diligerēt filiū. xps at ē dei nātus filius: iō sequit.

Ego em ab eo. pcessi et veni. et sic p̄ veritas pdicte p̄mittit: si de⁹ pr vr eēt diligēt⁹ vtiq; me. Et ostendit p̄mittit qđ hoc nō deberet eos latere dicēs.

m Quare loquelā meā nō cognoscetis q. d. Que ē cā. q: ex verbis meis et facti nō cognoscitis me qm a deo missum. Et respōdet dicens.

n Quia non potestis audire sermonem meum. Quasi dicat: nullus pōt audire sermōez meū. q. d. defect⁹ nō p̄uenit ex opib⁹ meis vel doctrina: ḡ ex vestra malicia. q: tā odiū cōcepistis: q nō potestis me audire et p p̄missa mea diligē et multo min⁹ i bonū interpretari. Mala em affectio parit iudicium prauū: et iō inuidia et odiū qđ cōceperunt iudei erga xp̄m et ḃa q: arguebat peccata eoꝝ fuit cā excecatiōis et obstinatiōis eorū: vt declarauit diffusius sup mat. xxj.

o Vos ex patre diabolo estis. Hic p̄mittit qđ cui⁹ sint filij. Et diuidit i duas: q: p̄mittit xp̄i. pbatio: scōo in deoz iturosa respōsio: ibi. Respōderūt ergo. In pma pte dicit sic.

o Vos ex patre dya. cē. p imitationē et nō p creationē: iō subdit.

p Et desideria patris vestri. s. diaboli. q Vultis facere. qđ. pbat p̄mittit p̄dītōes diaboli explicās: et postea ad eos applicās: vnā cōditionez diaboli tangit dicēs.

r Ille homicida erat ab initio. Hō. in specie humana reponit p animā: et iō ille magis ꝓprie est homicida q alias iterficit p peccā mortale q ille q interficit corp⁹. p qđ hō pueit cū brut. Ibi at facit diabol⁹ ꝛ fecē a p̄n cipio mūdi: q: p suggestionē ei⁹ primi peccāti hois p̄cipitati: et hoc officio primo p̄seuerauerit: et alia cōditione ei⁹ tāgit cū subdit.

s Et i veritate nō steti. i. in debita obedientia ad deū. Ex eo ei dicit ve inḡtū p̄somāt veritati p̄me: a qua veritate deuiauit diabol⁹ p peccā superbie: tercia cōditione tangit dicēs.

t Cū loqr mēdacii ex p̄priis loquit. i. bitur malo in q ē obstinat⁹: et subdit cā.

v Quia mēdax ē et pater ei⁹. i. ipi⁹ mēdacij. Ille ei dr mēdax nō tū pr mendacij q mēdacia ab alijs inuēta solū refert. ḡ mēdax ē pr mēdacij q nō solū refert mēdacia ḡ ēt ea fingit: pp qđ diabol⁹ dr pr mēdacij. qz primū mēdaciū adiuenit: cū dixit mulieri Gen. iij. Nequaq; morieminī. Cōsequnter istas cōditiones applicat saluator ad iudeos dicēs.

x Ego at si vi. dico vo. nō cre. mi. q. d. q hoc apparet q ꝓpietas vra ē recipe falsa et mēdacia et nō va: ḡ quia possent dicere q non credimus tibi: hoc non est p̄opter odium veritatis: sed propter maliciam tuam quia malus homo es: ideo subdit hoc remouens.

y Quis ex vobis arguet me de peccato. q̄si diceret. Si habetis aliquod peccatum quod possitis super me ostendere: paratus sum audire et me rationabiliter purgare: et ideo cum hoc non possitis facere.

z Si veritatem dico. si p̄ quia.

a Quare non creditis mihi. Et subdit causam dicens. Qui ex deo est verba dei audit. Quia quilibet audit doctrinā ad quā affectat⁹ ē: q: est sibi cōnaturalē et iō p̄cludit

b Propterea vos nō auditis.i. recipitis ꝙa de ex ore meo. c Quia ex deo nō estis. Et ꝙ ꝓis sequit ꝙ sit ex dyabolo.nō ꝙ creatōꝛ ꝫ ꝙ imitatōꝛ. d Rñdeꝛt ꝯ. Rñsio pñe coꝛ. ponit coꝛ ꝓiuratoꝛia rñsio. Et diuidit i duo.qꝛ pꝛimo ponit dicta rñsio.scdo ipi⁹ rñsionis mãsueta declinatio:ibi. Rñdit iesus

Circa pꝛimū sciẽdū ꝙ mod⁹ hoim. ą ne sciunt rōnabl⁹ rñdere ē ad ꝓuicia se conuertere: ꝛ tō indeꝛ ñ hũtes ꝙ xp̃o respondereꝛt ad ꝓuicia se conuerterūt dicentes.

e Nōne bñdicim⁹ ꝙ samaritan⁹ es. Licet em̃ xp̃s eẽt genere iudeus: ꝛ nō samaritan⁹.ñ vocãt eū samaritanū duplici ꝺ cã. vna ē qꝛ.s. dicũ est ca.iiij.ꝙuil samaritani essent gẽtiles tñ legẽ ín pte seruabãt:ꝛ tō erat vulgare apꝰ iudeos ꝙ ille ą in pte legẽ fuabat ꝛ in pte legem solue bat vocabaꝫ samaritanus., ꝙuis eẽt iude⁹.ꝓpꝛ silitudinẽ ad samaritanos. sic apꝰ xp̃ianos aliq̃s dr̃ indeus vel saracen⁹ ą ritū catholice fidei in pte soluẽs iudeis ꝛ saracenis ꝙtū ad aliq̃d assimilaf. Alia cã ē qꝛ samaritani erãt multū infesti iudeis ꝛ odibiles eis.vt.ꝫ. dcm̃ ē.iiij.ca.ꝛ tō vulgare erat apud iudeos ꝙ hoies malos et eis odibiles vocabãt samaritanos ꝙuis essent iudei. Talis aũt erat xp̃s ꝝ reputatōꝛ coꝛ:ió vocabant eũ samaritanū. f Et demoniũ ha.ḃ ei iudicabãt de xp̃o ꝓpꝛ mirabilia ą faciebat ꝛ magicis artib⁹ iputabant. ꝛ qꝛ secreta coꝛ freq̃nter dicebat.ꝛ qꝛ aliq̃n q̃dã alta ꝛ ſblia loquebatur ą nō itelligebãt:ꝓpꝛ qꝺ cũ arrepticiũ dicebãt. sicut et de saul dr̃.ꝛ. Regũ.xviij.ꝙ arrept⁹ a dmonio ꝓphetizabat ín aula sua. g Rñdit ibs.ḃ pōit ipi⁹ xp̃i mãsueta ꝺcli natio.ą cũ maledicerent ñ maledicebat.vt hr̃.j. Pet.ij. ió mãsuete iniuriã declinat dicẽs. h Ego demoniũ ñ habeo.qꝺ ꝓs ꝙ dem̃ones expellebat.nec doctrinã malã habebat.ñ sanctissimã.vt ꝓs intuẽti. Si em̃ aliq̃s hō in nulla lege iudeoꝝ vi⁹eret xp̃i doctrinã stari ex sola rõne nãli inducaret eã mundissimã ꝛ honestissimã respectu cuiuscũq; alteri⁹ doctrie. silr miracula xp̃i nō fiebãt vtute demonis qꝺ ꝓs ex ḃ ꝙ faciebat multa nō solũ vtutẽ demonis ñ virutẽ cuiuscũq; creature trãscẽdẽtia.sicut est suscitatō mortuoꝝ:illuminatio ceco⁹:ꝛ illustratio subita hoim simplici ume ꝓsilia. Ex ḃ ꝓs ꝙ fiebãt vtute diuia.ió sequit.

i Sꝛ honou. pñm meũ. declarãdo ei⁹ vtutẽ i miraculo. k Et vos ihonorastis me.attribuẽdo demoni qꝺ vtuti diuie deberet attribui. Et ne possent dicere ꝙ talia diceret ad tactantiã subdit. l Ego aũt nō ą ro glo.meã. Sꝛ q̃rit ḃ cũ xp̃s q̃reret gloriã dei ꝓis ꝛ eadẽ sit gloria ꝓis⁹ filij.qũo ꝓt dicere. Ego aũt nō ą ro gloriã meã.dom̃ ꝙ dirigit verbũ ad intrinsecos coꝛ ꝙb⁹ loqbat.ą reputabant eus q̃rere honorẽ mundanũ.ꝛ est sensus. l Ego ãt nō ą ro gloriã meã.q.d.ego nō ą ro gloriã meã ab honore dei patris deuiantẽ sicut vos creditis. m Est ą q̃rare iudicet .q.d.illi ą q̃rit gloriã mõi ꝓnt manifeste iudicare ꝛ p̃ pendere ꝙ facta mea ꝙ ego talia nō ą ro.qꝛ vita xp̃i in pauperta te ꝛ abiectõe exñs gloꝛie mõane erat ꝺria. Hlter exponitur. l Ego aũt nō ą ro gloriã meã.i.exaltatō meam ꝓnũc.qꝛ añ passionẽ xp̃s q̃rebat obiectōꝛ. m Est ą q̃rat.s.de⁹ ꝓꝛ ą post hũiliatōꝛ i cruce exaltauit eũ.ꝛ dedit illi nomẽ qꝺ ẽ sup oẽ nom̃.vt ꝺ phil.ij. n Et iudicet.s. deus ꝓꝛ de illis ą me ihonorãt vindictã faciẽdo de ꝓis qꝺ factũ ē ą in vindictã mortis xp̃i destructa ē ciuitas et tẽplũ ꝛ ppl⁹ occisus ē ꝛ captiuat⁹ ꝓ romanos. o Hmẽ amẽ dico vobis. Hic ꝓbat tertiũ iupra posituꝫ.s. ꝙ seḝns xp̃m iumẽ habeat vite. Et diuidit i duo:qꝛ ꝓ ponit xp̃i ꝓbatio.scdo indeoꝝ obiectio:ibi: Dixerũt ꝯ. In pma gte dr̃ sic o Hmẽ amẽ dico vobis.i.fidelit.ꝛ ut plicatur ad maiorẽ affirmatōꝛ ꝓ Si ꝙs ſ.m.ſ.mor. ſi vi. inꝛnũ. Ć ui⁹rō est ꝙ semẽ ē ẏbũ deiꝛ dr̃ Jn.viij. mḝitum vita eterna in verbo dei ꝓsiliꝫ sic in ꝙdã ꝓncipio semiali. ꝙ finaliꝫ ꝓducit i vitaꝫ btãm. sic ẏtute seminis ꝓducit fructus ꝛ tō sicut ille ą fuat semẽ a corruptiõe ꝙuenit ad fructuꝫ sic fuãs ẏbũ diuinum puenit ad btitudinẽ istatũ ą btũdo deꝰ gnat. cum dicitur.

p Nōnẽ ñ videbit mortuus est ꝛ ꝓphete: ꝛ tu dicis ſiqs sermonẽ meum ſuauerit.nō gustabit mortem inꝛternum: Mũq̃d tu maiorꝛ es patre nostro abraam qui mortuus est. ꝛ ꝓphete mortui sunt: Quem teipm facis. Respõdit iesus. si ego gloꝛifico meipsum: gloria mea nihil est. Est pater meus qui gloꝛificat me: quem vos dicitis quia deus noster est: ꝛ nō cognouistis eum. Ego ãt noui eũ. Et si dixero quia non scio eum. ero similis vobis mendax. Sed scio eum: ꝛ sermonẽ eius seruo

Vita em̃ btã in visione ꝛ fruitõe ꝓsistit. ꝛ tō ꝛ exclusione mortis gehenne qua hnic visioni opponit.ꝓsecutio beatitudis itelligit.ꝛ sic ꝓs qꝺ ẽ.fuit.ꝓposituꝫ.ſ. ꝙ seḝns xp̃m hꝫ lumẽ vite.qm̃ seḝla xp̃i i obꝛuatõe verbi ei⁹ ꝓsistit.

a Dixerunt. Hic ponit indeoꝝ obiectio in ꝓriũ. Et duꝫ ditur in duas.qꝛ ꝓ ponit dicta obiectio. scdo xp̃i rẽspõsio ibi. Rñdit iesus. Obiectio aũt coꝛ icipit a cõuicio. qꝛ sic hoies irrõnabiles ꝛ turbati stati dixerũt. b Nũc ꝙnouim⁹ qꝛ demoniũ habes.q.d.ꝓ⁹ñ opinabamur ꝛ hꝰe demoniũ. ñ mõ sum⁹ certi.qꝛ ita ē ꝙ nulla falsitas a deo ē ñ a dyabolo. q ē ꝓ mẽdacij vt tu dixisti.verbũ aũt nũ est apertũ mendaciũ. Ad cui⁹ ꝓbatõꝛ inducũt: Abraã mortuus ē ꝛ ꝓphete.ą tñ sermonẽ dei fuauerũt. ą ē maioris vtutis q̃ sit fimo tu⁹.ꝛ tō ꝓs falsuꝫ qꝺ tu dicis c Ṽiḝs ser.me.ſ.mor.ñ gu.ick. Et ą ꝓs ꝙ decipiebãt i cõuicio ex ą xp̃s dicebat ꝺ mõte spũali.ipi ãt accepert ꝺ mõte corpali.ꝛ tó q̃st derisorie duo ꝓmũ ē. d Nunq̃d tu maior es ꝓfeñio abraã.q.d.nõ:scdꝫ est c Quẽ teipm facis.q.d. mãifeste ꝓs ꝙ ad gloriã vanã de te falsa dicis. f Rñdit iesus.ḃ pōit xp̃i rñsio.ꝛ ꝓ ad scm̃.scdo ad ꝓmũ.ibi. Abraã. Et ą in vltio q̃rit o ipondebãt ei ꝛ ꝛevanam gloriam ideo hoc excludit dicens. g Si ego glorifico meipm id est si ego quero gloriã meã ꝓter regulã veritatis diuine vt vos mihi imponitis. h Gloria mea nihil est. id est falsa.ą: falsum est nō ens vel nihil.ñ nō est ita. quia gl̃ia mea est a deo patre:ą ꝙ nullũ falsuꝫ ꝓt eẽ. ꝛ hoc ē ꝙ dicitur.ḃ. i Est pater meus ą glorificat me. ꝙ miraculoũ opatōꝝ ꝛ postea glorificabit ꝛ resurrectõis ꝛ ascẽsiois gloriam. k Quẽ vos dicitis ą deꝰ vr est.per operus imitatiõnẽ.ñ hoc est falsum:qꝺ ꝓbat dicens. l Et nō cognouistis eum.ꝓ fidem formatã in qua consistit dei filiatio ꝙ adoptōꝝ. m Ego aũt noui eũ sicut ei⁹ filꝰ naturalis bñs eandẽ sciam cũ ipo. n Et si dixe.qꝛ non scio eum ero si.vo.mẽdax.sicut estis mendaces.asserẽdo vos eũ ꝙnoscere cũ nõ eũ ꝙnoscatis.ita essem mẽdax si asserẽrem eum ignoꝛare cum inḝtũ deus habeam notiẽ am eandem cum eo.ꝛ mḝtum homo eum clare videam ꝛ tó subdit. o Sꝛ scio cum.ſ.precidatio mõ. ꝓ Et ser mo ei⁹ fer.hoc addit.quia vera cognitio per opera demõstratur. Jn oi enim opere malo est aliqua ignorantia ꝓpꝛ qꝺ dicit ꝓbs.iij.ethi. Oꝺis malus est ignorans.

q Abraã. Hic respõdet ad primũ. q̃ sierãt ei pmo deriso rie si ipe eẽt maio: q̃ abraã. r rñdet q̃ sic dicẽs. Abraam pr̃ vi exultauit vt videt diẽ meũ. Quia abraã desiderauit cognoscere tẽpus aduẽt̃ xpi qõ ẽ videt̃ xpm in spũ: r sic pt̃s q̃ ẽ maior: abraã: pp ꝟ ei cognitionẽ hãc desiderabat.

q Abraã pr̃ vi exultauit vt
r videret diẽ meũ viditq; ga
uisus ẽ: Dixerunt ergo iu
s dei ad eũ. Quinq̃ginta an
nos nõdũ habes & abraaz
t vidisti. Dixit ei ihs: amẽ
amẽ dico vobis: ãq̃ ab
v raaz fieret ego sũ. Tulerũt
ergo lapides vt iacerẽt in
x eũ. Ihesus ãt absc̃ondit se
y & exiuit de tẽplo. Ca. ix.

Et ꝓteriens ihs vidit
c hominẽ cecũ a natiui
tate: r interrogauerũt
e eum discipuli eius. Rabbi q̃s peccauit: hic aut pa-

rentes eius: vt cecus nas-
z ceretur. Rñdit ihesus. Ne
q̃ hic peccauit: neq; parẽ
f tes ei⁹ sed vt manifestent̃
g opera dei i illo. Me oport
b tet operari opera eius qui
misit me: donec dies est.
i Venit nox quando nemo
l potest operari: q̃diu sum
in mundo: lux sum mundi
m Hec cũ dixisset expuit i ter
n ram: & fecit lutuz ex sputo
o & liniuit lutũ sup oculos ei⁹
p & dixit ei. Vade laua i na
q tatoria syloe: qđ interp̃tat
r missus. Abiit ergo & lauit

do lẽ̃ndũ dixerat. Jã ampli⁹ noli peccare ne deteri⁹ ti bi cõtingat. oñdẽs q̃ pcm fuerit cã illi⁹ lẽguozis: vt ibi di cũ fuit: ió apli cõsiũ crediderũt de isto ceco nato: q̃ pec catũ ipius vel parentũ eẽt cã bni⁹ cecitatis. d Rñdit iesus. Hic ponit̃ scõm pambulũ ad miraculũ .s. xpi re spõsio: ex q̃ oñdit q̃ cecitas cõtigit vt vir tus diuia in ei⁹ ana nõe declararet: et ꝺ ẽ qõ dr̃. c Neq; ꝺ peccauit neq; pa rẽtes ei⁹. vt cec⁹ nas ceret Nõ negat sim pliciter ipũ peccasse vel parẽtes ei⁹. ꝟ so lũ ad illud de q̃ int rogat. q. d. nec pctõ ꝑpio cec⁹ natus est: q̃ adhuc rudes erãt añ receptionẽ spirit⁹ sancti. neq; pctõ pa rentũ cõtigit. licz. n. peutes ꝓ pctis suis aliq̃s puniãt̃ i filijs

nil circiꝰ duo milia. Solet x̃ri cũ xp̃s nõ bãt vitra. xxxiij. ãnos q̃ assũpt̃ erãt tãq̃ suppliuit̃ dicẽdo. l. annos ẽt. Dicẽdũ q̃ pp labores r icunia videbãt lõge maiores eta tis q̃ eẽt vel fm alios pp reuerẽtiã ãnni q̃nq̃gesimi q̃ erat imbile⁹ iudei q̃ ipm cõputabãt r ẽ festus. Quinq̃ginta annos ẽt. q. d. nõ vixisti adhuc nõ tubileũ r abraam vidisti. Ex mõ loq̃ndi apparet cor falsitas r calũnia. q̃ xp̃s si dixit vidi abraã: sicut ipi repetierũt ꝙ ꝛõrio q̃ abraã viderat ipm q̃ tũ cor obiectõ ꝓcedebat ex ꝺ q̃ solũ i eo natura huma nã cõsiderabãt: ió oñdit se naturã diuinã hr̃e dicens.

t Amẽ amẽ di. vo. ãq̃ abraã fic. ego sũ. vbi oñdit ei⁹ eẽ tas ꝑiũgẽdo ꝙ̃ pñtis tpis ego sũ cũ ꝙ̃ ꝓteriti tpis ãq̃ fieret. q. eternitas assũpit oi tpe. Et q. iudei nesciebãt ꝙ̃ bis ei⁹ ꝺicẽ rõnabilit loq̃ndo ió ꝺicerẽt corpalit pseũ do. ió ibãt. v Tulerũt lapides vt iacerẽt in eũ. sicut i blasphemũ. Et pt̃s mãifeste q̃ ñ mouebãt amore iusticie: ꝟ limore iudic. q̃ i lapidatõe blasphemi reqrit̃ debit⁹ ꝓcessus ꝙ accusatione cozã iudice & testiũ depositõnẽ & iu dicis sniam. & tũc sequit lapidatio eẽ cinitat̃: vt hr̃ Leui. xxiiij. Ipi ãt volebãt eũ lapidare omisso ꝓcessu ꝓdicto: et cũ ꝙ i loco sacro qõ erat illicitũ erã de ꝙuico: pp qõ ioiꝺa põtifex fecit atbalã trahi ex̃ septa tẽpli añq̃ occideret vt hr̃. iiij. Reg. xj. ca. x. x Jesus ãt absc̃o. se nõ occultãꝺo retro parietẽ vel aliq̃ ꝺ hmõi: ꝟ vnite diuinitatis se red dẽꝺo eis inuisibile: & in hoc nobis exemplũ patientie ꝺe dit & fidelibus suis materiã cõsolatõis. q̃ aliq̃n se absc̃õsu ri erãt. y Et exiuit de tẽplo ꝙ mediũ illoz ibãt̃ invisibilit ꝙgens. sicut õ de illis q̃ volueruñ eũ ꝙcipitare Luc. iiij. Je sus ãt trãsiẽs ꝙ mediũ illoz ibat. tñ a suis discipulis vi ꝺebãt q̃ secuti sunt eũ &c.

Capitulũ .ix.

Et ꝓteriẽs ihs. Postq̃ xp̃e oñdit se hr̃e vnite illiũia
c nitãꝙbo: ꝺ pñr ꝺ oñdit sensibili signo. Et ꝺicit̃ i
tres: q̃ primo ponit̃ q̃ꝺã miraculi ꝓpatio: secꝺo mira culi opatio: ibi. Et cũ dixisset. tercio miraculi facta exami natio: ibi. Itaq; vicini. ꝓcedẽtia miraculũ fuit duo secũꝺũ ponit̃: ibi. Rñdit iesus. Primũ q̃ꝺ fuit ꝓcedẽs ipm mira culũ r ei⁹ occasio fuit ꝺiscipulor⁹ interrogatio de ceco nato r ꝺ eq̃ ꝺr̃. a Et ꝓteriẽs iesus. in exitu tẽpli de q̃ dictũ ẽi fuit ꝓcedẽtis capitulũ. b Vidit hoies cecũ a natiuitate. q̃: ibi sedebat mẽdicãs elymã ab igredientib⁹ tẽplũ: et diligẽter intuit⁹ ẽ eũ ihs vt dicit Crys. q̃si veller aliq̃ agẽ circa eũ. ió ꝺiscipli mon sũt ad q̃rendũ de eã. cecitat̃ ei⁹ di cẽres. c Rab. q̃s pec. tẽ. Ex ꝺ. n. q̃ supra ꝺns sanan-

mõstruosis: ũiq̃tũ talia mõstra ex diuia iusticia nascunt frequẽtius fit sine peccato. s. pp indispositionẽ materie vel debilitatẽ virtut̃ q̃ ẽ in semine: veruñ q̃nus talia sint a casu respectu nature create sũt tñ ordinata respectu diuie ꝓ uidẽtie & aliq̃ ordinant̃ ad declarationẽ diuie ꝟnitis in operib⁹ miraculosis: & sic erat ꝺe isto: ideo sequitur.

f Sz vt manif. opa dei i illo. in ei⁹ mirabili illuiatiõe: vn de subdit. g Me oz opari. istud ñ ipoꝛtat coactionem volũtat̃ i xp̃o: ñ imobilitatẽ ei⁹ a diuia ordinatiõe.

h Dpa ei⁹ q̃ misit me. s. pãs. ꝺ dixit q: miracula illa faci ebat ꝟnite diuia: & hũanitas xp̃i opabat istrumentaliter.

i Donec dies ẽ. i. q̃diu sũ pñtialit sup terrã in hũanitate assũpta. sicut ei pñtia solis sup terrã facit diẽ: sic pñtia xp̃i q̃ ẽ sol iusticie i hũanitate assũpta fecit quẽꝺã diẽ gr̃e spũa lẽ: q̃ ꝺies ꝺurauit a xp̃i natiuitate vsq; ad ei⁹ afcẽsionẽ: ly posꝛea remãserit nobiscũ sacramẽtaliter vsq; ad mũi fine: & tũc.

k Venit nox q̃ nemo pt̃ opari. q: p⁹ iudiciũ nul l⁹ poterit mereri: vl̃ a culpa ad gr̃am reuerti. l Qdiu sũ i mũdo lux sũ mũi ipsum doctria & miracul illustrãꝺo.

m Hec cũ dixisset. Hic ꝑr ponit̃ miraculi opatio: in q̃ duo expriműt̃ q̃ i miracbis diuis requirũt̃. s. dei potentia operãs & sanati fides & obediẽtia disponẽs. & ẽ quod ꝺr̃

m Hec cũ dixisset expuit i terrã. Saliua ei fluit a capite ió ꝙ hãc expuitionẽ oñdit q̃ vt̃ sanatiua q̃ꝺãmõ erat ab ei⁹ hũanitate inq̃tũ ẽ organũ ꝺiuitat̃. ꝙ hoc ꝺr̃ Luc. vj. Virt⁹ de illo exibat & sanabat oẽs. n Et fecit lutuz ex sputo. vt oñdẽret se eẽ illũ q̃ formauit pmũ hoies ꝺe limo.

o Et liniuit sup oculos ei⁹. Jnf cozpa aialiũ nobilit⁹ ẽ cor p⁹hũanũ: & i cozpe hũano caput ẽ ꝓs nobilioꝛ: & in capite oculos & ió ex formatiõe ꝓtis nobilioꝛ repte in corpalib⁹ oñdit xp̃s se eẽ formatorẽ corpis. p Et dixit ei vade et la. ina. syloe hoc ꝺixit vt cec⁹ trãseũꝺo sic ꝙ cinitatẽ liniꝰ luto a multis videretur: & per consequẽs miraculũ magꝭ diuulgaretur & confirmaretur. q Quod interpretatur missus Hoc addit euangelista volens interpretari nomẽ hebraicum ad designandum mysterium christi missi ad salutem hominum. r Abiit ergo. in quo ꝓs fides cecis. s Et lauit & venit videns non virtute luti: aliqñ vi ꝺisset statim cum impositum fuisset. Et iterum hoc patet quia non vidit ꝺonec lutum amotum fuit: nec virtute aq̃ qui homines ibi frequenter se lauabant: Et idem cecus als ꝺe illa se lauerat: quia communis erat: et tamen vir tutem illuminatiuam nullus hõm ibi expertus fuerat:

ꝛ sic patet q illa illuminatio diuina virtute facta est.
t Itaq; vicini. Hic ꝓsr ponit miraculi facti examinatio ꝛ ꝓno a turbis. scdo a phariseis: ibi. Adducūt ãt. In ꝓma examinatõe fit inq̃sitio de trib⁹. Ꝓno de ipo illuminato vtr esset ille q̃ p̃ dicebat cec⁹ natus: ꝛ h est qõ dr. Itaq; vicini ꝙ videbãt eũ p̃⁹ frequenter cã ꝑdit quia mẽdicus erat ꝛ sic ꝑsã cecitatẽ frequẽter eis exposuerat clymo ſiñ patẽdo. v Dicebant Nõne hic ẽ q̃ se. et mẽ. q. o. sic ꝙ certo: q; dm̃ eoz erat firmũ ꝑpt expientiam frequentem.
t Alij aũt volẽtes ipugnare facta xpi dicebãt. y Nequã: supple ẽ ille cec⁹ natus. a Sed si est ex visu em̃ fit hõ martine ꝙnoscib. ꝛ tõ restimuio visus ita mutauerat vultũ ei⁹. q vix poterat recognosci nisi a valde exptis q̃les erant vicini q̃ freq̃nter cũ videbant. b Ille vero dicebat q: ego sum. ꝛ in b excludit alior dubiũ ꝛ sicut grat⁹ ꝙnoscit diuinũ bñficiũ. Sz ꝓsr q̃rũt de mõ illumiatõis dicentes. Quõ apti sunt tibi oculi.
c Rndit. Ille hõ q̃ dr iesus. Iz em̃ ipsuz alias nõ vidisset cuz esset cec⁹. tũ frequẽter audiuerat nom̃ ei⁹. ꝛ ꝙocẽ ipm ꝙgnoscebat. d Iuxta ꝛ venit vidẽs. Itaq; vicini ꝛ q̃ viderãt eũ ꝓius q: v medic⁹ erat: dicebãt. Nõne h ẽ q̃ sedebat ꝛ mẽdicabat. x Alij dicebãt q: hic ẽ y alij aũt neq̃q̃: ħ sims ẽ ei⁹. a Ille vo dicebat q: ego suz b Dicebãt ergo ei. Quo ap ti sunt tibi oculi. Rndit. Ille hõ q̃ dr iesus fecit et vnxit oculos meos: ꝛ dixit mihi. Vade ad natatoriũ syloe ꝛ laua. Et abij ꝛ laui e ꝛ video. Et dixerũt ei. vbi f ẽ ille. Ait nescio. Adducunt eũ ad phariseos q̃ cecus fuerat. Erat aũt sabbatũ qñ lutũ fecit iesus ꝛ aperuit oculos ei⁹. Iterꝙ ergo interrogabãt eũ phariſei q̃ i mõ vidisset. Ille aũt dixit eis. Lutũ mihi posuit sup oculos. ꝛ laui ꝛ video. Bi a cebãt aũt ex phariseis qui b dam. Non est hic homo a deo q̃ sabbatũ nõ custo c d dit: Alij aũt dicebãt. quo ꝑt hõ pctõr hec signa facẽ e Et scisma erat iter eos. Bi f cunt ergo ceco iterꝝ: tu q̃d dicis de illo q̃ aperuit ocu g los tuos. Ille autez dixit. b q: ꝓpheta ẽ: Mõ credidẽrũt ergo iudei de illo: quia cec⁹ fuisset ꝛ vidisset. donec vocauerũt parẽtes ei⁹ q̃ viderat: ꝛ interrogauerũt i eos dicentes. Hic ẽ filius k vr̃ quẽ vos dicitis q: cec⁹ nat⁹ ẽ. Quo ergo nũc vidz Rndert eis pentes eius: l ꝛ dixerũt. Scim⁹ q: hic est filꝰ nr̃. ꝛ q: cec⁹ natus est. Quo aũt nũc videat nescim⁹: aut q̃s e⁹ aperit oculos m nos. nescim⁹ ipm iterroga n te. Etatẽ hz ipe de se loq̃t o Hec dixerũt parẽtes eius p quoniã tiebãt iudeos. Jã enim ꝓspirauerãt iudei vt si q̃s eum ꝟfiteretur ee xpm extra synagogã fieret. pro pterea parẽtes ei⁹ dixerũt q: etatẽ hz ipm iterrogate cusare ꝛ magnificare. d Dicebãt. Quo ꝑt hõ pec. hec signa facere. q. d. nullo mõ. Sz ꝙtrũ vi Math. vij. vbi dr de malis hõib⁹. Dñe nõne in noie tuo demonia eiecim⁹ ꝛ virtutes multas fecim⁹. scdm̃. Nõ cognoui vos discedite a me oparij iniq̃tatis ꝛc. Dom̃ q̃ miraculũ est op⁹ excedẽs oẽm virtutes creatam. ꝛ ꝙ ꝓius sit a solo deo. talia ãt fiunt ab ipo ad testimõ candũ aliq̃d q̃ ẽ ħ. humanã ꝙgnitõnez ꝛ hoc ẽ duplr. Vno mõ ad testificandus veritatẽ alicui⁹ doctrine exñtis sup facultatẽ intellect⁹ nr̃i ꝛ tũc optet q̃ illa doctrina sit vera cũ de uns nõ sit testis falsitatis. tũ non optet q̃ ille q̃ docet doctrinã illã sit bon⁹ quia miraculũ illud non fi ꝛ ad testificandam ei⁹ bonitatẽ. ħ doctrine vitatẽ. ꝛ b modo aliq̃n q̃ malos boies ꝺdicãtes fidẽ catho licã sacra sunt ſt miracula ad ꝓmatõz fidei catholice. ꝛ sic itelligit illũ ꝟbum math. ꝓallegatum. Alio mõ fiũt miracula ad testificandũ de bonitate ipi⁹ docẽtis ꝛ tunc optet q̃ bõitas sit i illo. alit de⁹ esset testis falsitatis. ꝛ b mõ fiebãt miracula xpi sic dicũ fuit ħ. ca. v. Opa q̃ ego facio testimoniũ ꝓhibẽt de me ꝛ b mõ loq̃bãt illi dicẽtes. quo ꝑt hõ pctõr tẽ. c Et scisma erat inẽ eos. ꝙt q̃ redrũt i nia ipsius illuminati. q̃ dr. f Quid dicis de illo q̃ aperuit oculos tuos. Illo ħ q̃ fuit ad ill̃ q ipugnãt fcã xpi. q: ꝓbabile erat q̃ rndẽt ꝓ suo illuminatore ħ ab ab aliꝰ. ꝛ ꝑdit ei⁹ rnsio cũ dr. g Ille ãt dixit q: ꝓpha ẽ. Nõ ẽ itelligẽdũ q̃ ꝟfitẽt eũ ee ꝓphaz cõit dcm̃. sic fuit Esaias vel hyeremias. ħ. ꝓpham ãtonomastice dcm̃ q̃ erat ꝓmissus ad saluatẽ hõiz Rm q̃ dr Deut. xviij. ꝓphaꝫ suscitauit vob ꝛc. ꝛ sic ꝓfessus ẽ ipm ee vez xpm. h Nõ crediderũt. b ꝓpt ind fitio miracli ꝙ pentes ceci. ꝛ b ex diuia ordiatõe scm̃ ẽ ad maiorẽ fidei ꝛ miraculi declaratõz. Infrogauerũt ꝙ pntes ꝺ ſb⁹. ꝙ ꝺ ꝓsona filij eũ dr. i Hic ẽ filꝰ vr̃. itelligit inrogantes. scdo ꝺ mõ nasceñdi. cũ ꝑdit. k Quẽ vos dr, q: na. ee. i. fingit. ꝙtanis sorte ñ sit tta. b dicebãt vt inducerẽt eos ad negãdũ. q: pentes solẽt occultare mõstruositatẽ filioz quã trahũt a matre. q: tal⁹ mõstruositas magꝫ querit tur i ꝓfusione pentũ. q̃ si ꝙ⁹ nitatẽ cẽt ꝛcta ꝙ pueri ꝺcm Tercio si nat⁹ sit cec⁹ q̃rt ꝺ mõ videdi dicẽtes. quo ꝙ nẽ vi det. ꝑdit pentũ rnsio. ꝛ ꝺ duob⁹ ꝓmis rndẽt assertiue dicẽtes l Scim⁹ q: h ẽ filꝰ nr̃. ꝛ q: cc. na. ẽ. magꝫ volũt ꝓteri turpitudinẽ suã q̃ dicẽ fallsitatẽ. ꝺ cio ãt ꝛmittũr ad filiũ si audẽtes vitatẽ dicẽ. ꝛ cã. j. pẽit. ꝛ h ẽ qõ dr. m Ipsũ itrogare etatẽ hz q. d. melꝰ ꝓt vitatẽ dicẽ. n Ipe de se loq̃t. l. i cã suavit dcm̃ suũ nob ñ iputeñ. c⁹cam ꝑdit eũ gelista. o Hec dixe. pentes ei⁹ q̃m rechãt iudeos. quia erãt ꝓncipales i ppl⁹. p Jã ei ꝛc. ex synagoga fieri. i. ex societatem iudeoz tanq̃ excõicatus ꝛ reprobatus. qõ apud iudeos erat maximum opprobrium.

q Vocauerũt. Hic inducit illũiatus ad negandũ facti veritatẽ. Et diuidit in tres: q̃ ꝓ ponit dicta introducto: secũdo iniusta cõdemnatio ibi. Maledixerũt: tercio eius a xꝓo receptio: ibi. Iudicauit ät. Circa ꝑmũ sciendũ: q̃ pharisei videtes q̃ factũ negari nõ poterat: iõ voluerunt deceꝑe ipm illũiatum ⁊ hoc ẽ qõ ꝺr.

q Vocauerũt ergo ⁊c. Da gloriaꝫ deo. i. ꝓfitere ẽritatẽ. volebãt em eũ inducẽ ad dicẽdũ q̃ illũiat⁹ fuisset magica arte: iõ subdiꝳ. r Nos scimus q̃ hõ pctõr ẽ q. d. diuia future non fecit. Et subdiꝳ ipi⁹ illũiati cõstãtia. q̃ iter aduersarios exist̃es fortius q̃ añ ẽritatẽ ꝓfitẽr dicens.

s Si peccator est nescio. Bñ nõ dicit diuitãs de xꝑi sanctitate: ꝫ irrideꝺo eoꝝ maliciã. q. d. vos dicit̃, q̃ scit̃ eũ eẽ peccatorẽ ego nõ dico hoc imo ꝺr̃ũ: qõ ꝑbaꝫ ꝑr ꝓfectum.

t Vnũ scio q̃ cuꝫ cec⁹ eẽm mõ video. ⁊ ex hoc mãifeste arguit ei⁹ ficitatẽ. q̃ ta le factũ excedit omnino facultatẽ tot⁹ nature creatꝛ ꝓ cõsequẽs non fit a magica arte: ꝫ a deo solo q̃ nõ facit aliquid ad testimoniũ bonitat̃ alic⁹ nisi i ẽritate sit sanc⁹. ceca patent: v Maledixerũt. Hic ponit ei⁹ iniusta condẽnatio cũ ꝺr. Maledixerũt ei. fm suã reputationẽ: tñ fm ẽritatẽ erat magis bñdictio: vñ dicit aug. vtinã sup me veniat ista maledictio. x Et dixe. ru dis. illi⁹ fis. i. illi⁹ malefici ⁊ trãsgressoris. y Nos ät moysi discipuli sum⁹. hoc erat vꝛe ꝛũmõ noie ꝫ nõ re q̃ vere discipuli moysi sũt q̃ eius opa imitant̃ ⁊ ei⁹ scripturas ꝑie interꝓtant̃. iſti aũt faciebãt ꝺr̃ũ. pp q̃ sal. 49. dixit eis ꝺ. v. ca. Si crederetis moysi credẽtis forsitã ⁊ mihi. z Nos scim⁹ q̃: mo. lo. ẽ de⁹. in hoc vꝛe dicũt. q̃: exꝑsse hoc in sacra scriptura cõtinet. 3 Hũc ät nescim⁹ vñ sit. id ẽ nulli⁹ auctoritatis ipm reputam⁹: nec a deo missum. Nõ ei simpliꝫ loq̃ndo nesciebãt vñ cẽt. q̃: patriã ⁊ gen⁹ ei⁹ cognoscebãt: vt ꝺ. dicũ ẽ. vij. ca. Hũc scim⁹ vñ sit. ꝫ iste illũiat⁹ eoꝛ maliciaz ⁊ falsitatẽ ꝓfitat̃ dicẽs. a In hoc ei mirabile ẽ ⁊c. Ista ei mirabilia dicũt q̃ ſt incõsueta. Cõsuetũ ät erat iudeis signa q̃rere: vt hi. j. coꝛ. j. Iudei. n. signa petũt ⁊ manifestũ ſignis credẽ sicut ꝓ̃s de moyse faciẽte signa coꝛã pplo pp q̃ ei crediderũt. vt hi exo. iiij. ⁊ iõ incõsueuꝫ erat ⁊ mirabile q̃ nõ credebãt xꝑo faciẽti signũ maximũ i diuinatiõ⁹ hui⁹ cecꝝ: q̃: nec moyses vel ali⁹. ꝓpheta silẽ fecerat: iõ subdiꝳ. b Scim⁹ q̃: de⁹ pctõres nõ audit. faciẽdo miracula ad testimoniũ bonitat̃ eoꝛ: vꝛs ex ꝓ̃cetis. c Sed si q̃s cultor dei ẽ. ꝓ actũ latrie debitũ. d Et voluntatẽ ei⁹ facit. q̃ implentiõnẽ mãdatoꝛ. e Hũc exandit faciendo miracula ad declarationẽ sue bonitat̃. f A seculo nõ ẽ audi. q̃: ꝺs ap. ocul. cecꝝ nati. Hoc ei nõ inuenit in tota serie veter̃ testamẽti. ꝛ iõ cõcludit ꝓpositũ. g Nisi eẽt b a deo. spaliter missus. h Non poterat facẽ q̃cũ ꝺe talibus facultatẽ nature excedẽb⁹: ⁊ q̃: mali boies ⁊ obstinati nõ recipiũt ꝑsuasionẽ: iõ exꝑitate oñs reddũt ei virtuosa: tionẽ dicẽtes. i In pctis natus es tot⁹. s. i. aia ⁊ i coꝛpe ⁊ ꝑs in cecitate. k Et tu doces nos. q. d. nõ decet: ꝫ hoc ẽ falsũ. q̃: ꝑitas a q̃cũq̃ ꝓfecipiẽda ẽ. l Et eiecerunt eũ foras. i. a societate alioꝝ hoim excõmunicauerũt.

q Vocauerũt ergo rursũ hominẽ q̃ fuerat cec⁹: ⁊ dixerũt ei. Da gl̃am deo. nos scim⁹ q̃: h hõ pctõr ẽ. Dixit ĝ eis ille. Si pctõr ẽ nescio: vnũ scio q̃ cec⁹ cũ eẽz mõ video: Dixer̃t ergo illi. Quid fecit tibi. Quõ aperuit tibi oculos: ℟ndit eis Dixi vob ĩã ⁊ audistis. quid itez vultis audire. Nũq̃d ⁊ vos vultis discipli eⁱ fieri ℟ Maledixerũt ergo ei: ⁊ dixerũt. Tu discipul⁹ illi⁹ sis nos ät moysi discipli sum⁹. Nos scim⁹ q̃: moysi locutus ẽ de⁹: hũc ät nescim⁹ vñ sit. ℟ndit ille hõ et dixit eis. Jn ħ eñ mirabile ẽ q̃: vos nescitis vñ sit ⁊ aperit meos oculos. Scim⁹ aũt q̃: pctõres deus nõ audit: ſ̃ ſiq̃s dei cultor ẽt volũtatẽ ei⁹ faĉ. hũc exaudit: a seculo nõ ẽ auditũ q̃: q̃s apuit oculos cecꝝ nati: nisi esset h a deo: nõ poterat facẽ q̃cq̃ ℟ndert̃ ⁊ dixerunt ei. Jn pctis nat⁹ es tot⁹ ⁊ tu doces nos. Et eiecerũt eũ foras. Audiuit ihs q̃: eiecerũt eũ foras. ⁊ cũ inuenisset eũ: dixit ei. Tu credis i filiũ dei: ℟ndit ille⁊ dixit Quis ẽ dñe⁊ credã i eu⁊ Et dixit ei ihs: Et vidisti eũ: ⁊ q̃ loq̃t tecũ ipe ẽ: At ille ait. Credo dñe. Et prodens adorauit eum. Et dixit ei iesus Jn iudiciũ ego in hunc mundum veni: vt q̃ nõ vident videant: ⁊ q̃ vident ceci fiant. Et audierũt q̃dã ex phariseis q̃ cũ ipo erãt: ⁊ dixerũt ei: Nũquid et nos ceci sum⁹. Dixit ei ihesus. Si ceci essetis non haberetis peccatum: Nunc vero dicit̃: q̃ videmus: pcatũ vestrũ manet.

m Iudicauit iesus. Hic ponit eiecti recepti⁹ ⁊ diuidit i tres q̃: ꝑ ponit ei⁹ ꝺ fide instructiõ. scõo fides sue cõmendatio: ibi Dixit ihesus. tercio pharisei⁹ murmuratio: ibi. Et audierunt. Jn ꝑma ĝ ꝓ dicit sic. m Iudicauit iesus q̃: eie. eũ foras. Iz oia nouerit añ ẽ fierẽt. tñ hec aũt diuit audiũ coꝛpali n Et cũ inuenisset eũ. nõ a casu factũ ẽ ꝫ ex sua volũtate et ordinatiõe. o Dixit ei. Tu credis i filiũ dei. i. pat⁹ es credere i filiũ dei q̃ apud tibi oculos. ⁊ ille statim valde patus: ad hoc respondet. p Quis est dñe vt credã in eum. nõ eñ cognoscebat iesũ in facie q̃: illũ al⁹ non viderat. vt ſ. dictũ ẽ ꝫ eũ desiderabat videre: ⁊ iõ dignũ erat vt ei vitas reuelarẽt iõ sequit. q Et dixit ei iesus ⁊ vidisti

Hic queritur vtr cecitas mentis excuset pctm. Et arguit pão q nõ. qz pctm additũ pctõ non excusat seu diminuit pctm ꝫ magis auget. cecitas aũt mẽtis. pctm est. qz merek penã fm q dr pma ad Cor. xiiij. sicꝫ ignorat ignorabit ꝛc. Itẽ illo xpc qõ duplicat pena nõ excusat pctm ꝫ magꝫ aggñat cecitas mentis ẽ hmõi. quia .ꝛ. etbi. dr q ebrijs duplices maledictões debent. Contrariuꝫ arguit p ꝫ quod dicit saluator: in litera Si ceci essetis non haberetꝫ pctm. Hesponsio. Hic tria sk videda. primo. s. qd sit cecitas mẽtis. secũdo ꝙle pctm excusat. tcio quo excusat. Circa primũ sciendũ q cecitas nõ dicit simplicẽ negatõz visus cũ sit puatio ꝫ dicit negatõz i sbiecto apto q. p tpe in q visus debet i esse. qz caml⁹ añ nonũ diẽ nõ dr cec⁹. Ad sillimdmẽ hm⁹ in spualibus cecitas mẽtis nõ dicit simplicẽ negatõz sciẽ ꝫ negatõz scie q debet alicui ineſſe. ꝛ. p tpe. p q tenet illud scire: qz nõ oẽs tenent eadẽ scire nec. p eodẽ tpe. plus em tenet scire sacerdos vel clericus q̃ simplex laicus. Nec. p quolibet tpe plus em tenetur idẽ hõ scire in erate pfecta ꝛ senecutę q̃ in adolescẽtia vel iuuẽtute. ꝛ sic pz pmũ. Circa scõm ꝙsiderandũ q cecitas mentis pñs ad actũ pcti pt se hr̃e tripl⁹. aficedenter. concomitanter. pñter. Cõsequenter se hz qñ hõ p voluntatẽ sic inberet pctõ ppetrato p cõsensum q nõ vellet scire ea p q̃ posset a pctõ ppetrãdo q̃tũ ad actũ ipediri vel retardari. ꝛ sic vult talia nescire vt liber⁹ peccet. ꝛ tale pctm nõ excusat q cecitatẽ mentis sed magis aggrauat. qz talis cecitas ꝓcedit ex maxima intẽsione voluitatis erga pctm. Cõcomitãter se hz ad pctm. qñ aliqs peccat nesciẽs. tñ sic est dispositꝰ q si sciret nibilomi nus idẽ faceret. sicut si aliqs pcuniẽs hoiem credit pcuniẽ canẽ. nibilomin⁹ si determinate cognosceret illũ homi nẽ idẽ faceret. ꝛ talis cecitas nõ excusat nec aggñat actuꝫ qz nõ ẽ cã act⁹ ꝫ rõmodo ipm concomitat. talis cm non peccat q ignorantiã. Iꝫ peccet ignãs vt hr̃. iij. etbi. Intẽcedenter se hz ad actũ pcti qñ est cã act⁹ ꝛ b ẽ q̃ sic ẽ dispositus hõ q si sciret illud cẽ pctm nõ faceret ꝛ talis peccat q ignorantiã vel mentis cecitatẽ. ꝓpter quod tale pctm per ipam excusak. ꝛ sic pz scõm. Circa tercũ ꝙsiderandũ. q p dicta cecitas vel ignãtia q̃ ẽ cã pcti pt tripl⁹ causari. Uno mõ ex ruditate itellect⁹ ipi⁹ hois ꝛ sit tãta ruditas. q illa ignãtia vel cecitas sit inuincibil⁹ excusat totalit a pctõ. Illo mõ causak ex negligẽa studẽdi ea q̃ hõ tenet scire. vtpcte qz refugit labozẽ studij. vel qz circa alia occupak: ꝛ tũc excusak pctm nõ i toto. qz illa ignorantia nõ ẽ oino inuoluntaria ꝛ ẽnto min⁹ hz de inuolũtario tãto min⁹ excusat. non tñ pt i ib certa regula poni q̃ debet ex circũstantijs pẽsari. Tercio mõ causak ex malicia. ꝓpte voluntatis. ita q hõ bñ ẽ dispos⁹ in mente ꝛ corꝑe roraliter tñ laborẽ acqrendi illuminatõz mentis expellit. illã ignorantiã. ꝓ nibilo reputãdo. ꝛ ille excusari nõ pt a pctõ. ꝛ sic pz tciũ. Ad pmũ dom q additio pcti ad pctm ꝙ facit plura pcta. non tñ ꝙ facit maiorẽ ẽnitatẽ. qz pt ẽnitgẽ q pmũ sic diminuit. secundũ q ãbo sik iũcta nõ bñt tantã ẽnitatẽ. ẽntã hr̃et secũdũ q se acceptũ. sic homicidiũ ppetratũ ab boie sobzio. ẽ ui⁹ ẽ q̃ si ppetraret ab boie ebzio. ita q ꝓponderat ebricta ti ꝛ bõicidio ex illa seqñti ẽnitas sint duo pcta. Ad secũdũ dom q duplices punitões vel maledictões debent ebrijs ꝓpter duo pcta q ibi ꝓcurrũt. tñ si ille punitões fiant fm mensurã pcti. nõ erũt tante ẽnitatis ẽntã ẽ punitie. ꝓno solo pctõ ẽnitoꝛ. vt dicũ ẽ. Aliter pt dici q illud dictũ nõ est dictũ phi. ꝫ ẽ ybũ cuiscã legislatoꝛis noie pitaci q̃ statuit circa ebrios amplꝰ punitẽdos nõ respicies ad pcti ẽnitatẽ. ad cões ppli vtilitatẽ. qz multi ex ebrietate peccãt ꝛ in talib⁹ ad q̃ ꝓpetranda multitudo ꝓna est ẽnitoꝛ: pena soler adhiberi. sic in multis terris simplex furtũ ẽnit⁹ punitur q̃ blasphemia q̃ius blasphemia sit multo magis pctm. In ca. ix. vbi dr in postil. Circa scõm ꝙsiderãdũ q cecitas mẽtis ꝓns ad actũ pcti se pt hr̃e tripliciter.

a Amen amẽ di .ꝛ. co vobis: q nõ itrat p ostiũ i ouile ouiuꝫ ꝫ ascẽdit aliũde. ille fur ẽ ꝛ latro. Qui aũt itrat p ostiuꝫ b pastoꝛ ẽ ouiũ: huic ostiarius aprit. ꝛ oues voce eius c audiunt. Et ꝓpzias oues f vocat nomiatim: et educit g eas. Et cum ꝓpzijs oues emiserit: ante eas vadit: ꝛ oues illum sequũtur

Addition.

Videtur postilla. in hac questiõe in differenter accipere ista duo. s. cecitatez mentis ꝛ ignorãtiã est m̃ inter illa fm doctores dñia. nã cecitas mẽtis cõtet accepta ẽ p pctm. qz fm Greg. xxj. mor. ponit inter vicia q causank ex luxuria. Ignorantia aũt pluries ẽ sine pctõ. vt manifestum est.

Replica.

i Mca. ix. vbi distinguit postil. cecitatẽ mẽtis explr ꝛ utiliter declarat qũo se hẽat ad pctm. sik ꝛ ignãtia nõ bñs burg. vñ inuaderet postil. dicit cũ accipere cecitatem mẽtis ꝛ inoranntiã indifferent quod tamen falsum ẽ. vt ex resolutõe postil. Nec est generalit verum oẽm mẽtis cecitatẽ esse pctm. qz aliq̃ ẽ pena pcti precedentia.

Capitm. x.

a Amen amẽ dico vobis. Hic oñdit q doctrina xpi sit vniuersalis. Et p oñdit ꝫ p verbũ scõ q sensibile ẽgnũ. qz ꝙsequendo est hui⁹ euãgeliste aditũ ad signũ sensibile coꝛndẽs doctrine. scõa seqñti ca. Erat aũt quidã languẽs. ꝓma i duas. qz ꝓno ponit xpi benignitas in docẽdo. scõo in deoꝛ malignitas ipm pseqẽndo. ibi. Facta sunt: encenia. ꝓia i duas. quia primo doctrina christi ponitur. secũdo eius affectus oñditur. ibi. Dissensio itaqz: ꝓia adhuc in duas. qz primo saluator ꝓmittit. quãdas parabolã. secundo exꝓsitionẽ eius. ibi. Hoc puerbium In pabola expaimitur conditio furis ꝛ pastoꝛis ouiũ. pmo ꝓpt diuersum ingressuꝫ ipoꝛ. ꝛ b ẽ qõ dr. a Amẽ amẽ dico vobis. q nõ itrat p ostiũ ꝛc. nõ em venit xpc bonũ. tõ ẽnit idebitũ ingressuꝫ. Qui aũt itrat p ostiũ pastoꝛ ẽ ouiũ. Scdo oñdit eoꝛ distinctio p effectũ cũ subditur.

c Huic ostiarius aprit. qz scit eũ benivolũ ouib⁹. d Et oues e⁹ vocẽ audiũt. i. pẽscit. qz bruta aialia suoꝝ bñfactoꝛes recognoscũt. vtz p experiẽtia ꝛ p esa. ꝓbam. j. capi. Cognouit bos possessoꝛẽ suũ ꝛc. e Ꝓpzias oues vocat noiati. qz difficile eas cognoscit qõ nõ facit aliẽ⁹. f Et educit eas. ad pastũ. g Et cũ ꝓpzias oues emi. añ eas vadit. Hũc. n. modũ bñt pastoꝛes i ẽra illa. q ꝓcedũt gregẽ fidiliãdo voce ꝛ instrõ ad cui⁹ auditũ oues dirigũt. ito seqk. h Et oues ꝛc. alieni ãt ñ sequũt. i. furẽ ñ fugiunt ꝛc. fm ãt Crik oulle ẽ eccla. oues sk fideles. ostiũ sac̃ scriptura. fm illud ad collossẽ. iiij. Mzates sik. p nobis vt deus aperat nobis ostiũ fmõis ad loqndũ mysteriũ. xpi. Sic igit ꝓtinuat lia ista ꝓcedẽtib⁹ fm Crik. xps ei dixit indeos. cẽ cecos ẽ litellectu scpturaꝝ. qõ oñdit ex hac pabola q aduẽtũ xpi deberẽt ꝙsiderare ex testionio scpturaꝝ. qs ha bebãt qz xps itrauit p ostiũ. i. p determiatõz sacre scpture q̃ ips. locũ. ꝛ modũ. veniẽdi determiauit vt ꝑ deũ ẽ. v. c. ꝛ io alij alr itrãtes sk fures sic machometꝰ ꝛ alij ꝛps. Huic ostiarius aprit. i. moyses. cui data ẽ p sac̃ scpturã. ꝓpt. b salutaroꝛ dixit. ꝑ. v. ca. Si crederetis moysi crederetis forsitan et mihi. Et oues illũ audiũt. i. simplices sicut fuerunt apostoli et credentes. Et ꝓpzias oues vocat noiatim hoc patz de apostolis quibus distincta nomia imposuit. Et educit eas de tenebris ignoꝛantie ꝛ culpe. Ñ eas vadit. per exẽpla opez. fm q dicitur ifra. xiij. ca. Exemplum dedi vobis vt quemadmoduꝫ ego feci ita ꝛ vos faciatis. Et oues illum sequuntur. p imitationẽ. Quia sciunt vocem eius id est per fidem cognoscunt ꝛ approbant. Alienum aũt non sequũtur recipientes falsam doctrinam. quia nõ noerunt vocẽ alienoꝛ. Sed ꝑ victum Cryk. põt argui quia

xps exponẽdo hãc pabolã dicit se eẽ ostiũ: q̃ sacra scriptura nõ ẽ ḥ ostiũ. Põt dici sustinẽdo dictũ Crisõ. q̃ xps nõ vocat se solũ ostiũ ḥ enã pastorẽ: vt p atebit. r fm ḥ distinguit ab ostio: q̃ hoc sacra scriptura dr ostiũ hic ingressũ xps ẽ pastor: ouiũ r repecau sui ingressus in mundũ. Qr aũt xps dicit se eẽ ostiũ: hoc nõ ẽ respectu sui ingressus in mundũ: ḥ ingressum aliꝰ p ipm bñt ingressum irdeũ fm ang. ostiũ ẽ xps. Et continuat litera sic pcedentibꝰ: q: iudei ip cedẽti capitulo dixerũt se videre: sine cristo: r p sequẽs posse ad veritatẽ puenire sine eo xpter ḥ saluator: in hac pabola ostendit hoc ipossibile dicẽs. Qui nõ intrat. in cõgregationẽ fideliũ p ostiũ. id ẽ p xpm. Fur est. r. qõ sacrũt eos infideles r etiã malos fideles status ẽplationis idebite assẽntes. Qui sit intrat p ostiũ. i. p fidẽ xpi r humiliatẽ r alias vrtutes eius. Pastor ẽ ouiũ: fm veritatẽ Dnic ostiarius apit. i. spũsacrus reuelat vtrãt vt possit oues pascere. Et oues vocez eius audiũt. i. doctrinã recipiũt. Et vocat eas noiatim cõdescẽdẽdo familiarit sbdit. Et educit eas. de tenebrisignorãtie r culpe. ḥ Ifi eas vadit p exẽpla vite i Hoc puerbiũ. Hic ponitur dicte pabole expositio. r dupidit i duas: q: p ondit necessitas exponẽdi: scdo sbiũgit ipa exposito: ibi. Dixit ẽ. Circa pmũ scienduꝫ q̃ illa indiget expositiõe q̃ bñt obscuritatem tale erat vbũ xpi pdictũ q: erat pabolicũ: r iõ intellectus eꝰ audiẽtibꝰ erat occultus: r hoc ẽ qõ dicit euãgelista. i Hoc puerbiũ dixit eis ibꝰ puerbiũ dr qñ vbũ ponit p vbo: sic ẽ i pabola. q: p vocẽ vnã rem significantẽ aliũ de signat. k Illi ãt nõ cogno. qd lo. cis. r sic pz necessitas expositiõis. l Dixit ergo eis itez. Hic ponit ipa exposino pabole: pabola ãt duas ptes hz. Vna ẽ q intrãs aliunde fur ẽ r latro: r ḥ p exponit: scda ẽ q intrãs p ostiũ ẽ verus pastor: r ḥ scdo exponit: ibi. Ego sũ pastor bonus Prima in duas: q: p ponit ꝓme ptis expositio. scdo eiusdẽ expositiõis, phario: ibi. Ego sũ ostiũ. In pma clausula fecit mentionẽ de ostio ouilis r de fure: iõ vtrũq; exponit dicẽs. m Ifimẽ amẽ dico vobis. q: ego sũ ostiũ ouium. Hõ buiꝰ pdicta ẽ. n Dẽs quotqt venerũt. añ me fuerunt r la. hoc nõ ẽ intelligendũ de ꝓphetis a deo missis. sed de illis q̃ venerũt capite. xxo: sicut dr act. v. c. de theodo r iuda galileo. Theodas enĩ vt dicit Ioseph⁹ fuit quidaꝫ magꝰ q̃ decepit multos de ppło isrł r dixit eos vsq; ad iordanis fluuiũ. ꝓmittẽs eis diuidẽ aq̃s vt trãsirent sicco pede sicut patres eoꝝ. Iudas ãt galyleꝰ tpe q̃ xps fuit natꝰ phibebat ppłm iudeoꝝ. pfiteri cesarẽ dñm r reddẽ tributa: r multi secuti sũt eũ. o Sz nõ audierũt eos oues. i. fideles i ouili ecclie ꝑmanẽtes: q: ipi perierũt r sequaces eoꝝ: vt dr act. v. p Ego sũ ostiũ. Hic ꝓbat vtrũq; dcm i dicta expõe. Et p q̃ sit ostiũ: q: officiũ ostiꝰ ẽ saluare ea q̃ ista dominũ: r q̃ p ipm sit ingressꝰ & egressus: r sic ẽ de xpo q: q ipm fideles saluant r fruant fm q̃ dr act. xiij. nec q. n. ẽ aliꝰ nomẽ ḥ celo datũ hoibꝰ i q̃ opteat nos saluos fieri: r ḥ ẽ qõ dr. q Per me siqs introierit saluabit. Similiꝫ ipm ẽ ingressus ad fidẽ: r egressꝰ de miserra ista ad gloriã r sic inueniet pascua eterne viriditatiꝫ: r ḥ ẽ qõ dr. r Ingredietur. ḥ ad fidẽ. s Et egredietur. ex ḥ mundo ad gloriã. t Et pascua inuenet. q: beati reficiũt interi⁹ in aspectu diuinitatis: r exteri⁹ in aspectu hũanitatiꝫ xpi p quẽ sit saluati: iõ dicit pascua inuenit. Consequẽter ꝓbat scdm. s. q̃ aliꝫ fuerũt fures q: nõ venerũt ad saluandũ ppłm: ḥ magis ad eiꝰ destructionẽ: r ḥ ẽ qõ dr. v Fur nisi venerit nisi vt furet & rapiat & perdat. Fur nisi venerit nisi vt furet & rapiat & perdat. Fur nisi venerit nisi vt furet & rapiat & perdat.

tū pñtis vite.scōm signū veri pastoris ē affectio quā ostēdit ad oues:q̄ nō pōt eē maior q̄ se exponē ꝓ ouib⁹:sic ē de xpo ⁊ fidelib⁹ iō dicit. a Et ai̇am meā pono ꝓ ouibus meis qz aīa xpi ꝓ fidelib⁹ fuit separata a corpe ⁊ oblata deo patri cū dixit. In man⁹ tuas cōmendo spm meum Luc.xxiij.Et ne crederet q̄ soluz ꝓ iudeis deberet mori,ꝓpter hoc qō dic̄ matheī.xv. Nō sū missus nisi ad oues q̄ perūt dom⁹ isr̄l:iō b remonet dicēs.

b Et alias oues hēo q̄ nō sūt ex hoc ouili.i.ō lynagoga iudeoꝝ.ꝛ de pplo gentili.

c Et illas oportz me adducere:qō factū ē ꝓ pdicatione apl̄oꝝ vt hz actu.xiij. Christus ꝓncipl̄r opāt̄ i eoꝝ pdicatione:fm q̄ dr mar.vl. Illi āt ꝓfecti pdicauerunt vbiq; dño cooperante ꝛc. d Et vocē meam audiēt:qz iudeis repellēt⁹? fidē xpi gētiles eā deuote receperūt ad pdicationē apl̄oꝝ:fm q̄ hz actu.xiij. vbi dr q̄ paul⁹ ⁊ barnabas dixerūt iudeis. Vob optebat p̄mū loq̄ vbū dei:ꝛ q̄m repellit⁹ illō ⁊ idignos vos iudicat⁹ vite eē ecce cōuertimur ad gētes.sic.n.nob p̄cepit dñs ⁊ seq̄t. Iudeītes ergo gētes gaudēt ⁊ glorificabāt vbū domini e Et fiet vnū ouile.i.vn⁹ eccl̄ia ex iudeis ⁊ gētilib⁹ collecta. f Et vn⁹ pastor.s.xps:aliq̄ āt nō st̄ nisi vicarij illi⁹ pastoris.Qualit̄ āt sit itelligendū vbū xpi ꝓallegatū: Matheī.xv.ibi fuit expositū: subdit āt adhuc ō affectiōe illi⁹ pastoꝝ ad oues:cū dr. g Propterea me pr̄ diligit.i.ex dilectiōe pāis ē q̄ me ad salutē ouiū destinauit.vel aliter.

g Propterea me pr̄ diligit.s.q̄ adipleho ei⁹ voluntatez i mea passiōe ꝓ ouib⁹:iō subdit.Quia ego pono aiaz meā Sciendū tñ q̄ affect⁹ amoris pāis ad filiū ēt fm hūanitatē nō venit ex passiōe:ꝛ magꝭ p̄cessit:ꝛ aliqs affect⁹ amoris secut⁹ ē.s.glorificatio corpis xpi i ei⁹ resurrectiōe:ideo subdit. Vt iterꝫ sumā eā. Et q:voluntarie passus ē:iō subdit.

h Nemo tollit eā a me.s.violēter nō ē sic itelligēdus q̄n ex vulneribus ꝛ passiōe mort⁹ sit: ꝛ q:poterat glectores suos ipe edire ꝛ vno vbo psternere. i Sz ego pono eā a meipo iterfectores nō ipe diēdo. k Pōtez habeo ponēdi eā.i.deponēdi nō a supposito verbi.q:q̄ semꝫ ad supsit nūq̄ deposuit:ꝛ a corpe a q̄ fuit separata i triduo q̄ntus ēt̄rnitas vbo. k Et pōtē habeo iterꝫ sumendi eaz. nō ad supponendū a q̄ nūq̄ fuit separata ꝛ ad corpus cui fuit reunita. l Hoc mādatū accepi a pr̄e meo.s.vt impleā ei⁹ volūtatē i mea passione ꝓ oīm salute. m Dissensio iterꝫ. Hic ponit effect⁹ doctrīe xpi q̄ fuit diuersus i bonis ⁊ malis.qz boni ꝓ ei⁹ doctrīnā in fide sūt cōfirmati:ꝛ malī eā puertētes diuino iudicio sūt i malis obduratī:ꝛ b ē qō dr m Dissensio iterꝫ facta ē int̄ iu.ꝓpt ser.boos dicit itaq; qz ex hoc inter eos fuerat dissensio ex cōsimili causa.vt dicūt ē ō.ca.vij. n Dicebāt āt multi ex ipis.obstinati i malis.

o Demoniū habz ⁊ insanit.miracula eīs q̄ faciebat attribuebāt demoni.sūt vba eius q̄ nō intelligebāt: credētes ꝙ sicut ar⁹ epticꝰ loqueret:iō sequit. Quid eum audītis:cōtrario vo. p Alij dicebāt.s.boni ⁊ deuoti.

q Hec ver.nō st̄ demoniū habētis.qz si arepticꝰ aliqnā do loquēt ardua tū st̄ falsa ⁊ ad malū inducētia: xps aūt bēbat vba vite eterne:qō ꝓbāt vltenꝰ ꝓ factū dicentes.

r Nūq̄ demoniū pōt oculos cecoꝝ aperire.q.d.nō Licz eīs demōes pñt aliq̄ miracula facere:inq̄tū in tpe impetribili a nobis ꝓtingūt,ꝓpria actiua ꝓpis passiuis sicut rane facte sūt a magꝭ pharaōis fm q̄ dicit aug. tū nō pñt facere ea q̄ excedūt totā facultatē nature:cuiusmōi ē illūt natio ceci. s Facta āt.Descripta benignitate xpi in bonis ⁊ malignitas ipm ꝙsequendo ⁊ p̄ vbis:scōo factis ibi. Sustulerunt ergo lapides. ꝓma in duas:qz ꝓponit iudeoꝝ interrogatio maligna.scōo xpi responsio ꝑa:ibi. Respondit eis ihs. Circa ꝓmū describit eoꝝ interrogātō.q̄tū ad rē p⁹ ⁊ locū ⁊ interrogādi modū:tpus tāgit cū dr. t Encenia facta sūt i hierosolymis.i. festū dedicationis tēpli. Encenia ei i.dē ē qō inuationes.ꝛ dr ab eo qō ē in ⁊ cenos nouū qō fit:qñ aliq̄ res noua suo vsui applicatur: i dedicatōe āt tēpli applicab vsui. Sciēdū tñ q̄ festū ñ erat ꝓme dedicationis q̄ facta ē a salomōe.qz illa facta ē.x.die septēbr̄ i autūno: vt hr̄.iij.reg.viij. Nec ēt scōe dedicatōis q̄ facta ē ñ 30 zorobabel tēplo reedificato.qz illa facta ē i martio tpe vnali:ꝛ fuit festū illi⁹ dedicatōis seu inouatiōis q̄ facta est ꝑ iudamachabeo qñ purificatū fuit tēplū ab antiocho epiphāe ꝓhanatū:vt hr̄.j.macha.iiij.q̄ purificatio facta fuit.xxv die noni mēsis apō iudeoꝝ:vt hr̄.j.macha.iiij. q̄ ꝓ maiori pte ꝓmūit ꝙrrit cū decēbat apō nos ⁊ iō ad ꝓ denotādū addit. v Et hyēs erat.ꝛ sic ꝓz tps loc⁹ āt desīgt cuz dr. x Et ābu.ie.i tē.i por.salo.noie tēpli itelligit⁹ atria ⁊ loca ad domū dñi ptinēti.Erat āt ibi q̄dā loc⁹ edificat⁹ vbi salomō stabat ad oādū q̄ dicebat regz oratoriū. Sz ꝛ bvidet q̄ oia q̄ edificauerat salomō i tēplo fuerūt ꝛbusto ꝙ chaldeos:vt hr̄.iij.reg.vlt. Dicēdū q̄ alia portic⁹ fuit reedificata i tēplo ad sūmitudinē ꝓtis.ꝛ iō retinuit nomē ꝓcedēs:sicut frequēter fit i edificijs repar̄.ꝛ sic patz inrogationis loc⁹.sbdit ēt int̄rogādi mod⁹. y Circūdederūt ē eū iudei.vt citꝰ eū i vbis capent. z Et dicebāt ei Quousq; animā nostrā tollis.i.crucias dimittendo nos in suspēso.ꝙ b inuētes q̄ vellēt ei⁹ dicto stare ꝛ euz libēter sic xpm recipe:cū tñ haberēt ꝛ ꝓ iudeis.

a Si tu es xps dic nob palā.nō querūt si tu es fili⁹ dei.qz de hoc curasset pylat⁹ q̄ erat gētilis apō quē int̄debat cū accusare. ꝙ querūt si tu es xps.i.vncꝰ q̄ vncio debebat regib⁹?:ꝛ p cōsequēs si rēdisset se eē xpm stati accusassent eū p̄sidi vt rebellare volentē ꝛ imperatōr romanū cui sbditi erāt iudei:ꝛ aspirare ad regnū. Eadē ēt de cā dicerūt. b Dic nobis palā.vt possēt ꝛ eū hāe testimoniū. Rēdit ihs. Dic ponit xpi vā rīsio:in q̄ ꝓmo ostēdit iudeoꝝ malignitas.scōo discipulorꝝ xpi benignitas:ibi. Oues mee. In ꝓma q̄ pte dr sic. a Loquor vob ꝛ nō creditis.q.d.vos querit⁹ verba exp̄mentia q̄ ego sim xps nō ad ꝓbandū itelligendus ꝙ magis ad calūniandū:qz si illa diceret⁹ nō crederet⁹:qō ꝓbat ꝑ hoc dicēs b Opa q̄ ego facio i nomie patris ꝛc. Sic eīm ō dicit ē.iij.ca. Efficacissimū argumētū ad ꝓbandū veritatē excedentē naturalē facultatē intellectus:ſt opera miraculosa.ꝛ tamen illis non credebant. cum tamen fierent ad declarationem dictatis hiesu christi. Causa aūt incredulitatis eorum subditur cū dicit.

c Sed vos nō cre. q: nō estis ex ouib⁹ meis id ē innocētes ꝛ hūles: ꝫ supbi ꝛ maligni: ꝛ ido dei iudicio excecati Cōsiderandū ꝙ in hac ꝛsione xp̄s nō dixit expresse se esse xp̄m quē querebāt: ꝫ dixit aliq̄d equivalēs vel maius: vt riderent veritate ꝛ excudēt calūnie maliciam. d Oues mee. Hic p̄fr ostendit discipulos suos benignitatem dicens. Oues mee. i. humiles quib⁹ revelatur veritas: vt hī mat. xi

e Vocē meā audiunt. credēdo corde: et obediēdo opere.

f Et ego cognosco eas. nō solū notitia visionis: ꝫ etiā approbationis ad vitā eternā. g Et sequūt me. h in p̄fti g grās ꝛ in futuro p gloriā. i ō sequitur. h Et ego vitā eternā do eis cē. Loquit ēm h de illō q̄ sunt oues eē nō solū f̄m p̄fte iustitiā: ꝫ ēt f̄m p̄destinationēs diuinā q̄ frustrari nō p̄t. i Et nō rapiet eas quisq̄ de manu p̄sentia q̄. p̄bat tali rōne.

k Pater meus qui dedit mihi cē. i. ipsa deitas quā habeo a patre. q: oia excedit i infinitū. l Et nemo p̄t rapere cē. Cū ei sit infinite potētie nihil potest ab eo auferri p̄sentiā. m Ego ꝛ pater vnū sum⁹. in vnite ꝛ potētia: sicut in deitate: vt supra dictū ē. ꝫ nemo p̄t rapere oues de manu mea. Morandū ēt ꝙ ex hoc vbo saluatoris. Ego ꝛ p̄ vnum sum⁹ excludūt duo errores p̄rarij: circa articulū sacrissime trinitatis. Sabellius. n. posuit i deo vnitatē p̄sone sicut ꝛ eēntie: ꝛ hoc remouet cū dr. Ego ꝛ p̄ vnū sum⁹. Si. n. p̄ ꝛ filⁱ eēnt vna p̄sona diceret sū i singulari. Arriⁱ ēt ēcōtra posuit diuersitatē eēntiar: sicut ꝛ p̄sonar ꝛ b excludi B qō dr. b. Vnū. Si. n. p̄ ꝛ filⁱ haberēt diuersas eēntias si dicēr vnū neutralit ꝫ plura. n Susceperūt ꝙ. Hic p̄fr ostendit malignitas iudeor i facto. Et diuidit in tres. q: primo xp̄s refrenat eor ꝛ sentiā: ꝛ ideo excludit impositas sibi blasphemiā: ibi. Ꝓsiderūt iudei. tercio fugit. p̄pt eor obstinatā malitiā: ibi. Querebāt ergo. In p̄ma igr̄ p̄te dicitur n Susceperūt. ꝙ la. iudei vt la. cū. moti sunt ire: iudic nō amore iustitie absq; legis ordine: vt ō. dictū fuit i casu simili. viij ca. o Ꝓsidit eis Iesus. dulciter eos reprimendo.

p Multa bona opa ostēdi cē. s. vitatē docēdo: ifirmos curādo: ꝛ alia miracula faciēdo. q Propt̄ qō eor opus me lapi. cū n̄ ex hoc me honorare deberetis. r Ꝓside runt. Hic cōsequēter excludit blasphemiā sibi ipositā: et diuidit in duas. q: ꝓ hmōi blasphemia imponit ꝛ secūdo excludit ibi. Ꝓsidit. In p̄ma ergo p̄te dr sic. Exiderūt iudei dicētes. s De bono ope nō lapi. te sed de blas. In dictis eor ꝙ ꝓ cōtradictio q: loquebāt sicut furiosi. Testificant ēm cū facere bona opa in miraculis. cū dicūt.

s De bono ope nō. s. qō facis: ꝛ n̄ dicūt hic cū blasphemū cum dicit. t Sed de blasphemia. ista ēm fuit incōpossibilia. q: miracula xp̄i fiebāt ad testimoniū bonitatis eius. ꝛ ideo cēnt bona opa ꝛ diuina nō poterāt fieri ad testificandū aliq̄d falsū: qđ n̄ eēt si ille eēt blasphem⁹ ad cⁱ testimoniū fierēt. Ista autē cecitas in eis ꝓcedebat ex eo q̄ solū humanā naturā in xpo considerabāt: ideo subditur.

Quia cum homo tu sic facis teip̄m deū. v Ꝓsidit eis

Hic p̄fr Iesus excludit crimen blasphemie sibi impositū ꝛ hoc dupl̄r. p̄imo excludit illud p scripturā. scōo p rationē: ibi. Si nō facio. Circa p̄imū sciendū q̄ sacra scriptura cum sit a deo inspirata: nō p̄t esse falsa. Ipa aūt attribuit deitatē hominibus sanctis ꝛ ꝓphetis: ꝛ ipi xpo: alitamē. q: deitatē principaliter n̄ attribuit aliis a xpo: sic iudices locū dei tenētes dicunt dij. Exo. xxij. Dñs dom⁹ applicabit ad deos: et ibidē. Dijs nō detrahes cē. xpo aūt attribuit deitatē ꝓpie dicēs f̄m q̄ hr̄ hiere. xxiij. Ecce diebus venient dicit dñs. ꝛ suscitabo dauid germen iustū sequit postea. Hoc ē nomē q̄ vocabūt eū dñs iustus noster vbi habem⁹ dñs ponitur nomē domini tetragrāmaton in hebreo: q̄ nullo mō attribuit alicui nisi deo vero: ō p̄s q̄ sicut scriptura veteris testamēti attribuit aliis a xpo deitatē principaliter dicēs ita ipi xpo deitatē ꝓpie dicēs: f̄m hoc igr̄ exponēda ē

v teip̄m deū. Ꝛndit eis ihs x Nōne scriptū ē in lege vestra: q̄a ego dixi dij estis. y Si illos dixit deos: ad q̄s a sermo dei fact⁹ ē: ꝛ nō potest solui scriptura quē pater sanctificauit: ꝛ misit in mundū: vos dicitis: q̄ blasphemas q̄ dixi fili⁹ dei sū. z Si nō facio opa p̄tis mei nolite credere mihi. Si āt facio: ꝛ si mihi non vultis credere: operibus credite vt ꝙgnoscatis ꝛ credatis: q̄a p̄ in me ē ꝛ ego in p̄tre: quere bāt ergo apphēdere: ꝛ exiit de manib⁹ eor. Et abiit iterū trās iordanē in eū locū vbi erat Iohānes baptizās p̄mū ꝛ māsit ibi. c: et multi venerūt ad eū: ꝛ dicebant q̄. Iohānes quidē signū fecit. Omnia aūt quecūq; dixit Iohānes de isto vera erant. Et multi credidērunt in eū ibi.

Ꝛndit eis Iesus. declarando se nō ee blasphemū dicendo se esse deū vel dei filiū naturalē q̄ idem est: q̄ ꝓbat p scripturā. d. x Nonne scriptū est cē. q: ego dixi dij estis. Hoc hr̄ in p̄s. lxxxj. ꝛ dicit de iudicib⁹ et ꝓphetis: ō subdit. y Si illos dixit deos. ꝓpriatiue. z Ad quos sermo dei factus est. sicut fuerūt. ꝓphete ꝛ iudices. a Et nō p̄t solui scriptura. i. nō potest dici q̄ cōtineat falsum. b Quē pater sanctifi. i. meip̄m: quē sanctificauit. id ē sanctū generauit ab eterno f̄m deitatem. vl Sanctificauit. id ē plenitudine gratie ad implendū ꝛ frūendū humanitatē. c Et mi. in mihi. ad saluandum ip̄m. sic erat p ꝓphetas p̄dictū. d Vos di. q: dixi ñ. ō sum. q. d. irrōnabiliter loquimini. q: scriptura sacra q̄ solui nō p̄t expresse loquit de diuinitate mea: vt ꝙ p̄dicta.

a Si nō facio. Hic p̄fr excludit crimē blasphemie sibi impositū p rationem. Circa q̄ sciendum q̄ oia determinantur. ꝓpter opē: vt habet. iiij. metheororū: ō p ꝓpriā operationē certificauit mr de natura rei xps aūt faciebat opa diuinitatis ꝓpria. s. miracula tota facultate creature trāscendentia ꝛ ēt vnite. ꝓpria: q: nō solū faciebat illa obsecrando diuinā potētiā: ꝫ aliq̄n iperādo. Ex q̄ cōcludit q̄ in eo vere erat natura diuina ꝛ q̄ p̄tis nō erat blasphem⁹ dicendo se esse deum vel dei filiū ꝛ hoc ē q̄ dr. a Si nō facio opa p̄tis mei cē. ō cōcludit ex opib⁹. b Ut cognoscatis ꝛ credatis q: p̄ in me ē ꝛ ego in p̄tre in ēntia ē vna natura ambor: sicut ꝛ vna opatio. c Querebāt ꝫ. Hic p̄fr ponit fuga xp̄i. ꝓpt eor obstinatā malitiā: nec obstās eⁱ nec opib⁹ inducebant ad credendū: ꝫ tāḡ obstinati ꝛebāt eū apphēdere ad occidēdū. d Et exiit de me. eor ꝛ vnite diuina trāsiēs p ipsos: sic ō. dictū fuit. viij. cap. e Et abiit iterū cē. ꝛ māsit illic. s. ad xp̄m vt ppli venientes ad ipm reco: darēt de testimonio Iohis q̄ dixerat deo. ecce agn⁹ dei. Et ō testimonio dei p̄tis cⁱ vox audita fuerat i baptismo xp̄i. Hic ē fili⁹ me⁹ dilect⁹. ꝛ sic bīta collatiōe ꝙ ꝛ nouissimo ꝛ p̄firmarēt i fide ipi⁹: ió seqt. f Et multi venerūt ad eū. credentes. g Et dicēbāt. argumentū sue fidei.

h Quia iohānes signū fecit nullū. Signa em̄ reserua-
bant xp̄o sicut principalioꝝ. tū ꝑ scripturā vite credebant
iohānī. ⁊ qz in xp̄o videbāt dictū eī impleri. ideo sequitur
Dia aūt q̄cūq; dixit iohānes. de eo vera erant. ⁊ concludi
tur fructꝰ buiꝰ collatōis. cum dicitur.

i Multi crediderūt in eū. Circa ꝑdi-
cta in h ca. querit r
vtrū licitū sit pasto-
ri ecclesie in ꝓsecuti
one fugere. Et argu
itur p̄rio q̄ sic. quia
aliq; icti legunt hoc
fecisse sicut thomas
cantuariensis fugit
nō fecisset missi licitū fuisset. g̃ ⁊c. ℟ saluator dixit aposto-
lis Matth. x. ca. Si vos ꝓsecuti fuerint i vna ciuitate fuge
te in aliā. ⁊ sic videtur q̄ fugere tpe ꝓsecutōis nō solum sit
licitū. ℟ etiā meritoriū cū saluator discipulos ad hoc hortet.
Cōtrariū arguit̄ p̄ h q̄ in hoc ca. dicit̄ ē. Mercenarius
⁊ q̄ nō est pastor: videt lupū venientē ⁊ dimittit oues ⁊ fu-
git. q̄ exponēs Greg. dicit: q̄ ille ꝙ fugit tpe ꝓsecutōis
merito pdit meritū pastoris. q̄ nō esset vere si fugere esset
sibi licitū. ℟ sīlr: dom̄ q̄ noīe lupi venientis sup̄ oues ali-
quī intelligit diabolꝰ p̄ tiratōes fideles ifestās. alioq̄n here
ticus ꝙ falsam doctrinā corrūpēs. aliq̄ tyrānus violentia
armoꝝ ꝓsequēs. Si p̄rio ⁊ sc̄do mō accipiat lupꝰ nō est li
citū pastoꝝ fugere. q; cū ralibꝰ lupis nō est resistendū coꝝ
poraliter ℟ magis spūaliter p̄ deuotā oīonem ⁊ scām̄ p̄e
dicatōꝝ ⁊ doctrinā. Et iō ꝙ talia est eis stari resistēdū. Illic
em̄ si darek eis ingressus nō resistēdo accideret maius pcu-
lū. ꝑ quō dicit huīs Iacobꝰ. iiij. ℟ elidite dyabolo ⁊ fugi
et a vobis. Et idē hoc posset dici de heretico. qz fugit illuz
q̄ p̄ sanā doctrinā detegit ipsiꝰ falsitatē. ꝑ quō symon ma
gꝰ fugiebat petꝝ de ciuitate i ciuitatē vt dr i itinerario Cle
mētis. Si accipiat lupꝰ tercio mō tunc ē distinguendū.
Quia aut ꝓsecuto ꝓsonalis ē aut cōis. si ꝓsonalis ita q̄ ē
ꝑ pastorē tm. ⁊ nō ꝑ gregē sibi ꝓmissum. tunc pastor ē fugi
endū. nec tūc dimittit gregē i ꝓsecutōe. qz tūc ꝓsecutio nō
est ꝑ gregē. vt dictū est. ⁊ hoc mō paul⁹ ap̄l⁹ fugit d damas
sco. vt hꝫ act. ix. Si aūt sit ꝓsecuto cois ꝑ gregē pastoꝝ
adhuc distinguēdū ē. qz aut ē vn⁹ sol⁹ pastor aut multi. si
vnus tm̄ nō ē sibi licitū fugere ⁊ gregē dimittē. qz ꝓ h esset
mercēnari⁹ ⁊ nō pastor. Im̄ q̄ dicit saluator. Si aut i multi
pastoꝝ quib⁹ eccl̄a alibi idigeat. tūc aliq; cūr remanere
re ⁊ aliq; fugē. vt sic grex remanēs i illa eccl̄a sufficienter cu
stodiat ⁊ vtiliter eccl̄e de aliis ꝓuideat. ⁊ si nō possit de
terminari de cōi ꝓcedia vel aliā cōuenīēti via. q̄ remanent
⁊ q̄ fugiāt. possent sup̄ hoc inuocata spūsīci gra ioꝝes
mitti Im̄ q̄ dicit aug. i epl̄a ad honoratū. Si ine mūdos
sit disceptatio q̄ coꝝ tpe ꝓsecutōis manēat ⁊ q̄ coꝝ fugiāt
ne fuga vel mora oīm eccl̄ia deseratur. si hec disceptatio ali
nō poterit ⁊miari quātū mihi vr. q̄ manēat ⁊ q̄ fugiāt. soꝝ
te eligēdi sūt. Sed ꝓmū dom̄ q̄ sc̄i sugert i casib⁹ licitis ꝑ
dicto mō. vñ in legēda sc̄ti tho. dr sic: q̄ i ꝓncipio ꝓsecutō
nis fugit. q; nōdū inoluerāt ad plenū cause eccl̄ie ⁊ plona
lis ꝓsecutio videbat. Eodē mō dom̄ ē q̄ saluator hortatur
discipulos fugere i casib⁹ licitis ꝑdictis.

Jn ca. x. vbi dr i postilla. Hēs q̄t̄ venīūt fures sunt et
latrones. Jdditio.

q Vod aūt hec verba xp̄i nō possint itelligi de ꝓ
phetis seu p̄tarchis ⁊ hmōi satis ē manifestum
illi em̄ nō vt pderēt oues seu vt eas furarentur
venerūt. Sz attendendū ē q̄uo verba xp̄i dicētis vniuersa
liter. Hēs q̄t̄ venerūt fures sūt ⁊c. saluari possunt sic vt
sub hac vniuersitate nō ꝓhendant etiā iusti a deo missi:
nā em̄ ap̄lus ad hebr. ij. ca. q̄ oia dicit mihi excipit. ℟ conti
nuādo hec verba ad imediate ꝑcedētia sanis dr: q̄ hec vni
uersalitas nō cōphēdit oēs q̄t̄ venerūt simplr. ℟ tm illos
q̄ venīētes nō itranerūt p ostiū. vñ cū xp̄s dixit. Ego sum
ostiū ouiū. stati subiūxit. Quotq̄t venerūt ⁊c. vt itelligat
illa vniuersalitas solū ꝓhendere illos q̄ nō p ostiū vene-
rūt. ⁊ hoc videtur dicere aug. i h loco vbi sic. Jntellige er
go q̄t̄ venerit ꝑter me nō aūt ꝑter illū ꝓhete venerit. qa
cū illo venerūt ⁊c. e. j. Precesserūt em̄ iusti in eū credētes
ventur̄ quō credim⁹ in eū q̄ iā venit. tpa em̄ variata sunt.
nō fides. hec Aug.

Jn eodē. cap. vbi
dr in postilla. Here
ditas differt a mer-
cede ꝓprie dicta.
Jdditio.

Hemia scō-
rū in vtroq;
testamento
freqnter merces dr. vñ Heñ. xv. ca. Merces tua magna ē
nimis. ⁊ Esa. xl. ca. Ecce merces eī cū eo. ⁊ matth. v. capi.
Merces vīa copiosa ē in celis. ⁊ j. Cor. iij. ca. Vnusquis-
q; mercedē accipiat sm̄ ꝓpriū laborē. quē modū loquēdi
etiā doctores catho. tenēt vñ aug. dicit. Visio ē tota mer-
ces: ⁊ sic de multis aliis. Jncōueniēs igit̄ vr dicere q̄ glo-
ria celestis nō dicat̄ ꝓprie merces cū sic cōiter appelletur
a ꝓphis p̄tarchis euāgelistis apl̄is atq; doctorib⁹. ℟ me-
liꝰ vr dr q̄ gloria celestis i ꝓpatōe meritoꝝ dr eā q̄s de
cōi lege adipiscī pt duplr ꝑsiderari. Vno mō sm̄ ꝓgruitatē
q̄ attēdit̄ sm̄ equalitatē ꝓportōis. ⁊ sic iusti ꝓprie
merent̄ gloriā celestē. vñ ⁊ ꝓprie dr dici merces. Alio mō sm̄
cōdignitatē q̄ attēdit̄ sm̄ ꝓportōz cēlitatis. ⁊ isto mō scti
nō merentur gloriā celestē. vñ ad Hom. viij. ca. Nō sunt
condigne passiones hui⁹ seculi ad futurā gloriā q̄ reuela
bit̄ i nobis. q̄ considerātōe gloria celestis nō dr merces. ℟
ponꝰ hereditas. eo q̄ filꝰ adhoc q̄ debeat succedere in bo
nis paternis nō redrit q̄ ℟ mereat ex ꝓprio labore. ℟ suffi
cit q̄ legitīe succedat ꝑri. Vñ ꝓrio mō loq̄ndo gl̄ia cele-
stis ꝓprie dr merces. ⁊ isto mō dīt itelligi aūctores ℟ asserē-
tes. scdo vero mō intelligi debēt aūctres noiantes celestes
gloriā hereditatē. vt in ps. Justi aūt hereditabūt terrā.
⁊ sic de aliis Replica.

A Nca. x. postil. distinguit mercedē ab hereditate bur
gen. occasionē q̄rēs dicit ꝓmia scdo dici merces in
vtroq; testamēto: nepte excludēs ex ℟ q̄ hereditas. ꝓ
prie dr dici merces. ⁊ distīgnes de merito ꝙrui ⁊ cō
digni sēmoluens. cōcedit q̄ in postil. redarguit. s. distin-
ctōz hereditatis ⁊ mercedis. Vñ sciendum q̄ vbi in sacra
scriptura vita beata merces dr non esse ꝓprie intelligendū
℟ transsumptiue. vīputa sicut merces in humanis datur
in humanis. ꝓpe. ita in diuinis nō sm̄ ꝓprietatē ℟ simi-
litudinē. Merces em̄ eterna nō hz ortū ꝓprie ex ope. sed
opis acceptabilitate. ⁊ ℟ sm̄ ꝙruitatē. ꝙruū ei est cū ho-
mines faciunt quod possunt q̄ deus eam acceptet ⁊ gra-
tiā ꝑferat. vñ stat condignitas in ope. Capi. xj.

e Hat aūt quidā languens. Postq̄ euangelista osten
dit in xp̄o virtutem viuificatiuā ex eius verbo. Hic
dīt hoc idez ondit sensibili signo in mortuo virtute
eius resuscitato. Et diuiditur in tres. quia euangelista p̄
mo describit infirmitatē lazari incurabilē: scdo eius mor-
tem indubitabilē. ibi. Vt ergo audiuit. tercio eius suscita
tionē mirabilē. ibi. Jesus aūt vr vt. Prima ꝑ duas. quia
primo eius infirmitas describitur. scdo xp̄o nunciat. ibi.
Miserunt ergo. Jn prima ergo ꝑte dicitur sic.

a Erat aūt quidā languēs. Ex quo patet incurabilitas
infirmitatis via nature. infirmitas em̄ curabilis nō dr pro
prie laguor. b Lazarus. s. noīe. c ℟ bethania. nomē
est ville in q̄ erat infirm⁹. d De castello marie ⁊ mar-
the sororꝝ eius. qz in ꝑdicta villa erat illud castrū i q̄ mane
bat iste dñe cū lazaro earꝝ fratre. ⁊ qz multe mulieres voca
bant noie marie. iō ad distīguendū istā ab aliis subdit.
e Maria aūt erat q̄ vnxit dom̄ vnguēto. Vtr aūt h ma
ria fuerit illa peccatrix de q̄ scribit̄ Luce septio. q̄ lauit
pedes domini ⁊ vnxit vnguēto. sancti varie loquuntur.
Hyero. aūt ⁊ chrys. dicūt istam fuisse aliam. vnde illa dr
peccatrix. hec sancta ⁊ bēsta. ⁊ ꝓpt hoc nom̄ illi⁹ Luc. vij

tacek.istius aũt nomẽ hic exprimit.t tũc dicunt ĩsti q̃ ambe mulieres fecerũt sibe.ꝗ illa fecit hoc ex peccato q̃ suorũ cõpunctione. ista aũt ex xpi deuotione. Greg.et Aug. de cõsensu euãgelistaꝝ dicũt cõtrariũ. Dicit ñ Aug⁹.q ista Maria bis unxit xpm dñm.ex hoc loco sumẽs argumentũ: q: hic dicit:

q: unxit loquẽdo de preterito: t sequẽti.c. subd dixit:q̃ unxit caput dñi. dicit igit q̃ prima unctio fuit ex pritiõe:quã Lucas narrat diffuse: t hic breuit repetit. scõa aũt fuit ex deuotione q̃ sequnti.c.describit. Cõsuetudo etiã ecclesie tener q̃ eadez mulier fuit de q̃ narrat Lucas tacito eiꝰ noie.t q̃ hic dr sozor Lazari.nec mirũ.q: officiũ ecclasticũ a sancto Grego. ordinatũ est q̃ fuit huiꝰ opinionis. f Miserũt. Hic ꝑsr ĩ sr mitas lazari xpo nũciat p internũciũ. et hoc est qd dr: Misserũt ꝑ sozores. curationẽ fratris desiderãtes. g Ad cũ dicẽtes:dñe ecce quez amas infir. Nõ dicũt veni: q: amanti

erat q̃ unxit dñm unguẽto t extersit pedes eiꝰ capillis suis:cuiꝰ frat lazarus infirmabat. Miserũt ꝑ sozores eiꝰ ad eũ dicẽtes. Dñe ecce quẽ amas infirmat. Audiẽs aũt ihs:dixit eis. Infirmitas hec nõ est ad mortem:ſ p gloria dei:vt glorificet filius dei per eam. Diligebat aũt ihs martham t sozorẽ eius mariã t lazarũ. Ut ergo audiuit q: infirmabat:tũc quidẽ mãsit i eodez loco duobꝰ diebus. Deinde post hec dicẽ discipulis suis. Eamꝰ in iudeã iterũ. Dicunt ei discipuli. Rabbi nunc querebant te iudei lapidare: t iterũ vadis illuc. Rndit ihs. Nõne duodecim sũt hore diei

rãdo. s Nõne.xij.hore diei st.q.d. si volũratẽ tũc habebãt me lapidãdi.mõ tñ nõ faciẽt:q: mutato tpe potest volũtas mutari. Erat.n. puerbiũ apud iudeos:et adhuc est apud nos q̃ loq̃ndo de mutatiõe ꝓpositi: dr. xij. hore sũt dieꝰ:t ió saluator usus ẽ tali mõ loq̃ndi. Et ondit vltra q̃ deberẽt ee securi dicẽs: t Si q̃s ambulauerit in die non offendit:quia lucẽ huius mũdi videt. Si autem ambulauerit i nocte offendit: quia lux non est in eo: hec ait:t post hec dicit eis Lazarus amicꝰ nr̃ dormit sed vado vt a somno excitẽ eũ. Dixerũt ergo discipuli eius. Bñe si dormit saluus erit. Dixerat autẽ iesus de morte eius illi aũt putauerũt:q: de dormitiõe somni diceret. Tũc ergo iesus dixit eis manifeste. Lazarus mortuus est:t gaudeo p:o pter vos vt credatis:quoniã nõ erã ibi:sed eamꝰ ad eum. Dixit ꝗ thomas q̃ dicit didymꝰ ad condiscipulos. Eamꝰ t nos:t moriamur cũ eo. Uenit itaq; ihs

t Si q̃s ambulauerit in die
u non offendit:quia lucẽ hu
y ius mũdi videt. Si autem
z ambulauerit i nocte offen
a dit: quia lux non est in eo:
b hec ait:t post hec dicit eis
Lazarus amicꝰ nr̃ dormit
c sed vado vt a somno excitẽ
e eũ. Dixerũt ergo discipuli
f eius. Bñe si dormit saluus
g erit. Dixerat autẽ iesus de
s morte eius illi aũt putauerũt:q: de dormitiõe somni
b diceret. Tũc ergo iesus di
i xit eis manifeste. Lazarus
k mortuus est:t gaudeo p:o
pter vos vt credatis:quoniã nõ erã ibi:sed eamꝰ ad
l eum. Dixit ꝗ thomas q̃ di
m cit didymꝰ ad condiscipu
los. Eamꝰ t nos:t moria
n mur cũ eo. Uenit itaq; ihs

rõ.q: dr. xij. hore diei sũt dieꝰ:t ió saluator usus ẽ tali mõ loq̃ndi. Et ondit vltra q̃ deberẽt ee securi dicẽs: t Si q̃s ambu.i die.i. sancte t iuste. vl aliter. In die.i. mecũ q̃ sũ lux mũdi faciẽs diẽ divine gre. v Non offendit.i. securꝰ dr esse. ꝓ Quia lucẽ huiꝰ mũ. videt.i. me ipm q̃ possz cũ saluare. vl alit: Lucẽ.i. iusticiã ad quã attẽdit. y Si aũt ambula.in nocte.i. sine pñtia mea: vel sine iusticia. z Offendit.i. dr sustinere penã offense debitam. a Quia lux nõ est in eo.i. iusticia. vel ego q̃ sum lux.q.d. xps:q̃diu vobiscũz sũ pñtialit nõ debetis timere iudeos: q: etiã i captõne sua suos discipulos saluauit dicẽs:Simite hos abire: vt hĩ.ſ. xviij. ſ post mortez meã piculũ erit vobis ĩnt iudeos ambulare. b Hec ait. Hic ꝑsr exprimit cãm ꝑre volebat ire in iudeã.ſ.ꝓter Lazari sustitationẽ Et diuidit in duas:q: ꝓmo denũciat mortẽ lazari. tñ occulte.secũdo exprimit eã manifeste:ibi.Tũc ergo ait:Circa ꝑmũ dr sic. b Hec.q̃ imediate ꝓdicta sunt. c Et post ꝫ illis dixit.laza.amicꝰ.no.dor.mortẽ eius vocat dormitionẽ:q: cito erat resurrecturꝰ. d Sed vã.vt a somno exci.eũ.q: tã facile ĩmo facilꝰ ẽ xpo suscitare mortuũ q̃ alteri dormientẽ.hãc cãm sui itineris dixit ad assecurãdũ discipulos.q.d.nõ debetis timere: q: nõ vado ad disputandũ cũ iudeis sicut ante:sed ad Lazarũ suscitandũ. e Dixerũt ergo discipuli.eiꝰ:do.si dor.sal.erit.q.d.exq̃ dormit signũ est sue curatiõis.non est necesse q̃ vadas illuc. Nõdũ em erãt ad plenũ assecurati ꝓ vba xpi. nec mirũ: q: adhuc erãt infirmi t ĩmpfecti. f Dixerat aũt ihs de morte eiꝰ.eã exprimẽs ꝓ dormitiõe rõne ꝓdicta. g Illi aũt puta.q̃ de dor.som.diceret.Sed videt mirabile q̃ ĩ telleꝛissent xpm velle ire tã longã viã ad excitandũ hoiez de somno. Dicendũ:q: adhuc erãt rudes t ĩmore positi. vt ꝓz ex ꝓdictis.t ió male capiebãt vba xpi. vel dicẽdũ q̃ xps ꝓsuetum erat eis pabolice loq̃. t ió nesciebãt q̃d p excitationẽ a somno intelligerẽt.suspicãtes ne forte pabolice loq̃ret. b Tũc ergo. Hic ꝑsr exprimit mortẽ Lazari manifeste dicẽs: i Lazarꝰ mortuꝰ ẽ t gaudeo.non de morte eiꝰ absolute:sed k Ꝓpꝛ vos. vt videtes,eius resuscitatõez i fide ꝑfirmemi.vel sic. Et gaudeo.ſ.q: non erã ibi.non ꝓpt me ſ ꝓpt vos:q: ex pñtia mea mors eius fuisset ꝛpedita:cũ mors bñe locũ nõ debeat vbi ẽ vita: t p ꝑsõ eiꝰ resuscitatio nõ eẽt.q̃ ñ ẽ vtilis vobis. l Dixit ꝗ thomas q̃ dr didymꝰ.i.dubiꝰ. m Ꝺd cõdisci.su. ea. t nos mori.cũ eo. Iste erat magꝛ timidꝰ q̃ alij.q.d.ergo namꝰ nos piculo. vel fm alios dicebat ꝫ ex magna dilectiõe.q.d. melius ẽ nobis cũ illo mori q̃ sine illo viuere. n Uenit itaq; ihs. Hic ꝑsr agit de aduẽtu xpi ad lazarũ.Et diuidit i duas:q: ꝓmo agit de eiꝰ puentõe. scõo de

f

eius susceptiõe: ibi. Martha er. In pma ergo pte dr sic.
n Venit ihs t inuenit eũ q̃tuor dies iã
o in monumẽto hñtẽz. Erat
p cum. Multi autẽ ex iudeis
q tre suo.
r uit: qz iesus venit: occurrit
s illi: maria autẽ domi sedeꝫ
t bat. Dixit ergo mrtha ad
iesum. Dñe si fuisses hic:
u frater meus nõ fuisset mor
v tuus. Sed t nũc scio: quia
quecũq; poposceris a deo
x dabit tibi deus. Dixit illi
y ihs. Resurget frater tuus
z Dicit ei martha. Scio: qz
a resurget in resurrectõne in
nouissimo die Dicit ei ihs
b Ego sum resurrectio t vita.
c Qui credit in me: etiã si mor
d tuus fuerit viuet: t ois qui
e vuit t credit in me nõ mo
f riet in eternũ. Credis hoc.
g Dit illi. Vtiq; dñe. Ego

t inuenit eũ q̃tuor dies iã
o in monumẽto hñtez. Erat autẽ bethania iurta hierosolymã quasi stadꝰs q̃nde
p cum. Multi autẽ ex iudeis venerant ad marthã t mariã vt ꝓsolarent eas de fra
q tre suo. Martha g̃ vt audi
r uit: qz iesus venit: occurrit
s illi: maria autẽ domi sedeꝫ
t bat. Dixit ergo mrtha ad iesum. Dñe si fuisses hic: frater meus nõ fuisset mor
u tuus. Sed t nũc scio: quia quecũq; poposceris a deo
x dabit tibi deus. Dixit illi
y ihs. Resurget frater tuus
z Dicit ei martha. Scio: qz resurget in resurrectõne in
a nouissimo die Dicit ei ihs
b Ego sum resurrectio t vita.
c Qui credit in me: etiã si mor
d tuus fuerit viuet: t ois qui
e vuit t credit in me nõ mo
f riet in eternũ. Credis hoc.
g Dit illi. Vtiq; dñe. Ego

m credidi: qz tu es xps filius
n dei qui in hũc mũdũ veni-
o ſti. Et cũ hec dixisset: abijt
p t vocauit mariã sororẽ suã
q silentio dicens: Magister
r adest t vocat te. Illa vt audiuit surrexit cito et venit
s ad eum. Nõdũ. n. venerat ihs in castellũ: sed erat adhuc i loco vbi occurrerat ei
t martha. Judei g̃ q̃ erãt cũ ea i domo t ꝓsolabant eã: cũ vidissent mariã qz cito surrexit t exijt: secuti sr eã dicẽ
u tes. Quia vadit ad monu-
v mentũ: vt ploret ibi. Maria g̃ cũ venisſz vbi erat ihs vidẽs eũ ceciđit ad pedes
w ei t dixit ei. Dñe si fuisses hic: nõ eẽt mortu frat meus
x Jhs g̃ vt vidit eã plorantẽ t iudeos q̃ venerãt cum ea
y plorãtes infremuit spũ: et turbauit seipm t dixit: vbi posuistz eũ. Dicũt ei. Dñe
z veni t vide. Et lachrymaꝫ

nis veritaꝫ: cũ subdit. n Qui in hũc mũ. ve. nõ q loci mutatiõnẽ ꝑ carnis assumptiõẽ. o Et cũ hec d. Hic agit de susceptiõe xpi q̃ ad mariã: qz martha a xpo edocta statim. p Ibijt t vo. ma. so. suã. vt audiret bonos rumores q̃s a xpo audierat. q Sylleꝛio. ꝛpter iudeos ꝑsentes quoꝛũ aliq; ꝛ xpm machinabant. r Magr adest t vocat te. licz nõ sit ſ. exꝑssius q̃ xps vocaret mariã: tñ ꝑ est credendũ: qz nõ est ꝓbabile q̃ martha i ꝑ mẽtiret. ꝑ ꝓpt bzeuitatẽ euãgelista illud omisit: qz sufficit ex verbo martheexpẽsere. s Illa vt audi. sur. ci. t ve. ad eũ. ex magna deuotõne. t Nõdũ ei ve. ie. in ca. tt. ostẽdẽs q̃ ad miracula faciẽda nõ se ingerebat t vt ex aduentu iudeoꝛ cũ maria ad ipm magis celebre et notoriũ eẽt miraculum. v Judei igit tt. et ꝑ ꝑa vsq; ibi. d. x Quia vadit ad mo. vt ploret ibi. Credebãt eñ eã esse subito motã ex cõpassiõe fratris sui qz nõ audierãt ꝓbũ marthe: vt dictũ est. y Maria tt. ceciđit ad pedes ei. qõ non fecerat martha. ex q̃ ꝑz q̃ maria ma

t Dixit g̃ martha ad ihm. do. si fu. ꝫ frat me. nõ fu. mor. Ex q̃ apparet q̃ credebat ipm posse ꝑseruare fratrẽ suũ a morte: tñ inꝑfecte credebat: qz videt inuere q̃ nõ põt xpc tantũ absens quãtũ ꝓs. v Sz t nũc scio. qz q̃cũq; po. a deo da. ti. de. videt q ꝫ q̃ nõ fuisset edocta plene de ei deitate: qz nõ dixisset: q̃cũq; poposceris. ꝫ dixisset q̃cunq; iusseris fiẽt. x Dixit illi ihs. Hic suscitatio fratris sui ei ꝓmittit cũ dr. y Resur. frat tu. ꝫ illa intellexit ꝫ de resurrectiõe futura: ito subdit. z Dicit ei mar. scio: qz resur. in resur. tt. Ex q̃ ꝑz q̃ erat de secta phariseoꝛ q̃tuz ad ꝫ q̃ ꝓfitenť resurrectões futurã: nõ de secta saduceoꝛũ q̃ hoc negãt. a Dixit ei ihs. explicãs intẽtionẽ suaz de resurrectiõe fratris sui ꝙinqua. b Ego sũ resurrectio scz causalit tũ q: resurrectio xpi est cã nr̃e resurrectionis. tñ qz resurrecti o generalis futurã fiet virtute xpi vo cãtis mortuos ad iudiciũ. c Et vita. q essentiã. ꝙter q̃ suꝛ cã vite oib̃ viuẽtiũ: t possum dare vitã mortuis: qz q̃ dr tale q essentia: est cã oim alioꝛ q̃ sunt q̃ticipatiões: vt hꝫ ij. metaph. d Qui credit i me. sic ꝑdestinat. e Etiã si mortu fuerit. q plapsũ in pcm mortale. f Viuet. finaliter vita gre. g Et ois q̃ vi. t cre. in me. fide formata. h Nõ morietꝫ in eternũ. i. morte eterna. licz moriat morte tpali ad solvẽdũ debitũ nature. i Credis ꝫ. non petit ꝫ q̃si ignoraꝫ: sẽ querẽs eius ꝑfessionẽ ad meritũ: qz ore fit ꝑfessio ad salutẽ: vt hꝫ Roma. x. k Jlit illi: vtiq; dñe. qz q̃ xpi verba erat instructa i fide plenꝫ q̃ asi: qõ ꝑz ex ei sequẽti ꝑfessiõe in q̃ ꝓmo exꝑssit mirabiles xpi dignitas sacerdotalis t regia cũ dr. l Ego cre. qz tu es xps. i. vn crus. vnctio autẽ debebat regibꝫ t sacerdotibꝫ, fecũdo xpi diuinitas: cũ dr. m Filiꝫ dei, f. nãlis, tercio incarnatio

gis amabat ihm t reuerebat. z Et dixit ei: dñe si fu. hic tt. exponit sicut. ã. a Jhs g̃. Hic ꝑr agit de Lazari suscitatiõe. Et diuidit in duas: qz ꝓmo ponit suscitatiõis actus. secũdo sequẽs effectus: ibi. Multi ergo ex iudeis. Prima in tres: qz ꝓmo describit affectio xpi ad Jazarũ. secũdo sequẽs inde murmuratio iudeoꝛ: ibi. Dixerũt q̃. tercio xps suscitat mortuũ. ibi. Jhs g̃ rursum tt. affectio xpi ad lazarũ oñdit ꝓmo ex signo: cũ dr. a Jhs g̃ vt vi dit eã plo. t m. q̃ ve. cũ ea plo. ex morte amici. b Infremuit spi. t mr. seipm. Fremitꝰ consurgit ex indignatiõe. iste. n. fremitꝰ xpi, pcedebat ex indignatiõe ei ꝫ dyaboli ꝑ cui suggestionẽ mors intranit i mũdũ quẽ erat cito de bellatuꝝ. turbatio aũt illa pcedebat ex cõpassiõe lazari t sororꝝ eius. Sciẽdũ eñ q̃ iste passiões t cõsiles nõ erãt i xpo vicioseꝫ magis ꝙmoseꝫ qz nõ erãt ꝙueniẽtes iudiciũ rõnis. ꝫ magis sequẽtes t ꝑ ipm excitate: sicut dic ꝓbus iij. Etb. q̃ passio ire excitata ꝑ virtutẽ fortitudinis a diuuat ad actũ ei fortiꝰ exequẽdũ. secũdo oñdit affectio xpi ex verbo cũ dicit. Vbi posiu. cum tt. tercio ex facto: cum subdit. c Et lachrymatus est iesus. ex pietate videẽs lo cum sepulture. per hoc etiam ostẽdit veritatem humane nature. paris enim piculi est discredere veram humanitatem in christo sicut t deitatẽ. t ideo vbi xps ostendit suaz deitatem adiungebat aliqua ad declarandũ suam humanitatem: t ecõuerso. Hoc patet in eius natiuitate: qñ tacens in ꝓsepio vt hõ infirmus: stellã fecit radiare in celo vt deus. Silr in passiõe qñ ipo moriente ex natura passibili sol obscuratꝰ ẽ inuisibili virtute dei: t hic silr in suscitatiõe lazari quadriduani: qõ erat maxime virtutis. turbatus est t flenit ad declarandũ veritatẽ humanitatis.

d Dixerũt. Hic ex effectu xpi ostẽdit se ꝙs murmurato Judei.n. videũt xpm tristari: ꝛ ꝙ ipsi arguebãt ꝙ mors illa ꝫ volũtate xpi sumpt⁹ accidisset :q: tristicia ẽ de his ꝙ nobis nolẽtib⁹ accidebãt. vt dic̃ Aug.xiiij.de ciui.dei.ꝛ ꝙ ipsi cõcludebãt ꝙ nõ potuisset lazarũ ꝑseruasse a morte. ꝛ hoc est qõ dicit.

d Dixerũt ḡ iudei ecce quõ amabat eũ q: videbãt eudẽs signũ:innuẽtes ꝙ b ḡ libẽter si posset ꝑseruasset a morte. et ex b vlteri⁹ miraculũ ō ceco nato illuminato volebãt annihilare: ꝛ i aliũ retorq̃re dicẽtes. e Nõ po.hic ꝙ ape.ocu.ce. na.ka. vt b nõ moreret. q̃si di.ex quo non põt b nec illud potuit nec fecit. Isti nõ expectabãt sufficiẽter ꝫ iudicabãt añ tpus: quia xps plus fecit. plus em̃ est mortuũ suscitare q̃ mortem inferre mortis impẽdere.

f Ihs ḡ. Hic ꝓfr ponit Lazari suscitatio. et ponunt hic q̃nq; ordinẽ faciẽtia ad miraculi certi tudinẽ ꝛ magnificentiã:ptes patebũt ꝓsequẽdo. Primũ est descriptio sepulcri:qõ erat spelũca cauata in rupe magna ꝛ ꝓfunda: ita ꝙ poterãt poni plura ibi corpa.ſ.corpa eor ꝙ fuerũt eiusdẽ parẽtele. vñ frequẽter dr in li. Regũ. Sepult⁹ ẽ in sepulcro patrũ suor.sic igit erat factũ sepulcrũ Lazari: ꝛ defuꝑ grãdi lapide claudebãt. ex quo pater vera mors Lazari:qz si fuisset ibi posit⁹ viuus ꝛ sanus infra quadriduũ fuisset mortu⁹ ex loci corruptõe.ꝛ b est qõ dicit. f Ihs ḡ rur.fre.in semetipo. Indignat⁹ ꝫ malicia iudeor de facꝰ suis iniq̃ murmurãtiũ:ꝛ talis indignatio ẽ ꝓfusa:qz sicut ad virtuosũ ꝓtinet applaudere bono ita ꝛ indignari ꝫ malũ. g Venit ad mo. Dicit em̃ sepultura monumentũ q̃si monẽs mentẽ:qz monet viuentes vt ꝓcogitẽt mortẽ. h Erat aũt spelũca ꝛc. mõ ꝑdicto facta. i Tit ihs. Hic ponit secũdũ.ſ.lapidis amotio cũ dicit. k Tollite lapidem ꝛc.ꝺñe ia fetet.q.d. licz aliq̃ suscitati sint mortui recẽter:tñ ꝙ ia quadriduan⁹ ex fetore solutus resuscitek nõ est sic auditũ. ꝛ b verbũ videt ꝓcessisse ex admiratiõe marthe ꝛ ei⁹ ignorãtia: qz eiusdẽ virtutis ẽ suscitare mortuũ vtroq; mõ:ió seqt. l Dicit ei ihs.corrigẽdo ei⁹ dictũ. m Nõne di.ti.q̃m si cre.viglo.dei.i.gloriosã eius virtutẽ in suscitatiõe fratris tui.

n Tulerunt ḡ lapi.ad ꝓceptũ xpi. o Jesus aũt. Hic ponit tertiũ.ſ.xpi oõ in Lazari suscitatiõe:qõ facit ad declarationẽ miraculi: qz iudei xpo imponebãt ꝙ faciebat miracula ꝑ virtutẽ demonis:qõ ostẽdit falsũ ꝙ hoc ꝙ i faciẽdo erat deũ:ꝛ b est qõ dr. o Jesus aũt ele.sur.ocu.vt ostẽderet nobis formã orãdi ꝙ est ꝙ elevationẽ mẽtis in deũ. p Dixit pat ḡtas tibi ꝛc. Deus aũt ꝑ celestis magnificẽtissim⁹ ẽ: ꝛ ió ex ḡrarũactiõe de ꝓteritis ad ꝓstanda bñficia sequentia ꝓuocat. hoc em̃ est ꝓpriũ magnifici: vt dr iiij.Eth. q Ego sciebam ꝛc. Jn ihs em̃ ḡ xps absolute volebat deliberatiua volũtate cõformabat diuine volũtati.ꝛ sic exaudiebat. Sciẽdũ tñ ꝙ orare patrẽ cõuenit xpo rõne huanitatis in q̃ ẽ minor: patre: nõ aũt rõne diuinitatis q̃ est ei eq̃lis. r Sed ꝓpter populũ q̃ circũstat ꝛc. Multi em̃ ex iudeis dicebant ꝙ in beelzebub faciebat signa:qõ remouet cõformãdo volũtatẽ suã cũ volũtate diuina. s Hec cum dixisset. Hic ponit quartũ.ſ. Lazari vocatio cũ dr: Hec cũ dixisset vo.mag.cla. la. ve.foras. b facit ad declarationẽ miraculi:qz si dixisset i silẽtio posset dici aduersarij ꝙ vba magica dixisset vel mẽpolusset.ꝙ b etiã tollit error: eor ꝙ dicebãt alias defunctor lantare i sepulcris.ꝛ ió clamauit ihs voce magna in suscitatiõe lazari: q̃si aiam renocãs a lõginquo.ſ. ab infero vt ad corp⁹ rediret. t Et statim. hic ponit q̃ntũ.ſ. lazari suscitatio cuꝫ dr: Et statim,pdidit ꝙ fu.mor. qz virt⁹ diuina opat i instãti. v Ligatus ma.ꝛ pe.instis. et fa.ei⁹ suda. erat liga. Hic declarat virtus diuina nõ solũ suscitãdo mortuũ: ꝫ etiã faciẽs exire ligatũ. ꝙ hoc etiã apparet certitudo miraculi inq̃tũ exiuit lazar⁹ eo mõ quo fuerat in sepulcro positus.

x Dixit eis ihs solẽ. hoc ꝑcepit aliis: licz posset facẽ ꝙ ipse̅m: vt accedẽtes ō ꝓpe ꝛ tangẽtes ex vi su ꝛ tactu essent testes miraculi efficatioꝛes: sicut.ſ.dicit est de amotiõe lapidis. y Et simi.abire. vt ostẽdat vere suscitatus ꝛ nõ fantastice ꝙ opa vite: cuiusmodi ẽ ambulatio ꝛ comestio ꝛ ꝓlixa.ió.ſ. dr sequẽti.c.ꝙ Lazarus erat vn⁹ de discũbẽtib⁹. z Multi ḡ. Hic ponit suscitatiõis effect⁹ duplicit.ꝓmo ꝙ ad ꝓtes. ſcdo quo ad abstres:ibi. College.ḡ. Effect⁹ miraculi circa ꝓtes ostẽdit ex b ꝙ viso ꝺicto miraculo multi eor crediderũt xpo: nec mirũ:qa illud signũ fuit diuine ꝑuitis manifeste ostẽsiuũ: que nõ põt adesse ad testificãdũ aliq̃ falsũ. ꝛ b est qõ dr: Multi ḡ ꝛc.ꝛ ps.sequit. a Quidã aũt ex ip.abi.ad pha.ꝛ di. eis q̃ fe.ihs. Dicũt doctores aliq̃ ꝙ hoc fecerũt bono zelo moti: volẽtes ex miraculo viso refrenare irã eor ꝫ iesum tanq̃ irrõnabilẽ.alij dicũt ꝙ male moti b fecerũt:qz sic ex signis visis boni ꝛ electi ꝑuertunt:ita frequẽter mali obdurant:ꝛ b magis videt ex ifa sequẽti: vbi agit de cõgregatiõe phariseoꝛ ad tractãdũ de morte xpi. b Collegerũt ḡ. Hic ponit effect⁹ suscitatiõis lazari respectu absentiũ:qz audita suscitatiõe lazari ex ira ꝫ inuidia moti sunt ad tractãdũ de morte xpi. Et diuidit i tres:qz ꝓmo ponit eor cõgregatio.ſecũdo cõgregator ꝙ dubitatio:ibi.Et dicebãt.tercio dubiꝫ determiatio:ibi. Vn⁹ ex ipis. Jn ꝓma ḡ pte dr sic. b Collegerũt ḡ pontifices.q̃ erãt maiores auxiliaris ꝛ magis ifati. c Et phari. q̃ videbant ꝑ alios religiosi.ex ꝙbus factũ eor grauius erat. d Concilium. scz aduersus ihm.hoc nõ est de textu ꝫ subintelligit. Circa b notandũ ꝙ pontifices erãt de tribu leui.pharisei aũt ꝙ magna pte erãt ō tribu symeon:qz ex illa tribu habuit ortũ secta pharisecoꝛ.ió in figura huius ꝓdicũ fuit Gen. penul. Symeon ꝛ leui frẽs vasa iniquitatis bellãtia.in cõsiliũ eor nõ veniat alia mea. e Et dicebãt. Hic ponit eor dubitatio q̃d facerẽt de ihu:qz bẽbant rõnes ad vtrãq; ptẽ.Et euidẽtia.n.miraculoꝛ cogebant dicẽ. f Quia hic hõ mul.signa facit. Et ex ꝫ sequit ꝙ erat ei credendũ magis q̃ moysi:qz moyses nõ tot nec tanta signa fecit: ꝛ maxie q̃si ꝓpius ei ꝓmo crediꝺit.imo valde pauca:vt ꝓ Exo.iiij.ꝛ sic bẽbant argumẽtũ ad ipm recipiẽdũ ꝛ bonorandũ tanq̃ verũ xpm:ꝫ cõuerso arguebãt ad ꝓrarium

dicētes. g Sī dimīt. eū sic oēs cre. in eū. sic in xpm. et qz xpo debebat regimē fm scripturas ꝫs male intelligebant de tēporali regno. ꝛō ex b videbat sequi ꝫ impatorē romanū rebellio ꝙ tūc xpis dñabat eis. ꝛ b videbat ꝓpin qua occasiō destrū ctiōis ciuitatis ꝛ templi ꝙ potestatem romani iperij ꝙ tūc erat maxia. ꝛ ido ipi nō babebant aliquā virtutē resistēdi. ꝛ b est qō dicit. b Et veniēt romani. in rā ta fortitudine qr nō poterim⁹ resistere.

i Et tollēt locū nostrū. i. ciuitatē ꝛ tem plū. k Et gentē. captiuādo populū: ꝛ sic patz ꝙ passio ti moris subuertebat i eis iudiciū rationis.

l Ihs⁹ aūt ex ipis. Hic ponit dubij de terminatio. Et diuidit i tres qz pmo du biū determiat. scōo determiatio appro bat: ibi. Ab illo aūt die. tercio a xpo eui tat: ibi. Ihs aūt taz nō in palā. Prima i duas: qz pmo ponit cayphe determiatio. secūdo hui⁹ determiatiōis expositio: ibi. Hoc aūt a semetipso. In pma igit pte dr sic. l Ihs⁹ aūt ex ipis cayphas noīe. nō est de textu: ꝫ intelligit nomē ei⁹ ꝓpter autoritatē sui officij. vñ subdit. m Cū eēt pōtifex anni illi⁹. dūs aūt ꝓcerat eē tm vnū summū sacerdotē ꝛ p tota vitā suā. ꝙ morīe te ali⁹ sibi succederet. vñ ꝛ i morte ei⁹ reuertebant fugitiui. ꝫ ꝓpter cupiditatē ꝛ ambitionē suā statuerūt imo se illi ꝙ erāt ō genere sacerdotali: vt ql̄ibet anno vn⁹ esset ꝙ illo officio fungeret. Illā aūt rōnem assignat Ioseph⁹ dicēs a tpe Herodis ascalonite: ꝙ auxilio romanoꝝ accupauit regnū iudee: sacerdotiū cōter vendebat. ꝛ sic ꝓpter ma lus lucrū tēporale summ⁹ sacerdos fi equēter murabat.

n Dixit eis. ꝓpter autoritatē officij sic locut⁹ ē dicens.

o Vos nescitis quicq̄ nec cogitatis. q. d. pma facie qlibet intelligens videre pōt qr ad morte hui⁹ bois debem⁹ laborare. Cui⁹ rō est: qz bonū cōe magis est eligendum ꝙ bonū priculare. Si aūt bō iste dimittat bonū tot⁹ popu li dissipabit: vt ps ꝓ ꝓdicta fm coꝝ estimationē. et sic cōcludit qr sit agendū ad morte xpi: etiā si ex pte eius nō iueniat aliqua cā. ꝛ b est qō dr. p Expedit vobis vt vn⁹ moriat hō. etiā si esset bon⁹ ꝛ iust⁹. q Ꝓo populo. i. ꝓ cōseruatiōe ppli. r Et nō tota gens pear: ꝫ maneat in vita. hic ps manifeste: qr passio iniudicie ꝛ iniquis ꝫ xpm ꝛ passio timoris ꝙ endi gentē ꝛ locū subuertebant in eis rōnis iudiciū: qz in nullo casu licitū est interficere innocentē. p b em nō ꝙ curat bonū cōe: ꝫ magis destruit. ꝓpt qō dei iudicio factū est illud malū qō credebant ꝙ morīe xpi euadere. s. destructiōez loci ꝛ gētis quā ꝙ morīe xpi i currerūt. qz in pena hui⁹ peccati romani ꝙ tytū ꝛ vespasi anū locū ꝛ gentē destruxerūt anno. lxij. post passionē xpi sicut fuerat a Daniele ꝓphetizatū. ix. ca. Et ciuitatē ꝛ san ctuariū dissipabit. ppl⁹ cū duce venturo ꝛc. a saluatore ꝓdictū Lu. xix. Videns ciuitatē sanctā flenit super illā. s Hoc aūt. Hic ponit ꝓdicte determiatōis expo sitio: ꝙ quide expositio ē Iobis euāgeliste: oñdēs ꝙliter Cayphas ꝓdictā determiationē ꝓtulit. Quis em esset in tentio cayphe dare solū ꝓsiliū de xpi morte. p tpalis pcu li euasiōe circa ppl⁹m iudeoꝝ: tñ verbū ei⁹ sic sonabat qr xps erat moriturꝰ. p gēte ꝛ ppl'o. Et qō sic fuit. patū fuit ꝓphia quodāmō de futuro qr xps erat moriturꝰ. p salute

g Si dimittum⁹ eū sic oēs cre-
b dent in eū ꝛ veniēt romani
ꝛ tollent nr̄m locū ꝛ gentē.
l Vn⁹ aūt ex ipis cayphas
m nomie cū esset pōtifex anni
no illi⁹: dixit eis. Vos nesci-
tis quicq̄ nec cogitatis qr
p expedit vobis vt vn⁹ mo-
qr riat hō ꝙ populo: ꝛ nō to-
s ta gens pereat. Hoc autez
t a semetipo nō dixit sed cuz
eēt pōtifex anni illi⁹. ꝓpha-
v uit: qz ihs moriturꝰ erat ꝙ
x gēte ꝛ nō tm. ꝙ gēte: ꝫ vt fi-
y ꝫ lios dei ꝙ erāt dispsi cōgre
a garet in vnū. Ab illo ꝙ die cogitauerūt vt interficerēt eū

b Jesus ꝙ tā nō i palā ambu
c labat apud iudeos ꝫ abijt
d i regionē iuxta desertū i ciui
e tatē ꝙ dr ephrē: ꝛ ibi mora
f bat cū discipulis suis. Ꝓxi
g mū autez erat pascha iu-
b deoꝝ ꝛ ascenderunt multi
h hierlymā de regione ante pa
sca vt sanctificarēt seipos
k Querebāt ergo iesū ꝛ col-
loquebant adinuicē in tem
plo stantes. Quid putatis
qz non venit ad diem festū
l istū. Dederāt aūt pōtifices
ꝛ pharisei mandatum: vt si
quis cognouerit vbi sit in-
dicet: vt apphendant eum

spūali nō solū iudeoꝝ: ꝫ etiā oīm gentiū ꝙ credituri erāt in ipm. hoc ē qō dicit. s Hoc aūt a semetipo nō dixit sup. ꝓdictū verbū hoc mō ꝓtulit sed ꝙ motionē alterius t Sed cū eēt pōtifex anni illi⁹. ꝓphauit: qz ipo ignoāte dictū ꝓphicū ꝓtulit nō rone sui meriti. ꝫ dignitatꝫ officij.

v Quia iesus erat moriturꝰ. ꝙ gen. f. in deoz. qz multi de iu deis saluati sūt per ipm. x Et nō tm ꝙ gente sua: ꝫ vt filios dei: nō quia ad hue eēnt filij dei ac tu: sed in potēia ad actū reducēda: quia erant ꝓdestinati.

y Aut erāt disp. ꝙ diuersos ritus gen tiliū. z Cōgre. in vnū. i. in vnā eccl'iaz ex iudeis ꝛ gētibus ꝓstrutā vt esset vnū ouile sicut ē vn⁹ pa stor: vt. s. dictū est ꝙ cedenti. c. ꝓter qō Gen. penl. c. dicit ō xpo. Ipse erit expectatio gentiū nō so lū iudeoꝝ. Nec hoc est ꝫ illud qō dic sal

nato: Matth. xv. Nō sum missus nisi ad oues ꝙ pierant domus isr̄l: qz ibi saluator loquit de sua missiōe ad ꝓdi candū in ꝓsona ꝓpria. ꝓpter qō aplus dicit Ro. xv. Dico em dñm ihm xpm ministrū fuisse circūcisiōis. a Ab illo. Hic ponit determiatiōis cayphe approbatio ꝗuis esset iniqua: qz oēs alij erāt affectati ad ꝓcurandū morte xpi sicut ꝛ ipe. ꝛ hoc est qō dr: Ab illo ꝙ die cogi. vt inter. ic. licz em ab habuissent volūtatē interficiēdi ipm: vt pa tuit ꝙ ꝓdicta. tñ ex ꝓsilio cayphe diffimierūt hoc adimplē ꝙcirꝰ possent. b Ihs aūr. Hic ꝓr ponit hui⁹ determiatiōis declinatio. nō. n. adhuc erat tpus passiōis xpi a deo ꝓordinatū. ꝛ iudei querebāt occidere eū vt visuz est. ió recessit ad tpus. ꝛ b est qō dr. Jesus aūt nō in palā ambulabat apud iudeos. ꝗuis em inf eos exns posset eoz impetū refrenare. tñ voluit ad tpus latere: ꝛ se occultare rōnāb ꝓdictis. c. viij. ꝛ. x. vbi silr agit de sua occultatiōne c Sed abijt in regionē inf deserū. vbi pauci de iudeis erant. d In ciuitatē ꝙ dicit ephrē. ꝙ erat parua ꝛ parū pplata. e Ex ibi mora. cū dr. su. visꝫ ad tps. ꝓpinquū sue passiōi. f Propinquū aūt erat pa. iu. ꝫ subdit ad oñendū qr xps paruo tpe in illa ciuitate se occultauit qz añ pascha in templo venit. g Et ascenderūt multi hie rosolymā de regiōe: qz reuenebant de tota iudea ad solēni tatē venire. h Ante pascha vt sanctificarēt seipos. ora tiōibus et bñficijs ad digne comedendū agnū paschalē. Et si ꝫ fiebat de agno figurali: multomagis se dz hō san ctificare oīondo ꝙ bonis opib⁹ ad digne, recipiendū verū agnū imaculatū corp⁹ ihu xpi. i Querebāt ꝙ ihm. vt audirēt eū ꝛ doctrinā de cui⁹ miraculis audierāt famam.

k Et colloqbant adinuicē in tēplo stātes: qz mirabant qr i tanta cōgregatiōe nō veneret ad dicendū: ió ārebant. Quid putatis: qz nō venit ad die festū. ꝛ subdit cuꝫgeli sta qs rīdens ꝓ tioni eoꝝ. l Dederāt aūt pōtifices ꝛc. ꝛ pz lra. ꝓpter hoc. n. ab eis sic ab ingratis ꝛ obstinat⁹ re cesserat visꝫ ad tpus sue passiōis dispositū. Circa ꝓdicta in b. c. ꝛrik: vtrū cayphas erat vere ꝓpha. Et arguit ꝓmo qr sic: qz Balaā dr vere ꝓpha: vt dr lib. Nume. xxiij. et tñ fuit malꝰ hō. donū em ꝓphetie aliq̄ malis hoib⁹ cōcedit ergo malicia cayphe nō impediuit i eo veritatē ꝓphetie. Itē in lra dicit b qr nō ꝓphetauit qr ibs erat moriturꝰ. ꝓ gente: ꝛ vt filios dei ꝙ erāt dispsi cōgregaret: ꝛ hoc verbū

eūgeliste videt falsuz: qō nullo mō est dicendū nisi cayphas fuisset vere ꝓpha. Cōtrariū arguit p b qō ipe dixit: fallū dices illis q de morte xpi nō fuit expediens illis q eā procurauerūt. falsitas aūt nō subest ꝓbie: ergo tc. Respōsio. dicēdū ꝙ ad rōnes veri ꝓbe duo requrūt. Primū est ꝙ habeat verā cognitionē de aliq occulto respectu alicuius hoim cū ꝙbus nō conuenit. ꝓter b dī ꝓpha qñ pcul fans vt. s. dictū ē: nō tñ cognoscit ea q̄ longinque sūt a cognitōe alioz: ꝓter qō si aliquī fiat apparitio iudicis absconditi occulti nō dī ꝓpha si illud sit et ignotū. Sic pharao vidit spicas designātes ūltatē futuroz ānoz: t Nabucho. statuā designantē murabilitatē regnoz. neuter tñ fuit ꝓpheta: ñ Ioseph t Daniel q de illis occultis cognitones habuerūt. ꝓt qō dī Dan. x. Intelligētia opus ē in visiōe qz nō pōt dici ꝓpha sine intellectuali cognitiōe. Sola. n. visio imaginaria nō facit ꝓpherā: vt visus est. scōo requrit q̄ illa cognitio fiat mediante spūsancto bono. Maligni spūs aliq̄n revelāt homib⁹ ea q̄ sūt aliis occulta. nō tñ ex hoc dicunt veri ꝓphe: ñ solū cū additiōe diminuēte. sicut in sacra scriptura dicunt frequēter alīq ꝓbe bni vel ꝓphete excellenz. talis. n. nō dī ꝓpha absolute: sicut nec bō mortu⁹ dī bō. ꝓter additionē diminuentē. ꝓphia. n. vera cōpunat int spūsancti dona. Cū ꝙ querit de cayppha. dicē dū ꝙ nō fuit vere ꝓpha: qz nulla cognitiōes hui⁹ de secreto diuine passiōis: q̄ cēt futura ꝓ spūali salute hūani generis: ñ tñ intēdebat dare ꝓsilū de xpi morte ꝓpter timorē romanoz. Verūm fm ꝙ b dicūt Chri. t Aug. spūsanct⁹ in ꝓpatiōe fuit ꝓsilij sic monit linguā eius ꝙ ipo ignoraūte verba q̄ ꝓtulit significabāt xpi morte esse futurā ꝓ spūali hoim salute. nō tñ pōt dici vere ꝓpha ex b ꝙ vbū ꝓpheti cū ignoraūs ꝓtulit alio linguā eius ad b mouēte. Sic nec asina balaā pōt dici aīal rōnale ex b ꝙ vbo rōnabilia ꝓtulit: vt p3 Nume. xxij. qz illa nō ꝓcesserūt ex interioz cōceptiōe seu ꝓpua cognitiōe: ñ magis ex diuia motiōe fm ꝙ ibidē dī. Sequit dns os asine tc. Licz em Cayphas de morte xpi cogitauerit. t alios ꝓ ꝓsilio ad hoc induxerit volueritq: nō fuit ex ꝓpria cōceptiōe t dyabolo ad b suggerēte: ꝙ tñ ꝓsilū suū sic ꝓtulit ꝙ ꝓ vba illa significaret passio xpi ꝓ futura spūali hoim salute. hoc nullo mō ab eo fuit dictū: vt dictū est: qz ētū ad hoc solū verbū illud erat ꝓpheticū. nō ꝙ hoc nō pōt dici ꝓpha. Ad ꝓmū dicendū ꝙ nō est sile de ipo balaā: qz ēius fuit malus: habuit tñ verā cognitionē occultoz: vt ibidē dicit. Dixit vir cui⁹ obturat⁹ est oculꝰ visiōes omnipotēris vidit. Cayphas talē cognitionē nō habuit vt visuz ē: t ido negat ab eo ꝓpheria nō. ꝓpter suam malitiā: sed ꝓpter cognitōis defectū. Ad secūdū dicendū ꝙ verbū eūgeliste est verū si bñ intelligat. nō em dixit ꝙ cayphas esset ꝓpha: ñ ꝙ ꝓphetizauit. i. verbū ꝓpheticū ꝓtulit. nō tñ a semetipo sic eūgelista dicit. Sed spūsancto linguā eius sic mouēte ipso ignoraūte. ꝓpter qō nō habuit vere rōnem ꝓphetie. Argumentū etiā incōtrariū est solnendū: qz sic dictū est cayphas illud verbū ꝓtulit ꝙ motionē spūsancti a quo nullū est fallū. t ido cayphas dicēdo: Expedit vobis vt vn⁹ moriat hō tc. verū dicit si bñ intelligat ꝙ mors xpi quātū est in se fuit expediēs omib⁹ etiā illis q de eius morte tractauerūt: ēuis aliq̄ eoz ꝓ sua malicia eius vrilitatē re cusauerit: sicut t alij pctōres in pctō mortali decedētes.

In ca. xj. vbi dicit in postilla. Infirmitas curabilis: nō dicit ꝓpriē languoz. Additio.

Languoz nō significat infirmitatis incurabilitatē: ꝙnimmo debilitatē tñ significat. que ꝓtingit q̄nq; sine graui infirmitate: vñ aliq̄n addit huic termino lāguoz dictio significās magnitudinē ei⁹. vñ. ij. pal. xxxiij Dimiserūt eū in languoribꝰ magnis. Si em languoz de se significaret incurabilitatē infirmitatis supflue: adderet magnū: cū quelibet infirmitas incurabilis ē magna. Nec facit ad ꝓpositū: vtrū infirmitas Lazari esset curabilis via nature vel nō: qz miraculō lazari ex resuscitatōe maxime insolita singulariter ꝑdicat: nō aūt de curatiōe infirmitatis. Christus em innumerabiles infirmitates curauerat: vt p3 in ꝓcessu eūgelioz: de ꝙbus tñ nō sic solēnizat. Curatio em infirmitatis nō ē in tanto gradu miraculoz: sicut resuscitatio mortui ꝑsertim q̄rtiduani. vt dicit. s. Tho. in. j. pte. q. cv. arti. vlti. in corpe questiōis.

In eo. ca. vbi dī in postil. Circa hoc notandū ꝙ pontifices erant de tribu leui. Additio.

Licz tā sacerdotes q̄ leuite rōne generis tā Aaron a quo sacerdotes descēdebāt q̄ alij eiusdē tribꝰ a leui patriarcha descēdissent: tñ soli leuite q̄ nō erant sacerdotes ministrauerūt sibi nomē generis. Vnd Nume. xviij. Filijs aūt leui dedi oēs decimas israelis tc. In q̄ ca. pluries vocat leuitas ꝓpt distinguūt a sacerdotibus aaronitis: vt ibidē p3. t sic i multis alijs locis. vnd sic loquēdo de sacerdotib⁹ t leuitis. s. ꝓpt minuē distinguūt: tenendū est ꝙ leuite nō fuerūt principes in fabricatiōe seu adoratiōe vituli qō fuit maxime pctm int cetera a pplo israelitico cōmissa: vt Exo. xxxij. ca. silr nec principes fuerūt in occisiōe xpi: licz in vtroq; scelere sacerdotes de principalib⁹ fuerūt spāliter fm opinātes q̄ aaron idolatrasse in illo facto. Primū p3 Exo. xxxij. vbi cū moyses volēs vindictā facere in pplo idolatrāte clamasset. Si q̄s ē dñi adiūgat mihi. statim subdit. Cōgregati sūt ad eū oēs filij leui. t sic p3 ꝙ leuite in illo actu nō adhescerūt: qō etiam habet in glo. Deutro. xxxiij. vbi sic dī. Quō fecerūt virtutē aureū leuite accincti gladijs iubēte moyse a porta vsq; ad portā idolatras interfecerūt. Sed cōstat ꝙ aaron de principalib⁹ fuit i illo crimine: ꝓut ibidē p3. s. fm ꝑdictos opinātes. Addūt etiā hebrei ꝓut ra. Moy. tradit in suo Deutro. de idolatria ca. j. q̄ licz pplus irrationaliter pluries idolatrasset vt in multis t varijs sacre scripture locis hr. leuite tñ nunq̄ idolatrarūt. t sic p3 primū. Secūdū vo bt exꝑsse in glo. Deutro. vbi. s. vbi sup illud verbū qō legit de leui. Iudicasti eū ad aquas ꝓtradictiōis sic ait. Itaque pncip

cōsanguineis de tribubus alienis descēdētibus i p̄dictis duob⁹ casib⁹ vt deo adhererēt ꝓut glo. p̄dicte restant q̄busꝺa cōsonat: vt dictū est. Replicatio.

Ne ca.xj. vbi dī: Lazar⁹ languens. dicit postilla. ex hoc infirmitatē fuisse ꝑ naturā icurabilē: q; infirmitas curabilis ꝓprie nō dicit̄ languor. Burg. dic̄ q̄ lāguor: nō dicit̄ incurabilitatez: ꝺa illi termio addit ali⁹ termin⁹ significās magnitudinē.ij. paralit. xviij. vbi dī: Magn⁹ lāguor. Ibi dico q; magnus refert ad intēsionē doloris q; multi modi icurabiles sūt parui dolor⁹: vt ptisis: hydropisis ꝛc. Quidā aūt intēsiui dolores sūt sicut febres ⁊ hmōi. Cū igit̄ i scriptura lāguor i addit̄ magnitudo: lāguor ꝓtinet ad incurabilitatē. magnitudo ad doloris intēsionē. Replicatio.

Ne eo.ca. vbi dī: Collegerūt ponti. ⁊ phari. concilium postil. pontifices fuisse de tribu leui: phariseos aūt vt plurimū de tribu symeon: iuxt illā ꝓphetiā Jacob dicētis. Symeon ⁊ leui frēs vasa iniquitatis bellā. in cōsi. eo. nō veni. an. mea. Burg. fortasse de tribu leui ꝑ magnā digressionē vult saluare leuitas vt distinguit̄ ꝺ sacerdotes: q̄ ab aaron descēdērūt. dicēs eos nunq̄ idola trasse: nec i morte xp̄i cōsensisse. q̄ ſi verū ē sicut nō credim⁹ rōnabile fuisset leuitas vt sic distinctos etiā a vindicta mortis xp̄i ꝑseruare: vel saltē ad fidē xp̄i ꝑ alios ꝑuerti: q̄ꝑ factū nō est. de ꝑuersiōe eōꝝ in deo ꝙ legim⁹ de sacerdotib⁹ ꝑuersis Act. xiij. Multa tn̄ sacerdotū obediebat fidei. de leuitis nihil in spāli. ꝑsumo igit̄ ꝓtra Burg. quia frustra eos excusat.

Capitulū.xij.

Esus ergo. Postq̄ Johānes declarauit diuinitatē xp̄i ꝑ opa facta i eius vita: hic etiā declarat ꝑ ea que i eius morte sunt facta. Et diuidit in duas: q; ꝑmo determiat de ei⁹ morte ⁊ passiōe. scōo de ei⁹ resurrectiōe. xx.ca. Dna aūt sabbati. Pria in duas: q; ꝑmo declarat mortis xp̄i occasionē. secūdo ipam mortē. sequēti ca. Jnte diē festū. Circa ꝑmū sciendū ꝙ occasio mortis xp̄i fuit inuidia iudeoꝝ ex fama ⁊ gloria xp̄i. ideo diuidit in duas: q; ꝑmo describit eius fama siue glorificatio. secūdo iudeoꝝ infidelitas ⁊ obstinatio: ibi. Cuꝝ aūt tanta signa. Prima in duas. q; ꝑmo ponit eius glorificatio ab homie. secūdo a deo patre: ibi. Nūc ala mea tur. Prima in tres: q; ꝑmo ponit glorificatio xp̄i ab amicis familiaribus. Secūdo a turbis vulgarib⁹: ibi. Cognouit ꝙ tur. tercio a gentilib⁹: ibi. Erāt aūt gen. Pria adhuc in duas ꝑmo ponit obsequiū xp̄i factū ab amicis in generali. secūdo a maria in spāli: ibi. Maria ergo. Jn ꝑmā ꝑte dicit sic. a Jesus ꝙ añ sex dies pas. Jmmediate em̄ p⁹ insci rationē lazari inde ꝺiffinierūt occidere xp̄m vt p̄dicti ē ⁊ iō recesserat quousq; appropinq̄ret pascha in ꝙ immolabat agn⁹ paschalis: vt sic xp̄s ꝙ est agn⁹ verus imolaret ꝑ nobis: immediate post imolationē agni paschalis figura lis: vt veritas figure succederet. b Venit bethaniā. q̄ est ꝓpe hierlm ad duo miliaria vbi Lazarus fuerat mortuus: quē suscitauit ibs. illuc em̄ venit vt ex memoria miraculi ibidē facti nrba populi mouerēt ad eū honorifice recipiēdū in hierlm añ suā passionē: sicut fuerat p̄dictū ꝑ Zachariā ꝓphetā. ix. Exulta satis filia syon: iubila filia hierlm: ecce rex tu⁹ venit ꝛc. b Fecerūt aūt ei cenam ibi. hoies illi⁹ loci. Et fuit ꝺ cena i domo symonis leprosi: vt cōuer tenēr doctores. fuerat tn̄ ꝑus a xp̄o curatus: ꝙ nomē remāserat ad memoriā miraculi. Origenes aūt dicit q; illa cena fuerat i domo marthe: q̄ꝺ probat ex eo q̄ ꝺ subdit. Et mar. ministra. Sz ꝑ̄t dici q; iste symon erat vicinus marthe. ⁊ ꝓpter hoc ipa ministrabat in domo ei⁹ sic hoies solēt facere i domib⁹ amicoꝝ suoꝝ: ⁊ maxie ꝓter reuerētiā ipi⁹ xp̄i tq̄ medētis ibidem.

Esus ergo ante vi. dies pasche venit bethaniā vbi lazar⁹ fuerat mortuus quē suscitauit ibs. Fecerūt aūt ei cenā ibi ⁊ martha mistrabat: lazarus vo vn⁹ erat ex discūbentib⁹ cū eo. Maria ꝙ accepit librā vnguēti nardi pistici ꝑciosi ⁊ vnxit pedes ihu: ⁊ exsmit pedes ei⁹ capillis suis: ⁊ dom⁹ impleta ē ex odore vnguēti. Dixit ꝙ vnus ex discipulis ei⁹ iudas scarioth is ꝙ erat euz traditurus. Quare hoc vnguentū non venijt trecentis denarijs: ⁊ datum est egenis. Dixit aūt hoc: non q; de egenis ptinebat ad eum: sed quia fur erat: ⁊ loculos habens ea quē mittebant portabat sibi. Dixit ꝙ ihs. Jn ꝑma ergo ꝑte dī sic. f Maria ꝙ. s. soror lazari. g Accepit libram. in ꝙ notat̄ quātitas vnguēti. nō ꝓterisse q; erat aliq̄ grosse materie: sic vnguenta cōiter dicta: q; indecēs esset tale q̄d ponere sup caput hoīs sedētis in mēsa. Maria aūt nō solū vnxit pedes dñi: ꝙ etiā caput. vt Mathe⁹ exꝑmit. xxvj. ⁊ Marc⁹. xiiij licꝫ ꝺ omittat. Et ido dicendū ꝙ hic vocat vnguēti liquor ꝑciosus de re aromatica exꝑssus: sicut aq̄ rosacea de rosis exꝑmit. Aliter dī ꝙ fuit lachryma fluens nāliter de arbore aromatica. b Nardi. nomē est herbe nigre aromatice hūtis spicas. ꝓpter ꝺ dī Mar. xiiij. nardi spicati. ⁊ de illis spicis extrahebat liquor ꝑdictus ꝑ artificiū vel naturā Ꝁ alios. i Pistici. Fm̄ Aug. nomē est loci vbi crescit herba vñ talis liquor exꝑmit. ꝙ melī dī: pistici. i. fidelis. pistis em̄ grece fides ē latine. hoc ē dictū ꝙ ille liquor erat pur⁹ ⁊ verus: nō hūs aliq̄d aliud admixtū nec sophisticat⁹. k Preciosi. q; valebat trecētos denarios vt ꝺ Mar. xiiij. ca. i. trecentos nūmos vsuales. Erat em̄ liquor ille refrigeratiu⁹ ⁊ cōfortatiu⁹ mēbroꝝ: ⁊ ꝑdelicatiu⁹ ⁊ valde odorifer⁹. l Et vnxit pe. ie. et exter. capil. su. pe. eius. ordine cōuerso factū fuit ꝙ hic scribat. q; primo lauit pedes ⁊ exterſit. ⁊ postea vnxit. m Et dom⁹ imple. ē ex odo. vnguēti. Et quo ꝙ ꝑciositas vnguēti et deuotio marie expēdētis rē tā ꝑciosam in obsequiū dñi. Vtrū autē ista fuit mulier de ꝙ narrat Lucas dictū fuit ca. ꝓcedēti. n Dixit ꝙ. Hic ponit̄ inde murmuratio: cū dicit. o Vn⁹ ex discī. ei⁹ iu. scario. hoc ꝺ ad differentiā alteri⁹ inde. p Qui erat cū traditur⁹. licꝫ. n. ꝓmo fuerit bon⁹ qñ vocat⁹ fuit ad apostolatū: vt. s. dictū est. tñ postea lapsus ē in peccatū. q Vt aūt dñs in sua societate tolerauit eū: dedit nobis exemplū tolerādi malos. q Quare ꝺ vnguētū nō ve. tre. de. i. vendit. vnō versus. De re ꝙ venijt: gra. nulla venit. habet. u. sensus passiui ꝑ voce actiua. r Et datū ē egenis. ꝺ dixit simulās pietatē ad operādū suā cupiditatē. ꝓpter qō ꝑdit eū ꝙ elegit̄a s Dixit aūt ꝺ nō. q; de egenis ptinebat ad eū. i. de illis non curabat. licꝫ em̄ portaret ea ꝙ ꝺabant̄ xp̄o ad ꝺandū pauperibus: nō tn̄ faciebat: ꝙ retinebat sibi. ideo ꝺubdit. t Quia fur erat ⁊ loculos hūs. in qb⁹ abscōdebat ea ꝙ debebāt i alios vsus exꝑdi: vñ ꝺubdit. v Eā ꝙ mit. i. xp̄o ꝺabant̄ ad subueniēdū necessitatib⁹ xp̄i ⁊ discipuloꝝ ei⁹ ad ꝺandū pauperib⁹. x Portabat. i. officiū portādi ⁊ seruādi hēbat̄ ad istos vsus: licꝫ ꝺ infidelit ageret. ex ꝺ ꝑs ꝙ xp̄s ⁊ discipuli ei⁹ de elemosynis viuebāt. Sciendū etiā ꝙ ista portatio pecunie i via nō ꝓtinet ad pfectiōs ꝙ xp̄s ꝺ faciēdo suscepit ꝑsonā infirmoꝝ eis cōdescēdēs: sicut fecit se abscōdēdo a iudeis: vt. s. dictū ē. viij. et. x. ca. ⁊ hoc ꝺ extra de ver. sig. Exijt q̄ seminat. ⁊ ꝓpter ꝺ male argunūr illi q; ex ꝺ loco dicūt q; hīc aliq̄ mobilia in cōi ad

pfectionē ptineat. Pōt aūt hic queri q̄re xp̄s pmisit iudā portare pecuniā p̄dictā cū sciret eū latronē. Dicendū q̄ a pncipio q̄s fuit sibi tradit̄a ponādi officiū latro nō erat. et ḡuis xp̄s sciret eū futurū latronē: tñ tradidit sibi istud officiū: q̄ minor erat inf apl̄os alios. ꝓpt q̄ vltim⁹ inf eos nomiab: vt patz Mat. x. et Mar. iij. talib⁹ āt tpalia sf̄t tradēda. Maiores aūt debēt circa doctrinā z spūalia occupari. ꝓpter q̄ in pmitiua ecclesia apl̄i. vij. diacones ordinauerūt sub eis ad tpalia adminīstranda: vt ipi apl̄i liberi⁹ possent intēdere oīoni z pdicatiōi: vt dī Act. vj. y Dixit ergo. Hic ponit iude reprehensio cum dicit

3 Sinite illā. q. d. nō habetis cām sufficientē murmurādi q̄: ergit opus bonū. vñ p3 q̄ iudas nō solū murmurauit. sed etiā alij discipuli: vt habet Mat. xxvj. et Marci. xiij. verū tñ q̄ fuerunt incitati p iudā: z iterum mote pietate. iudas aūt cupiditate. iō iobes solū iudā noiauit.

3 Pt in diē sepulture mee seruet illō. nō loquit de b̄ q̄ iā erat effusus: ꝛ de alio silī. q. d. illud q̄ ꝓ sepultura mea ꝓparabit illud reseruabit: q̄ nō poterit illud in me expēdere ꝓcta accelerationē resurrectiōis mee: q̄ q̄ venit ad monumētū ad vngendū corp⁹ dñi. cū xp̄s iā resurrexit: vt p3 infra. xx. ca. Mathe⁹ aūt exp̄ssi⁹ b dicit: puenit vngere corp⁹ meū in sepulturā: z iō exp̄mit b obscuri⁹: cū dicit.

3 Sinite illā vt in diē sepulture mee ꝛc. q. d. dimittēda ē nūc facere q̄ tūc faceret si posset: z illud vngnētū tūc seruabit i loco istī⁹ nūc in me expēdi: z q̄ iudas ita murmurādo z alios ad hoc incitādo cām pietatis ptenderat: ideo hāc excludit dicēs. a Pauperes em̄ sp̄ habetis vobiscū. q. d. pōt recupare ad būfaciendū paupibus: ꝛ nō poterat recupare ad inunḡēdū me corp̄aliter. ꝓpter quod sequit. b Me aūt nō sp̄ habe. s. ꝓntia corp̄ali ad habitādū i carne passibili q̄ indiget tali vnctiōe. p hoc p3 q̄ aliq̄s opus min⁹ necessariū pōt ꝓponi magis necessario q̄ imminet ca sus q̄ illud min⁹ necessariū nō pōt alt⁹ recupari. c Cognouit ḡ turba. Hic p3r oūdit q̄lit xp̄s fuit honoratus a turbis. z b duplicit. p̄mo eum visitādo. 2cō honorifice ei obuiādo: ibi. In crastinū. In p̄ia pte dī sic. c Cognouit ḡ tur. mul. ex iudeis: q̄ illic erāt. Verbania. n. erat ꝓpe hierl̄m ad vnā leucā. z iō defacili poterāt de b cognoscere d Et venerūt: nō ꝓter ihm tm̄. In b innuit duplex cā. vna ꝓpter ipm̄ ihm reuerēter visitandū: alia q̄ subdit.

e Sed vt lazarū viderēt: quē suscitauit a mortis. Facta em̄ mirabilia libēter vident. mirabilissimū aūt erat vidē quadriduanū mortuū suscitatū comedentē et bibentē et alia opa facientē. Sperabāt etiā audire ipm̄ referētē ista tū alteri⁹ vite quē oēs scire desiderāt: z q̄ri b ḡra xp̄i manifestat de q̄ dolebāt ꝓncipes pp̄l̄ió subdit. f Cogi. aūt ꝓnci. facer. vtr. la. inth. ꝛc. Et q̄ p3 cor ma lignitas: q̄ volebāt interficē illū quē de⁹ vnificauerat ad occultandū miraculū. Si aūt q̄rat q̄re magis lazar ꝓsequebant q̄ cecū illuminatū: de quo dictum est. ix. ca. et languidū sanatum: de quo dictū fuit. v. ca. Dicendū q̄ hoc erat: quia Lazarus erat bō nobilis z famos⁹. z iō miraculū in ipo factū erat magis publicū z famosū. g In crasti. Hic deseri

1 Dixit ergo iesus. Sinite illam vt in diem sepulture mee seruet illud. Pauperes em̄ semp̄ habetis vobiscū: me aūt non semp̄ habetis.
c Cognouit ḡ turba mlta ex iudeis: q̄ illic ē et venerūt
d nō ꝓter ihm tm̄ ſ vt lazarū viderēt quē suscitauit a
f mortuis. Cogitauerūt aūt ꝓncipes sacerdotū vt z lazarū interficerent: q̄ multi
g ꝓter illū abibāt et iudeis
z credebāt in ihm. In crastinū aūt turba multa q̄ ve
b nerat ad diē festū cum audissent q̄ venit ihs hierl̄m̄
i mā accepēt ramos palma
k rū z ꝓcesserūt obuiam ei z
l m clamabāt. Osāna būdict⁹

bit̄ hono⁹ exhibitus xp̄o in urbe obuiatiōe. Et q̄ntū ad i duas: q̄ ꝓmo describit ipa obuiatio. 2cō subdit hui⁹ obuiatiōis rō: ibi. Testimoniū ḡ. In p̄ia pte dī sic. g In crasti. aūt tur. mul. q̄ vene. ad diē festū: q̄ oēs rei debant venire i hierl̄m in solēnitate pasche.

n qui venit in nomie dñi rex
p istī. Et inuenit ihs asellū:
q z sedit sup eū sicut scriptū
r est. Noli timere filia syon: ecce rex tuus venit sedens
s sup pullū asine. Hec nō cognouerūt discipuli eius ꝓ
t mū: sed quādo glorificat⁹ est ihs: tūc recordati sunt: q̄ hec erant scripta de eo:
v z hec fecerūt ei. Testimoniū ergo perhibebat turba que erat cum eo quādo lazarū vocauit de monumēto: z suscitauit eum a mortuis. Propterea z obuiauit ei turba: quia audierunt eum fecisse hoc signū.
x Pharisei ergo dixerūt ad
y semetipos. Videtis q̄ ni

h Cū audissent q̄ ihs ve. hiero. Istud fuit ḡnto die aīs paschā. alia die accipiebāt agnus: z seruabāt vsq̄ ad vesperā quartedecime diei. et tunc imolabāt: vt dī Exod. xij. iō xp̄s illa die venit i ierl̄m vbi erat imolād⁹ tāq̄ ver⁹ agnus ꝓ no bis: vt sic veritas responderet figure.

i Accepēt ramos palmarū. q̄s diuina dispositiō factū est ad designādū victoriā quā xp̄s ō hoste in ꝓmo erat habitatur⁹: vñ antiq̄tus dabāt ram⁹ palme victori i certamib⁹.

k Et ꝓcesserūt obuiam ei reuerēter.

l Et clamabāt osāna. i. salua obsecro: q̄ petebant ab eo salutē. m Būdict⁹ q̄ venit. In b laudāt z ꝓfitent ei⁹ aduentū. dicere. n. hois nō est suū facere q̄ tm̄ fateri. z iō q̄ deū būdicam⁹: nō ei bonū facim⁹: q̄ tm̄mō eius bonitatē fatemur z laudam⁹. dicere aūt dei est suū facere: ſm q̄ dī p̄s. xxxij. Dixit z facta sunt. z iō q̄ deus homi būdicit ei būficiū impendit.

n In noie dñi. i. sicut dñs. nō sic aūt venit moyses: ꝛ tm̄ mō vt ser⁹: vt dī Heb. iij. Dei alit. n In noie dñi. i. a deo p̄ie missus ad explendū eius voluntatē. o Rex istī. in b ꝓfitent ei⁹ potentiā tū diminute: q̄ credebāt ipm̄ regnaturū tpaliter z liberaturū eos a tributo. ipe aūt venit ad regnandū spūaliter. z ad liberandū totū gen⁹ hūanū a dyabolo q̄ erat maius ꝓpter b in ps. cxvij. vbi ista laus p̄dicta fuit: dī. Būdict⁹ q̄ venit in noie dñi de⁹ dñs z illuxit nobis. in q̄ exp̄mit eius diuinitas z regnū spūale.

p Et inuenit ihs asellū z sedit sup eū. modū aūt z q̄liter z p quē xp̄s hūc asellū būit. s. p missionē discipulo⁹ euāgelista trāsit: q̄ sufficieter fuerat exp̄ssus ab alijs. s. Mat. xxj. z Mar. xj. q Sicut scriptū est. Zach. ix. r Noli timere filia syon ꝛc. hoc fuit expositum Math. xxj.

s Hec nō cognouerūt discipuli ei⁹ p̄mū. i. ꝓtic: q̄ adhuc erāt simplices z illīati. t Sed q̄ glorificat⁹ ē ihs id est post resurrectionē suā q̄ fuit gllosus simul in aīa corp̄e. tūc em̄ aperuit illis sensū vt intelligerēt scripturas vt dī Ju. xlvi. v Testimoniū. Hic ponit dicte obuiatiōis rō q̄ fuit. p̄mulgatio suscitatiōis lazari ipsis turbis p illos q̄ p̄sentes fuerāt in suscitatiōe. z b est q̄ dī: Testi. ḡ phibe. ꝛc. x Pharisei ḡ. Hic p3r ponit pharisei⁹ ꝛc ius sine emulatio: cū dī: Pharisei ḡ dixerunt ad semet. i. intra se. y Videtis q̄: nihil ꝓfici. hoc exponit duplicit. vno mō de bono zelo: q̄ aliq̄ de pharisēis in eū crediderāt: vt patuit. ō. de Nicodemo. iij. c. z isti volebāt alios retrahē a xp̄i psecutiōe: q̄si dicerēt: quātūcūq; laboramus⁹ ad eū ip̄ediēdū: nihil tñ ꝓficim⁹. z iō videt q̄ sit factū diuinū. Cui silē fuit dictū gamalielis retrahētis iudeos a psecutiōe apl̄oꝝ: vt dī Act. v. Discedite ab hom̄ib⁹ istis z sinite illos: q̄m si ex hom̄ib⁹ ē ꝓsiliū h aut op⁹ dissoluet. si aūt ex deo ē nō poteritis dissoluere: ne forte z deo repugnare videami. Illo mō exponit de malo zelo ḡtum ad

illos q̄ nō crediderāt xp̄o: t ī⁹ inuidia mori talia dicebāt.
3 Eccc tot⁹ mūd⁹ post eū abijt. sermo ē hypbolic⁹ ad ex
pm̄cdū q multi seq̄bant xp̄m. a Erat aūt. Hic oñdit
glificatio xp̄i a gētilib⁹. Et diuidit i duas: q1 p̄do exp̄mit
cor devotio. scdo xp̄i rūsio: ibi. Jhs aūt rndit. Jn pm̄ a q̄
pte dī sic. a Erāt
aūt quidaz gentiles
ex his q̄ ascēderāt vt
adorarēt i die festo.
Nā allq̄ de gētilita-
te cōuertebant ad ri
tū iudeoz qui dice-
bant, pselyti. t isti te-
nebant esse i solēni-
tate paschali sicut t
alij. dicunt em̄ b gē-
tiles: q̄a remanebat
eis nomē pistinum.
Illio mō exponit b
t mel⁹ de gētilibus
fm veritatē: q1 exē-
plū p sui scitate hī
in reuerētia a gētil
bus q̄ erāt i circuitu
iudeoz: vt habet. ij.
Mach. iij. Et ideo
multi de eis ascēde
bāt adorare i festū
t maxie i solēnitate paschali: nō tñ admittebant ad eūm
agni paschalis nisi pus dimisso ritu gētilitatis eēnt cir-
cūcisi: vt hī Exo. xij. isti igit q1 audierāt xp̄i miracula: ī⁹
volebāt cū videre et⁹ doctrinā audire: ī⁹ istdik. b Hi
q̄ accesserūt ad philippū ꝛc. q1 videbāt eū māsuetū t pīū.
t ī⁹ pus ei exp̄osuerūt suū desiderū. c Venit philip
pus t dicit andree: q1 andreas p̄ncipalio: erat ip̄o cū eēt
pimus xp̄i discipul⁹: t p cū philipp⁹ eriā fuerat cōuersus
vt dictū ē. ꝛ. c. j. t ī⁹ volebat circa b agere de eius p̄silio. t
maxie: q1 forte memoz erat vbi xp̄i. d. aplis Math. x. Jn
viā gentiū ne abieritis. xp̄e q̄ ip̄i xp̄o nolebat b nūciare
p̄pio capite. d Andreas rursū t philipp⁹ dixerūt ibu
b diuia dispositiōe factū ē ad p̄nosticādū q̄ gētiles erāt i
p̄rio ad ducēdū ad fidē xp̄i p̄dicatōes aplor. e Jhs
aūt rndit. Hic ponit xp̄i rūsio: in q̄ p̄dō denūciat suā pas
sionē. scdo exhoztat ad ei⁹ imitatōes: ibi. Qui amat aiaz
Circa pmū sciēdū q̄ xp̄s rndendo denūciationi sibi facte
de gentilū deuotiōe p̄nūciauit suā passionē: q1 imediate
post illā gētiles erāt recipiēdi ad fidē. t hoc est q̄ dicit
f Venit hora vt clarificet filī⁹ hois. Jn passiōe sua fuit
clarificat⁹ q̄ signa oīa in solis obfuscatiōe i terremotu t
sepulcroz aptiōe t veli tēpli scissiōe. Fuit eriā clarificat⁹
in sua resurrectiōe t ascēsione: fm q̄ dī Phil. ij. Pūlia-
uit semetip̄m. sequit. Propt q̄ t de⁹ exaltauit illū: t de-
dit illi nomē q̄ est sup oē nomē. Fuit etiā clarificat⁹ i
gentilū p̄uersiōe q̄ ei⁹ deitatē vbiq̄ p̄fitent: p̄pter q̄ ibi
dē subdit. Et ois lingua confiteat ꝛc. Et q1 xp̄s p̄uidebat
ista futura i p̄rio. ī⁹ audiēs devotionē gentilū q̄ ia erāt
dispositi ad credendū: dixit. f Venit hora ꝛc. Sic alī
q̄s videns messes dispositas ad collectionē dicit. Venit
hora vt mittant falces: verūtñ p cōgruū exemplū oñdit:
q1 moz eius debebat p̄uenire p̄uersionē gentilū dicēs:
g Nisi granū frumēti cadēs i terrā mor. fu. ip̄m so. ma.
q1 nō facit fruct⁹ multiplicationē nisi p suā p̄cedentē cor
ruptionē: sic mo⁹ xp̄o q̄ ad suā hūanitatē multiplica-
ta ē fides i gētilib⁹. vñ ille est ac si xp̄s exp̄sse diceret. Isti
gētiles q̄ mō volūt venire ad me post mortē meā venient
ad me p fidem. h Qui amat aiaz. Hic hortat xp̄s ad
sui moztis imitationē. Ad cui⁹ intellectū sciendū q̄ ama
re ē aliq̄ne ei velle bonū: t si bonū voluīt sic de re simplr
bonū ē ver⁹ amoz t alit nō. Sūt aūt q̄dā bona bona que
sunt bona simpliciter et vera: que sunt bona spūalia: quę-
dam aūt sunt bona fm quid sicut tpalia bona corpalia et
mūdi delectabilia: t fz b Aug. exponit duplicit hāc lfaz

3 bil p̄ficim⁹. Ecce mūdus
a totus post eū abijt. Erant
autē quidā gentiles ex his
q̄ ascēderāt vt adorarēt in
b die festo. Hi ḡ accesserunt
ad philippū: q̄ erat a beth-
saida galylee t rogabāt eū
dicētes: dñe volum⁹ iesu
c videre. Venit philipp⁹ t di-
d cit andree. Andreas rursū
et philippus dixerūt iesu.
e Jhs aūt rndit eis dicens:
f Venit hora vt clarificet fi-
li⁹ hominis. Amē amē dico
g vobis nisi granū frumenti
cadēs in terrā mortuū fuerit
ip̄m solū mānet. Si aūt mor
h tuū fuerit multū fructū affert
i Qui amat aiaz suā p̄det eā
Et qui odit aiaz suā in hoc
k mūdo: in vitā eternā custo
dit eam. Si q̄s mihi minis-
trat me sequat: et vbi sum
l ego: illic t minister me⁹ erit.
Si quis mihi mīstrauerit
m honorificabit eū pat⁹ meus
n Nunc anima mea turbata
o est. Et quid dicam. Pater
p saluifica me ex hac hora.
Sed p̄terea veni in horā
q hanc. Pater clarifica no-
r men tuū. Venit ergo vox

dūt q rōnem dicēs: k Si q̄s mihi mīstrat me sequat.
q. d. rōnabile ē q̄ minister sequat dūm: t cū b oñdit b⁹ scīle
p̄mū ip̄az. s. beatitudinē dicēs. Et vbi ego sū ꝛc. q1 xp̄s i
ḡtū de⁹ ē ēntialit ipa bntudo. et ḡtū ad hūanitatē erat
actu beat⁹ in aia q̄ est p̄ncipalior ps hois. ī⁹ ipa aia aliq̄n
nolat hoz: vt hī. x. Etb. k Si q̄s mihi mīstrat. obedie-
do mādatis meis. l Hono. cū p̄ me⁹. Honoz. n. dat
homi ab aliis hoib⁹ i vita p̄ti in testimoniū veritis: sed
honoz dat homib⁹ a deo in gl̄ia celesti in p̄miū virtutis.
m Nūc aia. Hic oñdit q̄liter xp̄s glorificat⁹ est a patre
Et in diuidit in duas: q1 p̄mo ponit hui⁹ glorie petitio.
secūdo subdit ip̄ius p̄missio: ibi. Venit ergo. Circa pri-
mū xp̄s p̄mittit sue petitioni ostensionē affectiōis natu-
ralis ad declaratiōz ve hūanitat⁹ i ip̄o dicēs. m Nūc
anima mea turbata est. Turbari em̄ aliq̄ne dī q̄n cōmo-
uet: ī⁹o mare moti⁹ dicit turbatū. in xp̄o aūt ps sensitiua
dimittebat agere q̄ erat sibi p̄riū: ī⁹o imīente passione
affectus sensitiu⁹ cōmouebat rimore ex horroze naturali
t hoc est q̄ dicit hic aie turbatio. tamen ista turbatio nō
erat fōnem: ñ magis cōueniēs rōni: t p rōnem excitata
ad oñendū veritatē hūane nature vt dictū est: t ad me-
rendū nostrā redēptionē: sic t alie afflictiōes xp̄i. Et q̄a
dixerat alios imitari moztē sui ne forte aliquis ei diceret
secure potes moztē subire: q1 nihil mali sentis. ī⁹ p̄rariū
volut oñdere p talē turbationē. t p q̄ño nō est recedendū
ab eius imitatiōe p̄trea naturalē horroze. n Et q̄d di-
cā. q. d. fm appetitū sensitiuū faciā hāc petitiōz. o P⁹
saluifica me ex hac hora. liberādo me a passiōe imīente.
verūtñ q1 fm appetitū rōnalem q̄ dūtaxat in eo volebat
pati p̄pter patris obedientiā. t p̄pter humani generis sa-
lutē: ideo aliter loquit dicens. p Sed p̄pter hoc veni
in horā hanc. q. d. ad hoc veni in mūdum vt patiar p̄pter
p̄dicta: ī⁹o orādo dicit: q Pater clarifica nomē tuū.
id est fac illud in q̄ relucet gloria tui nois. s. passionē filij
in q̄ ipe pater ē clarificat⁹: t p ꝑs filī⁹ q̄ est idē cuz patre
in substātia: q1 p passionē filij diuulgatā p aplos p̄dicatiō-
nē: noticia patris. t filij t spūssancti diffusa est p totum
orbē. r Venit ergo. Hic ponit glorie petite p̄missio.
Et diuidit in tres: q1 p̄mo ponit vox patris gloriā p̄mit
tentis. secūdo opinio turbe de illa voce varie sentiētis:
ibi. Turbe ergo. tercio exp̄sitio p̄late vocis: ibi. Rndit
ihs. Circa p̄imū sciendū q̄ illa vox fuit formata a tota
trinitate cū ei⁹ opa sint indiuisa. verūtamē dī vox patris

q: fuit formata ad rephendū pfonā eius. ꝛ hoc est qđ dr Venit er. vox de ce. a deo pfe mō ꝓdicto. s Et clarifi. q: xpc ſi clarificauit ſem etiꝑm vt pōtifex fiēt. vt hr be bre. v. ſ. pf clarificauit eū ꝑ in miraculis in vita xpi facti. t Et iterū clarifi. q: postea clarificauit eū i morte ꝑ signū diuinitatis oīa ſa reſuſcitādo eū ꝛ exaltando eū ad celum. v Turba ḡ. Hic ponit opinio diuersa de illa voce. in illa turba alię erant magis rudes q̄ tm sonus vocis ꝓcepe rant nō ſignificatōs ꝛ ꝑtū ad illos dr. v Turba ḡ q̄ sta. ꝛ au. di. to. ſa. cē. ſ. aliqui ꝑ modū soni cō fusi. x Alij aūt. magis ſpſpicaces in tellexerūt articulatōem vocis: ꝛ isti. y Dicebāt angeli ei lo. c. Credebāt. n. eū eē purū hoiem. t iō dicebant angelū ei loqui. sicut aliqđ in ſcriptura dr ꝙ angeli, ꝓbetis loq̄bant. z Ridit iesus. Hic ponit expō audite vocis. et diuidit in tres. q: ꝑ ponit xpi expoſitio. ſcđo iudeox ꝛdicto ibi: Nos audiuim⁹. tercio xpi riſio ibi: adhuc mo dicū. In pma ꝓe ostendit xpc q: nō erat tonitruū nec son⁹ cōfuſus ſicut aliqui credebāt. ß vox diuina ꝑ instrucōs ꝑpli circūſtantiis vt cognoſceret ipm iesum eē verū xpm eū de celo vocauit testimoniū. ꝛ hoc ē qđ dr. a Nō ꝑ me hec vox venit. q: vox fit ꝑ instructionem alicui⁹. xpc aūt instructōe nō indigebat ſm ꝙ deus. ſilr nec inquisitū hō. q: ab instāti ꝓceptōis omia ꝓfecte cognouit ꝙ cognoſcit deus ſcia visionis. iō vox illa nō ē facta ꝑ ei⁹ instructōes. q: ſciebat se ꝑ passionē glorificādū a ꝑfe. b Sz ꝓter vos. i. ꝓter instructōem vr̄am. c Nūc ē iu. mūdi. i. iudiciū discretōis. q: a tpe passionis xpi discreti sunt fideles credētes ab obstinatis ꝑ infidelitatē. in futuro aūt erit iudiciū ꝙdēnatōis infidelitū ꝛ ꝓmiatōis credētiū. vel aliter. c Nun iudi. est mū. i. ꝑ modo ḡtis ex diuia ſua mūdus a ꝑtre diaboli erept⁹ē in passione xpi. iō subdit d Nūc ꝑin. hu. mū. eiici. foras. diabolus. n. dic dr mūdi ꝓnceps. nō ꝙ ſit dns ſube mūdi ſ̄ holm mūdialē vi uentiū inquantū se ſubijciūt ei ꝑ peccatū. dr electus diabolus ꝑ passionē xpi ꝑ quā apta ē iahua glorie. ꝛ sic diabolus nō pōt ipedire ſanctos a ꝑſecutōe gl̄ie. ſicut faciebat añ. tñ ꝓmittē rētare hoies ad exercitiū ꝛ meritū electox. e Et ego ſi exal. ku. a terra. ſ. in cruce. vbi exaltatus eſt moriens in aere debellādo aereas ꝑtates. dr etiā in cruce exaltatus. q: ꝑ hoc meruit glorificatōs ꝛ exaltatōem ſui corꝑis. ſubiecta ē ſibi multitudo gentiū ꝑ fidez vt dr ꝓhl. xj. Propter qđ deus exaltauit illū ꝛc. ſequitur Et oīs lingua cōfiteat q: dns iesus xpc in gl̄ia ē dei ꝓtis f Dia tra. ad meiꝑm. Ex amore. n. in cruce oſſio ad gentes hūanū hz cām attractiā mētiū. g Hoc aūt dic. ſig. ꝛc. Ista ſunt verba euāgeliste interꝓtātis qđ xpc intelligeret ꝑ illā exaltatōz. ſ. ſuā crucifixionē. h Ridit. ꝑ ponit iudeox ꝛdictio arguētiū ex eius morte: audito q: ꝑ nō eēt xpc dicentiū. i Nos audi. ex le. q: xpc ma. neterniū. Noie legis iudei aliqñ accipiūt to tū vetus testamētū. ꝛ nō ſolū. v. libros moyſi. q̄ appꝛopriate dicunt ler. in ꝓbetis aūt fit mentio de eternitate xpi. vt ꝑ Esa. ix. Et vocabit nomē eius admirabilis: ꝓsiliari⁹: deus fo tis: ꝑ futuri seculi. ꝓnceps pacis. multiplicabit eius im

v de celo dices. Et clarifica
w ui ꝛ iterū clarificabo. Tur
x ba ḡ q̄ stabat ꝛ audierat di
y cebat tonitruū eē factum.
z Alij aūt dicebāt. Angel⁹
a ei locut⁹ē. Ridit ibs ꝛ di
b xit. Nō ꝓp me ſ̄ vox venit
c ſ̄ ꝓp vos. Nunc iudiciū ē
d mundi. Nūc ꝓnceps bu
e ius mundi eiciet foras. et
f ego ſi exaltat⁹ fuero a terra
g omnia trahā ad meiꝑm.
h Hoc autem dicebat ſignificans qua morte eēt moti
i turus. Reſpōdit ei turba.
k Nos audimus ex lege. q:
l xpc manet in eternū. Et q̄

perū ꝛ pacis nō erit finis. ſilr dan. vj. Ptās eius ꝓtās eē na ꝛc. ꝛ Miche. v. Et tu bethleē ephrata ꝛc. ſequit. Ex te mihi egredietur q̄ sit dnator in iſrl. ꝛ egressus ei⁹ ab initio s diebus eternitatis. ſalls aūt ꝙmanēcia videt ꝛiari mortiō arguūt. k Et quō tu dicis. oꝑ. exal. fil. ho. i. mori in cruce. q. d. Si tu lō ḡris de tēꝑo ſequitur ꝙ tu nō ſis xpc. q̄ manet in eternū. Si aūt loqueris de alio dic nobis q̄s ē iste fili⁹ hois. Iz antē xpc nō vocauerit se in isto loco filiū hominis. tñ cōiter ſic se vocabat. ꝛ iō repetēdo eius verba hoc addiderūt. Si autē querat qualiter iudei intellexerunt q̄ xpc ſuā futurā crucifixionē vocaret ex altatōem. Dicendū q̄ puerbiū erat apō iudeos q̄ crucifixio vocabat exaltatio ꝛ adhuc homines tali mō loquēdi vtunt. sicut cū aliquis im peatur alteri ſuſpē

l modo tu dicis: oportet exal
m tari filiū hois. Et quis est
n iſte filius hois. Dixit ḡ eis
o mensis. Adhuc modicū lu
p men in vobis est. Ambula
q te dum lucē habetis vt nō
r vos tenebre comphendāt
s Et qui ambulat i tenebris
t nescit quo vadat. Dum lu
u cem habetis credite in lu
x cem. vt filij lucis sitis. hec
y locut⁹ est iesus. et abijt: et
z abscondit ſe ab eis. Cum
a autem tanta signa feciſſet
b coꝝm eis: non credebant
c in eum. vt sermo Esaie im
d pleret quez dixit. Dñe qs

l Dixit ḡ eis iesus ꝓ ponit xpi riſio in qua cōmēdat eos de aliqđ cognitōe xpi ꝑ ſcripturas ḡtū ad eius eternitatē. ß ondit eā imꝑfe cte. d. m Adhuc mo. lu. i vō. ē. q: nō intelligebāt mortē xpi ꝑ paſſionē in-dūantat ſilr cū dicit de eternitate eternita ꝛ tñ vtrūq; ponit ſcriptura de xpo. de etnitate iam dcm ē de ei⁹ passione ſcribit Esa. liij. Tāḡ ouis ad occisionē du cet ꝛc. ꝛ fm antiqs doctores debebat xpc torū illū ca. de xpo ad lām intellē ab illo loco q̄ ponit ca. ꝓce. Etce intelligit Fuus me⁹ ꝛc. ſilr dan. ix. exꝑſſe ꝓdicit passio xpi. ꝛ p⁹ hebdomadas. lxxij. occidet xpc. ꝛ iō monet eos ad quietēdū ꝓfectā cognitōz de xpo. d. n Ambulate. i. in cognitōe ꝓficte. o Dū lu. ba. i. me ꝓtraliter q̄ſum lux illumināns ꝙ veritatē doctrine ꝛ lumē gre. p Vt non re. vos ꝓhēdāt. ſ. ignoratie ꝛ culpe. q Et q̄ am. in te. ꝓdicit r Nescit quo vadit. q: declinauit a rectitudine vie.

s Dum lucem habetis credite in lucem. i. in eum.

t Vt filij lucis sitis. ꝙ imitatōem ꝛ gre adoptōem.

v Hec locutus est iesus ꝛ abijt. quia non recipiebant eius doctrinam. x Et abijt ꝛ abscondit ſe ab eis. eodē modo ꝛ eisdem causis sicut dictum est capitulo. viij. ꝛ. x Sed non videtur verum. quia supra se abscondit eo ꝙ vellent occidere eum. hic autem non dicitur hoc. Dicendum ꝙ ipe videbat cogitatōes eoꝝ ad hoc tendentes. licet adhuc non ꝓcurassent in opere. ꝛ ideo voluit eos ꝓuenire se abscondendo. quia nondum venerat hora passionis ſue. y Cum autem tanta. Hic ponitur iudeox infidelitas ꝛ obstinatio. Et dividit in duas. q: ꝓmō ꝑdicta obstinatio ostendit. ſecūdo a ꝓpheta arguit ibi: Jesus aūt clamauit. Prima in duas. q: ꝑ ondit obstinatio nō credētiū. ſcđo defect⁹ iudeox xpō credētiū ibi: verūtn ex ꝓncipib⁹. dicit igit in ꝓma ꝓe ſic euāgelista. y Cum aūt tanta sig. fe. coꝝm eis. ūn miraculis. in doctrina. ꝛ in revelatione secretox. cōdis ꝛ futurox. contingentiū ꝙ que declarata erat eius diuinitas.

z Nō cre. in eū. ꝛ in ꝑ iplete sunt. ꝓphax ſcpture eox obstinatōz ꝓ dictū. a Ut ſer. esa. ꝛc. lyra nō tenet hic causaliter ß ꝑsecutiue tm. q: ex iudeox obstinatōe iplerio secuta ē esa. ꝓphe. d. b Dñe quis cre. audiui nostro. quasi. d. pauci valde. quia de iudeis pauci crediderunt comparatiue, ꝛ bene dicit auditui nostro. quia

pphete nō cognouerūt mysteriū xpi p visum rei in se. q: adhuc erat futurū. nec viderūt illud in diuina cēnia. sed mī cognouerūt p reuelatōem. ꝛ talis reuelatio ex pte dei reuelantis vocat locutio. ex pte pphe intelligentis vocat auditio. c Et brachiū do. cui reue. ē. i. filius dei naturalis qui est virtus operatiua patris. qui inquātū deus omia fecit p verbū. ꝛ si ita ēt in hoibus q per verbū suū faceremꝰ quicquid vellēt verbū hois brachiū eiꝰ diceret. Inducit ei am ad hoc euāgelista aliā scripturam Esa. d. Propterea nō po. cre. ꝟ impossibilitas nō ē absoluta sed mī ex suppositōe. s. suppositō q haberēt volūtatē obstinatā i malo. sicut de aliq dicitur. Iste nō pōt illū diligere. qñ hꝫ volūtatē fixā in odio eiꝰ e Quia iterū dic: Esa. c. vj. licꝫ verba sint aliquātulū mutata. f Excecauit ocu. eoꝝ. subtrahēdo lumen gre. ꝓpter eoꝝ maliciā. q: verebant se ab hac luce. g Et indu. ē eoꝝ eoꝝ. dā ad subtractōem diuine gre que eoꝝ mollificat p denotōem scāt cordis indurato p cordis obstinatiōem. h Vrnō vi. ocu. s. mētalibus. i Et nō intel. eoꝝ. ꝛ uer. ꝛ sanē eos. q: ista nō possent fieri nisi grā dei pueniēte. k Hec di. esa. qñ vi. glo. eiꝰ. hoc addit euāgelista. q: Esa. vj. ꝑmittit verbis ꝓdictis de exaltatōe xpi ꝛ glia cū dr. Dicit dñs sedentē sup soliū excelsum ꝛc. l Verūtn. hic oñdit defectus iudeo ꝛ xpo credēdi q impfecti erāt in fide. q: nō solū requirit credulitas cordis ꝟ etiā confessio oris fm q dr Ro. x. Corde. n. credit ad iusticiā. ore aūt cōfessio fit ad salutē. ipi aūt hꝫ in xpo crederēt tñ cōfiteri nō audebāt. ꝛ hꝫ est qō dr. l Verūtn ex pncī. i. ex legispitis ꝛ sacerdotibus. m Multi cre. in eū. pp miracula ꝛ ppletōs scripturarū. n Sꝫ pp phari. nō cō. vt de syna. nō eijcerēt. q: ꝓspiraueruꝰ q xpistes ipm eē xpm excōicarēt ꝛ de synagoga iudeoꝝ expellerēt. qꝺ erat apud eos ignominiosum. vt. s. dictū. ē ca. ix. verūtn oēs tales pene si. p iusticia sustineant sunt meritorie. Cā vo quare hoc meritū fugerunt erat supbia. iō subdit. o Dilex. n. glo. ho. i. bono rē mundanū. p Magis qꝫ glo. dei. i. meritū. p q gloria reddit. q Jesus ait. Hic ꝑtr coꝝ infidelitas arguitur a xpo. ꝛ dinidit in rres. q: p inducit eos ad credēdū. secūdo oñdit fidei fructū ibi: Et lux. tercio incredulitatis supplicū ibi: ꝛ si qs audierit. In pma igit pte dr sic. q Ihs aūt clamauit. ad denotādū magnitudinē dicēdoꝝ e sui affectus a saluté hoīm. r Et di. q cre. in me nō cre. in me. s. solū. aliter ēet ꝺictio. iō sequit. s Sꝫ in eū q misit me. q: vna est fides patris ꝛ filij. ꝛ vna visio q̄ succedit fidei. iō sequit. t Qui videt me. vi. eum qui mi. me. Pr̄ eñ ꝛ filius sunt vnū in suba. distinguunt aūt in ꝓpietate relativa. Hec aūt ē natura relationoꝝ. q: cognito vno cognoscit ꝛ reliquū cū sint ssñ̄ ꝛ intellectu. v Ego lux Hic ponit fidei fructꝰ cū dr. Ego lux veni in mūdū vt o. q cre. in me. m re. nō ma. s. ignoratie: culpe: ꝛ gehēne. hic ē fructus gloriosus ralia cuadere ꝛ bona ꝛria obtinere.

x Et si qs audierit. hic describit pena incredulorꝝ cū dr Et si qs an. ver. mea. attre coꝝpis: hꝫ nō coꝝdis. y Et si custo. ea manēs in infidelitate. z Ego nō iu. cū. s. i sto meo p̄ aduēm. cui⁹cā subdit. a Nō. n. ve. vt in. mū. in aduentu p̄. b Sꝫ vt sal. mū. sustinēdo iudiciū ꝺdēnatōis ꝛ morte. c Qui sper. me ꝛ si acci. ver. mea. p fidē. d Hꝫ qui iu. cum ꝛ oñdit quis sit iste iudex. q. d.

c Sermo quē locutus sum ꝛc. Sicut enim lex ciuilis dr iudicare latroñē inquātus oñdit eū dignū iudicio ꝛ cōdemnatōne sic facta xpi ꝛ eius doctrina iudicabūt infideles. q: oñdent eos dignos ꝺdēnatōe. hꝫ q: ipemet xpc iudicabit effectiue i aduentu scdo. iō sequit. f Quia ego ex meipso nō suꝫ lo. pp hoc. n. sermo xpi oñdet infideles cōdemnabiles. q: pceḋit ex infallibili veritate. s. a deo patre. iō subdit.

g Ipse mi. māda. dedit ꝛc. q: xpc inqꝫ tū hō minor. ē pre. et sic accipit ab eo mādatū. in cui⁹ exe-

cutōe nō pōt deficere a regula volūtatis diuine. q: būanitas xpi tāq̄ instrm diuinitatis cōiunctū in nullo mouet nisi fm ipius motū. h Et scio q: mā. eiꝰ vi. eter. ē. s. virtualiter inquātū obseruatio mādatoꝝ dei deducit ad vitā eternā fm illud math. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mandata. i Que er. ego loquor ꝛc. Hoc cōcludit ad oñdē dū q būanitas sua non poterit obliquari a regula diuine veritatis. vt prꝫ p ꝺdicta. Occasione cuiusdā dicti in hoc capꝰ querit vtrū ꝓncipes indeoꝝ credentes in xpm ab eius passionē peccarēt mortaliter. nō cōfitēdo sua fidem Et arguit ꝓmo q nō. q: obmittere illud qō vertit in scandalū ꝛ turbatōem aliorꝝ nō ē pctm mortale ꝟ magis videtur meritorū. q: dicit apls. ꝛ. ad Corī. x. Sine offensione estote iudeis ꝛ gētilibus. Cōfessio aūt̄ fuę fidei fuisset in scandalū seu turbatōs aliorꝝ. ꝛ ꝛc. Itē aliq de illis fuerūt valde boni ꝛ iusti vt nicodemus ꝛ ioseph ab arimathia q erant discipuli xpi occulti. ꝛ iō nō est veriſile q tacuissent a fuę fidei cōfessione si fuisset hoc peccatū mortale. Contrariū arguit p illud qō dr ad Ro. x. Corde. n. credit ad iusticiā. ore aūt fit ꝓfessio ad salutē. ꝛ sic vr q ꝓfessio fidei sit necꝫria ad salutē. sicut ipa fides. ꝛ p ꝑns eius omissio peccatū mortale ē. R. isio aug. diffiniēs peccatū mortale dicit. q: pctm trāsgressio ē legis diuine ꝛ celestiū inobedientia mādatoꝝ. ꝛ iō obmissio ꝓfessionis fidei ī ē peccatū mortale nisi in casu in q̄ cōfessio ei opposita cadit sub ꝓcepto diuio. ipa aūt ꝓfessio cū sit actus virtutis nō cadit nisi sub ꝓcepto affirmatiuo. ꝓceptū affirmatiuū hꝫ nō obligat ad sp obligat tñ. p tpe ꝛ loco. vicꝫ qñ omissio actus q cadit sub ꝓcepto ē ꝛ charitatē dei vel. primi. ꝛ hoc modo omissio cōfessionis fidei ꝛ charitatē dei ē qñ p hoc subtrahit bonoꝝ deo debitus. vrpote qñ p hoc credit. q talis fides nō sit vera. Et etiā ꝛ charitatē primi: qñ p hoc ꝓximi salus impedit. ꝛ hoc ē qñ p hoc q aliquis maioris status fidē suā nō ꝓfitet alij simpliciores a fide vel fidei confessione tpe debito anertūt. ꝓpter vtrūq; ipsi ꝓncipes indeoꝝ de quibꝰ querit moraliter peccabant. ꝓmo cum essent legispiti ꝛ sacerdotes in scripturis exercitati. vt. s.

dctū ē.p hoc ḡ ex timore fidē suā de xpo nō cōfitebant. fides illa ab aliis nō vera ꝙ falsa reputabāt. p hoc etiam alij inferiores dictis ⁊ factis sacerdotū inhærentes a fide xpi auertebāt. ⁊ sic ptz ꝙ omissio cōfessionis fidei in ipis erat ꝑ charitatē dei ⁊ ꝓximi. Itē alia rōne peccabāt. quia tenebant ex officio docere pplm de his ꝙ sunt necessaria ad salutē cuiusmodi erat fides xpi. ⁊ tō taciturnitas illa nō pōt a peccato excusari. ⁊ hoc inuit euāgelista reddēs cām taciturnitatis ipox. d. Dilexerūt. n. magis gloriā hominū ꝙm gloriā dei. Fd primū dicēdū ꝙ ꝓfessio fidei qñ ē ad turbatōem hoim ⁊ ad nullā vtilitatē ē omittēda. sm ꝙ dicit dns matth. vij. Nolite sanctū dare canibus ⁊c. ꝙ si ex cōfessione fidei sperat aliqua vtilitas aut etiā assit necessitas. scandalū infidelitū ē ꝓtendū. sic dicit dns mat. xv. de scādalo phariseox. Sinite illos. s. turbari. qz ceci sūt ⁊ duces cecox. Fd scōm dicēdū ꝙ etiā apli aſ cōfirmati onē spūssancti mortaliter peccauerūt. vt ptz de negatiōe petri. ⁊ tō nō ē mirū si alij inferiores quātūcūqz iusti sūt peccauerūt. qz nō erant cōfirmati.

Jn ca. xij. vbi dr in postil. Sciendū etiā ꝙ ista portatio pecunie in via nō pertinet ad pfectōem. Additio.

Non repugnat pfectōi dre seu portare pecuniā l'cz cōsiliū dñi de dimissione bonox ꝓpriox sit vtile ad vitā eternā facilius ꝓsequēdā. Cui⁹rō est. Quia sm Tho. scōa scde. q. clxxxv. arti. vj. in rūsione ad ꝑmū argu mētū. Perfectio xpiane vite nō ꝓsistit cēntialiter in patientia volūtaria. ꝙ volūtaria paupias opat intrinsecū ad pfectōem vite. vñ nō optz ꝙ vbi ē maior paupias ibi sit maior pfectio. quāmo pōt ee summa pfectio cui⁹ magna opulēcia. Nam abrahā cui dicit ē Gen. xxij. Fimbula coram me ⁊ esto pfectus. legit ꝙplurimū diues fuisse. Si aūt ex ꝺ arguat inutile ee ꝓsiliū dñi ꝙ pauptate cū abrahā diuitias possidēt fuit pfectus. Fd hoc dicēdū sm. s. tho. in tractatu de pfectōe vite spūalis. ꝙ licirco cōsiliū pauptatis dat. qz pauper liberiores sunt a sollicitudine diuitiarū ⁊ securiores ad illis vicijs q̄ in acqrēdis pecunijs qñqz cōtingūt ꝙ sunt ipedimēta pfectōis. Ex quo sequit ꝙ magna fuit virtus seu pfectio abrae ⁊ dauid ⁊ similiū: ꝙ etiā diuitias possidētes a diuitijs liberā aīm habuerūt sicut magna fuit virtus Samsonis ꝙ absqz armis cū sola mandibula asine multos pstrauit hostes. vt Judi. xv. ca. Nec ex hoc sequerek inuiliter dari ꝓsiliū militi vt ad bellū pcedens arma sumeret ad hostes vincēdos. vincere. n. sine armis ex ꝓsit possibile ē valde virtuosum. ē tñ de raro cōtingentiꝰ. sile ē de possidētiꝰ diuitias respectu pfectōis vite. vñ Ecci. xxxj. cū dicit. Beatꝰ ē diues ꝙ inuētus est sine macula ⁊c. ⁊. f. Quis ē hic ⁊ laudabim⁹ eū. fecit. n. mirabilia in vita sua. ⁊ mirabilia. n. facit sue mirāda. nō aūt impossibilia ꝙ in diuitijs viuēs diuitijs affluētibus cor nō apponit. Ex qbus ad ꝓpositū dici posset ꝙ xpc ꝙ pauptatē volūtariā sepe cōmēdauit volens docere apl̄os ꝙ etiā sine tali pauptate pfectio vite posset acqri. iccirco pecuniā in via portabat. Si aūt obijciāk de ꝺ qō matth. x. ꝺ apl̄is ꝙ in eccia pfectionē locū tenent. Nolite possidere aurū nec argētū nec pecuniā in zonis vr̄is. Fd hoc dicendū ꝙ illa verba dñi ad hām aug. in li. de pfen. euāgelistaꝝ exponit vt intelligāt nō ꝓcipiēdo ꝙ magis ꝙ mittēdo. ꝓmittit. n. eis vt absqz auro ⁊ argēto ⁊ alijs sumptibus ad pdicādū irent. accepturi vite sumptus ab his qbus pdicabāt. vñ subdit. Dignus ē operi⁹ cibo suo. ita tñ ꝙ si aliqs ꝓprijs sumptibus pdicatōe euangelij vteret. ad superogatōnem primet. sicut paulus de seipo dicit. ij. Cor. xj. Cha⁹ etiā aliter exponit ista verba vt intelligāt illa dñm discipulis ꝓcepisse qñ ad illā missionē tm qua mittebant ad pdicādū iudeis vt ꝙ hoc excitarek ad cōsitendū de virtute ipsius ꝙ eis absqz sumptibus ꝓuideret. qō cōfonat cū ꝺ qō ꝺ Luc. xxij. ca. Qñ misivos sine sacculo ⁊ pera ⁊ calceamēt⁹: nūqd aliqd defuit vobis. Vñ ex ꝓdictis verbis nō obligabāt apl̄i nec successores. ꝙ. p vt dicit glo. Luc. x. sunt ep̄i ad nō portādū seu habēdum pecuniā tanqz ad illa que repugnāt pfectōi. Vñ ꝓut dicē

s. tho. vbi. s. in rūsione. ij. arti. Stultū aūt vr̄ dicere ꝙ tot sancti pontifices sicut anastasius ambrosi⁹ aug. illa pcepta trāsgressi fuissent si ad illa feruēda se crederent obligari. Illud aūt caplm Erijt ꝙ sentiat ⁊c. p postillatores allegatū facit ad pdicta. pmo qz pluries ibi dicit pauptatē ee via pfectōis. vñ ad pfectiōem. ⁊ per ꝙns nō ē pfectio. secūdo. qz hoc qō dicē ꝙ xpc cōdescendēs infirmis pecuniam portabat sicut ⁊ in fuga ⁊c. Intelligendum ē ꝙ si apl̄i adhuc infirmi vel etiā alij crederent summā pauptatē ee necessariā ad salutē forte retrocederent. sicut de illo adolescēte legit matth. xix. ca. ⁊ tō talibus cōdescendēs apl̄os vocebat exēplo ꝙ etiā sine tali pauptate posset qs acqrere pfectōem. ⁊ sīl posset dici de fuga.

Jn eo. ca. vbi dr in postil. Dicendū ꝙ hoc erat. qz lazarus erat nobilis bō. Additio.

Miraculū lazari inter cetera miracula xpi maⁱ fuit ⁊ ideo notabilius. Vñ. s. in eo. ca. dr. ꝙ turba multa venerūt vr̄ Jazarū viderēt quē suscitauit a mortuis. qō nō sic legit de alijs miraculis.

Replica.

In ca. xij. vbi inqrit postil. quare Jazarū monebātur iudei vt cogitarēt cū interficere. Rndet qz fuit vir nobilis ⁊ famosus. nō ei⁹ resuscitatio fuit famosior ⁊ infidelibus plus odiosa. Dur. opponit ꝙ illud nō fuit ꝓpter nobilitatē Jazari ꝙ pp ꝓmissā miraculi. qa fuit maximū miraculū xpi. ꝙ nō video quare fuit maius miraculū ꝙm suscitatio filij vidue ⁊ filij archisynagogi.

Capitulum. xiij.

Ante diē festū pasche. Jn pte pcedēti euāge. descripsit occasionē mortis xpi. h incipit describē mortē ei⁹. ⁊ diuidit in duas. qz ꝑ describit qlr xpc imminēte morte sua aios discipl̄os ꝓfouauit. scōo mortē xpi describit ca. xviij. ibi. Hec cū dixisset ihs. Pria in tres. qa ꝑ ondit qlr xpc cōfortauit discipulos exēplis. scō ꝓbis ca. se. Et ait discipulis suis nō ꝓtur. cor. tercio oēndit sufragia. c. xvij. hec locut⁹. Pria in duas. qz ꝑ ponit imitabile exēplū. scōo defect⁹ discipl̄oz ad imitādū ibi: h cū dix. ie. Pria i tres. qz ꝑ fem describit. scōo eius virtutes ondit ibi: venit ḡ ad sy. tercio facti imitatio discipul⁹ indicit ibi: postq̄ ḡ la. Pria i duas. qz ꝑ ꝓmittit affect⁹ xpi ad discipl̄os. scōo ꝑ factū mistrait ipsos ibi: ⁊ cena fcā. Circa primū sciēdū. qr affect⁹ xpi ad discipulos ꝓmittit vr eius fem magꝝ gratū ondat. ⁊ discipuli ei⁹ libēt⁹ imitēt. dicē ꝙ sic a fm̄ die se. f. xiiij. luna. i cui⁹ vespa inmolabat agn⁹ ⁊ incipiebat solennitas paschat ꝙ celebrat luna. xv. ⁊ fm hūc modū in eccia solēnitates incipiūt a vespa pcedētis diei. b Scies ihs. Ex ꝙ ptz ꝙ nō ignorās nec involūtā ri⁹ venit ad passionē. h volūtarie obediēs deo patri.

c Quia ve. ho. ei⁹. nō fatal: ꝙ a deo pre determiata. ⁊ hoc euenīret. vr imolatio agni ꝙ tollit pcta mūdi imediate p⁹ imolatōs agni figural⁹ cessaret. ⁊ sic vitas figure rūderet

d Pt trāſ. ex ꝺ mū. ad pa. Dicebat. n. pascha indeo⁹ um trāsit⁹. eo ꝙ nūc angel⁹ trāsijt p egyptū infliciēs pmogenita egyptioꝝ ⁊ filios isrl̄ suos. ⁊ sīl pascha xpianoꝝ dr trāsit⁹ inquātū fili⁹ dei p mortē trāsijt ad pfem non p loci mutatōz. ꝙ sic ꝺ a pre venisse assumēdo nām nām mortalē. ita ꝺ ad pfem redijsse faciēdo ipam pfortē paterne glie p imortalitatē in sua resurrectōe. e Cū dixisset suos. in ꝙ ondit ei⁹ dilectio gratuita. qz ꝑ dilexit suos ondit discretā. qz ista dilectio spālis nō fuit ad oēs ꝙ ad fmliares cuiusmodi erāt apli ꝙ erāt in mūdo. ondit ꝺ dilectio nccia. qz apli remanētes i ꝑdicōe mōi indigebāt ꝓlatōe diuia. f Jn fi. di. eos. i. i monte spālia sig⁹ dilectōis ondit. vel alit. Jn fine. i. pfecte aiam suā ꝓ eis ponendo.

g Et cena facta. Hic describit imitabile factū. s. Iohīs pedum discipulorū suorū vbi primitꝰ ihs t modꝰ huiꝰ lotionis cum dr. g Et cena facta. Nō ē intelligēda q̄ eēt totaliter cōpleta. q̄: postea dicit. Et cū recubuisset. sed erat facta ante q̄ comederant agnū paschale. t tunc surrexit ad lauandū pedes discipulorū suorū ac deinde recubuit. h Et cena facta cū diabolus iam misisset in cor. vt traderet eū iudas symonis scarioth is sciens: q̄ oīa dedit k ei pr̄ in manus. t q̄: a deo l exijt: t ad eū vadit: surgit m a cena t ponit vestimenta n sua. t cum accepisset lintheum pncinxit se. Deinde mittit aquā in pelui t cepit lauare pedes discipulorū: t extergere linthleo q̄ erat pncinctus. Venit ḡ ad symonē petrū. Et dic ei petr⁹. dñe tu mihi lauas pedes. rndit ihs t dixit ei. Qđ ego facio tu nescis mō scies autē postea. Dicit ei petr⁹. Nō lauabis mihi pedes in ēternū. Rndit ei iesus. Si nō lauero te nō habebis ptē mecū. Dicit ei symon petrus. Domine non tm pedes meos sed et manus t caput. Dicit ei iesus. Qui lotus est nō indiget nisi vt pedes lauet: ß ē mundꝰ totus. Et vos mundi estis ß nō oēs. Sciebat. n. quisnā eēt qui traderet eū. ꝓpterea dixit: non estis mundi oēs. Postq̄ ḡ lauerat pedes eoꝝ accepit vestimenta sua. t cū recubuisset iteruꝝ dixit eis. Scitis quid fecerim vob. Vos vocatis me mḡr et dñe t bñ dicitis: sum eteñ. Si ergo ego laui pedes vr̄os dñs t magister: t vos debetis alꝰ alterius lauare ꝓ pedes. Exēplū enim dedi vobis. vt quēadmodū ego feci vobis. ita et vos faciatis. Amen amen dico vobis. Non est seruus maior dñō suo. neq̄ apostolus maior eo qui misit illū. Si hec scitis beati eritis si feceritis ea. Non de omnibus vestrum dico. Ego scio quos elegerim. sed vt scriptura impleatur. Qui manducat mecum panem leuabit contra me calcaneum suum. Modo dico vobis antequam fiat. vt cum factum fuerit credatis quia ego sum. Amen amen dico vobis. Qui accipit si quem misero me accipit. Qui autem me accipit accipit eum qui misit me. Cum hec dixisset ihs turbatus est spū. et protestatus est et dixit. Amen amen dico vobis quia vnus ex vobis tradet me. Respiciebant ergo ad inuicem discipuli hesitantes de quo dicebat. Erat autem recumbens vnus ex discipulis in sinu ihu quem diligebat ihs. Annuit ergo huic symon petrus. et dixit ei. Quis est de quo dicit. Itaq̄ cum recubuisset ille sic super pectus ihu dixit ei. Dñe quis est. Respondit ihs. Ille est cui ego intinctum panem porrexero. Et cum intinxisset panem dedit iude symonis scarioth. Et post bucellam introiuit in eum satanas. Dicit ergo ei ihs. Quod facis fac citius. Hoc autem nemo scit discumbentium ad quid dixerit ei. Quidam enim putabant quia loculos habebat iudas quia dixisset ei ihs. Eme ea que opus sunt nobis ad diem festum aut egenis vt aliquid det illis. Cum ergo accepisset ille bucellam exiuit continuo. Erat autem nox. Cum ergo exisset dixit ihs. Nunc clarificatus est filius hominis. et deus clarificatus est in eo. Si deus clarificatus est in eo. et deus clarificabit eum in semetipso. et continuo clarificabit eum. Filioli adhuc modicum vobiscum sum. Quereretis me. et sicut dixi iudeis. Quo ego vado vos non potestis venire. et vobis dico modo. Mandatum nouum do vobis vt diligatis inuicem. sicut dilexi vos vt et vos diligatis inuicem. In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis si dilectionem habueritis ad inuicem. Dicit ei symon petrus. Domine quo vadis. Respondit ihs. Quo vado non potes me modo sequi. Sequeris autem postea. Ait petrus. Quare non possum te modo sequi. Animam meam pro te ponam. Respondit ihs. Animam tuam pro me ponas. Amen amen dico tibi non cantabit gallus donec ter me negaueris. Non turbetur cor vestrum. Creditis in deum. et in me credite. In domo patris mei mansiones multe sunt. Si quo minus dixissem vobis. Quia vado parare vobis locum. Et si abiero et preparauero vobis locum. Iterum venio et assumam vos ad me ipsum. vt vbi sum ego. et vos sitis. Et quo ego vado scitis. et viam scitis. Dicit ei thomas. Domine nescimus quo vadis. et quomodo possumus viam scire. Dicit ei ihs. Ego sum via veritas et vita. Nemo venit ad patrem nisi per me. Si cognouissetis me. et patrem meum forsitan cognoscetis. Et amodo cognoscetis eum. et vidistis eum. Dicit ei philippus. Domine ostende nobis patrem. et sufficit nobis. Dicit ei ihs. Tanto tempore vobiscum sum. et non cognouisti me philippe. Qui videt me videt et patrem meum. Quomodo tu dicis ostende nobis patrem. Non credis quia ego in patre. et pater in me est. Verba que ego loquor vobis a me ipso non loquor. Pater autem in me manens ipse facit opera. Non credis quia ego in patre. et pater in me est. Alioquin propter opera ipsa credite. Amen amen dico vobis. Qui credit in me opera que ego facio et ipse faciet. et maiora horum faciet. Quia ego ad patrem vado. Et quodcunq̄ petieritis patrem in nomine meo hoc faciam. vt glorificetur pater in filio. Si quid petieritis me in nomine meo hoc faciam. Si diligitis me mandata mea seruate. Et ego rogabo patrem. et alium paraclitum dabit vobis. vt maneat vobiscum in eternum. Spiritum veritatis quem mundus non potest accipere. quia non videt eum. nec scit eum. Vos autem cognoscetis eum. quia apud vos manebit. et in vobis erit. Non relinquam vos orphanos. Veniam ad vos. Adhuc modicum et mundus me iam non videt. Vos autem videtis me. quia ego vivo. et vos viuetis. In illo die vos cognoscetis quia ego sum in patre meo. et vos in me. et ego in vobis. Qui habet mandata mea et seruat ea. ille est qui diligit me. Qui autem diligit me diligetur a patre meo. et ego diligam eum. et manifestabo ei meipsum. Dicit ei iudas non ille scarioth. Domine quid factum est quia manifestaturus es nobis teipsum. et non mundo. Respondit ihs et dixit ei. Si quis diligit me sermonem meum seruabit. et pater meus diliget eum. et ad eum veniemus. et mansionem apud eum faciemus. Qui non diligit me sermones meos non seruat. Et sermonem quem audistis non est meus. sed eius qui misit me patris. Hec locutus sum vobis apud vos manens. Paraclitus autem spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo ille vos docebit omnia. et suggeret vobis omnia quecunq̄ dixero vobis. Pacem relinquo vobis. pacem meam do vobis. Non quomodo mundus dat ego do vobis. Non turbetur cor vestrum neq̄ formidet. Audistis quia ego dixi vobis. Vado et venio ad vos. Si diligeretis me gauderetis vtique quia vado ad patrem. quia pater maior me est. Et nunc dixi vobis priusquam fiat. vt cum factum fuerit credatis. Iam non multa loquar vobiscum. Venit enim princeps huius mundi. et in me non habet quicquam. Sed vt cognoscat mundus quia diligo patrem. et sicut mandatum dedit mihi pater sic facio. Surgite eamus hinc. Ego sum vitis vera. et pater meus agricola est. Omnem palmitem in me non ferentem fructum tollet eum. et omnem qui fructum affert purgabit eum. vt fructum plus afferat. Iam vos mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis. Manete in me. et ego in vobis. Sicut palmes non potest fructum ferre a semetipso nisi manserit in vite. sic nec vos nisi in me manseritis. Ego sum vitis vos palmites. Qui manet in me et ego in eo hic fert fructum multum. quia sine me nichil potestis facere. Si quis in me non manserit mittetur foras sicut palmes et aridus. et colligent eum et in ignem mittent. et ardet. Si manseritis in me. et verba mea in vobis manserint quodcunq̄ volueritis petetis. et fiet vobis. In hoc clarificatus est pater meus. vt fructum plurimum afferatis. et efficiamini mei discipuli. Sicut dilexit me pater et ego dilexi vos. manete in dilectione mea. Si precepta mea seruaueritis manebitis in dilectione mea. sicut et ego patris mei precepta seruaui. et maneo eius in dilectione. Hec locutus sum vobis vt gaudium meum in vobis sit. et gaudium vestrum impleatur. Hoc est precepta mea vt diligatis inuicem sicut dilexi vos. Maiorem hac dilectionem nemo habet vt animam suam ponat quis pro amicis suis. Vos amici mei estis si feceritis que ego precipio vobis. Iam non dicam vos seruos. quia seruus nescit quid faciat dominus eius. Vos autem dixi amicos. quia omnia que audiui a patre meo nota feci vobis. Non vos me elegistis. sed ego elegi vos. et posui vos vt eatis et fructum afferatis. et fructus vester maneat. Vt quodcunq̄ petieritis patrem in nomine meo det vobis. Hec mando vobis vt diligatis inuicem. Si mundus vos odit scitote quia me priorem vobis odio habuit. Si de mundo fuissetis mundus quod suum erat diligeret. Quia vero de mundo non estis. sed ego elegi vos de mundo propterea odit vos mundus. Mementote sermonis mei quem ego dixi vobis. Non est seruus maior domino suo. Si me persecuti sunt et vos persequentur. Si sermonem meum seruauerunt et vestrum seruabunt. Sed hec omnia facient vobis propter nomen meum. quia nesciunt eum qui misit me. Si non venissem et locutus fuissem eis peccatum non haberent. Nunc autem excusationem non habent de peccato suo. Qui me odit et patrem meum odit. Si opera non fecissem in eis que nemo alius fecit peccatum non haberent. Nunc autem et viderunt et oderunt et me et patrem meum. Sed vt adimpleatur sermo qui in lege eorum scriptus est. Quia odio habuerunt me gratis. Quem ego mittam vobis a patre spiritum veritatis qui a patre procedit ille testimonium perhibebit de me. Et vos testimonium perhibebitis quia ab initio mecum estis. Hec locutus sum vobis vt non scandalizemini. Absque synagogis facient vos. Sed venit hora vt omnis qui interficit vos arbitretur obsequium se prestare deo. Et hec facient vobis quia non nouerunt patrem neq̄ me. Sed hec locutus sum vobis vt cum venerit hora eorum reminiscamini quia ego dixi vobis. Hec autem vobis ab initio non dixi quia vobiscum eram. Et nunc vado ad eum qui me misit. Et nemo ex vobis interrogat me. Quo vadis. Sed quia hec locutus sum vobis tristitia implet cor vestrum. Sed ego veritatem dico vobis. Expedit vobis vt ego vadam. Si enim non abiero paraclitus non veniet ad vos. Si autem abiero mittam eum ad vos. Et cum venerit ille arguet mundum de peccato. et de iusticia. et de iudicio. De peccato quidem quia non credunt in me. De iusticia vero quia ad patrem vado. et amplius me non videbitis. De iudicio autem quia princeps huius mundi iam iudicatus est. Adhuc multa habeo vobis dicere. sed non potestis portare modo. Cum autem venerit ille spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem. Non enim loquetur a semetipso. sed quecunq̄ audiet loquetur. et quecunq̄ ventura sunt annunciabit vobis. Ille me clarificabit. quia de meo accipiet et annunciabit vobis. Omnia quecunq̄ habet pater mea sunt. Propterea dixi quia de meo accipiet et annunciabit vobis. Modicum et iam non videbitis me. et iterum modicum et videbitis me. quia vado ad patrem. Dixerunt ergo ex discipulis eius ad inuicem. Quid est hoc quod dicit nobis modicum et non videbitis me. et iterum modicum et videbitis me. et quia vado ad patrem. Dicebant ergo. Quid est hoc quod dicit modicum. Nescimus quid loquitur. Cognouit autem ihs quia volebant eum interrogare. et dixit eis. De hoc quesistis inter vos quia dixi. Modicum et non videbitis me. et iterum modicum et videbitis me. Amen amen dico vobis quia plorabitis et flebitis vos. mundus autem gaudebit. Vos autem contristabimini. sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Mulier cum parit tristitiam habet quia venit hora eius. Cum autem genuerit puerum iam non meminit pressure propter gaudium quia natus est homo in mundum. Et vos igitur nunc quidem tristitiam habetis. Iterum autem videbo vos. et gaudebit cor vestrum. et gaudium vestrum nemo tollet a vobis. Et in illo die me non rogabitis quicquam. Amen amen dico vobis. Si quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis. Usque modo non petistis quicquam in nomine meo. Petite et accipietis. vt gaudium vestrum sit plenum. Hec in prouerbiis locutus sum vobis. Venit hora cum iam non in prouerbiis loquar vobis. sed palam de patre annunciabo vobis. In illo die in nomine meo petetis. et non dico vobis quia ego rogabo patrem de vobis. Ipse enim pater amat vos. quia vos me amastis. et credidistis quia ego a deo exiui. Exiui a patre. et veni in mundum. Iterum relinquo mundum. et vado ad patrem. Dicunt ei discipuli eius. Ecce nunc palam loqueris. et prouerbium dicis nullum. Nunc scimus quia scis omnia. et non opus est tibi vt quis te interroget. In hoc credimus quia a deo exiisti. Respondit eis ihs. Modo creditis. Ecce venit hora. et nunc venit vt dispergamini vnusquisque in sua. et me solum relinquatis. et non sum solus quia pater mecum est. Hec locutus sum vobis vt in me pacem habeatis. In mundo pressuram habebitis. sed confidite ego vici mundum. Hec locutus est ihs. et leuatis oculis in celum dixit. Pater venit hora. clarifica filium tuum. vt filius clarificet te. Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis. vt omne quod dedisti ei det eis vitam eternam. Hec est autem vita eterna. vt cognoscant te solum deum verum. et quem misisti ihm xpm. Ego te clarificaui super terram. opus consummaui quod dedisti mihi vt faciam. Et nunc clarifica me tu pater apud temetipsum. claritate quam habui priusquam mundus esset apud te. Manifestaui nomen tuum hominibus quos dedisti mihi de mundo. Tui erant. et mihi dedisti eos. et sermonem tuum seruauerunt. Nunc cognouerunt quia omnia que dedisti mihi abs te sunt. Quia verba que dedisti mihi dedi eis. et ipsi acceperunt. et cognouerunt vere quia a te exiui. et credidierunt quia tu me misisti. Ego pro eis rogo. non pro mundo. sed pro his quos dedisti mihi. quia tui sunt. et mea omnia tua sunt. et tua mea sunt. et clarificatus sum in eis. Et iam non sum in mundo. et hi in mundo sunt. et ego ad te venio. Pater sancte serua eos in nomine tuo quos dedisti mihi. vt sint vnum sicut et nos. Cum essem cum eis ego seruabam eos in nomine tuo quos dedisti mihi. et custodiui. et nullus ex eis perijt nisi filius perditionis. vt scriptura impleatur. Nunc autem ad te venio. et hec loquor in mundo. vt habeant gaudium meum impletum in semetipsis. Ego dedi eis sermonem tuum. et mundus eos odio habuit. quia non sunt de mundo. sicut et ego non sum de mundo. Non rogo vt tollas eos de mundo. sed vt serues eos a malo. De mundo non sunt sicut et ego non sum de mundo. Sanctifica eos in veritate. Sermo tuus veritas est. Sicut me misisti in mundum et ego misi eos in mundum. Et pro eis ego sanctifico meipsum. vt sint et ipsi sanctificati in veritate. Non pro eis autem rogo tantum. sed et pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me. vt omnes vnum sint. sicut tu pater in me. et ego in te. vt et ipsi in nobis vnum sint. vt credat mundus quia tu me misisti. Et ego claritatem quam dedisti mihi dedi eis. vt sint vnum sicut et nos vnum sumus. Ego in eis. et tu in me. vt sint consummati in vnum. et cognoscat mundus quia tu me misisti. et dilexisti eos sicut et me dilexisti. Pater quos dedisti mihi volo vt vbi ego sum et illi sint mecum. vt videant claritatem meam quam dedisti mihi. quia dilexisti me ante constitutionem mundi. Pater iuste mundus te non cognouit. Ego autem te cognoui. et hi cognouerunt quia tu me misisti. Et notum feci eis nomen tuum. et notum faciam. vt dilectio qua dilexisti me in ipsis sit. et ego in ipsis. Cum hec dixisset ihs egressus est cum discipulis suis trans torrentem cedron. vbi erat hortus in quem introiuit ipse et discipuli eius. Sciebat autem et iudas qui tradebat eum locum. quia frequenter ihs conuenerat illuc cum discipulis suis. Iudas ergo cum accepisset cohortem et a principibus sacerdotum et pharisaeis ministros venit illuc cum laternis et facibus et armis. Ihs ergo sciens omnia que ventura erant super eum processit. et dixit eis. Quem quereritis. Responderunt ei. Ihm nazarenum. Dicit eis ihs. Ego sum. Stabat autem et iudas qui tradebat eum cum ipsis. Vt ergo dixit eis. Ego sum abierunt retrorsum. et ceciderunt in terram. Iterum ergo interrogauit eos. Quem quereritis. Illi autem dixerunt. Ihm nazarenum. Respondit ihs. Dixi vobis quia ego sum. Si ergo me quereritis sinite hos abire. vt impleatur sermo quem dixit. Quia quos dedisti mihi non perdidi ex eis quemquam. Simon ergo petrus habens gladium eduxit eum. et percussit pontificis ancillam. et abscidit eius auriculam dexteram. Erat autem nomen ancille malchus. Dixit ergo ihs petro. Mitte gladium tuum in vaginam. Calicem quem dedit mihi pater non bibam illum. Apprehenderunt ergo ihm et ligauerunt eum. et adduxerunt ad annam primum. Erat enim socer caiphe qui erat pontifex anni illius. Erat autem caiphas qui consilium dederat iudeis. Quia expedit vnum hominem mori pro populo. Sequebatur autem ihm simon petrus et alius discipulus. Discipulus autem ille erat notus pontifici. et introiuit cum ihu in atrium pontificis. Petrus autem stabat ad ostium foras. Exiuit ergo discipulus alius qui erat notus pontifici. et dixit ostiarie. et introduxit petrum. Dicit ergo petro ancilla ostiaria. Numquid et tu ex discipulis es hominis huius. Dicit ille. Non sum. Stabant autem serui et ministri ad prunas quia frigus erat. et calefaciebant se. Erat autem et petrus cum eis stans et calefaciens se. Pontifex ergo interrogauit ihm de discipulis suis. et de doctrina eius. Respondit ei ihs. Ego palam locutus sum mundo. Ego semper docui in synagoga et in templo quo omnes iudei conueniunt. et in occulto locutus sum nichil. Quid me interrogas. interroga eos qui audierunt quid locutus sim ipsis. Ecce hi sciunt que dixerim ego. Hec autem cum dixisset vnus assistentium ministrorum dedit alapam ihu. dicens. Sic respondes pontifici. Respondit ei ihs. Si male locutus sum testimonium perhibe de malo. Si autem bene quid me cedis. Et misit eum annas ligatum ad caiphan pontificem. Erat autem symon petrus stans et calefaciens se. Dixerunt ergo ei. Numquid et tu ex discipulis eius es. Negauit ille et dixit. Non sum. Dicit vnus de seruis pontificis cognatus eius cuius abscidit petrus auriculam. Nonne ego te vidi in horto cum illo. Iterum ergo negauit petrus. et statim gallus cantauit. Adducunt ergo ihm a caiphe in pretorium. Erat autem mane. et ipsi non introierunt in pretorium vt non contaminarentur. sed vt manducarent pascha. Exiuit ergo pilatus ad eos foras. et dixit. Quam accusationem affertis aduersus hominem hunc. Responderunt et dixerunt ei. Si non esset hic malefactor non tibi tradidissemus eum. Dixit ergo eis pilatus. Accipite eum vos. et secundum legem vestram iudicate eum. Dixerunt ergo ei iudei. Nobis non licet interficere quemquam. vt sermo ihu impleretur quem dixit significans qua morte esset moriturus. Introiuit ergo iterum pilatus in pretorium. et vocauit ihm. et dixit ei. Tu es rex iudeorum. Respondit ihs. A temetipso hoc dicis. an alii dixerunt tibi de me. Respondit pilatus. Numquid ego iudeus sum. Gens tua et pontifices tui tradiderunt te mihi. Quid fecisti. Respondit ihs. Regnum meum non est de hoc mundo. Si ex hoc mundo esset regnum meum ministri mei decertarent vt non tradar iudeis. Nunc autem regnum meum non est hinc. Dixit ergo ei pilatus. Ergo rex es tu. Respondit ihs. Tu dicis quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum. et ad hoc veni in mundum. vt testimonium perhibeam veritati. Omnis qui est ex veritate audit vocem meam. Dicit ei pilatus. Quid est veritas. Et cum hoc dixisset iterum exiuit ad iudeos. et dicit eis. Ego nullam inuenio in eo causam. Est autem consuetudo vobis vt unum dimittam vobis in pascha. Vultis ergo dimittam vobis regem iudeorum. Clamauerunt ergo rursum omnes dicentes. Non hunc sed barabbam. Erat autem barabbas latro. Tunc ergo apprehendit pilatus ihm et flagellauit. Et milites plectentes coronam de spinis imposuerunt capiti eius. et veste purpurea circumdederunt eum. et venientes ad eum dicebant. Aue rex iudeorum. et dabant ei alapas. Exiuit ergo iterum pilatus foras. et dicit eis. Ecce adduco vobis eum foras. vt cognoscatis quia nullam inuenio in eo causam. Exiuit ergo ihs portans coronam spineam et purpureum vestimentum. et dicit eis pilatus. Ecce homo. Cum ergo vidissent eum pontifices et ministri clamauerunt dicentes. Crucifige crucifige eum. Dicit eis pilatus. Accipite eum vos et crucifigite. Ego enim non inuenio in eo causam. Responderunt ei iudei. Nos legem habemus. et secundum legem debet mori. quia filium dei se fecit. Cum audisset ergo pilatus hunc sermonem magis timuit. et introiuit in pretorium iterum. et dicit ad ihm. Vnde es tu. Ihs autem responsum non dedit ei. Dicit ergo ei pilatus. Mihi non loqueris. Nescis quia potestatem habeo crucifigere te. et potestatem habeo dimittere te. Respondit ihs. Non haberes potestatem aduersum me vllam nisi tibi datum esset desuper. Propterea qui me tradidit tibi maius peccatum habet. Exinde querebat pilatus dimittere eum. Iudei autem clamabant dicentes. Si hunc dimittis non es amicus cesaris. Omnis enim qui se regem facit contradicit cesari. Pilatus autem hec omnia audiens adduxit foras ihm. et sedit pro tribunali in loco qui dicitur lithostrotos. hebraice autem gabbatha. Erat autem parasceue pasche hora quasi sexta. et dicit iudeis. Ecce rex vester. Illi autem clamabant. Tolle tolle crucifige eum. Dicit eis pilatus. Regem vestrum crucifigam. Responderunt pontifices. Non habemus regem nisi cesarem. Tunc ergo tradidit eum illis vt crucifigeretur. Susceperunt autem ihm et eduxerunt. Et bajulans sibi crucem exiuit in eum qui dicitur calvarie locum. hebraice autem dicitur golgotha. Ubi crucifixerunt eum. et cum eo alios duos hinc et inde medium autem ihm. Scripsit autem et titulum pilatus. et posuit super crucem. Erat autem scriptum. Ihs nazarenus rex iudeorum. Hunc ergo titulum multi legerunt iudeorum. Et erat prope ciuitatem locus vbi crucifixus est ihs. Et erat scriptum hebraice. grece. latine. Dicebant ergo pontifices iudeorum pilato. Noli scribere rex iudeorum. sed quia ipse dixit. Rex sum iudeorum. Respondit pilatus. Quod scripsi scripsi. Milites ergo cum crucifixissent ihm acceperunt vestimenta eius. et fecerunt quatuor partes. vnicuique militi partem. et tunicam. Erat autem tunica inconsutilis. desuper contexta per totum. Dixerunt ergo ad inuicem. Non scindamus eam. sed sortem mittamus de illa cuius sit. vt scriptura impleatur dicens. Diuiserunt sibi vestimenta mea. et super vestem meam miserunt sortem. Et milites quidem hec fecerunt. Stabant autem iuxta crucem ihu mater eius. et soror matris eius maria cleophe. et maria magdalene. Cum vidisset ergo ihs matrem et discipulum stantem quem diligebat dicit matri sue. Mulier ecce filius tuus. Deinde dicit discipulo. Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in sua. Postea sciens ihs quia omnia consummata sunt. vt consummaretur scriptura dicit. Sitio. Vas ergo positum erat aceto plenum. Illi autem spongiam aceto plenam hyssopo circumdantes obtulerunt ori eius. Cum ergo accepisset ihs acetum dixit. Consummatum est. Et inclinato capite tradidit spiritum. Iudei ergo quoniam parasceue erat vt non remanerent in cruce corpora sabbato. erat enim magnus dies ille sabbati. rogauerunt pilatum vt frangerentur eorum crura. et tollerentur. Venerunt ergo milites. et primi quidem fregerunt crura et alterius qui crucifixus est cum eo. Ad ihm autem cum venissent vt viderunt eum iam mortuum non fregerunt eius crura. sed vnus militum lancea latus eius aperuit. et continuo exiuit sanguis et aqua. Et qui vidit testimonium perhibuit. et verum est testimonium eius. Et ille scit quia vera dicit. vt et vos credatis. Facta sunt enim hec vt scriptura impleretur. Os non comminuetis ex eo. Et iterum alia scriptura dicit. Videbunt in quem transfixerunt. Post hec autem rogauit pilatum ioseph ab arimathia. qui erat discipulus ihu occulte autem propter metum iudeorum. vt tolleret corpus ihu. Et permisit pilatus. Venit ergo et tulit corpus ihu. Venit autem et nichodemus qui venerat ad ihm nocte primum. ferens mixturam myrre et aloes quasi libras centum. Acceperunt ergo corpus ihu. et ligauerunt illud cum aromatibus sicut mos est iudeis sepelire. Erat autem in loco vbi crucifixus est ortus. et in horto monumentum nouum in quo nondum quisquam positus fuerat. Ibi ergo propter parasceuen iudeorum quia iuxta erat monumentum posuerunt ihm. Una autem sabbatorum maria magdalene venit mane cum adhuc tenebre essent ad monumentum. et vidit lapidem sublatum a monumento. Cucurrit ergo et venit ad simonem petrum. et ad alium discipulum quem amabat ihs. et dicit eis. Tulerunt dominum de monumento. et nescimus vbi posuerunt eum. Exiuit ergo petrus et alius discipulus. et venerunt ad monumentum. Currebant autem duo simul. et discipulus ille precucurrit citius petro. et venit prior ad monumentum. Et cum se inclinasset vidit linteamina posita. non tamen introiuit. Venit ergo et symon petrus sequens eum. et introiuit in monumentum. et vidit linteamina posita. et sudarium quod fuerat super caput eius. non cum linteaminibus positum. sed seorsum involutum in vnum locum. Tunc ergo introiuit et alius discipulus qui venerat prior ad monumentum. et vidit et credidit. Nondum enim sciebant scripturam quia oportet eum a mortuis resurgere. Abierunt ergo iterum discipuli ad semetipsos. Maria autem stabat ad monumentum foris plorans. Dum ergo fleret inclinauit se et prospexit in monumentum. et vidit duos angelos in albis sedentes vnum ad caput et vnum ad pedes vbi positum fuerat corpus ihu. Et dicunt ei illi. Mulier quid ploras. Dicit eis. Quia tulerunt dominum meum. et nescio vbi posuerunt eum. Hec cum dixisset conuersa est retrorsum. et vidit ihm stantem. et nesciebat quia ihs est. Dicit ei ihs. Mulier quid ploras. quem quereris. Illa existimans quia hortulanus esset dicit ei. Domine si tu sustulisti eum dic mihi vbi posuisti eum. et ego eum tollam. Dicit ei ihs. Maria. Conuersa illa dicit ei. Rabboni. quod dicitur magister. Dicit ei ihs. Noli me tangere. Nondum enim ascendi ad patrem meum. Vade autem ad fratres meos. et dic eis. Ascendo ad patrem meum et patrem vestrum. deum meum et deum vestrum. Venit maria magdalene annuncians discipulis quia vidit dominum. et hec dixit ei. Vespere autem die illa vna sabbatorum. et fores essent clause vbi erant discipuli congregati propter metum iudeorum. venit ihs et stetit in medio. et dicit eis. Pax vobis. Et cum hoc dixisset ostendit eis manus et latus. Gauisi sunt ergo discipuli viso domino. Dixit ergo eis ihs iterum. Pax vobis. Sicut misit me pater et ego mitto vos. Cum hec dixisset insufflauit et dicit eis. Accipite spiritum sanctum. Quorum remiseritis peccata remittuntur eis. et quorum retinueritis retenta sunt. Thomas autem vnus de duodecim qui dicitur didymus non erat cum eis quando venit ihs. Dicebant ergo ei alii discipuli. Vidimus dominum. Ille autem dixit eis. Nisi videro in manibus eius fixuram clauorum. et mittam manum meam in latus eius non credam. Et post dies octo rursum erant discipuli eius intus. et thomas cum eis. Venit ihs ianuis clausis. et stetit in medio. et dixit. Pax vobis. Deinde dicit thome. Infer digitum tuum huc. et vide manus meas. et affer manum tuam. et mitte in latus meum. et noli esse incredulus sed fidelis. Respondit thomas et dixit ei. Dominus meus et deus meus. Dicit ei ihs. Quia vidisti me thoma credidisti. Beati qui non viderunt et credunt. Multa quidem et alia signa fecit ihs coram discipulis suis. que non sunt scripta in libro hoc. Hec autem scripta sunt vt credatis quia ihs est xps filius dei. et vt credentes vitam habeatis in nomine eius. Postea manifestauit se ihs iterum discipulis ad mare tyberiadis. Manifestauit autem sic. Erant simul symon petrus. et thomas qui dicitur didymus. et nathanael qui erat a cana galilee. et filii zebedei. et alii ex discipulis eius duo. Dicit eis symon petrus. Vado piscari. Dicunt ei. Venimus et nos tecum. Exierunt et ascenderunt navim. et illa nocte nichil prehenderunt. Mane autem iam stetit ihs in littore. Non tamen discipuli scierunt quia ihs est. Dicit ergo eis ihs. Pueri numquid pulmentarium habetis. Responderunt ei. Non. Dicit illis. Mittite in dexteram nauigii rete. et inuenietis. Miserunt ergo. et iam non valebant illud trahere a multitudine piscium. Dicit ergo discipulus ille quem diligebat ihs petro. Dominus est. Symon petrus cum audisset quia dominus est tunicam succinctus erat. Misit se in mare. Alii autem discipuli navigio venerunt. non enim longe erant a terra sed quasi cubitis ducentis. trahentes rete piscium. Ut ergo descenderunt in terram videbant prunas positas. et piscem superpositum. et panem. Dicit eis ihs. Afferte de piscibus quos prehendistis nunc. Ascendit symon petrus. et traxit rete in terram plenum magnis piscibus centum quinquaginta trium. Et cum tanti essent non est scissum rete. Dicit eis ihs. Venite prandete. Nemo audebat discumbentium interrogare eum. Tu quis es. scientes quia dominus est. Et venit ihs et accipit panem. et dat eis. et piscem similiter. Hoc iam tertio manifestatus est ihs discipulis suis cum resurrexisset a mortuis. Cum ergo prandissent dicit symoni petro ihs. Symon iohannis diligis me plus his. Dicit ei. Etiam domine tu scis quia amo te. Dicit ei. Pasce agnos meos. Dicit ei iterum. Symon iohannis diligis me. Dicit ei. Etiam domine tu scis quia amo te. Dicit ei. Pasce agnos meos. Dicit ei tertio. Symon iohannis amas me. Contristatus est petrus quia dixit ei tertio. Amas me. et dixit ei. Domine tu omnia nosti. tu scis quia amo te. Dicit ei. Pasce oues meas. Amen amen dico tibi. Cum esses iunior cingebas te. et ambulabas vbi volebas. Cum autem senueris extendes manus tuas. et alius te cinget. et ducet quo tu non vis. Hoc autem dixit significans qua morte clarificaturus esset deum. Et cum hec dixisset dicit ei. Sequere me. Conuersus petrus vidit illum discipulum quem diligebat ihs sequentem. qui et recubuit in cena super pectus eius. et dixit. Domine quis est qui tradet te. Hunc ergo cum vidisset petrus dicit ihu. Domine hic autem quid. Dicit ei ihs. Sic eum volo manere donec veniam quid ad te. Tu me sequere. Exiit ergo sermo iste inter fratres quia discipulus ille non moritur. Et non dixit ei ihs non moritur. sed sic eum volo manere donec veniam quid ad te. Hic est discipulus ille qui testimonium perhibet de hijs. et scripsit hec. Et scimus quia verum est testimonium eius. Sunt autem et alia multa que fecit ihs. que si scribantur per singula nec ipsum arbitror mundum capere posse eos qui scribendi sunt libros. Amen.

Incipit prologus sancti hieronimi presbiteri in epistolam pauli ad romanos.

Paulus seruus ihu xpi vocatus apostolus segregatus in euangelium dei. Hec epistola ab vrbe roma scripta est. et ad romanos missa per phebem diaconam cenchrensis ecclesie. Et habet in se capitula. lxxxvi. Nichil cognatum intrabit in illā. Si autē intelligat de lotōe corpali pedū ihūs petri. codē mō est dicendū. Sicut. n. aliquid ē illi ciuī nō ex natura sua sed tm̄ ꝓhibitū. vt ꝓ de eīu ligni vetiti ꝑmo parenti. ita sīt aliquid ē necessariū ad salutē nō ex natura sui: ß ꝓ ꝑceptū dei vel plati. et sic erat in ꝓposito. Exquo. n. xp̄c volebat simpliciter hoc facere: petrus de necessitate salutis tenebat sustinere.

y Dicit ei sy. petr⁹ Dñe non tm̄ pedes meos ß etiā manꝰ t caput. Pedes sunt ps corꝑis inferior. manus media. caput supior. t ꝺ per exp̄ssionē istarū ptium intellex tōtū corpus. Est igit sensus Dñe nō tm̄ rē. q. d. ꝑpūs sustinerem a te totum corpus lauari ḡ a te separi. quia ḡuis esset durū petro sustinere fuitiū mḡri. tū grauꝰ erat ei ab ihū separi. vñ dr i itinerario clemētis. q̄ quicūq̄ pr⁹ memor erat dulcissime societatis xp̄i re

tenek debito honestatis ⁊ cõgruitatis. f Exemplũ.h ꝓfirmat cõclusionẽ ꝓdictã. ⁊ hoc quadruplicẽ. ꝓmo exẽplo sui. d. Exẽplũ. n. dedi vobis ⁊c. q. d. ad hoc feci vt oñderẽ vos ad hoc teneri. scõo ꝓfirmat ꝑ suã auctoritatẽ. d.

k Amen amẽ dico vobis ⁊c. apls. i. missus. qz apli fuerunt missi ad ꝓdicã dum ꝑbus missis tenebãt ꝑpli credere. multoforo apli tenebant auctoritate xpi obedire. tercio cõfirmat eã sequẽti ꝓmio cũ dicit.

l Si hec scitis beati ⁊c. Beatitudo aũt est maxiũ desiderabile. cum sit status oim bonoꝝ aggregatõe pfectus.

m Nõ de oĩ. dico vobis. s. q debetis eẽ beati. qz putabat dãnatõem in de futurã. ꝓpter qõ subdit. n Ego scio. i. clare cognosco. o Quos elegerim. s. ad vitã ẽternã. Judas aũt non fuit electus ad ipm ꝛm ad aplatum. vt ꝛ. dictũ ẽ. c. vj.

p Sz vt adimple. scẽptura. ex malicia ⁊ dãnatõe vni⁹ vim

q Qui man. me. pa. leua. calcaneũ suũ ꝛm e. s. conabitur me supplãtare. hoc fuit impletũ in iuda q̃ panẽ coꝝ poralẽ ⁊ sacramẽtalẽ sibi datũ a xpo mãducauit. ꝓdicta aũt scriptura bñ pẽ. rl. Trãslatio lxx. hz. Qui edebat panes meos magnificauit sup me supplãtatõem. Et trãslatio hiero. accepta iuxta hebraicũ magis ꝓpinqua ẽ dicto xpi q̃ talis ẽ. Qui mãducat panẽ meũ leuabit ꝛm e plantã. r Jmmodo dico vobis ⁊c. q. ego sum. s. vere xps. ver⁹ hõ ver⁹ de⁹. qz scire secreta cordiũ ꝓdicere certitudinaliter futura cõtingentia a libero arbitrio dependentia virtute ꝓpria est manifestũ iudicũ deitatis. quarto cõfirmat cõclusionẽ ꝓdictã ex dignitate coꝝ quoꝝ pedes lauabant. o. s Amẽ amẽ dico vobis. q̃ accipit si quẽ misero me accipit. i. seruitiũ facũ xpi ministris redũdat in honorẽ ipius. ⁊ p sequens totius trinitatis. ió sequit.

t Qui aũt me acci. acc. il. q̃ mi. me. i. honorat patrem et spm̃ sanctũ q̃ miserũt filiũ. Fm q dr Esa. xlvij. Et nũc mi sit me dñs ⁊ spus ei⁹. ℞ dicit redẽptor tuus isr̃l. v Cuz hec dixisset. Postq̃ saluator, apostoli pfectõis exẽplũ. hic ostendit defectum discipuloꝝ. ⁊ primo defectũ inde proditoris. secũdo defectũ petri negãtis. ibi: Dixit ei symõ. Prima in duas. qz primo denũciat ipam ꝓditõem. secũdo ipm ꝓditoꝛẽ ibi: Aspiciebãt ergo. In prima pte dr ix v Cũ hec dixisset. ie. tur. ẽ spũ. ex horoꝛe passionis suc imminentis. ꝓditõis inde. Hec aũt turbatio q̃ erat in pte sensitiua nõ erat ꝑta rõm. ꝛm magis cõueniens ei. sicut dictũ est. s. ꝺ aliis passionib⁹ ca. pec. x Et. pte. ẽ ⁊ dixit. amẽ amen dico vobis qz vnus ex vobis tradet me. Multipliciat aũt hãc dictõem amẽ. ad oñdẽdũ futurre rei certitudinẽ. y Aspiciebãt. hic ꝑ̃ denũcẽ. ꝓditoꝛẽ. ⁊ dixit. i duas. qz primo ponit denũciatõis occasio. secõo ipa denunciatio. ibi: Tridit iesus. Occasio hui⁹ denũciatõis fuit duplex. prima fuit stupefactio ⁊ cõturbatio que tangit ibi cũ dr. y Aspiciebant ergo adinuicẽ. discipuli. de quo dicebat. Erant. n. admirati. qz quilibet coꝝ ꝓter iudam sentiebat se totaliter firmatũ in cõtrariũ dicto ipius xpi. ⁊ cõsimiliter de suis socijs sicut ꝺ se cogitabat. verũtamen ꝓter ffirmitatẽ verboꝝ xpi magis eius dicto credebãt q̃ suis cõsciẽtijs. ⁊ ió nõ desitabãt de eventu rei. sed de illo q̃ quez hoc eueniret. sed occasio fuit familiaritas iohãis cũ xpo ꝓpter quã xps sua secreta ei reuelabat. ⁊ hec cã ꝛrpz. inik cum dixit.

v hec dixisz Iesus turbatus r est spiritu. ⁊ protestatus ẽt ⁊ dixit. Amen amen dico vobis: qz vnus ex vobis y tradet me. Aspiciebãt ergo adinuicẽ discipuli. desi a tates de q̃ diceret. Erat ergo recũbẽs vn⁹ ex discipu b lis ei⁹ in sinu ihu que dilc gebat ihs. Innuit ꝗ huic d symõ petrus ⁊ dixit ei. qs e ẽ de q̃ dicit. Itaq; cũ recuf buisset ille supra pect⁹ ihu ꝗ dixit ei. Dñe quis ẽ. Rñ i dit ihs. Ille ẽ cui ego intiñ ctũ panẽ porrexero. Et cũ • intinxisset panem dedit iu k de symonis scariothis. Et p⁹ buccellã: introiuit in eũ l sathanas. Et dixit ei Iesus m Quod facis fac citius hoc

a Erat ꝗ recũ. vn⁹ ex disc. eius in sinu Jhu. i. familiariter ei. ꝓpinquus et dilectione. ꝓpter ꝺ sequẽ. b Que dili. iesus. spãtia ei signa dilectõis oñdẽdo ꝓ ceteris. ꝓpter mũdiciam virginalẽ. Notandũ q̃ iohes ꝺ se loquit ꝙ modũ alteriꝰ psone. hic. n. ẽ mod⁹ loquendi isto rũ q̃ canonicas scripturas cõscripserũt qñ in eis de se quis loquit. vñ Paulus ij. Cor. xij. loquens de seipo dicit. Scio hoiem in xpo ⁊c. et dicit. j. Reg. xiij. Dixit vir cui cõstitutũ est de xpo ⁊c.

c Innuit ꝗ huic. s. iohanni. d Symon petrus. ⁊ dixit ei qs est de quo dicit Petrus. n. quodaꝝ signis significauit iohãi vt peteret a xpo sibi familiari ꝺ quo dixerat. ls. n. petrus solus⁹ ẽt interrogare a xpo ꝓ ceteris. tũ tũc nõ fuit ausus petere. qz immediate fuerat repbensus de indiscreta locutõe cũ dixerat de xpo. Nõ lanabis mihi pedes ⁊c. e Cũ recu. ille. s. iohannes.

f Supra pe. iesu. i. inclinaꝰ ꝙe os ei⁹. ⁊ sic erat idonee positus ad interrogãdũ ⁊ audiẽdũ aliquid secreto ab eo ꝗ Dicit ei. dñe qs ẽ ille. s. ꝓditoꝛ. h Ñdit iesus. posita occasione denũciatõis. ꝺ ponit denũciatio. ꝓditoꝛis Et diuidit in tres. qz primo exꝑmit ipa denũciatio. scõo rei denũciate. ꝓmissio ibi: Et di. ei. tercio. ꝓmissionis executio ibi: Cũ ꝗ accepisset. Jn prima pte dicit sic. h Ñdit ihs. ipi iohãi in silẽtio. qz si alte dixisset petrus erat ita feruidus ꝙ statim insurrexisset in. ꝓditoꝛẽ. i Ille ẽ cui intinctũ pa. porre. p hoc notat inde ficto. qz sicut panis intinctus habet saporẽm in superficie alium ꝗ interius. ita iudas se simulabat exterius xpi discipulũ. cum tñ interius esset eius ꝓditoꝛ. vel aliter. dedit inde panem intinctũ ad oñendũ inde ingratitudinẽ ꝛ xpi mãsuetudinẽ. Panis. n. intinct⁹ sapidior ẽ ad comedẽdũ. ió xps inde fecit istud obsequium ad declarandũ suaꝝ benignitatem ⁊ inde malignitatẽ qui ex hoc nihil mouebatur ad compunctõem. Sciendũ tñ ꝙ iste panis intinctus nõ fuit corpus xpi. sed ante ipm acceperat in pane non intinctũ. ideo statutum est ꝙ corpus xpi intinctus non daretur fidelibus. vt habek de cõse. di. ij. Cũ oẽ. k Et post buc cellam introiuit in eũ sathanas. nõ de nouo eũ iam ꝓpus xpm̃ vendidisset. ꝛ introiuit in eũ ad amplr⁹ ipm possidẽdũ. qz ingrat⁹ obsequij xpi fact⁹ ẽ in ptãe demonis magꝭ ẽ an. l Et di. ei ie. hic ponit. ꝓditõis ꝓmissio. nõ. n. poterat aliqd facere nisi xpo ꝓmittere. ió dixit ei. m Ió facis fac citius. Nõ dicit hoc ꝑcipiendo vel cõsulẽdo. qz ꝑceptum diuinũ vel consiliũ nõ põt eẽ ꝺ malo. ꝛ ꝛmmo do ꝓmittendo rõne dicta tñ verba xpi fuerunt alijs apostolis obscura. ideo sequitur. n Hoc autem nemo ex nit discumbentium ꝓter iudam.

o Nā quid dix̄. ei. verbū p̄dictū. de alijs a iobe nō ē mirū si ignorauerūt. q; soli iobi dixerat xp̄c. C̄ui dabo panē Sed de iobe mirū v̄r. ī̄ dicēdū q; audito verbo xp̄i ita fu ſt attonitus ⁊ ſuſpēſus q; nō aduerit illud qō postea dictū ē ip̄i iude a ſaluatore. ⁊ ī̄ diſcipuli verbū xp̄i alit int

p̄brabāt. ⁊ hoc ē qō d̄x̄. p Quidā. n. pu. q; ſo. ha. iudas. .i. quia portabat el̄y nas datas .p xp̄o. et diſcipulis eius.

q Dx̄t. ei ic. eme ea q̄ ēt. ad diē feſtū q̄ imminebat in craſtino. vt dictū ē. Jn tabernaculis .n. ſolēnitatibus iudei latius vitabāt. r Aut ege. aliquid daret. q; ad vtrumq; iſtor̄ pecunia portabat. vt .ſ. dictū ē ca. p̄cedenti. s Cū er. ac. Hic ō ſcribit̄ p̄ditōis executio. ⁊ diuidit̄ in duas. q; p̄ponit dicta executio. ſecūdo .pnunciat ex hoc ſequens xp̄i glorificatio ibi: Cū ergo diſſet. Jn prima pte dī sic. s Cū ergo acce. il. buccellā. dicunt aliq; q; tūc acce

pit in manu ⁊ nō comedit. q; dyabol⁹ nō p̄miſit eū tādiū ſtare ibi. eo q; nō poterat ſuſtinere p̄ſentia xp̄i. ⁊ hoc nō eſt veriſile. q; dyabol⁹ in p̄ſentia xp̄i diu ſteterit in deſerto ipſum tētando. ī̄ aliter exponit. s Cū er. accepiſſet. i. comediſſet. accipe. n. cibū idē ē q̄ comedere. t Exiit continuo. ad querēdū cohortē q̄ caperet xp̄m. v Erat aut. nox Hoc exp̄liſit̄ euāgeliſta ad oñdēdū oportunitatē tp̄is ad pagendū. p̄ditōis ⁊ ad denotādū in tuda mētis tenebroſitatē. x Cū er. exiſſet. Hic .pnūciat̄ ſequēs xp̄i glorificatio. Sciebat. n. diſcipulos .ſ. turbādos de ei⁹ receſſu. et ī̄ p̄mo oñdit gloriā quā erat adepturus .ſ. ſuā mortē. ſecūdo denūciat ipam mortē ibi: Filioli. in p̄ma igit̄ pte dicit. x Cū er. exiſ. iudas. ad. p̄curādū xp̄i mortē.

y Dixit ic. nūc cla. ē ſi. hois. d̄x̄. n. aliq̄d iaz cē q̄ incipit. paſſio aūt ei⁹ certūc incipiebat p q̄ā fuit multiplicit̄ clarificat⁹. vt dēm ē ca. p̄ce. ⁊ ī̄ dixit ſe iam clarificari.

3 Et deus cla. ē in eo. q; paſſio xp̄i erat ordinata ad dei gloriā inquātū ibi maxime relucebat diuina mia ⁊ iuſtitia. ⁊ inquātū p eā multitudo gēriū adducta ē ad glorificandū deū. d̄x̄ aūt glorificatio q̄i clarificatio. q; gloria eſt clara notitia cū laude. vñ gl̄ia d̄x̄ q̄ſi claria ⁊ mutata in g.

a Et deus cla. eū in ſemetipo. .i. de⁹ p̄r̄ p ſeipm clarificabit filiū inquātū in morte ei⁹ mirabilia oñdit. ⁊ eū a morte reſuſcitauit. b Et cōti. cla. eū. .i. ſine mora. q; nō ē de relictus in inferno. nec caro ei⁹ vidit corruptiōz. vt d̄r act. ij. q; accelerata ē ſua reſurrectio. c Filioli. Cōſequenter hic denūciat ſuū receſſum p mortē. ⁊ diuidit in duas. qa p̄mo denūciat p̄dictū receſſum. ſcdo oñdit qualiter poſſint eē idonei ad ſequēdū ipm ibi: Mādatū nouū. Dicit ergo p̄. c Filioli. m q̄ oñdit teneritudinez amicitie ad eos. d Adhuc mo. vo. ſum. .i. modico tp̄e. ⁊ fm aliqs intelligit tp̄s modicū vſq; ad aſcēſionē. q; vſq; tūc apparuerat eis corpaliter. ß meli⁹ d̄x̄ q; iſtud tp̄s modicū intelligit vſq; ad aduētū iude ⁊ militū. q; tunc fuit eis ſubtractus. e Quereris me. i. deſiderabitis me hr̄e in p̄ſentia vra. f Et ſicut di. iu. q; ñ poterāt me ſeq̄. ca. vij. ita nūc vob̄ dico. g Quo e. va. vos nō po. ve. q; adhuc ipſecti

aſtis venire. Et vobis dico modo. Mandatū nouum do vobis: vt diligatis inuicem ſicut dilexi vos: vt ⁊ vos diligatis inuicē. Jn hoc cognoſcent oēs q; diſcipuli mei eſtis: ſi dilectiōnē habuerītis adinuicem. f Dicit ei ſym̄o petr⁹. Dñe quo vadis. Rñdit ihesus. Quo ego vado non potes me mō ſeq̄ ſequeris aūt poſtea. Dicit ei petr⁹. Quare non poſſum te ſequi mō Jam animam .p te ponam. Rñdit ei ihesus. Jam tuā .p me pones. Amen amen dico tibi nō cantabit gall⁹ donec ter me neges.

eſtis. verūtn q; iſta impfectio erat tollēda ab eis p gr̄am ſpūſſancti. ī̄ ſubdit. a Et vobis dī. mō. q. d. ſ. p nūc ſi poſſit̄ me ſeq; tñ poſtea poteritis. q; recepta ſpūſſancti gr̄a gaudebāt in tribulatiōnibus ⁊ obp̄obrijs. vt d̄x̄ act. v. Cū aūt dixit iudeis q; nō poterāt eū ſequi. nō addidit hāc determinatiōez mō oſtendendo q; illa impfectio ⁊ malicia ſ erat ab eis tolleda.

b Mādatū nouū. Hic .pnūciat̄ oñdit modū ſequēdi ipm .ſ. p fectiōem charitatis. que aias facit ponere .pter xp̄m. ⁊ hoc ē qō dicit. Mandatū nouum do vobis vt diligatis inuicez. Sciēdū q; mādatū dilectiōis nō d̄x̄ nouū. q; .pnne fuerit ō nouo datū. in veteri. n. teſtō fit mentio frequēter de dilectione deiz. proximi. ppt qō legiſpitus rñdit xp̄o mādatū dilectionis eē ink alia maximū. vt d̄x̄ Marb. xxij. Sz. p tāto ō d̄x̄ mandatū nouuz ab effectu. q; aniam renouat. ⁊ iterū. quia differentiā noui teſtamēti ⁊ veteris cōſtituit. Jz. n. in lege veteri fieret mentio ō dilectiōe. tñ principaliter inducebant ad obſeruātiā legis ex timore. ⁊ eodē mō in nouo teſtō bñ fit mētio de timore. ſed principali⁹ de amore. vnūqōq; aūt a principalior̄ vel euidētior̄ denoiat. .pter qō vetus teſtū d̄x̄ lex timoris. nouū aūt lex amoris. Cōſequēter oñdit modū diligendi. d. c Sicut di. vos ēt. i. gratuite efficaciter. et recte. ſic. n. xp̄s dilexit nos. q; in dilectiōe nos p̄uenit. vt d̄x̄ j. Joh. j. Prior dilexit nos. ⁊ ſic gratuite. Jam etiā ſuaz .p nobis poſuit. ⁊ ſic efficaciter dilexit. hāc etiā dilectiōem ad nr̄am beatitudinē ordinauit. ⁊ ſic dilexit nos recte. ⁊ b mō debem⁹ nos inuicē diligere. d Jn hoc co. oēs q; diſ. mei eſtis: ſi di. ad inui. ha. Sola. n. charitas diſtinguit inter filios regni ⁊ filios p̄ditōis. vt dicit aug. xv. de tri.

e Dixit ei ſymon. Supius declarauit xp̄s defectū diſcipuli ipm .p dituri. Hic .pnūc oñdit defectū diſcipuli eū negaturi. ⁊ p oñdit h⁹ oſſionē occaſio q̄ fuit iactantia petri de ſua cōſtātia ⁊ fidelitate. Xp̄s. n. dixerat. Quo ego vado vos nō potestis venire mō. ī̄ petr⁹ feruid⁹ petijt ſtatia xp̄o. f Dñe quo vadis. q. d. oibus modis volo te ſeq̄ g Rñdit ihesus. repmēdo ei⁹ p̄ſumptiōem. h Quo e. va. nō po. me mō ſeq̄. q; adhuc erat impfect⁹ ad tolerādū cōſtāter mortē .p xp̄o. ſicut patuit p ſequēte effectuz.

i Sequeris aūt poſtea. q; finaliter .p xp̄o crucē gaudēter ſuſtinuit. k Dicit ei pe. .pprie fragilitatis me xp̄e.

l Quare nō poſ. te. ſe. mō. q. d. imo poſſum. hoc oñdit p factū. m Jam meā .p te po. nō dixit mēdacū. q; .p tunc ſic cogitabat facere añq; dimitteret xp̄m. n Rñdit ihesus. p̄dicēs ei⁹ defectū. o Jam tuaz .p me po. q. d. nō ſic erit. p Jmē amē dico tibi nō cātabit gall⁹ ēt. mar. xiij. d̄x̄. añq; gallus bis vocē dederit. ß hāc cōtrouerſiaz ſoluit math. xxvj. Quarta vr̄a cena in hoc ca. deſcripta in qua xp̄c cor⁹ ſuū diſcipulis ſuis tradidit in ſacramento fuerit facta luna. xiiij. exñte. ⁊ arguit p̄mo q; nō p illō qō dicit Joh. m p̄n. h⁹ ca. añ diē feſtū paſche. cui⁹ p̄ma dies erat luna. xiiij. q; tunc incipiebat paſcha. Ergo illa cena de qua loquitur Johānes fuit añ lunā. xiiij. Jtē. j. xviij.

ca. dicit sobes q̄ indei nō intrauerūt ꝓtoriū pylati vt non cōtaminarēt. ꝫ vt māducarēt pascha. ꝫ in vespe illi⁹ diei qua passus ē xp̄c. māducauerūt agnū paschalē. ipi aūt tenebāt ex lege comedere illū luna. xiiij. ꝫ cuꝰ cena ꝑdicta fuerit in vespe ꝑcedētis diei. ꝑꝰ q̄ fuit luna. xiij. Cōtrariū dicit. b. hiero. vic⁹ q̄ xp̄c illā cenā fecit luna. xiij. ꝛ passus ē luna. xv. exīte. Ḥ isto. Greci dicūt q̄ ista cena facta fuit luna. xiij. pp auctoritates allegatas in arguēdo. ꝓ ista p te. ꝛ dicūt q̄ xp̄c ꝓuidēs tp̄s sue passionis futurū. illa die qua imolabāt agn⁹ paschal'. vt imolatio agni veri cōfrmaret imolatōi agni figural'. ió ꝓcucpauit comedere agnū paschalē ꝑ vnū diē. Et dicit ꝓfr q̄ xp̄c cor⁹ suū in pane fermētato ꝓfecrauit. q̄ in domib⁹ eoꝝ nō inueniebat panis azimus vsq; ad. xiiij. lunā. Sz dicrū eoꝝ ē ꝺ veritatez euāgeliū. q̄ matḥ. xxvj. dr. q̄ ꝑma die azimoꝝ accesserunt discipuli ad ihm dicētes. Vbi vis pa. ri. pa. Jtē Jn. xxij. Venit ā dies azimoꝝ i q̄ necesse erat occidi pascha. ꝛ mist petz ꝛ iohem. d. Eūtes parate nob pascha vt mādūcemus. Ex q̄b⁹ꝫ manifeste ꝙ illa cena fuit dies azimoꝝ. ꝛ ꝑ ꝺis luna. xiiij. exīte. ꝛ ex hoc sequit q̄ xp̄c cōsecrauit in azimo pane. q̄ illo tpe nō inueniebat panis fermētat⁹ in domib⁹ iudeoꝝ fm ꝓceptū legis ꝑ. vij. diē. vt dr Exo. xij Sz greci in tārā vesanīā. prupcrūt ꝙ defensionē sui dicti q̄ negāt teꝛū euāgeliū. d. alios euāgelistas falsus scripsisse cēnā ad diē b⁹ cene. ꝛ ꝙ ꝺ Jo. euāg. q̄ scripsit posteriꝰ describēs hanc cenā cos cōtexit. d. ītñ diē festū pasceꝛē. s. allegarū ē. Sz ad dictū istud sequit destructio tori⁹ facre scripture. ꝛ ꝙ ꝺis tori⁹ fidei catholice. cū sacra scptura sit regula fidei. fm q̄ scribit. b. aug. I epla ad hiero. Si dicāt a fidelib⁹. q̄ scriptura in aliq̄ sm̄ pte ꝓtineat falsus. ea dē rōne potcrit dici ab aduersarijs fidei q̄ in nulla sui ꝑte habeat certitudinē ꝓtat'. ꝛpterea dies catholica tenet euāgelistas scripsisse nō a ꝓpio capite. ꝫ spūscti inspiratōe. vñ dicit. b. pet⁹. ij. canoñ. j. ca. Spūscto inspirati locuti sunt sancti dei hoies. nullū aūt falsum pōt cē a spūsancto. ꝛ ió dicere q̄ euāgeliste in aliq̄ loco scripserūt falsum. ē erroneū. ꝛ ió pp ꝓdicta dixerūt aliq̄ q̄ xp̄c comedit agnū paschalē debito tpe fm legē vicꝫ luna. xiiij. vt dictū ē. Sz indei circa mortē xp̄i. pcurrādā intēte occupati illa die nō comederūt pascha. ꝫ tardauerūt ꝙ vnū dies fm q̄ dr Jo. xix. q: indei nō intrauerūt ꝓtoriū pylati illa die q̄ passus ē xp̄c ne ꝙtaminarēt ꝛ ipedirēt a comestōe pasce. vt. s. allegarū ē. Sz istud dictū nō cōsonat cū vbis mar. euāge. dicētis. c. xiiij. Et ꝑma die azimoꝝ q̄ pascha ītimolabāt dicūt ei discipuli. Quo vis eam⁹ ꝛ paremus tibi vt māduces pascha. ex q̄ vr q̄ eadē die q̄ alij imolabāt agnū paschalē eadē die xp̄c imolauit agnū. ꝛ sic cenā discipuli suis fecit luna. xiiij. exīte. Jtē ꝑmū dicēdū q̄ paschale festū apō iudeos incipiebat a vespe diei in q̄ luna erat. xiiij dies aūt festiu⁹ apō iudeos incipit a vespe vm⁹ dici. ꝛ dirat vsq; ad vesperā diei sequēt. fm q̄ dr Jeui. xxiij. Jtē spere in vespam celebrabitis sabbata vra. ꝛ sic dies solennis pasche erat luna. xv. pp q̄ cūctē die q̄ē iohes noiauit ab die festū pasche. pp distinctōem naturalīū dierūz. Marcus noiat ꝑmū die azimoꝝ. q: a vespa ꝓcedētis diei icipiebat comedē azima. Qñ q̄ dr q̄ luna. xiiij. exīte erat ꝑmus dies solēnitatis pasche. dicēdū q̄ nō est verū. ꝫ in fine illi⁹ diei incipiebat ꝑmus dies. ꝛ durabat vsq; ad vesperā diei seq̄ntis. ꝛ sic ꝑma dies solēnitatis paschaꝛ cele berrima erat luna. xv. vr ꝓz Jeui. xxiij. mēse ꝑmo. xiiij. die mēsis ad vesperā pascha dñi ē. ꝛ. xv. die mēsis h⁹ꝺie nitas azimoꝝ dñi ē. vij. dieb⁹ comedetis azima. dies ꝑm⁹ erit vobis celeberrim⁹ sanctusq;. Jtē scōm dicēdū q̄ illō pascha q̄ debebāt comedere iudei in die passiōis xp̄i ñ intellꝫ de comestōe agni paschaꝛ. q: illō pascha comedebāt in vespa ꝓcedētis diei. vr dicū ꝫ intellꝫ de panibus azimis q̄s debebāt comedere. vij. dieb⁹ cōtinuis. ꝛ nō debebāt comedi nisi ab hoibus mūdis. ꝛ ió nō introiebāt domū hois gētilis ne ipedirēt a comestōe ipoꝝ.

Na. xiij. vbi dī in postil. Et cepit lauare pedes discipulorum. Additio.

Sed q̄ pedes discipuloꝝ lauabant. nō sequit q̄ habebāt luxosos pedes. nec ꝙ discalciati icederēt. mos .n. erat vt itinerātiū pedes lauarēt. vr ꝓz gen. xviij ca. vbi cū abrā angelos sibi occurrētes q̄s hoies ē credebat inuitauit. ꝑmo offerebat eis aquā ad pedes lauandū. d. Afferā pusillū aq̄ ꝛ lauēt pedes vr̄i ꝛ requiescite ꝛc. ꝛ sic de aliis ꝓlibus. quē q̄dē lono ꝓcalciati fiebat in remēdiū lassitudinis que itinerāntib⁹ sepe cōtingit.

In co. ca. vbi dr in postil. Sz ꝓ tāto dr hic mādatū nouū ab effectu. q: niam renouat. Additio.

Hec due rōnes assignate ꝓ postil. ad hoc ꝙ mādatū dilectōis ꝓmi ꝺ postū dicat nouū nō vr sufficere Prima. n. rō q̄ sumit ex renouatōe aie in lege nona nō vr valere. nam renouatio aie. ꝓprie fit ꝙ grām a deo infusam meditāte virtute sacroꝝ que ad hoc instituit opatur. fm quā grām aia dr noua creatura. quā quidē nouitatē etiā puuli vsum rōnis nō habēs. nec ꝙ ꝓpis actū dilectionis in baptismo acq̄rūt. Vñ valde ipropꝛie dr ꝙ mādatū dilectōis aiam renouat. cathalitas. n. ꝑncipalis h⁹ renouatōis soli deo attribuit rāq̄s ꝑncipali agenti, sacro aūt regeneratōis tāq̄ instro. vñ aug. sup Jo. dicit: q̄ tanta vis ē aque vt cor⁹ tāgat ꝛ cor abluat. vñ fm istā ꝑsideratōem. ꝓprie dicerē. Sacrm nouū do vobis. loquēdo de sacro baptismi quo aia renouat. scōa aūt rō quā inducit ad hanc nouitatē sumptā a differentia noui ꝛ veteris testamenti. nihil videt facere ad. ꝓpositū. nam ly verum est ꝙ lex euāgelica ꝑncipaliter inducit ad sui obseruatōem ꝙ amoꝛē q̄ ꝙ timoꝛē. hoc intelligit ꝙ amoꝛē dei ꝛ sic fm ꝓ stil. ad hoc designādū debuisset dicere. Mādatū nouum do vobis vt diligatis deū. ꝙ amoꝛē. n. dei lex euāgelica inducit ad sui obseruatū. Verba aūt euāgelij q̄ ī hoc loco nouitatē mādati testāt nō faciūt in hoc mētōem de his q̄ inducit ad obseruatōem legis seu mādati. Vñ ad declaratōem nouitatis hui⁹ mādati vlteri⁹ videt aliquid dicēdū. Jtē cui⁹ euidentiā attendēdū est. q̄ fm ꝺo. in ꝑma secūde. q. cxiij. arti. iiij. in corpe qōnis. Lex noua q̄ ē lex libertatis. s. ꝓcepta addidit ꝓ filia que in optōe eius cui dātur ponūt. in ve. aūt lege que erat lex seruitutis nō dabā cōsilia ꝫ tñ ꝓcepta ꝙ necessitatē ipoꝛāt. vñ de duob⁹ ꝓceptis charitatis in q̄bus tota lex ꝛ ppbe pendēt. vr matḥ. xxij. ca. Ea q̄ sunt de necessitate salutis ipleda in ve. le. ad plenū cōtinēt. De ꝑmo. n. dicit deuter. vj. ca. Diliges do minū deū tū ex toto corde tuo ꝛc. De scōo vo ꝓcepto. Diliges ꝓximū tuū sicut teipm. Leui. xix. ca. Ea q̄ vo ad ꝓfectōem ipletōis ꝓdictoꝝ ꝓceptoꝝ ptinēt in lege noua ex cōsiliis cōtinent. q̄ de ꝑmo ꝓz cum dñs cōsiliuit Matḥ. xix. Si vis ꝓfectus ē vade ꝛ vende oia q̄ habes ꝛ da pauperibus ꝛc. in quo ꝓsilio fm doctores ea que ꝙ tinēt ad ꝓfectōs dilectōis dei ꝙ modū ꝓsilij ponūt. ó scōo vo ea q̄ ꝓtinēt ad ꝓfectōs dilectōis ꝓximi potissime ꝓtinēt ī q̄ dr. Diligat' inicē sic dilexi vos. q̄ sic ps. Nā mod⁹ dilectōis xp̄i ad discipulos seu ad hūanū genꝰ attingit summū gradū ꝓfectōis dilectōis ꝓximi triplicit. ꝑ fm extēsionē. ꝙto. n. dilectō ꝓximi ad ꝓfectū extēdit tāto vr ē magꝛ ꝓfecta. extēdit aūt se xp̄c hāc dilectōs ñ solū ad amicos vl ei ꝓiunctos ꝓ naturalis cōgnatōis aut ciuilis vicinit sed etiā ad inimicos ꝓ quibus etiā in passione oratit: vt Luc. xxiij. ca. de qua extensiōe docuerat apl⁹ matḥ. v. ca. Diligite inimicos vestros. secundo quo ad intēsionem. quanto. n. aliquid intensius amat tanto facilꝫ maioꝛa ꝓpter ipm contemnunt. Contempsit aūt xp̄c ꝓpter dilectōem ꝓximoꝝ nō solum exteriora bona vel etiā quē dā corꝑalia interiora exponēdo corꝑus suū laboribus ꝛ ꝑsecutōes maximas tolerādo: ꝫ etiā aiam suaꝫ ponendo q̄ summū gradum ꝓfectōis circa hui⁹ dilectōis intensionē obtinet. Juxta illud Jo. xv. ca. Maioꝛē hanc dilectōem nemo habet ꝛc. tercio fm effectum. quanto. n. maioꝛa bona, ꝓximis per dilectōem impendimus. tanto ꝑfectioꝛ dilectio esse videtur. Largitus est. n. xp̄c proximis seu humano generi bona spiritualia ꝛ diuina supra naturā ꝛ rōnē exūtia. s. doctrinā diuinoꝝ ꝛ sacramentoꝝ

ūstitutōem ⁊ hmōi. quox bonox collatio ad singulares quandā pfectōem fraterne dilectōis videt pmere cū p ℔ bona hō vltimo fini cōiungit in quo fūma bois pfectio cōsistit. que qdē spūalia bona cū nō vni tm vel duob⁹ sed toti multitudini exhibita sunt ē pfectox dilectio fm esse ctū. vñ iuxta sniam pbi. Bonū gētis pfect⁹ē ⁊ diuini⁹ q̄ bonū vni⁹. ex qbus manifeste ptz q in ℔ qō dicit xpc. diligatis inuicē sicut dilexi vos. docuit aplos dilectōis p̄xim pfectōes in summo gradu q̄ sub cōsilio cadit. nō. n. ad p̄missa de necessitate salutis in q̄libz casu q̄s tenet. vñ aug. in ench. sup illud math. v. Diligite inimicos vros: dicit. pfectox sunt ista ⁊ filiox dei. Ex qbus sequit q hoc mandatū p̄xie dicit nouū. in antiq̄ n. minime talis mod⁹ dilectōis reperit. si aūt dicat q fm hoc debuisset dicere. C cōsilii nouū do vobis. nō aūt mādatū nouū. cū p̄dicta nō cadunt cōiter sub p̄cepto vt dictū ē sub cōsilio. Ad b dicēdū q ly ista q̄tū ad cōem statū hoim nō cadūt cōiter sub p̄cepto. Ad statū aūt aplox sub p̄cepto ceciderūt inquātū fuerūt deputata ad edificatōes totius vniuersalis eccie. iuxta illud ad Ephe. iiij. Illios q̄dē aplos. alios āt pastores ⁊ doctores ad cōsūmatōs sanctox in opus mūi sterij ⁊ edificatōem corpis xpi. f. eccie. ⁊ iō p̄xie hec vba eis dirigunt p modū p̄cepti. f. Mādatū nouū do vobis q: qō alijs cōiter ē cōsiliū. aplis ē p̄ceptū. qō etiā illi mō eis cōgruēte pfecte ipleuerūt. vt ex gestis cox ptz. Si vl⁹ terī q̄raf qualit̄ ꝓsilia ad primū p̄ceptū charitatis ptinētia nō fuerūt data ap̄lis sub p̄cepto sicut ⁊ p̄dicta. cū ad ꝓsilia vtriusq; p̄cepti eadē rōne tenerēt. Dicēdū q hmōi ꝓsilia. f. ad primū p̄ceptū ptinēcia tā obſuabāt ab aplis vñ math. xix. ca. Ecce nos reliq̄m⁹ oia ⁊ secuti sumus te. In abiectōe. n. oim tpaliū ⁊ seḡla xpi pfectio diuine dilectionis. ⁊ p ꝓis cōsilia ad istud p̄ceptū ptinēcia cōtinent iuxta illud p allegatū math. xix. c. Si vis pfect⁹ē ⁊c. vñ nō restabat nisi vt informarent de pfectōe impletōis secūdi p̄cepti. vt dictū ē.

In co. ca. vbi dr̄ in postil. Querit vtrū cena in hoc capitulo descripta. Additio.

Hec qō disputat ⁊ ad pleni⁹ vt credo. declarat in ad duōe sup math. xxvj. ca. vide ibi. Replica.

Na. xiij. vbi dicit. Cepit lauare pedes. postil. dic luros⁹ q: nudi pedes ibāt. Burg. se opponit hic. sicut mar. vj. vide ibi cor rectū. Qō hic ꝑaliter dic de abzā q̄ obtulit angelis pedū lotura3. put dicit gen. xviij. iuncta auctoritate. b. dyonisij. xv. angelice hierarch. ē ꝑ bur. q: ibi dr̄ ā̄gelos sp apparuisse nudos pedes. Replica.

Ne co. ca. vbi dicit. Mandatū nouū do vobis. postil. illius nouitatis dat duplicē rōnē. vna ē q̄ dicit tur nouū pp aie innouatōes alia. q: differētiā noue legis a veteri cōstituit. Bur. b facit cauillatōes ꝑ rōnē vtranq;. Cōtra pmā. q: sacra innouāt aiam instr̄aliter de⁹ pncipaliter. iō pp innouatōem aie potius debuit dici sacr̄m nouū do vobis. Hic dico q aliud ē innouare aiaz effective aliud formaliter. deus effective renouat. ⁊ ad idē genus cause reducit instr̄m. qō etiā efficit⁹ suo mō. ſ. grā ⁊ charitas formaliter renouāt aiaz. hec aūt grā ⁊ charitas q deū infundūt in baptismo: q quā tāḡs p̄priam formā meriti mandati nouī ſ. ipletio. Innouat igit̄ aia effective p charitatis infusionē. innouat aūt formaliter p mādati executōem. q̄ fieri nō pōt sine habitu illo infuso. ē igit̄ cauillatio bur. tertiaria. ꝓtractatio etiā secūde rōnis ē q̄dā tertiatia cauillatio. nā differētia noue legis ⁊ veteris testi ē timor⁹ ⁊ amor. Opa. n. legis erant fimbria ⁊ q̄ mercemmaria. Opa aūt gr̄e amorosa. ⁊ iō qui sub lege erāt dicebāt seruti. q̄ aūt sub gr̄a dicūt filij ⁊ amici. Mādata illis data fuerūt despotica. istis aūt data sunt regalia ⁊ politica. quia de⁹ illis mādata dedit vt seruis. istis vt filijs: liberis ⁊ amicis. ex q̄ dr̄ia bñ accipit nostras mādati. Ea aūt q̄ bur. ponit ad declarādū mādati nouitatē nō sunt multū pbabilia. Dicit⁹ ei⁹ primū ē q nouitas illa attēdit penes cōsilia supaddita. nā in veteri lege vt dicit. nō dabant ꝓsilia ℔ tm̄ p̄cepta. B aūt dictū ē ꝑ Ikam veteris legis q̄ distinguit in multis locis p̄cepta a cōsilijs. dr̄ nāq; puer. j. Despexisti oē ꝓsiliū meū. ⁊ ibidē. iij. C iustodi legē atq; ꝓsiliū. et sic de alijs. Sc̄dm dictū bur. ē q oia de necessitate salutis ptinēcia ad ipletōs p̄cepti xpc charitat⁹ i qb⁹ tota lex pēdet ⁊ pphe ad plenū ptinēt iveteri lege. ℔ hoc dictū vr̄ ꝑ ista nā Ikam math. v. vbi dr̄. Nisi abūdauerit iustitia vra pl⁹ q̄ scribar ⁊c. nō intrabitis in regnū celox. vbi glo. Iusticia istox mādata moysi. ipletō illox iustitia xpi. illa a pena liberat. ista saluat. ⁊ infra mādatū xpi nō ē nouū legi. ℔ lat⁹ in se legē ptinēs. qui. n. nō iracsit nō occidit. ℔ si ecōtra tolle ira ⁊ homicidiū nō fit. illa. n. si pseruabat a pena sensus nō tñ a pena dāni. iō obseruātia veteris legis non sufficiebat ad salutē sine expſſione xpi supaddita. vetera. n. ⁊ noua p̄cepta eadē sunt fm subam: ℔ differūt fm magis ⁊ minus de expſſione ⁊ vtilitatē. fm. b. aug. xvj. ō ciui. ca. xxvj. ⁊. j. retra. ca. xij. tercii dictū bur. ē q̄ ea q̄ ad pfectionē ipletōis p̄cepto⁹ ptinēt. in lege noua in cōsilijs cōtinēt. ℔ hoc vr̄ falsum. nā stat aliq̄d pfectissime deū diligē. q tñ ū vendidit oia sua ⁊ dedit pauperibus. put exēplis car. b. aug. j. de ciui. ca. x. ō paulino epo noleſi. ⁊ bur. idē vult. ⁊ ca. xij. id contruptorio pmo. Iccirco sine obseruantia cōsiliox xpi pōt q̄s eē pfectus dei amator. ceterū si pfectio obseruātie dilectōis primi potissime ptinēt in eo qō hic dr̄. Diligatis inuicē sicut dilexi vos. put bur. dicit tunc sequit illud fore dictū p modū cōsilij cū tñ dicat in lra mādatū nouū. Sz bur. hoc volens euadere dicit q ds intelligi solis aplis mādatū. cōtra aūt fidelitū sit ꝓsiliuz ℔ hoc vr̄ irronabiliter dictū. ⁊ in nulla scriptura fundatū ℔ fundat sup falsa imaginatōne. imaginat. n. q xpc dilexit nos in summo gradu pfectōis. intensiue extensiue et effective. ad quē gradū diligendi. q: nō pōt hō de cōi lege ptingere. Iccirco xpc eū nō p̄cepit. nō. n. xpc p̄cepit alicui ipossibile. hz igit̄ vt dicit burg. vim cōsilij nō p̄cepti cū dicit. Diligatis inuicem sicut dilexi vos. sed idem argumentū est de apostolis sicut ꝺ alijs. nemo. n. ex eis ad summū gradum pfectionis ptingere potuit intensiue extensiue ⁊ effective. Oppositū. n. huius damnat̄ in clemētinis ad nr̄m. de hereticis. vñ etiam neq; apostolis esset mandatū pari rōne qua ceteris nō mandatū. cuius tam oppositū dicit bur. Pro bur. igitur ⁊ suox imitatorum delolatiōe dico q bur. deceptus ē putās eē similitudinē currentē quattuor pedibus. fm. n. eundē burg. in multis locis nulla silitudo ds vniuersaliter accipi. q: iam nō erit silitudo ꝑ idēitas. Iccirco ꝑticulariter accepta hec silitudo. Sicut dilexi vos. nō cogit bur. ad dicēdū manifestuz p̄ceptū fore ꝓsiliū. q: nō sequit. diligatis sicut dilexi. sed ego dilexi in summo gradu pfectōis. igit̄ ⁊ vos. sicut nō sequit. sicut se hz sensus ad sensibilia. ita intellect⁹ ad intelligibia. ℔ sensus percipit sua sensibilia materialit. ergo intellectus intelligibilia. totū antecedens est verū. consequens ipossibile. sicut. n. vniuersaliter accipiendo silitudines multi lapsi sunt in piculosos errores. ita ⁊ ioachim abbas arguebat ex illa silitudine. pat oro vt fideles sint vnū. sicut ego ⁊ tu vnū sumus. ℔ fideles nō pōt eē vnum nisi collectiue. ꝑ plone diuie nō sunt in cōi essentia ꝑ collectiue. q̄ error dānat extra de sum. trī. ⁊ si. cardo. Damnamus. Vñ. b. greg. aliter exponit illud mandatū q̄ bur. Dicit. n. Diligite inuicē sicut ⁊ ego dilexi vos. b ē. amate inuicē ad q̄ amauit vos. sic igitur accipit silitudo quo ad ē minus amoris. q: amor dei erga nos ordinat ad gr̄az ⁊ gl̄am. ita ⁊ nr̄ amor inuicē. et q̄uis fm intēsiuū modū nō ē nob possibile expo assimilari dilectōe. tñ i extendendo ad oēs ēt hostes possibile ē. imo nō difficile. q: de diligēdis inimicis nemo viq̄ in vitate poterit se excusare. vt vult b. aug. in fmōe cōi. Igr̄ ꝑceptū charitatis sic extēsū nouū ⁊ leue respectu primi. minus aūt leue respectu dei. q: vo lūtas seḡndo rectā rōnē i deo nihil repire pt nisi diligibile. q: nō nisi bonū imo optimū. ꝑ ꝓis sup oia diligēdum optime igr̄ bur. aliū bñe respectū q̄s circa. xx. c. Ero. dixit ꝑceptum de dilectōe esse ardentissimū. vide ibi.

Ca. xiiij.

Tait discipulis suis. Postq̄ ḡ xps cō-
fortauit discipulos suos exemplis. hic ꝓfortat eos
verbis. Et diuidit in duas: q; p cōfortat eos cōtra
desolationē ipox de xpi morte. secūdo ꝫ desolationē i tri
bulatione post mortē xpi eis imminēte ca. sequē. Ego sum
vitꝫ vera. Prima in
duas: q; p consolat
discipulos ꝫ sua mor
te rōnib⁹ sūptis ex
pte discipulox rema-
nentiū: scdo rōnib⁹
sumptis ex pte xpi
dimittētis cox con
sortiū: ibi. Non tur
bet cor vrm. Prima i
tres q; p consolat re-
manētes ꝓmittēdo
eis accessum ad pa-
trē p ipm. scdo ꝓ-
mittēdo eis spūssanc-
ti donū: ibi. Si di-
ligitis. tercio ꝓmit-
tēdo eis suū reditū:
ibi. Nō relinquā vos. Prima in tres: q; p ꝓponit inten
tū. secūdo manifestat ꝓpositū: ibi. Et quo vado scitis: ter
cio dubiū remouet: ibi. Dicit ei philipp⁹. Circa primum
sc; dū p dixerat eis inde petitionē t petri negationem
t sui absentiā t mortē: q; oia erāt eis turbationis materia
ꝫ dicit. b Nō turbet cor vrm. ꝓpter predicta. Nō aūt
aliq̄ libz būt hic. Neq; formider. nō est de textu. ꝫ infra
eodē capitulo ponit vt videbit. c Creditis in deū t in
me credite: in quo exprmit suā deitatē manifestē: aluer cō
sequēta nō valeret. d In domo patris mei multe mā
siones sunt. Dom⁹ patris hic vocat gloria celestis in qua
sunt multi grad⁹ t distinctiones: q; ꝫ quis sit idē obiectū
beatitudinis: nullā diuersitatē būs: tū ex parte beatoꝝ est
diuersitas in participādo istud obiectū fm varietatē me
ritox: q; aliq̄ vident alijs clarius t fruunt ꝑfectius fm maio
ritatē habitus charitatꝫ qui facit aiam capacē obiecti bti
tudinis. e Si quo minus dixo. tē. q. d. si in celesti bti-
tudine eēt aliq̄d minus vel defectuosum dicerē vobis.
f Quia vado parabo vobis ꝫ nō est necesse q; vadā ad ꝓpa-
rādū. q; in deo est bonitas ꝑfecta eternalis: t etiā imuta-
bilit t multiplicit participabilis a bīs. Numerus etiaꝫ
electox t termin⁹ meritox est eternalit t imutabilit pde
stinat⁹: t sic totū paratū ē ab eterno fm q̄ dī Matth. xxv.
Possidete paratū vobis regnū a ꝓstitutōe mūdi: ꝫ hanc
expositionē videt repugnare qō sequit. Et si abiero t ꝓ-
parauero vobis locū: ḡ vt q; tret ad ꝓparādū. Dicēdū ḡ
bitudo vel loc⁹ ipsi⁹ nō indigebat aliq̄ ꝓparatione vt di-
ctū est: t sic loquit saluator: i ifa ꝑcedēti ipsi aūt electi in-
digēt ꝓparatione ad ꝫ q; possūt bitudinē cōsequi: q; ꝫ
sint ab eterno ꝑdestinati: tū bitudinē nō cōsequunt nisi
mediāte gra q̄ dat tpaliter in pūn: qñ ḡ dicit saluator.
g Si abiero t ꝓpa. vo. nō est intelligēdū q; in gloria
celesti aliq̄d ascēdēdo ꝓparauerit: ꝫ q; p ascensionē suaꝝ
donū spūssancti fidelib⁹ misit: p qō ꝓparant ad cōsecuti-
onē bitudis. h Iterū venio t accipiā vos ad meipm
Ex ꝫ verbo dixerūt aliq̄ hereticī. q; electi nō assumuntur
ad gloriā vsq; ad diē iudicij: t tūc primo assumēt: qđ xps
veniet iterū in forma humana: fm q̄ dī Act. j. Hic ihs q̄
a vobis assumpt⁹ est sic veniet tē: ꝫ hoc est explīe ꝫ dictū
apli. Philꝫ. j. Cupio dissolui t esse cū xpo. t. q. ad Cor. v.
Scim⁹ qm si terrestris domus nra habitationis hui⁹ dis
solsuꝫ. habemus domū nō manufactā in celis. Ex q̄bus
pz q; aīa exuta a corpo nō būs impedimentū culpe vl pe
ne tpalis debite: statim euolat ad gl̄iam. Hoc etiā pz rō
ne: q; talis aīa p gr̄am quā hz digna est gloie: t nō hz im
pedimēta ꝓpter q̄ ne nec totius nature: q; illud impedi
mētū p xpi mortē fuit ablatū: t sic intelligit ꝑparasse bti-
tudinis locū inq̄ntū p mortē suā amouit impedimētū na

Ca. xiiij.

Tait discipulis suis. Nō turbe
tur cor vrm. Creditis
in deū t in me credite. In do
mo patris mei mansiones
multe sunt. Si q̄ minus dixis
sem vobis q; vado ꝫ parare
vobis locū. Et si abiero t
ꝑparauero vobis locū ite
rū venio t accipiā vos ad
meipm vt vbi sum ego t
vos sitis. Et q̄ ego vado
scitis t viā scitis. Dicit ei
thomas. Dñe nescimus q̄
vadis. Et quo possumus
viā scire Dicit ei ihs Ego
sum via t veritas t vita. Ne
mo venit ad patrē nisi p me
Si cognouissetis me: t pa
trē meū vtiq; cognouissetis
Et āmodo cognoscetis eū
t vidistis eū. Dicit ei phi

tur: t ascendēs ad celos misit donū spūs. que ambo erāt
necessaria ad ꝓsecutionē gloie. Sciēdū igit ad intelligē
dū verbū xpi cū dī. Iterū venio tē. q; xps duplicit venit
ad accipiēdū fideles. vno mō ad accipiendū eos ad bea
titudinē aie: t sic quotidie venit ad ecclīam accipiēdo a
corporib⁹ aias san-
ctas t trāsferēdo ad
gloriā: iste trī aduen
tus non est in pūncto
corpali. alio mō ve-
niet i fine mūdi cor
poraliter ad assumen
dū fideles ad bitudi-
nē aie t corporis
simul: t ḡtūm ad hoc
verū est verbū illox
ꝫ fideles fi assumū
tur ad beatitudinez
vsq; ad diē iudicij: i
telligēdo bitudinē
corpis t aie simul:
b trī est intelligēdus
de cōi lege q; aliquis
sanctus ex priuilegio spāli sumit iam in bitudine eterna aīa t
corpe. q; saltē hoc pie credit de bta virgine. i Vt vbi
sum ego t vos sitis. dicit ego sum: q; ante passionē suam
iam erat beat⁹ ꝑfecte inḡtum de⁹: t inḡtū bō ad animaꝫ
k Et quo ego vado. Hic manifestat qō dixerat. s. q; per
ipm habebāt accessum ad patrē: q; ipse est via fm huma
nitatē: t pater est terminus: ipse aūt de vtroq; instruxerat:
ꝫ dī. k Et quo ego vado scitis. s. ad patrē. l Et viā
scitis. via p quā iuit xps fuit mors ipsi⁹: ipe aūt xps vl se
quela ipsi⁹, p quē dic accipit: est via p quā alij veniūt ad
patrē: t de his oib⁹ discipulos instruxerat: ls nō intelexīt
sent ad plenū: ꝓpter qō subdit. m Dicit ei thomas.
dñe nescim⁹ tē. t sic negat se scire vtrūq; s. viam t termi-
nū: ꝓpter qō videt dictū ei⁹ verbo xpi esse ꝫtū: dicendus
q; nō est inconueniēs vnū t idē sciri t ignorari diuersimo-
de. Cognitio. n. humana ꝓcedit de impfecto ad ꝑfectum
vt dī. j. Phy. t ideo qō scit in generali t cōfuse bene ignora
tur in ꝑticulari t determinate: sicut erat in ꝓposito. quia
xpi doctrinā in quodā generali t confuso accepant: t sic
xps dicit eos scire: determinate aūt t ꝑfecte adhuc nescie
bant: t sic thomas negauit se scire, ꝓpter qō xps magis
explicat in ꝑticulari. n Ego sum via. fm humanitatē
q; ea que gessit in humanitate sūt via pducēs nos ad glo
riā. o Et veritas t vita. Licet. n. xps inḡtū hō sit via
beatitudinis vt dictū est: tū inḡtum de⁹ est bitudinis ter
min⁹. sicut t pater. q; cadē est essentia t bonitas ambox
in cui⁹ visione clara t ꝑfecta fruitione consistit beatitudo
t ideo dī veritas rōne visionis: vita rōne fruitionis: t q;
sit via rōne humanitatis ostēdit dī. p Nemo venit ad
patrē nisi p me. in me credēdo t ope imitando q; etiaꝫ sit
terminus bitudinis sicut t pater ostēdit. d. q Si cogno
uissetis me. ꝑfecte ḡtū ad deitatē. r Et patrē me. vi.
cogno. q; pater t filius sunt i deitate. s Et āmodo
cognoscetis eū. i. a tpe passionis: q; post passionē imedia
te aperuit illis sensum vt intelligerēt scripturas vt habet
Luce vlti. t extunc habuerūt plenioꝝ cognitionē de my
sterio trinitatis. t Et vidistis eū. q; videndo xpm vide-
runt suppositū filij: in quo est natura diuina que est idez
qō pz: t sic in filio quodāmodo patrē viderāt. Aliter ex-
ponit. Vidistis eū. i. audistis. vt hī Exo. xx. Populus vi-
debat voces: vbi accipit videre, ꝓ audire. Si querāt vbi
apli audierāt vocē patris. Dicendū ḡ audierāt cū rūdit
xpo. Clarificaui t iterū clarificabo. sicut ꝓdictū est capi-
tulo. xij. Illiqui etiā illox vocē patris audierāt in transfi-
gurationē. s. petrus iacob⁹ t iobānes: vt hī Math. xvij.
v Dicit ei philippus. Hic xps remouet dubiū ex ꝑbis
suis exortū. Et diuidit in duas: q; primo remouet dictum
dubiū: secūdo ꝓbat ꝓpositū: ibi. Verba q̄ ego. Dixerat

em q apli cognouerũt patrẽ ⁊ viderãt: ió credidit philippus q pat posset videri oculis corpalib⁹ sicut ⁊ filius: ió statim dixit. x Dñe oñde nob patrẽ ⁊ sufficit nobis. q. d. credo ẽ bo mo: ꝙ videre patrez desidero. y Dicit ei ihs. ostẽdendo qualit pat videt: q nõ videt oculis corpalib⁹: nec oculis mẽtis visione intuitiua in hac mortali vita: nisi a xpo hoie: tõ se quit. z Tãto tpe vobiscũ sum ⁊ non cognouistis me. q. d. magna ruditas ẽ q tamdiu doctrinã meaz audistis ⁊ ad huc ita parũ cognoscitis fm deitatem.

a Philippe q videt me. fm deitatẽ.

b Videt ⁊ patrez meũ. Sicut em pat nõ videt nisi in bitudine: sic nec filꝰ i sua deitate: q illa visio est merces: ⁊ q talis nõ est hoi cõcedẽda in via. ió subdit. c Quõ tu dicis. ostẽde nobis patrẽ: q oculis corpalib⁹ nõ est visibilis cũ sit spũs: vt. s. dictũ est ca. iiij. nec oculis mentalib⁹ videt in pñti vt dictũ est: ⁊ ió dꝫ sufficere bñ notitiaz fidei de eo: ꝑpter qõ subdit. a Nõ credis q ego in patre: ⁊ pat i me est. q. d. istud debes credẽ: ⁊ ꝫ sufficit tibi ad salutẽ. b Verba qne ego lo. Exemora dubitatione philippi ꝓ ꝫ q in ꝑsenti de ꝑte filio nõ bz notitia nisi fidei: hic ꝑ̃ ostẽdit q debeãt credere. ⁊ ꝫ declarat duplicit. ꝓmo ꝑ sua doctrinã ⁊ ꝙ erat autentica: q sicut lingua xpi ab ala mouebaꝫ ad loquẽdũ ve cõcepta aie: sic ala ci⁹ in oib⁹ regulabatur ab ipa deitate: ⁊ ió verbũ eius in nullo deuiare poterat a veritate: ꝑpt qõ tali doctrine debebãt firmiꝫ assentire ⁊ ꝫ est qõ dr. b Verba que ego loquo: vobis a meipso nõ loqr. i. ab humanitate ei⁹: ꝙ a deitate mõ ꝓdicto: hoc etiã ꝙ ex mũdicia ⁊ ꝓfectione doctrine xpi qua non pot eẽ maioꝛ: intũ ꝙ etiã sine miraculis dignũ esset ei credẽ fecũdo ꝫ ꝑbat ꝙ opa diuinit⁹ facta ad testimoniũ veritatis doctrine xpi: ꝙ sunt efficacissimũ argumẽtũ veritatis vt frequent patuit ex supradictis: ⁊ ꝫ ẽ qõ dr. c Pr̃ aũt in me manẽs ipe facit opa. Filꝰ. n. ⁊ pat sunt vnũ in virtute opatiua ex q fiebãt miracula/a opa. d Nõ creditꝫ q ego in pa. ⁊ pa. in me est. q̃lt pater sit in filio ⁊ ecõuerso dicũ est. s. ca. x. c Alioqn ꝓpter ope. ip. cre. q. d. si verba nõ inducũt vos ad credendũ opa miraculoꝝ totã nature virtutẽ trãscendẽtia debẽt vos ad ꝫ inducere. tercio ꝑbat ꝫ ide ex opib⁹ que fecit xps ꝑ apl̃os. q nõ solũ in ꝑ. ꝑ. ꝑsona miracula fecit sed etiã ꝑ apl̃os. ⁊ ꝫ ꝑ virtus ꝑfecta faciẽdi miracula erat in xpo intũ nõ solũ ꝑ se ꝙ per hoies simplices ⁊ illiteratos miracula faciebat: ⁊ ꝫ est qõ dr. f Amẽ amẽ dico vobis q credit in me. ꝑ. s. bene dicit. Qui credit. q: sicut xps faciebat miracula ꝑ hoc q ei⁹ humanitas erat deitati cõiuncta ⁊ vnitate suppositi. sic ⁊ apl̃i faciebãt ea intũ erãt ꝙ fidẽ xpo cõiuncti.

g Et maiora hoc facies. Hoc ꝓ̃ in doctrina. plures em cõuersi sunt ad fidẽ ꝓdicatione apl̃oꝝ ꝙ ꝑ ꝓdicationẽ xpi. q: ꝑ eos cõuersa est multitudo gentiũ. ꝑ ꝓdicationẽ aũt xpi pauci iudeoꝝ. Itẽ q: apl̃i ꝓdicabãt in oib⁹ lingnis: vt hz Act. ij. xps aũt ꝓdicauit in vna sola lingua. s. hebrea: q: solũ iudeis ꝓdicaunt fm q ipsemet dicit Matthei. xv. Nõ sum missus nisi ad oues ꝙ pe. do. ij. nec est ꝫ illud qõ. s. dictũ est ca. xij. q ꝓdicauit samaritanis: q: ibi erãt iudei in gte. sicut ibidẽ dictũ fuit. fecũdo ꝓ̃ in miraculis: q: apl̃i maiora fecerunt. magnũ. n. reputatũ fuit q infirmi sanabant ad tactũ fimbrie vestimẽtoꝝ xpi: vt hz Mar. vj. ꝫ magis videt q ad tactũ vmbre petri sanabãt: vt hz Act. v. Subdit̃ aũt cã quare apl̃i tanta erãt facturi cũ dr. b Quia ad patrẽ vado. q: maiora debebãt fieri post effusionẽ plenitudinis spũsancti q effusio ñ debebat fieri añ ascẽsionem xpi: vt. s. dictũ est. c. vij. Nõ dũ erat spũs dat⁹. q: nõdum erat ihs glorificat⁹. ⁊ q: ꝑpter tanta q fiẽda erãt ꝑ apl̃os: posset credi q essent futuri maiores ipso xpo: ꝫ hoc remouet dicens. i Et quod cũqꝫ peti. pa. in no. meo ꝫ faci. In quo ostendit q apl̃i illa nõ fecerũt nisi ꝑ virtutẽ xpi qõ ꝓ̃: q: tanta faciebãt deꝑcando. ió dicit. Et quod cũqꝫ petieritis. xps aũt fecit miracula i perãdo: vt glorificaret pat in filio. Nã. n. ad inuocationẽ nois xpi fiebãt miracula ꝙ apl̃os: redũdabat in gloriã pris cũ pat ⁊ filio sint vn⁹ de⁹: ꝑpter qõ subdit. Si qd pe. pa. i no. meo ꝫ faci. eadẽ vtute q ⁊ pat. l Si diligitis me. Supra cõsolatus est discipulos ꝓmittẽdo eis accessuꝫ ad patrẽ ꝙ ipm hic ꝑ̃ idẽ facit ꝓmittẽdo spũsancti donũ. ⁊ ꝫ est qõ dr. l Si dilt. me man. mea fuate. Amoꝛ. n. ⁊ obedientia ad deũ est dispositio ad habendũ plenit⁹ spũsancti. quia fm Aug. Charitas merek augeri vt aucta mereaꝫ ⁊ ꝓfici: ió subdit. m Et ego rogabo patrẽ. ꝫ cõuenit xpo intũtũ hõ ⁊ aduocar⁹ noster est. o Et aliũ pa. da. vo. i. cõsolatorẽ. Dicit aũt aliũ. ad ostẽdẽdũ distinctionẽ filij ⁊ spũsancti in ꝙna. p Vt maneat vobiscũ ꝫternũ. q. d. iste cõsolator nõ auferet a vobis sic̃ subtrahit humanitas mea p mortẽ: ꝫ eternalit erit vobiscũ hic ꝙ gram: ꝫ in futuro ꝙ gloriã. q Spũ veritatis. tum q: est essentialit ipa veritas tuz q: docet veritatẽ. r Quẽ mũdus nõ pot accipere. i. hoies mũdiales affectũ in terrenis ponẽtes: q: nõ sunt ad ꝫ dispositi. ió sequit. s Quia nõ videt eum. i. dirigit intẽtionẽ ad ipm. t Nec scit eũ. i. cognoscit: q: sola bona sensibilia sunt boib⁹ mũdialib⁹ nota: fm q dr j. Co: ij. ij. Animalis aũt hõ nõ ꝑcipit ea q sunt spũs dei ⁊c. v Vos aũt cognoscetis eũ. ꝙ spãlẽ renelationẽ ⁊ ꝙ sensibile signũ: q: spũsancti⁹ sup apl̃os in linguis ignis ap paruit. x Quia apud vos manebit. q: nõ receperunt eũ ꝙ modũ passionis ꝛãsitis: ꝫ habit⁹ firmit ꝙmanẽtis intũtũ fuerũt in gra ꝙfirmati. y Et in vobis erit. Hoc dicit ad denotandũ familiaritatẽ spũsancti erga ipsos dis cipulos. z Nõ relinquã vos. Hic cõsolat eos ꝓmittẽdo eis suũ reditũ: q: de ꝙ dono spũsancti qõ adhuc ignorabãt parũ erãt cõsolati: ⁊ dimisit in duas: q: ꝓmo ꝓmittit suũ reditũ: ⁊ secundo bonoꝛ suoꝛ beneficiu: ibi. Hec locutus sum vobis. Prima in tres: q: ꝙ ꝓmittit suã visitationẽ. secũdo assignat hui⁹ rõnẽ: ibi. Qui hz mãdata. tercio remouet discipuli dubitationẽ: ibi. Dicit ei iudas Jn ꝓma igit̃ ꝓte dicit sic. z Nõ relinquã vos orphanos. orphan⁹ dicit ꝙuar⁹ patre carnali. qui. n. vult a deo in filiũ adoptari. oportet ei carnalẽ affectũ ad parẽtes relinquere intũtũ est cõtra deũ. fm q dr saluator. Inc. xiij Qui nõ odit patrẽ ⁊ matrẽ ⁊c. sequit. Nõ pot me⁹ eẽ discipulus. apl̃i aũt talia reliquerant. ideo quodãmodo orphani erant respectu parentũ carnaliũ. ⁊ sic erãt filij dei

p adoptionē: ꝓpter qō xp̄s gerebat cūrā de eis sicut de filijs: ꝓpter quod subdit. a Veniam ad vos nō solum spūaliter cōsolādo: ſ̄ etiā corporalit visitādo ⁊ in fide cōfirmādo qō fecit xp̄s post resurrectionē suā apparēs aplis p. xl. dies. ⁊ loquēs eis de regno dei ante suā ascensionez vt habet Act. j.

b Adhuc modicū ⁊ mūdus iam nō videt: qz modicū tpis erat vsq; ad tempus sue mortis: p quam aspectus sue humanitatis subtrahend⁹ erat aplis.

c Vos aūt videt̄ me. Post resurrectionē em̄ ſ̄ fuit visus oib⁹ sicut ante: ſ̄ solū aplis ⁊ aliis discipulis: vt dr̄ Joh̄. xx. Et subdit cā sue resurrectionis cū dicit. d Quia viuo ego. q. d. Iz moriar ex infirmitate carnis mā resurgā vtute dei tat̄: que semp viuit

c Et vos viuetis. hoc dicit assecurando eos: qz timebāt mori cū ipo. vñ. S. xj. c. moriamur cū ipo: vt ibidē exp̄ositū fuit. f In illo die vos cognoscetis qz ⁊c. Post resurrectionē em̄ habuerūt plenioꝛē noticiā de mysterio trinitat̄: vt dictū est eodē ca. g Et vos i me ⁊ ego in vobis. nō p essentie vnitatē: sicut pater est in filio ⁊ ecōuerso: ſ̄ p mutuā dilectionem sicut amās est in amato ⁊ ecōuerso. h Qui habz mādata. Hic reddit cām hui⁹ beneficij collati aplis ⁊ nō mundo: vt p̄z ex dictis hec cā est dilectio ⁊ obedientia ad xp̄m: que fuit in aplis: ⁊ hoc est qō dr̄. i Qui hz mandata mea. in aure ad audiendū ⁊ in corde ad meditandū ⁊ in ore ad docendū. k Et seruat ea. adimplēdo opere. l Ille est q̄ diligit me. qz ꝓbatio dilectionis exhibitio est opis ſm Grego. l Diliget a patre meo ⁊ ego diligā eū qz vn⁹ est amoꝛ patris ⁊ filij. m Et manifestabo ei meipm. ſ. post resurrectionē humanitate gl̄iosa. ⁊ sic manifestauit se xp̄s suis discipulis: qz habebāt cōditiones p̄dictas. Manifestat se etiā talib⁹ p apertā visionē deitatis in gloria celesti. n Dicit ei iudas. Hic remouet discipuli dubitationē: qz iudas frater iacobi audiens a xp̄o q̄ manifestaret se aplis ⁊ nō mūdo: admirat̄ est de hoc eos toti mūdo p̄ferabat: qz vere humilib⁹ admirabile est audire de se magna: nō q̄situr dicēs. o Dñe q̄d factus est qz manifestaturus es nobis teipm ⁊ nō mundo. q. d. vnde nobis tanta excellētia. p Respondit ihs. reddēs causam hui⁹ scs ꝓgressiuā dilectionis ⁊ obedientie ad xp̄m q̄ erat in aplis: nō sic aūt in aliis: ⁊ hoc est qō dr̄. q Si quis diligit me sermonē meū seruabit. quia obediēcia in ope ꝓcedit ex amoꝛe existentie in corde. r Et pat̄ me⁹ diliget eū. p hoc ostēdit se vnū cū patre in essentia. s Et ad eū veniem⁹ ⁊c. Et sic p̄z q̄ plus eis ꝓmittit q̄ ante fecerat: qz ante ꝓmiserat suā visitationē corpalem. hic aūt cū hoc ꝓmisit visitationē spūalem nō trāsitoriā: sicut illis qui ad vomitū reuertunt. ſ̄ manentē p gr̄am confirmationis in ꝑfti. ⁊ postea pfectę glorificationis: talis em̄ gr̄a fuit data aplis. t Qui nō diligit me sermonē meū nō seruat: tales sunt mūdani hoies. ⁊ ideo nō sunt digni habere tale beneficiū sicut vos qui estis mei discipuli veri. Et qz dixerat sermonē meū seruabit ⁊ pat̄ me⁹ diliget eū, videret forte aliqui q̄ nō dixisset cōuenienter ſ̄ magis debuisset dixisse: ⁊ ego diligā eū, ideo hoc tacite q̄ndo dicit. v Et sermonē quē audistis nō est me⁹ ⁊c. Sic em̄ ꝓdictū est lingua xp̄i nō mouebat ad loquēdū ex conceptione aie nisi ſm q̄ aia mouebat a diuinitate: ⁊ ideo ꝑba xp̄i erāt magis ipsi⁹ patris q̄ ejus vnū cū filio in deitate cū essent ipi⁹ xp̄i inꝛtū hō: ⁊ ideo qz humanitate ꝓferebat verba illa: nō dicit pat̄ me⁹ diliget eū magis q̄ ego diligā ad denotādū q̄ ꝑba sua magis erant deitatis in qua pat̄ est vnus cū filio q̄ humanitat̄ que illa ꝓferebat: ꝓpter qō ⁊ pat̄ diligit obseruatores illoꝛ verboꝝ.

a veniā ad vos. Adhuc modicū ⁊ mūdus me iā nō videt. Vos aūt videtis me: qz ego viuo ⁊ vos viuetis

f In illo die vos cognoscetis qz ego ſuz in pᵉ meo ⁊ vos in me: ⁊ ego i vobis.

b Qui hz mādata mea ⁊ seruat ea ille est q̄ diligit me.

l Qui aūt diligit me: diligetur a patre meo: ⁊ ego diligā eū: ⁊ manifestabo ei me ipm. Dicit ei iudas: nō ille scariothis. Dñe q̄d factus est qz manifestaturus es nobis teipm ⁊ nō mūdo. Respondit ihs ⁊ dixit ei. Si quis diligit me sermonez meū seruabit: ⁊ pater meus diliget eū: ⁊ ad eum veniemus ⁊ mānsionē apud eū faciem⁹. Qui nō diligit me sermones meos nō seruat. Et ꝓmonē quē auditis nō est me⁹: ſ̄ ei⁹ q̄ misit me patris. Hec locut⁹ suz vobis apud vos manēs. Paracl⁹ aūt spūssanct⁹ quē mittet pat̄ in noie meo: ille vos docebit oia: ⁊ suggeret vobis oia q̄cūq; dixero vob

a Pacē relinquo vobis: pacē meā do vobis. Nō quō mūdus dat: ego do vobis

r

humanitate, ꝓferebat verba illa: nō dicit pat̄ me⁹ diliget eū magis q̄ ego diligā ad denotādū q̄ ꝑba sua magis erant deitatis in qua pat̄ est vnus cū filio q̄ humanitat̄ que illa ꝓferebat: ꝓpter qō ⁊ pat̄ diligit obseruatores illoꝛ verboꝝ.

x Hec locut⁹ sum vobis apud vos manēs. in pñtia corpalī apparēs. y Paracl⁹ aūt ⁊c. ille vos docebit oia. i. facies vos itelligere oia que dico vobis. Ipſi aūt adhuc erāt rudes ⁊ in timoꝛe posſiti ex auditu passionis xp̄i: nō ꝑba xp̄i male attendebāt: ⁊ p̄ hoc nō capiebāt ea ad plenū: ꝓpter qō dicit gr̄am sp̄ussancti postea supplere istum defectum. z Et suggeret vobis oia q̄cūq; dixero vobis i. ad memoriā vobis deducet: hoc dicit qz multa de illis que xp̄s docebat obliti sunt apli timoꝛe passionis ꝛcussi.

a Pacē meā. Hic ostēdit reddi⁹ sui vtilitatē q̄ est ꝓsecutio vere pacis: ⁊ b est qō dicit. a Pacē relinq; vob. pacē meā do vobis. Post resurrectionē em̄ suā eis apparēs dixit. Pax vobis. qz p eius visitationē ⁊ instructionē in dieb⁹ illis. xl. coꝛda coꝛ sunt pacificata a turbatione p̄cedētis passionis. Et bene dicit. Pacē meā do vobis ad dist̄ingūēdū pacē sanctoꝛ a pace mūdi q̄ mag̃ apparens est: ⁊ ficta q̄ vera. Ad cui⁹ intellectū sciendum q̄ pax est trāquillitas ordinis ſm Aug̃. In hoie aūt triplex debet esse ordo ad seipm ad ꝓximū ⁊ ad deū: ⁊ iō ad pacez sanctoꝛ ꝑmo requirit trāquillitas in seipo: ⁊ b q̄ntus ad tria que in ipso hoie debent ordinari. p̄ quo ad intellectus nec erroꝛe obscurēt: secundo quo ad voluntatē vt in deū libere dirigat. tercio quo ad appetitū sensitiuū vt nō inordinatis passionib⁹ moueat: ꝓpter qō Aug. diffiniēs pacē libro de vbis dñi dicit. Pax est serenitas mentis quo ad p̄mū: trāquillitas animi quo ad tercīū: simplicitas coꝛdis quo ad secūdū. p coꝛ em̄ qō mouet alia mēbra intelligit volūtas que mouet alias potēcias quo ad agēdū: secundo ad pacē sanctoꝛ requirit ordo ad ꝓximū p cōformitatē charitatis ordinātis bonū ꝓximi ad deū p amoris indissolubilis vinculū: pax aūt mūdi ordinat ab quietā fruitionē bonoꝝ tpaliū quā frequent̄ ꝓcomitat multiplicatio peccatoꝝ ſm illud deut. xxxij. Incrassat⁹ est dilect⁹ ⁊ recalcitrauit. ⁊ Ezech. xvj. Hec fuit iniquitas sodome sororis tue sapbia: saturitas panis ⁊ abundātia ⁊ ociuz. ideo de hac pace subdit. b Nō quō mund⁹ dat ego do vobis. id est nō talē pacē: vt p̄z ex dictis. c Nō turbet coꝛ ve strū. Supra cōsolat⁹ est xp̄s aplos de moꝛte sua rōnibus sumptis ex pte ipsoꝝ: hic adhuc cōsolat eos rōnib⁹ sumptis ex pte ipsi⁹ xp̄i. Et dividit in duas: ſm duas rōnes quas ponit: secunda ibi. Jam nō multa. Prima rō, ꝓpter quā debebāt de moꝛte xp̄i cōsolationē hꝛe est qz q̄uis est

dura ⁊ ignominiosa: ñ erat ordinata ad exaltationē xpi: ⁊ ꝫ est qđ dr. c Nō turˢ. cor vr̄m. q. d. nō debetis turbari de morte mea. c Neq; formidet. ꝫ addit eos assecurādo: qz timebāt mori cū eo. f Audistis qz ego dixi vobis: vado ⁊ venio ad vos. q. d. nō sic recedo a vob ꝫ morte ḡn adhuc vobis appareā post meaꝫ resurrectionē.

g Si diligeretis me gau. vtiq; quia vado ad patrē. Ibi accipit si ꝫ qu: ē ē sensus ac si diceret: qz diligitis me ꝫ ꝓñs debetˢ gaudere: qz ꝫ morte vado ad patrē me exaltatē ⁊ clarificantē. Qualiter em̄ xps clarificatus est ⁊ exaltat⁹ ꝓpter ei⁹ humilitatē i cruce frequent supra dicū est. b Quia pat maior est me. nō fm deitatē in q̄ filio est eq̄lis patri: ñ fm humanitatē in qua filio⁹ est minor patre. Et ꝙ hec ifra sic debeat intelligi: ꝑz qz xps loquit de seipso fm illā naturā in q̄ cōuenit ei mori ⁊ exaltari: hoc aūt nō pōt esse in nā diuina q̄ vnoralis est ⁊ magnitudine cū nīta: ñ in humana in eo poterat mori ⁊ exaltari. Et ex b ꝑz falsitas arrij q̄ ex b loco arguebat filiū in diuinis a patre distingui in essentia: qz nō loquit de filio fm diuinā nām ñ fm humanā tm. i Et nūc dixi vobis ꝓusq̄ fiat vt cū factum fue. credatˢ. ſ. q nō tm̄ sum hō qui mori pōt ⁊ exaltari: ñ etiā deꝰ q̄ cernit humalit ꝑdicto futura cōtingentia qō est ꝓpriū ipsi⁹ dei: fm qđ dr Esa. xlj. Annūciate nobis q̄ ventura sūt in futurū ⁊ sciem⁹ qz dij estis vos. hoc addit xps qz imediate locut⁹ fuerat de sua humanitate. Mod⁹ enīz hui⁹ euāgeliste est vt dictū est frequent: cū refert aliquid ꝓnēs ad xpi humanitatē in q̄ est minor patre adiūgere aliq̄d ꝓtinens ad deitatē in q̄ est ⁊ eq̄lis patri: qz credere vtriq; est de necessitate salutis. k Jaz nō multa. Hic ponit secūdā rō ꝓpt quā apli debebāt cōsolari de morte xpi. ſ. qz illa mors nō erat culpabilis ñ magis virtuosa. ⁊ ꝫ est qđ dr. k Jā nō multa loqr vobiscū. i. in hoc mortali corpore existēs qz xps sue captiōnis erat ꝓximus.

l Venit em̄ ꝓncep⁹ mūdi hui⁹. i. diabol⁹ q̄ est ꝓncep⁹ hoīm mūdanoꝝ nō ꝑ creatōnē ñ ꝑ seductionē. Venit ät ad xpm ipm̄ tentādo in deserto ⁊ ꝓncipes iudeoꝝ cōtra ipm̄ incitādo. m Et in me nō hz q̄dā. i. nullū peccatū ⁊ ꝓ ꝓñs nulla mors̄ cām: qz mors intrauit i mundū ꝑ peccatū. vt dr ad Ro. v. Et qz posset q̄ri exā in re nō est causa mort̄: ꝛre ḡ matteris. Ideo huic rac̄ re qōni rūdet dicēs. n Sed vt cognoscat mūd⁹ qz diligo patrē. i. ad ꝫ sustineo morē vt oēs cognoscāt qꝫ ꝫ ꝓcedat ex dilectione q̄ habeo ad patrē qz de⁹ pat xpo hoi inspirauit volūtatē patiēdi ꝓ salute mūdi ex maria charitate q̄ diligit hoiem. o Et sicut mādatū dedit mihi pat sic facio. i. ex obediētia ad patrē libent subeo morē. p Surgite eam⁹ hinc. Querit hic de loco ad quē xps duxit discipulos suos cū dixit. Surgite eam⁹ hinc. Sed ꝫ dicit hilariꝰ ir. de trinit. q̄ de loco in quo comederāt agnū paschalē duxit eos ad locū in q̄ erat tradēdus. Sed ifra sequēs videt repugnare: qz i ꝓncipio ca. xviij. dr. Hec cū dixisset ihs egressus est cū discipulis suis trans torrentē cedron: vbi erat hort⁹ in quē introiuit xps ⁊ discipuli ei⁹. Sciebat ät iudas ꝙ tradebat eū locū. Ex q̄ ꝑz q̄ illa verba q̄ ab ꝫ loco sequunt vsq; ad ꝓncipiū. xviij. ca. dixit ihs discipulis suis extra locū in q̄ erat tradēdus: ꝓpt qđ sciēdū q̄ xps mortē sue ꝓpinquāte ardua ⁊ difficilia volebat dicē discipulis suis: vt ꝑz ex sequēt⁹. Ad intelligendū vo talia reꝛit attentio ai. talis aūt attēcio erat impedita in apīs ex

c Non turbet cor vr̄m neq; e
f formidet. Audistis qz ego
dixi vob: vado ⁊ venio ad
g vos. Si diligeretis me gau
b deretis vtiq; qz vado ad pa
trē: qz pater maior me est.
i Et nūc dixi vobis ꝓusq;
fiat: vt cū factū fuerit cre-
k datis. Jā non multa loqr
l vobiscū: venit. n. ꝓncep⁹
m mūdi hui⁹ ⁊ in me non hz

n q̄dā. Hz vt cognoscat mū
o dus qz diligo patrē ⁊ sicut
mādatū dedit mihi pater:
p sic facio. Surgite eamus
hinc. Capl'm. xv.

Ego sum vitis vera. ⁊ pr̄
me⁹ agricola ē. Omē
palmitē i me nō ferētē fru-
c ctū tollet eum: ⁊ omnem q̄
fert fructum purgabit eum
o vt fructum plus afferat.

passiōe tm̄oris: ⁊ iō dixit xps discipulis suis. p Surgite eam⁹ hinc. i. ad aliū locū magis securū. q̄ tñ ille loc⁹ fuerit determinate nō exprimit. videbat em̄ xps discipulos timore mortis pterritos: tum rōne ipis: qz nor erat vr. ſ. dictū est: tuz rōne loci: qz adhuc erāt i medio ciuitatis vbi comederāt agnū paschalē: ⁊ iō timentes capi ab hostib⁹ q̄si cōtinue circūuolue bāt oculos ad ostiū dom⁹: ⁊ iō dixit eis Surgite ꝛc. q. d. eamus ad aliū locum magis securum: ⁊ secretū vbi meli⁹ ꝛtēdat⁹ ad ea que dicē da sunt vobis.

In ca. xiij. vbi dr ín postilla. Sed hoc dicit hilarius. ir. de trinitate. Additio

Hilari⁹ nō fecē mētionē nisi de duob⁹ locis tm̄ qui sunt termini ꝓncipales in hac mā sc̄s de loco assignato ꝓ eīu agni paschalis a q̄ ꝓncipaliter exiuit ⁊ de loco ad quē principaliter venit vr ibi caperetur de loco aūt medio in quo fuit cū aplis vr eis diceret ardua ⁊ difficilia qui est loc⁹ medius int̄ duos ꝓdictos. Hilarius nō fecit mētionē: sicut etiā euāgeliste qui duos locos primos declarauerūt. Ista vo locū medius minime designauerūt: vnde sententie hilarij ifra nō repugnat: vt patet intuenti. Explica

Ego sum vitis. Postq̄ xps cōsolat⁹ est discipulos de sua morte: hic cōsolat eos cōtra tribulationes ꝛminētes eis ex iudeoꝝ ⁊ ꝓncipū mundi ꝓsecutione. Et diuidit in duas ptes: qz ꝓmo ꝓmittit parabolā. secūdo ꝓsequit ipam ibi. Jam vos mundi estis. Parabola aūt ista est de tribus. ſ. de vite: de agricola: ⁊ de vitis cultura: vt patebit ꝓsequēdo. d. ḡ. a Ego sum vitis vera. Sicut em̄ vitis materialis hz lignū vile ⁊ desp̄ctū: ꝛ ſi inutile videt: cū tñ fructū optimos habeat: ita xps in humana natura videbat abiectus vilis ⁊ desp̄ctus: ⁊ tamen ꝑ eius humilitatē secut⁹ est fructū gloriosus vniu⁹ em̄ nature sunt vitis ⁊ palmites: ⁊ iō xps dr vitis rōne humanitatis in qua natura est fidelib⁹ sibi. b Et pat me⁹ agricola est. qz plenitudinē gr̄e ⁊ veritatis infudit ⁊ plantauit i xpo hoie: vt dictū est in. c. j. Sciendū aūt cultura hui⁹ vinee nō ꝑtit locū circa ipm̄ stipitē qui est ipe xps: qz in gr̄a ⁊ fcia habituali nō ꝓficit: ñ toti ꝓncipio habuit nec habuit peccatū tollendū ⁊ purgandū: ñ cultura hui⁹ vinee circa palmites cōsistit. i. fideles xpo adherentes: q̄rū aliqui sola fide adherent nō ꝑ charitatem opantem: ⁊ isti abscindent⁹ p condēnatiōnis sūam: ideo subdit. Omnē palmitē in me nō ferētē fructū tollet eū. Alij aūt adherent xpo per fidem operantes charitatiue: ⁊ de istis subdit. c Et omnē qui fert fructum purgabit eum. per mundi tribulationes que sunt quedā medicine ⁊ purgationes. d Vt fructū plus afferat. Sicut em̄ in vite materiali aliqui palmites etiam fructuosi rescindunt: ne humor nimis dispergat: ⁊ sic virtus vnita fortificat ⁊ magis fructificat: sic ꝙ tribulationes iocunditatē vite ꝓñs a fidelib⁹ rescindētes; corda eoꝝ retrahunt ab amore mūdi

liū: ꝛ sic intra se collecta feruēt⁹ feruñt in deū: ꝛ faciunt maiorē fructū bonoꝝ operū. c Jā vos. ℔ pcequit parabolā ꝛ p ḡtū ad palmitū adhesionē. secūdo ḡtū ad eoꝝ purgationē: ibi. Si mūdus vos odit. Prima in duas q: p discipulos ad adherendū sibi inducit. secūdo declarat in q istā adhesio cōsistit ibi. Sicut dilexit me. Circa primū ponit q̄tuor rōnes ḡre fideles debēt xpo adherere p fidē sicut palmites ad vites. Prima rō sumit ex palmitum adherentiū fructificatione: q: aliꝫ non pñt fructū facē: ꝛ ℔ est qđ dicit. c Jā vos mūdi estis ꝛc. q: apli p doctrinam xpi iā erāt segregati ab erroꝝ indaice superstitionis: ió pclu dit. f Manete in me ꝛ ego in vobis. p fidē charitare formatē p quā hō est in deo ꝛ de⁹ in hoīe. f Sicut palmes nō pōt fa. fru. nisi mānse. in vite. Hoc sensibiliē videm⁹ i vite mali q: facē fructū nō pōt nisi pticeps sit hūoris ꝛ pinguedinis ipsi⁹ stipitis. b Sic nec vos. potestis fructificare opib⁹ meritoꝝ nisi i me mānseritis. p pticipatiōnē ḡre ꝛ veritatē. k Ego sum vitis ꝛ vos palmi. q. d. si vultis fructificare manere in me. l Si q̄s i me. Hic ponit secūda rō adherēdi xpo ℣sumit ex palmitū nō adherentiū punitione cū dī. Si q̄s i me nō mānserit: veracit p charitatē formatā q̄nis maneat apparent p fidē sine opibus que morua est. m Mittet foras. p absolutionē in morte: q: tūc sepabit nūero a fidelib⁹ sicut erat sepat⁹ merito. n Et arescet q: xpiani q̄diu viuūt hñt aliquē vitoreē. pt xpianitatē nomē: ℔ i morte eū amittūt: q: tūc apparet q nil eis pfuit: ꝛ adhuc magis in futuro iudicio apparebit: ió sequit. o Et colligēt eū. f. angeli executores diuine iusticie tollētes ꝛ siganiā de medio tritici. p Et in ignē mittēt. f. infernalē. q Et ardet sine fine in ppetuitate pene. r Si mānseritis. Hic ponit tercia rō. q̄ pcedit ex implesione volūtatis fideliū xpo adherēiū: ꝛ hoc est qđ dī. Si mānseritis in me. fide formata charitate. s Et verba mea in vobis mānserint. nō solū corde intelligēdo ℔ etiā ope adimplēdo. t ℣Quodcūq volueritis petetis ꝛ fiet vobis. hoc in intelligendū est si petant pie. i. de primitib⁹ ad salutē: q: exaudiri in aliis frequent nō expedit eis ꝛ pfecerant: q: illud qđ petit etiā ptinēs ad salutē nō semp statim dat a deo: ℔ differt vt cōgruo tpe det ꝛ p se: q: oīo sanctoꝝ de salute alioꝝ aliq̄n impedit nō ꝓpter defectū oratis ℔ illi⁹ pro quo orat. bis aūt tribus occurrēdo semp oīo exaudit. v Jn hoc clarificat⁹ est. Hic ponit quarta rō que pcedit ex diuina glorificatione quam q̄libet ds desiderare: magꝫ etiā ℔ suū bonū ꝓpriū. Multa aūt glorificatio relucet in fidelib⁹ xpo adherēt⁹ p fidē ꝛ dilectione opantē: ꝛ hoc est qđ dī. v Jn ℔ glorificatus est pat me⁹ vt fructū plurimū afferatis. in multiplicatione bonoꝝ operū. ℘ Et efficiamini mei discipuli. pcete adherēdo mihi. y Sicut dilexit. Postq̄ hortat⁹ est xpo discipulos ad adherēdū sibi. hic ꝑ ostēdit i quo omōi adhesio cōsistit. Et dinidit in duas: q: ℘ ostēdit q hec adhesio cōsistit in dilectione. secūdo ostēdit q dilectio cōsistit in mādatoꝝ observatione: ibi. Si pcepta mea. dicit igit. y Sicut dilexit me pr ꝛ ego dilexi vos

c Jā vos mūdi estis ꝓpter sermonē quē locut⁹ sum vobis. f Manete i me ꝛ ego in vob. Sicut palmes ñ pōt ferre fructū a semetipo: nisi manserit in vite ꝛ sic nec vos nisi in me mānseritis. k Ego sum vitis: vos palmites. Qui manet i me ꝛ ego i eo ℔ fert fructū multū: q: sine me nihil potestis facē. l Si q̄s i me ñ mānserit mittetur foras sicut palmes ꝛ arescet ꝛ colligent eū ꝛ in ignē mittēt ꝛ ardet Si mānseritis i me ꝛ ℣ba mea in vobis mānserit qcūq̄ volueritis petetis ꝛ fiet vob v Jn ℔ clarificat⁹ est pr me⁹ vt fructū plurimū afferat: ꝛ ꝛ efficiamini mei discipuli y Sicut dilexit me pr ꝛ ego dilexi vos. a Manete i dilectiōe mea. Si pcepta mea fuaueritis manebitis i dilectione mea: sicut ꝛ ego patris mei pcepta fuaui: ꝛ maneo i ei⁹ dilectiōe. b Hec locut⁹ sum vobis vt gaudiū meū i vobis sit: ꝛ gaudiū vr̄m impleat. ℔ Hoc est pceptū meū vt diligatis inuicē sicut dilexi vos. c Maiorē hac dilectionē nemo h3 q̄m

velle alicui bonū. de⁹ aūt pat vult bonū dilatiū. xpo hoī: nō solū fm vnionē que est p opationē in fruitione boni vera: sed etia fm realē vnionē suppositi: fidelib⁹ aūt vult bonū diuinū tm fm vnionē gre ꝛ gloie q̄ est in fruitione nec tm ista pfecte fruunt sicut alia xpi. 3 Manete in dilectiōe mea. ℔ dicit ad ostendēdū q de⁹ nullū cogit ad fidē ꝛ dilectionē. a Si pcepta mea. Hic ostēdit q dilectio ꝓsistit in mādatoꝝ observatione. Et dinidit in duas: q: ℘ facit qđ dictus est. secūdo ñdet quidam qñi q̄ sibi posset fieri: ibi. Hoc est pceptū meū vt diligatis ꝛc. In prima parte dicit sic. a Si pcepta mea ser. mā. in dile. mea Jmo: em dei nūq̄ est ociosus: ꝛ ió si ē in corde ofidit i ope ꝛ p ℔ hō disponit vt caritas i ea augmētet: ꝛ p ꝑis adhesio ad xpm fortificet. b Sicut ꝛ ego pcepta patr̄ mei seruaui ꝛc. q: xps ex amore ad patrē fact⁹ est obediens vsq̄ ad mortē. vt hī Philip. ij. ꝛ p ℔ vnio ei⁹ ad patrē augmētata est in ḡtū gloria aie dr̄iuata est ad corp⁹ ei⁹ in sua resurrectione: c Hec locut⁹ sum vobis. ℔ addit ne forte aliqs crederet q ꝓpter se nō ꝓpter nos ad pdicta inuitaret: ió subdit: d Vt gaudiū meū sit in vobis. gaudiuꝫ em xpi hois cōsistit in cōiunctione ad deitatē modis pdictis: ad quā etiā pueniem⁹ p mādatoꝝ observationē alio tm modo q̄ xps: vt dictū est. e Et gaudiū vr̄m impleatur. q̄ nō pōt esse nisi in gloria celesti: q: nihil citra deū pōt replere cor humanū: ꝓpter qđ dicit ℟ug⁹. libro confes. Inquietū est cor meū ds donec requiescat in re. f Hoc est pceptū. Hic ñdet causā qñi q̄ sibi posset fieri q: posset aliqs dicere tu admonuisti nos adherere tibi ꝛ dixisti q hec adhesio cōsistit in mādatoꝝ observatione ℔ ostēde nobis vlteri⁹ obseruādi modū. ió dicit q mod⁹ obseruādi est p dilectionē dei ꝛ ꝓximi: q: in his duobus tota lex pendet ꝛ ꝓphete: vt hī Matth. xxij. cui⁹ rō est: q: oia bona opa ex charitate ꝓcedunt. ꝓpter qđ dicit ℟: eg. Sicut multi arborū rami ex vna radice ꝓdeūt: sic multe virtutes ex vna charitate generant ꝛ ad charitatē ordinant: ꝓpter qđ dicit apls. j. Thimo. j. Finis pcepti est caritas. ꝛ ℔ est qđ dī. f Hoc est pceptū meū vt diligatis inuicem. Licet aūt in dilectione ꝓximi includat dilectio dei tāq̄m principalior: q: ꝓxim⁹ nō est diligend⁹ nisi ꝓpter deū: tñ saluator hic magis facit mentionē expssam de dilectione ꝓximi cū. d. inuicē: q: inrēdebat apl̄os inducere ad fidelium edificationē ꝛ cōsolationē ꝛ tribulationē sustētandā ad q̄ necessaria est charitas ꝓximi. g Sicut dilexi vos. i. efficacit gratuite ꝛ recte sicut expositū est ca. precedenti. Oꝛ aūt xps sic dilexit ꝓbat cū subdit. h Maiorē hac dilectionē ꝛc. ℔ aūt fecit xps ergo ꝛc. Quatuor em diligēda sunt ex abaritate. s. de⁹: aia: ꝓxim⁹: ꝛ corpus ꝓpriū: ideo cū charitas sit ordinata. p ipso deo qui est ꝓcipuū ꝛ maximū diligibile ex charitate: debent alia tria exponi sicut min⁹ p maiori: p aia aūt ꝓpria ds ꝓximus ꝛ corpus ꝓpriū cōtēti. p salute ꝓximi ds vita corporalis exponi: ꝛ ideo cum corp⁹ ꝓpriū sit maximū bonū qđ nobis remanet p ꝓximo exponendū. ió p q̄ in tali expositione est maximū signū dilectionis ad ꝓximū: verūtū q: observatio mādatoꝝ nō solū inducit ad dilectionē ꝓximi: sed

ꝑncpalr ad dilectionē dei: ideo subdit. Vos amici mei estis si feceritꝭ q̄ ego ꝓcipio: t q̄ amicis reuelaui secreta tō subdit. i Jā nō dicā vos seruos. i. timore seruili subiectos tñ amore filiali erāt subiecti. t b mō apli aliq̄s dicunt serui. ℟o.). Paul⁹ serv⁹ ihu xpi tc. k Quia fu⁹ nescit q̄d faciat dns ei⁹. hoc videm⁹ i hominis secreta tñ reuelant filijs: bmōi erāt apli q̄ xpo erāt subiecti amore filiali tō subdit.

vt alam suā ponat q̄s ꝓo amicis suis. Vos amici mei estis si feceritis q̄ ego ꝓcipio vobis. Jā nō dicā vos seruos: q̄ fu⁹ nescit q̄d faciat dns ei⁹. Vos āt dixi amicos: q̄ oia q̄cūq̄ audiui a ꝑre meo nota feci vob. Nō vos me elegistis sed ego elegi vos t posui vos vt eatis t fructū afferatis q̄ t fruct⁹ vr maneat: vt q̄ cūq̄ petieritis patrē i noie meo det vob. Hec mādo vobis vt diligatis iuicem

l Vos autez dixi amicos tc. nota feci vobis. b nō est intelligēdū de oib⁹ simpliciter t absolute: q̄ apli nō habuerūt tātaz plenitudinē scie sicut xps. ꝟ est intelligēdū de oib⁹ ꝓtinētib⁹ ad eoz statum: cuiusmodi sunt ista que ꝓtinēt ad eoz saluatē: t fidei t morū ꝓdicationē: t ecclesie gubernationē Et q̄ ista cōferunt ad vtilitatē fidelitū: nō ipsi⁹ xpi: ideo subdit. m Nō vos me elegistis tc. Duplex est em ele ctio fidelitū. Vna eterna q̄ est idē q̄ ꝓdestinatio diuina: t hec electio aplorū t aliorū fidelitū est a solo deo ex mera liberalitate. Alia est tpalis. s. vocatio ad fidē t gr̄az t apostolatū t bmōi. t ista vocatio est effect⁹ p̄me. Jm illō ad Ro. viij. Quos ꝓdestinauit hos t vocauit: t sic apli electi sūt a xpo tpe gr̄e. n Et posui vos. i. firmiter disposui o Vt eatis. ꝓdicādo p totū mūdū. p Et fructū afferatis. t fruct⁹ vester maneat. q. fides ecclie manebit vsq̄ ad finē mūdi q̄ntūcūq̄ tribulationib⁹ impedi t. vel aliter. Maneat. in gloria eterna. q Q̄cūq̄ petieritꝭ patrez in noie meo det vobis. dūmodo tñ ista petitio fiat. ꝓ nobis pie t ꝓuenerant: sicut. ℟. expositū est eo de capitulo.

r Hec mādo vobis vt diligatis inuicē. Jn hoc cōludit intentū p b signās q̄ oia ꝓdicta dixit eis ad hūc finē. s. vt mutuo se diligant. s Si mūd⁹. Hic agit de palmitū adhereūtiū purgatione p tribulatiões futuras. ℨ ipas eos cōsolādo: t diuidit in tres. q: ꝑ ad eoz ꝓsolationē rones inducit. secūdo eas exponit: ibi. Memēto: e. tercio excusationes ꝓsequētiū excludit: ibi. Si nō venissem: Circa ꝓmū ponit duas rones. ꝓma sumit exemplo sui. Nēdum enī refutare nō debēt cōditionē capitis cū nō sint maioris dignitatis imo minoris: xps aut caput est apl̄oz: t ꝛ exemplo xpi debēt patient tolerare tribulatiões ꝓsequētiū: t b est q̄ dr. s Si mūdus vos odit. hic accipit si ꝑ q. q. d. q: futurū est q̄ mūdus vos odiat. t Scitote ad cōsolationē viam. v Quia me ꝓ⁹ vobis odio habuit. ꝓter gr̄a dicit Aug⁹. in ℟mone. Hecusat eē in corpore q̄ odiū nō vult sustinere cū capite. Secūda rō sumitur ex pte mundi. silitudo em est cū dilectionis ℟m illud Eccl. xiij. Nē aial diligit sibi sile. t dissimilitudo est causa odij. Apli aut dissiles erāt boib⁹ mūdanis. t tō nō debebāt admirari si ꝓsecutiones sustinerēt ab ipsis: t b est q̄ dr. ꝛ Si de mūdo fuissetis. Iz apli eēnt de mūdo p semina corporalē: nō tñ erāt de mūdo cōcupiscētias mūdi imitādo. ꝛ Mūdus q̄ suū erat diligeret. ℨ b videt esse q̄ alīq̄ ꝓcipes mūdani de quib⁹ loquit saluator: cū essent ꝓsecutores apl̄oz: aliq̄s tm mūdanos t malos nō diligebāt: ꝟ magꝭ ꝓsequebant vt latrones t ꝓdones t bmōi quos inficiebāt. Dicendū q̄ malū non pōt esse pnrū q̄n habeat aliq̄d de bono: aliē scilꝭm destrueret ℟m ꝓbm. iij. ethi. Licet igit ꝓncipes illi q̄ ꝓsecuti sūt apl̄os essent mūdani t mali q̄ntū ad supbiā t infidelitatē t bmōi tñ aliq̄s bonū habebāt: vtpote iusticiā clemētiā: vel aliq̄ bmōi: si ē legit de traiano t multi⁹ aliis ꝓncipib⁹ mūdanis: t sic ꝓsequebant latrones t ꝓdones ingētū erāt eis dissimiles in bono iusticie: sicut ecōuerso ꝓsequebant apl̄os t alios fideles in q̄ntū erāt eis dissimiles in infidelitate. Sed adhuc dicerez: q̄ sunt aliq̄ mūdani in eodē vicio cōicātes q̄ tñ se e ꝓsequūtur vt supra t cupidi: ꝓ b dicendū q̄ duplex est amor. i. amicitie t ꝓcupiscētie. Jn amore autez āmicitie silitudo est cā amoris: q̄ amic⁹ vult amico bonum ingētū apphēdit ipz quodāmō vnū sibi q̄ amic⁹ est alter ipse ℟m ꝓbm. b aūt non est p realē idētitatē ꝟ cōsortē. Si aūt nō est in amore ꝓcupiscētie q̄ aliq̄s vult sibi ꝓpter bonū: t tō quāto pl⁹ diligit se amore cōcupiscētie ꝗ aliū sibi simile amore amicitie: tāto odit eū ingētus ipediē p eū a cōsecutione boni amati: t sic vn⁹ supb⁹ odit alterū ingētū surripit sibi singulare excellētiā quā cupit t auar⁹ sibi auarū: ingētū arripit sibi lucrū q̄ desiderat: t sic de aliis. ȝ Memēntote. Hic exponit rones ꝓdictas: t ꝑ ꝓmā: secūdo secundā: ibi. Sed h oia. Prima rō erat de ꝓsecutione illata xpo t apl̄is inferēda: t q̄ntū ad h dicit. ȝ Memētote ꝛmo. mei quem ego dixi vobis. ℨ. xiij. ca. a Nō est seru⁹ maior dño suo. q. aūt pu⁹ vocauit eos fuos. xiij. ca. t b idē repetit: nō est ȝ illud q̄d in b capl̄o dixit. Jā nō dicā vos fuos. Seruit⁹ em quā apl̄is attribuit nō est aliud q̄ subiectio ex amore filiali ad xp̄m q̄ dī seruit⁹ large. Seruit⁹ aūt quā ab eis excludit t timoris fuilis q̄ a charitate excludit: vt hī. ſ. Job. iiij. b Si me ꝓsecuti sūt. t vos ꝓse. si. ꝑ q. q. d. q: me ꝓsecuti sunt b facto: nō est m: rū si vos ꝓsequent in futuro. c Si sermonē meū seruauerit t vr̄m seruabūt. Hic pōt accipi ly si dupliciter. ſ. ꝑ q: t ꝑ nō. q: aliqui vbū xpi deuote susceperūt. vt nicodem⁹ lazar⁹ t sozores ei⁹ t sīles: t aliq̄ cō tempserūt sicut scribe t pharisei: t silr fuit de apl̄is: q: ali qui eos deuote audiebāt: sicut ꝓz de cornelio Act. x. t in plurib⁹ aliis loc⁹: t multi eos cōtēpserūt t a se repulerūt vt ꝓz Act. xiij. vbi barnabas t paul⁹ dixerūt. Vob oportebat ꝓmū loq̄ verbū dei: ꝟ q̄m repellit⁹ illud t indignos tc. d Sed h oia. Hic exponit secūdā rōnem q̄ fuit de odio mūdanoꝝ erga apl̄os: cui⁹ cām explicat dicēs. Sꝫ hec oia facient vobis ꝓpter nomē meū. i. ꝓter cōfessionez t ꝓdicationē nois mei. c Quia nesciūt eū q̄ misit me. i. deū patrē: Cōtra b videt illud ps. lxxv. Notꝰ in iudea deꝰ. Dicendū q̄ habuerūt noticiā determinatā de vnitate dei: de pluralitate aūt ꝓsonarū nō habuerūt noticiam: nisi ꝗtuoꝝ scripturas intelligētes ex illa noticia fuit obscura: q: ante tempꝰ xpi nō fuit mysteriū trinitatꝭ ad plenū reuelatū. Illa etiā noticia quā habebant de hoc indest fuit eis obscurata ex odio q̄ cōceperant ad doctrinā xpi t sic Iz cognoscerent ingētū est pater oim p creationē: nō tamē cognouerūt eum ingētum misit filiū suum ad salutem credentiū: ista tamē ignorantia nō excusabat eos in ꝓsecutione xpi t apl̄oz: q: ꝓcedebat ex odio t invidia vt dictū est. Silr ignorātia nō excusabat tyrannos: apostolos t alios fideles ꝓsequētes q: ꝓcedebat ex obstinatione eoꝝ in peccato idolatrie: q̄ ꝓz ex b q: videbat per apl̄os fieri signa virtutis diuine: t tñ ꝓmanebāt in infidelitate: quia aliqui attribuebant scientie magice t male.

k Si nō venissem. Hoc ostēdit psecutores xpi ⁊ fidelīū inexcusabiles: ⁊ ꝺ ostēdit ꝺuplicit: ꝑ ex his q̄ facta sunt i xpi ꝓfitia. secūdo ex his que facta sunt in ei⁹ absentia: ibi. Cū aūt venerit. ꝓma in duas: q̄ ꝑ ostēdit eos inexcusabiles verbis. secūdo factis: ibi. Si opa. Circa primū sciēdū q̄ doctrina xpi fuit tra mūda pura ⁊ ꝑfecta: vt ꝑz intuenti ⁊ dictis ꝓphaꝝ tōsona ⁊ ipoꝝ impleti ua: vt ꝑz conferenti nouū testamēto ⁊ veteri. Iteꝝ sic fuit confirmata miracul⁹ soli deo possibilib⁹ q̄ sufficienter debebat cōuincere audiētes ad credēdū ꝓpt̄ qō dicit Nicodem⁹. ꝺ. iij. ca. Scimus q: a deo venisti magister Nemo em̄ pōt ꝝ signa facere q̄ tu facis nisi fuerit de⁹ cū eo ꝓpter qō infidelitas indeoꝝ fuit maxima pcctō: ⁊ ꝺ est qō ꝺi. f Si non venissem. ꝺ dixit q: ei⁹ aduēt⁹ erat eis ꝓmissus in lege ⁊ ꝓphis. g Et locut⁹ fuissez eis. ly nō qō in aliquib⁹ libris interponit nō est de textu: ꝙ resumit ex ꝓcedēti clausula. h Peccatū nō haberēt. ſ. peccatū infidelitatis in me qō ꝺi spāliter peccatū ꝓpter ei⁹ grauitatē: tū sine ꝺ habebāt bene alia peccata ⁊ ante habuerāt i Qui me odit ⁊ patrē meū odit. Hoc subdit ad ostendēdū q̄ excecatio indeoꝝ: doctrine tam efficaci nō credē tū. pcessit ex inuidia ⁊ odio ꝫ ipm. k Si opa. Hic ponit̄ secūda ro ad ostendēdū eos inexcusabiles: q̄ ꝓcedit ex opib⁹ factis a xpo que fuerūt ita magna ⁊ virtute creature trāscendētia q̄ nulli⁹ ali⁹ fecerat ante talia: vt ꝑz in illuminatione ceci nati: ⁊ in suscitatione lazari quadriduani: ⁊ in supnaturali eclypsi in passione xpi: ⁊ ideo si illi q̄ fuerūt increduli moysi ⁊ ꝓpheris fuerūt grauiter puniti inexcusabiles reputarī: multo foꝝ⁹ isti: ⁊ ꝺ est qō dicit. k Si opa nō fecissem in eis q̄ nemo ali⁹ fecit pcctaꝝ nō haberēt: scz infidelitatē in me lz haberēt alia peccata. l Nunc aūt ⁊ viderūt. ſ. opa. m Et oderūt ⁊ me ⁊ patrē meū: q: ex odio ad xpm ipsi⁹ opa tāq̄ magna attribuebāt beelzebub ꝓncipi demonioꝝ. vt hꝫ Matth. xij. n Sed vt ꝺ impleat ſmo. hic vt renet cōsecutiue: q: ex odio eoꝝ secuta est impletio illi⁹ sermonis. o Qui in lege eoꝝ scriptū est. ſ. pſ. xxxiij. p Odio habuerūt me gratꝫ. i. sine cā: imo ecōtrario bēāt cām amādi cū ex beneficijs eis impēsis in docēdo eos ⁊ sanādo infirmos eorū. q Cū aūt venerit. Hic ostēdit eos inexcusabiles ꝙ ea q̄ facta sūt in xpi absentia: videlz ꝙ aduentū spūssancti sup apl̄os post ascēsionē xpi: qō fuit signum manifestissimū ad doctrinā xpi cōfirmādā: ⁊ ꝺ est qō ꝺi. q Cū aūt venerit paclit⁹. i. cōsolator. s Quē ego mittā vobis a patre. Iñ ꝺ ostēdit spūssancti⁹ ase. pcedētē inātū ꝺit se illū mittē. t Spūs veritatis q̄ a pte. pcedit. Iñ q̄ ostēdit spūssanctū a patre ꝓcedere: q: ꝓcedit ab vtroq;. v Ille testimoniū phibebit de me. Ex em̄ locis ꝓ: ꝓ litteraꝝ ⁊ simplices de. ꝓfunditate scripturaꝝ subito plane loqrentē in oib⁹ linguis fuit maximū signū ad cōfirmādū fidē xpi. x Et vos testimoniū phibebitꝭ. ꝓdicādo oib⁹ populis. y Quia ab initio mecū estis. ꝺ est itelligēdū q̄ fuerit cū eo a ꝓncipio vite ei⁹: ꝙ ab initio sue ꝓdicatiōis qū incepit docē ⁊ miracula facē. xvj.

b Ec locut⁹ sum. Postq̄ xps aliqs rōnes posuit ad discipulo⁹ cōsolationē: hic magis explicat suā intentionē: ⁊ primo ꝺikit ꝺ tres: q: ꝺ dicta explicatio ponit: secūdo ei⁹ effect⁹ ostēdit: ibi. Dicit ei discipuli. tercio intentū pcludit ibi. Hec locut⁹ sum. ꝓma in duas q: ꝑ ponit rōnes ꝙdus ꝓlat⁹ est eos de tribulationib⁹ futuris: ⁊ ꝺ vt cōtinuet se ad dicta imediate ꝓcedētia. ſcdo explicat rōnes cōsolatorias de recessu suo: ibi. Et nūc va. ꝓma in duas: q: ꝺ expōit intentionē suā. ſcdo subiūgit dicti rōnes ibi. Hec vo. ab iitio Iñ ꝓma q̄ꝑte ꝺ sic a Hec locut⁹ sum t. ad ꝓlationes vestrā ꝫ futuras tribulationes. b Vt ſ. scā. cadēdo ꝑ impatientiā q̄s eueniēt vobis: ſ. scandalizare ꝺ ick a scādalon grece qō significat impactionē pedis ꝑ quaꝝ bō ruit. ⁊ ad similitudinē hui⁹ in spūali⁹ ꝺ q̄s scadalizari in tribulatiōe q̄s est ei occasio cadēdi ꝑ impatientiā. c Absq̄ synagogis facient vos. Incipit ꝺ explicare in ꝑticulari tribulatiões futuras int̄ quas electio de synagoga reputabat⁹ magna: sicut apud nos electio de eccl̄ia ꝑ excōicatiōnē. d Sed venit hora. de. ꝓpinquo e Vt ois q̄ interfi. vos arbi. obse. se ꝑ. deo qō ꝺupliciter intelligik. Uno mō de deo vero. ⁊ sic iudei excecati interficētes fideles arbitrabant̄ se obsequium ꝓstare deo celi. Ista tū ignoratia eos nō excusabat vt dictū est. Alio mō exponit̄ de deo opinatiue dicto ꝝ errozē gentilū: ⁊ sic gētiles interficientes xpi fideles credebāt se obsequiū ꝓstare deo. ſ. ioui vel saturno vel hmōi. f Et ꝺ faciēt vobis. exponaꝫ sicut capꝭ ꝓcedēti. g Sed hec locutus sum vo. vt cū ve. bo. eoꝝ remi. q: ego dixi vobis. vt faciliꝰ toleretꝭ tāq̄ ꝓdicta vobis ab eo qui certitudinaliter pōt de nūciare futura ꝓnigēria. Ista em̄ ꝺixit xps apl̄is vt ꝓuiderent sibi de patiētia: q: mīn⁹ ferūt tacula q̄ ꝓuidenꝭ vt dicit Greg⁹. Cui⁹ rōnem assignat Tull⁹ in libro de tusculanis qōnib⁹. Dia em̄ bona ⁊ mala cōpalia minora videnꝭ ⁊ min⁹ ponderanꝭ pūtia q̄s futura: vñ sensibiliter videm⁹ q̄ alīq̄ bona tpalia vel cōpalia delectabilia multū desiderant anteq̄ habeant: bita vo parū appciant. nūc aūt ita est q̄ cū alīq̄s sibi ꝓuideꝭ ꝫ mala futura apḃēdit ea quasi quodāmō pūtia. ꝛo videnꝭ minora. h Hec aūt Hic subdit sui dicti rōnem videlz ꝛre nūc ita dixerit eis ⁊ nō a ꝓncipio vocationis ipoꝝ dicēs. Hec aūt vob ab incio nō dixi. ꝺ est ita ꝺba ad ꝓlationē vestrā ꝫ futurā tribulatianē. vt ꝑz Matth. x. vbi tribulationes ꝓdicūtur apl̄is nō tū ꝓlādo eos sicut hic ⁊ subdit cā. i Quia vobiscū erā. ꝓfatās vos mea pūtia cōpali: ꝙ mō imminet recessus me⁹ indiget ꝫ talia ꝓlari. k Et nūc vado. Hic explicat rōnes cōsolatorias de recessu suo ꝙ fuerūt tres. Una fuit de ꝓmissione spūssancti. Alia de ꝓmissione redit⁹ sui. Alia de ꝓmissione accessus eoꝝ ad patrē secūdā explicat: ibi. Modicū. tercia ibi. Iñ illa die. q̄buis nō fuerint sup̄a posite: eodē ordine. Prima in duas. q: ꝑ ꝓmittit ꝓ recessum sui bonū spūssancti. secūdo ostēdit efficaciā hui⁹ doni: ibi. Et cū venerit. Dicit ꝙ ꝓmo sic.

k Et nūc vado ad eū q̄⁹ misit me: q: impleni officium ꝓdicationis mee. Et neno ex vobis interroget me q̄ vadis. Sz ꝺ videt ꝫ illō qō sup̄a dictū est ca. xiij. vbi petr⁹ q̄siuit. Dūc quo vadis. ⁊. xiij. dixit Tho. Dūc nescim⁹ q̄

vadis.q.d.vellem⁹ scire. Dicendū ꝙ in pncipio xp̃o locutus est eis tm̃mō de suo recessu: ꝛ nūc dī. q̃sierūt q̃ iret vt allegatū est. Bz postea inꝛposuit de tribulationib⁹ eis futuris m ꝯb⁹ interfectoꝝ eoꝝ reputabāt se deo pstare obsequiū qō videbāt nimis durū ꝛ extraneū: ꝓpter qō ipsi tāḡ adhuc impfecti fuerūt ita stupefacti ꝛ attoniti ꝙ oīno ob mūmerūt. ꝛ tūc q̃si exꝛobrando dixit.

l Et nemo ex vob interrogat me rō.q.d.ex timore ꝛ tristicia facti estis muti: ꝛ b pz ꝙ ira̅m sequēte cū dī. m Sed q: hec locut⁹ sum vobis de tribulationibus futuris.

n Tristicia implebit coꝛ vr̃m. Et q: cū b tristabant de recessu xp̃i de cui⁹ pñtia pfidebāt in tribulationib⁹ cōsolari. ió subdit. Bz ego veritatē vobis dico: expedit vobis vt ego vadā. ꝛ subdit cām dicēs. o Si em̃ nō abiero paclit⁹ nō veniet ad vos: q: si pleni⁹ de spūssancti fierat dāda nisi post ascēsionē xp̃i. p Et cū venerit. Hic oñdit efficaciā illi⁹ doni: ꝛ b i trib⁹. ꝑ respectu ipsi⁹ mūdi. scōo respectu apl̄oꝝ: ibi. Adhuc habeo. Scio respectu xp̃i ibi. Ille me clarificabit. Effect⁹ aūt spūssci respectu hoim mūdialit vtilitū est arguitio ipoꝝ: ꝛ b est qō dicit.

p Et cū venerit ille arguet mundū. i. arguendū ꝛ cōdēnādū oñdit de trib⁹. s. q De pctō. infidelitatiꝫ i xp̃m q: sine fide mediatoris nō remittit aliq̄ pctm̃. r De iustitia. s. xp̃i quā si acceptauerit hoies mūdani. o Quia ad patrē vado. Per b em̃ q xp̃s ad patrē rediēs resurrexit ꝛ ad celū ascēdit declarata est iusticia ei⁹ fm̃ q arguit petr⁹ Act. ij. Ihm nazarenū virū approbatū a deo. scḷt. Hic ihm resuscitauit de⁹ cui⁹ oēs testes nos sum⁹ dextra ḡ dei exaltat⁹ ꝛc. Et b iustitie xp̃i declaratio erat pfectoꝛ ei⁹ manifesta arguitio vel cōdēnatio. t Et tā nō videbit⁹ me. pñta coꝛpali habitanē vobiscū: q: p⁹ ascēsionē nō viderūt cū hz p⁹ resurrectionē aliq̄n eis apparerent aūt ascensionē: tū nō habitabat cū eis sicut ante: q: tā non erat i mortali coꝛpe. v De iudicio aūt. q: pnceps hui⁹ mūdi. i. diabol⁹. sicut. ō. exposit⁹ est ca. xiij. ꝛ Jā iudicat⁹ est. i. condēnat⁹ diuina sna tāḡ obstinat⁹: ꝛ ꝙ pñs oēs ei adherētes codē iudicio ostēdunt cōdēnabiles.

y Adhuc multa. Hic ostēdit efficatiā spūssancti respectu apl̄oꝝ q̃ pfitit i illustratiōe ipoꝝ de. pfudissimis ꝛ altissimis fidei secret⁹: ꝛ b ē qō dī. Adhuc multa habeo vob dicere ꝫ nō potestis portare mō: ꝓpter viam impfectionē ꝛ coꝛ arduitatē. z Cū aūt venerit ille spūs vitat⁹. i. spūssanct⁹ qui est vitas ꝙ essentiā ꝛ effectiue docēdo eā.

a Ille spi. ve. do. vos oēm veritatē. s. necessariā ad salutē nō solū ꝓ pñs vīs: ꝫ etiā ad regimē ecclesie ꝛ fidelū i structiōe. Et q: possent credere ꝙ spūssanct⁹ ēet maioꝛ filio eo ꝙ debebat docere eos de maioꝛ ib⁹: ió hūc errorē remouet dicēs. b Nō em̃ loquet a semetipo: q: sicut nō est a se ꝫ a pte ꝛ filio ita nec a se loquit. ió subdit. c Sed q̃cūq audiet a me ꝛ a patre. q: sūi audire est ab eis ꝓcedere. d Loquet. s. vob: ꝫ nō est intelligēdū b generalit de oīb⁹ q̃ audit spūssanct⁹ a pte ꝛ filio: q: ab eis accipit scientiā infinitā: ꝫ de oīb⁹ ptinētib⁹ ad coꝛ salutē ꝛ ecclie regimē vt dicū est. e Et q̄ ventura sūt annūciabit vobis

Multa em̃ de futur⁹ ꝓ spūm̃ scām revelata fuerūt apl̄is: sīc Johāni ꝓ spūmsanctū revelat⁹ est. pcessus ecclie vsq̄ ad fīnē mūdi i apoca. Et petro sui martyriū fm̃ q ipemet dicit. Petri. j. Scio q: velox est depositio tabernaculi mei fm̃ q dñs ihs xp̃s significauit mi. Et paulo revelate sunt future sibi tribulationes i thessolonicis: vt hī. Act. xx.

f Ille me clarificabit. Hic pōit efficatia spūssci respectu ipi⁹ xp̃i q fuit declaratio ipsi⁹ diuinitat⁹ q manifesta est ꝙ spūm̃ sanctū apl̄is datum q: sicut p̄dictū est illud fuit signū maximū ad confirmādū xp̃i doctrinā: ꝛ b est qō dī. f Ille me clarificabit quia de meo accipiet. a me ꝓcedēdo. Nec est ꝓ b intelligēdū ꝙ patrē essentie filij recipiat q: invisibilis est ꝛ ió si aliq̄d capitur totū capit: oē autez ꝑbū ꝓcedēs ab aliq̄ nālit ipm̃ manifestat: ꝛ sic spūssanct⁹ ꝓcedēs a filio ꝛ tota ei⁹ ēentia accipiēs totū ip̄s mānifestat. Q aūt spūssanct⁹ ꝓcedit ab ipo ostēdit ꝑ dicēs. g Nia q̃cūq hz pat̄ mea sūt. Nia eīs q̄ sūt ꝓpīs filio cōicant excepta ꝓpietate pñta i q̄ a filio dūcit. q: ꝓ ꝑ vīrt⁹ spiratiua filio cōicat: cū in ipa pī ei nō opponat ꝛ b est ea q̃re spūssanct⁹ ꝓcedit a filio sicut a pte q: sūt vnū in dūte spiratiua: ꝛ b ē qō subdit. b Propterea dixi q: de meo accipiet. q. d. ꝓpt̄ b dixi q: a me ꝓcedit. Quia oīa q̃cūq hz pat̄ mea sunt: q: in cōicat oia: excepta ꝓpietate pñta. i Modicū. Hic explicat ea q̄ ō. dixerat ad coꝛ cōsolatiōē de suo reditu: ꝛ diuidit i tres q: ꝓ ponit dicta explicatio. scḷo ex b sequēs discipulorū dubitatio: ibi. Dixerūt ḡ. tercio dubitatiōis expositio: ibi Cognouit ḡ. Jn pma igit̄ pte ad coꝛ cōsolatiōnē oñdit q̄ temp⁹ modicū erat futurū vsq̄ ad suū reditū ꝙ resurrectionē suā dicēs. (Modicū ꝛ iā nō videbitis me. fm̃ Aug̃. ꝓ istud modicū intelligit temp⁹ ab illa hora q̃ loq̄bat xp̃s discipulis vsq̄ ad suā passionē ꝛ mortē ꝙ quam subtract⁹ est eis: ꝛ sic nō viderūt eū. k Iterū modicū ꝛ videbitis me. ꝓ istud secūdū modicū intelligit tempus ab hora sue mortis vsq̄ ad resurrectionē suā: q: tūc iterū viderūt eū: vtrūq aūt temp⁹ modicū fuit. fm̃ ꝺo Crisō. aliter exponit: q: ꝓ primū modicū intelligit temp⁹ ab hora passionis vsq̄ ad temp⁹ resurrectionis ꝛ tūc est sensus l Modicū ꝛ nō videbitis me. q. d. temp⁹ in quo nō videbitis me ꝓ subtractionē a vobis ūi mea morte erit modicū: ꝛ ideo nō debetis desolari: ꝙ secūdū modicū cum dī. m Iterū modicū ꝛ videbitis me. intelligit tempus ab hora resurrectionis vsq̄ ad ascensionē in quo apparuit eis loquēs de regno dei: vt b Act. j. ꝛ illo temp⁹ fuit modicū respectu tpis sequētis vsq̄ ad fīnē mundi dēo subdit. n Quia vado ad patrē. q. d. quando in celū ascendam etunc non videbitis me cōuer loquēdo nisi in generali resurrectione ꝓpter q̄s dicit Act. j. Viri galilei quid statis aspicientes in celū: hic thelus qui a vobis est assumptus in celū sic veniet q̄demodū vidistis eum. q. d. amplius non videbit in terra pñtia coꝛpali vsq̄quo veniet ad iudicium. Q em̃ aliquib⁹ sanctis apparuit postea fuit ex spāli gra: sicut apparuit iohānī euāgeliste an̄ montē suā vocās eū ad celestē gloriā. Silr ꝛ petro appa-

ruit ante crucifixiõem suam dicẽs ei. Vado romã iterũ crucifigi. q; in crucifixiõe petri futura dicebat se xp̃o crucifigi. sicut in psecutiõe fideliũ dicit se psecutionem pati. Act. ix. Et sic appuit paulo qñ fuit ꝓstratus de celo. vt hꝫ ibidẽ. t ista expositio Crisꝰ magis ẽ plona ꝟbis chaldi

dicebãt ꝯ. Quid est ꝟ qđ dicit modicũ. Nescimꝰ qđ

p loquit. Cognouit aũt ihs q; volebãt cũ interrogare

q t dixit eis. De hoc queritis inter vos q; dixi. modicũ t nõ videbitis me: t iterũ modicũ t videbitis me

r Amen amẽ dico vobis q; plorabitis t flebitis vos.

s mũdus aũt gaudebit vos

t aũt ꝓtristabimini. ꝟ tristicia vestra vertet in gaudiũ

v Mulier cũ parit tristiciam habz: q; venit hora ei⁹. Cũ aũt pepit puerꝫ: iã non meminit pssure ꝓpter gaudiũ

x q; natus est hõ in mũdum

y Et vos igitur nũc quidem

resurrectiõem meam. c Me non interrogabitis ꝯcẽ q. d. ex pſentia spũssancti vob a pte missi. sic eritis illumi ti: q nõ indigebit ꝗrere sic mõ neq; edoceri. Sz ꝟ vide tur ꝙ illo tpe petijt a xp̃o petrꝰ de iohãne. Hic aũt quid vt dr infra vlti. ca. Silr apli petierũt a xp̃o. Dñe si in tpe hoc restituis regnũ isrl. vt dr Act. j. Dicẽdũ ꝙ telligit ꝟbꝫ nibꝰ sic irrõnabilꝫ sic aũ resurrectiõez apli faciebãt xp̃o: q̃ lis fuit qñ philippi s. posita. xiiij. c. dñe onde nob tc. t cõsimiles qões q̃ freqñter legunt in euãge lijs ab aplis fcẽ. pꝰ resurrectiõs ꝟo xp̃s aperuit illis sensum vt intelligerẽt scripturas. Luc. xxiiij. t iõ fuerũt edocti ꝟ multis q̃ dicta nõ i tẽdit saluator: excludere ab aplis oẽs q̃ stionẽ: ꝟ exp̃mẽ coꝛ instructioũẽ ꝙ intellectus scripturarum.

3 tristiciam habetis. Iterũ aũt videbo vos: t gaude-

a bit coꝛ vestrũ: t gaudiũ ve

b strũ nemo tollet a vob. Et

c in illo die me nõ interroga

bitis quicq̃. Amen amen

d dico vobis. si qđ petieritꝭ

e patrẽ i noie meo dabit vo

f bis. Vsq; mõ non petistis

g quicq̃ in noie meo. Peti-

h te t accipietis vt gaudiuꝫ

i vestrũ sit pleuũ. Hec in ꝓ-

uerbijs locutꝰ sum vobis

k Venit hora cũ iam nõ i ꝓ-

l uerbijs loquar vobis: sed

palã de patre meo annũci-

m ebo vob. In illo die in no

n mie meo petetis. Et nõ di

co vob q; ego rogabo pa-

vt dicũ est. Aliter exponit Augst. In illo die me nõ interrogabitis ꝯcẽ. i. in eterna brũdine q̃ est dies vna cõtinua vbi videt beati clare in diuia essentia q̃ expedit eos videre: nec optet eos aliqđ interrogare: ꝓma tñ expositõ ꝙ pinquior ẽ lre ꝓcedẽti t subsequẽti: vñ sequit. o Si-

ꝗđ petieritis patrẽ in noie meo. i. ꝓmiẽs ad salutẽ: q; ihs qđ est nomẽ xp̃i salus interꝑtat. e Dabit vob: suppositis tñ cũ his duab⁹ cõditiõibus supradictis ca. xv. i. q; petitio fiat ꝙ se t pseueraẽter. f Vsq; mõ nõ petistꝭ qc q̃ in noie meo. Apli cñ ad aũ resurrectionẽ xp̃i ita uõ coꝛ nerũt ꝟtutẽ nois xp̃i sic post. t iõ adhuc ignorabãt q; ois coꝛ petitio eẽt exaudibilis in noie xp̃i. g Petite t accipietis. ꝟ grãm in ꝓti. h Vt gaudiũ vr̃m sit plenuꝫ. in fumira beatitudine: q; ad eiꝰ cõsecutionẽ debẽt ordinari oẽs ꝓces ecclesie. i Hec in ꝓuerbijs. Nic reddit causam sui dicti vicz ꝗre discipuli habebãt talẽ accessum t familiaritatẽ ad patrẽ post resurrectionẽ: duo cñ faciũt familiaritatẽ cũ aliq̃. f. eius notitia t amoꝛ. post resurrectionẽ aũt t spũssancti receptionẽ apli fuerũt ꝓfecti i notitia t amoꝛe dei. t ꝟ effectã ꝗre fuerũt magis familiares ei q̃ ante. t ꝟ est qđ ꝛ. i Hec in ꝓuerbijs. Hic redditur

sent hoc facere ꝓpter familiaritatē patris ad ipos: vñ similis ē modus loquēdi ac ſi diſſiſtet xp̃s apl̃is tantam familiaritatē habebitis ad ad deū q̄ p vos ipos poteritis ac cedere ad eū t imperare. nō tñ p hoc excludit ſuū aditorū. ſ. exp̃mit cū quāta ſecuritate poterūt orare deū. Cō

similit mō loq̃batur ſcīa agatha tā gloriosa in celis: beate lucie exiſtēti in terris. Soror mea Lucia ꝓgo deo, peuota q̄d a me peſ. qō ipa poteris ſtare tc. nō ei excludebat a bt̄ā lucia ſuū aditorium ſ. exp̃mebat cū quā ta ſecuritate poſſet rogare deū. t ꝑ mō xp̃s loquebat apl̃is ad exp̃mendū erga eos amicicīā dei patris: ꝓpter hoc ſequitur. Ipe ei pr̃ amat

trē de vobis. Ipe em̃ pr̃ amat vos: q̄ vos me amastis t credidiſtis q̄ a ō ex ui: Exiui a pr̃e t veni i mū dū iterū relinquo mūdum t vado ad patrē. Dicūt ei diſcipuli eius. Ecce nunc palā loqueris: t puerbiū nullū dicis. Nūc ſcimus q̄ ſcis oīa: t nō opus ē ti bi vt q̄s te interroget. In

hoc credimus q̄ a deo exi ſti. Rñdit eis ihūs. Modo creditis Ecce venit hora t iam venit vt diſpgamini vnuſquiſq; in ꝓpria: t me non ſolū relinquatis Et nō ſum ſolus. q̄ pater mecū eſt. Hec locut⁹ ſum vobis vt in me pacē habeatis. In mūdo pſſurā habebitis. ſ. ſfidite: ego vici mūm

puras. q̄ habēt ſolatiō dei adminiſtrā. ſ. mali bñt eas puras nō habētes ſolationē vllā. k Sz cōfidite ego vici mūdū xp̃s ad ꝓuidiaz carnis p auſteritatē xp̃i ad ꝓcipiaz odiū p pauptatē xp̃i ad ſuperbiā vite p humilitatez.

In hac victoria xp̃i debēt cōſidere ſcti: q̄ ꝑſideratiōe ei armati facilr̄ ſupant tribulationes mundi ꝓpter q̄ dicit ꝑ. epla. iij. Chriſto i in carne paſſo t vos eadē cogitatione armamini tc. Occaſione cuiuſdam dicit in hoc ca. querit vtrū plenitudo ſpiritualiter debuit dari immediate p̄ aſcenſionē xp̃i. Et arguitur ꝑmo q̄ nō imo debuit dari ante. quia plenitudo gracie debuit dari i temporis plenitudi

vos tc. ſequit. o Exiui a pr̃e. nō p loci mutationē: ſed p eternā generationē: t ꝓſonalē diſtinctionē. p Et veni in mūdū. p carnis aſſumptionē. q Iterū relinq mūdū. xp̃s ad corꝑalē p̃ſentiam. r Et vado ad p̃em. faciēda natūrā mortalē paterne glie ꝓſonē. ſicut. ſ. expoſitio ē capt. xiij. s Dicūt ei diſcipuli. Poſtq̄ xp̃s explicauit rōnes ſuꝑ poſitas ad diſcipulos ſolationē. Hic cōſequenter oſtēdit effectus ꝑdicte explicatiōis qui eſt pleni oꝝ cognitio apl̃oꝝ: t diuidit in duas. q̄ ꝑmo ponitur iſta plenior cognitio: ſcōo ſubdit ipōr infirma diſpoſitio ibi Ñſidit ieſus. In ꝑma igit̄ ꝑte dicit ſic. s Dicunt ei diſcipuli eius. clarī⁹ intelligentes q̄ ante. t Ecce nunc palam loq̃ris t puerbiū nullū dicis. Clarī⁹ em̃ loquebat de ꝓceſſu eius a ꝑre: t de aduentu eius ad mundū p carnis aſſumptionē q̄ fecerat ante. t iō deitatem clarius intelligētes dicunt. v Nūc ſcimus q̄ ſcis omnia. Ex do ctrīna em̃ eius t miraculis plenius eius deitatē ꝓgnoſcebant. x Er nō eſt opus vt quis te interroget. hoc enīz videbāt ex hoc q̄ ꝑuenerat eos reſpondēdo anteq̄ interrogarēt. vt dictū eſt. y In hoc credimus. ſ. ex dictis t factis ꝑteritis. z Quia a deo exiſti. et ſic fidem quaz habebant in corde confitentur ore. a Reſpōdit ihūs. Hic p̄dicit eoꝝ conditio infirmā: ne ex plenioꝝ cognitione habita elementē t cautiores cōtra picula reddant cū ōr b Modo creditis. q. d. parū ſtabitis in hac fide cōfeſſione. c Ecce venit hora t iam venit. q̄ certunc incipiebat tempus ſue paſſionis de quo loquebat. d Diſpergamini vnuſquiſq; in ꝓpria. ſic em̃ ꝓpter fidem chriſti apl̃i ꝓpria reliq̄rant t ad inuicē t cum chriſto colligati erant ꝑ amorem. vt habet Matth. xix. Ecce nos reliquimus omnia t ſecuti ſumus te. ita ecōtrario ꝓpter infirmitatē eoꝝ in fide. imminēte xp̃i morte diſperſi ſunt abinuicem: t a xp̃o querētes ꝓpriū cōmodū. ideo ſubditur.

e Et me ſolū relinquatis. q̄d factū eſt in captione q̄ imminebat de ꝓximo: verūtā ex fuga eoꝝ nullū detrimentum accidit xp̃o: ideo ſubditur. f Et nō ſum ſolus. q̄a pater mecum eſt. q̄: humanitas remanſit deitati coniuncta: in qua deitate pater t filius ſunt vnū. q. d. in mea paſſione nō indigeo veſtra p̃ſentia cum habeam p̃ſentiam patris omnipotentis. f Hec locutus ſum. Hic excludit̄ cōcluſio ꝓncipaliter intenta: ad hoc em̃ dixit xp̃us p̄dicta oīa vt apl̃i firmarent̄ cōtra tribulatiōes imminentes t hoc eſt q̄d dicit. Hec locutus ſum vobis. ſ. ad hūc finē. g Vt in me pacem habeatis. aduenientibus tribulationibus futuris. q̄: ſicut graue quietā in loco ꝓprio. ita coꝝ humanum in deo. i In mūdo preſſuram habebitis. id eſt a mūdanis homīb⁹ vos ꝓſequentibus. h Vos me autē pacem. Sancti em̃ viri non habent tribulatiōes

ne: ſed plenitudo temꝑis incepit a natiuitate chriſti: ſm q̄ dicit apl̃us ad Gall. iiij. Vt vbi venit plenitudo temporis miſit deus filiū ſuum factum ex mulere factum ſub lege tc. Item arguitur q̄ adhuc plenitudo gracie non ſit data: quia ſicut filius eſt a patre: ſic ſpūſanctus ab vtroq; ſtatus autem veteris teſtamenti correſponder patri: i quo intendebant patres generationi: ſimiliter ſtatus none legis correſpōdet filio in quo clerici intendētes ſapiētie filio appropriare habent populū regere: ergo vt videtur q̄ futurus ſit alius ſtatus ſpūſancto correſpondens In tempe autem ſpūſancto correſpūdente debet plenitudo gratie dari ergo tc. Contra vtrūq; predictoꝝ arguitur p illud quod dixit ſalvator diſcipulis ſuis in littera. Si non abiero paraclitus non veniet ad vos. Ex quo ꝑz q̄ ante aſcenſionē chriſti non fuit data plenitudo ſpūſancti: ſequitur. Si autem abiero mittam eum ad vos. Ex q̄ patet q̄ ſpūſanctus poſt xp̃i aſcenſionē cito fuit datus. Reſponſio. Circa hanc queſtionez errauerant manichei occaſione verboꝝ chriſti: ſm q̄ dicit Aug⁹ in lib. contra fauſtū. Chriſtus em̃ in hoc capitulo loquens de aduēnu ſpūſancti dixit apoſtolis. Cum autē venerit ille ſpiritus veritatis docebit vos omnē veritatem. Ipſi aūt omnem veritatē non cognouerūt ſm q̄ dicit apl̃s. j. Coꝝ. xiij. Ex parte cognoſcimus t ex ꝑte ꝓphamus. iō dixerūt q̄ promiſſio ſpūſancti nō fuit impleta in apoſtolis: ſed in ipſo manicheo qui fuit poſterior: ipſis: t ſm eos cognouit plenitudinem veritatis. ꝓpter q̄ manichei nō recipiūt libz actus apoſtoloꝝ: q̄: ibi expreſſe ponitur miſſio plenitudinis ſpūſancti ſup apl̃os: vt̄z Actū. ij. Sed dictum iſtorum manicheoꝝ manifeſte patet falſum. quia manicheꝰ quem dicūt omnem veritatē cognouiſſe non ſolū modo multa falſa ſed etiam abſurdiſſima dixit: vt̄z in mēti ei⁹ errorem. et errorꝭ reꝓbationē a doctoribus noſtris. ij ſententiarum et. iij. t in pluribus aliis locis quod omitto proſequi ratione ꝓlixitatis vitande. t quia hereſis manichei et eius reꝓbatio ſunt ſatis note: ꝓpter quod dicendum q̄ plenitudo ſpiritus ſancti ſm q̄ chriſtus ꝓmiſerat fuit completa in apoſtolis qui fuerūt ipi chriſto ꝓpinquiſſimi: in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis verūtamen nō fuit data iſta plenitudo apl̃is ante aſcenſionem chriſti. Cuius ratio eſt. q̄: ad hoc datur ſpūſanctus hominibus vt coꝛde eo in mū trahātur ſurſum per appetitum celeſtium: appenitus autem hominis non tendit efficaciter ad aliquid niſi illud apprehendatur poſſibile. et ideo poſſibilitas ꝓmiendi ad celeſtia debuit prius hominibus declarari q̄ daretur plenitudo ſpūſancti. Illa autem poteſtas fuit declarata in chriſti aſcenſione. ſm q̄ dicit Michee. ij. Aſcendit ante eos pandens iter: et ideo

plenitudo spūssancti nō debuit dari ante ascensionē xpi. ꝓter qō dr Jobis. 7. vij. ca. Nōdū erat spūssanctus datꝰ q; nōdū fuerat ihs glorificatꝰ. scōa rō ē ad b q; spūssctūs ē amor; spūal; 7 iō apli ꝑfus debuer̄ dispōi ꝑ aliquē spūalē amorē ad xpm añ̄ recipient plēitudinē spūssancti. ctio añ̄ dispositō facta ē sbtracto amore carnali ad xpm qui causabat ex pūtia corꝑis ipius xpi cū aplis: q quidē ꝓtea sentia sbtracta ē in eis ascēsione. iō 2c̄. Tercia rō est ad b: q; xpus nō dat spūmsanctū inq̄tū hō: sz inq̄tū deus 7 iō ꝑfus debuit declarari eis diuitas ꝑ ascēsionē ad ꝑis eālitatē q̄ daret spūssancti plenitudinē. Ite nō debuit retardari talis plenitudo ꝑ magnū ihs: q; sicut iam dictū est decens erat vt illi q̄ erāt ꝑmi fundatores ecclesie pᵒ xpm. post ipm in maiori plenitudine haberēt spūm scm: qdᵒ statim ūminebat ihs ꝓdicādi veritatē euāgelij ꝑ orbē vniuersum: nō de plenitudine prārīs diuine pōt dari plenitudo spūssancti inadrūter in ꝙlibet tpe. Sed ꝑmū dōm q̄ plenitudo gracie incepit a xpi cōceptiōne. q; eiᵒ anima extūc plenitudine gre fuit replera. verūtū illa plēitudo nō erat extūc ad alios deriuāda. sz post ascēsionē 7 glorificatiōes xpi. vtz ꝑdicta. Nō em optet q̄ a ꝓncipio plenitudis tēporis detur oīs plenitudo gre: sz fm ordinatī ꝓcessus diſpositiōis diuine. Sed scōm dōm q̄ lex nouꝰ succedit ve teri sicut ꝑfectū imꝑfecto: sz nō est alius status expectandus ꝑfectior statu noue legis: cū noua lex vltima ꝑfectionem possibilē in via ꝓmeat. 7 iō nō est expectāda alia lex vel alius status magis cōrudēs spiritualiter q̄ status noue legis: ꝓtissime q; lex nova ē amorꝰ. amor aūt appropꝛatur spūssctō sicut 7 filio: ꝓter qō dicit aplus Rom. viij. Lex spūs vite in xpo iesu. Et codē mō lex verꝰ nō competit patri solū sz etiā filio inq̄tū fuit videt pnūciatus 7 ꝑfiguratus. ꝓter qō dic̄ saluator: Joh. v. Si crederetis moy si crederetis forsitan 7 mihi: de me em ille scripsit. Illud aūt qō adducebāt manichei. ꝑ se. Cū venerit ille spūs veritatis docebit vos oēm vitatē. solutū est: exponēdo ihaz q; cognouerūt oēm veritatē eoꝝ statui decentē. Qᵘ aūt dicit aplus. j. ad Corꝝ. xiij. Ex ꝓte cognoscimus. loquit de cognitione vie respectu 2gnitiōis patrie. 7 iō nō valꝫ. q; a postolis 2gnōrēt ea q̄ decuit eos scire ꝑ statu vie: vt dictū ē.

In capi. xvj. vbi dicitur in postilla. Omnia bona 7 mala corꝑalia minora videntur 7 minus ponderantur ꝑsentia q̄ futura. Additio.

Illa fuit magis terribilia ex duob. ꝑ ex magnitudine mali qō timeb. scōo ex debilitate timētis cum minus possit resistere. Sed vtrūq; aūt istoꝝ opat q̄ repentinū malū causer maiorē timorē q̄ malū ꝓuisum. Sed ꝑmū em: q; mala 7 bona corꝑalia ꝑsita minora videntur q̄ futura. Sed scōm vero q; repentinū malū magꝭ stimrabit remedia quidᵒ hō se posset ꝓpare ad repellendū futurū malū qō facere nō posset cū repente ex improuiso malū occurrit: ꝑmū istoꝝ videt declarare Tullius. vt in postilla. Sed scōm vero magis videnť declinare vba gregoꝝ. vñ licet eandē pclōem teneant nō tñ eisdē mediis: vt bene aspicienti patere poterit.

In eodem capi. vbi dicitur in postilla. Cum venerit ille arguet mundum. Additio.

a Dmaiorē declarationē hoꝝ vboꝝ. j. cū venerit ille arguet mūdū de peccato 7 de iustitia 7 iudicio 2c̄.

Notandū q̄ mūdus q̄ xpm nō 2gnouit. vt. 8. j. c. in telligit de mūdanis q̄ in trib. impugnauerūt xpm: sc̄ in eiᵒ doctrina q̄ ē veritas quā nō crediderūt. scōo in eius vita q̄ est iustitia quā multipliciter expugnauerūt. tercio i eiᵒ portēta quā ꝑ iudicii diffinitiuū q̄tū in ipis fuit supplāuerūt cū moꝛ in ꝑdenando. Vñ de istis trib. spūssctūs i aplos venies mūdū arguit. De ꝑ; ꝓ eos veritas doctri ne xpi ꝙ orbem fuit publice diuulgata 7 miraculis cōfirmata. Secundo qꝛ eius ascensiōem seu reditū ad patrem testificata est iustitia eius ꝓ apostolos. ꝓut postilla tor dicit. c hoc est qō dicit de iustitia. Qui a ad patrē vado. Et ne forte quis crederet q̄ xpus in celū ascendēs iterū ad vitam moralem rediret. ideo subiūgit. Et iam nō videbitis me. De tercio. s. de iudicio mūdus arguit. qꝛ sicut crediderūt xpm iudicando: totam eius potestatē euacuare: sic ꝓ oppositū ꝓinceps huius mūdi. i. dyabol⁹ fuit iudicatus 7 eius potestas totaliter ablata respectu electoꝝ qō apostoli ꝑ spūmsanctū in eis manentem frequenť ostenderūt ejiciēdo demonia 7 detegendo illusiones seu errores eoꝝ vt sepissime in eoꝝ gestis habetur.

a Capitulum. xvij.
b Ec locut⁹ ē ihs 7 sublevatis oculis celū dixit. Pater venit hora clarifica filiū tuū vt filius tuus clarificet te. Sicut dedisti ei ptātē oīs carnis vt oīe qō dedisti ei det eis vitā eē

In eodem vbi dicitur in postil. Sed dictum istoꝝ manicheoꝝ ꝓtz falsum. Additio.

On solū manicheus incidit in istū errorem: vt dicit Augusti. sed fortius 7 ꝑiculosius machomet⁹ qui similiter fundauit errorem suum in his verbis xpi 7 aliis in quibus ꝓmitt 7 se missurum aliū paraclitum: vt Joh. xiiij. ca. Ego rogabo patrem meū 7 alium paraclitū mittet vobis. vnde 7 ipe vocat se missum a deo vtz in suo alchoꝛano in quo falsiora 7 magis absurda cōtinent. vt ptz eunti de libris legenti. ꝑ postillatore: etiā tangit infra sequenti capitulo. Capitulum. xvij.

Ec locutus est iesus. Postq̄ xpus cōfortauit discipulos suos ꝑ doctrine beneficiū. hic consequenter eos cōsolatur ꝑ orationis suffragiū. Circa qō notādum q̄ oratio est petitio decentiū a deo: fm Damas. lib. iij. Et ideo orare nō cōuenit xpo fm diuinitatē. sed magꝭ orari. quia sic est equalis deo patri. fm humanitatē aūt in qua minor est patre cōuenit ei orare: 7 ꝓ alijs 7 ꝓ se Dividitur ergo ꝑsens capitulū in tres ptes. qꝛ ꝑmo xpus orat ꝓ seipo. secūdo ꝓ apostolos collegio ibi. Manifestaui. tercio ꝓ toto fideli populo ibi. Nō ꝓ eis tantū. Prīa in tres: qꝛ ꝑmo ꝑmittit sua oꝛōem. secūdo remouet quandam dubitationē ibi. Hec est vita eterna. tercio subiūgit exauditiōis rōem ibi. Ego re clarificaui. Circa ꝑmū sciēdum q̄ xpus non tantū orauit ad oliquid impetrandū: sed etiam ad dandū orandi nobis exemplū. 7 ideo oratō sua hic describit optimis circūstantijs dispōsita. ꝑmo respectu pcedentiū cum dicit. a Hec locutus est iesus. qꝛ post discipulos instructiōes ꝓuerit se ad oꝛōez: ad ostendendū q̄ complementū boni opis est a deo requirendū. secūdo respectu ꝑsentiū cū dicit. b Et sublevatis oculis celū. Inter alias partes corꝑis dispositio interior: mētis maxime relucet in oculis. ꝛn oratione aūt mens debet in deum eleuari. quia fm Damas. Oratio est ascensus mentis in deum. 7 iō ad hoc denotandū saluator orādo ꝑsentialiter oculos leuauit ad celū. tercio respectu sequētium: imminēte em tribulatione debet homo recurrere ad deum. 7 iō xpus in ꝓncipio sue orationis exꝓmit tēpus sue passionis imminentis dicens.

c Pater venit hora scz passionis mee.

d Clarifica filiū tuū. In passione em clarificatus ē a patre. ꝑmo ꝑ sūā diuinitatē oīa q̄ sunt solis obscurato: terremotus: veli templi scissio. 7 hmōi. quidᵒ visis cēturio q̄ erat gentilis dixit. Vere filiᵒ dei erat iste. Scōo ꝑ passiōes fuit clarificatᵒ inq̄tū ꝑ ipam meruit corꝑis glām 7 exaltationē. Tercio qꝛ ꝑ eā venit i totū mūdi noticiā ꝑ gentes credulitatē. Granū em frumēti mortuū attulit huc multiplicē fructū. Hāc igit triplicē clarificatiōs petit b ibus. veritū qꝛ glā filij redūdat i glām ꝑis. iō sicūt. e Vt filius tuꝰ clarificet te. 7 nō solū redūdat i ꝑtes. sz in oibᵒ ad heritatᵒ xpo ꝑ fidē. qꝛ bonū capitis ad mēbra derivat. Iō sūdit. f Sic dedisti ei po. oīs carnis. i. oīs hūane nature.

g Vt omne qō dedisti ei. ꝓ adherentiam fidei.

h Det eis vitam eternam. qꝛ ꝓ meritū christi habemus introitum ad gloriam quā amiseramus ꝑ adam.

t Hec est aũt. Hic remouet quãdã ambitionẽ.possent em̃ alĩ credere q ista vita eẽna p eũ fidelib⁹ danda cõsisteret in carnalibus bonis sic dicũt saraceni q expectãt in alia vita in voluptatib⁹ carnalib⁹ z diuitijs z pfilib⁹ phibetur:fm qõ dr in alchoarano machometi.q tam vita fm phum dr vita pecudũ.j.etbi.ppt qõ ipse ani eẽna b pfiderans dixit q ppba quẽ vocant machometi ,pmittit eis tale felicitatẽ i pmiũ quã multi sapientes nõ attẽderũt.pfiit in dei resurrectionem futuraz expectãt ad vitã carnalẽ: Et isto felicitatẽ vite future credũt in bonor tẽporaliũ plenitudiem pacis trãquillitate: hoc aũt remouet saluator di. i Hec ẽ autem vita eterna: vt cognoscant te zc. Vita eñ eterna sine britudo pfistit essentialit in aspcũ claro ipius diuinitatis ,put tñ hs adiunctã fruitionẽ q ẽ cõpletiua felicitatis:ex seqñti vo pfistit in aspectu hũanita tis xpi:q ẽ instẽ nos introducẽs ad britudinẽ pncipalẽ beatitudo aũt hois pfistit in ꝓiunctione ad vltimũ z optimũ:z iõ nõ põt pfistere in ꝓiunctione ad aliqd bonũ tpale vel corpale vt dicũt rudes saraceni z iudei:ẽ in adeptione xpi⁹ pmi z summi boni p aptam visionẽ z fruitionẽm. Cõsiderandũ etiã q cũ dicit filꝰ loquẽs ad pẽm. Hec ẽ vita eterna vt ꝓsciãt te solũ deũ.p hoc eñ nõ habeẽ q solꝰ pater sit deꝰ z filꝰ sit creatura: vt dicebat arrius.q:ẽ dictio exclusiua solꝰ nõ determinat ly te vt sit sensus:q solus pr sit deus ẽ determinat ly deũ:z ẽ sensus:q illa est sola deitas vera q̃ est in pẽ:z sic ab ea nõ excludit filꝰ:sed magis includit q: vna ẽ deitas i vtroq ẽ excludit ꝑa deitas ab his q̃ a gentib⁹ colebant.i. Ioue:saturno z pfilib⁹ dato etiã q hec dictõ solus determiat ly te.z sit sensus q solus pr sit deꝰ.nõ tñ p hoc excludit filius a deitate ẽ magis includit:q: fm phm solus ẽ idẽ qõ nõ cũ alio.z ideo eñ excludit illud qõ alietatẽ dicit filius aũt nõ est alius a pre in essentia ẽ eñ in psona.z iõ qñ hec dictio solus addit vni psone respectu termini essentialis sicut ẽ in ꝓposito nõ excludit aliam psonã ẽ magis includit:z b ptz p auctoritatẽ saluatoris Matb.xj.vbi dicit.Nemo nouit filium nisi pater.neq; pẽm qs nouit nisi filius. Si enim hec dictio nisi addita vni psone respectu termini essentialis excluderet aliã sequerel q pater nõ ꝓnosceret se:sed tñ filius.nec filꝰ cognosceret se ẽ eñ pater.qõ ẽ absurdũ dicere. k Ego te clarificaui. Hic ostẽdit rões:qre sua oratio debeat exaudiri: videlicz q: fuit pfecte obediẽs deo patri carnẽ assumẽdo z veritatẽ fidei inter hoies docẽdo z ẽ est qõ dr. k Ego te clarificaui sup terrã. Et non solum est exaudibilis ,pter pdicta:ẽ etiã q: ad cõsumationẽ mysteriꝰ sue incarnationis mortẽ ꝓstanter sustinebit: iõ subdit. l Opus ꝓsummaui qõ dediſti mihi vt faciam. dicit ꝓsummaui.q: iam eius passio incipiebat q̃ pacta dixit.cõsumatum est.vt habetur infra.xix. m Et nũc clarifica me pater apud temetipm:claritate quaz habui ꝓiusq̃z mũd⁹ fieret apꝰ te n Manifestaui nomẽ tuũ hominib⁹ qs dediſti mihi de o mũdo. Tui erant: z mihi r eos dediſti. z ꝑmonẽ tuuz s seruauerũt. ¶Nũc cognouerũt q: oĩa q̃ dediſti mihi: t nã. Hec ẽ aũt vita eẽna vt cognoscãt te solũ verꝰ deũ z quẽ miſisti iesum christũ k Ego te clarificaui sup terraz l opus cõsũmaui qõ dediſti m mihi vt faciã. Et nũc clarifica me tu pr̃ apud temetipm:claritate quaz habui ꝓiusq̃z mũd⁹ fieret apꝰ te n Manifestaui nomẽ tuũ hominib⁹ qs dediſti mihi de o mũdo. Tui erant: z mihi r eos dediſti. z ꝑmonẽ tuuz s seruauerũt. ¶Nũc cognouerũt q: oĩa q̃ dediſti mihi: t abs te sũt. Quia ꝟba q̃ dedisti mihi: dedi eis z ipsi v acceperũt et cognouerunt vere:q: a te exiui:z credidert q: tu me miſisti.Ego ꝓ z eis rogo ñ ꝓ mũdo sed ꝓ a bis quos dediſti mihi :q: b tui sunt. Et mea oĩa tua sũt c z tua mea sunt. z clarificato tus sum in eis. Et iã nõ sũ f in mũdo z hi i mũdo sũt z g ego ad te venio. ¶Pr̃ sancte b ꝑa cos& noie tuo q̃s dei disti mihi vt sint vnũ sicut k z nos .Cum essẽz cum eis apostolis ꝑdicari. Prima accipitur ex parte christi, quia erat eoꝝ magister:z ipsi eius discipuli. Bonus aũt magister debet zelare ꝓ discipulis suis z eos dirigere:et hoc ẽ qõ dicitur. n Manifestaui nomen tuũ hominib⁹ qs dediſti mihi de mũdo.q: apostoli fuerũt specialiter constituti ipsi christo.

p Tui erant.fm eẽ nam ꝑdestinationẽ.

q Et mihi eos dediſti.vocando tpaliter ad fidem z apl̃cam dignitatem.

o De mũdo.quia ante vocationẽ suos apostoli erant mundialiter viuentes sicut z ceteri homies Secũda rõ accipit ex parte apostoloꝝ q fuerunt ierui obedientes:z hoc ẽ qõ dicitur. r Et sermonẽ mũ seruauerunt.corde. s. z ope s Nunc cognouerũt q: oia zc.abs te sunt.i.a te ꝓcedẽtia t Quia verba que dediſti mihi dedi eis:q: a plenitudine scientie christi facta est redũdantia in apostolis. v Et ipi acceperũt.doctrinã xpi recipiendo. x Et cognouerũt vere.q: a te exiui.hoc eñ cognouerũt ꝑ doctrinã xpi z ꝑ miracula:verũtamen q: talis cognitio est fidei:ideo subdit.Et crediderunt.q: tu me miſisti.Tercia vero rõ accipit ex pte custodie christi cui apli erant spãliter cõmiſſi.z hoc est qõ dr. y Ego ꝓ eis rogo non ꝓ mũdo. Hoc dicit q: efficacia sue orationis tm̃ se extendit ad electos:q̃is eñ sit efficax ꝓ oibus:tñ mali ponũt sibi impedimẽtũ ne sint ꝓticipes ipius:ideo subdit. z Sed ꝓ eis quos dediſti mihi rogo:quo ad efficaciã. a Quia tui sunt.fm eternam ꝑdestinatiõem. b Et mea omnia tua sunt:q: ꝓpter inseparabilem vnionẽ humanitat̃ z diuinitatis i xpo fit ideomanũ cõicatio attribuẽdo ea q̃ sunt hois xpi deo z econuerso:sicut em̃ demonstrato xpo hec ꝓpositio est vera.iste homo creauit stellas.ita hec ꝓpositio est vera.deus moritur est:quia ꝓpter vnitatem suppositi omnia que sunt dei cõmunicant homini:z econuerso mõ ꝑdicto c Et clarificatus sum in eis:hoc dicit q: apostoli gliam eius iam partim cognoscebãt:z de ꝓinquo plus cognoscituri erant.Quarta ratio accipit ex necessitate imminẽte apostolis.quia christus cito recessurus est ab eis cũ corporali ꝑsentia erant delectati z cõfortati:z iõ ꝓtic in digebant spãliter deo parri ꝓ oratiõem christi recommendari:z hoc est quod dicitur.

d Et iam nõ sum in mũdo.i.sum in ꝓpinquo recessu ab eis. e Et hi in mundo sunt:remanentes in tribulationibus mũdanis. f Et ego ad te venio.q.d.,pter ẽ ꝓ eis oro. g Pater sancte. Positis rõnibus quibus debet ꝓ eis orare.hic cõsequenter formal suam orationem z dividitur in duas:quia ꝓmo orat eis conservationem a malo.secũdo ꝓfectiõem in bono ibi.Sanctifica eos.dicit ergo ꝓmo sic. g Pater sancte serua eos in nomine tuo.i.in fide z cõfessione nominis tui.

h Quos dediſti mihi.per specialem amicitiam eos mihi coniungendo.

i Vt sint vnum sicut et nos.id est vt sint vniti per caritatem sicut nos sumus vnum per naturam. ita q: ly sicut non importat equalitatem sed quandam imitationẽ longinquam.et allegat consequenter apostolorum necessitatem respectu huius conservationis divine dicens.

k Cum essem cum eis.ꝑsentia corporali.

l Ego seruabã eos ꝛc̃. custodiui. i. firmiter ꝛ secure.

m Nemo ex eis periit nisi filiꝰ pditiõis. ℔ dicit q; sua p dctõ nõ fuit ex defectu custodie xpi: ℔ ex malicia sua: sic ꝺr aliõs filiꝰ mortis eo ꝙ facit aliqd dignũ morte.

n Vt scriptura implcat. ly vt hic ponit pfecutiue. quia p. pditionẽ iude secuta ẽ impletio scripture q̃ de ℔ loquit pſ. xl. ꝛ. cviij. vt, ℑ, ad legatũ ẽ. xiij. capi.

o Nunc aũt ad te venio. p monẽ meã

p Et ℔ loquor in mũdo. ℔ dixit ꝓpter ℔ q; ex dictis ei⁹ alĩ q̃ possent credere q; nõ bñt ptãtẽ custodiẽdi eos in abñtia sic i pñtia iõ ℔ remouet ꝺi. p Et ℔ loq; i mõdo. ſ. in pñtia corporali: ac si diceret sic loq; nõ ꝓpter defectũ vnitis: ℔ ad ostendẽdũ vitatẽ humane nature ꝑpatientis eis. iõ ℔ ꝺdit.

q Vt habeãt gaudiũ meũ ꝛc̃. Gaudium xpi ẽ de vnione hũanitaꝭ ad ditinitatẽ: p quã illa humanitas hꝫ gracie ꝛ gℓe plenitudinem: vt. ℑ. dictũ est ca. j. ℑd hoc autem erat intẽtio xpi oãtis: vt apli venirent ad gℓaꝫ vere fruitionis in qua aperie viderẽt vnionẽ in ipo deitatis ꝛ hũanitatis. Alia aũt rõ: ꝛre apli indigebãt a deo spãliter con sertari ẽ: q; erãt iudeis odiosi ꝓpter doctrinã xpi: ꝛ ꝺ allegar salnator ꝺicẽs.

r Ego dedi eis sermonẽ mũ. custodiendũ ꝛ pdicandũ.

s Et mũdus eos odio habuit q; nõ sunt de mũdo ℔ũ ad effectiõem: ℔ sunt de mũdo ℔ũ ad corpalẽ pñtiã.

t Nõ rogo vt tollas eos de mũdo. q; nõ expedit fideliũ saluti doner fides sit publicata p totũ mundũ.

v Sed vt serues eos a malo ꝛc̃. dãdo eis cõstantiã in tribulatiõibus imminẽtibus de ꝓxio. Sãctifica eos. Hic ꝓſr ozat apls ꝙ fectiõem in bono ꝺicẽs.

a Sanctifica eos. i. cõfirma. sanctũ em vno mõ signiſicat idẽ qõ firmũ.

b In vitate ſes fidei catholice.

c Sermo tuꝰ vitas est. i. doctrina mea quã dedi eis q; ẽ tua ẽ. sic. ℑ. dictũ ẽ ca. vij. ℑsta aũt ꝓfirmatio apl̃oꝝ facta ẽ a deo ꝑ ie: qñ in die pẽtecostes misit eis spm̃ scm̃. et ne cessitas huius ꝓfirmationis subdit cũ ꝺr.

d Sicut tu me misisti in mũdũ. ad veritatẽ salutis eterne docendum

e Et ego misi eos in mundũ. ad hãc doctrinã vbiq; pdicandũ. Et notandũ q; ꝺcit misi. i. mittã loquẽdo de futuro ꝙ modũ ꝑteriti ꝓpter certitudinẽ euentus futuri: q; a postoli nõ sunt missi ad pdicandũ ꝙ mũdũ nisi post accionẽ ſpũssancti: licet añ fuissent missi ad pdicãdũ in ciuitatib⁹ iudee in deis tñ.

f Et ꝙ eis ego sanctifico me ipm̃. i. sacrificiũ in carne offero tibi acceptũ.

g Vt sint ꝛ ipi scificati in veritate. sicut em̃ vetus testm̃ ꝙ sanguis effusionẽ ꝓfirmatũ est: sic ꝓfirmatio noui testamẽti facta est ꝙ effusionẽ sanguis xpi: vt ostẽdit apls ad Heb. ix.

h Nõ ꝙ eis aũt. Hic ꝓſr saluator ozat ꝙ toto fideli populo: ꝛ diuidit in duas: q; ꝙ ozat ꝙ eis cõsecutionẽ gracie: ꝛ scõ gℓie ibi. Pater ꝗs dedisti mihi. Dicit ergo ꝙ sic.

h Non ꝙ eis aũt rogo tñ ꝛc̃. vt oẽs vnũ sint i vnitate caritatis: in q̃ vnione ꝓsistit pfectio xpiane religiõis q; ꝙ ℔ membra ecclesie ꝓsungunt ad inuicem ꝛ capiti domini xpo: ꝛ vlteriꝰ ipi deo: q; qui adheret deo vnꝰ spũs est: vt dicitur. j. ad Cor. vj. ꝛ sic ꝙ cõsequẽs ꝓmũ principium qõ est deus ꝓtũgit hominẽ qui est quodãmõ omnis creatura.

i Sicut ꝛc̃. vnũ sint. Nõ est ibi vnitas equalitatis: ℔ similitudinis. q; xpi hois ꝛ dei est vnitas ꝑsonalis: alioꝝ aũt hoĩn a deo ẽ tñ vnitas caritatis.

k Vt credat mundus q; tu me misisti ℔ addit q; ex magna caritate ꝛ vnitate ꝗ fuit in ꝓncipio ecclesia multi q̃rsi sunt ad vitatẽ fidei vt bꝫ Act. ij. ꝛ. iiij. et q; ꝙ dicta possꝫ aliquis credere q; filiꝰ nõ esset cã pfectiõis apl̃oꝝ sicut ꝛ pater. iõ hoc remouet.

l Et ego claritatẽ qua dedisti mihi. dedi eis. q; ꝓãs miraculoꝝ ꝙ qñ ꝺclarata ẽ diuinitas christi data ẽ aplis a cristo: vtꝫ Jn. ꝛ. ꝛ Matthei. ꝛ. tñ aliꝗ dedit eis hãc ptãtẽ quã ipse habuit. q; xps vt nute ꝓpria miracula fecit. ſpſr aũt nõ ꝓpria vtute ſ vtute xpi miracula faciebãt: ꝓpter qõ in miraculꝫ faciẽdis nomẽ xpi ũnocabãt.

m Vt sint vnũ si ꝛ nos vnũ sumus. i. vt sint in vera vnitate ecclesie. ꝛ absit scisma te.

n Ego in eis ꝛc̃. in vnũ: q; ꝙ vnitatẽ humanitatis xpi ad deũ facta est vnio totiꝰ creature: vt ꝺicũ est.

o Et cognoscat mũdus q; tu me misisti. ꝺilexisti eos sicut ꝛ me ꝺilexisti. ꝙ opa em̃ miraculoꝝ ab eis facta addit eius ẽ mũdus ad fidei caritatẽ ꝙ ℔ũ ditinitatẽ xpi ꝛ familiaritatẽ sine amicicia dei ad apl̃os. quib⁹ aderat diuina ꝓtus in opib⁹ miraculosis.

p Pater ꝗs. Hic ozat fideli ppl̃o pfectiõem gℓe dicens Pater ꝗs dedisti mihi ꝙ veram fidẽ.

q Volo. id est ozo ꝛ desidero.

r Vt vbi ego sum et illi sint mecum id ẽ in eterna beatitudine in qua iam erat xp̃us actualiter ℔ũ ad aiam que est ꝓncipalioꝝ ꝑs hominis.

s Vt videant claritatẽ ꝛc̃. i. diuinitatem mea ꝛ vel aliter claritatẽ corpis mei gloificandi. q; vtrãq; claritatẽ habet filiꝰ a patre: vnã eternaliter. aliam ex tempore

t Quia ꝺilexisti me ante cõstitutiõem mũdi. hoc ꝑs ℔ũ ad xpi deitatem. filꝰ ℔ũ ad humanitatẽ inℑtũ deus pr̃ eternaliꝰ ꝓdestinauit ipsã ad hãc gℓam ꝛ ad exaltationẽ. Et pr̃ ostendit saluator: q; sua ozo sit exaudibilis ꝺicẽs.

v Pater iuste mũdꝰ te nõ ꝙuit. licet em̃ vbi deũ cognouerũt ℔ũ ad essentiã vnitatẽ: nõ tñ ℔ũ ad ꝑsonalẽ distinctiõem. ꝛ iõ non cognouerũt, ꝓpter loquẽdo deum ꝑes. Similiter iudei licet de hoc haberunt aliquam cognitionem per scripturas prophetarum loquentes de distinctione personarum in diuinis: illa tamen fuit in eis obscurata ex inuidia ꝛ odio ad christum: vt supra dictum est. ꝛ ideo non cognouerunt deum patrem nisi large loquendo de paternitate: inℑtum pater est omnium creatione.

x Ego autem te cognoui. q; inℑtum deꝰ cognoscit patrem noticia comprehensionis: ꝛ inℑtum homo plenꝰ cognoscit ℔ũ ad aliquis angelus ℔ũq; beatus.

y Et hi cognouerũt. q; tu me misisti. q; apl̃i q; doctrinã ꝛ miracla xpi habuerũt noticiã q; ipe ẽt missꝰ ꝙ salute mũdi

5 Et notū feci eis nomē tuū. i. nomē paternitat' ꝑsone di cte ī dīnis. z ꝑ ꝑs totius trinitatis: qz cognita vna ꝑsona z alie cognoscūtur. Istud em nomē sanctissime trinitatis qđ erat alijs ignotū: vt ꝑdicrū ē ꝑ doctrinā xꝑi fuit apl'is reuelatū. a Et notū faciā: qz post resurrectionē xꝑi qñ aperuit apl'is sensus vt scripturas intelligerēt: z post missionē spūsancti apostoli pleni⁹ cognouerūt mysteriū trinitatis.

b Vt dilectio q̄ dilexisti me sit in ipis et ego in ipis. Capi. xvij.

a Egressus ē cū discipulis suis trans torrentē cedron vbi erat hortus

b in quē introiuit ipe z discipuli eius: sciebat aūt z iudas ꝙ tradebat eū locum: qz frequēter ihesus cōuenerat illuc cū discipulis suis

c Judas ergo cū accepisset

d coh̄tē: z a pōtificibus z pharisēis mīstros venit illuc cū laternis z facibus z

b armis Jhs itaqz sciēs oīa

3 qz tu me misisti. Et notum

a feci eis nomē tuū z notum

b faciam: vt dilectio qua di

c lexisti me: in ipis sit: z ego in ipis.

c Et ego in ipis qz p grām spūscti fcti sunt ꝛplū z habitaculū xꝑi. d

In c. xvij. vbi dr in postil. Silr etiaz iudei resurrectionez futurā expectāt ꝛc.

Additio.

Licet em iudi moderni multas erroneas opiniones habeant circa futurā vitā. similiter circa statum resurrectiōis: antiq tū eoz z autētici nō credūt felicitatē vite future ꝙsistere in bono z ꝓ aliū plenitudine: vt. s. declarū est in additōne sup Luc. xiiij. ca. Capi. xvij.

b Ec cū dixisset ihs. Hic incipit euāgelista scribē xꝑi passionē z mortē: ipa aūt fuit p indeos inchoata et p gētiles ꝙsumata: fm q ꝑs ꝑdicerat Matth. xx. filī⁹ hois tradet ꝓncipib⁹ sacerdotū z scribis z ꝙdemnabūt eū morte: z tradēt eū gentib⁹ ad illudendū z flagellā dū z crucifigendū Et ibi euāgelista ꝓ oñdit qđ xꝑs a iudeis sit passus: scdo qđ a gētib⁹ seqnti ca. ibi. Tūc ḡ apphē dit Pīza ī tres: qz p discribit euāgelista qlit xꝑs a mīstr' in deo z fuit capt⁹. scdo qlit a mīstr' fuit pōtificib⁹ traditus ibi. Cohortis q̄z. kcio qlit a pōtificib⁹ coz̄a pylato ē accusat⁹ ibi. Adducūt ḡ. Circa ꝑmū euāgelista tria discribit. ꝑ. pditōis locū. scdo. pditoris apparū ibi. Judas ḡ. kcio aiz xꝑi ad sustinēdū ꝑpaī ibi. Jesus itaqz sciēs. Circa ꝑmū sciēdū q xꝑs iuit ad locū extra ciuitatē ad qđ sciebat vēturꝫ pditorē: vt oñderet se volūtarie subire mortē. z ꝑ qđ dr a Hec cū dixisset ꝛc. trās torrentē cedrō. Nomē ē torrētis inter ciuitatē irlm z montē oliueti currēs p vallē iosaphat q̄ ē ītermedia. Et dicebat ille torrēs cedron eo q in ripa illi⁹ flumīs siue illi⁹ torrētis nascebant multe ce dri hic em fluuius appellabat torrēs ꝓ eo q ad modū torrētis gñaz hēbat aqs qñqz nō. b Vbi erat hort⁹. z sic erat loc⁹ clausus ꝙ muriēs ad capiēdū illos q̄ ēnt intra ipm.

c In qđ introiuit ipe z discipuli ei⁹: offerēs se captiōi.

d Sciebat aūt z iudas ꝙ tradebat eū locū. Ex q ꝓz aprtudo loci ad capiendū xꝑm ex trib⁹. ꝑma dr erat a ciuitate remotus z ipi ꝛhebāt eū capere sine strepitu turbaz vt bñ Matth. xxj. scda q erat clausus. z tercia q. pditoi cognit⁹. e Judas ḡ. Hic discribit. ꝑditoris apparus: qz iudas de trib⁹ se muniuit: ꝑ de magī societate forti z autētica: z iō dr. f Cū accepisset cohortē. f. militū a ꝑside ad signatā: vt sic mltitudo ppli si supueniret nō auderet ipedire ei⁹. pditionē. ꝙt iusticie publice timorē. g Et a pōtificib⁹ z pharisēis. mīni. vt sic hīet fulcimēnū ab vtraq curia. f. pōtificis z impatoris. Scdo muniuit se iudas ō lumine ꝫ noctis tenebras: qđ notat cū dr. Venit illuc cū laternis z facib⁹ Tercio muniuit se de armis: si vellēt eius

pditioni resistere: iō subdit. Et armis. i Jesus itaqz. ō oñdit ꝓmptitudo xꝑi ad patiendū: z ō duplicit: ꝑ qz xꝑs se nō occultauit: scdo qz defensiōem ꝓhibuit ibi. Simō ergo. In ꝑma igit ꝓte dr sic. Jhs itaqz sciēs oīa ꝙ venturā erāt sup eū ꝓcessit z dixit. i Quē q̄ritis. Ex q manifeste ꝓz q̄ sua volūtate capt⁹ ē: qz cū sciret oia futura: vt. s. declaratū fuit. j. c. ꝛ se occultauit: ꝛ magī q̄rēb⁹ eū obuiꝫ iuit. k Ihesum nazarenū. Dicit ei ibs. Ego

l sum Stabat aūt z iudas ꝙ

m tradebat eū cū ipis Et ergo dixit eis: ego sum abierūt retro: sum z ceciderūt i

n terram. Iterū ergo interrogauit eos. Quem queri

o tis. Illi aūt dixerunt. Jesum nazarenū. Respondit

p iesus. Dixi vobis: qz ego

q sum Si ergo me queritis:

r sinite hos abire. vt impleres sermo quē dixit: qz ōs

s dedisti mihi non pdidi ex

t eis quēq̄. Simō ergo petrus habens gladium edu

q̄ vētura erāt sup eū: ꝓcessit z dixit eis. Quē queritis: Rñderūt ei. Jhm nazarenū. Dicit ei ihs. Ego sum Stabat aūt z iudas ꝙ tradebat eū cū ipis Et ergo dixit eis: ego sum abierūt retro: sum z ceciderūt in terram. Iterū ergo interrogauit eos. Quem queritis: Illi aūt dixerunt. Jesum nazarenū. Respondit iesus. Dixi vobis: qz ego sum Si ergo me queritis: sinite hos abire. vt impleret sermo quē dixit: qz ōs dedisti mihi non pdidi ex eis quēq̄. Simō ergo petrus habens gladium edu

Si em vbo oēs ꝓstrauit: defacili poterat ab eis euadere Dia em ista facta sunt ex diuia ordinatiōe: vt declarek vir tus diuitarū ei⁹ ꝑdicta: sic fragilitas hūanitatis ꝙ capti one ei⁹ sequētē z passionē. n Iterū ḡ interrogauit eos quē q̄ritis: ō fuit facto internallo a ꝑma interrogatione: qz ḡdiu iacuerī. ꝓstrati nō mouit se de loco vt magis declararet sua volūtaria captio.

o Illi aūt dixerūt ibm nazarenū. Non em cognoscere poterāt eū nec capē donec ipe vellet: ꝙt ꝓ subdit

p Dixi vob: qz ego sum. z tūc habuerūt ipius noticiā: z capiēdi eū licētiā. ꝙt qđ ibdit.

q Si ḡ me q̄ritis sinite hos abire. q. d. sic. do vob ꝑtēt me capiēdi: vt ī meis discipulis nō faciatis aliqđ mali.

r Vt ipleret sermo quē dixit ca. ꝑcedēti. s Quia ōs dedisti mihi nō pdidi ex eis quēq̄ Istud em ꝓbū dixerat iesus nō tm de salute ꝙali eoz: sed ꝙ de salute coꝛali eoz: ḡ patet ex hoc q inde excepit iudā qui perditus est z ꝙaliter z coꝛaliter: qz ex desperatōne se suspendit: z ideo euāgelista applicans ꝓbū pdictum ad pditionē coꝛalem non discredit ab intentione lucre.

t Symon ergo. Hic ostenditur ꝓmptitudo xꝑi ad patiendum: ex hoc q defensionem ꝓhibuit: z hoc ē qđ dicitur. Symon ergo petrus habens gladium eduxit eum Dicunt hic aliqui q discipuli emerant gladios de precepto domini: fm q habetur Luce. xxij. vbi dicitur sic. Et qui non habet vendat tunicam suam z emat gladium: ꝫ non est verisimile. quia ibidem dicitur q apostoli statim responderunt Ecce duo gladio hic. Et christus dixit. sufficit: Ex quo patet q ante illos gladios habebant. Dicēdum igitur q apostoli fuerunt piscatores: in piscatione autem oportet al'quando rhetia cum partillis affigere: et cum perticis naticulas dirigere: Et ideo in talibus et consimilibus vsus magnorum cultellorum est necessarius z probabile est q aliqui de apostolis illos cultellos sibi retinuerant ad scindendum cibaria. Vnde etiam cū illis carnes agni paschalis conficerant. Petrus autez vnum ex illis retinuerat apud se: quia erat magis promptus ad defensionem sui magistri ꝙ alij.

v Et pcussit pontificis seruū qui magis de ppe se igere
bat ad xp̃m capiendū. x Et absci. auri. ei⁹ dex. Credi.
dit cñ eū magis ledere: ꝫ diuina ordinatōnē ictus decli-
nauit. y Erat aūt nomē seruo malch⁹: ꝫ addit eū ãgē-
lista ad ondendū certitudinē rei geste: exprmendo ꝓpria
noia. z Dicit er-
go ihs petro: mitte
gladiū tuū in vagi-
nam. q. d. noliv̄i ad
defensionē meam t
subditur causa.
3 Calicē quē dedit
mihi p̃r nō vis vt bi
bam illū. q. d. passio
nē quā ordinauit p̃r
celeſt̄ ad saluté hul
mani gener̄ debeo
patiēter tolerare. et
ió nō est loc⁹ defen-
sionis t resistēcie: ꝫ
magis patiēcie:
a Cohors ãz: Hic
ondit q̃liter xp̃us a
mīstris ꝓbēt⁹ pon
tificib⁹ p̃natāk. Et di-
cit in duas: q̃a p̃
descriptk ipi⁹ plen-
tatio anne. scdo cay
phe ibi. Et misit eū
annas: p̃ma i duas:
q̃ p̃ ponit xp̃i p̃nta
tio. scdo eius exami
natō ibi. Pōtifex ꝯ
Prima adhuc i du-
as: q̃ p̃ describit p̃
dicta p̃natio. secun
do incidēter ponit
p̃ma petri negatio:
ibi. Seḡbak autem
dicit igitur ꝓ sic.

v xit eū t pcussit pōtificis ſ-
x uū t abscidit auriculaz ei⁹
y dextrā Erat aūt nomē seruo
3 malchus. Dixit ergo ihs
petro Mitte gladiū tuū in
3 vaginā. Calicē quez dedit
mihi p̃r nō vis vt bibā il-
a lū. Coh⁹ aūt t tribunus
b c mīstri iudeoz ceperūt
f derūt ihm t ligauer̄t eū et
adduxer̄t eū ad annā p̃mū
g Erat cñ socer cayphe qui
erat pōtifex ānī illi. h Erat
aūt cayphas q̃ cōsiliū dede
rat iudeis: q̃ expedit vnū
i hoiez mori ꝓ ppl⁹. Sequē
bak aūt ihm symō petr⁹ t a-
k lius discipl⁹. Discipl⁹ aūt
l ille erat not⁹ pōtifici t itro
iuit cū ihu i atriū pōtificis
m Petr⁹ aūt stabat ad ostium
foris. Exiuit ꝯ discipl⁹: q̃
erat not⁹ pōtifici: et dixit
ostiarie: t itroduxit petrū.
n Dixit ꝯ petro ancilla ostia-

rta: n nūq̃d t tu ex discipl⁹
o es hois isti⁹. Dicit ille. nō
p sum. Stabāt aūt serui t mi
nistri ad ignas: q̃z frigus
q erat t calefaciebāt se: erat
aūt cum eis petrus stās et
r calefaciēs se. Pontifex ꝯ
interrogauit ihm de disci-
s pulis suis t de doctria ei⁹
t Rndit ei ihs Ego palā lo
cutus sum mūdo. Ego sp
docui in synagoga t i tem
plo quo oēs iudei cōueni-
unt: t i occulto locutus sū
nihil. Quid me iterrogas
x interroga eos q̃ audierunt
q̃d locutus sum ipis: ecce
hi sciunt que dixerim: go.
y Hec aūt cū dixisset vn⁹ ass
istens mīstroz dedit ala
z pā ihu dicens. Sic rndes
a pontifici. Respondit ei ie
b sus Si male locutus sum
testimoniū phibe de malo
si aūt bene: quid me cedis

ditoris vel aliq̃d hu
iusmōi ꝫ hois isti⁹
q̃si cōpassiue loqué
do. p Stabāt aūt
serui t mīstri ad ignas: q̃z frigus erat. sicut solet esse i mar
cio post medias noctez Et calefaciebāt se t̄. q Pōtifex vero. Hic ponit cri
sti examinatio. t dicit i tres. q̃ p̃ po-
nitur dicta examia-
tio: scdo xp̃i respon-
sio: ibi. Dixit ei ie-
sus. tercio rñsiōis re
pbatio ibi. hec cū
dixisset. Circa p̃mū
sciēdū q̃ xp̃s reputabāt a iudeis sedu
cto: hoim t doctor
falsē doctrine: ió ex
aminat⁹ fuit ō vtro
q̃. t hoc est qō dr̄.
q Pōtifex ꝯ inter
rogauit ihm. Dicit
aūt annas pōtifex
nō q̃z eēt actu: ꝫ da
ante fuerat: t q̃z so-
cer erat pōtificis: vt
dicū ē. r De di-
scipul⁹ suis: vt vide
rer si posset cū dep
hendē q̃ fuissent ab

a Cohors ãz. ſ. militū. b Et tribunus. q̃ eis ꝑerat et
alli erāt gētiles. c Et mīstri iudeoz. istī erāt iudei. d Cō
phēderūt ihm. Ex q̃ ꝑz obstinatio eoz q̃z nō fuerūt auer
si a suo malo visis p̃dictis signis: ꝫ magis attribuebant
artibus magicis. e Et ligauerūt eū. q̃si mozte dignū.
Illi cñ q̃ reputabāt mozte digni iudicāb⁹ p̃natabāt li-
gati. f Et adduxerūt eū ad annā p̃mū. i. p̃mo cui⁹ cau
sa subdit̄. g Erat cñ socer cayphe. t q̃z eudo ad domū
cayphe hēbāt trāsire aū domū istī⁹ anne. ió introiertūt in
domū ei⁹. ꝓpter ei⁹ reuerētiā. Illia aūt rō fuit q̃z pōtifica
tus tūc singul̄ annis vēdebāt. t isti duo scz annas t cay-
phas q̃si alternatim erāt pōtifices: ꝓpter qō q̃si pōtifex
habebat. q̃z anno p̃cedēti fuerat. Tercia rō ē vt xp̃s coā
iudicēb⁹ plurib⁹ cōdēnar⁹ videret magis dign⁹ mozte.
h Qui erat pōtifex anni t̄c. Ista sunt exposita. ē. xj. ca.
i Seḡbak. Hic interponit p̃ma negatio petri: cum dr̄.
Seḡbak. ihm symon petr⁹ t alt⁹ discipl⁹. s. iohes: Is cñ
isti sicut t alij ꝑ fugissent: tū postea secuti sunt ihm: q̃z fer
uentioz⁹ erāt alij. k Discipul⁹ aūt ille erat not⁹ pō
tifici. Dicit aliq̃ q̃ iohes erat petr⁹ in lege: t ꝓpter hoc
habebat notitiā cū pōtifice: ꝫ ō non est ꝑsisse: q̃z piscato
erat t de nauī a xp̃o vocat⁹ fuerat. vt dr̄ Marh. iiij. vnde
dic̄ Hiero. in epla sua ad paulinū. iohes rustic⁹ piscato
indoct⁹ t̄c. t ió alta fuit cā sue notitie cū pōtifice: q̃z forte
missus a p̃z suo pluries p̃z nauerat pisces ad domū pō
tificis: vel forte q̃z aliqs de cognatōe ei⁹ ibidē seruiebat
vel aliq̃ alia cā q̃a aliq̃ assignāt q̃z descēderat de dauid:
t sacerdotes habebāt istas genealogias. l Et introiuit
cū iesu i atriū pōtificis: ꝓpter notitiā p̃dictā p̃missus est
intrare. m Petr⁹ aūt stabat ad ostiū foris. tanq̃ inco
gnitus, cū ꝓpter iohem missus ē intrare. n Dixit ꝯ

eo seducti. o Et de doctrina ei⁹: ad videndū si possꝫ ibi
inuenire falsitatē vl̄ calūniā t aliq̃d dictū ꝫ legē. t Re
spōdit ei ihs. Hic ponit xp̃i rñsio. De discipulis aūt suis
nihil boni poterat. p̃ūc bā rñdere: q̃z p̃cipaliozez inter
eos statim audierat ipm i sua p̃nia negasse: ꝫ de doctria
sua rñdit ondens q̃ nō erat mala vel suspecta ꝫ sana: q̃ō
declaret ex duob⁹: p̃ ex loco cū dr̄. v Ego palā locut⁹
sum mūdo t̄c. doctrina suspecta ꝫ in angulis t latenib⁹ do-
cēt nō in loco publico t sācto: scdo ex auditoz⁹ testimōio
dicēs. x Interroga eos q̃ audierunt t̄c. q. d. paratus
sum testimoniū eoz ꝑbire: q̃ō ē nbi mag⁹ credibile ꝫ me
um dictū. Cuius fm̄ veritatē deberet esse ꝓbū. y Hec cū
dixisset. Hic ponit hui⁹ rñsionis reprobatio: t ꝫ duplicit
ꝑ p facū cū dr̄. Unus assistēs mīstroz dedit alap̃ ihu. se
cūdo q̃ vbū cū subdit. z Sic rndes pontifici. Ille cñ
mister sceleris accepit rñsionē iesu q̃si notasset pontifices
de stulta interrogatōne. a Rndit ihus. humiliter veri
tatē ondendo. b Si male locu. sum testi. ꝑbi. de malo
id est potes ꝑbidere: t nō me iniuste ꝑcutere. Sed vide
tur q̃ hic xp̃s fecit ꝓra doctrinā suam. q̃z Matth. v. dicit
Siquis ꝑcusserit te in maxillam dextram: ꝑbe ei t al-
teram. Ipe aūt hoc non fecit sed magis ꝑcutientem se cor
rexit. Dicendū q̃ illud christi ꝑceptum t plura alia q̃ ibi
ponūtur: non damnr absolute: fm̄ q̃ dicit Aug⁹: sed ma
gis fm̄ ꝑparationem animi: quia homo debet habē ani
mam semper ꝑparatam ad hoc faciēdum vbi videtur ꝫ
expedire ad honorem dei t vtilitatem ecclesie. alias aut̄
non: immo aliquando expedit iniurianibus resp̃ondere
ad ipsorum et aliorum instructionem: sicut fecit hic chri-
stus: et aliquando etiam facto resistere ne dek occasio ma
lis male agendi.

c Et misit. Hic ostenditur qualiter xp̃us p̃natus est cayphe. Et diuidit in duas: q; primo describit dicta p̃natio. scdo subdit secuda & tercia petri negatio. Erat aut. In prima igit pte ꝛ sic. c Et misit eū annas ligatū. a Sed cayphā pontificē tū q; ad ipm pinebat pncipalit xpi examiatio: rū vt videret xp̃s magis mor te dign⁹ q̄ fuisset coꝝ iudicib⁹ plurib⁹ cōdēnat⁹. Sciēdus tñ q; iobes b tacet q̄ lit cayphas eū exaiauit ꝛ q̄lt cayphas vestimēta sua scidit ꝛ q̄liter i domo e⁹ il lud⁹ fuit: q; alij euāgeliste b sufficienter expſserāt. b Erat aut. Hic reuertitur euāgelista ad narrādū de negatiōe pet: ꝛ ideo q̄si cadē vba q̄ dixerat i fine prime negatiōis reassumit dicēs. Erat aūt simō petr⁹ stans ꝛ calefaciens se. Ille em q̄ narrat historiā aliquā q̄n occurrūt alia incidētia narrāda: interrūpit pncipale ad illud incidēs narrādū: q; facto reuertit ad ꝓpositū: ꝛ sic facit b io. hānes: vt dictū ē. c Dixerūt g̃ ei. mistri ad ignē stātes d Nunq̄d ꝛ tu ex ei⁹ discipl'is es. q. d. sic: q; videbāt cū timidū ꝛ pauidū. c Negauit ille ꝛ dixit non sum. De ista scda negatiōe pet⁹ vī mathe⁹ 3dicere iohānt: p̄ q̄ ad p̄sonā: q; dixit ipm scdo negasse ad vocē alteri⁹ ancille. matheī. xxvj. Iobes aūt b dicit⁹ q̄ fuit ad vocem mistroꝝ ad ignē stantiū: scdo q̄ ad locū: q; mathe⁹ dicit q̄ scdo negauit in exitu ianue: b aūt dr: q̄ stās ad ignē: ꝓpter q̄ scien dū q̄ pncipalis intētio euāgelistarū erat exprimere trinas petri negatiōnē ꝛ in b oēs p̄cuūt. de p̄sonis aūt accusātib⁹ seu de negatōis loco: nō erat coꝝ pncipal' itētio: ꝛ p babile ē q̄ multi ad vba petri p̄currebāt circa eū ꝛ p̄silla vba dicebāt ip ꝛoperādo ei mgr̃m suū: ꝛ ō vnus euāgeli star exprimit vnā p̄sonā excusantē: ꝛ alius aliā ꝛ vterq; dicit ver: vñ fm veritatē histor̃ie videt q̄ prima negatio fuit facta ad vocē ancille ostiarie: petro domū intrāte: scda aūt negatio facta ē i domo: q; post p̄mā negationē pet⁹ tim⁹ it diu stare inꝰ iudeos ꝓpt q̄ voluit exire: ꝛ tūc alia ancilla vidēs eū timidū accusauit eū: ꝛ sic in b p̄currerūt illi q̄ ad ignē stabāt ꝛ idē dicebāt cū illa ancilla: ꝓpt q̄ mathe us dicit q̄ ad vocē ancille alteri⁹ negauit. Iobes aūt mistros cōcomitātes exprimit. Tē matheus dic q̄ negauit ipo exire tanuā. i. volēte exire ꝛ ad b se ꝓparāte ꝓpt timore: vt dictū ē: q; ñ adhuc erat i domo nec ab igne lōge recesserat: ō dicit iobes q̄ ꝓpe ignē facta ē illa negatio: ter cia aūt negatio facta ē multis eū accusantibus ꝛ cōcurrē tibus ꝓpter p̄dicta: tū inꝰ illos erat pncipal' vnus seruus pontific⁹ ꝓpter q̄ iobes illū exprimit tacēdo de alijs. ō sic dit. f Dicit ei vnus ser. p̄. cog. ei⁹ cui⁹ pe. absci. auri. ꝛ ō acri⁹ ceteris eū accusabat ꝛ i accusatiōis sue assertionē addux it factū p̄cedēs eū dicit. g Nōne ego te vidi in horto cū illo. q. d. sic. b Iterū g̃ negauit. Illiq; aūt volētes excusare petrū dicūt q̄ nō negauit eū ex timore mortis: ꝫ ex amore nolēs ab eo separari ꝫ sēp eū seq. Sciebat em q̄ si diceret se esse discipulū ei⁹ statim ab eo separetur. ꝫ b est 3 vba ōnī supra habita ca. xiij. vbi exp̄obrat petro dicēs. Iliam tuā p me ponesꝰ q̄ fuit dictū negatiue: sicut fuit supra expositū: ꝛ ō ꝓs q̄ petr⁹ negauit timēs aliam suā exponere p xp̃o. i Et statim gallus cātauit scz secūda vice: quia post primā negatiōem semꝫ cā

c Et misit eū annas ligatū.
a ad cayphā pōtificez. Erat
b āt symō petr⁹ stās ꝛ calefa
ciens se. Dixerūt g̃ ei. Nū
q̄d ꝛ tu ex discipul⁹ ei⁹ es.
e Negauit ille ꝛ dixit: Non
f sum. Dicit ei vn⁹ ex seruis
pōtific⁹ cognat⁹ ei⁹ cui⁹ ab
g scidit petr⁹ auriculā. Non
ne ego te vidi i horto cū il
b lo: Iterū ergo negauit pe
k tr⁹ ꝛ statī gall⁹ cātauit Ad
ducūt ergo ihm a caypha i
l m ꝓtoriū. Erat āt manē: ꝛ ipi
nō introierūt in ꝓtoriū vt

n non cōtaminarētur: sed vt
o māducarent pascha. Exi
uit ergo pylatus ad eos fo
p ras: ꝛ dixit. Quā accusati
onē affertis aduersus ho
q minē hūc. Rñderūt ꝛ dixe
rūt ei. Si nō eēt h malefa
ctor: nō tibi tradidissemus
r eū. Dicit ergo eis pylat⁹.
s Accipite eum vos ꝛ fm le
gez vestrā iudicate eū. Di
t rerūt ergo iudei. Mob nō
a licet inꝰterficere quēq̄. Ut
sermo iesu impleretur quē
dixit significās qua morte

tauit gallus sed petrus tm̄ore p̄turbatus non p̄ceperit fm q̄ fuit expositum. Matḥ. xxvj.

k Adducūt ergo. Hic ostenditur qualiter xp̃us a iudeis coram pylato accusatur. Et diuiditur in tres. q; primo describit xp̃i p̄sentatio. scdo p̄sentati examinatio ibi. Et ter cio ꝛ tercio inno cēcie xp̃i declaratio ibi. Et cum hec dixisset. In prima parte dicitur sic.

k Adducūt g̃ ihm a caypha i ꝓtoriū. i. a domo cayphe pōtificis ad domū pylati p̄sidis: ad quē ꝓ tinebat iudiciū i cā sanguis: ꝛ locꝰ vbi iudicabat ꝓtoriū vocabat. Illiq; aūt libri male hāt ad cayphā q; i domo cayphe tā erat xp̃us: null⁹ antē adducit ad lōcū i q̄ est. Preterea iohes scripsit in greco b euāgeliū: ꝛ ō ꝓ veritate textus habēda recurrēdū ē ad greca. In greco aūt ponit a caypha. l Erat aūt mane. b addit euāgelista ad ostendendū q̄tū iudei sitiebāt sāguinē iesu xp̃i qui summo mane ꝓcurabāt fieri de eius morte dari. m Et ipi nō introierūt in ꝓtoriū vt nō cōtaminarent ex ingressu domus hois gētilis: ꝛ tñ nō timebant inquinari ex ꝓcuratione mortis innocētis ex q̄ ꝓz eoꝝ superstitio vana. n Sed vt māducarēt pascha. i. azimos panes qui a iudeis comedebant in paschate q̄ septē dies nō em erat licitū illos comedere nisi ꝓnis mūdis: ꝛ ō ꝓ paschatis manducationē nō itelligit hic comestio agni paschalis: vt male dicūt greci. q; illū comederāt die p̄cedenti. o Exiuit ergo. Hic ponit xp̃i examinatio: et b dupliciter: q; ꝓmo examinatur coram iudeis. scdo ad ptz sine ipius ibi. Introuit g̃ iterū. In prima pte dicit sic. Exiuit ergo pylatus ad eos foras. Iudei em non audebant domū eius ingredi ne suas obseruationes violarent: ideo volens eis deferre exiuit ad eos. p Et dixit: quā accusatiōnē aduer. bo. hunc. Videbat em eum ligatum in signū damnationis: ideo quer debat de causa: q; non erat cōsuetudo romanis condemnare aliquē nisi ꝓius audirēt accusatiōem suam: ꝛ haberet locū se defendendi vt habetur Act. xxv. Et ō pylat⁹ q̄ erat iudex ab imperatore romano illuc missus voluit modū romanoꝝ tenere. q Respondērūt ꝛ dixerūt ei: si non esset hic malefactor ꝛc. q. d. nos eius factū obligaremus examinationi⁹ ꝛ inuenimus eum dignū morte: ac si dicerēt nō oportet alia examinationez facere. r Dicit g̃ eis pylatus. q̄si indignamini ex eoꝝ responsione q; sciebat eos ipm per inuidiā tradidisse: vt hꝫ Matḥ. xxvij. s Accipite eū vos ꝛ fm legē vestrā iudicate. q. d. si sufficit vestra examinatio: sufficiat ꝛ vra sniа. Sciendū em q̄ romani aliqua minora iudicāda dimiserant iudeis: ꝫ nō poterāt ꝓ talibus inferre penam mortꝫ qꝛ romani retinuerāt sibi causam sanguinis: ꝛ ō per hāc respōsionē inhibebat inferre xp̃o mortē: ipi aūt nō poterant vtiq; ei⁹ sustinere: ꝛ ō renuerūt hoc accipere dicētes. t Nobis non licet inferre quēq̄. Si enim posset dare mortis sniam ꝛbenter iudicium recepissent.

a Vt sermo iesu impleretur quē dixit ꝛc. Christus em ꝓdicens mortem suā aplis Matḥ. xx. dixit q̄ a pncipib⁹ sacerdotum traderet gentibus ad illudendū ꝛ crucifigēdum: et hoc fuit impletū per hoc q̄ renuerūt iudiciū ꝛ dimiserunt ipm pylato qui erat gentilis iudicandum: ꝛ sententie executiōem suis militibus.

b Introiuit ḡ. Hic ponit examinatio xpi in secreto. Et diuidit in tres. q̄ primo ponit pylati interrogatio: secūdo xpi rñsio: ibi. Rñdit ihūs. tercio pylati obiectio: ibi. Dixit itaq̄. Circa primū sciendū q̄ indei cum tumultu irrōnabili peteb̄at mortē xpi: ꝓpter qō xpc nō respōdebat: fm illō Eccl'. xxxij. Vbi nō est audit⁹ non effundas sermonē. ꝓpter hoc Mathe⁹ & marcus dicūt q̄ cū accusaret a principib⁹ sacerdotū nihil respōdit: ꝓpter qō pylat⁹ intrauit ptoriū qō erat in domo sua: vt ibi xpm magꝭ pacifice examinaret extra tumultū iudeoꝝ: q̄ nō audebāt intrare ptoriū: vt dictū est. xpūs de trib⁹ fuerat accusat⁹ coram eo: vt haberetur Iuce. xxiij. Huc inuentem⁹ subuertentes gentē nostram: & ꝓhibentes dari tributa cesari: & dicentē se xpm regē esse. Pylatus aūt de duob⁹ primis nō curauit inquirere: q̄ de p̄.f. de subuersione observationū legaliū nō curauit: vtrū esset verū vel falsum. q̄ nō erat iudeus sed gentilis. Scōm cognouit esse falsum ꝓ famā publicā: q̄ audierat xpi rñsionē qua iudeis de hac materia rñderat Mar. xxij. Reddite q̄ sunt cesaris cesari &c. Sed de tercio qō videbatur eē cōtra honorē impatoris inq̄siuit. s. de regno: q̄ imperatores romani nomē regiū a iudeis abstulerāt vt frangerent eoꝝ supbiam & tollerēt rebellandi occasionē: & ideo quesiuit a xpo. c Tu es rex iudeoꝝ. q. d. est hoc verum qō tibi imponit. s. q̄ velis tibi vsurpare regnuꝫ. d Respondit ihs. Hic ponit xpi rñsio in q̄ primo examinauit pylati interrogatōnez dicens. e Ā temetipso hoc dicis an alij &c. q. d. cepisti hāc opinionez de me ꝓ teipsum.

f Rñdit pylat⁹: nunq̄d ego iude⁹ sum. q. d. ex me nō concepi: q̄ nō sum iudeus: & sic nō possum inuestigare ex libris iudaicis q̄s debeat esse rex eoꝝ: ꝛ hoc ad peritos legis ꝓtinet: ideo subdit. g Gens tua & pontifices tradiderūt te mihi. ac cusantes te sup̄ hoc. h Quid feci sti. q. d. videt q̄ tu sis in aliq̄ culpabilis: ex q̄ illi q̄ sunt de gente tua & tante auctoritatis sicut sunt pontifices te accusant. i Rñdit ihs. Examinata interrogatōne pylati iesus ꝓ rñdit ad qōnem ꝓ facta de vsurpatōne regni tpalis. k Regnū meum nō est de hoc mūdo. nō em negat se esse regē: ꝛ magꝭ cōcedit: q̄ fm veritatem ipse erat rex regū. veritāq̄ ad tollendū occasionē calūnie rempat suā rñsionē dicens: q̄ nō querit hui⁹ mundi tpalem dignitatez q̄ ꝓbat ꝓ ipz dicens. l Si ex hoc mundo esset regnū meū ministri mei &c. Vbi em regnū tpale hz firmitatē nō solū ab ipso rege cū sit vnus solus hō: ꝛ etiā a ministris cōtra aduersarios ꝓ ipso pugnantib⁹: qō non querebat xpc. sic p3 ꝙ satisfecit ad qōnem obiendo q̄ querebat inter iudeos tpalem dignationē: veritāq̄ cōcesserat esse rege: ideo cōcludit. m Huc aūt regnū meuꝫ nō est hinc. i. ex tum ad tpalia ista ordinata. S3 cōtra hoc videtur qō dicit p̄s. xlvj. Rex eris terre de⁹. Ipse aūt est verus deus sic ver⁹ hō: ꝙ regnum ei⁹ est de hoc mūdo. Dom ꝙ fm veritatē diuinitat⁹ omnia sunt subiecta xpo. Et ꝙ tum ad humanitatem in primo aduentu suo nō venit ad dñandum tpaliter ꝛ magꝭ ad seruiendū & patiendū. & sic p3 ꝙ sufficiēter excludit illō qō sibi imponebat de vsurpatōe regni iudee: q̄ nō fiebat qō de ipso nisi ingnum hō et ꝙ statu ꝓtin quo erat: qui ad primū ei⁹ aduentū ꝓtinebat. n Dixit itaq̄. Hic ponit pylati obiectio: sic em visum est xpc in sua rñsione cōcesserat se esse regē: ꝛ dixerat regnū suū nō esse hinc ideo pylat⁹ ad plenū ꝓba ei⁹ nō intelligens accepit ꝙ ipm esse regē alicui⁹ regni: de q̄ nō intromitteret se romani: ꝛ q̄ xpc ꝙ intelligeret regnū celeste & spūale nō intellexit: & ideo voluit scire ma gꝭ determinate: concludēs ex vbis xpi dictis. o Ergo rex tu es. q. d. ex q̄ cōcedis te esse regē regni non ptinentis ad dominū impatoris declara magꝭ qō sit illud regnū.

p Rñdit ihs. ꝓ cōclusiōes factā precedendo. d. q Tu dicis. q: rex sum ego. & ita est fm veritatē: ꝛ cōsequēt declarat huius regni cōditiōem dicens. r Ego in hoc nat⁹ sum. tpaliter. s Et ad hoc. i. mū. p carnis assumptionem. t Omnis qui est ex veritate: audit vocem meam. Dicit ei pylatus. Quid est veritas? Et cum hoc dixisset: iterum exiuit ad iudeos: & dicit eis a Ego nullam inuenio in eo b causam. Est autem consuetudo vobis: vt vnū dimittam vobis in pascha. vultis ergo dimittam vobis regem iudeorum. q. d. vos debetis hoc velle. Sed cuius intellectum sciendum ꝙ pylatus volens christum liberare posuit eis sub distinctione de liberatōe christi vel barrabe et de nullo alio vt magis exprimitur Matth. xxvij. Sciebat enim ꝙ consuetudinem suam nullo modo dimitterent ex altera parte barrabas erat pessimus et populo odiosus & firmiter credebat vt eius liberationem nullo modo vellent & sic per cōsequens liberationi christi consentirent. sed sacerdotes decēperunt populum inducentes eum ad petendum liberationem barrabe et non christi. et hoc est quod subditur.

c Clamauerũt rursum oẽs dicentes. tẽ. sed barrabam dimitte nobis. d Erat aũt barrabas latro. ſ. publicus ꝛ famosus. hoc addit euangelista ad ostendendũ eo ꝛ magnitudinẽ. q ad. ꝓcurandũ mortẽ xpi petierũt latrones publici liberatoẽs. ꝛ bonũ publicũ ꝛ ꝛ iusticiã. In ca. xviij vbi dr in postil. Et ſ̃ ꝓ pasche manducatõnẽ nõ intelligit ḃ cõmestio agni paschal.

Additio.

1 Memo manducatio pasce intelligi de eũ de agno paschali vt declarat in additõe sup̃ matheum xxvj. ca. vbi agit dẽ tpe cene domi. vide ibi. Replica.

1 Mcap. xviij. vi. Et ipi nõ introierũt ꝓtorium ne pmanarẽtur: ꝫ manducarent pascha. Postillator dicit q intelligendũ est de mãducatione panis azimi nõ paschalis agni. Burg. opponit q suã mĩ9 auctenticã cõputatiõnẽ ꝛ digressionem quã ponit Matth. xxvj. ca. Et ſi intelligi debẽt de esu agni ꝓpur burgen. vult rõ Jo. euangeliste valeret cõtra nicodemũ ꝛ alios sepulture xpi intendẽtes. q: fuissent contamiati ex tactu mortui. p ꝑs inabiles ad manducãdũ pascha sic acceptũ. vñ de eis dicere oportuit. ꝛ ipi nõ sepelierunt eũ ne cõtaminarent ꝫ manducarent pascha. sicẽz falsificarentur nẽs euangeliste ꝛ puto ſi cõputatio burg. esset vera q nõ fuissent a iudeis permissi sepelire mortuũ celebritate paschali ita inchoata. que incepit a vespa ferie sexte fm burg. cõputatoẽm. Capt̃m. xix.

t Hnc ḡ apprehendit pylatus. Hic ꝑr euangelista describit q̃d passus sit xp̃s a gentib9 Passus est ãt tria ab eis. ſ. flagellatoẽm. illusionẽ ꝛ crucifixionẽ. fm q predixerat saluator: Matth. xx. Tradent eũ gentib9 ad illudendũ ꝛ flagellandũ ꝛ crucifigendũ. ꝛ ſ̃ euangelista primo agit de illusiõe ꝛ flagellatõne. ſ̃cõ de crucifixione ibi. Tũc ergo tradidit. Prima in duas. q: ꝓ describitur xp̃i flagellatio ꝛ illusio. ſ̃cõ circa ḃ oñditur pylati inẽtio ibi. Exiuit itaq. Circa ꝑmũ sciendũ q pylatus vidit ex clamore eoꝝ q nullo modo poterat dimittere ihesũ ꝛ oĩno libertũ cum pace ipsoꝝ. ex altera pte duꝝ erat sibi innocentem interficere. et ió ad satisfaciendũ eis fecit xp̃m flagellari et illudi. ꝛ hoc ẽ q̃d dr. a Tũc ḡ apprehẽdit. py. ic. et flagel. nõ ꝓ seipm immediate. ꝫ ꝓ milites suos ꝛ ministros.

b Et mi. plecte. co. de spinis. i. de iuncis marinis ad modũ spinarũ duris ꝛ acutis. c Imposuerũt ca. eius tanq̃ volenti regnare ꝛ nõ potenti. q̃ó fecerũt eoꝝ illusio rñ deret iudeoꝝ accusationi. d Et ve. pur. circũdederunt eũ. Tali eñ veste vtebant reges. e Et ve. ad eũ ꝛ dice. tẽ. Ḃ totũ factũ est in illusione vñ seq̃t. f Et dabãt ei alapas vt illuderẽt facẽ̃ sic illuseꝛt signis ꝛ ꝟbis. g Exiuit iterũ. Hic oñdit circa ꝓdicta pylati inẽtio q̃ erat bona q̃ntum ad ḃ q: ꝓicta tulerat fieri vt iudei tali afflictõne xp̃i eẽt satiati. ꝛ sic ꝓsentirẽt in ei9 liberatoẽs sine morte tñ per ḃ nõ excusãt a toto. q: cũ eẽt iudex sup̃ eos ñ debat ei quẽ sciebat innocentẽ etiã minimã penã inferre igr̃ euãgelista circa seq̃ntia sic ꝓcedit. q: ꝓ declarat conatũ pylati ad xp̃i

tã vob ĩ pascha. vultis ḡ dimittã vob regez iudeoꝝ.

c Clamauerũt rursum oẽs dicẽtes. Nõ hunc ſ̃ barraban. Erat aũt barrabas latro. Capt̃m. xix.

Tunc ergo apprehendit pylatus iesum et flagellauit Et milites plectẽtes coronã ex spinis iposuerũt capiti ei9 ꝛ veste purpurea circũdederũt eũ. Et veniebãt ad eũ: ꝛ dicebãt Aue rex iudeoꝝ. Et dabãt ei alapas. Exiuit iterũ pylatus foras ꝛ dicit eis. Ecce adduco vobis eũ foras vt cognoscatis: q: nullã inuenio in eo cãm. Exiuit ergo iesus: portãs spineã coronã et purpureũ vestimẽtũ: ꝛ dicit eis. Ecce homo

n Cũ ergo vidissent eũ pontifices ꝛ ministri clamabant dicentes. Crucifige crucifige eũ. Dic eis pylat9 Accipite eum vos ꝛ crucifigite

r Ego eñ non inuenio in eo cãm. Respõderũt ei iudei

s Nos legẽ habem9 ꝛ ꝑm legẽ debz mori: q: filiũ dei se fecit. Cuz ergo audisset pylatus hunc sermonez magis timuit Et ingressus est pretozium iterum ꝛ dicit ad ihesuz. Unde es tu. Jesus autem respõnsum nõ dedit ei

c Dicit ergo ei pylatus Mihi non loqueris. Nescis quia potestatez habeo crucifigere te ꝛ potãtem hẽo dimittere te Respõdit iesus

liberatoẽs. scõo iudeoꝝ resistentiã ad el̃ cõdẽpnatõez: ibi. Cũ ḡ vidissent. In ꝑma igr̃ pte dr sic. Exiuit iterũ pylatus foras. vbi iudex stabãt. q: domũ ei9 ingredi audiebãt. vt. ſ̃. dictũ est. b Et dicit eis. ꝑ allegans xp̃i innocentiã. i Ecce adduco eũ vob foras. posth̃ diligent examiani eũ ꝛ flagellant ad vob satisfaciẽdũ. Vt cognoscatis. q: nullã in eo inuenio cãz. scõo ostendit ipius ꝑm nõ eam factã vltra condignuz cum dicitur k Exiuit ḡ ibs. ex ꝓcepto pylati.

Portãs spineaz coronã tẽ. Volebat eũ pylat9 vt sensibiliter videret q̃lr fuisset illusus ꝛ flagellatus. vt sic moueret ad cõpassionẽ.

m Et dic eis ecce hõ. q. d. ꝛ ſi aliqno male egisset. tũ vltra ꝺdignũ punit9 est. ꝛ ideo deberet vobis sufficere. n Cũ ḡ vidissent. Hic ponitur iudeoꝝ resistentia. Et ḃ duplr. ꝓ q irrõnabilẽ clamorez scõo ꝓ rõez: ibi. Respõderũt iudei. In ꝑma pte dicitur sic.

n Cũ ḡ vidissent eũ pontifices et mĩstri sic flagellatũ ꝛ illusum ꝛ cõgscentes q pylatus sic volebat dimittẽ ipm. o Clamabãt tumultuose ꝛ alios ad clamandũ excitabãt. d. p Crucifige crucifige eũ. q. d. ḃ pena nullo mõ nobis sufficit. ꝫ petim9 q̃ moriat. q Dicit eis pylat9 accipite tẽ. Derisorie ꝛ indignanter ḃ dixit. q: nõ habebãt pratem iudicandi aliquẽ ad mortẽ. vt. ſ̃. dictũ est. et est sillis mod9 loquẽdi. ac si dicẽt. Si haberetis pratez dare mortis sniam cito ꝛ sine cã facere tis. ꝫ ego ḃ agere nolo. ió seq̃tur. r Ego eñ nõ inuenio in eo cãm. vandi talẽ sniam. s Respõderũt videlicet iudei q̃ pylatus nõ acq̃esceret eoꝝ clamori incepert allegare rõnes alias q̃ ꝛ supra allegauerãt. Nõ ei illas audiebãt reiterare. q: pylat9 ĩa illas enacuauerat. ꝛ ió ḃ alitõ allegãt. Et ꝓ allegãt ipm fecisse ꝛ legẽ dei. scõo ꝛ legẽ impatoris romani ibi. Exinde q̃rebãt. In ꝑma igr̃ parte allegãt sic iudei.

t Nos legẽ habem9 ꝛ. a deo datã in mõte synai. v Et fm legem ꝺz mori q̃ Leui. xxiiij. ꝓcipit q̃ blasphemi occidant ꝛ tale crimẽ imponebãt ei. vnde sequit x Quia filiuz dei se fecit. Verũ xp̃s ḃ dicẽdo nõ blasphemauit ꝫ veritatẽ dixit ꝛ ꝓ scripturam habitũ. vt. ſ̃. ꝓbatũ est. c. r. y Cum ḡ audisset pylatus hũc ser. ma. timuit. nõ ꝓpter legẽ iudeoꝝ quã nõ obseruabat. ꝫ ne vex essz vt iesus sibi oblatus esset vere dei filiꝰ et sic factũ enonne fecisset ipm flagellãdo. ꝛ ió ḃ ꝰ voluit certius in ꝙrere. vñ seq̃t.

z Et ingressus est in ꝓtoriũ iterꝝ. vt veritatẽ magis posset cognscere ex tumultu iudeoꝝ. a Et dicit ad ihm vñ es tu ꝓ ḃ ꝙrens si eẽt ex origie diuina fm ꝓfetam. b Ihs aũt rñsum nõ dedit ei. Ꝓcio q̃ ḃ erat gentilz ꝛ idolatra ꝛ generatoẽm filij in diuinis capere non posset. scõo q̃ volebat passionem suam ꝛmpedire. tercio q̃ ꝓphanum erat de eo Esa. liij. Et sicut agnus coram tondente obmutescet. tẽ. ꝛ ió volebat illud ꝓphetiã iplere. c Dic ḡ pylat9 mihi nõ loq̃ris. miratur de ei9 taciturnitate ei eẽt in ꝑcto liberatõis vl̃ cõdẽpnatõis sue. seq̃tur. d Nescis q̃ hẽo ꝓtatez tẽ. q. d. mihi satis deberes rñdere. e Exiuit ihs. nõ ad ꝫ pediẽdũ suã passiõz ꝫ ad rep̃mendũ pylati iactãtiã.

f Non ha.po.ad me.rc.i.a principib⁹ romanoꝝ ⁊ vlteri
us ꝓmissum a deo q̄ ẽ ptās supioꝝ. Et ex ꝟ arguit ei⁹ pcm̄
q: nō acceꝑat ptātem a cesare ⁊ a deo ꝺdēnandi innoxios:
ꝟ mag⁹ liberādi eos. ⁊ cū ꝟ oñdit pcm̄ inde ⁊ iudeoꝝ esse
mai⁹ q̄ pcm̄ ipsi⁹ pylati. q: ad occisionē xpi tndaſ fuit mo
tus cupiditate. iudi
aūt inuidia ⁊ ranco
re. ꝟ pylat⁹ fuit mo
tus hūano timore:
vt mag⁹ parebit. ⁊ ꝟ
est qō dr. g Pro
pterea q̄ me tra. rc.
i q̄ cludit pcm̄ py
lati. q: mai⁹ nō dicit
nisi ꝓ ꝓpatōz ad mi
nus. h Exinde.
Hic ꝑtr allegāt in
dei xpm fecisse ꝫ le
ges imperatoris: qr vi
debāt q̄ pylat⁹ parū
erat mot⁹ eoꝝ predi
cta allegatōne: ꝟ vo
lebat ihm oīno di
mittere. ⁊ ꝟ ẽ qō dr.
h Exinde ḡre. py.
eū dr. Viderat enī⁹
pylat⁹ tanꝫ hō astu
tus q̄ xpc rōnabilit⁹
puiceraꝛ eū de pcto
si eū innocentē ꝺde
narer. ⁊ iō ḡrebat occasionē dimittendi mīnēdi eū. qō vi
dētes indei clamabāt. i Si hūc dimit. nō es ami. cesa.
t. nō zelas. ꝓ honore ⁊ statuto dñi tui custodiēdo qō argun
unt ꝑtr. d. k Dis em̄ q̄ se re. rc. Imperatores em̄ roma
ni abstulerāt a iudeis regiā dignitatē. ne hr̄ent rebellandi
occasionē. Et iō quicūq; inē iudeos dicebat se regē q̄liter
cūq; videbaſ ꝫ ordinatōez imperatoꝝ facere xpc aūt pcesse
rat se regē esse. vtz ex ꝑdict⁹. ⁊ iō ḡuis fm veritatem ꝺ reg
nū nō esset ꝫ dominū imperatoris vt ſ. dictū est. tū hoc ar
guebāt apparēter. pylat⁹ aūt nō audebat etiā fm mīmam
apparentiā facē ꝫ imperatoris honorē: iō seḋt. l Pylat⁹
rc. addurit foras ihm. vt coā iudeis euidenti⁹ de facto in
quireret: ⁊ eoꝝ dictū falsum oñderet. m Et sedit ꝓ tri
bunali. i. in loco sedis iudiciarie. n In loco q̄ dr lichos
stratos. i. lapsum stratura. ⁊ dr a lichos qō est lapis et stra
tos qō ẽ pauimentū siue stratura. ⁊ est nomē grecum. he
braice aūt gabbatha. q: ꝟ nomē hebraicū idem significat
sic grecū. Ille em̄ locus erat añ domū pylati. ante em̄ do
mos magnatoꝝ solet eē locus de lapidib⁹ ꝑpatus.
o Erat aūt pascene. q: erat feria sexta ⁊ ꝓma dies solen
nitat⁹ paschalis. dicebāt aūt feria sexta pascene. i. ꝓparatō
q: illa die ꝓparabāt indei cibaria, ꝓ die sabbati in q̄ fi erat
licitū aliq̄ decoq̄: vt hr̄ Exo. xj. p Hora q̄si sexta. Cō
trariū videt Mar. xv. vbi dr. Erat aūt hora tercia ⁊ crucifixerunt eū. pu⁹ aūt fuit iudicat⁹ q̄ crucifix⁹: ḡ rc. Dōm q̄
fm veritatē erat tps mediū inter tertiā ⁊ sextā. mediū aūt
ab vtroq; extremo pōt denoiari: ⁊ iō Marc⁹ expſsit illō
tps mediū q̄ hora tertia ibes vo q̄ sexta. q Et dixit iu
deis. allegās ꝓ xpi liberatōne. r Ecce rex vr. q. d. mirū
est q̄ hūc hoiem abiectū ⁊ flagellatū dicit⁹ sibi velle vsur
pare regnū iudeoꝝ. s Illi aūt clama. sic furibundi.
t Colle tolle crucifige eū. q. d. nō possum⁹ videre eum.
v Dicit eis pylat⁹: allegans in crucifixione xpi eoꝝ vere
cundiā. q. d. r Regē ve. cru. q. d. tertiā q̄ regnare formida
tis. ⁊ iam de ꝟ fuit fama magna. erit vob verecūdia si mo
te moriaſ sic abiecta. vñ ⁊ postea pylat⁹ scripsit titulū cru
cis ad eoꝝ verecundiā. Ihs nazaren⁹ rex iudeoꝝ: Dixerūt
pontifices. Nō habem⁹ regē nisi cesarē. Ex q̄ ꝑs q̄ extunc
ꝑpetue subiectōni romanoꝝ se obligauerūt renunciantes
omi alteri regie dignitati. Pz etiā eoꝝ obstinatio ad ꝓcu
randum xpi mortem. cum ꝓ eius ꝓcuratōe ꝓfessi sunt im
perpetuum seipsos subiectos seruituti. y Tūc ḡ. Hic
incipit agere euangelista de crucifixione xpi. Et diuidit i
tres. q: ꝓ agit de crucifixione. scḋo de morte: ibi. Postea
sciens ibs. tercio de sepultura: ibi. Post hec aūt rogauit.
Prima in duas. q: ꝑ describit ipsam crucifixionem. scḋo
agit de ꝓtibus ad
ipsam: ibi. Scripsit
aūt titulū. Circa pri
mū sciendū q̄ pyla
tus videns q̄ ꝑter
mortem xpi obliga
bant se iudi ꝓpter
seruituti romanorū
tunuit si ꝟ refutaret
ne accusaret apō ce
sarē. ⁊ ideo mot⁹ ti
more imperatoꝝ et fa
more iudaici populi
ceni ꝑat. ⁊ a qb⁹ pe
cuniaꝫ leuare ſpera
bat. ꝫ iusticiaꝫ redit
sniam de morte ino
centis. ⁊ ꝟ est qō dr.
y Tunc ḡ tradidit
eis illū. ꝓ sniam dif
finitiuam. z Vt
crucifigeretur. tamē
puius lauit manus
suas imponēs pec
catū de morte xpi in
deis ipsis ꝟ recipientib⁹: vt hr̄ Matth. xxvij. Quis nō esset
q̄ ꝟ excusatus fm veritatē. a Et baiulans sibi crucem.
Primo em̄ portauit eam: vt hic dr. tū postea inuenientes
symonē cyrenēsem fecerūt sibi portare crucē vt citi⁹ venirēt
ad locū passiōis. q: ihs ꝓtota nocte ꝓcedētē afflict⁹ fuerat
⁊ ideo lento gradu incedebat. b Exiuit in eum q̄ dr cal
uarie locū. Iste loc⁹ erat ꝓpe ciuitatē in⁹. ⁊ dicunt aliq̄
dicit locus caluarie a caluaria ade ibi sepulti. sed hoc est
falsum. q: sepultus fuit in hebron: vt dicitur Iosue. xiiij.
Sed sic nominat locus caluarie. q: i illo loco malefacto
res decapitabant. ⁊ sic paret moris xpi turpitudo ex con
ditione loci: ⁊ ex mō moris cum dicit. c Vbi crucifix
erūt eum. Crucifixio em̄ erat turpissimū genus mortis.
d Et cū eo alios duos rc. Et q̄ apparet turpitudo mortis
xpi ratōne societatis. q: inter duos malefactores fuit cruci
fixus. hoc aūt factum est ex indeoꝝ intentōne et diuina
ordinatōne tū diuersimode. q: iudei ꝓ hoc intendebāt in
ducere suspitiōnem ꝑ de ꝓ ihs esset ꝓceps ⁊ ꝓncipalis
in eoꝝ malefactis: Ex intentōne aūt diuina factū est ꝟ vt
implerēt scriptura Esa. liij. Et cum iniquis deputat⁹ est.
e Scripsit autem. Hic ponuntur quedam cōsequentia
ad xpi crucifixionē. ⁊ sunt tria q: ꝓmū perrinet ad pyla
tum. scḋm ad milites crucifigentes ihm. tercium ad parē
tes xpi existentes ꝓpe cum. scḋm ponit ibi. Milites aūt
tercium ibi. Stabant autem. Circa ꝓmum sciendum q̄
modus romanoꝝ erat scribere causam mortis crucifixoꝝ
sup lignum crucis: iudei autem cōtra voluntatem pylati
petierūt xpm crucifigi: vt patet ex ꝑdictis: ⁊ ideo ꝓ talem
modum scripsit titulū vt redundaret in verecundiam coꝝ:
⁊ hoc ẽ qō dicit. c Scripsit aūt ⁊ titulum pylatus
in quadam charta tabule affixa. f Et posuit super cru
cem. illam tabulam. g Erat autem scriptum hebreis.
quo expūmit nomen ꝓprium. h Nazarenus. quo ad
patriam. quia ibi fuit nutritus vt dictum est.
i Hec iudeorum. in quo exprimitur causa mortis.
k Hunc ergo titulū multi iudeorum legerūt. ⁊ causa ſ
ditur. Quia ꝓpe ciuitatē erat locus vbi crucifixus ẽ ihesus
⁊ ideo multi de ciuitate poterant defacili illuc venire.
l Et erat scriptus grece hebraice et latine. vt oñs qui de
diuersis partibus orbis ad festum paschale venerāt pos
sent illum legere. Venerant em̄ ibi aliqui gentiles: vt su

pas dicā est ca. xij. Et ideo titulus fuit scriptus in trib⁹ lin
guis principalib⁹ m Dicebāt ḡ py. pō. iu. noli. scri. rex
iudeoꝝ. q: videbant q: talis modus scribendi redūdabat i
verecundiā eoꝝ. ꝛ maxime propter gentiles q̄ hoc verbum
erāt reportaturi ad diuersas ptes orbis. ꝛ iō voluerūt titu
lum sic corrigere.

n Sed q: ipe dixit
rex sum iudeoꝝ. B
em mō nō sonaret i
eoꝝ vī recundiam.
o Ihūdit pylat⁹ qō
scripsī scripsi. qō scri
pserat cōfirmando
nec eorum factū ē
hoc ꝑ diuina ꝓeor
dinatōne q̄ hoc e
rat ante. ꝓphetatū. p
pter quod ps. lvij.
qui loquit de passi
one xpi ꝛ duo psal
mi p̄cedentes sic in
titulant. Ne corrū
pas inquit inscriptō
nē. et ideo titul⁹ cru
cis xpi tripli⁹ descri
pt⁹ nō fuit mutat⁹.
ꝫ magis cōfirmat⁹.
p Milites autem
Hic ponit scōm cō
sequēs ad xpi cruci
fixionē. ꝛ primo ad
milites qui crucifix
o xpo diuiserūt si
bi vestes suas. ꝫ ē qō dī. p Milites ḡ cū crucifixiss. cū
acce. vesti. eius Ex quo apparent duo. p̄mū est passionis
xpi ignominia. in hoc q: nudū cū crucifixerunt qō nō fu
nisi abiectis et vilib⁹ ꝑsonis. scōm est crucifigentiuꝫ auari
tia q: xpi vestes ꝗuis essent parum valentes. tū sibi rapu
erunt. q Et fecerūt quatuor partes ꝛc. q: erāt quatuor
milites ipm crucifigentes. r Et tunicā. s. citra ptes pre
dictas quā nō diuiserūt eo qō erat inepta diuisioni qō ꝓ
ex eo qō ꝑdebant. s Erat āt tunica inconsutilis. i. sine su
tura. t Desuper cōtexta p totū. Ex ꝫ dicūt aliq̄ q: vpōs
ꝓciosis vestib⁹ vrebat. ꝫ Crisp. dicit cōtrariū dicēs q: in pa
lestina pauper⁹ indue bant talib⁹ indumētis reticulato ope
factis ad modū cilicioꝝ. ꝛ ꝫ videt verius q: xpōs ꝓmenda
uit vilitatē vestimētoꝝ in iobe baptista Matth. xj. Quid
existis in deserta videre hoiem mollib⁹ vestitū. q. d. nō. ꝛ ꝓ
ciositatē ibidē reprobauit dicēs. Ecce q̄ mollib⁹ vestūtur i
domib⁹ regū sunt ꝛc. Iesus aūt cepit facere ꝛ docere. vt hī
Act. j. ꝛ iō nō est vereside q: vsus fuerat ꝓciosis vestibus.
v Dixerūt ꝛc. nō scindamus illā q: ptes nihil valuissent
x Sz sortiamur ō illa cuius sit. Vñ ps q: sup sola tunicā
miserūt sortē. Sed cōtrariū videt Marci. xv. vbi dī. Diui
serūt sibi vestimēta ei⁹ mittentes sortē sup eis q̄d quis tolle
ret. Dicendū q: dictū marci debet diuisiue in telligi sic. Di
uiserūt sibi vestimēta eius. s. alia a tunica. ꝛ postea sequit
Mittentes sortē sup eis. qō per synodechen ps intelligi su
per aliquod eoꝝ. s. sup tunicā. quid ꝗs tolleret. i. quis tolle
ret illā tunicā. sequitur. y Vt scriptura impleret. q̄ dic ps.
xxj. z Partiti sūt vestimēta mea sibi. s. alia a tunica in
cōsutili. b Et in veste meā miserunt sortē. i. sup aliā tu
nicā incōsutilē. ex q̄ etiā ps q: ꝓpositi habebat plura vesti
mēta: c Et milites quidez hoc fecerunt. s. sicut erat scri
ptum psalmo ꝓdicto. hoc addidit euāgelista vt ostēdat ꝑ
phetā impletā ꝗ factū eoꝝ ps etiā per ꝑdicta falsitas iude
orū exponentiū psalmū predictū de psecutōe quā habue
rūt iudei ꝑ aman. dicētes q: mardocheus fecit ꝑdictū ps.
q: titulus psalmi ostēdit cōtrariū. q: ille psalmus inscriba
tur a dauid ꝛ nō a mardocheo. Item in ꝓncipio ps. dī.
Longe a salute mea verba rugitus mei ſm veritatem be
braicā ꝛ translatōem Hiero qō verificatū est de passione
xpi qui non fuit liberatus a passione ꝗuis de hoc clama
ret ad patrem. sicut supra dictū est. xij. ca. Pater saluifica
me ex hac hora. Tempore aūt mardochei iudei fuerūt li
berati celeriter post oīonem eoꝝ quia ꝓius fuerunt libe
rati ꝙ venit tempus statutū interfectōis eoꝝ Ite ibidē
subdit̄. Fodērūt manus meas ꝛ pedes meos qō nō est
impletū in mardocheo nec in aliq̄ iudeo illi⁹ tpis. ꝫ ma
gis econtrario ipi iudei amā et filios ei⁹ crucifixerūt.

o Stabant. Hic ponit̄ tertiꝰ⁹ con
sequens ad xpi crucifixionē ꝛ primo ad
eius parentes: quia xpus in cruce posi
tus anteqū moreret voluit mri sui de cu
stodia ꝛ ministro ꝓ uidere. dans exem
plū aliis vt ipi sint
solliciti ipendere de
bitū obsequiū pentī
bus suis. ꝛ ꝫ est qō
dr. d Stabāt aūt
iuxta crucem ihesu ꝛc.
Cōtrariū aūt videt Luce. xxiij. vbi dicit. Stabāt aūt oēs
noti ei⁹ a longe. Dicendū q: ꝑ fuerunt ꝓpe vt ꝫ dī. ꝛ nunc
xps hec verba dixit ꝫ, pcedēte passione ꝓpt̄ turbā cum
primentē se retraxerunt ſm q: dicit Lucas vel forte iste ꝑ
sone hic noiate tanꝙ magis feruētes in amore xpi ꝓpinq
ius stabant. sicut dicit iohes. alie aūt mite ꝑsone erant xpo
note q̄ ꝓe timore a longe stabāt. ꝛ de illis loquit Lucas. dī
cit tū q: oēs noti eius stabant a longe q: multoplures erāt
stātes a longe ꝙ a ꝓpe. e Cū vidisset ꝛc. quē diligebat
sc̄z iohem q̄ scriptū hoc euangelistā. et ꝓpt̄ ꝫ de se loquit
tanꝙ de quodā altero vt. s. dictuꝫ est. f Dicit matri sue
mu. ecce filius tu⁹. q. d. vsq; nūc sui tibi ad obsequiū. decetero iste erit loc⁹ mei Et nota q: loquēs matri sue de cruce
nō dixit ei mater. ꝫ mulier vocans eam cōi noīe. ne ex tem
ritudine nois materni si exp̄meret aggrauaret animꝰ vir
ginis videntis passionē filij. g Deinde dicit discipulo
ecce mater tua. q. d. deputo te ad eius obsequiū. h Et ex
illa hora ꝛc. in suā. s. curā ꝛ diligentiā. i Postea sciens
Hic agit euangelista de xpi morte. Et diuidit in duas. da
ꝑ ponit xpi consummatio per mortē. scdo ei⁹ lāceatio ꝓ
ipam ibi. Iudei ḡ. Circa primū sciendū q: consummatio no
stre salutis cōsummāda erat per venerabilē mortē xpi. vt
declarat ap̄s ad Heb. ij. ꝛ ꝫ ē qō dī hic. i Postea sp.
ꝙ dicta sunt k Sciens iesus q: oia cōsummata sunt. s.
q̄ scpta erant de xpo passuro. q: pauca restabant ad mortē
eius ipleuda. s. eius potatio q̄ in ꝓphetis erat. vñ sequitur.
l Vt cōsummaret scriptura. ps. lxviij. In siti mea potauerūt me aceto. iō ad illud residuū implendū. m Dic
sitio. tantū laborauerat ꝛ de sanguine emiserat q: eoꝝ ei⁹
erat desiccatū ꝛ adustū. ꝛ ꝓpter hoc sitiebat supra modū
ꝛ talis sitis est maximū tormentū n Vas aūt erat po
ace. plenū. Illud exportauerant milites vt darent ei crucifixis ad bibendū. vt ꝑ citius morerent. et sic de custodia
eoꝝ in cruce expedirent. Talis em potatio aceti mortē ac
celerat crucifixi vt dicūt alīq̄. alīq̄ aūt cām dui⁹ aceti tetigi
Matth. xxvij. q̄ videtur ꝓbabilio: ista. ꝛ est ibidē satis dif
fuse posita ꝓpter qō ꝫ omitto. o Illi aūt spon. ple. aceto hysopo. i. ligno hysopi. p Circūponētes obtu. oī ei⁹

Erat eñ elevatus a terra ita q̃ sola manu nõ poterãt attingere ad os eius. q Cum ḡ ac.hic.acetũ.Cõtrarũ videtur Matth.xxvij.vbi dr. Noluit bibẽ. Dõm qõ illud qõ ẽ modicũ q̃si nihil reputat: vt dr.ij. Phys.t ido q; parũ de illo aceto accepit vt die ꝫ Joh. Matth.dicit. Noluit bibẽ. q talẽ eñ modũ loquẽdi dicim9 cõiter de pauꝛ bibẽte quod nõ vult bibere.

r Dixit ꝫsummatũ est.s. quicqd erat scriptũ de me: vt alter. Cõsummatũ est opus redemptõis hũane. s Et inclinato capite tradidit spm. ostendens ex mõ moriendi q; morietur ex obediẽcia ꝑris t nõ inuolũtarie. sic supra dixerat ca.x. Nemo tollit a me aiam: ꝫ ego pono eam. t Judei ḡ. Hic describit vulneratio christi mortui. Et dividit i tres q; primo ponit vulnerationis occasiõ. secõ ipsa vulneratõ ibi. Venerũt ḡ milites. tercio dicit certificatio: ibi. Et q̃ vidit. C̃irca primũ sciendũ q; occasio vulnerationis xpi mortui fuit. q; iudei volebant cadauera de cruce deponẽ, ꝓter solẽnitatẽ crastinã iminentes. q̃ incipiebat a vespa illi9 diei in q̃ xp̃c fuit crucifixus. licet eñ fuerit crucifixus prima die pasche q̃ erat solẽnis apud iudeos. in secõa dies, ꝓtũc fuit solẽnio: rõne sabbati apud iudeos. Dies eñ sabbati occurrẽs infra octauã pasche erat dies solennior. q; hic festũ duplicabat t hoc est qõ dicit.

t Judei ḡ qm̃ pasceue erat. i. dies veneris in cui9 vespera incipit solemnitas sabbati sequẽtꝫ. v Vt nõ remanerent in cruce corpa sabbato. Erat ei9 indecẽs in rãta solennitate: vñ sequit. x Erat eñ magn9 dies ille sabbati q; sic dicit est solennitas ei9 duplicabat, ꝓter octauas pasche ocurrentẽ. y Rogauerunt py. vt fran.cru.eoꝝ.ne aliq̃ mõ euadere possent t tollerent de patibulis. z Venerũt ḡ milites t primi quidẽ tc. Sed videt q; venissent ad ihm antecẽ fregerũt crura scõi q; ihs erat in medio am boꝝ. Dicendũ q; duo milites frangebãt t vnus fregit crura vnius latronis ex vna pte. t alter crura alteri9 ex altera parte: t sic ambo venerũt hincinde ad ihm q̃ erat in medio. t hoc est qõ dr. a Ad ihm cũ veni. x vi. cũ iã mort. nõ fre. ei9 cru. q; ꝫ nõ fiebat nisi ad ꝫ q; euadere nõ posset deposita de patibulis. b Sz vnus militũ lancea latus eius aperuit. vt certificaret de morte morte eius. c Et cõtinuo exiuit sanguis t aq̃. Sanguis ad nostraꝫ redemptionẽ. aq̃ ad pctõꝝ ablutiõez. Sciendũ tñ q; ista aq̃ miraculose exiuit. q; nõ fuit humor flegmaticus vt dicũt aliq̃ ꝫ aq̃ pura ad ondendũ q; corp9 xp̃i erat ex veris elementꝫ ꝓpositũ ꝫ errorẽ eoꝝ q̃ dixerũt eũ hñe corp9 celeste. sic dixit Valentin9 t sequaces sui. t eoꝝ dixerũt eus hñe corp9 fantasticũ sic manichei. d Et q̃ vidit. Hic ponit certificatio. q; ipse iohes q̃ scripsit hoc euangeliuꝫ pñaliter existens vidit ꝫ factũ. t ideo ei9 testimoniũ est efficax ad credendũ. t ꝫ est qõ dr. d Et q̃ vidit. i. egoipse. loquit eñ de se ꝓ modũ alteri9: sicut supra dictũ est. e Testimonium phibuit tc. ꝑs ꝓ ꝓdicta, sequit. f Facta sũt ꝫ vt scriptura impleret Exõ.xij. Os nõ ꝛminuetꝫ ex eo. Ilgn9 ei paschalis fuit figura expssima passionis xp̃i. ideo ordinatione diuina ꝓstitutũ est vt ossa agni paschalis nõ frangerẽtur. vt sic figura t veritas corrũderent. q; veri agni ossa nõ sunt fracta in cruce vt ꝓdictũ ẽ. b Et iterum alia scriptura dicit. de ei9 transfixione zach.xij.

i Videbũt in quẽ transfixerũt. Itera Piero.hz. Inspiciẽt ad me quẽ ꝓfixerũt. Prophera eñ loq̃t in ꝑsona xp̃i loq̃ns in prime ꝑsona: sed euãgelista referẽs illũ ad xp̃m loquens in tercia ꝑsona t eadez est inia. illa ãt transfixio ꝓprie fuit i lancee vulneratiõe. Sz hec videbit a iudeis in iudicio futuro. q; cicatrices vulnerũ reseruate sunt in corpore xp̃i resurgente nõ solũ ad certificationẽ sue resurrectõis ostendẽdo illas cicatrices aplis: ꝫ etiam ad ꝛmcendũz iudeos in futuro in dicio de peccato sue mortis. k Post hec ãt. Hic agitur ꝛr de xp̃i sepultura ꝙ fuit gliosa ꝓm q; erat ꝓdictũ Esa.xj. Et erit sepulchꝝ eius gloriosum. Cuius ꝓcedẽs mors fit ignominiosa: t hoc ẽ qõ dr. k Post hec ãt rogauit pylatũ ioseph. Erat eñ ea familiaris cũ esset nobilis decurio: vt dr Marc.xv. t iõ securius eũ rogauit. l Ab arimathia. oriund9. Eadez est ciuitas q̃ primo Regũ dicit ramatha de q̃ fuit samuel. m Eo q; discipul9 esset ihu. i. fideliter credẽs eius doctrine. n Occultus ãt ꝓter metũ iudeoꝝ. Nõ eñ passionẽ ex impietõe timebat de synagoga expelli qõ erat ignominiosum si ꝓferet xp̃m. nõ post passionẽ feruẽtio: sacr9. exemplo xp̃i animar9 manifestauit se volens xp̃m honorifice sepelire: t ideo sequit. o Vt tolleret corp9 ihu. ad sepeliendũ. p Et ꝓmisit pylatus. nũ ꝓter reuerentiam petentꝫ. tum ꝓter innocentiã xp̃i passi quã ipsi cognouerat. q Venit ḡ t tulit corp9 ihu de cruce. Corpa enim damnator9 nõ poterant sepeliri nisi de licentia ꝓsidis.

r Venit ãt t nichodemus q̃ venerat ad ihm nocte: vt supra dictum est ca.iij. s Ferens mixturam mirrhe t aloes q̃si libras centũ. Iste etiam nichodemus añ passionẽ xp̃i sic ioseph erat xp̃i discipul9 occultus: ꝫ p9 passionẽ ex seruore se manifestauit sic t ioseph. Sciendũ etiã licet ex deuotõne ista vnctões faceret. videt tñ q; plenã noticiã de xp̃i resurrectõe haberet. q; de eo erat scriptum ps.xv. Non dabis scm̃ tuũ videre corruptionem. ꝓter qõ nõ indigebat vnctõne ꝫ putrefactões. t Acceperũt ḡ cor. ie. t li. in lintheis. i. pannis lineis involuerũt. ꝓter qõ statutum est q; corpalia sup q̃ cõcid corpus xp̃i nõ fiant de pãno serico sed tñ lineo: vt habeꝫ de consecra. di. j. Ex ꝓsulto omniũ. v Erat ãt in loco vbi crucifixus est hortus id est, ꝓpe locum crucifixionis. x Et in horto monumẽtum novum in quo nondum quisq̃ fuerat positus ꝫ factum est, ꝓpter certitudinẽ dsiice resurrectõnis. q; si fuisset sepultus in monumento vbi iam alij fuissent sepulti, pos-

set resurrectio dñica a iudeis alteri imputari. ℣ Ibi ꝙ ꝓpter pascue iudeorū ꝛc. Hoc est dictū. q; feria sexta in qua licitū erat opari ꝛ corpa sepeliri iaz declinabat ad vesperā. ꝛ ideo sepelierūt ihesum in loco ꝓpinquo. q; nō poterant longe portare ꝓpter solēnitatē sabbati de ꝓpinq; imminente ꝛc.

In ca. xix. vbi dr in postil. scōm ē cruciginentiz auaricia qui xp̄i vestes ꝙnis essent parū valētes tū sibi rapuerunt

Additio.

Non est verisile q; milites q̄ coīter honestos seu liberales se demōstrāt. etiam si essent inter[i]us fm veritatez cupidi tamā auaricīā in ipsis esse publice oñderēt. nō q̄dam dicūt q; milites seducti a phariseis qui xp̄m asserebant facere miracula in beelzebub vt Luce. xi. ca. scientes q; ad tactū fimbrie vestimēti eius sanabant infirmi. vt Luc. viij. ca. vestes xp̄i acciebant vt cū eis alia medicinalia seu aliqua alia fascinatōne facere experirent quod etiā redūdabat in ignominiā xp̄i. vt hoc videres cre derent ipm esse maleficum.

In eodē vbi dr in postil. Et nota q; loḡus de cruce mr̄i sue nō dicit mater sed mulier.

Additio.

Non solū tpe passionis ꝟ etiā tpe gaudij seu ꝓtuij nuptialis xp̄s vocat matrē suā eodē noie sicut hic scz mulier nō ait mater. Vñ supra. ij. ca. Quid mihi ⁊ tibi ē mulier. iccirco rō huius vocatōis attribuenda est summe būllitati virginꝫ filij. s. ꝛ mr̄is. Sic em̄ xp̄s. Cū in forma dei esset seipm exinaniuit formā serui accipiens. vt ad ꝑbl. ij. eadē rōne cū filius dei viui verus esset. cōiter se vocat filiū hois q̄ est nomē cōe cuicūq; homi. pari rōne matrē cui⁹ būllitatē maxime cognoscebat mulierē vocat quod est nomē cōe cuilibet mulieri. nō ät matrē quod maximā dignitatē includit cum sit mak xp̄i.

In eodē vbi dr in postil. Licet em̄ fuerit crucifixio ꝑma die pasche q̄ erat solēnis apud iudeos.

Additio.

Christus fuit crucifixus i pascene pasche q̄ nō erat solēnis a pud iudeos. vt dr. j. eo. ca. ibi q̄ ꝓter pascue posuerūt eū vt magis declarat in additōe sup Mat. xxvj. ca. In eo. ca. vbi dr in postil. Et feria sexta i q̄ licitū est opari ꝛ corpa sepeliri iā declinabat.

Et feria sexta in q̄ xp̄s fuit crucifixus nō erat solennis apud iudeos. vnde et licitū erat in ea opari ꝛ sepeliri ꝓut latius dictū est in additione sup Matth. xxvj.

Additio.

Explica.

In ca. xix. postillator dicit de auaricia crucifigentiū in eo q; vestes xp̄i etiā paruz valentes rapuerunt. Burgen. opponit dicēs q; nō est verisile q; milites qui vt coīter se honestos ⁊ liberales oñdūt. auaricia siquā in mente habuerunt publice demōstrassent. ego aūt puto illos nō fuisse milites fm cōem seculi dignitatē. nā hi nō cōsueuerunt ad tumultia officia lictoꝝ. ꝛ suspensoꝝ deputari. ꝟ fortassis illis tpibus vocabant milites seruientes rei publice in executōe iusticie. Nā de solis militibus fm dignitatē nō dr. nemo tenet̄ suis sumptib⁹ militare. i. reipublice seruire. ꝟ etiā de ceteris. Miles aūt cōi noie dr a militando. sicꝫ cuncti seruientes reipublice ꝑt dici milites a mil ⁊ dio. i. fuiendo. q̄ etiā nō tenent. ꝙnis stipēdijs militare. Sī tñ ꝙte dicti sunt milites nō mirū q; oñderunt se publice auaros. qui se oñderunt diſculos ⁊ publicos ribaldos in multis ꝟ iesum. imo ꝓter cōem cōsuetudinē circa interficiendos vt ꝑz in potōne felliis illatis conuicijs q̄ fieri nō cōsueuerāt ab honestis ꝟ morti adiudicatos.

In eo. ca. vbi postil. dicit crucifixionē factā ꝑma die pasche q̄ erat apud iudeos solēnis. Burg. ꝓpē suā singularē

munuit tñ autētica cōpuratōez dicit q; pascue nō erat solēnis apd iudeos. q̄ q; factū ē est q; fundat Burg. factū ipsum sup obſuantia traditōis phariſaice quā xp̄s ꝟ dei ꝓceptū nō admisit. ꝓceptū aūt dei fuit q. xv. luna ꝑmi mēsis eēt celebris. Cōiter ät pascue fuisse. xv. luna q; luna. xiiij. etiā fm burg. xp̄us cenauit. allegās igr traditōes ꝟ dei ꝓceptū. cū burg. audire dz. Quare transgredimi ꝓceptū ꝓpter traditōes vras omisso tñ ꝓpto burgē. et si pascue tota dies nō fuisset celebris vsq; ad vesperā. tñ tpe sepulture celeberrima fuisset. q; fm eoz pascha et sabbatū cōcurrisset ad vesperam. q̄ apud iudeos incipit festiuitas seḡnis dici.

Caplm. xx.

Mane aūt sabbati. Postq̄ euangelista descripsit xp̄i crucifixionē ⁊ mortē. hic ꝑr describit eius resurrectionē. Et diuidit in duas. q; ꝑ describit manifestatio hui⁹ resurrectōis facta mulieribꝰ denotis. scōo ejusdez manifestatio facta apl̄is: ibi. Cū sero esset. Circa ꝑmū sciēdū q; mulieres gradatim pduenerunt ad cognoscendū hāc resurrectōem. ⁊ ideo ꝑ euangelista oñdit qualit eā coḡuerūt ꝑ sepulcri euacuationē. scōo ꝑ āgelicā visionē: ibi. Abierūt discipuli. tercio ꝑ oñicam apparitōem: ibi. Hec cum dixiſſz. Pria i tres. q; ꝑ describit sepulcri visio. scōo rei denūciatio: ibi. Cucurrit ḡ. tercio rei nūciate ingſitio: ibi. Exijt ḡ. In ꝑma ḡ ꝓte dī sic. a Vna ät sab. i. ꝑma die post sabbatū. sic em̄ apud iudeos noiant dies hebdomade. q̄a sabbatū sic noiat absolute ꝓpt reuerētiā illi⁹ diei. ⁊ ab illa denoiant alij dies. ita q; sequēs immediate dī ꝑma sabbati. ⁊ alia scda sabbati. ⁊ sic ꝑr. ⁊ ꝓpter ℣ mathe⁹ ⁊ marc⁹ vocāt dñicam resurrectōnis ꝑmā diē sabbati. iohes aūtem vnā sabbati. q; ℣ nomē vnū freq̄nter accipit ꝑ ꝑ. ⁊ sic ptz Gen. j. Factū est vesp̄e ⁊ mane dies vn⁹. i. ꝑmus. Vñ et ꝑr dr. Factū est vesp̄e ⁊ mane dies scōs. ⁊ postea tercius ⁊ sic ꝑr. b Maria magdalene venit mane cū adhuc tenebre essent ad monumentum. i. anteq̄ esset clara dies. dimisit tñ die sabbati transire. q; nō erat licitū aliq̄d opari illa die. Sciēdū etiā q; cū ea fuerūt alie due mlieres fm q; dicunt alij euangeliste. ꝟ iohes istā solā exꝑmit. q; erat alijs seruātior ⁊ ꝑncipalior. c Et vidit lapidē sublatū a monumēto: Angelus em̄ dñi cū amouerat. nō ad ℣ q; xp̄s de sepulcro surgeret. q; clauso sepulcro surrexit et exijt. sicut clauso vtero ℣ginis nat⁹ est. ℣ tñ fuit aliter. q; in resurrectōne habuit corpus gl̄osum cui nō resistit aliq̄d. ꝟ exitus de vtero ℣ginis fuit miraculosus. Remouit igr lapidem angelus solū ad manifestandū xp̄i resurrectōem iam cōpletam. d Cucurrit. Hic describitur rei vise denunciatio cū dr. Cucurrit ḡ ad ꝙmonē petrū ⁊ alium discipulū quē diligebat iesus. s. iohem. illi em̄ ꝑ ceteris xp̄m amabāt et inuicē se tenebāt sic familiares. alij ät sic dispi sugerāt. ꝓpter q̄ in plib⁹ locis legunt isti duo apli sic ꝑdbiant. vt dictum est supra in. xviij. cap. in sequendo christum captū. et Actu. iij. simul ascendendo in templū ⁊. viij. simul mis si sunt ad samaritanos vt darent eis spiritumsanctum. e Et dicit eis tulerunt dominū meum de monumento ꝛc. Timebāt enim ne iudei corpus christi asportassent vt ei ignominiam facerent. f Exijt ergo petrus. Hic ponitur rei nunciate inquisitio cum dicitur. Exijt ergo petrus ⁊ ille alius discipulus ⁊ venerunt ad monumentum vt viderent sacrum modus aūt veniendi ostenditur cum dicitur.

g Currebant autem duo simul. scz petrus et iohannes ex desiderio videndi.

a Quicq̄ positus erat. Ibi ergo ꝓter pascue iudeorum q; iuxta erat monumentum posuerunt ihesum. Ca. xx.

a Vna aūt sabbati maria magdalene venit mane cū adhuc tenebre essent ad monumentū: ⁊ vidit lapidē sublatū a monumēto

b Cucurrit ergo ⁊ venit ad symonē petrū ⁊ ad alū discipulū: quem amabat ihesus ⁊ dicit illis Tulerūt dñm de monumento ⁊ nescim⁹ vbi

f posuerunt eum. Exijt ergo petrus et ille alius discipulus: ⁊ venerūt ad monumē

g tum. Currebant autez duo

b Et ille alius discipulus pcucurrit citi⁹ petro ꝛc. q: erat iunio: ꝛ agilio:. i Et cum se inclinasset. ad videndu: p ostiū illius edificij intra qō co:pus xpi erat sepultū. q: sepulchr erat sactū ad modū cuiusda: domuncule lapidee intra quā erat sepulchr xpi positū. ꝛ tō erat ibi q̄dā ostiolus p qō erat ingressus ad illū locu:. sic em̄ fiebant sepulchra iudeo: antiquit⁹ et maxie magna: p̄sonar vt co: filij possent ibi sepeliri. p:opter h dī frequenter ij. ꝛ iij. Reg. de regib⁹ iuda. Sepult⁹ ē in sepulcro dauid ꝛc. k Videt posita linthеamina. i. dī sposita ꝛ plicata ad oādendū q: co:pus nō fuerat sublatum q: sīl' fuissent lintheamia asp:ota. ꝛ maxime q: erāt fortiter adherentia co:pi. p:opter vnctiones. ꝛ ideo q̄ apparebat q̄ sic vere surrexerat. l Nō tū introiuit. p:opter petri reuerentiā quā expectauit. q: erat senio: ipso et inf̄ ap̄los p:incipalio:. m Venit ergo ꝛc. p:s lra vsq; ibi n Et iudarium qō fuerat sup caput ei⁹ nō cū linthеaminibus positū. s. p:fuse ꝛ indistincte. o Sed sepatim inuolutum. i. bñ plicatu. p In vnū locū. b factū est ad ostēdendū resurrectiōes factā. sequit. q Et vidit ꝛ credidit. Hoc exponit dupl'r. vno mō sic. Vidit. s. ea q̄ dicta sunt a maria. Et credit esse vertū. s. q: co:p⁹ xpi eēt sublatum de monumento: ꝛ nō cogitauerūt de xpi resurrectōne. ꝛ tō subdit. Nondū em̄ sciebāt scripturā q: oportuit eu: a mortuis resurgē. alio mō exponit sic. Vidit. s. lintheamina et iudariū ꝛ dispositā ꝛ plicata. vt dictū est. Et credidit. resurrectiōes xpi iam factā. ꝛ subdit cā q̄re ali⁹ nō credebāt cū dī. r Nondū em̄ sciebāt scripturā ꝛc. ꝛ ideo nō ex scriptura: ꝛ ex signis visis credebāt resurrectiōes xpi iam factam. s Abierūt q̄. Hic ostēdit qualit maria q̄uenit ad angelicam visionē. cum dī. Abiert q̄ iterū discipuli. s. petr⁹ et iohannes nō audētes diu manere intra sepulchr pp metū iudeo:. t Ad semetipsos. i. ad locū vbi p:⁹ latebat ꝛ vñ ad sepulchr venerāt. v Maria aūt stabat. ex feruore ꝛ p:stantia. ꝛ q: nō iminebat sibi tantū periculū sīc ap̄ostolis. x Ad monumentū foris plozās. Licet em̄ intrasset clausurā hoꝛti in q̄ erat domuncula sepulchri excisa in rupe. tū illā domunculā nō intrauit. verūtn q: illa hoꝛti clausura tota aliq̄ sepulchr noiat. ide est q: maria aliq̄ dicit intrasse monumētū vt hī Mar. vl. ꝛ Lu. sīl' aliq̄ foras stetisse vt hic. y Dū q̄ fleret. pp absentiā co:pis xpi z Inclinauit se ꝛ p:spexit in monumētū. q: fm Gregoꝛ. Dis amoris intentōes multiplicat inquisitōnis. ꝛ tō non sufficiebat sibi semel respexisse. p:erea l. vidisset abesse co:pus xpi: tū volebat adhuc vidē si aliq̄d ei⁹ vestigiuꝫ posset ꝓcipere. a Et vidit duos angelos. Ex feruo:e em̄ deuotionis illā visionē meruerat. b In albis sedētes. ad designandū dñice resurrectōnis gaudiū. Appariton̄es enim angelice fiūt ad instructiōes hoim: ꝛ solēt apparere p illuꝫ modū qui ꝓpetit rei de q̄ debent instruere. Candoꝛ autez vestis splendoꝛē denunciat solennitatis. ꝛ ideo in albis vestibus apparuerūt ad denotandū gaudiū dñice resurrectionis. c Vnū ad caput ꝛ vnū ad pedes vbi positū erat co:pus ihu. tum ꝓpter reuerentiā loci ꝓsecrati ex tactu co:poris dñici. tū ad solenni⁹ denunciandū resurrectiōes xpi q: solēnius denunciāt p duos q̄ vnū.

b simul: ꝛ ille alius discipulus pcucurrit citi⁹ petro: et venit primus ad monumē
k tum. Et cū se inclinasset: vi
l dit posita linthеamina nō
m tū introiuit. Venit ergo sy mon petrus sequens eum ꝛ introiuit in monumentū Et vidit linthеamina posi
n ta ꝛ sudariuꝫ qō fuerat sup caput eius nō cum linthеa
o minib⁹ positū: sed sepatim
p inuolutū in vnū locū. Tūc g̃ introiuit ꝛ ille discipul⁹
q̄ venerat pr⁹ ad monumē
q tū ꝛ vidit ꝛ credidit. Nondū em̄ sciebāt scripturā: q:
oportuit eum a mortuis re
s surgere. Abierūt ergo iterū
t discipuli ad semetipsos Ma
x ria aūt stabat ad monumē
y tū foris plozās. Dum ergo
3 fleret inclinauit se ꝛ p:spexit in monumentuz: et vidit
a it in monumentuz: et vidit
b duos angelos in albis se
c dētes vnū ad caput ꝛ vnū
ad pedes: vbi positus erat
d co:pus ihu. Dicunt ei illi.
e Mulier q̄d ploras. Dicit
eis. Quia tulerūt dñm me
um: ꝛ nescio vbi posuerunt
f eū. Hec cū dixisset: uersa
est retrorsum ꝛ vidit iesum
g stantē ꝛ nō sciebat q: ihus
h est. Dicit ei iesus. Mulier
i quid ploras. quē q̄ris Illa existimās: q: hortulan⁹
k esset: dicit ei. Dñe si tu sustulisti eū dicito mihi: vbi
l posuisti eū: ꝛ ego eū tollaz
m Dicit ei ihs. Maria. Conuersa illa. Dicit ei. Rab
o boni: quod dicitur magister. Dicit ei ihesus. Noli
p me tangere. Nondum em̄ ascendi ad patrem meum.

d Dicit eis ꝛc. exponaf sīc supra.
e Hec cū dixisset. Hic ostēdit dñica apparitio facta marie: cū dicit. Hec cū dixisset cōuersa est retrorsum ꝛ vidit iesum stantē. Sz solz hic queri q̄re ꝓtertit se retrorsuz. quia angelos sibi loquētes cognouit cē bonos vel saltē estimauit valētes viros: et ideo vī q: magl deberet vertere faciem ad ipsos. Dōm q: illi angeli sedebāt supra sepulchr xpi. vt dictū ē. ꝛ vidit illos assurgētes pp reuerentiā xpi apparentis extra sepulchruz ꝛ tō illa ꝓtertit se retrorsum ad vidēduz cui tantā reuerentiā faciebāt. f Et nō cognouit q̄ ihus esset. Ipsa em̄ nondū hēbat fidē resurrectōis xpi vt p:z expdictis. ꝛ tō talis apparuit in co:pe q̄lis erat apud eam in mente. In p:āte em̄ hois hūtis co:p⁹ gl'iosum est sic apparere q̄ cognoscak vel nō cognoscak. q: illud est oīno subitum aīe. ꝛ eodez mō facta est apparitio duob⁹ discipulis euntib⁹ in emaus: vt hī Lu. vlti. g Dicit ei ihs. mulier q̄d ploras. nō petit q̄si ignoraꝫ. q̄ vt ex ei⁹ rūsione cōueniēt⁹ ei instruat. h Illa existimās q: hortulan⁹ esset. Sciebat em̄ q̄ milites de sepulchro fugerāt. ꝛ tō neminez credebat aduenisse nisi illuz cui⁹ incūbebat illa cura hoꝛti seruandi in q̄ erat monumentū. i Dicit ei. dñe si tu sustulisti eū. nō dicit si tu sustulisti ihm crucifixū ꝛoquendo determinate: q̄ cū in generali q̄ mod⁹ est feruenē amantiū estimare q: oīs cogitent de eo qō hīt cordi. k Dicito mihi. vbi posuisti eū ꝛ ego eū tollā. Ex virtute em̄ amoris credebat se posse ꝓzare tantū co:p⁹ etiā mortuū. q: feruēter amāti nihil videt difficile. l Dicit ei ihs. maria: vocat eā, ꝓp:io noie vt eā magl intentā faciat ꝛ talē se ei exhibet vt cognoscak. m Cōuersa illa. s. oculis mentis sicut ꝛ oculis co:pis. n Dicit ei rabboni. Sic em̄ ꝓsuebat eū appellare ali passionē. q: doctoꝛes apud iudeos vocāt⁹ mgri. o Dicit ei ihus noli me tangē. Illa em̄ ex deuotōne voluit statim osculari pedes ei⁹: q̄ ꝓhibita est fm Aug. q: erat indigna pp fidei defectū: tō ꝓhdit. p Nondum em̄ ascē. ad pa. meū. i. in corde tuo nō credis me puenisse ad eq̄litatē p:is. aliter exponit fm Crisꝰ. ꝛ melꝰ vt vī Ad cui⁹ intellectū sciendū q̄ apparuit marie in psīl' co:pe fm appentiā q̄le hēbat ali passionē. ꝛ nō in illa claritate q̄ est. ꝓpietas co:pis gl'iosi. ꝛ tō maria credebat ipm resurrexisse ad vitā cōez cū discipulis ducēdā sīc ali. ꝛ tō volebat eū sailiaſ tāḡē sīc p:⁹. hāc ät opionē dñs voluit ab ea remouē. d. Noli me tangē. q. d. si credas me inf̄ vos habita-

turū sicut p̄dixi. & hoc est quod sb̄dit. p Nondum em̄ ascēdi ad patrē meū. est assignatio cause ḡre apparebat in sūl corpore sicut & ante passionē. & nō in claritate corporis gl̄iosi. qō fuit ad p̄bandū veritatē dñice resurrectōis inḡn tū sic apparuit discipl̄is p dies. xl. instruens eos de regno dei ante suā ascensi-
onē. ꝓpter qō seq̄t.

q Vade aūt ad fratres meos & dic eis. Ascēdo ad p̄rem meum et patrē vestrū deuz meū & deū vestrū. Venit maria magdalena nuncians discipulis q̄ vidi dominū & hec dixit mihi. Cuz ergo sero esset die illo vna sabbatoꝝ & fores cēnt clause vbi erant discipuli congregati propter metum iudeoꝝ: venit iesus et stetit i medio: & dixit eis. Pax vobis. Et cū hec dixisset: ostēdit eis manꝰ & latus. Gauisi sunt ergo discipl̄i viso domino. Dixit ergo eis iterū Pax vobis. Sic̄ misit me pat̄: et ego mitto vos. Hec cum dixisset: insufflauit: et dicit eis. Accipite spiritū

m sanctū. Quoꝝ remiseritis
n peccata remittuntur eis et
o quoꝝ retinueritis retēta sūt
p
q Thomas aūt vnꝰ ex duo-
r decim q̄ dr̄ didimꝰ nō erat
s cum eis q̄n venit iesus. Di-
xerūt ergo ei alij discipuli.
t Vidimus dñm. Ille autez
u dixit eis. Nisi videro i ma-
nibus eius fixuram clauoꝝ
x rū: et mittā digitū meū i lo
cum clauoꝝ: & mittā manū
meā in latus eiꝰ nō credam
y Et post dies octo iterū erāt
discipuli eius intus: & tho
mas cum eis Venit iesus
z ianuis clausis & stetit i me-
a dio: & dixit eis. Pax vobis
b Deinde dic̄ thome. Infer
c digitū tuum huc & vide ma
d nus meas: et affer manum

a se. p̄cedere sic̄ p̄cedit a p̄re. m Quoꝝ remiseritis pec cata remittūt eis. Licz em̄ solꝰ ds p̄ncipal̄r pcā dimittat. tñ mīstri eccie p vtutē clauiū ad h̄ misterialit opant. n Et q̄z retinueritis. i. retinēda indicaueritis. o Ketēta erūt Hoc tū intelligendū e q̄n iudiciū eccie diuino iudicio cō-
format. p Thomas. Hic ponit apparitōis xp̄i denunciatio absentī discipuli cū dr̄. Thomas aūt q̄ dr̄ didimus. h̄ erat cognomē eiꝰ et sonat ides qō gemi-
nus. q: forte erat de tribu beniamin de cognitōe geminiꝝ. vl̄ fm alios sonat ides qō dubiꝰ. q: ꝓpt dubiū de resurrectōne qō thomas habuit tō sic cognominat⁹ fuit. q Vnus ex duodecī. nō q̄ tunc essent duodecim cū iudas esset mortuꝰ. h̄. q: erat vnꝰ de duo decim electis in p̄n cipio a xp̄o. vl̄ q: cō nūerat hic matthiaꝝ postea electus in lo co iude. q: iohes h̄ euangeliuꝝ scripsit post eiꝰ electōnez vt p̄z ex p̄dictis i p̄n cipio huius opis.

am. insinuat q̄ eis añ ascēsionē illā apparebat ad eoꝝ in-
structionē sic̄ exp̄ssiꝰ dicūt alij euāgeliste. r Venit ma ria. &c. p̄z sra ex dictis. a Cū esset sero. Hic p̄fr̄ ostenditur manifestatio resurrectōis xp̄i discipulis facta. & p̄ma omi bus cōiter. scōo aliquibus spāliter. ca. seq̄n. Prima in duas. q: p̄ mānifestā. h. oibus excepto thoma absente. scōo tho ma cū eis existente: ibi. Et post dies octo. Prima in tres. q: p̄ describit xp̄i apparitō. scōo apparitōis denūciatio ibi Thomas aūt. tercio discipuli audientis obstinatio: ibi. Ille aūt dixit. Prima adhuc in duas. q: p̄ describit apparitionis actus. scōo eiꝰ effect⁹: ibi. Gauisi sūt. In p̄ma q̄ pte dr̄ sic. a Cū q̄ sero esset. In die em̄ apl̄i erāt dispsi. ꝓpt me tū iudeoꝝ. h̄ in sero cōuenebant ad locū vnū: & iō tali hora appuit. b Die illo. i. p̄ma die resurrectōis. c Vna sabbatoꝝ. i. p̄ma die post sabbatū. vt p̄dictū e. d Et fores &c. ꝓter metū iudeoꝝ. Hoc etiā ex diuina ordinatiōe factū est. vt iesus intrans ad discipulos ianuis clausis oñ deret se bene corpus gl̄osum. e Et dicit eis pax vobis. & h̄ 3 duplicē coꝝ gratiarū actem. Erāt em̄ cōturbati de morte xp̄i⁹ xp̄i. & de p̄cemōe iudeoꝝ. ita

e Ñndit thomas:non solū corde credendo :ꝫ etiam ore ꝓfitendo.qz vtrūq; requirit ad salutē vt frequenter dictuꝫ est supra. f Dñs meus ⁊ deꝰ meus. In ꝟ manifeste conf itet deitatē in xpo ⁊ra pfidiā arriani. Supra eñ ꝟ vocauerūt ipm ibm dñm.ꝫ nō vocabāt eum deū expresse.licz di

xerint aliq; ꝟba p q eius deitas pōt intelligi: vt patuit ex supradictꝫ. Sz thomas hic factus pfectior in cognitione post xpi resurrectionem manifestatā cōfessus est ipm deuꝫ esse. g Dicit ei ie sus qrvidisti me thoma cre .Contrarius videt p ꝟ qđ dicitur ad Heb.xj. Fides ē suba rerū sperandarum argumentū nō apparentiū.⁊ sic patet q fides saltez ꝗdam ad actū nō pōt esse de visis. Vtruꝫ aūt possit esse de eis ꝗbus ad habitū nō est ꝓtis speculationis.Dicendū q;thomas aliud vidit ⁊ aliud credidit.qz humanitatē vidit ⁊ deitatē q; nō ꝓtis videri non pōt credidit.

tuā ⁊ mitte in latus meū:⁊ noli eē incredulus ꝫ fidelis

e Ñndit Thomas et dixit.
f Dominus meus,⁊ deꝰ meus:dicit ei iesus. Quia vidisti me Thoma credidisti
a beati q; nō viderūt ⁊ crediderūt. Multa qđē ⁊ alia ſi
b gna fecit ihs in ſpectu discipulorꝫ suorꝫ:q; nō sūt scripta in libro ꝟ. Hec aūt scripta sunt vt credatꝫ:qz iesus
c est filiꝰ dei:⁊ vt credentes
d vitā habeatis in noīe eiꝰ.

Caplm. xxi.

Postea manifestauit se iterū iesus ad mare ty
e beriadis.Manifestauit āt
f sic:Erāt sil symon petrus. ⁊ thomas qui dr didimus

a Beati q; non viderūt ⁊ crediderūt. In ꝟ ꝓmendat aliorum,ꝓmptitudinē ad credendū.⁊ in ꝟ stat cōsolatio nra q; non vidimꝰ⁊ tñ credimꝰ ꝓ doctrinā xpi ⁊ apl'oꝝ xpm videntiū ad nos deriuatā.ꝫ huic dicto vr ⁊rariū. qđ dr Luc.x. Beati oculi q; vident q; vos videtꝫ. Dōm q; duplex ē bitudo: vna rei q; ꝓsistit ꝓincipali: in aspectu ⁊ fruitōe deitatis ⁊ ex ꝓte in visione ḧanitatꝫ xpi:vt dictū est ca.x.⁊ de hac bitudine intelligit verbū Luce. Alia ē bitudo spei q; habē in ꝓtis.⁊ ꝓsistit in merito future bitudinis. ⁊ iō beati or est ꝟ mō q; plus mereꝫ.plus aūt mereꝫ q; credit ñ videns q; videns ꝓdicto mō.⁊ sic intelligit verbū xpi.Qui nō viderūt.ꝟ aūt dictū ꝫ sit verū.tñ ꝗdam ad ꝓmā ptem non valet ad ꝓpositū.qz apli quib⁹ xpc loquebat Luce.x. non erant ꝟ in re, ꝓter qō dōm q; illud Lu.x.intelligit de visione xpi in ꝓtia mortali.q; fuit multuꝫ desiderata a scis ꝓphꝫ.ve.tc.hc pꝫ ꝑsam sequentē Lu.x. b Multa quidem. Hic ponit epilogꝰ resp ecm ꝓdictoꝝ in q; ondit insufficientia hui⁹ scripture respecm excellentie xpi in opere ⁊ doctrina q; tanta ē q; non posset ꝛris ꝓhendi.⁊ hoc ē qđ dicit. b Multa quidē ⁊ alia signa fecit ihs.⁊c. Hoc signāter dixit.ne aliqs forte crederet ea nō esse vera q; scripta sunt ab aliis euāgelistis.⁊ a iohe dimissa. Ondit etiaꝫ in ꝟ epilogo vtilitas hui⁹ doctrine cū ſdict. c Hec aūt scripta sunt vt credatis. fide formata charitate. d Quia ihs est filius dei.s.naturalis in potētia sibi eqlis. et p ꝟ̄s idem in deitate.q; nā divina est indiuisibilis. Sic ēm fuit dictū a principio principalis intentio iohis est in ꝟ euangelio declarere diuinitatē xpi ⁊ eternā eiꝰ gñationē a ꝑre. e Vt creden.vi.habeatꝫ.s.eternā in qua clare videbitur qđ nūc credit. f In noie ei⁹.i.p fidē nois xpi:qz ꝫm q; dicit Act.iiij. Neq; eñ aliud nomē est sub celo datū hoibus in q; oporeat nos saluos fieri.

Caplm.xxj.

Postea aūt manifestauit. Hic ponit tercia xpi appario q; manifestata est sua resurrectio aliqbus discipulis spāliter. Et si ordinē ſtatur triū apparitionuꝫ ꝓsiderem⁹ in ꝓta ondit xpc suā deitatē spūsctm insufflando.in scda ꝟo ḧanē nāe idēitatē cicatrices ondendo, ut

ista tercia ondit hūane nature veritatē cū aplis comedendo. In hac aūt apparitōne describēda sic,ꝓcedit iohes.q; ꝓ ondit qđ ibs exhibuit plurib⁹ discipulis.scdo qđ exhibuit duobus spāliter ꝑdilectis.s.petro ⁊ iohāni: ibi. Cum ꝗ prendidissent. Prima in tres.qz ꝓ describit xpi apparitio scdo xpi apparētis cognitio: ibi. Dixit ergo discipulus ille.tercio ꝓdictoꝝ epilogatio:ibi. Hoc iaz tercio. In prima gte dicit sic: a Postea manifestauit se iterū ihs.i.facto iterual lo tpis.qz nō manebat ꝓmne cū aplis. cui⁹cā dicta ē ca.pc. b Id mare ybadis. Ex q; ꝓz q; illa apparitio fuit in galylea vbi ē illud mare sic supradictū est ca.vj. ꝑcedentes apparitōnes fuerūt in hirlm ex quib⁹ apli iam ꝓfecti abierāt i galyleā vbi ꝓmiserat se eis manifestarū:vt hī Matthei. vltimo.

c Manifestauit āt sic.i.p modū q; sequt. d Erāt aūt simꝫ symon petrꝰ Ista duo

noīa sil ꝓiungit.qz symon fuit nomen eiꝰ primū. petrꝰ aūt erat nomē ſbi de nouo a xpo impositū:vt supra declaratum est ca.j.sequit. e Et alij ex discipulis eiꝰ duo.istos nō exprimit nōiatim.qz erāt minores.q; aūt tot nōia,ꝓpria hic exprimit ꝟ est ad maiorē expssionē rei geste. f Dic eis symon petrꝰ vado piscari.Erāt ei pauper: t iō ad ꝑcurandū necria vite licite poterāt redire ad exercendū negociū qō sine pcō poterat exerceri. Matheꝰ aūt nō redijt ad tractandū negociū telonei.qz vix aūt nunq; pōt sine pcō fieri.pq; qō paulꝰ arte scenofactoria dicit.vt cū necessitas occurreret vel vtilitas eccie de labore suo viueꝝ:vt hī i actibus apl'oꝝ.xx.ca. g Et exierūt ⁊ ascen. in nauim. alienam eis accōmodatā vel locatā seu alio mō licito adeptā. qz a principio sue vocatōis nauē ꝛ rhetia reliquerant.

h Et illa no.nihil prendi.ꝟ factū est vt captio sc̄ꝫ̄ manifeste miraculosa apperet. i Mane aūt fa.ste.ihs i lte. nō apparuit sup aquā ꝫ in fra solida:ad ondendū q; amplius nō erat cū eis in fluctib⁹ vite corruptibilis:ꝫ magis trāsierat ad ſtatū vite ꝛmortalis. k Non tñ cog.ꝛc. Sic ēm supradictū ē corꝑ gliosum ē totaliꝫ in ꝑtē aie. ⁊ ideo fm ꝓceptū aie pōt visum diuersimode ꝛmmutare:⁊ p ꝟ̄s cōgici vel nō cōgici. l Dixit ⁊ cē.nunqd pulmētarium habeatꝫ.i.aliqd qō posset decoq; ⁊ comedi. m Ñnderūt el nō.Credebāt ei cū aliqđ mercatoꝛē q; vellet pisces emē n Dicit eis mittite in dex.ꝛc.ꝑdicit certitudinaliꝫ effectū futurū ad ꝓtia habeant animū magꝫattentū: o Miserūt ꝫ.⁊ iaz nō valebāt illud trahē ꝑ multitudine piscium Ex q; ꝑz q; pisces illi fuerūt miraculose adducti.vel virtute dīna de nouo formati.qz tota nocte ibi ꝗierūt ⁊ nihil inuenerāt. p Dicit ꝫ. Hic ꝑtr ponit xpi apparentis cognitio.Circa qō sciendū q; puritas mentis ⁊ corꝑis maxie disponit hoīem ad cognitōēz diuinoꝝ.⁊ iō iohes q; certeꝫ purio: erat tanq; virgo citi⁹ alijs cognouit xpm.tū ex ꝑsideratōne miraculi facti:tum qz xpc p ei ondit ꝑfectem cognoscibilē,ꝓter suā puritatē.⁊ hoc est qđ dr. p Dicit ꝫ dis.ꝛc.i.iohānes. q Petro.Erat eīs sibi familiaris: vt dictū est ca.ꝓcedenti.⁊ ideo primū apuit ei ꝓceptū animi.

r Dñs est. Sic em vocabat xp̃m ab passionē. vt. ꝫ. dcm̃ e
s Symō pe. tē. tunica suc. se. vt cū maiori reuerentia ac-
cederet ad xp̃m. t Erat em̃ nud⁹. i. pauꝑ vestit⁹. vt eēt ex-
peditior ad piscatōis op⁹. v Et mi. se in ma. vt citi⁹ ve-
niret ad xp̃m ex deuotōe. Hic dicit beda q̃ tūc non venit
ad xp̃m ſtinꝑa aquas
ambulādo. sicut fe-
cerat prius. ℔ magis
peditando vt̃ natan
do. Sz rōnabilius
videt cōrariū. Nō
em̃ videt q̃ natādo
venerit. q̃ tūc tunica
succinxit se vt ad
xp̃m veniret q̃ nō
fecisset si natādo ve
nire vellet. nec etiaꝫ
peditando q̃ ꝑtun
dū aque q̃ distabāt
a terra quasi cubiti
ducētis. vñ nō vide
tur q̃ in tāto spacio
aqua maris eēt ita
pua q̃ hō posset ibi
peditare: t maxime
q̃ aqua illa erat tā
ta q̃ in ea nauis po
terat curre in q̃ erāt
septez boies ad mi-
nus. q̃ tot sunt hic
numerati. t centuz
t. liij. pisces magni
t rbetta t alia nauis
instra. ꝓter q̃ ma
gis videt q̃ petr⁹ do
mini memor quē feruenter diligebat. t ꝑstine ambulatio-
nis sup aḡs q̃n ad xp̃m venerat q̃ sile hic fecerit. aliꝫ aũt
discipuli nauigio venerũt q̃ nō erant ita feruidi sicut pe-
trus. x Nō em̃ longe erāt a terra tē. In ℏ assignat rō q̃
re cito venerũt post petrũ. Fm expositōem Bede assignat
rō ꝗre petr⁹ misit se in mare. q̃ ꝓter pua distantiā sine na
ui poterat venire. Alia tñ expositio ꝑbabilior est. vt ꝓz ex
ꝑdictis. a Vt q̃ tē. pisce suppositū. illis pmis.
b Et panē nō sup̃ prunas positū. ℔ ibi patū ꝑ refectōne
eoꝝ. Ista em̃ diuina virtute fuerũt de nouo formata ad ma
iorē discipulorꝝ cōformatiōez in fide resurrectōis xp̃i.
c Dicit eis iesus affer. de pis. q̃s ꝓtn. nunc. Familiarit̃
eis loquitur tanq̃ discipulis ad cōfirmandū vitatem sue re
surrectōis. d Ascēdit symō petrus t traxit tē. piscibus
cliij. nūez t magnitudinē expaimit ad declaratōem mira
culi ex tāta captiōne. t iterū ex rbetis integritate. cū subdit
Et cū tāti essent non est scissum rbete. e Dicit eis iesus
venite prādete. Inuitat eos dulcik ad comedendū secum
q̃ cū eis tūc comedit ad declaratōes sue resurrectōis Iz nō
exꝑmat hic. f Et nēo au. discū. interro. cū tu q̃s es. nō
ꝓpt̃ formidinē ℔ ꝓter cogniciōnis certitudinē quā habe-
bāt de ipo. ꝓter q̃ subdit. g Sciētes q̃ dñs ē. t ō fru
stra fecisset de ḡnem. h Et venit hic. t ac. pa. t da.
eis et piscē silr. i. eo mō diuidebat eis t distribuebat sic̃ afi
passionē ad declarandū suā resurrectiōem. Dicūt em̃ aliq̃
doctores t satis ꝑbabilit. q̃ sic diuidebat cibaria sola ma
nu sicut ali⁹ cū cultello. t in hoc cognouerūt cū cū aliis si
gnis. sicut t discipli cognouerūt cū in fractōne panis. In
ce. vlt. i Hoc iā tercio. Hic ponit hui⁹ apparitōnis epi
logatio. cū dr. Hoc iā tercio manifestat⁹ est iesus. Videt
q̃ deberet dici quarto. q̃ iā alias tres apparitiones descri-
pserat vt ꝓz ex ꝑdictis. Dōm q̃ ira sequēs ℬ soluit cuz dr.
k Discī. suis. t sic ꝓz q̃ tm̃ enumerat hic apparitiones fa
ctas apl̃is. Pria aũt apparitō quā descripsit fuit soli marie
magdalene. iō nō emūerat ℏ. ꝓt eciaꝫ alit dici q̃ li tercio re-
ferr̃ ad diē apparitōis. due aũt ꝓme facte sūt in vna die. alia
facta ē in die octaua ista ãt facta ē postea. Si ãt cōsiderent
iste tres apparitiones apl̃is facte. Pria declarat xp̃i diuita-
tē. dādo spm̃scm. scōa resurgētis idēritatē. vulnerū cicatri-
ces ostēdēdo. tercia ḥuane nature vitatē cōfitēdo. l Cū
ḡ prādissent. Hic ꝓsr describit euāgelista q̃d xp̃s exhibuit
duob⁹ discipul⁹ ꝑdi
lectis. Et ꝑ q̃d exhi
buit petro. scōo q̃d
exhibuit iobi: ibi.
Et cuz hoc dixisset.
Pria i duas. q̃ ꝑ
cōmunit petro super
eciaz vniuersalē re
gimis officiū. scōo
ei ꝑdicit suū marty
riū: ibi. Ymē amen
dico tibi. Circa pri
mū sciendū q̃ xp̃s
cōmittēdo petro pa
storale officiū ipsuz
ter examinauit ō di-
lectōne. q̃ pastores
eccie oñt deū ꝑ cete
ris hoibus diligere.
Ter cōmittit ei offi
ciū pascendi. q̃ pa-
stor eccie ds̃ subditos
pascē triplici pabu-
lo. s. vitaꝫ vbo. vite
exēplo. tpali subsi-
dio. t ℏ est q̃ dr.
l Cū ḡ prādissent.
refecti ꝺificio oib⁹
cōiter exhibito.
m Dixit symōi pe.
Symō iobis. i. filī
iobis. o Diligꝫ me pl⁹ his. q̃si exꝑsse dicat ille q̃ eligit
ad offm̃ ꝑlatōis ds̃ deū diligē ꝑ ceteꝝ. q̃ fm q̃ dr̃ ḃ. Ihe
go. Tantū ds̃ ꝑcedere actōes ppl̃i vita ꝑfulis q̃ntū distat a
grege vita pastoris. t iō videt q̃ ille q̃ aliquē eligit ad tale
offm̃ tenet sp eligē melioꝛē. nō tñ intelligit melioꝛ ratio: vl
astutioꝛ. ℔ ille q̃ oib⁹ cōditoib⁹ ꝑfectis melioꝛ est ad tale of
ficiū. ad honorē dei t eccie vtilitatē fm̃ iudiciū eligentis.
alit aũt eligēs vl ꝓmouēs nō attēdit ad honorē dei t vtilī-
tatē eccie. t sic nō videt iudiciū diuinū euadē. Oꝛ aũt fm
decretalē ex de electōe: Cū nob olim. t ca. Cū dilecti. suffi-
cit eligē sufficientē. ℬ ē fm iudiciū ḥuanū ꝑ q̃ talis nō est
puniend⁹. tñ fm vitatē aliq̃ iura mala ꝓmittūt ḥuano iu
dicio incoꝛrecta. ꝓpt̃ maiora mala vitāda. q̃ tñ diuino iudi
cio st corrigēda. fm q̃ dr̃ Aug. ꝓ. li. de libero arbitrio.
p Dr̃ ei etiā dñe tu scis tē. nō dr̃ pl⁹ q̃s aliq̃ ℔ absolute re
spōdet. q̃ expt⁹ ꝓprie fragilitaꝫ in xp̃i negatōe. nō fuit au
sus vltra se efferre in xp̃i dilectōe. ℔ ḥnitatē sue dilectōis
posuit in iudicio xp̃i q̃ secreta cordiū intuet. sedt̃. q̃ Cō-
tristat⁹ est tē. tercio amas me. nō fuit indignat⁹ ꝓpt̃ verba
xp̃i replicātis totiēs petitōez de dilectōe q̃si ,indignaret pe
trus de ḃ q̃ nō acq̃escebat sibi xp̃s ꝑ vbo. ℔ fuit turbatus
eo q̃ sciebat eū scire etiā oia futura. ꝓpt̃ q̃ timuit ex re
plicatōne ne xp̃s vellet sibi ꝑdicē aliquē casuz suū futurū
sicut: ℸ. ca. xiij. asserente petro. Etiam meā ꝑ te pono. stati
ꝑdixit ei suā negatōez futurā. t iō merito timuit petr⁹ ꝓpt̃
q̃d. r Dixit ei. Dñe tu oia nosti tu scis q̃ amo te. q. d. tu
scis oia ꝑtia t futura. t iō tu scis q̃ nūc te diligo. ℔ q̃d sit
mihi futurꝫ nescio. ℔ tu scis. s Dicit ei pasce oues mea
as ante bis dixerat. Pasce agnos meos. q̃ in fidelib⁹ tres
sunt ḡdus. s. incipientiū. ꝓficientiū. t ꝑfectoꝛ. illi q̃ sunt in
duob⁹ ꝓmis ḡaib⁹ dicunt agni. t illi q̃ st in tercio oues no
miant tē. a Ymē amē dico tibi. Hic ꝑdicit petro suuz
martyriū. q̃ ꝓlati eccie oñt tantaz charitatem habere vt
parati sint se morti exponere ꝓ grege quod hic exꝑmit
xp̃us loquens petro ꝑabolice. a Amen amen dico

tibi.cum esses iunior cingebas te.ſ.ab aliquibus ſuꝑſtuis te reſtringebas.tñ ꝺ erat ꝓ volũtate tua ab alio nõ cõpulſus:ideo ſbdit.Et ambulabas vbi volebas. b Cuꝝ aũt ſenueris.i.imminente morte. b Extendes manꝰ tuas.ꝙ hoc deſignat,ꝓmptitudo Petri ad martyriũ toleranduꝝ.

c Et alĩꝰ te cinget. Fuit em̃ poſitꝰ i cruce cũ cordis ligatus ꝛ nõ clauis affixus. vt longior eẽt ipius cruciatus.ꝛ ꝺ vocat hic cincturã.

d Et ducet q̃ tu nõ vis.Eſt em̃ in domine duplex appetitꝰ. ſcz ſenſitiuꝰ ꝛ intellectiuꝰ. ꝛ vterq; aliq̃ modo volũtas large loq̃ndo. qz ſolꝰ appetitꝰ intellectiuꝰ ꝓprie dr̃ volũtas. licz autem appetitꝰ intellectiuꝰ in petro eſſet ꝓmptus a martyriũ.tñ appetitꝰ ſenſitiuus refugiebat.qz mors eſt vltimũ terribiliũ.ꝛ eodem mõ fuit in xp̃o ſic dictũ eſt ſupra.xij.ca. ꝛ iõ dixit. d Et ducet q̃ tu nõ vis.ire.ſ. ꝟm appetitũ. ſenſitiuum. e Hoc aũt dixit.Hec ſunt verba euangeliſte exponẽtꝭ verba xp̃i de martyrio petri.ſcripſit em̃ ꝺ euangeliũ poſt petri martyriũ.qõ ꝑz ex ꝺ ꝙ euangeliũ ſcripſit pꝰ reditũ ſuũ de inſula pathmos pꝰ morte domiciani imperatoris.vt dictũ eſt ſupra in ꝓlogo huiꝰ euãgelij. Petꝰ aũtẽ paſſus eſt ſub nerone ĩperatore.q̃ ditꝰ añ domicianuꝝ imperauit. f Significãs q̃ mor.eſſet cla.deũ. Martyrũz em̃ petri ordinatũ fuit ad dei gloriã. g Et cũ ꝺ dixiſſet. Hic oñdit quid xp̃c ꝛrulit iohãn. Et dixidit in duas. ꝺa ꝑ ponit ꝛmendatio diſcipuli.ſcõo ſui euãgelij: ibi. Hic ẽ diſcipulꝰ. Prima in duas.qz ꝑ ponit ꝛmendatõnis occaſio.ſcõo ipſa ꝛmendatio:ibi. Dixit ei ihs .Circa primum ſciendũ ꝙ occaſio illi⁹ fuit verbũ Petri ꝛrent̃ de iohe.qõ expũmit cũ dr̃ g Et cum ꝺ dixiſſet.ſ.ihus petro impoñens paſtorale officiũ ꝛ ſue paſſionis exemplũ. b Dicit ei ſequere me.Sicut em̃ in vc.reſta. ꝓhe ſignificabant aliq̃ verbis ꝛ aliq̃ facti vt ſupra dictũ eſt.j.ca. Sic xp̃c pꝰ. ꝫ verbo impoſuerat petro paſtorale officiũ ꝛ ei ꝑdixerat ſuũ martyriũ.incepit ire.ꝛ tũc dixit petro. Seq̃re me.ſ.ge rendo vices meas in duob⁹ ꝑdict̃.ꝛ ſic ꝙ illã ſeq̃lam corporalem ſignificabat idem qõ pꝰ petro ꝙ verba expreſſerat. i Conuerſus petrus vi.ꝛc.qz cepat ire poſt xp̃m ſicut ꝛ petrus. k Qui ꝛ recubuit in ce.ſu.pe.ei⁹ ꝛc. Per hoc aũt ꝙ ipſe fuit iohes q̃ ſcripſit iſta nõ ad ſui iactantiã:ꝫ ad oñendũ petri excellentiã.cui xp̃c ꝛmendauit ecclĩa magt̃ iohãn.ꝛ ꝺ ſuis eſſet ita familiaris ſibi.

l Hũc ꝙ cũ vidiſſet petrus dixit ieſu dñe ꝺ aũt qd. Diligebat em̃ petrus ipm iohem ſpãli dilectõne.vt ꝺ dictuꝝ ẽ ca.ꝑc.ꝛ ideo volebat cũ hãe ſocium in ꝓlatõnis officio ꝛ martyrio.iõ dixit. Dñe hic aũt qd.q.d.bonũ eẽt ꝙ iſte adiũgeret mihi ſociꝰ. m Dicit ei ihs. Poſita occaſione ex verbis petri.ꝛ hic ꝑ ponit ꝛ ſolli ꝛ collatꝰ iohãn cum dr̃.

n Sic eum vola manere. Occaſione hꝰ verbi dixerũt aliqui ꝙ Johannes nõ eſt mortuus ſed cum Enoch ꝛ helya translatus ad paradiſum. Illi aũtem dicũt ꝙ in ſepulchro ſuo iacet dormiẽs.ex hoc accipientes ſignum. ꝙ in ſepulchro ei⁹ videt quedã ſtaturitio manne ꝙ modũ ebullitionis ſurgere.ꝛ dicũt hi ꝙ hoc cauſat ex anhelitu eius:verũ tamen qz ſtatutũ eſt hominibꝰ ſemel mori.vt ꝺ ad Heb. ix.iõ dicũt ipm circa fineꝫ mũdi ꝓ xp̃o paſſuruꝫ. ꝓpt ꝺ ſeq̃.

esses iunior cingebas te et
b ãbulabas vbi volebas:cũ
b aũt senueris extendes ma-
c nus tuas ꝛ alius te cinget
d ꝛ ducet q̃ tu ñ vis.Hoc aũt
e dixit significãs qua morte
g clarificaturus eẽt deũ. Et
b cũ ꝺ dixisset dicit ei. Seq̃-
re me.Cõuersus petrus vi
k dit illũ discipulum quẽ dili
gebat iesus seq̃nte: q̃ et re-
cubuit in cena sup pect⁹ eⁱ⁹
Dixit. Dñe q̃s eſt qui tra-
l det te.Hũc ergo cũ vidiſſ⁷
petrus dicit iesu. Dñe hic
m autem quid. Dixit ei iesus
n Sic eum volo manere do-

o Donec veniã.ſ.in fine mũdi ad iudicium.ꝫ iſta ĩpro bat Aug.ꝙ hoc qz illud qõ hic dicit̃ a ſalnatore õ iohanne ponit tanq; priuilegiũ ſeu beneficiũ ſpãle iohanni ꝓcſſũ Scõm vo dicta eoꝝ hoc nõ eſſet verũ. imo eẽt magt̃ Johanni detrimentũ.ſi tamdiu a diuina fruitõne retardaret

p nec veniã q̃d ad te. Tu me
q ſeq̃re Exijt ergo ſermo iſte
r inter frẽs qz diſcipulꝰ ille
s nõ mouit.Et nõ dixit ei ie-
t ſus nõ mouit:ſed ſic eũ vo
v lo manere donec veniam:
x quid ad te:ꝫ hic eſt diſcipu
y lus ille qui teſtimoniũ ꝑbi
a bet de his: et ſcripſit hec.
b Et ſcimus qz verũ eſt teſti
monĩ eiꝰ. Sunt aũt ꝛ alia
c multa q̃ fecit iesus: q̃ ſi ſcri
d bantur ꝙ ſingula nec ipſuꝫ
e arbitror mũdũ capere poſ-
se eos: q̃ ſcribendi ſunt li-
bros. Explicit euangelium ꝟm Johannem.

alijs apłis in gloria exiſtibus. Propter qõ dõm q̃ xp̃c ꝛñdꝫ ad verba petri perfectis eũ hĩe ſocũ in ꝓlatõne ꝛ martirio. ꝺ n Sic.eũ volo manere.q.ꝺ. nolo eum mori ꝙ martyrium: nec in ꝺ me ſeq̃ nec etiã volo eum ſequi ꝑfectum ad ꝓlationis officiũ in regimine vłis eccie tecũ:ꝫ ma gt̃ volo eũ occupari i dete rminatoꝛis.

o Donec veniam. nõ ad iudiciũ: i fine mũdi ꝫ ad vocandũ eum ad gloriam celeſtem de ſtatu huiꝰ mũdi. Habeẽt em̃ in legenda ſcti Jobis q̃ xp̃us apparuit ei circa finem vite ſue vocans eũ ad gloriã. p Quid ad te.qz ad petrũ nõ ptinebat ſcire q̃d deꝰ ordinabat de iohe in futurũ ſic dictuꝝ ẽ apłis Act.ſ. Non ẽ vr̃m noſſe tpa vel momẽta q̃ pr̃ poſuit in ſua ꝑtate ꝛc.ꝫ tm̃ ptinebat ad ipm verbo xp̃i ꝓmptꝰ buiuſmodi obedire.iõ ſubdit.Tu me ſeq̃re. q Exijt g̃ ſermo iſte in.fra.ſ.apłos q̃ erãt vnũ charitate fraterna.

r Quia diſcꝰ.ille nõ mouit. Hũc em̃ intellecũ ꝛceperũt ex verbis xp̃i:ꝫ ſtatim excl udit iſte intellect⁹ cũ dr̃.

s Et ñ dixit ei ihs.qz ñ mouit.qz ꝟm veritatẽ mortiꝰ fuit vt ꝺ. dictũ eſt in ꝓlogo huiꝰ euãgelij:ꝫ. t Sic eũ volo manẽ.ꝺ.eſt nõ ꝙ martyriũ me ſeq̃.tñ qz in eo fuerat ꝓmptitudo aĩ ad tolerãdũ martyriũ qñ fuit ꝓtect⁹ in feruentis olei dolio.iõ illud ꝙ martyrio ab eccia colit̃:qz ꝟm ꝙ dicit be. Aug. li. de nuptijs ꝛ cupia. Nõ eſt impar meritũ patiẽtie in iohe ꝙ paſſus nõ ẽ.ꝛ in petro ꝙ paſſione ſuſtinuit

v Donec veniã. aſſumẽs aiam ei⁹ a corpe.abſq; vlla angustia ꝛ dolore:vt dictũ fuit ſupra in ꝓlogo huiꝰ euangelij.ꝛ ſupra,prime. x Hic eſt diſci. Poſita ꝛmendatõne ꝺ ſcipuli.hic ponit ꝛmendatõ ſui euãgelij. Et diuidit in duas.qz ꝑ ponit euãgelij ꝛmendatio.ſcõo tollit errorẽ occaſionis:ibi. Sũt ꝛ alia multa. In prima ꝙ ꝑte dr̃ ſic. y Hic eſt diſci.ille.ſ.iohes de q̃ ſalnator immediate añ locum⁹ eſt.

q Qui teſtimoniũ ꝓhibet de his.ſupple q̃ vidit ꝛ audiuit. ꝓpter qõ ei⁹ teſtimonium eſt efficax. ꝓpter qõ in principio ſue ꝓme epłe dicit qõ audiuimus. qõ vidim⁹ oculis nr̃is.qõ ꝓſpexim⁹.ꝛ man⁹ noſtre ꝛrectauerũt de vbo vite.ꝛ vita manifeſtata eſt vt vidim⁹.ꝛ teſtamur. a Et ſcrſ pſit hec. Modus em̃ erat antiquorũ ꝙ illi ſcriberent hyſtoriã qui vidiſſent. ꝓpter qõ dicit hyſtoriã ab hyſtorin qõ eſt vidẽ.ꝛ iõ iohes q̃ audiuit verba xp̃i ꝛ facta ei⁹ vidit cõueniẽtiſſime potuit ſcribẽ. b Sũt aũt ꝛ alia. Hic tollit erroris occaſio.qz poſſet forte aliq̃s credẽ ꝙ mihil aliꝰ eẽt verũ de xp̃o niſi qõ ẽ ſcriptum in ꝺ euãgelio ꝛ alijs de xp̃o.ꝛ ꝺ tollit cũ dr̃.Sũt aũt ꝛ alia multa fec ihs q̃ ſcpta nõ ſũt.Cui⁹cã ſbdit cũ dr̃. c Que ſi ſcri. ꝓ ſin. ꝛ ſtm ad facta ꝑticularia ꝛ ꝓditiones ꝛ circũſtantias eoꝝ ꝛ virtutem.

d Nec ipſum arbitror mundũ.i.hoies huius mundi.

e Cape eos q̃ ſcribendi ſunt libros. Facta enim et verba xp̃i nõ ſunt hominis tm̃ ſed dei.qz illa humanitas erat organum diuinitatis.ꝛ tota nõ ꝓſit ad plenum ab homĩb⁹ explicari aut etiã cõprehẽdi,quod patet ex hoc q̃ a ꝓncí

pio ecclesie ceperūt sancti ꝛ doctores libros scribere ad ex planationē verboꝝ ꝛ factoꝝ xpi. ꝛ adhuc ad plenū non sūt elucidata. imo si mundꝰ duraret per mille milia annoꝝ et semp scriberētur libi nō elucidarent ad plenū. qz sicut dictū est facta ꝛ dicta dei sunt nobis incōprehēsibilia. ꝓpter eoꝝ excellentiā respectu intellectꝰ nr̄i. ꝛ iō debemꝰ subiugare ꝛ captinare in obsequiū xpi intellectū nostrū vt ei assentientes p fidē q̄ est in enigmate. tandē veniamus ad cōtēplandū facie ad faciē ꝑstante dño nr̄o iesu xpo. q̄ cū pie et spūcto viuit ꝛ regnat in secula seculoꝝ Amen.

Postilla fratris Nicolai de lyra sup euangelia iobis finit feliciter.

Incipit prohemiū fratris Nicolai de lyra ordinis fratrū minoꝝ in epistolas Pauli:

Ecce descripsi eam tibi tripli ꝓuer. xxij. Ad verbū de sapientie descriptione dr̄. Sapientia pauli apli ꝓncipaliter cōsistit: in cognitōe dñi nostri iesu xpi. ꝑ redēptōne humani generis passi. propt quod dic Paulus. j. ad Cor. ij. Nō iudicaui me aliq̄d scire inter vos nisi tm̄ iesum xpm̄ ꝛ hūc crucifixū. Hanc aūt sapiam descripsit triplicit. s. lr̄is hebraicis. grecis ꝛ latinis sicut perfigurarū fuerat in descriptōne tituli crucis q̄ scriptus fuit hebraice. grece ꝛ latine. sicut dr̄ Joh. xix. Per b em̄ q̄ in tribus linguis facta fuit h descriptō. figuratū fuit fidē xpi crucifixi p totū orbē fore generalit puplicandam q̄ potissime implerī fuit ꝑ doctrinā pauli apli ꝛ scripturam. ꝓpter q̄ potuit dicere verbū ꝓssumptū. Ecce descripsi ꝛc. In quo notant quatuoꝝ cause dr̄ⁱ apli doctrine. s. effectiua. subiectiua. finalis. ꝛ formalis. Circa primū ē notandū q̄ lz Paulus fuit scriptoꝝ hui⁹ doctrine q̄ō notatur cū dr̄. Ecce descripsi. h̄ fuit ministerialiter. xps aūt ꝓncipaliter. ꝓpter q̄ō dicit Gal. j. Notū vobis facio frēs euangeliū xpi q̄ō euangelizatū est a me. qr nō est fm̄ hoiem ne q̄ em̄ ego ab homīe accepi illud. neq; didici ꝛ p reuelationē iesu xpi. Et ideo qr a xpo reuelāte ꝛ dictante hāc doctrinā descripsit cōuenienter dicere potuit vbū Baruch q̄ō hr̄ Iere. xxxvj. Ex ore suo loquebat ad me quasi legēs i libro oēs ꝛmones istos et ego scribebā i volumie atramēto Baruch q̄ interpretur benedictus figura fuit apli q̄ ꝑsecutus est miam ꝛ hr̄dictōem dei. Iere. vo qui interpretat excelsus deo iesum xpm̄ figuraūit quē deꝰ ꝑ xpi exaltauit et dedit illi nomē. quod ē sup omne nomē. vt dr̄ Phil. ij. Et iō bñ potuit dicere paulus apls de xpo. Ex ore suo loquebatur ad me quasi legens in libro. i. distincte et apte mihi reuelando. et ego scribebā fm̄ eius reuelatōem in volumine atramento. epl̄as em̄ suas saltē aliquas vel ꝓ aliqua ꝑte earꝫ manu ꝓpria cōscripsit. vñ in fine ꝓme epl̄e. Cor. dicit. Salutatio mea manu pauli supple scripta est. h enim mō signabat epl̄as suas ꝑ notariū conscriptas. ne sub nomine eius epl̄e a falsis apls scripte a fidelibus reciperentur. Circa scōm sciendū q̄ sicut in phia naturali corꝑ mobile est subiectū sub ratione absoluta ꝛ in ꝓtialibus libris sub rōnibus determinatis. vt corpus mobile ad situm i libro celi et mundi. et corpus mobile ad formam libro de generatōne ꝛ corruptiō. sic deus sub ratione absoluta est subiectū in sacra scriptura. in ꝑsonis ꝑo eius sub determinatis rōnibus. vt in veteri testamento sub ratione creatōis ꝛ gubernatōnis. et in nouo sub ratione redēptionis in generali. In epl̄is ꝑo pauli sub ratione magis determinata. scz sub rone redemptōnis per suā passionē. ideo dic Paulus ad Cor. j. Predicamus xpm̄ crucifixum iudeis quidem scandalum: gentibus autem stulticiam ipsis autem vocatis iudeis atq; grecis filium dei xpm̄ dei virtutē ꝛ dei sapientiam. Hec igitur sapiēcia doctrine pauli que ē causa subiectiua rangitur cū dicitur. Eam. de q̄ dicit Act. xiij. Nos vobis eam annunciamus que ad patres nostros repromissio facta est de xpo. ꝓ salute mundi passuro. Circa tercium considerandū q̄ causa finalis huius doctrine est vtilitas totius ecclesie que notatur cū dicit. Tibi. i. ad vtilitatem tuam. quia per hanc doctrinam intellectā ꝛ opere adimpletam: habetur vita gratie in ꝓsenti et gloie i futuro. de quo potest accipi quod dicitur Prouer. iij. Precepta mea coꝝ tuū custodiat: longitudinem enim dierū ꝛ annos vite ꝛ pacem apponent tibi. Dicit annos vite ꝗtuz ad vitam gratie. ꝛ longitudinem dierum ꝗtum ad vitam gloie que eternitatem includit a parte post. ꝛ pacem. i. quietem appetitus. quia de ratōne finis vltimi est: q̄ quietet totaliter appetitum. Circa quartā. s. causam formalem ē sciendum. q̄ duplex est forma doctrine. s. forma tractatus et forma tractandi. Forma tractandi est modus agendi q̄ ē triplex apud phos. s. diffininus. diuisiu⁹ ꝛ pbatiuus. et hoc triplici modo vtitur aliande aplus. Unde in epistola ad hebreos fidem diffinit dicens. Fides est substantia rerum sperandarum argumentum non apparentium. Silr̄ ter ꝓma Cor. xij. graciam diuidit dicens. Diuisiones aūt gratiarum sunt idem autem spūs et subdit. Alij quidez ꝑ spm̄ datur sermo sapientie ꝛc. similiter. j. Cor. xv. ex xpi resurrectōne ꝓbat resurrectōem generalem mortuoꝝ esse futuram sicut possibile est in tali materia. Et hec formalis causa tangitur cū dr̄. Tripliciter. de quo potest accipi q̄ō dicitur. Eccl. iiij. Funiculus triplex difficile rumpit. Forma vero tractatus consistit in diuisione doctrine diuidit autem tota doctrina in tres partes. fm̄ q̄ tribus preceptis genibus scribit. primo romanis qui precellebant alias gentes in potentia. scdo grecis qui precellebant alias gentes in sapientia. tercio hebreis qui precellebant in diuine legis noticia. Romanis tm̄ scripsit vnam epl̄am que ꝓmo exponetur. sicut est prima respectu aliarum.

Postilla Nicolai de lyra super prologum in epistolas ad Romanos.

Romani ꝛc. In hoc breui prologo ad cōpendiosas manifestationem dicendoꝝ in subsequenti epistola. tria breuiter tangūtur. qz primo describuntur illi quibus epistola illa est destinata. ꝛ hoc in principio prologi. cum dr̄ Romani. scdo ponitur causa finalis vel qua re scripta est: causa motiua: ibi Dos reuocat apostolꝰ. tercio tangitur locus a quo est transmissa: ibi. scribens eis a corintho. Prima pars diuiditur in duas. qz primo describuntur a regione siue patria: ibi. Partes italie. scdo describuntur a religione falsa: ibi. Ui preuenti sunt a falsis apostolis. vbi circa decepcōem tria tanguntur. primo deceptores: ibi. A falsis apostolis. scdo forma deceptōis: ibi. Sub nomie dñi nostri iesu xpi. tercia materia in qua erāt decepti: ibi. Quia in legem ꝛ ꝓphetas erant inducti ꝗtuz scz ad observantiam legalium et ceromoniarū legis quibus tamen xpus finem imposuit. Circa causas finalē duo tanguntur. quia primo ponitur reuocatō ab erroze falsitatis: ibi. Dos reuocat apostolus. scdo inuitatio ad cognitionem veritatis: ibi. Ad veram euangelicam veritatē. Ex qua breui diuisione satis patent pres plogi. Circa vero tertiam ꝑtem que tāgit locū a quo transmissa est epistola altarcatio est ꝛ doctoꝝ saltē verbalis cōtrouersia. Nam dic haymo q̄ ab athenis ciuitate greceoꝝ fit trāmissa romānis quos non ipe nō petrus vel aliquis duodecim apostolorū primū instruxit. ꝗ quidā indeoꝝ credētiū qui fide xpi ab aplis precepta venientes romā vbi ꝓinceps orbis residebat que apud hierosolymam didicerant romanis euangelizauerunt. Origenes vo dicit eaz missam a corintho. cui consonat finis ꝓsentis ꝓlogi cū dicit. Scribens eis a corintho. Et ꝓ isto inducitur quod scribit aplꝰ ea vlti. ꝑ sentis epistole. Cōmendo vobis pheben sororem nostraz que est i ministerio ecclesie que est cenchris: cenchris vo vt dicit Origenes locus dicitur corintho vicinus. immo potius ipsius corinthi. Harum auctoritatum conflictꝰ dissoluī potest. vt dicatur paulum partem epistole scripsisse athenis: corinthi vero perfecisse: atq; eam inde romanis destinasse.

Prologus

Incipit ꝓfatio sancti Hieronymi in oīs epistolas sancti Pauli.

QRumū querit: quare post euangelia q̄ supplementuz legis sunt ⁊ in quibus nobis exempla ⁊ ꝓcepta viuendi plenissime digesta sunt: voluerit aplūs has epistolas ad singulas ecclias destinare. Hac autē causa factū videt. vt sc̄z initia nascentis ecclesie nouis causis exñtibus ꝓueiret: et vt ꝑnīa atq; oziēta resecaret vicia. ⁊ pr̄ futuras excluderet qōnes: exemplo ꝓphetarū q̄ post editā legē moysi: in qua oīa dei mandata legebanť nihilomin⁹ tñ doctrina sua redd uiua semp ppli ꝓponere petā. ⁊ ꝓpter exemplū viuendi libros ad nr̄am etiā memoriā trāsmiserūt. Deinde querit. Cur nō ampli⁹ q̄ decez epl̄as ad ecclias scripserit. Decē sunt. eñ cum ea q̄ dicit ad hebreos. Nam reliq; ītūor ad discipulos spāliter sūt ꝓrecte: vt oñderet nouuz nō discrepare a veteri testamēto: ⁊ sc̄ō legē nō facē moysi: ad numerū primoz decalogi mandatoz suas epl̄as destinauit: ⁊ ītūor ille ꝓceptis a pharaone instituit liberatos. totidez ꝑ epl̄as a dyaboli ⁊ ydolatrie fruitute edocet acq̄sitos. Nam ⁊ duas tabulas lapideas duoz testamētoz figurā habuisse viri eruditissimi tradideřt. Epistolam sane q̄ ad hebreos scribit: quidam pauli nō esse ꝓtendūt eo q̄ nō sit ei⁹ noie titulata: ⁊ ꝓpter sermonis stiliq; distantiā. sz vt barnabē iuxta tertullianū: aut Luce iuxta q̄sdam: vel certe clemētis discipuli aplōz ⁊ epi romane ecclie post aplos ordinati. Quib⁹ rñdendum est: si ꝓpterea pauli nō erit: q: ei⁹ nō hz nomen q̄ nec alicui⁹ erit: qz nulli⁹ noie titulat. Mō si icōueniēs absurdūq; ē ipsi⁹ magī esse credēda ē: q̄ tanto doctrine sue fulget eloquio. Sz qm̄ apud hebreoz ecclas q̄si destructor legī falsa suspitione habebat: voluit tacito noie de figuris legī ⁊ veritate xp̄i reddē rōnem. ne odiū nominis i fronte ꝓtulati vtilitatē excludēt lectionis. Mō est sane mirū si eloquentioz videat i ꝓprio. i. hebrēo q̄m in pegrino. i. i greco. q̄ cetere epl̄e sūnt scripte sermone. Mouet etiā quosdam ẽre romanoz epl̄a in ꝓrio sit posita. cū eā nō primo scriptā rō manifestet. Nam hāc se ꝓficiscentē hierosolimā scripsisse testat cū corinthios ⁊ alios iam añ vt ministeriū q̄ secū portaturus erat colligerent: hīs adhortatus sit. Eā ⁊ intelligi quidā volūt ita oīa epl̄as ordinatas: vt prima poneret cuius posterior fuerit destinata: vt p singulas epl̄as q̄dib⁹ ad perfectiora veniret. Romanoz nāq; plerīq; tz rudes erāt: vt nō intelligerent dei se grā et nō suis meritis esse saluatos: ⁊ ob hoc duo inter se pplī pturbarent. Idcirco illos indigere asserit correpti: vicia gentilitatis priora ꝓmemorans. Corinthijs aūt iam dicit scientie gratiā esse cessam: ⁊ nō tam ofī increpatoz cur peccantes nō increpauerunt reprehendit: sicut ait. Audit inter vos fornicatio. Et iterū. Congregatī vobis cum meo spū tradere hmōi sathane. In scō Ro laudant: ⁊ vt magīs magī ꝓficiāt cōmonent. Galathe Ro iam nulli⁹ criminis arguunť nisi hoc tñ q̄ callidissimis pseudoapostolis crediderūt. Ephesij sane nulla reprehensione: sed multa laude sunt digni: qr fidē aplicā seruauerunt. Philippenses etiā multomagis collaudank qui nec audire quidem falsos apostolos voluerūt. Thessalonicenses nihilominus in duab⁹ epl̄is omni laude ꝓsequit eo q̄ nō solum fidē inconcussam seruauerūt veritatis: sz ēt in psecutōe ciuiū fuerint ꝓstantes inuēti. Colosenses aūt tales erāt: vt cum ab aplo visi corpaliter nō fuissent hac laude digni haberēt. Et si corpe inquit absens sum: sz spū vobiscum sum gaudens ⁊ vidēs ordinē vestr̄. Hebreis Ro quid dicendū est: quoz thessaloni censes qui plurimū laudati sunt imitatores facti esse dicunť. Sicut ipse ait. Et vos fratres imitatores facti estis ecclīaz dei q̄ sunt i iudea. Eadē eñ passi estis ⁊ vos a ꝓtribulib⁹ vr̄is: q̄ ⁊ illi a iudeis. Apud ipsos q̄s hebreos eadem ꝓmemorat dicēs. Nam ⁊ vinctis ꝓpassi estis ⁊ rapinā bonoz vestroz cuz gaudio suscepistī cognoscentes vos habere melioē ⁊ manentē substantiam.

Incipit prologus specialis in epistolam ad Romanos.

ROmani sunt qui ex iudeis et gentibus crediderunt. Hij superba contentione volebant se alterutrum superponē. Nā iudei dicebant. Nos sumus populus dei quos ab initio dilexit et fouit nos circumcisi ex genere abrahām sancta descendimus ex stirpe: et notus retro apō iudeam tantum deus. Nos de egypto signis dei et virtutibus liberati: mare sicco pertransiuimus pede: cum inimicos nostros grauissimi fluctus inuoluerent. Nobis pluit manna domin⁹ in deserto. ⁊ quasi filijs suis celeste pabulum ministrauit. Nos die noctuq; columna nubis ignisq; precessit. vt nob in inuio iter ostenderet. Atq; vt cetera eius circa nos immensa beneficia taceamus: nos soli digni fuimus dei legem accipere. ⁊ vocē dei loquentis audire. eiusq; cognoscere voluntatez. In qua lege nobis ꝓmissus est xp̄s. ad q̄s etiaz ipse se venisse testatus est dicēs: nō veni nisi ad oues que perierant domus israel. cū vos canes potius q̄s homines appellauerit. Equz ne ergo

est vt ydola hodie deserētes q̄bus ab initō de
seruistis nobis ꝓparemini. ⁊ nō potius in ꝓ-
litoꝝ locū ex legis auctē ⁊ ꝓsuetudine deputē-
mini. Et hoc ipm nō merabamini. nisi q̄ larga
semp dei clementia voluit vos ad nostrā imita
tionē admittere. Hētes em̄ ecōtrario rndebāt
ḡnto em̄ maiora erga vos dei bñficia narraue
ritis. tanto maiores vos criminis reos eē mon
strabitis. Semp em̄ his oibus extitistis igra-
ti. Mā ipis pedibꝰ q̄bus aridū mare trāsistis.
ludebatis añ ydola q̄ fecistis: et ipo ore q̄ pau
loante ob necē aduersarioꝝ dño cantaueratis
simulachra vobis fieri popposcistis: illis oculi
quibus venerādo deū in nube vel igne cōspi-
cere solebatis. simulachra intuebamini. Mā
na q̄z vobis fastidio fuit et semp in deserto cō
tra dñm murmurastis: ad egyptū vñ vos ma-
nu valida eiecerat redire cupiētes. Quid plu-
ra. Ita patres vestri crebra ꝓuocatiōe dñm ir
ritauerūt. vt oēs in heremo morerent ne plus
ex semoribus coꝝ q̄ duo homines terā repro
missionis intrarent. Sed q̄d antiq̄ replicam⁹.
cū etiā si illa minime fecissetis: de hoc solo ne-
mo vos dignos venia iudicaret: q̄ dñm x̄pm
ꝓphetaꝝ semp vobis vocibus repromissuꝝ nō
solū suscipere noluistis sed etiā morte pessima
pemistis. Quē vt nos coguimus: statim credi
dim⁹ cū nobis de eo antea nō fuerit ꝑdicatum
vnde ꝓbaꝝ q̄ ydolis seruiuimus nō obstinatio
ni mētis. sed ignoāte deputandū. Qui ei co-
gnitū ilico seq̄mur: olim vtiq̄ seq̄remur: si an-
tea cognouissem⁹ Sic autē vos de generis no
bilitate iactatis quasi nō moꝝ imitatio magis
q̄ carnalis natuitas filios vos faciat esse san
ctoꝝ. Beniq̄ ⁊ Esau ysmael cum de stirpe sint
abrae minime tū i filijs reputant. Ihis taliter
altercātibus apostolus se mediū interponēs
ita partū dirimit questiones vt neutꝝ coꝝ sua
iusticia salutē meruisse cōfirmet ambos ꝙ po
pulos et scīēter ⁊ grauiter deliquisse. Judeos
quidē q̄ p̄ p̄uaricatōez legis deū inhonorauer-
unt: gentes vero q̄ cū cognitū de creatura cre
atorem vt deum debuerint venerari: gloriam
ei⁹ in manu facta mutauerit simlachra. Utrosq̄
etiā simliter veniā consecutos: equales eē
verissima rōe demōstrat: ꝓfertim cū in eadē
lege ꝓdictū sit ⁊ iudeos ⁊ gentes ad x̄pi fidē
vocādos esse. q̄hortem vicissim eos humiliās
ad pacem et concordiam cohortatur.

Explicit prologus. Incipit argumentum.

Romani sunt partis italiē. Hi preuen-
ti sunt a falsis aplis. ⁊ sub nomīe domi
ni nostri iesu x̄pi in legem ⁊ prophetas
erant indocti. Hos reuocat aplūs ad veraz et
euangelicam fidem: scribens eis a corintho.

Explicit argumentum.

Postilla Nicolai de lyra sup epl̄am ad romanos. j.

Paulus seruus iesu xē. Hec epl̄a diuidit in tres
ptes. s. in salutatōem. narratōem. ⁊ cōclusiones.
Secōa: ibi. Primū agras ago. tercia ibi. xvj. cap̄.
Et aut q̄ potēs est. Prīa adhuc in tres. qz ꝑ de-
scribitur salutatiꝰ ꝑ
sona. Secdo eccl̄ia sa
lutata: ibi. Oibus q̄
sūt rome. tercio bo-
na optata: ibi. Gra-
tia vob et pax. Prī-
ma adhuc in duas.
qz ꝑ ponit pſone sa-
lutantis descriptio.
Secdo cuiusdam dicti
declaratio: ibi. Qđ
añ ꝓmiserat. Perso
na vo salutans ꝑ de
scribit ex noie cū dī
a Paulus. ꝑ eniꝰ
vocatus fuit ſsaulus Act. viij. ß postea vocatus est paulus
a quodā eius notabili facto. s. a conuersiōe pauli procōiu
lis Act. xiij. sicut iacob vocatus fuit isr̄l ex eo q̄ vidit dñm
vel potius ex eo q̄ luctaꝰ cū angelo est. vt dicū fuit plenius Gen. xxxij. Et symon vocatus est petrus ex ꝓfessione
diuinitatis in cēpo Matth. xvj. Secdo describit ex religiōe
cū dr. b Seruus iesu xpi. i. verus xp̄ianus. Tercio ex
officij dignitate. cū dr. c Vocatus apls. Et qz aplatus
est excellentior eccl̄ie star? ad quē nullus ascēdit recte ni
si a deo vocatus. iō bene dr. vocatus aplus. s. a deo ſm il-
lud Hebre. v. c. Nec quisq̄ assumit sibi honorē. ß qui vo-
catur a deo tanq̄ aaron. Quarto ex mō vocatōis sue: cuz
dr. d Segregatus in euangeliū dei. ꝙ verbū em̄ spiritꝰ
sancti fuit segregatus a cetu aplorū aliorūq̄ discipulorū ad
ꝑdicandū ꝙ orbē euangeliū xpi Act. xiij. Et tūc vocatus
fuit ad apostolatum. prius tamen vocatus fuit ad fidem.
Act. ix. e Quod ante promiserat. Hic cōsequēter de-
claratur duplex dictū ⁊ prio declarat ꝑmū. secdo secz. secda
ibi. Per quē accepim⁹. Primū aūt est. qz dixerat Segre-
gatus in euangeliū dei. iō declarat. quale sit illud euange
liū. s. bonū nūcium a deo ꝓmissū veteris testamēti ꝓmissuz
⁊ b est qđ dic. e Qđ ante ꝓmiserat. s. ds pak. f Per
ꝓphas suos in scripturis sanctis sic patz Hiere. xxxj. Ec-
ce dies veniūt dicit dñs ⁊ feriā domui isr̄l et domui iuda
fedus nouū. nō ſm pactū qđ pepigi in die illa cuz patrib⁹
vris q̄ apprehēdi manū eoꝝ vt educerē eos ō terra egypti
sed hoc erit pactū quod feriā cū domo isr̄l. et sequit. Da-
bo legem meā in viscerib⁹ eoꝝ ⁊ in corde coꝝ scribā eam.
Christus ei legē nouā in euāgelio ꝓtam nō tradidit scri-
ptura. ß ybo suo ⁊ spūsancto de celo misso imꝑsit illam
cordib⁹ aplorū ⁊ aliorū discipulorū. ß ipi postea scripserunt
ad memoriā futurorū. ⁊ iō dr. Esa. xl. Consolamini consolamini populo meus dicit dñs de⁹ vester. loq̄mini ad cor
hierlm. q̄sicut dictum est lex nouā scripta fuit super ho-
minū corda. Secundo ondit q̄le sit euangeliū istud ex ſs
tecto. cū dr. g De filio suo. q̄ est vnus deus cū patre ab
eterno ⁊ verus homo exīte. ideo subditur. h Qui fa-
ctus est ei ex semie dauid ſm carnē. Nō em̄ dei filius vel
ipe xp̄s potest dici factus absolute. qz suppositū filij ē eter
num. sicut suppositū patris: pōt tñ dici factus cū determi
natione. s. homo ſm carnem. qz natura humana xp̄i facta
est ⁊ est vnita ad suppositum diuinum. ⁊ hoc tempore.
i Qui ꝑdestinatus est filius dei in ꝓtate. i. in equalitate
potentie cum deo patre. Ad cuius intellectum sciendum
q̄ ꝑdestinatio est eterna dei ordinatio de agendis in tpe ꝙ
gratiam eius. est em̄ ꝓparatio gratie in ꝓsentiꝛ gl̄e i fu
turo: ꝓpter qđ impetrat antecessionē respectu ꝑdestinati.
filius autem in natura diuina est coeternus patri. ⁊ sic nō
pōt dici predestinatus ß in hūana nā posterior est ꝑfe que
vnita est deitati in tpe: ⁊ hec vnio facta ē ex dei predestina
tione: aliter el⁹ deitati de nouo aliq̄d accideret qđ est im-

possibile. ꝛ est ex ei⁹ mera gra ꝓpter q̄d cadit sub ꝓdestinatione diuina. ꝛ ō sicut hec ꝓpositio. hō fact⁹ est de⁹ vel filius dei. est vera ita ꝛ hec. xp̄c fm q̄ hō ꝓdestinat⁹ est esse filius dei q̄ in natura diuina eq̄lis est patri in potentia.

k Scōm spm sanctifica. h̄ refert ad illud q̄ ꝓmittitur. Qui fact⁹ est ei ex semine dauid fm carnem: ne forte aliq̄s crederet q̄ desc̄edisset de dauid p virtutem generatiuā sic alij q̄ falsum c̄. q̄ de eo descendit nō fm corpulentā substantiā ꝛ virtute actiua spiritus sancti formata: q̄ virginem sanctificauit ꝛ impregnauit.

l Ex resurrectōne mortuoꝝ. h̄ refertur ad illud q̄ ꝓdictū q̄ ꝓdestinat⁹ est filius dei in virtute. i. in eq̄litate potentie vt dictū est q̄ apparuit i xp̄o ex resurrectōne mortuoꝝ. ad quā requirit potentia infinita p quā se ꝛ alios mortuos suscitauit.

m Ihu xp̄i dñi nostri. i. a xp̄o dño nr̄o Hic ponit genitiu⁹ ablatiuo.

n Per quē accepim⁹ gram ꝛ apostolatū. Hic declarat sc̄m dictū. s. q̄liter accep⁹ē ad aplatū. s. per ihm xp̄m q̄ est mediator dei ꝛ hoim. ꝛ ō dona spūssancti venīūt ad hoies p ihm. dictū aūt est ō. q̄ hec vocatio fuit p spūsanctū. Ex q̄ sequit q̄ mediāte xp̄o aplat⁹ cōcessus fuit paulo. ibi. Per quē accepim⁹ gram ꝛ aplatū. ꝛ iungit hec duo sil'. q̄ natura nō deficit in necessarijs: h̄ cū forma subali dat ꝓpietates q̄ sunt necessarie in opib⁹ ꝓsequētibus ipsi forme. ꝛ multo mag'. acto⁹ nāe nō deficit in necessarijs ꝓpter q̄ cōcedēs dignitatez aplicam sil' dat gram ad exequendū cōueniēter officiū ꝓnens ad illā dignitatē. nisi suscipiens obicem sibi ponat.

o Ad obediendū fidei. i. patus sum totaliter me exponere obsequio fidei.

a In omnib⁹ gentib⁹. i. vt fides dilatet i omnib⁹ gentib⁹.

b Pro nomine ei⁹. i. ad gl̄iam nomis xp̄i.

c In quib⁹. s. fidelibus.

d Estis ꝛ vos vocati ad fidem ihu xp̄i. i. a iesu xp̄o a q̄ est hec vocatio.

e Omnibus q̄ sunt rome. Hic ꝓsequit exp̄imunt ꝓsone salutate. cum dī. Omnib⁹ qui sunt rome. nō generali⁹ h̄ fidelib⁹. ō subdit.

f Dilectis dei. i. a deo vocatis.

g Sanctis. i. xp̄ianis q̄ sunt sanctificati p baptismū.

h Gra vobis ꝛ pax. Hic exp̄imunt optata bona q̄ sunt bona simpl'r. ꝓpter q̄ absolute ꝓsit optari aliis et sibi. ꝛ hec sunt gra in p̄senti ꝛ gloria in futuro: ideo subdit.

i Et pax. Appetitus em̄ hois non pōt totaliter quietari nisi in gloria.

k Ih deo patre nr̄o. q̄ est dator gr̄atie et glie.

l Et dño iesu xp̄o. q̄ est vi⁹ deus cum ipso. ꝛ sic dato: gratie ꝛ glie sic ipse.

m Primū quidem gras ago deo meo. Hic ꝓsequit narratio in q̄ explicat intentio apli q̄ est cōmendare gram dei p quā rome erāt vocati ad fidem aliq̄ iudei ꝛ aliq̄ gentiles: ostendendo q̄ vtriq; ad salutē indigebant gra dei. q̄ scia acquisita non sufficiebat gentibus ad salutē. neq; obseruātia legis iudeis. qō ptz ex h̄ q̄ isti ꝛ illi. ꝓpter fuerāt in horribilia vicia. ꝓpter qō egebāt xp̄i gra p quā saluarent. ꝛ p h̄ ostendit aplus. scdo instruit eos in moribus ca. xij. p̄ma i duas. q̄ p aufert a romanis credētibus discordie mālm. scdo inducit eos ad charitatē cōcordiā ca. v. Nā vo discordie erat q̄ quidā de iudaismo ꝓcedebant se gentilib⁹ ex mosaice legis susceptōne. ꝛ econuerso gētiles iudeis de scie acquisitōne. ꝓpter qō ostendit eos p̄ silr egē gra dei sine ꝓrogatiua aliq̄ alt̄ quā ꝓuersionē ad xp̄i fidem: scdo post ꝓuersionē. scda incipit in tertio ca. alt̄ medium: ibi. Nō igit. prima i duas. p aplī affectū sue charitatis ad ipsos ostendit. scdo vicia eoꝝ arguit ibi. Hec igit. prima adhuc in duas. p enim ostendit se bñe charitatem ad eos gratias agēdo de eoꝝ bona inchoatōne dicens.

m Primū quidez i. principaliter.

n Gras ago deo meo. cui bonū hois principali⁹ est attribuēdū.

o Quia fides vra annūciat. Cuius enim roma nā ūc toti mūdo dominabat ꝓpter qō oibus mūdi gentibus ibi veniebāt nunciꝝ q̄ bona ꝓuersatōem fidelū rome exītiū referebāt in diuersis gentib⁹ vobis qō ad dilatatōnez fidei ꝛ ad dei gloriaz faciebat quā aplūs ḡrebat.

p Testis ei mi. est de⁹. Hic scdo ostendit idem p ipsis orando deuote dicēs.

p Testis em̄ mihi est de⁹. Freq̄nter em̄ p ipsis orabat secrete. ꝓpter qō testē de hoc nō habebat nisi deū.

p Cui seruio in spū meo. ꝛ nō in observantijs legalib⁹.

r Q̄ sine intermissione cē. Non est p hoc intelligendū q̄ aplūs p ipsis oraret continue: h̄ q̄ quotiēscūq; orabat de ipsis memoriā habebat.

s Obsecrās. i. p rem p sacrā depcans vt oko sit magis exaudibilis. sic cū dicim⁹ p crucē ꝛ passionē magis libera nos dñe.

t Si quo tandē aliq̄ḡ. p̄sperū iter cē. Hec forsitan fuit vna cā appellatōnis ad celare Act. xv. vt sic videret fideles rome exītes.

t Desidero em̄ vos vidē. Hic reddit cās sui dicti. s. gre desiderabat veire ad romanos: ꝛ assignat ad h̄ triplicē cāz: prima est ad augmentatōez sui meriti ꝛ eoꝝ p sua ꝓdicatōez. ꝛ hoc est qō dicit.

t Desidero em̄ vi. vos vt aliq̄d vob impartiar gra. spūalis. i. vt p p̄dicatōez mea efficiamini deuotiores ꝛ sic in vobis augeat gra dei.

v Id est sil' volari in vob. q. d. p hoc habebim⁹ adinuicē ꝓsolatōez p fidē mihi ꝛ vob cōem. ꝛ de dilatiōe sui aduentus ꝓpter se excusat dicēs. Nolo em̄ vos ignorare. Et ptz ex dictis ifra.

y Grecis ac barbaris. Hic assignat scda causa q̄ est redditio debiti dicēs.

y Grecis ac barbaris. id est hoib⁹ ignote lingue cuiuscūq; dī sunt omnes ꝓter iudeos grecos ꝛ latinos.

z Sapientibus. i. instructis in lege et phia.

a Et insipie. illaris hoib⁹.

b Debitor sum. ad p̄dicādū ei⁹ euāgelīū ex officio aplat⁹.

c Itaq; q̄m in me ꝓmptum est ex pte animi ih habuerim ꝛ habeaz impedimentū exeq̄ndi.

d Et vob q̄ rome estis euāgelizare. i. ꝓdicare euāgelīū. licet aūt reddē debitū sit necessitatis. tamē aplūs nō peccauit in h̄ q̄ oib⁹ gētib⁹ nō p̄dicauit q̄: h⁹ debiti redditio cadit sb̄ ꝓcepto affirmatiuo. qō non obligat ad semp̄ h̄ opportunitatem habita qō aplūs fecit.

e Non em̄ erubesco euāgeliū. Hic assignat tertia cā ex honorabilitate officij: d. Non em̄ erubesco euāgelīū. i. p̄dicatōnem euāgelij q̄: hoc est honorificū ꝛ sanctū: ideo subdit.

f Virtus em̄ dei est. i. euāgelīū ē dei virtus. ꝛtentiuū.

g In salutē oīi credēti. tñ q̄tum ad effectū. ꝓsicut solū credentib⁹

b Judeo primū et greco. p ꝫ nō est intelligendū q apud deū sit psona acceptio. ꝫ ꝫ dr q: iudei p noticiā legis z p phas. z greci p cognitōz creaturaz q est ḋđā scala ad ascēdendū ad deū p cognitōes et amoꝛe habebāt quādā dispō sitō ex pte ceteros gentiū ad suscipiendū euangelij veritatē qđ cōtinet iusticiaz perfectā. ppt qđ sḋđit. i Justicia eñ dei in eo revelat .i. in euangelio manifeste tradit.

k Ex fide in fidem .i. ex fide informi p cedendo ad fidē formatā. hꝫ eñ sit idem habitus. cū dī informis sine caritate et istens z supueniēte charitate formatus. qz p hoc actus ei⁹ efficit meritorius vite ꝛ. Et talis formata fides vnifícat et iustificat pfecte. sic scriptū est. Habac. ij. Justus aūt ex fē.

l Revelat. Postq̄ apls affectū sue charitatis erga romanos ostēdit. Hic ꝓsir vicia coꝛ arguit: z diuidit tur in duas. qz p arguit vicia gentiliū: scḋo iudeoꝝ ca. seq̄n. ꝓma i duas. p arguit vicia coꝛ. scḋo ꝛcludit intermū: ibi. Qui cū iusticiam dei: ꝓma adhuc in tres. qz p arguit coꝛ vicia cōtra deū. scḋo i seipm: ibi. Propter qđ tradidit. tercio i ꝓximū: ibi. Et sic nō ꝓbauerūt ꝓma i duas. qz p arguit coꝛ cecitatē. scḋo pcōz inde seq̄n tiū granitatē: ibi. Et mutauerūt. ꝓmū aūt ostēdit ꝙ b q romani vigebāt rōne z industria naturali. vñ dic Vegecius libro de re militari. q romani quesierūt dūium tori⁹ terre z orbis nō multitudine ppli nec fortitudie coꝛ pali. hꝫ sapia consulū z prudentia militari. propter qđ est cognitōe naturali sibi data poterāt cognoscere vnū solū deū vez latria colendū. qđ si fecissent tanq̄ de bonis naturalib⁹ deo grati dedisset eis cognitionē sui supnaturalē quā necessariuz est hīe ad salutē. sicut ꝓs de cornelio Act. x. Sicut eñ coꝛ poꝛe dispōsito z oꝛganizato p naturā infundit a ḋo aia sic talis pernaturalis noticia homini dispōsito p modū p̄dictū. z sicut deficiēte natura in oꝛganizatōe p̄dicta nō infundit aīa. sic homi indispōsito noticia fidei denegat. Sic eñ fuit de romanis qui de cognitōe naturali deo ingrati fuerūt. z ex p̄ui cecitate mentis incurrerūt z grauia pecca ta cōmiserūt: propter qđ puniendi erant ex iusticia divina z ḃ est quod dī. l Revelatur eñ .i. certitudinaliter expectat. m Ira dei. i. iusticia z vindicta. sup oēm impietatē. s. cōtra deū. Est eñ pietas cultus deo exhibitus. Fm tullium z p oppositū impietas ponat dei contēptū. n Et iustitia hoim. i. peccatū cōtra ꝓximū qđ iuste est vindū. o Coꝛ q̄ vitate dei in iusticia detinēt. Veritas eñ divina ꝙnū est in se pata ē se mānifestare. hꝫ malicia hois impedit in eis hanc manifestatōes. et sic qdammō detinet et sicut impediens cursum aque dr eā detinē qđ declarat cōsequēter dicēs. p Quia qđ notū est dei. i. in cōditionibus diuis p rōem naturalē cognitis cuiusmodi sunt ēntialia attributa. vt sapia: bonitas et sīta. q Manifestū est in illis. s. hoib⁹ romanis. r De eñ illis mānifestauit z subdit mod⁹ manifestatōis: cū dī. s Invisibilia eñ ipius. i. attributa dei essentialia que sunt nobis invisibilia in ꝓpti sicut et ei⁹ essentia eo qđ nō cognoscunt cognitōe intuitiua. t A creatura mundi. i. ab hoie q̄ sic noiat ea q hꝫ ḋndaz silitudinē cū oi creatura: hꝫ eñ esse cū nō viuāt⁹, viuē cū arboib⁹ sentire cū alīb⁹ intelligere cū ungelis: z q: ois alia creatura sensibilis ꝓpt hoiem facta ē. vt diffuse tractat Greg. omel. xix. v Per ea que facta sūt id est p creaturas. x Intellecta cōspiciunt. sicut cā per effectū. z sic ꝓbi cognouerūt deum.

b credenti iudeo primū z greco: Justicia eñ dei in eo re
k uelat ex fide i fidē sicut scriptū est. Justus aūt ex fide
l/m viuit. Revelat enim ira dei
de celo super oēm impietatē: et iniusticiam hominū.
o coꝛ q̄ veritatē dei i iusticiā
p detinēt: qz qđ notuz est dei
q/r manifestū est in illis. Deꝰ
s ei illis manifestauit. Invisibilia eñ ipius a creatura
v mundi per ea que facta sūt
x/y intellecta ꝓspiciūt: sempit
z na quoq; ei⁹ virtus et diuinitas: ita vt sint inexcusabiles
b qz cum cognouissent deum
c nō sicut deū glorificauerūt:
d/e aut grās egerūt sed euanuerūt in cogitationib⁹ suis:
f z obscuratū est insipiēs coꝛ

g coꝛ. Dicētes ei se eē sapiē
p/i tes stulti facti sunt. Et mutauerūt glām incoꝛruptibil⁹
k dei in silitudinez imaginis
l coꝛruptibilis hois z volu
m/n crū et quadrupedū z ꝛpen
o/u tū. Propter qđ tradidit il
q los deus in desideria coꝛ
s/g dis coꝛ in īmūdiciā: vt cō
t tumelijs afficiāt coꝛpa sua
t in semetipīs qz cōmutauerūt veritatē dei i mēdaciū
v z coluerūt z fuiert creatu
re poti⁹ q̄ creatoꝛi. q̄ ē bñ
x/y dict⁹ in scla: amē. Propter
a rea tradidit illos deꝰ i pas
siones ignominie. Mā fe
b ꝛoꝝ imutauert naturalem
c vsum i eū vsuz q̄ est ꝛ natu
rā. Sim aūt z masculi relicto naturali vsu fe
ie exarse

insipiēs coꝛ coꝛ. iusto dī iudicio ppt supbiā coꝛ. g Dicentes ei se eē sapientes. in tpalib⁹. h Simlī facti sūt in spūalib⁹. i Et mutauerūt glas. Hic ꝓsir arguit pcī ignitatē ex cecitate seq̄ntes. s. ydolatriā q̄ maximū pctm ē in genere. qz est ꝛ ꝓmū p̄ceptoꝝ ꝓme tabule. z nō solū vnā ydolatriā incurrerūt ꝫ multiplicē. Judicet eñ q̄ ipe nabuchodonoꝛ regē assyrioꝝ ipe incurrerat malitiosā z rebellionez subditoꝝ. eo q̄ oēs deos coꝛ exterminari iusserat p holofernē. Judith. j. ppt qđ ad dilatōes sui ipiꝰ statuerāt oēs dī uersaz gētiū coli. vñ dic Leo pa. i fmōe apl⁹ꝝ petri z pauli. q̄ ciuitas romana cū oīb⁹ pene dominaret gētiū. oīm fuiebat errorū⁹. z ꝫ qđ dī ꝫ. l Et mutauerūt glaz icoꝛruptibil⁹ di. i. honoꝛē soli dō debitū. k In silitudinē ima. coꝛrup. hois. q: cultū latrie soli dō debitū. exhibuerūt ioui. herculi z plurib⁹ alijs q̄ fuert hoies coꝛruptibiles. l Et volucrū. fm q̄ dī Esa. ij. q̄ alīq̄ adoꝛabāt ralpas z vespertilliones. m Et q̄drupedū. sic egyptij colebāt bouē. n Et ꝛpentū. sic babylonij colebāt draconē Dañ. xiij. Et istas ydolatrias z alas mltas recepert rōani. vt dcm ē. o Propter qđ. Hic ꝓsir arguit pctā q̄ fiūt in ꝓpto subiectū inf q̄ luxuria maxie inqnat. qz in coꝛp⁹ redūdat z maxie viciuz ꝛ natura qđ ē pessimū. Cū ꝛres sunt spēs in gñali. ꝓma ē mollicies q̄ aliqs p tact⁹ ꝓpos polluit seipm et ḃ tagit cū dī. o Propt qđ. i. propt pctm ydolatrie incredulū.

p Tradidit illos deꝰ. i. tradi pmisit i penā pcedēt⁹ pctī.
q Jn desideria coꝛdis coꝛ. ad cōsequēdū totalit⁹ propriā cōcupiscentiā. r Jn īmūdiciā. i. vsq; in īmundicias maximas. s Vt cōtumelijs afficiant coꝛpa sua. in ꝫ ei vel de vilipēdit nā. t Quia cō. ve. dī in mēdaciū. i. in ydolū ipm colēdo sic deū. q. d. ppt ydolatriā cecidert i vlē īmūdiciā. v Et fuiert creature in ydol. x Poti⁹ q̄ creatoꝛi q̄ ē bñdict⁹ in scla. i. ab oīb⁹ ꝙ glificād⁹ y Amē. cōfirmatio. h⁹ dicti ē. scḋa spēs pctī ꝫ nām ē sodomia q̄ trāsit i aliā psonā. m sexu tñ indebito. z ḃ tangit cū dī. z Propkatria. il. de⁹ in passi. ignominie. i. valde ignominiosas.
a Nā femine coꝛ imu. na. vsum. vna alterā polluendo.
b Similīk aūt z masculi. vnus alterꝝ polluēdo. c Ex ardoꝛe in desideriis suis. Ex vehemēti eñ ardoꝛe luxu-

rie talis vlitas ꝓcedit. d Et mercedē.i. punitionem. e Quā oportuit.i.decuit. f Jn semetipsis recipiētes deo ꝑmittēte iudicio suo iusto. Tercia spēs peccati ꝫ natūrā est qñ exercet in specie aliena.ſ.coitus cū bestijs.ꝓpt qō vocat bestialitas.7 ē pessimū 7 cōiter dicit inomiabile viciū. ꝓpter quod aplūs tacet de ista specie: licz forte eaz incurriſſent ſic alias duas ꝓcedentes.

g Et ſicnō ꝓbauerūt deū habē. hic ꝓiꝛ arguit pctā cozū in ꝓxīmū.7 ꝑmo pctā cōmiſſionis.ſecūdo omiſſionis:ibi. parētibus inobedietes. Circa ꝑmū rangit peccata operis di.

g Et ſicnon ꝓbauerūt deū ha. in noticia.ſ. nō curauerūt de dei noticia. h Tradidit illos.ſ.tradi ꝑmi ſit. i Jn reꝓbū ſenſum.ſ. in querſum iudiciū optima iudicādo q̄ ſm veritatē ſūt peſſima. 7 ꝫ ſit ꝑ malū habitū acq̄ſitū. ſic guſt male diſpoſitus amara iudicat dulcia:7 econuerſo.

k Vt faciāt ea q̄ nō cōueniūt.ſ.rōni recte q̄ bō dz vti.et q̄ ſūt illa ꝑmo explicat i generali.o. l Repletos omi iniq̄tate. ꝓpt auerſionē a deo q̄ eſt in oi pctō. m Malicia. ꝓpter ꝙerſionē indebitā ad creaturā.ſecūdo magꝫ explicat in ſpāli di. n Fornicatiōe. ſequēdo ꝓcupiſcētiā carnis. o Auaricia.ſequēdo cōcupiſcētiā oculoꝝ. p Nequicia. q̄tū ad ſupbiā vite. Nequā em dī a nequeo is.ſupbus.n.q̄ nequit attigere rōne ſibi debita aſſequi nitit ex ſupbia. q Plenos inuidia. q̄ ſequit ex ſupbia. Eſt em triſticia de bono alieno inq̄tū eſtimat ꝙniū boni diminutiū. r Homicidijs ꝓximōe.q̄ ex inuidia oꝛtunt: ſicut ꝑz de cayn q̄ fratrē ſuū ꝑ vba iniuriosa occidit vt dictū fuit Geñ.iiij. s Dolo malignitate.talia ꝓcurātes:q̄ nō audēt facē manifeſte. Scdo tāgit pcm̄ oīs dicēs. t Suſurrones.q̄ occulte nituñt ꝓ vba ſua bonoꝝ amicicīā ſepare. vñ Eccli.xxviij. Suſurro 7 biliguis maledicus. turbauit em̄ pacē hūtes. v Detractores. occulte alicuꝰ famā denigrātes.differūt.n. ſuſurro 7 detractor ſine.q: vnꝰ intēdit ſepare amicicīā. alīꝰ denigrare famā. x Deo odibiles.ꝓpter ꝫ vicia. y Cōtumeliosos.dicēs alijs obꝓbꝛia. z Supbos.de magnis falſo ſe iactātes. a Elatos.alios ſuppmētes. b Jnuētores maloꝝ.verbis malis 7 exēplis alios coꝛumpētes. c Parētibꝰ inobedietes. Hic explicat pctā omiſſionis: cū dī. Parētibꝰ nō obedientibꝰ ad q̄ tñ tenent parētibꝰ carnalibꝰ:eo q̄ habēt ab eis nutrimētū. 7 parētibꝰ ſpūalibꝰ:eo q̄ habēt ab eis regimē 7 documētū. d Jnſipientes.eo q̄ nō recipiūt a parētibꝰ documētū:7 ex ꝓcēſſe Jncōpoſitos. in actu bitu 7 geſtu. f Jfidꝫ fedē.i. ſine fidelitate amicicie ad alios. g Sine miſcōia. ad pauꝑes 7 afflictos. h Qui cū iuſticīa dei. Hic aplūs cōcludit intentū ex ꝓdictis exquo.n. erāt ſic culpabiles: ſequit q̄ erāt dānabiles niſi fuiſſent adiuti gr̄a dei:ſō dicē Qui cū iuſticīa dei.i. deū eſſe iuſtū. i Cognouiſſent. rōne nāli.ꝫ em̄ oīs intellect 7 natura clamāt k Non ꝙ intellexerūt. ꝓpter cecitatē in eis cauſatā ex peccatꝭ: vt ꝓdictū eſt. l Qñ q̄ talia agūt.horribilia. m Digni morte. nō ſolū tpali ꝫ etiā eterna. n Nō ſolū q̄ faciūt ea.digni ſūt bac pena. o Sed etiā q̄ ꝑſentiūt faciētibꝰ 7 iſti ſunt fautōes 7 ꝓtēctores auxiliū:7 illi q̄ tenent corrigē 7 tacēt. Et ꝫ correctio duplex eſt. vna fracta ad q̄ oēs tenent.nō tñ ad ſemp ꝫ ꝓpe debito 7 loco 7 alijs circūſtātijs debitis cōcurrētibꝰ. Alia ē correctio punitiōis ad

runt in deſideriſ ſuis i inuicem: maſculi i maſculos
d turpitudinē opantes 7 mer
e cedē quā oꝛtuit erroꝛis
f ſui in ſemetipſis recipiētes
g Et ſic nō ꝓbauerūt deū
b habere in noticia: tradidit
i illos deus in reꝓbū ſen-
k ſum: vt faciāt ea q̄ nō cōue
l niunt: repletos oi iniq̄tate
m malicia fornicatiōe auari-
n cia nequicia plenos inui-
o dia homicidijs cōtentione
p dolo malignitate ſuſurro-
q nes detractores deo odi-
r biles ꝓtumeliosos ſupbos
s elatos inuentores maloꝝ
t parētibꝰ nō obedientes inſi
u pientes incōpoſitos ſine af-
x fectiōe abſq̄ fedē ſine miſe
y ricordia. Qui cū iuſticiam
z dei cognouiſſent: nō intel-
a lexerūt: qñ qui talia agūt:
b digni ſunt morte: non ſolū
c qui ea faciūt: ſed etiā q̄ cō-
ſentiunt facientibus.

ſed punire debet oſtinatū etiā morte ſi expediat,ꝓ bono rei publice. Qñ dicit eſt in ꝫ ca.q̄.ꝓpt peccatū idolatrie tradidit deus gentiles in peccata luxurie viliſſima et plura alia derelatabilia. Ꝓpt q̄ ad maiozē victoꝝ euidentiā querit virū vnum peccatū poſſit eſſe alteriꝰ peccati pena. Et arguit q̄ nō. ꝑmo: q: pene iuſte ſunt 7 a deo:vt ꝑz ꝑ Aug. li.lxxxiij. q̄ſtionū. peccatū aut nō ē iuſtū nec a deo ergo 7c. Jte pene ſunt adducte vt ꝓ eas boies adducant ad bonū virtutis:vt ꝑz ꝑ philoſophū.x.Ethicoꝝ.ꝫ ꝓ peccatum nō reducit homo ad bonū virtutis ſed magis ad oppoſitū:ergo 7c. Cōtrariū videt in lra. in penā em̄ idolatrie gentiliū inducta ſunt alia peccata enormia. Rideo de peccato poſſum ꝰ logꝫ dupliciter.ſ. ꝓ ſe 7 ꝓ accidēs. Per ſe vo cōſiderat peccatū ſm q̄ egꝛedit a voluntate. ſic em̄ habet rōnez culpe. ꝓpter qō ſi nullo mō eſt volūtariū nō eſt peccatū. 7 ꝫ modo vnū peccatū nō pōt eſſe pena alterius peccati: q: de rōne pene eſt q̄ ſit cōtra voluntatē. et ſic manifeſtū eſt q̄ ꝓ ſe loquēdo peccatū nō poteſt ee pena peccati. Per accidēs aūt peccatū pōt eſſe pena peccati tripliciter. Primo ex ꝓte cauſe que remouet ꝓhibēs. cauſe em̄ inclinātes ad peccatū ſunt paſſiones inordinate tentatio dyaboli: 7 alia hmōi que impediunt ꝑ diuinū auxiliū:qō iuſte ſubtrahit ꝓpter peccatū: et talis ſubtractio eſt huiꝰ peccati pena. 7 eſt a deo q̄ iuſte retrahit auxiliū ſuū ab ingrato:7 ſic peccatū ſequēs ꝓpter ſubtractionē diuini auxilij:ꝑ accidēs dī pena ꝓcedētis peccati. et ꝫ mō loquit aplūs dicens: Ꝓpter qō tradidit eos deus in deſideria coꝛdis coꝛ 7c.q: ſubtrahendo ſuū auxilium ꝑmittunt peccatoꝛes vinci a paſſionibus ſuis 7 demonū tentatioibus. Alio mō pōt eſſe pena ex ꝓte ſubſtātie actꝰ peccati q̄ afflictionē inducit. 7 hoc ſiue ſit actus interioꝛ: vt ꝑz in ira 7 inuidia.qui notabiliter affligūt ipm̄ iratū et inuidū.ſiue ſit actꝰ exterioꝛ ſic aliqui grauibꝰ laboꝛibꝰ 7 dāpnis oppmunt aliq̄n vt expleant actū peccati:ſm illud Sap.v. Laſſati ſumꝰ i via iniq̄tatis. Tercio mō ex parte effectꝰ ꝓnis.7 his duobꝰ modis vltimis vnū pctm̄ nō ſolū eſt pena ꝓcedētis pcti ꝫ etiā ſui. Ad ꝑmū ꝑz q̄ ꝓcedit de pctō ꝑs ſe ꝑsiderato. Ad ſecūdū dicēdū q̄ ꝫ punitio q̄ aliq̄ ꝑmittunt a deo 7 alia pctā ruere ad bonū ꝑtus ordinat.7 q̄nq̄ ad bonū peccātis.ſ. cū poſt pctm̄ hūliores et cautiores reſurgūt.ſp aūt ordinat ad bonū alioꝝ q̄ videtes tales ō pctō i pctm̄ ſic ruē magꝫ reformidāt peccare.

Jn ca.j. vbi dī in poſtil. Segregatus in euāgeliū dei.

Pplicit legit aplūs fuiſſe ſegregat.ꝰ. Additio.

Jto mō ab vtero ſynagoge ſeu doctrine phariſeoꝝ coꝛpe 7 mēte. de q̄ itelligit illō Gal.j.c. Qui me ſegregauit ab vtero mris mee.i. ſynagoge. Alio mō ſegregat legit ab aliis aplīs nō mēte ſ coꝛpe. vnde Act. xiij.ca. Segregate mihi barnabā 7 ſaulū in opus ad q̄ aſſumpſi eos 7c. Jn eo.ca.j. vbi dicit in poſtil. Ideo declarat quale ſit iſtud euangeliū. Additio.

Pāgeliū fuit pluriꝰ expſſe ꝑmiſſus Eſa.xlj. ca. vbi dī. Primꝰ ad ſyon dicet: Ecce aſſū: 7 hierym

euãgelistã dabo ꝓut fuit ibidẽ in additiõe declaratũ ꝛc.

In eo.ca. vbi dicit in postilla. Fld obediendũ fidei.

h Hoc qõ dr dicit: ad obediẽdũ fidei videt Additio. Ptinuari cũ ꝓcedẽtib⁹ ꝛ sequẽtib⁹ sic intelligẽdo Accepim⁹ apl̃atũ i oib⁹ gentib⁹ ad obedi ẽdũ fidei id est vt faciam⁹ gẽres obedire fidei.

In eo.ca. vbi dr i postil. Non erũ erubesco euãgeliũ.

Additio.

i Hoc qõ dr Nõ erubesco euãgeliũ. vidᷣ fm glo. increpare illos q̃ crucẽ xpi putant ignominiã. vñ de cruce gloriãdebãt de q̃ poti⁹ gloriari debẽt cũ apl̃o. ꝛ sequit rõ cũ ꝑdit. Virt⁹ dei ẽ.i. ꝓuẽt dei annũciat nõ infirmitatẽ sapiẽtiã et insipiẽtiã. ꝑ in glo.

In eo.ca.j. vbi dr i postil. Justicia erũ dei in eo revelat.

Additio.

k Justicia dei revelat i euãgelio ex fide in fidẽ. ſ. ex fide dei ꝓmittẽtis. in fide dei ꝓmissa implẽtis. Nã sicut antiq̃ iustificati fuerũt ex fide q̃ crediderũt deo moderni iustificanᷣ i fide q̃ credũt deũ impleuisse ꝙ xp̃m ꝓmissionẽ ꝑdictã. qõ ꝙbat ꝓ Habac. d. Just⁹ autẽ ex fide viuit. indifferẽter loquẽs de ꝓteritis fide siue de ꝓsẽtib⁹ ꝛc.

In eo.ca. vbi dicit in postilla. Vtrũ vnus peccatũ esse possit ꝛc.

Additio.

l Hoc questio mouet a sancto Tho. in prima scẽe. q. lxxxvij. ar. ij. in corp̃ore: ꝛ soluit ibi eodẽ modo sub eisdem verbis.

Capitulũ. ij.

p Propter qõ inexcusabilis es. Postq̃ aplus arguit vicia gentiliũ. hic ꝓsequitur arguit vicia iudeoꝝ. ꝛ diuidit in tres: q: ꝓmo ostendit eos i culpa ꝛ pena gẽtili b⁹ similes. scõo q̃ ad aliq̃d meliores ibi. Tu aũt si iudeꝰ. tercio q̃ ad aliq̃d meliores in ꝓncipio sequẽtis ca. ꝓma adhuc i duas: q: ꝓmo circa ꝓpositũ ostendit veritatẽ. scõo remouet quoddã errorẽ: ibi. Existimas. ꝓmũ ostendit duplici rõne. ꝓma ẽ. q: apud gẽtiles idolatria reputabat meritoria: ꝛ fornicatio licita. ꝓter qõ talia publice agebãt. iudei vo ꝙ legẽ a deo ſpãliter sibi data cogẽscebãt ambo cẽ ꝓhibita. ꝓt qõ i manifesto a talib⁹ abstinebãt ne ꝑ fm legẽ puniren̄t. in occulto tñ ꝑ opabant. ꝓt qõ in ꝓcõ erãt gẽtilib⁹ similes. ꝛ iõ in fine ꝓcedẽtis. c. vbi dicit apl̃s. Qm̃ q̃ talia agũt digni sũt morte. ꝛcludit. a Propt qõ inexcusabilis es o hõ. i. tu iudeꝰ gẽtilẽ vnus q̃ iudicas temerarie gẽtiles. ꝛ cã subdit. Jn q̃ em̃ iudicas ꝛc. ꝛ ps lꝛa.

b Scim⁹. n. qm̃. Hic ponit secũda rõ. licẽs em̃ int ꝓcã manifesta ꝛ occulta sit distinctio q̃tum ad hũanũ iudiciũ. ꝙ qõ tm̃ puniunt manifesta. tñ q̃tũ ad diuinũ iudiciũ nõ ẽ in ꝑ distinctio: q: punit secreta sic ꝛ manifesta: eo ꝙ ei nihil ẽ occultũ. j. Reg. xvij. Hõ videt ea q̃ paret: deꝰ aũt innuit ek cor. ꝛ iõ indei q̃ sibi ꝓcã faciebãt i occulto: erãt sibi ꝓ nitẽdi sic ꝛ gẽtiles faciẽtes talia i manifesto: ꝛ sic dr ꝓpositũ. ſ. q: iudei sibi gẽtilib⁹ erãt buꝰ rõnis ponit veritatẽ dicẽs. b Scim⁹. n. qm̃ iudi. dei ẽ fm veri. i. fm eꝛtatẽ iusticie. c In eos q̃ ta. agũt. ꝑlice vel occulte. d Existimas ãt. hic remouet circa dicta duplicẽ errorẽ. secũdũ remouet ibi: Nõ ẽ. n. acceptio. q̃z ꝓm⁹ ẽ: q: aliq̃ ipunitatẽ attribuebãt sibi ex dilatiõe punitiõis diuine: q̃si cẽt oblita ꝓcã sua. ꝑ remouet tanq̃ erroneũ: q: ꝑ, puenit ex dei patia. q̃ ꝓcedit ꝓcõ⁹ ꝓs pnie: vt si nõ pentiteãt appeant eoꝝ ꝺdenario magẽ iusta. ꝛ sitr ꝙseuerãtiũ ꝓmatio in bono. hãc triaz deduxit apl̃s diffuse di. d Existimas aũt ꝑ erronee. e Nõ ẽ iudi. ꝛc. i. o tu iudee q̃ iudicas gẽtiles temerarie vt deũ ẽ. f Qz tu effugi. iudi. dei. i. eis

r die ire ꝛ revelationis iusti
s iudicij dei q̃ reddet vnicui
t q̃z fm opa ei⁹ bis quidẽ q̃
v fm patiaz boni opis: gliaz
x ꝛ honorẽ ꝛ incoꝛruptões q̃
y rẽtib⁹ vitã eẽnã. his autẽ q̃
z ſẽ ex ꝛtentiõe: ꝛ q̃ nõ acqe-
a scũt veritati: credũt aũt iniq̃
b tati: ira ꝛ idignatio tribu-
c latio ꝛ angustia i omnẽ aiam̃ hois opantis malũ
d iudei ꝓmũ ꝛ greci. Gliã aũt
e ꝛ honorẽ ꝛ pax oi opanti bo-
f nũ: iudeo ꝓmũ ꝛ greco: nõ
g em̃ ẽ acceptio ꝑsonarũ apũ
h deũ. Quicũq; em̃ sine lege
k peccauerũt: sine lege peri-
l bunt. Et quicũq; i lege pec

puniriões. ꝓpt pene dilationẽ. q. d. nõ sic erit ꝙ magis ꝺtiũ: q: tu aburer⁹ ꝛpe miserico: die tibi dato ad pentitẽdũ: iõ subdit. g An diuitias. i. abũdãtiã. b Bonitatis ei⁹. q̃ malis nõ ſbtrahit bona nãe.

i Et patiẽ. q̃ differt dilationem pene.

k Jõgan inmitat⁹. q̃ diu expectat ꝓcrsionem hoim a malo culpe. l Cõtẽtis q. d. sic ipunitatẽ tibi arrogãdo. m Jgras qm̃ benig. dei. te toleras. n Nã penitẽ. te abdu. quãtũ ẽ in se: q: instinctu⁹ sus os ad bonũ a malis nunq̃ aufert penit⁹ q̃diu sũt i via: ꝙ ipsi repellunt eos. et sic

remanẽt i fecib⁹ suis: iõ ſbdit. o Scim aũt duri. tuã. q: nõ cedit diuio instinctui. durũ. n. in corpalib⁹ dr qõ nõ cedit tangẽti. ꝛ ad silitudinẽ hui⁹ dr coꝛ ditrũ: qõ nõ obedit instigãti ad bonũ. p Thesaurizas ti. irã. i. accumulas tibi penã. q Jn die ire. i. vltiõis eẽne. r Et revelationis iusti iudicij dei. rũc. n. revelabunt secreta coꝛdis vñ. s Qui reddet vni. fm op. ei⁹. ſ. hois ꝓmia. iõ seqt

t His q̃dẽ q̃ fm patiaz boni opis. i. illis q̃ patia dei vsq̃ sũt ad bñ opandũ. v Gliã ꝛ honorẽ. recipiẽt ei ꝓmiũ ꝙ ꝓmte in q̃ ꝓsistit rõ honoris: q: fm ꝓbm. Honor ẽ ꝓmiũ ꝺmris. recipiũt. n. hũc honorẽ coꝝ multis. ſ. coram multitudie angelo⁹: in q̃ rõ gl̃ie ꝓsistit. q̃ est manifestatio honoris. vñ gl̃ia dr a claritate q̃si q̃dã claria c. mutata i g.

x Et incoꝛruptões. q: electi resurgẽt i vitã imoꝛtalẽ ꝛ beatã: ꝛ q: malis ꝙ opposit̃ reddunt tormenta. iõ subdit.

y His aũt q̃ ſ ex ꝛtentiõe. i. pcrõ⁹ obdurat⁹. q̃z aia sp cõtẽdit: vt dr. viij. etb. q: synderesis seu dictamẽ rõnis malo remurmurat. ꝛ sensualitas ad ipm inclinat. ꝛ sic ẽ ꝛtio ũt pres aie.

z Qui nõ acqe. ꝛtati. ſ. dituĩe pulsanti ad ostiũ coꝛdis ꝙ se ad bonũ instigãdo: ꝛ ꝙ suos ꝓdicatoꝛes mouẽdo. a Credũt ãt iniq̃. i. dyabolo iniqtatẽ suggerẽti ꝙ se ꝛ ꝙ mistros suos. b Jra ꝛ indigtio. fumi iudicis

c Tribulatio. i. platiõe ſnie Mat. xxv. Jte maledicti in ignẽ eẽnũ ꝛc. d Jn oẽm aiaz hois ꝛc. i. in oẽm hoiem malũ. noiaᷣ. n. ꝑ totũ cõpositũ a pte digniozi: sic Exod. j. Dẽs aie q̃ egreditur sunt de semoꝛe Jacob. i. oẽs homies.

e Judei ꝓmũ ꝛ gre. Jsti. n. ꝑ aliis gẽtilib⁹ debẽt auxilia diuina ꝺ pcrã. iudei. n. ꝑ legẽ: greci ꝙ sapiam acq̃sitã: q: tũc phia vigebat i grecia. ꝓpt qõ pcrã isto⁹ magẽ erãt ꝛnia. et ꝙ ꝓis magẽ punieda.

f Gliã aũte bo. ꝛc. Ex dictis ps hic lꝛa.

g Nõ. n. ẽ acceptio ꝑsonarũ. hic remouet errorẽ secũd⁹. ꝛ ꝑ ponit ꝑ remotio. scdo cuiusda dicti declaratio ibi: Cũ em̃ gẽtes. erroꝛ: aũt iste erat aliq̃ⁿ indeoꝝ ipunita tẽ sibi arrogantiũ: eo q: legẽ a deo receperãt ꝑ ceteris gẽtib⁹: fz q̃ dicit ps. ce. xvij. Nõ fecit taliter oi nationi ꝛc. ꝑ igit remouet. d. g Nõ. n. ẽst accep. ꝑsonã apud deũ. dimittẽdo ꝑ ceteris ipunita indeoꝝ pcrã. b Quicũq; em̃ sine le. peccauerũt. i. legẽ scpta nõ ꝑitos q̃les fuerũt gentiles.

i Sine lege. ſ. scpta.

k Peribũt. q: habuerẽt legẽ naturalẽ bonũ ꝛ malum ostendentẽ: vt postea declarabit.

l Et quicũq; in lege peccauerũt. i. legẽ mosaicã bãbtes

cuiusmodi fuerunt iudei. m Per legē iudicabunt. i. punient inq̄tū trāſgreſſi ſunt eā: er ſubdit rō. n Non em̄ auditores legis iuſti ſūt apud deū. q. d. receptio legis niſi ſequat ipletio opis nō iuſtificat. ꝛ ideo illa acceptōe nō debet ſibi aliq̄s impunitatē arrogare. o Sz factores legꝫ iuſtificabūt quicūq; ſint illi ſiue iudei ſiue gentiles. p Cum em̄ gētes. Hic declarat q̄dā dictū. ſ. q̄ gēiles habuerūt legē naturalē. ido facieres ſz dictamē illi⁹ legis me rebant puniri. er viuētes ſm ipam præmiari. ꝓpter q̄s obſeruantio legis nāliscū fide et cultu vni⁹ dei. ad q̄s etiā inducit rō nālis aliq̄ mō ſuffecit ad ſalutē gētū vſq; ad publicationē euāgelij: q: nō tenebant ad legem moyſi. dicit igitur.

p Cū em̄ gentes q̄ legē nō hūt. ſ. moſaicā. q. Nālit ea q̄ legis ſūt faciūt. i. er nāli dictamie rōnis r Eiuſmodi legē ſi habētes. ſ. moſaicā. s Ipi ſibi ſūt lex. i. rō nālis q̄ ē p̄cipalior⁹ gs bonꝰ. ꝓpt q̄s dī tot⁹ hō: vt dictū ē ſ. Ipa quidē eſt eis lex: q: lex ſcpta diuia vel hūana eſt a lege nāli deriuata q̄tū ad agibilia: q: p̄ma p̄cipia agibiliū ſunt impſſa intellectui practico. ex q̄bus deriuant leges q̄ſi quedā cōcluſiōes: ſicut intellectui ſpeculatiuo impſſa ſūt p̄ma p̄ncipia ſpeculabiliū ex q̄bus deriuant ſcie tanq̄ quedā veritates cōcluſe. t Qui oſtē. op⁹ le. ſcri. in cor. q̄s declarat p effectū di. v Teſtimoniū reddēte illis cōſcia ipo⁹: q̄ ex naturali dictamie rōnis recalcitrat malo ꝛ pſentꝰ bono. ꝛ Et inſe inuicē cogi. accu. aut etiā defen. dicunk aūt cogitationes accuſantes male. ꝛ defendentes bone q̄ examinabūt ꝛ declarank cor̄ nāli iudicatorio hois. ſic cor̄ iudice p̄ma p̄ncipia opabiliū naturaliē inferta. ſic ē illud. Hoc facias alij q̄ tibi vis fieri. ꝛ nō facias alteri q̄ tibi nō vis fieri. Et licꝫ ꝑ iudiciū fiat in p̄ſti tū multo clari⁹ fiet i die iudicij: ſ. ſeq̄t. In die cū iudicabitur ꝛ. y Scām euāgelium meū. licꝫ enim euāgeliū ſit ſolū⁹ xp̄i tanq̄ actoris. tū dī euāgeliū apſi tanq̄ eⁱ⁹ p̄dicatoris. z Per ihm xp̄m. finale em̄ iudiciū exercebit p eū. a Si aūt iude⁹ cognomiaris. ꝓpus apſtus oñdit iudeos ꝛ gētiles i culpa ꝛ pena fuiſſe ſitos. ꝑ oñdit iudeos in aliq̄ peiores ꝛ ꝑ eſt ex duob⁹. ſecūdū ibi. Circūciſio. Primū aūt eſt bñficiū legis accepte. p quā iudei ꝓ ceteris gentib⁹ a deo fuerūt ſublimati: ſm q̄ dī Deut. iiij Que ē em̄ alia gens ſic inclyta vt habeat ceremonias inſtaq̄ iudicia ꝛ vniuerſā legē. ꝛ quāto ſtat⁹ altio: tanto caſus grauio: erat. ꝛ ſō petm̄ iudeoꝝ grauꝰ erat pctō gentiliū in eodē genē peccati. dicit igit: a Si aūt tu iude⁹ cognomiaris. ꝛ dicit cognomiaris: q: p̄mo noiati ſūt habēti ab deb̄ ī cui⁹ familia mālit lingua hebraica q̄ pus erat oib⁹ cēis Geñ. xj. Erat aūt terra labij vni⁹ ꝛc. poſtea noiati ſūt iſraelite a Jacob q̄ noiat⁹ ē iſrl Geñ. xxxij. Et vltra iudei a tribu iuda nobiliori. b Et reqeſcis i lege. nō vagādo ꝓ varios errores ſicut gētiles. c Et gliaris in deo. i. in noticia vni⁹ dei. d Et noſti volū. eⁱ⁹. i. ꝓcepta i lege expſſa. e Et ꝓbas vtilia. i. ſcis eligē meliora.

m cauerūt per legem iudicabunk. n Nō em̄ auditores legis iuſti ſunt apud deū ſed factores legis iuſtificabūt o Cū em̄ gentes q̄ legem nō habēt naturaliter ea q̄ legis ſunt faciūt eiuſmodi legem nō habētes ipi ſibi ſunt lex qui oſtēdūt opus legis ſcriptū in cordib⁹ ſuis teſtimoniū reddēte illis cōſcia ipoꝝ inſe inuicē cogitationū accuſantiū aut etiā defendentiū. in die cū iudicabit de⁹ occulta hoīm ſm euāgeliū meū: p ihm xp̄m. Si aūt tu iude⁹ cognomiaris ꝛ requieſcis in lege ꝛ gliaris in deo ꝛ noſti volūtatē eⁱ⁹ ꝛ ꝓbas vtiliora inſtructꝰ p legē cōfidis teipm̄ eē ducē cecoꝝ: lumē eoꝝ q̄ in tenebris ſūt: eruditorē inſipiēti⁹ magiſtrū infantiū hītē formā ſcie: ꝛ veritatis in lege. Qui ergo alū doces teipm̄ nō doces. Qui p̄dicas non furandū: furaris. Qui dicis nō mechādū mecha־ris. Qui abominaris idola: ſacrilegiū facis. Qui in lege gloriaris per p̄uaricationē legis deū inhonoras. Nomen enim dei per vos blaſphemat inter gentes: ſicut ſcriptū eſt. Circūciſio quidē p̄deſt ſi legē obſerues. ſi autez p̄uaricator legis ſis: circūciſio tua p̄putiū facta eſt. Si igit p̄putiū iuſtitias legis cuſtodiat: nōne p̄putiū illius in circūciſionez reputabitur. Et iudicabit id q̄ ex natura eſt p̄putiū legē cōſummans te q̄ p litterā ꝛ circūciſionē ꝛ es preuaricator legis. Nā circūciſio quidē vtilis eſt ſi legē obſeruas. Si aūt preuaricator legis fis: circūciſio tua p̄putiū facta eſt. Si igit p̄putiū iuſtitias legis cuſtodiat: nōne p̄putiū illius in circūciſionē reputabitur. Et iudicabit id q̄ ex natura eſt p̄putiū legē cōſummans te q̄ p litterā ꝛ circūciſionē ꝛ es preuaricator legis. Nā circūciſio quidē vtilis eſt ſi legē obſeruas. Si aūt preuaricator legis fis: circūciſio tua p̄putiū facta eſt. Si igit p̄putiū iuſtitias legis cuſtodiat: nōne p̄putiū illius in circūciſionez

ꝛ circūcisionē in corpe mo. q. d. sic: ꝺdēnabilē re ostēdet.
f Nō em̄ q̄ in manifesto iude⁹. hic ex ꝓdict⁹ infert co re
larū. ſ. q̄ duplex ē circūcisio. vna ſpūalis q̄ est ꝓsito pellicule coopientis mēbꝝ
vtrile. ꝛ ꝑma melior est scōa. quāto aia melior ē corpe. Et
ꝛ h duplex ē iude⁹.
vn⁹ ſpūalis q̄ habet
mentē circūcisā. alⁱ⁹
carnalis hns carnē
circūcisā: ꝛ ꝑm⁹ me-
lior ē: sicut et de cir-
cūcisiōe dictū ē. hoc
est q̄d dr. f Non
em̄ q̄ in manifesto. i.
circūcisⁱ carne q̄ pōt
homiⁿ apparere.
g Iude⁹ est. ſ. tm̄. ꝛ
sūt dīc de circūcisio
ne carnis. h Ne
q̄ q̄ in manifesto ē.
ſ. q̄ in abſcōdito iu-
deus ē. q̄ circūcisus
est mēte ꝺoli deo visi
bili. i Et circūci-
sio cordis in ſpū. ſcz
ſancto q̄ vicia reſcin
dit. k Cui⁹. ſ. cir-
cūcisiōis ſpūalis.
l Laus nō ex hoiⁿ⁹
q̄ ſolū videt exterio-
ra. m Sꝛ ex deo
est. q̄ videt interiora.

cisionē ꝑuaricator⁹ legis es
ſ Non em̄ q̄ in manifesto iu-
b deus est: neq; q̄ in manife-
sto in carne ē circūcisio: sed
qui in abſcōdito iudeus ē:
i ꝛ circūcisio cordis i ſpū nō
k lra cui⁹ laus nō ex homiⁿ⁹
m sed ex deo est. Capi. uij.

QVid ergo ampli⁹ iu-
deo: aut que vtilitas:
circūcisionis. Multū
o q̄ oēm modū. Primū q̄dez
e q: credita sūt illis eloquia
f dei. Quid em̄ si quidā illo
g rū nō crediderūt. Nūquid
incredulitas illoꝝ fidē dei
h euacuauit. Absit. Est autē
i deus verax oīs homo mē-

In ca. q̄. vbi dicit in postilla.
quia ꝑmo noiati sunt hebrei ab heber.

Additio.

Ebrei non nominant ab heber ꝑut in postilla. nec
b etiā ab ab rahā. ſed vñ h denominatio deriuet oñdit
Matth. xxj. in additiōe ꝛc.

In eo. ca. vbi dicit in postilla. Non em̄. hic ex dictis in-
fert corrlariū.

Additio.

Jeremie. ix. ca. dr sic. Oēs gentes hūt ꝓpuciū. ois
b aūt dom⁹ iſrl uncircūcisi sunt corde. Ex q̄ ꝑz q̄ du-
plex ē ꝓpuciū. ſ. ſpūale ꝛ corpale. ſilr q̄ circūcisio
nō sernantiū legē est facta ꝓpuciū. ꝛ ꝓpꝛa cōcordat ex-
ꝓsse cū apostolo ꝛc.

Replica.

In ca. ij. epistole ad romanos vbi postil. dicit he-
b breos dictos ab heber Burg. opponit. ꝙ ei⁹ oppo-
sitū cōtrigit Genē. x. et. xij. Capi. iij.

QVid ergo ampli⁹ iudeo. Nisi in q̄ iudei erāt peior⁹
q ꝺditōis q̄ alij. h oñdit q̄ erāt meliorⁱˢ. ꝛ diuidit i
duas ꝑtes: q: ꝑmo ostēdit ꝓpositi. scōo remouet
quoddā obiectū: ibi. Quis em̄. ꝛ c inia talis q̄ ꝑmo mo-
uet q̄stionē ex ꝓdict⁹. d. a Quid ergo ampli⁹ iudeo. i. me
li⁹ q̄ gētil. b Aut q̄ vtilitas circūcisiōis a deo date pa
trib⁹ sanct⁹ cui⁹ opa sūt ꝑfecta Henr. xxij. ꝛ rnder ꝑcēs:
c Multū p oēm modū. qō oñdit ꝓter di. d Primū
quidē: q: credita ſt illis. i. ſpāliter credita. e Eloq̄a dei
in lege ꝛ ꝓphis q̄ in deū dirigunt ꝛ ad ſuscepiōez xpi dis-
ponūt Gal. iij. Lex pedagog⁹ nr̄ fuit i xpo. ꝛ de ꝓphis di
cit ra. Sa. hebre⁹ q: nō sūt locuti nisi ad dies meſſie. qō ē
intelligēdū de ꝑncipali intēt̄one ꝑut declarauit plen⁹ in
veteri testa. Nō aūt ꝙre lex ꝛ ꝓphe date ſt singularit̄ pplo
iudaico. hec ē: q: xpo fm carnē inde erat nascitur⁹. ꝓter
qō ꝑ alios pplos decēs erat ipm pollere q̄das ſpāli scitate
ad quā inducūt lex ꝛ ꝓphe. f Quid em̄. Hic remouet
q̄dā obiectio. ꝛ ꝑ sit. ꝓpositū. scōo rollit q̄dda incidēs erro
neū: ibi. Si aūt. C irca ꝑmū dicit. f Quid em̄ si quidā
illoꝝ nō crediderūt. q. d. nō obstat ꝓdict⁹ q̄ ꝑles iudei fue
rūt incredeuli: q: cor incredulitas nō abstulit fidelitatē dei
de implēdo qō ꝓmiserat ꝑib⁹ antiqs i datiōe legis ꝛ ad-
uēm xpi. ꝛ h ē qō dicit: g Nūquid incredulitas eor⁹ fi
dē dei. i. fidelitatē. h Euacuauit: absit. Et ſbdit rō. Est
aūt de⁹ verax. implēdo ꝓmissa. in his q̄ ꝓmittunt absolu-
te: cuiuſmodi ſt ꝓdicta. ſi aūt illud ꝓmittat a deo ſb cō
ditiōe ſic ꝓpta talis fuit ꝓmissa iudeis ſi fidelit̄ seruā

ꝛ dar sicut ſcptū est: vt iuſtifi
m ceris in ꝓmoiⁱˢ tuis ⁊ vin-
n cas cum iudicaris. Si aūt
iniquitas nr̄a iuſticiam
o dei cōmendat: quid dice-
p mus. Nūquid iniquus est
q deus qui infert irā. Scōm
r hominē dico. Absit. Alio-
quin quomodo iudicabit
s deus hunc mūdum. Si em̄
t veritas dei in meo menda
v cio abūdauit in gloriā ipi⁹
x q̄d adhuc et ego tanq̄ pec-
y catoꝛ iudicoꝛ: et sicut blaſ-
a phemamur ꝛ sicut aiūt qui
b dam nos dicere faciamus
c mala vt veniāt bona. Quo
rum damnatio iuſta est.

rent ei. nō rollit diuīa ꝓmissa q̄ adnersitates ei⁹ ꝓmissas q̄
recesserūt a deo: q: nō ſtabat ꝓditio. i Nis hō mēdax.
volūtas em̄ hūana mutabilis ē. ꝛ iō pōt ee mēdax. i. ꝓmit
sis nō sic aūt de⁹. cui⁹ volūtas ē imutabilis. ꝛ ad h indnē
exēplū de ꝓmissiōe facta ipi dauid absolute de ꝑseuatōe
regni sui et posteris
ei⁹. cui⁹ impletio nō
fuit ipedita ꝙ ꝓm
dauid cū bersabee. ꝛ
h est qō dr. k Si
cut ſcptū ē pō. i. quē
fecit dauid penitēs
de dicto ꝓpō: vt ibi
dem declarauī.
l Vt iuſtificer⁹ ꝛc.
ibi ꝓmittit. Tibi ſo-
li peccaui: ꝛ malum
coram te feci. ꝛ subin-
telligit. K emitte m̄.
Vt iuſtificeris i ſer-
monib⁹ tuis. i. vt vi
tas fmōis tui appa-
reat de ꝑseuatiōe re
gni et xpo nascituro
de me ſic. ꝓmisisti.
m Et vincas cū iu
dicaris. facieōo ꝓpō
quod de te iudicat a
multi. post. n. adul-
terīū dauid cū bersa
bee ꝛ occasionē vsie

In ca. ix. vbi dicit in postilla. quia ꝓpō noiati sunt hebrei ab heber. Additio.

multi dicebāt q̄ ꝓter h ꝓmissa dei facta dauid erāt retra
cta: qō rñ nō erat vez: q: facta fuerāt absolute. n Si
aūt iniqtas nr̄a iuſticiā dei. Hic circa ꝓdicta remo net er
roꝛ incidentē. ex h em̄ q̄ ex ꝓcīs boim apparet iuſticia
dei cōmēdabilis: dixerūt aliq̄ q̄ pctā p se faciūt ad gllam
dei: qō apl's falsū oñdit dū cedo ex h ad triplex icōueniēs
ꝓmū ē q̄ de⁹ ēt iniqⁱ⁹ inferēdo penā pctōꝝ⁹: cū fm h
pctā p se faciāt ad gloriā suā. ꝛ h est qō dicit: n Si aūt
iniqtas nr̄a iuſticiā dei cōmendat. i. cōmēdabilem facit.
o Quid dicem⁹. ad icōueniēs qō seq̄t. p Nūquid
iniqu⁹ ē de⁹ q̄ infert irā. i. penā pctōꝝ⁹. hoc. n. seq̄t ad di
cū coꝛ erroneū: iō sequit. q Scōm hoiem dico. i. fm
hoies errātes dicto mō. q Absit. ſ. deū esse inniquū.
r Alioqn quō iudicabit de⁹ hūc mūdū. q. d. nllo mō bñ
si n. ēet iniqⁱ⁹ nō posset esse bon⁹ iudeꝛ. nā ecīas ē optī
ma ꝺditio iudicis. s Si em̄ veritas dei. Hic infert se
cūdū icōueniēs. si. n. pctā faceret ad gloriā dei. seq̄tur q̄
pctōꝛ posset nullo mō malⁱ⁹ dici: q: nulli⁹ dī malⁱ⁹ faciēdo
illud qō ad gloriā dei ordinat. ꝛ h est qō dr. s Si em̄
veritas dei. i. eī⁹ iuſticia. t In meo mēdacio. i. q̄ meū
pctm̄ qō est qōdā mēdaciū. v Abūdauit i gllaꝫ ipi⁹. i.
declarauit iuſticiā ei⁹ gloriosā. x Quid adhuc ego. et
loquit apl's i ꝑsona pctōꝛis. y Tanq̄ pctōꝛ iudicoꝛ.
scz reus ꝺdēnādus ꝓpt pctm̄. q. d. nō esset h rōnabile si
illud dictū eēt verū. ꝛ sic ex h incōueniēti cōcludit eē fal
sum. z Et nō sic. hic infert tertiū icōueniēs: qz si pec
cata p se faciēt ad gloriā dei: eēnt frequētanda: sic ꝛ opa
ꝑmū. hoc aūt incōueniēs infert iplicando dictū pseudo
apl's oz: q̄ diffamare nitebant⁹ veros apl's: vt ꝑz i plurib⁹
locis noui testamēti. ꝛ iō ex h q̄ paul⁹ cōmendās gratiā
dei dixit: Vbi abūdauit delictū ſupabūdauit ꝛ gra. ſ. ca.
v. ꝛ ex silb⁹ ꝓbis discipl's oz alioꝛ xpi dicebāt pseudoapli
q̄ paul⁹ ꝛ alij xpi discipuli inducebāt pp'os ad multipli
cationē peccati: vt sic ꝑ multiplicationē maloꝝ ven iret
bona. ꝛ h est qō dicit: z Et nō sicut blaſphemamur. a
pseudoapl'is. a Et sicut aiūt quidā nos dicere. falso rñ
b Faciam⁹ mala vt veniāt bona. imponebāt em̄ veris
apl's q̄ ꝺdicabāt multiplicationē peccōꝝ. c Quoꝝ
cōdemnatio iusta est. q̄ falsum crimē apl's imponebāt.
ex hoc igit q̄ peccata non sunt frequētanda: et q: dicere
q̄ sint frequētanda est erroneū cōcludit. falsitas illius di
ci. ſ. q̄ peccata faciāt q̄ se ad gloriā dei. Ad maioꝛē intelle

cū ꝓdictoꝝ sciendū q peccatū sine malū culpe anertit a deo ꝙ sc.ꝛ iō nō facit ad eius gloriā:ꝫ deus cuiꝰ potestas tanta ē ꝛ bonitas ꝙ de malis elicit bona: vt ps ꝙ Aug.in encheriō. Punitionē pcōꝝ ꝙ malū pene cuius est actor ordinat ad declarationē sue iusticie ꝑter īntionē peccātis.sicut ꝑter intentionē tyrānoꝝ declarauit patientiā martyrum. d Quid ḡ. Postq̄ aplus ostendit iudeos ꝛ gētiles sub ꝑccato esse sicut scptū est. Quia nō est iustꝰ q̄sq̄ nō est intelligēs nō est requrēs deū. Oēs declinauerūt sīl inutiles facti sūt: nō est qui faciat bonū:non ē vsq̄ ad vnū. Sepulcrū patens est guttur eorum. Linguis suis dolose agebant venenū aspidū sub labijs eorū. Quorū os maledictiōe et amaritudine plenū est: veloces pedes eorū ad effundendū sanguinē. Cōtritio ꝛ infelicitas i vijs eoꝝ ꝛ viā pacis non cognouerūt nō est timor dei:añ oculos eorū. Scimꝰ aūt quoniā quecūq̄ lex loquit : his q̄ in lege sunt loquit. Vt omne os obstruatur:ꝛ subditus fiat oīs mūdus deo:qr ex opibus legis non iustificabit omnis caro:coꝝ illo. Per legem eīm cognitio peccati Nūc autē sine lege iusticia dei manifestata ē testificata

d Quid ergo. Precellimus
f eos. Nequaq̄. Causati.n.
g sumꝰ iudeos ꝛ grecos oēs
b sub peccato esse sicut scptū
i est. Quia nō est iustꝰ q̄sq̄
h nō est intelligēs nō est req̄
m rēs deū. Oēs declinauerūt
n sīl inutiles facti sūt: nō est
o qui faciat bonū:non ē vsq̄
p ad vnū. Sepulcrū patens
q est guttur eorum. Linguis
r suis dolose agebant vene-
nū aspidū sub labijs eorū.
s Quorū os maledictiōe et
t amaritudine plenū est: ve-
x loces pedes eorū ad effun
x dēdū sanguinē. Cōtritio ꝛ
y infelicitas i vijs eoꝝ ꝛ viā
3 pacis non cognouerūt nō est
a timor dei:añ oculos eorū.
b Scimꝰ aūt quoniā quecū-
c q̄ lex loquit : his q̄ in lege
e sunt loquit. Vt omne os
f obstruatur:ꝛ subditus fiat
g oīs mūdus deo:qr ex opi-
b bus legis non iustificabit
k omnis caro:coꝝ illo. Per
legem eīm cognitio peccati
a Nūc autē sine lege iusticia
b dei manifestata ē testifica-

de quo assumpta est scriptura ꝓdicta fm sensum literalez de Nabuchodonosor loquit de rege babylonis ꝛ eiꝰ exercitu: vt dicū fuit ibidem nī fm sensū tropologicū cōuenīēter allegat de oibꝰ peccatoribꝰ generaliter.ꝛ hoc mō allegat eā apostolus ī ficut.ſ. Corinth.x. scripturam Exo. allegat i sensu allegorico di. Petra autem erat xps. Cernū.n. est ꝙ petra vnde fluxerūt aque in deserto non erat xps historice:ꝫ tm allegorice:qr ipsum

loces pedes eorū ad effun
x dēdū sanguinē. Cōtritio ꝛ
y infelicitas i vijs eoꝝ ꝛ viā
3 pacis non cognouerūt nō est
a timor dei:añ oculos eorū.
b Scimꝰ aūt quoniā quecū-
c q̄ lex loquit : his q̄ in lege
e sunt loquit. Vt omne os
f obstruatur:ꝛ subditus fiat
g oīs mūdus deo:qr ex opi-
b bus legis non iustificabit
k omnis caro:coꝝ illo. Per
legem eīm cognitio peccati
a Nūc autē sine lege iusticia
b dei manifestata ē testifica-

ad ꝓpositū applicat:ibi. Scimꝰ. Circa primū dicit contra nūdo se ad precedentia. d Quid ḡ. dicemꝰ nos indei ꝓdbus erat apūs. e Precellimus eos. scz gentiles. f Nequaq̄. ꝛ subdit cām. Causati eīm sumꝰ.i. rōnabiliter ostēdimꝰ. g Judeos ꝛ grecos oēs sub peccato esse. añ cōuersionē:vt ps ex ꝓdictis. ꝛ idē sequit post cōuersionē nisi adsit gra dei:qr fides infomis non sufficit ad salutē. h Sic̄ scriptū ē.ps.xiij. fm trāslationē.lxx. i Quia nō est iustꝰ quisq̄.sine gra dei loquēdo de iusticia pfecta q̄ facit hoiem dignū vita eterna:pōt tñ alicūs esse iustꝰ iusticia politica per obseruationem legis nature.et iusticia legali per obseruationem legis mosaice. k Non intelligēs.rōnez supne bīrtudinis. l Nō est requirēs deū. p opa meritoria.ad h eīm requrit gra.iō subdit. m Oēs declinauerūt.a via vere beatitudinis. n Simul inutiles facti sūt deficientes a cōsecutiōe finis vltimi: sicut medicina dicit inutilis q̄ deficit ab introductiōe sanitatis. o Nō est q̄ faciat bonū non est vsq̄ ad vnū.qr nullꝰ pōt facere bonū meritoriū sine gratia dei. ꝛ qm ipa subtracta homines cōiter labunt in bonitatis peccata.ideo sequit. p Sepulcrū patēs est guttur eoꝝ.ex sepulcro eīm patēti feto: exaltat.sic tales ꝓferūt verba vilia et fetida:qr ex abūdātia cordis os loquit Matth.xij. q Linguis suis dolo,agebāt.primū decipiēdo. r Venenū aspidū ſb labijs eoꝝ.occulte detrahēdo. s Quorū os maledictione.deū blasphemādo. t Et amaritudine plenū.alijs malū psuadēdo. v Veloces pedes eoꝝ. ad effundendum sanguinē.innocentē. x Contritio ꝛ infelicitas in vijs eoꝝ.qr finaliter ꝑrenit ꝛ ad miseriā deducēt. y Et viā pacis nō cognouerūt.que ducit ad vitā beatā.vbi est pax pfecta.ꝛ subdit ꝓdicto causa. 3 Nō est timor dei q̄ retrahit a malo. a Ante oc̄os eoꝝ.ꝑter q̄ sine retinaculo currūt ad malū. b Scimꝰ. Hic scripturā allegatā applicat ad ꝓpositū dicēs:Scimꝰ qm quecūq̄s lex loquit his q̄ sub lege sunt loquit. Ex hoc dicit aliq̄ expositores q̄ scriptura allegata loquit eīm de iudeis q̄ sub lege mosaica erant:ſ scriptura imediate ꝓcedens dissonat: vbi dī: Causati eīm sumꝰ iudeos ꝛ grecos oēs sub peccato esse.sīl subsequēs imediate:vbi dī: Vt omne os obstruatur.ꝛ subdit ꝙ fiat oīs mūdꝰ deo. Ex ꝙbus ꝙ loquit ō iudeis ꝛ gentilibꝰ:nec obstat qō dicit. His q̄ sub lege sūt loquit:cū qr dī ō q̄ sub lege indefinite:ꝛ sicut iudei erant sub lege moysi.ita gentiles erāt sub lege naturali. indefinita ꝙ iuris equipollet vniuersali. tū qr nō dī hic de his q̄ in lege sunt:sed de his q̄ sub lege sūt. licz aūt liber psalmorū de q̄ accepta ē scriptura ꝓallegata datus sit iudeis sicut ꝛ alij libri veteris testamēti nō tñ solū loquit de iudeis ſ etiā de alijs multis gentilibꝰ sic̄ declaratū fuit ibi ꝛ p singulos libros vete. testa. Scīēdū igit q̄ psal.xiij.

significabat:dic̄ igit aplus b Scimꝰ eīm qm q̄cūq̄ lex scz mosaica sub q̄ cōtinet liber psalmoꝝ accipiendo legē generaliter,p omib⁹ libris veteris testamēti : sic frequēter accipit iudei. c His q̄ sub lege sunt loquit.i. iudeis nō tñ solū illis loquit ſ etiā alijs gentib⁹.ꝛ sic pōt intelligi autoritas ꝓpter inducta.vel alit. c His q̄ sub lege sūt indefinite.i.gentibꝰ q̄ erāt sub lege naturali.ꝛ iudeis qui erāt sub lege moysi:vt ꝓdictū est. d Vt oīe os.ſ. gentilis ꝛ iudei. e Obstruat.i. q̄ ſi habeat audaciā ꝛ deū loquendi. f Et subdit ꝙ fiat oīs mūdus deo.tangit eius gra indigēs ad ꝓsequēdū salutē. g Quia ex opib⁹ legis.mosaice vel naturaſ. b Nō iustificabit oīs caro.i. oīs homo. i Coꝝ illo.i.vt sit acceptꝰ deo ,p beatitudine ꝓsequēda. k Per legē eīm cognitio peccati.supple fit.nō tamē eius remissio:ꝫ ꝑ gratiā dei. Sed contra hoc videt ꝙ in lentico frequēter dicit ꝙ in oblatiōe sacrificij ꝓ peccato.ſ. Orabit ꝓ eo sacerdos ꝛ dimittet ei. ꝫd q̄ dicendū ꝙ virtute illi⁹ sacrificij fm se nō dimittebat peccatū:fm q̄ dicit Hebre.x. Im possibile est sanguine thauroꝝ auferri peccata.ſ.īngtū illud sacrificiū erat quedam ꝓtestatio passuri quā ꝓtestationē cognoscebāt maiores magis explicite:minores vo implicite.ꝛ sic virtute fidei xpi gratiā cōsequēbāt:eo q̄ eadē fides erat antiquoꝝ ꝛ modernoꝝ remittebat peccatū. ꝛ nō virtute sacrificij: ꝛ hoc satis ostēdit ex mō loquēdi:cum dicit. Orabit ,p eo sacerdos ꝛ dimittet ei:qr ex fide ꝛ devotiōe offerentiū remittebat peccatū. a Nūc aūt sine lege iusticia. oīs q̄ cōsecuti sunt salutē nō erat nisi ꝙ fidē xpi.et hoc ex legis impfectiōe.hic ꝑtr hoc idē ostēdit ex fidei xpi pfectione. ꝛ dixi dīt in duo:qr ꝓmo hoc facit rōne. secūdo exemplo abrae ca.xvj.ꝓma in duos:qr ꝓmo ostēdit ,ꝓpositū.secūdo infert corrclariū:ibi. Vbi est gloriatio.ꝓma adhuc i duo. quia ꝓmo ostēdit hoiem iustificari ꝙ fidē xpi. secūdo ponit modus iustificandi:ibi. Oēs eīm ꝛc. Circa primū fit talis ratio illud ,ꝓpter iustificat qō facit dignū vita eterna. etiaꝫ sine lege mosaica:sed sic est de fide xpi:qr gentilibꝰ eam recipientibus dabat in signo visibili spūsanctus:vt ps ꝫlc̄.x. de cornelio ꝛ alijs gentilibꝰ cū eo existentibꝰ ergo ꝛc.but rōnis ponit minorē di. a Nunc autē sine lege iusticia dei.i.q̄ facit deo acceptū ꝛ vita eterna dignū. b Manifestata est. in gentilibꝰ sp̄usanctū recipientibꝰ mō dicto q̄ tamē legē moysi nō seruabāt. c Testificata a lege.i.a libris moysi qui ꝓpie dicunt lex apud hebreos: ꝛ ꝓphē. xlix.ca.dicit de xpo. Nō auferet sceptrū de iudae duxde

kem ore eius: donec veniat q̄ mittēdus est. ⁊ in trāslatione chaldaica quę apud hebreos est autentica: habek. Donec veniat messias ⁊ ipe erit expectatio gentiū: q̄ indifferenter in eis ⁊ gentilib⁹ dedit spūm sanctū ⁊ ꝓphetias Joel. ij. c. Effundā de spū meo sup omnē carnē. i. sup omnē hoiem iudeū sine gentiles:

ió ꝯcludit. d Justicia aūt dei. i. faciens: deo acceptū est. e Per fidē ihu xpi sup oēs ⁊ in oēs qui credūt in eū: et dicit sup oēs ꝯtū ad apostolos et alios ꝑmo credētes. ⁊ in oēs ꝯtū ad alios q̄ eandē fidē receperūt et recipiēt p ꝓdicatores apl'oz et succedentiū doctoz. f Nō. n. est distinctio. inē iudeos ⁊ gentiles ꝯtū ad iustificationes p xpi fidē ⁊ loqt apostol⁹ de fide formata charitate q̄ iustificat. g Oēs em peccauerūt. Hic ꝑfr ondit modus iustificatiōis hui⁹ p cām formalē: efficientē: ⁊ finalē: et ꝑpis cōgruentiā. ꝑmittit ū hui⁹ iustificatiōis necessitas: cū dicit. g Oēs em peccauerūt. tā iudei q̄ gentiles. h Et egent gl'ia dei. i. gr̄a sui per quā apparet gl'iosus. ⁊ subdit hui⁹ iustificatiōis modus: cū dr̄. i Justificati igit gratis. i. sine meritis nr̄is. k Per gratiā ipi⁹ formaliter. l Et p redēptionē q̄ est in xpo ihu. i. p passionē ei⁹ efficienter meritorie tū. k Quē ꝓposuit deus. q̄ est cā efficiens nr̄e iustificatiōis ꝑncipaliter. l Per fidē. nos deo cōiungentē. m In sanguie ipius ad oīsionē iusticie sue ꝯ. i. finaliter. p hoc em declarauit se iustū q̄ peccatū ade totā naturā humanā inficiēs nō reliqt impunitū. n In sustentatōe dei. sustētauit em patres in lymbo sine pena sensibili. o Ad oñsi. iusticie ei⁹ i ꝟ tpe. i. gr̄e in q̄ ondit sua iusticia q̄ facit dignū vitę ętne. p Et sit ipe iust⁹. id est manifeste appareat iust⁹. q Et iustificās eū ꝯ. i. quēcūq; credentē in xpo. r Ubi est ḡ gl'iatio tua. Hic infert quoddā correlariū. secūdo soluit obiectionē in cōtrariū: ibi. Legē ḡ. declaratū est q̄ iusticia dei eq̄liter dabat ebreis ⁊ ad fidē xpi de iudaismo ⁊ gētilitate. ⁊ ió cōcludit apl's: q̄ iudei nō debebāt gentiles despicere gloriādo inaniter de legis observatiōe: qō ti faciebāt in primitiua eccla: fm q̄ dr̄ Act. vj. Factū est murmur grecorū aduersus hebreos: eo q̄ despicerent in misterio quotidiano vidue eor. ad ꝟ igit repmēdū dicit apl's r Ubi est ḡ gloriatio tua. o iudee q̄ inaniter gloriaris de lege.

s Exclusa est. ꝯtū ad ceremonialia q̄ ꝑpe legis noue nō sunt obseruāda q̄ erāt mere figuralia. aduemēte ꝙ veritate tpe xpi cessat figura. iudicialia ꝙ exclusa sūt inq̄tū hēbant vim obligādi in lege. illa tñ ꝑsit de nouo instituit i lege noua ꝯtū ad illa q̄ regimini xpianoꝝ vident accomoda. moralia ꝙ manēt: q̄ sūt de lege nature. q̄ est immutabilis. ⁊ subdit mod⁹ dicte exclusiōis cū ḡrik. t Per quā legē. facta est dicta cōclusio. v Factor. i. p legem veterē que in obseruātijs carnalibus existebat. q. d. non. x Sed p legē fidei. i. p legē euāgelicā que spūalis est: qō cōfirmat dicēs: y Ēn iudeoz de⁹ nr̄m. q. d. nō. z Immo est etiā de⁹ gentiū. finis em corrūdet ꝑncipio. et ió sic iudei ⁊ gentiles ꝑcesserūt a deo sicut ab vno ꝑncipio ita reducunt⁹ ad ipm sic ad finē vnū: q̄ reducto sit q̄ mediatorē ihm xpm. ió subdit. a Unūquidē vn⁹ deus est. ⁊ gentiliū ⁊ iudeoz. b Qui iustificat circūcisionē. i. iudeos circūcisos. c Ex fide. i. p fidē xpi ⁊ nō p circūcisionē. d Et ꝑpucū. i. gētiles ꝑpucis bnūs. e Per fidē. f. cinisdē mediatoris ihu xpi. f Legē ḡ destruim⁹ Hic ꝑfiter rndet apl's cuidā obiectiōi: q̄ p hec verba et silia imponebāt sibi iudei q̄ destruebat legē mōysi p ꝓdicatione fidei xpi: vt hꝫ Act. xxj. hoc igit remouet dicens: f Legē ḡ. s. moysi. g Destruim⁹ p fidē xpi. i. p ꝓdicationē fidei christi.

r Ubi est ergo gloriatio tua Exclusa est. Per quā legē. Factor: nō. Sed p legē fidei. Arbitramur em iustificari hoiem p fidē sine opibus legis. An iudeoz de⁹ tm. Nōne ⁊ gētiū. Immo ⁊ gentiū. Qm̄ quidē vnus est deus q̄ iustificat circūcisionē ex fide ⁊ ꝑpucū p fidez. Legē ergo destruim⁹ p fidem. Absit: sed legem statuimus.

h Absit. ꝟ legē statuim⁹. i. cōfirmam⁹ qñ. n. aliq̄d est via. i. dispositio ad aliud ad qō ordinat sicut ad finez si cesset fine habito. non ꝓpter ꝟ dicit: destrui ꝟ magis cōfirmari: q̄ virtualit manet in alio meliori: sicut est de motu ad formaz: qa cessat forma introducta: et ꝙualiter manet in ipa. Lex autē vetus fuit quedā dispositio ab nouam ⁊ ordinata ad ipaz: sicut quoddā imperfectū ad rē pfectioz: vnde dicit Hiere. xxxj. Ecce dies veniūt dicit dns ⁊ feriā domui israel ⁊ domui iuda fedus nouū nō fm pactū q̄ pepigi cū patrib⁹ vestris ꝛc. ⁊ subdit: Et ero eis in deū: ⁊ ipi erūt mihi in populū. Et ideo lex vetus nō destruit: ꝟ magis statuit ꝯtū ad id in quo cessat simplicit cuiusmodi sunt ceremonialia. alia ꝙ nō sic cessant: vt dictū est.

Ad maioē dictoꝝ ⁊ dicendoꝝ intelligentiā querit hic. Utrū lex vetus suo tpe iustificaret. Et arguit ꝑmo q̄ sic nā leuitici. xviij. dicit: Custodite leges meas atq; iudicia q̄ faciēs hō in eis viuet: sed vita spūalis hominis est ꝙ iustitia: ergo ꝛc. Itē q̄ circūcisionē tolledat culpa originalis: sicut mō p baptismū: sed culpa nō auferr nisi q̄ gratiā sic nec tenebāt nisi q̄ lumē: ergo circūcisio conferebat gratiā q̄ iustificat simplicit. Itē oēs moderni doctores tenent q̄ in circūcisione dabat gratia: ergo ꝛc. Contra Gal. ij. Si data esset lex que posset iustificare. sequeret q̄ xps gratis mortuus esset. i. sine causa. sed hoc ē inconueniēs: ergo ꝛc. ⁊ illud ex quo sequit. s. q̄ lex vetus iustificaret. Circa q̄ ꝑmittēde sunt quedā distinctiones. ꝑma est de iustificatōe que pōt accipi duplicit vno mō ꝓprie. ⁊ sic iustificatio est facto iusticie. Alio modo magis large ꝓ cognitiōe iusticie: sicut vna dicit sana eo q̄ est sanitatis significatiua. Secūda distinctio est de iusticia que pōt etiā accipi dupliciter. s. vno ꝑfecte fm quam iustificat hō apud deū: alio mō impfecte. ⁊ sic iusticia est virt⁹ politica. Tercia distinctio est de veteri lege que distinguit fm ꝑcepta moralia: iudicialia ⁊ ceremonialia. Si igit loquimur de iusticia ꝑfecta. sic solus deus iustificat efficienter p habitū gr̄e quā solus infundit. Ps. lxxxiij. Gratiā ⁊ gloriam dabit dns. ipa ꝙ gr̄a iustificat formalit: si ꝙ accipiat iustificatio large: sic tota lex vetus iustificabat: q̄ gratiā iustificantē p xpm dandā significabat. totus em status illi⁹ legis fuit noue figuratiuus. j. Cor. x. ca. Dia em in figura cōtingebāt illis: si autē accipiat iusticia impfecta ⁊ lex vetus ꝯtū ad moralia ⁊ etiā iudicialia. sic iustificabat effectiue inq̄tū ꝙ opa legis que iusta erāt acquirebāt habitus iusticie. ⁊ ille habit⁹ acq̄situs iustificabat formaliter. iusticia tñ politica q̄ ne nō erat dignū vita eterna: q̄ opa talis iusticie sunt simplicit opa humana. ⁊ ꝙ ꝑsis ad cōsecutionē vite eterne impꝛoꝓrionata que excedit facultatē homis naturalem: fm illud Esa. Oculus nō vidit ꝛc. ꝓpter qō oportet q̄ talis ꝙmo veniat a deo ꝙ habitum ad hoc spāliter infusum. Sciendū tñ q̄ moralia alit iustificabāt politice q̄ iudicialia: q̄ moralia ꝓcepta erant de opibus virtutū generalit: ⁊ sic iustificabāt iusticia ꝙ omn

virtute accepta. iudicialia vo erant de cõtractibus iustis inter homines. ꝛ sic iustificabãt iusticia minus cõi. Si vo accipiãt lex ꝯtũ ad ceremonialia pure q̃ nõ ꝓtinebãt aliquid iustũ fm se q̃ tñ ex legis determiatiõe: sic lex nõ iustificabat nisi executiue: ꝛ ꝓpter h̃ de ceremonialib⁹ dr a doctoꝛib⁹ q̃ nõ iustificabãt nisi inq̃ntũ fiebãt ex obediẽtia faciẽntiũ. Ad ꝓmũ igit dicendũ q̃ ꝓ tanto dicebant ꝓcepta legis custodiẽtes viuere: q̃ ꝓ hoc euadebãt penam mortis ꝑalis ꝛ corꝑalis. que ꝓ legẽ trãsgressoꝛib⁹ inferebãt in casib⁹ multis: vt ꝑz ex decursu illi⁹ legis. Ad secũdũ dicendũ q̃ lieꝛ in circũcisiõe darec gra: hoc tñ nõ erat ex circũcisione: q̃ ex fide xpi venturi qua habuit abrahã: cuius fidei signũ fuit circũcisio: sicut dr sequnti ca. Et signũ accepit circũcisiõis signaculũ fidei iusticie qua fidẽ ꝓtestabat se recipe suscipiẽs circũcisionẽ ꝓ se. si erat adultus ꝛ ꝓ alijs si paruul⁹. cadẽ em fides fuit antiquoꝝ ꝛ modernoꝝ: sicut dictũ ẽ. Ad. liez mõ magꝭ sic explicita. ꝛ h mõ dicũt doctoꝛes gratiã fuisse data in circũcisiõe alter aũt dat mõ in baptismo q̃ hꝫ efficatiã a passione xpi tã cõpleta in effectu. ꝓter qd nõ solũ est signũ gre in eo date: q̃ etiã cã efficiẽs instrumẽtalis tñ: q: sacramẽta noue legis efficiũt qõ figurãt: ꝛ sic ꝑz ad quẽtionẽ ꝛ ad argumẽta.

In ca.iij. vbi dicit in postilla. Vt iustificeris.

Additio.

Ne qõ dr: Vt iustificeris in sermonib⁹ tuis. nõ vidẽt bene exponi de xpo nascituro. put postillatoꝛ exponit. Dato em q̃ dauid fuisset eternaliter cõdemnat⁹. posset ex eo descẽdere xps q̃ ex multis descẽdit pec catoꝛib⁹: vt ꝑz ex sua genealogia. vñ ꝑdicta vba melꝰ vidẽnt exponẽda fm glo. q̃ in eodẽ loco sic dicit. Precamina q̃ dauid: vt ponat ꝛ sic impleat qõ ꝓmisit de venia ingemiscẽtis dr. Quacũq; hora petoꝝ igemuerit oim iniq̃tatũ ei⁹ nõ recordabor. q. d. ideo me müda. Vt iustificeris in sermonib⁹ tuis. q̃ sũt de ꝓmissione venie ingemiscẽtis. Et vincas. i. cõuincas eos q̃ dicũt q̃ nõ parces mihi: eo q̃ grauiꝰ peccaui. Cũ iudicaris. ab eis. hec i glo. Et de hoc amplꝰ in additiõe sup istũ ꝑsal. vide ibi.

In eo.ca.vbi dicitur in postilla. Sciendũ ergo q̃ psalmus. xiij.

Additio.

Psalmus iste. s. Dixit insipiẽs. de q̃ sumpta ẽ scriptura h allegata ad ilã ꝓpter exponit de iudeo xpi in ꝑsona ꝓpheꝛe: sicut glo. exponit ibidẽ que quidẽ expositio magis ꝓcordat lre: put declaratũ fuit: ꝛ. in additiõe sup illũ ꝑs. vñ ꝛ aplus fm sensũ ysaiẽ h intelligat allegare. ꝛ tñ hoc q̃ h dr. Sicẽ scꝑtũ est. ad illud ptinet qõ diceꝛat parũ. ꝛ. Quid igit ꝓcellim⁹ eos. s. iudeos gẽtiles: neq̃ẽ. Sicẽ scꝑtũ ẽ glo. de iudeis de q̃b⁹ min⁹ videt eo q̃ sub lege dei viuere videbant. ꝛ fm hũc sensum glo. cõtinuat expositionẽ hui⁹ allegatiõis: vide ibi.

In eo.ca.vbi dr in postilla. Qui iustificat circũcisionẽ

Additio.

Er hoc qõ dicit aplus circũcisionẽ iustificari ex fide ꝓpuciũ ꝓ fidẽ fm dñm Petrũ de rharanthasia intelligit cꝫ iustificatiõe iudei fides nõ solũ ẽ termin⁹ ad quẽ sed etiã termin⁹ a q̃: pcedit em ex fide i fidẽ vt dictũ ẽ. ꝛ. j. ca. in additiõe: ꝫ in iustificatiõe gẽtilis fides est tm terminꝰ ad quẽ: nõ a quo. Et tõ circũcisionẽ dicit iustificari ex fide: ꝛ ꝓpuciũ ꝓ fidem.

In eo.ca. vbi dicit in postilla. Et arguit ꝓmo q̃ sic Iustici. xviij. dicit. Custodite leges meas.

Additio.

Ho ꝓte affirmatiua huiꝰ qõnis posset argui efficacius: vt bi ex illo dicto apli. ꝛ. Ho. ij. vbi sic. Non auditoꝛes legis iusti sũt apud deũ: ꝫ factoꝛes legis iustificabunt. Ex q̃ ꝑz ꝙ ꝓcepta legis impleta iustificabãt sed h argumentũ soluit a scõ Tho. in ꝓma scẽe. q. j. arti. viij. in coꝛ. q. ꝛ in rñsione ad ꝓmũ argu. Sic aplus accepit ibi iustificationẽ ꝓ executiõe iusticie ꝛ.

In eo.ca. vbi dicit in postil. Alio mõ magis large. ꝓ significatiõe iusticie.

Additio.

Ergse iusticia nõ solũ accipit ꝓ significatiõe iusticie ꝫ etiã ꝓ dispositiõe ad iusticiã: sicẽ medicina dr sana eo q̃ ẽ dispositiua ad sanitatẽ. ꝛ isto mõ etiã lex vet⁹ iustificabat inq̃ntũ disponebat ad gratiã iustificantẽ per xpm accipiendã. vnde Gal. ij. ca. Lex pedagogus noster fuit in xpo ꝛ. Tho. vt. s. m eodẽ ar.

In eo.ca. vbi dicit i postil. Si aũt accipiat iusticia imperfecta ꝛ lex venit ꝙtũ ad mortalia.

Additio.

Er opa legis q̃ iusta erant nõ acq̃rebat habitus iusticie nisi eẽnt mꝛtoiẽs iterata: vt in. ij. Etb. cũ ũt iteratio nõ sit de ratiõe ꝓcepti. iõ nõ vidẽt ꝓcedẽdũ simpliciter: q̃ ꝓcepta mortalia iustificabãt effectiue: etiaꝫ loquẽdo de iusticia politica: nisi cũ hac additiõe multoties iterata. ꝫ bñ cõcedit simplr q̃ iustificabãt fm exercitoꝛ iusticie inchoãtẽ cõmebãt illud qõ ẽ fm se iustũ ꝛ.

In eo.c.ij. vbi dr in postil. Si vo accipiat lex ꝯtum ad ceremonialia pure q̃ nõ ꝓtinebãt aliquid iustum.

Additio.

Recepta ceremonialia ꝓtinebãt iusticiã fm se i generali: put. s. exhibebant i cultũ dei i spũ vo nõ ꝓtinebãt fm se iusticiã: nisi ex sola determiatiõe legis diuine. Et iõ tñ ex deuotiõe ꝛ obediẽtia faciẽntiũ iusticabãt mõ ꝑdicto. Tho. vt supra.

Replica.

Na. iij. Burg. opponit ꝫ ꝓpositiõe postillatoris circa id qõ allegat. Vt iustificeꝛꝛ i sermonib⁹ tuis ꝛ. Sed ipius oppositio corrigit circa psal. Miserere mei deus fm magnã ꝛ.

In eo.ca. psal. Dixit insipiẽs. allegati postil. exponit ꝺ pcoꝝ generalit. Burg. aũt cũ restringit ad iudeos ꝓtoꝛe xpi. ꝫ hoc correctũ ẽ in allegato loco.

Capi. iiij.

Quid q̃ dicem⁹. oñso q̃ rõnes q̃ lex vet⁹ nõ sufficiebat ad salutẽ. Hic ꝓr idẽ oñdit q̃ exẽpla abrahe patriarche. Circa qõ oñdit ꝓmo qd ꝑfecus⁹ sit q̃ fidẽ xpi. scõo magnitudo sue fidei: ibi. Qui ꝫ spẽ. Prima adhuc i tres: q: ꝓmo oñdit q̃ ex fide ꝑfecus⁹ ẽ gratiã iustificantẽ. scõo credentiũ patriarchas: ibi. Et signũ. Tercio he reditaris. ꝓmissionẽ: ibi. Nõ. n. ꝓ legẽ. Primũ aũt oñdit duplicit. ꝓmo ꝙ scripturã. scõo ꝙ rõnes. ibi. Et aũt. Circa ꝓmũ dr: a Quid q̃ di. inue. abrahã ꝓa. no. fm carnẽ. fm. n. carnẽ aplus descẽderat ab abrahã sicẽ ceteri iudei fm. n. aias q̃ ẽ ꝓ infusiõnẽ oẽs immediate sut a deo. ꝛ rñdet ad qõnẽ dr. b Si. n. abrahã ex opib⁹ legis iusti. est ꝛ. q: talis iusticia ẽ acq̃sita ꝛ politica ꝛ sic reddit habẽtẽ ho noꝛabilẽ inꝛ hoies ꝫ nõ apud deũ: q: nõ facit eũ etna vita dignũ: vt. s. dictũ est. ꝛ ad ꝫ ꝓbandũ induxit scripturã dr. c Quid. n. dicẽ scꝑtura. de abrahe iustificatiõe. d Credidit abrahã deo ꝛ reputꝰ ẽ illi ad iusticiã. ex fide igit iustitia tus ẽ. ꝛ nõ ex opib⁹ legꝭ. h aũt i scꝑtura habet Genꝰ. xv. e Et aũt q̃ opaꝝ. hic oñdit idẽ p rõnẽ. ꝛ diuidit i duo: qa ꝓmo ponit rõ. scõo rõnis declaratio: ibi. Sicẽ ꝛ dauid. rõ em talis ẽ: illũ qõ ꝓcedit alicui sic mercedẽ aũt nõ tradit ꝓ viã gre ꝫ ꝓ viã debiti. iusticia vo de q̃ est ꝓmo cõcedit ꝓ viã gre q̃ nõ ꝓt legꝭ opa. Maioꝝ hꝰ rõis ponit: cũ dr. Et aũt q̃ opaꝝ merces nõ imputaꝝ fm gratiã ꝛ subdit minoꝝ f Et vo q̃ nõ opaꝝ legꝭ opa. g Credẽti aũt i eũ q̃ iustificat. q̃ fides facit dignũ vita eterna. h Sedm ꝓpositũ gre dei. i. fm ordinẽ gre dei ꝛ nõ fm debiti ordinẽ. et ex hũ intelligit cꝛclusio ꝓclusiõ ꝓcqũs. s. q̃ dicta iustitia nõ ẽ ex opibus legꝭ. i Sicẽ ꝛ dauid di. hea. Hic ꝓr ponit hꝰ rõis declaratio. maioꝝ aũt manifesta ẽ. ꝛ iõ nõ indiget declara

tiõe.ꝫ mino⁹ declarak ꝓ scpturã.z ꝑmo allegak scriptura. scõ ad ꝓpositũ applicat:ibi. Btimdo ꝯ. Circa ꝑmũ sciẽdũ q̃ btitudo duplicit accipit.vno mõ in re.z sic hꝝ ꝓtia Illo mõ i spe:ꝑut hꝫ in via.z sic accipit h cũ dr i Sic z dauid dr. beati. bois. supple eẽ. k Cui de⁹ accep. fert

k btitudinẽ bois cui de⁹ acceꝓto fert iusticiã sine opib⁹ Bti q̃r remisse sr iniq̃tates z q̃r tecta sũt pcã Beat⁹ vir cui non imputabit dñs pcm̃. Btitudo ꝯ hec in cir
l cũcisiõe tm̃ manet: an etiaz
m in ꝓpucio. Dicim⁹. n. q: re
n putata est fides abrahe ad
o iusticiã. Quõ ꝯ reputata ẽ: in circũcisione: an i ꝓpucio
p Nõ in circũcisiõe ꝫ in ꝓpucio: z signũ accepit circũci
q sionis signaculũ iusticie fi
r dei q̃ est i ꝓpucio: vt sit pat
s omniũ credentiũ ꝑ ꝓpuciũ
t vt reputet et illis ad iusti
u ciã. Et sit pr̃ circũcisionis:
a nõ bis tm̃ q̃ sunt ex circũci
b siõe ꝫ z bis q̃ sectant vestigia fidei que i ꝓpucio pr̃is

c nostri abrahe. Nõ em̃ ꝑ le
d gẽ ꝓmissio abrahe: aut se
e mini eius vt heres eẽt mũ
f di: ꝫ p iusticiã fidei. Si em̃
g q̃ ex lege: heredes sunt: ex
h manita est fides: abolita ẽ
i ꝓmissio. Lex em̃ irã opak.
k Vbi em̃ nõ est lex: nec ꝓua
l ricatio lõ ex fide: vt fm gra
m tiã firma sit ꝓmissio omi se
n mini. Nõ ei q̃ ex lege ẽ solũ
o sed z ei q̃ ex fide est abrahe
p q̃ pat̃ est oim nr̃m: sic scptũ
q est. Quia patrẽ mlt̃ar gen
r tium posuite: aĩ deum cui
s credidisti: q̃ viuificat mor
t tuos: et vocat ea que non
u sunt tanq̃ ea que sunt: qui
a cõtra spem: in spe credidit
b vt fieret pr̃ multar gentiũ
c fm q̃ dictũ est ei. Sic erit

deceptio. ꝯ z illud. vñ sequit. f. q̃ ꝓmissio hereditatis sit ꝑpleta p legẽ opa: z h est qõ dr. c Nõ em̃ ꝑ le. ꝑ. abrahe scz facta ẽ. d Aut semi ei⁹. vt eẽt heres mũi. nõ em̃ solũ facta ẽ abrahe z semi ei⁹ ꝓmissio de terra in dece. ꝫ etiã de toto mõo. qõ ꝑz impleti in xpo descẽdente de abrahã ꝫ carnẽ q̃ dic Mat. vlt. Data ẽ mihi oĩs ptãs in celo z i tra.

e Sed ꝑ iusticiã fi
f dei. facta ẽ ꝓmissio.
g iõ cõcludit. f Si
h ei q̃ ex lege. i. ex opi
i bus legis. g He
k redes sũt. i. ꝛequũt
l hereditatẽ. h Ex
m inanita ẽ fides. qua
n abrahã credidit deo
o ꝓmittẽti. i Abo
p lita ẽ ꝓmissio. f. dei
q: hereditas nõ est
r reddita bito rspectu
s ad ꝓmissionez. ꝫ ad
t aliud: qõ est incõue
u niens: ergo rc.

a Lex.n. irã opak. Hic ponit scõa rõ q̃ talis est. ꝓmissio cũ sit de bono nõ imittit rei q̃ est ꝓuocatiua ire. q: nõ bñt firmitatẽ aliquã: cum frequẽter ꝓpt irã. ꝓmissio facta ꝑ⁹ retractet. Lex aũt fuit

o Dici. cũ q̃ repu. est abrahã fi. ad iusticiã. sic hẽ Gen. xv. vt. ꝛ. allegatũ ẽ. p Quõ ꝯ repu. ẽ. z rndet. q Nõ est i circũ. ꝫ in ꝓpucio: q: abrahã nõdũ erat circũcisus q̃n h dictũ fuit de eo: h ãt dcm̃ fuit aĩ narratẽ ꝓmael' Gen. xv. Et abrahã fuit circũcisus ymmaele iã. xiij. ãno⁹ existẽte: vt ꝑz Gen. xvij. r Et signũ accepit. Hic oñdit q̃ ꝑ fidẽ obtinuit credentiũ paternitatẽ. Circa q̃s sciẽdum q̃ sic abrahã habuit ꝑceꝑti circũsiõis ꝯ fuit signũ z character sue fidei i se z i sequẽtib⁹. vñ sic diffinit. Circũcisio ẽ signũ vel character distinguẽs ĩtr' a gentib⁹. Ex hoc igit format talis rõ. Nãcũq̃ in aliq̃ duo cõcurrũt. vnũ vt ꝛ signũ tm̃. aliud vt res signata. ꝓncipalio: est ibi res signata q̃ signũ: q: nõ est nisi ꝓt rẽ signatã: vt ꝑz de circulo pendẽte ante tabernã: q̃ nõ est ibi nisi vt significet vinũ vena le. cũ igit i patriarte abrahe respectu credentiũ circũcisio fuit ibi tm̃ vt signũ. fides aũt vt res signata. ꝯ ex fide obtinuit dictã patrinatatẽ: z h est qõ dr. r Et signũ accepit scz abrahã. s Circũcisiõis. in carne. t Signaculũ iusticie fidei. f. vt h circũcisio esset signaculũ iusticie fidei latẽtis in mẽte. v Que ẽ in ꝓpucio. i. q̃ iusticia erat in abrahã aĩ circũcisionẽ. x Vt sit pat̃ oim credentiũ ꝑ ꝓpuciũ. i. oĩm gentiliũ ad fidẽ xpi venientiũ absq̃ circũcisione. y Vt reputet ĩ illis ad iusticiã sicut z abrahe reputata fuit fides ad iusticiã anteq̃ circũciderek. z Et sit pr̃ circũcisiõis. f. spũalis q̃ est recisio viciox. a Nõ bis tm̃ q̃ sũt ex circũcisiõe carnali cuiusmõdi sunt iudei.

b Sz t bis q̃ sectanr̃ rc. i. quã iusticiã ꝑ fidẽ habuit abrahã aĩ circũcisionẽ. c Nõ em̃. Hic oñdit q̃ ꝑ fidẽ obtinuit hereditatis ꝓmissionẽ z nõ ꝑ opa legis: vrpote per circũcisionẽ v'l hmõi. t. ad hoc mducit duplex rõ. secũda ibi. Lex em̃. Ratio ꝑma talis est. q̃si aliq̃ ꝓmissũ reddit alicui nõ habito respectu ad ꝓmissionẽ ꝫ ad opa sequẽtia ꝓmissio illa frustrat̃ z euacuat: q: nõ ꝓpter illã sed ꝓpter aliud ꝓmissum reddit. ꝓmissio vo hereditatis facta fuit abrahe aĩ circũcisionẽ: vt ꝑz Gen. xiij. ergo si reddita el ꝓpter circũcisionẽ vel opa sequẽtia. ꝓmissio dei fuit frustratoria. z fides abrahe de dicta ꝓmissiõe fuit euacuata. h aũt incõueniẽs ẽ dicẽ de deo iu q̃ nõ põt eẽ falsitas nec

puocatiua ire diuie dupl'r. Vno mõ: q: boies nitunt in veniũ. ꝓpter qõ ex inhibitiõe legis creuit libido peccãdi. Allo mõ: q: lex dabat cognitiõz ꝑcti clariorẽ q̃ aĩ: z ex h aggrauak ꝑcm̃ fm dictũ saluatoris Jn. xij. Seruꝰ q̃ cognouit volũtatẽ dñi sui z nõ fecit vapulabit mltis plagis. ꝫ ꝓmissio oĩno nõ inirebak legi cũ eẽt ire dei ꝓuocatiua z h est qõ dr: a Lex.n. irã opak. i. ꝓuocat modis dictis b Vbi.n. nõ ẽ lex. nec ꝓuaricatio. z h est verũ absolute de his q̃ erãt in dignia aĩ legẽ: q: talia nõ sũt mala nisi q: ꝓhibita: cuiusmodi erãt ceremonialia: saltẽ ꝑ magna ꝑte de his ꝯo q̃ ꝓhibita sũt ꝑ legẽ eo q̃ erãt fm se mala. nõ ẽ intelligẽdũ simplr' vbũ apli q̃ fm q̃d: q: q̃ erat tã grauis ꝓuaricatio aĩ legẽ sic post ꝓt maiorẽ cognitiõz q̃ aggranat pcm̃. z ꝓt ꝓhibitionẽ q̃ excitat libidinẽ in ꝛnũ. istũ tm̃ nõ ꝓuenit ex lege fm se q̃ fuit sancta z bona ꝫ ex hũana malicia. c Jõ ex fide. habuit firmitatẽ diuia ꝓmissio. d Vnde semi. i. abrahe: z ãle sit semẽ istud subdit.

e Nõ ei q̃ ex lege est solũ. i. ipis iudeis. f Sed ei qui est ex fide abrahe. i. gentilib⁹ in xpm credẽtib⁹ fidẽ abrahe imitãtibus q̃ est pat̃ oĩm nostrum in xpm credentiũ.

g Sicut scriptũ ẽ Gen. xvij. h Quia patrẽ multar gentiũ posui re. z nõ solũ iudeox. i Jn deũ. ꝑ iusticiã. vñ dictũ ẽ abrahe Gen. xvij. Jmbula coã me z esto ꝑfectus. k Qui viuifi. mortuos. gẽiles iustificãs ꝑ gr̃am q̃ mortui erãt ꝑ idolatriã. l Et vocat ea q̃ nõ sr̃. i. gẽtiles q̃ nõ erãt alicui⁹ reputatiõis coã iudeis. m Cũ ẽa q̃ sunt. i. iudeos q̃ diceb̃ant apud deũ reputari ꝑ ceteris ꝑphis ꝓter acceptionẽ diuie legẽ ꝑs. cxl vij. Nõ fecit taliter omi nationi rc. n Qui ꝫ spẽ. Postq̃ oñdit apl⁹s ẽnta abrahã ꝑ fidẽ obtinuit ꝑ magnitudinẽ sue fidei ostẽdit. z dividit in duas ꝑtes. ꝑ declarat ꝓpositũ. scõo infert cõrelariũ: ibi. Jõ. Circa ꝑmũ sciẽdũ q̃d ꝓmissiõz fuit semẽ abrahe de sara iam erat. xcix. annox. z sara. xc. ãnox. xvij. z cũ h ipe erat debilis. z tũ credidit ꝓmissiõi diuie z nõ hesitauit: iõ dr n Qui ꝫ spẽ. f. mãe. o In spẽ diuine gre. credidit q̃ fieret pat̃ multar gẽtiũ: fidẽ ei⁹ imitantiũ. p Scõm q̃ dictũ ẽ Gen. xv. videlicz. Sic erit semẽ tuũ sicut stelle celi rc. i. in multitudine maxia: sicut

ptz ſimpletū ūn multitūdie credētiū. qnoz aliqui credūt
fide formata charitatē. ⁊ illi cōpant ſtell. Illi vo fide in-
formi. ⁊ illi cōpant harene maris. q Et nō infir. ē in fi.
cū th ſenes ſint pue ſpei. vt dic pbs.ij.rethoz. r Nec cōſi.
coz ſuū ⁊ē.i. ineptū ad
qō dicit geſi. xxv. q
abzaz poſtea acce-
pit aliā vxoꝛē no mi
ne cethurā. que pe-
perit ei plures filios
Ad qō dicēdum q
hec ipotētia ad ge-
nerandū intelligitꝰ
ſara q erat ſterilis ⁊
non aggenaria ℔ ſi de
iuuencula q ad con
cipiēdū magis erat
apta. qz ex bona diſ
poſitōe virtutis paſ
ſiue facilius fit con
ceptio etiaz a debili
agēte. s Et emo.
vul.ſare. quia deſie-
rāt in ea fieri mulie
bzia. vt dī geſi. xvij.
t In repzo.cti. dei
nō beſi. diffi. Iuū vt
qō adzaā dixit geſi.
xvij. Putas ne cen
tenario naſcet puer
q.d.nō. Ad qō dicē
dum q illud verbū
nō fuit dubitatōis
℔ admiratōis de re
rāinſolita. ſicut luc.
j. dixit maria. Quo
ſic ſtud qz virū nō
cognoſco. pp quod
abzaā nō fuit punitꝰ ſicut zacharias pr̄ iohānis eo q dubi-
tauit de ꝓmiſſione dei Luce.j. v Sz cōfoz. ē ſi. dās
glo. deo. i. attribuēs ꝓmiſſum diuie bonitati nō ſuis me-
ritis. x Plenilſime ſcies ⁊ē. etiā p rōnē nālē p quā co
gnouit oīa poſſe deo poſſibilia. y Iō ⁊ reputatū. hic cō
cludit coꝛrelatū. ſ. q fides abrae ſi ſolū valuit ſibi ℔ etiā
nobis q ſum̄ imitatores fidei ipius. ⁊ hoc ē qō dicit. Iō
⁊ reputatū ē ei ⁊ē. ⁊ ſubdit. 5 Nō ē āt ſcri. ⁊ē. Ex quo
ptz q facta ſingularia patrū ponūt in ſacra ſcriptura. vt
quedā vniuerſalia nō ꝓ ꝓdicatōem ſi etiā ꝓ exēplaritatē.
boc.n. duplici mō dr̄ vniuerſale. ſicut ſol dr̄ cā vniuerſal
generabiliū. cetera patent. Caplm. v.

Iuſtificati igit ex fide. Supius apls abſtulit a ro-
manis ⁊ iudeis credēdū diſcordie miam. ꝓmo oſtēdit
q nulla ꝛ ſent ad inuicē ꝓcellētia. hic ꝛ̄ induc
eos ad vnitatis cōcordiā oſtēdens q vtriq; iuſtificari eānt
p fidē ⁊ grām xpi eis cōem. ⁊ diuidit in duo. qz ꝓmo oſ-
tendit virtutē fidei in credētiū iuſtificatōe. ſecūdo ea ꝓfectōs
in veteri legis ceſſatōe. c. vij. ꝓma in duo. q ꝓmo oſtendit p
poſitū. ſecōo remouet erroneū dicētū ca. ſequēti. ꝓma ad-
huc in tres. ꝓmo oſtendit virtutē fidei in iuſtificatōe credē-
tiū. ſecōo bꝰ iuſtificatōis mortuū ibi: Vt qd. n. tercio mo-
dū ibi: Proptereā. ꝓma adhuc in duo. qz ꝓmo ꝓpoſitus
oſtendit ex ꝓfectōe boni. ſecōo ex tolerantia mali ibi: Non
ſolū aūt. Circa ꝓmū cōſiderādū q iuſtificatio ē motus
ad iuſticiā ſicut albatio ē motꝰ ad albedinē. ⁊ iſte motus
ad iuſtificatōez pōt accipi dupliciter. Vno mō ꝓ modū
ſimplicis generatōis abſqꝫ receſſu a termino ipleratis. ſi
cut adā fuit iuſtificatus in ſtatu innocētie. Alio mō ꝓ mo
dū mutatōis vel motꝰ qui includit receſſum a ſubiecto cui
pe. ſicut iuſtificat hō tēpe lapſe nature. ⁊ hoc mō accipit
hic iuſtificatio. verūtū qz mutatio denoiat a termino ad
quē ⁊ ū a termino a q. ſicut dealbatio ad albedinē ad quā
terminat ⁊ nō a nigredine ſeu medio coloꝛe. vñ incipit.
ſic iuſtificatio nō denoiat a culpa vel ſpiecate a q incipit.
℔ a grā ad quā terminat. ita q magꝫ dr̄. iuſtificatio ꝑ pec̄
remiſſio. lz virtūs includat. Iſte vo acceſſus ad grām eſt
p deū ſicut p agens ꝓncipale. p būanitatē vo xpi ſicut p
agens inſtrale. cōiū
ctū th. p fidē vo ſcī
ſacr̄a fidei. ſicut per
agēs inſtrale ſepa-
rātū ſtē edificatio do-
mus eſt ab artifice
ꝓncipaliter a manu
e ſicut ab inſtrō ſepato
a Iuſtificari igit ex
fide. ſicut ex inſtrō
ſepato cōi iudeis et
gentilib⁹. b Pa
cē ha. i. cōcordiā. q.d.
vnitas fidei ⁊ ſa-
cꝛoꝝ bz eē cā ꝓcordie fidelitū.
c Ad deū q ē cauſa ꝓncipalis nr̄e iuſtificatōis.
d Per dō. no. ⁊ē. q fm būanitatē eſt nr̄e iuſtificatōis inſtrm conſuerū.
e Per quē ac. ha. ſ. ad deū tāḡs p me-
diatoꝛē dei ⁊ hoīm.
f Iu grām iſtaz. q iuſtificat formaliter
g Jn q ſta. in ꝓfti

ad deū: p dōm nr̄m ieſum
xpm p quē habem⁹ acceſſū
p fidē in grām iſtā in q ſta-
mus ⁊ gloriamur i ſpe glo
rie filioꝝ dei. Nō ſolū aūt
ſed gloriamur in tribulatōi
bus ſcientes q tribulatio
patiētiā opat. patiētia aūt
pbatōz: pbatio vo ſpem.
Spes aūt ſi confundit: qa
charitas dei: diffuſa ē i coꝛ
dibus nr̄is p ſpūſanctum
q datus eſt nobis. Vt qd
em xpc cum adhuc infirmi
eēmus ſm tps. p ipius mor
tuus ē. Vix. n. p iuſto qs
moꝛit. Nā p bono forſitā
qs audeat moꝛi. Cōmēdat
aūt charitatē ſuā de⁹ i nob
qm ſi cū adhuc peccatoꝛes
eēmus ſm tps: xpc p nob
mortuus ē: mlto igr magꝫ
nūc iuſtificati i ſanguie ipi

⁊ qꝛ ē arra gloꝛie. ⁊ō ſubdit. b Et glo. in ſpe ⁊ē. i. ſcioꝝ
q mō ſpāli dicūt filij dei. qꝛ nō ſolū ſunt filij dei. ꝓter ſili
tudinē nature q ē in oibus hoīb⁹. ⁊ ſiſitudinē ſ grē q ē in
ſolis iuſtis. ℔ etiā ꝓp ſiſitudinē gloie q ē affinitatio ꝑfecta.
j. Jo. iij. Scimus qꝛ cū apparuerit ſiles ei erimus.
i Nō ſolū aūt. b apls oñdit iuſtificatōis effectū ꝗtū ad
tolerantiā mali pene. ⁊ qꝛ nullus malū appetit niſi ꝓter
bonū cōiunctū ſicut potio amara ꝓpter ſanitatē. ⁊ō apls
oñdit bona cōiuncta malo pene. ſi patiēter tolerēt qua to-
lerātia facit iuſtificatio q ē p grām. ⁊ō dic. i Nō ſo. āt.
ſ. gloriamur in adeptōe boni. k Sz cr̄ē. q ſunt mala
penalia. ⁊ ſubdit cā. l Sciētes qꝛ ⁊ē. i. facit: ſicut arre
citharizādi facit frequēs citharizatio. m Patia aūt ꝓ
ba. i. purgatōꝛ petōꝝ. ſicut. n. macꝛa petī auferꝛ p coꝛdios
cōtritōem. ſic reat⁹ pene p tribulatōꝛ patiēter toleratā.
n Probatio vo ſpem. i. certā expectatōꝛ b̄tudio. qꝛ re-
mota culpa ⁊ pēa ptz liber acceſſus ad gliaz. o Spes
āt nō ꝑfun. i. tollit erubeſcētiā inquārū hō nō frūſtrāt. eo
qō expectabat. p Quia charitas q ē arra gloie.
q Diffuſa ē ⁊ē. ſicut liḡ ꝓciosus in vaſio. r Per ſpi
ritūſanctū. q charitatē infundit. Qui dat⁹ ē nobis. nō ſo-
lū in dono ſuo ſ. etiā i ſeipo inḡſſū p charitatē bi in nob
nouo mō. s Vt qd em. h tāḡit apls nr̄e iuſtificatōis
motiuū. ⁊ ꝓio ℔ motiuū excludit a nobis. d. Vt qd. n.
xpc cū adhuc infirmi eēm⁹. ſ. infirmitate pcti. t Scim⁹
tps ⁊ē. i. p tps triū dierū q fuerūt inᶜ eⁱ⁹ moꝛtē ⁊ reſurrec-
tiōꝛ ꝛ̄ p ſynodochē. q.d. mox xpi nos iuſtificās ex nr̄is
meritꝫ ñ. pceſſit. qō ꝓbat ꝛ̄ir. d. v Vix. n. ⁊ē. i. op⁹ hoīs
ḡtuītus iuſti vix inueꝛ⁹ vt qs ꝓ eo velit moꝛi. ⁊ mltomin⁹
petō: ℔ ſit mēri. ⁊ō peiudit q pceſſit ex charitate dei. d.
x Cōmēdat āt. i. cōmēdabilē oſtēdit. y Charitatē ⁊ē. ꝓ
ipm iuſtificat. 5 Cm̄ ⁊ē. p nob moꝛtuꝰ ē. ex ſua libꝛa
charitate. a Multo igr ⁊ē. i. ꝓ paſſionē ei⁹ meritorie ⁊
p grām formaliter.

b Salui erimus ab ira.i.inferni pena. c Per ipm. q: maius ē peccatorē iustificare q̄ ipm a pena liberare.ꝛ q: nō solū p morē xpi iumus liberati a pena ꝫ etiā cōsequimur gloriā.iō subdit. d Si.n.cū inimici. ē. p puarica tōem ade. e Recōciliati sum⁹ deo.i.pri. p mortē filij eius mistomagis re cōciliati deo parti. f Salui facti erī.i vi.ipi⁹.i.in vita xpi gloriosa.ad talē em̄ vitā resurrexit.ꝛ da vite beate ē in nob que dā inchoatio p grām xpi mediatoris.iō subdit. g Nō solū aūt.sal ni erimus in futuro b Sz t glo.i deo, eriā in psti. i Per dām rē.recōciliatōem accepi mus.ꝛ p ꝑs certaz spem beatitudinis eterne.ꝛ future. q̄m apls. Hic facit argumū a maiori. q̄ ſ iustificati sumus p mortē xpi. multo magis sic iustificati salui erimus p cōsecutōem beatitudis. Ex hoc pz intētō apli q̄ maius ē inpiū iustificare q̄ iustificatū glorificare cui⁹rō ē.q: impi⁹ nō pōt mereri de cōdigno sua iustifica tōem.q: nō opat nisi fm virtutē nature q̄ ē ip̄oportiona ta respectu dei gre.ꝫ iustificatus p grām mereri pōt de cōdigno vitā beatā.fm illud apli.ij.ad Timo.iiij. In reliq̄ reposita ē mihi corona iusticie quā reddet mihi dns in illa die iustus iudex. nō solū mihi ꝫ et bis q̄ diligunt aduentū ei⁹ rē. Illud aūt meret aliq̄s de cōdigno q̄ ei fm viā iusticie ē reddēdū. Ꝯ aūt b⁹ē q: valor opis meritorij ſ solū attendit fm q̄ pcedit ex libero arbitrio. q: sic nō ē meritorū vite dtē.fm q̄ dicit apls Ro. viij. Nō sunt cōdigne passiones h⁹tpis ad futurā gloriā q̄ revelabīl in nobis.ꝫ etiā attendit fm q̄ pcedit a spūlancto habitāte in bote iustificato p grām.ꝛ motē ipm ad opus meritoriū.q: se hz ad liberū arbitriū sicut sessor ad equū ꝛ fm hoc opus meritoriū inquātū ē a spūlcto q̄ ē infinitī valoris meret de cōdigno bonū infinitū q̄ in beatitudi ne reddit obiective. k Propterea. Hic ondit nr̄e iustificatōis modū.ꝛ qm̄ opposita iuxta se posita magis elucescunt.ꝛ medicina p cōpatōs ad morbū ē disponēda. iō donū xpi nō iustificans tractat apls p cōpatōes ad pcm̄ ade.cui⁹rē medicina ei opposita.ꝛ diuidit in duas ptes. q: primo ꝑat vtrūq; ḡtū ad differētiā. ſcdo ḡtū ad ꝓuenientia ibi: Ig̃r sicut.pma in duo.ꝑ describit pcti ade generalitatē.ſcdo doni xpi maioritatē ibi: Sz nō sicut delicti. pma adhuc in duo.q: ꝑ facit qō dām ē. ſcdo fmouet obiectōem in ſ.tiū.ibi: Vsq; ad legē. C Circa pmū dicit. l Sicut p vnū ho.ſ.adā. Intrauit pcm̄ in hūc mūdū. q: pcm̄ ei⁹imputat oibus ad eo delcēdētib⁹ fm vim generatiuā qa sic sunt mēbra ei⁹. ꝓter qō vocat pcm̄ originale. m Et p pec.mors.in penā h⁹pcti ḡnis.n.corp⁹ ade fuerit cōpositū ex ꝯrarijs.ꝛ sic naturaliter corruptibile.tñ p donū originalis iusticie sibi datū a deo in sua cōditōe poterat nō mori.q: ſ ipm seruaſſet mortē nō incurriſſet.ꝫ q: ipo peccāte subtracta ē originalis iusticia i penā sui pcti ꝛ p ꝑs incurrit necessitatē moriēdi.q̄ lz pfide rato corpe hūano in se cēt nālis.tñ p̄sideratō statu hois i sua pma cōditōe cēt sibi penalis. n Et ita rē.q: qualis fact⁹ ē p pcm̄.tales descendūt ab eo p generatōem. o In quo.ſ.adā peccāte. p Dēs pecca.q̄ futura erāt mēbra ipius. a Vsq; ad legē.hic remouet quādā obiectōem in ſ.tiū.q: posset aliq̄s dicere q̄ pcm̄ nō fuit ante legē moysi eo q̄ pcti sic diffinit.q̄ ē trāsgressio legis diuine.nō potuit aūt cē eius trāsgressio ante vatēs.ꝫ rē. Sz hoc nō velet q: a pncipio fuit lex naturalis inserta mētibus hūanis.vt ostium ē.s.c.ij. ꝓter qō ei⁹ trāsgressio fuit pcm̄.tñ pp multi plicatōes pcōr lex naturalis fuit obfuscata intātuz q̄ trāsgressionē illius legē nō reputabāt pecca ta.erāt tñ fm veritatē. q: erant ꝑ rōnis dictamen. ꝛ hoc est qō dicit. a Vsq; ad le. pec.erat i mūdo.i.toto tpe ante datōem legis molaice nec p legē definit cē ꝓter qō livsq; non facit exclusionē tēporis futuri. ꝫ solū excludit carētiā pec cati ante legē data. Iz nō reputarēt. iō subdit. b Peccatū aūt nō ipu. cū lex nō cēt.i. ñ reputabat pp obfuscatō nē legis naturalis.ſō vna cā dandi legē molaicā assignat a sanctis fuisse pp legē naturalis obfuscatōs. Q̄ aūt peccatū fuerit ante datōem legis ondit p ei⁹penā q̄ ē mors. vt dicit ē.d. c Sz regnauit mors rē.tñ ly vsq; nō excludit tps futurū ꝫ tñ carentiā mortis ante datōem legis. sic dicit ē de pcto. d Etiā in eos q̄ nō pec.i.in puulis q̄ nō peccauerūt pcto actuali q̄ tñ sunt mortui. e In ſ.ſ.tuari.ade.i.q: generati sunt sine eo.ſ.destituti originali iusticia cū debito habēdi eā. f Qui.ſ.adā. g Est forma futuri.i.figura xpi q̄ futur⁹ erat tpe adā nō ātē tpe apli Scīēdū aūt q̄ adā nō erat figura xpi inquātū pctō.ꝫ ḡtū principiū hoīm in cē nature.sicut ē xpc est principius eor in cē gratie.ꝛ q: formatus fuit de terra diuina virtute.sic ē corpus xpi virtute ſpūſancti de virgine maria. Itē q: de latere eius formata ē Eua:sicut ō latere xpi ec clesia.ex quib⁹ regeneramur in cē gre. sicut ex adā ē eua generatī est gen⁹hūanū in cē nature. g Sz nō si.delicti. Hic ondit maioritatē doni xpi.ꝛ hoc in duob⁹.pmo q: peccatū ade fuit pcm̄ hois puri.ꝫ donū xpi ē donum hois del.ꝛ hoc ē q̄ dicit. g Sz nō sicut delicti ita et donū.rōne dicta.iō cōcludit vlterius. h Si.n.vnius delicto.ſ.ade.ꝛ accipit hic ſ.p q̄. i Mortui sunt multi.oēs.n.posteri. k Multomagis gra dei rē.i.p grām singularis hois deitati vnitī in psona filij.ex qua vnione hz quandā efficaciā meriti infiniti. l In plures abundauit.i.magis excedit in bono q̄ pcm̄ ade in malo. Secundo ondit maioritatē in effectu.q: infectio nature ꝓpt peccatū ade ex vno eius pctō pcessit.ꝛ vnū solū peccatū in posteros trāsmisit.ſ.peccatū originale q̄ nō pōt multiplicari in vna plona.ꝫ donū xpi iustificat a multis peccatis.ſ.a pctō originali ꝛ actuali.q̄ quidē actuale multiplicat varijs modis in eodē hoie.ꝛ hoc ē q̄ dicit. m Et nō sicut p vnū pcm̄.ſ.ade iniustē sunt alij. n Ita p donū ſ.xpi iusti constituti sunt multi. ꝫ multo plen⁹.q̄ ꝑbat eodē. o Nā iudiciū ādē.i.sententia. p Ex vno in ōdēnatōem alioꝝ.ſ.ex vno pctō ade trāsijt in alios ꝛ causauit in singulis vnū pctm̄.

q Gratia autem iesu xpi ex multis delictis in iustificatōem. habet effectū sicut dictum est.ꝛ q: grā xpi nō solūz iustificat a multis delictis ꝫ etiam inducit ad gloriā.iō concludit vltra.

r Si enim vnius delicto.ſ.ade.

s Mors regnauit. i. ptātē habuit sup posteros.
t Multomagis. abundantiā gr̄e dei ⁊ donatōis ⁊ iusti cie accipiētes. a ihesu xp̄o in baptismo. v In vita. i. beata. x Regnabūt p vnū. i. iesum xp̄m p quē habemus introitū ad celeste regnū. Dicit aūt hec gr̄a baptismalis abūdantia gr̄e. quia tollit penā ⁊ culpaz

s vni⁹ delicto mors regnauit
t p vnū multomagis abūdā
tiam gratie ⁊ donationis ⁊
v iusticie accipientes in vita
x regnabunt p vnū ihm xp̄m

Et donatōis. q. gratis dat. Et iusticie. q. facit dignuz vita eterna. y Igitur Hic aplꝰ cōcuncti tiā ostendit pcīe doni xp̄i. ⁊ primo q̄tuz ad peccatū ade. secundo q̄tū ad peccatū supaddituz in lege: ibi: Lex aūt. Primū aūt ostendit in duob⁹. primo ē q. sicut p delictū ade alij sūt cōdemnati. sic p iusticiā xp̄i oēs sunt iustificati. ⁊ hoc ē qđ dicit.

y vni⁹ delicti⁹ sup̄abundauit ⁊ gratia: vt sicut regnauit pcca
tum in mortez: ita ⁊ gratia
regnet p iusticiam in vitaz
f eternam p ihesum xp̄m dn̄m
nostrum.

y Igit ⁊c. ⁊ ptz ex dictis lr̄a. Nec valet ꝫ dicta si dicat q. nō sunt oēs iustificati p grāz xp̄i. q. hoc ñ̄ puenit ex defectu gr̄e ℔ ex defectu hoīs eaz depellentiū. Scōm ē. q. sicut p inobedientiā vnius ⁊c. ⁊ ptz ex dictis lr̄a. ꝫ Lex aūt. Hic ostendit cōuentia doni dñi xp̄i ⁊ pcī tpe legis supadditi. ad datōem. n. legis secuta ē multiplicatio p̄uaricatōis. vt dicū ē. ñ. nō tñ ex pte legis sed hoīs malicia que nititur in vetitū. ⁊ q. cognitis pcīs q̄ fit p legē aggrauat tp̄m. ⁊ sicut sub lege abūdauit delictū ita ex lege abūdat grā in xp̄o sub lega natus ē. Fm q. dic aplꝰ Gal. iiij. Ut vbi venit plenitudo tpis misit de⁹ filiū suū natū ex muliere factū sub lege ⁊c. etiā attulit nob plenitudinē gr̄e. ⁊ hoc ē qđ dicit. ꝫ Lex aūt subintrauit. p⁹ obfuscatōem legis naturalis. a Vt abundaret delictū. ly vt tenet hic cōsecutiue tm̄ p modū p̄dicū ⁊ nō causaliter. b Vbi aūt abū. delictū. sub lege. c Superabūdet ⁊ gr̄a. p xp̄m sub lege factū. ió dicit Jo. iij. q. salus ex iudeis ē. d Vt sicut reg. pec. in morte. i. ptātē habuit deyciēdi ad mortē eternā. e Ita ⁊ gr̄a re. p iusticiā. porrēter nos inducendo in vitā eternā. f Per ihm xp̄m. dei ⁊ hoīs mediatorē. Ad maiorē intelligētiā dictoꝝ de originali pctō hic aliqua breuiter sunt notāda. Primū ē qđ sit originale pctm̄. ⁊ q. p̄tanto cognoscit p habitū. ió primo videndū ē qđ sit originalis iusticia cuius p̄tanto ē originalis culpa. Est aūt originalis iusticia que dā hūane nature rectitudo p quā cotp⁹ erat aie subdita. ⁊ vires inferiores rōni. q̄dui aia subdita erat suo creatori. hec aūt rectitudo nō erat ex p̄ncipijs nature hūane. cuz corpus hūanū sit naturaliter corruptibile. ℔ a deo data i p̄ma hoīs cōditōe fm q. dr̄ Eccl. vij. Hoc solo q. a p̄ncipio fecit de⁹ hoīez rectū. Et q. iusticia ē quedā rectitudo ꝑpter hoc talis rectitudo nature hūane bñ iusticia vocat ⁊ originalis. q. data ē hūane nature in sua p̄ma origine. ⁊ q. p originē in posteros fuisset transfusa si ab adā fuisset seruata. ipo vo peccāte iuste fuit ab eo subtracta. ⁊ q. carentia pfectōis q. dz inesse. culpabilis ē in hoīe cuiuscūmodi dicta fuit rectitudo seu originalis iusticia. ió eī⁹ carentia cū debito eā habēdi dr̄ pctm̄ originale ita q. debitum habēdi ē ibi formale. Scōm ē. q. nō pctm̄ ade posteris imputat. ⁊ satis faciliter vī q. imputat eis ad penā. filij enī z frequēter ⁊ iuste puniūt. p peccatis parētū. ℔ difficilius ē videre. q̄liter imputat eis ad culpā. de cui⁹ rōne ē q. servo luntaria aliter nō ēt culpa. nō pōt aūt dici volūtaria vo luntate posteroꝝ. Propter qđ sciendū q. adā nō solū cō siderat vt singularis ꝑsona: ℔ etiā vt totꝰ hūane nature p̄ncipiū a q̄o alij descendūt tāq̄ a monēte pvim̄ genē ratiuā. ⁊ efficiūt eius mēbra. ⁊ ió sicut homicidiū manu factū dicit volūtariū a volūtate q̄ ē in mente. sic suo mō carentia originalis iusticie in posteris dr̄ volūtaria a vo luntate ade. ⁊ q. accepit eā nō solū ꝑ se ℔. p tota ꝑsteritate. ió oēs posteri ꝑ vim generatiuaz ab eo descēdentes i eo fuerunt obligati ad debitū habendi eā. Cū igit carentia originalis iusticie cuz debito habēdi eam sit culpabilis. vt dictū ē. ⁊ ideo merito posteris imputatur ad culpā. Tertiū ē qualiter ꝫdit q. peccatū solū ē in aia q̄ nō ē extraducē. ℔ ē a deo p creatōem q̄ nō peccat eā infundēdo: nec etiam parentes generādo. nec pñt p ꝓcreationē ꝑpetuā traducere vt vī maxime q̄n sunt baptizati. q. nullus dat alteri qđ nō hz. Propter qđ dicēdū q. generatio ꝑpetit hominē fm eē gr̄e qđ hūt p regeneratōem baptismalē. generans aūt iquātū hmōi generat sibi silē. ió adā generauit sibi similes in eē nature destitute originali iusticia cui debito habēdi eā. ⁊ cadē rōne oēs posteri generāt sibi silēs cū tali defectu. q. descēdim⁹ ab adā fm carnē ñ fm aiam q̄ ē a deo imediate. ió originalis culpa a carne ꝓuenit in aia sibi cōiuncta. sicut liquor bonus ufficit ex corruptōe vasis in quo ponit. sic ⁊ peccatū originale ꝓuenit ex carne causaliter. ℔ tñ in aia ē subiectiue ℔ formaliter. sicut infirmitas ē in cibo corrupto causaliter tm̄. q. nō ē infirmitatis susceptiuus. in corpe vo cibato formaliter ē ⁊ subiective. Ex dictis ꝑz q. obiectio de parētibus baptizatis nō valet. q. sicut dictū ē nō generant fm eē gr̄e ⁊ vt sunt mēbra xp̄i ℔ fm eē nature corrupte in qua sunt mēbra ade. Quartū ē q̄liter pctm̄ originale p grām baptismi tollit. Circa qđ sciēdū q. nō ē p hoc intelligendū q. rectitudo q̄ fuit in adā p baptismū reddat. q. baptizati rebellionem corpis ad aiam ⁊ sensualitatis ad rōnē in seipsis experiūt℔ p hoc q. p grām xp̄i tollit debitū habēdi dictā rectitudinē. ⁊ sic carentia dicte rectitudinis nō remanet vt ē culpa: quā formaliter facit debitū habēdi illā rectitudinē. vt dicū est ū. ℔ remaneat tm̄ vt ē pena ⁊ ꝑtus exercēde mā passiones sensualitatis fortiter pugnādo ⁊ infirmitates corpis patiēter tolerādo. i quibus adiuuat gr̄a xp̄i in ꝑtī ad augmētū meriti electoꝝ. In resurrectōe vo finali repabit nā. q. resurrectio illa erit ad vitā immortalē p xp̄m. ñ immortalitate que fuit in statu innocētie qua hō poterat ñ mori. sed ad immortalitatē glorie qua nō poterit mori ℔ cuz xp̄o viuet in eternum

In ca. v. vbi dicit in postil. Vix. n. ꝑ iusto q̄s morit. ꝫdditio.

Q Vod dr̄ hic. Vix. n. ꝑ iusto q̄s morit. exponit sic in glo. Vix. i. raro. Morit aliq̄s. etiā ꝑ iusto. i. ꝑ dilectōe iusti ⁊ boni nedū impio. Jō raro dico forsitan pōt inueniri q̄s. i. aliq̄s q̄ audeat mori ꝓ bono. q. d. ℔ difficile ē inuenire q̄ hoc faciat. ⁊ sequit. C ōmēdat autez suā charitatē ⁊c. q̄. d. ꝓ iusto vel bono vix morit aliq̄s. ℔ xp̄c ꝓ nobis peccatorib⁹ mortu⁹ ē. vñ in hoc deus cōmēdat suam charitatem ⁊c.

In ca. co. ca. vbi dr̄ in postil. Sicut ꝑ vnū hoiem. i. adam intrauit peccatum in mundum. ꝫdditio.

i Nsa sic habet. Propterea sicut ꝑ vnum hominē in hunc mundū peccatū intrauit. vbi aduertendū q. ly ꝓterea cōtinuat dicenda his q̄ dicta fuerunt

in primo. qō ſm glo. ſic intelligit. Propterea p xpm in ſticia ⁊ vita, pcedit in oēs, ⁊ p eius grām in regeneratos q; p vnū hoiem in hūc mūdū pcm̄ itrauit ⁊c. ⁊ exponat ſicut in poſtilla. Sz circa hoc aduertēdū ē q; b qō apls ſiupponit. ſ. q; vnū hoiez. ſ. p adā intrauit pcm̄ ⁊ mors in oēs. negat coīter ab hebreis q; auctoritates noue legis rennūt accipe dicētes q; hoc nō poſſet haberi ex libris ab eis receptis. ⁊ hoc ē manifeste falſus. pts. n. geñ. iij. q; de; ꝺeñauit adā pp pcm̄ tranſgreſſionis ad mortē. d. ibidē. Puluis es ⁊ in puluerē reuerteris. que q̄dē pena ꝯtum ad mortē corpalē manifeste trāſiuit in poſteros. ⁊ qō illō pcm̄ tranſiit in poſteros etiā quo ad culpā. Pōt haberi clare ex dictis apud eos valde autenticis. hñt. n. in būdictōe ſacri circūciſionis q; ē cōis apud eos hec verba meriti hui⁹. ſ. ſacri. Deus viuus ps nr̄a ⁊ ptector nr̄ pcepit erui carnē nr̄am ab inferis. ꝓpter fedus ſuū qō poſuit in carne nr̄a. Ex quib⁹ quidē verbis q; apud eos tāte auctoritatis ſunt ſicut apud nos ea q; ab vniuerſali eccia determinant. manifeste dr̄ q; p ſacr̄m circūciſionis eruebant ab inferno. ⁊ cū illud ſacr̄m dabat i. viij. die. vt Leui. xij. Puer aūt octo diez nullo mō p pcm̄ actuale indigebat erui ab inferno cū nōdū vſum liberi arbitrij hñret. Reſtat q; q; debebat erui a pcō ⁊c. o origines. ⁊ q; hoc ꝺbat ab adā dr̄ in multis locis in ſuo thalmut ſpāliter in quodaz libro ſup Geñ. q; dr̄ breſith raba in. ij. ca. ſup illud verbuz Iſte ſunt generatōes celi ⁊ tre qñ creati ſunt. Quidā doctor eoz noie rabbi ſalmai ſic dicit. Nūes generatōes q; in ſacra ſcriptura ſcribūt diminute ſunt ꝓter duas q; plenarie ſcribūt. ſ. iſte ſunt generatōes celi ⁊ tre. Geñ. ij. iſte ſunt generatōes pharez Ruth. vlti. Jn q; nobis oñdit q; Iz in pmo die create fuerūt res. i. hoies ſm plenitudinē ſuā atq; pfectōem. tū q; peccauit adā pm⁹ diminuta ſunt ⁊ corrupta atq; cauſſa. ⁊ vlterius nō erūt reuertētia ad decentē diſpoſitōem donec veniat fili⁹ phares. i. xp̄c fili⁹ David. de q; ruth. vl. Iſte ſunt generatōes phares. hec ille. Ad intelligēdū tñ dicta ſua. ſciēdū ē q; multe ſunt dictōes in ſacra ſcriptura q; in hebraica lr̄a duplr̄ ſcribunt. Quo mō plene. ⁊ ē qñ inꝓnūt lr̄e vocales ſufficiētes ad ſillabicandū dictōem, put ſonat. Alio mō diminutiue. ⁊ ē qñ nō inꝓnūt tales lr̄e vocales. ⁊ ſillabicat dictio p aliās regulas ⁊ puncta extra dictionem poſita. ⁊ q; tm doceh q; in hebreo ſignificat generatōes ſcribit plene tantūmō in duobus locis. ſ. Geñ. ij. vbi. ꝫ. qō dcm̄ ē añ pcm̄. ⁊ Ruth. vl. He ſunt generatōes phares qō dr̄ de genealogia dauid a q; xp̄c deſcēdit. cetere aūt tm doceh ſcribūt diminute. vt cū dicit. Hic ē liber generatōis adā Geñ. v. ⁊ he ſunt generatōes noe Geñ. vj. ⁊ he ſt generatōes ſmael. geñ. xxv. ⁊ he ſunt generatōes yſaac ibidē. ⁊ he ſt generatōes iacob. Geñ. xxxvij. ⁊ ſic de ceteris. Jccirco ꝓdict⁹ doctor cōcluꝺit qō dictū ē. Si forte q; dicat ex tali variatōne in mō ſcribēdi nō clare ſeq̄t intēt⁹ ꝓdict⁹. dicēdū q; myſteria in veteri lege tradebant ſub velamine figurar⁹ ⁊ ſignorū. ex q̄bus tacite prudētiores aliq̄d intelligēres veritat⁹ qō in multis locis ſacre ſcripture ꝓtingit. Vñ ⁊ apls dicit infra in vl. ca. q; tpib⁹ eternis. i. antiqs myſteriū. ſ. xp̄i erat tacitū. i. tacite nō expſſe tradit⁹. Valet etiā ꝓdicta auctoritas ⁊ ſi les ad ꝓutrādū hebreos pcm̄ originale ip̄m dēt negātes. vt dictū ē. dr̄. n. p ꝓfessionē doctoꝝ ſuoꝝ q; gen⁹ hūanū erat diminutū ſeu corruptū p pcm̄ ade. donec veniret filius phares. ſ. xp̄c ab eo deſcēdēs. qō ſatis ſonat ſnie apli. ꝺ. Sicut in adā ⁊c. ſunt etiā multa dicta ſeu auctoritates doctoꝝ hebreoꝝ de pctō originali. ⁊ de ei⁹ effectu vitatē nr̄as teſtātes q; largi⁹ tradūt a magro raymūdo in ſuo pugiōe. iij. pte. ꝺi. ij. in. iij. ca. vj. ⁊ ſequētib⁹ vſq; ad finē. q; cā breuitatis obmittūt. In eo. ca. vbi dr̄ in poſtil. ⁊ q; ꝓuatio cognoſcit p habitū. iō ꝓmū videndū ē q; ſit original⁹ iuſticia cui⁹ ꝓuatio ē original⁹ culpa. Additio

Peccatū originale iz habeat ꝓuatōem originalis iuſtice tñ nō ē pura ꝓuatio q; ē q; ꝺā habit⁹ corrupt⁹. nā ſicut egritudo corpalis hz aliq̄d de ꝓuatione inquātū tollit armonia in q; cōſiſtebat rō ſanitatis. hz etiā aliquid poſitiue. ſ. ipos hūores inordinate diſpoſitos. ſic pcm̄ originale hz ꝓuatōem originalis iuſticie. ⁊ cū ſ in ordinatā diſpoſitōem ptiū aie. ⁊ ſic nō ē pura ꝓuatio ſed q; dā habitus corruptus. vt dcm̄ ē. vñ pcm̄ originale dr̄ a doctoꝝ⁹ fomes pcti ⁊ pcti ꝓcupia q; ſonat aliq̄ poſitū. vt in. ij. di. xxx. ⁊ de hoc vide amplius in ꝓma ſcde. q. lxxxij. arti. j. in cor. q. In eo. ca. vbi dr̄ in poſtil. Jdo eius carētia cū debito habendi eā dr̄ pcm̄ originale.

Additio.

Quod oēs deſcēdentes ab adā pvim generatiuū in eo fuerūt obligati ad debitū habēdi iuſticiā originalē, put dr̄ i poſtil. ñ vr̄ rōnabilit dcm̄. tū q; nō apparet rō q; poſteri fuiſſet obligati ad debitū hūdi iuſticiā originalē niſi ex lege nāli l' ex aliq̄ pcepto diuino. ⁊ ñ ex lege nāli ex iuſticia originalis ſi erat ex ꝓncipijs hūane nāe. c⁹ corp⁹ ē naturalit corruptibile. vt ipe poſtil. dicit modicū. ſ. Nec tale debitū ē ex aliq̄ pcepto diuino. Nullū. n. pceptū legitur fuiſſe datū ipi adē ante pcm̄ niſi tm illud. de nō comedēdo lignū veritū qō quidē pceptū nō obligat adā ad debitū hūdi iuſticiā originalē. Jz ex tranſgreſſione ꝓdicti pcepti eā ſequēter amiſiſſet. tū q; tale debitū nō hz rōnez culpe, put poſtillator⁹ intēdit. ex hoc. n. q; hō ē obligatus ad ſeruandū pcepta diuina nō peccat. ⁊ potius ex hoc q; nō ſeruat illa. vñ manifeſtū ē q; nō ē formale in pctō originali debitū habēdi iuſticiā originalē, put poſtillator⁹ ſ. dixit. ⁊ ipa inordinata diſpoſitio ptiū aie q; fomes peccati vel languoꝝ nature vel ꝓcupia dr̄ ē ꝓprie formale i pctō originali. ſicut in egritudine corpali inordinata diſpoſitō humoꝝ ē formalis rō egritudis. vt dictū eſt.

In eo. ca. vbi dr̄ in poſtil. Qualiter peccatū originale p grām baptiſmi tollit. Additio.

Peccatū originale tollit p baptiſmū quo ad reatuz inquātū alia recipat grām ḡtū ad mentē. ⁊ ſic excludit ab ea ille habit⁹ corruptus q; ē ꝓprie culpabilis. remanet tñ peccatū originale actu ḡtū ad ordinatōs inferiorū partiū aie. put primet ad rōnē pene tm.

Replica.

Jn ca. v. vbi poſtillator⁹ dicit. Peccatū originale eſt ꝓuatōem. q; carētia iuſticie cū debito habēdi eā. Sur. aūt dicit ipm nō eſt ꝓuatōem ſi quēdā corruptū habitū q; a q̄buſdā dr̄ fomes ⁊ ꝓcupia q; ſonāt q̄d poſitiuū. Cōtra q̄ modū dicēdi ꝓt ſic argui. Nē poſitiuū eſt effective a deo. ſi igitur peccatū originale ē tale poſitū. igitur ē effective a deo. cōcluſio ē falſa. igit aliqua ꝓmiſſarū. nō maior. q; ab oibus ꝓceſſa. igr̄ minor. falſitas ꝓclusionis, ꝓbat. Nam ſi deus effective, ꝓducit aliq̄d poſitiuū ad peccatū originale ꝓmens aut, ꝓducit illud cōcurrente cā ſcda aut nō. ſcm̄ nō pōt dici. q; in cauſato a ſolo deo nulla ē obliqtas ſalt viciosa. in peccato aūt originali ē mor̄bus corruptio ⁊ obliquitas. igit a ſolo deo ꝓduci effective nō pōt. Nec ꝓximū pōt dari q; in hmōi, ꝓductōe nō cōcurrit ꝓximus parēs. q; eo nō exiſte nihilo minus cōcurrit peccatū originale. nec, ꝓximus parēs ea dē rōne. ſi aūt ꝓcurrere dr̄ ꝛbens. tunc pot⁹ ē dicendum actuale eſſ originale. Confirmat. quia nihil indifferēs ad ſtatū culpe ⁊ gr̄e imo vtriq; ſtatui cōpoſſibile pōt eē peccatū originale. ⁊ fomes. qualitas mor̄bida. corrupt⁹ habitus qualitercūq; noietur ex q; cōſurgit rebellio virium aie. eſt vtriq; ſtatui ꝓdicto cōpoſſibilis. igr̄ talis habitus a burgenſi cōfitens nō ē peccatū originale. maior notat. q; peccatū originale nō ſtat cū grā imo ꝓſtituit filios ire. minor. pts. q; paulus apls exſtis i grā. ſ. ca. vij. ⁊ ad gal'. v. de hmōi qualitatib⁹ ſibi adherētib⁹ ⁊ cū colaphizantib⁹. facit r̄ndeas ⁊ petit ſolui eiꝰ dr̄. Sufficit tibi grā mea. ⁊c. Et ipe burg. in additōe vltima hmōi ca. dicit illam de ordinatōem ⁊ fomitē ꝓmere ad rōnem pene non culpe: q; culpa tollit p grām fomite remanente. Eſt igit peccatū originale pura ꝓuatio q; Anſel. ⁊ alios ſic deſcripta. Peccatū originale ē q̄dez carentia iuſticie originalis cū debito habendi eā. ſic q; debitū habēdi eſt formale in deſcriptōe illa. Sed ꝛ hoc arguit burgē. in ſequenti co-

ruptorio sic. Aut illud debitū habendi consurgit ex lege naturali. aut aliquo precepto diuino vbi dico ex lege naturali. Cōtra qō obijcit bur. d. q. iusticia originalis nō erat ex principijs hūane nature cui⁹ corpus ē naturaliter corruptibile. igit debitū habēdi eā nō ē ex lege naturali. patet aūt prīū etiā docto. q illa ꝓtia nō valet cōsurgit. n. illud debitū habendi ex recta rōne vñ ortū habet ex lege nature. recta. n. rō exigit vt vnūqōq; tendat ad sui necessariū boni ꝓseruatōem. hoc. n. nō solū tangit qōdā distinctū inditum ē rōnabilibus ꝫ etiā ex cūctis viuentib⁹ ꝑ abus tāq; naturalissimus indictū ē generare sibi sile. ꝓ sue nature ꝓseruatōne. vt dicit Aristo. ij. de aīa. mlto ampli⁹ hoc inditū ē rōnali creature vt ūi bonū suū tendat. q ad hoc sibi necessariꝫ cōseruatōez aspiret. Cū aūt bonū rōnal' creature sit felicitas ꝫ phos t theologos.

Q Uid g̃ dicem⁹ .vj. Manebim⁹ q; in pcō : vt gr̃a abūdet. Absit. Qui em̄ mortui sum⁹ pcō quō adhuc viuem⁹ in illo. An ignoratis: q; quicūq; baptizati sum⁹ in xpō iesu in morte ipi⁹ baptizati sumus. Cōsepulti. n. sumus cū illo ꝑ baptismū in mortem. vt quō xp̃c surrexit a mortuis ꝑ gl̃iam ꝑris. ita t nos in nouitate vite ambulemus. Si. n. plantati facti sum⁹ similitudini mortis simul t resurrectōis erim⁹ Hoc scientes q; verus hō nr̄ sil' crucifixus est. vt destruat corpus peccati. vt vltra non seruiamus peccato. Qui enim mortu⁹ est iustificatus est a peccato. Si autem mortui sumus cum xpō: credimus quia simul etiam viuemus cum illo. scientes q; xp̃c resurgēs ex mortuis iā nō moritur. mors illi vltra non dominabitur. quod enim mortuus est peccato: mortuus est semel. quod autez viuit viuit deo. Ita t vos existimate vos mortuos quidē esse peccato. viuentes aūt deo in xpō iesu. Nō ergo regnet pcm̄ in nr̄o mortali corpe vt obediatis concupiscētijs eius. Sz neq; exhibeatis membra vestra arma iniquitatis peccato. sed exhibete vosmet ipos deo tanq; ex mortuis viuentes. et membra vestra arma iustitie deo. Peccatum enim vobis nō dominabitur. Non enim estis sub lege. sed sub gr̃a. Quid ergo? peccabimus quoniam non sumus sub lege. sed sub gr̃a? Absit. Nescitis cui exhibetis vosmet ipos seruos ad obediendum. serui estis eius cui obeditis. siue peccati in mortem. siue obedientie in iusticiam. Gratias aūt deo. quoniam fuistis serui peccati. obedistis aūt ex corde in eam formam doctrine in qua traditi estis. liberati aūt a peccato. serui facti estis iustitie. Humanum dico propter infirmitatem carnis vestre. Sicut enim exhibuistis membra vestra seruire immunditie et iniquitati ad iniquitatem. ita nunc exhibete membra vestra seruire iustitie in sanctificationem. Cum enim serui essetis peccati liberi fuistis iustitie. Quem ergo fructum habuistis tunc in quibus nunc erubescitis? Nam finis illorum mors est. Nunc autem liberati a peccato serui autem facti deo habetis fructum vestrum in sanctificationem. finem vero vitam eternam. Stipendia enim peccati mors. Gratia autem dei vita eternam in christo iesu domino nostro.

Capitulum vj.

Quid igr̃ dicem⁹. Hic circa ꝓdicta apl's mouet eronēū dictū. t ꝑ remouet errorē. scdo dicit suū cōfirmat ꝑ rōnē ibi. Qui. n. mortui. Circa ꝑmū sciendū q; ex hoc qō dixerat ca. ꝑcedēti. Vbi abundauit delictū supabundauit t gr̃a. imponebat ei pseudoapl's q; dicebat ꝓmandū ē in peccatis. sicut dictū est. ē. ij. ca. Hoc aūt remouet dubiū. d. a Quid ergo dicem⁹. manebimus in peccato vt gr̃a abundet. sicut pseudoapl's asserūt nos dicere. b Absit. q; peccatū ad gr̃am ꝙ se nō disponit. ꝫ magis auertit. q; aūt abūdantia gr̃e sequitur ꝓ⁹ peccatū aliq̃ hoc ꝓuenit ex bonitate dei q̃ electi bona ex malis. nō tñ ꝙ elicit hoc ad bonū peccātis. sicut ptz in dānatōe maloꝝ. ex qua de⁹ elicit augmēta glorie electoꝝ.

c Qui. n. Hic ꝓbat dictū suū ꝙ rōnē ostendens ꝑ q̃ peccō nō sit ꝓmanēdū. scdo q; ꝓuose sit opandū. t he sunt due ꝓtes iusticie. s. declinare a malo t facere bonū. scda ps est ibi. Liberati aūt. prima in duas. ꝑ. n. ꝓbat pcm̄ ee dimittendū. scdo docet dimittēdi modū ibi: Nō g̃ regnet. Circa ꝓmū ponit duas rōnes cōcexas. ⁊ eas sil' ponit declarat. Ad cui⁹ euidentiā sciendū. q; vita frequēter accipitur ꝓ opatione vite. sicut intelligere t scire dicūt vite. t ex hoc ꝓtia aliq̃⁹ dicit opatio sm̄ qua ꝓncipaliter occupat. sicut potare dr̄ vita ebriosi. t peccare vita peccatoris t agere iuste vita ꝓfosi boni. Iterū generatio vni⁹ cōtrarij ē corruptio alterī⁹. t ecōuerso. t ex his formant duas rōnes ad dimittēdū peccatū totalr̄ nos mouētes. ꝓma est q; ꝓ baptismū mortui sum⁹ peccato. t sic de vita pcti nihil amplius debet in nob appere. t hoc est qō dr̄. c Qui. n. mortui. pec. quō adhuc viuem⁹ in illo. opa peccati exercendo. q. d. nō decet. ꝙr̄ nūdū nos mortuos ē pcō. d. Nō ig. q. d. nō debetis ignare. e Vtia q̃ū. bap. tizati. t̄. i. in fide xpi. f In mor. ipi. baptizati. i. ꝓ virtutē mortis h⁹ a q̃ baptismus hz efficaciā. g Cōsepulti. n. su. t̄. i. assimilati xpō sepulto. q; sicut xp̃c sepult⁹ fuit in ꝛra. sic baptizat⁹ mergit in aq̃. h In mor. i. sili tudinē mortis respectu vite peccatricis. scdo rō. q; mors pcō ē noue vite inchoatio in q̃ assimilamur xpō resurgēti. t iō sic xp̃c resurrexit ad vitā imortalē. ita h vita gr̃e ꝙ h⁹ ampli⁹ vñ nos intrinsecꝰ p culpā. t h̄ē qō dr̄. i Vt q̃t. i. ꝓ potētiā gloriosam. k Ita t nos t̄. sine intinctōe mortis culpe. l Si. n. cōplā. t̄. q. d. ꝓ mortē xpi sum⁹ emulsi de pcō tāq; ō ꝛra mala. t plantati in ꝛra gr̃e bona eū xpo. m Sciētes q; re. hō nr̄. i. ꝙersus pcōr. n Sil' crucifixus. t. vt vltra nō vivat tali vita. sicut nec xp̃c vltra passibili vita vixit. o Vt destruatur corpus pec. i. egeries pcōr. sicut maiḥ. vj. dr̄. Si oculus ꝙ fuerit neqū totū t̄. i. tota cōgeries operū tuoꝝ. vt ibidē dicē glo. p Vt vltra ꝛi ser. pcō. nos ei subijciēdo. q Qui. n. mor. ē. i. cōfigurat⁹ morti xpi ꝑ baptismū. r Justificat⁹ ē a pec. q; baptism⁹ delet pnā t culpā. s Si aūt mor. su. cū xpo. i. ct⁹ morti cōfigurati. t Crēdim⁹ q; t̄. vita gr̃e. q; corruptio vite veteris ē ichoatio nouē. v Sciētes q; t̄. q; surrexit ad vitā imortalē. x Mors illi vl. nō do. sic dñabat dānatis moꝛs gehēne. iz nō mortāt corpe. y Si aūt mor. ē. ſ. xpo. z Pctō. i. ꝓ pctō tollēdo. a Mor. ē sel. vnica. n. mor xpi sufficit ad tollēdū oia pcā ꝑterita pnitia t ſuntra. b Os aūt vi. ſ. xpc. c Viuit deo. i. vita diuina. inchoū. n. de⁹ vita diuia ē sibi nālis t inchoū hō ē sibi cōcata. igr̃ ex pdictis ꝛcludit. d Itaq; t̄. mortuos qdē ee pctō. ꝓ totalē dimissionē culpe. e Viuētes aūt deo. i. vita gr̃e. f In xpō ie. do. no. i. ꝓ ipm xpm tanq; ꝓ mediatorē nr̄m. g Non g̃. posteā indurit nos ad dimittēdū pcm̄. hic ꝙr̄ docet dimittēdi modū. t dividitur in duo. q; ꝑ deſcribit mod⁹ b⁹ dimissionis. scdo ostendit nob possibile ibi: pcm̄ em̄ mod⁹ ārvitādi pcm̄ ē ꝙ repissio nē fomitis. iō dicē. g Nō ā re. pec. ita q; ad ci⁹ipium stati monemi ad op⁹ pficiēdū. h Vt obe. t̄. iō. n. est ordo puersus. q; appetit⁹ sensitiu⁹ dr̄ obedire rōi. i Sz neq; t̄. i. nō aptetis ea ad malū. sic. n. ꝙ frequēter actū carpētādi qdā sit ipsius artis in mālu artific⁹ aptās ea ad recte t facilit̄ peragendū. sic ex frequentatōe opis mali sit qdā impressio in membris corpis aptās ea ad male opandū. t dicē

k Iniquitatis.pp quedã peccata que sunt cõtra deũ.
l Peccato.ꝯtũ ad ea que sunt in,primũ vel in seipm.
m Sed exhibete vos deo.i.aptate vos ad seruiendũ ei
n Et mẽbra vra arma iusticie.i. instra ad iusticie opa p frequentatiõem.n.boni opis fit impssio in mẽbris corporis p quã redditur ꝓmpte mobilia ad opus bonũ.
o Peccatũ.n. hic ꝑ ũdictã dicr' modus nobis possibil'. ꝛ diuidit in duo.primo ondit ꝓpositũ. scõo soluit argumẽtũ ad oppositũ. ibi: Quid ergo. Circa primũ sciendũ q re pessio fomitis est nobis possibilis.qz p grãs xpi possum' vitare oẽ peccatum mortale. carẽtibus aũt hac grã nõ sic ẽ possibile.qz ꝫ nõ sit necssariũ eos peccare cõtinue.tñ non pũt diu vitare pctm mortale:cui' rõ est. q: sicut exites i grã nõ pũt diu vitare peccatũ veniale. eo q' sensualitas in eis nõ ẽ totaliter subdita rõni. sic in carẽti bus grã rõ nõ est subiecta deo. ꝛ iõ non pũt diu stare q'n incitant in peccatũ mortale.maxime in repentinis in q̃bus agit hõ fm habitũ ꝛ finẽ pcõceptũ.grã autẽ sic deo cõiungit ꝛ inclinatõem fomitis diminuit q' hõs ei vitare põt oẽ peccatũ mortale.ꝛ hoc ẽ qõ dicit.
o Pctm em.i.fomes inclinans ad peccatũ. p Nobis nõ ꝓbabit.sicut dñaĩ carentibus gratia rõne dicta. iõ subditur.
q Nõ.n.sub lege estis.s.mosaica.q̃ grãm nõ cõferebat.
r Sed sub grã.s.xpi cuius sacra grãm cõferunt.
s Quid ergo peccauim'.hic remouet quedã obiectio que posset fieri ꝫ illud dictũ aplõ. Nõ sum' sub lege: sed sub grã.pctm.n. est transgressio legis diuine.si igit absoluti sumus a lege p ꝓis ab eius transgressione vt videt.ꝛ sic habem' libertatẽ agendi ꝫ legẽ.ꝛ hoc ẽ qõ dicit.
s Quid er.peccauim'.agendo libere ꝫ legem.
t Qm̃ nõ sumus subdẽ.ꝛc.ꝛ rnder dicens.
v Absit.q.d.nõ valet obiectio.qz tpe nouẽ legis manẽt ꝑcepta moralia eo q' sunt de dictamine rõnis recte. pp qõ nõ sumus absoluti ab eor' obligatõe.iõ subdit. x An nescitis.q.d.scire debetis. y Qm̃ cui ꝛc.ad eius nutũ
z Serui estis ei'.hoc ẽ p se notũ. a Sine pecca.ad mortẽ.i.cui' seruit' ducit ad mortẽ gehenne. b Sine obeditõis.ꝑceptis diuinis. c Ad iusti. b obtinẽdã ꝛ i futuro vitã eternã.iõ subdit. d Grãs ãt de.q' fu.f.peccati.ꝫ mõ nõ estis.gre em nõ agẽde sunt de peccati ꝓmissione:ꝫ de ei' dimissione. e Obedistis ãt. b ponit tria ex q̃bus laudabilius reddit obediẽtia. Primũ q' sit ꝓpta cũ dicit:obedistis:ꝛ nõ dicit obedietis.scõm q' sit voluntaria.iõ subdit. f Ex corde. Per cor.n. qõ mouet alia mẽbra intellr volũtas q̃ mouet alias vires ad opationes suas.tercio q' sit discreta.iõ subdit. g In cã form̃ doctrine.s.catholice p xpm ꝛ aplos ꝑdicate.
h Liberati. Postq̃ induxit aplõs ad pctm dimittẽdũ.b induxit ad virtuose agendũ.ꝛ hoc ex duob'.s.ex opis facilitate ꝛ ei' vtilitate.scõm ẽ ibi:Cũ em. Circa primũ dr ꝓmissas se ad ꝑcedẽtia. b Liberati aũt a pec. p ei' dimissionẽ. i Serui fa.est.iusticie.i.obligati ad iusticie

hibeatis mẽbra vra arma
k iniquitatis peccato. Sed
l m exhibete vos deo tanq̃ ex
n mortuis viuentes.ꝛ membra vra arma iusticie deo.
o p q r Peccatũ.n. vob ꝫ nõ dñabit. nõ.n.sub lege estis. ꝫ
r sub grã. Quid ergo peccauim' q̃n nõ sumus sub le
t u x y ge sed sub grã. Absit. An nescitis q̃n cui exhibetis vos seruos ad obediendũ
z a b c serui estis ei' cui obedistis
siue peccati ad mortẽ siue obeditõis ad iusticiã. gratias aũt deo q' fuistis fui
f g peccati. obedistis autẽ ex
g corde in eã formã doctrine
b in qua traditi estis.liberati aũt a peccato serui facti

k estis iusticie. Hũanũ dico
pp infirmitatẽ carnis vre.
l Sicut.n. exhibuistis mẽ
m n bra vra seruire imũdicie ꝛ
o iniq̃tati ad iniquitatez.ita
p q r s nunc exhibete mẽbra vra: ꝫ
t uire iusticie in sanctificatõem. Cũ.n. fui eẽtis peccati liberi fuistis iusticie.
v Quẽ q̃ fructũ habuistis tẽ
x in illis:in q̃b' nũc erubescitis. Nã finis illoꝝ mors ẽ
y z a Nunc vo liberati a pctõ:
b c serui ãt facti deo: habetis
d fructũ vrm in sanctificatõz
e f g finẽ vo vitã eternã. Stipẽdia.n.peccati mors: gratia ãt dei vita eternã i xpo iesu dño nostro.

Capitulum.vij.

k Hũanũ dico.q.d.hoc ẽ facile ꝛ cõsonum rõni.p ꝓsuetudinez.n.talis opatio delectabilis reddit.vt ptz ad sensum.ꝛ bñ.ij.ethy.iõ cõcludit. l Sicut.n. exmẽ.vra.i.ea fecistis habilia ex ꝓsuetudine mala.
m Seruire imũ.i.ad seruiendũ peccatis carnalibus.
n Et iniq̃ta.i.peccatis spualibus.
o Ad iniquitatez. .i.ad malitiã ꝓsum matiõnem fm illud apoc.xxij.qui in sordibus est sordescat adhuc. p Ita nũc .i.xpe gre. q Exhibete mẽbra vra. p bona ꝓsuetudine habilitates ea.
r Seruite iusticie q.d.illud ẽ leue. scz q' non pñs laboris requirit in seruitute dei que ducit ad gloriã q̃ in seruitute diaboli que ducit ad gehennã.
s In sanctificã.i.ad sanctitatis cõsummatiõem: fm illud apoc. xxij. Sanct' sanctificet adhuc.
t Cũ.n.serui eẽtis Hic ad idẽ inducit ex virtuosi opis vtilitate.ꝛ hoc p cõparatõem ad damnũ qõ ẽ in ope peccati.d. Cũ.n.serui essetis peccati liberi fuistis iusticie:i.spoliati a bono iusticie qõ dãnũ est maximũ.iõ subdit. v Quẽ er.fru.tũc habuistis.i.quã vtilitatez. x In qui.nũc eru.p' pniam.q.d. nulla vtilitate habuistis ꝫ dãnũ maximũ.iõ subdit.
y Nã fi.illoꝝ.i.peccato seruiẽtiũ. z Mors ẽ.f.gehẽne.ꝛ p oppositũ cõcludit vtilitatẽ vite virtuose dicens.
a Nunc vo liberati a pctõ.p eius dimissionem.
b Serui aũt facti deo.p iusticie opatõem. c Habetis fru.vrm.q̃ duplex ẽ.f.gra in pñti.iõ dr. d In sanctificatõez.ꝛ gliam in futuro.iõ subdit. e Finẽ vo ẽ. ꝫ qz deus punit citra cõdignũ.iõ subdit. f Stipẽdia em pec.mors. ꝛ ꝓmiat vltra ꝓdignũ ꝫ ꝑdereꝫ opus meritoriũ inquãtũ,pcedit ab hoie ita q' gra cõcurrit cũ iusticia.iõ subdit. g Gra aũt dei ꝛc.in xpo iesu dño nro.i. p iesum xpm mediatorẽ nrm.

In ca.vj.vbi dr in postil. Cum.n.serui eẽtis peccati liberi fuistis iusticie. Additio.

Hoc qõ dr. Cũ.n.serui eẽtis peccati liberi fuistis iusticie.sic vr exponẽdũ. Illi.n.q̃ sunt serui peccati ex diuturna ꝓsuetudine credunt se tam nõ ee obligatos iusticie eo mõ q̃ dr Hiere.ij.ca. Fecnlo cõfregisti iugũ dixisti nõ seruiã.i.libera sum. Decipit.n.hõ credẽs se libertatẽ agere q̃cq̃d vult sine freno legis,put infra ca. ij.in postil.ꝛc. In eo.ca.vbi dr i posti. Scz qz de' punit citra ꝓdignũ.iõ subdit:Stipẽdia.n.pcti ꝛc. Additio.

Postolus punitõem peccati stipendiũ noiauit. Stipendiũ.n.dicit a stipẽda.i.suba pderãda.antiq̃tus.n.porti' pderabat pecunia q̃ militãtib' ꝓ ꝑma tribuebat q̃ numerarẽt:iõ dixit. Stipẽdia peccati mors.vt mortẽ pctõ nr imerito illatã demõstraret. Stipendiũ.n.ꝓ ope diabolice militatõis vt debitũ redditur nõ donat.grã vo nisi gratis dr grã nõ ẽ. vñ q: ipa bona merita dei munera sunt.quib' cũ vita eterna redditur q̃d nisi grã,p grã reddit cũ ipa merita ex grã sint. Nolite q̃ dicere stipẽdiũ iusticie vita eterna. ꝫ malunt dicere grã dei vita eterna.qz eadẽ merita quib' reddit nõ a nob

sum ꝫ in nobis a deo facta sunt ꝙ grāz. hec ex glo. in hoc loco. Capitulum. vij.

a NEscitis. Postq̄ apl's ondit virtutē fidei xpi i peccatoꝝ dimissiōe. hic idē ondit in legis cessatōe. Et diuidit in duo: Pāo ondit ꝙpositū. scōo ꝙcludit ꝙ in xpo sit firmit ꝙmanendū. ca. sc. Pāa adhuc i duas. ꝑ ondit legis cessatōem scōo circa hoc ꝫmonet errozē ibi: q̄d ꝙ dicem⁹. Prima ad huc in duas. ꝑ ꝓbat ꝙpositū. scōo declarat q̄dā suppositū ibi: Ē. n. eēm⁹. Circa primū sciendum q̄ lex mosaica fuit ipfecta respectu noue legis. q̄ statim illius ppl's fuit q̄ status puerilis: Gal. iij. Lex pedagogus nr̄ fuit in xpo. adueniente vo statu viri cessat puerilis. ita adueniente noua q̄ est pfectōis cessauit vetus ḡtū ad cerimonialia ⁊ iudicialia. dicit ergo.

b NEscitis. Scientibus. n. le. lo. de romanis. n. credentibus aliq̄ erāt puersi de iudaismo. ⁊ Ali sciebāt legē mosaicā: aliq̄ de gentilib⁹: ⁊ illi sciebant legē ciuilem.

c Nam lex in ho. tē. i. scitis q̄ lex mosaica vel ciuil' h3 virtutē coercēdi quādo tpe in suo roboze manet. ⁊ iō ipsa cessante sicut lex mosaica cessauit adueniēte lege noua. nō ē amplius obligatōria. ⁊ ad hoc inducit exēplū ō mulier q̄ ē sub lege viri. q̄ obligatio cessat ꝙ mortē viri. mō si vir resurgeret nō teneret eā recipe: misi de cōdecentia. ⁊ cū hoc supueniente nouo ꝙsensu. ⁊ idē iudicii ē de viro resurgente respectu vxoris. q̄ in hoc ad paria iudicat ⁊ hoc ē q̄ dr. d Nā que subvi. ē mu. tē. ⁊ ptz ifa ex dictis vsq̄ ibi. c Itaq̄. vbi ꝙcludit ꝙpositū applicās ad hoc dictū exēplū. d. Itaq̄ ⁊ vos frēs mei. ex eodē patret mr̄e geniti. s. ex xpo ⁊ eccia. f Mortificati est. le. f. mosaice. g Per cor. xpi. i. ꝙ mcorporatōez cū xpo facti mēbra ipius ꝙ baptismū q̄ ē generatio noue vite ⁊ spualis ⁊ ꝙ ipius ē corruptio vite veteris ⁊ legalis. q̄ generatio vni⁹ ē corruptio alteri⁹. h Vt sitis alte. i. xpi. i Qui ex mor. reiur. incipiēdo nouā vitā. i Vt fructificet deo. opa noue vite faciendo. k Cū. n. cē. in car. Hic ꝓbat ꝙpositū q̄dā. s. q̄ debēt fructificare deo. Cui⁹ rō ē. q̄ fructus sapit naturā terre in qua plantat arbor. ꝙuersi ad fidē xpi ꝙ baptismū cuellūt de mala terra ⁊ plātant in bona. s. in xpo. vt dictū ē. ō. ca. se. ergo debēt fructificare xpo. ⁊ hoc ē q̄ dicit. k Cū. n. cēmus in carne. i. carnaliter viuētes an ꝙuersionē. l Passiōes pctoꝝ. i. cōcupie carnales q̄ hī dicūt passiones. q̄ abiucium a subiana spoliādo nos gratuitis. ⁊ vulnerādo in naturalibus m Que ꝙ le. erāt. in quātū ꝙcupie ꝙ legē erāt occasiōna liter excitate. vt dicēt. s. eo. ca. n Ygabāt in mē. nr̄is. inducēdo illa ad ꝙpetratōem mali. vt oculus ad ipudicie aspiciēdū ⁊ manū ad imūda tāgēdū. ⁊ sic ō alijs mēbris o Vt fru. morti. i. opa morte digna facerēt. q̄ tūc plantati eram⁹ in mala terra. p Nūc aūt. i. tpe gr̄e ⁊ noue legis. q Soluti su. a le. mor. ꝙa lege mosaica q̄ dr̄ hic lex mortis. q̄: morē inferebat cōpalē trāsgressoꝛib⁹ ⁊ casib⁹ multis. vt patz ex decursu illius legis. ⁊ q̄ legalia in passione ipi⁹ xpi sunt mortua ꝙ nōs tūc soluti sum⁹ a lege mortis. r In q̄ dicti. ob. vsq̄ ad tpōs xpi ꝙ quē ab eē obligatōe sum⁹ liberati. ꝙ ō subdit. s Ita vt ē. i. no. ꝙ resurrexit: vt fructificetis deo. Cum enim essemus in carne passiones peccatoꝝ q̄ ꝙ legē erāt operabantur in membris nostris: vt fructificarēt morti. Nūc aūt soluti sumus a lege mortis. in qua detinebamur: ita vt ꝓuiam⁹ in nouitate spūs: et nō i vetustate lr̄e. Quid q̄ dicem⁹. Lex petiū ē: absit sed peccatuz non cognouī nisi ꝙ legē. nam cōcupiscētiā nesciebat: nisi lex diceret. non cōcupisces. Occasione aūt accepta: peccatū spūs. s. fm regulā note legis. ⁊ regulā legis veteris q̄ ē lex scripta. ⁊ hoc ē intelligēdū q̄ tū ad ea in q̄bus lex vetus ē ꝓmota euacuata. de quibus plenī⁹ dictū ē. ō. Lex aūt noua hic dicit nouitas spūs. q̄a nō fuit scripta ꝙ xpm: ⁊ impssa cordib⁹ apl'oz ꝙ spūscā renouante corda et linguas eoꝝ: ffec. ij De hac aūt nouitate legis noue ⁊ veteri stare veteris ⁊ inscriptōe virtusq̄ dr̄ hic re. xxxj. Ecce dies veniūt dicit dñs. et feriā domni israel ⁊ domui iuda fedus nouū. nō fm pactū q̄ pepigi cū patribus eoꝝ fris ⁊ c. ⁊ subdit Dabo legē meā i visceribus eoꝝ. ⁊ i corde eoꝝ scribā ea. ⁊ ē in talibus lapideis vel in chartis. Per hoc aūt q̄ dicit dñs Fedus nouū. reru etaum pūs q̄ fuit data nō antiqs pribus ꝙ ut deducit Hebre. viij.

v Quid er. dice. Hic remouet errozē occasione ꝓdictoꝝ incidēte. ex ḥ. n. q̄ apl's legē veterē vocauit legē mortis. posſs aliqs credere q̄ illa lex fuit mala. sicut credidit manichē⁹. q̄. a diabolo fuit data. ⁊ iō huc errozē removet apl's ondēs ꝓmo q̄ nō fuit mala. scōo q̄ fuit bōa ibi: Lex q̄dē scā. ⁊ tercio agit de lege fomitis occasiōe habita ibi: Video aliā legē. Prima adhuc in duo. ꝓmo ostēdit q̄ lex nō ē cā mali. scōo q̄ ē eī⁹ aliqualis occasio. exponit ibi: Occasiōe aūt. Circa ꝓmū dicit. v Quid ḡtē. s. fedē ne ex decis nr̄is q̄ lex sit cā pcti. x Absit. i. nō se quit ḥ q̄. ꝓbat. Ad cui⁹ intellectū sciēdū q̄ petiū nō vitatur nisi in ḡtū cōgnit ē malū. fm. n. q̄ dicit ꝓo. nullus intendēs malū opat ḥ bonū. igr illō q̄ petiū cognoscit ee malū nō ē ꝑ se cā peccādi ḥ magis ē ꝑ se cā vitādi petiū lex ār ver⁹ ē hmōi. q̄ an ei⁹ datōem ex ꝙcurrudie peccādi lex naturalis in cordib⁹ hoim. sic erat obfuscata q̄ multa reputabāt licita q̄ rō ꝑ se erāt mala. ⁊ maxie circa actūs exteriores aie. ꝙ q̄ data fuit lex ad cognitōz clariozē illi ꝓpulo de q̄ rpe erat nascitur⁹. ꝓp q̄ erat ꝑ ceteris instruēdus. q̄: debebat vigēt spāli scitate. lex igr nō ē cā petī ꝑ se. h⁹ deductōis apl's ponit vtute. s. q̄ lex dat petī cognitiōz. d. y Sz pec. nō co. ee malū saltē in multi⁹ ꝓp obfuscatōez legis nālis. ⁊ loqt apl's in ꝑsona generi⁹ hūani sic obfuscati. z Nisi ꝑ le. ḥ fuit data ad q̄dā legis naturalis renouatōz. ⁊ ponit exēplū de actu interioris peccati. d.

a Nā ꝑcu. ne. supple petiū ee. ḥ. h exꝑimat in aliqbus libris: nō tñ ē de textu: nec in libris cōrectis. ḥ q̄: subintelligēdū ē. aliq̄ docto. posuerūt illō in glo. inflt. q̄ postea ꝙ ignorātiā scriptoꝝ infra ⁊ textui. b Nisi lex. ⁊c. Exponit. in ḥ. phibēs actū interiorē respectu mali. c Occasione aūt. Hic ꝓbat ondit q̄ lex aliqliter fuit occasio petiū ex ꝑte nr̄a. vno mō ab interiori. q̄ hō appetit libtatē ⁊ frēnāt in ḥ decipit credēs ee libtatē agē q̄cq̄ vult sine freno legis. q̄ tñ ē destructio libertatis fm ꝓbm. ⁊ iō hō nititur interius. ꝙ q̄ ꝙ legē ꝙcupiam. phibētē. ꝙcupia fuit in ꝓmo excitata. alio mō ab exteriori. dēmō. n. ꝙ ceteroz magis nititur petiē hoies q̄ sit in statu sanctionis. ꝓpter ꝙ statuit ꝙ suscepticioz legē in statu sanctionis fuit posita. deutro. iij. Que ē alia gēs sic ecclyta vt tē. ꝙ q̄ ꝙ legē data dēmō magis conabat i eo ꝙcupiaz excitare. ⁊ hoc ē q̄ dr̄. c Occa. aūt. ac. duob⁹ dictis modis. d Ꝑcm. i. ꝙcupia q̄ dicit petiū eo ꝙ ē cā petī. eodē mō q̄ sol dr̄ calid⁹ q̄: ē cā caloris

e Per mãdatũ.i.p legẽ que frequẽter mãdatũ dr̃ eo q̃ ꝓtinent dei mandata. f Ypatũ ẽ in me oẽm ꝑcu.i.augmentabat in me incentiuũ peccãdi. g Nã pctm̃.i.cõcupiscẽtia. h Occasione acce.p mãdatũ. mãdatũ dicit i Seduxit me.trahẽdo me ad ꝑsonam peccati mortal. k Er p illud occi. me inducendo ad opus. l Itaq; lex Posteq̃ aplꝰ ostendit legẽ nõ malã. h ostendit eã cẽ bonã. r primo facit ꝓpositum scõo remouet obiectõem in ꝓximum ibi Quid ergo. Circa primũ dicit.

l Itaq; lex q̃ sctã. q̃ statim declarat. q: intentio legis est hoies facere bonos ꝛ.ethy. Lex vetus ẽ hmõi. q: ordinabat hoies ad deũ p ꝑcepta cerimonialia. ió subdit. m Et mãda. sctm̃. Illud enim sanctus dicit q̃ ad dei cultũ ordinatur Itẽ ordinabat iuste viuere ad ꝓximũ p ꝑcepta iudicialia ꝓpter q̃ subdit.

n Et iustũ. itez ordinabam hoiem ad seipm̃ p moralia ꝑcepta. de quib⁹ subdit. Et bonũ. o Nõ q̃. Hic ꝓ̃r remouet quãdã obiectõem in ꝓximũ. scõo ꝓfirmat suũ ꝓpositũ ibi: Scim⁹ autẽ. Primo. n. facit obiectõem. posset. n. aliq̃s dicere lz lex sit bona m̃ se ꝛ absolute. tñ mala ẽ etiã p se hoi lapso in q̃ ẽ carnis ad spm̃ rebellio q̃ p legẽ excitat vt dictũ ẽ. q: sicut lz vinũ sit absolute bonũ tñ malũ ẽ febricitãti. r hoc ẽ q̃ dicit. o Nõ q̃ bonũ ẽ. in se. s.l. lex. Mihi factũ ẽ mors ꝓ̃r hoc remouet. d. p Absit. Nõ. n. sibi ẽ de vino. qa vinũ p se ꝛ directe augmẽtat calorẽ febrilẽ. r sic malũ ẽ fe bricitãti. lex aũt p se nõ ẽ febricitatiua ꝓcupie q̃ magis ꝛe ꝓssiua. ꝓpter q̃ talis excitatio ꝓuenit ex hois malicia r demonis nequitia. vt dictũ ẽ. pp q̃ lex ex hoc non põt dici mala. sicut aliq̃s ex bono actu alicuꝰ alꝰ ex sua malicia scãdalizat. nec ex hoc opans bonũ vel eius actꝰ peiorat. nisi faceret intẽtiõe aliũ scãdalizandi. r tũc actus eiꝰ ex tali intẽtõe eẽt malus. dr̃ igr̃. p Absit. s. l. legẽ cẽ mala p se hoi lapso. q Sz pctm̃. i. ꝓcupia. r Vt appareat pctm̃. i. vt appareat mala. s Per bonũ. i. p legez. Quia opposita iuxta se posita magis eluceſcũt.

t Ypatũ ẽ in mor. i. ipa ꝓcupia ex malicia hois r nequitia demonis duxit me ad pctm̃ mortale. v Vt fiat ꝛ. mo. pec. pctm̃. i. ipa ꝓcupia excitata inducẽs ad peccatũ x Per mandatũ. i. p legẽ. occasionaliter tñ solũ ita q̃ cuꝫ dr̃. Hic vt fiat ꝛẽ. lyra nõ tenet causaliter. q: lex p se nõ excitat cõcupiam: ꝛ ꝓsecutiue tm̃. q: ad datõem legis secuta est cõcupie excitatio p malicia hois r nequitia demonis y Scimus. n. Hic aplꝰ cõfirmat suũ ꝓpositũ p testimoniũ legis naturalis. r hoc dupliciter. p in malis. scõo in bonis ibi. Invenio igit. Ad euidẽtia hꝰ sciẽdũ q: lex scripta diuina vel hũana ẽ quedã determinatio legis naturalis. r ió si ẽ legi naturali cõsona bona ẽ sicut ꝓclusio q̃ ꝑmis ꝓncipijs cõcordat. r mino: ꝓpositio q̃ accipit sub maiori dñi accipit. Itẽ aduertẽdũ q: in hoie ẽ duplex ps. scz rõ. r sensualitas q̃ aliter noiant̃ spũs: r caro: r hõ interior. r exterior. p rõnẽ ꝙ hõ ẽ hõ p quã distinguit a bestijs. j. metaph. Alia imaginatõibus r mẽoribus viuũt. hõ ꝙ rõne r intellectu. pp q̃ illud q̃ agit hõ vel fm dictamen recte rõnis illud dicit̃ ꝓprie agere vel velle. q: illud agit inquantũ hõ. illud aũt q̃ agit vel vult sequẽs impulsum sensualitatis. nõ dr̃ ꝓprie agere vel velle. q: nõ cõuenit ei fm q̃ hõ: ꝑ accidens. ꝓuenit cũ hmõi.

Istis igit̃ suppositis fit talis rõ. illa lex ẽ bona q̃ phibẽs sequi cõcupiam carnalez seu sensualitatẽ. qa in hoc ẽ cõsona legi naturali. lex aũt mosaica ẽ hmõi. d. Nõ cõcupisces. vt dicit̃ ẽ. s. q̃ rẽ. banc aũt sniã ponit aplꝰ intricatez diffuse. d. y Scimꝰ. n. q: lex spl. ẽ. i. ordinãs hominẽ ad sequẽdum instinctũ spũs vl rõnis. z Ego aũt carnalis sum. i. sequẽs carnis seu sensualitatis impulsum. et loquit̃ aplꝰ vt. s. de cũ ẽ in ꝓsona generis hũani lapsi. in q̃ plures sunt sequentes ipulsum sensualitatis q̃ rõnis.

a Venũdatꝰ subpcõ. f. ꝓmoꝛ parenti ꝑ quos genꝰ hũa

a sum. venũdatus sub pctõ. Nõ. n. opoꝛ nõ intelligo. Nõ. n. qõ volo bonũ hoc ago ꝛ qõ odioꝰ malũ: illud facio. Si aũt qõ nolo illud facio. cõsentio legi qm̃ bona ẽ. Nũc aũt iam nõ ego opoꝛ illud: ꝛ qõ habitat in me pctm̃. Scio. n. q: nõ habitat in me hoc est in carne mea bonũ. Mã velle adiacet mihi: ꝓficere aũt bonũ inuenio. Non enim quod volo bonũ hoc facio: ꝛ qõ nolo malũ hoc ago. Si aũt qõ nolo illud facio iam nõ ego opoꝛ illud ꝛ qõ habitat in me pctm̃. Inuenio igit̃ legẽ volẽti mihi facere bonũ qm̃ mihi malum adiacet. Cõdelectoꝛ. n. legi dei fm interiorem hoiem. Video

ſ ꝑ mandatũ opatuꝫ ẽ in me oẽm cõcupiam. Sine lege eñ peccatũ moꝛtuum erat ego aũt viuebam sine lege aliq̃n. Sed cũ venisset mãdatum peccatum reuixit. Ego autem moꝛtuus sum: r inuentũ ẽ mihi mandatũ quod erat ad vitam. Hoc esse ad moꝛtẽ. Nam peccatũ occasione accepta ꝑ mãdatum seduxit me. r ꝑ illũ occidit. Itaq; lex quidem sancta r mandatũ sanctum r iustũ r bonũ. Quod ergo bonũ ẽ. mihi factuꝫ est. moꝛs: absit. Sed pctm̃ vt appeat pctm̃ ꝑ bonuꝫ opatũ ẽ mihi moꝛtẽ: vt fiat supꝛa modũ peccãs pctm̃ ꝑ mandatũ. Scimꝰ. n. q: lex ꝛ spũalis ẽ. ego aũt carnalis

nũ icurrit rebellionẽ carnis ad spm̃. ió sequit. b Nõ. n. op. sensualitatẽ sequẽs. c Nõ intelligo. i. intus nõ lego cõsonans dictamini legis naturalis ꝛ magis ꝛiãs. d Nõ. n. qõ vo. bonũ. fm rõnis dictam̃. e Hoc ago. ipedit⁹ sensualitatis impulsu. f Sz qõ odi ma. fm rõnẽ g Illud facio. tract⁹ a sensualitate. h Si aũt qõ no. fz rõnẽ. i Illud facio. tract⁹ p sensualitatẽ. k Cõsentio le. qm̃ bo. ẽ. q: phibet illud qõ ẽ odibile fm dictamen rõnis recte. l Nũc aũt ẽ. q: opoꝛ illõ fm q̃ hõ ꝛ fm q̃ b: vtũ vt dcm̃ ẽ. s. m Sz qõ bo. i me pctm̃. i. ꝓcupia q̃ dr̃ pctm̃ mõ supꝛadicto. q: ipellit ad hoc opandũ.

n Scio em̃. p experientia rebellionis carnis ad spm̃.

o Quia nõ ba. in me. ẽ in carne mea. p Bonũ. i. inclinatio ad bonũ ꝛ magꝫ ad oppositũ. r dic. q In carne mea. f. corruptibili r corrupta p pctm̃ ade. q: talis inclinatio mala nõ fuit in carne hũana. p statu innocẽtie. vl alik. q In carne mea. q. d. in alia pte mei. f. in rõne nõ ẽ inclinatio ad malũ ꝛ ad bonũ. Hõ. n. ad optima dcpcak. ió dik. r Nã velle. s. bonũ. s Adiacet mi. fm rõnes.

t Perficere aũt ẽ. pp sensualitatẽ ꝑficiẽtẽ. v Nõ. n. qõ vo. ẽ. expõat vt ꝑpus. q: repetitio ẽ eiusdẽ finis ad mateꝛ assertõem. x Inuenio igr̃ le. h̃ ostendit idẽ ꝑ testimoniũ legis natural' in hoio. cui cõcordat lex ꝓcipiẽdo illa q̃ hõ vult ꝛ agit sequẽdo dictamẽ recte rõnis. vt deũ colẽ parẽtes honoꝛare r hmõi: r h̃ ẽ r̃. x Inuenio igr̃ le. s. cõsonã. y Mihi vo. sa. bonũ. fm legis naturalis dictamẽ. z Nam in ma. adiacet. q: magis ꝓmptꝰ ẽ hõ ad ꝓficiẽdũ malũ in ope q̃ bonũ ꝑ corruptiõs nature.

a Cõdelectoꝛ. n. ẽ. dei. i. ei ꝛdo. b Scim in. ho. s. fm naturale rõnis dictamẽ. q: rõ dr̃ hõ interioꝛ ꝛ sensualitas exterioꝛ. c Video aũt aliã. hic bita occasiõe ex dict̃ de lege nãli r diuia dcm̃at ꝙ lege fomit̃ cui⁹ malicias ostendit. scõo ab eo libari petit ibi: ifelix ego hõ. Circa ꝓmũ ostendit ei⁹ malicia ꝑ h̃ q: nõ ẽ legi nãli ꝓsona: ꝛ magꝫ ꝛia. r ió nõ dr̃ lex nisi ꝑ modũ trãslatiõis. nam bona ad mala

transferimus. sicut dicit bonus latro. v. mer b. cboc modo leges ꝓxãnox leges dicunt. c sic est de lege fomitꝫ de qua dic. c Video aũt legẽ aliã in mẽbris meis. i. iclinationẽ q̃ dicit mẽbra ranꝯ ligata ad mala. c sic ꝺ: lex a ligando. ꝺ Repugn. le. mẽ. mee. i. legi naturali q̃ implsa est mẽti. e Et captiuantẽ me i le. pcti. ꝓ qui etudinem peccãdi q̃ tenet dominẽ i pctõ sicut captiuũ in carcere. f Infelix ego homo. b ꝑ petit liberari dicẽs i ꝓsona generaꝫ hũani. Infelix ego hõ. ꝓ corꝛuptionẽ nãe. g Quis me li. ꝺ: cor. mor. bꝰ nõ dicẽ ꝺ corꝑe absolute. q: facit ad beatitudinẽ aie q̃ ñ erit ꝓfecte btã donec fuerit suo corꝑi reunita ꝛ dicit. De cor. mortis bꝰ. q: scꝛi resurgẽt in corꝑe immota li. c ridet aplus.

aũt aliã legẽ in mẽbris mei
ꝺ tis repugnãtẽ legi mentis
e mee: c captiuãtez me i le
ge pcti q̃ ẽ in mẽbris meis
f Infelix ego hõ q̃s me libe
rabit de corꝑe mortis hui⁹
b Gra dei ꝑ ihm xꝑm dñm
nrm. Igit̃ ego ipe mẽte ser
i uio legi dei: carne aũt legi
peccati. Capi. viij.

Ihil g̃nũc dãnatõis ẽ his qui sũt i xꝑo iesu
q̃ ñ ꝓm carnẽ ꝛbulant
ꝺ Lex. n. spũs vite i xꝑo ihu
f liberauit me a lege pcti et
g mortis. Mã qõ ꝓssibile
b erat legi in quo infirmaba

tur p carnẽ: deꝰ filiũ suum
mittẽs i sillitudinẽ carnis
pcti c de pctõ dãnauit pec
catũ i carne vt iustificatio
legis ipleret i nob q̃ ñ ꝓm
carnẽ ꝛbulam⁹ sed ꝓm spiñ.
Qui eñ ꝓm carnez sũt que
carnis sunt sapiũt q̃ vo ꝛz
spiñ que sunt spũs sentiũt.
nã ꝓudẽtia carnis mors
est: ꝓudentia aũt spiritus
vita c pax. Qm̃ sapia car
nis inimica est deo. Legi
ei dei ñ ẽ subiecta: nec enim
põt. Qui ãt i carne sũt deo
placere nõ ꝓnt. Vos ãt in
carne nõ estis sed i spũ: si tñ

effectũ hũ monet ꝓm actũ aie. sic finis monet agere credẽ vero ẽ actꝰ aie: aliõ mõ applicak ꝓ sacꝛa hoibus adhibita q̃ sũt nre iustificatiõis inſtra separata tñ: sic eñ edificationis materiaꝫ artifex ẽ cã efficiẽs ꝓncipalis: manꝰ ei⁹ inſtralis cõiũcta: securꝫ vo separata. sic in scꝛificatiõe q̃ grãs deitas ẽ efficiẽs ꝓncipaꝫ. hũ manitas xꝑi sicut inſtrm ꝓiũctũ: sacramẽta vo none legẽ sic inſtra separata recipientia ad ꝺ vtutẽ a deo mediãte hũanitate xꝑi. sic securis agit i edificatiõe ꝓ morõs artificẽ mediãte manu q̃ ẽ inſtrm ꝓiunctũ. taꝫ aũt virtꝰ dei seu actio nõ fuit i sacramẽtis veteris legis q̃ nõ poterãt hñe vtutẽ talẽ ab hũanitate xꝑi ventura: q: cã effectiua nõ ẽ poste ꝛior suo effectu. c ꝺ ẽ qõ ꝺz. g Mã qõ ipoſ. erat legi. i. sacmẽtis legalibꝰ efficacia dicta carẽtibꝰ

ꝺ Jn q̃ infirmabatur. s. lex vetus q: in hoc erat ipfecta. xꝑt qõ sacꝛa illiꝰ egena dicũt c infirma. Gall. iij. i Per carnẽ. q: mũdabat corꝑaliter tm̃ rollẽs quasdã irregularitates. ꝓhibẽtes ingressum tẽpli ꝓtingẽtes ex tactu mortui c hmõi. xꝑt qõ dicunt iusticie carnis Heb. vij. k Deꝰ ñ. su. mit. in siñ. car. pcti. q: assumpsit carnẽ passibilẽ tñ nõ peccatricẽ. l Et de pctõ. i. de ceip so facto hostia. ꝓ pctõ. sic ꝺ: Osee. iiij. Peccata ꝑpli mei comedẽt. q: sacerdotes. ꝓ pctõ hostias comedebant.

m Dãnauit pctm̃. i. deleuit ꝑ suã passionẽ. n Jn carne. i. in hoic. ꝼm illõ pñ. Hecodat ẽ. q: caro sꝛ. o Vt iustificatio legis. i. ꝓmissa i lege q̃ grãm iustificãte ꝓmitebat ꝙ nõ ꝓferebat. p Implerẽt i nob. i. in renatis per baptiſmũ grãm ꝓferẽte ꝑ vtutẽ a xꝑo deriuata: vt dictũ ẽ q Qui nõ ꝼm car. ꝙ ꝼm spi. ãbulam⁹. ꝑ bona opa. q: fides sine opibꝰ ñ sufficit ad saluteꝫ cũ sit mortua r Qui eñ ꝼm car. Hic ponit distinctio iter ãbulãtes ꝼm carnẽ c ꝼm spm̃. c dimidit i tres ptes. ꝓ ponit ꝫ distinctio. scꝺo vnus ptis imitatio ibi. Vos ãt. tercio infert ꝛclo. ibi. Ergo frẽs. Prio. n. ponit distinctio q̃tũ ad iudiciũ cum dicit. r Qui. n. ꝼm car. sꝛ. s. ambulãtes. s Que car. sꝛ sapiñt. i. carnalia bona iudicãt meliora spũalibꝰ bonis. erronẽ tñ sic lingua febricitãs, ifecta colera amara: ea q̃ sꝛ dulcia iudicat amara. q̃lis ẽ. n. vnuſqſq; ralis finis sibi debet ij. etb. t Qui vo ꝼm spm̃. sup. ambulãt. v Que sꝛ spi. sentiũt. spũalia bõa carnalibꝰ ꝓponẽtes. sic lingua bene disꝓsita bñ iudicat de saporibꝰ. scꝺo ponit distinctio inter eos q̃tũ ad effectũ. cũ ꝺz. x Mã ꝓudẽtia carnis. q̃ qs bona carnalia caute scit inꝛetre q. ꝓsequit. a Vita c pax id ẽ meret vitã gre in ꝑpetuũ. ibi. n. perfecta pax hĩ eo q̃ appetit ꝓ hoc ꝓmeretur. b Qm̃ sapientia car. inimi. ẽ deo rebellão ei⁹ mãdatis. iõ subditur.

c Iegi. n. dei ñ ẽ subiecta. c ꝓ nõs nec ipi deo. ꝺ Nec eñ põt. ꝓp qõ dicit saluator Matth. vj. Nemo põt duobꝰ ñis seruire. s. ꝺnis sic ẽ in ꝓposito. e Vos ãt in carne nõ estis. hic ponit vna ꝓ ꝓtis imitatio. s. ambulantiũ ꝼm spm̃. cũ ꝺz. Vos aũt in carne nõ estis. s. esse debetis.

f Sed in spiritu. q: renati estis ꝑ baptiſmum ex aqua et spũ ſcto. Joban. iij.

g Si tñ spi. dei ha. in vobis. pseuerãdo in gra p baptis-
mũ accepta: qõ ór ad excludendũ eos q̃ p baptismũ ad
vomitũ reuertunt de q̃b subdit b Sicõs aũt spũ xpi
nõ h3. qz cecidit a gra.
licet aliq̃ sit nuero. i Micnõ ẽ ei. s. mẽbrũ merito.
l Corpus q̃dẽ mor k Si ãt xps in ob ẽ. p gram.
tuũ ẽ ppt pctm. id ẽ
mortẽdi necessitati
subiectũ pp ade pec
catũ. g. d. b mortalita-
tẽ nõ ipedit hitatõ
nẽ xpi i nob p gẽiaz
qz lz reparatio buane
nãe p xpm facta sit
sufficiẽter ẽ quoad
corp̃ z aiam. tñ or-
dinate nob dat. qz si
cut xps habuit pmo
corpus passibile. et
post surrexit ad vi-
tã imortalẽ. ita et fi-
deles q̃ st ei membra
sibi p formanf p gẽi-
am iustificãtẽ aiam
ꝫ adhuc hñt corp̃
passibile. ꝫ i cõsũma
tione finali induet ꝫ
mortalitatẽ glie ex
redũdãtia glie anie
ad corp̃. z b ẽ qõ ór
m Spũs po vi. p
pter iustificationez.
p gram in pscntia.
n Qz si spũs eius
id ẽ dei patris.

b spũs dei hitat in vobis. si
i q̃s aũt spm xpi nõ h3. h̃ ſ
k est eius. Si aũt xps in vo
l bis est corpus quidẽ mor
m tuũ ẽ pp pctm. spũs vo vi
t pp iustificationem: q̃ si
n spũs ei q̃ suscitauit iesum
o a mortuis hitat i nobis: q̃
suscitauit ibm xpm a mor-
tuis viuificabit z mortalia
corpa vra pp inhabitãtez
p spm ei i vobis. Ergo fra-
tres debitores sum si car-
ni vt fm carnẽ viuam? Si
enĩ fm carnẽ viteritis mo
q riemini: si ãt spũ facta carnis
r mortificaueritis viuetis.
s Quicũq enĩ spũ dei agũt
t di sunt filij dei. Non enim
accepistis spiritũ seruitutẽ
v iterum in timore: ꝫ accepi-

a Ipe spũs. s. scũs q̃ ẽ tercia i trinitate psona. b Te-
stimoniũ reddit spũi nro q̃ filij dei sum. Licet. n. nullus
sciat vtꝛ hũana se esse filiũ dei p gre adoptionẽ: tñ h̃ pt sci
re p spũssanci reuelationẽ. z h̃ nõ scibat apls de seipo z
alij q̃b facta ẽ filiꝰ reuelatio: fm q̃ dicit. j. Cor. ij. Non
accepim spm hu
mũdi ꝫ spm q̃ ex dõ
est vt sciam q̃ a dõ
donata sunt nobis.
Põt b̃ et aliꝰ exponi. qz spũssancti o si
gnis z miraculꝰ red
dit testimoniũ de vi
tate catholice fidei.
p quã efficimur filij
dei adoptiui. c Si
aũt filij. Hic pñr osi
dit q̃ p adhesiones
ad xpm habitũ glie
acquirimur sub ꝺditio
ne tñ. z iõ p onẽdit: se
cundo ad illaz cõ
ditionẽ inducit ibi.
Existimo. Circa pri
mũ dicit. c Si
a ſt filij. s. adoptiui:
sum p habitũ gre.
d Et heredes. per
pñs erim p habitũ
glie. hereditas ei sta
bilitatẽ ipo nat sibi
ebabit maxie glie
tenet aũt dicta cõse
quẽtia: qz filio adop
tiuo debet aliq̃ ps
hereditatis pñe. hec aũt hẽditas ẽ ipa deitas q̃ ẽ bitudo
obiectiue q̃ nõ diuidit p ptes ꝫ tota bt a q̃liber bono non
tñ eqliter. qz vn ẽ alio beatior: z h̃ nõ filijs diuidit̃.
e Coheredes aũt xpi. q̃ ẽ nãlis filꝰ dei. c sic ptingimus
ad glam aie z corpis sic ipe. f Si tñ ppatimur. tolerã
do passiões vite pñt sic z ipe. iõ subdit. g Vt z pglifice
mur. vt ór. Ju. vlt. Deposuit pat xpm z ita intrare i glo
riã suã. h Existimo enĩ. Hic inducit nos ad hãc ꝺditi-
onẽ. p rõne. scdo exẽplo ibi. Scim enĩ. Nõ aũt ꝺsistit in
hoc q̃ pmiũ incorpabilit excedit meritũ nrm i tolerantia
passionũ. qz q̃ patiẽter sũt merito tolerãde. z h̃ q̃ dic.
h Existimo enĩ q̃ nõ st ꝺdigne. i. eqles. i Passiones
hui tpis. Sciendũ tñ q̃ passiões iste dupl pñt ꝺsiderari
vno mõ vt acceptant a largo arbitrio: z sic loquit h̃ apls
ꝺlio mõ. qui pssũssciũs mouẽs libez arbitriũ ẽ hui ecce
ptiõis pncipiũ. z sic ẽ ibi meritũ de ꝺdigno. qz pncipium
meriti ẽ eius scdm dignitatis cũ pmio. k Nã expectatio
creature. i. bois q̃ ór ois creatura. Marc. vlti. Predicate
euãgeliũ oĩ creature. i. oi boi. qz quenit cũ angel p itel-
ligere: cũ aialib p sentire: p vegetari cũ plãtis: z p esse cũ
inaiatis. vt dic Greg. omel. xix. z sic p similitudinẽ ẽ omis
creatura. l Reuelationẽ filioꝝ dei expectat. i. in brũ-
dine celesti vbi de clare vi: expectat p patiam. m Va
nitati enĩ. i. passibilitati mort z incineratiõi. n Creatu
ra. i. hũana nã. o Subie. ẽ nõ volẽs. i. p pctm. Ade qõ
nõ ẽ volũtariũ in nob q̃ria volũtate. p Sed pp eũ q̃
subiecit eã. i. ppt deũ patiẽter sustinenf. q In spe. f. re
surrectiõis future. r Quia z ipa creatura. i. hũana nã.
s Liberabit a ser. cor. vt. qñ i resurrectõe ex ale glã fiet
imortale corp. t Scim enĩ. B inducit ad tolerãtiam
passionũ exẽplo duplici. pmũ ẽ creaturaꝝ irrõnabiliũ
q̃ st z nna trãsmutatõe q̃usq tota nã corpal melioꝛetur
cũ hoie. z p pñs dẽm sũt passiões tolerare patienf. iõ ibi
r Scim enĩ q̃ ois creatura ingemiscit z pturit. p̃ b me
taphorice intelligit trãsmutatõis variatio. sic p oppositũ
scz p ruinã pzati eius floꝛtio: secundũ exemplũ est ipoꝝ

apl̃os qui plenius ceteris credẽtibus receperũt spũsanctũ ⁊ tñ patiẽter tolerabãt aduersa. ⁊ dilationẽ gl̃e in spe resurrectionis future. ⁊ ẽt qđ dicit. v Nõ solũ autẽ illa. ſ. irrõnabilis creatura ingemiscit ⁊ pmrit. x Sz ⁊ nosipi. apli. y Primitias spũs hũtes. i. spũsanctũ i mation plenitudine.

5 Et ipi intra nos gemim⁹. exũtes in tribulatiõib⁹.

a Adoptionẽ filiorũ dei expe. i. pmiuz qđ reseruat filijs ad optinis. b Expectates. patiẽter.

c Redẽptionẽ coꝛporis nr̃i. qꝛ tũc fiet coꝛp⁹ imortale. ⁊ sic redimet a corruptione. d Spe enim sal. fa. sm. ⁊ nõ re q̃ diu sum⁹ i hac vita qđ ꝓbat p̃ir dicẽs. e Spes aũt q̃ videt nõ ẽ spes. q. d. exq̃ videm⁹ deũ clare sumus i dei expectatõne. f Silr autez.

Posth̃ ostẽdit bonũ qđ psequimur q̃tus ad habitũ adherẽtes ipi xpo. h p̃ir idem ostẽdit qđ ad actuz meritoriũ. ⁊ p̃ i actu intellect⁹. scdo i actu effect⁹ ibi. Scim⁹ aũt. Circa pmũ sciẽdũ q oio ẽ expssio desiderij. ⁊ iõ ẽ act⁹ intellect⁹. ꝓposito tñ actu volũtat⁹. ⁊ qꝛ incerte sit. quidẽ tie nr̃e. Sap. ix. iõ freq̃nt desideram⁹ ⁊ petim⁹: qõ tñ nõ sp expedit nob. vñ etiã paul⁹ petijt amotionez stimuli. ij. C coꝛ. xij. qõ tñ nõ expediebat sibi. ꝓter qđ nõ fuit exaudit⁹: adherẽtes aũt xpo dirigunk in petẽdis a deo. ⁊ b ẽ qđ dicit. f Silr aũt. ſ. cũ pcedẽtib⁹ bonis q̃ habem⁹ xpo adherẽdo habẽmꝰ etiã ea q̃ sequũtur. g Et spũs adiuuat infirmitatẽ. nos dirigẽdo si adheream⁹ xpo: qꝛ a qđ. heret xpo vn⁹ spũs ẽ cũ ipo. h Nã qđ ozem⁹ sic optet id ẽ sic expediẽs ad saluꝫ ẽ. i Nescim⁹. ꝓpia ptute. ß freq̃nt in h deficim⁹. ß hũc defectũ supplet spũsanctus. iõ subdit k Sz ipe spũs po. ꝓ nob. i. postulare nos facit sic Gen. xxij. dixit abrae dñs. Nũc ꝓgnoui q̃ timeas dñz sez alios ꝓgnoscere feci. l Qui aũt scrũ. coꝛda. ſ. deus pater. m Scit qđ desideret. i. scire facit. vna ẽ eñ sciẽtia p̃ris ⁊ filij ⁊ spũsancti. Illio mõ exponit ps ista ó spũ angelico nob dato ad custodiã ꝙ dirigit nos in oraõe ⁊ i aliis actib⁹ bonis. ⁊ sic exponit lra ista sic. Silr aũt ⁊ spiritus. angelic⁹ adiuuat infirmitatẽ nr̃az nos dirigẽdo q̃tũ ẽ ex se. qꝛ solicit⁹ ẽ de nr̃a salute. Nã qđ ozem⁹ sic optz ad saluꝫ. nescim⁹. ꝙt intellect⁹ nr̃i pplexitatẽ: ß ipe spiritus postulat ꝓ nob. pces nr̃as offerẽdo deo. Et bodi. xij. Nũ oabas cũ lachrymis ⁊ sepeliebas mortuos ⁊c. secũt ego obtuli oꝛoez mã dño. Gemitib⁹ inenarrabilib⁹. p b designat desiderũ angeloꝝ de salute hoim qõ ẽ inenarrabile a nob: eo q nõ est cognoscibile a nob pfecte. Qui aũt scrũ. coꝛ. ſ. deus. scit qđ desideret spũs. qꝛ mẽs angelica ẽ sibi totalit manifesta. n Quia fm deũ. ſ. sancte et ordinate. postulat ꝓ sanctis o Scim⁹ aũt. h p̃ir oñdit bonũ adherẽtiũ xpo in actu volũtatis q̃ ẽ diligere per quẽ alia bona dirigunk in deũ. ⁊ sic dicit. o Scim⁹ q̃ nia diligẽtibus deũ. dilectio ẽ caritatiua ⁊ pseueranter.

p Oia coopank in bonũ bis q̃ fm ꝓpositũ. i. pdestinatõnem. q Vocati sunt sancti. in pñti p grãm sanctificantẽ. Istis eñ ⁊ pcã in bonũ. pueniũt. qꝛ fortiozes ⁊ cautiozes resurgũt: ⁊ etiã in gl̃a ad bonũ coꝛ facit peccatoꝝ memoria. sicut cicatrices ad gl̃am militis q̃ fidelit⁹ bellotriũphauit. eis ꝙ diligũt deũ fm pñtẽ iustitiã tñ pcã

scit ⁊ parturit vsq; adhuc.

x Nõ solũ aũt illa ß ⁊ nosipi spũs habẽtes.

y ⁊ ipi intra nos gemimus.

z adoptionẽ filioꝝ dei expectates redẽptionẽ coꝛporis nr̃i. Spe eñ salui facti sumus. Spes aũt q̃ videtur nõ ẽ spes. Nã qđ videt q̃s qđ sperat. Si aũt qđ nõ videm⁹ speram⁹: p patiaz expectam⁹. Silr aũt ⁊ spũs adiuuat infirmitatẽ nr̃am.

a Nã qđ ozem⁹ sicut oportz nescim⁹ ß ipe spũs postulat ꝓ nob gemitib⁹ inenarrabilibus. Qui aũt scrutatur coꝛda scit qđ desideret spũs q̃ fm deũ postulat ꝓ sctis. Scim⁹ aũt q̃m diligẽtibus deũ oĩa coopank in bonũ bis q̃ fm ꝓpositũ vocati sũt sancti. Nã q̃s pscuit ⁊

o pdestinauit cõformes fieri imaginis filij sui vt sit ipe priogenit⁹ i multis fratribus. Quos aũt pdestinauit hos ⁊ vocauit. ⁊ q̃s vocauit: hos ⁊ iustificauit q̃s aũt iustificauit illos ⁊ magnificauit. Quid q̃ dicem⁹ ad hec. Si de⁹ ꝓ nob: q̃s cõtra nos. Qui etiã ꝓprio filio suo nõ pepcit: ß ꝓ nobis omnibus tradidit illũ. Quõ nõ etiã cũ illo omia nobis donauit. Quis accusabit aduersus elcõs dei. Deus q̃ iustificat. q̃s ẽ q̃ condemnet. Christus ihs qui mortuus est imo qui ⁊ resurrexit: qui ẽ ad dexteram dei: qui etiã interpellat ꝓ nobis. Quis q̃ nos sepabit a caritate xpi Tribulatõ an angustia: an fames

non sic cedũt ad bonũ coꝛ: iõ subditur Nã q̃s pscuit et pdestinauit. ⁊ nõ alios. s Cõformes fi. imagi. filij ei⁹. q̃a filiatio adoptiua dicit qđ silitudo filiatiõis nãlis diuine. t Vt sit ipe ꝓmoge. in mul. fratribus id ẽ fidelib⁹: qꝛ si cõfun dit eos frẽs nomiare. Heb. ij. Sciendũ aũt q̃ cũ dr sic Quos pscuit ⁊ pdestinauit. pñtia nõ accipit h̃ put opponitur pdestinationi sic damnãdi dicunk pscisi. ß accipit put est pambulũ ad pdestinatiõz. Electi eñ adeo ꝓcognoscũtur ab eo qꝛ nõ eligit iq̃ rãs ⁊ a casu: tñ nõ ẽ ibi pcessio nisi rõis tñ. qꝛ ad pdestinatiõnẽ etemã sequunk alia bona q̃ pdestinatis in ipe ꝓferuntur ideo subditur.

v Quos aũt pdestinauit hos ⁊ vocauit. p fidẽ ad se libez arbitriũ trahendo. x Et q̃s vo. hos ⁊ iustificauit. p grãm y Quos aũt iustificauit il. ⁊ magnificauit. p gl̃am. qꝛ gl̃a ẽ arra aie

3 Quid ergo dicem⁹. Posth̃ oñdit magnitudinẽ boni adherentiũ xpo. h̃ p̃ir oñdit hui⁹ boni certitudinẽ qꝛ nõ põt ab electis amoueri p violentiã. iõ subdit. a Si deus ꝓ nob. ⁊ accipit h̃ si ꝓ qꝛ. qꝛ de⁹ ẽ ꝓ electis b Quis cõtra nos. q. d. nullus. qꝛ null⁹ põt resistere ptãti diuine. ⁊ q̃ sit ꝓ electis p̃ir oñdit d. c Qui ꝓprio filio suo. nãturali. d Nõ pepcit ⁊c. r maxie in dilectiõe ad electos e Quõ nõ ⁊c. argumentũ ẽ a maiori. Tre pdicũ bonuz nõ põt tolli ab electis q̃ electionẽ. iõ subdit. f Quis accu. aduer. elect. dei. in iudicio finali. q. d. nullus. ⁊ subditur cã. g De⁹ ẽ q̃ iustificat. sentẽtiãdo ꝓ electi. Iõps aduersa demonũ nõ audebit mutare: nõ etiã ꝓ modũ cõdẽnatiõis: iõ subdit. b Quis ẽ q̃ pdẽuet. q. d. null⁹ Et subdit rõ. i Christus ihus ⁊c. interpel. ꝓ nob apl̃s ꝓcem. oñdẽdo lar⁹ ⁊ vulnera. ⁊ sic tollit ois pdẽnatiõis cã

k Quis q̃. Posth̃ apl̃s oñdit qꝛ xpo sit adherẽdũ Hic p̃ir oñdit b⁹ adherẽtie modũ q̃ dr ẽ firm⁹: quã firmitatẽ oñdit dupl⁹. ꝓ ex pte coꝛpis: scdo ex pte aie ibi. C cert⁹ sum

Ex pte vo coꝛpis apparet firmitas adhesiõis q̃ quis ꝓ nulla passiõe illata coꝛpi sepak a xpo: ⁊ ponit apl̃s septez passiões q̃tũ maxima ẽ mors. qꝛ ẽ vltimũ terribiliũ in vita pñti: fm pbm. iõ ponit vltimo cũ dr. In gladi⁹. Illie ſ dispões ad mortẽ: aliq̃ tñ. ꝓpinq̃: ⁊ alie magis remote. iter ꝓpinq̃s ẽ. pbabilitas mortis imineñs. q̃ dupl⁹ accipitur. Vno mõ q̃tũ ẽ in re ⁊ q̃tũ ad h̃ dr. In periculũ. alio mõ q̃tũ est in apprehẽsione anime. ⁊ q̃tũ ad hoc dicit l In angustia. Dicit. n. q̃s angustiari q̃ ẽ in arto positus. Passiones vo magis remote ⁊ dispositiões ad mortem cõtingũt ꝓter subtractiõem necessariꝝ ad vitã. ſ. alimenti ⁊ tegumenti. ⁊ q̃tuz ad hec dud dr. In fames. an

nuditas. vel ꝓtingũt ꝓpter illationẽ no cumẽti: qõ quidez no cumẽtũ ꝓsiderat duplicit. Vno mõ vt ẽ ab hoste: t ꝗtũ ad ẽ dz: an ꝓsecutio. Filio mõ ingẽtũ recipit i corpe patiẽtis: t sic dr. Tribulatio. Apls aũt in scribẽdo nõ curauit multũ de tali ordine artificiali. ꝙ dimisit ꝺ exposito-

an nuditas: an periculum an ꝓsecutio: an gladi⁹. Si m cut scriptũ est Quia ꝓpter te mortificamur tota die. n estiati sum⁹ sicut oues occisiõis: ꝙ i his oibus supamus: pp eũ qui dilexit nos o Cert⁹ sum. n. q̃ neq̃ mors ꝙ neq̃ vita neq̃ angeli neq̃ ꝓncipat⁹ neq̃ virtutes neq̃ instãtia: neq̃ futura: neq̃ fortitudo neq̃ altitudo neq̃ ꝓfundũ neq̃ creatura alia poterit nos separe a caritate dei: que ẽ in christo iesu dño nr̃o. Ca. ix.

Eritatẽ dico i xp̃o iesu nõ mẽtior testimo

Quod dicitur. In q̃ clamam⁹ abba pr̃. ferri pot ad duas natiões qb⁹ scribebat. s. ad iudeos t gẽtiles. Inde ẽm vocabãt deũ abba in sua lingua: romani vero pater in sua tr̃. Replica.

Na aũt viij. vbi dic̃ postil. q̃ dãnatio ẽ ꝓ mortali vel originali pcõ: aut ꝓpena incurſa ꝙ adã. Hur. vult nõ debere dici pẽs ad lymbũ descẽdẽtes damnatos: q̃ fuerũt ꝓdestinati. Ad ꝺ dom q̃ pẽs illi vsq̃ ad mortẽ xp̃i fuerũt ꝙ sua iniq̃ crucifigẽtes dãnati: q̃ sua dicti pot dãnatio q̃ius nõ eterna.

In eo. ca. vbi dr. De pcõ dãnauit pcm̃. postil. sic̃ glo. exponit q̃ xp̃s de pcõ. i. de seipo hostia ꝙ pcõ fcõ dãnauit pcm̃: q̃ aũt hostia ꝙ pcõ pcm̃ dr ꝓbat ꝙ illud. Nec iuj. vbi dr. Peccata ppli mei comedẽt. i. hostias ꝙ pcõ comedẽt. Hurg. aũt dixit magr̃ ꝙ nã cẽ expõem vt peccatũ teneat vniformit vt de pcõ iudeoꝝ crucifigẽtiũ dãnauit pcm̃. ꝙ ista expõ Hurg. vi ꝫ rõem nihil eius̃de rõis est destructiuũ suiꝑi⁹: nam sicut vnũquodq̃ ingẽtuꝝ tale nãlit ẽ ꝓseruatiuũ suiꝑi⁹: ita nihil ẽ destructiuũ cuiuscũq̃ nisi sit ei aliq̃ gẽe oppositiõis oppositũ Valde igit im ꝓpie opter dici pcm̃ destruere pcm̃ tenẽdo pcm̃ vniformiter. grãmatici ei ꝓtestant taliũ oiõnũ saluare volẽtes vtunt relatiuo diuersitat̃ nõ idẽtitatis vt mlt̃ saluauit q̃ dãnauit: sic ꝙ hoiem mortu ita ꝙ hoiem resurrectio mortuoꝝ. Opter igit ꝺ pcm̃ nõ accipi vniformit: nã passio xp̃i practicata ẽ a deo t a iudeo. vt a deo fuit t ẽ optima: vt a iudeo ẽ pessima: vt a deo habuit rõem saluatiuã t pcõ destructiuã: nõ aũt vt a iudeo. q̃ sic fuit mala: malũ aũt non destruit malũ ꝓpie t vniformit ꝙ poti⁹ auger. nec valet declaratio Hurg. q̃ dicit q̃ sol⁹ de⁹ adeo bonus ẽ vt scia elicere bonũ ex malis indeoꝝ crucifigentiũ q̃ erat ipossibile legi vt in ipa ex pcõ q̃ ẽ ipi⁹ legis trãsgressio eliceretur bonũ redẽptiõis. Illa ẽm declaratio falsificat Iram apli: nã si de⁹ ex malis malo. s. iudeoꝝ crucifixiõe sciuit elicẽ bonũ redẽptiõis sciuit hoc idẽ ex minoꝝ malo. s. legis trãsgressiõe. Dicit aũt Ira apli ꝺ legi ipossibile q̃ fuit ẽt fm Hurg. iterpretatiõnẽ: q̃ de⁹ pt ex malis malo eliceꝛ quodcũq̃ bonũ. Nch̃ igit t ꝓpie magr̃ t postill. exponit illũ passum dr. Impossibile erat legi vt p legẽ q̃nũcũq̃ obseruatã destrueret malũ: q̃ lex ondit: pcm̃ nõ tulit. iõ de⁹ filiũ suũ mittẽs in similitudinẽ carnis pcõ fact⁹ est pcm̃. i. hostia ꝙ pcõ. ꝺ pcõ dãnatũ. i. deleth ẽ pcm̃

In eo. ca vbi dr. Abba pr̃. Hurg. dic̃ ẽ abba nomẽ hebraicũ: ꝫ Mar. xiiij. ca. dicit cẽ nomẽ syrũ. ita etiã pot cẽ grecũ qõ ibidẽ videbat rephẽdere in postillatoꝛe. t i hoc ca. allegat suum corruptoꝛiũ. Exo. xxxij. vbi etiã vide corruptiõem eiusdem. Capi. ix.

Eritatẽ dco. Postq̃ ondit apls cessatiõem legr̃ fa ctam ꝙ xp̃m t q̃ ei ẽ totaliter adherẽdũ. ne ꝙ ꝺ videatur iudeos de relinqre ranq̃ exosos. iõ ꝓinꝺ ꝺ ostẽdit ergꝛa eos suũ affectũ: ꝺ tripliciter. ꝓ dolendo de eorũ

nuditas. vel ꝓtingũt ꝓpter illationẽ no cumẽti: qõ quidez no cumẽtũ ꝓsiderat duplicit. Vno mõ vt ẽ ab hoste: t ꝗtũ ad ẽ dz: an ꝓsecutio. Filio mõ ingẽtũ recipit i corpe patiẽtis: t sic dr. Tribulatio. Apls aũt in scribẽdo nõ curauit multũ de tali ordine artificiali. ꝙ dimisit ꝺ exposito-

an nuditas: an periculum an ꝓsecutio: an gladi⁹. Si m cut scriptũ est Quia ꝓpter te mortificamur tota die. n estiati sum⁹ sicut oues occisiõis: ꝙ i his oibus supamus: pp eũ qui dilexit nos o Cert⁹ sum. n. q̃ neq̃ mors ꝙ neq̃ vita neq̃ angeli neq̃ ꝓncipat⁹ neq̃ virtutes neq̃ instãtia: neq̃ futura: neq̃ fortitudo neq̃ altitudo neq̃ ꝓfundũ neq̃ creatura alia poterit nos separe a caritate dei: que ẽ in christo iesu dño nr̃o. Ca. ix.

Eritatẽ dico i xp̃o iesu nõ mẽtior testimo

Quod dicitur. In q̃ clamam⁹ abba pr̃. ferri pot ad duas natiões qb⁹ scribebat. s. ad iudeos t gẽtiles. Inde ẽm vocabãt deũ abba in sua lingua: romani vero pater in sua tr̃. Replica.

Na aũt viij. vbi dic̃ postil. q̃ dãnatio ẽ ꝓ mortali vel originali pcõ: aut ꝓpena incurſa ꝙ adã. Hur. vult nõ debere dici pẽs ad lymbũ descẽdẽtes damnatos: q̃ fuerũt ꝓdestinati. Ad ꝺ dom q̃ pẽs illi vsq̃ ad mortẽ xp̃i fuerũt ꝙ sua iniq̃ crucifigẽtiũ dãnauit pcm̃. ꝙ ista expõ Hurg. vi ꝫ rõem nihil eius̃de rõis est destructiuũ suiꝑi⁹: nam sicut vnũquodq̃ ingẽtuꝝ tale nãlit ẽ ꝓseruatiuũ suiꝑi⁹: ita nihil ẽ destructiuũ cuiuscũq̃ nisi sit ei aliq̃ gẽe oppositiõis oppositũ Valde igit im ꝓpie opter dici pcm̃ destruere pcm̃ tenẽdo pcm̃ vniformiter. grãmatici ei ꝓtestant taliũ oiõnũ saluare volẽtes vtunt relatiuo diuersitat̃ nõ idẽtitatis vt mlt̃ saluauit q̃ dãnauit: sic ꝙ hoiem mortu ita ꝙ hoiem resurrectio mortuoꝝ. Opter igit ꝺ pcm̃ nõ accipi vniformit: nã passio xp̃i practicata ẽ a deo t a iudeo. vt a deo fuit t ẽ optima: vt a iudeo ẽ pessima: vt a deo habuit rõem saluatiuã t pcõ destructiuã: nõ aũt vt a iudeo. q̃ sic fuit mala: malũ aũt non destruit malũ ꝓpie t vniformit ꝙ poti⁹ auger. nec valet declaratio Hurg. q̃ dicit q̃ sol⁹ de⁹ adeo bonus ẽ vt scia elicere bonũ ex malis indeoꝝ crucifigentiũ q̃ erat ipossibile legi vt in ipa ex pcõ q̃ ẽ ipi⁹ legis trãsgressio eliceretur bonũ redẽptiõis. Illa ẽm declaratio falsificat Iram apli: nã si de⁹ ex malis malo. s. iudeoꝝ crucifixiõe sciuit elicẽ bonũ redẽptiõis sciuit hoc idẽ ex minoꝝ malo. s. legis trãsgressiõe. Dicit aũt Ira apli ꝺ legi ipossibile q̃ fuit ẽt fm Hurg. iterpretatiõnẽ: q̃ de⁹ pt ex malis malo eliceꝛ quodcũq̃ bonũ. Nch̃ igit t ꝓpie magr̃ t postill. exponit illũ passum dr. Impossibile erat legi vt p legẽ q̃nũcũq̃ obseruatã destrueret malũ: q̃ lex ondit: pcm̃ nõ tulit. iõ de⁹ filiũ suũ mittẽs in similitudinẽ carnis pcõ fact⁹ est pcm̃. i. hostia ꝙ pcõ. ꝺ pcõ dãnatũ. i. deleth ẽ pcm̃

In eo. ca vbi dr. Abba pr̃. Hurg. dic̃ ẽ abba nomẽ hebraicũ: ꝫ Mar. xiiij. ca. dicit cẽ nomẽ syrũ. ita etiã pot cẽ grecũ qõ ibidẽ videbat rephẽdere in postillatoꝛe. t i hoc ca. allegat suum corruptoꝛiũ. Exo. xxxij. vbi etiã vide corruptiõem eiusdem. Capi. ix.

Eritatẽ dco. Postq̃ ondit apls cessatiõem legr̃ factam ꝙ xp̃m t q̃ ei ẽ totaliter adherẽdũ. ne ꝙ ꝺ videatur iudeos de relinqre ranq̃ exosos. iõ ꝓinꝺ ꝺ ostẽdit ergꝛa eos suũ affectũ: ꝺ tripliciter. ꝓ dolendo de eorũ

obstinatione.scdo orando ꝓ eoꝝ puersiõe.t.sequẽti. tercio ꝓfectõ gẽiles ab eoꝝ insultatiõe ca.xj. Pria i duo q; ꝑ oñdit suũ affectũ.scdo remouet incidẽs dubium ibi. Nam aũ. Circa ꝑmũ dicit. a Veritatẽ aũt dico i cri sto iesu.t ẽ modus iurãdi ad affertionẽ sui dicti. Et q̃ pz q; iurare nõ ẽ ꝑm virꝫ pfectus et causa rõnabil: sicut erat i ꝓpõsito: q; indei de facili nõ credebãt si bi. b Cõscia mea bene ordinata.

c Cũ tristicia mi hi ẽ magꝫ ẽtũ ad mẽ tem. d Et continuus dolor. ex ania redũdãs ad cartem ꝛ supplẽdũ ẽ.ꝑ iude os infidelitate qõ declarat di. e Optabã eĩ egoipe ana thema ẽe a xpo.i. separatum ab eo: qõ du pliciter põt intelligi. Vno mõ referẽdo ad xpm in q̃ pfectbat xpm in membris suis Act. viij. ꝛ b est zelo iudaice legꝫ ꝛ sic pu tabat se separatũ a cri sto. Alio mõ referẽdo ad xpm post puersionẽ suã in q̃ ꝑdi cabat fidẽ catholicã: ꝛ tũc aliq̃n optabat separi a xpo. per dilationẽ fue glie ad xpm vt inẽderet puersioni iudeoꝝ ad fidẽ xpi. Vñ dr Phil.j. Desiderũ hñs dissolui ꝛ ee cum xpo pmanere i carne necessariũ ẽ pp vos. e Pro frib⁹ meis.ſ.puertẽdis. f Qui sunt ꝛgnati mei fm carnem Fuit.n.apls natõne iude⁹ de tribu beniamin: vt ipemet dicit infra.xj.ꝛ Phil.iij. g Quoꝝ adoptio ẽ filioꝝ q; ppls ille ſpaliter dict⁹ ẽ fili⁹ dei. Exo.iiij. Fili⁹ me⁹ pmo genit⁹ isrl. h Et gla.q; ei facte sunt apparitiões diuine i Et testm̃: ẽtum ad mãdata dei data populo.ꝑ moysen k Et legislã.ẽtũ ad ꝓcepta decalogi a deo data ppl̃o: Exo.xx. l Et obsequiũ. diuini cultus. m Et ꝓmissa.ꝓbat ꝑ xpo. n Quoꝝ pa.ex q̃.ẽ xp̃c. ro. matth.j. o Scõm car.ẽ dr ad oñendũ q; in xpo nõ solũ est hũa na ñ fm quã delectãt a ꝑib⁹ ve.rc. ẽ dr diuia fm quã ꝓ cedit a pke.ro subdit. p Qui ẽ sup oia de⁹ benedic⁹. ex q̃ manifeste pz erro: arrij dicẽtis xpm ee purã creaturã.

q Nõ aũt. Hic circa ꝓdicta remouet dubiũ: ex b ei q; di cit ꝓmissa de xpo facta iudeis. q tñ nõ receperũt eũ posſz alijs credere frustratũ fuisse ꝓmissum diuinũ. ro b remo uet ꝑ duplex exẽplũ. scoz ponit ibi. Nõ solũ. Circa ꝑmũ dicit. q Nõ aũt. supple sequit. r Qz exciderit vbũ diuinũ. ab impletiõe ex infidelitate iudeoꝝ. q; alij eoꝝ ve apli ꝛ plures alij receperũt fidẽ xpi in q̃bus ꝓmissum dei ẽ implenũ. s Nõ eĩ oẽs q; ex isrl. i. a iacob alio no mine dicto isrl. Gen.xxxij. descẽderũt. supple. t Vel ſt isrlite. ꝓ imitatiõnẽ fidei eĩ⁹. qõ declarat in filijs abrae. q nõ oẽs dicti sunt semẽ eĩ⁹. ꝙ illi fm q̃ descẽderũt ꝑ ysaac. ꝛ b est qõ dr. v Neqꝫ q̃ semẽ sunt abrae. fm testimoniũ scripture. x Oẽs filij. q; filij abrae de agar ꝛ de cetbura nõ ſt dicti semẽ eĩ⁹ qõ oñdit ꝑ scripturã. Gen.xxj. Sz i ysaac vo.ri. semẽ. de alijs aũt filijs subdit. y Nõ q̃ filij carnis. vtute nãli geniti. cuiusmodi fuerũt ismael ꝛ filij cethure. z Hi filijsel. i. ad eĩ⁹ cultũ electi. b Sz q̃ filij fũt. ꝓmissiõis scz diuine. c Estimant in semie. scz abrae. ꝛ q̃ sunt illi oñdit ꝑ scripturã dr. Promissiõis enĩz ꝓbũ. B ẽ qõ subdit. d Scõm b tps. i. anno reuoluto. e Venã ꝛ erit sare filꝫ. Gen.xvij. Allegat aũt b auto ritas ꝛ alie sequẽtes fm trãslationẽ septuaginta q̃ tempe apli erat maiũ gręcã, dicitur aũt hic ysaac ꝓmissiõis filius. q; ꝑ virtute diuina nam̃a ſaũante fuit genitus. q; pa ter erat centenar⁹ ꝛ mater sterilis ꝛ nonagenaria. igit cũ ꝓmissio facta abrae Gen.xv. q semẽ suũ eẽt futurũ sicut stelle anteq̃s aliquẽ haberet filiũ. vt ibidẽ dicit. ꝛ tñ hec ꝓ missio nõ fuit impleta in oibus eĩ⁹ filijs: ſ solũ in ysaac vt dictũ ẽ: ſi dr frustra ta. sic nec ꝓmissio ꝓ ꝓbas de xpo frustrata ẽ: q̃uis ñ oẽs iudeiꝫm receperũt p fidẽ: ſ aliq̃ ad hoc electi. f Nõ solũ Hic inducit aliũ ex emplũ ad ꝓpositũ. Et dividit in duas ptes: q; ꝑ ponit exẽplũ. scdo remouet ex b dubiũ ibi: q̃d q̃ dicem⁹. Est aũt exẽplũ b de filijs ysaac q̃ ſz eẽt ꝓmissionis filij⁹: vt dictũ est: ꝛ ꝑ eũ implẽda ꝓmissio diuia de semine abrae non ꝛñ ipleta fuit in duob⁹ filijs suis esau ꝛ iacob. ſ i iacob tñ: ꝛ tũ dr firma ꝛ ꝑacter esse ipleta Et eadẽ rõe. ꝓ missio de xpo licet nõ fuerit impleta in omnibus iudeis: ſ in aliq̃bus ad b ſpaliter electis dicit igitur. f Nõ solũ aũt illa. ſ. sara habuit filiũ ex aditorio gẽe. g Sed ꝛ rebecca. fm q; dr Gen.xxv. ca. Dehcantesq; ẽ ysaac dñm ꝓ vxore sua eo q; esset sterilis q̃ exaudiuit eã ꝛ dedit ꝑ ceptũ rebecce. b Ex vno ꝓcubitu habẽs geminos filios hoc nõ est de textu ſ subintelligit: ꝓter qõ fuit positum ꝓ modũ glo. ꝛ postea inserũ textui ꝓ scriptores. i Cũ eĩ nõdũ nati fuissent scz esau ꝛ iacob. k Vt fm electi onẽ. i. ꝑdestinationẽ dei liberã. l Propositũ dei mane ret. i. ꝓmisso dei firma eẽt ꝛ iplerek. m Nõ ex opib⁹. q; nõdũ nati erãt. n Sed ex vocãte. ſ. ex deo cui⁹ electõ ꝑ cedit oia ista. o Dictũ est ei. ſ. rebecce. Gen.xxv.

p Quia maior. ſ. esau. q Seruiet minori. Hoc fuit i pleriũ tpe dauid descẽdẽte de iacob q; idumeã fecit sibi tri butariã. ij. Reg. viij. ꝛ q; illa reprobatio esau ꝛ electio ia cob fuit signũ reprobatiõis ꝛ electiõis ad glaz. ro subdit r Sicut scriptũ est. Malachie. j. s Iacob dilexi eẽ. Circa ptem istã ꝙ b dicit hic. Cum nihil boni egissent aut mali. tollitur error. Origenis q̃ dicit q; merita ꝓcedentia in alia vita iſtã ꝓcedentẽ sunt cã ꝑdestinatiõis ꝛ reprobationis diuine: q; sic esau ꝛ iacob in illa vita aliq̃d boni vt mali egissent. q̃ hic simplr excludit. Itẽ ante vitã huius mũdi nõ fuit alia: aliter nõ incepisset mũdus simplr sicut dicit in ꝓncipio Gen. Item si fuisset talis vita: merita tñ creature ibi facta non potuissent esse causa ꝑdestinatiõis que est actus voluntatis diuine. q; tempale non põt esse causa eterni. Hoc igitur repulso tanq̃ erroneo. alij dixerunt q; ꝑscientia meritoꝝ que eterna est: causa est ꝑdestinationis quã deus vult dare gloriã alicui: sicut rex dat militi equũ eo q; scit vel estimat ipm bene vsurũ: ſ hoc non valet. q; merita vt ꝑscita sunt ordinata ad gloriã sic ad finem. volens aũt recte ꝛ ordinate cuiuslibet est deus qui nõ põt aliud velle niſi recte et ordinate. nullo mõ vult finem ꝓter ea que sunt ad finem: ſ ecouerso. ꝛ iõ merita vt ꝑscita a deo sine ꝑscientia meritoꝝ nõ põt esse rõ ꝑdestinationis: ſ ꝑcedit ex mera liberalitate diuina ex q̃ aliquis eligitur ad gloriam: ꝛ ex b ꝓinde ꝓuidet sibi dare graciam ꝓ qua possit mereri. Nec valet exemplũ de rege et milite. q; bonus vsus equi nõ est a rege causaliter sic me ritum est a deo ꝓncipaliter.

r Quid ergo dicemus. Hic ex dictis remouet dubiū. s. vtrū ex ḃ q̄ ex duob⁹ fribus oino eūlib⁹ vn⁹ reprobatur. t alt⁹ eligit ipe de⁹ dicat iniust⁹: t ꝑ q̄ dic. Quid ḡ dicem⁹ nū. in. apd deū. reprobādo eīau iacob electo.

v Absit. Hic solvit hāc dubitatione: t diuidit in duo. ꝑ dubitatio solvit. secūdo in ꝑtiū obiect ibi. Dicit itaq; ꝓia in duo fm duplices modū solvendi ibi. dic. n. scriptura. Circa ꝓmū sciēdū q̄ in illo q̄ alicui dat ex mera gra iniusticia nō hz locū si nō debet alteri. q; gra ꝑt vni fieri t nō alteri sine iniusticia t ꝑ dic manifeste saluator. matthei. xx. ō cultor⁹ vinee. Amice nō facio tibi iniuriā tolle q̄ tuū ē t vade. hāc sniam declarat apls ꝑ auctem scripture. Exo. xxxiij. di.

x Moysi. n. dic mi sereboꝛ. dādo grām in tpe. y Misereboꝛ cui. in eterna ꝑstinatiōe z Et misericoꝛdiā ꝑstabo dādo glaz i effectu. a Cui misereboꝛ cōcedēdo nūc sibi grām finalē: iz em effectib⁹ diuie ꝑdestinatiōis ꝑus sit cā posteriozis ꝑ modū disponētis: t ꝓsteri⁹ ꝓuis ꝑ modū finis: sic infusio gre ē ꝓpter meritū: sicut ꝑ finē t opus meritoriū. ꝛpt glam. t gra ē ꝓncipiū opis meritorij. t op⁹ meritoriū facit gra dignū: tū toti⁹ ꝑ destinatiōis ñ ē alia cā nisi volūtas diuia: ió ꝛcludit apls b Igit nō ē volētis neq; currētis. s. hois ḡtū ad affectuz vel effectū facē bonū meritoriū q̄ excedit hois facultatē c Sz miserētis ē dei. q̄ sua mera liberalitate emalt eligit ad glam t tpaliā electis dat grām. d Dicit em. hic ꝑ ide oīdit ex malo ꝓ punitōe. Circa q̄ sciēdū q̄ reprobatio aliq̄ accipit large: t sic dic simplicē negatiōē ad glam. t sic nō hz cām i re: nec i dei ꝓsciētia: sic nec electio seu ꝑdestinatio ei opposita. alio mō. ꝓpie: t sic ē ordinatio alicui⁹ ad penā q̄ nō ē iniusta nec a deo volita nisi ꝓp culpā: t ió reprobatiōe sic dictā q̄ de⁹ aliq̄s reprobat ꝓcedit in deo fm rōem mīs ꝓscia pctoꝝ: sic igitur nō electi a deo in pcīs rnūit. nō ꝓp dei defectū cū nō deficiāt eis iſtīctus diuini ad bonū vt dictū est. ō. ꝑ ꝓpter defectū liberi arbit⁹ nō recipiēt illos instinct⁹: t sic eis gra iuste denegat t sic vitet⁹ i pctis indurant ex malicia sua ꝓ se: ꝑ q̄ accīs mīs a deo. q; remouet ꝓhibēs subtrahēdo grām q̄ nata ē coꝛ hūanū molliſicare: retrahit mīs cā iuste vt dictū ē. t sic indurati ordinant ad penā: t sic ꝓ q; in punitiōe iniusti⁹ rū t malo; nulla ē iniusticia ap⁹ deū. ad hāc sniaz ꝛcludit apls scripturā dicēs. d Dicit. n. scri. pha. Exod. ix. loquēs in ꝑsona dñi. e Quia in hoc ipm. i. ꝓ flagella sup te t ꝓpter tuū miraculose inducta. f Exercitati te. q; nata erāt re ad pniaz iducē ꝑ q; ill⁹ abusus ē ꝓdurao coꝛ suū indurādo: ió nō valuer⁹ ei: fuer⁹ tū ad glaz dei annūciādā ꝓ orbē sic videm⁹ ipletū. t ꝑ ē dz. g Vt oñ. in te ꝓtu. ꝓ fcā mirabilia. t vt ānūciet tē. ꝛcludit igr. h Ergo cui⁹ vult miseret dādo ei grāz finalē t glam. t ꝑ ꝛuenit ei ꝓ. i Et quē vult indurat. t mīs ꝑuenit ei mī ꝓ accīdēs. t iuste vt ꝓdictū ē. k Dicis itaq; soluta dubitatiōe: ꝑ arguit i ꝑtiū: t ꝑ argumētū ponit. scōo soluitur ibi. O hō. argumētū tale ē. exā ex volūtate dei dep̄det induratio pctoꝝ t vocatio iusti videret alicui⁹ q̄ pcīs t iniſticia nō ēent ipūtāda hoi ad meritū vel demeritū: q; volūtas dei non pōt stupari. t hoc q̄ dicit. k Dicis itaq; mihi. i. arguis ex dictis meis ꝭ me. l Quid adhuc q̄rit de ꝓmio iusto; t punitiōe iniusto;. m Volūtati em eī⁹ q̄s resistit. q. d. null⁹. t sic totū vī deo ipūtādū. t ꝑ ꝓns iniusticia pctoꝝ vel irrōnabilitas i punitiōe coꝝ. n O hō. ꝑ soluit argumētū: t scōo declarat quoddā dictū ibi. sicut i osee. ꝓma ī duo fm duplicē solutiōz scōa ibi. an nō hz. ꝑ mo igr soluit oīdēdo argumentū irrōnabile ex ꝓte hois arguēt: q̄ ei arguit factū alicui⁹ dz illō intelligē alr arguit irrōnabilit. ꝑ mīmū op⁹ dei ñ pōt hō ad plenū itelligē: vtpote ō folio arboꝛ q̄re sit tāe ḡnitat. t tal figure: t sic de aliis cōditiōib⁹: t multo mīn⁹ itelligē ꝑt maxima opa ei⁹ ō q̄b⁹ sē electio t reprobatio. ḡ tē. t ꝑ ē q̄ dz. n O hō tu q̄s es q̄ rñdeas deo. fcā eius dicit figmentū ei qui se fipxit: q̄d me feciſti sic. An nō habet ptā tem figulus luti ex eadē massa facere aliud quidē vas in honorē: aliō vero in cōtumeliā. q; si de⁹ volēs ostendere irā t notā facē potētiā suā sustinuit t mlta patia vasa ire apta i interitū vt ostēdat diuitias gre sue i vasa mie q̄ ꝓparauit in glam. Quos t vocauit nō solū ex iudeis ꝑz ex gētib⁹ sicut i osee dicit. Vocabo nō plebem meam: plebem meā t nō dilectā: dilectaz ñ miaz cōsecutā: miaz cō secutam. Et erit i loco vbi

arguēdo. o Nūq̄d dic figmētū tē. q. d. nō. q; nō itelligit modū nec rōem sue fictiōis t sic ei ꝓposito. p Im nō hz. Hic ponit se cūda solutio p quā ostendit argumētū ñ valē. q; nō ꝛcludit dei volūtatē irrōnabilē eē vel iniustā. vult. n. ꝑ t ꝑ se deus suā glorīā q̄ sic manifestat ꝓ viā mie i electis q̄ vocant ad glaz: ita ꝓ viā iusticie in reprobis q̄ refrenant ad penā: sicut gla regē frenī nō solū relucet i palatio vbi honorant milites: ꝑ ēt i patibulo vbi puniūtur malefactores sic igr vo lūtas dīna rōnabilit eligit aliōs ad dīmdinē i q̄b⁹ manie relucet sua mia. t aliōs dimittit nō eligēdo. q̄ ex scīpis ruunt i pctm t finalit obdurāt: t sic iuste a deo puniūt: ḡtū punitio cedit ad glorīā dei t electoz: t ad hāc sniaz addu cit apls exēplū ō figulo q̄ rōnabilit ex eadē massa format q̄dā vasa ad officia honorabilia. t q̄dā ad ꝓpitibilia di. p Im nō hz ꝓtē tē. q. d. imo: t mīto fōrti⁹ de⁹ i humana nā q̄ pl⁹ hz a deo a q̄ ē p creationē q̄ lutū a figulo q̄ nō ē creatū ab ipo: ꝑ supponit ipm i ope suo. ió subditur q Nz si de⁹ vo. oñ. irā. i. vidictā sue iusticie. r Et no. ſa. pot. suā. i punitiōe ꝓctoꝝ. s Sustinuit i mul. pati. vasa ire. i. pctoꝛes q̄ dicūt vasa ire. q; ꝓmēt dei offēsas. sustiet ār de⁹ eos patiēt. q; nō stati ifert penā: ꝑ expectat eoꝝ pniaz. q̄ tñ expectatiōe finalit abutūt: t sic iusti⁹ puniunt. ió ſbdit. t Ip. i. iteri. t q; vt dictū ē ꝑ cedit a gla dei t elcōrū. ió ſbdit. v Vt oñ. di. gl. sue. i. abūdātia ei⁹. x In vasa mie. s. electos. y Quos t vocauit. ꝑ ad fidē. postea ad glorīā. z Nō so. ex tu. ꝑ ēt ex gētib⁹. q; si des xpi ꝓdicata ē oib⁹ natiōib⁹. a Sic i osee. ꝑ ꝑmū declarat vltio dictū. s. q; ex iudeis t gētilib⁹ vocati sūt electi. ꝓples tñ ex gētilib⁹. Et diuidit i duo. ꝑ declarat apls hanc vocatiōz. scdo assīgit ei⁹ rōnē ibi. q̄d ḡ. ꝓmū ār declarat ꝑ scripturā d. a Sic i osee dicit. ꝑ ca. b Voca. ñ ple. meā. i. gētilitatē q̄ ꝑ dicta ē nō plebs diuia: eo q̄ ſi bapt̄i legē t ꝓphas sic buīt plebs iudaica. c Plebē meā. pp uersionē ei⁹ de⁹ ad fidē catholicā. d Et nō dilectā. i. gēilitatē ꝑus ydolatrie dedītā q̄ deo ē odiosa. e Dilectā meā. ꝑ latrie susceptionē. f Et nō misc. ꝓsecutā. tpe ve. testa. g Miam ꝓsecutā. tpe nouī. t ad idē facit q̄ ſbdit. h Et erit i loco tē. t ꝑz ſra q̄ loquit de vocatiōe gētiū q̄ plurimi sūt vocati: ꝓnr inducit auctas. Esa. x. ca. loq̄ntis de vocatiōe iudeoꝝ: q; pauci sūt vocati

ió subditur. i Si fue. nu. fi. ifrł. tanq̃ harena marꝛ. i. mag̃ nũero valde. k Reliq̃ salue fient ex eo. i. pauci ꝓpatiue ſic ꝑz in aplis & aliꝭ credẽtib⁹ ex iudeis. Sciendũ tñ q̃ eſaias loq̃t de filiis iſrł cuadcẽtib⁹ manũ regẽ aſſirioꝝ regẽ iſrł ſb oſee captiuato q̃ p⁹ca venerẽt ad regnũ inde

dictũ ẽ eis. nõ plebs mea vos: tbi vocabunt filij dei viui. Eſaias ãt clamat ꝓo iſrł. Si fuerit nũerus filiorũ iſrł tanq̃ harena maris reliq̃ salue fient. Verbuꝫ cõſummãs & abbꝛeuians: in eq̃tate: qꝛ ẏbũ bꝛeuiatũ facit dñs ſuper terrã. Et ſicut ꝑdixit eſaias niſi dominus ſabaoth reliq̃ſſet nob̃ ſemẽ: ſicut ſodoma facti eſſemus. & ſic gomoꝛra ſimiles fuiſſem⁹. Quid q̃ dicem⁹ q̃ gẽtes q̃ nõ ſectabunt iuſtitiã: apphenderũt iuſticiaꝫ iuſticiã aũt q̃ ex fide ẽ: iſra-

dictũ. & ſm vtrũq̃ modũ credẽs & nõ feſtinãs non repoꝛtat ꝓfuſionẽ. ió ſeptuaginta trãſtulerũt ẏbũ mõ: qꝛ nõ ſemper tranſtulerũt ẏbũ ex verbo: ſ aliq̃ ſenſum ex ſenſu.

v In ca. ix. vbi dꝛ in poſtil. Excitaui te. Additio. Hi dꝛ. Excitaui te. in heb. bf. Seruaui te. put in glo. vbi dꝛ. Filij codices ſic bñt. In ẽ ipm ſeruaui te. & eſt ſenſus. O pharao ſ dic̃ dñs. Cũ tãꝫ malis eſſes re⁹ vt indignus eẽs vinere: te tñ de⁹ reſeruauit vt vere vt in te oſtẽdat ꝓtutem ſuam. put i poſtil. ẽ.

In eo. ca. vbi dꝛ i poſtil. Qui credidit nõ feſtinet. Additio.

Hi dꝛ h. Non cõfundet ſed nõ feſtinet. in heb. bf quoddã verbũ qđ ſignificat indifferẽt nõ ſuſtinet vel nõ feſtinabit: & ĩ ſignificato. ſcdo eſt ſenſus. q̃ credidẽrit xpo d̃ ſi ibi. ꝓba

bel ſo ſectãdo legẽ iuſti-
cie in legẽ iuſticie nõ ꝑue-
nit. Quare: quia non ex fi
de ſ ẽ q̃ſi ex opibus. Offẽde-
rũt enĩ in lapidẽ offenſiõis
ſicut ſcriptũ eſt. Ecce po-
no in ſyon lapidẽ offenſio-
nis & petrã ſcandali & oĩs
qui credit in eũ non cõfun
detur. Capi. x.

Fratres volũtas qui
dẽ cordis mei & obſe
cratio ad deũ fit ꝓ illꝭ ĩ ſalutẽ. Teſtimoniũ enĩ ꝓ
hibeo illꝭ q̃ emulationẽ q̃
dẽ dei bñt: ſ nõ ſm ſciam.
Ignãtes. n. iuſticiã dei et

loquik nõ feſtinabit ad credendũ eo q̃ doctrina xpi maxime & ſupra ſenſum hois. Vñ diſcipuli q̃ eiꝰ doctrinam ꝓtinue audierũt & eius miracula viderũt nõ tñ feſtinauerũt credere. vñ eis dicit etiã poſt reſurrectionẽ: Tardi cor de ad credendũ. Luc. vlt. c. & Mar. vlti. aplis dꝛ. Exprobrauit de⁹ incredulitatẽ coꝝ. & ſm hũc ſenſum ſ ancoꝛatas q̃dãmõ facit ad aliq̃lẽ excuſationẽ iudeoꝝ q̃ nõ ita cito crediderũt xpo: quã excuſationẽ licet nõ ꝑfecta ſeu legitimã intẽdere vi apls cũ ſtarim de eis dicit in ꝑn. ſe. c. Teſtimoniũ ꝓhibeo de illꝭ q̃ emulationẽ q̃dẽ dei bñt.

Fratres volũtas quidẽ cordis. Capi. x.

Hic ꝓſir apls oñdit affectũ ſuũ erga iudeos ordo. ꝓ ſalute eoꝝ. Et diuidit in duo. ꝑ ponit rõis ſue modũ. ſcdo motiuũ ibi. Teſtimoniũ. Circa ꝑmum dicit.

a Frẽs vo. q̃dẽ coꝛ. mei. q. d. o. ꝓ ipis nõ ſolũ oꝛe ſ etiam coꝛde.
b Et obſe. ad deũ. i. depcatio eiꝰ ꝓ rẽ ſacrã: & hic modus oꝛãdi ẽ magis efficax ad impetrãdũ. qꝛ ĩnitiatur, merito res ſacre q̃ interponik vt cũ dꝛ: ꝓ paſſionẽ tuaꝫ libera eos & hmõi. Et ſic oꝛabat paulus ꝓ iudeis. ió ſubditur.
c Fit. ꝑ illis. ſ. a me.
d In ſalutẽ. i. vt ꝑuertãtur & ſalutẽ ꝑſequant.
e Teſtimoniũ enĩ. Hic ponit oĩonis ſue motiuũ. & diuidit in duo. ꝑ dicit motiuũ ponik. ſcdo dictũ ſuũ declarat ibi. Finis enĩ. Motiuũ autẽ apoſtoli erat: qꝛ iudei ꝑcẽndo fidẽ xpi habebãt zelũ dei. indiſcretũ tñ: & talib⁹ ẽ ꝓpatiendũ. vñ apls q̃ ꝑ ꝓſecutus eſt eccl̃as dei ex tali zelo dei de ſcipo. j. Thimo. j. Maiaꝫ ꝓſecut⁹ ſum. qꝛ ignoraũs feci. dicit igit.
e Teſtimoniuꝫ enĩ ꝓhibeo illis. qꝛ fuerat ſocius coꝝ in facto.
f Ze emulationẽ. i. zelũ.
g Quidẽ dei bñt ſ nõ ſm ſciaꝫ. qđ declarat d. Ignãtes. n. dei iuſticiã. q̃ facit dignũ vita eterna. & habek ex fide xpi formata. iſta tñ ignoꝛãtia nõ excuſat qꝛ iuris eſt.
i Et ſuã querẽtes ſtatuere qđ exponũr aliq̃ de ſacerdotib⁹ & legiſpiti q̃ irritũ faciebãt mãdatum dei ꝓ traditiões ſuas. Matth. xv. ſ h nõ vĩ cẽ vex. qꝛ im mediate ꝓmittit q̃ ex zelo dei mouebant: licet indiſcrete irritãtes ꝓ dei mãdata ꝓ traditiões ſuas nõ mouebãtur ex zelo dei ſ ex zelo ſui. ſ. ꝓꝛer queſtũ vel gloriã ꝓpꝛiã: vt oñdit ibidẽ: & ió cũ dꝛ.
i Et ſuã ꝯrẽtes ſtatuere. i telligit de iuſticia ex opib⁹ legis q̃ dꝛ hic ſua tũ qꝛ illa lex fuerit eis data: tũ qꝛ legalia iã erãt mortua. & ſic nõ erant ampliꝰ ipi⁹ dei: ſ iudeoꝝ ea ꝓtinacik defendentium.

a Justicie dei nō sunt subiecti. i. iustitie q̄ habet p fidez xpi cui repugnāt dicēdo. 1 Finis em̄. Hic apls declarat intentū scz q̄ iusticia faciēs dignū vita etna non erat ex lege ꝫ ex fide xpi. Et diuidit i tres: p̄ ostendit hoc fidei vtilitatez. scdo facilitatē ibi. Sz qđ dicit. tercio ex hoc arguit nō credētiū infideli tatē ibi. Quō g̃. C'ir ca pmū sciēdū q̄ p fectio nō ꝑsistit i dispositiōe materie: ꝫ in introductōe forme ad quā dispositio finalit ordinatur vtz in nālib⁹ z artificialibus. Iex aūt vetus ordinabatur ad xpm sic̄ ipfectū ad perfectum. vñ apls ad Gal. iij. di. Lex pedagog⁹ nr̄ fuit i xpo. Hebre⁹ z alij ꝓphe doctores hebrei dicūt q̄ vniuersi ꝓphe nō fuerūt locuti nisi ad dies messie. i. pp xpi tps finale: z tō iusticia q̄ facit dignū vita etna: erat nō i lege q̄ fuit ipfecta ꝫ ex fide cristi cui ꝑfectio debet z hoc qđ dicitur.

1 Finis ei legis cz mosaice. m Xps supple ē. q̄ ad ipm ordinabat vt dictū ē n Ad iusticiā. i. iusticia infusa. o Omni credenti. vnō pñes ve. testa. nō erāt iustificati ex op⁹ legis. ꝫ ex fide cristi vt dcm̄ ē. ō. iij. z. iiij. c. z Hab. xv. dic. p dñs nr̄m ihs xpm credim⁹ saluari: sicut z illi pñes vet. test. z ad hāc sniaz inducit scriptura cū dr. p Moyses em̄ scrī. Deut. xviij. q Cū iusticia q̄ ex lege q̄ fecerit hō viuet i ea. q̄ p ūm plenionē opez legis quadebat mors corpalis: q̄ trālgressorib⁹ inferebat i casib⁹ multz: ꝫ nō vivificabat spūalit vt dicit ē. ō. iij. ca. r Que aūt ex fide iusticia ē. i. de iusticia q̄ p fidē xpi hr. s Sic dic̄. Moyses deutro. xxx.

t Ne dixe. i cor. tuo dꝫ ascē. in celū. negatiue accipitur. v Id ē xpm deducē. f. de supioꝝ⁹ ad inferioꝛa qō ē negare xpm ascēdisse ad celestia. x Aut dꝫ descendet ad abyssum. negatiue sit r. y Hoc ē xpm a mortuis reuocare: qō est negare descēdisse xpm ad lymbū ad alias patrū inde liberādas: sic exponit glo. passus istū quā sequūtur expositores nr̄i cōiter. ꝫ q̄ expositō ista nō vī ꝓcordare in aliq̄ cū snia Deutr. xxx. vñ accipit hic ex scriptura: nec ātiā cū hāc sequnti: vtz utrūq̄ti: ió alit pōt exponi tñ sine ꝑiudicio sic. Ne dixeris i corde tuo. Quis ascēdet i celū. negative. Id ē xpm deducē. i. dicere q̄ nō dū venit i mundū adductus p obiam pñs. Aut dꝫ descēdet in abyssum sit negative. hoc ē xpm a mor. reuocare. i. dicere q̄ nō fuit mortuꝰ: z nec p pñs resurrexit a mortuis vitā imortalē inchoādo: verūq̄ em̄ dicēdū videt ipe apl's adhuc dicit negādo xpm venisse z p pñs resurrexisse a mortuis. B aūt expositō ꝓnat hāc sequnti cū dr. Quia si ꝓfitearis i ore tuo dñm ihm. s. venisse tāq̄ xpm, pmissum i lege. Et i cor. tuo credi. q̄ deꝰ fuscitauit illū a mor. saluꝫ eris. sili' ꝓnat hnc Deutr. xxx. vñ scriptura ꝫ accipit. Ne dix. i cor. tuo z. B ei dr. ibi vtz mālestē ad excludēdū excusatiōs q̄ possz fieri ō mosaice legis obseruatiōe. q̄ vt ibi dr: nō os ascēdē in celū vt mare trāffretare vt inde apponet: z sic fuit: q̄ tā erat data illi ꝓpl'o: z sic scripta dei digito ꝗtum ad ꝑcepta decalogi. p moysen ꝗtū ad alia pp q̄ ibidē subdit. Juxē ē sermo in

b Suā q̄rētes statuere iusticie
l dei nō sunt subiecti. Finis
m em̄ legis xp̄us ad iusticiaz
n oi credēti. Moyses. n. scri
q psit q̄m iusticiā q̄ ex lege ē:
r q̄ fecerit hō viuet i ea. Que
s aūt ex fide ē iusticia sic dic̄
t Ne dixeris i corde tuo q̄s
v ascēdet in celū id ē xpm de
x ducere: aut q̄s descēdet in
y abyssum hoc ē xpm a mor
a tuis reuocare Sz q̄d dicit
b scriptura. Prope ē vbum
c in ore tuo z i corde tuo: h̄
o est vbū fidei q̄ ꝓdicam⁹.
q: si confiteaꝛis in ore tuo
e dñm ihm: z i corde tuo cre
dideris: q̄ deꝰ illū suscita
f uit a mortuis: saluus eris.
Corde em̄ credit ad iusticiam: ore aūt confessio fit ad
salutē. Dicit em̄ scriptura.

g Omnis q̄ credit in illū nō
b cōfundet. Nō em̄ est distī
t ctio iudei z greci. Nā idez
k dñs oim̄ diues in oēs q̄ in
uocāt illū. Quis em̄ quicun
q̄ inuocauerit nomē domi
l ni salu⁹ erit. Quō ergo inuocabūt: in quē non credi
m derūt. Aut quō credent ei
n quē nō audierūt. Quō aūt
o audient sine ꝓdicāte. Quō
vero ꝓdicabūt nisi mittāt
p Sicut scriptū ē q̄m speciosi
pedes euāgelizantiū pacē
q euāgelizantiū bona. Sz nō
oēs obedīt euāgelio Esa
r ias em̄ dicit. Dñe q̄s cre
s didit auditui nr̄o. Ergo fi
des ex auditu: auditus au
t tem p vbum xpi. Sed dico. Nunquid nō audierūt
v Et q̄dē in oēm trā exiuit so-

ore tuo z̄. Deuteronomius ꝺo fuit figura noue legis vt dic̄ Hiero. ad paulinū: ꝓpter qō scriptura allegata figuratiue dr̄ h̄ de noua lege. ad cui⁹ obseruationē tenent oēs z marie iudei q̄b⁹ spūalit xp̄s ꝓmissus fuit z ꝓsonalit ꝓdcauit: z sic cū dr̄ h. Ne dixe. in cor. tuo z̄. tollit excusatio de noue legis' obstātia q̄ p xpm tā ē data: z p spūscm̄ i cordib⁹ credentiū ꝺscripta: ió subdit. Prope ē verbū z̄. i. per xpm resurgētē vita spūalis z imortalis inchoata q̄ lex facere non poterat.

a Sz q̄d dic̄. h ostendit iusticie q̄ ex fide xpi facilitas cū dicitur. Sz q̄d dic̄ scriptura. ō ista iusticia b Prope ē ver. i ore tuo z corde. h est dictū ñ igit nisi credere z ꝓfiteri scz i casu mortis in q̄ tollit facultas opandi.

c Hoc ē vbū fidei scz xpi. d Qs ꝓdicam⁹ z̄. dñm ihs esse verū xpm salua torē nr̄m e Et in cor. tuo cre. q̄ de. sit sci. il. a mor. ad vitaz imortalē. f Saluus eris. salute eternā. in credulitate ei

sto⁹ duos articulos fidei includunt z intelligit credulitas alio⁹: z adducit scripture testimoniū cū dr̄. g Dis em̄ q̄ cre. i illū nō ꝓfudet. Esa. xxviij. qō ad hāc intelligit de xpo sic dictū ē in fine ꝓcedētis cp. h Nō. n. di. iu. z greci. ꝗtū ad iusticiā q̄ ē p fidē xpi. i Nā idē dñs oim̄ scz iudeoꝝ z gētiliū vt dicit ē. ō. iij. c. k Diues i oēs z̄. .i. potēs oēs exaudire: z ad h inducit auctas Joēl. ij. cuz dr̄. ois ei z̄. l Quō g̃. h ꝑ ir arguit ifidelitas nō credētiū. z p generalē olim: scdo spālit iudeoꝝ ibi. ꝫ dico. Circa ꝑmū arguit ifidelitas olim̄ p h q̄ fides catholica publicata fuit p orbē a tpe apl⁹o: z q̄ imediate ꝓdirēt apls. ois ꝺcūq̄ suo. no. dñi sal. erit. ió cōtinuādo sniaz dic̄. l Quō g̃. iuo. in quē nō cre. q. d. nullo mō. q̄ oō ꝓsupponit fidē ozāt̄. m Aut quō cre. ei quē nō audi. q̄ fides ꝓsupponit auditū a deo p reuelatiōz: vl' ab hoie ꝓdicatiōz. ió subditur. n Quō aūt au. sine ꝓdicāte. Nā⁹ ꝺo ꝓdicādi ꝓe suppoūt auctē officij. ió subdit. o Quō ꝺo ꝓdicabunt nisi mittāt a deo. sic̄ xpbe vel ab ei⁹ locū tenēte: sic̄ ꝓdicatores alij: z ad h inducit scriptura Esa. liij. p Speciosi pe. z̄. qō intellr̄ de ꝓdicatorib⁹ euāgelij vt dictū fuit ibi dē. ió subdit. q Sz ñ oēs obe. euāg. ꝓdicatiōs ei⁹ recipiēdo: ad qō inducit auctas Esa. liij. vbi ad hāc loqr̄ ō cristo: vt ibi fuit declaratū. r Dñe q̄s cre. au. no. q̄: esaias z alij xpbe audierāt a ꝺo mysteriū xpi qō credidērt pauci de iudeis spālit. ió ꝓcludit apls. s Ergo fi. ex audi. z̄. z ps ex dict⁹ snia. t Sz di. nū. nō audi. l. hāc ne excusationē sue infidelitat⁹ pp defectū ꝓblicatiōis. q. d. ñ ad qō inducit auctē ps. xviij. v Et ch. i oēm ter. exi. so. eo. z̄. Ite ei apl⁹ ꝓblicatū fuit euāgeliū p orbem vniuersū. sicut plenius ostendi ꝑhibendo sup ps. xviij. ꝓt ñ h dicit̄ repeti. apostoli nanq̄ ad ꝓblicandum euangeliuz per orbem exierunt de illis que est in medio climate terre habitabilis: z vsq̄ tē ꝺo petro apostolo ꝓdicatū fuit euangeliū ꝓcedendo versus occidentez vsq̄ ad mare oceanum vbi est termin⁹ habitabilis terre fm astrologos.

Sanct⁹.n. Saulinian⁹ in ciuitate senoñ.q̄ tūc erat metro polis frācie edificauit eccl̄iam petri quē audierat tas pas sum.ꝫ cognito postea q̄ adhuc viuebat:noīauit illā eccle siā bti petri viuī in qua pluries ego fui. qui hec,cōscripsi t alij qui cū sancto Iaulinano venerūt in frāciā in alijs lo cis p̄dicauerūt vsq; ad oceanū;t eadem rone euāgeliū fuit publicatū ad omnē meridiē t aq̄lonē respectu irūm: quia xp̄i discipli exierūt circūq; ad p̄dican-

nus eoꝝ t ī fines orbis terre ꝟba eoꝝ. Sz dico. Nūquid israel non cognouit. Primꝰ moyses dicit. Ego ad emulationē vos adducam in oēm gentem: in gētem insipientē:in ira vos mittam. Esaias autem audit t dicit. Inuentus sum a non querentibus me palaz apparui his qui me nō interrogabant. Ad israel autem dicit. Tota die expandi manus meas ad populum non credentem sed contradicentem mihi.

dū. ꝛ Sed di.nū quid. Hic ꝑfir argu it incredulitatem in deoꝝ spālit.q: xp̄m p̄dicātē audierūt t miracla. ei⁹ viderūt vñ dicit nicodem⁹ ī lege pene⁹ Job. iij. Scim⁹ q: a deo veniſti magister nemo em̄ pōt hec signa facere q̄ tu facis nisi de⁹ fuerit cū eo. t ꝟ est qō dī. ꝛ Sed di.nū.isr̄l nō cognouit.q.d.ānō pl⁹q̄ alij.t illa cognitio fuit in legisperitis t creata ex inuidia ℨ xp̄m eo q̄ cepit p̄dicare ℨ vitā eoꝝ t sic ḡtū potuerūt auerterūt populum ab ipso ex q̄ secuta est ppli excecatio t gentiliū illuminatio:ad q̄s cōuertēdos trāsierūt apli relictis iudeis Act. xiij. Nobis oportebat p̄mū loq; verbū dei:sed q: repellitis illud t indignos vos iudicatis eterne vite. ecce ꝙuertimur ad gētes.t ꝟ p̄dixit moyses Deut.xxxij. y Ego ad emula.t.ad inuidiā. ℨ Vos adducā.i. adduci permittā ℨ xp̄m ex deceptione diaboli. a In oēm gentē. i.dimittēdo vos in incredulitate loco illi⁹ gentis q̄ apud vos erat nulli⁹ reputationis.iudei.n.nō reputabant gentiles eē gentes ꝫ vocabāt eos canes sicut dictū fuit sup illud Exo.xxij.ꝫ pjcietis eā canib⁹. b In ira vos mit. i.in punitionē p vindictā meā q̄ p romanos fuit imple tū occidēdo t captiuādo pplm iudaicū: inducit ad hoc aūt ꝙcras Esa.xv. de illuminatione gentiū cum dicit.

c Inuent⁹ sum a nō que.me.i.a gentilibus idolis serui entib⁹ qui p̄dicatione apl̄oꝝ receperūt denote:t sic fuerūt illuminati:t subdit de iudeoꝝ excecatiōe. d Ad isr̄l aūt dixit.in plona vñi. e Tota die exp̄d.ma.meas ad te cōferendo bificia toto tpe legis mosaice. f Ad po.nō credentē. ꝓpheris p̄mo t postea p̄po. g Sed ℨ dicentē mihi.p̄mo repellēdo ꝟba ꝓpheraū meoꝝ t eos occidēdo t postea meip̄m in plona ꝓpria.

In ca.x. vbi dī in postil. Aut quō credent ei quez non audierūt. Additio.

c Hoc qō dicit apl̄s. Quō credēt ei quē nō audierūt tc.t postea quibusdā interpositis: cōcludit q̄ fides ex auditu. Quidā volūt inferre q̄ fides catholica de qua hic agit sit acq̄sita: q: hec fides vt dicūt generat in hoie ex hoc qō audiēs credit p̄dicatoꝝ t adhibet fidem dictis eius:nō fide infusa:ꝫ acquisita ex tali auditu Idē volūt arguere ex dictis Augu. xiij. de ciui. dei. q̄ fides generat in nobis t nutrit p̄ sciam q̄ sine infusione: ꝫ bene cōsideranti hoc nō sequit ex dictis apl̄i nec ex Aug. Ad qō sciendū q̄ ſm sanctū Tho. secūda scē. q. vj. ar. j. in co.q. Fides theologica dē q̄ agit ꝺ requirunt. Vnū est q̄ homini credibilia ꝓponant aliud est assensus firm⁹ credētis ad ea que ꝓponunt. Vnū quidē assensus pōt duplex cā assignari. Vna quidē ex ipsi⁹ inductis q̄ fidē n̄ au ditū:sicut miraculū visum vel p̄uasio hois quoꝝ neutrū est sufficiēs cā ad assensum p̄dictū: videntiū.n. idem miraculū t auditū nō cādē p̄dicationē:alius credit t alius nō. Vñ oportet ponere aliā cām interiorē q̄ mouet hoiem intus ad assentiendū his q̄ sunt fidei. Nec est aūt dicēdū hanc cām solū eē liberū arbitriū:sicut pelagiani dicebāt: esset em̄ ℨ ap̄lm ad ephe.ij. de fide dicentē. Dei em̄ donū ē,nec valet dicere q̄ ibi dicit ap̄s de fide formata. nā ſm glo. j. Cor.xiij. Fides etiā q̄ est sine charitate donū dei ē:cui⁹ rō ſm Tho. vbi ſ est.nā cū hō assentiēdo his q̄ sunt fidei eleuat sup nām suā.oportet q̄ hoc insit ei ex supernaturali principio interi⁹ mouēte q̄ est deus. vñ cū ap̄s dicit hic Quō credēt ei quē nō audierūt t fides ex auditu.loquit de cā ꝓpinente ad credendū:que licet cōiter requirat ad fidē sicut cā sine qua nō:nō tñ sufficit ad causandū assensum seu habitū fidei sine cā supernaturali interi⁹ mouente vt dictū est.Ideo cū ap̄s dixisset. Fides ex auditu.statī subiūgit:audit⁹ aūt p verbū xp̄i.glo.i.p gratiā xp̄i. Sil⁹ dicendū est q̄ dictū augustini ꝑtū intelligendū est p modū exteriorīs p̄uasionis.sufficiēs aūt t ꝓpria cā fidei est illud q̄ interi⁹ inouet ad assensum quod est donū dei Vlteri⁹ sup radicat nitunt ꝓpositū suū concludere ex auctoritate augustini in ep̄la cōtra manichēū dicentis. Nō crederē euāgelio nisi crederē eccl̄ie catholice illud appro bāti. vñ dicit q̄ fide acquisita credit euāgelio: eo q̄ eccl̄ia sic tenet suos scriptores esse veraces:t sic audiens acquirit sibi habitū credēdi eoꝝ dictis. Sed nec ex hac auctoritate hūt intentū:nā explicatio credēdoꝝ cōiter fit p reuelationē diuinā in sacris libris canonicis contentā. que q̄dem reuelatio de cōi curſu oportet q̄ veniat ad inferiores hoies p maiores sicut ad hoies p angelos diuinoꝝ noticia; patet ex ſm Dyo. de ce. hierarch. vnde ad inter oēs gradus eccl̄ie auctoritas vlis eccl̄esie in his q̄ sūt fidei p̄cellit eo q̄ nō pōt in his deficere dicente dño ipsi petro in plona eccl̄esie Luce.xxij. Ego ꝓ te rogaui petre vt nō de ficiat fides tua:ideo lz habitus fidei a deo sit infusus:tñ i explicationē credendoꝝ q̄ in sacra scriptura principalit cōtinet recurrēdū est ad auctorem vlis eccl̄esie.t hoc insinuat Aug⁹. cū dicit. Nō crederem euāgelio tc.sed q: p̄ dicti opinātes conant tollere necessitatē ponendi fidem infusam de credibilib⁹ nobis reuelatis p aliquas rones apparētes.qō est ℨ glo.t cōm expositionē doctoꝝ: ideo videt discurrēdū de illis rōnib⁹ vt veritas magis illucescat.Quarū rōnū vna talis est. q: vt dicūt ad oēm certitudinē actus credēdi quā expimur i nob sufficit fides acquisita:q̄ supfluū est ponere infusam t ꝙquētia ex hoc ꝓbāt q̄ frustra fit p plura qō pōt fieri p pauciora. antecedēs aūt q̄ hoc q̄ sicut firmit adherem⁹ hist⁹is t gestis scriptis de reb⁹ bellicis t aliis q̄ scribunt in chronicis fide acq̄sita p hoc q̄ credim⁹ eos veraces esse q̄ talia esse referūt t scripserūt:ita fide acquisita firmit adheremus his storie sacre scripture t euāgelio: q: firmit credim⁹ eos eē veraces qui hmōi libros canonis cōdiderūt:q̄ ꝑter fidez acquisitā supfluit ois alia q̄ ad certitudinē actus credēdi ponit habenda tc.vlteri⁹ arguūt ad ꝓpositū suū p exemplū de heretico qui sic firmiter adhereret errori suo qō ēt ꝓ fide illius vnit mox:que quidē heresis est acquisita t est in rone inclinās ipm firmiter in illū errorem: t hoc sine p̄uasione rōnis vel argumēto:sed solū q: credit auctori t doctrine alioꝝ t ꝓpio cōceptui. Ex quo concludit q̄ simplicit p fidem acquisitā pōt quis firmiter adherere credibilibus nobis reuelatis sine fide infusa: vlterius arguunt sic. Si fides infunderē nob a deo illa non posset corrūpi in nobis nec minui cōsequētia ꝑbant: q: ille habitus a solo deo creat:t sicut nō generat ex actib⁹ nostr̄ ita nec corrumpit: p̄sertim q: ille habitus cū corrūpit totaliter annihilat:qō nō pōt fieri p creaturā.q: sicut nō potest creare ita nec annihilare:nec etiā p demeritū pōt corrumpi:quia etiā demonem credūt lz habeāt odiū dei qō est maximū pcō. Ex quo p̄z q̄ fides pōt stare etiā cum maximo peccato. Vlteri⁹ arguunt q̄ si habitus fidei cēt a deo infusus eēt pfectior oī habitu acq̄sito. Et p cōsequēs actus credēdi p fidē infusam esset pfectior q̄ actus intelligendi p̄ma principia:qō dicunt esse inconueniens: vtpote rius ad suum ꝓpositū ostendendum sic dicunt:ponāt q̄ vnus indeus non baptizatus nutriatur inter fideles mo-

re fideliū disciplinar⁹: talis fide acq̄sita crederet oib⁹ q̄b⁹ nos credim⁹ sicut & fide acq̄sita credit q̄liber nr̄m ex audi tu alio⁹ quo⁹ veracitati credit. credim⁹ eñ multa tpa trā stitisse & romā eē quā nūq̄ vidim⁹: sic etiā ꝑ fidē acq̄sitaꝫ ex auditu firmiter credim⁹ reuelatis in scripturis & eccle sie ap̄obanti veritatē illo⁹. Cōsiderādū tñ est ꝙ ꝑdicte rōnes nō ꝛcludūt intentū suū. Ad ꝓmū eñ dicendū ꝙ quicq̄d sit de cōsequētia antecedēs nō est rōnabilit dictū manifestū est eñ ꝙ plus requirit ad certitudinē fidei habendā de his q̄ in sacra scriptura & euāgelio cōtinent q̄ ꝺ his q̄ in gestis scriptis de reb⁹ bellicis in cronicis habent nā ſm ꝓbm. j. ethi. Disciplinati est intīm certitudinē inḡre ſm vnūq̄q; gen⁹ inḡstū natura rei recipit seu reḡrit Cōstat aūt ꝙ ea q̄ principaliter traduntur in sacra doctrina excedūt facultatē humane nature: vt cū ibi asserit ꝙ deus est trin⁹ & vn⁹: & ꝙ filius dei est icarnat⁹ & fuit passus & mortuus & hmōi. vnde & ꝓpheta dicebat. Q̄ne ḡo credidit auditui nr̄o. q. d. talia ꝑdicam⁹ seu ꝓpheram⁹ que null⁹ posset ꝙ se credere cū facultatē humane nature excedāt: & iō null⁹ disciplinat⁹ talib⁹ adheret certitudinaliter ex sola hominū narratione q̄tūcūq; eos veraces reputaret: quapropter ad fidē de talib⁹ habendā oportuit fieri miracula facultatē tot⁹ nature excedētia: quib⁹ visis boies dispone rent ad habitū fidei recipiendū non eñ ꝑdicationes seu frequētes narrationes ad ꝺ sufficiūt. sicut i aliis gestis seu historijs vt cōit nisi in miraculis ꝛfirmarent: vñ Marci vlti. Q̄no coopante & sermonē ꝛfirmāte sequēt⁹ signis q̄ aūt in historijs bellicis cōit traduntur nō excedūt humane nature facultatē: & iō in talib⁹ sufficit narratio cōmuna ꝓbor⁹ viror⁹ ad eor⁹ firmū assensum habēdū: ꝑsertim cū nō inueniunt alij tales narrationes negātes: q̄ tunc etiā in hmōi historijs de reb⁹ bellicis disciplinar⁹ rōnabiliter dubitaret: cui ꝙ ꝺdictiōis attenderet: q̄ quidē ꝺdicto circa ea que in sacra scriptura traduntur maxie reperit. Nato⁹ eñ est turba hereticor⁹ infideliū seu paganor⁹ negantiū multa de his q̄ in sacra scriptura cōmenti q̄ fidelium credentiū eadē. Ex quib⁹ ꝑs assumptū: seu aūcedēs ꝺdicte rōnis minus verū. Ad secundū dicendū ꝙ cū illa q̄ ꝑ fidē traduntur excedūt humanā facultatē vt dictū est de ḡ bus Ecci. iij. ca. Plurima supra sensus hoīs ostēsa sūt tibi. Inde est ꝙ hereses sibi oppōsite hñt apparētias: & ꝑ ſt euidentiā ſm cōe dictamen naturalis rōnis humane lumine supnaturali carentis. Vnde tales heretici nō indigēt fide infusa ad ꝺ vt talibus erroꝛib⁹ adhereāt: q: exā carēt lumine fidei sine quo vera credibilia nō cernunt remanent in eis firmiter ignorātia veritatis ꝙ quā suis erroribus firmissime adherent: ꝑsertim cū in talib⁹ diabolica suggestio solet intervenire. vnde ap̄s petr⁹ dicit. Aduersari⁹ vester diabol⁹ circuit querēs quē deuoret cui resistite in fide. ex quo ꝑs ꝙ diabolus circuit ad ꝓuadendū cōtra fidē. Ad tertiū dicēdū ꝙ ḡtuis habit⁹ charitatis sit altior & nobilior q̄ habit⁹ fidei: tñ ꝙ vnū actū peccati mortalis amittit: sic nō est incōueniēs ꝙ habit⁹ fidei ꝙ aliq̄ꝺ peccatū amittat: habit⁹. n. a deo infusi libere a deo dant sic & iste a deo ſdtrahunt ſm dispositionē subiectoꝝ. Nec talis subtractio ꝓprie dicit annihilatio sed ꝺdā cessatio influxus diuini: sicut ꝙ clausurā fenestre lux solaris ſtrahit sine aliqua annihilatiōe. Nec obstat ꝙ ob̄jcit de demonib⁹ rum ꝙ odiū dei & alia que ꝓtinent ad malitiā eor⁹ ex his sine pessima nō tñ sunt demeritoria cum iā sint ip̄i in termino dānationis. & sic nō p̄t mereri nec demereri. Sec⁹ est de viatoꝛib⁹ qui ꝙ pctā demerent vt ab eis ſtrahrahanꝭ dona dei: tñ ꝙ ex hoc qꝺ oꝺ ab ap̄lo. Demones credūt: nō est necessariū cōcedere ꝙ habeāt fidē etiaꝫ informē: & tñ actum fidei qui est credere. nō. n. credūt ex habitu ad ꝺ inclinante. & coacti ex signoꝝ euidētia & frequētia: & ex ꝑspicuitate naturalis intellect⁹ sicut etiā qui opaſ iusta solū ex coactione nō ꝺ⁹ iustus q̄i habens habitū iusticie. Ad quartū dicēdū ꝙ act⁹ fidei est dignior: similicit cetet⁹ habitib⁹ acquisitis intellectualib⁹ inḡtū ꝺ⁹ certior: & cām eo ꝙ fides immitit diuine veritati: qꝺ nō faciūt alij habit⁹ intellectuales acq̄siti. Iꝫ sunt certiores ſm qd. s. quo ad nos. Nec etiā certitudo fidei acq̄site est silis certitudini fidei infuse in adhesionis firmitate. Illa eñ quarū fides acq̄rit ex narratiōe assidua seu relatiōe būna p ẓtiā coꝛupit assuefactionē: sicut cōtingit in aliis habitib⁹ acq̄sitis. Certitudo aūt q̄ inest ꝙ fidē a deo infusam nō pōt coꝛrūpi p talia: vñ ap̄s petr⁹ dicit. Vt probatio fidei vīe multo ꝑciosior sit auro &c. j. Pet. j. Ꝫ etiā fides infusa nobilioꝛē effectuꝫ s. purificationē coꝛdis: inḟ illud Act. xv. Fide purificans coꝛda eoꝝ. Ad q̄ntū dicendū ꝙ fides seu credulitas q̄ ex sola reuelatiōe humana acq̄rit non est fides theologica de q̄ loq̄mur: nā fides theologica nō assentit alicui credibili: nisi q: est a deo ordinatū & sanctis reuelatū: vñ ip̄i veritati inmittit rāḡ medio.

Vñ si aliq̄s crederet oia q̄ a fidelib⁹ creduntur nō tñ ea crederet tāḡ a deo reuelata. talis nō haberet fidē theologicā sicut si aliq̄s haberet noticiā alicui⁹ cōclusionis geometrice q̄ mediū dyaletic⁹ tm̄: ex hoc nō acq̄reret habitū geometricū de illa cōclusione. Ex quib⁹ ꝑs ꝙ ꝑdicta ꝺba ap̄li de fide in ḥ. c. cōtenta intelligēda sunt ꝓut in glosa modo supra dicto &c. In eodē ca. vbi ꝺ in postilla. Et iō ḃ ꝺixit moyses Deut. xxxij. Additio.

Intētia hoꝝ duoꝝ versuū. s. ipi me ꝓuocauerūt &c Et ego ꝓuocabo eos. q̄ in carmine mosaico ꝓtinēt ḃ in additione Deut. xxxij. sup eisdē versib⁹. Et ibidē ꝺicit ꝙ moyses statū hodiernū indeoꝝ a ꝛpho recedēti ꝓnosticauit: qꝺ ꝓprie cōcordat cū intentione ap̄li i hoc loco: & q: illa additio est aliqualiter plixa: iō remitto ibi. Caplm. xj.

Ideo ḡ. Hic ꝓm̄ ap̄s ostēdit affectū suū erga iudeos cōpescēdo gētiles ab eoꝝ insultatione. p hoc enim cauebat discordia ex pte gētiū: q: incredulitatē iudaicā etiā cōuersis de iudaismo imꝓpabant: qꝺ reꝓmit ap̄s ꝑ rōnib⁹ sumptis ex casu iudeoꝝ. secūdo ex cōuersione gētiū: ibi. Q̄ si aliq̄ ex ramis. tercio ex ꝑsideratione diuinoꝝ iudicioꝝ: ibi. Nolo aūt vos ignorare. Circa ꝓmū ponit tres rōnes. ꝓma est q: casus iudeoꝝ nō est vtis. Secūda q: nō est inutilis: ibi. Dico ergo. Tercia q: nō est irrecuperabilis: ibi. Videlicet. Prima adhuc i duo. ꝓmo declarat ꝙ ꝓpositū. secūdo cōcludit intentū: ibi. Quid ḡ. Primū aūt declarat exemplo duplici: & primū est ſuiipsi⁹. dicit igit. b Nunqd de⁹ repulit. generalit c Populū suū. s. indaicū q̄ dicebat populꝰ peculiaris dei. d Absit nā & ego israelita sum &c. qui tñ sum vocat⁹ nō solū ad fidē xp̄i: sed etiā ad eius aplatum: iō concludit. e Nō repulit de⁹ plebē suā quā ꝑsciuit. i. ꝺstinauit de indeis. vt ꝑs in paulo & aliis ap̄lis. secundum exemplū de helya q̄ credebat totū populū ad idolatrias cōuersum & oēs alios ꝓphetas occisos. & tñ nō erat ita: & hoc est qꝺ ḋi. f An nescitis quid dicit scriptura in helya. q. d. scire debet⁹. g Quēadmodū interpellat deū aduersum israel. nō zelo vindicte: sed amore iusticie. iij. Reg. xix. g Dñe ꝓphetas tuos occiderūt. vt nō remaneant cultoꝛes dei. i Ecce tua suffoderūt. vt nō inueniamur loc⁹ & colēdi. k Et ego relict⁹ sum sol⁹. Sic. n. credebat q: ꝑsona non semp tāḡit coꝛda ꝓpter nec de oibus vñ dixit helie⁹. iiij. Reg. iiij. de sunamite. Alia. n. eius in amaritudine est. & dñs celauit a me. l Et querūt aiam meā. vt nihil remaneat de cultu diuino. m Sed quid di. illi respon. diuinum ad repellendū eius dictum.

n Heliq̃ mihi.i.cõseruaui. o Septẽ mi. virorꝫ colentiũ dñm.ꝛ ꝯ nõ est solus.ꝑ applicak ad ꝓpositũ.
p Sic g̃ ꝛ in ꝫ tpe.i.legẽ noue. q Heliquefm elec. gfe dei sal.fa.fut.i.spãlit aliq̃ ex iudeis ad ꝫ electi ex gra dei salui facti sunt ꝑ fidẽ xpi:sicut ꝑs de apls ꝛ de aliis ꝑ mis credentibꝫ qui fere fuerunt oẽs de iudeis. r Si aũt gra.salui facti sũt dicto mõ. s Iã nõ ex opibꝫ.s.legẽ q̃ ꝫ nõ facẽ poterãt vt.ũ dicti est. t Illoq̃n gra nõ est gra:q; qõ redditꝫ ex opibꝫ debitũ est ꝛ nõ gra. v Quid g̃. Hic cõcludit intentũ .s.q; casus iudeoꝝ nõ est generalis . Dicit g̃. Quid g̃ supple seq̃tur ex dictis.

x Qd̃ quere.ilsr.i. maio: ꝑs populi.
y Hoc nõ est cõsecut⁹.s.iusticiã ꝑ fidẽ xpi cui⁹ aduentũ ex peccatis nõ iudei.
z Electio aũt cõsecuta est.i. apli ꝛ alii ad ꝫ electi. a Ceteri ꝺo exceca.sunt. manẽtes in infidelitate. b Sicut scriptũ est.Esa.vj.ca.
c Dedit illis deꝰ. spm̃ cõpũctionis.s. inuidie pungẽtꝫ corda eoꝝ ex odio xpi ꝛ suoꝝ fidelitꝫ ex q̃ secuta est excecatio ꝛ obduratio:ideo subdit. d Oculos vt nõ videãt ꝛc. ꝛ dauid dicit de eodẽ ꝑs.cxviij. e Fi.men.eoꝝ.i.sacra scriptura in qua mãtriti fuerũt iudei. f Coꝛã ipsis in laqueũ.ex odio enim xpi moti fuerũt legisperiti ad decipiendũ scripturas ꝺ xpo loquẽtes:sicut pleniꝰ ostẽdi in plurib⁹locis ve.te.ꝛ ficipi sequẽtes eos erroꝛibꝫ sunt illaq̃ti. g Et in captionẽ. ꝑ tyrũ ꝛ vespasianũ. h Et in scãdalũ. qꝛ nobiles eoꝝ fuerũt ducti ad tormẽta ad inimamãdũ ꝑpm̃ de rebellioẽ ꝛ infidelitate erga romanos. i Et in retri.illis.hec cm̃ in vindictã morꝫ xpi cõtigerũt eis Luce.xix.Et qꝛ ex ꝑdictis secuta est excecatio illoꝝ ꝛ obduratio : ꝺ subdit. k Obscurenꝫ oculi eoꝝ.q̃tũ ad excecationẽ intellect⁹. l Et ꝺo:sum eoꝝ.i.volũtas sic noiata: qꝛ ꝺs supponare oia. m Semp incurua.qꝛ obdurationẽ efficit tortuosa. n Dico g̃.Hic oñdit q̃ casus iudeoꝝ nõ fuit inutilis:ex ꝫ cm̃ occasionalit facti⁹ est q̃ apli relinq̃ẽtes iudeã trãsierũt ad ꝫuertẽdũ gẽtiles ꝑ ordẽ ficẽ.xv. sicut tã allegatũ est supra:ꝛ ꝫ est qꝺ dr̃. o Numq̃d sic offenderũt.f.iudei. p Vt ca.tm̃.s.ꝛ nulla seq̃ret vtilitas.
q Ihslit.qꝛ fm q̃ dicit Aug⁹. in enche.De⁹ adeo est oipotẽs ꝛ bonꝰ q̃ nõ ꝑmitteret mala fieri nisi ex eis eliceret maiora bona:nõ subdit. r Ss illoꝝ delicto salꝰ est gentilibꝫ.occasionalit modo ꝑdicto. s Vt illos emulentꝰ.i.uitent.iudei cm̃ q̃ mõ cõuertunt ꝛ multomagis circa fin̄ mũdi detecta falsitate antixpi:in ꝫ imitant ꝛ mirabãtur gentiles ꝓuersos ad fidẽ xpi. t Qꝛ si delictũ illoꝝ .s.iudeoꝝ. v Diuitie sunt mũdi occasionalit mõ dicto ꝛ Et diminutio eoꝝ.i.pauci viri simplices ꝛ illiterati ꝛ q̃si nulli⁹reputatiõnis q̃les sũt apli. y Diuicie gentiũ.qꝛ fundauerũt ecclias inꝰ gẽtes. z Quãto pleni.eoꝝ supple erit magnũ bonũ ĩ fin̄ali ꝓuersione eoꝝ. a Vobis u.Hic ꝓhibꝫ reprimit insultationẽ gentiũ ꝑ ꝫ casus iudeorũ nõ est irrepabilis qõ oñdit exẽplo duplici.s.pharchaꝝ ꝛ apstoꝝ qui fuerũt iudei:ꝓpt qõ apls se laboraturuꝫ ad cõuersionẽ eoꝝ dicit. a Vobis.n. dico gẽtib⁹. ne insultetis iudeis. b Mdiu quidẽ ego sũꝫ apls gentiũ Hal'.xj.ca. C reditꝫ est in euãgelio ꝑpũ sicut ꝛ petro circũcisiõis. c Ministeriũ meũ honorificabo. addẽdo vltra debitũ.f.laboꝛãdo ꝑ cõuersione iudeoꝝ cum tñ ex officio teneat solis gentilibꝫ ꝓdicare.
d Si quo mõ ad emulãdũ.i.ad imitãdũ me. e Prouocẽ car.meã.i.iudeos de quib⁹ carnalit desẽdit: vt dicit in ꝓncipio hui⁹ capitul. f Et sal.fa.ali. ex illis. Sciebat.n.apls q̃ nõdũ erat tempꝰ cõuersionis eoꝝ ad plenũ: ꝛ ꝙ istud, sit vtile ꝛ bonũ ostẽdit d. g Si em̃ amissio eoꝝ.ꝑ infidelitatẽ. b Reconciliatio est mũdi occasionalit vt ꝓdictuꝫ est. i Que assum.eoꝝ ad fideꝫ. k Nisi vita ex mor.quia in dei sciẽtes scripturas ꝓuersi ad fidẽ magꝫ poterãt ꝓficere q̃ alij vt ꝑs de paulo ꝛ apollone ꝛ plurib⁹ alijs:ꝛ ad ꝫ ind ucit exemplũ de apls.d. l Qꝛ si delibatio est sancta.f.apli qui fuerũt q̃si quedã delibatio de massa iudaica. m Et si ra.sancta.f.ꝓpharche q̃ fuerunt q̃si radices plebis iudaice: ꝓ hoc inꝛedit apls ostẽdere qꝛ iudei sunt abiles ad bonũ:ꝛ q̃tũ ad q̃ renet simlitudo:ꝛ sic eoꝝ casus nõ est irreparabilis. n Qꝛ si aligni. Hic ꝓhibꝫ apls reprimit gẽtiles ab insultatiõe iudeoꝝ rõne sumpta ex cõuersione gẽtiũ:ꝛ ꝑ facit ad ꝓpositũ : scdo removet obiectionẽ in ꝫũ:ibi. Dicis g̃. Nõ aũt cõsistit in ꝫ qꝛ ls multitudo iudeoꝝ ceciderit ꝙ infidelitatẽ tñ ꝙ aliquos eoꝝ stantes in fide.f.apls ꝛ alios discipulos gẽtiles cõuersi sunt ꝛ inserti arbori ꝓcedẽti ꝙ fidẽ in imitatione ꝓtriarchaꝝ:ꝛ ꝫ est qõ dr̃. n Qꝛ si aliq̃ ex ramis.i. ex iudeis ꝓcedẽtib⁹fm carnẽ ex ꝓpharchis qui fuerũt radix arboris. o Fracti sunt.ꝙ infidelitatẽ suã. ꝑ Tu aũt cũ ole. eõs.i.oliua silvestris ad bonũ fructũ inabilis : qꝛ gẽtiles nõ habebãt legẽ ꝛ ꝓpheras nec etiã cultũ dei . sed erãt idolatrie dediti. q Inserꝰeo in illis.i. ramis stãtibus q̃ sũt apli ꝛ alij fideles iudei. r Et so.ra.fa.es.f. fidei ꝓpharchaꝝ. s Et pingue.oliue.i.ꝛpi doctrine gfe t Noli gloriaduer.ra.i.iudeos ꝙ infidelitatẽ fractos.
v Qꝛ si gloriasupple hoc est inanit̃. x Nõ tu ra.poꝛ. ꝛc.qꝛ gentiles bonũ sue cõuersionis habuerũt ex iudeis ꝛ nõ eõuerso. y Dicis g̃. Hic ꝓhibꝫ remouet obiectionẽ.secũdo inꝛert cõclusionẽ:ibi. Vide ergo. Circa ꝓmus ponit obiectionẽ.d. y Dicis g̃.tu gẽtilis inꝰert ꝺicto modo argues sic. z Fracti sunt ra.vt ego inserar. ꝛ sic possum gloriari contra ramos fractos ls nõ cõtra radicẽ hic ꝓhibꝫ remouet dubiũ.d. a Bene ꝓpter incre.ꝛc.i.bene dicis si dicas eos esse fractos ꝓpter infidelitatẽ suam nõ aũt ꝓpt mã inserrionẽ nisi occasionalit tñ ꝛ nõ ꝑse.

b Tu aũt fide stas. q̃ ne nõ est a te: ꝫ est donũ dei: ꝑter qõ nõ debes inde supbire ꝫ mag̃ humiliari: iõ subditur.
c Noli al. sape. ꝫ time: ꝛ subdit rõ.
d Si em̃ de⁹ natiuis. i. indeis supbientib⁹.
e Nõ pepcit. eos grauit puniẽdo.
f Foꝛ. nec tibi pcat. si supbieris: nec dicit b forte vt est nõ dubij ex pte dei: ꝫ vtilitatis liberi arbitrij.
a Vide ḡ. B ex p̃dictis cõcludit q̃ gẽtilis ꝑuersus habet mãm ex p̃dict̃ cõsiderãdi in se diuinã bonitatẽ p quã stat i fide ꝛ gr̃a xp̃i: ꝛ seueritatẽ iustitie ei⁹ i indeis excidẽtib⁹ a fide xp̃i ꝛ b ẽ qõ dic̃
a Vide ḡ ꝛc. ꝛ ꝑs ex dict̃ lr̃a vsq; ibi.
b Sed ꝛ illi si non pmãse. in incre. inserẽt. q. ram⁹ nãlis maioꝛẽ hꝫ aptitudinẽ vt inseꝛat ceteris paꝛtib⁹ q̃ extraneus a radice ꝓpia vt ꝑs ex dict̃.
c Nolo em̃. Hic apl's reprimit gẽtiles ab insultatiõe indeoꝝ rõne sumpta ex cõsidꝛatiõe diuinoꝝ iudiciorũ. Et diuidit i tres ꝑmo ostẽdit iudeorũ pñtẽ excecatiõnẽ ꝛ futuꝝ illumianationẽ: secũdo declarat vtriusq; causam: ibi Scõm euãgelium.
b sunt. Tu aũt fide stas Noli altũ sape sed time. Si. n.
c deus naturalib⁹ ramis nõ
f pepcit ne forte nec tibi par
a cat. Vide ergo bonitatẽ ꝛ seueritate dei. In eos qui dem qui ceciderũt seueritatẽ: in te aũt bonitatẽ dei si pmãseris i bonitate alio
b quin ꝛ tu excideris. Sed ꝛ illi si nõ pmanserint in incredulitate inserent. Potens est em̃ de⁹ iteruꝝ inserere illos. Nam ꝛ si tu ex naturali excis⁹ es oleastro ꝛ ꝛ nãturã insert⁹ es i bonã oliuã: quãtomagis hi ꝑm nãturã inserenẽ sue oliue.
c Nolo em̃ vos ignoꝛare fra
d tres mysteriũ hoc vt nõ sitis vobisipsis sapientes:
d q̃ cecitas ex pte cõtigit in
f isrl donec plenitudo gen-
g tiũ intraret: ꝛ sic ois isrl sal
b uus fieret sicut scriptuꝝ est
i Eleniet ex syon qui eripiat ꝛ auertat impietatẽ a ia
k cob Et hoc illis a me testa
l mentũ: cũ abstulero pecca
m ta eoꝝ. Scõm euangeliuꝝ quidem inimici ꝓter vos
o ẽm electionẽ aute charissi-
p mi ꝓꝑ patres. Sine pnia
q em̃ sũt dona ꝛ vocatio dei Sicut. n. aliq̃n ꝛ vos non credidistis deo. nũc aũt misericoꝛdiã cõsecuti estis ꝓ
pter icredulitatẽ illoꝝ: ita
r ꝛ isti nũc nõ crediderũt in vꝛaꝝ miscõiam: vt ꝛ ipi mi
sericoꝛdiã ꝓsequãt. Cõclusit. n. de⁹ oia i incredulitate vt oim miserea
t. O altitudo diuiciarũ sapientie ꝛ
s scie dei: q̃ incõprehensibilia sunt iudicia eius ꝛ inue
t stigabiles vie eius. Quis em̃ cognouit sensum dñi:
v aut q̃s ꝓsiliaꝛ⁹ ei⁹ fuit: aut q̃s ꝓior dedit illi: ꝛ retribuet ei. Oñs ex ipso ꝛ per
x ipm ꝛ in ipso sunt oia ipsi

tercio ex dict̃ cõcludit diuine sapie, ꝑfunditatẽ: ibi. O altitudo diuiciarũ. Circa ꝓmũ dicit.
c Nolo em̃ vos ignoꝛare frẽs. i. vos gẽtiles cõuersi ad fidẽ xp̃i: ne ꝛ fidẽ facti frẽs mei.
d Misteriũ hoc i. secretũ diuinũ.
e Vt nõ sitis vobisipsis sapientes. i. fm estimationẽ vꝛaꝝ ꝛ b dicit apls ad repꝛimendũ eoꝝ ꝓsumptionẽ: ꝛ q̃d sit illud secretũ ostẽdit. d.
d Quia ceci. ex pte. ꝛ nõ ex toto.
e Conti. in isrl. q. apls ꝛ credẽtes ꝓmi de indeis fuerũt valde illuminati.
f Donec plenitudo gentiũ intraret fidẽ xp̃i recipiẽdo. Sciendũ tñ q̃ illud donec nõ tenet b causalit: ꝫ tm̃ cõsecutiue ꝛ occasionaliter. q. indeis excecatis apl̃ trãsierũt ad gẽtes cõuertẽdas.
g Et sic ois isrl salu⁹ fieret. in fine mũdi detecta falsitate antixp̃i: q. tunc indei cõstanter morãtẽ suscipiẽt ꝓ fide xp̃i.
b Sicut scriptũ est Esa. lix.
i Veniet ex syon. ibi ꝑ fuit fides xp̃i ꝑdicata: ꝛ inde ad oẽs alios deriuata de ꝓterito ꝛ dꝛmanda i futuꝝo. sicut dixi pleni⁹ Esa. lix.
k Et b illis a me testamẽtũ. i. fides catholica i nouo testamẽto publicata ꝛ indeis ꝓnũc cõplẽda.
l Cũ abstu. pec. eo. ꝓ fidẽ iustificãtẽ.
m Scõm euãgeliũ. Hic ꝑtr ostendit vtriusq; cãs ꝛ ꝑ excecatiõis cui⁹ ponit duplex cã: vna est repulsio doctrine xp̃i: que tangit cũ dr̃: fm euãgeliũ q̃dẽ inimici. alia est inuidia de gr̃a getib⁹ data: que tãgit ibi: ꝓꝑ vos: ꝑtr ponit cãm illumiãtiõis cũ dr̃.
o Scõm ele. aũt cha. ꝓꝑ patres. i. ꝓter merita patrũ aliq̃ nunc sunt ad fidẽ electi ꝛ plures eligent in fine mũdi: ad q̃s inducit rõnẽ. d.
p Sine pnia. i. sine mutabilitate: q. apls deũ nõ est trãsmutatio. Jaco. j. ca.
q Sũt do. ꝛ voca. dei. i. ꝓmissa facta ꝑ⁹ de donis eoꝝ semini fiendis: ꝛ iõ implebunt ꝛpe suo. Et ꝑtr inducit ad ꝫ cogruẽtiã: q. sicut gẽtiles añ ad uẽtũ xp̃i fuerũt sub peccato idolatrie: ita ꝛ post aduẽtũ iudei dimissi sunt sub infidelitatẽ ꝓcũ ꝓ maiori pte: ꝛ sic in istis ꝛ in illis ostẽdit humana fragilitas in eoꝝ peccatẽ ꝛ diuina bonitas in bñficio vocationis. Judei em̃ nũc dimissi finaliter vocabunt vt dictũ est: ꝛ b ẽ est q̃d dr̃. Sicut em̃ aliq̃n ꝛc. ꝛ ꝑs ex dictis lr̃a.
r Nolti. ot. b vltio ꝓcludit ex ꝑdict̃ ꝑfunditas diuie sapie i suis iudicijs: ꝛ b duplicit. ꝑ. n. ꝓcludit b ex dei eminẽtia. scõ'o ex hũana deficiẽtia ibi. Quis em̃ circa ꝓmũ dic̃.
r Nolti. ot. diui. sa. ꝛ scie dei. i. ꝑfunditas vtriusq;. sicut dr̃ Job. xxij.
s Puteus altus est. i. ꝑfundus: ꝛ dicit sapie q̃tũ ad diuina: ꝛ scie q̃tũ ad fiendã circa hoies quoꝝ rõnes nõ ꝑnt a nobis attigi: ideo subdit.
s Mincõ. sunt ꝛc. q: supra capacitatẽ nature intellectualis sunt excessiua.
t Quis em̃ cognouit. Hoc idẽ ondit ex nr̃e cognitionis deficiẽtia cũ dr̃.
t Quis em̃ cog. sen. dñi ꝛc. q. d. null⁹: q: oculus nr̃ꝝ se ad diuina sicut ocul⁹ nocte ad lucẽ solis. xj. metb.
v Aut q̃s ꝓ. ꝛc. illi ꝛc. q. d. null⁹ q: b est ipossibile: quia oẽm virtutẽ nõ soli opandi: ꝫ etiã cogitãdi ꝛ cẽndi ab ipso habemus q̃ declarat. d.
x Oñs ex ipso. ꝛ. Oñs ex ipso. ꝛ ꝑ ipm. ꝛ in ipso. ꝛ potentiã ꝓductiuã q̃ ꝑtr apꝛopat.
y Et ꝛ ipm. ꝛ ad sapiẽtiã exemplarẽ que apꝛopriat filio.
z Et in ipo. sicut fine ꝛ cõseruãte ꝓ bonitatẽ q̃ spũsãto apꝛopriat: iõ subdit.
a Ipsi gl'a i secla amẽ. Illiq; libri bñt inꝓpositas duas dictiões. f. honoꝛ ꝛ secloꝝ. ꝫ nõ sũt de textu nec bñt in libris coꝛrectis. In ca. xj. vbi dr̃ in postilla. Gr̃a salutis facti sũt dicto modo iam nõ ex operibus.
Additio.
f Jerãt quo ex auctꝛe ab apl̃o allegata q̃ sumpta est iij. Reg. xix. de belya concludat q. reliqe ille saluabunt ex gr̃a. Ad q̃ dicẽdũ q. b apl's ondit ex b q. i rñsio diuino ad belyã dr̃. Reliqi mihi septẽ milia viroꝝ: si em̃ dicit. Reliqui sũt aut relinquent: ꝫ reliqui mihi vt manifeste ostẽdat q. ex sua mera gr̃a ꝛ liberalitate eos reliqt
In eodẽ capitulo vbi dicit in postilla ꝛ doꝛsum eoꝝ volũtas sic nominata.
Additio.
g Quod hic dr̃ doꝛsũ nõ est necesse q. ꝓ hoc intelligat volũtas. ꝓꝑ i postilla. ꝫ plane pot intelligi de doꝛso. incuruat. n. doꝛsum alicui⁹ ꝓ aggrauatiõnẽ pẽderis. vñ q. indei in hac captiuitate existẽtes in vindicta mortis xp̃i cõtinue aggrauant ꝓ iuga ꝛ seruitutes ꝺnoũ idcirco doꝛsum eoꝝ semꝑ videt incuruari ex talib⁹: ꝛ q. ista nõ credunt eis euenire in vindictã mortis xp̃i: vt dictũ est. ꝫ aliis causis friuolis attribuunt. ideo ꝑtermittit Obscurent oculi eoꝝ ne videant. q. d. ꝓbetice nõ optatiue: tanta est miseria istoꝝ q̃ oculi eoꝝ nõ videbunt quarõne doꝛsum eoꝝ semꝑ incuruet modo ꝑdicto.
In eodẽ ca. vbi dicit in postilla.
Additio.
h Q altitudo diuiciarũ sapientie ꝛ scientie dei.
Q que ꝓtinent ad sapiẽtiã ꝛ sciam diuinã ꝓssũt dici
c t alta eo ꝙ sunt in imaginabilia a nobis similiter ꝛ ꝓfunda eo ꝙ sunt a nobis inscrutabilia. Vnde non est necesse q. altitudo in hoc loco interꝓetetur ꝑ ꝑfunditatem. Item notandum q. hec verba apl̃i scilicet

D alitudo diuiciarū ꝛc. ꝓmnāt ad ꝓcedēcia fm glo. sic ꝓmisserat apls fniam mire ꝓfunditatis .s. q; de⁹ ꝓclusit oia in incredulitate: vt oim misereat cui⁹ ꝓfunditatis veluti horore ꝓcussus ꝛ velut abyssi altitudinē expauescēs clamat. O altitudo. nō.n.sensus hois attigit ad discutiēdā iusticiā iudicioꝝ dei seu ad discutiendā gram gratuitā nullis meritis ꝓcedētib⁹ redditā: ꝛ de ꝫ ample⁹ in glo.

Capl'm. xij.

Obsecro vos. Postq̄ apls romanos ad cōcordiā reduxit. hic ꝓsequit eos i moꝛib⁹ istruit ꝛ diuidit i duo: q; ꝑ facit ꝫ duo ꝓdicationis: secūdo facit exemplo imitationis: rememoꝛādo q̄sdā ꝑsonas eis imitabiles ca. xvj. Prima i duo: ꝑ instruit oēs cōit: scdo exhītes in aliq⁹ stanb⁹ ꝓncipaliꝫ ꝛ spāliꝫ ca. seq. Prima adhuc i duas q; ꝑ instruit oēs cōit in his q̄ ad deū: scdo in his q̄ ad ꝓximū: ibi. Sicut. n. i vno. Pria adhuc in duo. ꝑ instruit oēs cōiter in ordine ad deū ex ꝑte corꝑis: scdo ex ꝑte aie: ibi. Et nolite ꝑsomari. Circa ꝓmū dicit. a Obsecro vos ꝛc. fm q; dicit Seneca. Generosus est animꝰ hois ꝛ facil⁹ ducit q̄ trahat: ꝓpt q̄ apls magis vtit obsecrationis ꝫbo q̄ ꝓcepti. b Per miscōdiaꝝ dei. pcā relaxantē c Vt exhibeat corꝑa vra. Hic ꝓ ordinē agit apls ꝛ septē cōditiones q̄ maceratiōnē carnis deo facit acceptā. pria est q; sit volutaria q̄ notat cū dr. Vt exhibeat. scda q; sit i carne ꝓpria: ió dicit. d Corꝑa vra. nō aliena ꝫ illoꝝ q̄ saluari credūt ꝑ ꝓnam alio⁹. tercia q; sit ꝓcipiscētie mortificatiua. ió dicit. e Hostiā. aliq̄. n. cēt vana sicut medicina q̄ nō curat moꝛbū: ḡra q; sit bono⁹ operꝭ ꝓductiua ió dicit. f Viuētē. viuēs. n. dr q̄ bꝫ in se ꝓncipiuꝫ sui mor⁹. q̄nta q; sit cōtinua. sicut vicia carnis cōtinue pollunt. ió dicit. g Sanctā. i. firmā. sanctū. n. in vna ei⁹ significatiōe idē est q̄ firmū. scdo q; sit bene ordinata. scs ad deū gloriā ꝛ nō ad laudē ꝓpriā: ió dicit: deo placentes. septa q; sit rōnabilis siue discreta. ió dicit. i Rōnabile obsequiū vr̄m. q̄ sit q̄n caro sic macerat q; nā fuat ꝛ vicia excludunt. Sicut. n. ibi pōt ee defect⁹. s. q̄n caro lasciuire ꝓnitit: ita ꝛ supabūdātia. s. q̄n corꝑa reddit inepta ad debita opa ꝛ officia exequēda. vñ dicit Hiero. De rapina holocaustū offert q̄ austeritate nimia corꝑa suū iugo derate affligit. Aduertēdū tñ q; nō eadē opa cōueniūt oibus: ꝛ ió alīq̄ abstinētia laudabilis est in vno q̄ tñ non est laudabilis i altero. sicut si cōiugat⁹ tantā faciat abstinētiā q; nō possit reddē debitū vxori tpe cōperti nō ē laudabil⁹ i religioso tñ q̄ nō hꝫ bꝫ debitū reddē laudabilis cēt. Et sil'r aliq̄ abstinēcia laudabilis est in iuuenib⁹ in q̄b⁹ viget cōcupia carnal⁹ q̄ i senib⁹ sic ā eēt laudabilis q; ā sic i eis viget ꝓcupiscētia carnal: ꝛ posset eē aliqui⁹ boni ipeditiua ꝛ de sil'b⁹ sic iudicū habeak. k Et nolite. Hic ꝑsr instruit oēs cōit ḡtū ad aiam. ꝛ ꝑ ḡtū ad affectū. scdo ḡtuz ad intentū ibi. Dico enim. Et est sciendum q; amor: trāsformat amantē in amatū. vnde dicit Aug⁹. Si terrā diligis terra es: si aurū diligis auruz es: ꝛ si deū diligis deus es scs participatiue: fm illud ps. lxxxj. Ego dixi dij estis ꝛ filij excelsi oēs: ideo dicit. k Et nolite conformari. hu. se. i. delectabilibus huius mūdi l Sed reformamini. Ima go em dei ad quā sum⁹ formati deformak in nobis ꝑ peccatū: sed ꝑ dei gram reformak. m In noui. sensus vr̄i. Sicut enim ꝑ peccatū cognitio obfuscak: sic ꝑ gram renouak: ꝛ q; habens affectū bene ordinatuz recte iudicat: ió subdit. n Vt ꝓbetis. i. experi possitis ꝑ spm̄sanctū habitantē in vobis. o Que sit vo. dei bona. ḡtum ad bona nature ipa dando. ꝑ Et beneplacēs. ḡtū ad bona gr̄e. q Et ꝓfecta. ḡtum ad bona gloie. pōt etiā aliq̄ sic exponi. o Que sit voluntas dei bona ḡtū ad incipientes. ꝑ Et beneplacentes ḡtū ad ꝓficientes. q Et ꝑfecta. ḡtuz ad puenientes. r Dico enī. Hic cōsequenk instruit oēs cōiter ḡtū ad intellectū vt. s. de ꝓmentib⁹ ad fidē nō inq̄rant curiose. d. r Dico enī ꝑ gram que data est mihi. i. ꝑ officiū apls̄atus in iuunctū ꝓcipio. s Nōbus qui sunt inter vos. cuiuscūq; cōditionis seu stat⁹ t Nō pl⁹ sapere q̄ oportet: q; qui ꝑcurator: est maiestatis oppimek a gloria ꝓuer. xxv. v Et vnicuiq; sicut de⁹ diuisit mēsurā fidei ꝛ nō. n. est in ꝫ eadē oib⁹ mēsura: q; illi q̄ hūt fidē ꝓdicare ꝛ ꝫ infidēles defendere debēt circa ꝓmēcia ad fidē ꝓtinentia duus in q̄rere ꝛ studere. x Sicut enī in vno corꝑe. Hic ꝑsr instruit oēs in ordine ad ꝓximū: ꝛ ꝓmo in ꝓmotione boni. secūdo in vitatione mali: ibi. Nō alta sapientes. ꝓma adhuc in duas q; ꝓmo facit ꝓpositū in bono spāli: scdo in cōi: ibi Dilectio sine simulatione. Circa ꝓmum est sciendū q; aliqua bona dei dant aliquib⁹ spāliter. s. Corint. xij. Alij quidē ꝑ spm̄ dat sermo sapie: alij sermo scie ꝛc. dant tñ ꝓ cōi vtilitate: sicut in corꝑe humano oculꝰ videt ꝓ toto corꝑe: ꝛ pes ambulat: ꝛ sic de aliis. ꝛ hoc est q̄ dicit. x Sicut enī in vno corꝑe ꝛc. ꝛ ꝑs ex dict⁹ ſra vsq; ibi. y Singuli aūt alter alterius membra. i. cōiacentes aliis dona data vobis: sicut membra corꝑis admicē cōiacent officia sua modo dicto: ꝛ ꝑ ir magis applicat in spāli. d. z Siue ꝓphetiā. ḡtum ad notitiā occultoꝝ ꝑ tinentiū ad salutem. ideo subdit. a Scōm rōnē fidei que dirigit in salutē. b Siue ministeriū. i. in administratione sacroꝝ quod pertinet ad sacerdotes. c Siue qui docet. quod pertinet ad doctores. d Qui exhortat. ḡtum ad predicatores. e In exhortando. s. non tñ verbo sed etiā facto. f Qui tribuit. habens abundantiam facultatū. g In simplicitate. i. ꝓpter deū debet tribuere. h Qui ꝓest. in spūalibus vel temporalibus quod pertinet ad ꝓlatos ꝛ ꝓncipes. i In solicitudine. de adimplendo regimine sibi cōmisso. k Qui miserek. misereat alterius releuādo: quod pertinet ad potentes. l In hilaritate. sup. hoc faciat cōra illos qui austaritatem in vultu ꝛ verbis ostendūt miseris anteq̄ eos releuent in aliquo. a Dilectio sine simulatione. Hic apls instruit de cōiactione oim bonoꝝ: ꝛ diuidit in tres ꝑtes: q; ꝑ instruit de cōiactione in affectu: secūdo in effectu. ibi honore. tercio in signo: ibi. Sūdicite. Circa ꝓmū sciendum q; amor: est deside: tū boni alicui⁹ quod debet esse cōmuniter in omnibus ꝛ amor: iste ꝓmo debet esse verus: quia fm ꝓm. viij. ethy. Qui falsificāt amicitiā sunt magis digni mori q̄b illi qui falsificant pecuniam. ideo dicit a Dilectio sine simulatione: secundo debet esse discretus: vt sic amek natura vt vicius odio habeak. ideo dicit. b Odientes malum. tercio debet esse firmus ita q; amor: non sit puerilis: ideo dicit.

gloria in secula amen.

a Obsecro itaq; rij. vos frēs ꝓ misericordiā dei vt exhibeatis corꝑa vra hostiā viuentem sanctā deo placentē rōnabile obsequiū vr̄m. Et nolite cōformari huic seculo: ꝫ reformamini in nouitate sensus vr̄i vt ꝓbetis que sit volūtas dei bona: ꝛ bñ placens ꝛ ꝑfecta. Dico. n. ꝑ gram que data est mihi oib⁹ q̄ sunt inꝛ vos: nō pl⁹ sapere q̄ oportet sapere: ꝫ sapere ad sobrietatez ꝛ vnicuiq; sicut de⁹ diuisit mensurā fidei. Sicut enī in vno corꝑe multa membra habemus: oia aūt membra nō eūdē actū hūt: ita multi vnū corꝑ sumꝰ in xpo: singuli aūt alter alterius membra habentes donationes fm gratz q̄ data est nob⁹ differētes siue ꝓphetiā fm rōnē fidei siue ministeriū in ministrādo. Siue qui docet i doctrina. Qui exhortatur in exhortādo. Qui tribuit in simplicitate. Qui ꝓest i sollicitudie. Qui miserek i hylaritate. Dilectio sine simulatione. Odientes malū

c Adherētes bono. Adherētia eñ firmitatē importat. Quarto dz cē cōis absq; acceptione. ió dicit. Charitatem fraternitatē. d Honore inuicē. Hic cāsequenter instruit ō cōcatione bonoz in effectu: t p q̄tū ad bonū reuerentie dicēs. d Honore inuicē. p̄uenientes. Quilibz. eñ deficit in aliq̄ bono q̄ō est l altero: t sic pōt eū cōsiderare vt melioré se: t sic bonoz inducendo p̄uenire: scdo instruit q̄tū ad bonuz obsequij. d.

e Solicitudie nō pigri. p̄stādo humilitatē p̄mis i effectu. f Spū feruē tes. vt ꝺ fiat ex bono affectu. g Dño seruientes. vt ꝺ fiat principalit̄ p̄ter deuz: t sic ei exhibeat obsequiū: t p p̄as ab eo expectat p̄miū: ió subdit. h Spe gaudētes. t q: spes mercedis ꝺbet facit patienť sustinere ió subdit. i In tribu. patiētes. t hec p oronē imperrant t seruāt. ideo subdit. k Oronī instātes. tertio instruit apl's de cōcatiōe bñficij: t p ad sūt cōmoratiū dicēs. l Necessitatib⁹ scōz cōcātes. scdo ad pegrinos trāseūtes dicēs: hospitalitatē secrātes. l Bñdicite. Hic apl's instruit de cōcatione bonoz in signo. Principale vo signū int boies est locutio q̄ indicat mēt̄ p̄ceptū: t q̄tū ad ꝺ dicit l Bñdicite p̄sequēt⁹ vos: t multo magz bñfaciētibus vobis. signū aūt secūdariū est exterioz gest⁹ t maxime facieī in q̄ pte magz relucet dispositio aī: t sic dicit. Gaudete cū gaudēt⁹ ꝛc. m Idipm inuicē sentientes. alit cēt mēdaciū q̄ō est falsa significatio in voce vel i alio signo q̄ tenet vicē vocis. n Nō alta sapientes. Postq̄z instruxit de cōcatione boni. ꝺ p̄ir instruit de cōcatiōe mali: t ꝺ dupl'. p̄ vt malū alteri nō inferat. scdo vt illatū ab altero eq̄nimit tolereť: ibi. Nō vosmetipos. Circa p̄muz aduertēdū q: p̄ nocumētū infert p̄mo nfa fuphia: que est p̄ncipiū ois pcti: ió hoc ꝺbet. d. n Nō alta sapiētes. p̄rimū cōculcādo. o Sz humilib⁹ cōsentientes. cū eis humilit cōuersando. secūdo nocumētū infert astucia nfa. p̄cio malū machinādo q̄ō ꝺbet dicēs. p Nolite eē prudentes ꝛc. t accipit ꝺ prudētia sīlitudinarie. q: vera prudētia nō ē nisi i bonis: ꝟ astucia i malis: q̄ prudētia dr eo q̄ caute scit q̄rere vias nocēdi: nā bonū ad mala trāsferim⁹: ficut dicim⁹: prudēs vel bon⁹ latro. v. metha: t sic dr prudētia in ꝓposito. tercio nocet. p̄mo nfa mala manifesta ꝑpos scīdalizādo: q̄ ꝺbet. d. Prouidētes bona ꝛc. Quarto nocumētū infert p̄cedtio apta. q̄ō ꝺbet. d. Nō ex vob est ꝛc. q Nō vosmetipos. Hic instruit de malo illato vt patienť tolereť. d. q Nō vosmet. defendētes. t ad ꝺ inducit scripturā. Deutro. xxxij. r Mihi vin. t ego retri. ꝛc. vbi trāslatio nfa bz mea est vltio ꝛc. t nō solū instruit vt malū ab aduersarijs illatū tolereť: sed etiā vt bonū eis ip̄ēdat. d. Si esurierit inimic⁹ ꝛc: t ꝺ dit rō. s Hoc. n. fa. car. ignis cōgeruſ cap̄t eī⁹. i. occasiones accēdēdi ignē dilectiōis in eo erga te: si tū i malicia sua p̄seuerauerit. t No. vin. a malo. i. incidere in odiū eī⁹. v Sed vince in bo. malū. s. tentationes impellētes te ad odiū eī⁹. Sciēdū tñ q̄ illa q̄ dicunt hic nō Vosmetipos ꝛc. nō sunt p̄cepta ꝟ cōsilia nisi i casu scz si ex defensione videret ꝓbabilit malū magnū insurgē q̄ō eēt ꝓ honoze dei. Sciendū aūt q̄ in aliq̄ casu nō expedit sic sustinere. s. q̄ꝟ ꝺ malis dat audacia malefaciēdi. vñ dicit Gzeg. i moza. q̄dā cū tpalia bona a nob rapiūt sunt tolerādi: q̄dā vo obseruata charitate ꝓhibedi nō solū cura ne nfa subtrahāt: ꝟ ne rapiētes nō sua seipos pdāt.

In ca. xij. vbi dicit in postilla. Vt exhibeatis corpora vestra. Additio.

c adherētes bono. Charitatē fr̄nitatis inuicē diligētes
d honore inuicē p̄uenientes.
e f Solicitudine nō pigri spū
g feruentes dño seruientes.
h Spe gaudētes i tribulatione patiētes: oroni instan
k tes. Necessitatibus scōz cōcātes: hospitalitatē se
l ctātes. Bñdicite p̄sequēti
l bus vos. Bñdicite t nolite maledicē. Gaudete cuz
m gaudētib⁹ flete cū flētib⁹.
n Idipm inuicē sentientes: nō
o alta sapientes: ꝟ hūilib⁹ cōp sentientes. Nolite eē prudētes apd vosmetipos. Nulli malū ꝓ malo reddētes:

Ad hīs verbis apl's. s. vt exhibeat corpora vra ꝛc. ꝓter illas cōditiōes q̄ in postilla agunt q̄ vere sunt t in ꝓposito ꝓpie: sūt tñ q̄dā alia q̄ ꝺ vr in nuere apl's. s. q̄ oblata p fideles xpi ex cedere ꝺbēt ea que apud veteres offerebant. Nam. n. apd veteres aialia occisa offerebant. nūc aūt viuā hostiā ꝺbent offerre. ió dicit. Vt exhibeat corpora vra ñ corpa aialiū. Hostiā viuētē nō occisā vel mortuā. Scīām deo placētē. Illa. n. q̄ oliz offerebant nō hēbāt scientiā deo placētē in seipis: q: nō ex ope opato placabāt vñ ps. Nūq̄ māducabo carnes thaurorū nūc aūt q: ꝑ macerationē carnis corpoz vicia pimūt: pcōres ad pniaz vult ꝑuerti Olim etiā in q̄libet sacrificio sal offerebat: q̄ō signuz est discretiōis in quolibet ope bono requisite. nūc aūt illud q̄ō p sal significat q̄ melio⁹ est. s. discretio offerť. vñ dicit. Rōnabile obsequiū vrm. ꝓut in postilla.

p prudētes bona: nō tñ coram deo: ꝟ etiaz coram oibus hoib⁹. Si fieri pōt q̄ō ex vobis est cū oib⁹ hoib⁹ pacē hītes. Nō vosmetipos defendētes charissimi: sed date locū ire. Scriptū est enī Mihi vindictā: t ego retribuā dicit dns. Sed si esurierit inimic⁹ tu⁹ ciba illum: si sitit potum da illi.
q Hoc eñ faciens carbones ignis congeres sup caput
r eius. Noli vinci a malo: ꝟ
s vince in bono malū.
t o Omnis aia Ca. xiij.
u ptātib⁹ sublimioꝛib⁹
c subdita sit. Nō ē enī ptās

Hoc q̄ō dr. Vt ꝓbet̄ q̄ sit volūtas dei bona ꝛc. pōt aliq̄ exponi. Hoc q̄ō sciēdū q̄ volūtas dei q̄ ꝺ volūtas signi multipl'. dr. vt in. j. suiaz. dik. xlv. Ex q̄tū ad. ꝓpositū spectat tripl'. s. ꝓhibitiōis ꝑcepti t ꝓsilij. volūtas dei q̄ mālestat ir ꝓhibitiōe est bona. Ille eñ q̄ fe ab stinet a ꝓhibitis q̄ diuiná legē bon⁹ ꝺz dici ꝟ ex ꝺ solo nō ꝺ bñplacēs. q: nō sufficit solū recedē a malo ad bñplacē dū deo nisi cū ꝺ faciat bonū: t sic ꝺ bñplacēs. voluntas aūt dei q̄ significat i ꝓsilijs diuinis dr ꝑfecta. q: ea implēs dr ꝑfect⁹: iuxta illud Matth. xix. c. Si vis ꝑfect⁹ eē ꝛc.

Iu eo. ca. vbi dr in postilla. Hec. n. faciens carbones ignis cōgeres sup caput eī⁹. Additio.

Hoc q̄ō dr in ꝓuerbijs. Si esurierit inimic⁹ ꝛc. carbōes ignis ꝛge. sup caput exponit ibi sic. i. iduces ad penitētiā de malo q̄ō tibi fecit seu facē attētauit ꝛc. xiij.

Omnis aia. Postq̄z apl's de moꝛib⁹ instruxit roma nos generalit. ꝺ ꝟir idē facit spāliter: t p instruit mi noꝛes. scdo maioꝛes ca. sc. Pria diuidit i tres: q: ꝑ ostendit q̄ minoꝛes dñt supioꝛib⁹ subiectionē: scdo sūbiectionē ibi. Idq̄z necessitati. scdo dilectiōnē: ibi. Nemini q̄cq̄. Primū ꝓbat duplicit. ꝓmo ex diuina ordinatione cui bonū est obedire t malū resistere. Ex ordinatione vo diuina est q̄ supioꝛes regāt iferioꝛes: t inferioꝛes eis obediēt vt ps in nā coꝛpali i clemēt̄ q̄ regunt ex influētia coꝛpis celestis. vñ dicit ꝓbs ꝑ methеoꝛum: q̄ tota regio clemēt̄ cōsignat latiōi astroꝝ: vt ois virt⁹ ei⁹ gubernet inde. sūt ꝟ ps in nā spūali: q: angeli inferioꝛes regunt t illuminant q̄ supioꝛes. t ita dz esse i hoib⁹: t ꝟ est q̄ō dicit. a Dis aia. i. ois hō totū a pte digniori denominando. b Potestatib⁹ subti. sub. sit. p. relatis spūalibus t principib⁹ terrenis in tpalibus: t subdit rō. c Non enim est po. nisi a deo cōcessa t ordinata: cetera patent ex dictis vsq; ibi.

o Qui aũt resi. ipi sibi dã. acq̃rũt eternã. vñ dicit salua-
tor Luc. x. Qui vos spernit me spnit tẽ. Aliqñ etiã tpale
q: puniunt in corpe vel i reb⁹. scdo ꝓbat ꝓpositũ ex offi-
cijs supior ꝙ q̃ exp̃munt mala inq̃tũ ex punitione ma
lor alij terrent ⁊ sic a malis arceãt. ⁊ b est qđ dr. c Nã
pnin. nõ sunt ti. bo.
operis. i. rõne boni
opis: qt sicut ꝙ eor
officia rep̃munrur
niali ita pinouent
bont. intẽtio. n. eor
dr esse vt subiectos
faciãt bonos. cetera
patẽt vsq; ibi.
f Non em̃ sine cã
gla. portat. ptãs. n.
secularis portat gla
diũ dñi mãles: ptãs
eccl̃asticã spũalẽ: ⁊
subdit cã. g Dei
em̃ mi. est vin. in trã
t. in punitionez ei q̃
male agit. b Jõ
q̃ necessitati. ẽ obtẽ
dit q̃ inferiores de-
bẽt sup̃iorib⁹ subue
tionẽ ad necessaria
ẽm stat⁹ sui cõditio-
nẽ q: nemo militat
suis stipẽdijs. ⁊ b ẽ
qđ dr. b Ideoq;
necessitati. s. supior
ꝓuidẽ. i Sub
dñi estote. i. soluẽdo
ratã vsam debitã.
k Nõ so. ꝓter trã
t. punitionẽ vitãdã.
l Sed etiã ꝓpt cõ
sciam. q: qlibet tene
tur reddere debitũ:
⁊ explicat magis in
spãli. d. m Ideo
em̃ ⁊ tributa pstatis. ad b em̃ pncipalit sunt instituta.
n Ministri. n. dei sunt. q: sunt executores sue iusticie.
o Jn hoc ipm̃ seruiẽtes. s. deo ⁊ etiã boib⁹ ꝛapabilicã cõ-
seruãtes. ió cõcludit. p Reddite q̃ ol. de. cui tributum
s. pncipib⁹. est em̃ tributũ qđ reddit ꝓtota patria.
q Cui vectigal. ꝙ vectione rez cuiusmõi sunt pedagia:
⁊ b soluit a singulari pson̄a: q: nõ oẽs talia hũt soluere q̃
redd̃a sũt pedagiarijs q̃ cõiter hoc accipiũt ad finẽ ta-
lẽ. r Cui timorẽ. s. dñis. s Cui honorẽ. s. virtuosis
⁊ in dignitatib⁹ existentib⁹ qui sunt custodes virtutis.
t Nemini q̃q̃. Hic p̃r ostẽdit q̃ inferiores debẽt supio
rib⁹ dilectionẽ: ⁊ p ostẽdit ꝓpositũ. secũdo q̃ tpe noue le-
gis b debitũ est maxie reddẽdũ ibi. Et b scietes. Circa pmũ
dicit. t Nemini q̃q̃ debeaꝝ nisi vt inuicẽ diliga-
tis. B em̃ hz spãle b debitũ q̃ gñtũcũq; reddak de preterito
vel pñti adhuc debeã reddẽdũ in futuro. v Qui. n. dl.
pri. le. impleuit. Nia em̃ mãdata decalogi ordinañ ad
actũ diligẽdi q: ꝑcepta pme tabule ordinañ ad diligẽ-
dũ deũ: ꝑcepta secũde tabule ad diligendũ. primũ. per
primũ em̃ qđ est. Honora patrẽ tuũ tẽ. ꝓpit reddi debi
tũ oi. ꝓio ꝙ alia q̃ sunt negatiua ꝑcipit cauerí ab ei⁹ no-
cumẽto: ió subdit. x Dilectio. pri. malũ nõ opat. i. ca
uet inferre malũ. pri. ⁊ sic ꝓcludit. y Plenitudo q̃ le
gis. i. plenaria observatio ei⁹. z Est dilectio. qua dili-
git de⁹ sup oia: ⁊ pximũ sicut ipe met diligens. a Et b
scien. temp⁹. Hic p̃r ostẽdit q̃ b debitũ est maxime red-
dendũ tpe noue legis q̃ est lex amoris: sicut lex vet⁹ fuit
lex timoris. ió dicit. a Et b scietes tps. i. ꝑditionẽ tpis
legẽ noue. b Quia ho. est tã nos de som. surgere. i. de
ocio ad opa charitatẽ. qr sicut dicit Greg. charitas opaꝝ
magna si est: si aũt renuit opari amor⁹ nõ est. c Nũc em̃
i. tpe gre. d Propior est nr̃a sal⁹. qr ꝙ xpm ianua salu
tis est aptа q̃ tpe legẽ erat clausa. ió subdit. e Et cum
credidim⁹. s. pl⁹ q̃ aũ aduẽtũ xpi: túc. n. sciebãt se pñes de
scẽsuros ad iferni tymbũ. vñ dicit
nisi a deo. Que aũt sunt a
deo ordinata sũt. Jtaq; q̃
resistit ptãti dei ordinatiõi
resistit. Qui aũt resistunt:
ipsi sibi dãnationẽ acq̃rũt.
f Nã pncipes nõ sunt timo
ri boni opis ꝙ mali. Vis
aũt nõ timere ptãtẽ. Bo-
nũ fac: ⁊ hẽbis laudẽ ex il-
la. Dei em̃ minister est tibi
in bonũ. Si aũt malũ fece-
ris time. Nõ em̃ sine cau-
sa gladiuꝝ portat. Dei em̃
minister est vindex in iram
ei q̃ malũ agit. Ideoq; ne-
cessitate subditi estote nõ
solũ ꝓpt irã ꝙ etiã ꝓpter cõ
sciam. Ideo em̃ ⁊ tributa
prestatis. Ministri em̃ dei
sunt in hoc ipm̃ seruientes
Reddite q̃ oib⁹ obita Cui
tributũ tributũ cui vectigal
vectigal cui timorẽ timorẽ
cui honorẽ honorẽ. Nemi
ni quicq̃ debeatis nisi vt
inuicẽ diligatis. Qui enim
diligit ꝓximũ legẽ imple-
uit. Nã nõ adulterabis: fi
occides: nõ furaberis: nõ
falsuꝝ testimoniũ dices: nõ
cõcupisces. ⁊ si q̃d est aliũ
mandatũ in hoc verbo in-
staurat: diliges ꝓximũ tu
um sicut teipm̃. Dilectio ꝙ
ximi malũ nõ operat. Ple
nitudo ergo legis est dile-
ctio. Et hoc scientes tẽp⁹
q: hora est iaꝝ nos de som
no surgere. Nũc em̃ ꝓior
ẽ nr̃a sal⁹, q̃ cũ credidim⁹
Nox precessit dies aũt ap
propinquauit. Abijciam⁹
ergo opera tenebrarũ ⁊ in-
duamur arma lucis: sic vt
in die honeste ambulem⁹.
Non in comessationibus
et ebrietatibus: non in cu-
bilib⁹ ⁊ impudicitijs: non
in contentione ⁊ emulatio
ne: sed induimini dominũ
ihesum xpm̃ ⁊ carnis cur̃ a
ne feceritis in desideryjs.

Jnfirmũ Ca. xiij.
aut ez in fide assumit
non in disceptationi-
bus cogitationuꝝ. Alius
Jacob pclarcha Gen.
xxxvij. Descẽdã ad
filiũ meũ luges in i
fernũ. ⁊ sanct⁹ Job
xxij. Jn ꝓfundissi-
mũ inferni descẽdet
oia mea. f Nox
pcessit. i. obscuritas
figurarũ veter̃ leg̃
g Dies aũt appio
pinq̃bit. i. claritas ve
ritatis reuelate i no
na lege. b Abijciam⁹ q̃ opa tene. i.
ꝑcepta q̃ dicunt te-
nebrar̃ opa eo ꝙ in
tenebris sũt. Job
iij. Qui male agit
odit lucẽ: ⁊ qr obte-
nebrat aiam. Jm ꝙ
dicit pbs in li. ethy.
Jgnorat ois mal⁹:
⁊ qr ducũt ad tene-
bras exteriores. s. ge
hẽne. b Et indu.
ar. lu. tẽ. i. vtutes q̃
dicunt arma lucis:
qr ꝺ pcti tenebras
muniãt: ⁊ qr in luce
sũt Jo. ij. Qui fac
veritatẽ venit ad lu
cem: ⁊ qr illuminãt
alios ⁊ finaliꝝ ducũt
ad lucẽ eternã. ideo
subdit. i Sic vt
in die. s. iudicij.
k Jo. am. i. ad glo
riã. l Nõ i cõ. tẽ.
vitãda pcta gule. m Nõ i culpi. tẽ. vitãdo pcta luxurie
n Nõ in cõtẽ. tẽ. q̃tũ ad pcta spũalia q̃ sunt gñtionis cul
pe. o Sz indu. do. ie. xpm. imitãdo scitatẽ obseruãtio
nis sue. p Et carnis curã ne feceritꝝ in desideryjs. i. su-
pfluis ita q̃ ꝙ b nõ excludit necessitas ꝙ tm̃ sup̃fluitas.

Jn ca. xiij. vbi dr i postil. Sic i die. s. iudicij. Addito
Qđ dr. Sicut in die. nõ vr. ꝓprie exponẽdũ de
die iudicij. Nõ. n. possum⁹ in hac vita q̃ multi in-
cõmodis t necessitatib⁹ est subdita sicut i die iudi-
cij ambulare: ꝙ q: tẽp⁹ gre cõpauit diei dicẽ. Dies aũt ap
propinq̃uit. Silr vtutes compauit armis lucis. d. Indu
amur arma lucis: ió subdit. Sic vt in die honeste ambu-
lem⁹. i. in actu pmũ nos exerceam⁹ honeste: sicut illi q̃
in clara die ambulant: honest⁹ habẽt incedere q̃ qui am
bulant de nocte. Caplm. xiij.

Jnfirmũ aũt in fide. Postq̃ apls ostẽdit qualit mio
res hre se debeãt ad supiores istruit maiores vt be
ne se habeãt ad miores. Et ꝙ i cuitatibe mali. scdo
i opatione boni. ca. se. Pria adhuc i duas: qr ꝙ hortat supe
riores ne inferiores ptẽnãt. scdo ne eos scãdalizẽt: ibi. Nõ
q̃ ampli⁹. Pria adhuc in duas: qr ꝙ ponit intẽti. scdo
inducit rõnes ad b ꝓpositũ dẽdũ: ibi. Cu q̃s es. Circa pmũ
dicit. a Jnfirmũ aũt in fide. s. de nouo conuersum: ⁊
de lege catholica minus sufficienter instructum.
b Assumite. vos maiores. i. vos sumite eũ istruẽdo dul
citer ⁊ charitative. c Nõ in discep. cogitationũ. i. non
iudicates male de ipo donec appeat mãifeste. d Alĩ⁹
em̃ credit se mãducare oia licite: ⁊ ille est qui est instruct⁹
in noua lege: qui scit ceremonialia mortificata in xpi pas
sione: ⁊ sic licite comedit cibaria, ꝓhibita in veteri lege.

e Qui aũt infirm⁹ est.i.cõuersus de iudaismo ⁊ nõ pfecte instructꝰ de isto:⁊ sic dubitat adhuc an ꝓ sibi liceat.
f Olus mãducet. ꝓpter scrupulũ siue cõscie:q; certꝰ est q olera mãducare fuit licitũ oi tpe. Circa qõ sciendũ q le galia ritũ ad cerimonialia obseruãda fuerũt vsq; ad passionẽ xpi: vñ ⁊ xps ea obseruauit ⁊ imminente sua passione agnũ paschale cũ suis discipulis comedit.post publicationẽ vo euãgelij obseruatio eoꝝ est mortifera:q; ꝓ est significare q veritas p ipa significata nõduꝝ q xpm est iplera. Tpe vo intermedio .s. a passiõe xpi vsq; ad publicationẽ euãgelij licitũ fuit eã obseruare: maxie ꝙuerſ ꝺ iudaismo: duꝝ tñ ibi nõ ponerẽt fidẽ credendo firmiꝝ q sine rali obſruatione fides xpi nõ sufficẽt ad saluẽ ⁊ ꝓ modo legunt apli ⁊ actusꝰ apliꝰ q ea obseruasse fm q declarat Augu. in epla ad hiero nymũ diffuse ⁊ fm istũ intellectũ subdit. g Jsq; mãducat. cõparia lege ꝓhibita instructꝰ q ista sunt sibi licita h Nõ mãducantẽ nõ spernat.reputãs eũ rudẽ ⁊ ignarũ ⁊ stolidũ famũ ⁊ melancolicũ. i Et qui nõ mãducat. abstinẽdo ex cõscia dubia. k Mãducãrem nõ iudicet tãq; mãdati diuini trãsgressoꝛẽ. l Deꝰ eñ illũ.s. de nouo cõuersum ⁊ adhuc infirmũ. m Jllũpsit.ad fidem suã potens illũ ꝓficere ⁊ solidare.i.cõfirmare: ꝓpter qõ si est cõrẽnẽꝰ. n Tu qs es. Hic ꝓir adducit q̃druplex rõ ad ꝓpositũ ꝙuadendũ: ꝑma excipit ex gte illius q̃ iudicat tãq; stolidus: nulꝰ em iudicari ꝺz nisi ab eo qui est dñs eiꝰ:q; est solꝰ deꝰ in ꝓposito:t hoc est qõ ꝺ. n Tu qs es q̃ iudicas alienũ seruũ.q.d.ad te ñ spectat iudicare de latentibꝰ in corde cuiuslibet modi sunt ista:ꝛõ tale iudiciuꝝ est vsurpatũ qõ ad solũ deũ ptinet q̃ corda intuet:ꝛõ subdit. o Dño suo stat aut cadit.i.ad deũ ptinet iudicare de casu eiꝰ ꝛ stationẽ. p Stabit aũt ꝓ dei gram.
q Potẽs est em deꝰ statuere illũ.i.ꝓficere ⁊ cõfirmare.
r Nã aliꝰ iudicat. Hic ponit secũda rõ q̃ accipit ex gte rei de qua fit iudiciũ.s.de ceremonialibꝰ obseruatiõe que tũc erat indifferẽs ꝙuersis de iudaismo mõ supradicto ⁊ tõ de talibꝰ nõ ꝺz aliqs iudicari trãsgressoꝛ vl̃ stolidus faciẽdo vel dimittẽdo:ex q̃ verũq; poterat fieri vt ꝓdictus esset tũ ex cã rõnabili.r Best qõ dicit. r Nã aliꝰ iudicat die int̃ diẽ.i.ita instructꝰ est in fide catholica q̃ scit discernere tẽpꝰ in q̃ cerimonialia nõ obligãt ab illo in q̃ obligãt. s Illiꝰ aũt iudi.oẽm diẽ.i.q̃ silꝫ obligãt tempꝰ ꝓpꝰ passionẽ sicut añ:⁊ sic dicit abstinẽdũ a cibis veritꝫ a lege t Unusquisq; in suo sensu abũdet.i. in ꝺ dimittat ꝙuie cõscie vsq; ad publicationẽ euãgelij pactã. v Qui sapit diẽ mõ ꝓdicto. x Dño sapit.i.ad honorẽ diuinum q̃ vtrũq; bñ põt fieri ex cã rõnabili:ñ subdit. y Et q̃ mãducat.scies ꝺ sibi cẽ licitũ. z Dño mãducat.quiꝰ subdit. a Gras em agit deo.de liberatione sua ab one re legis:⁊ de ꝓcessione sui vsq;. b Et qui nõ mãducat i.abstinet a lege ꝓhibitꝫ ex pscia dubia: vel vt infirmum nõ scãdalizet: vt hꝫ infra. c Dño nõ mãducat:i.bñ abstinet. d Et gras agit deo.q̃ sibi dedit gram abstinẽdi e Nemo em vrm. Hic põit tercia rõ q̃ accipit ex gte eiꝰ ad quẽ ptinet vere de talibꝰ iudicare.s.xpi qui est dñs vite ⁊ mortiꝫ:⁊ ꝓ dño iudex.⁊ ꝺ est qõ dx. e Nemo enim ve.si. viuit.i.ad ꝓpria gloriã: q; tota vita bois est ad xpi gloriã ordinãda. f Et nemo sibi mortiꝫ. i. nemo debet se morti exponere ꝓ laude ꝓpria: ꝛ ꝓ gria xpi mors patienꝫ tolerãda est.sequit. g Siue.n. viuim⁹ ⁊c.⁊ ꝓ ex diuersa ista vsq; ibi.
b Jn ꝺ enim xpo mor. est.i. ex morte sua cõsecutꝰ est.s.potestate sup oẽs creaturã. Matth. xi. Data est mihi oĩs ptãs in celo ⁊ i terra. ⁊ p cõsequens iudiciaris ptãs tõ nõ ẽ ab alijs vsurpãda. i Tu aũt. Hic ponit q̃rta rõ q̃ accipit ex gte eiꝰ q̃ iudicat temere q; nulꝰ nisi ꝺz officiũ iudicãdi actue ꝛ trñ passiue: ⁊ ꝺ est qõ dx. i Tu aũt q̃d iudi.fra.nũ.i.nu q̃ abstines a lege ꝓhibitꝫ: q̃re iudicas illũ qui nõ abstinet trãsgressoꝛem.
k Aut tu.q̃ nõ abstines. l Quare sper.fra.nũ.reputãdo eũ stolidũ eo q̃ abstinet vt dictũ est.ꝛ. m Nẽs.n.sta.añ tri.xpi.s.iudicãdi ab eo.⁊ ad ꝓ inducit sacrã scripturã q̃ hꝫ Esa. xlv. n Viuo ego.di.do.qm̃ mihi flectet.oẽ genu. tãq; subdũx iudicio meo,ppt qõ cõludit. o Jtaq; vnusq;sq; ⁊c. rõnẽ reddet deo.in finali iudicio. ꝓpter qõ null⁹ iudicare ꝺz temẽ de alio. Cõtra ꝓdicta vñ ẽ dictũ saluatoris Joh. iij. Nis q̃ credit in eũ nõ iudicat.q̃ solũ infideles stabunt ante tribunal xpi iudicãdi passiue. Ad qõ dicendũ q̃ ibi accipit iudiciũ cõdẽnatõis q̃ soli mali iudicabunt.q̃ dicunt infideles. vel q; nõ habuerũt fidẽ vel q; si habuerũt in morte:mortificata fuit ex carentia charitatiꝫ ⁊ gre. hic aũt accipit iudiciũ retributiõis ꝓ quẽ modũ oẽs generaliter iudicabunt mali ad penam.iusti ad gloriã. p Nõ q̃ ampliꝰ. Postq̃ instruxit supiores q̃liter se habeãt ad inferiores monẽdo ne ipos cõtẽnat.hic ꝓir idẽ facit monendo ne eos scãdalizẽt.⁊ diuidit in duas ptes. q; ꝓ ꝓhibet eos a scãdalizatione.secũdo monet eos ꝓ oppositũ de inferioꝛ edificatiõe:ibi. Jtaq; Ad maiorẽ intelligentiã dicendoꝛ hic ꝺzenit est videndũ q̃ dimittẽda sũt ꝓpt scãdalũ pusillorꝛ Et arguit ꝓ q̃ bona spũalia sint dimittẽda.dicit enim Augꝰ. Si ꝙsam pmentiant. q; ybi scilmatiꝫ piculuꝫ timet a punitiõe pctoꝛ cessandũ est:ꝛ talis punitio est bonũ spũale:q; est actꝰ iusticie: q̃ ⁊c. Per ꝺ argnit q̃ bona tpalia sint dimittẽda.q; bona mioꝛa sũt q̃ spũalia. Cõtrariũ argnit q; ꝺ.Tho. cãthnarieñ. reperit res ecclie cuꝫ scãdalo regꝫ anglie.⁊ ex ꝺ argnit q̃ bona spũalia nõ sint dimittẽda cũ sint coꝛpalibꝰ meliora. Ḥ fisio qõ ista ñ ẽ de scãdalo actiuo qõ ẽ dictũ vl̃ facꝰ minꝰ recũ ꝓbẽs alterũ occasionẽ ruine.illõ aũt qõ deficit a debita recitudie nõ est agẽdũ cũ scãdalo actiuo. q̃ qõ ꝛtelligit õ scãdalo passiuo.s.q̃d sit dimittẽdũ ne aliꝰ inde scãdalizet. C̃irca qõ sciendũ q̃ q̃dã sũt bona spũalia.q̃dã vo tpalia: spũalia q̃dã sũt de necessitate saluti,q̃ sine mortali pctõ ꝑtermitti non ꝑnt:nullꝰ aũt ꝺz peccare mortalit vt pcm̃ alteri⁹ ipediat q; fm ordinẽ charitatiꝫ magꝫ ꝺz diligẽ,ꝓpria saluteq̃ alteriꝰ:ꝓpter qõ talia nõ sunt dimittẽda ad vitãdũ alteri⁹ scãdalũ:alia vo sunt bona spũlia q̃ nõ sũt necia ad saluteñ vt dare elemosynã ex casu necessitatiꝫ:⁊ in talibꝰ distinguen-

dū ē de scādalo. qz si ozlak ex malicia. sicut cū aliq̄ volunt impedire bona spūalia suscitāt ad hoc scādala. ⁊ tale scandalū ē contentū hic sicut dns fecit Mathei. xv. de scādalo phariseoꝝ. si ät ozlak ex infirmitate vel ignorātia vocatur scādalū pusillozꝝ. ppt qđ bmōi bona sūt occultāda vel interdū differēda. q̄uſ qz reddita rōe bmōi scādalū cessat. si ät post debitā hmōi rationē redditā scādalū durat. tūc vī ex malicia pcedere. ⁊ sic ꝑ ipm nō sūt bmōi spūalia opa diminuēda. Circa ꝑo tpalia bona distinguēdū ē qa si non sint nr̄a ꝑ pximo alios ad cōseruādum nobis cōmissa. sicut bona ecclie ꝑmittūtur plātis: qbus cōseruatio taliū incumbit ex necessitate salutis. sic ē ꝑseruatio depositoꝝ talia non sūt ꝓpter scandalum dimittēda sicut nec alia que sunt de necessitate salutis. Si ꝑo sūt nostra sic dimittēda sunt ꝓpter scandalū vitandum si ozlak ex infirmitate vel ignorātia q̄uſq; admonitionem rōnabilē cesset scanda'ū. ⁊ si ꝑ hoc nō cessat tūc iaz pcedit ex malicia: ⁊ sic ē cōtemnendū. marie si ꝑ b alijs audacia detur malefaciēdi vt dicū ē ō. Ad ꝑmū ꝑz rūsio. qz cōrectio ordinat ad emendationē. ⁊ ido si ꝓpt hoc ꝑaz ꝓhabilit apareat maius malū cōsurgere ē diminuēda q̄uſq; periculuz illud trāsierit. Ad aliud ꝑz ex dictis in questione.

p Nō ꝯ ampli⁹. b apls monet supiores ad cuitandum scādalū pusillozꝝ. ⁊ diuidit in duas ptes. qz ꝑmo facit ꝓpositū. scdo remouet dubiū: ibi. Nō ē regnū dei. Et ē sciēdū qz ꝑ charitatē fraternā vī cē qꝝ aliqs nō dimittat ad tēpus b ꝑ pūr licite dimitti ad vitandū scādalū simplicium q̄ opinant illa illicita q̄uſq; sup hoc plenī⁹ informentur de talibus ät erat ēsus cibozꝝ lege. ꝓhibitoꝝ a tpe passiois xp̄i vsq; ad publicationē facta euangelij vt dictū ē. ō. ⁊ ꝑm hoc dicit apls. p Nō ꝯ ampli⁹ inuicē iudicem⁹. i. superiores nō iudicēt inferiores stolidos. si abstineāt a talib⁹ cibis. nec minozes iudicēt trāsgressozes illoz q̄ vrunt talibus. q Sz hoc iudicate magis. sup. xiiij. r Ne ponatis offendi. fratri. infirmis vel ignorātibus.

s Scio ⁊ cōfido in dño ihesu. qz nihil cōe. i. null⁹ cib⁹ im mūdus. t Per ipm. qz oia bōa creauit: Gen̄. j. Vidit deus cūcta q̄ fecerat ⁊ erāt valde bona. qꝝ aūt postea p legē aliq̄ cibi ꝓhibiti sūt: ⁊ sic facti illiciti. hoc fuit ad tēpus ad significandū aliud implendū ꝑ xp̄m. a q̄ ꝓhibitiōe absoluit xp̄s. Act. x. c. qō deꝰ purificauit tu ne cōe dixeris.

v Nisi cū q̄ existimat q̄d cōe est illi cōe. i. immūdū qz facit ꝓsciam de tali cōmestiōe. sicut leuare festucā de terra ℥ cōsciētia pcm̄ ē duráte tali ꝓscia: ⁊ō ꝓdit. x Si cm̄ ꝓp cibū. s. mūd. y Frat⁹ ꝓtristat. i. infirmat in fide ex hoc dubitās de veritate catholica. vt Mt. j. vī de te scādalizatur estimās te trāsgressoꝝ. z Jam nō ām charitatē ambulās ꝑdendo eī⁹ scādalū. a Noli cibo tuo ꝑdere illū dando ei occasionē ruine ꝓponendo modicā delectatione cibi eī⁹ saluti. b Nō ꝯ blasphem⁹ ek bonū nr̄m. i. fama nr̄a vt si dem⁹ occasionē. simplicib⁹ reputādo nos trāsgressozes. c Nō ē regnū dei. Hic ꝑr remouet dubiū qz posset aliq̄s credē q̄ abstinē a cib⁹ sanctificacaꝝ ꝑ xp̄m eē dānabile: ⁊ō dicit apls q̄ nihil pepit ei q̄ abstineret ex cā rōnabili. cui⁹ mōi ē vitatio scādali pp̄ fratrē: ⁊ō dicit. c Nō regnum dei esca vī⁹ pot⁹. i. i comedēdo dicta cibaria vel abstinēdo.

d Sz iusticia. p fidē formatā q̄ pcā remittit. e Et pax ꝑtum ad detem pasionū mentē ꝑturbātiū. f Et gaudiū in spūsctō. i. ꝑtū ad expectationē ꝑmioꝝ. g Qui em̄ in hoc fuit xp̄o. ideo⁹ in mēte. h Placet deo. i. hoc sufficit ad salutē. i Itaqꝝ q̄ pacis. Hic ꝑr monet apls fugiozes vt edificēt inferiores pacifice ⁊ sancte cū eis cōuersādo. d. Itaqꝝ q̄ pacē sē secremur. cē. k Noli ꝓpter escā destruere opus dei. i. fidē ifirmā ē opus dei. l Bia q̄dē. s. cibaria.

m Sūt mūdā vt ꝑdictū ē. n Sz malū ē hoī. q̄ offendi cnlī mādūcat scandalizādo infirmū ꝓpt qđ abstinere sic ē meritoriū: ⁊ō dicit. Bonū ē nō mandu care cē. o Neqz ē ſ⁹ offendit sez qñ infirm⁹ ℥ ꝑscia comedit ex societate alteri⁹. p Aut scādalizat qñ comedentē iudicat transgressoꝝ. q Aut infirmat. dubitādo de vītate fidei catholice ex b qō videt maiozes sic comedē qō credit illicitū. r Tu fide quā hēs penes temetipz habe. i. sufficit tibi ad salutē fides ītrioz q̄ tenes oia ꝑ xp̄m purificata ⁊ ñ opter q̄ offādas exteri⁹ cū scādalo alteri⁹. s Brūs q̄ nō iudicat semetipm. i. dānabilē reddit. t In eo qꝝ ꝓbat i. scit cē sibi licitū tñ dimittit ex charitate fratna pp̄ scādalū vitādū. v Qui ät discernit. talē cibū credēs nō cē licitū. x Si mādūcauerit dānat⁹ ē. qz nō ex fide. i. ex cōscia facit hoc. ℥ ℥ ꝓsciam ⁊ oē tale ē pcm̄ sic leuare festucā credēti q̄ hoc sit pcm̄ mortale. In ca. xiiij. vbi ōr in ꝓstil. Ad maiozē intelligentiā dicendo ꝑ. hoc videndū ē bre uiter.

Additio.

Ctrū bona spūalia sū pp scādaluz dimittēda. silr ⁊ bona tpalia bī plene i scōa secūde. q. xliij. ar. vj. vij. ⁊ viij. vbi sūt oia q̄ b tradūt. ⁊ plura alia notabilia ad hoc ꝓmētia vide ibi. cē.

Capītm. xv.

Debem⁹ ār. Postq̄ apls ostdit q̄lit se dēt hīe ad minozes i cuitatiōe mali. b ꝑ ide ostdit i. ꝑmotione boni. circa qꝝ ꝑ ponit suā īstructionē. scdo suā excusationē: ibi. Et cert⁹ sū. ꝓma i duas. qz ꝑ hoc ad maiozes vt firmos sustineāt. scdo vt eos ad bonū ꝓmoueāt: ibi. Ꝑo pter qō suscipite. ꝓma adhuc i duas. qz ꝑ ꝓmittit īstructionē. scdo ostdit oionē: ibi. Deꝰ ät pacis. Prima adhuc in duas qz ꝑ ponit īstructionē scdo ex dicꝫ pcludit q̄ndā cōclusionē: ibi. Quecūqz scripta. ꝓmū ät ꝓsuadet dupl'r. primo rōe. d. a Debem⁹ ät nos fir. imbe. ifir. sustinē. sic i corpe nāli mēbra firmioza vt nerui ⁊ ossa sustinēt alia debiliora. b Et nō nob placē. i. ꝓpriā volūtatē q̄rere ñ magis bonū cōe: ⁊ō ibidit. c Vnusq̄sq; ve stuo. cē. ad edificationē. i mal'āt nō debem⁹ q̄rere. primus placere. scdo ad hoc iducit exēplū xp̄i. d. Etm̄ xp̄s nō sibi placuit. i. ꝓpriā volūtatē ñ q̄siuit. Jo. vj. Descēdi de celo nō vt faciā volūtatē meā. e Sz sic̄ scriptū ē. ꝑ. xlviij. f Im-

propria improperantiū tibi ceciderūt sup me. ꝑba sūt xpi loquētis ad patrē q̄ vt facēt ꝓis volūtatē improperia sustinuit iudeox dicentiū sibi. Samaritan⁹ es tu ⁊ demoniū habes. Joh. viij. Et ipi i cruce pēdēti. Vnde q̄ destruis templū dei ꝛc. Math. xxvij. ⁊ hec improperia redūdabāt in deum patrē. ió sic dicit xps

Improperia improperantiū tibi ceciderūt super me. p illa ei improperia irrēdebāt iudei xpm confundere

g Quecunq; .b ex p̄dictis infert quan dōq; clusionē. i. q̄ ea q̄ sunt i scptura sac̄ potissime de xpo sūt ad nram vtilitatem e⁹ acno ē nr̄a instructio ⁊ pōit ibi q̄druplex vtilitas nob̄ p uenies ex scptura p ma ē claritas intelligētie q̄ notat cū dr. Quecūq; scpta sūt ad nr̄am doctrinā scpta sūt. scōs ē solidit̄as tolerātie. ibi.

Vt p patiam. fcia ē spāntas in nr̄e lricie. ibi. Et ꝑsolatōs scpturar̄. q̄rta est fecuritas obtinende glorie ibi.

k Spem bēam⁹ ē ei spes certa expectatio future bitudinis ex gra ⁊ meritis prouenies.

l De⁹ āt. b pōr ad tūgit suā oīonē ad p̄dictor ꝓpletōs ⁊ dicit. de⁹ āt patie ⁊ solatij. i. dator patie in aduerf ⁊ ꝓsolatōis p⁹ tribulatōnē Thobie. iij. P⁹ lachrymatōs ⁊ fletū gaudiū ⁊ exultatōnē ifundis. m Det vobis idipm sapē. i. idē mecū desiderātes mutuū ꝓfectū. n Scōm ihm xp̄m. i. fm doctrīā e⁹ o Vnanimes. q̄tū ad idēritatē crudelitatis.

p Vno ore. q̄tū ad idēritatē ꝓfessionis. q. vt deū ē ō. ꝛ. ca. Corde credit ad iusticiā. ore āt ꝓfessio fit ad salutem.

q Honorificetis deū ꝛc. q̄tū ad vnitatē opis. q. fides sine opib⁹ mortua ē.

r Propt q̄. b pōr monet i p̄iores vt inferiores ad bonū p̄mouēdū. Circa q̄ ꝑ pōt sua exhortatōs. scdo subiūgit sua oīōs ibi. de⁹ āt ipe. Circa p̄mū dicit.

r Propt q̄ suscipite inicē. p̄curādo charitatiue alt̄i⁹ bonū.

s Sic ⁊ xps accepit vos. i. curā accipiēdo būanitatē nr̄am oīb⁹ cōem. s. indeis ⁊ gētib⁹. mēbra vero dñt ꝓformari capiti. ⁊ ió q̄libet xpian⁹ dz pcurare bonus fris sui. Iż āt accepit būanitatē iudeis ⁊ gētib⁹ cōem tū alī q̄ diuersimode pcurauit iudeox ⁊ gētiū saluti. q. iudeis ꝓdicauit i psona ꝓpria ⁊ q̄dāmō ex debito. ⁊ b ē q̄ dic

t Dico em ihesum xpm mīstr fuisse circūcisiōis: pdicando iudeis circūcisiō. nō sic āt gētib⁹. ió dicit math. xv. nō sum missus nisi ad oues q̄ perierunt domus israel.

v Propt̄ dei ad ꝓfirmādas ꝓmissiones p̄m. licz em salus iudeox ⁊ gentiliū sit p vīā gr̄e. i. simplr. tū q̄tum ad iudeos ē ibi rō debiti aliq̄l⁹ inq̄tū ad vitatē dei p̄tinet iplere ꝓmissa p̄fib⁹ iudeox facta in lege. ꝓphetis. q̄ data fuer̄t solis p̄fib⁹ iudeis. ps. cxlvij. Nō fecit taliter oi nationi ⁊ iudicia sua nō manifestauit eis. Et sic sal⁹ gentiū magis est p vīā mīsericordie. q. i. lex ⁊ ꝓphe loq̄bant de eadez vocatōe ad fidē xpi. tū lex nō fuit data p̄fib⁹ cox. nec prophetie. vt deū est xpt qō subdit.

x Gētes āt sup misericordia. diuinit⁹ eis pcessa.

y Honorare deū. i. dīt verb aut factis.

z Sic scptū est. ps. xv.

a Propter hoc confitebor tibi in gentibus. i. facīā te ꝓfiteri ab illis credentibus ⁊ sunt verba filij ad pr̄em de deuotōe gentiū. accipiēdo tū mystice inq̄tū dauid cui⁹ē ypū. vt ibidē dcm fuit. erat figura xpi ipleti⁹ ipleti⁹ fuit i xpo q̄ in dō. Alle vo auctes hic allegate ⁊ de vocatōe gentiū dā fidē xpi fm ſkale sensuz simplr̄ intelligūt

b Et i. ex dic Esa. xxxv.

c Iterum ꝛc. vbi trāslatō nr̄a hz lectionē fm ⁊ iuxta

d Et iterum. ps. cxvj

e Laudate omnes gētes dñm. s. deuotione vestra.

f Et rursus esa. xj.

g Erit radix yesse. .i. xps fm carnem exiens de yesse.

h Qui exurget a mortuis.

i Regē gētes. nūc em data ē ei ptās in celo ⁊ in tra Math. vl.

k In eū gentes spabūt: q. vocate ad fidē bnt spem pſequēdi p ipm vītā eternā.

l De⁹ āt. b pōt suā oīonē ad dictor ꝓpletōnē dr. De⁹ āt spei. i. dator spei. m Repleat vos oi gaudio. spūali. n Et pace. p destē passionū q̄ turbāt animam.

o In credendo. b dicit. q: fides foīata ista facit. p Vt abundetis in spe. p cumulum meritorum.

q Et virtute spūssancti. cuius sunt principaliter opera meritoria. quia se habet ad liberū arbitriuz: sicut ſssor ad equum.

r Certus sum. hic apostol⁹ ponit suā excusationem ⁊ primo de hoc q̄ romanis scribit: secundo q̄ eos adhuc non corpaliter visitauit ibi. Propter quod. Circa primum primo excludit falsam cām quam posset aliqs opinari de sua scriptura. scz. q̄ reputaret eos illiteratos ⁊ simplices. ⁊ sic sua scriptura necessario indigentes quam remouet dicens.

r Certus sum aūt frēs ꝛc. ⁊ hoc sciebat p beneficentiā que est ei⁹ effectus.

s Repleti omni scia. ptinente ad salutē.

t Vt possitis alterutz monere. i. nō solū ꝓpiam vītā regere. ħ etiam aliorum.

v Audaci⁹. hic p̄fr exp̄mit veram cām sue scriptute. scz debitum officij sui. q. erat ap̄li⁹ gentiū. ⁊ dividitur i duo. q: primo ostēdit hui⁹ officiū. scdo ei⁹ effectum. ibi. Habeo igitur. Circa primū dicit.

v Audacius scripsi vobis ex pte. i. breuiter ⁊ succincte.

x Tanq̄ in memoriam vos reducens. de his q̄ scitis in habitu ⁊ non vos aliq̄ ignorantem docēs. ꝓtera dixit. ū. vij. ca. Scientibus ei legē loq̄r

y Propt gram q̄ data ē mihi. i. apl̄atus.

z In gentibus sanctificans euangeliū. i. scām oīonem ⁊ p̄dicans.

a Vt fiat oblatio gentiū accepta. i. oblatio quā offerunt gentes per fidem xpi sit accepta deo p̄i.

b In spūscō .i. p gram spūs scīficata. ⁊ nō p legales observantias.

c Habeo igit. hic p̄fr ostendit efficatiā officij sibi impositi primo q: sua predicatio ex auctē xpi erat ⁊ hoc ē q̄ dicit.

c Habeo igitur gloriā in xpo ihesu. i. auctoritatem officij a xpo habeo.

d Ad deum. i. ordinatam ad honorem diuinū: scīlo q̄ exercitio sui officij non solum erat per verba sicut predicatio pseudo apostolor. ħ etiam per miracula virtute xpi facta ad p̄firmatōs p̄dicatōis apl̄i. ió dicit

e Nō ei audeo aliq̄d loq̄ ꝛc. sic facientem pseudo apl̄i a

xpo nō missū. f Verbo ⁊ facto. q; a xpo habeo ꝑbū ꝑ dicatiōis ⁊ factū miraculosū ꝑbi cōfirmatiuū: ió subdit. g Et. p. idest. h In virtute signoꝝ. q̄tū ad minora miracula. i Et ꝓdigioꝝ q̄tū ad maiora. ꝑ hoc cōcludit effectū fuę ꝑdicatiōis ꝑ effectu ⁊ ꝑ exprimit exteńsiue. k Jta vt ab hierlem p circuitū vsq; ad illiricum loc⁹ ē i fine grecie vñ notāt ma rcllyricū. ⁊ scdo ite fine. q; ꝑdicauit vbi alij ñ ꝑdicauerant ⁊ sic fuit ibi maior labor. q; maiora loca nō erant disposita p ꝑdicatiōnē alioꝝ. et hoc ē quod dicit. l Dic aūt ꝑdicauit ⁊c. ⁊ ꝑ ex dictis litera. ꝑ hoc adducit ad ꝓpositū auctē Esaiū. m Quib⁹ nō ē annūciatū de eo videbūt: ⁊ ñ q audierunt de eo itelligēt. Ꝓpoꝑ qō ipediebar plurimum venire ad vos ⁊ ꝓhibit⁹ sū vsq; ad huc. Hūc vo alteri⁹ locū nō hūs i his regiōib⁹: cupiditatē aūt hūs veniendi ad vos ex multi⁹ ianis ꝑcedētib⁹ annis: cū i hyspaniaz ꝓficisci cepero spero q ꝑteriēs videā vos: ⁊ a vob deducar illuc: si vobis primū ex pte fruit⁹ fuero: nūc igit ꝓficisci in hierusalem ministrare sanctis. Ꝓbauerūt enī macedonia et achaia: collationē aliquā facere in pauperes sctōrum q̄ sūt in hirlm. Placuit eī ⁊ debitores sūt eoꝝ: nam si spūalium eoꝝ principes facti sunt gētiles: debēt ⁊ in carnalib⁹ ministrare eis. Hoc igit cū ꝑsūmauero et assignauero eis fructū hūc ꝓ vos ꝓficiscar i hyspaniā. Scio aūt q̄m veniēs ad vos i abūdātia bñdictionis xpi veniā. Obsecro ergo vos frēs ꝑ dñm nr̄m ihm xp̄m ⁊ ꝑ charitatē sctī spūs vt adiuuetis me in oratiōib⁹ vr̄is ꝑ me ad deū vt liberer ab infidelib⁹ q̄ sūt i iudea ⁊ oblatio mea quę sequit mei oblatō: accepta fiat in hrlem sanctis: vt veniā ad vos in gaudio ꝑ voluntatem dei vt refrigerer vobiscū Be⁹ aūt pacis sit cum omnibus vobis amē

§ Ꝓbauerūt. i. ꝑsenserūt. a Macedonia ⁊ achaia. i. cōuersi de tribus istis. ⁊ ꝑ hoc intelligunt cōuersi de aliis locis. b Collatione facē aliquā. i. donatione ō bōis suis c In pauperes sctōz. i. q̄ sūt de nūero sctōz. d Et debitores st. ſ. vt hoc faciāt eis. e Nā si ſ spūalium eoꝝ principes facte sūt gen. q; ꝑdicatio euāgelij exiuit a hrlm vt frequēter di. ē. ſ. f Sūt ⁊ i car. i. necessariis ad vitā corporalē. g Ministrare eis sic ei plact debēt sūpt⁹ ex debito necessitat⁹ eo ꝙ sūt ꝑdicatores ex officio. ita alijs q̄ faciūt hoc ex gr̄a de bēt debito honestatis. b Hoc igit cū ꝑsūmauero. assignādo eis ecclesiam p me missā. i Proficiscar ꝑ vos i hyspaniā ita ei ꝓponebat facere. k Scio ei q̄m ve. ad vos i abū. bñ. xpi veniā. i. i abūdātia bonoꝝ spūaliuꝝ: sicut Ḥeñ. xxx. dixit iacob ad labā. Bñdixit tibi de⁹ ad introitū meū de mltiplicatione bonoꝝ spiritualiū. Circa ꝓtem istā duo st notanda. ꝓmus ē sollicitudo apli circa ecclesiā dei q; ꝑ publicato euāgelio i ꝓuinciis ꝓdicasse: ꝙ dicit ꝙ hoc nō legit. Sz ꝫ hoc vī q̄ dr̄: Act. xviio. paulū biennio rome fuisse ⁊ ibidē disputasse ⁊ docuisse: q̄ tū ē i ytalia: de q̄ loquit decretū sicut ⁊ de hyspania pp q̄ ⁊ alie ꝓt dici q; ītētio decreti ē ꝙ nulli ꝑdicauit vel ecclesias cōstituit in dict⁹ ꝓuinciis. nisi petr⁹ vel alij ex ordinatione ⁊ institōe ipi⁹ ⁊ hoc mō paul⁹ i ytalia: hyspania nō ꝑdicauit. l Obsecro. b ꝙr aplꝰ ꝓtit oratiōi suffragia vt ipleant ꝑdicta. q; cūdo hrlm ab infidelibus iudeoꝝ et immitior ꝑ via ⁊ termio multa pcula sicut būt ꝙ reuelationeꝝ patuit ex eucūtu: act. xx. ió dic. Obsecro ārvos frēs ꝙ dñm ⁊c. ⁊ ꝓ ꝫ liaṽsq; ibi. m Et obsequū mei oblatio. i. elymosina ꝙ obsequū meū gētib⁹ oblata. n Accepta fiat. ſ. deo ad gloriā. o Sāct⁹ pauperib⁹ ad eoꝝ indigentiā releuandaz ꝑ Ut veniā ad vos i gaudio. officio dicto pacto. q Ut refrī. vo. ꝙ receptionē ſpūaliū bonoꝝ p⁹ multas tribulatiōes illatas mihi. r De⁹ aūt pa. ꝙrmatio ē ꝑdicto rū. In ca. xv. vbi dr̄ i postil. Imp̄ropria imp̄ropriantium

ubi ceciderant super me. Additio.

a IMpropria ipropriū deo ceciderūt sup xp̃m. quia
b nō recipiēdo xp̃m: deo q̃ xp̃m misit ipropria sunt
c t impropria ceciderūt sup xp̃m. q̃ q̃si blasphem⁹ ab
eis occidit vt in glo. In eo.ca. vbi dī in postil. Propterea ꝓtebor tibi
in gentibus.

Additio.

AEc auctoritas ꝓs. Confitebor tibi i
gentib⁹ t̃c. nō my-
stice ſ. xp̃cie ad liam
intelligit de xp̃o q̃ cō
fiteri facit credentes
fideles de gentibus
vnde statim sibi n-
gsit in ꝓs. Faciens
misericordiā xp̃o suo
dauid t semini eius
vsq; in seculū. xp̃i ei
regnū q̃ de semie da
uid fact⁹ est fm car-
nē ad Rom.j. ē vsq;
i seculū. q: regni ei⁹
nō erit finis t̃c.

In eo.ca. vbi dicitur in postil. Et iterū dicit Esa.xxxv. Ieramini gentes.

Additio.

HEc auctas q̃ allegat ab apl̃o cū dicit. Ieraminī gē
tes cū plebe ei⁹. nō ē in Esa. ſ. potiꝰ in Deut.xxxij
vbi dr. Laudate gētes cū plebe eius. vbi hebraica
veritas hꝫ. Ieramī gētes vel exultate gētes cū plebe eⁱ⁹. q̃
q̃dē auctas ad liam intelligit de vocatōe gentiū. vt ibidē
fuit plene expositū i additōe sup illud verbū: Laudate gē
tes. vide ibi. Replica.

IN ca.xv. burg. culpare apl̃m fvereꝰ q̃si falsaꝫ fece
rit allegatōz dicēdo. Et iterū Esa. ait. Ieramī gen
tes cū plebe eⁱ⁹. dicit eīm burgē. q̃ illa allegata au
ctoritas nō ē in Esa. ſ. Deut. xxxij. hic ꝫ burg. ꝓsumptōz
dico duo. p̃ q: burg. male emēdat allegatū apl̃i. q: q̃ alle
gat Deut. nō ꝓnat inētōi apl̃i fm verba. nec fm sensuꝫ
patet ꝓmū. q: nō hī ibi. Ieramī gētes. ſ. hꝫ Laudate gen
tes pp̃lm eⁱ⁹. patet scdm q: nō corrīdet illa ſra intentioni
apl̃i. q: ibi assignat ꝓ cā dicti vidicta cū subdit. Quia sanguinē filiorū suoꝝ vlciscet. ſ. hāt cā dicti apl̃i nō ē vindicta
ſ. gīa. q: vocatio iudeoꝝ t gentiliū. vñ ꝓ cā leticie gentis
cū plebe apl̃s assecdent dixit. Propt veritatē. ſ. ꝓmissionū. vocauit de⁹ iudeos ꝓ plebē significatos. t ꝓ misericordiā vocauit gētiles ꝓ gētes significatos. ꝓterea ist apl̃s
Cōfitebor tibi in gentib⁹ t̃c. t iterū. Ieramī gētes cū ple
be. ſ. nōe talis vocatōis nō vidicte q̃ describit Deut. xxxij.
Nō est igit multū mirandū q̃ burg. postillando ē inuadit
q̃ apl̃s nō pepcit. Cōtra igit p̃sumptōz eiusdē burg. dico
fm q̃ apl̃s recte Esa. allegat q: Esa. xxxv. hꝫ sensus quez
h vult apl̃s q̃ntis ꝑ alijs verbis. Ait eīm Esa. de leticia de
serte indee t solitudis. i. gētilitatis. put expōit ibi postil. t
burg. ibi cū nō reprehendit. Et cū hꝫ leticie ē vt ibi dr. ꝓgregatio gentis t plebis mi vnā ecclesiā xp̃i. t sic illud ea. in
sensu consonat h apl̃o. Capi. xvj.

COmmēdo aūt vobis. Postq̃ apl̃s instruxit roma
nos in moꝛib⁹ verbo ꝓdicatōis. h ꝑtr idē facit exē
plo imitatōis. ꝓponēs eis q̃dā ꝓsonas imitabiles
t diuidit in duo. q: ꝑ. ꝓponit exēpla ad imitandū. scdo ad
fugiendū. ibi. Salutat vos. p̃ in duas. q: ꝑ. ꝓponit imitāda. scdo vitanda vt opposita inꝛ se posita magis elucescāt scdm. ibi. Hogo aūt vos. prima adhuc i duas. q: p̃ notat
ꝓsonas sibi familiares. scdo cōes. ibi. Salutate appellen.
prima i tres q: p̃ notat ꝓsonas sibi familiares rōe bñficij. se
cūdo rōe meriti. ibi. Salutate ephenetū. tcio rōne ꝓximi
ibi. Salutate ampliatū. prima adhuc i duas. q: p̃ salutat p
sonas sibi familiares rōe bñficij sibi. t alijs fidelibus sibi. Salutate ꝓcā. Circa ꝓmū dicit. a Commēdo. i. ꝓmēdabilē scribo. b Phebē sororez nr̃am. ſ. religione xp̃ianitatis. ñ gnatōe carnis. c Que est ministerio ecclie q̃ ē cēchris. ē ei cēchris pot⁹ maris ꝓpe corūbū vbi ista phebe ecclesiam edificauerat t ibi del ministros suis sumptib⁹ fustē tabat. d Vt eas suscipiatis. erat enīz ꝓfectura ad curias cesaris. ꝓ suis negocijs. eo q̃ illa. pticia erat sibiecta romāis t ꝓ eā scripsit epl̃am hanc apl̃s vt innuit glo. Hyero. tū dicit q̃ apl̃s misit eā per thymotheū. ad qđ ꝓ eorū dauidū pōt dici q̃ thymotheꝰ iuit in societate huⁱ⁹ dñe et ambo fuerūt in legatōe. vel q: apl̃s scripturā suaz duplicauit ꝓpt picula maris t vnā misit ꝓ phebē: ꝓ thymotheū aliā. e Digne scias .i. vt decet scios. f Et assistatis ei t̃c. q: inē ꝓuersos ad fidē rome aliq̃ erāt de familia ipatoris. vñ phil. vl. dr. Salutant vos q̃ sunt de cesaris domo. g Etenī ipe assistit adiuuando t ministrando mihi t alijs beneficia.

i Salutate ꝓscā. h ꝑtr noiat ꝓsonas imitabiles et sibi familiares rōne bñficij spēalit sibi impēsi. d. Salutate ꝓscā t aq̃lā. erat aūt ꝓsca vxoꝛ aq̃le inde cui ꝓponit eam apl̃s. q: ꝓus credidit z ordo gie ꝓponēd⁹ est ordini nāre. vt q: erat magis famosa. k Adiutores meos i xp̃o
ihesu. h hī act. xviij. vbi hec mulier noiat ꝑscilla sicut iobs
na t iobanna. di eīm act. xviij. q: paulus māsit cū eis i corintho cū fuissent expulsi de roma ꝑ claudiū imꝑatorem
t cū eodē paulo inde recesserūt mota seditōe ꝑ paulum a
iudeis. l Qui ꝓ aia mea. i. ꝓ vita mea seruāda.

m Suas cervices supposuerūt. exponēdo se ꝑiculo mortis nec ꝫ fecerīt ꝫ ordinē charitatis. q: scilcet vitam pauli magis necessariā ecclie. ꝓpt qđ eā sue ꝓprie vite ꝓponebant ex magna charitate. n Quib⁹ nō sol⁹ gias ago t̃c. q: fecerunt. ꝓ cōi vtilitate ecclesie. o Et domesticas eoꝝ ecclesiā. i. ꝓgregatōz eoꝝ in fidelitū in domo eoꝝ.

p Salutate ephenetū. h ꝑtr exꝑmit ꝓsonas sibi familiares rōne meritī. ꝑ rōe fidei. q̃lis fuit ephenetus. de quo subditur. q Qui est ꝓmitus⁹ asie. i. regenerat⁹ in xp̃o
t sic fuit exēplar alioꝝ ad credendū. t q: hō liat⁹ erat. romā inerat ad alios instruendū. scdo rōe meriti in opatōe
ibi. r Salutate mariā. Erat eīm ciuis romana laborās ad cōem pacē ꝓuersoꝝ ad fidē. ió subdit. s Que multū laborauit ꝓ nobis. vñ ꝛ ipa dicit sionē ostenē inꝛ eos
eo ꝙ iudei ꝑtendāt se genib⁹ t ecōuerto. vt dcm est supra
.j.ca. denūciauit apl̃o tāq̃ ei q̃ posset. q̃dcle vel vellet. tercio rōe meriti in p̃dicatōe. d. t Salutate andronicū et
iuliā t̃c. erāt eīm iudei natōe. t forte de tribu apl̃i t multat tribulatōes sustinuerūt. sicut ipe. ꝓ noie xp̃i. v Qui sūt
nobiles in apl̃is. erant eīm de. lxx. xp̃i discipl⁹. ió subdit.
x Qui t ante me fuerūt i xp̃o. q: ꝓ⁹ vocati ab eo.

y Salutate ampliatū. h ꝑtr noiat ꝓsonas sibi familiares rōe conformi. t noiat h tres. ñ nō exꝑmit vbi assocIauerunt eū ꝓ⁹ lia. z Salutate appellen. h ꝑtr ꝓponit exēpla ꝓsonaꝝ min⁹ sibi spēalit. t ꝓ gnā ad exēpla i fide. secūdo in bona opatōe. ibi. Salutate triphenā. tcio ḡnā ad exempla ꝓ oīdie. ibi. Salutate amstrieū. Circa ꝓmū pōit q̃ tuoꝛ exēpla de fide. Primū t̃ ꝓ ea virilit pugnādo. cum dicit. z Salutate appellen. ꝑtū in xp̃o. i. ꝑtū in fi-

de xpi p tribulationū tolerātiā.scōz ē fideles ꝓgregādo.d a Salutate eos q ſt ab arſ.do.fecēar em iſte domū ad fideles pauperes ꝓgregādū.r i iſta ſalutatiōe ꝓncipalit itelligit tāḡ ꝓncipal i domo.tercīū ē i fide ꝓficiēdo.d. b Salutate herodionē cognatū meū.natōe r religiōe:q̄r ū est ꝓgregatos in fide ſalutādo.d. c Salutate eos q ſt ō nar ciſci domo. iſte narciſcus fuit q̄dā pīsbr diſcurrēs p ciuitates r loca ꝓfirmādo credēres i fide r fideles pauperes recipiebat hoſpitio r ſic ſalutat eos i xpo vl'r b dicēglosa.nūc erat abſēs ꝓfirmatōe fideliū pp qō aplus ñ noiat ipm ꝗ illos ō domo ſua. d Salutate triphe. b ꝓfir ponit exēpla opatōis bōe. r p i admiſtratione bonoꝝ coꝝ aliis.et noiat b tres matronas que talia exercēbāt.erat ei ꝓnumendo apō marrōas benotas b facē.vrsz i actb' r in aliis legēdis plurtū ſcōz verūm q: tercia alias duas in b ope ꝑcellebat.r ſō dicitur de ipſa.

e Que mul.labo. i do.i.amoꝛe dñi.

f Salutate. b ꝓfir ponit exēpla bone opationis.r p i admiſtratiōe bonoꝝ ſpūaliū.b. Salutate ruſū q erat ſacerdos ꝓmptꝰ ad diui na miſtrāda. g Et matrē ei' carnalē. b Et meā ſpūalē. i Salutate aſineretū.b ponit exēpla cōcordie nominans ꝑſes bitātes r cōcordes charitate ad alioꝝ imitatiōnē r eadē rōe ſalutat ſeqntes.d. k Salutate philologū.ꝓfir ofidit q̄lit ſe oſit bñe ad alias fideles ꝑſonas ḡ ñ noiauerat.d. l Salutate inuicē i oſculo ſancto. Iſte modus erat retinēdi fideles i ꝓmitia eccl̄ie i ſignū ꝓcordie r charitatꝭ r bñ dic. m In oſculo ſcō.a ſe excludendum oſculū adulatoꝝ:q̄ abſolō oſculabat ꝓſim.vj. Regū.xv. Et oſculū ſimulato ꝓ q̄ ioab oſculat' fuit amaſa.ij. Regū xj. Et oſculum ꝓditoꝝ q̄ iudas oſculat' fuit dñm Mat. xxvj. Et oſculū ipudicū Prouer. vij. ō muliere adultera ꝓhendēſūq; deoſculabat iuuenē ꝛc. n Hogo ār vos Poſtq̄ aplus ꝓpoſuit imitāda.b ꝓfir ꝓpōit exēpla. d. vinidit i duas.q: ꝓ ponit ſuā exhoꝛtationē. ſcōo ſubiungit ſuā oōes:ibi. De' ār pacis.ꝓma adhuc i duas q: ꝓ ponit exhoꝛtatiōe rōe ſūpta ex ꝓte exitatiōis. ſcōo ex ꝓte deuitātiū ibi. Vīa ār obedīētia. Circa ꝓmū dic. n Hogo ār vos frēs vt obſuc.eos.diligēt cōſiderādo r exitādo.

o Quia diffēſio.i.decliatiōes a rectitudie fidei. p Et offen.ſa.ꝑbēdo aliis occaſionē ruine.b ār facebant pſeudo apli:q̄s aplꝰ monet exitate:r ꝓfir oſidit q̄lit poſſint cognoſci.q: malū nō exitat niſi cognitū. r b oſidit ex trib⁹. ſcz ex fine.q: ꝓdicāt r docēt pp bonū vtile r delectabile:ſō dic. Hmōi ei xpo dño nro ñ ſ. ꝗ ſuo vētri.ſcōo ex mō loq̄ndi.q: vicia maioꝝ palpāt r eis adulāt:ſō dic. Et p dulces ſmōes r bñdictōes ꝛc.tercio ex eis q̄b⁹ loquūt:ſō dic. q Seducūt coꝝ inocē.q: ſimplices ꝑ decipiūt q̄ talibus facili' acq̄eſcūt.r dicūt b inocētes nō a puritate cōſcie ꝗ a defectu iduſtrie:ſic ꝑuer.xiiij. Innocens credit oi ẏbo.

r Vīa ār.b ꝓfir hortaꝛ eos rōe ſūpta ex ꝓte ipoꝝ quia romani ꝓuabant toti mūdo. r tō bōa exēpla eoꝝ deferebant ad oēs ptes oꝛbis:p nūcios de roma venientes.pp qō fideles rome manētes magḷ debāt decliare doctrinā ꝓfectis maloꝝ vt bonū exēplū darēt alijs p mdm:ſō dic. r Pestra ār obediētia.i fide euāgelij. s Ih oi loco diuulgata ē mō dicto. t Gaudeo igf i vo.eō q bonitas via redūdat in alias ptes. v Sz volo vos ſa.eē i bo. ſ.ognoſcēdo r opando. x Et ſim.in malo.ſ.opādo nō in cognoſcēdo.q: ognitio malī vt cuiti nō ſolū ē bōa ꝗ ñ ntia ad ſalutē. y Deꝰ ār b ꝓfir adiugit auxiliū ſue oꝛōis:r p i euitādis mal.o. Deus ār pa.ſ.aduto:r cōſuato:. z Cōfortat ſatha.i. aduersariū nīe ſalutē.r ſcōo i bōis cōſequēdis:ſō ſubdit. Ḡa dñi ꝛc. a Salutat.ſup po ſuit apls exēpla admitādū i bono. dic ꝓfir ponit exēpla ad ꝓſeuerādum i bono coꝝ incepto ofidēs q' multi valētes ō eoꝝ bono gaudebāt.ꝓpt qō magḷ ꝓſeuarē debebāt:dicit igit.

p Saluat vos thimo. epheſios.r epūs

b Aduto:me⁹ ꝑdicatiōe euāgelij. c Et luci⁹.q fuit comes apli idimidu⁹.vt dic hiero.r p⁹ ex act.apo.d.Et ia ſonꝭ ſoſipr cog.mei.i.natōe iudei:de quib⁹ habet in act. e Saluto vos ego terci⁹.nō ē b terci⁹ nomē nūerale. ñ nomē ꝑſonale notaꝛij pauli:de e⁹ licētia iſte poſuit nomē ſuū i ſalutatiōe. f Salutat vos gai⁹.corinthioꝝ ep̄s.cui iobes ſcpſit epłaz q̄ ꝑdicatores euāgelij recipebat. r ito paul⁹ q̄ñ ibat illuc ad ipm decliabat. g Et ecclie.eccl. regnmi gay ſtiecta. h Salu. vos erast⁹ achari. citat⁹.i. ꝓncipes e⁹.r ſic dict⁹ ab archos q̄ē ꝓnceps. vl'alit' fortē meli⁹ archari⁹ōr.q:cuſtos erat publice arce.vbi ſcptar acta citat⁹ reponebāt:vel vectigalia. i Et q̄r⁹ ff. nō fāguie ñ fidei religiōe.r ē b q̄r⁹ nomen ꝑſonale. k Ḡa dñi ꝛc.b ōe ad cōfirmādū ꝑdicta. l Et aūt.b ē vltia ps epł'e.ſ.e⁹ cōclusio q̄ diuiſa fuit ꝛ ꝓhemiū r narratione a ꝓncipio.i q̄ cōcludit apls epłaz ſuā.r diuiarū gr̄aꝝ actiōz r b cōcludit ex duob⁹.ſ.qꝛvocatō ad fidē ē p ipm r e⁹ cōfirmatio.r ex b q̄ m ſteriū xpi ñris tpib⁹ reuelauit q̄ ab antiq̄s tpib⁹ fuit deſideratū.r añ tpa ſoli deo cognitū:ſic igf. l Et aūt q potēs eſt vos cōfirmare.ſ. deo vni r trino ſit ſup. Honoꝛ r gloria.q̄ hic accipit ex fine but⁹ ꝓpt⁹ terū conſtruat cū ſequentib⁹ aliis. m Iurta euāgeliū meū.i.ꝑ ꝑdicationē q̄ tamē ē xpi vt actoꝛ. ito ſubditur n Et.p id eſt. o Predicationē ihesu xpi.quem predico actoꝛem euangelij. p Scim revelationē m ſterij. id ē ſacri ſecreti redemptiōis noſtre q̄ ē in euangelio reſeratū.pp q̄. ꝛx.interꝓetes vbi Eſa.ix. habet nr̄a translatio.Et vocabit nomen eius admirabilis.conſiliar⁹.deus fortis.pf futuri ſeculi.princeps pacis.ſi tranſtulerimt Et vocabitur nomē eius magni conſilij angelus.

q Tpibus eternis tacti.hoibus:deo tñ cogniti.ōr autez eternis tpibus.q: eternitas qua mensuraꝝ cognitio diuina nō aꝑpendit a nob niſi p cōgationē ad tp̄s infinitū.

r Nō nūc patefactū ē. s. qpe notle legis. s Per scpturas ꝓphaz. aplōs relerates. Luce vi. Aperuit illis sensum vt intelligerēt scripturas. t Scōm ꝓceptū eterni dei. i. fm ordinē ei⁹. qz etnalit dispositū fuerat ī xpo. v Ad obe. fi. in cūctis gētib⁹. i. vt cūcte gētes obediāt fidei.

x Cogniti soli sapienti deo. hoc refert ad illd qđ dicitur tpib⁹ etnis tacitū.

y Per ihm xpm. q ē mediator nī ad reducendū nos ī deum. z Cui. s. xpo a Honor ī ē reuerentia i testimoniuz virtutis exhibita in xpo ei hoie sūt oēs virutes ī charismata. b Et gria. q ē honor exhibit⁹ alicui cuz multis honor aūt exhibet xpo hoi cuz scīs ī angelis. c In secula seculoz amē. i. etna lit⁹ eterne glie nos pricipes faciat q cuz pce ī spūsco viuit et regnat in scla seculoꝝ. amen.

In ca. xvi. vbi dr in postil. T pib⁹ eternis tacitum.

Additio.

Qcit aūt my sterīū xpi tē porib⁹ etnis tacitū. Nā hz ex alīq pte antiqs patribus fuit cognitū. sū plene a nullo erat pfitū quoz suo tpe per ihm xpm fuit reuelatū. ī p scpturas ꝓphetaz ab eo relata testificatuz vt in slo.

Postilla fris Nicolai de lira sup epi stolas pauli ad corinthios icipit. Ca. j.

Paul⁹ vocat⁹ apls hic icipit scōa epla Pauli aplī i q incipit scribere grece in pceden ei epla pfert pferat romanis latine. ī dividit in duas ptes. qz ꝓio scribit. aliqđ⁹ ecclesijs. secūdo spūalib⁹ psonis scōa ps incipit in pma epla ad tim. pria dividitur in sex partes fm numez ecclesiaz q patebunt ꝓsequndo dño cōcedente. Circa ꝓmuz considerandum q apls in epla pceden

r qđ nūc patefactū ē. p scripturas ꝓphaz fm ꝓceptū
v eterni dei ad obedientiaz fidei in cunctis gentibus
x cogniti soli sapienti deo.
z a b c p ihesum xpm cui honor ī gloria in secula seculoꝝ Amen Explicat epistola Pauli ad Romanos.

Incipit ꝓlog⁹ in primā epl̄am ad corinthios.

Epla pria ad corinthios multas causas diuersaz cōplectit. Quaz p tē relatōe fm. ꝓgnouit apostol⁹. Partim ipoz corinthioz sunt lris indicate. Nōnullas xo ꝓ officij sui cura: aut oz dinat: aut emēdat. ī variis curatōibus medet: diuersa infirmitate languētib⁹. Nam apud eos primū curat dissensionis viciū: qđ multi pseudo aplōz vnitatē ituleſt scidētes eccle. vt prio prij nois facerent sectatores qđ his exprobrat xbūs apostol⁹. Hoc aūt dico. q vnuſqſq vr̄m dicit. Ego quidē sum pauli: ego autē apollo: ego xo cephe: ego aūt xpi. Et obliq̄ boz se dicit facere noīm mentionez vt multomagis erubescāt id facere sub falsoz aplōrū noīb⁹: qđ etiā si sub pauli ī petri fiet noīe displiceret. Scōa cā ei⁹ inducitur q pne oblit⁹ reuerētie: vxorem sibi nō erubuit facere ō nouerca. Nō facīn⁹ licet fornicatoz appellauerit aplōs. tū ita ordenauit vt in vltionē facti auctorē talis opis dyabolo iudicauerit deputandū imposita iudicioz ī litiū tercia q stione. Quarto loco matrimonioz iura tractātur his

ti cōmēdauerat gr̄am dei ꝓ qua iudei ī gētiles in vna sūt ecclesia ꝓuicti. ī ꝓ qua hūt charitatiue ad inuicē colligari Hīa vo ꝓferk in eccle sacris. ī iō post epl̄am ad Rom. in q fit fmo de xpi gra cōuenīēter ponūt epl̄e ad cōrinthios in qbus eplis eos instruit de ipis sacris. ī dividit i duas ptes fm duas epl̄as in pma aplōs instruit corinthios de ecclesie sacris. i scda ō sacramentoz ministris. In hac aūt epistola ꝓio ꝓmittit aplōs salutatōz. scdo ꝓsequit suā intentōz. tbi. gratias ago. In salutatione vo tria pōt. p mū est ex pte psone salutantis dicens.

a Paul⁹ vocatus aplōs. Hō vo b⁹ nomuuis paulū mod⁹ sue vocatōis ad apostolarū ponunt. s. j. ca. ad Rom.

b Per vo. dei. s. p voluntatē bīplacitū mali vo plati sī per ei⁹ voluntatē signi q dī ꝓmissio inōtuz a deo ꝓmittunt i tali officio. c Et sosthenes frat. hūc aūt aplōs secū ponit i salutatōe q⁹ deuterat ad eū defect⁹ corinthioz. tāq̄ ad eū q̄ posse poterat et volebat. ī ne corinthij crederent ipsuz sosthenē ō fecisse nō ex charitate. ꝯ alia cā. iō aplōs posuit ipsum in salutatōe corinthioz tāq̄ optans ē saluté eoz. ī per ō oñderet q⁹ sosthenes charitate fratna mot⁹ deuterat ad ihm defect⁹ corinthiorū scdo ponit personaſ salutatas. d.

d Ecclesia ōi. i. cōgregatōi fidelium.

e Que ē corin. ꝯtū ad fideles in ciuitate habitantes.

f Vocatis sanctis q⁹ gr̄am diuie vocatōis venerant ad sanctitatem.

g Cū oīb⁹ q̄ invocant nomen dñi. ī. ꝯtū ad fideles habitātes nō solū in ciuitate ꝯ etiā in tota diocesi. iō sbdit.

b In oi loco ipoz. i. sbiecto iurisditōi epi ī alioz illi⁹ ecclesie ministrorum.

l Et nfo. ꝓ hoc eīn q sbijcīebāt epo ei.

Quito loco virgilatis cōsiliū velut e vicino ꝓsequit Sexto loco de escaz lnia disputatur. Septimo atqz octauo loco de attōdendo viris: ī mulierib⁹ velanpo capite: ac sacroz cōione ꝓcipitur. Nono loco emulatio q diuersitate donoz spūaliū nascebat ī ex emplo membroz ī corporis castigatur. Decimo resurrectōis spes multis et argumentis ī rōnib⁹ approbatur: Vltio de colligendis ad necessitatē sctōrum noīe charitatis cura vl̄ edificatio cultui iponitur. Interseruntur his pauce q aut vt qbusdā vr̄ pēdet ex superioīb⁹. aut būt hz ꝓprias tū paulas actōnes.

Explicit prologus.

Incipit argumentum.

Corinthij sunt achei: ī bi sūt ab aplo audiert xbū vitatis ī subuersi sunt multifarie a falsis aplis. Quidem a pbie xbōsa eloqntia. alij secta legis iudaice inducti sunt. Hos reuocat apostolus ad veram fidem ī cuā gelicam sapientiā scribēs eis ab epheso ꝓ timotheum discipulum suum.

Explicit argumentum.

Incipit epistola ad Corinthios. j.

Capitulum. j.

Paulus vocatus apostolus ihu xpi
b per voluntatē dei
c et sosthenes frater
d ecclesie
e dei que est corinthi: sanctis
f tatis in xpo ihesu vocatis
g sanctis cum omnibus qui
invocant nomen domini
h nostri ihesu christi in omi ni loco ipsorum ī nostro.

nitatis nō erāt exēpti a prāte apli. tercio ponit bona salutaria ⁊ optata di. k Gīa vob. in pñi. l Et pax. i. gl'a i futuro i q̄ pax pficit. q̄ appetit' ibi termiat sine quicat Xpi q̄ b̄ bona sūt a deo solo. sicut ab actore tō subdit m Et deo pre nr̄o. q̄ ē p̄ oim p creationē q̄ fidelium mī per gratie adoptiōs n Et dño ihu xpo. q̄ ē mediato: salutē. o Gīas ago. Hic pñr. psequit apls suam, intentionez seu tractatū explarē. in q̄ apls p. grās agit de bonis corinthio' vt libenti' accipiāt ei' correctionē: scdo. p. cedit ad eor' īstructionē: ibi. Obsecro aūt vos. Circa pmū dicit. o Gratias ago deo meo. Iz em sit de' oim. mī dz spālit de' bonor' p fidē ⁊ deuotionem.

p Semp. i. in omi bus horis mihi ad oandū ꝓgruis ⁊ de putatis. q Pro vobis. sicut p filijs charissimis.

r In gr̄a dei q̄ data ē vobis. i. pp. grām vobis datam.

s In xpo iesu. i. a plenitudie gr̄e ei' fm q̄ dz Joh. j. De plenitudie ei' oēs accepim'. t Quia i oib'. s. ptinenti b' ad salutē. v Diuites facti estis. i. abundantes.

x In illo. i. p illū. y In oi vbo. q̄ liguis oib' loq̄bāt tūc ei baptizaī p impositōnē manuū apl'or dabāt donū liguar': vīz in xpō. in plurib' locis vel dic. In oi vbo q̄a abūdabāt i vbis doctrine. ß q̄ vbū nō, pferī nec ordinat nisi, pcedat ex bitu scie: tō subdit. z In oi scia. i. intelligētia scripturar' ad salutē ptinentiū. b̄ tū intelligendū ē de maioribus illi' eccl'ie. ad q̄s spectabat docere. a Sic testimoniū xpi. i. scōs ꝓcordantiā ad ei' euāgeliū q̄s supple b Cōfirmati ē i vobis. i. firmiter indicati. aliē nō esset recta scia si a xpi testimonio discordaret. c Ita vt nihil vobis rē. t in b̄ osidit gr̄e pfectionē. d Expectantib' rene. rē. in die iudicij q̄ revelatio bonos faciet beatos in re ß expectatio h' revelatiōis facit eos beatos i spe: esa. xxx Beati oēs q̄ expectant eū ⁊ tō de tali expectatione cōmithio' apl's grās agit deo. ⁊ q̄ b̄ expectatio nō sit vana: ß ē aut illo dei firma: tō subdit. e Qui ⁊ cōfirma. vos vt q̄s ad finē sine crimie. i. sine pcō mortali. q̄ pcm̄ veniale nō p̄t ēt a pfecti' oino vitari. f In die aduēt' rē. b̄ dicit q̄ sine crimie i die mort'i inentē. i die iudicij sine crimie pītabit. ⁊ pdicta cōfirmat p fidelitatē dei. d. g Fidel' de' p quē vocati estis. s. ad fidē. ⁊ sic nō deficiet vobis i auxiliādo vt pueniat' ad gloriā. Ss pt b q̄ri quō apls ō corinthijs tāta dicat p̄conia cū stati postea subdat q̄ inē eos erāt scismata. Sed q̄ dom q̄ illa scismata nō erāt cōia sed erāt ibi multi boni ⁊ ifati ac charitate cōiūcti. in q̄b' verificabat' vbū apli. vñ dz. s. q̄ alīq̄ corinthio' dicebāt. Ego sū xpi. ⁊ isti nō faciebāt ptēnōē ppt baptistas. q̄ totā efficatiā baptismi xpo attribuebāt. h Obsecro. b pñr apls icipit eos instrūere ⁊ dividit in duas ptes. q̄ p istruit eos de sacris. scdo de q̄busdā aliis. xvj. ca. Circa pmuz sciendū. q̄ i sacris tria sūt. s. ipm sacrm ⁊ res significata ⁊ cōtēta q̄ ē gr̄a. ⁊ res signa ⁊ nō ptēta q̄ ē resurrectiōis gloria. ⁊ tō p agit de sacris: scdo de gratijs. xij. c. tercio de gl'ia resurrectiōis. xv. ca. pma adhuc i tres. q̄ p agit de ptinentib' ad sacrm baptismi ⁊ cū b̄ de mō docēdi. eo q̄ scribitur Mar. vi. Docete oēs gētes baptizātes eos rē. scdo agit ō sacro mrimonij. v. c. tercio de sacio eucharistie. viij. capi. Circa pmū sciendū q̄ inē corinthios erat dissensio ꝓpter baptistas ⁊ doctores. quia baptizati ab vno apl'o pferebāt se baptizaī ab alio q̄si baptism' h̄ret efficatiā a mīstro. ali q̄ ēt doctrinā pho p vbis ordinatā reputabāt magis efficacē doctrinā apl'or talib' carēte. ⁊ tō circa b̄ duo facit apl's q̄: p remouet apls ptēnōē. scdo cōtentiōis cām. c. iij. pma i tres. q̄: p ponit suā admonitionē: scdo apit ei' intentionē: ibi. Significatū ē. tercio admonitiōis rōes. ibi. Diuisus ē xp̄s. Circa pmū admonet eos ḡtiose vt ei' admonitio magis recipiatur admonet ei eos būlit. d. b Obsecro ⁊ nō ꝑcipio ⁊ ēt charitatiue. d. i Fratres. q̄ ē nom amoris. ⁊ ēt reuerent. d. k Per nomē dñi nr̄i iesu xpi. ⁊ ēt vtiliter. q̄: admonet eos de vnitate ⁊ concordia fuāda inē eos ō vita pīa ⁊ doctria. d. l Vt idipm dicat' oēs rē. ita q̄ i vbis ⁊ fact' vīs non appareat aliq̄ discordia. m Sit' āt pfecti rē. de q̄dā.

Et in eadē scia. de ptēplādis. Significatū ē. b̄ pñr apl's apit sue monitiōis ītēnōē. ad b̄ ei monuerat eos de charitate ⁊ concordia vt cōuenientius argueret discordātā ipoz audita: tō dic. o Significatū ē mihi de vob frēs mei. charitatiue eos alloq̄t vt correctio ei' meli' suscipiat.

p Ab his q̄ sūt cloes. fm aliq̄s nomē ē matrone deuote in cui' domo plures fideles manebāt. fm alios ē nomen loci, ppe corinthū vbi hitāt fideles de ptēnōe corinthioz dolētes. ⁊ si p̄ nō accipit vel scdo: sosthenes erat in illa societate a q̄ fuit missus ex bono zelo b denūciare apl'o q̄: contentiōes sūt inē vos. pñr exp̄mit modū ptēnōis. d.

q Hoc aūt dico. i. refero. r Qz vnusq̄sq̄ vrm. rē. q̄libet ei noiabat se ab illo a q̄ baptizat' erat. q̄si baptism' vnius erāt maior' efficacie q̄ alteri'. cū tñ oēs debērēt se noīare a xpo. q̄ sol' baptizat interī. fm q̄ dz Joh. j. sup q̄ vidert spūm descendēte ⁊ manēte sup eū. b ē q̄ baptizat in spūcto. ⁊ tō baptism' non hz efficatiā a mīstris: ß a solo xpo. ppt q̄d euitandū errorē corinthioz fuit introductū i greciā. cō q̄dā ps ē achaia: i q̄ ē corinth' vt baptiza rēt i hac forma. s. baptizat fu' ibu xpi. rē. ß cessante errore eccl'ie cēsit baptizari sb hac forma. Ego baptizo te rē. i q̄ meli' exp̄mit forma baptismi a xpo tradita. Mar. vl. Docete oēs gētes baptizātes eos i noīe pris rē. q̄: in forma ecclesie exp̄mit p̄sona baptizāt' mīsterialit cū dz. Ego baptizo. vt vident vba pīi sonare. t Diuisus ē xp̄s. b cō secūter apl's ponit rōes sue monitiōis. s. q̄ dissensiones ñ dēt ēt inē eos. ⁊ p̄ osidit b̄ i baptismo. scdo in doctrie vbo ibi nō in sapia vbi: pma adhuc i duas. q̄: p ponit sue monitiōis rōem. scdo excusata se suspitionem. ibi. Gīas ago Circa pmū dic. t Diuisus ē xp̄s. q. d. videt sed ex vbis vīs q̄ maior ē efficacia vni' baptismo q̄s baptismo alteri' attribuitis. q̄: solus xp̄s baptizat interī' vt dictū ē. ⁊ tō si baptismarib' pluriū varias vtutes attribuit'. sequit q̄ christus sit diuisus aliē opando in baptismarib' a diuersis ministris. Et ad maiorē intelligentiā sciendū q̄ xp̄s i baptismo duplicē hz vtutē. ppriā. vna ē diuia: q̄ cū patre ⁊ spūcto mūdat interī a peccato. ⁊ hec potestas nulli creature cōmunicari potuit. sicut nec deitas. alia cōperit ei fm naturā hūanā q̄ dz ptās excellētie i sacris. ⁊ p̄sistit in ḡratuo. pmū ē q̄ sol' de' instituit sacra. fm q̄ effectū sacri q̄ ē caracter potuit pferre sine sacro. si aūt de gr̄a q̄ ē effectus sacramēti loq̄mur. dat a solo deo pncipalit. a xpo vo homie mīsterialit mīs. cū pncipali' ceteri' mīstris. q̄ ē instm

deirati coniancti. Tercio est q virt⁹ passionis ei⁹ opatur in baptismo t in aliis sactis. Quarto q ad ei⁹ inuocationē sacia pferunt hanc ät prätem excellentie maxime ḡtuz ad ꝟ vltimū potuit ministris pferre. ſ. q in eoz nōib⁹ conferretur baptism⁹. ꝟ tñ cōicare noluit: ne scisma fieret in ecclesia q tot baptiſmata crederent ät ministri. ꝓpt qō ſbdit.

v Nunqd paulus crucifix⁹ x est ꝓ vobis aut in nomine y pauli baptizati estis. gratias a go deo meo q nemi nē vſm baptizauī: nisi crispum t gaiuz: ne qs dicat q in nomie meo baptizati z estis. Babptizaui ät t ste a phane domū ceteꝝ nescio siquem alium vestrum ba b ptizauerim. Nō eñ misit me xp̄s baptizare ꝫ euāge lizare nō in' sapiētia verbi c vt non euacuet crux christi. Verbū ei crucis peun d ntib⁹ qdē stulticia ē bis ät e qui salui fiunt. i. nobis dei ꝛtus ē. Scriptū est enim f Perdā sapiam sapientiū g m t prudentiā prudentiū reh probabo. Vbi sapiens. i vbi scriba. vbi inquisitor k huius seculi. Nōne stultā fecit deus sapiam h⁹ mūdi: l Quia in dei sapia nō cognouit mundus per sapiam deū placuit deo per stultitiam predicationis saluos facere credentes. Quoniam et iudei signa petunt et greci sapientiam quaerunt. nos autem predicamus christum crucifixum iudeis quidem scandalum gentibus autem stultitiam. ipsis autem vocatis iudeis atque grecis christum dei virtutem et dei sapientiam. quia quod stultum est dei sapientius est hominibus et quod infirmum est dei fortius est hominibus. videte enim vocationem vestram fratres quia non multi sapientes secundum carnem non multi potentes non multi nobiles. sed quae stulta sunt mundi elegit deus ut confundat sapientes et infirma mundi elegit deus ut confundat fortia et ignobilia mundi et contemptibilia elegit deus et ea quae non sunt ut ea quae sunt destrueret. ut non glorietur omnis caro in conspectu eius. ex ipso autem vos estis in christo iesu qui factus est nobis sapientia a deo et iustitia et sanctificatio et redemptio. ut quemadmodum scriptum est. qui gloriatur in domino glorietur. et ego cum venissem ad vos fratres veni non in sublimitate sermonis aut sapientiae annuntians vobis testimonium christi. non enim iudicavi me scire aliquid inter vos nisi iesum christum et hunc crucifixum. et ego in infirmitate et timore et tremore multo fui apud vos. et sermo meus et praedicatio mea non in persuasibilibus humanae sapientiae verbis sed in ostensione spiritus et virtutis. ut fides vestra non sit in sapientia hominum sed in virtute dei. sapientiam autem loquimur inter perfectos sapientiam vero non huius saeculi neque principum huius saeculi qui destruuntur. sed loquimur dei sapientiam in mysterio quae abscondita est quam praedestinavit deus ante saecula in gloriam nostram quam nemo principum huius saeculi cognovit si enim cognovissent nunquam dominum gloriae crucifixissent. sed sicut scriptum est quod oculus non vidit et auris non audivit et in cor hominis non ascendit quae praeparavit deus his qui diligunt illum. nobis autem revelavit deus per spiritum suum spiritus enim omnia scrutatur etiam profunda dei. quis enim scit hominum quae sunt hominis nisi spiritus hominis qui in ipso est. ita et quae dei sunt nemo cognovit nisi spiritus dei. nos autem non spiritum huius mundi accepimus sed spiritum qui ex deo est ut sciamus quae a deo donata sunt nobis. quae et loquimur non in doctis humanae sapientiae verbis sed in doctrina spiritus spiritalibus spiritalia comparantes. animalis autem homo non percipit ea quae sunt spiritus dei. stulticia enim est illi et non potest intellegere quia spiritualiter examinatur. spiritalis autem iudicat omnia et ipse a nemine iudicatur. quis enim cognovit sensum domini qui instruat eum. nos autem sensum christi habemus. et ego fratres non potui loqui vobis quasi spiritalibus sed quasi carnalibus. tamquam parvulis in christo lac vobis potum dedi non escam. nondum enim poteratis sed nec nunc quidem potestis. adhuc enim carnales estis. cum enim sit inter vos zelus et contentio nonne carnales estis et secundum hominem ambulatis. cum enim quis dicat ego quidem sum paulli ego autem apollo nonne homines estis. quis ergo paulus quis autem apollo nisi ministri eius cui credidistis et unicuique sicut dominus dedit. ego plantavi apollo rigavit sed deus incrementum dedit. itaque neque qui plantat est aliquid neque qui rigat sed qui incrementum dat deus. qui autem plantat et qui rigat unum sunt. unusquisque autem propriam mercedem accipiet secundum suum laborem. dei enim sumus adiutores dei agricultura dei aedificatio estis. secundum gratiam dei quae data est mihi ut sapiens architectus fundamentum posui. alius autem superaedificat unusquisque autem videat quomodo superaedificet. fundamentum enim aliud nemo potest ponere praeter id quod positum est qui est christus iesus. si quis autem superaedificat super fundamentum hoc aurum argentum lapides pretiosos ligna fenum stipulam. unius cuiusque opus manifestum erit dies enim domini declarabit quia in igne revelabitur et unius cuiusque opus quale sit ipse ignis probabit. si cuius opus manserit quod superaedificavit mercedem accipiet. si cuius opus arserit detrimentum patietur ipse autem salvus erit sic tamen quasi per ignem. nescitis quia templum dei estis et spiritus dei habitat in vobis. si quis templum dei violaverit disperdet illum deus. templum enim dei sanctum est quod estis vos. nemo se seducat. si quis videtur inter vos sapiens esse in hoc saeculo stultus fiat ut sit sapiens. sapientia enim huius mundi stultitia est apud deum. scriptum est enim qui apprehendit sapientes in astutia eorum. et iterum dominus novit cogitationes sapientium quoniam vanae sunt. nemo ergo gloriet in hominibus. omnia enim vestra sunt sive paulus sive apollo sive cephas sive mundus sive vita sive mors sive praesentia sive futura omnia enim vestra sunt vos autem christi christus autem dei. sic nos existimet homo ut ministros christi et dispensatores mysteriorum dei. hic iam quaeritur inter dispensatores ut fidelis quis inveniatur. mihi autem pro minimo est ut a vobis iudicer aut ab humano die. sed neque meipsum iudico. nihil enim mihi conscius sum sed non in hoc iustificatus sum. qui autem iudicat me dominus est. itaque nolite ante tempus iudicare quoadusque veniat dominus qui et illuminabit abscondita tenebrarum et manifestabit consilia cordium et tunc laus erit unicuique a deo. haec autem fratres transfiguravi in me et apollo propter vos ut in nobis discatis ne supra quam scriptum est unus adversus alterum inflemini pro uno. quis enim te discernit quid autem habes quod non accepisti si autem accepisti quid gloriaris quasi non acceperis. iam saturati estis iam divites facti estis sine nobis regnatis et utinam regnetis ut et nos vobiscum regnemus. arbitror enim quod deus nos apostolos novissimos ostendit tamquam morte destinatos quia spectaculum facti sumus mundo et angelis et hominibus. nos stulti propter christum vos autem prudentes in christo nos infirmi vos autem fortes vos nobiles nos autem inhonorati. usque hanc horam et esurimus et sitimus et nudi colaphizamur et instabiles sumus et laboramus operantes manibus nostris maledicimur et benedicimus persecutionem patimur et sustinemus blasphemamur et obsecramus tamquam purgamenta huius mundi facti sumus omnium peripsema usque nunc. non ut confundam vos haec scribo sed ut filios meos carissimos moneo. nam si decem milia pedagogorum habeatis in christo sed non multos patres nam in christo iesu per evangelium ego vos genui. rogo ergo vos imitatores mei estote. propter hoc misi vobis timotheum qui est filius meus carissimus et fidelis in domino qui vos commonebit vias meas quae sunt in christo sicut ubique in omni ecclesia doceo. tamquam non venturus sum ad vos quidam inflati sunt. venio autem ad vos cito si dominus voluerit et cognoscam non sermonem eorum qui inflati sunt sed virtutem. non enim in sermone sed in virtute est regnum dei. quid vultis in virga veniam ad vos an in caritate et spiritu mansuetudinis.

Vide. prima i duas. q. prio pōit suā pbatōs. scdo pbati onis mālestatōs. ibi. Nā t indi. C circa primū sciendū q idē mod⁹ nō puenit oi doctrine vt dr. ij. metaphysi. t. j. ethi. Mod⁹ em pcedendi p demōstratiōes nō pcuit rhethorice ꝫ geometrie. t cōuerso pſuadere non pcedit geometrie ꝫ rherorice vt ibidē dr. t silr si aliqs in nā actuali. vtpote angelica demōstratōib⁹ geometricis vti vellet icōuenienter pcederet. qz nō sunt applicabiles nisi materie corpali. Ex his sequit talis rō. ille mod⁹ docēdi non ē pueniēs alicui doctrine q quā destruit id qō ē in ea pncipale. t sic est in ꝓposito. qz pncipale in doctrina fidei est salus p fidē xpi crucifixi. ꝓpt qō aplṡ dicit. ſ. c. Non iudicaui me aliqd scire inter vos nisi tm idm xpm t hunc crucifixū. immo ꝺo pncipaliter sapie verbi est destruere salutē sactā p crucē xpi. vt dicet ſtari. t hoc ē qō dicit aplṡ. Non in sapia vbi misit me xp̄s euāgelizare. o Vt nō euacuet crux xpi. i. fides passionis ei⁹. qz pnter aliā q vident hūane sapie iposſibilia. vt q de⁹ moriat t ꝓsiliat aliq vident huic sapie ꝛria. vt q aliqs mortē t ꝓsiūē non refugiat. ꝫ magis ad hoc volūtarie se offerat t ꝓsiliꝫ. ꝓpt qō sapiēt⁹ mundi stulta vr doctrina fidei. t iō ſbdit. e Verbū em crucis. i. pdicatio passionis xpi f Pereuntib⁹ qdē. i. infidelib⁹ vſm mūanā sapiam tñ sentētib⁹ g Stulticia ē roīb⁹ dictis. h Bis ät q salui fiūt. i. fide lib⁹. i Vbi⁹ dei ē. qz q crucē aduersari⁹ eoz dyabol⁹ deiicaus est. t qz expiuntur in se virtutē xpi inuolupatum carnaliū repressione. t sic ipleta ē scriptura esa. xxix. k Perdam. i. destruā. l Sapiam sapientiū. i. stultaꝫ estēdā sciam hūanie⁹ inuentā ad veritatē euāgelij ꝓtaꝫ t dicit. Sapiam. ḡtū ad ꝓnitōs t speculabilibus. m Et prudentiā. ḡtum ad noniciam de agibilibus. ꝓpt quod xp̄s ad aplam non vocauit pbos. ꝛ simplices. ne profectus fidei xpiane ascriberet hūane sapie ꝫ divine. iō ſbdit. n Vbi sapiens: qui alta speculabilia scrutatur: quod refertur ad gentes sapientie mundane inniteres. o Vbi scriba. id est peritus in lege. quod refertur ad doctores iudeorum.

p Vbi inquisitor. huius seculi. i. pspitatū huⁱ⁹ mōi. qō refertur ad vtrosqꝫ. q. d. nullus talis aut rar⁹ ē inuocatōe. fideliū xpi: hec aūt scriptura ab illo loco. Vbi sapiēs ꝛc. accepta est de Esa xxxiij. c. fm trāslatōs. lxx. vbi licet sint alia verba qꝫ in translatōe nīa. tñ est eadē sīia vt patet intuenti. excepto tercio vbi dr. p Vbi inquisitor huius seculi. p q in translatione nra pontē. Vbi doctor: puulor eadē tñ ē sīia. qz puuli solēt instrui de his q pmēt ad mo ralē vitā stat⁹ pūtis. iō subdit. q Nōne stulte fecit de⁹ sapiam h⁹ mōi. q. d. sic. qz demōstrauit eā stultā faciendo qō ipossibile iudicabat t qz sapientibus h⁹ mōi nullos aut paucos i pncipio elegit. p pdicatōe euāgelij c⁹ roīb⁹ affligit cū

ēt .s Nā qz in dei sapia. i. agnitiōe creatuꝝ q̄ st q̄dā dei specūlū. t Nō cognūit mūd⁹. i. sapiētes mūdi.
v Per fa. f. mundanā. x Deum in cui⁹ cognitionem ducit speculū creatuꝝ p̄m q̄ ēt Roma. i. Qui cū ignorasset deū p̄ fabricā eius aut grās egerit. ꝫ eu anuerit i cogitationib⁹ suis. z obscurata ē illis pcēs cor eoꝝ ꝛc. ſō dic. y Placuit deo p stul. p̄dicationē crucis q̄ p̄bi stultū reputabāt. pp defectū itellect⁹ eoꝝ multo cīs ē rōnabili⁹ credēdū aliqui ꝑpositō i ꝓpositū p suscitatōes mortui vel aliq̄d huiusmōi. de q̄ certuꝫ ē q̄ nō pōt fieri nisi a deo q̄ nō pt ē testis vl⁹ p̄firmator falsitatis. ꝫ cuicunq; pclusioni būane rōe pro bate q̄ pt deficere. in hoc ei egit sic doctor beninol⁹ q̄ vidēs dis

g Mā qz in dei sapia. nō cognouit mūs p sapiaz deuz
v p placuit deo pstultriciā p̄di
z catiōis. saluos facere credentes. Qm̄ t iudei sīg pe
a tunt. t greci sapiaz querūt
b c Nos āt p̄dicam⁹ xp̄m cru
d cifixū: iudeis qdē scādalū
p gētib⁹ āt stultriciā ipis aūt
k vocatis iudeis atq; grecis
l m xp̄z dei virtutē t dei sapiētiā
n o Quia q̄ stultū ē dei. sapi
p entⁱ⁹ ē homib⁹: et q̄ infir
q mū ē di. fortⁱ⁹ ēhomib⁹ vi
dete eīa vocatiōnē vestraz

cipulos nō cape verītatē ab ipo ꝓpositā p vnā viā ꝓcedit ad aliā. z Qm̄ c iudei. b p̄fir apls mālestat suā ꝑdatiōnē. f. q̄ initi sapie ꝑbi n ꝙuēit doctrie fidei. q; eua cuat salutem p crucē xp̄i: dicit. Qm̄ t iudei sīg petūt. Lex. ei iudeoꝝ data fuit i terroꝛe diuie ptātⁱ: Ex o, ꝛc. t iō a q̄mqs afferēte doctrinā aliquā p etebāt sīg diuie ptatⁱ ad ei⁹ ꝑbationē. a Et greci sapiaz q̄rūt. erāt ei imbuti scientijs pbicis q̄ p rōnes ꝓcedūt: t iō nihil recipe volebāt nisi rōe ꝑbarēt. b Nos āt xp̄iani. c Predicam⁹ xp̄m crucifixū. ē āt xp̄s nomē suppositi duplicē nāz hūt. diuinaz ab eterno. t hūanā ex tpe. ꝓpt q̄ illō q̄ est ꝓpriū cuilibet nature de ipso supposito dr̄ pe. ita q̄ ē ibi cōicato ydioma tū. sicut ei ē est vera de xp̄o q̄ ē hō creauit stellas. ita ista de⁹ crucifix⁹ ē. d Iudeis q̄dē scādalū. i. occasionē ruine. nō ex natura rei p̄dicate ꝛ ex iudeoꝝ cecitate: q̄ xp̄s ex expectabāt t adhuc expectāt vētuꝝ i maxia ptāte. t iō cō siderātes ifirmitatē carnis assūpte acceperūt occasionem ruine: negātes ipm t manētes i sua ifidelitate. t tū ꝓpbete eis declarauerūt vtraq; f. ptātē t infirmitatē vētⁱ rō. zacha. ix. Exulta satⁱ filia syō. iubila filia hierl̄m: ecce rex tu⁹ venit inſt⁹ t saluato⁹ t ipe pauꝑ. p ē ei q̄ dr̄: rex inſt⁹ t saluato⁹ ostdit ei⁹ ptās. p ā āt q̄ ibdit. t ipe pauꝑ. ostdit ei⁹ assūpta infirmitas. sī ēt mīte alie ꝓpetie q̄ loquūt de aduētu xp̄i cū ptāte mag⁹. t alie de ei⁹ aduētu i ifirmitate t passibilitate. t ꝑme vr i plibus referūtur ad aduētū cristi ad iudiciū: sc̄de⁹ do ad aduentū ei⁹ i carne. vergit ē i isto aduētu p venti i ptāte miraculoꝝ q̄b⁹ declarata fuit ei⁹ diuinitas sicut p passibilitatē ei⁹ carnis hūanitas sic eoꝝ scādalū nō fuit datū ꝫ acceptū. Scienduꝫ tñ q̄ hāc rumaz indeoꝝ ex cōsideratiōe infirmitatⁱ xp̄i pcessit odiū t mudia ptra xp̄m eo q̄ publice p̄dicabat ptra vicia eoꝝ. et sic cognitio quā hēbant de xp̄o p ipletiones ꝓbetaꝝ fuit in eis obscurata. t tūc ceperūt scripturas puerse interp̄tari. vt dī. f. sc. c. 7 plen⁹ dictū fuit Mat. xxj. b Gētib⁹ āt stultriciā. stultū ei videbāt eis dicere deū fuisse mortuū. q̄a nesciebāt virtūz nāz in vno supposito cōsiderare. q̄ ꝓpter ni credūt t cōsidenk tāq; virtutē opāb⁹ diuinis testificatā t ab veris. ꝓbet⁹ ꝑnūciatā. in q̄b⁹ nō pt ē falsitas: iō ibdit i Ipis āt vocatis. f. ad fidē xp̄i. k Iudeis atz grecis t. iudeis atz gētib⁹ indifferēter. l Christū dei virtutē sup. ē p̄dicam⁹. m Et dei sapiaz maxia ei dei dr̄ z ei⁹ sapiētia apparet i xp̄i crucifixione. nā b mō pcuientissime facta ē hūani generiꝫ redēptio. vt ille q̄ erat debitor satisfa

ceret rōe hūanitatⁱ assūptē vt redīmēt q̄ poterat rōe deitatⁱ adūcere iō ibdit. n Quia q̄ stultū ē dei. i. dī ō deo fz errorē gentilū vt dictū ē. o Sapientⁱ⁹ ē hōibus. i. cōnect maiorē sapiam q̄ ab hoibus possit capi ad plenum p Et q̄ infirmū ē dei. i. q̄ videt infirmitatē attribuē dei tati. vt q̄ de⁹ passⁱ⁹ sit t mortⁱ⁹ q Fortius ē hoib⁹. i. connect maximā virtutē q; deitas passa ē nihil. ꝫ hūanitas tñ. c⁹ meritū rōne deitatis cui adūcta ē efficatiā habuit ad redimendū gen⁹ humanū nā nō potuit facere. r Videte. hic p̄fir ēdit q̄ mod⁹ docēdi q̄ sapiaz vbi fi cōuenit fidei catholice rōe sūpta ex pte doctrinū. mod⁹ ei docēdi dz cōformari scīe docētis p̄m i verbo vtpote apli t alij crīsti discipuli. p maiori pte carebant hac scia q̄ ēt. q; p̄mis dñt ceteri cōformari. Huⁱ⁹ q̄ rōis p̄mo ponit minorē. scīdo defect⁹ mūdane sapie in dictis doctoribus supplētionē: ibi. Ex ipo. Circa p̄mū dicit.
r Videte etenī vo. ve. frēs. i. diligēter cōsiderate modū vocatiōis vr̄e. s Quia nō multi. vocantiū vos p suam p̄dicationē. t Sapiētes. i. p̄bicis ls exercitati. ḡa p maiori pte erāt sīlteratī. z simplices. vñ de petro z iohan ne dicit ꝛct. iiij. Videtes aūt petri constantiā t iohis cōgto q̄ homes essent sine lr̄is. z idiote admirabant. ēt.
v Nō multi potentes. sed pauꝑes victū ꝓpriis manib⁹ acquirētes. x Nō multi nobiles. sed rustici t de plebe humili. dicit ēr nō multi. q; aliq̄ de sapientibus ītaris t nobilib⁹ t potētib⁹ a ꝓncipio crediderūt. t fidē p̄dicauerūt. sicut nicodemus. gamaliel. t manaen herodis tetrarche collactane⁹. sicut ei ꝓ maiori pte p̄mi credētes fuerūt simplices t illiterati. t impotētes. ne fides hūane attribueret industrie vel potētie. sic aliq̄ ls pauci ꝓpītie fuerūt ītati t nobiles ne fides ascriberet ignorātie t ruditati. sicut de lege machometi quā nullⁱ sapiēs. ītaus a ꝓncipio recepit ꝫ tñ hoies rudes t carnales. q̄bus ꝓposuit carnalia. q̄b⁹ hoies assentiūt de facili. t frenis multitudine coegit cereros ad receptionē legⁱ. d. se ꝓuisum a deo in armoꝝ potētia t nō i miraclⁱ. y Sz q̄ st. stul. mū. elegit de⁹. i. homines illīteratos t simplices q̄ reputabāt idiote. vt dictū ē ō petro t iobe. 5 Vt cōfundat sapiētes. i. ostdat eos cōfusibiles abscōdendo ab eis pp̄ supbiā suā celestia mysteria q̄ simplicib⁹ reuelanit. a Et infirma mūdi elegit de⁹ i. homines impotētes p̄m mūm. b Vt cōfundat fortia i. fortes h⁹ mōdi. ostendendo p ḡ suā fortitudinē ꝑcquīt salutē. c Et ignobilia mūdi. i. hoies de plebe hūili. d Et ea q̄ nō sūt. i. hoies nulli⁹ reputatiōis. e Vt ea q̄ st. reputatiōis magne i h⁹ mūdo. f Destrueret. i. ad hūilitatē reducēt sicut p̄z in cōstātino impatore. qui. de. siluestro xp̄ivicario offīi stratoꝝ exhibuit. g Vt si gloriet⁹ omis caro. i. null⁹ hō elenck p supbiā in ꝑspectu e⁹ ꝫ magⁱ hūliek pp q̄ mod⁹ docēdi i hūilitate cōuenies ē fidei doctrine. b Ex ipo āt. b p̄fir ne p̄dicatores euāgelij vilipendenk vt abiecti ostdit q̄ defect⁹ sapie mundane potentie supplebat in ipis. f. ex virtute dei c⁹ instīa erant apli. t iō totū attribuendū ē sibi. sic ꝓncipali agēti. t ē tāte potētie q̄ oēs defectū pt supplē. t b ē q̄ dr̄. h Ex ipo āt. i. ex v tute ipⁱ⁹ dei. i Vos estⁱ⁹ i ꝛc. i. facti xp̄i mēbra p fidem t charitatē. k Qui scīūs. ꝛc. t pt supplē oēs ignorantiā

l Et iustitia. Z ipotentiã. m Et sctificatio ꝛ redẽptio. Z ignobilitatẽ. q̃ p gr̃am sanctificantẽ ꝛ iũgimur deo. vbi ẽ maxia nobilitas ꝛ redemptoꝛ xpi liberamur a fuitute pcti q̃ est maxia vilitas. n Vbi quẽad. scptũ ẽ hyere. ix. o Qui gloriat in dño gloriet. ꝛ nõ in potẽtia vel sapientia carnali ꝛ humana. q̃ ꝛ gloria nõ ẽ hoim vocatio ad fidẽ ꝛ salutẽ: ꝑ p dei gr̃am. vt dictus ẽ.

Pria ad corinthios .i.ca. vbi dr̃ in postilla. Paul⁹ vocatus apostol⁹.

Additio.

Ecũdũ glo. Ib alit icipit ep̃s ad romanos q̃ alia cã ẽ b ep̃s ibi. b ei non vocat se fuũ sic ibi. q̃ port⁹ erat b vtendũ aucte z sup bla corinthioũ apd ds vilueret apostol⁹. dicit etiaz p volũtatẽ dei Z pseudoapl'os. q̃ nec miss⁹ fuit a deo. nec veruz est qd dicunt. hec i glo. doctoꝛ paruuloꝛum.

In co.c. vbi dr̃ in postil. vbi

Additio.

Iesa. xxxiij. hec auctas b dr̃ vbi ẽ Ifar⁹ vbi vba legis pderas vbi doctoꝛ puuloꝛ. Et i B q̃ dicit. vbi ẽ Ifar⁹. itelligit pbs fm glo. vbi dicit: vbi ẽ verba legis port⁹ ep̃s mẽtẽ legis pderat. vñ mat. xij. c. Curari hominẽ i sabbato licebat eẽ licitũ vba legꝫ pderates non mẽtẽ. Jn B at q̃ dicit. vbi doctoꝛ puuloꝛ. itelligit legisp t⁹ q̃ dr̃ doctoꝛ puuloꝛ. q̃ ad Gal. iij. Lex pedagog⁹ nr̃ fuit in xpo. Ca. ij.

Ego cũ venissem. Nisi q̃s sit mod⁹ pueriens fidei doctrine. b ꝑ r oñdit se illo mõ vti ꝛ diuidit in tres ptes. q̃ ꝛ q̃ oñdit se fi fuisse vsuz apd corinthios aliq̃ excellẽtia sc̃ari: scdo oñdit apd q̃s vtebat b mõ docẽdi: ibi. Jam loq̃mur fcio assign̄ rõ dicit: ibi. q̃ ꝛ loq̃mur Circa pmũ dicit. a Et ego cũ veni. a dvos frẽs. i. ad p dicãdũ fidẽ catholicã. b Vẽi ũ i sblimitate fmonis. vtẽdo vbis rhetoricis. c Aut sapie vtẽdo vbis philosophicis. ꝛ subdit cã. d Nõ em iudicaui me scire aliq̃d eẽ. i. oñdi me scire grossa ꝛ plana q̃ ptinẽt ad salutez p crucẽ xpi sc̃a. ꝑ r oñdit se fi fuisse vsus excellẽtia potẽtie. d. e Et ego i infir. rũ. ꝛ tre. mul. fui apd vos. ꝛ dicit. Jn infirmitate. ẽtũ ad mẽtis sufferẽtiã & bulationũ. Et tioze q̃s rũ ad mẽtis pcussionẽ. ꝓpt maioꝛa mala iminẽtia. Et tremoze. ꝓpt redũdãtiã iteriozꝫ pcussionis ad carnẽ. ꝑ r ostẽdit se nõ fuisse vsum excellẽtie eloq̃ntie. d. f Et sermo me⁹. docẽdo alios i secreto. g Et p̃dicatio mea. docendo pplm i publico. b Nõ ẽ in psuasibilib⁹ hu. sa. verbis. i. rhetorice loq̃ndo. i Sz i oñsione spũs. q̃ recipientes p̃dicatoꝛ ei⁹ accipiebãt a deo spm̃scm i signo visibili. sicut de p̃dicatoꝛe petri di. actu. x. Adhuc loq̃nte petro vba B cecidit spũs scs sup oẽs q̃ audiebãt vbũ tc̃. ꝛ quia spũs scs i aplos loq̃bat. k Et vtutis. q̃ miracula faciebat vtute diuia ad ꝛfirmãdã suã doctrinã. ꝛ etiã q̃ virtuose viuẽdo dabat exẽpla vtutis. l Vt fides nr̃a fi sit i sapia hoim. i. initat sapie hũane q̃ ẽ ruinosum fundamtũ. m Sz i vtute dei. q̃ ẽ fundamtũ stabile ꝛ firmum. n Sapiam at. B ꝑ r oñdit aplos apd q̃s vtebat excellẽtia sapie. ꝛ diuidit i duo. q̃: pmo oñdit ꝓpositũ scdo q̃lis sit B sapia dicit: ibi. sapia vo. Circa pmũ dicit. n Sapiẽtiã at loq̃mur iter pfectos. Circa q̃d sciẽdũ q̃ pfectio hois attẽdit i eo q̃d ẽ sup̃mũ i ipo. i. i intellectu ꝛ volũtate ꝛ circa excellẽtissimũ obiectũ q̃d ẽ ipe deꝰ. ꝛ iõ pfect⁹ est ille q̃ hz mẽtẽ elevatã sup coꝛpalia ꝛ ad intelligẽdũ diuina ꝛ amãdũ. ꝛ talib⁹ ꝓponẽda ſ ardua fidei catholicẽ sic sapiebat apls. o Sapiaz vo. B ꝑr oñdit q̃lis sit B sapia oñdẽs ꝓio q̃ sit ifidelib⁹ occultata. scdo q̃ ẽ fidelib⁹ manifestata: ibi. nob ãt. Circa pmũ dicit.

l Et iustitia. Z ipotentiã. m Et sctificatio ꝛ redẽptio. Z ignobilitatẽ. q̃ p gr̃am sanctificantẽ ꝛ iũgimur deo. vbi ẽ maxia nobilitas ꝛ redemptoꝛ xpi liberamur a fuitute pcti q̃ est maxia vilitas. n Vbi quẽad. scptũ ẽ hyere. ix. o Qui gloriat in dño gloriet. ꝛ nõ in potẽtia vel sapientia carnali ꝛ humana. q̃ ꝛ gloria nõ ẽ hoim vocatio ad fidẽ ꝛ salutẽ: ꝑ p dei gr̃am. vt dictus ẽ.

Pria ad corinthios .i.ca. vbi dr̃ in postilla. Paul⁹ vocatus apostol⁹.

Additio.

Ecũdũ glo. Ib alit icipit ep̃s ad romanos q̃ alia cã ẽ b ep̃s ibi. b ei non vocat se fuũ sic ibi. q̃ port⁹ erat b vtendũ aucte z sup bla corinthioũ apd ds vilueret apostol⁹. dicit etiaz p volũtatẽ dei Z pseudoapl'os. q̃ nec miss⁹ fuit a deo. nec veruz est qd dicunt. hec i glo. doctoꝛ paruuloꝛum.

In co.c. vbi dr̃ in postil. vbi

Additio.

Iesa. xxxiij. hec auctas b dr̃ vbi ẽ Ifar⁹ vbi vba legis pderas vbi doctoꝛ puuloꝛ. Et i B q̃ dicit. vbi ẽ Ifar⁹. itelligit pbs fm glo. vbi dicit: vbi ẽ verba legis port⁹ ep̃s mẽtẽ legis pderat. vñ mat. xij. c. Curari hominẽ i sabbato licebat eẽ licitũ vba legꝫ pderates non mẽtẽ. Jn B at q̃ dicit. vbi doctoꝛ puuloꝛ. q̃ ad Gal. iij. Lex pedagog⁹ nr̃ fuit in xpo. Ca. ij.

Ego cũ venissem. Nisi q̃s sit mod⁹ pueriens fidei doctrine. b ꝑr oñdit se illo mõ vti ꝛ diuidit in tres ptes. q̃ ꝛ q̃ oñdit se fi fuisse vsuz apd corinthios aliq̃ excellẽtia sc̃ari: scdo oñdit apd q̃s vtebat b mõ docẽdi: ibi. Jam loq̃mur fcio assign̄ rõ dicit: ibi. q̃ ꝛ loq̃mur Circa pmũ dicit. a Et ego cũ veni. a dvos frẽs. i. ad p dicãdũ fidẽ catholicã. b Vẽi ũ i sblimitate fmonis. vtẽdo vbis rhetoricis. c Aut sapie vtẽdo vbis philosophicis. ꝛ subdit cã. d Nõ em iudicaui me scire aliq̃d eẽ. i. oñdi me scire grossa ꝛ plana q̃ ptinẽt ad salutez p crucẽ xpi sc̃a. ꝑr oñdit se fi fuisse vsus excellẽtia potẽtie. d. e Et ego i infir. rũ. ꝛ tre. mul. fui apd vos. ꝛ dicit. Jn infirmitate. ẽtũ ad mẽtis sufferẽtiã & bulationũ. Et tioze q̃s rũ ad mẽtis pcussionẽ. ꝓpt maioꝛa mala iminẽtia. Et tremoze. ꝓpt redũdãtiã iteriozꝫ pcussionis ad carnẽ. ꝑr oñdit se nõ fuisse vsum excellẽtie eloq̃ntie. d. f Et sermo me⁹. docẽdo alios i secreto. g Et p̃dicatio mea. docendo pplm i publico. b Nõ ẽ in psuasibilib⁹ hu. sa. verbis. i. rhetorice loq̃ndo. i Sz i oñsione spũs. q̃ recipientes p̃dicatoꝛ ei⁹ accipiebãt a deo spm̃scm i signo visibili. sicut de p̃dicatoꝛe petri di. actu. x. Adhuc loq̃nte petro vba B cecidit spũs scs sup oẽs q̃ audiebãt vbũ tc̃. ꝛ quia spũs scs i aplos loq̃bat. k Et vtutis. q̃ miracula faciebat vtute diuia ad ꝛfirmãdã suã doctrinã. ꝛ etiã q̃ virtuose viuẽdo dabat exẽpla vtutis. l Vt fides nr̃a fi sit i sapia hoim. i. initat sapie hũane q̃ ẽ ruinosum fundamtũ. m Sz i vtute dei. q̃ ẽ fundamtũ stabile ꝛ firmum. n Sapiam at. B ꝑr oñdit aplos apd q̃s vtebat excellẽtia sapie. ꝛ diuidit i duo. q̃: pmo oñdit ꝓpositũ scdo q̃lis sit B sapia dicit: ibi. sapia vo. Circa pmũ dicit. n Sapiẽtiã at loq̃mur iter pfectos. Circa q̃d sciẽdũ q̃ pfectio hois attẽdit i eo q̃d ẽ sup̃mũ i ipo. i. i intellectu ꝛ volũtate ꝛ circa excellẽtissimũ obiectũ q̃d ẽ ipe deꝰ. ꝛ iõ pfect⁹ est ille q̃ hz mẽtẽ elevatã sup coꝛpalia ꝛ ad intelligẽdũ diuina ꝛ amãdũ. ꝛ talib⁹ ꝓponẽda ſ ardua fidei catholicẽ sic sapiebat apls. o Sapiaz vo. B ꝑr oñdit q̃lis sit B sapia oñdẽs ꝓio q̃ sit ifidelib⁹ occultata. scdo q̃ ẽ fidelib⁹ manifestata: ibi. nob ãt. Circa pmũ dicit.

k ß i oñsione spũs ꝛ vtutis vt fides vr̃a non sit i sapia m hoim ß i vtute dei. sapiaz o aũt loq̃mur iter perfectos p sapiam vo ũ h⁹ scli neqz p pricipũ h⁹ scli q̃ destruũt q ß loq̃mur dei sapientiam i mysterio q̃ abscondita ẽ. r quã p̃destinauit de⁹ aũ secula i gloriã nr̃az quã nemo s pricipũ h⁹ seculi ꝛgnouit t Si em ꝛgnouissent: nunq̃ dñm glie crucifixissent. Si u cut scriptum est quod oculꝰ ñ vidit nec auris audiuit x nec i coꝛ hominis ascẽdit

o Sapiam vo nõ h⁹ seculi. i. iter perfectos ñ loq̃mur sapientiã mũdanã rõnib⁹ pncipaliũ intẽtẽ

o Neqz pncipum hm⁹ seculi. i. potentiã a qb⁹ oium ꝛ an cogitatẽ hz sapia legũ. vel pncipes ß dicũt sacerdotes et scribe in deoz q̃ frequẽt noiant pncipes eoꝛ i euãgelio ꝛ i actib⁹ apl'oꝝ. eo q̃ populꝰ p eos gubernabat. ꝛ sapia istoꝝ fuit ꝛ adhuc reputat i ter iudeo volentes scripturas ꝛpretaꝛ de xpo alit interpretari. ꝛ huic scẽe expositõi ꝓsonat magis lra seqns vr̃ide

bit. p Qui destruũt. i. destruẽt de xpiã. q̃. cito p⁹ romani ierlm ꝛ sacerdotes iudeoꝝ destruxerũt ex ordinatõe diuina in vindictã moꝛis xpi: vñ vr̃ b apls ß ꝛpretãdo p̃dixisse. p ß ãt q̃ dr̃ q̃ destruũtur excludi vr̃ q̃d ab aliq̃b⁹ dr̃. f. p pricipes h⁹ scli ß dicunt demones: q̃ fũr immortales: nisi eoꝝ destructio dicat ß sue pratis ablatio: q̃ ablata ẽ ex pte p mortẽ xpi. ꝛ magis anterek in iudicio finali. q Sz loq̃r dei sapiam. i. p̃dicam⁹ dei filiũ q̃ ẽ vt⁹ ꝛ sapia pris. r Jn mysterio q̃ abscondita est. i. in secreto incarnatõis. q̃ nũc videm⁹ ñ i enigmate ꝛ p speculum. s Quã p̃destinauit de⁹. i. ordinauit ab eterno.

a Jn gloriã nr̃am. quã ꝓcognur p xpm dei sapiam ꝛ q̃a ipe ẽ obiectum gloriꝫ nr̃a. q̃: ꝑ reficiũt iterius aspectu sue deitatis. ꝛ exteri⁹ i aspectu sue bũanitatis. sic dicit aug. sup iohem. b Quã nẽo pncipũ. i. ptoꝝ i lege in deoꝝ. c Cognouit. eo q̃ pauci eoꝝ respective ꝛgnuerũt sic dr̃ nẽo ẽ in toto q̃ pauci sc̃ ibi respectu multitudis: q̃ solet ꝛcire. de pricipib⁹ em iudeoꝝ plures credidẽrt. licz pauci ꝛpatiue respectu nõ credentiũ. sic ꝓs de nicodemo q̃ credidit io. iij. ꝛ. xij. tz. Ex pricipib⁹ multi crediderũt in eũ. d Si ei ꝛgnouissent. nũq̃ dñm glo. cru. Jtũ ãt h⁹ vr̃ mat. xxj. sup illo. Agricole ãt videtes filiũ dixerũt itra se. h ẽ heres. veẽte occidam⁹ eũ. vbi dicit Hyero. Manifeste dns ꝛbat his vb in deoꝝ pricipes nõ p ignorantiã. ß p inuidiã dei filiũ crucifixisse. o h plene dixi. ō. xxj. c. mat. Et b: euit ꝑ repetẽ pclusio. f. q̃ pti iudeoꝝ ꝑncipes ß dicũtur ꝛgnuerẽt ibm nazarenũ eẽ messiã i lege ꝛ ꝛpheꝫ. ꝓmissuz. q̃ videbãt. ꝛpbias o tpo ipletas ẽtũ ad tpoꝛ locuz et alias circũstãtias. ß q̃ cepit p̃dicare Z vicia coꝝ publice. ꝛgnito il'a p odiũ ꝛ inuidiã ꝛ xpm ifurgẽtẽ fuit i eis obscurata. ꝛ cepert ꝛpbias alr iterꝑtari. ꝛ sic dr̃. Si ꝛgnouissẽt dñm glorie nũq̃ crucifixissent. nõ em ꝛgnouerũt ꝛpe crucifixionis ls aũ ꝛgnouissent. ꝛ fm B intelligit bcm hyero. al legatũ: ꝓ B ãt q̃ dr̃ de pricipib⁹ q̃ dñm crucifixerũt. vt q̃ nõ dicunt B principes potẽtes huiꝰ seculi dãtes leges gẽtib⁹ q̃: ñ crucifixerũt xpm nisi B referak ad pylatuz: q̃s nõ vr̃ rõnabl' dici. q̃: ñ fecit B nisi ipulsus a pricipib⁹ iudeoꝝ nec erat ipatoꝛ q̃ leges ꝺdere poterat ad pbãdũ ãt dicam ignorantiã allegat scripturã Esa. lxiij. e Nõ oct. nõ vidit ꝛc̃. i. sapia predicta in mysterio abscondita nõ fuit cognita ꝛgnitõe sensitiua. q̃ potissime bz q̃ visum ꝛ auditus nec etiã ꝛgnitõe intellectiua nãli. q̃: excedit facultatẽ ꝛtellectus. ꝛpt q̃d subdit. f Nec in coꝝ ho. ascẽdit. i. ꝓpria virtute per reuelatiõnẽ tñ ꝛgnoscit vt ꝑr dicetur.

g Que ꝓpauit de. his q̄ diligūt illū. q: radix merēdi est dilectio charitatiua z iō diligēti ꝓpauit de⁹ filiū suū ba dendū i via p̄ fidē z charitatē. z in ꝑma p̄ clarā visionē et ꝑfectā fruitionē. h Nobis āt. ℔ ꝑr onditq̄ dicta sapientia ē fidelib⁹ mānifestata. d. Nobis āt reuelauit p̄ spiritū sanctū. q̄ docet oēm veritatē Jo. xvj. z q̄ sit efficax ad ℔. pbat p̄ hoc quod subdit.

i Spūs ei oia scrutat. etiā. pfun. dei. i. intima q̄ hic declarak p̄ sile cū ꝺr. k Quis ei scit hoim zc. p eo ei q̄ spūs hois ē sibi cō subst̄ialis cognoscit oia ei⁹ intima z nullⁿ aliⁿ nisi ipe de⁹. q̄ est intimior hōi q̄ spūs ꝓpⁿ. sic spūs dei q̄ ē cōsubst̄ialis sibi cōgnoscit oia intima dei z p̄ ꝑnās p̄ ea reuelare q̄si vult z expedit eccie q̄ō fecit p̄ncipaliter apl̄os iō subdit.

g q̄ ꝓpauit de⁹ bis q̄ diligūt
b illū Mob āt reuelauit de⁹
i p̄ spū suū. Spūs ei omia
scrutat: etiā ꝓfunda dei
k Quis ei scit hoim q̄ sūt ho
minis nisi spiritus homis
q̄ in ipo est. Jta z q̄ ōi sunt
nemo cognit nisi spūs dei
l Mos āt nō spīn h⁹ mūdi ac
m cepim⁹: ꝙ spīn. q̄ ex deo est
n vt sciam⁹ q̄ a deo donata
o sūt nobis: q̄z loq̄mur nō i
doctis hūane sapie ꝙbis.
ꝙ sed in doctrina spiritus.

r spūalib⁹: spūalia cōpātes
s t Animalis aūt hō. uō per
cipit ea q̄ sunt spiritus dei
v Stulticia enim est illi z nō
x potest intelligere: quia spi
y ritualiter examinat. Spūalis autem iudicat omnia
ꝙ z ipse a nemine iudicatur.
3 sicut scriptū est. Quis eīm cognouit sensum domini: aut quis instruxit eū Mos autem sensum xp̄i habem⁹

Ego frēs ñ po .uj. tui vob loq̄ q̄si spūali

l Nos āt nō spīn h⁹ mūdi accepim⁹. i. noticiā mūdanā z amorē ḟ⁹ ipelliť hō ad q̄rendū z amādū spalia. spūs eīm ipontat quēdā ipulsū vitalē. ꝓgredientē a corde i exteriora membra. pp q̄ noticia z amor ipellētes ad aliq̄ agēdū spiritⁿ sil̄itudinare noiank.

m Sz spīn q̄ ex deo ē. i. amorē inflamātē ad diuina.

n Vt sci. q̄ a deo do. st nob. s. gr̄as ḟis datas. vt. ꝓphetias scripturas z intelligētia zc. z bmōi de q̄b⁹ agit. j. xij. c. z cognoscūt ab hūte q: dāt ad vtilitatē ecclesie p̄t et dici q̄ apl̄s loq̄t de bonis future gl̄orie q̄ donata st nob i spe ñ nō adhuc i re.

o Que z loq̄mur. b cōsequēter reddit rōez q̄re talia loq̄bat mt plectos mñ. q: ill̄ tradēda st documēta q̄ p̄t ea cape z ñ aliis. q: ē esset frustra iō dic. Quez loq̄mur ñ idoctⁿ hūane sapie ꝙbis. f. rbe toticis aut philosophicis.

p Sz i vo. spūs. i. sic spūsā ctus nos istruit ad loquēdū. q Spūalib⁹. f. hoibus.

r Spūalia ꝓpātes. i. tradētes eis spūalia documēta eo q̄ p̄t cape.

s Mialis hō. q. f. hz itellectū z affectū depūsos ad sēsibilia.

t Nō ꝑcipit ea q̄ st spūs dei. i. spūalia bona. sic ligna febricitātis ifecta colera amara non ꝑcipit dulcia ñ magᵗ iudicat illa amara. iō subdit.

v Stulticia ei ē illi. cū m fm vitatez sit ibi maxia sapia z subditur cā tal falsi iudicij. cū subdit.

x Quia spūalit examinak i. vere cognoscit. f. bonū spūale. iudiciū ei de ſupioꝛi p id q̄ ē iferi⁹ nō hī: ñ magᵗ ecōuerso: iō subdit.

y Spūal āt iudicat oia. f. bona. put sūt in re. q: q̄lisvnusq̄sq; est tal finis sibi vi. pp q̄ō iudiciū vere accipiendū ē fm q̄ iudicat bñ dispoſit⁹. sicut iudiciū vere de saporib⁹ accipiēdis est p respectū ad gustū sanū. z nō ad infectū. vt dicū ē ō ligna febricitāt⁹ spialis āt hō hz itellectū illustratū z affectū ordinatū. iō optie de spūalib⁹ iudicat. nō āt aialis q̄ hz itellectū z affectū recuruatos ad sensibilia: iō subdit de spūali

3 Et ipe a nemine iudicak. i. a nullo hoie aialī. q̄s. pbat p̄ñ aute scripture Esa. xl. Quis ei cog. sens. dñi zc. q. d. nullⁿ nisi ipe. z iō illi q̄ nō hūt spūm dei nō p̄t de diuis iudicare q: os illa cognosci de q̄b⁹ iudiciū fit. spūales ārvi q̄ hūt spūm dei ipos illustrant de diuis ꝺ p̄t. ℔les fuerūt apl̄i: iō subdit. Nos āt sensū xp̄i habem⁹.

In cap. ij. vbi ꝺr i postil. In mysterio abscōditā. i. i secreto incarnatiōis

Ecundū glo. apl̄s loquebā sapien
1 tiā. i. xp̄m i q̄ onia ē dei sapia. f. filiⁿ dei incarnat⁹ q̄
ḟdem sapia ꝺr i mysterio abscōdita. q: i scriptur. ve
teris testamēti significat seu signrat zc.

In eo. ca. vbi ꝺr i postil. Si eīm cognouisset nūq̄ dñm gl̄orie crucifixissent

Nc q̄ dicit apl̄s. Si eīm cogno
b uisset nunq̄ dñm gl̄orie crucifixissent. referendus est ad deitatem xp̄i quā ꝓncipes. iudeoꝛ nūq̄ cog-

uerūt fuisse in xp̄o ꝑsonaliter: de qua deitate statim supra dixerat q̄ fuit in mysterio abscōdita quā nemo ꝓncipum huⁱ⁹ seculi cognouit. Et iō de ipa imediate subiungit. Si eīm cognouissent. f. deitatē xp̄i imediate añdicta. Nunq̄ dñm gl̄orie crucifixissent. xp̄s ei ē dñs gl̄orie fm q̄ ē de⁹ z iō cognitiones de q̄ loq̄t apl̄s mānifestus ē ē referendā ad cognitionē deitat̄ xp̄i

Nc āt arguit i ꝑmiss de illo vbo Math. xxj. Agricole dixerūt intra se. b ē heres venite occidam⁹ eum. ex q̄ vbo Hiero. infert q̄ ꝓncipes nō p ignorātiā ſ̄ p inuidiā filiū dei crucifixerūt intelligendū ē q̄ illi maiores nō habuerūt ignorantiā de ℔ q̄ iesus nazarenus erat messias i lege z ꝓpheť promissus qa de ℔ erāt satis informati q̄ ꝓphetias de ipo impletas. put i postil. Sz de deitate xp̄i⁹ oz dicē ipos habuisse ignorātiā. si ei agricole illi q̄ dixerūt. ℔ ē heres. estimassent xp̄m heredem fm diuinitatem. scz q̄ eadē cēt deitas patris z filij sicut in templatibus eādem rem habet filiⁿ p hereditatē quā pater habebat. nulla eos amēnia ad tantā potuisset trahere insaniā vt crederēt diuinā maiestatem in ꝓpria ꝑsona superare. q̄ eīm deus seu diuinitas cēdit oēs prātes. cōiter tenet etiā apud ydolatras: q̄ non veros deos ſ̄ vicios habent. vñ ridiculū esset dicere q̄ cōplio q̄ ꝓncipes illi credebāt ipm heredē. f. deū verū. conarent eū interficere. ſ̄ licet crederēt ipm esse ꝓpheta⁹ seu sanctissimū hominē purum tamē. nō esset multū mirandū q̄ ex inuidia seu rancore vellēt occidere eū. Jam eīm moysen z aaron q̄ sanctissimi fuerūt z a deo approbati p multa miracula ꝑpūs indaic⁹ voluit lapidare Nume. xiij. c. z silr cōtigit de plurib⁹ sanct⁹ vete. te. vñ q̄ ꝺr. Hic ē heres intelligendū est de regno tpali ipius nō. q̄d ipi ꝓncipalit exprebāt z adhuc ſpectāt restituendū q̄ messiā. nec valet dicere q̄ tpe crucifixionis nō cognouerāt. Jz ab eo cognouissēt put vī dicere postil. q: parabola euāgelica manifeste loquitur de tpe crucifixionis cū dicit. Hic ē heres venite occidam⁹ eum. z attendendū q̄ postil. in ℔ loco nō apit mētē suā. f. ante ꝑdicti ꝓncipes in deoꝛ tpe passiōis xp̄i cognouerūt xp̄m esse deū vel nō. ſ̄ sup. c. 8. di. Math. xxj. expresse asserit. q̄ cognouerūt ipm cē deū. q̄ō etiā idē conat. ꝓbare ſ̄ fuit improbatū satis in additiōe sup illud. c. put plenⁱ ibidem potest haberi.

Exeplica.

Xcepta. j. ad coꝛ. ij. c. vbi ꝺr. Si ei cognouissēt nunq̄ dñm gl̄e crucifixissēt. dicē burg. ℔ pbstil. mētē suā nō apuisse q̄ō falsū ē. nā cōclusionē. pbatā Mat. xxj. ℔ repetit z ad locū illū remittit. z q̄ burg. dicē illā cōclusionē illo loco Mat. xxj. satⁱ ꝑ se improbatā ē falsū. q: vtz in coꝛ rup. ibidē burg. nihil. pbat ſ̄ repleť q̄ternos.

Capitulum. iij.

Ego fratres zc̄ postq̄ apl̄s remouit coꝛinthios a cōtentione. ℔ p̄r remouet cōtentionis cām q̄ erat ex hoc q̄ aliquibus mīstris ecclesie nimis attribuebant z aliquos nimis contemnebant. primo ergo remouet primum. scdo scdm. c. se. prima in duas. q: p̄ ostendit damnū ex tali attributiōe q̄ patiebant. scdo remouet illam attributionē: ibi. Quid igitur est apollo. C̄irca ꝑmū ostendit q̄ ex tali attributiōe quam habebant inter se adhuc aiales aut carnales erāt. pp q̄ō doctrinā cōfectā fidei capere nō poterāt. z sic impediebātur a cōsecutione magni boni: iō dicit. a Et ego frēs nō potui vobis loqui quasi spiritualibus. ꝓpter dictam causam.

b Sed quasi carnalib⁹ tāq̄ puulis in xp̄o tc̄.i.vob annūciauī minoza fidei ſm vrām capaciratē. c Nō escā .i.pfectā doctrinā. d Nōdū ei poteratis.eā cape.q.d.ñ ſbtraxi vobis hanc doctrinā ex inuidia.ſ ex vīa imponentia. e Sz nec nūc q̄dē poteſtis q̄ditu in tali carnalitate manentis qō ei.c.pce dē.vocauit aialitatē ſ vocat carnalitatez t q̄ adhuc ſūt tales oſtendit dicens.

f Cū ei iter vos ſit zel⁹.i.inuidia.

g Et contētio. ozitens ex ipa.

h Nōne car. eſtis q.d.ptz q̄ ſic. q̄ hec nō ſt niſi inf carnales q̄ de bōis corporalib⁹ ꝓtēdūt. eo q̄ a plurib⁹ integre hīi ñ pūt. ſ ex diuiſiōe diminuī pōs vni⁹c⁹q; z ſic oūt ꝓtēto q̄ q̄libet vult facere pē ſuā meliozē.ſpualia vo bona a pluribus pfecte pūt poſſideri.immo pfecti⁹ q̄ ab uno.ꝓt quod inf viros ſpuales q̄ talia bōa q̄rūt ñ eſt zel⁹ nec contentio.

i Et ſm hoiez ambulatis.q.d.ſic.modus ei intelligēdi cō naturalis hoīm ē p reflectiōnē ad fantaſmata.t volēdi p cōuerſionē ad appetitū ſenſitiuū.t ió ſm hoiem ambulare ē p modū aialitatis.niſi ſpūs hōis a deo ſurſum eleuet qō ſit i ſpūalib⁹ viris.Quid igit.ſ ꝓſir remouet attributōs ex q̄ dēm dānu incurrebāt.t diuidit i tres ptes.q: ꝓio oſtdit q̄d miniſtri eccleſie zuēūt ſm vītatē.ſcōo excludit erro:ē.ibi. Nemo. c.cio inſert cōclusionē ibi. Itaq; nēo.ꝓma adhuc in duas. q: ꝓmo oſtdit actōs miſtroz. ſcōo mercedē eoz.ibi. Vn⁹ q̄sq; aūt.Circa ꝓmum dicit. k Quid igit ē apollo. q̄d vo paul⁹.vt p ſ intelligant alij eccleſie miſtri. t rūder ad q̄one ꝓpoſita.d. l Miſtri ei⁹ cui credidiſtis.i.xp̄i.q.d ipi nō ſunt p̄ncipales doctores fidei vel opatores baptiſmi.ſ ſolū miſtri xp̄i.inq̄tū miſterialit opant exteri⁹.xps aūt docet t baptizat iteri⁹ ,ꝓt q̄ talia miſtris ſ ſt attribuēda. m Et vnicuiq; ſic dñs dedit.q.d.adhuc tale miſteriū ñ ē i eis ex vītute ,ꝓria ſ ſolū ex dei gr̄a.q: aūt opent ſolū exti⁹ ,pbat ꝓſir.d. n Ego plātaui.ānūciādo vob ꝓmō ea q̄ ſt fidei. o Apollo rigauit.p⁹ me docēdo.

p Sz de⁹ nūc icre.dedit.q.d.ego t ipe nihil egim⁹ad ſalutē t fidē vīam iteri⁹opando.ſ ſol⁹ de⁹ illuminādo vos p fidē.t mūdādo p gr̄am t ſcificādo.nos aūt ſolūmō egim⁹exteri⁹miſtrādo.ſic plātator arboris vel rigator nō faciūt ei⁹ radicatōs vel incrementū ſ vt⁹ natur.ꝓt q̄ cōcludit. q Itaq; neq; q̄ plātat tē.ſ.opando iteri⁹. ſ ſol⁹ de⁹. r Uni plā.āt z q̄ ri.vnū ſt.ſ.ꝓdūcē nature miſterij opatōr ,ꝓt q̄ vn⁹ nō ē ꝓterēd⁹ t alter ꝓtēd⁹.

s Vnuſq̄sq; .b ꝓñ oſtdit mercedē miſtroz ne forte crederet aliq̄s ipos ñ eē remunerandos eo q̄ diceret. Itaq; neq; q̄ plātat ē altiq̄d neq; q̄ rigat.t diuidit i ꝓs.q: ꝓ declarat miſtroz mercedē.ſcōo eoz varietatē:ibi. Sedam gratiā dei.ſcio infert q̄ndā cōclusionē.ibi. Nescitis.Circa ꝓm⁹ dicit. s Vnuſq̄sq; aūt.miſtroz eccleſie.

t Ꝓpriā mercedē accipiet ſm ſuū laborē. q: non oēs eq̄liter laborāt exteſſue nec intenſiue. v Dei em̄ aditorez ſum⁹ tc̄.q.d.Iz nō agam⁹ interim⁹ illuminando vel ſuſtificando.tñ agim⁹ aliq̄d ad ꝓfteri⁹ miſteriū adhibēdo quod nō caret p̄miꝫ. a Scōm gr̄am.b ꝓñ ponit miſtrantiū variatōz di.Scōm gr̄am dei q̄ data ē mihi. et nō ,ꝓpria vtute. b Vt ſapiēs architect⁹.i.ꝓncipalis inter miſtros qō nō dicit ad iactantiā.ſ ad dei gl̄oriā. ,ꝓter qō p̄miſit ſm dei gr̄am c Fundamentū poſui. puma mitta vobis fidei annunciādo. d Alius āt ſupedificat.i. alij doctores p⁹me vos docētes docuerūt ſcīa.

c Vnuſq̄sq; āt videat.i. diligēter attēdat. f Quo ſupedi.i. q̄lit doceat vt ei⁹doctrina non diſcrepet a fundamento ſ magis ei⁹uētat t q̄d ſit ſ fundamētū ſubdit. g Fūdamū ei alīd tc̄.i. ſol⁹ xp̄s vel fides ipſius ē fundamētuz. ſ ꝓ ſ vī apoca.xxi. vbi dī q̄ .xij. ap̄li ſt xij. fūdamēta citaī dei q̄ quā itelligitur eccl̄ia. Ad qō dām q̄ fundamentū dupl⁹ ꝓt accipi. Uno mō ,ꝓte.ſ.illud qō ꝓ firmitatē ſtabilitatē ex ſe. t ſic ſolus xp̄s ē fundamū eccleſie. Illo mō ip̄o ꝓpe t large.ſ. illō qō adheret ꝓio fundamēto tā poſito.ſic ſunt lapides ꝓmarij fundamēto iheretes t ſic ap̄li dicūt fundamēta q: ꝓmitt⁹ ad beſert xp̄o. b Sīgs aūt ſupedi.ō fun.ſ au.ar.e.la.pc. p ſ itelligit ſana doctrina fundamēto fidei recepte apposita.p aur doctria circa amoꝛē diuinū.p argentū doctria ꝓtinēs ad ,ꝓplatōs ſpūalīū creaturaꝝ p quā aſcēdit ad dī ,ꝓnitōs.p lapides ꝓciosos doctria ꝓtinēs ad altas vītutes aniam omātes. i Ligna:fenū:ſtipul⁹.Dicit⁹aūt q̄ p ſ itelligit falſa doctria ꝓbatiōe digna.ſic ſubdit poſtea. ſ ſ nō vī intētio ap̄li.p q: dicit⁹ſta fundamēta fidei ſupaddi.falſa vo doctria nō ſupaddit.ſ magis p cā fundamētū ſ deſtruit:ſcōo q: ſubdit q̄ talē op⁹ arſerit opans tñ finaliť ſaluus erit.q̄ ſ ꝓt dici de doctorib⁹ falſam doctrinā hūnd⁹.Et ió dē m q̄ ꝓ iſta itelligit vera doctria. curioſa tñ t vana ſeu cupiditate q̄ſt⁹ depꝛauata.nō in ſe ſ ex pte docētis.t talis doctria ſtat cū fundamēto.doctor tamē merēt penā purgatoꝛij.t ſic finaliť ſaluari t de ꝓtag doctrina ſubdit. k Vniuſcuiuſq; opus.ſ. doctoris bōi curioſi. l Manifeſtū erit.i die iudicij q̄ accipit ſ ꝓ die mozſ.q: q̄ſ vn⁹q̄ſq; i die mozſ iudic.ſ.i ſtatu ſaluādoꝝ vl dānādoꝝ.talis i die iudicij ꝓtandbit.ió ſbdit. m Dies ei dñi declarabit.vēit ei dñs ad iudicū cuiuslibz i ꝓticulari i die mozſ ſue. n Qui igne reuelabit.ſ.purgatoꝛij q̄ idē ē cū igne inferni.fm q̄ dicit greg.ſic ei i eodē igne aurū rutilat t pales fumat.ſic idē ignis purgat electos t dānat reꝓbos.ſ reꝓbis ē ad ſp:electi⁹ im ad ipos.ió ſbdit. o Et vnicu.op⁹.ſ.doctoris vtilis t iutilis eccleſie.

p Quale ſit ignis ,pbabit.i.manifeſtabit. q Si cui⁹ opus manſerit qō ſupedificauit.i.ſi edificauit doctrinam bonā ſanā t ſtabilē. r Mercedē accipiet cuolādo ad patriā. s Si cui⁹opus arſerit.eo q̄ eſt doctrina curioſa vel dicto mō depꝛauata. t Detrimentū patiet.quia ad tempus pena ſenſus t pena dānni puniet̄ur.tamen ſi naliť ſaluabit.Aliq̄ vero exponūt hanc ſupedificatiōnem de opib⁹ ſupadditis fundamento t in eodē hoīe q̄ ſi ſup illud fundamentū in ſe acceptū ſuper edificat facientes bo-

na oga p aur ⁊ argentū lapides pciosos significat⁹ cuoler ad glorīā. Si aūt supedificet pcā venialia p lignū fenū stipulas significata. eo q nō destruit fundamēt̄um ꝙ stat ci eo. ipe puniet i purgatorio ⁊ finaliꝫ saluabit. ꝙ ꝫ ex posito fm ilam pcedentē ⁊ sequētē magr̄ vī moral' ois lfalis. v Nescitis ꝙ nr ex pdict' ifert pclusionē. s. q corrūpēs fideles p falsam doctrinā merēt dam nationē ⁊ magis ois ille q violat templū male quāto spūalia corpalib⁹ pferūt dicit sgr. v Nescit⁹. q. d. scire debet⁹.

x Quia templum dei est spūale.

y Et spūs dei habitat in vob⁹ p gratiaz.

z Siqs aūt templū violauerit p falsam doctrinā fundamenta fidei subuertendo.

a Disp̄det illū de⁹ eternaliter dānando. b Nemo. oīno q cōueniat ministris ecclesie fm veritatē. b nr remouet ꝛrariū errorē dicit. Nemo se seducat. sic ē greco ⁊ libris correctis. corinthij ei se mentipos seducebāt attribuēdo ministris ecclesie qō ē spūi xpi vt dictū ē ꝫ. pp ꝫ qō apls ꝫ. phiber. D. Nemo se seducat. mō dicto. c Siqs in vobis vī sapiēs cē. asserēs fidē h⁹ doctrie p aliquā rōem apparētē. d Stult⁹ fiat. i. illā estimationē deponat. ⁊ bis q ſt fidei būilit se supponat.

e Vt sit sapiēs. sapia q desursū ē, vñ dr Proverb. xxx. Locut⁹ ē vir cū q de⁹ erat ⁊ q deo se imorante ꝓfectū ait Stultissim⁹ fū viroꝝ ⁊c. ō ſbdit rō de abiectiōe mūdane sapie: cui dr. f Sapia hui⁹mōi stulticia ē apō deū. ma xīmū ci principiū erroris ē velle metri diuia. ⁊ illa q totaliter trāscendūt intellectū humanū p rōes hūanā. Sīle ēm ē ac si nocua veller indicare de luce solis facultatē sue vī sus totaliē exceděre. ⁊ ad ꝫ inducit scriptura. Iob. v.

g Cōprehendā sapiā astucia eoꝝ. p b ei ꝓpbendūt q sapiētia eoꝝ falsa ostēdit. ⁊ sūt auctē. ps. xciij. b Dns no. co. sa. qm vane sūt applicate ad diuia q ipas trāscendunt.

a Nemo itaq. b apls cōclusionē ꝓcludit principalit̄ inte tā. s. q nō sit gl'andū de ministris eccle illo mō q gl'ant cor tbij. ꝫ de solo xpō: ō dicit. a Nemo itaq gloriet⁹ i hoi b⁹. diuia ministrāb⁹. ⁊ ō ſbdit rō. b Omia vra sūt siue paul⁹ ⁊c. e noīat ministros maiores. p hoc intelligēs multo fort⁹ minores. ⁊ oēs sūt ministri eccle. ⁊ p his q dāmō sbiecti fideliū cōmunitati. inq̄rit sūt missi a xpō. p salute fideliū de sbiectis nō ē gl'andū ꝫ de supiorib⁹. c Siue mūdus. i. creature. q: deseruūt hoib⁹ ad necessitatē hui⁹ vite ⁊ instructionē. inq̄rit ex ipis accipit cognitio de creatore. d Siue vita. i. ꝓns. q deseruit hoi ordinat vt i ea hō mereat. e Siue mors. q sūt ei fuit si patiēt tollerēt. f Siue ꝓnia. i. dona ⁊ ꝓmia dr̄ q ꝓnia inuāt ad beatitudīs cōsecutionē. g Siue futura. i. dona eterna q speram⁹ ⁊ sic oia creata ad fideles ordinātur pp gloriā eorū Ro. viij. Diligentib⁹ deū oia cooperāt i bonū bis q fm ꝓpositū vocati sūt sācti. h Vos aūt xpi. qm fideles vlteri⁹ ordinant ad xpm sicut exercit⁹ ad ducē. ⁊ membra ad caput. pp hoc de ipo solo fideles dīt gloriari. ⁊ nō de ministris ifertiorib⁹. i Christ⁹ aūt dei. i. sicut xpōs gloriat ō patre Sāp. v. Gloriat se patrē hīre deū. ⁊ Iob. viij. Ego honorifico patrē ⁊ vos ihonoratis me. In ca. iij. vbi dicit in postil. Ego plātaui. Additio.

Ioseph: Ego plātaui. i. pdicatiōe ad fidē puerri. Apollo rigauit. s. baptismo. Sz de⁹. nō nos. i crementū dedit. q: de⁹ nō dat incremētū ex se. In eo. ca. vbi dr i postil. aliq exponūt hāc supedificationē de opīb⁹ supadditis fundamēto fidei. Additio.

1b Ec expositio secūda quā postil. dicit se cē moralem nō mīn⁹ lfalis vī ꝫ ꝓma. Doctrina ei cuiusq ⁊ vana nō magr̄ significat p lignū fenū ⁊ stipulā fm ꝓ priā lfe significationē ꝙ pcā venialia. ꝫ i vtraq significatōe oz q lignū fenū ⁊ stipula ūtelligāt pabolice seu sīlitudinarie. ⁊ sic cōtinēt i sensu lfali. put fuit dctm in qōe sup. plogum Geñ. i rīsiōe ad q̄rtū ar. In epīs ei apli ꝫ ē q̄rēd⁹ sēm lfalis. ñ ei ipi⁹ vba fuerūt allegorizāda seu moralizāda. ꝫ pot⁹ enucliāda. put oīa fuit i pdicta qōe art. v. vñ q aliqñ allegat auctes sacre scripture sensu mystico. ⁊ Gal. iij. De duob⁹ filijs abrae dic: q sē p allegoriā dicta. b

a Ic nos existiet iuj. b hō vt ministros xpi: et dispēsatores misteriox̄ dei. p allegoriā dicta. b etiā faciūt alij doctores q allegāt auctes sacre scripture i diuersis sensib⁹ ꝫ illa q ipi tradūt nō sūt exponenda nisi ad fidē ⁊c. Replica.

In ca. iij. vbi apls dicit. Siqs aūt supedificat supra fundamētū b ait aur⁹ argētū fenū stipulā ⁊c. dicit postil. q̄stā illā supedificationē exponē de opīb⁹ vite supaddit⁹ fundamēto fidei. Sz dicit postil illā expositiōnē magr̄ moralē ois lfalē eo q lfa sequēs ⁊ pcedēs ē de doctrina fundamētali ⁊ supedificata. ꝫ b egreferēs burgē. dicit q i dict⁹ apls nō ds ḡri moralizatio. ꝫ mīr vī cū q̄stiōs scriptura primēs aliq̄d moralitat⁹ possit moralizari. q̄ pns patsus sic exponīt multiplicit ⁊t fm burg. q̄rnta expō tenet ad fidē ⁊ doctrinā. alia ad act⁹ ⁊ opa ⁊ vulgo dē q credere tenet ad allegoriā. agē aūt ad mores ⁊ tropologiā. igit ille due expositiōes ad vnū sensū nō pinēt. put vult burgen. si igr̄ pm⁹ sensus ē allegoric⁹ ⁊ lfalis. sc̄dus erat moral' q̄a de agēdis. Nec ē inconuenies moralitatē sup allegoria fūdari q̄one sui plogi p cui allegata nō obstāte. i q multa dubia ꝓtinēnt ne dīceri falsa. de q̄b⁹ differere nō ē pñs opus Et vadādū ꝫ q burg. in q̄one illa allegata ⁊ i multis alijs locis ponit. p certo q ex solo sensu lfali pōt fieri efficax argumentū. ꝫ aūt ponit q apls aliqñ allegat scripturā in sensu mystico. ex q dicto ⁊ pns dicto sequit q apls frustra allegat. q: hmōi allegata efficacit nihil. pbāt. qō nō ē ō apostolo legislatōi sentiendū. q ex nō ab hac ꝫ q reuelationes habuit euāgelij. vī ad Gal. j. Cap. iiij.

1 Ic nos existimet hō ⁊c. postq apls replēdit cornthios de ꝫ q aliq⁹ ministris nimis attribuebāt. ꝫ aſe quēk arguit eos de ꝫ q aliqs nimis ꝓtenebāt. isti ei corinthij q gloriabāt de ministris phia ibutis mīn⁹ debito reputabāt alios ministros talib⁹ vtutes i vocēdo. ⁊ diuidit i duas ptes. q: pmo eos redarguit. scdo correctionī eoꝝ insistit ibi. Nō cōfundā vos. Circa pmū sciēdū q pñs pmo se ⁊ temere eos indicabāt. ⁊ ō ꝫ arguit iudicij temeritatē: secūdo pñs pronūciatiōnē: ibi. Hoc aūt frēs. Circa pmū sciēdū q ministri fideles eccl'e sī q diuia ministrāt. ⁊ docēt pp dei gloriā: ifideles aūt q ꝫ b faciūt pp lucr̄ tpale vī. ꝓnā laudē. tal' aūt iudicio ad secreta coꝝdis pinet: q̄r iudiciū ipi⁹ dei ē. ꝓphū. Fm illō j. reg. xvi. Hō videt ea q patēt. de⁹ aūt intuet cor. pp qō pñs ꝓphā ꝙ ē boi de talib⁹ iudicare. ⁊ marie circa ministros eccle q ñ sī pfectōnēdat. ꝫ magr̄ reuerēdi: tō dicē apls. a Dic nos existiet bō vt mi. ⁊c. q. d. ij eccl'e ministri ñ sint ꝓcipales operariī tā do coopāt inq̄rit ministrāt pplo sacra ⁊ doctrinā. ō ſbdit. b Et dispēsatores misteriox̄ dei. pp qō sūt medij int deū ⁊ pplm sic dispēsator⁹ dom⁹ int diuū ⁊ familiā. ⁊ qr eo ūbij aliqs ministrox̄ nō sic reuerebāt: ō ſbdit.

c Hic iã ḡrit ĩt dispẽ. vt si. ḡs ĩnẽlak. q. d. ink vos fit dissẽsio ꝛ ꝓtio de fidelitate mistroꝝ. q. d. aliꝰ ꝓtenit, tãḡ ifideles. ℔ q. vrri scri tale iudiciũ bũanũ, ꝓ nihilo ꝓpatabãt, ꝓ ḡto eos tãgit. Iy doleãt ꝓ ḡnto malũ eccle ĩñ, ꝓuẽt iõ ſb dit apls. d Mihi ãt ꝓ mĩmo ẽvt a vob iudicer dcõ mĩ

c Hic iã ḡrit inter dispensatores: vt fideles ḡs iueniak

d Mihi aũt ꝓ minimo est vt

e a vobis iudicer, aut ab hu

f mano die. Sz neqꝫ meipm iudico. Nihil eñ mihi cõsci sum. ℔ nõ i hoc iustificatus ſũ. Qui aũt iudicat

g me dñs ẽ. Itaqꝫ nolite añ tps iudicare q̃adusq; veniat dñs q̃t illumiabit abscõdita tenebraꝝ ꝛ manifestabit ꝓsilia cordiũ: ꝛ tũc laus

h erit vnicuiq; a deo. Hec ãt frẽs transfiguraui in me. et

a apollo ꝓpter vos vt i vobis discatl ne supra ḡ scri

b ptũ ẽ vn aduersus alterũ

c ſ iſlet ꝓ alio Quis eĩte di

d scernit. Quid ãt bẽs qõ ñ

f accepisti: si ãt accepisti qd

g gloriaris q̃si ñ accepis: iã

h saturati est iã diuites sctī

i estis. Sine nob regtis. Et vtinã regnetis vt ꝛ nos vo

l m biscũ regnem. puto ei q

n de ꝓ si aplos nouissimos oñ

o dit tãḡ morti destinatos

o q: spectaculũ sctī sum mũ

s do ꝛ angelis ꝛ hoĩb. nos

stultꝰ ꝓpter xpm. vos aũt

prudẽtes i xpo. Nos infir

mi vos ãt fortes. Vos nobiles: nos aũt ignobiles.

p Usqꝫ i hãc horam ꝛ esuri

m ꝛ sitim: ꝛ mõi sumus

x ꝛ colaphis cedimur ꝛ ista

y biles sum ꝛ laboram operantes manibus nostris:

z Maledicimur: ꝛ benedicimus: Persecutionẽ pati

a mur ꝛ sustinem. blasphe

b mamur: ꝛ obsecramur. tãḡ purgamẽta hũi sci sum

c ĩ oĩm pipsima vsqꝫ adhuc. Non vt ꝓfundã vos

e boc scribo ℔ vt filios meos charissimos moneo. Maz

si. x. milia pedagogoꝝ habeãtis in xpo. ℔ nõ multos

f prẽs: nã i xpo ihu p cuãgeliũ ego vos genui. Rogo

g ḡos: imitatores mei estote sĩ ẽ ego xpi. Jõ misi ad

h vos timotheũ q̃ ẽ fili me charissim ꝛ fidel i dño: q̃

vos ꝓmonefaciat vias meas q̃ sũt i xpo ihu: sic vbiq;

i oi eccliã doceo. Tãḡ nõ

vẽtur sum ad vos sic ista

k ti sũt qdã. vẽtã aũt ad vos

l cito si dñs voluerit ꝛ cognoscã non ꝓmonẽ cozq

m instati sunt ℔ xtute. Non

stolos nouissimos. i. abiectos. n

stinatos. i. mortẽ dignos ſm hoĩm iudiciuꝫ. iõ ſubditur.

o Quia spectaculũ facti sum mũdo. ad videndũ eñ occisionẽ ꝛ plecutõs fideliũ. i ꝓmitiua ecclesia ꝓuẽchabãtur diuersimode tam mortꝰ. qꝫ mõani

Ꝑdidit tãḡ mortꝰ de

boie exercebãt ad cõtẽnẽdũ eos ꝛ ꝓsecũdũ. iõ dicit. mũdo: angeli etiã aliqñ apparebãt ad eos ꝓsolandũ ꝛ roborandũ. iõo dicẽ. Et ãgel. ꝛ aliꝰ ꝓ sone vnote ꝓueniebãt ad ꝓpanẽdũ ꝛ exẽplũ patie accipiendũ. ō dḃ subditꝫ ꝛ hoĩb ꝛ qꝫ ꝓ talib apli vi ꝓtenebãt vt dcm est. iõ subdit aplꝰ. o Nos stulti ꝓpter xpm ꝛc. ſm reputatõs vsqꝫ ſ infideliũ. t Usqꝫ in hãc horã. i. ꝓnue a tpe receptõnis fidei catholice usqꝫ ad ꝓsens. v Esurim ꝛ sitim, ꝓ itatẽ ei ꝓ dicãtes ꝛ vicia arguentes incurrebãt odiũ; hũanũ. ꝛ sic patiebãt mltiplice defectum ꝛ eram insultum.

p Et istabiles sum. i. ſ hũes domiciliũ stabile y Et laboram ꝓganiḃ mãiḃ nris. sic dr de paulo act. xviij. aliqñ ei ḃ focieḃãt. qꝫ ſ iudeḃãt q̃ darẽt eis necia vite. ꝛ aliqñe guarẽt fideles. ꝛ aliqñ ad dãdũ fidelibꝰ exẽplũ vitãdi ociuꝫ vt hĩ. ij. thessalo. iij.

z Maledicimur

ꝛ bñdi. ſm docrinã xpi. a Blasphemamur ꝛ obsecrãdo. ꝓ blasphemãtibꝰ nos ſm dcm saluatoris Mat. v. orate ꝓ ꝓsequentibꝰ ꝛ calũniãtibꝰ vos. b Tãḡ purgamẽta hũi. i. imũdicie ifectes mõm q̃ ſt amonẽde. iudei ei ꝛ gẽtiles dicebãt mõm ifici ꝓ vitã ꝛ doctrinã aplorꝫ. ꝛ ꝓ pfis ipm debẽ purgari ꝓ monẽ eor. c Oim pipsima. i. optima pomi. a ꝓ qo ẽ circũ ꝛ sima qõ ẽ figura: reputabãt ei aplꝰ ſmonẽdi ab hoĩbꝰ sic optima ſ fructu. d Novt ꝓfundã. ℔ ꝑo ifitit corinthoꝝ correcõi ꝛ ꝓ simplicitãbo dicar. ſi vt ꝓfundavos ℔ scribo ꝛc. i. ñ ꝓpfusione vsqꝫ ſ emẽdatõs vsqꝫ. qꝫ reputo vos. e Filios meos charissimos qꝫ fundamñ fidei eis ãnũciauit. aliꝰ vo ifitrexẽt eos ō ḡ busdã miorꝫ. ꝓt qõ vocat eos pedagogos. se ãt ꝓfẽs eorũ. iõ ibdit. f Rogo ḡ vos imitatores mei estote sĩ bo ni filij. g Sĩ ẽ ego xpi. cui obtpo sic vo ꝓfi. scẽo corrigit eos nũcio ad ḃ idoneo. d. h Jõ misi ad vos thimotheũ ꝛc. ꝛ ꝓ ſfa. ẽlio stagellozmiatõs. d. i Tãḡ ñ vẽtur siz ad vos. sic iſlatiſi q̃dã ꝓdẽdẽres ad iuice. vi ſ. õclaratũ ẽ. k Vẽtã ãt ad vos cito si dñs voluerit. ℔ adq; q̃ volũtas diuina ẽi oiꝫ ꝓsupponẽda. l Et ꝓgnoscã ſ ꝓmonẽ eoꝝ q̃ iſlati ſt. i. ſmonẽ rhetoricũ. ō q̃ gliank.

m Sz ꝛtute. i ogiḃ ꝓtuoſ ꝛ miraclos. q. d. i his q̃dẽ ſi i potẽres. cũ tñ ꝑdicatõ euãgelij q̃ ſtis debueret ꝑfirmari. vt hẽt Mar. vi. Sño coopãte ꝛ ꝓmonẽ ꝑfirmãte sequentibꝰ signis. ideo subditur. Non eñ in sermone ꝛc.

n Quid vultis: in ꝓga venia ad vos. ſ. ad vos corrigendo cū flagello ſi inuenerovos rebelles. hēbat ei apls potestatē tradēdi tales ſathanę cruciādos ꝓpalik ad eor correctionē. vt dī. ſ. ca. ſeqnti. o Jn in charitate t in ſpiritu mānuemdis. ſi inuenero vos būiles t emēdatos ſaltē i ꝓte. ꝑ hāt qđ dicat. b

Jn i charitate. non excludit charitas a correctiōe apli fīēda cū flagello. q: ſi flagellaret charitatiue facēt. ħ dr ad deſignādū q corrept⁹ actu ꝑ flagellū nō ita ſentit dulcedinē charitatil illi⁹ q̄ corrigit ſīc ſentiret ſi ꝑ ꝓba ꝓlatoria hoc faceт. tam trāſeūte flagello bene poſtea cognoſcit charitas flagellātis

Jn ca. xiij. vbi dr i poſtil. Hoc ait. frēs trāſlignrani in me.

Additio.

(q) Quod dicit h. Hoc aūt frēs transfigniraui t. ſcꝫidet exponēdū ꝓſomiter ad glo. dixerat ei apls ſi cē gloriandū i miſtris: a ꝓbus fuerūt edocti. Sz trāſfigurauit. i. ꝓpoſuit figurā i ſe t apollo. alios nō nōiando ſigillat i ne maior naſceret materia diſcordiē. Nemo ei ad diēs nomē ſuū i rixa cōtent⁹ē tacere. ħ tacito nomie audiens de ſe aliq̄ dictū q̄ꝫ diſſimulat. t ꝫ apls fecit ad inſtructionē corinthior: ió dicit. Propt vos vt in vob diſcatis. nō gkari. Supra quā ſcriptū ē. ſ. in hiere. vbi dr q null⁹ gloriet in ſapia ſua. nec fortitudie tē. ħ in dño tē.

Mnino audit. Poſtq̄ apls inſtru- Capitulū. v. rit corinthios de baptiſmo ꝙ quē fit regeneratio ſpiritual⁹ hic ꝑ inſtruit eos de mīſmonio ꝙ qđ fit de bite generatio carnalis. t diuidit i duo. q: ꝓmo viciū contrariū arguit ſcdo de mīſmonio iſtruit. c. vij. ꝓma i duas ꝓmo arguit viciū fornicatiōis. ſcdo q̄dā alia vicia q̄ erāt i eis. c. ſe. ꝓma adhuc i duas. q: ꝓmo facit ꝓpoſitū. ſcdo remouet dubiū: ibi. Scripſi vobis. ꝓma adhuc in tres q: ꝓ arguit culpā: ſcōs ꝑdicit penā: ibi. Ego q̄dem. tercio reprehēdit culpe radicē: ibi. Nō ē bona gloriatio. Circa ꝓmus sciendū q i ,ꝓpoſito duplex eāt culpa. vna ꝑticular⁊ cuiuſdā fornicatoris ingeniosi: t ꝫ ē qđ dr. a

Mnino audit intervos fornicatio. t dicit oino q ꝫ erat publicū. t talis fornicatio erat tāb oīb⁹ fēda q̄ nec inē gētes reputata fuit licita. Jz fornicationē ſimplicē licitam reputarēt. t q fit illa ſḋik. b Jta vt vxorē patris ſui aliq̄s hēat. qđ a ꝓncipio mūdi fuit excluſū tanq̄ illicitū ꝓp ei reuerentiā nāles q̄ dz hīi ad patrē t matrez: iſte due ꝓlone a mīſmonio ſp fuerūt exclusę tāq̄ ꝺ dictamine iur⁊ nālis. vñ q̄dā alalia tale cōcubitū abhorrēt. ſīc dr de q̄dā elephāte q̄ adduct⁹ ad matrē vt ꝓ coitū ei⁹ cū ea bꝛenk fet⁹ talē coitum omnino renuit. poſtea ꝺ reduct⁹ ad matrē optā pallio i ꝓte anteriori cojuit cū ea. quā poſtea diſcooptā cognoſcēs inſſecit ductorē ſuū. ē ät elephas inē alia alalia multū diſciplinabile. vt dicē ꝑbs i li. ꝺ alalib⁹. Erat ät circa ꝺ alia culpa cōis. ſ. illoz q̄ debāt hoc corrigē t negligebāt. t q̄mū ad ꝺ ſḋik. c Et vos iſta. eſt⁊. ex cōtentiōnib⁹ei q̄s hēbāt inter ſe. hāc correctionē ſicut alia charitat⁊ opa facē neglige bāt: ió ſḋik. d Et nō magꝫ luctū habuiſtī. de peccō fris dolēdo: t ad ei⁹ correctione, pcedendo: ió ſḋik. c Vt tollat de medio vīm. ꝑ excōicatione ei⁹ q̄ hoc op⁹ fecit ne ꝓncipes ſpī⁹ culpe ſint⁊. f Ego q̄dē. ħ ꝓnr determinat de ci fornicatoris punitionē. di. Ego q̄dē hīs auctoritatē a duo ſup vos. g Jbi ſcꝫs corpe: ꝑnſ ät ſpū. ſ. charitatis affectu. vl⁹ qz in ſpū ſciebat q̄ agebāt inē corinthios ac ſi ꝑſens eēt. ſicut helise⁹ vidit giezi accipientē mūera naamā. iij. Reg. v. h Jā indicaui vt ꝑſns. mō dicto. i Eū q̄ ſic opat⁹ ē. accipiēdo vxorē ꝓtis ſui. k Jn noie dñi nr̄i ieſu xp̄i ꝙgre. vob. tū qz ois ꝙgregatio fideliū ē fīēda i nomie xp̄i: tū qz crimina publica ſīc iſtud eāt ꝺnt i ꝓnblico puniri. l Et meo ſpiritu. qz notū eāt mō ꝺdicto. m Trapere hmōi hoiei ſathane. ſīc em apli a dño hēbāt ptātes eijciēdi demōes de corꝑib⁹ obſeſſis. ita hēbant ptātē tradēdi eos demonib⁹ affligendos ꝓ emendatione ꝓpria ſic t i ꝓmitiua eccleſia affligebāt ex cōi cati: ió ſḋik.

n Jn iteritū carnis. t. ad ei⁹ afflictionem vt ſic ꝑnitent pena docēte culpam.

o Vt ſpūs ſaluus ſit. t. anima ſaluetur

p Jn die dñi nr̄i ieſu xp̄i. t. i die mort⁹ vl⁹ iudicij extremi ꝓ eōdē ei die accipiūt. q: ꝙlis ꝙs inueniꝫ i mortē tal⁹ i iudicio ꝑtabit. q Nō ē bona. ħ ꝓnr arguit culpe radicē. ſ. ꝑtionē quā hēbāt adinicē ꝓ quā correctionē negligebāt ſic ſi ſolū peccāt. ħ ēt alijs imminebat ꝑiculū infectiōis ió dicit. q Nō ē bona gloriatio vīa. ex ꝺ ei q nimis ſḋbank de aliq̄b⁹ miſtris alios ꝓnēdo, pcedebat inē eos cōtētio t correctiōis omiſſio t ꝙ ꝑis ꝑiculū infectiōis t alijs ió ſḋik. r Quia modicū fermentū totā maſſam corrūpit. Circa qō ſciendū q i fermēto duo ſūt. ſ. ſapor vtus liter in ꝓtū: reddit panē ſapidū. t ſic doctrīa euāgelica cōpat fermēto. Mat. xiij. Illiō ē corruptio. t ſic ꝓpat pctō t ꝺ mō accipit ħ. q: ex vno pctōre aliq̄ inficiūt: ió ſubditur s Expurgate t. vt ſitis noua cōſpſio. ꝓ aſpſione aq̄ baptiſmalis. t Sicut eſtis. i. t. ꝺbertis. v Jſtimi. i. ſine fermēto peccati. qō declarat ꝙ figurā ve. teſtamenti.

x Etem paſcha no. tē. agn⁹ ei⁊ ꝓpat. de q̄ ħ exo. xij. figura fuit imolatiōis xp̄i ꝙ qđ liberati ſum⁹a demōis ꝙ reſtare. ſicut filij iſrl ꝙ ſanguinē agni paſchal⁹ ab angelo de naſtāte. carnes ät illi⁹ agni cū azimis panib⁹ comedebāt. q̄b⁹ ſeptē dieb⁹ filij iſrl vrebāt. t ꝙ hoc ſignificabat q̄ vita ꝑfi xp̄iani dz ē ſine fermēto mortal⁊ peccati: ió ſubditur y Jtaq; epulemur. i. vitā ꝑfītē trāſeam⁹. z Nō i fermēto veteri. i. in ꝑcoq̄ animā iueterascē facit ſpūalit.

a Neq; i fermento malicie t neq̄cie. ꝙ hoc itelligit ꝑtīs ex certa malicia t a ꝓpoſito factū. q̄ ꝛigit duplr. vno mō ex hīm acq̄ſito ex actib⁹ mal⁹ q̄ itelligit ꝙ fermentū malicie. vñ dr ꝓuer. j. Qui letāt cū male fecerit. t exultāt i reb⁹ peſſimis. ſignuz tm habit⁹ generati ꝺ delectatio in ope. ij. Ethico. Illio mō ex corruptiōe nature ſicut aliq̄ ex malicia ꝓplexiōis inclinant ad aliq̄ q̄ ſm ſe ſūt horrida. vt eſſe ſio ſanguinis humani. viciū contra naturam maxime cū beſtijs. t hoc vocatur hic fermentum nequicie.

b Sed in azi. ſinceritatis: ꝺtum ad puritatem affectus.

c Et veritatis. ꝺtum ad puritatem intellectus.

d Scripſi vobis. Hic ꝑnr ap⁹ us remouet quoddaz dubiū. ſcripserat em corinthijs in quadā epla que in canone non habetur q nō cōmiſceremur fornicatoribus circa qō plures dubitabāt credētes q intelligeret tm de fornicatione ſpūali que eſt ydolatria ideo ap⁹ us hoc remouet oſtendēs q intelleisset de oibus criminoſis generaliter ne iſcerent ex eorum ſocietate. t hoc eſt quod dicit.

d Scripſi enim vobis in epiſtola. alia ab iſta.

c Ne ꝓmisceami fornicarijs.i. cuꝫ criminosis generaliꝫ q̃ fornicant a deo. ꝓk qđ ſbdit. f Nõ vtiq; fornicarijs hui⁹ mundi.q̃ cõit nominant ribaldi. g Aut auaris. q̃ p vsurã ꝛ alias malicias exq̃sitas ſbtrahũt bona aliorũ vñ dr auar⁹ q̃ſi aut⁹ eris. Aut rapacib⁹.q̃ bõa alioꝝ acci

e pſi vobis i epla ne ꝓmiſce
f ami fornicarijs. Nõ vtiq;
g fornicarijs b⁹ mõi aut ava
a ris aut rapacib⁹ aut idolis
b ſ uiētib⁹ alioq̃n ỏbuerat
c õ ẽ mõo exiſſe. nũc ãt ſcri
d pſi vob ñ ꝓmiſceris. ſi is
e q̃ fr noiak int vos: ẽ fornicator aut auar⁹. aut ydolis

f ſuiēs aut maledicus aut
b ebos⁹ aut rapax: cũ hmõi
t nec cibũ ſumẽ.q̃d eñ mihi
k de his q̃ foris ſũt iudicare
l m Nõne de his q̃ it⁹ ſ vos
n iud icatis.naz eos q̃ foris
o ſunt deus iudicabit. Auferte malum ex vobiſipſis

Caplm. vj.

a Audet aliq̃s veſtrũ
hñs negociũ aduer
ſus alterꝫ: iudicari
b apud iniq̃s ꝛ nõ apũd ſcõs

les dębãt eis occaſionẽ deprimẽdi pauperes fideles. p talẽ etiã recurſum videbatur q̃ inter xp̃ianos nõ ẽ aliq̃s ſufficiens ad talia iudicandũ.quod erat turpe ꝛ ignominioſum.
c Nõ neſcitis.q.d.ſcire debetis. d Eñ ſcti.i. fideles ꝓfecti. e De hoc mundo iudi.erũt eñ aſſeſſores iudicis. Matth.xix. Se debetis ſuper ſedes iudicantes ꝛc.

§ An neſcitis quoniã ſancti
e de hoc mũdo iudicabunt.
f Et ſi vobis iudicabit mũ
d⁹ indigni eſtis q̃ de mini
b mis iudicetis. Neſcitis q̃
niã angelos iudicabimus
t q̃ntomagis ſeculariã. Seculária igit iudicia ſi habu
eritis ꝓtẽptibiles qui ſũt i
k eccleſia illos ꝓſtituite ad
l iudicãdũ. Ad verecũdiaz
vram dico. Sic nõ ẽ inter
vos ſapiẽs q̃ſch q̃ poſſet iu
dicare iter frẽm ſuũ. ſ frac
cũ ffe iudicio ꝓtẽdit. ꝛ hoc
m apũd ifideles. Jã q̃dẽ oino
delictũ ẽ vobis q̃ iudicia
hẽtis iter vos. Quare nõ
magis iniuriã accipitis. q̃
re ñ magꝭ fraudẽ patimi. ſ
vos iniuriã facitꝭ ꝛ frauda
a tis ꝛ hoc frib⁹. An neſcitꝭ

digni ſunt homies iudicare ꝓk quod concludit.
l Seculariа in. ſi habeãt inter vos ꝓtẽpti.q̃ ſunt in eccl̃ia.i. minoris reputatõis ꝛ valoris. k Illos ꝓſtituite ad iudicandũ.frequẽt ei ꝓtigit q̃ illi q̃ pares ſciũt de ſpũalib⁹ clari⁹ videri ꝛ palib⁹.ꝓk qđ talib⁹ ſit occupãdi.vt ſapiẽtes in ſpũalib⁹ docere vacẽt ꝛ ꝓtẽplatõi. ſic ei fecerũt apli act.vj. ꝓſtituẽtes diaconos circa tpalia.vt p ſtũ liberi⁹ vacarent ſpũalib⁹. l Jd verecũdiã vrãm dico.q.d.ex facto vr̃o vi q̃ ñ ſit iter vos aliq̃s fidel ſufficiẽs ad iudicandũ quod deberet eſſe vobis verecundũ.ſ iſtud apli dcm vi ẽ ꝺ illud quod dr.j. Pet.ij. Subiecti eſtote oi creature hũane ꝓk de ũ.ſiue regi tãq̃ excellẽti.ſiue ducib⁹ ab eo miſſis ꝛc.Jd quod dcm q̃ apls nõ ꝓhibet hic fideles ſb ꝓncipib⁹ ifidelib⁹ ꝓſtitutos ꝓpere coꝛã eis q̃ vocãt ꝺ ei eſſet ꝺ ſbiectoꝛ q̃ ꝓncipib⁹ debẽt.ſ ꝓhibet ne voluntarie recurrãt ad iudices ifideles i illẽ negocijs q̃ determiari ꝓt ꝓ fideles m Jã q̃dẽ. Hic ꝓſtr arguit contra hos de cauſ q̃s iter ſe hẽbãt.ꝛ dimidit i duas pres.q.ꝓmo eos arguit. ſecũdo cir ca ꝓpoſitũ errores elicit.ibi. Nolite errare. Circa primuꝫ dicit. m Jã q̃dẽ ꝛc.iudicia hẽtis.i.litigia q̃ iudices determinãda.hꝭ ei cauſa libenter licitũ ſit rẽ ſuã i iudicio repetere eti am religioſis.ita tñ q̃ nõ repetat.vt ꝓpria:eo q̃ nõ hꝭ eis hẽ ꝓpria.ſi repetere rẽ ſuã in iudicio pcm̃ ẽ i aliq̃ caſu. vpote q̃ de tali repetitõe ſurgit ſcãdalũ vel aliud malꝰ magnũ. ꝓk cui⁹ vitatoꝛ deberet exponẽ rẽ ſuã. ꝛ multo magis nõ petẽ ab alio iã poſſeſſaꝝ.ſaltẽ q̃ſq; oſidat talẽ repetitõꝭ ſibi licere.ꝛ ſic ſi poſt talez oſtenſionẽ adhuc remaneret ſcandalũ vel aliud malum magnũ.hꝭ vi ex malicia ꝓcedere quod eſſet contemnendũ.litigare aũt ex malicia ꝛ fraude ſemp eſt pcm̃.coꝛinthij aũt vrr̃ũq; faciebãt .ſ.repetẽdo res ſuas mõ indebito ꝛ cũ ſcandalo actiuo et etiã aliꝰ p fraudem ꝛ iniuſticiam.cuꝫ tñ deberent magis iniuriam ꝛ fraudem pati q̃m iſta facere. ſõ ſubdit. Quare non magis ꝛc.ꝛ ꝓ hꝭa vſq; ibi.

a An neſcitis.quaſi.d.per effectum videtur q̃ neſciant

Er hãc figurã anni paſchalis quã ellegat apls ſa⁹ oſidit q̃ legalia q̃ a pſeudo apls ꝓcipiebantur obſeruari ipſecta erãt ꝛ nulli⁹ valoris reſpectu rei ſi gurate p ea ſicut exprimit vetus fermentũ ad ſam itellectũ ꝛ epulare in azimis nulli⁹ ꝓpatõis ẽ i rõe virtutis re ſpecta purgatõis a pcõ mortali.ꝛ reſpectu tranſit⁹ vite p ſentis in azimis puritatis ꝛ veritatis.ꝛ ſic de aliꝭ ꝓtẽtis i hac figura.in q̃ oia ꝓtẽta ſolũ ſ̃ealit itellecta modice ſpũalitatis ꝛ virtutis ſunt reſpectu rei figurate.ꝛ ſic ꝓ q̃ ad uenietẽ ꝓfectõne rei figurate euacuari dr figura quã pſeudo ꝓphadebant obſeruari. Capi.vj.

Vdet aliq̃s vr̃m. poſtq̃ apls redarguit coꝛinthios de fornicatõe ꝛ negligẽtia correctõis.hic ꝓſtr eos arguit de quibuſdã aliꝭ vicijs. ꝛ diuidit in duas pres.q.ꝓ facit ꝓpoſitũ.ſecõ reuertit ad increpandũ fornicatõis ꝺ ſificiũ.ibi. C oꝛ aũt.ꝓma adhuc in duas.q.ꝓmo arguit eos de iudicijs⁹ coꝛã dõ litigabãt. ſecõ de cauſis q̃s dębãt.ibi. Jã q̃dẽ. Circa primũ dicit. a Audet aliq̃s vr̃m hñs negociũ ꝛc.q.d.malefecit q̃ſq; vr̃m dc attentat. b Et nõ apud ſcõs.i.xp̃ianos apud eos eñ dr ẽri iudiciũ.q̃ boc eñ q̃ aliq̃ recurrebãt ad iudices infide

b Qnia iniqti .q. facit̃ inequalitatē iustitie, pximis.
c Regnū dei nō possidebūt. q; ab eo excludent.
d Nolite errare. hic re onet duos errores circa p̄dicta: scōm ibi. Dia mihi licēt. Prim⁹ error est q; credebant aliq; fidē t baptismū sufficere ad salutē sine opibus bois etiaz cum opibus malis qō falsum ē: quia fides sine opib⁹ mortua ē. illi etiā .q. sunt baptizati si reuertāt ad p̄stina vicia grauius peccāt. q; aū q; vident grē gratiā baptismalē: ideo dicit. d Nolite errare. ē. patz ira ex dictis hoc excepto.
e Neq; mol. Est aūt mollicies q̄daz spēs pcī ꝫ naturam q; aliqs seipsum polluit p emissionez seminis in seipso pcurando. f Dnia mihi. Hic remouet scōm errorē. Ex hoc em q; dixerat res nō esse repetēdas in iudicio posset aliquis credere q; ꝫ esset illi citū p oēm modum tō ꝫ excludit. t scdo cām reddit dicti: ibi Esca ventri. Circa p̄mum dicit. f Dnia mihi licēt. i. licitum est oia mihi repetere in iudicio cū nō sit, phibitū dna lege. nisi in casu. vt p̄dictū est. vel illud dictū apli pōt referri ad p̄tem accipiendi sumpt⁹ ab illis quib⁹ p̄dicabat. vel etiā ad p̄tez vtendi cibis indifferēter. q. d. apls. Ꝫ oia ista sunt mihi licita absolute loq̄ndo. tñ in casu sunt dimenēda: tō subdit.
g Sz nō oia expediūt. dī aūt expedies q; ō fine impedimento pōt fieri. t nō expediēs q; ō stat impedimentuz ad p̄secutiōez finis intenti: p̄dicta .o. sunt hmōi in casu vt q; ꝫ ꝫturbat pax ad primū. vel q; dat occasio scandali in firmis vel malefaciendi. aliq; etiā p hoc redigit hō ꝫ alteritus p̄ter vt q; repetit res in iudicio submittit se iudici: t fm hoc subdit. b Sed ego sub nul. re. po. magis em volebat sibi debitū dimittere. i Esca ventri. hic reddit cām quare p̄dicta q̄nus sint licita nō expediūt. p sīle ō ventre q; est locus escaz in q; decoquit alimentum. vt inde ad mēbra cetera deferaī: t sic pz q; esca debet ventri. t tñ aliq; nō expedit. f. q; est nocumentū sanitatī: t sīle est de p̄dictis: vt dictū est. q; p re corruptibili nō est sustinendum detrimentū in re incorruptibili: dicit igit. i Esca ventri. debet mō dicto. k Et venter escis. vt eas decoquet mō dicto. l Deus aūt hūc t has destruet. q; licet p⁹ resurrectionem remaneat venter bois q̄tum ad subam: nō tñ q̄tum ad officiū decoquēdi escam. m Corp⁹ aūt. hic renertit ad increpandū fornicatōnis viciū. de quo ō. fecerat mentiōez. t ad ꝫ inducit q̄tuz rōnes. prima sumit ex ordinatione diuina alia. est de ꝫ vicio se excusant di. q; vtitur corpe suo ad actū institutū a natura. q; excludit apls. d.
m Corpus aūt nō fornicatōni. i. nō est ordinatū ad actū fornicandi. sīe nec venter ad vtendū cibis indebito modo vt ad crapulā. nec corp⁹ laxari dz ad fornicatōez. q; ē actus inordinatus.
n Sz dño. i. finaliter ordinat ad seruiendum deo: q; corpus est. p̄ter aiam. vt dr. ij. de aia. anima .o. immediate ordinat ad deū. t sic de ꝫ finis corpis: t tō subdit.
o Et do. cor. inq̄tū ipz resuscitabit gl̄iosū. q; declarat p resurrectōez xpi q; iam pcessit. d.
d De⁹ .o. do, scz ihm xpm, q
Suscitauit i corpe gl̄iosu.
r Et nos
suscitauit. vt p̄ostendamur corpi claritatī ipsius. sīe mēbra capitis. fornicatio .o. statū hnī incorruptōnis impedit Gal. vlti. Qui seminat i carne sua de carne metet corruptiōez. p̄ter q; fornicatio ē vitāda.
s Nescitis. Ponit scda rō q; accipit ex affinitate corpis hūani ad corp⁹ xpi cui⁹ fidelis efficit p baptismū mēbr. t tō horrendū ē q; fiat membr mere tricis p fornicatōnem q; idē est actus spē fm nām cū actu mōnialis p quē vir t mulier efficit vna caro. Gen. ij. t ꝫ ē q; dicit
s Nescitis. q; m corr. ē. p baptismū. q. d. scire debetis.
t Tollēs ergo mem. xpi. subtrahēs me. ab ipo.
v Facia mē. me. p cōcubitus carnalē.
x Absit q. d. ē horrendum
y An nescitis. q. d scire debetis.
z Q; q adhe. me. p fornicatōis actus.
a Vnū corp⁹ effi. cit ea. q. d. sic. q; p̄bat p scripturā Gene. ij.
b Erunt in carne vna
q; dī de actu mōnialis. t sīle ē de actu fornicarij in p̄te: vt dictū est. ꝫ nō in toto.
c Qui autem adhe. deo. p fidē t amorē.
d Vn⁹ spūs ē. nō fm rem ꝫ fm affectōnez.
e Fugite fornica. hic ponit tercia rō q; accipit ex corpis indnatone q; nō sic ē in alijs viciis. ꝫ em redūdat viciū ad corp⁹ p aspectū impudicū. p audituz t loquelā turpiū t postea p totū corpis tactū imundū. ppt q; fornicatio ē vitāda. hui⁹ aūt rōnis p ponit .o. lusionem di.
e Fugite fornicatōez. q; ꝫ viciū nō vincit nisi p fugaz in alijs aut vicijs quātoplus descēdit hō ad cogitandū parti culares .o. dītones. tantopl⁹ inuenit vñ p̄cūm sibi displicat t se terrabat. in fornicatone .o. q̄ntūplus descendit ad cogitandū circulares delectatōes. i oculis in tactibus. ꝫ illibus. tantopl⁹ inualescit tentatio. ppt q; viciū ꝫ vincit occasiones fugiēdo t cogitatiōes. t ibidē fugiēdi rō cum dī.
f Dne em pec. q; cū. fe. bo. ex. cor. est. alia em p̄cta cōiter inficiūt solā aiam. q; nō p̄ficiunt in delectōne corpis sicut auaricia. odiū. t inuidia. t hmōi. ꝫ fornicatio nō solū animā ꝫ etiā corp⁹ inq̄nat. q; p̄ficit in delectatōne corpali intantū q; p̄tic absorbet intellect⁹ t efficit hō q̄si equ⁹ t mulus. gula .o. ꝫ p̄ficiat in delectatōne corpis. illa tñ delectatio nō est ita vehemēs q; absorbeat intellectum. pōt tñ dici q; cū apls dic. Dne em p̄cm ē ex extra corp⁹ p̄ter fornicatōes ꝫ fornicatōne etiā intelligit gula. eo q; gula p̄parat luxurie mām sic ab arte nauifactiua q̄ ligna dolata ꝓaginat intelligit ars dolatiua ligno. q; ꝓpat sibi materiam.
g An nescitis. hic ponit quarta rō q; accipit ex sci spiritus dignitate. q; habitat in renat⁹ p gr̄am baptismalē t sic corpora eoz sunt q̄dāmō spūsci templū. q; viuificāt ab aia spūsctō inhabitata. t ꝫ ē q; dic. a An nescitis. t ptz ira ex dictis vsq; ibi. b Et nō est. vñ. i. vñ iurī. ꝫ xpi. cui⁹ rō subdit. c Empti em estis p̄cio magno .i. xpi sanguine p̄cioso. res em empta p̄tinet ad ius emptoris: tō ꝫcludit.
d Glorificate t portate deū in corpe vō. q; fit q; mancipat bino obsequio sīc equ⁹ portat dnm suum. q; ei⁹ obsequio mācipat. talis em mācipatio i dīnis obsequijs exigit mūdiciā castitatī. t p ꝫ nos fugā fornicatōnis.

In ca. vj. vbi dī in postil. Sch'aria igit iudicia si habue-

ritis inf vos ꝛcptibiles q̄ sunt in eccl̄a. Additio.

Sanct apls reprehendit eos q̄ cās agebāt apud infideles cōtemptus fidelīb⁹ ꝫ nūc reprehendit eos qui ꝛcptibiles iudiciis iꝫ fideles cōstituebant: ió dic̄. Si iudicia habueritis pstituite cōtptibiles. i. indiscretos q̄ sūt in eccl̄a. q. d. ꝫ ē qđ fecistis vos. ex q̄ coacti frēs recurrerūt ad infideles. qđ redarguit in eis apls ironice loquēs. ꝛ ió subiecit. Ad verecūdiaz vr̄az dico vt verecūdemini. qz non est inter vos quisq̄ sic sapiens q̄ possit iudicare int frēm et frātrē suū ꝛc̄. ℞ i glosa fm quā suiam h⁹ dicti ptik in ꝑmū illi⁹ qđ ē i postil. tñ exp̄ postil. i ℞ loco vk magꝫ coordare planio: sensui lr̄e. In eo. ca. vbi dr in postil. Esca ventri debet modo dicto. Additio.

Via diverār. qz nō erāt repetēda bona ꝫ dic̄ qz qđ ꝫ repetē. s. ppt necēsitatē vict⁹ ꝛ ꝫ ē qđ dī. Esca debet verti. Hefficim⁹ ei ānd̄ianas ruinas corpis edēdo ꝛ dibēdo. vñ ꝑ escā notant ncēria nature. Et vent debetur escis. q. alit nō ꝑt sustētari. Et ió iꝫ nfa repetē ppt necessitatē. ℞ qz nō ē multū ꝫ bis laborandū cū sit trāsitoria. ió subdit. Nec āt z hūc z has destruet. ℞ i glo. ꝛc̄. Capi. vij.

Q ēdb⁹ aūt scpīstis. Postq̄ apls instruxit corinthios de vitādo fornicatōis vicio. ℞ ꝑ eos instruit ō mīmonio ꝛ diuidit i duas ptes q: ꝑ istruit mīmonū ꝫbentes. scdo ipm ꝑ melior bono sugiētes: ibi. Deꝫginib⁹ ār. ꝑma adhuc in duas. q: ꝑ instruit eos de mīmonio ꝫbēdo. scdo de ipo nō dissoluēdo ibi. Bis āt. Circa ꝑmū sciendū q̄ alīq̄ zelū bītes. ℞ nō fm sciaz. in detestatōz fornicatōis etiā mīmoniū ꝛtendēbāt. ꝛ aliq̄ faciebant ꝫ ex hypocrisi. vt mag⁹ eis ēt tāq̄ scriptib⁹ crederēt. ꝛ idē fiet circa fīnē mbi. s. Thi. iij. Prohibentiū nubē ꝛc̄. ꝫ ārtvidebat duꝫ fidelīb⁹ coūthijs. ió sup ꝫ scpserūt apls ad qđ ꝫ rndēs. oñdit ꝑ qđ sit ꝑfectōis. scdo qđ nccitat⁹ ibi. Propter fornicatōz. Circa ꝑmū rndēdo dic̄. c De db⁹ aūt scpīstis mihi. circa mīmoniū. b Honū est bri. i. ꝑfectum. d Mulierē nō tangē. ℞ simplr̄ ꝓtinere. Circa qđ sciendū q̄ sic vis nutritiua ordīat ad cōservatōes indiuidui. ita vis generatiua ad ꝑpuatōes spēi. ꝛ ió sic dici nō ꝑt q̄ bonū sit bri ḡtū ad idīuidū alimēto nō vti. ita nō ꝑt dici q̄ bonū sit bri ḡtū ad spēz mulierē nō tangē. ℞ ꝫ ē bonū bri ḡtum ad idīuidūū. ꝛ ꝑ rōe aie. q̄ ꝫ ē eleuat ad cognitōz veritat⁹ vñ dic̄ Aug. ij. solilodoz. Nibil sic ꝓpriū ab actu ꝓtatis cognoscēde. sic tact⁹ iste corpoz sine q̄ vro: bri nō ꝑt. q: te nec ei reddē debitū q̄ actū carnis in q̄ absorbet intellectus vñ ꝑ pplo legē diuinā accepturo ꝑceptū fuit Exo. xix. Ne appropīnq̄tis vroꝛib⁹ vr̄is. scdo rōe corpis qđ ꝑ mīmonium sūmit ꝑpetue fuituꝛ ꝑiugis. Vir em nō ꝫ ptātes sui corpis. ℞ vro:. nec sibi vro: ꝫ vir. vt br̄. s. eo. ca. Fuit⁹ aūt de se ē amara. Tercio ex pte rei exteriꝛ. q̄z occupatōes sollicitudie multū iplicat mīmoniū. q: oꝛ. quidē de nccāriis nō solū ꝑ se ꝫ etiā ꝑ vroze ꝛ liberis. d Propt fornicatōem. ℞ vltimo oñdit qđ sit nccitatis: ꝛ ꝑ ḡtuz ad mīmoniū ꝫctuz. scdo ḡtū ad eī⁹ vsum ibi. vroꝛi. Circa ꝑmū sciēdū q̄ vis generatiua ordīat ad cōservatōes spēi ꝑ filioꝛ generatōz. ad qđ op⁹ mulier data ē in adiutoriū viro. ppt qđ ꝑma nccitas instituēdi mīmoniū fuit. ppt̄ procreatōz. ꝓlis Gen. j. Masculū et feiaz creauit eos benedixit eis ꝛ ait. Cre scite ꝛ multiplicami ꝛc̄. ℞ ꝫ nccitas fuit maxie circa institutōes generis hūani. qñ oportebat multiplicari ppl'm dei ꝑ gñationē carnale ꝛ ió apls ꝓtiderās gen⁹ hūanū sic multiplicatū. ꝛ ppl'm dei ꝑ regñationē spūales multiplicandu Jo. iij. Nisi qs renatus fuerit ex aq̄ ꝛ spū sco nō ꝑt introire in regnū dei. ió apls ꝫ ꝑterm̄isit hāc nccitatē q̄ mīmoniū fuit institutū in subsidiū seu offm nature. ꝛ ponit secūdam necessitatē qua institutū est in remediū culpe. Jn renatis em̄ ꝑ baptismū remanet adhuc ꝛcupia carnis ꝛ maxime ad act⁹ venereos ꝓpter vehementiā delectationis. iꝫ aūt maioris ꝑfectōis sit hāc cōcupiam supare totalit ꝑ cōtinentiā. tñ hec ꝑfectio nō ꝑt in oībus esse ꝫ in pauciorib⁹ ꝓpter ꝓnitatem ad sequendū cōcupias vñ dic̄ saluator: matthei. xix. Nō oēs capiunt verbū hoc. ió necesse est vt partim cōcupie cedat ꝛ partim supek. qđ fit dū actus generatōis ratione ordīnat. ꝛ sic bō nō totaliter concupiscētia ducit. ℞ magis cōcupia subdit rōi. Hz aūt hoc rō naturalis q̄ bonis sic vtak actu generatōis ꝓut ꝑuenit generatiōi ꝛ educatiōi filioꝛ. vñ ꝛ in bruttis aialibus ꝫ inuenitur q̄ in illis ꝑcipue⁹ animaliū in qb⁹ sola femina nō sufficit ad educatōz ꝓlis masculis cū femia nutrit ꝓlem. ad hoc aūt reqrit̄ q̄ masculus ꝓpāt ꝓlem cognoscat ꝓpter qđ in oibus talibus aialib⁹ naturaliter ē indita masculis sollicitudo de certitudie ꝓol'. vtz in turturib⁹ ꝛ colūbis ꝛ bmōi. ꝛ sic in eis nō sunt vagi concubit⁹ qui quidē incertitudo ꝓlis sequeret. ℞ determinatis masculis determinate femine conungunt. saltem vsq̄ ad ꝓlis educatōnem factā. In canib⁹ aūt ꝛ bmōi vbi sola femia nutrit ꝓlem sunt concubit⁹ vagi. nūc aūt ita est q̄ in ꝑcie humana maxie reqrit̄ masculus ad nutrimentū ꝓlis. ℞ multo diutius est invalida ad querendū necessaria ꝙ in aliis aialibus ꝛ nō solū ꝓpter nutritōem filioꝛ reqrit̄ masculus ℞ etiā ꝓpter instructōem. ad quā adhuc requiritur magnuz ꝛpus. vñ ad Heb. xij. Patres qdem carnis nr̄e habuimus eruditores ꝛc̄. ꝓpter qđ rō naturalis dictat. q̄ in ꝑcie humana non sunt vagi cōcubitus ꝛ incerti cuiusmodi sunt cōcubitus fornicarij ℞ sint determinati viri ad determinatā fciam. ꝛ ℞ determinato sit ꝙ mīmonij legem. ió dicit apls. d Ꝓpter fornicatōem aūt. s. vitandam in illis q̄ non ꝑt continere. e Unusquisq̄ vroꝛē suaz habeat. ad quā determinate accedat ꝛ ipsa ad cū. ꝛ sic tollunt cōcubitus vagi. f Vroꝛi. Hic ꝑfr ꝓsequitur de vsu matrimonij. ꝛ diuidit in duas ptes. q: ꝑ agit de debiti reddit̄oe. scdo de eius intermissione ibi. Nolite. Circa ꝑmū dicit. f Vroꝛi vir debitū reddat. per carnalē copulaz sibi⁹ ecōuerso. q: ℞ est vsus mīmonij in q̄ vir ꝛ vroꝛ ad paria indicant. ppt qđ mulier de latere viri formata fuit nō de capite nec de pedib⁹: q: nō dz esse dña nec ancilla ℞ socia ꝛ rōnem hui⁹ debiti subdit. d. h Mulier sui corpis ptātem nō hz ꝛc̄. q: vn⁹ cōiugit nō ꝑt cōtinere altero inuito: vel alteri se tradere ad generatōis actū ℞ ad inuicē dēt bre vsum ꝓpt̄ corpis ḡtum ad hūc actū impedimento legitimo cessante. i Nolite: Hic ꝑfr agit de debiti i termissione. ꝛ scdo de eius reiteratōe: ibi. Et iterū. Circa ꝑmū sciendū q̄ actus cōiugalis bñ est aliq̄n intermittēdus. marie sacris rpib⁹: vt cōiuges meli⁹ vacēt spūalib⁹: ꝛ ꝫ ē qđ dic̄. i Nolite fraudare inuicē. subtrahēdo vsum corpis ꝓpt̄ ei cui debet. k Nisi forte ex cōsensu. vr̄iusq̄

l Ad tps vt vacetis oꝛoni. q̄ est elevatio mentis in deum mēs aūt dep̄mit ꝙ carnalē actū in mīmonio. m Et iterū. Hic ꝑfr agit de reiteratōe act⁹ cōiugalis. Et diuidit in duo. q: ꝑ circa ꝫ dat suis documentū. scdo declarat quodā dictū. ibi. Hoc aūt dico. Circa ꝑmū dic̄. m Et iterū reuertimi in idipm. s. ad reddendū debitū finito tpe oꝛois fm qđ dī Ecclias. iij. Tempus amplexandi ꝛ tps longe fieri ab amplexib⁹. n Ne tentet vos satbanas. de adulterio. o Propter incontinentiā vestrā. i. ꝓpitates ad actū carnis. p Hoc aūt dico. Hic manifestat dictū suū. ꝛ ꝑ

ostēdit in q̄ sensu accipi debeat. scdo ad b rōnem assignat: ibi. Volo aūt. tercio exponit qō dixit: ibi. Dico aūt. Circa primū sciendū q̄ aliqs posset accipe dictū apl'i de reiteratōne debiti tanq̄ necessariū ad salutē qō non intellexit: ſō dicit. p Nocauit dico fm indulgentiā r nō fm imperiū. i. tradēs ſb p̄cepto tanq̄ ad salutē necessū. p̄ter ei ꝓiges de cōi consensu simplr ꝓmere: ꝛ videt apl's h impoꝑe loq̄. di. Hoc aūt dico fm indulgentiā: q̄a indulgētia nō ē nisi de malo: act's ꝓ matrimonialis non est malus. Sed qō dicēdū q̄ indulgētia accipit b ꝓ pmissione pmissio aūt fit dupliciter: vno mō de minori malo ad vitādū mai's malū: sicut moyses pmisit libellū repudij ad eintrandū vxōricidium. Matth. xix. ꝛ talis pmissio nō fit in euāgelio ꝓter ei' pfectionē Hebre. vij. Sed pfectū feramur. in veteri lege facta fuit ex ci' impfectione Hebre. vij. Nihil ad pfectū adducit lex. alio mō fit de minori bono p b q̄ mai' bonū nō p̄cipitur: sic est in ꝓposito. ex b em q̄ apl's virginitatē nō p̄cepit indulget matrimoniū. Pōt etiā aliter solui, put indulgentia respicit malū. Circa qō sciendū q̄ actus ꝓjugalis aliq̄ est sine omī culpa vt cū ordinat ad plem, p̄creandā ad cultum dei: vel cū fit cā reddendi debitū: qz p̄ mō est act' religionis. scdo iusticie: ꝛ si fiat ex charitate nō solū ē sine culpa: ſ̄ etiā meritoꝛ': qz ois actus virtutis fact' ex charitate meritoꝛ' est. Si vo actus mīonialis exerceat ad satisfaciendū ꝓcupie: tūc hz culpam annexā venialē q̄n ſistit intra limites mīoniales: mortalem vo q̄n nō ſistit: vpote q̄a vtr vxor ex mō indebito: vel qz eā libēter aliā cognosceret. p̄ mō act' mīonialis nō requirit indulgentias ſ̄ p̄mium. scdo mō hz indulgentiā ineꝛtum ꝓsentiens ꝓcupie: in sua vxōre tñ nō in alia nō fit reus pctī mortalis ſ̄ tm venialis. tercio mō indulgentiā hz: qz reus est pctī mortalis.

q Volo aūt. Hic ꝓmir apl's assignat rōnem sui dicti: et p̄ eius qō dixerat nō fm imperiū. scdo ei' qō dixerat fm indulgentiā: ibi. Vnusq̄sq̄ aūt. Circa primū sciendū q̄ nullus sapiēs p̄cipit ſ̄ illud qō vult: mīonii aūt ſbere e vti ſcto ſ̄ act virginitati: nisi ꝓbabēs certificaꝛ' fuerit q̄ actus mīonialis ab eo nō exiget: sic fuit de beata virgine: virginitatē aūt volebat apl's: ſō bñ dicit. q Volo aūt omēs hoies esse sic meipm. i. omēs virginitatē seruare. fuit autez apl's vgo: vñ in ei' decollatōne in festimonijs sue virginitatis fluxit lac de eius corpe. q. d. loquēs de mīonio z ei' actu ꝓter hāc voluntatē nō fuit locus fm imperiū. Sed videt q̄ volūtas apl'i nō fuerit ratōnabilis. q̄ si omēs a tpe ei' fuissent ꝓnētes exūc cessasset gñatio hoim: et sic non fuisset ꝓplcus numar' electoꝝ. Sed dicit aliq̄ q̄ renelatum fuerat apl's: q̄ si omēs sui tpis ꝓtinuissent adhuc sufficeret ad implendū numerū electoꝝ: ſ̄ hoc dicit nullus hz scripture vel rōnis fundamentū: ꝓter qō dom q̄ apl's voluit q̄ voluntate aſcedente: ſ̄ nō volūtate p̄hte: sic. j. Timo. ij. ca. dicit: q̄ de' vult omēs hoies saluos fieri. ſ. voluntate aſcedente: nō tñ omēs saluant: qz nō vult voluntate cōsequente. dicit aūt voluntas aſcedens q̄ aliqs vult aliq̄d absolute ꝛ in generali tanq̄ meli' simplr. Consequēs vo q̄ vult aliq̄d ꝓsideraꝛ' additōnib', ppriis ꝛ circūstantijs. p̄t mo mō vult hō merces suas seruare. scdo mō nō vult eas seruare: q̄ in periculo posit', p̄cit eas in mare: ꝛ ſ̄ mō ꝓsideraꝛ' meritꝫ ꝛ demeritꝫ hoim de' vult tñ aliqs saluari ꝛ aliqs dānari: hz velit omēs saluari in q̄dā gñali: ineꝛtus ſt ad imaginē ſuā facti ꝛ bñdictis capaces. Et eodem mō volebat paul' apl's hoies ꝓnētes esse ineꝛtum cōtinentia

est mal' bonū q̄ mīmoniū. ꝓsiderata tñ fragilitate hoim volebat aliqs mīonio iūgi. r Sz vnusq̄sq̄. Hic ꝓmir assignat rōnem q̄re de mīonio ꝓcesso dicit fm indulgentiā qz. ſ. qlibet nō est tante ꝓtutis q̄ possit ꝓmere: ꝛ b ē qō dic. r Sz vnusq̄sq̄. p. 20. ba. ex deo. alis q̄dem sic. ſ. posset ꝓtinere. s Hm vo sic. i. q̄ posset castitatē maritalē custndire: ꝛ ea deo seruire vñ math. xxv. dī de xpo ſb pabola bois pegre pficiscentis: q̄ vocauit seruos suos tradidit illis bona ꝛ vnicuiq̄ ꝓ̄priam ꝓtutē. t Dico aūt. qō obscure dixerat magr' declarat. d. Dico aūt nō nupt'. i. ꝙ ginib'. v Et vidua bonū ē ꝛc. i. cōtinēter viuēdo.

x Sz si si cōtinēt. i. si donū ꝓtinendi nō acceperint a deo. y Nubant. mīonio ꝓtrahendo. z Meli' est cū nubē q̄ vri. i. q̄ ꝓcupia supari: ꝓcupia em quidā ignis est: ꝛ iō q̄ ab ipsa impugnatur incalescit. q̄ aūt supak p ꝓcupiam vnit. Et ꝓsiderandū q̄ apl's dic vnit ꝓpatōne abusiua: qz ꝓcupia vri malum est simplr. nubere aūt bonū: mīus tñ q̄ ꝓtinere. ē igit sensus. z Meli' est ꝛc. i. magr' eligibile est q̄ bō min' bonū bēat q̄ malū incurrat. a His aūt. Hic ꝓmir instruit eos q̄ mīonio iuncti sunt de ipso nō dissoluēdo. Et diuidit i duas ptes: qz p̄ facit ꝓpositū. scdo occasione ei' dat generale documentū: ibi. Et vnumquēq̄. Pria adhuc i duas: qz p̄ agit de indissolubilitate mīonij qū vterq̄ ꝓtinet fidē. scdo qñ alt est infidelis: ibi. Ceteris ā. Pria adhuc in duas: qz p̄ docet eos de indissolubilitate mīmonij. scdo q̄d sit agendū qñ ꝓtingit ipm aliq̄ mō separi: ibi. Sz si discesserit. Circa primū dicit. His aūt ꝛc. p̄cipio nō ego ſ̄ dñs. i. nō p̄cipio instinctu ꝓpio: ſ̄ auctate dīna. a Vxorē a viro nō discedē. sic em dicū ē ſ̄. mīonij p̄ suit instituꝫ ad legitime, plis, p̄creandos: in cui' nutritōne ꝛ instructiōe de monib': requirit magnū tps, ꝓpter qō ro dicat q̄ vir ꝛ vxor p tota vitā insepabilit ꝓtinant: ꝛ iō mīonij sic diffinit q̄ ē ꝓsonar' legitima ꝓ̄junctio indiuidua. i. indiuisa vite ꝓuetudīne retinēs pp qō nō discedē vxorē a viro cadit ſb p̄cepto excepta cā fornicatiōis: que casum excepit saluator: Matth. xxv. ꝛ idē de discessu viri abvxore. in hoc em ad paria indicant. b Sz si discesserit. Hic ꝓmir ostēdit q̄d sit agendū qñ aliqliter sepak mīonij: hz em vinculum mīonij ꝓsummari sit indissolubile nisi p mortē alterius corpalem: tñ ex cā fornicatiōis, pbata pōt dissolui ſ̄ tum ad thoꝝ ꝛ q̄ ad cohabitatōes: ꝛ sic dic' apl's. Sz si discesserit. vxor a viro in casu dicto. c Manē innuptam. supple p̄cipit dñs. d Aut viro suo reconciliari. sic ei poterat nō discedē a viro sub spe correctōnis ei': ita p' discessum pōt ei reconciliari: ꝛ etiā hz si nō possit cōtinē: q: nō ꝓ alteri nubere ipso viuēte. e Nam ceteris. Hic ꝓmir agitur de dissolutōne ꝛ solutōne mīonij q̄n alt cōingit est in fidelis. Et diuidit in duas ptes: qz p̄ agit de recessu ex pte fidelis. scdo ex pte infidelis: ibi. Sz si infidelis. Circa primū dicit

nerso vir vxorem. o Filiogn. Hic ponit ad idē secūdā rō ex pte ꝓlis q̄ p cōuersionē gentis infidelis mō dicto ad ducebat ad fidē si aūt fidelis cōiunx discederet ꝓtes cū in fideli remaneret. q: nūc ps infidelium cū talib⁹ pualebat. ñ q: erant pauci fideles ꝛ sb infidelibus cōstituti. ꝛ h̄ ē qō dī

o Filiogn filij vestri immūd. cēnt. i. in infidelitate remanerent rōne dicta.

p Nūc aūt sancti sunt. i. adducti ad fidē ꝛ mō dicto. videt aūt q̄ apl̄s dcm̄ sit. ꝫ sacrā scripturā. qr. j. Esdre. x. Scūs em̄ esdras fecē abijci vxores alienigenas cū filijs suis a filijs isr̄l fidelib⁹. Item ꝫ sacros canones. quia xxviij. q. j. ca. iudei. dī q̄ nō ꝑt infidelis in el⁹ coniunctōe ꝑmanere q̄ tā ad xp̄ianā rām̄slata ē fidem

Ad primū dōm q̄ mīmonia illa erāt cōtracta ꝫ dei, phibitōne q̄ dī Deu. vij. tō nulla erant: quia nullū mīmoniū ꝫ dei, phibitionē pōt esse ratū: ꝓpter q̄ dicdras fecē illa separi ꝛ dīs. Ad scām dicendū q̄ in ꝑmissiua eccia passim conuertebant̄ alīq̄ de infideis ꝛ sūt de gentib⁹: ꝛ illo tpe loq̄r apl̄s: q: tūc spes erat q̄ infidelis traherek ad fidē ꝑ fidelē pſonā in mīmonio si bi iūctam: ꝓcedente vo tpe iudei fuerunt obstinati: nō sic aūt gētiles: ꝛ ī hō fidelis ꝑmittebat̄ habitari cū infideli ō gētibus: nō tñ de iudeis: mō vo pari passu ambulāt: q: vtriq; reputant̄ obstinat: et sic nō ꝑmittit fidelis hab̄itare cū i fideli de illis nec de illis: ꝛ h̄ mō loq̄tur decretū allegatus q Ex si infidel. Hic ꝑr loq̄tur ō discessu infidelis cū dr. Ex si infi. discel. in odiū fidei xp̄iane. r Discedat. q. d. liberatus ē fidelis a cōiunctōne ei⁹ ꝛ ꝓt alteri cōrabē ꝛ sub dit cā cū dī. r Nō est ei ser. subie. fra. aut soror. i. xp̄ian⁹ vel xp̄iana. s In eiusmōi. vt teneat infidelē aliq̄ mō se quit: aut contēdere in iudicio vl̄ alibi ꝑ ei⁹ cohabitatōe. et sb dit cā. t In pa. aūt vo. vos de⁹ nō in litigijs ꝛ cōtenti omib⁹ Sed q: posset aliqs arguere in ꝓmiss. i. q̄ teneret h̄ facere vt posset infidelē ꝑ cohabitatōem ad fidē cōuertere tō h̄ remouer. d. v Vñ em̄ scis mu. si vi. sal. faciesq. d. nō ꝓt h̄ scire nisi ꝑ diuinā reuelatōem: ꝓpter q̄ subditur. x Nisi vnicuiq; sicut diuisit de⁹. i. ordinauit reuelari: sm aūt viam hūanā ꝛ magis ꝓbabile videt q̄ infidelis sb uerteret fidelē si sequerek cū discedentē ex odio fidei xp̄iane. y Vnūquēq;. Postq̄ apl̄s egit de solutōe ꝛ indissolutōne matrimonij: vbi dixerat q̄ fidelis dz manere cū infideli si ꝑt absq; cōtumelia xp̄i. hic ꝑr ex incidenti dat generale nocumentū standi in statu i quo ds vocat ad fidē. d.

y Vnūquēq; sicut vo. de⁹ ita ābulet. q̄d ad illa q̄ nō repugnāt statui fidei. z Et sic in oi. eccle. docco. q. d. non solū vobis corinthijs: ꝫ aliis ꝫ dicī. q: doctrina fidei dz hīe vnitatē ꝛ maxīe in hoc q̄ libet sit cōtentus de statu i quo vocatus est ad fidē: nisi ipediat dei fuitutē ꝛ explicat magis in speciali. d. a Circūcisus aliq̄s vocat⁹ est non adducat ꝓputiū. i. nō sequat̄ rītū gentiliū q̄ sp fuit: illicit⁹ b In ꝓputio aliquis vocat⁹ ē nō circūcidat. volens obſuare legalia q̄ cessauerunt in morte xp̄i maxime q̄rum ad ceremonialia de quib⁹ fuit circūcisio cui succedit baptis-

et sctificata est mlier infidelis ꝑ virū fidelem. Filiogn filij vestri immundi essent: nunc aūt sancti sunt. Ōs si infidelis discedit: discedat. Nō em̄ fuituti subiect⁹ est frater vel soror in eiusmōi. In pace autē vocauit vos de⁹ Ut̄ em̄ scis mlier si virū saluū faciesvir si mulierē saluā faciesNisi vnicuiq; sicut diuisit dñs Unūquēq; sic vocauit de⁹ ita ambulet: ꝛ sic i oib⁹ ecclesijs doceo circūcisus aliq̄s vocat⁹ ē: nō adducat ꝓputiū In ꝓputio aliq̄s vocatus ē: nō circūdak. Circūcisio nihil ē et ꝓputium nihil est sed obseruatio mādatoruz dei Unusquisq; in qua

vocatione vocatus est: i ea permaneat. Seruus vocatus es: nō sit tibi cure. Sz et si potes fieri liber magis vtere. Qui em̄ i dño vocatus ē seruus: libert⁹ est dñi Silr̄ q̄ liber vocatus ē: seruus est xp̄i. Pretio empti estis nolite fieri serui hoim Unusquisq; ergo in q̄ vocatus est frater: in hoc permaneat apud deū. De virginibus āt ꝓceptū dñi nō habeo ꝓsilū aūt do tanq̄ misericordiā ꝑsecut⁹ a deo vt sim fidelis. Existimo em̄ h̄ bonū ē ꝓpter instātē necessitatē: q̄m bonū ē hoi sic ee Alligatus es vxori: noli q̄rere solutōez Solut⁹ es ab vxore: noli q̄rē vxorez. Si

mus in nona lege. ꝫ subdit. c Circūcisio nihil est. i. nihil facit ad salutē. d Sz obseruatio mādator dei. Matthe. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. sunt em̄ de dictamine ūris naturalis propt̄ q̄ obligatio eoz semper manet. e Seruꝰ vocatus es. ad fidē. f Nō sit tibi cure. i. non feras hanc conditōem molestē in illa potes xp̄o seruire. g Sz et si potes lib fieri ex gra dñi tui: vel alia via defacili. h Magis vtere. s. fuitute q̄ ante fuiendo xp̄o in mēbris suis exemplo xp̄i q̄ sicut miser erat cuz discipulis. Et ꝓpter hoc papa seruū seruorum dei se vocat ihūs suos. i Qui em̄ in dño vocat⁹ est seruus. cōstrunat sic ifa Qui em̄ seruus existens in condītōne k In dño vo. est. i. vocatus ad fidem. a Liber⁹ est dñi. i. libere pōt deo seruire: ꝛ equalis ē meritī apud deū sicut ille q̄ vocat existens tē in libertate. b Silr̄ q̄ liber vocat⁹ ē fu⁹ est xp̄i. sic

et ille q̄ vocatus ē fuslis cōdūcōis exīs. vñ dic amb. Apōs deū bona seruitus ꝛ bona libertas equa lance appendūt ꝛ qrterūt sit eq̄liter seruus xp̄i: ofidit ꝫ ir cū dī. c Pretio empti estis. i. sanguine xp̄i q̄ equalr effusus ē ꝑ vtroq; empt⁹ bo fuus efficit emptoris. d Nolite fieri fm ho minū. dimittēdo fuitutē dei ꝑ seruitute hoim: vtraq; em̄ ꝑt sil̄ stare: vt cū ds ꝓpter deū būtilr sustinet bois fuitutē. e De ꝙginib⁹ aūr. Postq̄ apl̄s egit de mīmonio h ꝫir agit de fugientib⁹ mīmoniū ꝑ melioꝛ bono. ꝛ ꝑ ꝑ continentia ꝙginali. scdo de fugientib⁹ ꝑ cōtinentia vidualī: ibi. Mulier alligata. Pria in duas. q: ꝑ agit de ꝙginib⁹. scdo de ꝙginū custodib⁹: ibi. Quis aūt inrpē. Pria i tres q: ꝑ declarat ꝑfectōem q̄ est in statu ꝙginali. scdo q̄lit̄ possit ꝑticipari in statu ꝙgali: ibi. Hoc itaq; tercio q̄d circa hoc magis debeat optari ibi. Volo aūt. Prima adhuc in duas. q: ꝑ ostdit q̄d sit ꝑfectū. scdo q̄d licitū: ibi. Alligatus es. Circa ꝑmū dicit apl̄s. e De ꝙgi. aūt ꝑce. do. nō hēo. s. q̄ pdicē ꝙginitatē esse necessariaz ad salutē. q: tante altitudinis ꝛ perfectōis ē q̄ pauci pōt eā attingere. vñ dic saluator: matth. xix. Sūt eunuchi q̄ castrauerūt seipsos ꝓpter regnū celoꝛ q̄ pōt capere capiat. q. d. pauci inueniuntur ad h̄ idonei. f Consiliū aūr do. nō ꝫ melioꝛ bono ꝓpter rationes supra dictas eodē ca. g Tanq̄ misc. ꝑse. a deo vt sim fidelis. nō solū in xp̄ianitatis statu ꝫ etiā i apl̄s tus statu: ꝓ quē auctrem ꝛ sciam ꝑsuasi habeo: ꝓpter q̄ ꝑdit suū ꝓsilū. d. h Existimo ꝫ h̄ bonū ē. i. simplr cōtinere i Propter instantē necessitatē. i. ad euitandū occupatōem circa necessitatē vite pñtis: que incūbit cōiugatis circa ꝓuisionē vxoris et ꝓlis: ꝓ qua bō retrahit̄ur a bono contēplatōis ꝛ diuine dilectōis. k Alligat⁹es. Hic cōsequnter ofidit q̄ licitū. i. mīmoniū ihere ꝛ in cōtracto manere ideo dicit. ko Alligat⁹es vx. no. q. solutōs quia fortsitan caderes ꝙ incōtinentia: exprī em̄ delectatōez vene reoz in actu cōiugali reuertīr ad ea defacili. l Solut⁹ es ab vx. noli q̄. vxorē. si potes cōtinere q̄ est mal⁹ bonuz ideo non est ꝺmittendū ꝑ minoꝛ. m Si aūt acce. vx.

nō peccasti. q; hoc est licitū viro ꝛ etiam mulieri. ideo ſ̄dit. Si nupserit virgo ꝛc̄. n Tribulatōes ñ carnis habebūt hmōi. ſ. mſionio iuncti: q; iminet eis anxietas mentis ꝛ labor: corpis circa, puisionē ſue dom⁹ ꝛ, plis: et q; alt ꝓiugū defacili ſuſpicat fraudē in altero de corpe: ꝛ ſic anxiat in mente cuius anxietatis redunda tio ſit in carne.

o Ego aūtvo. pco. q. d. nō ſolū oſtēdo vob viā pfectōis q̄ difficilis ē in obſeruantia virginitatis: ſ̄ etiā mſionium ad qō licite et bñ declia re poteſtis.

p Hoc itaq; Hic ꝓfir oñdit q̄liter pfectio virginiꝫ poſſit haberi aliq̄ mō a cōiugat. ſ. a licit⁹ abſtinendo quantuꝫ fieri pōt bono mō: et ad ſupna tendēdo: dic igit. Hoc itaq; dico frēs vos ad pfectionem inuitando.

q Tps breue ē. ſcz vite huane ꝓpter qō q̄libet ꝺz quātū pōt ad pfectiones conari q̄ditu ḥz tps merendi: tōo ſubdit.

r Reliquū est qui hñt vx. tanq̄ nō habent. q̄ ſit duplicit. vno mō q; reddant debitū nō tñ exigāt alio mō pfectius: vt vteroq; ꝓiugū de cōſenſu inciꝑat cōtinere: ꝓpter mai⁹ bonū adipiſcendum. s Et q̄ flent. i. triſticie materiā habent: qō frenāter cōingit in mſimonio ꝓpter varias cās ꝓiugēres circa ꝓiuges, plem ꝛ familiam ꝛ Tanq̄ nō flentes. pticuler ſuſtinētes ꝛ ex spe retributōis eterne ꝓſolatōes recipiēdo. v Et qui gaudēt. i. materiā gaudendi hñt ex aliq̄ tpali, pſperitate circa ſe, plem ꝛ familiā ꝓtingente. x Tanq̄ nō gaudētes. cogitādo q; nō multū eſt gaudendū niſi bonis ſpūalib⁹ ꝛ eternis ꝓſperitas cīn tpalis frequēter vergit in nocumentū.

y Et q̄ emūt tanq̄ nō poſſidētes. cogitādo q; nō hēmus hic manentē ciuitatē ſ̄ futurā inquirim⁹: Heb. xiij. ca.

z Et q̄ vtunt q̄ mundo. i. pñt vt bonis huiꝰ mundi eo q̄ ſunt diuites ꝛ in corpe ſani. a Tanq̄ nō vtant accipiendo de bonis pñtib⁹ quantū min⁹ pōt fieri: ſalua tñ decētia ſtat⁹ ꝛ ꝓſonar.: ꝛ q; hec ſunt difficilia: tō ſubdit ad ꝺ ratio mōtua cū ꝺr. b Preterit ei ſi. h⁹ mū. q; ē incōtinua variabilitate: ꝓp qō pax curādū ē de bonis pñt⁹ vite: q; nihil ē ibi ſtabile: vt pōt ꝺ referri ad finē mōi appropinq̄nāte: tūc ei ceſſabit figura. i. curſ⁹ h⁹ mōi q; tñ mādit ē⁹ ſba. ſ. corpa celeſtia ꝛ elemēta: ꝛ tō nō ꝺr. Preterit ſuba hui⁹ mōi: ſ̄ ei⁹ figura. c Volo aūt. hic oñdit ꝓfir quid circa ꝓdicta ſit magis eligendū quantū ē de ſe. ſ. ꝓtinēta ꝺginalis q̄ auſert mūdi ſollicitudinē ꝛ aiam eleuat ad cognitōes dei et eius dilectōes: ꝛ hoc eſt qō dicit. c Volo aūt vos ſine ſo. cē loquendo de ſollicitudine bona ſpūalta impediente.

d Qui aūt cū vxore ē ſollicit⁹ ē ꝙ dñi ſunt. i. ḥz aptū dinē vt ſollicit⁹ ſit de bonis ſpūalib⁹ ꝛ eternis. e Qui aūt ſine vxore ē ſollicit⁹ ē ꝙ ſunt mūdi. ad, puidenduꝫ neceſſaria ſibi familie ꝛ vxori. f Quō placeat vxori. nō ſolum ꝓ dicta ſollicitudinē: ſ̄ etiā ꝓ redditōes debiti. g Et diuiſus eſt ꝓtim ſeruiens mundo ꝛ ꝓtim deo ēgrumcūq; bene viuat in matrimonio. h Et mulier innupta. q; idez eſt ex pte mulieris ſic ex pte viri: ꝛ ꝓz ex dictis litera.

i Porro h ad vtilitatē vram dico. oſtendendo vobis id quod eſt melius ꝛ magis eligibile potenti⁹ ꝓtinere.

k Non vt laqueuꝫ vobis iniiciaꝫ. q; nō dico h tanq̄ neceſſariū ad ſalutē: hoc ei eſſet ill aqueare inſir mos q̄ nō pñt ꝓtinē.

l Sz ad id qō honeſtū eſt. ꝓtinēta. n. eſt honeſtiſſima.

m Et qō faculatē pbeat ſine ipedimento dño obſecrādi. ſacre ſeruiendi quā faculatez pbet ꝓtinentia auferēs ipedimenta deo libere ſeruiendi: q̄ freq̄ter ꝓtingit ex ꝓtinctōe matrimonij, ꝓpter ſollicitudinem annexā circa tempalia: et ꝓz ꝓdicta.

n Si qs aut turpē Hic ꝓfir aplus agit de virginū cuſtoditibus q̄ in primitiua eccia erāt ꝓpes carnales et patres ſpūales. i. epi quibus a penib⁹ tradebantur aliq̄ virgines cuſtodiēde: igit ſi cuſtos virginis poſtq̄ ipſa venerit ad etatē adultaꝫ videat ꝓ ſigna ꝓbabilia ipſam voluntariā de virginitate ſeruandā ꝺz eā ſic cuſtodire: ſin aūt nuptui tradere: ꝛ h eſt qō dicit. n Si qs aūt turpem. i. male gratioſum. o Se videri exiſtimat ſup virgine ſua ſ. ſup virgine q̄ eſt in ſua cuſtodia. p Qz ſit ſupadulta. i. iam puenerit ad etatē nubilez. q Et ita optet fieri. qa curſus tpis ꝛ etatis nō pōt impediri. pōt aūt cuſtos talis virginis male gratioſus videri duplicit. vno mō a virgine cui diſplicet a nuptijs retardari. alio mō ab alijs q̄ timēt de lapſu virginis cui⁹ verecūdia i cuſtodē reuerterek: ideo ſubdit. r Nō vult. virgo cuſtodita. s Faciat. mſionū ꝺcendo: q; in h. t Nō peccat. nec ei⁹ cuſtos peccat. v Nā q ſtatuit ꝛc̄. fir. de cuſtodia virginis. x Nō ha. ne. tradendi eā nuptui q; nō vidit eā ad h inclinari: nec timet de ei⁹ lapſu verecūdari. y Ptārem aūt bñs ſue voluntatis. de cuſtodia ſecura virginis. z Et h iudi. in coꝛ. ſuo ſer. vir. ſuā abſq; ꝓiugio. a Bñ facit. ſeruans eā in ſtatu pfectiori: ꝓp qō ꝓcludit. b Igit ꝛc̄. ꝛ ꝓz ſra ex dictis.

c Mulier. Hic vltio agit de viduis. ꝺ. Mulier alligata ē legi. i. vinculo ꝓugali. d Quāto tpe vir ei⁹ vinit vita corꝓali. e Qz ſi dor. vir ei⁹. p mortē corꝓalē. f Libe rata eſt a lege. i. dicto vinculo. f Cui vult nubat tñ in dño. i. dum tñ vir ſit fidelis: q; nō pōt ꝓtrahere cū infideli. g Beatior q̄ erit ſi ſic pmā. fm meū cōſiliū. ſ. in ꝓtinētia vidualitatis: tū q; ſic pmanēdo liberi⁹ ſeruitre pōt dño: tum q; ſcde nuptie ſunt ſignū incōtinētie. h Puto aūt q; ego ſpm dei habeā. Hoc dūit addit ad oñendum q; ſuo conſilio ſit credendū: nec dicit puto dubitatiue: q; certi⁹ erat pe reuelatōes ſpūs dei ſe hāe: ſ̄ dicit hoc ad rollendā aliquoꝫ iactantiā ne ſe aſſerem ꝓſumptuoſe ſpirituꝫ dei ſe habere: q; neſcit hō virū amore vel odio dignus ſit. Ecces. ſx.

De his aũt. Postq̃ aplus corinthios instruxit de mrimonio. hic p̃fert eos instruit de eucharistie sacro. Et dividit in duas ptes. q̃ p̃ excludit victũ fr̃m qđ est pricipatũ mẽse ydolo. scđo accedit ad ppositũ ostendũ ca. xj. Prima in duas. q̃ p̃ excludit

pricipatũs occasionẽ. scđo ipam pricipatũs ca. x. Prima adhuc in duas. q̃ p̃ excludit victũ occasionẽ. secũdo inducit ad oppositũ pfectos. ca. seq̃nti. Circa p̃mũ sciendũ q̃ inter corinthios erãt aliqui scioli cognoscẽtes q̃ carnes ydolis immolate ex hoc nõ cõsequũtur aliquas cõsecratiõem vt gentiles credebant: nec aliquã imundiciaz. vt iudei estimabãt: iõ indifferenter carnes immolatas ydolocaz̃ qbuscũq; cõedebant in scandalũ infirmoz. t sic eoz̃ scia erit alijs occasio ruine: ppter qđ sic aplus p̃cedit: q̃ p̃ declarat sciam non valere nisi sit ordinata fm charitatez. secũdo de ydolaticis ostendit veritatez: ibi. De escis. tercio arguit scandalizantiũ temeritatẽ: ibi. Sz nõ. Circa p̃mũ dr.

a De his aũt que ydol'a. scim⁹. s. q̃ nulla p̃secratiõs aut imundicia contrahit. b Quia oẽs sciam dei habemus videlicet q̃ est vn⁹õs creator oĩm: z q̃ ois creatura ei⁹ bona est. Sciendũ tñ q̃ apl's hoc̃ loq̃tur de corinthijs intelligentibus: t nõ de simplicib⁹ vt patebit magis in sequẽtib⁹: z q̃ inter illos sciẽtes aliqui habebant sciam charitate ordinatã: alią ꝑo nõ. iõ subdit. c Scia inflat. i. scia sine charitate facit supbire. d Charitas ꝑo edificat. i. scia charitate ordinata ẽ eccie edificatiua. e Si ds aũt se ext. sci. aliqđ. i. ꝑsumẽs de sua scia: pl⁹ credit scire se cꝫ sciat in vitare

f Nondũ cog̃. quẽad. oportẽ scire. i. de se sentire bũlit̃ z vti sua scia charitatiue: t talis scia approbat a deo: tõ seqũtur. g Si ds aũt diligit deũ. in cui⁹ vera dilectõe includit̃ primi dilectio. h Hic cognit⁹ est ab eo. cognitõne approbatõis. i De escis aũt. Hic p̃fert ostendit vitatẽ de sacrificio ydoloz̃ q̃ dicunt ydolatica. d. De escis aũt q̃ ydolis immolant scim⁹. nos magis intelligentes.

k Quia ni. ydo. est in mũdo. Materia aũt ydoli ẽ aliqua res: vtpote aur̃ argentũ lapis vel lignũ ꝫ ꝓpria ratio ydoli est q̃ sit repr̃sentatiuũ dei: reputat aũt falsum deũ. t sic ydolũ nihil est. falsum em̃ est nõ eos cõuertunt sicut vez̃ et eos: qđ aũt nihil ẽ nulla imundicia aut consecratoꝫ p̃t dare rei immolate. l Et q̃ nullus ẽ ẽs nisi vn⁹. q̃: natura divina nõ est multiplicabilis. m Nã t si sũt q̃ dicant dij ẽt. q. d. b̃ p̃uenit ex decepcõe hoĩm nom̃ deitat̃ alijs a deo falso attribuentiũ. n Nob tñ in vitate fidei existentib⁹. o Vn⁹õs pater oĩm. p̃ quẽ creatões de q̃ subdit p Ex quo oia st̃ in effectu. q Et nos i illo. nõ solũ fm cẽ nature qđ cõstat ab illo. ꝫ fm cẽ gre: p̃ qđ spali mõ creatura rõnabilis ẽ in illo. r Et vn⁹ dñs ihesus xps. s. vnitate ꝑsone nõ nature: q̃ nãz hz̃ divinã ab eterno: z hũanã ex tpe. s Per quẽ oia. p̃ducta st̃ z ꝑsistũt fm dictam vnitatẽ: q̃ p vbũ divinũ qđ est filius oia fecit. Joh. j. Oia p ipm facta sũt z sine ipso nil factum est.

Heb. j. ca. Postãs oia vba virtutis sue. t Et nos p ipm. sum⁹ spũalit cõstituti i cẽ gre. v Sz nõ. Hic p̃fert arguit temeritatẽ illoz̃ q̃ de sua scia ꝑsumẽtes cõedebãt indifferẽt ydolatica: qđ videtes fideles simplices potissime cõuersi de gentib⁹ credebãt eos comedẽ ad modũ gentilitatis

c Esca aũt nos fi ꝑmẽdat deo
d Neq̃ ei si mãducauerim⁹ abũdabim⁹: neq̃ si nõ mãducauerim⁹: deficiem⁹. Videte ãt: ne forte hec licẽtia vra offendiculũ fiat infirmis
h Si enim quis viderit eum qui habet scientiam in ydolio recũbentem nonne conscientia ei⁹ cũ sit infirma edificabitur ad manducanduz
n ydolatica. Et peribit infirmus in tua conscientia frater: ꝓpter quem xps mortuus est. Sic aũt peccantes in fratres t percutientes cõscientiam eoz infirmam in xpm
r peccatis Quapropt si esca scandalizat fratrem meum nõ manducabo carnẽ in eternum: ne fratrem meuz scandalizem.

sez in venerationem ydoli: z exẽplo eoz inducebãt ad sic comedendũ: t sic peccabãt gnãt reuertentes ad ritũ gentilitatis ꝓpria illi q̃ sua scientia abutẽtes simplices ad ꝫ inducebãt: t ꝫ quod dicit v Sz nõ in oĩb⁹. s. fidelib⁹ z Est scia cõgscẽdi q̃ ydolũ nihil ẽt. q̃ nulla imundicia aut cõsecratione dat carnib⁹ immolatz̃ z de istis simplicibus subdit. y Que dã aũt cõscia ydoli. i. credẽtes q̃ ydolum habebat aliqđ numinis. q̃ Vbi nunc ydoli q̃si ydolaticus mãducãt. i. q̃si bñs aliqđ ꝓsecratiõis ab ydolo z i reverentia ydoli. a Et p̃scia eoz cũ sit infirma. i. erronea. b Pollutt. ꝓ pctm. c Esca ãt nos nõ ꝑmeat deo. i. non facit nos maioris meriti q̃nũ ẽ de se vel de meriti: iõ subditur. d Neq̃ em̃ si nõ mãdu. deficiem⁹ zt. i. abstinẽtia a cibo immolato ydol. vel ei⁹ comestio nõ facit nos deficere a gra q̃ ꝑficẽ in ea: ꝫ intentio z mod⁹ comedẽdi z abstinẽdi faciũt deficere a gra sic cũ aliqs comedit intẽtione venerãdi ydolũ: put faciebãt simplices xpiani: vl mõ indiscreto. put faciebãt sciẽtes ꝑsumptuosi: talia facit a gra deficẽ z ꝫ ẽ qđ dicit. e Videte aũt. i. diligenit attẽdite vos scientes. f Ne forte ḃ inia vra. i. scia q̃ cõgscitis ydolatica ẽ licita ad mãducandũ q̃nũz ex natura ẽ rei. g Offendiculũ fiat infirmis. i. offendẽ faciat infirmos vt ignarantes: t subdit modũ p quẽ faciebant eos offendẽ. d. b Si em̃ ds. i. simplex xpian⁹. i Viderit cũ q̃ hz̃ sciaz. ꝓdicta ydolatic̃ k In ydolio recũbentẽ. i. comedentẽ in loco vbi comedũtur carnes ydol'immolate. l Nõne p̃scia ei⁹ cũ sit infirma id ẽ ad cadendũ ꝓna. m Edificabit ad mãducandum ydolatic̃. i. ad mãducandũ in veneratõez ydoli. trahet. q. d. sic q̃ credit sapientioꝫ ꝫ mõ comedere. n Peribit infirm⁹. qđammõ ydolatrãdo. o In tua scia frater. i. occasione tue scie. p Ꝓpt quẽ xps mortuus est. ꝓpt qđ salus et⁹ nõ esset sic conẽnenda. q Sic aũt peccantes zt. i. tale pctm̃ nõ est solũ ꝑ ꝓximũ ꝫ etiã ꝑ deũ: ꝓpter qđ ꝑcludit apls. r Quapropt si esca zt. tal⁹ em̃ abstinẽtia ad euitandũ scandalũ infirmoz ẽ meritoria ẽ etiam ne cessaria ad saluterm: saltẽ quoulꝫ doceant infirmos q̃ tale comestio non est illicita. Cap'm. ix.

Non sum liber. ix:

nos maioris meriti q̃nũ ẽ de se vel de meriti: iõ subditur. d Neq̃ em̃ si nõ mãdu. deficiem⁹ zt. i. abstinẽtia a cibo immolato ydol. vel ei⁹ comestio nõ facit nos deficere a gra q̃ ꝑficẽ in ea: ꝫ intentio z mod⁹ comedẽdi z abstinẽdi faciũt deficere a gra sic cũ aliqs comedit intẽtione venerãdi ydolũ: put faciebãt simplices xpiani: vl mõ indiscreto. put faciebãt sciẽtes ꝑsumptuosi: talia facit a gra deficẽ z ꝫ ẽ qđ dicit. e Videte aũt. i. diligenit attẽdite vos scientes. f Ne forte ḃ inia vra. i. scia q̃ cõgscitis ydolatica ẽ licita ad mãducandũ q̃nũz ex natura ẽ rei. g Offendiculũ fiat infirmis. i. offendẽ faciat infirmos vt ignarantes: t subdit modũ p quẽ faciebant eos offendẽ. d. b Si em̃ ds. i. simplex xpian⁹. i Viderit cũ q̃ hz̃ sciaz. ꝓdicta ydolatic̃ k In ydolio recũbentẽ. i. comedentẽ in loco vbi comedũtur carnes ydol'immolate. l Nõne p̃scia ei⁹ cũ sit infirma id ẽ ad cadendũ ꝓna. m Edificabit ad mãducandum ydolatic̃. i. ad mãducandũ in veneratõez ydoli. trahet. q. d. sic q̃ credit sapientioꝫ ꝫ mõ comedere. n Peribit infirm⁹. qđammõ ydolatrãdo. o In tua scia frater. i. occasione tue scie. p Ꝓpt quẽ xps mortuus est. ꝓpt qđ salus et⁹ nõ esset sic conẽnenda. q Sic aũt peccantes zt. i. tale pctm̃ nõ est solũ ꝑ ꝓximũ ꝫ etiã ꝑ deũ: ꝓpter qđ ꝑcludit apls. r Quapropt si esca zt. tal⁹ em̃ abstinẽtia ad euitandũ scandalũ infirmoz ẽ meritoria ẽ etiam ne cessaria ad saluterm: saltẽ quoulꝫ doceant infirmos q̃ tale comestio non est illicita. Cap'm. ix.

Non sum liber. ix: indiscretoꝫ inducit eos ad perfectionem sez vt a licitis abstineãt ne infirmos scãdalizent: et etiã vt sibi b alijs magis ꝓficiãt p virtutis exemplũ: t ꝓ ad hoc inducit ad ꝓfectum sui exẽplo. scđo currentiz̃ in stadio ibi. Nescit. q̃ hi. Circa ꝓmũ sciendum q̃ apls se ꝓponit alijs in exemplũz in ꝫ q̃ hz̃ haberet pctm̃ accipiendi sumptus ab alijs q̃bus ꝑdicabat: tũ abstinebat victũ que-

rens ex ꝓpīo labore vt magꝫ ꝓficeret in ꝑdicatōne. ꝑ hoc em̄ apparebat q̄ nō ḡrebat ꝓpāle lucrum: ꝫ salutez aiaꝝ: ꝑ ꝫ etiā ꝑcludebat via falsis apl̄is q̄ ꝑdicabant cā ꝓpalis incr. Sic ḡ ꝓcedit: q: ꝑ declarat ꝓpositū. scōo remouet dubiū: ibi. Nō scripti aūt. Pria in tres: q: ꝑ declarat ꝓpositū aucte. scōo rōne: ibi. Si vos nob. tercio exēplo: ibi. Nescitis q̄ hi qui. Pri mū aūt declarat triplici aucte. s. officij apl̄ici: t vsu publici t aucte ve. test. scōa ibi. Quis militat. t cio ibi. Nunq̄d scundū. C Circa p̄mū scīendū q̄ aliq̄ mali gnātes dicebāt paulū non esse apl̄m eo q̄ nō fuit coꝛpaliter cum dño ihesu sicut alij apl̄i: ió ꝑ declarat se esse apl̄m. secūdo ꝑbat intentum: ibi. Nunq̄. Circa p̄mū dicit. a Non sum liber. t habens liberā ptātem accipiendi sumptus ꝑ publicatōne euāgelij. q. dicat: imo habeo ratōne officij: ó q̄ dicit. b Non sum apl̄s. q. d. imo: q: sum a deo missus ad ꝑdicandū euangeliū Act. xiij. Segregate mihi barnabam t saulū ꝛc. c Nōne xp̄m hic. do. no. vidi. q. d. imo: ꝺa in via cū appꝛopinq̄ret damasco: vt aliq̄ dicūt: ls ſ sit ſcriptū Act. ix. ꝫ solū q̄ audiuit eū loquentē: q: nō oia ſcripta sunt: vidit enaꝫ in raptu q̄ fuit excellentior: vltio ḡ alioꝝ apl̄oꝝ: q: vidit ip̄m in gloria sua ad dexteꝛā patꝛis ſedentē: f̄m q̄ dicit Aug. q̄ vidit diuinā essentiā. vñ. ij. Cor. xij. ca. dicit ſe raptū fuiſſe vſq; ad tercū celū. Probat etiā viteꝛi apl̄atū suū ꝑ effectū. d Nōne op̄s meū. i. affectus mei apl̄at⁹. e Vos estis in dño. i. principalit agē te deo. q. d. imo: q: a me habuiſtis initia fidei: ideo dicit.

f Et ſi alijs nō sum apl̄s ꝛc. q. d. t ſi alij vellent ꝫ negare vos tñ nō poteſtis. g Nam signacu. apo. mei ꝛc. id est forma doctrine xp̄i p me vob est impꝛſſa: ſicut ꝑ alios apoſtolos impꝛſſa est illis quib⁹ ꝑdicauerūt. h Mea defenſio. i. apl̄atus mei, ꝑbatō. i Apud eos q̄ me interrogāt tanq̄ dubitātes de apl̄atu meo. k Hec est. ſ. via ꝙuersio ad fidē ꝑ me. l Nunq̄d. Declarato officio sui apoſtolatus. hic ꝑit oñdit ſe habere ptātem accipiendi ſumptus ex ꝙsuetudine alioꝝ apl̄oꝝ. d. Nunq̄d nō hēm⁹ ptātez manducandi t bibendi. i. viuēdi de bonis vtis. q. d. imo ſi cut apl̄i alij de bonis illoꝝ quib⁹ illi ꝑdicauerūt. m Nū quid nō habem⁹ ptātem ſoꝛoꝛē mulieꝛē. i. matronā deuotā t fidelē. n Circūncendi. ad miſtrandū nob necessaria. q. d. imo: aliq̄ em̄ mulieres deuote legunt ſecure fuiſſe xp̄m ꝑdicantē de suis facultatib⁹ei miniſtrātes. Matt. xxvij. z Lu. viij. ca. t ſic etiā ſacrū est alijs apl̄is p⁹ aſcensū oñe xp̄i: ió ſtdik. o Sic ꝛ ceteri apo. ꝛ fra, dñi. i. cōsanguinei. ſ. iacobus t iudas ꝛ reliq̄. a Et cephas. i. petꝛus sic noiaꝫ a xpo Jo. j. b Aut ſol⁹ ego t bar. ꝛc. q. d. illa rō ē q̄z ꝙemur hac ptāte quā hūerī alij apl̄i. c Quis militat. Hic ꝑit oñdit ꝓpositū aucte publici vſus t rōnabilis. d. c Quis mi. ſuis ſti. vnq̄. q. d. null⁹: imo milites ſtipēdia ſumūt a pplo ꝛe quā defendūt. Ite oñdit m agricolis t gregū pastoꝛib⁹: apl̄i ḋo fuerī milites ꝫ hereticos inſurgēteꝝ: t vinea dñi cultoꝛes t gregꝫ dñici pastoꝛes ꝑpter qō a pplo sumpt⁹ eis debebant. d Nunq̄d. ꝫ ꝑit oñdit, positū aucte legꝫ dine. d. e Nunq̄d f̄m boiez. i. ex aucte ꝙsuetudinis humane factū. e Hec dico. ſ. q̄ ꝑdicatoꝛes sumpt⁹ hīe debeāt a pplo. q. d. imo: t ꝫ cū aucte diuine legꝫ. f Scriptū est ei. Deut. xxv. g Nō alligabis os bouī tꝛituranti. i. ꝑdicatoꝛi laboꝛanti i area dñi t q̄ sic debeat principalit intelligi ostendit. d.

b Nunq̄d ō bob⁹ cura ē deo. C Circa qō ſciendū q̄ licet diuina ꝓuidentia ḡaliter ſe extēdat ad oia ḡntum cunq; mima: tñ intellectuale nā ſpāli mō ſbīcit ꝓuidētie diue inḡitum hz dominiū sui act⁹ et capax ē supne beatitudinis: t ꝫ mō nō ē cura deo de bob⁹ irrōnabilib⁹: q: nō sunt huj⁹ finis capaces. Lex autē diuina directiua est i bonis diez supnaturalem: ꝑpt qō dicta ve. testa. sūt ad ꝫ refereēda imediate ḡntum ad illa q̄ directe loquunt de futura beatitudine: vl mediate inḡtuz coꝛpalia facta ve. testa.

c Non ſum apl̄s. Nōne xp̄m hic. do. no. vidi. q. d. imo: ꝺa in via cū appꝛopinq̄ret damasco: vt aliq̄ dicūt: ls ſ sit ſcriptū Act. ix. ꝫ solū q̄ audiuit eū loquentē: q: nō oia ſcripta sunt: vidit enaꝫ in raptu q̄ fuit excellentior: vltio ḡ alioꝝ apl̄oꝝ: q: vidit ip̄m in gloria sua ad dexteꝛā patꝛis ſedentē: f̄m q̄ dicit Aug. q̄ vidit diuinā essentiā. vñ. ij. Cor. xij. ca. dicit ſe raptū fuiſſe vſq; ad tercū celū. Probat etiā viteꝛi apl̄atū suū ꝑ effectū. d Nōne op̄s meū. i. affectus mei apl̄at⁹. e Vos estis in dño. i. principalit agē te deo. q. d. imo: q: a me habuiſtis initia fidei: ideo dicit.

f Et ſi alijs nō sum apl̄s ꝛc. q. d. t ſi alij vellent ꝫ negare vos tñ nō poteſtis. g Nam signacu. apo. mei ꝛc. id est forma doctrine xp̄i p me vob est impꝛſſa: ſicut ꝑ alios apoſtolos impꝛſſa est illis quib⁹ ꝑdicauerūt. h Mea defenſio. i. apl̄atus mei, ꝑbatō. i Apud eos q̄ me interrogāt tanq̄ dubitātes de apl̄atu meo. k Hec est. ſ. via ꝙuersio ad fidē ꝑ me. l Nunq̄d. Declarato officio sui apoſtolatus. hic ꝑit oñdit ſe habere ptātem accipiendi ſumptus ex ꝙsuetudine alioꝝ apl̄oꝝ. d. Nunq̄d nō hēm⁹ ptātez manducandi t bibendi. i. viuēdi de bonis vtis. q. d. imo ſi cut apl̄i alij de bonis illoꝝ quib⁹ illi ꝑdicauerūt. m Nū quid nō habem⁹ ptātem ſoꝛoꝛē mulieꝛē. i. matronā deuotā t fidelē. n Circūncendi. ad miſtrandū nob necessaria. q. d. imo: aliq̄ em̄ mulieres deuote legunt ſecure fuiſſe xp̄m ꝑdicantē de suis facultatib⁹ei miniſtrātes. Matt. xxvij. z Lu. viij. ca. t ſic etiā ſacrū est alijs apl̄is p⁹ aſcensū oñe xp̄i: ió ſtdik. o Sic ꝛ ceteri apo. ꝛ fra, dñi. i. cōsanguinei. ſ. iacobus t iudas ꝛ reliq̄. a Et cephas. i. petꝛus sic noiaꝫ a xpo Jo. j. b Aut ſol⁹ ego t bar. ꝛc. q. d. illa rō ē q̄z ꝙemur hac ptāte quā hūerī alij apl̄i. c Quis militat. Hic ꝑit oñdit ꝓpositū aucte publici vſus t rōnabilis. d. c Quis mi. ſuis ſti. vnq̄. q. d. null⁹: imo milites ſtipēdia ſumūt a pplo ꝛe quā defendūt. Ite oñdit m agricolis t gregū pastoꝛib⁹: apl̄i ḋo fuerī milites ꝫ hereticos inſurgēteꝝ: t vinea dñi cultoꝛes t gregꝫ dñici pastoꝛes ꝑpter qō a pplo sumpt⁹ eis debebant. d Nunq̄d. ꝫ ꝑit oñdit, positū aucte legꝫ dine. d. e Nunq̄d f̄m boiez. i. ex aucte ꝙsuetudinis humane factū. e Hec dico. ſ. q̄ ꝑdicatoꝛes sumpt⁹ hīe debeāt a pplo. q. d. imo: t ꝫ cū aucte diuine legꝫ. f Scriptū est ei. Deut. xxv. g Nō alligabis os bouī tꝛituranti. i. ꝑdicatoꝛi laboꝛanti i area dñi t q̄ sic debeat principalit intelligi ostendit. d.

b Nunq̄d ō bob⁹ cura ē deo. C Circa qō ſciendū q̄ licet diuina ꝓuidentia ḡaliter ſe extēdat ad oia ḡntum cunq; mima: tñ intellectuale nā ſpāli mō ſbīcit ꝓuidētie diue inḡitum hz dominiū sui act⁹ et capax ē supne beatitudinis: t ꝫ mō nō ē cura deo de bob⁹ irrōnabilib⁹: q: nō sunt huj⁹ finis capaces. Lex autē diuina directiua est i bonis diez supnaturalem: ꝑpt qō dicta ve. testa. sūt ad ꝫ refereēda imediate ḡntum ad illa q̄ directe loquunt de futura beatitudine: vl mediate inḡtuz coꝛpalia facta ve. testa.

Non sum apl̄us. Nonne xp̄m ieſum dñm nr̄m vidi. Nōne op⁹ meū vos estis in dño. Et ſi alijs non sum apl̄s ſz tñ vob sum. Nā signaculū apl̄atꝰ mei vos estis in dño. Mea defenſio apō eos qui me interrogāt hec ē. Nunq̄d nō hēm⁹ ptātez māducādi t bibēdi. Nunquid nō habem⁹ poteſtatē ſoꝛoꝛem mulierem circumducendi: ſicut t ceteri apoſtoli t fratres dñi t cephas t barnabas: ſi habem⁹ poteſtatem hoc opandi. Quis militat suis ſtipendijs vnq̄. Quis plantat vineā: et de fructu eius nō edit. Quis paſcit gregem: et de lacte gregis nō māducat. Nunquid ſm hominem hec dico. An et lex hec non dicit Scriptū est em̄ in lege moyſi. Nō alligabis os bouī tꝛituranti. Nunq̄d ō bob⁹ cura ē deo. An ꝓpter nos vtiq; hec dicit. Nam ꝓpter nos ſcripta sunt: qm̄ oꝛ in ſpe q̄ arat arare: t tꝛituraꝛ in ſpe fructus ꝛcipiendi. Si nos vobis ſpūalia ſeminamus: magnum est ſi nos carnalia vestra metamus. Si alij poteſtatis veſtre participes ſunt: quare non potius nos. Sed nō vſi ſumus hac poteſtate. Sed omnia ſuſtinemus: ne quod offendiculum demus euāgelio xp̄i. Neſcitis

y Nescitis. quasi dicat scire debet. ymo quia b e notorium
z Nñ q in sacrario. i. in templo opanť. l. sacerdotes z mini
stri. a Que desa. sunt edunt. i. hñt inde victū. b em erat
cōe apud iudeos et gentiles. b Ita z dñs ordinauit zc.
vt patet matth. x. vbi de pdicatorib⁹ dī. Dign⁹ est operarius
cibo suo c Non
scpsi. Hic ꝑtr aplꝰ
remouet dubiū. pol
set em aliqs credere
q pdicta dixissz apo
stol⁹ eo q vellet ac
cipe sumptus. ideo
b remouet. Et dicit
dirut in duas ptes:
q: ꝑmo ondit se nol
le vti hac potestate.
scdo q vult magis
aliꝰ seruire ibi. Nā
cū liber. C irca ꝑmū
dicit. c Nō ante
scripsi hꝰ de ptāte ac
cipiendi sumptus.
d Vt ita fiāt i me.
id est vt accipiā z hꝰ
dit rōnem dicēs.
e Bonū em est mi
hi magi mori. i. mi
nus malū est b: mi
nus em malū respe
qu maioris hz rōez
cuigibilis z boni.
f Ne vt gliam me
am. i. meritū quaz
expecto de pdicatōe
euangelij sine sū
ptu rōnibus pdicz.
g Quis eua. q. d. b
e nñ malū ꝑ maximū
h Nā e si euange
lizauero. i. euangeli
um predicauero sū
ptus accipiendo.
i Nō est mihi glia. i. non superogo: ꝙ em impleo ꝓceptuꝫ
mihi iniunctū. ió subdit. k Necessitas mihi iniuncta. ex
ꝓcepto dei. l Ve em mihi est si nō euangelizauero. ex
omissione ꝓcepti. m Si em vo. b ago mer. hēo. mqn
tum deo obedio. n Si aūt inuitus sicut balaam bene
dicebat pplo isrl. Nūc. xxiij. o Dispēsatio mihi credita
est. i. proficio aliis sed nō mihi: sicut et ꝓphete balaam
ꝓfecerunt aliis sed nō sibi. p Que e ergo merces mea. s.
ex bono superogatōis z pdicatōe euangelij respondet.
q Vt euangeliū predicās. sumptus nō accipiendo.
r Sine sumptu ponā euangeliū. per b ꝓcludēs viā fal
sis aplis z condescēdens corinthijs vt ꝓpheta balaam
s Vt non abutar ptāte mea apiendo viā falsis apostolis
z precludendo viam corinthijs si sumpt⁹ acciperē: qui nō e
aplī falsi audacius sumpt⁹ accipent z frequēti⁹ predicarēt
inuiscēdo verī falsa qō: e abuti pdicatōe euāgelica. et sic dic
aplꝰ. s Vt nō abutar. i. nō dem occasionē aliis abutēdi:
accipe em sūptꝰ erat licitū sibi. vt ꝓ ꝓdicta: ꝫ abstine
re erat superogatōis. t Nā cū lib. b ꝑmitendo se oibus
velle fuire z condescēdere ñ ablatꝫ ꝓcō vt oēs posset indu
cere ad saluē dicēs. t Nā cū lib eē in oib⁹. i. nullius
hois cura obligar⁹. v Nūm ne seruū feci. oib⁹ ḡtis pre
dicado. z cor infirmitatib⁹ condescēdendo. x Et fact⁹ sum
iudeis tāq̄ iude⁹. legalia obseruando: vtpote timotheuz
circūcidendo. Act. xvj. z i templo cū alijs iudeis se purificān
do. Act. xxj. C irca obꝰ atōes vbo legaliū distinguit aug.
tria ꝓa. Primū a tpe legꝭ date vsq̄ ac mortē xꝑi. et tūc il
la obꝰ uatio cadebat sb ꝓcepto: iudeis tñ ḡb⁹ lex fuit data
terciū ē a tpe euāgelij publicati z deinceps: z extūc illa ob
ꝰuatio fuit mortifera: q: declarata ē cor cessatio. scdo ꝙ
3 qñ qui in sacrario opanť.
a que de sacrario sunt ednut
Et qui altario deseruiūt cū
b altario ꝑticipant. Ita z do
min⁹ ordinauit his q euan
gelio annunciāt: q euāge
lio viuere. ego āt nullo bo
c rū vsus suz. Nō aūt scripsi
d hec vt ita fiant in me. Bo
f nū ē em mihi magi mori. q̄
g vt gliam meā quis euacuet
h Nā z si euangelizauero nō
k ē mihi glia. Necessitas em
l mihi incūbit. Ve em mihi
est: si non euangelizauero.
m Si em volēs hoc ago: mer
n cedez habeo: si aūt inuitus
o dispensatio mihi credita ē.
p Que est ergo merces mea.
q Vt euangelium predicās:
r sine sumptu ponaz euange
s lium vt nō abutar potesta
t te mea in euangelio. Nam
v cū liber essem ex oibus om
nū me seruū feci vt plures
x lucrifacerē. Et fact⁹ sum iu
deis tanq̄ iudeus: vt iude
y os lucrarer. His qui sub le
ge sunt: quasi sub lege eem
3 ge sunt: quasi sub lege eem
cū ipe nō essem sub lege: vt
eos q sub lege erant lucrifa
a cerē. His q sine lege erant
b tanq̄ sine lege eem cuz sine
lege dei nō eem: sed in lege
eem xꝑi: vt lucrifacerē eos
d q sine lege erant. Fact⁹ sum
infirmis infirm⁹ vt infirmos
f lucrifacerē. Oibus oia fa
ctus sum: vt oēs faceré sal
g uos. Oia aūt facio ꝓpt euā
b gelium: vt ꝑticeps ei⁹ effi
i ciar. Nescitis q bi qui i sta
dio currunt: oēs quidē cur
k runt: sed vnus accipit bra
l m uiū. Sic currite vt cōprehē
n datis. His aūt q in agone
o ꝓtendit ab oib⁹ se abstinet
p et illi quidē vt corruptibi
le coronā accipiāt: nos aūt
q incorruptā. Ego igit sic cur
r s ro: nō q̄si in incertū: sic pu
t gno: nō q̄si aerē ꝟberans.
v Sed castigio corꝑus meuz
x ꝙ et in seruitutem redigo: ne
forte cum aliis predicaue
3 rim: ipe reꝓbus efficiar.
tpis fuit in medio a passione xꝑi vsq̄ ad publicatōez euāge
lij. z illo tpe poterāt ceremōialia obseruari a cōuerſ⁹ iuda
ismo ita m q nō ponerēt ibi fidē credēdo q sine obꝙatōe
fides xꝑi nō sufficēt ad saluē. z b mō paul⁹ q de iudaismo
erat cōuersus illo tpe legalia legit obꝙasse. y His q sb
le. s. t. samaritanis z
saduceis q q̄nq̄ lib.
moisi nñ recipiebāt
q ꝓpe dicūt lex apō
hebreos. 3 Quasi
sb le. s. ꝓdescēdēdo
eis q̄ntū poterā tñ
in licitis. a His
q si. le. erāt. i. gentili
b⁹ q legē scptā ñ hē
bāt b Tāq̄ sine le.
eem. cōdescēdo eis:
qō tñ oboiabile vi
debat iudeū legē te
nentib⁹ c Cū sine
le. dī nō eem. Tene
bat ei⁹ legē. inoysi q̄s
tū ad moralia q ma
nēt i lege noua in q̄
erat paul⁹ iō subdit
Sz i le. eem xꝑi zc.
scdm. e Fact⁹ sum i
firmis infirm⁹ abſti
nēdo a cib licitꝰ ad
vitādū scādalū infir
mor: vtz ex supradi
ctis. z vt oēs sal⁹ in
cludat sbdit. f Ni
b⁹ oia fact⁹ sum. oib⁹
q̄ntū licite possum
cōdescēdēdo: t cām
ad hꝰ motiuū ondit.
d. g Oia āt facio ꝓ
pē euangeliū vt currat
sine ipedimento

tum & hmõi: ꝓpter qõ dr̃i.ij. Pe.j. Satagite vt̃ p bona opa certã vocatões vrã electões facias. Ca.x.

Nolo vos igrare frẽs. Postq̃ apls reph endit Corinthios circa ꝓticipatões mense ydoloꝝ datã ab aliq̃bus ad occasionẽ: hic ꝑsr excludit ipsam ꝓticipatiõnẽ. Et dividit i duas ptes: qr p declarat punitões ꝓticipantiũ. scdo ex hõ cõcludit ꝓpositũ: ibi. Propter qõ. Circa primũ sciendũ q in exitu de egypto deꝰ multa bona cõmulit ppłs ifr̃ vrã in Exo. & libro numeroꝝ: et tñ multi tot bñficiorum ingrati declinauerũt ad ꝓticipationem mense ydoloꝝ vtz Exo.xxxij. Sedit ppłs mãducare & bibere. s. de sacrificatis vitulo ꝑflatili: postea ydolo phegor: Nũeri.xxv. ꝓpt̃ q & alia pcã fuerũt grauit punit̃. Sic g̃ accidit aplis: qr p dicta bñficia recolit scdo punitões ingratoꝝ oñdit: ibi. Sed nõ in plurib⁹. tercio ex dicr̃ cautos nos fcdit: ibi. Itaq̃. Circa primũ dicit.

a Nolo eñ vos ign̄are frẽs. imo diligẽter attendere. b Oñs pa. nr̃i de egypto exeuntes. c Oñs. tam boni q̃ mali. d Sub nn. fuerũt. eos ꝓt̃ gentes ꝑ exitũ p diẽ: Exo.xiij. e Et oñs mare transierũt. Exo.xiiij. f Et oñs in moyse. i. in ducatu moysi. g Baptizati sunt & t̃. figuraliter nũ: qr transiit ille mar̃: & p tectio nub figura fuerit sacri baptismalis. h Et oẽs eẽ. & t̃. f. mãna: Exo.xvj. q̃ dr̃ esca spũalis: qr nõ vnte natre ẽ dine poterãt fuit data: & qr fuit figtiua sacri eucharistie qõ spũaliter nutrit. i Et oñs eũ. po. spiri. bibẽt. f. aquaꝝ de petra adductã virtute dina: Exo.xvij. lõ dr̃ porꝰ spũali cũ dicit. k Bibebãt aũt de spi. i. potũ datũ spũali virtute. l Consẽqnte eos petra. i. petra eoꝝ desideriis obsequẽte: vnte tñ dina ẽ ꝓstante: dr̃ etiã spũalis: qr figurabat aquã gr̃e p xꝝm dandã: lõ ꝑdit. m Petra ãt erat xꝝs figuraliter eo mõ loquẽdi q̃ imago herculis herculem noiat: n Sz nõ in plu. ẽ ꝑsr oñdit punitões ingratoꝝ d. Sz nõ in plu. eo. bñ. ẽ deo. q. d. lz bñficia ista cozpalia fuerũt oĩb⁹ cõia: nõ tñ iustificãs gr̃a: qõ declarat p effectũ. d. o Nam. ꝓstant fuit in deserto. s. multi eoꝝ bonibili morte in signũ ire dine. vtz de exploratoꝝ Nũe.xxiiij. & t̃ chore & sibi adherentiũ⁹: Nũe.xxvj. p Hec ãt i fi. fa. sunt nr̃i. s. q̃ silr̃ & graui⁹ punimur si de bñficijs dei in lege nona collat̃ ingrati fuerim⁹ ad pcã reuertẽtes: ideo subdit. q Vt nõ si. ꝑcu. maloꝝ &. & ꝑs ifa vsq̃ ibi. Quẽadmodũ scriptũ ẽ: Exo.xxxij. r Sedit po. man. & bibẽ. in veneratõne vituli fabricati. s Et surre. lu. i. ydolatrare: qr in veneratões vituli cãtabr̃ in chozo. t Neq̃ for. sic q. ex ipis cũ mulieriꝰ madianit̃: vt hr̃ Nũe.xxv. Et cecidẽrũt vna die. xxiij. milia. Nec ẽ ꝛ̃ illõ qõ dr̃ Nũe.xxv. q ce cidẽrt. xxiij. milia: qr mior numer⁹ includit i maiori: & lõ qõ vex ẽ de maiori etiã vex ẽ de minori. v Neq̃ tẽtem. ꝛ̃ps sic q. eo tentauerũt: Exo.xvij. Tẽtãtes ei deũ tẽtauerũt ꝛ̃m ꝛ̃m deitate: q̃ sic fuit tpe ve. testa. etiã aũ scꝛ̃a: pp quod dicit apls ad Heb.xiij. Hs xꝑc heri & hodie. s. vẽ. testa. ãc nõ testa. tpe. Et ipse in scꝛ̃a. i. in eknitate. x Et a serpen. ꝓic. Nũe.xxj. y Neq̃ mur. ꝛ̃ deũ. z Sic q̃dã murmu. vtz in Exo. & libro Nũe. in plurib⁹ loc. a Et ꝓcurt ab exter. i. ab angelo eos ꝓcutiẽte ex̃ termios ꝛ̃re. ꝓmissionis

Caplm. x.

Nolo eñ vos ignorare frẽs: qm̃ patres nr̃i oñs sub nube fuerunt: & oñs mare trãsiẽrt & oẽs in moyse baptizati sũt i nube & i mari. Et oẽs eandez escã spiritalẽ mãducauerũt: & oñs eundẽ potũ spiritalem biberũt. Bibebãt aũt de spiritali pseqnte eos petra aũt erat xꝑc. Sed nõ in plurib⁹ eoꝝ bñplacitum est deo. Nã ꝓstrati sũt in deserto. Hec aũt in figura facta sũt nr̃i vt nõ simus ꝓcupiscẽtes maloꝝ sicut & illi ꝓcupierũt. Neq̃ ydolatre efficiami sicut q̃dam ex ipsis: quẽadmodũ scriptũ est. Sedit ppls mãducare & bibẽ: & surrexerũt ludere Neq̃ fornicemur sicut qui dam ex ipsis fornicati sunt & ceciderũt vna die viginti tria milia. neq̃ tentem⁹ ꝛ̃i stum sicut quidã eoꝝ tentauerũt & a serpentib⁹ perierũt Neq̃ murmuraueritis sic quidã eoꝝ murmuraueruũt & perierũt ab exterminatore. Hec autem omnia in figde ptingebant illis: scripta sunt aũt ad correptõez nostrã: in quos fines seculoꝝ deuenerũt Itaq̃ q̃ se existimat stare: videat ne cadat. Tentatio vos nõ apprehẽdat: nisi hũana. Fidelis ãt deus est: q̃ nõ patiet vos tentari supra id qõ potestis sed faciet etiã cum tentatione ꝓuentũ: vt possitis sustinẽ. Propter qõ charissimi mihi fugite ab ydolorum cultura. Et prudenti-

a Hec ãt oia in figrin. illis. i. ad significãdũ q̃ sic grauiꝰ fiet nob si fuerimus silles eis: lõ subdit. c Scripta sũt ꝛ̃. dicit eñ vulgarit q̃ pulchrit se castigat q̃ exẽplo alterius se emẽdat. d In ãs fi. se. deuenerũt. B dicit ꝓt exponi: vno mõ q̃ li ãs referatur ad hoies no. test. qõ ꝛ̃ps dr̃ ex finis mũdi: qr non succedet alia lex nouę legi: et sic dr̃. j. Joh. ij. ca. Nouissima hora ẽ. igit sensus ẽ. c Scripta sũt ãt ad coz. no. in ãs fi. se. deuenerũt. hos q̃ sum⁹ vltia etate scil̃: ꝓpt qõ ex punitõnib⁹ ꝓcedẽtibus debem⁹ corrigi alio mõ põt exponi ita q̃ li ãs referamur ad ꝛ̃ps ve. te. & iũgatur cũ b noie fines: & sic ẽ sensus. Scripta sũt ãt ad coz. nos. Iez annũz punitões

In ãs fines seculoꝝ deuenerũt. i. vt attendam⁹ q̃liter p diuersa tpa pcões vitã pñtem miserabiliter finierunt ꝓpter pcã sua. e Itaq̃. Hic ꝑsr ex ꝑdict̃ cautos nos reddit. d. Itaq̃ q̃ se existimat stare. in deo pp opa bona: & bñ dicit Existimat. qr nescit bõ vtruz amore vel odio dign⁹ sit: põt tñ de ẽ bñe aliquã ꝓcurã. f Videat ne cadat. ad impulsus tentatõis & pp defectũ hũane fragilitat̃: lõ subdit. g Tentatio vos lõ apph. & nõ ducat vos in ꝓsensum exopatões: lõ tẽtari nõ ẽ malũ: q̃ vnt̃ exercitiũ si tẽtationi virilit̃ resistat: pp qõ in ꝓsona viri ꝓfecti dr̃ pũ. xxv. Proba me dñe & tẽta me. b Nisi hũana. illa tẽtatio q̃ nõ ꝓt deuitari totalr̃ ab hoie in vita pñti. s. de pcõ veniali. Nec aũt tentatõi ad pcm mortale ducẽti valeat dõ resistẽ cum adiutorio dei oñdit. d Fides ãt de⁹. i. ꝓmissio implẽdis. k Qui nõ patiẽt vos tẽ. vltra id qõ potestis. q: pro misit adiutoriũ i tentatõnib⁹ ꝓsit̃ si fidelit̃ recurrãt ad ip sum: lõ ꝑdit. l Sz faciet etiã cũ tentatõe ꝓuentũ. vos totaliter adiuuãs vt ipsa tentatio vob ꝓueniat ad augmẽtũ meriti p ei⁹ supactõez: lõ subdit. m Vt possitis sustit. i. tentatõnib⁹ ꝓnalere. n Propt qõ cha. Hic ꝑsr ex dictis ꝛ̃cludit ꝓpositũ. s. q ꝓticipatio mẽse ydoloꝝ ẽ fugienda. Et dividit i duas ptes: qr ꝑ facit ꝓpositũ. scdo oñdit q̃liẽ i molat̃ ydol̃ sit vrẽdũ: ibi. Dia. Circa primũ facit talẽ ratione. Illõ p qõ sepamur a corꝑe xꝑi mystico & ꝛ̃ps gimur diabolo ẽ ꝛ̃me fugiẽdũ: ꝛ̃ ꝓticipatõ mẽse ydoloꝝ ẽ hmõi g̃ fugiẽda. Hrõnis ꝑ poit ꝛ̃clusiones. d. o Fugite ab ydo. cul. ñ solũ vitãdo ydolatrie actũ: ꝛ̃ & ei⁹ occasiones. p Vt ꝓtu. Hic ꝑsr poit dicte rõnis ꝓmte oñdẽs ꝑ q p ꝓticipatões mẽse oñt xꝑo incorꝑamur. scdo q̃ p ꝓticipatões mẽse ydoloꝝ ab eo sepamur: ibi. Quid q̃. Circa primũ captat benivolẽtiã audientiũ vt ei⁹ dicta meli⁹ recipiant. d. p Vt prudenti. loq̃r. q: tales scirit de dicr̃ judicare: ideo subdit.

q Vosipsi iudicate qđ dico.i.aduertite veritatē eoꝝ que sequūtur. r Calix.hic accipit cōtinēs,p cōtento i calice s Benedictōis.tū qz p ōi benedictōez cōsecrat.tū qz pcipies eū deuote benedictōez dei p augmentū gr̄e cōsequitur.

r Cui benedicim⁹ nos sacerdotes qz iꝫ cōsecratio ista fiat sola diuia vtute: tñ sacerdotes profert cōsecratōis ꝓba:r ñ in psona x̄pi.q; ꝫ in psona dei.r qz in hoc sunt ei⁹ ministri.ió ꝙ tanto benedicere dicūtur seu consecrare.

v Nonne cōicatio sanguis x̄pi est.Circa qđ sciendū q; eucharistie sacr̄m ē ꝺ̄ daz spūale,nutrimētū r ió fit sub duplici specie.s. potus et cibi.qz vtrūqꝫ requiritur ad rationē nutrimenti perfecti:tñ istud nutrimentum spūale cōtrario mō se hz ad nutrimētū corꝑale q̄tum ad ꝺ̄ qz pale nutrimentū cōuertit in nutritū:ꝫ hoc nutrimentū spūale ꝑuertit i se nutritū. vñ dic̄ Augusti. in psona dn̄i sacr̄i. Cibus suꝫ grādium nō me mutab in te ꝫ tu mutaberꝫ in me.qz dn̄i sacr̄i pceptio pcipientē incorpat ipi x̄po r ió pceptio hui⁹ calicis est cōicatio sanguinis x̄pi r idē ſbdit de corꝑe. r Et panis quē frangim⁹. ad dandū fidelibus:iꝫ em nō remaneat ibi ſba panis ꝫ tñ el⁹ accidentia: noīat tñ panis ꝓpt ei⁹ ſpēs remanētes. y Nōne pticipatio corꝑis dn̄i.q.d.sic mō ꝺicto.ió ſbdit ꝫ Cum vn⁹ panis vnū corꝑ.mul.sum⁹.q; ꝺ em qr̄ x̄po incorpamur in hoc sacr̄o efficimur panis vn⁹ q̄dāmō r vnū corꝑ in x̄po.

a Videre. Hic ꝑr declarat qđ dc̄m ē ꝑ exēplū de veteri testamēto acceptū:in q̄ sacerdotes de hostijs oblatis in altari viuētes,dicebant pticipes altaris et ꝺ̄ q̄ sū dī. a Vt dete ist̄l.fm carnē.i.fm observantias veteris legis q̄ heb. ix.ca.dicunt̄,iusticie carnis. b Nōne q̄ edūt ho.par.sūt altaris.q.d.sic.r ex ꝺ̄ cōcludit a fili q; pcipientes corꝑis r sanguinē x̄pi efficiūt pticipes ipi⁹mō dicto c Quid ꝙ. Hic ꝑr ondit qꝛ pticipatōz mēse ydoloꝝ efficiūt hoies pticipes demonioꝝ:r ꝙ ꝑis a ꝺo sepant:dic̄ igr̄.Quid ꝙ. dico q; ydol̄ immolatū sit aliqđ r̄c.i. q; oblatū ydol̄ ex ꝺ̄ hꝫt aliquā ſctificatōez vl̄ mūditiā. ꝺ Hꝫt q; ydolū sit aliqđ q.d.nō dico ꝺ̄ ꝙ magꝫ Iuū:vt ptz ex ſupadictis.ca.viij.

c Sz q̄ immolāt gētes.ꝫ dico q; immolata ydol̄a gētibus f Demonijs immolāt.tū qz demōes ad ꝺ̄ inducēbāt:tū qz in ydol̄rijs ꝺabāt. g Et nō ꝺo.ſ.vo.qđ tū erronee gētiles estimabāt ydola colēres: qꝛ qđ ydolū nihil ē:vt ondit.ē.ē.viij.ca. Iꝫ materia ydoli sit res aliq̄ r etiā demon.

h Nolo aūt vos so.sic.r̄c.ydolis imolādo vl̄ ydolotica i veneratōez ydoli cōcēdo vel ēt cōcedendo indiscrete inf̄irmos fideles scādalizando:vt.ē.dc̄m ē.viij.ca.vl̄ etiā gentiles i errorē suo ꝙ talē comestionē cōfirmādo.vt postea magis exꝑimit. i Nō po.ca.dn̄i bi.ſ.digne q; vnit vos x̄po k Et calicē demo.aliq̄ dictoꝝ mōꝛ i q̄b⁹ē monale pcm sepās nos a x̄po.ió ſbdit l Nō po.mē.dn̄i.pti.cē.p augmētū gr̄e qđ ē effect⁹ sacr̄i eucharistie. m Et mēse demo.p cui⁹ pticipatōez incurrit monale pcm gr̄e corruptiuum. n Zēn emulamur. Hic ꝑr ponit b⁹ pticipatōis pena cū ꝺ̄. Zēn emulamur.i.,puocam⁹ eum ad irā p talem

q bus loquoꝝ vosipsi iudicate qđ ꝺico. Calix bn̄dictionis cui benedicim⁹:nonne cōicatio sanguinis x̄pi est. r Et panis quem frangimus nōne pticipatō corꝑis dn̄i est. Quoniꝫ vn⁹ panis vnū corꝑ multi sumus: oēs q̄ de vno pane r de vno calice participamus. Videte ist̄l fm carnē. Nōne q̄ edūt hostias participes sunt altaris. c Quid ergo. Dico q; ydol̄ d immolatuꝫ sit aliquid aut q e ydolū sit aliquid Sed q̄ im f molant gētes. Demonijs ꝫ immolant:r nō deo. Nolo aūt vos socios fieri demoi nioꝝ: Nō potestis calicez k dn̄i bibere: r calicez demo l nioꝝ:nō potest̄ mense dn̄i m participes esse:et mēse demonioꝝ. Emulamur dominū. Munquid fortiores illo p sumus. Omnia mihi licēt: q sed non omnia expediunt. r Omnia mihi licēt: ſ nō oia s edificant Nemo qđ suū est querat:sed qđ alteri⁹. Oē y qđ in macello venit:mādu z cate :nihil interrogantes ꝓpter ꝰsciam a pter ꝰsciam . Dn̄i est terra b et plenitudo ei⁹. Si qꝭ vocat vos infidelū ad cenā r c vultis ire:omne qđ vobis d apponit̄ māducate:nihil interrogātes ꝓpter ꝰsciam ꝫ Siquis aūt dixerit hoc immolatū ē ydol̄: nolite manducare ꝓpter illū q̄ indicauit r ꝓpter ꝰsciam. Conscientiā aūt dico:nō tuā ꝫ alteri⁹ Vt qđ em libtas mea iudicat ab aliena conscia.

qr̄ b incudit ꝑtrū fraēne salut̄:qđ ē ꝺ̄ charitatē ꝓximi. r Dia mihi licēt.i.cibaria in lege ꝓhibita ſt mihi licita. s Sz nō oia edificāt.ſ.ꝓximū.ꝫ magis deedificāt aliq̄. In ꝓmitiua em ecclia cōuersi ō iudaismo r adhuc infirmi scādalizabant de tali comestione.ꝓpt qđ in corꝑ pnūa saltē erat ad tps abstinendū.ió ſbdit t Nemo qđ suū ē q̄rat scz qđ sibi placitū ē in talib⁹. v Sz qđ alteri⁹ abstinendo r euitādo scādalū ipi⁹.Et ꝑr ondit ꝙ cōedē ydoloticū sit licitū.ꝺ. r Dē qđ i ma.venit.i.vēdit cōter oib⁹.

y Māducate.tāq̄ licitū ex se,verūm ſt fieri illicitus ꝓpt scādalū infirmoꝝ.ió ſbdit. z Nihil inrogātes.ſ.vtrū imolatū sit ydol̄ aut nō. Ppt cōscian.ſ.fratris astātis infirmi.vt dic̄ glo.q̄ scādalizarē ex tali comestione credendo q̄ fieret in veneratōem ydoli si comederet ydoloticum p⁹tale certificatōez:ꝫ p an possit cōedere licite ꝑbat ꝓ.ps.xviij. a Dn̄i est ter.r ple.ei⁹.i.aialia terrā replētia r ꝙ ꝑis de se sunt mūda.c r dii nihil est imundū nec imūditiā ꝺbunt ꝙ ydolū. b Siqꝭ. Hic ꝑr ondit qualr vtē dū sit ydoloticē coꝛā gētib⁹.ꝺ. Siqꝭ vo. vos infidelius ad cenā ex aliq̄ familiaritate r amicitia licita. c Et vultis ire.q.ꝺ.vobis Iꝫ qr̄ nō ꝑsumit̄ q; ex tali vocatiōe velit vos ad fidelitatē suā trahē.imo frequēter factū ē q; infirmi i fide sic vocati trahebāt vocantes ad fidē. ꝺ Omē q̄ vo. ap.māducate.tāq̄ vobis licitū:qr̄ nō pōt fieri ꝙ accidēs illicitū.ió ſbdit. e Nihil inrto.ꝓpt sciam r cwiusmōi sit cō scia exꝑimet̄ postea. f Siqꝭ aūt.ſ.gentil. g Dixerit ꝺ imo.est ydo.no.mā. ꝓpter illū qui indicauit.qui crederet vos comedere in veneratiōe ydoli sicut ipse. h Et ꝓpter conscian.r oēdit cui⁹.ſ.conscios.ꝺ. i Conscian aūt dico nō tuā. qr̄ ꝙ scio cibū ō se licitus,loqtur em ap̄s talia scient⁹.vñ supra dixit. Vt sapientibus loquor r̄c.

k Sed alteri⁹.ſ.gentilis indicātis illud imolatū ex ydolis vel assistent,indicāti.qz videt̄ peccū in lege x̄piana talia comedere.glīatur de sua supstitiōe r infirmabit in illa magis q̄ aī.ió subdit. l Vt quid em li.mea indicat.q̄ si.ꝺ.nō ē rōnabile q; ego sic abutar libertate cōedēdi talia

q p hoc iudicer a gentibus sic ydolatra. m Si ego cũ
gra principio.i.comedẽ possum talia cũ gratiarũactõe i secreto. n Quid blasphemor.i.quare expono me blasphemijs gentiliũ iudicantiũ me ydolatrã comedendo coram eis. o Pro eo q̃ gras ago.i.p comestõne quã possum licite facẽ cũ dei gratiarũactõe i corp absentia.q.d. merito reprehẽsibil' cẽs si talibus iudicijs infidelium et blasphemijs me exponerẽ. p Siue ẽ. Hic ex pdict' infert cõclusiones duas: prima ẽ respectu dicti cũ dr. Siue ẽ manducat' siue bibat: q̃ immediate pertinet ad sustentatõem corporis. q Vel aliud dẽ facit' ẽ tũ ad alia negocia vos pringẽtia. r Oia in gl'ia dei facite. tota em creatura ordinat' ad deũ sic exercit' ad ducẽ: vt hr xp̃i.meta. Exercit' aũt bñ ordinat'. p̃ z principaliter q̃rit gloriã dnc̃ q̃ est victoria: z eodem mõ ois creatura z potissime rõnalis in oib' op'ib' suis. p̃ z principal' z ꝺ ꝺrere gloriã ꝺno suo. s Sine offensione. Hic ponit scda cõclusio q̃ est respectu primi. d. Sine offendẽ. estote iudeis. i. manentibus in iudaismo. t Et gentib'. i. in gẽilitate exist̃ibus v Et eccie dei. i. credentib' tam ex gẽtib' q̃ ex iudeis: cõdescendẽdo oibus quãtũ fieri põt sine pcõ: q; p talẽ pdescensionẽ puersi ex istis vel illis in fide magꝰ stabiliuntur z nõ puersi ad fidẽ attrahunt: z ad h̃ pponit se in exẽplo dicens. Sicẽ z ego ẽ. z subdit rõnem. d. x Nõ querẽs q̃ mihi vile ẽ. i. ppriũ bonũ q̃ cõcernit q̃ntũ bonũ ẽ cõis tãto dint' z desiderabili': z maxie respectu vltimi finis ꝺ se q̃nũ q̃ ẽ in pposito: iõ sequit. y Vt salui fiãt. etnatr.

Caplm. xj.

1 Imitatores mei estote. Postq̃ aplus remouit a fidelib' illud q̃ ꝺtit ẽ eucharistie sacrãm. i. principatõnẽ mense ydoloꝝ: h̃ ꝓr eos instruit de sacrõ eucaristie. Circa q̃ ꝓ ponit ꝓambulũ. scdo accedit ad ppositũ declarandũ: ibi. Volo aũt. Prima i duas: q; ꝓ ponit ãndam gñalem monitõez. scdo circa h̃ oñdit cõmunioꝝ dispositõꝝ: ibi. Laudo ãt. Circa primũ sciẽdũ q̃ inferiora nãturaliter imitant superiora: z in h̃ ꝓsistit pfectio eoꝝ. primũ aũt exemplar imitatõis verũ est filꝰ dei: Joh. j. Via p ipsum facta sunt pp q̃ oĩa pfectio ꝓsistit in imitatõne h' exemplaris: q; z nõ poterat a nob videri in sua deitate: fact' ẽ hõ vt nob hoĩb' bñanũ ꝺberet exemplar visibile: z sic deitat' et exemplar imitant' ꝑ ãgeli: z scdo cetere creature sic humanitat' exemplar ꝑ plat' eccie ꝓponit imitandũ: Jo. xiij Exemplũ dedi vob vt quẽad. ego fec. ita z vos faciat': h ei dicit fuit aplis quoꝝ successores sũt epi. xxj. di. ca. in nouo testõ: scdo platꝰ xp̃i exemplo informati ꝓponunt fidelib' in exemplũ: iõ dic aplus. a Imitatores mei estote. q̃ sũ vester aplus vt dictũ est ẽ. ix. ca. a Sicẽ z ego xp̃i. q; sub ꝺlti nõ tenent platis obedire in h̃nũ denũãt a xpo.

b Laudo vos. Hic ꝓr ponit dispositio cõmunioꝝ circa dictã monitõez inẽ ꝗs erãt alicꝰ boni volẽtes ꝺ ꝓtentionib' alioꝝ vt dictũ ẽ ẽ. z fm h̃ verbũ aplꝰ intelligit dictũ seriose cũ dr. b Laudo ãt vos frẽs q̃ p oia mei memores est'. exẽpla mea fidelit' imitãdo. c Et sic tra. vo. hce. mea tenet'. hũllit' obedicẽdo. alij ãt erãt pẽtiosi z male ordinati. z fm h̃ verbũ aplꝰ intelligit ironice: cui' sensus talis accipiẽd' ẽ p ꝓpriũ sic' sensus pabole p sic sile ẽ sensus! Laudo vos tt. i. vituꝑo vos: q; nec imitami me exẽplis: nec ꝑceptis meis obedit'. Et h̃ scdo mõ exponit glo. cui cõsonare vi magl'is ecclie ista. ꝺ Volo ãt. Hic ꝓr aplꝰ accedit ad ppositũ docẽdo corinthios de sacrõ eucharistie. Et diuidit' tres ptes: q; p redarguit errores eorũ circa h̃ sacrãm celebritates. scdo declarat h' sacrãm dignitatẽ: ibi. Ego em. scdo docet ritũ ꝑueniẽdi ẽ: ibi. Itaq; frẽs. Pria adhuc i tres: q; p rephẽdit errores eoꝝ circa habitũ. scdo circa pcessũ: ibi. Moc ãt ꝺcipio. tcio circa abusꝰ ibi. Cõueniẽtib' igr vob. Pria adhuc i duas: q; p ponit q̃ ꝺ dã documentũ ex q̃ rephẽsio sequẽs sumit. scdo monitõ ꝑ fit: ibi. Vis aũt vir. Circa primũ ponit triplicẽ ꝓpationem: pria ẽ hois ad xpm q̃ ẽ caput hoĩm: 2ꝺo hoiel ꝓpant ad ipm sic mẽbra ad caput: et ẽ ꝺ gradus rõne: prima accipit ex pfectõne: q; sic in capite sunt oĩa sensus solo tactu exãte in alijs mẽbris: sic in xpo est gr̃a plenitudo: Joh. j. ca. Vidim' eũ q̃si vnigentũ a pre plenũ gr̃e z veritat'. in alijs aũt hoibus sunt gr̃e singulares: sic dr. capiti. Illij p ispm dat sermo sapie: alij sermo scie ẽ. scda accipit ex eminentia: q; sicut caput supereminet ceteris mẽbris sic etiã xp̃c supereminet nõ solũ hoibus q̃ etiã angelis Ephe. j. Constituẽs eũ ad dexterã suã in celestib' supra oẽm principatũ z potatẽm ẽ. tercia accipit ex influẽtia: q; sicut caput influit ceteris mẽbris sensum z motũ co; palem: sic xp̃c influit ceteris mẽbris eccie sensum z motũ gr̃e: Coll. ij Caput ex q̃ tota corp̃ nexũ z cõpactũ ẽ. sũ trahit ẽ. q̃rta accipit ex ꝓximitate in nã quã hs caput ꝺbeat z silr xp̃c hõ ad hoies: Phil. ij. In similitudine hoĩm facti' ẽ. t ẽ q̃ ꝺr. Volo aũt vos scire frẽs q̃ ois viri caput xps ẽ. scda ꝓpatio ẽ hois ad hoiem: q; silr mõ. c Caput aũt mu. vir. p rõne pfectõnis. q; vir ẽ pfectio: rone cõpis: femina em ẽ mas occasionat' vt dicit phs li. de generatione aialiũ. est etiã pfectio rõne aie: q; vivacitas prudẽtie magis viget i viro q̃ i mliere. scdo rõne z supereminẽtie vis mlieri ꝺ Gen. iij. Sub viri patre eris. tcio rõne influẽtie: tus q; vir regit mliere: tũ q; i ope gñatõis vir hs virtutẽ actiuã. mlr vo passiuã. q̃rto rõne ꝑueniẽtie i nã q; vir ẽ mlr ditat spẽ: iõ dr. Caput ãt mulieꝝ vir. 5cio ꝓpatio ẽ xp̃i ad deum p̃sem q̃ suo mõ ẽ caput filij fm deitatẽ: excepta prima rõne sumpta ex pfectõe. nõ em p̃ ẽ pfectio filio: verũtm ẽ principiũ filij. z sic hs q̃ndã eminentiã inẽtum nõ est ex alio. influit' etiaꝝ q̃dãmõ in filiũ inẽtum q̃cq̃ hs filꝰ hs a patre nascẽdo: sunt etiã nõ solũ silles i nã. q̃ etiã vnũ: distinctũ tm i psona. Sic̃ vo accipit ꝓpatio fm bñanitatẽ: sic deus ẽ caput xp̃i sno mõ fm q̃ntũ ꝺditões ꝑmissas q; deus pfectõis ẽ infinite. xp̃c inẽtum ꝺ finite. supereminet etiam deꝰ xp̃o inẽtũ hoi vt creatꝝ creature. influit ẽt ei plenitudine gr̃e. ẽ etiã ibi silitudo nãe inẽtum humana nã est ad imaginẽ z silitudinẽ dei facta Gen. j. Faciam' hoiem ad imagi. tt. iõ dr. Caput ꝺo xp̃i ꝺ'. f Vis vir. Premisso documẽto. h̃ ꝓr ibidr monitio cui' rõ sumit ex illo dõ cimẽto. Et diuidit i duas ptes: q; p ponit monitio. ex pte viri. scdo ex pte mlieꝝ: ibi. Vis ãt mlr. Circa primũ ꝑsidet randũ q̃ vir assistẽs iudici ꝺz dignitatẽ sua ꝑferre ꝺeo aũt q̃ oĩm iudex ẽ assistit hõ duplr vno mõ ozãdo q; tũc hũana refert ad deũ. alio modo. ꝓhetãdo z tũc dna refert ad hoies. z accipit hic. ꝓhetare. put ꝺs revelare diuinũ: alijs refert ecclesie ad edificationem. vnde supra illud. Prophetarũs dicit glosa. i. scripturas referens: quod est intelligendum q̃ hoc sit in persona ecclesie: z similiter dicendũ de ozare. Isti vero actus exerceri debent capite ndũ velato. quia per designatur q̃ exercens immediate subest deo quia inter caput suum et deum non est velamentum medium: sic nec inter ecclesiã z deum: iõ dr. f Omnis vir

Caplm. xi.

a Imitatores mei estote: sicẽ z ego xp̃i. Laudo aũt vos fratres q̃ p omnia mei memores estis: et sicut tradidi vobis p̃cepta mea tenetis: Volo ãt vos scire q̃ ois viri caput xp̃c ẽ caput aũt mlieris vir: caput xpi ꝺo xp̃i ꝺ'. Vis vir ozãs:

orans.in psona ecclesie vt sacerdos consecrās. g Aut pphetans.eplas vel euangeliū seu lectōem in choro referens vel aliqđ hmōi. b Velato capite deturpat caput suū.i.indecenť exercēt talē actū:sicut turpitudo copis cōsurgit ex ip ordinatōe mēb:or nec obstat p̄dictis q̄ aliquī decent oār coopto capite in secreto vel vt singulares psone: q: talis coopto sit ad maiorē mēt̄ devotionē:apls autē hic loq̄tur de oratione facta publicet in psona totius eccl̄ie t eadez rōne ea q̄ dicuntur in ecclesia a tota multitudine:sicut psalmi conueniēter p̄ cantari vel alto capite:q: vbuz apls intelligitur q̄n aliqđ ab vno cantatur q̄si singulariter se deo p̄stante in psona eccie. Similiť p̄dicans seu docēs in scholis refert sacrā scripturā vt loq̄nēs in psona ꝓpria ꝛō coopto capite posſunt cōuenienter fieri talia. i Omnis aut̄. Hic p̄mit ponit monitōem ex pte mulieris. Et dividit in tres ptes:q: p̄mo facit q̄ dictū est.scdo ad b pbationē inducit:ibi. Vnū est.tercio iudiciū auctoriz cōmittit.ibi. Vosipsi iudicate. Circa p̄mū dicit. i Omnis aūt mu.orans aut prophe.nō.ve.ca.def.ca.fuū.i.indecent exercet talē actū vt dictū est de capitis deturpatōe. Sz ꝛ hoc vī q̄ dī.j.Timo.ij. Docere aūt mulieri nō p̄mitto.q̄d q̄ p tinent ad eā orare publice t ꝓphetare. Dicendū q̄ aplus intelligit ibi de sermonationib⁹ et doctrinatōib⁹ publicis.hic vo de oīonib⁹ et īsomationib⁹ q̄s mulieres religiose in suis collegijs faciūt q̄ fierent indecēter capite non velato. k Vnū em̄ est. Hic p̄mit ad.pbatōem dicti inducit triplicē rōem.p̄ma sumit p cōpatōem ad naturā humanā. Ad cuius euidentiā cōsiderandū q̄ natura ceteris aialib⁹ ꝓuidit sufficienť de auxiliis ad vitā cōseruandā:vt de comib⁹ t vngulib⁹ t hmōi ad sui defensionez:de corio duro:pilis:plumis: t hmōi ꝛ aeris intemperiē.hec aūt nō potuit facere homini ꝓpter cōplexionis teneritudinē: t q: natura bñana nō est determinata ad vnū sicut est natura bruto:ꝛ dedit sibi tm talia impfecta p excogitatōs rōis t p opationē manuū p̄ficienda:sicut natura dedit boi capillos ad tegumentū capitis.ß q: ꝛ tegumentuz est insufficiens:p artē p̄ficit addens sibi aliud tegumentū: sic igr eadem rō videt ꝛ tegumēte capitis naturali et artificiali. Naturale est aūt mulieri vt comā nutriat ꝛ em̄ ad hoc dispositōem ex humiditate nature que maior est in mulieribus q̄ virīs. ꝓpꝛ q̄ quedā inclinatio naturalis est in mulieribus ad nutritionē come:.ꝓpter q̄ cōiter accidit q̄ mulieres plus studēt ad ꝛ q̄ viri. Ex q̄ sequit cōueniētius eē mlieres vti velamie capitis artificiali q̄ viros.ió dicitur caput suū si non velet.t ꝛ est q̄ dr. k Vnū est em̄ ac si decaluef.i.cinsde rōnis ē t inconuenientie ac si velamie naturali ꝓuarek.q.v.si abiicit velamē artificiale pari rōe abiciat naturale. Nec obstat q̄ sanctimoniales rōdunt.hoc em̄ fit in signū q̄ ꝛ mediate xp̄o despōsant: t a fidelitate vī rt liberant. Consequēter cōcludit ꝓpositū suuz.d. l Si ꝛo turpe est mulieri tōderi aut decaluari velet caput suuz q.d.q: hoc est turpe nisi in illis q̄ xp̄o desponsant vt dictū est.ió indecēs est ꝛ sit sine velamie capitis. m Vir q̄dem. Hic ponit scda rō q̄ accipitur ex cōpatōe viri ad deum.et est rō talis:vir est gl̄ia dei:mulier aūt gl̄ia viri:gl̄ia dei ē remelāda.gl̄ia aūt hoīm occultāda ꝓpter q̄ dccēs est caput in mulieribꝫ velari:nō aūt viri.p̄ma ps huius rōnis ponit cū dr. m Vir quidē nō de.ve.ca.fu.q: imago et gl̄a dei est.Est aūt imago dei imperfecta quia in alia natura:sic imago regis in cera vel in alia materia. filius aūt regis est imago eius pfecta ꝛ sic solus filius dī est imago patris pfecta.q: in eadē natura.vir aūt impfecta:ꝓpter q̄ magis dī eē ad imaginē dei q̄ ei⁹ imago. Est etiā gl̄ia dei gl̄ia ät a claritate dr q̄si quedaz claria.c. mutata in.g. Si igr accipit claritas dei quā hz i se sic vir nō est gloria dei:ß magis ecōuerso. Si aūt accipiat claritas dī. i. vt ab ipa derivata sic homo est gl̄ia dī q: claritas intellect⁹ hūani q̄ magis vigz in viro q̄ mlīere derivat a claritate dei p̄m illud .psalm.tuj Signatuz est super nos lum̄ vult⁹ tui dñe. Consequenter ponitur pars scda cū dr. n Mulier aūt glo.vi.est.non dicit imago viri ad designandū q̄ tā vir q̄ mulier imedia tē̄t ad imaginē dei p̄m naturā intellectualē:vir tñ ꝓfect⁹ vt dcm ē:ß dic q̄ ē gl̄ia viri:q: derivata est a viro. Gen.ij. Hec vocabit virago q: ꝛ viro suo sūpta ē:ió ibidē o Nō em̄ ꝛc. Hic p̄mit idē oñdit ex fine cū dr. p Etem̄ nō ē creatus vir ꝓpter mlierē.ß ecōuerso:q: facta ē in adiutoriū viri.Gen.ij.t naturalit ꝙiecta viro:velamē aūt capitis ē signū ꝙiectōis:ꝓpter q̄ cōcludit.Jō ꝺz mulier ꝛc. q Et ꝓpter āgelos. Hic p̄mit ponit tercia rō: t scdo circa ꝑdicta remouet dubitationē:ibi. Verūtm. Hec tercia rō sumitur ex cōpatōne ad angelos cerib⁹ fideliū assistētes p̄m illud.ps. cxxxvij. In cōspectu angelorꝫ psallam tibi:.ꝓpter q̄ viri t mulieres decent se dñi hīe ꝓ reuerētia angelorꝫ. Illo mō ꝓt exponi vt sacerdotes dicant hic angeli p̄m illud malachie.ij. Labia sacerdotū custodiunt sciam t legē ex ore ei⁹ requirāt.angelus em̄ dñi exercituū est.ꝓpter q̄ mulieres dñt orare velate:ne viri ex aspectu nō velatarum ad cōcupiscentiā ꝓuocētur. r Verūtm. Hic remouet quoddā dubiū:ex hoc em̄ q̄ dicit q̄ vir est gloria dei:t mulier gloria viri:possent aliq̄ credere q̄ mulieres essent imptinētes ad gl̄iam finalem:ió hoc remouet ꝙ hoc ꝙ finalis cōsummatio que est per gl̄iam t gl̄iam cōrespondet p̄me rerū ꝓductioni:propter q̄ vir t mulier simūl pertinent ad finalē cōsummatōem ꝙ gl̄iam sicut ad p̄mā rerū ꝓductionem.t ß est q̄ dr. r Verūtn neq; vir sine mlīere .i. vter ꝙ pertinet ad gl̄iam t gl̄iam ꝙ sunt a dño.ps.lxxxiij. Gratiam t gl̄iam dabit dñs. s Nam sicut mulier de viro.ꝓmo facta est.Gen.ij. t Ita et vir per mulieres.postea ꝓcessit per generationes naturalem v Omnia aūt ex dō fez procedunt:tanq̄ ex ꝓncipio effectiuo.t in ipso quiescunt sicut in fine vltimo. x Vosipi. Hic cōsequenter aplus cōmittit iudiciū eius q̄ dicit auditoribus rationabilibus.Et dividitur in duas ptes quia ꝓmo facit q̄ dictū est.scdo contentiosos reprimit.ibi.Si quis aūt. Circa ꝓmū dicit. x Vosipi iudicate.p̄m rectū iudiciū rōnuz. y Decet mulierem non velatā orare deū.q.d.nō: ideo ſ dīc. a Nec natura ipa docet vos.q̄ debeat sic orare:natura ꝺo est quoddā dei artificiatū.ideo dicit in cognitōez artis diuine.sicut artificiatū hoīs in cognitōz artis hūane videm⁹ em̄ q̄ mulier ꝺz inclinatōez naturalē ad comā nutriendā.q: ad ß studēt diligenť:nō sic aūt viri:ió dic.

b Q̄z vir quidē si comā nu.ignominia est illi. Per ß em̄ reputatur mollis t effeminatus, vnde dicit poeta. Sint ꝓcul a nobis iuuenes vt femina compti.

c Mulier ꝺo si comā nutriāt glia est illi. q: est illi data ad ornatū: ideo subdit. d Qm capilli ei ꝓ velamie data sunt verūtū q: hoc velamen est impfectū: addit aliud ꝑ artificiū vt supra dictū est. e Siqs. Hic ꝓfr repetit supbos. Siqs aūt vl. ꝑtē. esse. sub clamore volens ꝙuz asserere. s. q: mulieres sine velamie debeant orare: sufficit sibi dicē qꝺ sequit.

f Nos. s. pueri de iudeis. g Tales ꝓsuetudines nō habem⁹. q: orent capite nō velato. h Neq; ecclesia dei. s. de gentilibus collecta: et hoc sufficere ꝺs he aliqs agat ꝙ cōes eccie cōsuetudinē: q: sic dicē ꝙlug. ad Cassilianū. In omibus in quibus nihil certi sacra scriptura diffinit mos ppl'i dei ꝛ institutamaior ꝙ lege est habenda. i Hoc aūt ꝓcipio. Postq; apostol⁹ rephēdit corinthios in celebritate sacri eucharistie circa habitū. Hic ꝓfr eos rephēdit circa ꝓuictū: nam in ꝺ aliq se inordinate habebāt dicē igit. Hoc aūt ꝓcipio. qꝺ sequit. k Nō laudās ꝛ rep: ꝺbās. l Q; nō in me. ꝛ in ꝺc. ꝓue. ad eccliaz vbi ꝺs cē ꝓceptio sacri eucharistie: ꝛ ꝺ ē ꝺ rōnem cuiuslibz cōgregatōis: videm⁹ em q: aialia eiusdē spēi ꝛ etiā aues congregānt ad inuicē ꝓpter meli⁹. s. ꝓ maiorē securitatē ꝛ ꝓlis educatōes ꝛ mutuā ꝓsolatōes: similiter ciuitas q ē boim congregatio est ꝓ meli⁹. s. ꝓpter securitatē ꝛ indigentia mutue releuatōes ꝓ diuersa artificia: indiget em hō vestim: armis: doctrina ꝛ similibus: in quib⁹ nō sufficit vnū artificium ꝛ multa requirunt: ió ē silr congregatio fideliū in eccliaz ꝺs cē ꝓpter meli⁹ in spūalib⁹ aliter cēt rep: ꝺbāda vt ꝺ Esaie. j. Iniq sunt cer⁹ vie calēdas vras ꝛ solēnitates vras odiuit aia mea ꝛc. ꝺ aūt erat in corinthijs: ió subdit. m Primū qꝺem ꝙuenientib⁹ vob ꝛc. i. dissensio ē primū malum inter vos vñ oīa ꝓtentio ꝛ alia mala. n Et ex ꝑte credo. qꝺ ex ꝑte qꝺ aliq corinthijoꝝ erāt ad ꝛ. ꝙni in nō omnes.

o Nam oportet ꝛ hereses ee. i. vtile est nō ꝙ se. q: hereses sūt mala sumpsīr: nec ex ꝑte boim: ꝛ ex ꝑte dei eliciem⁹ ex ꝺ bonum. q: ꝛ ꝺcit ꝙlug. in enchiri. Deus adeo ompa est ꝛ bonꝰ q nō sineret mala fieri nisi ex eis eliceret maiora bona: sic ex ꝙsecutione tyrānoꝝ elicuit patiam martyū sic ē ī ꝓposito: hereses em ex dei potētia dupli⁹ ordinant ad bonum: ꝓ vt ex ꝺ veritas fidei magꝭ elucidet: nas argumentꝫ hereticoꝝ fideles exercitant ad scrutandū plenī⁹ illa q sūt ad fidei defensionē: ꝛ ad q̄rendū talia ꝙ oōnē a deo. scḋo qꝛ ꝙ hereticoꝝ ꝙsecutōes ex nimanē ꝛ ꝙbant fideles sicut aur in fornace: ꝛ hoc est qꝺ ꝺi. p Vt q ꝛ ꝙbati sunt. a. approbati a deo. q Manifesti fiāt. in vob ꝙ distinctōes coꝝ ab aliis: ex silr ꝺ caulis ꝺcē saluator Matth. xviij. Ne cesse em est vt veniāt scandala. r Cōuenientib⁹ q̄. Hic tercio arguit apls corinthios de ꝺ q male se ḥbant circa sacrm eucharistie q̄rum ad cibū: qꝛ aliq coꝝ pnsi sumebant coꝝ⁹ epi: sumētes argumentū ex ꝺ q xp̄c p⁹ cenam ꝺ sacrm instituit ꝛ discipulis dedit: qꝺ tūc fuit rōnabile qꝛ ibi debuit inchoari veritas vbi cessauit figura: ꝺ aūt sacri figura fuit imolatio agni paschalis: ꝛ ideo p⁹ illū agni esum xp̄c rōnabiliter instituit ꝺ sacrm. Ꝺo vt ex loco hui⁹ institutōnis sacri xp̄c ꝛret ad passionē cui⁹ mēoriale ē ꝺ sacrm tercio vt ex ꝺ firmi⁹ maneret umpsum coꝛdib⁹ discipuloꝝ vltimo tradebat eis. Postea rōnabiliter statuit eccia in re ue: ementā tanti sacri q nō sumat nisi a ieiunis: nō solū ieiuno eode ꝛ cuiꝰ nature: qꝺ soluit ꝓ omne illud qꝺ sumit per modum cibi ꝛ pot⁹ sine ꝓ se nutriat vt coꝛ⁹ nitetur: sine cuiꝰ cum alio sicut aq pura: ꝺbes autē incipit a media nocte: q ideo q ꝓ⁹ media nocte aliqꝺ sumpserit ꝺcto mō recipitur i ydone⁹ ad sumēdū hoc sacrm: infirmi tū ab hoc excusant ꝺcit igit. r Cōuenientib⁹ q̄ vob in vnū. ad ꝓcipandus eucharistie sacrm. s Jaz nō est ꝺnica cena manducare. i. iam nō licet vob: ꝛ subdit cā cui dicit. t Unusquisq; em sua cenaꝫ ꝓsumit ad māducādum aſi sumptōem sacri: ꝓgabant ei sibi sua cibaria ꝛ portabāt ad eccliam comedēdo anteq; sumerent sacrm: ꝛ sic diuites laute comedebant ꝛ bibebant: pauperes aūt esuriebant: ideo ꝺcit.

u Alius quidē est rit ꝛc. In ꝺ erat etiā ꝓtempꝰ eccie q cōsecrata ē ꝺminis vsibus: ꝓpter qꝺ nō est talib⁹ applicanda: ió ꝺcit. x Numqd domos nō habetis ad man. ꝛc. i. domos nō ꝓsecratas in qb⁹ ḥbet exercari talia ꝙuiuia. y Aut eccliaz dei ꝓtēnit. ibi accipit ab aut ꝓ certe. q. d. certum dinit ē in ꝺ ꝓtempꝰ eccie. z Et cōfunditis eos q ꝺ nō ḥbt: s. pauperes nō ḥntes ꝺ comederent: honeste coꝝ tanta multitudine. a Quid ꝺcā vob sup ꝺ sacrū. b Laudo vos. inter rogative: ꝛ rūdet. c In ꝺ nō laudo. imo vituꝑo min⁹ ꝺcēdo pl⁹ significat.

d Ego em. Postq; apls rephēdit corinthios errores circa eucharistie celebritatē: ꝺ ꝙr oñdit hui⁹ sacri dignitatem. Et diuidit i duas ꝑtes: qꝛ ꝙ facit qꝺ ꝺctum ē. scḋo fideles ad reuerēter sumendū ꝺ sacrm inducit: ibi. Itaq; ꝛc. Circa ꝙmū ꝓmittit auctrem et qꝺ ꝺcitur ē: qꝛ nō fantastice vel būana ꝓsumptōne ꝓcūt ē: ꝺ a ꝺno rēuelatū: ꝛ ꝺ ē qꝺ ꝺcit. d Ego em accepi a ꝺno. mihi ꝛ reuelāte. Ut ꝛ tradidi vob. Consequnt oñdit institutōes q ad corpus dicens.

a Qm ꝺns ihs. Circa qꝺ sciendus q sic in vita coꝛporali ꝙ ē gñatio. scḋo genitī nutritio. sic in vita spūali ꝓcedit baptism⁹ q est spūalis generatio: ꝛ sequt eucharistia q est spūal⁹ nutritio: in generatōe ꝺo nālī generās nō ꝓungit genito fm ſbam ꝛ fm virtutē: in nutritōne ꝺo aīb⁹ ꝓungit nutrito fm ſbam: ꝛ silr in vita spūali xp̄s in sacro baptismi solum ē fm virtutē: ꝛ in sacro eucharistie qꝺ ē alimentū spirituale est fm substantiam: communet autem ibi xp̄us sub specie panis et vini fidelibus esset horribile si carnem humanam et sanguinem sumerent in ꝓpria specie: ꝛ ne in fidelibus esset derisibile: et vt meritum augmenterur hominum credentium q̄ sub speciebus panis et vini coꝛp⁹ christi ꝛ sanguis continetur. Datur etiam hoc sacramentum sub duplici specie. scilicet panis et vini: vt per hoc ꝙfecte spūalis refectio designetur: et quia est memoriale passionis christi in qua sanguis fuit separatus a coꝛpore: propter quod primo tangitur institutio hui⁹ sacramenti ꝙtum ad corpus sine carnem. secundo ꝙtum ad sanguinem: ibi. Similiter et calicem. Circa ꝑmum ꝺcit.

a Qm ꝺns noster ihs xp̄c. q est institutor sacroꝝ ꝛ ū aliꝰ b In q nocte tradebat. vt sic ꝓ institutiōs hui⁹ sacri iret ad passionē rōe ꝺdicta. c Accepit panē. vt ꝙ ꝺ designaret voluntarie se ire ad passionē: cui⁹ hoc sacrm est meoriale. d Gras agēs. vt ꝺceret nos in oīb⁹ deo gras agere. e Fregit. nō antecp verba ꝓsecratōis ꝓferret ꝙ post. vnde cū ꝺ. Fregit. anticipando ꝺ. q: ꝓsecutus est vt nos: nam sacerdos non ꝓfert verba ꝓsecratōis in ꝓsona ꝓpria: ꝙ in ꝓsona xp̄i: Matth. xxvj. ꝺ. Accepit panē ꝛ benedixit ꝛc. ō

qua būdictõe apls mentõz nõ fecit.qz mat.p illã nihil aliud intellexit ḡ p̄dolatões ꝙbozꝫ.f.ꝫ est corpus meū.Sciẽdū ẽtiã q cū subdit: Fregit.nõ est intelligendū q corpus suū fregit:qz nõ est in sacro frangibili mõ:ꝫ fregit spẽs panis remanẽtes. f Et dixit accipite et manducate.i hoc igit̄ tãgit vsus bꝰ sacramẽti qõ a fidelib⁹ sumitur:vt xp̃o p augmentū gratie magis incozpent̄r g Hoc est corpus meū.ista sunt consecratõis ꝙba z sensus. Hoc est cozpꝰ meū.i.cõtent̄z sub bis specieb⁹ panis ẽ verū cozpus meū: qõ fit virtute diuina p conuersionẽ substantie panis in verum cozpꝰ xp̃i: solis accidentib⁹ remanentibus: qõ fit diuinitus ne caro xp̃i sub ꝓpria specie qõ videret horrendū si a fidelib⁹ sumeret. Qz aũt vsus diuina bn agẽ possit declarat̄. Ilgẽtia ẽm creata ḡ materiã p̄supponit substãtia manente transmutãt accidẽtia exteriora i accidẽtali mutatõe. Simili manẽte materia trãsmutãt ꝙ alez formã i ḡnatione:agens vero diuinũ materiã nõ p̄supponit cũ sit eiꝰ effectus:ſõ vnũ ꝓpositũ ex materia z forma substantiali cõuertere põt in aliud accidentib⁹ remanentib⁹ diuina virtute ſsistentiã eis dare hec aũt conuersio fit subito in fine p latõnis verbozꝫ.qz tũc hñt sensum perfectũ z effectũ: efficiunt ẽm qõ figurãt. Vñ p̄sideradũ q hoc sacrm̃ pficit in cõsecratõne materie nõ in vsu ipius. Illia vo sacra nõ pficiunt in ꝓsecratõe materie sed in vsu.sicut baptismus z cõfirmatio nõ pficiunt in būdictõe aque z chrismat̄:ꝫ in alutõne z unctõe cũ determinatis ꝙbozꝫ formis. h Hoc fa.in meã cõmemoratões.qz sacrm̃ ẽ est memoriale ꝓ hñce passionis. i Silr. Hic ꝓtragit de institutõne sacri eucharistie ḡnum ad sanguinẽ qz sic xp̃s cõuertit panẽ i cozpus suũ:ita z vinũ in sanguinẽ:vtrũq; ẽm est ẽ ꝓfectõe buius sacrm̃.nũ qz p vtrũq; sit exp̃mit pfecte passio xp̃i cui⁹ est memoriale.nũ qz vtrũq; significat perfecte refectões. Nec est intelligendũ q iste due cõsecratões.s.panis z vini mutuo se expectẽt vt dixerũt alĩ:qz p⁹cõsecratões panis imediate aũ ꝓsecratõe vini sacerdos oñdit ꝑpl̃o hostiã adorandã q̃d nõ fieret nisi vez cozpꝰ xp̃i ibi eẽt. Verũm nõ est ibi ve rũ cozpꝰ xp̃i sine sanguie:qz corpus est ibi ex vi cõsecratonis:sanguis aũt ex cõmitãia reali:ficut deitas z aia. Si vo in triduo mortis xp̃i qñ sanguis erat effusus a cozpe z aia separata:aliqs aplorꝫ ꝓsecrasset nõ ibi fuisset tũc sanguis vel aia:tñ fuisset ibi deitas q̃ sp erat cũ cozpe:qz nũq̃ diuisit q̃d semel assumpsit.dic igr apls. i Silr̃ calicẽ.i.vinũ in calice cõtentũ cõsecrauit in sanguies suũ. k Post ḡ cenauit.in quo tangit institutiõis hora rõe supra dcã.d. l Hic calix.i.contentũ in b calice. m Nouũ testm̃. vetus ẽm testm̃ ꝓmittebat bona corpalia:nouũ aũt ꝓmittit bona spũalia:de q̃ dr̃ Hiere.xxxj. Ecce dies veniet dr̃ dominꝰ:z ferã domui ihr̃ z domui iuda fed⁹ nouũ:non fm pactũ qđ pepigi cũ p̄dec⁹ vris rc. n Est in meo sanguie Ver⁹ẽm testm̃ fuit confirmatũ p aſpsionẽ sanguis victie brutalis:vt hr̃ Exo.xxiiij.nouũ vo testm̃ sanguis xp̃i effusione:vt dr̃ apls Heb.ix.ca.p b oñdit excellentiã nouũ testamẽti. Lucas vo cadẽ ꝙba ꝓsecratõis sanguis põt.xxij ca.nisi q̃ addit:q̃ p vobis fundet:fuit ẽm discipul⁹ pauli apls:z cũ secut⁹ fuit scribẽdo euangeliũ. Matth.xxvj.dicit Hic ẽ sanguis me⁹rc.vñ dixerit aliq̃ q ḡcnqz ꝙbozꝫ istorũ in canone sctorꝫ ꝓferant fit consecratio .tñ meli⁹hr̃ q illis sol⁹ verbis cõsecratio pficit q̃b⁹ vtit eccia ex traditione apl̃orꝫ instructa. Paulus ẽm et euangeliste intendebãt recitare ꝙba ḡnum pertinent ab hystorie rõem: nõ aũt fm q̃ ptinent ad efficiendũ consecratõem.sed eccla p̄mittua illa habebat in occulto ꝓpter infideles:fm q̃ dicit dyonisius vlti.ca.celestis hierarchie. o Hoc facite rc.q̃ b inũgit eccie buiꝰ sacramẽti vsus:ꝺz aũt apponi aũ qz,phabile est q̃ dñs apposuit.in terra ẽm illa,ꝓter vsitatũ finitũ dinem consuetũ est ꝙ bibere vinũ cum aqua. p In meaz cõmemoratõem. Consecratio ẽm vini ſpũaliter repſitat effusionez sanguis xp̃i cõsequnter apl̃s expõit verba xp̃i.d. q Quotienscunqz ẽm man.pa.büc.dicit panẽ ꝓter speces pãis remanẽtes hunc ꝓpter idẽ nũero cozpus xp̃i signi ficatũ et contextuz. r Mozem dñi annunciabitis .ipam repſitando p⁹ sacrm̃. s Donec veniat.ad iudiciũ. per qđ dat intelligi q celebratio buiꝰ sacri nõ deficiet in eccia vsq; ad finem mũdi.vñ dicit salnator: Math.vlt. Ecce vobiscũ sum oibus diebus vsq; ad consummatõez seculi.qz in ꝺ sacro est totꝰ ꝙs fm ꝙantitatẽ z deitatẽ vt ꝓz in ꝓcedentib⁹, t Itaqꝫ. Dista dignitate buiꝰ sacri.ꝺ ꝓtr apostolus induxit fideles ad debitã ei⁹ sumptiõem. Et diuidit in duas.qz p oñdit periculũ indigne sumentiũ.scõz adhibz remediũ:ibi. Probet aũt. Circa pmũ dicit. t Itaqꝫ cunqz mã.pa.büc rc.i.ꝺ sacrm̃ in q̃ sub specie panis continent̄r vez cozpus xp̃i.z sub specie vini verus sanguis ei⁹. v Indigne.q indignitas triplr põt cõtingere. Uno modo ex ipa celebratõe vt sic̃ nõ obſuet ritũ a xp̃o institutũ offerendo aliũ panẽ ḡ de vite:et sic̃ si non obſuet institutũ eccie circa eucharistie consecrationẽ. Alio mõ ex parte celebrãtis vel sumẽtis ꝺ sacrm̃ sumendo.s.cũ voluntate peccãdi mortaliter de futuro vl̃ im penitẽs de ꝑterito. x Reus erit cozpis z sanguis dñi. glo.penas mortis xp̃i exoluer.i.puniet ac si xp̃m occiderit quod nõ est intelligendũ fm equalitatẽ:ꝫ fm quãdam silitudinem:maius ẽm pctm̃ est agendo ꝑtra humanitatẽ xp̃i in specie ꝓpria ḡ in aliena:qz hoc ẽ cõtẽptibili⁹ z horribilius:itẽm qz iudei occidẽtes xp̃m moti fuerũt ex odio z inuidia que notabiliter aggrauauerẽt pctm̃. Alio mõ accipitur indignitas ex parte sumentis:ex defectu deuotõis: vtpote qz distracta mente:ex occupatõne tpalĩ accedit ad ꝺ sacrm̃.habitualit̄ tñ retinet debitã reuerentiã :z tal⁹ indignitas nõ facit sumentẽ reũ cozpis z sanguis dñi: ipedit tñ fructũ sacri salẽ in gte. Cõtra dicta arguũt alĩ dicẽtes q pctõres actu pñt accedẽ ad ꝺ sacrm̃:sic̃ insirm⁹ actu ad me dicamentũ ꝺ b nõ valet.qz sic baptism⁹ dat ad regenerandũ in vita spũli sic eucharistia ad nutriendũ regenerat̄um mbil ãt nutrit nisi vinũ.q.de aia.ꝓpt qõ in sumentib⁹ ꝺ sacramentũ reqrit vita gre. a Probs ãt.ꝺ ꝓtr adhibet re mediũ ꝺ dcm̃ periculũ.Et diuidit i duas ptes.qz p facꝫ ꝓsitũ.scõz ꝺclarat qõdã dcm:ibi. Jo.C.Circa pmũ dic a Probet ãt.,ꝓtiã sciaz diligẽk examinãdo z emũdãdo. b Et sic ꝺ panẽ illo edat rc.i.tũc fructuose ꝑt ꝺ sacrm̃ sumẽ. fit ãt ꝺ mẽtio ꝺ duplici spẽ.nã i ꝑmissa eccia sic dabat fideli⁹ ꝺ ꝺ,ꝓt periculũ effusiõis sanguis mõ dat tñ ꝺ spẽ pãis sacerdos tñ celebrãs accipit ꝺ vtrq; spẽ nõ tñ,p se ꝺ etiã ,p alijs. c Qui ei mãducat.i bi.rc.mõ.ꝺ.dicto. d Judicũ nz sibi mã.z bi.i.ad suã cõdẽnatõez sumit. e Nõ diuidicãs cozpꝰ dñi.i.ꝺ discernẽs ab alijs cibis:sumẽs eodẽ mõ sic alios cibos. Sz ꝺ b videt qõ dr̃ Jo.vi. Qui mãducat me vivit ,ꝓpt me. Ad qõ dr̃ q ꝺ intelligit ꝺ digne mãducatib⁹ tñ. Sciẽdũ ẽt q ex ꝺ bo dicũt aliq̃ q ꝺ sacrm̃ ẽ frequẽ sumẽdũ ad vitã gre ꝑmuãdã z augmtandã. Alij ãt antedẽtes dignitatẽ sacri z idigne sumẽtiũ periculũ.dicũt q rarius

est sumendū Aug. aūt neutrū vtrūpat: q: vtrūq; bene pōt fieri: sic zache⁹ recepit hospitio suo dñm gaudens: Luce. xix. z centurio repulit eū ab hospitio suo. di. Dñe nō sum dign⁹ vt intres sub tectū meū zc. Matth. viij. z vtrūq; laudat. primum em̄ procedit ex amore. scōm ex reuerentia z timore. amor aūt sim plicit pponit timori: ideo frequentatio hui⁹ lacti est simplr melior: verūtū qō ē simplr melⁱ⁹: nō est sp melⁱ⁹ q̄m; ad alia quęq; pter ei⁹ indispositiōes: pter qō quilibet dz diligēter prideo in seipo quę effectū habeat b⁹ sacri frequens suscepti o: q: si ex b crescit feruor: deuotōnis z potentia resistedi peccatis: frequētādum ē b sacrm: sin autez rarius est sumendū.

f Ideo inter vos. Hic ꝓfr manifestat quoddā dictū. l. q: sumēs indigne iudiciū sibi manducat z bibit. Ad cui⁹ euidentiā sciendū q: si deus oia mala punitaliter puniret nihil futuro iudicio reseruaret: iterū si nulla mala puniret in pūs: et⁹ prudentia nulla boibus videret: neutrū est zueniēs: ideo aliq; reseruat futuro iudicio puniēda z aliq; punit in pūs: z maxie circa principiū legislatōnis videt zueniēs talis punitio: vt ex terrore alij inducant ad obsemantiā: sic Exo. xxxij. dr. Post legislatōnem imediate multa milia hoīm occisa fuerūt in vnali cōflatilis adoratōne: z silr in primitiua eccla p⁹lationē legē noue p xpm ananias z saphira puniti fuerūt sbita morte ꝓ pcō furti z mēdacij: vt ex terrore alij a ꝓsimilib⁹ caueret: Act. v. z silr in primitiua eccia fuerunt multi puniti terribiliter ex eadē cā, pter indignā susceptōes h⁹ sacrm: z p hoc manifestat iudiciū dei: pter qō dicit. f Ideo. i. pter indignā eucharistie sumptōes. g Inter vos multi infirmi. i. puniti diuinit⁹ infirmitate corpali. h Et imbeciles. longa valitudine laborātes. i Et dormiunt multi. somno mortis corpalis a deo subito interfecti. k Qd si nosmetipos diiudicarem⁹: p scias nras examinādo z purgando añ sumptōnes sacrm. l Nō vtiq; iudicaremur. i. puniremur a dño p modū talē. Notandū do q: apls in b iunxit se alijs: nō q: esset culpabilis: sz ofendens se innocuꝫ esse cum eis charitate. m Dū iudicamur aūt a dño. i. punimur dicto modo. n Corripimur. q: talis pena ad correctōes inducit: z ēt b duplr. vno mō ad correctōnē nō punitor qñ punitio est ad mores corpalem. Alio mō ad correctōes punitor z nō punitor. i. qñ punitio est p infirmitatē z imbecillitatē. o Vt nō cū b mūdo. i. cum bominib⁹ mūdane viuētib⁹. p Dānemur. i. eternaliter.

q Itaq; Hic vltimo pcludit apls intentū reducendo fideles ad debitū modū. d. q ꝓpter mei cū cōmestionis in eccīa. r Ad manducādū. i. ad sumendū b sacrm s Inuicē expectate vt sit sumat⁹: q: sacrm est ecclastice vnitat⁹. t Si qs esurit. nō potes b expectare. v Domi mand. cibos suos cōes. postmodū tn eucharistiā non sumptur⁹ eodē die: poterit tn in alia. cōicabant em̄ fideles cōiter q̄die i pximitiua eccia. x Vt nō in in. pue. i. ad dānatōes viam. y Cetera aūt cum venero. ad vos.

z Dispōnā. ex q ꝓpter q eccīa multa tenet ex ordinatione apl⁹ q tn i sacra scpura nō habent expresse: pter quod ē sequenda est consuetudo ecclesie.

In ca. xj. vbi dicit in postil. Quia sicut caput instituit ceteris membris sensum. Additio.

c Irca instrux ge z capite xpo in membris eccie duo ꝓsiderant: q: vnū cōsidet sensui. i. fides. nam sic p sensum recte ꝓpositū cognoscunt sensibilia q nāliter pertinēt ad corpis sustentatōes seu ꝓseruatōes: sic p fidē cognoscūt credibilia q pertinēt ad salutē aie. Aliud vo cōsideret motiuū charitas: sic em̄ p motiū corpalē rōnabilē ordinatū hō tendit ad ea q sunt nāliter sibi zueniētia: sic p virtutē charitatis hō tendit in finem sibi supnāliter zueniētem.

In eo. ca. vbi dr i postill. Verūtū est pncipiū filij z sic hz q̄ndā eminētiā incōparabilitatē: z ido dīs ꝓpter q oino sit coeterne z coēqles nō vr securū posse attribui eminētiā vni ꝓsone respectu alterius. Ex b aūt q pr nō ē ab alio: filius aūt est a pre. bū dicendū ē q

Additio.

e Eminētia videtur importare seu sonare q̄ndā incōplitatē: z ido dīs ꝓpter q oino sit coeterne z coēqles nō vr securū posse attribui eminētiā vni ꝓsone respectu alterius. Ex b aūt q pr nō ē ab alio: filius aūt est a pre. bū dicendū ē q

in dīs sit ordo originis tn absq; ꝓioritate: vt in ꝓria gre q. xlij. ar. iij. in corpe cōnis: z silr absq; eminentia: nam filius p generatōes pingit ad habendū eandē ꝓfectōes naturę que est in patre.

Replica.

Ma. xj. dicit postil. Scōm ꝓpatōes ꝓfectionis filiū esse cēlem pri: q̄ fm ꝓpatōes originis pr hz aliquā eminentiā: q: nō est ab alio. Burg. dicit nō esse securū vti termio eminētie in dīs z ꝓioris z posterioris. Sed b est contra brm Hylarium. ix. de trinitate circa medium vbi ponit contra arrianā hereticam asserentē filiū imparē pri: dicens. Quis pr fm auctrem generatōnis sit filio maior. filius fm domi ꝓfessionē nō est patri minor. De ordine originis priori z posteriori eiusdē ordinis in dīs: dicit beatus Aug. in de triplici habitaculo. In patria videbimus quō pater ꝓcedit origine filius: q̄ z grandis est disputatio de hoc ordine inter scholā fratrū minoꝝ z ꝓdicatoꝝ q̄ nō sunt pntis ꝓpositi. Ca. xij.

d Espiritalib⁹ aūt. Postq; apls ꝓsecutus est de tribus sacrīs in quib⁹ errabant corinthij. l. baptismo: mīstonio: eucharistia: hic pr tractat de gra q̄ contnet in sacrīs. Et dividit in duas ptes: q: p ꝓponit intentū scdo ꝓsequit. ibi. Scitis. Circa primū ꝓponit intentū. d.

a De spiritalib⁹ aūt. i. de gratijs a deo datis. b Nolo vos ignorare frēs. i. intendo vos instruere: q: sic dicit seneca Magnū ingratitudinis genus est ignorare bñficia accepta. c Scitis. Hic pr ꝓsequit intentū. Et dividit in duo: q: p ꝓmendat dei gram in generali. scdo ꝓsequit in speciali. ibi. Diuisiones vo. Circa primū ꝓmēdat dei gras ex tribꝰ p q: sine ea nō vitat pctm mortale: z ꝑtus ad b dicit.

c Scitⁱ em̄ cū gen. cl. i. genilit vinēteo absq; dei grata. d Ad simulachra muta. adoranda. e Prout ducebā. cūtes. z dic. Ducebam. instinctu demonū vel. ꝓria inclinatōe: vel boim ꝓsuasiōe: scdo ꝓmēdat gras dei: q: p ipas vitat pctm mortale: z ꝑtus ad b ibidē. f Nō no. vo. fa. q: ne. i. spū dei lo. dic ana. ibu. i. blasphemias h xp̄s: z accipit b blasphemia large, p oi pcō mortali i q̄ē q̄da blasphemia oī inq̄tū sepat ab eo: nec pp b dictū sequt q hō gras hūa sit impeccabil. q: nō necessitat ad vrēdū gra: z sic ex gr̄a obiecta pt peccare mortalr. z sic nō opat ex gra pp q̄d notabiliter dic apls. g Nemo in spū dei lo. i. gratia spūssti viens. dicit vbo vel facto. h Anathema ibu. i. q̄cūq; separatū a xpo: anathema ei separātes ipmortat. Scio ꝓmēdat gratiam ex b q̄ null⁹ sine ea pōt bonū meritoriū opari: z ꝑtus ad b ibidē. i Et nemo pt dl. do. hic. nisi in spūssco. Sz ꝓra b videt q̄ dicit saluator Matth. vij. Nō omis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnum celoꝝ. gra vo ad illud introducit ergo potest quis dicere nomē dīs⁹ absq; gratia. Dicendum q aliqs potest dicere in spiritussco aliquid vu-

f iudicās corp⁹ dñi. Vbo inter vos multi infirmi: z ibelles z dormiūt multi. Qō si nosmetipos diiudicaremus si vtiq; iudicaremur.

m Dum iudicamur aūt a dño corripimur vt nō cū b mūdo damnemur. Itaq; frēs mei cū zueniti ad māducādū. Inuicē expectate Siqs esurit domi māducet: vt nō in iudiciū conueniatis.

Cetera aūt cū venero disponā. Ca. xij.

g Espiritalibus aūtem nolo vos ignare frēs.

h Scitis aūt qm̄ cū gētes essetⁱ ad simulacra muta ꝓput ducebamini: euntes.

f Ideo notū vobis facio: q nemo in spiritu dei loquēs dicit: anathema ihesu. Et

pliciter. vno mō spūsancto monēte nō tū habito. ꝛ B motio duplex est vna p generalē influxū: ꝛ B mō dicit amb. q̄ omne vez a quocūq; dicak a spūsctō est. alia p influxū spēlē: ꝛ maxie i his q̄ excedūt facultatē nature: ꝛ B mō balaā milta vera futura pdixit. Nūe. xxiij. ꝛ caypbas, pphauit q̄ ihs moritur⁹ erat p gēte. Jo. xj. alio mō dr aliq̄d i spūsancto tpo mouente ꝛ habito p gram imente: et B mō intelligit dcm apūs q̄ i Nemo pōt dicere dns iesus scz vere: ita q̄ ibs sit veracit ipūs dns et ihe⁹ filius ei⁹: q̄ nō pt eē sine spūsancto ipm inhabitāte per gram: ꝛ monēte ips saltē p instinctū generalē: ꝛ B etiā reqrit tur in oi ope meritorio: i quo facto se dicit hō seruū iesu xpi eū dūm veraciter cognoscēs. k Diuisiones. Hic pūr apostolus, psequit intē

1 nemo potest dicere dominus iesus nisi in spiritu sancto. Diuisiões vero gratiarum sunt: idem autem spiritus. Et diuisiões mistrationū sunt: idē aūt dominⁿ Et diuisiones operationū sunt idē vo de⁹ q̄ opāt oia i oibus. vnicuiq; aūt dat mā festatio spūs: ad vtilitatez Alij q̄dē p spm dat sermo sapientie: alij aūt pmo scie pm eūdē spm. Alteri fides in eodē spū. Alij gra sanatū i vno spū. Alij operatio

ꝯ Vtutuz: alij prophetia: alij discretio spirituū alij genera lingnarū: alij iterpratio pmonū Hec autē oia opāt vn⁹ atq; idē spūs: diuidēs singulis put vult. Sicut ēi corpus vnū est ꝛ membra habet multa: omnia autez membra corporis cuz sint multa: vnum tamen corp⁹ sunt: ita et christus. Etenim vno spiritu omnes nos in vnum corpus baptizati sumus: siue iudei: siue gentiles: siue serui: siue liberi:

pia sint certissima: ꝛ ꝯtium ad hoc ponit. s Sermo sapientie. que est cognitio diuinoꝝ ex articulis fidei seqūentium. tertiū est cognitio effectuuz p quos interdū oportet causas manifestare. et ꝯtum ad B ponit. t Fides que ē certitudo de reb⁹ inuisibilibus q̄ supponunt vt pncipia ca tholice doctrine. vñ dr Hebre. xj. Fides est substantia sperādarū rerū argumentum nō apparentiū ꝛ accipit hic argumentum p certitudine: ex quo pz q̄ nō accipit b certitudo euidentie ß adherentie vnde scōs phūs diffinies fidem dixit: Fides est ignote rei miranda certitudo. scōm est cognitio cōclosionū principaliū ex dictis principijs sequentiū. et ꝯtum ad hoc dicitur. v Sermo scientie. que est cognitio rez hūanaꝝ q̄ inuisibilia dī p ea que facta sunt intellecta conspiciuntur. Roma. j. Circa scōm q̄ō est cōfirmatio doctrine catholice sciendū q̄ in his que dīsunt rōni naturali confirmatio est p argumēta ex pncipijs euidentib⁹ deducta. In his aūt que sunt supra rōem diuinit⁹ reuelata: cōfirmatio est p ea que sunt diuine potis, ꝓpria et hoc sit dupliciter. vno mō q̄ñ ad cōfirmatiōnem fidei fit opus miraculosum et hoc siue sit ad salutē corpoꝝ: ꝛ ꝯtum ad hoc ponitur a Gratia sanitati sine ordine ad solā diuine ptātis manifestatiōem. vt statio solis vel aliq̄d hmōi. ꝛ ꝯtum ad hoc pōit. b Operatio virtuū. Illo mō q̄ñ ad confirmatiōem fidei manifestāt aliq̄d occultū q̄ō sci re solius dei est. ꝓpter quod. sic ē cōtingentia futura ꝛ ꝯtū ad B ponit. c Prophetia. vel cordiū occlta: fm q̄ vi. j. Re. xvj. Hō videt ea q̄ patēt. ds aūt inuenit cor: ꝛ ꝯtū ad hoc dr d Discretio spirituū. Circa tertiū q̄ō est facultas ꝓnūciādi alijs ea q̄ ſt doctrie catholice duo requrūt. ſ. facultas idiomatis vt ꝓnūcias possit a ꝓbus cuiuscūq; intelligi. ꝛ fm B vr. e Gña linguaꝝ. ꝛ cognitio sensus corꝝ q̄ pferēda sūt ꝛ ꝯtū ad B ponit. f Interpratio fmonū. dic igr apūs. Alij q̄dez dat ꝛc. ꝛ pz ſa ex dictis vsq; ibi. g Hec aūt aia opat vn⁹ atq; idē spūs: p B tollit errorē gentiliū q̄ diuersas gras attribuebāt diuerſ dijs: vt sapientiā ioui: locutionē mercurio. ꝛ sic ō alijs. h Diuidēs singul. p B tollit errorē eoꝝ q̄ dixerūt deū cognitiões hūe rez in vniuersali tm ꝛ non singulariū. i Pro vt vult. p B tollit errorē attribuentiuz diuersitatē donoꝝ fato vel cōstellatiōib⁹ vl hūano merito. nō diuine voluntati sic cause pme. k Sicut ei corp⁹. Hic manifestat pdicta p similitudinē corpis naturalē. Et diuidit i duas. q: p ponit similitudo in generali. scdo explicat magis in spāli: ibi. Nā ꝛ corp⁹. Similitudo aūt est in B q̄ sicut multa mēbra faciūt vnū corpus nāle. sic ē fideles in xpo rege nerati p baptismū facti sunt mēbra xpi. ꝛ sic faciūt sub capite xpo vnū corp⁹ mysticū: dic igr. k Sicut em corpus vnū est ꝛc. Ista vnitas nō est indistibilitatis q̄lis ē vnitas pūcti: nec cōtinuitas q̄lis est vnitas lineeꝝ est vnitas pfectōis q̄ aliq̄d vnū pfectōe ex multis ꝛstituit. vt hō. v. metaꝓa. ita et xpūs q̄ est caput nr̄m vn⁹ est in plona: ꝛ p xpm oēs fideles sibi inncti per fidē faciunt vnū corpus mysticū: qō declarat pūr. d. l Etenim in vno spū. ſ. scō. m Omnes nos in vnū corp⁹ mysticū. n Baptizati sum⁹ q̄ baptismus ē spūalis gñatio. o Sive iudei sive gentiles. q. d. hāc vnitatē nō ipedit diuersitas gentis p̄cedēs baptismū. p Sive serui sive liberi. q. d. diuersitas cōditōis hāc vnitatem non impedit. vnde dicit ambro. In dño bona ſeruitꝰ

ẽ bona libertas eẽ lance appẽdũt. q Et oẽs i vno spũ potati sum⁹ i pot⁹ sacrati. r Nã ⁊ corp⁹. Hic pñr sili tudinẽ applicat magr i spãli: ꝑ pmo ꝙtũ ad corp⁹ natura le. scdo ꝙtũ ad corp⁹ mysticũ: ibi. Nos ãt estꝫ. pma in duas: q: pmo describit corpis nãlis integritatẽ. scõo mẽbroꝝ habitudines: ibi. Nõ põt. Tertiũ ad ꝓ mũ dicit. r Nã ⁊ corp⁹ nõ ẽ vnũ mẽbrũ ẽ. q: oia mẽbra ꝓcurrũt ad integritatẽ vnius corpis ꝓpositi ⁊ ꝓfecti ex multis organis deseruientibꝰ diuersis aie potẽtijs. vñ. ij. de aia dr: ꝙlia ẽ act⁹ corꝑ phici organici habẽtis vitã. s Si dixerit pes q nã nõ sũ man⁹ non sũ de corpe ẽ. q. d. nõ sequit. licꝫ. n. mẽbra adinuicẽ distinguãt ex illis tñ ꝑfectionis ⁊ sic pt dici ỏ singule mẽbra: qõ prodbat pñr ducendo ad duplex icõueniẽs. pmũ ẽ: q: tolleretur id qõ ẽ necessarium corpi: ỏ dicit. t Si tot. corꝫ. o. vbi audit⁹. q̃si dicẽt tollereꝫ: ⁊ eodẽ mõ pt dici de singulis mẽbris: q: sicut oculus

q ⁊ oẽs in vno spũ potati sum⁹. Nã ⁊ corp⁹ nõ ẽ vnus s mẽbr: ẽ multa. Si dixerit pes qñ nõ sũ man⁹ nõ sũ de corpe: nũ ỏ nõ ẽ de corpe. Et si dixerit auris qñ nõ sũ oculus: nõ sũ ỏ corpe t nũ ỏ nõ ẽ de corpe. Si totũ corp⁹ oculus: vbi audit⁹ Si totũ audit⁹: vbi odoratꝰ. Nũc ãt posuit de⁹ mẽbra: vnũqꝺqꝫ eoꝝ i corpe sicut voluit: q si essent ẽia vnũ mẽbr: vbi corp⁹. Nũc ãt multa qꝺẽ mẽbra: vnũ ãt corp⁹ Nõ pt dicẽ oculs manui: opa tua nõ indigẽo aut iterꝫ caput pedib⁹: nõ estꝫ mihi necessarij. Sz multo magꝭ q̃ vident mẽbra corporis ifirmioꝝ eẽ: necessaria sũt. Et q̃ putam⁹ ignobiliora mẽbra esse corpoꝛ

e his honorem abundantiorẽ circũdamus. Et que inhoneſta ſunt noſtra. abundantiorem honeſtatem habent. Honeſta aũt noſtra nullius egent. Sed de⁹ tẽperauit corpus ei⁹ cui deerat abũdantiorẽ tribuendo honorẽ: vt nõ sit scisma in corpore. sed in idipm pmunicez sint sollicita mẽbra Et siquid patitur vnũ mẽbrum compatiunt omnia membra. siue gloriat vnus membrum. cõgaudent omnia membra. Vos autem estis corpus xpi: ⁊ mẽbra de mẽbro. Et qꝺam qꝺez posuit de⁹ in ecclesia: primo apostolos: secundo pphetas: tercio doctores: deinde virtutes: exinde gratias curationũ: opilatões

cõpatiẽdo vnũ alteri: ỏ dr. a Sz i idipm. pmuicẽ solsk mẽbra sicut: man⁹ laborat ꝓ necessarijs aliꝰ ptib⁹: vt i regimẽ ro defensiõe ⁊ sllib⁹. b Et si qꝺ pa. vnũ mẽ. cõpa. oia mẽbra. sicut ꝓz q leso pede stat oculꝰ aspicit ad lesionẽ: ⁊ man⁹ apponit ad cõsolationem. c Siue glat vnũ mẽbrum. ex aliq̃ cõsolatiõe. d Cõgaudẽt oia mẽbra. ide ꝓsolata. ex his oi b⁹ patz q ꝓnent ad vnũ corp⁹. e Vos ãt. Hic aptat sillitudinez corpis nãl ad mysticũ. d. Vos ãt estꝫ corp⁹ xpi q cõlũctionẽ charitatꝫ ⁊ fidei adiuicẽ ⁊ ad xp̃m f Et mẽbra de mẽbro. i. dependẽtia vnũ ab altero ⁊ ad vnũ ordiata. Dui⁹ ãt corpis ocli sẽ plati dotes q̃ hñt alios dirigẽ. Iudit⁹ ỏ clerici q̃ sẽ corꝑ discipli Ordinat⁹ religiosi q̃ hñt respirãe celestia Cãt. j. In odore vngumentoꝝ tuoꝝ curremꝰ. Nam ãt potẽtꝫ laici q̃ hñt dekẽde ꝑ potẽnã clerũ ⁊ iferioꝛẽ ppl̃um. Pedes ỏ vulgares hoies suo labore ⁊ agricꝛa ⁊ hmõi totũ corp⁹ mysticũ sustẽtantes ⁊ lz sint ign̄biliora mẽbra tñ sẽ valde necia. videm⁹ ẽt q̃ null⁹ stat⁹ dicat⁹ pueniẽt pt stare sine aliis pp qõ dñt ꝑ inuicẽ sollicitare de necessarijs ꝑ cõiunctionẽ corꝑis mystici sua officia exercẽtes. g Et q̃sdã. Hic p⁹ distinctionẽ gradũ distingnit mistratiões. Et diuidit in tres ptes. q: ꝑ ponit distinctionẽ. scõo mãifestationẽ eoꝝ: ibi. Nũqd oẽs vos. tercio circa misteriũ ordiat hoim affectionẽ: ibi. Emulami ꝓma adducẽs duas: q: pmo distinguit mistratiões principales scõo mĩn⁹ principales: ibi. Opitulatões. matores ãt ecclie mistri sẽ apli adq̃ officia tria ptinẽt. f. regimẽ ppli doctrina: ⁊ miracloꝝ opatio. ꝓ firmatiõe doctrie: de his tribus dr Iu. ix. Cõuocatꝭ ãt. xij. aplis dedit eis ptãt sup oia de monia ⁊ vt lãguores curarẽt ⁊ misit illos ꝓdicare regnũ dei ẽ. In ptãto ãt ordiatꝭ illo qõ ẽ supmũ referuat supme potẽtie: alia ãt aliis coicãt. Regimẽ ỏ ppli supmũ ẽ i his trib⁹ q: alia duo ordinãt ad ipz: iõ regimẽ eccl̃e. pp̃ ẽ stat⁹ aplici: q̃ ẽ supior stat⁹ eccl̃ie. ⁊ p⁹ eũ alij stat⁹ ordiez ⁊ b ẽ qõ dic aplis. g Et ꝙd. q po. de⁹ i eccl̃ia disposuit ordiate. h Pmo aplos. ỏb⁹ ẽ pmissũ eccl̃ie regimẽ. Iuxta. ij. ego dispono vob sic disposuit m̃ pr me⁹ regnũ ẽ. i Scõo ꝓphetas. accipiẽtes a deo imediate reuelationes. k Tercio doctores. q̃ reuelata aliis explanãt inferiorib⁹: de his duob⁹ dr act. xiij. Erãt ãt i eccl̃ia q̃ ẽãt ãrbiochie. ꝓphe ⁊ doctores. Nec ỏ ẽ qõ dr matt. xj. Lex ⁊ ꝓphe vsq ad Iohes. b ci ỏ. ꝓpheꝫ pñr̃ciãb⁹ aduẽtũ xp̃i carnẽ q̃ tũc cessaueꝛũt tñ cessant ꝓphia simplr. Quarto gd⁹ ẽ corꝙ ỏb⁹ cõicat gra miraculoꝝ q̃ fuit cõcata aliis ab aplis cũ ad hõr. l Virtutes. ꝙtũ ad eos q̃ faciũt miracula i elemẽtis. m Exinde grãas curationũ. ꝙtũ ad eos q̃ faciũt miracula in corꝑ hũanis. n Opitulationes. Hic pñr distinguit secundarias administrationes. d. Opitulatões ꝙtum ad illos q̃ ferunt opem maloꝝ b⁹ plationi cuiusmodi sunt decani archidiaconi.

ẽ necessarij⁹ corꝑi ad dirigendũ: ita man⁹ ad opandum et pes ad ambulãdũ: ⁊ sic de aliis: iõ subdit. v Nũc ãt posuit de⁹ mẽbra. i. sic disposuit ea i corpe q vnũqꝺqꝫ deffuit toti corꝑi: oculꝰ. n. videt ꝓ toto corꝑe pes sẽt ambulat: ⁊ sic de aliis: ⁊ iõ sunt i vno corpe. r Et si essent ꝳ ducit ad secũdũ icõueniẽs: q: tolleret integritas corꝑis ad quã necessario requirũt diuersitas mẽbroꝝ vt ꝺicitũ ẽ iõ dicit. Et si eẽnt oia vnũ mẽbr vbi corp⁹. s. organicũ ꝓfectibile ꝑ aiam. q. d. nulla ꝑs ꝓpria qõ subdit. y Nũc autez multa mẽbra. abnuicẽ distincta. z Vnũ ãt corp⁹. ex illis ꝑtibus vnitare ꝓfectis. a Nõ põt. Hic pñr ostendit ꝳ bitudinẽ mẽbroꝝ adinuicẽ: ⁊ ꝓ ꝙtũ ad necessitatẽ. secũdo ꝙtũ ad cultũ exteriorẽ: ibi. Et q̃ putam⁹. tercio ꝙtum ad mutuã sollicitudinẽ: ibi. Sz in idipm. Primo ad pmũ dicẽ. a Nõ põt ãt dicere oculꝰ manui opa tua nõ indigeo ẽ. q: sicut man⁹ indiget directõe oculi: ita oculꝰ precioẽ manus ne ledat: ⁊ lotioẽ si fedet: ⁊ sic de aliis. b Sz multo magis q̃ videt mẽbra corꝑis ifirmioꝛa ẽ sicut q̃ facile ledunt. c Necessariora sũt. Directio ei oculi ẽ oib⁹ aliis mẽbris valde necessaria: ⁊ ex tali mutua necessitate apparet mãifeste oia mẽbra de integritate vnius corꝑis eẽ.

d Et q̃ putam⁹. Hic pñr cõpat adinuicẽ mẽbra ꝙtũ ad cultũ exteriorẽ q̃ magr adhibẽt mẽbris ignobilib⁹: ⁊ hoc ẽ qõ dr. Et q̃ putam⁹ ignobiliora mẽbra eẽ corꝑis: vt pudẽda ⁊ ptes egestioni deseruientes ꝓ aliquã feditatem.

e His honorẽ abũdantiorẽ circũdam⁹. i. ea diligenti tegimus. f Honesta aũt nostra nulli⁹ indiget. s. optimẽti. vt sũ tues i q̃ vigẽt oẽs fẽlus. g Sz de⁹ tpauit ei corpus i. sic ordiauit q̃ illa mẽbra q̃ vident ihonesta diligẽti⁹ tegim⁹ ex iſticiu nature eⁿ ẽ actus. b Vnõ sit scisma in corꝑe. i. vt appereat mãifeste q̃ oia mẽbra sẽ ỏ vni⁹ corꝑis integritate. a Sz i idipm. Hic pñr cõpat mẽbra adinuicẽ ꝙtũ ad mutuã solicitudinẽ laborãdo vnũ ꝓ altero: e

o Gubernatões. ꝯtū ad prochiales sacerdotes.
p Genera linguaꝝ. ꝯtū ad illos q̄ varijs linguis loq̄bā
tur in ꝑmitiua ecclesia. ne ꝓpt defectū idiomatis impedi
ret euāgelica doctrina. q Interpratões ſmonū ꝯtuꝫ
ad illos q̄ occultas ſnias explanabāt. r Nūq̄d ꝑfir ma
nifestat dictā distin
ctiõꝫ p b q̄ tunc non
oēs admistratões
iste concedebāt om
nibus. ſ diuerſe di
uersis. ſic distincta
officia distinctis me
bris corpis. oculus
em videt ⁊ pes am
bulat. ſic de alijs. ñ
em oia oib⁹ expedi
unt. ideo dicitur.
r Nūq̄d ei omnes
apli. q. d. nõ ⁊ ꝑ lra
s Emulami. h cõ
seq̄nt ordiat affectõ
nem hoim circa dicta misteria q̄ ls sunt bõa ⁊ ecclesie necessaria. tñ non sunt sic appetēda sicut charitas ⁊ silia. q̄ facit hoiem vita etna dignū: nõ sic aũt dicta misteria. ſ dicit apls. s Emulami. i. desiderate. t Charismata melioꝛa. i. meliora spūs dona. v Ꝟdhuc ꝑter misteria. x Excellentiorē vobis viā. eundi ad patriā celestē. y Demõſtro. ca. seq̄nti. Jn ca. xij. vbi dr in postil. Circa istā distinctõ nē considerandū q̄ sicut dem ē gr̄e ꝯtis date. ꝺaĸ ad vtilitatem ecclesie. Ꝟdditio.

gubernatões genera lin
guaꝝ: interptatões ſmo
nū. Nūq̄d oēs apli. Nun
quid omnes ꝓphete: Nū
quid oēs doctores: Nun
quid omnes virtutes: Nū
quid oēs gr̄am habent cu
rationū: Nunq̄d oēs lin
guis loquūtur: Nunquid
oēs interpretantur. Emu
lamini autem charismata
meliora. Et adhuc excellē
tiozē viā vobis ōmõſtro.

Ꝟ liguis Ca. xiij
hoim loq̄r ⁊ angelo
rū char itatē aũt nõ
habeā. Facꝫ sum velut es
sonās aut cymbalū tiniēs
Et si habuero ꝓphiam: et
noueri mysteria oia: ⁊ om
nē sciam ⁊ si habuero om
nem fidē ita vt mõtes trās
ferā charitatē aũt nõ habu
ero: nihil sum. Et si distri
buero i cibos paupeꝝ om
nes facultates meas: et si
tradidero corpus meum:
ita vt ardeā: charitatē aũt
nõ habuero nihil mihi ꝓ
dest. Charitas patiēs est.
benigna ē. Charitas non
emulatur: non agit ꝓperaꝫ

Ec distinctio apli de diuisiõe gr̄aꝝ ꝯtis data⁹ declarat plene in ꝑma scõe. q. exj. art. iij. in corpe q̄stionis i q̄ ꝯtinẽt oia q̄ b tradit postillator ⁊ pleni⁹ ibi vide ibi tẽ. Capĺm. xiij.

Ꝟ liguis. Postq̄ apls docuit de granꝺs ꝯtis dataꝝ
Hic ꝑfir tractat de charitate q̄ idē ē cũ gr̄a gratifaciẽte. vel inſeparabile ei annexa. Et diuidit i tres ptes. q. ꝑmo ondit ei⁹ excellentiã respectu donoꝝ ꝑdcrũ ꝯtū ad ei⁹ necessitatẽ: ſcdo ꝯtū ad ei⁹ vtilitatẽ ibi. Charitas patiẽs ē. tcio ꝯtū ad ei⁹ ſtabilitatẽ ibi. Charitas nũq̄ excidit. Circa ꝑmū ondit ꝑ q̄ ſine charitate nõ valẽt dona q̄ ꝯtinẽt ad locutõꝫ. ſcdo q̄ nec ea q̄ ꝯtinẽt ad cognitõꝫ ibi. Si habuero. tcio q̄ nec ea q̄ ꝯtinẽt ad oparõꝫ. ibi. Et si distribuero. ⁊ p hec tria dona intelligũt alia. dicit igitur a Si liguis hoim loq̄r. i. oim hoim q̄ donũ linguaruꝫ b Et angelo⁹. Circa qđ sciendū q̄ in angelis est duplex cognitio. vna q̄ vident diuinã cẽntiã. ⁊ de illa vn⁹ non docet aliũ q̄ oēs imediate videt eã. alia ꝺo cognitio ē in eis de alijs ⁊ hec est duplex. vna de misterijs diuine ꝓuidentie exeq̄ndis. ⁊ de his ſupiozes loquūtur ⁊ docẽt inferiozes. ⁊ nõ econuerso. alia ē de conceptib⁹ ꝓpꝛijs. ⁊ sic etiaꝫ inferiozes docẽt ſupiozes ⁊ loquūtur eis sicut econuerso Cõſiderandũ etiã q̄ in angelis ē aliq̄d nãlr notũ alijs. et tõ q̄n illud nãlr notũ ab angelo ordiat ad mãifestãdũ alteri id qđ ē sibi occultũ nec ē angelica locutio. q̄ đđ ordinatio depẽdet ex volũtate angeli ꝓponẽtis vel ordinãtis ⁊ sic ꝑt loq̄ vni ⁊ nõ alteri: ptãs igit̄ b faciẽdi dr angeli lingua. Per b intelligit̄ q̄ donũ locutõis ꝯtũcũq; excellẽs nõ valet sine charitate. tõ subdit. c Factꝰ sum sicut es sonans aut cymbalũ tiniẽs. sonꝫ em talũ ꝯtũcunq; fit discret⁹ nõ tñ ē vn⁹ sicut aũt corꝑ vivit ꝑ aniam. q̄ carẽt es ⁊ cymbalũ. sic alia ſpũalit vivit ꝑ charitatẽ. ꝓpt quod oĩs locutio q̄ ē sine charitate mortua est. Es aũt eo ꝙ ē planũ ex vna ꝓcussione reddit simplicẽ sonũ. tõ significat eos q̄ vitatẽ simplr annũciant. Cymbalũ eo ꝙ ē ꝓcussũ ex vna ꝓcussione multiplicat sonũ tõ significat eos q̄ vitatẽ multipliciter annũciãt addũcẽdo plures ſiũdẽs ⁊ elicięndo multas conclusiones ⁊ hmõi. v Et si habuero. b ꝑfir idẽ ondit de donis ꝓmitis⁹ ad cognitõꝫ. d. Et si habuero ꝓphiam ꝑ quã occulta diuinit⁹ reuelantur. ij. Pet. j. non volũtate hũana allata ē aliq̄n ꝓphia. ħ ſpũſco intſpirati locuti sunt ſcti dei homines ⁊c.
c Et si noueri mysteria oia. i. deitatis occulta q̄ ꝯtinẽt ad ſapiam. ſ. ij. ca. Loq̄mur dei ſapiam in mysterio q̄ abſcõdita ē. f Et oẽm sciẽtiã. ſtue diuinitus data vt apli habuerũt ſiue hũanit⁹ acq̄ſita vt ꝓbi. g Et si habuero oẽm fidẽ id est ꝓfectam.
h Jta vt montes transferã. Ex b obtiẽunt aliq̄ q̄ nulli ſãcti habuerũt fidẽ ꝓfectã. q. nõ legit aliq̄s eoꝝ mõtes trãſtulisse. ħ hoc nõ valet. q. manifestatio ſpũs ꝑ miracula dat ad vtilitatẽ ecclie. vt ſ dem ē. ꝓpt qđ sancti fecerũt miracula. ꝓpt vtilitati ecclie ꝓpetebat. tñ ꝓpter hoc nõ fuit ser mõtes eq̄ trãſtulisſent. q. multa fecerũt mortuos ſuscitãdo: cecos illuminãdo. ⁊ hmõi. ħ fieri nõ ꝓt nisi ſtute dei omnipotẽtis. trãſlatio ꝙ mõtũ ſtute demonũ posset fieri ſi ꝺimittereẽt ꝓpie ſtuti. i Charitatẽ aũt ñ habuero nihil sum. ꝯtū ad eẽ glie. Sciẽdũ etiã q̄ apls b loq̄r de sapia. ⁊ scia ꝑ ut sũt gr̄e ꝯtis date q̄ hñt ꝓt sine charitate. sicut ꝓphia ⁊ fides. ſ ar. ꝓpt sapia ⁊ scia ꝓpũtãt iter. vij. ſpũſci. dona q̄ ſt ſeparabilit charitati annexe. k Et si distribuero. b ꝑfir idẽ facit de donis ꝓmitis⁹ ad oparõꝫ. d. Et si distribuero. i. plurib⁹ diuisero. q. pietas ad plura se extẽdit.
l Oēs facultates meas. ꝑ b tãgit ꝑfecta pietas mat. v. Si vis ꝑfect⁹ eẽ vade ⁊ vẽde vniuersa q̄ hẽs. da paupib⁹ ⁊c. Jnt opa virtutis q̄ ſt ad ꝓrimũ ꝑ principali põit opa pietat. q. ſic dr. ij. ad Timo. iiij. Pietas ad oia vtil ē, ꝓmissionẽ hũs vite q̄ nũc ⁊ future. m Et si tra. cor. meum ⁊c. Jnt oia q̄ ſustinet hõ. ꝓpt deũ martyriũ ē potissimum ⁊ maxie q̄n q̄s offert se volũtarie. ꝓpt qđ b exꝑmit cũ dr. Et si tra. corꝑ me. offerẽdo volũtarie. ꝓpt xꝑm.
n Jta vt ardeã: qđ ē martirij genꝰ acerbissimũ o Charitatẽ aũt ñ ha. ni. mi. ꝓdest ad ꝑsecutõꝫ vite btẽ. q. charitas dirigit vpa ad finẽ vltimũ. ꝓpt qđ ipa ſilata deficiũt ab illo fine. ꝑ Charitas patiẽs ē. b ꝑfir ondit eminẽtia charitatis ꝯtũ ad vtilitatẽ. q. ꝑ ipam iplẽt oia vtutis opa. et ꝑ b ondit i duob⁹ acrib⁹ generalib⁹ vtutis cũ dr. charitas patiẽs ē. ois ei acr⁹ vtut. ꝓsistit i b q̄ aliqs bñ ſuſtinet sibi illata mala. vel i b q̄ bñ opat bona. ꝯtū ad ꝓmũ dr. Charitas patiẽs ē ꝯtũ ad ſcõꝫ. q Benigna ē. i. facẽ patiẽtẽ in mal⁹ tolerãdis. ⁊ benignũ i bõis opãdi. benignitas em dr q̄ bõa ignotas. q̄ ſit q̄n ex igne charitat⁹ anim⁹ bõis sic illũſcit q̄ bõa hita ñ sibi soli reflet ħ ad alios extendit.
r Nõ emulat. ꝑfir explicat magr i ſpẽali opa vtutis q̄ p charitatẽ efficiũt. Et diuidit i duas ptes. q̄ ꝑ ondit q̄liter charitas facꝫ vitare malũ ſcõ q̄liter facꝫ agẽ bonũ: ibi. Congaudet. Circa ꝑmũ sciẽdũ q̄ bõ ſi agit malũ ꝑ deũ sic q̄ ei noceat. ħ sibi ⁊ ꝓxio bñ nocet. Ꝓxio q̄ ondit q̄ charitas facit vitare malũ ꝓ ꝓximũ. ⁊ b malũ vl ē i affectu vt q̄n q̄s dolet ō bõis. ꝓxi ⁊ ō mal⁹ e⁹ gaudꝫ q̄ ſit ꝓ invidiã quã remouet charitas. q. ꝓtiaĸ ei directe. tõ dic. r Nõ emulatur. i. ñ invidet. hꝫ ei emulari ꝑles significatões q̄ ꝓtinẽt ad b vſu. Emulo: iſtaĸ amat invidet ac inuitaĸ. vel malũ ꝓxi ꝓximũ ē i effectu. ⁊ sic dr ō charitate. s Nõ agit ꝓpe-

rā.i.q̄uerīe. t Nō inflat. Hic ſcdo oñdit q̄lit charitas facit vitare malū hois i ſeipm.p̄ qz remouet inordinatio nē ſupbie q̄ ē pncipiū ois mali.d. Nō inflat. qz charitas excludit tm̄ozē ſupbie:inflatꝰ ei hz magnitudinē appa renté ꝗ nō exiſtentē:ſic ſupbꝰ videt ſibi magnꝰ cuz tū ſi ſit

t nō iflat: ū ē ambitioſa: nō
q̄rit q̄ ſua ſūt. Non irritat
nō cogitat malū:non gau
b det ſup iniq̄tate cōgaudet
c ār veritati. Omnia ſuffert
d oia credit: oia ſperat: oia
e ſuſtiet. Charitas nūq̄ exci
b dit. Siue ꝓphetie euacua
i bunt:ſiue lingue ceſſabūt:
k l ſiue ſcientia deſtruet. Ex
c pte em̄ cognoſcim⁹:ꝛ ex p
o te,ꝓphetam⁹. Cum aut̄ ve

fm̄ vitatē:ꝛ q̄m̄ am bitio eſt filia ſupbie ſō p̄ir dicit de chari tate. v Nō ē am bitioſa.i.facit ambi tionē vitare: ſcdo qz remouet inordina tionem cupiditatis ꝛ q̄ruz ad ꝗ dicit̄ur. x Nō q̄rit q̄ ſua ſt. repetēdo ea cū ſcan dalo:tercio qz remo uet inordinationē ire ſō dr. y Non irri tat. i.nō ꝓuocat ad iracūdiā.q̄rto remo uet inordinationē ela tionis q̄ ē i mēte: ſō dr. z Nō cogitat malū.i.non ꝑmittit boies cogitare q̄lit pficiat ope.

a Nō gaudet ſup iniq̄tate.i.nō ꝑmittit p̄ eccare ex elati one vl̄ malicia q̄ faciūt de malo gaudē: ꝑuer.xj. Letāt cū male fecerint:ex ultāt in reb⁹ peſſimis. ō q̄b⁹ facit charitas magis lugere. b Cōgaudet. Hic p̄ir oñdit q̄lit charitas facit opari bonū. ꝛ p̄ q̄ ad ꝓmū cū dr. Congaudet aūt vitati.ſ. primi q̄ tripler ē.ſcz vitas vite.doctrine.t inſticie. c Hia ſuffert infirmitates ꝓximi charitatiue ſup portādo.ſecūdo facit opa bona erga deū q̄ ſit p virtutes theologicas.ſō dr. d Hia credit. q̄ tū diuinit⁹ a deo ſt tradita a q̄ nō poſſunt tradi falſa:cū ſit ꝑma regula vitaz credē dō oia q̄ tradūt ab homie leuitatis ē.vñ ꝑuer.xiiij. Innocēs credit oi verbo. In hebreo hr̄:Stolidus credit oi ꝓbo:ſō innocētia accipit ibi ꝓ defectu ſenſus.

c Hia ſperat.diuinit⁹,ꝑmiſſa:ꝛ ne ſpes frāgat ꝓpt̄ dila tionē ſubdit. f Hia ſuſtinet.p lōganimitatē patienꝫ ex pectādo ꝓmiſſa. g Charitas nūq̄ excidit.ō p̄ir oſtē dit excellentiā charitaz respectu alioꝝ donoꝝ q̄ruz ad p manētiaz. Et diuidit in duas ptes:qz p̄ ponit hāc ꝑma nentiā.ſcdo ꝓbat eā:ibi:ex pte. Circa ꝓmū dicit: Charitas nūq̄ excidit.q̄ aliq̄ male intelligētes dixerūt q̄ charitas ſemel habita nō pōt amitti:q̄ ē falſū: qz dicit apo. vj. Charitatē tuā ꝑmā reliq̄ſti: ſō ſic intelligit dictū apl̄i. g Charitas nūq̄ excidit.i.vtes charitate.qz ſicut habēs charitatē nō peccat nec auertit a deo:ꝛ b mō intelligit illud.j. Ioh.ij. Dis q̄ nat⁹ ē ex deo nō peccat.ſ.inquātum nat⁹ vel vtens gr̄a in hac natiuitate data. Itē dicta ſentē tia illoꝝ nō cōuenit intētioni apl̄i.q̄ nō loq̄t b de ceſſatiōe ne ſpūaliū donoꝝ p modale peccatū ꝗ de ceſſatiōe donoꝝ ꝓmentiū ad hāc vitā ꝙ gloriā ſupuenientē:ꝛ hoc modo charitas nō excidit:qz ſicut ē vita ſic ꝑmanebit in patria cū angmēto. b Siue ꝓphetie euacuabūt. Pr̄e phetia em̄ ē reſpectu futuri.ſtatus aūt patrie futuꝝ non expecta bit ꝗ erit ibi finale cōplementū omniū:ſic em̄ ꝓphetia nō hz ibi locū. Itē qz ꝓphetia ē cognitio enigmatica q̄ ceſſat i patriaybi ē clara cognitio. i Siue ligue ceſſabūt.q̄ ſi ē intelligendū de cozpalib⁹ lignis:qz facti reſurget in inte gritate cozpis ſiſt̄ ceſſatio nō ē intelligēda ḡrā ad vſuz linguaꝝ:qz ibi erit laus vocalis fm̄ qō dicit glo. ſup illō pſ.celiᷣ. Exultatiōes dei i gutture coz. ℔ intelligendū eſt de dono linguaꝝ q̄ aliq̄ in ꝑmixtua ecclia lignis variis lo quebant.act.ij.pp illos q̄ nō intelligebant lingnā natiuā aplorꝝ q̄ nūc ceſſabūt:qz q̄libet quācūqz linguas intelliget ꝓpter qō nō erit neceſſariū loqui variis linguis. In ꝓmo etiā ſtatu generis humani erat vn⁹ aplus ꝛ labiū vnū om niū Geñ.xj.ꝛ multo magꝫ videt q̄ ſic fiet in vltimo ſtatu cōſummationis oim. a Siue ſcientia deſtruet.ſ.ſcientia

b acḋſita:nō q̄ ad ſpēs intelligibiles vel q̄ ad habitū. ℔ q̄ ad actū q̄ mō ē p cōuerſionē ad fantaſmata.tali ꝺo cōuer ſione nō indiget aia ſepata. b Ex pte. Hic p̄ir ꝓbat p poſitū.ſecūdo cōcludit intentū ibi. Nūc aūt. Circa ꝓmū facit talē rōnem.ꝺ. Idueniēte pfectiōe tollit impfectio ei

e nerit quod ꝓfectum ē.eua
f cuabitur q̄ ex pte ē. Cum eſſem paruulus loquebar
g vt paruulꝰ:ſapiebam vt
b paruulus:cogitabaz vt p
i uulus. Q̄n aūt factus ſum vir euacuaui q̄ erant ꝑuli
k l Videm⁹ nūc p ſpeculū in
m n enigmate: tunc aūt facie ad
o faciem. Nunc cognoſco ex
p parte: tunc autem cognoſcam:ſicut ꝛ cognitus ſum.

oppoſita:ſtat̄ autez gloꝛie pfectiſſim⁹ ē: q̄ adueniēte pfectio ne tollūt ꝺona habē tia impfectionē: vel ſimpl̄r vel q̄ad id q̄ ē ipfectionis:oia ſūt hmōi p̄ charita tē q̄ ē idē cū gr̄a q̄ faciēte.vl̄ hz eā ſ̄ep̄a bilit annexā:q̄ ī gloria tollūt oia ſimpli citer vel fm̄ q̄d. In iſta rōe ſic ꝓcedit qz p̄ pōit minoꝝ. ſcdo maioꝝ cū ſua ꝺedu ctiōe.ibi.Cū aūt venerit.tercio minoris ꝓbationē.ibi. vide

m⁹ nūc. Circa ꝑmū dicit: b Ex pte.n. cognoſcim⁹.ſ. i pfecta ē ſcientia nr̄a q̄ hr̄ in vita:ꝛ maxie illa q̄ eſt de deo ad quē ſe hz itellect⁹ nr̄ ſic ocul⁹ noctue ad lucē ſolis.ij. meta. c Ex ex pte,ꝑbam⁹.i.impfecta ē cognitio,ꝓphetica eo q̄ ē enigmatica:ꝛ p iſta duo ꝺona intelligūt alia impfe cta excludēdo. ꝺ Cū aūt. Hic ponit maioꝝ ꝺicēs. Cū aūt venerit q̄ ꝓfectū ē.i.ſtat⁹ gloꝛie q̄ pfectiſſimus eſt.

e Euacuabit q̄ ex pte ē.i.impfectū:q̄ ꝺeclarat p ſimile ꝺe ſtatu puerili ipfecto: q̄ ceſſat aduenīēti ſtatu virili p fecto.ꝺ. f Cū eēm puu.lo.vt puul⁹.ſ.balbutiēdo ꝛ im pfecte. g Sapiebā vt paruul⁹.appꝛobādo aliq̄ q̄ magis eēnt repꝛobāda:ꝛ ſilr̄ repꝛobādo q̄ magis eēnt appꝛo da. b Cogitabā vt puul⁹.ſ.vana ꝛ iutilia. i Quando aūt ſa.ſuꝫ vir eua.q̄ erāt puuli.ſ.ꝺicta ꝛ cōſilla pfectō ni virili nō cōueniētia. k Videm⁹ nūc. Hic ponit mi noꝝ ꝑbationē.ſ.q̄ alia ꝺona a charitate ſūt ipfecta.ꝺ. Vi dem⁹ nūc p ſpeculū. Senſibile em̄ cogſcit tripl̄r:vno mō p ſui p̄ntia i ſenſu:ſicut lux videt q̄ recipit in oculo pp ſui ꝺyaphoneitatē:alio mō nō p ſui p̄ntia: ℔ p ſpēs i ſenſu nece pitā:tū imediate a ſēſibili deriuatā:ſicut videt color.tercio mō p ſpeciē nō deriuatā imediate a ſēſibili i ſenſu ℔ i alio ſicut videt aliq̄d i ſpeculo. Cōſilr̄ hī ꝺe deo tripl̄r cogni tio nālis.vno mō p eēntiā ſuā q̄ ſoli deo cōuenit:alio mō p ſilitudinē imediate a deo deriuatā i cognoſcente:ꝛ h cō gnitio cōuenit angelo cuiꝰ eēntia ē q̄ꝺā ꝺei ſilitudo p q̄ā naturalr cognoſcit ꝺeū.tercio mō cognoſcit a nob q̄ i ſpe culo inq̄tū p creaturas a nob cognitas: ſic p ſpeculū ꝺu cimur i ꝺei cognitionē:ex oꝛꝺie ei creaturaꝝ ꝛ bonitate ve nim⁹ i cognitionē ſapie ꝛ bonitaꝫ ꝺiuie:ſō ꝺic. k Videm⁹ nūc.ſ.ꝺeū. l Per ſpeculū i enigmate: qz ℔ ſilitu do creaturaꝝ ad ꝺeū obſcura ē valꝺe ipfecta:ꝛ p p̄ſs nr̄a cognitio ꝺe deo i via. m Tūc aūt.i.in patria. n Fa cie ad facie:ꝛ clare ꝛ nude videbim⁹ ꝺiuinā eſſentiam.

o Nūc cognoſco ꝺeū ex pte.i.obſcure ꝛ impfecte.

p Tūc aūt rē.ſicut ꝛ cognit⁹ ſū a deo:ſicut ei cogſcit eſſe tiā nr̄am.ita tūc cognoſcem⁹ ſuā:tū ii ſicut nō ipoꝛtat eāꝫ tatē cognitiōis ℔ ſilitudinē em̄ lōginquā. Si aūt ex his ar gnat q̄ charitas ſic alia ꝺona euacuat:qz ē impfecta. Di cēndū q̄ nō vz:qz q̄n pfectio cōuenit alicui p ſe tūc euacu at aduenīēte pfectiōe:ſi aūt inſit p accidēs manet.ſic impfe ctio ē ꝺe rōe puericie:nō aūt ꝺe rōe hūanitaꝫ:ꝛ ſō aduenīē te ſtatu virili ceſſat puericia:nō aūt hūanitas cuiꝰ accidēs cōpetit impfectio inquātū.ſ.ē in puero. Impfectio ꝺo p ſe reſpicit ſcientiā nr̄am ꝛ ꝓphetiā vt p̄dictū ē:ꝓpt̄ q̄ euacuanť:charitati ꝺo cōpetit impfectio p accidēs.ſ.ꝓpt̄ impfectionē cognitionis adiūcte charitati em̄ competit p ſe in ꝺeū tendere:℔ q̄nūc imperfecte tēdit in eū ē p accidēs

ꝑfectionē vt dñi ē. ꝑfectionē qđ manet aduentu cognitōe ꝓfecta. q Nūc aūt. Hic ꝓcludit conclusionē ꝑcipualit intentā. s. q charitas excellit omia alia dōa. d. Nūc aūt. i. tpe vie. r Manent ñ. spes charitas hec. p istā fidē t spē intelligūt ista dona de qb⁹ nō expresse facit mentionē q sunt euacuanda in ꝑfia. s Maior aūt hoꝝ ē charitas. Fides ei t spes sūt excellētiora ceteris donis euacuandis. q sūt vtutes theologice. q dant nob ad ꝓiungēdū nos deo. alia vo dona sunt q dā dispōnes nobis date vt reddamur bñ mobiles a spiritu scō. t sic ordinantur ad vtutes theologicas vt ad fines t ex q sequtur. q exq charitas ē maior: fide t spe q etiam sit maior ceteris donis

q Nūc ãt manẽt fides spes
s charitas: tria hec. Maior
ãt hoꝝ ē charitas.

Ectam⁹ Ca. xiiij charitatē: emulami spiritalia. magis ãt vt ꝓphetis. q ei loq̃t lingua ñ oib⁹ loq̃t: sed deo
Nēo ei au dit. Spūs ãt loq̃tur mysteria. nā q ꝓphetat hoib⁹ lo qr̃ ad edificati
onē t exhortatiōs t ꝑsolati
onē. Qui loq̃t ligua semet
q ipm edificat: q ãt ꝓphetat

t ecclesiā edificat. Volo ãt
t omnes vos loq̃ linguis.
magis autem prophetare
r Mā maior ē q ꝓphetat q̃
q loquit linguis: nisi forte
interpretetur vt ecclesia edi
a ficatiōnē accipiat. Nūc ãt
frēs si venero ad vos lin
b guis loq̃ns: qđ vobis pro
dero: nisi vobis loq̃r aut
c in reuelatōe: aut i scia aut
in ꝓphetia: aut i doctrina
d Tamē q̃ sine ania sunt vocem dantia: siue tubia: siue

Nā si nōte. Pria adhuc i duas. q: ꝑio ꝓbat. ꝓpositū p rōs scōo p exēpla: ibi. nē ãt: Circa ꝑmū ꝑmunat se ad ꝓcedētia dī. a Secrami charitatē. eo q̃ dixerat eā ꝑcellere ceteris dōa: ca. ꝓcedēti. ió ex illis q̃si ꝓcindēdo dicit q̃ꝑcetes dē charitatē seq̃. verūtñ q: ꝓphetā ñ sit alia dona ꝓtenda subdit.

b Emulami spiritalia. i. ōsiderate seu amate alia dona vt ꝓphie donū t linguaꝝ. c Magis ãt. s. desiderate.

d Vt ꝓphetetis. q: ꝓphia ꝑcellit dona linguaꝝ. qđ ꝑtinet ꝑ bat duplici rōne. ꝑma pōit cū dī.

e Qui ei loq̃t lingua. diuersa idiomata. f Nō hominib⁹ loq̃tur. id ē ad vtilitatē hoim. sicut em dcm ē. s. per loq̃ lingua siue linguis intelligit locutio nō intellecta. sic

aliqs simpler dicit horas canonicas ñ tū intelligit vel explanat. sicut cū q̃s simplr itelligit significata vbor nō tū ꝑfecte locutōis sensum: q: nesciret exponē. imo ad intelligēdū doctore indiget. ió donū linguaꝝ ñ sufficiebat ad ex horatiōnē sine ꝑdicātiōe ñ⁹ ad oratiōē ió subdit. g Sz deo: cū q̃ loq̃t hō i orōe h Nēo em audit. i. itelligit per talē locutionē sensum iteꝝ latētē. i Spūs ãt scrūs loq̃t mysteria. s. sensus latētes p donū ꝓphie reuelando t ió tale donū seq̃t edificatio eccle. ió subdit. k Nā q̃ prophetat. i. sibi vel alijs reuelata refert vel explanat.

l Qđ loq̃t. i. ad vtilitatē hoim. m Ad edificatiōnē incipiētū. n Et exhortatiōs. ꝑficiētū. o Et ꝑsolati onē. lugētiū seu ꝑfectoꝝ. Ex ꝑdictis sequit kal'ō. Illō qō ē ad honorē dei t vtilitatē ꝓximi ē melr illo qō ē ad honorē dei tm. ꝓphetia vo ē ad vtrūq; donū linguaꝝ est ad honorē dei tm. vt⁹ ex dictis. q̃ ꝛc. p Qui loq̃t. b ponit scōa rō q̃ tal' ē. Melr ē illō q̃ aliqs ꝑficit sibi t alijs cui⁹modi ē ꝓphetia q̃ illud q̃ ꝑficit sibi tm. sic ē donū linguarū q̃ se tm acceptū. q: p b ñ ꝓr alios instruēe hoc ē qđ dicit p Qui loq̃t ligua se ipm edificat sibi ꝑficiēdo scripturas recitās oratiōes vel. studēdo. q Qui at ꝓphetat. scripturas referādo vel explanādo scriptis vel vbis. r Ecclesiā edificat. i. ꝓgregatōs fidelitū. c. ne aliqs ex dictis credāt ñ eē curādū se deo linguaꝝ. ió ē remouet. d. s Volo ãt. i. desidero. t Bēs vos liguis loq̃. tāq̃ aliqđ donū v Magis ãt. s. volo vos. x Prophetare. qm melius ē. ió subdit. y Nā maior ē ꝛc. si tñ vtrūq; donū p se sumat ió subdit. z Nisi forte int̄pretet. scriptural explanā do qđ primet ad ꝓphetiā. c sic tal' hz vtrūq; donū linguarū t ꝓphetie qđ ē melr q̃ hīe alter tm ceteris paribus.

a Nunc ãt. b ꝑtr ondit. ꝓpositū p exēpla t ꝓio p exemplū suiꝑt. d. s. Nūc ãt frēs si venero ad vos linguis loq̃ns. i. vēs ñ mō loquens linguaꝝ qđ bēo. b Qnid vob p. dero nisi loq̃r vob. i. nisi vobis explanatuero dicta. q. d. nl hil. hec aūt explanatio ꝑt ex ꝓio circa diuisa bōib⁹ occulta. q tñ scire necesse est vel expedit t q̃tū ad hoc dicit. aut in reuelatōe: scōo circa hūana q̃ꝛ ognitio ad salutē t vtil vel necessaria: q̃tū ad b ꝑtr. c Aut in scia: q̃ ꝓprie accipiēdo ē de trenis: scia circa futura ꝓtingentia. t q̃tus ad b ꝑtr. Aut in ꝓphetia: q̃to circa moralia: t q̃tū ad b dicit: Aut in doctrina. d Tñ q. b ꝓit scōm exēplus in reb⁹ manimatis. s. istis musicis: q̃ si sonū ꝑfulgus emittant. nescitur q̃d canit: ñ recꝛit determinatio soni p varietatem instñ. t hoc est quod dicit. d Tñ q̃ si anima sunt vo. dantia. Hic accipitur vox similitudinarie tñ. q: ꝓio-

pte loq̃ dō sonus ℞ti animat᷑: vñ ōi. ij. de aia. Vox ē
genssio aeris inspirati ab aia ad vocalē arteriā cū imagie
significādi. hic vox accipit ꝓ sono: cetera patēt vsq; ibi.
e Cum si incertā vbi ponit aliud exēplū de tuba q̄ aliter
sonat inuisādo ad cōstitū: aliē vocādo ad festū: t alit vocā
do ꝓ uocādo ad bel
lū: vt hic ij. Nūer. x.
pp qō null⁹ ꝓparat
se ad bellū nisi sonet
determinato mō ad ꝺ
statuto: t sīr locutō
linguaꝝ nō valz ad
edificationē nisi sen
sus explanet: t parz
lia vsq; ibi.
f Ita t vos ꝑ lingā
supple nōn ꝓficietis
eccle. g is Nisi ma.
ser. dede. i. explana-
tū mō ꝓdicto qō pti
net ad ꝓphētiā: ió ibi
dit. h Erītis em
in aera lo. i. inuanū
i Cāmulta. i. idioma-
mara. k Etm. si.
vo. ē. i. sine significati
one voc̄ significati
ue. t sensu locutōis
nihil est cognitū ad
vtilitatē eccle. imo
derisibile ē: sicut lo-
qui aliqō idioma igē
rāti: ió ibidē.
l Si ergo nesci. ꝙ.
voc̄. i. significatiōez
m Ero ei cui loq.
barbar⁹. i. erit ee
quens: sicut si aliqs
sciēs horas canonic
cithara: nisi distinctionem
sonituū dederit quō scietur
id qō cantat aut qō citarizat
e tur: Etenī si in certā vocez
det tuba: quis parabit se ad
f bellū: Ita t vos ꝑ linguā.
g nisi manifestū sermonē de-
deritis: quō sciet id qō dī
b Erītis ei in aera loquētes.
i Cāmulta vtputa genera li
k guarū sūt in hoc mūdo: et
l nihil sine voce ē. Si ergo
nesciero virtutem vocis.
m ero ei cui loquar barbar⁹.
n t ꝙ loq̄t mihi barbar⁹ Sic
o t vos qm̄ emulatores estis
spirituū ad edificationē ec
p clesie: querite vt abūdetis
q Et ideo qui loquit lingua
r oret vt interpret. Mā si orē
lingua: spiritꝰ meus orat.
s mens autem mea sine fru-
ctu est. Quid ergo ē. Orā
bo spiritu orabo et mente
t Psallā spiritu psallā t mē
u Ceterū si benedixeris spi-
x ritu: qs supplet locū idio-
e te. Quō dicet amen super
tuam benedictionē. Quo-
niā quid dicas nescit. Mā
tu quidem bene gratias a-
y gis: sed alter non edifica-
o tur. Gratias ago deo meo
q omnium vestrum lingua
e loquor. Sed in ecclesia vo
ℓ lo quinq; verba. sensu meo
b loqui: vt t alios instruam
· q̄ decem milia verboꝝ
k in lingua. Fratres: nolite
l pueri effici sensibus: ſ ma
m licia paruuli estote sen-
sibus autem perfecti estote.
n In lege enim scriptum est
o Qm̄ i alijs liguis t i labijs
p alijs loq̄r pplo huic: t nec
q sic exaudient me dicit dñs
r Itaq; lingue in signum sūt
s nō fidelibus: ſ infidelib⁹.
t Psallā spiritu psallā t mē
u Ceterū si benedixeris spi-
x ritu: qs supplet locū idio-
e te. Quō dicet amen super
tuam benedictionē. Quo-
niā quid dicas nescit. Mā
tu quidem bene gratias a-
y gis: sed alter non edifica-
o tur. Gratias ago deo meo
q omnium vestrum lingua
e loquor. Sed in ecclesia vo
ℓ lo quinq; verba. sensu meo
b loqui: vt t alios instruam
· q̄ decem milia verboꝝ
k in lingua. Fratres: nolite
l pueri effici sensibus: ſ ma
m licia paruuli estote sen-
sibus autem perfecti estote.
n In lege enim scriptum est
o Qm̄ i alijs liguis t i labijs
p alijs loq̄r pplo huic: t nec
q sic exaudient me dicit dñs
r Itaq; lingue in signum sūt
s nō fidelibus: ſ infidelib⁹.
cas t nō intelligēs loq̄t alteri simulet igno: ati. ió subditur
n Sic t vos. ne sitis similes barbaris: qō debetis vitare
t rō subdit cū dr. o Quoniā emulatores estis spirituū
id ē amatores bonoꝝ spūalīū. p Querite vt abundetis. nō solū vbo ſ magis intellectu ad explanationē vbi:
ió ibidē. q Et ió ꝙ loquit. hūs donū linguaꝝ. r Oret
vt interp. i. vt a deo ꝓphetia sibi det cū grā meli⁹ bonū.
s Nam si orē. Postq; ostdit ꝑminētiā ꝓphetie respectu
doni linguaꝝ in ꝓdicatiōe: h ꝓinde idē ostdit i orōe. t ꝑ i orōe
secreta: scdo i publica. ibi. Ceterꝝ. Circa ꝓmū facit talē rōz
oio q̄ reficit intellectū t affectū vt nata ē reficere: melior ē
illa q̄ reficit mē affectū sic ē in ꝓposito: qz p donū liguarū
pcise ꝓferri possūt vba orōis in q̄libet idiomate ſ nō itel
liguntꝰ: sicut cū laic⁹ dicit orōes dñicā: vel aliqd hmōi. de
note t tūc affect⁹ clenak in deū: t sic reficit eī affect⁹ ſ nō
intellect⁹: qz nō intelligit q̄ dicit: ſ gñ intelligit reficit eī⁹
affect⁹ t intellect⁹ igr intellect⁹ locutōis q̄ ptinet ad ꝓphetī
am melior ē dono linguaꝝ. Hꝰ rōis ponit minorē di.
s Mā si orem lin. spūs me⁹ orat. i. affect⁹ me⁹ in deū ele
uat: spūs. n. impotat quādāvi motuā: t ió volūtas q̄ est
affect⁹ intellectuꝰ vocat ꝺ spūs: qz mouet alias aie potē
tias ad agendū. t Mēs ār mea. i. intellect⁹ meus.
v Sue fructu ē. qz nō intelligit orōis sensū: ió cōcludit.
x Quid ergo ē. mihi faciēdū. y Orabo spū. orabo t
mēte. i. affectu t intellectu. z Psallā ē. psallere ē ora-
re cū melodia. a Ceterꝝ. Hic ꝓsr ostdit orōe pubē
lica: qz si ppls intelligat orōem seu ostdictionē sacerdotis:
meli⁹ reducit in deū: t benedicit grāde amē: ideo dicit.
a Ceterꝝ si bñdixeris. i. tu sacerdos vl epc. b Spū. i.
absq; ꝺ q̄ ppls intelligat. c Quis supp. lo. idi. q. d. q̄d
ꝓficit ppls simplex t nō intelligēs. q. d. nihil aut modicū
qz nescit se cōformare vbi ꝺ q; mūster eccīe rūdendo; amē
ꝓpē qō in ꝓmitiua eccia bñdictiōes t cetera cōia fiebāt in
vulgari: ꝙ postq̄ ppls multiplicat⁹ fuit t cōsuenit se ꝓpo
mare mīstris eccie vnde stādo qñ vt enūciet deposito
capuno adorādo eucharistiā t cōsilib⁹: fuit i latino i eccle
sia latina: t sufficit q̄ cler⁹ rūdeat ꝓ toto ppl̄o. expeditius
ei fit ꝺ mō q̄z in vul-
gari. Consequnt apo
stol⁹ pcludit intētuz
s. q. ꝓphetia ē melior
dono linguaꝝ. di.
d Gratias ago deo
meo. t ꝺ ē q̄ddam do-
nū a deo mihi datū.
Sz q̄ donū ꝓphetie
meli⁹ ē: ſ ostdit.
e Sz i ecclesia vo.
supple magis.
f Quinq; ver. loq̄. i.
pauca. g Sensū
meo vt intelligāt ab
bis intelligar.
h Vt et alios instr.
q̄ decem milia. i. q̄
maria vboꝝ copiaz
sine hmōi intellectu
Sciendū ät q̄ apls
spālit ꝺ dicit se velle
loqui q̄nq; verba. qz
ꝺdicatores ōnt anū
ciare q̄nq. s. credēn
da: agēda: vitāda. ti
menda. sperāda: qa
ꝺdicatio ds ē ō bis
q̄ punent ad fidē: et
sic ꝺ pmō. t de bis
q̄ ptinēt ad mores: t
sic hūf ḡnō: virtu-
tes t vicia: penaz gl'a
t qz ista ostt ꝺdicare
i Frēs mei. Postq̄ apls ondit ꝓphetiā ꝑcellere donuz
linguaꝝ rōnib⁹ sūptis ex pte fideliū: h ꝓinde ondit rōne
sūpta ex pte infideliū. Circa qō ꝑcitat attentionē eoꝝ
dicens. k Nolite pue. effi. sen. i. in discretiōe boni
t mali. pueri em frequēter peligunt minus bonus ma
tori. hoc aut dicit apostolus ne ꝓeligant donum linguā
rum ꝓphetie quod est maius bonum. l Sed malicia
paruuli estote. i. non cogitentis malum sicut paruuli defi
ciunt cogitando talia. m Sensibus aūte perfecti esto
te. i. ea que dicitis sic intelligatis perfecte vt possitis alios
instruere quod pertinet ad ꝓphetiam. n In lege. Hic
cōsequēter facit suam rationem que talis est quando ali
qua duo ad vnum finem ordinant illud est melius qō ē
efficatius ad finem illū consequendū. donū aūte linguā
rum et donum ꝓphetie ordinantur ad cōuersionem infi
delium ad quam efficacius est donū ꝓphetie: ergo t c.
minoꝝ huius rationis ꝓbat dupliciter: primo auctorita
te. d. In lege em̄ scriptū est. non accipiē lex hic stricte. s. ꝓ
quiqz libris moysi: sed ꝑ toto ve. t. q: qō hic allegat scri-
bit Esa. xxviij. fm translationē. lxx. o Cum in aliis t c.
loq̄r pplo huic. i. ppl̄o iudaico qō fuit implenū act. ij. qñ
iudei ꝙgregati in vrbē de diuersis terris audiēt. credētes
loq̄ntes in ēibus linguis. p Et nec sic exaudiēt me di
cit dñs. licet ꝙ tūc aliq̄ ad ꝑm fuerunt cōuersi. tū plures
manserūt obstinati: t cōuersi magis fuerūt ꝑ ꝺbū petri re
serantis scripturas. ꝓbaz: qō ptinet ad ꝓphetiam q̄ ad
donū linguaꝝ. vtz acijt sic ꝓz q̄ donū. ꝓphetie plus valz
ad conuersionē infideliū q̄ donū linguaꝝ. q Itaq; lin
gue in signū sunt diuine virtutis. r Non fidelibus. i.
ꝙ fidelib⁹ q̄ iā credūt. s Sz infide. vt ꝺdicatores ei ꝑ
gelij intelligi possint ad omnibus bombus singulariter

guaz.t sic puerti ad fidē xpi. t Prophetie aūt non infidelibꝫ.i.gētilibꝫ q nō hūerūt legē nec ꝓphetas.
v Sz fide.i.indeis vnū deū credētibꝫ.de qbꝫ fuerūt apostoli alijqꝫ xpi discipuli t alij credētes ꝑmi fere oēs p q nō ꝓdicatōz puersi sunt gentiles t sic ꝓphia plus valuit ad puersionē infidelitū
q domꝰ linguaz. sicut ad instructōnez fidelitū plꝰ valet scia q eloḡntia.
x Si ergo.b secūdo declarat minoꝝ facto.d.si q puenerit vniuersa eccla i vnuz t oēs linguis loquantur:i
a trēt aūt idiote aut infideles nōne dicent:qd insanitis.
b Si autem omnes ꝓphetent intret aūt qs infidelis vel idiota puincitur ab oi
c bus:dijudicatur ab omni
d bꝰ. Occulta ei cordis ei
f mānifesta fiūt:t ita cadens
g in faciem adorabit deum
h pnūcias q Ve de in vo
k bis sit. Quid ergo est frēs
l m Cū conuenitis: vnuqsq
n vīm p salmū hz:doctrinaz
o habet apocalipsim habet
p lingua hz:interpatōz hz:
r oia ad edificatōnem fiant
s Siue lingua qs loquitur: fm duos. aut vt multum
t tres:t p ptes:t vnus iter
v pretetur. Si aūt nō fuerit i
x terpres taceat in ecclesia.
y sibi aūt loquatur et deo.
z Prophete aūt duo vl tres
a dicant.t ceteri dijudicēt.
b q si alij reuelatū fuerit se
c denti:prior taceat. Pote
e stis em oes p singulos p
f phetare vt omnes discāt.
g Et omnes exhortentur.
h Et spūs ꝓphetaz ꝓphis. subiectus est. Nō em dissensiōis est deꝰ: sed pacis sicut t i oibꝫ ecclijs sctōz
k docco. mlieres i ecclijs ta
l ceāt. ñ ei pmittit eis loq.
m ß subditas cē sic t lex dicit

t ꝓphetie aūt nō infidelibus
u ß fidelibꝫ. Si ergo coueniat vniuersa eccla i vnuz t oēs linguis loquantur:i
a trēt aūt idiote aut infideles
b nōne dicent:qd insanitis.
c Si autem omnes ꝓphetent intret aūt qs infidelis vel idiota puincitur ab oi
d bus:dijudicatur ab omni
e bꝰ. Occulta ei cordis ei
f mānifesta fiūt:t ita cadens
g in faciem adorabit deum
h pnūcias q Ve de in vo
k bis sit. Quid ergo est frēs
l m Cū conuenitis: vnuqsq
n vīm p salmū hz:doctrinaz
o habet apocalipsim habet
p lingua hz:interpatōz hz:
r oia ad edificatōnem fiant

simūliter. Et ß mō fit expositio qñ ꝓdicatores ꝓdicāt p interp̄tem hōiꝫ ignote lingue.iō subdit. Et vnus interpretetur.
v Si aūt nō fuerit interpres.f.ille q loq̄tur linguis.
x Taceat in ecclesia.dū alt⁹ interprat. y Sibi aūt loq̄ quat t deo. oādo deū in secreto. Jn ecclesia vo seruatur dicta cōsuetudo de numero loq̄ntiū. immissa vo repūtatur donū linguaz p epistolā t euangelium t sic fm duos actus scruat testimonium in matutinis vo triplex testimonij repsentat p triplicem nocturnū t antiquus dicebāt diuisim fm tres vigilias nocti. z Prophete. bñr oñdit qliter sit vtēdū dono prophetie. t p oñditur debit⁹ vsus. scio q bꝰ est ꝓbitus: ibi. Mulieres. Circa p mū sciendū q vnus ꝓphie hic accipitur p ꝓponere vbuz ex hortatiō ad plebē sicras scpturas. exponēdo ipmitia vo eccla plures bēbant ß donū. ꝓpt qđ ne confusio fieret. apls ordinauit q exerceā a duobꝰ tm vel tribus ad plus t successiue t hoc ꝙuod t x. z Propt ete duo aut tres dicant scripturas exponēdo nō sit ß successiue.
a Et ceteri dijudicēt.i.attēte audiāt. vt sic possint discernere q sint melꝰ dicta t magis nctia. b Sz si alij reuela.fu.sedēti.t.si alicui de auditoribꝰ ꝓcta fuerit reuelatio p spūm scm de alio. p edificatōe.tūc ꝓponēdo. c Pausz taceat.dando isti locū loq̄ndi.t ꝑdit cā. d Potest ei oēs reuelatōes spūssti habīes. e Per singulos ꝓphetare:vnus post alīū ꝓpetēt tpe. f Vt oēs discant q audiunt. g Et oēs exhortēur.ad ꝺ apti. Sz q⁹ posset aliquis dicere nō est in ꝓtate sic loq̄ntis tacere. q⁹ loq̄ ex spiritussancti motōe. ꝺ remouet dicens. h Et spūs ꝓphetaꝝ ꝓphis ꝑtinet⁹ ē. ē ei ꝓtate eoz. Circa qđ sciēdū q duo sūt ꝓphis. s. illuminatio mētis ꝓphe t ß ñ ē i ꝓtate ei⁹ q⁹ spūs ꝓphie si sp adest ꝓphis. aliū ē illuminatōis sibi facte. pnūciatio. ß ē in ꝓtate ꝓphe. q⁹ ꝑt loq̄ t tacere pnūciatio expedit bono diuino t vtilitati ecclesie t sic est in ꝓposito. q⁹ si plures simul loquerent esset cōfusio. t vn⁹ aliter impediret: ex quo sequeretur diuisio cuius deus non est actor. ideo subditur. Non est enim dissensionis deus. Sciendum tamen q nō semper in potestate ꝓphete est tacere. immo aliquando spūs mouet ipm ad loq̄ndum contra voluntatē suam. sicut patet de Hiaam Lume. xxiij. t xxiiij. q⁹ bene dictōz popnli israel tacere non poterat. hoc ei erat ad gloriam dei. non sic autem in ꝓposito. vt patet ex dictis.
k Mulieres. Hic consequenter ostendit quibus personis ꝓphetandi actus sit. ꝓhibitus. s. mulieribus. t p⁹ hoc facit quod dictum est: scio aliquoz ꝓteritum excludit ibi. An a vobis. Circa primum dicit. k Mulieres in ecclesia taceant. s. cessando a doctrina. non tamen ab oratione secreta. t subditur ratio.
l Non enim permittitur eis loqui. id est docere qđ pertinet ad doctores siue prelatos t superiores. t ideo repugnat sexui mulierbri. tum ꝓpter defectum intelligentie. tum quia mulier naturaliter debet esse subiecta viro. iō subditur. m Sed subditas esse sicut t lex dicit: Geñ. tercio. Sub viri potestate eris. ꝓpheria tamen ꝑtinet

ad illuminationē mētis nō rapugnat sexui muliebri: sic legunt multe mulieres ꝓphetasse: nec solū excludūt ab actu docēdi in eccīa publice: ꝛ ēt ab actu querēdi ibidē ꝙ modū disputatiōis: iō subdit. n Siqd autē vo. dis. do. vi. suos interrogēt. vt de auditis in eccīa pleni⁹ informent. ꝛ cām dicit silentij tāgit cū dicit.

n Siqd āt volūt discere domi viros suos interrogēt.

o Turpe ē. n. mulieri loq in eccīa. An a vob̄ v̄bū dei ꝓcessit: aut i vos solos ꝓuenit. Siqs videt ꝓpha esse: aut spūalis. ꝛgnoscat q̄ scribo vobis. q: dñi sūt mādata. Siqs āt ignorat: ignorabit. itaq; frēs emulamini ꝓphetare: et loq̄ liguis nolite ꝓhibere. Omia aūt honeste ꝛ ꝑm ordinē fiant in vobis.

o Turpe ē. n. mulieri loq in eccīa.

p q Capitulū .xv. Notū aūt vobis facio fratres euāgeliū q̄ ꝓ

p Jn a vob. gentibus. q Verbum dei ꝓcessit. q. d. non ꝙ a iudeis q̄bus date sūt scripture le gis ꝛ ꝓphaz: ꝛ iō modꝰ ꝛ ordo docrie ē magis deriuādus a iudeis in gētiles q̄ ecōuerso.

r Siqs āt videt ꝓpheta ee aut spūalis q̄ ꝑ oia iudicare: vt dictū ē. ē. ij. c. s Cognoscat q̄ scri. vo. q: dñi sunt mādata. et poterit cognosce: q ordinatio nō solū ꝓcessit a me ꝙ a deo. v Siqs aūt igno. ex negligētia vel malicia illa q̄ scire tenet. x Ignorabit a deo. y Itaq. Hic vltio ponit cōclusionē intentā .s. q̄ dona spūsancti sūt appetēda: ꝛ q eis vtendū ē ordiate: ꝛ a ꝓnis q̄s decz vti: iō dicit. Itaq; frēs emulami ꝓphetare. tāq̄ meli⁹ bonū q̄ loq liguis: vtz ex supadicī: vertit q: loq liguis ē q̄dā bonū: iō ſbdit. z Et loq liguis nolite ꝓhibē. successiue: ꝙ plures simul loquēdo. a Oia āt honeste. i. ꝓut decet viros ꝛ mulieres. b Et ꝑm ordinē. ad virandū cōfusionē fiāt in vobis:

Capitul̄. xv.

Notū aūt vobis facio. Postq̄ apls tractauit de sacramētis ꝛ de gra q̄ conferk in eis: b ꝙ̄ tractat de gla resurrectiōis ad quā finaliꝫ ordinātꝛ diuidit i duas: q: ꝙ resurrectiōis xp̄i ꝑmittit tractatū: ſcōo ꝙbat ex hoc cōem resurrectionē hoim. ibi. Si aūt xp̄us. ꝓma adhuc in duas. q: primo cōmēdat doctrinā euāgelicā i cōi. ſcōo denūciat que oportet scire circa resurrectionē christi ibi. Tradidi ei. Circa ꝓmū dicit. a Notū āt vo. fa. i. ad memoriā vobis reduco. b Euāgeliū q̄ ꝓdicaui vob. i. doctrinā euāgelicā c⁹ excellentiā oſidit ex tripl̄: ex e⁹ ꝓdicatorib⁹ q̄ sūt apli excellētes viri: ꝛ ꝙ tāgit: cū dicit.

c Q̄ ꝓdicaui. ego apls ꝛ alij sil̄es mei. ſcōo ex auditorib⁹ q̄ cōiter recepert doctrinā euāgelicā ꝙ ordē: q̄ ē signū vtilis huj⁹ doctrie ꝑm q̄ arguit aug. Omia si ꝙ vera miracula ē sic recepta cōiter certū ē eā ee veriſſimaz ꝛ sanctiſſimā: eo ꝙ dñs nō ꝑt ee tā falsitaz: q̄ testificatio sit verisimiracul̄: Mar. vl. Illi āt ꝓfecti ꝓdicauerūt vbiq; dño cooperante ꝛ sermonē cōfirmante seq̄nib⁹ signis. Si āt dicaꝫ q̄ sine miraculꝫ fuit sic recepta ꝙ reputandū ē magnū miraculū q̄ tamarduaz inaudita supra sensū hūanū exītia recepta sūt tam cōiter: nō solū a simplicibus ſ etiā a sapientiſſimis ꝛ potentiſſimis viris: ꝛ si arguaꝫ ꝓtra hoc de lege machometi falsa q̄ tamē a multis est recepta. Dicendū ꝙ nō ē sil̄e: q: vi armoꝝ ꝓ sibi multitudinē rudē ſbtiguauit ꝛ legē decēt. ꝑmittēs delitias ꝛ potētiā obſnatorib⁹ ad q̄ hoies sūt ꝓni. Fides aūt catholica q xp̄m ꝛ

aplos ꝓdicata. mō ſrio ē recepta. s. a patribꝰ ea ꝓdicātib⁹ ad pauptatē ꝛ austeritatē. ꝛ mōi cōtemptū inducentibus ꝛ iō nō fuisset recepta a sapientib⁹ huj⁹ mōi ꝛ potentibus si cur videm⁹ impleti: nisi hoc fuisset signoz ꝛ hec receptio tāgit cū dz. Q̄ō accepistis vos ꝛ alij sapientes hui⁹ mōi. tūc ei sapiēta maxime vigebat i grecia. tercō cōmēdat ex ꝙ ea cleuat ad supna ibi. o Jn q̄ ſtat. s. ſursū erect ad deū. q̄rto ex ꝙ ipa sola ducit ad beatitudinē. ibi.

d dicaui vobis: q̄ ꝛ accepistis: in q̄ ꝛ statis ꝙ quod e saluamini: qua rōe ꝓdicaueriz vobis si tenetis: nisi f frustra credidist̄. Tradidi g enī vobis in primis q̄ et h accepi q̄m xp̄s mortuꝰ ē ꝓ i pctis nr̄is ꝑm scꝑturas: et k q: sepultꝰ ē: ꝛ q: resurrexit l tcia die ꝑm scꝑturas ꝛ q: vi m sus ē cephe: ꝛ ꝓ⁹ ꝙ vndeci n deideciꝫ ē plꝰ q̄ q̄ngēt̄. frī o b⁹ sil̄: ex q̄b⁹ mlti manēt vſq̄ p q: adhuc: q̄dā āt dormierūt q deideciꝫ ē iacobo deide a ꝓ nis oib⁹. Nouissime aūt r oim: tāq̄ abortiuo visus ē

d Q̄ō ꝓdicaui vobis: q̄ ꝛ accepistis: in q̄ ꝛ statis ꝙ quod saluamini: qua rōe ꝓdicaueriz vobis si tenetis: nisi frustra credidist̄. Tradidi enī vobis in ꝓmis. i. inter ꝓma credēda. q: articuli fidei sūt ꝓncipia ex quib⁹ alia credēda deducunk tāq̄ conclusiones ex eis elicite. i Q̄ō ꝛ accepi. q. d. b auctoritate ꝙ̄ia non feci: ꝛ aucte dei: ꝛ q̄ sint illa ſbdit. k Q̄m xp̄s mortuꝰ est ꝙ pctis nr̄is. nō suis: Esa. liij. Propt̄ scel⁹ ppli mei ꝑcuſsi eū. iō ſbdit. m Scdm scripturas. s. esa. ꝛ alioꝛ. ꝓbarū ex spūsancto loquēt̄iū. ꝛ sic mors ista fuit ꝙ pctis nostris a deo ꝓordinata. n Et q: sepultꝰ ē. vt ꝓbatus mortꝰ eſ⁹ ꝓbaret. o Et q: resurrexit tercia die. Jsti tū dies accipiēdi sūt ꝙ synodochē q: ꝑmus ꝛ tercius nō fuerūt integri. p Et q: visus ē. p⁹ resurrectionē. q Cephe. i. petro: Lu. vl. de apparitionib⁹ ât factis mulieribꝰ iō facit apostol⁹ mētionē. q: inducit apparitiões ad cōfirmationē fidei de resurrectiōe xp̄i: iō tñ inducit q̄ facte fuerunt ꝑsonis magis autenticis. r Et postea vndeci. s. aplis q̄ apparitio fuit facta post dies octo sue resurrectionis thome ꝓnte: Jo. xx. ꝓius tamen apparuerat decē apostolis thoma absente. vt hī ibidem. dīc. xj. q: iudas q̄ fuerat. xij. iam mortuus erat ꝛ mathias nōdum erat electꝰ. s Deinō visus ē pluſcꝫ quingentis frarribus simul. Ista apparitō fuit facta in galylea Mathei vlt. in qua apparuit apostolis ꝛ multis alijs. t Ex ꝙbus multi manēt vſq̄ adhuc viuentes. hoc dicit ad maiorē assertionē sui dicti.

v Quidam aūt dormierūt. more cooperoali q̄ dz dormitio. q: erant in spe future resurrectionis.

x Deinde visus est iacobo dicunt aliqui q̄ ista apparitio fuit in die resurrectionis. vouerat enī iacobus se si comestur̄ panem donec videret xp̄m resurrexisse: ꝛ sic ly de inde nō importat ordinem apparitionis. alij dicūt q̄ Jacobus post apparitiones ꝓdictas habuit ſpecialē apparitionem. ꝓpter ſpecialem deuotionem ꝛ similitudinē ad xp̄m. y Deinde apls oīm⁹. s. in die ascēsionis marci. vlti. z Nouissime aūt omniū. post ascensionem xp̄i in celū. a Tāq̄ abortiuo visus est ꝛ mihi. de qua visione dicam⁹ est. ix. ca. vocat aūt se abortiuū: q: abortiu⁹ de

citur fetus qui nascit extra tempus debitum: vel quia cū violentia educit ab vtero. vel q; nō ꝓducit ad debitā quā titatē. q̄ tria de sentit apls. q; alij renati fuerūt aī aduētū spūs sci. ipe aūt ꝑ⁹. Jtē alij fuerūt ꝑuersi spōte. ipe vo ꝗsi violēter i actu psecutōis fidei: act. ix. Jtē q; nō reputat se pueniſſe ad pfectōz alioz. t b ex humili tate. d. Ego em̄ sum minim⁹ apl'oz. t q; ex hūlitate mentiē dū nō ē. ió verificat dictū suū dicens.

b Qui nō sum di. vo. apo. q̄m pse. suꝫ ec. dei q̄ aliq; non fe cerunt. t in h̄ minor fuit apls aliꝫ licz ex dei gīa fuerit valde magn⁹. ió subditur.

c Gīa aūt dei suꝫ id qđ sum. ex me vero nihil nisi psecutor. t blasphem⁹.

d Et gīa ei⁹ in me va. nō fuit. i. carens opib⁹ bonis.

f Sz abun. ill'om nib⁹ laboraui. null? em̄ alioz legit in tot ēris ꝑdicasse. nec ꝑ suo victu sic ex ꝓpriis māib⁹ laborasse nec tot tribulatio

et mihi. Ego em̄ sum mini mus apl'oz. q̄ nō suꝫ dign⁹

b vocari apls q̄m psecutus

c suꝫ ecclesia dei: Gra autē

d dei suꝫ id qđ sum. t gra ei⁹

e in me vacua fi fuit. sed abūdā

f ti⁹ illis oībus laborauī.

g Nō ego aūt: sed gra dei me

h cū. Siue em̄ ego: siue illi:

k sic ꝑdicamu⁹. t sic credi

m distis. Si aūt xps ꝑdicat

n q; resurrexit a mortuis. q̄

mō quidā dicūt i vob. q̄m resurrectio mortuoz nō ē.

o Si aūt resurrectio mortuo rū nō est: nec xps resurre

p xit. Si aūt xps nō resurre xit. inanis ē ꝑdicatio nr̄a:

q inanis est t fides vestra.

r s Jnuenimur aūt t falsi te

nes in trac in mari sustinuisse. g Nō ego aūt. gratia dei me. b Sz dei gīa mecū. ꝓncipaliē opāte. q̄ se. hz ad li bey arbitriū sic sessor ad equū. ió subdit. i Siue ei ego siue illi. s. aliꝫ apli. k Si ꝑdicamu⁹ spūsco ꝓncipaliē i nob opante: mat. x. ca. Non em̄ vos estis q̄ loq̄mi: ꝫ spūs ꝑris vīi q̄ loq̄t in vob. l Et sic credidi. s. spūsco interi⁹ vos mouēte t ad credendū: Joh. vj. Nēo ꝑt venire ad me nisi ꝑ me⁹ q̄ misit me traxerit eū. m Si aūt xps. h ꝑir ex resurrectōe xpi oñdit generalē resurrectōz futurā. t dividit i duas. q; ꝑ facit ꝓpositū. scdo declarat q̄litatē resurgētiū. ibi. ꝫ dicit. ꝓma adduci duas. q; ꝑ oñdit ꝓpositum rōe sūpta ex xpi resurrectōe. scdo ex scōz ꝓuersatōne: ibi. Illiogn. Circa ꝓmū facit talē rōz. si xps resurrexit. et alij mortui resurgēt: ꝫ xps resurrexit. q̄ ē. i hac rōe sic. ꝓcedit q; ꝑ pōit ꝓditionalē. scdo. ꝓbat añcedēs: ibi. si aūt resurrectio. tcio oñdit ꝓditionalē ē verā: ibi. nūc aūt. Circa ꝓmū dicit. m Si aūt xps ꝑdi. q; ref. a mortuis. t accipit h⁹ si. p qz. q. d. q; h⁹ ꝑdicat a me. t ab alijs apls. n Quo ꝙdaz. t ref. resl. mor. h ē. i. si erit. q. d. male dicit. q; si ꝓmū ē vez et scōm. vt postea declarabit. o Si aūt resurrectio. h ꝓbat añcedēs. s. q; xps resurrexit. d. si aūt resurrectio mortuoz nō ē. i. nō erit i futuro nāq; impossibile de ꝓtento qđ oñdit sal sū ad vupt'scōuēnies ducēdo. ꝓmū ē q; ꝑdicatio apl'oz ēt vana. ió dicit. p Si aūt xps nō resurrexit ianis ē ꝑdicatio nr̄a. qđ ē impossibile cū sit opib⁹ diuine virtutis ꝓfirmata. Scōm icōuēnies ē q; fides corinthioz erit falsa. ió subdit. q Jnanis ē fides vra qđ ē impossibile eadē rōe q̄ z ꝓmū C ōsequnt oñdit ꝓtā ꝓmi icōuēnientia. d. r Jnueniuntur aūt nos ꝑdicatores euāgelij. s Falsi testes dei asserendo qđ ñ fecit. q; asserim⁹ q; resuscitauit xpm̄ hoiem qđ nō ē vez. t Si mor. si resur. i. si impossibile ē ꝓurrectō mortuoz. q; hūanitas xpi cuiuscūq; ꝑsi ē cū alijs hoib⁹. Preterea. ꝓbat ꝓmā alteri⁹ inconueniēs. d. v Qz si xps ñ resurrexit vana ē fides nr̄a. s. sine effectu bono. q; nulla falsitas purgat a pcō. ió subdit. x Adhuc em̄ estis in pec. ve. a qb⁹ in estis mūdati p fidē xpi si xps ñ resurrexit. t sic xcludit vltm̄. y Ergo. t q̄ dor. i. mortui sunt. z In xpo. i. in fide xpi. a Periert. qđ ē inconuēnies eo q; sctis sume vixerūt. t ois rōnabīl' hoīes dicit. oga tal' vite a deo

remunerāda' esse. t maxīe dēbat ee inconueniēs corinthijs cū fidē catholicā suscēperūt q̄b⁹ scribebat apls. Sz q; pos set aliqs dicere q̄ hec remuneratio fit in ꝑtī vita. t nō in alia sic dixerūt amici iob: vt ibidē fuit declaratū. ió excludit hoc apls. d. b Si in hac vita tm̄ in xpo spantes sumus. expectātes ab eo ꝫ remunerari.

stes dei: q̄n testimoniū di xim⁹ aduersus deū q̄ suscitauerit xpm̄ quē nō suscitauit si mortui non resurgūt.

v nā si mortui nō resurgūt. ne qz xps resurrexit. q; si xps

x nō resurrexit. vana est fides

y nr̄a. Adhuc em̄ estis i pec

z catis vr̄is. Ergo. t q̄ dor

a mierunt in xpo. perierunt.

b Si in hac vita tantū i xpo

c spantes sum⁹ miſabilio

d res sum⁹ oīb⁹ hoīb⁹. nūc aūt xps resurrexit a mortuis. primitie dormientium.

f quoniāq̄dē q; hoiez mors

g et per hominem resurrectio mortuorum. Et sicut in adam omnes moriūtur ita t i xpo oēs vivificabūt

c Miserabiliores sum⁹ oīb⁹ hoīb⁹ qui ad min⁹ frūt bonis h⁹ vite: nos aūt patimur mala. Jn primitiua eccla fideles multa sustinebāt aduersa. Sz cōtrariū h⁹ posset argui de multis pbis q̄ voluptates. t diuitias h⁹ vite cōtempserūt. t cū ꝫ resurrectionē mortuoz negabāt. nec tñ dicuntur miſabiliores ee aliis hoīb⁹. ꝫ meliores dēm q; nō est similē de ipis. t xpianis. q; pbi fecerunt ꝫ ꝓpt maiora bona ꝑsequnda. s. virtutes intellectuales. t moales in q̄b⁹ psistit cognitio vitalis. t consecutio politice felicitatis. hoc aūt ñ ꝓt dici de xpianis q̄ confitent xpm̄ resurrexisse a mortuis. qđ falsum est si resurrectio est impossibilis falsitas aūt. t malū intellect⁹ sic vitas est eius bonus.

d Nūc aūt. ꝫ aplis. ꝓbat cōditionalē sup̄apposita ee verā sz q; si xps resurrexit. t mortui resurgent. t dividit i tres partes. q; primo. ꝓbat apls. ꝓpositū. scdo declarat q̄ddaz adiunctū: ibi. Deinde. Circa ꝓmū facit talem rationem Resurrectio xpi est sufficiens causa effectiua nostre resurrectōis. posita aūt causa efficiente ponitur eius effectus de necessitate si sit causa agens de necessitate nature. si aūt sit causa agens voluntarie sicut ē i ꝓposito. ponitur effect⁹ sm̄ dispositionē voluntatis. t ió resurrectio mortuorum erit in fine mundi. sicut xps in̄ctum deus disposuit ab eterno sua voluntate. ita exequit in̄ctum homo. q; humanitas xpi est instrumentum diuinitati coniunctum. q; quam sicut per instrumentum fiet resurrectio mortuorū: t hoc ē qđ dr. d Nūc aūt xps resurrexit a mortuis. virtute diuinitatis. c Primitie. ꝛc. Nec obstat q; aliq; vi lazar⁹ t aliq; alij ꝓ⁹ fuerūt resuscitati. q; illa resurrectio fuit ad vitā mortalē. ꝓpt qđ postea ſt mortui. ꝫ xps ꝑ⁹ resurrexit ad vitā imortalē. ꝓpt qđ illa fuit ꝓma. va resurrectō: q; fuit in corpe imortali. t glioso. si aūt ꝛ obijciat qđ matheꝰ. xxvij. dī q; passo xpo multa corpa sctōz resurrexerūt. ꝛc. Dicēdū q; h⁹ dī ꝓpter anticipatōz dr. q; illa resurrectio fuit ꝑ⁹ xpi resurrectōz sic ꝑz ibidē vbi subdit. Et exeuntes de monumentis p⁹ resurrectōz ei⁹. ꝛc. Illud aūt qđ ē ꝓmū i aliq; genere ē cā alioz. sic ignis q̄ ē ꝓmū calidū fokalit causat calidita tē i aliꝫ. t ió resurrectō xpi ē cā resurrectōis alioz. Nec ꝑt vici q; sit cā ifinitōis rōe deitatis. q; illa ē ꝓtus infinite. q illa est cā ꝓncipalis resurrectōis. humanitas autem instrumentalis coniuncta. ideo subditur.

f Qui quidem p hoiem mors. s. per adam.

g Et p hoiem resurrectio mortuoz sicut em̄ mors inducta ē p hoiem ꝓmū. ita conueniens fuit vt natura humana reduceret ad vitā p hoiem xpm̄: cui⁹ hūanitas est deitati instrm̄ ꝓiunctū. Nō aūt facit mētionē de eua. q; illis nō fuit mors inducta nisi tm̄ suggerēdo ade ꝓmestionē ligni vetiti. vñ. t si adā ſt cillet eius peccāte. peccatū originale non fuit inductum.

b Vnusquisq; aũt. Hic aplꝰ declarat duplex adiũctũ. primũ ẽ resurrectiõis ordo: q̃ tãgit cũ ꝛr. Vnusquisq; aũt in suo ordine. supple resurget. i Primitie xp̃s. resurrectio ei xp̃i ꝓz ẽ tpe ꝛ dignitate: int alios aũt q̃ resurgẽt i fine mũdi nõ ẽ ordo tpis: q̃ In momẽto in ictu oculi ꝛc. ẽ erit ibi ordo dignitaꝫ. q; martyr resurget vt martyr. ꝛ aplꝰ vt aplus ꝛ sic de alijs de q̃bꝰ subdit. k Deide i. pꝰ xp̃z tpe ꝛ dignitate. l Hi sũt cristi i. mẽbra ipi⁹ p fidez charitate sonnaram. m Qui in aduẽtu ei⁹ credide. i. ꝑmũ q̃ venit in carnẽ: et secũdũ q̃ veniet ad iudiciũ. n Deinde h declarat scõm. s. resurrectiõis fiñẽ: ꝛ p q̃tũ ad cõsecutionẽ boni: scõo q̃tum ad amotionẽ mali: ibi. Oꝑtz ãt. Qñm ad ꝑmũ dicit. n Deinde: inde: ẽ post hoc.

o Finis. s. resurrectõis erit: ꝛ iste finis nõ erit in h̃ q̃ viuãt vita corporali voluptuosa: vt iudei ꝛ saraceni fingũt talis ei fm ꝑhm. j. ethi. ẽ vita pecudũ pp q̃ in ea cõsistere nõ põt felicitas bũana. ſ in clara dei visione ꝛ fruitiõe q̃ cõuenit hoi fm illũ q̃ ẽ in eo sũmũ. s. volumtatẽ ꝛ intellectuz: ꝛ respectu optimi obiecti: õ ꝛ subdit. p Cũ tradiderit regnũ deo patri. i. cũ xp̃s addux erit fideles i q̃bꝰ regnat ad clarã aspectũ sui creatoris: ꝛ q; ministeriũ angelorꝫ ordinat ad h̃ vt fideles beatitudinẽ ꝓsequãt: iõ tũc cessabit illud misteriũ: pp q̃s subdit. q Cũ euacuauerit. om. ꝑn. ꝛ po. ꝛ ꝑtũ. tũ remanebũt ordines angelorꝫ indistincti q̃tũ ad eminentiã glie fm hierarchias ꝛ ordines. nomiãt ãt istos tres ordines q: sũt supriores q̃tũ ad illos q̃z officia executionẽ iptant circa h̃ inferiora: ꝛ ſ̃ principatibꝰ intelligũt archãgeli ꝛ angeli custodie singulorꝫ hoim deputati. r Opter ãt. Hic declarat fiñẽ resurrectõis q̃tũ ad amotionem mali: tũc ei amouebit malũ culpe ꝑ punitionẽ instã malorꝫ q̃tũ ad h̃ ꝺr. r Opter ãt il. re. do. oẽs ini. po. sub eiꝰ. nõ tñ tũc desinet regnare. q: h̃ donec si facit exclusionẽ futuri regni ſ̃ mat. j. ꝺr ꝺ ioseph ꝛ maria q; nõ cõgnoscebat eã donec pepit filiũ suũ ꝓmogenitũ tunc amouebit malũ pene: iõ ꝺdit. s Nouissime ãt inimica destruet mors. q: resurrectio erit ad vitã imortalẽ cũ q̃ nõ ꝑt mors stare. ad declarationẽ ꝓdictoꝝ subdit.

t Dia. n. ſbiecit ſb pe. eiꝰ. h̃ ei scriptũ ẽ de xp̃o: ps. viij. vt ibidẽ declaratũ fuit pp q̃ optz illũ ipleri i ꝓsũmatõe fini. v Cũ ãt dicat oia ꝛc. q. d. nihil erit tũc exclusũ a ſbiectiõe ſb xp̃o hoie. x Preter eũ q̃ subiecit. xp̃s ei inq̃ntũ hõ minor ẽ ꝑe deo: iõ subdit. Tũc filꝰ ſbiect erit ꝛc.

y Vt sit deꝰ oia in oibꝰ. i. in oibꝰ appeat q; ois ptãs ꝛ dignitas oibꝰ insit a deo i q̃ ẽ rõ vltie bitudinis. z Alioqñ. Hic ꝓr resurrectionẽ. ꝑbat ꝙ scõz vitã: ꝛ dividit in duas ꝑtes. q: ꝑ ponit ꝑbationẽ: ꝛ scõo q̃ndã monitionez ibi. Nolite. ꝑmũ exponit dupliciter. vnoꝝ nõ dicũt aliq̃ expositores q; tũc erãt aliq̃ credẽtes q̃ baptiſm⁹ receꝑt⁹ ab aliq̃ viuẽte valeret mortuo. ꝛ sic faciebãt pluries se baptizari: semel. ꝑ se ꝛ als. ꝑ amicis suis defũctis: ꝛ fm h̃ dic aplus z Alioqñ. i. si resurrectio nõ erit. a Quid faciet q̃ baptizant ꝛc. q. d. nihil ꝓficiet eis. ſ̃ q: nõ videt ꝓbabile q̃ aplus in sua ꝓbatiõe ꝓcedat ex aliqꝰ errore. q: nõ ẽt ꝓbatio simpliciter. ſ̃ tñ ad illos errãtes ducẽdo illos ad illud q̃ bẽbant ꝑ inconuenientia: iõ alit exponit q̃ dicitur hic.

b Pro mortuis. i. ꝑ peccatz mortalibꝰ q̃ ſt opa mortua ꝑ q̃bꝰ abluẽdis recipit baptiſm⁹: q̃ tñ nõ ꝓficeret si nõ eẽt resurrectio: ad h̃ enim recipit ꝝ a peccatis mũdaꝫ sit vita beata dignꝰ. Cõsequenter ducit ad illũ inconueniẽs. s. q̃ xp̃iani qui bꝰ tũc scribebat frustra sustinerẽt tribulationes hꝰ mõi si si remũerarent in alia vita: iõ dicit.

c Vt q̃d ꝛ nos ꝛc. xp̃iani. d Periclitamur omi hora. tũc ei xp̃iani frequẽter ducebant ad tormẽta. e Quotidie morior. i. piculis mortis me expono. f Propter ve. gloriẽs. i. ꝓp gloriã i vobis acq̃rendã. g Quaz habeo in xp̃o. s. in certa spe ꝑ revelationez xp̃i. ſ̃ Timo. iiij. Expositum est mihi corona iusticie ꝛc. Vlterius ducit ad terciũ inconueniẽs. s. q: boies currẽt sine freno sicut bestie ad delectabilia bꝰ vite: q̃s ẽ magnũ incõueniẽs dignitati nature humane: si nõ sit alia vita in q̃ ꝑ bonis ꝛ malis reddãt pene ꝛ ꝑmia. ꝛ fm h̃ dic. h Si fm hominẽ. i. fm rõnẽ q̃ dixerunt hõa bestijs. i Ad bestias pugnaui ephesi. i. ad homines resurrectionẽ negãtes: ꝛ p cõsequẽs bestialiꝫ vitẽtes. k Quid mihi ꝓdest si mortui nõ resurgũt. q. d. nihil: ſ̃ magis videretur currẽdum cũ eis ad voluptates huius vite dicẽdo cũ eis. l Mãducem⁹ ꝛ bibam⁹. i. voluptuose viuam⁹. m Cras em. i. cito. n Moriemur. i. totaliter deficiem⁹ sicut bestie vñ in ꝑsona. taliũ dicit Sapien. ij. Umbre transitus ẽ tempus nostrum ꝛc. ꝛ sequitur Venite ergo ꝛ fruamur bonis huius. ꝛc. o Nolite. h̃ ꝑdictis ponit quandã monitionem: ꝛ ꝑmo q̃tuz ad ipsirmos. d. Nolite seduci. a negantibus resurrectionẽ currẽdo cũ eis ad vite voluptatẽ sine freno. ꝑ Corrũpo. mo. col. mala. ꝛ maxime q̃ inducũt homines ad ꝑditis vite delectabilia ad que ꝑnitatẽ hz ex corruptõe nature humane: scõo ponit monitionẽ q̃tũ ad ꝓfectos. d. q Euigilate iusti. i. vos ꝓfecti sitis sollicitivitare ꝑtis: nõ solus in vobis ſ̃ etiã in alijs q̃ sũt imꝑfecti: de quibus ſbditur. r Ignoratia. n. dei q̃dã bñt mirꝰ recte sapiẽtes de resurrectiõe. s Ad reverentiã vobis loq̃r. i. ad verecundiaz vlam vt q̃ h̃ sitis magis solliciti. q: defectus inferiorꝫ redũdat in verecundiã suprioꝝ. t Sed dicet. Posſ̃ aplus ex resurrectiõe xp̃i ondit resurrectionẽ alioꝝ. h̃ cõsequenter ondit q̃litatẽ resurgentiũ. Circa q̃ sciendũ q̃ aliq̃ cõcedẽtes resurrectionẽ futurã dicebãt eã fore ad cõsimiles actus ꝛ vitã sicut in vita ꝑsenti: vñ q̃dã ꝑbi dixerũt. Pꝰ annũ magnũ q̃ cõtinet. xxxvj. milia annorꝫ solarium plato resurget habiturꝰ easdẽ scolas q̃s habuit aliq̃n athenis et eosdem scholares. alij vero ꝛz indei ꝛ saraceni liez i alio quo differant: tamen in hoc cõuenit q̃ dicũt resurrectionẽ fore ad vitã annualẽ delectabilibꝰ carnis vtentẽ: non tñ oĩe ad actus cõsimiles. q: tũc erit vita vtẽs voluptatibꝰ carnis sine impedimẽto. Ex ꝑsona igitur talia dicentiuz mouet aplus questionem. di. ꝛ Sed dicet aliꝗ male sẽtiens de resurrectione.

v Quo resurgēt mor. ℞ dicebāt illi q̄ reputabāt illā impossibilē. x Quali aūt corpe veniēt. vidēo delitijs carnalib⁹ sicut nūc aut p aliū modū. y Insipiēs. ℞ sūr solut vrāq; q̄one. ⁊ p̄ scam. scdo primā ibi. Ecce mysteriū. Soluto p̄me q̄onis stat in hoc q̄ resurget idē corp⁹ numero q̄ ad ſam. ℞ bēbit aliā q̄litatē. et diuidit in duas partes. q̄ p̄ ondit ꝓpositū. scdo q̄ sit diuia q̄litatis. ibi. Semiatur. p̄ma adhuc in duas. nā intentū declarat dupl⁹ apls. p̄mo p exēplā. scdo p rōs ibi. si ē corp⁹. p̄ma adhuc i duas. q⁹ p̄ ducit exēpla eiusdē spēi. scdo alteri⁹ spēi ibi. nō ois caro. ē circa p̄mū pōit exemplū de grano semiato ex q̄ surgit aliō g̃nū eiusdē spēi. ℞ tñ eodē mō adomatū q⁹ p̄mū ē nudū. secundū palea ogruz. ⁊ p incrementū pullulat ꝓcedendo de herba ad pfectionē ⁊ hoc ē q̄d dicit. In

v Quomō resurgēt mortui.
x Quali autem corpe venient Insipiēs tu: qō semiaſ nō viuificat nisi pu⁹ moriatur. Et q̄d semiaſ. Non corpus qō futur⁹ ē semias ℞ nudū granū: vtputa tritici: aut alicuius ceterorum
z Deus aūt dat illi corpus a sicut vult: ⁊ vnicuiq; seminū ꝓpriū corpus. Nō omnis caro eadē caro: ℞ alia boim: alia pecor. alia volucrū: alia aūt piscium. Et
b corpa celestia ⁊ corpa terrestria. Sz alia q̄dē celesti
c um gloria. alia aūt terrestriuz. Alia claritas solis
d alia claritas lūe. ⁊ alia claritas stellaꝝ. Stella enim
e a stella differt in claritate. sic ⁊ resurrectio mortuorū
f Seminat⁹ in corruptione surget in incorruptōne: seminatur in ignobilitate: surget in gloria. Semiat⁹ in firmitate: surget in virtute. seminatur corp⁹ animale. surget corpus spirituale. ⁊ si est corpus aniale. est et corp⁹ spūale: sicut scriptū est. Fact⁹ est p̄m⁹ homo ℣ adā in aīmā viuentē. nouissim⁹ adā in spm viuificā. Sed nō pu⁹ qō spūale est: ℞ qō aiale: deide qō
g alia claritas stellaꝝ. Stella enim
h a stella differt in claritate. sic ⁊ resurrectio mortuorū
i Seminat⁹ in corruptione
m surget in incorruptōne: se
o miatur in ignobilitate: sur
p get in gloria. Semiat⁹ i in
q firmitate: surget in virtute.
r seminatur corp⁹ animale.
s surget corpus spirituale.
t si est corpus aniale. est et
x corp⁹ spūale: sicut scriptū
y est. Fact⁹ est p̄m⁹ homo
z adā in aīmā viuentē. nouissim⁹ adā in spm viuifi
b cantē. sed nō pu⁹ qō spūale est: ℞ qō aiale: deide qō

p̄ idē corp⁹ nūero resurget differēs tñ fm q̄litates.
l Semiat. ℞ p̄ir ondit differētiā corpis resurgēt. ⁊ mottui q̄tū ad q̄nos dotes corpis gl̄ose. d. Semiat i corruptōe. i. in terra sepelit corp⁹ corruptibile. vel semiat. i. per naturā generat. m Surget in incorruptibile. vel surget. i. corp⁹ resurgens
n bēbit incorruptibilitatē p dotē impassibilitatis. n Seminat⁹ i ignobilitate. i. corp⁹ obscurū ⁊ vile.
o Surget i gl̄ia. i. corp⁹ bñs dotē claritatis. p Seminat⁹ in infirmitate. idē corp⁹ ab aia ꝺ difficili mobile. q⁹ corp⁹ qō corrūpit aggnat aiam. sap. ix. ca.
q Surget i virtute. i. nobilitate. scs fm volūtatē aie p dotes agilitatis. r Seminat⁹ cor. ani. id est grossum ipotes esse cū alio corpenō glorioso. s Surget corpus spūale. i. potēs ee cū alio corpe nō glorioso. sic suo mō spūs sīl⁹ ē cū corpore. ⁊ hoc erit p dotē subtilitatis. vt dicūt aliq. aliꝺ dicūt q⁹ hoc nō erit. per dotē subtilitatis: ℞ p assistentiā diuie virutis ꝺ facientis. q̄ vero melⁱ dicūt q̄tū ad ꝺ diffusi⁹ hꝫ tractari. iiij. sen. In statu vō resurrectōis cessabūt operōes alies. ſ. generatō nutricio. ⁊ augmēti. ⁊ corp⁹ absq; fatigatōe fruiet aie i spūalibus opibus. ⁊ fm ꝺ etiā p̄ dici q⁹ corpus qō nūc est aiale. ſ. seruiēs in opibus aialibus. nūc erit spūale. ſ. seruiēs i opibus spūalib⁹. Sciēdū etiā q⁹ q̄tuor dotes dicte nō insunt corpi gl̄oso ex ꝓpositōe corpis celestis: vt diximus alicⁱ. ℞ ex gloria aie i corpus redūdāte. fm q⁹ dicit aug. ad ꝺoscor. Ex ꝺ aūt q⁹ aia pficit corp⁹ videm⁹ in p̄ti q̄tuor. pueire corpi. ſ. eē ⁊ pseruari. a corruptōe. ℞ cedēte ei aia corpus expirat. ⁊ marcescit. i. de aia. pulcritudīne seu claritatē ⁊ etiā motū amittēs. ⁊ q̄to ania magis pficit corpus tāto q̄tuor bec insūt corpi pfect⁹. In statu vō brūdinis aia pficiet corp⁹ i supmo. ⁊ p̄t q⁹ ꝺabit sibi eē spūale ꝺo mō. ⁊ incorruptibilitatē claritatē ⁊ agilitatē. t Sic ē corp⁹. Postq̄ declarauit apls idēritatē corpoꝝ resurgentiū q̄tū ad naturā. ⁊ ꝺias q̄tū ad q̄litates p exēpla. ℞ p̄ir idē ondit p rōs q̄ tal⁹ ē. duo ſt p̄incipia generis hūani. vnū fm vitā nature. ſ. adā. aliū fm vitā gr̄e. ſ. xp̄s. si igit aialitas ⁊ eā p̄ntia q̄ respicūt vitā nature derīuātur ad oēs q̄ adam multoforī⁹ spūalitas respicies vitā gr̄e derīuabit ad oēs sufficiēter p xp̄m q̄ spūalitas ℞ inchoak p gr̄am ⁊ in futuro p̄fūmabit q̄ gloria in corpus redundātē p q̄tuor dotes mō ꝺicto. ⁊ hoc ē q⁹ ꝺicit. t Sic ē cor. ani. ⁊ accipitur si. p q̄. v Est ⁊ cor. spi. q̄. tā ē i xp̄o q̄ resurrexit in corpore gl̄oso. ⁊ i alijs i futuro erit. x Sic ſcri. ē Gen. ij. y Fact⁹ ē p̄i. hō adā i aiam viuētē. i. vitā aialē corpi dātē. z Nouissim⁹ adā. i. xp̄s q̄ dī nouissim⁹ adaz. q⁹ post xp̄m nō erit aliud p̄incipiū vite ḅuane. a Jn spm viuificantē. q⁹ sicut adā pfecut⁹ ē pfectōs sui eē p aniam informātē. ita xp̄s pfectōs sui eē in q̄tū hō p spūsīcti plenitudinē. ⁊ q⁹ aia nō viuificat nisi p̄ntia corp⁹. iō adā solū fact⁹ ē in aniam viuentē. ℞ nō viuificantē. alios. xp̄s aūt in spm viuentē ⁊ viuificantē. q⁹ spūs ē q̄ viuificat cui⁹ plenitudo fuit in xp̄o nō solū ad sufficientiā p se. ℞ etiā p redundantiā i alios. ⁊ q⁹ ordo nature ē ꝓcedere ab ipfecto ad pfectū in natura humana ido subdit. ḅ Sed nō p̄ius quod spūale ē. ⁊c. vñ cōit in antiqōs p̄genit⁹ fuerūt aiales. vt ꝺe

Chayn: Esau: Ismaele: ⁊ multis aliis. Hō gre pm⁹ hō sa
q⁹ ē i aia z viuēt ⁊ tm ſbdit eū ūr. c Prim⁹ hō de ter. sup
ple format⁹ ē: Geñ. ij. Terren⁹. i. alat. d Scōus hō. i.
xps. e De celo ſupple format⁹ ē. nō qz habuerit corp⁹
celeste vt diceret manichei: ꝙ qz deitas cui vnitū ē corp⁹ il-
lud ꝺ celo venit p ei
fectū nouū ⁊ ꝑ hoc est
ꝙ corpus christi.
f Qualis terren⁹
ta. ⁊ ter. i. ab adā car
nalit⁹ derivati ſt car-
nales ꝙ a xpo spūales.
vita ꝺo spūal⁹ ē
vita celeſt⁹ qz qō cō
cludit. g Dic⁹ ꝑo.
ima. terreſtr⁹ ꝙ pcīa
qō fec⁹ nos ſiles ade
trāſgreſſori.
h Porte. ⁊ ima. ce
le. pvtūs gre xpo nos
ꝑformatis. quia alit
non ꝑ ſſumus ad
ūmēdinē puenire, p
pter qō ſubdimur.
i Hoc di. fra. q. di.
niſi porter⁹ imagies
xpi ꝙ gras ꝙ ē qđ i
cho atio vite celeſtis
nō poterit⁹ ad regnū
glie peruenire.

c ſpūale: prim⁹ hō de terra:
d terren⁹ scōs hō de celo ce
e leſtis. Qualis terren⁹: ta
les ⁊ terreni: ⁊ qlis celeſtis
g tales ⁊ celestes. Igit sicut
portauim⁹ imaginē terre-
h ni: portem⁹ ⁊ imaginez ce
i leſtis. Hoc aūt dico frēs:
k qz caro ⁊ sanguis regnum
m dei poſſidē ñ poſſūt: neqz
corruptō corruptelā poſſi
n debit. Ecce mysteriū vob
o dico: oēs qdē resurgem⁹:
p ſ ñ oēs immutabimur. In
r momēto. i ictu ocū: i nouiſ
ſima tuba. Canet ei tuba ⁊
mortui resurgēt incorrupti:

k Quia caro ⁊ ſāguis. i. homes dediti vitijs ⁊ delictis.
l Regnū dei nō pos. qz nec ad illū itrabūt: apo. xxj. Nō
itrabit i ea aliqđ coinq̄natū ⁊c. m Neqz corru. incorru.
pos. qz corp⁹ qō īmortale resurget vltra corruptiōi nō sub
tacebit: Ho. viij. Ipa creatura liberabit a fuiute corrup-
tiōis ⁊c. n Ecce myste. ꝺ pīr ſoluit scđa qō. ſ. de resur-
rectiōis ordie ⁊ mō. ⁊ diuidit i tres ptes. qz ꝑ ponit qōis
ſolutō: scđo ſolutōis ꝑformatō: ibi C ū ät. tcio vtil⁹ monitō
ibi Itaqꝫ ꝑmaadbuc i tref. qz ꝑ pōit resurgēnū diuersitas
tpis: scđo vnitas: ibi. In momēto. ſcio resurrectiōis necci
tas ibi. oēs ät. Circa pmū sciēdū ꝙ ꝫ resurrectō sit cōis oi
b⁹: nō tñ resurrectiōis mod⁹ siue termin⁹. qz soli boni re-
surgēt i corpe glioſo p dotes. ⁊ ꝺ ē qō dic apls. n Ecce
myst. vo. di. i. rē grandē ⁊ difficilē ad capiēdū. o Oēs
qdē resurgem⁹. tā boni ꝙ mali. p Sz nō oēs imu. de
ſtatu aliquāt⁹ ad ſtatū spualitat⁹ ad ſtatū ꝑpetuitat⁹ de corpos corpis mō ꝑdō
q In momēto. Hic pīr ponit circa resurrectionez tpis
vnitas siue breuitas. C irca qō sciēdū ꝙ momentū dupl⁹
accipit: vno mō ꝙ nūc iuiſibili: aliqñ ꝙ breui tpe ꝙ ſi imp
cepibili: ⁊ idē dicēdū de ictu oculi. qz ſi accipit ꝙ aptione
palpebre ſit in tpe valde breui. ſi ät ꝙ ipaviſibile ſit in iſtāti
idiuiſibili. ⁊ vt ꝙ ꝫ currer i resurrectiōe qz colleco pulue
rū ꝙ ſit i miſterio ꝺgelico ꝙ motū localē fiet i tpe ꝙ ſi imp
cepibili: ꝙ reformatio corpis ⁊ vnio aie ad ipm fiet vnite
dina ⁊ i inſtāti: ⁊ ꝺ ē qō dr. q In momēto: i ictu oculi.
fiet resurrectio dicto mō: ꝙ ꝫ excludit errō. Lactātij dicē
tis: resurrectiōs nō ē futurā oim simil: ꝙ martyres añ aliōs
resurgēt ꝙ mille ānos: ⁊ tūc xps descēdet ⁊ possidebit crās
eis tpale regnū irām mille ānis. r In nouiſſima tuba
i. in voce xpi dicētis. Surgite mortui ad iudiciū. et dr ꝺ
tuba ad simlitudinē tube ve. teſt. c⁹ vox erat ad ḡtuor scs
ad ꝙocādū cōciliū ad pugnādū: ad ſolēnizandū festum
et ad castra mouendū. ad vocē ei xpi tūc ꝓgregabūt oēs
ad iudiciū: creature inuitabunt ad pcās ꝺ ipugnandus
Sap. vj. Pugnbit ꝙ eo orb terrar⁹ ꝫ insēatos. ⁊ angeli ad
ſolēnizandū gre festū mouebūt tūc castra qz mali ibūt in
suppliciū ⁊ iuſti i gaudiū ad vocē xpi dicēt⁹ impius. Ite
⁊c. ⁊ iuſtis. Venite ⁊c. mat. xxv. deitas tñ xpi erit resurre
ctiōis cā ꝑncipal: hūanitas inſtrūal: ⁊ ꝫ ꝑ posita cā ſufficēti
ti ponit effect⁹: iō subdit. s Canet. n. cu. ⁊ mort. resur.
i corrupti. i. sine diminutiōe mēbroꝝ: qcđ ei ꝓtinet ad in

tegritatē nature oib⁹ ꝺabit: vt cōis ꝺr. Sz qō ꝓtinet ad
gloriā ꝺabit tm electis: iō subdit. t Et nos imutabimur. ō
ſtam. ſ. miſerie ad statū glie: v Optz. n. Hic ꝑīr oñdit
resurrectiōis necessitas ꝙ accipit ex trib⁹. ꝙ ex ꝓfectiōe na
ture hūane ꝙ nō eēt ꝓfecta niſi ai
a sit corpi plūcta pp qō
separi ē anie ꝙ accī
dēs ⁊ ꝫ e⁹ natāe iclā
tionē: nullū tale aūt
ꝑt eē ꝑpetuū secūdo
ex ipleniē diuie iu-
ſticiae. ſ. vt corp⁹ ſimil
puniat cū aia ⁊ pre
miet: sicut aia pecca
uit in corpe ⁊ in eo
meruit. tercio ex cō-
formitate mēbroꝝ
ad caput xpm. ſ. Ch
ū ad electos ꝙ resur
rexit p ꝺtā vnio
nē aie ad corp⁹ Nec
obstat dcm pbl. ij. ſ
gnatiōe. ſ. ꝙ illa ḡtis
suba corrupit nō re
deunt eadē mūero ꝫ
solū spē. qz loqt ꝺ re
deūtib⁹ p motū ⁊ p
viā nature: ꝫ illos ꝙ
dicebāt eadē nūero
p naturā posse itera
ri. de⁹ät ꝺ ꝑt c⁹ ꝺtus

t nos imutabimur. Optz
ei corruptibile ꝫ iduē icor
u ruptionē: ⁊ mortale ꝫ idu-
y ere imortalitatē: cū ät mor
tale ꝫ iduerit imortalitatē
tūc fiet ꝑmo ꝙ scriptū ē Ab
sorpta ē mors in victoria.
a Vbi ē mors victoria tua.
b vbi ē mors stimul⁹ tu⁹. sti
c mul⁹ ät mortis pctm ē ⁊tus
ꝺo pcti lex. Deo ät grās ꝙ
d dedit nob victoriaz p dñm
e nr̄m Ihesū xpm. Itaqꝫ frēs
f mei dilecti stabiles estote
g ⁊ mobiles: abūdātes i oi
h ope dñi sp: sciētes ꝙ labor
vr nō ē inanis i dño. xvj.

t Et nos imutabimur. ō
ſtam. ſ. miſerie ad statū glie: v Optz. n. Hic ꝑīr oñdit
resurrectiōis necessitas ꝙ accipit ex trib⁹. ꝙ ex ꝓfectiōe na
ture hūane ꝙ nō eēt ꝓfecta niſi ai
a sit corpi plūcta pp qō
separi ē anie ꝙ accī
dēs ⁊ ꝫ e⁹ natāe iclā
tionē: nullū tale aūt
ꝑt eē ꝑpetuū secūdo
ex ipleniē diuie iu-
ſticiae. ſ. vt corp⁹ ſimil
puniat cū aia ⁊ pre
miet: sicut aia pecca
uit in corpe ⁊ in eo
meruit. tercio ex cō-
formitate mēbroꝝ
ad caput xpm. ſ. Ch
ū ad electos ꝙ resur
rexit p ꝺtā vnio
nē aie ad corp⁹ Nec
obstat dcm pbl. ij. ſ
gnatiōe. ſ. ꝙ illa ḡtis
suba corrupit nō re
deunt eadē mūero ꝫ
solū spē. qz loqt ꝺ re
deūtib⁹ p motū ⁊ p
viā nature: ꝫ illos ꝙ
dicebāt eadē nūero
p naturā posse itera
ri. de⁹ät ꝺ ꝑt c⁹ ꝺtus

ē iſumta. ⁊ ꝑt agē sine morti: dic igr apls. v Dpter eūs
corru. ꝺ uidu. icorru. i. naturā hūanā resurgē incorrupti-
bilē rōn⁹ dicī: ⁊ ꝺ erit oib⁹ cōe. x Et mortale ꝫ iduē
immortalitatē. i. mutatione i meli⁹: qō erit ſpāle electi, et
dic induē. qz sic vestimēnū aliūde aduenit corpi: sic dicta
icorruptō i oib⁹. ⁊ immortalitas i electi ſi erit ex ꝑncipij⁹ na
ture cāta. ⁊ ꝺ ſoluit dictū ꝓbi. x. metō. ſ. ꝙ corruptibile
⁊ icorruptibile differt. ⁊ ꝙ his ꝑt eē idē ñ nūero. vez. n. cō
cludit qñ corruptō ⁊ icorrupto ad idē ꝑncipiū reducūt: ꝫ
ſi ē icōueniēl ꝙ idē nūero qō ꝙ natūrā ē corruptibile a ꝺo
fiet icorruptibile sic idē libez arbitriū qō mō ē mutabile
tūc erit ꝑformatū. Per dicta soluta ē ꝓstio illoꝝ ꝙ ārebāt
quō resurgēt mortui reputātes eā ipossibilē. y Cuz ꝫ
Hic ꝑīr ꝑfirmat qō dictū ē in ſolutione de scō ꝑmortali-
tate: ⁊ ꝺ p auctoritatē sacre scripture: Osee. xiij. Vbi nos
habem⁹. Ero mors ma o mors. translatio. lxx. ꝺs. ꝺboz
pta ē mors in victoria: qō tūc ꝫmplebit vt ꝑs ex ꝓdictis ꝓ
ꝑ qō apls ꝓgaudēs in spū ꝓp certā expectationē illoꝝ sta
r⁹ ḡsi ſſultās morti dicit. a Vbi ē mors victoria tua. q
ꝑternedas oēs. q. di. non apparebit vltra. b Vbi est
mors stimulus tuus. ſ. peccatū p quod humana natura
morti addicta fuit quasi ꝑ stimulum. Romanoz. v. Per
peccatū mors: ideo subditur. Stimulus autem mortis
peccatum est. Sed quia posset aliquis dicere peccatū p
legem fuisse ablatum: hoc remouet dicens. c Virtus
vero peccati lex. q. ꝺ. peccatū magis vigūit ex lege non p
se ⁊ directe: sed ex hūana malicia p legē occasiōe accepta
eo q humana malicia nitit in vetitū sicut plen⁹ fuit de-
claratū Ro. vij. sup illud. Occasione ät accepta peccatū
p mādatū: opatū ē in me oēs cōcupiam. De hac ät victo-
ria p xpm ichoatur i fine mōi ꝓsūmāda: gre ſit agēde. iō
subdit. Deo ät grās ⁊c. ꝑ ipa. v Itaqꝫ. Hic vltimo
ponit vnlis monitio ne cōtinbij corrūpāt a pseudoapo-
stolis resurrectionē negantibus cum dicitur.
d Itaqꝫ fratres mei. nō carnali cognatione: ꝫ xpiana re
ligione. e Dilecti. charitatiua dilectione. f Stabi-
les estoter. imo. in fide resurrectionis future. g Abun
dātes in oi ope dñi semp quia fides sine opibus mortua
ē Jacobi. ij. h Sciētes ꝙ la. ve. nō est inanis in dño. ꝫ
tūc magnifice remūerat a deo sicut ꝺ Sap. iiij. Bonoꝝ
laboꝝ gloriosus est fructus.

In ca. xv. vbi dē in postil. Et si arguat contra hoc de lege machometi falsa. Additio.

Receptio legis machometi nullo mō ē assimilāda receptiōi legis euāgelice. nā vt dicit postil. Per machometi vi armoꝝ fuit recepta qō ꝙ fuit alchoranū nephandū ꝑ cō probari. dr̄ ei ibi ꝙ machomet⁹ petiuit a deo ꝙ ꝓcedēt sibi facultatē faciēdi miracula vt gētes crederēt ei. ad qō vt asserit fuit sibi responsum a deo ꝙ nō decebat. nā iā miserat deus moysen cum magnis miraculis ⁊ portētis ⁊ tñ ñ steterūt in fide sua. et postea miserat ihm faciētē magna miracula. tñ pauci credidērt nec extiterūt in fide sua. ⁊ tōo disposuerat ihs ꝙ ipe .ſ. machomet⁹ solū in potētia gladij daret legē. vt ꝙ nollent eū recipe interficerētur. hec ſē i alchorano sententialit ex ꝙ nō ꝑt fingere ꝙ ꝑ machometū fuerūt facta aliꝙ miracula Itē ē mālfestum ꝙ machomet⁹ nihil credēdū tradidit trāſcēdēs ea ꝙ ꝓhendi ꝑt ꝙ fantasiā hūanā. dicit de paradiſo ꝙ sunt ibi delectabilia coꝝpalia in qb⁹ ꝑmia btōꝝ ꝑsistūt. ⁊ ab hōibus modici itellect⁹ fuerūt recepta. sec⁹ ē de fide catholica ī ꝙ qō oculꝰ nō vidit nec auris audiuit nec in coꝝ hōis ascēdit tradunt credenda ꝙ nullo mō fuissent recepta nisi miracula ꝓfirmarent. faciūt etiā ad ꝓ alie rōnes ꝙ ī postilla tradūt ⁊c.

In eo. ca. vbi dr̄ in postil. Vt de⁹ oia sit in omnibus. Nc ꝙd dr̄. Vt de⁹ sit oia in om. Additio.

mbus. sic expōit ī glo. vt nēo coherentiū et. i. xpo amet aliꝙd aduersus eū. ⁊ nūc manifestū ē ꝙd dicit Quid bēs ꝙd nō accepisti. tūc cm̄ manifestū erit nihil boni aliquē bñe seu būlle nisi a xpo ⁊c. In eo. ca. vbi dr̄ in postilla. Sī fm hoiem. Additio.

Vp ꝓ ꝙd dr̄. scōm hoiem. glo. i. rōnabīt. qz hōis ē credere nō mori hoiem vt bestiā: itꝰ si moriuī ñ resurgēt ꝓ solū restat vt mādncem⁹ ⁊ bibam⁹ cras moriamur. Capi. xvj.

Oc collectis ait. Postq̄ apls instruxit corinthios ō his ꝙ ptinēt ad eccl̄ie sacra. ꝓ ꝑt istruit eos de cōuersione debita ⁊ hōesta. ⁊ ꝓ qīt se bēant ad exēeos scōo ad seipos ⁊ vicinos: ibi. Vigilate. fcio in fine epl̄e salutat eos: ibi. Salutat vos. ꝑma adhuc i tres. qz ꝓ istruit eos qīt se bēant erga collegiū pauꝝ absentiū. scōo qīt ad seipm. ibi: veniā ait. fcio qīt ad aliū xpi discipulū: ibi. si ait venerit. C circa ꝑmū sciēdū ꝙ i ꝑmitiua ecclesia i trīn ꝙgregata. vēdebāt oēs possessiones suas: ⁊ erāt ill' oia cōia vt bī act. iij. ⁊ iō facta fame ī indea de ꝙ bī acu. ej. fideles ꝙ erāt in trīn aff licti fuerūt pena: ⁊ penuria. ꝙt ꝙd apli statuerūt vt fideles in alijs locis exiles iuuarent eos. ⁊ b negociū spēcialit fuit ꝑmissum paulo ⁊ barnabe. vt bī gal. ij. Dexteras dederūt mihi ⁊ barnabe societatis vt pauperū mēoꝝ: eēm⁹. iō apls corinthios istruit de collatōe ꝙ elimosyne. ⁊ ei⁹ ꝑseuatōe ⁊ missione ei⁹ i trīn. di. a De collectis ait ꝙ fuit ī scōs. i. ꝙt fideles ī trīn bitantes ꝙ dicunt scā: qz ꝑ ceteris credēdū? erāt religiosi abrenūciando bonoꝝ tpaliū ꝙrietati. b Sicut ordiauī ī eccl̄esijs galathie. nom̄ ē regionis ī grecia a gallicī, acꝑsite sub brēnio duce. in ꝙ regione corinth⁹ ē metropol'. c Ita et vos facite collecta elyne. ꝑ fidelib⁹ ꝙ sī in trīn. d Per vnā sabbati. i. ꝑma die hebdomade ꝙ vocat sabbatū in pluribus locis scripture. vñ lu. xviij. Ieiuno bis in sabbato. i. in hebdomada. simr vna accipīt ꝑ ꝑnā. Gen̄. j. Factū ē mane ⁊ vespe dies vn⁹ ita em̄ ꝑsuenerāt fideles ꝙsuēire ad ecclesiā diūica die. ꝙ ē hebdomade ꝑma dies ꝓter ꝙd dicte collecte dabāt magis apte. ꝓir magis istruit de ꝓfuatōe h⁹ elyne dicens.

e Vnuſqſq; ait vestꝝ apud se reponat ⁊c. vt tollat suspitio infidel' ꝓfuatōis si ꝓmitteret alteri.

f Vt nō cū venero. ad ꝺdicandum.

g Tūc collecte fiāt qꝝ possent dīcē ꝑsentialit. q. cā ꝙstus veniſſet ap'lus. ⁊ sic occasionē acciperēt ꝙstū ꝙrēdi. ꝓir istruit eos ō mō mittēdi dicens.

h Cū aūt ꝑsentialit fuero. vobiscū. b Quos ꝓbaueritis. fideles ⁊ apros ad b op⁹.

i Per epl̄as vobis a me scriptas.

k Hos mittā ꝑferre gr̄am vr̄ām. id ē el'ymā avobis ꝙt̄ darā.

l In trīn fidelib⁹ ibidē hītātib⁹

m Qz si di. ſuerit vt ego eā. i. si negociū b rectit ⁊ deo placuerit.

n Mecū ibūt. vt ꝙ mea ꝑsentialit ꝺ ipis tollat suspitio. ⁊ ꝙ eoꝝ ꝑsentialit obtentu ꝛ me a falsis apl̄is ꝙ aliter possent dicere mēdaciter ꝙ illā pecuniā applicarē meis vsib⁹.

o Veīā ait. b ꝓir istruit corinthios qīt se bēant ad seipm. ꝓmittēs eis suū aduentū. d. veīā ait ad vos. ꝗ excusat se de tpis dilatōe subdēs. ꝑ Cū mec. ꝑtrāsiero. ꝙ quā bēbat trāsire ex ordiatōe dei. ꝑ fidelū salute. cetera patēt in lra vsq; ibi. q Ostiū em̄ apert. est mi. ma. id ē multa corda hoim̄ parata ad audiendū euāgeliū xpi.

r Et aduer. mul. i. infideles ⁊ ꝑsendoapl's q conant ipedire ꝓfectū. Et ꝑ b ondit apls dilatoꝝ sui aduentus eē ne cessariā ad xpm.

s Si ait. b ꝓir ondit qīt se debeāt hīe ad duplicē doctorē aliū. ꝓmus est timothe⁹ de quo scribit eis ꝙ si venerit coīthū ꝙ reciplīt eū amicabiliter. d.

t Vt sine timore sit apud vos ⁊ etiam reuerenter. cum dicitur. Ne quis ergo illum spernat ⁊ ꝙ conducatur in sē curitate. ibi. Deducite autem illum ⁊c. Secundus ē apollo qui recesserat a coīthijs ꝓpter contentiones eoꝝ vadens ad apostolum quem postea petierunt ab apostolo remitti coīthum: de quo scribit apostolus ꝙ ipsum rogauerat ſuper hoc non tamen ꝓcepit licet posset. quia magnis viris non debet de facili ꝓceptum imponi. sed magis exeūsat eum dicens.

u Veniet autem cum ei vacuum fuerit id est opportunꝰ.

x Vigilate. Hic consequenter eos istruit qualiter se debeant adunitecm habere. ⁊ primo in cōmuni dicens. vigilate. in seruore orationis.

y State in fide. resurrectionis future.

z Viriliter agite. in exercitio bone operationis.

& Et confortamini in dominō. in ipe eterne retributionis.

a Dia eius vrā.s.opa. b In charitate fiāt. sine q̄ nullū op⁹ ē meritoriū ꝑ dūdis. c Obsecro vos. Hic istruit eos de mō se habēdi ad alios ꝑsonas spāles int corinthios exītes q̄ alias pcellebāt in fide ⁊ deuotiōe ⁊ optō⁹ pietatis: pp qđ apl's monet corinthios vt habeant erga illos spāle amicicīa reuerentiā ⁊ honorem.

d Cū fūt ꝓmitte achaice.i.ꝓmi ⁊ ꝑncipales i fide ⁊ operib⁹ bonis. e Vt vos sībditi sīt eius. debitā ipis reuerentiā exhibēdo.

f Gaudeo i ꝑ. stephāe ⁊c. q̄ ꝑ ꝑncipa cor vos estis meliorati i fide ⁊ moribus tō sībdit. g Cū id qđ vob deerat. ad pfectionē boni.

h Ipi suppleuerit ⁊ q̄ de ℔. pfecto gaudebat apl's sībdit i Keseceīt.n.⁊ me uz spm.i.gaudio spirituali. k Etenim ex pfecto bonū: tōcōcludit. l Cogīscite q̄ q̄ bmōi sī. eos debite venerādo.

m Salutant. Hic vltio ponit saluratō ⁊ ꝑ ponit apl's aliorū salutationem .d. Salutāt vos ⁊c. ⁊ ps lra his exceptī.

n Aḋla ⁊ puisca. recessērāt ei de corintho cū apl'o: vt hī act. xviij. ꝓt qđ i hac salutatiōe corinthios spāliē exprimīt. o Salutate inuicē i osculo sācto. exponat sīc ℣. Ro. vl. secūdo pōit salutationē suaz. d. ꝑ Salutatio mea manu pauli ℔.n. ꝓnebat i fine epl'aruz suaz manu ꝓpa scripsīt. ne illi qb⁹ scribebat decipēt a falsis apl'is tb noīe pauli

[illegible] oīa ei vra i charitate fiant

b Obsecro ātvos fres nostr. domū stephāe ⁊ fortunati ⁊ achaici qm̄ sūt ꝓmitte achaice ⁊ i misterīū sctoz ordi

c naueīt seipos vt vos sībditi sīt. eiusmōi: ⁊ oi coopan

f ti ⁊ laborāti. Gaudeo āt i. ꝑntia stephāe ⁊ fortunati et

g achaici: qm̄ id qđ vob deerat ipi suppleuerūt. Refece

k rūt enī ⁊ meū spm ⁊ vestrū

l Cognoscite ḡ q̄ eiusmōi sī.

m Salutāt vos aūt eccīe asie. Salutāt vos i dño multū:

n aḋla ⁊ puisca cū domestica. sua ecclia apud q̄s ⁊ hospitor. Salutāt vos oēs frēs

o Salutate iuicē: i osculo sācto. Salutatio mea manu

q pauli. Si q̄s nō amat dīm nr̄m iesū xpm: sit anathēa.

r s maranatha. Ḡra dñi nr̄i ie

r su xpi vobiscuz. Charitas

v mea cū oib⁹ vob i xpo iesu Amen.

Explicit epla ℣pauli ad corinthios prima:

Incipit ꝓlog⁹ in scdam epl'am ad corinthios.

I Nscda ad corinthios epla q̄si in

i pte supiori p⁹ tribulationū suaz cū fuelatōes fddit cās q̄re ad eos scdo ñ ierit qm̄ ñ leui mutatōe ꝓsilij se

b De qō dr. Maranatha. ñ recte exponit i glo. nr̄is dicēdo q̄ sit due dictōes i syro significātes idē q̄ dñs nr̄ vēt: ꝑ ut i postil. Vt donec veīat dñs. ꝑ ut i glo tū q: nīsi dl istoz. xpīe significar ꝓ ista vba: tū q: nō apperaliq̄ rō q̄re apl's q̄ sp b nom ibs ⁊ b nom xps ponit ib ꝓ

pa forma latia q̄bus cūq̄ locis: vbi de eo tractat in b loco mutaret stilū suū: noīa xpi ponēdo i fine: tū q: nō bñ accordat rō b⁹. ꝓpōis cāl': cū dīc Si q̄s ñ amat xp̄s sit anathema q̄ dñs nr̄ vēt. Nō ei mīmōr b q̄ xps tā vēt sum⁹ obligati ad dilectionē suā q̄ ēt ante aduētū suū hoies ob ligabāt ad dilectiōz dī vt i le. ve. vñ adver cpōez hanc dictō nū sciēdū ē q̄ isdei trib⁹ mōis exercebāt cēsura seu sniaz iudicialē ꝑ rebelles seu i obdiētes fidei vl'e gi divie. Pāo mō q̄ sepationē a fidelib⁹: sīc it nos p sniaz excōicatōis ⁊ b q̄ dr. Qui ñ amat xp̄s sit anathēa. s.sepat⁹a fidelib⁹: ꝑ ut i postil. Scōo mō ꝑ destructionē seu pditiōz oī uz suoz: ⁊ b vocat apō eos herē: de q̄ hī leui. vl. i ila ⁊ i post. ⁊ ille q̄ isto scōo mō incurrebat pdictā cēsurā seu sniam vocabāt machara: q̄s est nomen derivatū ab ipo herē pdicto scīo mō p maledictōs solēnē: ita ille q̄ b incurrebat maledicebāt solēnit⁹ canēnt⁹ sīc it nos solēnit⁹ maledicīt excōicat⁹ q̄ in vltia ꝓtiacia ꝓsitit ertica⁹ cādē ⁊ pulsatis cāpātis ⁊ b vocāt eos samatha: q̄s sīgnificat mortificatiōez. q̄ q̄dē tres mōi maledicēdi seu sepādi hoies sī mori īt eos ib pdicī vocabnī. Ipis ḡ illos tres modos pdictos innuit. ꝑ mō ꝓ sepationē: ⁊ b dīc. Sit anathēa. scōo mō ꝑ destructiōz suoz ⁊ b dīc. maranatha. i. machara. Fuit. n. ℔. b. ē q̄ ila isptra tiōis amota: eo q̄ i ligna nīa rarissime itueīt vltia. m. m utat i. n. ꝑ b q̄ scriptores nr̄i īgrāt idiōa. d. Tercia ipcat ill' vltiaz mortificatiōs q̄ dr samatha: q̄ ē vltia mortificatio vt dcm ē: ⁊ fuit amota ꝓma silaba ꝓ ipicīa ligni vet dictū ē Sic ḡ apl's ikptat tres sniaz pdēnatias bis q̄ xp̄s ñ amāt s. anathēa. q̄ ē sepatio a fidelīū ceu: ⁊ herē: qō ē destructō bonoꝝ suoꝝ: ⁊ samatha: qō ē q̄dā vltia⁹ solēnis mortificatō i sua cilitate seu policia ⁊ q̄ opposita int se posita magī elucescūt: iō ꝑ ipcat bñdictōz bōis. d. Ḡra dñi nr̄i cū oi b⁹ vob ⁊c. ꝑ ut i postil. Replica. In vl. c. Maledictōs eoz q̄ xp̄s ñ amāt pōit apl's i ligna crucis. Circa quā dur. se oppōit ⁊ lirē oib⁹ doct. q̄si null⁹ itellexerit pe tminū ibi positū vl' timios. rñdeat ibi ꝑ doc. q̄ voluīt idioma ē mīgū.

Additio.

Scda epistola ad corinthios incipit. Capi.j.

Paulus apls. Postq̃ apls scripsit Corinthijs instruēs eos de sacris ecclesie in epla prima. hic ꝓpr scribit eis de ministris ecclesie in epla secūda. Cui⁹ rō fuit. q: post pdicatōs apli receperāt pseudoaplos. quos alij veris aplis pferebant. ꝓpt qō apls scribit ꝑmēdans veros aplos t eor doctrinaz. t vituperans falsos t eor falsitatē t diuidit hec epistola in duas partes. s. in salutatōz t narratōz q̃ icipit ibi. bñ dictus. Circa primū pmo ponūtur psone salutātes. cū dicitur a Paulus apostolus. exponat sic supra. Hom.j.

Incipit argumentum.

Post actā a corinthijs pniam ꝓsolatoriam scribit eis epistolā aplus a troade p tytū: t collaudās eos hortatur ad meliora: ꝓtristatos quidem: eos ꝟ emēdatos ostendens.

Explicit argumentum.

Incipit epla Pauli ad corinthios scda. Ca.j.

Paul⁹ apls xpi ihesu p voluntatē dei: et timotheus frater ecclesie dei: q̃ est corinthi cū oibus sanctis q̃ sunt in vniuersa achaia. Gra vobis t pax a deo pre nostro t dño iesu xpo. Bñdict⁹ deus t pr dñi nr ihu christi. pr misericordiaz: t deꝰ totius consolationis q̃ consolatur nos in omni tribulatione nra: vt possimus t ipi consolari eos q̃ i oi pressura sūt p exhortatōne q̃ exhortamur t ipi a deo: qm sicut abūdant passiones xpi in nobis: ita et p xpm abūdant ꝓsolatio nra siue aūt tribulamur p vra exhortatōne t salute: siue consolamur p vra ꝓsolatione: siue exhortamur pro vestra exhortatōe t salute q̃ operatur tolerantiā earundem passionū q̃s t nos patimur: vt spes nra firma sit p vobis scientes q̃niaz sicut socij passionuz estis. sic erit t consolationis.

Nō em volum⁹ ignorare vos fratres de tribulatōe nostra que facta est in asia: quoniā supra modum grauati sumus supra ꝟtutem. ita vt taederet nos etiā viuē

a Paulus apls. Postq̃ apls scripsit Corinthijs instruēs eos de sacris ecclesie in epla prima. hic ꝓpr scribit eis de ministris ecclesie in epla secūda. Cui⁹ rō fuit. q: post pdicatōs apli receperāt pseudoaplos. quos alij veris aplis pferebant. ꝓpt qō apls scribit ꝑmēdans veros aplos t eor doctrinaz. t vituperans falsos t eor falsitatē t diuidit hec epistola in duas partes. s. in salutatōz t narratōz q̃ icipit ibi. bñ dictus. Circa primū pmo ponūtur psone salutātes. cū dicitur a Paulus apostolus. exponat sic supra. Hom.j.

b Per voluntatē dei. i. electionē: act. xiij. c Et timotheꝰ frat. Hūc adiūgit apls in salutatione sua. ne corinthij crederent ipm retinlisse aliq̃ mala de ipsis apls cū trāsierat p eos post primam apli epl̃am missam vt hi in fine illi⁹ epistole. pñr ponūt pso ne salutate cū dicit.

d Ecclesie di. i. cōgregationi fidelium.

e Que est corinthi. i. achaie metropoli tercio ponūtur optata bona: ibi. f Gra vobis in ꝑsenti q̃ est pncipiū eis boni meritoꝝ. g Et pax. in futura felicitate q̃ cerabit totaliter appetitū. h A deo pre nō. i. a tota trinitate. i Et dño iesu xpo. a tota em trinitate pueniunt dicta bōa mediante xpi incarnatōe.

k Bñdict⁹. Premissa salutatōe. ꝟ pñr ponit narratō epistole in q̃ sic. ꝓcedit apls. q: pmo excitat corinthios ad attentionē. scdo ponit excusatōz: ibi. Et hac confidentia. cui⁹ suam ꝓcātor intentōz. iij. ca. pia adhuc in duas. q: pmo excitat attentōz recitando q̃dā in generali. scdo magis i speciali: ibi. Nō em volum⁹: Circa primū sciendū. q: ex benivolentia redduntur auditores attenti. ꝓpt qō apls ꝓcaptat eor benivolentā ostendendo q: q̃cq̃ facit ad vtilitatē eor facit. t iō pro vtilitatē ex ipo eis ꝓuenīte declarat. secūdo rōz hui⁹ allegat: ibi. Qm sicut abūdāt. dicit igitur.

k Bñdict⁹ deꝰ. i. gras ago sibi: dicere enim dei est facere ps. cxxij. Qm ipe dixit t facta sunt. dicere vo nim nō est facere: t iō qñ deꝰ bñdicit nobis aliq̃ bonū nobis tribuit. ꝟ qñ deū bñdicim⁹ nihil sibi accrescit ꝟ solū sibi gras agimus. dicit igitur. bñdict⁹ deus. i. tota trinitas. l Et pater. i. ꝓsona ꝑis. m Dñi nri iesu xpi. in q̃ exprimitur ꝓsona filij. c cointelligit filꝰ ꝓsona spūssci cū sit necꝰ ambox. n Pater misericordiaz auferēs a nobis omnem miseriā. o Et deus totiꝰ ꝓsolatōis ꝑferēs nobis bonū totalit̃ q̃etatinū mentis. s. ſeipm. o Qui ꝓso. nos in oi tri. no. aliq̃n eruēdo. t aliq̃n ꝓmittēdo t aliq̃n patiendo tribuēdo. q̃ freq̃nter est meli⁹ t magis expediens ꝟ erui a tribulatōe q̃ali. ꝟ qualem ꝓsolatōz dedit apostolo nō solū ꝓ se. ꝟ etiā ꝓ alijs vtilitate sicut dedit lumen soli nō solū vt ipe luceat. ꝟ etiā vt alia illuminet iō ſdicit.

p Vt possim⁹ t ipi ꝓsolari ꝑbo t exemplo. q Eos q̃ in omni ꝑ. sunt ꝓ exhor. xc. i. ꝓponēdo eis ꝑmiū eternū sicut a deo nob ē ꝓpositū: t exponēdo eis scripturas inducētes ad tolerantiā passionū: sicut a deo revelate st nobis

r Qm sic. h ꝑr allegat dicti sui rōz. t q: duo dixerat. scz q: ꝓsolatōz a deo accepat in suis tribulatōibus. t q: ꝟ cedebat ad vtilitatē fideliū: iō primo ꝓsuadet patimum dicens.

q Qm sicut abū. passi. xpi. i. tribulationes q̃ i capite xpo incepērūt: r (in nobis. i. apl̃is ad q̃s a capite derivate st. t Itaz p xpm abūdat ꝓsolatio nra. ꝓpter qō dr ps. xcuj. Scōm multitudinē dolor meoz in corde meo ꝓsolationes tue letificaverūt aiam meā. t hoc ē valde rōnabile. Cōsequēt ꝓsuadet scdm .d. v sive antē tri. p ve. exhor. t salute. i. h cedit ad vtilitatē vrām inq̃rum exēplo nri ad tolerandum patiēter tribulatōes debetis aliarī. x Sive consolamur. t hoc cedit silr ad consolatōz vrām inq̃rū hētis eiusdez boni ꝓmissionē.

y Sive exhortamur. a deo p inimiz reveniatōz. Pro vra exhortatōe t salute.

ex hoc enim vos magis instruimus. t ad opera salutis inducim⁹. iō seq̃t. z Que. i. q̃ exhortatio a nob ꝓsita supple vob. a Npak tolerātiā. xc. i. reddit vos fortiores ad tolerāndā passionū earūdē. b Quas nos patimur Exhortato ei q̃ fit ꝑbo t scō ē efficatior. t q: patia discipli firmat spem magistri de stabilitate eius in bono t consecutōne ꝓmiꝰ. ideo subditur. c Vt spes nostra firma sit pro vobis. q. d. ex tolerantia em vra firmiter speramus q: ꝓmium beatitudinis ꝓsequi. ꝓpt qō subditur.

d Sciētes. s. certitudie euidēte q̃ adherētie: e Qm sicut socij passionum estis. in ꝑsenti. f Sic eritis et consolationis. in futuro. g Non em. Hic consequit̃ captat eor benivolentiā recitando q̃dā in ſpāli. t primo recitat ꝓsecutōs quandā sibi in ꝓsolatōz a deo factam. et secundo ꝓsequitur hui⁹ cām: ibi. Nā gloria. Illa vo tribulatio fuit excitata contra paulū apd ephesum per quē dam argentariū. vt dr act. xix. de q̃ dr vic. g Non em vo. igno. vos fra. de tri. no. quia vobis erit patientie materia. h Que est facta in asia. in qua est ephesus.

i Qm supra modum grauati sumus. i. supra modum humanum. k Supra virtutē. ꝟpple naturalem. Sz contra hoc videtur eē q̃ dr. j. Cor. x. Fidelis deus q̃ nō patietur vos tentari supra id quod potestis. dicendum q̃ duplex est virtus siue potestas. scilicet nature et gratie. supra virtutem vero nature saltem de cōmuni cursu bene permittit deus aliquando fideles tentari. t tūc dat virtutē gratie ad posse sustinere t sic loq̃t apls. j. cor. x. vñ ibidem statim subdit. h faciet cum tētatione ꝓuentum. vt possitis sustinere. l Ita vt taederet nos etiam viuere. ꝓpt pōd em tribulatōis aliquando ꝓlongato vite redderet tediosa. h ꝟ dr vt q̃ dr Isa. j. Dē gaudiū existiate vos frēs cuz

in tribulatione varias inciderit⁊c. dicēdū q tribulatio fm se cōsiderata odibilis ēt odiosa ⁊ sic loquit̄ ḃ apl's. i cōparatione ri ad finē ē locūda: vtpote ad cōsecutionez bītudis ordiata: Mat. v. Beati q̄ psecutionē patiūt pp iusticiā q̄nā ipox ē regnū celox. sicut medicia amara pp psecutionē sanitat⁊ē amāda.

m Sz ipi in nobis ipis rnsus mort̄ habuim⁹. i. firmā opinionē mouēdi tunc

n Vt nō simus fidētes i nob. i. fm te ꝓria. o Sed in deo q̄ suscitat mortuos ⁊c. q. d. idez reputo ac si nos a mortuis suscitaret.

p Et adhuc eripiet. in futuro.

q Adiuuāt̄b⁹ ⁊ vos nob ⁊c. i. nō solū ḃ ri et ex merito nr̄o. sed ēt ex merito vr̄arū oratiorū ꝓ vobis.

r Vt ex multarū ꝓsonis fiat⁊c. i. ex ꝓsonis multar̄ cōditionū fm eratē statuz ⁊ secū. q. ex ḃ q̄ de⁹ dat bñficiū alicui ad ꝑces multox. ri solū obligat ad grās agēdū deo ille q̄ bñficiū recipit: ḃ ēt oēs ꝑ q̄z oꝛōes hoc fit ꝓpter q̄ de⁹ aliquando dat aliq̄ ad ꝑces multox: vt oēs obligēt̄ ad grāz actiōes q̄ō ēt cedit in bonū oim.

s Et⁹ q̄ i nob ē. donatiōis ⁊c. i. vt ꝓ bñficio nob collato ꝑcib⁹ multox multi grās agāt deo.

t Mas gloria. Hic pīr ponit cā dicte ꝓlatiōis q̄ accipit ex pte cōsolati: ⁊ diuidit i duas ptes. nā ḃ cā ꝓponit: secūdo ad ḃ testimoniū inducit ibi. Nō. n. alia scribim⁹: Circa pmū sciendū q̄ ꝓlatio apl'i ꝓsistebat i firma spe diuini auxilij vtz ex dict⁊. tak̄ ät spes causat̄ in hoie ex eo q̄ viuit fm dictam ꝑscientie pure ⁊ recte: q̄ō faciebat apl's. iō dicit.

t Mā gloria ⁊c. q. d. iō secure cōfido de diuio auxilio pp testimoniū ꝑscie. ꝓprie q̄ remurmurat malo interī⁹: ⁊ congaudet bono: ⁊ huic testimonio debet hō magis credē de ꝓpria bonitate q̄ testimoniū hoim q̄ videt rñ exteriora ꝺ illos q̄ reputāt se bonos ex ḃ q̄ ab aliis laudant̄.

v Qz in simplicitate. q̄tū ad rectitudinē intēciōis.

x Et sinceritate. q̄tū ad bonitatē opis in se: q̄ duo requirūt̄ ad bonitatē act⁹: scz q̄ sit bonū op⁹ ex genē ⁊ ex finis intentiōe.

y Dei. ḃ addit q̄ talia nō hz hō a seipo ſ a deo: ad quez debet ista referre.

z Et nō in sapia carnali. i. nō inniten do terrene sapie: ſ q̄re diuje.

a Cōuersati sum⁹ i ḃ mūdo. i. inter hoies.

b Abūdant⁹ ät ad vos. ḃ dicit ap'us q̄ illis ꝓdicauerat absq̄ hoc q̄ō acciper ab eis sumpt⁹: vt bī. ſ. xj. ca. q̄s tñ accepat ab aliis.

c Nō ei alia. Hic cōsequēter inducit ad ḃ testimoniū ꝑsonarum et rerum ꝺ q̄ p experientiā scire poterāt dictū apl'i vez̄ ēt ex sua conuersatiōe int̄ eos: ⁊ p epl'as ꝑus missā: ꝺ dicit.

d Non ei alia scri. vo. q̄ ſ legist⁊. i epl'a a me ꝑus missa.

e Et cognouist⁊. exponendo cōuersationē meā.

f Spero aūt q̄ vsq̄z in finē cognoscet⁊. i. ꝑfecte.

g Sic⁊ cognouistis nos ex pte. i. imꝑfecte: ḃ dicit q̄ receperant pseudoapl'os q̄s aliq̄ cox ver̄ apl'os cōparabāt tñ apl's sperat ō bono fine. ſ. q̄ ꝑfecte cogn̄oscēt simpliciratē ⁊ sinceritatē ſuā⁊ aliox vere xpi discipulox eā approbādo: ⁊ falsitatē pseudoapostoloz reprobādo: ⁊ ad hoc subdit rationem dicens.

g Quia glo. vīa sum⁹. inq̄tū ꝑdicationē nr̄az cū aditorio dei ad gloriā ꝓducemi.

b Et vos nr̄a. q. ꝓ ꝓdicationē quā vob fecim⁹ gloriz ꝑmium exꝑectam⁹.

i In die dñi nr̄i iesu xpi. i. die iudicij q̄ sua dꝺ: q. tūc volūtatē suā facient oēs gen⁹ raliter iudicando.

k Et hac cōfidētia Postq̄ ap'us captauit corinthioz̄ benuolentiā ad excitandū eoz attētionē: ḃ ꝑ ponit suā excusationē: ⁊ diuidit in duas ptes q: ꝑ excusatio sua ponit: scīlo explicatio subdit sc. ca. prima adhuc in tres ptes q: ꝑ recitat suā ꝓmissionē: secūdo pōit sup ḃ sui ac cusationē: ibi. Cū ät volui. tercio ībdit suam excusationē: ibi. Fidelis de⁹. Circa pmū sciendū q̄ in ꝑma epl'a missa cozinthijs ab ap'o quā tñ nō hēm⁹: ꝓmiserat ap's corinthijs eos visitare añq̄ irrater macedoniā: ⁊ iteruz p eos reuerti de macedonia: postmodū ꝺo in scōa epl'a quā hēm⁹ ⁊ ē apō nos ꝓma: vlt. ca. scripsit q̄

p siēt vos nr̄a: in die dñi nr̄i

k iesu xpi. Et hac ꝓfidentia:

l volui ꝓpus venire ad vos:

m vt secundā gratiā haberetis: ⁊ per vos transirez in macedoniā: ⁊ iteruz a macedonia venirez ad vos ⁊

• a vobis deduci in iudeam

n Cum ergo hoc voluissem: nunquid leuitate vsus sum

o Aut que cogito fm carnē

p cogito: vt sit apō me: ē et nō

q r Fidelis aūt de⁹: q: sermo

s noster q̄ fuit apud vos: nō est in illo ē ⁊ nō: ſ ē illo est

• t Dei ei filij⁹ ihs xp̄s: q̄ i vo

x bis p nos ꝓdicat⁹ ē: ꝑ me

y ⁊ siluanū: ⁊ timotheū non

z a fuit in illo: est ⁊ non: sed ē in illo fuit: Quotquot enī ꝓmissiones dei sunt: in

b illo est. Ideo et per ipsum

c amen deo ad gloriā ꝑ nos.

p ritus iret macedoniā fm corinthū: ⁊ sic videbat ꝓme ꝓmissioni cōtrariare: pp q̄ō dicit.

k Et hac ꝓfidētia. i. q̄ satis puritatē cōuersatiōis mee cognouistis ⁊ gloria mea estis: in hoc quā cōfidens.

l Volui ꝓmum venire ad vos. anteq̄ intrarē macedoniā.

m Vt secdam gratiam haberetis a me. i. gratiā visitatiōis ꝑnalis post gratiā ꝓdicatiōis tpe vīe cōuersationis: ḃ ē ordo ꝓme ꝓmissionis cui vī cōrar⁹ ordo scōe.

o Cū ḡ. Hic pīr ponit super ḃ accusatione corinthioz fm se: q: aliq̄ dicebāt ipm mutasse ꝓpositū circa dictū ꝓmissum ex aī leuitate: aliq̄ ꝺo q̄ ḃ fecerat ex carnali affectōe: ꝓ q̄ō dicit.

n Cū ḡ hoc vo. nunqd le. vsus sum. mutando ꝓpositū vt mihi imponit̄.

o Aut q̄ cogito fm carnē cogito. id ē ex affectu carnali.

p Vt sit apud me est ⁊ nō. i. duplicitas ⁊ falsitas vt aliqui vīm estimāt.

q Fidelis aūt de⁹. Hic pīr ponit suam excusationē: ⁊ diuidit in duas partes: q: ꝑmo ponit causam falsā: scīlo asserit verā: ibi. Ego aūt. prima adhuc ī duas. q: duplici rōne ostēdit se nō fecisse ex aliqua duplicitate seu falsitate: ⁊ accipit prima rō ex officio ꝓdicādi sibi a deo impositō: cū q̄ ñ stat talis duplicitas seu falsitas ꝛequirit oīmoda veritas. q: tale officiū imponitur a ꝺo q̄ ē ipa veritas ꝓ essentiā: ⁊ hoc est q̄ō dicit.

q Fidelis aūt de⁹. a q̄ sum ap'os institut⁹.

r Quia sermo nr̄ qui fuit apud vos. ⁊ ab ipa derivat.

s Nō est in illo ſ ē nō id ē aliq̄ fallacia.

t Dei em filij⁹ ihs xp̄s. qui est via veritas ⁊ vita. Jo. xiiij.

v Qui in vobis ꝑ nos ꝓdicat⁹ ē. veraciter.

x Per me siluanū. iste est qui vocatur silas: Act. xv.

y Et timotheū. nō fuit i illo. ſ. i xp̄o.

z Est ⁊ nō. i. aliq̄ duplicitas.

a Sz ē in illo fuit. q: oēs ꝓmissiones ꝑ ipm factas a deo fidelit̄ adipleuit.

b Ideo et ꝑ ipm amen deo. i. fideliter cōsidendo eius fidelitatem.

c Ad gloriā vīam quā ꝑ ipm consecuturi estis certitudinaliter nisi fuerit defectus in vobis.

d Qui ãt. Hic ponit scḃa rõ q̃ accipit exemplu dicti officij nã apli pdicãdo loḡbanḋ ex spẽali motõe spũsci. Mathei.x.ca. Nõ em vos estis q̃ loqmini ꝫ spũs patris vr qui loqtur in vobis t ḃ mõ nõ pt̃ḃ mẽtiri. ꝫ ḃ possit qñ loqtur ex seipo. t ḃ est qõ dicit. d Qui aũt p̃firmat nos vo. in xpo. i. spũscatũs qui cõiũgit mẽbra ecclesie admiuicẽ capiti e Qui vnxit vos gratia sua.

f Et q̃ signauit nos. Si gnio crucis in baptismo t p̃firmatõne

g Et dedit pig. spirit̃ i cor. no. de rõe pignoris duo sunt. .s. q̃ tm valeat q̃ntũ res ipa cui. ẽ pigñ scḃo q̃ nõ bi res c̃ ẽ pigñ nisi in spe. et sic in p̃ni spũscatus ẽ pigñ in scis beatitudinis eterne equalis em bonitas ẽ rei quã expectam̃ i futuro q̃ ẽ ipa trinitas cadẽ em bonitas ẽ i vna psona q̃ i trib̃. z supplendũ ẽ q̃ bõ loqnis ex spũsancti inhabitatõe t motione: vt sic nõ pt falsum dicere.

h Ego aũt testem. ḃ p̃fir põit cãm v. rã

q̃re nõ venerat fim p̃missi formã. t p̃firmat deũ suũ duplici iuramento. .s. attestatõis. d. Ego aũt testes deũ inuo. t execratõis. ibi. i In aiam meã. i. i piculũ anie mee.

k Q̃ parcẽs vo. nõ ve. vl. cor. i. postq̃ a vobis decessi. dicit ãt pcẽs vobis. sciebat ei eos ꝑtic male corigibiles. et sic ex aduẽtu suo ad corrigẽdũ potuisset oriri int̃ eos sedi tio t mal̃ piculũ. l Nõ q̃ dñamur rẽ. ḃ dicit apls q̃ posset aliq̃s de corinthijs dicere q̃ apls loq̃rẽ multũ dñatiue dicẽdo. pcẽs vobis. iõ bẽ excludit. d. l Nõ quia dñamur. q. d. nõ dicti ḃ vt dñi vr̃. m Sz adiutores sum̃ gaudij vr̃i. qõ expectatis. n Nã fide statis. i. imobiles in vitate catholica t nõ coactõe aliq̃. Ca. ij

T Tatui ãt. Postq̃ apls posuit suã excusatõz. ḃ p̃fir explicat ex pmẽdo duplicẽ cãm. ꝑt quã nõ venerat corinthũ fim formã p̃me. pmissionis. scḃa ponit ibi. Cũ ãt venissem. pma cã ẽ. q. ric deus ẽ tiebat ne ex suo aduẽtu pei̇ẽtuissẽt. t sic tristiciã sine utilitate habuisset quã explicat duplr. ꝑ in generali. scḃo in ꝑali. ibi. si q̃s aũt. Circa pmũ sciendũ. q̃ sicut deus ẽ gaudẽs timuit ne ei̇ aduẽtus eẽt inutilis imo nociu̇m rõe dicta. t sic habuisset tristitiã sine utilitate. ꝑt qõ dispositis nõ venire. ꝫ magis scribẽ epl̃am p̃missam reuocauit̃ eos ad penitentiaz vt sic cũ veniret eos ad correctõz dispositos inueniret. t sic mãm gaudij ex pnia eoz̃ bret. p qõ ps q̃ dilatio sui aduẽtus fuit valde rõnabilis. t hoc est quod dicit.

a Statui aũt. i. firmiter dispositi. ḃ Iocipm apõ me .i. tũc ad vos nõ venire psonaliter. ꝫ magis scribẽ. c Ne iteꝛ i ẽsticia. ã ex ꝑte mea q̃ via. c Venirẽ ad vos. rõ ne ꝑdẽa. d Si em ego ꝓristo vos. corripiẽdo idispositos. e Et q̃s ẽ q̃ me lenificet. q. d. exis apud vos cõsolari nõ possum nisi a vobis. ꝓtstat̃ ãt ꝫ ꝑ aliũ lenificare. iõ subdit. f Nisi q̃ ꝓtristat ex me. i. vos q̃ me ꝓtristari tũc venissem qõ nõ fieret ꝫ magis oppositi. g Et hoc ipm scpsi vo. vt nõ cũ ve. tri. sup tri. ḃeam. fruat ei pmo cõtristat̃ de patõ eoz̃. scḃo magis ꝓtristat̃ fuissẽt de incontabilitate eoz̃. b De q̃b̃ optuerat me gaudere. inuẽ

d Qui aũt ꝓfirmat nos vobiscũ in xpo: t q̃ vnxit nos e deus: t q̃ signauit nos: t dedit pigñ spũs ḟ cordibus f nr̃is. Ego aũt testẽ deum g inuoco i aiaz meã q̃ parcẽs vobis nõ veni: vltra corih tbũ nõ q̃ dñamur fidei ve i strẽ: ꝫ adiutores sum̃ gau k dij vr̃i. Nam fide statis.

a Statui aũt Ca. ij. b Iocipm apud me: ne iteꝛ i tristicia ve c nirẽ ad vos. Si ei ego cõ d tristo vos: t q̃s est qui me e letificet nisi q̃ ꝓtristatur ex f me. Et hocipm scripsi vobis vt nõ cũ venero tristiciam sup tristitiã habeam g de q̃b̃ oportuerat me gauh dere ꝑfidẽs in oĩb̃ vobis

k q̃ meũ gaudiũ oĩm vr̃m ẽ l nã ex mlta tribulatõe t ãgustia cordis scripsi vob̃ ꝑ m multas lachrymas. nõvt n ꝓtristemi: ḃ vt sciatis quaz o charitatẽ hẽam abũdãt̃ p in vobis. Si q̃s ãt ꝓtrista q uit me: nõ me contristauit r ḃ ex ꝑte: vt non onerẽ oẽs s vos. Sufficit illi q̃ ciusmo t di est: obiurgatio hec q̃ fit u a plurib̃ ita vt ecõtrario x magis donetis z ꝑsolemi a ne forte abũdãtiori tristi b cia absorbeat q̃ ciusmodi c ẽ. Propter qõ obsecro vos d vt p̃firmet. i illũ charitatẽ e Jõ ei t scripsi vob̃ vt cognoscam experimentum f vestruz. an in omnib̃ obe g dientes sitis. Cui autem

dã qui eũ contristauerat. .s. ille enormis fornicator q̃ vxorẽ ꝑris sui hẽbat. vt hĩ. j. Cor. v. t diuisicht in duas ꝑtes. q̃z p̃ oñdit q̃lit eũ ꝓtristauit. scḃo de pena ei̇ ait: ibi. Sufficit illi. Circa pmũ dicit. r Sicḃs ãt contristauit me. t accipit ſi pro q̃: ille nephari̇ ꝓtristauerat eũ. s Nõ me cõ tristauit. .s. totaliter. t Sz ex ꝑte. i. fm q̃d. ẽ ei duplex ẽsticia. vna q̃ absorbet t detinet rõz. t ista fm ꝑm nõ cadit in sapientẽ. nec fuit in apl̃o. alia q̃ aliq̃ntulũ turbat rõz. quã do q̃s turbat de malo alicui̇. t hec fuit in apl̃o. tñ q̃ letabatur de bonis alioz. iõ subdit. v Vt nõ onerẽ oẽs vos imponẽdo vobis oibus ḃ onus. .s. q̃ ꝓtristauerim̃ me. nã multi vim̃ me lenificauerẽt ex sua bona conuersatione.

x Sufficit. ḃ p̃fir apls ait de pena illi̇. t q̃z pene medicine sunt ꝫ morbũ pcti. iõ securi̇ ẽ de pena debita remittere q̃ eã aggrauare. sic securi̇ ẽ vt medicina debili q̃ nimis forti. ꝓt qõ dicit pbs. v. ethi. q̃ epicheias ẽ diminutio penaz. t sic facit ḃ apls t ad ḃ alios inducit. di.

z Sufficit illi q̃ hmõi ẽ. .s. dicto fornicatori. y Obiurgatio hec q̃ fit a plurib̃. i. q̃ ẽ tãmanifesta sicut est separato a cõitate q̃ excõicatõz quod fcm fuit de illo fornicatore. q̃z traditus fuit sathane ad affligendũ ad hoc. vt hĩ. j. Cor. .v. Si em duri̇ corrigere posset despare quod ẽ pessimũ iõ subdit. z Ita vt ecõtrario magis donetis. aliquid remittẽdo de pena debita ꝓt piculo ꝑsonis.

a Et ꝑsolemi. ingerẽdo eoz̃ exẽpla q̃ sustinẽdo penam ꝓ suis pctis pacienter ꝑecuti fuit gtiam dei t aliq̃s maioꝛ q̃ haberẽt ante lapsum. Ne forte abũdantiori tristitia absorbeat. p delpatõz. vt dictum est.

c Propt qõ obs̃. vo. vt p̃fir. in ij. ca. viam: oñdẽdo ei si gna charitatis. d Jõ ei t scpsi. supple vobis ista.

e Vt ꝓnoscã expim̃. ve. i. experientiã scti vr̃i. c An i oĩb̃ obediẽtes sitis. ḃ dicit q̃ ꝓus mãdauerat ipm puniri t obediẽrũt t mõ mãdat aliq̃d de pena remitti. qõ si faciẽt apparebit eoz̃ obediẽtia ꝑfecta. t q̃ debeãt ḃ sacẽ odit di. g Cui aũt aliq̃d donastis t ego. q̃ ei ipi remiserunt aliquã penã debitã alicui. t rogauerant etiã apostо-

lū q̄ ihc remitteret. ipe aĉ̄epit petitionē eor: tū cū discre
tiōe: tō subdit. b In psona xp̄i. q̄ non pōt errare. aliq̄t
eñ remittere nō expedit bonou xp̄i ꝛ ecclie. i Vt nō
circūue. a sathana. i. vt nō decipiamur a dyabolo: q̄ aliq̄
tentat plato⁹ o nimis aspera correctiōe sub spē zeli iusti
cie: ꝛ aliq̄n de nimis
parua sub spē mise
ricordie: tō subdit.
k Nō eñ igno. co
gi. ci⁹. s. sathane: q̄
intelligendi ē in ge
nerali: q̄ semp intē
dit homies decipe.
In spāli vo nō p̄t
scirintili a deo et ab
eo cui reuelauerint.
l Cūvenissem aūt.
Hic ponit scda cā
dilatōis aduēt⁹ ap̄li
apud corinthios q̄
est ne fruct⁹ maior i
pediret apud alios.
Circa q̄ oñdit p̄mo
sui itineris, pcessum
scōo, pcessus fructū
ibi. Deo gras. Circa
p̄mū dic̄ l Cū
venissez aūt troadē
,pter enāgeliū xp̄i. i. ,pter p̄dicationē euāgelij. m Et
ostiū mihi aptū esset. i. copia deuotor⁹ cū deuotiōe pata.
n In dño. i. p dñm: hoc dicit: q̄ oportet q̄ p̄ma pparatio ad gratiā sit a deo: f̄m q̄ dī C. ren. iiij. ca. C̄ouerte nos
dñe ad te ꝛ conuertemur. o Nō habui requiē spūs meo.
id est voluntati mee in xp̄o firmate. q̄ videbā copia data
ad audiendū: ꝛ p̄dicare nō poterā: ꝛ hui⁹ cām subdit cū
dicit: p Eo q̄ nō inuenerim tytū frē. duo eñ iminebāt
ap̄lo fideā. s. resistere hereticis ꝛ infidelib⁹: ꝛ p̄dicare volentibus audire: vtrūq⁹ vo p se sufficiēter facere nō poterat
sed si tytū inuenisset p se restitutisset aduersarijs ad q̄ rectit maior sciētia: ꝛ p tytū p̄dicasset: q̄ ad hoc sufficiebat:
ꝛ erat magis eloquēs in lingua greca. licz eñ ap̄lus omīs
linguas sciret loqui: tū magis facūdus erat in hebrea: et
,pter hoc ap̄lus tūc nō retrāsit in troade: ideo subdit.
q Sed valeciēs eis. i. fratribus xp̄ianis. a Profectus suz macedo. hoc aūt scribit ap̄lus corinthijs: q̄ tūc
tyt⁹ erat apud eos ad sedandū eor⁹ dissensiones: ꝛ sic erat
in cā dilatōis aduēt⁹ ap̄li ad eos. b Deo aūt gras.
Hic p̄mo ap̄lus oñdit itineris sui fructū. et diuidit i duas
ptes: q̄ p̄mo fructū hūc oñdit. scōo ab hoc fructu falsos
ap̄los excludit: ibi. Et ad H. Circa p̄mū dicit: b Deo
aūt gras. nā ois opatio bona p̄incipaliter a deo attribuēda.
c Qui semp triūphat nos. i. facit nos triūphare de hereticis p̄ diuulgationē fidei. vj. Nō poterāt resistere sapie
ꝛ spūi q̄ loq̄bat ꝛ de psecutor⁹ ib⁹ facit nos triūphare p pa
tientiā: f̄m illud. Mobile vincēdi gen⁹ ē patia. vincit q̄ patit si vis vincere disce pati. d Et odorē notitie sue ma
nifestat p nos. Notitia vo de deo habita p scias hūanas
solū illuminat intellectū: vt q̄ de⁹ ē vnus imutabilis eternus: ꝛ hmōi. ꝛ notitia de deo p sacrā scripturā hita: vt q̄
deus ē redēptor: glificator: ꝛ hmōi. inflamat a affectū ,pt
q̄ est odorifera: Cañ. j Currem⁹ l odorē vnguētor⁹ nor⁹.
e Quia xp̄i bon⁹ odor sum⁹. p̄dicādo xp̄i doctrinā exemplo ꝛ verbo ad honorē dei: differēter tū bonis ꝛ malis
tō subdit. f Illis quidē. i. malis. g Odor mortis i
mortē. q̄ ex hoc mouenk ad inuidiā ꝛ odiū ꝛnos p̄dicātes q̄ mortificāt animā: gratiā auferētes. ꝛ ducūt ad mortē eternā. h Illis aūt. i. bonis. i Odor vite in vitā.
q̄ p hoc inducunt ad dei dilectionē q̄ vinificat h̄ p gratiā
ꝛ ducit ad vitā beatā. k Et ad hec. Hic p̄r ab h̄ fructu falsos ap̄los excludit. o. Et ad hec. i. ad p̄dicandū hāc
doctrinā tā sanctā ꝛ purā. l Quis tā idone⁹. q. d. pfen

allquid donastis: et ego.
Maz ꝛ ego q̄ donaui siq̄d
b donaui ,pter vos in psona
i xp̄i: vt non circūueniamur
k a sathana. Nō eñ ignoramus cogitatiōes eius. Cū
venissem aūt troadē ,pter
m euangeliū xp̄i: ꝛ ostiū mihi
n apertū esset in dño: nō ha
p bui requiē spiritu meo: eo
q non inuenerim tytū fra
q trem meū: sed valefaciens
a eis ,pfectus sum i macedo
b niā: deo aūt gras⁹ q̄ semp
triumphat nos in xp̄o iesu
o ꝛ odorem notitie sue mani

doapli quos recepistis nō sunt hmōi: ꝛ veri ap̄li ihu xp̄i
q̄ ,phat p̄r. d. m Nō eñ sum⁹. s. nos veri apostoli.
n Sicut plurimi. s. pseudoap̄li. o Adulterātes vbū
dei. adultera eñ dī mulier q̄ semē suscipit ab alio ḡ a ,p
prio viro. semē aūt est vbū dei: Ja. viij. q̄ ,pter dei glo
riā ꝛ honorē suscipiendū ē ad p̄dicādū: ꝛ ideo qui ,pter q̄stū
vel vanā gloriā illō
p̄dicāt adulterant:
q̄ faciebāt falsi apostoli. p Sz ex sin
ceritate. i. pura intē
tiōe nos veri ap̄li p̄
dicam⁹: q̄ debet fie
ri ,pter tria q̄ subdūtur: cū dī. q Sic
ex deo. i. sicut missi a deo sum⁹ cui⁹ nū
cij ꝛ ministri debēt ee
pturi: Jeui. xj. c. Sāc
ti eritis q̄n ego sanctus suz. ꝛ sic habet
p̄mū. secūdū tangit
cā dī. r Coā deo
id est ipo vobis assistēte in cuius p̄ntia
oportet loq̄ pure et
sancte. tertiū ibi: s In xp̄o loquimur. i. de xp̄o qui est
purissimus. ꝛ sic patet q̄ p̄dicatio nr̄a debet esse sincera
rōne mittētis: assistētis: ꝛ materie p̄dicabilis.

festat per nos in omī loco:
e q̄ xp̄i bonus odor sumus
deo in bis q̄ salui fiūt: et in
f bis q̄ peunt. Alijs quidez
g h i k l m n o p q r s odor mortis i mortē. alijs
aūt odor vite i vitā. Et ad
hec ds tā idoneus. Nō enī
sum⁹ sicut plurimi adulte
rātes verbū dei s ex sincera
tate sicut ex deo coram deo
in xp̄o loquimur.

Capitulū. iij.

a Incipimus iterū nos
metipos cōmendare
b Aut nūq̄d egem⁹ sic quidā
c cōmēdatitijs epl̄is ad vos

Secūda ad corinthios ca. ij. vbi dī in postilla. Adulterantes verbū dei. Zēdimo.

s Yper hoc verbū: Adulterātes. i. falsa admiscētes
ꝛ p̄ volūtate nō ,p p⁹ole p̄dicantes hec in glo. vñ
nō solū ex pte finis debiti dicit q̄s adulterari vbū
dei. s. q̄ ,pter questū vel vanā gloriā: sed etiā p̄iculosi⁹ videt adulterari vbū dei q̄ corrupta doctrina veritatē violant admiscēdo eam veris de q̄bus f̄m glo. Esa. xij. ca.
C. aupones in vino aquā miscent. Item in hoc q̄ sequit.
Sed ex sinceritate. quartuo: tanguit q̄ requirunt i sana
verbi dei p̄dicatiōe. p̄imū est q̄ sit ex recta intentiōe. s. nō
,p questu seu vana gloria: vt dictum est. ꝛ de hoc dicit: Ex
sinceritate. secūdū est q̄ sit sine admixtiōe aliene doctrine que in sacro eloquio nō habet fundamentū seu i recta
rōne naturali que a deo est: de quo dicit: Sicut ex deo. s.
discim⁹ in scripturis ab eo reuelatis seu lumie naturalis
rōnis nobis oñis. tertiū est q̄ sit sine aliqua hypocrisi
ficiōe de q̄ dicit: Coā deo. quartū est q̄ nō alta nec plusq̄ oporteat excedētes ꝛc.

Capitulū. iij.

f Incipim⁹. Postq̄ ap̄lus ,pparauit animos auditorū: hic ,pter ,plequit p̄incipale ,positū de ministris ecclesie p̄tractando. Circa q̄ sciendū q̄ p̄mo
bonos cōmēdat. scōo malos vituperat. x. ca. p̄ma adhuc
in duas: q̄ p̄mo cōmendat nouū testamēti misteriū. scōo
exhonrat ad hmōi mysteriū vsum ca. vj. p̄ma in tres: q̄ p̄mo cōmēdat misteriū nouū testamēti ex ei⁹ dignitate. secūdo ex vsu ca. se. tercio ex fine ca. v. p̄ma adhuc in duas
q̄ p̄mo remouet quādā obiectionē. scōo ponit misteriū
ecclie cōmēdationē: ibi. Qui ꝛ idoneos. Circa p̄mū sciēdū q̄ cū paul⁹ cēt vn⁹ de missis discipulis: posset aliqs obijcere q̄ ipe vellet seipm cōmendare ꝛ ,pria laudē querere
ministros ecclesie cōmendando. hoc aūt remouet apostol⁹
duplicit. oñdens p̄mo q̄ talib⁹ nō indigebat. scōo q̄ eam
nō ,phebat: ibi. Fiducia aūt. dicit igit. a Incipim⁹ iterū nos metipos cōmēdare. q. d. nō: ꝛ ad manifestatiōs veritatis ꝛ reph̄ensionē falsitatis. hoc dicim⁹ ad honorē dei.
b Aut nūq̄d egem⁹ sic quidā. i. falsi ap̄li. c Cōmēdatitijs epl̄is. i. ad nr̄as cōmēdatiōes. d Ad vos. i. missis

ab alijs. e Aut ex vobis missis ad alios.tales em̃ epistolas impetrabãt falsi apli ad magr exortquẽdũ questũ. q.d.aplus talib⁹ nõ indigem⁹: t subdit cãm huius di. f Epla nra.i. nre dignitatis manifestatiua. g Vos estis.q̃ me estis q̃rere si ad fidẽ. h Scripta i cordib⁹ nris. qr recentẽ memoriã de ipis habebat. i Que scit. intẽtũ notũ est oib⁹ q̃ a me estis instructi. k Et legit intẽtũ exẽplo vii ex citarit ad bonũ alijr ad reuerentiã vestri q: cõuersio infideliũ pncipalit ẽ attribuẽda deo:aplis vo misterialit tm: ideo subdit. l Manifestati qm epla estis xpi. tangit pncipalit opantis. m Ministrata a nobis.ga misterialit coopati sum⁹. n Et scripta nõ attramẽto.qõ est delibile. o Sz spũ dei viui.i. spũsãcto vitificate cordia. moysi. q Sed in tabulis cordis.i. in cordib⁹ p charitatẽ dilatatis. r Carnalib⁹.i. tractabilib⁹ y obedientiã ꝓmptã t Fiduciã aũt. Nõso q̃ hoim cõmẽdatiõe aplus nõ indigebat. hic ꝑr oñdit q̃ ea nõ ẽrebat p ꝑ q̃ quicq̃d agebat boni nõ sibi sed deo attribuebat: ideo dicit: Fiduciã aũt talẽ habem⁹.i. audaciã sic loquẽdi. s Nõ q̃ sufficientes sim⁹ cogitare.qõ est min⁹ q̃ dicere vel facere. Et per ꝑs si istud qõ ẽ minimũ in huanis actib⁹ deo attribuit: t illud qõ est mai⁹. a Nobis q̃si ex nobis.q.d.licz.n. agã p liberũ arbitriũ nõ tñ ex me: q: libex arbitriũ nõ est cã sufficiẽs boni opis sine diuĩa monitiõe:t sic liberũ arbitriũ saluat cũ dicit: A nobis.t grauiã dei cõmẽdat cum dicit: b Quasi ex nobis. t sic tollit duplex error. vn⁹ illoꝝ q̃ dixerũt liberũ arbitriũ nihil agẽ in meritorio ope q̃ totũ est a deo:qr nõ eẽt remunerãdũ. Alĩ⁹ ẽ error pelagij dicẽtis q̃ inchoatio boni opis ẽ a nobis. cõsummatio aũt a deo q̃ tollit q̃ hoc qõ dicit hic:q̃ in bona cogitatiõe deus opat.pncipiũ aũt boni opis ex gte nra est cogitatio ipa. motio aũt ꝑmi mouẽtis requirit in mouẽtib⁹ fecũdis:q̃ disponit oia suauiter: ꝑpter qõ mouet oia ad fines suos ꝓsequẽdos fm̃ ꝺditionẽ nature ipoꝝ.t iõ illa q̃ꝝ nã est vt sint libere volũtatis:libere mouet ad actus suos.s. creaturas rõnales alias aũt nõ libere.t accipit hic libere t nõ libere: put mot⁹ ẽ in creatura: qr ꝑput est deo libere facit quicq̃d facit. c Qui t idoneos. Hmora obiectione:hic ꝑr cõmẽdat ministros ecclesie:t ꝓmo ẽtũ ad officiũ dignitatẽ.scõo ẽtũ ad cognitiõis excellentiã:ibi. Habẽtes igit.ꝓma adhuc i duas: qr ꝓmo ostẽdit nouũ testamẽt ẽ veterẽ differentiã.scõo ex h arguit ministroꝝ no.testa. dignitatẽ:ibi. Q si ministratio. Dicit aũt aplus q̃ sufficiẽtia nra ex deo ẽ:iõ ꝛtinuãs se dictis subiũgit. c Qui. scz deus. d Nos fecit ministros no.testa. deus em̃ disponit oia suauiter in ẽtuz dat vnicuiq; rei virtutẽ exequẽdi ꝓtã opationẽ ad cõsequẽdũ debitũ fiñ:ꝑpter q̃ deus dedit aplis spũsancti donũ: vt eẽnt idonei ad exequẽdũ suũ officiũ nisi ponerẽt impedimẽtũ a pte recipiẽtiũ.officiũ aũt coꝝ fuit misteriũ no.testa.ad q̃ exequẽdus illos idoneos fecit. e Non lra sed spũ.qz no.testa. non fuit datũ aplis p scripturã:ḧ p infusionẽ spũsancti illuminãtis cordia coꝝ in cognitiõe veritatis:t inflamãtis effectũ p dilectiõe charitatẽ:ꝑpt q̃ dñs lex spũs:testamẽtũ aũt vet⁹ lex lre:qr scripũ fuit in libro t aplum sanguie: vt habet Exo.xxiiij. t ḧ ẽ differẽtia vet. t nouũ testa. habet Hiere. xxxj. Ecce dies veniunt dicit dñs t feriã domui isrl t domui iuda fedus nouũ.nõ fm̃ pactũ q̃ pepigi cũ patribus viis tc. Et subdit cã quare nouũ testamẽtũ dñs: t vetus testm̃ lex lre.cũ dr. f Lra em̃ occidit: qr testamẽtũ vet⁹ cognitionẽ peccati dabat:nõ tñ gratiã.t sic augebat cõcupiscẽtias occasionalit ex malicia humana:q̃ semp nitit i vetitũ: t sic augmẽtabat pcm̃ q̃ occidit: vt plen⁹ dictus fuit Roma.vij.ca. g Spũs aũt vitificat.s.sanctos i quo data est lex noua: vt dictũ est: ꝑpt q̃ fuit necessaria post legẽ veterem. h Q̃ est ministratio. Hic ꝑtr ex dictis arguit excellentiã t dignitatẽ ministroꝝ no.testa.qz misteriũ ve.testa.q̃ fuit min⁹ habuit gloriam t dignitatẽ anteã: sicut ꝓz in aaron ẽ in filijs eius ex decursu ve.testa. t multo magis misteriũ no.testa.q̃ est maius habet gloriã annexã ẽ dignitatẽ. Nul⁹ igit rõnis ꝓmo pointe vim tẽ.scõo remouet obiectionẽ:ibi. Nã nec gloriatũ. C irca ꝓmũ dicit: b Q̃ si ministratio mortis.i. misteriũ vetesta.q̃ dicit ministratio mortis occasionalit rõne dicta. i Lris deformata i lapidib⁹.i. in tabulis lapidẽis moysi traditis. k Fuit i gria.i. in reuerẽtia. l Ita vt tẽ. ꝑpter gloriã vult⁹ eius.i. ꝑpter claritatẽ vultus eius. vbi em̃ nos habem⁹. Facit coemũtã Exo.xxxiij. alta translatio hz. Facit splendidã. apparebat em̃ in facie moysi quidã radiꝰ ꝓcedẽtes sursum angulariter in figurã comunẽ. m Que euacuat. qr ver⁹ restm̃ cessat euãtẽte nouo. q̃tũ ad ceremonialia t iudicialia mõ supius dicto. Ro. iij.ca.t plen⁹ dicet in epla ad hebr. o Quõ nõ magis ministratio spũs.i. misteriũ nouẽ legis q̃ cõmiffuz est aplis. o Erit i gloria.i. in honorẽ t reuerẽtia.q.d. mlt omagis hz esse.vñ adhuc subdit. p Nã si mini.dã.i. veteris testamẽti q̃ dr dãnatio occasionalit: in q̃tuz malicia hois nitit in vetitũ: t sic in trãsgressionẽ ꝑcepti q̃ est motus culpe t ducit ad mortem gehẽne: t hec materia.s. quõ lex erat occasio peccati fuit pertractata diffuse: Ro. vij.ca. q Multo magis abũdat ministe. iustitie.i.no. testa.i quo dat spũsancti gra iustificãs. r In gha.q.d. imo plus. s Nam nec glorificatũ. Hic remouet obiectionẽ que posset fieri:qr possent dicere q̃ licz no.testa.sit excellentiꝰ veteri:tñ hoc est modicũ. ideo nõ est derelendum ꝓter nouũ:sic dicebãt illi q̃ simul cũ eu⁹gelio legalia obseruabãt: ideo ꝑhibet ostẽdit: q̃ nulla gloria habeat ve.testa.in cõparatione ad nouũ dicẽs. t Nã nec gloriosum est qõ clarum.i. ve.testa.qõ trãsijt. t In hac pte.i. in cõparatione ad nouũ:qõ est ps t hereditas nra. v Propt excellentẽ gloriã no.testa.sicut stella licz habet aliquã claritatẽ:compata tamẽ ad solẽ obscurat. Addunt etiã ad ḧ aliam rationẽ. illud eñ quod dat ꝓ modũ trãseũtis nihil est respectu semp manẽtis. vetus autẽ testamentũ trãsijt sicut impfectũ adueniente pfecto. nouũ aũt semp manebit:quod inchoatur in via t pficitur in patria. Luce.xxj. Celum t terra transibunt verba autem mea non transibunt.t hoc est quod dicit. x Si eñ q̃ euacuat.s. vetus testamentũ. y Per gloriam est.id est habens aliquam reuerentiã t honorem. z Multo magis quod manet.scilicz nouum. a In gloria est.id est debet esse.

b Habētes igit talē spē: Hic pīter ostēdit excellentiā ministrorū ecclesie ꝗtū ad cognitionē. Ad cui⁹ declarationē accipit illud qō habet Exo. xxxiij. s. q⁹ moyses velata facie ppō loquebat: ad designandū q⁹ veritas in ve. testa. figuris z enigmatib⁹ erat velata: q⁹ oia cōtingebāt eis i figura. i. ad Cor. x. Illiquid vo pōt velari duplicit, vno mō ex pte rei q̄ dz videri. s. qñ sup eā ponit vela men: alio mō ex pte vidētis. s. qñ velamē ponit sup oculos ei⁹: z vtroq; mō erat velamē in vere. testa. s. ex pte rei: q⁹ veritas erat velata figuris: vt dictū est. ex pte vidētis quo⁹ malicia vt in plurib⁹ impediebat a cognitione veritat: q̄si quod dā velamē oculoꝝ mētis. vnde Sap. j. In maliuolā aiam nō introibit sapientia. primo aūt velamē amotū ē p xpm q⁹ p xpm figure fuit explete z explanate in cuius signū velū templi scissum fuit i passiōe ei⁹ Ju. xxiij. Secundō aūt velamē adhuc manet in iudeis obstinatis: sed in illis q̄ receperūt fidē amotū est vtroq; mō: q⁹ p gratiā spūssanci illuminante possunt p̄clari videre veritatē: z hoc ē qō dicit: b Habētes igit talē spem. s. q⁹ glia no. testa. manet in eternū. c Multa fiducia vtimur. i. nos⁹ officiū exequmur nos mīstri ecclesie. a Et nō sicut moyses &c. z p⁹ ex dictis lra vsq; ibi. b Sed obtusi sūt sensus. i. oculi mētales. c Vsq; in hodiernū diē. ꝗtum ad iudeos obstinatos. d Idipm vela. in le. ve. te. ma. nō revelatū. i. amotū a corde coꝝ: licz sit amotū ab ipa re p xpm: vt dictū ē: iō subdit. e Qđ in xpo. i. p xpm. Euacuat. cetera patēt ex dictis vsq; ibi. f Cū aūt cōuersus fuerit. s. pplus isrl circa finem mūdi. g Auferet velamē. de corde ipoꝝ. h Dns autē spūs est. i. spūssanct⁹ ē liber z libertatis dns: iō sḡdit. i Vbi aūr spūs dñi ibi libertas. s. p̄cipādi veritatē remoto velamine ab oculis mētis: iō subdit. k Nos vo. s. xpiani et potissime eccle ministri. l Revelata facie. i. mēte que dicit facies spūalis in ḡtū ibi viget cognitio intellectualis: sic oēs sensus in facie coꝝpi. m Gloriā dñi. s. ihu xpi z nō solū moysi. n Speculātes. i. in speculo rōis cognoscentes: z q⁹ cognitio fit p assimilationē cognoscētis ad cognitū: ideo sequit. o In eam. imagi. transformamur a claritate. s. naturalis cognitiōis z ḡce. p In claritatē. visiōis beate. q Tāq̄ a dñi spū. q⁹ b nō inest fidelib⁹ ꝓpria virute: ꝫ spūssancti eos ducēt: Roma. viij. Qui spū dei agunt hi filij dei sunt.

In ca. iij. vbi dicit in postilla. Nam nec glorificatū est qō claruit. Additio.

Ab Hoc qō dī. Nā nec glificatū est qō claruit &c. exponit vno mō i glo. sic. Nā qō claruit. i. moyses. In hac pte. s. in facie nō ē glia. Propt excellentē gliā: q̄ est in no. testa. vbi pueri videt gloriā dei. i. cōpatōes b⁹ excellētis glie: q⁹ nulli ꝓfuit glia vult⁹ moysi: iz b fuit culpa illoꝝ nō sua. hec aūt glia multo maiō: est q̄ abūdat vt p q̄ purificati hoies absterſa caligine possunt videre gloriā dei: b in glo. q̄ magis videt Alona lre: eo q⁹ p̄cedēt⁹ apl⁹us loquēs de moyse dic: q⁹ filij isrl nō poterāt intēdere in facie moysi ꝓpter glia vult⁹ ei⁹: ex q̄ possent sumere pseudoapli quodāmō occasionē arguēdi q⁹ legalia a deo data p moysen. q̄ tāte excellētie fuit vt vult⁹ ei⁹ sic gliaret nō erāt eius cuāda etiā tpe euāgelij. Ad qō rndet apl⁹us: q⁹ nec glificatū ē qō claruit tē. vt expositū est tē.

Capitulū. iiij.

a t Deo būtes bāc admb nistrationez iuxta qō c misc̄diam ꝓsecuti sum⁹ nō d deficim⁹ ꝫ abdicam⁹ occulf ta dedecoris: nō ambulāg tes i astutia: neq; adulterā b tes ꝙbū dei: ꝫ in manifesta i tiōe veritat⁹ cōmēdātes nosk metipos ad oēm ꝓsciaz bo l minū coram deo. q⁹ si etiaz m optū ē euāgeliū nr̄m i bis q̄ peunt ē optū: in qb⁹ de⁹ n b⁹ seculi excecauit mentes o infideliū: vt nō fulgeat illu p miatio euāgelij glie xpi: q̄ q⁹ est imago dei. Nō enī nos r metipos predicam⁹: ꝫ iesū s xpm dñm nostrū. Nos aūt t ꝙos vros p ibm: qñ de⁹ muni spiritu.

Capitulū. iiij.

Deo būtes. i. Postq̄ apostol⁹ cōmēdauit no. testa. ministrū. hic p̄ir ostēdit h⁹ misteriū vsus. z primo ḡtū ad opatōes boni. secōo ḡtū ad tolerantiā mali: ibi. Habem⁹ igit thesaurū. prima i duas: q⁹ p facit qō dictū est. iccirco quādā obiectōes excludit: ibi. Et si opū ē. Circa primū dic. a Iō ha. bāc ad. i. misteriū tante dignitatis vt p̄dictū est. b Iuxta quā misericordiā cōsecuti sum⁹. nos ecclie mīstri ad ꝫ dei ꝫaz vocati. c Non defi. ab vsu z executiōe ipi⁹ez. pmpte et debite exequmur. d Sz abdicam. i. abiciam⁹, e Occulta dedeco. i. sordes pctoꝝ nō solū q̄ exteri⁹ patent: ꝫ etiā q̄ interi⁹ latēt. f Nō ambu. i astutia. i. in simulatiōe z hypocrisi. g Neq; adulte. ꝙ dei. exponat: vr. ē. dictū ē. ij. ca. b Sz in manifestatiōez q. d. nō p̄dicam⁹ ꝓpt ꝗstū vel ꝗtā laudē: ꝫ ꝓpt manifestatiōez divine veritatis: ad dei gliaz z fideliū salutē. l Cōmendātes nosmetipos ad oēm ꝓsciaz boim. i. nō cōmēdabiles nos reddim⁹ i ꝓsciētijs boim: ꝫ qm̄ boies decipi p̄t: nō aūt deus q̄ intuet corda. j. Re. xvj. iō addit. Coram deo. sic igit tria tāgit hic q̄ facilit ad debitā executiōez misteriꝝ ecclīastici. s. exterioꝝ z interioꝝ mūdicia: recta intētio: doctrina sana. k Qz si etiā aptū ē excludit obiectiōs q̄ fieri posset ꝙ dicta: dixit ei se docere i manifestatiōe veritatis: posset aliqs obijcere in Zuli: eo q⁹ milti dicebāt sibi: z sic nō erat i rectis ei⁹ vitas manifesta. Ad ꝫ rndet apl⁹us q⁹ ꝫ nō ꝙuenebat ex pte sue p̄dicatiōis: ꝫ ex malicia dicētiū q̄ ipediebat eos cognōscē vertarē. vñ Sap. j. In maliuolā aiaz nō introibit sapia. ꝫ est q̄ dī: k Qz si etiā ap. est euāgelij nr̄m. aliqbus ei⁹ vitatē nō capiētib⁹. l In his q̄ peūt ē optū. i. pcedit ex malicia coꝝ. m In qb⁹ de⁹ b⁹ seculi. ꝫ exponit dupl⁹. vno mō de creatore b⁹ mūi: q̄ ex demerito taliū retrahit lumē sue gr̄e ab eis z iuste. z sic p ꝓis excecant ex se. Alit de ꝙabolo qui imitant⁹ secularit viuētes: z sic p⁹ dicit de⁹ b⁹ seculi. sic dī: ꝓnceps b⁹ mūi: Jo. xvj. Nūc ꝓnceps h⁹ mūi ejcit foras. n Excecauit seclares. viuētes auertēdo eos a vitate. o Vt nō ful. il. euā. glie xpi. in coꝝdib⁹ coꝝ. p Qui. s. xps. q Est ima. dei ꝓis: z p ꝓis ē fontalis plenitudo lumis: sm q⁹ dī Heb. j. Qui cū sit splēdoꝝ z figura sube ei⁹ &c. Sz q⁹ supi⁹ vocauit euāgeliū suū. z ꝙ vocat euāgeliū xpi. posset aliqs credē esse duplex euāgeliū: iō ꝫ remouet ꝙ q⁹ euisdē euāgelij xps est actor: apl⁹s aūt mīster nr̄i: z ꝓdicator. d. r Nō em in nobis met. tanq̄ actores euāgelij. s Sz ibm xpm do. no. nr̄i t Nos aūt ser. ve. p ibm admistrādo vob doctrinā xpi: qō declarat ꝙ ꝓis dicēs. v Qm̄ de⁹ q̄ di. de tene. luc̄

splēdescere.s.lucē corporalē creando: ꝛ ipam a renebris separādo:Gen.j. ꝛ Ipe illuxit in cordib⁹.i. ꝓsit lucē spūalē infudit ad cognitionē euāgelice veritatis.nō solū ꝓ nobis ꝑ alijs.ió subdit. ꝝ Ad illuminatiōes scientie claritatis dei.ꝛ.ad manifestationez notcie diuine

z In facie ihu xpi id est relucētis in facie ei⁹ inḡntū ꝙ notīa diuinā q̄ tradit i euāgelio cognoscit ipe xpc. a Habemus aūt. Hic ꝓiter agit de vsu misteri ecclie xpi ad tolerātiā mali. Circa qō ꝑ oñdit patiz mīstroruz ecclie. scdo cām hui⁹ patie:ibi. Sēp mortificatiōz. tercio manifestat virtutz: ibi. Semp em nos. Circa ꝓmū dicit cōtinuādo se ꝑdictis.

a Habem⁹ aūt thesaurū.i.illuminatiōes dei dictam. b In vasis ficilib⁹. q.i ꝺ mōdo sum⁹ ꝓeptibi les plone tribulationib⁹ ꝛ angustijs exposite. c Vt sublimitas.i. illud magnū qō facim⁹ i edificatiōe ecclie ꝛ gentium cōuersione.

d Sit virtutis dei ꝛc.i.deo totum attribuat ꝛ nō hūane potentie diuitijs vel sapientie: qō posset fieri si aplī fuissent potētes diuites ꝛ honorati:sicut est ō lege machometi: ꝟ ꝛtrariū fuit in aplīs:ió subdit. e In omni.tribu.pa.ꝟ nō angustia.ille angustiari dr ꝓpie q̄ nō videt sibi patere aliq̄ remediū in tribulatiōe: ꝛ sic est de ꝓfidētibus i hoc mūdo:ꝓpter qō angustiant in tribulatiōne q̄ sibi deficit mūdanū remediū:ꝟ sancti nō angustiant:q.i in tribulationib⁹ adest eis solatiū diuinū. f Apostamur.i.depauperamur.ꝛ dr a pozos grece qō est paup latine. g Sz nō destitui.qz sancti parū curāt de subtractiōe diuitiaꝝ tē pozalīū:cū sibi remaneāt diuitie spūales:q̄ nō ꝑt violēter amoueri. h Persecutionē pa. fugiēdo de ciuitate i ciuitatē. i Sz nō derelinq̄mur. nā de⁹ est soci⁹ vbiq; itineris nr̄i. k Hūliamur.i. ꝓmimur. l Sed nō ꝑdm.q.nō sentim⁹ i nob debitā cām ꝑtristiōis. m Deij cimur.i.ad piculū mortis impellimur. n Sz nō pi.q. deus semp liberat suos:aliq̄n visibilit.sicut liberauit tres pueros de camino ignis:aliq̄n inuisibilit eos de ꝑtri miseria trāsferens ad quietē:Sap.iij. Nisi fūr oculis insipientiū mor.alli aūt ꝛt in pace. o Semp mortificatiōnē Hic ꝓiter oñdit patie cām.ꝛ ꝓmo facit ꝓpositū.scdo manifestat ꝙ effectū:ibi. Ꝓopt. Ad euidentiā ꝓmi ꝓsiderādū q̄ in xpo fuit duplex stat⁹.vn⁹ mortis inḡntūz carnē passibilē assumpsit in q̄ penalitates h⁹ vite ꝛ tandē mortē sustinuit:alius est vite inḡntū vita gl̄iosa q̄ vīebat occulte ꝛia sua a ꝓncipio sue cōceptiōis derivata fuit ad corpus in sua resurrectiōe:qz resurrexit in corpe gloriosō.hec est igit cā patie scrōz:ex ꝺ em q̄ spant firmiter ꝙsumari xpo resurgēn:patiēter sustinēt tribulatiōes h⁹ mōi in q̄b⁹ cōfoīant xpo patiēti: ꝛ ꝺ est qō dicit aplūs. o Semp mortifi.ihu xpi.i.ꝑmortatōez ipi patiēti. p In corpore nr̄o circūferētes.i. vbiq; tribulatiōes patiēter sustinētes.

g Vt ꝛ vita ihu.gloriosa. r Manifestet i corpo.in futura resurrectiōe in q̄ resurget corpus impassibile ꝛ incorruptibile. s Semp.n.cē.repetitio ē eiusdē sñie ad maiorē assertionē:ꝛ qz nō solū sancti patiēter tolerāt ꝓpt spē future resurrectiōis:ꝟ etiā qz aiant ad ꝺ exēplo xpi patiētis:ió ꝺdit aplūs. t Ergo mors.s.xpi. v In nob opat aiando nos ad tolerantiā passiōis.

qui dixit de tenebris lucez x splēdescere:ipe illuxit i cordib⁹ nr̄is ad illuminationē y scie claritatis dei in faciem a ihu xpi. Habem⁹ aūt thesaurū istū in vasis fictilib⁹: b vt sublimitas sit ꝝtutis dei ꝛ nō ex nobis. In omnib⁹ c tribulationē patimur:ꝟ nō d angustiamur. Apostamur ß ꝟ nō destituimur. e Persecutione patimur:ꝟ nō derelinquimur. f Hūliamur sed nō g confundimur. Deijcimur. h sed nō ꝑmus. Semp mortificationē ihu xpi in corpe q nr̄o circūferentes:vt ꝛ vita ihu manifestet i corpib⁹ r nr̄is. Semp em nos q̄ viui mus in mortē tradimur ꝓpter ihm: vt ꝛ vita ihu manifestet i carne nr̄a mortali

t Ergo mors i nobis opat: v vita aūt i vobis. Hūtes aūt

z cūdē spm fidei sic̄ scriptū ē credidi ꝓpter qō locut⁹ sū: ꝛ nos credim⁹: ꝓpter qō ꝛ loq̄mur:sciētes qm̄ q̄ suscitauit ihm: ꝛ nos cū ihu suscitabit:ꝛ ꝓstituet vobiscū a Oia em̄ ꝓpter vos: vt gra b abūdans p multos: grārū actiōe abūdet in gloriā dei

c Propter qō nō deficim⁹. d Sed licz is q̄ foris ē nr̄ hō e corrūpat:tñ is q̄ int⁹ est re f nouat de die i die. Id em g qō in ꝑsti ꝛ momētaneū et leue tribulatiōis nr̄e supra h modū i sublimitate eternū i ghe pod⁹ opat i nobis:nō ꝛtēplātib⁹ nobis q̄ vident sed q̄ non vident. Que em̄ vident ꝛpalia sunt:que aūt nō vident eterna sunt.

Capitulū. v.

k Cim⁹ em̄ qm̄ si terrestris domus nr̄a hui⁹

tientia aplor in ꝓsecutione positor.ꝺ. Ꝓpopt qō.i. ꝓpter aiationē exēplo xpi passi:ꝛ ꝓpter spē resurrectiōis in corpore imortali. d Nō deficim⁹.in tribulatiōib⁹.q.ꝺ.ad maiora sustinere pati sum⁹. e Sed licz is q̄ foris ē nr̄ hō corrūpat.i.ipa natura sensitiua tēdat ad corruptionē ex ꝓcessu etatis ꝛ pondere tribulatiōis. f Thīs q̄ int⁹ est.s.intellectiua nā. g Renouat. de die in ꝺ ē. ꝙ culpe purgationē ꝛ ei⁹ ꝺcīe. h Id em̄ qō in ꝓe.est.i. tribulatiōes tpis ꝑtis. i Momē.est ꝛ leue. qz sunt breuis durationis ꝛ parui ponderis respectu ꝑmij sumri: de quo ꝺdit. k In subli.cter.glo.pō.opat in nob expectātib⁹ ipm:ꝛ dr. In sublimitate.rōne dignitatis q̄ ē in ꝑmio Eternū.rōne durationis infinite. Pōdus.rōne ꝑcipientis:z qz ꝑciosa cōi mō loquēdi dicunt magni pōderis.vel aliter dr: Pōdus.qz ꝑmiū glie ḡtat totalit appetitū i deo: sic pond⁹ ḡtat graue i centro. l Nō ꝓtēplantib⁹ no.ea q̄ vident ꝛc.i. ista fūr i nob: qz nō attēdim⁹ ad bona tpalia ꝛ visibilia:ꝟ ad inuisibilia ꝑmūc:q̄ ꝑ fidē a sanctis firmissime credunt ꝛ ꝑ spem certitudinaliter expectant.

In ca.iiij.vbi dr in postil. In facie xpi ihu. ✠ Additio.

Ne qō dicit: In facie xpi.exponit in glo.i. ꝓpm

b q̄ est facies patris sine q̄ nō cōgscit. Capi.v.

Cim⁹ em̄. Hic ꝓiter cōmēdat mīsteriū no.testa. ex fide siue ex ꝑmio. Licz.n.ꝺ ḃ tenigerit ca.ꝓcēdēti. aliq̄liter ḃ tñ tangit m sḡl cōplete. et dividit i tres ptes.qz ꝓio tangit de hac ꝑmiatiōe.scdo de debita ad ipsam ꝑmiationē ꝑparatiōe:ibi.Et ió ꝑdimus. tercio de cā virtutisz:ibi. Oia aūt ex deo. ꝓma adhuc in duas.qz ꝑ agit de ḃ ꝑmio.scdo de ei⁹ desiderio:ibi. Nā ꝛ in ḃ ingem iscim⁹. Circa ꝓmū sciēdū:qz dicerat i fine.ca.ꝓce.q̄ ipi ꝛ alij aplī nō attēdebāt ad bona trāsitoria ꝑ ad etna: ió ꝓmuādo se ad dicta.ꝺ. a Scim⁹ ci.i.certitudinē hēm⁹ ꝑ fidē formatā. b Cum si terrestriz domꝰ nr̄a.i.corꝑ terrenū

nostrū qō se habet ad aiaz suo mō sicut domus ad inhabitantē. c Dissoluat.p morē. d Scedi.ex deo habo.nō ma.in celis. qō aliq exponūt de corpe glorioso in futura resurrectiōe hūdo qō dī hic. e Nō manufactā qz vtute nature nō erit glorioſū. f Sz ēnā.qz ab ēno a deo ꝓdinatā:sed

g habitatiōis dissoluatur:q edificatiōz ex deo hēm⁹ domū nō manufactā:ſ eternā i celis. Nām in ſ ingemiſci m⁹ habitatōez nraz q de celo est supindui cupientes: si tñ vestiti t nō nudi inueniamur. Nā t q sum⁹ in ſ tabernaculo ingemiſcimus grauati eo q nolum⁹ expoliari:ſ supuestiri:vt absorbeat quod mortale est a vita. Qui aūt efficit nos in ſ ipm deus:qui dedit nobis pign⁹ spūs. Audētes igit t sciētes:qm dū sum⁹ in hoc corpore pegrinamur a dño. Per fidē em ambulam⁹ t nō p spēm. Audem⁹ aūt t bonā volūtatē hēm⁹ magis pegrinari a corpe et ꝑsentes esse ad deū:t iō ꝑtēdim⁹ siue absentes siue ꝑsentes placere illi. Omnes em nos manifestari oportz añ tribunal xpi:vt referat vnⁿ q̄sq; ꝓpria corpis ꝓut gessit:siue bonum siue malu. Sciētes g timorē dñi hoīes suademus deo aūt manifesti sum⁹. Spero aūt t i cōsciētijs vris manifestos nos eē. Nō iterz cōmēdam⁹ nos vob:ſ occasiōez dam⁹ mur a dño.i.oportet nos esse separatos ab eo. z Per fidē em ambu.i. enigmatib⁹ tm deū cognoscim⁹. a Et nō p spēm.i.clare facie ad faciē:ꝓpter qō ſ dicit. b Audem⁹ aūt. Circa qō sciēdū q ad fortitudinē politica i ꝓculis mortis sufficit nō tristari irrōnabilit:ſ fortitudo infusa nō solū ſ facit: ſ etiā facit aliqñ i talib⁹ delectari: Eccl. v.ca. Ibāt apli gaudētes a ꝓspectu cōsilij qm digni habiti sūt ꝓ noie ihu cōtumelijs pati: et ſ ē qō dicit apls. b Audem⁹.sine trepidatione. c Et bonaz volūtatē habem⁹.i. delectatiōnē i mēte. d Magis pegrinari a corpe.i.dissolui onē hui⁹ corpis per mortē ſbire. e Et ꝑsentes esse ad deū.i. vt ꝙ ſ habeam⁹ clarā dei visionē t ꝑfectā fruitiōz. t sic appetitus gre vincit in sanctis appetitū nature. Per ſ aūt qō dicit apls ſ excludit errorē dicentiū alias sanctas a corpibus exutas a visione diuina retardari vsq; ad iudiciū:qz dicit apls. Bonā volūtatē habemus magis pegrinari a corpe:ꝙ mortē. Et ꝑsentes esse ad deū.ex quo ꝓz intentionē el⁹ esse ꝙ aie sancte nihil hūtes purgandū excute corpib⁹ statim sūt deo ꝑsentes ꝙ aptā visionē. f Et iō ꝑtēdim⁹. Hic ꝓnr agit de ꝓparatiōe ad hoc ꝓmiū ꝓsequēdū q ꝓparatio triplex est. scda ponit ibi. Sciētes igit. tercia ibi: Iraq; nos. prima aūt ꝓz paratio ꝙ ſ est:ꝙ hō ḡrit placere deo q est datoꝛ h⁹ ꝓmij. t ſ est qō dicit. f Et ideo.i. ꝓpter consecutionē gloriæ. g Cōtendim⁹.i. cū quada pugna resistim⁹ mūdo carni: t dyaboli tentatiōib⁹. h Siue absentes siue ꝑsentes.q.d. ad hoc incitamur. Siue absentes.i. cū sumus in ꝑsenti vita. i Siue ꝑsentes.deo ꝙ gloriā:supple vt poterimus. k Placere illi.ꝙ dicta resistentia. Et subdit hui⁹ resistētie cām.d. l Oēs em nos manifestari oportet añ tribunal xpi.i.ante eius iudiciarīa potestatē: vñ tangunt h ḋnēs cōditiōes extremi iudicij.ſ. eius inevitabilitas:ibi. Oportet nos.generalitas:ibi. Oēs.claritas:ibi. Manifestari.qz iudiciū apparebit omib⁹ iustis singulis videtibus oia bona t mala alio⁹. iudiciaria ꝓsōa:ibi. Ante tribunal.iudicis:sublimitas:ibi. Xpi qui.ſ.est verus homo t verus deus. m Vt referat vnusquisq;.i. pena vel ꝓmiū ꝓ his q̄ gesserit vīes in corpe. nec ꝙ hoc ecclesiunt a iudicio pueri q nihil i ꝓpio corpe meruerūt vel demeruerūt:qz diiudicabunt ſm ea q circa eos ab alijs sunt facta vel omissa:inq̄rum sunt ab alijs baptizati vel non.

n Sciētes. Hic ponit scda ꝓparatio ad ꝓmiū q est sollicitudo de salute ꝓximoꝝ:t diuidit in duas:qz ꝓmo ponit ſ sollicitudo. scdo sollicitudinis rō:ibi. Charitas enim xpi. Circa ꝓmū dicit apls. n Sciētes g timorē dñi.q valde timēdus ē dñs q oēs est iudicaturⁿ: vt dictū est. o Suadem⁹ ho.ſ.t moꝛes:qz vnicuiq; mādauit deus ō ꝓximo:Eccl.xvij. p Deo aūt ma.su.q videt corda q ta lia nō ꝑdicam⁹,ꝓt q̄stū vī,ꝓtā laudē:ſ intentiōe recta. q Spero aūt t i ꝓscī.ve.manifestos nos eē.q.d.ita ꝑuersati fuim⁹ vos q nō potestis rōnabilit indicare ꝑdicatōes nr̄as ꝓcedēnisi ex ꝓcie puritate. Sz qz possz aliqs dicē.q in ſ iactāter se cōmēdaret.iō ſ remouet.d. b Nō iterz cōmēda.nos vo.t dixit iterz:qz tā.ſ. diceraz aliq q videbāt ad suā cōmendatiōez eē. c Sed occasi.da.vo.glo.ꝙ no-

bis ꝫtra pseudoapl'os qui dicebāt se doctos a petro iacobo ⁊ iohāne: q̄si in hoc detrahēres apli doctrine: poterāt igit' cōintrhu ꝫ eos gl'iari q̄ crāt edocti a doctore effecto: ⁊ vsq; ad tercīū celum rapto. d Vt habeatis ad eos.s. pseudoapl'os repellēdos: de qb⁹ subdit c Qui i facie

c vobis gl'iandi ꝓ nobis: vt
c habeatis ad eos q̄ in facie
f ꝯ gl'iant: ⁊ nō in corde. Siue
b eīm mēte excedim⁹ deo siue
i sobrij sum⁹ vob. Charitas
k eīm xpi vrget nos estimātes
q̄m si vn⁹ ꝓ oīb⁹ mortu⁹ ē
l ergo oēs mortui sunt. Et ꝓ
omīb⁹ mortu⁹ ē xp̄c: vt ⁊ q̄
viuūt: iam nō sibi viuāt: ꝫ
ei q̄ ꝓ ipis mortu⁹ ē ⁊ resur
m rexit. Itaq; nos ex ꝫ nemi
n nē nouim⁹ ſm carnē. Et si
o cognouim⁹ ſm carnē xp̄m: ꝫ
p nūc iaz nō nouim⁹. Siqua
q ꝯ in xpo noua creatura: ve
r tera trāsierūt. ecce facta sūt

s oia noua. Oia autē ex deo
t qui nos recōciliauit sibi ꝓ
v xp̄m: ⁊ dedit nob̄ misteriū
x recōciliatiōis. Mīquidez
y deus erat i xpo mūm recō
cilians sibi: nō reputās il
lis delicta ipōr: et posuit i
• nobis v̄bū recōciliatiōis.
a Pro xpo ḡ legatiōe fungi
b mur tanq̄ deo exhortāte ꝓ
c nos. Obsecram⁹ ꝓ christo
d recōciliamini deo. Eum q̄
b nō nouerat pcīm. ꝓ nobis
i peccatū fecit deus vt nos
k efficeremur iustīcia dei in

baptizat⁹ i xpo fact⁹ ē nova creatura ꝓ gratiā baptism⁹ alē q̄ dat ꝓ creatōez. q Vetera trāsierūt. i. affectus carnales debēt i eo abjci. r Et ecce facta sūt oia nova ꝓ spīm sancti mentē renouantē: ⁊ ꝓ sequēs exteriorē actionē.

s Dia āt. Postq̄ apls egit ō pmio ⁊ de ꝓpatōe ad ipm

hic ꝫnter agit de cā vtriusq;. ⁊ pmo ꝓmit intentū. scdo declarāt ꝓpositū: ibi. Mīquidem. Circa pmū dicit q̄ cā effectiua vtriusq;. s. prēmij ⁊ ꝓpariatōis ad ipm est ipe de⁹: ministri ꝺo eccl'e solū coopant misterialit exteri⁹: ⁊ ꝫ est q̄ dī s Dia aūt ex deo. scz pmij ⁊ ꝓpariōis. t Qui nos recōciliauit sibi ꝓ xp̄m. ꝫ bificiū cōe est oib⁹ xpianis v Et dedit nobis mi. recōciliatōis. i. offm pdicādi hāc recōciliatōez q̄ est spāle ministriū eccl'e. x Mīquidez. Hic ꝫ ponit

Hipo. Capitulū. vj.

a Biu nātes aūt exhor-

ꝓsiti declaratōs. ⁊ scdo ostēdit bonā exhortatōs: ibi. Obsecram⁹. Circa pmū pmo declarat q̄ dictū ē de recōciliatiōe facta ꝓ xp̄m. erat.n. de⁹ ⁊ hō in vno supposito. et sic deus hāc recōciliationē fecit ꝓ hūanitatē tanq̄ ꝓ instrm sibi ꝺnāt⁹: q̄ nulli alteri ꝫuenit: et ꝫ ē q̄ dic. x Mīquidē de⁹ erat in xpo. nō solū ꝓ essentiā ꝑtā ⁊ potentiā sic ē in alijs. ſ. hūanitatis assumptōez. y Mūdū recōciliās. dicto mō. z Nō reputās illis delicta ipōr. ꝓ q̄bus xp̄c nō sanctificat. Cōsequēter declarat bificiū ministris eccl'e spāliter dātū dī. z Et po. i no. ver. recōciliatōis alijs pdicandū: Mar. vlti. Euntes in mūm vniuersū docete oēs gētes. ꝫpter q̄ cōcludit. a Pro xpo ḡ legatōe fungimur. inquātū missi sum⁹ ad pcandū euāgeliū xpi.

b Tanq̄ deo exhortāte. i. pncipal'r agēte. c Per nos sicut ꝓ ministros. d Obsecram⁹. Hic ponit vtilē monitionē. d. Obsecram⁹. i. denuo exhortamur. e Pro xpo tū est loco xpi cui⁹ sum⁹ ministri. f Recōciliami deo. Iz eīm recōciliauerit nos ꝓ passionē xpi: vt dictū est. tñ ad ꝺ q̄ sim⁹ ꝓticipes b⁹ recōciliatiōis req̄rit in nob̄ debita dispositio ꝓ baptiſmi debitā susceptiōez: ⁊ post baptiſmū ꝓ pniaz q̄ est scōa tabula post naufragiū: ⁊ ad ꝺ ꝫponit inductiuū. d. g Eū q̄ nō no. pec. i. xp̄m q̄ pcīm nō fecit. ſ. Pec. xj. h Pro nobis pcīm fecit de⁹. i. de⁹ pī fecit pro nobis cū hostiā. ꝓ pcīō: q̄ vocat pcīm ut scriptura: Sacrr. Pcīā ppli mei comedēt. i. hostias ꝓ peccato oblatas. i Vt nos effi. iustīcia dei. i. ꝓfecte iustificati: ito dī iustīcia ⁊ abstracto. k In ipo. i. p ipm. p. d. ꝺ nos inducē ad exhibēdū corꝑa nr̄a hostiā ꝓ pctis nr̄is ꝓ opa pnie.

In ca. v. vbi dicit in postil. Siue absentes. i. dū sumus in ꝑsenti vita.

Additio.

b Hoc q̄ dī ꝺ: Siue absūtes siue pnēs. videt exponēdū sic: oib⁹ modis ꝑtēdim⁹ placē illi. ſ. deo: siue absūtes. ſ. ab vltīo ꝓmio: siue pnēs ꝓ ei astabim⁹. elaboram⁹. n. vt ꝫ ⁊ ibi placeam⁹ illi: ⁊ sic expedit. Nam oēs manifestari oportet ⁊c. In eo. ca. vbi dī i postil. Ꝑro nobis peccatū fecit deus. Additio.

p Er ꝫ q̄ dī: Ꝑro nob̄ pcīm fecit de⁹. ꝑt ītelligi silitudo cernis pcī: q̄ misit de⁹ filiū suū in silitudine carnis pcī. Silr dī mortu⁹ ē pcō. i. silitudine carnis mortalitatē indut⁹ est: ⁊ ē sensus. Fecit cū. i. mortalē.

a Hīnātes aūt exhortamur. Postq̄ apostol⁹ cōmēdauit misteriū no. testa. ꝫ ꝫter hortat alios ad executionē debitā hōs misteri. et dīuidit i

duas ptes: q: ꝑ ponit exhortationē generalē. scdo spālē de quodā spāli suffragio fiēdo in hierlm ca. viij. ꝓma adhuc i duas: q: ꝓmo hortat ad bona fiēda i futuro. secūdo ꝓmēdat bona facta de ꝓterito ca. ij. ꝓma in duas: q: ꝓmo hortat i quodā generali. scdo explic.. magis in spāli: ibi. In multa patia. C ir

ca ꝓmū dic a Zel
iuātes aūt exhorta
mur. q. d. q: sumus
aditores dei: nō ꝙ
utē sibi retribuēdo
z sicut mistri ei⁹ mā
data exequēdo: ꝛ iō
exhortamur.

b Ne iuacuū gra
dei recipiatis. q. dat
ad hū viuēdū i pāti
ꝛ ad ꝙsequēdū gllaz
in futuro: ꝓpter qđ
hūc effectū nō cōse
quit si iuacuū reci
pit: sic̄ medicina ad
quā sanitas nō seq̄t
Sed q: posset aliqs
dicere: recipe granā
nō est in mea ptāte:
iō hoc remouet ostē
dēs: q. de⁹ pamus est
dare autoritatē scripture. d. c Zit cm̄. s. de⁹: Esa. xlix.
d Tpe accepto. i. tpe noue legis qō ē tpus gre. e Ex
audiui te. q: oones fideliū exaudibiles sūt ꝓpm. f Et
in die salutis. i. tpe xpi q̄ opatus ē salutē in medio terre.
g Zdiui te. opa tua ꝓficiendo: ꝛ ad gloriā ꝙducēdo ad
quā nō intrabāt tpe ve. testa. b Ecce nūc tpus accepta
bile ꝛc̄. Hoc dicit aplus applicādo auctes Esa. ad xpi tē
pus: ꝛ ps ex dictis mīa. i Nemini dātes vl. of. i. scāda.
lū ex dictis vel factis mīs ꝓrectis. k Vt nō vitu. miste
riū nr̄m. q: mala subditoꝝ redundāt in vituꝑiū ꝓlato
rū. l Sz in oib⁹. s. ptinētib⁹ ad salutē. m Exhibea
mus nosmetipos sicut dei mistros. ipi xpo nos quārum
possum⁹ ꝓtrimādo. n In multa patia. Hic ꝓfr̄ explicat suā exhortationē in spāli. ꝛ diuidit in tres: q: ꝓmo de
clarat q̄liter sit vtendū gra collata i exteriori cōuersatiōe
scdo i interiori deuotiōe: ibi. Os nr̄m. tercio in infideliū
vitatiōe: ibi. Nolite iugū ꝛc̄. Circa ꝓmū tria facit r̄m q: in
trib⁹ scīs ꝙuersatio ꝓfitit: ꝓmū est tolerātia malox. scdū opatio bonox: ibi. In castitate. tercū ē opatio istox ꝛ
illox: ibi. Per arma. C irca ꝓmū sciēdū q: i malis pene to
lerādis ꝑ patia ē necessaria: iō dic̄: In multa pa. ꝛ dic̄ multa
ꝓpt̄ multitudinē malox supueniēciū. o In tribulatio.
ex aduersariox ꝓsecutiōe. p In necessitatib⁹. ex defectu necessariox vite. q In angu. ex quadā difficultate seu impossibilitate. r In plagis. nob illatis i corꝑe.
s In carceribus. ne possem⁹ ad ꝓdicādum discurrere.
t In scdis. Z nos motis ab aduersariis ꝙtatis. v In laboꝝ⁹. opando ꝓprijs manib⁹ qō fecit aplus apud corinthios vt questū falsis aplis ꝓcludēt. x In vigiliis.
ꝓpter instantiā oionis. y In ieiuniis. aliqñ voluntarie
assumptis ad ꝛpressionē carnis ꝛ alioꝝ edificatiōes ꝛ aliqñ
ex cibi defectib⁹ patiēter tolerat. z In castitate. Hic
ꝓfr̄ ponit ea q̄ ptinēt ad opatiōes bonox: in qb⁹ ꝓ sunt q̄
ad opatiōes corꝑis: ꝛ ꝙtū ad hoc dicit. z In castitate. q̄ dic̄ puritatē mētis redūdantē in corꝑe. a In
scia. qñ ad cognitionē diuinox ꝛ hūanox ad salutē necessariox. b In lōganimi. patiēter expectādo diuina
ꝓmissa. c In suani. q̄ facit bōiem dulcē ꝛ suanē ꝓximo
ꝛ facto ex gra ex abūdātia: iō subdit. d In spūsancto in charitate nō ficta ꝛ hypocritas. C ōsequēter tāgit ꝓfectionē ois. d. e In ver. veri. ꝓdicando ꝛ cū homib⁹
cōiter loquēdo: ꝛ ꝓfectiōs opis. f In ꝑtu. dei qa meritoria faciēdo: ꝛ doctrinā miraclis ꝓfirmādo, g Per
arma. Hic ꝓfr̄ ostdit q̄liter vtendū sit gra diuinit⁹ collata in cōpatiōe bonox ꝛ maloꝝ. i. inf h⁹ mūdi, ꝓspera ꝛ adversa nō denisare a recti tudine: ꝓspera aūt ꝛ aduersa tria respiciūt. s. supbiā vite: ꝛcupiaz carnis: ꝛ ꝛcupiaz oculox: iō ostdit ꝙpositū. ꝓmo in ꝓmo. secūdo i scdo: ibi. Quasi

g suauitate: in spiritusancto:
e in charitate nō ficta: i ver
f bo veritatis. in ꝙtute dei.
g ꝓper arma iusticie: a dextr⁹
p et a sinistris. Per gloriam
k ꝛ ignobilitatē: per infamiā
l ꝛ bonam famam. Vt sedu
m ctores ꝛ veraces: sicut qui
o ignoti et cogniti. Quasi
q morientes: et ecce viuimus
a vt castigati ꝛ nō mortifica
b ti. Quasi tristes: sp aūt gau
c dētes: sic egētes: multos āt
e locupletantes: tanq̄ nihil
f hūtes ꝛ omnia possidētes
g Os nr̄m ꝙs ad vos o corin

morientes. tercio in
tercio: ibi. Quasi e
gētes. oia ista tū ptinēt ad veritatē iusti
cie cōiter accepte: iō
dicit. g Per arma iusticie a dextr⁹.
id est ne in ꝓsperis
ꝙ supbiā eleuemur.
b Et a sinistris. vt i
aduersis a ꝙtute nō
deiciamur: ꝛ sīl in
telligēdū ē in sequē
tib⁹ cū dr̄. i Per
gloriā ꝛ ignobilitatē
aliqñ aplī fuerūt ab
hoib⁹ reputati val
de gloriosi: sic dicit
Zct. xiij. Q licaoniste paulo ꝛ barna
be volebāt tāq̄ deis
sacrificare: ꝛ alibi i
carcerati fuerunt vt
vsles ꝛ abiecti: sicut ꝙs ex eodē libro. k Per infamiā
ꝛ bonā famā. q: ab aliq̄bus dicebant magi ꝛ deceptores:
ꝛ ab alijs veritatis ꝓdicatores: ꝛ ad idē ptinet qō subdit.
l Vt seductores. reputati sum⁹ a multis. m Et veraces. ab alijs. n Sicut qui ignoti. i. reꝓbati a malis.
o Et cogniti. i. approbati a bonis. ꝛ tū in istis ꝓsperis ꝛ
aduersis sic aplī se habuerūt q̄ nō cedebāt a ꝙtute ꝙ supbiam eleuati: nec ꝙ pusillanimitate deiecti. p Quasi
morientes. Hic ꝓfr̄ ponit ea q̄ ptinēt ad ꝛcupiaz carnis: ꝛ
sunt tria. ꝓmū est vita: q̄ marie ꝛcupiscit: ꝛ ꝙtū ad b dic̄:
Quasi morientes. piculis mort̄ expositi. q Et ecce vi.
deo. ꝓ fi. ꝛ gra. iustificati. secūdū ē incolumitas vite ꝛ ꝙtū
ad b dicit. a Vt castigati ꝛ nō mortifi. q. d. licz a deo ꝙ
flagella castigemur tū a morte ꝙ eius eripimur. tercū qō
ꝛcupiscit i vita ꝓfr̄ ē iocūditas: ꝛ ꝙtū ad b dic̄ b Quasi tristes. sp aūt gaudētes. i. ꝙtus in his q̄ ptinēt ad carnē
patiamur afflictionē: tñ ꝙ spūs maioꝛ ꝓcēmur mēts cō
solationē. Fm illud Zct. v. ca. Ibāt aplī gaudētes a cōspe
ctu ꝓsilij: qm̄ digni habiti sunt ꝙ noie ihu ꝓtumeliā pati.
c Sicut egētes. Hic ꝓfr̄ ponit ea q̄ ptinent ad ꝛcupiscētiā oculox. Sicut egentes. i. victū ꝛ vestitū ab aliqs mendicātes. d Multos aūt locupletātes. i. bona spūalia
ipis cōicantes: que tanto sunt meliora quanto q̄ sunt aie
corꝑalibus ꝓferunt. e Tanq̄ nihil habētes. nam aplī
o mia tpalia ꝓpter christū dimiserūt: Matth. xix. ca. Ecce
nos reliquim⁹ oia ꝛ secuti sumus te ꝛc̄. f Et oia possidentes. q: viuebant xpo ꝛ nō sibi ipsis. oia aūt erant xpo
subiecta: Matth. vlti. Data est mihi oīs potestas in celo
ꝛ in terra. ꝓpter qō aplī reputabāt oia subiecta sibi: in cuius signū in sen sibiles creature obediebāt eis ad nutum.
Notandū aūt q̄ aplus in ꝓmissis vario mō loquit ponēdo bonū tpale ꝓtra spūale. nam in tpalibus addit dictōes
cōditionalē. s. quasi vel tanq̄: vel sicut: aut hmōi. nō autē
in spūalibus: q: tpalia nō habēt rōnem boni vl mali fm
veritatē: sed tm fm boim apparentiā ꝛ nō existentiā: spiritualia vo fm veritatē. g Os nostrū. Hic ꝓfiter apostolus docet vsum gre collate ꝙtū ad interioꝛ deuotiōes
ꝛ diuidit in duas partes: q: ꝓmo circa hoc de se veritatē
ostdit. secūdo ad hoc corinthios inducit: ibi. Nō angusti
amini. Circa ꝓmū dicit: g Os nostrū ꝙs ad vos o corinthij. i. illa q̄ dixim⁹: ꝛ tacitia nō ꝓtulimus: ꝙ ad vtilitatem vestrā vt videatis amicitiā nostrā erga vos. aperte
do vobis corda nostra: ꝛ ideo subdit deuotio cum dicit.

b Cor nostrū dila.est.i.apertū ad appetendū magna.s. bona celestia. dicit aūt p oppositū cor: homis angustiari qū appetit terrena bona celestiū omissis:q: terrena sunt infra hoiem z tpo minora. i Nō angustiami. Hic inducit cor:inthios ad fide.d. Non angustiami in nobis rē. q.d. si angustiamini nimis:bona terrena appetēdo mō dicto bocnō ꝓuenit ex b qō vidistis in nobis q: nō dedim⁹ vobis exēplū hoc faciendi ꝙ ꝓuenit ex cupiditate vīa: tōo subdit. k Angustiami aūt i viscerib⁹ vīs.q.d. hoc ꝓuenit ex defectu vie deuotiōis:iō subdit. l Eādem aūt bñtes remuneratiōē.vobis ꝓmisſam i celestib⁹ sic et nobis. m Tanq̄ filijs dico.quo ꝛ saluē sūme desideram⁹. n Dilatami z vos. ad appetēda celestia vt habeat⁊ rem uneratōes eādē quā expecto. o Nolite rē. Hic ꝓsequit cor: colla te gre ēpli ad infideliū deuitatiōes.z diuidit i duas: q: ꝓ facit ꝓpositū.scōo ꝓbat qnoddā dictū:ibi. Nos em. Circa ꝓmū dicē o Nolite iugū ducē cū infidelib⁹.i.cū cōiugi i ꝓuersatiōe seu familiaritate. iugū em dī a iūgendo vñ charitas dī iugū xpi.iniqtas vo iugū dyaboli in q̄ iugunē maligni. q: aūt fideles ab infidelibus debeāt separari declarat multiplicit. ꝓmo rōne ſsumpta ex bitu affect⁹.d. p Que.n.ꝓticipatio iusticie.que est in fidelib⁹ volūtate. q Cū iniq. que est in affectu infidelium.q.d.nulla.scōo ex bitu intellect⁹. r Que so cieras luci.i. veritatis fidei q̄ lucet i mētib⁹ fidelium. s Ad tenebras.i.errores i mētibus infidelium exīstes.q.d.nulla: imo debēt diuidi sic in p̄ma rerū creatiōe de⁹ diuisit lucē a tenebris:Gen.j. tercio rōne capitis fidelium qō ē xpc:z capitis infidelium qō ē dyabol⁹:de qbus dicit. t Que aūt cōuentio xpi ad belial q.d.nulla. z iō sic hec capita nō bñt aliquā ꝙuentionē ad inuicē:ita nec cor ꝑa bñt.q̄rto ex fine.d. v Aut q̄ ps fidelis.i.sors ēme bereditat⁊ ab eo expectate. x Cū infideli.cui⁹ finis est mors eterna: z sic nulla cōuentia ē in fine. sic nec i his q̄ ad finē. ḡnto ex ꝑtis statu in q̄ fidelis ē templū dei:iō dic. y Qui aūt ꝓsensus xpo dei.i. fidelis. z Cū idolis.i.cū infidelib⁹ q̄ dicunt idola eo ꝙ colūt ipa:fm illud ps.cxiij. Sil'es illis fiāt q̄ faciūt ea rē. hoc aut inducit apl'us:q: int cor:inthios erāt aliqui sapientes reputati q̄ tñ comedebāt idolotica in scandalū alior: sicut dictus fuit.j.Cor. viij.ca. ꝛpter qō apl'us loquit ad reprimēdū hūc abusū. a Vos.n. Hic ꝓbat qōdā dictū.s.q̄ fideles sūt dei templū ꝙ autoritate: Leui.xxvj. vbi translatio nra hz. Ponā tabernaculū meū in medio vīi.loco cui⁹ dī hic. b Inhabitabo in illis.licz.n. deus sit in oib⁹ ꝙ essentiā ꝓsentiaz ꝙ potentiā:tñ in fidelib⁹ ē mō spāli ꝙ grām. c Et inambulabo int eos.dando eis virtutē ꝓcedendi de bono in meli⁹. d Et ero illoꝝ deus. ꝓtegens eos spāli ꝓuidētia. e Et ipi erūt mihi pplus ꝙ exhibitione debiti cult⁹. ꝙ hoc aūt qō hic dicit: habitabo in illis in ꝑsona dei:habet q̄ fideles sunt templū dei. f Propt qō. Ex ꝓdictis infert monitio q̄ summit ex scriptura Esa.lij.in q̄ tria tanguntur q̄ debēt agere fideles ergā infideles.ꝓmū est q: eoꝝ peccata deferam⁹.qō notat cū dicit: Propt qō exite de medio eoꝝ.secūdū ē vt occasiōs fugiam⁹ pctoꝝ:ibi. Et sepami.tercū ne sustineam⁹ cōmala:ꝙ pot⁹ arguam⁹ cū dī. g Et immūdū ne tetigeritis.palpādo vicia seu palliādo:z subdit ꝓmū hāc monitionē seruātib⁹ reddendū:cō dī b Ego recī. vos rē. Hic in ꝓtī ad familiaritatē meā ꝙ graz i futuro ꝙ assimilationē ꝙ gloriā. In ca.vj. vbi dicit in postil. Tanq̄ nihil habentes. Additio.

f Sper ꝙ qō dī:Tanq̄ nihil bñtes.glo.q: sibi insuf ficiētes putabant.Et oia possidētes.nō solū ipāli⁹ ꝙ etiā tpalia: q: timētib⁹ deū nihil deest: ꝙ fuit glia apl'oꝝ nihil omno hīc: vt sint sollicitudine essent:et tñ res q̄s dñi eoꝝ relin quebēt ipsi possidebāt:q: oia ad pedes apostoloꝝ mittebāt Act.iiij.pōt etiā exponi ꝙ qō dī: Tanq̄ nihil bñtes rē.sic:nā apl'i licz essent oino paupes in effectu.et sic tanq̄ nihil bñtes. q: de eis dicit: Ecce nos reliq̄m⁹ oia. tñ erāt oia possidētes: q: appetit⁹ eoꝝ erat totalit ḡeratus: et a

g Qui aūt ꝓsensus tēplo dei cum idolis. Vos em estis templū dei viui sic dic⁹ de⁹ q̄n inhabitabo i illis:z inambulabo int eos: z ero illoꝝ de⁹:z ipi erūt mihi ꝑplus. h Propter qō exite ō medio eoꝝ:z sepami dic dñs: z i mūdū ne tetigeritis z ego recipiā vos:z ero vob i ꝑtez z vos eritis mihi i filios z filias:dicit dñs omipotes

bostis terrenis abstractus ac si oia tpalia nō solū haberēt ꝙ etiā possiderēt.ille em q̄ hz aliq̄ ꝓpriū si illud nō possideadbuc apperit et⁹ possessionē:sed cū illo possidet quietāt appetitus circa illud.

In eo.ca.vbi dī in postil. Notandū q: apl'us vario mō loquit ponēdo bonū tpale ꝙ spuale. Nā in tpalib⁹ addit dictionē cōditionalem. Additio.

b De qō apl'us i aliqbus addit dictionē ꝓditionalē seu siltudinaria:z i aliq⁹ nō: nō videt referendū ad differētiā spualiū a tpalib⁹:ꝓut in postilla.cuꝛ em dī: Vt seductores z veraces.vtrūq; est spuale.sil' cuꝛ dicit:Quasi tristes.semp aūt gaudētes. Sz differētia attēdit fm certitudinē z incertitudinē.ꝓut i glo. In illis.n. q̄ narrant vt incerta vt ea q̄ vident in somnis ꝓuenit apponi ꝙ dictio q̄si vel sic. Nā siqs somniū narrat addit q̄si dicēs:Quasi sedebā seu q̄si loqbar z hmōi. Sz de his q̄ bō narrat vt vigilās ñ apponit talis dictio: z iō q: apl'us nō erāt seductores nec ignoti.i. nō approbati. Nec castigati.s.a ꝙberib⁹ q̄ patiebant vt abstinerēt a ꝓdicatiōe ea q̄ fn.ꝓpt ꝙ nō abstinebāt. Nec tristes.q: i ꝓsecutiōib⁹ gaudebant. Nec egētes.q: ḡrentib⁹ dūm nō deficit oīe bonū. Nec nihil bñtes.eadē rōne:iō in oib⁹ istis ponit dictio siltudinaria.s.q̄si vel sic z hmōi:ad denotādus q̄ ista nō dicebant de eis certitudinaliter:ꝙ in suis oppositis talis dictio siltudinaria nō ponit. Erāt em vere veraces: z vere cognoti.i.approbati:z sic ō alijs. In eo.ca. vbi dicit in postil. Et ambulabo inter eos rē. Additio.

b De qō dī:Et ambulabo int eos z ero illoꝝ de⁹ rē. exponit alit z magis ꝓprie i additiōe ꝓma sup illō ca. Leui.xxvj. vide ibi rē. Replica.

c Nepla scōs ad cor:in.vj.ca. vbi dī de apl'is: tanq̄ nihil bñtes rē. vbi burg. ponit expositōz repugnātē q̄si cūctis doctoib⁹:z spāliter.b. Aug.in ō cīui. q̄ dic illos potētes apl'os potēter vouisse dicendo: Ecce nos reliq̄m⁹ oia rē. Et idē.iij.li. mirabiliū sacre scripture dic dñm eis efficacit ꝑcepisse.nihil hīc:z sic ꝓvoū potēs apl'i venisset ſsi relicta a dñis z ad pedes eoꝝ posita posse dissent.put ꝙ dic burg. Credo q̄ nō fuerit pauptatis amator.sil' ꝓtraueniisset apl'i ꝑcepto dñi: qō de sanctissimis apl'is post missionē spūssancti nō est dicendū.

In eo.ca.notat ꝓtil.q: apl'us vario mō loquit ponēdo tpale ꝙ spuale:i tpalib⁹ apponit ꝓditos q̄si vel sic.i spualib⁹ aūt loqt simpl'r:burg.aūt objcit q: nō valet talis distinctio:q: aliqñ virūq; extremū ē spuale sic seductores z veraces:sic tristes.semp aūt gaudētes:vbi neutrū ē tpale dicit igit differētia illa loquēdi debere attēdi penes certitudines: vt ibi ponit q̄si denotet incertū. reliquū vo sine cōditiōe denotet certū. Sz hoc nō videt bñ dictū:q: apo

stolis cōgat hoīm carnaliū opiniones ad rei veritatē. ꝫ certū ē apud aplm illa determinata p cōdūctōes q fuerūt hoīm illoꝝ opiniones. certū etiā reputabāt opinātes hūtes respectū ad defectū tpaliū. t ꝙuis opiniōes ille erāt false apud apostolū: ꝙ erant certe apud eos. ꝙ hoc ad argumētū bur. ꝙuis aliqua subiecta opinioni eoꝝ erāt ꝙuincia: tñ nō nisi in relatōne ad sensibilia ꝑm quoꝝ penuriaꝫ apparentē ipi indicabant defectū taliū spūaliū. putantes eos ideo tristes t seductores. ꝙuis in rei veritate port gaudebant de illis sensibilib t tpalibꝫ defectibus.

Capitulū .vij.

Hꝫ igit habētes. Postq apostol monuit corinthios de bonis agendis i futuro. hic ꝑmēdat eos de bono pterito. t diuidit in duas ptes. q ꝑ ponit ad pdicta q̄daꝫ ꝓmuatio. scdo cōfirmatio ꝑmēdatio ibi Multa mihi fiducia. ꝓma adhuc i trēs. q. ꝑ ponit vtilis monitio. scdo inducit exēplificatio ibi: Capite nos. tercio monitōis intentio ibi: Nō in cōdēnatiōꝫ. Circa ꝓmū cōmuādo se dictis dicit. a Hasꝫigit ha. ꝓmit. s. de receptōe fideliū ad grām in pūti t gḷiam in futuro. vt dēm ē in fine ca. ꝓce. b Mūdem nos ab oi inq. car. t spi. i. a pctis carnalib t spūalib. q. nihil coīqnatū intrabit in illā ciuitatē celestē: apoca. xxj. c Perficētes. p scām ꝙuersatōem. d Sāctificatoꝫ. i baptismo inchoatā. e In ti. dei. f. filiali q hꝫ charitatē annexā. f Capite nos. Hic ad. ꝓpositū inducit aplꝰ suipius exēplū. d. Capite nos. i. accipite nos in exēplū. q. mūde viuim in hoc mūdo nulli nocumētū inferēdo in psona: qō notat cū dr: neminē lesim nec etiā in fama. ꝛō subdit. Neminē corrupim. nec etiā in re possessa. ꝙ qō sequit. g Neminē circūuenim. i. decepim ipm defraudādo.

h Nō ad cōdēnatōꝫ. Hic ꝑm apit sue monitōis intētōꝫ. d. Nō ad pdēnatōꝫ vrām dico. de ꝙuis vicioꝝ vos vocādo tāq obstinatos. tūc. n. ad pdēnatōꝫ alicui fit talis vocatio q̄n reputat obstinat: ꝫ q̄nḍ sit sub spe correctōis tūc nō fit ad cōdēnatōem ꝫ ad emēdatōꝫ. t sic loquit aplꝰ ꝛō subdit. i Predixi. n. ꝙ in cor. nrīs est. cogitādo iugiter de vra vtilitate t salute. intantū q. ꝙ ea parat esse mori. ꝛō subdit. k Ad cōmo. t cōui. vita gre t gḷie. q. d. hanc vitā desidero vobis sicut t mihi. l Multa. pō sita monitōe. hic ꝑm aplꝰ ponit suā cōmēdatōem de bono corinthioꝝ pterito. t diuidit in duas ptes. q. ꝑ ponit hanc cōmēdatōem. scdo ei expositōem: ibi. Nā cū venissemus. In cōmendatōe vo corinthioꝝ ponit quadruplē affectū q̄n ꝓcepit de bonis opib. sicut quilibꝫ dꝫ ō bonis amici ꝓcipe: ꝓmus ē affect fiducie. ex hoc. n. q. videt cū bñ incipe ꝛfidit q bñ pficiet. t ḡtiā ad hoc dicit.

l Multa mi. fidu. ē apud vos. de ꝓfectōe boni inchoati. Scdo ē affectus gloriatōis. nā amic ē alter ipe. ꝙ quod gloriat de bonis amici sic de suis. ꝛō subdit. m Multa ñ glo. de vo. s. de vrīs opibus bonis. Tercius ē affect cōsolatōis. nā ois leticia ē tristicie diminutiua. ꝙ ꝙ bonū amici cognitū ē tristicie ꝓcedētis diminutiuū. t ꝙ ꝙis ꝙsolatiuū. ꝛō subdit. Kepler sum cōsolatō. Quart affectus exuberātis gaudij. s. q̄ bonū amici nō solū mi nuit tristiciā sed totaliter ejicit eam ꝙ gaudiū supueniēs ꝛō subdit. n Supabūdo gau. in oi tri. vra. i. ex peccatis vris illata mihi. q. d. gaudiū qō ꝓcepi de bono vro su

a
b
b
c
c
d
e
f
g
b
i
k
cordibus nostris estis ad cōmoriendū t ad cōuiuendum. Multa mihi fiducia est apud vos: multa mihi gloriatio. ꝙ vobis. Repletus sum consolatōne. superabundo gaudio in oīi tribulatōe vra. nam t cū venissemus in macedoniam

l
m
n
o
p
q

nullam requiem habuit ea ro nra: sed oēm tribulatōꝫ passi sumus. Foris pugnantes timores. Sed q̄ consolat hūles: cōsolatus est nos deus in aduentu tyti. Nō solū aūt in aduētu ei ꝫ etiā in cōsolatōe q̄ cōsolatus est in vobis: referens nobis vīm desideriū vrm fletū: vram emulatōꝫ. ꝙ me ita t magis gauderē. Qm t si cōtristaui vos in epla: nō me peniteret. Et si peniteret videns q epla illa: t si ad horā vos contristauit: nūc gaudeo: ñ q̄ ꝛtristati estis ꝫ q̄ ꝛtristati estis ad ꝙnīaꝫ. Cōtristati. n. est ꝑm

pernenientē: totaliꝫ supat tristiciā q̄aꝫ concepam de malo vro ꝓcedente. Illiq dicit q hec ē lra. in oi tribulatōe nra. et sic est sensus q lrīa q̄ ꝓcepat apostolus supauerat tristiciā q̄ supauerat ei ex tribulatōe mota ꝛō tꝫ macedonia. que tangit in pte se quēti. t ꝛō lra sequēs magis ꝛoꝛdat huic expositōi. ñ ex viro q tristiciā habuēat vt tāgit i sequētib.

a Hā t cūve. Hic ꝑm aplꝰ exponit dictā cōmēdatōꝫ ḡtiā ad duo q dixerat in ea. scdm expōsit ibi: Sꝫ q cōsolat. dixerat ār aplꝰ se fuisse tristatū cui cām exponit. d. a Naꝫ cū venis. mace. nul.

b Sꝫ oēm tri. pal. su. q̄ plenē explicat act. xvj. vbi dicit q paul t silas ꝑberati t carcerati fuēr crudeliꝫ t pedes eoꝝ cippo cōstricti ex turbatōe mota ꝛ eos: eo q paulus spīm phitonicū ejecerat de q̄da puella q̄ magnū q̄stū ꝓcurabant suis dñis t diuinādo. c Foris pugne. ab intrinsece lib. d Inī. n. a falsis frib. e Sꝫ q cōso. scdo dixerat aplꝰ se fuisse ꝙsolatū. B exponit aplꝰ ꝑ ponēs cōsolatōis mām. scdo subdit ad hoc rōnē: ibi. C Cōtristati. n. est. tercio infert suā ꝓclusionē ibi: igꝫ t si scripsi. mā vo sue ꝙsolatōis duplex fuit. vna aduēt tyti ad ipm q erat sibi gratissim. t hāc tāgit. d. c Sꝫ tē. i. afflictos. alia fuit vera pnīa corinthioꝝ quā sibi retulerat tyt sic viderat: ꝛō subdit. f Cōsolat ei vo. i. ex cōmēdatōe vra p ei nob renelata. ꝛō subdit. g Kefcrēs no. ve. desi. i. ardoꝛē. ꝑ cicēdi. sic ꝑ ꝛiū fuerūt añ pigri. h Vīm fletū. rōne de licti ꝓmissi. i Vram emu. ꝙ me. pseudoaplos repellēdo amoꝛe xpi t mei. k Ita vt ma. gau. de pnīa vra q̄ pus doluerā de peccato cōmisso. vel aliter aplꝰ pus cohortat eos dure ñ epla pma. t postea timens ne ex hoc caderēt in desperatōem seu aliud malū. ad tps dolui de scriptura illa. sed postea videns bonū correctiōis futurū gaudeo. fuit. ꝛō dicit. l Qm t si cōtri. vos in epi. dure vos corripiēdo. m Nō me peniter. mō. n Et si peniteret. ꝑ us rōne dicta. o Videns q epi. il. t si ad horā ꝛtri. i. trāsitorie. ꝙ Nūc gau. nō q tē. sicut mediocris nō gauderet de amaritudine quā infirmo ꝓmauit: ꝫ de sanitate q eam ꝓsecuta. q Cōtristari. n. Hic ꝑm inducit rōnē ꝙ quā cōtristicia fuit ei occasio gaudij siue materia. s. q. tristicia illa fuit ꝑm deū. t diuidit in duas ptes. q. primo facit ꝙpositum. secūdo declarat quodlam dictū ibi: Ecce. n. C Circa ꝓmū dicit. q Cōtristari enim estis ꝑm deū. C Circa qō sciēdū q̄ ois tristicia oꝛiē ex amore. cum. n. aliqs tristat: hoc ē q. t caret amato bono. vel q. timet euenire aliquid ꝛiū boni amati. Est aūtez duplex amoꝛ. s. amoꝛ dei t ꝛsecūli. Ex amoꝛe vo dei oꝛiē tristicia ꝙ peccato q̄ est ꝑm deū. que nullū aufert homini detrimētum. ꝫ magis bonum ꝛfectum. ꝛō subditur.

r Vt in nullo detri.pa.ex nobis.i.ex correctõe nr̃a. sed magis bonũ.iõ subdit. s Que.n.fm deũ tri.ẽ pe.i fa. sta opaf.i.inducit ad pniam de peccatis que pnia ducit ad salutẽ. t Stabilẽ.i.eternã. Sed ꝫ hoc aliquis obiũcere posset.qz tristicia de pctõ ẽ ipa pnia. nihil ãt ſeipm inducit ꝙ nẽ. Dicendũ qz pnie tres sunt ptes.ſ.cõtritio cõfessio ⁊ satisfactio. tristicia vo de pctõ est pma ps pnie. ⁊ cam fat alias duas seqntes nõ ſeipam. tristicia vo ſeculi q̃ oritex amore secularis boni ingerit detrimtũ spũalis boni. ideo subdit. v Secuti autẽ tristicia opaf mortẽ.ſ. pcm̃. Jac. iiij.ca. Qui.n. voluerit amicus eẽ hui⁹ seculi, inimicus dei ꝓstituit: ⁊ Ecce cm̃. Hic ꝑr declarat qualiter tristicia dei opatur peniteti in salutẽ.d. Ecce.n. hoc ipz fm deũ cõtristari vos.i. tristiciã quã vobis intulit que ẽ fm deuz y Quãtũ in vobis ope.sollici.ad vitandũ mala ⁊ agendu bona: in illis q̃ pr⁹ erant ad hec pigri: ⁊ non solum hoc ꝫ etiam que sequunt psecutoaf⁹os. ipos repellendo. a Sed indignatiõem cõtra peccata cõmissa nõ solum a se sed etiam ab alijs.

b Sed timorem..de recidivo. c Sed desideriũ. ꝓficiendi in melius. e Sed emulatõem.i.mitãdo bonos f Sed vindictam.puniendo peccata. ꝓpia ⁊ etiam alie na. potissime quia illum fornicatoꝛ ne pharium: de quo habeẽ epistola.j.ca.v. puniebant. cui tñ pius nimis fauerant. ideo subdit. g In oi.exhi.vos inconta. in negocio. quia sicut sustinentes peccatoꝛ cõtaminant. sic punientes emendant. h Igitur. Hic infert cõclusiones intentã. d. Igit ⁊ si scripsi vob. de illo nepharioꝛ puniẽdo ⁊ accipit hic si, p qz. qz sic scripserat. i Non ꝓpter eus qui fecit iniuriam. maculando lecuum patris. vt. ſ. puniretur tñ. sed vt emundaretur ⁊ alij ex eius pena terrerentur. k Nec ꝓpter eum qui passus est dictã iniuriam vt vindicarek p penam. l Sed ad manifeſ. ſol. no. quam habemus ꝓ vo. vt in vobis extirpent vicia: ⁊ virtutes augeantur. m Coram deo. modus ẽ iurandi ad ꝑmandũ em dicti. i. deo teste. ⁊ qz hec bona sunt ꝓsecuta ex sua correctõe: subdit. Ideo consolati sumus. n In cõsolatõe aũt vr̃a. i. ex ꝓfectu vestro vobis dato. o Abundantius magis gauisi sumus. i. pluſcꝫ cõtristati sum⁹ pius ex vestro delicto. ⁊ secundã causam de gaudio tyti ad dit. d. p Super gaudio tyti de emendatõe vr̃a.

q Quia refectus ẽ spũs eius ab oibus vobis. notanter enim ꝓlati de ꝓfectu subditoꝝ um. gaudium. n. amici sui erat ei materia gaudij. Ulterius addit terciam rõnẽ. d. r Et siquid apud il. glo. sum de vo. cẽ. apls. n. com mendauerat corinthios erga tytum qui inuenit eos tractabiles ⁊ obedientes. ⁊ sic apls verba inuenit eẽ vera. ꝓpter qõ apls nõ fuit cõfusus de illa cõmẽdatõe. q. ita in uentũ est in veritate. ⁊ ptz hr̃a. Quarta etiã rõnẽ addit. d.

s Et visce. eius abundãter vo. sunt cẽ. qz tytus videns coꝛ pniam ⁊ obedientiã ⁊ reuerentiã ad ipm. habuit eos in visceribus charitatis magis ꝙ ante. ꝺ quo gaudebat apls Ulterius q̃ntã rõnẽ addit. d. t Gaudeo q̃ in oibus confido in vobis. ex bono. n. coꝛ inchoato confidebat ꝙ bene decetero se haberent. qõ erat sibi rõ gaudij.

Capitulũ. viij.

Notã aũt facimus. Postq̃ apls induxit corinthios ad bonuz in generali. hic ꝑr horat eos ad quoddã bonũ in ꝑticulari. ſ. ad largitionẽ elẽne mittende in irl̃m. fideles eniz ibidẽ habitãtes vẽditis omibus ponebant ꝑcia ad pedes aploꝝ: vt dimidereẽ singulis ꝑut opus erat. act. iiij. ⁊ qz pp ꝓm fuerũt depauperati. disposuerũt sic apls q̃ credẽres de alijs ciuitatibus ⁊ terris q̃ nõ sic abrenũciabant ꝓpijs inuarent illos suis elẽynis. ⁊ de hoc fuit rogatus paulus et barnabas. vt hr̃ act. ⁊ gal. ij. ꝓpter quod paulus circa ꝑ erat sollicit⁹. ⁊ iõ ꝓmo inducit corinthios ad hãc elẽynã tribuẽdam. scõo docet tribuẽdi modũ ca. ſe. ꝓma adhuc in duas. qz ꝑ agit de hui⁹ elẽyne datõe. scõo de mistris ei⁹ ⁊ collectõe ibi: Grãs ago Prima adhuc in duas. qz ꝑ ad vandã elẽynã corinthos inducit. scõo excusatiõem excludit ibi: Si.n. volũtas. ꝑma adhuc i tres fm q̃ inducit eos triplicit. scõa ibi. Scitis.n. tercia ibi: Hoc.n. vobis vtile. ꝓmus aũt modus in ducendi corinthios ad elẽyne dicte datõem ẽ ꝓ exemplũz macedonũ q̃ iam ꝺ fecerant. ꝓp qõ ponit ꝑ coꝛ exemplũ scõo corinthios inducit ad imitãdũ ibi: sita vt rogarem⁹. Circa ꝓmũ dicit. a Notã aũt fa. vo. frẽs. vt̃ imitemini b Grãm dei. i. opa bõa q̃ ꝓcuniũt ex dei gra. c Que data ẽ. in ꝑ misterijs meũ. ꝛn ecclẽys macedonie. ꝑr ponit grãm illã. d. e Q̃ in mul. ex. tri. i. in multa tribulatõe deꝓpari fuerãt. ⁊ in elẽynas mittere sanctoꝝ in irl̃m nõ obmiserãt. iõ subdit apls. g Et al. pau. coꝛ. i. valde cõmẽdabilis. h Jbũdauit. i. effectũ abundãtie oñdit. i Jn di. sim. coꝛ. i. puritatis ꝓscie: quã puritatẽ facit charitas q̃ bona ꝓpria q̃ntũcũqz modica facit extendere ad necessitates ꝓximi releuãdas. k Quia fm vtutẽ. i., ꝓmptitudinẽ animi ad dãdũ. l Testionij illis reddo. nõ solũ ex auditu ꝫ etiã ex visu. m Et. ꝫ. vtutẽ. i. supra facultatẽ. n Volũtarij fue. ad dãdũ. Circa qõ sciẽdũ q̃ ꝫ liberalitas politica habeat mediũ respiciẽdo ꝓpas facultates. liberalitas tñ infusa excedit ꝫ mediũ inquãtũ rescidit aliqõ de sibi necessarijs ad dãdũ magꝫ indigenti ꝓpter deum. sicut ⁊ tpantia infusa nõ solum re scindit carnis delectabilia. ꝓut impediũt bonaz dispositõem coꝛpis ⁊ debitum vsum rõnis. sed vlterius vt coꝛpus in seruitutem animẽ totaliter redigatur.

o Cū mnl. exhort. obsc. nos. i. nō solū liberalit dātes. ꝙ ēt nos obnixe rogātes vt accipem⁹. p Gr̄am. i. cl'yam q Et cōicatōz bonoz suoz fidā pauplbus in ierusalē. r Et nō sicut sperauim⁹. i. nō quātū sperabam⁹. ꝙ plus dederūt. ꝛ nō subdik. s Sz semet. de. ꝑ. dño. totā vitā suā ad gloriā eius ordinādo. t Deinde no. obedientiā. pmittēdo. v Per vo. dei. i. pp deū nobis obediēdo. tūc. n. est obedientia recta qñ fit deo ꝑmū. deinde hoi pp deū. x Ita vt ro. posito exēplo macedonū. hic ꝑr excitat corinthios ad imitādū. d. x Ita .i. moti sum⁹ ficto eorū. y Vt ro. ty. quēad. cēpit vos instruere in alijs opibus bōis ꝛ pfectos vos reddidit in illis z Ita ꝑfi. vo. etiā istaz grāz inducēdo vos ad h⁹ cl'yne ma gnificā largitiōem: nō solū sicut alij ꝛ plus. cui⁹ cā subdik a Sz sicut in om. abūdetis. ꝑ ceteris xpianis. b Fid. qua credik ad iustitiā. c Spe. qua in deū tendik.

o cū multa exhortatōe obsecrātes nos grāz ꝛ cōicatōz ministerij qō fit in sanctos r Et nō sicut sperauim⁹: sed semetipos dederūt: primū dño: deinde nobis ꝑ volūtatē dei: ita vt rogaremus tytū vt quēadmodū cepit: z ita pficiet in vobis etiam a grām istā. Sz sicut in oib⁹ abūdatis fide spe ꝛ sermōe ꝛ scientia ꝛ oi sollicitudine insup ꝛ charitate vra i nos b vt in hac grā abundetis. i Non quasi imperās dico. k ꝙ alioz sollicitudinē etiā vre charitatis ingenij bonū oprobās. l Scitis. n. grāz dñi nr̄i ihu xpi qm̄ ꝓpter vos egen⁹ fact⁹ ē cuz eēt dives. o vt illi⁹ inopia vos diuites r essetis. ꝛ cōsiliū in hoc do.

d Et sermone. i. fidei ꝓfessione ad saluē. e Et scia. i. noti cia scripture. ꝛ hec ptinēt ad mēris affectōem. C ōsequēter ponit q ptinēt ad exteriorē opatōes. d. f Et oi sollicitudine. i. bñ opandi. g Insup ꝛ cha. ve. in nos. i. charitatinis opib⁹ nobis ipēsis. h Vt in hac gratia abūdetis. i. in h⁹ cl'yne largitōe ꝓcellatis alios: sicut ꝓcellitis eos in alijs gra'ijs. Sz q: posſz alijs credere apl'm hoc dicere ꝑ modū ꝓcepti. iō hoc remouet. d. i Nō q̄i impans dico. s. ista. k Sz ꝙ alioz solli. i. ꝙ macedonū exēplū. q dicta cl'yna fecerūt sollicite. l Etiā vre ca. linge. bo. ꝓ probans. i. cōꝑobare volēs. ꝓpter itudinē vre charitatis ad dicta cl'yna faciēdā. sicut. n. i speculabilib⁹ file dr̄ boni ingenij q̄ cito capit verba mgri. sic in opabilibus ille metaphorice dicit igenij boni q alteri⁹ exēplo cito mouēt ad opus bonū. etiā in melius. procedendo.

m Scitis. Hic ponit secūdus modus inductōis. s. per exēplū xpi cū dr̄. Scitis. n. i. scire debetis ad imitādum. n Grām dñi nr̄i ihu xpi. q̄ sit illa subdik. Qm̄ pp nos egenus factus est. nō necessitate ꝙ volūtate. o Cū eēt dives. nō dicit fuisse: ne crederet ꝙ hoc celestes diuitias vel spuales dimisisse. qō ē falsum. ꝑ. xlvij. Simul ivnū dives ꝛ paup. sic. n. fuit dives in spūalibus. q: sil' pauper fuit in rpalibus. p Vt illi⁹ inopia. i rpalib⁹. q Diuites ei. in spūalibus. Hia. n. penalia q̄ sustinuit xp̄c mk q reponik pauptas fuerūt remedia ꝛ mala nr̄a ꝛ p ea sum⁹ restituti vite spuali. r Et ꝓsi. in ꝫ do. vt exēplo xp̄i ꝙ largitōe cl'yne nō formidetis minui i facultatib⁹ vr̄is. s Hoc. n. vobis. Hic ꝓr ponit tert⁹ mod⁹ inductōis rōne vtilitatis maioris q̄ puenit dantk cl'ynā. q: dat m̄ bonū rpale ꝛ recipit spūale. qō ē magꝝ quāto q̄ sunt aie corporalib⁹ ꝓferunt. iō dr̄. s Hoc. n. vo. vti. ē. ſ. magis q̄ illis q̄ recipiēt. t Qui nō solū fa. ꝙ vel. cē. q. d. libēt debetis hoc facere exū incepistis hoc velle a ꝑ anno cōuersionis vre ad fidē. v Nūc vo ꝛ fcō pficite. i. illā bonā voluntatē opc adimplete. vt ūc. ꝓmptitudo animi ap-

g Hoc. n. vob vtile ē q̄ nō solū facē: ꝙ ꝛ velle cepisti ab v anno prioꝛe. nūc vo ꝛ fcō pficite vt quēadmodū ꝓm ptus ē animꝰ volūtatis ita x fit ꝓficiēdi ex eo qō habe y tis. Si. n. volūtas ꝓpta ē: ꝑm id qō hz accepta est: a nō ꝑm id qō nō hz. Mō. n. b vt alijs sit remissio vob ät c tribulatio: ꝙ ex eqlitate in ꝓsūt tpe: vra abūdātia illo rū inopiā suppleat. vt ꝛ illoz abūdātia vre iopie sit suppleńtū: vt fiat eqlitas d sic scriptū ē. Qui multū ñ e abūdauit: ꝛ q̄ modicū: nō f miozauit. Grās ät ago deo g qui dedit eandē sollicitudinē. ꝓ vobis in corde tyti h qñ exhortatōz q̄dē fusce- i pit: ꝙ cū sollicitior esset sua

p pareat in ope. r Et eo qō habetis. hoc addit apls. q̄ discrete dz fieri cl'yna ꝑm facilitatē faciētis. nisi ī casu in quo quis vult statū mutare. vtpote ꝓ ingressum religiōis tunc. n. totū pauplbus erogandū ſē. Math. xix. Si vis ꝓfectus eē vade ꝛ vende oia q̄ habes ꝛ da pauplbus: ꝛ veni ꝛ sequere me. tē. y Si. n. volūtas. Hic ꝓpdā removet du plicē exēplatiōem. ꝓma ē. q: posset aliquis dicere q̄ ñ posſet dare nisi valde modicū. ꝛ sic nulli⁹ aut modici meriti eēt apd deū. hoc remouet. d. y Si ēm vo. ꝑm. ē. ad dā dus. z Scōm id qō hz accepta ē. scz quātūcūq; datuz sit modicū. z Non ꝑm id qō nō hz. i. ac ceptio divina ñ mē surat ꝑm quātitatez cl'yne q̄ nō ē in ꝓtate dantis. paup. n. ſt pōt dare tātā cl'ynā quantā diues. ꝙ mē surat ꝑm ꝓmptitudinē volūtatis que statiz exiret in actū habita facultate. pp qō impedimētū qō ē inuolūtariū nihil tollit de merito. vñ Marc. xij. ca. Dus

q minuta q̄ paup vidua misit in gazophilacū plus cōmēdant a saluatore q̄ munera diuiū q̄ incōparabiliter maiora. secūda ꝺo excusatio posset eē. q: diceret aliqs q̄ fideles in isrl̄m habitātes ꝓ himōi cl'ynas abūdarēt. ꝛ ocio vacarent. ꝛ dantes depauperēt. qō nō eēt ꝓueniēs. iō remouet hoc. d. a Nō. n. vt alijs sit remissio. i. otiositas vite. b Vobis aūt tribulatio. ex depauperāte supple dictas cl'ynas boniamur fieri. c Sz ex eqli. in ꝓtī. i. vt fiat quedā equalitas ꝓportionis inter vos ꝛ ipos. q: plus abundantis in rpalibus q̄ ipi. ꝛ econuerso ipi magis abundant in spūalibus q̄ vos. ꝛ sic fit quedā equalitas ſi ꝙ vestrā abundātiā in rpalibus eoꝝ indigentia suppleat. qō minus est: ꝛ econuerso ꝙ eoꝝ abundātiā in spūalib⁹ supleat qō min⁹ē in vobis. vt ꝓz in fra. d Sicut scptū ē Exo. xvj. de colligētibus mānā. e Qui multū. supple collegit. e Nō abūdauit. i. nō inuenit nisi mēsurā gomoꝛ. ꝙ uoliber capite domus sue. f Et q̄ modicū. i. collegit. f Nō miozauit. i. nō inuenit minus mensurā gomoꝛ ꝙ singula capita. ꝛ hec fuit figura but⁹ adeqtōis inter eccle ꝓmitte fideles. g Grās ago. Hic ꝓr egit de misſtris collectōis h⁹ cl'yne. Et diuidit in duas. q: ꝓmo eos noīat. scdo corinthios eos recōmēdat. ibi. Mīstē sionē. prima adhuc in tres. ſm q̄ tres ministros nomiat. Primus aūt est tytus qui corinthios iam ante instruxerat vt ꝓficerent ē. ꝛ iō negociū istud fuit sibi ꝓcipialiter impositū. dicit igitur apostolus. g Gratias aūt ago deo. a quo ꝓncipaliter ē omne opus bonum.

h Qui dedit eandem sollicitudinē. ad ꝓcuratōem elemosyne dicte. i Pro vobis. q: magis cedet ad vtilitatem vr̄am q̄ recipiētibus ipsam. vt oñsuz est supra. q̄ recipiunt a vobis bonū rpale. vos aūt ab eis bonū spūale qō est melius. k In corde tyti. sicut in corde meo.

l Qm̄ exhort. q̄. su. tē. cū sidcerer eū ad hoc negociū sūscipiēdū. ꝓmpte suscepit: nō solū ꝓ mea exhortatione.

m Sz cū solli. eēt sua vo. ꝓpe. tē. ꝓ executōe sui negocij.

n Misimus. Hic notaꝫ scōs q fm aliōs fuit lucas. fm alios vo barnabas. vterqꝫ n. fuit comes pegrinatōis apostoli discurrēdo, p pdicatōe euāgelij. si tñ intelligaꝫ de luca tūc illud qō dr. o Cui⁹laus in euāge. exponēdū est ab eo descripto. si aūt de barnaba exponēdū ē. ab eo pdicato. qz qō sequit.

p Nō so. āt. zč. cōuenit vtriqꝫ. vt dcm ē. q In hāc gra. .s. elemosyne mittēde i ierusalē sanctꝫ missim⁹ eū inquātus tyto. r Ad domini glo. ad quā ordinandū ē oē op⁹ bonū. s Et de. vo. nſam. i. ad exequēdū nſe volūtatis ordinatiōem. pñr reddit cām quare tāsolennes mittebat viros. d. t Denūtes ꝫ zč. in larga elemosina vobis danda. deutamus inḡ ne vituperemur ō negligentia aut ō fraude alicuꝰ. pter qō imisimus tales viros q nō pñt notari ō aliq̄ tali. z cā hui⁹modi cū dicit. v Pro uidem⁹. n. bona .s. agenda. x Non solū cōa deo. ex puritate intentōis.

y Sz etiā cōa hominib⁹. ad exēplū edificatōis.

z Misimus. Hic notaꝫ tercius .s. apollo. d. Misimus aūt cum illis z frat. no. quē. pba. in mul. se solli. cē. .s. p vra salute. qz post apostolū primus corinthijs pdicauit. j. Corinth. iij. Ego plāraui apollo rigauit zč. a Nūc aūt mul. sol. .s. de bono vro in nemine. cui⁹ assignaꝫ triplex cā. prima ē. qz corinthij egerant pniam de delictis. z sic magis confidebat de pfectu eoꝝ q̄ aſi. z hoc rangit cū dr. b Cōfidētia mul. in vob .i. ꝑter pfidētiā magnā de pfectu vro. secūa cā ē societas tyti quē diligebat. pp qō libenti⁹ cū eo pgebat. z hoc ē qō dicit. c Siue. p tyto zč. tercia ē qz rogarus erat ō hoc ab aliis apostolis. .s. de elemosyna. pcurāda sicut paulus iō dr: Siue frēs nri apostoli. e Ostensionē. Hic vltimo recōmēdat dictos nūcios corinthijs. d. Ostionē ḡ q̄ ē charitatꝫ vre z nre gloꝛie. i. suscipite eos charitative qō cedet etiā ad gloriā meā: qz vos ꝑtineꝫ ad fidem. f In fa. eccliaꝫ. i. vt aliis ecclesijs innotescat charitas vestra ad edificatōem fidelium.

Capitulum. ix.

Am de misterio. postq̄ apostol⁹ indux it corinthios ad donatōis actū. b pñr docet donatōis modū. zdi uidit in duas. q: p quādā suspitōem excludit. secūdo ad ꝓpositū accedit ibi: Misim⁹ aūt. C irca primū. sciē dū qz eo q nūcios suos sic recōmēdauit in fine capituli p cedētis. posset aliqs opinari qz de receptōne eoꝝ curaret tm. z nō de el'yna in ierusalē mittēda. ꝛō b remouet. d.

a Nā de mi. zč. i. ō el'yna in trim mittēda. b Et abū. zč. i. reputo supfluū scribere vltra illud qō supi⁹ vob scripsi. cui⁹ cām subdit. d. c Scio. n. zč. .s. ad b faciendū. d Pro q̄ zč. ingerēs eis. p exēplo hāc. pmptitudinē animi vri. e Quī z achaia. nomē regiōis ē cui⁹ metropolis ē corinthus. f Parata erāt. ad illi⁹ el'yne largitōes. g Et ve. emu. .i. vrm studiū bū faciēdi sanctis in trim.

b Prouocauit pluri. ad illa opandū. i Misim⁹ āt. Hic pñr accedit ad ꝓpositū oñdens do nandi modū. .s. velociter: abūdāter z hylariter. scōm ibi: necessariū ḡ. terciū ibi Vnusqsqꝫ. Circa p̄mū dicit. i Misim⁹ aūt frēs. i. pdictos solēnes nūcios z fideles. k Vt ne zč. laudādo apō macedones. pmptitudinē vrām ad dādū. l Euacuet in hac pte. si. n. misisse mus nuncios abiectos. videret q̄ ptēnerem⁹ vos.

m Vt quē. di. macedonib⁹ vos ꝑmēdans. n Paratis. ad dandū.

o Ne cūve. macemecū ad vos z non inuenerit vos paratos ad dandū.

p Erube. nos. q. d. si inueniret vos imparatos ad dandū qō absit erubescere mus. qz nō inuenirēt verū qō dixim⁹ eis de vobis.

q Vt si di. vos. scz erubescere.

r In hac ſba. i. in dādo el'yne ad sustētatōem pauperū in trim. q. d. talis defectus ꝑpatōis nō solū eēt nobis ꝑfusibil: ꝛ etiā vobis. ꝛz de vob nō exp̄imam⁹ sicut de nob. s Necel. b pñr monet eos ad dādū abūdanē. d. necessariū ḡ. i. vtile. p vob z me. t Existīa. rog. frēs. tyū z alios pdictos. v Vt pue. ad vos. aū aduētū meū cū maced⁹. x Et ppa. zč. i. el'yne vre grāz. y Hāc paratā zč. i. gratis z abūdāter data. z Nō ḡsi aua. i. nimis ꝑce data. z subdit rōnē. d. a Qui p. se. i. pax dat. b Parce z me. i. min⁹ in ꝑmio recipiet.

c Et q̄ se. in bñ. largit dando. d De bñ. z me. i. largit recipiet in ꝑmio. ꝛ ꝛ dicta vr. nā in ꝑmio celesti parū nō habebit locū. Dicēdū q̄ ꝛz ibi nō sit pax simpliciter z absolute eo q̄ cuilibz sufficiet qō habit. tñ erit ibi respectiue inquātū vn⁹ mat⁹ ꝑmiū hēbit alio fm diuersitatē meritorū. e Vnusqsqꝫ. ꝑ pñr monet corinthios ad dādū hylarit. d. e Vnusqsqꝫ. supple det. f Prout zč. i. ordinauit. ppa volūtate. g Nō ex tri. aut ex ne. i. b excludit duplicē modū inuoluntarij. .s. absolute qō sit ex coactiōe. et q̄tū ad b dic. ñ ex necēitate. z inuoluntarij mitti. sic ē. piectō mercū i mari qō ꝛ tristicia ānexa. z q̄tū ad b dic. nō ex tristicia. q. d. nō detis q̄ ꝛ coacti ꝑcepto meo vel tioze cō fusiōis ducti. z subdit rōnē ad b. d. b Hylarē zč. .s. approbat z remūerat. qz fac actū ꝛuoluntarium: signū. n. habu⁹ generari ē delectatio i ope. ij. ethy. i Potēs ē. b ad pdcā iducē rōes. z ꝑ ex pte dātis. scōo ex pte dei remūerāt. ibi: sicut scriptū. Circa p̄mū fac talē rōnē. Quicunq̄ dat aliq̄d qō

sibi multiplicat dz illud dare velociter. largiter ⁊ hylarit sic.n. boies seminat eo q recolligit illud multiplicatum el'ne vo reddunt damnab' multiplicate. ḡ ⁊c. ꝓuté hui' rõnis deducit.d. i .l. voluntate faciẽdi el'nã.

k Potens ẽ aũt deus oẽm creaturã

l Vt i oib'. tpalibus ⁊ spualibus.

m Semp oẽm ⁊c. tam in voluntate interiori ḡ in facultate exteriori.

n Abũdetis in oẽ opus bo. i. in datõ el'narũ sicut ⁊ aliis opibus virtũ.

o Sicut scriptũ ẽ põ. cxj. p Dispsit.nã el'na plurib' ẽ facieda. q Dedit pau. nõ hystrionibus et aliis indignis. r Justicia el'. q sic dat el'nas.

s Maner in se. se. i. enaliter. qz mercees iusticie ẽ eterna ⁊ cõfirmat ꝑdicta ꝑ exposita.

t Qui aũt admi. se. semi. s. de' q dat voluntate ⁊ facultate dandi el'nã.

v Et pa. ad mã. ꝓstabit. i. necessaria victus. boe. n. cõtervi dek accidere q' dantes elemosynas magis abũdant in tpalibus bonis ḡ el'nas paupibus indigentib' dengates. ⁊ si aligũ cõtingit eos depugari. de' hoc ordinat ad mai' bonũ spuale.

x Ex mu. se. vlm. i. volutate ⁊ facultate el'nã faciẽdi.

y Et auge. icre. ⁊c. i. mercedẽ q ex hoc in ꝑia colligek.

z Vt in oi. b ꝓ assignat rõnẽ ex pte dei sumpta. qz ꝑ datões el'ne. pmptã ⁊ hylarẽ acquirit in dante puritas. ⁊ rectitudo intentõis ad deũ. silr recipiens in surget ad dandũ deum. ꝑ dante.

Videtes aũt hoc in surgũt ad laudãdũ deũ de tali bono. rogãtes ipm vt talẽ voluntatẽ dandi ⁊ facultatẽ ꝓtinuet i via ⁊ remuneret in patria. ⁊ ista debẽt mouere ad dandũ el'nã abũdãter pmpte ⁊ hylarẽ. ió dicit.

z Vt in oĩe locuple. s. nõ solũ in tpalibus ḡ etiã in spualib'. ió dick.

a Abundetis. i. crescatis.

b In oẽm simplicitatẽ. s. puritatẽ mentis. Aug. Hoc ẽ simplex cor qõ ẽ mũdum cor ad rectitudinẽ intentõis. vñ sup illud Luc. xj. ca. Si oculus tu' fuerit simplex. glo. i. intẽtio tua recta.

c Que ope. p nos gra. deo. q. s. simplicitas vra ꝑ ministeriũ nrm in el'ne vre collectõe ⁊ missione. Dgat gratiarũ actõem. i. facit boies affurgere ad agẽdũ gras deo mõ ꝑdicto. pp qõ subdit.

d Cũm mi. of. b'. colligẽdo el'nã vram ⁊ mittẽdo.

e Non so. sup. ⁊c. releuãdo penuriã sanctor ⁊ in trin habitatiũ.

f Sz etiã abũdat. i. crescit.

g Per mul. gra. in dño. q hoc bonũ videtes vel audientes affurgũt ad diuinas laudes vt ꝑdictũ ẽ.

h Per. pba. mi. b'. i. p el'app̃robatõs.

i Glorificantes deũ in obe. cõfes. vre in euã. xpi. e collatõe el'ne tal cõfitemini facto vos obedire xpo.

k Et sim. cõi. vre in illos. i. in puritate mentis ⁊ rectitudine intẽtõis vre: i el'mosyne largitõe. p qua cõicatis indigentibus bona vra.

l Et in ipoz. i. recipiẽtiũ el'nã.

m Obsecratõe. p vobis. qz. p vobis orant deum.

n Desiderantiũ vos. habere socios in deo p grãm in pñti. ⁊ gloriã in futuro.

o Propter emi. grãm dei in vobis. ꝑ opa vra stã exterius manifestata. ⁊ qz ꝑdicta bona ex ministerio apli. ꝓcurabant. ió. prumpit in gratiarũactionẽ. d. Gras ago deo meo sup inenar. dono eius.

k grãm abundare facere i vobis vt in oibus sp oẽz sufficientiã hãtes abundetis

o in omne opus bonũ sicut ꝓscriptuz est. Bispsit dedit

p pauꝑibus: iusticia ei' manet in seculũ seculi.

q Qui aũt administrat semẽ seminãti

r ⁊ panem ad manducandũ

s ꝓstabit. Et mltiplicabit semen vestrum: ⁊ augebit incrementa frugum iusticie

t vestre vt in omnibus locupletati abundetis in oẽm

u simplicitatẽ que operatur ꝑ

o nos grãrũactõs deo.

x Cũm

e ministeriũ hui' officij non solum supplet ea q̃ desunt

f sanctis: ḡ etiã abũdat per multas grãrũactões in domino ꝑ ꝑbationem misterij

i hui' glorificãtes deũ i obedientia cõfessionis vestre

k in cuangelio xpi ⁊ simplici

Capitulum. x.

Ipse aũt ego paulus. postq̃ apls cõmẽdauit veros ecclesie ministros. hic ꝓtestatur inuehit ꝛ falsos. Et diuidit in duas partes. q. ꝓmo inuehitur ꝛ rales falsos. secũdo ꝛ eos adherentes. ca. xiij. Prima adhuc in duas. q. ꝓmo excusat se ꝺ his q̃ sibi a falsis apls ip onebant. secũdo ꝛ eos inuehit. ca. se. Prima in duas. q. primo se excusat ꝑ rõnẽ. secũdo ꝑ facti euidentiã. ibi. Quem fm facie sunt. Prima adhuc in duas. q. primo recitat sibi imposita. secũdo destruit ipa ibi: In carne. n. Circa ꝓmũ sciendũ q falsi apostoli dicebant paulum in bonis carnalibus ponere finem suũ. qõ arguebãt ex hoc q facta sua ad hoc tendere videbãt

a Ipse aũt ego paulus obsecro vos ꝑ mãsue

b i

c tudiez ⁊ modestiã xpi q̃ i facie q̃dẽ bũlis sum inter

d vos absens aũt cõfido in

e vobis. Rogo aũt vos nẽ

f ꝓsis audeã ꝑ eaz cõfidẽtiã

b qua existimo: audere in ꝙs

q̃ arbitrãr nos tãq̃ fm

i carnẽ ambulemus.

k In carne eĩ ambulantes: nõ fm carnem militamus. Mã ar

l ma militie nre nõ carnalia

m sũt ḡ potẽtia dei ad destruc

o tões munitionũ ꝓsilia de

p struẽtes: ⁊ oẽm altitudinẽ extollẽtẽ se aduersus sciaz

tate cõicatõis vre in illos

m ⁊ in omnes: ⁊ in ipoz obse

n cratõe. ꝑ vobis desideranti vos ꝓpter eminẽtẽ gratiã dei in vobis.

Gratias ago deo sup inenarrabili dono eius. Ca. x.

a Ipse aũt ego paulus obsecro vos ꝑ mãsue

b i tudiez ⁊ modestiã xpi

c q̃ i facie q̃dẽ bũlis sum inter

d vos absens aũt cõfido in

e vobis. Rogo aũt vos nẽ

f ꝓsis audeã ꝑ eaz cõfidẽtiã

b qua existimo: audere in ꝙs

q̃ arbitrãr nos tãq̃ fm

i carnẽ ambulemus. In carne eĩ ambulantes: nõ fm

k carnem militamus. Mã ar

l ma militie nre nõ carnalia

m sũt ḡ potẽtia dei ad destruc

o tões munitionũ ꝓsilia de

p struẽtes: ⁊ oẽm altitudinẽ extollẽtẽ se aduersus sciaz

tur vt dicebant. nam ꝓtialiter exñs cum coimthijs bũliter cõuersabat. ⁊ blande loquebat tanq̃ eos timens. absens vo dure increpabat p epl̃am quasi tunc extra periculũ exñs. sicut boies carnales ⁊ timidi diuinis in ꝑtia blãdiũr. ẽ in absẽtia dura dicũr. pp qõ apls rogat corinthios vt hãc opinionẽ de ipo nõ habeãt: ne seueriatẽ correctõis sue ꝓnalit sentiat. d. a Ipse au. eg. pau. q sum mister xpi ver'.

b Obsecro vos ⁊c. hec duo exꝑmit. qz intẽdu se in illis ꝓfore xpo oñdere. qz de Judeis infamabat a falsis apls.

c Qui fa. ⁊c. i. ꝓis bũliter vobiscũ ꝙuersat' sum.

d Absẽs aũt ꝓsi. i vo. i. audacẽ dura scripsi vob. tãq̃ hõ carnal' ⁊ timid' vt dicũt apli falsi.

e Rogo ẽ vos. ne de me talia dicatis vel sentiatis.

f Ne ꝑsens. i. ꝓtialiter apud vos exñs.

g Judeã ꝑ eã cõfi. i. audacter dure coꝛripiã. sicut dicitis me agere in absẽtia.

h In q̃stã ⁊c. exercẽdo vindictã asperã in q̃stã malos. q̃ decepti a falsis apls arbitrãr nos agere carnaliter timide.

i In car. n. b ꝓfir remouet hãc ipositõz falsaz ꝛ rõsidẽ q̃ tal' ẽ. boies. n. abũlates carnalit ⁊ timide munit se quãtũ ꝓt diuinitꝰ ac potẽtia tpali. nos ẽ talia nõ ꝛim' ḡ fm carnẽ nõ militam'. dic igf.

i In car. ⁊c. i. ꝛ in vita ꝓti vinain' in carne mortali. tñ fm desideria carnis ñ vnum'.

k Nã ar. ⁊c. i. vite q̃ malicia ẽ sup ẽrã. Iob. vij. c.

l Nõ car. sc. cuiusmõi sũt tpal' potẽtia: delitie ⁊ diuitie.

m Sz po. dei. i. arma militie nre sc p ꝙuté dei nob assistẽtez. ñob dãtẽ sapiam ⁊ ꝓstãtiã ad ꝛoñndũ. ⁊ grãz miraculoz ad ꝓfirmãdũ fmões. B. n. ꝓsilia erãt arma apl'oz ió subdit.

n Ad de. nu. i. bellãtiũ ꝛ ipz xpm. q̃z aliq̃ munitiõr se astruta ꝓsiliozꝙuoz. ió subdit.

o Cõsilia de. aliq̃ vo supbia ꝓtiꝙ igenu eleuati sic bẽtici. ⁊ ꝛtũ ad ḡ subdit.

p Et oẽz ⁊c. ꝛ b ẽ ꝓm' effect' armoz apl'i. s. instrumentoz ꝓsecutio. sec'z ãt ẽ ꝙersio infideliũ ad fidẽ. ió subdit

q Et in capti. redi. oēm intel. in obse. xpi. qō fit qñ puer
sus ad fidē ſtatus q̄cd ſcit miſterio fidei ſupponit. ſicut
pz de dyonyſio q paulū cōuerſo t de miſſis aliis. Exerci⁹
effectus ē correctio peccantiū iam cōuerſo⁹. de q̄ ſubdit
r Et in. pm. ha. vlciſci oēm inobedientiā ſicut patuit. ſ. ō
illo quē tradi tuſſit
ſathane puniendus
s Cū ipleta fu. tē.
q hoc. n. q apli obe-
diebant deo in oib⁹
aſſiſtebat eis virtus
diuina ad libitus in
punitōe inobedien
tiū. t Que fm.
Hic pñr apls excu
ſat ſe q euidentiā fa
cti. t q̄ q̄ponit inten
tus. ſcdo. pſequit. p
poſitus. ibi: Si q̄s.
Circa pmū inducit
ad cōſideratōz ope
rū ſuoz. fertā. n. ſua
erant ita euidentia
q nulli⁹ debebat eū
iudicare carnaliter et
timidū. ſō dicit.
t Que fm fa. ſunt
.i. manifeſta q̄ eui-
dentiā facti in ope-
ribus meis.
v Videte. i. nunc
videte de facti meis
t pſendo apl⁹oz. nec
dicā apli ē ꝫ illud
Job. vij. ca. Nolite
iudicare fm faciem
q: ibi accipit facies
p eo q̄ apparet tñ
exterius cui⁹ animꝰ
latet interi⁹. hic aūt
accipit facies p eo
qō verū apparet et euidēta facti. r Si q̄s. Hic pſequ
tur q̄poſitū. t diuidit in duas ptes. q: p̄ facit qō dictū est
ſcdo rōnē dicti aſſignat: ibi. Nō. n. audemus. Circa pmū
ſciendū q̄ pſeudo apli decipiebāt corinthios. t aplm dif-
famabāt ex duob⁹. pmū ē. q: quādā auctoritatis magni-
tudinē falſo pretendebāt dicētes ſe pus cōuerſos fuiſſe ad
fidē q̄ fuit paulus. t ſe veniſſe de iudea vbi incepat fides
xpi. ſcōm ē. q: duplicitatē iponebāt paulo. vt dictū est. et
ō vtrunq; ſe mouet p euidentiā facti. p̄ pmū. ſcdo ſcōm
ibi: Vt aūt nō exiſtimet. Circa pmū dicit. r Si quis
.ſ. falſo⁹ apl⁹oz. y Cōſidit ſe xpi cē. i. cōſidēter aſſerat
ſe verū cē xpi aplm rōnibus p̄dictis. z Hoc cogi. ite.
apud ſe. q: ſicut ipe xpi ē minister appāreter. a Ita t
nos veraciter. q: nullū donū hz ſpāle a xpo q̄ careamus:
imo in hoc nos excedimus. ō ſubdit. Nā t ſi ampli⁹ ali
quid glo. fue. de ptāte nr̄a tē. ſequit. b Nō erubeſcaz.
q: hoc imeniebar ver⁹ p facti euidentiā. q̄ aūt fuerit ꝫ po
teſtas dicit aliq; q ſpālis eius vocatio qua vocatus est a
xpo. ſicut vas electōis act. ix. Et eius miſſio ad p̄dicādū
a ſpūſcō: act. xiij. ſ. q: hec nō erant cōmunibus euidentia.
ō meli⁹ vī q dicat donū linguarū t grā miraculoz quoz
effect⁹ erāt euidētes. nec a falſis apl̄is hēbāt. c Vt ät
Hic pñr remouet ſcōm ſibi ipoſitū. ſ. duplicitatē. t p̄ re-
mouet cā. ſcdo aſſignat dicti ſui rōnē: ibi. Nō. n. audem⁹
Duplicitas aūt ei iponebat eo q̄ corinthijs pñs t abſs
aliter loquebat vt dcm ē. t hoc remouet. d. ; c Vt aūt
nō tē. abſs cū auſteritate t potēcia loq. d Q̄m q. epi.
tē. hoc dicebāt apli falſi de ep̄lis pauli. e Pñtia aūt
coz. ſ. pauli. f Infirma. i. hūilis. g Et ſer tē. ꝫ dice
bāt apli falſi eo q̄ p̄dicabat plana t groſſa. h Hoc co
gi. q̄ eius. ē. i. q̄ p ꝫ de me aſſerit duplicitatē cogitet p eui-
dentiā facti: i Quia q̄les tē. aſpe corrigēdo. k Ta
les t p. in fcō. ſ. ſum⁹ qñ expedit. aliq̄n tñ ñ expedit. vt qñ
timet peior exitus de tali correctōe ſicut fuerat in ꝫpoſi-
to. vt pz ex p̄cedēt⁹. Silr q̄ paulus p̄dicabat plana et
groſſa nō erat ex de
fectu ſcie. ꝫ q: comu
nitij erant in fide no
ni: t ad alriora capi
enda inepti. ſicut pz
j. Corin. xij. Tanq̄ p
uulus in xpo tē.
l Nō. n. au. ꝫ pñr
reddit rōnē eius qō
dixerat. ſ. ſe nō ſiſe
falſis aplis. ſ. eos ex
cedētē in dei donis
.d. Nō. n. audem⁹.
nō būano riore du-
cti: ꝫ veritatis amo
re. m Inferere.
.i. dicere de nūero
coz. n Aut com
pare. i. ſiſes dicere.
o Quibuſdā q̄dē.
.i. falſis aplis q̄ tali
bus ſtudebāt pp q̄-
ſtū. p aūt paulus
aliq̄n aliqua dice-
bat ad ſui cōmēda-
tiōez: nō erat p op q̄
queſtū vel vanā glo
riā ꝫ pp veritatē de-
claratōem cui p̄u-
dicabat q̄ hoc q̄ ab
apoſtolis falſis ptē
nebat t diffamabat
ſicut. ſ. iob ꝫ aduer
ſarios ſuos diſpu-
tans dicit. xxvij. ca.
Nō me reprehendit
cor meū tē. p Sz ipi tē. i. meſurātes ea q̄ dicimus de
nobis ad ea q̄ ſunt fm veritatē in mētib⁹. t opibus nr̄is.
t ꝫ ita ſit declarat. d. q Nos aūt tē. q: nō excedimus
debitā regulā q̄ dei grām nobi datā q̄ excedit dupliciter
vno mō q̄n q̄s glorīat de q̄ nō p̄z. t ꝫ remouet a ſe dicēs.
r Nō. n. tē. gloriādo de vr̄a cōuerſione ad fidē. q: p mi-
ſteriū nr̄m eſtis q̄erſi. ō ſubdit. s Vſq; ad vos tē.
ipm vobis p̄dicādo ex q̄ ꝛcludit. t Nō imē. glo. tē.
ſed de laboze nr̄o in cōuerſione vr̄a. t hoc ē de preterito.
ſimiliter de futuro glorīamur in ſpe, p̄fectus vr̄i. ō dicit.
v Spem aūt ha. tē. ex bono. n. principio vr̄o rōnabiliꝫ
de p̄fectu ſperato glorīamur. t nō ſolūmō glorīamur de
vobis ſm debitā regulā. ꝫ etiā de aliis inquātū parati ſu
mus aliis cuāgelizare q̄b⁹ nō cuāgelizatū ē ab aliis aplis
t q̄tū ad hoc ſubdit. r Etiā in illa. ſ. loca. y Que
vltra vos ſunt. ad q̄ nō q̄uenit adhuc cuāgeliū. ō ſubdit
z Nō in alie. regu. i. alterius doctrina me p̄dicēte. Ex hiſ
mō excedit regula debita glorīādi qñ q̄s glorīat in q̄ nō
debet. bonū opus ſibi attribuēdo. hoc aūt remouet apo-
ſtolus. d. a Qui aūt glorīat in dño glorietur. q. d. de bo
no ope nō mihi glorīam attribuo. ſed deo a quo oē bonū
eſt ſicut a principali agente. b Non. n. q̄ ſeipm cōmē
dat. ꝓtam gloriā querens. c Ille, pbatus ē. i. approbatus a deo. d Sed quē deus cōmēdat. i. cōmēdabilem facit virtutibus t ſignis.

Capitulū. xj.

Tinā. Poſtq̄ apls excuſauit ſe de falſi impoſitio-
ne per falſos apoſtolos. hic pñr inuehitur contra
eos. t vt melius eos confuteret. primo ponit ſuipſi⁹
cōmendatōem, in qua fic̄ procedit. quia primo ponit ipſius

cōmendatōis rōnē. secūdo ipam cōmendatōem: ibi. In quo quis audet. pma in duas. q: p. ponit intentū suū. secundo. psequit. ꝓpositū: ibi. Emulor. Circa pmū sciendū q mozalia eo q sunt ō agēdis que sunt pticularia sb vna cōi regula sic artari nō pūt q̄n aliq̄s opteat agere pter illam regulā ex rōnabili cā. ꝓpter q̄ō hominēs cōsideratēs ñ reputant hoc stultū nec malū. ꝙ bonus indiscreti aūt nō cōsiderantes nō iudicāt eē malū. ꝓceptū em mozale ē: nō occides. tū malos occidere nō ē malum. habita sup hoc ptē. lz hoc aliqui stulti t heretici dixerūt eē malū. lex aūt moralis dicit q̄ bō seipm nō cōmendet: ꝑuer. xxvij. laudet te alienus t non os tuū. tñ in aliquo casu bonū ē hoc t necessariū. vt dictū est ca. pcedenti. vtpote q̄n taciturnitas pro

b pietie mee. ꝙ t suppōrtate
c me. Emulor enim vos dei
e emulatione. despondi em
f vos vni viro virginez ca-
g staz exhibere xp̄o. Timeo
aūt ne sicut serpēs seduxit
k euam astutia sua ita corrū-
l pant sensus vr̄i t excidant
m a simplicitate q̄ est in xp̄o.
n o Nam si is qui venit alium
xp̄m p̄dicat quē nō p̄dica-
p uimus: aut aliū spm̄ acci-
q pitis: quez non accepistis
r aut aliud euangeliū q̄ nō
s recepistis: recte pateremi.
t Existimo. n. nihil me mi-
v nus fecisse a magnis apo-

prie laudis vergit in p̄iudiciū vtilitatis t in detrimētū salutis. primi t honoris diuini. multitudo tū hoīm q̄ē indiscretor: Eccl. i. Stultor infinit⁹ ē numerus. reputat ꝙ insipientiā. eo q̄ nescit aduertere cām vt dictū est. Casus aūt necessarius seipm cōmēdādi pp dictas cās imminebat apl̄o. ió rogat vt patiēter ista cōmēdatio a corinthijs sustineat. lz aliq̄bus stultīcia videat. d. a Utinā sustineret. mo. q̄d insi. mee. fm estimatōem indiscretor. b Sed t suppor. me. q. d. debetis spāliter facere eo q̄ sum plat⁹ vr̄. c Emulor. Hic ꝑ̄r exequit. ꝓpositū. t ondit p̄ cās cōmēdatōis eē rōnabilē. vt sic appareat q̄ talis cōmēdatio nō ē in insipiētia. scīo q̄ dz ab eis suppōrtari etiaz dato q̄ eēt stultīcia: ibi. Iterū dico. Prima adhuc in duas. q̄ p̄ ponit dictā cām. secūdo remouet corinthioz excusatōz falsam. ibi: Nā si is. Circa pmū sciendū q̄ cā ꝙre apl̄s cōmēdare se voluerat: zelus erat de salute corinthioz. q: ne decipeñt a falsis apl̄is suggerentibus eis falsa voluit auctoritatē suā ondere. bonitatē etiāvite sue t doctrine. nec aūt cās erat valde bona. pp q̄ō cōmēdatio sequēs nō erat insipiētia. q: nō erat ad ꝓpriā iactantiā sed ad dei gloriaz t fideliū salutē. dicit igit: c Emulor. n. vos. i. feruēter diligo. ñ q: diligere pōt eē in bonū t malū. ió subdit.

d Dei emulatōe. i. charitatiua dilectōe. t subdit cām hr̄ fernētis dilectōis. d. e Despōdi. n. vos vni viro. i. xp̄o vt postea subdit. Fuerat. n. apl̄s paranymphus mīmonij inē corinthios t xp̄m p verā fidē. ió subdit. f Virginē. ḡtū ad fidei integritatē. g Castā. ḡtū ad vite puritatē: b Exhibere xp̄o. q̄ solus ē spōsus eccie. t q: dilectio nō solū ē respectu boni adipiscēdi in amico: ñ etiā mali vitādi. ió sequit: i Timeo aūt ne t̄. Persecutio em tirannoz in eccia ꝑmittit a cōpatur pfectōi leonis q̄ est aperta. ñ p̄secutio pseudoapl̄oz q̄ fuit p astutiaz t occulta cōpat seductōi ꝑmoz parētū q̄ serpēt. ió subditur k Ita corrū. sen. vr̄i. f. mērales q̄ frequēter noiant a sensibus exteriorib⁹ magis notis. l Excidant. p decipiōem pseudoapl̄oz. m Ñ simpli. q̄ ē in xp̄o. q: dicebant necessariū eē ad salutē legalia sīl observare cū euāgelio. n Nā si is. Hic ꝑ̄r remouet corinthioz excusatōem. t ꝓponit eā. scīo excludit: ibi. Existimo. n. C Circa pmū sciēdū q̄ si pseudoapl̄i dicerēt meliora ḡ apl̄s corinthijs habuerēt excusatōem recipiēdi eos. t hoc ē q̄ō dic.

n Nā si is q̄ venit. i. pseudoapl̄s q̄ venit ad p̄dicandū. p p̄ria auctoritate nō missus a deo. o Aliū xp̄m p̄dicat quē nō p̄dicauim⁹. i. meliorē q̄ nos p̄dicauimus vobis. p Aut aliū spm̄ acci. i. meliorē q̄ illis. q Quē nō ac cepistis. a nobis. r Aut aliud euāge. i. aliā doctrinam meliorē q̄ a nobis.

s Recte patere. i. recte sustineretis eos vobis p̄dicāres.
t Existimo. n. Hic remouet dictā excusatōem. t diuidit in duas ptes. q: primo ondit se nō min⁹ fecisse apl̄is maioribꝰ secundo q̄ fecit aliq̄ō maius: ibi. Aut numq̄d. Circa pmū dicit. t Existimo. n. nihil. me min⁹ fecisse. p vra cōuersione. v A magnis apo. i. q̄ apl̄i magni fecerūt. p illis quos cōuerterūt. t dicit hic apl̄i magni: petrus: iacobus: t iohannes quos pseudoapl̄i dicebāt esse maiores paulo. q̄a fuerūt cooperatores cū xp̄o. nō aūt paulus. t hoc dicebant ad decipiēdū corinthios: vt crederēt maiorēs auctoritatē q̄ paulus: q: dicebāt sese missos a dicto apl̄o mēdaciter nō aūt paulū. Ex aūt paulus nō fecerat min⁹ q̄ apl̄i p̄dicti ꝑz. Nā cundē xp̄m p̄dicauit t eundē ipsi sicut p ipositōem manuū dedit. t idē euāgeliū ꝓdicauit. t sic ex p̄parando se magnis apl̄is ꝓfutat falsos. d. x Nā si t̄. hoc dicit ad repellēdū dictā pseudoapl̄oz. q̄ cōtēnebant eius doctrinā eo q̄ plana t grossa docebat. ió dicit q̄ hoc nō faciebat ex defectu scie. ñ q: nō expediebat corinthijs ꝓpter subtilia p̄dicare. sicut plenī⁹ ꝑ. j. Corinth. iij.

y In oib⁹ t̄. hoc dic. q: p cuidētiā facti hec apparebāt vera de ipo. 3 Aut numq̄d. ñ ꝑ̄r ondit q̄ etiā aliq̄ō maius fecit eis q̄ aliq̄ apl̄i suis cōuersis. t diuidit in duas ptes. q: ꝓ declarat veritatē. scīo remouet quādā obiectōez ibi: Quia nō diligo. Circa pmū dicit. 3 Aut nūquid pec. fe. t̄. ironica ē locutio cui⁹ sensus f̄alis accipiēdus ē p oppositū. apl̄s. n. fecit in hoc opus valde meritoriū. a Cui gratis euāge. dei euāge. vobis. ñ accipiēdo sum pnus a vobis. q̄ tñ erat licitū. t alij apl̄i accipiebāt ab illis q̄bus p̄dicauerāt. apl̄s aūt p̄dicās corinthijs abstinuit. ꝓ pp eoz auaritiā. t sic minus gratāter accepissent el⁹ doctrinā. scīo vt tolleret a falsis apl̄is p̄dicādi occasionem q̄ pp q̄stū tñmō p̄dicabāt. ñ q: optebat hr̄e necessaria ab alio loco. ió ꝑ̄r ondit vñ habuit. d. b Alias eccle. expoliaui. nō qrī acciper. ñ q: volūtarie habāt abundāter. c Ad mi. vr̄m. i. ad ꝓcuratōem vr̄e salutis. Vñ papa vt legatus visitās vnā ꝓuinciā pōt accipe sumptus ab alia nam cū eccia sit vnū corpus. a plato ex vna pte pōt supleri indigenti alteri⁹ ptis. sicut natura defectū vnius mēbri supplet ex alijs ꝓbus virtutē t ꝙs subministrādo. d Et cū eēm apud vos t egerē. Hoc dicit vt ondat q̄ ñ dimisit accipe. eo q̄ sp inter eos abundasset.

d Nulli. s. vr̄m. e Oneros⁹ fui. q: durus fuisset eis dare, ꝓpter suarīciā suā. ꝓpter q̄ō apl̄s ꝓprijs manibus laborabat de nocte operando q̄ expendebat de die p̄dicando. vt hr̄ act. xx. t q̄ hoc nō suffecit supplebant macedones qui cū secuti fuerant sibi ministrādo. ió sequit.

f Nā q̄ō mihi deerat t̄. z ꝑz ſra. g Est veritas xp̄i in me. modus ē iurandi. t est sensus. Veritas xp̄i est testis mihi q̄ veritatem dico.

h Qm̃ hec glo.ſ.hoc factū meū qō eſt ad gl̃ram dei.
i. Nō inſtrũget in me.i.nō minuet p me. k In regi. achie.in q̃bus metropolis ē corinthus. l Quare.qz. Hic q̃r remouet quãdã obiectiõem falſam. dicebant.n. pſeudoapli q̃ paul⁹ nõ diligebat corinthios.nec inrẽdebat eis,pficere ō futuro. ꝓter qō nolebat aliquid accipe ab eis qō remouet.
d. l Quare.non accipio ſumpt⁹ a vobis. m Quia no di.vos.vt dicũt pſeudoapli. n Deus ſcit.i.pſcius ē mihi. q hec cã nõ ē vera: ſed cã ſubdit.d.
o Qō aũt ſa.t fa. abſtinẽdo a ſumptibus vr̃is.hec ē vera cã. p Ytampu tē oc.eoz.i.pſeudoapl̃oz q m̃ p̃dicabant pp tpale lucrũ q. Vt in q̃ glo. tales.ſ.imitãdo veros apl̃os vt dicebant.
r Inuenianꝫ ſicut z nos.i.nihil accipientes.qō tñ refugiunt:de q̃bus ſubdit
s Nã eiuſ:pſeudoapo. ſunt ope. ſubdoli.i.callidi vulpini:exteriul tm̃ ſp̃em pietatis oſtẽdẽtes. t Transfign.ſe in apo.xp̃i.i.portantes exteri⁹ ſigna veroꝝ apl̃oꝝ. v Et nõ mirũ. qz deus pmittit maiozẽ ſil̃aõem.de q̃ ſubdit. x Ipe.n.ſatha. tẽ.t b multiplicitet. vno mõ coꝝpus visibiliter aſſumẽdo ſicut apparuit.b.marco t multis alijs t multos ſic decepit.alio mõ inuiſibiliter formãdo vocẽ audibilẽ.ſi cut.b. franciſco volentis eũ trahere a pnie rigoze.aliq̃ puertendo iudiciũ ſenſuũ faciẽdo apparere q̃ nõ ẽ.t mltis alijs modis.pp q̃ dicit.b. Job.j.cano.ca.iiij. Probate ſpũs vrũ ex deo ſint.pp q̃ Joſue.v.c.dixit angelo ſibi apparenti in campo iericho. Nã eo an aduerſarioꝝ.pp q̃ cõcludit apl̃s. y Nõ ē ẽ mag.i.mirabile reputandũ.
5 Si miſtri ei⁹.i.boies falſi t mali:cuiuſmõdi erãt pſeudo apli. a Transfiguret ſe.mi.iuſticie.i.vt veri apli. b Quoꝝ ſi.ſ.pſeudoapl̃oꝝ. c Erit ſm̃ op.ip.erit.n. malus ſicut opa eoꝝ ſunt mala:apoca.xiiij. Opa.n.illoꝝ ſe.il. d Iterũ dico. Hic q̃r oñdit apl̃s q̃ eriã ſi ſe cõmendaret inſipiẽter tñ deberet a corinthijs ſuppoꝛtari. t primo ponit intentũ.ſcõ.pbat.ꝓpoſitũ ibi: Libẽter. Circa primũ cõtinuãdo ſe p̃dictis dicẽ. d Iterũ dico.i.qõ dixi recolo. e Ne quis pu.me inſipiẽrẽ.q.d.ad hoc.n. oñdi cãm mee cõmẽdatõis eẽ rõnabilẽ. f Alioqn.i.ſi nõ vultis eã recipe vt rõnabilẽ.t me reputetis inſipiẽter loqui. g Velut inſi.acci.me.i.meã inſipiẽtiã ſuppoꝛtate. h Vt t ego mo.q̃d glozier.hoc dicit. qz inferi⁹ſe cõmendabat de gloria carnis q̃ modica ẽ.de qua ſubdit. i Nõ loquoꝛ.de pmẽdatõe mea tali. k Non lo.ſm deũ q̃ qi in inſipiẽtia.ſ.ſi facio hoc ſine cã rõnabili vel neceſſaria.ſicut faciebant pſeudoapl̃i.de quibus ſubdit.
l Qm̃ mul.glo.ſm carnẽ,dicebãt.n.ſe eẽ indeos natõe t de ſemine abzaã deſcẽdiſſe.t p hoc volebãt alia dcã ſua falſa bñ i reuerẽtia. m Et ego glo. vñ dicit.ſ. Hebrei ſunt t ego.Sciẽdũ tñ q̃ alio ſine gloziabãt apl̃s ſic.quia pſeudoapl̃i hoc faciebãt.vt p ꝫ in maiozi auctoꝛitate haberẽt.t eoꝝ falſe doctrine magis crederẽt. Apl̃s vo vt coꝝ falſitatẽ repelleret t maiozẽ fructũ faceret ad gloziã dei t fidelitũ ſalutẽ.pp q̃ ſua gloziatio erat virtũoſa. illoꝝ aũt vicioſa. n Libẽter.Hic q̃r pbat.ꝓpoſitũ.ſ.q̃ i hoc corinthij debẽt ip̃m ſuppoꝛtare.nã in hoc ſuppoꝛtabant falſos apl̃os q̃ in multa grauamina eis inferebant. apl̃s aũt nullũ.pp q̃ magis debebat ſuppoꝛtari in hoc

p q̃m̃ hec gloziatio nõ infrigẽt i me i regiõib⁹ achaie.
k l m n o Quare:qz nõ diligo vos.
p Deus ſcit. Q̃ aũt facio t
q facią vt amputẽ occaſionẽ
r eoꝝ q̃ volũt occaſionẽ. vt i q̃ gloziant tales inueniãt ſi
s cut t nos. Nam eiuſmodi pſeudoapl̃i ſũt oparij ſubdoli trãſigurãtes ſe i apl̃os
t xp̃i. Et nõ mirũ. Ipe.n. ſa
x thanas trãſigurat ſe in an
y gelũ lucis.
z a b c d e f g h i k l m n o Nõ ē g̃ magnũ ſi miſtri ei⁹ trãſigurẽt ve
lut miſtri iuſticie quoꝝ finis erit ſm opa ip̃oꝝ. Iterũ dico.ne q̃s me putet in
ſipientẽ. Alioqn velut in
ſipientem accipite me vt t
ego modicũ quid glozier.
p Qō loquoꝝ nõ loquoꝝ ſm

deũ: ſ q̃ſi inſipiẽtia in hac
l ſuba gl̃ie. Qm̃ multi glozi
n ant ſm carnem:t ego glo
o riabor. Libenter em̃ ſuffer
tis inſipientes: cum ſitis
p ipi ſapientes. Suſtinetis
q enim ſi quis vos in ſeruitu
r tem rãdigit ſi quis deuoꝛat
s ſi quis accipit: ſi quis exx rollitur. ſi quis in faciẽ vos
y cedit. Scõm ignobilitatẽ
z dico:quaſi nos infirmi fue
a fuerimus in hac parte. In
b quo quis audet in inſipiẽ
c tia dico audeo t ego. Hebrei ſunt t ego: Iſrahelite
d ſunt et ego. Semen abzae
e ſunt et ego. Miniſtri chri
f g h i k l m ſti ſunt:et ego. Vt minus
n Sapiens dico plus ego.
o In laboꝛibus plurimis:

ab ipis.t hoc eſt qõ dicit. n Libẽter tẽ.t.falſos apl̃os ꝺ carne gloziantes et malo mõ. o Cũ ſitis ipi ſap.ironice loquit.ſ.inſipiẽtes.
p Suſtinetis em̃. .i.patiẽter toleratis
q Si q̃s. pſeudoapl̃oꝝ. r Vos ſer.redi. volebãt.n. eos ſubijcere ſeruituti legis. dicentes eos debere ſeruare legalia cũ euãgelio
s Si q̃s deuoꝛat. q̃a de bonis corinthioꝝ viuebãt laute
t Si quis accipit. bona vr̃a decipiendo vos falſis ꝓbis.
v Si q̃s ectollit. qz iactabãt ſe ſuper corinthios dicẽtes ſe filios abzae.corinthios aũt filios gẽtiliũ idolatrie dedit oꝝ t incircũciſoꝝ.
x Si q̃s in fa.vos

cedit.ſ.in p̃ntia vr̃a ꝓtumelias vobis infert.q̃ faciebant pſeudoapl̃i ip̃o peradõ eis imediate dicta t pſilia .iõ ſ̃bdit. y Scõm ig.dico.q.d.talia mala ſuſtinetis ab eis tã igbiliozes ipis nõ tñ a nobis. qz nullũ tale inmlim⁹ vobis.
z Quaſi nos tẽ.t.deficiẽtes in illis de q̃b⁹ gloriãt falſi apl̃i:q̃ ẽ falſum. vt p̃z ex p̃dictis t magis ex ſequẽtib⁹ apperebit. a In q̃ q̃s audet. Poſitis rõnibus cõmẽdatõis ſue.b incipit ſe cõmẽdare.t p̃ ſe pſeudoapl̃is adequando.ſcõ ſe eis pferẽdo:ibi.vt min⁹ ſapiẽtes. dicẽ igf. a In q̃ q̃s illoꝝ. b Audet.ſcip̃m cõmẽdare.
c In inſipi.tẽ.q.d.ſi ſit inſipiẽtia ſeip̃m cõmẽdare illo mõ q̃ pſeudoapl̃i ſe cõmẽdãt.tñ audeo p facere iz aliq̃ ip̃i vt dcm ẽ.t iõ cõmẽdatio apl̃i nõ erat inſipiẽtia ſm vr̃itatẽ q tm̃ ſm aliquoꝝ corinthioꝝ opinionẽ. nõ obſtãte tñ hac opinione apl̃s audebat ſe cõmendare falſis apl̃is ſe equãdo vt ſic eoꝝ iactãtiã repellẽt.d. d Hebrei ſ.i. de lingua:z natõe hebraica gloziant. e Et ego.ſ.ſum ſi cut ip̃i. f Iſraelite ſunt.i.gloziantur q̃ de patriarcha iacob deſcẽderũt. g Et ego.ſiõ deſcẽdi. h Semẽ abzae ſunt.cui⁹modi facte ſunt,pmiſſiones. i Et ego ſum de ſemine.t iõ de oibus iſtis poſſum gloziari ſicut iſti. l Miniſtri xp̃i ſũt.tm̃ ſm apparẽtiã. l Et ego. ſum ſm veritatis exiſtentiã. m Vt minus. Hic conſequenter eis ſe pfert. t primo q̃tum ad mala perpeſſa. ſecũdo q̃tum ad beneficia recepta.cap. ſequẽti. Prima in duas.q: primo pfert ſe in malis que ptulit .ſecundo in his que euaſit:ibi. Damaſci. Prima adhuc in tres.qi p̃ ſe pfert q̃tũ ad mala ſibi illata.ſcõ q̃tũ ad voluntarie aſſumpta:ibi. In imeribus. tercio cõfirmat quedã dicta: ibi.Si gloziari.Circa p̃mũ dicit. m Vt mi.ſa.dico. .i.ſi videꝝ vobis inſipiẽs me ꝓcedo ut pote adequãdo. adhuc videꝝ vobis minus ſapiẽs me eis pferendo.
n Plus ego.i.cũ hoc facia me oſtendo miſtrũ xp̃i plus eẽ q̃ ip̃i.qz plura mala paſſus ſum pp miſterũ xp̃i.iõ ſ̃bdit. o In laboꝛi.plurimis.ex indeoꝝ ꝓcutõe.i.fui plus q̃ ip̃i.t ſic intelligitur de ſequentibus.

p In carceribꝰ abūdātiꝰ, p ꝑdicatiõe euãgelij. q In plagis supra modū inter boies cõsuetū: r In moꝛtibꝰ frequent. i. in periculis moꝛtis: t hec oĩa patẽt ex actibꝰ apli ꝛū. Cõsequent explicat de plagis sibi illatis. d. s Ad iudeos q̃nquies rẽ. Deut. xxv. cõmittit iudicibꝰ q, p mino

ꝛibꝰ culpis, p quibꝰ moꝛs nõ est inferenda: imponãt plagas t ẏbera: ita tñ q, p q̃dragenariũ nũeꝛus ictuũ non excedant Sapiẽtes vo iudeoꝛũ ad ꝓtẽdẽdus pietatẽ ordinauerũt q, p de illo nũeꝛo aliq̃d diminuꝛet pl'vl minus, put rõnabilit viderẽt rõne delicti vel ꝓditionis verberãdi, t sic de aliis circũstãtijs: t. q. Paul' erat eis odiosus ſtrahebant de dicto numeꝛo min'q̃ꝫ poterãt. s. vnũ ictum.

t Ter virgis cesus sum rẽ. Act. xvi.

v Semel lapidatꝰ sum. i. ciuitate lichaonia. Act. xiiij. x Ter naufragiũ feci. i. passus fui de semel hꝰ Act. xxvij. t de aliis renẽdũ est q, nõ oĩa pauli pi cula scripta sunt. y Nocte t die in ꝑfundo maris fui i. p magnũ tps ad diuersas ptes terre t ĩsulas nauigãdo ,p ꝑdicatione euãgelij: vt ꝑz in Act. apostoꝛ. in pluribꝰ locis. Illij exponũt dicẽtes q, naufragiũ passus sub aq̃ stetit q, die t nocte diuina ẏnte eũ ꝓtegẽte. z In itineribus. Hic ꝑtr oñdit, ꝓpositũ q̃rũ ad mala volũtarie assũpta t primo de malis exterioꝛibꝰ. scdo de interioꝛibꝰ: ibi. Preter illa. Circa ꝓmũ dicit. z In itineribꝰ. sepe. s. fui ,p ꝑdicatione euãgelij: t sic intelligãt de sequẽtibꝰ.

a Periculis fluminũ. inundãtiũ in hyeme. t sic sũt magna picula in trãsitu eoꝝ. b Periculis latronũ. diabolo eos incitãte vt ꝑdicationẽ eiꝰ impediꝛẽt. c Periculis ex genere. i. ex iudeis volẽtibꝰ paulũ occidere. vt ꝑz ex actibꝰ apostoloꝝ i pluribꝰ locis. d Periculis ex gentibꝰ. i. ex gentilibꝰ moꝛtẽ eiꝰ q̃rẽtibꝰ. q. Idolatriã ꝑdicabat. t sic nec inꝛ suos nec inꝛ alios secuꝛ erat. e Periculis in ciuitate. cõmota ꝑ me; vt ꝑz Act. xvij. de epheso f Periculis i solitudine. a bestijs occurrẽtibꝰ. vt ꝑz de vipera eũ mordẽte act. xxviij. g Periculis i mari. s. a piratis. q. picula ex mari ꝓuenientia ꝑ in naufragio expſſa sunt. h Periculis i falsis fribꝰ q̃ꝫ est periculosius: q. nulla pestis efficaciꝰ ad nocẽdũ q̃ familiaris inimicus i In labore. s. coꝛpali opan do ,p aĩs manibꝰ de nocte: vt libere posset ꝑdicare de die. vñ dꝰ Act. xx. Ad ea q̃ mihi opus erat t his q, mecũ sunt ministrauerũt manꝰ iste.

k Et erũna. que est lassitudo t defectꝰ cõsequẽs ad laborẽ. l Vigiliis multis. vt vacarẽ labori manuali: vt dicũ est. t aliq̃ ozoni. m In fame t siti. nã aliq̃ cibus z poꝛ deficiebãt: t aliq̃n a cibis habitis abstinebat ad odmandũ carnẽ, ꝓpter alioꝝ exemplũ. ió sequit. In ieiunijs multis. n In frigoꝛe t nuditate. q. frequent exponebãt frigoꝛa. nec rõ hẽbat sufficies regimentũ. o Preter illa. Hic oñdit ꝓpositũ q̃rũ ad mala assumpta in interioꝛibꝰ. d. Preter illa q̃ extrinsecus sunt ❧ ꝓter mala tã enumerata q̃ me affligũt exteriꝰ sunt alia mala q̃ me affligũt interiꝰ. de quibꝰ subdit. p Instãtia mea q̃tidiana rẽ. incũbebat eĩ sibi quotidie intẽdere solicite regimini ecclesiarũ i magna afflictione mẽtis. ió subdit. q Quis in ecclia. q Infirmat. ifficie t moꝛtibꝰ. r Et ego nõ infirmoꝛ. dolẽs de malo eiꝰ. q. d. nulliꝰ. s Quis scãdalizat. rnẽs i patiẽ exẽplo alteriꝰ. t Et ego nõ vroꝛ. per passionẽ. q. d. nulliꝰ. v Si gl'iari. Hic ꝑtr cõfirmat q̃dã dicta q, iuramẽtũ. d. Si gl'iari oportet: t accipit hic si, p q̃ q: oꝛ cũ sic facẽ ad repellẽdũ iactãtiã pseudo aploꝝ vt ꝑdictũ ẽ. x Que infirmitatis mee sunt gl'iabor. i. q̃ ptinẽt ad infirmitates ꝺ dicẽ ꝛ falsos apl'os q̃ ꝺ nobilitate generis t ꝺ fidẽ ad mũdanã gloriã ꝓtinẽbus ꝓncipaliter gloriabant. t ꝑfirmat dicta iuramẽto. d. Deus pat ꝺñi mei ihu xpi q̃ est bñdict ꝰ in scla scit q, ñ mẽtioꝛ. y Damasci. Hic ꝑtr enumerat mala q̃ euasit: t ꝺ i quodã ꝓticulari: ꝺũ ꝓgeret damasci ad ꝓsequẽdũ xpianos miraculose fuit cõuersus t ꝑsũebat iudeos q̃ habitabãt damasci ,ꝓter qꝺ suaserũt ꝑ posito ciuitatẽ vt ea ꝓgerẽt t occideret vt ꝺñi act. ix. t ꝺ est qꝺ ꝺr. z Custodiebat ciuitatẽ damascenoꝝ. i. custoꝺiri faciebat p boies armatos. a Vt me cõpr. t traderet iudeis ad occidẽdũ. b Et p fenestrã. s. ꝺom' adherẽtis muro ciuitatis. c In sporta dimissus sum. s. a xpianis ꝺ Et sic effugi manꝰ eiꝰ. Sz ex ꝺ vi q̃ nõ fuerit sufficiẽt cõfusus i ꝺño q̃ poterat eũ ꝓtegere. Dicẽdũ q, ꝺ ño in piculo posit' nõ ꝺz ad ꝺiuinũ auxiliũ fugẽ ,ꝓtẽnẽdo humanũ q: ꝺ est rẽtare deũ: ió ꝺz vti auxilio ꝺuano q̃rũ põt t restduũ ꝺimittere ꝺiuino qꝺ apl's fecit in ,ꝓposito. Sz ad ꝺ obijcit q: Job. x. ꝺr. Mercenarij t q̃ nõ ẽ pastoꝛ vidit lupũ venientẽ t ꝺimittit oues t fugit: sic aũt vi apl's fecisse ꝺ rẽ. Dicẽdũ q, aliq̃n q̃rit ꝑsona ꝑlati tm: tũc ꝺz curã cõmittere alteri t se absentare: maxie q̃n ꝺ vrsat ad maioꝛa. t sic helyas fugit Iesabel. iij. Reg. xix. t sic ꝑtr paul'ꝰ manꝰ ꝓpositi t de tali ꝓcessu ꝺicit Saluatoꝛ Matth. x. C vi aũt ꝑsequent vos i ciuitate vna fugite in aliã. Aliq̃n ꝺo queritꝛ gꝛex cũ ꝑlato. t tũc ꝑlatꝰ ꝺz ꝓponere vtilitatẽ gregis saluti sui coꝛporis. Jn ca. xj. vbi ꝺr in postilla. Cum sitis ipſi sapientes rẽ.

Additio.

Quod ꝺr b. C̃u sitis ipſi sapiẽtes ꝑm glo. nõ intelligit ironice, ſ exponit. i. ꝺeberetꝰ eẽ sapientes. Jn codẽ ca. vbi ꝺr in postilla: Jt iudeis quiquies quadragenas vna minus accepi.

Additio.

Adde seu verbera q̃ imponebanꝰ iudeis, p trãsgressione aliaꝝ ꝓceptoꝝ legꝭ sp erãt in nũeꝛo q̃dragenario min'ꝰ vna: nec plus nec minꝰ ꝺabãt alicui vt ꝺi i libꝛo q̃ ꝺr machoch: qꝺ sonat plagaꝝ. vñ apl's ꝺo tãq̃ trãsgressoꝛi legis sicut q, alijs trãsgressoꝛibꝰ equalẽ numeꝛum plagaꝝ imponebãt, nõ addẽdo vel minuẽdo. Replica

Nota ca. xj. de plagꝭ aliꝺi dicit postil. q, cõmittebat iudicibꝰ nũeꝛ plagaꝝ sic q̃ dragenariũ numeꝛũ ſ exceꝺeꝛẽt: vt hꝰ Deut. xxv. Surgẽ. aũt allegat libꝛ machoch ad oppositũ q, vult ꝺimittere textũ sacre scripture z credẽ ꝺur. t suo machoch ꝓfitẽ: ego nõ. Ca. xij.

Jn gl'iari. Postq̃ apl's ꝓbuit se pseudo apl's i malꝭ ppessis. hic ꝑtr ꝓfert se eis in bonis a deo sibi collatis. Et ꝺinidit in duas ptes: q, ꝑ ponit suã cõmẽdationẽ: scdo subdit excusationẽ: ibi. Factꝰ sum insipiens. Prima i duas. q, ꝑ declarat ꝺonũ ꝺei collate sibi gꝛe. scdo remediũ ꝺ piculũ subꝺite: ibi. Et ne magnitudo: Prima in duas. q, ꝑ ponit ꝺei ꝺonũ. scdo de ꝑ q̃ sit gloriandũ: ibi Pro huiꝰmodi gloriaboꝛ. Prima adhuc i duas: q, ꝑ ponit do

nū i generali.scdo hoīm magī i spāli ibi scio hoiez. Circa pmū dicit. a Si gloriri oz.i.q; me gliari oz me cōmēdādo rōne pdicta.c.pcedēti. b Nō expedit quidē.i. nō ē bonū cōmēdare seipm absolute:ḡ tm in casu necessitatī: in ḡ casu erat apl's vt.ō.dictū est.tō subdit. c Venīā aūt in pmēdādo meipz d Ad visiones t revelationes domini. Est aūt visio qñ aliq̄ videt visiōe corpalis vel imaginaria:quoz tm intellectus ē occult⁹. revelatio vo qñ talium apīk intellect⁹.t ista duo aliqñ sepank. sicut balthasar vidit manū scribētē. Danie.v.t pharao spicas Geñ.xli. ille vigilās:iste dormiēs. tm nō intellexerūt.ḡ

b nō expedit q̄dē. Veniam
o aūt ad visiōes t revelatio
e nes dñi. Scio hoiez i xp̄o
g añs annos q̄uoz decim siue
i corpe siue extra corp⁹ ne-
b scio deus scit rāptū hmōi
k vsq̄ ad tertiū celū. Et scio
hmōi hoiem siue i corpe si
ue extra corp⁹ nescio: de⁹
scit:qm rapt⁹ est i paradisuz
l t audiuit archana verba.q̄

toseph t daniel qui visiones exposuerunt. t lō isti habuerūt visiones tm.isti vo revelationē.aliqñ aūt coniungunk qñ vtrūq; fit vni. sic Dañ. vij.ca. Videbat q̄uoz bestias ascēdētes o mar.t intellexit q̄d significarēt. Iterum aduertendū q talia aliquando fiunt per spm malignum deo pmittēte. sicut fiebāt ppheris baal. ppheris aūt sanctis fiebāt p spm scm. paulo vo vtrūq; facū ē frequenter a spūscō:lō dicit.ad visiones.q̄ ad pmū. Et revelationes q̄ ad scōm. Dñi.q̄ ad tertiū. c Scio hoiem. Hic pñr exemplificat magī i spāli.t p ponit tps visionis.d. Scio hoiez in xp̄o.i. vnitū xp̄o p fidē charitate formatā. b enīz sciebat de se de q̄ qsi de alio loq̄bak p revelationē.

f Trā annos q̄uoz dici. si qs psideret inueniet q̄ fuit circa pncipiū sue pversionis:q; cōuersus fuit eodē anno q̄ passus fuit xps. vel cito p⁹ circa finē tyberij cesar.:cui successit gai⁹ imperās q̄uoz annis:p⁹ quē claudi⁹ octo cui successit nero cui⁹ tpe passus fuit apls.t sic iné tyberiū t neronē fluxerūt.xij.anni.t sic duob⁹ annis additz de tpe tyberij q̄ nō stati mozu⁹ fuit p⁹ cōuersionē pauli.q; impauit.xxiij.annis.t sic fuerūt.xiij.anni: lō sat⁹ ꝓbabilit dicūt aliq̄ q̄ hāc excellētē visionē habuit i damasco in illo triduo in q̄ nō vidit corpaliter nec māducauit neq; bibit. Cōmēoz at apl's b tps q̄ si tm placuit deo a pncipio p uersionis sue adhuc erat magī placēs ei ꝓpt mīta bona opa q̄ fecerat interī. t hoc totū ē ad ꝓfutationē plendo apl's t ad declarationē fidei xp̄iane. g Sive in corpe si. ex. cor. tt. Licet cīm apls tūc sciuerit se fuisse i spū i celo empireo t corp⁹ suū i terra fuisse:tm nesciebat vtrū tpe illius visiōis separa fuerit aīa a corpe p mōtē t reunita fuisset diuinit⁹ corpori trāseūte visione vel si ,ptūc fuisset vnita corpi sicut forma.tm ab vsu sensuū separata. b Raptum hmōi.rapt⁹ ,ꝓpie ipo trat quādā violētiā alicui⁹ rei ꝫ motū nālē sibi q̄ pōt ee dupl'. vno mō q̄tū ad terminū motus vt si lapis moueat sursuz:alio mō q̄tū ad modū motus:vt si lapis p impulsum violentū ferat deorsum velociōz nat⁹ est moueri.aīa vo nata est moueri i deū:tm modus cōnālis fin statū vie pfitis est q; in cognitionē diuinā ascēdat p cognitionē sensibiliū.t sic vtēs sensib⁹: t lō qñ rapit ad diuinoz cognitionē a sensib⁹ abstracta est ibi quidā rapt⁹ inq̄tū ꝺ fit ꝑter motū sibi cōnaturalē. Post resurrectionē vo qñ erit in corpe gl'oso opus intelligētie nullo mō ipedīēte:rapt⁹ nō debit locū. i Usq; ad tertiū celū.ſ.empyreū. k Et scio hmōi hoiem. Dicit ali qui q̄ apls bic tāgit aliū raptū a p⁹: dicētes q̄ bis fuit ste rapt⁹.semel i pncipio sue cōuersionis. t ad ꝺ referūt q̄d dictū est.t iterū semel qñ oās i tēplo fact⁹ fuit in stupore mētis. vt dī act. xxij.t ,ꝑter hoc vt dicūt i hac visiōe dī q̄ rapt⁹ est in paradisum.in pñti vo dī ad tertiū celū distinguēdo hāc ab illa.ſ. ꝺ dictū nō est ꝓbat⁹.nā illa visio

m nō lz hoi loqui ꝓpter hmōi
n gloriabor ,p me autē nihil
p nisi in infirmitatibus meis
q Nam t si voluero gloria-
r ri:non ero insipiens. Ele-
s ritatē cīm dicā. Parco aūt
t v ne qs me existiet supra id
x q̄ videt i me aut audit ali
y quid ex me. Et ne magni-
z tudo revelationū extollat
a me dat⁹ ē mihi stimul⁹ car-

q fuit i tēplo fuit imīnēte illi apli captiōe t ductione apōromā. ipe vo illi añ scripserat epl'am hāc a troade vt p̄z ꝑ hiero.in ꝓlogo huiꝰepl'e. ,ꝓt q̄ dicēdū q̄;nō loquit bic de alia visione ḡ eandē ,ꝑsequit. Nec valet q̄ obijcit de paradiſo.q; q̄ dī⁹ noiauit tertiū celū hic noiat paradisuz celū cīm empyreum q̄ ē loc⁹ bt̄oz dicit tertiū celū respectu celi crystallini t syderei: t ꝺ empyreū a pyr q̄ est ignis ,ꝑ pter fulgidinē claritatis.ꝺ etiā paradisus a suauitate dulcedinis que ibi hī:t virtutiq; expressu fuit apls. ,ꝓter q̄ noiauit ipm ꝑmo tertiū celū: t post ea paradisum. l Et audiuit archana verba. b ponit audit⁹ ,p visu sicut aliq̄n fit ecōuerso in scriptura. Exo. xix. Popul⁹ videbat voces tc. vidit cīm paulus tūc nūde diuinā essentiā. sicut dicit augu. ad paulinū de videndo deo. ꝺ etiā illa visio bic audito q; paul⁹ ibi fuit instruct⁹ de secretꝫ diuinis q̄ sunt incōphēsibilia t p ꝑis inenarrabilia. lō subdit. Et q̄ nō lz boni loq; tc. m Pro hmōi. Hic pñr ostendit apl's q̄liē sit de hmōi gloriādū. Circa q̄ sciendū q; in hoie duo cōsiderank. ſ. ipse hō t donū dei q̄d est in ipso. si ḡ gloriet de dono dei inq̄tū habet illud a deo: bona est gloriatio. q; gloriak in deo. si aūt gloriet de dono quasi a se habente mala ē gloriatio. ideo dicit. j. Corin. iiij. Quid aūt habes q̄ nō accepisti. si aūt accepisti quid gloriaris quasi nō acceperis. ideo dicit apl's. n Propter hmōi. ſ. visionib⁹ t donis mihi a deo collatis. o Ne gloriabor i dño. p Pro me aūt nihil. i. a me nullā habeo materiā gloriandi. q Nisi in infirmitatib⁹ meis. i. a me tm̄ habeo infirmitatē t defectū. Nec. xiij. perditio tua ex t est ex me tm̄modo auxiliū tuū. r Nam t si voluero gloriari de bonis. a deo mihi collatis. s Nō ero insipiens. qu. a nō faciam boc inaniter t sine causa. t Parco aūt. i. parce me laudo. v Ne quis me existimet. ſ. gloriari inaniter. x Supra id quod videt i me. t. in cōuersatione mea. y Aut audit aliquid ex me. id est ex doctrina mea. multa enim dei bona latebant i apl'o q̄ nō manifestabat:nisi ,put t quādo ad dei gloriam t fideliū salutē expediebat. z Et ne magnitu. Posita magnitudine collate sibi gratie. hic ꝑsequenk declarat remediū sibi datū cōtra periculū supbie. Et diuidit in tres ptes quia ꝑmo ponit remedij rō. secūdo ponit amotiōis petitio:ibi. Propter q̄. tercio dñi risio: ibi. Et dixit mihi. Circa ꝑmū sciendū q; sicut medicus corporalis ꝓmittit vel ,curat minozē lesionē vt curet maiozē: ita de⁹ aliqñ ꝓmittit sanctos corpaliter affligi vel tentari. t aliquādo labi in peccata minora:vt a maioꝛib⁹ ꝑseruent: q; sic bumiliari recusrunt ad diuinū auxiliū de se vel suis meritis nullatenus cōfidentes. Supbia vero est radix oium malozū: Eccl. x. Initiū oīs pcti supbia. cui⁹ frequenk est occasio singularis excellentia etiā in virtutib⁹. sic autez erat in apl'o. tū ,ꝓter spālem electionē Act. ix. Vas electionis mihi est iste:tum ,ꝓter archanoꝛ dei cognitionē in raptu:vt dictum est:tum ,ꝓter integritatem virginalem. j. Corin. vij. Polo aūt oēs hoies esse sicut meipsum tc. t ,ꝓter alia dona plura:,ꝓt q̄ dī⁹ dedit ei remediū ꝺ elevationē supbie. de quo dicit. y Et ne magnitudo revelationū. diuinarū. z Extollat me. supbiēdo.

a Datus est mihi stimulus carnis mee. vt p infirmitatē corpis cōseruet humilitas mētis. ꝺ cīm ad ſam ḡ grauiter fuit vexat⁹ iliaca passione. Vel stimul⁹ carnis dicitur tētatio pcti carnalis q̄ fortī⁹ ꝓcupiscētiā monebat post re

uelationes ꝫ añ deo pmittẽret: ñ ipaꝫ refrenabat cũ adiutorio diuine gre. b Angel⁹ sathane⁹ ꝫ me colaphizet. ſi nã passionẽ iliacã cõcitãdo: vel carnis cõcupiſcẽtiã suis rẽrationib⁹ incendendo. c Propter qõ. Hic ꝑtr ponit circa dictũ remediũ apli penulto. Circa qõ ſciẽdũ q infirmus ignorãs medici, peccſum qñ ipo nit sibi mortẽ: em plastrũ rogat medicũ vt remoueat ipe quẽ ñ medicus nõ exaudit ad nutũ. Iꝫ exaudiat ipsum ad bonũ suũ: ſciẽs infirmitatẽ suã aliter non poſſe curari ſic apostolus ſentiẽs paſſionẽ iliacã sibi granẽ vel tẽrationẽ carnis sibi piculoſam petijt a ſũmo medico iſta remoueri: r ꝟ eſt qõ dicit.

c Propter qõ ter dñm rogaui. i. pluries vl forte toties petijt r ñ pl⁹. d Vt diſcederet a me. affligẽs me cor palik: vel tentãs vt ꝓdictũ eſt. e Et dixit. ꝟ ꝑtr ponit dñi rñſio

b nis mee angel⁹ ſathane ꝫ
c me colaphizet. Propꝛ qõ
d ter dñm rogaui vt diſcede
f ret a me r dixit mihi. Suf-
g ficit tibi gra mea. Nã vir-
tus in infirmitate perficit.
h Libenter igit gloriabor in
infirmitatibus meis: vt in
habitet in me virtus xpi.
i Propter quod placeo mi
hi in infirmitatibus meis:
k in cõtumelijs in neceſſita-
m tib⁹ in ꝓſecutionibus i an-
o guſtijs ꝓ xpo. Cũ enim in
p firmor tunc potens ſum.
q r Factus ſum inſipiens vos
s me coegiſtis. Ego enim a
t vob⁹ debui cõmẽdari: Mi-
v hil enim min⁹ feci ab his qui

x ſunt ſupra modũ apli. Tã
y etſi nihil ſum ſigna tñ apla
tus mei facta ſunt ſup vos
z i oi patia ſignis r ꝓdigijs
a r virtutib⁹. Quid eſt enim
b qõ min⁹ habuiſtis ꝓ ce-
c teris eccleſijs niſi ꝙ egoipe
d nõ grauaui vos donate mi
f hi hãc iniuriã. Ecce tercio
hoc parat⁹ ſum venire ad
g vos r nõ ero grauis vob.
h Nõ enim quero ꝙ vra ſunt ꝧ
i vos. Nec. n. debẽt filij pa
rẽtib⁹ thezaurizare ꝧ parẽ
k tes filijs. Ego aũt libẽtiſ-
m ſime ipẽdã r ſupimpẽdar
n egoipe ꝓ aiab⁹ vris: Iꝫ pl⁹
o vos diligens min⁹ diligar
p Sed eſto. Ego vos nõ gra

neceſſe habuit gras a deo ſibi datas enarrare ꝙs pl⁹ tacuerat r vitas euãgelij quã ꝓdicauerat magꝫ confirmare r impugnãnũ ora clauderent. s Ego enim a vo. de. cõmẽdari. qõ ñ omiſiſtis r detractores meos ſuſtinuiſtis, ꝙ aũt debuiſſent ipm ꝫmẽdare, ꝓbãt ꝙ bona ꝙ fecerat eis

ri ꝓ patiẽtiã noſcit. a Signis r ꝓdigijs r virtutib⁹. ꝙ tres. n. reſpiciũt opa miraculoꝝ generaliter. qz oẽ miraculum ſit diuina virtute: ſigna vero r ꝓdigia magis ſpecialiter: qz prodigia dicũtur miracula maiora: vt ſuſcitatio mortuoꝝ r aliqõ hmõi: ſigna vo minora: vt ſanatio lepꝛe ſi vel curatio febris in inſtanti. b Quid enim. Hic ꝑtr oñdit ꝙ plura beneficia fecit corinthijs ꝙ alij apli cõuerſis ꝙ eos: qz ꝓdicauit eis nõ accipiẽdo ſumptꝰ ab eis: ꝙs ñ acceperãt alij ab illis quib⁹ ꝓdicauerãt. ſõ dicit. Quid eſt enim qõ min⁹ habuiſtis. ſ. a me. c Prẽ ceteris eccl̃s a ſuis aplis. d Niſi ꝙ egoipe nõ grauaui vos. accipiendo ſumptꝰ a vobis. e Donate ih̃ hãc iniuriã. ironice loquit fecerat enim in ꝟ eis magnã gram. r qz poſſet dicere aliqs pseudo apls ꝙ pr⁹ ab illuminerat ab acceptiõe: vt poſtea plus hauriret: ſõ ꝟ remouet. d. f Ecce tercio ꝟ parat⁹ ſum venire ad vos. Semel. n. venerat r iterũ parat⁹ fuit ad veniendũ. vt dictũ eſt. ſ. j. c. ꝧ impedimentũ veniẽdi fuit ex pte coꝛ r tercio erat parat⁹ venire r venit.

g Et nõ ero vobis grauis. i. nõ accipiã a vobis ſumptꝰ ſicut nec a principio cui⁹ ſubdit cãm dicẽs. h Nõ enim ẽro ꝙ vra ſũt ꝧ vos. ſ. adducere mecũ ad ſalutẽ. r ad ꝧ inducẽ ſiliũdinẽ. i Nec. n. filij debẽt parẽtib⁹ thezaurizare. Theſaurizatio. n. importat poſitionẽ in poſterũ. filij aũt naturaliter ſuputãtur parẽtib⁹ r nõ ecõuerſo: r ideo nãlis eſt inclinatio ad poſitionẽ filioꝝ r nõ ecõuerſo. tñ filij ꝺ ꝑcepto dei tenent honorare patrẽ r matrẽ: ñ ſolũ eis reuerẽtiã exhibẽdo: ꝧ ẽt ſi indigeãt nccia miſtrãdo: ꝧ ꝺ nõ eſt thezaurizatio qz nõ eſt poſitio i poſterũ ꝙ aũt ꝓcipes debẽt magnas diuicias plaꝛ ecclie ꝙ ſũt ꝑes coꝛ ſpuales fuit ꝙ modũ diſpẽſationis ad dandũ paupib⁹: r nõ ꝙ mo dũ thezaurizatiõis. ꝑtr adaptat ſiliũdinẽ ad ꝓpoſitũ. d. k Ego aũt ꝙ ꝙ euãgelijs vos genui: vt dicit. j. Coꝛ. iiij. ca. l Libẽtiſſime ipẽdã. vob nõ ſolũ ſpualia bona: ꝧ ẽt tpalia ſupt⁹ ñ debitos ſi acciptẽdo. m Et ſupimpendar egoipe ꝙ aiab⁹ vris. q. d. ꝙ ſalute vra gar⁹ ſuſtinẽ mortẽ ꝧ. n. ꝺz plar⁹ facẽ ſuis ſubditꝫ. vñ dictũ eſt petro Joh. vlt. ter. Paſce oues. ſ. exemplo vbo tpali ſubdito. n Iꝫ pl⁹ vos diligẽs ꝧ alias eccl̃as. o Min⁹ diligar a vob r in ꝧ oſtẽdit coꝛ magnitudinẽ. p Sed eſto. Hic re-

monet cauillationē duplicē pſendo apl̄os ꝫ ihꝭ. dicebāt em̄ eos aliq̄ cautelose dimiserat ſumpt⁹ accipere t magz eos decipet. ℔ p mīstros ſuos intēdebat pl⁹ leuare in absentia ſua t ſine uerecūdia. t b ē q̄ dic. p Dz esto ego uos nō grauāt. ſupt⁹ accipiēdo. q Dz cū essem astutus. i. cautelosus.

r Dolo uos cepi. mō dicto ut impoñit in pſendo apl̄i: q̄ oñdit falsum. d. s Nūq̄d p aliq̄ eoz q̄s misi ad uos circūueni uos. q. d. manifeste ꝓz q̄ non t Hogaui tytū. t misi ad uos ꝓ salute vīa. v Et misi cū illo frēm. s. lucā.

x Nunq̄d tyt⁹ uos circūuenit. q. d. p effectū apparet oībus q̄nō. y Mōne eodem ſpū ambulauimus. s. ego t ipe. ſpiritu em̄ ſcto eos isti

q uaui sed cum essem astut⁹
r dolo uos cepi. Munquid
s aliquē eoz quos misi ad
t uos circūueni uos. Roga
v ui tytū t misi cūello fratrē
x Munq̄d tyt⁹ uos circūue
y nit. Mōne eodē ſpū ambu
z lauim⁹. Mōne eisdē vesti
a gijs. Olim putatis q̄ ex
c cusem⁹ nos apud vos. Co
d ram deo in xpo loquimur.
f oia aūt charissim̄ propter
g edificationē vr̄am. Timeo
h t ne forte cū venero non

quales volo inuenīā vos:
k t ego inuenar a vobis q̄lē
l nō vultis ne forte cōtētio
m nes emulationes aiositates dissensiones detractiones susurrationes inflationes seditiones sint in
v vos. Ne iteruz cū venero
• humiliet me de⁹ apd vos
x t lugeā multos ex his qui
y ante peccauerūt t nō egerūt
penitentiā sup̄ inmundicia
t fornicatiōe t impudicia
quam gesserunt.

gāte inerūt ad p̄dicandū corinthijs. z Mōnē eisdē vestigijs. q. d. sic. s. xp̄i vestigijs sectādo. a Olim. Hic remouet. ꝛ cauillationē: q. d aliq̄ dixerit ipm̄ scripsisse ep̄las se excusans falsis verbis t ficticijs vrēdo: b removet. d. a Olim putatis. ꝓ informatione falso⁹ apl̄os b Dz excusem⁹ nos apud vos vtenpo verbis mēdacijb⁹ q̄ nō est verū. ió subdit. c Coꝛā deo. cui⁹ oculis nuda t apta sunt oia Heb. iiij. ca. d In xpo loq̄mur. i. veritate q̄ xp̄s est: t est mod⁹ asserēdi veritatē. e Hia aūt Hic apl̄s oſtēdit necessitatē sue cōmēdatiōis ꝓter mala q̄ corinthij cōmiserāt ad cui⁹ euitādā sciēdū q̄ p⁹ suersionē ſuā inciderāt in pctā carnalia occasione illi⁹ nepharij q̄ p̄sbr vrōrē hēbat: de quib⁹ se conexerāt p primā epistolā in pte: sed nō totalit: insup alia peccata ſpūalia cōmiserāt a falsis apl̄is decepti ió dicit. e Hia aūt charissimi q̄ dixi ad meā cōmēdationē. f Propter edificationē vr̄az hoc feci. g Timeo em̄. ꝓter pctā q̄ incurristis. h Ne forte cū venero. ad vos p̄nūtialit. i Nō q̄les volo inuenīā vos. s. rebelles t incorrectos. k Et ego inuenīar a vob q̄lē nō vult⁹. s. aſpe corripiēte: t rebelles sathane tradentē in afflictionē carnis: t subdit cām dicēs l Ne forte p̄tiones. de baptismis t baptizatis. vt bī p̄ma ep̄la. j. m Emulatiōes. i. inuidie. n Dissensiones. i. voluntates nocēdi alteruīū. o Dissensiones. i. diuisiones aioꝛ ex q̄b⁹ oriunt p̄dicta t cētā sequentia

p Detractiones. denigrādo famā. ꝓximi manifeste.
q Susurrones. occulte. dr. n. ſusurro ab auris sono: q̄ loquit malū i aure. r Inflationes. s. supbie.
s Seditiones. i. ꝓturbationes ecclie. t Sint inter vos. ex fal ſoꝛ apl̄oꝛ receptōe. v Ne iterz. reſumat. Timeo. positū. ō. Ne iterū cū venero ad vos humiliet me de⁹ apud vos. i. mentē meā afflīgi ꝓmittat. x Et lugeā multos ex his q̄ añ peccauerūt. i. añ scripturā bui⁹ epīe. y Et nō egerūt pniam sup̄ inmūdicia. i. pctō ꝫ nām. z Et fornicatiōe. simplici q̄ est soluti cū soluta. a Et impudicicia. i. violatione virginū. t dicit lugeā: q. d sicut gloria p̄tis est fili⁹ sapiēs: ita malicia filioꝛ pat patri mām lugēdi.

In ca. xij. vbi dr̄ in postil. Sine in corpe sine ex̄ corp⁹.

b Ec vba apl̄i cū dicit. Sine in corpe Additio. sine ex̄ corp⁹ ꝛc. diuersimode a diuersis exponunt put in scōa scōe. q. clxxv. arti. vj. in corpe q̄nis. in t⁹ q̄s expositiones ponā hec que est i postilla. t est aug. sup̄ Hen. ad lr̄am: vt i p̄dicto articulo: t vr̄ magis ꝓpria te ire. In eodē ca. vbi dr̄ in postil. Et audiuit archa-
a vba verba ꝛc. Additio.
c. Ad hoc q̄d dr̄ b. Et audiuit archana ꝫba. nō videt

haberi q̄ apl̄s vidit diuinā essentiā. Diuina em̄ essentia nō vere significat p archana ꝫba: cū in diuinis tm̄ vnum ꝫbū est ñ aūt plura. Sīt ex b q̄ sequit. Que nō ly homini loq. nō dr̄ q archana illa erāt icōphēibilia seu inenarrabilia. de ralib⁹. n. nō dixisset q̄ erāt archana q̄ pōt explicare seu enarrare. ℔ cū dicit. Que nō ly. pot⁹ arguit oppositū. s. q̄ si licuisset loq̄ potuisset ea enarrare. vñ ad habēdū ſniaz hui⁹ dicti. t audiuit archana ꝫba. Cōſiderādū est q̄ sicut. s. tho. in ꝓma q te. q. xij. ar. ix. i rñsione secūdi argumēti ponit. Aliq̄ fuit potē tie cognoscitiue q̄ ex ſpēb⁹ p̄ cognitis alias formare p̄t. t sic paul⁹ vel q̄cūq; ali⁹ vidēs deum ex ipsa visione essentie diuine pōt formare in se ſiſſimilitudines rerū q̄ in essentia diuina vidēt q̄ remāserūt etiā post̄q̄ delūt essentiā diuinā videre de q̄b⁹ pōt intelligi illud apl̄i. audiuit archana ꝫba: t q̄ illa erāt secreta ꝛ enarrabilia. ió de ipsis dicit. Que nō ly hoi loq. q. d. si licuisset loq explicaret illa. nec mirū q̄ paulus talia secreta post visionē diuine essentie in mēoria retinuisset: cū etiā ꝓphete aliā sibi reuelata in secreto custodiebāt. vt ꝓz Esa. viij. t Dañ. vlti. Et q̄ ista visio q̄ vidēt eos per ſpēs sic cōceptas est valde minor ꝛ visione qua res vidēt in deo. ió istā visionē vocat audītū. d. Audiuit archana. audituus em̄ est ſensus minoris ꝓfectionis q̄ visus. Sī aūt q̄rit vñ habuit aug⁹. q̄ paul⁹ vidit diuinā essentiā si ex ꝫbis p̄dictis. s. Audiuit archana ꝫba ꝛc. b non hī. Dico q̄ ſnia augu. bī ex b q̄ paul⁹ testat in eo. ca. se fuisse raptum ad paradisum p q̄ intelligit ſm glo. celuz empyreū. vbi angeli t sancte aie frunnt dei ꝓplatione: ad q̄ celū seu paradisum cū dicit se raptū significat q̄ de⁹ oñdit ei visionē q̄ videēdus ē in eternū a btis: que quidē vita solū cōsistit i clara diuine essentie visione. vñ ex b oñdit q̄ paulus vidit diuinā essentiā: ex q̄ ꝓmia btōꝛ vidit. t b fuit ꝓnostri catū de paulo Act. ix. cū de eo ꝓphe dixit ananie. Ego em̄ oſtēdā illi quāta oporteat eū ꝓ nois meo pati. ex hoc em̄ q̄ ꝓmia btōꝛ vidit raptⁿ in paradisum manifeste fuit ei oſtēſum q̄ nō sunt cōdigne passiones hui⁹ seculi ad futuram gloriā q̄ reuelabit i nob ad Ro. viij. ca. Ex quo manifeste oſtēdit quāta opteat eū pati ꝓ noie xp̄i ꝛc. Replica.

M Ca. xij. vbi dr̄ de raptu pauli: illū passuz exponit postil. sicut. b. aug⁹. q. videz in illo raptu viderit diuinā essentiaz: Hurgeū. libenē obiceret: ℔ q̄ vidit factū illud nō rā postil. q̄. b. aug⁹. vix potuit abstulē motus debilib⁹ rōnib⁹. Primo arguit q̄ nō pōt ex b haberi apl̄m vidisse diuinā essentiā q̄ dr̄: audiuit archana ꝫba cū sit ibi vnicū verbū nō ꝫba. Apparet obiectio tētatiua dr̄ tū ad ea q̄ ſnis sit in diuinis tm̄ vnicū verbū ꝓsonale. sunt tū ibi plura relucentia in essentia diuina q̄ est ſm. b. aug. plena oīm rōnū viuētiū ad q̄ artifex respicies ne videret irrōnabilit operās alia rōne cōdidit hoiem: alia rōne eqūs ꝛc. Ille em̄ rōnes bona ſiſſimilitudine verba dicit p̄t q̄ significatiua: hoc aūt dicit apl̄s se in essentia diuina audisse. i. vidisse. Nō pōt haberi apl̄m vidisse diuinā essentiā. q̄ nō potuit videre ℔ in quo relucēt sicut nemo p̄t videre formas resultātes in speculo si videat speculū. secūdo monet q̄ nō pōt hī apl̄m vidisse diuinā essentiā ex b q̄ dr̄. Que nō licet homini loqui. pot⁹ em̄ dixisset. ℔ nō pōt hō loqui. ió ex illa ſra pot⁹ dr̄. dicit Hurgē. q̄ nō videt rit diuinā essentiā: q̄ sonat si liceret loq q̄ posset: q̄ de

essentia diuina est impossibile. Ad qđ dico q sicut diuina essentia est visibilis ab hoie: ita inenarrabilis. nō est aūt visibilis q̄tū videri pōt: qr tūc hō infinitū infinite videret ⁊ adeq̄te sicut de⁹ se videt. ℔ aūt ipossile ē: ita etiā ab hoie inexplicabile est videl; ad plenū. si. n. hō essentiā explica re posset q̄tū dicibi lis ē: posset ex essen tia diuina visa gene rare verbū sube eiusdē psonale: sic enim sol⁹ pī explicat dicē bo vbū. si igit aplo licuisset vtiq; loqui potuisset ea q̄ vidit. Sed illud qđ vidit simplr inexplicabile est sicut ab hoie ēt i uisibile: vt dicū est Istā risionē ꝑbat Hurgē. p. s. tho. pte ſ. q. xij. ꝑt h cū allegat. Hideo ātad oēs Hurgē. tētationes sil' q̄ si ex vna p te ſre nō haberetur paulū vidisse diuinam essentiā ꝑt aut guit hr tū ex suma ſre totali videlicz. q̄ rapr⁹ ad paradisum i. locū beatitudinis q̄ audiuit archana q̄ audits loq nō licuit ⁊c Id qđ Hurg. dic pnosticarā illā apli visionē ⁊ vr multū rōnabile: q; cū dr. Ego oīdā illi q̄nta opteat eū. p noie meo pati. ex ℔ nō hr q̄ de⁹ oīderit ei essentiā suā q̄ citra visionē eēntie diuie potuit oīdē ei p spiritū vel alia visiōe cūcta p eū sustinēda. Etiā visis q̄cūq; mō passiōib⁹ oim sctoz nō solū apli: ñ sequit eēntia diuinā brifice ⁊ clare visa; q; nō sūt cōpabiles passiones tpales ad gloriā sempiternam. ait enim idem apls Ro. viij. Non sunt condigne passiones ⁊c. Cap'm. xiij.

Ecce venio tercio hoc. Postq̄ apls multa locut⁹ est ꝛ falsos apkos. ℔ pīr inebrik ꝛ cōplices suos. Et dicit in duas: q; ꝑ vinupar falsis ꝓphet' inherētes. scdo cōmēdat i vera doctrina psistētes ibi. Decetero frēs. Prīa in tres: q; ꝑ cōminat eis semētie securitatē. scdo de clarat suā iudiciariā ptātē: ibi. an experimentū. tercio in duat eos ad correctionē: ibi. Vosmetipos. Circa pmū dicit. a Ecce venio. i. cito venio psonalit. b Tercio ℔ ve. ad vos. nō q; bis añ fuisse: ℔ q; semel fuerat ⁊ iterū semel par⁹ fuerat venire: ℔ impedimētō fuerat ex pte ipoz c Vt i ore duoz ⁊c. ſ. accusantiū vel testificātiū.

d Stabit oē verbū. ad punīēdū acriter sic cōnictos.

e Predixi ei ⁊ pdico. i. moneo p̄ ⁊ scdo. dz. n. monitio p̄cēde fniam: vt p ℔ reducant pctores ad veritatē q̄ si monitio ñ sufficit: ferat fnia ne mali magz ſoleſcāt. f Cm̄ si ve. ite. nō pcā. peccāti. n. semel pcēdū ē. ℔ si recidiuat ad hiberi dz punitio: ne facilitas venie incēnuū ꝓbeat delin quēdi. g Jn exp̄e. q; posset aliqs q̄rere q̄ aūtre sit pnies nos. iō pīr h. oīdit suā iudiciariā ptātē a xpo sibi cōmissā. d. an experimētū q̄rit ⁊c. q. d. sic q̄rēdo q̄ritis expīr ptātē xpi loquēt; i me. q; q̄cđ dico vel facio ad īstructionē vr correctionē vr̄am aūtre xpi facio. h Qui in vob nō infirmat ⁊c. q. d. hec vr̄ xpi i me exīs sat; declarata ē i vob ꝑ miracula vob exhibita. i Nā etsi crucifix⁹ est. s. xps. k Ex infirmitate. ex nobis assūpta. l Sz vivit ex eternalit. m Ex virtute dei. est em ver⁹ hō ⁊ ver⁹ de⁹.

n Nā ⁊ nos. q̄ xpo ꝛformamur. o Infirmi sum⁹ i illo i. tribulationes sustinem⁹ ꝓpter illū. p Sz vivem⁹ cū illo. s. i. gl'ia. q Ex virtute dei i vob. i. p q̄a vobiscū restr gem⁹. alit etiā exponit. Nā ⁊ nos infirmi ⁊c. i. ls sum⁹ infirmi ex hūana ꝺditiōe: tū ex virtute dei sum⁹ potētes int vos p operationē miraculoz. r Vosmetipos. Hic iducit eos ad correctionē: ꝛ scdo remouet quādā falsā suspitionē: ibi. Nram⁹. dum. Circa pmū dicit. r Vosmetipos tentate. i. facta vra examinate añq̄ venīā ad vos iudicā dū. a Si estis in fide. xpi. b Ipsi vos, pbate. q. d. hoc potestis facē: iō subdit. c Jn nō cognoscit' vosmetipos q: ibs xps i vob est q. d. potestis cogscere si xps est i vobis p vera fidē d Nisi forte reprobi estis fide carēdo. Sed ℔ b objcit: qr cū xps sit in hoie p charitatē vr̄ q̄ apls dicat q bō possit se scire hr̄e charitatē ℔ illud qđ hr̄ Eccl's. ix. Nemo scit vtrū amore vel odio dign⁹ sit. Dicē dū q̄ xps habitat i hoie dupl'r. vno mō q̄tū ad intellectū: ꝛ ⁊ sic habitat in eo p fidē infōrmē quā pōt hō scire certitudinaliter se habere: qr pōt scire se tenere illā fidē quā tenet eccl'a. Alio mō habitat in hoie q̄tū ad effectū: ꝛ sic est in eo p charitatē de q̄ ñ pōt scire certitudinaliter nisi p revelationē; pōt tū cognoscere p cōiecturā. ꝛ sic dicēdū q̄ apls sic loquit hic de inhabitatione xpi p fidē; infōrmē. si loquat de cognitione certa vel cōiecturali: si intelligat de inhabitatione p charitatē. e Spero aūt q̄ cognoscit;. p miracula facta p nos. f Quia vos nō ſu. repro. i. docētes Jūū veritati. g Nram⁹ aūt deū. Hic remouet falsā suspitionē. dicerat. n. eos esse reprobos si xps nō eēt in eis: ꝛ hanc fniam sub dubio reliq̄rat. iō possent opinari q̄ vellet eos esse reprobos: vt sic in eis duri⁹ iudiciū exerceret ad ostētationē sue ptātis: qđ remouet dicēs. g Optamus aūt deum. vt nihil mali faciat;. q. d. optam⁹ bonū vr̄m ⁊ non malū. h Nō vt nos, pbati. i. pfecti ⁊ magni. i Paream⁹. i. appream⁹ in punitiōe malo; vr̄o; supple optantes.

k Sed vt vos qđ bo. est faciat;. ita q̄ nihil punīendū sit in vobis. l Nos aūt vt repro. su. i. ſi amittētes ptātē puniēdi p vr̄am inocētiā: qr vbi nō est culpa punitio nō hz locū. iō subdit: m Nō possum⁹ em̄ aliq̄d aduersus veritatē. puniēdo inocētes. n Gaudem⁹ em̄ cm̄ nos infirmi sum⁹. i. nō bītes ptātem puniēdi vos: non ꝓpter defectū ptātis a pte nr̄a. ℔ ꝓpter innocentiā vestram

o Hoc ⁊ oram⁹ vr̄am cōsummationē. i. beatitudinis vr̄e pfectionē in qua totū defideriū hoīs cōsummat: sub dit aūt dicte innocentie rōnem dicens. p Ideo enim hec absens scribo. vt corrigatis vos ante aduentum meum. q Vt nō pīs durius agā. aspere corrigendo si qđ absit vos incorrectos inuenero. r Decetero. Hic cōmēdat ⁊ cōsolat psistētes in doctrina fidei. ⁊ ꝑ ponit suā exhortationē. scdo cor; salutationē. ibi. Salutate. Circa pmū dicit. r Decetero frēs. in veritate fidei persistentes

s Gaudete. ad virtuosum. n. ptinet de virtutū operib⁹ gaudere. t Perfecti estote. i. ad pfectionē cōsequēdaz rendite q; sicut nauis i flumie posita p aq̄ motū descēdit

nisi remigęt in ꝺño sic aĝa ex corruptione carnis z ꝓnita te ad malū ꝓtinuo desecẽdū a ꝑfectione nisi conet in ꝺño
v Exhortamini. in inuicē ḡtū ad bonitatē affectus.
x Idē sapite. ḡtū ad illuminationē intellectꝰ: sicut eñ mẽbra mutuo se iuuāt nāliter ꝯ colligationē nature: sic fideles ꝯ colligātā charitatẽ debēt mutuo se iuuare.
y Pacez habete. quaz xp̃s hereditarie vob ꝑseruādā reliquit. Joh. xiiij. ca. Pacē meā do vob.
z Et deꝰ pacꝭ. i. datoꝛ z amatoꝛ pacis.
a Et dilectionis. qꝛ charitas cōcomitat verā pacē: eo ꝙ ꝑ charitatē deꝰ ẽ in homine z ipe i eo.
b Erit vobiscū. ꝑ gŕaz in ꝑsenti z gŕiaz i futuro.
c Salutate. Hic vltimo ponit eoꝝ salutationē dicēs. Salutate inuicē i osculo scō. oscu lū eñ est signū vnitatꝭ: fideles aūt debēt cē vniti charitate: ꝛpt qō osculū hꝰ vnitatis signū dicit sanctū ad excludendū osculū libidinosuz qō vnit ad imūdiciaz: ex hꝰ aūt apl̃s dicto inolenit ꝓsuetudo i eccl̃a dandi pacis osculū i missa
d Salutāt vos oēs scŕi. qꝛ ꝯ eoꝝ desideria de vŕa salute cōlcant vobis eoꝝ meritis ꝓꝛ impetrāt eis plenitudinē bonoꝝ spūalitū. d.
e Gŕa ꝙ quā sit ꝑtoꝛ remissio.
f Dñi nr̄i ihu. i. q attribuit xpo: Joh. j. Gŕa z veritas ꝙ ihū xp̃m.
g Et charitas. q vnit deo.
h Dei. ſ. ꝑris qui ē erga nos ꝓncipiū amoꝛis: Joh. iij. Sic deꝰ dilexit mundū vt filiū suū vnigenitū daret ꝛc.
i Et cōcatio sctisp̃ūs. qꝛ per ipm sit cōcatio oim bonoꝝ in eccl̃a dei. Sit cū omnibꝰ vobis. Amen.

Postilla fratris Nicolai de lyra super epl̃as pauli ad Corinthios finit. Capt̃m. j.

Incipit postilla sup epl̃am pauli ad Galathas.

Paulus apl̃s. Hec epl̃a ad galathas i tres diuidit ꝓtes. ſ. in salutationē z ꝑsecutionē q̄ icipit: ibi. Miroꝛ. z cōfirmationē: ibi. Videte q̄libus lr̄is ꝛpt finē epl̃e. Circa ꝓmū ponunt ꝑ ꝓsone salutātes cū dicit. a Paul⁹. q vocatꝰ fuit saulus: act. viij. z rō mutationis huius nois posita fuit Ro. j. ꝑ oib⁹ alijs apl̃is. b Apl̃s. officio. c Nō ab hoib⁹. ꝓstituꝰ in ipo: act. xiij. Dicit spūssanctꝰ. segregate mi Barnabā z saulū in opꝰ ad qō assūpsi eos. d Neq; p hoiem. ſ. purū. e Sz p ihm xp̃m deū verū z hoiem.
f Et deū patrē. Individua. n. sūt opa trinitatꝭ. z due ꝓsone exp̃munt. ſ. pr̃ꝭ z filiꝰ. z subintelligit spūssanctꝰ q̄ tacet hic: qꝛ sufficienē exp̃mit: act. xiij. vt dictū est. vbi agit de institutione pauli i apl̃atū puꝛtū vocatꝰ fuerat ad fidem
g Qui sus. cū a moꝛ. qō exp̃mit apl̃s ad oñdū dignitatē institutionis sue. alij. n. apl̃i instituti fuerūt a xpo adhuc exĩte i coꝛpe moꝛali. paul⁹ aūt ab eo imꝑatalitatē coꝛpis assecuto z ad ꝑis dexterā ascenso. qō exp̃mit apl̃us ꝛpt falsos apl̃os q̄ doctrinā eiꝰ dānaꝛe nitebant eo ꝙ nō fuerat cū xpo coꝛpaliter sicut z alij apl̃i.
b Et qui mecum sunt frēs. vŕam salutē desiderātes z de vŕa subuersione dolentes.
i Ecclesijs galathie. Hic scḋo ponunt ꝓsone salutate cū dr̄. Ecclesijs galathie. i. fidelib⁹ in illa terra habitātib⁹. est. n. galathia q̄daz regio grecie. anno. n. antꝛeꝛsis regz. xvij. senones galli duce brēno italiā inuaserūt z romā ceperūt excepto capitolio. de cuius obsidiōe receserūt: accepto ꝓ recessu magno ꝓcio. quos rex bithynie habēs guerrā impotabilē sibi vocauit in suuz auxiliū. z habita victoria partiti sūt cū eo regnū: z illā ꝓtez q̄ cessit eis vocauit gallogrecias: q̄ postea vocata est galathia.
k Gŕa vob Hic tercio ponunt optata bona cū dr̄. Gŕa vob in ꝑsti.
l Et pax. in futuro beatitudo. n. futura dñi noīat pax: qꝛ q̄etat totalit apperitū.
m A deo ꝓe nr̄o. i. a tota trinitate.
n Et dño nr̄o ihu xpo deitas. n. q̄ est vna in trib⁹ ꝓsonis est gr̄e z gr̄ie cā efficiēs ꝓncipalis. humanitas ꝙ xp̃i cā sustr̄alis cōiuncta i ꝑsona filij.
o Qui dedit semetipm ꝓ ꝑctis nr̄is. ex maxia
ẽm charitate ad nos z obediētia ad ꝑem seipm obtulit ad mortē.
p Vt eriperet nos de ꝑsti seculo nequam. trāsferēdo nos ad gŕiaz. dr̄. aūt ꝑsti seculū nequā nō ꝛpt creatā substam: ſ. ꝛpter mala q̄ fiūt in ꝺ seculo: sicut dicit Ephe. v. Dies mali sunt. i. dicunt ꝛpter mala q̄ in eis fiūt
q Scḋm volūtatē deī. lō dicit sal. Joh. vj. Descẽdi de celo nō vt faciā volūtatē meā ſ. volūtatē eiꝰ q̄ misit me.
q Cui est gl̄ia. ex redēptione nr̄a. ꝑm q dr̄ pbl̄. ij. c. Humiliauit seipm factꝰ obediēs vsq; ad mortē: mortē autem crucis: ꝛpter. qō z deꝰ exaltauit illū: z dedit illi nomē qō est sup oē nomē ꝛc. ꝓ passionē eñ suā meruit gŕiaz coꝛpis z exaltationē sui nois.
r In secula scl̄oꝝ. i. ꝛternaliter.
s Miroꝛ. Hic ꝓꝛ ponit epl̃e ꝑsecutio. Circa qō sciendū q galathe receperūt fidē xp̃i ad ꝓdicationē apl̃i: ſ. pꝰ eiꝰ discessum ab eis subuersi fuerūt a falsis apl̃is: dicẽtes q necesse erat eis ad salutez circūcidi z legalia obseruare cū euãgelio xp̃i qō est erroneū. ꝛpter qō apl̃s in hac epl̃a hūc errorē intẽdit eliminare. Et diuidit in tres ꝓtes: qꝛ ꝑ 3 seminātes hunc errorē fert suam sniam. scḋo declarat cā esse iustā: ibi: notū. tercio inducit ad eius obseruantiā ca. v. ꝓxima adhuc in tres: qꝛ ꝓmo circa hanc sniam ponitur monua rō. scḋo sniē latio: ibi. Sed lz. tercio tacite qō alis solutio: ibi. Mō eñ. Ō eñ motiua scribẽdi hāc epl̃a fuit subuersio galathaꝝ ꝙ falsos apl̃os. de quo admirās dicit.
s Miroꝛ ꝙ sic tācito trāsferimini ab eo. i. a deo.
t Qui vos vo. in gŕam xp̃i. ꝓdicationē meā.
v In aliud euãgeliū. i. aliā doctrinā falsam. lō subdit.
x Quod nō est aliud. qꝛ falsum z nō eius ꝙ tunt sicut vez z eius. legalia. n. ceſſauerūt in passiōe xp̃i: ita q exĩe fuerunt mortua.
y Nisi sūt aliq. ſ. falsi apl̃i.
z Qui vos ꝓturbāt ꝙ suadētes q nō ꝓsunt saluari absq; legaliū obs̃uatiōe qō erat durū ꝙ ꝑsis ex gẽtilitate.
a Et vo.

Incipit epl̃a pauli ad Galathas. Cap̃. j.

Paulus apl̃us nō ab hominib⁹ neq; ꝑ hoiem sed ꝑ ihm xp̃m z deum patrem qui suscitauit eum a mortuis z qui mecuz sunt omnes fratres ecclesijs galathie. Gratia vobis z pax a deo patre nostro z domino ihesu xpo qui dedit semetipsum ꝓ peccatis nostris vt eriperet nos de ꝑsenti seculo nequam ꝛm voluntatē dei z patris nostri cui est gloria in secula seculoꝝ amen.
Miroꝛ ꝙ sic tā cito trāsferimini ab eo qui vos vocauit in gratiam christi in aliud euangeliū quod non est aliud nisi sūt aliqui qui vos conturbant z volunt conuertere euangeliū xpi.

ęuer. euã. xpi. in seruitutẽ legis mosaice. b Sed licet Hic ꝓ̃r fert suã ſniaz dicẽs. Sz Iz nos. q. d. nõ solũ falsi apli nõ sũt in ꝟ audiẽdi: ꝫ neq; ẽtiã veri apli neq; angeli scri si ꝟ pdicarẽt. ió dicit. b Sed Iz nos. ſ. ego vel alij apli xpi. c Aut angelus de celo. i. angelus sanct⁹.

d Euãgelizet vo. ꝑ terq; qõ euãgelizauim⁹. Et dicit. pter rẽ. i. aliud detrahẽs vos a veritate euangelij quã vobis pdicauim⁹: q. be ne poterãt alia pdicari q̃ facerẽt ad declarationẽ veritatis euãgelij. e Anathema sit. i. sepat⁹ a cõcatiõe dei ⁊ sctõrũ. Circa qõ sciẽdus q̃ aliq; ꝓpositio conditionalis põt cẽ vera cui⁹ tñ vtraq; pos est falsa aut impossibilis: sicut est ista: si hõ volat hõ habet alas: que est vera: ⁊ tñ hoiem volare. ⁊ alas hñe falsa est: sic est in ꝓposito de verbo apli. nã apli veri erãt in gra cõfirmati ⁊ adhuc magi⁹ angeli sancti: ꝓpter qõ de vtrisq; falsus est ⁊ impossibile q̃ pdicarẽt cõtra veritatẽ euãgelij: ⁊ q̃ essent anathematizati ⁊ tñ pditionalis est vera

b c Sed Iz nos aut ãgel⁹ de
d celo euãgelizet vob ꝑterq;
qõ euangelizauim⁹ vobis
f anathema sit. Sicut pdixi
⁊ nunc iterũ dico. si qs vo
bis euãgelizauerit ꝑter id
qõ accepistis anathema sit
a Modo eñ hoib⁹ suadeo:
b an deo. An q̃ro hoib⁹ pla
c cere. Si adhuc hoib⁹ placerẽ xpi seruus non essem.
d Notũ eñ vobis facio frẽs euãgelizũ qõ euãgelizatũ ẽ
a me: q. nõ est ſm hoiem.
e Neq; eñ ego ab hoie acce
f pi illud: neq; didici sed p
g reuelationẽ ihu xpi. Audi stis eñ cõuersationẽ meã aliq̃n i iudaismo: q̃m supra modu⁹ psequebar ecclam dei ⁊ expugnabã illã: ⁊ p ficiebã in iudaismo supra multos coetaneos meos i
b genere meo abũdãti⁹ emu
i lator⁹ exĩs paternarũ mea
k rũ traditionũ. Cũ aũt pla-

i cuit ei q̃ me segregauit ex
vtero matris mee ⁊ voca
uit p gr̃am suam vt revela
ret filiũ suũ in me vt euan-
m gelizarẽ illũ i gẽtibus cõti
nuo non acquieui carni ⁊
n sanguini. Neq; veni hiero
solymã ad anteceſſores[es] me
o os aplos ſ abij in arabiã
p ⁊ iterũ reuersus sum dama
q scum. Deinde post annos
tres veni hierosolymã vi
r dere petrũ ⁊ mãsi apud eũ
s diebus q̃ndecim. Alium aũt aplorũ vidi neminẽ nisi
t iacobum fratrem domini.
x Que aũt scribo vobis ecce
coram deo q. non mentior.
y Deinde veni in ptes syrie
z ⁊ cilicie. Erã aũt ignot⁹ fa
cie ecclesijs iudee q̃ erant in xpo. Tñ aũt audiũt hẽbãt q̃m q̃ pseq̃bat nos aliq̃n nũc euangelizat fidem quã aliq̃n expugnabat: ⁊ i me clarificabãt deum.

manifestat ꝓpositũ. ⁊ ostendit primo q̃ nõ hãbuit per viam humanã ante suam conuersionẽ. secundo q̃ neq; etiam post ipsam: ibi: Cum autem. Primũ aũt manifestat per hoc q̃ ante cõuersionẽ suam inchoatum poterat per sequebat euangelicam doctrinã ⁊ obseruatores eius. Ex quo patet q̃ nũc nõ studuit eã ad instruendũ alios nec ad discendũ eã ab alijs ⁊ ista erãt nota illis quib⁹ scribebat: ió dicit. audistis eñ rẽ ⁊ ꝓ̃s ſa vsq; ibi.

h Emulator exĩs i. zelator. i Patemarũ me. tra. tũc autẽ apud iudeos erãt aliq̃ tradita patribus a moyse. ſ. q̃ scripta sunt i lege. ⁊ aliquia erant tradita a patrib⁹ alijs minoribꝰ que vocabant traditiones seniorꝫ: vt ꝓ̃s Matth. xv. ca. Et ambarũ traditionũ erat apls zelator aũ suã cõuersionis k Cũ aũt. hic ꝓ̃r ostẽdit q̃ nec p⁹ cõuersionẽ suam habuit q̃ viã humanã q: statiz iuit ad pdicãdũ gentilib⁹ fidez catholicã p tres annos anteq; videret apl̃os vel alios discipulos qui possent eũ docere de fide catholica. ⁊ hoc est qõ

dicit. k Cum aũt pla. ei. vocatio eñ sua euidenter fuit ex diuino placito q. ꝟ fidẽ xpi psequebat actualiter q̃n fuit vocatus: vt patet ac. ix. l Qui me segregauit ex vtero matris mee. i. de medio synagoge. m Cõtinuo nõ acquieui carni ⁊ sanguini. i. ad iudeos de q̃r sanguine ego sum nõ accessi. n Neq; veni hierosolymã. vbi erãt apli ⁊ alij discipuli in lege euãgelica instructi. o Sed abij i arabiã ad pdicandus gentilibus legẽ euãgelicã ad quod erã vocatus vt ꝓ̃mittit: vt euãgelizarẽ illũ in gentib⁹. pdicatio aũt ꝓsupponit noticiã. ex quo patet q̃ apls habuit noticiã euãgelij. nõ per doctrinã hois: sed p reuelationes ihu xpi: quia nõ est medius: quia si habuisset erã p ministeriũ angelici adhuc sequit q̃ hoc fuisset a xpo principaliter p Et iterũ reuersus sum damascũ. vbi primo disputauerat ꝓ̃a iudeos. q Deinde post ãnos tres ⁊ c. i. postq̃ tribus annis pdicaueram. ⁊ sic non habui noticiam euãgelij a petro. r Et mansi apud eum dieb⁹ quindecim q. d. si indiguissem ab eo doceri: tamen in tam paruo tpe non potuissem me docere veritatem euangelij. s Alium autem apostolorum vidi neminem: a quibus possem doceri. t Nisi iacobum. ſ. illa vice: quia postea vidit iohannem: vt habet infra eodem ca. v Fratrem domini. hoc dicit ad differentiam alterius iacobi qui fuit frater iohannis. dicit autem iste frater dñi: quia erat sibi valde similis in facie ⁊ in omnibus lineamentis corporis.

x Que autem scribo vobis ⁊c. in hoc per iuramentum asserit etiam predicta. y Deinde veni in partes syrie ⁊ cilicie. ad prędicandum gentilibus.

z Eram autem ignotus facie ecclesijs iudee. i. que erãt in iudea ⁊ dicit Facie. quia notus erat eis per famam: vt patet ex littera sequenti.

Deinde. Hic pñr declarat scōa ps pdicte Cap.ij. minoris.s.q doctrina a paulo pdicata fuit cū pn cipalib⁹ aplis discussa ⁊ approbata. ⁊ b est qō dicit a Deinde post annos qtuordecim iter .s. a cōuersione sua. b Ascēdi hierosolymā nō ex curiositate vel lenita te. ideo sequit.

c Ascendi aūt pm reuelationem. s. dñi ad declarationē ve ritatis euangelij: iō sequit. d Et cōtuli cū illis euangeliū: ⁊ pñr oñdit cum qbus conmlerit .d. e Seorsum autez s.ad ptē. f His qui videbant aliqd esse. q. dicat. nō cōm li cozaz cōmunitate cui⁹ maioz pars est simpliciū. sed cuz il lis mīn qui erāt pn cipales ⁊ a deo in structi. s. cū petro ia cobo ⁊ iohanne: vt hē infra eodem ca. g Ne forte in vacuū currerē aut cucur rissem. q ly forte nō intelligik q aplis du bitaret se aliq mīn⁹ vera vel dubia pdi casse: quia p reuela tionē dei erat cert⁹ in veritate pdicatio nis sue: sed ly forte refert ad estimatio nē simpliciū q pos sent de hoc dubita rentis cū principali bus aplis boc con tulisset. b Sed neqz ty. Hic declara tur rercia ps pdicte minoris. s. q doctri na ab aplo predicata steterit īmobilis qnis fuerit a falsis aplis impugnata quia conabant inducere gētiles ad obseruādū legalia quod ostendit p hoc q tytus gentilis veniens cu paulo hierosolymā nō fuit cōpulsus a veris aplis circūcidi: cui cōcanerūt sicut paulo qnis ad eius circūcisionē miterent falsi apli. ⁊ hoc est quod dicit.

b Sed neqz ty. cū esset gentilis natione ex vtroqz parente. i Compulsus est cir. a veris aplis. sed indiffe renter cōcanerūt ei sicut ⁊ mihi: vnde ⁊ petrus satis cito post ascēsionē xpi cōcauit cornelio centurioni ⁊ alijs in circūcisis qui erāt cū eo indifferent sicut cū iudeis: vt hē act. x. ⁊. xj. k Sz ppē subintroductos. xē. q. o. nō restiti veris aplis nolētib⁹ tytū circūcidi: ꝫ falsis aplis ad b co nātib⁹. l Qui subintroierūt. nō vocati a ver aplis: ꝫ fallacit sub titulo fidei intrauerunt societatē fidelīū: ad explorādū qualiter possent fidē impugnare. iō subdit.

m Libertatē nr̄am. q. p xpm liberati sum⁹ a iugo legis n Vt nos in seruitutē redigerēt. in obseruatione legalīū: qō onus importabile est: vt dr̄ act. xv. o Quibus neqz ad horā cessim⁹. i. in subiectione legaliū obseruantiarū. p Vt veritas euangelij. p quā euacuata fuerunt le galia. q Permaneat apud vos sine admixtione vete ris fermēti. r Ihb his aūt. Cōsequent declarat quarta pars suppraposite minoris. s. q doctrina pauli p principa les aplos in nullo fuit augmēta: ꝫ magis ecōuerso doctrina pauli valuit eis in tpali subsidio: iō dicit. r Ihb

Deinde post annos qtuordeciz ite rum ascēdi hierosoly mā cū barnaba: assumpto ⁊ tyto Ascēdi aūt pm reue lationē ⁊ contuli cuz illis euāgeliū qō pdico in gen tibus. Seorsuz aūt his q videbant aliqd esse ne for te in vacuū currerē aut cu currissem. Sed neqz tytus qui mecū erat cū esset gēti lis ꝑpulsus est circūcidi ꝫ ꝑpter subintroductos fal sos frēs: qui subintroierūt explorare libertatē nostrā quaz hēmus in xpo ihu vt nos in seruitutē redigerēt Quib⁹ neqz ad horā cessi mus subiectioni vt vitas euāgelij pmaneat apō vos Ab his aūt q videbant eē aliqd aliqd qles aliqi fuerit ni hil mea interest Be⁹ em̄ p sona hois nō accipit. Alii bi em̄ q videbant eē aliqd mihil cōtulerūt sed ecōtra cū vidissent q credituz est mihi euāgeliū ꝑputij sicut ⁊ petro circūcisionis . qui eim opat⁹ est petro in apla tū circūcisionis: opat⁹ ē ⁊ mihi inē gētes ⁊ cū cognouissent gram q data est mi hi iacobus ⁊ cephas ⁊ iohānes q videbant colūne esse: dextras dederūt mihi ⁊ barnabe societatē vt nos inē gentes: ipi aūt in circūcisionē: tm̄ vt pauper⁹ memores essem⁹. Q⁹ etiā solicitus fui hoc ipsuz facere. Cū aūt venisset petrus antiochiā: in facie ei restiti: qz rephēsibilis erat. Priusq em̄ q̄s venirēt quidā a iacobo cū gētibus edebat. Cū aūt venissent subtrahebat ⁊ segregabat se timēs eos qui ex circūcisiōe erāt. Et simulationi ei⁹ cōsenserūt ceteri iudei: ita vt ⁊ barnabas duceret ab eis in illaz simulationē. Sed cum vidissem q nō recte ambularent ad veritatem euange lij: dixi cephe cozā oībus. Si tu cū iudeus sis: genti liē vivis ⁊ nō iudaice quo mō gētes cogis iudaizare

s Quales aliqñ fuerūt. s. ante vo cationē suā a xpo. tūc em̄ fuerūt pauper illiterati ⁊ sim plices: sicut p3 ex euāgelio. paul⁹ aut ante vocationē suā fuit instructus in lege ⁊ pphetis: ⁊ etiā potēs ⁊ nobilis.

t Nihil mea īter est. i. non est necesse talia referre: cui⁹ cā subdit. v Deus em̄ pso. ho. nō accipit vocādo ad fidez vel aplatū: ꝑ potētiā tpalē: nobilitatē generis vel sciaz sed plures vocauit simplices ⁊ pauperes Iz aliqs a principio litteratos vocauerit vt dictū est de paulo: ⁊ idem patet de nathanaele ⁊ nicodemo. x Mihi em̄ qui videbantur esse aliqd. i. pncipales apli. y Nihil cōtulerūt. in noticia euāgelij vl subsidio tpali. z Sz econtra. cōtuli eis. quod postea magz exprimit. a Cum vidissent q cre. est ni enā. ꝑputij. i. officiū aplatus ad pdicandū euāgeliū gētilibus. b Sicut ⁊ petro circūcisionis i. officiū aplatus ad pdicādū iudeis.

c Qui em̄ opa. est xē. ab eodē em̄ vocat⁹ est ad fidez ⁊ ad aplatū. d Et cū cognouissent gratiā que data est mihi. ℞ aūt cōgnerūt q donū linguarū ⁊ operationē miraculoz ⁊ cetera bona ad aplatū necessaria q̄ ita eminenē erāt i paulo sicut i ꝑtis. e Jacob⁹ frat dñi. f Et cephas i. petr⁹. vt p3 Joh. ꝯ. f Videbant colūne cē. i. pncipales in eccl̄a iudeoz. Dextras dede. m xē. mod⁹ est cōfirmādi fed⁹ amicitie bādo mutuo man⁹ dextras. g Tm̄ s. rogauerūt nos. h Vt pauper⁹ memores essem⁹. i. fideliū in vrīm habitantiū: q̄ vēdit⁹ possessionib⁹ pcia posuerūt ad pedes apl̄oz ab xenūciates ꝑpetrati: ꝑpter qō postea egētes indigebāt q alios credēres q sic ñ ab xenūciabāt i bonis tpalib⁹ adiuuari. i Qō ēt soli. sui bipz facē sic p3 ꝓcedēnt⁹ eplis. k Cū āt. h pñr ōclarat vltia ps pdicte minoris suppraposite. s. q vitas euāgelica q paulū p dicata de cessatiōe legaliū i sinceritate sua reposita fuit: cuius petr⁹ pncipal⁹ aplis aliq mō pallitasset ꝛiū: segregādo se a cōione credentiū de gētilib⁹ eo q erāt icircūcisi: ne scādalizaret credētes de iudeis de q rephēdit eū manifeste paul⁹ ad ōclarationē euāgelice vitatis: t p3 ex dictis paucis exceptis q discutient. l Timēs eos. s. scādalizare. m Simulationi. cui⁹ intellect⁹ postea explanabit magz ad vitatē euāgelij i mō obseruādi legalia vt dicet plen⁹. n Coza oib⁹. qz defect⁹ erat public⁹ o Si tu cū iu. sis genti. ⁊ nō ind. vi. s. añ aduētū iudeoz. p Gētes cogis iudaizare. nō imperio sed facto: qz ex modo se bādi in legalib⁹ aliq gentiles credebāt eoz observationē necessariā ad salutē. Ad maiorē ñ declarationem huius

litere ⁊ pcedētis sciendū q̄ Hiero. ⁊ Aug̃n. videnť varia sensisse de legaliū cessatōne: maxime q̄ ad ceremonialia de q̄b⁹ ē hic sermo Hiero. cm̃ distinxit duo tpa tm̃. vnuz aũ passionē xpi i q̄ legalia hūerť vim obligandi ⁊ expiandi suo mō: aliud post passionē xpi in q̄ legalia fm ipm statum erāt mortifera ita q̄ seruātes ea mortalitē peccarent Et p̃ hūit dicē q̄ a postoli p⁹ passionez xpi nunq̄ seruauerť ea fm vitalē: q̄ solū q̄dā pia simulatōne scz ne scādalizarent cōuersos de iudeis ⁊ alioz̄ puersionem impedirēt. q̄ quidez simulatio nō ē sic i telligēda q̄ actus illos fm rei veritatē nō facerēt: q̄ nō faciebāt illos tanq̄ legz ceremonias obsuātes: sicut si q̄s pelliculā membri virilis abscindēt nō cā circūcisionis sernāde q̄ sanitatis recupande. Sed q̄m indeccēs vī q̄ apl̄s ꝓpter scandalū occulterēt ea q̄ primēt ad veritatē vite ⁊ doctrine. ⁊ q̄ simulatiōe vteret in his q̄ primēt ad salutē fideliū. iō puentiē⁹ distinxit Aug. tria tpa. vnum aũ passionē xpi in q̄ legalia cursum suū hūerūt. aliud aũ tē post diuulgatiōnē euāgelij in q̄ legalia fuerūt mortua q̄ nullā vim habebāt. nec aliqs ea fuare tenebať. tñ nō erāt mortifera q̄ puersi de iudaismo poterāt illa licite seruare: dū tñ nō ponerēt in eis spē: reputātes illa sibi necessaria ad salutē q̄si sine eis fides xpi iustificare nō posset. Hec aũt licētia seruādi ad tps legalia fuit ex instinctu spūsancti: q̄ si conuersis de iudaismo ad fidē statim fuiſſz imbibit⁹ legz ritē sic puersis de gēntilitate idolatrie cult⁹: videreť q̄ lex sem per fuiſſet mala sic idolatria: nec p̃ p̃ns a dō data fuiſſet. Illis aũt q̄ puertebanť de gēntilitate nō inerat cā talē obseruātie. pp q̄ paul⁹ circūcidit timotheū ex mr̃e iudea natū Act. xvj. Tyti vo q̄ nat⁹ fuit ex gēntilib⁹ noluit circūci dere vt p̃dictū ē. gēntilib⁹ tñ ipositū fuit ad tps obseruatio aliq̄ legaliū. vt hī Act. xv. ſ. q̄ abstinerēt ab im olatis simulacroꝝ ⁊ sanguine suffocato: nō tāq̄ necessariis ad salutē ſz ad amicabilē societatē indeoꝝ ⁊ gēntiliū adinuicē. nā illo tpe iudei abhorrebāt ista comedere. sic etiā frequenť ꝓtingit q̄ aliqs ex̄ſis in societate alteri⁹ abstinet a cibis socio suo abominabilib⁹. ꝓcedēte vo tpe: cessante cā cessauit ⁊ effect⁹. igit apl̄s de iudaismo puersis tpe intermedio. ſ. a passiōe xpi vsq̄ ad publicatiōnē euāgelij legem aliqñ fuiſſe legalia licite mō p̃dicto. Sz̄ p̃ vī q̄ b ōr q̄ p⁹ fuit repbēsibilis ex tali obseruatiōe. Dom̃ q̄ nō peccauit ex facto q̄ erat sibi licitū vt dictū ē. ħ ex mō faciēdi. q̄ in b nimiā diligētiā adhibebat ne iudeos offēderet. ita q̄ ex b sequbať scādalū gēntiliū intm̃ q̄ aliq̄ inducebanť ad credendū q̄ tal⁹ abstinētia cibo⁹ in lege. ꝑhibito⁹ eēt necessaria ad salutē. Et ꝓ b paul⁹ q̄ erat gēntiliū apl̄s: ipſz̄ pub lice repbēdit. ⁊ pter⁹ audito piculo gēntiliū sibi acq̄enti. ꝓpter quod licet peccauerit in mō obseruādi. ꝓpter q̄d vere repbēsibilis fuit: vt scribit b paul⁹ in ſcriptura catholica in q̄ nihil ē falſū. fuit tñ petrū veniale q̄d b̄ fuit post confirmatiōnē ſpūſancti in apl̄s. vñ dicit Iob. j. canonica. j ca. Si dixerim⁹ q̄ petrū nō bēm⁹ nosmetipos seducim⁹ ⁊ veritas in nob nō ē ⁊c. a Nos natura. B ex p̃dict⁹ infert p̃dcm intentā. ſ. q̄ legalia p doctrinā euāgelicā quā p̃dicauit sunt euacuata nec vlteri⁹ fūt seruāda. ⁊ p̃ osidit B generaliter. scdo ſpāliter ibi. Si em̃. Circa primū facit tres ꝓpl̄. ſz̄ q: pseudoapl̄s dicebāt q̄ fides xpi non iustificat sine legaliū obseruatōne. ō p̃z b remouet dicēs.

a Nos natura iudei ⁊ nō ex
b gētil⁹ pctores. Scientes
aūt q̄ nō iustificať hō ex o
c perib⁹ legis nisi ꝑ fidē ie-
d su xpi ⁊ nos in xpo ibu⁹ cre
dimus: vt iustificemur ex
fide xpi ⁊ nō ex opibus le-
gis. Propter q̄ ex opib⁹
legis nō iustificabit omis
e caro. Q̄ si q̄rētes iustifi
f cari in xpo inuenti sumus
g ⁊ ipi peccatores nūq̄d xp̃s
h peccati minister ē Absit. Si
k em̃ que destruxi iterū hec

l reedifico preuaricatorem
m me esse constituo. Ego em̃
n ꝑ legem legi mortuus sum
o vt deo viuam. Xpo confi-
p xus sum cruci. Viuo aũtē
q iam non ego: viuit vero in
r me christus. Quod autē
s nūc viuo in carne in fide
t viuo filij dei q̄ dilexit me:
v et tradidit seipsum pro me
x Non abijcio gratiam dei
a Si enim per legem iusticia
b ergo gratis christus mor-
tuus est. Capi. iij.

a Nos natura. iu. ⁊c. i. nos q̄ sum⁹ natiōe iudei ⁊ nō ex gētilib⁹ nati sum⁹ peccatores. supple. q̄dū sum⁹ ih̃u legē exītes. b Scientes aūt. q: nō iust. hō ex opi le. ꝓ p suā impfectionē.

c Nisi in fide iesu xpi. vñ ꝛ p̃ies ve. ⁊c. nō fuerūt iustificati nisi ꝑ fidem vēturi.

d Et nos in xpo ie su credim⁹ vt iustificemur. Per eandez em̃ fidē iustificāť fideles no. test. q: quē illi crediderūt vēturū. isti credūt venisse ⁊ redēptiōis myste-

e Q̄ si querētes iusti. in xpo. i. in fide xpi. f Inuēti sum⁹ ⁊ ipi pctores. q̄ ō est si ſ fides nō iustificat absz legalibus. g Nūq̄d xp̃s pec. mi. ē. q. d. b incōueniēs sequēť. exq̄ tradidit fidē nō iustificantē. h Absit. q. d. b ptz falſū ex p̃dictis. q: ꝑ. ō. pbatū ē q̄ doctrina euāgelica ē a deo inspirata ⁊ pfecta. q̄ nō ēēt nisi iustificarz. nā i hoc cōsistit legis pfectio. i Si em̃. Hic ostendit p̃icularitez q̄ legalia sunt abijcienda sumꝑ⁹ exēplo. vī. Si em̃ q̄ destruxi. ſ. legalia q̄ docui debere relinq̄. k Irez b reedifico id ē obseruo tāq̄ necessaria ad salutē. ⁊ alios ad b induco. l Preuarit. me ꝓstituo. i. facto. ꝓ iteo: me erraſſe q̄ absit. iō p̃dit. m Ego em̃ ꝑ legē. ſ. nouā. n Legi. supple veteri. o Mort. sum. inq̄ſiti euacuat legalia. ſic dicū fuit Hiere. xxxj. Ecce dies veniūt dicit dñs ⁊ feriā domui isrl̄ ⁊ domui iuda fedus nouū. nō fm pactū q̄ pepigi cū pr̃ibus vr̃is. p b em̃ q̄ ō. nō fm pactū. p. q̄ intelligitur lex mosaica. ondit q̄ p legē nouā erat euacuanda. p Vt deo viuā. p xpi grām. iō p̃dit. q Xpo p̃ſſz cruc. p passionē ⁊ fidē p̃decētē. iō sequr. r Viuo ar. iaz nō ego. ſ. q̄lis fui sub lege. s Viuit vo in me xp̃s. habitās in me p grāz viuificantē. t Q̄ ō aūt nūc viuo. per xpi grām. v In carne. i. adhuc exīs in carne passibili ⁊ In fide viuo filij dei. q̄ ī resurrectiōe dabit in corpus i mortale. y Qui dilexit me. Ex dilectiōe. n. maxia volūtarie mortē subijt. p salute nr̃a. ⁊ q̄ tāta gr̃a nō ē negligē da ħ venerāda. iō subdit. z Nō abijcio grām dei. i. abiectā nō reputo. q̄ tñ esset si absz legalibus nō sufficeret ad salutē. iō subditur. a Si em̃ p legem iusticia. supp. habetur. b Ergo gratis xp̃us mortuus est. i. sine causa. exq̄ sine hoc habebať iusticia q̄ facit hoiem digniū vitā eternā. galathe vero habebāt. p incōueniēns q̄ frustra fuiſſet mors xpi. ⁊ p̃ dō debebāt incōueniēs reputare illō. ex quo sequebatur scz obseruatio legalium iustificaret vel esset necessaria ad salutem.

In ca. ij. vbi dr̃ postil. Ego. n. p legē. ſ. nouā Additō

b De q̄ dr̃. Per legem legi mortu⁹ sum. fm glo. in

b rellīgitur q̄ p legē vete. resta. spāliter intellectam

mortuus sum legi ne carnaliter in ea vinam. vl̄ sic Per legem mortu⁹ sum. i. p auctoritatē legis ipa⁹ dimissi. ⁊ sic ipa lex mosaica denūciat suā dimissionē. ad q̄ allegantur in glosa. tres auctoritates. Prima Deutronō. xviij. capitulo. Prophetam suscitabo tibi de medio fratrum tuorum qui quidē auctoritas bñ intellecta denotat

q ꝓpheta ſ. xꝑus ſuſcitandus erat: cui erat credendū tan
q̄ vero legiſlatori, ꝑut plane fuit oſtium in additiõe. ē. p̄
dictū. c. deuk. ⁊ ſic hꝫ q̄ alia lex b lege moſaica erat dāda.
Illegaſt ſcõo ad h̄ in glo. illō Hiere. xxxi. qõ in poſtil. ai
legaſt. tercio allegat illud pō. Sacrificiū ⁊ oblationē no.
au. au. pfec. mihi qõ
ad hꝰ ſignificat q̄
ſacrificia ⁊ oblatio-
nes q̄ erāt de ꝓcipu
is ceremonialib⁹ ve
te. te. nō erā deo pla
cita de ſe vt ibidē ex
ponit in poſtil. vnō
he tres auctes q̄ruꝫ
vna accipit de libro
legis. alia de ꝓphis
alia de ꝑalmis ſunt
ſatis efficaces ad oſ
dendū q̄ legalia ve.
teſt. erāt euacuanda

Capitulum. iij.

O Inſenſati. p⁹
o q̄ aꝑlus ipso
dauit errores
de legaliū obſeruatio
ne cū euangēlio ex p
fectione legis euāgelice. h ꝓr idē facit ex impfectiõe le-
gis moſaice. Iſta tū diuiſio nō ē ꝑcipa. q̄ in ꝓcedentibus
poſita aliq̄ de ipfectiõe legis moſaice. ⁊ ecõuerſo in ſeq̄n
tib⁹ aliq̄ ponunt de ꝓfectiõe legis euāgelice. h̄ diuiſio
accipit fm id qõ ꝓncipali⁹ intellr. Et dividit i duas ptes
q̄ ꝑ galathas increpat. ſcõo ꝓpoſitū declarat ibi. Qui q̄.
Prima adhuc ī duas. q̄ ꝑ ꝓponit ſuā interpratiõꝫ. ſcõo
interꝑtatiõis rõem ibi. Hoc ſolū. Circa pmū dicit.

a O inſenſati galathe q̄s vos faſcinauit. i. adulādo de-
pit. b Nō obedire vitati. ſ. euāgelice p quā legalia ſūt
excluſa. hꝫ. n. aꝑlꝰ ſciret eos eſſe deceptos p ꝑſeudoaꝑlos
tñ q̄rit. q̄s nos faſcinauit ñ ignorās: h̄ admirās eoꝝ inſta
bilitatē. ſicut Geñ. iij. ōr. Adā vbi eo: non ex ignorantia.
Sciendū etiā q̄ faſcinatio aliq̄n accipit ꝓ illuſiõe ſēſuū
q̄ aliq̄s nō aduertit ea q̄ ſūt añ ipm. c ſic erat de galathis
q̄ inīurīā factā xꝑo ꝑ falſos aꝑlos i ꝓtia eoꝝ nō aduer-
tebāt. ſō ſubdit. c Añ q̄. ocu. ie. xꝑs ꝓcri. ē. i. pdēnat⁹ ꝑ
falſos aꝑlos: aſſerētes vob⁹ q̄ fides ei⁹ nō ſufficit ad ſalu
tē ſine legalib⁹ ⁊ ſic pdēnāt cū ranḡ ipotētē ad ſaluandū
cū tñ ꝓmittat de xꝑo vēturo ipm fore ſaluatorē. vtꝝ p au
ctoritatē Hiere. ꝑce. ca. inductā. lex. n. frēqnt accipit ꝓ to
to ve. re. d Et in vo. cru. p eoſdē ranḡs hō purus. b. n.
aſſerebāt a tpe aꝑlo ꝛ. aliq̄ ꝑſeudoaꝑli ſine hēresi. ꝓt q̄s
Job. in ꝓn. ſui euāgelij ꝓpḥus fuit ei⁹ diuinitatē decla
rare vt dic Hiero. in ꝓlogo ſup Job. e Hoc ſolū. Hic
ꝓr ponit rōem duplicē increpatiōis. ſcõa ibi. Tāta. Circa
pmū ſciēdū q̄ i pmitiua eccia baptizat⁹ dabat ſpūſſan
ctus ſub ſiḡ ſenſibili ꝑ ipoſitionē manuū aꝑlorū ſic patet
Act. viij. ⁊ plīb⁹ aliꝫ locis. ⁊ ſic dat⁹ fuerat galathis in fi
de xꝑi baptizatis. nō aūt ſic dabat obſeruātꝫ legalia ⁊ ſic
poterāt aduenīē q̄ legalia nō erāt ad ſalutē neceſſaria. ni-
ſi cēnt ꝓdicto mō faſcinati. ⁊ h̄ē q̄ ōr. e Hoc ſo. a vo.
vo. dic. i. audire vt deceptio vīa appeat ex vīa riſione.

f Ex ope. le. ſpi. acceꝑiſtꝫ. ſ. in ſiḡ viſibili g An ex au
di. fi. i. ex receptiõe fidei xꝑi ꝑ baptiſmū. q. d. manifeſte ꝓz
ꝑ effectū q̄ nō poteſtꝫ negare vos ex fide xꝑi recepiſſe. ſō
cludit eoꝝ deceptionē di. h Sic ſtulti eſtis vt cū ſpi
ritu cepiſtꝫ. de gētilitate recipiētes imediate doctrinam
euāgelicā q̄ ſpūalis eſt. i Nūc carne ꝑfū. ſup eā volen
tes recipe legaliū obſeruationē q̄e dicunt iuſticiē carnis.
Heb. ix. eo q̄ rollebāt q̄ſdaꝫ imūdicias ex imūdoꝝ tactu
,pueniētes vt ex tactu moꝝticmi: meſtruate ⁊ hmōi. ex q̄-
bus hō reddebaꝫ inabilis ad ingreſſum tẽpli. k Tāta
paſſi eſtis. Hic ponit ſcõa rō q̄ pati detrimētū magnū ſi
ne cā fatuū ē. ſic erat de galathis. ,pter qõ erāt increpan-
di ſicut fatui. ⁊ hoc eſt qõ dicit. k Tanta paſſi eſtis qõ
exponit duplr. vno mō de ꝓſecutiõibus q̄s ꝓ xꝑo ſuſti-
nuerāt. l Sine cā. i. ſine vilitate ,puenīēte. imo cū de-
trimento: min⁹ em dicēdo plus ſignificat. ꝓ deceptiõem
ꝑſeudoaꝑlorꝫ dicere ſuſtenuiſſe ꝓdicerāt meritū. ⁊ cū h in-
currebāt peccatum
l Si tñ ſine cā. i. ſi
ꝓſeueretis in erro-
re q. d. ſi abijciatis er-
roꝛē recipietis iterū
grām bona mo:ifi-
cata remuneratiꝫ.
Illo mō exponit ō
expēſis q̄s feceratꝫ
,p ꝑſeudoaꝑlis. ſic
paſſi fuerāt dāna in
ſpalibus ⁊ ſine vtili
tate ſpūali. imo cuꝫ
detrimēto bonoꝝ
ſpūaliū. ⁊ h vī ſona-
re ſi ſa cuꝫ ōr. Tanta
paſſi eſtꝫ. i. plura dā
na in ſpalib⁹ q̄ ſpūa
libus bonis.
m Qui q̄. P⁹ ga-
lathaꝫ increpatiõꝫ
ꝓponit ſuā interꝑtatiõꝫ. ſcõo ꝓpoſitū declarat. ſcõo ꝓ-
ſequit ſuā interꝑtatiõꝫ. ſcõo interꝑtatiõis rõem ibi. Hoc
ſolū. Circa pmū dicit.

a O inſenſati galathe q̄s vos faſcinauit. i. adulādo de-
pit. b Nō obedire vitati. ſ. euāgelice p quā legalia ſūt
excluſa. hꝫ. n. aꝑlꝰ ſciret eos eſſe deceptos p ꝑſeudoaꝑlos
tñ q̄rit. q̄s nos faſcinauit ñ ignorās: h̄ admirās eoꝝ inſta
bilitatē. ſicut Geñ. iij. ōr. Adā vbi eo: non ex ignorantia.
Sciendū etiā q̄ faſcinatio aliq̄n accipit ꝓ illuſiõe ſēſuū
q̄ aliq̄s nō aduertit ea q̄ ſūt añ ipm. c ſic erat de galathis
q̄ inīurīā factā xꝑo ꝑ falſos aꝑlos i ꝓtia eoꝝ nō aduer-
tebāt. ſō ſubdit. c Añ q̄. ocu. ie. xꝑs ꝓcri. ē. i. pdēnat⁹ ꝑ
falſos aꝑlos: aſſerētes vob⁹ q̄ fides ei⁹ nō ſufficit ad ſalu
tē ſine legalib⁹ ⁊ ſic pdēnāt cū ranḡ ipotētē ad ſaluandū
cū tñ ꝓmittat de xꝑo vēturo ipm fore ſaluatorē. vtꝝ p au
ctoritatē Hiere. ꝑce. ca. inductā. lex. n. frēqnt accipit ꝓ to
to ve. re. d Et in vo. cru. p eoſdē ranḡs hō purus. b. n.
aſſerebāt a tpe aꝑlo ꝛ. aliq̄ ꝑſeudoaꝑli ſine hēresi. ꝓt q̄s
Job. in ꝓn. ſui euāgelij ꝓpḥus fuit ei⁹ diuinitatē decla
rare vt dic Hiero. in ꝓlogo ſup Job. e Hoc ſolū. Hic
ꝓr ponit rōem duplicē increpatiōis. ſcõa ibi. Tāta. Circa
pmū ſciēdū q̄ i pmitiua eccia baptizat⁹ dabat ſpūſſan
ctus ſub ſiḡ ſenſibili ꝑ ipoſitionē manuū aꝑlorū ſic patet
Act. viij. ⁊ plīb⁹ aliꝫ locis. ⁊ ſic dat⁹ fuerat galathis in fi
de xꝑi baptizatis. nō aūt ſic dabat obſeruātꝫ legalia ⁊ ſic
poterāt aduenīē q̄ legalia nō erāt ad ſalutē neceſſaria. ni-
ſi cēnt ꝓdicto mō faſcinati. ⁊ h̄ē q̄ ōr. e Hoc ſo. a vo.
vo. dic. i. audire vt deceptio vīa appeat ex vīa riſione.

f Ex ope. le. ſpi. acceꝑiſtꝫ. ſ. in ſiḡ viſibili g An ex au
di. fi. i. ex receptiõe fidei xꝑi ꝑ baptiſmū. q. d. manifeſte ꝓz
ꝑ effectū q̄ nō poteſtꝫ negare vos ex fide xꝑi recepiſſe. ſō
cludit eoꝝ deceptionē di. h Sic ſtulti eſtis vt cū ſpi
ritu cepiſtꝫ. de gētilitate recipiētes imediate doctrinam
euāgelicā q̄ ſpūalis eſt. i Nūc carne ꝑfū. ſup eā volen
tes recipe legaliū obſeruationē q̄e dicunt iuſticiē carnis.
Heb. ix. eo q̄ rollebāt q̄ſdaꝫ imūdicias ex imūdoꝝ tactu
,pueniētes vt ex tactu moꝝticmi: meſtruate ⁊ hmōi. ex q̄-
bus hō reddebaꝫ inabilis ad ingreſſum tẽpli. k Tāta
paſſi eſtis. Hic ponit ſcõa rō q̄ pati detrimētū magnū ſi
ne cā fatuū ē. ſic erat de galathis. ,pter qõ erāt increpan-
di ſicut fatui. ⁊ hoc eſt qõ dicit. k Tanta paſſi eſtis qõ
exponit duplr. vno mō de ꝓſecutiõibus q̄s ꝓ xꝑo ſuſti-
nuerāt. l Sine cā. i. ſine vilitate ,pueniēte. imo cū de-
trimento: min⁹ em dicēdo plus ſignificat. ꝓ deceptiõem
ꝑſeudoaꝑlorꝫ dicere ſuſtenuiſſe ꝓdicerāt meritū. ⁊ cū h in-
currebāt peccatum
l Si tñ ſine cā. i. ſi
ꝓſeueretis in erro-
re q. d. ſi abijciatis er-
roꝛē recipietis iterū
grām bona mo:ifi-
cata remuneratiꝫ.
Illo mō exponit ō
expēſis q̄s feceratꝫ
,p ꝑſeudoaꝑlis. ſic
paſſi fuerāt dāna in
ſpalibus ⁊ ſine vtili
tate ſpūali. imo cuꝫ
detrimēto bonoꝝ
ſpūaliū. ⁊ h vī ſona-
re ſi ſa cuꝫ ōr. Tanta
paſſi eſtꝫ. i. plura dā
na in ſpalib⁹ q̄ ſpūa
libus bonis.
m Qui q̄. P⁹ ga-
lathaꝫ increpatiõꝫ
ꝓponit ſuā interꝑtatiõꝫ. ſcõo ꝓpoſitū declarat. ſcõo ꝓ-
ſequit ſuā interꝑtatiõis rõem ibi. Hoc ſolū. Circa pmū dicit.

a O inſenſati galathe q̄s vos faſcinauit. i. adulādo de-
pit. b Nō obedire vitati. ſ. euāgelice p quā legalia ſūt
excluſa. hꝫ. n. aꝑlꝰ ſciret eos eſſe deceptos p ꝑſeudoaꝑlos
tñ q̄rit. q̄s nos faſcinauit ñ ignorās: h̄ admirās eoꝝ inſta
bilitatē. ſicut Geñ. iij. ōr. Adā vbi eo: non ex ignorantia.
Sciendū etiā q̄ faſcinatio aliq̄n accipit ꝓ illuſiõe ſēſuū
q̄ aliq̄s nō aduertit ea q̄ ſūt añ ipm. c ſic erat de galathis
q̄ inīurīā factā xꝑo ꝑ falſos aꝑlos i ꝓtia eoꝝ nō aduer-
tebāt. ſō ſubdit. c Añ q̄. ocu. ie. xꝑs ꝓcri. ē. i. pdēnat⁹ ꝑ
falſos aꝑlos: aſſerētes vob⁹ q̄ fides ei⁹ nō ſufficit ad ſalu
tē ſine legalib⁹ ⁊ ſic pdēnāt cū ranḡs

a Qz aũt tales sint maledicti ꝓbat ꝑ sc̃pturã Deut. xxvij.
b Maledictus oĩs qꝛ. vt fact. ea. i. ope ipleat. qõ tñ ꝑdicti nõ faciebãt. Et viteꝝ ad ꝓbandũ q lex nõ iustificet i fert scriptura. Habacuc. ij. c. oi.
c Just⁹ ex fide viuit. vita grãe.
d Lex aũt nõ est ex fide. ly ex tenet hic mãliter sicut cum dr. Ex ere fit statua. ꝛ ꝑ tãto dr lex nõ ẽ ex fide qꝛ i lege veteri non fuerũt data ꝓcepta ꝺ credẽdis. ℞ ei ptinet ad legẽ nouã i q̃ facta ẽ explicatio credendoꝝ. ꝓt quod Ro. iij. Lex vet⁹ dr lex factoꝝ. lex ãt noua dr lex fidei. Nec est ꝙ hoc intelligendũ q ꝓtes vet. testa. fuerũt sine fide sine q̃ impossibile ẽ placere deo. Habze. xj. Multi. n. ipoꝝ fuerũt sci ꝛ deo placentes: ꝛ nõ hũerunt fidẽ explicitã sic ꝓtesto. test. in q̃ veritas aperta ẽ ꝙ xp̃m reuelata.
e Sz q̃ fecerit ea. s. legis ꝓcepta.
f Viuet in eis. qꝛ nõ icurret penã moꝛt̃ q̃ trãsgressoꝛib⁹ inferebat. et iõ nõ dicit absolute viuet: ℞ viuet in eis vita coꝛpali: vita ꝺo spũalis dat ꝑ fidẽ caritate firmataꝫ.
g Xp̃us nos redemit de maledicto legis. i. de pena trãsgressoꝛib⁹ legis debita nos absolueñdo a debito seruandi eã. ꝛ qꝛ fecit ꝺ ꝙ suã passionẽ ꝑ quã legalia sũt euacuata. iõ ſdicit.
h Fact⁹ ꝓ nob maledictũ. i. sustinẽs ꝓ nob penã moꝛtis: ℞ nõ culpã q̃ moꝛs inferebat maledictis i lege. s. ꝑ suspẽsionẽ i ligno.
i Quia sc̃ptũ ẽ: Deut. xxj.
k Maledi. om. q̃ pen. in lig̃. ꝛ qꝛ ꝙ suã passionez meruit ꝓmissionũ factaꝫ ꝓtib⁹ iplentiõnẽ: iõ subdit.
l Vt gẽtibus bñdi. abrae. s. ꝓmissa.
m Fieret in ibu xp̃o. ꝓmissum eñ erat abrae q̃ in semie ei⁹ bñdicerent oẽs gentes: Geñ. xxij. qõ impleti ẽ in xp̃o descẽdente ab abraaꝫ ſm carnẽ.
n Vt pollicitatiõs. i. ꝓmissionẽ.
o Spũs accipiam⁹ ꝑ fidẽ. q̃ dat credẽtib⁹ i ipm.
p Frẽs. Hic declarat tercia ꝓs minoꝛis suꝑaposite. s. q̃ hẽditas eterna nõ dat ꝑ legẽ ℞ ꝑ xp̃i fidẽ. qꝛ ꝓmissio hui⁹ hẽditatis facta fuit abrae ꝑ longũ tps añ legis dationẽ: vt declarat ꝓlen⁹ Geñ. xv. Si igit darẽ ex lege q̃ ꝓstea data est. seqr̃et q̃ ꝓmissio illa ꝑ legẽ fuisset irritata: ex q̃ nõ datur ex ꝓmissiõe: ℞ ex alia cã ℞ aũt ẽ incõueniẽs dicẽ de diuina ꝓmissiõe diuio iuramẽto firmata q̃tis fuit ista: sic ꝓz Geñ. xxij. vbi repit ℞ ꝓmissio ꝛ addit.
q Per memetipm iuraui dic̃ dñs ꝛc. hãc aũt rõem deducit apl's diffuse z aliqñtulũ intricate dr.
r Frẽs fm hoiem dico. i. ꝑ factũ hũanũ oĩdo ꝓpositũ.
s q̃ Tñ hois. q. d. licz hõ nihil sit reſpectu dei: tñ hois ꝓfirmatũ testñ. in q̃ oꝛdinat ꝺ hereditate ꝓ filijs.
t Nemo spernit. i. imobiliter tenet antichꝛus eñ hoies in suis testamẽtis oꝛdinabãt de succesſione hẽditaꝝ: ꝛ adhuc ſti aliqb⁹ ſtis.
u Abrae dicte sunt ꝓmissiões. s. diuie ꝙ modũ testamẽti firmate: vt postea ꝓcẽbit: iõ sunt firme.
x Ex semi ei⁹. s. xp̃o. in q̃ iple te sunt ꝛ nõ in alio. iõ dr semini in singulari.
y Nõ dicit seminib⁹ qua si in multis: ℞ q̃si in vno et
z triginta annos a tempe ꝓmissionis facte abrae.
y Facta ẽ. i. data in mõte synai.
z Nõ irritũ facit ad euacuandã ꝓmissionẽ. i. nõ euacuat ꝓmissionẽ abrae firmatam. q. irritã. qõ tñ faceret si darẽ ex lege. ideo subditur
a Nã si ex lege hẽditas. supple datur.
b Jã nõ ex ꝓmissione. qꝛ dat ex alia ca.
c Abrae aũt ꝙ repromissionẽ firmã.
d Donauit de⁹. q̃ nõ ex lege
e Quid igit. Hic q̃rit apl's rñdet tacite qõni. Ex hoc enĩ q̃ apl's dixit q̃ ex lege nõ ẽ iustitia: nec bñdictio: nec hereditatis ꝓsecutio. ℞ q̃ fidẽ q̃ fuit ante in ꝓtribus añ legẽ. Jõ posset alicꝫ quereꝛe: ad q̃d lex mosaica fuit data. qꝛ videt ℞ fuisse frustra ꝛ ℞ q̃ dr
e Quid igitur lex id ẽ ad fuit vtilis.
f Propter trãsgressionẽ. Hic rñdz ad q̃dam oĩdenda legis vtilitatez Prima est punitio petẽtiũ. qꝛ in lege determinant certe ꝛ graues pene ꝓ determinatis peccatis. quarum terroꝛe cohibebantur hoies a peccatis vsq; ad tempus legis euangelice que est lex amoꝛ ꝛ hoc est q̃ dicitur.
l Propter trangressionẽ scꝛs puniendam ꝛ repromẽdam.
g Posita est lex donec veniret semen. i. christus de semine abrae.
h Cui promiserat. i. in quo complende erant promissiones diuine. consequenter redit apostolus ad ostendendũ qualiter sit lex data dicens.
i Ordinata per angelos. non eñ fuit data immediate a deo. sed per angelum: vt habetur Actu. vij. de moyse. Hic est qui fuit in ecclesia in solimdine cuz angelo qui loquebatur ei in monte synai. quia tamen ille angelus in ꝑsona dei loquebatur: frequenter nominat deus in Exodo.
k In manu mediatoꝛis. i. in potestate christi ad imicandũ eam. ꝓ voluntate sua tanq̃ domini. nos eius. vn de dicitur Matth. xxj. Dominus est filꝰ hominis etiam sabbati.
l Mediator autem vnius non est: sed duoꝝ extremoꝝ que coniungit. Est eñ xp̃us mediator dei ꝛ hominũ recõcilians homines deo patri: sed quia vnum extremum est simpliciter indiuisibile scilicet deus. ideo subditur.
m Deus autem est vnus. homines aũt multi. faciũt tamẽ vnũ extremum ꝙ vnitatẽ fidei
a Lex ergo. Hic ponit scda vtilitas q̃ ẽ boiũ ꝛc̃o subpeccato. qꝛ lex pcm oĩdebat: nec tñ grãm iustificãt ꝓfebat. ꝛ sic hoies mouebant ad desiderãdũ aduentũ xp̃i: ꝙ quẽ erant iustificandi. dicit ergo apl's interrogatiue.
a Lex ergo aduersus ꝓmissa dei. q. d. nõ qꝛ sic de⁹ irritaret scipm. nec valet si obijciaꝫ de lege noua a deo data q̃ tamen enacuat veterem qꝛ nõ sic euacuatur ꝙ noua quin maneat in alicꝫ melioꝛi. s. in re figurata q̃ melioꝛ est ipa fi gura. sic aũt nõ in ꝓposito qꝛ dei ꝓmissa de iustificatõe ꝛ hẽditatis ꝓsecutiõe nõ figurabãt legẽ: ℞ magis econuerso. qꝛ lex figurabat impletiõem ꝓmissoꝝ.
b Si ei data. esset lex q̃ posset iustiſi. iusticia infusa q̃ facit dignum vita eterna.
c Vere ex lege esset iusticia ꝛ non ex ꝓmissione abrae facta. ꝛ sic ꝙ legem esset irritata.
d Sed cõclusit sc̃ptura. i. lex moyſi q̃ est lex scripta.

b eñ. Maledict⁹ omis qui non permanserit in omnibus q̃ scripta sunt in libꝛo legis vt faciat ea. Sñ aũt in lege nẽo iustificat apud
c deũ: manifestũ ẽ qꝛ iust⁹ ex
d fide viuit. lex aũt nõ ẽ ex fi
f de ℞ q̃ fecerit ea viuet i ill.
g Xp̃s nos redemit ꝺ maledicto legis fact⁹ ꝓ nobis
b dicto legis fact⁹ ꝓ nobis
t maledictũ qꝛ scriptum est.
k maledictus oĩs qui pẽdet
l i ligno vt i gẽtib⁹ bñdictio
m abrae fieret in xp̃o iesu: vt
o pollicitationẽ spũs accipiam⁹ ꝑ fidẽ. Frẽs fm hoiez
p dico: tñ bois cõfirmatum
r testñ nemo spernit aut sup
s ordinat. Abrae dicte sunt
t ꝓmissiones: ꝛ semini eius Non dicit ꝛ seminib⁹ qua si in multis: ℞ q̃si in vno et

v Hoc autem dico testamen
x tum cõfirmatꝫ a deo que post quadringentos ꝛ tri
y ginta annos: facta est lex.
z non irritum facit ad euacu
a andam ꝓmissioꝛ Nam si
b ex lege hereditas: iam nõ
c ex ꝓmissione Abrae autez
o per repromissionem dona
e uit deus. Quid igitur lex.
f Propter transgressionem
g posita est donec veniret se
p men cui promiserat: ordi
h nata per angelos: in manu
l mediatoris. Mediator au
m tem vnius non est: de⁹ au
a tem vnus est. Lex ergo ad
uersus promissa dei. Absit. Si enim data esset lex
c q̃ posset viuificare vere ex
o lege esꝫ iusticia. Sz cõclu

e Dia sub pctō. inq̃tū pctm ofidebat nec mūdabat.
f Vt ꝓmissio. ō iustificatiōe. ⁊ p ꝑs de hēditatis ꝓfectione. g Ex fi. ie. xp̃i. i. p fidē ei⁹ h Darek credētib⁹ fide formata q̃ rēdē facit i deū. i Paul⁹ ait. Hic ponit tercia vtilitas q̃ ē introducto bom ad fidē xp̃i. ad quā lex ver⁹ fuit q̃dā dispō inq̃tū lex illa fuit figura noue legis ⁊ totus ille ſtat⁹ no. tes. fuit figuratiu⁹. j. Corinth. x. Dia in figura ꝓtingebāt illi. Figura vo ducit iz in pfectē i ꝓmittiōz rei figurate. ⁊ h̄ ē qō dicit. i Vt⁹ ait q̃ veniret fides. f. reuelata ⁊ explicata i euāgelio. k Sub lege custodiebamur p cultū vni⁹ veri dei.
l Cōclusi in eā fidē q̃ reuelāda erat. Est ei eadē fides in no. ⁊ ve. rest. ꝑ in vetere erat implicita ⁊ figuris velata. in no uo vo ē explicita ⁊ reuelata. ex q̃ cōcludit. l Itaq; lex pedagog⁹ nr̄ fuit i xp̃o. i. dispones ad xp̃m sic pedagog⁹ disponit puer⁹ ad vtutē tpe futuro hñdā. ió subdit.
m Vt ex fide. f. reuelata. n Justificemur. iusticia infusa. o Āt vbi venit fides. i. tps fidei reuelate. p Jā nō su. sub pedag. i. sub obſuatiōib⁹ legalib⁹. sic puer adueniēte etate adulta iā nō ē sub pedagogi disciplina ꝑ ſu pioris doctrīna. ⁊ eadē rōe aduenīēte euāgelio cessante legalia. ⁊ sic in nālib⁹ cessat dispō ad introductionē forme. ió subdit apl's. q Dēs. n. filij dei estis adoptiui. p fidē caritate formatā. r Quicūq; in xpo bapti. estis xp̃m i duistis. i. ei ꝓformes facti estis. ⁊ sic nō estis i statu pueri li ipsecto: ꝑ ꝑfecto q̃tū ad grām ⁊ vtutē. nec in h̄ ē distinctio rōne natiōis ꝓditiōis aut sex⁹. ió subdit. Nō ē iudē neq; grec⁹ ⁊c. s Dēs ei vos vnū estis i xpo iesu. i. iconpati sibi p fidē t Ergo se. abrae estis. sic xp̃s ē semē ei⁹ v Scōm ꝓmiſ. sibi factā. x Heredes. regni celestis: in ꝓmissiōe ei abrae facta de ꝓmissiōis tra. intellt pncipalit ēra viuētiū ꝓmissa. put Heñ. xv. plenius declarauit
In. c. iij. vbi dr i posttil. Lex ār nō ē ex fide. Additō
Quod h̄ dicit apl's. Lex aūt nō ē ⁊c. nō vī recte exponēdū p h̄ q̃ in veteri lege nō fuerūt data ꝓcepta de credēdis: vt i postilla dr. Nā in le. ve. manifeste dant ꝓcepta de credēdis: vt cū dr Deut. vj. Audi isrl de⁹ tuus vn⁹ ē. in q̃ ꝓcepto dei vnitas expſſe ꝓcipit credēda. silr ibi trinitas apd vere intelligētes iplicite credēda ꝓcipitur. silr cū dr Deut. xviij. Prophām suscitabo. qd intelligit ad ſram de xpo: vt dictū ē in ꝓcedēti additiōe. ibi ſb tungit. Ipm audite. i. credite in q̃ manifeste mādat q̃ credatur xpo tūc vēturo. ⁊ h̄ ē qd dr in euāgelio Jo. v. ca. Si crederetis moysi crederetis forsitan ⁊ mihi. q. d. moyses mādauit vt credatis mihi. qd verificat ex ꝓdicta auctre. ⁊ sic manifestū ē q̃ in le. ve. fuerūt data ꝓcepta de credēdis Nec valet dicē q̃ fides antiq̃ nō erat explicata. q̃ rides implicita manifestū ē q̃ est fides. ⁊ ió cū dr. Justus ex fide viuit. intelligendū ē de fide simplr sumpta sine explicita sine implicita. put ꝓgruit diuersis ꝓonis ⁊ tpib⁹. vñ ꝓba apl's in h̄ loco sic vident intelligēda. vult em apl's ꝓbare q̃ in le. ve. ſ. in opibus ve. le. nemo iustificat apd deū qō intelligit iusticia q̃ h̄ ē dignus vita eterna. qō ꝓbat ex h̄ qd abacbuc dicit. Justus ex fide viuit. nō addēs nec assignās aliq̃ opus exteri⁹ factū. Ex q̃ ꝓz q̃ iusticia iustificans est ex ſola fide. f. formata etiā sine aliq̃ ope exteriori. ꝑ in lege vī attribui vita nō fidei ꝑ factis: vt cū dicit Qui fecerit ea viuet in illis. qō intelligit q̃literc̄ūq; etiaz faciet sine fide. ⁊ hoc ē qō dicit apl's. Lex aūr nō est ex fide. i. non ꝓmittit vitā ex fide. ꝑ ex opibus legis. qō videt cōtra ꝓdictā auctrem abacuc. Ad quā ꝓtrietatē rolldā
f sit ſcptura oia sub pctō vt
b ꝓmissio ex fide ihu xpi da
i ret credētib⁹ Paul⁹ āt q̃ ve
k niret fides sub lege custo-
l diebamur. ꝛclusi i eā fidez
i q̃ reuelāda erat. Itaq; lex
m pedagog⁹ nr̄ fuit i xpo: vt
n o ex fide iustificemur. At
p vbi vēit fides iā ñ sum⁹ ſb
q pedagogo. Dēs ei filij dr
opoꝛtet dicere q̃ abacuc loquit de vita eterna q̃ habetur p fidem formatam etiam sine extrinsecis opibus ⁊ sic sonant ꝓba cū dicit. Justus ex fide sua viuit. Alia vo auctoritas loquit de vita fm q̃d. ſ. ō enasiōe a lapidatōe seu occisione vel aliq̃d hmōi. q̃ in lege debant transgressoꝛib⁹.
r estis p fidē i xpo ihu. Qui
cūq; n. i xpo baptizati estis
xp̃m induistis Nō ē iudeus
neq; greecus: non ē seruus
neq; liber: nō est mascul⁹:
s neq; femia. Dēs em vos
vnū estis in xpo ihu. Si āt
t vos vnū estis i xpo ihu er
v go semen abrae estis fm p
x missionem heredes.
⁊ iō nō dicit Qui fecerit ea viuet simpliciter. ꝑ viuet in illis secz erit secur⁹ a morte ꝓminata in illis ꝓceptis. Vñ ex ꝓdictis duab⁹ auctōibus ad inuicē ꝓsideraz. ꝑbat notabiliter suū ꝓpositū vt dictū est Sed circa ꝓdicta ſ videt ꝓtermittenda quedā auctas thalmudica: q̃ manifeste ꝓsonat dictī apli supra dictis q̃ habetur in libro que dicitur machot vbi quidam doctor noie rabbi Camblay ponit q̃ sercēta. xiij. ꝓcepta data sūt moysi. qō intelligit numerādo fm eos oia ꝓcepta q̃ in pētha-teuco ſtinent tam affirmatiua q̃ negatiua. Et addit vltra. Venit dauid ⁊ ꝓstituit oia ꝓcepta sup. xij. di. Dne dns habitrabit in tabernaculo tuo ⁊c. Et ibdit. Qui ingredit sine macula ⁊ opak iusticiā ⁊c. in q̃ ꝑs. xj. ditiōes nūerāt̄ur q̃ fm ꝓdictū doctoꝛē reqrunt. ⁊ sufficiūt ad illū q̃ habitare hz in tabernaculo dei. ſ. in vita btā. Cōsequnter dic ille doctor. Venit esa. ⁊ ꝓstituit ea. ſ. illa ꝓcepta mosaica oia sup sex dicēs Esa. xxxiij. Ambulās i iusticijs ⁊ loq̃ns eqtates. ⁊ ibdit. Ipe excelsa habitrabit. in q̃ auctē ponunt sex ꝓditiōes q̃ requirūtur ⁊ sufficiūt ad habitādū i. excelsis. i. in celestibus. Cōsequēter dicit ille doctor. Venit michees ⁊ ꝓstituit ea. ſ. ꝓdicta ꝓcepta sup tribus dicēs Nūchee. vj. Homo q̃d est bonū tibi: ⁊ q̃d deus petit a te nisi facere iudiciū: ⁊ diligere misericordiā ⁊ honeste ambulare cū deo tuo. in q̃bus tribus micheas reducit omia ꝓcepta. ō. dicta. Cōsequēter ille doctor dicit. Rursus Esaias cōstituit oia ꝓcepta i duob⁹ dr. Esa. lvj. Custodite iudicium ⁊ facite iusticiā q̃z ꝓpiq̃ est salus mea vt appareat. et sic i illis duob⁹ fm ſcū ꝛcludunt oia ad salutē ptinentia. Cōsequnter dic ille doctor. venit abacuc ⁊ ꝓstituit ea super vnū m. Habacuc. ij. Justus ex fide sua viuet. pt̄z q̃ ex dictis isti⁹ doctoris a p̃ ad vltimū: ꝓsideraz q̃ oia ꝓcepta mosayce legis i sola fide ꝓsistūt: sic q̃ h̄is rectā fidē ſ. formatā viuet. ſ. vita eterna etiā sine aliis opib⁹ exteriozib⁹ q̃ne in lege mosaica ꝓcipiunt q̃ valde ꝓsonat ſnie apl's: Iz forte ille qui dixit nō h̄is intelligēt ꝓba sua ꝓpria: ꝓpter eōs pe aliis ꝓbare nesciētes: vt̄z de cappha. Replica.
Ca. iij. eple ad galathas vbi dr. Lex nō est ex fide postil. dicit fidem esse credendo z. lex autem ē factoz. ió dicit in ve. le. nō fuisse data ꝓcepta d̄ credēdis ꝛ solū de agendis. Burg. obijcit p hoc q̃ dic: Audi isrl deus tuus vnus est q̃ est manifestū ꝓceptū de vnitate deī credenda. Oppositū aūt dui⁹ assumpti ostendit Burg. ō. Exo. ij. ca. in mag̃ sua digressiōe quā fecit cōtra iudeos afferētes q̃ ꝓmū ꝓceptū est de credenda vnitate dei: cū dr. Ego dns deus tuus. Cōtra q̃s sicut dic Burg. nō oportuit dare aliq̃d ꝓceptū de hoc q̃d est credere de um vel credere deo. cū hoc ꝑsupponebat ad ꝓcepta decalogi tanq̃ ꝑ se notū ei qui habet fidem. ⁊ ideo nō indiget ꝓmulgatiōe accepta infusiōe fidei: vt ꝓma scde. q. c. arti. iiij. in rōsione ꝓmi argumenti. ⁊ de hoc intelligit illū ad Heb. xj. Accedentē ad deū oportet credere ⁊c. vñ manifestū est in hoc q̃d dicit. Dns deus tuus est vnus. nihil ꝑcipit eis: ꝑ solū intimat q̃s est q̃ loquebat. ſ. dns deus ⁊c. hec oia Burg. vt̄z q̃ cōtradicit sibi ꝑpt: ⁊ fortassis odium quo ferebatur in postil. non sinebat eum hic ⁊ alibi contradictiōem cuitare.

Capitulum. iiij.

Dico aũt. Postq̃ apls declarauit cessationẽ legalium p rõez. h ꝑtr idẽ facit p sñitudinẽ. t diuidit in duas ꝑtes ſm duas sñitudines. scõa ibi. Dicite mihi ꝓma adhuc i duas. qr ꝑ ponit t adaptat ꝓmã sñitudines scõo arguit galathaꝝ ingratitudinẽ ibi. Sz tũc q̃dez. Hec aũt ꝓma sñitudo accipit ex hũana ꝓsuetudie q̃ filꝰ renet fugere: sic ſernꝰ q̃diu puerꝰ ẽ: factꝰ autez a dulꝰ liberat ab illꝰ modis fuitudꝰ. statꝰ ãt legꝭ fuit q̃si statꝰ puerilꝭ. vt. ã. dictũ ẽ. ió fuit ibi fuitꝰ sub mñtis obseruãtijs legalibꝰ a q̃b liberamur in no. test. i q̃ ẽ statꝰ q̃si viri ꝑfecti. t ꝑ eq̃ ọz. a Dico aũt. i. ꝓbo ꝓ sñitudinẽ. b Quando tpe he. puu. ẽ ni. dif. a ſer. i statu vite t ſubiectiõis mõ. c Cũ sit dñs oim vt i potẽtia ꝓpriꝝ. d Sz sub. tutoꝝ. et actoꝝ. ẽ ipm castigantib⁹ t repmẽtib⁹ sic ſeruũ. e Vsq̃ ad ꝓfinitũ tpꝰ a ꝑre. i. vsq̃ ad eratẽ adultã f Ita t nos. ſ. iudei. g Cũ eẽm⁹ puu. in statu ve. test. h Sub elemẽ. hu. mũ. era. ſeruiẽtes. i. ſub legalib⁹ obñatijs q̃ dicũtur elemẽta. ſ. lꝛe. qr sic in additõe puer incipit ab illis elemẽtis vt sciat ea noiare t distinguẽ. ꝓcedẽte vo tpe dimiſſa hac occupatiõe circa scias occupat. ita legales obseruãtie fuerũt q̃dam figure disponẽtes ad ꝓm vt dictũ ẽ ꝓter qõ in eꝰ aduẽtu sũt dimiſſe. ió ſidik i Vt vbi ve. ple. tpis. i. tpꝰ ꝓfi i q̃ data ẽ plenitudo ſpũs ſancti. vel aliter. k Pleni. tpis. i. ipletio tpis ꝓteriti a deo ꝑe diffiniti. l Miſit de. fi. ſu. fa. ex mulie. ḡnz ad corpus ſumptũ de ꝑgine. m Factũ sub lege. qr voluit legalia ꝑuare. n Vt eos q̃ sb lege erãt. legalibꝰ obñatijs obligati. o Redimẽ. p suã passionẽ p quã abstulit dictã obligationẽ. p Vt adop. fi. ſ. dei q Recipe mus. p ꝓm q̃ ẽ filiꝰ nãlis: t hãc filiationẽ declarat ꝓ ꝑ effectu dicẽs. r Qm̃ estꝭ filij. i. vt sb filiatio mõstraret. s Miſit de. ſpi. fi. ſui. i. ſpm̃ scm̃ q̃ ọz spũs filij sic t ꝑre. eo q̃ ꝓcedit ab vtroq̃. t In coꝛ. nſa. p gſe infusiones. v Clamãtẽ. i. clamare faciẽte ꝓfessionẽ fidei. Hoc. ꝛ Corde. n. credit ad iusticiã: ore ãt ꝓfessio fit ad salutẽ. vel aliter. v Clamãtẽ. i. ꝓ signũ sensibile ofidẽtẽ. sic Heli. iij. ọz. Vox sanguis fratris mi abel clamat ad me de terra. In ꝓmitiua eẽm eccia baptizatis vabak ſpũſſanc⁹ i signo sensibili significãte gr̃ã infusam mẽti. t ꝑ pis filiationẽ adoptiuã t patern itatẽ sibi cõfidentẽ ꝛ Abba pat ꝓtẽdo deũ ꝑtem. z ponũt hic due dictiões idẽ significãtes. ꝓma hebraica vel potꝰ syriaca: tñ ea cõiter vrunt hebrei: qr lingua syria t hebrea sunt ꝓpriꝝ. scõa greca. licet vrunt latini ad significãdũ q̃ deꝰ ꝑ pueros de indaismo t gẽtilitate ad fidẽ vniret in fidei ꝑfectiõe. t ex dict⁹ infert ꝛcõem di. y Itaq̃ tã nõ ẽ ſernꝰ q̃ filiꝰ. ſ. dcũq̃ cõfitẽt fideliter deũ ꝑtem. z Et si filiꝰ. ꝑ adoptionem. a Et heres ꝑ deũ. ipm adoptantẽ filio eẽm adoptiuo debetur aliq̃ ps hereditatis ſm leges. b Sz tũc quidez. Hic arguit galathaꝝ ingratitudinẽ. p filiationẽ eẽm dei ad optiuã erãt liberati a seruitute legis vt ꝓdictũ est. t ió magna erit ingratitudo: hãc seruitutẽ recipe ranq̃ dei donũ esset insufficiẽs ad salutẽ: t erat maior ingratitudo in gẽtibus conuersis de idolatria: t sic non erant mutãt in obseruãtijs legalibus: sicut fuerant cõuersi de iudeis. ió dicitur. b Sed tũc quidem. ſ. ante cõuersionem ꝛam. c Ignorantes deum. verum. d Dis qui natura non sunt dij. sed solum fictione hominũ: e Seruiebatꝭ colendo ipa. f Nunc autẽ. post vestram cõuersionẽ g Cum cognouerit deum. p fidem. h Immo cognitus a deo. qui vocauit vos p suam gratiam. i Quomodo conuertimi iterum ad infirma t egena elementa. id ẽ ad legales obseruãtias que dicunt elementa rõne ꝓdicta: t infirma et egena: quia nõ iustificabãt nec gratiam conferebant: sicut facũt sacramenta noue legꝭ Dicit autem. Itez. non quia ante suaꝝ conuersiõem legalia seruassent vt ꝓre dictum est: sed quia tunc idola coluerãt qui cultus erat illicitus. t similiter legalium ritus ponendo in spem suam ranq̃ esset necessarius ad salutem. quod galathe faciebãt ideo subditur. k Dies obseruatis. apud iudeos celebres: vt decimam diem mensis ꝓmi ad accipiendũ agnum paschalem t huiusmodi. l Et menses. in ꝓncip. eñ mensium celebrant iudei neomeniam. m Et tempa. vt tempus egressionis de egypto mense ꝑ. et tempus liberationis ysaac mense septimo tẽ. n Et annos sez septimum annum qui dicebatur remissionis. t quinquagesimũ. qui dicitur iubileus. et quia talis pbseruantia erat illis illicita. ideo subdit. o Timeo ne forte sine causa. i. inuuliter. p Laborauerim in vobis. ꝓdicando vobis fidem catholicam. que non ꝓficit dicto modo indaizantibus. ido subditur. q Estote sicut ego. dimittẽtes legalia: sicut ego dimisi. q Quia et ego. in errore fui: r Sicut vos. fuistis. t ideo sicut sum correctus. ita t vos corrigatis. s Fratres. Post galathaꝝ increpatiõem. Hic apostolus ponit eorum cõsolatoriam monitiõem. modo boni samaritani post vinũ mordicatiuũ infundens oleum lenitiuum. Circa quod sciendum q̃ apostolus magnas ꝓsecutiões in corpe sustinuerat anteq̃ galathis predicaret t hoc erat eis notũ. t tamẽ non refpuerũt eum tanq̃ hominem abiectum t passum. sed valde reuerẽter t caritatiue receperũt eum. de quo cõmendat eos dicens. s Fratres obsacro vos. ſupple. ne credatis ex odio me vos increpasse. sed ex amore. ideo subdit. t Nihil me lesistis. sed supple bona mihi fecistis. vr post ea eximitur. v Scitis. quia per infirmitatem carnis. i. tribulationes passus in corpore. x Euangelizaui vobis iam ꝓdicaui. i. antea. et est aduerbium temporis. y Et tentatiõem vestrã in carne mea no sprenistis. Hic accipitur tentatio pro experientia. tẽtare enim est per experimentum accipere. Est igitur sensus. Non sprenistis me passum in carne. licet hoc notum vobis fuerit per experientiam. z Neq̃ respuistis. scilicet ꝓdicatiõem meam.

a Sed sicut angelū dei: hyrbolice loquit ad maiorē ex
pcissionē reuerēne sibi facte. ß qm retracti erant a bono p
falsos apl̄os. ió sbdit. b Vbi ē ḡ bitudo vr̄a. i. bonus
nitū vr̄m q̄ dicebmini beati. z eranis in spe. c Testio
niū eni phibeo vob. ex vsu z auditu. d Quia si fieri
posset. puenīter ti.
e Oclos vr̄os eru
issetis. licet em̄ ꝺ face
re posset absolute
nō in bū. pōt etiā di
ci q̄ est hyrbole. ad
magis exp̄mendus
caritat̄ affectū quē
sibi oñderāt: ß q̄ in
citati erāt ꝫ eu sbdit. f Ergo ini.
vob fact⁹ sum verū
dicēs vob. arguēdo
ō malis. q. d. nō me
debetis ex ꝺ minus
diligē ß magis. z q̄
inducebant ad hoc
p falsos apl̄os simu
lātes ꝺ facere ex ga
latharū dilectiōe ió
sbdit. g Emulan
tur vos. i. diligunt.
h Nō bū. ß simula
tōne z ad malū ve
strū. ideo sbdit. i Sz excludē vos
volūt. ab euāgelica
veritate. k Vt il
los emulemi. i. imi
temini in legalibus
obseruātijs. l Bo
nū aūt emulami. i.
imitami. m Et
nō tm̄ cuz pñs sum
apud vos. i. fui. ꝺa
tūc nō erat pñs quā
do scripsit hāc epl̄am. z q̄ ferrēter, pfectū eor desideret
oñdit di. n Filioli mei ꝙs iter pturio. i. cū lachrimis
z dolore de errore vos reuoco sic̄ pus reuocani vos a gē
tilitate. n Donec formet xp̄s in vob. p sinceritatē fidei
formate. o Nelle aūt eē apd vos mō. pñtia corpali.
p Et mu. vo. mc. increpādo vos aspe. q̄ mō vbis suauī
bus. vob scribo. z sbdit cā. q Qm̄ ꝓfundo: in vobis
id ē apud alios fideles ꝓfundo: de vr̄a sbuersione. r Di
cite m̄. ß pōt scōa silitudo ad oñdēdū cessatiōs legaliū z
accipit ō scptura Gen. xvj. z xxj. z ꝺ pōt figura. scōo ad
ꝓpositū adaptat ibi. Nos aūt. Circa pmū dic. r Dici. in
q̄ sub lege vult̄ eē falsis apl̄is acq̄escēdo. s Legē ß le
gist̄. i. libros moysi q̄ apd hebreos ꝑpe lex dicūt. q. d. vī
q̄ ß legist̄. vl ß legist̄. nō intellexist̄. t Scrip. ē ei. i. lo
cis p̄allegat̄. v Qm̄ abraā duos fi. ba. ples aūt habu
it ō certbura. vtz Gen. xxv. ß istos duos ꝺ tm̄ exp̄mit apl̄s
q̄ de illis magis loquit scriptura. z q̄ faciūt ad ꝓpositū.
nō aūt alij. x Vnū de ancilla. f. ysmaelē. y Et vnū
ō libera. f. ysaac. Sciēdū ēt q̄ agar mr̄ ysmaelis fuit vxor
abrae vt dicūt ē Gen. xvj. q. tū sara erat vxor ei⁹ pncipa
lis. ió ꝺ agar retinuit nomē ancille. 5 Sz q̄ de ancilla
fm̄ carnē nat⁹ ē. i. ꝑ modū nālē. a Qui aūt de libera.
repromissionē. f. dei adiuuātis nām. q. sara erat sterilis. et
cū ꝺ trāsierat in ea tps ꝛcipiēdi qñ ꝛcepit ysaac. erat enī
tūc nonagenaria. Gen. xvij. b Que sūt ꝑ allegoriā dī
cta. hz em̄ sacra scriptura q̄druplicē sensū. f. hystoriacū. q̄
p voces significat. z mysticū q̄ rē significarā intellr. z ꝺ
est triplex. f. Moralis qñ intelligit q̄d agēdū sit. Allego
ric⁹. qñ designat q̄d credēdū. Anagogic⁹. qñ signat q̄d in
pñtia spandū. Et ꝺ pñt videri in ꝺ noīe irlm. qō i sensu lrā
li signat ciuitatē indee metropolim. in morali alam fide
lem. in allegorico ecclīam triūphantē. Vñ vsus. Litera gesta docet. q̄d credas allegoria. Moralis q̄d agas. q̄ tēdas anagogia. c Hec ei
sunt duo testamēta. fm̄ sensū allegoricū. d Vnū q̄dē
in mōte syna. q. vi. testa. fuit ibi datū a
deo. cui⁹ in hoc fuit
abrahām figura.
e In fuiturē gene
rāo. i. subijciens bo
mine⁹ futuri lega
liū. q̄ fuit on⁹ ipo⁹
tabile. vt dicū cū. ō
iij. ca. f Que est
agar. f. significatiue
fuit em̄ figura futu
tis legalis. g Sy
na ei mōs ē in ara
bia. i. lz syna fm̄ ꝛa
lē sensū mlt̄ū dister
a irlm. th ꝓiect⁹ ē ei
fm̄ sensus allegoricū. q̄ seruit⁹ legī ꝑ
montē syna signifi
cata tūc vigebat in
irlm. vbi erat rēplū
i q̄ offerebant sacri
ficia z exercebant le
galia. nōdū em̄ erat
destructū ꝑ romānos
q̄ destructio illa fu
it post passionē apl̄i
q̄ passus fuit sub ne
rone. rēplū ꝺo fuit
destructū postea ve
spasiani tpe. b Et
seruit cū filijs suis. f.
cū iudeis in fuiturē
legis. i Illa aūt
q̄ sursū ē. f. ecclia q̄ ē.
k Hierl̄z allegorice. q̄ ō sursū. q. ꝑdicat z ꝓmittit bona
celestia. l Libera ē. a fuiturē legī. m Que ē mater
nr̄a. ꝑ baptismū ei regnāti sum⁹ ex ea. n Scriptū ē ei.
Esa. liij. ō hac gnatiōe scōa. o Letare ste. q̄ nō pa. i. ec
clesia de gētib⁹ collecta q̄ tpe ve. test. erat sterilis ab opib⁹
bonis. p Erūpe. in laudē diuinā. q Et clama. cor
de z ore. ꝑ grāriaruꝫ actiōe. r Qz mul. fi. defer. i. gēlitatē
ad fidē xp̄i qui ex se q̄ ań erat a deo deserta pp ei⁹ idolatriā
s Magis q̄ ei⁹ q̄ ḃz vir. i. synagoge q̄ i mōte synai tēpō
sara fuit deo i legī susceptiōe. t Nos. ß pñr magī ad
aptat figura ad ꝓpositū cū ōr. Nos aūt. f. xp̄iani. v Se
cūdū ysaac. i. ad silitudinē ei⁹. x Promiss. fi. su. i. genti
ꝑ grāz nō ꝑ naturā sic̄ ysmael. y Sz quō tūc is q̄ fm̄
car. na. fuer. i. ysmael 5 Persequebat eū q̄ fm̄ spm̄. f. ysa
ac q̄ nat⁹ erat fm̄ ꝓmissionē dīnā. spūs ei ē dc⁹. Job. iiij.
z Persequebat. ō bac psecutiōe dictū ē Gen. xxj. q̄ fm̄ ex
positores catholicos fuit corpal. nā ysmael q̄ erat maior
corpe z fortior ysaac sub ipē ludi ledebat eū malicioſe. fz
hebos ꝺo fuit spūal. q. iducebat ysaac ad aliq̄ q̄ sapiebāt
idolatriā. dictio ei hebraica ibidē posita ē equoca ad in
dū z idolatriā. z dictū apl̄i vt eē magī ꝙ onū scōe exp̄oni
cū subdit. a Ita z nūc. q. pseudoapl̄i suadebāt gala
this iudaizare q̄ ē silr ipi idolatrie p⁹ euāgelicū publi
catū. b Sz q̄d dē scri. Gen. xxj. c Ejice an. tē. z sic fa
cū ē ad ḷrā ꝺ agar z ysmaele filio ei⁹ ꝑ q̄ figuratū fuit
q̄ legal obseruātia cū obseruatorib⁹ suis a ꝙrtio fidelium
erat i aduētu xp̄i abijciēda. ió ꝛcludit apl̄s. d Itaq̄ fra
nō su. an. fi. i. fuiturī legaliū subiecti. e Sz libē. i. mīli
tāt̄ eccie a talib⁹ liberate. f Qua libtate xp̄s nos libe
rauit. q̄ p sua bñdictā passionē legalia euacuauit.

In ca. iiij. vbi ꝺr in postil. Que ſt ꝑ allegoriam dicta. Licet in gone ſup. ꝓlogū Geñ. in ar. v. Additū dictū fuit q epla pauli hūt vnū ſenſū lrale. cū nihil omin⁹ ipe apls ꝓles auctrates allegat in ſenſu myſti co ſic ꝛ in aliis locis. fuit em ꝑncipal⁹ docto: ſacre ſcriptu re ad quē ptinet exponē in ꝙ ſenſu acci piant auctes ſic etiā faciūt ſancti docto res eccle. q ly in libris ſuis multas an ctoritates allegāt in myſticū ſenſū. ipi tñ dicta ſua fm ſenſum lralem tradunt.

In eo. ca. vbi ꝺr i poſti. De hac ꝓfecu tione dictū fuit Ge neſis. xxi. Additō Paliter intel ligat h ꝓſecutio ymael cō tra yſaac ꝺr plene i additiōe ſup. ꝓncipiū locū. ſ. Gene. xxi. q hñ ꝓlonat dicit apls in h loco. ymael ci irridebat yſaac cre dēs ſeipm fuiſſe ma iorē natu: legimus ꝛ ēr a deo būdictus. ꝛ ſic credebat ſe ſuc cedere in hereditatē tō irridebat de mag̃ feſto ipi yſaac in ablactatiōe ſup q ſa ra dixit abrae. Ejice ancillā ꝛ filiū ei⁹. nō em erit heres fi lius ancille cū filio meo. q. d. nō erit heres ymael ſic ipſe ſe ſacrat deridēdo yſaac. quā ſniam ſare de⁹ ꝓfirmauit ꝺr. Hia q ꝺixerit tibi ſara audi vocē ei⁹. cui⁹ rōes reddēs ſi dit. q: in yſaac vocabit tibi ſemē. q. d. ly ymael ſit filꝰ tu⁹ ꝓmogenit⁹. nō tū heres erit. pur putat. Et h expō vī ma gis ꝛcordare cū ſnia apli i h libro. iudei em videtes ſe fu iſſe ꝓmogenitos a deo ꝓ ſuſceptionē legē. deridēt de gēti lib⁹ ex h ꝙ credūt ꝙ ad ipos ptinet hēditas qō tñ nō ē ita nam in ſcdo filio ſcz yſaac qui fm ꝓmiſſionē natus ē. vo cabitur nomen abrae. Replica.

In ca. iiij. vbi ꝺr. Que ſt ꝑ allegoriā dicta Burg. dic q ꝙnis apls aliqñ allegat auctes ſacre ſcripture i ſenſu myſtico vt h ꝛ i aliis loc. ꝛc. h ꝺ eſt ꝫ poſtil. ꝛ etiā ꝫ ỽritatē. nā apls allegat ꝙ ſcriptura ſic vera ē ad lrā ipe tū vt ꝺocto: ꝑncipal⁹ docet ea exponē ꝑ allegoriam. Q ſiqs exponet idē allegatū de agēdis. cēt tropologia. ſi de ſpandis. cēt anagogia. ſic apls exponēs de credēdis vt fiat allegoria. ex h em nō fundarēt ꝓdicti expoſitores ſenſum myſticū in allegoria apoſtol. h in veritate ꝛextus allegati. vide ſupra. j. Cor. xiij.

In c. c. ō ludo ymael. vide cor. Geñ. xxi. cc. Ca. v. Tate. Poſtq̃ vo apls ſuā ſniaz de ceſſatiōe lega liū oñdit multipl⁹ eē inſtā. h ꝓin inducit galathas ad ei⁹ obſeruātiā. ꝛ ꝺiuidit in duas ptes. q: ꝑ ꝺimi cit ad h ꝛc exuaſiōe mali. ſcḋo ex ꝓſecutiōe boni ibi. Vos in libertatē. ꝓmū aūr malū qō enadit ꝑ ſniaz apli ē fuit⁹ q ē mos ciuilis. lō ꝺr. a State. i fide catholica. b Et noli. ite. iu. Fui. ꝓtineri. leg̃ em fuit⁹ erat q̃ſi importabile oi⁹. vt ꝺicti ē. ſ. iij. ca. ſcḋm malū ē amiſſio gr̃e ꝓpi qō tã gik cū ꝺr. c Ecce ego paul⁹. ꝛ ꝓs lra. tercia ē obligatō ad vnū cilā legē faciēdā. qō vir aut nūq̃ pōt ꝺs facē qō nō cū ꝺr ꝺ Teſtificoꝛ ât ꝛc. ſic ei i ſuſceptōe baptiſmi obli gat recipiēs ad fidē catholicā fuādā: ſic i circūciſiōe obli gabat ad legē moſaicā faciēdā q: ſic lex moſaica ꝺr lex fa ctꝛx. ſic lex euāgelica ꝺr lex fidei. Ro. iij. q̃rtū malū ē ſepa tio a xpo: ꝛ h nō cū ꝺr. c Eua. eſt ꝫ xpo q i le. iuſti. i. obſuātia legaliū q̃rit⁹ iuſtificari. reputātes nō ſufficē vo bis fidē xpi ad ſalutē. ꝛ ꝓin blaſphemat⁹ eū tāq̃ ipotē tē. f Nos ei i ſpū. i. ſpiritu. g Ex fide. ſ. xpi. b Spē iuſti. expe. i. eñā bntudinē. q̃ ē merces iuſticie ꝙ xpm date. i Nā i xpo ieſu neq̃ circūc. ꝛc. i. ad ſalutē q ꝙ xp⁹ dat. circūciſio vl̃ ꝑputiū nihil opa tur. k Sz ſi. q. q cari. ope. fides em ſi ne op⁹ mortua ē. vt ꝺr Jac. ij. ꝛ tō nō ſufficit ad ſalutē ꝑſe quēdā. ad quā req̃rit tur vita gr̃e. l Currebat. h inſert ꝓ nē ex dict. ſ. q gala ipediti erāt a ꝓfectu iuſticie q falſos aplos ꝺ. Currebat⁹ bñ. ad bnutū ſalutē ēne m Quis vos faſcinauit. ſ. ab iſto curſu. ō. docēs vos. n Veritati. ñ obe dire. nō q̃rit h ex ỽgrātia. ſcies q h erat q falſos aplos. h ex admiratiōne. ſic ſa tiato:. Juce. viij. ḋs me tetigit. o Perſuaſio h. ſ. ſernādi le galia. p Nō ē ex eo q vōuit vos. q: ſi eſt ex iſtinctu xpi. h ꝺyaboli. q Modi. fermē. ꝛc. bonū ei ꝓſiſtit ex oib⁹ circūſtātijs bonis. malū āt ex ſingl̃is ōſe ctib⁹ ita q: vna ſola circūſtātia mala facit totū actū malū: ꝛ ſilr i ꝛgregatiōe fideliū vn⁹ puerl⁹ i fide corrūpit altos. q: tñ apls ꝓſidebat ō correctiōe galathaꝝ ſbdit. r Ego ꝓfi. i vo. q: ad monitionē vos corriget. s Jn ḋño. i. p aditorium dei ita. t Qui āt ꝑtur. vos. aſſerēdo q ſine circūciſiōe ſaluāi ñ poteſt. v Por. iu. ſu. i. penā ſibi ꝺbi tā. Ceſſatoz āt circūciſiōis oſtidit p debitū factū ſuū. cēt ei natōe iude⁹ ꝛ p ꝓſi circūcis⁹ pp h ñ ē credibile q vell⁹ odi um iudeoꝝ ꝛ ꝑſecutiōs ab eis ſuſtinē: eo q ꝓdicabat ceſ ſatioz circūciſiōis: miſi ita cēt ꝑtare. ꝛ h ēqō ꝺic. x Ego ât fra. ſi adhuc cir. ꝓdi. ḋicēdo q̃ ſit neceſſaria ad ſalutem y Quid adh. ꝑſec. pa. q. d. ñ debeo ap⁹ pati. qz ꝓ rea lia nō ꝑſequēr me iudei. lō ꝓcludit. z Ergo eua. ē ſcā. cru. qz iudei nō ſcādaliz̃abant⁹ ꝑ paulo ꝓdicāte ihm naza renū crucifixū fuiſſe: h qz ꝓdicabat eū vez xpm fuiſſe et circūciſioz euacuaſſe. cui⁹ ỽritū q̃rtū ad ceſſatiōē circūci ſiōis falſi apli aſſerebāt. lō ſbdit ḋe illis. a Utinā ab ſcindant. i. totalit a vob ſeperent. b Qui ꝑtur. vos. ḋicē tes q circūciſio ſit vob neceſſaria ad ſalutē. c Vos āt Hic ꝓin idūcit galathas ad dimiſſionē legaliū ex ꝓſecu tione boni inde ꝓueniētis. ꝛ ꝺiuidit in duas ptes. ſ. in ꝑtē ꝑncipalē ꝛ incidēralē q̃ incipit ibi. Manifeſta ſt Pri mū vo bonū ſequēs ex ceſſatiōe legaliū eſt libertas q̃ eſt ſummne deſiderabilis. intrīn q etiā bruta aialia ꝓponūt eā ſatiet ari ventris: vtz in auib⁹ inclusis. ideo ḋicit.

c Vos aūr in libertatē. a legali fuiture q̃ eſt maxima.
d Vocati eſtis frēs. p grām xpi vos liberātis. verūtam non eſt aburendum hac libertate. ideo ſubdit.
e Tantū ne libertatē in occaſiōem detis carnis. q. d. h tñ eſt vobis neceſſariū q nō laxetis vos ad ſequendū car nis impulſum. credētes q ſit vobis licitū. ſicut ḋixerunt aliqui heretici. p libertatē ſpūs omnia licere ſibi.
f Sed p caritatem ſpūs ſeruite inuicem. in tpalibus et ſpūalibus mutuo vos inuando. ſecundū bonum eſt vni uerſe legis facilis impletio. ideo ḋicit.

g Omnis enī lex in uno sermone impletur scz in precepto caritatis.qō tñ duplicat inūtū dilectio respicit deū t primū.vñ dicit saluator: Matth.xxij. In his duob⁹ mandatis pendet tota lex t ppbe.q: oia alia pcepta nō sūt nisi qdā explicatiōes mādati dilectiōis dei t primi.aplus

g Omis enī lex in uno sermone impleb ne implek. diliges primū t tuū sicteipm. Nō si inuicē mordetis t comeditis videte ne abinuicē cōsūmamini. Dico ãt i xpo. Spū ambulate t desideria carnis nō ꝓficietis. Caro enī cōcupiscit aduersꝰ spm: spiritꝰ ãt aduersꝰ carnē. Hec enī sibijnuicē aduersãt vt nō quecūq; vultꝫ illa faciatis. Nō si spiritu ducimi: nō estis lb lege. Manifesta sūt ãt opa carnis q̄ sūt fornicatō immūdicia ipudicicia, luxuria idolox fuit⁹ venefi-

cia ĩimicicie cōtentiones emulatiões:ire:rixe:dissēsiões:secte:iuidie:homicidia:ebrietates: comessationes:t his silla: q̄ pdico vobis sicpdixi:qm q̄ talia agūt regnū dei nō cōsequnt Fructꝰ aūt spūs ē caritas gaudium: pax: patientia: benignitas:bonitas:lōganimitas:mansuetudo: fides:modestia: continētia castitas. Aduersꝰ hmōi nō est lex. Qui aūt sūt xpi carnē suā crucifixerūt cum vicijs t concupiscentijs. Si spū viuim⁹ spū t ābulem⁹

fectio t radix aliarū affectionū.ꝓpter qō inter fructꝰ spiritus p ponit. q Caritas. Hom.v. Caritas dei diffusa est ĩ cordib⁹ vrīs p spūsctū q̄ datꝰ ē nob.ad quā sequit. r Gaudiū qō ē fructꝰ scds.ois enī amās gaudet cꝫ pñtia amati quā facit caritas.j. Joh.iiij. Qui manet in caritate in deo manet.pfectio vo gaudij ē. s Pax.ḡtum ad duo.p ḡtū ad quietē ab exterio:bꝰ ꝑturbatiōib⁹. als nō cēt gaudiū pfectū.scdo ḡtū ad sedationē desideriꝝ interiozis.nō enī pfecte gaudet qs de aliq̄ cui nō sufficit illud. Hec aūt duo ipotat pax.id ipa ponit terci⁹ fructus In malis aūt bñ disponit mens.p qñ nō ꝑturbat ex ĩimicitia malox.qō ꝓtinet ad patiam.scdo vt nō ꝑturbetur ex dilatiōe bonox.qō ꝓtinet ad longanimitatē.nā carere bono hz rōem mali.v.Ethi. Ad illud aūt qō ē tuꝫ fe.l.ad ꝓmū.bñ se hz mēs bois.p quidē p volūtatē bñfaciēdi qō facit bonitas.scdo p bñficentie exequtionē qō facit. t Benignitas.vñ dicunt benigni qs bonus ignis amoris fernere facit ad bñfaciēdū ꝓtimis.tercio p b⁹ q̄ eqnimiter tolerank mala ab eis illata qō facit. v Mansuetudo.q̄ cohibet irā.q̄to p b⁹ q nō inferk nocumētū ꝓximo p fraudē vel dolū.qō facit. x Fides.si ꝓ fidelitate sumik.si vo sumak ꝓ fide q̄ credik in deū.sic ꝑ ipam bñ disponik mēs ad id qō est supra se subijciēdo deo suū ĩtellectū.ad illud vo qō ē infra se bñ disponik mēs bois.ꝓmo quidē in actionib⁹ p modestiā.q̄ in dictis t factis debitū modū obseruat.scdo in interioꝛib⁹ pcūpiscētijs. p ꝓtinētiā t castitatē.diuersimode tñ:q: ꝓtinēs patik pcupiscētias fortes.ꝫ nō vincik.castus vo nō vincik nec patik. cr sic habent.xij.fructꝰ spūs q̄ signāt Ipoc.vlti.Ex vnaq; ꝑte fluminis lignū vite afferēs fructus duodecim y Qui aūt. Hic ꝑ ponit apli mandatū duplex.scda ponit i principio seqntis ca.ꝓma vo est ad carnis opa repmēda.t opera spūs ꝓsequenda.o. y Qui aūt sunt xpi.i.imitatores eius. z Carnem suam crucifi.cū vi.t cōcupiscētijs.ita q̄ cōcupiscētie t vicia carnis mortua sunt in eis.

a Si spiritu viuimus. Hic accipitur si ꝓ quia. qz spūs est q̄ viuificat.caro aūt non ꝓdest quicq̄. Joh.vj.

b Spiritu t ambulemus.sequendo instinctū spiritus sancti in operibus nostris vel dictamē recte rōnis.q̄ etiā dicitur spiritus.qz t bonum opus frequenter est occasio vane gloie.ideo subditur.

q̄si ex mensurā rōnis. l Comessatiões in q̄ notat ois ī ordinatio circa cibū. m Et his sīlia ad q̄ caro ē pna. sic nimia mollities lectox balneox t hmōi. n Que p dico vob.añq; veniat dei iudiciū.qz tūc penitere nō potentius. o Qm q̄ talia agūt regnū dei nō ꝓsequnt. t p hoc excludit error ꝛ dicētiū q̄ dānati salvabūtur post magnā curricula temporum.

p Fructꝰ.b ꝓ numerāt opa spūs. q̄ dicunt fructus ad similitudinē fructꝰ mālis: q̄ ꝓcedit de arbore t ꝓpik cū q̄dā suauitate.sic ista a spūsancto ꝓcedūt t mentē delectāt. q̄rum distinctio accipik fm q̄ mēs bois p ꝓcessum spūssancti in nob bñ disponitur i se.t ad id qō est in se.t ad id qō est infra se. in se vo bñ disponik qñ bene se hz i bōis t malis.ꝓma vo dispositio eius ad bonū est p amorē.q̄ ē ꝓma af

c Non efficiamur inanis gloie cupidi.q̄ est principium alioꝝ maloꝝ:ió subdit. d Inuicē inuidentes.de bonis primoꝝ dolentes. In ca.v. vbi dicit i postil. Quoꝝ distinctiõ accipitur fm q̄ mens bois p. pcessum spūssancti disponitur.

Additio.

Hec distinctiõ notabilis de fructib⁹ spiritussancti sumit a p̄ma sede.q.lxx.ar.iij in corpe q̃nis. vbi omia q̄ hic ponũtur de verbo ad verbũ ptinent. et quedam alia ad hoc ptinẽtia vide ibi.

Ca. vj.

Fratres si p̄occupatus. Hic pñr ponit apli sedã monitio.q: inducit galathas ad mutuã supportatões.t p̄ in malo culpe nõ ipm fouendo.ß lenit corripiendo.d. b Si p̄occupat⁹ fuerit bõ p aliquã passionem insurgentẽ vel ignorantiã. c In aliq̄ delicto.ex eis perpetrato. d Vos q̄ spirituales estis.i.pfectiores scia et vita. e Instruite hmõi. i.ad bonũ reducite. f Spũ lenitatis. peccãtes em̃ ex certa malicia sunt magis acriter corripiẽdi. g Considerãs teipm.i. ppriã fragilitatẽ. h Nec tu tenteris.t sic ex passione labaris.t p pñs indigeas mansuetudine correctiõnis.sedo inducit ad suppoñatões mali pene.d. i Alter alteri⁹one.por.i. infirmitates mutuas t labores mutuo ibuendo. k Et sic adimple.le. xpi.q̄ est lex charitat⁹.t ad pdicta inducit rõnem dicens. l Nam si qs existi,se aliq̄d ẽ.i.magnũ q̄d sentiẽs de se. m Cũ nihil sit.de se.i.nisi vanitas t pcm̃. n Ipse se seducit.q: p ꝟ in ꝛemptũ fratris t alia pcã cadit. ió ibi dicitur. o Op⁹ suũ.pbet vnusq̄sq.i.diligãter examinet. p Et sic in semetipo glo.ha.s.in testimonio .xpie pscie. q Et nõ in altero.i.in falsa laude alteri⁹ cui nõ ẽ credendum. r Vnusq̄sq̃ em̃ o.su.por.i.penã debitaꝝ p pctis xpnjs: xpt qõ subdit. s Cõicet ãt is q̄ cathe. vbo.i. instruit vbo doctoris. t Et q̄ se cathe.in om.bonis.q: nõ dz ei cõicare in malis Math.xxiij. Que dicũt facite opa ãt illoꝝ nolite facẽ. v Nolite errare.credẽdo q̄ possitis p̄formari eis in malis licite.sic dicũt aliq̄ .ãre nõ factã b exã sacerdos meus facit. x De⁹ nõ rr̃idet.i. talibus nõ decipit. y Que em̃ semina.bõ ꝛc̃.i. mercedem recipiet fm opa sua. z Cõm qui se.in carne sua sequendo impet⁹ carnis. ɜ De carne t mꝛet corruptionem.s. culpe t gehẽne. a Qui ãt semiat in spũ .sequendo in stinctũ illius. b De spũ me.vi.eternã. i. ꝟtute spũssancti cũ mouẽtis pscẽtur vitã btãm. ꝑter qõ subdit.

c Bonũ facientes non deficiam⁹: cessando ab inchoato bono. d Tpe em̃ suo mete.nõ defici. q: merces illa est eterna:t sic pcludit. e Ergo dum tp̃s habem⁹.s. metẽdi q̄ est bꝛeue. f Operemur bonũ ad omñs. generaliter. g Maxime ãt ad dome.fidei.q: sic ẽ charitas ordinata. h Videte. Hec est vltima p̄s hui⁹ epl̃e.q̄ est pcedẽtiũ p̄firmatio vt em̃ galathe certi ẽẽnt q̄ p̃s epl̃a eẽt pauli q̄ scripsit hãc vltimã ꝑtem manu p̄o ꝑpria:ió dic̃. b Videte.i.attendite.

i Qualib⁹ lr̃is vo. scripsi manu mea .p̄pria.q.d.p p̄sideratiõnẽ lr̃ar⁹ potestis b ꝑpendere:q: cogẽsẽbãt manũ suã. Et q̄niã intẽtio et⁹ in hac epl̃a erat repꝛobare observatões legaliũ vtz ex p̄cedẽtib⁹: ió reuertit ad ip̄obandũ legaliũ observãtiã.d. k Quicunq̄s em̃ vo.pla.indeis l In carne.t.i legalib⁹ observãtijs.q̄ dicunt iusticie carnis Heb.ix. m Hi cog.vos circũc.i.ad b vos inducũt. n Tm̃.sup. b faciunt. o Vt crucẽ xpi pse. nõ patiant.c. 3 a indeis pseqnt̃ibus me t alios p̄dicãtes euacuatiõnem circũcisionis p crucem xpi.falsi nanq; apli ẽrentes apud xpianos q̃stiũ.t apõ iudeos q̃erẽ.p̄dicabant sil̃ legalia cum euãgelio eẽ necessaria ad salutem.

p Neq; em̃ q̄ circũcidunt.i. falsi apli. q Legẽ custodiũt.q: in multꝛ transgredicbant. r Sz volũt vos circũ. vt in car. vr̃a glorient.s. de vr̃a circũcisione carnali se iactãdo qõ multos p̄selitos legẽ fecerint.quã gloriã tangẽs malã excludit a se apl̃s.d. s Mihi ãũt absit glo.nisi ꝛc̃.i. in fide t p̄dicatõne xpi crucifixi. t Per quẽ mihi mõs cru.est.i. ocupia mũdi ẽ mihi mꝛtua nullam virtutẽ bñs i me. v Et ego mũdo.q: nihil munda nũ ocupisco. x In xpo em̃ ihu neq; cir.aliq̄d va. neq; p puntiũ.q: neutrũ aliq̄d facit ad p̄secutiõẽs vite btẽ. q̄ dat p xpm. y Sz no.crea.i. regeneratio p baptismũ in q̄ dat gra q̄ ẽ p creatões t de nouo p̄stituit hoiem in esse gratie. z Et quicũq; hãc regulã.i. certã doctrinam. a Secuti fuerint.fide t ope. b Pax sup illos.i. ões mentis.

c Et misceãt.i. remissio pctoꝝ.q̄ totaliter rollunt̃ p baptismũ. d Et sup isr̃l dei.i. sup observãtes legẽ intellectu spũali Ro.ij. Non em̃ q̄ in manifesto iudeo ẽ. neq; q̄ i manifesto in carne ẽ circũcisio:ß q̄ i abscõdito iudeo ẽ. t circũcisio cordis in spũ nõ lr̃a. e Decetero nemo mihi molestꝰ sit.i.o vos galathe nõ detis mihi decetero cãm molestie recipiẽdo doctrinã pseudo apl̃oꝝ. f Ego em̃ stig.i. signa militie xpi. g In cor.meo por. p tribulatiões ẽs .p ipso sustinui.q.d.nõ debẽt mihi aliũde tribulatio inferri.t sat̃ ꝓbabilẽ põt dici q: i ei⁹ corpe sensibilit apparebãt vestigia plagaꝝ t ꝟberũ.p xpo vt dictũ ẽ ß.ij.Cor.xj.

h Gra dñi nr̃i.t nõ seruit⁹ legal⁹. i Cũ spi.ve.fra.q̄ q̄ dẽ gra est arra gl̃ie.ad quã nos pducat ihs xp̃c Amen.

cc

In ca.vj. vbi dr in postil. Opus ãt suũ, pbet vnusquisq; Nc qõ dr. Opus aut suũ probet Additio.
b vnusquisq; sic exponit in glo. Vnusquisq; diligenter inspiciat. nõ pcm alterius vt pharisei q̃ dicebat. Non sum sicut ceteri hominũ. q̃ nõ re ꝛ fallacit instruerat ꝛc. In eo. ca. vbi in postil. dr. Quicũq; em volũt placere vobis. Additio.

D vlteriozẽ intelligentiã huius dicti. Qui em volũt placere vobis in carne: attendẽdũ est q̃ sicut in veteri lege inducebant hoies ad obseruantiã pceptoꝝ diuinoꝝ p tpales ꝓmissiones ꝛ cõminatões. vbꝫ ex decursu pentateuchi. ꝛ Esa. j. dr summatim. Si audieritis me bona terre comedetis. ꝛ si nolueritis gladius deuorabit vos. sic in no. testõ spãlit ꝛ ꝑmittitur eccla hoies i dei amoꝛe radicari exemplabãt ꝛ ꝑficiebãt p acerbas ꝛ crebras ꝑsecutões q̃s imitãdo crucẽ xpi sustinebãt ex q̃ hoies inducebant ad ꝓtẽnẽda tpalia ꝓpt amoꝛẽ celestiũ. Hõ hoꝝ dne ẽ. q̃ ppũs ille cõpat puero ih̃u pedagogo existenti. ad Gal. iiij. imperfectoꝝ aũt est talia bona desiderare. sed ad legẽ nouã que perfectis data est ꝓtinebat vt illi q̃bus data ẽ ꝑsertim ipius ꝑmi fundatoꝛes: cõremptis tpalibꝰ spũalibꝰ adhererent. vñ Phil. iij. Que quidẽ retro sunt obliuiscẽs ad anteriora me extẽdo. quicũq; em ꝑfecti sumꝰ sentiam⁹. vnde in veteri lege licet multa ꝛ varia ꝓcipiebãt nihil tñ aspernũ seu duꝝ nisi circũcisio carnalis: q̃ quandã afflictõez carnalẽ importabat. ꝟ in lege noua multa aspa ꝛ q̃si ꝺcõm boim affectũ ꝓcipiebant seu cõsulebant. vt cũ dr. Qui vult venire pⁿe abnegat semetipm ꝛ tollat crucẽ suã ꝛc. p q̃ intelligit q̃ sequẽtes xpm hñt cũ imitari in tollerãtia passionũ ꝛ tribulationũ. q̃ ẽ valde durũ cõiter saltẽ viris imꝑfectis. q̃ est ꝺcõm inclinatões humanã. Et quibꝰ cõsideratis habeẽ q̃ pseudoapli qui inducebant ad circũcisionẽ carnalẽ q̃ in lege ꝓcipiebãt volebãt placere in carne tñ id ẽ reuelare seu excusare hoies a ꝑsecutõe legis noue q̃ ꝓprie dr ꝑsecutio crucis xpi. inq̃ntum est imitatiua ipi⁹ crucis. vt dictũ est ꝛ hẽ sp q̃ dr. Quicũq; em volũt placere in carne. i. in carnali circũcisione. Hi cogunt vos circũcidi tm̃. i. volunt vobis inferre istã molestiã tm̃. f. circũsionis carnalis. ꝛ ꝺ ad finẽ q̃ excusent a circũcisiõe spũali. q̃ quã bõ martyriũ patiẽ intr insecũ seu extrinsecũ. ꝛ ꝺ est q̃ dicitur. Vt crucis xpi ꝑsecutiõem nõ patiant. f. vt excusent ab imitatõne crucis xpi. Q̃ maxie dura est in viris imperfect ꝛ q̃ de ista circũcisiõe carnali gl̃iabant pseudoapli q̃si magis fm legẽ ꝓ deo sustinẽtes. ih̃o de eis dr. Et volunt vos circũcidi vt in carne vra gloriẽt. iactando se de tanta tolerantia ꝓpter deũ. ꝟ q̃ ista tolerantia nihil est in cõparatione tolerantia imitatõis crucis xpi. ih̃u dr. Mihi aũt absit gloriari nisi in cruce dñi nostri iesu xpi. f. imitatõis ipius patientie. Et nota q̃ nõ dixit. Mihi aũt absit gl̃ari nisi in potestate dñi nostri iesu christi. sen in sapientia. vl̃ maiestate eius ꝛ hmõi. ꝟ in cruce. ad denotandã ꝑdictã comparatõem. ꝛ q̃ in ista imitatõne crucis xpi non circũcidit aliq̃ mẽbꝝ corꝑaliter. ꝟ cor a cũctis vicijs rescinditur. ih̃o subdit. Per quẽ mundus mihi crucifixus ẽ ꝛ ego mũdo. q̃ inteligitur fm glo. q̃ nec ego in mõdo aliq̃d cupio nec ipe mundus aliq̃id suũ in me cognoscit. iuꝝ illud dom. Venit em ꝓncipes mũdi hⁱ⁹ ꝛ in me nõ hz q̃dꝫ ꝛ est sensus. q̃ ꝛ crucẽ xpi mũdi concupie nõ hñt in me dñiũz nec mõs iã se mihi ingerit. Nec i glo. ex q̃ apls manifeste ondit intentũ. f. q̃ ablit in gl̃ari circumcisiõe camali vl̃ hmõi ꝟ in cruce dñi nr̃i iesu xpi. in q̃ via vicia rescindunt. deinde cũ dr. j. Decetero nemo mihi molestꝰ sit ꝛc. confirmat ꝑdicta ꝓ exꝑlũ in se ipo. sic em erat cõfirmat⁹ in amoꝛe xpi q̃ maxie desiderabat imitari q̃ntuz poterat ipius ꝑsecutões. ih̃o dicit. Decetero nẽo mihi molestius sit. i. erit. nã fm scm̃ Tho. ꝓma scde. q. lxx. ar. sup radicto i corpe qõnis allegato. in ꝓcedẽti additõe. Qui ꝑfecte coꝝ hz in vno positũ a nullo alio molestari ꝑt. cũ alia q̃si nihil reputet. Ego essi stigmata. i. signa militie xpi ꝛ vestigia ipi⁹ passiõis. In corpore meo porto. ꝓ assiduas persecutões. Cetera exponantur ꝓout in postilla ꝛc.

Postila sup eplam ad Galathas finit.

Incipit postilla super eplam ad Ephesios. Cap. j.

p O Aulus apls iesu. Hic incipit epla Pauli ad Ephesios. que diuidit in tres partes. f. in salutatõem. ꝛ narratõez: ibi, Benedictꝰ dꝰ ꝛ confirmatõem ibi. Vt aũt ꝛ vos sciatis. ꝓpe finẽ eple. In salutatõe vo ꝓponit psona salutãs ex nomine. cũ dr. Paulꝰ ꝛ ꝝtum ad officium: ibi apls iesu xpi. ꝛ ꝝtum ad anctes officij. cũ dr. b Per voluntatẽ dei. q̃ vocauit eũ ad apl̃atuz vt ꝑz Act. xiij. scdo ponuntur persone salutate cum dicit. c Sanctis oibus qui sunt ephesi. ipi em accepto ꝓbouerunt is pstituit in fide. vt dicit Petro. i. ꝓlogo. ih̃o noiat eos sanctos. i. firmos in bono. scm̃ em in vna sigficatiõe idẽ est q̃ firmus. tercio ponunt optata bona. cũ dr. e Gra vobis in pnti.

f Et pax. in futuro britudo em q̃etat ꝛ taliter appetitum.

g A deo pr̃e nr̃o. f. a tota trinitate a q̃ datur. h Et dño iesu xpo. p cui⁹ meritũ nobis ꝺonatur i Benedictus. Hic ꝑmittit narratio. in qua ꝑ ad gratiarũ actionẽ ephe. inducit. scdo. ꝓ eis oratões ad deũ effundit. ca. iij. Sciõ i moribus eos instruit. c. iiij. ꝓma in duas. q̃ primo inducit eos ad gr̃arũactionẽ absoluit. scdo. ꝓpatiue. f. ca. C irca ꝓmiũ sciendũ q̃ efficatior modus inducendi alios ad aliq̃d agendũ ẽ ꝓ exemplũ. q̃ magis mouet in moralib⁹ q̃ verbũ. ih̃o apls vt magis moueat ephos. ad gr̃arũactões; sil̃ gratias agit de bñficijs dmis. ꝛ ꝑ recollẽdo bñficia cõia. o. Bñdictus dꝰ ꝛ pr̃ dñi nr̃i iesu xpi. ꝛ sic exꝑmunt due ꝑsone. et tercia exꝑmit cũ dr. k Qui bñdixit nos. h accipitur bñdictio ꝓ liberali dono. sic. j. Reg. xxv. Accipe benedictões quã attulit tibi famla tua. scũs aũt spũs est donũ patris ꝛ filij ꝛ in q̃ oia dona donant. ih̃o sdr. l In oñi bñdictõe spiritali in celestib⁹. i. q̃ finaliter hẽbik in celestib⁹. m In xpo. i. p xpm. ꝓ quẽ ꝓuenit nob dona diuina tẽꝑ p mediatorẽ dei ꝛ hoim. n Sicut elegit nos. ad ꝓtica patrez sue bñdis. o In ipo. i. in filio. electio em ꝑsupponit noticiã electi. illa ꝺo q̃ ptinent ad noticiã in diuinis attribuunt filio. q̃ est sapia pris. p Ihñ mũdi cõstitutionem. nã hec electio est ab eterno. effectus aũ eⁱ⁹ est in tẽpe q̃ est sanctificatio rationalis creature. ideo subdit.

q Vt essem⁹ sancti. per gr̃am in mente. r Et immaculati. ꝓ puritatẽ in cõmersatõe. s In cõspectu eⁱ⁹. ꝛ nõ solũ in conspectu boim. sicut sunt hypocrite. t In charitate. sine qua non ꝑsunt alia dei dona. vt dictum est. ꝛ. j. Cor. xiij. Si linguis hominũ loquar ꝛ angelorum ꝛc.

v Qui ꝓdestinauit nos in adoptionem filioꝝ ꝓdestinatio em est ꝓparatio gr̃e in pnti. et gloie in futuro. per

gram aũt adoptio diuina inchoat. ꝛ p gliaꝫ Summat.
x Per ihm xpm. q̃ dei filiꝰ nãlis. y In ihm. q̃ filiatio adoptiua ẽ q̃dã assimilatio ad filiatoẽz nãle. a Secũdũ ꝓpositũ vo. sue. a q̃ depẽder electio ꝛ pdestinatõ. nõ ex meriꝭ nr̃is. nõ solũ i re. sed etiã i dei puisione. b In laudẽ glie gr̃e sue. i. ad laudandũ eiꝰ gloriã q̃ electi cõicat p gr̃am suaz. c In q̃ significaut nos. i. fecit nos sibi. d In dilecto fi. suo. i. p dilectũ filiũ suũ. In q̃ hẽm redẽptoẽz. ꝛ q̃ sit illa ihꝺitur.
e Remissionẽ pec. scz totalem in sacro baptismi. i. q̃ sue passionis effectꝰ plenarie nobis cõicatur.
f Scõm diuitias. i. copiã. g Gr̃e eiꝰ q̃ supabundauit. Hic pñr recolit bñficia dei spẽaliа. ꝛ p facta aplis. secundo ephesijs: ibi. In q̃ et vos. Circa primum dicit. q. Que scz gr̃a dei. i. Supabundauit in nobis veris aplis. k In oi sapia. q̃nũ ad cognitionẽ diuinoꝝ
l Et prudẽtia. q̃nũ ad noticiã hũanoꝝ necessariã ad salutẽ
m Vt notũ fa. nobis sacrm. i. sacrum secretũ. n Bonũ tatis sue. qõ plenius fuit reuelatuz aplis q̃ aliis. o Scõz beneplacitus eiꝰ. q̃ totũ depẽdet ex bñplacito diuino nõ aũt hũano merito.
p Qõ ꝓposuit. i. ab eterno facẽ disposuit. q In eo. i. in filio q̃ ẽ sapia pr̃is.
r In dispen. ple. tempoꝝ. i. plenitudie tpis dispẽsati a deo qõ ẽ tpis gr̃e. ꝛ q̃d sit sacrm b ibidit.
s Instaurare. i. ad debitũ statum reducẽ. y In xpo. i. p xpm.
t Dia q̃ i celis. i. angelos eoꝝ societates repando.
x Et q̃ in tra. i. homines q̃ p cũ depꝛauati erãt in nouitate gr̃e reformãdo.
y In q̃ etiã ꝛ nos sorte vocati. sumꝰ. i. electõe diua q̃ dr̃ sors q̃: nõ accipit psonã sicut nec sors.
5 Vocati sumꝰ. ad apkatũ.
a Predestinati. i. ꝓordinati ad b.
b Scõm ꝓpositũ eiꝰ. i. p disponẽ eternã dei.
c Qui opat omnia p dispositionẽ volun. sue. q̃ nihil opat a casu: nec de necessitate nature ꝑ puidens ꝛ liberę.
d Vt sim in laudẽ glorie eiꝰ. i. vt p nos aliꝫ laudent deũ q̃ p bdicatoẽz nr̃az ꝓuerunt ad ihm. ꝛ sub dit.
e Qui aũ spauit. in xpo. q̃: aũ credidim in ihm.
f In q̃. Hic pñr ponit dona ephesijs spãliter data. et dividit in duas. q̃ p ponit eoꝝ vocatoẽz. scõ insurgit ex b ad gr̃az actõs: ibi. Propterea. Circa primũ dicit.
f In q̃. i. p que scz xpm
g Et vos cũ au. vbũ veritatis. a nob.
h Euãgelii sa. ve. q̃ annũciat salutẽ audientib⁹ ꝛ dat credentibus ꝛ subdit.
i In q̃ ꝛ credẽtes signati estis. lumie gr̃e deformatã imaginẽ reformãte.
k Spũ promissionis sancto. q̃ spũs sanct⁹ habitat in credentib⁹ p gr̃am ꝛ dr̃ spũs ꝓmissionis: q̃ veraciter ꝓmittit vitam beatã: ideo subdit.
l Qui eũ pign⁹ hereditat̃ nr̃e. de rõne pignoris est q̃ sit rei nõ habite in pñti ꝛ eiusdẽ valoris cũ ipsa. ꝛ sic est in. ꝓposito. qm̃ si nõ habẽt actu hereditas eterna q̃ pñsentit in visione ꝛ fruitõne dr̃ã tñ spũs sanct⁹ habit⁹ in pñti p gr̃az a fidelib⁹ est eiusdẽ bonitat̃ in nũero cũ bũndine obiectiua.
m In redemptio. acquisitionis. i. vt redempti acqrãt vitaz dr̃ãm inamissibiles.
n In laudẽ glorie ipsi⁹. nam ibi ẽ laus ꝑfecta. Ps. lxxxiij. Beti q̃ habitãt in domo tua dñe. in secula seculoꝝ laudẽ.
o Propterea. hic pñr aplus tangẽs pat bon⁹ gr̃as agit deo de ꝑfectis ephesioꝝ dicẽs. Propterea et ego audiẽs fidez ve strã sinceram sine admixtõne alicuius erroris aut legalis observatõnis.
p Et dilectoẽz. vestrã.
q In omes sanctos. i. opera vre charitatis erga oẽs fideles.
r Nõ cessaꝫ gr̃as agẽs ꝓ vob de bonis ꝑtitis.
s Memoriam vr̃i facies in oõnibus meis. deꝑcãs vt magis ꝓficiatis in futuro.
t Vt deꝰ dñi nr̃i ihu xpi. fm hũanitatem in q̃ ẽ subiectus deo patri.
v Det vob spi. sa. ꝛc. i. augmentum in cognitõne diuinoꝝ ꝛ oim ad salutez expedientiũ.
x Vt ciatis q̃ sit spes vocatõis vr̃e. i. res speꝛata ad q̃ vocank credẽtes. q̃ quãto pl⁹ cognoscit tanto pl⁹ debserak.
y Et q̃ diuitie gl̃ie hereditatis. i. hereditatis gloriose. nam ibi nihil deficit.
a Et q̃ sit supe. magni. ꝑtutis ei⁹ in nos. i. ad nos ꝓmiãdũ. est em infinita. ꝛ sic supemittet omẽ qõ de ea põt cogitari qõ declarat vlteri⁹ glorificatoẽz hois xpi. d. Scõm opatoẽz ꝛc. ꝛ ꝓ exprimit ei⁹ suscitatoẽz. d. Suscitãs illã. scdo ad eiꝰ exaltatoẽz ad pñs de xterã. d. Et ꝓstituẽs ꝛc. ꝛ expꝛimit q̃tuor choꝛos angel oꝝ cum b denotãs tres ordines siue hierarchias eoꝝdẽ. scz inferiores. medios. ꝛ supioꝛes de inferiori hierarchia vnũ cum dr̃. Supra oẽz principatũ. ꝛ tres de media hierarchia ꝛ p b hĩ q̃ sit elevatus sup duos ordines inferiores.
b Et ome nomẽ. ꝓ b ondit q̃ sit elevat⁹ sup omẽs ordines sup̃me hierarchie. deitas em ꝓprie nõ est nobilibis a q̃um q̃ creatura. q̃ est incõprehẽsibilis ab ea. sic aũt aliq̃d nomiat̃ put ab intellectu apꝓhẽdit. i. Perthermenias. Nota sunt nore eaꝛ passionũ q̃ sunt i aia. ꝓpt q̃ dr̃. xxij. ꝓpositõne de causis. q̃ cã pzia est sup oẽ nomẽ q̃ nominat.
c Et oia sub. ꝓ pe. eiꝰ. vñ dixit Matth. vl. pr̃iuã resurrectoẽz data ẽ mihi omis ptãs i celo ꝛ in tra.
d Et ipm de. ca. sup oẽs ecclam. militatẽ ꝛ triũphantẽ.
e Que ẽ cor. ipsi⁹. i. mysticũ.
f Et plenitudo eꝰ. i. corꝑs mysticũ xpi
g Qui oia ꝛc. sũgat sic lra. Pleitudo eiꝰ adipleť. i. pficit sup̃. p eũ. Qui oia i oib⁹. i. p xpm q̃ p ꝓuẽ sue deitat̃ ois

bona in omnibus operatur. In ca.j. vbi dr in postil. Deitas eñ ꝓprie nō est noiabil' a quacūq; creatura. Additio. Licet deitas sit incōprehēsibilis a creatura. est tamen noiabilis a creatura. alioqn. nō verificarent multa de deo dicta. cū dr. Exo. xv. de deo omps est nomē eius. & Exo. iij. ō nomine terragrāmatō dns moysi dic. Hoc est nomē meū in eternū. doctores eñ scti aliq̄ noia de deo dicta dicunt fm ꝓprietatē intelligi. vñ a fm dio. in. ij. de trinitate. Sūt quedā nomia que euidenter ꝓ prietatē deitatis oñdūt. & q̄dam q̄ pspicue diuine maiestatis exprmūt veritatē Ille. Ex ꝟ aūt q̄ aliq̄d noiatur, put ab intellectu apprehēdit. ꝓt allegatur a pho. j. Perihermenias. nō pt q̄ deitas non sit noiabilis ꝛ cognominabilis ꝓut ab intellectu apprehēdit vel prout a vo reuelatur in sacris scpturis. sitr per ꝟ q̄ dic auctor: de causa q̄ prima cā est sup oē nomē quo noiat. non excludit q̄n prima cā noiet̄r. ꝛ asserit q̄ nomē prime cause excedit aliud oē nomē. Et de ista materia tractatur in additiōe sup Exo. iij. ca. et spāliter in scdo tercio & quarto articulis: vide ibi.

Nca plo ꝓ ad ephesios vbi postil. Replica. dicit deū ꝓprio noie adequate significante ipm innominabilē. Burg. instat cū noie terragrāmaton & cetera que circa. iij. ca. Exo. somniauerat. quevide ibi pertractari. Caplm. ij.

Et vos cū essetis. ꝟ ꝑ apls inducit ephe. ad gratiā actionē cōpatiue opposita eñ turpa se posita mazis eluceſcunt. ꝓt q̄ apls cōpat dignitatē statꝰ ad quē ephesii sunt vocati ad vilitatē status vñ sunt vocati vt ex huius cōsideratōne fortius insurgant ad gras agendū deo. & dividit in duas ptes fm duas cōpatōes. secūda ponit ibi. Propt q̄ &c. prima aūt cōpatio est mortis & vite q̄ prius fuerant in statu mortis culpe. & dispositi ad mortē gehēne vt vocati erāt ad vitā gre. q̄ disponit ad vitā gre & deducit apls satis diffuse. d. a Et vos cū essetis mortui ꝑ culpā. b Delictis. eñ ad pcā omissionis. c Et pctis vestris. eñ ad peccata cōmissionis. d In q̄b⁹ aliq̄n ambulastis. ꝓcedendo de pcō in pcm. e Scdm seculū. i. consuetudinē. f Nūdi hui⁹. i. pcōr hui⁹ mundi. sic Joh. j. Mūdus eū nō cognouit. g Scdm ꝓncipē ptātis aeris hui⁹. i. fm voluntatē ꝓncipis demonū in aere caliginoso habitantiū. h Spūs q̄ nunc opat in filios diffidētie. q. d. ꝓnceps ipe ē spūs sup. maligⁿ. Qui nūc opat. i. facit valūtatē suā in illis q̄ non ponūt fiduciā suā in celestibus bonis ꝛ tm in terrenis. i In q̄b⁹. i. inter q̄s. k Et nos oēs aliq̄n &c. ea seq̄ndo. & ly apls esset ꝓgo vt dom̄ ē. ſ. j. Cor. vij. tm ūgit se cū eis vt melⁱ recipiant ꝑ ba sua. & q̄añ cōuersionē secut⁹ est aliq̄ carnis desideria. ibi dic. l Facētes voluntatē car. in pctis carnalib⁹. m Et cogitationū. in pctis spūalib⁹. n Et eram⁹ nā filij ire. i. nati in pcō originali. q̄ dr pctō nāle inhērentem ꝑ

a Et vos cū eētis ij. b mortui dilectis & pec c catis vestris i quib⁹ aliq̄n d ambulastis fm seculū mū e di huius fm principē ptā f tis aeris hui⁹: spūs q̄ nunc g opatur in filios diffidentie h in q̄bus & nos oēs aliq̄n cō k uersati sum⁹ in desideriis l carnis nr̄e facientes volun m tatē carnis & cogitationu⁹ n et eram⁹ natura filij ire sic o et ceteri. Deus aūt q̄ diues p est in mia ꝓpter nimiā charr tatez suā q̄ dilexit nos & cū s essem⁹ mortui pctis ꝓuiuifit cauit nos i xpo cui⁹ gratia v estis saluati: & conresuscitauit & ꝓsedere fecit in celesti x bus in xpo iesu: vt oñderet in seculis superuenientib⁹ z abundantes diuitias gre sue in bonitate super nos i a xpo iesu. Gra eñ estis salbuati per fidem & hoc nō ex b vobis. Dei eñ donū ē: nō c ex opibus: vt nequis glīet d Ipius eñ sumus factura: f creati in xpo iesu i opibus g bonis: que prepauit deus h vt i illis ambulem⁹. Propk pter q̄d memores estote q l aliq̄n vos q gentes eratis m in carne q̄ dicebamī ꝓpreputiū ab ea que dr circūcisio i o carne manufacta: qui eratis p illo in tpe sine xpo alienati q a conuersatōne isr̄l: & hospir tes testamentoꝝ promissionis sp̄em non habentes: & s sine deo in hoc mūdo. Nūc t autem in christo iesu vos q v aliquando eratis longe. facti estis ꝓpe in sanguine x christi Ipe enim est pax nos y stra qui fecit vtraq; vnum: z et medium parietem macerie soluens inimicicias

di et ois operis meritoꝝ. ij est a deo. videntiū eñ miraculus & audientiū eundē fmonē. vn⁹ credit mot⁹ ā deo. alter vo nō. ió dic saluator: Joh. vj. Nemo pt venire ad me. nisi pr̄ q̄ misit me traxerit eū. c Vt nos gloriet. de ꝓpria meritis. d Ipius eñ sum⁹ factura. in eē nature. e Creati in xpo iesu. in eē gre. f In opibus bonis. i. ad bona opa faciendo. g Que ꝓparauit de⁹. i. disposuit.

b Vt in illis ambulem⁹. de virtute in virtutē ad beatitudinē cōsequēdā. i Propt q̄d. Hic ponit scda cōpatio que ē extraneitatis ad intraneitatē. & ꝓ ponit ꝟ cōpatio. scdo infertur intenta cōclusio ibi. Ergo iā nō estis. Circa primū sciendū q̄ gētiles dicebant extranei triplici rōne. s. q̄ a deo erāt separati ꝑ idolatriā. & ꝓ ꝑs scdo a pplo israhel qm̄ ad cōicatōem. q̄ erat cultor⁹ vnius dei. & tercio a spe ꝓmissionū abrae factaꝝ & semi ei⁹. p vocatōs āt ad fidem xpi sē istis trib⁹ incorpati: & ꝟ q̄d dic apls. i Propt q̄d memores estote. tāq̄ gri de bñficiis dī. k Qz aliq̄n vos q gētes. i. gētiles. l Eratis i carne. i. carnalit viuentes.

m Qui dicebami ꝓputiū. i. circūcisi. n Ab ea q̄ dr circūcisio &. i. distincti & separati a pplo iudaico circūciso.

o Qui erat⁹ &. i. sine fide xpi. nō sic aūt iudei. q̄ eadē fides fuit patrū ve. test. q̄ & noui. differēs tñ fm ꝑplicitū & explicitū. p Alienati a cōuer. isr̄l. inhibitus eñ erat pplo isr̄l vere ci gētib⁹ amicicias & cōnubia. q Et hospites testō. i. aduene testamti & exteri a testō nouoꝝ veteri. r Et sine dō. ſ. dō. nā erāt idolatrie dediti. s Nūc aūt &. i. ꝓ xpm ihm. t Vos q̄ &. a salute dicta triplici rōe. v Facti estis &. i. ꝓ passiōis ipi cui⁹ efficacia i sacro baptismi vobis ē plenarie cōicata. x Ipe eñ &. ſ. effective. y Qui fecit &. ex iudeis & gētilib⁹ facies vnū pplm xpianū. z Et medium pietes macerie soluēs. i. hui⁹ vnitatis obstaculū remouēs. q̄ remouit a gētilib⁹ idolatriā quā abhorrebāt ut dei, & a iudeis circūcisiōz quā detestabāt gētiles. a Inī-

micicias.q.d.ꝙ ꝫ abstulit inimicicias.ꝫ erāt it gētiles.r iudeos. b In car.sua.i.ꝙ imolatōꝫ siue carnis i cruce.ꝙ quā destructa ē idolatria.r cessauerūt legalia. c Legē mandatoꝝ.i.legē mosaicā ꝯtū ad mādata ceremonialia.r iudicialia. d Decretis.s.euāgelicꝫ. e Euacuās. remouendo oīa ceremonialium.r tpando rigorē iudicialiū.

f Vt duos.s.populos gentiles.r iudeos. g Condat in semetipso.i. sibi i corpe.ꝙ fidē formatam. h In vnuꝫ nouū hoiem.i.vnū nouū ppm.principatione eīs vniꝰ speciei plures hoies sūt vnꝰ hō.r eodez modo gentiles et iudei ptici patōne vniꝰ noue legꝭ dicuntur hic vnꝰ nouus homo. i Faciēs pacē mō ḋicto. k Vt reconciliet.r iungat sicut fra. k Vt reconciliet ambos deo.s. patri. l In vno corpe suo mystico. m Per crucē inimicicias.q erant int deū.r genꝰ humanum. n In semetipso.s. in xpīa passione. o Et veniens. de morte ad vitā in sua resurrectōne. p Euāgelizauit vobis.i.euāgelizare pcepit dicēs Mat.vl. Euntes ḡ docete oīs gentes baptizātes eos ꝛc. b Qui longe fuistis. vt s. dictū est. r Et pacē bis ḋ.ꝙ.s.iudeis.qm lex erat dispositio ad xpm vt dictum est s. in epla ad Gal. s Qm ꝙ ipm.s.xpm. t Habemꝰ accessuꝫ ambo.s.iudei.r gētiles. v In vno spū.s.charitatis. x Ad patrem oim nrm. y Ergo. Hic inferꝫ intenta ꝛclusio.s.ō receptōne gentiliū ad ꝓlonia dei.r sctōꝝ:cū dī. Ergo iam nō eītis ho.r aduene.a deo.r sctis ci⁹. z Sed eītis ciues sctōꝝ.i.de nūero coꝝ. a Et domestici dei.i.i ecclia recepti. b Supedificati.i.instructi. c Sup funda. apl̄oꝝ.r ꝓphaꝝ.i.sup doctrinā no.ac vet.te. Supedificati inquā. d Ipso sūmo an.la.xpo ihu. In edificatōne ei templi salomonis vt ḋ suit quidā lapis ꝙ pluries fuit reiect⁹ ab edificātib⁹.eo ꝙ nō ꝓueniebat loco cui applicabatur. finalit optime sedit i fūmitate edificij in angulo duos parietes i vnā ecciaꝫ ꝓiungente.r fuit figura xpi in deos et gentiles tanḋ duos parietes in vnā eccīam ꝓiungēt:vñ ḋ ps.cxvij. Lapidē quē reprobauerūt edificātes.ḃ factꝰ ē in caput an. Ā dño factū est ꝛc.r ista eandē figurā pōit apls vt dictū ē. e In ꝙ ois edificatio ꝓstructa.tam ex iudeis ḡs ex gētilib⁹. f Crescit.ꝙ augmētū ꝓuenū. g In tem plū scm.i.ḋusꝫ sit templū dñi scm. b In ꝙ vos edi. cū alijs fidelib⁹. i In spūsctō.i.ipso opante sine ꝙ nullum opꝰ est acceptū deo. In ca.ij. vbi dicit in postil. In vnum nouū hominem. Additio

Hc'qō dz. In vnū nouū hoiem.vt referendum ad xpm ꝙ est ,xpus non⁹hō.qz ipse est sol⁹de⁹.r hō.vel fm glo. In nouū hoiem dico.i.in se solo a ꝙ.r non alimnde est nouitas ꝛc.

Capitulum.iij.

Propter hoc ego paulus vinctus xpi ihu pro vobis gentibus si tamen auditis dispensationem gratie dei que data est mihi in vobis quoniam secundum reuelationem notum mihi factum est sacramentum sicut superius breuiter scripsi ad quod potestis legentes intelligere prudentiam meam in mysterio xpi: quod aliis generationibus non est agnitum filijs hominum: sicuti nunc reuelatum est sanctis apostolis eius et prophetis in spū: esse gentes coheredes et concorporales et participes promissionis eius in xpo ihu per euangelium cuius factus sum ego minister secundum donum gratie dei que data est mihi secundum operationem virtutis eius. Mihi omnium sanctorum minimo data est gratia hec in gentibus euangelizare inuestigabiles diuitias xpi: et illuminare omnes que sit dispensatio sacramenti abscondita a seculis in deo qui omnia creauit vt innotescat nunc principatibus et potestatibus in celestibus per ecclesiam multiformis sapientia dei secundum prothesim seculorum quam fecit in xpo ihu dño nostro in quo habemus fiducia et accessum in confidentia per fidem eius.

Ego paulus vinctus xpi ihu pro vobis gentibus. Hic ponit apls ephesijs ostendere vt magis i bono ꝓficiāt.r diuidit i duas ptes. ꝙ ḋa te dispositiū ad oratiū ondit.scḋo oꝛone effundit: ibi. Propt qd. Primū ondit ex trib⁹.s.ex sufficiētia.obligatione.r ꝓfidētia.r fm ḃ diuiditur i tres ptes.scḋa ibi. Mihi oim. ꝛcia: ibi. In q̄ hēm⁹. Circa primū ondit se sufficietez ꝙ ḃ ꝙ ipe.r alij apli fuert ꝙ ceteri dinit⁹ illumiati.r ꝙ ꝓis cognouert cās debitas.r ꝓs.r modū oratī ꝙ ꝙ ꝓinuat se ꝓdicī.ḋ. a Vinctus rei ḡ. i. ꝙ hāc rē immediate ꝓdicaz.s.vt coedificemi i bitaculū dei. b Ego pau. vinct⁹ in carcere rome. c Xpi ihu.i. ꝙ xpo ihu. d Pro vobis gen. pp ḃ ei erat rome vict⁹ qz ꝓdicauerat xpm ihm gētilib⁹ e Si tñ audistis.intelligere xpistis. f Dispensatiōem gre dei.i.gra. apl̄at⁹ mihi a deo ꝛceſſe. g Qm fm reu. di. not.fa.ē mihi sacm i.sacrū secretū redēptōnis facte ꝙ xpm. h Sicut supra scri.i hac.j.ca. epl̄e h⁹ vbi dic. Vt nob no.fa. sacm ꝛc. i Potuit pote.le.itel.ꝛc.q. d.lz sit breuit dictuz tñ ꝙ illō potest⁹ intelligē ḋ in carne sua: legem mandatoꝝ decretis euacuās vt duos condat in semetipso in vnū nouū hoiem faciēs pacez vt reconciliet ambos in vno corpe deo ꝙ crucē interficiēs inimicicias in semetipso.r veniēs euāgelizauit pacē vob q̄ longe fuistis.r pacē bis q̄.ꝙpe:qm ꝙ ipsuz habem⁹ accessum ambo in vno spū ad patrē Ergo iaz nō estis hospites.r aduene ḡ estis cues sctoꝝ.r domestici dei supedificati sup fūdamentū apl̄oꝝ.r ꝓphetaꝝ ipso summo angulari lapide xpo iesu in q̄ ois edificatio ꝓstructa crescit in templū sctm i dño. In q̄ ꝙ vos coedificamini in bitaculuz dei in spūsctō. Ca.iij.

Vius rei gratia ego paulus vinct⁹ xpi hie su.ꝙ vob gentib⁹: si tñ audistis dispensatiōez gre ḋi q̄ data ē mihi in vobis qm fm reuelatōnez notum mihi factum est sacm sicut supra scpsi in breui.put potestis legentes intelligē prudentiam meā in ministerio xpi:qō alijs generatōnib⁹ nō est agnitum filijs hominum:sicuti nunc reuelatuz est sanctis apl̄is eius et ꝓphetis in spū: esse gentes coheredes ꝙ concorpales et ꝓpticipes ꝓmissionis i xpo iesu ꝙ euāgeliū cui⁹ factus sum ego minister fm donū gre dei q̄ data est mihi fm operatōez virtutis ei⁹. Mihi eñ oim sctoꝝ mimo data est gra hec in gentibus euāgelizare inuestigab ileſ diuitias xpi: et illuminare oēs q̄ sit dispensatio sacri abscōditi a seculis in deo qui oīa creauit vt innotescat nunc principatibus et potestatibus celestibus per ecclesiā multiformis sapientia dei secundum prothesim seculorum quam fecit in xpo ihu dño nr̄o in quo habemus fiducia et accessum in confidentia per fidem eius.

Propter hoc ego paulus vinctus xpi ihu pro vobis gentibus si tamen auditis dispensationem gratie dei que data est mihi in vobis quoniam secundum reuelationem notum mihi factum est sacrm sicut superius breuiter scripsi ad quod potestis legentes intelligere prudentiam meam in ministerio xpi:quō alijs generatōnib⁹ nō est agnitum filijs hominum:sicuti nunc reuelatuz est sanctis apl̄is eius et ꝓphetis in spū: esse gentes coheredes et concorporales et ꝓpticipes ꝓmissionis i xpo iesu ꝙ euāgeliū cui⁹ factus sum ego minister fm donū gre dei q̄ data est mihi fm operatōez virtutis ei⁹. Mihi eñ oim sctoꝝ mimo data est gra hec in gentibus euāgelizare inuestigab ileſ diuitias xpi: et illuminare oēs q̄ sit dispensatio sacri abscōditi a seculis in deo qui oīa creauit vt innote

ge. k Prudētiā me.i mi.xpi.i.sciam meā ad ꝓclāndū misteriū apl̄ar⁹ mei. ꝓdicatōne euangelij xpi gentilibus: l Ḋō alijs ge.nō ē agni.ꝛc.i.añ tps apl̄oꝝ nō fuit explicite cognitū nisi forte alicḋ⁹ pauc⁹ ꝙbis ve.te.q tñ nō cognouert ita clare sic apli ꝙ hoc no.testa.q gētiles ꝙ xpm ceūt saluādi.sic.r iudei ḋb⁹ erat ꝓmissus.vñ r ibi.r. ḋi ꝙ spūsctō descēdente i sīḡ visibili sup corneliū.r alios gentiles ḋ erāt cū eo admirati sī iudei ḋ veneāt cu petro. de ḃ q̄ gra spūsscti cōicabat gētib⁹ sic.r ipis.ió sḋdit. m Esse gen.cohe.s.hereditar⁹ eme.sic.r iudei credētes. n Et ꝓcorpales.i.ꝓsīt incorpati xpo. o Et copti..ꝓmissionis abrae facte. p In xpo ie.s.iplete. q Per euang.i.ꝙ receptōez euāgelice doctrine ꝓcipāt dicta bona gentiles. r Cui⁹.s.euāgelij. s Fact⁹ sum ego mini.i. ꝓdicator. t Scōm do.gre dei ꝛc.r ñ fm xpiū sensum. v Scōm ope.virtu⁹ ei⁹.in miraculis q̄b⁹ apl̄ica doctrina ꝓfirmabat Mar.vl. Illi āt ꝓfecti ꝓdicauerūt vbiq; dño coopante.r sermonē ꝓfirmāte seq̄ntib⁹ signis:ió dī. x Mihi ei. Post q̄ ondit se sufficiētē ad oratiū.ꝙ ephesijs.ḃ ꝓinr ondit se ad ḃ obligatū.qz erat apls.r ꝓ eoꝝ spūalis:r ideo obligar⁹ re nebat filijs i ꝓfessione spūaliū bonoꝝ:sic ꝓ carnalis putdere tenet i tpalib⁹ bonis:ió dic. y Mihi eñ om.san.s. apl̄oꝝ. y Nimo.ḃ dixit ex būllitate.r qz ꝓfecut⁹ sum:ecclesiā:nō alij. z Data ē gra ḃ.apl̄ar⁹. a In gen.euā. inuesti.diuitias xpi.qz nō ꝓfit ab hoib⁹ ꝓfecte.r exāplre cognosci. b Et illūinare oēs.ꝙ ꝓdicatōes meas. c Ne sit di.sacri.i.redēptōis ꝙ xpm facte q̄ dispēsabil' ē gētilib⁹ sic.r iudeis. d Abscōdi a se.i deo.naz ḃ dispēsatio nō fuit reuelata añ nisi valde pauc⁹.r obscure: vt ꝓdictum est e Vt innote.ꝓin.r ptāti.ꝛc.q.o.non solū hoib⁹ fuit abscondituꝫ xpi mysteriū.r maxie de vocatōe gētiū: ꝫ angeli

sanctī non cognouerunt ad plenū. dotec predicatīb⁹ apostolis fuit impleti. qz ante habuerī tm simplicez noticiā q̄ ht dici abstractiua in anīntuz ē rei nō pītis. ℔ q̄n fuit ipleta habuerit noticā explicitalē siue intuitiuā. sic astrologus per motū celi cernit dūmlit cogscit eclipsim futurā. tū ad hunc pfectius cognoscit q̄n videt eā actu exīstez. d Per ecclesiā. i. p aplos pdicationē. tū li Per ñ ponat causalitatē sic intelligēdo q̄ aplī docuerint ageles de xpi mysteriis ℔ ecōuerso ageli docuerūt eos. p q̄s diuine reuelatōes deferunt ad hoies sed sic est intelligendus q̄ aplis pdicantib⁹ viderūt actu cōuersionē gentium ad fidē. quā añ sic nō viderāt intuitiue. sic aūt nō est de deo cuius intuitus ab eterno fert sup pītias rerū eo q̄ eius cognitio mēsuratur eternitate q̄ cōplectit omne tps. e Multiformis sapi. dei. licz sit vnica z simplicissima in deo. añ est in effectib⁹ multiformis. dr etiā multiformis. ꝓpter multa mysteria in xpo adipleta. tō subdit. f Secundū pītū. seculoz. i. eternā dispōem tpe plenitudis adimpleta. g Quā fecit in xpo. i. adipleuit in ipo. b Jn quo. Hic oñdit se dispositū ad orandum ex pfidentia nullus ei orat nisi aliqlit exaudiri pñdat. bēdat aūt aplis hanc pfidentiā obtinendi p mediatorē dei z hoīm iesum xpm. tō dic. b Jn q̄. i. p quē. i. iesum xpm. i Hēm⁹ confidentiā z accessuz. ad deū pfem. k Jn cōfidētia p fidē eī. De eīs credētes in xpm exaudiunt p ipm. vñ dic Job. xv. Quecūq; petieritis pfez in noie meo dabit vob. l Propter qō. Dispēsatōe pmissa. b pīr aplis p̄ ad orandus pro ephesijs accedit. z scōo deo totū attribuit ibi. Et ār. Circa pmū in oīone sua p̄ petit dari ephesijs a deo robur patiētie in aduersis. d. l Propt qō. i. ppt cōfidentiā quā habeo de xpo. m Peto ne defi. in tri. tē. i. ne territi ꝓpter tribulatōes meas a bono deficiatis. n Prouob. i. qs sustineo eo q̄ pdicaui vob. z vt exēplū patiētie dem vobis o Que ē gla vra. si in tribulatōib⁹ nō deficiatis. p Ruins rei gla. s. vt nō deficiatis in tribulatōnib⁹ q Flecto genua mea ad pfem dñi. ipm deuote depcādo. r Ex q̄ ois patrias tē. nā illa patrias est pina. ois em emanatō creature a deo fm esse nature p quā dr pr oim generaliter p creatōz. z etiā emanatio fm ē gre fm quā dr hoim z angelor pr p adeptōez. est posteriot emanatōe filij a pre fm quā dr pr p naturalē z eternā emanatōes vel gnatiōes. p. pter qō ab ea noiat ois patrias q̄ est in celo z in terra. nā ab eo qō est pmū in aliq̄ gne cetera eē z noiari habent.

s Vt det vob fm dr. gliē sue vtutē. s. patiētie in aduers. tō subdit. t Corroborari p spm ei⁹ in interiot hoīe. Is em in martyribus caro que dr bō exterior lacerat. mens tñ q̄ dr bō interior fortificat. v Christū. Hic scōo petit ephesijs augmentū noticie. z remmat illud qō pdicit. Vt det vob rpm ha. p fidē in cor. vris. nō soluz firmit adheredo eis q̄ sunt e fidei. ℔ etiā plenius z clarius ea que ptinent ad articulos fidei cognoscēdo. x Jn charitate. Hic tercio petit eis augmentū charitatis. z p pīs alioz bonoz que charitati cōnectunt ideo dicit. Jn charitate radicati. q. d. b

scat principib⁹ z ptātib⁹ in celestib⁹ p ecclam multiformis sapientia dei: fm pītū tionē seculoz quā fecit i xpo iesu dño nostro: in quo habem⁹ fiduciā z accessum in pfidentia p fidē eius. Propter qō peto ne deficiatis in tribulationib⁹ meis pro vobis: que est gla vra. Huius rei gratia flecto genua mea ad patrez dñi nostri ie su xpi: ex quo ois patrias in celis z in terra nominat vt det vobis fm diuitias glozie sue virtutē corroborari p spm ei⁹ in interiot homie rpm habitare p fidē in cordibus vestris: in charitate radicati z fundati: vt possitis cōprehendē cū oibus sanctis que sit latitudo z longitudo et sublimitas z pfundū. Scire etiā super eminentē scie charitatē xpi vt impleamini in omnē plenitudinē dei. Ei aūt qui potens est omnia facere superabundāter quā petim⁹ aut intelligimus fm virtutem quē operatur in nobis: ipi gloria in ecclesia et in xpo iesu in omnes generatiōes seculi seculoz. Amen.

Obsecro itaq; Ca. iiij vos ego vinct⁹ in dño vt digne ambuletis vocatōe q̄ vocati estis: cuz oīi

y. Et fundati. ad sillitudinez stabilis edificij z Vt possitis cōprehēdere. nō solū ipe culatiue ℔ etiā practice. a Que sit latitudo. s. charitatis ad oēs etiā inimicos se extendēs. b Et longitudo. ipius. q. charitas facit patienter expectare pmū in lōginquū. c Et sblimitas. qa nō solū facit ascēdere in deū. ℔ etiā trāsformari qāmmō i ipm. d Et pfundū. s. hūilitatis z cō descensiōis ad. pri mū. vñ paul⁹ postq̄ fuit raptus ad tertiū celū p charitatē sic ad. primū descē debat p etiā de actu mīsmonialī ordinabat. d. Vxor i vir de bitū reddat. e sūrxit oz viro. i. Cor. vij. e Scire etiā tē. ꝛ dinēt sic sra. Scire etiā charitatē xpi. i. p quā vnimur xpo f Supeminentes scie. i. noticie quam hēm⁹ de ipo. vbi ei scia fotis stat dilectio intrat. ꝓpter qō

i. Cor. xiij. dr Maio: aūt hoz est charitas. g Vt impleamini in oēm plenitudiē dei. i. vt impleamini donis et charismatib⁹ que donant a deo cū charitate. h Et aūt. Hic cōsequēter apls attribuit do totū a quo est omne bonū. z p sra vsq; ibi. i Scōz pmtē. s. diuinū. k Que opat in nob. qz vtus pme cause opat i oib⁹ scdis egentib⁹ l Ipi gla. i. laus. m Jn eccia tē. s. congregata. n Jn oēs generatiōes tē. i. eternalit. q. ei⁹ gla marie relucet in eccia triūphāte. ℔ q̄ dr. ps. lxxxiij. Bti q̄ habitant i do. tua dne tē.

Jn ca. iij. vbi dr in postil. Que sit latitudo. s. charitatis.

Nō qō dr. Que sit latitudo. fm Additio.

l Ac glio. nō solū intelligit q̄ charitas de se vsq; ad inimicos extendit. ℔ etiā cū hilaritate bñ opari. qz q̄ tristē dat pdit qō dat. Jn ℔ qō dicit. Que sit longitudo. intelligitur pseuerandi lōganimitas. vbi qāmmō stādo pseuerat. Jn hoc quod dicit. Sublimitas in relligit q̄ surstus dirigat vt de⁹ in primum spectet. nā si bene oparis etiam vsq; ad inimicos z hilariter tribuis. ℔ oia hec si ꝓpt mercedē eternā nō facis. altitudinē nō habes. Per. pfundū charitatis intelligit occultū dei iudiciū cause quare isti dat et nō illi. de. pfundo em iudicioz dei sunt q̄ scrutari cōtēplatiq; negmus. abyssus em est z pfundum. Capt. xiij.

Obsecro itaq; vos. Postq̄ aplis induxit epli. ad gratuitōem z effudit. p eis oionez. hic pīr informat eos in moribꝰ z p generalit. scōo ℔tuz ad alias status spīr: hi. Mulieres. p⁹ mediū seqntis. ca. tercio reuertitur ad instruendū cōiter: ibi. Decetero frēs. circa medium vj. ca. Circa pmū instruit generaliter p verbo. scōo salutoris exēplo. in pncipio se. ca. Circa pmū sciendū q̄ hūilitas est fundamentū spūalis edificij. ꝓpter qō p fundamētū istud collocaz scōo sugedificat: ibi. Solliciti estote. Jgr p instruit eos de hūilitate z dilectione alijs virtutib⁹ sibi. p. pinqs. d. a Obsecro itaq; ego tē. in carcere. b Jn domio. i. ꝓpter dñm vt deū est. s. c Vt digne ambulētis pcedendo de ℔tute in ℔tutē. d Vocatōe q̄vo. estis ad fidē catholicā q̄ redrit vitā virtuosam e Cū oi hūilitate scz interiori q̄tuz ad mentē. z exteriori q̄tū ad cōuersatōz et q̄n hūilitas facit hoiem resilere in ꝓpriā paruitatez. bz

māsuetudinē anneⁿ. q̄ repimit motᵒ ire: ⁊ō ſbdit. Et māsuem dine. repſſio aūt ire inducit ad patiēter tolerandum mala illata: ⁊ō subdit. g Cum patia suppoꝛ. inuicē. mu tuos defectus ⁊ labozes. h Jn charitate. ſ. xpi ⁊ nō in tuitu ꝓpalis cōmodi. i Sollicit. hic pīr apl's ephe. instruit de edificio virtutū sup fundamen tū humilitat' colloca ndo. ⁊ q: quanto bonū est cōtus tanto diuinᵒ. ⁊ō p̄ eos inducit ad seruādaz ecclesiasticā vnitatē scdo ad babendum moꝛ honestatē: ibi. Hoc ḡ. pāa in tres. q: p̄ facit ꝓpositum. scdo ad h exemplus inducit: ibi. Jn ᵒdo min⁹. scio declarat quoddā dictuz: ibi. Vnicuiq;. Circa p̄mū dic. i Sollici ti. sup. ſtū. k Ser uare vnitatē spūs. i. vnitatē eccie quā facit spūs sanct⁹ ⁊ p opositū eiᵒ scisma facit dyabolᵒ. l Jn vinculo pacis. sic ei viculū coꝛpale vnit ligata intra ipm. sic pax ⁊ tranquillitas seruāt vnitatē credē tiū. m Vnū coꝛ pus. ſ. stis q̄ē coꝛpus xpi mysticū. n di bonū. o Sicut vo. eſtis in vna spe. hꝛitudinis ehe. p Vocatōnis vīe. ſ. ad fidē catholicā ⁊ quā habetis vitā eternā. q Jn ᵒnis. Hic ad ꝓpositū inducit exemplus de vnitate dñi. fidei ⁊ baptiſmi: vt magᵗ mouꝛat ad seruā dus eccl'asticā vnitatē. o. Jn ᵒnis. cui seruit': ⁊ iō scisma non ꝓuenit nisi ex p̄tate dñoꝛ ℞ia volentiū. r Vna fides. q: lz sint articuli multi in fide catholica tū oēs iimi tunt veritati dine. ꝓter quā eis assentim⁹ que est vna. s Vnū baptiſma. licz eīm sint multi ministri baptizantes exteri⁹. tñ vn⁹ est q̄ baptizat interi⁹. ſ. xp̄c Joh. j. Hic est q̄ baptizat. t Vnus de. ⁊ p̄ oim. ꝓ creatōnez. v Qui sup oēs. creaturas ꝓ excellentiā. x Et ꝓ oia. ꝓ generalem rerū gubernatōez. y Et in oibus nob. ſ. fidelib⁹. un quib⁹ē spāliter ꝓ gram. z Vnicuiq;. Hic declarat q̄dam p̄dictū. ſ. q̄liter oēs fideles sint vnū coꝛp⁹ xp̄i mysticū: ⁊ diuidit in duas: q: ꝓ declarat buⁱ coꝛpis distinctiōes membꝛoꝛ. scdo ꝓnexionē coꝛ: ibi. Veritatem. prima adhuc m tres. q: ꝓ ponit dicta distinctio. scdo distinctōis cōdicio: ibi. Et ipse dedit. tercio eiᵒ uratio: ibi. Donec. Circa p̄mū dic apl's. 3 Vnicuiq; nr̄m. ſ. xp̄icdelium.

a Data est gra fm men. do. xp̄i. i. put volunt dare ⁊ plus ⁊ minus fm ordinē dispōnis sue. xp̄o em nat⁹ est spūs nō fm mensurā Job. iij. ceteris aūt dat in mēsura. b Ꝓpter q̄ dicit scꝑtura p̄s. lxvij. c Ascendēs in altum. ſ. xp̄c in sua ascensione. d Captiuā duxit captiuitatez. i. p̄cs q̄ pr⁹ tenebant i lymbo. q dicunt h captiua captiuitas. sic freq̄nt i sacra scꝑtura fit talis reduplicatio: vt cū dī vita viuet. morte morietᵉ ⁊ psilia ad maiᵒē expressionem. e Dedit dona. spūsci. f Hoᵇ⁹. in die penthecostes visibilit. ⁊ q̄tidie inuisibilit. p̄s. lxvij. dī ḡ accepit dona in hoib⁹: ⁊ ē eadē sntia. accepit eīm dona a deo p̄e hoibus distribuēda. sic expositū fuit ibiō. q̄cūq; ei hꝛs fili⁹ hꝛs a ꝺo p̄e. c⁹ dona. ꝓuenūt ꝓ filiū icarnatū mediatoꝛe dei ⁊ hoim. et p̄ir declarat modū ascēsus. d. f Qđ aūt ascē. qđ ē. i. q̄lit ē intelligēdū. g Nisi qz ⁊ descē. p̄imū. in sua morte.

b Jn inferi. p. ꝛre. ſ. ad lymbū patrū in inferno. q̄ dī eē ſb terra. vel alit' g Nisi qz ⁊ descē. p̄i. i sua incarnatione. h Jn inferi. par. ꝛre. i. in ꝓtes hᵒ ꝛre. q̄ ſt inferiozes respectu aliaz pnū mōi. i Qui descē. ipe ē. idez in ꝑsona. k Qui ascen. sup oēs ce. ascēdē vt descendē xp̄o nō ꝓuenūt ꝓpter fm veritatē q̄ de nc̄itate p̄is ē vbiq;: ℔ fm. huma nā nām dīc̄ ascendisse sup oēs celos. nō sic intelligēdo q ascēderit totalr sup celū empyreum vbi null⁹ē locᵒ. nec creatura aliq̄: ℔ sic intelligēdo q ascēderit totalr sup celū empyreum vbi null⁹ē locᵒ nec creatura aliq̄: ℔ sic intelligēdo q ascēderit ad dignioꝛē ptē empyrei celi: q̄ē locus ꝓpr⁹ē celū supmū. l Vt adimple. oia q̄ nō eo ꝓ. ꝓbas erāt scꝑta. q̄ non solū ꝓphetauerit de eiᵒ incarnatōne mꝛte. re surrectiōe: ℔ etiaz de eius ascensione. m Et ipse. Hic p̄ir ponit dicte distinctionis ꝓditio. sic ei dī uersio mēbꝛoꝛ ecclie data ē ad mēsuram gra pl⁹ᵉ minus: ita ꝓstituta ſt in diuersis ḡdibus ⁊ officijs sic in coꝛpe nāli distincta membꝛa bñt distincta officia. ⁊ b ē q̄ dr. m Et ipe de. q̄. q. apl's. ſ. xij ad ordinandū ecciam ⁊ regendū. n Quoſdā aūt ꝓphas ad futura p̄dicendū: vt Aᵍᵉᵗ. xj. ⁊. xiij. o Alios aūt evan. sc; q̄uoꝛ ad euangeliū scribēdū. p Alios aūt pastoꝛes. ad curā aiaꝝ. q Et doctoꝛes. ad informādū in moꝛibus pplm: ⁊ b ex officio sibi iniūcto: siue ex ꝓmissiōe. r Ad ꝓfum. scdm. ſ. p̄fectiōes fidelitū i moꝛib⁹ ⁊ fide. s Jn edificatiōez coꝛ. xp̄i. ſ. mystici. q̄ē eccia: in q̄ apl's succedunt epi: ꝓphis aūt hꝛites gram scꝑturaꝝ sciaꝝ obscura interpretandi: euāgelist⁹ archidyaconi ⁊ dyaconi pastoꝛib⁹ ꝑ quos intelligunt. lxx. discipuli: sacerdotes curati. doctoꝛib⁹ aūt q̄cūq; exercētes debite actū docēdi seu p̄dicādi. a Donec. Hic p̄ir ondit dicte distinctiōis duratio vsq;. ſ. ad indicū. tūc em terminabit tps merēdi. ⁊ p oēs ꝓmonio inferiorū ꝑ supioꝛes ad bonū: ⁊ sic cessabit h officia: ⁊ b ē q̄ dr. Donec. ec. i: dicta officia exercebunt in eccia militante.

a Donec occur. oēs in vni. ec. i. q̄ sumus vniti i fide ⁊ cognitōne xp̄i. b Jn virū pfectū. ſ. occurram⁹ xp̄o venīēti ad iudiciū q̄ est vir oino pfect⁹. c Jn men. eta. ple. xp̄i. oēs em resurgēt i etate. xxxij. annoꝛ. q̄ ē etas plena ⁊ pfecta: ⁊ in q̄ xp̄c passus fuit. d Vt iam nō ſi. par. nūc em variāt hoies fm diuersas cogitatiōes ⁊ actiōes ⁊ freq̄nt de cipiūr ⁊ i errozē ducūr ꝑ maloꝛ ꝑsuasiōes: q̄ tūc cessabūt: vñ ſbdit. Et circūferamur oi vēto ec. e Veritatē. Hisa circa coꝛp⁹ xp̄i mysticū distinctōne mēbꝛoꝛ: b ꝓir ondit ꝓnexio coꝛ: sic ei i coꝛpe nāli a capite fit ifluxᵘ ad alia mēbra causans sensū ⁊ motū ⁊ ꝓnexiones mēbꝛoꝛ: b ꝓir ondit ꝓnexio coꝛ: sic ei i coꝛpe nāli a capite fit ifluxᵘ ad alia mēbra causans sensū ⁊ motū ⁊ ꝓnexiones mēbꝛoꝛ: sic a capite xp̄o i coꝛp⁹ eiᵒ mysticū fit ifluxᵘ gre ⁊ vtutū: faciēs ꝓnexionē fidelitū ⁊ mutuā sbuentiōez ad oē⁹ bonū: ideo dicit. e Veritatē āt. ſ. vite iusticie. ⁊ doctrie. f Faciētes i cha. cre. in illo. i. i xp̄o. q: ꝑ opa bona charitas meret augeri vt aucta mereat ⁊ ꝑfici. g Exā. ſ. capite xp̄o. h Totus coꝛ. ꝓpa. ꝑ vtutē fortitudis. i Et ꝓnexū. ꝑ vtutē charitatis. k Per oēs iun. i. amicicias ⁊ cōicatiōes fidelitū bonā. l Sūministratōis. i. ꝑ quā vn⁹ cōicat alteri bonū q̄ hꝛs xp̄o. m Scōm operatiōez vnius cuiusq; mēbꝛi. q: fm ḡdus

mẽbroꝝ eccie cõpetũt diuersis diuersi acꝰ moloes ⁊ mi-
nozes. sic epis: sacerdotiꝰ ⁊ religiosis ⁊c. n Augmen-
tũ corpis fac. ſ. institutus ꝑdicꝰa xp̃o capite. o Hoc igit
Postq̃ aplis redux it ephe. ad fuandũ eccie vnitatẽ. h ꝑ
eos inducit ad habendũ mox honestatẽ. ⁊ ꝑ respectu sui.
scdo respectu proxi
mi ibi. Propter qõ
Circa primũ inducit eos ad puritatez
mentis ⁊ exteriozis
cõuersatõis. p quaz
bñ dispõit hõ respe
ctu sui. d. Hoc igit
dico. qõ sequitur.
p Vt iã nõ ambu
letis sic ⁊ gentes. ſ.
dẽ xp̃i non habẽtes
q ambulant i va-
nsus sui. i. amiten
tes sapie rrene q̃ est
aialis ⁊ diabolica.
Jaco. iij. r Ob-
scuratũ bñtes intel-
lectũ. q. vicia ⁊ ma-
xime carnis causãt
hebetudinẽ mentis
s Alienati a vita dei
p ignorantiã. q̃ non
excusat ꝫ magis ag
gravat iniquum est
p. ꝓriam malicziam
accſtũ ⁊ inclinantez p
modũ nature ꝓpter
qõ tales se exponũt
sine freno carnali-
bus viciis. ió subdit.

n rã vniuscuiusq̃ membri au
gmentũ corpois facit i edi
ficationem sui in charitate
o Hoc igit dico ⁊ testificor i
dño: vt iã nõ ambuletis sic
q et gẽtes ambulãt in vanita
r te sensus sui: tenebris ob-
s scuratũ hñtes itellectũ alie
nati a vita dei p ignorantiã
q̃ est in illis ꝓpter cecitatez
t cordis ipoꝝ qui desperan-
v tes semetipos tradiderunt
ꝓ impudicicie in operatõne im
3 mundicie oiꝫ: in auariciaz
a Vos aũt nõ ita didiciſtis
b c xp̃m si tũ illũ audiſtis et in
d ipo edocti estis sicut est ve
e ritas i ihesu. Deponite vos
f. ſ̃m pristinã cõuersatõez ve
b terẽ hoiez q̃ corrũpit ſ̃m dõ
i sideria erroris Renouami
k aũt spũ mentꝭ vr̃e ⁊ induite
l nouũ hoiem q̃ ſ̃m deũ crea
m tus ẽ in iustitia et sanctita-
n te Veritatis Propt qõ depo

o nẽtes mẽdaciũ loq̃mini ve
ritatẽ vnusquisq̃ cũ ꝓximo
p suo: q̃m sum⁹ inuicẽ mẽbra
q r Irascimini et nolite pecca
s re. Sol non occidat sup ira
cundiã vestrã Nolite locũ
t dare diabolo. Qui furaba-
v tur: iam non furetur: magꝭ
x autẽ laboret operando ma
nibus suis quod bonuz est
y vt habeat vnde tribuat ne
3 cessitatem patienti. Oĩis
sermo malus ex ore vestro
a nõ ꝓcedat: ſ̃ si qs bon⁹ ad
b edificatõz fidei: vt det gra-
c tiã audiẽtib⁹. Et nolite cõ
d tristare spm̃ sanctũ dei: in q̃
e signati estis in die redẽptõ
f nis. Oĩs amaritudo ⁊ ira
g tus indignatõ ⁊ clamoꝝ ⁊ blas
h sphemia tollatur a vob cuz
i oi malicia. Estote aũt inui-
k cẽ benigni misicordes do-
l nantes inuicẽ sicut ⁊ deus
q in xp̃o donauit vobis.

qm̃ in hoc mensura rõnis defecit excedit ꝓpter qõ legit q̃
platone q̃ fuũ suũ peccatũ tradidit alteri puniendum. ne
ipm mensurã rõnis trat⁹ excederet. ió subdit. r Et nolite peccare. mẽsurã rõnis excedẽdo. s Sol non occidat
ſ̃. q. d. si tra mensurã rõnis aliq̃s excedat. tñ cito transeat
terciũ aũt ponit. d.
t Qui furabat. ast
cõuersionẽ de genti
litate v Jã nõ
furet. xp̃ianitatis tẽ
pore. x Magis
aũt laboret. diligen-
ter ⁊ strenue.
y Vt bẽat ⁊c. non
solũ ad sufficientiã
suã. ẽ etiã ad releuã
dã ꝓximi indigentiã. 3 Dis sermo
h ꝓpr ponit quartũ
d. Dis ſmo malus
⁊c. Ex abũdantia ei
cordis os loquitur.
Matt. xij. ⁊ ió ſmo
malus nõ ꝓcedit ò
corde benigno.
a Sed sic ſ. ſ. ser-
mo exeat de ore ve-
stro. b Bon⁹ sup.
sit. c Ad edi. ſ. i.
fideliũ. ió subditur.
e Vt dat gr̃az audi-
entib⁹. i. sit eis gr̃a
z qz vz hõ magis vi
tare offensam dei q̃
hoiz. ió subdit. b Et
nolite cõtristare spi
ritumsctũ dei. ipm
pctis vtis ad tracũ-
diã puocando.

v Semetipos tra. ipudicicie. ẽ
ad inhonestatẽ sensuũ vt aspectiꝰ. oscnlis. tactiꝰ impu-
dicis. x In opatiõnẽ. q̃ntuz ad ꝓparatõez opis. y Im
mũdicie. ſ. aie et corpis. Aliter ꝓt exponi. Qui desperantes
⁊c. de ſmio in alia vita. Semetipos tradiderũt ipudicicie. ꝓpter qõ in psona taliũ dr Sap. ij. Nos ex nihilo nati
sum⁹ ⁊ p⁹ hoc erim⁹ q̃si nõ fuerim⁹ ⁊c. Venite g̃ ⁊ fruamur
bonis q̃ sunt ⁊c. seqtur. Nullũ pratũ sit qõ nõ grãſeat lu-
xuria nra ⁊c. ⁊ qz pecunia mistrat materiã seu facultatẽ ta
lib⁹ viciis. ió subdit. 3 In auaricia. p quã illicite acqrit
tur pecunia. a Vos aũt nõ ita didi. xp̃m. i. euangeliũ
xp̃i qõ docet Xpistus. b Si tñ illũ audiſtis. i. intellexiſtis.
c Et in ipo edocti estis. nõ solũ speculatiue. ẽ et practice
d Sic̃ est vitas in ihesu. q̃ cepit facere et docere Act. j. ió
subdit. e Deponite. vos. f Scõm pristinã cõuersa
tõez. t. relinqte vicia in qbus fuiſtꝭ rpe gẽtilitatis. g Ve
terẽ hoiez. i. adã q̃ dr deponi qñ resistit inclinatõni carnis
corrupte ab adã cõtracte. h Qui corrũpit ſ̃m desi. car
nis. t. lz delectet ſ̃m carnẽ corrũpit tñ cũ viciis ſ̃m mentẽ
⁊ etiã ſ̃m carnẽ. dediti eñ carnalib⁹ viciis citius morimr
ceteris. i Renouami aũt spũ mentis vr̃e. i. in spũ q̃ est
vita mentis vr̃e. k Et induite nouũ hoiem. i. xp̃m per
ipius imitatõez. l Qui ſ̃m deũ creatus ẽ. ſ̃m bñam na
turã. m In iustitia ⁊ san. vitatis. q. nõ fuit in eo duppli
citas aliq̃ vel hypocrisis. ſ. Pe. ij. Qui pcñs nõ fecit neci
uem. ⁊ est dol⁹ in ore ei⁹. n Propt qõ. Hic ꝓsequit aplꝰ ifor
mat de modo⁹ respectu proximi ad quẽ se bñ hz hõ p veri
tatẽ in ore. zelũ bonũ in corde. largitatez in manu. ⁊ beni
gnitatẽ in affectu. pmũ ponit. d. n Propter qõ depo.
mendaciũ. p q̃d ꝓximꝰ defraudat. o Loq̃mi veritatez.
⁊ p quã cũ eo recte viuit. p Cũ sum⁹ inuicẽ mẽbra. ꝓ
pter qõ dẽm⁹ nos mutuo iuuare. Cõsequnt ponit scõm. d.
q Irascimini. ira p zelũ q̃ nõ est ſ̃ niam ẽ ſ̃ eius viciũ sed

c Jn q̃ signati estis. p sacm baptiſmi i q̃ charact ipsumꝫ
d In die redẽp. hz ei dies redẽptois hũane gñaliter sit di
es passionis xp̃i. q. tñ in baptiſmo effectus huius passio-
nis applicat plenarie cuilibet baptizato spãliter ió dr tũc di
es redẽptionis sue. ⁊ qz baptiſmꝰ dr nona regeneratio. ⁊ p
ꝑs totius malignitatis ablatio. subdit. e Dis amari-
tudo. ẽtum ad rancorẽ ⁊ odiũ. f Ira. ẽtus ad vindicte
appetitũ. g Et indignatio. ẽtus ad duriciã faciei.
h Et clamor. ẽtũ ad cõtẽptõez ꝑ ꝓximũ. i Et blasphe-
mia. ꝑ deũ. k Tollat a vob. in xp̃o renouatis. l Cum
oi malicia. vt sic gñaliter oẽ viciũ excludat. ⁊ p oppositũ cõ-
cludit. m Estote aũt ⁊c. bona cõcando. n Mifico-
des. mutuã indigentia releuãdo. ⁊ in malis cõpatiendo.
o Donãtes inuicẽ. offensas remittendo. p Sicut ⁊ ds
in xp̃o. i. p xp̃m q Donauit vobis. remissionẽ pctoꝝ.

In ca. iiij. vbi dr in postil. Ex quo. ſ. capite christo totuz
corpus compactum. Additio.

Q Etũ corpus. ſ. xp̃i mysticũ ⁊ cõpactũ p vnitẽ fidei
q: mẽntuz fides est vna. oẽs fideles efficiunt vnuz
corp⁹. etiã p fidẽ informẽ. sicut corpus hũanũ etiã
sine aĩa est vnũ corpois organici integritate. ⁊ cõnexus p
vnitez charitatis q̃ est founa fidei p quã corp⁹ eccie assimi
lat corpi organico aiato p oẽm iunctura sumministratõis
q: sic in corpe hũano organico p iuncturas distinguũtur
mẽbra fm diuersa officia. sic in corpe xp̃i mystico diuersa
mẽbra eccie diuersi opatõib⁹ deputant. de q̃ ibidit. Scõm
opatõez in mẽsuravnius cuiusq̃ membri. Replica.

I N ca. iiij. vbi aplus. pbat cõnexionẽ membroꝝ ec-
clesie. ad vnũ caput quod est xps. ita ⁊ postil. exp
nit Burg. aũt volens aliquid ſpãlitatis dicere. dicit
totũ corpus xp̃i mysticũ compactũ per vnitatẽ fidei. q: in
q̃ntum fides est vna. omẽs fideles efficiunt vnum corpus
etiam p fidem informẽ. sicut corpus humanuz etiam sine

aia est vnū. Sz illa būrg. additio vī erronea. nā error vī dicere xp̄m fore ptem corpis mystici maiati. q̄ q̄ solā charitatē q̄ē fola ⁊ aia fidei. xp̄c ꝓiūgit mēbris. ⁊ mēbra xpo: fides ei ifōmis nō facit aliquē eē mēbr̄ xp̄i nec membrum eccie. nisi fm q̄d vī verius putridum. q̄ q̄ fidē informē quis q̄s est in eccia. est in ea solū nūero. nō tñ merito. sic igit a fm q̄d ad simplr nō valet argumentū. ita etiā fm fidem informem nō dī corp⁹ xp̄i ꝓpactus nisi fm q̄d sicut hō mort⁹ non dicit hō nisi cū determinatōe distrahēte.

Capitulū. v.

Estote ergo imitatores. Pō ꝫ apl̄us instruxit Ephesios in moribus ꝑbo. Hic ꝑīr idem facit saluatoris exemplo. et p̄ ꝓponit exemplum imitabile dicens.

a Estote imitatores dei sic filij charissimi. q. d. aliter effectis filij degeneres: ⁊ p ꝓfis a deo reprobandi. b Et ambulate. hic ꝑīr indicit Eph. ad imitandum xp̄m q̄ est exēplar vērū: ⁊ p ūm fernoze charitat̄. scḋo in decore sanctatis: ibi. Fornicatio. tercio in splendore cognite veritatis: ibi. Videte itaq̄. Circa primum dicit.

b Ambulate in dilectōne. ꝓcedendo p bona opa ad augmentū charitatis. c Sicut ⁊ xp̄c dilexit vos. li sic nō importat equalitatē: ꝫ quandā ꝓformitatem. d Et tradidit semetipm p nobis. q. d. ita debemus in necessitate pro salute fratrū alias ponere. e Oblatōes ⁊ hostiā deo i cruce. f In odo. sua. fuit em illa oblatio deo acceptissima. q: pcessit ex maxia charitate. g Fornicatio. b ꝑīr indicit ad imitandū xp̄i mūdicitā. scḋo circa b remouet errores ibi. Nemo vos seducat. Circa primū dicit. Fornicatio aūt q̄ē ꝓcubit⁹ voluti cū soluta. b Et ois imūdicia. vt p hoc includant oia ad vicia luxurie ptinētia. i Aut auaricia. i. imoderata ꝓcupia pecunie. vñ dī auar⁹ q̄si auidus eris. k Nec noiet̄ in vob. i. sic a talib⁹ fitis elongati. q̄ nō possitis in aliq̄ notari. l Sicē decet scīos. i. xp̄ianos. q̄ dicā tur scti q̄si sanguie tincti. q: xp̄i sanguie redēpti. m Aut turpitudo. i dissoluto gestu. n Aut stul. in turpi affatu o Aut scurrilitas. i. iocularitas. p Que ad rē nō pti. i. nihil valet ꝫ magis nocet. si em dicat verbū iocosum xp̄t cām aliquā recreatōnis honestā. nō nocet ꝫ magis valet ad recreatōez spiritū. vnde. 1. iij. Ethi. circa b ponit a ꝑbo q̄dam virg⁹ q̄ dr eutropolia. q̄ aliqs scit ꝓuenire dicta vī facta ad solatiū honestū. q Sz magis grāuac. deo ⁊ boib⁹ de bñficijs accept̄: ꝑīr ꝑdictor⁹ vicio⁹ ponit cām. d. Hoc ei sci. intelligētes: ⁊ p̄z ifa. b excepto. s Aut aua. q̄ē rē nō ꝓprie ꝫ silim dinarie. q: de cēsu facit deū suū ip̄m cerer̄ ꝓponēdo. t Nemo. b ꝑīr remouet errorē. diret ei aliq̄ q̄ puidētia dei nō se extēdat ad act⁹ būanos: in q̄ ꝓba dr Iob. xxij. Circa cardines cel⁹ ambulat nec nr̄a ꝓsiderat. ⁊ p ꝓfis nō punit facta boim nec remūerat. būc errorē remouet. d. t Nemo vos se. ina. ver. dicē ei q̄ puidētia dei nō se extēdat ad act⁹ būanos ē multū inane. q: seḋm ip̄m multa igrare q̄ scim⁹ nos. q̄ē incōueniēs: sic arguit

Estote ergo imi. v. tatores dei sic filij carissimi: ⁊ ambulate in dilectōe sicut ⁊ xp̄c dilexit nos ⁊ tradidit semetipsum ꝓ nobis oblatōes ⁊ hostiam deo in odorem suauitatis. Fornicatō aūt ⁊ omnis imūdicia: aut auaricia nec noiet̄ in vobis sic decet scōs ctos aut turpitudo aut stultiloquium aut scurrilitas q̄ ad rem nō ptinet ꝫ magis grātiarūactio. Hoc em scitote intelligētes q̄ omnis fornicator aut imūd⁹ aut auar⁹ q̄ē est ydolor seruitus: nō habet hereditatē in regno xp̄i ⁊ dei. Nemo vos seducat inanib⁹ ꝟbis: ꝓpter hec ei venit ira dei in filios diffidentie Nolite ergo effici ꝓticipes eor. Eratis em aliq̄ tenebre nunc aūt lux in

pbs. j. de aia ꝫ empedocl̄. v Propt̄ hō ei. q: aliq̄ credebāt deū facta boim nō punire nec remūerare. x Best ira dei. i. ei⁹ vindicta. y In fi. diffi. i. sup illos q̄ diffidebāt ō dina remūeratōe: vt dicīt ē: ⁊ tales vident fuisse illi q̄ pierūt i diluuio. z Nolite q̄ ef. gti. cor. culpa. ne sit̄ socij in pena. a Erat̄ ei aliq̄n tenebre. i. in uoluti ignorātia ꝛpe gētilitat̄: ⁊ dic̄ tenebre i abstracto ad ō siḡndū magnitudinē erroris: sic de homine multū largo dī q̄ ē ipa largitas. q. d. apls nō ē mirū si tūc eratis involuti enormib⁹ peccatis. b Nūc aūt. i. p⁹ conuersionem ⁊ am ad xp̄m estis. c Lux i dño. p claritatē gr̄ie ⁊ notitie: ꝫ ꝑcludit a Vt filij luc. am. ꝓcedēdo de ymne i ymnē. b Fruct⁹ em luc̄. i. ei⁹ opus. c Est i. oi bonitate q̄ ad seip̄m. d Et iustitia. q̄ ad ꝓxim. e Et veritate. q̄ ad deū. fidelit̄ ei seruiēdo. ꝫ ꝑdit. f Probātes. i. discernētes. g Quid sit bñplacitū deo. serui em fideles diligent inqrūt implē bñplacitū

a dño. Vt filij lucis ambulate. Fructus enim lucis est in oñi bonitate ⁊ iustitia ⁊ veritate. Probantes quid sit bñplacitū deo. Et nolite cōicare opib⁹ infructuosis tenebra: magis aūt redarguite. Que em in occulto fiūt ab ipsis turpe est ⁊ dicē. Oia aūt q̄ arguunt. a lumine manifestant. Oē em q̄ manifestat lumē est Propt̄ q̄ dic̄. surge q̄ dormis ⁊ exurge a mortuis: ⁊ illumiabit te xp̄c. Videte itaq̄ fratres quō caute ambuletis nō q̄si insipiētes ꝫ vt sapiētes redimētes tps q̄n dies mali sunt. Propterea nolite fieri imprudētes sed intelligētes q̄ sit vo luntas dei. Et nolite inebriari vino in q̄ est luxuria: sed impleamī spiritusctō:

dño. b Et nolite cōi. rē. i. peccare cū pcē. hō⁹ ꝫ magis eos arguite. i Que ei i occul. fiūt ab eis turpe ē⁊ dicere ꝛpt̄ q̄ ꝑdicātes ꝫ vicia turpia nō expīmunt ea directe: ꝫ p circūlocutōes: q̄ āt fideles q̄ sunt lux in dño: vt dictū ē debēt talia arguere ofdit. di. k Hia āt q̄ arguunt. tanq̄ reproba. l Et lumie. vere doctrine. m Manifestant. cē talia. n Hme ei q̄ ma. In. est. pticipatiue ingētū ponit in luce: ⁊ ad ꝫ arguunt vicia: vt pcōres eor turpitudinē cognoscētes resiliāt ab eis vt fiāt lux in dño. o Propter q̄ dic̄. s. spūsanct⁹ p me. p Surge q̄ dor. in pctis marcescēdo. q Et exur. a mor. ab infidelib⁹ re separando q̄ dicūt mortui Mat. viij. Dimitte mortuos sepelire mortuos suos. r Et illu. te xp̄c. p fidē charitate formatā. s Videte. b ꝑīr apls iducit ephe. ad imitādū xp̄i sapiaz. q̄ē sapia dei ꝑis: vt dr. j. Cor. j. d. Videte itaq̄ frēs q̄. cau. am. socletates prauor⁹ declinādo. t Nō q̄si insi. q̄ talib⁹ se imiscēt distinguē nescientes bonū a malo. v Sz vt sapiē. q̄ circa bōa ⁊ mala optie iudicāt illa, ꝓfeḋndo. ista fugiēdo. ā q̄cūq; ei arte dr sapiēs q̄ bñ iudicat de ꝓfeḋndis ⁊ vitādis fm artē illā sic sapiēs miles i arte militari dr q̄ scit bñ iudicare de expediēdis ad ꝓsecutōez victorie ⁊ oppositz vitandis rē. ⁊ eodē mō ē i morib⁹. x Redimē. tps. bois opib⁹ iisistēdo bita opportunitate tpis. y Cū di. ma. sk. i. q: frequnter ex ip̄ortuno impedimēta supueniūt. z Propterea no. fieri impru. i. de futur̄ nō ꝓuidētes. dī ei prudēs q̄si pcul vidēs. i. alōge sibi, puidēs aīa facti. ⁊ p oppositz imprudēs. verūtn q: hic accipit prudētia in his q̄ ptinent ad salutē: ꝫ ꝑdit. a Sz intelli. q̄ sit volū. dei. a q̄ expectatis remunerari: ⁊ q: vicia carnis obūbrant intelligētiā ꝫ ꝑdit. ā Et nolite inebriari vino. p vicium gule.

c In q̄. i. p q̄. d Est luxuria. vñ dicit Hiero. Venter mero estuans declinat cito ad libidinem: venter em ⁊ genitalia sunt mēbra. ꝓinq̄ et ex vicinitate mēbror designatur. ꝓpinquitas vicio⁹. e Sz impleami spūsctō. q̄ dat

sobrijs z castis. f vnusquisq; sibijpsi. g In psalmis z hymnis z. vñ dicitur Act.ij. q repleti spūsco ceperūt loq varijs linguis magnalia dei. h Et psallentes in cor. vris dño. i. intentōes laudis ad dñm dirigendo. i Gras agentes q gratiudo beneficij accepti disponit ad receptōnē alteri⁹. k Sub tecti inuicē in timore xpi. q ē timor castus z charitati annexus. l Mulieres. postq̄ aplus instruxit de moribus ephesios gñaliť. h p̄r idē facit ḡtū ad diuersos status ip̄ār. q̄z pces patebūt. p fecūdo. p igitur instruxit plonas tuncas mr̄imonio. z p vxores. d. l Mulieres viris suis subdite sint sicut dño quīm vir caput est mulieris: sicut xp̄s caput ē eccie: ipe saluator corpis ei⁹. Sz sic eccia subiecta est xpo: ita et mulieres viris suis in oib⁹. n Viri diligite vxores vras o sicut z xp̄s dilexit eccliaz p z seipm tradidit p ea vt illa sctificaret. a pctis mundās eū lauacro aque in verbo vite t vt exhiberet ipe sibi gloriosaz v ecciam nō hntem maculaz aut rugā aut aliq̄d hmōi. h vt sit sancta et immaculata x Ita z viri dñt diligere vxores suas vt corpa sua Qui suā vxorē diligit seipm dili

Joḡntes vosmetipis. i. adinūicem z apparuit in mundo visibilis in forma serui ad coniungēdus sibi ecciam p mysteriū incarnatōis z passionis sue sicut sponsam z ex hoc reuertitur ad ꝓpriū. d. Verūtam ꝛc. ps. c Vxor aūt timeat virū. timore casto.

f g loquētes vobismetipis in psalmis hymnis et canticis spiritalib⁹: cātantes z psallentes in cordib⁹ vris domino: gras agētes sp p oibus in noie dñi nri iesu xpi deo z p̄i. Subiecti inuicē i timore xpi. Mulieres viris suis subdite sint sicut dño quīm vir caput est mulieris: sicut xp̄s caput ē eccie: ipe saluator corpis ei⁹. Sz sic eccia subiecta est xpo: ita et mulieres viris suis in oib⁹.

n Viri diligite vxores vras o sicut z xp̄s dilexit eccliaz p z seipm tradidit p ea vt illa sctificaret mundās eū lauacro aque in verbo vite t vt exhiberet ipe sibi gloriosaz v ecciam nō hntem maculaz aut rugā aut aliq̄d hmōi. h vt sit sancta et immaculata x Ita z viri dñt diligere vxores suas vt corpa sua Qui suā vxorē diligit seipm dili

y git. Nemo em̄ vnq̄ carnez suam odio habuit: sed nutrit z fouet eam: sicut z xp̄s a eccliaz: quia membra sum⁹ b corpis ei⁹: de carne eius z de ossibus eius. Propter hoc relinquet homo patrē et matrem suaz: et adherebit vxori sue et erunt duo i c carne vna. Sacramentū h magnū est. Ego autez dico d in xpo et in ecclesia. Verūtamen et vos singuli vnusq̄sq; vxorē suam: sicut seipz e diligat: vxor aūt timeat virum suum. Capt̄m. vj.

a Filij obedite parenti- b bus vris i dño. Hoc c em̄ iustū est. Honoza p̄ez d tuum et matrem tuaz quod e est mandatum primū: in p missione: vt bene sit tibi: et sis longeuus super terram f Et vos patres nolite ad ira cumdiam prouocare filios g vestros: sed educate illos

Sufficit diei malicia sua. Illo mō legit de tpe ꝓterito sic. Redimētes. s. tps ꝓteritū tanḡ q̄d carū z ꝓciosum. i. redimētes in vno tpe q̄ minus fecisti in alio. vt sic sitis dimidiantes diez nō sic mali q nō dimidiāt dies suos. h totus diē in malo expendūt. boni āt si aliq̄d diei expēdūt in malo: residuū aūt expēdūt i bono. Nec mirz si mtn⁹ fecistis i ꝓterito. Q̄m dies mali sūt. i. multa occurrent impedimēta. Gen. xl vij. Dies pegrinatōis mee pauci z mali. Et q̄m dies mali sūt. Propterea nolite ip̄udētes fieri. s. imprudenti. h ille. In eo. cap̄. vbi dicitur in postilla. De carne eius et de ossibus eius. Additio.

f Per hoc q̄ dī. De carne eius ꝛc. glo. in cui⁹ rei figura adā q̄ erat forma futuri cū ō costa factā mulierē vidisset: dixit. Hoc os de ossib⁹ meis z caro ō carne mea. sic em̄ eua de adā facta traxit ab eo cārē & ossa ita nos a xpo instituti sum⁹ vt ossa. s. robusti. aliq̄ ꝑo vt caro sc̄z infirmi. Capt̄m. vj.

Filij obedite parentib⁹. Hic p̄r docet pentes z filios aliter se debēt hre adinuicē. z p instruit filios. d.

a Filios obe. pa. vris in dño. i. in licitis z honestis b Hoc em̄ iustū est. q: filij hūt a parentib⁹ ē incrementū z documentū. b etiā ꝓhat per scripturā Exo. xx. c Honoza p̄em tuū z ma. tuā. nō solū in reuerētia exhibēda. ꝑ etiā in necessarijs ministrādis tpe necessitatis. d Nō ē mandatū ꝓmū. nō simplr. q: mādata ad deum ordināria st ꝓpria. ꝑ in istis nō addit̄ exprimendo. ꝓmissionē remunerationis sicut in isto. iō subdit. e In ꝓmissione q̄ sequitur. Vt bñ sit tibi ꝛc. Conseq̄nter instruit prēs. d. f Et vos pa. no. ad ira. ꝓuo. fi. vros. eos nimis aspe castigando. ne frangant despando sic baculus roꝛtosus. qñ nimis flecti tur ad exigendū. g Sed educate illos. i. nutrite.

b In disciplina & correptone dñi. Serui obedite dñis
k carnalib⁹ cũ timore et tre-
m more in simplicitate cordis
n o vri: sicut xpo nõ ad oculuz
p seruientes: q̃si hoib⁹ placẽ-
q tes: ꝫ vt serui xpi faciẽtes vo
luntatẽ dei: ex aio cũ bona
voluntate seruientes: sicut dño &
r nõ hoib⁹: sciẽtes qm̃ vnusq̃sq; qcunq; fecerit bonũ:
hoc recipiet a dño siue ser-
uus siue liber. Et vos dñi
cadẽ facite illis remittẽtes
minas: sciẽtes q; & illoz & vr dñs ẽ in cel: & psonaruz
acceptio nõ ẽ apũ deũ. Be-
cetero frẽs ꝑfortami i dño
& in potẽtia ꝟtutis ei⁹. In-
duite vos armaturã dei vt
possitis stare aduersus in-
sidias diabol: qm̃ nõ ẽ no

b in disciplina & correptone
t dñi. Serui obedite dñis
k carnalib⁹ cũ timore et tre-
m more in simplicitate cordis
n o vri: sicut xpo nõ ad oculuz
p seruientes: q̃si hoib⁹ placẽ-
q tes: ꝫ vt serui xpi faciẽtes vo
luntatẽ dei: ex aio cũ bona
volũtate seruientes: sicut dño &
r nõ hoib⁹: sciẽtes qm̃ vnusq̃sq; qcunq; fecerit bonũ:
hoc recipiet a dño siue ser-
uus siue liber. Et vos dñi
cadẽ facite illis remittẽtes
minas: sciẽtes q; & illoz & vr dñs ẽ in cel: & psonaruz
acceptio nõ ẽ apũ deũ. Be-
cetero frẽs ꝑfortami i dño
& in potẽtia ꝟtutis ei⁹. In-
duite vos armaturã dei vt
possitis stare aduersus in-
sidias diabol: qm̃ nõ ẽ no

bis colluctatio aduersus
e carnẽ & sanguinẽ: ꝫ aduer-
sus principes & potestates
f aduersus mũdi rectores te-
b nebraz hax: ꝫ spiritalia ne
l quicie i celestib⁹. Propte-
rea accipite armaturaz dei
m vt possitis resistẽ in die ma-
n lo: & in omnib⁹ pfecte stare.
o State ꝙ succincti lumbos
p vestros in veritate: & indu
q ti loricam iusticie: et calcia
r ti pedes in preparatõnem
s euangelij pacis. In omni-
t bus sumentes scutuz fidei
v in quo possitis omnia tela
x nequissimi ignea extingue-
y re: & galeam salutis assumi
z te: & gladiũ spũs qd̃ est ꝟbũ dei p oẽm oꝛonẽ: & ob-
secratõe oratẽ oi tpe i spũ
& in ipso vigilãtes in oi in-

b Jn disciplina & correptone dñi. Serui obedite dñis
k carnalib⁹ cũ timore et tre-
m more in simplicitate cordis
n o vri: sicut xpo nõ ad oculuz
p seruientes: q̃si hoib⁹ placẽ-
q tes: ꝫ vt serui xpi faciẽtes vo
luntatẽ dei: ex aio cũ bona
volũtate seruientes: sicut dño &
r nõ hoib⁹: sciẽtes qm̃ vnusq̃sq; qcunq; fecerit bonũ:
hoc recipiet a dño siue ser-
uus siue liber. Et vos dñi
cadẽ facite illis remittẽtes
minas: sciẽtes q; & illoz & vr dñs ẽ in cel: & psonaruz
acceptio nõ ẽ apũ deũ. Be-
cetero frẽs ꝑfortami i dño
& in potẽtia ꝟtutis ei⁹. In-
duite vos armaturã dei vt
possitis stare aduersus in-
sidias diabol: qm̃ nõ ẽ no

uer. pnn. & po. i. demones q̃ sunt hostes inuisibles. & dic̃
principes & prãtes. q; angelor ordines nõ solũ sẽ ꝙ gram
ꝫ etiã ꝙ naturã: & sic de singulis ordinib⁹ cecidẽt aliq̃. in q̃
bus nãlia remãserũt inteq̃. vt dic̃ dyo. z inseriores obediũt
superioꝛib⁹: vt magꝭ possint nocẽ hoib⁹. p principes & prãtes
intelligunt aliq̃ ordi-
nes demonũ.
f Aduersus mun-
di rectores. noie mũdi nõ
intelligit hic vniuersi-
tas creaturaꝝ. q̃ nõ
regit a demonib⁹: ꝫ
a deo & angel' scis si
bi mistrãnt⁹ ꝫ intel
ligit vniuersitas ho
minũ maloꝝ. sic dr̃
Job. j. Mũd⁹ eum
ñ cognouit. q̃ demo-
nes regi dicunt inq̃s
rũ p eos ad pcã mo
uent. ꝓpter q̃ dñs
ad declaratões hui⁹
intellect⁹. g Tene-
brazꝝ hax. dicunt
cũ mali hoies rene
bre. q; st̃ innoluti te
nebꝝ ignrantie & culpe. h Cõtra spirt
talia ne. i. ꝫ spũs ne-
quã siue malignos.
h etã dr̃ ad oñdẽdũ
q̃ p rectores mundi
h demones intelli-
gunt. i Jn celes-
tib⁹. i. in h aere cal
ginoso. q̃ freq̃nt̃ i sa
cra scꝛa turaꝝ celũ noiant in q̃ demones habitabũt: vsq; ad in
dicũ. ꝓpt q̃ dr̃ anes celi noiant Matth. xxj. vbi dr̃ q; anes
celi comedent semẽ q̃ cecidit sup viam. k Propterea
acci. armaturã dei. s. virtutũ: vt pdictũ est. l Vt possit
resistere. insultib⁹ demonum. m Jn die malo. i. in pñti
vita vbi iminet tentationũ pugna. n Et in oib⁹. s. pspe
ris aduersis. o Perfecti state. ita q; nõ frangimi adues
sis: nec elenemini pspꝛis. p State. h ꝑ apl̃s describit arma virtutũ magꝭ in spãli. d. State ꝙ succin. lumbos
vros cingulo castitat̃. vñ Greg. omel. xxvi. Lubos em̃ p
cingim⁹ cũ carnis luxuriã p abstinentiaz coercem⁹ q Jn
veritate. & ñ simulatoꝛie tm̃. sic faciũt hypocrite. r Et i
duti loꝛi. insticie. sicut em̃ lorica opit corp⁹ vndiq; sic insti
cia reddit debitũ vnicuiq;. s Et calcia. pe. i. affectões
t Jn prepara. euã. pacis. i. vt sitis pparati ad pdicandu
euangeliũ xpi. qõ annũciat pacẽ etnã. Ad significatõem
h⁹ dic̃ Mar. vj. c. Missos ad pdicãdũ calciatos sandaliis
quib⁹ muniunt pedes ne imediate tangãt terrã: & nudi re-
manẽt in pte supioꝛi. q; affectões pdicatoꝛ nõ debẽt ad t-
rena affici: ꝫ ad celestia: sic dic̃ in glo. sup locum istum.
v Jn oib⁹. tentationũ insultib⁹. x Sumẽtes scu. fi. q̃
est ſba spandaꝛ rex. y Jn q̃ possi. oia rela ẽ. firma em̃
fides de bonis celestib⁹ q̃ spanꝛ repellit ict⁹ demonũ quasi
scutũ. z Et galeã so. assu. i. charitatẽ. q; sic gales supa-
ponit tanq̃ complementi & pfectio aliozꝝ armoꝝ. sic charitas
est pfectio aliaꝝ virtutũ. a Et gladiũ spũs. i. datũ a spi
ritu scto. b Nõ est ver. dei. Matth. x. Nõ em̃ vos estis q̃
loq̃mini ꝫ spũs pris vr̃i q̃ loquit in vob. dr̃ aũt verbuz dei
gladi⁹. q; pcussus cũ eo diuidit a mũdo: & qm̃ h armatu
ra depẽdet ex dei gra: ió ſbdik. c Per oẽm oꝛa. q̃ ẽ sim
plex petitio a deo. d Et obse. q̃ ẽ cũ expssione rei sacre
p quã petitio fit erauditibil: vt cũ dr̃. Per passionẽ tuã libe
ra nos dñe: & hmõi. e Orates oi tpe. ad h ordiato.
f Jn spũ. i. mẽte & ñ vbi voce. g Et i ip. vi. i. ferventer
oãdo & nõ remisse. h Jn oi instantia. i. pseueranter.

f Pro oibus sanctis. vt habeant arma predicta generaliter. i Et p me. spāliter. k Vt det mihi sermo &c. i. cōstantia predicandi euāgeliū xpi. l Pro q le. fungor &c. nūc detērus rome. m Ita vt in ipo audeā &c. i. vt tribulatōes q̄s sustineo in nullo me terreāt a p̄dicatiōe retra hendo. n Vt āt Hec est vltia ps huius epīe. t est confirmatio precedentiuz p b q apls eā misit per dilectū discipulū. vt plenius possz significare stanz apostoli ephe. et eos in deo consolari. t b ē q̄ dicat apls. Vt aūt. t ps p̄ka vsq; ibi o Et fidelis mi. in dño. t. in his q̄ sunt ad dñm. p Et cō soleāt corda vra. vos in bono cōfirmādo q sacra boīa mēta. q Pax fratrib⁹. i. in xpm credētib⁹. sup. sit r Et charitas. cū fide alit fides cēt ifirmis. s Et deo pfe nostro. qui ē dator istoz bonorum. t Et dño iesu xpo q̄ quē ad nos pueniunt dei dona. v Gratia cū oibus generalit credētib⁹. x In incorruptōne amen. i. sic maneāt i gra q nō decidant ab ea. ꝯ pueniāt ad gl̄az q̄ est gra pfumata ālmen

In ca. vj. vbi dr in postil. Vt detur mihi fmo i aptōe oūs mei. Additio

Hoc q̄ dicit Det mihi fmo in aptōe oūs mei vr referendū ad illud q̄ fuit a dño dcm apls Mat. x. c. Dabit ei vob in illa hora q̄d loq̄mini. fm ei fragilitatē hūane nature timebat apls ne pſsura tribulationū ipediret a pmptitudine rāionis in mysterijs euāgelij declarādis. t ió petebat p suffragia oūz vt daret sibi a deo fmo. s. rect⁹ in aptōe oūs mei. i. pmpte t fiducialit &c. Explicit postil. sup epīam ad Eph.

Incipit epistola ad Philippenses.

Paulus et Timotheus. Hic incipit epīa pauli ad philippenses: que diuidit in tres ptes. s. Sp̄fatōez t. psecutōes: ibi. Gra⁹. t cōsummatō ne. ꝑpe fine: ibi. Salutate. Circa primū p ponūt pone salutātes cū dr a Paul⁹ t timotheus. hūc adimgit secū in salutatōe. qz missurus erat ad eos p ipm. vt hr ca. seq̄n. vt cū veniret ad eos reuerentius ac magis charitatiue reciperet. Sed o ponūt pone salutate: cū dr. b Omn⁹ sanctis. i. q̄ baptismū sanctificatis c In xpo iesu. In q̄mitiua em eccīa: vt nomē xpi redderet magis auctenticū amabile t reuerendū: apli baptizabāt in noie xpi: in q̄ tñ intelligit tota trinitas: qz xp̄s grece vnct⁹ latie dr. t sic intelligit filius vnct⁹ p̄ vngēs t ip̄sūs vnctio. d Qui sūt philippis. nomē ē citatis i macedōia i stantia t obsecratōne ꝑ oībus sctis t. p me vt det mihi fmo in aptōe oūs mei cū fiducia notū facere mysterīū euangelij: ꝑ quo legatione fungor in cathena ista ita vt in ipo audeā ꝑut oꝑtet me loqui. Vt aūt et vos sciatis que circa me sūt ad egeā oia vobis nota faciet tychicus charissim⁹ frater t fidelis minister in dño quē misi ad vos in hocip̄m vt cognoscatis q̄ circa nos sunt: t ꝓsoletur corda vra. Pax fratribus: t charitas cuz fide a deo patre nostro t dño iesu xpo. Gra cū oibus qui diligunt dñm nostrum iesuz xp̄m in incorruptōne Amen. Explicit epīa Pauli ad ephesios.

Incipit argumentum in epīam ad philippenses.

Philippenses sē macedōes hi accepto verbo veritatis perstiterunt in fide: nec receperunt falsos ap̄los. Hos collaudat ap̄lus: scribens eis a Roma de carcere ꝑ epaphroditum. Explicit argumentum.

Incipit epīa Pauli ad phylippenses. Ca. j.

Paulus et Timotheus fui thu xpi omnibus sanctis in xpo ihu q̄ sunt phi lippis cum epīs t dyaconibus. Gra vobis t pax a deo patre nostro t dño iesu xpo Gratias ago deo meo i oi memoria vestri semp in cūctis oīonibus meis pro oībus vobis cū gaudio deprecatōem faciens sup cōicatione vestra in euangelio xpi a prima die vsq; nunc: confidens hoc ip̄m: q̄ qui cepit in vobis opus bonū ꝑficiet vsq; in diem xpi iesu. Sicut em est mihi iustum hoc sentire ꝓ oib⁹ vobis: eo q̄ habeam vos in corde et in vinculis meis t in defensione t confirmatōne euangelij: socios gaudij mei omnes vos esse. Testis em mihi est deus quō cupiaz omnes vos esse in visceribus iesu christi. Et hoc oro: vt charitas vra magis ac magis abundet in omni scientia t in omni sensu: vt phetis potioza vt sitis sinceres quā edificauit philippus frer p̄ alexādri magni. t a nōe suo eā denoiauit. e Cū epīs t dyaconib⁹. p epos i plurali itelligunt sacerdotes: vt dic̄ b glo. qz ples epi nō ꝑsunt vni ciui. Pōt et dici q̄ p epos itelligūt sacerdotes cū pōtifice citatis. Eps ci dr ad epi qō ē supra. t scopos intēto q̄si supintēdens. s. ppl̄o cui preest: hoc autē cōpetit tā epīs q̄ ꝑsbyteris. Isti aut tē ꝓpter spālem emulātiā sup̄ pplm erat spāliter exp̄imēdi in salutatione apli. Ió exp̄sit illos spāliter p⁹ salutatōnez oim gñaliter. Tertio ponunt optata bona cū dr. f Gra vob. in ꝑti. g Et pax. in gl̄a celesti q̄ cōtinet totalit bonis appetitū. h Deo pfecto. q̄ est dator oim bonoz. i Et dño iesu xpo. p quē tāq̄ p mediatorē nob̄ puenūt dona. k Gratias ꝑmissa salutatōe ꝓ ꝑ ponitur ꝑfectio epīe in q̄ philippenses. p̄ recōdunt benivoli. scdo dociles ea. seq̄n. tercio attēti. c. iij. Primū aūt facit apls ut pl̄r ꝑ. p bonis eoz gr̄as agēdo. scdo tā q̄ amicis spālib⁹ sūm animū agitēdo: ibi. Scire aūt volo. Circa ꝑmū dicit.

k Gras ago deo meo. quē tuote colo. l In oi mēoria &c. i. ītēscūq; occurrit mihi mēoria de vob. m Cum gaudio. i. gaudēs ꝓ bono vro. n De ꝑceptō em sa. su. cō. &c. i. de eo q̄ mihi cōicastis fide t opere o In euangelio xpi. credentes t opantes: sicut t ego. p Et ꝑma die. quersionis vre. q Vsq; nūc. in bono p̄severātes. nā in fide ꝑstiterāt nec falsos ap̄los receperūt. vt dic̄ hiero. in ꝓlogo: ꝑt q̄d apls bona ꝓ ꝑsumatōe ꝓfidebat. ió dic̄. r Cōfidens hoc ip̄m. q. i. q̄ cepit i vob op⁹ bonū ꝑficiet. qz sic inchoatio opis meritoz ad ē a deo ita cōtinuatio t ꝑsumatio. s Vsq; i die xpi iesu. in q̄ veniet ad iudiciū vra remunerās bona. t Sic est mihi iustū ꝓ sentire de tā em bono ꝓncipio iustū est sentire finē bonū. et maxie circa dilectos. q: dilectio facit opinari bonū de dilecto. ió subdit v Eo q̄ habeam vos in corde t in vinculis meis. s. charitans r Et in defensione &c. Phylippē ses ci iaz ꝑstiterāt certanerant ꝓ stare cuāgelij. vt hr in fine hui⁹ ca. y Socios gaudij mei. q. d. ex ꝓ iustū ē mihi sentire q̄ eritis socij cōsolatōis mee in patria sic estis socij tribulatōis i pnā. z Testis ei mihi ē &c. p̄firmatio ē sue dilectōis erga eos. ió subdit a Et ꝓ oro &c. qz charitas sp̄ pōt crescere in via. b In oi scia. nā crescēte charitate crescit noticia q̄ expedit ad salutē. c Vt ꝓbet⁹ po. i. approbet⁹ ea seq̄ndo. d Vt sitis since. i. puri t mūdi in vob.

e Et sine offensa. primis. f In dlē xpi repleti rē. id est vt in die iudicij appareatis pleni bonis opib⁹ a deo remunerādis. g In gliam ⁊ laudē dei. q: in remūeratione celesti est laus sugis: pſ. lxxxiij. Beati q̄ habitant rē.

h Scire aūt. Hic ꝓfitr apl's reddit philippenses benivolos amicabiliter eis ſignificans ſtatū ſuum. Et diuidit i duas. ſ. principalem et incidentalem: ibi.

Quidā quidē. Circa primū dicit.

h Scire aūt volo vos frēs tanq̄ amicos meos ſpales.

i Quia q̄ circa me ſunt. ſ. tribulatōes ⁊ vincula q̄ rome ſuſtineo. k Magis ad. pfectū venerunt euangelij. nam ex h fuit magꝫ publicatum ꝫ intentōes me ꝙsequentiū: q̄ ꝑ icarcerationē meā crede bant extinguē euangeliū. nam in carcere pdicabat: et miracula faciebat: ex quibus plures de icarceratis ⁊ custodib⁹ ꝙuertebant: et h oia ad diuersas ptes orbis deferebant: eo q̄ romani tori mundo dñabant: ⁊ sic de oib⁹ ꝓtib⁹ veniebant aliq̄ ⁊ renertebant: ſō ſ̄dik. l Ita vt vincula mea manifesta fierēt in xpo. i. manifestū fieret q̄ vincula ꝙstanter ſuſtinebā, ꝓpter xpm. m In oni ꝓtorio. Alīqñ em in ꝓtorio erāt iudices minores: ⁊ aliqñ maiores: ⁊ aliqñ cū eis ꝑſidebat impator: ⁊ in oni⁹ istis diferēnijs fuit apls in ꝓtorio adduct⁹: ⁊ ita ꝙstanter ſe habuit q̄ plures xpi diſcipulos animauit ad pdicandū publice xpm q̄ prius h facē nō audebāt: ideo ſubdit: vt plures ex fratrib⁹ rē. n Quidā. hec est ps incidētalis q: ꝓdixerat imediate aliās audacias aſſumpſiſſe ex vinculis ſuis: ſō incidētaliter ponit diſtinctōes pdicantiū. Nam aliq̄ faciebāt h intentōne bona: aliq̄ vo mala: Et diuidit in duas nam ꝑ ponit hās diuersitatē. ſcō circa h ſuā charitatē: ibi Qō em. Circa primū dicit. n Quidā quidē ⁊ ꝙpt inuidiā rē. i. inuidia ⁊ ꝓtentōe moti ꝫ me: eo q̄ pdicatō mea de ꝓterito apparuit magꝫ virtuoſa: ⁊ ex h facta est magꝫ famoſa ꝑ ipſo: ꝙpt qō me incarcerato fortꝫ pdicant vt ſapientiores ⁊ famoſiores appareāt. o Quidā aūt rē. nō intendētes ex ſua pdicatōne ꝙſeq̄ ꝙpiā gliam ꝛ honorem dei: ⁊ ſalutē ꝓximi. p Quidā ex charitate. nō ſolū ad ꝓximū generaliꝫ ꝛ etiā ad me ſpaliter. q Scientes q̄. rē. i. ꝑ defensione euāgelij. r Posit⁹ sum. ſ. in carcē: et ſō pdicādo ſupplēt vicē meā q̄ nō poſſum ad h faciendū ꝺilcumē: et renelāt famā meā quā aliq̄ nitunt deprimere: vt dictū est. s Quidā aūt ex ꝛten. rē. Iſte mod⁹ male ānūciādi xpm offert a ꝑ. naz illi q̄rebant deprimē famam pauli ⁊ ſuā elenare: illi vo q̄rebāt penaz ſui carceris aggraauare: ſō ſ̄dik. t Existimātes ꝑſū. rē. dicētes ſe eē pauli diſcipulos falſe em vt ꝑ h apſli pena⁹ ꝙgraret: ſic tōtꝫ dicebat ſe eē diſcipulū ſcti riburni vt a iudice ꝛ̄ni⁹ puniretur ꝙpt q̄ iſti nō videnf fuiſſe xpiani: niſi ſimulatorie: ⁊ bene ꝓnat q̄ dī. Xpm annūciant nō ſincē ꝛ̄ ſilatorie. Et ſic ꝑ q̄ apls ponit q̄uor modos annūciantiū xpm: q̄rū pri-

f ⁊ ſine offensa in dlē xpi. repleti fructu iuſticie q̄ ieſum
g xpm i gliaz ⁊ laudē dei. ſci
t reaūt volo vos frēs: q̄a q̄
k circa me ſunt magis ad pfe
l ctū venerūt euāgelij: ita vt
vincula mea manifeſta fie-
m rent in xpo in oni ꝓtorio ⁊
in ceteris oib⁹ vt plures
e frib⁹ in dño: ꝓfidētes i vi
culis meis: abūdanti⁹ au-
derēt ſine timore ꝙbuz dei
n loq̄. Quidā q̄dē ꝙpt inui
o diā ⁊ ꝓtentōez: q̄dā aūt ⁊ ꝑ
pter bonā volūtatē xpm p
p dicāt. Quidā ex charitate
q ſciētes q̄m i defeſiōe euan
r geliꝫ poſit⁹ ſū. Quidā aūt ex
ꝓtentone xpm ānūciant nō
t ſincē: existimātes ꝑſurā ſe
v ſuſcitare vinclis meis. q̄d
em. Bū oimodo ſiue p occaſionē: ſiue p veritatē xpc
x annūciet: ⁊ in h gaudeo

y ꝛ h ⁊ gaudebo Scio em q: h
a mihi ꝓueiet ad ſalutē: ꝑ ve
ſtrā oꝛonem ⁊ ſūmiſtratio-
b nem ſpūs ihu xpi: fm expe
c ctatōez ⁊ ſpem meam q: in
d nullo ꝙfundar: ſ in oni fi-
f ducia ſic ſemꝑ ⁊ nunc ma-
ꝛ gnificabit xps i corꝑe meo
ſiue ꝑ vitā ſiue ꝑ mortem.
k Mihi em viuē xpc ē ⁊ mo-
m ri lucrū. q̄ ſi viuere i carne
n hic mihi fructus opis ē: et
o q̄d eligā ignoro: coarto⁹ aūt
p e duob⁹ desiderū habens
ꝓ diſſolui ⁊ eē cū xpo multo-
s magis melius: permanere
r aūt in carne: neceſſariū ꝓp
x vos. Et hoc ꝓfidens ſcio:
y quia manebo ⁊ ꝑmanebo
oni⁹ vobis ad⁹ pfectum
i vr̄m ⁊ gaudiū fidei: vt gra
tulatio vr̄a abundet i xpo
b ihu in me: ꝑ meū aduentuz
c iterum ab vos. Tm digne

mus ⁊ ꝛ̄nus sunt mali q̄ātū est ex intentōe denūciantiū
nō tñ ex re denūciata: tercius ⁊ scōs boni sunt vtroq̄ mō.
v Quid em. h ꝓfir apls declarat ſuā charitatē: ⁊ ꝑ ꝛ̄num
ad dictas ꝓdicatōnes: scō ꝛ̄num ad philip. ibi. Coarto.
Circa primū apparet ch̄auitas apli: eo q̄ oēm modum denūciandi xpm ipſe
acceptauit: ꝛ̄nus alt
q̄ sint ad grauamen
ſuū: q̄ō ꝓtinet ꝑter
honorē diuinū: et h
est q̄ dicit.

v Quid em dū oi
rē. q. d. de diminuti
one fame mee: ⁊ aggrauatōne corꝑalis
pene nō curo: dum
tñ nomē xpi pdicet
imo de iſtis.

x Gaudeo in ꝓtti
⁊ magꝫ. y Gaudebo in futuro: ⁊ ſic
dit cām dicens.

z Scio em q: h ꝓ
ueniet ad ſalutez. id
ē ad augmentū me-
riti. a Perꝑfam
oꝛonem rē. i. q: ipſe
xps dabit mihi vi-
res ⁊ ꝙstantiā ſuſtinendi: ꝓ oꝛones ve-
ſtras ad deꝫ ꝑ me
ſuſas ⁊ fundendas.

b Scdm expectationē ⁊ ſpem meam
trinitatis obtinende. cui⁹ ſignū ſubdit dicens. c Quia
i nullo cōfundor. ex
ꝑſecutōe aduerſan-
tiū. d Sed in oni fiducia. i. firma ꝙstantia. e Sicut
ſp. ſupple fui de ꝓterito a tpe queſtionis mee. f Et nūc
ſcz de ꝓſenti: ⁊ futuro. g Magnificabit xpc. i. honorabitur. h In corꝑe meo rē. q: ſi viuā ꝓdicabo nomē eius
magnifice: ſi moriar h erit, ꝑ ei⁹ fide: ⁊ sic moriar in ei⁹ gloriosa ꝑfessione. i Mihi at viuē xpc ē. me viuificās ꝑ ſtiam gram. k Et mori. ꝑ eo. l Lucrū. i. vt ſim ei ꝑfecte ꝓiunctus ꝑ gloriā. Et q: vtrūq̄ bonū ē. nam sic viuere
est augmētare meritū: iō dicit. m Q̄ ſi viuē in carne,
ſcz mortali ⁊ paſſibili. n Hic mihi fruct⁹ opis. i. augmentatio meriti: ⁊ ſupple ſtatim mori ē absq̄ dilatiōe ꝓximum
ꝑſeq̄: iō ſubdit. Et q̄d eligā ignoro. o Coarto. hic ꝓfir oſtendit charitatē ſuā ad philippenſes. Et ꝓ h oſtendit: ſecūdo
eos an martyriū tolerantiam inducit: ibi. Tm digne. Pri
mū aūt oſtdit ꝓ h q̄ pelegit bonū philippenſiū accelerationi ſue gloie dicēs. o Coarto: em a duob⁹. i. moueor
ad petendū q̄ nō ꝓfir ſil' baberi. p Deſiderium hūs dī
ſolui. p morē corꝑalem. q Et eē cum xpo in gloria.
r Multomagis em meli⁹ videt, p me. s Permanere aūt in carne. i. diutius vīnē. t Neceſſariū est ꝙpt vos.
ad veſtrā ꝑfirmatōez in fide ⁊ morib⁹ doctrinā mea. Et eligens hanc ꝑtem ſubdit. v Et h ꝓfidens. ſ. bonuz veſtrum ꝑ me, ꝑmouendū. x Scio quia manebo. in vita
preſenti ad vtilitatem veſtram: ideo ſubditur.

y Et ꝑmanebo rē. ſ. in fide ⁊ morib⁹. z Et gau. fidei. i. fideliū. a Vt gratula. vra rē. q̄ est gratulatio ſancta.
b In me ꝑ meū adue. rē. q̄ō philipp. ſumme deſiderabant: ⁊ apls h ſtē debat facē habita opportunitate ex diuina ordinatōne. Illi em nō aſſerit ſe vēturū: vtz in ꝑte ſeq.
c Tm digne. Hic ꝙſequenter ponitur monitio de tolerantia martyriū ad quam tamen ꝑcipit conſertatio ſancta: ideo dicit. c Tm digne euangelio chriſti conuer-

saminí.i.simíl cõuersamini digne fm euangelij doctrinã. d Vt siue cũ venero ad vos.si de⁹ voluit. e Siue absens.si aliud de me ordinauerit. f Audiã absens vt videã pñs. g Statis firmiter. h In vno spũ.i.in spiritu|anco q̃ est vnus. i Vnanimes.in corde. k Collaborantes in ope.

l Fidei euangelij. id ẽ in his q̃ ptinent ad fidẽ cũ euãgelica|m Et in nullo terreami ab aduersarijs vos pfectibus. n Que.s.pfecutio o Est illis cã pditionis.gehenne. p Vobis aũt salutis. eterne. q Et hoc a deo.q̃ dat gr̃am t gl̃iaz. r Quia vobis donatũ est ẽ pro xpo.i. pro honore xpi. s Nõ soluz vt in eũ credatis.vt infirmi fideles.

t Sz vt etiã p illo patiamini. ꝛstanter sicut fortes q̃, puenit ex spãli dono dei v Idem certamẽ hũtes. z aduersarios fidei. x Que le t vidistis i me q̃ fui apud vos flagellatus ꝓcuratõe pu|elle philtonice: vt hĩ Actu. xvj. y Et nunc audistis de me.q̃ sum incarcerat⁹ rome. Ca.ij.

a Si q̃ cõsolatio. Postq̃ aplus reddidit benivolos b philippẽs. Hic pñr reddit eos docibles ifo|mando eos charitatiue: t plene de morib⁹ t fide. t p pmittit quãdã pfatõem.scdo subdit suã informatõez: ibi. Vt idem. Circa pmũ sciendũ q⁹ consolatio ꝓprie videt ẽ anxi etatis terminatio. Solatiũ vo cõsolatõis diffusio. Societas aũt solatij cõicatio. Miserato vo anxietatis suppor|tatio.q̃ sicut in capĩ⁹ duo simul iuncti: leuius portant onus q̃z vn⁹ solus: sic suo mõ cõpatiẽs alteri suppõit se cũ eo suo oneri: vt dic̃ Aristo.vj. rhetorice: t hoc quartũ p|recedit alia tria: vt pz de se. Tpls aũt erat in carcere: ꝓt quod isti q̃uo: indigebat: t ista q̃uo: dic̃ se cõsecj si veracit ob tẽperent sue mouitõi: t ex h hũt ad h moueri: dicit igitur. a Si q̃ cõsolatio in xpo.i.ordinata ad xpm'.q.d. si me vultis cõsolari in anxietat⁹: t solatiũ pbere t societatez spũs:q̃ societatẽ cozpalem exhibẽ no poterãt. t p viscera mie cõpati labozib⁹ meis. b Implete gaudiũ meus.p implesẽm mee monitõis.vt pz ex sequẽtib⁹. c Vt idẽ. Hic pñr ponit informatio apli.Et p p seipm. secũdo p suum discipulũ:ibi. Spero aũt.pma i tres. q̃ p monet eos de fidei vnitate.scdo de vera hũilitate:ibi. Nihil p contẽti onẽ.tercio de oĩmoda scitate:ibi. Itaq̃ charissimi. circa pmũ dicit. c Vt idẽ sapiatis.i.implẽto gaudij mei ẽ:vt idẽ sapiatis de fide:sapia eñ ꝓprie cognitio est de diuinis. fides aũt hz deũ .p obiecto sub rõne summi t veri bont.ñ q̃ fides sine charitate ẽ ifozmis.iõ sbdit. d Eandẽ|charitate hũtes. Charitas aũt facit hoies vn⁹ voluntatis.ido sbdit. e Vnanimes.t p pñs admonitẽ cõpati t cõgaudere:iõ sbdit. Idipm sentietes. f Nihil. Hic pñr monet philippenses de ꝑa hũilitate.t p facit ꝓpositũ.secũdo ad h induc̃t exemplũ:ibi. Hoc eñ sentite. Circa primuz dicit. f Nihil.supple faciatis. g Per contẽtionẽ.sic faciunt superbi. puer. xiij. Inẽ supbos sp iurgia sunt.

h Neq; per inanem gl̃am.que meritum aufert. Mat. v. Receperunt eñ mercedem suam. i Sed in hũilitate ꝑa t. Ve eñ hũiles semetipos indicãt alios inferiozes t sbditur cã. k Non que sua sunt t.q.d vere hũiles nõ considerant ꝓprias excellentias que possunt esse occasio ꝓprie elationis ñ excellentias alioz que sunt occasio hũilatõnis ꝓprie t honoratõis aliene.

l Hoc eñ hic consequenť inducit ad h exemplũ de hũilitate xpi q̃ est efficacissimũ. Et p ponit ei⁹ humiliatõnem. scdo oñdit eius exaltatõem:ibi. Propter q̃. Circa pmũ dicit. l Hoc eñ sentite in vobis t. id ẽ humilitate xpi habete iteriusi cozde: t nõ solũ exteri⁹ sicut hypocrite.

m Qui cũ i forma dei eẽt.i. vn⁹ in cẽtia cũ deo pfe ab eterno:q̃ forma deitatẽ nullo mõ ẽ mkipliabil. n Nõ rapinã arbitrat⁹ est eẽ se equalẽ deo.s. in ptẽ.nã in hoc nõ ẽ ũtitas molis ñ ꝓtulit dixit eñ Joh.v.ca. Quecũq; pf facit ipe filr t filius facit t hoc dicendo nõ fuit rapina.q̃ non vsurpauit sibi honorẽ alienũ ñ.ꝓprium: t per hoc eliditur error arrij dicentis xpm esse creaturã. o Sz semetipm exinaniuit.i. maxime hũiliauit cũ esset tant⁹ et talis. verũñ q̃ deitas inde nõ fuit passa aliq̃ detrimentũ. iõ sbdit p Formã fui accipies.i. hũanã naturã i vnitate suppositi in q̃ apparuit hũilis. q In similitudinẽ hominũ factus ẽtum ad naturã passibilẽ: nõ tñ ẽtuz ad culpam. r Et habitu inuentus vt homo. quia inter homines durit vitam cõem: Luce. vij. Venit filius hominis mãducans t bibens t. s Humiliauit semetipm ad dandum nobis exemplũ Joh. xiij. Exemplũ dedi vobis t. t Factus obediens. deo patri nõ solũ vsq; ad conuicia t verbera sed etiam. v Vsq; ad mortẽ. t nõ q̃ntũcunq; ñ vsq; ad mortẽ crucis cõtempsibilissimã t acerbissimã.

x Propter quod. Hic cõsequẽter oñdit exaltatiõnẽ xpi quã meruit per dictã humiliationem dicens.

y Propter quod t deus exaltauit illum in sua resurrectione t ascensione. glo: iam enim fuit corporis t exultatõnem eius ad celos meruit per suam passionẽ. nõ aũt gl̃iaz anime quã habuit ab instanti conceptionis sue.

z Et donauit illi nomen quod est super omne nomen. s. q̃ xps homo noiẽtur deus. licet enim hoc sibi datuz fuit ab instanti fue incarnatõnis fm rem. quia incarnatio fcta fuit in suppposito diuino. nõ tamen fm manifestatiõnez sed post resurrectionem eius t ascensionem per missionẽ spiritussancti t alia diuine virtutis opera declarata fuit ei⁹ diuinitas. t tũc dr nomẽ deitatis sibi datũ: eo mõ loquendi quo res fieri dr q̃n innotescit. a Vt in nomie iesu oẽ genu flectatur. i. q̃ omnes exhibeant ei reuerentiã angeli: homines t demones. b Et ois lingua cozpalis t spũalis. c Confiteatur. q̃ dñs iesus xps in gl̃ia est dei patris. fm deitatem est vna gl̃ia dei pris t filij. d Itaq̃. Hic cõsequẽter apls instruit philippẽs. de oĩmoda sanctitate. e Itaq̃ charissimi mei. lz eñ paulus diligeret oẽs fideles tamen istos diligebat dilectione speciali,

a Sicut semp obedistis mandatis ꝓphetis euangelicis
a tpe vie ꝙuersationis. c Nō in ꝑntia mei tm̄.i. melius
opamini in abūtia mea ꝙ̄ fecistis in ꝑntia: attendentes q̄
sp habetis deuz ꝑntem q̄ summe timend⁹ ⁊ reuerend⁹ est:
ideo subdit. f Cum
potiꝰ.tūnoz em̄ i coz
de facit tremorez in
corde. b Vram
salutē opamini. per
opa scē vite: ⁊ quia
opus meritoziū de-
pendet a deo:iō sub
dit. i De⁹ est em̄
do pax in nob velle
s.opus meritoziū.
k Et pficere.i ope.
l Pro bona volū-
tate.s.tua nō ꝓ nra:
nisi ex ꝑnti ingressum
sequit instinctū vo-
luntatis dine. Con-
sequēter oñdit mo-
dū faciendi bonum
dicens. m Dia
aūt facite sine mur-
muratoñib⁹ ⁊ra de-
um ⁊ hoiem: ꝙ̄ ma-
gis dulciter ꝓcedu-
te. n Et hesitatō
nib⁹. nullo mō du-
bitantes de divino.
subsidio vobis assi-
stente. o Vt sitꝭ
sine q̄rela. actiue et
passiue: ita patiēter
viuendo ꝙ̄ non mo
ueatis querelam de
alijs et sic innocen-
ter: vt alij nō conꝯ
rank de vob: iō sub
dūtur. p Et sim-
plices .i. sine plica
dolositatis.
q Filij dei. ꝓ adop-
tionē ⁊ uniratōem
r Et sine rephensi
one.i.sic ꝙ in vobis
nō appareat aliud rephensibile. ⁊ subdit vna cā cū dicit.
s In medio natōnis ꝓua. ⁊ ꝓ.i. infideliū quoꝝ plures cō
uertebant ad fidē xpi in ꝑmitiua eccia: ex bona ꝙuersatio
ne fidelīū int eos exūtiū.iō subdit. t Int̄ ḡs luce.si. lu.
in mōdo.vñ Gen.xv.ꝓ stellas celi intelligunt boni: ⁊ ꝓ pul
uere terre mali. sic ibidem plen⁹ fuit dictū. v Verbuz
vite ꝓnētes.i. doctrinā euāgelicā būtes: in corde credendo: ⁊ in ore docendo: ⁊ in ope adimplendo. x Ad glo
riā meā in die xpi.i. in die iudicij: iq̄ xp̄c veniet ad iudicā
dum. nā merita discipulox cedūt ad augmentū gl̄e doctō
rum: ꝓter qō doctoꝛib⁹ debet aureola. y Quia nō in
uacuū cucurri. ad terrā vram ꝓ ꝑdicatiōe fidei. z Neq̄
inua.labo.q̄ secut⁹ est in vob bonus fruct⁹. a Sz et si
emulor. deo ꝙ martyriū. b Sup sacri. ⁊ obse. fidei vīe.
q̄: sibi.s.xpo aī obtuli vos ꝙertendo. c Gaudeo ⁊ co
gratulor oib⁹ vob. q̄: nō solū crit ad gl̄iam meā: ꝙ̄ etiaz rꝯ
dundabit in vob. d Idipm.i. si tribulationes patianmi
martyrij. e Gaude. ⁊ ꝙgratulamini mihi. q̄: nō solū
b erit ad gl̄iaz vraz: ꝙ̄ ad augmentū gl̄e mee. f Spero
aūt. Postq̄ apl's instruxit Phil̄. ꝓ scipm cū scripto: b ꝑmittit eis nūciū mittē q̄ doceat eos vbo. Et dimidū i du
as ꝑs ꝙ duplicē nūciū: scīa: ibi. Necessariū āt. ꝙm̄ āt nū
cius q̄ exꝑmit b fuit timoth⁹: q̄ fuit apl̄o amicabilis: et
ad docendū idone⁹: de q̄ dicit. Spero aūt. ⁊ ꝑz. g Vt
ego bo.ant.sim.s.in dño ꝓsolatūs. h Cognitis q̄ circa
vos sunt. s. bono statu vr̄o ꝓ ei⁹ relatōez mihi cognito.
i Neminē em̄ habeo tam vnanimē. i. vn⁹ ment⁹ mecum
k Qui sincera affectōne ꝓ vob sollicit⁹ sit. vt in bono cō
firmemini ⁊ crescatis. l Dñs em̄ ꝙterunt q̄ sua sunt. i.
multi ꝑdicādo que-
runt tpale lucrū: ⁊ ē
hyꝑbole: sīc cum dr
oñs de ciuitate va-
dunt ad tale festum
cū tñ plures freque
ter remaneant.
m Nō q̄ iesu xp̄i.
i. honoꝛez diuinū et
salutē aiaꝝ: vt dictū
est ca. ꝑce. nō sic aūt
Timotheus.
n Exꝑimentū aūt
ei⁹ cognoscite. i. ꝙ expe
rientiā facti poteritꝭ
videre q̄ ita sit.
p Cum sīc patri fi
lius mecū seruiuit i
euāgelio. i. euāgelizā
ꝑdicauit: se mihi cō
somando q̄ nō q̄sti
ui vestra: sed vos.
p Hūc igit̄ spero
mittē ad vos. tanꝯ
idoneū. q Mox
vt videro q̄ circa me
sunt. i. cū videro op
portunitatē mittēdi
r Confido aūt i do
mino ꝛc. ptz ex b q̄
non asserujt supra. j
caplo iterū se venu
rū ad eos: ñq̄ b in-
tendebat suppositā
dei voluntate.
s Necessariū. Hic
exꝑimit scōs nunci
us cū dī. Necessariū
aūt eristimaui.
⁊ vestra salute.
t Epaphroditum
fratrem. religiosum
xp̄ianitatꝭ. v Et coopa. in ꝑdicatōe euāgelice veritatꝭ.
x Et ꝓmilto. meū. tpe adventꝭ. y Vīm aūt apl̄m
i. doctorē. z Et ministrū necessi. mee. q̄: mihi mīstrauit
necessaria in carcere. a Mittē ad vos. coroborādos ⁊
plen⁹ informandos. b Omniquide oñs vos desidera-
bat. videt ⁊ ꝓsolari. c Et mest⁹ erat. de vestra tristicia.
d Propterea q̄ audi. ll. infirmatū. ⁊ sic fuit in veritate.
e Vīq̄ ad mortē. i. periculū mortꝭ. f Sz de⁹ misert⁹
est ei⁹ eū sanando. g Etiā ⁊ mei ne tristicia sup tristiciam
hꝛez. s. tristicia de ei⁹ morte sup tristicia de ei⁹ infirmita
te. h Festinanter q̄ misi illū. s. ad vos timotheum. i Vt
viso eo iterū gaudeat. q. d. ꝓ⁹ gauisi eītis de sue sanitatꝭ
audita: ⁊ iterū gaudebit⁹ de viso. k Excipite itaq̄ illuꝫ
gaudēter ⁊ honorifice. l Qm̄ ꝓter opus xp̄i. i. vt face
ret op⁹ q̄s xp̄c fecit ⁊ docuit. q̄ venit ministrare ⁊ nō mini
strari Matth. xx. m Vīq̄ ad mortez accessit se mortis
periculis exponēdo: ⁊ b voluntarie. iō subdit. n Tra-
dens aiam suā. i. vitā suā. o Vt impleret id q̄ in vob
deerat. q. d. mūera dedistis. ꝓ sustentatōe mea. ñ deuob nō
fuit q̄ deferret mihi ⁊ ministraret: ⁊ ipe hoc adimpleuit.

Ad phil. ca. ij. vbi dī i postil. Nō rapinā arbitratus est.
Additio.

Hoc qd dicit. Nō arbitrat⁹ est se esse equalem deo. pōt
intelligi de xp̄o sm̄ humanitatē sm̄ quā ꝓprie cēt fa-

cere rapinam .i. non suū vsurpate si arbitrat⁹ fuisset se eē lem. xps em fm q̄ hō ē minor deo ipo testāte. Pat maior me est. t etiā minor angelo fm hūane nature passibilitatē de q̄. ps. Minorasti eū paulominus ab angelis. t fm hāc expositōem cōmendat būllitas xpi q cōgatōem ad superbiam angeli mali q̄ ls nō esset in forma dei. s. assumpt⁹ a deo in vnitate plone. volūit tñ se esse equalē de qua Esa. xuj. ca. Assimilabor altissimo. Ca. iij.

Ecetero frēs mei. Hec est tercia ps ptn cipalis in qua apostol⁹ reddit philippēs. cautos ꝫ deceptiōem pseudoapostolor. Et diuidit i duas ptes. nā p̄ circa hōs philippēs. horatur. scdo eos consolatur. ca. sequēti. Prima in duas: p̄mittit breuē pfatōnem. scdo. psequit suaz intentionē ibi. Videte. Circa primū dicit. a De cetero frātres mei. xpiana religione.

b Gaudete. de vestra cōuersione ad deū. c Eadē scribere vob. q̄. s. scripsi alijs ecclijs de cessatone legaliū ad cauendū doctrinā pseudo apl̄or q̄ docēt contrariū: ō hoc em scripserat alijs ecclesijs. vt ps in p̄cedētib⁹ epl̄is. d Mihi quidē nō pigrū est. supple q: sollicit⁹ sum de vestra salute. e Vob aūt necessariū. vt caueatis a decepcōib⁹ eor. f Videte Hic psequit intentū ostendens euacuatōem legaliū. p̄ rōe: scdo excplo: ibi. Stigs. Circa primū dicit. f Videte canes. i. attendite pseudo apl̄os quos noiat canes: eo q̄ contra veros apl̄os vbis detractōnjs t mendacib⁹ t morda cibus vtebant. g Malos operarios. q: p obseruatōes legaliū quā asserebāt ad salutē necessariā veritatē euangelij euertere nitebant. h Videte cisionē. i. circūcisionē quā derisorie sic noiat: eo q̄ ad nihilū valet: ſ magz nocet: q: nō est nisi violenta absciſio pelliculę: t subdit cā huj⁹. i Nos em. xpiani. k Sum⁹ circūcisio. i. circūcisi circūcisione vera: circūcisio em carnalis fuit figura circūcisionis spūalis p quā auferunt pcā que ē baptism⁹ auferēs penam t culpā. ꝫter quod succedit circūcisioni: sicut pfectum imperfecto: t auferentes eam: sicut veritas vmbraz t figuram. ideo subdit. l Qui spū deo seruim⁹ t nō carne em. m Et gloriamur in xpo iesu. cui sumus icorporati per baptismum. n Non in carne. i. in carnali circūcisione. o Fiduciam hītes. cōsequende salutis per eam. scz per circūcisionē spūalem. p Q̄q̄ et ego habeam confidentiā in carne. i. confidere possem in carnali circūcisione: si de ea esset confidendū: eo q̄ sic circūcisus sum. q Siquis. Consequēter apl̄s ostēdit propositū exemplo t p̄ se ꝫponit in exēplū: scdo philippenses inducit ad imitandū: ibi. Imitatores mei. prima adhuc in duas q: primo exemplo sui cessationē legaliū declarat. scdo de mō loq̄ndi se excusat: ibi. Non q̄ iam. Circa primū ostendit apl̄us ante conuersionem suam p̄o legalibus multū se zelasse t post conuersionem eam viriliter impugnasse: quod nullo modo fecisset nisi euacuationē eoz per xpm certitudinaliter cognouisset. dicit ergo. q Siquis alius &c. a ps ex dictis ira vsq̄ ibi. r Scōm legem pharisęus. i. de secta pharisęorum. erant enim tunc apud iudeos tres sectę: vt dicit Josephus antiquitatum lib. xviij. scz saduceorum: qui negabant spm t angelum t per consequēs resurrectionē: t pharisęorum: qui confitebant vtrūq; t essenorū: qui similiter alias hominū immortales confitebantur vtentes. q. religiosi: habentes omnia in ꝓmiſi. s Secundū emulationē id est zelum legis. o t Persequns ecclesiam dei. vt ps Act. viij. t. ix. v Secūdū iusticiā que i lege est. i. que est imperfecta: nō ei iustificabat apud deum ſ apud homines ſicut iusticia politica: sicut declaratus fuit. Hoſn. iij. t. iiij. x Sine querela. i. sine clamore de me facto p legis transgressione. y Sz que. mi. sue. lu. fm estimationē meā aū meā conuersionem 5 Hec ar. sum. pt⁹ conuersionē meaz. 5 Propt xpm detrimenta. i. virtutis t gre impedimēta: q: dicē q̄ legalia habent adhuc cursum suū. est dicere xpm nondū venisse. nō figura cessat aduentente veritate. a Verūtñ existimo omnia. illa legalia. b Detrimentū esse. saluq̄ ex alia cā que subditur cū dr. c Propter emi. sci. hic. xpi. i. ꝓpter euangelicam doctrinā a xpo traditam quē supeminet omni doctrine alteri: nō solū pbice. sed etiā doctrineve. te. cui comparatur: sicut perfecto imperfectū: nec pōt plures seruari cū legalib⁹. d Propter quē. s. xpm. e Dia detrimentū feci. i. reputaui. f Et arbitror vt stercora. inquantia p culpam sine qua saluari non possunt: post publicationē euangelij. g Vt xpm lucrifaciā. i. habeam ips in premium. h Et vt inueniar in illo incorporatus per fidem charitate formatā. i Nō bns meā iusticiā que ex lege est. quā dicit suā: eo q̄ fuit nutritus in illa. k Sed illā que ex fide est iesu xpi. que facit dignū vita eterna. l Ad cognoscendū illū in pñti p speculū t in enigmate: t in futuro facie ad faciē. m Et virtutē resurrectiōis ei⁹ cognoscēdo eā vt cām effectiuā nře resurrectiōis future. n Et societatē passionis illi⁹. in pñti nō formidādā: ſ magis amplectandā. o Configurat⁹ morti ei⁹. i. vt assimiler ei in passione. t p̄ phs associer ei in corpis t aie glificatōe. iō subdit. p Siquo mō occurrā ad resurrectionem q̄ est ex mortuis. que erit ad vitā imortalez. q Non q̄. Cm apl̄s dicit plura de se primēta ad excellētiā vite. posset aliqs credē q̄ dicēt se totaliē ꝓfectū ꝫtū ad meritū. qō nō est vez q: hō pt sp crescere in merito ꝺdiu est in vita p̄senti vnde dicit hic glo. Nemo fidelitū t si multū ꝓficeret dicat sufficit mihi: qui em hoc dicit erit de via ante finem ideo apostolus se excusando de modo loquendi pmisso confitetur se nondum perfectionē affectuum. d.

q Non q̄ iam accep. erim. perfectionē meriti. non enim conuenienter potest intelligi de acceptōne primij. q: manifestum erat ad sensus q̄ erat in hac vita multis miserijs subiecta. r Sequor aūt. ihm xpm procedēdo ad eum per meritum s Si quomō comphendā. i. aliqualiter appropinquem ad perfectionem meriti prout potest fieri in vita mortali.

t In quo cōprehēsus sum. i. ꝓpter qō cōprehēsus sū ad fidē sine q̄ impossibile est placere deo: Heb. xi. nec ꝑ nīs attingere ad pfectionē meriti. v Ih̄u xp̄o iesu. q̄ me vocauit ad fidē ipaz actualiter impugnantē. ꝓpter qō ꝟ vocatio dī cōprehēsio dic: sicut cōprehēdit aduersant⁹ i bello t sibi subijcitur.

x Frēs ego me nō ar. cōp. i. ad pfectōez meritī simpliciter puenisse. y Vnū aūt supple est qō de me assero. z Que q̄dē re. sunt obliui. i. legalia t frena q̄ dimisi. a Ad eā do q̄ po. sunt. i. celestia bona q̄ sūt ꝓa terrenis dignitate t duratōne. bonū em̄ qō expectat in celestib⁹ est ipe de⁹. b Extendēs meipm. p cō natū li. ar. in augmē tuz meriti. c Ad destī. pse. i. ad pmiū mihi a deo ordinatū finaliter pſequēdū: iō subdit. d Ad bz auiū su. vo. in xp̄o ihu. i. p ihm xp̄m p quē tanq̄ p mediatorē vocamur ad celeste pmiū: vel In xp̄o ihu. q. i ipo cōsistit beatitudo. naz beati reficiūt interi⁹ i aspectu sue deitatis: t exteri⁹ i aspectū sue hūanitatis: fm q̄ dicit Aug. sup Jo. e Quicū q̄ pfe. su. i. in statu pfectōis cuiuscūq; di erat Paul⁹ t alij apli t doctores t curati. f Hoc sentiam⁹. i. q̄ null⁹ no strū est simplicit pfect⁹ i via. g Et sīd alit sapit⁹. hoc exponit duplicit: vno mō in malo. sic g Et sīd aliter sa. renēdo ꝓtrariū. h Et hoc vo. deus reue. i. manifeste vobis oīdet nō ē verū in iudicio vel añ p gr̄az suā ab error̄e vos reuocādo. Alio mō in bono: sic g Et sīd alit sa. i. sīd aliud ꝓmēs ad cultū dei: t ad pfectiōis statum vos cognoscere contigerit. h Et ꝟ deus vo. reue. q. d. sciatis q̄ ꝟ nō ꝓuenit ex intelligētia vīa: ꝟ ex reuelatiōe diuina. t ꝟ expositio videt magis cōsona ipse sequēti: cuz dicit. i Verūtn ad qō puenim⁹. i. q̄m ad veritatē quā circa pdicta tā cognouim⁹: supple necesse ē. k Vt idē sapiam⁹. in mēte: l Et in eadē p. regula. in ope: vt nullū sit scisma i cor̄e eccl̄ie. m Imitatores mei. Postq̄ aplus ꝓposuit se i exemplū. Hic p̄īr inducit phil. ad cū imitandū. d. imitatores mei estote. in pdictis. n Et ob seruate eos. i. attēdite diligēter: vt vos ei cōformetis.

o Qui ita ambulant. de virtute in virtutē. p Sicut habetis formā nr̄az. viuēdi vobis tradita exēplo: verbo t scpto. q Multi. n. ambulāt. via puersa. r Quos sepe dicebā vo. cū cēm p̄īs vobiscū. s Nūc aūt t flēs ꝑ culpis cor̄. t Dico: supple esse. v Inimicos crucis xp̄i. q. ꝓrariat cor̄ carnaliter. Quor̄ finis interitus sēs eternꝰ. x Quor̄ de⁹ vēter est. q. studēt ei sarisfacē i oibus. y Et glōia. de tali carnalitate. z In cōfusione ipsor̄. i. erit eis cōfusibilis. a Qui terre. sapiūt tm modo t nō celestia. b Nr̄a aūt cōuersatio in celis est. q ispē charitate formatā: q. sicut dicit Aug⁹. Hia q̄ est pncipalis ps hois: veri⁹ē vbi amat q̄ vbi animat. t q̄m post iudiciū sancti erūt in celis: nō solū in aia sīe mō: ꝟ etiā in cor̄e glorioso: iō sequit. c Vñ etiā saluatorē expectamus. venturū ad iudiciū. d Qui reformabit cor̄⁹. in generali resurrectiōe. e Hūiliatis nr̄e. nā mō nobis est humiliatiōis occasio: eo q̄ est cor̄uptibile t putrefactibile: t corrodet vermib⁹ t cineres resoluet. f Cōfiguratū. cūc. g Corpori claritatis sue. q. sancti resurgent in cor̄e glorioso: sic t xp̄s. vna aūt dos glorioſi cor poris ē claritas: sicut dictū fuit. j. Cor. xv. Et q̄m ꝟ resurrectio fiet virtute dei infinita: sicut t creatio: ideo subdit.

h Scōm opatiōez id ē virtutē quā subijcere sibi oia. p creationē em̄ oia sibi sūt subiecta: q. de nihilo facta t nisi cō seruarent a deo oia in nihilū redigerēt. Capitulū. iij.

a Itaq; frēs mei charissimi t desiderātissimi gaudiū meū t corona mea: sic state in dño charissimi. Euchodiā rogo t syntycen deprecor: idipm sapere in dño. Etiā rogo t te germane compar: adiuua illas que mecum laborauerunt in euangelio cum clemente t ceteris adiutorib⁹ meis quorum nomina sunt in libro vite. Gaudete in dño

Itaq; fratres mei charissimi. Postq̄ aplus philippēs. cautos reddidit. hic p̄īr ad cor̄ cōsolatiōs se ꝑuertit. Et diuidit i duas ptes: q. primo eos cōsolat. scōo de eor̄ liberalitate gratulat: ibi. Gauisus sum. Prīa in duas q. ꝑmo firmat eos ꝑ patientiā. scōo. ꝓuocat ad spūalē letitiā ibi. Gaudete i dño. Prima adhuc i duas: q. ꝑmo facit qō dictum est ꝑ seipm. scōo ꝑ amicū: ibi. Et rogo. sicut em̄ dictū fuit supra. j. ca. philippen. ꝑ xp̄o fuerāt in tribulatiōe: iōo indigebāt consolatiōe: quā eis exhibet aplus: ꝑmo generaliter. d. a Itaq; frātres mei charissimi. i. mihi ꝑcari dilectiōe spāli. b Et desideratissimi. q. desiderabat eos videre adhuc cor̄aliter in via: t eternalit in patria. c Gaudiū meū. de vīo ꝓfectu.

d Et de corona mea. doctor⁹ em̄ debet gloria specialis q̄ a sanctis dī aureola. e Sic stare. firmi ꝟ tribulatiōes hui⁹ mūdi. f In dño. ita q̄ ab eo nullo mō euellamini. scōo ꝓtrat duas psonas spāliter. d. g Eucho diam rogo t syntycen deprecor: idipm sapere in dño. id est firmiter stare: due erant matrone quas aplus specialiter cōfortat. tum ꝓpter fragilitatē sexus. mm q. ministrauerant necessaria sibi t aliis p̄dicatorib⁹: vt ostēderet se gratum. h Etiā rogo. Hic ꝓsequēter cōfirmat philippē. ꝑ amicū de hoc devote rogans q̄ dicens: Etiā rogo et te germane: nomē ꝓprium est. i Compar. i. coadiutor mei⁹ in predicatiōe. k Adiuua illas. f. mulieres dictas mis sermonibus cōfortando. l Que mecū laborauerūt in euāgelio. i. in p̄dicatiōe euāgelij necessaria ministrando: t nō solum mihi sed t sociis meis: de quibus subditur. m Cum clemēte t ceteris coadiutorib⁹ meis. in p̄dicatione. n Quor̄ noīa sunt i libro vite. est aūt liber vite idē q̄ p̄destinatio diuina: q̄ dicit liber eo q̄ in mēte diuina numer⁹ electorū est firmiter descriptus vel dispositus t hec est descriptio simplicit. Oz aūt illi dī essent sic scripti fortitan aplus habuit ꝑ diuinā reuelationē. Illo mō dicit alios scriptos in libro vite fm̄ ꝓsentē iustitiā: a quā tū ꝓtingit aliqn decidere: t hec est descriptio fm̄ q̄d. apl's aūt per bona opa istor̄ que videbat: estimare debebat q̄ essent in gratia: t sic loquit in ꝓposito nisi ꝑ reuelationē habuerit q̄ essent simplicit scripti in libro vite. o Gaudete. Hic ꝓsiter inducit philippē. ad spūalem letitiā. t secūdo ad boni opis ꝑseuerantiā ex quib⁹ orit hec letitia: ibi. Decetero frātres. Circa p. nū dicit. o Gaudete in

domino.non in mũdo. q Iter̃ dico gaudete.ad maiorẽ inductionẽ. r No destia vestra.in cõuersatiõe ꝛ vita. s Nota sit omnib⁹ homib⁹,vt boni melioꝛes fiant exemplo vestri:ꝛ mali ad bonũ cõuertant. t ꝛ qꝛ nimia sollicitudo tpalium impedit spũale gaudiũ:iõ subdit. v Nihil solliciti sitis.supflue: nõ oportet sollicitari õ necessaꝛijs:aliꝫ videtur tentatio dei.

x Sed in oi oone ẽ. Hic ponũt quatuoꝛ oõnis partes. oportet ẽm in oꝛãdo pmo ad deũ accedẽ p mẽtis elevationẽ: ꝛ b vocat oõ que ẽ ascẽsus mẽtis i deũ scõo reqrit aliqd determinate ꝓponere: saltẽ verbo mẽtali. c hoc vocat petitio: ꝓpter hoc dicit hic. y Petitiões vĩe in no.apud deũ. aliqd determiate ꝓponẽs. tercio qꝛ ꝓponens se disponat: vt exaudiri mereat: ꝛ b vocat gr̃aꝝactio. p b ẽm qꝛ aliqs gratũ se ostendit de bñficijs acceptis merek recipere potiora.q̃nto qꝛ exprimat illũ p qõ oõ fũ exaudibil ex pte dei qõ ẽ eius sanctitas: ꝛ hoc vocat obsecratio: sicut cũ dicim⁹: p natiuitatẽ tuã.i.n.

p Semper.actu vel habitu. q Iterꝫ dico gaudete.ad maiorẽ inductionẽ. r Modestia vra nota sit oibus. Dñs em̃ ꝓpe est: Nihil solliciti sitis hominib⁹ x sed in omi oone ꝛ obserua y tiõe cũ gratiarũactiõe petiões vre innotescãt apud z deũ. Et pax dei q̃ exuperat a omnẽ sensuz custodiat corda vra ꝛ intelligẽtias vras b in xpo iesu. Becctero frẽs c quecũq; sũt vera: quecũq; d pudica:quecũq; iusta: que e cũq; sancta: quecũq; amabilia: quecũq; bone fame: f siqua virt⁹:siqua laus disciplineꝫ: hec cogitate:que ꝛ didicistis ꝛ acceꝑistis ꝛ audistis ꝛ vidistis i me. g Hec agite: ꝛ de⁹ pacis erit vobiscũ: h gauisus sum autẽ in domino vehemẽter:qm̃ tandem aliqn̄ reflouisti:iõ me sentire: sicut ꝛ sentiebatis. i Occupati autẽ eratis. k Non quasi ꝓpter penuriã dico. l Ego enim didici in quibus sum sufficiens esse

m Scio ꝛ hũiliari: scio ꝛ abũdare. n Ubiq;,ꝛ in oib⁹ instituꝫ sum:ꝛ satiari ꝛ esurire ꝛ abundare ꝛ penuriã pati. o Omnia possum: in eo q̃ me confoꝛtat. p Verũtamen bene fecistis: cõmunicantes tribulationi mee. q Scitis aũt ꝛ vos philippẽses r qꝛ in principio euangelij: qñ ꝓfectus sum a macedonia: nulla mihi ecclesia cõmunicauit i rõne dati ꝛ accepti: nisi vos soli: s quia et thessalonicã semel ꝛ bis in vsum mihi misistis. t Non qꝛ quero datum:sed requiro fructum abundantem in rõne vestra. u Habeo autem oĩa:et abundo. v Repletus sum acceptis ab epaphrodito:que misistis in odorẽ suauitatis hostiã acceptaz placentẽ deo. w Deus autez meus impleat omne desiderium vestrũ sm diuitias suas in gloria in xpo iesu. x Deo aũt ꝛ patri nr̃o gloria

semp: iterũ dico gaudete. Modestia vra nota sit oibus. Dñs em̃ ꝓpe est: Nihil solliciti sitis hominib⁹ sed in omi oõne ꝛ obserua tiõe cũ gratiarũactiõe petiões vre innotescãt apud deũ. Et pax dei q̃ exuperat omnẽ sensuz custodiat corda vra ꝛ intelligẽtias vras in xpo iesu. Becctero frẽs quecũq; sũt vera: quecũq; pudica:quecũq; iusta: que cũq; sancta: quecũq; amabilia: quecũq; bone fame: siqua virt⁹:siqua laus disciplineꝫ: hec cogitate:que ꝛ didicistis ꝛ acceꝑistis ꝛ audistis ꝛ vidistis i me. Hec agite: ꝛ de⁹ pacis erit vobiscũ: gauisus sum autẽ in domino vehemẽter:qm̃ tandem aliqn̄ reflouisti:ꝓ me sentire: sicut ꝛ sentiebatis. Occupati autẽ eratis. Non quasi ꝓpter penuriã dico. Ego enim didici in quibus sum sufficiens esse

Scio ꝛ hũiliari: scio ꝛ abũdare. Ubiq;,ꝛ in oib⁹ instituꝫ sum:ꝛ satiari ꝛ esurire ꝛ abundare ꝛ penuriã pati. Omnia possum: in eo q̃ me confoꝛtat. Verũtamen bene fecistis: cõmunicantes tribulationi mee. Scitis aũt ꝛ vos philippẽses qꝛ in principio euangelij: qñ ꝓfectus sum a macedonia: nulla mihi ecclesia cõmunicauit i rõne dati ꝛ accepti: nisi vos soli: quia et thessalonicã semel ꝛ bis in vsum mihi misistis. Non qꝛ quero datum:sed requiro fructum abundantem in rõne vestra. Habeo autem oĩa:et abundo. Repletus sum acceptis ab epaphrodito:que misistis in odorẽ suauitatis hostiã acceptaz placentẽ deo. Deus autez meus impleat omne desiderium vestrũ sm diuitias suas in gloria in xpo iesu. Deo aũt ꝛ patri nr̃o gloria

quasi ꝓpter penuriã dico. Ego enim didici in quibus sum sufficiens esse vel aduersa bñ se hz.cñ bñ sit multo melꝰ ꝓ ꝛute a deo infusũ q̃ ꝓ ꝛute ex actib⁹ acqsitũ:iõ subdit aplꝰ. n In eo q̃ me cõfoꝛtat.i.ꝓ ipm deũ. o Verũtn̄ bñ fe.mihi vobis p Cõmunicãtes tribulatiõi mee.i.mittẽtes mihi subsidiũ tpale detento in carcere. q Scitis aũt ꝛ vos philippen.ꝓ ea que vidistis vel audistis. r Qꝛ in ꝓncipio euãgelij.i.qñ vobis ꝓdicare euangeliũ incepi. s Nulla mihi eccl̃a cõcauit in rõne dati ꝛ accepti. rõnale em̃ ẽ vt accipiẽtes spũalia a ꝓdicatoꝛib⁹:deat eis tempoꝛalia. t Nisi vos soli.ꝛ in hoc cõmendat coꝛ liberalitatẽ ꝓ ceteris. v Quia ꝛ thessalonicã semel ꝛ bis in vsuz misistis.s.bona vestra:in quib⁹ ego ꝛ ꝓdicatoꝛes alij debem⁹ quereꝛe:nõ supfluum: sed ad necessariũ vsum. x Nõ quia quero datum.ꝓncipaliter. y Sed requiro fructum abundantẽ in rõne vestra.id est meritũ ex pte vie: quod dicit fructus abundanꝺ:quia ducit ad vitam beatã z Habeo autem omnia.que misistis mihi.

a Et abundo.nõ solum ꝓ mihi necessarijs:sed etiã ꝓ b necessitatibus alioꝝ. Acceptis ab epaphrodito que misistis ꝓ eum in odoꝛẽ suauitatis ꝛc.nam elemosyna est hostia deo acceptissima.ꝛ qꝛ de beneficio regratiandũ est benefactoꝛi:iõ subdit. c Deus aũt impleat oñe desiderii vestrum.sicut in ꝛepleuistis. d Scõm̃ diuitias suas in gloria sua.reddendo vobis ꝓ talibus eterna.

e In christo iesu. id est per iesum christũ meditatoꝛẽ dei et hominũ.ꝛ qꝛ cui⁹libet boni deus est ꝓncipalis actoꝛ: ideo consequẽter gratias agit ei dicens: Deo autẽ et patri nostro gloria ꝛc.

f Salutate. Hic vltimo ponit huius epłe conclusio p salutationē cū dicit: Salutate omnē sanctū in xpo iesu. id est sanctificatū p baptismū ibu xpi. g Salutāt vos qui mecū sunt fratres. mihi mīstrātes ꝛ p tpe pdicantes. h Salutāt vos oēs sancti. i. xpiani generalit. i Maxime aūt qui de domo cesaris sunt. p̄ innuit q̄ illi spālem affectū habebant ad philippenses.
k Gra dñi nr̄i ihu xpi cū spū vr̄o. supple sit ꝛ maneat semper: Amen.

Incipit postilla sup epistolam ad colossenses.

Paulus apostol⁹. Incipis epła ad colossenses que diuidit i tres ptes. in salutatiōnē ꝛ pfectionem ibi. Gras agimus. ꝛ cōclusionē: quarto capitulo: ibi. Que circa me sūt. In prima pte exponunt p sone salutātes: et secūdo psone salutate ibi. His q̄ sūt colossis. ꝛ bona eis optata: ibi. Gratia vobis ꝛc. ꝛ patz sentētia ex dictis pluries in p̄cipijs aliaꝝ epłarū.
b Gratias agim⁹. Hic incipit epła p̄secutio. Circa quam sciendū: q̄ aplus nō pdicauit colossēsibus psonalit: vt pz i prologo Hiero. sed p discipulos suos archippū et epaphrā: et postea inducebāt a pseudoaplis ad recipiendū legalia cū euangelio: ꝓter q̄ aplus q̄ i ptib⁹ illis erat valde famosus scripsit eis ipos a legalibus retrahēdo: ꝛ in fide ac moribus solidando. Et diuidit in tres partes: q: ꝑmo inducit eos ad tenendū firmiter euāgeliū veritatē. scōo ad p̄cauēdum pseudoaplox falsitatē: ca. sequēti. tercio ad p̄mūniendū vite sanctitatē ca. iij. ꝑma in duas: q: ꝑmo vt ꝓba sua melius recipiant: ostēdit se eis benivolū. secūdo inducit eos ad pure tenendū xpi euāgelium: ibi. Qui est imago. p̄imū aūt facit duplicit. s. agēdo gratias de bona eox inchoatione. secūdo orādo denote ꝓ meliori cōsummatione ibi. Ideo ꝛ vos. Circa p̄imū dicit: b Gratias agim⁹ deo ꝛ patri do. no. ihu xpo semp. i. omnib⁹ horis ad orandum deputatis. c Audientes. p epaphram: vt habet infra. d Fidem vestrā in xpo iesu. que est fundamentū spūalis edificij. ꝛ q: fides sine opibus mortua ē: Jac. ij. ideo sequit. e Et dilectionē ꝛc. i. opa charitatis que exercetis erga omnes fideles: nō ꝓ cōmodo terreno: sed celesti ꝑmio: ideo sequit. f Propter spem ꝛc. quā audistis in ꝓbo veri. euā. q̄ nō ꝑmittit bona terrena: sicut lex vetus: sed celestia vt patz ex decursu ipius. g Q̄ puenit ad vos. p̄ pdicationē discipulox meox. h Sic ꝛ in vniuerso mūdo est. nā a tpe aplox pdicatū fuit euāgeliū p orbē terrarū sicut declarauī plenē sup illud ps. xviij. In omnē terrā exiuit ꝛc. ꝛ dicit⁹ replicauī sup epistolā ad Ro. x. vbi h̄ autoritas allegat.
i Et fructificat et crescit in alijs gentilib⁹: sicut i vobis. s. fructificat. k Ex ea die qua audistis credendo. cetera patent ex łra. l Jō ꝛ nos. Hic p̄mittit apostol⁹ oñdit se benivolū colossēsibus orādo p eox felici ꝓsummatione. d. Ideo ꝛ nos ex q̄ die audi. vestrū bonum p̄ncipiū.
m Nō cessa. p vo. orantes. mente.
n Postulātes. ore
o Vt simple. agni. volun. eius. i. vt plenius diuinā voluntatem cognoscatis.
p In omni sapiētia. q̄tū ad cognitionē rerū ad vitā actiuam ptinentium.
q Et intellectu spiritali. q̄tū ad cognitionē spūaliū ad cōtēplationē ptinētiū.
r Ambulet⁹ digne p vīa hui⁹ vite ad patriā. s Deo p eis placētes. in speculabilibus ꝛ opabilib⁹
t In omni ope bono fructificātes. i. ō bono in meli⁹. p̄ficientes q̄tū ad actiuā vitā. v Et crescētes in scia dei. q̄tū ad cōtemplatiuā.
x In omi fortitudine. s. morali ꝛ intellectuali. y Cōfortati fz ꝛc. b addit ad ostendendū q̄ nō loquit de virtutib⁹ politicis: ꝛ infusis: que dant a deo cū gratia ꝛ per cū similiter augmentant. z In omni patientia. p aduersationū tolerantiā. a Et longanimitate. p certam p̄mioꝝ expectationē. b Gratias agentes deo ꝛ patri. qui dignos nos gentiles ꝛ iudeos indifferenter.
c Fecit per gratiā baptismalē. d In parte sortis ꝛc. quia gratia baptismalis dignum facit hereditate eterna: que habet in clara dei visione. e Qui eripuit nos de potestate tenebraꝝ. i. de potestate inimici ꝑ mortē filij sui
f Et transtulit in regnū filij. quia eripiendo nos de regno ꝛ potestate dyaboli. reponit nos in regnū filij sui: q̄ regnat hic in fidelibus p̄ gratiā: ꝛ in beatis per gloriam.
g Dilectionis sue. p hoc nō est intelligendū q̄ filius p̄cedat a spūsancto qui est amor: seu dilectio: sed dicitur filius dilectionis paterne: inquātum pater summe diligit ipm: ꝛ nos p eum. h In quo. id est p quem. i Habemus redemptionē a potestate dyaboli. k Et remissionē peccatoꝝ. p sacramēta baptismi ꝛ penitētie q̄ habet

efficaciā a passiōe xp̄i. l Qui est imago. Postq̄ apl's oñdit se beniuolū colossēsib⁹. Hic ꝓiter inducit eos ad tenendū firmit euāgelij veritatē. Et diuidit in tres ptes: q̄ primo declarat auctes euāgelij. secūdo inuitat ad firmiter adherendū ei: ibi. Et vos cū effetis. tercio rūdet tacite questioni: ibi. Cui⁹ fact⁹ sum. autoritatē p̄dō euāgelij declarat p excellētias autoris ih̄u⁹. s. xp̄i cui⁹ excellētias triplicit declarat: p̄ in cōparatiōe ad patrē suū. secūdo ad totū vniuersum: ibi. Q̄m i ipo. tercio ad corpus ei⁹ mysticū: ibi. Et ipse est caput. Circa p̄mū ad p̄mum declarat duas excellētias xp̄i. p̄ia est: q̄ ē imago p̄ris. id ē expressa similitudo ipius ꝑs deitatem. Sciendū tñ q̄ imago alicuius p̄t dici duplicit. vno mō naturalit: sicut in būanis filius dī imago patris: q̄ procedit ab eo p modū nature et eadē specie. Alio mō artificialit: sicut imago herculis est i lapide. primo mō xp̄s est imago dei patris: tū in idētitate numerali nature: q̄ diuina nā nō est multiplicabilis creatura aūt intellectualis ē imago dei in nā aliena. et sic nō est ꝓprie eius imago: sed magis ad eius imaginem.

m Primogenit⁹ oīs creature. i. ignit⁹ ante oēm creaturā: q̄ generatio filij a patre ē eterna: p̄ductio aūt creature est tp̄alis q̄ p̄t dici large generatio: eo mō quo de⁹ dī pater oīm p creationē. n Q̄m in ipo. Hic ꝓiter ponit excellētias xp̄i: q̄tū ad totū vniuersum. nā oīa p̄existunt in eo: sicut in cā exemplari: ō dicit. n Q̄m in ipo cōdita sunt vniuersa. i. visposita. oēs eñ creature compant ad deū: sicut artificiata ad artificē: Sap. vij. Omnū eñ est artifex. artificiatū vo est ꝑfus in cōceptu artificis q̄ in effectu: dom⁹ eñ extra fit a domo intra. vij. Metha. filij aūt in diuinis ē cōceptus et verbū patris: et ideo oēs creature in ipo p̄existunt exemplarit ab eterno: q̄ nulla nouitas ē in deo. o Visibilia. q̄tū ad creaturas corpales. p Inuisibilia. q̄tuz ad spūales. q Sive throni sive dñationes. exp̄mit q̄uor ordines angelor: quor primus est de supma hierarchia. secūd⁹ et quart⁹ de media. tercius do de infima. et p hoc intelligunt alij ordines q̄ oēs p̄existunt in deo: sicut in exemplari: et sit in p̄existit in eo: sicut in cā efficiēte: et in eo quiescūt: sicut i fine: Prouerb. xvj. Vniuersa ꝓpter semetipm repatus est dñs: ō ibidē r Dia p ipm. i. qui est littera. Dia p ipm. sup. creata sūt efficiēter. s Et in ipo. supple quiescūt finaliter. t Et ipe est ante oēs. s. creaturas q̄s p̄cedit duratiōe et dignitate. v Et oia in ipo p̄stant. q̄ p ipm oia p̄seruant in esse sicut de nihilo creata sunt: sic in nihilū redigerent: nisi p ipm manuteneret. x Et ipe est caput. Hic ꝓiter ponunt excellētie xp̄i q̄tū ad corpus mysticū eius: cū dicit Et ipe est caput corpis ecclie. influēs sensum et motū sm vitā gr̄e: Jo. j. De plenitudine eius oēs nos accepimus gratiā p̄ gratiā. y Qui ē p̄n. p̄mogenitus ex mortuis. licz eñ aliqui resurrexerūt a morte ante xp̄m: vt Lazarus et plures alij. illa tñ nō fuit p̄fecta resurrectio: q̄ resurrexerunt ad vitā mortalē q̄ magis dī mors q̄ vita: q̄ est quedā tendētia ad mortē: vñ illi postea mortui sunt: ꝙ xp̄s ꝓmus surrexit ad vitā imortalē q̄ est p̄fecta resurrectio et vera. z ḡa ꝓmū in aliquo genere est cā aliox: ō resurrectio xp̄i ē cā

1 catatorū. Qui ē imago dei
m inuisibilis ꝓmogenit⁹ oīs
n creature: q̄m in ipso cōdita
sunt vniuersa i celis et i terra visibilia et inuisibilia: sive
q throni sive dominatiōes:
sive p̄ncipatus sive p̄tates
r oia p ipsum et in ipo creata
s sunt. Et ipse est ante oīes
t et oia in ipo cōstant. Et ipe
v ē caput corpis ecclie: qui ē
principiuz ꝓmogenitus ex
x mortuis vt sit in omib⁹ ipe
a primatū tenēs. Quia i ipo
b c cōplacuit omnē plenitudinē inhabitare: et p eum re
f cōciliari oia in ipm: pacificans p sanguinē crucis ei⁹
g sive que in terris sive que i
i celis sunt. Et vos cū essetz
k aliq̄n alienati et inimici sen
l m su i opibus malis: nūc aūt
n o recōciliauit i corpe carnis
q eius p mortē exhibere vos
r s sanctos et imaculatos et ir
t reprehēsibiles coz̄a ipo: si tñ
x permanetis in fide fundati et
y stabiles et imobiles a spe
z euangelij q̄ audistis: q̄
ꝑdicatū est in vniuersa crea
a tura que sub celo est: cui⁹
b factus sum ego paul⁹ mini
c ster: qui nūc gaudeo in pas
d sionib⁹ p vob: et adimpleo

nre resurrectionis: ꝓpter q̄s dī hic. Principiū ꝓmogenit. ex mortuis. z Vt sit in oib⁹ ipe ꝓmatū tenēs. nō solū respectu hoim: q̄ etiā o im angelor: tū ꝓpter plenitudinē gr̄e q̄ data ē ei nō ad mēsurā: Jo. iij. Angelis aūt ad mensurā data ē. tū q: licz hūana nā xp̄i sm se accepta sit inferior angelica: ꝓpter q̄s dī xp̄s ad angel⁹ minorat⁹: p̄s. viij. tū inq̄ntū est vnita diuinitati i supposito filij excellētior: et effectiua: ideo subdit.

a Quia in ipo. scz hoie xp̄o. b Cōplacuit. toti trinitati c Hēm plenitudinē. s. gr̄e. d Inhabitare. illa eñ plenitudo data fuit a tota trinitate: sm excellētiā aūt vnionis sic exponit. a Quia in ipo. homie xp̄o. b Cōplacuit. filio dei. c Hēm plenitudinē inhabitare id est sm plenitudinē sue deitatis: q: filiū fil⁹ ē incarnat⁹: licz hāc incarnatiōez tota trinitas fecerit. e Et p eū recō. oia in ipm. deū patrē. f Pacificās p sang. crucis ei⁹. fuit sufficientissima ad satisfaciendū p oib⁹: ō subdit. g Sive q̄ in terra sunt q̄tū ad boies. h Sive q̄ in celis. q̄tū ad angelos nō tñ sic intelligēdo q̄ peccatū angeli sit finaliter remissibile p passionē xp̄i: vt credit Origenes: q̄ p passionē xp̄i coz societas restaurat: p h̄ q̄ boies sancti p xp̄m redēpti ibidē assumūt: ex istis aūt excellētijs ꝑz auctas euāgelij: cui⁹ lator ē xp̄s. i Et vos. hic ꝓiter inducit colossen. ad observationē ih̄u⁹. d. Et vos cū essetz alienati a deo p ydolatriam. k Et inimici sensu. i. sensibiliter et manifeste.

l In opi. ma. i. opa mala ad sensū patētia. m Nūc aūt. s. post vias ꝓuersiōnē. n Recōciliauit. supple vos o In corpe car. eius. i. in corpe suo passibili. p Per mortē quā. sustinuit i corpe passibili: et p quā sum⁹ redēpti. q Exhibere vos sanctos. i. sanctificatos p baptismō q̄ nobis plenarie cōicat effectū passiōis. r Et imaculatos. in ꝓphis ꝓpriis. s Et irreprehēsibiles. a ꝓris. t Coz̄a ipo. i. cū rectitudine intētiōis: et nō solū coz̄a mūdo p fictionē hypocrisis. v Si tñ pmanetz. i fide. s. xp̄i. x Fūdati et sta. ꝑ spūalīes pseudoapl⁹. y Et imo. a spe euā. q̄ au. vt. s. spetz. ꝑcz vitā eñ̄ p fidē xp̄i ecclie sacrā et nllo mō p legalia. z Qō ꝑdi. est i vniuersa creatura. p vniuersā creaturā intelligit oīs hō: eo p hz silitudinē cū oi creatura: sm q̄ dic̄ Greg. omel. xix. Habet nāq̄ cōe cē cū lapidib⁹: viuē cū arboribus: sentire cū animalib⁹. intelligere cū angelis. nō ē sic intelligēdū q̄ euāgeliū extūc fuerit ꝑdicatū singulis hoib⁹ de toto mūdo: h̄ q: sufficienter ꝑdicatū in oib⁹ ptib⁹ mūdi in q̄bus habitabāt hoies: ex q̄bus alīq̄ crediderūt: sic dictū ē. s. a Cui⁹ fact⁹ sū. Hic apl's rūdet cuidā tacite q̄tū: q: posset aliq̄s dicere q̄d p̄net ad paulū: ita scribere colossen. cū tū eis nō ꝑdicauerit: vt dictū ē. s. nec etiā eos viderit: vt h̄ ca. Ad q̄ rūdet q̄ h̄ ptinebat ad eū eo q̄ erat apl's gētiū: vt dñs Gal. ij. Qui operat petro ad. de q̄ nūero erāt colossen. et h̄ q̄ dicit a Cui⁹. s. euāgelij. b Fact⁹ sū ego paul. mi. i. ꝑdicator ex apl'at⁹ officio. c Qui nūc gau. i ꝑs. i. carcere q̄ ꝑtior. d Vo vob. gētilib⁹: eo q̄ ꝑdicati euāgeliū gentilib⁹ de q̄bus vos estis. licz eñ nō ꝑdicauerit eis p seipm: ꝑdicauit tñ eis p suos discipulos: vt ꝑdictū est. e Adimpleo ea q̄ desunt passionū xp̄i. passi-

ones antē xpi duplicit dicunt: vno mō in corpe ꝓpio in quo suscepit famē: & sitim: & mortē: & sic accipiēdo nihil erat ibi adimplendū. Alio mō ꝓut patit in membris suis q̄ sunt fideles fm ꝙ dicit Act. ix. Saule saule q̄d me ꝑsequeris cē. & sic loquit hic aplus: iō subdit. f In carne mea. & q: passiones sanctoꝝ sunt ad bonū tot⁹ ecclie cui⁹ſt membra: ideo subdit: Pro corpe ei⁹ q̄ ē ecclesia. g Cuius fupple ecclesie.

b Fact⁹ sū ego mi nister. Plati em ecclesie nō sunt dūi: ß mi nistri. i Scōm dispēsatōez dei q̄ data est mihi in vobis inꝭpiū a deo fact⁹ sū apostolus gentiū.

k Vt impleā ꝙbū dei. ammūciādo ꝙbo & septo. l Mysteriū. i. sacrū secretū. m Q̄ abscōditū fuit a ſc. ꝛgene. q: ante xpm xpi nō fuit cognitus nisi a falsis ꝙphetis.

n Nūc aūt. xpe gfe o Manifestū ē sanctis ei⁹. i. sanctificatis ꝑ baptismum.

p Quibus voluit de⁹. ex sua mera gfa

q Notas facere divitias glie sacri huius. i. copiosas gliaz huius sacri secreti.

r In gentib⁹. ꝛgrūsus aplus. s Nō scz sacrm secretum.

t Est xps. q̄ est de⁹ incarnat⁹: passus & mortu⁹. resuscitatus: & ad dextrā patris eleuat⁹. v In vobis spes glie ꝙ ipm ꝑsecutionē glie certitudinaliē expectādo: si tñ in ea fidelit maneatis. x Quē nos annūciamus. ꝑdicādo. y Corripiētes oēm hoiem. a veritate euāgelij deuiantē. 5 Et docētes. oēm hoiem. a In oi sapia. ad salutem necessaria: b Vt exhibeam⁹ oēm hoiem ꝑfectū i xpo ihu. Circa q̄ sciēdū q̄ ꝑfectū dī cui nihil deest. v. metha. q̄ dupliciē pōt intelligi. vno mō: q: nihil deest ō necessariis ad salutē. & de hac ꝑfectiōe loquit hic aplus. Alio mō q: nihil deest de bis q̄ pūt inesse ꝑficienti ad salutē: & sic nō accipit hic: q: talis ꝑfectio nō habet in via in q̄ pōt hō semp ꝑficere: vt dictū est. ū. Phil. iij. c In quo. i. ꝙpe q̄. d Et laboro certādo. ꝓtra aduersarios fidei nō solū verbis: ß opibus miraculosis: iō subdit. e Scōm operationē eius. i. dei q̄ facit miracula. f Quā opat in me. i. ꝙ me. g In virtute. ſ. sua & nō mea. Capi. ij.

v Olo aūt. Hec est secūda ꝑs ꝓncipalis in q̄ aplus inducit colossen. ad ꝑcauendū ꝑsedoaplos falsitatē. Et dividit i duas: q: ꝑ ponit motiuū. secūdo ꝓcedit ad ꝓpositū: ibi. Hoc autez dico: motiuū aūt apli fuit sollicitudo quā habat de salute colossen. & aliox fideliū: & ꝑ est q̄ dicit a Volo aūt cē. & ꝑz ſra vsq; ibi.

b Vt cōsolent cor. ipox ꝑ spūsanctū inhabitantē q̄ est ꝑsolator. c Instructi in charitate. q̄ diffundit in cordibus nr̄is ꝑ spūsanctū cē. Ro. v. d Et in oēs diuitias plenitudinis intellect⁹. vt sic nō solū sint ꝑfecti ꝙtum ad affectū: ß etiā ꝙtū ad intellectū. e In agnitiōe misterij. i. secreti. f Dei patris xpi ihu. cognoscēdo q̄ pater & filij⁹ sunt distincte ꝑsone & vn⁹ deus. g In quo. ſ. ihu

ea que desunt passionū xpi
f in carne mea ꝑ corpe eius
g q̄ est ecclesia. Cui⁹ factus
i sū ego minister fm dispēsatiōnē dei q̄ data ē mihi i vo-
l bis vt impleā verbuz dei:
m mysteriū q̄ abscōditū fuit
a seculis & generatiōibus:
n o p q nūc aūt manifestū ē sanctis
eius: q̄bus voluit de⁹ no-
tas facē diuitias glie sacri
r huius in gentibus quod ē
s t v xps in vobis spes gloue:
x y quē nos annūciam⁹ corri-
z a b pientes oēm hoiem & docē-
tes in omi sapia: vt exhibe
c d amus oēm hoiem ꝑfectū i
e f xpo iesu: in q̄ & laboro cer-
g tādo fm operationē ei⁹ quā
opatur in me in virtute.

Capitulū. ij.

a v Olo em vos scire qlē
sollicitudinē habeā ꝓ
vobis & ꝓ bis q̄ ſr laodicie
& quicūq; nō viderūt faciē
b meā in carne: vt consolent
c corda ipox instructi i chari

d tate: & in oēs diuitias ple-
e nitudinis intellect⁹ i agni-
f tiōe mysterij dei pr̄is & xpi
g h ihu: in q̄ sūt oēs thesauri
i k sapiēt⁹ & scīe abscōditi.
Hoc aūt dico: vt nemo vos
l decipiat in sublimitate ser-
m monū. Mā etsi corpe abs̄
sum: sed spū vobiscū sum:
n gaudens & videns ordinē
o vestrū: & firmamētū eius q̄
p in xpo est fidei v̄re. Sicut
q ergo accepistis iesum xpm
r s dn̄m nr̄m: in ipo ambulate
t radicati & superedificati i ipo
v & confirmati in fide: sicut &
didicistis: abūdantes i illo
x in gratiarū actiōe. Videte
y ne q̄s vos decipiat ꝑ pbiaz
z & inanē fallaciā: fm traditi
a onē hoim: fm elemēta mūi
b c & non fm chr̄istū. Quia in
ipso inhabitat omis plenitu-
d e dō diuinitatis corpaliter: et
f g estis in illo repleti qui ē ca
put omnis principatus et
h potestatis. In quo & circū-

ca. ad ꝑcauendū decep-
tiōes falsox aplox
Circa q̄ sciendū q̄
ad decipiēdū tripli-
citer conabant. vno
mō argumētis phi-
lo. naz aliqui eox in
pbia instructi erant
alio mō ex auctē le-
gis: eo ꝙ data fuerat
a deo. tercio mō ex
simulatiōe sanctita-
tis: q̄ frequēter sun-
plices decipiunt. ꝑ
ergo inducit ad cau-
tionē ꝑmi. secūdo
secūdi: ibi. Et estis.
tercio tercij: ibi. Ne
mo vos seducat. Circa ꝑmū. d. i Hoc
aūt dico. de sollicitu-
dine mea ꝓ vobis.
k Vt ne. vos sedu-
cat i subli. ser. i. vbis
pbiis. l Mā etsi
corpe abs̄ sū. a vob
m Sed spū vobis-
cū sū. sic̄ spūs Elisei
erat pr̄is cū giezi qñ
giezi accepit mune-
ra a Naaman: vt ꝑ
iij. Reg. v. videbat
em aplus i spū que
apud colossen. age-
bant. n Gaudēs
et videns ordinem

vim. i. gaudēs de ꝑ q̄ video vim modū viuēdi ordinatū
o Et firmamētū eius q̄ in xpo est fidei vīe. i. fidē vestrā
de xpo firmā esse. p Sicut igit accepistis dn̄m iesum
xpm. i. fidē eius. q In ipo ambulate. de virtute in virtutē. r Radicati. i charitate. s Superificati i xpo.
g alias ꝓtutes. t Et ꝓfirmati fi. sicut & didi. a discipl⁹
meis. v Abundātes in illo in gr̄arū actiōe. i. abūdanter gr̄as agēdo xpo de vīa vocatiōe. x Videte. cauēdo diligēter. y Ne q̄s vos decipiat ꝑ pbiam cē. rōnes em pbice ꝓtra fidē xpi sunt inanes & sophistice. ꝓcedunt em ex apparēt⁹ sensus: & applicant ad materiā sensū totaliē excedētē & cludēdo ꝙ de⁹ nō possit hūanari: vnde parere: mortu⁹ resurgē: & hmōi. ß nō valer: q: virt⁹ diuina cū sit infinita. pōt illa q̄ ſt nāe impossibilia: iō subdit. 5 Scōm traditōes hoim. q̄ doctrina ex apparēt⁹ sensus ꝓcedit a Scōm elemēta mūi. i. fm cursū & ꝓtutē nāe. b Et nō ꝑ xpm. i. ꝓtutē xpi q̄ ē infinita. c Quia i ipo inhabitat ois plenitudo diuinitat̄ z. i. diuinitas ꝑfecta nō solū p essentiā: p̄tiā & potentiā: p quē modū ē in oib⁹ creatur̄ vel p gr̄az: p quē modū ē spālit & sanct̄: ß etiā p vnionē in supposito ꝑbi. d Corpalr. q: ē a vbo assūpta fm corp⁹ vū & i triduo mortis xpi corp⁹ fuit vnitū diuinitati: ḡuis cēt ab aia sepatū. e Et estis. Hic p̄r iducit ad ꝑcauēdū fm deceptiōis modū: q̄a gr̄a xpi est sufficiētissima ad tollēdū oīe malū. & ꝑ crēdū saluē absq; obf uatione legalū: iō dicit e Et estis i illo. i. p illū. f Repleti. gr̄a g Qui ē ca. ois p̄n. i. nō solū hoim ß etiā angelox: ꝓter q̄ sine legalib⁹ pōt vos adducē ad corpalox: iō subdit b In quo. i. p quē. i Et circūcisi estſ circū. nō manu-

facta.i.nō circūcisiōe carnali:sic̄ iudei. k In expoliatiōe corpis carnis.i.in amotiōe pellicule pt̄ generatiōis operiēis. l Sed in circūcisiōe xp̄i.i. p xp̄m data q̄ est spūalis in amotiōe peccatorū: et b̄ p baptismū q̄ totaliter tollit peccatū:ideo subdit. m Cōsepulti ei i baptismo id est totalit̄ mortui peccō. n In quoꝝ resurrexistis. ad vitā gr̄e. o Per fidem operatiōis dei.i. quā deus operat. p Qui suscitauit illū a mortuis.ad vitā imortalē: Ro.vj. Christus resurgens ex mortuis ꝛc̄. q Et vos cū mortui esset̄ i delictis.i. peccatis actualibus r Et ꝓpucio carnis vr̄e.i. originali peccato q̄ p originē cōtrahit. s Cōuiuificauit cum illo.vitagr̄e. t Donās vobis.i. grat̄ remittēs v Dīa delicta.tam originale peccatū q̄m supaddita. x De leis q̄ aduer. nos erat.scz iudeos. y Chirographū decreti.i. obligationez legis veteris q̄tum ad ceremonialia et iudicialia.

a Nō erat ꝑtrariū nobis eo q̄ erat onus impoꝛtabile nobis:t patrib⁹ nr̄is: vt dr̄ Act.xv. b Affligēs illud cruci.q.d legalia mortificata sūt p passionē xp̄i. c Et expo.p̄n.t potestates.i. demones q̄ sic noiant̄:eo q̄ naturalia i eis remāserūt inte gra:q̄ fuerūt spoliati q̄n xp̄s eduxit de lympo pies veter̄ testamēti. d Traduxit cōfidenter.i. poēter ad celestia. e Triūphās illos.q̄ duplicit̄ pōt exponi. vno mō referēdo li illos ad demones q̄s deuicit.alio mō referēdo ad pies:q̄s sui triūphi fecit principes:vt sit sensus. e Triūphans illos.i.triūphare facies. f In ipso.i. p virtutē xp̄iā t nō aliēnā.ex p̄dictis igit̄ cōcludit. g Nemo ḡ vos iudicet.trāsgressores. h In cibo t potu. lege ꝓbito:si vramini. i Aut in pte diei festi. a vobis nō celebrata:vt pasche:pentecostes:t hmōi. k Aut neomenie.i.p̄me diei mēsis. l Aut sabbatoꝝ.in fine hebdomade. isti em̄ dies i lege dicunt̄ celebres: ꝙ hec celebritas cessauit tanq̄ figuralis aduenīente veritate p xp̄m:ió subdit. m Que sunt.i.fuerūt tpe ve.resta. n Vmbra futuroꝝ.tpe xp̄i. o Corpus aūt.i. soliditas veritat̄ h⁹ vmbre. p Christi.i.p̄net ad xp̄m p quē est implera.

q Nemo. Hic ꝓh̄ inducit ad pcauendū decepti0ēs tertiū modū q̄ est p simulatiōnē sanctitat̄.d. Nemo vos seuolēs ambulare. r In hūilitate.ficta. s Et religiōe angelorū.i. oñdens se tanq̄ nūciū a deo missum: sicut angel⁹ q̄ faciebat aliq̄ pseudoapōl. t Frustra inflatus.i. supbiēs ex sui sensus pſumptiōe. x Et nō tenēs caput.i. xp̄m per verā t sincerā sui fidē. y Ex quo.i. ex cui⁹ influxu spirituali. z Totū corpus eius.mysticū q̄ est ecclesia. a Per nexus t ꝯiunctiōes.fideliū adinuicē. b Sūministratū est t cōstructum. p officiū supioꝝ t inferiores fm diuersos eccl̄e stat⁹. c Crescit in augmēto.virtutū t meritoꝝ. d Dei.i. ad honorē diuinū: ex quo pcludit vtili⁹ vitatione observationū legaliū. e Si ḡ mortui

q Nemo vos seducat volēs in hūilitate t religiōe angelorū que nō vidit ambulās r frustra inflatus sensu carnis suc: t nō tenens caput ex quo totum corpus per nexus t cōiunctiones sūministratū t cōstructū crescit in augmentū dei. Si ergo f mortui estis cū xp̄o ab elemētis hui⁹ mūdi: quid ad huc tanq̄ viuentes mūdo decernitis. Ne tetigeritis neq̄ gustaueritis: neq̄ cōtractaueritis: que sunt oia in interitu ipso vsu fm p̄cepta t doctrinas hominū que sunt ratiōnē quidē habentia sapiēte in supstitione t hūilitate t nō ad parcendum corpori:nō in honore aliquo ad saturitatem carnis.

estis cū xp̄o.i. figurati mori ei⁹ t sepulture p baptismū in q̄ plenarie cōicat virt⁹ mortis sue:t p nōs. f Ab elemētis b⁹ mūdi.supple sepati. Et dicunt̄ b elemēta ve.re. sacra:q: ꝓsistebāt in q̄busdā reb⁹ corporalib⁹:vt in ablutiōe aque lustratiōis t vnctiōib⁹: i q̄bus nulla erat spūalis virtus: ꝓpter ꝙ dicunt̄ elemēta egena t infirma: Gal. iiij. In sacramētis no.le. est virt⁹ spūalis ad ꝓferendū gratiam.

g Quid adhuc tāq̄ mūdo viuētes. et nō xp̄o. h Discernitis, dicētes vnus alteri. i Ne tetigeritis.imunda fm legē: vt mortificinū: vel aliquid hmōi. k Neq̄ gustaueritis.cibū in lege ꝓhibitū: vt porcū vl aliq̄d hmōi. l Neq̄ cōtractaueritis. vendendo talia vl emēdo. m Que sunt oia.i. q̄ oia c̄ssa sūt. n In interitu.i. in pctm̄ post publicatū euāgeliū. o Ipso vsu.i. sicḡ vtat̄ talibus observātijs. p Scōm p̄cepta t doctrinas hoim̄. ꝙ dicit:qz illi q̄ erāt superiores i ꝑplo indicebāt ad ceremonias legis multa addiderāt:de quoꝝ observātia erāt magis diligētes:q̄ de observātia diuinoꝝ ꝓceptoꝝ:vt ꝑz Mar.vij. qō reprobat p̄s. ibidē. q. Innumi aūr me colūt docētes. doctrinas t ꝓcepta hoim̄.relinquētes em̄ mādatū dei tenētes traditiōes hoim̄ ꝛc̄. q Que sūt rōnes q̄.ha.sa.i. spēm sapie:q̄ nō fm veritatē:ió subdit. r In supstitione.i.in supflua t vana religiōe.supple sunt tales obseruātie. s Et hūilitate.f.ficta de q̄ di Eccli.xix. Est q̄ nequiter se hūiliat t interiora ei⁹ plena sunt dolo. t Et nō ad parcendū corpi. tales em̄ cōsa simplicit̄ se iactabāt sibi nō parcē a labore corpali ad ꝓcurandā salutē primi:t refugere honorē mūdanū t laudi vicrū.tales em̄ simulationes frequēter decipiūt simplices: ꝓpt̄ qđ apl̄us talia docet ꝓcauere.sicut t saluator Matth.vij.d. Attēdite a falsis ꝓphis qui veniūt ad vos in vestimētis ouiū:intrinsecus aūt sunt ꝛc̄.Et eodē mō heretici decipiūt simplices.

Ad colossenses.

Capitulo.ij.vbi dī in postil. Aut sabbatoꝝ in fine hebdomade.isti em̄ dies in lege dicunt̄ celebres.

Additum.

Cum observatio sabbati ponit̄ int̄ ꝓcepta decalogi q̄ cōiter sunt moralia.ꝓcepta aūt moralia le.ve. manēt ꝑpt̄ cōiter renet̄ a doctorib⁹. Intēdendū ē q̄ quō apl̄us observationē sabbatoꝝ ponat cū aliis celebritatib⁹ ve.re.q̄ manifeste erāt ceremonialia: t sic debebāt cessare tpe no.le. Ad qđ dicēdū fm sanctū Tho. scōa secē.q.cxxij.ar.iij.in rñsiōe ad ꝑmū argumētū:ꝓceptū d sanctificatiōe sabbati Aliter intellectū est:prim moraleprim est ceremoniale. Morale quidē ḡtū ad h q̄ hō deputet aliq̄ tp̄us vite sue ad vacandū diuinis.mest enim homi nālis inclinatio ad h q̄ cuilibet rei necessarie i vita sua deputet aliq̄ tp̄us vt̄ p corpali refectiōe t somno:et alijs hmōi. Vñ spūali refectiōi q̄ mens homis i deo refic̄ aliq̄ tp̄us deputari bz fm dictamē naturalis rōnis:t

sic habere aliqđ tps deputatū ad vacandū diuinis cadit sub pcepto morali. Sed inḡtum in hoc pcepto determinat spāle tpus in signū creatiōis mūdi: sic est pceptū ceremoniale. Et ideo nō obseruat hoc pceptū in nona lege: nec ḡtū ad dīē: q: nō dies sabbati sed dies dñica celebrat. nec ḡtū ad modū obseruādi: qa in die dñica cibi coquūtur et hoies iuneratur. et alia hmōi faciūt. Obseruatio. n. diei dñice in nona lege succedit obseruationi sabbati nō ex vi pcepti legis ꝫ successit ex pstōne eccle. z ꝓsuetudine ppli xpiani: put i pdicta. q. Et ūn obseruatione sabbati allegorica significatio: put fuit figura xpi in sepulcro in die sabbati q. escētis. Est etiam in obseruatiōe sabbati moralis significatio put ꝫ significat cessationē ab oī actu peccati: z quietē mētis i deo: fm quā significationē est pceptū generale: z etiā i hac obseruatiōe sabbati ꝫ significatio anagogica: put. ſ. figurat quietē fruitiōis dei q̄ est in patria. Capitulū. iij.

Capitulū. iij.

a i Sic si ꝯsurrexistis cū
b xpo: q̄ sursum sūt que
c rite vbi xps est in dextera
d dei sedēs: q̄ sursuz sūt sapi-
e te: nō que sup terrā. Mor-
f tui em estis: et vita vestra
g abscōdita ē cū xpo in deo:
h cū aūt xps apparuerit vita
i vra: tūc z vos apparebit
k cū ipso in ḡlia. Mortifica-
l te ḡ mēbra vra que sūt sup
m terrā: fornicationē: imūdi-
n ciā: libidinē: cōcupiscētiā
o malā: z auariciā: que est si-
p mulacroꝝ seruitus ꝓpter q̄
q venit ira dei sup filios in
r credulitatis: in q̄bꝰ et vos
s ambulastis aliq̄n cū viueretis

ambulastis aliq̄n. ſ. añ ꝓuersionē vīaz carnalit viuēdo. y Nūc aūt. Hic ꝓīr inducit ad deponēdū vicia ſpūalia. d. Nūc aūt depo. z vos oia. i. nō solū vicia carnalia: ꝫ etiā ſpūalia z Irā. i. appetitū illicitū vindicte. z Indignati. i. ciꝰ signū in facie. a Malicia. i. mali machinationē i cor-
de. b Blasphemiā. ꝓra deū. c Turpē sermonē. ſcz detractiōis: murmurationis: z derisiōis contra ꝓximū.
d Nolite mē. inuī. vnꝰ alterꝫ sic decipiēdo. e Expoliantes vos. hoiez. i. statū gentilē. f Cū acti. ſu. malis. vt sit deponaūt oia pcā. g Et inducētes. Hic ꝓīr inducit ad fruitis acq̄sitionē q̄ sūt mētis induměra. z ꝓ ponit ad
h motiuū. ſcdo. ꝓsequit intentū: ibi. Induite vos. motiuū aūt est: q: hō est ad imaginē dei factꝰ ꝫs mentē: q̄ imago deformat ꝓ vicia: z reformat ꝓ virtutē. ꝓpter qō debz hō mouere ad virtutis acq̄sitionē: ideo. d. g Et inducētes. ſuple hoiem qui renouatus est ꝓ baptismū. h Eū qui renouaū. i. in hac renouatiōe ꝓ baptismū. ꝓficit.
i In agni. dei. i. ꝓ augmentū fidei formate charitaie.
k Scīm ūnagi. eius cē. i. fm ꝓtē intellectiuā in qua est ad dei imaginē factus. l Ubi nō est mal. z fe. q: distinctio seruꝰ nō est ex ꝓte mētis: ꝫ corꝓis. istud ꝛñ: Masculus z femina. nō est libris correctis q̄ sic habēt. Ubi nō ē gentilis z iudeus cē. z sic li vbi refert ad deū de q̄ imediate pdixerat q̄ creauit eū. nam apud deū non est ꝓsonaꝝ acceptio: ꝫ recipit oēm veniente ad se ꝓ fidem: ita q̄ nulla diuersitas ꝓiudicat: siue nationis. tō subdit: Gentilis z inde⁹. siue obseruatiōis: tō sequit. Circūcisio z ꝓputiū. siue lingue: Barbarus z scytha. siue ꝓditiōis. Seruus et liber. z ꝓ hec intelliguūt alie diuersitates quecūq;.
m Sed omnia in omnibꝰ xps. i. xps est in omnibꝰ per gratiā: z omnia opera quoū bona ꝓncipaliter operaē.
n Induite. Hic ꝓīr ꝓsequit intentū de virtutibꝰ. z pmo in cōpatiōe ad ꝓximū. ſcdo ad deū: ibi. Et pax xpi. z pz ordo. nā ex notioꝝ⁹. pcedit ad nimus nota. dicit ꝙ cōcludēdo ex pcedēti motiuo. n Induite vos ꝙ cē. i. ꝓdestinati ab eterno. o Sancti. i. ſanctificati ꝙ baptismū in xpe. p Et dilecti. ꝓ augmentū gratie. q Uiscera misericordie. tū ꝙad pietatis affectū. r Benignitatē. ḡtū ad eius effectū. vñ dr benign⁹. q. bñ ignis⁹ ad bñfaci-

tis i illis. Mūc aūt depone z vos oia: irā: indignationē: malicīā: blasphemiā turpē sermonē de ore vro. Nolite mētiri inuicem: expoliātes vos veterem hominem cum actibus suis: et induentes nouum eum qui renouat in agnitionem dei fm imaginem eius qui creauit eum: vbi nō est masculus z femina gentilis et iudeus circūcisio z ꝓputium: barbarus et scytha: seruus z liber: sed omnia z in omnibus christus. Induite vos sicut electi dei sancti et dilecti viscera misericordie benignitatem

Libidinē. ḡtū ad osculū tactus inpudicos z sīlia. o Cōcupiscētiā malā. qa nō solū actus exteriores sunt refrenādi ꝫ etiā interiores mētis. p Et auaricia. q est iniusta pecunie acq̄sitio. vñ dr auarꝰ. q. auidꝰ eris. Heronim aūt b inf carnalia vicia: q: fomētū eis ꝓstat; q: ꝓ pecunia habet cibi z potus et lecti molles et hmōi ad luxuriā excitantes. q Que est idolorū seruitꝰ. i. silis idolatrie: inḡtū auarꝰ cōlit pecuniā suā studiose. r Ꝓpꝓ q̄. vicia ꝓdicta.
s Uenit ira dei. i. eius vindicta.
t Sup filios incredulitatis. q vitā aliā nō credūt: ꝓpter qō sine freno vite pūris cānalitatibꝰ se exponūt: ꝓpt qō i ꝓsona eoꝝ: vt dr Sapie. ij. Umbre trāsiꝛ ē tēpus nr̄m: z nō est reuersio finis nr̄i. venit et ign̄ et frucmur bonis cē. v Jn q̄bꝰ id est inter quos.
x Et vos ambula-

endū primo in effectu. s Humilitatē.q est virtutū custos ⁊ fundamentū. t Modestiā.bñ vtendo ꝓsperis. a Patientiā.bñ se bñdo i aduersis. b Supportātes inuicē. in infirmitatib⁹ ⁊ onerib⁹ impositis. c Et donātes vobismetipsis. offensas remittēdo qō ē necessitatis. ⁊ iniurias qō ē pfectiōis ⁊ supꝛogationis: tō subdit: Sicut dñs donauit vob ⁊c. d Super oia aūt hꝫ cha. habete. q̄ est maior: aliis virtutib⁹.j.Cor.xiij. Maior ät dor charitas. e Hō est vinculū pfectiōis: q: sic vnites politice cōnectūtur in pmdētia: sic infuse in charitate. f Et pax.hic ꝓpriē inducit ad virtutes in cōpatiōe ad deū: ⁊ ꝓmo q̄ ad pfectiōz cordis.d. Et pax xpi id est data ⁊ cōmendata a deo. g Ex ultet effectiue.

h In cordib⁹ vris. causando ibi exultationē.i. extra saltari onē spūs vri in deū: sicut dr Jobis. iij. Fieri eo fons aque saliētis.i.salire faciētis in vitam eternā.

i In qua.s.pace. k sub capite xpo. l Et grati estote.de tanto bñficio.scdo q̄ ad pfectionē oīs.d. m Verbū xpi ha.in vo.abū.ita q̄ nō sit solū i corde firmit retinēdo: ꝫ etiā in ore ꝓ doctrinā aliis cōcando:tō subdit. n In omi sapia.ad saluteꝫ necessaria. o Docētes.sic etiā in ore vio deū laudādo tō subdit. p Cōmouētes vosmetipos in psalmis ⁊c.i. vos mutuo ad diuinas laudes excitando. q Canticis spūalib⁹.ita q̄ nō sit mā laus oīs:sed etiā spūs ⁊ cordis. r In gra.i.ꝑsideratiōe bñficiox dei. tercio inducit ad pfectionē opis.d. Oīne qcūq; facitis:sequit. s Dia in no.dñi.i. oia facite ad honorē diui nois: bontas.n. opis depēdet ex rectitudie intētiōis. t Gras agē.deo ⁊ pr̄ ipm:q: sic dona dei nob.ꝓuenīūt ꝓ xpm mediatorē nr̄z sic ꝓ xpm oīones nr̄e opatōes sūt exaudibiles. v Mulieres. Postq̄ apls informauit ō mozib⁹ gen̄aliter colossēs hoc idē facit ꝑticulaꝛ ad aliqs stat⁹ spāliter. Circa qō ꝓ ponit eoꝝ informationē.scdo suā cōmēdationē:ibi. Hzoni. pria diuidit in tres ptes fin tres status qs tangit.scda ibi: Filij.tercia ibi: Serui. Prim⁹ status ē cōiugator:circa qō primo.d. v Mulieres subdite estote viris. debēt em̄ p eos regi.tū q: femina est mas occasionat⁹:tū q: rō magis viget in viris q̄ in mulierib⁹: vt diffusius dictū fuit: Eph.v. x Sicut oportet in dño.i.in licitis ⁊ honestis tm̄.scdo instruit viros.d. y Viri diligite vxores vras. q: vir ⁊ vxor sunt vna caro.q̄libet autē näliter diligit suā carnē. z Et nolite amari esse ad illas.tractando eas vt ancillas:ꝫ magis vt socias. ꝓter hoc Eua de latere viri fuit formata: vt cognoscerēt socia nō ancilla: sicut plen⁹ dictū fuit Eph.v. a Filij. Hec est scda ps in q̄ instruit ꝓes ⁊ filios.d. Filij obe.ꝓia. licita ⁊ honesta. b Patribus vris.a q̄bus filij hñt esse:nutrimētū:⁊ documentū. c Hoc em̄ bñ epla.est do. q̄ dedit ꝓceptū de bono re parenti: Exo.xx.scdo informat ꝓes.d. d Patres no.ad indigna.i.impatiētia. e Filios vros ꝓuocare. i. irrōnabilit excitare: ⁊ subdit rō cū dicit. f Vt nō pusillo aio fiant.i. vt nō q̄ uticilla vestrā fracti a vobis fugiant: ⁊ sic carentes disciplina peiores fiant. g Serui. Hec est tercia ps in qua docet dños ⁊ seruos.ꝓmo ē nos secūdo dños in ꝓncipio sequētis capi. Circa ꝓmū dicit:

g Serui obe.ꝓ oia. licita ⁊ honesta. b Dñis carnalibus.i.in his que ptinent ad corp⁹. i his aūt q̄ ptinēt ad aiaz seru⁹ nō est subdit⁹ dño:ꝫ deo ⁊ ecclesie mīstris. i Nō ad oculū seruiētes.i.tm̄ bene in ꝓnia dñoꝝ. k Quasi homib⁹ placē. illi em̄ qui sic seruiūt: placē hoīb⁹ tm̄ querūt. l Sz in simpli. cordis .i. sine plica simulationis ⁊ dolositatis. m Timētes dñm. ⁊ nō homines tm̄. n Hōcūq; facitis ex aio opamini.i. volūtarie. o Sic̄ dō mino ⁊ nō hoīb⁹.s. ꝓncipaliē ꝫ secūdario ⁊ ꝓncipaliē deo: debent em̄ serui cōgitare q̄ deus illoz seruitutē ordinauit ad illoꝝ salutē ꝓ meritū sue būliatiōis: ⁊ sic seruiūt deo ꝓncipaliter et homi secūdario: ꝓter implemētionē dīne ordinatiōis: tō subdit. p Scientes q̄ a do.ac.retri.here.s.eterne: respectu cui⁹ i nullo ꝑiudicat conditio seruitutis humane. vñ ꝙ̄ Ambrosi⁹. In domino bona seruitus: ⁊ bona libertas equa lance appendunt. q Qui em̄ iniurīā facit.siue seruus sit dñm defraudādo siue dñs seruū angariādo. r Recipiet qō inique gessit. ꝙ debitā penā mīligendā a deo: et subdit⁹ rō. s Et nō est ꝓsonꝫ acceptio apud deū. ꝓo maiozitate homis vel eius minozitate parcendo.

In capitulo.iij. vbi dicit in postilla. Et auaricia que ē idolozū seruitus. Additio.

r Cōm glosam: Auaricia pax vicium est idolatrie: quia rebus ꝓ deo seruit: ⁊ quia radix est omnīū malorū. nam sicut idolatria a deo nititur auferre gloriā ne solus deitatis nomen habeat: ita auarus in rebus a deo factis se extēdit: vt solus vsurpet que deus omnibus fecit. vtraq; ergo sunt deo inimica: quia negāt deo que sunt eius.

In eodē capitulo vbi dicit in postilla. Et pax xpi.i. data ⁊ cōmendata a ꝓo. Additio.

h Hoc quod dicit: Et pax christi. exponit in glosa.s. quā christus filios vios ꝓucare. i. ꝑ ⁊ haberi ꝓcipit vel quaz inter deū ⁊ hominē fecit.

In eo.ca. vbi dr in postilla: Nolite ad indignationē.s. impatiētia filios vios ꝓucare.

p Pusillanimitas vicium est speciale: ꝓ cui oppo nit magnanimitas: vt patet in.iij.Ethico. nam sicut ꝑ ꝑsumptionem aliquis excedit ꝓportionez sue potentie dum nititur ad maiora q̄ debet: seu possit: sic ꝑ pusillanimitatē deficit de ꝓportione sue potentie dum recusat in illud tendere qō est sue potentie cōmensuratum: ⁊ q: iniurie illate ex quibus ira cauſak deiciūt animū patiētis:ꝑsertim cum nō possit se vindicare:ideo si filij frequēter iniurias a patribus sustinēt deiicit eoꝝ animus. ita q̄ fiunt pusillanimes cum nō possunt de iniurijs a patribus illatis se vindicare ⁊c.

Omini.hic p̄fr instruit dños.d. Capl'm.iiij.
a Dñi:qđ iustū ēt equū fuis p̄state.vtendo seruitio eox rōnabiliter t modeste. t subdit ad hoc rō.
b Sciētes qm̄ t vos dñm habetis celo.q̄ punit vos acrit si aliter feceritis.fm illud Sap̄.vj. Potētes potēter tormenta patientur.
c Orōni. Postq̄ apl's instruxit p̄sonas diuersox statum.hic p̄fr se recōmendat orōnib⁹ eorū.d.Orōni instantes p mentis subleuatiōem. d Vigilantes in ea. p debitā intentiōnem.
e In grāriarū actiōe. p̄pter hūficiox dei receptox. f Prātes sil'.nā oro mlto magis ē crandibilis. g Pro nobis.i. p me t socijs meis. h Vt de⁹ apiat nr̄i. vt det nobis libertatē t facultatē p̄dicandi euangeliū xp̄i. i Pro quo p quē etiā vin. sum in carcere. ne possit ad p̄dicandū discurrere. k Vt manifestē illud. hoc refert ad illud qđ p̄mutauit: ꝫ peri no.ostiū sermonis.s. k Vt manifestē illud.s.xp̄i mysteriū. quod adhuc pluribus gentib⁹ ē occultū. l Ita.s. ꝫstanter t discrete. m Vt op. me loq̄ de tanto mysterio. p̄fr ostēdit qualiter se habeāt ad infideles.d. n In sapientia.ad eos q̄ foris sunt.i. extra eccliam. o Redimētes tps.i. diligēter querētes opportunitatē p̄dicandi eis euangelicā veritatē. t subdit modus debitus cū dicitur.
p Sermo vr̄ sp in gra.i. sit talis. vt audiēt⁹ sit gratus t qz hoc q sapiam fit.ō subdit. q Sale sit cōditus.sapia.n.sal noiat eo q ē cōdimētū verboz: sicut sal ciboz. r Vt sci.quō op. vos vni. rūdere. fm ꝺctōes tue p̄sone. aliter.n. rūdēdū ē sapiēti:aliter simplici: t sic de aliis.
s Que circa me sunt. Hec ē victima ps h⁹ p̄incipalis ep̄le.que dē eius p̄clusio vel p̄firmatio. t hoc duplicit. p nūcio: missionē.sc̄o q ꝑsuālē salutatōem ibi: Salutat vos. ē circa p̄mū sciēdū q apl's misit hanc ep̄lam p certos nūcios ad certificādū colossen. q eēt sua ep̄la. t ad plenius eis dicendū statū apl'i: vt cōfirmarēt eos in fide. t ꝓsolarent in tribulatiōibus q̄ eis supneratāt. vt dictū ē ē.j.ca. t ptz ex dictis sniā vsq; ibi. t Qui ē ex vo. valde cōū. charitate. t forte erat gentilis natōne. t de ꝓb⁹ colosen. factus tñ discipulus pauli: sicut t tyrus ex gentilitate cōuersus. vt dictū ē.ē. Gal'.ij. v Pia q̄ hic agunt circa me t alios fideles. x Salutat. hic ponit p̄firmatio p saluratōem bonox. t p̄ salutat colossen. ex pte suorū. scīdo laodicē. p ministeriū eox ibi: Salutate. p̄ma adduc in duas. q: p donit socios natōe iudeos. scīdo gētiles quersos ibi: Salutat vos. C Circa p̄mū dr̄. x Salutat vos aris. cōca. meus. i. pticeps mei carceris t laboris.

Omini:qđ Ca.iiij. iustū ē t equū fuis p̄state:sciētes qm̄ t vos dñm hētis i celo. orōni instate vigilātes in ea i grāz actōe: orātes sil' t p nobis vt de⁹ aptat nobis ostium sm̄ōis ad loquēdū mysteriū xp̄i. p̄pter qđ ēt vinct⁹ sum: vt manifestem illud: ita vt optz me loq̄. In sapia ābulate ad eos q̄ foris sūt: tps redimētes. Sermo vr̄ sp in gra sale sit conditus vt sciatis quō opteat vos vnicuiq; rndere. que circa me sunt: oia vobis nota faciet tychic⁹ charissim⁹ frr et fidel' minister t p̄kuus i dño quē misi ad vos ad hoc ipm vt cognoscat q̄ circa vos sit t p̄soleť corda vr̄a cū onesimo charissimo t fideli frē. q̄ ex vob ē q̄ oia q̄ hic agunt nota facient vobis. Salutat vos aristarchus cōcaptiuus meus: t marc⁹ consobrinus barnabe: de quo accepistis mādata. si venerit ad vos suscipite illū. et

a iesus q̄ dr̄ iustus: q̄ sunt ex
b circūcisione. hi soli sunt ad
c utores mei in regno dei q̄
d mihi fuerūt solatio. Salutat vos epaphras q̄ ex vob
e est ꝺkuus xp̄i iesu: sp̄ solicitus p vobis in orōnibus:
f vt stetis pfecti t pleni i oi
* volūtate dei. Testimoniū
g eñ illi phibeo q hz multū
h laborez p vobis t p his q̄
i sunt laodicie et qui hierapoli. Salutat vos Lucas
k medicus charissim⁹: t de
* mas. Salutate frēs q̄ sunt
l laodicie t nymphā: et q̄
* in domo eius ē eccliam. Et
cū lecta fuerit ap̄d vos epi
m stola hec facite vt in laodicensiū eccia legat t ea que
n laodicēsiū est vobis legat
o Et dicite archippo. Vide
p ministeriuz q̄ accepisti in
q dño vt illud impleas. Sa
r lutatio mea manu ꝑauli.
s Memores estote vinculo
t rū meox. Gratia dñi nr̄i ie
su xp̄i vobiscum. amen.

Explicit ep̄la pauli ad colossenses.

u Et marcus cōsob. bar. de isto marco dr̄ act. xv. q̄ recessit a paulo t barnaba in pamphilia. pp q̄ postea paul⁹ nolebat eū recipe in societatē p̄dicatiōis sue. t sic barnabas assumpto marco iuit ad p̄dicandū in vna regione. et paulus t silas in alia. videns tū paulus postea ex diuisione illa vtilitatē ecclesie secutā recepit dēm marcū i sua societatē t mandauit colossen. t alijs q̄b⁹ erat minus dilect⁹: ꝫpter dēm recessum q̄ si veniret ad eos charitatiue reciperent eū: de quo mādato subdit. de quo accepistis rc.
5 Et iesus qui dr̄ iustus. ap̄s iudeos .n. plures ꝺnoie vocabant. a Qui sunt ex circūcisione .i. iudei natōe.
b Hi soli.s. iudei.
c Sūt adiutores mei. pnūc. d In reg. dei. s. p̄dicando
e Qui mi. sue. scz. me ꝓsolando t mea tribulatōe t supplēdo vicē meā in p̄dicatiōe. f Salutat vos. hic exp̄mit socios suos de gētilitate cōuersos. d. salutat vos epaphras q̄ ex vobis ē. i. charitate vobis spāliter cōiunctus. q: p̄dicauerat eis: vt dictū ē ē.j.ca. pp q̄s magis afficiebat ad eos. ē etiā ex eis. q: de gētilitate cōuersus: sicut ip̄l. t sacrus discipulus pauli: sicut tyrus t plures alij. cetera patēt vsq; ibi. g Et. p bis q̄ sunt laodiciee q̄ hierapoli. q̄bus p̄dicauerat sicut colos.
h Salutat vos lu. medicus. fuit. n. medicus corpalis.
i Charissimus. Paulo. q: fuit comes siue pegrinatiōis vsq; ad martyriū. vt dicit hiero. in. plo. sup Luc. t anthioce. natōe. k Salutate frēs q̄ sunt laodicie. Hic p̄fr salutat laodicēses p misterū colossen. d. Salutate frēs q̄ sunt laodicie generalit. l Et nymphā. spāliter. q̄ p̄dicatoribus ministrabat sumptus de suis facultatibus.
m Et q̄ in do. ei⁹ ē ecciam. i. familiā ei⁹ ꝓtinam.
n Et cū le. fu. apud vos ep̄la. ista quā vobis mitto.
o Facite vt i laodi. eccia legat. vt mea doctria cōiacta eis. ꝓficiat ad salutē eōuerso. ep̄la tū ad laodicē. ap̄s nos nō dr̄. p Et dicite archippo. q̄ recepat ministeriū sup ecciam colossen. q Vide. diligēter attendendo.
r Ministeriū q̄s acce. in dño. i. in diuinis rebus.
s Vt illud ipleas. ad honorē diuinū t salutē aiarum.
t Salutatio mea manu pauli. hoc scripsit paulus manu ꝓpria ad magis certificādū q̄ ep̄la eēt ab eo missa: eo q̄ pseudoap̄li aliq̄s scribebant sub noie ver ap̄li ad magis decipiendū. vt dictū ē.ē.j.Cor. vl. ca. v Mēores estote vinculoz meoz mihi cōpatiendo. t etiā in hoc si necesse fuerit me imitando. p̄fr subdit q̄ sit sua salutatio. y Gratia dñi nr̄i iesu xp̄i vobiscum. supple sit que suppleť omne defectum. amen.

ff v

Postilla ad thessalonicenses incipit.

Paulus ꝛ siluanus ꝛ timotheus. Hic incipit epla ꝓma ad thessalo. que diuidit in tres ptes .i. salutatõem. ꝛ ꝓsecutõem: ibi. Grãs agimus ꝛ cõclusionẽ. ꝙpe finẽ epłe: ibi. Frẽs orate. In ꝓma ponunt ꝙsone salutãtes cũ dicit.

a Paulus ꝛ siluanus iste ẽ quivocak silas Act. xv. quẽ accepit paulus in socũ: vt dicit ibidem.

b Et timo. isti duo tunguñt paulo i salutatõe. qr cũ eo laborauerũt in thessalonicẽsiũ ꝙuersione scõo ponunt ꝙsone salutate cum dicit.

c Eccie thessa. supple congregate. In deo patre. ẽ aũt thessalonica ciuitas metropolis in macedonia. que est quedaꝫ ps grecie. tercio ponunt bona optata: ibi. ꝺ Grã vob. in pñti.

e Et pax in futuro. vbi totaliter quietabit appetitus.

f Gratias Hic incipit epła ꝓsecutio in qua pertractat apłs thessal. benivolos. scõo docileꝫ. iij. cap. tercio cautos. v. ca. Circa ꝓmũ reddit illos benivolos duplicit ꝑ de bonis eoꝝ gratias agendo. secundo in aduersis eos cõsolãdo sequẽ. ca. ꝓma in duas. qr ꝓmo grãs agit ꝺ bona eoꝝ ichoatõe. secũdo de bonitatis hꝰ diffusione ibi: Et vos. Circa ꝓmũ ponit duplex motiuũ hꝰ grãꝛactõis. ꝓmũ est bona eoꝝ cõuersio. ꝺ.

f Grãs agi. deo sp. i. oibus hoĩs ad ozandũ determinatis. vel sp in habitu: ꝛ si sp in actu: qr nõ sp põt hõ actualiter ozare.

g Mẽoriam vri. spãlẽ ꝛ expressam.

h Facietes in oza. ve. si. intermissione. hoc exponit duplicit. sicut deꝰ ẽ de semp.

i Mẽores opes. fi. vre. ꝛ qr fides sine opibꝰ mortua ẽ: ꝺ dik.

k Et laboris. in his que ptinent ad ꝓcuratõem fidei.

l Et charitatis. dei ꝛ ꝓximi.

m Et sustinentie spei. i. tolerantie tribulationũ quas patiẽter sustinuistis in spe recipiende mercedis a dño iesu xpo.

n Ihũ deuꝫ. i. ita cõstanter vos habuistis. ac si deũ pñtẽ videretis.

o Scientes. Hic ꝑtr ponit secũdũ motiuũ ad gratias agendũ qõ accipit ex pte dei: eo ꝙ spãle dilectõem ofidit thessa. vocando eos ad fidẽ nõ solũ ꝑ ꝓdicatõem ꝫ etiam ꝑ multã miraculoꝝ opatõeꝫ. ꝛ hoc ẽ qõ dicit.

p Sciẽres frẽs di. a deo ꝛc. i. vos sciẽres electõem vrãm tãꝫ spãliter electoꝝ a deo. supple habemꝰ mãm grãs agendi.

q Qꝛ enã. nr̃m. i. ꝓdicatio nr̃a.

r Et in spũsancto. i. datõe spũsancti in signo visibili.

s Et in plenitudine multa. s. charismatũ ꝛ donorũ dei.

t Sicut scitis. qꝫ vidistis.

v Quales fuerit. ꝛc. q. d. talia miracula ꝑ nos fecit deus intervos ꝑ nobis qr iã añ eram⁹ in xpo firmati: ꝫ ꝓpter vos: vt credẽtes in fide solidi esseris: ꝛ ita fuit. qr in fide ꝓstiterũt: nec falsos apostolos receperũt. vt dicit hiero. in ꝓlogo.

x Et vos. ꝫ ꝑtr apłs grãs agit de bonitatꝫ eoꝝ diffusione. naꝫ exẽplo eoꝝ alij ꝓfecerunt i fidei ogibus bonis ꝛ hoc ẽ qõ dicitur.

x Et vos ĩmi. ẽ. in fide ꝛ moribus.

y Et dñi. s. iesu xpi ẽ ad eꝰ vitã non ẽ ad eꝰ fidẽ: que in eo loco nõ habuit. eo ꝙ nõ hꝫ obscuritatẽ anne. xꝫ. ꝫ ab initio ꝓceptõis habuit clarã visionem

z Excipientes vbũ ꝛc. in ꝓncipio emulationis habuerũt ꝓsecutõem cruꝫ a ciuibus suis. vt ꝺ in fine sequẽtis ca.

a Cũ gau. pũsancti. ꝛ in hoc ꝓfirmabant apłs de ꝙbus ꝺ act. v. ꝙ ibãt gaudẽtes a ꝓspectu cõcilij ꝛc.

b Ita vt fac. sit. fo. i. exẽplar vnũ. c Vibus cre. in ma. in achaia ꝓuincie sunt grecie ꝺ Ꝙ vo. n. diffa. est ꝛc. i. occasiõe vri diuulgatũ ẽ verbũ dei qr multi ꝓ⁹ tacentes timore: exẽplo vro ꝓstanter effecti ꝓdicauerũt publice ꝛ in pluribus locis ꝫ sub dik.

c Nõ so. i mace. ꝛ achaia. ꝫ in oi loco. fgionũ circũtacentium.

d Fides ve. q ẽ ad deũ. s. ẽ ordinata.

e Profecta ẽ. i. ꝓcessit vltra.

f Ita ꝙ nõ sit no. ne. ꝙcꝫ loq. s. ꝺ vobis ad alios incitãdũ ꝑ vrm exẽplũ. ꝛ subdit cã.

g Ipi. n. de vo. anñciãt. vos cõmẽdando.

h Qualẽ intro. ba. ad vos. i. ꝙgaudẽter ꝛ ꝓpter fides susceptistis ad ꝓdicatõem nr̃am: nõ formidantes insurgẽtẽ tribulationem.

i Et quõ ꝓuersi est ad deũ. eligẽtes ei seruire idolatrie relecta.

k Et expe. fi. eiꝰ de celis. venturũ ad iudiciũ sicut ꝺ act. j. Hic iesus ꝙ assumptus ẽ a vobis in celum sic veniet ꝛc.

l Qui eri. nos de ira ventura. i. a gehenne pena.

Caplm. ij.

Ipm ꝛ ipi scitis. Postq̃ apostolus reddidit thessa. benivolos de bonis eoꝝ grãs agendo. hic ꝑtr idẽ facit in aduersis eos ꝓsolando. Et diuidit in duas ptes. qr in ꝓma facit hoc ꝑ ꝓsomitatẽ ad ipm. scõo ꝑ cõsomitatẽ ad eccĩam hierosolymoꝝ: ibi. Vos. n. Circa ꝓmũ facit talẽ rõnẽ: nullus debet desolari sed magis cõsolari de ꝓsomitate ad ipm mgr̃m. qz in hoc cõsistit eiꝰ ꝓfectio.

Iuc. vj. Perfectus oĩs erit si sit sicut magister eius ego ꝺo qui sum magister ꝛ doctor: vr sustinui multas tribulatões ꝛ sustineo. ꝓpter quod debetis in tribulatõibus consolari. quia in hoc consomamini mihi. In hac

aũt rõne sic pcedit. qz p̃ declarat in inde hõnis p tribulatões quas sustinuit ad vos veniendo. secũdo p has q̃s sustinuit cũ eis manendo ibi: Memores.n. ꝓma adhuc in duas. qz p̃ ponit suã declaratõz. secũdo remouet multiplicẽ obiectõem ibi: Exhortatio. Circa ꝓmũ dicit.

a Nã t ipi sci. fra, intro. nos. ad vos. i, modũ introeundi.
b Quia nõ fu. inanis. i. leuis t facil. sed valde grauis.
c Sed ante passi. grauia verbera.
d Et ꝓtu. affe. p vbera aspa.
e Sic scitis. qz hoc nõ fuit longe a ciuitate vra tõ subdit.
f In philippis. q̃ est ciuitas Macedonie. vt bt Actu. xvi. ibi. n. paulus t silas fuerũt grauiter virgis cesi t incarcerati. vt bt ibidẽ.
g Fiduciam ha. in dño tt. q. d. ex illis tribulatõibus nõ fuim⁹ territi: ꝙ in dño cõfidentes venim⁹ ad p̃dicandũ vobis.
h Euangeliũ dei. t circa hoc sumus valde solliciti. q. d. pp qõ in tribulatõibus debetis cõsolari tanq̃ nobis ꝓfomes effecti.
i Exhortatio. Hic ꝓmittit remouet multiplicẽ obiectõe: posset aliquis dicere q̃ nõ cẽ ꝓbabile paulũ dictis cõformari: eo q̃ esset defectuosus in vita t doctrina. sicut dicebant pseudo apli õ ipo. pp qõ hoc remouet excludẽdo illa p que possent impingi in eius doctrinam t vita. d. i Exhortatio. n. nra nõ de errore. circa fidẽ qualis erat hereticõ: doctrina ꝙ de veritate mera.
k Nec in de imũdicia. sicut erat doctrina epicuroꝝ. que tunc vigebat vt bt act. xvij.
l Nec in dolo. sicut docebãt falsi xpiani. qz aliqñ docebant vera de fide catholica: vt deꝓ henderent catholici: sicut de toto legit in legenda sancti ciburcij.
m Sz sicut ꝓ. su. a deo. i. approbati a baptismo.
n Vt crederem nobis. tanq̃ fidelib⁹ ministris.
o Euangeliũ. i. ꝑdicatõ euãgelij.
p Ita loqmur fideliter ꝑdicando querẽtes dei bñplacitũ t nõ hoim.
q Sicut scietis. ex visu t auditu.
r Nec in occasione auaricie. ꝑdicando ꝙ questũ. nec ꝙ vane glie fastũ. sicut ꝑdicabant pseudoapli.
s Cũ pos. vo. one. ee. accipiedo sumptũ a vobis: t etiã honorẽ.
t Vt xpi apli. veri q̃b⁹ talia debent.
v Sz fa. su. ꝓuli in me. vrm. intervos bñ liter cõuersando: t nõ solũ bñliter ꝙ alias charitatiue ac dulciter.
x Tanq̃ si nu. so. fo. lacte t nutrimẽto corporali.
y Ita desi. vos. t nõ vra. ã Cupide. i. anteseẽ desiderãtes vrã salutẽ.
b Pole. tra. nõ solũ cũ. bei qõ est spuale nutrimẽtũ.
c Sz etiã alias nras. i. vitas nras pati fuim⁹ ꝓ salute vra exponere.
d Cm̃ cha. tt. maiorẽ. n. charitatẽ nemo hz q̃ vt aiam̃ suã ponat ꝓ almis suis.
e Memores em̃. Postq̃ apls ostendit se passum tribulatões ad thessal. veniẽdo. hoc idẽ ostendit cũ eis manendo. d. Memo. n. estis frẽs. q. d. nõ ẽ diu q̃ vidistis. et sic nõ estis oblii.
f Laboris nri. in corde.
g Et fatꝑter excessum laboris.
h Nocte t die opantes. manualiter horis exceptis q̃bus intendebat p̃dicatõi vt. d. ni. vt ipe t sui viuerent de ꝓpio labore
i Ne quẽ vrm grauia. accipiẽdo sumptus a vobis.
k Predicauimus vo. euan. dei. gratis cũ tñ sumptus d iure possemus accipere
l Vos testes estis q̃tũ ad exteriora.
m Et deus. q̃tum ad interiora.
n Osan. erga deũ
o Et iuste. erga. pximũ. ita q̃ nullus poterat cõqueri de nobis.
p Quia. vnũ vrm. sicut pr fi. su. deꝓ. i. paterno affectu iuducẽtes.
q Nos ad bonũ t ꝓfectus. si q̃vrm fuerat desolatus. ꝑpter pctã cõmissa. vel alia de causa.
r Testificati sum⁹. i. sub testimonio sanctor⁹ vos adiuram⁹
s Vt ambularetis digne deo. de virtute in virtutẽ. procedẽdo
b Qui vo. vos vt su. regnũ. i. vt cẽtis de regno ei⁹: p gras in pñi t gliam. suã in futuro.
t q. fecerunt sic thessalo. iõ gras agẽs deo subdit.
c Jõ t nos gras. tt. i. oibus horis ad hoc aptis.
d Cm̃ cũ ac. a no. p ꝑdicatõem nra.
e Verbũ audit⁹ dei. i. verbũ euãgelicũ nobis diuinitus reuelatũ.
f Accepistis il. nõ tt. sicut ẽ doctrina ꝓpria.
g Sz si. ẽ vt. d. dei. i. recepistis deuote sicut recipi dz verbũ habitũ ex diuia reuelatõe.
b Qui opat in vo. docẽdo interi⁹. hoies. n. solũ monẽt audirũ exteri⁹. iõ dicit xpc apls Jo. xv. Sine me nihil potestis facere.
i Pos. n. frẽs. Postq̃ apls cõsolat⁹ ẽ thessa. p ꝓmittit ad seipm̃ b idẽ facit p ꝓmittẽ ad eccIam ierosolymitanã. in irim̃. n. ꝓ incepit eccia. pur distinguit ꝫ synagogã. vt ptz act. j. t inde p̃ derivata ẽ ad alia iudee loca. t ille eccie ꝓtãt sustinuerũt pseutores a iudeis q̃ rpm occiderũt. ꝙbas. t b eccia thessa. erat eis ꝓmisis q̃ pseutores sustinuerat a ciuib⁹ suis. qõ debebat sibi cẽ ꝓsolatõis mã. pp ꝓmittit ad eccIam ꝓmittũ. t b ẽ qõ dicit: Vos.n. imitatores fci estis frẽs. t pz ifa vsq̃ ibi.
k Probibẽtes tt. i. euãgeliũ xpi.
l Salue fiant. f. gẽtes.
m Vt ipleant. i. augeãt.
n Pcta sua sp. f. iudei in sua pfidia obstinati deo ꝓmittẽte t disbolo. pcurãte.
o Peruenit tt. qz sb traxit iuste grãm suã ad eis.
p Vsq̃ i fi. i. vsq̃ vbus finẽ mõi. tunc. n. sunt ad fidẽ cõuertendi sicut dictũ est. ō. frequẽter. põt etiã aliter exponi.
p Vsq̃ in finẽ. i. eternaliter q̃tũ ad illos qui in sua pfidia moriunt.

q Nos aũt. Postq̃ apl's cõsolatus ẽ thessal. scripto. b cõsolat eos nũcio. ꝛ p̃ scribit mittẽdi rõnẽ. secũdo ipsam missionẽ in p̃ncipio sequẽtis ca. rõ ät cõsistit in hoc qꝛ desideraueꝛat ire thessalonicã ꝛ ecclam p̃sonaliter ꝓsolari. ſ habuit impedimẽtũ. pp qõ ad ħ mult nũcii. dic igr.

q Nos ät frẽs desolatiẽc. i. desolati, p pter qõ vobiscũ nõ eramus. r Ilspectu nõ corde. i. lz nõ possemus vobis loqui nec vos videre tũ habebam⁹ vos i corde. iõ subdit.

s Abundãtius festinauimus. i. dispositius festinanter venire ad vos ad vestrã cõsolatiõem.

t Ego q̃dẽ paul⁹. cũ socijs meis.

v Sz ipe. nos sathanas. tacet autez modũ impediẽdi ꝛ silꝛ glo. nec ego volo in hoc diuinare ꝛ p̃ſr subdit rõnẽ ãre desiderabat videre eos cõsolari in dño q̃ est augmtatio sui meriti ꝛ p̃mij. d.

x Nue ẽ. n. nostra spes. in p̃ſti de augmento meriti ꝛ p̃mij. y Aut gaudium. spuale.

z Aut corona glorie. i. rõ cõsequẽdi p̃miũ aureole q̃ doctoribus debet.

a Nõne vos. q. d. sic. qꝛ p̃terꝛat eos ad fidẽ. iõ sequit.

b Vos. n. est gloria ꝛc. i. mãliter habebat. n. mãm gloriandi in dño et gaudendi de eoꝝ cõuersione ꝛ bona cõuersatiõe.

q in finẽ. Nos aũt frẽs desolati a vob ad tps hore aspectu nõ corde abũdãt⁹ festinauim⁹ facie vr̃am videre cũ multo desiderio. qm̃ volum⁹ venire ad vos: ego q̃ dẽ paul⁹ ꝛ sel's ꝛ iter. ħ ipediuit nos sathanas. q̃ ẽ. n. nr̃a spes. aut gaudiuz: aut corona glie. Nõne vos añ dñm nr̃m ihm xpi estis in aduentu ei⁹. Vos. n. estis glia nr̃a ꝛ gaudiũ. Ca. iij.

Capitulum.iij.

Opter qõ nõ sustinentes ãpli⁹ placuit nob remanẽ athenis solꝛ misim⁹ timotheũ frẽm nr̃m ꝛ ministr̃ dei i euãgelio xpi ad cõfirmãdos vos: ꝛ exhortãdos p fide vr̃a: vt nemo moueaꝛ i tribulatiõbus istis. ipsi. n. scit̃ q̃ in ħ positi sum⁹. Nãꝛ cũ apud vos eẽm⁹ predicebam⁹ vobis passuros nos tribulatiões: sic ꝛ factũ ẽ ꝛ scit̃. propterea ꝛ ego ãpli⁹ nõ sustinẽs: misi ad cognoscẽdũ fidẽ vr̃az ne forte tẽtauerit vos is q̃ tentat ꝛ inanis fiat labor nr̃. Nũc ät veniẽte timotheo ad nos a vob: ꝛ annũciãte nob fidẽ ꝛ charitatẽ vr̃az. ꝛ qꝛ mẽoriã nr̃i habetis bonã: sp desiderãtes nos vidẽ. sic ꝛ nos q̃z vos iõ ꝓsolati sum⁹ frẽs i vob: in oi necessitate ꝛ tribulatiõne nr̃a p fidez vr̃am: qm̃ nũc viuimus si vos statis in dño. Quã. n. grãrũ actiõnẽ possum⁹ deo retribuere p vobis i oi gaudio q̃ gaudem⁹ pp vos añ deũ nr̃m. nocte ac die abundantius orãtes vt videamus faciem vr̃am ꝛ cõpleam⁹ ea q̃ desunt fidei vr̃e. Ipse ät de⁹ ꝛ p̃r nr̃ ꝛ dñs iesus christ⁹ dirigat viã nr̃am ad vos. Vos aũt dñs multiplicet ꝛ abũdare faciat charitatẽ vr̃am i invicẽ ꝛ in oẽs quẽ admoduz ꝛ nos in vobis ad ꝓfirmãda corda vr̃a sine querela in sanctitate añ deũ ꝛ p̃rem nr̃m in aduentu dñi nr̃i iesu christi cũ oibus sanctis eius Amen.

Capitulũ. iij.

Ecterο q̃ frẽs rogam⁹ vos ꝛ obsecram⁹ motheo ad nos a vob: ꝛ annũciãte nob fidẽ ꝛ charitatẽ vr̃az. ꝛ qꝛ mẽoriã nr̃i habetis bonã: sp desiderãtes nos vidẽ. sic ꝛ nos q̃z vos iõ ꝓsolati sum⁹ frẽs i vob: in oi necessitate ꝛ tribulatiõne nr̃a p fidez vr̃am: qm̃ nũc viuimus si vos statis in dño. Quã. n. grãrũ actiõnẽ possum⁹ deo retribuere p vobis i oi gaudio q̃ gaudem⁹ pp vos añ deũ nr̃m. nocte ac die abundantius orãtes vt videamus faciem vr̃am ꝛ cõpleam⁹ ea q̃ desunt fidei vr̃e. Ipse ät de⁹ ꝛ p̃r nr̃ ꝛ dñs iesus christ⁹ dirigat viã nr̃am ad vos. Vos aũt dñs multiplicet ꝛ abũdare faciat charitatẽ vr̃am i invicẽ ꝛ in oẽs quẽ admoduz ꝛ nos in vobis ad ꝓfirmãda corda vr̃a sine querela in sanctitate añ deũ ꝛ p̃rem nr̃m in aduentu dñi nr̃i iesu christi cũ oibus sanctis eius Amen.

Capitulũ. iij.

Ecterο q̃ frẽs rogam⁹ vos ꝛ obsecram⁹ vos in dño ihũ. vt sicut accepistis a nob quo oportet vos ambulare ꝛ placere deo. sic ꝛ ambulatis vt abũdetis magis. Scitis enim quod p̃cepta dederim⁹ vobis per dñm ihm. Hec ät est voluntas dei. sanctificatio vr̃a. vt abstineatis vos a fornicatiõe. vt sciat vnusquisq̃ vr̃m vas possidere in sanctificatiõe ꝛ honestate. non in passiõe desiderij sicut gẽtes q̃ ignorant deũ. et ne quis supergrediat neq̃ circũueniat in negotio fratrem suum. quoniã vindex est dñs de his oibus sicut ꝛ p̃dixim⁹ vobis ꝛ testificati sum⁹. Non enim vocauit nos deus in immundiciã sed in sanctificatiõem. in christo ihũ dño nr̃o. Itaq̃ qui hec spernit non hoiem spernit sed deum qui et dat spiritum suum sanctum in nobis. De caritate ät fraternitatis non habetis necessariũ scribere vobis. ipsi enim vos a deo didicistis vt diligatis alterutrum. Etenim facitis illud in oẽs fratres qui sunt in tota macedonia. Rogamus ät vos frẽs abundare magis. et operam dare vt quietem habeatis. et agatis vr̃a negocia. et operemini manibus vr̃is sicut nob p̃cepim⁹. vt honeste ambuletis ad illos qui foris sunt. et nullius rei indigeatis. Nolumus ät vos ignorare frẽs de dormientibus. vt non contristemini sicut ꝛ ceteri qui spem non habent. Si enim credimus quod ihs mortuus est et resurrexit. ita et deus eos qui dormierunt per ihm adducet cum eo. Hoc enim vobis dicimus in verbo dñi. quia nos qui viuimus qui residui sumus in aduentum dñi non p̃ueniemus eos qui dormierunt. Quoniã ipse dñs in iussu et in voce archangeli et in tuba dei descendet de celo. et mortui qui in christo sunt resurgent primi. deinde nos qui viuimus qui relinquimur simul rapiemur cum illis in nubibus obuiam christo in aera. et sic semper cum dño erimus. Itaq̃ consolamini inuicem in verbis istis.

Capitulum.iij.

De tempꝛibus ät et momentis frẽs non indigetis vobis scribi. ipsi enim diligenter scitis quia dies dñi sicut fur in nocte ita veniet. Cum enim dixerint pax et securitas tunc subitus eis interitus superueniet sicut dolor in utero habentis. et non effugient. Vos ät frẽs non estis in tenebris vt dies illa tanquam fures vos comprehendat. Omnes enim vos filij lucis estis et filij diei. Non sumus noctis neq̃ tenebrarum. Igitur non dormiamus sicut ꝛ ceteri sed vigilemus et sobrij simus. Nam qui dormiunt nocte dormiunt. et qui ebriantur nocte ebriantur. Nos ät qui diei sumus sobrij simus. induti loricam fidei et charitatis. et galeam spem salutis. Quoniã non posuit nos deus in iram sed in obtinendam salutem per dñm nr̃m ihm xpm. qui mortuus est pro nobis vt siue vigilemus siue dormiamus simul cum illo viuamus. Quam ob rem consolamini inuicem et edificate alterutrum sicut ꝛ facitis. Rogamus ät vos frẽs vt noueritis eos qui laborant inter vos. et p̃sunt vobis in dño et monent vos. et habeatis illos abundãtius in caritate propter opus eorum. Pacem habete cum eis. Obsecramus ät vos frẽs corripite inquietos. consolamini pusillanimes. suscipite infirmos. patientes estote ad omnes. Videte ne quis malum pro malo alicui reddat. sed semper quod bonum est sectamini in inuicem et in omnes. Gaudete semper. Sine intermissione orate. In omnibus gratias agite. Hec enim voluntas dei est in christo ihũ in omnibus vobis. Spiritum nolite extinguere. Prophetias nolite spernere. Omnia ät probate. Quod bonum est tenete. Ab omni specie mala abstinete vos ipse ät deus pacis sanctificet vos per omnia. Et integer spiritus vr̃ et anima et corpus sine querela in aduentu dñi nr̃i ihu xpi seruetur. Fidelis est qui vocat vos qui et faciet. Fratres orate pro nobis. Salutate fratres omnes in osculo sancto. Adiuro vos per dñm vt legatur epistola hec omnibus frẽbus. Gratia dñi nr̃i ihu xpi vobiscum. Amen.

Explicit epistola ad thessalonicenses prima.

Incipit epistola ad thessalonicenses secunda.

Capitulum.i.

Paulus et syluanus et timotheus ecclie thessalonicensium in deo patre nr̃o et dño ihu xpo. Gratia vobis et pax a deo patre nr̃o et dño ihu xpo. Gratias agere debemus deo semper pro vobis frẽs sicut dignum est. quia crescit fides vr̃a. et abundat caritas vnius cuiusq̃ vr̃m in inuicem. ita vt nos ipsi in vobis gloriemur in ecclis dei. pro patientia vr̃a et fide in oibus pressuris vr̃is et tribulationibus quas sustinetis. in exemplum iusti iudicij dei vt digni habeamini regno dei pro quo et patimini. Siquidem iustum est apud deum retribuere tribulationem his qui vos tribulant. et vobis qui tribulamini requiem nobiscum. in reuelatione dñi ihu de celo cum angelis virtutis eius. in flamma ignis dantis vindictam his qui non nouerunt deum. et qui non obtemperant euangelio dñi nr̃i ihu xpi. qui penas dabunt interitum eternum a facie dei et a gloria virtutis eius. cum venerit glorificari in sanctis suis et admirabilis fieri in omnibus credentibus. quia credidistis testimonio nr̃o super vos in die illo. In quo et pro vobis oramus semper vt dignetur vos vocationis vestre deus noster et adimpleat omnem voluntatem bonitatis et opus fidei in virtute. vt clarificetur nomen dñi nr̃i ihu xpi in vobis. et vos in illo secundum gratiam dei nr̃i et dñi ihu xpi.

Capitulum.ij.

Rogamus ät vos frẽs per aduentum dñi nr̃i ihu xpi et nr̃am congregationem in eum. vt non cito moueamini a vestro sensu neq̃ terreamini neq̃ per spiritum neq̃ per sermonem neq̃ per epistolam tanquam per nos missam. quasi instet dies dñi. Ne quis vos seducat vllo modo. quoniã nisi venerit discessio primum et reuelatus fuerit homo peccati filius perditionis. qui aduersatur et extollitur supra omne quod dicitur deus aut quod colitur. ita vt in templo dei sedeat ostendens se tanquam sit deus. Non retinetis quod cum adhuc essem apud vos hec dicebam vobis. Et nunc quid detineat scitis ad reuelandum eum in suo tempore. Nam mysterium iam operatur iniquitatis. tantum vt qui tenet nunc teneat donec de medio fiat. Et tunc reuelabitur ille iniquus quem dñs ihs interficiet spiritu oris sui. et destruet illustratione aduentus sui eum cuius est aduentus secundum operationem sathane in omni virtute et signis et prodigijs mendacibus. et in omni seductione iniquitatis his qui pereunt eo quod charitatem veritatis non receperunt vt salui fierent. Propterea mittet illis deus operationem erroris vt credant mendacio. vt iudicentur omnes qui non credunt veritati sed consentiunt iniquitati. Nos ät debemus gratias agere deo semper pro vobis frẽs dilecti a deo quod elegerit vos deus primitias in salutem in sanctificatione spiritus et fide veritatis. in quo vocauit vos euangelio nr̃o in adeptionem gloriae dñi nr̃i ihu xpi. Itaq̃ frẽs state et tenete traditiones quas didicistis siue per sermonem siue per epistolam nr̃am. Ipse ät dñs noster ihs xps et deus et pr̃ noster qui dilexit nos et dedit consolationem eternam et spem bonam in gratia consoletur corda vestra et confirmet in omni verbo et opere bono.

Capitulum.iij.

De cetero frẽs orate pro nobis vt sermo dei curratur et clarificetur sicut et apud vos. et vt liberemur ab importunis et malis hominibus. non enim omnium est fides. Fidelis ät est dñs qui confirmabit vos et custodiet a malo. Confidimus ät in dño de vobis quoniã quecunq̃ p̃cipimus vobis et facitis et facietis. Dirigat ät corda vestra dñs in caritatem dei et in patientiam xpi. Denunciamus ät vobis frẽs in nomine dñi nr̃i ihu xpi vt subtrahatis vos ab omni fratre inquieto et non secundum traditionem quam acceperunt a nobis. Ipsi enim scitis quemadmodum oporteat imitari nos. quia non inquieti fuimus inter vos. neq̃ gratis panem manducauimus ab aliquo. sed in labore et fatigatione nocte et die operantes ne quem vestrum grauaremus. non quasi non habuerimus potestatem sed vt nosmetipsos formam daremus vobis ad imitandum nos. Nam et cum essemus apud vos hoc denunciabamus vobis. quoniã si quis non vult operari nec manducet. Audiuimus enim quosdam inter vos ambulare inquiete nichil operantes sed curiose agentes. Hijs ät qui sunt eiusmodi denunciamus et obsecramus in dño ihu xpo vt cum silentio operantes suum panem manducent. Vos ät frẽs nolite deficere bene facientes. Si quis ät non obedit verbo nr̃o per epistolam hunc notate. et nolite cõmisceri cum illo vt confundatur. et nolite quasi inimicum existimare sed corripite vt fratrem. Ipse ät dñs pacis det vobis pacem sempiternam in omni loco. Dñs sit cum omnibus vobis. Salutatio mea manu pauli. quod est signum in omni epistola. Sic scribo. Gratia dñi nr̃i ihu xpi cum omnibus vobis. Amen.

Explicit epistola ad thessalonicenses secunda.

em cõitas eoꝝ ecĉt sancta.tñ ibi erant aliqui de fratribus corrigendi ꝛ ſpaliter ꝺ quatnoꝝ.ꝛ ſm hoc ꝓis ca. in qua tuoꝝ ꝓtes diuidit. quę parebũt, ꝓsequẽdo. Circa ꝓimum sciendũ q gentiles reputabant fornicatõem simplicĕ eĕ licitã. ꝛ iõ ꝛpter ſſuetudinẽ ꝓistinã aliqui de gentilitate

b in dño iesu: vt quẽadmo-
c dũ accepistis a nobis quõ
d opteat vos ãbulare ꝛ pla-
e re deo: sic ꝛ ambuletis: vt
f abundetis magis. Scitis
g .n. q̃ ꝓcepta dederim vob
b ꝑ dñm iesum. ℍHec ẽ.n. vo
i lũtas dei sanctificatio vſa
k vt abstineatis vos a forni
l catõe: vt sciat vnusq̃sq; ve
m ſtrũ vas suum possidere in
n sanctificatõe ꝛ honore: nõ
o ꝑ in passiõe desiderii sicut et
q gentes q̃ ignorant deũ: Et
r ne quis supergrediat neq;
circũueniat in negocio fra-
s trẽ suũ: qm̃ vindex est dns
t de his oĩbus: sicut ꝓdixi-
v mus vob ꝛ testificati sum⁹
x ℳõ.n. vocauit nos de⁹ in
y imũdicĩã: ſ̃ i sanctificatiõ
z ℑ qui ergo hec spernit: non
aa hoiem spernit: sed deum:

ꝯ qui etiã dedit spm̃ suũ san
o ctũ in nobis. ℬe charita-
e te aũt fraternitatis: nõ ne-
cesse habem⁹ scribere vo
bis. ℑpi.n. vos a deo di-
dicistis vt diligatis inuicẽ
Eteĩ illud facitis in oĩs
frẽs in vniuersa macedo-
f nia. ℜogam⁹ aũt vos frẽs
g vt abũdetis magis: ꝛ ope
b ram detis: vt quieti sitis:
i ꝛ vt vſm negociũ ãgatis:
k ꝛ operemini manibus vr̃is:
l sicut ꝓcepim⁹ vobis. ꝛ vt
honeste ãbuletis ad eos q̃
m foris ſ̃: ꝛ nulli⁹ aliq̃d desi-
n deretis. ℳolum⁹ aũt vos
ignorare frẽs de dormiẽtib⁹
o vt nõ ẽtristemi ſic ꝛ ceteri q̃
q spẽ nõ hñt. Si.n. credim⁹
r q ihs mortu⁹ ẽ ꝛ rsurrexit
s ita ꝛ de⁹ eos q̃ dormiẽt ꝑ
t ihm adducet cũ eo. hoc.n.

cia ꝓs ꝓncipalis b⁹.ꝛ.in qua corrigit ociosos ꝛ vagabũ dos. d. ℜogamus aũt frẽs vt abũdetis magis in opibus bonis. g Etope. det̃.i. diligẽtiã adhibeatis. h Vt q̃ti si. ꝛ nõ vagabũdi. qz tales solent cadere in alia vicia. .i. curiositatis ꝛ carnalitatis. i Et vt vſm negocia agatis. qz hoĩes circa ꝫ negligentes depauperanf. ꝛ qz volunt tenere modũ viuendi cõsuetũ. ꝛ ꝑ ꝫis latrones ꝛ raptores efficiũt. k Et ope mini ꝛt. ad euitãdũ ociositatẽ q̃ ẽ sentina oĩm vicioꝝ. ꝛ ad cõsertandũ sanctate quam facit labor moderatus.

l Et vt bo. am. ꝛt̃. .i. ad infideles vt ex bona vſa ꝙerationẽ querant ad fidem. ℑn moralib⁹ n. magis monent exẽpla q̃m verba. m Et nullius ꝛt. ita q̃ nõ solũ caueatis a malo actu exteriori: ſ̃ etiã interiori.

n ℳolumus. hec est quarta ꝓs ꝓncipalis in qua corrigit aliquos imoderate lugentes mortuos. ꝛ diuidit̃ in tres ꝑtes. qz ꝑ argumẽt hũc luctũ. secũdo ponit occasionalitẽ

future resurrectõis modũ ibi: ℬ eñ. tercio ꝛcludit intentũ ibi: itaq;. Circa ꝓmũ dicit. n ℳolum⁹ aũt ꝛt̃. .i. defunctẽ q̃ dormiũt somno mortis a q̃ excitabũt ꝛpe resurrectõis o Vt nõ ꝛm. in cõsolabilit̃. p Sic ꝛ cete. ꝛt̃. .i. future resurrectõis. ꝛ sic credũt aliq̃ amicos defunctos periisse totaliꝛ ꝛ ad sp. ꝛ pp ꝫ hñt occasionẽ lugẽdi eos q̃si incõsolabiliꝛ. nõ sic aũt ꝓtãti q̃ hñt spem resurgẽdi. pp q̃ vicioſum ẽ eis imoderate mortuos lugere. qz in ꝫ assimilant̃ infidelib⁹ future resurrectiõis spem nõ hñtib⁹: lugere tñ defunctos moderate ẽ opus pietatis. q aũt resurrectio mortuoꝝ ſit mox futura oſtdit. d. q Si.n. cre. ꝛt̃. ꝛ accipit hic ſ̃ p qz. nã ad articulos fidei ꝓtinet credere. ihm vere mortuũ fuiſſe ꝛ resurrexiſſe. r Ita de⁹. q̃ fuscitauit iesum. s Eos q̃ dor. somno mort̃. t Per ihm tanq̃ p mediatorẽ dei ꝛ hoĩm. v ℑdducet cũ eo. aduita imortalẽ resuscitãdo. x Hoc aũt. qz locut⁹ ẽ apls ꝺ resurrectõe futura. ℔ ꝫ declarat modũ resurrectõis. ℜd cui⁹ intelligẽtiã sciẽdũ q̃ aliq̃ dixerũt q̃ xp̃o venĩente ad iudiciũ aliq̃ hoies repient viui q̃ trãsferrẽt ad statũ immortalitatis sine morte intermedia. sic exponẽt̃ q̃ hic dr̃. Deinde nos q̃ viuim⁹ q̃ relinq̃mur. .i. viui vsq; ad aduentũ xp̃i sil̃ rapiemur cũ illis. .i. cũ mortuis resuscitatis ℕbuiã xp̃o. descẽdẽti ad iudiciũ. ꝛ dicit q̃ apls se ꝓnũerat eis eo q̃ ꝓtinet ad idẽ cor⁹ eccie. ℔ ℬ expõ ꝑ deficit ꝫ ℔ q̃ dicit aliq̃s sine morte ad imortalitatẽ trãsire. q̃ oĩs descẽdẽtes ab adã ꝑter xp̃m ꝛ imẽm ei⁹ incurrerũt ondi nale pctm̃ cui⁹ pena ẽ mors. ꝛ iõ oĩs soluẽt debitũ mortiꝭ pp q̃ aliq̃ dixerũt q̃ illi q̃ in aduẽtu xp̃i repient viui ꝛ rapto illo obuiãdo xp̃o subito moriẽt. ꝛ statim resurgent. ℔ adhuc ꝫ vt incõuenienẽ dcm. q̃: ꝛflagratõi ignis purgãs elemẽta ꝛ incinerãs corpa mixta. ꝓcedet aduentũ xp̃i ad iudiciũ ꝛ sic nulli hoies repient viui q̃ obuiet xp̃o veniẽti. nisi de resurgentibus ꝑ ignẽ dictũ. Ceterea q̃ apls

ꝫnumeret se ꝓdictis eo q̄ ptinet ad idē corpus eccie cum eis: nō videt rōnabiliter dictū: nam eadē rōne diceret de oibus fidelibus ꝑteritis ꝓtib⁹ ⁊ futuris. ꝓter q̄ō saluo meliori iudicio videt mihi verba apli aliter exponēda cū dicit. ⁊ Noc.n. vobis dicimus. de mō future resurrectōis. y In ꝑbo dñi. i. sicut renelauit nob. ʒ Q: nos qui viuim⁹ ⁊c. in hoc mūdo a patribus defunctis.

a Nō ꝓueniem⁹. i resurrectōe futura.

b Eos q̄ dormiēt citius resurgendo. illis qui iam ali diu mortui sunt. q: resurrectio fiet virtute diuina que fiet in instanti. ió subdit.

c Qm ipe dñs ihesus xp̄c. d In iu. dicendo. Surgite mortui ad iudiciū.

e Et in voce archangeli. i. michaelis. q̄ ē ꝓnceps eccie sub quo intelligūt angeli alij q̄ ministeriū adhibebūt in resurrectōe colligēdo cineres. ⁊ magnū sonū faciūt tūc iudicis ꝓcones. Pōt etiā aliter exponi vt illō dcm: Surgite mortui ad iudiciū. sit archāgeli michaelis executiue ⁊ xp̄i imperatiue. cui⁹ ꝑtute infinita fiet resurrectio. ⁊ sic cū dr. d In iussu. refert ad xp̄m. ⁊ q̄ subdit.

e Et in voce archāgeli. ad michaelē archāgelū. f Et in tu. dei ista tuba nō ē aliud nisi vox ꝓdicta. que dr tuba ꝑ similitudinē mbe materialis vite. testa. qua ꝑebat vocatio ad cōsiliū ⁊ ꝓparatio ad bellū. ⁊ invitatio ad festū. q: tunc oēs cōgregabunt in iudiciū. ⁊ armabit creatura in vltōz inimicoz. ⁊ invitabunt iusti ad festū angelo⁹.

g Descēdet de celo. nā iudicabit in forma hūana apparēs fm q̄ dr act. j. Hic iesus q̄ assumpt⁹ ē a vobis. s. in forma hūanitatis. sic veniet. s. ad iudiciū.

b Et mor. q̄ ⁊c. ista ꝓpositas ⁊ posterioritas nō pōt referri ad actū ꝓsurgendi ita q̄ aliq̄ resurgēt ꝓius alijs ꝓpositate ꝓpria. nā oēs resurgēt in eodē instanti. fm q̄ dr. j. co. inth. xv. Nēs q̄dē resurgemus: ⁊ subdit. In momēto in ictu oculi: nec pōt hic capi ꝓpositas dignitatis. q: pīes vere. testa. in resurrectiōe non erūt digniores apīs q̄ erūt assessores iudicis. matth. xix. Sedebitis sup̄ sedes. xij. ⁊c. de q̄bus dicit hic apls. Dein de nos. pp q̄ō saluo meliori iudicio vī m q̄ ista ꝓpositas ⁊ posteritas sit referēda ad quicūq in xp̄o q̄ bonā mortē ⁊ sic iungendo ifam dr.

b Et mor. q̄ in xp̄o sunt. i. q̄ecunt in fide ei⁹ mortui. Primi respectu nr̄i q̄ adhuc vivimus. ⁊ resurgent cū posteris. Deinde nos q̄ vivim⁹. supple quiescem⁹ in xp̄o. in eius fide moriendo.

i Sic ꝓra plemur cū illis. iam resuscitati cū ipīs.

k Obuiā xp̄o venīēti ad iudiciū.

l In aera. vbi ꝑfect sniam iudicij sup vallem iosaphat. vt dcm fuit Jobel. iij.

m Et sic sp cū do. erim⁹. q: electi a xp̄o iesu non sepabunt. ℞ sp erunt sibi cōiūcti nō solū in aia ℞ etiā in corpe.

n Itaq⁹ hic ex ꝓdictis ꝛcludit intentū. s. q̄ fideles nō debēt imodera te lugere mortuos. ℞ de ipīs cōsolari exquo sunt ad vitaz immortalē ⁊ felicē resuscitādi. ⁊ hoc ē q̄ dicit.

n Itaq⁹ ꝛsolamini ⁊c. ō resurrectōe fideliū ꝓdictis. j. ad thessal.

In ea. iij. vbi dr in postil. Et sciat vnusq̄sq⁹ vas suuz possidere.

Nc q̄ō dr. Vt sciat vnusq̄sq⁹ vas suū ⁊c. fm glo. ꝓt exponi alit. s. q̄ nō solū ab illicito q̄s abstineat. Sz nec licito abutat. ℞ sciat vnusquisq⁹ possidere vas suū. i. vxorē suā in sanctificatōe. s. vt nō turpiter abutēdo eā possideat. In eo. ca. vbi dicit in postil. Ergo amus aūt vos frēs vt abundetis magis.

Additio.

i Nboc q̄ō dr. Vt abundetis magis ⁊c. intelligitur q̄ ls faceret opa dilectōis bōa possent tñ facere me liora ad que rogat vt operā dent. q: difficile ē dimittere ꝛsuetudinē. ⁊ q̄ō sequit. vt q̄eti sitis ⁊ vt vr̄m negocium agatis. intelligit dimissis alijs. q. d. circa alienaꝫ multū occupat necesse ē vt sit inquietus vl vt ꝓpria negocia negliget.

Capitulum. v.

k vobis dicim⁹ in ꝑbo dñi: q: nos qui viuimus: q̄ resi
a dui sum⁹ in aduētu dñi: ñ
b ꝓuenient⁹ eos qui dormie
c d runt. Qm ipse deus in ius
e f su ⁊ in voce archangeli: et
g in tuba dei descendit de ce
h lo: ⁊ mortui qui i xp̄o sunt
resurgent primi. Deinde nos qui viuimus qui relin
i quimur simul rapiemur cū
k illis in nubib⁹ obuiā xp̄o
l in aera: ⁊ sic sp cum domi
m no erimus. Itaq⁹ consolamini inuicē in verbis istis

Capitulū. v.

(C) Et ꝓpib⁹ aūt ⁊ momētis frēs nō indigetis
b c vt scribamus vobis. Ipi
d em diligenter scitis: q: die
e es dñi sicut fur in nocte ita
f veniet. Cū. n. dixerint pax
g ⁊ securitas: tūc repentin⁹ eis supueniet interitus sic

D E temꝑibus.

d Postq̄ apls reddit thessalonicenses benivolos ⁊ docilesꝫ. Hic ꝓr ostēdit eos cautos. Circa q̄ō scienū q̄ cautela maxime requirit circa illa de quib⁹ certū est q̄ veniēt. cū tñ hora veniēdi ē simplicit ignota. sic aūt est ō die iudicij. fm q̄ dicit math. xxiiij. De die illa ⁊ hora nemo scit neq̄ angeli i celo. pp q̄ō apls circa hanc reddit thessalonicēses cautos Et dividit in duas ꝑtes. q: ꝑ eius incertitudinē ostendit scō thessalonicēses cautos reddit ibi: Vos aūt. Circa ꝓmū sciendū q̄ dies iudicij dupliciter accipit in scriptura. vno mō. ꝓpie pro die iudicij generalis in fine mūdi. alio mō. ꝓ die iudicij ꝑticularis q̄ ē dies mortis cuiuslibet hominis. nā in illo statu in iudicio finali ꝓtrahit in quo in morte inuenit. Intentio ꝫo apli vr̄ hic magis esse de die mortis. q: ipe sciebat diē iudicij finalis multū distare. vt ꝑz in epla sequēte. Ipe aūt hic dorat thessa. vt sint cauti ne repente veniat sup eos iudicij dñi ⁊ inueniant imparati. Verūtñ vtroq̄ mō lra exponet. ⁊ p̄ de die finalis iudicij cū dr.

a De ꝑtibus ār. ⁊c. ꝓtinentib⁹ ad diē finalis iudicij.

b Non indigetis ⁊c. q: talia scire ad vos ñ ptinet fm q̄ dr act. j. Non est vestrū nosse tpa ⁊c.

c Ipi. n. diligenter. scripturas supple cōsiderando.

d Scitis q: dies dñi. i. dies iudicij qui dicit dies dñi. q: tunc xp̄c apparebit vt dñs. qui in primo aduentu apparuit vt seruus.

e Sicut fur in nocte. nō q̄ hoc intelligendū ē q̄ dominus venturus sit ad iudiciū tpe noctis. sed magis clara die sicut in celum ascendit. Act. j. Hic ꝛsimus qui assumptus est a vobis in celū ⁊c. sed q: veniet subito hoibus hoc non puidentibus.

f Cum. n. dixerint ⁊c. glo. sup locum iste dicit q̄ intelligit de socijs antixpi qui post mortē eius crederēt se eē in pace ⁊ securitate facientes festa. ⁊ cōuiuia exercentes. ꝑ diuersa loca. Sz istud nō videtur conuenienter dictū. quia glo. ꝓmittit q̄ antixp̄c fulminabitur ⁊ maxima pars sui exercitus peribit cum eo. ꝓter quod non est veri similē q̄ remanentes esse debeant in tanta securitate ⁊ iocunditate. sed magis in timore. ⁊ sic videt glo. sibi ꝑ repugnare. Item videt esse contra dictū cōmune doctoz ⁊ sanctoz q̄ dicūt cō munit̄ q̄ mortuo antixp̄o ⁊ falsitate eius manifeste detecta oēs gentes conuertent ad xp̄m. ⁊ sic nō remanebunt aliqui in secta antixp̄i. nec pōt dici sustinendo. glo. ꝓmissam: q̄ illi qui fuerant de secta antixp̄i predicta festa ⁊ cōuiuia faciant eo q̄ sint cōuersi ad fidez. q: de ipīs dicentibus. Pax ⁊ securitas subdit apostolus.

g Tunc repentinus ⁊c. q̄ō nō pōt exponi de bene gaudentibus. ꝓter q̄ō melius videt reduci ad ꝛpos domina tōis antixp̄i qñ obtenta ciuitate ⁊ ꝛtemplo ostendet se ꝛ ēē sit deus. vt dicitur in epla sequēti. ⁊ tunc satellites ei⁹ gaudebunt de potestate dñi sui. sed repentinus supueniet eis interitus. quia cito fulminabit antixp̄c cuz maxima parte sui exercitus. Nec obuiat huic expositōi q̄ dominatio antixp̄i ⁊ eius fulminatio ꝑcedent diem iudicij. de

qua loquit aplʒ ante ūmediate.qz freqnter ꝑus facta posterius narrant. Secūdo exponēda est lra de die mortis sic. De tpibus aūt z momēnis.in qbus debeat mors ventre. Nō indigetis vt scribam⁹ vobis.q.d.nō scriberez vobis nisi illud qō iam scitis.t.qō ē roraliter incertū.ideo subdit. Ipi.n.scitis p expiētia quotidie videtes. Quia dies dñi.i.mortis que dicit dies dñi. qz tunc vēit ad priculare iudiciū ipius mortis rōe supradicta. Sicut fur in nocte. i.repente z ex improuiso.ideo subdit. Cū.n. dixerint.homes mūdani. Pax z securitas credētes diu vinere in delicijs tpalibus et tpali pace. Ex eo minus supuenit interit⁹.s. mortis corpalis. Sicut dolor in vtero habētis.z nō effugiēt. Dos aūt frēs nō estis in tenebris vt vos dies illa: tanq̄ fur cōphēdat. Oēs.n. vos filij lucis estis: z filij diei. Nō sum⁹ noctis: neq̄ tenebrarum. Igitur nō dormiamus: sicut z ceteri: sed vigilemus z sobrij simus. Qui enim dormiunt: nocte dormiūt: z qui ebrij sūt: nocte ebrij sunt. Nos aūt qui diei sumus: sobrij simus induti loricam fidei z charitatis: z galeam spem salutis qm̄ nō posuit nos deus in irā ꝫ in acquisitiōem salutis p dñm nr̄m ihesum xp̄m qui mortuus est p nobis vt sive vigilemus sive dormiamus simul cuz illo viuam⁹ Propter qō cōsolamini in

dolor in vtero habētis. z nō effugiēt. Vos aūt frēs nō estis in tenebris vt vos dies illa: tanq̄ fur cōphēdat. Oēs.n. vos filij lucis estis: z filij diei. Nō sum⁹ noctis: neq̄ tenebrarum. Igitur nō dormiamus: sicut z ceteri: sed vigilemus z sobrij simus. Qui enim dormiunt: nocte dormiūt: z qui ebrij sūt: nocte ebrij sunt. Nos aūt qui diei sumus: sobrij simus induti loricam fidei z charitatis: z galeam spem salutis qm̄ nō posuit nos deus in irā ꝫ in acquisitiōem salutis p dñm nr̄m ihesum xp̄m qui mortuus est p nobis vt sive vigilemus sive dormiamus simul cuz illo viuam⁹ Propter qō cōsolamini in

nos de⁹ in irā.i.in damnatōez eternā. e Sz ut acq̄.sa.i. vt acq̄ram⁹ vitā beatā ex opibus meritorijs. d Per dñm nr̄m.i.sine cui⁹ adiutorio nullū opus ꝑt eē meritoriū. e Vt sive vigilemus vinēdo corpaliter. f Sive dormiam⁹.mortis corpalis somno. g Simul cuz illo viuamus. vita gratie q̄ ē in aīa immortali. h Propter qō cōso.inuicē in laboribus vite p̄sentis. i Et edi. alterutrz. verbis bonis z exemplis.

t uicē z edificate alterutrū: sicut z facitis. Rogam⁹ aūt vos frēs vt noueritis eos qui laborant inter vos. et p̄sunt vobis in dño z monēt vos vt habeatis illos abundantius in charitate ꝓpter opus illoz z opus habete cum eis. Rogam⁹ aūt vos frēs: corripite inquietos: ꝓsolami pusillanimes: suscipite infirmos: patientes estote ad oēs. Videte ne q̄s malū ꝓ malo alicui reddat ẜ sp q̄ bonū ē sectamini i inuicē: z ad oēs. Semp gaudete: sine intermissione orate in oībus gr̄ās agite. Hec ē.n. volūtas dei in xpo iesu: in oīb⁹ vobis. Spm̄ nolite extinguere. ꝓphetas nolite spernere. Oia aūt ꝓbate quod

k Sicut facitis. sp̄tū. pficiēdo in ūtis. l Rogam⁹ aūt. B ē scda ps in qua iducit thessal. ad hoc q̄ bñ se habeant ad ꝓximū. z p̄ ad ꝑcios eos exhortādo. d. rogam⁹ aūt vos frēs vt noueritis. oñendo ꝑ effectū vos nos se ꝓfatos debire eos honorādo. taz rōne vite ẜ rōne doctrine. ió subdit.

m Et mo. vos. ió sunt ꝑ eterā diligēdi. qm̄ spūalia corporalibus ꝓferunk. n Propter op⁹ illoz. ad vr̄am salutē ordinatū. o Pace ha. rū eis. obedīe do eis büliter z de

note. scdo hortat eos vt bñ se habeāt ad imꝑfectos dicēs ꝑ Rogamus aūt vos frēs corripite. charitative.

q Inquietos. i. gyrogauos ꝑ otiosos. r Cōsolamini pusil. i. in tribulatōibus deficiētes. s Suscipite infirmos. mēte z corpe infirmitates corp quantū ẜm deū pōt fieri supportando. qñ. n. ex tali supportatōe insolescunt. eos nō expedit supportare. q: boc est malū nutrire.

t Patientes estote ad oēs. nō solū fideles ẜ etiā infideles. Et intelligit ista paiētia xp̄tū ad actū animi interiorē xp̄tū aūt ad exteriorē. s. defendendi se vel sua. aut reperēdi rem vel iniuriā a iudice nō ſ expedit. vtpote si ex hoc audacia maleſacieḋ tribuak. nisi ex tali supportatōe maius malū vtpote grave scādalū oriret. v Videte ne q̄s malū ꝓ malo alicui reddat. hoc.n. ē vindicare seipm. qō sp ē malū. cū null⁹ sit iudex i sua cā. si tñ alīq̄s nō habeat supiorē iudicē. sibi iniuriā factā ꝺz vel pōt punire. nō tñ iniuste vindicte ẜ zelo iusticie. x Sz sp ẜ. i. fideles ad fideles. y Et in oēs. i. etiā erga infideles. z Semp gau. in dño. z si nō actu quē optz aliq̄n interrupt saltē in somno. ſ habitu. e eodē mō intelligit qō subdit. a Sine int. oza. vel hoc referēdū ē ad hortas ad hoc aptas vel ꝑstitutas q̄z nulla ē ꝑtermittēda. b In oīb⁹. ꝓsperis z aduersis. c Gr̄ās agi. deo q̄ aduersa ordinat ad salutē vr̄am sic z ꝓspera. z ꝺ p meritū vīe ꝑpetis. sicut ꝺz ſcō iob z ſubdit cām. d Hec ē ꝛc. cui ē in oīb⁹ obtēperandū. e Spm̄. Hec ē ꝑcia ps in q̄ hortak eos bene se hr̄e erga deū. o. spm̄. s. denotōis erga deū. f Nolite exti. p̄ moderatā curā rep tpaliū. g Prophetas. i. ꝑpōnes scpturaz sacraz. h Nolite spernē. qz freqnter reuelak intellect⁹ simplici q̄ occultak p̄udēti. Matth. xi. Abscōdisti ẜ a sapientib⁹ z p̄udentib⁹ z reuelasti ea ꝑuulis verūtū qz expositores aliq̄n deficiūt. ió subdit. i Oia aūt. p.i. dicta cor discutite. k Qō bo. tē. Sz mltos q̄ i locis tōib⁹ z ꝑdicatōib⁹ mala dicta melius retinēt ẜ vtilia.

l Ab oi spē mala abstinetevos.nō solū.n.abstinēdū est a malo:ꝫ etiā ab eo qō hz apparentiā mali pp scandalu vitādū salteꝫ quousqꝫ declarek q illud ē licitu. m Ipe aūt deus pacis.i.actor ꝛ dator pacis. n Sācificervos p oia.ad corpus ꝛ aiam prinentia. o Vt integer spūs vr̄ aia ꝛē. ꝛ dr̄ spūs xp̄i ad supiorē ais ptem. ꝛ aia xp̄ū ad inferiorē. p In aduentu dñi.ad iudiciū. q Seruek ꝛ q istud sit speran dū subdit. r Fidelis ē q vo.vos.ad fidē.s.deus.

s Qui etiā faciet. q: nulli deficit xp̄ūs est ex se. t Frēs Hec ē vltima pars que ē cōclusio epl̄e in qua ponit sui recōmendatio. ꝛ alioꝝ salutatio.ió dicit t Fratres orate in oscůlo sancto.nō libidinoso nec ꝓdito rie sicut plenius fuit expositū Ho. vlt. vt ibidē ꝛ sub eisdē verbis ponit.

v Adiuro vos per dñm.i. iniungo vobis p ipm. x Vt le.epi. hec oib⁹ sanfra.i.baptisinate scificatis. y Gra dñi nr̄i ihu xp̄i vo supple sit in p̄ti et glia in futuro amē.

In ca.v.vbi dicit in postil. Sed istud nō videk cōueniēnt dictū: q: glo. ꝓmittit q antixp̄s fulminabit.

l bonū ē tenete:ab oi specie m mala abstinete vos. Ipse n aūt deus pacis sanctificet o vos ꝙ oia vt integer spūs vr̄ ꝛ aia ꝛ corpus sine q̄rela in aduentu dñi nr̄i Ihesu p xp̄i seruek. Fidelis est: qui q vocauit vos: q etiā faciet r Fratres orate ꝓ nob. Salutate fratres oēs in oscůlo sancto. Adiuro vos per v dñm vt legak epistola hec omnibus sanctis fratrib⁹ x Gratia dñi nostri ihesu xp̄i vobiscum. Amen.

Explicit epl̄a ꝑauli ad Thessalonicenses ꝓma.

Incipit argumētū in epistolam secundā.

a Ad Thessalonicenses secundā scribit epl̄am apostolus.ꝛ notum facit eis de tempo ribus nouissimis et de aduersarij dectōe. Scribit hanc epistolaz ab athenis ꝙ tytum diaconē et onesimū acholytum.

Additio.

Sententia glo.tenenda ē tanꝗ planioꝛ. Fm cōtinua rōem ad imediate ꝓdicta nō obstantib⁹ obiectionib⁹ postillatoꝛis. Intelligit.n.glo.hec verba apl̄i.cum dixerint. Pax ꝛ securitas nūc repentin⁹ ꝛē. de tpe illo inkcepto qō erit inter mortē antixp̄i ꝛ diez iudicij de quo.s. die iudicij imediate añ dixerat. Dies dñi sicut fur qō rp̄s cōtinebat.xlv.dies vt pōt hr̄i Dañ.vl. In istis.n. diebus ministri antixp̄i videtes se euasisse ab illo ꝓlio maximo in quo antixp̄s ꝛ maxima ps exercitus ei⁹ perierat. estimabant se totaliter eē extra periculū. Iz panneeps eoꝝ sic interfectus.sicut ꝓtigit multis q postēp eripiūt ab aliq maximo ꝓculo credūt se ab aliis ꝓculis eē securos.nec hoc est ꝺ cōem doctoꝝ opinionē dicēdū q mortuo antixp̄o ꝛ falsitate eius detecta.oēs gētes cōuertenk ad xp̄m qi hoc intelligik p⁹ lapsum.xlv.diez ꝓdictoꝝ. Replica.

a Ꝓma epl̄a ad thessal.c.v.vbi posti. declinat glo. magistri sup illo verbo qñ dixerit. pax ꝛ securitas tunc repentinus venit interitus. Naz glo. exponit hoc ō socijs antixp̄i.q p⁹ mortē ei⁹ credētes se eē securos in pace faciēt festa ꝛ cōiuia exercētes diuersos iocos ꝛē. Nō postil.dicit incōueniēter dictū.qz eadez glo.ꝓmittit q antixp̄e fulminabit ꝛ maxima ps exercit⁹ ei⁹ peribit cū eo. Et ió nō ē verisile q remanēres debeant exercere ludos in securitate: ꝗ eē sub maximo timore sicut filij isrl chore cū sua societate pereūte. ꝓut dr̄ Nu.xvj. Itē videk illa glo.eē cōtra mentē eccie ꝛ sanctoꝝ doctoꝝ.q dicūt q mortuo antixp̄o ꝛ falsitate eius detecta.oēs gētes cōuertenk ad xp̄m.ꝛ sic nō remanebūt aliqui de secta antixp̄i. Hz burg.ꝓ glo.dicta certare videk assignās tps.xlv.dier̄ ex Dañ.vl.qñ dicti antixp̄iani lerabunk. Hz hoc nō videk verisimile.qz letant victoꝛes Esa.ix. Nō aūt sic horribiliter victi.immo nec illū horroꝛē sciētes letari potuerūt. sed potiꝰ timere sic supza dictū ē in exemplo choꝛe: maxime qz videbunt oēs gentes cōuersas cultum dei ꝛ xp̄i ꝓ eos impeditū resumere ꝛ sic nō videbūt cōsolantē nec cōpatiētē. ꝗ oēs aduersarij eoꝝ malicie q casuꝰ antixp̄i detecte. ibo habēt potius materiaz tristicie ꝗ gaudij. Nec illi.xlv.dies ꝓ burg.cōficti ex Dañ.vl.ꝓt ipe allegat;haberi clarevidenk.quib⁹ñ datis verisimius est q aliq q mem ātixp̄i latuerāt intelligētes horrendā pdītōem ipi⁹ ꝛ sui exercitus.resumēnt gaudia subdato timoꝛe ꝗ illi qui de exercitu sic miserabiliter delecto remanserunt. Illi eñ habebūt materiam gaudij. isti aūt non nisi lucrus. de quibus diuinaze nemo pōt nisi ꝙphēta vel filius ꝙphete.

Postilla sup secūdā epl̄am pauli ad Thessal. incipit. Capl̄m.s.

a Paulus ꝛ siluan⁹. Hic icipit scda epl̄a ad thessal. ꝛ diuidit in tres pres.s.in salutatōem ꝛ ꝓsecutōz ibi: Gras agere.ꝛ cclusionē: ibi. Salutatio mea in fine epl̄e.fmia ꝑme ptis ps ex dictis in ꝓncipio ꝓcedētis epl̄e. b Gras agere.b incipit epl̄e ꝓsecutio. q diuidit i tres ptes. Nā ꝑ apl̄s reddit thessa. benignolos secūdo cautos.ca.se.tercio dociles siue doctos ibi: Nos aūt. Primū facit duplicit.s.gras agēdo de bona eoꝝ cōuersatōe ꝛ ozando ꝓ meliori ꝓsummatōe:ibi. In q etiaz ozam⁹. Circa primū dicit. b Gras age.de.deo.a q est oē bonū. c Semp.s.actu vel habitu:vel sp.i. oib⁹ horis ad hoc ordinatis. d Prouo.frēs.q: bonū discipulo ꝛ redūdat in mgfm. e Ita vt dī.ē.q.d.digni estis vt hoc agam⁹. f Cm supere.fi.vra.intēsue firmi⁹ bis q sunt fidei adherēdo ꝛ etiā extensiue ea q sunt fidei mag⁹ explicite cognoscēdo.ꝛ ea verbo ꝛ exēplo ad alios deriuando. g Et abūdat charitas.i affectu interioꝛ et opeꝛ exteriori. h Ita vt ꝛ nosipi in vos gloriemur.i.in vob i In ecclesijs dei.ꝓponendo alijs ecclesijs vitā vram ꝑ exēplo.ió subdit. k Pro patiētia vra.solida.

l Et fide.firma. m Iustinetis in exē.in.iu.dei.i.ꝑ sensibiliter apparebit iudiciū dei eē iustū: patiētiā vram ꝓmiando.ió subdit. n Vt vi.habea.ꝛē. ꝛ ꝓsecutoꝛes vros pumēdo.ió subdit. o Si tñ in.ē. ꝛ accipit hic si ꝙ qz.qz iustū ē. p Deū retri.retributōes.i.gehēne penam. q His qui vos tribulant.ꝓsequendo.

r Et vobis q̄ tribulamini. patiēter sustinēdo. s Rēd
em nobiscū. q sūt tribulamur. t ī sūbdit. retributiōis tē
pus cū vr. t In renelatiōe dñi iesu de celo. i. qñ mani
feste appebit veniēs ad iudiciū. sic dr Matb. xxiiij. Sic
fulgur exit ab oriēte t appet vsq; ad occidentē. ita erit ad
uētus filij hominis
v Cū angelis vir
tutis ei⁹. q erāt execu
tores diuini iudicij
v In flama ignis
dātis vindictā. i. fa
cietis. y His q̄
nouerūt deū. i. fidez
ei⁹ nō receperūt sic
sunt pagani t indei
obstinati. z Et q̄
nō obedīūt euāgēlio
ipm ope admplen
do: sicut ſt mali xpi
ani dabērtes fidē ſi
ne opib⁹ q̄ mortua
est. a Qui pēas
dabūt. i. solvēt sine
sustinebūt. b Facie
dñi. i. p sniaz ab ore
ei⁹ egrediētē qñ di
cet rep̄ob. Ite ma
ledicti in ignē etnū
tē. Matb. xxv. t elec
tis. Venite bñdicti
p̄tis mei. t ī ſb
dit. b Cū ve. glo
ri. in san. suis. i. dare
eis glām suā mirabilē. nam excedit intellect⁹ creati capa
citatē. j. Cor. ij. Oculus nō vidit nec auris audiuit tē.
c Quia cre. ē testimoniū nr̄m sup vos. i. q̄ credidist⁹ il
lud q̄ testificati sum⁹ vob p̄dicādo. d In die illo. i.
ō die illo gl'ificatiōis sc̄oz. ita q̄ ly in teneb hic mālit. sic
cū dr. imago herculis est in lapide. e In q̄. hic p̄r red
dit thessal. benivolos orādo. p cor. felici p̄sumatione di
cēs. In q̄. i. p̄q sc̄s die gloritficatiōis obtinēdo. f Orā
mus sp̄ p vob. Exponat ly sp vt supra. g Vt dignet
vos. i. faciat vos dignos. h Vocatōne sua ad gloriaz
sicut vocauit ad fidē. ī sūbdit i Et imple. oēm tē. tūc
em iplebit omne desideriū electoz. k Et opus fidei:
q̄ē p̄fās p̄fessio Xo. p. Corde credit ad iustitiā: ore aūt
p̄fessio fit ad salutē. l In vtute. i. in p̄fanna martirij
p fide impleat. p vob in p̄ti. vt sic nō solū habeatis au
reolā sc̄oz oim cōem. ḥ etiā aureolā q̄ē xp̄ia martyr.
m Vt clarifi. nomē dñi tē. in p̄fanna martyrij vr̄i. b em
mō dicit Job. vlt. de petri martyrio. Cū aūt senueris ex
tendes manus tuas tē. e subdit euāgelista exponēdo. h
aūt dixit significās q̄ morte esset clarificaturus deum.
n Et vos in illo. ipm in p̄tia clare videdo. Cap. ij.

Rogamus aūt vos. Hic p̄r apl's reddit thessalon.
r cautos. Circa q̄ sciēdū q̄ aliq; thessal. credebāt di
em iudicij esse ꝑpinquā. tum ꝑpter tribulationes
quas sustinebāt. q̄: xp̄us in euāgelio dixerat ecclesiā ma
xime tribulari app̄opinquāte die iudicij. vt̄z matb. xxiiij.
ꝑpter q̄ timebant adhuc maiores ꝑsecutiōes incurrere
tum q̄: apl's us dixerat in epl'a p̄cedēti ca. iiij. Nos q̄ vi
uimus qui relinq̄mur tē. obmīa xp̄o sc̄z ad iudiciū veniēti.
vt dictū fuit. q̄ aliqui thessal. male intellīgētes credebāt
illā obmatiōem tp̄e panli sumrā eo q̄ dixerat. Nos q̄ vi
uimus simul rapiemur tē. ꝑpter q̄ assecurat eos de die
iudicij longa distātia reddēs eos cautos. vt nō decipian
tur circa hoc ex cuiuscūq; doctrīa. Et dividit in duas p̄
tes. q̄: p̄ remouet errozem. scōo docet veritatem ibi. quō
nisi. Circa p̄mū dicit. a Rogamus vos frēs p aduen
tum dñi. ad iudiciū. b Et nostre ꝑgregatiōis in ipm.
tūc em electi ꝑgregabūtur ad cū. Matb. xxiiij. Vbicun
q̄ fuerit corpus illic ꝑgregabūt aquile. c Vt nō ci
mo. a ve. sensu. i. a vero intellectu. d Neq; terreamini
q̄: instat tribulatio maxima q̄ p̄dicta est ꝓpe diem iu
dicij. e Neq; p̄ spm. i. malignū transfiguratū in angelum lucis t asserentē vob ꝑriū. i. q̄ dies iudicij sit xp̄ianꝝ.
f Neq; p̄ sermonē alicui⁹ pseudoapl'i. g Neq; p epistolā
tē. nam aliqñ falsi a
postoli t hēretici mit
tebāt epl'as sub no
mine vero⁹ apl'oꝝ
xp̄i ad fidelīū decep
tionē. vt supra di
ctū est. Illo mō sic.
Neq; per epl'am tē.
nostram p̄cedentez
b Quasi instet dies
dñi. eo q̄ ibi dixi
mus Deinde nos q̄
viuimus tē. t q̄: nō
fuit intellect⁹ nr̄ q̄
dies iudicij cēt xp̄i
qua vt ibi fuit dictū
i Ne q̄s vos seduc
at vllo mō. hoc ad
dit ad excludendum
oēm deceptiōis mo
dū circa materiam
istam. k Quoniam. Hic p̄r docet
circa diē iudicij ve
ritatez de q̄ dicit. q̄

r tribulāt: t vobis q̄ tribula
s tis uimus requem nobiscū i re
uelatiōe dñi ihesu de celo
x cū angelis virtutis ei⁹ i flā
y ma ignis dātis vindictaz
z bis q̄ nō nouerūt deū et q̄
ñ obediūt euāgēlio dñi nr̄i
a iesu xp̄i Qui penas dabūt
in interitu z eternas a facie
dñi t a gloria virtutis eius
b cū venerit glificari i sanctis
suis t admirabilē fieri in oi
c bus q̄ crediderūt q̄: credi
tū ē testimoniū nr̄m sup vos
d in die illo. Jn quo etiam
e oramus sp̄ p vobis: vt di
b gnet vos: vocatiōe sua de
i us nr̄ t ipleat oēz voluntā
k tē bonitatis sue t opus fi

l m dei in virtute vt clarificetur
nomē dñi nr̄i iesu xp̄i in vo
n bis t vos in illo p̄m grām
dei nr̄i t dñi ihu xp̄i.

Rogam⁹ aūt Ca. ij.
vos frēs p aduētum
b dñi nr̄i ihu xp̄i t nr̄e
c cōgregatiōis i ipm vt non
d cito moueami a vestro sen
e su neq; terreami neq; p spi
f g ritū neq; p sermonez neq;
p epl'am tāq; p nos missaz
h i q̄si instet dies dñi. Ne q̄s
k vos seducat vllo mō. Qm̄
l nisi venerit discessio primū
m t reuelat⁹ fuerit hō pecca
n ti fili⁹ p̄ditiōis q̄ aduersa
p tur et extollit supra omne
q q̄ dicitur deus: aut q̄ co

duo notabilia p̄cedent. p̄mū ponit cū dicit. k Quoniam nisi venerit discessio. p̄mū q̄s exponūr aliq̄ de discessione a romano imperio: q̄ florebat tpe pauli: a q̄ recesserūt q̄si oia regna negantia ei subiici t redditione tributi. tam a multis annis illud etiā imperiū caruit impatore plurib⁹ annis: t tñ nō venit adhuc antixp̄us. q̄ tam dz venire cōpleta illa discessione. vt vr̄ apl's dicē infra. Et tūc revelabit ille iniquus tē. ꝑpter q̄ alij exponūt de recessu ab obia ecclesie romane. a qua iaz diu est q̄ recessit gra. Sed saluo meliori iudicio mihi vr̄ melī⁹ intelligēdū de recessu a fide catholica: sicut exponūr alīq. nō tñ in telligēdo. q̄ oēs sint a fide catholica sic exponūr aliq̄ recessuri. q̄: durabit in aliq̄b⁹ vsq; ad finē mūdi. ḥ q̄: maiores credentiū discedet ab ea. q̄: fm dicta saluatoris Matthei. xxiiij. app̄opinq̄nte antixp̄i tpe abūdat iniq̄tas t refrigescet caritas multoꝝ. t p̄ris fides vera deficiet i multis. t tūc venient antixp̄s facta disp̄ositiōe ad receptionez ipius. Huic etiā dicto p̄cordat dictū apl'i infra. i. ad Timo. iiij. vbi dicit q̄ in nouissimis tp̄ib⁹ discedēt q̄dā a fide attendētes spiritib⁹ erroris. t sc̄da ad eūdē. iij. In nouissimis dieb⁹ instabūt tp̄a piculosa. t erūt homines seipsos amātes tē. sequit ibidē. Homines corrupti mēte rep̄obi circa fidē. l Et revelat⁹ fuerit. Hic ponit sc̄m notabile q̄ p̄cedit die iudicij. f. aduēt⁹ antixp̄i. cui⁹ p̄ponit supbie excessus. sc̄do tps veniēdi t ei⁹ casus ibi. Et tunc revelabit. tercio demonis effect⁹ ibi. Cui⁹ ē aduētus. Excessus p̄o supbie erit. q̄: faciet se sic deū adorare. dic igit.
l Et revela. fuer. i. manifeste oīsus. m Hō pcti. i. totaliter dedit⁹ pctō. sicut hō dedit⁹ agriculture de hō agr
n Fili⁹ p̄ditiōis. i. dign⁹ p̄ditōne. sic. ij. Reg. xij. dr. Filius mortis. q̄: dign⁹ morte. o Qui aduersat⁹ t extollit loquit de futuro p modū p̄tis. ꝑpter certitudinē. ꝓphie loquit eū de antixp̄o ꝓphetice. p Supra omne q̄ dr de⁹. ḥtū ad deos gentiliū qui dicūtur diꝫ ꝫ non sunt.
q Ita q̄ colitur. ḥtū ad sanctā trinitatē. q̄ colit vr̄ vn⁹ verus deus. oēm em talē cultū extermiare conabit. vt ip se solus tanq̄ deus ab hoibus adoret. Sic dicit Judic. iij. de nabuchodonosoꝛ qui ꝓcepit exterminare oēs deos

terre.vt ipe solus deus diceret. r Ita vt in templo dei sedeat.reedificato ab ipo t iudeis sibi adherentibus. Alij exponūt.in tēplo.i.sic se ostēdet ac si ipe sit templū dei eo mō q̄ būanitas xpi ē dei templū. s Nō retinetis cē.q. d.nō deberet elabi a memoria vestra. t Et nūc q̄d detineat.i.q̄ sit cā more ipius v Scitz sciebāt em̄ q̄ oia futura a deo sūt dispōsita determiatis tpibus vēnra.ió ibidē x Vt reuelet i suo tpe.a deo dispōsito. licet ād antixps sit vēturꝰ psonalit vēit tñ figuralit sic dictū fuit de antiocho illustri.Dañ.xj.q̄ fuit figura antixpi.Et eodē mō ōz de nerone q̄ tūc impabat.t pmus de romanis pncipibꝰ mouit pſecutionē eccie cū dr. y Nā mysteriū .id est figura.

a Iniqtatz .i.antixpi q̄ ex iniqtas i abstracto ꝓpt excessuz sue malicie.sicut hō multū liberal ōz liberalitas. z Jaz ogak.in Neronē ecclesiā pſequēte.

b Tm̄.supp.restat

c Vt q̄ tenet nunc scz romanū impiuz vt exponūt aliqui.

d Teneat do.ō medio fiat.i.donec deficiat romanū imperiū ꝙ discessum ab obia ipi. Sz mihi videt melꝰ exponi de discessione a fide ecclesie romane sup̄adicta sic.

b Tm̄.supple restat. c Vt q̄ tenet nūc catholicā fidem. d Teneat.cā firmiter in pſecutiōe neronis t aliorū tyrānoꝝ sequētiū. e Donec de medio fiat.j.donec deficiat mō sup̄adicto. f Et nūc cē.q̄ sic sup̄adictū ē deficiente sic fide appebit antixps.ió ōz. Et cū reuelabit ille iniquꝰ.sic antonomathice dicꝰ. g Quē dñs iesus interficiet spū oris sui.q̄: de mādato eiꝰ fulminabit ꝙ misteriū michaēl archangeli. h Et vestru.in aia t corpe. i Illustratiōe aduētꝰ sui.i.in aduētu suo claro. k Cuius. Hic pñr circa antixpm ponit demonis effectꝰ.habebit em̄ antixps demonē ꝓpatum q̄ a deo pmissus faciet multa miracula ad eiꝰ nutū ꝙ subuersiōe fideliū. t h est qō dicit. k Cuiꝰ ē aduē.scm̄ opa.fa.in oi ptute. l.tpali ptāte. l Et signis t ꝓdigijs mēdacij.nā aliq̄ fient ꝙ illusionē sensuū a demone q̄ videbunt esse t nō erūt.t ali qua erūt res vere.sic demon sup̄ oues iob fecit ignē verū descēdere.dicūtur tñ sig̃ mēdacia.q: fient ad assertionem mēdacij. m Et i oi seductiōe iniqtatis.vtpote minis t pmissis t aliis modis exāgitis. n Pis q̄ pereūt.In de em̄ habebit deceptio eiꝰ effectū. o Eo q̄ caritatem veritatis.i.q: vītatē euāgelicā q̄ē lex amoris. p Non receperūt.credēdo. q Vt salui fierēt.q: ex̄ veritatez euāgelicā nō ē salus. r Ideo.i.ꝓter eoꝝ demerita.

s Mittet illis deus.i.mitti pmittet. t Operationē erroris.i.ducemē in errorē modis dictis. v Vt credant mēdacio.q̄ repulerūt veritatē. x Vt iudicent omēs. y Nos aūt.Hec ē tercia ps in q̄ reddit thessal.dociles:eos in morib̄ informādo. t ꝓ q̄tū ad opationē boni.scōo q̄tū ad exultationez mali. ibi. Denūciamus.ꝓma in tres.q: ꝓ de eoꝝbono pncipio grās agit.scōo ad pseuerandū eos inducit ibi. Itaq; frēs tercio oōos eoꝝ petit in pncipio sequēris capl̄i.circa pmū dicit. y Nos aūt debem̄ grās agere q: bonū discipulos redūdat in magistꝝ z Qz elegerit vos deus.sua gratia.

a Primitias in fide.fuerē ei ō pmis credētib̄ ex gētilitate. b In scificatione spūs .p baptismū in q̄ dat gra spiritussci sanctificās. c Et fide vītatz.i.i fide catholica q̄ sola ē vera. d In q̄.s. fide. e Et vo.vos p euāgeliū nr̄m.i. p nrām ꝑdicationem euāgelij. f In actione gre cē.i. vt p hoc gram acq̄rat. g Itaq; Hic pñr ad pseuerādū eos inducit di. Itaq; frēs state.firmi in moribus t fide. h Et tenete traditiōes q̄s didicistz a nobis.

i Sive p sermonē vos pncipaliter docēdo. k Sive p epl̄am nr̄am.quam absentes vobis misim̄ vos docēdo.et q: ad pseuerandū in bono indiget hō adiutorio diuio.ió subdit deprēcāpo di.

l Ipse autem deus cē.et paret lra. Scda ad Thessal. Capi.ij. vbi dr in postil.Quia fm testimoniū saluatoris Math.xxiij. Appropinquante antixpi tempe abundabit iniquitas. Additio.

Secundū testimoniū saluatoris ꝓpe aduētū xpi se cūdū.fides deficiet in multis. Legit em̄ Luc.xviij. Verūtñ filiꝰ hois veniēs putas inueniet fidem in terra.z loquit de pfecta fide ,put in glo.cē. Capi.iij.

Ecetero. Hic pñr apls petit a thessal.oionū suffragia q: caritas est recipiroca.dicit igit. a Decetero frēs orate.p nobis.instanter t deuote. b Vt sermo dei.i.ꝑdicatio euāgelij. c Currat.sine impedimento ad alias gentes. d Clarificet.p miracula veritatē eius declarātia. e Sicut t apud vos.iā factū est. f Vt liberemur ab importunis.i.a pseudoapłis ipoturne falsa ingerētibus. g Et a malis hoibus ꝑdicatiōes euāgelij q̄litercūq; impedientibus. h Nō em̄ oim ē fides.i.nōdū accepta oēs fidem p me qui sum eam accepturi. i Fidelis aūt deus.in pmissis adimplendis.

k Sui confirmabit vos.cōtra deceptiōes pseudoapłorum. l Et custodiet a malo.s.impatientie in pſecutionibus tyrannoꝝ. m Confidimus aūt de vobis in domino.i.de vestra bona obedientia ad deum. n Quoniam quecunq; pcipimus.t facitis t facietis.q: nō ꝓcipimus auctoritate ꝓpria ꝫ diuina.ió subdit.

o Dñs autez dirigat corda vra.a diplendū sua mādata.

p In caritate dei.erga hoies. q Et patientia xpi.erga psecutores vios. r Denūciam⁹. Hic pīr informat eos ad cuitatiōs mali.ꝛ p hāc ꝓpositū.scdo remouet falsū intellectū ibi. Vos aūt. Circa pmū dicit. r Denū.ät vo.frēs in noīe dñi.i.ex eius auctē. s Vt subtra.vos ab oi fra.ābu.iozdi. decli.ab ordie legis nāe ꝛ legis scpte.q: dr ps.xvij.Cū quer so puerteris.

t Et nō fm traditiōnē quā acce.a nob facto ꝛ vbo. v Ip si ei scīt.p expientiam opis. x Quē admodū optear imita.nos i opib⁹ vīs. y Cm non inḋeti fuim⁹ iter vos.i.vagabūdi ꝛ otiosi.

3 Neq; gtis mādu cauim⁹ panē.peten tes nob mīstrari ab aliq; vīm. a Sz i labo.ꝛ fatig.corpali b Nocte ꝛ die operātes.ad acq̄rēdum victū nr̄m exceptis hoīs ad oād̄um ꝛ docēdū aptī.

c Nō q̄a nō būeri mus⁹ ꝓtātē accipiēdi sumpt⁹a vob fm formā euāgelicam. Iu.x.vbi dr ꝑdicatorib⁹. Edētes ꝛ bibētes q̄ apō illos ſt dign⁹ ē cm̄ operius mercede su a.

d Sz vt nosmetip sos formā daremus vob tē.q: ſi non habētes ptātē accipiēdi sumpt⁹ ab stinuimus ab ꝟ viuentes de nro labore. multo mag⁹ aliq̄ non bīt talē ptātē debent ō suo labore viuere ceteri patent vſq; ibi.

e His aūt q̄ hmōi sunt denūciam⁹.vt silētio opantes.i.q̄eti ꝛ nō vagabūdi

f Ꝟ nō panē.i.ꝓuo labore acq̄sitū māducēt:ꝛ ſi alienū

g Vos aūt.ꝟ remouet circa dicta falsū intellectū.quia possz aliq̄s credē q̄ paupib⁹ laborare nō potēnt⁹ ꝛ occupatis negocijs spūalib⁹ nō ēent admittrādi necessarij supplus.iō ꝟ remouet dī. Vos aūt frēs.facultatē habentes

h Nolite deficē būfa.i.nolite desistere ad būfaciēdū talibus psonis. i Et ſiqs nō obedie.ver.no.q epl̄am hūc notate.ſ.in scribēdo vt possūm eū corripe: k Ernō cōmisceami cū illo.societatē ei⁹ vitādo. l Vt ꝛfundak. ꝛ sic resipiscat a malo suo. m Et nolīte q̄si imi.existīre.q: ſi vicīū odiēdū ſit.nā tñ est diligēda. n Ipe aūt de⁹ pac⁹.auctor ꝛ dator. o Det vo.pa.sempi.in omni loco.i.in celo ꝛ in terra. p Dñs sit cū oib⁹ vob.in pñti

p grām.ꝛ gl̄am in futuro q Salutatio. Hec ē vltima ps epl̄e q̄ est ꝛclo vel ꝛfirmatio p signū i fine epl̄e scriptū de manu pauli.qđ em̄ supraposituꝫ ē scriptū erat p manū notarij:ꝟ istud vltimū de manu pauli erat scriptū ꝛ sīlter faciebat in alijs epl̄is ad certificandū illos q̄b⁹ mitte bant q̄ ēent a paulo directe.ꝛ ad ꝓcludēdū epl̄as a pseudoapl̄is sub noīe pauli scriptas.in quibus finis non erat scriptus de manu pauli.ꝛ bis dictis pater littera.

In ca.iij.vbi dicīt in postil. In caritate dei erga omēs ꝛ patientia christi.

q Dod ōz. In caritate dei fm

r Additio intelligit in caritate quā de⁹ dat ꝛ patiēcia xpi.ſ.vt patiēres sitis sicut ꝛ xps patiens fuit.

Postilla fratris Nicolai de lyra sup epl̄am pauli ad Timotheū pmā icipit

Paulus apostolus p ihesu christi

Hic incipit epistola pma ad timothēum.q̄ diuidit in duas ptes.ſ.in salutationem:ꝛ psecutiōes scōm ibi. Sicut romani. In prima pte ponit psona salutās ꝛ exp̄mitur ꝗtū ad tria.ſ.ꝗtum ad nomē ꝓpriū ibi. Paulus.ꝗtū ad officium ibi. Apl̄us ihesu xpi. ꝛ ꝗtū ad auctoritatē officij ibi.cū ōz.

b Scōm imperiū dei.sicut ptz ꝛ scīptū xvij.ca. Dixit illi spiritussanctus. segregate mihi barnabā ꝛ paulū in opus ad qō assumpsi eos:opera vo trinitat⁹ ſt indiuisa. ꝓpt qō idē est imperiū trīū psonarū.ꝛ iō vna exp̄ssa alie subintelligūt

c Et xpi ihesu spei nr̄e.i.q quem speramus obtinere gl̄am Scdo ponit psona salutata cū dicitur.

m Timotheo filio dilecto in fide.ad ostendendū q̄ erat filius eius spūalis ꝛ nō carnalis.tercio ponūtur bona optata cū dicit. Gratia ꝛ mia ꝛ pax.

f Misericordia in remissiōe peccator. e Ꝑfa.i amplificatōne meritor. g Et pax.in psecutiōe pmior.

h A deo p̄e.q̄ est dator ꝛ auctor istor. i Et xpo ihesu q̄ ꝗtū ad deitatē eadē ē principalis causa cū patre ꝛ spūsancto er ēnum ad humanitatē est cā instrumētalis coniuncta. sicut manus est organū coniūcti artificis. secuꝛ aūt separatum.ꝛ hoc mō alie creature sunt instrumēta dei separata. k Sicut rogaui. Hic incipit hui⁹ epl̄e ꝓsecutio. C̄irca qō sciendū q̄ apl̄us ordinauit timotheū epm ecclesie ephesine.ꝛ iō in hac epl̄a instruit eū de his q̄ ptinent ad eḡi officiū. Itē qō spectant sex actus spālit. Et secūdū hoc ꝓsecutio hui⁹ epl̄e diuidit.in sex ptes q̄ patebunt ꝓsequēdo. Primus aūt actus ptinēs ad epm est extirpatio falsē doctrine. sicut impedimēti remotio ꝓtor ē in aliquo ope.ad hoc aūt apl̄us inducit timotheū in duo capi.j.qō in tres ptes diuidit.nam p̄ ad hūc actū inducit scdo.incidēter deo grās agit.tercio ad ꝓpositū redit ibi. Hoc ꝓceptū. Pria adhuc in tres.q: p inducit timotheū

ad falsitatis extirpationem.scdo ad hoc subdit rōem ibi. Finis autē precepti est caritas. de corde puro: et cōscia bona et fide non ficta. Quibus quidā aberrantes conversi sunt in vaniloquium: volentes esse legis doctores non intelligentes neque quę loquuntur neque de quibus affirmant. Scimus autem quia bona est lex si quis ea legitime utatur scientes hoc: quia lex iusto non est posita

Finis aūt p̄cepti ē caritas. Finis ē ad quē ordinat homines i bonū.homis aūt bonū poreſt aliq̄d dici dupliciter. uno modo simpliciter et ſm omne tempus. et ſic vetus lex ḡtum ad p̄cepta moralia ordinabat homines ad bonum ꝓpter qđ omni tempore ſunt ſeruanda. Alio modo dicitur aliquid hominis bonū ſm aliquod tp̄us determinatum. ſicut vti ſeuibus veſtimentis bonum eſt bomini tempe eſtiuali.nō aūt hyemali. ꝓpter qđ veſtimenta ꝓpria dimittūtur et alia accipiunt Et hoc modo lex vetus ḡtum ad p̄cepta ceremonialia ordinabat homines ad bonū ꝓ tempe vere.teſta.erant em̄ inſtituta ad figurādū xp̄i myſteriū venturū. ꝓpter qđ ille ceremonie ceſſant cri ſti myſterio adimpleto.et alie ſunt inſtitute. vbi ḡa inter ceremonialia veteris legis ꝑncipalia erant oblationes et ſacrificia.que figurabāt xp̄m in cruce offerendū et immolandum. ꝓpter qđ ipo tam oblato et immolato offerre dictas oblationes et ſacrificia.et maxime ꝑ publicatū euangelium eſt ſignificare ꝙ oblatio chriſti in cruce et eius immolatio nōdum ſit implera.qđ eſt falſum. ꝓpter qđ oportuit aliud ſacrificium inſtitui.qđ eſſet ſignificatiuū oblationis xp̄i tam complete.et ſic xp̄us inſtituit ſacrificium eucharistie qđ eſt memoriale paſſionis dominice. Iu.xxij capi. Hoc eſt corpus meum qđ ꝓ vobis tradetur.hoc facite in meam ꝓmemoratiōem et ſic de alijs ceremonialibus ſuo modo.ḡtum aūt ad iudicialia p̄cepta lex non ordinabat ad aliquid figurandū p̄ ſe et directe.ſed ad modum ſeruandū iuſticiam inter homines ꝓpter qđ aduenīente chriſto non ſunt euacuata et mortifera. ſicut ceremonialia.que poſſunt ſeruari dum tamē non ſeruantur vt obligantia ex lege illa.qz fuerunt inſtituta ad ſeruandum iuſticiam inter homines ꝓ ſtatu veteris teſtamenti qui eſt totus figuralis reſpectu ſtatus noue legis .j.Corinth̄.x.ca. Omnia ꝓtingebant illis in figura. ꝓpter qđ p̄cepta iudicialia per accidens fuerunt figurativa. Et ideo ſeruare illa ex obligatione veteris legis eſt ſignificare facto ꝙ ſtatus illius populi adhuc durat.quod eſt falſum. poſſunt tñ ſeruari ex rōne alia: vtpote ex noua inſtitutione eccleſie.vel ꝑncipū alicui⁹ vel hmōi.ſic igit dic̄ apls.

Scientes hoc Dis aūt regulariter legē ordinat homines i bonum ꝓ tempe ſuo modo dicitur aliquid hominis bonū ſm aliquod tp̄us determinatum. ſicut vti ſeuibus veſtimentis bonum eſt bomini tempe eſtiuali.nō aūt hyemali. ꝓpter qđ veſtimenta ꝓpria dimittūtur et alia accipiunt Et hoc modo lex vetus ḡtum ad p̄cepta ceremonialia ordinabat homines ad bonū ꝓ tempe vere.teſta.erant em̄ inſtituta ad figurādū xp̄i myſteriū venturū. ꝓpter qđ ille ceremonie ceſſant cri ſti myſterio adimpleto.et alie ſunt inſtitute. vbi ḡa inter ceremonialia veteris legis ꝑncipalia erant oblationes et ſacrificia.que figurabāt xp̄m in cruce offerendū et immolandum. ꝓpter qđ ipo tam oblato et immolato offerre dictas oblationes et ſacrificia.et maxime ꝑ publicatū euangelium eſt ſignificare ꝙ oblatio chriſti in cruce et eius immolatio nōdum ſit implera.qđ eſt falſum. ꝓpter qđ oportuit aliud ſacrificium inſtitui.qđ eſſet ſignificatiuū oblationis xp̄i tam complete.et ſic xp̄us inſtituit ſacrificium eucharistie qđ eſt memoriale paſſionis dominice. Iu.xxij capi. Hoc eſt corpus meum qđ ꝓ vobis tradetur.hoc facite in meam ꝓmemoratiōem et ſic de alijs ceremonialibus ſuo modo.ḡtum aūt ad iudicialia p̄cepta lex non ordinabat ad aliquid figurandū p̄ ſe et directe.ſed ad modum ſeruandū iuſticiam inter homines ꝓpter qđ aduenīente chriſto non ſunt euacuata et mortifera. ſicut ceremonialia.que poſſunt ſeruari dum tamē non ſeruantur vt obligantia ex lege illa.qz fuerunt inſtituta ad ſeruandum iuſticiam inter homines ꝓ ſtatu veteris teſtamenti qui eſt totus figuralis reſpectu ſtatus noue legis .j.Corinth̄.x.ca. Omnia ꝓtingebant illis in figura. ꝓpter qđ p̄cepta iudicialia per accidens fuerunt figurativa. Et ideo ſeruare illa ex obligatione veteris legis eſt ſignificare facto ꝙ ſtatus illius populi adhuc durat.quod eſt falſum. poſſunt tñ ſeruari ex rōne alia: vtpote ex noua inſtitutione eccleſie.vel ꝑncipū alicui⁹ vel hmōi.ſic igit dic̄ apls.

1 vt remaneret epheſi cū rē mi macedoniā vt nūciares 2 q̄busdā ne aliꝝ docerēt neq; 3 intēderēt fabul' et genealogijs inſm̄atis: q̄ quōes ꝑ 4 ſtāt magis q̄ edificatiōez 5 dei: q̄ ē in fide. Finis aūt 6 p̄cepti ē caritas. de corde 7 puro: et cōſcia bona et fide 8 non ficta Al q̄b⁹ q̄dā aberrā 9 tes cōuerſi ſunt in vanilo- a quiū: volētes eſſe legis doc- b tores nō intelligētes: ne- c q; q̄ loquūtur: neq; de qui- d bus affirmant. Scim⁹ autem quia bona eſt lex ſi q̄s e ea legitime vtatur ſciētes hoc: q; lex iuſto nō ē poſi- f

Scientes. Hic ꝓſequēter ſoluit obiectiōem q̄dictam ḡtum ad vim legis coactiuaz que ꝙ penas cohibet a malis. Et ḡtum ad hoc dicit.

c Scientes quia lex iuſto non eſt poſita. ḡtum ad vim coactiuam. quia iuſtus non cohibetur timore pene a malis.ſed virtutis amore. et ſic eius voluntas eſt legi conſona. ꝓpter quod per legem non cogitur. quia coactio violentiam importat.ſed ſic lex poſita eſt hominibus malis ꝓpter quod ſubditur.

net obiectionē. q; poſſet aliq̄is obijcere de legalibus q̄ fuerūt a deo inſtituta. vtz in Exo. et Leui. et ꝓ nis bona et ſeruāda. Ad hoc ꝓ rñdet. Ad cui⁹ intelligentiā ſciendū q̄ lex habet vim duplicē ſcz regulatiuaz ſciendi et coactiuam. ꝓmo igitur ſoluit obiectiōem ḡtū ad ꝓmam. ſcdo ḡtum ad ſcdam ibi

Finis aūt p̄cepti ē caritas. Finis ē ad quē ordinat homines i bonum. ſcdo ḡtum ad ſcdam ibi Scientes hoc Dis aūt regulariter legē ordinat homines i bonum.homis aūt bonū poreſt aliq̄d dici dupliciter. uno modo ſimpliciter et ſm omne tempus. et ſic vetus lex ḡtum ad p̄cepta moralia ordinabat homines ad bonum ꝓpter qđ omni tempore ſunt ſeruanda. Alio modo dicitur aliquid hominis bonū ſm aliquod tp̄us determinatum. ſicut vti ſeuibus veſtimentis bonum eſt bomini tempe eſtiuali.nō aūt hyemali. ꝓpter qđ veſtimenta ꝓpria dimittūtur et alia accipiunt Et hoc modo lex vetus ḡtum ad p̄cepta ceremonialia ordinabat homines ad bonū ꝓ tempe vere.teſta.erant em̄ inſtituta ad figurādū xp̄i myſteriū venturū. ꝓpter qđ ille ceremonie ceſſant cri ſti myſterio adimpleto.et alie ſunt inſtitute. vbi ḡa inter ceremonialia veteris legis ꝑncipalia erant oblationes et ſacrificia.que figurabāt xp̄m in cruce offerendū et immolandum. ꝓpter qđ ipo tam oblato et immolato offerre dictas oblationes et ſacrificia.et maxime ꝑ publicatū euangelium eſt ſignificare ꝙ oblatio chriſti in cruce et eius immolatio nōdum ſit implera.qđ eſt falſum. ꝓpter qđ oportuit aliud ſacrificium inſtitui.qđ eſſet ſignificatiuū oblationis xp̄i tam complete.et ſic xp̄us inſtituit ſacrificium eucharistie qđ eſt memoriale paſſionis dominice. Iu.xxij capi. Hoc eſt corpus meum qđ ꝓ vobis tradetur.hoc facite in meam ꝓmemoratiōem et ſic de alijs ceremonialibus ſuo modo.ḡtum aūt ad iudicialia p̄cepta lex non ordinabat ad aliquid figurandū p̄ ſe et directe.ſed ad modum ſeruandū iuſticiam inter homines ꝓpter qđ aduenīente chriſto non ſunt euacuata et mortifera. ſicut ceremonialia.que poſſunt ſeruari dum tamē non ſeruantur vt obligantia ex lege illa.qz fuerunt inſtituta ad ſeruandum iuſticiam inter homines ꝓ ſtatu veteris teſtamenti qui eſt totus figuralis reſpectu ſtatus noue legis .j.Corinth̄.x.ca. Omnia ꝓtingebant illis in figura. ꝓpter qđ p̄cepta iudicialia per accidens fuerunt figurativa. Et ideo ſeruare illa ex obligatione veteris legis eſt ſignificare facto ꝙ ſtatus illius populi adhuc durat.quod eſt falſum. poſſunt tñ ſeruari ex rōne alia: vtpote ex noua inſtitutione eccleſie.vel ꝑncipū alicui⁹ vel hmōi.ſic igit dic̄ apls.

o Neq; ingēderēt ſe.i. vt denūciares auditoribus vt non intēderēt fabul⁹ frīuolis erroribus. ſcō ſubditur. p Fabulis et genealogijs interminatis. dicunt aūt fabule illa qb⁹ non ſubeſt veritas. cuiuſmodi erat obſeruatio legaliū q̄ rota fuit figuralis: figurādo nouū teſtamenti ſtatū. et ſcō iſto ꝓpto ceſſat illa obſeruatio. et dicere q; manet eſt dicere q; ſtatus figuralis adhuc durat. et ꝓ nis q; xp̄i myſteriū nō eſt impletū adhuc. qđ nō ſolū eſt falſum ſz etiā erroneū. Dicunt etiā hic fabule traditiones iudeoz q̄bus irritū faciebāt diuinū mandatū. Fm q; imꝓperat eis ſaluator Matth̄.xv. tanq̄ falſum euidens cōtinētes. Genealogie ꝓ indeterminate fm aliqs ḃ dicunt generatiōes ade de alia vtroz ḡ ena ex q̄ aliq̄ iudei genealogias multiplicabāt. Sed qz gloſe iudeoz ꝺ iſta ſcda vtroz nō loquūtur adeo videt meli⁹ ꝺm q; aliq̄ iudei falſo genealogias habāt generatiōes a dauid deſcendentes. vt ꝓ hoc excluderēt ieſum nazarenū a dauid deſcendiſſe. q̄ ꝓ nis ꝓcludēret ipm verū meſſiā nō fuiſſe. quē ſcripture dicūt a dauid deſcēdere. Et dicunt interminate. qa nō terminant ad aliq̄d certū et verū. q Que queſtiones magis ſtant. i. lites et p̄tiones inter diſputantes. r Ędificatiōem dei. i. edificiū ſpūale virtutum.

s Que eſt in fide. i. cui⁹ edificij eſt fides ſtabilimētū. in qō ꝑdicta nō ꝓſtruūt ſz deſtruūt edificiū ſpūale. t Finis aūt. Hic de ꝑdictis ſubdit apls rōem. ſ. q̄re nō ſit attendendū legalibus obſeruātijs et genealogijs interminatis. qz nō faciūt ad impletionē legis diuine. ſz magis ad oppoſitū. qz lex ordinat ad diligēdū deū et ꝓximū. ad qō ꝑdicta nō faciūt. ſz magis impediūt. ſcō dicit. t Finis aūt ꝓcepti eſt caritas. qō ꝓtz qz ꝓcepta ꝓme tabule ordinant finaliter ad dilectionē dei. ꝓcepta vo ſcde tabule ad dilectionē ꝓximi. vtz Exo. xx. ca. Alia vo ꝓcepta ḡtuq; ſunt nō ſunt niſi quedā explicatiōes iſtoz et ꝓclones ab eis derivate. nō tñ eodē mō. qz aliq̄ ſequūtur de neceſſitate. aliq̄ vo nō. Et ex hoc ſequit q̄ aliq̄ de hmōi ꝓcept' ſp manēt vt moralia. alia vero rñ ad tempus vt iudicialia: et ceremonialia. v De corde puro. ḡtuz ad appetitū q̄ dicit hic cor. nam volūtas q̄ eſt appetitus intellectualis mouet alias anime potētias ad agendū. ſicut cor membra corpis ad opandū. x Et ꝓscia bona. ḡtū ad intellectū bonū. eſt em̄ cōſcia applicatio ſcie ad aliq̄d ꝓticulare agibile. et ſic cōſcia recta applicat ad bonū opabile dicit bona. ecōtrario vo mala. y Et fide nō ficta. i. vera et nō fimulata quā habebāt aliq̄ ſub doli: fingentes ſe eſſe xp̄ianos vt ſimplices decipent et alios facerēt capi. ſicut dz de rozquaro in legēda ſancti Tiburtij. z Il quibus q̄daz aberrantes. i. declinātes. a Conuerſi ſunt in vaniloquium. aſſerendo de legalibus ꝑdictis et traditiōbus q; neceſſarij ſit ea obſeruari poſt aduentū xp̄i. b Volētes eſſe legis doctores. cū nō fuerint adhuc ſufficientes diſcipuli. ſcō ſubdit. c Nō intelligētes neq; que loquunt nec. id eſt nō intelligētes p̄clones de q̄bus loquūtur. nec ſeruaturas ꝓ q̄s ꝓbare nituntur. d Scimus. hic ꝓtr remo

f Sed iniustis.i.iniquè agentibus cõtra ꝓximum.
g Et nõ subditꝫ.i.rebellib⁹ suꝑioꝛib⁹ suis. b Impijs agentibus cõtra deũ. sicut ꝛ oppositũ pietas vno modo accepta idẽ est qđ cultus diuinus. i Et peccatoꝛibus. ex infirmitate delinquẽtibus. k Sceleratis. qui peccant ex certa malicia. l Et ꝓfanatis. pctis carnalibus generalik. cetera patẽt vſq; ibi.
m Plagiarijs.i.aſſuetis plagas ꝛ ꝑbera alijs inferre
n Mẽdacib⁹. mẽdacio pernicioſo.
o Et ſiqđ aliud ſane doctrine aduerſatur. omne tale qđ eſt ꝓ legẽ puniẽdũ.
p ;Que.i.ſana doctrina. q Et ſm euãgeliũ. cui cõcoꝛdat omnis veritas.
r Glorie beati dei dicit eñ gl'a ꝛẽ. q: ꝑ dicauit hanc gloriã s Ds.i.euãgeliũ.
t Creditũ eſt mihi tanq; ipi⁹ fideli ꝓdicatoꝛi. v Grãs. q: fecit mentionem de euãgelio ſibi credito. ſ. incidenꝫ gratias agit deo de ſua vocatiõe ad fidem ꝛ apl'atu di. Gratias ago ei q; me cõfoꝛtauit in xꝑo ihesu. ſm qđ dicit Act. ix. Saulus aũt multomagꝭ ꝓualeſcebat ꝛ ꝓfundebat iudeos ꝛẽ. x Quia fidelem me exiſtimauit. i. iudicauit.
y Ponẽs in miſterio apl'atus. z Qui ꝑius blaſphemus fui ꝛa ꝑſonã xꝑi. a Et ꝑſecutoꝛ ꝛ ꝓtumelioſus. cõtra mẽbra ei⁹. ꝑſecutoꝛ in factis: ꝓtumelioſus in ꝓbis.
b Sed mi. dei ;ſe. ſum. i. remiſſionẽ pctoꝝ. c Quia ignoꝛãs feci. qđ eñ ignoꝛãter ꝓmittit facilius ignoſcitur q; qđ ex certa malicia ꝑpetrat. d In incre. i. falſe credens ſibi agere. e Supabũdauit aũt gr'a dñi. q. d. nõ ſolũ ſum ꝑſecutus ab eo remiſſionẽ pctoꝝ. ꝛ etiã collatioꝛ donoꝝ ſuoꝝ. ſ. ꝛ ſubdit. f Cũ fide ꝛ dilectiõe q; ē in xꝑo ihesu. Fidelis ſermo: et oĩ acceptiõe dignus quia xꝑus ihesus venit in hunc mundũ peccatoꝛes ſaluos facere. quoꝝ ꝓmus ego ſũ Sed ideo miam cõſecut⁹ ſum vt in me ꝓmũ oñderet cr'iſtus ihs oẽm patiaz ad informatiõem eoꝝ q; credituri ſũt illi i vitã eñaz. Regi aũt ſeculoꝝ immortali in uiſibili ſoli deo honoꝛ et gloria in ſecula ſeculoꝝ amẽ
x Hoc ꝓceptũ ꝓmendo tibi fili timothee: ſm ꝓcedẽtes in te ꝓphetias vt milites i illis bonam militiã habẽs fidem et bonam conſcientiam. Quam quidaz repellentes: circa fidem naufragauerunt. ex quibus eſt hymeneus ⁊ alexander quos tradidi ſathanæ vt diſcant non blaſphemare.

ſ ta ſed iniuſtis ꝛ nõ ſubditis impijs ꝛ peccatoꝛibus ſceleratis ꝛ cõtaminatis: pfanis ꝛ mſicidis: homicidis. fornicarijs: maſculoꝝ cõcubitoꝛib⁹: plagiarijs: mẽdacib⁹ ꝛ periuris et ſiqđ aliud ſane doctrie aduerſat q; ē ſm euangelium gl'ie bti dei qđ creditũ ē mihi. Grãs ago ei q; me confoꝛtauit in xꝑo ihesu dño nro ſtro. qz fidelẽ me exiſtimauit ponẽs in miſterio. qui ꝑius blaſphem⁹ fui ꝛ ꝑſecutoꝛ ꝛ ꝓtumelioſ⁹ ſed miaz dei cõſecut⁹ ſũ. qz ignoꝛãs feci in incredulitate. Supabũdauit aũt gr'a dñi nr'i cum fide ꝛ dilectiõe q; ē in xꝑo ihesu. Fidelis ſermo: et oĩ acceptiõe dignus quia xꝑus ihesus venit in hunc mundũ peccatoꝛes ſaluos facere. quoꝝ ꝓmus ego ſũ Sed ideo miam cõſecut⁹ ſum vt in me ꝓmũ oñderet cr'iſtus ihs oẽm patiaz ad informatiõem eoꝝ q; credituri ſũt illi i vitã eñaz. Regi aũt ſeculoꝝ immortali in uiſibili ſoli deo honoꝛ et gloria in ſecula ſeculoꝝ amẽ
x Hoc ꝓceptũ ꝓmendo tibi fili timothee: ſm ꝓcedẽtes in te ꝓphetias vt milites i illis bonam militiã habẽs fidem et bonam conſcientiam. Quam quidaz repellentes: circa fidem naufragauerunt. ex quibus eſt hymeneus ⁊ alexander quos tradidi ſathanæ vt diſcant non blaſphemare.

ago ei q; me cõfoꝛtauit in xꝑo ihesu. ſm qđ dicit Act. ix. Saulus aũt multomagꝭ ꝓualeſcebat ꝛ ꝓfundebat iudeos ꝛẽ. x Quia fidelem me exiſtimauit. i. iudicauit.
y Ponẽs in miſterio apl'atus. z Qui ꝑius blaſphemus fui ꝛa ꝑſonã xꝑi. a Et ꝑſecutoꝛ ꝛ ꝓtumelioſus. cõtra mẽbra ei⁹. ꝑſecutoꝛ in factis: ꝓtumelioſus in ꝓbis.
b Sed mi. dei ;ſe. ſum. i. remiſſionẽ pctoꝝ. c Quia ignoꝛãs feci. qđ eñ ignoꝛãter ꝓmittit facilius ignoſcitur q; qđ ex certa malicia ꝑpetrat. d In incre. i. falſe credens ſibi agere. e Supabũdauit aũt gr'a dñi. q. d. nõ ſolũ ſum ꝑſecutus ab eo remiſſionẽ pctoꝝ. ꝛ etiã collatioꝛ donoꝝ ſuoꝝ. ſ. ꝛ ſubdit. f Cũ fide ꝛ dilectiõe q; ē in xꝑo ihesu. Fidelis ſermo: et oĩ acceptiõe dignus quia xꝑus ihesus venit in hunc mundũ peccatoꝛes ſaluos facere. quoꝝ ꝓmus ego ſũ Sed ideo miam cõſecut⁹ ſum vt in me ꝓmũ oñderet cr'iſtus ihs oẽm patiaz ad informatiõem eoꝝ q; creditu ri ſũt illi i vitã eñaz. Regi aũt ſeculoꝝ immortali in uiſibili ſoli deo honoꝛ et gloria in ſecula ſeculoꝝ amẽ
x Hoc ꝓceptũ ꝓmendo tibi fili timothee: ſm ꝓcedẽtes in te ꝓphetias vt milites i illis bonam militiã habẽs fidem et bonam conſcientiam. Quam quidaz repellentes: circa fidem naufragauerunt. ex quibus eſt hymeneus ⁊ alexander quos tradidi ſathanæ vt diſcant non blaſphemare.

ſ Soli deo. q; hoc eñ nõ ſignificat in deo ſolitudo cum in eo ſint tres ꝑſone. ꝛ q; hoc ſit excluſio oĩs alteri⁹ a cultu dei debito. ſ. ſubdit. Et honoꝛ et gloria ẽ. v Hoc ꝓceptũ. Hic apl'us reddit ad ꝓpoſitũ inducendo Timotheũ ad reſiſtendũ doctoꝛibus falſitatẽ dicẽs. Hoc ꝓceptũ cõmẽdo tibi tãq; fideliter adimplẽdũ.
x Scõm ꝓcedẽtes in te ꝓphetias. i. ſm illud qđ ſpũſanc⁹ reuelauit mihi de te futurũ: aſſiġ ordinarem te eꝑm.
y Vt milites i ill'. id ē ꝛ illos. ſ. pſeudo apl'os. z Militiam bonã. eis viriliter reſiſtendo ꝛ eoꝝ falſitatẽ confutando.
a Habens fidẽ. ſ. rectam et firmam
b Et ꝓſciam bonã ita q; vita tua ſit doctrine confirmatiua
c Quã. ſ. ꝓſciaz bonam. d Quidaz repellentes. ſcienter malum agentes.
e Circa fidem naufragauerũt. i. ꝑierũt abyſſus eñ abyſſus inuocat ꝛ dicit: naufragauerũt. qz ſicut nauta patiens naufragiũ perit ꝛ alij cũ eo. ſic tales a fide cadẽtes inducũt alios ad infidelitatẽ. f Ex qbus ē hymeneus ⁊ alexãder. nomia ſunt ꝓria hoĩm. g Quos tradidi ſathane. eos excõicãdo. ⁊ etiã vexationi demõis ſubdẽdo. demones eñ in inferno excruciãtes ſunt diuine iuſticie. ⁊ etiã aliqñ in ꝟ mundo ſicut dr ꝑs. Ixxvij. Miſit irã indignationis ſue indignationẽ ⁊ irã ⁊ tribulationẽ imiſſionẽ ꝑ angelos malos. h Vt diſcãt non blaſphemare correcti ꝑ expientias pene. excõicatio eñ ⁊ talis afflictio medicinalis eſt. Prima ad Timotheum.

Capi. j. vbi dr ꝑ poſtil. Fabul' ⁊ genealogijs. Additio

Per fabulas in ꝟ intelligẽde videnꝫ q̃dã fabule figmenta ⁊ inanes q; ſepe in talmudicis doctrinis inueniunt. vt dictũ fuit ſatis large in additionibus ſup Eſa. xxxiij. ⁊ Zach. v. q; quidẽ fabule a doctrina phariſaica deſcẽderũt ſic ⁊ totũ ipm talmud. ſine q; fabulas multa dicunt de tpe meſſie vẽturi fabuloſa q; poti⁹ ſunt derideꝛda q; audiẽda. vt dr in libro q; dr Canhedẽ. q; tpe meſſie germinaret terra ꝓmiſſionis panes coctos ⁊ formatos ac ſi eſſent i clybano. Silr q; terra illa germinaret tpe meſſie veſtes ſericeas ſm exigẽtiã cuiuſcũq; indui volentis. ex qbus fabulis multi coꝛ inciderũt in errorẽ credẽtes q; xꝑus nõ venit. exq; iſta ⁊ iſtia nõ ſm ſunt facta. Obſeruatio aũt legaliũ ꝛ ſit erronea nõ tñ ꝓprie dr fabula. Habuit ei aliqñ ꝛitatẽ realiter ꝛ etiã fundamentũ in Ifa. ⁊ ſi nõ ſane intellecta. traditiões etiã iudeoꝝ qb⁹ irritũ faciebãt mãdatũ diuinũ. ꝛ dicẽde ſunt erronee ſeu ꝓniciose nõ tñ fabule. Circa genealogias in ꝟ loco dictas ꝑſiderandũ ē q; iudei aſſerebãt q; nulli⁹ eẽt idoneus ad docẽdũ de lege diuina niſi eſſet de tribu leui vel de tribu yſachar. De leui eñ legit Deut. vlti. Docebãt iudicia tua iacob ⁊ legẽ tuã iſrl. De yaſchar vo legit. j. par. xij. De filijs q; ꝛ yſachar vi eruditi q; nouerãt ſingula tpa ad ꝓcipiẽdũ qđ facere dr iſrl. Vñ ex iſtis genealogijs iudei nitebant excludẽ paulum ab idoneitate docendi legẽ diuinã. eo q; non eſſet de

aliqua ꝑdicatꝝ tribuū. ℏ de tribꝰ beniamīn. ⁊ multoꝝ tius excluderent fm eos Timotheus ⁊ Tytus. qꝝ alieni gene. Et in pn̄. ōz. Nō fecit taliter oi natiōi. ⁊ iudicia sua nō manifestauit eis. q̄ quidē genealogie dicūtur interminate. qꝝ nō sunt determinate ꝙ sacras auctes. Illas enim auctes ꝗs ad hoc in ducūt manifestū est qꝝ nō excludūt aliosa doctrina legis.

In eo. ca. vbi ōr postil. Que questiones magis pstāt. i. lites ⁊ ꝛtentiones.

Additio.

h Hoc qō ōz hic. Que qōnes ⁊c. fm glo. nō solū intelligendū ē de hereticis vel iudeis seu de pseudoaplis. ℏ etiā de catolicis auctoꝛibꝰ q̄ nō debēt intēdere fabulis seu dubijs q̄ magis pstant qōes. i. lites disputatiuas. ℏ edificationē iusticie dei. i. nō edificāt hoies in iusticia dei q̄ edificatio ē in fidē. q̄ quidē exhortatio aplī facit ℨ multos q̄ dubia q̄ nec ad fidem nec mozes nec ad expositionē alicuꝰ passus sacre scripture sunt pti nentia introducunt in doctrinis theologicis ⁊c.

In eo. ca. j. vbi dicitur in postilla. Exegi autem seculoꝝ id est trinitati eterne.

Additio.

i In nomie seculoꝝ videntur intelligi pśens seculū futurum que quidem secula comprehendūt unt omnem duratiōem. Capitulum. ij.

o Obsecro igit ꝑmū. Hec est scōa ps huiꝰ epłe i q̄ ponitur act̄ scōus ptinēs ad eꝑm. q̄ ē oblatiōes oīonū offerre deo. fm qō ōr. Heb. v. Dis pontifex ex hoibus assumꝑ. ꝓ hoibꝰ ꝑstituit in his q̄ sunt ad deum vt offerat dona ⁊ sacrificia ꝓ ꝑctis. Igit ꝑ instruit timotheū de actu oꝛādi. scōo ppm subiectū sibi ibi. Volo ℨ. Prima adhuc i duas. qꝝ instruit eū de actu oꝛādi. scōo reddit rōem sui dicti ibi. Hoc em̄. ꝑma adhuc in duas qꝝ docet oꝛādi modū. scōo ꝙ ꝗbus sit oꝛādus ibi. Pro omnibus. Circa ꝑmū sciendū q̄ ad actū oꝛādi tria requiruntur. Primū ē accessus oꝛātis ad deū q̄ oꝛat ⁊ ℏ fit ꝙ elevatione mētis i deū q̄ fit ꝙ oīonē q̄ fm Damascenū ē ascēsus mētis in deū. ⁊ fm ℏ dicit aplꝰ. Obsecro ꝑmū oīum fieri oīones. scōm ē ꝓ eiꝰ q̄ oīonē petit q̄ fit duplr. Vno mō in generali: vt cū ōr. Deus adinua me. ⁊ ℨ. alio ad ℏ dicit Petitiōes. Illo mō i ꝑticuleri vt cū petit assecutio alicuiꝰ boni vel cuasio mali determiati. ⁊ sic dicit. Postulatōes. Tertiū q̄ requirit ē illō ꝙ q̄ oīo fit exaudibilis. ⁊ ℏ ē dupler. vnū ē ex ꝑte dei. q̄ est eiꝰ scitas. vł aliud ab eo scificatū. sic cū ōr ꝙ sanctā resurrectionē tuam libera nos. vel aliq̄d hmōi. ⁊ sic dicit. b Obsecratōes id est ꝙ sacras depcationes. ꝓpter q̄ in fine oīonū eccle dicit ꝑ ihm xꝑm dñm nr̄m. Illud ē ex ꝑte oꝛātis q̄ ē ℨtiendo de beneficijs acceptis. Ille em̄ q̄ de bñficio accepto oñdit se ℨtū dignꝰ efficit. vt aliud sibi det. ⁊ ℨtū ad ℏ sibi dicit. Grāruiactiōes. c Pro oibus. Hic ꝑtr oñdit ꝙ ꝗbus sit oꝛandū cū ōr. Pro oibꝰ hoibus generalit.

d Pro regi. ⁊ ꝙ m. q̄ sē in sub. ꝑsti. sic sunt ꝓncipes et plan. ꝙ ꝗbus ē oꝛādus ꝑticulariter. nā ex eoꝝ bona dispone de pdet bonū cōmune. ió subdit. e Vt q̄c. ⁊ trāquil. vitam agam. ꝑ. sub regimīe eoꝝ. f In oi pietate. i. cultu dei debito vt dictū ē ca. ꝑcedēti. g Et castitate mentis q̄ est integritas fidei ⁊ coꝛpis q̄ ꝑsistit in repłione carnal ꝛupie. Et notandū ē q̄ nō solū ꝙ ꝓncipibus xpianis est oꝛādū ℨ etiā ꝙ infidelibꝰ. sub qbꝰ manēt xpiani qꝝ ꝙ hoc ꝑtr xꝑo q̄re seruire. sic em̄ informabat hieremias iudeos in captiuitate babylonicā dicēs ex ꝑte dom̄. Querite pacē ciuitatis ad quā trāsmigrare vos feci. ⁊ orate ꝙ ea dñm. qꝝ in pace illiꝰ erit pax vꝛa h Hoc em̄ Hic ꝑtr reddit rōem dicti ſcz q̄re dicto mō sit oꝛādū. ſecūdo declarat dictū suū ibi. Vnꝰ em̄. Circa ꝑmū dicit.

h Hoc em̄ bonū ē id ē vtile vob tpaliter vt oñsum ē.

i Et acceptū coꝛam saluatoꝛe nr̄o deo. i. meritoriū apū ipm vite ęne. k Qui om. ho. vult sal. fieri ⁊c. Sz cū oēs ñ salnent vł ex ꝑ q̄ volūtas eiꝰ sit ipłificax. vel dictū aplī min̄ ꝛpr. ꝓpł q̄ ℏ dictū aplī tribꝰ modis exponit. Vno mō vt sit ibi distributio ac comodata vt fit sensus. deꝰ vult saluos fieri oēs hoies ꝙ saluanē. qꝝ nullꝰ fit saluus quē nō velit salnū fieri. Scōo mō vt sit ibi distributio ꝙ generibꝰ singlꝝ ⁊ nō ꝙ singulꝝ generꝝ. sic cū dicit. omne aial fuit in archa noe: qꝝ de oibꝰ generibꝰ aialium fuerꝝ ibi aliq̄ individua. ⁊ sic deꝰ de oibꝰ statibꝰ hominū vult aliq̄s saluos fieri. ⁊ saluat. Tercio mō vt intelligatur dictū aplī de volūtate dei ad ſicedēte. ℏ nō ꝑtr. Et ōz volūtas ſicedēs q̄ qō vult aliq̄d absolute. Cōsequēs aūt qua vult aliq̄d ꝑsideratis circūstātijs ⁊ ꝑditoibus ꝑticularibus ꝑ mō vult in deꝛ ciuitatis oēs ciues viuere: mḡtum sunt mēbra ciuitatꝝ. ⁊ ſb ista ꝑsideratiōe ꝑ est bonū. si autem ꝑsideret aliq̄s vt fur vel homicida. sic nō vult eū viuere. qꝝ nō est bonū ℨ mori. eo ꝙ turbat bonū cōe. ⁊ hoc mō deꝰ vult oēs hoies saluos fieri. mḡtū sunt hoies ipi us capaces ꝙ gnitionē ⁊ amoꝛē ꝑsideratis tñ ꝑditoibꝰ ꝑticularibꝰ fm ꝗs aliq̄ fuit ꝑstit. aliq̄ ꝑctoꝛes sic vult fm oꝛdinē sue ꝓsticie aliq̄s saluos fieri ⁊ aliꝗs nānati. Scie dū tñ q̄ volūtas ferꝝ in res fm q̄ in se ſt. ⁊ ió vult illō sim plicit q̄ vult. ꝑ existit in re. fm suas ꝑditiones ⁊ circūstias. ió volūtas ꝑs ē volūtas simplr dicta: ascendens vo fm q̄d ꝙ q̄ ab aliq̄bꝰ velleitas noiaꝛ l Et ad agnitiō nē ṽitatis. cuāgelice. m Venire. ꝙ fidē formatā caritate. n Vnꝰ em̄. Hic ꝑtr declarat dictū suū. ſ. q̄ deus velit oēs saluos fieri mō ꝑdicto di. Vnꝰ em̄ deꝰ creatoꝛ oīm hoīm ad suā ſilitudinē. o Vnꝰ ⁊ mediatoꝛ dei ⁊ hoīm. q̄ passus ē ꝙ salute oīm ℨtū ad ſufficientiā nō tamē ℨtū ad efficaciā. q̄ ꝓuenit ex defectu aliꝰ. ꝗbus ꝓpter coꝛ demerita nō ꝑficit passio xꝑi ℨtum ad effectum.

p Cuius. ſ. mediatoris. q Testimoniū tpibꝰ suis cō firmatū ē. q. tpe ve. te. ꝑfirmatū ē ꝙ ꝗbus eiꝰ aduēū de nūciantes. ⁊ tpe nouī ꝙ ipiꝰ ꝑdicatione multis miraculꝭ ꝑfirmatū. ⁊ ꝙ aplos ꝑdicātes. ⁊ in noie xꝑi multa miracula faciētes. in q̄. ſ. testimonio ꝑdicādo. r Positus sum ego ⁊ ꝑdicatoꝛ ⁊ aplꝰ. Est aūt aplꝰ nomē dignitatis sine status. ꝑdicatoꝛ vo nomē actus ꝛuenięntis statui illi.

s Veritatē dico ⁊ nō mētioꝛ. in aliq̄ t Doctoꝛ gētiū ad quē spectat verū dicē doctoꝛ inquā. v In fide ⁊ ve ritate. i. in his ꝙ ptinēt ad fidē ⁊ moꝛes in qbꝰ ꝑsistit veritas vite. x Volo q̄. ℏ ꝑ docere oꝛādi modū ℨtuꝝ ad ppłm ego subiectū. ⁊ ꝙ ℨtum ad viros di. y Volo viros oꝛare in omni loco. ⁊ nō solū in ecclesia. ℏ etiaꝝ alibi: ꝙ oportunitate habita. z Ieuātes puras manꝰ. ⁊ dicit puras ab oꝙ iniqꝭ. ⁊ leuātes vt ꝙ ℏ designet eleuatio mētis in deū interiꝰ: motus em̄ aie interi⁹ redūdat i coꝛpus exteri⁹. a Sine ira ad. ꝓmū. qꝝ oꝛās ꝺz bñe coꝛ quietū. a Et disceptatiōe. i. hesitatiōe ad deū. nō dubitans de eius exauditōne. ꝺūmō tñ oꝛet ꝑ pleuerantęr ⁊

p se.qz si non statim exaudiat in effectu: exaudiet tñ spe
peteri.scdo q̃tū ad mulieres di. b Silr & mulieres.
supple ornare volo. c In habitu ornatu.i.decenti & ho-
nesto. d Cū verecūdia q̃ ē pciosum ornamentū in frō
te mulieris.q̃ caret frons meretricis. Hiere. iij. Frons
mulieris meretricis facta ē tibi.qz nolui
sti erubescere.
e Et sobrietate. ge
stus decēt. f Or
nātes se. nō curi ose
ō subdit. g Nō
in tortis crinib⁹.id ē
crispatis & capitib⁹
nō velat. h Aut
auro.i.aureis orna-
mēt. i Aut mar
garitis.affixis auro
vel argēto vel in ve-
stibus pciis circa
collū & manus
k Vt in veste pcio-
sa.& ista sc intelligē
da vitra modū stat⁹
aut pfone.qz sūt cu-
riositatis.& incitant
in peccatū luxurie.
l Sz qō decet mu
lieres .s. bñe vestes
simplices & hōestas
m Pro.pie.p opa
bona'ita q̃ pecunia
nō expendak in tali
bus vanis & curio-
sis & in opib⁹ pieta-
tis q̃ debēt ee orna-
mēta mlieris. n Mulier in silētio discat.s.a ꝑdicato-
re i eccia.& a viro suo i domo. o Cū oi subiectiōe.i.hu
militate. p Docere aūt mulieri nō pmitto.qz docē est
op⁹ sapiētis.sapia ꝑo nō viget in mlierib⁹ de cōi cursu.
q Neq; dñari in virū.s.suū. r Sz ee in silētio.ei non
ꝑdicēdo & in licit⁹ & honestis ei obediēdo. qō declarat p
pmū boiem & femina di. s Ada em ꝓm⁹.i.ꝑ formaꝫ
ē Gen.j. t Deinde eua. Gen.ij.& b de costa ade.ad oñ
dendū q̃ vir ē pncipiū mlieris qō pfert ei qō ē exp̃incipio
v Et ada nō ē seduct⁹.s.in b q̃ crederet eē vez serpent⁹
dicū. Eritz sic dij.fuit tñ seduct⁹ in b q̃ ad exhortationez
mlieris comedit de ligno vetito ne ptristaret eā.& qz cre-
didit illā trāsgressionē nō sic eē puniēdā. x Mlr aūt
seducta i puaricatōe fuit qz dicū serpētis vez eē credi-
dit.ista tñ.ij.sen.diffusi⁹ ptractank. y Salvabit tñ p fi
li.gene.q.d.iz nō saluet ꝑ doctrinā quā sibi nō ꝑcedo.sal
vabit tñ ꝑ educatiōē.plis ad dei fuitutē.qō cedet sibi i
meritū vite eine. z Si pmā.i fi.erga deū. a Et dile
ctione.erga viz. b Et san.cū so.circa ꝓximū subiectū.

Fidelis ſmo. Hec ē tercia ps in q̃ in Capt.iij.
struit timothe⁹ de ḟcio actu ad eḟm ptinēte q̃ ē ordi-
nare ḟdus eccle. Et diuidit i duas ptes. q̃ ꝑ po
nit ħ instructio.scdo instructōis rō ibi. Hec tibi scribo.
Prima adhuc i duas.qz ꝑ ponit instructio ō maiozi gra
scdo de miozi ibi. Diacones. Circa pmū dicit. a Fi-
delis ſmo.i.ver⁹.& subdit i aliqb⁹ libris. Et oi acceptiōe
plen⁹.nō ē in libris correct. b Siqs eḟa.desi.bo.op⁹
desi.q.d.nō ē desiderādus ꝑp officij dignitatē ħ ꝑp anne
xū laborē q̃ ē ordinar⁹ ad honorē dei ꝓmi salutē. vñ
dr ab epi.qō ē.s.& scopos intēto qz dr ip intendē saluti
pleb sibi ꝓmisse dicūt ār b aliq̃ q̃ ꝑ epatū ītelligit sacerdo
tiū.qō ē ēt officiū intēdēdi saluti ꝑsōi sibi ꝓmissi.qz ꝑ ime
diate p⁹ agit de statu dyaconi.vrz i lra.& nō ē dissile q̃ scri
bēdo de statu epi stati trāsiret ad statū dyaconi sacerdo-
tio ꝑtermisso. Alij dicūt q̃ timothe⁹ erat fact⁹ ꝓmas.eo
q̃ ecclesia ephesina erat ꝓncipalis totius ꝓuintie. i qua
erāt multi epi ꝑ timotheū instruēdi. ꝓter qō aplꝰ istruit
eū ālis sit instruēdus i eḟm di. c Nptet q̃ eḟm rē.pōt
tñ ꝓuenīre dici q̃ instruit eū de vtroq; sub nomie epi sā
cerdotis officiū ꝓbēdent. qz sic ē dictū ad ostiū vtriusq;
ptinet supintēdē
ppło magis tñ extē
siue ad offm epi.i.
tota dioceſi sua. ad
officiū ꝑo sacerdo-
tis ī prochia. sic igit
docet ālis sit instru
endus in vtroq; offi
cio di c Nptet q̃
eḟm irreꝓhēſibilez
ee.i.sine notabili ꝺ-
fectu & integre fame
Ista tñ additio e alie
ſeqntes magz relu-
cere debēt i ipo eḟo
q̃ i sacerdote curato
d Vni⁹ vxoris vi-
rū.s.p⁹ baptismū. si
em aū baptismū ha
buit vxorē. e mōtua
uerit non ꝓiudicat
ei q̃ p⁹ baptismum
possit accipe vna ali
am. qz baptism⁹ tol
lit illā irregularita-
tē vt ꝺr etiā in glo.
e Sobriū i cibis & potib⁹. f Ospi-
talē.in mozibus
g Pudicē.in agi
bilib⁹. h Pudi-
cū.i.honestū in exteriori gestu. i Hospitalē.in pietat⁹
actu. k Doctorē.i.abilē ad docēdū rōne scie & facūdie
l Nō vinolentū.i.ad potationē vini assuetū m Nō p
cussorē.ex iracūdia. n Sz modestū.p reprehēsione passio
nū. o Nō litigiosum.ita q̃ nō solū ex ira non pcutiat
aliquē. vt dictū e.ħ nec ēt ꝑbis iniuriosis ꝓēdat p Nō
cupidū.qz vict⁹ & vestit⁹ debēt ee diuitie xpianoz & ma-
xime epoz & sacerdotū.j.vj. Hnites alimēta & qb⁹ tega-
mur his ꝓtēti simꝰ q Sue domui bñ ꝓpositū.i.diligē
tē de bona ꝓuisione dom⁹ sue & maxime circa ꝓlēs mor
bus infomādā.ió subdit. r Filios hñtē subditos .id
est reuertētes & obedientes. s Cū oi castitate. & nō sine
sic filij beli q̃ dormiebāt cū mlierib⁹ q̃ excubabāt ad osti-
um tabernaculi.j.Reg.ij. t Siqs aūt domui sue pesse
nescit.negligēter se hñs circa eā. v Quō eccl'.dei dili-
ba.q.d.nō ē verisile.qz q̃libet nālit inclinat circa ꝓuisio
nē vxoris & filioz. vñ bruta aialia nāli instinctu circa hu
iusmodi curā sūt sollicita. x Nō neophitū.i.de nouo
uersum ad fidē. & ꝺr a neos qō ē nouū & phitos qō est fi
des. y Ne in supbiā elat⁹.ex sua ꝓmotione festina.
z In iudiciū.dyaboli. a Incidat.i.deficiat a statu gre
& dignitat⁹ pp suā supbiā. sic dyabol⁹ pp suā supbiā sunt
deiect⁹. b Optet aūt illū & testi.ba. bonū ab his q̃ fo.
sūt.i.ab infidelib⁹. c Vt nō i obꝓbrium.incī.& in ꝓtextu
nō solū sue pfone q̃ etiā eccīe.in quā redūdat cōtēpt⁹ ꝑ
curatoris ei⁹. d Et laqum dyaboli.i.in odiū & rācorez
illos a qb⁹ ꝑcipit se cōtēni. e Diacones.h ꝑ istru
it timotheū de statu miozi.& ꝑ de dyaconib⁹.scdo de mu
lierib⁹ ibi. Mulieres. Circa pmū dicit. e Diacones.
sūt.supple oportet eē. f Pudicos.i.maturos & hōestos
in aspectu & exteriori gestu g Nō bilingues.qz q̃ boc
suscitant in ecclesia dissensiones. h Non multo vino
deditos.qz boc auferrur sensus discretionis q̃ requirit
in ecclesie mistris. i Non turpe lucrū sectātes.bñdo
oculū magis ad tpale bonū q̃ ad spuale ministerium.

k Habētes mūsterīū fidei.i.cognoscētes circa fidē illud qō est simplicib⁹ laicis occultū. vt possint eos docē.
l In cōscia pura.in tali doctrina q̄tū nō attēdendo. ꝯ honorē diuinū. m Hic aūt ꝓbenk ꝑmū ꝛc.i.añq̄ applicētur misterio',ꝓbenk de monib⁹ ꝛ fide. n Nullum crimē hītes.qz debēt esse integre fame. alit eoz infamia in dedecus eccie redūdaret. o Mulieres. Hic instruit cū de mulierib⁹ dicēs. Mlieres sitt.supp. oz esse. p Pudicas.i.nō solū castas interi⁹.ꝯ etiā honestas i sensib⁹ exteriorib⁹.b em ꝓprie imponat pudicicia.
q Nō detrahētes. qō frequēter contingit mlierib⁹. ꝯ vxores mistroꝝ ecclesie debēt ꝑ ceteꝛ̄ monbus pollē. r Sobrias in cibo ꝛ potu ꝛ vestitu. s Fideles in oībus.s. verb ꝛ factis. Et reuertit ad ꝓpaciones dicēs. t Hyaco.vni.vro. ris sūt viri.expona vt.ꝝ . Qui fi.sū. bñ ꝓfūt.eos in moꝛib⁹ informādo. u Et suis domib⁹ vxoꝛ ꝛ familiā debite regēdo. y Qui em bñ mīstranerint.in ḡdu hyaconi. z Gradū bonū sibi acq̄rūt.id ē merebūntur q̄ fiāt sacerdotes ꝛ epi. ꝛ Et multā fiducīā ꝛc bñdi finaliter vitā beatā. a In fide.i.ꝑ fidē iesu xp̄i
b Hec tibi. Posita instructiōe de ḡdib⁹ eccie.b ꝑ̄ ponit instructiōis rō cū oꝛ. Hec tibi scribo qō subditur.
c Fili timothee.nō ē de textu.ꝯ ē glo.inkimeaꝛ̄ inserta textui ꝑ scriptoꝛes. w Speꝛās me venire ad te cito ꝛc. q.d.si alit de⁹ dispoſuerit.ita q̄ nō possim te docere ꝓbo de ordinatiōe eccie.doceā te saltē ꝺ scripto. e Vt scias quō opteat te i domo dei cōuersari q̄ ē eccia ꝛc.i.ecciam cōuenīeter regere ꝛ ordinare. f Columna.recta ꝛ fortis ad sustinendū. g Et firmamentū vitat⁹.s.euāgelice quā ecclesia sustinuit firmit etiā in ꝓsecutiōib⁹ maxis
h Et manifeste magnū ē pietatis sacrm.i.sacrū secretū sc̄z incarnatio ꝓbi diuini.qō dicit sacrm pietatis.ex maxima em pietate ꝛ occulta ꝓis ꝓcessit incarnatio filij. vt esset hostia īmolata ꝓ salute mūdi. i Nō manifestū ē in carne.s.assumpta. Per ꝺ em q̄ xp̄s ractu sue man⁹ sanabat leprosos. Et ꝺbo suo suscitabat mortuos.ꝛ inpatiue tanḡ ꝓpria ꝓtute.apparebat q̄ ꝓtus diuinitaꝛ̄ sub carne latebat. k Justificatū ē in spū.i.ꝑ spm̄ sanctū in iustīcia xp̄i testificante.sm qō oꝛ Joh.xvj.C̄ū venerit spūs veritatis.ille arguet mūdū de pctō ꝛ de iustīcia ꝛ de iudicio.ꝛ subdit.de iustīcia ꝺo.q; ad ꝑem vado.cūc em erat mittēdus spūsanctus in signo visibili.s.post ascensionē xp̄i. Joh.vij. Nōdū em erat spūs datus.qz nōdū erat iesus gl̄ificat⁹.spūs aūt sctūs apparēs in signo visibili fuit testimoniū euidēs in iustīcie xp̄i ꝛ q̄ erat vn⁹ de⁹ cū patre. sic dixerat qō tūc declarauit petꝛ⁹ vt⁹ Act.ij.pp qō credi dcēt tūc tria milia. l Appuit angelis.hz em añ cognouerit xp̄i mysteriū tū ipo ꝓpleto in effectu ꝛgnouerit nouo mō.s.noticia expimētali seu intuitiua.vt declaratum fuit ꝓbiusq̄.ꝯ.Eph.iij. m Predicatū ē gēib⁹.ꝑ apostolos ꝛ spālit ꝑ paulū q̄ spālit fuit apl̄s gentiū. Gal.ij. Qui ogat⁹ ē petro in apl̄atu circūcisiōis ogat⁹ ē ꝛ mihi i ter gētes ꝛc. n Creditū ē in mūdo.nā a tpe apl̄oꝝ i oibus mūdi gētibus ꝓdicatū fuit xp̄i mysteriū. ꝛ ab aliqbus creditū vt declaratū fuit.ꝯ.plenꝝ Ho.x. o Assumptū ē in gl̄a.qz xp̄s ut corpe gl̄ioso resurrexit ꝛ sic in celū ascēdit vt bñ Actu.ij. In ca.iij.vbi dicit in postil.Nō ne opheticū.i.de nouo ꝑuersum ad fidem. Additio.

b Dcq̄ oꝛ hic Nō neopheticū.i.ō nouo ad fidē ꝑuersū intelligēdū ē de ꝓpinquonitate tp̄is.vñ gl. in ꝺ loco. Heri catheczuminus hodie pōtifex ē.heri i theatro.hodie i eccia. vespere i curru. hodie in altari.bec i glosa. Ex q̄ ꝓz q̄ nō loq̄t apl̄s de lōginq̄ tpis ꝺcia.ꝯ de breui.Nō em dic glo.olim catecumin⁹.hodie pontifex.ꝛ sic de aliis in q̄b⁹ ꝺcia lōginq̄ posset intelligi.ꝯ heri ꝛ hodie q̄ ꝑ ꝺcie heri ꝛ tēpis ꝛ tumꝝ breues tñ. In religiōe q̄t neophit⁹ oꝛ vsq̄ ad annū ꝓbationis non vltra ꝛc.

Capitulū.iiij.

S Piritus aūt manifeste dicit q̄ in nouissimis tēporibus discedent quidā a fide attēdentes spīritib⁹ erroꝛis ꝛ doctrinis demoniorū in hypocrisi:loquentium mēdacium ꝛ cauteriatam ḥbētiū suam ꝓscientiā ꝓhibentiū nubere abstinere a cibis. ꝺs de⁹ creauit ad ꝓcipiendū cū gr̄aruactiōe fidelib⁹

k magnū ē pietatis sacrm q̄ manifestū est in carne iustificatum ē in spiritu apparuit angelis ꝓdicatum est gentibus creditū est in mūdo assumptum in gloria.

Capitulum.iiij.

S Piritus aūt manifeste dicit q̄ in nouissimis tēporibus discedent quidā a fide attēdentes spīritib⁹ erroꝛis ꝛ doctrinis demoniorū in hypocrisi:loquentium mēdacium ꝛ cauteriatam ḥbētiū suam ꝓscientiā ꝓhibentiū nubere abstinere a cibis. ꝺs de⁹ creauit ad ꝓcipiendū cū gr̄aruactiōe fidelib⁹

Capitulū.iiij.

S Pūs aūt manifeste. Hec ē ḡnta ꝓncipalis in q̄ instruit timotheū de alio actu ꝑtinēte ad epm. q̄ ē docē ꝑ̄m.ꝛ diuidit i duas ꝑtes.q⁹ ꝑ excludit modū docēdi erroneū.scḋo pōit verū ibi. Hec ꝓponēs. Circa ꝑmū dic. a Spūs ät.s.sctūs. b Manifeste dicit. id ē reuelat mihi ꝛ alijs ꝑut sibi placet ꝛ dic. manifeste. qz reuelatiōes diuine certe sūt ill⁹ q̄b⁹ fiūr. c Quia in nouissimis.tpi.potissime circa tpa antixp̄i. d Discc.qui.i. ali q̄ notabiles ꝓsone. e Attēdentes fide.sic plen⁹ dictū fuit.ꝯ.ij. Thes.ij.sup illō ꝺbū.Om̄ nisi venerit discessio ꝑmū ꝛc. f Attēdētes spīritib⁹.s.malignis. g Erroꝛis.i.doctrinib⁹ doies in erroꝛe. h Et doct.demo.in falsis ꝓbetq̄ loquentiū.sic ei saluatoꝛ ꝑmisit discipulos i oēm ciuitatem ꝛ locū q̄ ipe erat vēturꝰ.vt bñ Inc.x.ꝛ illi loḡbant in spū sctō sic ꝛ antixp̄s ꝑmittet ꝓbas suos loḡntes spū diabolico. i In hypocrisi.i.in scitate simulata. k Joḡntiū mendaciū.vt ꝓp scitatis simulatiōnē facili⁹ credatur mēdacijs. l Et cauteriatā.i.obstinatā i ardoꝛe sue malicie ꝛ ꝓcupie.est em cauteriū ferrū ignitū q̄ vult caro.ꝛ ꝑ duriciā ferri intelligit obstinatio i malo.ꝛ ꝑ ei⁹ ignitaꝝ ardoꝝ malignitaꝫ ꝛ ꝓcupie. m Prohibentiū nubere q̄s ꝺ sit malū ꝑ se.cū de⁹ nuptias fecerit tāḡ bonas Gene.ij.ꝛ eas approbauerit. Matth.v. dimittē tñ nuptias ꝑ pter ꝑtinētia seruādā. vt liberi⁹ deo seruiāt ꝺ dimittē minus bonū ꝓpter maius. n Abstinere a cibis.tanḡ ab īmūdis ꝑ se.ꝛ illicitis.qō tñ ē falsum.cū sint dei creature ois aūt creatura dei ꝑ se bona ē.pōt tñ fieri alīqꝺ cib⁹ malus alicui ꝑ accidēs vt q̄ꝛ ꝓhibet sibi a supioꝛe. ꝛ sic alīq̄ cibi fuerūt illiciti indeis ve.test.qz in lege ꝓhibit. Sed q̄ talis abstinēcia ꝑtinet ad ceremonialia q̄ cessant in nouā lege.vt dictū fuit supꝛa ꝑ capitulo.ō talis obseruatio non est licita.vt obligans ex veteri lege.potest tamen homo ab illis vel ab aliquibus eoꝝ abstinere alīa ratione.vtpote ꝓpter macerātiōem sue carnis:vel ꝓpter conseruationem sue sanitatis.
o Quos deus creauit ad ꝓcipiendum.i.ad vtendum.
p Cum gratiarumactione.de beneficio dei.
q Fidelibus.et ꝓ eo id est.

r His q̄ cognouerūt veritatē. s. euāgelicā. p quā legalia cessauerūt. s Quia ois cr̄a. t ps ex dictis. ꝛ subdit rō cū dr. t Sanctificat eñ p verbū dei. s. incarnatū

v Et ofonē. s. fideliū qui gr̄as agūt deo de cibo a deo sibi p̄stito. ꝛ sic cedit eis nō solū ad salutē corpis. ꝫ etiā aie

x Hec ꝓponēs. ex clnso modo docēdi erroneo. Hic p̄r ꝓ sequit verū docēdi modū. ꝛ p̄ ꝫtuꝫ ad oēs generalit. scdo q̄tū ad alios p̄sonal spālit: ibi. Seniorē docere vo supponit vitam virtuosam ꝛ sciam sine quibus actꝰ docēdi nō est efficax. ifo apls p̄ iducit timotheū ad docēdi actū. scdo ad p̄tutis exercitiū: ibi. Et exerce teipm. tercio ad sacre scripture studiū: ibi. Dum venio. Circa primū dicit. x Hec ꝓponens. s. q̄ nuptie sunt bone ꝛ cibi liciti. vt p̄dictū est

y Frib⁹. s. fidelib⁹

z Bon⁹ eris minister ihu xpi. exeḡns doctrinā ei⁹ ꝛ volūtatē. a Enutrit⁹ verbis fidei. catholice. b Et bone doctrine. aplice. c Quā assecut⁹ es. p gradū eccl̄alem. nā epi sunt successores apl̄oꝝ. vt dicit in decretis. xxj. dis. ca. ūt nouo testamēto. d Ineptas ãt ꝛ inanes fabulas. i. quas anus solēt narrare: ꝛ q̄ ꝓ nihilo sunt cōputande. e Denita. talia eñ in doctrina fidei ñ sunt ꝓponēda. f Et exerce. Hic p̄r inducit timotheū ad virtutis exercitiū dicēs. Et exerce teipm ad pietatez ꝛ accipit hic pietas dupliciter. vno mō ꝓ pietas est ides q̄ cultꝰ diuin⁹ in quo dr exerceri eccl̄s. Alio mō ꝓ pietas importat cōdescensionē ad ꝓximū. q̄ etiā ptinet ad eḡm tam in corporalibus q̄ in spūalibus. ꝛ subdit rōnē huius exercitij dicēs. g Nam corpo. exercitatio. in te iunijs ꝛ vigilijs hui⁹. h Ad modicum vtilis est. s. ad repressionē cōcupiscētie carnis q̄ sic in eo exercitat quod modicū in nimotheo valebat. cui⁹ caro sufficienē est repssa ram ex infirmitate corpis vt habeē capitulo sequēti q̄ ex bono virtutis exercitio. a Pietas ãt ad oia vtilis est. q̄ patet ex dictis q̄ bene disponat hoiem ad deum ꝛ ad ꝓximū. b Promissionē hūs vite que nūc est. s. gr̄e c Et future. s. glorie. ifo dicit apls. d Fidelis sermo. i. verus. e Et omni acceptione dign⁹. q̄ credenti p̄ciuus. f In hoc eñ labo. ꝛ maledi. i. opprobria sustinemus. g Quia speram⁹ in deū viuū. q̄ fidelis est reddēdo ꝓmiū. ifo subdit. h Qui est saluator hoim. q̄tus ad sufficientiā ex pte sui. i Marie fideliū. dicit marie q̄ eo ꝛ est saluator q̄tū ad sufficientiā ꝛ efficatiā. k Pre cipe hec. vt hūs auctoritatē. l Et doce. vt habens sciaꝫ m Nemo adolescētia tua contēnat. i. lz sis iuuenis ētate. tñ sis senex in moꝛib⁹ vt nullus habeat occasionem te cōtēnendi. ifo subdit. n Sed exemplū esto fideliū. in verbo. sane doctrine. o In cōuersatiōne. sancte vite.

p In charitate. q̄tū ad p̄fectionē affect⁹. q In fide. q̄tū ad p̄fectionē intellectus. lz ãt charitas ꝛ fides sint interius in mente. tñ relucent exteri⁹ in ope. ideo subdit.

r In castitate. i. in mūdicia corpis ꝛ aie. s Dum venio. Hic p̄r inducit timotheū ad sacre scripture studiuꝫ dicēs. t Attēde lectioni. legis ꝓphetarū ꝛ euangelij. ꝛ q̄ illud q̄ accipit in studio dr refundi p exhortationem ꝛ doctriuā in pplo. ifo subdit. v Exhortationi. q̄tū ad agenda. x Et doctrine. q̄tū ad credēda. y Noli negligere gr̄am que ē in te. ne de talento absc̄dito arguaris z Que data est tibi p ꝓphetā. anteq̄ eñ ordinarer epūs relatum fuit paulo bonū futuruꝫ eccl̄ie ex ei⁹ ordinatione: ꝛ sic p ꝓphetā fuit ordinat⁹. a Cuꝫ impositiōe manuū p̄sbyterij. Est ãt p̄sbyterium dignitas vel officiū p̄sbyteri. ꝛ accipit hic p̄sbyterij. p eḡm. sicut eccl̄ia sub nomine epi vel eḡm⁹ cōprehēdit p̄sbyter seu p̄sbyterat⁹: vt in p̄ncipio ca. p̄ce. ꝛ dicit. b Manuū. in plurali q̄ in p̄cratiōe epi plures requirūt alij epi. c Hec meditare. s. sacrā lectionē vt p̄dictū est ꝛ officij tui dignitatē. d In bis esto in ope exequēdo p doctrinā sanā ꝛ alia ptinētia ad dignitatē eḡm. e Vt ꝓfectu⁹ ma. sit oib⁹. ita q̄ oēs p̄cipāt te. p̄ficere nō solū tibi ꝫ etiā eccl̄ie. f Attēde eñ tibi. q̄ liē viuas. g Et doctrine. q̄lit̄ voceas sicut eps cepit facere ꝛ p⁹ docere. h Insta i illis. diligenter exequendo. i Hoc eñ faciēs tē. ps ex dictis sniā. k Seniorem. p̄ misso actu docēdi generalit quo ad oēs. Hic p̄r ponit docēdi modus q̄ ad plonas spāles. nā sicut dicit Greg. i pasto. fm q̄litatē auditoꝝ dr formari fmo doctoꝝ. Sciēdū etiā q̄ corripe aliquē vbo est cū docē: dicē igit. k Seniorē ne increpaueris. arguēdo eū vbis duris. l Sz obsecra vt patrē. vt caueat ab indecēcib⁹ siue senectuti. hoc tñ nō est intelligēdū de senib⁹ obstinat. i sua malicia: qui sunt acrit arguēdi sicut Daniel dure cōa oib⁹ in crepauit senes impudicos Dan. xiij. m Iuuenes vt frēs. vt p̄cipiēdo affectū dilectiōis facili⁹ corrigāt. n Anus vt mres. vt honorifice vbo ad bonū magis moueant.

o Iuuēculas vt sozo. vt mālueūdie corrigāt fm illō ps lxxix. Qm supuenīet mālueūdo ꝛ corripiemur: verūtū q̄ talis mālueūdo nō dr cē nimis allicēs. ifo subdit

p In oi castitate. Vt nec alīq̄ signo: nec vbo possit alīq̄s eḡm notare de alīq̄ leuitate erga iuuēculas. Ca. v.

v Iduas honora. Hec ē q̄nta ps hui⁹ eple i q̄ timotheū istruit de q̄nto actu ad eḡm ptinēte. q̄ ē bona ecclie fidelit dispēsare q̄ dispēsāda fuit mīstris eccl̄e ꝛ paup̄ib⁹. nā eps p̄ cē paup̄. Iuk. pauper⁹ ārv⁹ marie eē cōpatiēdū paup̄ib⁹ viduis. ꝛ ifo p̄ instruit timotheū de viduis. scdo de eccl̄ie mīstr⁹: ibi. Qui bñ p̄sūt. Prima i duas. q̄ p̄ponit intētū in generali. scdo ꝓsequit magis in spāli: ibi. Siq̄. Circa primū sciēdū q̄ bono: dupl̄ accipit i scriptura. vno mō ꝓ remuneratiōe exhibitiōe. alio mō ꝓ necessaria administratiōe. vñ dicit saluator: Matth. vij. q̄ illi q̄ in specie religionis faciebāt obsequia charitas ꝛ fides sunt interius in mente. tñ relucent exteri⁹ in ope. ideo subdit.

aliq̄ sunt diuites. ꝛ illis debet honor p̄ mō dicr⁹. alie po
pauper q̄b⁹ debet honor scōo mō dicr⁹. ꝛ sic intelligēdus
est verbū apli cū dicit. a Viduas honora. ꝑ mō vel il
lo fm earū ꝓditionē. b Queve. vi. fūt. ꝺ dicit ad ecclā
dendū illas que meritū viduitat⁹ pdūt c Siq̄ ār. Hic
ꝓsequit inctū ma
gis i spāli: ꝛ ostēdit
p̄ q̄ sunt vere vidue
noiande. fecūdo q̄li
ter sint sustētāde ibi
Siqs fidelis. Pria
i duas. q̄ ꝑ ondit q̄
sūt dicende vere vi
due rōne mor: scōo
rōne annor ibi. Vi
dua eligat. ꝓma ad
huc i duas. q̄ ꝑ po
nit quādā distinctio
nē. scōo vnⁱ⁹ mēbri
rōnē: ibi. Siqs aūt.
Distinctio em̄ est de
viduis diuitibus ꝛ
pauperib⁹. ꝛ q̄ debēt
eē mores vtrarūq;
Et ḡtuꝫ ad diuites
dicit. c Siq̄ aūt
vi. fi. vel ne. ꝺz. indi
gētes sua educatiōe
d Discat p̄i. do.
suā regē. familiā suā
gubernādo. ꝛ i mo
rib⁹ informādo.
e Et mu. vicē red.
pa. eis reuerētiā ex
hibēdo. ꝛ necessaria
mīstrādo si indigue
rint. sicut alitā fuit
ab eis. f Hoc em̄ acce. ē co. deo. cui placēt opa pietat⁹
Cōsequent dicit de pauperib⁹. g Que aūt vere vidua
ꝛ desolata. i. destituta bonis tpalib⁹. sicut ꝛ marito.
h Speret in deū. q̄ ꝑ puisionē ecclie habebit sufficiētē
victū. i Et instet oīoni. ꝛ obse. no. ꝛ die. i. oibus horis
ad ħ opportunis: q̄liē aūt differāt oīones ꝛ obsecrationes
dictū est supra in ꝑncipio secūdi capituli. a Nāz q̄ in
delicijs est viuēs. molliter iacēdo ꝛ oīones ꝑtermittēdo
b Mortua est. i. ꝓpīq̄ morti spūali. q̄ delicie declināt
ad actū luxurie. iō subdit. c Et ħ ꝑcipe. taz diuitib⁹ vi
duis q̄ pauperib⁹. d Vt sint irrepħēsibiles. i. absq; de
fectu notabili: vñ possint aliq̄ rōnabiliter scādalizari
e Siqs. Hic reddit rōnē ꝑmi mēbri in quo dictū est q̄
vidue diuites debēt eē sollicite de nutritione filioꝝ nepo
tū ꝛ parentū. hic reddit rōnē hui⁹ dicti. d. e Siqs aūt
suoꝝ. i. attinentiū sibi quōcūq; curā nō ħz eos negligēdo
f Et maxie domesticoꝝ. i. exitiū de domo sua vt cogna
tione sua. g Fidē negauit. i. fidelitatē quaz ħz habere
ad psonas dictas quā negauit facto debitū auxilium eis
subtrahēdo. h Et ē infi. deteriox. i. in ħ peccat grauius
q̄ pagan⁹ fidē xpi nō ħns. nā quāto stat⁹ est altior tanto ca
sus est grauior. i Vidua. Hic ꝑ ostendit q̄ sunt vere vi
due rōne annoꝝ. ꝛ ondit ꝑ q̄ tales sūt honorāde. fecūdo
q̄ alie sunt vitande ibi adolescētiores. Circa ꝓmū dicit.
k Nō minⁿ. lx. annoꝝ. tūc em̄ fomes libidinis ē refrige
rat⁹. l Que fuerit vnⁱ⁹ viri vxor. nā scōe nuptie signuꝫ
vident incōtinētie. sunt tñ licite. m In opib⁹ bonis te.
hns. nā esse debēt integre fame. n Si filios. sibi dereli
ctos. o Educauit. bene ꝛ sancte fm̄ suā possibilitatem
ꝛ sūt q̄ subdit. Si hospitio. rē. p Si sanctoꝝ pedes
lauit. i. discurrētū ꝑ dicatione. q Si tri. patiē. i. in
carceratis ꝛ infirmis. r Submi. fm̄ pol. suā. vtpote vi
ctū si fuerit diues. vel aliq̄ obsequiū si paup. s Si oē
b que vere vidue sunt. Siq̄
aūt vidua filios aut nepo
d tes habet discat ꝓmuz do
e mū suā regere ꝛ mutuā vi
f cez reddere parētib⁹ ‖ Hoc
em̄ acceptū est coram deo.
g Que aūt vere vidua est ꝛ
b t desolata: speret in deum ꝛ
instet obsecrationib⁹ ꝛ ora
a tionib⁹ nocte ꝛ die. Nām q̄
b in delicijs est: viuēs mor
c b tua est. Et hoc ꝑcipe vt ir
e repħēsibiles sint: Siqs ār
f suoꝝ ꝛ maxie domesticoꝝ
g curā nō habz fidē negauit
b t ꝛ est infideli deterior. Vi
k dua eligat nō minⁿ sexagi
l ta annoꝝ: q̄ fuerit vnⁱ⁹ viri
m vxor: in opib⁹ bonis testi
n o monīū ħns: si filios educa
p uit: si hospitio recepit: si
q sanctoꝝ pedes lauit si tri
r bulatione patiēt⁹ submi
o nistrauit si oē opus bonuz
t subsecuta est. Adolescētio
x res aūt viduas deuita Cū
y em̄ luxuriate fuerit in xpo
nubere volūt: ħtes dāna
z a tionē q: ꝓmā fidē irritā fe
b cerūt. Simul aūt ꝛ ociose:
c discūt circuire domos nō
d e solum ociose ħ ꝛ verbose ꝛ
f curiose loquētes que non
g oportet. Volo aūt iunio
b res nubere: filios ꝑcreare
k matresfamilias eē nullam
l occasionē dare aduersario
m maledicti gra. Jā em̄ q̄dā
n cōuersi sunt retro: post sa
o p thanā. Siqs fidelis habz
q viduas submīstret illis vt
nō grauet eccl̄ia: vt ħs q̄
r vere vidue sunt sufficiat.
s Qui bene p̄sunt p̄sbyteri:
t duplici honore digni ha
beant maxie q̄ laborāt i ✠
v bo ꝛ doctria. Dicit. n. scri
x ptura. Non alligabis os
p⁹bo. subse. est. Fm possibilitatē ꝛ decentiā sui status.
t Adolescētiores. Hic ꝑ ostendit q̄ vidue sunt vitande. d.
Adolescētiores aūt viduas. in q̄b⁹ viget adhuc ignis cō
cupiscētie carnalis. v Denita. q: societas earū ꝛ fami
liaritas est periculosa etiā viro ḡtucūq; casto. vñ dr Jsid.
soliloq⁹. li. ij. Si
vis a fornicatiōe eē
tut⁹. esto a mulere
corpe ꝛ visione dis
cretus circa serpētē
em̄ nō eris diu ille
sus. aū ignē cōsistēs
ꝛ ꝑxim⁹ periculo diu
tut⁹ nō eris. ꝺz ferre⁹
sis aliq̄n tū dissolue
ris. x Cū em̄ lu
xuriate fuerit. frāgē
do ꝓtentiā vidua
lē. y In xpo nu
vo. ha. dam. ex ħ ꝑz
q̄ loquit de illis q̄
fecerūt votū ꝓnētie
vidualis: q̄b⁹ nō
solū nubere ħ etiam
velle nubere dāna
bile est si em̄ votū fi
cissēt de hac obser
uātia licitū esset eis
velle nubere ꝛ etiaz
nubere. z Quis
ꝓmā fidē. factā deo
p votū de cōtinētia
viduali. a Irri
tā fecerūt. p casuz lu
xurie. b Simul
aūt ꝛ ociose. a bonis
opib⁹. c Discūt
circuire domos. ad audiendū frivola ꝛ vidēdū inhone
sta spectacula. d Sed ꝛ verbose. cū tū deberēt esse ta
citurne. e Et curiose. in vestitu dissoluto. f Loquē
tes q̄ nō oportet. s. scurrilis q̄ nō decēt vidualē statū. ꝓpt
q̄ ꝓcludit. g Volo ḡ iuniores nubere. ꝓpt fornicatio
nis ꝑiculū. h Filios ꝑcreare. ad seruiēdū deo in fide
catholica. i Matresfamilias eē. vt occupate circa cu
rā dom⁹ ꝛ familiā impediant a discursu vago ꝛ curioso.
k Nullā occasionē dare aduersario. i. infideli.
l Maledicti gra. i. maledicēdi gra. Querūt em̄ infideles vnde possint mordere vitā fidelīū. m Jam em̄ q̄
dam cōuerse sunt retro. voto cōtinentie vidualis fracto
n Post sathanā. ex suggestioni cōsentiēdo. ꝛ ideo tales
nō sunt cōputāde int viduas eccl̄ie. o Siqs. Ostenso
q̄ vere vidue sunt dicēde. Hic ꝑ ostendit q̄liter sint su
stinēde q: si alique sūt paupes ħtes aliquos ꝓpinquos
ꝛ notabiles viros ꝛ diuites: bonū est q̄ sustentent ab illis
vt sic alijs nō habentib⁹ tales amicos possint melⁱ⁹ ꝓsu
deri: ꝛ absq; cōtrarijs grauamine. ꝛ hoc est quod dicit.
o Siquis fidelis. in potētia ꝛ honestate notabilis.
p Habet viduas. in domo vel cognatione sua.
q Submīstret illis. necessaria. cetera patent ex dictis
r Qui bene. Hic ꝑ instruit de ministroꝝ eccl̄ie p̄ouī
sione dicens. Qui bene p̄sunt p̄sbyteri. faciendo deuote
diuina officia: ꝛ a dministrādo subditis eccl̄iastica sacra.
s Duplici honore digni habeant. ꝛ hoc duplex ē vt eis
exhibeat reuerentia ꝛ administrent necessaria: vt supra
dictū est. t Maxime qui laborant in verbo. alios in
struendo in fide. v Et doctrina. de moribus. Cōsequē
ter ꝓbat per scripturā q̄ necessaria sint administranda. ꝛ
primo per scripturā veteris testamenti. Deut. xxv.
x Non alligabis os boui trituranti. per hoc figuraliter
preceptum fuit q̄ non negent necessaria predicatori qui
triturat in area dñi. fecūdo per scripturā noui testamēti.

y Dign⁹ est operari⁹ mercede sua. qō dī de p̄dicatoribus: Luce.x. 3 Aduersus. Hec est sexta ps̄ principalis hui⁹ epl̄e in qua instruit timotheū de actu iudicādi t̄ puniendi subditos in foro exteriori. qō p̄tinet ad ep̄m. t̄ primo instruit eū q̄tū ad accusationē t̄ testificationē dicens.

3 Aduersus p̄sbyterū no. accu. recipe qz 3 p̄sonā tanti status nō est leuis credēdū. a Nisi sub duob⁹ vel trib⁹ testibus idoneis t̄ ad b ꝓbatis in veritate. scō instruit eum de punitione dicens.

b Peccātes coram oibus argue. vt sic peccatū est notū ita t̄ punitio. c Vt t̄ ceteri ti. habeant. Et sic a malo retrahant ne silem punitionē incurrāt. Tercio instruit eū de inq̄sitione diligēti q̄ d3 p̄cedere in iudiciū t̄ punitionē. d. d Testor coram deo etc. mod⁹ est iurādi. ad monēdū timotheū efficax⁹. e Vt hec custodias. ꝓ dicta sunt t̄ q̄ sequunt. f Sine p̄iudicio. i. sine examinatione diligēti p̄cedēte. g Nihil facies. maxime in punitionib⁹. h In alia tē declinando. a rectitudine iusticie. ꝓter defectū examinationis debite. ō subdit. i Man⁹ cito ne. imposueris. ipm̄ p̄cipitant puniendo. k Neq; cōi. pec. alienis. i. illoꝝ qui male eū accusauerūt. Illiq; aūt exponūt b de ordinatione nimis festina alicuius insufficientis. t̄ sic eps cōicat peccatꝫ ipsi⁹ indigne ministrātis. l Teipm̄. Hec est ps̄ incidē talis in q̄ monet timotheū de sui ipsi⁹ custodia diligenti: eo ꝙ instruxerat eū de punitione alioꝝ. t̄ inde iustus d3 esse immunis ab illis q̄ punit in alijs. Et dividit in duas ptes. qz p̄ facit ꝓ situ. scō declarat q̄dā supi⁹ dictū: ibi. Quorundā. C̄ circa p̄mū dicit. l Teipm̄ castū custodi. i. mūdū t̄ purū t̄ sine reprehensione. t̄ qz timothe⁹ ꝑ custodia castitatꝫ nimis affligebat corp⁹ suū. ideo subdit.

m Noli adhuc aquā bibē. cui⁹ ꝑ⁹ notabilit nocet stomacho lōgueti t̄ egrotatiuo corpi: ꝙ vinū modicū nō nocet castitati: t̄ valet ad sanitatē seruādā: q̄ necessaria ē ad exercēdū officiū epi. n Quorundā. Hic ꝓ̄ declarat q̄dā supi⁹ dictū. dixerat eī ꝙ timothe⁹ nihil ageret sine diligēti examinatione p̄uia. ō declarat q̄ sunt illa que in digēte tali discussione t̄ que nō dicens. n Quorundā hō. pec. ma. sunt. ex euidēcia facti: t̄ talia nō indigēt accusatione: restificatione: seu examinatione: ideo subdit.

o Precedētia ad iudiciū. i. ad examinationē q̄ sunt ꝙ se notozia. t̄ sic sunt puniēda sine discussione. p Quorundā aūt subsequunt. i. sunt latētia ita q̄ nō apparēt puniēda nisi p̄ discussionē. q Sili⁹ t̄ facta bona. sup. ali quoꝝ. r Manifesta sūt. ex euidētia rei: t̄ sic nō idigēt discussione ad approbationē sui. s Et q̄ alit se hūt. ita q̄ nō sunt ita manifeste bona. t Absc̄di nō ꝓ̄t. a. nō absc̄ondunt de facili: habita de eis examinatione diligēti. ꝓt q̄ talia sūt discutiēda aliq̄ approbent. dicunt aūt talia absc̄di non posse illo mō impossibilitas q̄ aliq̄d dī impossibile fieri: eo ꝙ difficile est fieri. v. Meth. vel alit. t Absc̄ondi nō possunt. i. non absc̄onduntꝫ diuino iudicio: licet absc̄ondi possunt humano.

In capitulo. v. vbi dicit in postilla. Peccantes coram omnibus argue. Additio.

Vnt nōnulli qui ex b verbo ap̄li cū dicit. Peccantes corā oibus argue. intelligere volūt ꝙ decet p̄latos p̄sonas arguere seu reprehendere de vicijs que scit seu credit ipsas p̄sonas cōmisisse. Vñ t̄ sepe in Euangelijs dī de prelatis p̄sentib⁹ seu absentib⁹ notādo eas de vicijs: sed b est erroneū t̄ etiā nociū: tū q̄ p̄dicatoꝝ solū dī dicere illa quoꝝ certitudo solū p̄ sacra eloquia vel dicta doctoꝝ seu ꝑ rectā rōnē fundari p̄t. Illa eīm nō p̄tinēt ad p̄dicatoꝝ veritatis. Cōstat aūt ꝙ peccata que a singularib⁹ p̄sonis cōmittunt. non hūt certitudinē ex solis p̄dictis nisi cū b addat sensualis cogniti⁹ cuius certitudo nō hꝫ ex p̄missis. nā q̄ p̄dicatoꝝ in corripiēdo solū dī intendere correctiōi peccātis: q̄ fm Hiero. cū se infamatū conspicit ꝙ talem p̄dicationē: magis irrefrenate peccant. tū q̄ fm Augu. in q̄dam epl̄a ad hyponen. cū de aliq̄ q̄ sanctus nomē ꝓfitet aliq̄d criminis sonuerit: instant: satagūt: ambiunt homines. vt de oibus hoc credat: t̄ sic nō solū in talib⁹ p̄dicationib⁹ derogat fame illi⁹ cui detrahit ꝙ etiā alioꝝ sue cōditionis offici⁹ status q̄ est cōtra illos q̄ platos seu clericos vel religiosos in p̄dicatione publice arguūt. Ex q̄b⁹ manifestū est ꝙ cōiter dī t̄ a p̄sonis discretis obseruāt q̄ p̄dicatoꝝ cōtra vicia nō 3 p̄sonas p̄dicare dī. p̄sertim cū vicia mō sunt oīno publica q̄tūc talia publice arguens nō cōmittit sed p̄dicatoꝝ dī censeri: p̄ut in glo. Auctoritas aūt ap̄li p̄dicta intelligit de iudice eccl̄iastico: q̄ publice debet punire publica peccata q̄ p̄tinet ad correctionē q̄ est act⁹ iusticie que nō se exercēdit nisi ad platos seu iudices. Vñ ad timotheū qui erat primas epheſin⁹ p̄tinebat punire subditos suos de publicis peccatꝫ eos publice arguēdo t̄ etiā puniendo: vt ceteri timorē haberēt. Et sic intelligit Aug⁹. de verbis dñi dictis ap̄li supra dictū. In correctione aūt fraterna q̄ est actus charitatis: t̄ p 3his se extendit ad oēs de necessitate est ꝙ secreta admonitio publicā denūciationē precedat. p̄t in. c. Matth. xviij. Si peccauerit in te frater tu⁹ etc. t̄ alia etiā denunciatio in qua dicit. dic eccl̄ie. cōiter intelligit q̄ p̄dicatoꝝ dī fieri plato eccl̄ie nō aūt cōtra⁹ seu populo. Vñ subdit ibidem. Si aūt eccl̄ie non obedierit tibi vt ethnicus t̄ publican⁹ q̄d manifeste intelligit de illo q̄ nō obedit sno p̄lato in his que tenet obedire. Nec valet arguere 3 p̄dicta de hoc q̄d legit Esa. lviij. ca. Clama ne cesses. annūcia populo meo scelera eoꝝ. qz p̄ hoc sane intelligit q̄ p̄dicatoꝝ dī 3 scelera t̄ pctā q̄ credit seu suspicat i pplo cōmissa p̄dicare. t̄ 3 p̄sonas cōmittētes. Vnde notanter dixit. Annūcia pplo ꝛc. Et sic hec auctas potꝫ facit cōtra eos: q̄d etiā si ꝓpheta exp̄resse dixisset noia scelerator⁹ seu peccātes: nō videret trahendū ad p̄sequentis i alijs: qz ꝓpheta ibi ꝓcedit tāq̄ execrator dei. cui⁹ revelatione talia debebat publicare. secus aūt de alijs.

In eodē capitulo vbi dicit i postilla. Manus cito nemini imposueris. Additio.

Xpositio secūda quā ponit postillator de hoc dicto Man⁹ cito nemini imposueris. est magis auctentica Est eīm textus decreti. xxiij. di. i. pān. Exponit etiā hmōi dictū de confirmatione electionis que nō est facta in cōcordia que nō debet fieri festiualiter sed cū discussione debita in ca. fi. de elec. li. vj. Cap⁹m. vj.

Vicūq; Hec est vltima ps̄ principalis in qua timotheū inducit ad actū custodiendi qui maxime p̄tinet ad p̄lificē: t̄ dividit in tres ptes. q̄. primo inducit ad custodiā pauperū: scō diuitū: ibi. Diuitib⁹. tertio gñaliter oīm: ibi. O thimothee maxie vo pauperes sūt ful

q: q̄cq̄d hūt vel acq̄rūt totū est dn̄oꝝ suoꝝ. bñ vo custodiunt qñ ad fuiēdū ñiis fidelit & humilit inducunt: igit timothe⁹ instruit ꝑ de hac custodia. scdo reprobat doctrina ꝑria: ibi. Si q̄s alit. Circa ꝓmū dicit apl's. a Quicūq; sūt sub iugo ſu i. etiā infideliū vt dicit ḡ glo. b Dominos su. ho. di. arbitrent. būiliter eis obediēdo i licitis & honestis. vñ & scūs Paulin⁹ noleñ. eos infideli regi fuiuit ꝑ filio cuiusdam vidue humilit & deuote. c Ne nomen & do. do. blasphemetur. si em̄ su⁹ aliqn⁹ infidelis eo q̄ efficit x̄pian⁹ sbtrahit dño debitā fuitutē posſz dici ab infidelib⁹ q̄ doctrina x̄pi nō eēt bona q̄ cōcederet in uito dño subtrahere alienum. d Qui aūt fi. ha. dn̄os non ꝓrem. eis denegādo debitā seruitutē.

c Quia frēs sūt. i. ambo x̄piani. ḡ assebāt aliq̄ eo q̄ non habeat impiū: par iparē. Sed ista partitas intelligēda est i spūalib⁹ sm̄ q̄ dicit Ambro. Apud dominū bona fuit⁹. & bona libtas eā lāce appendunt: nō aūt in corpalib⁹ de q̄b⁹ est fuit⁹. f Sz magis ser. eis. q: fideles sunt q̄b⁹ fidelis magis teneāt q̄s infidelib⁹. g Et dilecti deo. q: bñficij. s. diuini. h Participes sūt. cū fuis per sacrm̄ baptismi. i Hec doce. ignorātes. k Et exhoꝛ. scīētes ad cōplendū in ope. l Siqs. Hic ꝑſr remouet doctrina ꝑria. & diuidit i duas ptes. s. in ptē ꝓncipalē & incidētalē: ibi. Est aūt quest⁹. Circa ꝓmū dicit apl's. l Siqs alit docet. q̄s dictū est de fuis x̄pianis. m Et nō acq̄. sa. ser. dñi. Ex q̄ ꝓz q̄ apl's nō dicit p̄dicta instinctu ꝓpio sed diuino. n Supbus. est supple talis doctor. ex supbia em̄ ꝓcedit afferre noua q̄ sunt dubia & mḡo magis q̄ sunt falsa.

o Nihil sciēs. q: de talib⁹ nō est scia. p Sz lang. cir. qōnes. q: tēdit ad mortē spūalē ꝓ discessū a fide q Ex q̄b⁹. s. q̄nib⁹ inutilib⁹ & ꝓbosis. r Nūnq̄ inuidic. in corde. s Cōtētiones. m. oꝛe & ꝑtia. t Blasphemie i. detractiones in absentia. v Et suspitiones male. naz inuidētes abinuicē facta mutua pessime interꝑetant.

x Cōstic. bo. men. corrup. s. falloꝝ p̄dicatoꝝ & alios.

y Et q̄ veri. ꝓua. sūt. s. a veritate triplici. vite iusticie & doctrine. z Existi. quel. eē pie. i. dp̄icatione q̄ est op⁹ pietatis exercentiū. ꝑt̄ tale lucrū. a Est aūt quest⁹. hec est ps incidētalis in q̄ occasione habita ex q̄stu falsoꝝ p̄dicatoꝝ excludit a veris p̄dicatorib⁹ primo ab oīb⁹ generalit. secūdo a Timotheo spāliter: ibi. Tu aūt. Circa ꝓmū dicit. a Est aūt quest⁹ magn⁹. nā ꝑ ipm ac q̄rit vita bta. b Pietas. i. op⁹ p̄dicationis. c Cū suf ficiētia. necessarij victus & vestit⁹ q̄ debēt sufficere veris p̄dicatorib⁹ sicut dr̄ postea. Ha. aūt ali. tē. d Nā q̄ vo. di. fieri. loquit de p̄dicatorib⁹ euāgelij qui debent eē a terreni cupiditatibus expediti. esse vero diuitē nō est malus bene vtēt⁹ diuicijs. vñ dicit Ambro. sup Lucaz. Sicut diuitie impedimēta sunt reꝓbis ita ꝓbis sunt adiumēta virtutis. nec ḡ ꝑſs velle esse diuitē ad bene vtendū est malū nisi ꝓter impedimētū maioris boni. magna ei cura circa ilia impedit actū p̄dicationis. ꝓter quod apl's curā tpalia cōmiserit aliis di. Act. vj. Nō est equū nos derelinquere verbū dei & ministrare mēsis. Cōsiderate ḡ frēs &c. & subditur. Quos cōstituam⁹, sup hoc op⁹. vl pōt dici & magis ad intentionē apl's: vt videt q̄ cū dicit. Qui volūt diuites fieri. loquit de falsis apostolis q̄ p̄dicabant ex cupiditate lucri tpalis: & sic velle diuites fieri accipit ꝓ inordinato diuiciarū appetitu qui semper est malus. ideo subdit. c Incidūt in tentationē. ꝓ interiorē cōsensum f Et laqueū diabo li & desideria multa q: diuitie ꝑſtāt viaz & fomentū ad oia vicia. g Que mergūt hoies i interitū. i. in ꝓfundū viciorū b Et pditionē. i. ge hēnē pensū. i Radix oīm malo⁹ est cupiditas. q: sic radix ꝑſtat fomentus oibus ptibus arboris. sic diuicie oīb⁹ peccatī vt dictū est. k Quā quidē appetētes. i. cupiditatē que hic accipit ꝓ pecunijs ex cupiditate aggregatis. l Errauerūt a fide. abyssus enim abyssum inuocat. & sic abyssus cupiditatis trahit abyssus infidelitatis. m Et inſeruerūt se dolorib⁹ multis. mali em̄ hoies quasi ꝓpinue sentiūt mētis dolores. ꝓter q̄ dicit aug⁹. q̄ malus anim⁹ est sibi pena. & cū hoc se obligant ad dolores inferni intollerabiles: n Tu aūt. Hic ꝑſr excludit hanc cupiditatē sine questū a timotheo. & primo exhoꝛtādo. secūdo ꝓpiēdo: ibi. Precipio. Circa primū dicit. n Tu aūt o homo dei. i. deputat⁹ obsequio diuino. o Hec fuge. & ostēdit ꝑſr quales diuitias debet querere. o. p Sectare ꝙ iusticiā. erga. primum. q Pietatē: fidē: charitatē. erga deū. Fidē. qua creditur. Charitatē qua diligit. Pietatē qua colit. Est em̄ pietas vno mō sumpta idē q̄ cultꝰ diuinus. r Patiētiā. erga ꝓsecutores. s Mansuetudinē. erga omnes.

t Certa bonū certamen. fidei falsis apostolis resistēdo. v Ap̄prehēde vitā eternā. i. ꝓ hoc ap̄prehendens eam.

x In qua vocat⁹ es. ꝓ grām in ꝑſti que est arra vite beate. y Et confessus bonā cōfessionē coꝝ multis testib⁹ & hoc est in ordinatione tua: & etiam in predicatiōe.

z Precipio tibi. Hic inducit timo. ḥcipiēdo di. Precipio tibi coram deo. qui ꝓsentialiter est vbiq̄. a Qui viuificat oia. ingitum dat omnibus esse & cōseruat.

b Ex xpo ihu. i. coꝝ ibu xpo. a Qui testimonium reddidit sub pontio pilato. cui dixit Joh. xviij. In hoc natus sum & ad hoc veni in mundū vt testimoniū perhibeam veritati. quod fecit verbo & facto in doctrina & miraculis: tpe quo pontius pilat⁹ erat ꝑses iudee. c hec fuit bona cōfessio. b Vt serues mandatuꝫ sine macula. i. mādatū euāgelicū sanctū & purū in q̄ p̄dicatorib⁹ ad p̄dicandū missis dr̄ ꝰ expediti sint a cupiditatibus terrenis

c Vsq; in aduentū dñi.i. vsq; ad mortē mā i qua dñs veniet ad te gloriosū. d Quē suis tpib⁹.i. in tpe iudicij. e Ostēdet i forma humanitat⁊ gloriosa. f Beatus ⁊ solus potens ꝛc.i. trinitas ītā cui⁹ opa sūt inclusa ⁊ iō illā ostensionē faciet tota trinitas. g Qui sol⁹ hz

trinitas hz ex se necesse cē. ⁊ h vocat h imortalitas large loquendo de imortalitate: ois em creatura eo q̄ est de nihilo vertibilis est in nihilū sicut est de se.

h Et lucē habitat inaccessibilē. q. nō potest cōphendi ab ali qua creatura ,ppt ei⁹ infinitatē. ⁊ hec cōphensibilitas vocat hic inaccessibilitas.

i Quā nullⁿ hō vidit .s. pur⁹ hō exīs ⁊ corpis sensib⁹ vtēs q. ꝛps hō vidit dīnam essentiā ⁊ vrēs sensib⁹. De moyse etiam ⁊ paulo dicit Aug⁹ q̄ viderūt dīnā essentiā cū i raptu. k Diuitib⁹.

Postq̄ apls docuit timotheū ō custodia pau peruꝫ. Hic ꝓcīr istruit eū de custodia dīnū q̄ nūc a plato dñi custodiū tur q̄ i humilitate ⁊ pietate opib⁹ mutriūt. ⁊ h est q̄ dic.

k Diuitib⁹ hui⁹ seculi pcipe nō sublime sapc.i.p supbiaz nō erigi.ꝫ in humilitate teneri.

l Neq; spare i incerto diuitiarū. ponēdo ibi fīnē summ.

m Sed in deo viuo. ad dām idolo⁹ q̄ nō viuūt.

n Qui pstat nobis oia abūde ad fruēdū. q. nō solū in p̄senti dat tpalia bona q̄b⁹ hoies vtunt. ꝫ etiā celestia q̄bus frunt.

o Bñ agere. supple pcipe diuitib⁹.

p Diuites fieri in opib⁹ bonis. q. iste sūt vere diuīcie q̄s nullⁿ pōt violent auferre.

q Cōicare. bona sua indigentib⁹.

r Thezaurizare sibi ꝛc. Matth. xix. Da paupib⁹ ⁊ habebis thezaurū in celo.

s Ō thimothee. Hec est vltima ps ītā inducit timotheū ad custodiā oīm subditor⁊ suor⁊ generaliter dicēs. Ō thimothee depositū custodi.i. gregē tue fidelitati cōmissū.

t Deuitās ꝓphanas vocū nouitates. ⁊ dicit vocū ⁊ nō rerū. q. nō subest eis veritas iō dicunt ꝓphane.i. ,pcul a phano. q. talia p̄ phano. q. ꝛps est pietas debēt intendici.

v Et oppositiones falsi nois scie.i. scie falso noie noiate. x Quā.i. sciam apparentē tm ⁊ nō exīstē p Quidā ,pmittēres. verbis pbicis ⁊ rethoricis inniteres.

z Circa fidē exciderūt. sicut arrius ⁊ multi alij heretici. Finalit cōcludit. Gra dei tecū. Amen.

In ca. vj. vbi dicit in postil. Existimantiū questum esse pietatē.

Additio

b Ter exponi. s. q̄ isti hoies mēte corrupti de quibus stamus ali loquīt existimāt q̄ questus est pietas eo q̄ sit ad ,puidendū ꝛpori de necessarijs ⁊ iō asserebant q̄ erat licitū pdicare ,pter questū tm ꝛc.

In codē ca. vbi dr̄ in postil. Hadrie em oīm malo⁊ est cupiditas.

Additio.

b Nec q̄ dī. Hadrie em oīm malo⁊ est cupiditas: pōt ,pprie intelligi de cupiditate fm q̄ nomen cupiditatis est amplificatū ad oēm imoderatū appetitū bñdi. Bñ Aug⁹. iij. de libe. arbi. dic̄ q̄ auaricia seu cupiditas nō ex solo argento vel numis cōsistit. ꝫ in oib⁹q̄ immoderate cupiunt i telligēda est ⁊ q. in oi pcto est cupiditas immoderata alienꝫ rei: cui oē pctm cōsistit in h q̄ ꝛpreto bono cōmutabili bonis cōmutabilibus iherē: iō cupiditas sic amplificata ꝓprie dr̄ radix oīum malo⁊.

Secūda epla ad Timotheū incipit.

Paulus apls. Hic incipit secunda epla ad timotheum q̄ diuidit i tres ptes. s. in salutationē ⁊ ꝓsecutionē: ibi. Gras ago: ⁊ cōclusionem ibi. Ego ,ias delibo⁊ iij. ca. circa mediū.

In pma pte ponit ꝓsona salutās: ibi. Paul⁹ ꝛc. ⁊ ꝓsona salutata: ibi. Timothee. ⁊ optata bona ibi: Gra. ⁊ ꝓs ex dictis in ꝓncipio ꝓcedētis epte snia. h excepto. b Scōm ,pmissionē vite ꝛc.i.

c macula irrephēsibile: vsq; in aduentū dñi nr̄i ihu xpi

d quē suis tpib⁹ ostēdet bea

f tus ⁊ sol⁹ potēs rex regū ⁊

g dñs dñantiū q̄ sol⁹ hz im

h mortalitatē ⁊ lucē habitat

i inaccessibilē quē nullⁿ ho

minū vidit: ꝫ nec videre pt

cui honor ⁊ imperiū sempi

k ternū: amē. Diuitib⁹ hui⁹

scli pcipe nō sublime sape

l neq; spare in incerto diui

m tiarū ꝫ in deo viuo q̄ pstat

n nob⁹ oia abūde ad fruēduꝫ

o p bene agere: diuites fieri i

p bonis opib⁹ facile tribuere

q cōicare: thezaurizare sibi

r fundamentū bonū i futurū

s vt apphēdā verā vitā. Ō

t timothee depositū custodi

v uitates ⁊ oppositiones falsi

x nois scie quā q̄dā ,pmittēs

y circa fidem exciderūt. Gra

z tia tecum. Amen.

Explicit epla ,Pauli ad Timotheum prima.

Incipit argumentum in eplam secundam.

Hez timotheo scribit

de exhortatione martyrij ⁊ omnis regule veritatis ⁊ quid futurū sit tpib⁹ nouissimis ⁊ de sua passione scribens ei ꝙ vrbe roma.

Explicit argumentū.

Incipit epla ,Pauli ad Timotheū secūda. Ca. j.

a Paulus apls ihu

b xpi per voluntatē dei fm ,pmissionē vite q̄ est in

c xpo ihesu: timo

theo charissimo filio gratia ⁊ misericordia ⁊ pax a

d deo patre nostro ⁊ xpo ihu

e dño nostro. Gratias ago deo meo cui seruio a ꝓ

f genitoribus meis in con

e scientia pura q̄ sine inter

f missione habeā tui memoriā orationibus meis noc

g te ac die desiderās te vi

g dere. Memor lachrymaꝝ

h tuarū: vt gaudio implear.

i Recordationem accipiēs

k ei⁹ fidei q̄ est in te nō ficta:

m que ⁊ habitauit ꝓmuz in

n cupiditas.

o Propter quā. Hic ꝓnr ponit suā monitionē in q̄ multiplicit inducit ℂ timotheū ad p̄dicandū ꝓstanē euāgeliū ⁊ diuidit in ſeptē ptes ſm ſeptē montua que inducit ad ſuū ꝓpoſitū que patebūt ꝓſequēdo. Primū ẏo motiuū eſt pontificalis dignitas q̄ mouere dz timotheū pontificē ad cōſtanē p̄dicādū ⁊ primo motiuū h ponit. ſcdo ad h exemplū inducit: ibi, Ob quā cām. Circa primū dicit apls.

o Propter quam cām .ſ. q; ſcio te bñ fidē firmā. p Id moneo te. cū ſecuritate. q Vt reſuſcites gr̄am dei ⁊c. i. gr̄am pontificalis dignitatis. q̄ reſuſcitari dr q̄ in actum p̄dicādi magn⁹ feruor ⁊ inſolit⁹ ex ea ꝓgredi videt ⁊ q̄ ſic debeat eſſe oñdit. d. r Nō em̄ dedit nobis de⁹ ſpīm timoris vt p timorē humanū diuittam⁹ p̄dicā di actū. s Sed ꝓmtis. i. conſtantie ℨ aduerſariū. t Et dilectiōis. erga deū. que timore poſtpoſito facit p̄dicare euāgeliū. v Et ſobrietatis. ℨ addit ne q̄s credēt q̄ talis feruor i aliq̄ faceret excedere debitū modū. x Noli ergo erubeſcere ⁊c ſtimoniū oñi. i. euāgeliū q̄ eſt ei⁹ teſtimoniū. y Neq; me vincū eius. i. amore ipſi⁹. q. d. ℨ nō ſūt erubeſcibilia. ℨ magis honorabilia. z Sed collabora euāgelio. ſ. p̄dicando ſicut ego laborauī. a Scīm ꝓuīdei. darā tibi. b Qui nos liberauit. a fuitute culpe. c Et vocauit vocatione ſua ſancta. ad ſtatū gr̄e. d Nō ſm opa nr̄a. i. nō ex meritis. e Sed ſm ꝓpoſitū ⁊ gr̄am. i. ſm volūtatē ſuam gratioſam. f Que data eſt nobis in xpo ihu. i. diſpoſita dari p ihm. g Ante tpa ſecularia. nā ab eterno eſt hec diſpoſitio. Iz eſſ ℨ executio facta ſit in tpe. ꝓt q̄ ſubdit b Manifeſtata eſt aūt nūc. i. tpe gr̄e. i Per illu. ſal. nr̄i. ſua vita ⁊ doctrina mūdū illuminātis. k Qui deſtruxit quidē mortē. a mortuis reſurgēdo. l Illuminauit aūt. i. i lucē poſuit ⁊ fecit eē cognita. m Vītā ⁊ i corruptionē ac celos aſcēdēdo. n Per euange. In q̄ iſta cōtinenť. o In q̄. ſ. euāgelio. p Poſit⁹ ſum ego p̄dicator: nō actor. q Et apls. Eſt aūt p̄dicator nomē act⁹. Apls nomē officij vel ſtat⁹. r Ob quā cām. Hic ꝓnr cōfirmat p̄dicta p exemplū ſui qui erat incarceratus ꝓter cōſtātiā p̄dicādi. ⁊ ℨ eſt q̄ dicit. r Ob quā cām i. ꝓt euāgelij p̄dicationē. s Etiā hec pa. ℨ nō ꝓfūdor. ℨ magī glorior. ⁊ ſubdit rōnē hui⁹ gl̄hatiōis. d. t Scio em̄ iūgat ſic lra. Scio em̄. ⁊ cert⁹ ſum certitudine adherē tie: q; ſupple ſile. v Cui credidi potēs eſt. nāq; ver⁹ de⁹ x Depoſitū meū. i. ꝑmiū meū q̄ ꝓ fidem reposui apud ēm ſeruādū. y In illū die. i. vſq; in die. tranſitus mei ēt̄ū ad gloriā aie ei⁹ nūc reddendā. z in die iudicij ēt̄ū ad gloriā corpis. 5 Formā habe. Hic ponit ſcōm motiuū q̄ eſt p̄dicātiū paucitas. nā diſcipuli pauli qui erāt in aſia q̄ſi oēs a fide receſſerāt. ⁊ ℨ debeat mouere timotheū ad feruēt⁹ p̄dicādū eo q̄ alij in ℨ deficiebāt. dicit igit.

5 Formā habe ſanox verboꝝ: talia debēt eſſe verba p̄dicatoris. a Que audiſti a me in fide ⁊ dilectione. i. de fide ⁊ dilectiōe in ihu xpo. b Bonū depoſitū tuſtodi. i. aias tibi cōmiſſas q̄ſt pciosiores q̄cūq; re tpali. c Per ſpīmſanctuꝫ. ſupple ſunt tibi cōmiſſe. ⁊ ſubdit de p̄dicantiū paucitate cū dicit d Scis ℨ q̄ auerſi ſunt a me oēs qui i aſia ſunt. i. illi q̄ ſūt in aſia .ꝑ maiorē ꝑte ita q̄ dr oēs ad denotā dū pluralitatē recedentium. ſicut dr q̄ oēs de ciuitate vadūt ad tale ſpectaculum vel feſtū q̄uis multi remaneāt. e Ex q̄b⁹ eſt phi. ⁊ her. iſti enim duo ſimulate ſe iunxerāt paulo. vt inuenirēt vnde ſibi calūniam facerēt: ℨ pcipiētes q̄ eoꝝ malicia eſſet paulo manifeſtata receſſerunt ab eo vt dicit gloſa. ꝓter q̄ apls exp̄mit eos nominatim vt timothe⁹ caueat ab eis ſicut ab aduerſarijs veritatis. Et q̄m opposita iuſte ſe poſita magis eluceſcūt. ideo ꝓnr collaudat vnuꝫ de aſia ſibi fidelem:

r tens eſt depoſitū meū ſeruare in illū diem. Formaꝫ
y ℨ habe ſanox verboꝝ: que a
a me audiſti i fide ⁊ dilectio
b ne in xpo ihu Bonū depo
c ſitum cuſtodi p ſpīmſanctū
d q̄ habitat in nobis. Scis
e em̄ hoc q̄ auerſi ſunt a me
e omnes qui in aſia ſunt: ex
quibus eſt ꝓbigelus ⁊ her
f mogenes. Det miſeꝛiam
a dñs oneſiphori domui q̄
b ſepe me refrigerauit: ⁊ ca
ℭ thenā meā nō erubuit ſed
e cum rōma veniſſet ſolicite
f me q̄ſiuit ⁊ inuenit. Det il
b li dñs inuenire miſeꝛiaꝫ a
k deo in illa die. Et quanta
l epheſi miniſtrauit mihi tu
melius noſti. Ca. ij.

ℭ Tu ergo fili mi cōfortare in gr̄a q̄ eſt i xpo
b ihu ⁊ q̄ audiſti a me ꝑ mul
c tos teſtes ℨ cōmēda fideli
bus hoib⁹ q̄ idonei erūt ⁊
d alios docere. Laboꝛa ſic
f bonus miles xpi ihu. Ne
g mo militās deo ꝓplicat ſe

cū familia ſua. d. f Det miſe. dñs oneſiphori domui i. ſibi ⁊ fidelib⁹ cū eo exiſtēt⁹. a Quia ſepe me refrigerauit. miſtrādo neceſſaria. b Et cathenā meā. i. me incathenatū ſicut hoiem malū. c Nō erubuit. ſciēs ut ſticā meā. d Sed cū romā veniſſet. de aſia cū labore magno ⁊ ſumptib⁹. e Solicite me q̄ſiuit. diligent inquirēs vias ⁊ modos q̄b⁹ liceret ei ad me ingredi. f Et inuenit. ꝑ ſuā diligentiā. ꝓt q̄ ſubdit apls. g Det illi dñs pat. h Inuenire miſeꝛiaꝫ a dño. i. a filio q̄ eſt dñs de dño ſicut de⁹ de deo. ſm q̄ dr ꝑs. cix. Dixit dñs dño ⁊c. i In il. die. ſ. moꝛis ſue vel iudicij gñalis. k Et quāta epheſi miniſtrauit mihi. ⁊ ſocijs meis. l Tu me li⁹ noſti. q̄ tūc mecū cū alijs ꝑſs fuiſti. Ca. ij.

ℭ Q̄ fi. Hec eſt tercia ꝑs in qua ponit tercium motiuū
t ex ſiſtitudine aliquox q̄ ſolēt eē multū ſoliciti de ex
ecutione ſui officij. ⁊ ℨ dz mouere thimotheū vt ſit ſolicit⁹ de officio p̄dicādi. ⁊ alios ad hoc idoneos inducēdi. dicit igit. a Tu q̄ fili mi cōfortare. cōſtātiā magnaꝫ p̄dicādi accipiēdo. Et q̄ audiſti a me p multos teſtes. ſupple ꝓfirmata. ſ. p legē ⁊ ꝓphetas ⁊ agiographa. c Hec cōmēda fidelib⁹ hoib⁹. i. ſane fidei q̄ idonei erūt etiā alios docere rōne ſue vite. ſcie ⁊ facūdie. Cōſequent ponit primā ſiſtitudinē. d Laboꝛa. i p̄dicādo ſolicite. e Sicut bon⁹ miles ihu xpi. Milites eēt regī tpalis i acie poſiti ſūt valde ſoliciti de victoꝛia obtinēda ⁊ mlt⁹ fortiꝫ milites xpi debēt eē ſoliciti de fide p̄dicāda: ꝓ q̄b⁹ acq̄rit coꝛona ekna. Et q; p̄dicatio p ſiſtitudinē tpaliū impedit. vt dictū eſt vlti. ca. ꝓcedēt⁹ epl̄e. ió ſubdit. f Nemo militās deo. ſolicite in p̄dicationis oge. g Implicat ſe ſecula-

rib negocijs.si aũt implicẽt a supiori cũ cõpellẽte ꝓpt ne cessitatẽ ecclie: sustinẽdũ est saltẽ ad horã ꝓpt charitatis necessitatẽ. vñ dic aug⁹. Ociũ scm ꝗrit charitas. ℔ negociũ instũ suscipit necessitas charitat⁹ quã sarcinã si nulli⁹ iponit. ꝓplade veritati vacandũ est. si aũt imponit suscipiẽda est ꝓpt charitatis necessitatem

b Nã q cer. i agone. corpali. i No coronabit.s. corona victorie. k Nisi legi. certauerit. sibi ꝑdicator⁹ euãgelic⁹ ñ coronabit coronaglie nisi ꝓstanẽt e intrepide ꝑdicauerit. Cõsequent ponit se cũdã silimdinẽ. d.

l Laborantẽ agri. opor. i. iustũ est.

m Primũ de fructibꝰ accipe. Intellige que dicobabit eñ tibi dñs in oibꝰ

o itellectũ. Memor esto dominũ ihm xpm resurrexisse a mortuis ex semie dauid

p q̃ secm euãgeliũ meu℔ in quo

r laboro vsq; ad vincula q̃si

s male opans ℔ verbũ dei ñ

t est alligatũ. Idcoꝙa sustineo ꝓpter electos vt t ipsi

x salutẽ ꝓsequant q̃ est i xpo

y ihu cũ gloria celesti. Fidel⁹ sermo. Nã si cõmortui sumus t cõuiuem⁹. Si sustinebimus t conregnabim⁹

a si negauerim⁹: t ille negabit nos si non credim⁹ ille

b fidelis ꝑmanet negare se-

negocijs secularibꝰ ns vt ei

b placeat cui se ꝓbauit. Nã

t q certat in agone: nõ coronabit: nisi legitime certauerit Laborãtẽ agricolã

m oportet primũ de fructibꝰ

n accipe. Intellige que dicobabit eñ tibi dñs in oibꝰ

o itellectũ. Memor esto dominũ ihm xpm resurrexisse a mortuis ex semie dauid

p q̃ secm euãgeliũ meu℔ in quo

r laboro vsq; ad vincula q̃si

s male opans ℔ verbũ dei ñ

t est alligatũ. Idcoꝙa sustineo ꝓpter electos vt t ipsi

x salutẽ ꝓsequant q̃ est i xpo

y ihu cũ gloria celesti. Fidel⁹ sermo. Nã si cõmortui sumus t cõuiuem⁹. Si sustinebimus t conregnabim⁹

a si negauerim⁹: t ille negabit nos si non credim⁹ ille

b fidelis ꝑmanet negare se-

f ipsum non potest. Hec cõmone testificãs cor̃ deo.

g Noli ꝓtendere verbis: ad

k nihil eñ vtile ẽ nisi ad subuersionẽ audientium. Sollicite autem cura teipsum.

m ꝓbabilem: exhibere deo

n operarium inconfusibilem

a recte tractantẽ verbum ve

b c ritatis. Prophana aũt t

d e inaniloquia deuita. Multum enim proficiunt ad im

f ℔ pietatẽ t sermo eoꝝ vt cãcer serpit. Ex quibꝰ est hy

k meneus t philetus: q̃a ve

l ritate: exciderunt dicẽtes

m resurrectionẽ iam factã: t

n subuerterũt quoꝝdã fidez Sed firmũ fundamentum

o dei stat: habens signaculũ

℔ hoc. Cognouit dñs q̃ sunt

r eius t discedat ab iniq̃tate

s ois qui inuocat nomẽ dñi.

t In magna aũt domo:

impotibi i ꝑmis ne loq̃r q̃ stari mur⁹ facius ẽ. l Sollicite cu. teipm ꝓbabilem .i. approbabilẽ sen laudabilem.

m Exhi. deo. t nõ hoib⁹ tm̃ qõ ꝗrit hypocrite. n Oparii icõfusibilẽ. i. sic q̃ ops tua sint talia q̃ de ipsis erubescẽ nõ debeas. ℔ magis in duo gloriari.

a Recte trac. ver. veritat⁹. ꝓponendo singulis ꝟba cõpetentia: vtpote sapiẽtib⁹ altiora: simplicib⁹ magis plana.

b Prophana aũt. i. verba hereſim vel doctrinã suspectã sapiẽtia. c Et inaniloq̃a .i. inutilia t curiosa. d Deuita. q̃ ꝟba ꝑdicatoris debẽt eẽ examinata. e Multũ eñ ꝓficiunt .i. efficacia sũt. f Ad impietatẽ. i. ℥ dei cultum.

g Et ℔mo eoꝝ. i. hereticoꝝ t falsoꝝ ꝑdicatoꝝ. h Vt cancer serpit. i. paulatim tendit ad corruptionẽ veritatis i Ex quibus .s. hereticis vel ꝑdicatoribꝰ falsis. k Est hymeneꝰ t philetus qui a veritate. fidei catholice.

l Exciderũt dicẽtes cr̃.q̃ duplicit exponit. vno mõ q̃ dr̃ Math. xxvij. Nõa cor̃pa que dormierũt surrexerũt. Dicit aliq̃ q̃ iste philetꝰ t hymeneꝰ ex ℔ acceperũt occasionẽ errandi dicentes q̃ in illis resurrectio iam est facta t nõ est alia in fine mũdi expectanda. Sed hoc nõ videt, ꝓbabile dicũ: q̃ illi de quibꝰ loquit Math. sunt homines eiusdẽ speciei cũ alijs. ꝓpter q̃ eoꝝ resurrectio nõ nõ inducit ad negãdũ resurrectionẽ aliorꝝ i fine mũdi futurã. ℔ magis ad ℨtiũ. q̃ de illis dꝰ esse simile iudiciũ: ilo alij dicũt t melꝰ vt videt q̃ isti acceperũt occasionẽ errãdi ex verbis dñi Job. v. Qui credit ei qui missit me habet vitã eternã t in iudiciũ non venit. sed transit de morte ad vitã. vbi loquit saluator⁹ de resurrectione spũali quaꝫ isti cõfitebant. t verũ est ittã iam factã. t negabant resurrectionẽ coꝝ ꝓ futurã quod est falsum. sicut t saducei ꝛct. xxiij. m Et subuerterũt quoꝝdã fidẽ. p suã suasionẽ.

n Sed firmũ dei fundamentũ stat. i. fides resurrectionis stat in electis. o Habens signaculũ hoc. q̃ subdit. p Cognouit dñs. p eternã predestinationẽ.

q Qui sunt eius. qui sunt scripti t signati in libro vite indelebiliter. r Et discedat ab iniquitate. qua negat resurrectio futura. s Omnis qui inuocat nomen dñi. In magna. Hic consequẽter rñdet tacite questioni ex ꝑdictis oriẽti t ꝓmo soluit apls q̃nes. secũdo reuertit ad Timothei monitionẽ: ibi. Juuenilia. Ex hoc aũt q̃ prędixit philetũ t hymeneũ a veritate fidei excidisse t alios ꝓuertisse. posset aliquis ꝗrere quare dñs ꝓmittit talia fieri. Rñdet quod rñdet apls q̃ hoc totũ cedit ad gloriã dei. nam sicut in electis relucet eius misericordia: ita in reprobis eẽ iustitia. t ponit exemplũ de domo magni principis. vbi

v Nō solū sūt vasa rē.que applicanē officijs honorabilib⁹. x Sz ⁊ lignea ⁊ fictilia.q̄ applicāt exercitijs vilibus ⁊ totū cedit ad pfectionē dom⁹ ⁊ honorē dñi dom⁹ aūt dei totū est vniuersū:in q̄ electi sunt vasa gloīe applicata.reprobi vero vasa cōmmelie deputata:verūtamē q; heretici pūt dum viuūt ad veritatē redire.iō subdik.

y Si ḡs ḡ emūdauerit se ab istis.i.a p̄dictis erroīb⁹ ⁊ filibus. z Erit vas i bono.scificatū.i.di uino cultui applicatū. a Et vtl.dño. i.vtile ad acq̄rēdus alios dño.sicut ps̄ paulo q̄ p⁹cōuersionē suā multos acq̄sīuit dño q̄ erat aīs fidelū pfecto:

b Iuuenilia. Hic reuertit ad instructionē timothi dicens Iuuenilia aūt desideria.q̄ sūt circa carnis delectabilia.

c Fuge.alit nō de uincunt. d Sectare vō iustitiā.erga p̄imū. e Fidem.erga deum.

f Charitatē. erga vtrūq;.s.deū ⁊ p̄imū. g Pacē cū bis rē.i.cū fidelib⁹ maxie.Iz cū oibus sit sectāda ḡtū pōt fieri bono mō. h Stultas.i.irrōnabiles. i Et sine disciplina qōnes.i.inutiles ad fidē ⁊ mores.Deuita:subdik cā. k Scies q; generant lites. int̄ varie opiniātes. l Seruū aūt dñi nō oportet litigare.nec p ps̄nā se ralib⁹ implicare. m Sed māsuetū esse ad oēs.etiā ad infideles.vt p̄ b trahāt ad fidē. sicut ō dicō Clemēte legit q; ppē suā māsuetudinē nō solū erat acceptus xp̄ianis.Iz etiā gētilib⁹ ⁊ iudeis ⁊ multos ex eis ad fidē cōuerit. n Docibilē.i.ad docendū habilē. q̄ habilitas duplicit accipit.vno mō actiue.ita q; habilis docere sit rōne vite.scie ⁊ facūdie.alio mō passiue:ꝛ sic habilis doceri acq̄escēdo informatiōi bonor̄ de veritate circa fidē cū aliq̄ō.aliter nō posset bene indicari de ap̄ostis sibi.

o Patictē.i aduersis. p Cū modestia corripiēnē rē nā si imoderate corripet obstinatos i malo magis faceret sicut imoderate dirigētes ligna tortuosa frangūt ipsa.iō subdik. q Neq̄n de⁹det illis pniam rē.i.ne p imoderatā correctionē impediat redit⁹ cor̄ ad veritatē. r Et resipiscāt a diaboli laqueis rē.in laqueis errois. s Ad ipsi⁹ voluntatē.s.sequēdā i carnalib⁹ ⁊ spūalib⁹ pctis.

In.ij.ad thimo.ij.ca.vbi dicit in postilla. Sed tñ verbum dei nō est alligatum. Additio.

Vper b q; dicit. Sz verbū dei nō est alligatū glo. Licet ego sum alligat⁹ corpi.tñ verbū dei nō est alligatū.q; ego sermonē p̄ntes litteris ⁊ absentes docere non cesso.

In eodē ca.vbi dr̄ in postil. Dicūt alīq; q̄ iste philet⁹ ⁊ hymeneꝰ ex b accepērūt occasionē errādi. Additio

Sti heretici de quibus apls loquit nō arguebant ex dictis Matb.xxvij.dicentis q; tpe passionis xp̄i mīta corpora surrexerūt impossibilitatē resurrectionis future. quia de hoc potius habēt cōtrariū: vt dicit postillator.sed ex hoc q; ia fuerat facta semel resurrectio mortuor̄ tpe passionis xp̄i:asserebant q; nō erat iterum fienda alia resurrectio:eo q; ꝓphetantes non faciunt mētionē nisi de vna resurrectione nō de duabus.ex hoc motiuo accipit occasio errandi hor̄ hereticor̄ q̄nor̄ motiuū nō valet.nam ꝓphete loquunt de resurrectione generali in fine mūdi fienda resurrecto aūt illa que tempore passionis xp̄i sūt facta erat particulariter ⁊ longe ante finem mundi.

Capūn.iij.

a Hoc aūt scito. b hec est sexta pars i qua ponit sextū motiuum quod est multiplicatio falsor̄ ꝓdicatorum:quod debebat mouere timotheum ad veritatē efficati⁹ p̄dicandū.ꝛ dividit in duas ptes. q;p̄imo ponit multiplicatio. secūdo rimotheī monitio:ibi.tu aūt. Prima adhuc in duas:quia ꝑmo ꝓdicitur multiplicatio malor̄ hoīm futura.secūdo ostēdit ista inchoata:ibi ⁊ hos deuita. Circa p̄imū dicit.

b In nouissimis diebus.hoc.n. potissime erit añ tpa antixp̄i. c Instabūt tē.periculosa.ꝓpter multiplicationē seductor̄:de quibus

r ritatē ⁊ resipiscāt a diaboli laqueis a quo captiui tenent ad ipsius voluntatē.

Hoc aūt scito Ca.iij. q; i nouissimis diebus instabūt tpa periculosa ⁊ erūt homines seipsos amātes:cupidi elati supbi blasphemi parētibus non obedientes:ingrati:scelesti sine affectiōe:sine pace criminatores:incōtinētes:i mites sine benignitate:proditores:pterui:tumidi:ꝛ voluptatū amatores magis q̄ dei:habentes spēm q̄dē pietatis virtutē aūt eius abnegātes.Et hos deuita Ex his.n. sunt q̄ penetrāt domos:ꝛ captiuas ducūt mulierculas oneratas pec

subdik. d Et erūt hoīes seipsos amātes.s.ḡtū ad ptes hominis sensitiuā:que dicit homo exterior.ij. Cor. iiij. ex hoc sequendo carnis delectabilia quod est malū:amare ergo seipm fm partem intellectiuā supiorem que dicit homo interior sequēdo dictamē rōnis laudabile est ꝛ virtuosum. e Cupidi. pecuniarum. f Elati.i.ambitiosi bonorum. g Superbi in depressione aliorum

h Blasphemi.contra deum. i Parentibus nō obedientes.i.eis rebelles vpote parentibus spiritualibus i doctrina catholica:ꝛ carnalibus in cōuersatione domestica. k Ingrati.de beneficijs acceptis. l Scelesti. i.assueti criminibus magnis que scelera dicunt.

m Sine affectione.bona interius. n Sine pace.exterius. o Criminatores.i.crimina iustis imponentes

p Incontinentes.i.omni luxurie se exponentes.

q Immites.i.crudelitatem exercentes.

r Sine benignitate.i.bona ignoscitate qua quis accendit ad benefaciendum.primo:per hoc intelligi datur oppositum.s.malignitas qua quis accendit ad nocendū iusto

s Proditores revelando alterius consilium.

t Proteruī.i.effrontes in malis. v Tumidi.i. inflati in cordibus suis. x Voluptatum amatores magis q̄ dei.i.delicias carnales spiritualibus preponentes.

a Habentes quidem speciem pietatis.i. apparentiā religionis:vt facilius decipiant.

b Virtutē aūt eius abnegātes. que consistit in operib⁹ virtuosis. c Et hos.Hic consequenter ostendit multiplicatio iam inchoata:vnde.s. Joh.ij.dicit. Nunc antichristi multi facti sunt:ideo dicit apostolus. Et hos deuita.q.d.iam incipiūt esse tales aliqui:qō declarat dicens.

d Ex his enī sunt qui penetrāt domos.i.qui intrāt sub ꝓtextu religionis penetralia ⁊ loca secreta in qb⁹ mulieres ꝑgrate vel alie habitabāt illo tpe aspectu hoīm refugientes.ꝛ in talib⁹ locis possunt mulieres citⁱ⁹ decipi i his que ptinēt ad fidē:ꝛ etiā in his que ptinēt ad carnē:ideo subdik. e Et captiuas ducūt.i.seducūt. a Mulierculas que ꝓpter defectū rōnis citⁱ⁹ decipiunt:iō subdik.

b Que dicūt varijs desideriijs. mēs mulieris ē de facili mutabilis. c Semp discētes. illō refert ad id qō pdicit. Ex his ei sūt ⁊c. tales ei seductores ḡrūt sp dicēnoua. q; simplices q; ē maior mstitudo: ꝑni sūt ad credendū talia. d Quēadmodū iamnes ⁊ mābres. isti fuerūt magi ꝙ falsa sīḡ volentes resistē moysi Exod. vij. noia vero istoꝝ magoꝝ nō habuit apls ex sac̄ scriptura sed ex aliis libris hebreoꝝ vt dic̄ glo. ḡ; iosephꝰ ⁊ ra. sa. ō hac materia loḡntes nihil dicūt de istḭ noibꝰ. iō videtur mihi dicendū q; habuit g reuelatiōs sicut ⁊ moyses mundi creatiōe.

e Ita ⁊ hi resi. vitati. frequēter occulte ⁊ aliq; manifeste. ſ. hoies icorrupti mēte. i. mōribus.

g Reprobi circa fidē. in credibilibus.

h Sz vltra. ſ. pius a deo ordinatum.

i Nō pficiēt. alios seducēdo. k Insipiētia. n. eoꝝ mālicrit in oib⁹. b potissimū iplebit antixpt̄e qñ detecta ei⁹ falsitate oēs finaliter ad xpm̄ puertent. ⁊ ita implenī ei i multḭbꝰ rencḭ ydoloꝝ sacerdotibꝰ p scatōs pdicatoꝝes ⁊ doctoꝝes de falsitate cōuictis. et sic ab eis decepti multotiēs ad vitatē sūt reducti.

l Tu ār. Hic ꝑr ponit thimothei monitu vt firmiꝰ stet in vitate fidei catholice: ⁊ eaꝫ aliis ꝑstāter ꝓponat pdictis falsitatibus resistēdo. ⁊ ad ḃ ponitur duplex rō. ꝓma accipit ex pte pauli q; de ḃ thimotheo docuerat ybo ⁊ exēplo pp qō facere debebat. ⁊ ḃ ē qō dr. l Tu ār asse. es doc. meā. itelligēdo eā ⁊ retinēdo. m Institutionē meā. nā te ehm instituī. n Propositū. de cōstāti pdicatiōe fidei o Fidē. articulos. p Lōganimitatē. in expectatione ꝓmissoꝝ. q Dilectionē. dei ⁊ ꝓximi. r Patientiā. in aduersis. s Persecutiōes. passi. differūt sicut actus ⁊ passio. q; dicūt ꝓsecutiōes. vt ab alio inferūt: passiones ꝓprie in corpe ꝓprio recipiūt. r Qualia mihi facta sūt̄. de ꝓsecutionibꝰ sibi factis in iconio in lustr̄. bī Act. xiiij. v Et oēs q; pie. vi. vo. in xpo ꝓsecu. pa. ſ. a malḭ homibꝰ: ḡ; maior ē nūerus ⁊ cū ḃ a dyabolo ad ḃ excitātes. sīve aliq; pie viuētes ḃ nō patienḭ ḃ raro ḡtigit. pp qō ḃ nō cōputat. ḡ; generaliter dr. q; quod modicuꝫ est q; nihil reputat. ij. phys. x Mali āt hoies ⁊ seductores ꝓficient q; frēqnter rales mūdanā, ꝓperitate fluent. veritū quia hoc cedit finaliter ad malū eoꝝ. ideo subdit. In peius. ⁊c. q; hoc habent facultatē multiplicādi mala in se ⁊ alijs aliter potest exponi. y Proficient. i. in malicia sua vltra ꝓcedent: ⁊ accipit hic ꝓfectus transitiue. Fm q; dr. v. meta. q; bonū ad mala trāsferim⁹ sicut dicit bon⁹ latro q; cauit ꝓcedit in suis latrocinijs. a Tu vo ꝓ ma. in his q; dicī. a me. ⁊ cre. sūt tibi. i. cōmissa me fidelitatī. ad pdicādū alijs cōstāter ⁊ intrepide. b Sciens a quo didicerḭ vt eū in ybis ⁊ factis imiteris. c Et q;. Hic ponit secūda rō accepta ex pte Timothei. q; fuit filiꝰ mulierḭ hebree vt dr̄ Act. xvj. Et sic fecit eū instrui a puericia in scriptura legis ⁊ ꝓphaꝝ. q; valz ad pdicandū vitatē et ad resistendū falsitati. ⁊ ḃ ē qō dr. c Quia ab infantia sacras lit. nosti. m3 dicto. d Que te ꝓt instruere ad salutē eternaꝫ ad quam ordinatur tota sacra scriptura. e Que est in xpo iesu cui testimoniuꝫ phibet lex ⁊ ꝓphete. f Nis ei scriptura diuinitus inspirata. ⁊ sic imediate deriuatur a vitate ꝓma. g Vtilis ē ad docendū. veritatem. h Ad arguendum falsitatem. i Ad corripiendū deliqntes. k Ad erudiē dū. pficientes. l In iustitia. ſ. legali q; est omnis virtus v. ethicoꝝ. m Vt pfect⁹ sit hō dei id ē ad diuinū officium ordinatus qual⁹ es tu. n Ad omne opus bonuꝫ instructus. p Seipm faciendo ⁊ ad doc alios in ducēdo. Cap. iiij.

c Et q; ab infantia sacras literas nosti: q; te ꝓt instruere ad salutē p fidē q; est in xpo iesu. Qis em̄ scriptura diuinitꝰ inspirata vtil⁹ ē ad docendū: ad arguendū ad corripiendū: ad eruditē dū in iustitia vt pfectus sit hō dei ad oē opꝰ bonuꝫ instructus. Cap. iij.

Estificor coraz deo ⁊ iesu xpo q; iudicaturꝰ est viuos ⁊ mortuos: ⁊ p aduentū ipius ⁊ regnū eius pdica ꝟbum insta op portune: importune: argue obsecra: increpa: in omni patientia et doctrina. Erit em̄ tempus cum sanam doctrinam nō sustinebūt: sed ad sua desideria coacernabunt sibi magistros: prurientes auribus: ⁊ a veritate quidem auditum auertent: ad fabulas autem conuertentur. Tu vero vigila: in omnibus labora:

Estificor. Ē ꝓps septima in qua ponitur septimū mortium. qō accipit ex multiplicatiōe futura maloꝝ auditoꝝ: sicut et pcedēs ex multiplicatiōe maloꝝ doctorū: qō debz̄ mouere thimotheū z alios doctores ad efficaciter docēdū añq; veniat ips in q; nō recipiet doctrina eoꝝ. dicit igit apls⁹.

a Testificoꝛ. i. adiuro te thimothee ⁊ p ips alios ep̄os ite. b Coram deo patre ⁊ xpo iesu. q; sut testes huiꝰ adiurationis. c Et p aduentū ipius ad iudiciū. d Et regnū eius. qō ē eternū. e Predica vbū euangelicum. f Insta. i. instanter facias hoc. g Opportune. i. illḭ q; desiderāt audire. h Importune. i. illḭ q; nō recipiūt gratiose. q: aliq; ē ibi ꝓfectus magnus. sicut dicit Iugu. de seipo audiēte pdicationē sancti ambrosij curiositate motus ⁊ nō vilitate. Cum; intenderē ēpulare diceret me in uito intrauit q; vex dicebat ⁊ sic cōuersus ad fidē multuꝫ pfecit in ecclesia dei. i Irgue peccātes ex ignorantia. k Obsecra. peccātes ex infirmitate vt abstineāt ꝓp reuerētiā rei sacre. ſ. ne sic passiōis eis i baptismo cōmunicate. l Increpa vbis durḭ. peccātes ex certa malicia. m In oi patia. ad repugnātes. n Et doctria. ad recipiētes ihos diligēt instruēdo. ⁊ sicut rō hꝰ admonitiōis. o. o Erit ei tps cū sanā doc. ñ susti. q. d. ꝓp ḃ istandū ē doctrie vitatis q; diu st aliq; volētes audire: ⁊ aliq; veniat tps q; sana doctria ñ sustinebit. p Sz ad sua desi. coacer. sibi ma. loquētes tñmō placētia. q Pruriētes auriḃ. ā. desiderātes ab istḭ doctoribꝰ audire. r Et a vitate q; dē. i. a doctoribꝰ vitatis. s Studiū auertēt. reputātes eoꝝ doctrinā nimis duraꝫ. Jo. vj. dixerūt aliq; ō fmōe xpi. Durꝰ ē ḃ fmo ⁊ q; ꝓt eū audire. t Ad fa. ār ꝙuertent. i. ad doctrinā bñanitꝰ pficiā ⁊ vitate carēte. v Tu vo vigila. super gregem domini custodiendum.

x In omibus labora. i. opando vt omnibus modis in

strunk de bonis. y opē qō ꝓdicas ore.
a Imple.ſ.ſcia vita t doctrina. b Sobn̄esto.in omnib⁹ modū debitū tenēdo. d Ego em̄. Nec ſeſt vltima ps ꝓncipal⁹ b⁹ epl̄e q̄ dī ei⁹ ꝓclusio.in q̄ tria facit apl̄us.ꝯa ꝓtio martyrium suum cē ꝓpinquū timotheo denunciat. scōo ei⁹ aduentū ſignat:ibi. Feſtia. tercio p eū amicos salutat:ibi. Saluta p ſcs.Circa ꝑmū dicit
b Ego em̄ iā deliboꝛ.i.immoloꝛ p effusionē sanguis mei. libare em̄ eſt deo offerre ſacrificiū de liḡdis.vñ t talia ſacrificia in ve.te.in multis locis dicūt libamenta t libamina ꝙ aūt apl̄s dicebat.eo q̄ ſuū martiriū appꝛopinḡbat.vñ ſub diuꝛ. c Et tēp⁹ reſo.mee.i. ſepatōis aīe a coꝛpe d Iuſtat.i.ꝓpe ē.
e Bonū certamen certaui.ꝯ aduerſarios fidei. f Curſū ꝑfumnaui.i. ꝓdicatōis iniūcte mihi.
g Fidē.i. fidelitatē. h Seruaui. xp̄o dño meo.
i In reliq.i.in futuro. k Repoſita mihi ē co.iuſticie quā nullꝰ mihi auferet.q: repoſita eſt apud illū q̄ ē oipotens. l Quā reddet mihi dñs i die illa.ſ.mortis mee. m Nō ſolū aūt mihi.ſ etiā bis cē.ſcs iuſtis q⁹ aduēt⁹ ꝓpi ad iudiciū ds cē deſiderabil⁹. q: nunc recipiēt itegꝝ ꝑmiū.ſ.bitudinē coꝛpis:ē aie. ꝓpt q⁹ ſalutoꝛ logꝰ de ſignis ꝓcedentib⁹ indiciū diuinū dicit Luce xxj. Vis aūt fieri icipientib⁹ reſpicite t leuate capita vestra. .i.exhilarate coꝛda vra. vt expōit Greg. vñ ibidē dī. Cū apꝛopiāt redēptio nostra. n Feſtina.b ꝑ aduētuꝫ timotheꝰ flagitat. z diuidit i duas ꝑtes.ſ.in ꝓncipalē t incidentalē.q̄ icipit ibi. Alexāder. Circa ꝑmū dicit.
n Feſtina ad me venire cito.erat em̄ diſcipul⁹ ei⁹ ꝑdilectus ꝓpt q⁹ volebat cū videre añ moꝛtē ſuā. quaz sciebat eſſe ꝓpinquā. Iſſignat enā aliā cām.ſ.q: ſoci ſui erant ad alia loca diſpoſi.t hoc eſt q⁹ dicit. o Demas em̄. ꝓpriū nomē eſt. p Me reliquit.tpe aduerſitatis. q Diligēs h ſeculū.i. vitā ꝑnē.timebat em̄ forte vt ꝓpt ſocietatē pauli icarcerarēt.t tādē ad martyrium ducerēt. r Et abiit theſſalonicā.q̄rēs ibi maioꝛē ſecuritatē .s Creſcēs ꝓpriū nomē ē. t In galatiā.iſte abiit de uolūtate apl̄i ad vtilitatē eccleſie ſiſt t tyrus. v In dalmaciā.ſili rōne. x Lucas eſt mecū ſol⁹. Iſte ē lucas euāgeliſta qui fuit comes idiuidu⁹ pegrinatōis pauli. vt dicit hyeꝛo. in li.illuſtriū viroꝝ.t ſatis ps ex actib⁹ apl̄oꝝ. y Marcū aſſume t adhuc tecū.e ſubdit cā. z Eſt em̄ mihi vtilis in miniſterium.neceſſaꝛioꝝ. a Tichicū aūt mi.ephesiꝰ ſiſt .p bono illi⁹ eccleſie. b Penulā quā reliq troade apō carpū veni
c ens a ffer tecum et libros:
e maxime aūt membꝛanas.
f Alexander errariꝰ multa
b mala mihi oſtēdit reddet il

Opus fac euāgeliſte.i. impleas
5 Miniſteriū tuuz.ſ.ꝓdicatus.
Imple.ſ.ſcia vita t doctrina. b Sobn̄esto.in omnib⁹ modū debitū tenēdo. d Ego em̄. Nec ſeſt vltima ps ꝓncipal⁹ b⁹ epl̄e q̄ dī ei⁹ ꝓclusio.in q̄ tria facit apl̄us.ꝯa ꝓtio martyrium suum cē ꝓpinquū timotheo denunciat. scōo ei⁹ aduentū ſignat:ibi. Feſtia. tercio p eū amicos salutat:ibi. Saluta p ſcs.Circa ꝑmū dicit
b Ego em̄ iā deliboꝛ.i.immoloꝛ p effusionē sanguis mei. libare em̄ eſt deo offerre ſacrificiū de liḡdis.vñ t talia ſacrificia in ve.te.in multis locis dicūt libamenta t libamina ꝙ aūt apl̄s dicebat.eo q̄ ſuū martiriū appꝛopinḡbat.vñ ſub diuꝛ. c Et tēp⁹ reſo.mee.i. ſepatōis aīe a coꝛpe d Iuſtat.i.ꝓpe ē.
e Bonū certamen certaui.ꝯ aduerſarios fidei. f Curſū ꝑfumnaui.i. ꝓdicatōis iniūcte mihi.
g Fidē.i. fidelitatē. h Seruaui. xp̄o dño meo.
i In reliq.i.in futuro. k Repoſita mihi ē co.iuſticie quā nullꝰ mihi auferet.q: repoſita eſt apud illū q̄ ē oipotens. l Quā reddet mihi dñs i die illa.ſ.mortis mee. m Nō ſolū aūt mihi.ſ etiā bis cē.ſcs iuſtis q⁹ aduēt⁹ ꝓpi ad iudiciū ds cē deſiderabil⁹. q: nunc recipiēt itegꝝ ꝑmiū.ſ.bitudinē coꝛpis:ē aie. ꝓpt q⁹ ſalutoꝛ logꝰ de ſignis ꝓcedentib⁹ indiciū diuinū dicit Luce xxj. Vis aūt fieri icipientib⁹ reſpicite t leuate capita vestra. .i.exhilarate coꝛda vra. vt expōit Greg. vñ ibidē dī. Cū apꝛopiāt redēptio nostra. n Feſtina.b ꝑ aduētuꝫ timotheꝰ flagitat. z diuidit i duas ꝑtes.ſ.in ꝓncipalē t incidentalē.q̄ icipit ibi. Alexāder. Circa ꝑmū dicit.
n Feſtina ad me venire cito.erat em̄ diſcipul⁹ ei⁹ ꝑdilectus ꝓpt q⁹ volebat cū videre añ moꝛtē ſuā. quaz sciebat eſſe ꝓpinquā. Iſſignat enā aliā cām.ſ.q: ſoci ſui erant ad alia loca diſpoſi.t hoc eſt q⁹ dicit. o Demas em̄. ꝓpriū nomē eſt. p Me reliquit.tpe aduerſitatis. q Diligēs h ſeculū.i. vitā ꝑnē.timebat em̄ forte vt ꝓpt ſocietatē pauli icarcerarēt.t tādē ad martyrium ducerēt. r Et abiit theſſalonicā.q̄rēs ibi maioꝛē ſecuritatē .s Creſcēs ꝓpriū nomē ē. t In galatiā.iſte abiit de uolūtate apl̄i ad vtilitatē eccleſie ſiſt t tyrus. v In dalmaciā.ſili rōne. x Lucas eſt mecū ſol⁹. Iſte ē lucas euāgeliſta qui fuit comes idiuidu⁹ pegrinatōis pauli. vt dicit hyeꝛo. in li.illuſtriū viroꝝ.t ſatis ps ex actib⁹ apl̄oꝝ. y Marcū aſſume t adhuc tecū.e ſubdit cā. z Eſt em̄ mihi vtilis in miniſterium.neceſſaꝛioꝝ. a Tichicū aūt mi.ephesiꝰ ſiſt .p bono illi⁹ eccleſie. b Penulā quā reliq troade. noīa ē ciuitaſ. c Ipō carpū noīa ē viri apō quē dimiſerat.Eſt aūt penula:vt dī in glo.veſtis ꝓsularis.q̄ a romānis data fuit patri pauli in ſignū amicicie cū ipo.t q: eſſet ſatis

opus fac euāgeliſte miniſterū tuuz imple ſobrius
esto. Ego em̄ iam deliboꝛ t tps reſolutōis mee iſtat
Bonum certamē certaui. cursum conſūmaui: fidem
ſeruaui. In reliquo repoſita eſt mihi coꝛona iuſtꝰ
cic:quam reddet mihi dominꝰ in illa die iuſtus iudex. Non ſolū aūt mihi. ſ
t his q̄ diligūt aduentum
eius. Feſtina ad me vēire
cito. Demas ei me reliq̄t
diligēs hoc ſeculū t abiit.
s theſſalonicam creſcens
in galatiā:tyt⁹ in dalmaci.
am:lucas eſt mecū ſolus.
Marcum aſſume t adduc
tecū eſt.n.mihi vtilis i mi
niſterio. Tichicū aūt miſi
ephesum. Penulā quā reliq troade apō carpū veni
ens a ffer tecum et libros:
maxime aūt membꝛanas.
Alexander errariꝰ multa
mala mihi oſtēdit reddet il

li dñs ſm opa eius quem
t tu deuita. Valde em̄ reſtitit ꝟbis nr̄is. In prima
mea defenſione nēo mihi
affuit ſ oēs me dereliq̄runt
nō illis iputet. Dñs aūt
mihi aſtitit t ꝑfortauit me
vt p me ꝓdicatio ipleatur:
t audiāt oēs gentes t liberatus sum de oꝛe leonis.
Liberauit me ab oi opere
malo: t ſaluū faciet in regnū ſuū celeſte. cui g oꝛia
in ſecula ſeculoꝝ amen.
Saluta priſcā t aquilam:
et oneſiphoꝛi domū. Erastus remanſit coꝛinthi:tro
phimū aūt reliqui infirmuz
mileti. Feſtina añ hyemē
venire. Salutāt te eubolus t pudēs t lyn⁹ t claudia t frēs oēs. Dñs ieſus
xp̄s cū ſpū tuo. Gra vobi
ſum amen.

Explicit epl̄a Pauli ad timotheum ſecunda.

li dñs ſm opa eius quem
t tu deuita. Valde em̄ reſtitit ꝟbis nr̄is. In prima
mea defenſione nēo mihi
affuit ſ oēs me dereliq̄runt
nō illis iputet. Dñs aūt
mihi aſtitit t ꝑfortauit me
vt p me ꝓdicatio ipleatur:
t audiāt oēs gentes t liberatus sum de oꝛe leonis.
Liberauit me ab oi opere
malo: t ſaluū faciet in regnū ſuū celeſte. cui g oꝛia
in ſecula ſeculoꝝ amen.
Saluta priſcā t aquilam:
et oneſiphoꝛi domū. Erastus remanſit coꝛinthi:tro
phimū aūt reliqui infirmuz
mileti. Feſtina añ hyemē
venire. Salutāt te eubolus t pudēs t lyn⁹ t claudia t frēs oēs. Dñs ieſus
xp̄s cū ſpū tuo. Gra vobi
ſum amen.

Explicit epl̄a Pauli ad timotheum ſecunda.

Et libꝛos.ſ.ds ego ti
bi dimiſi:t ꝑbabile
vīq̄ eōr̄ libri hebraici legis t ꝓphetarū
e Marie aūt t mēbꝛanas.ad ſcribēdū
ibi epl̄as ſuas.quia
qñ non poterat diſcurrere ad ꝓdicandū. volebat abſentes docere ꝑ ſcriptū
f Alexāder.h ē ps incidētal.q: dꝛeraz
Demas em̄ me dꝛe
liq̄t.ió occaſione ei⁹
facit mentiōz de alio
q: nō ſolū eū dereliq̄t ꝙ etiā ipugnauit
di. f Alexander erariuſ . iſte eſt ille
q̄ apl̄s tradidit ſathane.vt hꝰ epl̄a ꝑe
cedēti.j.ca . vt dī in
gloſa. g Multa
malami.oſtēdit.i.fēc
b Reddet illi dñs
ſcs penā debitū. nec
eſt hꝰ ipcantis illi
malū ſ ꝓdicēne futuꝝ.ió nō dicit reddat ſ redd̄et. ꝑ ſñ
dit de aliꝰ eū dimittentib⁹.ſ nō ꝓpugnātib⁹.di. i In
ꝓma mea defenſiōe
.ſ.q̄n fuiꝫ mo ꝑtus coꝛa crudelissimo nerone.
l Nēo mihi affuit cē.ſ q: b nō fuit ex malicia ſ extimore.ió ſ dicit oꝛādo. m Nō illis iputet.ſ.a dño n Dominꝰ aūt mihi aſtitit.q: ꝓpt⁹ ē diminutis aſſiſtē in caſib⁹ neceſſitat⁹. o Et ꝑfortauit me.deficiēte hūana ꝓſolatōne. p Vt p me ꝓdi.ipleret.ſ.in ꝓtib⁹ occidēdꝰ in quibus ꝓdicauit apl̄s p⁹ dimiſſionē a carcere neronis. vt dicū ē ſ. Ho.xv. vñ t ſ dicit. q Et liberat⁹ ſum ò oꝛe leonis.i.neronis q̄ vocat ꝓpt crudelitatē leonē. Sciēduz tñ q⁹ apl̄s nō loquit.p tpe q̄ ſcripſit hāc epl̄am.q: tūc erat itez in carcere neronis.ſ loq̄t.p tpe ꝑterito in q̄ miſſus fuerat a nerone.quod aūt ſ dicit. r Liberauit me dñs ab oi ope malo.refert ad tps deuotōis ſcōe.q̄ ſcpſit hāc epl̄am.Et q: mihi ipedit a ꝓfectiōe regni celeſtis i morte niſi ꝑtīn.ió ſ dicit. Et ſaluū faciet i regnum ſuū celeſte.
s Saluta.b vltio p timotheū amicos ſalutat di. Saluta priſcā t aq̄lā cē. erat em̄ aq̄la vir priſce.t cū illis mānſit apl̄s. vt hꝰ act. xviij. t Et oneſiphoꝛi domū.i. ei⁹ familiū. v Erastus aūt remānſit coꝛinthi.cē. illos aūt duos noiat vt timotheꝰ veniēs romā eos viſitet i trānitu ſuo. et ſtatū coꝛ nūciet apl̄o. vt etiā dicit glo. ſ t aḡdi alia cā.ſ. vt timotheꝰ citꝰ veniat ad apl̄atū ſciēs eū ſic cē ſolitariū. ió ſ dicit. x Feſtina añ hyē. vēire alit ꝓpt ipoꝛtunitatez tpis. poſſet iter ſuū nimis retardare. t q: magna ps vie eſt per mare:in q̄ ſi eſt nauū in hyeme nauigare. Vltio ſalutat timotheū t ꝓmo ex ꝓle ſuoꝝ.d. y Saluta t te eubol⁹ t pudēs cē. ſcōo ex ꝓle ſui dicit. z Dñs ihs xp̄s cū ſpū tuo. q̄ ē aie vita effectiue tū. z Gra dei q̄ ē aie vita ſolaſt. vobiſcū amē. In ca.iiij. vbi dī ꝑ noſtū. Argue peccāteꝫ ex ꝑſona. obſecꝛ peccāteꝫ ex ifirmitate. Additio.

Dc qō dr: argue: increpa: obsecra: pōt distingui fm triplicē statū. Sūr. n. coīter aut maiores: aut mio-res: aut mediocres. vt intelligat: argue ad mediocres. obsecra ad maiores. qz vt. v. ca. ad timo. j. senioē ne increpaueris: ꝙ obsecraꝝ patrē increpa ad mioꝛes vl fm glo. alit pōt legi ꝛ di stingui. f. sic. Oppoꝛtune ꝛ iporune argue. i. ō pctis argue ꝺſcūcꝫ negligentes opportune ꝛ importune. vt expositū ē. dei de facta tali argutione. Obsecra. i. adiura volētes vt persūāt ico; rrectione. Increpa. ſ. vbis aſpis resistētes ꝛ ō in oīm patia ꝛc. In eo. cap. vbi ꝺr i postil. Pau rietes auribꝰ. i. desideramtes audire ab ist; doctoꝛibus.

Additio.

Ppp illud ꝓbū: Pauri entes auribus. glo. nephariꝰ doctoꝛes ipa occultatōne ꝺdiūt suauenena curiosis. vt iō estimēt eos dicē aliqō magnū: qz hāt secretū: vt suauiꝰ hauriāt in sipientiā quā putāt sciaz dulciuſq; audiāt ꝙ palā in ecclesia dici credicꝫ. phibēt. Ō i glo. ex ꝙ intelligit: quō ille pauritꝰ auriū. ſ. desiderū audiēdi. parak a talibꝰ doctoꝛibus ſ. ꝑ ignā obscuritatē seu occultatiōnē eoꝝ ꝙ ab eis dicūt: qz vt ꝺr. pter. ſr. ca. ꝙ furtiue dulciores ſūt. qō tpibꝰ ist; nōnulli factūr i suis ꝓdicatōib⁹ vl scpt;. In. e. c. vbi ꝺr i postil. Penulā quā reliq troade nom ē cuitat;. Addi.

Licet apls plures legit allegasse se eē ciuē romanuz nūq; tn legit se allegasse die hmōi veste cōsularem Nec vi visile. q talē reseruasset: qz cū sine tali sīg sibi credebat. q erat ciuis romanꝰ. vt ꝺr act. xxij. c. ꝺre talē veste portēvidebat ad manē glotā ptinē ꝙ ad aliquaz necessitatē. vñ secūda expositio videt. pbabilioꝛ. ꝛ ē hieronymi. ꝺicēꝫ. put i glo. Volumē hebꝛeū replico qō Paulꝰ iuꝝ ꝺsā vocat penulā. Nec obstat huic expositioni qō subdit. Et libꝛos. mā. pbabile ē ꝙ hīet alios libꝛos: ꝛ tn se oīū faciebat mētionē de volumine legē pp eiꝰ auctoꝛitatē seu dignitatē. sic si aliqs hās ples libꝛos ꝛ bibliā dicēt ali cui porta mihi bibliā ꝛ libꝛos meos. Replica.

Ne ca. vltio scō ad Timo. vbi ꝺr: Penulā quā reliq troade ꝛc. postil. Sic ꝛ mgr i glo. expōit de veste cōsulari. Hur. obijcit dicēs: ꝙ hierony. penulā ꝺic volumē hebꝛeū. ꝗ hūs Hiero. Ō si sic fm ꝙmā ꝗ ꝗ alio rū expositionē. ꝺic nāq; volumē hebꝛeū replico: qō pauꝰ fm ꝺsā penulā vocat. nec ptinet vt ꝺic bur. ad manē glotā. ꝙ veste ō dicā penulā aplm se oñdere pōe ciuem romanū. mā ñ magꝝ ad vanitatē ptinet ō facē ꝙ veste ꝙ vocalē. prestationē: qō tn apls sepe legit fecisse ꝑ alit qñ cesarē appellauit. Nec vꝛ rō bur. qñ supſne exprimeret liber vii⁹ qñ idifferēter ꝺr de libꝝ. nec dignitas alicꝰ libi hāmōſt supinitatē tollit: vt sic ꝙ depositisset bibliā cū multis aliis libris supflue ꝺicēt. Ꝝ emittite mihi libꝛos ꝛ bibliaz. nā cū ꝙs ꝺic de libris vtiq; pncipalit de pncipalibꝰ loquit ꝛ secūdario de minꝰ pncipalibꝰ: ꝗ ñ ꝙd inſ libꝛos eēt qō nomē libꝛi ñ digne recipet: merito specificaret: iō apls addidit specificādo mēbꝛanas: vide in littera non est magne speculationis.

Postilla fratris Nicolai de lyra sup epistolaz pauli ad Tytum incipit.

Paulus seruus dei. Hic icipit epla pau. ad tytū: ꝙ diuidit i tres ptes. ſ. in salutationē ꝛ, plecutionē: ibi. Hui⁹ rei gra ꝛ pclusionem: ibi. Salutāt te in fine eple. In pma pte ꝓponit pſona salutās ꝗtuz ad nomen eu: ꝺr: Paulꝰ. ꝛ rō hꝰ nois dicta fuit in pncipio eple ad romanos: ꝛ ꝗtū ad religionē: cū ꝺr. b Seruꝰ dei. i. fidelis xp̄ianꝰ. ꝛ ꝗtū ad officij dignitatē: cuz ꝺr. c Xp̄ls ār ibu xp̄i fm fidē. i. ad pdicādū fidē. d Et agnitionē vitaꝝ dei ꝺ dic. ad excludēdū sciam būanitat⁹ inētā in ꝙbꝰ ſt aliq falsitates admixte. vt pz p aristꝰ. q. hyeri⁹ aliqs scripserit: aliq tn salsa admiscuit. vt ō ēt nitare mōi ꝛ de nūero intelligētiaꝝ hutusmodi. e Que fm pietatē. i. ad vm dei cultuz ordinata f In spē vi. eterne. ꝙ ꝺ pſequēde.

g Quā. premisit quia nō mē. deꝰ. cū sit ipe vtas. h Ꝑ tpa secularia. i. ab eō no. Et accipit. premissio ꝺ ꝓ pdestinatōe dei: ꝙ ab eōdo date electis ordinant graz ꝛ glaz. Sz qz effectꝰ ꝺ pdestinatōis ē in tpe: iō ſ ꝺicit. k Manifestauit ār tpib⁹ suis. i. ab eo dispe sit; ꝛ ordinatis. k Verbū suū. i. filiū incarnatum.

l In pdicatiōe. i. ꝓ pdicationē. ſ. xp̄i ꝛ discipłoꝝ. iō ſ ꝺicit m Que credita ē mihi tāq; fidei pdicaton. n Scōm pce. sal. no. dei vꝛ act. xiiij. Separate mihi barnabā ꝛ saulū scdo pōit pſona salutata cū ꝺr. o Tyto dilecto filio fm cōem fidē. i. catholicā. catholicō. n. grece latie sīgt cōe vel vīe. ꝛ ꝺic apls filio fm cōem fidē ad oñendū ꝙ tyt⁹ non erat filꝰ eiꝰ carnal⁹ ꝗ spūal. Ecio ponit optata bona cū ꝺr. p Ꝺia. i. pīti. q Et pax. i futuro. nā būtudo ꝺerat totalit bois appetitꝰ. r Ꝑ deo patre. ꝙ est ꝺre ꝛ būtudis cā pncipal⁹ effectua. tn ci filio ꝛ spūsctō. mā opa trinitatis sunt idiuisa. s Et xpo iesu. q: eꝰ būanitas ē cā istius cōsecra. t Hui⁹ rei. Hic icipit epla. precutio ꝗ dividit in duas ptes. i. pma pte tytū istruit de ordiatōe ecclesie. scdo de ifōmatiōe plebis sibi ꝓmisse scḋm ca. pma i duas. qz ꝑ pōit sua istructionē. scdo cuius cā dicit rōem: ibi. Sūt ei multi. Circa pmū istruit eū de ordinatione ecclē ꝗtū ad epos ꝛ pbyteros. istituerat ei cū paul⁹ creatēm archiepz ꝛ sic ad eū ptinebat ordiatio tot⁹ ꝓuicie. Sciēdū ēt ꝙ ꝛ noie pbyteroꝝ itelligit ēt epos ꝛ econuerso ꝛ noie epoꝝ i telligit pbyteros. sic ꝺicū sunt pleuꝰ. ē. j. ꝺ timo. iij. ꝺicit;. t Hui⁹ rei gra. i. pp pdicationē fidei catholice.

v Reliq te crete. istimēs te ibi archiepm. x Vt ea q̄ ꝺest ꝺ bōa dispōnōe eccle. y Corrigas. i melioꝛes mādo. z Et cōstitmas p ciui. pbyteros. fm exigētiam pploꝝ. a Sic ꝛ ego dis. ti. i forma q̄ sequt. b Si ꝙs sine crimine est. Ille enim qui constituitur presbyter vel episcopus debet esse integre fame ꝛ fidei. Ista autem cōditio ꝛ alie sequentes debent eē excellentiꝰ in episcopo ꝙ in sacerdote curato. c Vnius vxoꝛis vir. ſ. post baptismum vt dictum est ispra. j. ꝺ timo. iij.

d Filios habens fideles. licet non oporteat ipsum habere filios. quia poterat continere. tamen si habet oportet ꝙ sint fideles id est sane fidei. e Non in accusatōne luxurie. id est accusabiles de luxuria sicut filij beli. j. Regum. ij.

f Aut nō subditos.i.rebelles. g Oportet eñ rē. iam ex positū ē. b Sicut dei dispēsatorē.in bonis spūalibus vbi rectrix malor fidelitas ⁊ diligēcia ḡ in dispēsatione bonor ⁊ aliū. i Nō supbū. alios suppeditando.
k Nō iracundū.in alio:supbi eñ defacili irascūtur.
l Nō vinolentum .i.in potu vini excessiuus. qz ꝑ ḡ ipedit discretio.q̄ rectrix
i dei ministro.
m Nō percussorem qđ viciū ortū frequēter ex excessiua vini potatōe. n Non turpis lucri cupidū .i.sclarī. qđ ē ꝑ mercatōes. ⁊ talia q̄ nō decēt ministros ecclesie. o Sz hospitalē.optz ei eē ad peregrinos. p Benignū.ad oēs.
q Prudētē in agibilib⁹. r Sobrium.i.tenentē sobriam mensurā i oib⁹.
s Justū. sōaliter ḡnū ad seipm ⁊ effectiue ḡnū ad populū sibi subditū in q̄ dz facere iusticiā et conseruare.
t Hem̄ erga deuz v Cōtinētem.i. firmiter se tenentē ʒ tētatōis impetum.
x Amplectendū eū rē.i.diligēter studentē i sacra scptura. y Vt potēs sit exhortari.i.fideles ad bonum.
z In doctrīa sana.absq; admixtōe alicui⁹ erroris.
a Et eos q̄ ʒar. eos efficacit refellēdo. b Sūt ei. hic ꝑir reddit rōs vtī dicti.s.q̄re dz ē potēs. a Inobedientes vel ʒdicētes.arguere dicēs. Sūt ei multi inobedientes .i.vitati euāgelice ʒdicētes. b Vaniloq̄.ex multiloquio suo mētes simpliciū turbātes.ió subdit. c Et seductō.p mēdacia colorata. d Maxīe aūt.supple sunt tales. e Qui de circūcisiōe fūt.isti.erāt falsi apli de iudaismo quersi.nō tñ recte.qz cū observatōe euāgelij volebāt observatione legaliū introducere.vt bī infra eo.ca.
f Quos optet redargui.qz legalia mortua fuerī i passione xpi ⁊ nociua p⁹ publicatōz euāgelij. put ō declaratū fuit diffuse Ro.iij.ad gal.ij.⁊.j.ad Timo.v.
g Qui vniuer.domos.fideliū. b Subuertunt.i.subuertere nituntꝫ. i Docētes q̄ nō optet.i.nō sana ⁊ pestifera. k Turpis lucri gra.i.ꝑ qđ ⁊ sic in quibus peccabāt.i.in doctrīa ⁊ in intētōe docēdi. ⁊ declarat ꝓpositū ꝑ dictū cuiusdā doctoris illi⁹ gēr̄.d. l Dixit q̄dā ex illis ꝓpr⁹ ipoꝛ ꝓpha.p hoc āt q̄ ñ dī ꝓpha absolute.ñ ꝓpha ipoꝛ.dak intelligi q̄ ñ fuit ve ꝓpha logūs spū diuino ⁊ humano.sic expr⁹ fuit vinēs ink eos.dz tñ ꝓpha large ⁊ principatiue ingñtū vez dicit.sic ⁊ ꝓphevera loquūt.⁊ sbdit ei⁹ dictū cū dz. m Cretenses sp mendaces.i. assueti mēdacijs. n Male bestie.i.mordaces dbis. o Vētris pigri.i.gulosi. Ille eñ q̄ hz ventrē nimis iplētū ñ pt ire expedite.ñ tarde ⁊ pigre. p Quā ob cām.⁊ qz sunt talib⁹ vicijs assueti. q Increpa illos dure.⁊ nō mollit sic beli.j. Hegū.ij. vñ hyero. beli ꝑ filiū ꝓz suo⁹ iniquitate dānat⁹ ē corruptit qđē eos ñ lenitate pūis ñ anctē pōtific
r Vt sani sint i fide.catholica. s Nō intēdētes fabulis iudaicis.de obseruatōe legaliū q̄ mortua fuerūt in passione xpi. ⁊ iō q̄cūq̄ dī de necessaria obseruatōe eoz.totuz est fabulosum ⁊ falsum. t Et mādatis hoim auer.se a

f luxurie aut non subditos.
g Oportet ei episcopū sine
b crimie esse:sicut dei dispē
k l satorē:nō supbū nō iracū
m dum:nō vinolentum non
n pcussorē:ñ turpis lucri cu
o pidum : sed hospitalem .
p q benignū prudētē sobrium
r s iustū sctm̄ ꝑtinentē ample
t x ctentē eū q̄ ꝫm doctrinam
y est fidelē ꝫmonē:vt potēs
z sit exhortari in doctrina sa
a na ⁊ eos q̄ ꝓtradicūt argu
b a ere. Sunt enim multi ⁊ in
b obedientes vaniloqui .
c c ⁊ seductores maxime qui
e f de circūcisione sunt quos
g optet redargui: q̄ vniuer
b sas domos subuertunt :
k docētes q̄ nō optet turpis
i lucri gra. Dixit q̄dā ex illis ꝓpr⁹ ipoꝛ ꝓpheta

m Cretenses semp mēdaces
n o male bestie ventris pigri
q Testimoniū hoc verū est.
r Quā ob cām increpa illos
s dure vt sani sint in fide:
t nō intēdētes iudaicis fa
bulis ⁊ mādatis hominū
auersantium se a veritate.
x Oia munda mūdis.coin
a quinatis aūt ⁊ infidelib⁹
nihil est mundū:ñ iquinate sūt eoꝛ ⁊ mens ⁊ ꝑscia.
b Confitentur se nosse deuz
c factis aūt negāt:cū sint ab
e ominati ⁊ et incredibiles :
e et ad oē op⁹ bonū reꝓbi

•

Capi.ij.

a Tu autem loquere
b q̄ decent sanam do
c ctrinam senes vt so
e brij sint:ꝓudici ꝓudētes

Ad tytum.

Capl̄o primo vbi dī in postil. Dix ꝑ aristo:q̄ ex veri⁹ alius scripserat aliq̄. tam falsa immiscuit.

Additio

n Quia vt Arist. ꝑcludere seu asserere eternitatē mundi ñ pot⁹ istud relinq̄re tāḡs ꝓblema neutrū. Ex eius ꝓbat ꝑ materia prima nō sit generabilis nec corruptibilis. sil⁹ q̄ generatio vni⁹ ē corruptio alteri⁹ ⁊ hmōi. ex his nō sequit q̄ mūs incepit esse p modū creatōis. Sil⁹ Ex in.ix. mera. ꝑcludat numer⁹ intelligētiaꝝ sep̄ataꝝ. hoc ē fm̄ ꝓsideratōz motuū orbiū celestiū. ⁊ ē ꝓcessus nāliz. qz ad ꝑgnoscēdū intelligibilia nō possum⁹ naturalit̄ ꝓuenire. nisi ꝑ sensibilia. ñ fm̄ sniam scr̄oꝝ q̄ scripturas diuinas scrutāt substātie imāles excedūt q̄si icōgnabl⁹ fm̄ multitudinē substātiaꝝ materiales.

Replica.

Epla ad Tyt̄ ꝓio capitu. vbi postillator dicit aristo.i plurib⁹ bū scribentē: falsitates tū sepe inseruisse. sic eternitatē mūdi. ⁊ numer⁹ intelligētiaꝝ rē.burg. ꝺ sic ⁊ Job.j. nititꝫ aristotilē defendere ab erroribus illis in quibus tñ schola parisiēsis eū dānauit. ⁊ corruptionē illi⁹ vide Jobis.j.

Capm̄.ij.

Tu autem. Postq̄ apostolus instruxit Tytum de ordinatōe ministroꝝ ecclesie. Hic consequit instruit eum de informatione plebis sibi com
se. ⁊ primo ḡtum ad aliquos specialiter. secundo ḡtum ad omnes generaliter sequenti capitulo. Prima in tres: fm̄ tres gradus hominum. partes patebunt prosequendē. In prima docet eum ḡtum ad eos qui sunt in statu senili dicens. a Tu autem loquere.informādo ppm̄.
b Que decent sanam doctrinam. in moribus.
c Senes vt sobrij sint. Id est moderati in actibus suis. quod exigit maturitas etatis.
d Prudētes in agibilibus quod debet esse in eis acquisitum per experientiam longi temporis.

f Sani in fide. absq; admixtiõe erroris. g In dilectione. q; ẽ forma fidei. b In patientia. silr sint sani ita q; nõ frangãt p impatientiã in aduersis. i Anus silr i habitu sacro. i. religioso ẽ honesto supple sint. l Non criminatrices. i. imponẽtes de facili crimia innocentibus.

m Nõ multo vino seruientes. nã potatõ vini excessiua inducit ad fractionez castitatis vidualis.

n Bñ docentes nõ i publico: ẽ in secreto iuniores mulieres.

o Adolescentulas. Hec ẽ scda ps in q; instruit eũ d ꝓpositis existentib⁹ in statu innouli di. Adolescentulas. supple admone. p Vt viros suos amen. sicut sepas: q; vir ẽ vxor ẽ vna caro. q Filios suos diligãt. non solũ ẽ tũ ad corpus eos nutriendo: ẽ etiã ẽ tũ ad aiam eos in moꝛib⁹ informãdo.

r Prudentes. supple ẽ ẽ gubernatõe dom⁹ ẽ familie.

s Castas. Castitate cõiugali.

t Sobrias. in cibo ẽ potu: q; multum facit ad castitatẽ seruandã. v Dom⁹ curã bñtes. ẽ non p alienas domos vagãtes. x Benigs erga oẽs. y Subditas viris suis. vt nõ nobilitate vl di uitijs elate nolint eis obedire. z Vt nõ blasꝑ. v. dei. id ẽ doctrina euãgelica. ẽ referꝛ ḃ ad oia ꝓdicta. ẽ et sequẽtia. tũc ei habitabãt xpiani inf fideles. ẽ io si fuissẽt incõpositi moꝛib⁹: infideles fidẽ catholicã deriderẽt. a Iuuenes silr ẽ. q; iuuẽtus ipellit ad seq̃ndũ impet⁹ passionũ maxime ꝓpter carnal. pg q; retinẽda ẽ in freno sobrietatis ẽ q; turpe ẽ doctori cũ culpa redarguit ipm ẽ in moꝛalibus magꝛ monẽt ꝑba q; facta: io ꝑ informat tytũ di.

b In oibus teipm ꝑbe ẽ. informãdo sḃditos factis.

c In doctrina. iformãdo eos ꝑbis sacris. d In integritate. i. puritate mẽtis ẽ corꝑis. e In grauitate. gestꝰ exteriozis. f Verbũ sanũ irreꝓhensibile. supple sit.

g Vt is q; ex aduerso ẽ. i. aduersari⁹ fidei. b Vereat. i. cõfusus ad seipm reuertat. i Nihil bñs malũ dicere de nob. ẽ sic tandẽ ad fidẽ ꝓuertat. k Seruos. Hec ẽ tercia ps i q; tytũ instruit de bis q; sũt in ꝑditõe seruili: ẽ ꝓponit instructio: scdo instructiõis rõ: ibi. apparuit ei. Circa ꝓmũ dicit apls. k Seruos. supple doce. l Dñis suis sḃditos eẽ. eis debitã reuerentiã ẽ obsequiũ exhibendo. ẽ b siue sint boni siue mali: fideles aut infideles.

m In oibus placẽtes nõ ꝺicẽtes: ẽ b intelligendũ ẽ d licit⁹ tñ ẽ honest⁹. n Nõ fraudãtes. dños in reb⁹ vl ob sequijs debitis. o Sz in oib⁹ fidẽ. i. fidelitatẽ.

p Bonã ostendẽtes ꝑbis ẽ fact⁹. q Vt doct. sal. no. ornẽt in oibus: ẽ b suis bonis moꝛib⁹. b ci faciẽdo sanctus paulinus seruiẽs regi infideli sic fidẽ suas moꝛib⁹ ornauit. q liberationẽ sui a futuꝛe ẽ oim ciuiũ suoꝝ meruit apud regẽ infidelẽ. r Apparuit. Hic ponit dicte instructionis rõ q; accipit ex saluatoris exẽplo: q; dedit seipm ꝓ nob ẽ sibi ecclẽ se seruituti vt nos redimeret a seruitute dyaboli

pp qõ nõ ꝺz eẽ durũ fuis fidelib⁹ dñis suis infidelib⁹ sḃij ci: pp qõ dicit: Apparuit eĩ gr̃a dei ẽ sal. vñ nr̃i. in carne ꝓ nob assumpta. s Erudiens nos. ꝑbis et exemplis. t Vt abnegãtes impietatẽ. i. idolatriã sicut ꝓ oppositũ pietas ꝺr cultꝰ diuin⁹. v Et secta. desideria. q; tẽdit ad diuitias honoꝛes ẽ delicias. x Sobrie ẽ in nob. y Et iuste ad ꝓximum.

z Et pie ad deũ m. a Vitam⁹ in ḃ seculo. fragili ẽ trãsito rio. ideo sḃditur.

b Expectãtes beatã spẽ. i. gloriã eternã a nobis speratã.

c Et aduẽtum gr̃e magni dei ẽ. nã i ꝑ aduẽtu venit in humilitate ẽ subiectõe scõo venit in gloria ẽ ꝓtãte. ẽ sḃdit de ꝑ aduentu. d Qui dedit seipm ꝓ nob i hũilitate fac⁹ obediens vsq; ad moꝛtem crucis. e Vt nos redi. ab oi iniq̃tate. s. originali ẽ actuali f Et mũdaret ꝓ sacramẽtũ baptismi q; delet originale pecatũ ẽ actuale.

g Sibi ꝓpꝰ acceptabilem. ꝓ gr̃am baptismalẽ.

h Secatoꝛem bonoꝝ operũ. ita q; gr̃a baptismalis non detur inuacuũ ẽ ad bene opandũ. i Hec loq̃re ẽ grãtes docẽdo. k Et exhoꝛtare. tam sciẽtes ad meli⁹ inducẽdo l Et argue delinquẽtes. m Cũ oĩi imꝑio. i. auctoritate pontificali.

n Nemo te cõtemnat. Platus eĩ nimis mollis ꝓptꝑhilis redd̃it suis sḃditis. Capitulũ. iij.

A Dmone. Postq; apls⁹ Tytũ instruxit de iformatione populi ẽm gradus ſpales. ḃ ꝑ instruit eum de iformatione generalit quo ad oẽs: ꝓmo qualit se habere debeat erga ꝑncipes. secũdo erga hereticos homines ibi. Hereticũ. ꝓma in duas. q; ꝑ ponit instructio. secũdo instructionis ratio: ibi Eramus eĩm. Circa ꝓmũ dicit. a Admone illos. i. sḃditos suos generaliter.

b Principibus ẽ potestatibus. secularib⁹. c Subditos esse. tales eĩm ꝓtãtes ꝓcedũt ex dei ordinatiõe q; ẽm voluntatẽ suã transferꝛ regna atq; cõstituit: Dañ. ij. ẽ ideo qui tali potestati resistit ordinationi dei resistit Hom. xiij d Dicto. i. potestatis. e Obedire in licitis. iõ sḃditur f Ad omne opus bonũ paratos esse. in hoc enim nõ solum obeditur homini: sed deo cuius minister est in dẽ ꝑ ne potestas. vt dicitur Homa. xiij.

g Neminẽ blasꝑhemare. etiã iniuriantẽ: ẽ ꝑ patienter tolerare: aut rõnabiliter obuiare: iõ sḃditur. h Non litigiosos esse: sed modestos. mensuram debite rationis seruando. nã aliq; expedit de iniurianib⁹ insticiã quererepote q; ex tolerãtia nutrit iniurãtib⁹ audacia maleficiẽdi. i Omnẽ ostendentes mãsuetudinẽ. ẽm rõis dictamẽ aliꝰ nõ eẽt mãsuetudo. ẽ magis pusillanimitas. k Ad oẽs hoies. etã fideles q; infideles. l Eram⁹. Hic consequẽter ponit dicte instructiõis rõ: ẽ ẽ duplex: ꝓma accipitur ex parte status cõuersoꝝ ad fidem catholicã añ conuersionẽ in quo statu eramꝰ mali. ẽ defectuosi: ẽ ideo ve-

bent defectiosis hostibus & infidelib⁹ adescedere p mãsue tudinẽ quãtũ pt fieri bono mõ fm rõis dictamẽ iõ dicit. l Eramus em aliqñ & nos insipientes. i. sine sapia vera q̃ est xpo: ignis tũc aliq̃ essent pbi mõana pditi sapientia. m Incredruli. in his q̃ sunt supra rõnẽ. cuiusmodi sunt ea q̃ sunt fidei.

n Errãtes. in moribus o Seruiẽtes desiderijs & voluptatibus varijs i malicia & iuidia agẽtes odibiles: odientes inuicem. Cũ aũt benignitas et humanitas appruit saluatoris nostri dei. non ex operib⁹ iusticie: q̃ fecim⁹ nos. ħ fm misericordiam suã saluos nos fecit per lauacrum regenerationis. & renouatõis spiritussancti. quẽ effudit in nos abũde p ihm xpm saluatorem nr̃m. vt iustificati gr̃a ipi⁹ heredes sum⁹ fm spem vite eterne. Fidelis rmo est. Et de his volo te ꝓfirmare vt curẽt bonis operibus ꝓesse: qui credunt deo. Hec sunt bona & vtilia hominibus. Stultas autem questiones & genealogias & contentiones & pugnas legis deuita: Sunt em̃ inutiles & vane. Hereticum hoiem post vnaz & secdam

m & nos insipiẽtes increduli errantes seruiẽtes desiderijs & voluptatibus variis i malicia & iuidia agẽtes odibiles: odientes inuicem. Cũ aũt benignitas et humanitas appruit saluatoris nostri dei. non ex operib⁹ iusticie: q̃ fecim⁹ nos. ħ fm misericordiam suã saluos nos fecit per lauacrum regenerationis. & renouatõis spiritussancti. quẽ effudit in nos abũde p ihm xpm saluatorem nr̃m. vt iustificati gr̃a ipi⁹ heredes sum⁹ fm spem vite eterne. Fidelis rmo est. Et de his volo te ꝓfirmare vt curẽt bonis operibus ꝓesse: qui credunt deo. Hec sunt bona & vtilia hominibus. Stultas autem questiones & genealogias & contentiones & pugnas legis deuita: Sunt em̃ inutiles & vane. Hereticum hoiem post vnaz & secdam

renũ de vanid non descẽdisse. sñt dictũ est supra. j. Tim. j. i Et contentiões. verbosas. k Et pugnas legis. inutiles p q̃s aliq̃ nitebãtur falsum intellectũ pducere. iõ subdit. l Sunt em̃ inutiles. i. sine fructu. m Et vane. n Hereticũ. ħ odiũtur q̃lr tytus & subditi sui se debeant hñe erga hereticos. o. Hereticus hões q̃ recepit fidẽ catholicaz & postea corrupit eam.

o Post vnã. i. primaz. eo mõ loq̃ndi ad õi Deũ. j. Factũ est vespe & mane dies vnus. i. primus. p Et secdam correctionẽ deuita. & facias ab alijs denitari ne p cũ inficiãt alij. q Scies q̃ subuersus est. absq̃ redita & hoc de cõi cursu. r Cũ sit ꝓpio iudicio pdẽnat⁹. nam fidẽ quã recepit vt verã. impugnat vt falsam. s Cum misero. Hec est vltima ps huius epistole que dicitur cõclusio eius q̃. p tyto mãdat & eius salutat. d. Cũ misero artemaz ad te aut tichicũ. ad regẽdũ in absentia tua ppm tuum.

t Festia ad me venire nicopolim cẽ. q̃ ꝓcebat ibi manere p aliq̃ spaciũ tpis. iõ. p tyto mandabat vt illo tempoꝛis spacio posset eius plenius informare de ecclẽsiastica disciplia. v Zenã legispe. & apol. fol. ꝓmitte. i. primũ q̃s ad me veniãs remitte ita sollicite. puidẽdo eis de necessarijs. x Vt nihil desit eis. in via: erat em̃ apollo cps corinthior. fed ꝓter seditiõs aduersum se concitatã p pseudoapłos discesserat cũ zena socio suo veniẽs ad tytũ cretensem epm̃. ħ sedatis corinthijs p epłas pauli. mãdauit tyto vt priusq̃s veniret nicopolim ad eũ remitteret eos de center. Sz aũt primus noiat zenã. & dicit eũ legispitũ. non est ex eo q̃ esset maioꝛ vel pioꝛ. ħ q̃ dignitas epałis ipi⁹ apollo & ei⁹ scia erant note & famose. nõ sic aũt alteri⁹. iõ primus ipm noiauit & perinde exposuit. ne cura. puisiõis circa eũ negligeret. & si querat vñ fieret ista. puisio. ihñdit dicẽs y Discãt aũt & vñi. s. cretenses vobis subditi. z Bonis opibus pesse. i. insistere. s. mistrando doctorib⁹. a Ad vsus necessarios. si supfluos. b Vt nõ sint infructuosi & sic excidant & in ignẽ mittãtur sicut arbor infructuosa: Math. vij. Nis arbor q̃ nõ facit fructũ bonũ excidet & in ignẽ mittet. c Salutãt te. ꝓpter salutat eũ et ꝓpter eos. d. Salutãt te q̃ mecũ sunt oẽs q̃ nõia tacet ꝓpter breuitatem. d Saluta eos qui nos amant in fide. i. fideliter & non ficte. Consequenter salutat eos generaliter dicens. e Gratia dei. que est arca vite beate.

f Cum omnibus vobis. sup. sit amen.

In capitulo tercio vbi oꝛdinat in postilla. ſtultas aũt questiones. Additio.

Vid itelligas p̃. q̃ dr: stultas aũt qões & genealogias. dcm̃ fuit additõe s ad Timotheum. j. cẽ

Postilla fris Nicolai de lyra ad philomonẽ incipit.

Ad Philemonē

Paulus vinctus. ℌ incipit epistola ad Philemonē: q̄ diuidit in tres partes. i. in salutationē t̄ precutionē: ibi. Gratias ago: t̄ cōclusionē: ibi. Cōfidēs. In pma pte ponit pson̄ e salutātes cū ōz

a Paulus vinctus iesu xpi. i. incarceratus p̄ fide ihesu xpi. Hic nō nomiat se ap'm: qō ē nomē dignitatis: ℌ vinctū p̄ iesu xpo. qō ē expressiuū pteritis: eo q̄ intēdebat monere philemonē ad pitatē erga onesimū p̄ q̄ scripsit hāc epistolā philemoni: vt parebit p̄sequēdo.

b Et timothe⁹ frater. hūc adiūgit i salutatiōe qm̄ erat dilect⁹ philemoni. vt sic peritio sit magis exaudibil: nō soluz p̄ reuerētia pauli. ℌ etiā p̄ amore tymothei. scdo ponunt p̄ sone salutate cuz dicitur.

c Philemoni dilecto adiutori nr̄o. i ope p̄dicationis.

d Et appie sorori charissime. Hec vt dicit glosa. eratyror philomenis: iō ponit eā in salutatione vt inclinet philemonē ad petitiōis exaditōez. e Et archippo cōmilitoni nostro. in militia xpi resistēdo virilit aduersarijs fidei. t ista nōtak eadē rōne q̄ t appia. f Et eccle. i. cōgregationi fideliū. g Que i domo tua ē. nā cū eo pkes hirabāt fideles. tercio ponūt optata bona cū ōz. h Gra vob t̄c. exponat sicut i p̄ncipio epl̄e p̄cedēt. i Gras ago. hic p̄ir ponit h⁹ epl̄e. p̄decurso. Et diuidit in duas ptes: q̄a p̄ paul⁹ captat philemōis beniuolētiā. scdo formal suā petitionē: ibi. pp qō. C̄ circa pmū dic. Gras ago ō meo semp actu vel habitu. Vel sp. i. oib⁹ tpib⁹ ad ℌ decenib⁹.

k Memoriā tui faciēs gras agēdo bonis tuis p̄teritis t̄ depcādo de futuris. l Audiēs cha. tu. t̄ fidē. i. cōmēdationē tue charitat̄ t̄ fidei a referēt⁹ mihi. m Quā habes in dño iesu. cui seruis fideliter. n Et in oēs sanctos. q̄b⁹ma bōa cōitas misericordie. o Vt cōmunicatio t̄c. ℌ refert ad id qō s. ōz Memoriā tui faci. i. oziōibus meis. i. orādo. o Vt cōicatio fidei tue. in effectu q̄ seruis xpo fidelit̄ t̄ sanct̄ ei⁹ ministras misericordit. p Eui dens fiat. p̄ receptionē p̄mij. q In agnitōne oīs boni opis. i. in claravisiōe dei: in q̄ ē oē bonū. r In xpo iesu. i. p̄ xpm iesū tāq̄ p̄ mediatorē nr̄m. vel ōz in p̄ iesu. q: beati reficiūt interi⁹ in aspectu sue deitatis t̄ exterius i aspectu ei⁹ hūanitatis. s Gaudiū em̄ magnū habui t̄c. q: bonū discipuli redundat in bonū mr̄i. t Qui⁹ viscera sanctoz requieruit p̄ te frat. cōsolat⁹ em̄ fuerat eos p̄bo t̄ ēt necessaria ministrādo. hāc ār p̄mēdationē t̄ p̄similes nō faciebat ap'l's ad adulandū: ℌ vt p̄uocaret ad mai⁹ bonū: q̄ vtus laudata crescit. ¶ Propter qō. Hic cōsequēter ap'l's formal petitionē. t̄ scdo remouet excusationē: ibi. Forsitā em̄. C̄ circa pmū dicit. v Propt qō. i. pp charitatē de se andū. x Multā fiduciā hōs i xpo iesu. i. p̄ amore xpi iesu. y Imperatiū. qō ad rē ptinet. i. qō ē decēs t̄ rōnabile.

Incipit epistola Pauli ad philomenē. Cap. j.

a Paulus vinctus xpi iesu t̄ Timotheus frater philemoni dilecto
b aduitori nr̄o et
c appie sorori charissime: et archippo cōmilitoni nr̄o:
d t̄ ecclie que in domo tua ē
e gra vob t̄ pax a deo patre nostro t̄ domio iesu cristo
f Gras ago deo meo semp
g memoriā tui faciēs in oziō
h bus meis audies charitatē tuā t̄ fidē: quā bes i domino iesu: t̄ in oēs sctos
i vt cōmunicatio fidei tue:
k euidēs fiat in agnitōe ois
l operis boni in cristo iesu.
m Gaudiū. n. magnū habui t̄ cōsolationē in charitate
n tua: q̄ viscera sctoz requieruēt p̄ te frater. p̄t qō
o multā fiduciā habēs i xpo
p Propt charitatē. inē mec̄ te mutuā.
q Magis obsecro cū sis talis. vita t̄ etate.
r Vt paul⁹ senex. pp qō magis volo vti deprecatione q̄ impio. vñ t̄ scribēs Tymotheo dicit pma epl̄a. iiij. c. Seniorez ne increpaueris ℌ obiecta vt patrem.
s Forsitan. hic consequenter remouet duplicem excusationem quam posset iste philemon face re: prima est quia onesimus ab eo recesserat iḡo nesciente: p̄ter quod non debebat ab eo iterum recipi gratiose. hoc autem excludit apostolus p̄ hoc q̄ ille recessus cedit ad bonum Philemonis dicens.
t Vt ineternum illum recipieres. id est non solum in p̄senti ad tuum seruitium paratum: sed etiam in futuro tecum ad celi gloriam ordinatum. ideo ℌ ditur.
u Quanto autem magis tibi. supple debet esse charus magis q̄ ante recessum ipsius.
x Multa fiducia habens in xpo iesu imperandū tibi qō ad
y rē ptinet p̄ter charitatem
a magis obsecro cū sis talis
b vt paul⁹ senex: nūc autem
c t̄ vinctus iesu cristi. Obsecro te p̄ meo filio quez ge-
d nui in vinculo onesimo: q̄
e tibi aliq̄n inutilis fuit: nūc
f autem t̄ mihi t̄ tibi vtilis:
g quē remisi tibi. Tu āt illuz
h vt mea viscera suscipe: q̄
i ego voluerā mecū detinere: vt p̄ te mihi ministraret
k ℌ in vinculi euangelij. Sine
l p̄silio āt tuo nihil volui fa
m cere: vt ne velut ex necessitate bonū tuū esset ℌ volū-
n tariū. Forsitā em̄ iō discessit ad horā a te vt ineternū
o illū recipes: iam nō vt seruū: ℌ p̄ seruo charissimum
p frēm: maxie mihi. Quāto
q magis tibi t̄ in carne et in
r dño. Si ergo habes me so-
s cium: suscipe illuz sicut me. Si
t iesu imperandū tibi qō ad
u rē ptinet p̄ter charitatem
x magis obsecro cū sis talis
y vt paul⁹ senex: nūc autem
z t̄ vinctus iesu cristi. Obse-
a cro te p̄ meo filio quez ge-
b nui in vinculo onesimo: q̄
c tibi aliq̄n inutilis fuit: nūc
d autem t̄ mihi t̄ tibi vtilis:
e quē remisi tibi. Tu āt illuz
f vt mea viscera suscipe: q̄
g ego voluerā mecū detine-
h re: vt p̄ te mihi ministraret
i ℌ in vinculi euangelij. Sine
k p̄silio āt tuo nihil volui fa
l cere: vt ne velut ex necessi
m tate bonū tuū esset ℌ volū-
n tariū. Forsitā em̄ iō discessit
o ad horā a te vt ineternū
p illū recipes: iam nō vt seruū: ℌ p̄ seruo charissimum
q frēm: maxie mihi. Quāto
r magis tibi t̄ in carne et in
s dño. Si ergo habes me so-
t cium: suscipe illuz sicut me. Si
u tuus. t̄ sic mihi ministrares per ipsum.
x In vinculis euangelij. i. quibus sum alligatus p̄ p̄dicatione euangelij.
y Sine autem consilio tuo id est sine assensu tuo.
z Nihil volui facere. de eius retentione.
a Vt ne velut t̄c. i. ne bonum ministerium quod fieret mihi per eum quod fm veritatem debet dici tuum: eo q̄ est seruus tuus videretur magis coactū q̄ voluntarium ex parte tua.
b Forsitan. Hic consequenter remouet duplicem excusationem quam posset iste philemon face re: prima est quia onesimus ab eo recesserat iḡo nesciente: p̄ter quod non debebat ab eo iterum recipi gratiose. hoc autem excludit apostolus p̄ hoc q̄ ille recessus cedit ad bonum Philemonis dicens.
c Nūc autem vinctus iesu christi. ℌ si diceret mea senect⁹ t̄ incarceratio monere te debēt ad acq̄escendū mee deprecationi q̄ ℌ dit cuz ōz.
d Obsecro te p̄ meo filio. spirituali.
e Quē genui in fide.
f In vinculis: exñs: pp qō teneri⁹ ipm̄ diligo.
g Qui tibi aliquādo inutilis fuit. tua tollēdo q̄n infidelis. b Nūc autē. regenerat⁹ in xpo
i Et mihi t̄ tibi vtilis. fuiēdo fideliter t̄ mihi et tibi.
k Quē remisi tibi meliorat̄. l Tu aūt il lū vt mea viscera suscipe. i. vt filium meū charissimū ac si fuisset genit⁹ ex meis visceribus.
m Quē ego voluerā mecuz detinere vt p̄ te. q̄ filius me⁹ es iā diu.
n Mihi ministraret cum sit seruus
o In vinculis euangelij. i. quibus sum alligatus p̄ p̄dicatione euangelij.
p Sine autem consilio tuo id est sine assensu tuo.
q Nihil volui facere. de eius retentione.
r Vt ne velut t̄c. i. ne bonum ministerium quod fieret mihi per eum quod fm veritatem debet dici tuum: eo q̄ est seruus tuus videretur magis coactū q̄ voluntarium ex parte tua. s Forsitan. Hic consequenter remouet duplicem excusationem quam posset iste philemon face re: prima est quia onesimus ab eo recesserat iḡo nesciente: p̄ter quod non debebat ab eo iterum recipi gratiose. hoc autem excludit apostolus p̄ hoc q̄ ille recessus cedit ad bonum Philemonis dicens.
t Vt ineternum illum recipieres. id est non solum in p̄senti ad tuum seruitium paratum: sed etiam in futuro tecum ad celi gloriam ordinatum. ideo ℌ ditur.
u Jam non vt seruum: sed pro seruo charis. fratrem. religionem charitatem.
x Maxime mihi. id est charissimum eo q̄ in fide genit⁹ eum: vt p̄decium est.
y Quanto autem magis tibi. supple debet esse charus magis q̄ ante recessum ipsius.
z Et in carne. quia seruus tuus est ad seruiendum tibi corporaliter. a Et in domino. quia factus est fidelis ad regnandum tecuz eternaliter: ideo concludit.
b Si ergo habes me socium tibi verissima charitate cōiunctum. t̄ accipitur si pro qz.
c Suscipe illum sicut me. id est dulciter t̄ benigne.
d Si autem. Hic mouetur secunda excusatio: qz posset philemon dicere q̄ onesimus recedendo inulit sibi dānum in p̄sonis vel in suis rebus: hoc remouet per hoc

q obligat se ad satisfaciendum dicens.
d Si autem aliquid nocuit tibi. in persona tua aut i familia. e Aut debet. ex obligatione aliqua.
f Mihi imputa. tanq̃ debitori. g Ego paul⁹ scripsi manu mea. hoc dicit ad maiorē certitudinem.
b Ego reddam id est satisfaciam ipsi domino. qui est superior omnium. ꝯ subditur.
i Vt non dicam tibi. cuius subditur racio cum dicitur.
k Quod et te ꝛc. id est quia etiam te ipsum mihi debes. eo q̃ es creatura mea in fide catholica ꝛ instructiōe euāgelica. quasi diceret minus exigo a re q̃ mihi debebas
l Ita frat ego fruarte in domino id est gaudebo de te i deo si feceris q̃ peto. m Refice viscera. mea complendo desiderium meum i hoc quod postulo.
n In domino id ē ꝓpter dominum principaliter ꝛ propter me secūdario.
o Confidens. hec est vltima pars vel epistole conclusio. in qua primo dicit se scripsisse philemoni confidens de promptitudine sue obedientie dicens. Confidens ꝛc. et p̄z secundo mandat sibi hospitium parari ex amicicia speciali dicens. Simul autem. tercio salutat eum ex parte sociorum suorum dicens. Salutat te epaphras ꝛc. Et vltimo bñ dicit ei ꝛ alijs simul dicens.
p Gratia domini nostri iesu christi q̃ est arra vite beate.
q Cum spiritu vestro. supple sit perseueranter Amen.

Explicit postilla fratris Nicolai de lyra super epistolas pauli ad Philemonem.

e aut debet hoc mihi imputa. Ego paul⁹ scripsi mea
g manu. Ego reddā vt non
k dicam tibi: q̃ & teipsum
l mihi debes. Ita frat ego
m te fruar in domino: refice
o viscera mea in xp̄o: Confidens in obediētia tua scripsi tibi: scies quoniaꝫ ꝛ super id quod dico facies. Simul ꝛ para mihi hospitiū: nam spero per orationes vestras donari me vobis. Salutat te epaphras concaptiuus meus in christo Jesu marcus aristarchus demas ꝛ lucas adiutores
p mei. gratia domini nostri
q Jesu christi cuꝫ spiritu vestro Amen.

Explicit epistola pauli ad philemonem.

Incipit argumentum in epistolam ad hebreos.

Primis dicendū est cur apls paul⁹ i hac epistola scribē da non seruauerit morem suum vt vel vocabulū nominis sui vel ordis describeret dignitatē. hec causa est: q̃ ad eos scribens qui ex circūcisione crediderāt quasi gentiū apostolus et non hebreoꝝ: sciens quoq̃ eoꝝ superbiā: suāq̃ humilitatē ipe demōstrans: meritum officij sui noluit anteferre. Nam simili mō etiā Jobes apostolus ꝓpter humilitatem in epla sua nomen suū eadē ratōe non pretulit. hāc ergo epistolā fertur apls ad hebreos conscriptam hebraica lingua misisse. cuius sensum ꝛ ordinem retinens lucas euangelista post excessum apli pauli greco sermone composuit.

Explicit argumentum.

Postilla fratris Nicolai de lyra super epistolas pauli ad Hebreos: incipit feliciter. ꝛ primo ꝓhemium.

Cum venerit q̃ dicit est euacuabitur q̃ ex parte est. j. ad cor. xiij. In primitiua eccla illi q̃ de iudaismo conuertebant ad fidē xpi zelabāt nimis ꝛ idiscrete. p lege moysi. mouebāt q̃ scribit i libro Actu. apl̄oꝝ. In q̃ dē libro texit hystoria nascētis ecclesie. vt dicit hye. in epla ad paulinū. ibi cū. xxj. ca. iiro ducuntur vba bti Jacobi loq̃ntis ad paulū apl̄m de zelo quorundā ad fidem xpi. p lege moysi sic dicētis: Vides frater q̃ milia sunt in iudeis q̃ credidēt xpo ꝛ oēs sunt emulatores legis ꝛc. ꝛ imantū. p lege moysi zelabant q̃ dicebant necessarium ad salutē ipam obseruari. vt habet actum. xv. quidam descēdētes de iudea. s. in antiochiam vbi erat ecclesia fidelium inchoata: docebant fratres quia nisi circūcidamini fm morē moysi non potestis salui fieri. in de ora fuit heresis nazareoꝝ dicentiū. obseruantias omniū legaliū eē necessariā ad salutē. vt dicit Aug. de heresibus. Paul⁹ igit a deo doct⁹ nō solū in terris p inspiratōz sic ceti apli. q̃ et in celis p aptā visionē raptus. sic scri. aug. ad paulinū de videdo deū. videt b eē ꝺ vitatem euāgelij scripsit hāc epl̄am hebreis ad xp̄i fidē conuersis. in ea manifeste ostendēs ipsoz legis respectu euāgelij. ꝛ p causa ei⁹ cessationē in qe ꝓcipuos q̃ dē xp̄s. ꝛ ex b p̄z q̃ ista epla inter eplas pauli prima ē ꝛ ordine doctrine. lz sit vltima scribēdo tpe. q̃ ex duob⁹. Prio ex mō scribēdi. q: hanc epl̄am scripsit apostolus hebraice vt magis videbitur infra. scriptura autez hebrayca antiquioz est inter omnes fm q̃ dicit Jsidor⁹. j. Ethymo. vnde ꝛ alie littere deriuātur ab hebraicis. ꝛ ꝗtū ad sonū ꝛ ꝗtū ad noiatōz. q̃ p̄z de litis grece prima est littera hebraica dicitur aleph: secunda beth. prima in greco dicitur alpha. secunda betha ꝛ sic de alijs. Sed tem in pluribus. vnde patet q̃ littere grece sunt deriuate ab hebraicis. ꝛ nō ē dubium q̃ latine deriuate sunt a grecis. sicut idioma latinum ab idiomate greco ꝛ sic p̄z ꝓpositum. secundo hoc patet ex sententia. q: in hac epla veritas legis euangelice ꝛ eius p̄fectio ostenditur. in aliis ār epistolis paulus apostolus ab obseruantiam euāgelij fideles hortatur. p̄mus est autem legis veritatem agnoscere q̃ ipsam veritatem obseruare pater igitur q̃ hec epistola p̄z est ordine doctrine. In verbo igitur p̄assumpto tria designantur ad euidentiam huius epistole. primum est imperfectio legis mosayce. secundum est perfectio legis euangelice. tercium est ordo vtriusq̃. primum tangit cum dicitur quod ex parte est. secundum cum dicitur q̃ perfectum est. tercium dicitur venerit ꝛ euacuabitur. quia adueniente euangelio lex euacuabitur vt magis videbitur in sequentibus. Primo igitur in verbo p̄assumpto tangitur imperfectio mosayce legis cum dicitur. Quod ex parte est. pars enim habet rationem imperfecti. sicut ꝓ oppositū totū hꝫ rōnez pfecti fm q̃ dr. iij. phisi. Totū ꝛ ꝓfectū idē fūrt ꝺ ipfectio legis mosayce bñ designat cū dr Ex parte. Ad cuius euidentiam notandum q̃ in lege diuina occurrunt tria considerāda. primum est fides vnius dei quod est quid p̄euium ad susceptionem legis diuine q: per fidem populus adunatur cui lex datur. q: lex non datur nisi populo aliquo modo adunato'. secundum est ipa lex vel corpus legis. quod consistit in ꝑceptis mandatis vel monitis. tercū est finis ei⁹. finis autem legis diuine ē bitudo eterna. sicut finis legis politice ꝛ humane est felicitas politica. In istis tribus lex mosayca inuenitur imperfecta. quod patet de primo. viz ꝺ fide. quia licz in illa lege fuerit noticia aliqualis vnius dei. ꝛ etiam christi in quodam generali. tamen nō fuit ibi noticia explicita trinitatis personaꝝ in vnitate essentie. nec ꝓ ꝑfis incarnatōnis. cuius rō est. quia sicut cognitio naturalis procedit de impfecto ad pfectū. vt dr. j. phisicoꝝ. Vnde pueri vocant primo omnes viros ꝑes ⁊ omnes feminas matres postea distinguunt vnumquodq̃. ita similiter supernaturalis cognitio minoz fuit in veteri lege q̃ in noua in q̃ ꝓ xp̄m veritas lucide est reuelata: pp q̃ dicit saluator

Job.xvij. Pater manifestauī nomē tuū hominib⁹ quos dedisti mihi ꝛc. In signū huj⁹ moyses loquebat ad populū velata facie: vt habeꝫ Exo.xxiij. Quia mysteria fidei nostre erāt figuris ꝛ enigmalibus velata: pp quod patres veteris testamēti poterāt dicere q illud qō scribit.j. Cor.xiij. Ex pte cognoscim⁹ ꝛ ex pte ꝓpheram⁹. Similiter lex mosaica fuit impfecta ꝗtū ad secundū quod est lex corpus siue mandata ipius. Ad cui⁹ euidentiā considerandū: q mādata legis in tria distinguuntur genera: q: quedam sunt ꝑcepta moralia: cuiusmodi sunt illa q̄ sūt de dictamine rōnis etiā si nulla lex eēt posita: sicut ē illō mandatū quod scribit Exo.xx. Honora patrē ꝛ matrem ꝛc. similiter illud quod p modū monitionis scribitur Leuiti.xix. Coꝛā cano capite consurge: ꝛ honora pſonam senis. ꝛ similia. Quedā autem sunt iudicialia ꝑcepta q̄ sūt determinationes quedā moraliū ꝑceptoꝝ in ordine ad ꝓximū sicut de dictamine rationis naturalis est q malefici mozlantur: ꝓpē quod ꝑceptū illud morale est quod habetur Exo.xxij. Maleficos nō patiaris viuere. ꝗ mod⁹ moꝛtis vt q lapident vl decapitēt. hmōi ptinēt ad determinationem legis: ꝛ determinatur in iudicialibus preceptis. Quedā aūt sunt ceremonialia: ꝛ sunt determinatōes moraliū ꝑceptoꝝ in ordine ad deū: sicut de dictamine rōnis naturalis est: q deus honoratur. ꝛ ideo datur de hoc ꝑceptum morale Exo.xx. Memēto vt diem sabbati sanctifices. Modus tamen honorandi deum: vt q talia vel talia sacrificia vel talibus tempibus ꝛ hmōi. ptinet ad determinationem legis: ꝛ determinatur in ceremonialib⁹ preceptis. ꝛpter quod ꝑceptum Exo.xxix Memēto vt diem sabbati sanctifices. ꝗtum ad determinationez temporis scz die sabbati ceremoniale est: morale autem inquantuz ibi ꝑcipitur q homo vacet diuinis. Ista aūt tria ꝑdicta genera ꝓceptoꝝ in lege moysi fuerūt impfecta. Et ꝫ declaratur ꝓmo de moralibus ꝑceptis duplici rō. Prima rō ē ista q: moralia ꝑcepta in lege Moysi ordinabāt act⁹ hominū exteriozes tm: pp qō aplus in epla ad Roman. iij. vocat legē moysi legē factoꝝ. de actibus aūt interioꝛibus in qbus principalius consistit bonū moꝛis nihil ordinabant aut parum. Sed cōtra hoc videtur esse illō qō habeꝫ Exo.xx. vbi cōcupiscētia ꝓhibet: Nō concupisces vxoꝛem ꝓximi tui ꝛc. Dicendum est ꝙm antiquus doctoꝛes q talis cōcupiscētia nō ꝓhibetur inquantū ē omnino lātes in coꝛde: ꝗ put ꝓumpebat exterius q aliq̄ sig̃ vt p verba scurrilia tactus ꝛ oscula ꝛ hmōi. ꝛ iō sic exponūt: Non concupisces. i. signa cōcupiscentie non facias. Vñ. Philip.iij. dicit glo. q lex vetus ꝓhibebat manū nō animū. Vl ꝙm alios dōz q lz lex vet⁹ ꝓhiberet ꝓcupiscētia animi latenter: ꝫ tñ erat in paucis. i. in mechia ꝛ furto. Itez: in istis insufficienter ꝓhibebat cōcupiscentiā: quia non puniebat transgressoꝛes: ꝛ sic patz q lex mosaica insufficienter ordinabat: act⁹ exteriozes. Scda ē rō q: lex mosaica et act⁹ exteriozes insufficiēter ordiabat sic Deut.xxiij. vbi dī Nō fenerab frī tuo advsūrā pecuniā nec fruges nec aliquā aliā rem: sed alieno. Ibi enim ꝓmittitur vsura cum extraneis personis: quod est illicitum: ꝛ cōtra dictamen recte rationis naturalis: vt ab⁹ declarat supra Matheꝫ. Et sic patet q lex vetus impfecta fuit in moralib⁹: pp hanc autē impfectionē lex mosaica dicit pedagog⁹ noster gal. iij. i. regula pueoꝝ ꝛ impfectoꝝ: in qbus non queritur pfectio interioꝛ licet ab exterioꝛibus inhonestis timoꝛe disipline reꝑimentur ꝛ in exteriozibus actibus multa eis q mittunt̄ que nō permitterentur viris perfectis: ꝛpter qō augustinus libꝛo de spiritu ꝛ litera exponens illō. ij. Corinthi. iij. Litera occidit ꝛc. dicit hoc esse intelligendū nō tm de ceremonialibus: sed de moralib⁹ veteris legis: da sez nō ꝓhibebant aliqua que de se sunt moꝛtifera: vt ptz ex ꝑdictis. ꝛpter qō dicitur ad Roma. iij. Ex operibus legis nō iustificabit ꝛ omnis caro. Secūdo ostenditur q ceremonialia fuerunt impfecta. Ad cuius euidentiam considerandum q ceremonie veteris legis sunt in quadruplici differentia: quedam pertinent ad sacramenta: quedam ad sacrificia: quedam ad obseruationem: quedam ad sacra. sacra autem ꝛ obseruationes ordinātur ad sacrificia ꝛ sacramenta: quia sacra dicuntur vasa ꝛ loca ꝛ huiusmodi quibus vtebantur in sacrificijs ꝛ ritu colendi. obseruationes dicuntur quidam modi religiosi viuendi quibus vtebantur iudei qui erant populus peculiaris ipsius dei: vt pote q cultū diuinū ꝛ ab aliqbus cibarijs ꝛ potibus ꝛ vestibus ꝛ cōsimilibus: ꝛ hoc quia erant populus deo consecratus per sacramentuz circumcisionis: ꝛ alia sacramēta. nunc autem ita est q ex fine accipitur ratio eoꝝ que sunt ad finem. ꝛ ideo si ostendatur q sacrificia ꝛ sacramēta erant imperfecta. sufficienter erit ostensū q sacra ꝛ obseruatōes erāt ipfecta quia ordinabātur ad duo predicta sicut ad finem: vt predictum est. Q̄ autem sacrificia veteris legis essent imperfecta ostenditur quia quedam erāt sacrificia ꝓ peccato oblata: ꝛ hec erant imperfecta: quia non poterant auferre peccata. ꝓpter quod dicit apostolus ad Hebꝛe.x. Impossibile est sanguine hyrcoꝝ ꝛ thauroꝝ auferre peccata. ꝛ iterum ibidem. Omnis q̄dem sacerdos. scilicet veteris legis presto est quotidie ministrans. vt eadem offerens hostias que non possunt auferre peccata. ꝛ hoc idem habetur Esa.xl. Lybanus non sufficiet ad succendendum: ꝛ animalia non sufficient ad holocaustum. lybanus autem hic vocatur primum templum quod factum fuit de lybani lignis. animalia autez ibi oblata ꝛ ꝗtum ad partem concremata non sufficiebāt ad amotionem peccati. Illa erant sacrificia pacifica id est ex deuotione oblata ad gratiam dei impetrandam seu aliquod beneficium diuinum: ꝛ illa erant imperfecta: qa gratia diuina seu beneficium diuinum non impetrabatur ratione oblati numeris: licet aliquando darent ꝓpter deuotionem ꝛ fidem offerentis. ꝛ hoc est quod dicit apostolus ad Hebꝛeos.ix. Tabernaculum factuz est primum ꝛc. ꝛ sequitur. Que est parabola instantis temporis iuxta quam munera ꝛ hostie offeruntur: que non possunt iuxta conscientiam perfectum facere seruiētez. Perfectio conscientie est per donum gratie: ꝛ sic patet ꝓpositum. ꝗtum ad legis sacrificia. Similiter sacramenta veteris legis erant imperfecta. Ad cuius euidentiam considerandum q illa sacramenta erant ordinata ad faciendū homines idoneos ad cultum diuinum: ꝛ ideo de eis aliqua erant communia toti populo tam viris q̄ mulieribꝫ vt purificationes alique a tactu immūdi vel mortui. quo purificationes fiebant per aspersionem aque expiationis de qua habetur Numeri.xix. ꝛ consimilia. aliq̄ autē erāt sacramenta solis viris conuenientia: sicut circumcisio: aliqua solis sacerdotibus: sicut consecratio ꝛ vnctio sacerdotis: ꝛ similia. Cuius ratio est: quia sacerdotes speciali modo applicabantur ad cultum dei. Ista tamen sacramenta predicta erant imperfecta. quia non conferebant gratiam: sine qua non efficiuntur homines idonei ad cultum diuinum: ideo sacramenta legalia dicuntur egena ꝛ infirma: Galathas.iiij. vbi dicitur sic: Nunc autem cum cognoueritis deum immo cogniti sitis a deo: quomodo cōuertimi iterum ad egena ꝛ infirma elementa. dicuntur autem infirma: quia non conferebant aliquam potestatem spiritualem. sicut conferunt sacramenta noue legis. similiter dicūt egena: q: non ꝑferebant gratiam q̄ necessaria est ad bene vtendum illa potestate. Sed contra hoc videtur quia in Exoꝺ.ꝛ Leuiti. quasi vbiq̄ dicitur q illa sacramenta reddebant homines idoneos ad cultum diuinum. Dicendum q talis idoneitas erat per quādam mūdiciam ꝛ expiationem coꝛporalem: sicut in noua lege ali quis dicitur ineptus ad ministrandum vel celebrandum ꝓpter immundiciam manuum: et lotio manuū reddit

eū aptū. ꝫ hec aptitudo est tm̄ corpalis: sic erat de aptitudine q̄ dabat p sacra veteris legis. ꝓpt hoc dicunt ista sacramenta emundatōis carnis. vt habetur Hebre. ix. vbi dicitur sic. Sanguis hyrcorū: qui. s. offerebatur in consecratione sacerdotum: ⁊ cinis vitule aspersus. quo omnes mundabantur ad actā mōticini vel immundi. vt dictum est: inquinatos significat. ad emundatōz carnis id est corporis. quia vt dicum est talia nō conferebant gr̄am. sed auferebant quedā impedimenta ⁊ irregularitates impedientes a tabernaculi ingressu. sicut in nova lege ps p exē plum. qñ em̄ p plures dispensatur cū aliquo illegitie nato vel priuato vno oculo vel hmōi. nō ꝑsertur ex hoc sibi ḡtia. ꝫ tm̄ irregularitas tollitur. Sed contra hoc videt q̄ fm̄ doctrinā sanctorū circūcisio tolleret peccm̄ originale ⁊ per ꝑs conferebat gr̄am vt cōiter tenetur. Dicendū fm̄ antiquā opinionē q̄ tollebat peccatum originale. nō tamen gratiā ꝑferebat. hec em̄ erat portestas circūcisionis vt tenetur a multis ⁊ magnis. quorū rōnes hic ꝓpter prolixitatem omitto. ⁊ in hoc differebat a baptismo qui non solum aufert peccatum originale. sed confert gratiā. Illi potest dici q̄ si in circūcisione conferebatur gratia. h nō erat in virtute illius sacrameti. sed ex fide exhibentis qui ꝑstabatur ille qui circūcidebat si adultus erat. vel alī⁹ pro eo si paruulus erat. ⁊ hoc est quod dicitur cōmunit q̄ valebat ex fide suscipientiū. non autem ex opere operato. per quem modum valent sacramenta noue legis. ꝓs igitur q̄ ceremonialia ꝑcepta legis erant imperfecta. tercio ostendo q̄ iudicialia erant impfecta quod patet ex duobus. primo ex modo inducendi homines ad obseruationem iusticie. ad quod ordinabantur iudicialia ꝑcepta scōo ex ipis ꝑceptis. Primum patet sic: ꝓprium est imperfectoꝝ hominū vt inducantur ad iusticiam observandam per timorem pene. vnde dicit Horatius li. epl̄arum Oderunt peccare boni virtutis amore. Oderunt peccare mali formidine pene. Hoc etiā declaratur rōne. q̄ illō qō cū timore fit penale est ⁊ nō delectabile. vñ dicit. j. Johannis. iiij. Timor penā hz. opari aūt virtuose non ē penale virtuoso ⁊ perfecto: sed magis delectabile. ꝓpter qō dicitur. ij. Ethi. q̄ signum habitus generati est delectatio in opere. ꝫ lex mosayca inducebat homines ad iusticiam obseruandā per timorem penaꝝ. ꝓpter quod dicitur lex timoris. ⁊ in signum huius lex data fuit in terroribus. vt patet Exo. xix. Jam aduenit dies tercius in quo scitcet data est lex. Sequitur. Et ceperunt audiri tonitrua ⁊ micare fulgura. ⁊ nubes densissima opire montem. clangorq̄ buccine vehementius perstrepabat. tremuitq̄ populꝰ qui erat in castris. Et similiter eadem ratione facies moysi apparuit comuta. quando secundo apportauit legem in tabulis descr̄iptam ⁊ timuerunt filij israel. vt habetur Exo. xxiiij. In comibus em̄ illis designatur terror ⁊ feritas atq̄ seueritas legis Patet igit primū. vics impfectio iudicialiū ꝑceptoꝝ ex modo inducendi ad opa iusticie p timorē pene. scōo idē patet ex ipis iudicialibꝰ ꝑceptis q̄ aliqñ infligebant penā inocēti. ⁊ aliqñ culpabilē nō puniebant: primū patet p illud qō habeꝫ Numeri. xxxv. de homicidio oio casuali vbi dr sic. Talis qui forsitn ⁊ absq̄ odio est inimic⁹ ⁊c. interficiebat hoiem debere fugere ad aliquā ciuitatē refugij. ⁊ ibi manere vsq̄ ad mortem summi sacerdotis. qō aliqñ erat per magnū tps. ⁊ p ꝑs talis q̄ erat inocens cū homicidiū fuisset olim casuale ⁊ inuoluntariū sine culpa puniebat graui pena. q̄ optebat eum exulē ee p magnū tps a sua ciuitate ⁊ sua possessiōe. scōz ps vbi subdit de tali fugitiuo innocēte. q̄ si extra fines vrbiū inēt⁹ fuerit⁹ ꝑcuss⁹ ab eo. q̄ vltor ē sanguis absq̄ noxa erit q̄ eū occiderit. debuerat em̄ ꝑfugus vsq̄ ad mortem summi ꝓtific⁹ i vrbe residere. ⁊ sic ps q̄ interfectio inocētis casu tali remanebat sine pena q̄ tñ ē culpa. tal⁹ at impfectio legis ꝓueniebat impfectōi ppli q̄ erat. ꝓn⁹ ad effusionē sanguis. ⁊ iō si interfector a casu remaneret in sua ciuitate iter amicos interfecti eēt in ꝑiculo mortis q̄uis inocēs. ⁊ sic. defacili possent in pplo homicidia multiplicari. ⁊ iō ad hec mala euitāda data ē lex ex ꝑdicta de eius fuga: q̄uis esset innocēs. ⁊ eadē rō ꝓcedit lex. si aliquis amic⁹ mortui interficeret cū extra fines ciuitatis refugij. vt sic cogeretur i vrbe remanere nō ex sua culpa ꝫ ꝓpt homicidia euitāda ad q̄ populus tāḡ imperfectus erat ꝓ nus. exemplū ad hoc idoneum ponit pbs. v. ethico. dicēs q̄ alique leges sunt siles regulis quib⁹ vūt artifices i lesbia ad volandū lapides. q: lapides illi⁹ regionis sūt male volabiles. iō vtūtur artifices regulis plūbeis vt possint tornositani lapidū applicari. sic in veteri testamēto date sunt leges aliquā ipfectōs hūes ꝓpt impfectōs illius populi. patet igit ex ꝑdictis q̄ legis ꝑcepta tā ceremonialia q̄ moralia q̄ etiā iudicialia erant impfecta ꝓpt qō dic dominus Ezech. xx. ca. Dedi eis ꝑcepta nō bōa ⁊ iudicia in quib⁹ non viuent. ⁊ pollui eos in muneribꝰ suis. dicit: Precepta q̄tū ad moralia q̄ dicunt non bona. non ꝓpter hoc q̄ ibi aliq̄ malū ꝓcipiebatur. sed q: p ipa actus interiores ipoꝝ impfecte ordinabant. vt visum est supra. dic. Judicia in quib⁹ nō viuēt q̄tū ad iudicialia p q̄ regebat iste populus timore pene: in q̄ nō consistit vita aie ꝫ magis in amore. Dicit vlterius. Et pollui eos in muneribꝰ suis. i. pollutos oñdi q̄tū ad ceremonialia. q: p illa q̄ offerebantur ꝓ ꝑctis polluti oñdebant. ⁊ tñ nō mundabāt vt visum est supra. patet igit q̄ lex mosayca erat impfecta si cōsideretur ipm̄ corpus legis. tercio lex mosayca erat ipfecta si ꝓsideret eius finis. sic em̄ finis legis buane est felicitas pollitica. ita finis legis diuie est felicitas etna nō solū legis noue ꝫ etiā veteris. ꝓpter qō dicit apl's: Homa. x. Finis legis ꝯps i q̄ ꝓsistit beatitudo obiective fm̄ q̄ dicitur Johā. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te solū deū ⁊ quē misisti ihm̄ xp̄m. hunc aūt finē nō ꝓsequit nisi p gr̄am fm̄ q̄ dicitur Hom. xj. Gr̄a dei vita etna. lex aūt mosaica non poterat gr̄am conferre vt visum est: ⁊ p ꝑs non poterāt ad hunc finē introducere: ꝓpter qō ꝑes veteris testamenti quātūcūq̄ iusti descendebant in infernum ad rymbū patrū. ꝓpter qō dicit scūs Job. xvij. In ꝓfundissimū inferni descendebam' ola mea. ꝓpt qō felicitas eterna nō ꝓmittebat in lege manifeste. ꝫ tm̄ sub figura ꝓsperitatis terren. ⁊ si aliq̄ ꝓmittit hoc est raro ⁊ obscure. ꝓpter qō dicit apl's ad Hebre. x. Umbrā habēs lex futurorū bonorū non ipam imaginē rerū. q: non manifeste ꝫ obscure futura bona que sunt bona celestia ꝓmittebat. patet igitur ex ꝑdictis impfectio legis q̄tum ad tria ꝑdicta. vicz q̄tum ad id quod est legis ꝓpriū. et q̄tū ad legis corpus. ⁊ q̄tū ad finē ipius. ꝓpter quod dic apl's Hebre. vij. Nihil ad ꝓfectū adduxit lex. ⁊ hec impfectio designatur cū dr in verbo ꝑmo. ꝓposito ex ꝑte vt ꝑ dictū est: ꝓpter quod de hoc potest ex parte exponi illud quod dicitur Job. xxvj. Ecce hec ex ꝑte dicta sunt viarū dei. vie em̄ deuenienti ad deum sunt vetus ⁊ nouū testamentum. ꝫ ea q̄ in veteri testamento dicta sunt ille fūt ex parte. q: sunt imperfecta. vtz ꝑ dicta. scōo principaliter tangitur in verbo ꝓposito perfectio legis euangeliee cū dicitur. Id quod perfectum est. ⁊ patet eius ꝑfectio comparando eam ad legis impfectionē. quia perfecta est respectu cognitionis fidei ⁊ respectu finis in quibus lex mosayca erat imperfecta. Nec aūt cognitio dei perfecta sit i lege nouа patet ꝑ illud quod dr Johā. xvij. Pater manifestaui nomen tuum. In figura aūt huius velū tēpli fuit scissus in xpi passione ad ostendendum q̄ declarata ⁊ manifestata erant que prius latebant sub velamine. ꝓpter quod ipa lex noua tanḡ perfecta in cognitione. est donum ꝑfectum descendens a patre luminum. vt habetur Jacobi. j. Similiter lex noua perfecta est q̄tum ad ipm̄ corpus legis. s. q̄tum ad moralia ꝑcepta. ⁊ q̄tum ad sacramēta. ⁊ q̄tum ad sacrificia primo patet hoc de ꝑceptis moralibus: q: lex noua perfecte ordinat humanos actus. nō solum exteriores sed etiam interiores. ⁊ in hoc impfectionem legis supplet. ꝓpter quod dicit saluator Math. v. impfectionem legis adimplendo. Audistis quia dictum est antiquis. Non occides. qui autem occiderit re⁹

erit iudicio. ego aūtē dico vobis: qūia omnis q̄ trahitur fratri suo reus erit iudicio in quo ordinat motum animi interiorem: vt patet. Silr lex noua actus exteriores ordinat nullū malū p̄mittendo: pp quod dicit saluator Mat thei. xij. Dico aūt vobis quia omne verbum otiosum q̄ locuti fuerint homines sup terram reddent rationes in die iudicij. Si aūt dic, phibet vbum otiosus, p cōsequēs verbū nociuū: & multo fortius omnē actū malum. ꝑter quod Math. v. post suppletionē p̄ceptor moralium veteris legis concludit perfectionem euāgelij dicēs. Estote ergo p̄fecti &c. Perfecti aūt xp̄s moralia p̄cepta legis eis cōsimilia euangelica supaddēdo. Propter q̄ Mathei. xix. Dicit iuueni diceni se custodisse mādata legis & rē ti viterius viam p̄fectionis dicit saluator: Adduc nū tibi deest: si vis p̄fectus esse vade vende omnia que habes da pauperib⁹: & habebis thesaurum in celo & veni seque re me. secūdo dico q̄ lex noua p̄fecta est ip̄a ad sacramē ta: quia confert gratiā q̄ non faciebāt sacramenta veteris legis: pp q̄ dicit Iobis. j. Lex p moysen data est gratia & veritas p ihesum xp̄m. ꝓpter hoc de iohanne baptista. qui per suam p̄dicationem & baptismum suum dispo nebat populum ad christi baptismum: & per consequēs ad alia sacramenta: cum baptismus sit ianua sacramētorum Luce. j. dicitur: Ipse p̄ibit ante illum in spiritu et virtute helye parare domino plebem perfectas. tercio lex noua p̄fecta est ip̄a ad sacrificia. q̄ in ipa est vnum sacrificiū p̄fectissimū. s. eucharistia que non est mīs sacramētum. sed etiam sacrificiū quia ibi christus quodammodo immolatur: & fructus siue benedicte passionis a populo p̄cipitur: tamen istud sacrificium tangit vnum & perfectus fuit in lege figuratum per multa sacrificia & varia sicut p̄fectū p̄ imp̄fectū. Et⁹ aūtē p̄fectio apparet in duob⁹. ꝑ da tollit peccata q̄ non poterant facere legis sacrificia: ꝑpē quod Iob. j. dicit. Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi. i. peccata omnis fidelis & infidelis f̄m q̄ dicitur Joh. iij. ca. p̄ma canonica: Ipe est ꝓpiatio p̄ peccat⁹ nr̄is: non ꝑ nostris tm̄: sed etiam ꝑ totius mundi. secundo apparet eius perfectio: quia augmentat gratiam: f̄m q̄ dicitur Johā. vj. Qui manducat me viuit pp me. p augmentum. s. gratie de vtroq; hoc autem effectu bu⁹ sacrificij dicitur Hebreo. x. Hic autem vnaꝫ ꝑ peccatis hostiam offerens. scz semetip̄m: sedet ad dexteram dei patris. sequitur. Vna ēn oblatione confirmauit in sempiternū sanctificatos. amotio lingue ostenditur cum dicit in auctē itate. Vnam ꝑ peccatis hostiam offerens. collatio & augmentatio gratie cum dicitur. Cōsummauit in sempiternum sanctificatos. & sic p̄fectio euangelij patet ex p̄fectione sacrificij ꝑter quod dicitur Hebreo. ix. Christus assistens pontifex futuroꝝ bonoꝝ p amplius & p̄fectius &. tercio ostenditur p̄fectio legis euangelice ꝑtum ad iudicialia. quia inducit ad obseruantiam legis non p timorem pene: sed p amorez iusticie quod est ꝓprium p̄fectoꝝ vt supra dictū ē: ꝑpt q̄ lex noua dr̄ p̄fecta f̄m q̄ dr̄ Jac. j. Qui autem ꝓsperexerit in lege p̄fecte libertatis &. Item q: nullū innocentē punit: nec aliq̄ malū impunitū relin quit: quia etiam vba otiosa punīēda ostendit: vt s. dictū est. & nō solūmodo vba otiosa. ꝫ etiam malas cogitatiōes f̄m q̄ dicit Math. v. Ego aūt dico vobis q̄ quicūq; viderit mulierē ad cōcupiscendū eam iam mechat⁹ ē in corde ꝑter q̄ lex noua est p̄fecta: de qua ꝑ exponi illud Cantico. vj. Vna ē colūba mea p̄fecta mea. dicit em̄ lex noua colūba metaphorice: q: ē sine felle amaritudinis: nullus innocētū punīēs. & p̄fecta: q: nullū malū p̄mittēs & sic apparet p̄fectio legis euāgelice ip̄a ad legis corp⁹ q̄ conuenit mandata. Silr lex noua p̄fecta est ip̄a ad finē legis. q̄ quidē finis est vita beata. ad quē finē immediate introducit lex euangelica: q̄ nō potest lex vetus nisi mīa in figura: pp q̄ dicit apls ad Hebre. xij. Nō accessistis ad tractabilē ignem. i. corpalem & visibilem: sicut accesserunt indei in monte synai: sed accessistis vos. s. credentes in xp̄o ad syon montem ciuitatem dei viuentis: celeste hierusalē & multoꝝ milliū angeloꝝ frequentiā: & ecclesiā p̄mitiuoꝝ q̄ cōscripti sunt in celis: & iudicē oīm deū & sp̄m sanctorum p̄fectoꝝ. ꝓpt q̄ apls Hebreo. vij. Posteq̄ dixerat nihil ad p̄fectū adduxit lex. s. lex vetus adiūxit. Introductio vo melioris spei p quā, ꝓximam⁹ ad deū. s. in lege noua. ꝓp igit ex p̄dict⁹ q̄ lex noua p̄fecta est. & ip̄a ad cognitionez fidei legi p̄tā & ip̄a ad ip̄m corpus legis. & ip̄a ad ei⁹ finē. Ista aūt p̄fectio legis figurata ē. ij. Reg. vj. vbi dicit sic: Perfecta est dom⁹ p̄ti in oīi ope suo. Lex em̄ nouapōt cōuenīēter dici domus dei: q: but⁹ domus ipe ē edificatoꝝ: q: lex noua data est ab eo immediate nō lex vetus: f̄m q̄ dr̄ Hebre. j. Multipharie multisq; mōis olim deꝰ loquēs p̄ibus in ꝓphetis nouissime dieb⁹ istis locutus ē nobis in filio cōsubstantiali & coeterno. vt ibidē ostēditur dicit etiam lex noua domus dei: q: ipe est huius domus inhabitatoꝝ. quia in sacramento & sacrificio noue legis. s. eucharistia cōtinetur totus xp̄s realiter. dei igitur dicitur Perfecta est domus domini in omni tempore suo. quia p̄fecta est lex noua in cognitione fidei: in p̄ceptis moralibus: in sacrificijs: in sacramentis: & in dicialibus: & p̄fecte introducit ad finē legis. s. vitam beatā que est finis diuine legis. & sic patet secundū ꝑncipale. Tercio ꝑncipaliter ostē ditur in vbo assumpto ordo virtuosus. s. legis & euangelij cum dicit. E cum venerit ꝺ euacuabitur illud. in quo aduniēte euāgelio lex oīditur euacuari: vbi ostēditur triplex ordo legis & euangelij. s. ordo tempoꝝ: is: dignitatis: vtilitatis. Prioritate vero tempis lex vetus p̄or est. q̄ noua data erat dispositio ad ipam inquantum p eas homines retrahebantur ab ydolatria: & tenebantur sb cultu vnius dei: & sic disponebantur ad susceptionem euangelij: & hoc ē qd̄ dicit apls ad Galat. iij. Priusq̄ ventret fides. idest lex euangelica: vbi habetur fides explicata sb lege custodiebamur conclusi in eaz fidem que reuelanda erat. Prioritate autem dignitatis est ecōuerso. ꝓter quod apostolus ad Gal. iiij. cōparat duo testamenta duobus filijs abrae. q̄ rum p̄mus origine f̄m carnem natus est. secundus aūt scz ysaac per repromissionē: pp quod fuit prioz dignitate. Similiter lex noua prioz est veteri testamento ordine efficacie & virtutis: q: obligatio illius legis cessat aduniente euangelio f̄m q̄ dicit ad Gal. iij. Et vbi venit fides iaz nō sumus sb pedagogo. i. sub lege que erat pedagog⁹ noster in christo. vt ibidem dicitur: quia lex euacuatur aduniente euāgelio. Considerandum tm̄ q̄ viuer simode euacuantur p̄cepta moralia legis: & ceremonialia & iudicialia. Sed cui⁹ intellectū sciendū q̄ qñ fit mutatio a cōtrario in cōtrariū: ogtz terminū a quo totaliter euacuari: sicut quādo ex albo fit nigr albedo tollit: qñ aūt ex imp̄fecto fit p̄fectū nō tollit totaliter termin⁹ a q̄. ꝫ tm̄ ei⁹ imp̄fectio. s. quādo ex min⁹ albo fit magr albū nō tollit albedo p̄cedēs: ꝫ tm̄ ei⁹ imp̄fectio. Viteri⁹ cōsiderādū q̄ qñ cōrumpitur termin⁹ a quo p accidēs illō q̄ō ē ei adiūctū cōrūpit pōt tm̄ manere cū termio ad quē si non habeat ad ipsum contrariatē: non tamē manet numero ꝫ specie tm̄. sicut qñ de acre fit ignis manet ēltas symbola. Ceremonialia igr euacuāt p mō: q: ꝛriant noue legis cultui. Ad cui⁹ intellectū sciendū q̄ ceremonie sicut dictū ē ordināt ad cultū diuinū. f̄m q̄ dic Aug. i enche. c. ij. Deus colit spe fide & charitate loqndo de cultu interiori. Igr ceremonie q̄ sūt dā ꝓtestatiōes cult⁹ interioꝝ vñt cōordare cultui interiori q̄ ē p fidē & charitatē. Est aūt triplex stat⁹ hois. vn⁹ ē in q̄ habet fidem & spem de bonis celestib⁹: & vbi p q̄ ad ipa introducimur. s. de mysterijs xp̄i: & de virtutibus sicut de futuris. & est status veteris testamenti. Alius est status hominis in quo habet fidem de bonis celestibus sicut de futuris: sed de his p quē introducimur ad celestia. s. de mysterijs xp̄i habemur fidem sicut de presentibus vel preteritis: & hic status est no. leg. tercius status est in quo viraq; habebantur tangit presentia & euidentia & nihil credit: & hic est status patrie celestis. in hoc aūt statu tercio vbi nihil creditur nihil est ceremoniale vel figurale ad cultum pertinens: f̄m q̄ dicit Apocal. xxj. Templum non vidi in eo

dñs deus oportet replū illius est. Pari igit rōe aduenie te statu scdo. s. noue legis cerimonie primi stat⁹. i. legis ue teris cessare debuerūt t inducī alie q̄ zuenirēt stanti noue legis. i. q̄ bōa celestia expectāt de futuro. ℔ bñficia xpi habita sunt de preterito. t iō q̄ ceremonie veter⁊ legis significabant xp̄m venturū dignū est q̄ euacuent in no. le. i qua mysteriū xp̄i iam est preterit̄. t hoc est q̄ dicit apl's ad hebreos. ix. Trāslato sacerdotio necesse est vt legis trāslatio fiat. s. q̄tū ad ceremōialia thurificatōe m̄ accepta. q. nō si significabat mysteriū xp̄i vēturi directe ℔ deuotōs ppli ad christum non autem debet esse minor deuotio ad christum iam p̄tialiter exhibitū q̄ tūc erat ad ip̄m venturus ꝓpt q̄ in noua lege manet thurificatio. p. q̄ua⁊ designat ministrū ecclie t ip⁹ ppli deuotio Moralia aūt p̄cepta euacuanť tamūmō fm q̄d. s. q̄tū ap implectōs. Cuius rō est. q. sunt ō dictamie recte rōis. t iō manēt q̄tū ad ſbam p̄cepti. remota m̄ impfectōe. sic p⁊ Mat. v. vbi positis p̄ceptis moralib⁹ addit pfectio q̄ nō intelligebat a iudeis eē ℔ p̄ceptorū ibidē dī. Audistis q. dctm est antiq̄s non occides. tc. t supplet illud q̄ sequit. Ego aūt dico vobis q̄ ois q̄ iracit fri suo. tc. t eodē mō in ꝓhibitōe mechie posito p̄cepto addit ꝓhibitio interioris ꝑcupiscētie. vñ ibidē dī. Audistis q. dctm est a antiq̄s. Nō mechaberis. t ℔dit Ego aūt dico vobis q̄cūq; viderit mulierē ad cōcupiscendū eā iā mechatus ē in corde suo. Et silr intelligendū est de alijs. t sic p⁊ q̄ moralia p̄cepta veteris legis nō euacuanť q̄tū ad ſbam legis. ℔ solū q̄tū ad ipfectōs. ꝓt q̄ dicit apl's. j. Cor. xiij. C ū fact⁹ sum vir euacuaui q̄ erant ꝑuuli. Stat⁹ aūt veteris legis ꝓpt puero fm q̄ hr Galat. iij. Lex pedagog⁹ nr̄ fuit. pedagog⁹ aūt ē doctor pueri. status noue legis ꝓpt viro pfecto. t iō sic manet idē hō q̄tū ad ſbstantiā i puericia t virili etate remota tm̄ ipfectione puericie. sic ē de moraliū p̄ceptoꝝ euacuatōe. Judicialia aūt p̄cepta euacuātur ꝑcio mō. q. aduenīēte lege g̃e cessat cor obligatio. posset tm̄ aliqs p̄nceps ordiare q̄ futurē in regno suo. ita tm̄ q̄ n̄ reputaret ea esse obligatoria ex lege moysi rō aūt p̄dicti ē. q. iudicialia p̄cepta p se t directe ad p̄seruandū ordinē iusticie in pp̄lo indicto. q. tm̄ stat⁹ illius pp̄li erat tot⁹ figural' respectu x̄pi. vt dicit apl's. j. Cor. x. In figura ꝓtingebāt illis. ꝓ nōs t iudicialia p̄cepta illi⁹ pp̄li erāt figuralia nō directe ℔ ex p̄ti. t iō si aliqs fuaret ea ex ℔ q̄tūc fuerūt statuta. ℔ cet dicere q̄ stat⁹ ille adhuc durat q̄ ē erroneū t illicitū. si tm̄ aliqs p̄nceps vellet ea ō nouo statuere posset licite. C onsiderādū tm̄ q̄ in lege noua iudicialia trāsierūt q̄tū ad cor rigorē. q. sunt magis obseruāda in amore virtutis q̄ in ore. q. lex noua ē lex amor⁊. ꝓt q̄ dz. j. Joh. iiij. Perfecta charitas foras mittit timorē. Et sic p⁊ ex p̄dictis q. oia legis p̄cepta aliq̄ mō p euāgelium euacuāť. ꝓt q̄ dicit apl's ad Ro. iij. alloq̄ns iudeos i lege gloriātes. Ubi est gloriatio tua tu iudea q̄ in lege gloriaris. vt supra. p̄miserat Ro. iij. ca. Exclusa ē. i. euacuata Sequit ꝑ quā legē factor. q. d. nō legē ār factor vocat legē veterē. nulla aūt res excludit seipam vel euacuat. Sequit. S⁊ p legē fidei. legē fidei vocat legē nouā: sic ei euacuat t excludit veterē. Patet igit tria p̄dicta in vbo p̄io notata. s. ipfectio legis mosayce. pfectio legis euāgelice: et ordo vtriusq;. Ad maiorē aūt ſcientiā t p̄dictor euidentiam q̄rit. Utrū hec epla sit pauli apli. Et arguit p̄io q̄ si q. in hac epla nō tenet modus scribēdi q̄ in alijs epistol' pauli p̄ponēdo nomē suū. t sui aplat⁹ officium. vtz. ergo tc. Itē q. elegātior. t stil⁹ in hac epla q̄ in alijs. Ad cōtrarium est vsus et consuetudo ecclesie in qua allegat ista epistola tanq̄ ab apl'o scripta. Ḳndeo dicendo q̄ ꝓpter rationes predictas ab aliquib⁹ fuit opinatū q̄ hec epistola nō esset pauli: ꝓpter quod aliqui dicebāt q̄ erat epla Clemētis pape t martyris. Et mouebantur ad hoc q. ipe scp̄sit athenien̄sibus epistolam per omnia consimilē. Alij aūt dicebant q̄ erat Luce euangeliste t mouebantur ad hoc quia ipe eam primo scripsit grece. vt dicitur in prologo. Alij aūt dicebant q̄ erat terculiani qui fuit propinquus apl'orum⁊ temporis. Sed modo indubitanter tenetur q̄ est epistola pauli. quod ꝓbatur multiplici rat̄one. ꝓio auctoritate ecclesie cuius est talia dubia determinare. in synodo autem niceno recepit ecclesia istam epistolam tanq̄ ab apostolo scriptam. secundo hoc idem ꝓbatur per auctoritatē antiquoꝝ doctoꝝ t potissime beati dyonisij q̄ fuit discipulus beati pauli. Iste autem in scriptis suis allegat dicta huius epistole tanq̄ dicta pauli magistri sui. tercio hoc ꝓbatur ex auctoritate Chryso. super epistolā istam dicentis. q. paulus eā scripsit rome existens. Post q̄ enim biennio rome fuerat. ꝓpter appellationē facta ad cesarem. de qua habetur in actibus apostolor. habuit licentiam transeundi in hyspaniam. t iudeos ibi vidit. t postea romā rediens de illo loco hanc epistolam eis scripsit vt dicit Chryso. Quarto patet propositum ex his que vidcntur virtimo capitulo huius epistole videlicet q̄ missa fuit hec epistola per timotheum qui fuit filius spiritual' pauli apostoli. Quinto hoc idem arguitur ex zelo apostoli ad salutem iudeorum. de quo zelo dicit ad Rom. ix. Optabam anathema esse ꝓ fratribus meis qui sunt cognati mei ex quibus xp̄s fm carnem ad Rom. ij. Edituſ sum ap'lus gentiū ministerū meū honorificabo. si q̄ mō ꝓuocē ad emulandū carnem meā. Id est iudeos vt saluum faciam aliquos ex eis. ideo non est aliquo mō probabile: quin paulus scripsit iudeis ad eorum salutē. quitot alia scripsit alijs gentibus ꝓ salute earundē. Ista aūt epistola pauli dicit scripta hebreis nisi ista: ergo tc. Secto ꝓbatur ꝓpositū ex zelo pauli' apostoli ad euangeliū veritatē ex quo zelo reꝑhendit petrū manifeste. vt habetur ad Gal. ij. Nūc aūt ita est ℔ sicut necessariū fuit ecclesiasticā veritat⁊ p̄dicari ad conuersionē fidelitā. sic necessarium fuit eam scribi ad confutatōs hereſum insurgētium ꝓpter quod Johānes euangelium suū incipit a natiuitate xp̄i eterna. q. videbat hereſim hebionitaꝝ insurgere qui dicunt xp̄m ante mariā nō fuisse. paulus autem ap'lus vidit ipe suo heresim nazareoꝝ insurgere. qui dicit esse necessariū ad salutē seruare legē veterē. t nimiū inualuit hoc dictū. ita q. etiā petrus aliquo modo offendit in obseruatione legaliū ꝓpter quod paulus ei resistit in facie vt dicit. ideo non est verisimile quin paulus apostolus aliquid scriberet conuersis de iudaismo ad confutationē hꝰ errorū. hoc autem fit in hac epistola vt prebit ꝺño concedente. t ideo tenendū est indiscusse. q. ista epla fuit a paulo ap'lo scripta. Ad p̄mū argumentū patet solutio in ꝓlogo. non em erat ap'lus iudeoꝝ ℔ gentiū. fm q̄ ipe dicit ad Gal. ij. Creditū est mihi euāgeliū ꝓputij. sicut t petro circūcisiōis q̄ em opatus tc. Et iō non scripsit in hac epla que dirigebatur iudeis nomē sui officij: similr nec nomen p̄sone. q. ipe erat odiosus iudeis. vtz in actib⁹ ap'loꝝ in multis locis. ꝓt q̄ epla fuisset minus recepta ab eis si nomē pauli esset ibi ꝓpositus. Ad scōm dōm q̄ stilus est elegantior quia quilibet elegantius loquit lingua ꝑriam ℔ alienam. ipe aūt paulus scripsit hanc epistolā solā hebraycē. t iō loquitur magis ornate. Sed contra hoc insurgit vnum dubium. quia ꝑ infusionem spiritussancti habuit donum linguarum fm q̄ habetur. j. Cor. xiiij. Gratias ago deo meo q̄ omnium vestrū lingua loquo: dona autem spiritussancti perfecta sunt. ergo ita pfecte loq̄batur alia idiomata sicut hebraycū. Dicendum q̄ donum linguarum datum est apostolis ad predicandum fidem xp̄i oībus populis. t ideo datum est hoc donum apostolis ꝓut faciebat ad efficaciā predicatōnis. ad hoc aūt nō multū facit ornatus verbor. ℔ aliquando magis impedit. vnde ap'lus. j. Cor. ij. Sermo meus t predicatio mea non in ꝑsuasibilibus humane sapientie verbis tc. t ideo non est mirum si paulus apostolus habuit aliquem ornatum verborum in hebraycā lingua ex hūana acquisitione quem non habuit in alijs habuit tamen omnia idiomata inquātum valent ad efficaciā predicādi.

Sequitur Caplm. j.

Multipharie ꝛc. Sicut ꝓdictū ē apls hāc epl̄am scribere ꝓpsit aliq̄bus cōuersis ad fidē xpi de iudaismo volē tib⁹ seruare legalia cū euāgelio: q̄si nō sufficeret ad salutē gr̄a xpi. ꝛ ió in hac epla ostendit eminentiā nouī testamē. respectu veteris ostendens q̄ vet⁹ cōpar ad nouū sicut dispositio ad formā ꝛ sicut imperfectū ad perfectū q̄d euacuat̄ cessat adueniēte pfectione vt dr. j. Cor. xiij. Diuidit autē hec epla i. duas ptes. s. i. phemiū ꝛ executionē. secūda ps ponit ibi. Qui cū sit splendor. In prima ꝓmittit excellentiaz nostre. respectu veteris ex tribus. vicz ex tpe. ex legislatore ex modi tradēdi diuersitate. Differētia tpis tāgit in b q̄ vet⁹ testm olim fuit traditū. nouū aūt dieb⁹ istis nouissimis: gr̄a aūt pficit naturā: ꝛ ió sit⁹ ē ꝓcessus gr̄e: sicut ꝛ nature suo mō. nūc aūt in cognitiōe nāli ꝓcessus ē de cognitiōe cōfusa ꝛ indeterminata ad determinatā ꝛ pfectā. vtz. ꝑ. phisic. pg̃ li. vt ibidē dr. Pueri in ꝓncipio vocāt oēs viros ꝑes ꝛ oēs femias mr̄es: postea distincte cognoscūt. ꝛ sic sit⁹ ē i cognitiōe supnālt: q̄ in ve. te. fuit cognitio imꝑfecta. i nouo aūt q̄ posteri⁹ datū ē ꝑfectus manifeste reuelat̄. Excellētia aūt ex pte legislatoris ostēdit. q̄ Isyrtꝛ testm sit a deo data. vet⁹ tm̄ tradidit p angelū q̄ loquebat moysi in ꝑsona dei Act. vij. Hic ē moyses q̄ fuit in eccl̄a in solitudie cū āgelo q̄ loquebat ei in mōte synai. nouū aūt testm tradidit de⁹ p seipm. q̄ p filiū incarnatū q̄ ē vn⁹ deus cū ꝑe: ꝛ ꝺ excellētia no. te. ad vet⁹ tāgit cū dr. Mō de⁹ oli erat loquēs patribꝰ in ꝓphetis: in no. aūt testa. locut⁹ ē nob in filio. Excellētia aūt ex mō tradēdi ē: q̄ ve. te. traditū est obscure ꝺ velaminib⁹ ꝛ figuris. nouū aūt test. traditū ē lucide ꝛ apte: ꝛ ꝺ notat cū dr. Locut⁹. s. ē plane ꝛ sensibili voce ꝛ humana. Vñ iob. xvj. dictū ē xpo ab apls: Ecce nūc palā loqris⁹ ꝛ puerbiū nullū dicis. His dictis ꝑz ynia. a Multipharie. i. ꝑ diuersas figuras ꝛ velamenta in sacrificijs ꝛ sacramētis: ꝛ hmōi. q̄ erāt figure eoꝝ q̄ fūt facta tpe xpi.

b Multisq̄ mōis. q̄. aliq̄ fit reuelatio ꝙ visionē corporalē: sicut Dañ. v. Apparuerūt digiti manꝰ scribētis i pariete. aliq̄ ꝙ visionē imaginariā. sicut dr Esa. vj. Vidi dominū sedentē sup̄ soliū excellū ꝛc. Aliq̄ ꝙ visionē intellectualē vt dicit dr dauid dr in ꝓlogo sup̄ psal.

c Olim de⁹ loquēs. i. ab antiq̄ ꝛ ex multo tpe paulatim assuēfiendo vt crescerēt boies in cognitiōe mysterioꝝ incarnatiōis ꝛ vtutis q̄ ꝙ xpm facta ē vt dr Jo. j. d Patribus in ꝓphetis. q̄b⁹ angeli reuelabāt occulta diuina ꝛ ipi vlteri⁹ ꝑplo denūciabāt. e Nouissime dieb⁹ istis. i. tpe gr̄e ꝛ vtutis reuelate. f Locut⁹ ē nobis in filio. i. ꝑ filiū incarnatū. g Quē cōstituit heredē vniuersoꝝ. q̄tū ad naturā assūptā. eo ei ipo q̄ natura hūana ꝓbo assūpta ē in vnitate suppositi: eo ipo cōstituta ē sup oēm creaturā. h Per quē fecit ꝛ secula. q̄tū ad naturā diuinaz p̄ ei opaꝝ ꝑ filiū sicut ꝑ artē: q̄ fm aug. filiꝰ ē ars omnipotētis dei plena rōnibus oīm viuentiū. Secula. sūt reuolutiones ꝛ spacia tenpoꝝ. q̄ a patre ꝑ filiū nō solus facta sūt incorruptibilia ꝛ eterna a ꝑte p⁹: ꝫ etiam corruptibilia.

i Qui cū sit splendor. Hic ponit executio: in q̄ declarat illud q̄ ꝓmissum est. i. eminentiā nostre. respectu veteris ꝛ q̄ differentia virtusq̄ testamēti ex ꝑte tpis manifesta ē: ideo hoc diuinit tāgit manifestū. Sz scōm̄. ꝑbat ꝛ declarat. s. eminentiā ex ꝑte legislatoris: ꝛ ꝑ ꝓs alia eminētia erit declarata: que est ex mō tradēdi: sgit executio hui⁹ epl̄e diuidit in duas ptes. quia ꝑmo ostēdit eminētia latoris nostre. ꝛc. scōo ostēdit aliter ꝛ ꝙ adherendū ē ipi legislatori ꝛ nouę legi: scōa ꝑs incipit in principio. xj. capi. ibi. Est

k sit ꝑ eū dr gl̄ie: ꝛ figura substātie ei⁹ portāsq̄ oīa verbo

l m virtutis sue: purgationem

n pctoꝝ faciēs sedet ad dexteram maiestatis in excel-

o sis tanto melior angelis ef fectus: quanto differentius ꝑ illū nomē hereditauit:

p Cui eñ dixit aliq̄ angelo

ante fides ꝛc. Circa ꝓmū adūertendū q̄ ve. te. traditū est ꝑ angelos ipi moysi. ꝛ ꝑ moysen sacerdotibus. ꝛ ꝑ sacerdotes ipi populo: ꝛ igit̄ ꝙ ostenditur eminentia xpi legislatoris respectu angeloꝝ: secundo respectu moysi: tercio respectu sacerdotū ve. te. scōa pars incipit tertio capitulo: vnde factus. tercia. v. capitulo. Omnis ꝑsacerdos. Prima adhuc in duas ptes diuidit. q̄ ꝓmo ꝑfertur xpc angelis. secūdo ex hoc cōcludit q̄dam reuerētia sit exhibēda doctrine no. te. secūda incipit sequēti capitulo Propterea abūdātius. Prima adhuc diuidit in duas partes q̄ ꝓmo ponit excellentia christi ꝛ ostēdit ꝙ ab ea deficiunt angeli: secūdo ꝓbatur virtusq̄ ꝑ scripturam vet. testam. ibi. Cui eñ dixit aliquādo angeloꝝ. Excellētia autem xpi tangit in quatuor: ꝓmo quia est ꝑtr̄i coeternus. secūdo quia consubstantialis: tercio quia equalis est ei in potestate. quarto quia equalis est ei in dignitate. ab istis autem deficiunt angeli. Coeternitas autem tangitur ibi. Qui cuz sit splendor filius eñ. pced̄it a patre vt splendor a sole qui splendor ē coetnus: ꝛ esset eternus si sol esset eternus: ḣnō solum filiꝰ dicit splendor ḣ splendor glorie. quia gloria est clara notitia cum laude: filius autem pcedit a patre: sicut notitia de notitia. q̄ filius est sapientia genita: ꝛ ideo dicit splendor glorie. Cōsubstantialitas autem filij ad patrem tāgit ibi. k Figura substantie eius. ꝛ accipitur hic figura ꝙ imagine. Filius eñ est imago naturalis ipius patris. hō autem est quasi imago artificialis: ꝓ quod magis dicit ad imaginem dei q̄ eius imago: sicut aliter est imago regis in filio suo naturali: ꝛ in denario seu statua. filius igitur in diuinis est imago naturalis: ꝛ ideo dicitur imago: vel figura substantie id est eiusdem substantie cum patre ꝛ quia illa est indiuisibilis: per consequens est eadē substantia numero in patre ꝛ filio non sic autem in rege ꝛ eius filio: quia est eadem spē nō. Equalitas autē potentie tangitur ibi. Portans omnia ꝛc. potentia eñ dei patris apparet in duobus. ꝓmo in creaturarū ꝓductione ꝛ conseruatione. subtracta eñ eius influentia in nihilum redigentur ꝛ quia pater ꝛ filius sunt vna causa creature. igit̄ est causa conseruans creature. sicut ꝛ pater. ꝛ hoc ꝙ ꝺ dr. l Portans omnia id est sustentans ꝛ conseruans in eē. m Verbo virtutis sue. i. suo imperio virtuoso. quia sui dicere est facere. secundo apparet dei potentia in iustificatione impioꝝ: quia non minus est iustificare impium q̄ creare celū ꝛ terrā fm aug. Jn hoc aut filius ē eqlis patri. ꝛ hoc est q̄ subdit: Purgationē peccatoꝝ faciens. Equalitas autem dignitatis tangitur cū subditur. n Sedet ad dexterā maiestatis in excelsis. q̄ si hoc referatur ad diuinam natūrā eadem dignitas est patris et filij sicut eadem natura. si autem referatur ad humanam naturam sic non est equalitas. quia fm illaz est minor patre: dicitur tamen etiam fm hoc filius sedens ad dexterā patris per modum cuiusdam associationis inquantū humana natura est verbo cōiuncta ꝛ sic eadem veneratione venerat. vel aliter dicit. Sedere ꝙd dexterā ꝛc. i. in potioribꝰ bꝰis. Et q̄a q̄uoꝝ ꝑdicti excellētijs ꝺgeli deficiūt. ió concludit ō xpo. o Tāto me. an. effe. ꝛc. q̄ ipe ꝺver⁹ deus ꝺbis consubstantialis patri: ipi autem dicunt̄ serui.

p Cui. n. dixit aliq̄n. Hic ꝓnr. ꝙbat de xpo quatuor conditiones ꝑdictas excludēdo eos ab angel. ꝛ ꝑ. ꝙbat hoc de cōsubstātialitate. scōo de eqlitate potētie: ibi. Et⁹ domine. in ꝓncipio. tercio de coeternitate: ibi. Ipi pibūt. Quarto de dignitatis eqlitate: Ad quē aūt: ibi. Primū aūt ꝙbat

dñs deus oportet replū illius est. Pari igit rōe aduenie te statu scdo. s. noue legis cerimonie primi stat⁹. i. legis ue teris cessare debuerūt t inducī alie q̄ zuenirēt stanti noue legis. i. q̄ bōa celestia expectāt de futuro. ℔ bñficia xpi habita sunt de preterito. t iō q̄ ceremonie veter⁊ legis significabant xp̄m venturū dignū est q̄ euacuent in no. le. i qua mysteriū xp̄i iam est preterit̄. t hoc est q̄ dicit apl's ad hebreos. ix. Trāslato sacerdotio necesse est vt legis trāslatio fiat. s. q̄tū ad ceremōialia thurificatōe m̄ accepta. q. nō si significabat mysteriū xp̄i vēturi directe ℔ deuotōs ppli ad christum non autem debet esse minor deuotio ad christum iam p̄tialiter exhibitū q̄ tūc erat ad ip̄m venturus ꝓpt q̄ in noua lege manet thurificatio. p. q̄ua⁊ designat ministrū ecclie t ip⁹ ppli deuotio Moralia aūt p̄cepta euacuanť tamūmō fm q̄d. s. q̄tū ap implectōs. Cuius rō est. q. sunt ō dictamie recte rōis. t iō manēt q̄tū ad ſbam p̄cepti. remota m̄ impfectōe. sic p⁊ Mat. v. vbi positis p̄ceptis moralib⁹ addit pfectio q̄ nō intelligebat a iudeis eē ℔ p̄ceptorū ibidē dī. Audistis q. dctm est antiq̄s non occides. tc. t supplet illud q̄ sequit. Ego aūt dico vobis q̄ ois q̄ iracit fri suo. tc. t eodē mō in ꝓhibitōe mechie posito p̄cepto addit ꝓhibitio interioris ꝑcupiscētie. vñ ibidē dī. Audistis q. dctm est a antiq̄s. Nō mechaberis. t ℔dit Ego aūt dico vobis q̄cūq; viderit mulierē ad cōcupiscendū eā iā mechatus ē in corde suo. Et silr intelligendū est de alijs. t sic p⁊ q̄ moralia p̄cepta veteris legis nō euacuanť q̄tū ad ſbam legis. ℔ solū q̄tū ad ipfectōs. ꝓt q̄ dicit apl's. j. Cor. xiij. C ū fact⁹ sum vir euacuaui q̄ erant ꝑuuli. Stat⁹ aūt veteris legis ꝓpt puero fm q̄ hr Galat. iij. Lex pedagog⁹ nr̄ fuit. pedagog⁹ aūt ē doctor pueri. status noue legis ꝓpt viro pfecto. t iō sic manet idē hō q̄tū ad ſbstantiā i puericia t virili etate remota tm̄ ipfectione puericie. sic ē de moraliū p̄ceptoꝝ euacuatōe. Judicialia aūt p̄cepta euacuātur ꝑcio mō. q. aduenīēte lege g̃e cessat cor obligatio. posset tm̄ aliqs p̄nceps ordiare q̄ futurē in regno suo. ita tm̄ q̄ n̄ reputaret ea esse obligatoria ex lege moysi rō aūt p̄dicti ē. q. iudicialia p̄cepta p se t directe ad p̄seruandū ordinē iusticie in pp̄lo indicto. q. tm̄ stat⁹ illius pp̄li erat tot⁹ figural' respectu x̄pi. vt dicit apl's. j. Cor. x. In figura ꝓtingebāt illis. ꝓ nōs t iudicialia p̄cepta illi⁹ pp̄li erāt figuralia nō directe ℔ ex p̄ti. t iō si aliqs fuaret ea ex ℔ q̄tūc fuerūt statuta. ℔ cet dicere q̄ stat⁹ ille adhuc durat q̄ ē erroneū t illicitū. si tm̄ aliqs p̄nceps vellet ea ō nouo statuere posset licite. C onsiderādū tm̄ q̄ in lege noua iudicialia trāsierūt q̄tū ad cor rigorē. q. sunt magis obseruāda in amore virtutis q̄ in ore. q. lex noua ē lex amor⁊. ꝓt q̄ dz. j. Joh. iiij. Perfecta charitas foras mittit timorē. Et sic p⁊ ex p̄dictis q. oia legis p̄cepta aliq̄ mō p euāgelium euacuāť. ꝓt q̄ dicit apl's ad Ro. iij. alloq̄ns iudeos i lege gloriātes. Ubi est gloriatio tua tu iudea q̄ in lege gloriaris. vt supra. p̄miserat Ro. iij. ca. Exclusa ē. i. euacuata Sequit ꝑ quā legē factor. q. d. nō legē ār factor vocat legē veterē. nulla aūt res excludit seipam vel euacuat. Sequit. S⁊ p legē fidei. legē fidei vocat legē nouā: sic ei euacuat t excludit veterē. Patet igit tria p̄dicta in vbo p̄io notata. s. ipfectio legis mosayce. pfectio legis euāgelice: et ordo vtriusq;. Ad maiorē aūt ſcientiā t p̄dictor euidentiam q̄rit. Utrū hec epla sit pauli apli. Et arguit p̄io q̄ si q. in hac epla nō tenet modus scribēdi q̄ in alijs epistol' pauli p̄ponēdo nomē suū. t sui aplat⁹ officium. vtz. ergo tc. Itē q. elegātior. t stil⁹ in hac epla q̄ in alijs. Ad cōtrarium est vsus et consuetudo ecclesie in qua allegat ista epistola tanq̄ ab apl'o scripta. Ḳndeo dicendo q̄ ꝓpter rationes predictas ab aliquib⁹ fuit opinatū q̄ hec epistola nō esset pauli: ꝓpter quod aliqui dicebāt q̄ erat epla Clemētis pape t martyris. Et mouebantur ad hoc q. ipe scp̄sit athenien̄sibus epistolam per omnia consimilē. Alij aūt dicebant q̄ erat Luce euangeliste t mouebantur ad hoc quia ipe eam primo scripsit grece. vt dicitur in prologo. Alij aūt dicebant q̄ erat terculiani qui fuit propinquus apl'orum⁊ temporis. Sed modo indubitanter tenetur q̄ est epistola pauli. quod ꝓbatur multiplici rat̄one. ꝓio auctoritate ecclesie cuius est talia dubia determinare. in synodo autem niceno recepit ecclesia istam epistolam tanq̄ ab apostolo scriptam. secundo hoc idem ꝓbatur per auctoritatē antiquoꝝ doctoꝝ t potissime beati dyonisij q̄ fuit discipulus beati pauli. Iste autem in scriptis suis allegat dicta huius epistole tanq̄ dicta pauli magistri sui. tercio hoc ꝓbatur ex auctoritate Chryso. super epistolā istam dicentis. q. paulus eā scripsit rome existens. Post q̄ enim biennio rome fuerat. ꝓpter appellationē facta ad cesarem. de qua habetur in actibus apostolor. habuit licentiam transeundi in hyspaniam. t iudeos ibi vidit. t postea romā rediens de illo loco hanc epistolam eis scripsit vt dicit Chryso. Quarto patet propositum ex his que vidcntur virtimo capitulo huius epistole videlicet q̄ missa fuit hec epistola per timotheum qui fuit filius spiritual' pauli apostoli. Quinto hoc idem arguitur ex zelo apostoli ad salutem iudeorum. de quo zelo dicit ad Rom. ix. Optabam anathema esse ꝓ fratribus meis qui sunt cognati mei ex quibus xp̄s fm carnem ad Rom. ij. Edituſ sum ap'lus gentiū ministerū meū honorificabo. si q̄ mō ꝓuocē ad emulandū carnem meā. Id est iudeos vt saluum faciam aliquos ex eis. ideo non est aliquo mō probabile: quin paulus scripsit iudeis ad eorum salutē. quitot alia scripsit alijs gentibus ꝓ salute earundē. Ista aūt epistola pauli dicit scripta hebreis nisi ista: ergo tc. Secto ꝓbatur ꝓpositū ex zelo pauli' apostoli ad euangeliū veritatē ex quo zelo reꝑhendit petrū manifeste. vt habetur ad Gal. ij. Nūc aūt ita est ℔ sicut necessariū fuit ecclesiasticā veritat⁊ p̄dicari ad conuersionē fidelitā. sic necessarium fuit eam scribi ad confutatōs hereſum insurgētium ꝓpter quod Johānes euangelium suū incipit a natiuitate xp̄i eterna. q. videbat hereſim hebionitaꝝ insurgere qui dicunt xp̄m ante mariā nō fuisse. paulus autem ap'lus vidit ipe suo heresim nazareoꝝ insurgere. qui dicit esse necessariū ad salutē seruare legē veterē. t nimiū inualuit hoc dictū. ita q. etiā petrus aliquo modo offendit in obseruatione legaliū ꝓpter quod paulus ei resistit in facie vt dicit. ideo non est verisimile quin paulus apostolus aliquid scriberet conuersis de iudaismo ad confutationē hꝰ errorū. hoc autem fit in hac epistola vt prebit ꝺño concedente. t ideo tenendū est indiscusse. q. ista epla fuit a paulo ap'lo scripta. Ad p̄mū argumentū patet solutio in ꝓlogo. non em erat ap'lus iudeoꝝ ℔ gentiū. fm q̄ ipe dicit ad Gal. ij. Creditū est mihi euāgeliū ꝓputij. sicut t petro circūcisiōis q̄ em opatus tc. Et iō non scripsit in hac epla que dirigebatur iudeis nomē sui officij: similr nec nomen p̄sone. q. ipe erat odiosus iudeis. vtz in actib⁹ ap'loꝝ in multis locis. ꝓt q̄ epla fuisset minus recepta ab eis si nomē pauli esset ibi ꝓpositus. Ad scōm dōm q̄ stilus est elegantior quia quilibet elegantius loquit lingua ꝑriam ℔ alienam. ipe aūt paulus scripsit hanc epistolā solā hebraycē. t iō loquitur magis ornate. Sed contra hoc insurgit vnum dubium. quia ꝑ infusionem spiritussancti habuit donum linguarum fm q̄ habetur. j. Cor. xiiij. Gratias ago deo meo q̄ omnium vestrū lingua loquo: dona autem spiritussancti perfecta sunt. ergo ita pfecte loq̄batur alia idiomata sicut hebraycū. Dicendum q̄ donum linguarum datum est apostolis ad predicandum fidem xp̄i oībus populis. t ideo datum est hoc donum apostolis ꝓut faciebat ad efficaciā predicatōnis. ad hoc aūt nō multū facit ornatus verbor. ℔ aliquando magis impedit. vnde ap'lus. j. Cor. ij. Sermo meus t predicatio mea non in ꝑsuasibilibus humane sapientie verbis tc. t ideo non est mirum si paulus apostolus habuit aliquem ornatum verborum in hebraycā lingua ex hūana acquisitione quem non habuit in alijs habuit tamen omnia idiomata inquātum valent ad efficaciā predicādi.

Sequitur Caplm. j.

Multipharie. Sicut ꝓdicū ē apl's hāc epl'am scripsit aliq̄bus cōuersis ad fidē xpi de iudaismo volē tib⁹ seruare legalia cū euāgelio: q̄si nō sufficeret ad salutē gr̄a xpi. & ió in hac epl'a ondit eminentiā noui testamē. respectu veteris ostendens q̄ vet⁹ cōgat ad nouū sicut dispositio ad formā & sicut imperfectū ad perfectū q̄ cuacuat & cessat aduenīente perfectione vt dr. j. Cor. xiij. Diuidit autē ista epl'a i duas ptes. s. i. phemiū & executionē. secūda ps ponit ibi. Qui cū sit splendor. In prima ar̄ pte ponit excellentiaz noue. respectu veteris ex tribus. vicz ex tpe. ex legislatore & ex modi tradēdi diuersitate. Differētia tpis tāgit in b q̄ vet⁹ testū olim fuit traditū. nouū ar̄ dieb⁹ istis nouissimis: gr̄a ar̄ ꝓcit natura: & ió sūs ē ꝓcessus gr̄e: sicut & nature suo mō. nūc ar̄ in cognitiōe nāli ꝓcessus ē de cognitiōe cōfusa & indeterminata ad determinatā & ꝓfectā. vtz. ꝑ. physic. ꝑ ⁊ vt ibidē dr. Pueri in ꝓncipio vocāt oēs viros ꝓphetas & oēs feminas mfes: postea distincte cognoscūt. & sic sūt ē i cognitiōe supnāli: q̄ in ve. te. fuit cognitio impfecta. i nouo ar̄ q̄ō posteri⁹ datū ē ꝑfectus manifeste reuelāt. Excellētia ar̄ ex pte legislatoris ondit. q. i ꝑ. q. testū sit a deo datū. vet⁹ tū tradidit p angelū q̄ loquebat moysi in ꝑsona dei Act. vij. Hic ē moyses q̄ fuit in eccla in solitudie cū āgelo q̄ loquebat ei in mōte synai. nouū ar̄ testū tradidit dē⁹ p seipm. q. p filiū incarnatū q̄ ē vn⁹ deus cū ꝑe. & ꝺ excellētia no. te. ad vet⁹ tāgit cū dr. Dē⁹ oli erat loquēs patribꝰ in ꝓphis: in no. ar̄ testa. locut⁹ ē nob in filio. Excellētia ar̄ ex mō tradēdi ē: q. ve. te. traditū est obscure ꝺ velaminib⁹ & figuris. nouū ar̄ test. traditū ē lucide & apte: & ꝺ notat cū dr. Locut⁹. s. ē plane & sensibili voce & humana. Vñ iob. xvj. dictū ē xpo ab apl's: Ecce nūc palā loqris & puerbiū nullū dicis. His dictis ꝑ smia. a Multipharie. i. p diuersas figuras & velamenta in sacrificijs & sacrametis: & hmōi q̄ erāt figure eop & q̄ sūt facta tpe xpi.

b Multisq̄ mōis. q. aliq̄ fit reuelatio p visionē corporalē: sicut Dan. v. Apparuerūt digiti manꝰ scribētes i pariete. aliq̄ p visionē imaginariā. sicut dī Esa. vj. Vidi dominū sedentē sup soliū excelsū &c. Aliq̄ p visionē intellectualē vt sicut de dauid dr in ꝓlogo sup ꝑsal.

c Olim de⁹ loquēs. i. ab antiq̄ & ex multo tpe paulatim assuefiendo vt creseret hoies in cognitiōe mysterioꝝ incarnatiōis & vitatis q̄ p xpm facta ē vt dr Jo. j. d Patribus in ꝓphetis. q̄b⁹ angeli reuelabāt occulta diuina & ipi vlteri⁹ pplo denūciabāt. e Nouissime dieb⁹ istis. i. tpe gr̄e & vitatis reuelate. f Locut⁹ ē nobis in filio. i. p filiū incarnatū. g Quē cōstituit heredē vniuersoꝝ. Ex tū ad naturā assūptā. eo ē ipo q̄ natura hūana ꝓpo assūpta ē in vnitate suppositi: eo ipo cōstituta ē sup oēm creaturā. h Per quē fecit & secula. Ex tū ad naturā diuinaz p̄ eā opat q̄ filiū sicut & ar̄tē: q. ꝑm aug. filiū ē ars oīpotētis dei plena rōnibus oīm viuentiū. Secula. sūt reuolutiones & spacia tempoꝝ. q. a patre p filiū nō soluz facta sūt incorruptibilia & eterna a pte p⁹: & eam corruptibilia.

i Qui cū sit splendor. Hic ponit executio: in q̄ declarat illud q̄ ꝑmissum est. f. eminentiā no. te. respectu veteris & q̄ differentia vtriusq̄ testamēti ex pte tpis manifesta ē: ideo hoc diminuit tāq̄ manifestū. Sc̄dm ꝓbat & declarat. f. eminentiā ex pte legislatoris: & p ꝺs alia eminētia erit declarata: que est ex mō tradendi: igit executio hui⁹ epl'e diuidit in duas ptes. quia ꝑmo ondit eminētia latoris no. te. sc̄do ondit ꝙliter & p q̄ adherendū ē ipi legislatori & nouę legi: sc̄da ps incipit in principio. xj. capi. ibi. Est autē fides &c. Circa ꝑmū aduertendū q̄ ve. te. traditū est p angelos ipi moysi. & p moysen sacerdotibus. & p sacerdotes ipi populo: & igit ꝑ ondūtur eminentia xpi legislatoris respectu angeloꝝ: secundo respectu moysi: tercio respectu sacerdotū ve. te. sc̄da pars incipit tertio capitulo: vnde factus. tercia. v. capitulo. Omnis pontifex. Prima adhuc in duas ptes diuidit. q. ꝑmo ꝑfert ipe xp̄s angelis. secūdo ex hoc cōcludit quāta reuerētia sit exhibēda doctrine no. te. secūda incipit sequēti capitulo Propterea abūdātius. Prima adhuc diuidit in duas partes q. ꝑmo ponit excellentia christi & ostēdit q̄ ab ea deficiunt angeli: secūdo ꝓbatur virtūq̄ p scripturam vete. testam. ibi. Cui enī dixit aliquādo angeloꝝ. Excellētia autem xpi tangit in quantuor: ꝑmo quia est patri coeternus. secūdo quia consubstantialis: tercio quia equalis est ei in potestate. quarto quia equalis est ei in dignitate. ab istis autem deficiunt angeli. Coeternitas autem tangitur ibi. Qui cuz sit splendor filius eius. ꝓcedit a patre vt splendor a sole qui splendor & coetnus: & esset eternus si sol esset eternus: hinō solum filius dicit splendor: ḣ splendor gloriē. quia gloria est clara notitia cum laude: filius autem ꝓcedit a patre: sicut notitia de notitia. q. filius est sapientia genita: & ideo dicit splendor gloriē. Cōsubstantialitas autem filij ad patrem tāgit ibi. k Figura substantie eius. & accipitur hic figura p imagine. Filius enī est imago naturalis ipius patris. hō autem est quasi imago artificialis: pp quod magis dicit ad imaginem dei q̄ eius imago: sicut aliter est imago regis in filio suo naturali: & in denario seu statua. filius igitur in diuinis est imago naturalis: & ideo dicitur imago: vel figura substantie id est eiusdem substantie cum patre & quia illa est indiuisibilis: per consequens est eadē substantia numero in patre & filio non sic autem in rege & eius filio: quia est eadem spē nīa. Equalitas autē potentie tangitur ibi. Portans omnia &c. potentia enī dei patris apparet in duobus. ꝑmo in creaturarū ꝓductione & conseruatione. subtracta enī eius influentia in nihilum redigentur & quia pater & filius sunt vna causa creature. igit est causa conseruans creature. sicut & pater. & hoc q̄ō dr. l Portans omnia id est sustentans & conseruans in eē. m Verbo virtutis sue. i. suo imperio virtuoso. quia sui dicere est facere. secundo apparet dei potentia in iustificatione impioꝝ: quia non minus est iustificare impium q̄ creare celū & terrā ꝑm aug. Jn hoc aut filius & ēqlis patri. & hoc est q̄ subdit: Purgationē peccatoꝝ faciens. Equalitas autem dignitatis tangitur cū subditur. n Sedet ad dexterā maiestatis in excelsis. q. si hoc referatur ad diuinam naturā eadem dignitas est patris & filij sicut eadem natura. si autem referatur ad humanam naturam sic non est equalitas. quia ꝑm illas est minor pater: dicitur tamen etiam ꝑm hoc filius sedens ad dexterā patris per modum cuiusdam associationis inquantū humana natura est verbo cōiuncta & sic eadem veneratione venerak. vel aliter dicit. Sedere ad dexterā. & i. in potestatibꝰ bis. Et q. a q̄uor: p dicti excellētijs ꝺgeli deficiūt. ió excludit ō xpo. o Tāto me. an. esse. & q. ipe ꝺver⁹ deus & dns consubstantialis patri: ipi autem dicunt serui.

p Cui. n. dixit aliq̄n. Hic ꝑm. ꝓbat de xpo quatuor: conditiones ꝑdictas excludēdo eos ab angel. & p. ꝓbat hoc de cōsubstantialitate. sc̄do de eqlitate potestie: ibi. Cuius domine. in ꝓncipio. tercio de coeternitate: ibi. Ipi pibūt. & to de dignitatis eqlitate: Ad quē ar̄: ibi. Primū ar̄ ꝓbat

Jncipit epistola Pauli ad hebreos. Capi. j.

a Multipharie multisq̄ b modis olim deus loc quens ꝑtib⁹ in ꝓphe d tis: nouissime dieb⁹ istis: e locut⁹ ē nobis in filio: quē cōstituit heredē vniuersoꝝ f rū p quē fecit & secula: g q̄ cū h sit splēdor glie: & figura sub i substātie ei⁹ portāsq̄ oia verbo k virtutis sue: purgationem l pctoꝝ faciēs sedet ad dexteram maiestatis in excelm sis tanto melior angelis ef o fectus: quanto differentius p illi⁹ nomē hereditauit: p Cui enī dixit aliq̄n angelo

p ꝯmoz auctoritates ve.te.ſcꝫa ponit:ibi.Et rursum.tercia:ibi.Et cū iterꝫ:ꝯta:ibi.Id filiū aūt.Id euidentiā pmi aduertendū.q ea q̄ ſunt fidei nō poſſunt efficacit p rōnē ꝓbari.q; excedūt facultatē intellect⁹ nr̄i: t iō pobatio in talib⁹ ꝺz fieri p auctoritatē diuinā q̄ ſi pt ꝓmere ſalſitatē.t iō p ipam ē effectus ꝓbatio illius qui recipiūt eaz vt diuinā.nudet aūt recipiunt ve.te.ſicut eſt a deo datū.t iō ꝓbatio apli efficax ē.q; ꝓcedit p auctoritatē ve.te. Vlteri⁹ cōſiderandū. q: iz ſac̄ ſcriptura bēat multiplicē ſenſum.ſi tū dī efficax argumētū niſi p ſenſum ſtalez vt dicit augu.i epla ad Vincenti. dōa. q: i argumto ſp eēt fallacia equocationis vel amphibolo

rum: filius me⁹ es tu: ego t hodie genui te. Et rursum o Ego ero illi in pr̄em: t ipe t erit mihi in filiū. Et cū iterū introducit ꝓiogenitu in orbē terre dicit. Et adorent eū omnes angeli dei: v Et ad angelos quidez dicit qui facit angelos suos ſpūs t miſtros suos flam̄ ignis. Ad filiū autem thronus tuus deus in ſe

gia .ꝓt ſenſuū multiplicitatē.igit oſtendū ē q auctoritas ab apl̄o inducta intelligit ad ꝑam de xp̄o.q̄ ꝑz p illd qō bī act.iij.ca. vbi apl̄s q̄ hūerūt intelligentiā ſcripturaz t reuelationē ſpūſci exponit illū ꝑs. Quare fremuerūt gētes ꝛc.de xp̄o ꝓdictū.ſic ꝑz liam inuenti.t p ꝓns B auctoritas q̄ h inducit ab apl̄o de illo pſal. eſt intelligenda ad ꝑam de xp̄o.B etaz ꝑz p pſal.q: ibi dr.Ego hodie genui te.qō nō ꝓt de dō intelligi.ſ de filio dei.cui⁹ generatō nō trāſit in ꝑteritū. Ité p hoc q ibidē ſubdit. Dabo gentes hereditatē tuā t poſſeſſionē tuā t̄minos terre qō nō ꝓt intelligi de dauid.cui⁹ regnū ſe nō extendebat ad gentes ſ ad iudeos tm̄. Iterꝫ regnū ei⁹ nō ſe extēdebat ad t̄minos terre.ſ tm̄ in iudeā q̄ ē pua ꝑa.hoc etiā dicūt alīq doctores hebreoꝝ ſup ꝑs.iſtū qō dē de xp̄o intelligendū qō plenī⁹ ēclarant ſup libros pſalmoꝝ.hoc igit ſupponēs apoſtol⁹ tāq̄ mānifeſtū ill⁹ q̄b⁹ ſcribebat q̄ erāt edocti in lege t ꝓphīs dicit. q Cui ei dixit aliq̄n. an ſi.me.ꝛc.q.d.nūq; q: āgeli ñ ſſ etiſdē māe cū deo.t p ꝓns ñ ꝓt dici eius filius ꝓprie loq̄ndo.ſic nec artificiū dī filī⁹ arnificis. Ité iz coīa creatio poſſet dici q̄ dā generatio large.tū de ipa nō ꝓt exponi illud qō dr.Ego hodie genui te.q: eoꝝ creatio fuit a ꝓncipio m dī.t iō trāſierat in ꝑteritū. t iō ſi ꝓt dici ꝓbū ꝓdictū niſi de dei filio cui⁹ generatio ſi trāſit in ꝑteritū. et ſic ꝓbata eſt ꝓſbalitas ꝓſis ad filiū inḡtū nāl⁹ t eternaliter ab eo gignit⁹ genit⁹ ē.ex q̄ arguit idētitas nāe i vtro q̄ ſaltē in ſpē.t p ꝓns idētitas numeral:q: nā diuina nō eſt multiplicabil⁹. r Et rursum. Hoc idē ꝓbat B p aliam ſcripturā.ij.pal.xxij.q̄ ſi ſit dicta de ſalomōe.tū dr de eo.p ꝓ fuit figura xp̄i.t iō de ꝓ intellt ad ꝑam. Ad cui⁹ intellectū ſciēdū q̄ nihil ꝓt eē figura alicui⁹ niſi in ſe ſit res aliq̄.illud eſt q̄ nihil eſt ñ ꝑ aliq̄d figurare.t iō res q̄ eſt figura vel ſignū alic⁹ ꝑ tripl̄ ꝓſiderari. vnomō vt res tm̄ alio mō vt ſignū tm̄.tercio mō vt res t ſignū ſil⁹.vt circul⁹ pendēs añ tabernā ꝓt ꝓſiderari ,pur eſt corp⁹ rotundū tm̄.ſcīo vt ē ſignū venditōis vini tm̄.ſcio vtroq; mō.Eodē mō dōm eſt de ſalomone q̄ fuit figura xp̄i. q: aliq̄ cū nemine ipſi ſalomoni fm ſe:t talia exponēda ſunt ō ipo ad ꝑam.t nullo mō de xp̄o.vt q̄ dep̄auatus p mari vſq; ad mare.t a flumine vſq; ad terminos orbis terraꝝ quod nō ꝓt verificari de ſalomōe.cui⁹ regnū fuit ſatis pun. ſed tm̄ de regno xp̄i q̄ ē lapis abſciſus de mōte ſine manibus t implenit vniuerſam ꝑā.dan.ij.t iō i pſal.ꝓdicto ſ noīe ſalomonis deſcribit monarchia xp̄i.hoc etiā ꝑz p illd qō ſeq̄t in eo.pſal. Ipſi ſole gmanet nom̄ ei⁹.t illud qō ibidē

dī. Adorabūt de ipo ſp.q̄ ſoli xp̄o ꝓtenūt nō ſalomoni. Illiq aūt dicunt in ſcriptura ſacra de ſalomōe vtroq; mō vicz fm ſe.t vt fuit figura xp̄i.t talia ſunt illa q̄ ipleta ſūt in vtroq; ad ꝑam.in xp̄o n̄ pfecti⁹ t in ſalomōe min⁹ pfecte.t talia exponunt ad ꝑam nō ſolū de ſalomone ſ etiā de xp̄o t pfecti⁹ q̄ de ipo ſalomōe.hmōi aūt auctas eſt ꝓdicta.j.pal.xxij.qz ſalomon fuit filī⁹ dei adoptiu⁹ p gr̄am ſaltē in ꝓncipio regni ſui.,ꝓt qō nathā ,ꝓpha vocauit eū amabilē dño.xp̄s aūt filī⁹ ē dei nāl⁹ q̄ ē filiatio pfectior. et iō p hanc filiatiōz ,pbat apl̄s ꝓbalitatē filij ad ꝓtem cū dr s Ego ero il.in pa.ꝛc.Haro etiā B auctas ſi poſſet expōi ad ꝑam de xp̄o ſ tm̄ fm ſenſum myſticū.tñ eā bñ inducit apl̄s ad ſuū ,ꝓpoſitū.Iz ei argumentū efficax nō bī in ſcriptura ꝑter ſenſum myſticū.vt ſupradictū eſt.,ꝓt qō ex ſolo ſenſu myſtico ſi ē argendū.tñ ſi ꝓnus bī auctas i ſenſu liali ad ,pbandū,ppoſitū bī ꝑ alia auctas adiūgi i ſenſu myſtico ad idē declarandū de ꝛgruo.t hoc eſt qō dicit Augu.in epla ad vincē.donati.Quis aūt imp̄udentiſſime nō ntrat aliq̄ in allegoria poſitus,p ſe adducere niſi bēat t manifeſta teſtimonia.quoz lumie illuſtrent obſcura.ſic ergo auctoritas ꝓdicta inducit ab apl̄o ꝓuictēr ad ſuū ,ppoſitū.Sed ꝫ hoc vr̄ q̄ ibi loq̄t p modū futuri.ego ero illi in ꝓrem ꝛc.generatio ei filij eterna eſt t p ꝓns non ſpectat aliq̄ futuꝝ.ſicut nec tranſit in ꝑteritū ſicut ſupra dictū eſt.Dōm q̄ loquitur in futuro ,pter incarnationē ,ꝓuc futurā.p quā natura hūana erat ad filiationē ei⁹ am aſſumēda.t qz hec aſſūptio facta eſt virtute diuinitatis. iō bī dicit.Ego ero illi ꝛc.q.d.ꝑture dei ē fier. t Et cū iterꝫ.Hic ad ,ppoſitū oſtendū inducit aliā ſcripturā de illo pſal.Dñs regnauit exultet ꝛc.Ad cui⁹ntidētiā ꝓſide randū eſt q̄ mḡr dicit in glo.q̄ dauid fecit hunc pſal.quā do reſtituit ē ei regnū p̄ morē abſalon.t dicit bñc eē tit⁹ pſalmi. Pſalm⁹ dauid q̄ ñ fra ei⁹ reſtituta ē ei. t fm hoc eſſet exponēd⁹ ad ꝑam de dō.ſ dem mḡr ñ videtur vez.p q: in hebrayco iſte pſal.ē ſine titulo. ſcdo tituli fūt q̄ claues ad itelligēdū ea q̄ in pſal.dicūt.pſal.ār ſi loq̄tur de regno dō.ſ ſolū de regno xp̄i q̄ ꝓcre et oia ſbjcient q̄ erit i iudicio.t iō B pſal.ad ꝑam ē exponēd⁹ de regno xp̄i.t hoc ē q̄ dicit paul⁹. r Et cū iterꝫ introducit ꝓiogenitū ꝛc.i.p ſcripturā facrā ipm introducēdū ad regnuz in orbē tre ꝓdicit.Et q̄ ꝑz p hec ſcriptura non loq̄t de ad uentu xp̄i pmo.q: nūc venit cū hūilitate t iō dixit tūc: regnū meū ñ ē de hoc mōo Joh.xvj.ſ loq̄t bī de ſcōo aduētu.q̄ vēnet cū gloria i nubib⁹ t maieſtate.vt dī Mathei. xxiij.t daſi.vij.Ecce i nubib⁹ celi.q.filī⁹ dōis veniebat et vſq; ad antiquū dier⁹ puenit.t ſedtur. Et dedit ei ꝑatē et honorē t regnū.ꝑtās ei⁹ ꝑtās eterna q̄ ñ auferē ꝛc. t iō de ipo i tali honore ꝓſinuto dicit pī.Et adorēt eū oēs angeli ꝛc.ſ nr̄a ſta ſic bz. Adorate eū oēs angeli ei⁹.apl̄i nō ſp curauerūt allegare ſcripturā de vbo ad vbū.ſ ſufficit eis accipe ſenſum.Ex hac eñ ſcriptura oſtdit ſufficiēter q̄ in xp̄o ſit diuina nā.q: nulla nā adoratā tota nā angelica. vt ſupior niſi diuia.t iō exā ſcriptura doc oſtdit q̄ filius eſt ab oib⁹ angelis adorand⁹.p ꝓns oſtdit q̄ ipe ſit deus. t p ꝓns oſtdit deo patri,ſbalis.q: diuina nā ē indiuiſibilis fm q̄ dr Exo.xx. Audi iſrael de⁹ tu⁹ de⁹ vn⁹ ē ,ſcdtur. v Et ad angelos quidē dicit.ad eſt quid pertinet ad naturam angelorum exprimit per ſcripturam dicens.

x Qui fa.an.ſuos ſpiritus t mi.ſuos fla.ignis.quaſi dicer et.licet angeli tante excellentie ſint. q̄ ſint ſpiritualis nature :non tamen ſunt idem q̄ deus.ſicut filius. ſed ſūt ſeruī t miniſtri.non ſolum ipm adorando.ſed etiam nobis ꝓpter ipm quodammodo miniſtrando. veruntam quia ſuum miniſterium in deum referunt.ideo in hoc dicuntur ſicut flama ignis que ſemper aſcendit in alum. y Ad filium autem. Hic adducit terciam auctoritatem ad ꝓbandum ſuum ꝓpoſitum.quo accipitur ō pſal. xliij. Ad cuius euidentiam conſiderandum q̄ moderni iudei ne cogantur recognoſcere diuinitatem chriſti.expo nunt hunc pſalmum de Aſſuero et dicunt q̄ iſte pſalm⁹ factus eſt a Mardocheo ſed hoc patet falſum. Primo

ꝑ psalmi titulū. quia non intitulatur a Mardocheo sicut aliqui psalmi intitulantur ab asaph qui eos fecit: vt ps̄m titulo pō. xlix. & in pluribus aliis locis. Iste ãt pō, intitulat a dauid: vr ps̄m hebreo. ℌ etiã prz ꝑ litterã psalmi sequentẽ qz iste rex de q̄ ẽ psalm⁹: bñ tãḡ de⁹ ado:ãd⁹ fm q̄ ibidẽ dicitur:

cõcupiscet rex decorẽ tuũ: qm ipe ẽ dñs de⁹ tuus & adorabit eũ. & trãslatõ hiero, sic hz: Et adora eu⁹. Si ãũ, ista ꝓba dicanḳ de assuero rege sequiḳ q̄ mardocheus inducẽt totũ populũ & potissimum ipam hester ad quã dirigunḳ ꝓba ꝓmissa fm expositiones

culum seculi virga eq̄tatis ℣ga regni tui. Dilexisti iu
a sticiã & odisti iniq̄tatẽ, ꝓpte
rea vnxit te de⁹ deus tu⁹
oleo exultatiõis ꝑ pticipi-
b b⁹ tuis. Et tu i pncipio do
c mie trã fũdasti: & opa ma-
d nuũ tuaꝝ sũt celi. ℣pi peri

eoꝝ ad adorandu⁹ assuerꝝ sicut deũ: q̄ manifeste ps̄ falsũ qz in eodẽ libro dr̄: q̄ noluit genua flectẽ coꝝ amãne honorẽ dei trãsferret in hominẽ. ℌ et ps̄ & trãslationẽ chaldaica sup psal. istũ. intelligẽda ẽ ad ihaz de xp̄o. ℌ aũt supposito ꝓbaḳ p hoc ipius xp̄i diuinitas. & ꝑ ps̄ cõsubstãtiales e⁹ ad patrẽ & distinctio in ꝓsona: qz ibi dr̄: Thronus tu⁹ de⁹ in seculũ seculi &c. a Propterea vnxit te deus tuus. et sic ps̄ q̄ xp̄s ẽ vnct⁹ deus a deo vngẽte: qz filꝰ dei i hũana natura vnct⁹ ẽ plenitudine gr̄e & cũ nõ pñt ee p̄les dij. vt s̄ dicũ ẽ: ex ℌ sequiḳ cõsubstãtialitas p̄ris & filij. cetera q̄ fl ex auctoritate patẽt. b Et tu dñe in ꝓncipio. Hic p̄r ꝓbat eq̄litatẽ potẽtie in filio & in patre. & breuit transit ad ꝓbatio q̄ xp̄s fm naturã diuinã ẽ cõsubstãtialis p̄i: ꝑ cõsequẽs sunt ꝓbate alie tres cõditiões. s. eq̄litas ptãtis dignitatis & duratiõis: potẽtia ãt dei relucet potissime i creatiõe rez de nihilo: & ex cõseruatiõe: & ℌ nõ solũ cõuenit deo patri: ℌ etiã ei⁹ filio: q̄ ẽ eiusdẽ nature cũ ipo: & iõ dic ꝓpheta. b Et tu dñe in ꝓncipio fundasti. i. tu dñe pater fecisti terrã & nihilo: & ꝑseruas i stabilitate: & hoc exprimitur q̄ ℌ qõ dr̄ fundasti. & qz nulla creatura inferior est ipsa terra: sicut in domo illud dr̄ fundamentũ: qõ ẽ infimũ & qz in hoc ope cõicat filꝰ cũ p̄re tãḡ eiusdẽ potẽtie: iõ dic. In ꝓncipio. i. in filio siue ꝓ filiũ ꝓ quẽ opaḳ p̄r sicut ꝑ artẽ fuã: vt supra dicitur ẽ. ex aũt filꝰ dicaḳ ꝓncipiũ ꝓz Iobã. viij. vbi xp̄s iudeis ꝛremitt⁹ ab eo: Quis es. Ait illis. Ego ꝓncipiũ q̄ & loq̄r vob. c Et opa manuũ tuaꝝ sũt celi. man⁹ aũt diuine potẽtie metaphorice dicunḳ vtuis siue potẽtie. noiaḳ hic celũ & terra q̄ sũt extrema in creaturis: vt ℌ intelligãt creature mediẽ: qz ois creatura a patre & filio simul & ꝓducta & cõseruata: & sic patet eq̄litas potentie. d Ipi pibũt. Hic p̄r apls' ꝓbat filiũ patri coeternum. Ad cui⁹ euidentiã sciendũ q̄ sicut tẽpus sequiḳ motum & mutationẽ: ita eternitas ad imutationẽ. solus aũt deus imutabilis est q̄ omnẽ modũ: iõ ipe solus mẽsurat eternitate: eo mõ q̄ ꝓt ibi dici mẽsura. q̄ eñ in omni creatura sit aliq̄ mutabilitas ps̄: qz angeli sũt mutabiles fm actus intelligendi & volendi: loquẽdo de cognitiõe & affectione naturali. sunt etiã mutabiles de ee ad nõ ee: si dimittatur, a diuina cõseruatiõe. Sũt celi sup⁹ioꝝ: ℌ mõ sũt mutabiles & fm hoc mutant ḡtũ ad situ: celi aũt inferiores. scilz ignis & aer cu istis modis mutationũ sũt. mutabiles q̄tũ ad alterationẽ & generationẽ: & ꝑ ps̄ alia elemẽta et mixta ex eis. In oi aũt motu & mutatiõe ẽ aliq̄ corruptio fz p̄hm. iiij. physi. & ẽt fm ℣ug. stat⁹ ãt mõi imutabil⁹ i fine: qz celũ cessabit a motu cõpleto nũero electoꝝ: ad quẽ nume⁹ finaliter ordinaḳ: & ꝑ ps̄ alteratio & generatio i elemẽtis: q̄ ẽt elemẽta p ignẽ ꝓflagratõis purgabunt. & iõ sicut

dicũ ẽ tam i celesti coꝛpe q̄m i elemẽtis erit mutatio: et ꝑ ps̄ ꝓbũt q̄dammõ a statu in q̄ mõ sũt: & ℌ qõ dicit.

d Ipi pibũt. s. celi sup⁹ioꝝ & inferioꝝ: & qz ñ corrupenḳ ḡtũ ad subam: iõ subdit. e Et velut amictũ mutabis eos. sicut ei cessãte frigoꝛe mutaḳ vestẽ, q̄ erat ꝓ frig⁹ necessaria nõ q̄dẽ tũc mutaḳ sic vestẽ q̄ corruꝑaḳ: ℌ qz frig⁹ cessat sic celi & elemẽta dicũt mutari: qz mot⁹ celi & alteratio elemẽtoꝝ: q̄ ẽ ꝑ generationẽ vt. s. impleaḳ numer⁹ electoꝝ: q̄ ipl. to cessabũt manentẽ tñ substãtia & elemẽtoꝝ & celorũ: de⁹ ãt sol⁹ ẽ oino immutabilis: vt iã dictũ ẽ: iõ

bũt tu ãt ꝑmanebis & oẽs vt
e vestimẽtũ veterascẽt. Et
velut amictum mutabis
f eos: mutabuntur: tu aũtẽ
g idem ipse es & anni tui nõ
b deficient. Ad quem autem
angelorum dixit aliq̄ndo:
i sede adextr̄ meis: donec

cõdudit. f Tu ãt idẽ ipse es. i. p oẽs modũ imutabilis: & ꝑ ps̄. g Anni tui nõ deficiẽt. i. duratio tua: nõ q̄ in duratõe diuis sit aliq̄ successio sicut ẽi annis: ℌ qz eternitas diuina i se simplicissima nõ ꝓt apphẽdi a nob nisi ex cõpatiõe ad ipa: & ꝑ ps̄ ex ꝓprietate ꝛpm eã exꝓmim⁹. Ex
• ℌ ps̄ coeternitas filij ad patrẽ. qz exq̄ se vni⁹ subẽ vr s̄. ꝓbatũ ẽ. seqū q̄ ipis ẽ vnũ eẽ: & eadẽ imutabilitas: & ꝑ ps̄ eternitas. b Sed quẽ ãt. Hic p̄r. ꝓbat apls eq̄litatẽ digni
tat⁹ & xp̄o p auctoritatẽ psal. cix. q̄ psal. de xp̄o ẽ intelligen
da⁹ ad hanc. Ad e⁹ euidentiã cõsiderãdũ q̄ iudei modernitatis aliq̄ dicũt ipm debẽ itelligi ꝺ abraã. & q̄ eleazar ei⁹ dispensator: fecit illũ psal. ad reddẽdũ grãs deo de victoria quaꝝ habuit abraã ꝺ illos reges q̄ captiuauerãt loth nepotẽ suũ fm q̄ dr̄ Gen. xvj. Sz ℌ ps̄ falsũ ex titulo psal. qz nõ intitulat ab ipo eleazar: ℌ a dauid: ideo dicũt alij q̄ ẽ psal. fact⁹ a dauid. & nõ loq̄t de ipo ℌ de ãgelo suo: vr sit sensus. Dixit dñs dño meo &c. i. de⁹ celi angelo me custodiẽti: ℌ hoc ps̄ falsũ: qz. s. dr̄: Tu es sacerdos in eternũ &c. qõ nõ ẽ itelligendũ de angelo dauid qz sacerdotiũ nõ cõpetit angel. & iõ dicendũ q̄ ad ihaz ẽ ps̄ fact⁹ a dauid loquẽs de xp̄o & ℌ ps̄ trãslationẽ chaldaicã: qz vbi dr̄: Dixit dñs domino meo' chaldaicũ sic hz: Dixit dñs ybo suo &c. Ite ℌ illo qõ seq̄t. Ex vtero aũ lucifer genui te. i. ex suba mea ante oẽm creaturã: ℌ ãt nõ põt cõpetere nisi soli dei filio. q̄ filꝰ ẽ verbũ dei. Ex ℌ igr̄ supposito ps̄ q̄ apls brẽ iducit auctoritatẽ hui⁹ psal. ad ꝓbandũ eq̄litatẽ dignitat⁹ in xp̄o: q̄ ẽ in deo patre: introducens verbum dei patris ad filiũ dicẽs sibi. i Sede a dextris meis. id est ad equalitatem dignitatis mee. sic enim refertur ad christum fm diuinaꝝ naturam sicut supra. expositum est eodẽ capitulo sequitur. k Donec ponam inimicos tuos scabellum pedũ tuoꝝ. hoc autem erit in iudicio sumpto quando omnia subijcientur ḡtum ad executionem perfecte ipsi christo. dico autem ḡtum ad executionem: quia ḡtum ad auctoritatem omnia iam sunt ei subiecta. sed de hoc plenius videbit. Sed insurgit hoc dubium quia videtur q̄ christus non debuit sedere ad dexteram dei patris in eternum. sed tñ vsq̄ ad tempus determinatum: in quo omnia sunt sibi subijcienda. quod videtur impossibile per hoc aduerbium donec. Dicendum q̄ hoc aduerbium donec aliquando tenet infinite. quãdo scilz significat terminũ cui adiungitur. sicut cum dicit. Sede hic donec veniam: sensus est q̄ in aduentu meo terminetur sessio tua. aliquãdo tenetur indeterminate: & tunc non significat talem determinationem. sicut cum dicitur. Iste non penituit de peccatis donec vixit: sensus est: quia nunq̄ penituit nec penitebit. quia post mortem non est locus penitentie. isto secũdo modo ponitur hic aduerbium cui⁹ dicit. Sede a dextris meis: donec ponam inimicos tuos scabellum pedũ tuorum &c. & ideo sensus est. q̄ nunq̄ cessabit sedere ad eq̄litatẽ dei patris. Hec autem equalitas non competit angelis: ideo subdit apls.

I Nõne oēs sunt administratorij spūs.q.d.sic.sicut enim in artificialib⁹ videm⁹ q aliq̄ p̄cipiūr in opib⁹.s. architectonici ⁊ p̄incipales. Aliq̄ exequūt impata. sicut inferiores artifices mām p̄parantes.tñ oēs isti dicūt artifices:vt hēt .s.metaphi.sic in angelis aliq̄ dicūt subsistere. aliq̄ autez exeq̄ ipata.tñ oēs di cuntur administratores: Vel administratorij spūs.i. spirituales substantie in ministeriū missi. supiores em̄ angeli mittunt tm̄ missione inferiores medios ⁊ inferiores illuminando ordine gerarchico. Inferiores ãt mittūt ad aliq̄ circa nos exequnda.⁊ sic mittūt missiõe exteriori.⁊ sic p̄z q oēs sunt i ministeriū missi.Iz diuersimode. Istud ãt misteriū exercēt angeli ꝓpt salutē electoꝝ:um vt natura hūana q̄ ē inferior inducat ad q̄ēi q angelica tangit q supiorē.ꝓpt q̄ subdit. m Propt eos q capiūt hereditatē salutis.Fm em̄ dyoni. Nec est lex diuinitatis. vt infima p media reducāt i suprema. Hēb hebreos Caplo ꝙ vbi ỏ in postil. Multiplicabit ⁊c. Hēditus

D maiorē euidentiā q̄undā q̄ i hoc capło cõtinēt • sup illa q̄ habēt i postilla.q̄dā vident addēda. circa q̄ p̄supponēdū ē q apls in hoc loco in dict⁹ suis inuit aliq̄d q̄ fundat in aliq̄ aucte sacre scripture vl in dictis apōr hebreos auctēticis.vt ptēbit.vñ i ỏ q̄d dicit.oliz de⁹ loq̄tus p̄ſb⁹ in ꝓphis vł innuere q̄ añ aduentū xp̄i q aliq̄ ꝓphe tē cessauerāt ꝓphie.sic em̄ tradūt hebrei i libro q̄ dī Ioma.sup illud psal. Signa nr̄a nō vidim⁹ iā nō ē ꝓpha tē. Ihī finē tēpli scōi p.xlij. annos q̄ tps cucurrit cū passione xp̄i cessauerāt multa signa i tēplo.q̄b⁹ ostēde bāt q deus acceptabat sacrificia ibidē oblata. Silr ⁊ cessauerāt ꝓphia.q⁹ iā nulla ꝓphia inf eos erat.ex q̄b⁹ repto bato illi⁹ star⁹ q̄dāmō oſidebat.q̄ apls inēdēs de ỏ hebreos volēs instruere dicit. Oli de⁹ loq̄ns patrib⁹.q.d. olim loq̄bat p̄ſb⁹ deus in ꝓphis.ꝙ iã nūc cessauit illa locutio aduentiore ꝑfectioꝝ locutōe.q: nouissime est nobis locut⁹ deus in filio.Si aūt obūciat de iohāne bap. dōm ꝓphia Johānis cōcurrit cū tpe xp̄i cui⁹ fuit p̄cursor imediatus ⁊ tō nō est ꝓpriāda inf ꝓphias antiq̄s.Itē in p̄dict⁹ verbis oſidit idēntatē illi⁹ q p̄hibus loq̄batur. cū dicit q de⁹ q̄ p̄hibus in ꝓphis loq̄bat nouissime locut⁹ ē in filio.in q innuit iplere illud Esa.lij. Propterea ꝓficet ppls nomē meū in illa die:q: ego q̄ loq̄bar ecce assum.put fuit largius expositū inladdit̄de sup illud ca.Esa. In q̄ idētitate re futank duo errores.s.manichęoꝝ ⁊ iudeoꝝ.Manichei ei antiq̄ū testamentū attribuebāt malo p̄incipio: nouū vo bono. Iudei ecōuerso antiquū testm̄ dicebant esse a deo. nouū ãt nō.vñ vtrūq̄ errorē refutās apls asserit p̄dictā idēntatē.s.ink illū q olim loq̄bat p̄ſb⁹.⁊ illū q dieb⁹ istis loq̄t nobis.ꝙ p̄us q ꝓphas ⁊ nūc p filiū q maior ē ꝓphis. Ex q eminētia nouę legis respectu veteris oſidit.Haz sicut i oibus p̄tib⁹ ⁊ artib⁹ ordinatis. ille q ē supior artifex seu p̄fidens:p̄incipalē ⁊ ꝑfectū actū opat p seipm:ea vero q disponūt ad vltimā ꝑfectiõz opat p̄ministros sicut nauifex intendit ꝓpagnat nauē p seipm.ꝙ pparat materiā p artifices submistrātes.ꝙ lex noua q data ē p ipm filiū dei boiez factū ē ꝑfecta.lex ãt vet⁹ q̄ data ē p angelos seu p ꝓphas ē ipfecta qō etiã bī ex dictis hebreoꝝ. vñ sup illud Eccli.j. Via vānas:exponēdo ly via q̄dam glo.eoꝝ sic.di. ois lex ist⁹ tpis q̄ in p̄nti vana est respectu legis messie: q̄ q̄dem glo.multū ꝓpinet veritatis. Nã sicut medicina q̄ nō consert sanitatē vana dr̄:sic lex vetus q̄ nō ducebat ad beatitudinē vana diceret si nō supuenisset lex noua q̄ ad beatitudinē ducit.ꝙ p̄dicta iudei murmurāt dicētes q p auctoritatē sacre scripture ꝓbat.q deus dedit legē veterē p seipm legit ei in bato e legis Exo.xx. Locutusq̄ ē dñs ſmones hos.ꝑsr etiã in exodio decalogi dr̄.Ego em̄ sum dominus deus tu⁹.ex q̄b⁹ vł q lex mosayca a deo imediate fuisset data nō q angelū. Itē intendūt,ꝑbare q illud qō legitur Exo.xxxiij. Loq̄bat em̄ dñs ad moysen facie ad faciē sicut loq̄ solet hō ad amicū suū.Ex q vł q reuelatōes facte ipi moysi nō solū in batōe legis ꝙ etiã in alijs erant imediate a deo.sic em̄ loq̄t hō ad amicū suū.s. imediate.Ex q nitunk ꝓcludere q lex data q seipm moysen esset ꝑfectissima. Hēd ꝓmū dōm q ſm greg.in p̄ mor.angelus q moysi apparuisse legit mō angel⁹ mō dñs mēdzak. angelus.s.,ꝓpt ỏ q exteri⁹ loq̄ndo fuit ebat.dñs ãt dr̄ q̄ interius p̄sidēs loq̄ndo efficacia mistrabat.Et attendendū q̄ i serie decalogi in q̄ p̄incipalia legis p̄cepta tradūtur ỏ sententia Greg.apte demonstrat.prio em̄ loq̄t in psona dei cū dicit.Ego sum dñs de⁹ tu⁹ ⁊c.ꝙ nō sint tibi dij alieni ꝑter me ⁊c. In q̄b⁹ loq̄ns loquit vt de⁹.⁊ sequit. Nō assumes nom̄ dei tui inuanū ⁊c. In q̄b⁹ loq̄ns ostēdit se aliū esse a deo.ñ ei dixit. Nō assumes nom̄ meū inuanū.ꝙ nom̄ dñi dei tui.⁊ sic i seq̄ntib⁹. Hēd sc̄m dōm q p ỏ quod dr̄. Loq̄bat dñs ad moysen facie ad faciē.ñ intelligit q de⁹ loq̄ret moysi imediate.legit em̄ Deut.v. Facie ad faciem locut⁹ ē nobis dñs de medio ignis.s.tot ppls.qō fm augu.intelligit ꝓpt rei euidentiā ⁊ quo dāmō diuine maiestatis p̄ntia de q dubitari nō possit. In moyse ãt q ỏ qō dr̄.q loq̄bat ei dñs facie ad faciē.intelligit q̄dā eminentis contemplatio quā moyses familiari⁹ hēbat q̄s ceteri,ꝓphete.⁊ ꝑfalit in hoc q dous loq̄bat sibi sic familiariter q ē cūq̄ terrore impediente sublato conceptus suos deo exp̄imebat ⁊ ei⁹ reuelatões plane recipiebat ⁊ hoc sonat,ꝓpie sicut loquitur hō ad amicū suū.s.absq̄ erore turbante sicut alijs ꝓtingebat ꝓphis.vñ Dan.x.ca.⁊ Job.iiij.et hmōi.oia ista tñ intelligunt citra essentie diuine visionez nã fm aug.sup Gen.ad liam.postq̄ de moyse loq̄t locutus est dñs ad moysen facie ad faciē ⁊c.postea,in eodē cōtextu subditur. Ostende mihi gloriam tuā.ex q p̄z q aliq̄d q̄ nōdū videbat videre desiderabat. Vñ ly posita fm aug.de videndo deū:moyses essentiā vidit diuinā nō tam in batōe legis q̄ data fuit p angelū.vt dictū est. Ex ỏ igit q lex noua data est in filio ,put dictū est:intendit aplus eminentiā ei⁹ sup veterē legem ostendere.Et attendendum q q̄ ꝓtingit in humanis esse aliqs filios q nō succedunt in hereditate paterna ,ꝓpt aliquos defectus.ideo subdit. Quē constituit heredē vniuersoꝝ.q.d.filiū de q agit constitutus est heres a patre.⁊ nō solū ꝓticularit.ꝙ heres vniuersoꝝ.qō intelligit fm glo.respectu oim nationū mūdi nō em̄ solū hec hereditas extēdit se ad Israel.sicut antea dicebat in carmine mosayco. Pars dñi ē ppls ei⁹.⁊ ifra el hereditas eius.ꝙ oēs mundi natiões in hac hereditate includunt in q apls tacite videt allegare illud psal. vbi de filio dī:Dabo tibi gētes hereditatē tuā ⁊c.q.d.apls. Is filiatio de qua loquoꝝ ē illa de q̄ psal. Filius meus es tu dabo tibi gētes hereditatē ⁊c.⁊ q: ista fm naturā assumptā intelliguntur q̄ in tpe incepit esse.iõ sbiungit illō qō ꝓpetit filio tm̄ fm naturā assumptā dicēs. Per quem fecit ⁊ secula.qō ꝓpetit filio tm̄no fm deitatē.vt in postilla ⁊ in hoc vł allegare apls tacite.illud Gen.j. Inp̄incipio creauit deus celū ⁊ terrā vbi p ly In p̄incipio.intelligitur illud p quē deus fecit oia:sicut dr̄ in psal. Dia in sapia fecisti.q̄ dē sapia se hz ad creaturas.sicut ars in mēte artificis existēs ad artificiata.⁊ sic intelligunt alij expositores hebreoꝝ dicūt verbū: In p̄incipio creauit ⁊c.Iz hoc obscure ⁊ confuse tradant.,put dictū fuit in additõe sup gen.ca. 4.⁊ sequit.Qui cū sit splendor.Circa qō notandū fm glo. ꝙ quia ad loquendū pigne de deo lingua nō sufficit. nec ad percipiendum p̄nealer intellectus.ide est q etiã ipm paulum videmus quasi in quibusdam infirmari.⁊ nō integra ꝓponentes exempla.vt cum dicit.Qui cū sit splendor patris.tpalia em̄ integra collatione eternis ꝓpari non possunt.cum in eternitate omnia stant.in tpalibus autez alia accedunt alia succedunt.querimus tñ coeua in creatura.vt splendor igni vel soli per q̄ coeterna in creatore

poñā inimicos tuos scabellū pedū tuoꝝ. Nonne oēs sunt administratorij spiritus in ministeriū missi ꝓpter eos q hereditatez capiunt saluti.

scilicz psona filij ad patrem intelligamus. quod quidem exemplū apostoli i scripturis habet. vnde Sapiēie. vij. de ipa sapientia dicit: Candor est lucis eterne. z quia licz in creaturis essi inuenire possumus aliqua coeua: nō tamen generans z generatū: in quibus generās semp precedit in creaturis. idcirco cum apostolus dixisset: Locutus est nobis in filio: ne ex hoc patrem filium precessisse intelligeret: ideo subiungit. Qui: scz filius est splendor glorie. ex quo intelligamus q̄ sicut ꝓcedit splendor ab igne seu a sole. licz non ꝓcedat ab eo tempore: sic filius a patre per generationē ꝓcedit. licz ab eo tempore nō precedat sed sit sibi coeternus sicut splendor coeuus est igni vel soli: z sic patet ratio quare habuit aplus addere istud exemplū qui cum sit splendor glorie. scz ad splendor ab ea occasionem erroris: ne ex hoc quod dixerat: In filio. intelligeret filius patri successisse in tempore: sicut in creaturis generans ꝓcedit tempore suum genitū. z sequit: Figura substantie eius. Circa quod sciendū q̄ licz in corporalibus omnis imago sit figura: non tamen econtrario: omnis figura est imago. vnde in ꝓposito saluo semper meliori iudicio non videt necessarium q̄ figura accipiat ꝓ imagine: put in postilla. sed vt accipiat figura in sua ꝓpria ratione. scilicz ꝓ aliquo quod termino vel terminis in cludit: prout est in quarta specie qualitatis. Constat autem q̄ figura sic accepta continet totam quātitatē illius figure: vnde in b exemplo intendit apostolus ostendere: q̄ filius in diuinis totam naturam seu substantiam vel essentiam patris comprehendit per generationē: sicut figura totam quātitatem: comphendit per ipsam terminatā. z sic q̄ istud exemplū excludit apostol⁹ aliquas dissimilitudines que in predictis nominationibus habent. imago enim in filio regis: z multominus in denario seu statua non comphendit naturā seu essentiam vel substantiam illius cuius est imago: vt est manifestum. similiter nec splendor totam naturam solis seu ignis cōprehendit. figura autem comprehendit vt dictum est totam naturam seu quātitatem figuratam per ipam vt circulus z quadratum z huiusmodi totum spacium in circulo seu quadrato contentū figurando comphendit perfecte. sed quia in diuinis non est quantitas dimensionalis sed pelagus substantie seu essentie infinite: ideo subiungit. Figura substantie eius. hoc est dicere: figura dico comphendens substantiā. non quātitatem. z sic videt intelligendum illud Numeri. xij. vbi dominus de Moyse qui essentiā diuinā fm Aug. vidit in hac vita: sic dicit. Et figuram domini sic intuet. scz filium dei qui totam diuinam essentiā complectit: sicut figura totum spaciū in ea cōtentum comphendit. Si autez contra ꝓdicta quis dicat q̄ figura sup: adicto modo intellecta nō poterit dici in diuinis: cum quia figura sic accepta ꝓprie ad quātitatem molis ꝓtinet. tum quia rem finitam seu determinatā demonstrat: cum de sui ratione importat inclusionē in termino seu terminis. Ad hoc dicendum q̄ fm glosam. illa que de deo dicunk cum religiositate debemus accipere: accipiendo scz illa que ꝓtinent: et excludendo illa que a deo sunt aliena: sicut in nomine filij intelligimus generationem. non autem fm successionem: z in imagine intelligimus veram repsentationem: non autez lineamenta corporalia seu attinentia que in qualiber imagine creata intelligunk. vnde in ꝓposito in hoc q̄ dicimus figurā substantie intelligendū esse totalem comphensionē immensitatis essentie seu substantie diuine quaz q̄ generationem infinitam filius habet a patre: non autē molis quātitatez seu aliquā terminoz finitatem: z isto modo quidā philosophoz dicebant de deo q̄ est spera intellectualis: cuius centrū est vbiq̄ z circūferentia est nusq̄: vt per b q̄ dicit: Spera. intelligit figura in quarta specie qualitatis accepta. q̄ b aūt q̄ dicit: Intellectualis. attouet ab ea corporeitatē dimensionalē. q̄ hoc autē q̄ dicit: Cui⁹ centrū est vbiq̄ intelligit q̄ vestigiū diuinū in qualiber re creata inuenit: sicut est centrū quod est ꝓximum vestigium spere, per hoc aūt q̄ dicit: Et circūferentia est nusq̄. intelligit q̄ repsentatio cuiuscūq̄ creature deficit ab omnoda repsentatione dei i infinitū: sicut circūferentia infinito distat a centro. q̄ autē sequit: Portansq̄ oia verbo virtutis sue. exponat. put in postilla: hoc addito q̄ istud videt fundari: Prouerb. xxx. vbi cum agit de quibusdā ad sustentationē seu gubernationē principaliū partiū mūdi ptinentia ptinent ad filiū: sicut ad patrē. per hoc autē q̄ dicit: Verbo virtutis sue. metaphorice videt designare fm glo. facilitatē continendi omnia ad modū illoz qui sine vllo labore verbo z digito mouent aliquid vel efficiunt. q̄ vō subdit: Purgationē peccatoū faciens: put in glo. ꝓtinet ad ꝓm fm humanitatē in qua crucis passionē z mortē pullit q̄ quā a peccatis nos purgauit: vt habet plene Esaie. liij. cetera exponank put in postilla vsq̄ ibi: Cui enim aliquādo angelorū dixit. Filius meus es tu: ego hodie genui te. contra quod posset dici: q̄ non solum angeli: sed etiam homines z alique creature quādoq̄ in scriptura dicunk filij dei. z a deo generari: vt cum dicit Deutero. xxxij. Deum qui te genuit dereliquisti. z Job. xxxviij. Quis est pluuie pater: aut quis genuit stillas rozis. vnde qualiter intelligatur efficacia ratiōis apostoli ex hoc dicto psal. Filius meus es tu: ego hodie genui te. habek plene in additione sup psalmū secundū in verbo ꝺdicto: vide ibi.

Replica.

In capitulo primo ad Heb: eos Burgē. facit longam digressionem in qua nonnulla dubia ad expositionem littere imprimentia ponit: de quibus nō iudico: quia directe contra postillatorem nō faciunt: sed illud dissimulandum non est. q̄ cum dicit in eodem q̄ filius est splendor glorie dei z figura substantie eius. exponendo illud dicit Burgē. non est necessariū figuram accipi ꝓ imagine. put in postilla. sed q̄ accipiat figura in sua ꝓpria ratione. scz in eo quod termino vel terminis includit prout est quarta species qualitatis. in quo apparet Burgē. non habere ꝓ inconuenienti deum ponere in ꝺdicamento: quia ponit aliquid formalik dictum de deo fm ꝓpriā rationem esse quartā speciem qualitatis. scz figuram dei vel formam. hoc enim Burgē. faciens auder a fortiori deū in ꝺdicamento substātie ponere: quod tamē est cōtra magistrū di. viij. li. j. nec videt Burg. assignare ꝓpriā rationē figure. put est quarta species qualitatis dicendo q̄ termino vel terminis includit. nā sic diceret rationē mēsurabilis vel mēsure. put ipe declarat: figuram totā quātitatem comphendere. q̄ sequēs mensurare: sed ratio mensure nō est ꝓpria ratio alicui⁹ qualitatis: sed est ꝓpria ratio z intrinseca quātitatis: vt patet per omnes phicē loquētes. ideo qualitas nō est fm ꝓpriam rationē mensure quātitatis: sed econuerso. ꝓpria autem ratio figure z forme de quarta specie qualitatis est resultatio ex ordine et dispositione partiū totius patet: qa ad positionē illius ordinis partiū: resultat figura z ad mutationē eius mutat figura: z ad diuisionē partiū abnitez desinit esse figura. z fm illam ꝓpriam rationem deo nullo modo competere potest nomē figure: quia in deo nec est pars nec ordo partius: vt fide tenemus. potuit igitur Burgē. stare cōtentus in dicto pōstil. qui exponit figuram per imaginē naturalem distinguens inter imaginē naturalem z artificialē. z notanter imaginem substantie dei dicit illam figuram: quia est eiusdē substantie cū patre plus ꝙ filius regis cum rege qui non habent vnam substantiā: nisi vnitate specifica non numerali. dicit etiaz Burgē. se docuisse circa psal. secundū: quō ex allegato hic p apostolū accipiat efficax ratio cōtra iudeos: cū dicitur: Filius me⁹ es tu: ego hodie genui te. sed vide circa eundē psal. correctū competens.

Capitulū. ij.

Opropterea abūdantius. Postq̄ aplūs in ca. p̄cedenti declarauit eminētiā xp̄i. hic p̄fir ex hoc ostēdit quāta sit exhibenda legi noue ab ipo date. Et circa duo facit: q2 pmo ponit quādā p̄tiā. t scdo cōfirmat ipam: ibi. Nō em angelis. C Sequēcia talis ē: lex vetus fuit data p angelos imediate: vt dictū ē ca. p̄cedēti. t tū fuit suscepta a pplo tūrī cū reuerētia magna. Fm̄ q̄ ps Exod. xix. vbi dī q̄ pplus añ susceptiōez legis q̄uos dies vestimēta lauit: t a propīis vxorib⁹ cōtinuit: vt eēt paratus die tercio ad legē reuerēter suscipiēdā. sīr illa lex fuit diligēter obseruata: q2 eī⁹ trāsgressores punieb̄ant mox ter: ergo multo fortī⁹ lex noua que data ē aplūs imediate a xp̄o q̄ est dñs angelor: t mediātib⁹ apostolis in mūdo diuulgata ē p p̄dicationē t cōfirmatione miraculoz. suscipienda ē cū reuerētia t diligēter obseruāda: t trāsgressores magis punient: t hoc ē igit q̄ cōcludit aplūs. a Propterea. i. ꝓpter excellētia legis noue a xp̄o date. b Abūdantī⁹ opoz. obtuare. nos xp̄ianos c Ea q̄ audiuim⁹. a xp̄o. s. t aplis. d Ne forte pefluamus. fluit em̄ hō p penā corpalē: fm q̄ dicit. hi. Ecc. xiiij. Quasi aque dilabimur in terrā q̄ nō reuertunt: ꝛ viteri⁹ efluit p culpā: ꝛ pefluit. i. pfecte fluit p eternā dānationē q̄ cōtingit nō obseruātib⁹ xp̄i legē: ideo bñ dicit aplūs. Ne forte pefluam⁹. i. eternā damnationē incurram⁹: q̄ ꝓbat p̄fter p legē veterē: q̄ ē minoris auctis. d. e Si em̄ q̄ p angelos dict⁹ ē sermo. i. vetus lex q̄ data est p angelū in mōte Moysi: vt p̄dictū est p̄cedēti ca. f Factꝰ est firm⁹. i. firmiter inuncꝰ ad custodiendū. g Et ois p̄uaricatio. i. trāsgressio legis p pctm̄ cōmissiōis: q̄ est ꝛ p̄cepta negatiua. g Et inobedietia. i. pctm̄ omissionis q̄ est ꝛ p̄cepta affirmatiua. h Accepit iustā retri. mercedis. i. pena debitā fm̄ quātitatē t equalitatē crimis: vt pater in ve. te. in multis locis: si g̃ ita est. i Quō nos. scz catholici. k Effugiem⁹. pena debitā. l Si tanta neglex. fa. i. si inobedietes fuerim⁹ legi noue in q̄ sola est salus vite eterne. q. d. nullo mō: ꝛ p̄ter oñdit aplūs qualiter hec lex noua a xp̄o p̄mo data est aplis: ꝛ p aplos publicata. d. m Que. s. lex noua. m Cū initiū accepi. enar. p. dñm. qui aplis in p̄cipio eā dedit. n Ab eis q̄ audierūt. a xp̄o. i. ab ipis aplis ꝛ alijs discipl̄is. o In nos p̄fir. est. p p̄dicationē ipoz. p Cōtestāte deo. i. cōfirmāte eo ꝓ p̄dicationē p miracula varia ꝛ multa: sicut dī Mar. vlti. Dño coopante ꝛ sermonē p̄firmāte sequēt⁹ signis. sicut em̄ ea q̄ subsunt rōni confirmant p hoc q̄ ad p̄ncipia p se nota reducunt: ita sīr ea q̄ excedūt facultatē intellect⁹ hūani: cuiusmodi sūt credibilia sufficiēter cōfirmant q̄n ad testimoniū talis doctrine miracula facultatē totius nature create excedētia a deo ꝓpetrant: q2 cū deus nō possit esse testis falsitatis. p hoc sufficiēter ostendit q̄ talis doctrina merā cōtinet veritatē. ꝛ hoc ē q̄ dī. o In nos p̄fir. est. s. lex euāgelica. p Cōstante deo. i. cōfirmāte ipam. q Signis ꝛ portētis. i. varijs miraculis. Ad cui⁹ euidētiā sciendū ē q̄ miracula p q̄ p̄firmata ē ista doctrina euāgelica: sūt i triplici differētia: q2 aliq̄ sūt q̄ p̄fr fieri p̄ natūrā: q̄tū ad subāz facti: nō tū q̄tū ad modū fiēdi: sic sanatio febrīs: aliq̄n fit ꝓtute nature: aliq̄n ꝓtute medicine ipam naturā aduuāte. ꝛ tūc nō ē miraculū: q̄a bz cām naturalē. sanatio tū facta isto mō fit in tpe: q2 natura nō pōt ogari in instāti. si aūt sanatio febrīs pfecta in instanti fiāt. hoc nō pōt esse nisi virtute diuina: sīc̄ socrus Petri sanata ē in feb⁹ib⁹ a xp̄o: vt ps Matth. viij. ꝛ talia miracula vocant hic signa. C Illa aūt sunt q̄ nō p̄nt fieri p̄ naturā: nec q̄tū ad substantiā facti: nec q̄tū ad modū fiēdi: sicut ꝛ illuminatio ceci: ꝛ sanatio lepr̄osi: ꝛ talia dicunt hic ꝑdicta. ꝛ dī propīgiū q̄si ꝑcul a digito. i. aliq̄d remotū ab oēsione vel cognitōne hūana q̄ ē supra naturā hūanā ꝛ q̄tū ad substantiā facti: ꝛ q̄tuz ad modū fiēdi. Illa autez sunt q̄ nō solū excedunt naturā hūanā sed etiā videnf esse p̄ naturā: sicut q̄ ꝛ ꝑgo manēs ꝛgo pariat: ꝛ q̄ habēs verū corpus p corpa ab eoz diuisiōe transeat: sicut ipe xp̄s intrauit ad discipl̄os ianuis clausis. ꝛ ꝑsimilia. ꝛ talia dicunt portenta. ꝛ dicit portentū q̄si in longinquū tensū vel extensus: ad denotandū rei magnitudinē. ralib⁹ aūt cōfirmata est fides catholica: vt hic dicit: Signis ꝛ portētis ꝛc. ꝛ nō solū istis: sed etiam Parijs vir. ꝛ spūssanc. distri. virtutes b dicunt fides: spes ꝛ charitas. q̄s virtutes dedit deus p̄dicatorib⁹ noue legis distributiōes spūssancti sunt diuisiones gr̄aꝝ q̄ sunt date aplis ad edificationē eccl̄ie: sicut donum linguaꝝ ꝛ ꝓphie ꝛ ꝑsilia: de q̄bus loquit aplūs. j. Cor. xij. ista aūt nō dant p̄dicatorib⁹ eccl̄ie ex suis meritis: q̄ ex diuina liberalitate: ió subdit: fm̄ volūtatē suā. s Nō em̄ angel⁹. Hic ꝓter aplūs cōfirmat dictā ꝓtiā. s. q̄ magis est obediendū legi noue date a xp̄o q̄ legi veteri date p angelos q2 dominiū xp̄i mai⁹ ē q̄s dominiū angelorū. Igit circa hoc duo facit: q2 pmo ondit dominiū xp̄i esse maius dominio angelor̄ p̄ scripturā. scdo eam exponit de xp̄o: ibi. Eū aūt. Ad euidentiā pmi notandū q̄ duplex ē stat⁹ orbis: vnus q̄ pmus est fm̄ generationē t corruptionē ad electoz. p̄ductionē. Alius status erit post iudiciū in quo cessabit oīs talis trāsmutatio. nūc aūt ita est q̄ licz sit idē orbis q̄tuz ad substantiā nūc ꝛ post iudiciū. tū nō est idē stat⁹ vt visum ē. ꝛ ió orbis quodāmō duplicat: fm̄ istā diuersitatē stat⁹: ita q̄ dī orbis p̄s fm̄ statū q̄ currit vsq̄ ad iudiciū. dicit aūt orbis futur⁹ fm̄ statū q̄ erit post iudiciū. Orbis aūt fm̄ statū ꝑfectē subiect⁹ q̄dāmodō ipis angelis: q2 misterio eoz mouent corpa celestia. et p̄ p̄dis trāsmutant ista inferiora p ipos ꝛ illuminant boies de dīuinis. oia aūt cessabūt in iudicio: ꝛ ió orbis futur⁹ nō erit angelis subiect⁹ q̄ ipi xp̄o: q2 nūc oia erūt ei plene subiecta nō solū q̄tum ad diuinitatē: sed etiā q̄tum ad humanitatē: vt magis videbit. j. dicit igit. s Nō em̄ ange. subiecit de⁹ orbē terre futurꝫ. i. fm̄ futurū statū de q̄ loq̄mur: q2 de q̄ statu aplūs intēdit loq. q aūt orbis fm̄ illū statū subijciat xp̄o ꝓbat p scripturā. d. t Testat⁹ ē aūt in q̄dā loco. in ps. v Quis dicēs. sic loquit in cō: q2 scri: ꝓmra q̄ nota erat illis q̄bus scribebat: sīr̄ scriptor: eoz.

Capitulū. ij.

Opropterea abūdāti⁹ oportz obtuare nos ea q̄ audiuim⁹. ne forte pefluam⁹. Si. n. q̄ p angelos dict⁹ est sermo factꝰ est firmus: ꝛ ois p̄uaricatio ꝛ inobedientia accepit iustam mercedis retributōez: quō nos effugiemus si tanta neglexerimus salutē. Que cū initiū accepisset enarrari p dñm ab eis q̄ audierunt in nos p̄firmata ē: cōtestante deo signis ꝛ portētis: ꝛ variis ꝛtutib⁹ ꝛ spūssancti distributiōib⁹ fm̄ suā volūtatē. Nō. n. angelis subiecit de⁹ orbē t̄re futurꝫ de q̄ loq̄mur. Testat⁹ ē aūt i quodā loco q̄s dicēs. Quid ē hō q̄ memor es ei⁹ aut filꝰ hois q̄ñ visitas eū. C Minuisti eū paulomin⁹ ab angel: gl̄ia ꝛ

Quid est hō q̄ memor es ei⁹ ꝛc. ꝓba sūt ipius dauid admirātis exaltrationē hūane nature in ipa incarnatiōe: ꝛ ió dicit: Quid ē hō ꝛc. q. d. modicū: ꝛ q̄si nihil respectu nature diuine ꝛ angelice. ꝛ tñ memor es ei⁹. ipm mirabiliē visitādo ꝛ tūm̄ediō i incarnatōne: sequit̄ y Minuisti eū paulomin⁹ ab angelis. q2 nā hūana sic exaltrata in ipa incarnatiōe fuit postea minozata ab angelis in ipa passiōe: q2 angeli nō sūt passibilis nature. ſcd̄ꝫ Glia ꝛ honore coronasti eū. q2 q̄ meritū passiōis optinuit glīa corpis q̄ añ passionē ꝛ resurrectionē nō fuit gl̄iosum. ꝟ passibile ꝛ mortale ad implendū nr̄e redemptiōis miste-

rū. z q; ertūc autoritatiue sunt ei oia subiecta. fm q; dr Matth. vlti. di. aplis post resurrectionē suā. Data ē mihi ois potestas in celo z in terra. ió sequit. 3 Et stituisti eū sup opa manuū tuaꝝ. oia subiecisti sub pedibus eius. verūm: q; nō oia sunt ei subiecta executiue. ꝛ hoc cōpletur pfecte in iudicio sequit. a Nunc autē. i. tpe modernō qō currit vsq; ad iudiciū. b Nec dū videmꝰ oia subiecta ei. s. ꝑfūd ac executionē. c Eum aūt q; in modico. hic ꝑ exponit ꝓdictaꝫ scripturā de xp̄o. et diuidit i duas ptes. q; ꝓmo ponit expositionē suā. scdo remouet cirea ꝺ quādā dubitatiōnē. ibi. Dicebat em. exponit q; ꝓmo autoritatē ꝓdictā eo mō q; ē exposita in pte ꝓcedenti di. c Eum aūt q; i modico. tc. i. ibm xp̄m q; plus ꝑ angeli minoratꝰ est in passiōe. vt dictū ē

3 honore coronasti eū: z cōstituisti eū sup opa manuū tuaꝝ. Oia subiecisti sub pedibꝰ eiꝰ. In eo em q; oia ei subiecit: nihil dimisit non ſbiectū ei. Nūc aūt necdū videmꝰ oia subiecta ei cuꝫ aūt q; modico ꝑ angeli minoratꝰ ē: videmꝰ ibm ꝓpt passiōē mortis gīa z bono re coronatū: vt gra dei pro oibꝰ gustaret mortē. Decebat em eū ꝓpter quē omnia et p quē oia q; multos filios in gloriā adducerat auctorem salutis eoꝝ p passionē cōsummari. Qui em ſctificat:

d Videmus ibm. sic minoratuꝫ. e Propter passionē mortis. i. ex merito passionis: vt dictū est. z q; hoc non fuit factū ex nr̄is meritis ꝛ ex diuina gra z libertate: ió sequit. g Vt gra dei ꝓ oibꝰ gustaret mortē. z dicit ꝓ oibꝰ: q; licz eiꝰ efficacia nō se extēdat nisi ad iustos. eius tū sufficiētia extēdit se ad oēs. h Decebat em. hic ꝑ remouet quoddā dubiū ex ꝓdictis ortū. videlz em. i. ca. q; xp̄s ꝑeminet angelis: sicut ois scrūis suis. z in hoc ca. dixit: q; in passiōe fuit minoratꝰ ab angelis: z sic illud secūdū videt repugnare ꝓ dicto. q. remouēs hāc repugnātiā apparentē oñdit q; xp̄s ēptus sit maior angelis z actor nr̄e salutis: ita ꝛuenienter passus ē. z hoc oñdit triplici ratiōe. Pīa accipit ex pte dei patris passionē filij o: dinātē secūda ex pte filij ꝓ redēptiōe nr̄a passionē sustinētis: ibi Qui em sanctificat. tercia ex pte nature hūane redēptiōe indigētis: ibi. Nunq; angelos. Prima rō talis est. deꝰ pr̄ est cā efficies z finalis oīm. z p ꝑis ꝺ. ꝑuidentiā de oibꝰ ea deducēdo ad finē debitū: ꝛ ſpāli mō ꝺ. ꝑuidentiā ꝺ electis q; deducunt ad beatitudinē supnālē. ꝓpter q; ꝓdestinatio q; est respectu electoꝝ tm. dr quedā ꝓ spālis ipius diuine ꝓuidētie: vt ꝑ. j. sen. igit cū deꝰ pr̄ oia cōueniētissime faciat: q; disponit oia suauiter: vt dr Sap. viij. q; ꝑis redēptio electoꝝ p quā ipi deducunt ad gloriā ꝓuenientissime facta est. Modus aūt ꝓuenientissimꝰ ē vt xp̄s q; ē verus ho: z verꝰ deus i hūana nā passus ē: vt sic nō remaneret dedecus culpe sine decore iusticie. z qui p culpam auersus a deo fuerat: reduceret p penā. Cōueniētissimū em erat q; hāc penā sustineret ille q; est deꝰ z hō: vt sic puniret hō q; peccauerat: z satisfaceret deꝰ q; poterat: q; oīm sa ꝑmi hois quādā infirmitatē ꝓtinebat. hāc aūt sentētia breuit rangit aplus. d. b Decebat em eū. i. deū patrē. i Propter quē oia. sunt finaliter: vt dictū est. k Et p quē oia. sunt efficiēter. l Qui multos filios in gloriā adduxerat. i. ad gloriā adducere ab eterno dispossuerat. z loquit hic de effectu ꝓdestinatiōis q; nō pōt falli. decebat em deū patrē. m Cōsummare. i. ad finē nr̄e redēptionis adducē. n Auctoꝝ sa. eoꝝ. i. ibm xp̄m q; ē auctor salutis electoꝝ. o Per passionē. q; passio sua fuit cōueniēs modus nr̄e redēptiōis: vt visū est. p Qui em sanctificat. Hic ponit scda rō q; apostolus ex pte xp̄i passionē sustinēs. z est talis xp̄s. n. fm hūanā nātūrā. e ejusdē speciei nobiscū: z p ꝑis cāro nr̄a z frat nr̄. z ió sicut cōicat in natura passibili nobiscū. ita cōueniēs fuit vt cōicaret nobiscū in passiōibꝰ carnis: vt p hoc impassibilitatē nobis donaret. b est igit quod dicit: p Qui em sanctificat. i. xp̄s. q Et q; sanctificat. i. populꝰ catholicus. r Ex vno oēs. i. ex vno patre. ly dixerūt modet q; ipse ē filiꝰ dei naturalis: nos aūt filij sumus adoptiui.

q Et q; sanctificat: ex vno oēs
r Propter quā causam non
v confundit fratres eos vocare: dicens. Nūciabo nomen tuum fratribus meis:
x in medio ecclie laudabo te
y Et iterū: ego ero fidēs i eū
z a Et iterū: ecce ego et pueri mei: quos dedit mihi deꝰ
b Quia q; pueri cōicauerunt
c carni z sanguini z ipe similiter
d pticipauit eisdē: vt p mortē destrueret eū qui hēbat
e mortis impiū. i. dyabolū
f et liberaret eos qui timore
g mortis per totā vitam ob
h noxij erāt seruituti. Nusq;

s Propter quā cām. i. ꝓpter cōicationē in nā z filiatiōē ꝓdictā. t Nō cōfundit. i. erubescit. v Frēs eos vocare. i. ipos fideles q; vocat frēs di. pō. xxj. Nūciabo nomē tuū fratribꝰ meis tc. ille em pō. loquit de passiōe xp̄i vñ ibidē ꝓmittit. Foderūt manꝰ meas z pedes meos. q; nō pōt intelligi de dauid nec de mardocheo: de q; dicunt iudei moderni illū pō. debere intelligi. ex quo pz eoꝝ falsitas: q; nec dauid nec mardocheus fuerūt sic confossi. et ió illa scriptura ad ihm intelligēda ē de xp̄o. q; post passionē suā resurgēs a mortuis: nūciauit nomē dei ꝑiis fratribus suis. i. aplis. x In medio ecclie laudauit. q; i medio aplorꝫ z aliorꝫ discipulorꝫ stetit. z p. xl. dies ō lege dei docuit: vt dr Act. j. sequit. y Et iterū: ego ero fidēs i eū hec scriptura ideo certa expectatiōe resurrectiōis suę quā expectabat xp̄s a deo patre. z Et iterū. hic ꝑ ponit aliā auctez q; dr Esa. viij. ad idem ꝓpositum. s. q; xp̄s debuit ꝓticipare nobiscū i passiōibꝰ carnis: q; vocat nos pueros suos: z p ꝑis eiusdē nature passibilis cum ipo. q; aūt illa auctas Esa. intelligat de xp̄o: patet q; illud q; ibi ꝓmittit dñs exercituū ipm sanctificare i lapidē offēsiōis z petrā scādali duab; domib; isrl: q; gēnib; recipientibus xp̄m iudei ex magna pte scādalizati sūt z excecati. z sequit ibidē. Liga testimoniū. signa legē in discipulis meis. z da lex euāgelica data ē a xp̄o ipis aplis z aliis discipulis. c tūc sequit illud q; ꝺ ponit. a Ecce ego z pueri tc. pueri ꝺ vocant fideles catholici dati ipi filio a deo pr̄e. q; ipemet dicit Job. xvij. Manifestauī nomē tuū hoib; q; dediſti mi: tui erāt z eos dediſti mi. ꝺ igr supposito arguit aplus. d. b Quia q; pue. cōi. car. z sang. i. fideles cōicauerūt xp̄o in nā passibili. c Et ipe silr pti. eisdē. p passionē carnis: ꝺ em fuit deceꝫ. d Vt q; mortē destrū. eū tc. i. dyabolū. hēbat em dyabolꝰ mortis impiū: inq̄tū ex ꝑuasiōe sua nā hūana ducta ē ad mortē culpe: z ex ꝑna nature: q; p culpā nā hūana incurrit mouēdi necessitatē. e Et liberaret. s. ipe xp̄s a seruitute legis. f Eos q; timor. i. p legē ve. q; dura fuit: q; erat lex timoratꝰ. ꝺ em timor mortis: q; pena mortis inligebat. g Per totā vitā obnoxij. i. obligati. h Erāt seruituti. ab hac em fuit ure cui erāmꝰ obligati p legē. liberauit nos xp̄s p suam mortē. i Nusq; angelos. ꝺ ponit tercia rō q; accipit ex pte nature redēptiōe indigētis, nā indigēs redēptiōe nā

est intellectiualis subiacēs peccato remediabili. cuius rō est:q: natura carēs intellectu nō pōt peccare.ꝛ p ꝫ nō indiget redēptiōe.sīl nā hūana aū lapsuꝫ nō subiacebat peccato.ꝛ tō redēptiōe nō indigebat.licz indigeret pduci ad beatitudinē duce supnaturali. natura etiā euangelica post lapsū: Iz subiacebat pctō.tñ nō indigebat redēptiōne: q: illud pctm est irremediabile. nūc aūt ita ē q natura hūana assūpt̄abilis ē a vbo ad opus redēptiōis vt satisfaciat nā que peccauit:ꝛ tō hūana natura assumpta est a vbo ꝛ nō angelica ꝛ b est qō b dic apl's

k entz angelos apphendit: ꝟ semen abrahe apphendit.

l tm n bus similari vt misericors o fieret ꝛ fidelis pontifex ad p deū vt reproipiciaret deli q cta ppli. In eo eīm in q̄ pas r sus est ipe ꝛ tentat" potes ē ꝛ eis q̄ tentant auxiliari.

i Nusq̄ ange. appre.i. nullo loco sacre scripture inuenit q̄ natura angelica a suppōsito diuino assumat. k Sz semē abrahe apphendit.i. naturā hūanā sibi vnīuit: sicut.ꝟ. ,pbarū est p scripturā ve.re. ,ppt̄ b sequit. l Vñ ꝛ debuit.i.ipe xp̄s m Per oia fratrib" similari.b est q̄tū ad oīa ,pprietates nature passibilis:q: talia facūt ad opus nre redēptionis.non aūt debuit assimilari eis q̄tū ad defectū culpe: q: b nō valeret ad opus redēptiōis nre: ꝟ magis ipediret sequit. n Vt mīse. fieret.p b.n.q: ipe būit nāz passibilē:būit quādā aptitudinē ad ,patiēdū nob. o Et nde. pōtifex ad deū scipm misericordit ꝛ charitatiue offerēdo ,p nobis. p Vt reproipiciaret delicta ppli. ,p eis satisfaciēdo. q Jn eo eīm in q̄ passus ē ipe.i. natura in qua passus est:q: ē nā hūana. r Et tentat" .p a demone i deserto:postea ab hoib" i sua passiōe. s Potēs est ꝛ eis q̄ rētant auxiliari.i. a natura in q̄ passus ē ꝛ tentat" habs quādam aptitudinē ꝛ ,mptitudinē ad deferendū nobis auxiliū in passiōib" ꝛ tētatiōib" nr̄is. ad euidētiā hui" q̄ dictū ē in b.c.ꝛ i ,pce. queri:. virū oia sint subiecta deo xp̄o fm hūanitatē in futuro seculo.ꝛ arguit ,p q nō:q: creatura intellectualis subijcit xp̄o p cōformitatē volūtatis ad ipm:ꝟ hoies dānati ꝛ angeli nunq̄ ei sic ,pformabunt:qa hēbunt volūtatē resistendi ei quātū poterunt: q̄ nunq̄ ei subijcient. Ite si angeli sint ei subiecti:aut b erit rōne nature:aut rōne gr̄e.nō rōne nature:q: nā hūana in xp̄o inferior ē angelica nā: q: xp̄s fm q̄ hō fuit eiusdē spēi nobiscū.nec rōne gr̄e:q: bonis angelis data ē gr̄a fm ,proportionē naturali:. fm q̄ diffusū" tractat.ij.sen.ꝛ ,p ꝫ i eis est maior gr̄a q̄m in xp̄o: q: xp̄s fm hūanā naturā inferior est angelis:ꝛ ita dictū ē.ꝛ fm hāc naturā ē receptiu" gr̄e: ꝛ nō fm diuinā q̄ tē. Cōtrariū videt in ka: q: dicit est: q: xp̄o homi subijcient oia. R̄sideo: in hac q̄stiōe sunt errores contrarij. vnus est Origenis qui posuit q̄ oia sic subijcient christo:q: demones ꝛ homines ꝛ dānati subijcient xp̄o fm ,pformitatē volūtatis: q: posuit q̄ p aliud tp̄us certū post iudiciū. demones ꝛ dānati recipient ad penitentiā: vlteri" ad gloriā.ꝟ hic error: damnat:ꝟ illud q̄ hī Mar. xxv. vbi vnifomit̄ describit electitas pene dānatoꝝ ꝛ gl̄ie beatoꝝ:fm q̄ ibidē dicit: Jbūt hi in suppliciū eternū: iusti aūt in vitā eternā.ꝛ ideo pari rōne quadā nati dicerent redire a pena: eadē rōne dicerent q̄ beati possent cadere a gloria. Sīl" ē error negantiū ipm esse verū hoiem: qa ad hoc sequit q̄ xp̄o nihil subijciat q̄tū ad hūanitē. si enim vera hūanitas nō fuit in xp̄o: nihil subijcit ei inq̄ntuꝫ hō. Hoc aūt sequit ad dictū ,ferrq; posuit q̄ xp̄s assumpsit solā carnē hūanā. ꝟ nō assumpsit animā:q: verbū supplebat locū aie.ꝛ ,sirmabat illud ꝙ dictū q̄ hī Jo.j. Verbū caro factū est. Jtē ꝟ aūt sequit q̄ xp̄e nō sit hō:q: q aliqs sit homo nō hūs animā est implicatio ,dictionis: cū aia sit forma hois.nec valet si dicat q̄ verbū supplet locū aie q: nō pōt supplere vicē cause formalis materiā ꝑficiētis. mod" aūt dicēdi destruit seipm: q: caro nō pōt sine spū carnis nisi q aiaꝫ.ꝛ ideo dicere q̄ verbū assumpsit carnē ꝛ nō animā hūanā est implicare ,dictionē. Ad illud inco uenies enadendū dicit ali" hereticus.ſ. Appollinarius ꝛ sui sequaces:q̄ verbū assumpsit aiaꝫ sensitiuā ꝛ nō intellectiuā:q: vbū supplebat vicē ipi" intellectiue. ꝛ ad istā dicūt ad pmā sequit q̄ xp̄s nō sit hō:q: hō reponit in spē hūana ꝑ aiaꝫ intellectiuā. homo.n.ꝑ intellectū differt ab alijs speciebꝫ aialiū: vt hī.j. Meta. Sīl" ꝟ opinio destruit ipam:q: dato q̄ p aiaꝫ sensitiuā xp̄s habuisset carnē: non tñ posset dici q̄ hēret carnē hūanā ꝟ tñ b:nec ē:q: caro nō pōt dici hūana nisi ab aia intellectiua q̄ est homis forma Jtē vtrūq; dicitū.ſ. arrij ꝛ appollinario ē manifeste cōtra euangelicā veritatē:ꝛ etiā ꝟ ve.re. scripturā:vbi expresse fit mētio de xp̄i hūanitate vera:qō esset impossibile fm eorū dicta. Jtē vtraq; scriptura dicit xp̄m esse verū filiū virginis:fm q̄ habet Matth.j. Esa.vij. Ecce ,dco concipiet et pariet filiū ꝛc. Hoc aūt nō esset verū nisi xp̄s esset ex ipsa cū virgine:ꝛ ꝑ ꝫ verus hō. Multis etiā aliis viis possent ipugnari ꝓdicte hereses:ꝟ ,pter ,plixitatē vitādā ad pñs omitto. Supponēdū igit fm veritatē fidei catholice q̄ xp̄s sit verus hō ꝛ ver" deus. dico ad q̄stionē q̄ oia sunt subijcibia ipi xp̄o etiā fm hūanitatē: q: q̄ sint subiecta fm diuinitatē nō est dubiū. Propositū aūt ostendit triplici via. pma accipit rōne vnionis. quāto em aliq̄ natura creata cōpungitur ipi ,pmo ,pncipio: tanto est sublimior::sic corpa celestia ꝓiūr quodāmō ipsis generalib" ꝛ corruptibilib" ꝛ ista generabilia ꝛ corruptibilia sunt eis subiecta:.ꝑter qō dī.j. Metha. q̄ elementa ,pignant sup̄ioribus latioib" ꝛ vt ois virt" coꝛ gubernet inde. Sz aūt ista inferiora magis distant a ,pmo ,pncipio: ꝑs p ꝑbm.ij. de generatiōe vbi dicit:q̄ ista inferiora corruptibilia sunt ,pter lōge distare a ,pmo ,pncipio:ꝑs.ſ. assūpta ,proxīo i corruptibilib".ſ. quāto aliq̄ sunt ,pinqora ,pmo ,pncipio tanto alia sunt eis subiecta ꝛ eadē ratiōe nā angelica post ipsis corpalib" fm q̄ dicit Aug.iij. de trīni. Nūc aūt ita ē q̄ natura hūana in xp̄o ē ,pinqor q̄ natura aliq̄ angelica q: ,piecta ē ipi deo. non solū ꝙ vnionē opationis sic angeli beati:ꝟ fm esse hypostaticū: q: i vnitate suppositi:ꝟ tota natura angelica est sibi subiecta. ꝛ ꝙ ꝑs oia alia. secūdo accipit ex merito siue passiōis.qō fuit q̄ sīl infinite efficacie.rōne suppositi:q: actiōes sunt suppositoꝝ. ꝛ ideo licz natura humana esset ratio tolerandi passionē et merēdi. illud tñ meruit erat suppositi diuini. Nūc aūt ita est q̄ illam passionē meruit suam exaltationē: et per cōsequēs meruit exaltari sup omne creatūrā. hanc aūt rōnem rangit apl's.ij.ad ,Phil. Hūiliauit seipm factꝰ obediēs vsq; ad mortē:mortē aūt crucis. ,pter qō ꝛ de" exaltauit illū ꝛ donauit illi nomē qō est sup oīe nomē: vt in noie iesu omne genu flectat celestiū terrestriū ꝛ infernoꝝ.tercia rō accipit ex pte stat" fumre beatitudinis q̄ respicit ordines gr̄e magis q̄ nature.ꝛ tō vbi est maior gr̄a ꝑ ꝫ ꝛ dignitas seu excellētia sublimior. In xp̄o aūt hoie est gr̄a maxima nō solū vnionis ꝟ etiā ꝑsone singularis:fm q̄ dicit Jo.iij. q̄ spūs datus ē ei nō ad mēsurā.ꝛ ꝙ ꝑs ē excellētior ꝛ sublimior oib" angelis:etiā fm hūanitatē. ꝛ hūc rationē tangit Jo.j.c. Vidim" q̄m ,pr̄. vnigeniti a patre plenū gr̄e ꝛ veritatis. Vnigeniti dicit.q: ipe solus est naturalis filius ꝛ ,pncipalis. oēs aūt alijs beati sunt ꝛmō filij adoptiui ꝛ ,pticipatiue dicti.ꝛ ꝙ ꝑs ei subiecti.ē ꝛ ideradū tū ,pter solutionē argumentoꝝ:qō istā excellētiā ꝛ dignitatē habuit xp̄s fm q̄ hō ab instanti illi" beate vnionis nature diuine ꝛ diuino suppposito: ꝟ hoc fuit tñ actualiter eo q̄ illa nā adhuc erat passibilis ꝛ passionib" subiecta.ꝟ post resurrectionē suā habuit eā executiue.inq̄ntuꝫ illa nā fuit plene gliosa: ꝛ in oib" angelis ꝓposita. tō nūc dixit apl's Mat. vlti. Data ē mi ois ptās in celo ꝛ i terra. ꝟ plenarie ea hēbit post iudiciū qū volūtas ei" ꝛ ,snia adimplebit in oib" tā bonis q̄m dānatis. q hoc ꝓ ad argumēta. Ad ,pmū dicendū q̄ Iz dānati nunq̄ sint habituri volūtatē xp̄o cōformē:erut tñ sibi plene subiecti inq̄ntuꝫ snia sue sapie ꝛ volūtatis cōplebit in eis ꝑ pnā debitā. Ad secūdū dicendū: q̄ angeli sint ei subiecti rōne duplici.scz vnionis ꝛ ,sone singularis:vt dictū est,ꝛ talis ordo sub-

iectionis cōperit stam̄ beatitudinis. Nz aūt dicit: qz angeli receperūt gr̄am̄ fm̄ ꝓportionē naturaliū. ⁊ sic vbi ē dignior natura ibi ē maior gr̄a. Dicendū q verū est si cōparet natura angelor adinuicē: qz excellētiores in naturalib⁹ fortius cōuersi sunt ad deū: ⁊ sic receperūt maiorē gratiā: ñ nō est verū si cōparet nā angelica ad naturā hūanā xp̄i: qz gr̄a nō ē data xp̄i xp̄o homi fm̄ conatuz liberi arbitrij xp̄i⁹ in deū: qz nō accepit gratiā p talem modū: ñ ab instanti creationis illi⁹ aie ⁊ vniōis i psona diuina quia fuit ides iustificatiōis: recipit aia xp̄i plenitudinē gr̄e fm̄ intētūrā uolūtatis diuine ⁊ potētiā obedientialē xp̄i⁹ aie: ⁊ sic licz aia xp̄i sit inferior fm̄ gradū nature: tñ recipit maiꝰ donū gr̄e.

In capi.ij. vbi dicit in postilla. Testatus est aūt in quodam loco spūs. ⁊ die spūs: qz hebrei q̄bus loqbat apls agiographa in diuis scripturis nr̄a in q̄bus spal terū ē pncipale dicebant eē scripta a spūsancto. Alia vo dicebāt ꝓphetica. Vñ apl̄us istū modū tenet. j. iij. ca. vbi dicit: Quapropt sicut dicit spūssanc⁹. Hodie si vocem eius audieritis.

Additio.

In eodē capi. vbi dicit in postilla: Et ideo pari ratōne qua dānati dicerent redire ad pnā ⁊ eadē dicerēt q beati possent cadere a gloria.

Additio.

In videt par rō in reductiōe damnator ꝛ pdēna tionē beator. Reductio eñ dānator pcederet ex misc̄dia diuia q̄ talē reductionē sine pudicio sue iusticie posset facere: sicut cū aliq̄s offensaz in se cōmissā dimittat vel liberaliter aliq̄d det nō facit ꝫ iusticiā. Vnō fm̄ sanctū Tho. in pma pte. q. xxj. arti. iij. in rōne secūdi argumēti. talis misericordia q̄nq̄ ē quēdā iusticie plenitudo. vñ Jaco. ij. Misericordia superexaltat iudiciū. dānatio aūt beator esset manifeste ꝫ diuinā iusticiā fm̄ quā iusti nō sunt puniēdi: ñ pmiādi ⁊ multomagis ꝫ diuinā misericordiā: vñ ex paritate rōnis p postillatorē allegata nō pdēnarēt error Origenis: ñ auctas cuāgelij. d. Ibunt hi in suppliciū eternū: sufficit ad dicti erroris exclusionē

Replica.

In capi.ij. in quo postil. argulit ꝫ errorē Origenis ex illo Marb. xxv. Ibūt hi in eternū supplicium: hi aūt in vitā eternā cū vtroblicq vnifōmit describit eternitas pene maloꝝ ⁊ glie beatoꝝ ita pari ratōne: si fm̄ Origenē eternitas terminū hꝫet in pena: etiam eternitas hꝫet finē ⁊ glia. Burg. frontose se opponit huic partilurati rōnis: ⁊ subsumit q̄si dec silitudo rōnis currat q̄tuoz pe dib⁹: subsumit inquā de diuina iusticia ⁊ misericordia q nō est silis rō de glia beatoꝝ ⁊ pena dānatoꝝ: ñ nec postilla. vult illā silitudinē eē debere generalē: ñ solū in materia ⁊ rōne eternitat⁹: ⁊ vide Jo. xiij. co rectionē taliū deceptionū: quib⁹ Burgē. sepe decepꝫ ē in mā silitudinū ꝫ sua ꝫpria in multis locis positionē.

Capitulū. iiij.

Nde fratres sancti ⁊c. Postq̄ apls declarauit excellentiā noui testa. respectu veteꝛ p b q̄ hēmet xp̄s angelis. b ꝓbr ostēdit b idē q b q excellit moysen: ꝛ diuidit i duas ptes: qm̄ ꝓmo ostēdit ꝓpositū: et secdo ex hoc cōcludit quātū sit xp̄o obediēdū: ibi. Quapropt. Pria adhuc i duas: qz ꝓmo declarat quādā silitudinē. et secdo ostēdit xp̄i⁹ xp̄i respectu moysi excellētia: ibi. Implioris eñ glie. Circa ꝓmū aduertēdū q vulcit alloq̄t illos q̄b⁹ scribebat vt aios cor ad intelligēdū sequētia magis alliciat di. a Vñ frēs sancti. vocat eñ eos frēs: ꝓpter unitā charitatē: sanctos ꝓpt cor purū ⁊ innocentē p̄uersationē: qz talia debēt refulgere in xp̄isidelib⁹. b Vocatiōis cele. ptcipes. qz de iudaismo erant vocati ad fidē catholicā: ad quā nulli pōt efficacit ⁊ meritorie puenire: nisi pr̄ celestis eum traxerit tractu gr̄e: ꝛ q̄ dī Jo. vij. Nemo potest venire ad me nisi pr̄ me⁹ q mist me traxerit eum. c Cōsiderate apostolū ⁊ pō. ⁊c. dī aūt pontifex. q. d. ꝓpter passionē suā fecit nobis pontes vt possem⁹ trāsire ad beatitudinem dicit eē pontifex cōfessionis nr̄e: qa nō sufficit coīde credere tm̄: ñ oportet etiā ꝓfiteri ore: fm̄ q dicit apo. Roma. x. Corde credit ad iusticiā. ore aūt fit ꝓfessio ad salutē. d Qui fidelis ē ei q fecit illū. i. ipaz hūanitatē xp̄i. dicit etiā fidelis deo p̄i: qz in oib⁹ ꝛ gloriā ꝓpias ⁊ nō suaz fm̄ q ipemet dicit Jo. viij. Ego gloriā meā nō quero ⁊c. e Sicut ꝛ moyses fidelis fuit. f In oi domo ei⁹. i. in cōgregatione fideliū q̄ est dom⁹ xp̄i⁹ dei quā inhabitat p gratiā. q aūt moyses fuerit i hac domo nō quer̄es gloriā ꝓpriā ñ gloriā dei. ps. pentateuch chon inspiciēti. g Implioris. hic ꝓfiter ostēdit xp̄m excellētiorē moyse: quia licz vterq; fuerit fidelis i domo dei q̄ ē cōgregatio fideliū. pncipaliter tñ i hac domo ē xp̄s q̄ moyses: qz ille q fabricat aliquā domū ⁊ eā inhabitat vt ꝓpriā. excellentior ē ille q̄ ille q̄ bitat i ea sic in aliena. xp̄s aūt inbitat i hac domo sic dñs ⁊ fabricator ipi⁹: qz boies nō ꝓfit cōgregari i fide nisi ipi deo ꝑ sacrē. moyses aūt bitauit i hac domo sic seru⁹ q in hac domo pncipaliter ē ipe xp̄s: ⁊ b est q̄d dicit apls q Implioris eñ glie. i. maioris dignitatis. b Iste. i. xp̄s. i Pre moyse. dign⁹ bit⁹ ē: q̄ ꝓbat ꝓsequēter. d. k Quāto ampli. bono. hꝫ dom⁹. i. i domo ille. l Qui fabri. illā. i. edificauit illaz tanq̄ suā ꝓpriā: qō verū est de xp̄o ⁊ nō de moyse vt dictū est: ⁊ ꝓbat b ꝓsir. m Omnis nāq; dom⁹ fabricat. i. cōpaginat. n Ab aliquo. sic enī pres dom⁹ materialis nō ziūgunt adinuicē nisi ꝑ aliquē artificē eas imediate vnientē. ita ssit dom⁹ eccl̄ie nō com paginat ex diuersis gentib⁹. i. iudeis ⁊ gentilib⁹. nisi per ipm̄ xp̄m q̄ pōt vnire corda fidelitū: ꝓpter qō dicit Jo. x. Alias ones habeo q̄ nō sunt ex b ouili: ⁊ illas oportz me adducere vt fiat vnū ouile ⁊ vn⁹ pastor. q aūt talis cōgregatio nō pōt fieri nisi a deo: ꝓbat ꝓsir cū dicit. o Qui aūt creauit oia de⁹. eiusdē aut potētie ē creare mūdum ⁊ recreare boies ꝑ fidē ⁊ gratiā. ꝓpter b dicit Jaco. j. Voluntarie eñ genuit nos vbo veritatis vt simus initiū aliq̄ creature ei⁹. de⁹ aūt pat oia opat ꝑ filiū: qz indiuisa sunt opa trinitatis. ⁊ p ꝓs fabricauit domu eccl̄ie nō aute ꝑ moyses: ⁊ hoc est q̄d dicit: Et moyses quidē fidelis erat i tota do. ei⁹. i. dei. q Tanq̄ famu. in re. eoz q dicē da erāt. i. legis dāde pp̄lo isr̄l. r Xps vo tanq̄ filius i domo sua. i. in eccl̄ia bitat. s Que dom⁹ sumus nos. qz eccl̄ia nō est pietes materiales: ñ fideles xp̄i: qi sic in domo materiali req̄rit firmitas. sic etiā in fidelib⁹ xp̄i ad b q sint dom⁹ ꝓncipalis dei req̄rit stabilitas fidei. ꝓpter qō subdit istā additionē. si fiducia ⁊ gloriā spei vsq; ad finē firmā retineam⁹. t Quapropt. hic ꝓfir ꝛclusit ex ꝓdictis q xp̄o firmit̄ ē obediēdū. ⁊ circa b tria facit. q ꝓmo ad b inducit auctem scripture ꝛ exaltantē. secdo exponit illam scripturā: ibi. Videte frēs. tercio ex auctē ⁊ expositōe ꝓbat sua intentionē: ibi. Timeam⁹ q frēs. in pn. sec̄n. c. Prima i duas: qz in auctē scripture quā adducit. ꝓmo q̄dam monitio ponit. secdo ad b inducit exemplū: ibi. Sicut in

exacerbatiõe.dicit ergo ꝓmo sic:q; ꝛps excellẽtio: ẽ moy se vt dictũ est.ió q̃si ꝑcludẽdo ꝛ admonẽdo ꝑ scripturã sacrã.d.Quap:opt.sic dicit spũssanctus loquẽs ꝑos ꝑũ. v Hodie.i.tpe gr̃e in q̃ veritas ẽ revelata. q; ꝛpus legis fuit q̃si ꝛpus noctis ꝭm q; dicit apl̃us ad Ro.xiij. Nox ꝓcessit dies ãt appropinquauit. ꝛ Si vocẽ eĩ⁹ audieritis.i. ihũ⁹ xp̃i.ꝛ b ponit si ꝑ q:q; vox ihũ⁹ xp̃i loquẽtis audita est i euãgelio in nã hũana assumpta i ve.te. aũt audita ẽ vox ꝓphetar eĩ⁹: ꝭ q; dicẽ Aug.li.de ꝭmo.dñi in mõte exponẽs illud Mar.v. Et aperiẽs os suũ docebat ꝛc.ꝛ tũc eĩs ille aperuit os suũ.q̃ in ve. lege apiebat ora ꝓpharũ. y Nolite obdurare corda vĩa.ꝑ inobedientiã. hõ enim inobediẽs deo se anertit.ꝛ per ꝓnã de⁹ iuste gr̃az ei sũbtrahit.ꝛ q; gr̃a dei cor mollificat: ꝑ ꝓnã scl̃t ihũ⁹ hois obdurat io sic pleni⁹ videt

v sic dicit spũssanct⁹. Hodie ꝙ st vocẽ eĩ⁹ audieritꝭ nolite
3 obdurare corda vr̃a sicut i
3 exacerbatiõe ꝭm diẽ tenta-
a tiõis in deserto: vbi tenta-
b uerũt me ꝓres vĩr ꝓbauerũt ꝛ viderũt opa mea. xl. an-
c nis. Propt q̃ offẽsus fui
d generatiõi huic ꝛ dixi sp hi errãt corde. Ipi aũt nõ co-
e gnouerũt vias meas q̃bus f iuraui i ira mea si introibũt
g i requiẽ meã. Videte frẽs:
b ne forte sit in aliq̃ vĩm cor̃ ꝙ malũ incredulitatis discẽdi a deo viuo ꝙ adhortamini vosmetipos ꝑ singu-
m los dies donec hodie cognoiaꝭ vt non obdurẽt q̃s

ex vobis fallacia peccati.
o Participes ei xp̃i effecti su
p m⁹ si tñ initiũ subẽ eĩ⁹ vsq; ad finẽ firmũ retineam⁹ dũ
q dr̃ hodie si vocẽ eĩ⁹ audieritꝭ nolite obdurare corda vr̃a quẽadmodũ i illa exa-
r cerbatiõe. Quidã enĩ audi
s entes exacerbauerũt ꝙ non vniuersi q̃ ꝓfecti sũt ab egy-
t pto ꝑ moysen. Quib⁹ aũt
v infensus ẽ.xl.ãnis. Nõne
x illis q̃ peccauerũt: ꝗrũ cada
y uera ꝑstrata sũt in deserto.
z Quib⁹ aũt iuraut nõ introire i requiẽ eĩ⁹: nisi illis q̃
b incredulis fuerunt. Et videm⁹: q; nõ potuerũt introire ꝓter incredulitatẽ.

q dr̃. iij. ꝛ. iiij. K eg. in plurib⁹ locis. ẽ ꝛ tẽp: q; ꝓ illã requiẽ signata ẽ reqes ꝓcie q̃ hõ reqescit i deo ꝑ gr̃az. ꝛ requies finitiõis etne q̃ reqescit i deo ꝑ glorĩã. q; aũt in requiẽ ꝓmissiõis nõ intrauerũt filij isr̃l̃ q̃ egressi sũt de egypto ꝓ ex ꝓdictis: q; mortui sũt in deserto ꝓter ꝑnã exacerbatiõis

g Videte frẽs. hic ꝓfr exponit ꝓdictaꝫ anẽtes: et q; i ꝓdicta anẽte tria ꝓmiserat. scz exhortatiõẽ ꝛ ad bonũ opandũ. culpã malor̃ ad euitandũ: ꝛ pnã ꝑ ea inflictã ad timẽdu⁹.ió hec tria facit ꝛ ꝓ exponit q̃ ꝓtinet ad exhortationẽ.scdo q̃ ꝓtinet ad malor̃ culpã inflictã: ibi. Quidaꝫ enĩ audiẽtes. tercio q̃ ꝓtinet ad pnã inflictã: ibi. Quib⁹ ãt. Circa primũ dicit

g Videte frẽs.i. diligẽter ꝓsiderate q̃li det in scꝑo ꝛ etiã in ꝓmo suo q; ꝭm q; di Eccl̃i.xvij. Vnicuiq; mãdauit deus de ꝓximo suo.

b Ne forte sit i aliq̃ quo vĩm cor̃ malũ.

3 Sicut in exacerbatiõe. Hic ponit exemplũ de obdurãtiõe antiq̃ ex ꝺeor̃ q̃ bĩ Nume.xiij.ꝛ.xvj. vbi dicit q; exploratores q̃ missi fuerãt ad ꝓsiderandũ terrã filijs isr̃l̃ ꝓmissã terr uerũt corda ꝓpli. ꝛ tũc increduli dño q̃ tot signa ꝛ mirabilia eis oñderat i deserto. voluerũt reuerti in terrã egypti: ꝓter q̃ dño irat⁹ voluit eos delere:ꝭ ꝓcib⁹ moysi impedita est pcssio ꝓpli. verũtĩ ꝑ.xl.annos impedituis ẽ ꝓplus ab ingressu terre ꝓmissiõis. quousq; oẽs q̃ egressi fuerãt de egypto a.xx. annis ꝛ supra mortui sunt i deserto.nec intrauerũt terrã ꝓmissiõis ꝓpt eor̃ incredulitatẽ: dnob⁹ tñ exẽptis.s. Iosue filio Nun ꝛ Caleph filio Iephone q̃ ingressi sũt terrã ꝓmissiõis ꝓpt eor̃ obediẽtiã ꝛ fidelitatẽ.hoc ẽ.j. q̃. dicit b: Nolite obdurare corda vr̃a sic in exacer.ꝭm diẽ tenta.in deserto. dicit ẽm illud ꝑnã exacerbatio ꝑ similitudinẽ. fructꝰ eĩm acerbus nõ est apmis ad cibũ ꝛ opponit maturo. ita ꝑnã illud fuit magne obstinatiõis: q; sicut dictũ ẽ erãt increduli dño vĩsis tot mirabilib⁹ ꝛ signis.ꝛ ió noluit totaliẽ placari eis vt dictũ est sic fructꝰ acerb⁹ nõ acceptat ꝭ reiicit:sequit. 3 Secõm diẽ tentatõnis. q; plures deserto tentauerũt deũ: vt ꝑ3 in decursu ve.te.ió sequit. a Vbi tenta.me pa.vĩt.dubitãdo de diuina exhĩtia in eis querẽdo sup hoc importune signa a moyse.cũ tñ viderũt dei mirabilia q̃si omi die.ꝛ ió go tpe.ꝭ.xl.annis q̃bus fuerũt in deserto:ꝛ hoc est q̃ dicẽ b Proba.ꝛ vi.opa mea.xl.annis.ꝛ ió grauꝰ erat ꝑnã incredulitatis eor̃ ꝛ magis puniendũ:ió sequt. c Propter offensus fui ge.huic.in ꝑõ.ponit ꝓrim⁹ fuit generationi huic. ꝓrim⁹.s.ad punitiõnes infidelitates ipor̃.ꝛ in tdẽ reuerti:sequit. d Et dixi sp hi errant corde ꝛc.iste error. ꝓcedebat ꝭ eis ex malicia:q; viderãt frequẽtissime dei mirabilẽ vtutẽ in eis: ꝛ ió dubitare de ea ꝛ eã nescire nõ poterat ex simplici ignorãtia ꝓcedere.ꝭ ex animi obstinatiõe in ꝑũ. ꝛ talis error nõ excusat ꝭ magis aggrauat ꝑnã: ꝓpt q̃ sequit. e Quib⁹ iuraui in ira mea.i. firmit decreui ꝛ irrevocabiliꝫ punire eos. dicit.n. de⁹ iratus metaphorice q̃ punit q; ad modũ irati se hꝫ q̃ autez fuerit illa punitio ꝭdict. f Si introibũt i requiẽ meã.i. nõ intrabũt ꝓmissiõis trã: q̃ dr̃ reqes:q; in illa reqeuerũt filij isr̃l̃: postea vnusq̃isq; sub vite sua ꝛ ió ficulnea sua fin

id est volũtas mala. sic eĩm ex corde oritꝭ sensus ꝛ mor⁹ in alijs mẽbris. ita volũtas mouet oẽs aie potẽtias ad ogẽdũ.i. ĩncredulitatis. Is eĩm incredulitas fit i intellectu: ꝭ in subiecto: sic ꝛ fides q̃ est ei⁹ oppositũ. tñ credere ẽ act⁹ ipius intellect⁹ mort⁹ a volũtate. ꝛ ꝑ ꝭo discredere. dicit eĩm Aug. sup Io. q; mall⁹ credit nisi volẽs. k Discedẽ dia deo viuo. sic eĩm bonũ aie est adherere deo ꝑ fidẽ fozmatã. ita malũ aie est recedere ab eo ꝑ incredulitatẽ: sequt

l Sed adhortami vosmetipos ꝑ sin. dies. cõtinue ꝓcias ꝓpias discutiẽdo. m Donec hodie cognoiaꝭ.i. q̃diu durat ꝓpus gr̃e: q̃ cognoiaꝭ dies ꝑ quãdã sũbtrahẽ. ꝓpt noticiã veritatis revelate. q̃ nõ erat tpe legis: vt.ẽ. dictũ est. n Vt nõ obdurẽt q̃s ex vob fallacia peccati. ꝺ aũt dicit:q; licz obduratio sit aliq̃ mõ a deo. tñ ꝓncipiũ eĩ⁹ ẽ a libero arbi. inclinãte se ad pcm̃ vt videbit. o Participes ꝑ effecti sum⁹. q; recipiẽtes fidẽ eĩ⁹ de plenitudie eius accepim⁹. p Si tñ initiũ subẽ ꝛc.q̃ eĩm in christo baptizat suscipit quãdã nouã nãz ꝑ fidẽ formatã: q; fides est subã spandar̃ rerũ: vt dr̃. j. ca. xj. ꝛ hoc vocat ꝺ: initiũ subẽ q̃ debem⁹ vsq; in finẽ firmiter retinere dum dicit.

q Hodie.i.tpe gr̃e. Si vocẽ audieritis ꝛc. hoc totũ ẽ. ẽ. exposĩtũ. r Quidã enĩ audiẽtes. hic ꝓfr ꝺ exponit q̃ in anẽte ꝓdicta dixerat de culpa exacerbatiõis ꝓdicta. ꝺ. Quidã enĩ audiẽtes exacer. q; ꝓpter isr̃l̃ audiẽs ꝺba exploratorr̃ incredul⁹ dño. volnit i egyptũ reuerti vt ꝓdictũ est. v Sz nõ vniuersi q̃ ꝓfecti sũt ab egypto ꝑ moysen. hoc dicit ꝓpt caleph ꝛ iosue q̃ nõ exacerbauerũt dominũ cum alijs: sed fideles ꝛ obedientes dño ꝓmãserũt: et sic ꝑ3 q̃ peccauerũt ꝛ q̃ nõ. t Quib⁹ aũt. hic exponit de pnã ꝓpter culpã ꝓdictã inflicta:ꝛ ꝺ est q̃ dicit. Quib⁹ aũt offensus est.xl.annis. ipe.s. de⁹ puniẽs eos. v Nõne illis qui peccauerũt.q.ꝺ.sic ꝛ nõ alijs q̃ ꝑ3 ꝓptem effectũ. cũ dicit. r Quor̃ cada. ꝑstrata sunt in deserto. in pnã ꝑdicti peccãtes. y Quib⁹ aũt iuraut. ꝺ. decrevit.

3 Non introire in requiẽ eius. id est in terrã ꝓmissiõis.

a Nisi illis q̃ increduli fuerũt. q.ꝺ. aliqs non iuraut: q; caleph ꝛ iosue q̃ fuerũt creduli ipi introierũt:ꝛ ió cõcludit. b Et videm⁹.i.p effectũ ꝑdictũ. c Quia nõ introire potuerũt ꝓter incredulitatẽ ꝑdictã. Id euidentiꝰ

ꝑdictoꝝ ⁊rik: virtꝰ obduratio cordis sit attribuēda homi ⁊ arguit ꝓmo q nō: q qō est ꝓpriū dei nō est attribuēdū homi. obduratio cordis est bnōi: ⁊c. maioꝝ patꝝ: minoꝝ ꝓbat p illud qō dr ad Ro. ix. Cuiꝰ vult miserek ⁊c. Item idē p sui pnīā ⁊ absentiā ē cā ꝯuoꝝ: fm q dr. ij. phi. Nauta em̄ p sui pnīā est cā salutis nauis. ⁊ p sui absentiā est cā periclatiōis eiusdē sed deꝰ p sui pnīā est cā mollificatōnis cordis: ⁊ p sui absentiā ē cā obduratiōis. Cōtrariū p3 p illud qō dr in lxa. nisi em̄ obduratio cordis esset ab homie frustra admoneret apo. d. Nolite obdurare ⁊c. Ke spōdeo dicēdū q nō est incōueniēs vnū ⁊ eūdez effectū attribui diuersis causis. diuersimode tn. obduratio em̄ cordis ē obstinatio homis in pctm. dr em̄ cor nuꝝ metaphorice ad silitudinē coꝝpis duri. coꝝ em̄ dr durū qō nō cedit tangēti ꝛ resistit: vt hī metheo. ⁊ ad silitudinē buiꝰ coꝝ hois dr durū ⁊ volūtas: q coꝝ ꝺ accipit ꝓ voluntate vt dictū ē. qū nō cedit vl obedit monitiōi ad bonū ꝛ magis resistit. talis aūt obduratio ē ab hoie mchoatiue ⁊ demerito ze inḡtū ꝓ liberū arbi. adheret pctō: et ꝓ ꝑs auertit a deo quāū in se ē. ⁊ sic dem̄et q deꝰ subtrahit sibi gratiā suā. sic ꝛ ipe sol materialis illuminat ꝺ inferioꝝ ꝓ cognitiōez ⁊ arbitriꝝ libertatē: iuste retrahet et lumē suū ab eo q se vellet inḡtū in se eēt ab eiꝰ lumie retrahere deus aūt bñficū ꝑfe dat hoibꝰ ex cognitiōe ⁊ mers libera litate. ⁊ ió iuste eā retrahit ab eo q se ꝓ pctm auertit a deo cor aūt bñanū ꝓ ꝛfaz dei mollificat. ⁊ ió ipa subtracta ꝓ pctm obdurat. ⁊ sic p3 qlit obduratio diuersimode deo ⁊ homi attribuit: q attribuit homi inḡtū ē culpa. deo aūt inḡtū ē pena iuste inflicta. ⁊ sic ex ꝑdictis p3 ad q̄stiones ⁊ argūenta ex vtraq; pte inducta.

In ca. iij. vbi dr in postilla. Hodie. i. gratie tpe in quo veritas est revelata. Additio.

Ab ponit ab heb xeis in li. q dr ⁊ abauit hierosolymita no cōsonuit ad dictū apli legit ibi sic. Si isr̄ agēt penitētiā vna die statim venisset filꝰ dauid. i. xps. scriptū est. n. Hodie si vocē eiꝰ audieritis nolite obdurare cor. da vīa. ℞ ibi. ex cui⁹ dicto manifeste dr ꝙ nō tardabat aduētus messie ꝛpi nisi ꝓpt hoc ꝙ israelite non audierūt vocē eiꝰ: q si audiuissent statim venirent: qō verbū verificat q̄ die de ipis. nā illi q̄ audiūt vocē eiꝰ. i. ꝛpi p fidē statim eis venit. ⁊ ꝺ videt ꝓpria expositio isr̄ꝰ ꝙuꝰ: ⁊ nr̄e fidei fauorabilis. in q̄ expositiōe li si tenet in sua ꝓpria significatōe scz. additionalit. nec oportꝝ exponat ꝓ q: sic in postil.

Jmeamꝰ ḡ. Postq̄ aplus adduxit Capi. iij.

Cauctem scripture ⁊ expositionē illiꝰ ad oñendū q ipo ē firmit obediendū. ℞ ex aūctē pdicta ⁊ expositiōe eiꝰ arguit ad ꝓpositū. ⁊ diuidit i duas ptes: q: pmo oñdit q nob imīnet sollicitudo intrādi i requiē celestē q ꝓ ingressū ⁊re ꝓmissiōis figurata ē. scōo ex ℞ ꝺ cludit q ꝺbemꝰ ad ℞ festinare: ibi. Festinem⁹ ingredi. Pria i duas q̄ ꝑ arguit ꝓpositū. scōo ꝓbat q̄dā q̄ in argūento erat suppositū: ibi. Et q̄dē opiḇ. virtꝰ aūt argumēti sui i hoc ꝙsistit: siē pīḇꝰ ꝓmissa ē reḡes ctna bttudinis. q: oia i figura ꝓtingebāt illis: vt dr apo. ꝙ. ad Cor. x. ꝛ illi qui fuerūt sollicīt ꝛnare deo fidē ⁊ obediētiā. introierūt i requiē illā terrenā: vt ꝑ3 ex ꝑdictis ⁊ nō alij: ḡ sltr si velimus intrare requiē celestē ꝺ ℞ debem⁹ eē sollicīti. dicit igit: a Timeam⁹ ḡ. i. solliciti sim⁹. q. timoꝝ sollicitudinē induxit.

Ne forte relicta pollicitatiōe. id est ꝓmissione diuina.

Introcūdi i requiē eiꝰ. i. requiē celestē. ℞ Existimet aliqs ex vob deesse. ℞ dicit: q: illa cōpletio ꝓmissiōis diuine nulli deerit nisi ipe deficiat. e Etenī nobis nūciatuꝫ ē de requie. scz eterna.

Quēadmodū et illis. q fuerūt in vte. fuit ꝑ nūciatū de reḡe ⁊rena. ḡ Ex non ꝓfuit illis fmo ⁊c. q: ex illa ꝓmissio fuerut oiḇ facta. tñ illi soli q fuerūt credituli receperūt illius ꝓmissiōis effectū: et ió ꝛcludit. ℞ Ingrediemur n. in reḡem. scz celestē. Qui credidim⁹. ipi xpo.

Quēadmo. dixit ipis. s. incredulis qḇ iurauī ⁊c. ℞ Sic iura. i ⁊ra mea. ꝑ3 expositio ꝑ ꝑdicta: q: sic fideles admittūt ad requiē celestē: ita incredulī excludūt. l Et q̄dē opiḇ. ℞ ꝓbat illud qō ꝛpositū ē in argūēto. vicz q reḡes celestis sic figurata ꝓ requiē ⁊re ꝓmissiōis. ⁊ diuidit i duas ptes fm q ꝓbat duplicit ꝓ scptūrā. scōa ibi: Et i isto rursum. ꝓma ꝓbatio talis ē. ꝑductis oiḇ creaturis i ꝓncipio mōi dr scriptura: q deus reḡeuit die septio. ista aūt reḡes nō pōt intelligi reḡes ⁊re ꝓmissiōis: ℞ magis reḡes ꝑ quā deꝰ reḡebat i seipo. ⁊ ℞ est reḡes brōz: q: mens hūana non pōt ḡescere nisi i deo. ⁊ ista figurat ꝓ requiē ⁊re ꝓmissiōis sic ꝑfectū ꝓ imꝑfectū. ⁊ vitas ꝓ vmbrā. ℞ est igit qō dicē apls

Et q̄dē opi. ab insti. mū. ꝑfectis. in suis ꝙsēḇ ⁊ natuꝝ.

Dixit. n. in q̄dā loco. s. Gen. j. loquit m̄ sic i generali q: illa scriptura erat nota ⁊ famosa illis quiḇ scribebat

De die septia sic. s. loquit ꝑdicta scptura.

Et req̄ euit deꝰ die septia ⁊c. In seipo ḡsecēdo: ⁊ in ℞ stat virtus rōnis ꝑdicte: q: ꝓ ℞ bī ꝙ ē alia reḡes vera ⁊ ꝑfecta a reḡe data illis isr̄l in ⁊ra ꝓmissiōis. ⁊ ꝓ ꝑs figurata ꝓ illa: vt dictū ē.

Et i isto. ℞ ponit aliā scptūrā ad ꝓbandū: ℞ idē. ⁊ ē ꝓbatio talis. Dauid rex fuit ꝓ magnū tpus posteḡs filij isr̄l obtinuerūt ⁊rā ꝓmissiōis sub iosue ⁊ i ea ḡenerat ⁊ tñ ipe determiat quēdā nouū modū intrādi i requiē. d. Hodie si vocē eiꝰ audi. no. obdu. cor. vīa. ne ꝑuemini requie. ꝓmissa sic ꝑ3 vii. ꝓpter suā incredulitatē. ꝑ3 igit ex dicto dauid q ē alia reḡes ꝑfecta. q̄ est reḡes brōz figurata ꝓ quietē filioz isr̄l in ⁊ra ꝓmissiōis: q: si iosue dedisset filijs isr̄l ꝑfectā quietē ⁊ vltimata dauid q ꝓ magnū tpus post eū fuit nō bonareꝰ fideles de nouo ad ingrediendū requiē. ℞ ē igit qō dicē apls. o Et i isto rursū. ℞ est in ℞ loco scpture ipi⁹ dauid ibi allegate. si introibūt in requiē meā. ꝑ3 ꝓpositū: ió seqt. q Cū ḡ supest intro. q̄dā in illā. i. reḡes ꝑfectā de q̄ loqt dr. r Et hi q. ꝓ. an. est. de reḡe i ⁊ra ꝓmissiōis q fuit figura hꝰ. s Nō introi. ꝓpt coꝝ incredulitatē: vt ꝑ3 ex dictis: ió. t Iteꝝ terminat. i. determiat sacra scptura. v Dicē quēdā. ℞ ē tps aliꝰ ingrediēdi reḡes ꝑfectā. x In dauid dicēdo. i. ipm dr.

Post tantū tpis. sic. s. dictū ē. i. pꝰ tpus multū posteḡs filij isr̄l sub iosue habuerūr requiē i ⁊ra ꝓmissiōis dr dr.

Hodie si ⁊c. i. si i tpe isto qō vocat hodie respectu vte. ex ℞ ꝑ3 q eis loqt ꝺ alia reḡe q̄ fuerit reḡes i ⁊ra ꝓmissiōis: ꝙpt qō seqt. a Nā si eis. i. filijs isr̄l. ℞ ihs. iosue. c Requiē ꝑsti. i. ꝑfectā ⁊ vltimata dedisset i ⁊rā ꝓmissiōis eos introducēdo. d Nūq̄ ꝺ alia re. loqret. i.

ipe dauid nō loquerek de alia reḋe vel de alio tpe intrādi in requiē. c Post hac dic.i. post illud tpus in q̄ iosue dedit filijs isrl requiē in tra ꝓmissiōis: ex quo cōcludit.

f Itaq; relinquit sabba. ppl̄o dei. i. reḋes ꝓtā beatoꝝ vbi dei ppl̄us recipiet. q̄ quidē ḋes p q̄dē tre ꝓmissiōis figurāt. t illa quies ꝓfecta ꝓsistit in fine vltimato ꝓfecte t ꝓsentialit apphenso. t hoc est qđ dicit.

g Qui.n. ingressꝰ est i requiē eiꝰ. ⁊c. Ḋ dicit: q: sic̄ post requm ꝑdictōes deꝰ reḋenit in seipo: sic beati q̄ quiescūt a laboribus suis hñt quietē in deo ipo ꝓfruēdo. Iz em̄ alia beatitudo sit dei t btoꝝ loquēdo formalit: ḋa aliꝰ ē actꝰ vidēdi t amādi dic t ibi. tñ est eadē beatitudo obiectiue loq̄ndo: q: idē est obiectū beatitudinis dei t sanctoꝝ. Cōsiderandū tñ q̄ beati nō quiescūt ab oibꝰ opibꝰ generalit loq̄ndo: q: cōtinue t etnalit vidēt amāt t laudāt deū: ꝛ reḋesciūt ab opibus laboriosis: ſm q̄ dr̄ Apoc. xiiij. Aliquomodo iam dicit ipūs vt reḋesc̄at a laoribꝰ suis. b Festinemꝰ ⁊c. onſo q̄ debemꝰ esse solliciti de ingressu ad requiē celestē. Ḃ ꝓr ꝛcludit q̄ debemꝰ festinare ad ipaz. t diuidit i duas ptes q: ꝓmo hortat nos ad istā festinatiōez. scḋo additcit ad Ḃ rōnem: ibi. Viuꝰ est. n. ſmo. ꝓmo igit dicit sic b Festinem⁹ ⁊c. q. d. exquo ita ē q̄ nobis incūbit sollicitudo de ingressu reḋei celestis. festinemꝰ ingredi in illā requiē: q̄ festinatio est p fidē t dilectiōez opantē. i Vt ne ḋs in idipm inci. ⁊c. i. ne incidam⁹ in ꝓlixez penā: in qua ceciderūt incredulit ve. le. q̄ ꝓpt incredulitatē suā fuerūt exclusi a reḋe tre ꝓmissiōis. t pena' eoꝝ data ē nob in exemplū, ne ꝓlix̄ pueniam⁹ reḋe celesti si fuerim⁹ tardi t pigri ad ingrediēdū. k Viuꝰ est. n. postq̄ posuit suā admonitiō nē. Ḃ ꝓr ponit sue monitiōis rōnē. t diuidit i duas ptes ſm duas rōnes q̄s facit. scḋa ponit ibi: Hñtes g̣ pōtificē ꝑma rō, ꝑcedit ex xpi excellētia in nā diuinitat̄. t talis ē ei q̄ hz excellētiā diuīe nature t vtutis infinite generalis cognitiōis t supme auctis. credendus ē de implet̄e sue ꝓmissiōis. t p ꝑs̄ secure ē festinandū ad ipaz obtinēdū. g̣ xp̄s in nā diuina hz q̄tuoꝝ ḋicta: g̣ ⁊c. In ista rōne sic ꝑcedit ap̄lus q̄ maiorē ꝓpositōez su ꝓponit tanq̄ manifestā. minorē ponit t declarat eā. d. Viuꝰ ē ſmo dei. In q̄ tangit ꝓmū. s. excellētia diuīe nature in xp̄o: q: sermo ḃ accipit ꝑ vbo. vñ in greco sic hr̄. logos qđ significat idez qđ verbū. verbū aūt in diuinis ē einsdē nature cū eo cui⁹ est vbū. cū. ſ. xp̄s sit vbū dei: ſm q̄ dr̄ Io. j. Verbū caro factū est. sequit q̄ i ea sit excellētia diuine nature. t bñ dr̄ Viuꝰ ē sermo. q: dei vbū viuit vita nobilissima: q: eiꝰ viuere ē diuinū intelligere. qđ est respectu obiecti nobilissimi: ꝓpter qđ ꝛcludit pbus. xij. meta. q̄ ꝓmū ens sine deꝰ vivit vita nobilissima t optima: t sic p̄z ꝓmū. ꝓr declarat secūdū. s. q̄ i ipo sit efficacia vtutis infinite cū subdit. l Et efficax. tanq̄ ē eīs efficacia q̄ se extendit ad oia ſm q̄ dr̄ Sap. vij. Dim est em̄ artifex oim̄ hūs vtutē ⁊c. Sz ꝓsideranḋ est q̄ virtꝰ alioꝝ artificū attingit tm̄mō rei facibilis exteriozis. virtꝰ dei ē tāta q̄ attigit cuiuscūq; rei intima: q: est cā dās esse t ꝑfectās t ꝓncipia ei cuiuscūq; vnīes t ꝛtūgēs: ꝓpt qđ vicinior ē ipi rei q̄ ipa res sit sibi ipi: t ad Ḃ denotādū dicit: m Et penetrabilior oi gladio ancipiti. i. hñti acutiē ex vtraq; pte. t sic nō impedit eius penetrabilitas ex alīq; pte. sīc est de quādā aptitudine ad cōpatiendū infirmitati nr̄e. t hoc est qđ dicit, Nō.n. hz. pō. q̄ nō possit cōpassionē dicit. n Et tpingēs vsq; ad di. ale t spūs ⁊c. ale dicit ꝓpter potētias eius aiales. q̄ sunt aie t corpis cōes. spūs dicit ꝓpt potētias aie abstractas. qbus puenit cū ssistātijs pure spūalib⁹. p Ḃ vult dicē q̄ virtꝰ xpi attingit rei intima quātūcūq; subtilia sint sequit. o Cōpagū q̄s t medullaꝝ. cōpages sunt corpis ūcure nervis illigare. medulle sunt intra ossa cōclnse. p Ḃ vult dicere q̄ virtꝰ xpi attigit oia quātūcūq; sint ligata t inclusa. t sic p̄z secūdū. ſ. efficacia vtutis xpi. ꝓr declarat terciū. ſ. generalitatē sue cognitiōis. q̄ se extendit ad oia etiā in priculari q̄ntūcūq; sint occulta. t hoc est qđ dicit p Et discretor cogitationuꝝ. q̄ soli deo cognite sīt ſm cōem opinionē doctoꝝ. ⁊c hoc videt p illud qđ dr̄. j. Reg. xvj. Deus aūt intuet cor. Cōsiderandū etiā q̄ licꝫ aliq̄ doctores dicāt ipaz cogitationē nr̄am esse cognoscibilē purīs subjis spūalib⁹: tñ de intentiōe cognitiōis ipi cōcedāt t cōcedūt q̄ est cognoscibilis soli deo: vbi gꝛa. si cogitē de muliere dicit q̄ hoc pōt cognoscere angel⁹ bon⁹ siue mal⁹ etiā ex nālib⁹. Ḃ si cogitē de muliere intentiōe decipiendi ipam vel ad bonū informādi cognoscit solus deus. t ꝓpter Ḃ subdit ap̄lus. q Et intentionū cordis. q: cognitio xpi nō solū se extendit ad ipas cogitatiōes: Ḃ etiā extendit ad intētiōes cogitationū. Ex dictis p̄z q̄ xp̄s cognoscat ea q̄ sūt ad cognoscendū difficillima. ex q̄ cōcludit vlteri⁹ q̄ cognoscit oia alia di. r Et nō est vlla cre. iui. in ꝓspectu eiꝰ. t q: non solū videt res i supficie: sicut nos cū videm⁹ hoiem vestitū. nō videm⁹ ea q̄ latent sub veste. Ḃ ipe oia videt i ꝓfundo. ⁊ō subdit. s Oia aūt nuda t apta sunt oculis eius t sic p̄z terciū. ꝓr ponit q̄ntū. ſ. excellētia auctis in xp̄o cū dicit. t Ad quē nobis ſmo. ipe em̄ cōstituꝰ est rex viuoꝝ t mortuoꝝ. ⁊ō habem⁹ sermonē ad ipm: q: oportz nos reddē rōnez deo de oib⁹ factis nr̄is t cogitatis. et sic p̄z quartū. t p ꝑs̄ p̄z minor: ꝓmisse rōnis q̄tum ad eius q̄tor ptes. ſ. q̄ i xp̄o rōne diuinitatꝭ est excellētia nature efficacie t cognitiōis t auctis. t p ꝑs̄ debemus festinare ad id qđ nobis ꝓcipit t ꝓmittit. ſ. ingredi requiē celestē. v Hñtes g̣ pōtificē. hic ponit scḋa rō ad idē ondendū t accipit ex magnitudine hūanitatis xpi. t ē rō talis: xp̄s ſ sua hūanitate hz magnitudinē p quā pōt nos adiuuare: habet etiā pietatis teneritudinē p quā est patus ad nobis cōpati t ꝛdelcēdere: g̣ secure festinem⁹ ingredi in requiē celestē. ꝓfiti de eiꝰ adiutorio tpe oportuno qđ t ꝓbus ꝓnis q: est tpus gr̄e. In ista rōne sic ꝑcedit ap̄lus. q: ꝓ declarat xpi magnitudinē etiā ſm suā hūanitatē. dicebat enim pontifex i lege magn⁹. q: semel i anno intrauit in sanctū sanctoꝝ i sanguine alieno: g̣ multofortiꝰ xp̄s dz dici pontifex magn⁹ q̄ intrauit celū in sanguine ꝓpio. Itē dicebat pontifex legis magn⁹: q: erat de filijs aaron: t multofortius debet dici xp̄s magn⁹ q̄ est nālis dei filiꝰ. nec pōt dici filiꝰ dei adoptiu⁹ etiā ſm hūanitatē. t hoc est qđ dicit ap̄ls. Hñtes g̣ pon. ma. q̄ pene. celos ihm filiū dei. Igit exquo est ita magnus. r Teneam⁹ spei nr̄e ꝑfessi. oꝛe t ope eius magnitudinez cōfitendo t ei obediēdo. ꝓpter ostendit pietatis teneritudinē in christū: cum dicit.

y Non em̄. xp̄s. n. in carne passibili assumpta ꝓ nobis passus est in cruce. t tentatꝰ i deserto a demone. t ⁊ō ex ta li experientia hz quādā aptitudinē ad cōpatiendū infirmitati nr̄e. t hoc est qđ dicit, Nō. n. ha. pō. q̄ nō possit cōpa-

ti insir. no. ten. aut p ois. Cōsiderandū tñ q̄ hz xp̃c tentatus fuit in carne passibili sicut t nos. tñ alio mō. q̄ ex tē tatōibus freḡnter in delectatōem pcti t psensuum incidimus. ipe aut nullo mō. t io eius tentatio fuit tm exteri⁹. t hoc é qđ dicit apls. z Pro similitudie absq; pctō. q̄ in sili carne tētatus. ḡ nō sili mō. t q̄ xp̃c pt̄ate nos adiuuādi et aptimdines ad hoc ꝓpter pietatis tenerit udinē. iō cōcludit apls.

a Adeam⁹ ḡ. p dilectiōem opanteni.
b Cum fiducia. de xp̃i pt̄ate t mia.
c Ad thz. gre ei⁹: vt mi. sc. ingrediē do in requie celestē
d Et grām inuenī amus. sine qua nō possumus ingredi in illā.

p similitudie absq; pctō. Ad eam⁹ ḡ cū fiducia ad thzonū gre ei⁹ vt miazoseqmur t grāz inuentam⁹ i auxilio oppotuno. Ca. v.

Omnis nāq; pontifex ex hoib⁹: assumpt⁹ p hoib⁹ ostituit i his q̄ sūt ad deū vt offerat dōa t sacrificia p pctis q̄ odolē possit:

e In auxilio oppotuno. b est moderno tpe qñ t tpa gre. Ad euidentia maioꝛ eoꝛ q̄ dicta sunt circa pncipiū b⁹ca. querit vtrū requies beatoꝛ fuit figurata p requiē filioꝛ isrl in terra pmissionis. t arguit p q̄ nō. q̄: stat⁹ bonoꝛ figurat xp̃m q̄ no. re. q̄ no. te. medīū ē inter statū vet. le. t inter statū beatoꝛ. t io sic ea q̄ fuerūt in ve. le. sunt figura eoꝛ q̄ sunt in nouo. ita ea q̄ no. re. sunt figura eoꝛ q̄ in gloria celesti. ḡ illud qđ est ꝓpriū no. re. nō ē attribuēdū vetert. ḡ reḡes filioꝛ isrl in terra pmissionis nō fuit figura requiei celestis. Jtē si reḡes btoꝛ eēt figurata in ve. le. ibi, pmitteret aliq̄ mō. ḡ hoc est falsum. q̄ lex ve. nō pōterat illā reḡem dare. vt pt̄z ex ꝓdictis. t sic, pmitteret illō qđ eēt sibi ipossibile. ḡ tē. Jtē figura dz cōrādere figurato. ḡ moyses legislator ve. le. reḡem terre, pmissionis nō intrauit. ḡ nec lex ve. reḡem celestē figurauit. Jnū pt̄z in ysa. Fideo hic duo sunt videda pmū ē q̄ sit reḡes beatoꝛ. secm̄ aliter figurata fuit p reḡem in terra, pmissionis. Circa pmū cōsiderādū q̄ reḡes ñ accipit ḡ put opponit momi t lassitudini coꝛpali. t ḡ dupliciter ē cā. ḡ q̄: talis reḡes pōt bñ in vita pñti. ḡ beatim do nō pōt bñ in vita pñti. secdo q̄: reḡes beatoꝛ idē ē realiter qđ beatitudo ipoꝛ. beatitudo aut ista ē ꝓfectio aniē fim gtē supioꝛē vicz fim volūtatē t intellectū: vbi reḡes q̄ opponit motui coꝛpali t fatigatōi fi bz locū. t iō ges beatoꝛ accipit put opponit motui in spūalib⁹ q̄ mouenk ad aliq̄d q̄ desiderū. sic. n. mouenk a motib⁹ sicut coꝛpa pōdoibus: fm q̄ dicit aug. in li. de cōfes. Amor meꝰ pondꝰ meū eo feroꝛ qcūq; feroꝛ. t sic ges beatoꝛ ꝓsistit i hoc q̄ appetit⁹ eoꝛ rōnalit q̄tat ꝓ adeptōi summi boni ꝓtinus q̄tare appetitū. ꝓp qđ dicit aug. in li. de. Jn ḡsi. est hec coꝛ meū donec reḡescat in te. ex ꝓdictis pt̄z q̄ eadē ē realiter ges dei t beatoꝛ. si tñ accipiaḡ ges obiective. q. idē ē obiectū beatitudinis vtriusq;. si aut accipiaḡ formaliter differūt sicut creatū t increatū. sicut de bitudie dei t sanctoꝛ dictū ē. t sic pt̄z ꝓmū. Circa secūdū cōsiderādū q̄ illud q̄ ē figura alicui⁹ optz q̄ sit p se res aliq̄. q. qđ nihil ē in se nō pōt aliud figurare. t io illud qđ ē figura alicuius pōt accipi tripliciter. vnō mō, put ē res tm. alio mō vt ē figura tm. tercio mō vt ē res t figura. sic. dto mō reḡioni inuenīt in scriptura aliq̄d dictū de reḡe terre, pmissionis q. aliq̄n aliq̄d dr de ipa fm se. t hoc mō nō pōt dici figura reḡei beatoꝛ. sicut ē illud qđ scribit Deutro. xxvij. Jncrassatus ē dilect⁹ t recalcitrauit tē. q. ges in abūdātia illius tre fuit occasio ydolatrie. Jnuenit etiā aliq̄d scriptū de ipa inq̄ntū ē in figura tm. sicut ē illud qđ dr Ezech. xliij. Filij hois locus soliꝰ mei t locus vestigioꝛ pedum meoꝛ vbi habito in medio filioꝛ isrl in etnū. t sic sensus literalis huiꝰ auctus ē tm̄ mō de reḡe celesti. Jnuenit etiam aliquid scriptū de reḡe ꝓdicta inquātū erat res t figura sil. sicut ē oē illud vbi, pmittit reḡes in terra ꝓmissionis filijs israel in ꝓmiū virtuose opatōis. q. ꝓmiū dz excedere meritū. sicut finis melioꝛ ē his q̄ sunt ad finē. nūc autē ita ē q̄ opatio virtutis melioꝛ ē ḡ fuerat ges illa coꝛpalis t iō ges illa coꝛpalis nō ponit cē principale ꝓmiū virtutis ḡ fuit q̄dā bonū min⁹ sensibile. tñ eis ꝓmissum. t ista hoc intelligiḡ ꝓmissa principaliter ges beatoꝛ. ista aūt ges beatoꝛ hic incohaḡ p grām fm̄ḡ dr Jo. i. In terra pax hoibus bone volūtatis. t assumak p gliam. vtrūq; aut dat nobis p xp̃m xp̃m q̄ ē auctor no. te. t sic pt̄z q̄ ges terre, promissionis fuit figura reḡei celestis. vt exhiberet nobis p xp̃m. t sic nō fuit figura ipius immediate. ḡ ista statū no. te. t sic pt̄z secm̄. Ad argumēta pt̄z ꝑ ꝓdicta. q. nō cōcludit nisi q̄ reḡes terre, pmissionis nō fuit figura ꝓmediate reḡei celestis. vt pt̄z intuēti. Jn ca. iij. vbi dr in postil. Timeam⁹ ḡ. si. sollicit simus. Additio.

Dc qđ dicit. Timeam⁹ ḡ relicta pollicitatōe ē existimet aliqs nobis deesse. vt sic exponēdū. posset esse qđ dicere hz antiqs fuit, pmissum intrare reḡem terrenā. nō tñ aliquis vt fuisse illis, pmissum intrare in reḡem celestē. t sic ex illa figura nō accipek argumtū efficax ad hoc q̄ nobis eēt, pmissa reḡes celestis. t hoc ē qđ dic apostolus. Relicta pollicitatōe. i. nō cōsiderata pollicitatiōe quā habem⁹ ad intrandū reḡem celestē. existimet aliq̄s desse. i. existimet ꝓ nobis deest talis pollicitatio cū non legak in ve. te. qđ refutat apls. Etem nobis nūciatū est quēadmodū t illis. i. nūciatū ē nobis regnū celeste. quēadmodū t illi regnū terrenū. t hoc est manifestū. q̄: xp̃c exp̃sse, pmisit regna celestia credentib⁹ sicut antiqs regnū terrenū fuit, pmissum obedientib⁹. vñ ex pmissi arguit q̄ sic. illis nō, pmisi, pmissio ꝓpter eoꝛ defectus. sic timēdū ē ne hoc cōtingat pmissis tē.

Replica.

Ne ca. iiij. vbi dr. Timeamus ḡ ne forte relicta pollicitatōe tē. Dur. vr sentire q̄ pmissiones facte in ve. le. solū erāt de terrenis. nō de celestib⁹. Huius oppositū nititr̄ pbare trib⁹ rōnib⁹ circa. xv. ca. Hēi. in secūda digressione t in vltima additōe circa ca. xl viij. geñ. t circa ca. xvij. Jesu. t multi⁹ alijs locis. effectus tñ hui⁹ additōis est ad idē cum postil. Capitulum. v.

Omnis nanq; pontifex. Postq̄ apls ondit excellentia no. te. respectu vteris ꝓ hoc q̄ xp̃c peminet angelis t eñ moysi. ꝓ quos vata é lex ve⁹. hondit hoc ꝓ sacerdotiū xp̃i peminet sacerdotis aaron. Et idē ꝓ hoc q̄ circa hoc puis facit. q. ꝓ ondit xp̃m eē pontifex. secdo ostendit ipm eē excellentioꝛē pontificē ve. te. secūda ps incipit in ꝑ. vij. ca. ibi: Hic. n. melchisedech. Circa pmū duo facit. q. ꝓ ondit xp̃m eē pontificē. secdo ꝑpat alios audituꝛ respectu sequētiū. secda ibi. De q̄ nobis grādis sermo. pmo adhuc in duas. q. ꝓ ondit qđ reḡrit in pontifice. secdo declarat ea in xp̃o fuisse. secda ibi: sic t xp̃c. pmo adhuc in tres. q. ꝓ deberibit pontificis status. secdo sui officij debit⁹ vsus: ibi. Qui cōdolere possit. tercō debit⁹ necessitatis modus ibi: Nec ḡsq;. Circa pmū cōsiderādū q̄ iste q̄ instituit pontifex dz eē hō nō angelus: q. dz eē talis nature q̄ subditi possint ad eū familiariter t faciliter recurrere. et hoc ē qđ dicit apls. a Dis nanq; pōt. ex boibus. i. de numero boiū dz eē. verūtñ hz sitis sit aliqs in natura. tñ debet eos excedere in gradu dignitatis t in vita. iō secḡt.
b Assumptus. i. ex cōi statu hoim sup alios eleuatus. t q. nō dz querere ꝓpriū cōmodū vel honoꝛē. ḡ subditoꝛū salutē. iō sequit. Pro boibus cōstituit. t q. non instituit vt ꝓsit in ꝛpalibus. ḡ magis in spūalibus. iō sequitur.
c In his que sunt ad deū. i. spūalib⁹ t diuinis. t q. talia pōt exerceri libere nō cōacte nec mercēnarie. iō ibidē
d Vt offerat dona. i. volūtarie oblata. nō violenter extorta.
e Et sacrificia ꝓ pctis. s. ꝓpīs.
f Qui cōdolere possit. Hic pōt describik modus debitus vtendi officio pontificali. q. cū sit vicarius ipius dei cui⁹ ꝓpriū est parcere t misereri. iō debet peccantiū misereri. t hoc est quod dr. f Qui cōdolere possit his qui ignorant. i. qui peccant ex ignorantia.

g Et errant. de his q̄ peccant ex infirmitate vel quocūq; alio errore. q; infirmitas passionis puerit iudiciū rōnis. dz aūt pontifex moueri ad miam circa tales ex cōsideratōe, ppter fragilitatis. vñ ois ꝓmisit beatꝰ Petrꝰ in ꝑtm cadere. vt sciret alijs cōpati ex cōsideratōe ꝓpij de licti. ꝓpter hoc seq̄t.

Q̄m z ipe circūdatus est infirmitate. ꝓpterea dz z q̄uād modū ꝑ ppꝛo. ita et ꝑ semetipo offerre dona ꝑ peccat. vñ z in ve. le. determiatur ꝓpriū sacrificiuz ꝑ petō pontificū. z in no. le. dicit sacerdos in canone missē. Nobis q̄z ꝑcōibus tē. q̄ntiēdo. ꝑ priū pectus in recognitōe sui peccati. ꝑ quo offert sacrificiū sicut z ꝑ peccato ppli. b Nec quisq̄ⁿ. hic ꝓfir oñdit ordinem modus assequēdi pontificale officiū. q; hō nō dz sibi ꝑi assumere violētiā: ꝑce ꝑcio. z silr atōe. ⁊ si sibi iponat, p utilitate ppli dz cū timore suscipe. vñ aug. xxi. de ciui. dei. Oēiū sanctū querit charitas. negociū iustū suscipit necessitas charitatis quā sarcinā si nullus imponit nēplāde veritati vacādum ē. z hoc ē q̄d dicit apl̄s. Nec quisq̄ⁿ sumit sibi bonorē ⁊ qui vocat a deo tanq̄ aaron. Ille. n. a deo vocat qui mō debito instituit. i Sic z xp̄c. oñso q̄d redrit ad pontificē. hic ꝓfir oñdit illud xp̄o ꝓuenire. z diuidit in duas ptes. q; ꝑ declarat ꝓpositū. scōo ex hoc cōcludit intentū: ibi. Ꝛppellat⁹ ē a deo. Circa ꝑmū sic ꝓcedit. q; ipe ꝑ oñdit xp̄m esse factū pontificē a deo. scōo agit de eī⁹ officio: ibi. Qui in diebus carnis sue. tercio de pietatis exercitō ibi: Et q̄dē cū eēt filiꝰ dei. ꝓma in duas. q; ꝑ, ꝓbat xp̄i pontificatū eē a deo patre ꝑ duplicē auctē scripture. scōa ibi Q̄uēadmodū z in alio loco. Circa ꝑmū dicit ꝓmnans sniam lr̄e imediate ꝓcedenti. Sicz xp̄c nō semetipm clarificauit vt pō. fieret. sicut ambitiosi z hypocrite vt possint ad dignitates eccl̄iasticas ascendere. k Sz q̄ locutꝰ ē ad eū. i. deus ꝑ clarificauit ipm xp̄m z doc ē intelligēdū ꝑm natūrā hūanā. q; in diuia natura dz eandē claritatē z glīaz cū ꝑre. pōt etiā intelligi ꝑm diuinā naturā nō sic q̄ deus ꝑ filio aliquā claritatē vel glīam de nouo dederit: ⁊ inq̄ntū diuinitatē q̄uā ab eterno habuit a ꝑre in tpe: ꝑ manifestauit. gp q̄ oēs petebat saluator Jo. xuj. Clarifica me pat apud temetipm claritate ꝓsq̄ mūdus fieret. hanc autez claritatē filij declarat pater. d. q̄ seq̄t. l Filiꝰ me⁹ es tu tē. z hoc exp̄ositū ē. s. ca. p̄. m Q̄uēadmodū z in alio loco. hic ꝓfir inducit apl̄s aliā auctē ꝑs: ad, ꝓbādū sacerdotiū xp̄i eē a deo. q; ē ꝺ̄bū patris ad filiū. o. n Tu es sacer. inet. ꝑm oz. mel. dicit aūt inetnū ad dr̄iam ipius sacerdotij ve. le. q; illud tm erat tpale z figurale. sacerdotiū aūt xp̄i ē eternū z verū. q; nos introducit ad clarā visionē in vita eterna. q̄d nō poterat facere sacerdotiū vet. le. addit etiā alia dr̄ia ꝑ hoc q̄d dr̄. ꝑm ordinē melchisē. q; sacerdotiū ve. le. fuit ꝑm ordinē aaronicū seu leuiticū. sacerdotiū aūt xp̄i ꝑm ordinē supiorē q̄ figuraliter tangit. ꝑm ordinē melchisedech. ℔z q̄ inferius diffuse determiat apl̄s. vij. ca. z ibidē plenius exponit hoc ꝺ̄bū. o Qui in diebus. hic ꝓfir agit ꝺ officio pontificatus xp̄i. ꝑ docēs tps debitū. d. Qui in dieb⁹ carnis sue. i. passibilitat⁹ q̄ an resurrectōem habuit carnē passibilē ⁊ nō peccabilē z illud tps fuit tps debitū vtendi officio pontificis offerēdi ꝑ nobis sacrificiū. scōo tangit modū deuotū offerēdi ꝑ nobis sacrificiū tē. cū dic. q Preces supplicatōes. r Ad eū. i. ad ꝑsem. s Qui pot. cū sal. a morte. faciē do q̄ nō morerē si velle. ⁊ tñ noluit ꝓ redemptōem nostrā adimplendā q̄ ꝑ mortē xp̄i cōueniētissime impleta est. saluauit eum tñ a morte. alio mō. s. cū a mortuis resuscitādo. t Cū cla. va. z la. offerēs. s. corꝑ suū cū ꝓcib⁹ in cruce. q; aūt mortēs valide clamauerit dicunt euāgeliste. sed q; ibi lachrymat⁹ fuerit nō dr̄ de euāgelio exp̄sse pō tñ dr̄i ꝑ silē. q; Jo. xj. dicit. q; xp̄c in morte lazari lachrymatus ē ex pietate. z magis ꝑ babile est q; lachrymans fuerit in cruce, ꝑ totius humani generis redēptōne. dr̄ etiā Jo. vi. q; mlta fecit ibs signa q̄ nō sunt scꝑta. z tō cū apl̄s dicat ipsum hic lachrymatū fuisse tenēdū ē ꝺ tāq̄ certū ⁊ quis in euāgelio nō sit scriptū. z ꝑz ex ꝓdictis. q; oblatio z oīō xp̄i fuit cā būili mō deuota z feruēti. ió merito fuit exaudibil⁹ z accepta. z hoc ē q̄ subdit. v Exaudit⁹ ē tē. i. q; vtendo officio pontificis. s. oīādo, ꝑ ppꝛo z offerēdo suū sacrificiū habuit modū deuotū z reuerēdissimū. x Et q̄dē. hic ꝓfir oñdit q; in xp̄o fuit maxia mia q̄ dz eē in pontifice q; cū eēt de⁹ ab eterno in q̄ nā pati nō poterat. ex sua pietate z mia qua visitauit nos oriens exalto assumpsit nāz hūanā passibilē in qua, ꝑ nobis pateret. z ex passionis experientia ad cōpatiēdū nobis quodāmō aptior: redderet z hoc ē q̄d dicit apl̄s. x Et q̄dē tē. i. ab ētio exīs i nā diuia. y Didicit. ex tpe in nā hūana. 5 Ex his ꝛcē. ⁊ hoc fuit tm notitia exꝑimentali. q; in notitia habituali nō ꝓfecit ⁊ ē tota ab instāti cōceptōis habuit. z q; ꝑ suā passionē meruit glīam sui corꝑis z exaltatōz ꝑ filio ꝑ glorificatōz. ió seq̄t. a Ec ꝑsū. fa. in bzeui. q; in sua resurrectiōe habuit gloziā ꝑsummatā in corꝑe. q; pus erat ꝓfecta tm ex pte aie. b Fact⁹ ē obtpan. ibi. ꝑ vera fidē c Cā sa. ekne. videm⁹. n. in naturalib⁹ q̄ illō q̄d ē ꝓfectū pōt facere alterū sibi silē. silr xp̄c in gloria ꝓfectissim⁹ est aljs cā glīe inquātū de⁹ modū ꝓncipalis effectus z inquātū hō ꝑ modū meritis z instri ꝑ modū ꝓmouēti tñ in vnitate suppositi. alij aūt sancti se hnt ad deū ꝑ modū instri sepati sicut man⁹ artificē alit ē instr̄m ei⁹. z alit securꝰ d Appellat⁹. oñso q̄ xp̄c habuit ꝓfectā illa q̄ debēt esse in pontifice. hic ꝓfir cōcludit, ꝓpositū ꝓncipale. s. q; xp̄c ē appellat⁹ realit ꝑ pontifex z vere. d. v Appel. ē a deo pō. ꝑm oz. mel. hoc aī addit. q; sacerdotiū xp̄i nō ꝓsistit i oblatōe bruto⁹ aialiū. sicut cōsistebat sacerdotiū leuiticuz. ⁊ ꝓsistit in oblatōe corꝑis: sanguis icīu xp̄i ⁊ ꝑ spē panis z vini. sic melchisedech q̄ erat sacerdos dei altissimi obtulit panē z vinū. vt dr̄ gen. xiiij. ca. c De q̄ no. ꝑ. grādis. oñso q̄ xp̄c sit vere pontifex ꝺ ꝓbat alias audiētiū respectu sequētiū. z diuidit in tres ptes. q; ꝑ reddit auditores attētos. scōo dociles in ꝑn. se. ca. ibi: Quapꝛopt. tercio benuolos ibi: Et ꝺ q̄d. Circa ꝑmū sciēdū q; animus auditoris excitat ad attētōz qñ docto: ei insinuat dicēdo rū difficultatē. quę q̄dē difficultas pōt cōtingere dupliciter. vno mō ꝓ materie arduitatē. alio mō ꝑ audientis ibecillitatē ad capiēdū z tarditatē. vtrūq; ꝛingit in ꝓpositō. q; mā incarnatōis de q̄ loq̄bat apl̄s ē valde ardua z difficilis. Jtē illi q̄b⁹ scribebat. s. iudei erāt ēt ibeciles ad capiēdū ꝓp assuefactōz ad ꝛiū. z hoc ē de quo dic apl̄s.

g his qui ignorant z errant: qñ z ipe circūdatus ē infirmitate: z ꝓpterea dz quēadmodū ꝓ ppꝛo: ita etiā et ꝑ semetipo offerre ꝑ petis b Nec q̄sq̄ sumit sibi honorē: ⁊ q̄si vocat a deo tanq̄ i aaron. Sic z xp̄c nō semetipm clarificauit vt pōtifex k fieret: sed qui locutus ē ad l eū. Filius meus es tu ego m hodie genui te q̄ēadmodū n dū z in alio loco dicit. Tu es sacerdos in eternuz ꝑm o ordinē melchisedech. qui q in diebus carnis sue ꝑces r supplicationesq; ad eū qui e possit illum saluū facere a t morte cū clamore validoz v lachrymis offerēs exaudi x tus est ꝓ sua reuerētia. Et y quidem cum essꝫ filius dei 3 didicit ex his que passus a est obedientiaz z consūma b tus fact⁹ ē oibus obtpan- c tibus sibi cā salutis eterne d appellatus a deo pontifex iuxta ordinem melchisech

e De quo .s. pontifice nro iesu xpo ē. f Nobis gran. ser. t interp. ad dicē. i. interpratōe indigens pp materie difficultatē: t iterū alia cā est. g Cū imbe. la. ctis ad audiendū. i. ad intelligendū de quo eos reprehendit dicēs
b Etenī cū de. ma. eē pp. phs. i. pp diurnitatē tpis. hoc ät dicit aplūs. qz ipi fuerant instructi a iuuentute in lege t. p. phet. i. Iursus indi. vt vos do. ḡ si. cle. tē. In grāmatica elementa dicunt lē quasi pueri pmo addiscunt. ad similitudinē hui⁹ dicūt elementa illa q̄ sunt p̄ma t cōia in fide q̄libet ds scire. Cōsiderandū tñ q̄ aplūs nō dicit q̄ velit eos ō talibus instruere vt i ca. se. ps: ſ vt sic loquendo possit eos melius excitare. pp qō etiā subdit.
k Et a. estis tē. sicut. n. pueros dat lac qō ē cibus deficili puertibilis. t nō dant eis carnes vel pisces. eiusmodi cibus dure digestōis. ita sūt nouitij in fides. simplicib⁹. nō sunt ꝓponēda difficilia fidei. ḡ ea. tñ q̄ sūt deficili capiti. pp qō sequit. l Dis. n. q̄ lac. ē ꝓceps. i. indigens doctrine facili. m Exps ē ser. iusticie. i. ineptus ad tapiendū difficilia q̄ tñ sunt ꝓponēda pfectis. cui⁹ rō ḡdit
n Parunus ē. n. i. nouellus. t impotens ad ralia.
o Perfectoꝝ aūr est solidꝫ. i. doctrina subtilis in his q̄ ad fidē ptinent. ē tñ. ꝓponēda pfectis. t que sint tales ostendit ꝑ. d. p Eoꝝ q̄ p ipa ꝓsuc. in exercitio scripturaꝝ.
q Exercitatos hūt sensus. i. virtutes intellectuales q̄ p sensus aliq̄ designāt. sicut aliq̄s alicui dr. videre. n. d. i. intelligis. t ad quid valeat tale exercitiū. subdit. d.
r Ad discretiōem boni t mali. i. veri t falsi in his q̄ sunt fidei. qz verū est bonū intellectus t falsum ē malū ipius. Ad euidentiā maioꝝ hui⁹ ptis virtute querit. Utrū mysteria t subtilia fidei sint oibus indifferenter ꝓponēda. t ar guit p q̄ sic. qz dicit math. vi. Predicate euāgeliū oi creature. ḡ m euangelio cōtin enī omia fidei mysteria. ḡ tē.
Ite credere articulos fidei explicite ē de necessitate salutis q̄tū ad oēs. ḡ nō p̄t talia credere nisi eis ꝓnak. ergo articuli fidei sunt omibus ꝓponendi. sed articuli fidei cōtinēt mysteria t difficilia. ḡ tē. Contra p illud q̄ dr in textu. Et facti estis q̄bus lacte opus sit non solido cibo.
Rādeo mysteria fidei p̄t duplicit ꝓponi. vno mō vt credenda simpliciter p simplicē affensum. alio mō ꝓnūt vt aliqualiter intelligēda p rōnē. put p̄t rō dri i tali mā loquendo igr ō p mō ꝓponēdi. dicendū q̄ fidei mysteria nō sunt oibus ꝓponenda. qz nō debent ꝓponi infidelibus obstinatis. qz ex hoc nō sequit eoꝝ peruersio ḡ tñ fidei derisio. t ꝓpter ds mors siue occisio. t hoc ē qō dicit saluator math. vij. Nolite sanctū dare canibus neq̄ mittatis margaritas añ porcos. ne forte cōculcēt ea pedibus suis t canes cōuersi dirūpant vos. p sanctuꝫ t p margaritas intelligit hec doctria sancta t ꝓciosa. t p canes t porcos intelligunt obstinati in infidelitate t in immūditia sua. sed fidelibus t credere volētibus t illis de quib⁹ sperat ꝑuersio ꝓponēda est fidei doctrina. Ad quartū dicendū tñ q̄ i doctrina fidei aliqua sunt oibus cōia. qz oēs tenent illa credere explicite. sicut ē mysteriū incarnatōis xpi. t passionis t resurrectōis t ꝑsilia que cōiter ꝓdicant in eccia. t talia sunt oibus ꝓponenda etiā simplicib⁹. nō tñ subtiliter ḡ grossa exempla ab eis capibilia. qz aliter dāret eis occasio errandi. alia sunt in doctrina fidei que sequunt ex articulis fidei ad q̄ credēda explicite nō tenent simplices: ḡ tñ illi q̄ sunt in eccia sup̄iores. t tali nō sunt simplicib⁹ ꝓponēda. nisi. ꝓbabiliter timeret q̄ in talib⁹ ecint male informati ab hereticis. in tali. n. casu sunt de talibus instruendi. qz ꝑfidia hereseos nō tñ ꝓtingit in errore circa articulos. ḡ etiā in errore eoꝝ que sequunt ex articulis. sicut. n. hereticū est dicere q̄ deus nō sit incarnat⁹. ita hereticū ē dicere q̄ nō assumpsit ea q̄ sunt de veritate hūane nature

o lus enim est. Perfectoꝝ
p autē est solidus cibus eo-
q rum qui p̄o consuetudine
exercitatos habent sensus
r ad discretiōem boni ac ma
ll. Capitulum. vj.

t iō manicheus cōdemnatus ē vt hereticus q̄ dixit dei filium assumpsisse carnē fantastica. t simliter multi alij q̄ negauerūt in xpo esse aliqua q̄ ptinent ad naturā humanā. si ät loquamur de secundo mō ꝓponendi ea q̄ sunt fidei. sinquā tñ sunt p rōnē intelligenda. sic tñ modo ꝓponenda sī hoibus intelligentib⁹ t exercitat⁹ in scriptura q̄ ꝑtinent cape talia. nō aūt simplicib⁹. t cape nō poterūt. qz hec ꝑtinent eis ē errotis materia. argumēta patet p ꝑdicta.

Q Apropē intermittēs
q tes inchoatōis xpi p-
h monē ad ꝑfectoꝫ fera
c mur nō rursuz iacientes fun
damentū pnie ab opib⁹ mor-

s Be q̄ nobis grādis ꝓmor
g interptabil⁹ ad dicēdū: q̄m
imbecilles facti estis ad äu
b diendū. Etenī cū deberetis
t magri ē, ꝓpter tps rursuz in
digetis vt vos doceami q̄
sint elementa exordij ꝓmo
k nū dei t facti estis q̄b⁹ lacte
l opus sit. ñ solido cibo. oīs
men q̄ lactis ē ꝓticeps exps
n ē ꝓmonis iusticie. Paruu-

Jn ca. v. vbi dr in postil. Et exaudit⁹ ē, ꝑ sua reuerētia.

Additio.

H Oc qō dicit. Exaudit⁹. ꝑ sua reuerētia. pōt actualiter intelligi ꝓ m glo. s. ꝑ reuerētia passionis cui maxima reuerentia debet eo q̄ fuit pcō passus est. ꝑ sua charitate. Jn co. ca. vbi dr in postil. De q̄. s. pontifice nro iesu xpo.

Additio.

H Oc qō dr hic. De q̄ grādis ꝓmo nob⁹ t inēptabilis ad dicēdū. ꝓm glo. referēdū ē ad sacerdotiū xpi. s. quō ꝓm o. dinē melchisedech appellat⁹ ē sacerdos vt statim. s. dicerat. ō q̄. n. facit aplūs grādē ꝓmonē. s. z interptabilē. s. dē indigētē interpratōe nō ꝓp materie difficultatē. q̄ illa q̄ iam ꝓsuerat de xpo in ꝓncipio. b⁹ epīe. d. Qui cū sit splendor patris. hūt maioꝝ difficultatē t indigent altioꝝ interptatōe. vt ē manifestū. ḡ hec mā de sacerdotio xpi nō hz in se tantā difficultatē nisi solū imbecillitatē audientiū q̄ nō valebant discutere intelligētiam eoꝝ q̄ de hoc tradunt in scriptura. put aplūs declarare intēdebat. t ideo q̄ō subdit. Cū imbecil. fcīēt. q. d. Nō in dā gerem⁹ grādi ꝓmōe t inēptabili. nisi ꝓp ibecillitatē vr̄am

Q Apropter. inkmit tē. Jn pte imedia- Ca. vj.
q te pcedēti aplūs reddit auditores attētos oñendo
dicendoꝝ difficultatē. b ꝑ reddit eos docibles oñendo eoꝝ ordinē. qz oñdit q̄ sunt dimittēda t q̄ pseq̄enda. Illi. n. quib⁹ scribebat erāt exercitati i scripturis. t iō dicit q̄ imēdit dimittere ea q̄ solēt dici nouitijs. ḡ imēdit pseq̄i ea q̄ solent dici pfectis. t ideo q̄ō dicit. a Quapter in tēmit. in dicto. xpi ꝓmonē. sup. facilia a ꝗbus icipit fidei doctria. b Ad pfectiōem. n. ad doctrinā pfectorū t que sint illa q̄ imēdit dimittere breuiter tangit. t sūt ser. ꝓmū ē ꝓnia a peccatis ꝑteritis. sicut. n. in motu naturali poꝝ est recessus a termino a q̄ ḡ accessus ad terminū ad quē. ita in ꝑcessu gre que ꝑficit naturā. ꝓmū ē pnie scīm q̄ ē q̄dā regressus a pctis. t b tāgit cū dr. c Nō mur. in. fun. pe. ab ope. mortuis. i. pctis q̄ sūt opa mortua. dr aūt pnia fundamētū. qz ē illud q̄ ē ꝓmū i. pcessu gre vt dcm ē sicut fundamētū ē illud q̄ ē ꝓmū in edificatōe secundū q̄ ē dimittēdū ē fides simpliciū. q̄ sūt ē accessus ad deū fm q̄ dr. s. xj. ca. Recedētē ad deū oport credē qz ē tē. t hoc tangit ibi. Et fidei. rercūi est baptisma q̄ ē quedā spūalis generatio. t hoc tangit ibi: Baptismatuꝫ doctrine. t dicē in plurali. qz triplex ē baptisma. s. flumis flaminis t sanguinis. verūtñ hūt tātā virtutē vni⁹ baptismi. t iō dicit aplūs ad ephe. iiij. Una fides vnū baptisma ōrūñ ē sacrm ꝓmissionis in q̄ dat spūssanct⁹ ad robur. sic baptismo dat ad ꝑsequēdū ce spūale. t b notat ibi. Impositōis q̄s manuū. q̄nūñ t ꝑtū ꝓnent ad eminū spūat

pcessus expectamus. n. resurrectõem corpoꝝ futurã. qa boc amoto inanis eẽt fides nra. vt dr. j. ad Coꝝ. xv. t hoc tangit: ibi. Si resurrectõis mortuoꝝ. q est dnm. expectamus etiã remuneratõez nobis fidã in iudicio extremo: t hoc est fertũ. qõ notat ibi: Et iudicij eterni. dr aũt iudicũ eternũ. qz sentẽtia ibi data inchoz durabit. Ista sex ꝑdicta fi intẽdit apostolus ꝓsequi mõ. qz sunt quedã fidei rudimenta ỏ ꝗbus fidei nouitij sunt instruẽdi. t de talibus instruebant in ꝓmitiua eccia. vt ꝓz act. xvij. t in pluribus aljs locis.

Et hoc faciem⁹. hic ꝑ aplꝰ reddit auditores benivolos ad ostendẽdũ eis sue doctrine possibilitatẽ et utilitatez. t diuidit in tres ptes qz ꝑ ꝓponit in genere sua doctrina est ꝓficiens t possibilis. Secundo ostendit in speciali quibus impossibilis est ibi: Impossibile ẽ. n. tercio quibus ẽ possibilis: ibi Cõfidimus aũt. Circa ꝓmũ sciendũ q aplꝰ in ꝓncipio huius ca. dixit se velle instruere illos ꝗbus scribebat de his que ptinent ad ꝓfectiõem doctrine xpi. t ꝗuis illud sit difficile. tũ hoc ẽ bñ possibile cũ adiutorio dei. t hoc ẽ qõ dicit aplꝰ. Et hoc faciẽ. siq. ꝓmit. de⁹. i. adiuuerit. minus. n. dicit z plus significat. Impossibile ẽ. n. Hic ostẽdit ꝗbus sua doctrina ẽ ipossibilis. t diuidit in duas ptes: qz ꝑ ostendit ꝓpositũ. scõo ad hoc inducit exẽplũ ibi: Terra enim. dicit igit q sua doctrina ẽ inutilis illis q pmultas beneficia diuina recepta ꝓ ingratitudinẽ labunt de pctõ in pctm. qz de se resurgere nõ ꝑt. t iuste a deo ꝓmittũt depssi onere pctoꝝ. talibus. n. sic in pctõ ꝑfundatis. t ꝓ ꝓis quodãmõ obstinatis fm q scribit Prouer. xvij. Impius cũ in ꝑfundũ pctoꝝ venerit ꝓtemnit. inutile ẽ doctrina aplꝰ qz nõ recipiũt hũanã psuasionẽ. t hoc ẽ qõ dicit aplꝰ.

Impossibile ẽ enim eos q sel illu. sunt. recipientes baptismi sacrm. qõ dr sacrm fidei. qz illumiat ꝓ fidẽ. t bñ sel dr qz hoc sacrm nõ põt adhiberi homi nisi sel cũ nõ sit ttera bile. Gustauerũt etiã do. celeste. qz i sacrõ baptismi cõfitek grã q ỏ celo ꝺaf. Et ptcipes sa. sunt spũssancti. qz varia dona spũssancti dant cũ gra. que quidẽ dona fuerũt in xpo ꝓfecte. vt dr Esa. xj. Et in nobis sunt ꝓticipative. Gustauerũt nibilo. tẽ. qz a xpo recepimus nõ solũ donoꝝ spũssancti largitõem ꝟ etiã spũale nutritõem ꝑ suã doctrinã. Nõ in solo pane viuit hõ ꝟ in oi ẽbo qõ ꝓcedit de oze dei Math. iij. Virtutesqz secuturi. virtutes iste sunt dotes aie z corpis. dotes anime sunt apta dei visio. firma tentio ꝓmissa fruitio q hũtur in patria ꝓfecte. ꝟ hic a viris ꝓfectis habẽt inchoative. i. in spe. t charitate ꝗbus succedit ille dotes. dr etiã aliqñ ex spãli gra in quadã diuine dulcedis experientia q ꝓcedit aliqñ viris sanctis in via. dotes ỏ corpis nõ habẽt hic nisi in spe. t qz magna ingratitudo ẽ pmãta diuia bñficia cadere a fide t gra. ió sequit. Et plapsi sunt. s. illi q ꝑdicta peeperũt. Rursus reno. ad pniam. ẽ impossibile ad hoc. n. referẽ illud impossibile qõ tũ hic accipit ꝓ difficili. sicut dicim⁹ de claudo q nõ põt ambulare. quia male z difficile ambulat. sicut ꝓdicti cadẽtes de difficili resurgũt nõ tũ ẽ impossibile simplr qdin sunt in via. sed̃ Rursum cru. si. fi. dei. qz quãũ ẽ in ipis reiterãt cãm sue crucifixionis. Et ostentui hũtes. qz ꝑ hoc vidẽt

tuis: t fidei ad deũ: baptismatũ doctrine: ipositiõis ꝝ manuũ ac resurrectiõis mortuoꝝ t iudicij eẽni. Et hoc faciem⁹ siqdẽ ꝓmiserit de⁹. Impossibile. n. ẽ eos q sel sunt illumiati gustauerũt etiã donũ celeste: t ptipes fci sunt spũssancti gustauerũt nibilomin⁹ bonũ dei ꝟbũ t ꝟtutes seculi vẽturi t ꝓlapsi sunt rursus renouari ad pniam. rursum crucifigentes sibimetipsis filiũ dei: t ostentui hũtes. Terra. n. sepe venientẽ sup se bibens hymbrẽ t germinãs herbã opportunã illa q bus colit accipit bñdictõz a deo ꝓferes aũt spias ac tribulos reprobaẽ t maledictio ꝓxia: cuiꝰ cõsumatõ i ꝟbustõe: confidim⁹ ãt ỏ vob dilectissimi meliora t viciniora saluti tãetsi ita loq̃mur. Nõ. n. iniustꝰ de⁹ vt obliuiscat opis vr t dilectois quã ostendistis in noie ipi q ministrastis. Cupim⁹ aũt vnũquẽqz vrm eandẽ ostẽtare sollicitudinẽ ad expletõz spei vsq ꝟ renouari mõ ꝑdicto. qz sacramẽtũ baptismi nõ ẽ iterabile. sequit. Rursum crucifigẽtes sibimetipsis filium dei In baptismo. n. configuramur morti t sepulture xpi. vt dr Ro. vj. Quicunqz baptizati sumus in xpo iesu i morte ipius baptizati sumus. cõsepulti. n. sumus cũ illo per baptismũ tc. t ꝓ ꝓis dicẽtes baptismũ reiterari. dicit q dãnodo mortẽ xpi iterabilẽ. t sic deridẽt eam. ꝓpter qõ sequitur. Et ostentui hũtes. Is aũt hec expõ sit subtilis. ꝑ ma tñ magis videt cõcordare lre. o Terra. n. qz in pte ꝓcedenti dixit q illi q ꝓpter indignatiõem diuinoꝝ beneficioꝝ labunt in peccatũ quodãmõ sunt impossibiles ad resurgendũ. ió hic ꝑ inducit ad hoc quoddã exẽplũ de terra. que multo labore culta ẽ t irrigata. si faciat fructus bonos benedicit. si aũt spinas t tribulos maledicit. magis q̃ si nõ fuisset ita diligẽter exculta. sic t in ꝓposito de hoie diuina bñficia recipiẽte. t ió i fine ꝓcludit a Cuius ꝓtu. in ꝟbustõe. qz tales ingrati finaliter deducunt ad gehẽnã. alia lra ptz ex dictis. b Cõfidim⁹ aũt hic ꝑ ostendit aplꝰ ꝗbus sua doctrina sit ꝓuenies

liter glorie premiū. ideo subdit.
l Et non segnes efficiamini. i. pigri. ꝫ virtuosi in bono
ꝑficientes sicut fuerunt patres sancti. ꝛ hoc ē qđ dicit.
m Verū. pꝫ. n Imitatores ēt. f. hereditarij celestij.
o Abrae nanq; hic pr̄ idē, ꝓbat p promissionē abrae fa-
ctā. ꝛ dividit in tres
ptes. da p. ponit il-
lā promissionē. secun
do ostēdit eius infal
libilitatē ibi: Ho-
mines. n. tercio ex b
cōcludit veritatē in
tentā: ibi. Vt p duas res. C irca pmuz
sciendū q abrae facta
est promissio de
bonis tpalib⁹ ꝛ etiā
celestibus. pp quod
dicitur ē ei q semen
eius erat futurū sic
arena maris. ꝛ sicut
stelle celi. ꝛ promisso
nē illā firmauit iura-
mēto. ꝛ hoc ē qđ
dicit. abrae nanq; p
mittens deus. bōa
terrena ꝛ celestia. ꝛ ad cōfirmatōs h⁹ promissionis iurauit
p semetipm. p Cū nemine. i. nulla rem. q Ha
buit p quā. iura. maiorē. ꝛ quid iurauerit subdit. d
r Mihi būdi. būdi. ꝛe. ꝛc. f. subintelligit deficiet vitas mea
nisi fiat sic. s Et sic lon. ferēs. i. abrā patienter expe-
ctans. t Adeptus ē rep promissionē. q. tandē ꝑsecutus
ē gliam. v Homines. n. hic pr̄ ostēdit hui⁹ promissiōis in-
fallibilitatē. ad cui⁹ euidēciā sciendū. q dispositio dei ex-
tra immutabilis est q ē idē qđ eius cōsilium. ꝛ ideo qñ in sacra
scriptura aliquid denūciat, put hz ē in diuino ꝑsilio im
mutabile ē. nec retractat. ꝛ hoc mō. j. Reg. xv. dr de salu
tis abiectōe. Poro triūphator israel nō parcet nec pe-
nitebit me flectet. qñ aūt aliqđ denūciat in sacra scriptura
sm exigētiā meritor. nō tñ put hz diuinū cōsilium sic sub
uersio nūciatur. Jone. iij. hoc bene retractat. sicut sub-
uersio nūciatur a dño ꝓdicta. ꝓpter pniam eor fuit re-
tractata. ꝛ hoc ē qđ dr hiere. xviij. Hepete loquar aduer
sus gētē ꝛ aduersus regnū vt eradicē ꝛ destruā ꝛ dissipā
illud. si pniam egerit gens illa a malo suo. agā ꝛ ego pe
nitētiā sup malo qđ cogitaui vt facerē ei. ꝛ qz talis cōmi
natio dicit sm̄a dei. iō dixerī doctores nr̄i q sm̄a dei mu
tat nō th eius ꝑsilium. nūc aūt ita ē q qūcunq; in sacra scri-
ptura aliquid denūciat sub iuramēto a deo illud ꝓcedit
ex diuino cōsilio. ꝛ iō promissio facta abrae ptz infallibilis
ex duob⁹. primo rōne diuini cōsilij. ex quo ꝓcedit q ñ mu
tat. ꝛ ex additōe iuramēti diuini p qđ cōfirmat. Dis vi-
sis attendendū ē ad ifam. v Homines. n. ma. fui iurāt
q: cōfirmatio alicui⁹ rei nō est nisi p aliquid certi⁹ ꝛ stabi
lius. ꝓpter qđ dicit pbs. j. metha. q anticꝫ ponebāt aquā
principiū oīm. qz dixerūt ipam ē iuramentū deor.
x Et ois ꝛtroversie ēt. qz facta hoīm sunt fallibilia. ꝛ iō
ad cōfirmatōem opter recurrere ad diuinū veritatē infal
libilē que in iuramento vocat in testem. y In quo. i.
iuramēto abrae facto. z Abūdātius volēs ēt. q: facta
ē abrae, p se ꝛ hereditāb⁹ suis. 3 Immobilitatē consilij
sui interposuit iusurandū. p hoc ex abundāti cā immo-
bilē ostēdit. erat. n. firma ex hoc q, ꝓcedebat ex diuino con-
silio. ꝛ iō iuramentū additus firmauit eam ex abundāti.
qñ. pmissiōi pus facte ipi abrae fuit addit̄. vt dr Heb.
xxij. a Vt p duas res. Hic exꝑdicēs apls concludit
intentū. vicz q illi q sunt de semie abrae si fuerint imita-
tores fidei ipius. certissime aliter ꝓmissionē abrae
factā. ꝓdicto mō firmatā. ꝛ hoc est qđ dr hic. a Vt per
duas res immobiles. supple diuinū consilium ꝛ et⁹ iuramē-
tū. b Quibus impossibile ē mentiri deū fortissi. sola. ha
beamus. i. securi simus de obtinēda. pmissione. qz sunt
imitatores abrae. ꝓpter qđ sequit. c Qui cōfugimus
supple p baptismū ad xpm p quē adipleī pmissio abrae
facta. iō sequit. d Ad tē. ꝛpo. spem. i. certā gloriē expe
ctatōem. e Quā si. anch. ha. aie tu. ꝛ firmā. sicut. n. an
chora materialis tē
net nauem imobilē
inter fluct⁹ mar. ita
spes tenet animas
imobiles. inter fluc
tus varie et multi-
plicis tentatōis. ve-
rūtñ ipa spes hz ꝛ-
riū modū firmitat.
respectu ancore mā
lis. qz anchora mā-
lis p hoc q figit in
terra dat firmitatez
nauī. aie aūt nostre
nō possunt in terra
stabiliri. iō opt⁹ q
anchora spei firmetur in loco ꝛrio. f. in
celo. ꝛ hoc ē qđ sub
dit. f Et inēē. vs-
q: ad interi. velami.
f. ad secreta celestis quē sunt nobis velata ad quez locū
ascendit iesus xp̄c. vt ibi figeret anchorā nr̄am. qz p hoc
habem⁹ firmā spem veniēdi ad gl̄iam. ꝛ hoc ē qđ subdit
g Vbi ꝑcursor iesus ēt. hoc aūt apls subdit. qz ꝑius lo
cutus fuerat de pōtificatu xp̄i. ꝛ interposuerat aliqua ad
exercitatōem audientiū. ꝛ sic ꝓpter reuerētiā ad suū ꝓpositū. f.
ad loquelā de pōtificatu xp̄i de q adhuc loqī ca. se. ꝛ ad
euidētiā maioꝛ cuiusdā dicti in hoc cā. querit. Verū in
in cadētib⁹ p⁹ baptismū pnia hēbat locū. ꝛ arguit q non
qz sicut baptism⁹ hz efficaciā a passione xp̄i ita pnia. ꝫ ba
ptismus nō pōt iterari. g ꝛc. Ite spūalis curatio que fit p
pniam significata ē p curatōes corpales quas xp̄c opar⁹
ē. ꝫ xp̄c nō legit aliqnē bis curasse: ꝫ ēt. C ōtra Eccl. ij. dr
Secōm magnitudinē ei⁹ sic ē mia illi⁹. ꝫ magnitudo dei
mūnita: ꝫ ē ei⁹ mia. ꝛ p ꝑius nō ñ sel ꝫ tonās ꝙtiens reci-
pit reuertentē ad pniam etiā p⁹ baptismū. Hideo in hac
gōne sunt bereses ꝓpter occasiōe illi⁹ qđ dictū ē in hoc cā.
Impossibile ē. n. eos q sel illuminati sunt ēt. p qđ intell⁹
baptismus vt deū ē. ꝑ. sequit. Et, plapsi sunt rursus renouari ad pniam. dicit q̄dā ꝑbr roman⁹ nōie novat⁹. q nul
lus pōt resurgere ad pniam p⁹ baptismū. ꝫ hoc ē falsum
ꝛ erroneū. f m q dicit arbanasius in epla ad seraptionē. ꝛ
ꝓbat p scripturā q illū cōmittit incestuosum de quo lo
quit apls. j. C or. v. q tante enormitatis erat q: vroꝛ p⁹is
sui hēbat. pp qđ apls iussit eū tradere sathane ad affligē-
dū. vt spūs ē⁹ salvus fieret in die dñi nr̄i ihū xp̄i. vt ibidē
dr. qđ nō ēt verū nisi pnia in eo hr̄et locū. Ite de illo eo
dē scribit. ij. C or. ij. q: de mādato apli fuerit iterum rece
ptus ad cōicatōem fidelitū. p qđ ptz q pnia hz locū in ca-
dētib⁹ p⁹ baptismū. Ite paulus apls scribēs Gal. q post
receptōem fidei ꝛ baptismi fuerāt decepti a falsis apīs:
dicit Gal. iiij. Filioli mei qs iterū ꝓtrāsio dōnec formet
xp̄c in vob. ex q ꝑz q receꝑit eos ad pniam p⁹ baptismū
possz etiā error nouati p rōnē impugnari. ꝫ hoc dimitto.
qz hoc tractari hz in. iij. sentē. Error aūt Jilius fuit erroꝛ
origenis q nimis laxauit pnias sic nouat⁹ nimis restrixit
. o. q ꝫ si solū hz locū pnia totiēs q̄tiēs i vita pūt. ꝫ hz locū
i futuro. qz die denuōes ꝛ dānatōs p⁹ aliqō ipōs ad gr̄az et
gl̄iaz reuerti. ꝫ ħ ē ꝑ rōnē ꝛ scripturā sacrā. cadē. n. rōe vi-
derēt ch̄i bti posse cadere a bitudine. ꝛ q dānati fuerūt
a dānatōe. pmū aūt ē erroneū. ꝫ ꝛ scm. Ite scriptura eo-
dē mō loq̄t de duratōe dānatōis ꝛ bitudis math. xxv. Et
ibūt hi in suppliciū ēnū. iusti aūt in vitā ēnā. multa etiaz
absurda alia cōmēt in errore origenis. q diminuto ꝓpli-
citatē. ꝛ qz sufficiēter tractat a doctoꝛib⁹. ij. ꝛ. iij. sen. Fi-

des aũt catholica inter duos errores ꝺdictos tenet mediũ.ſ.q3 in vita pñi etiã post baptismũ põt pnia totiens quotiens iterari.ꝛ tõverbũ apli ſup3a inducũ qõ mouit nouatũ ad dicẽdũ ꝫ̃ũ exponẽdũ ẽ ſicut.ã.expoſuit. Sz cõtra errorẽ oꝛigenis tenet fides catholica. q3 p9 vitã iſtã nõ bz locũ pnia.q3 amplius nõ ſunt in via ſ̃ in termino Ad argumẽtũ pmũ in ꝫ̃ũ dom q3 nõ ẽ ſiſe de baptiſmo q3 imꝑmit characterẽ in aĩa.q3 qdẽ charact ẽ indelibilis. ꝛ iõ baptiſmus nõ eſt iterabilis.pnia aũt characterẽ nõ imꝑmit.q3 ꝛc. Ad ſecundũ dicendũ q3 nõ opz oĩmodam ſiſmundinẽ eẽ inter figurã ꝛ figuratũ.ꝛ iõ ſi curatio coꝛporis nõ fuit reiterata a xpo circa eundẽ hoiem. pp hoc nõ ſequit pniam eẽ irreiterabilẽ.Preꝛea Iz ſi legat xpm curaſſe eundẽ hoiem pluries.nõ ꝓter hoc ꝺr q3 fuerit factũ q3 multa xpc fecit que nõ ſunt ſcripta. vt hꝫ Ioh. vl.

In ca. vj. vbi ꝺr in poſtil. Iz aũt hẽc expõ ſit ſtultis p̃ma tñ magis videt cõcoꝛdare lr̃e. Additio.

Hanc expõnẽ ſecũdã vr̃ tenere glo. ꝛ ẽ magis ꝓpꝛ mis lr̃e.accipit.n.illud qõ dicit ipoſſibile in q3 tota vis rõnis cõſiſtit in ſua.ꝓpria ſignificatõe.nõ aũt.p difficili.q3 ẽ ſignificatũ large ſumpta.ſiſt.ꝛ dicit. Rurſus crucifigẽtes ꝛc.magis cõſonat huic expõni ſecũde:q3.ꝑut in glo.q3 putãt ſecũdo baptizari ẽ̃ũ ad ſe xpm crucifigunt.q3 ſicut ſel̃ moꝛtuꝰ ẽ in carne. ita nos in baptiſmo ſemel pctis moꝛimur.vñ nõ eſt iterandũ ſicut nec moꝛs xpi eſt iteranda. In co.ca. vbi ꝺr in poſtil. Sz hoc ẽ ꝛõnẽ ꝛ ſcripturã ſacrã. Additio.

Kout dictũ fuit.ã.ſi videt eadẽ rõ q3 beati poſſent cadere a beatitudie ꝛ q3 ꝺnati reuertãt a ꝺnatiõe tñ q3 ꝺnatio beatoꝝ eẽt manifeſte ꝫ̃ ꝺiuinã iuſticiã.ſiſt ꝛ ꝫ̃ ꝺiuinã miam. reductio aũt ꝺnatoꝝ poſſet ꝓcedere ex ꝺiuia mia ſine ꝓiudicio plenitudis iuſticie ſue ꝑut ꝺcm fuit in.ij. additõe.ij.ca.bꝰ epl̃e.tñ q3 ꝑut.s. thoꝓma ſcõe.q.v. arti.iiij. in coꝛ.q. multiplicit oñdit. Impoſſibile ẽ q3 aliqs videꝰ ꝺiuinã ẽntiã vellet eã non videre. ꝺnati qꝰ maxima ſupplicia ſua ſentiẽtes nõ irrõnabiliter ad refutatiõem erroꝝ ſuoꝝ ꝓteritoꝝ poſſent reuerti. Ad cõfutatiõs tñ erꝛoꝛis oꝛigenis ſufficit auctoritas ſcripture ſm determinatiõem eccie intellecta.

In co.ca. vbi ꝺr in poſtil. Ad argumẽtũ ꝑmũ in ꝫ̃ũ dicendũ.q3 nõ eſt ſiſe de baptiſmo. Additio.

Baptiſmus ẽ q3 dã regeneratio ſpualis dicente xpo Io.iij. Niſi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ ſpũ ſcõ. pnia ẽ vo qdã medicina ſpualis iuxta illo math. ix.ca. Nõ ẽ opus valẽtibus medicus ſ̃ male ḧntibus.ex quibus põt ſumi ꝺria boꝝ ſacꝝ ẽ̃ũ ad coꝛ iteratiõem nam ſicut generatio coꝛpalis nõ iterat ita nec baptiſmꝰ. ꝛ ſicut medicina coꝛpalis iterat.ita ⁊ pnia. ⁊ ſic habemur alia rñſio ad ꝑmũ argumẽtũ. Replica.

Na ca. vj. reſumit burg. illud qõ.ij.ca.ã. ⁊ vide coꝛrectiõem eius:ibi ⁊ Ioh. xiij. In co.ca. vbi diſputat poſtil. quare baptiſmus nõ eſt iterabilis ſicut pnia. Et rñdet.q3 baptiſmus imꝑmit characterẽ nõ pnia Burg.aũt reddit aliã rõnẽ diuerſitatis.q3 inquit baptiſmus ẽ generatio ſpualis.pnia aũt medicina.ſicut igit in coꝛpalibus generatio nõ eſt iterabilis ſ̃ bene medicinata hic.ſed iſte ſimilitudines vſq3quaq3 nõ currũt ꝗmoꝺ pe dibus.certũ eſt.n.peccantẽ moꝛtaliter moꝛi. ſicut igit ꝑ medicinã nõ põt ſuſcitari moꝛtuꝰ.ita nec ꝑ pniam moꝛtaliter peccans.ꝓis eſt falſum. tũ antecedens ꝓ̃z in pñ. vbi habet.ꝓ ipoſſibili ꝑ medici ſuſcitabũr cõſitebunt tibi.igit cõgatio illa nõ eſt vniuerſalis. q3 pnia põt cõgari generationi ſicut ⁊ baptiſmus.igit ꝑ hoc nõ ꝺat burgen. cãm diuerſitatẽ in ꝓpoſito.aſſumpti ꝓ̃z.q3 ſicut.ꝑceſſus anõ eẽ ad eẽ ẽ ꝑtie generatio in coꝛpalibus.ſic.ꝑgreſſio anõ eẽ ꝛ̃e ad eẽ ꝛ̃e eſt generatio in ſpualibus.ralis aũt ꝑgreſſio ſit ꝑ pniam.vt ꝓ̃z.igit pnia ẽ generatio vel ſaltẽ ſiſis generatiõi.⁊ ita ꝓ̃z modus caluniandi ſ̃uerus apõ burg.q3 ſiſmundines ⁊ tranſlatões ſepe ꝫ̃ poſtil.accipit generaliter ⁊ ſm generalitatẽ vniuerſaliter ſubſumemus.

Capitulum. vij.

Hic.n.melchiſedech. Aliquibus interpoſitis ad excitatõem audientiũ ꝛẽ.hic apls reuertit ad ſuũ ꝓpoſitũ.ſ.ad ꝓbandũ excellentiã ſacerdotij xpi.⁊ diuidit in duas ꝑtes.q3 p oñdit excellẽtiã bꝰ ſacerdotij reſpectu ſacerdotij leuitici.ſcõo oñdit q3 fideles debẽt huic ſacerdotio reuerenter ſubijci. ſcõa ꝑs incipit i medio. c.x. ibi: Videtes itaq3 frẽs fiduciã. Circa ꝑmũ ſic ꝓcedit. q3 p oñdit excelentiã ſacerdotij xpi ſ̃pectu leuitici ex ꝑte ꝓpone ſacerdotis.ſecundo ex ꝑte ſui miniſterij ſcõa incipit in pnc. ſe.ca. ibi: Capitulũ aũt ꝛẽ. Adhuc ꝓ oñdit excellentiã ſacerdotij xpi p antẽte diuinã.ſcõo oñdit bꝰ ſacerdotij neceſſitatẽ ibi: Talis.n.decebat. Circa ꝑmũ aduertẽdũ q3 apls ꝓbat ꝓpoſitũ ſuũ p auctoritatẽ pſ. cix. Iuranit dñs ⁊ nõ penitebit eũ ꝛẽ. vñ tria oñdit ad ſuũ ꝓpoſitũ ꝓbandũ. ꝑmũ ẽ illud qõ in antẽte iſta ponit: Scõm ordinẽ melchiſedech.ſcõm ẽ illud qõ ibi ꝺr. Iuranit dñs ꝛẽ.tertiũ ẽ illud qõ ſequit. Tu es ſacerdos ieternũ. ⁊ iõ diuidit ꝛ tres ꝑtes in ꝗb9 apls tria ꝓdicta ꝓſeq̃t.ſcõa icipit ibi. Et quãtũ ẽ nõ ſine.tertia ibi: Et alij qdẽ plures ꝛẽ. Circa ꝑmũ tria fac̃.q3 p ꝺclarat ſiſmundinẽ ipi9 melchiſedech ad xpm cui9 fuit figura.ſcõo oñdit excellẽtiã ipius melchiſedech ibi: Intuemini aũt.tertio ex hoc cõcludit principale intentũ.ſ.excellentiã ſacerdotij xpi reſpectu ſacerdotij leutici ibi: Si ẽ ꝓſumario.ꝑma adhuc ꝛ duas. q3 ꝑ ponit cõditões melchiſedech.ſecũdo ꝑ hoc cõcludit ſiſtudinẽ ad xpm ſicut figure ad figuratũ ibi: Iſſiſtarus autẽ. ꝑma in duas.q3 ꝑ ponit ipius melchiſedech multiplicẽ ꝓditoꝝ ſecũdo ponit coꝝ interpratões ibi: Primũ qdẽ. Circa ꝑmũ deſcribẽdo cõditões melchiſedech ꝑ ponit regiã dignitatẽ di. a Hic.n.mel.rex ſalẽ. dicunt aũt hebrei q3 ipe fuit ſem filiꝰ noe ꝑgenitꝰ.⁊ erat tũc.cccix.annoꝝ. Salẽ aũt ſm quoſdã idẽ ẽ q3 irſm.q3 illã ciuitatẽ ipe met ſem ꝑ edificauit.⁊ in ea regnauit vt dicit Ioſe.li.xv. etby. ſm alios ẽ idẽ q3 ſalim vbi baptizabat Ioh. vt hꝫ Io.iij. ſecũdo oñdit ap̃s eius dignitatẽ ſacerdotalẽ.ꝺ. b Sacerdos dei ſumi. ⁊ addit hoc.ſ. dei ſumi. ad oñendũ q3 nõ erat ſacerdos ydoloꝝ. q3 ydolatria tũc tpis vigebat ꝑ totũ mũdũ.⁊ q3 ad ipm ꝓtinebat deo offerre ſacrificia et cõferre ꝑſõs ſpualia.iõ occurrit abrae de victoria reuertenti vt ḧnderet ei.⁊ hoc ẽ q3 ſubdit. c Qui obuia. abra.ꝛẽ.hoc hꝫ Geñ. xiiij. Et q3 ille q3 ꝓfert ꝑſõs ſpualia ꝺz de ipo accipe tpalia. iõ abrã dedit ei decias de ꝓda.⁊ hoc ẽ q3 ꝺr. ꝺ Cui ⁊ decimã di. abrã.ꝑ hoc.n. oñdit ſe ipſectũ reſpectu melchiſedech.q3 ei ꝺabat.ꝛ.ꝓẽ que ſignificat ꝓfectõem.ex q3 nũerus denarius ꝓfectus ẽ ſibi aũt retinẽdat nouẽ ꝓtes que ſignificant imꝑfectões e Primũ qdẽ. Hic ꝓ̃r apls interpratꝝ qõdã dicit̃z de melchiſedech.ꝺ.q3 nomẽ eius interpratꝝ rex iuſticie. melchos.n.idẽ ẽ q3 rex.ſedech aũt idẽ q3 iuſticia.ſalẽ aũt interpratꝝ pax.ꝛ iõ p noia ꝓdicta intelligit q3 melchiſedech regnabat in pace ⁊ in iuſticia. iſta.n. duo ſ̃ ꝛcomitant.ſm q3 ꝺr Eſa.xxxij. Et erit opus iuſticie pax.ꝛ hoc ẽ q3 dicit e Primũ quidẽ.q3 interpratꝝ rex iuſticie.rõe ꝑtis nois. f Deinde aũt rex ſalẽ.q3 ẽ rex pacis.q3 deſignat ex loco ſui regimis.ſequit. g Sine ꝓe ẽ.p hoc nõ ẽ itelligendũ q3 melchiſedech ſtis caruerit. ſ̃ q3 de iſtis ſcriptura mentiõem nõ facit.q3 nõ loquit de ꝓe ei9 nec mꝛe.nec de ꝓncipio vite eius.vel fine. ſ̃ p hoc videt q3 dicit̃ hebreoꝝ ſit falſum qui dicunt ipm fuiſſe ſem filium Noe. quia ſcriptura deſcribit patrem ⁊ matrem ipius Sem ⁊ eius genealogiam. Sed ad hoc poſſet dici q3 ſcriptura

de ꝓdictis nō loquit sub hoc noīe melchisedech de quo arguit ⁊ facit apls mentōem. ⁊ hoc sufficit ad rōnē figure que frequēter deficit a figurato in pluribꝰ. b Ysaias tus aūt. Ex ꝓdictis dicit apls ipm melchisedech fuisse similē xpo ⁊ eī figurā. ꝑ rōne nois qō interpꝛtat rex iusticie. ſecdo ex loco regimi nis. qz dicit rex salē .i. rex pacis. Et ista duo ꝓcete ꝙueniūt Xpo. ſm qꝺ dꝭ psal. lxxj. Sil' oriet in diebus eī⁹ iusticia ⁊ abūdātia pacis donec auferatur luna. qō nō pōt intelligi de pace facta tpe salomonis. qz illa parū duravit. vt dꝭ .iij Reg. ℔ intelligit de pace ⁊iusticia data ꝙ Xpm. silr ea q̄ sequunt de melchisedech. Sine pr̄e sine mr̄e ⁊c. ꝓcete cōueniūt xpo. qz sine patre ē in natura ḧuana. ⁊ sine mr̄e in natura diuina. Silr sine ꝓncipio sine fine dierū ⁊ sine genealogia. ⁊ qz xpi generatio in natura diuina eterna est ⁊ enarrari nō pōt. ſm qꝺ dꝭ Esa. liij. Generatiōem ei⁹ qs enarrabit. ſō dicit apls. h Ysaias aūt filio dei. melchisedech supple.

i Manet sa. in eternū. i. imppetuū. nō qz melchisedech sacerdotiū fuit ppetuū simpliciter. ℔ qz scriptura nō loqtur de ꝓncipio ⁊ fine sui sacerdotij. nec de successore eī⁹ ⁊ ꝙ hoc ꝓfigurauit xpi sacerdotiū qō est simpliciter ppetuū. k Intuemini. Descripta sit⁹ ista ipius melchisedech ad xpm. hic ꝓsr apls. ꝙbat sacerdotiū melchisedech fuisse excellētius ℔ sacerdotiū leuiticū. ⁊ diuidit in duas ptes. qz ꝑ. ꝙbat. ꝙpositū. ſcdo remouet qōdā dubiū: ibi. Et ita vt dictū sit. ꝓma in tres ſm qꝺ. ꝙpositū. ꝙbat per tres rōnes. ſcda ibi: Et hūc q̄ habebat. tercia ibi: Et hic q̄ dē decimas. ꝓma rō talis ē. Ille q̄ accipit decias ab alio maior ē illo. qz sicut dictū est iam. ille q̄ dat decimas per hoc. ꝓtitet se impfectū respectu illi⁹ q̄ accepit decimas. ℔ melchisedech accepit decimas ab Abraam. ℔ fuit maior abraā. ⁊ ꝑ ꝓns eius sacerdotiū fuit maius ℔ sacerdotium leuiticū. qz leui descēdit ab abraā. ⁊ fuit minor eo. qō aūt ē maius maior ē maius minore. ⁊ hoc ē qō dꝭ. k Intuemini aūt. i. diligēter ꝑsiderate. l Quātus sit hic. i. melchisedech. m Cui ⁊ decl. de. ꝺe ꝺci. abra. ꝓkarcha .i. ꝓncepꝭ patrū. ⁊ ꝙ ꝓns melchisedech fuit maior ℔ leui ⁊ ℔ quicūq; alij ꝓcs ab abraā descendētes. Si videretur alicui. q̄ istud argumētū nō valeat. qz si aliquis ē maior ꝓcē epi. nō ꝙter hoc sequit ꝙ sit maior ipō epo. ſic autes arguit in ꝓposito ℔ ⁊c. Dicendū ꝙ in lege noua sacerdotiū hz dignitatē a xpo ⁊ nō ex dignitate paterna. ⁊ iō ille q̄ est maior ꝓcē epi. nō ꝙter hoc ē maior epo. ℔ dignitas sacerdotij leuitici ꝓcedebat ex dignitate paterna. ꝙ hoc nullus alterius tribus admittebat. ⁊ iō bñ sequit argumētū. ⁊ ꝓfirmat argumētū ꝓ illud qō sequit. a Et q̄dem de filijs leui ⁊c. Ad cui⁹ euidentiā sciendū ꝙ leuite generaliter recipiebant decimas a relīq̄ ꝓplo ifrī. Inter leuitas aūt illi q̄ erant maiores illius trib⁹. vicꝫ sacerdotes summi. filij aaron nō solū accipiebant decimā cum leuitis a ꝓplo. ℔ etiā de ꝓte leuitaꝝ recipiebāt decimā quē vocabat decima decime: Nu. xviij. In signum ꝙ sacerdotes erāt maiores simplicib⁹ leuitis. ⁊ pari rōe melchisedech maior fuit abraaꝫ a quo accepit decimas. ⁊ ꝙ ꝓns maior ipō leui qui descendit ab eo. ⁊ sic idē qō ꝓcs. ⁊ hoc ē qō dꝭ. a Et q̄. de fi. leui. generaliter acceptis. b Sacerdotiū accipiētes. ⁊ ꝙ ꝓns erāt maiores. c Mandatuꝫ ba. deci. su. ⁊c. ⁊ ꝙ noīe ꝓplī nō solū. intelligāt ille tribus, ℔ cū hoc etiā simplices leuite exponēdo subdit.

d Ideſt a fra. suis quāq; ⁊ ipi exierint de lūbis abrae. ſ. melchisedech. e Cui⁹ gene. nō annu. in eis. qz scriptura nō facit mentōem de pr̄e ⁊ mr̄e ⁊ genealogia eī⁹. vt sup̄a dictū est. f Decimas sum. ab abraā. sicut maior a minore. g Et hūc hic exponit scda rō que talis ē. bñdicēs maior ē eo cui bñdicit. qz bñdictēs medius est inter deum ⁊ illū q̄ benedicētes ab eo recipit. ℔ melchisedech benedixit ipm abraā. vt dꝭ gen. xiiij. g fuit maior eo. ⁊ in hoc patz magna excellentia ipius melchisedech q̄ benedixit euz cui erat facta repromissio de xpo. ⁊ hoc est qō dicitur. g Et hunc. i. abraam.

h Qui habebat re

generatio non annumerat in eis decias sūpsit ab abraā ⁊ hunc qui habebat repro missiōes bñdixit. Sine vl la aūt ꝺicti͛one qō minus ē a meliore bñdici. Et hic quidē decimas morientes hoies accipiūt: ibi aūt ꝓte stat qz viuit. Et vt ita dcm sit ꝙ abraā ⁊ leui q̄ decias accepit: deciat⁹ ē. Adhuc ei in lūbis ꝓis erat qñ ob uiauit ei Melchisedech. si

ꝓo. bñdixit. ſ. ipe melchisedech. b Sine vlla aūt ꝺicti͛one. i. generaliter verū est. i Qō mi. ē a me. bñdicit. .i. a maiore. qz in his que nō sunt qualitate magna idē ē eē maius qō ⁊ melius. k Et hic quidē. hic ponit tercia rō que talis est. Ille qui sp viuit maior ē eo q̄ mort. sed abraā mortu⁹ ē. ⁊ sacerdotes ve. ⁊c. erant mortales. nō sic aūt melchisedech. ℔ maior ē ipo abraā. ⁊ sacerdotiuꝫ ei⁹ maius sacerdotio leuitico. ⁊ hoc ē qō subdit. k Et hic quidē. i. in statu legis moysi. l Morientes ho. de. accipiunt. i. sacerdotes qui sunt mortales. m Ibi aūt .i. in ipo melchisedech. n Cōtestat. ſ. scriptura.

o Quia viuit. ꝙ ꝓdicta nō est intelligendū sicut intellexerunt aliqui hereticī. q̄ ipe melchisedech fuerit immortalē sed hoc ꝺr̄. qz scriptura nō facit mentiōem de morte eius sicut de morte abrae. ⁊ sacerdotū ve. ⁊c. sed hoc sufficit ad rōnē figure que debet a figurato deficere: sicut vmbra a veritate. ⁊ iō intellectus melchisedech q̄ hoc ꝙ de morte eius nō fit mentio in scriptura. sufficiēter fuit figura xpi sacerdotis no. ⁊est. q̄ viuit in eternū. p Et vt ita. hic remouet qōdā dubiū circa ꝓdicta. qz rōnes sue. ꝓcesserunt ex hoc ꝙ abraā dedit decimas ipi melchisedech. ⁊ posset aliqs dicere. ly abraā fuerit decimatus. nō ꝙter hoc sequit ꝙ leui decimatus fuerit. hoc remouet apls dicēs. ꝙ imo sequit ꝙ leui ⁊ omēs q̄ de abraā descenderūt adhuc erāt in lūbis abrae qñ dedit decimas melchisedech. ⁊ iō leui ꝺ abraā decimatus ē. ⁊ hoc ē qō dꝭ. p Et vt ita dictū sit .i. sequit ex dictis. q Per abraā ⁊c. leui decimatus ē. qz illi q̄ de tribu leui acceperūt decimas a relīq̄ ꝓplo ifrī. r Adhuc. n. in lū. pa. erat. i. abrae erat leui qñ obuiauit ei melchise. a quo tūc accepit decimas. Si aūt aliqs ex dictis arguat ꝙ xpc decimatus fuit in abraam. qz descendit de eo. Dicendū ꝙ nō valet. qz descendit ab abraam ſm corpulentā subam tm̄. sed nō ſm rōnē seminales. Et iō nō fuit decimatus in eo. qz nō fuit cōceptus ex semine virili. ℔ virtute ſpūsancti. ⁊ hoc hz diffusius tractari. iij. sen. ꝙter qō ad ꝓs ꝺimitto. s Si ergo ꝓsūmatō. hic ex ꝓdictis. ꝙbat apostolus sacerdotiū xpi esse excellētius sacerdotio leuitico ⁊ extaciare ipm. ꝑ hoc quod ē ſm ordinem melchisedech. ſm qꝺ dicit psal. etc. vbi dꝭ ō xpo. Tu es sacerdos in eternū ſm ordinē melchisedech. vt. ō. dictū ē. j. ca. ⁊ diuidit in duas ptes ſm duas rōnes. secūda ibi cipit ibi: Et amplius. Ad euidentiā pme rōnis notandū ꝙ scriptura nō ē sine lege ſm ꝙ dicit in glo. ꝙ qō ⁊ lex ver⁹ administrata fuit ꝓplo ꝑ sacerdotes ve. ⁊c. ⁊ silr lex noua ꝙ sacerdotiū xpi. ⁊ iō lex ⁊ sacerdotiū sese cōcomitant. ita ꝙ mutato vno ⁊ aliud mutat. ex quo ꝓz

q cum scriptura dicit ps. cix. q sacerdotium xpi debebat surgere fm ordinē melchisedech. qui ē alius ab ordie leuitico. eo q sacerdotiū leuiticū fuit impfectū. aliter non eēt necesse. imo supfluū surgere sacerdotiū nouū fm ordinē aliū. r iō sacerdotiū leuiticū cessat aduenięte sacerdotio xpi. sicut vmbra aduenięte veritate: r impfectū aduenięte pfecto. Et codez mō lex vetus aduenięte noua. qz lex r sacerdotiū pari passu curr. r hoc est qđ dr. s Si ḡ ꝓsummatio. i. pfectio. t Per sa. leui. erat. supple non eēt necessarium aliud sacerdotium. cui us cā subdit.

v Populus. n. ſb ipo. i. sacerdotio leuitico. x Legez accepit. in monte sy nai. vt ptz Exo. xx. Si ḡ illud sacerdotiū fuisset pfectum. y Quid adhuc ne ces. r. i. qui nō dicere ret sacerdos fm ordinē aarō: ſ fm aliū ordinē. q. d. nō fuisset necesse. r iō cū hoc necesse appareat ex scptura ps. cix. que dicit surgere sacerdotiū xpi fm ordinē melchisedech. ꝑ hoc manifeste ptz qđ sacerdotiū leui. r aaronicū qđ idem ē euacuat. ꝑ sacerdotiū xpi. r ꝑ ꝓs lex ve. que illud sacerdotiū 2co mutat. r hoc est qđ subdit. z Translato aūt sacer. r. d. aūt sacerdotiū ve. le. ſsit translati declarat aplus vlterius ꝓ hoc q xpc a quo incipit sacerdotiū no. re. nō fuit de tribu leui de qua erant sacerdotes ilti. sed de tribu iuda de qua loquit ps. r hoc est qđ dicit. a In quo. n. hec dicunt. i. in xpo de quo ꝓdicta scriptura impleri dicit.

b De alia tribu ē. i. de tribu iuda. c De qua nullus altario ꝓsto fuit. administrandū vt sacerdos.

b Manifestū ē. n. r. d. ptz ex a. c Et amplꝰ. Hic ponit secūda rō q talis ē. necesse ē surgere aliū sacerdotē. vt ptz ꝓ rōnē ꝓdictā. ergo necesse fuit surgere aliā legē. qz sacerdotiū r lex pari passu currūt. vñ r sicut sacerdotiū illō cō sistebat in q̄busdā sacrificijs carnalibus. sic r lex. ꝓmittebat bona carnalia. lex aūt noua. ꝓmittit bona ſpualia r etna. r iō lex vetus r eius sacerdotiū euacuant. sicut q̄dam impfecta r infirma. r hoc ē qđ dicit apls. c Et am. ad huc ma. est. i. alia rōne ptz ꝓpositū. d Si fm silī. r. d. institutus siē erat institutio sacerdotij ve. legis. e Si fm v. vi. ſsio. i. eterne qđ declarat ꝓ scripturā. d. f Cōtestat. n. scri. de. xpo. m es sacerdos in etnū. ꝓ qđ sequit. g Reꝓbatio quidē. i. euacuatio. h Fit ꝓce. man. i. veteris legis. q fuit ꝓp nouā ordine tpis. nō tñ ordie dignitatis. q. impfecta ꝓcedūt pfecta in tēpe. r subdit cām euacuatōis. i Propter infir. ei⁹ r inuti. dr. n. lex vetus infirma. qz nō poterat inducere ad beatitudinē q̄ finis legis diuine. dr etiā inutilis. qz nō cōferebat grām. habebat. n. vtilitatē in quārū retrahebat ab ydolatria r disponebat ad xpm sicut ei⁹ figura. r ꝓp hoc subdit. k Nihil. n. ad pfc. ad. lex. qz nō ꝑferebat pfectōem ꝗ̄ r gloriē ſ hoc seruabat pfectōi legis noue q̄ cōfert vtrūq;. r hoc ē qđ subdit. Introductio ꝓ melioris spei ꝓ qua, ꝓxima mus ad deū. l Et quantū ē. oñsa excellētia sacerdotij xpi ad sacerdotiū leuiticū ꝓ illud qđ in auctę ꝓmissa dr fm ordinē melchisedech. hic ꝓnr ꝗ idē ofidit ꝓ ꝗ ꝗ idē dr. Iurauit dns. r arguit sic. illud qđ statuit sub iuramēto firmius ē ꝗ illud qđ statuit sine iuramēto. vñ r iuramētū diuinū ē signū certissimū sui cōsilij. qđ ē immutabile. vt dcm ē ca. vj. Sacerdotiū aūt xpi institutū est a deo r sub iuramento. vt ptz ꝓ scpturā ps. cix. Iurauit dns r nō penitebit eū tu es sacerdos ineternū. sacerdotiū aūt leuiticuz sine iuramēto institutū ē a deo. vt ptz Exo. xxviij. vbi dr sic. Applica fratrez tuū aaron cuz filijs suis de medio filiorū israel vt sacerdotio fungāt mihi. r. ibi nullū interponit tur iuramētū diuinū. ergo sacerdotiū xpi firmiꝰ r excellētius ē sacerdotio leuitico. r hoc ē qđ dicit hic. l Et ḡtū ē hoc nō sine iureiurādo. q. d. magnū ē valde q sacerdotiū xpi nō ē institutū sine iuramēto diuino. qz nō sic factū ē ō sacerdotibus ve. le. ꝓpter qđ sequit. m Alij q. d. in. ſa. fa. sunt. ſ. in vetere lege n Hic aūt iesus. i. xpc. o Cū iureiurādo. institut⁹ est ꝓ Per cū. i. ꝓ patrē. q Qui dixit ad illum. Iurauit dns. r. d. qz sacerdos medius ē inter deū r ppl'm referēs ppl'o in deū r bñficia dei ad ppl'm. ſō quātomeliꝰ ē sacerdotiū xpi tāto melioza bñficia ꝓmittit ppl'o. r hoc ē qđ subdit. r Intātū me. re. i. melioz bonoz. ſ. eteriorū. qz noie testamēti designat aliqđ bonū qđ dat ꝓ testm. testm aūt nouū, ꝓmittit bona celestia r eterna qđ ꝓprie ē testm xpi. iō sequit. s Sp̄so: fa. ē iesus. in veteri aūt testō nō ꝓmittebat nisi bona carnalia. q mētē hois nō ꝗtant. t Et alij q̄dē. h ꝓnr, ꝓbat sacerdotiū xpi excellere sacerdotiū leuiticū ꝓ hoc qđ dr in auctę psal. ꝓmissa de Xpo. Tu es sacerdos ineternū. r diuidit in duas. qi ꝓ facit qđ dicit ē. scđo ex hoc cōcludit efficacia sacerdotij xpi: ibi. vñ r saluare. Circa ꝓmū sciēdū ꝙ illa ꝗ sunt corruptibilia i corꝑalibus multiplicant in eadē spē sicut ptz ad sensum ista aūt que sunt incorruptibilia nō sic multiplicant. siē ptz ꝙ ē vnicus sol r vnica luna. In sacerdotio aūt leuitico fuerūt plures sūmi sacerdotes sibinuicē succedētes. qi eleazar succedit aaron. r phineea ipi eleazaro r sic de alijs. In sacerdotio aūt xpi ē vnicus sm sūm⁹ sacerdos. ſ. xpc. alij aūt oēs nō ſt nisi mīstri: fm ꝙ dic apls. ſ. coꝛ. iiij Sic nos existimet hō vt mīstros xpi ꝛ. ex qb⁹ ꝓtz ꝙ sacerdotiū leuitici fuit corruptibiliter trāsitoriū. sacerdotiū xpi incorruptibile ē r eternū. etnū aūt excellētiꝰ ē corruptibili. ḡ r. d. hoc ē qđ dr. t Et alij q̄dē r. d. in legevetere. r cā subdit. v Jccirco. i. ꝓpter h. x Qui moꝛit. cū cēnt corruptibiles. y Hic ūt. i. xpc. z Eo ꝙ manet eternū. sempitnū hz sacerdotiū. vñ r saluare. Hic ex ꝓdictis cōcludit efficacia sacerdotij xpi. effectꝰ. n. eternus nō pōt induci a cā tpali. ſ fm a cā eterna. r iō xpc ꝙ est sacerdos in eternū. pōt dare salutē eternā. r hoc ē qđ dicit. a Vñ r sal. r. d. Modus aūt ꝙ quē h̄ facit ē nāe excellentia r pietatis abundantia. ꝓmū patz. qz licz habeat na-

tură humanâ p quâ distat a patre: est tñ vnita nature diuine p quâ indistans est ab eo: ꝛ hoc tangit cũ dicit.
b Accedẽs p semetipm ad deũ. accedere em ad aliquez nõ cõuenit nisi ei qui aliquo modo distat ab eo. Xps ãt distat a patre fm naturã humanã tm. ꝛ hoc modo cõpetit ei accedere ad patrẽ: verũtñ qz hz cãdẽ naturã cuz patre tõ accedit per semetipm. hoc aũt nõ põt cõpetere alicui pure creature: ꝛ qz in xpo ẽ excellẽtia nature diuine sequit q semp viuit: qz ip vita diuina est etna. ꝛ b qõ dicit. Semp viuẽs excellẽtia aũt pietatis tangit cum dr. c Ad interpel. p nobis. qz hz tante excellẽtie sit siẽ dictũ est. tñ ex sua pietate est aduocat⁹ noster fm q dicit j. Joh. j. Aduocatũ habem⁹ apud patrẽ ihm xpm. interpellar. n. p nobis in corpore qõ p nobis assumpsit: ipm patri repntãdo. silit in alia p ipsuz naturale desideriuz dnã salute exprimẽdo. a Talis em. Posttq ostẽdit sacerdotij xpi excellẽtiã. b pter oñdit ei⁹ necessitatẽ. pfectuz em necessariũ est ad exclusionẽ impfectionis. sacerdotiũ aũt leviticũ fuit impfectũ. ꝛ tõ necessariũ fuit sacerdotiũ xpi qõ est impfectũ. ꝛ tõ ostẽdit p q ḉqđ pfectionis fuit in sacerdotio leuitico totũ est in xpo. ideo qz ab eo excludit ḉqđ erat impfectiõis: ibi. Qui nõ hz necessitatẽ. Circa primũ sciẽdũ q in sacerdotio ve. re. requirebat scitas vt dr Leuit. xxj. Panes dei sui offerũt. tõ sancti erũt. Hẽ quirebat etiã innocẽtia Leuit. xxij. Custodierunt pcepta mea vt nõ subiaceãt pctõ: innocẽtia em est puritas a peccato. Reqrebat etiã impolluto. Leui. xxj. Homo de semine aaron sacerdotis qui habuerit maculã nõ accedat offerre ꝛc. Itẽ reqrebat segregatio a cõmunitatis Leui. xxj. Nõ cõmisceãt stirpẽ generis sui vulgo gẽtis sue: ista aũt pfectissime erãt in xpo. ꝛ b est qõ dr. a Talis enim de. vt no. eẽt ponti. sanct⁹. qz xps ab instãti conceptionis fuit sanctissancto z. Sanctũ em idẽ ẽ q applicatũ ad diuina. ipt qõ etiã res inanimate si ad diuinũ culcũ applicent dicunt sancte. sicut calix altare ꝛ ysitia. Humanitas xpi ab instãti cõceptionis fuit deo applicata in vnitate suppositi q est maxia applicatio. b Innocẽs. ẽ et maxie cõpetit xpo q pctm nõ fecit nec inuẽtus est dolus in ore eius. vt hz. j. Pe. ij. c Impollutus. i. sine corpalí defectu mitate. qz talis defectus dicit causam. vel a cã intrinseca. i. a defectu vtutis formatiue. vel ex defectu materie p quẽ modũ pungũt mẽstra in nã humana. sed neutruz habuit locũ in xpo. qz corp⁹ ei⁹ fuit formatũ virtute spũ sancti q est infinita. mã aũt sui corpis fuit purissim⁹ sanguis bte virginis. alit causa defectus mitas a cã extrinseca i. a aliqs. prer pctm suũ pduxit manu vel pede vl oculo aut qz malo regimine aliqs pdit manũ: oculũ vel pedem qõ i xpo ñ habuit locũ vt ps. d Segregat⁹ a pctõibus. ꝛ fm b vr falsus de xpo qõ dr Matth. ix. Discũbẽte ihu in domo ecce multi publicani ꝛ pctores venientes discũbebãt cũ ihu ꝛ discipulis suis. Dicẽdũ q xps venit tãq me dic⁹ pctõr: ꝛ tõ nõ debuit segregari a peccatorib⁹ quãtũ ad cohabitationẽ: ꝛ tõ legit cũ pctõibus comedisse ꝛ bibisse ꝛ tãq̃ puissim⁹ medic⁹ cõdescẽdisse. ipt corpalitez. fuit tñ segregat⁹ a pctõibus quãtũ ad pticipationẽ cũ eis i pctõ: qz talis segregatio erat vtuosa ꝛ salutifere accõmodata: nõ sic aũt segregatio prima e Et excel. ce. fact⁹. qz fm nãm diuinã excellit oẽm creaturã. f Qui nõ hz necessitatẽ. b pter excludit a xpo impfectiones q erãt in sacerdotib⁹ ve. re. erat em impfectiõis q sacerdos ve. re. nõ solũ offerebat sacrificiũ. p pctis ppliis in die expiationis: q cũ cũ hoc offerebat virtutẽ. p pctis. ipsis. Itẽ ipfectiõis erat q b fiebat nõ tm semel q pluries. qz vna oblatio nõ sufficiebat. p oib⁹ pctis: ipt su i impfectionẽ. xps aũt tm vnam obtulit hostiã. s. coꝛp⁹ suũ in cruce: nõ tm. p pctis. ipsis q. p alienis. ꝛ b est qõ dr hic. Qui nõ hz quotidie necessitatem ꝛc. ꝛ ps lra vsq; ibi. g Lex em̃ ho. cõstituit. sa. infir. hũtes. i. pmitatẽ ad peccãdũ ꝛ sic peccabunt aliqñ siẽ alij boies nõ sic aũt xps: ipt qõ subdit.
b Sermo aũt iurisiurãdi ꝛc. i. verbũ diuinũ loquens de sacerdotio xpi constituti p iuramentũ diuinũ vt supra dicti est oñdit q filij dei est cõstitut⁹ sacerdos no. re. qõ est post legẽ moysi ordine tpis sed nõ ordine dignitat⁹. Ad maiorẽ euidẽtiã illi⁹ verbi qõ habitũ est in hoc ca. qõ mtus est a maiore benedicit: videt q nõ sit verũ generaliter q: papa cõsecrat ab epo bostien. ꝛ tñ papa maior est ex ipsa sua electione etiã añqz cõsecraret. ꝛ archiepus sacrat a suffraganeis ipso minoꝛib⁹: in Jtũ est auctas apli: quia dicit illud eẽ verũ sine vlla ꝺdictione. Dicẽdũ est q circa hoc errauerũt quidã heretici q noiant pauperes de lugduno: qz em̃ quilibet iustus maior est quocũqz peccatore. tõ dixerũt q sacerdos peccatoꝛ nõ põt bñdicere iusto etiaz puro laico: ẽ ecõuerso quilibet iustus etiã purus laic⁹ est sacerdos ver⁹ ꝛ nullus ali⁹. Sed hic error est min⁹ pnicio sus: qz si sanctitas mistri sit de necessitate sacri nulla erit certitudo in sacris ecclie. qz nullus scit certitudinaliter se esse in statu gre. ꝛ multo min⁹ põt b scire de alio: q̃ pns de nullo scirek vtrũ esset baptizat⁹ vel nõ. nec de quocũqz alio sacto eẽt aliqua certitudo. ꝛ tõ dr q qñ aliquis agit i virtute ꝓpria: tũc ẽrik de ipso quis vel qlis sit: qz ei⁹ bonitas vel malicia variat solũ actõem ꝓpã. ẽ qñ solũ agit i virtute alteri⁹ nõ variat. bona em̃ eleemosyna dak a bono q malũ seruũ. ꝛ eodẽ mõ be⁹ cõfert bonũ ꝛ verũ sacrm q malos mistros: ideo dictũ apli verũ est. s. q minor a maiore benedicit: qz qlibet instituz⁹ minister xpi maior est q cũqz alio inqtũ est hõ vel peccatoꝛ. ẽ adhuc vna obiectio est de sacerdote coꝛpus xpi cõsecrãte ꝛ nõ vr q sacerdos sit aliq̃ mõ maior: ipso. d. q sacerdos cõsecrat ipam mãm qua maior est. Xps aũt inqtũ de⁹ cõsecrat coꝛpus suum ꝛ sic pz ꝓpositũ. Ad argumẽta dicendũ q pater ex dictis electus em̃ in papã submittit se voluntarie inqtũ est hõ epo bostien. inqtũ est minister dei: ꝛ eodẽ modo archiepus suis suffraganeis.

In ca. vij. vbi dicit in postilla. Sed videt aliqui q istũ argumentum nõ valet. Additio

a Argumẽtũ apli nõ fundat in b q si aliquis est maior patre: pterea sit maior filio. ꝛ talis rõ multiplicitẽ deficit. ẽ rõ apli fundat in hoc q Abraam aquidẽ deos erat maxie dignitatis inqtũ q ipsum abraam. p ponere volebant ipsi xpo. vnde Joh. viij. capi. Nunqd tu maior es patre nostro Abraam.

b Nc qõ dicit apl⁹. Trãslato aũt sacerdotio necesse ẽ vt legis trãslatio fiat. Nõ videt fundari in cõcomitãtia legis ꝛ sacerdotij in generali cõsiderata: q: si sic tota lex esset trãslata trãslato sacerdotio qõ est falsum. nã lex vet⁹ etiã trãslato sacerdotio manet qtũ ad moralia. ẽ ad verã intelligẽtiã dict⁹ apli videt attendẽdũ q ceremonialia le. ve. vt sunt sacrificia ꝛ bmõi. nõ poterãt impleri fm ritus mosaice legis nisi p sacerdotes de semine aaron: vt dr Nume. xvj. ꝛ i aliis ꝗplurimis locꝫ

Sūt iudicialia ad que implēda requirit auctas iudicis nō poterāt umpleri sub eodē ritu nisi p sacerdotes predictos apud qs erat auctas iudicialis. vñ Deut. xvij. loquēdo scriptura de qdā negocio iudiciali sic dicit. Accedētq; sacerdotes filij leui. quos elegerit dñs de⁹ tu⁹ vt ministrēt ei ⁊ bñdicāt in nōie ei⁹ ⁊ ad verbū eoz omne negociū pēdet. Ex q̄ p̄z manifeste q̄ trāslato sacerdotio ne. ⁊ necesse est vt legē trāslatio fiat ḡtū ad ceremonialia ⁊ iudicialia tm̄. nō aūt ḡtū ad moralia que nullā dependentiā habebāt a sacerdotio ⁊c.

In eo. ca. vbi dr̄ in postil. Juravit dñs ⁊c. Additio.

Nnode vbi dr̄. Jurauit dñs ⁊c. non videt aplūs solū ex maiori firmitate ei⁹ qō statuit sub juramēto. ℔ cō hoc etiā videt innuere q̄ istud sacerdotiū sub iuramēto firmatū est sacerdotiū xp̄i ex hoc q̄ mysteria xp̄i cōtinuerūt in sacra scriptura sub iuramēto diuino fallari: cōstat q̄ cū de⁹ denūciasset abrae q̄ in semīe suo bñdicerent oēs gentes: qō intelligit ad ℓram de xp̄o ibi interposuit firmū iuramentū Gen. xxij. Per memetipm iurauit dicit dñs ⁊c. de quo iuramēto aplūs agit. ℟. c. vj. Sūt cū de regno xp̄i agerēt in ps. qui incipit. Memēto dñe dauid ⁊c. de⁹ ibi interposuit iuramētū di. Jurauit dñs dauid veritatē ⁊ nō frustrabit eū de fructu vētris tui ⁊ ⁊c. sic p̄z q̄ ex interpositione iuramenti intelligi dz hoc sacerdotiū ad xp̄m ptinere: ⁊ notandū q̄ in b q̄libet p̄dictoꝝ iuramēto ꝓ supaddit aliquid ad solēniozē iuramēti firmitatē ptinēs. vñ Gen. xxij. nō solū dixit. Jurani dicit dñs: ℔ addit: per memetipm iurauit ⁊c. ⁊ ps. nō solū dicit. Jurauit dñs. ℔ addit: ⁊ nō penitebit eū. Sūt ⁊ i ps. Memēto dñe dauid. nō solū dr̄. Jurauit dñs dauid. ℔ addit: ⁊ nō frustrabit eum. Que quidē additiones nō cōsueuerūt fieri in sacra scriptura in aliis iuramentis diuinis ⁊c.

In eo. ca. vbi dr̄ in postil. Ad argumenta dicendum q̄ patent ex dictis. Additio.

Sed adhuc ℨ verba aplī vident multe auctes esse sacre scripture in quib⁹ ps q̄ creature bñdicūt deum vt cū dr̄. Benedic aia mea dño ⁊ benedicte angeli dñi dño: ⁊ hmōi. Ad qō dicendū q̄ benedictio pōt eē duplex. s. activa ⁊ passiua. Activa est p quā aliq̄d dat a bñdicēte ipsi qui bñdicit: ⁊ tali bñdictione de⁹ benedicit creaturas p quā benedictionē eis conferunt aliq̄ bona. sicut Gen. j. Benedixitq; eis de⁹ ⁊ ait. Crescite ⁊ multiplicami Bñdictio aūt passiua est p quā nihil accrescit illi qui bñdicit: ℔ nō illi q̄ bñdicit. ⁊ isto mō creature bñdicūt deū q̄ bonoꝝ nr̄oꝝ nō eget. vnde talis bñdictio nō est nisi q̄dā modus laudādi. Benedictiones aūt que dant a sacerdotib⁹ seu ministris dei reducunt ad primū modū benedicēdi inḡtū in p̄sona dei seu eius auēte hoc faciunt seu imprecant. ⁊ de isto mō bñdicēdi loquit aplūs. Replica

Ca. vij. vbi aplūs arguit sacerdotium melchisedech dignius sacerdotio leuitico. postil. ponit hoc meditū. s. quicq̄d est mai⁹ maioze est ⁊ mai⁹ minore. sed abrahām fuit maioz ⁊ dignioz leui. si igit melchisedech fuit maioz abrahām. fuit etiā maioz leui. ℨ burgē. abijcit hoc meditū postil. d. q̄ multipliciter deficit ⁊ ponit aliud meditū rōnis aplī. videlicet q̄ iudei reputabāt ipm abrahām xp̄o dignioze di. Joh. viij. Nūquid tu maioz es patre nr̄o abrahā. Hoc dico p̄mo q̄ nō est ꝓbabile. q̄ meditū postil. deficiat si regularit assumat. dicere aūt intra illud meditū q̄ pater ep̄i sit maioz ep̄o. est regularit assūptū ex medio q̄ nūq̄ fallit in magnitudine molis. ℔ nec etiā in magnitudine virtutis. vnde nō miter subsumendo. Dico secūdo q̄ accepto medio burgen. si verū est adhuc seruit meditū postil. Nam si iudei reputauerunt abrahām maiozē xp̄o tunc ex medio postil. aplūs cōcludit intentū sic subsumēdo. melchisedech est maioz abrahām. igit melchisedech est maioz quocuq; minoze cℨ abrahā: ℔ leui est minoz abrahām: igit est minoz ipso melchisedech.

In ca. eo. vbi dicit. Translato sacerdotio necesse est vt trāslatio legis fiat. Circa quē passum burgen. arguit q̄ illud dictū aplī nō pōt fundari sup cōcomitātia legis ⁊ sacerdotij in generali cōsiderata. q̄ si sic tūc trāslato sacerdotio tota lex fuisset trāslata. qō falsum est. nā vt inqt burgē. lex vetus mālit ḡtū ad moralia etiam sacerdotio trāslato. Hic dico q̄ burgē. fantasiat putās p̄cepta moralia originaliter esse de lege mosaica qō falsū est ⁊ ℨ doctores cōit dī. ℨ p̄cepta moralia sunt de lege nature: ḡtuis ei in lege mosaica fuerint magis explicata. ex ℔ nō sequit q̄ sint illi⁹ legis originaliter sicut sīli mō ḡtuis p̄cepta moralia sint in euāgelio magis extensa ⁊ explicata ḡ ℔ lege mosaica. ex ℔ tm̄ nō sequit q̄ sint originaliter p̄cepta euāgelice legis. est igit concomitātia legē ⁊ sacerdotij in ḡnali. Nec valet q̄ burgē. arguit de moralib⁹. q̄ illa nō ptinēt originaliter ad legē vetere: ℔ ad legē nature. ⁊ ℨ sunt idispēsabilia ℔ ceremonialia ⁊ iudicialia ptinēt directe ⁊ originalit ad ne. te. ⁊ de illis ḡnaliter dixit aplūs trāslato sacerdotio necesse est legē trāsferri. hec est snia postil. ⁊ sūt burgē. p̄fragile argumētū suū qō putauit insolubile. Ca. viij.

Epitulū aūt sup ea ℨ dicunt. Postq̄ aplūs supiusondit eminētiā sacerdotij xp̄i respectu sacerdotij leuitici. ⁊ ℨ rōne ꝓsone sacerdot. ℔ aūt idē ostēdit rōne officij sacerdotalis: ⁊ diuidit in duas ptes. q̄ ℨ ostēdit ℔ in generali. secō magis in spāli. scōa incipit in p̄n. ca. sequētis: ibi. Habuit q̄dē ⁊c. p̄ma in duas. q̄ ℨ ꝓponit intentū. scō ꝓbat: ibi. Nis em̄ pontifex. In p̄ma pte ꝓponit inter⁹ suū ḡtū ad duo. p̄mū est mod⁹ dicendi. d. q̄ intendit hic ꝓcedere summarie. ⁊ ℔ est qō dr̄. a Capitulū aūt ⁊c. Eplām em̄ dr̄ a capite. q̄ sicut in capite virtus liē cōtinet q̄dā est in corpe: nō tm̄ formaliter ⁊ explicite. ita declaratio principalis seu capimlaris dr̄ q̄n aliq̄ ibi sūmarim tractant. Secūdū in quo ponit sua intentio est respectu dicendoꝝ. quia intendit dicere de dignitate huius pōtificis: cui⁹ dignitas cōstitit in natura excellētia in q̄ est equalis patri: ⁊ ℔ est qō subdit. b Talē ba. pō. qui cō. in dex. se. magnitudinis. i. patris cui appropriat magnitudo ⁊ potēia in diuinis. Sedere em̄ ad dexterā patris importat eq̄litatē filij ad patrē: vt supra dictum est p̄ ca. ⁊ q̄ officiū pontificis est custodire sacra. ió sequit. c Sanctoꝝ minister. Xp̄s em̄ inḡtū homo est minister sacroꝝ ℔ inḡtū de⁹ est actor ipsoꝝ. Ista aūt sacra sūt gra in p̄ti ⁊ gloria in futuro que nō poterāt administrari i tabernaculo ve. te. ℔ tm̄ p̄figurari: ꝓpter quod sequit. d Et tabernaculi veri ⁊c. de quo tabernaculo dicit ps. xliij. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo. istud tabernaculū nō est factū ab homine. sicut fuit tabernaculū moysi: quod fecit bezeleel vt p̄z i Exo. e Nis em̄ pontifex. hic p̄ir. ꝓbat. ꝓpositū ⁊ diuidit in tres. quia primo ostendit q̄ xp̄s est minister aliuoꝝ sacroꝝ. scōo q̄ non est minister sacroꝝ ve. te. ibi: Si ℨ esset. tercio ostendit q̄ est minister melioꝝ sacroꝝ: ibi. Nūc aūt melī⁹. in p̄ma pte arguit sic:

• Nis pontifex est minister aliuoꝝ sacroꝝ quod patet p hoc q̄ cōstituit vt offerat sacrificia ad sanctificādū pp̄lm ⁊ placandū deū. vt supra dictū est. c. v. xp̄s aūt est pontifex vt ibidē dictū fuit: ḡ est minister aliq̄ sacroꝝ. ⁊ hoc ē qō dr̄. Nis pontifex ⁊c. patet ifa. f Si ergo est minister aliquoꝝ sacroꝝ non est minister aliquoꝝ sacroꝝ ve. te. alit nō esset necessariū sacerdotiū suuꝝ. quia illa possunt p alios ministrari. s. p sacerdotes ve. te. ad quoꝝ officiū ptinet administrare talia. ⁊ hoc est quod dicit. f Si ergo ēt sup terrā. i. sī sacrū ptineꝝ ad xp̄i mysteriū.

g Nec eēt sacerdos .i. ei⁹ sacerdotiū nō eēt necessariū.
h Cū essent q̄ offerrent ꝛc̄ .s. sacerdotes ve.le. b Qui exem. ꝛ vm. deser. celestiū. Dicunt em̄ sacra. ve.le. in q̄b⁹ deseruiebāt sacerdotes vmbra celestiū ingrū impfecte ꝛ obscure illa repūtabāt. sicut vmbra corporis humani im

g nec eēt sacerdos cū eēnt q̄
b offerrēt p̄m legem munera
b q̄ exemplari ꝛ vmbre deseruiūt celestiū sicut rūsus est moysi cū consummaret tabernaculū. Vide inq̄t oīa facito p̄m exemplar q̄ tibi ostensum est in monte.
i Nūc aūt melius sortit⁹ est
k ministeriū quāto ꝛ melioris testamēti mediator est
q̄ i melioribꝰ repromissio
l nib⁹ sancitū est Nā si illud
m pri⁹ culpa vacasset ñ vtiq̄
n sc̄i loc⁹ inq̄reret. Ultimo
p rās em̄ eos dicit. Ecce dicato. q ꝛ dñs Ho. vij. Mādatū sanctū ꝛ iustus. m Non vtiq̄ secundi .i. testa. no. n Locus inquirerek. q ꝛ nō fuisset necessariū si primū fuisset sine defectu. o Vituperās. hic ꝓbat minorē .s. q̄ ꝛ impfectionē primi testamēti necessariū fuit dari secundū: ꝓ auctoritatē que hē

Here. ꝛxxj. lꝫ verba sunt aliq̄ modo modo mutata: q ꝛ apls allegat ipaꝫ p̄m trālationē. lxx. ꝛ in illa auctē primo tangit cōditio ve.te. ꝛ scdo conditio noui: ibi. Hoc est testamētū. dicit igit̄ primo sic.
o Vituperās eos dicit .i. dñs improperādo eis qui erāt sub ve.te. loquit̄ per Hieremiā id q̄ sequit̄ p Ecce dies veniunt dicit dñs ꝛ cōsūmabo .i. officiā. q ꝛ nouū testamētū cōtinet pfectionem vt supra declaratuꝫ est multipliciter i p̄n-

es veniēt dicit dñs ꝛ cōsū
q mabo sup̄ domū isr̄l ꝛ sup̄
r domū iuda testamentū no
uū: nō p̄m testm̄ q̄ feci pa
s tribꝰ eoꝝ in die q̄ apprehe
di manū eoꝝ vt educerē illos de terra egypti qm̄ ipi
t nō pmānserūt in testō meo
v ꝛ ego neglexi eos dicit dñs
x Quia hoc est testm̄ q̄ dis
y ponā domui isr̄l post dies
z illos dicit dñs. dabo legem
a meas in mēte eoꝝ ꝛ in cor
b da eoꝝ superscribā eas ꝛ ero
c in populū. Et nō docebit

cipio huius operis. q Sup̄ domū isr̄l ꝛ sup̄ domum iuda. q. ad eos venit xps in q̄tia psona p̄m q̄ ipsemet dicit Math. xv. Nō sum missus nisi ad oues que perierūt domꝰ isr̄l. r Testamētū nouū nō p̄m testamētū q̄ dedit patribꝰ eoꝝ. q. aliqua veteris testa. fuit cassata p nouū .s. ceremonialia ꝛ iudicialia diuersimode tñ vt supra dictū est in p̄n. huiꝰ opis. s In die qua apprehendi manū eoꝝ vt educerē illos ꝛc̄. q. sicut puer qui p se non pōt ire apprehendit p manū: sic filij isr̄l educti sunt de egypto virtute diuina q. nō poterāt p se ire: sequit̄.
t Qm̄ ipsi nō pmānserunt in testamēto meo: q. statiꝫ pꝰ publicationē mādatoꝝ verbi diuini fecerūt sibi virulum cōflatile. vt ps in Exo. v Et ego neglexi eos dicit dñs q. ꝓpter peccatū vituli aliqui fuerūt occisi ꝛ alij permissi sunt cadere in alia peccata ꝓpter que perierūt in solitudine eoꝝ cadauera. ꝛ sic dicit eos neglexisse inq̄tus dimisit eos sic perire. sicut res negligi dicit̄ que perire p̄mittit.
x Quia hoc est testamētū. hic tangit cōditio no. te. ꝛ p̄ ḡtiā ad eius diuinōē q. datū est p̄incipaliter iudeis quibꝰ xps p̄dicauit. ꝛ hoc est q̄ dr̄. Quia hoc est testamētū ꝛc̄ lꝫ em̄ gentiles sint admissi ad no. te. hoc tñ factū est. sicut inserit oleastr in bonā oliuā. p̄m q̄ dicit apostolus Ho. xj. secundo tangit cōditio no. te. ḡtiam ad temp⁹ datōis cū dr̄.
y Post dies illos dicit dñs. i. post cursus ve.te. sicut ꝓfecti est posteri⁹ rpe q̄ ipm̄ impfectū: ꝛ sicut magister dat̄ post pedagogū. Lex em̄ pedagogus noster fuit i xpo vt dr̄ Gal. iij. tercio tangit cōditio no. te. ḡtiā ad modū dandi: cū dr̄.
z Dando leges meas in mentes eoꝝ fidē inspirādo.
a Et corda eoꝝ superscribā eas. ꝓ charitatē formādo: qui modus docendi est ꝓprius ipsi⁹ dei. s. interiꝰ illuminādo: ꝛ sic data est lex noua apl̄is. q̄ xps aperuit eis sensum vt intelligerent scripturas. ꝛ q̄ misit eis spiritū sanctū. hō aūt pōt aliū docere formando exteri⁹ signa sensibilia: vt voces ꝛ cōsimilia. ꝛ hoc mō data est lex vetꝰ vt dr̄ Exo. xx. Cunct⁹ aūt ppl̄s videbat voces ꝛ lampades ꝛc̄. Dicit aūt leges meas in plurali. q. lꝫ lex noua sit vna. tñ ibi sunt plura ꝓcepta ꝛ consilia a ipō inspirata quarto tangit no. te. efficatiā: cū dicit.
b Et ero eis in deū ꝛ ipsi erūt mihi in populū q. lex noua est lex amoris q. diuidit filios regni a filijs p̄ditionis.
c Et nō docebit vnusq̄sq̄ p̄rimū suū. hoc pōt intelligi dupl̄r. vno mō de cognitione vie. ꝛ sic istud verbū refert̄ ad apl̄os q̄ oēs instructi fuerūt immediate a xpo: ꝛ non vn⁹ ab alio vnde ꝛ paul⁹ q̄ fuit posterior dicit. Gal. j. Notū vobis facio frēs

euāgeliū qđ euāgelizatū est a me. qz nō est fm hoiez. neq; ei ab hoie accepi illū neq; didici ꝫ reuelatiōe ihu xpi. alio mō ꝑt intelligi de cognitiōe patrie c tūc referr ad oēs btōs spālit p indiciū futurū qz mō angeli supiores illuminār iferiores de his ꝙ ptin ēt ad expleda misteria ꝑpt electos ꝫ pacto iudicio cessabit ratio illuminatio. c ꝫ expositio vltia magl zcordat ifra ꝫ qz efficatia no. re. nō solū se extēdit ad cognitiones ꝫ ēt ad pctōz purgationē: ió sequit. d Quia xpi. ero iniq. coz. remittendo in pūi.

vnuq; sc; primū suū c vn; q; sc; frēm suū dicēs cognosce dnm: qm oēs scient me a minore vsq; ad maiorē: q; ꝓpicius ero iniq; tatib; coz: c pctōz coz tā nō memorabor. Dicēdo aūt non debuit ab eo describi.

a
b
c

ꝫ ūū veteraūt pu;. Qđ aūt antiquat c senescit: ꝑpe interitū est.

Ca. ix.

Dbuit quidem c pu; iustificationes culture c sanctuz seculare.

Additio.

Ecūdū sanctū Tho. j. ij. q. cvj. arti. j. in corpe qōnis Lex noua ꝓncipalit est ipa gra spūsancti. que dat ꝑfidē ꝙfidelib;. q qđē lex noua est in dita hominī nō solū indicās quid sit faciendū: sed etā adiuuās ad illud implēdū: c B ꝑbat p multas auctoritates sacre scripture c dicta sanctoruz: vñ in scriptura euāgelij nō ꝓtinent nisi ea que ptinent ad gram spūsancti vt sicut dispositiua ḡrā ad intellectum p fidē p quā dat spi ritussancti gra. vel fm affectū vt sūt ea ꝙ ptinēt ad contēptū mūdi p quē hō fit capax gre spūsancti vel ḡrum ad vsum spūalis gre p opa virtutū ad q multiplicit scptura no. re. hoies exhortat: c sūt secūdaria in lege no. de qbus oportuit fideles xpi instrui verbis c scriptis: c ió lex no. ꝓncipalit est lex tradita. secūdario aūt lex scripta vñ fm B ad cōnē motā ꝙ postillatoꝛ dicēdū est ꝙ lex no. s. ꝓncipalis nō solū nō debuit scribi a xpo ꝫ nec etiā potuit scribi Gra. n. fm suā essentiā est qdā q̄litas mētis: q nō est scriptibilis nec etiā ꝓuicabilis. Sētū vo ad secūdaria dicēdū q lex no. ē lex scpta vt dictū est. c de B vide plenī in p dicta qōne. arti. j. in corpe qōnis.

Replica.

Ma. viij. vbi mouet postil. q. Petrū lex noua debuit dari a xpo in scptis. Circa ei; solutionē burg. laboraūs: inf cetera dicit q lex noua ꝓncipalit est in dita mēti s. ipa gra. igit nō debuit a xpo scribi. gra. n. cuiꝰ sit qdā spūalis q̄litas mētis nō est scriptibilis. Sz fūnda mētū hui; rōnis erroneū est: qz tollit a xpo oipotentiaz p ꝙs deitatē. Nā dicere xpm aliqđ ū posse qđ nō ꝑdictio nē nō includit: est tollē oipotētiā: ꝫ q̄litatē spūalē exꝑmē signo sensibil: sicut verbo vel scripto: min; includit ꝑdictionē ꝙ patrē in voce c spūsanctū in colūbe specie sensibilit exhibere. igit hmōi q̄litatē spūalē sicut est gra scribere c ꝓnūciare sensibilit nō est xpo impossibile. Incautū igit est fundamētū illi; rōnis q burg. adducit: c a sancto thoma recipit ꝓma scē. q. cvj. ꝑt burgen. allegat postil. igit rōnes potiores sunt.

Capm. ix.

Dbuit quidē. Postq; apls ostēdit dignitatē sacerdotij xpi resp ecu sacerdotij ve. le. i generali. b ꝑtr laboraūs hoc idē applicādo magis in spāli. Et dixi dit i duas ptes. qz ꝓ declarat ꝙpositū. secūdo, ꝑbat quod dā in suo ꝓcessu suppositus in ꝓncipio ca. sc. vbi vmbrā habēs lex. Prima adhuc diuidit in tres: qz ꝓmo tangit ea q fuerūt circa ve. re. scdo ostēdit coz signatū: ibi. Hoc signāte. tercio ex B arguit ad ꝙpositū: ibi. Et ió no. te. Prima adhuc in duas. qz ꝓmo tāgit ea q fuerūt in ve. le. in q dā generali. scdo ostendit ea magis in spāli: ibi. Tabernacūlū. n. Rād euidētiā ꝓmi ꝓsideradū q oia q sūt in no. c ve. te. ordinata sunt ad cultū diuinū: ad talē ꝙ cultū recdit ꝺ inept simplicit ꝙ pctīs c apt ꝙ gram fm qđ vero ꝙ imūdicia corpalē. Et ió sacra no. le. q ꝑcūt gram c auferūt peccatū reddūt hoiem simpliciter aptū ad cultū diuinū. Illa aūt que erāt in ve. le. gram non ꝑferēbāt: ꝫ tm quasdā irregularitates seu imūdicias corpales rollebāt: ꝑter quas, ꝓhibebant hoies accedere ad locum diuini cultus c ad certū fidelitū: sicut erat tactus mortui vel alicui; imūdi: ex qb; reddebat hō ineptus ad accedendum locū cult; diuini. talia aūt auferebant; sacra ve. le. ls per ipsa gra nō cōferet. sicut diffusi; declaratū est i ꝓn. but; ogis: c B est qđ dr hic. a Habuit qđā c pu;. i. ve. re.

b Justificationes culture. i. sacra auferētia diuini cult; impedimēta mō predicto. verūtū iustificabit fm quđ. tū subdit. c Et sanctū seculare. i. emundationē corpalem que dr secularis: qz psens seculū in corpalib; constitut: c quia sacra illa nō erāt duratura. nisi ad tempus.

Jn ca. viij. vbi dicit in postilla. Dicēdū q doctrina xpi

Jn ca. viij. vbi dicit in postilla. Dicēdū q doctrina xpi

d Tabernaculū.n.hic ponit ꝓdicta magis in spāli. Et diuidit in duas.qz ꝑ tangit in spāli ea q̄ pīnēt ad tabernaculi moysi dispositionē.scdo ea q̄ ptinent ad sacerdotū ministrationē:ibi. His vo. Sed intellectū primi cōsiderādū q̄ tabernaculū moysi sic erat dispositū. Parteret eīn erāt de q̄busdaz asserib⁹ cooptis auro:tectūq̄ vo tabernaculi erat q̄daz cortina q̄tuoz coloꝛibus depicta:altitudo tabernaculi erat decē cubitoꝛ:ꝛ latitudo decē.lōgitudo vero ei⁹.xxx.ꝛ erat q̄daz cortina interi⁹ diuidēs longitudinē in ptes inēques: qz ex vna pte cortine erāt decē cubiti tm:ꝛ dicebāt illa ps tabernaculi sanctuāriū: i alia.n.pte erāt. xx. cubiti.ꝛ dicebat illa ps scā absolute vel etiā sanctū. ꝛ sic distinguebant due ptes tabernaculi:sicut in ecclesijs nr̄is chor⁹ꝛ nauis nisi q̄ opposito mō erāt site:qz chor⁹ in ecclesijs nr̄is est versus orientē:in tabernaculo vero moysi sanctūsanctoꝛ erat vsus occidētē. Vlteri⁹ cōsiderādū q̄ in sanctūsctoꝛ erāt tria:archa testamēti duo cherubin ꝛ ꝓpiatoriū. Ihēsus aūt addit quartū.s.q̄ ibi erat thuribulum qđ exponūt alīq̄ dicentes q̄ ꝑ ꝫ intelligīt altare incensi. Sz ꝫ ps falsum ꝑ textū Exo. vlt. vbi dicīt altare incensi erat in alia pte tabernaculi ꝫ etiā dicūt iosephꝰ ꝛ hyero. Et iō dicēdū q̄ ꝑ thuribulū nō intelligīt aliud: nisi q̄ ibi erat incēsoriū i q̄ summꝰ sacerdos intrās sanctūsctoꝝ ponebat incēsum vt nebula inde cōsurgēs impediret alioꝝ aspectū q̄ erāt i alia pte tabernaculi ne viderēt ea q̄ erant intra sanctūsctoꝝ. Silr in alia pte tabernaculi q̄ dicebat sancta erāt tria.mēsa ꝓpositionis in latere aq̄lonari ꝛ cādelabrū aureū in latere australi:ꝛ altare thymiamatis in medio ꝫ diuidentē sanctū ꝛ scm̄sctoꝝ. Predictoꝝ aūt alsignāt duplex rō:vna ykalis ꝛ alia mystica.ykalis est ista. Tabernaculū eīn istō erat ordinatū ad cultū veri dei creatoris tot⁹ mūdi in q̄ sunt due ptes:vna nobis inuisibilis videlz istud qđ est vltra celū sydereū vbi erat hitatio spūaliū sub.z. ꝫ figurabat ꝑ illā ptez tabernaculi q̄ dicebat scm̄sctoꝝ in q̄ erāt cherubin repsentantia angelicā nām ꝛ archa testamēti clausa:ad designādū q̄ rōnes eoꝝ que fiūt in ꝫ seculo visibili cōtinent clause ꝛ nobis occulte i illo seculo supioꝛi:sicut rōnes effectuū i causis:ꝛ artificia toꝝ i artifice cōtinent quodāmodo clause:ꝛ ꝫ ꝛ tria in archa ꝓcta.s.tabulas q̄ repsitant sapiam q̄ dirigunt res bumane:ꝛ virga aaron q̄ designat ptās regimuis ꝑ quā coercent hoīes a malis: ꝛ māna ꝑ qđ designat vita būana ꝑ ꝫpiatoriū vo qđ erat q̄si loc⁹ dei:ꝛ q̄ inde rūdebat sūmo sacerdoti:ꝑ ꝫ designat ipe de⁹ gl'iosus ꝛ sublimis ꝑ sī dēs oib⁹ creaturaſ:ꝛ sic ꝑz quō ꝑ sanctūsctoꝝ designant ea q̄ sūt supra celū sydereū nobis inuisibilia: ꝑ alia vo ptez tabernaculi q̄ dicebat scm̄ absolute designabat alia ꝑs mūdi:ꝑ tectū eīn ꝑs tabernaculi qđ erat qdā cortina varijs coloꝛib⁹ distincta designabat celū sydereū varijs stellis ornatū:ꝑ cādelabrū i q̄ erāt septē incēdē:designabant octo bes septē planetarū:ꝑ ꝫ erat positus in pte australi: qz cursus planetarū in emisperio nr̄o sp est ad austrū:ꝑ mēsam vero vbi erāt panes supposit⁹ designabant elemēta ex q̄bus ꝙstituīt ꝛ nutrit hoīm vita:qz ex eīdē sum⁹ ꝛ nutrimur vt dr̄.ij. de generatione. Designabat ēt illa mēsa q̄ illi q̄ in altari deseruiebāt creatoꝛi vniuerse creature de altario debēt viuē. Hō aūt allegoꝛice ꝓdictoꝝ est: qz q̄ illā ptē tabernaculi q̄ dicebat scā designabat ve.te.in q̄ veritas diuinoꝝ erat latēs sub velamib⁹ figurarū sicut aspectus eoꝝ q̄ erāt intra sanctūsctoꝝ erat inclusus ꝑ totius meditā inter vtrāq; tabernaculi ptē vt dictū est. Per illā vo tabernaculi ptē q̄ dicebat scm̄sanctoꝝ in q̄ erāt illa q̄ repsitabāt spūalia ꝛ diuina vt dictū est:significabat no.te. i q̄ reuelatā ē vitas diuinoꝝ ꝙt qđ i passiōe dñi i q̄ ꝓsūmatū ē no.te. scissa fuit illa cortina q̄ ꝓhibebat aspectus eoꝝ q̄ erāt intra sanctāsanctoꝝ vt dr̄ Lu.xxiij. Hāc aūt expositionē secūdas ꝓsequit̄ apls vt patebit in se quēntib⁹. His visis accedēdū est ad ꝛas q̄ tangit tabernaculi dispositionem. d.

d Tabernaculum eīn factū est primus Tabernaculū ꝓmū dr̄ illa ps tabernaculi q̄ dicebat sancta: qz ab illā erat ingressus

a Tabernaculū eīn factū ē ꝑ
b mū in quo erāt cādelabra
c ꝛ mensa ꝛ ꝓpositio panuz
d dicit sancta:post velamen
e tum aūt scōm tabernaculū
f quod dicit sanctasanctoꝝ
g aureū habens thuribulu
h ꝛ archā testamenti circute
i ctā ex omni parte auro: in
k qua vna aurea hās mānā
l ꝛ virga aaron que frondue
m rat ꝛ tabule testamēti sup
n que erant cherubin glorie
o obumbrātia ꝙciatorium
p de quib⁹ nō est mō dicēdū
q ꝑ singula. His vo ita cō
r positis i ꝓpoꝛ qđē taberna
s culo semp introibāt sacerdotes sacrificioꝝ officia cō
t sūmātes:i scdo aūt semel i
u anno solus pōtifex nō sine
x sanguie quē offerret ꝓ sua
y ꝛ ꝓpi ignoratia: ꝫ significāte spūscō:nōdū ꝓpalatā

tēpli. e In q̄ erāt cādelabra.dicit cādelabraſ plurali: qz ls esset vnū cādelabrū tm:tñ hēbat septē lucernas que hic dicunt cādelabra. f Ermēsa ꝛ ꝓpositio panū.qz septē panes erāt positi sup mensam illā.tertiū aūt qđ erat ibi.scz altare incēsi omnia apls qz fm q̄ sequit infra nō intendebat de illis dicere ꝑ singula.sequit. g Que dr̄ sancta.ꝫ refert ad tabernaculū ꝓmū:qz sicut dictum est illa ps ꝓma tabernaculi in q̄ erāt ista dicebat sancta absolute. h Post velamentū aūt.i.post cortinā interme diā: f Erat scōm tabernaculū.i.secūda ps tabernaculi. k Nō dr̄ sanctasctoꝝ au.ba.thu.ꝛ archā te.circute. ex omni pte au.qz erat de lignis serthim opta auro intus ꝛ extra.vt dr̄ Exo.xxv. l In qua erat vna au.ba.mā. fm q̄ dr̄ Exo.xvj. m Et virga aaron q̄ frodauerat. fm q̄ dr̄ Nu.xvij. n Et tabu.testamēti.ista erāt icluſa i archa vt ꝓdictū est. o Sup q̄ erāt cherubin gl'ie.i. gl'iose facta:vel pot⁹ qz erāt gl'orie dei cui deseruiūt angeli ꝑ cherubin significatiua:vñ seqt. p Obūbrātia ꝙciatoriū.qđ repsitabat locū diuinū vt dictū est. q De quibus nō est mō dicendū ꝑ singula qz apls ꝓsequit ista bne uit:ꝛ fm sensum allegoꝛicū tm vt dictū est. r His vo Hic apls describit misteriū sacerdotum in tabernaculo moysi. Sed cui⁹ intellectū sciēdū q̄ intra scm̄sctoꝝ sol⁹ summus sacerdos introibat in festo expiationis tm. In alia aūt pte tabnaculi q̄ dicebat sancta absolute alij sacerdotes intrabāt bis q̄libet die od ꝑficiēdū sacrificia. immolatio eīn sacrificioꝝ oblatio eoꝝ fiebāt extra tabernaculū sub diuo i altari holocaustoꝝ: ꝫ cōsūmatio sacrificij fiebat in tabernaculo q̄ cremationē incēsi i altari icēsi q̄ sacrificia illa nō erāt accepta ex se:ꝫ tm ex fide ꝛ deuotione offerentiū:q̄ fides ꝛ deuotio significant ꝙ incēsum.ꝛ ꝫ est qđ dr̄. s His vo ita cōpositis.i.dispositis mō ꝓdicto. t Semp.i. quotidie. v Introibāt.sa. sacri.offi. cōsū. q̄ cremationē incēsi ꝛ Jn scdo aūt.i.intra sanctūsctoꝝ Semel i anno sol⁹ pōtifex.supple introibat.glo. dicit hic q̄ pluries intrabat i anno:tñ sine sanguie:ꝫ tñ nō inuenitur scriptū in lege nisi solū qñ mouēda erāt castra:nūc.n. aaron ꝛ filij ei⁹ intrabāt vt ivoluerēt ea q̄ erāt intra sanctasctoꝝ ꝛ dispōneret leuitarū onera:alās nō legit intrasse aliquis:nisi summꝰ sacerdos in festo expiatiōis ad offerendū ibi cozā ꝙciatorio de sanguie bostie imolate ꝑ pctō ppīi ꝛ ꝑ pctō ꝓpio.ꝛ ꝫ est qđ dr̄. y Nō sine sanguine ꝛc.ꝫ signāte.hic ondit qđ signabāt ꝓdicta:ꝛ ꝑ q̄tū ad vete.scdo q̄tū ad no.ibi xps assistēs. In ꝓma pte dicit sic. y Hoc signan.spūsan.nō ꝓpa. esse san.viam. qz sicut dicit est ꝫ ꝫ q̄ nō patebat accessus sacerdotib⁹ ad sanctum sanctoꝝ designabat q̄ via veniēdi ad celestia nō erat pa

refacta. sicut est tñ no. te. ꝛ q: ve. te. adhuc hẽbat cursum suũ qđ significabat p primã partẽ tabernaculi: vt dictus est: ꝛ ꝺ est qđ subdit. 5 Adhuc priore tabernaculo. i. ve. te. hãte statũ. a Que pabola. i. figura. b Est tpis in statia. q: ve. re. fuit figura noui. c Iuxta quã. s. pabolã ꝺ Munera ꝛ hostie offe. q̃ fi pñt iuxta ꝑsciam pfe. ta. q: in ve. re. qđ fuit figura no. munera oblata nõ auferebãt pecca ta vt ꝓdictus est. Et cã subdit. e Seruientẽ solũmodo in cibis ꝛ potib9 qđ dr q: obseruationes legalitũ in pte cõsistũt in abstinẽtia a ꝗbusdã cibis ꝛ potib9 i lege ꝓhibit. f Et in va. baptis. i. ablutiõib9 q̃ fiebãt i emũdatione lepꝛosi ꝛ in ꝑsñis9: oia enĩ ista erãt ꝺã pure corꝑalia: ꝛ iõ nõ poterant mũdare ꝑsciam: sed tñ rollere quãdã imũditiã corꝑalẽ vt irregularitatẽ q̃ dicunt iusticie carnis: ꝛ ꝺ ẽ qđ dr. 9 Et iusti. car. vsq; tẽ. i. vsq; ad tps no. le. q̃ continuit veterẽ nõ a malo i bonũ reducẽdo: q: lex ve. fuit bona ꝛ iusta: vt ht Exo. vij. ß ab impfecto ad pfectũ reducẽdo: q: sic̃ puero q̃diu est ißi peda gogo iponũt aliq̃ opa bona ad assuefactionẽ vtutẽ: q̃ tñ mutanꝺ aduenĩente etate virili in q̃ pfectiora opa ei imponunt: ita p legẽ moysi fuerit iposita legalia ꝓpõ iudaico vt exercerẽt i cultu vnꝰ ꝺei: q: tñ erãt impfecta: iõ p legẽ xpi ad pfectionẽ sunt reducta: ꝗ qđ apls Gal. iij. cõpat legẽ moysi pedagogo sub cui9 disciplina tenẽt puer q̃diu est parul9: vt plenꝰ ꝺeclarati est in ꝓncipio hui9 opis. b Xps aũt assistẽs. Hic ꝑtr exponit illud q̃ ꝓdi ctũ fuit de tabernaculo moysi in q̃rtũ fuit figura no. le. Circa q̃ apls duo facit: q: p declarat ꝓpositũ. sc̃ꝺo ꝗbat qꝺã suppositũ: ibi. Si enĩ sanguis. Circa ꝓmũ quinq; tangit. p dignitatẽ loci. q: illa ps tabnaculi q̃ figurabat no. te. vocabat sctũm sc̃ꝺo. sc̃ꝺo dignitatẽ ministri: q: sol9 sum9 põtifex illuc intrabat: tercio modũ intrãdi: q: cũ sanguine intrabat. q̃rto tps intrãdi: q: tñ semel i anno. q̃nto ad qđ intrabat. s. ad placãdũ sibi ꝺeũ ꝛ pplo: ꝛ ista significabãt ea q̃ sũt i no. te. q: xps q̃ est sũmus põtifex intrauit celuꝫ qõ defigniabat p sctũm sc̃ꝺo: vt supra dictũ est: ꝛ p ꝓprium sanguinẽ ad placãdũ nob ꝑsm: ꝛ ꝺ ẽ qđ dr. Xps autem Sciẽdũ tñ q: in ꝺ caplo ꝑstructio ẽ multũ sublꝑstua. Et iõ vt clari9 ꝛ ꝺeuli9 ꝓcedã ego ponã ij3 nõ fm q: iacet i libro: ß fm ordinẽ ihie. b Xps ãt assistẽs. ꝺ tãgit digni tas ministri no. te. q: xps est nomẽ suppositi q̃ntũ i nã duplici. s. ꝺiuia ꝛ hũana. Põtifex. ꝺ tãgit nomẽ officij: quia xps est ꝓnceps aliorꝫ pastor: fm q̃ dr. j. Pe. v. Cũ appa ruerit ꝓnceps pastor: ꝛc. Assistens. i. ꝛp parat9 ad suũ offi ciũ. s. ad interpellãdũ patrẽ ꝓ nob. ꝛ ad auxiliãdũ nos ꝛ inpugnationẽ hostis. Introuit semel i sctã. i. in celũ. vt patebit infra qõ q̃dẽ celũ est. Tabnaculũ pamphi9. i. valde amplũ ꝗ̃ imẽsitatẽ bonorꝫ celestiũ. Et pfecti9. q̃ fuit tabernaculũ moysi qõ fuit mobile ꝛ portabile de loco ad locũ. ideo est imobile ꝛ eternũ fm q̃ ꝗ Esa. fuit ꝓdictus xxxiij. Oculi eius videbũt irsm ciuitatẽ opulentã taberna culũ qõ neq; trãsferri poterit ibi eñ loquit de irsm celestẽ. Nõ manufactũ. i. nõ ꝓ hoiem. sicut fuit tabernaculus moysi ꝓ manũ bezeleel. Et ꝺ est qõ subdit apls exponendo verbũ ꝓdictũ. Id est nõ huius creationis. i. humane factionis. Tangit etiã intrãdi: ibi. Semel. q: totũ temp9 nõ est nisi vnus ann9 respectu põtificat9 xpi: ꝛ iõ exquo semel intrauit semp est ibi. Tãgit etiã modus intrãdi cũ dr. Neq; ꝑ sanguines bircoꝝ aut vitulorꝫ: sicut intrabat põtifex ve. le. Sed ꝑ ꝓprium sanguinẽ. qui ꝓ nobis fuit effusus i cruce. Tangit etiã ad quid intrauit cũ dr. Eterna

3 eẽsctorꝫ viã: adhuc priore tabernaculo habẽte statũ.

a Que pabola est tpis instãtis iuxta quã munera ꝛ hostie offerũt: q̃ nõ pñt iuxta cõscientiã perfectus facere

c seruientẽ solũmõ i cibis ꝛ

f in potibus ꝛ in variis baptismatib9 ꝛ iustificatis carnis vsq; ad tẽpus correctionis impositis. Christus

b aũt assistens pontifex futurorũ bonorũ peramplius ꝛ pfectius tabernaculũ nõ manufactũ. i. nõ hui9 creationis: neq; ꝑ sanguinẽ bircoꝝ aut vitulorꝫ: ꝑ ꝓprium sanguinẽ introiuit semel in sancta: eterna redemptiõe redẽptione inuẽta. q: ꝙ hoc habemus eternã redẽptionẽ ꝙ modũ cõuenientissimũ a ꝛpo inuentũ: inq̃rtũ satisfecit: q: poterat inq̃rtũ ꝺe9 ꝛ soluit qui debebat inq̃ntum homo.

a Si. n. sanguis ß ꝗbat qꝺã suppositũ circa vltimum dictũ. s. q̃ sanguis xpi fuit efficax ad nr̃am redẽptionẽ eternã ꝛ facit talẽ rõnẽ. Sãguis xpi ex vnione ad suppositum diuinũ hꝫ virtutẽ maiorẽ ad emũdationes aie q̃ sanguis bircoꝝ ꝛ vitulorꝫ ꝛ aq̃

lustrationis ad tollendũ imunditiã corꝑalẽ seu impedimentũ irregularitatis de quo ꝓdictũ est. Veritas ꝛpositionis hui9 ꝑs: q: sanguis xpi ex ei9 vnione ad suppositũ diuinũ cõrabit quãdã infinitatẽ virtutis. ß ꝓdicta. ve. le. rollebãt imũditiã corꝑalẽ cõtracta ex tactu alicui9 i mũdi ꝛ a diuino cultu impedientẽ. vtꝑs Nu. xix. q̃ multo fortius sanguis xpi mundat animam ꝛ reddit eam aptam ad salutem eternã: ꝛ hoc est quod dicitur.

a Si enim sanguis bircorum ꝛ thauroꝝ. hoc fiebat in festo explationis b Et cinis vitule aspersus. quia in aqua lustrationis. qua debebant immundi aspergi ponebant cineres vitule cõbuste. vt dicitur Nume. xix.

c Inquinatos sciscat ad emũdationẽ carnis. q: animaꝝ mũdare nõ poterat. ꝺ Quãto magis sanguis xpi emũdauit cõsciam nr̃am ab opib9 mortis. i. peccatis que mortificat aiam morte culpe ꝛ morte gehẽne. e ℟ seruiẽdum ꝺeo viuẽti: hoc ꝺicit ad differentiã illoꝝ qui putantur ꝺij: sed tñ mortui: vt Iupiter: Hercules ꝛ hmõi: tangit aũt tria per que sanguis xpi habet efficaciã ad predicta. primũ est ipse offerens. s. xps. cuius meritũ est efficacie infinite ꝓpter cõtunctionẽ ad diuinitatẽ: ꝛ hoc tangit cum ꝺicit. Semetipm obtulit. secundũ est munus oblatũ qꝺ fuit sanctissimũ: ideo ꝺicit. Immaculatũ. tercũ est modus offerẽꝺi q̃ ꝑcessit ex maxima charitate: qõ notat cũ ꝺr. Per spiritũ sanctus. Cui aũt facta sit talis oblatio ostendit cũ ꝺicit. c ꝺeo. s. patri. f Et iõ no. te. Hic ꝑtr ex ꝓdictis que ptinent ad ve. te. ꝛ expositionẽ eorũ arguit ad ꝓncipale intentũ. s. q: no. testa. sit excellentius ꝛ efficatius vetere. Et diuidit in duas ptes: q: primo facit qꝺ dictũ est. secũꝺo probat qꝺ dictũ est. Circa ꝓmũ cõsideranꝺus q: immediate ꝓdictis q: xps q̃ ꝓprium sanguinẽ intrauit celuꝫ ꝛ sic inuenit nostrã redemptionẽ eternã hoc aũt non poterat fieri in ve. te. Ex quo sequi: ꝛ q̃ illud testamẽtũ factũ est q̃ xpm ꝛ q̃ nõs ꝺebet ꝺici no. te. q: illud quod sequit precedens ꝺicit nouũ respectu illius: ꝛ hoc est quod cõcludit apostolus. f Et ideo noui testamẽti mediator est. s. ipse xps: ꝑ quem aũt modũ sit mediator subdit

g Vt morte intercedente. id est xpi morte interueniente: ꝑ quam eius testamentũ est confirmatum.

b In redemptionem earum prevaricationũ que erant sub priori testamento. id est quas vetus testamentũ non poterat auferre. sed ꝑ mortẽ xpi sunt ablate.

i Rep̃romissionẽ eterne here.acci.p efficatiã passionis.
k Qui vocati sũt.ad participãdũ ip̃m p̃ verã fidẽ ⁊ sacramẽtoꝝ no.le.susceptionẽ.⁊ sic p̃z q̃ no.re. est efficati⁹ veteri. qz mũdat aiam ⁊ pfert gloriã.ve.aũt te.tm̃ exteri⁹ mũdabit ⁊ qlẽ hereditatẽ ꝓmittebat. l Vbi.n.testamẽtũ. Hic ꝑbat qȝ supposuit .s. q̃ testm. no.sit cõfirmatus ꝑ mortẽ xp̃i: ⁊ hoc ꝑbat duplicit. p̃ legẽ humanã.secũdo p legem diuinã:ibi. Vbi nec primũ. C̃ irca p̃mũ cõsiderãdũ q̃ ip̃m leges humanas ciuiles ⁊ canonicas testamẽtũ nõ hz robur q̃diu viuit testator:qz tunc põssemq mutari:cuz sit vltima volũtas vite p̃ñis:ꝑ in morte cõfirmat ita sit̃ no.te. qõ est ꝓprie testamẽtũ xp̃i in sua morte fuit roboratũ:ꝓ hũc dicit. Coniuncta ẽ:vt hz Job. xix. ⁊ hoc est qõ dr hic.

l Vbi em̃ testamẽtũ est mors necesse est intercedat.i. intueniat. m Testatoris ⁊c.⁊ ꝓ lra. n Vnde nec primũ quidẽ.i. ve.te.qõ fuit primũ. o Dedicatuꝝ est.i.cõfirmatũ. Sine sanguine. p Lecto em̃ omni mãdato legis ⁊c. hoc habet Exo. xxiiij. vbi dicit q̃ populus testamẽtũ recepit ⁊ obligauit se ad obediendũ. ⁊ tũc moyses ad cõfirmationẽ hui⁹ aspsit sanguinẽ. ⁊ hoc est qõ dr. q Recipiẽs sanguinẽ vituloꝝ ⁊ hircoꝝ cũ aqua ⁊ lana coccinea ⁊ hysopo. Sed ꝫ ꝑ posset aliqs dicere: qz Exo. xxiiij. nõ fit mẽtio nisi de sanguine vituloꝝ. Dicendus q̃ apl's fuit instruct⁹ in lege ⁊ ex vsu ⁊ cõsuetudine sciebat q̃lit talia fiebãt. s. ꝑ mixtionẽ sanguinis hirci ⁊ aq̃ vt sanguis cẽt clarior lana vero coccinea ⁊ hysop⁹ erant ibi q̃si aspziuũ ad sanguinẽ aspergendũ. Et ꝓter hoc moyses tacuit ista qz nõ erant p̃incipalia tamẽ credẽdũ est apl's q̃ fuerit ita vt describit nõ em̃ oia in Exo. sunt scripta. sequit. r Ip̃m quoq; libr̃ũ. l. legis. s Et eõm pp̃m qui legẽ suscepat. t Aspersit. d. hic est sanguis testamẽti. i. cõfirmatiuus testamẽti. v Nõ mã. ad vos deus: etiã tab̃er. nõ q̃ aspsit tunc tabernaculũ qz nondum erat sed postea illud sanguine aspersit qñ illud cõsecrauit.

x Et oia vasa ministerij. quib⁹ utebant̃ in tabernaculo moysi. y Sanguine sil'r aspsit ⁊c. i. p aspsionẽ sanguinis. a Scõm legẽ mundant̃. dicit pene qz aliqua mũ dabant̃ per ignem .s. illa que poterãt ignẽ sustinere: vt bz Nu. xxxj. expiatio tñ ꝓ peccato nõ fiebat sine effusione sanguinis. ⁊ hoc est qõ dr. b Et sine sanguinis effusione nõ fit remissio. qz aialia sacrificabant̃ ꝓ peccatis q̃z effundebat sanguis in signũ q̃ p effusionẽ sanguinis xp̃i fienda erat remissio peccatoꝝ: que nõ poterat sanguine aialiũ fieri: ꝫ tm̃ significari. c Necesse est ꝫ. posita cõueniẽtia no.te ve.te. ꝫtũ ad cõfirmationẽ ⁊ emũdationẽ Hic p̃r ponit dr̃am ostẽdẽdo ꝓ q̃ emũdatio no.te. sit melioꝝ. scdo qõ est pfectio: ibi. Neq; vt sepe. Circa p̃mam ptẽ dicit sic. c Necesse est ꝫ exẽpla. q̃dẽ cele. bis mũ. i. tabernaculũ ve.te. qõ fuit quodãmodo exemplar celestiũ: vt declaratũ est. viij. ca. debuit mũdari talib⁹ hostijs q̃ fiebãt de aiabus bꝛutis. e Ipa aũt cele. meli. bo. ꝫ

x lũ ⁊ omnia vasa ministerij
y sanguine sil'r aspsit. Et oia
a pene in sanguine ꝑm legez
b mundant̃ ⁊ sine sanguinis
effusione non fit remissio.
c Necesse est ergo exemplaria quidẽ celestiũ his mun
e dari ipa aũt celestia melio
f ribꝰ hostijs ꝫ istis. Non em̃ manufacta sancta intro
g iuit ibs exemplaria veroꝝ
b ꝫ in ip̃m celuz vt appareat nunc vultui dei ꝓ nobis.
t Neq; vt sepe offerat semet
k ip̃m q̃uẽadmodũ pontifex
l ꝑ ingrediꝫ i sctã ꝓ singlos ãnos
m in sanguie alieno. Alioq̃n oportebat eũ freq̃nẽ pati ab
n origine mũdi. Nũc aũt sel
p i ꝓsũmatione seculoꝝ ad de

istis supple debuerũt mũdari. Et ideo mũdari sunt̃ sanguine xp̃i. Sz diceres quõ intelligunt̃ mũdari celestia vbi nulla sit macula. Dicẽdũ q̃ sicut dicebat emũdari tabernaculũ q̃ dr ꝑ i se aliquaz maculã seu imũditiã: ꝫ qz tollebant̃ q̃dã irregularitates q̃ hꝰ impediebant̃ homines accedẽ ad sanctuariũ: ita dicunt̃ mũdari celestia per xp̃i sanguinẽ ⁊ ꝓ sacramenta no. le. ex eodẽ sanguine ꝫfita efficatiã: inq̃ntũ purgãt̃ pcã q̃ impediũt ab ingressu celestiũ Et ꝛõ dicit: hostijs i plurali: qz ꝛ sanguis xp̃i sit vna hostia: tñ eiꝰ efficatia nobis cõicat̃ p varia no. le.

Vnde nec primũ. hic ꝑbat idem q̃ legẽ diuinã in qua ꝑbatione ꝓ ponit no. te. cõueniẽtiã cũ veteri. secũdo eoꝝ dr̃am: ibi. Necesse est ꝫ. C̃ irca p̃mũ sciendũ q̃ ve. te. qõ fuit figura noui fuit cõfirmatũ ꝓ aspsionẽ sanguinis. vt hz Exo. xxiiij. Et sic ꝓz ꝓ legẽ diuinaz q̃ te. no. ꝓ effusionẽ sanguinis debuit cõfirmari: vt figuratũ correspõderet figure. Et ꝫ est quod dr. n Vnde nec primũ quidẽ. i. ve. te. qõ fuit primũ. o Dedicatuꝝ est. i. cõfirmatũ. Sine sanguine. p Lecto em̃ omni mãdato legis ⁊c. hoc habet Exo. xxiiij. vbi dicit q̃ populus testamẽtũ recepit ⁊ obligauit se ad obediendũ. ⁊ tũc moyses ad cõfirmationẽ hui⁹ aspsit sanguinẽ. ⁊ hoc est qõ dr. q Recipiẽs sanguinẽ vituloꝝ ⁊ hircoꝝ cũ aqua ⁊ lana coccinea ⁊ hysopo. Sed ꝫ ꝑ posset aliqs dicere: qz Exo. xxiiij. nõ fit mẽtio nisi de sanguine vituloꝝ. Dicenduz q̃ apl's fuit instruct⁹ in lege ⁊ ex vsu ⁊ cõsuetudine sciebat q̃lit talia fiebãt. s. ꝑ mixtionẽ sanguinis hirci ⁊ aq̃ vt sanguis cẽt clarior lana vero coccinea ⁊ hysop⁹ erant ibi q̃si aspziuũ ad sanguinẽ aspergendũ. Et ꝓter hoc moyses tacuit ista qz nõ erant p̃incipalia tamẽ credẽdũ est apl's q̃ fuerit ita vt describit nõ em̃ oia in Exo. sunt scripta. sequit. r Ip̃m quoq; libr̃ũ. l. legis. s Et eõm pp̃m qui legẽ suscepat. t Aspersit. d. hic est sanguis testamẽti. i. cõfirmatiuus testamẽti. v Nõ mã. ad vos deus: etiã tab̃er. nõ q̃ aspsit tunc tabernaculũ qz nondum erat sed postea illud sanguine aspersit qñ illud cõsecrauit.

x Et oia vasa ministerij. quib⁹ utebant̃ in tabernaculo moysi. y Sanguine sil'r aspsit ⁊c. i. p aspsionẽ sanguinis. a Scõm legẽ mundant̃. dicit pene qz aliqua mũ dabant̃ per ignem .s. illa que poterãt ignẽ sustinere: vt bz Nu. xxxj. expiatio tñ ꝓ peccato nõ fiebat sine effusione sanguinis. ⁊ hoc est qõ dr. b Et sine sanguinis effusione nõ fit remissio. qz aialia sacrificabant̃ ꝓ peccatis q̃z effundebat sanguis in signũ q̃ p effusionẽ sanguinis xp̃i fienda erat remissio peccatoꝝ: que nõ poterat sanguine aialiũ fieri: ꝫ tm̃ significari. c Necesse est ꝫ. posita cõueniẽtia no. te ve. te. ꝫtũ ad cõfirmationẽ ⁊ emũdationẽ Hic p̃r ponit dr̃am ostẽdẽdo ꝓ q̃ emũdatio no. te. sit melioꝝ. scdo qõ est pfectio: ibi. Neq; vt sepe. Circa p̃mam ptẽ dicit sic. c Necesse est ꝫ exẽpla. q̃dẽ cele. bis mũ. i. tabernaculũ ve. te. qõ fuit quodãmodo exemplar celestiũ: vt declaratũ est. viij. ca. debuit mũdari talib⁹ hostijs q̃ fiebãt de aiabus bꝛutis. e Ipa aũt cele. meli. bo. ꝫ

sacra. ⁊ q̃ tabernaculũ sanguie xp̃i mũdatũ sit melioꝝ tabernaculo moysi declarat. d. f Nõ em̃ manu. san. ihe. introiuit. ꝫle fuit tabernaculũ moysi ab hoic factũ: qõ fuit figura tabernaculi celestis: vt ꝓdictũ est: ꝛõ subdit. g Exẽplaria veroꝝ ꝫ i ip̃m celũ. introiuit ibs. h Vt appa. nũc vul. dei ꝓ nob. sicut em̃ põtifex legis intrabat sancta scõꝝ vt appareret cozã ꝓciatorio qõ erat q̃si sedile dei sic xp̃s ꝫtũ ad hũanitatẽ intrauit celũ nõ ad ꝫ q̃ videret faciẽ dei patris de nouo: qz vidit eã ab instãti cõceptiõis ꝫ qz eiꝰ hũanitas de nouo trãslata fuit ad celũ vbi facies dei clare videt a bꝰ: vt ꝓ ꝫ cozã deo ꝑe ꝓ nobis intpellet repsitãdo hũanitatẽ quã assũpsit ꝓ nobis. i Neq; vt sepe offerat. Hic p̃r ostẽdit q̃ emũdatio no. te. perfectior est. Et diuidit in duo. qz ꝑ ostẽdit ꝓpositũ. secundo ad ꝫ adducit sil'e: ibi. Et quẽadmodũ. ℨn p̃ma pte facit talem rõnem: illa emũdatio que nõ reiterat: qz semel facta sufficit: perfectior est ꝫ illa que reiteratur pluries ꝓter sui imꝑfectionẽ. sed illa emũdatio que fiebat a pontifice ve. le. in festo expiatiõis quolibet anno reiterabat: expiatio facta ꝓ xp̃m semel tm̃ facta est qz ei⁹ vnica passio sufficit ad delectationẽ oĩm peccatoꝝ ꝫ est ꝑfectio: ⁊ hoc est qõ dr. i Neq; vt sepe offerat semetipm̃ .i. xp̃s põtifex k Quẽadmodũ pontifex. ve. le. l Inrat in sancta ꝓ sin. an. in san. alieno. qz alit̃ sequeret incõueniẽs. s. q̃ xp̃s pluries debuisset pati a p̃ncipio mũdi: sicut ⁊ facer dos ve. le. intrabat per singulos annos sanctũ sanctoꝝ ꝓ expiatione peccati populi isr'l: nũc aũt ita est ꝫ sicut pontifex ve. le. intrabat sanctũ sanctoꝝ pro peccato populi israelitici: ita xp̃s passus est pro salute totiꝰ mũdi: quia incepit a p̃ncipio creationis sicut ppl'us isr'l a datiõe legis. Et ꝛõ si xp̃i oblatio cẽt iterabilis debuisset frequent̃ pati ab origine mũdi: sicut põtifex legꝫ q̃libet anno intrabat sancta a datiõe legis: ⁊ b est qõ dr. m Alioq̃n oport. eum fre. pa. ab origine mũdi. ⁊ qz b esset incõueniẽs. ideo subdit apl's. n Nunc aũt. i. tpe gr̃e. o Semel in cõsũmatione seculoꝝ. i. in vltima etate in qua cõsumat̃ mysteriũ xp̃i. p Ad destr. pecca. per hoc. suã apparuit. Scipm in conspectu omnium offerendo in cruce.

q Et quēadmodū. Hic addūcit sīle ad suū ꝓpositū. s. q ex pcto primi parētis statutū est ex diuina sñia q̄ homes semel moriant̄ t postea in iudicio diuino manifeste presentabunt. sicut xps ꝓ salute hoīm i cruce mortuꝰ postea apparebit in iudicio; nō in dicādus: sed magis ꝓ suū iudiciū fidelibꝰ finis erit nā salutē reddituræ: t ꝺ est qđ dicit.

q Et quēad. sta. est ho. se. mori. rōne originalis peccati.

r Post ꝺ aūt iudiciū. s. extremum.

s Sic t xps semel oblatꝰ est. i. cruce nō ex cōditione origialis peccati qđ nō cōtraxit: ꝛ ex cōditiōe mortal' nature quaꝫ volūtarie assūpsit.

t Ad mul. exhau. pctā. qđ dicit: q. Is passio xpi se extendat ad delēdū oia peccata q̄tū est ex se: tñ aliq̄ se reddūt indignos. Et ideo dicit multoꝝ t nō oīm sequit. v Secundo sine pcto apparebit: q. in secūdo aduētu xps apparebit in forma gloriosa t sine infirmitate peccati. in primo aūt aduētu apparuit i forma hoīs mortalis hūs infirmitatē peccati sm q̄ dicit apls. Io. viij. Ad maiorē euidentiā dictoꝝ in hoc capitulo querit. Petrus sanguis xpi fuit oblatio deo acceptissima Et arguit ꝓ q nō q. effusio sanguinis innocētis est cōa deo abominabilis. xps aūt fuit innocētissimꝰ ꝛ. Ite illud qđ habet similitudinē cuꝫ sacrificijs gētilū nō est deo acceptū. Sed oblatio sanguinis innocētis est hmōi: sm q̄ dicit in ps. Effuderūt sanguinē innocētē sanguinē filioꝝ suoꝝ t filiaꝝ suarū: quas sacrificauerūt sculptilibꝰ chanaan: ꝛ. Contra illud qđ dr in Ifa. Quātomagis sanguis xpi qui ꝓ spīritū sanctū seipm obtulit imaculatū deo emūdabit cōscīam nostraꝫ. Ideo nō est intelligendū q̄ sanguis xpi fuerit oblatus ꝓ nobis: imo tota humanitas eiꝰ: t hoc ꝓ ex auctoritate inducta in qua dicit: obtulit semetipm: fit tñ mentio i hac oblatione segregatim de sanguine xpi inq̄tū fuit separatus a corꝑe: tñ virtūte est de oblationis integritate: ꝓpter qđ in sacro altaris quod est memoriale ipsius oblationis cōsecrat simul caro t sanguis tū sub speciebꝰ diuersis: sicut in illa oblatione fuit sanguis separatꝰ a carne. Similiter aīa xpi fuit ꝓ nobis oblata inq̄tum ꝓ passionē fuit a corꝑe separata ad satisfaciendū ꝓ nobis. Iob. x. Iram meā pono ꝓ omnibꝰ meis. t sic ps q̄ tota humanitas ptinet ad xpi oblationē seu sacrificiū. Nec aūt hoc habeat pfecte rōnem oblationis vel sacrificij: patet quia sacrificiū in lege fiebat triplici de cā: primo ad tollēdū peccatū: ꝓpter hoc in lege dicebant aliqua sacrificia ꝓ peccato. secūdo ad gr̄am cōseruādā: ꝓpter hoc in lege dicebāt aliqua hostie pacifice. tercio ad ꝺ q̄ mens hominis perfecte deo vniref ꝓ amorē. ꝓpter hoc in lege offerebat holocaustū qđ totū incendebat ad honorē diuinū: ista autem tria ꝓueniūt nobis a deo mediante humanitate xpi ꝓ nobis oblata: q. ꝓ hoc pcta nra sunt delēta Apoc. j. Dilexit nos t lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. t gra collata Iob. j. Gratia t veritas ꝑ ihm xpm facta est: t porta gloie aperta in qua sit hois ad deū vnio pfecta: ꝓpter ꝺ dr infra sequēti ca. Habem⁹ fiduciā ꝓ sanguine ei⁹ in introitu sanctoꝝ. Et sic ps q̄ sacrificiū xpi fuit pfectū mū: q. cōtinet in se pfectissime virtutē oīm sacrificioū: sicut pfectio diuina cōtinet in re vnitiue t eminenᵗᵉʳ pfectiones oīm creaturarū. Ad pmū igit dicēdū q̄ effusio sanguinis xpi pōt referri ad duplex principiū. vno modo ad ipsos effundentes: t sic fuit deo abominabilis: t sic fuit peccatū grauissimū. alio modo ad voluntatez ipsius xpi patientis qui voluntarie se obtulit passioni ex charitate maxima: t sic fuit deo acceptissima: t hoc secūdo modo

stitutionē pcti ꝓ hostiā suā
q apparuit. Et quēadmodū statutū est hoibꝰ semel mori: post hoc aūt iudiciū sic
r t xps semel oblatus est ad multoꝝ exhauriēda peccata: secūdo sine peccato apparebit omnibus expectātibus se in salutem.
s v Mbrā eiꝰ hūs .x.

b lex futuroꝝ bonorum non ipsam imaginem rerum: ꝓ singulos annos eisdē ipis hostijs quas offerunt in
c desinenter nunquam potest accedentes perfectos
e facere Alioquin cessassent
f offerri. ideo q̄ nullaꝫ haberent vltra cōscientiā peccati cultores semel mundati

habuit rōnem oblationis t sacrificij: nō aūt primo modo Ad secundū patet ex dictis q̄ oblatio sanguinis innocētis in sacrificijs gentiliū habet silitudinē cū illis qui occidērūt xpm. t hoc mō nō habet rōnem sacrificij vt dictum est: t ideo nō est silitudo sacrificij xpi ad sacrificia illoꝝ.

In ca. ix. vbi dicit in postilla. Aureus habēs thuribulū t archā testamenti ex oi parte auro.

Additio.

Archa testamēti que erat in sanctasctōrū nihil erat inclusū nisi tñ due table lapidee quas ibi posuerat moyses. vt hz exposse. iij. Reg. viij. ca. Vrna aūt hūs manna t virga aaron erāt cōa illa archa: vt habet Exo. xvi. t Nume. xvij.

Replica

Nca. ix. vbi dr de archa burg. qui nititr sepⁿ oportune t importune saluare dicta san. Tho. t alioꝝ: nō curat hic saluarē veritatē lre cui tñ ille honor debet q̄ porꝛ debem⁹ putare nos intētionē lre nō intellige re cū ꝺicere. hic aūt plane dimittit lām apls tāq̄ cōtradicentē lre. iij. Reg. viij. Nam hic dicit q̄ in archa erat vna habens manna: t virga aaron que floruit: ibi aūt dicit q̄ nihil erat in archa nisi due table ꝛc. que videt manifesta cōtradictio. Circa quā differentiā laborat duplicit circa locū allegatū de. iij. Reg. vno modo q̄ lra illa debeat intelligi principaliter: apls aūt occasionaliter: q. archa fuit facta vt tabule ibi reponerent: sed post vna t virga occasionalit in memoriā ibidē reposite sunt. alio modo q̄ facta fuit quoddā scamnū appendiciū ad latus archē: in q̄ vna t virga reponebant. Et ideo amplius dicit illa fuisse in archa nō q̄ intrinsecus: sed in appenditione q̄ vnus cū archa censebat: t sic quidā exponūt qđ dr Deut. xxxi. de libro legis. Ponēs eū in latere arche ꝛc. Cap. x.

v Mbraam. n. habens ꝛc. in ca. ꝺce. ꝓbauit apls eminentiā noni testamēti: t i ꝓbatione sua dixit q̄ ve. re. nō auferebat peccatū: ideo istud qđ ibi supponit. hic consequenter probat. Et diuidit in duas partes: quia primo facit quod dictū est. secundo compat sacerdotē no. te. ad sacerdotē ve. te. ibi. Nimis quidem sacerdos. primū probat dupliciter: primo ꝓ rōnem. secundo ꝓ scripturā: ibi. Ideo ingrediēs. prima adhuc i duas: sm duas rones quas ponit: secūda ibi. Impossibile est enim Ad euidētā prime rōnis cōsiderādū q̄ differūt vmbra t imago in hoc q̄ vmbra est longinqua silitudo rei: imago aūt est ꝓpinqua t expssa rei silitudo. Ideo sacrificia vet. habuerūt rōnem vmbre respectu bonoꝝ gloie: q. nō ꝓmittebant illa expsse: ꝛ sub velamie. ꝓsperitat̄ terrene. sacrificiū aūt no. te. hz rōnē imaginis: q. immediate inducit ab bona gloie celestis. hoc aūt nō poterāt facere sacrificia vet. le qđ patet ex mō offerendi ipsa: q. quolibet anno reiterabant qđ nō fieret si ꝓ ipsa offerentes mūdarent: q. tūc talia iterato esset frustra: t nō est dicendū q̄ aliquid frustra ꝓpereꝝ in lege diuina: ergo nō auferebāt peccata: t hoc est quod dicit hic. a Ymbrā. n. ha. lex fu. bo. i. bonoꝝ gloie que expectant̄ in futurū: que in lege ꝓmittebant cōfuse ꝓ modū vmbre t nō expresse. ió sequit. b Nō ipam ima. rez ꝓ sin. an. eisdē ipsis bo. quas offe. indesi. sacerdotes. ve. le. c Nūq̄ pōt. lex vetus ꝓ talia d Accedentes perfectos facere. i. mundatos a culpa t dignos gloia. e Alioquin cessassent offerri. post primam eoꝝ oblationē. f Ideo q̄ nulla ha. vltra cōscie. pec. cul. semel mundati. Et ió concludit q̄ ſtebāt illa sacrificia ad peccatoꝝ recordationē: inq̄tū ꝓ talia offerētes ostendebant se habere peccati cōsciam. t hoc est qđ dicit

g Sed in ipis cõmemoratio ipoꝝ pecca. p singu. an. fit Deletio aũt peccatoꝝ expectabat fienda p xpm. ℔ videt q rõ apli nõ valeat. q: posset dici q illa sacrificia munda bant a peccatis preteritis. nõ aũt a futuris. ⁊ q: reiterabant peccata. p ꝑis ⁊ sacrificia erant reiteranda non frustra. vt arguit apls. ℔ ad declationẽ pcũ itez pregati. Dom̃ q apls ex mõ loquendi excludit ꝑ dictũ. dixit eñ q lex tñ hẽbat vmbrã celestiũ: nũc aũt ira ẽ q peccatuꝫ opponit celestibus. q: excludit ab ipsis Et iõ illud qõ emũdat peccatũ optꝫ q sit celeste ⁊ spuale. ⁊ istud qõ ẽ tale hꝫ efficacia ꝓpriã. ⁊ per ꝑis nõ est reiterabi le. sic aũt est dom̃ ꝰ oblatiõe xpi in cruce rõne deitatis adiũcte. ⁊ iõ nõ reiteratur. q: semꝫ facta sufficit ad delendũ oia pcã ꝓmissa ⁊ ꝓmittenda. Sed adhuc diceres sacrm altaris q̃tidie offerꝫ in eccia. q̃ ꝛc. Dom̃ q nõ ẽ ibi sacrificij reiteratio: ℔ vnius sacrificij in cruce oblati q̃tidiana ꝓmemoratio: ꝓpter ꝙ ór Math. xxvj. Hoc facite in meaꝫ cõmemorationẽ. q: idẽ offerꝫ qõ ipe obtulit. b Impossibile eñ est. Hic ponit scõa rõ ad idẽ q: p̃ncipalis sacrificiũ qõ fiebat in lege. fiebat in die expiciõis de hircoꝝ vitulo. ℔ illud nõ poterat auferre peccatũ cũ effet q̃d pure corporeũ qõ nõ attingit ad aiam. q̃ multo mus alia legl sacrificia poterãt auferre pcã: huius rõis ponit minorẽ. b Impossi. ẽ. n. sang. hirc. aut thau. auferri pcã. Si ãt cõtra ꝙ arguat de sacris no. le. q̃ ꝓsistũt in q̃dã rebus corpalibꝰ tñ: ⁊ tñ mũdãt aiam. Dom̃ q nõ ẽ sic: q: in ipsis diuia vr opaf. ⁊ iõ opanf ad grãz p modũ instri. non sic aũt erat i sacris ve. le. vt pleni dicã in fine hui ca.

i Jõ ingre. ꝙ pbat p scripturã ps. xxxix. q̃ loquit de aduentu xpi ꝛpter impfectionẽ sacrificiorꝫ ve. le. supplendã p suã sacrificiũ. ⁊ facit talẽ rõem illiꝰ qõ aufert pcm̃ os q̃ sit deo acceptũ. sacrificiũ aũt ve. le. non erat deo acceptũ vtꝫ p scripturã ps. inductã q̃ ꝛc. ⁊ ẽ q̃ ór. Jõ ingrediẽs mũdũ. p carnis assumptionẽ. k Dicit. q: illa scriptura loquit in eiꝰ ꝑsona. l Hostiã. in ℔ tãgit sacrificia q̃ fiebãt de rebꝰ aiatis. m Et oblationẽ. i. sacrificia de in aiatis. n Noluisti. i. nõ acceptasti ⁊ st ꝟba filij ad patrẽ. ⁊ interponit sacrificiũ xpi acceptũ qõ de corꝑe xpi fuit factũ di. o Corpus aũt aptasti mihi. i. corꝑ passibile apti ꝺmolationi ⁊ q: fuit formatũ ⁊ aptatũ sola ꝑture dei absq; semie virili p Holocaus. q̃ totalit incẽdebãt q Et ꝓ pctõ. i. sacrificia q̃ ꝓ pctis offerebant q̃ ꝑ ma ps incẽdebat. altera erat sacerdotꝫ. ⁊ sic apls retigit omia genera sacrificiorꝫ ve. le. oñdẽs q nõ fuerũt deo acceptra. ꝺa de talib⁹ subdit. r Nõ tibi pla. et ꝑ oñdit i serie scripture q̃ sacrificiũ no. re. sit acceptũ cũ sequit de christo.

s Tũc dixi: ecce venio. ꝓ carnis assumptiõs. t In capi. li. scrip. ẽ de me. vt fa. de. volũ. tuã. Liber aũt iste ẽ notitia p̃destinatiõis diuine. Caput huius libri ór illud qõ in diuia p̃destinatiõe p̃ncipaliter ꝓtinet. ℔ aũt est mysteriũ incarnatiõis xpi ꝙ qõ ad ꝺtinẽdũ ꝓtinguũt oẽs electi

v Supius dicẽs ꝛc. Istud qõ sequit est ꝟbũ apli exponẽtis aũctẽ pm̃. de exclusione ve. le. sacrificiorꝫ ꝙ sacrificium xpi. ⁊ ptz ira ꝙ p̃dicta. vñ ꝛcludat. x Aufert ꝓmũ. scz sacrificiũ legis. y Vt sequẽs statuat. i. cõfirmet sacrificiũ acceptũ deo ꝑ. z In q̃ volũta. sctifi. sum⁹ ꝛc. q: ꝙ ℔ ꝙ xps impleuit voluntatẽ ꝑis se. ipsum offerẽdo nos sctificauit.

a Et ois q̃. sacerd. Hic ꝓpat sacerdotẽ no. ⁊ ve. re. adiũcẽ. ⁊ dividit in duas partes. q: ꝑ facit qõ dictũ est. scõo declarat ꝓ scripturaꝫ ibi. Cõtestatur aũt nos. Ad euidentiã ꝓmi cõsiderandũ q̃ i ve. le. erat duplex sacrificiũ solẽne. vnum erat in die expiationis qõ solũ fiebat ꝙ summũ sacerdotẽ. vt freqnter dictũ est. Aliud erat iuge sacrificium qõ repitabat eternitatẽ christi ꝑm diuinitatẽ. et iõ dicebat iuge q: q̃tidie offerebat mane ⁊ vespe. ⁊ istud sacrificiũ nõ solũ offerebat ꝙ summũ sacerdotẽ. ℔ etiã ꝙ alios inferiores sacerdotes. Et de isto sacrificio loquit hic dicens.

a Et ois q̃dẽ sacerdos. s. ve. le. b Presto est quottidie mistrans. q: quotidie offerebat inge sacrificium.

c Et easdẽ sepe offerens hostias. s. in specie nõ i nũero.

d Que non ꝑt auferre peccata. vtz ꝙ p̃dicta. ⁊ magis patebit infra. e Hic aũt. i. xpus. f Dns ꝙ peccatis offerẽs hostiã. q̃ sufficit ad delendũ oẽm culpã ꝓmissã ⁊ cõmittendã. g In sempiternũ sedet ad dexterã dei patris. vt dns ⁊ in hoc patet differentia ipiꝰ ad sacerdotẽ veteris legis quem oportebat cotinue stare vt ministrũ christus autem nõ fuit minister nisi in vnica oblatiõe q̃ pacta fedet in dextera patris vt dominus. h Decetero expectans donec ponantur inimici eius scabellũ pedum eius. ⁊ hoc completbitur in finali iudicio: sicut expositum est supra. j. ca. i Vna enim obligatione consummauit. i. ad pfectũ adduxit. k In sempiternum sanctificatos. quia hostia christi habet virtutem eternam scrisicandi. ⁊ propter hoc illa pacta non habuit amplius necessitatem ministrandi: sicut habebat sacerdos veteꝛ legis l Contestatur autem. Hic adducit ad ꝓbandum idem auctoritate Jeremie. xxxj. que supra exposita est. viij. c. Et in fine illius ponitur.

m Et peccatorum ⁊ iniquitatum eoꝝm non recordabor amplius. quia ad talem remissionem se extendit efficacia oblationis christi que est oblatio legis noue. Et ideo per hoc patet ꝙ christus non habet necessitatem stare vt minister ad pluries offerendum. Et hoc est quod subditur.

n Ubi aũt horꝝ remissio est. ℔ peccatorꝝ omniũ.

o Jam non oblatio ꝓ peccato. q: frustra fieret Math. ix Non est opus valentibus medicus. Cetera patent ex dictis. viij. capitu.

p Habemus itaq; fratres. Supius apls ostendit eminentiam sacerdotis xpi. hic ꝑ oñdit ꝙ debemus ei reuerenter obedire, et dividit in tres. q: primo ponit apo-

stolus allectiua ad huius subiectiōem. scdo ostendit suectiōis modū & ordinē ibi. Accedamus po corde. tercio subdit ipius subiectiōis rōem ibi. Volūtarie. n. Circa p̄mū ꝛsiderandū q̄ duo sunt q̄ debent nos allicē ad hoc vt sacerdotio xp̄i subdamur humiliter & deuote. Primū est huius sacerdotij efficacia q̄ p ipz introducimur ad celestia & hoc ē q̄d dicitur.

p Hystes itaq; fra. si. in intro. san. i. celestiū. q In sāg. xp̄i. q̄ est oblatō huius sacerdotij.

r Qui initia. nobis viā nouā. q̄ nullus ante xp̄m aperuit in celū. s Et viuē tē. dicit ꝟ via viues effectiue. q̄ ducit ad vitā eternā: q̄lit aūt xp̄s inchoauit viaz istam ostēdit dicens.

t Per velamen. i. carnē suam. q̄ caro xp̄i oblata in cruce erat quoddam velamentū nature diuine scōm aūt q̄d ꝟ nos attrahere subiectiōi ꝟdicte. est potentia huius sacerdotij: qa xp̄s nō ꝟ solū ptātē sup vnā gentē: sic sacerdos legalis sup gentē suā: ꝟ habet ptātē sup totā ecclesiā militantē & triūphantē: & ē est q̄d tangit. Et habentes supple. Sacerdotē magnū sup domū dei. v Accedamus. Hic ꝓtr ostēdit modū subijciēdi nos sacerdotio xp̄i. q̄ talis modus ē p̄mo p verā fidē: & tangit cū dicit v Accedam⁹ cū vo corde: absq; ficnone. x In plenitudine fidei. q̄ nō sufficit credere aliqs articulos fidei: ꝟ optet credē q̄d credit ecclesia. scdo p susceptionē baptismi xp̄i in q̄ ꝓtrect se nō seruū xp̄i. & istud tangit ibi.

a Aspersi cor. a p̄sci. ma. & abluti corpus aq̄ mūda. q̄ baptismus nō solū lauat exteri⁹ corpus sicut faciebāt ablutiones ve. le. ꝟ etiā lauat aiaz interius. tercio subijcitur. xp̄o p spem firmā. & ē est q̄ ꝟ. b Tenc. spei no. ꝓfessionem. undecli. ita q̄ nō declinem⁹ ab ea in aduersis nec in aduersis. & subdit cām huius firmitatis dicens. c Fidelis enī est q̄ repromisit. s. de⁹ q̄ nō pōt mētiri. & tō spes nra ꝟ ei firmiter vniri. ꝟto debem⁹ xp̄o subijci p caritatē: ꝟ aūt caritas ꝓncipaliter subijcitur deo tñ manifestat p dilectiōes ꝓximi ꝟm q̄ ꝟ. j. Joh. iiij. Qui nō diligit frēm suū quez videt deū quē nō videt quō pōt diligere: tō apls loqns de caritate p quā debemus xp̄o subijci tāgit dilectionē ꝓximi. p quā manifestat dilectio dei ꝟ. d Et ꝛsiderem⁹ inuicē. i. sollicite simus q̄libet de ꝓximo. e In puocationē caritatis. & bo. ope. ꝟtūm ad ꝓmotionē in bono.

f Nō deserētes collectionē nr̄am. i. cetū fideliū in ꝑsura tribulatiōis. & in hoc tangit subleuatiōem a malo. q̄ ꝟ serētes eos in talib⁹ nō sunt veri xp̄ians de quib⁹ subdit.

g Sicut ꝑsue. est q̄busdā. i. fictis xp̄ians deseretib⁹ ꝓximos in ꝑsura tribulatiōis. h Sed ꝓsolātes. opp. ꝛsoos debetis esse. i Et ꝛto magis ꝟto videritis appropinquātem diē. s. ꝛdicti vel iudicij. Cuius rō ē. q̄ gratia ꝓficit naturā. mortus aūt naturalis fortior est in fine. & similiter ꝟ esse de motu caritatis & ꝟē. k Volūtarie. n. Hic ꝓtr ponit huius obiectiōis rōem. & diuidit i duas. q̄ ꝓmo ponit rōem determitē. scdo demulcentē ibi. Heme moramī. ꝓma in duas. q̄ ꝓ inducit terrorē rōne subtractionis auxilij. scdo rōne discretiōis diuini iudicij ibi. terribilis nanq;. Circa ꝓmū ꝛsiderandū q̄ gl. hic distinguit inter illū qui peccat nolens & volūtarie. q̄ ille q̄ consentit peccato ex passione peccat nolens. ille aūt q̄ ex malicia & habitu inclināte volūtarie ꝓsentit peccato peccat volūtarie. & ꝓpter ꝟ iste nō penitet. q̄ ꝟ opatio ꝓcedēs ex habitu ē dilectabilē. ꝓmus aūt penitz trāseūte passione. Secundū ꝟo diuīe gre ſ dak nisi penitētib⁹. & tō subtrahit volūtarie peccātib⁹ quia nō penitēt. vt dictū est. & ē q̄ō ꝟ. Volūtarie. n. peccātib⁹ nob. Aliter pōt exponi ſra ꝟ magī. vt videt ſm intentiōez apli. Ad cuius itellectū ꝛsiderandū q̄ ſm sniam Aug⁹. & alioꝝ ſctoꝝ rēpe nature lapse liberū arbitriū nō pōt diu vitare peccatū mortale anēq; repet ꝑ grās. postq; vo reparus est pōt vitare oē peccatū mortale. & ideo magis volūtarie cadit in ptm reparⁿ ꝑ grām ēq; nō reparus ꝓpter q̄ nō repat⁹ adhibet efficaci⁹ remediū ad tollendū peccatū. ſ. baptismus q̄ aufert omnē culpā & penā. ꝟ si post repationē baptismalē aliqs cadit i peccatū: tam nō adhibet sibi tale remediū: q̄ nō ē iterabile sacrm: & hoc est q̄ō ꝟ. k Volūtarie. n. peccātib⁹ nob post acce. no. ve. i. post baptismū q̄ ē fidei sacramētū l Iam nō relin. ꝑ pec. do. i. mors xp̄i nob cōicanda ſm totū effectū sicut fit ꝑ baptismū q̄ delet totū. eo q⁹ in ipso cōfiguramur totalit mortī xp̄i ſm q⁹ ꝟ Rom. vj. Sepulti sum⁹ cū illo ꝑ baptismū in mortē tē. m Terribil. hic ponit ad ꝟ rōem ex distractiōe diuini iudicij. q̄ ē valde terribile trāſgredientib⁹ legē xp̄i. & ē q̄ō ꝟ. Terribilis q̄ dā aūt expectatio iudicij. ꝓpter ſnie irretractabiliratem & ꝓpter pene acerbitatē q̄ tangit cū ꝟ. n Et ignis emulatio. i. pena ignis ex emulatiōe & zelo diuīe iustitie insti gēda. o Que ꝓsum. ē aduersos eos crudeliter cruciando. Et ꝓfirmat ꝟ p ſte de lege moysi cui⁹ trāſgressores puniuntur morte: vtz ex decretis ve. le. & multo ꝛtius ꝓ⁹ punietur trāſgressor legē xp̄i q̄ ꝟto ē sanctior tāto oz eā magī obseruari. & ꝟ est q̄ō dicit.

p Irritā q̄s faciens tē. ꝑtz vsq; ibi.

q Qui filiū dei pculcauerit. mādata ei⁹ contēnendo.

r Et san. te. pol. du. in quo sanctifi. est. q̄ faciūt illi q̄ p⁹ baptismū reuertunt ad vomitū. s Et spiritui ꝟē contumeliā fecerit. abijciēdo ipm: aliter pōt exponi de illis q̄ dicebāt legalia esse necessaria ad salutē post baptismum & sic quodāmō cōculcabāt dei filiū dicētes ipm ꝓpter tem ad saluandū nos p seipm. & sanguine eius quodammō pollui dicebāt: ex q̄ p se nō sufficiebat ad emundandū onem peccatoꝝ. & p cōsequēs faciebant contumeliaz ꝟē no. testa. Qui autem ꝓdicti mereant a deo puniri: ꝓbat p scripturam dicentem in ꝑsona dei.

t Mihi vindictam & ego retribuam tē. quia etsi iudices vindicent: hoc tamen non conuenit eis nisi inquātū sunt dei ministri. et quia vindicta deo reseruatur qui est fortissimus ad infligendum. et iustissimus ita q̄ non potest a iusticia flecti. ideo concludit.

v Horrendū est incidere in ma. dei viuē. ꝟ ꝓtra hoc arguit.

q: dauid elegit incidere in manus dei plus q̃ in manꝰ hoim. Dom q̃ melꝰ est incidere peccantē in manus dei ante iudiciū finale. q̃ est pater misericordiaꝝ & sic dauid elegit: ꝯ horrendū est incidere post iudiciū vel i iudicio q̃ sget vt deus vltionū. ꝛ Rememoramini. Postq̃ declarauit ad adherēdū xp̃o p̃ rões deterrēres: hic inducit ad ℔ p rões demulcēres ad modū boni medici: qui pⁿ sectionē vulneris apponit vngūēta mitigantia: & q: ad bene agendū multū, puocat ꝓmemorando de bñ gestis: ió p̃ bona eoꝝ cōmemorat. secūdo hortat ad implendū qō restat ibi ℣olite itaq;. In pⁿa igit gte dicit sic. ꝛ Rememoramini aūt pristinos dies. id ē pmā puersatiōs vestraz laudabilē et sanctā tpe vie puersationis ad fidem.

ꝛ manꝰ dei viuētis. ℣Rememoramini aūt pristinos dies in q̃bus illuminati magnū certamen sustinuistis passionū: & in altero q̃dem obp̃obrijs & tribulationibus spectaculū facti: in altero aūt socij taliter cōuersantiū effecti. ℣Nam & vinctis cōpassi estis: & rapinā bonoꝝ vestroꝝ cū gaudio suscepistis: cognoscentes vos habere melioꝛez & manentem substantiam. ℣Nolite itaq; amittere confidē-

tiam vestram que magnaz habet remunerationē. ℣Patientia enim vobis necessaria est: vt voluntatem dei facientes ꝓportetis ꝓmissionem. ℣Adhuc enim modicū aliq̃tulumq; qui venturus est veniet et non tardabit: iustus autem meus ex fide viuit. ℣Sō si subtraxerit se: nō placebit anime meo. ℣Nos autem nō sumus subtractiōis filij in p̃ditionem sed fidei in acq̃sitionem anime.

y In qb̃ illu. p fidē & baptismū. z Magnū certamē passionū. a Sustinuistis. & ℔ dupl' exponit. vno mō in pria pona oppressiones & derisiones sustinēdo. & hoc est qō dicit. b Et in altero q̃dē. i. vno mō certamen sustinuistis. c Obp̃obrijs & tribu. spect. facti. alio mō inq̃tū amici eoꝝ talia sustinuerūt. & sic ipi p ꝓpassionem afflicti fuerūt. & ℔ est qō dicit. d In altero aūt so. taliter puer. effecti. qō specificat magl in spāli di. e Nā & vinctis &c. cū gaudio suscepistis. & q: talia nō sunt ꝓpt se apparēda. ℟ tm̄ ꝓpter pmiū tolerāda: sic medicina amara ꝓpter sanitatē: ió sequit. f Cognoscē. vos ha. me. & manbam. i. diuitias celi q̃ sunt meliozes q: satiāt appetitū. Et manentē. q: nō p̃t auferri. g Nolite itaq; amittē. cōfi. ve. i. firmā p seueātiā. h Que magnā hz remunerationē. q: q̃ pseuerauerit vsq; in finē hic saluus erit, Matth. xxiij. Modus aūt pseuerādi tangit cū subdit. i Patia cū vob neces. ē. rel' pcū malox illatox & respectu bonox dilatox. k Vt faciē. volū. dei. i. eⁱ mādata. l Repor. repro. id ē rem ꝓmissam q̃ est bitudo eterna. m Adhuc. hic ad ꝓpositū adducit auctoritatē scripture cuius ꝓncipiuz hz ℟ggei. ij. Et finis abachuc. ij. q̃ ꝓungit apl'us vt ostēdat eos vno spū locutos fuisse. Loquit aūt aggeꝰ de aduētu xp̃i i mūdo. ti apl's accepit dictū eius in sensu mystico de aduentu eius ad iudiciū. Et sic p̃s venit dupliciter. vno mō generaliter respectu oim. Et licet a tpe ℟ggei vsq; ad generale iudiciū fuerit tp̃s magnū. ti. dicitur modicū respectu eternitatis. alio mō venit xp̃s particulariter ad iudiciū: & hoc ē in morte cuiuslibet hoīs. q: q̃lis i morte inuenit. talis in iudicio p̃nabit. & vsq; ad talē xp̃i aduentū est tp̃s simpliciter modicū: q: breues dies homīs: & hoc ē q̃ dr hic. m Adhuc eīm modicū aliquātulūz id ē valde breue. n Qui venturus ē. in finali iudicio: ad iudicandū. o Veniet & nō tardabit. q: q̃lē reperiet hoiem in morte: q̃ de ꝓximo imminet talē ipm in iudicio p̃sentabit. Et q: soli iusti remūerabunt. ió sequit.

o Justus aūt meꝰ ex fi. vi. p fidē. n. aia p vnit deo. & ideo p ipam dr vīe sicut & corpus viuit p illud q̃ p vnit aie. Et sicut corpꝰ separū ab aia mortē ꝓnatre, sic aia p separatiōem a deo. ideo subditur p Sō si subtraxerit se. a deo p culpā. q Nō pla. aie mee. i. volūtati mee. q: cecidit a gra dei Scienduz tñ q̃ apl's allegat h auctē abacuc fm trāslationē. lxx. Piero. aūt trāstulit sic. Nō erit ania eiⁿ recta in eo: & ē eadē sntia. q: volūtas duplicē regula recta hūanox actuz. Igit q̃ se subtrahit ab illa cū sit regla recta. p ꝓns hz aiaz nō rectā cōsequenē cōcludit intentū dicēs r Nos aūt nō sumꝰ filij subtractiōis. id est subtractō p̃dicta nō dr dñari in nob. q: vī alicuius filiꝰ eius qō dñat in ipo. sicut dicit alicuius filiꝰ mortis. eo q̃ meritū mōtis dñatur in ipo.

s In p̃ditionē aie. q: ad subtractiones p̃dictā sequit mors aie. t Sed fidei. supple filij sumus renati p fidē & sacrā. & ió fides formata debet dñari in nob ad quā sequit aie salus. ió sequit. v In acq̃si. aie. Ad maiorē euidētiā eoꝝ q̃ dicta sunt in ꝓncipio huiⁿ ca. ℟it vtr sacrā & sacrificia ve. le. iustificarēt. Et arguit p̃ q̃ sic q̃ illō qō bñ Leuit. viij. Cūq; sciificasset eos moyses. i. aaron et filios eius de quoꝝ ordinatōe loquit Ex q̃ ptz q̃ sacrā ordinis in ve. le sanctificabāt. & p ꝓns iustificabāt. q: idem ē scificare & iustificare. q̃ &c. Et fm doct. sctōs i circucisiōe cōferebat gra. q: mūdabat ab originali culpa. Circūcisio aūt erat sacrm ve. le. q̃ sacrā ve. le. ꝓferebāt grām. & p ꝓns iustificabāt. Cōtrariū ꝛr in lra. Impossibile est eīm sāguine hircoꝝ & thauroꝝ auferri peccata. ℟ideo dōm q̃ iustificatio ꝓprie dicta de qua hic est q̃stio. Est p grām gratūfacientem: q̃ aufert culpā & facit dignū vita eterna. talis aūt iustificatio est a solo deo. sicut a cā ꝓncipali agente fm illud p̃s. Gram & glam dabit dñs: & ió si aliq̃d aliud ad iustificationē opat. ℔ ē tm̄ p modū instri. instrm vero dei est vnū ptūctū & aliud separū. sicut in artificialibꝰ ptz. Manus eīm artificis ē instrm cuius ꝓnctū. inq̃trum mēbra sunt q̃dā aie organa siue instra. securis aūt vel dolabra ē eiⁿ instrm separū. Et ptz ordo huiⁿ duplicis instri: q: instrm separū nō applicat ad opus nisi p realē motionē instrumenti ꝓnncti. Hūanitas aūt xp̃i se hz ad deitatem. sicut instrm ꝓnctū. ꝓpter q̃ Damascenꝰ vocat ipsam organū diuinitatis. & ió opat ad iustificationē p modum instrumēti ptūcti. sacrā aūt non p̃t ad hoc cooparari nisi p modū instri separati. inq̃tū recipiūt virtutē a passione xp̃i: vbi' eius humanitas diuinitati ad nostram iustificationem fuit applicata. fm q̃ dicit Joh. j. Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mūdi. q: p huius agni ymolationē fecit deus nostram iustificationē. Recepto aūt huiⁿ virtutis nō p̃t ꝓpterre sacrīs ve. le. ℔ tm̄ sacris no. legē. Cuius rō est. q: talis receptio est p realē motionē instrumenti ꝓncti. vt dictū est. nihil aūt p̃t moueri realiter nisi tm̄ sit in actu. & ió sacrā ve. le. q̃ pcesserunt incarnationē & passionem xp̃i non poterant recipe ab ipo virtutē cooperandi instrumentaliter ad iustificationē. ℔ sacrā no. legis q̃ sequūtur ipam talē virtutem accipiunt. & ió sūt istrā iustificatiōis humane. Considerādū tamen q̃ licet nunq̃ possit aliquid moueri p modū efficientis & realē moti onem anteq̃ sit in actu. vt dictū est. potest tamen moueri p modum finis & p apprehēsionē. sicut sanitas apprehensa causat sui ipsius desiderii anteq̃ sit in effectu & hoc mō passio xp̃i siue meritū incarnationis iustificauit ꝓius

vete.le.ĩgitu erat ab eis credita ⁊ desiderata.q; p fidem mediatoris saluati sunt.sacra aũt ve.le.erãt quedam ꝓte statões fidei ipox.⁊ ió significabãt ĩm fidẽ ꝙ quã hoies saluabant.ℏ nõ ꝓtinebãt aliqua ꝑtẽ iustificãtẽ.sic cõtinẽt sacra no.le.nisi accipiat iustificato large ꝓut impoꝛtat amotionẽ exteri

orum impedimẽto rũ ꝙtrahebant i ve te.le.ſ.ex ꝓtactu mõ tui l'sial' imõi ꝙ qõ reddebat hõ inepꝛ ad intrãdũ locũ cultus diuini. sic sacra ve.le.iustificabãt. ℏ tales imũnõ dicias amonebãt: ꝓpter qõ aplus vocat ceri monias legis iusticias carnis.vt.ſ.dictũ ẽ.c.ꝑce.⁊ sic dictũ ẽ de sacris.ve.le.ita intelligẽdũ ẽ de oblatõib⁹ ⁊ sacrificijs illius tpis. ꝓpter qõ sancti dicũt sacrificia ve.le. erãt accepta deo ex fide ⁊ deuotiõe offerentiũ ĩmmõ ⁊ non ex re ipsa.sacrificia aũt no.le.sunt ex re ipsa deo accepta. Ad ꝓmũ dõm ꝙ illa sanctificatio nõ erat nisi q̃dã exterior ap plicatio ad diuinũ cultũ.ℏ nõ ꝓficiebat grãm: licet fides ipoꝛ applicatoꝛ conferret. Ad scõm dicendũ ꝙ in circũcisione cõferebatur gratia non ꝓ ipsam circũcisiõem. sed ꝓ ipsam fidem.cuius erat signũ ſm ꝙ dicit aplus Roñ. iiij.ca.ꝙ abraam accepit signũ circũcisionis iusticie fidei. sacramẽta autem no.le.cõferunt grãm ex re opta. Ad tertium dicendũ ꝙ oblationes ⁊ sacrificia ve.le.nõ auferebant peccata.ℏ fides ⁊ deuotio offerentiũ ⁊ hoc ptz in le. ve.ex mõ loquẽdi.ĩ oblatõne eñ holocaustoꝛ ꝓ pecca to iam mentione facta de sacrificio dicitur ⁊ oꝛabit sacerdos ꝓ eo ⁊ dimittet ei.q.d.ꝙ peccatũ dimittebatur non ꝓpter ipm sacrificium.sed ꝓpter fidem ipoꝛ offerentiuꝫ.

In capi.x.vbi dicitur in postil. Corpus autem aptasti mihi. Additio.

V Bi hic dicitur. Corpus autem aptasti mihi. habetur in ps̃.ſm hebraicam veritatem.⁊ in libris nostris correctis. Aures autem ꝑfecisti mihi.⁊ est sensus q; ꝓpus habuit obedientiã ꝑfectam. Obedientia eñ in scripturis ꝙ aures designatur ad coꝛ deuenire. Vnde in ps̃. Inclinate aurem vestrã in verba oris mei.i. obedite.et alibi. In auditu auris obediuit mihi dicit ergo ps̃. deo patri in ꝓsona christi. Aures autẽ ꝑfecisti mihi. id ẽ obedientiam tam ꝑfectam dedisti mihi vt facerem voluntatem tuam deus meus volui. Vnde ex excellentia obediẽtie xp̃i ad patrem.christus humiliter passionem acceptauit.iuxta illud ad Philip.ij.ca. Christus factus est ꝓ nobis obe.vſq;. Item sup illud quod dicitur infra. In capite libri.i.in consilio deitatis que est caput mei.qui liber sum humani generis in quo legant omnia sibi necessaria.et ideo non est opus lege.vel. In capite libi.i.ꝓmo psalmo.ſ. Beatus vir ꝛc̃.Et notandum ꝙ vbi nos habemus. In capite libri in ps̃.in hebꝛeo habeꝫ In volumine libri. Eadem eñ dictio hebꝛaica ponitur hic et Zach. v. vbi dicit. Et ecce volumen volans.ſm quã ſam potest.ꝓ pte intelligi per volumen liber tota sacra scriptura vete. te.que ad xp̃m refertur eius mysteria ꝓnunciando vel figurando. Iuxta illud Luce.xxiiij. Oportet impleri ea q̃ scripta sunt in lege.psal.et ꝓphetis de me.⁊ sic ꝓpie põt intelligi in ꝓsona christi. Ecce inuenio in volumine libri scz totius scripture sacre qõ scriptum est de me.

In eodem capi. vbi dicit in postil. Mihi vindictam et ego reddam. Additio.

b Hoc qõ dicitur. Mihi vindictam magis videt exponẽdũ in supplẽdo defectũ iudicij.q; multa mala relinquũt impunita.q.d.ꝛ si iudices huius seculi talia nõ vindicent. Mihi vindictam ⁊ ego reddam.

In eo.capi.vbi dicit in postil. Ad tertiũ dicendũ ꝙ oblationes ⁊ sacrificia no.le. Additio.

ℏ Nhac qõne non videt facere postillatoꝛ nisi tãtuꝫ duo argumenta ꝓ parte affirmatiua.⁊ ramẽ dicit

Epistola Pauli

Cap. xj.

Est autẽ fides substãtia ꝛ̃ꝛ. Superius aplus amonuit fideles subijci christo.⁊ ostendit ꝙ talis subiectio est ꝙ fidem.ideo hic incipit ꝑmendare ipaꝫ fidem. vt ea que sunt fidei libentius amplecramur. Et diuidit in tres partes.quia ꝑmo describit ipam fidem.ſcõo ponit diuersa exempla circa ipam ibi. In hac eñ testimoniũ. tercio ad ea que sunt fidei honatur plebem catholicam in ꝓncipio se.ca.ibi. Idcoqꝫ. In ꝓma parte ponit diffinitionez fidei di. Fides est substantia ꝛ̃ꝛ. Ad cuius intellectũ sciẽdum ꝙ habitus ꝛgnoscunt ꝙ actus.⁊ actus ꝙ obiecta. fides autem est habitus quidam infusus.⁊ ideo debet diffiniri ꝑ ꝓpriũ actum in comparatione ad ꝓpriũ obiectũ. actus autem fidei est credere qui est actus intellectus assentẽtis ꝓcedens ex voluntatis impio. q; nullus credit nisi volens.ſm ꝙ dicit Augu. sup Joh. Et ideo actus fidei qui est credere non solũ habet oꝛdinem ad obiectum intellectus: qõ est verũ: sed etiam ad obiectũ voluntatis qõ ẽ finis seu bonũ. habitudo igit actus fidei ad obiectũ volũtatis designatur in diffinitione apostoli cũ dicitur.

a Est autem fides substantia ꝑandarus rerum. Hec eñ ꝑande cõtinentur in ipa beatitudine cum sit status omniũ bonoꝝ aggregatione ꝑfectus. vt dicit Boeti⁹. iij. de ꝓsolatiõe. Dicitur autem fides substantia rerũ ꝑandarum.inq̃ũ est quedã inchoatio future beatitudinis. q; fides est ꝓma vtus infusa. sicut ⁊ in aliis rebus ꝓma pars rei dicit quodãmõ substãtia eius. Et maxime quando virtualiter aliquo mõ ꝓtinet alia sicut est in ꝓposito. in hoc eñ ꝑandus beatificari q; videbimus clare illud cui ꝙ fidẽ nũc inheremus in enigmate. habitudo autem actus fidei ad obiectũ intellectus designatur cum dicit.

b Argumentũ nõ apparentiũ q; obiectũ fidei est ꝓtas nõ visa cui firmiter adheret fides.nõ ex rei euidẽtia: ℏ ex auctoritate diuina.⁊ sic ptz diffinitio ꝑdicta q; data est ꝙ habitudinẽ actus fidei ad obiectũ intellectus ⁊ volũtatẽ. Siquis aũt velit ꝑdictã formam diffinitiõis reducẽ põ sic dicere. Fides est habitus mentis quo inchoatur vita eterna in nobis.faciẽs intellectũ assentire nõ apparentib⁹ Cõsiderandum etiam ꝙ ꝙ verba aplĩ ꝑdicta.distinguit fides ab omnibus aliis que ꝓnent ad intellectũ.ꝙ hoc.n. qõ dicitur. Argumentũ.i.firma adhesio: distinguit fides ab opinione: in ꝓpitione ⁊ dubitatione: in quibus non est firma adhesio intellectus: ꝙ hoc autem qõ dicit. Nõ apparentiũ. distinguitur fides a scia ⁊ intellectu ꝙ que fit aliquod apparens.ꝙ hoc aũt qõ dicitur. Substãtia sperandaꝝ rerum. distinguitur fides a fide cõmuniter sumpta. que nõ oꝛdinat ad beatitudinẽ sperãdã. Et ꝙ hoc etiã apparet ꝑdicta diffinitio fidei bona.q; facit diffinitiũ differre ab omnibus aliis.

c In hac.n. Posita diffinitõne fidei. ℏ ꝑ̃ ponit aplus exẽpla de fide.⁊ ꝓ̃ facit ꝑ̃ in generali.ſcõo in ſpãli ibi. Fide intelligimus. In ꝓma igit ꝑte dicit ꝙ ptes ve.test. habuerũt testimoniũ bonitatis a deo ꝓpter meritũ siue fidei vñ Gen.xv.dicit. Abraã credidit deo ⁊ reputatũ ẽ ei ad iusticiã.⁊ ℏ est dicit aplus. c In hac eñ fide testimonium cõsecuti sunt seniores.i.antiqui patres.

d Fide intelligimus. Hic pñr ponit exempla patrū fideliū in spāli. & diuidit in tres ptes. qz p ponit exēpla de his q̄ crediderūt & docuerūt. scdo de his q̄ ex fide fecerūt ibi. Fide abel. tercio de his q̄ ꝓter fidē passi fūt ibi. Alij distenti sunt. Circa pmū ꝓsiderādū q̄ doctrina ve. te. du-

piex fuit. Vna manifesta. s. de vnitate dei & creatiōe mūdi Alia occulta ſb velamīe figurarū. s. de incarnatione vbi. & qz scribebat oibus hebreis ad fidē conuersis. ió pmā tāḡ oīb⁹ cōem tāḡit di.

d Fide intelli. ap. eē secu. ver. dei. q. d. sicut antiq̄ crediderūt oia esse ꝓducta & dispōsita p vbū dī vt dr Gen. j. Dixit dñs fiat & factū ē. ita & nos credim⁹. ꝓducis. n. creaturarū & ordinatiōes mō q̄ de hoc loquit scriptura. vtpote q̄ talit tpe & nō aī fuit ꝓducta ē articulus fidei: qz nō pt demōstrari. Is ꝓducio mūdi absolute sumpta ꝓt poni & vt ex inuisi. visi. fieret. Cōis aut̄ ꝑceptio pbor. fuit ex nihilo nihil fieri. et ió anaxagoras posuit' lanitationes formaꝝ in mā. Auicēna aūt effluxione formaꝝ a datrice intelligētia. Plato aūt posuit formas ſm esse ſeparatas a mā a q̄bus ꝓcedebāt materialia. Sācti aūt ponūt ideas in mente diuia q̄ sunt inuisibiles forme. & tñ ꝓcedunt ab ipis oia visibilia. sicut artificiata visibilia ab exemplari i uisibili qđ ē in mente artificū. Hoc. iij. de ꝑsol. Tu cūcta supno. Ducis ab exēplo: pulchrū pulcherrim⁹ ipe. Nūdū mēte gerēs sibiq̄ imagine formās. e b ē qđ dicit apl's Vt ex inuisibilib⁹ &c. f Fide. b pñr oñdit q̄d pīes ex fide fecerūt. & diuidit in tres ptes. qz p hoc oñdit de patribus q̄ fuerūt ante diluuiū. scdo de illis q̄ fuerūt post diluuiū tñ ante legē datā. ibi. Fide q̄ vocat abraam. tercio de his q̄ fuerūt ſb lege data ibi. Fide moyses. Inte diluuiū tres patres ſpāliter ꝓmendant de fide scz Abel Enoch & Noe. Et ſm hoc ꝓma diuidit in tres ptes ſm exempla q̄ ponunt de istis tribus scdo incipit ibi. Fide enoch. scia. ibi. Fide noe. Circa pmū ꝓsiderandū q̄ ex magnitudine fidei abel ꝓcessit q̄ de melioribꝰ ꝓmissis deo obtulit. vt dr Gen. iiij. et hoc ē qđ dr hic. f Fide plurimā. i. meliorem. g Hostiā &c. cōsecutus est & iustus. qz fides p dilectionē operās iustificat. h Testimoniū ꝓhibente mune. eius deo. qz ignis descēdit de celo sup hostiā eius in signū acceptatiōis diuie. vñ & Gen. iiij. Respexit dñs ad abel & ad mūera eius. Trāslatio theodo. sic hꝫ. Instauit dñs sup abel & munera eius. i Et p illā defunctus adhuc loquit. inḡrū factū suū mouet nos ad fidem & deuotionē. pōt ēt hoc referri ad illud qđ dicit Gen. iiij. Ecce vox sanguinis fratris tui abel clamat ad me de terra id est oñdit fidelis innocētis mortē dignū esse vindicta.

k Fide enoch. Hic ponit exemplū de fide enoch. & diuiditur in duas ptes. qz p ponit intentū. & scdo. ꝓbat ibi. Ante trāslationē. Dicit q̄ p fides enoch ptz p hoc q̄ fuit a pctōribus segregatus & in paradisum trāslatus. & hoc est qđ dicit. k Fide. i. ꝓter meritū fidei. l Enoch trāslatus est ne videret mortē alioꝝ. s. in diluuio & etiā suam. qz nō est mortuus. mortē tñ in fine mūdi. qz oēs sunt debitores mortis ex trāsgressione ꝑmi ꝑentis. m Et nō inueniebat. inter hoies peccatores. n Quia trāstulit illū dñs ad paradisum terrestrem vbi ꝑseuat vita eius vsq̄ ad finē mūdi. Hō aūt hui⁹ est. qz vetus testamētū ordinatur ad ꝓmissionē noui testamēti. In nouo aūt testamento expresse ꝓmittitur vita eterna. & ió in vet. test. darek spes vite eterne. mors enoch dilata est tpe legis nature. & mors helie tempe legis date. vt dr. iiij. Reg. ij. Totū aūt

d cuti sunt senes. Fide intelligimus aptata esse secula e vbo dei vt ex inuisibilib⁹ f visibilia fierent. Fide plu- g rimā hostiam abel q̄ cayn obtulit deo: p quā testimonium cōsecutus ē esse iustus b testimoniū ꝓhibente mūe- i ribus eius deo: & p illā defunct⁹ adhuc loquit. Fide

l enoch trāslat⁹ ē ne videret m mortē & nō inueniebat: qz o trāstulit illū dñs. Aſi trāslationē. n. testimoniū habuit placuisse deo. Sine fide impossibile ē placēt deo.

p Credē ei oz accedētem ad q deū qz ē & iqrētib⁹ se remu- r neratorē sit. Fide noe rſiso accepto de his q̄ adhuc nō

vetus testa. decūrrit p ista duo tempa. o Ante translationem. Hic cōsequēter ꝓbat p enoch translatus fuerit ꝓpter meritū fidei. et facit talem rōem. Nullus pōt placē deo sine fide. ḡ aſi translatiōē enoch placuit deo vt habetur Gen. v. Enoch cū deo ambulauit. ió habuit fidē ꝓpquā trāslatus est. ꝓpter ḡ ibidē subdit Genes. v. Ideo translit eum dñs. & hoc ē qđ dicit hic. Aſi trāslationē &c. pater ex dictis. p Credere em. ꝓbat consequēter q̄ null⁹ placeat deo nisi p fidez quia ad hoc q̄ aliq̄s placeat deo opus ē q̄ accedat ad ipsum iste aūt accessus est p fidem q̄ &c. Vltrius cōsiderandum q̄ in oñi motu vl' accessu rōnabili & mobile duo intēdit. s. terminū motus & causam que mouetur. In accessu aūt ad eum qui est p fidem terminus est ipe deus. & ḡtum ad hoc dicit. p Credere em opo⁹ret accedentem ad deum. quia est vnus. id est eternus. ꝓter hoc dicitur Exo. iij. Qui ē misit me ad vos. Causa aūt quare homo mouetur p fidem in deum est spes remuneratiōis eterne. et ḡtum ad hoc dicitur q Et inquirētibus se remunerator: sit ista enim duo credere. scz dei vnitatem & et⁹ remuneratiōem eternam fuit necessariū ad salutem semp apōs gentiles. nec plus requirebatur ad salutem gentilū qui nullam legē receperūt a deo: nisi legē nature. Sed cōtra hoc videt dictū Augu. libro de correctiōe & gratia vbi dicitur sic. Illa fides sana est qua creditur nullū hominē sine maioris sine parue ētatis liberari a cōtagio mortis et obligatiōe peccati nisi p mediatorem dei & hominū iesum christum. ergo credere mysteriū incarnationis fuit semper necessarium ad salutem omnibus etiam gentilibus. Dicendum q̄ mysterium incarnationis potest credi dupliciter. Vno modo explicite. & sic tenebantur credere illi quibus facta est de hoc reuelatio. sicut iudei in vetri lege. tamen sacerdotes scripturas intelligentes tenebāntur magis cognoscere et credere ḡ alij. & adhuc in no. lo. tenentur magis ad hoc christiani in qua perfecte explicitum est mysterium christi. Illo modo potest credi mysterium incarnationis implicite. et ad hoc solum tenebant gentiles. quia non erant obligati ad legem moysi. Taliter fides implicita de mysterio incarnationis continetur in duobus predictis. quia qui credit vnum deum remuneratorem inquirentium ipum. credit ipsum habere prouidentia de salute hominum. licet modum huius prouidentie explicite non cognoscat. Modus autem q̄ quez deus prouidit saluti hominum est per incarnationis mysterium. Ex quo patet q̄ fides incarnationis implicite cōtinetur in predicta credulitate gentilium. Videtur etiaz alicui q̄ deum esse non sit creditum. quia a philosophis est demōstratum. Dicendum q̄ multitudo hominū non capit tales demōstrationes sed pauci. Et ideo licet non sit credibile simpliciter. quia non est credibile omnibus est tamen credibile pluribus Apostolus autem loquitur de fide inḡtum respicit cōmunitatem hominum.

r Fide Noe. Hic ponit exēplum de fide ipsius noe de quo dicit q̄ ex fide quinq̄ fecit. Primū est de futuris cōtingentibus credidit. Cum enim oraret p populo habuit responsum per reuelatiōem a deo q̄ mundus periret per diluuium in futuro: et ḡtum ad hoc dicitur. Fide Noe respōso accepto de his que adhuc non videbantur. secūdum est q̄ credens adimpleri dictum dei timuit. Et hoc est quod dicitur. Metuens. tercium est quia ad mandatum dei implendum fecit archam. Et hoc est quod dr.

t Aptanuit arcbam.i.aptam fecit ad habitationē hoim
alialū:t autū.fm pceptū diuinū.vt dr Gen.vj.ārtū ē qz
peruenit⁹ alijs saluari cū domo sua spaut.t hoc est qđ dr
In saluē dom⁹ sue.quinto tangit cū dr. v Per quaz
damnauit mūdū.i.mūdanos dānabiles ofidit p salutem
suā inqtū solus cuz
suis saluat⁹ ē.Et cō
sequēter ofidit qđ p-
fecit⁹ est ex q p fidē
fecit cū dr. x Et
iusticie đ p fidē ē he
res est institut⁹.qz i
diluuio tot⁹ mūd⁹
reliqu⁹ perijt.t ioo
iusticia i ipo t filijs
ei⁹ inmō remansit.
y Fide q vocat.h
pīr ponit exēpla de
fide in pīibus q fue
rūt post diluiū ta-
men afi legē datam
Et diuidit in qtuor
ptes qz p ponit exē-
plū de abrāā.scdo d
ysaac ibi. Fide t de
futurīs.kcio d iacob
ibi. Fide iacob. qrto de ioseph ibi. Fi-
de ioseph. Isti autē
qtuor ispāliter fue-
runt pīes iudeoz

r videbāt metuens aptauit
archam in salutē dom⁹ sue
v p quā damnauit mundum
x t iusticie q p fidē est heres
y ē institutus. Fide q vocat
z abrāā obediuit i locū exie
que acceptur⁹ erat in hēdi-
tatem t exit nesciēs q̄ iret
a Fide demoratus ē in terra
repromissionis tanq̄ i alie
b na:in casulis habitādo cū
ysaac t iacob coheredib⁹
c repromissiōis eiusdē. Ex-
d pectabat eñ fundamentū
e habentē ciuitatē cui⁹ artī-
f fex t pditor de⁹. Fide t ip
g sa sara sterilis ptute in cō-
k ceptiōe semis accepit etiā

tres aūt pcedētes fuerūt pīes tam iudeoz q̄ gentilium
Prima diuidit in duas.qz p ostenditur fides abrae ḡtum
ad hūana p̄uersationē.scdo ḡtū ad diuinā obiaz ibi. Fi-
de obtulit.pma adhuc in tres.qz p ostendit qđ abraaz ex fi-
de fecerit ḡtū ad inhabitationē.scdo ḡtū ad generatiōez
ibi. Fide t ipa sara.tercio ḡtū ad p̄uersatiōz suā ibi. Iux
fidē defuncti. Circa pmū ꝓsiderandū qz magnitudo fidei
abrae ex b ptz q statim ad vbū dñi iuit ad terrā alienam
sibi a deo ꝓmissam.vt dr Gen.xij.t p totā vitā suā habi-
tauit in illa.vt pegrinus t aduena.qz vt dr Act.vij. De⁹
nō dedit ei hēditatē in illa nec passuz pedis:t tñ sp firmit
credidit diuinā ꝓmissionē implendā.t b est qđ dicit b.
y Fide.q vo.abraam obediuit ipi deo. z In locū ē.
exit nesciēs q̄ iret quia illam terram alias nō viderat.
a Fide demorat⁹ ē in ter.repromiſ.tanq̄ in aliena.t qz
in illa mānserit vt aduena patet.qz nō mānsit ibi in domo
firma.ß in casulis t tabernaculis q̄ sunt mānsiones mobi
les:t hoc ē qđ dr. b In casulis habitādo cū ysaac ē.
qz ipis ꝓmissa ē terra sīē t ipi abrae vtz Gen.xxv.t.xxvj
qr aūt abraam habitanerit cū ysaac ꝑz.qz ipm genuit t nu
triuit.Qz aūt habitanerit cū iacob nepote suo ꝑbatur sic
qz abrāā vixit.clxxv.annis.vt dr Gen.xxxj.t centesimo
anno vite sue genuit ysaac Gen.xxxj.ysaac aūt fuit sexa-
genari⁹ qñ nat⁹ fuit iacob.vt dr Gen.xxv.Et sic patet q
abrāā vixit cū iacob.xv.an. Viteri⁹ reddit cām q̄re sic ha
bitabāt vt aduene.qz nīdil reputabāt qcđ esset sug terrā
ß expectabant mansionē celestē.t b est qđ dr. c Expe
ctabat eñ.ipe abraam cū heredib⁹ suis. d Ciuitatem
mānsio.n.celestis ꝓpte dr ciuitas.i.ciuīū vnitas.ꝓpter ple
nitudinē pacis. e Fundamēta habentē.b dr.ꝓpt eius
imobilitatē fm q dr Esa.xxxiij. Oculi mi videbunt irm
ciuitatē opulentā tabernaculū q̄ nequaq̄ vltra trāsferi
poterit. f Cui⁹ artifex t pditor de⁹. vñ t ab ipo no-
men accepit fm q dr Ezech.vlt. Nomē ciuitatis dñs ibi
dē sicut roma a romulo noīat. g Fide t ipa sara. Hic
pīr ostendit fides abrae ḡtū ad generationē:fuit eñ gene-
ratio sare difficilis ꝓpt duo. Primo qz erat sterilis.vt dr
Gen.xvj.scdo qz erat extra tempus cōcipiēdi. desierant
eñ sare fieri mulierbia.vt dr Gen.xvij.t tñ abraam cre-
didit in pma ꝓmissione firmiter filiū ex ea habere. Ex q

patet magnitudo fidei sue.t hoc est qđ dr. g Fide scz
abrae. h Et ipa sara sterilis.a inuētute. i Virtutez
in cōceptione semis accepit.a deo miraculose. k Etiā
ꝑter tpus etatis.Et iō fuit ibi duplex miraculū.
Qm̄ fidelē credidit esse eū q̄ repromiserat. Qz autem

l ꝑter tpus etatis qm̄ fidelē
credidit eē eū q repromise
m rat. Propē qđ t ab vno or
ti sūt:t hoc emortuo tāq̄ sy
dera celi i multitudinē:t si
cut harena que est ad oram
o maris innumerabil⁹ Iuxta
p fidem defuncti sunt omēs
isti:nō acceptis repromis-
q sionibus sed alōge eas a-
spicientes: et salutantes t
cōfitentes:quia peregrini
et hospites sunt super ter-
r rā. Qui ei hoc eñ dicūt si
gnificant se patriam inqui
s rere. Et siquidē ipius me-
mīnissent de q̄ exierunt ba
bebāt vtiq̄ tps reuertēdi

istud sit fa cū ꝓpter
fidē abrae t nō ꝓpē
fidē sare ꝓbatur sic
qz sara audiēs nun-
ciū ō suo cōceptu
nō credidit. ß magz
frīuolū reputauit.t
iō sicut de re frīuo-
la risum emisit.ꝓpt
qđ angelus eā rep-
hendit vtz Ge.xviij
Qz aūt abraā audi-
to cōceptu sare risit
nō fuit ex difficultēa
ß ex gaudio ꝓcedē-
te ex diuina ꝓmissi
one.t iō nō fuit rep
hensus sicut sara.iō
sequit. m Pro-
pter qđ ab vno.id ē
ab abraam. Et hoc
emortuo.qz iaz erat
vetulus.t ad gene-
randū fere ineptus
Dico aūt fere: quia
postea genuit filios

de cethura vt dr Gen.xxv.Quia aliqn ꝓtingit q̄ ille qui
ꝓter senectutē factus est q̄si inceptus ad generandum.
generat tñ ꝓter bonā aptitudinē mulieris ad ꝓcipiēdū
n Dxi sunt t hoc emoz.tanq̄ syde.celi in multitudinē
ricut bare.q̄ ē ad oīa ma.inūe.de abraā eñ oxi sūt mul
ti boni t multi mali.t ꝓter b compar⁹ multitudini stel
larū ḡtū ad bonos t multitudini harene ḡtū ad malos.
o Iuxta fidē. Hic pīr ostendit qđ abraaz cū ysaac t iacob
p fidē fecerit.qz isti ita laudabiliter cōuersati sunt q̄ vsq̄
ad mortē in vera fide pmānerūt.t hoc est qđ dicitur.
p Defuncti sunt oēs isti nō adeptis repromissionibus.
ex q patet firmitas fidei ipo⁹.Sed ꝓtra b vī ē illud qđ
scribit Ezech.xxxiij. Vnus erat abraam t ipe hereditate
possedit terram. Dōm q sic debet intelligi:possedit.id ē
possidendi ꝓmiss⁹ ꝓmissiōem accepit nō tamen actu pos
sedit.qz non habuit in ea passum pedis.vt dr Actuū.vij.
ꝓpter hoc sequitur. q Sed alonge eas aspiciētes ē.
loquitur ad sīlitudinem nautarū.qui existētes in mari a-
longe videtes portū gaudēt t salutant sicut pīes ve. test.
videtes alonge implctionē mysterij xpi gaudebāt .ꝓpter
qđ dr Job.viij. Abraas pater vester exultauit vt videret
diē meū ē.Et qz longe erāt a tpe xpi.iō ostrebant se esse
aduenas t pegrinos:ꝓpter qđ abraā dixit Genes.xxxiij.
Aduena t pegrin⁹ sum apd vos.t iacob d.Gen.xlvij.Di
es pegrinationis vite mee ē. Per b ostendebāt celestē glīaz
tanq̄ suam ꝓpriā ꝓpīā inqrere.t hoc est quod dicitur.
r Qui.n.b dicūt significat se ꝓpīā inqrere.qz posset ali-
quis dicere q ꝓter b cōstrebant se pegrinos: qz exierūt
de chaldea vel mesopotamia quas terras reputabāt ꝓpias
sūa.t iō excludit hoc apls dī. s Et siquidē ipius me.
be qua exie.habe.vtiq̄ tem.reuertē.qz nō eñ distabant a
mesopotamia vel chaldea vnde exierāt quin defacili pos
sent illuc reuerti.ꝛ iō nō loquebant de illa patria.qz de p
cepto dñi exierāt. ꝓter qđ abraam dixit seruo suo Gen.
xxiij.Caue ne qñ filiū meū reducas illuc.t licet iacob in
mesopotamiā fuerit. hoc tñ non fuit ad manendū. ß ad
tempus ꝓpter odium fratris sedandum:t ad querendu
xorem.Et ideo ꝓcludit apls qz non loquebātur de pa
tria terrestri:sed celesti dicens.

t Nunc aũt meli. appe. i. celestem. ⁊ qꝫ i terra adhuc positi reputabãt se de patria celesti moribus ⁊ actu fidei. iõ deus voluit nojari deus ipoz ex amore ⁊ fide ispãli. ⁊ b est qõ ỏz. v Ideo nõ ꝓfunditur deus vocari deus eoz hoc habet Exo. iij. vbi dñs loquẽs moysi dixit. Ego sum deus abraam: deus ysaac: ⁊ deus iacob sicut em̃ rex benoiatur a ciuitate sua ꝑncipali cũjus regnuz se extẽdat ad alias. sicut in scriptura ỏz rex israẽl m̃ rex babylonis vel mmõi. sic deus ab illꝫ voluit nominari. qꝫ vbis ⁊ factis oñdebat se eẽ ỏ ciuitate celesti. vt dicti est. ideo sequit.

t Nũc aũt meliorẽ appetũt
v id ẽ celestem. Jõ nõ cõfundit deus vocari de⁹ eo-
x rũ. Parauit em̃ illis ciuitatem. Fide obtulit abraam
y ysaac cum tentaret. ⁊ vnigenitum offerebat: in quo
z à susceperat repromissiones ad quem dictum est: quia in ysaac vocabit tibi semẽ
b arbitrans quia ⁊ mortuus
c suscitare potens est deus.
e Vnde cum ⁊ in parabolã

Parauit em̃ illis ciuitatẽ. i. celestem.
y Fide obtulit. b ꝑ oñdit ꝙd abraã ex fide fecit ꝙtus ad obiam diuinaz. dñs em̃ ꝓmiserat ei multiplicationẽ semis ꝑ ysaac Gen. xx. ⁊ xxi. ⁊ tñ ad hoc ꝓtũ dñi voluit eũ immolare. Ex ꝙ ꝓz magni tudo fidei abrae. qꝫ firmiter credebat ꝓmissionẽ rei iplẽdam de multiplicatiõe semis sui ꝑ ysaac ⁊ ipo immolato ñ restabat alius modus nisi ꝑ resuscitatiõz ei⁹. Ex ꝙ patet ꝙ abraã credidit resurrectionẽ mortuoz in q̃ ꝓsistit vn⁹ de maioꝛib⁹ articulis fidei ⁊ nõ solũ credidit resurrectionẽ generalẽ futurã in fine mũdi. ꝙ cũ ỏ ispãle resurrectoz filij sui ad implectionẽ diuini ꝓmissi. ⁊ ỏ ẽ qõ ỏz. y Fide obtulit abraam ysaac. i. offerre voluit. ꝙ diuinit⁹ impeditus fuit. z Cũ tentaret. tentat em̃ dyabolus. homo ⁊ deus. ꝙ diuersimode. qꝫ dyabol⁹ tentat vt decipiat. homo vt ꝓgnoscat. deus vt cognoscẽ faciat. Et hoc mõ tẽtauit deus abraã vt fides eius ⁊ obedietia notificarent nobis ad exemplũ imitatiõis. a Et vnigenitũ. hoc videt falsum. qꝫ habebat iam aliũ filiũ. ꝙ soluit ꝑ ſram sequẽtẽ. b Jn ꝙ suscepat ꝓmissiones ⁊c. qꝫ ꝓmissus fuerat abra de ꝙ semen eius vocaret ꝑ ysaac m̃. Et ideo erat vnigenitus q̃tũ ad istam ꝓditiõem. vel iõ dicit vnigenitus rõne matris q̃ nõ habuit aliũ filiũ. c Arbitrans. i. indicans vel credẽs. d Quia ⁊ a mortuis suscitare potens est dñs. ⁊ iõ oblatio ysaac fuit figura mortis ⁊ oblatiõis xpi sicut em̃ aries herens inter spinas comibus immolatus est ysaac liberato. sic humanitas adherens cruci occisa ẽ diuinitate impassibili existente. ⁊ hoc est quod dicitur.

e Vnde et eum in parabolam accepit. i. abraam oblationem filij sui figuram passionis christi intellexit.

f Fide ⁊ de futuris. Hic ponit exemplũ de fide ysaac ꝙ ex fide futuroꝝ benedixit filijs suis. ⁊ hoc est qõ dicitur. Fide ⁊ de futuris benedixit ysaac iacob et esau. hoc habetur Gen. xxvij. vbi dicitur ꝙ in benedictione sua proposuit iacob ipi esau dicens. Dominꝰ tuũ illum cõstituit et ysaac vidit in spiritu hanc benedictiõem habere efficaciam in futuro. qꝫ non habuit effectum in ꝑsonis duoꝝ fratrum. quia esau nunqꝫ seruiuit iacob. sed habuit effectum in duobus populis exeuntibus ex ipis. ꝙa idumei filijs israel seruierũt tempe dauid. vt hꝫ. ij. Reg. viij.

g Fide iacob. Hic ponitur exemplũ de fide ipius Jacob qui benedicendo filios ioseph ꝓposuit ephraim qui erat iunioꝛ ipsi manasse Gen. xl viij. Quia ꝙ revelatione dignitatem regiam habuit ad ephraim ꝑtinere. et hoc fuit implerũ ꝑ hieroboam. vt habetur. iij. Regum xij. ⁊ huius implectionis iacob habuit fidem firmam. et hoc est qõ dicitur. g Fide iacob mo. singu. ri. Joseph bene. habuit etiam iacob fidem de sepultura ⁊ resurrectione christi fienda in terra promissionis. ꝓpter qõ adiurauit Joseph vt faceret illuc corpus suum deferri. post autem iuramentũ gratias agens adorauit dominũ coram suis ad caput lecturi fm translatiõem Hiero. vt ꝓz Gen. xl viij. translatio vero. lxx. interpretum habet vt hic allegat.

b Et adorauit fastigiũ virge eius. ⁊ vtrunqꝫ est verum. quia adorauit versus caput lecturi qõ erat ad occidentem ad quã partem adorant iudei. ⁊ qꝫ erat senex habebat baculum sup cuius summitatem nitebat in adoracõe deum: vnde non est intelligẽdum ꝙ adoraverit summitatem virge vel baculi. sed adorauit deum innixꝰ sup baculum. Aliter exponitur de baculo ioseph qui portabat sceptrum in signum potestatis sibi date sup egyptũ.

t accepit. Fide et de futuris benedixit Ysaac Jacob et
g Esau. Fide Jacob moriens singulos filiorum Jo
b seph benedixit: ⁊ adorauit
i fastigium virge eius. Fide ioseph moriens de ꝓfectione filioꝝ isrl̃ memoratus
k ẽ. ⁊ de ossib⁹ suis mãdauit
l Fide moyses nat⁹ occultatus est mensibus tribus a
m patribus suis eo ꝙ vidissent elegantem infantem.

et hoc sceptrum accepit iacob quãdo ioseph cepit iurare ⁊ postq̃ iurauerat anteq̃ redderet sceptrũ ipi ioseph adorauit deum innixus summitati illius sceptri. Aliter exponitur magis ꝑ litterã. qꝫ adorauit sceptrũ ioseph nõ in se ⁊ absolute. ꝙ inq̃tum erat signũ ⁊ figura potestat⁹ xpi. sicut ⁊ nos adoramus crucẽ inq̃tum est signũ crucifixi.

i Fide ioseph. Hic ponitur exemplũ de fide ioseph. ꝙa moriens ex fide fecit memoriã de exitu filioꝝ isrl̃ de egypto. vt hꝫ Gen. vlt. ⁊ hoc est qõ dicit. Fide ioseph mo. de ꝓfec. fi. isrl̃. memoratus est. habuit em̃ fidem de sepultura ⁊ resurrectione xpi in terra ꝓmissionis complenda. et ideo mandauit portari ibi ossa sua vt esset particeps illi⁹ resurrectionis. qꝫ cũsto resurgente multi sancti patres resurrexerunt. vt habetur Matth. xxvij. ⁊ hoc est qõ ỏz.

k De ossibus suis mãdauit. sed queritur quare non ꝓcepit statim post mortem suam illuc portari. Dicendum ꝙ ad hoc duplex rõ assignatur. vna est. ꝙa fratres sui non habebant tantã potestatem sicut ipe. ⁊ ideo non poterãt facere de ipo sicut ipe fecerat de patre suo. ſcda rõ est qꝫ p revelatiõem sciebat filios isrl̃ multa dura passuros in terra egypti. ⁊ ideo ad cõsolatiõem eoꝝ voluit ibidẽ ad tempus sepeliri vel potius reponi. vt ibidẽ dicit. qꝫ p hoc habebant spem exeũdi ex ꝓphetia ioseph. vñ ⁊ moyses educens filios israel de egypto tulit secum ossa ioseph. vt habetur Exo. xiij.

l Fide moyses. Hic ꝑit ponit exempla patrũ qui fuerũt tempe legis que sub moyse data est. vt habet Job. j. Lex ꝑ moysen ⁊c. hoc aũt tempus distinguitur in tria. Primũ aũt tempus fuit ante exitũ de egypto. scõm in exitu. tercium post exitus. ꝓmo ergo ponit exẽpla de hoc qõ factũ est ante exitũ. scõo de hoc qõ in exitu ibi. Fide reliquit egyptũ. tercio quid de hoc factũ est ꝓ exitum in terra ꝓmissionis ibi. Et ꝙd adhuc dicẽ. Prima i duas. quia primo oñditur quid factum est ex fide in nativitate moysi. scõo quid ipe fecerit ibi. Fide moyses grandis. Circa ꝓmũ sciendũ ꝙ filij israel ex ꝓphetia ioseph firmiter credebant liberari de afflictione egypti ꝑ aliquẽ ỏ populo suo cum dei adiutorio. Et ideo parẽtes moysi videntes ipm elegantem puerum ꝓter solitũ modũ iudicauerunt virtutem dei esse in illo ad liberationẽ populi. et ex hac fide seruauerũt eum contra regis edictũ exponendo se periculo ꝑsonarum suarum. ⁊ hoc est qõ dicitur.

l Fide moyses natus occul. ⁊ c. ex fide em̃ parentũ factum est hoc non ex fide moysi qui adhuc non habebat iudicium rationis. Et causa subditur.

m Eo ꝙ vidissent elegantem infantem. i. aptum ad liberandum populum de hoc eis inspirante.

n Et non timuerūt regis edictū. qui ꝓcepat oēs masculos ꝓici in flumen. vt hꝫ Exo.j. Sed hoc videt falsū. q; dicit Exo.ij. q; pentes moysi timore regis posuerūt eū in flumine. & sic exposuerūt eū morti. Dōm q; hoc nō fecerūt ad ipm interficiendū. sicut ꝓcepat rex: ꝫ q; nō potuerant ipm amplius celare timebāt ꝓpabiliter ne auferret ab eis. & ideo in tali casu tuti⁹ iudicauerūt ipsum exponere diuine custodie in fiscella bituminata. credētes & ex eadē fide q; deus seruaret eū vbi deficiebat humana ꝓuidētia q̄ talibus nō deficit.

o Fide moyses. b oñditur ꝙr q̄d ex fide moyses fecerit ꝓ adoptatꝰ a filia pharaonis vt hꝫ Exo.ij Et adultꝰ factus videns virū egyptiū pcutiētē vnū de filijs isrl & interfecit eū. Et sic q; hoc factum negauit se eē filium filie pharaonis. & hoc ꝓcessit ex magnitudine fidei eius. q; de filijs isrl credebat xpm nasciturum & hoc ē qd dicitur. o Fide. i. p fidem. p Moyses grandis factus. i. adultus. q Negauit se esse filiū filie pharaonis interficiendo egyptiū. Et subiungit duo difficilia ad sustinendū q̄ pelegit sustinere ex fide. Primū est: q; magꝝ voluit affligi temaliter cū dei cultoribus q̄ locudari cum ydolatris. & hoc ē qd dicit. r Magis eligēs affligi cū ꝓplo dei. i. cū filijs isrl qui colebāt deū s Ad tempora lis peccati habere iocunditatē. i. ꝓspitatē egyptioꝝ. scdm est q; pelegit pauptatē sustinere magꝝ q̄ diuitias egyptiorum cū peccato possidē. & hoc ē qd dr. t Maiores diuitias. estimās. thesauro egyptioꝝ. i. q̄ thesauꝝ huiusmodi possidere. Et reddit cām ḡre moyses tādura patiēter sustinebat di. ꝫ Aspiciebat em. oculis cordis.

y In remuneratiōnē. future hereditatis. sicut amara potio sumit libēter nō ꝓpter se. ꝫ habēdo oculū ad sanitatē futurā. 3 Fide reliquit. Hic ꝓñ oñdit q̄d factū sit ex fide in exitu de egypto. & diuidit in duas ptes. q; ꝓ ostenditur q̄d ex fide factū est in ꝓpatiōe exitus. scdo quid i mō exeūdi ibi. Fide celebrauit. tercio q̄d factū sit in exitu de egypto egrediēdo terrā ꝓmissionis ibi. Fide muri hiericho. Circa ꝓmū ꝓsiderandū q; moyses bis exiuit de egypto. ꝓmo exiuit occulo egyptio: & de isto exitu nō loquitur hic. q; tūc nō timuit regē eos ꝓsequētem. vt habet Exo. xiij. q; tūc dicit filijs israel. Nolite timere &. & hoc est qd dicit 3 Fide reli. egyp. nō ve. ami. re. & reddit cās ḡre nō timuit di. a Inuisi. eñ sustinuit. i. deū qui inuisibilis est fiducialit expectauit. b Tanq̄ videns in spū autē filiū eius mirabiliter affuturū: ꝓpter qd dicit ꝓplo. State. & videte magnalia dei q̄ facturus est hodie Exo. xiij. Et hoc totū ꝓcessit ex fide q̄ est ex non visis. c Fide celebrauit. Hic ꝓñ ostendit q̄d factum est ex fide in mō exeundi. & diuiditur in duas ptes. q; ꝓmo ostendit quid factū sit in dispositōne exeundi. scdo quid in actu exeūdi ibi. Fide mare. Circa ꝓmū ꝓsiderādū q; dispositō exitus filioꝝ israel ō egypto fuit agni paschalis immolatio cuius sanguine linita sunt supliminaria & postes domorum filioꝝ israel. ne interficerētur ab angelo pcutiente ꝓmogenita egyptioꝝ. vt habet Exo. xij. & hoc est qd dicit.

c Fide celebrauit pascha. i. immolationē agni paschalis que fuit figura immolationis xpi in cruce: Vñ q̄ dicitur. j. Cor. v. Pascha nostrū immola tus est christus: ꝙ cuius morte & sanguinis effusiōne sumus liberati a potestate d̄ yaboli. sicut filij israel ꝓ immolationez agni paschalis & effusiōne sanguinis in postibus & supliminaribus domoꝝ fuerūt liberati ab angelo pcutiente ꝓmogenita egyptioꝝ. & hoc ē qd dicit. d Ne q̄ vastabat ꝓmogenita egyptioꝝ tāgeret eos. Fide transiert. Hic tangitur modus exeūdi vbi ex fide ꝓgerūt duo miracula. vnū ē q; mare sicco pede trāsierūt. & hoc ē qd dicit Fide trāsierūt mare rubrū tanq̄ p aridam terrā. scdm fuit. q; aqua erat eis ꝓ muro a dextris & a sinistris. vt habet Exo. xiiij. & patz ꝙ b q̄ egyptij eos sequēd visibile eñ tanq̄ videns stinuit. Fide celebrauit pascha & sanguis effusionem d nequi vastabat ꝓmitiua tangeret eos. Fide transiēt mare rubrū tanq̄ p aridam terram: qd expti egyf tij devorati sunt. Fide muri hiericho corruerūt circuitu dierū septez. Fide raab g meretrix nō periit cū incre b dulexcipiēs explozatores tes subiecti sunt. & hoc ē qd dr. Qd expti egyptij devorati sunt. talia aūt ꝓtingebāt ex fide. q; opatio miraculoz ascribit fidei ꝑm qd habet Matth. xvij. Si habueritis fidem sicut granū sinapis dicetis huic monti transi hinc & transibit & nihil impossibile erit vob. e Fide muri. b oñdit q̄d factū sit ꝓ fidē in exitu de egypto ingrediēdo terrā. ꝓmissiōis. & diuidit in duas. q; ꝓ oñdit q̄d factū sit ꝓ fidē ꝓpli isrl. scdo q̄d factū sit ꝓ fidem raab ibi. Fide raab. Circa ꝓmū sciendū q; in ruina ciuitatis hiericho aliquid fuit ex ꝑte ꝓpli. s. circuitu ciuitat̄ septē diebus. vt habet Josue. vj. q; ex mādato dei hoc fecerūt iudei credētes firmiter ꝓmissum dei impleri de miraculoꝰa captiōe ciuitatis. aliq̄d fuit ex ꝑte ipius dei: vicz q; muri hiericho diuina virtute corruerūt. & b ē qd dicit. e Fide muri hiericho corru. circui. die. sep. ꝓ hoc factū signatū fuit q; im pedimēta mūdi caput ꝓ ꝓmulgādi ꝓdicationē q̄ ꝓmittas ꝓ septenariū figurat. vñ dicit scs ad Cor. x. Prima malitie nostre non sunt carnalia: ꝫ porēta dei ad destructiōez munitionū. f Fide raab. Hic oñdit q̄d factū sit ex fide ipius raab q̄ ex auditu miraculoꝝ in transitu filioꝝ isrl ꝓ mare rubrū & in aliis mirabilibus q̄ eis acciderant: credidit firmiter ciuitatē hiericho tradendā ꝑte dei i manu ꝓpli isrl. & ideo nūcios isrl ex eadē fide cōfouauit. Et q̄ meruit liberari a morte cū sua ꝓsanguinitate vt hꝫ Josue vj. & hoc ē qd dr. f Fide raab meretrix. sic eñ ꝓgnosita est. g Nō periit cū incredulis. i. cū aliis ciuib⁹ hiericho q̄ credebāt ciuitatē posse defendere ꝓtra deū israel. h Excipiēs exploratores cū pace. q; eos salvauit. & vicum est. De ista raab dicūt alię q̄ ad ifam erat meretrix & ideo exploratores melius potuerūt ingredi domū eius ve spere. q; tales mulieres indifferēter recipiūt oēs & ipi in necessitate positi poterant licite ad eam ire. non ꝓpter luxuriam exercendā. ꝫ ad vitam ꝓpriam cōservandā. Ipa eñ minus poterat culpari in receptiōe eoꝝ q̄ alius de ciuitate cum ipa indubiter omes reciper. & salus exploratorum non debebat ꝓcurari ꝓ mortem alterius. ideo intraverunt domū istius ḡuis esset meretrix. Sed hoc nō videtur ꝓbabile. q; tales meretrices parum hūt de fidelitate. et ideo non videtur ꝓbabile q; exploratores filioꝝ israel qui erant hoies sapientes cōsiderent in tali muliere de conservatione vite ꝓprie. ideo dicunt aliqui q; tunc erat meretrix sed ante fugerat. ꝓpter q̄ tale cognomen sibi remanserat. sed hoc non videtur verum. quia tales meretrices ḡuis peniteant reputantur tamen in communi plebe persone viles. & ideo si fuisset meretrix nō fuisset cōiuncta in matrimonio ipi salmon qui erat nobilior in toto populo israel. cum esset ꝓnceps nobiliorꝭ. tribꝰ inde

quia nobiles in dei abominabant talib⁹ personis in matrimonio ꝓiungi: et ideo videt melius q̄ non fuerit mere trix nec erat: sed nīmodo tale cognomen habebat: multi em̄ cognominant aliquo cognomine cui⁹, ppter quē nun q̄ habuerūt in re sicut aliq̄n aliq̄s pauꝑ cognominant rex: vel comes vel aliq̄d hmōi. Item alit po test oci et melius vt credo. Ad cui⁹ intellectū sciendū q̄ Josue. ij. vbi agit de ra ab dicto hebraica fi di adūcta sonat sic quidesa: et significat ꝓmptā, ꝓprie et q̄ meretrix, ꝓmpta est ad offerendū corꝑ suū. ideo hoc nomē tractum est ad desti gnandū meretricez et similiter: q̄ mulier hospitalaria ad transeuntes sē̄ prompta trabendos ad hospitiū suum tractū est idem nomen ad standū pro hospitalaria. vñ Josue. ij. vbi translatōr hostra habet. Ingressi sunt domū mulieris meretricis. translatio chaldaica habet domus mulieris hospitalarie. et talis fuit Raab: ꝑpter qō exploratores declinauerūt ad domum suam ad hospitandū. Ad auctoritatem vo Hiero. qui dicit sup matheum. q̄ ponitur in genealogia saluatoris: sicut mulier reprehensibilis solui diffusius sup Matheum. Potest etiam breuiter dici q̄ hoc dicit Hiero. nō ꝓpter victum meretricij: sed q̄ fuit alienigena et de ydolatris nata: sicut etiam dicit de ipsa Ruth: que tamen fuit mulier magne virtutis et fame: vt dicit Ruth. iij. Scit omnis populus qui habitat intra vbis mee porras mulierē te esse virtutis. i Et quid adhuc dicam. hic ponunt exempla de fide post exitū de egypto in terra ꝓmissionis ī obtenta. di. Et quid adhuc dicam. quasi dicat multa possunt dici exempla de fide patrum: ad que enarranda non sufficeret tempus vite mee: et hoc est quod dicit.

k Deficiet enim tempus me enarrante. i. anteq̄ possem enarrare per singula. l De gedeon. qui credens ꝓmisso dei cum trecentis hominibus confidēter pugnauit cōtra exercitum maximum ipsius madian: vt habetur Judi. vj. m Barach. qui credens prophetie Delbore iuit cum populo inermi ad pugnandum contra sisaram Judi. iiij. n Jepte. qui ex fide iuit ad pugnandum contra filios Amon: Judi. xj. Vnde ibidem dicitur. Factus est ergo super Jepte spiritus domini. q̄ autem postea filiam suam indiscrete et crudeliter occidit: vt dicit Augustinus credendum est q̄ ipse penituerit: quia ponitur in cathalogo sanctorum: Hebrei tamen dicunt q̄ non occidit eam sed sacrificauit eam domino per obseruantiam virginitatis secūdū consilium sapientum illius temporis: sicut plenius dixi Judicum. xj. Et eodem modo dicendum est de gedeone qui fecit ephot contra preceptum domini: vt habetur Judicum. viij. scilicet q̄ penituerit ante mortem vt dicitur communiter: tamen aliter potest dici probabiliter. f. q̄ non fecit contra preceptum domini in illo ephot: sicut plenius dixi Judicum. viij. o Dauid qui ex fide adhuc inuenis pugnauit inermis contra goliath. p Samuel. qui ꝑpter fidelitatem suam optinuit ꝓphetie spūs et vnctionem regis et multa alia. q Et alijs prophetis. f. Esa. et Hiere. et pīmilibus. r Qui p fidem vicerūt regna. in quo tangit actus fortitudinis. s Hyati sunt iusticiaz. in quo tangit actus iusticie et virtutis. isti em̄ sunt actus pcipui inter actus virtutū moraliū: q̄ conseruāt cōe bonū: vt habet. v. Ethico. Et q̄ virtutes ꝓnexe sunt. Ideo p istos actus intelliguīt act⁹ aliaꝝ virtutum.

t Adepti sunt reꝓmissiones. Sz hoc videt esse ꝓtra illud q̄ dicū est. ī. eo. ca. Juxta fidem defuncti sunt omnes nō adeptis reꝓmissionibus. Dicendus q̄ triplex ꝓmissio facta est antiqs. Vna fuit, ꝓmissio terre sancte: q̄ bane nō acceperūt abrāa ysaac et iacob in se: et de q̄ loquit aplus ī. cū dicit. Nō adeptis reꝓmis. et. acceperunt tñ eam in successoribus suis. Alia est, ꝓmissio spiritualis q̄, ꝓmittitur scīs vita etā: et hanc nulli⁹ accepit ante ꝓ aduentū. Alia est, ꝓmissio singularis q̄ ꝓmissum est cuilibet aliq̄ bonū particulare: sicut dauid ꝓmissus fuit regnū ezechie sanitas: et sic de alijs: et istas ꝓmissiones consecuti sunt. Et de istis loquitur hic. v Obtinuerūt ora leonuz. hoc hz veritatē ō da

a infirmitate: fortes facti sūt in bello. Castra verterunt
b exterorum: acceperūt mulieres de resurrectiōe mor
c tuos suos. Alij autem distenti sunt non suscipien
d tes redemptionem: vt meliorem inuenirent resurre
f ctionem. Alij vero ludiβria et verbera experti insuper et vincula et carceres

m niele: vt hz Dan. vj. Et ō dauid: vtz. j. Reg. xvij. Et de sansone. xiij. et in ō ofidit victoria sanctoꝝ de aialibus bruti. x Extinxerūt impetū ignis. hoc pz in trib⁹ pueris positis in camino Dan. iij. Et de moyse et aaron: Nume. xj. et. xvj et in ō ofidit victoria sanctoꝝ de rebus inaiatis. y Effugauerūt aciē gladij. i. aciē hostiū hītes gladios acutos. ō frequēter fecit Josue, gedeon: et dauid: vtz in libris Josue: Judicū et Regū. z Et pualuerūt de infirmitate. ō spāliter pz de ezechia Esa. xxxviij. q̄ miraculose ex fide sanat⁹ est: et de plurib⁹ alijs hoc credendū est: q̄ loquit in plurali. a Fortes facti sunt in bello. castra ve. exte. i. alienigenaz: hoc pz de multis: spāliter aūt de Josue dauid et machabeis. b Acceperūt mulieres de resurrectione mortuos. aliq̄ hoc male exponētes dixerūt q̄ mulieres acceperūt viros suos resuscitatos dicentes q̄ martiriū non dissoluat q̄ mortē: et ideo tenebant illos reaccipe ꝙ hoc est ꝓtra aplm Ro. vij. vbi loquit ō muliere ligata. Si mortuus fuerit vir eius soluta est a lege viri. Ideo sciendus q̄ aliqua sunt sacra q̄ imprimūt characterē et talia non reiterant: sicut resuscitatus nō pz iterū baptizari: q̄ character ppetuus manet in aia q̄ incorruptibilis est. Alia sunt sacramēta q̄ nō imprimunt characterē: et talia reiterant: vtz de pnia: q̄ si interrūpat q̄ pctm mortale: necesse est ipsam iterari nūeroniū aūt nō imprimit characterē: et ideo si soluatur q̄ mortem viri mulier non debet eum amittere si resuscitet nisi inter eos matrimoniū iterum ꝓtrahat: ideo sic pz exponi. Mulieres. i. matres. Acceperūt de resurrectione mortuos suos. i. filios suos resuscitatos p fidem et oratione sanctoꝝ ꝓphetarum: sicut patet de muliere sarcpatana que ab helya accepit filium suum ꝓresuscitatū. iij. Regum. xvij. Et de muliere sunamite: que filiū suū resuscitatam recepit ab helyseo. iiij. Reg. iij. c Alij aūt distenti Ostenso quid sancti patres ꝓ fide fecerūt. Hic ꝓsequēter ostendit quid pro fide sustinuerūt. Et diuidit in duas partes: quia primo ostendit quid passi sunt ꝓ fide. scōo quare ꝓmissiones sunt eis dilate: ibi. Et hi omnes. Prima adhuc in duas: q̄ primo tangunt mala ab alijs illata scōo mala voluntarie assumpta: ibi. Circuierūt in melotis. Dicit igit q̄ p fidem vnius veri dei. c Alij distenti sunt. i. in tormentis extenti: vtz. j. Macha. et scōo de septez fratribus: et de pueris ad vbera matrum suspensis. ij. Macha. vj. d Nō suisci. redem. i. liberatōnes a pīti pena. e Vt meliorem inueni. resurrec. in sumra gloria.

f Alij vo ludibria expti. sicut pz de sansone Judicū. xvj. et de thobia: thobie. ij. et de iob: Job. xix. g Et verbera. ō pz de michea ꝙba que pcussit sedechias. iij. Reg. xxiio et de ꝓpositis filio ysrl q̄ flagellati fuerūt ab exactoribus pharaonis: Exo. v. h Insuper et vincula et carceres.

ꝫ ꝑ3 de biere. Hiere. xxix. ⁊. xxvij. de michea. iij. Reg. vlt. i Lapidati sunt. ꝫ ꝑ3 de Naboth. iij. Reg. xxj. ⁊ Zacharia filio Ioiade. ij. Para. xxiiij. k Secti sunt. ꝑ3 de Esa. q ex ꝓcepto regis Manasse sect⁹ fuit cū serra lignea. eo q re ꝓhendebat el⁹ facin⁹a: ⁊ de septē fratrib⁹ machabeis. q te cti sunt in manibus ⁊ in aliis corꝑis ꝑtibus. vt patz. ij. Macha. vij. l Tenati sunt vt ad ydolatriā inclinarent. sic ꝑ3 de mathatia ⁊ filijs el⁹. j. Macha. ij ⁊ ō eleazaro. ij. Macha. vj. ⁊ ō septē fratribus ibidem. vij.

k lapidati sunt: secti sūt: tēptati sunt in occisione gladij

l mortui sunt. Circuierūt in melotis: in pellibus caprinis: egentes: angustiati: afflicti: quib⁹ dign⁹ non erat

m mūdus: in sollicitudinib⁹ errātes in montibus ⁊ speluncis: ⁊ in cauernis terre.

a Et hi omnes testimonio fi

b dei ꝓbati: non acceperūt

c repromissionē deo ꝓ nobis meli⁹ aliq̄d, puidēte vt nō sine nob cōsummarent.

m In occisiōe gladij mortui sunt: q̄a nolentes consentire ydolatrie gladio pcussi sunt vt ꝑ3. ij. Machab. v. ⁊. vj. n Circuierūt i melotis. Hic ꝑr oñdit q̄d passi sunt ꝓpter fidē in malis volutarie assūptis: ⁊ reducunt ad tria. ſ. ad exteriorē cultū: ⁊ q̄ tū ad ꝫ dicit. n Circuierunt in melotis. Melota autez est vestis facta de pelle taxi q̄ hirsuta est et deformis. ⁊ i ta li habitu ꝑgunt ad aliq̄d describit Helyas. iiij. Reg. j. Et Johes baptiſ. Matth. iij. ſcdo reducunt ad ꝑsone ſtatum ⁊ ꝑgum ad ꝫ dicit. o Egentes. q̄ ſpāliē ꝑ3 in belya q̄ in necessitate pastus est a corui⁹ ⁊ a muliere vidua. iij. Re gū. xvij. p Angustiati. ꝑ3 de helya fugiente Iezabel. iij. Reg. xix. ⁊ de dauid fugiente saul. j. Reg. xxj. ⁊. ſ. vſq; ad finē primi libri. ⁊ absalon. ij. Reg. xv. q Afflicti. labore corꝑalī. vt bñ de belya q̄ lassus obdormiuit ſbter iuniperē. ij. Reg. xix. r Quib⁹ dign⁹ nō erat mūdus. per ꝫ cēm q̄ fugiebant a societate alio⁹ ꝑ3 q̄ boies mūdani nō erant digni societate illo⁹ ꝓpter culpā mundialē: tercio reducunt ad locū: ⁊ ꝑgum ad ꝫ dicit s In solitudinibus errantes in mōtib⁹ ⁊ ſpelūcis ⁊ in cauernis terre. Spelunca est fossa facta p̄ arte. Cauernaꝫ p̄ naturā vel ex aliq̄ accidente. sic de corrosione aquaꝝ vel hmōi: talia aūt loca habitabāt pfes antiq̄ vt essent in loco apto diuine contemplatiōi. ꝓpter q̄ Pbus. j. poli. postq̄ ꝓbauerat boies esse ial ciuile subiunxit q̄ ille q̄ refugit cōem habitatōem hominū. vel est bestia vel melio: boie: q: si nō refugiat ꝫ ꝓpter malicia suā non potens cū aliis cohabitare: ꝓpter defectū suū in mor⁹ cadit a dignitate hūana i virā bestialē. si aūt refugiat cōtratez boim vt liberius vacet contēplationi diuine excedit cōem statuz hoim. ⁊ est q̄dam de⁹ inf alios hoies fm pbm. a Et hi oēs. Hic consequēter oñdit apostolus quomodo ꝺ quare ꝓmissiones sunt eis dilate. ꝺ. Et hi omnes testimonio fidei probati. vt patz ꝑ ꝓdicta exempla. b Non acceperunt repromissionem. glorie eterne: ⁊ subdit causam. ꝺ. c Deo ꝓ nobis ⁊c. consummarentur. i. ad perfectionem glorie ducerentur. Sine nobis. ex hoc enim q̄ patres ve. test. in limbo existētes simul venerunt ad gloriam per xp̄m cum aliquib⁹ ad nouū testm̄ pertinentibus: fuit maius gaudium vtrorūq; Notandum q̄ aliqui ex hoc loco acceperunt occasionem errandi dicentes q̄ nullus intrabit ad gloriam nisi post finalem resurrectionē sed hoc est contra apl̄m dicentem. ij. ad Cor. v. Scimus enim quoniam si terrestris dom⁹ nostra huius habitatōnis dissoluatur q̄ edificatōem habemus a deo domū non manufactā sed eternaz in celis. Ex quo patet q̄ anima a corꝑe separata statim recipit in gloria nisi ꝓpter debitum alicuius pene ꝓpalis retardetur. ꝓpter quod cōsummatio glorie de qua loquit hic apl̄s pōt referri ad p̄mū essentiale: ⁊ sic nō habuerūt eā pies ve. te. sine nobis. q: nō habuerūt eā ante no. te. vl̄ pōt referri ad corꝑis stolā q̄ nō dat generaliter nisi p⁹ vlem resurrectiōes q̄ibus aliq̄bus data sit ante ex ſpāli ꝓuilegio: ⁊ hoc mō patres ve. te. sil⁹ non cōsummant in gl̄ia sine nobis q: sancti ve. test. ⁊ noui simul accipient glām corꝑis.

In ca. xj. vbi dicit in postil. Fides est substantia ad cui⁹ intellectum sciendum.

Additio.

Hic vlteriorē declaratōem quoꝝndā q̄ in ꝫ cap. cōtinent: ꝓter illa que ꝫ habent. In postil. quedā vident addenda. Et ꝑ circa ꝫ q̄ dī. Fides est substantia sperandarū rerū ⁊c. Circa q̄ō attendēdum q̄ ꝫ expositio postilla. de hac diffinitiōne seu descriptione fidei quaz apostolus ponit: fit sal⁹ vera ⁊ videt eē sumpta a sctō Thoma: scḃa scde. q. iiij. arti. j. i corꝑe q̄stionis. Exponant tamē etiam ꝫ verba apl̄s fm alios sic: vt cū dicit. Fides est substātia sperandarū rerū. intelligat causa subsistendi in nobis per res sperandas. que quidē sunt bona futura: que rōnabiliter ab hoie ꝓpter huius ꝑgrini p̄ris. ſ. brītudo q̄ ab oib⁹ ꝑsit apperenda. vñ in ꝫ q̄dā. Si sperandaꝝ rez excludunt res ꝑgre q̄ tū nō sit ſpāle: sic sunt bona mūdana seu tpalia. q̄ non ducūt ad veram brītudinē. Bona aūt ad veram brītudinē ptinētia subsistunt in nobis p̄ spem q̄ a fide generat vt in glosa. Mar. j. Et sic tū dicit. Suba spandaꝝ rez p̄ li suba intelligitur cā. ſ. fides q̄ spem causat: cū aūt dī. argumentum nō apparentiū. p argumentū intelligit ꝓbatio. q. p fidē ēm ē in nobis q̄dam ꝓbatio rerū nō apparentium. ſ. que de se nō bñt euidentiā. ꝫ p fidē ꝑ quā in nobis causat assensus de inuisibilib⁹ sperādis sicut argumentū ostendit conclusionē i scibilib⁹. Consequenter circa ꝫ q̄ō dī. In ꝫ cēm cōsecuti sunt testimoniū senes. Notandū q̄ cū apl̄s loquit hebreis quoꝝ cōis status ppl̄i q̄diu legem obseruabat semper in ꝓsperitate fuit: ⁊ cū a ꝓceptis dei declinasset in multas aduersitates incidabat: sic ꝑ3 in hystoriis cōib⁹ ve. le. ꝓut in ꝑma scde. q. xcix. arti. vj. in rñsione ad tertiū ar. declaratur: ideo in primitiua eccia hebrei ad fidē cōuersi: sicut legalia obseruanda ex primeua cōsuetudine inclinabantur credentes ipsa esse necessaria cum fide xp̄i. sic estimabant q̄ ad iusticiā fidei debebāt sequi aliqua ꝓsentia ⁊ visibilia bona: si specialit redēptio eoꝝ vi captiuitate gentium vñ ⁊ post passionē xp̄i quidaz de discipulis nondū ꝑfecte docti dicebāt. Luce. xxiiij. ca. Nos sperabamus q̄ ipe eēt redēpturus isr̄l. ⁊ ideo apud hebreos ponere ꝑtōt pmuz fidei in bonis futuri seculi: que omnino in hac vita nō habent nec ad plenū vident erat eis durū ad credendū. Vñ apl̄s hūc errorē intendēs ab eis excludere dicē. In ꝫ enim testimoniū consecuti sunt senes. ſ. in hac fide, que est de rebus sperandis vt iam dixerat non de rebus visis seu iam adeptis seu in proximo adipiscendis. Consecuti sunt i testimoniū. ſ. iusticie a deo. Senes. i. antiqui. Ad quod ꝓbandū. ſ. q̄ fides meritoria ꝓprie sit de rebus sperandis ⁊ non adeptis inducit exempla: ⁊ primo ponit vnum exemplum de fide: que est de rebus non sperandis sed iam existentibus: ⁊ hoc cum dicit. Fide intelligimus. secūdo ponit plura exempla de fide que est de rebus sperandis: ibi. Fide plurimam hostiam. Circa primum dicit sic. Fide intelligimus aptata esse secula verbo dei. Id quod sctē dum q̄ credere mundum esse a deo creatum: ꝓut Geñ. j. dicitur. licet sit, fides vera non est tamen sperandarum rerum: sed est de rebus iam existentibus: ideo per istam fidem solum non legitur aliquis testimonium iusticie fuisse consecutus: sed ꝑ per fidem de rebus sperandis: vnde notanter dixit. Fide intelligimus. non autem dixit. Fide credimus. hec quasi diceret. hec fides per quam mundus creditur fuisse creatus a deo in qua nō includitur aliquid sperandum non legitur commendari in sacra scriptura sic: vt aliquis dicatur iustus eo solo. q̄ credit mūdum a deo esse creatum: sed fides illa que de rebus sperandis est sepe in scriptura cōmēdatur: ꝓut ꝑ3 ꝑ ex

empla ꝓsequenter inducenda. Et ꝓmo de abel q̄ ꝓmẽdatur in ſcriptura tanq̄ iuſtus dupl'r. Primo p acceptiones munerũ ſuoꝝ cum de eo dicit Geñ. iiij. Reſpexit dñs ad abel ⁊ ad munera eius. ſcõ p hoc q̄ deus poſt mortes dicitur audiſſe clamorem ſanguinis eius Geñ. iiij. ⁊ de hoc q̄ dicit ꝑ defunctus adhuc loquit. f. clamando ⁊ de terra. ſcõ ponit exemplũ de Enoch qui ꝓmendat in ſcriptura tanq̄ iuſtus per tranſlatiõnem eius ad deum. Et q̄bus duobus exemplis apl's intendit oñdere q̄ p fidem de rebus ſperandis: ⁊ nondũ adeptis antiqui ꝓſecuti ſũt teſtimoniũ iuſticie fidei: eo q̄ ꝑdicti nõ legunt aliq̄ op⁹ meritoriũ feciſſe: niſi q̄ crediderũt veram fidem de ſperandis. Oꝛ ſi ꝑra ꝑdicta dicat: vnde habek q̄ abel credidit aliq̄d ſperandũ: ſiſtiter et enoch cum ſcriptura nihil circa hoc dicat de eis. Ad quam tacitã q̃ones reſpondet dicens. Sine fide aũt inpoſſibile eſt placere deo. Vñ q: ꝑdicti duo legunt placuiſſe deo: vt; p ꝑdicta: ſequit q̄ habuerũt fidem ꝫ nõ de rebus adeptis cum talia nõ legunt habuiſſe i hac vita: q̄ de rebus ſperandis q̄ eſt intentũ. Sed ꝑra ℔ adhuc poſſet q̃s dicere: vñ habek q̄ ſine fide impoſſibile eſt placere deo. Ad q̄ reſponder. Credere eñ oportet accedẽtem ad deũ: q: eſt: ⁊ inquirentib⁹ ſe remunerato: ſit. Pro quo ſciendũ q̄ naturalis ratio dictat homini q̄ alicui ſuperiori ſubdat, ꝓpter defectus: q̃s in ſeipſo ſentit. in quib⁹ eget adiuuari ⁊ dirigi qui apud oñs dicit deus, pus ſcõa ſcõe. q. lxxxv. Et q̄ ſequit: q̄ ſi quis ad veru deũ accedere, intendit oportet q̄ credat ipſum deũ eſſe ſuperiorẽ illo ad quem accedere intendit: ⁊ ſic verificatur illud q̄ accedentẽ ad deum oportet credere q: eſt: oportet etiam q̄ accedens ſperet ab illo adiuuari: ⁊ dirigi in futuro: alꝰ fruſtra ad talem ſuperiorẽ accederet. ⁊ ſic verificat q̄ oportet accedetem ad deum credere: ⁊ q̄ inquirentibus ipſum. ſ. deum remunerato: ſit. Et quib⁹ ꝓbat q̄ abel ⁊ enoch q̄ iuſticie teſtimoniũ ꝓſecuti ſunt fidem habuerũt de deo per quã ſperauerũt ab eo remunerari quã remuneratõnẽ in hac vita nõ habuerũt: qõ eſt intentũ apli ad fundandam diffinitõnem. ſeu deſcriptõẽ ſuam ſupadictã. Sz querẽ dum videt cum iſta verba apli. ſ. Sine fide aũt impoſſibile eſt placere deo ⁊ credere oportet accedentẽ ⁊c. comuniter ꝓtneant ad fidem: de qua agit: quare interpoſuit illa verba inter teſtimoniũ abel ⁊ enoch: ⁊ teſtimonium noe ⁊ ſequentiũ. Debuiſſet eñ vel ꝓponere illa añ omia teſtimonia antiquoꝝ vel poſtponere ea poſt omniũ fidelium teſtimonia. Ad q̄ dicendus q̄ ratio eſt: q: in duob⁹ ſolis primis. f. abel ⁊ enoch non legit expreſſe aliq̄ fides de re ſperãda: ⁊ ideo ꝓbat eam p rõnem. In aliis ꝯo. f. noe ⁊ ſequentibus inuenit clarius fides de re ſperanda: vt; in oibus ſequentibus. Et p̄ de noe qui diluuiũ futurum credidit ⁊ ab eo erípi p archam iuxta diuinam reuelatõẽ: ⁊ ſic habuit fidem manifeſtã de rebus ſperandis ⁊ nondũ adeptis. Item habek de abꝛãa ⁊ aliis qui ſequunt in quibus inuenit fides de rebus ſperandis: vt; inuenti p ſingula. Et exponank cetera: vt in poſtilla vſq; ibi. Et aliis ꝓpheti: qui p fidem vicerunt regna operati ſunt iuſticiaz. Circa q̄b arrendendus q̄ fides antiquoꝝ q̄ manifeſta fuit ſeu ꝑfirmata in veteri lege: p miracula ſubuertentia aduerſarios coꝛpaliter ⁊ liberantia pplm dei vt in egypto ⁊ in mari rubro ⁊ hmõi in noua lege poñ⁹ fuit oſtẽſa vt plurimũ q̄ mirabilẽ patiam ſctoꝝ in cruciatib⁹ acerbiſſimis et aſſiduis ꝓſecutõnib⁹: fm q̃s vere dicunt martyres. i. teſtes fidei quã quidẽ dñam ink antiq̄s ⁊ nouos videt hic immerẽ apls q̄ de antiq̄s dicit. q̄ p fidem vicerũt regna ⁊c. obtinuerunt ꝛra leoni. Que omia vſq; ibi. Alij vo diſtenti excluſiue ꝓtinent ad ſtatũ antiquoꝝ: vbi omia iſta ⁊ plura ſi multa legunt: ⁊ ſic in illo ſtatu vt plurimũ teſtimoniuꝫ fidei accipiebaꝫ ex victoꝛia fidelũ ⁊ liberatões pplꝰ dei viſibiliter ⁊ miraculoſe factis. Et ꝫ teſtimoniũ ꝓpie ꝓtinebat ad illũ ſtatũ: q̄ ꝓpter ei⁹ impfectõnes p ꝓmiſſiones tpales deducebaꝫ ad obſeruantiã ꝓceptoꝝ: vt in. j. ij. q. xcix. arti. vlti. in coꝛpe q̃nis. vñ ⁊ pplꝰ ille ꝑatur puero ſ̃ pedagogo exiſti: vt; Gal'. iij. Et ideo ſi principales ꝓfes antiq̄ teſtamenti: vt patriarche. moyſes ⁊ hmõi. tpalia oñia cõtempſiſſent nõ haberet locũ ipſoꝝ doctrina. Vñ oꝛtebat apud pplm illum q̄ talia bona ꝓpue eſtimabãt: q̄ eoꝝ doctoꝛes tanq̄ bona magna illa eſtimãtes: ſic tpalib⁹ bonis publice adhereꝛẽt: vt de eiſ. pmiſſiões aliis faccerẽt: ſic mgſ pueroꝝ munuſcula puerilia quib⁹ pueros inẽdit. p. uocare ad aliq̄ virtuoſum op⁹ faciendum illa aſſerit eſſe magna ⁊ maxie deſiderabilia: vt p ea deducant ad opera virtuoſa. Et ideo deus q̄ oñia ſuis tpibus ⁊ locis ſuauit diſponit patrib⁹ illis tpis bona tpalia cõiter ꝓſtabat q̃ſi in ꝓmiũ meritoriũ: vt ex talib⁹ indurent ꝓpm ad obſeruãtiam ꝓceptoꝝ. q̄ erãt in ſuis effectib⁹ portio: a. q̄ aũt apls in ꝑdict verb. ſ. cum dixit. Per fidẽ vicerũt regna. loquat de patribus ſeu de iuſtis ve. te. ꝓs manifeſte ex plano ſenſu lre. Cum eñ dixiſſet. Quid adhuc dicam de Gedeon dauid ſamuel ⁊ aliis. ꝓbis: imediate ſubiunxit q̄ p fidem vi. regna: vbi manifeſtũ eſt q̄ illud relatiuũ q̄ referꝛ ad ꝓphetas ⁊ alios ſupradictos q̄ oñs ſunt de antiq̄ teſtamẽto. Si aũt ꝛra ℔ arguat de dauid fugiente a ſaul ⁊ abſalõ Dñm q̄ dauid de vtroq̄ aduerſantium ꝑdictoꝝ tenuit vi ctoꝛiã manifeſte in hac vita. Si aũt de helya arguat. Dicendũ q̄ nõ eſt trabend⁹ in exemplũ: q: fuit vu⁹tñ ⁊ hyrãdõ vna fm Phulo. j. Ethi. non facit ver. nec docuit pplm vt, ſpera mundi deſpiceꝛet: ꝫ vt ab ydolatria declinarent Et q: erat in regione decẽ tribuũ vbi oñes erãt ydolatre: ſ̃ oportuit eũ fugere a ꝑſonio eoꝝ. De elaia aũt ⁊ machabeis nõ poteſt ſumi argumentũ. cum perſecutiões eoꝝ nõ legañ in autentica ſcriptura. Vnde manifeſtum ẽ q̄ in ſupradictis apls loquit de iuſtis qui fuerũt ſub veteri teſtamento. De his autem q̄ ſub nouo teſtamento fuerũt ſubdit. Alij vo diſtenti ſunt non ſuſcipientes redemptionem. vnde bene dicit: alij vo vt dem otet q̄ iſti de quib⁹ loquitur ſunt ſub alio teſtamento. ſ. nouo: quoꝝ plurimi pſertim in primitiua eccleſia in qua ꝑſonalit erat apoſtolus. Non inuenerunt redemptionem. ſ. coꝛporalem: vt melioꝛem inuenirent redemptiões. ſcilicꝫ ſpiritualem. de iſtis ꝓpie dicit: Lapidati ſunt: ſecti ſunt: in occaſiõe gladij mozui ſunt: egentes: anguſtiati: afflicti: omnia ei iſta contigerũt ſanctis in primitiua eccleſia: ſequit. Quib⁹ dignus non erat mund⁹. q̄ põt dupliciter exponi: vel quia mundus non erat dignus. i. mundani vt reales haberẽt in ꝑſonio: vel quia illis ſanctis mundus non erat dignus. ſ. mundana fm illud ad Gal. vj. capitulo. Mundus mihi crucifixus eſt ⁊ ego mundo. Si autem queratur ratio dicte differentie inter vtrunq̄ ſtatum eccleſie. ſ. antiquum ⁊ nouum. Dicendũ q̄ duplex eſt. vna. ſ. que ꝓius fuit tacta ⁊ ſumit ex diuerſitate popꝛoꝝ ſub diuerſis ſtatibus predictis exiſtium. primi eñ erant impfecti: ⁊ ideo ꝓmiſſiones terrenas ⁊ viſibilia ducebant. Alij vo ꝓfecti q̄ ꝓmiſſa terrenis potius ſpiritualia deſiderabant iuxta illud apoſtoli ad Phil'. iij. Que retro ſunt obliuiſcens ad anteriora me extendo. alia vo ratio põt ſumi ex parte ꝓcedentiũ illi vo nondum ꝓfecti ſequebant veſtigia moyſi ⁊ aliorum patrum qui ſuperando vincebant hoſtes ⁊c. iſti vo veſtigia xꝑi qui patiendo ⁊ moꝛiendo vincũt hoſtem. Vnde de antiquis ꝓpie dicit. Vicerũt regna: quia vicerũt egyptum: chananeã, idumeã ⁊ hmõi: que ſunt regna particularia. Noui vo ꝓpie dicunt vincere non ſolum regna ꝫ mũdum: iuxta illud ꝓma Ioh. v. ca. Hec eſt victoꝛia q̄ vincit mundum fides veſtra. Cuius ratio eſt. Nam ille iuſt⁹ qui tormenta mundi vſq; ad moꝛtem patiendo immobiliter in fide manet non ſolum vnum regnum vel plura vincit: ſed mundum. Non eñ mundus congregatus amplius poſſet facere ꝓtra vnum hominẽ q̃ ipm multipliciter torquere et interficere: ⁊ ideo ſancti qui iſta ſuſtinuerunt ſub fide totum mundũ vicerũt: ſupando omia que mundus contra illos poſſet facere. Et ideo ſummus magiſter huius biſtoꝛie noue. Luce. xxi. ca. dicit. Ne terreamini ab illis qui occidunt coꝛpus et poſt hoc non habent amplꝰ quid faciant. Sed antiqui qui huiuſmodi doctrinaz non habuerunt verbo nec exemplo: licet per fidem vicerũt re-

gna aliqua: vt dictum est non tamen mundum vicerunt: qz forte si plura regna fuissent cõgregata cõtra eos nõ potuissent ea vincere: sicut illa pauca vñ noranter dr de antiquis. Per fidẽ vicerũt regna: non mundũ: ꝫ de nouis dr. Hec est victoria que vincit mundũ fides vra. ⁊ de ista materia dictũ fuit i additõne sup. psal. lxxxvj. sup illud verbum hec mutatio dextere excelse. Conseqñter concludẽs apls pmũ principale intentũ suum dicit. Et bi oẽs testimonio fidei probati inuenti non acceperunt repromissionẽ ꝛc. qđ intelligit ꝺm glo. de plena beatitudine corporis ⁊ aie: quã sancti cõiter non acceperunt vsq; ad finẽ mũdi vel de beatitudine animẽ in quo ad pr̃ oes qui nõ acceperunt statim viaz repromissam eternaz vsq; ad expin. Ex q̃bus oibus bene ꝓsideratis ps q; ratio fidei in bonis sperãdis ⁊ inuisibilib⁹ cõsistit: nõ aũt in bonis in hac vita visis seu tam adeptis: put quidã hebreoz estimare videbãt qđ fuit intentũ pricipale hui⁹ capi. proui dcm ẽ in pcedẽtib⁹.

In eo. ca. vbi dr in postil. Videt etiã aliquis q; deũ cẽ nõ sit creditum.

Additio.

a Eum esse ꝓprie loquẽdo nõ est articul⁹ fidei ꝫ præambulũ ad articulos. fides eñ præsupponit cognitionẽ naturalẽ: sic̃ gra naturã: ⁊ pfectum pfectibile

b Hec. xj. burg. facit longã digressionẽ: Replica. in q̃ inẽ cetera ponit dãm inẽ scõs no. ⁊ ve. test. p agẽ fm fidẽ ⁊ pati: sic q; antiq; fuerũt i spera actionũ: nouũ in sper a passiuo ꝛ: allegat burg. ad id qđ dixit circa. pũ. Voce mea ad dñm pmũ: ꝫ hoc ibi correctum ẽ: vide correctionem ibidem ꝛc. Cap'm. xij.

c Eoq; ꝛc. Postq; apls ꝓmendauit fidẽ p quã mẽbra vnitunt capiti. et posuit multa exẽpla fidei: hic ꝓsir hortat ad osidendũ fidẽ p opa exterꝰ que tenẽtur in corde interꝰ. Et ciuidit in duas ptes. qz p ostdit q̃ sit se dñt hr̃e circa mala. scdo q̃lit circa bona ca. secq. ibi. Charitas fraternitatis. Circa primũ sciendũ q; duplex est malũ scz culpe ⁊ pene. Et iõ p ostdit q̃lit se dñt hr̃e circa mala pene toleranda. scdo q̃r circa mala culpe vitanda: ibi. Propter qđ remissas. Circa in tres: qz p inducit ad tolerandũ malũ pene exẽplo antiq̃r. scdo exẽplo xpi: ibi. Aspicientes tercio aũctre scripture: ibi. Et obliti estis. Circa primũ sciẽdũ q; sancti dicunt testes dei: qz facto ⁊ vbo glificatur deꝰ p eos fm q; dr Esa. xliij. Vere vos estis testes mei dicit dñs. Congregatio etiã scdz dr nubes ꝓter vite fastidium ⁊ doctrine stillicidiũ. ⁊ concupie refrigeriũ: ꝓter qđ dicit Esa. lx. Qui sunt hi q; vt nubes volant: ꝓter qđ apls de sanctis pfibus p exẽpla virtutis nos mouẽtib⁹ ad tolleranti malo ꝛ: vt ps p pdicta dicẽ sic. a Ideoq; ⁊ nos. posteriores. b Habentes tantã nu. impo. testiu. i. cõgregatõ nẽ fidelitũ scdz exẽplo suo nos exhortantiũ. c Deponentes oñe põdus. ꝫtum ad pcñ ppertrii. c Et circũstans nos pcñ. ꝫtus ad occasiones peccãdi. e Perpatientiã curram⁹ nõ solũ mala illata sustinẽdo. ꝫ etiã voluntarie assumẽdo. f Ad. ꝓpositũ nob certamẽ. h certamẽ est iusticia dei de q̃ scribit Eccl'. iij. Vsq; ad mortẽ certa pro iusticia. g Aspicientes. h inducit ad idez exẽplo xpi qđ ps mag⁹ nos mouẽ ad patiaz: qz ipe agn⁹ innocẽs pro nob passus ẽ. dẽ igr. g Respicientes oculo cordis autente considerãdo. h In aucto. fidei ⁊ consum. idm.

Dicim: eñ auctor fidei inq̃ntum dr ipam fidẽ inchoando dr etiam auctor fidei inq̃ntum hõ: ipam fidẽ ꝓsequendo dr eiã cõsummator: ipius fidẽ p miracula confirmãdo. et fidei pmiũ reddẽdo. i Qui propo. sibi gaudio sustinuit crucẽ gaudebat eñ in sugtoi gre aie ꝑpk implerẽtes voluntat̃ pr̃ne. ⁊ ex fidelitũ redẽptõne: ⁊ ex sui corporis propinq̃ glorificatõe. k Consessiõe ꝓpria. quia mortẽ maxie. ꝓsibilẽ volũtarie sustinuit. Cõfusio ãt apparet ex q̃nto. ꝑ ex loco: qz in cruce celebat. scdo ex pte: qz passus ẽ in festo pascbali: qñ oẽs de terra cõuenichãt i hierusalẽ. tercio rõe societatis: qz inẽ latrones passus est. ꝫto rõe pcedẽtis honoris. Opposita ei iuxta se posita maiora ⁊ minora videnꝫ vt dr. j. Elen. Et tõo ex honore q; ei exhi-

o ficientes. Nondũ eñ vsq; ad sanguinem restitistis ad uersus pcñ repugnantes p et obliti estis consolatiõis q que vobis tanq; filijs loq̃r tur dicens. Fili mi noli negligere disciplinã dñi neq; fatigeris dum ab eo argue r ris. Quem enim diligit dñs v castigat flagellat aũt omnẽ x filium quem recipit. In disciplina pseuerate. Tanq; filijs vobis offert se deus.

y Quis eñ filius quẽ nõ coz 3 ripit pater. Qz si extra di-

bitis fuerat in birkm in die palmaꝝ maior fuit ꝓsusio passiõis q̃n immediate sequẽt̃ ⁊ qz q̃ se bullit exaltabit. iõ sequit l Ptqz in dextera sedis dei sedet ⁊ qz ꝓsideratio dũce passionis non valet solũ ad patiam in aduersis: ꝫ etiã ad perseuerantiã: que plus ostẽdit. qz respicit diuturnitatẽ mali ⁊ dilatõem boni ꝓmissi. iõ dicit. m Recogitate eũ qui talẽ a pctõrib⁹ sustinuit aduersus semetipm cõtradictões in vbis ꝓtumeliosis: fm qđ dr Mat. xj. Ecce hõ vorax ⁊ potator vini ꝛc. Et ttex Matt. xxvij. Vah q̃ destruis templũ dei ꝛc. subdit causam ad qđ valet ista cõsideratio. d.

n Vt non fatigemi animis vrs deficientes: propter qđ dicit Greg. Si passio xpi ad mẽdaz̃ reuocẽt nihil rãdurũ est qđ nõ equo aio tollerẽt. Et reddit cãm hui⁹. d.

o Nondũ eñ ꝛc. i. vsq; ad sanguis effusionẽ. Hebetissimus aduersus pcñ repugnãtes p Et obliti. Hic ꝓir inducit ad toleraudũ malũ pene p auctem scripture. Et diuidit i tres: qz p ponit auctem. scdo sensus ipi⁹: ibi. Tercio ex istis arguit ibi. Qz si extra disciplinã. Circa primũ arguit eos q; videbant obliuisci scripturã veteris testa. in q̃ erant nutriti dicens. p Et obliti estis conso. i. solantis et est emphatica locutio. q Que vobis tanq; filijs loq̃r tur dicẽs. Prouer. iij. mutant tñ aliqñ tuũ ꝑba ꝫ est cadẽ sententia. r Fili mi ꝛc. negligentes dicuntur quasi nõ eligentes. Et ideo ille disciplinã domini negligit qui ꝓpter tanq; bonam non eligit. sed magis vt malam refugit.

s Neq; fatigeris. per impatientiam. Dum ab eo argueris. ⁊ subdit causam. t Quem enim diligit dominꝰ castigat. retrohendo a concupiscentia. v Flagellat autez omnẽ filium quez recipit. per flagella enim retrahitur homo a prosecutione ꝓpriscentie. x In disciplina. Hic ponit sensus ꝓdicte auctoritatis. In ipa eñ dixerat. Noli negligere disciplinam. Et iterum. Neq; fatigeris. ⁊ hec ſgnificant patientiam ⁊ perseuerantiam in flagellis. ideo dicit. x In disciplina perseuerate. tanq; filijs vobis se offert deus: quando vos corripit: quod ostendit consequenter per simile dr. y Quis enim filius quem non corripiat pater. q. d. nullus loquendo de filio vero ⁊ dilecto.

3 Qz si extra disciplinam. Hic arguit ex predictis. Et diuiditur in tres. quia primo arguit ad inconuentiens ducẽdo. secundo exemplum experientie inducendo: ibi. Deinde patres. tercio vilitatem consequentem ostendendo ibi Omnis autem disciplina. In prima parte facit talem rationem. Omnes veri filij dei facti sunt participes disciplinę ipsius per tolerantiã flagellor⁹: ergo si ab ipa estis ab-

soluti: nō estis veri filij dei. sed adulterini filij mundi ⁊ dyaboli: ⁊ hoc est qō dicit. ☞ si extra disciplinam estis cui⁹ ⁊c. ⁊ pater littera. a Deinde patres. hic arguit ad idem p exemplū expientie. Circa qō sciendū q duplex est differentia inter patrē carnalem ⁊ spūalez ꝙ est ipe de⁹. Prima est q: pater carnalis nō generat animaz: ꝫ ⁊ mñ corp⁹ dispoit deus aūt eaz infundit. Et iō pater naturalis dicit pater carnis. de⁹ aūt dicit pat spūs: ⁊ p ꝯs verius dz rōnem patris: q: ille dicit verus pr ꝙ dat formaz. Et ideo disciplina dei tanq̄ patris verissimi est maxie toleranda. q: p dō ꝑseuat spiritus vita: ⁊ hoc est qō dicit. a Deinde patres quidē carnis nr̄e habuim⁹ eruditor: q: pater dz filio documentū sicut et nutrimentum.

b Et reuerebamur eos. acceptando eorum disciplinam.

c Num multomagis obtēperabimus patri spirituū ⁊ viuem⁹. Et illi q̄dē i tpe pauc⁹ dierū ꝼm volūtatē suā erudiebant nos hic autem ad id qō vtile est in recipiendo sanctificatōez ei⁹. Dis aūt disciplina in ꝑsnti q̄dez vr nō ee gaudij: ꝫ merozis postea aūt fructū pacatissimū exercitatis p eā reddet iusticie. Propter qō remissas manus et soluta genua erigite ⁊ gressus rectos facite pedib⁹ vr̄is vt nō claudicās q̄s erret: magꝭ aūt sanet. Pacē sequimi cū oib⁹ ⁊ sanctimoniā: sine qua nemo videbit deū. Cōtēplantes nequid desit gr̄e dei. nequa radix amaritudis sursum germinans impediat: ⁊ per illam inquinent multi. Ne quis fornicator aut ꝓphanus vt esau: qui p vnam escam vendidit ꝓmitia sua. Scitote eñ qm ⁊ postea cupiens hereditare benedictōez reprobat⁹ est: Nō eñ iuenit penitētie lo

ꝓmissionis dicens. r Gressus faci. rec. pe. vestris. Recti cum eñ est cui⁹ medīū nō exit ab extremis: obliquū aūt qō exit ab extremis ⁊ ideo op⁹ rectū est qō nō exit a limitibus recte rōnis. Obliquum aūt qō exit. Et sicut tybia q̄ exit regulā potentie gressiue claudicat in gressib⁹ sic operās extra limites rationis recte claudicat in moribus ⁊ erat: ideo sequit.

s Vt nō clau. q̄s erret: magis aūt sanet. hoc aūt contingit qñ act⁹ ad ordinē rōnis reducunt: q̄a sicut infirmitas corporis causat ex inordinatōne actuū ⁊ affectionū. t Pacem sequimini. hic monet hoiem innocentē vt sollicite caueat ne in pcm̄ incidat. Et diuidit in duas: q: p monet vitare peccata spiritualia. scdo carnalia: ibi. Ne q̄s fornicator. Circa primū sciendū q̄ pcta spiritualia coꝛrūpunt pacē ad. primus ⁊ sanctimoniā ad deum: nō dicit. t Pacē sequimini. cauentes peccaū iniusticie: odij: ⁊ hmōi. v Et sanctimoniaz. cauentes pcta que sunt ꝓra diuinā reuerentiaz. x Sine qua. s. pace ⁊ sanctimonia. y Nemo videbit deum. in celesti gloria: ꝓpter qō dicit de pace Matth. v. Beati pacifici qm̄ filij dei vocabunt. Et de sanctimonia Apoca. xxi. Non intrabit in illā aliquid coinquinatum. Et q: sine pace ⁊ sanctimonia null⁹ dz gr̄am in pñti: ió sequit.

z Contemplantes ne quid desit gr̄e dei. gr̄a eñ dei nulli deest: q: de⁹ patus est eam dare: ꝫ hō peccans deest ipsi gr̄atie subtrahens se ab ipsa p ꝓrarium pacis. ⁊ sanctimonie Et q: nō solū vitanda ē discordia ꝫ etiā ei⁹ occasio: ió sequit

a Neq̄ radix amari. sursum ger. impe. i. ꝓpēlates ne alia q̄ radix odij ⁊ rancoꝛis a coꝛde germiet surius in ope que impediat pacē. b Et p illā inq̄nent multi. q: ad cōmunicatōes pacis sequit inq̄nato mūtu dūis. c Neq̄s foꝛ. hō ꝑsr monet vitare pcta carnalia q̄ sunt duo potissime. s. luxuria ⁊ gula: q̄ ꝑficiunt in delectatōne carnali: ió dicit.

c Ne q̄s fornicator. i. ꝓpēlates diligēter ne q̄s vr̄m sit luxuriosus. d Aut ꝓphan⁹. i. ꝑcul a phano. iste ē gulos⁹ q̄ deuentre suo facit deū: ꝛ ó coq̄na tēplū: ⁊ q: ex gula alicui incidit hō in maiora pcta. ió sequit. e Vt esau q̄. p. vnā escā vendi. primitiua sua. hoc hr̄ Gen. xxv. Jus aūt primogeniture tūc temporis habuit annexum sacerdotium ꝓpter quod primogeniti habebāt vestes speciales quibus indu ebant diebus festinis in sacrificij oblatione ⁊ mense benedictōe: ⁊ in paterne benedictōnis receptōne: fit ibidē dicit de vestibus esau valde bonis quas rebecca seruabat et ideo esau ex gula cecidit in symoniam vendendo spiritualia: iacob aūt non emit. ꝓria sed redemit vexatōes suaz sciens q̄ ius primogenitur̄e suum erat: quia de hoc a matre edoctus fuerat. que hoc per reuelatōnem diuinā habuerat: vt dicit Gen. xxvij. et ideo esau merito fuit reprobatus: vnde sequit. a Scitote eñ qñ ⁊ postea cupiēs hereditare benedictōnem reprobatus est. ysaac eñ in admiratōne extasis factus vr hr̄ Gen. xxvij. p reuelatōnem habuit q: a deo factū erat de translatōne benedictōnis ad iacob. ideo ipsum nō reuocauit: ꝫ magis cōfirmauit ⁊ esau ipsi subiugauit: vt̄z ibidem: vū sequit. b Non eñ inuenit pnie locū: ad ꝓsequendum ius primogenitur̄e.

c Quasq; cū lacrimis inquisisset eā. lacrime eñ iste nō ꝓ
cā eb'at ex dolore culpe cōmisse. ꝫ solū ꝓter dānū tpale.
iō non erat ꝥa penitentia. d Nō eñ accessistis. Supl⁹
ad vitandū malū culpe aplus posuit suā monitionē. b cō
sequēter ponit monitōis rōnem. rō aūt hui⁹ sumit ex cō
patōne no. r ve. test.

Et ideo illa cōparatio ꝑ ponit. scdo ex illa ad ꝓpositū arguitur ibi. Videte ne recusetis. Prīa adhuc i duas: q: ꝑ ponit ea q̄ pinent ad ve. test. scdo ea q̄ pinēt ad no. test. ibi. Sz accessistis. Circa pīmum cōsideranduꝫ q⁹ lex fuit pedagogus noster: vt pz Gal. iij. r iō fuit cōuenies ꝓ nullis r impfectis: q̄ a pedagogo terrori bus inducuntur ad opa ꝓtutis. Et ideo ꝗm h q̄ dicē h aplus r hr Exo. xix. r xx.

c cū q̄q̄ cū lacrimis inquisi
d set eā Nō eñ accessistis ad
tractabi. r ex accessibilē ignē
e r turbinē r caliginē r pcel
lā: r tube sonū r vocē ꝟboꝝ
rū quā qui audierūt excusa
uerūt se ne eis fieret verbū
f Nō eñ portabant qđ dice
g bat: r si bestia tetigerit mō
b tem lapidabit. Et ita terri
i bile erat qđ videbat Moy
k ses dixit: exterrit⁹ sum r tre
l mebundus. Sz accessistis
m ad syon montē r ciuitatem

dei viuentis hierlm celestē
n et multoꝝ miliū angelorum
o frequentiā r eccliam primi
ꝓ tiuoꝝ q̄ cōscripti sunt in ce
r lis: r iudicē oim deū et spi
s ritū iustoꝝ pfectorū: r testi
t noui mediatorē iesu: r san
guinis aspersionē melⁱ⁹ lo
v quentē q̄ abel. Videte ne
a recusetis loquentē. Si eñ
illi nō effugerūt recusantes
b eū q̄ sup terrā loq̄bat: mul
tomagis nos q̄ de celis lo
c quentē nob auertim⁹: cui⁹

lex data fuit in terroribꝰ. Et ideo apls ꝑ describit illa q̄ fue
rūt terribilia ppl'o legē recipienti. scdo ostendit q⁹ fuit terribi
le ipi legislatori. f. moysi: ibi. moyses dixit. Circa pīmum
aplus ponit tria terribilia. Aliqua eñ erant terribilia visu
sez ignis q̄ videbat in monte r caligo tenebrosa ex nubis
densitate. vt hr Exo. xix. r ꝫ est qđ dicē. ꝑ Nō eñ acces
sistis ad tracta. r accessi. ignē r tur. rē. Ignis eñ qui vide
bat in mōte erat corporalis. r ꝑ pñs. Tractabilis. i. tactu co
gnoscibilis: erat etiā in loco determinato r ꝑ pñs. Necessi
bilis. nō ad ipm nō accedūt suscipientes ve. te. sic accessert
recipientes no. test. non rū immediate ad ipm. ꝫ qz breui
spacio distabāt. ita q⁹ vocē loq̄ntes de medio ignis intelli
gebant. Alīq; etiā erant terribilia auditu. f. pcella venti. q̄
audiebat in aere r sonꝰ nubē r vox angeli loquētis in pso
na dei. Et ꝗm ad ꝫ dicē. c Et pcellā rē. ne eis fieret ver
bū. vt hr Exo. xx. vbi dr q⁹ filij isr terrore concussi dixerūt
moysi. Loqre tu nobis r audiem⁹ nō loquat nobis domi
nus ne forte moriamur. r cā hui⁹ subdit. f Non ei ꝓ
tabant qđ dicebat. i. nō poterāt sustinere ꝓ timore. Aliqua
eñ erant ibi terribilia ex cōminatōis actu: q: ibi fuit deūꝫ
q⁹ si bō vel bestia transiret terminū constitutū interficeret
vt pz Exo. xix. aplus aūt ꝫ tm resumit de bestia dicens.
g Et si bestia tetigerit mon. lapidabit. r ꝫ cōcludit ex ꝑ
dictis. b Et ita terribile erat qđ videbat. Notandum q⁹
oia illis ꝓtingebāt in figura: vt dr. j. Cor. x. Et ꝫ ista terri
bilia in datōne legis aliqđ designabant: q: ignis significa
bat seueritatē diuine iusticie ad puniendū legis transgres
sores. vt dr. Deu. iiij. Deꝰ noster ignis cōsumens est. Tur
bo austeritatē penarū que erāt in lege. Caligo. i. velamen
legis. q: oia erant sub figurarū velaminib⁹. Procella ter
roꝛ cōminationū q̄ erāt in vetri lege. Sonꝰ tube grauita
tez ꝓceptoꝝ. Vox verboꝝ multitudinē ipoꝝ. Cōminatio
occisionis piculū trāgressionis. i Moyses dixit. Hic
ꝓr agit de timore legislatoris. f. moysi ꝙ hoc ostendit q⁹ lex
ista fuit terribilis nō solū boibus impfectis ꝫ perfectis q:
ostendebat culpā r non dabat gram: ꝓter qđ dr. Act. xv.
Hoc est onus qđ nec nos nec pres nostri portare potue
mus. timor aūt mo ysi non hr Exo. xx. vbi agit de datōe
legis. ꝫ Exo. iij. in visione rubi. r ꝫ qđ dr ꝫ. i Moy
ses dixit. i. facto ostdit. k Exterritus sum r tremebuꝰ
qz ex timore facie absconditur. vbi dr. l Sed accessistis.
Hic consequenter ponit aplus conditiones no. te. ꝫ quo nobis
tria ꝓmittunt. Primū est spes gloie. que gloria consti
stit in visione clara ꝗm ad intellectum r ꝗm ad hoc
dicit. l Sz accessistis ad montem syon. i. vos qui estis

renati per fidem catholicam accessistis in certa spe ad alti
tudinem speculatōis diuine. syon eñ specula interpreta
tur. Consistit etiā in fruitione perfecta ꝗm ad effectum
qz ibi quietat affectus. Et ꝗm ad hoc dicit. m Et ci
uitatē dei viuentis hierlm celestem. Hierlm eñ interpre
tatur visio pacis. Cō
sistit etiā gloria i so
cietate iocūda ꝗm
ad decoris complē
mentū: r ꝗm ad
ꝫ dicit. n Mul
toꝝ miliū angelorū
frequentiā. scdm q⁹
nobis ꝓmittit. i no.
test. est ꝓticipatio ec
clesie in aplis fūda
ta: r ꝫ est magnum
bonū. f. esse ꝓticipes
taliū: r ꝗm ad ꝫ
dicit. o Et eccliaꝫ
primitiuoꝝ. i. aplo
rū qui fuerūt primi
fructus eccie r ꝓmi
fundatores eius pꝰ
ꝓm. p Qui cō
scripti sunt in celis.

i est in libro vite. tercio quod nobis ꝓmittitur i nouo te
stamēto est familiaritas trinitatis beate. ꝗm ad hoc dicē
q Et iudicem oim deum. i. ad patrem cuius ꝓprium est
indicare: q: si filius indicat hoc habet a patre. vt dicit Jo
han. v. Pater oīe iudiciū dedit filio ad ipm inquā accē
sistis q̄ fidē. r Et spūs iustoꝝ pfectoꝝ in quo tangit fa
miliaritas spūssancti qui facit iustos perfectos. familiari
tas aūt filij erga nos tangit cū subditur s Et testamen
ti noui mediatorē iesum. qui per effusionē sui sanguis cō
firmauit no. test. sicut ꝫ dictū est. ca. ix. ad hāc aūt effusio
nē accedim⁹ per baptismū in quo nobis cōmunicat efficā
cia passionis xpi delendo culpā r penā. r ꝗm ad ꝫ dicit
t Et sanguis aspersionē melius loquentes q̄ abel q: san
guis abel loquitur vindictā. vt habet Gen. iiij. Sanguis
xpi loquitur: veniam. q: in effusiōe sanguis ozauit. ꝓ trā
gressoribus. sicut fuerat ꝓdictū Esai. liij. Et ꝓ transgres
soribus ozauit. v Videte ne recuseris. Posita cōditōe
noui r veteris testamēti. ex hoc consequēter apostolus ar
guit ad ꝓpositū. Et diuidit in tres partes. q: ꝑ intentōez
suā ꝓmittit. scdo ad ꝓpositū arguit: ibi. Si eñ illi. tercio
intentū concludit: ibi. Itaq; regnū. In pīma prē dicit sic.
Videte ne recusetis loquentem. dixerat enim q⁹ sanguis
christi melius loquitur q̄ abel: ideo intendit aplus indu
cere ad obediendum huic locutioni. Loquitur enim nob
primo cōmemorando beneficiū sue passionis. Treno. iij.
Recordare pauperratis r cetera. scdo loquitur exhortan
do ad exemplum imitationis. prima Pe. ij. C hristus ꝓ
nobis passus est relinquens vobis exemplū. a Si eñ
Hic arguit ad ꝓpositū. f. q⁹ sermoni xpi sit obediendum.
Et diuiditur in duas partes. da primo arguit. scdo quod
dā suppositū in arguendo. ꝑbat: ibi. Nunc aūt. C irca pīmū
facit talem rationē. Magis obediendū est voci illius
qui mouet celū q̄ voci illius qui mouet terrā. angelus aūt
qui loquebatur in monte synai mouit terrā: quia exo
di. xix. dicit q⁹ mons tremebat. xps autem mouet celum et
terram: ergo magis est ei obediendū r hoc est quod dicit.
a Si enim illi non effu. recu. eum qui super ter. lo. quia
iudei inobedientes angelo loquenti in monte synai fue
runt grauiter puniti. vt patet ex decursu ve. testa.
b Multo magis nos qui de celis rē. q. d. nos qui scim⁹
christum sedere ad dexteraz patris merito puniemur si fu
erimus inobedientes. c Cuius vox mouit terraz tunc
id est vox angeli loquentis in monte synai. vt dictum est:
sed vox christi mouet celum. Aliter exponitur de xpo.
c Cui⁹ vox terraz mouit. i. vox xpi: qz angelus loq̄batur

in monte synai in ꝑsona dei:& ꝙ ꝑ̄s in ꝑsona xꝑi:q; xꝑus de⁹ est:sic verbū ꝑconis dicit verbū regis. d Nūc autē Hic ꝑbat ꝙ xꝑc moueat celū qđ erat ꝛsuppositū. Et ꝑbat hoc ꝙ au ētem ꝛggei.ij. Et loquit ibi ꝓpha de ꝑ xꝑi aduētu:vt manifeste ꝓ̄z.nūc eñ xꝑc mouit celū cuꝫ stellā nouā apparere fecit:vł potius cū humanitati ei⁹ascendēti celū patuit.& b est qđ dicit.

d Nunc aūt repromisit.i. ꝙ tpe no.te. q; licet ꝓphēta Aggei fuerit dicta tempore ve.te. erat tamen impleta tpe nou.in q̄ xꝑc mouit terram in sua passione & celum in sua ascensione:& b est qđ dicit.

e Adhuc semel et ego cō.& bū dicit semel q; vltra nō claudek aditus celi sicut antea claudedak: et ꝙ b designat amotō legaliū q̄ erāt ad tp̄s instituta. g Vt maneant ea q̄ sunt immobilia.i.lex nouā q̄ est vltratura vsq; ad finē mūdi:ꝙ hoc etiā intelligitur gloria celestis q̄ est simplr immobilis ad quam lex nouā immediate introducit. h Itaq; regnū. Hic ꝓ̄r exꝓ̄dictis ꝛcludit ꝛclusionē ꝓncipalr intentā.multiplr eñ declaratū est ꝙ ꝓdicta:ꝙ xꝑc in no.te.,ꝓmittit bona immobilia & eterna:nos aūt sum⁹ ꝓticipes no.te. ideo b bona bñe possum⁹ si volum⁹:q; xꝑc nō defecit ꝓmissa soluendo nisi deficiam⁹ in accipiendo:& b est qđ dī. h Itaq; regnum immo.susci.& subdit ꝙ quid possum⁹ suscipe.d. i Habemus gr̄am.i.defacili bñe possum⁹: q; gr̄a & veritas per ihm xꝑm facta est Joh.j. k Per quā ser.placē. deo cū metu & reue.& subdit cām: l Etem deus nr̄ ignis consumens est respectu reꝓbo ꝝ:ħ est ignis purgans respectu electo ꝝ. Dicit aūt hic deus ignis causalit. q; inferni agit vt instrm̄ diuine iusticie:purgās electos:& puniēs reꝓbos:sicut ēm in eodē igne aurū rutilat:& palea fumat: sic in eodem igne electi purgant:& eternaliter reꝓbi crucia tur:sm Greg.xiij.dyalogo ꝝ.

Capitulum.xiij.

c Haritas fraternitat̄. Supius apl's hortatus ē eos quibus scribebat ad mala ꝓterenda. Hic ꝓ̄r hortat eos ad bona opanda. Et diuidit in duas: q; ꝓ mo hortat ad bonū.scdo ꝛfert eis sue oratōnis suffragiū: ibi. Deus aūt pacis.prima in tres.q; ꝓ hortat eos ad bonum opādū erga ꝓximos.scdo erga seipsos:ibi. Honorabile ꝛnubiū.tercio erga platos:ibi. Memētote ꝓpositoꝝ Circa ꝓmū ꝓsiderandū ꝙ nullū opus est meritoriū sine charitate:vt bł.j.Cor.xiij.ō dicit: a Charitas fraternitat̄ ma.in vob.si aūt ſtrā ds oſidi in ope. Et ō ꝓ̄r tangit tria in q̄bus ds oſidi charitas vera. Primū ē receptio hospitum & ꝛtum ad hoc dicit. b Et hospitalitatem nolite obliuisci:& subdit cām dicens. c Per hanc eñ placuerunt quidam angelis hospitio receptis. hoc pater de abraam et Loth Gen.xviij.& xix. angelos eñ apparentes in specie hominū receperūt hospitio credentes. primo eos esse homines:sed in fine sciuerūt eos esse angelos in persona dei loquentes. Scōm in quo debet charitas ostendi est ꝑpassio oppꝛessoꝝ:& ꝛtum ad hoc dicit. d Memēto te vinctoꝝ tanq̄ simul vincti.i.laborate ꝙ illoꝝ redemptione:& liberatōne tanq̄ ꝙ vestra. Tertiū in quo ds ostēdi charitas:est sublevatio pauperū & infirmoꝝ:& hoc est qđ dicit. e Et laborantiū.supple memento te.

f Tanq̄ et ipsi in corꝑe morantes. et experientia defecimus ſtr vestro corꝑe debz vos ad subuentiōes aliorū ꝛmouere:sm q̄ dicitur Eccl.xxxj. Intelligite q̄ sunt,prima ſtr ex ꝛsposi. g Honorabile cōnubiū:Hic hortat eos apl's ad bonum ꝛtum ad seipsos:& hoc in duobus:primo ꝛ repꝛessione luxurie.scdo in cuitatione auaricie:ibi. Sint mores sine auaricia. Circa ꝓmū ꝓsiderandū:ꝙ luxuria ꝙuz ad ꝛmunitatē hominū repmitt̄ur ꝙtuplicia ꝓ̄ugalem:& hoc est qđ dicit. g Honorabile ꝛnubiū in oīb⁹.i.ꝛtum ad hominū multitudines

h Et thorus ꝛmaculatus.ꝙhoc excludit error dicentium:ꝙ actus matrimonialis semꝑ est in ꝑcō:ꝙ hoc autē qđ subdit. i Fornicatores eñ & adulteros iudicabit deus.i.ꝑdēnabit:ꝙ hoc excludit errorē dicentiū ꝙ fornicatio simplex nō est ꝑcm̄ mortale:q; nullus ꝑdēnat a deo nisi ꝙ ꝑcō mortali. k Sint mores. Hic hortat eos ad cuitatiqnē auaricie q̄ est radix oīm malorū. d. k Sint mores sine auaricia ꝑtenti ꝑ̄ubus. Auarus eñ dr̄ qsi ert̄ aut dus:q; est nimis sollicit⁹ de cumulandis ꝛpalib⁹. Et subdit cāz ꝛre b nō dz fieri.d. a Ipse eñ dī.i.dñs Josue.j. b Nō te deseram neq; derelinquā:quin tibi necessaria administrare. Et ex b dz in nob ꝓsurgere fiducia:& b est qđ dr̄. Itaq; ꝓfidenter dicam⁹. Dñs mihi adiutor:nō timebo qđ faciat mihi hō. c Memētote. hic oſidit ꝗliter dr̄ operi bonū ad ꝓlatos. Et diuidit in duas q; ꝓ oſidit ꝗliter se debent habere ad ꝓlatos mortuos.scdo ad viuos:ibi. Obedite ꝓpositis.ꝓma i duas. q; ꝓ oſidit ꝗliter se debent habere ad bonos.scdo qualiter ad malos:ibi. Doctrinis variis in ꝓma ꝙ ꝓte dicit sic. c Memētote ꝓpositoꝝ vestroꝝ.i.apl'oꝝ & aliox xꝑi disciplox. d Qui vo.lo. sunt verbū dei.& q; nō solū ꝓsiderandū est eox doctrina ꝛ etiā virtus ꝛ exemplaria:ō sequit. e Quox imitētes exitū &c.& sic dicit:nō est sile de ipsis & de nob.q; xꝑo seruiētur ꝓncipalr:nos aūt nō. Ħ fides ꝙ imo:q; xꝑc etnalr est fm diuinitatē:eternitas aūt assistit oi tpi:& hoc est qđ dicit.

f Ihs xꝑc heri.i.in tpe ꝓterito. g Et hodie.i. in ꝓsti tpe. h Ipse & in scła.i.in futuro:& nō solū h vltimus verus est rōne diuinitat̄:ħ etiā alio mō rōne hūanitat̄.q̄ ls sit in celo ſti est nobiscū ꝓ̄tialiter in altar̄ sacrō: ꝓp qđ dr̄ matth. vl. Ecce ego vobiscū sum oib⁹ dieb⁹ vsq; ad ꝛsummatōes scłi i Doctris variis. Hic ꝓ̄r oſidit ꝗliter se debēt bñe ad h duas ptes:q; ꝓ ponit suā monitōes.scdo monitōnis rationem:ibi. Hēm⁹ altare.in ꝓma ꝙ ꝓte.d.sic. i Doctri.va. & pegrinis nolite abduci.i.extra veritatē duci. Doctrie varie dicunt errores & hereles:q; sic a ꝓncto ad ꝓnctū nōle nisi vna recta linea:multe aūt tomose:sic veritas fidei est vna ħ hēses ab ea deuiātes st̄ multe. Dicit̄ ār tales doctrie

pegrinte:q faciũt boiem a sua pria.s.celesti gria elongare. Contra autẽ istos errores dat remediũ dicens. k Opti mũ ẽ gra stabilire cor.qz ẽ sic ẽchora firma tenẽs aias imo bilẽ t in virtute stabilẽ. Hoc ãt nõ faciebat obfuatõ legali um q̃ gram nõ cõferebat: qpt ꝑ dr. l Nõ escis q̃ nõ pro

fuerunt ambulanti bus i eis. escas ꝑ vo cat obfuãtias legaliũ.qz ibi ꝓhibebat vsuꝫ aliq̃z cibo: tak ãt obfuatio legaliũ fuit mortua a tẽpore xpi sed mortifera ꝑ ꝓdicatõez euãgeliꝫ. t ió bñ dic apls q nõ ꝓfuit ambulãtib⁹ in eis. Et ꝑ dicit aplus ꝑ illos q̃ cuz euãgelio volebant obfuare legalia.

m Hẽm⁹ altare. ꝑ reddit sue monitionis rõem. Et diuidi tur in duas. qz ꝑ hãc qd dcm ẽ. scdo ꝓcludẽdis q̃dã⁹ ꝓclusiões ex dictis: ibi. Exeam⁹ igr. Circa ꝓmũ cõsiderandus: q rõ apli subtilit sumit

k grunis nolite abduci. Opti mũ ẽci gra stabilire cor nõ escis que nõ ꝓfuerũt ambu m lantib⁹ in eis Habem⁹ al n tare de quo edere non bñt ptãtes q̃ tabernaculo deꝫ u o unt. Quoz cñ aialiũ infert sanguis ꝑ pctõ i scrã ꝑ põ p tificẽ boz corpa cremãt ex q tra castra. Propt qõ t ihs r vt sctificaret per suũ sangui nẽ pplm: extra portã passus s est. Exeam⁹ igr ad eũ extra t castra: ip̃roperiũ ei⁹ portan v tes. Nõ ei hẽm⁹ hic manẽ x tẽ ciuitatẽ ꝫ futurã inq̃rim⁹ y Per ipm g̃ offeram⁹ hostiã laudis sp deo. i. fructũ labi

3 oz cõfitentiũ noi ei⁹. Bñficientie aũt t cõmunionis 3 nolite obliuisca. Talib⁹ cñ a hostijs ꝓmerek de⁹. Obedite ꝓpositis vestris t sub b iacete eis. Ipi cñ pugilãt quasi rõnem ꝓ aiabus vris c redditurꝫ vt cũ gaudio hoc faciãt t non gemẽtes. Hoc c ei nõ expeditvobis Orate d ꝓ nobis Cõfidim⁹ ei qz bo e nã ꝓsciaz hẽmus: in oibus f bñ volẽtes ꝑuersari. Amplius aũt depcor vos hoc facere quo celeri⁹ restituar g ꝑ vobis. Deus aũt pacis: q̃ h eduxit de mortuis pastorẽ i magnũ ouium in sanguine

crificia ve.le.non est recurrendũ. ofidit etiã ꝓ ytcrius q̃ sacrificiũ aliud est deo offerendũ. s. elemosyna in sustentatõe indigentiũ. d. 3 Beneficiente aũt cõmunionis tẽ. c accipitur ꝟ cõmunio ꝓ cõicatõe bonoꝝ in necessitate: t subdit causam q̃re tales hostie sunt deo offerende. o. 3 Talib⁹ cñ hostijs ꝓmerek deus. nõ autem sacrificijs legalib⁹.

a Obedite. Hic ofidit q̃luer se debẽt hẽ ad ꝓlatos viuẽtes. Et diuidit i duas. qz ꝓmo ofidit q̃liẽ se bñt hẽ ad alios ꝓlatos. scdo qualiter ad ipm paulus scribentẽ ibi. Orate ꝓ nobis. Circa ꝓmũ sciẽdũ q corpora inferiora q̃ regũntur ꝑ superiora subtecta sunt eis i duobus. s. in sim t motu. qz elemẽta renoluntur motu orbis q̃ ad illã ptẽ q̃ excedit altitudinẽ mont tiũ. vt hẽ. s. merheo. codẽ mõ boies inferiores supioꝝ bñt

obedientiam. vt ad eoz imperiũ moueanꝫ t reuerentiam eis adhibeant. t ꝟ est qõ dr. a Obedite ꝓpositis vris t subiacete eis t subdit ad hoc duplicem causaz. Prima accipitur ex nobilitate officij: quia prelati presunt in spiritualibus que coꝛporalibus preferuntur quanto anima melioꝛ est coꝛpe. t hoc est quod dicit. Ipi cñ pernigilant quasi rationem ꝓ animalibus vestris reddituri. scda ratio accipitur ex modo exercendi officiuꝫ: qz qñ inferiores bene obediunt: officium prelationis delectabile est superioꝝb⁹ t vile inferioꝝb⁹. Si aũt male obedium contrariũ accidit. et hoc est quod dicit. Vt cũ gaudio hoc faciant t non gementes. b Hoc cñ non expedit vo. hoc patet ꝑ exẽplum chore t socioꝝ eius qui rebellantes moysi a terra fuerunt absoꝛpti Nu. xvj. c Orate ꝓ nobis. hic ostendit qualiter se debent habere erga ipm paulum. non cñ erat prelatus indeo: nim. et ideo non petit ab eis talem obediẽtiam. sed petit eis illud quod tenemur respectu omniuꝫ fidelium. s. oratonis suffragium. d. c Orate ꝓ no. et si hoc petebat paulus qui de gratia dei erat cumulatissimo fontius debet hoc petere quicunq; alius ꝑtrumcũqz sit sanctus. Sed qz possent dicere illi quibus scribebat. nõ debemus ꝓ te orare: quia nõ valeret cũ doceas discessionẽ a legalibus. ió hoc remouet. d. Confidim⁹ cñ q̃ bo. consci. ha. ꝑdicta docẽdo. e In ofidb⁹ bene vo. conuersari. i. deliberantes bonã cõuersatõem oim. subdit aliã causam q̃re petit oꝛonis suffragiũ. d. f Amplius antẽ dep: recor. vos ꝫ facere. i. ꝓ me orare. g Quo cele. restituar vob. qz ad hoc fuerat adductꝰ romã vinet⁹. vt habeꝫ Act. vi. Vel alik ꝑ si liberat⁹ essꝫ a carcere intendebat iteꝛ visitare indeos qui erãt in hyspania q̃b⁹ hanc epl̃am scribebat fm aliquos vt dictũ est in ꝓn. hui⁹ opis. h Deus aũt pacis. ꝟ vl. apls cõfert ipis sue oꝛonis bñficiũ t diuidit in duas ptes: qz ꝓio ponit sua oꝛoz: t scdo formatur sua petitoz: ibi. Hogo ãt vos. In ꝓia pte optat eis beatitudinẽ q̃ nõ dak niſi a deo t mediãte gra q̃ boiez aptat ad beatitudinez: t hoc ẽ q̃ dr. h Deus aũt pacis. qz ꝓmiꝰ dei est vnisse corda eiꝰ sit vnitas pria. i Qui eduxit de mortuis ꝟ ihm iesuꝫ xpm. t hoc in resurrectione. k Pastoꝛ. ma. ouium. i. simplicium t innocentiũ qui ꝓie sunt de grege xpi. l In sanguine. i. per sanguinem: qz xps meruit sua resurrectionem et exaltatõem ꝓ sua passione.

ex ve.te. Ad cui⁹ intellectũ sciendũ q̃ in festo explatõis offerebat solẽne sacrificiũ qõ fuit figura imolatõis xpi. vt. s dcm ẽ. Offerebat aũt vitul⁹ t hirc⁹ quoꝝ sanguis a summo sacerdote inferebat intra sctm sctoꝝ. vt. s. dcm ẽ. ix. ca. Carnes aũt nõ comedebant ab offerẽtib⁹ qz erat hostia ꝓ pctõ sacerdotũ: qpt qõ carnes eꝝ castra cõburebant. hirc⁹ aũt t vitul⁹ figurabãt xpm qpt silitudinẽ carnis pcti: sanguis eoꝝ illat⁹ intra sctm significat significabat qõ ꝓ sanguine xpi ꝓ nobis ingressus ad celũ. Cõsultio hostie eꝝ castra significabat passionẽ xpi futurã eꝝ portã bierim. Qz autẽ sacerdotes legales nõ comedebãt hostiã illã: significabat q obfuãtes legalia cũ euangelio nõ bñt in effectu passiones xpi tẽ: fm q dr ad Gal. v. Si circũdamini xps vob nihil ꝓderit. t ẽ eit qõ dr. apls m Habem⁹ altare. t. crucẽ in q̃ oblat⁹ est. n Deq edc. nõ ha. po. q taber. def. da illi q legalia custodiunt qõ deligna in fruitute tabernaculi nõ bñt ptem in efficacia passionis xpi: t subdit figurã. o Quoz cñ aialiũ infert tẽ. t. vituli t hirci q imolabant in die explatõis. p Hoꝝ corpa cremanꝫ tẽ. q: offerebãtur ꝓ pctis sacerdotũ t ꝓpũi. q Propt qõ. i. vt figuratiũ resꝑoderet figure r Et iesus vt sci. ꝑ suũ san. po. eꝝ poꝛ. pas. est: qz locus caluarie vbi crucifixus fuit: erat extra et ciuitatẽ bierim: vt dr Job. xix. s Exeam⁹. Hic pũr cõcludit ex ꝓdictis duas conclusiones. scda ponit: ibi. Per ipm. qz q̃ in ꝓcedenti dcm est q̃ legalia nõ ꝓsuerũt obseruantib⁹ ea in cuius figura xps passus est extra portã. ideo cõcludit. s Exeam⁹ igit eꝝ castra ad eũ. i. eꝝ obseruatones legis. t Improperiũ ei⁹ portantes. improperatuꝫ cñ fuit xpo a iudeis q non custodiebat legẽ fm q dr Johan. ix. Non est ꝟ homo a deo q̃ labbatũ non custodit. t si milit fuit ip̃roperatũ paulo t ei⁹ sequacib⁹ in ꝑmixtina ecclesia. vt dr Act. xxj. Audierũt de te q: dissessionẽ doceas a moyse tẽ. Et subdit cãm quare sit a legalib⁹ exeundum. v Non cñ habe. ꝟ manẽ. ciui. i. stabilẽ mansionẽ in legẽ observationib⁹. qz fuerunt ipositę solũ ad tẽs. vt dcm ẽ. s. ca. ix. x Sed futurã inq̃rim⁹. i. gram celestẽ ad quã introducit lẽ. no. vt ꝑs ꝓ supradicta. y Per ipm. Hic ponit scdas ꝓclusionẽ dcm ẽ cñ q̃ sacrificia ve.le.nõ erãt deo accepta. qz erant carnalia. ió cõcludit q deo est offerendũ spũale sacrificiũ ꝓ iesum xpm q̃ ẽ sacerdos nr: t ꝟ ẽ q̃ dicẽ y Per ipm g̃ tẽ. non qz sit cõmune orandũ. sed qz ad sa-

Prologus in actus apostolorum

in Testamenti eterni.i.te.no.qꝫ ꝓfirmatus est sanguine xpi:z dicit eternū q: eterna ꝓmittit. n Ihesus vos in oibus cē.sic em aptitudo portēt ad dū opandū politice est p hū⁹modi politicas: sic aptitudo aie ad opa meritoria ē p hūi gre z virtū infusas: qꝫ de⁹opat in nob:tō sequit.

o Faciēs in vo.qꝫ placeat coꝛā se p hie sum xpm: q: p ipm rone vnitat cōsequmur gram: sic p cās principalē agentem rone vo hūanitatis sic p cām instrumēta lem ꝓiunctam.

p Rogo. Hic formal suā petitionem. Et dividit in duas: q: p facit qꝫ dictum est. scdo ꝓplet epla3 ibi. Salutate oēs.

Circa primum duo ꝓtit vnū.p se.d. Rogo aūt vos fratres vt sufferatis.i. pati enter portētis si aliq scripsi vobis increpando: q: hoc fuit ad coꝛrectōes z bonū: z ideo magꝭ dꝫ esse ad solatiū: ꝓpter hꝫ sydus. q Verbū solacij. Excusat etiās se descripture breuitate: q: breuis est ista epla respectu materie contente cū ibi oīa mysteria ve.le.breuiter tangant: vtz ex ꝓdictꝫ. r Et hꝫ est qꝫ dicit. r Etem ppaucis.i. valde paucis verbis. s Scripsi vobis.scribebat em dominꝫ⁹scientibus legez z ideo nō oporebat eis oīa explicare.alio mō ꝓtit apostolus ꝓ nuncio epke.d. t Cognoscite timoth.i.Fole z amicabiliter recipite illū. v Dimittum.i. a me missum ꝓ vtilitate vestra. x Cum q si celerius ve.vi.vos.hꝫ em disponebat apostolus facere suppositā diuina ꝓmissione Notandum q: timo.erat circumcisus z ex matre iudea: vt patet Act.xvj.ideo p ipsum misit apostolus epistolaz ipsis iudeis: vt esset magis gratiosa ipsis z p hoiem gentilē z incircūcisum noluit eā mittere:q: iudei ꝓsonū gentilius adhoꝛrebant: vt habek Act.x.z.xj. y Salutate. B apostolus ꝓplet suam epistolam que debet terminari in salutatōne:ideo dicit.Salutate oīs ꝓepo.ve.i.apostolos: q rum aliqui suguinebant. Vel dicendum q ꝓpositos hꝫ vocat episcopos|qui sunt successores apostolo⁹ in ecclesia dei vt habek in glo. Ju.x.z in decre.xxj.di.ca.in no.te.

z Et oīs sanctos.i.alios ecclesie ministros istos nō intendebat apostolus instruere:quia nō indigebant:sed salutat eos p illos quib⁹ scribebat ex parte ꝑsuoꝝ ad fidē qui erant in ytalia.d. Salutant vos de ytalia fratres. Et fine quasi,p sigillo ꝓfirmatōis ponit. 3 Gratia dei cuꝫ oīb⁹bus vo.amen.i.ꝓfirmek in ꝓtit et in fmuro: prestante dño ihū xpo ihesu. cui ē honoz z gloria in scla scloꝝ: Amen

testāmēti eterni dīm nostrū ihm xpm : aptet vos i oī bono vt faciatis et⁹ voluntatē:faciēs i vobis qꝫ placeat coꝛā se p ihm xpm: cui est glia in secula seculoꝝ amen. Rogo aūt vos fratres: vt sufferatis: hꝫ latiꝭ. Etem p paucis scpsi vobis. Cognoscite fratreꝫ

v vrm timotheum dimissum x cuꝫ q si celerius venerit vi debo vos. Salutate oēs p positos vos:z oēs sanctos. Salutant vos ó yta lia fratres. Gratia cū oīb⁹bus vobis Amen.

Explicit epistola Pauli ad hebreos.

In ca. xiij. vbi dr in postil. Doctrinis varijs z pegrinis nolite abduci.

Additio.

(P) Er hoc q dicit apls. Doctrīs varijs z pegrinis nolite abduci.p p̄t p̄t intelligi doctrina pharisaica q̄ talmudicis codicibus diffuse habek et dispendiose:in quibus multe falsitates z enormitates cōtinenk:prout fuit ostensum in additionibus Esa. xxxiij. z zach.v.Et q: fm glo. nulla falsa doctrina est que nō aliq̄ vera:intermisceat:ideo p̄dicte doctrine dicunt varie:sicut corpus diuersis cosoꝛib⁹colꝛatū variū dicū dicit. simili ter z dicunt pegrine:q: nō a deo actoꝛe:sicut fingunt rem fuerūt:sed ab hominibus dyabolica inuentigatōe inuenta:z de hoc vide in ꝓdictis additōnibus.

Replica

In ca.xiij. vbi burg. exponit q̄d intelligik ꝓ varias doctrinas allegat ad talmudicas traditiones qs ponit E sa.xxxiij.z zach.v.z in fine Apoc.traditiones saracenicas machometi:q̄ q: nā sunt ꝓtra postil.transeāt alioꝝ iudicio relicta:z sic est finis. Et hec sunt que reperi in dictis burg.ꝓtra postil.correctōne digna:panca aūt q̄ ponit circa actus aplo⁹ canonicas epkas z Apocalꝫ.q̄ sunt modici ponderis transeo:q: z plurimuꝫ ass s. tacta sunt in gratum sunt postil.Vale.q̄ sic p me scripta z alia sub debita ꝓstatōne offero rectis amatoꝛibus mgri Nico. de lyra media charitate corrigēda. Satis em mihi ē p hunc laboꝛē ocū cuitasse:z maioꝛibus meis dedisse occasionē vt tōtra postil.corruptoꝛem efficacius exurgant.

Postilla fratris Nicolai de lyra sup epkas pauli finit.

Postilla super actus aplo⁹ fratris Nicolai de lyra oꝛdinis minoꝝm incipit.

Repleti sunt omnes spiritusancto. Et ceperūt loqui Actuum.ij. Sicut lex euangelica per christum deum z hominem fuit data:vt patz in euangelio:ita per apostolos alios q̄ christi discipulos p eosdem fuit publicata.vt patet in hoc libro apostoloꝝ actibus intimlato. ꝓpter quod salnatoꝛ dicit eis Math.vltimo. Euntes in mundū vniuersuꝫ predicate euangelium omni creature. Hec autem publicatio facta est per spiritumsancum principaliter z p apostolos ministeraliter Math.x. Non enim vos estis qui loquimini sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis ꝓpter quod verbum ꝓpositum ad literam dicitur de ipsis. Repleti sunt zc. In quo duo notantur.scilicet apostoloꝝ aliorumq̄ christi discipulorum p spiritumsancum cōfoꝛtatio:cum dicitur. Repleti sunt omnes spiritusancto. Secundum est per eosdem euangelij publicatio.cum subditur.Et ceperunt loqui:que duo sanctus Lucas prosequitur in hoc libro:vt videbitur prosequendo. Circa primum tria ponuntur scilicet virtus efficiens:ibi. Spiritusancto scdo modus sufficiens:ibi. Repleti sunt. tercio cetus suscipiens:ibi. Omnes. Circa primuꝫ sciendum q̄ prophete spiritusancto inspirati locuti sunt fm q̄ dicitur secunda Pet.j. Non voluntate humana allata est aliquādo ꝓphetia:hꝫ spūsco inspirati locuti sunt sancti homines dei.z lē gem euangelicam denunciauerunt p xpm dandam:Esa. ij. De syon exibit lex z verbum dñi.de hierm. ibi em legit xpc frequenter docuisse.z Hiere.xxxj. Ecce dies veniunt dicit dñs z feriam domui israel et domui iuda fedus nouum non fm pactum qꝫ pepegi in oreb zc. sicut ꝓnunciatum fuerat p ꝓphetas p xpm hominem spūsancto repletum. fuit lex euangelica data. vnde Luce.iiij. dicit de ipso q̄ ingressus synagogam legit in Esai. qꝫ in eo scribit.lxj. Spiritus domini super me ꝓpter qꝫ vnxit me.euangelizare pauperibus misit me.z sequik ibidem.s. Luc.iiij. Cepit autem dicere ad illos q: hodie impleta est scriptura hꝫ in auribus vestris.z similiter spūsancus apl̄os ꝓfoꝛauit et ꝓfecit vt essent apti ad p̄dicandum euangelium. ꝓpter qꝫ de ipso dicit.j. Coꝛ.xij. Hec aūt oīa operatur vnus atq̄ idem spūs dividens singulis put vult.z sic patet primuꝫ scz cā efficiens. Circa scdm considerandus q̄ ꝓfectio sufficiens ad predicatōnem euangelij non solum respicit ꝓ-

nam propriā. sed etiā alias p quandā redundantiā. q̄ sunt instruende p sanā doctrinaz. talis aūt fuit apl'oz perfectio collata eis a spūsctō. nā p sapiam ⁊ eloquentiaz facti sunt apti ad predicandū euangeliū p vniuersum mundū. ⁊ ꝟ notāt cum dī. Repleti. Ecclī. xj. Si replete fuerint nubes imbres effunderunt sup terrā nubes iste sunt apostoli de ḡbus dī Esa. lx. Qui sunt hi q̄ vt nubes volāt. nubes iste fuerunt scia ⁊ eloquentia replete. ꝓter qō effuderunt sup vniuersam terrā imbres euangelice doctrine. vñ ⁊ in quolibet ipoz fuit impletū qō dī Eccleſi. xxxix. Phe tanq̄ imbres emittet eloquia sapie sue. ⁊ sic ptz scōm. Circa tertiū cōsiderandū qō donū spūsancti cōfirmans ⁊ pficiens ad publicatōem euangelij nō solū fuit datus vni apl'o. ꝟ osb nec solis aplis ꝟ etiā aliis discipulis simul existentib⁹. fm q̄ dicit Hiero. in epla ad paulinū ō oibus sacre scripture libris. ⁊. j. ca. hui⁹ libri dī. Erat aūt turba hoīm simul fere cxl. ⁊ hoc notat cū dī. Oēs. In q̄ exprimit cetus suscipiēs spūssancti donū fm q̄ scribit. j. c. xj. Et ū cōplerent dies pentecostes erant oēs discipuli piter in eodē loco ⁊ factus est repente de celo sonus tanq̄ aduenientis spūs vehemē tis ⁊ repleuit totā domū vbi erant sedentes ⁊ sic ptz primū pncipale. Circa scōm vo qō est euāgelij publicatio. qō pō nit ibi. Et cepert loq̄. Duo notant ad ꝟ necessaria. s. exclusio timoris. et ofsio feruoris. primū notat cū dī. Et ceperūt p ꝟ insinuat manifeste q̄ ante loq̄ non audebant. imo nē etiā apparere fm q̄ dī Joh. xx. Cum sero esset. die illa vna sab. ⁊ foras essent ⁊c. ꝟ recepto spūsancti dono q̄ forās mittit timorē. fm q̄ dī. j. Jo. iiij. Perfecta charitas foras mittit timorē: timor iste fuit exclusis ab aplis ⁊ cōstantia eis data. vñ q̄libet eoz ponit dicere illud. Ps. lxxvj. Nūc cepi hec mutatio dextere excelsi. q̄ q̄libet cepit dīe constantiā terroze malox sublato ⁊ ꝟ mutatio fuit dextre excelsi. dantis aplis cōstantiā p̄dicandi. scōm vo. s. ofsio feruoris notat cū dī. Loq̄. q̄ fernoz in actu p̄dicandi recepto spūssctō statim fuit ostensus cōā iudeis vulgarib⁹. cū dī. j. ij. ca. q̄ petrus ferenter locutus est de ipo. o. Viri frēs. liceat audēter vobis dicere ⁊c. ⁊ subdit ibi. Qui ḡ recepert fmones ei⁹ baptizari sunt. ⁊ apposite sunt in die illa aīe circiter tria milia. secdo fuit ostensus cōā iudeoz principibus quib⁹ petrus ⁊ iohannes cōstanter rūderunt. j. iiij. ca. Nō possumus q̄ vidim⁹ ⁊ audiuim⁹ nō loq̄. postea fuit ostensus etiam cōā gentib⁹. vñ. j. xxiij. in deis contradicentib⁹ euāgelice pdicationi dī. Tūc ꝓstanter paulus ⁊ barnabas dixerunt vobis oportebat primū loq̄ vbū dei. ꝟ qm repellitis illud et indignos vos iudicatis eterne vite. Ecce conuertimur ad gentes sic enim nobis precepit dominus. cui est honor et gloria in secula seculorum Amen.

Incipit prefatio beati Hieronimi presbyteri in librum actus apostolorum.

Omnit psalmista: ambulabant de virtutibus in virtutes. Post apostoli pauli epistolas dudū vno vobis volumine translatas dōmon et rogatō ne charissimi act⁹ apostoloz cōpellitis: vt trās ferā in latino: quē libꝝ nulli dubiū ē a luca antiocheno arte medico: qui postea inſuies paulo apl'o xpi fact⁹ est discipul⁹ fuisse editū. Cernuces premit ipositā sepi⁹ oneris magnitudo: q̄ studia inuidoz reprehensione digna putant ea q̄ scribim⁹. Illoz nūꝝ odio ⁊ detractōe: iuuāte xpo meū silebit eloquiū. Act⁹ apl'oz nudā q̄dez vident sonare hystoriā ⁊ nascētis eccie eē ifantiā texere: ꝟ si noueram⁹ scriptorē eoz lucā medicum cui⁹ laus est in euangelio: animaduertimus pariter omnia verba illius anime lā guentis esse medicinam.

Incipit prologus super actus apostolo: ū.

Deus antiocensis ⁊c. In isto plogo procedit p hūc modū. primo ponit Hiero. multiplices auctoris notificatōes. scīo in scribēdo euāgelīū oīdit ipius fidelitatē: ibi. Hic spūsctō instigante ⁊c. q̄ fideliter scripsit euangeliū. tercio dicit q̄ cōgruum fuit vt scribēdi actus aplicos haberet prātem. vñ dicit. Cui nō immerito. ḡtō dicit Hiero. se vitare sermonis p̄lixitatē: ibi. Qō legentib⁹ ⁊c. Quo luc⁹ fuit medicus officio. quto officij ipius oīdit vtilitatem ibi. Quē ita diuina ⁊c. Ista sufficiant ō prologo isto. ā. enixe totus exponit in plogo sup Lucā Capitulum. j.

Primū quidē. Hic incipit lib. Actuū apl'oz. in q̄ sanctus lucas primo se cōmunat ad precidētia. scīo. psequit ꝟ sequentia: ibi. Et cōueiencius. Precedentia vo dicta scti Luce sunt in ei⁹ euāgelio: in q̄ incipiens a xpi pcur sore. cōceptōem xpi. natiuitatē. cōuersatōem. ⁊ p dicatōem. montē. et resurrectōes. ⁊ ascēsiones declarauit et ꝟ est quod dicit.

a Primū quidez id est p̄. s. in euangelio. b Sermonē feci de oibus. nō dicit oia. q: oia facta xpi non pūt per singula scribi. fm q̄ dicit Joh. vltī. Sunt autē ⁊ alia multa q̄ fecit ihs q̄ si scribāt per singla nec ipm arbitror mundi capere eos qui scribēdi sunt libros. ꝟ dic. c De omnibus q: de primordio ad xpi conceptōz. natiuitatem. vitā ⁊ montē. resurrectōez ⁊ ascēsionē aliqua scripsit.

d Theophile. Hic erat q̄das eps asie cui scpserat euāgelīū. vt ps in ei⁹ plogo. ⁊ eidē scpsit hūc libꝝ. c Quecepit ihs facē ⁊ docē. ne filis cēt scrib⁹ ⁊ pharisēis q̄ ꝟ dī im pperādo Math. xxiij. Dicūt enī ⁊ nō faciūt. Ꝟ enī docē ⁊ male vivere nihil aliud est q̄ se sua voce damnare.

Sequitur alius prolog⁹

Lucas antiocensis natoine syrus cui⁹ laus in euāgelio canitur apud antiochiā medicine artis egregius et apl'oz xpi discipul⁹ fuit: postea vsq̄ ad cōfessionē paulū secutus apl'm sine crimine in ꝟginitate pmanēs ō maluit fuire. Qui septuagita ⁊ ḡtuor annos etatis agēs in bythinia obijt plen⁹ spi rituscto q̄ instigāte in achaie ptib⁹ euangeliū scribens grecis fidelib⁹ incarnatoz vbera dōi fidei narratōne oīdit: cūdēq̄ ex stirpe dō descendisse mōstrauit Cui nō immerito scribendoꝝ actuuz apl'oz prās i ministerio datur vt deo in deū pleno ⁊ filio pditōis extincto oīone ab aplis facta: sorte dñice electōis nūerus cōpleret. Sicq̄ paulus ꝓsummatoz aplicis actib⁹ daret ḡdiu ō stimuluz calcitrantē dñs elegisset. Mō legentib⁹ ⁊ requirentib⁹ deū breui potius voluit ostēdere fmone: q̄ plurius aliq̄d fastidientibus prodidisse sciens q̄ opantē agricolā opteat primū de suis fructib⁹ edere. Quez ita diuina subsecuta est gra vt nō solū coꝝpibus sed etiaz animalibus: eius proficeret medicina.

Incipit liber actuū apl'oz be. Luce euangeliste. Caplīn. j.

Primum quidez sermonē feci de omnibus o theophile que cepit iesus facere et

f Vsq; in diem. ascensionis sue. g Qua precipiens apl'is p spīm sc̄m. q. s. p̄dicarent euangeliū Marb. vlt. vt s. allegatū est. h Quos elegit. p̄ ceteris ad officiū apō stolatus. i Assumpt⁹ est. de terra ad cēlū in sua humanitate. Fm diuinitatē em̄ q̄ necessario est vbiq; nō cōcipi ei de loco ad locū trāsire. assumpt⁹ est aūt a tota trinitate assūptionē illā faciente. q̄ in oīb⁹ effectib⁹ principal⁹ opatur. t etiā a seipso. nā corpus gloriosum sic ē in ptāte aie q̄ obedit ut eā ad nutum ad motū localē assūmptus est etiā a nube ps̄tante ei obsequiū

f Vsq; docē: vsq; in diē q̄ ꝑcipiēs
b apl'is p spīm sc̄m̄ qs elegit
k assumpt⁹ ē. Quib⁹ t̄ pbuit
l seipsum viuū p⁹ passionez
m suā i multis argumētis p di
es quadraginta apparens
n eis: t loquēs de regno dei
o Et p̄ Quescens ꝑcepit eis ab

k Quib⁹ t̄ pbuit seipm viuū. p⁹ resurrectōnem. l In multis argumentis: de sua resurrectōne faciendō fidem. m Per dies. xl. apparēs eis. qō nō est sic intelligendum q̄ in illis. xl. dieb⁹ fuerit ꝓtinue cum eis: sed q̄ in illo tpis spacio eis frequēter apparuit. n Loquēs de regno dei. i. de beatitudine celesti. Ad maiorē intellectū dictor⁹ duo hic sunt videnda: primū est vtrū resurrectio xp̄i debuit argūmēt⁹ p̄bari. Sed qō dicendū q̄ argumentū vno mō ē rō rei dubie facies fidem. i. certitudinē qō esse nō p̄t nisi p̄cedat ex principijs p se notis sicut fit in sciētijs demōstratis t aliis. talib⁹ argumēt⁹ nō debuit resurrectio christi ꝓbari q̄ est articul⁹ fidei. de talibus em̄ nō b̄ certitudo euidentie in p̄senti saltē de cōi cursu. Alio mō accipit argumentū aliq̄ sibile signū. qō inducit ad manifestatiōnem alicui⁹ veritat⁹. q̄ noie argumenti aliq̄ vtit ꝓbs in libris suis. t b mō accipiēdo argumentū xp̄c suā resurrectōnez declarauit argument⁹ inēptū p euidentia signa se vere resurrexisse ostendit qō fuit necessariū apl'is fieri. p̄ ꝓpē seipsos. eo q̄ eor⁹ corda nō erāt dispōsita ad credendū de facili ei⁹ resurrectōez: vñ dicit eis Lu. vlti. O stulti t tardi corde ad credendū in oibus q̄ locuti sunt. ꝓphe. scdo. ꝓpt alios. vt p hmōi signa eis ossa eor⁹ testimoniū de xp̄o efficacius reddet. Fm illud. j. Jo. j. Mō auduim⁹ t vidimus vostris oculis t man⁹ nr̄e ꝓtractauerunt de vbo vite testamur t annūciam⁹ vob. sc̄m est de q̄litate et efficacia huiusmodi argumēt⁹. Circa qō sciendū. q̄ vera resurrectio de q̄ fit sermo hic est reddit⁹ eiusdem bois in numero de morte corpali ad vitā gloriosam: t b fuit oñsus in xp̄o ras ex pte corpis q̄ ex pte aie. ex pte em̄ corpis p̄ fuit ostensus q̄ xp̄i corp⁹ post resurrectiōes fuit verū corp⁹ t solidū. non corp⁹ fantasticū vel ras sic est aer vel p b q̄ palpabile prebuit ipsum Lu. vi. Palpate t videte. q. spūs ossa t carnē nō hz sic me videtis hr̄e. scdo fuit oñsum q̄ erat corp⁹ būanū. p hoc q̄ oñdit verā būanā effigiē oculis distinguibilē ab alijs effigieb⁹. T ercio fuit oñsum q̄ erat idem corpus numero. qō būit p̄ñ aīa motē. oñendo cicatrices vulnerū Luc. vi. Videte manus meas t pedes meos. q. ego ipse sum. t Joh. xx. dicit Thome. Infer digitū tuū huc t vide manus meas t affer manū tuā t mitte in latꝰ meū t noli ee incredulus sed fidelis. Sill' ex pte aie iterato corpi vnite vitatē sue resurrectōnis oñdit. t b p opa triplicis vite. p̄ quidem p op⁹ vite nutritiue. in b q̄ cū discipulis māducauit: vt hr̄ Lu. vl. Nbrulerūt ei ptē pisc⁹ assi t fauū mellis. t cū manducasset coram eis sumēs reliquias dedit eis. scdo per opa vite sensitiue. in hoc q̄ discipulis ad interrogata rñdebat t eos salutabat. in q̄ se oñdit videre et audire. tercio p opa vite intellectiue. in hoc q̄ cum eis loquebat t de scripturis disserebat Lu. vlti. Nec sunt verba q̄ locutus sum ad vos etc. Q. etiā resurrexit ad vitaz gloriosam oñdit p b q̄ ad discipulos ianuis clausis intrauit. t p doꝛ subtilitatis: vñ dicit Greg. omel. xvij. Palpandam carnem dominus ꝓbuit quā ianuis clausis introduxit. vt ee p⁹ resurrectionē oñderet corpus suū eiusdez nature t ꝓprietatis glē. De efficacia istoꝛ argūmētoꝛ dr̄ ab oibus. q̄ hz vtū p se sufficiūptum: vel duo nō sufficerēt tū oia sil' sumpta fuerūt efficacia in suo genere ad manifestandū veritatē resurrectōnis dūtce: t cū ad b inducta fuerint ab illo cui⁹ ꝓfecta fūt opa. Sed vlterius pōt queri vtrū in hac manifestatiōne fecerit certitudinē euidentie vel adhesionis tm̄. Ad qō dicūt alīqui q̄ fecerint certitudinē adhesionis tm̄. qualis est in his q̄ sunt fidei de quibus est resurrectio xp̄i. Alij vō dicūt q̄ fecerūt certitudinem euidentie de resurrectōne humane nature. q. si dicta est erant euidētia sensibus bñ dispositis. ad qō dicitur etiā certitudo euidentie demonstratōis. Alio modo pōt ꝓsiderari in⁹ dens t homo siue deus humanat⁹ t sic argumenta p̄dicta de resurrectōne dei hois nō fecerit certitudinē euidentie: ꝛ adhesionis tm̄. q̄ est fidei. q. diuinitas xp̄i t ante resurrectōem t post nō fuit aliter cognita ab apl'is. t hoc videt manifeste dicere be. Gregoꝛi. omel. xvij. T homas aliud vidit. t aliud credidit. Ih̄m ortali ꝙpe homine videri diuinitas nō potuit hoicm q̄ vidit t de um ꝓfessus est. d. dīs meus t deus meus. videndo ergo credidit. q. ꝓsiderando verū hoiem hunc deū q̄ videre nō poterat exclamauit. licet q̄ p argumēta p̄dicta cuidēs fuerit apostolis illū qui dicebat hiesus nazaren⁹ vere resurrexisse nō tū fuit cuidens: ꝛ solū credidit deū a mortuis resurrexisse. sicut t creditū fuit tm̄ t nō scitū illū hominez esse deū. obiectū aūt fidei est ipse deus nō visus. t ido articulus fidei est aliq̄ nō visum circa deū. ꝓpter qō articulus fidei est deū resurrexisse a mortuis: t non hominē tm̄. ꝓpter qō dicit est supra. q. illa argumenta nō fuerūt efficacia ad manifestandū euidenter resurrectōez xp̄i. ꝓut est articulus. t p dicta pz solutio ad rōnes vtriusq; opinionis aliter sentientis. o Et p̄ quescens. Postq̄ Lucas continuauit se ad dicta in euangelio. Hic p̄sequit dicenda in b libro: qui sicut dictum est de legte euangelice. ꝓmulgatōne. Circa qō considerandum q̄ sicut corpus mobile subiectum est in tota naturali phia sub ratione absoluta. in p̄cedentibus vō libris sub rationibus determinatis: vt in libro de celo t mūdo corpus mobile ad situm in libro vō de generatōne corp⁹ mobile ad formā. ita de⁹ sub ratione absoluta subiectū est in tota sacra scriptura. ideo dr̄ theologia q̄si sermo de deo. sub rationibus vō determinat⁹ est subiectum in libris partialibus: vt ostensum fuit in p̄ncipio Gen. t in alijs sequentibus libris. In toto vō nouo testamento subiectū est vt redemptor: in cōi. ꝛ in libris p̄cedentibus sub rationibus magis determinatis. vñ in euangelio deus redemptor: est subiectū vt legis euangelice lator. In b autē libro vt eiusdem legis p oꝛem publicatur. p̄mum tamen fecit p seipsum. scdm vō p apl'os ad hoc missos. ꝓpē qō liber iste ab actib⁹ apl'oꝝ noīat. Ad b aūt q̄ apl'i alijq; discipuli essent ad hāc publicatōnez idonei ꝓcipebat in eis solidatio t ꝓfectio p donū spūssancti q̄ erāt diuina notitia p̄diti. ꝓstantes t eloquentes t charitate feruidi. ꝓter qō liber iste in duas ꝑtes diuidit. q. p̄ describit apostolor⁹ debita dispō. scdo p eosdem euangelij publicatioꝛ sequētē. ca. i. Stans aūt petrus. Debita vō dispō apl'oꝝ facta est p spūssancti donū vt dictus est: t ideo p̄ describit ꝓmissio huius doni. scdo expectatio. ꝓmissi. ibi. T ūc reuersi sunt tercio collatio expectati in p̄ncipio se. ca. Prima adhuc in duas. q. p̄ ponit b. ꝓmissio. scdo circa b inducit qō. ibi. Igit q̄ quenerāt. Circa ꝓmū sciendū q̄ hz Lucas sanct⁹ in fine euāgelij sui locutus fuerit de hac ꝓmissione hoc fuit tū breuiter t succincte. hic aūt tangit eam magis diffuse. ꝓter qō ab ea incipit. ꝑsecutionē dicendorum in hoc libro. dicit ergo. o Et p̄ quescens. d. ihs cū apostolis suis quibus recumbentib⁹ apparuit in die ascensionis: vt refert Marcus in fine euāgelij sui. d. Nouissime aūt recūbentibus illis. rj. apparuit illis thelsus ꝛc. p Precepit eis ab hierosolymis ne discē. donec p spīm sc̄m redderētur

apti ad publicatōez euangeliū.ſō ſubdik. q Sz expecta
rent ꝓmiſſionē pris ꝛc. Joh.xiiij. Paracl⁹ aūt ſpūſanc
tus quē pr̄ in noie meo mittet.ille vos docebit oia ꝛc.
r Qz Jo.quidē baptizauit aq̄.ſolū.nā ei⁹ baptiſm⁹ grati
am nō conferebat. s Vos aūt baptizabimi ſpūſancto

hierosolymis ne discederēt
q ꝫ expectarēt ꝓmiſſionē pa
tris quā audiſtis inq̄t p os
r meū qz Iohānes q̄dē bapti
s zauit aq̄ vos aūt baptizabi
mini ſpūſctō nō p⁹ multos
t bos dies. Itgit q̄ conuenerāt
interrogabant eu3 dicens.
v Bñe ſi in tpe ꝫ reſtitues re
x gnū iſrl. Dixit aūt eis. Nō
est vr̄m nosse tpa vl̄ momē
ta q̄ pat̄ posuit in ſua pt̄ate
y ſed accipietis vtutē ſupue
z mentis ſpūſancti in vos &
eritis mihi teſtes in hierlm
ꝛ in oi iudea ꝛ ſamaria: ꝛ vſ
a q̄ ad vltimū terre. Et cum
hec dixiſſet videntib⁹ illis
elenatus est ꝛ nubes ſuſce
b pit eū ab oculis eoz. Cūq;
intuerent in celū euntē illū
c ecce duo viri aſtiterunt iu
d xta illos in veſtib⁹ albis: q̄

e et dixerunt. Viri galilei
f q̄d statis aſpicientes i celū
hic ihs q̄ assumpt⁹ ē a vo
g bis i celū: sic veniet quēad
modū vidistis eū euntē in
b celū. Tunc reuersi sunt hie
b rosolymā a monte q̄ vocat
i oliueti q̄ ē iuxta hierlm sab
k bati hñs iter. Et cū introis
sent in cenaculū ascēderunt
vbi manebat petr⁹ ꝛ iohan
nes ꝛ iacobus philippus ꝛ
thomas bartholome⁹ ꝛ ma
l theus: iacob⁹ alphei ꝛ ſy
m mon zelotes ꝛ iudeas iaco
o bi. Hi oēs erāt pseuerātes
p vnanimit̄ in oīone cū muli
q eribꝫ ꝛ maria matre ihesu et
s fratrib⁹ eius In dieb⁹ illis
t exurgēs petr⁹ in medio fra
v truz dixit. Erat aūt turba
hoim simul fere cētū vigiti
x Viri frēs o portet imple-

reuersi sūt. Postq̄ descripta est scripſūs ꝓmissio. b ꝑfr po
nit ꝓmiſſi cōuenies expectatio. q̄ cōuenientia ex duob⁹
oſtdit. Primū ē pseuerās oīo. scām ē aplici nūeri reintegra
tio q̄ ponit. In dieb⁹ illis. Circa pmū dī. b Tūc reuer
si sunt in hierlm. sic fuerat eis dcm Luce vlt. Vos aūt se
dete in ciuitate quo
aduſq; induamī vir
tute ex alto b Nō
mōte q̄ vocat olīue
ti. vñ xps ascēdit in
celū ꝛ vbi antixpus
fulminabit. sicut di
cū est. ſ. ij. Thessa.
ij.c. i Sabbati ha
bens iter.i. distās a
hierlm p mille pas
sus. q̄ facūt dimidi
am leucā. ꝛ dī b iter
sabbati q: licebat in
dcis i sabbato a sua
ciuitate vel loco ifn
ēlōgari: talis ei am
bulatio magis erat
ad recreatiōez q̄s ad
laborez ꝓpr̄ q̄d non
erat ꝫ sabbati ḡrez.
k Et cū introisſent
cenaculū ascendēr
Est aūt cenaculum
solarius.ꝛ sic ꝓtius
ascēderūt ꝛ postea
introierūt cenacula
ꝛ ē figurativa locu
tio sic cuz dī mortalmur ꝛ in media ar
ma ruam⁹. Ascēde
rūt aūt discipuli du
plici de cā. vna vt ef

ptiſmo. vñ dicit Augu. ad seleuciā q̄ credibile est discipu
los xpi eē baptizatos ei⁹ baptiſmo. vt hr̄et baptizatos ſer
uos p quos ceteros baptizaret. nec defuit hūiliatis mini
ster q̄ ei⁹ pedes eoz lauit. vñ sup illud Joh.xiiij. Qui lo
tus ē non indiget niſi vt pedes lauet. dicunt doctores aliq̄
q̄ ista lotio intelligit de sacō baptiſmi. ſgr q̄ dī hic.
s Vos aūt baptizabimi ſpūſctō. intelligendus ē de rece
ptione ſpūſancti in signo visibili. de q̄ hī. ca. ſe. q̄ dī baptiſ
mus metaphorice. eo q̄ gra ſpūſancti vnctio dī. j. Joh. ij.
ca. vnctio aūt de hūdis est vt aq̄. vñ dic glo. Habani. q̄ i q̄
buſdā libris sic hī. Vos aūt vngemini ſpūſctō. t Igit
Hic circa dicta mouet q̄ō. multi eñ de discipulis xpi ō re
gno ei⁹ adhuc carnaliter sentiebāt. vnde nōdū recepta spi
rituſſci gra. estimātes ipm tpaliter regnatur. ꝓpr̄ q̄ō filij
zebedei petierūt q̄ vn⁹ ad dexterā ei⁹ sederet alī⁹ ad sinistrā
Mat. xx. ꝛ regnū iſrl tpale q̄ō ablatū erat a iudeis p roma
nos statim restituendū. ſō q̄ierūt v Bñe ſi in tpe ꝫ ꝛc.
ꝛ q̄m ꝫ q̄ō erat stulta repulit eā. d. x Nō est vr̄m nosse
ꝛc. q. d. nō ptinet ad vos ꝫ scire nec q̄rere sic ꝛ petitionē fi
lioꝝ zebedei repulit vt stultā dicēs Nescit̄ q̄d petatis. sed
illud q̄ō sequit ad vos ptinet. cū subdit. y Sz accipie
tis ꝛc. ad cōstanē ꝛ efficaciē euangeliū p̄dicandū p ordem
vniuersū. ſō subdit. z Eteritis mihi teſtes ꝛc. a Et
cū ꝫ dixiſ. vidē. illis eleuat⁹ ē p modū supi⁹ dcm in ṗn. hu
ius ca. b Cūq; intue. in celū euntē illū admirantes de
ascēſione eā gl̄iosa. c Ecce duo viri. i. angeli in spē viro
rū. d In veſtib⁹ albis. ad designandū solēnitatē huius
ascēſiōis. fm q̄ dic̄ greg. e Viri galilei. natōe. ē ei gal
lea q̄d ps iudee ꝫ q̄ erāt apli saltē p maiori ptē. f Quid
statis aſpicientes in celū. q. d. Nō expectate q̄ ihesus ampli
us habiter cozpalit vobiscū sicut antea fec̄. nī videbitis eū
in fine mōi veniente ad iudiciū. ſō ſcālt. g Sic veniet
quēadmodū vidiſtis eū cūtes in celū. i. sicut ascēdit in for
ma hūanitatis gl̄iosa. sic veniet ad iudicandū b Tunc

y Per os dō. sic videbit ꝓte se. ꝫ interponit casus inde pductoris. ō subdit ibm: vt3 Joh. xviij. a de. xxj. aplis Math. x. aplicam quā nō habuit sic dō Joh. vj. Nōne duodecim vos elegi t vn⁹ ex vob dyabolus ē. Sors ēm alīqū accipit ꝑ parte. t sic accipit hic. qm i ptem apl⁹ vocat⁹ est. c Et hic qui. pos. zē. i. possideri se cit ab aliis. qz. xxx. denarios ꝗbus iniq xp̄m vendiderat in templo ꝓiecit ex ꝗbus principes sacerdotū emerūt agr̄ ꝑ sepultura pegrinoꝝ vt dr̄ Matth. xxvij. Illiq aūt dicūt q in das fuit ibi sepult⁹. z sic possedit agrū illū. ꝫ nō est verisi mile qz principes sacerdotū erāt intenti circa mortē xp̄i, pcurandaꝫ. ꝓter qō nō ita cito emerūt agrū illū. nec etiā ager ille empt⁹ statim fuit ꝑ sepultura dispositus. t sic videt fuisse tract⁹ tpis intermedius. t ex verbis Matth. xxvij. Et ꝓiect⁹ argenteis zē. videt eadē die se suspendisse. ꝓter qō expositio pia melior videt. d Et suspensus cre. zē. vt pena rūderet culpe Justū ēm erat vt viscera q tanta pditōes ꝓcepant enormit eaderēt. e Et notū factū est zē. s. enorme factum inde. f Ita vt appellaret ager ille. empt⁹ de pcio sanguis xp̄i. g Lingua eoꝝ. i. principū sacerdotū q emerūt agrū illū Matth. xxvij. h Acheldemach. Sciendum ꝙ q ille due dictiones agr̄ sanguinis in latino signātes nō sunt ꝑ prie hebraice: ꝫ magꝫ syriace. ēm lingua hebraica t syriaca sunt valde ꝓpīq. vt dicit Hiero. in ꝓlogo galeato. boies aūt notabiliter fati magis vtebant lingua syra q̄s hebrea vñ t libri eoꝝ qui sunt extra bibliā, ꝑ magna parte scripti sunt in illo idiomate licꝫ tñ hebraicis. qō de facili pōt fieri qz litere hic t ibi sunt eiusdē numeri z soni. differentes tñ caracteribus vt dicit Hiero. in ꝓlogo galeato. i Scriptum est. Allegata scriptura dauid in generali t interposito casu inde. hic ꝑr ponit dicta scriptura in ꝑsalt dū dr̄. i Scriptū est ēm in libro psalmoꝝ. q dr̄ vn⁹ liber. non ab vnitate actoris. qz multi psalmos fecerunt vt dictū fuit in ꝓncipio illi⁹ libri: ꝫ ab vnitate collectoris. qz psalmi a diuersis actoribus ꝓpositi fuerūt collecti ꝑ eſdram vt cōiter tenet t in vno volumie reposīti vt ibidē fuit plenī⁹ declaratum. k Fiat ꝓmoratio eoꝝ deserta zē. b scribit psal. cviij. vterꝙ tamen psal. intitulat a dauid. tanq̄ ab actore. Coniunxit autem beatus petrus istas duas auctoritates simul. qz loquunt de pena ꝑ mortē xp̄i inflicta. ꝓmam. loquit de pena sacerdotū mortē xp̄i ꝓcurantū. sic dictus fuit plenī⁹ sup ꝑs. illū. In pena ēm mortis xp̄i. tempus t ciuitas in⁹ ꝑbusta fuerūt ꝑ romanos. t sacerdotes ꝓtm inflecti t ꝓtm captiuati. t ꝫ est qō dauid ꝑdixit. k Fiat ꝓmoratio. i. habitatio. Eoꝝ deserta zē. Scdo ꝓ loquit. de pena inde, ꝑduonis. q̄ xp̄m vendidit ꝓncipib⁹ sacerdotū. sic ibidē fuit dictū. Isto ēm iuda ꝑ suspensionem mortuo. matthias successit ei in aplatum. vt patebit. ſ. Aplat⁹ ꝙ ep̄atus dr̄. vñ t ipsi sunt successores aplorum. ſm ꝙ dicitur in decretis. xxj. di. c. in nouo testō. t hoc est qō dicitur

De iuda q fuit dux eoꝝ q ꝑhenderūt

z sanctus ꝑ os dō de iuda q fuit dux eoꝝ q ꝑhenderūt

a ibm q ꝓnumerat⁹ erat i no-
b bis t sortit⁹ ē sortē ministe
c rij hui⁹. Et ꝫ quidē possedit agrū de mercede iniq-
d tatis t suspēsus crepuit me dius et diffusa sunt oia viscera eī. Et notū factū est oibus habitantib⁹ hierusem
f ita vt appellaret ager ille ꝫ lingua eoꝝ: acheldemach
i hoc est ager sanguinis. scriptum est ēm in libro psal-
k morum. Fiat commoratio eorum deserta: t nō sit qui
m inhabitet in ea. Et episcopatum eius accipiet alter.

n Oportet ergo ex his viris qui nobiscuꝫ sunt ꝗgregati in oīm tpe q intrauit t exi-
p uit inter nos dns ihs incipiens a baptismate iohis vsq in die q assumptus est
q a nobis: testē resurrectōis eius nobiscū fieri vnum ex
r istis. Et statuerūt duos io seph qui vocabatur barsa
s bas q cognoiat⁹ est iustus
v t mathiā. Et orantes dixerūt. Tu dne q corda nostra oīm: ostende quē elegeris ex his duob⁹ vnū accipe locū
misterij hui⁹ t aplat⁹ de q̄ ꝑuaricatus est iudas vt ab
x iret in locum suum. Et dederūt sortes eis. Et cecidit

m Epatum eius. s. iude. Accipiat alter. n Oportet ꝙ Allegata scriptura ad ꝓpositū. hic ꝑr petrus ꝓcludit intentum. o. Oportet ꝙ. ad reintegrandū numerū apostolicuꝫ. o Ex his viris q no. sunt zē. Qui p experientiā nouerunt ꝓuersationes ihu xp̄i t ei⁹ opa. p Incipit. a bapti. Joh. Non ēm legit ihesus docuisse publice. et miracula fecisse nisi postq̄ baptizat⁹ fuit a iohe. q Testes resurrectōis zē. t eī am alioꝝ ad fidem xp̄i principiū. resurrectio tū expunit. qz ꝓuersatō xp̄i et miracula q fuerūt i palati coꝝ hoīb⁹ non sic indigebāt testimonio sic resurrectio q manifestata tū apostolis et aliis discipulis fuit. r Et statuerūt. Posita allegatōne petri. hic cōsequēt ponit executio facti. nam alij statim accęuerūt ei⁹ dicto tanq̄ rātōnabiliō dr̄. Et statuerunt duos. istos nō distinxerūt ab aliis ꝑ sortē: ꝫ p electōes tanq̄ magis notabiles in

scia t factoꝝ xp̄i experientia. s Joseph q voca. barsabas. iste est ille q infra vocat barnabas: vt aliq dicūt. t Qui cognominatus ē iust⁹. ex euidentia sanctitat⁹ q̄ rōnabiliter b expunit ne repulsus ab aplatu tanq̄ indignus videretur vñ cū paulo postea ad aplatum assumptus est. ſ. xiij. cap. vt sit⁹ dicūt ꝑdicti: ꝫ melius videt dōm q fuerit alius: vt plenius dicet. ſ. xiij. ca. v Et orantes dixerūt tu dne zē. licet ēm istos elegisset vt notabiliores alijs: vt dictuꝫ est. tñ ignorabāt ds eoꝝ esset dignior. ad apostolatū. ꝓter qō sup b implorauerūt diuinū iudiciū ꝙ tpantes sortes. Fm ꝙ dr̄ Prouer. xvj. Sortes mittunt in sinū ꝫ a dño tpank. x Et dederūt sortes eis zē. Et ꝓ q iste ioseph fuit cognatus xp̄i. vt dicet. ſ. xiij. ca. Et sibi ꝓposuit matthīs ꝙ b ostendens q ad officia ecclesiastica nō sunt boies ex sanguinitate, ꝓmouendi. Id maloꝝ hui⁹ auctrat⁹ intelligentiā. Grā b vnū vti sortib⁹ sit licitus. Ad qō dōm q vti sortib⁹ est ex vario euētu seu dispōne alicui⁹ rei sensibil⁹ ꝓpositę determinare aliqō dubiū vel incertū sic ex festucis ꝓpositę ꝙ b q aliqs accipit breuioꝝ vel lōgioꝝ seu in ꝓiectione tarilloꝝ ex b q aliqs ꝓiecit plura pūcta vel pauca vel ex ꝑsilib⁹ aliqō dubiū int̄ boies determinat. t si b fiat ad alicui⁹ rei diuisionē int̄ boies. vt ꝙ b determinet q̄s quaꝫ prem accipiat vocat sors diuisoria. igit si dispō vel euēt⁹ fortuit⁹ expectet a fortuna tm nullū vicium ē. si mittant: sortes ad determinandū inter boies q̄s quā ptem accipiat alic⁹ rei. t b ex cōi sensu ꝓmittt fortune. cā tū mortua ꝑt eē ꝓmissa vt si, ꝓpter cupiditatē ꝓpriā vel aliqō vicium nō pūt ꝓcedere alio mō dividē. Si aūt dispō fortuit⁹ vel euent⁹ nō expectet sed a fortuna ꝫ alia cā hoc est dupl⁹. vno mō a cā corpali. vt a dispositione stellaꝝ. t sic cū actus stellaꝝ ad ꝑsonā extendat supstitiosum est t illicitū: et non caret occulto pacto dēmonū. alio mō qi expectat euent⁹ et dispositio sortium a cā spuali dirigente t b est duplicit. vno mō a demone. t b est illicitū. qi includit familiaritatē t pactū cum demonibus. alio mō a deo expectat immediate vel mediantibus angelis sanctis. t hoc nō est illicitū. Fm ꝙ si fiat cū reuerētia debita. vñ dr̄ Prouer. xvj. Sortes mittunt in sinum: ꝫ a dño tpank. ꝑt tū in hoc ꝑtm quadrupliciter incidi. pri-

mo si abscp̃ vlla necessitate ad sortes recurratur. ℞ em̃ videtur ad dei rẽtatões ptinere. vñ dic̃ Hmb. super Lucã. Qui sorte eligit humano iudicio nõ cõprehẽdit. scdo si q̃s etiã in necessitate absq; reuerentia debita sortib⁹ vtat vñ super act⁹ apl'oꝝ dic̃ Beda. Si q̃ aliq̃ necessitate compulsi deus putant sortib⁹ apl'oꝝ exẽplo esse cõsulendus videant hoc tpõs non nisi collecto fratrũ cetu t pcibus ad deũ fusis egisse. tercio si diuino oraculo ad terrena negocia conuertant. vñ dicit Aug. ad inq̃sitões ianuarij. His qui ỗ pagnis euangelicis sortes legũt. t si optandũ sit q̃ faciant potius q̃ ad demonia consulẽda concurrant. n̄ nihil displicet ista ꝓmendo ad negocia secularia t ad vite huius vanitatẽ diuia oracula pelle puertere. quarto si in electionib⁹ ecclesiasticis q̃ ex spũsancti inspiratõe fieri dñt aliqui vtant sortibus. vñ dic̃ Beda sup actũ apl'oꝝ. Mathias ante pentecostẽ ordinã dus sorte querit. q; nondũ erat sanctispũs plenitudo i ecclesia dei effusa. septẽ aũt diaconi postea nõ sorte q̃ electõ ne discipl'oꝝ ordinati sunt. ꝑter ℞ phibẽt rõnabilit talis electio. extra de sortilegijs ca. vlt. nõ tñ pcesserãt apl'i eligendo mathiã sortes. q; nõ erat ꝓhibitũ. t q; fecerunt ℞ familiari cõsilio spũsancti. q̃ nõ est trahendũ ad cõtẽptia. maxie q; hoies nõ sic vti fuissent ꝑmittendo ido deuotã. sic em̃ licitũ erat ante ꝓhibitões vt dcm̃ est. Sec⁹ aũt est in tpalib⁹ que ordinanda ad terrena disponenda. et ideo in electõne illoꝝ pñt hoies vti sortib⁹ sicut in diuisione rerũ tpaliũ. vr ꝓdictũ ẽ. si vo necessitas aliqua alia ab electõ ne dignitatis ecclesiastice imineat licitũ est cũ debita reuerentia sortib⁹ diuinũ auxiliũ implorare. vnde dicit Aug⁹. in epla ad honoratũ. Si ink dei ministros sit discepratõ q̃ eoꝝ tpe psecutõis maneant ne fuga oim̃ t q̃ eoꝝ fugiãt ne mors oim̃ deseratur eccia. si hec discepratio alit nõ poterit terminari q̃rum mihi videt q̃ maneãt t q̃ fugiãt sorte eligendi sunt. t ℞ mõ vñ sunt sortibus viri sancti. q̃ in ve. t no. test. vñ fuisse sortib⁹ legunt sicut iosue iudicio sortis puniuit achor Iosue. vij. Et saul in oõe deprehẽdit ionathan filiũ suũ mel comedisse. j. Reg. xiiij. t zacharias sorte exijt vt incensum poneret Luce. j. t sic pz rñsio ad qõem.

In ca. j. vbi dr in postil. Sed saluo meliori iudicio mihi videt meli⁹ distinguendũ q; rps ꝑ pupl'ꝝ ꝓsiderari.

c Pm̃ doctores dicunt q̃ oia argumenta xpi sũt sumpta sunt efficacia ad manifestandũ veritatẽ dñice resurrectõis. intelligendũ est cuz testimonio sacrarũ scripturarũ t angelorũ reuelatõe. ꝑ tercia pte. q. lv. artl. vj. in corpe qõnis. nõ em̃ alia signa per eũ ostensa sine hmõi testimonijs vident sufficisse ad certitudinẽ fidei inducendã. t hoc ps. nã licz corpus palpabile xpi prebuit ad sensum. t in buana effigie ab alijs distinguibile. t cũ ſiſibus oim̃ cicatricibus manuũ t pedũ. q̃ tñ ſilia corpa ꝑfute angelica formari pñt. ideo talia in corpore xpi ostensa nõ sufficiũt ad certitudinẽ fidei inducendã ab alijs testimonijs ꝓdict'. Sil'r ea q̃ fuerũt ex pte aie iterato corpe vnite talẽ certitudiẽs nõ iducũt. ſic apparẽs mãducatio t collocutio t declaratio scpturarũ t hmõi. ſilia ei ꝓdictoꝝ angeli hoibus apparentes fecerũt. vr ps Hebr. ca. xij. t Exo. c. xiiij. t in alijs locis. vnde nec in ꝓdicta oia q̃ sensibiliter apparebãt vident sufficisse nisi ꝑter scripture testimoniũ t angeloꝝ dicta recte intellecta t applicata ad ea q̃ sensui apparebãt. t ió de xpo cũ discipulis ꝑfitaliter existẽte r eis colloquẽte. legit Lucevlt. Ipuit eis sensum vt intelligerẽt scpturas t ibidez. O stulti t tardi corde ad credendũ in oibus q̃ locuti sunt prophetẽ. c. non em̃ dixit O stulti t tardi corde ad credendũ ea q̃ palpant seu sentiunt t hmõi. sed ad credendũ in oibus q̃ locuti sunt ꝓphẽ. ex quo ps q̃ sufficientia argumẽtoꝝ resurrectõis ꝓfitẽ pcipue consistebat in auctõe scripturarũ bene intellectarũ. t ad ea que sensui apparebãt applicatarũ. Constat aũt q̃ veritas nõ percipit̃ ꝓfecte nisi ex auctoritate sacrarũ scripturarũ t talia non causãt certitudinez evidentie ℞ fidei tñ t sic pz q̃ loquẽdo de xpo etiã inq̃ntuz hõ. argumenta predicta non fecerũt certitudines evidentie de resurrectione humane nature. q; sic dictũ est talia si erat evidentia etiã sensibus bene dispositi nisi mediante sacrarũ scripturarũ auctõe mõ ꝓdicto. cui⁹ auctoritatis certitudo non transcẽdit certitudinẽ fidei. q̃ tam certitudo sufficit in ꝓposito. et ẽ magis meritoria q̃ certitudo evidentie. Capsm̃. ij.

d Et cũ cõplerent. Premissa. ꝑmissione t expectatõe debiti spũsancti. hic ꝑtr ponit adipletio. ꝑmissi. t dividit in duas ptes. q; ꝑ describit ℞ adimpletõ. secũdo adimpletõis admiratio: ibi. Erant aũt. Circa primũ notantur impletionis rps. cum dr. a Et cũ cõplerent dies pentecostes. i. quinquagintadies a pascha q̃ est quinte coste q̃ est decem. q̃nquagesima nãq; dies a paschate celebris erat apud iudeos in memoria beneficij date legis. q̃ fuit data in monte synai. Exo. xx. Quinquagesima die a principio egressionis de egypto. t cõueniẽter illa die ipsum fuit apl'is spũsancti donũ per quod lex euãgelica imꝑssa fuit t firmitet radicata in cordibus eoꝝ.

b Erãt aũt oẽs piter in eodẽ loco. piter corpe t alio. c Et facti⁹ est repẽte sonꝰ de celo tanq̃ spũs vehementis. i. venti vel tonitrui. non tñ apli t alij cu eis existentes fuerũt territi deo boc faciẽte. in signũ q̃ dabat eis spũsanctus qui est consolator eozdẽ. d Et replevit totã domũ. insolita claritate. e Vbi erant sedentes. i. manentes eo mõ quo dr Deu. ij. Et sedistis in cadesbarne multo tpe. i. mansistis apli eñ nunc erant in oõne. vt ꝑbabiliter credit ex precedẽtib⁹ vbi dr. q̃ erant ꝑseuerantes in oõe. que nõ fit cõiter sedẽdo. ℞ magis flectendo genua vel stando f Et apparuerũt illis visibili⁹ oculis corpalib⁹. g Dispartite lingue tanq̃ ignis. ad signandũ signo visibili exterius inuisibilẽ gr̃az sanctispũs receptã interi⁹. ꝑ quã erãt feruidi in amore dei. t loquentes in omnibus linguis ad publicationes euangelij. ideo subditur. h Et ceperunt loqui varijs linguis. fm̃ q̃ dicit hic glosa. apostoli non soluz loquebãtur t intelligebant omnia idiomata. sed ipsis loquentib⁹ in vno idiomate quodcunq; esset illud omnes audientes quantumcũq; essent. diuersorum ideomatum intelligebãt quibꝫ idioma ꝓpriũ virtute diuina hoc faciente. sicut enim per rebellionẽ ad deum diuisa sunt lingue. Gen. xj. ita per infusionem spiritussancti sunt vnite.

i Erant autem. Hic consequenter ponitur sequens hui⁹ dicti admiratio quia non fuerant visum simile vel auditũ ideo dicitur. i Erant autem in hierm̃ habitãtes iudei viri religiosi. id est in cultu diuino deuoti. k Ex omni natione que sub celo est. qui conueniebant ratione festi. indecenim captiuati per salmanasar regem assyriorum non redierunt in indeam. sicut dictum fuit Ysee. j. Similiter captiuati per regem chaldeorum non redierunt omes q̃ vis haberent licentiam redeundi. sed remanserunt multi amore filiorum quos ibi genuerant. t possessionũ quas ibi acquisierant detenti. sicut dictum fuit. j. Esdre. Similiter multi captiuati per antiochum regem greco. t diuersis gentibus venditi remanserũt. verũm alij eoꝝ magis deuoti ꝑter reuerentiã repẽpti veniebãt aliqñ in hierm̃. maxie in solẽnitat⁹ magnis. quarum vna erat pentecostes.

sorte super mathiã t annũerat⁹ est cũ. xj. apl'is. ij.

a Et cũ ꝑplerẽt dies pẽ
b tecostes: erant oẽs pi
c ter in eodẽ loco. Et factus
est repẽte de celo sonꝰ tãq̃
d aduenientis spũs vehemen
e tis t repleuit totã domum
f vbi erant sedentes. Et ap
g paruerunt illis dispertite
lingue tanq̃ ignis. seditq;
h supra singulos eoꝝ. Et re
i pleti sunt oẽs spũsctõ: t ce
k perũt loqui varijs linguis
ꝑut spũssanct⁹ dabat eloq̃
illis. Erant aũt in hierm̃ habitãtes iudei viri religiosi
ex oi natõne q̃ sub celo est.

l Facta aūt hac voce. s. spūs vehementis vel aplox t alioꝝ cum eis exhitium. deū voce magna laudantiū qui primo ꝛe ducti nō audebant loqui. m Conuenit multitudo t mente ꝓfusa est. i. stupefacta et admirata. et subdit cā cum dicit. n Qm audiebat vnusq̄sq; lingua sua illos loqnētes. q; tale miraculū nunq̄ fuerat visum vel auditum t ptz hꝛa in q̄ nominant habitatores diuersaꝝ regionuꝫ. in quibus sunt diuersa idiomata totaliter. sicut in iudea et roma t pluribus alijs vel in pte sicut lingua picardica et gallica distinguunt t sic erat in mesopothamia q̄ est ps syrie et iudea: q̄ꝫ lingue sūt ꝑpinq̄ vt est s. dictū o Judei q̄ꝫ. i. illi ō tribū iuda. p Et ꝓselyti. i. ꝓuersi ō gētilitate ad iudaismū q Illij aūt irridentes. credentes eos ebriosos esse.

r Stans aūt. posita ꝓfirmatōne aplox p donū spūssancti. Hic pōr ponit p eos publicatio euāgelij. licet aūt p oēs aplos publicatū fuerit euāgeliū i diuersis ptib⁹ mūdi Lucas tū ꝓsequit tm̄ p dicatōes petri t pauli. tū q; isti duo fuerūt inꝑ alios ꝑcipui. tū q; facta istox vidit et marie pauli. cui⁹ fuit individuꝰ comes: sic dicit Hiero. i li. illustriū virox. t sic residuū hui⁹ libi i duas ptes diuidit. q; ꝑ describit ꝓdicatō petri. t scdo pauli ca. xiij. ꝓma i duas. q; ꝑ ponit ꝓdicatio petri facta indeis. scdo gētilib⁹. ca. x. ꝓma ad huc i duas. in ptē principalē t incidēter. ꝙ incipit ca. vj. ꝓxima adhuc i duas. q; ꝑ ponit ꝓdicatio Petri vbo. scdo facto aduēcto miraculo. sc. ca. ꝓxima i duas. q; ꝑ petr⁹ remouet estimatōes falsas. scdo declarat veritatē. ibi. Sed ō c. Circa ꝓmū dī. Stās aūt petr⁹. ꝓstāter ꝛ intrepide.

s Cū. xj. aplis ele. vo. suā. vt loq̄reť magnalia dei. t Vi ri iudei. q̄ bēť notitiā scꝑturaꝝ. t marie. v Qui babitis in hierlm. in q̄ nūc vigebat studiū legis t ꝓphaꝝ. x Nō em̄ sic vos estimatis. erronee. y Hi ebrij sunt cuꝫ sit hora diei tercia. nūc em̄ incipiebāt comedē hoies hora sexta. t marti me iudei q̄ erāt magistrati. eo q; erant cultores vni⁹ dei. et potissime in hierlm vbi vigebat ille cult⁹. dicē igit. C cū sit hora diei ꝛcia. q. d. adhuc nō ē comedēdi ꝛ bibēdi hora.

z Sz ō ē. b ꝓphr petr⁹ declarat veritatē t diuidit in duas ptes. q; ꝑ ō ponit declaratio. scdo audientiū ꝙrsio: ibi. His audit. ꝓxima in duas. q; ꝑ petrus declarat ꝓpositꝫ p iobelis ꝓphē. scdo p dō dicū: ibi viri hsrlite. C circa ꝓmuꝫ allegat scꝑturā q̄ hr̄ in principio tercij ca. iobelis ꝓphetes fm signatōes veritatis hebraice. vt ibidē dixi. C circa q̄ sciēdum q; angeli apparētes in ascēsione xp̄i eā declarātes simul denūciauerť aduentū el⁹ ad iudiciū dicētes. Hic ihesus q̄ assumpt⁹ ē a vob sic veniet ꝛc. sic expositū ē s. Datō ꝓphetā visū in sig̃ visibili fuit manifestatio glē xp̄i ad dexterā p̄is assumpti. fm dr̄ Jo. vij. Nondū erat spūssanctus dat⁹. q; nōdū erat ihs glificat⁹. t ō iobel ꝓphā sil⁹ ꝑdixit effusionē spūssancti t signa ꝓcedentia diē iudicij. In hac el⁹igit auctate ꝑ denunciat ꝓmū. cū dr̄. a Et erit i nouissimis dieb⁹. i. in diebus no. ꝛc. q̄ dicunt nouissimi. eo q; nō succedet aliud testm̄. ꝓpter qō dr̄. j. ꝓma Jo. ij. Filioli nouissima hora est t Heb. j. Nouissime dieb⁹ istis locut⁹ est nob in filio ꝛc.

m Facta aūt hac voce ꝙuent multitudo t mēte ꝓfusa est

n qm̄ audiebat vnusq̄sq; lingua sua illos loq̄ntes

Stupebant aūt oēs t mirabātur dicentes. Nonne ecce oēs isti q̄ loquunt galylei sunt Et quō nos audiuim⁹ vnusq̄sq; linguā nr̄am in q̄ nati sum⁹. Parthi t medi t elamite: t q̄ habitant mesopotamiā iudeā t cappadociā pontū: t asiā phrygiam: t pamphiliā: egyptuꝫ t ptes lybie q̄ est circa cirenē: t aduene romani iudei

p q̄ꝫ et ꝓselite: cretes et arabes: audiuim⁹ eos loquentes nr̄is linguis magnalia dei. Stupebāt aūt oēs t mirabant adinuicē dicentes.

q Quidnā vult hic ee. Alij aūt irridentes dicebant: quia

r musto pleni sūt isti. Stans

s petr⁹ cū vndecim eleuauit t vocē suā: t locut⁹ ē eis Viri iudei t q̄ habitatis hierlem vniuersi hoc vobis notū sit: t auribꝰ ꝑcipite verba mea

x Nō em̄ sicut vos estimatis

y hi ebrij sunt: cū sit hora dici tercia. Sz hoc est qđ dictū

a est p ꝓphām iobel. Et erit in nouissimis dieb⁹ dicit dominꝰ effundaz de spū meo

b sup oēm carnē. Et ꝓphetabūt filij vr̄i t filie vr̄e: iuuenes vr̄i visiones videbūt:

c t seniores vr̄i somnia somniabūt. Et q̄dez sup seruos

f meos t ancillas meas i diebus illis effundaz de spū

g meo t ꝓphabūt: t dabo ꝓdigia in celo sursum t signa

h terra deorsum: sanguinē et

k ignē t vaporem fumi. Sol

l ꝙuertet in tenebras t luna

m in sanguinem: anteqū veni

n et dies dñi magn⁹ t manifest⁹. Et erit oīs quicunq̄

r inuocauerit nomen domini salu⁹ erit viri israhelite

scm̄. c Et ꝓphabūt fi. ve. t fi. ve. i. indr̄ter dabit spūssanct⁹ plonis virinsq; sexus. vñ t cū aplis fuerunt mulieres in die pentecostes: vtz ex ꝑdictis q̄ receperunt spm̄ cū eis dr̄ etiā Act. xxj. q̄ philippo erāt q̄tuor filie ꝙgines ꝓphetantes. t de viris Act. xiij. dr̄. Erāt in eccia q̄ erat antiochie ꝓphe t do. ꝛc. d Junc. ve. ꝛc. i. hoib⁹ cuiuslibz etatis dabit spūs ꝓphie. e Som. som. i. reuelatōes dīnas in somnis hēbūt. ad qs ꝑcipiēdas tūc aia magr̄ ē disposita ꝓpt ꝓtatōes sensuū exteriox sic plen⁹ in ꝓncipio li. pō. dixi. f Et quidē sup ser. ꝛc. gñaliť ei i ꝓmitia eccia oib⁹ baptizat q̄ꝫ impositō ez manuū aplox dabat spūssanct⁹ in sig̃ visibili. vtz Act. xix. t plib⁹ alijs loc: t adhuc dat inuisibiliter oib⁹ baptizat nisi obex ponat. g Et dabo. hic ponit denūciatio sig̃ꝝ diē iudicij ꝓcedētiū cū dr̄. Et dabo ꝓdigia i celo sursuꝫ t sig̃ in ra deorsuꝫ fm q̄ dr̄ Jnē. xxj. Erūt sig̃ in sole t luna t stel. t in te. ꝓssu. gen. ꝛc. b Sāguinē. nā ꝓcurrit anteq̄ ꝓcedet aduētū xp̄i in q̄ fundet sanguis innocentiū. i Et ignē. f. ꝓflagratōis ꝓcedentes aduētū iudicij. k Sol ꝙuertet in te. nō fm rem ꝛ fm ap parentiā. q; nubib⁹ densis absconditur el⁹ lumē. l Et luna in sang. silr̄ fm apparentiā sic rubea vr̄ q̄n eclipsim patit. m Anteq̄ veniat dies dñi. i. dies sui iudicij.

n Magn⁹. nā oēs ibi ꝓphant. o Et manifest⁹. nāz occulta cordis nr̄i tūc manifesta erūt. p Et erit. non in die iudicij ꝙ añ. ꝓphete eīn desinēdo de vno tpe transeūt ad aliud. q Quicūq; inuo. no. do. fideliter t ꝑseueranter.

r Saluus erit salute eterna Ro. x. Corde creditur ad iustitiam. oze aūt ꝓfessio fit ad salutē. s Viri israhe. b ꝓpter petrus declarat ꝓpositum p auctoritatē. t diuidit in duas ptes: fm duplicē eius auctem. scdo ibi. Nō em̄ dauid pa-

ma in tres. q3 ꝓ auctoritas introducit. scõo ad ꝓpositũ applicat: ibi. Viri frẽs. tercio intentũ cõcludit: ibi. Dextera igit. prima adhuc i duas. q3 ꝓ intentũ ꝓponit. scõo auctas inducit: ibi. Dauid em. Circa primũ excitat intentionez audientiũ. d. s Viri israelite. ad qs missi fuerunt ꝓphete t Audite verba h.

que nõ sunt deridẽda ꝫ magis attente audienda cũ sint ꝓphetaꝝ oracla. Cõsequent. ꝓponit xpi mortẽ t resurrectionẽ dicens. v Jesum naza. viz. pbatũ a deo in vob. i. coram vobis. x Virtutib⁹. i. opib⁹ ꝓmotis. Et ꝓdigijs. i. miraculis maioribus: vt i resurrectõe mortuoꝝ t consumlib⁹ z Et signis. i. miorib⁹ vt infirmitatuꝫ curatoꝝ⁹ a Que fecit deus. i. tota trinitas. b Per illũ. i. p boiez xpm. i. ãnatuꝫ em̃ hũanitas erat organũ diuinũ diuinitati cõiunctũ sic man⁹ suo mõ est artificis organum. c In medio vr̃i. sicut scitis. q. d. sic est euidens q nõ potestis negare.

t audite ꝙba hec. Jesuꝫ nazarenũ virũ approbatuꝫ a deo in vob ꝙtutib⁹ t ꝓdigijs t signis q̃ fecit ds per illũ i medio vr̃i sic̃ scit. :hũc d definito cõsilio t ꝓscia dei e tradit̃ u manꝫ iniq̃ꝝ: affi f gẽtes iteremistis Quẽ ds suscitauit soluti⁹ doloꝝ⁹ g inferni iuxta qõ ipossibile b erat teneri illuꝫ ab eo. Ba i uid ei dicẽ eũ. :Prouidebã k dñm cor̃a me sp qm̃ a dextris ẽ mihi ne commouear.

l Propt̃ ꝫ letatũ ẽ cor mẽu: m t exultauit lingua mea isu ꝙ t caro mea requiescet i spe. n Qm̃ nõ derelinq̃s aiaz me o am i inferno nec dabis sanp ctũ tuũ videꝫ corruptionem q Notas mihi fecisti vias vi r te: replebis me iocũditate

x Notas mihi fecisti vias vite. p acceleratõnez resurrectõis mee. y Replebis me iocũditate. q3 resurrexit i corpore gl̃oso qõ fuit primus passibile t morale. t sic habuit materiã iocũditatis ex tuit corpis gl̃ificatõe. z Cuz facie tua. i. cuz clara visione essentie diuine quã habuit aia xpi ab instanti creatõis sue. iõ dr. Cuz facie tua. i. cũ visione faciei me iã primus habite. a Viri frẽs Hic ꝓsequit dctã auctoritas ad ꝓpositũ applicat. ondendo q nõ loquit de ꝑsona dõ. ꝫ de ꝑsona xpi. cuz dr. Viri frẽs. i. israelite sicut t ego b Liceat audẽter dicere ad vos. tanq̃ verũ manifestum. c De ꝓtriarcha dõ qm̃ defun. t sepul. ẽ vt ꝑz. iij. Ke. ij.

d Et sepulcrũ ei⁹ est apd nos in q̃ iacuit q tanta tpa. corpus ei⁹ q̃ ꝓuisionẽ passus ẽ z incineratoꝝ ꝙt qõ dicta anctas itelligi fit de ipo. iõ ꝓsequitur q intelligẽda est de xpo. cũ dicit. e Prophaꝫ q̃ cũ esset dñs t sciret q3 iuramento cꝛ. sicut

bf. hs. cxxxj. Juravit dñs dõ veritatẽ cꝛ. qõ principaliꝫ intelligit de xpo descẽdente a dauid ꝑm carnẽ vt dicitur fuit ibidem. ideo subditur. f Prouidens locutus est de resurrectione xpi in auctoritate ꝓdicta que in ipso impleta est. vt patet ex dictis. iõ sequit. f Neq; derelictus est cꝛ. et patet lra. g Dextera. Hic concludit intentũ de collatõne sanctiꝑũs a deo. Circa qõ sciendus q hec collatio non erat implenda ante xpi ascensionẽ. vt dicitur Johan. vij. Nondum erat spiritus datus quia nondum erat ihs gloxificatus. ideo concludit. g Dextera igitur dei. i. ei⁹ potentia b Exaltatus. ad celestia. i Et ꝓmissione spiritus sancti accepta. qua sedet ad dexteram patris. sicut erat sibi ꝓmissum ps. cix. Sede a dextris meis cꝛ.

k Effudit. hunc spiritum. l Quem vos videtis. i linguis igneis m Et audistis. in variis linguis. erãt enim signa sensibilia ad designandum spiritum sanctum habitantem in cordibus eoꝝ. Sciendum autem q sicut miracula fiebant a tota trinitate sicut a causa principali. t ab humanitate xpi. sicut a causa instrumentali coniuncta. vt dictum est supra. ita intelligendũ est de hac infusione spiritus sancti. n Non enim. hic ponitur secunda auctoritas ad ꝓpositum. que habetur. ps. cix. qui. ps. ad lram intelligitur de xpo. vt ibidem diffusius declarauit. dicit igitur.

n Non em̃ dauid ascendit ad celos. sed fuit sepultus et incineratus. vt predictum est. o Dicit aũt ipe. de xpo. p. Dixit dñs. pater. q Domino meo. i. filio ei⁹ incarnato. per hoc em̃ probatur diuinitas christi Matt. xxij. q3 si esset homo purus. dauid non vocaret eum dominũ cũ esset filius eius naturalis tm̃. et non dei sed tantũ adoptiuus. sicut dauid et alij sancti.

r Sede a dextris meis. id est ad equalitatem patris ꝑm diuinitatem. et in ꝓportionibus bonis ꝑm humanitatem

s Donec ponam inimicos tuos scabellum pedũz et cetera. Per hoc non est intelligendum q christus debeat aliquando dimittere sessionem ad patris dexteram.

qz li donec aliqñ tenek finite.ſ. qñ ſignat terminum ei⁹ cui ꝓiūgit: vt cū dicit. Sedete hic donec veniā. aliqñ ꝙ indif finite: vt cū dicit. Iſte nō penituit donec vixit ꝛc.i.nunq̄. qz poſt morē penitere nō potuit. z ꝑ mō tenek cū dī. Sede a dextris meis donec po.ini.tuos ſcabellū ꝛc.i.tibi totaliter ſubiectos. ſi em̄ accipiaꝫ xp̃c ſm̄ diuinā naturā oīa ſūt ei ſubiecta abek no ſm̄ fiendoū diſpoſitōes.nō tñ ꝙtū ad exercitōes:ꝫ ſolū in tēpe in q̄ hūt eſſe. ſi ꝙ conſideꝛ ꝙtum ad naturā humanā. ſic oīa ſunt ei ſubiecta aūctatiue a principio incarnationis ex vnione ad verbū executiue ꝙ oīa ei erūt ſubiecta in fine mūdi.cū in oībus exercebit ſuam voluntatē.bonos p̄ mūdo z malos puniendo.z ſic ſcabellum terꝛ pedibus. et eis ſupponit. ita mali ꝛterenk in penis z ſupponentur xp̃o ſm̄ humanitatem q̄ p pedes deſignak. ꝓpter qō ꝛdicit. t Certiſſime ḡ ſciat oīs dom⁹ iſrl' abſq; hēſitatōne ali q̄. v Quiaꝛ dūm cum z xp̃m fecit deus.i.tota trinitas.

x Huc ibm. bonitatem⁹ vniendo verbo z ad p̃ſs deꝛteram exaltando.

y Quē vos crucifixiſtis.p ingrantiam quidē ḡtum ad populū cōem:ꝫ p inuidiā z malitiā ḡtum ad p̃incipes ſacerdotū. 3 His auditis. Poſtq̄ ē poſita petri p̃dicatio.ꝫ p̃ſr ponit auditoꝛ ꝙuerſio. z ſcōo coꝛ ꝙuerſatio:ibi. Erāt aūt. Circa primū dī. 3 His auditis ꝑpūc.ſunt coꝛ.de xp̃i morte. a Et dixerunt ꝛc.pati obedire. b Pniam agite penā ꝑterita detestādo.alīꝫ ponerek obex ſpūſcō. c Et bapti. vnuſq̄ſ.ve.in noie ihu xp̃i.in hac em̄ forma baptizauerūt in p̃miſia accia ꝓſilio ſpūſcti.vt nomē xp̃i qō erat apō iudeos ꝛtemptū z odioſum amabile redderet z venerandū ꝙ facto rediit eccia ad formā a xp̃o inſtitutā Math.vl. Baptizātes eos in noie p̃ris z filij z ſpūſcti.verūtñ in noie xp̃i ſ. intelligit tota trinitas.xp̃c em̄ grece dī vnctus latine.z ſic in noie xp̃i intelligiꝫ p̃ virgens z filī⁹ vnct⁹:z ipſa vnctio ꝙ ē ſpūſſancꝰ. d In remiſſionē pec.ve.qz baptiſmus delet oīa pcā ḡtum ad penā z culpā. e Et accipiet⁹ do.ſpi. qō tñc dabaꝫ baptizaꝫ in ſigno viſibili p̃ impoſitōnes manuū apl'oꝝ:vt dr̄.j.x.c.z.xix. f Vob em̄ repro. ꝓdicta ſacra p ioēlē ꝓphām vt dicīt ē ſ. cetera patent vſq; ibi.

g Saluamini a gene.iſta p̃ra.ſ.iudaica q̄ maiorꝫ pte remāſit in infidelitate obſtinata.z appoſite ſunt ad nūerum fideliū. h In die illa.ſ.p̃ntecoſtes:vtꝫ ex ꝓdict̄.

i Circiter tria milia.in ſignū hui⁹ baptizatōis fiebat anti ḡtus baptiſm⁹ gñalis in die p̃ntecoſtes. k Erāt aūt.ꝫ p̃ſr ponit ꝙuerſoꝝ ꝙuerſatio. cū dr̄. Erāt āt ꝑſeuerātes in

inimicos tuos ſcabellū pe
r dum tuoꝝ. Certiſſime ſciat
v ḡ oīs dom⁹ iſrl':qz deꝰ eū
x et xp̃m fecit de⁹ hūc ieſum
y quē vos crucifixiſtis. His
aūt auditi ꝙpūcti ſūt corde
a z dixerūt ad petrū z ad re
liquos apl'os. Quid facie
m⁹ viri frēs. Petrus āt ad
b illos penitentiā inquit agi
c te z baptizet vnuſq̄ſq; ve
d ſtrū in noie ihu xp̃i in remiſ
e ſionē petoꝝ vſoꝝ: z accipi
f etis donū ſpūſcti. Vo
bis em̄ eſt repromiſſio z fi
lijs vr̄is z omnib⁹ q̄ longe
ſūt ḡſcūq; aduocauerit dñs
de⁹ nr̄. Aliis etiāꝫbis plu
rimis teſtificaꝫ ē:z exhor
g tabak eos dicēs Saluami
a generatōe iſta p̃ua. qui
ergo receperūt ꝙmonē ei⁹
baptizati ſūt:z apposite ſ
h in die illa aīme circiter tria
k milia. Erāt aūt ꝑſeuerātes
i in doctrina apl'oꝝ z cōica
tōne fractōis panis z oꝛoi
m b⁹. Fiebat aūt oi aie timoꝝ
Multa ḡ ꝑdigia z ſigna ꝑ
apl'os i ir̄m fiebāt: z met⁹

erat magnus in vniuerſis.
o ꝑ Oēs etiā q̄ credebāt erāt
p ſ pit̄: z hēbāt oīa cōia. poſ
r ſeſſiones z ſbas. Vendē
bant z diuidebat illa oīb⁹
v put cuiq; op⁹ erat. Quoti
x die q̄ꝫ pdurātes vnanimi
ter in templo: z frangētes
y circa domos panem ſume
3 bant cibū cū exultatōne et
z ſimplicitate coꝛdis:collau
a dantes deū z hūtes gr̄am
b ad oēm plebē. Dñs āt au
c gebat q̄ ſalui fiebāt ḡtidie
in idipſum. Ca.iij.

d Et⁹ aūt z iobes aſcē
b debant in templū:ad
c horam oꝛonis nonam. Et
quidam vir q̄ erat claudus
d ex vtero mr̄is ſue baiula
e bak:quem ponebāt quoti
die ad portam templi q̄ dr̄
f ſpeciosa vt peteret elemo
ſynā ab introeūtib⁹ in tem
plū. Is cū vidiſſet petrū z
iobē incipientes introire
in tēplū:rogabat vt elemo
ſynam acciperet. Intuens
autem in eum petrus cum
g iobe dixit. Reſpice in nos

bat.ſub.numerū eoꝝ. e Qui ſalui fiebant.p receptionem fidei catholice. d Quotidie.z nō ſolū in die pentheccoſtes ꝙ etiā in aliꝭ diēb⁹ ſequentib⁹. e In idipm. i.in vnionē apl'ice doctrine. Capitulum.iij.

q Etrus aūt. Hic p̃ir deſcribit p̃dicatio petri adiuncto miraculo. Et diuidit in tres pres. qz p̃ ponitur opatio miraculi.ſcōo.p̃dicatio petri:ibi. Dñs āt petr⁹.tcio executio zeli ſe.ca. Circa p̃imū notaꝫ hoꝛa. cuꝰ dī. a Petrus aūt z iobes aſcen.in templū.i.in atrium mūdoꝝ qō erat oīonis loc⁹. b Ad hoꝛa oīo. notā. tribus em̄ hoꝛis in die oꝛabāt indei. vñ dī Daſi.vj. qz daniel trib⁹ tp̄ib⁹ in die oꝛabat ℨ ir̄m.ſ.mane.hoꝛa nona.z veſpe c Et quidā vir q̄ erat claud⁹ ex vtero mr̄is ſue. ex q̄ miraculū fuit euidenti⁹ ꝙ ſi fuiſſet claud⁹ ex alīꝫ accidentalīꝫ. d Baiulabak.qz nō ſolū erat claud⁹ ꝙ etiā ſic ꝛtus q̄ nō poterat incedē. e Quē po.ḡtidie ad portā em̄.q̄ dr̄ ſpeciosa. Ita vt dicīt a liq; eſt illa porta qua edificauit ioathā rex iuda ſblimiſſima. ij. Paral.c.xxj. ꝙ ſi intelligebant de porta eadē nūero qua edificauit ioathā nō ē ver. nam illa fuit ꝑhuſta p chaldeos. iiij. Reg.vl. potuit tñ alia in eodē loco reedificari ad ſiltudinē p̃ie z ꝛminit nomē antiquū f Vt peteret elemoſynā. ſic ꝑueū eſt talibus qui ſi poſſunt lucrari victū ſuū.cetera patēt vſq; ibi. g Reſpice in nos.i.conſidera nos pauperes nihil tibi dare valentes:vt

dicunt aliquid. e vide ek hoc glosa interlineatis dicere. ℔ saluo iudicio melioꝝ videt aliter dicendū. si em̄ petrus sic ei respondisset spem recipiendi aliqđ ab eis sibi nō dedisset: ℔ magis cōtrariū. t tū subdit. b At ille intem. in eos spe rans se aliqđ acce. ab eis. iō dōm q petrus et iohes q erant

b At ille intẽdebat i eos spe rãs se aliquid acceptuꝝ ab
i eis. Petr⁹ aũt dixit. Argẽ
k tū t aurū non ẽ mihi: qđ au
l tẽ habeo ℔ tibi do. In no-
m mie ihesu xpi nazareni surge
et ambula. Et apprehensa
manu eius dextera a leua-
n uit eũ t ptin⁹ consolidate
o sunt bases eius et plante.
p Et exiliens stetit t ambula
q bat: t intrauit cũ illis in tẽ
plũ: ãbulãs t exiliẽs t lau
dans deũ. Et vidit oĩs po
pul⁹ eũ ambulantẽ t laudã
tẽ deũ. Cognoscebant ãt il
lũ: q ipe erat q ad elemosy
nã sedebat ad speciosã por
tã tẽpli. Et ipleti sũt stupo
re t extasi: i eo qđ ptigerat
illi. Cũ tenerẽt aũt petrũ t
iohannẽ: cucurrit oĩs ppls
r ad eos ad porticũ q appel-
s lat salomõis stupẽtes. Vi
dẽs aũt petr⁹ rndit ad po
t pulũ. Viri israelite qđ mi
rami in hoc: aut nos qđ in
tuemi ℔si nr̃a ꝟtute aut po
testate fecerim⁹ bũc ambu
v lare. Be⁹ abraam t de⁹ ysa
x ac t deus iacob: deus p̃m

y nr̃oꝝ glificauit filiũ suũ ie-
3 sum: quẽ vos qdez tradidi
a stis t negastĩ ante faciẽ py-
b lati iudicante illo dimitti.
d Vos aũt scm̃ et iustũ ne-
o gastis: s petistis vir̃ homi
c cidã donari vobis auctorẽ
f. g vite interfecistis. Quẽ
b de⁹ suscitauit a mortuis cu
i ius nos testes sum⁹ t in fi-
de nois ei⁹ bũc quẽ vos vi
k detis t nostis: cõfirmauit
h. m nomẽ ei⁹: t fides q p eũ est
dedit integrã sanitatẽ istaz
e in cõspectu oĩm vr̃z Et nũc
p frẽs scio q p ignorantiã fe
q istis sic t pncipes vr̃i Be
us ãt q pnũciauit p os oĩm
r. s ppharz pati xpm suũ: sic im
t pleuit. Penitemi igit t cõ
v uertimini: vt deleanĩ pctã
x vr̃a: vt cum venerint tpa re
y frigerij a cõspectu domini:
3 t miserunt eũ qui predica-
a tus est vobis ihm xpm quẽ
b oportte qdẽ celũ suscipe vsq
c in tpa restitutiõis oĩm que
locutus est de⁹ per os sanc-
toꝝ suoꝝ a seculo ppheta-
d rũ. Moyses quidem dixit
e Qm̃ ppheta⁹ suscitabit vo

quandã in ciuitate t homicidiũ missus erat iũ carcerẽ Iu
ce. xxiij. c Auctorẽ vero vite coꝝpalis t spũalis qđ xpo
cõpetẽs fm eius diuinitatẽ. f Interfecistĩ. in humanita
te assumpta. g Quẽ deus suscitauit. p suã oipotentiã.
b Cui nos testes sum⁹. no tm̃ duo vel tres ad sufficienti
am. ℔ multo plures
ad supabundantiaz
i Et in fide nomis
ei⁹ bunc quẽ vos vi
detis nũc sanũ t in-
columẽ. k Et nos-
tis. ante fuisse clau
dũ t impotentem.
l Confirmauit. in
sanitate. m Nomen eius. i. inuoca-
tio nominis xpi.
n Et fides ꝛc. naz
inuocatio sine fide
efficax non esset.
o Et nunc frattres
Hic consequẽter in-
ducit eos petr⁹ ad
veritatem. t p rõne
scõo scripture alle-
gatõe: ibi. Moyses
Circa primuz dicit.
o Et nunc frattres
dulciter eos alloqꝫ
vt verbũ ei⁹ magis
recipiãt. p Scio
q: p ignoꝛ. fe. sicut t
pn̄. vestri. Alias tam̃
fuit ignorantia ℔ t
ibi. nã pncipes qui
erãt Irati per scptu-
ras q̃ pdicte erant õ
xpõ t p ei⁹ opa coꝛ
nerũt. p de ihesu na-
zareno q ipse esset
xps in lege t in pro
phetis. pmissus fue
rat dñs fuit plenius su
per illud Mat. xxj.
p aũt agricole dixe
runt h est heres sed
q: incepit pdicare ℨ
eos vicia publice cõ

ceperũt ℨ eũ inuidiã t odiũ. t sic in eius fuit subuersa dã
noticia. q: corruptio affectionis corrũpit iudiciũ rõnis. et
in augmentũ malicie deceperũt pplm̃ simplicẽ inducen-
tes eũ ad petendũ mortẽ xpi. Mat. xxvij. Principes aũt
sacerdotũ t seniores pplĩ seruerunt pplo vt peterent barrabã
iesum vt pderent. t sic ps q: ignorantia pncipiũ fuit mul
to grauior q̃ populariũ. q Deus aũt qui prenun. p os
om. ppharz tc. dic ãt os i singulari ad designandũ q oẽs
ppĥe vno spũ sunt locuti. t passionẽ xpi oĩs klaliter vel
mystice pdixerũt r Impleuit sic. nã malis actib⁹ hoim
vtitur ad bonũ. sunt em̃ ab eo inq̃ntũ act⁹. s Penitemi
ni igit. a pctis vtis. t Et cõuertimini. ad xpm. v Vt de
leanĩ pctã vr̃a. p baptismũ. x Vt cũ venerit tpa refrige
rij. i. vltimi iudicij. tũc em̃ ad refrigeriũ britudums transfe-
runt electi. y ℨ conspectu dñi. fm ordinatiõem eius.
3 Et miserit eũ q predicat⁹ est vobis ihm xpm ad iudicã-
dũ scm̃ p ignẽ in forma bũanitatis gl̃osa. a Quẽ opꝫ
qdẽ celũ suscipẽ. i. interea in celis ad dexterã pr̃is sedere. vt
dcm̃ est. 3. ca. j. b Vsq in tpa restitutõis oĩm. i. extremi
iudicij in q̃ oia reducent ad statũ ordinatissimũ fm lineaz
diuine iusticie. c Que ẽ io. p os sanctoꝝ suoꝝ a scꝛo. i.
ab antiq̃ t nõ solũ de nouo. d Moyses. ℔ pñr ad ppo-
situ inducit scripturas ppharz t pmo in pñte. d. Moyses
qdẽ dixit. Deu. xviij. e Qm̃ ppharz suscitabit vobis dñs

deūs vt qđ sicut ibidem dicū fuit intelligit principaliter de xpo qui dr̄ pheta magn⁹ luce. vij. Et descendit de in deis fm carnē Math. j. Tanq̄ me ipsum audietis .i. latorem noui testa. sic me veteris. g Omnis aia .i. omis hō. ponit hic pos pncipalis p toto. b Que nō au. p. illis legē euāgelicam renuendo. i Exterminabit de plebe .i. de sancto societate Consequenter inducit scripturas pheras in quodaz generali. di. k Et omnes p phete a samuele rc. sub illo em incepit regnū isrl̄ z iuda. vt ps. j. Reg. x. ipibus po regū z deinceps fuerūt pphete q clarius locuti sunt de mysterio xpi. vt est supius omium in ex positōne pbar. vñ de Esa. dicit Hiero. q videt magr euangeliū q̄ pheta rete re. l Vos autez estis filij pphar. i. in eorum scriptur̄ nutriti. m Et testamenti .i. promissionis n Nō disposuit deus ad pres nostros. de futuro. o Dicens ad abraā: Genesis. xxij. p In semine tuo bñdicentur omes familie terre. qō implerum est in xpo ab abraā descendente. vtz p oēs pres o: bis in quib⁹ sunt aliq̄ xpiani. et adhuc magr̄ implebit circa finē mundi qñ omis quertent ad fidez xpi.

bis dñs deus vester ō fratribus vestris: tanq̄ me ipsum audietis iuxta omnia quecūq̄ locutus fuerit vobis. Erit aūt: omis anima q̄ nō audierit pphetā illum exterminabit de plebe. Et omnes pphete a samuele t deinceps qui locuti sūt annūciauerūt dies istos: vos estis filij pphetar̄ t testamenti qō disposuit de⁹ ad patres vestros: dicens ad abraā. Et in semine tuo bñdicent omes familie terre. Vobis primū de⁹ suscitans filiū suū misit eum bñdicentez vobis vt quertat se vnusq̄sq; a nequicia sua.

Q Vob primū suscitās .i. manifestās.

r Filiū suū. q: inter iudeos fuit natus t uersatus.

s Misit eū bñ. vob. in pona em̄ pdicauit iudeis e multa būficia z ulit. mo nos suscitādo. lep̄rosos sanando. cecos illuminādo t hmōi. t Vt quertar se rē. ad b em̄ requirit act⁹ liberi arbitrij. vñ Aug. dicit. Qui creauit te sine te nō iustificabit te sine te.

In ca. iij. vbi dr̄ in posti. Si em̄ petr⁹ sic ei rñdisset spez recipiendi aliq̄d ab eis sibi nō dedisset rē. Additio.

Ñānūb⁹ ār illis .iiij. ad pplm supuenerunt sacerdotes t mgr̄at⁹ templi t saducei: dolentes q̄ docerēt pplm t annūciarent in ieruſalē resurrectionē ex mortuis: t inieceŕt in eos man⁹: t posuerunt eos in custodiā vsq̄ in crastinū. Erat aūt iam vespa Multi aūt eoz qui audierant verbum crediderunt: b t factus est numerus eoz

Jcet petrus in sua rñsione nō dedisset spez clando il recipiendi aliq̄d ab eo, put vba plane sonant: nō tū ex b sequit q̄ claud⁹ ille nō speraſſet se aliq̄d ab eis receperū. chananea em̄ iz audisset a dño. Nō est bonū sumere panē filioz t mittē canib⁹ q̄b⁹ vbis xpc nulla ei dabat spē impetrādi petitōes suā. nihilomin⁹ illa tanq̄ spēras aliq̄d recipe pſistebat in sua petitōne: vtz Math. xv. ca. vñ similter posset in, ppōsito dici. iō glo. interlineaz in suo vigore stat revidet. Capitulum .iiij.

Ñānūb⁹ ār illis rē. Posita pdicatōe petri. p̄ir ponit excitatio zeli. Circa qō p ponitur duplex ex scio vtriusq̄, pcessus: ibi.

scz ad pplm. b Supueneŕt sacer. rē. moti iuidia⁹ xpi d Et saducei dolē. rē. Isti spāliter exprimunt dolore q̄a negabāt resurrectōes mortuoz. vt dr̄. j. xxiij. o Et posuerūt eā in cu. i. in carcerē. e Visc̄ in crastī. eo q̄ iam trāsierat hora ducēdi eos ad iudiciū. scdo ponit excitatio boni zeli cū dicit.

quinq̄ milia. Factū est aūt in crastinū vt cōgregarent principes eoz t seniores t scribe in ieruſalem: t annas princeps sacerdotum t caypbas t iohannes: et alexander: et quotq̄t erant de genere sacerdotali. Et statuentes eos in medio i terrogabant. In q̄ virtute aut in quo noie fecistis hoc vos. Tūc petrus repletus spiritusancto dixit ad eos. Principes populi t seniores israel audite. si nos hodie diiudicamur in beneficto hominis infirmi in quo iste saluus fact⁹ est: notum sit oīb⁹ vobis t oīi plebi isrl̄: q: in noie ihu xpi nazareni quē vos crucifixistis quē deus suscitauit a mortuis: in hoc iste astat coram vobis sanus. Hic ē lapis qui reprobatus ē a vobis edificantibus: qui factus ē in caput anguli: t nō est in alio aliq̄ salus. Nec ei aliud nomen est sub celo datū hoib⁹: i q̄ oporteat nos saluos fieri. Videtes aūt petri constantiā t ihānis

f Multi ār eo. rē. scz petri pdicatum.

g Credidert. i xp̄m.

b Et fact⁹ ē nu. rē. cū p̄cedēt⁹ p̄uersis pt⁹ p pdicatōes petri. t fm b fuert. viij milia. qđ vī verius. fm alios po tria milia pdicta. ca. ij. in b nūero iiciudunt̄.

i Factū ē ār. b p̄ir ponit vtrinq̄z zeli, p secutio. t p mali. scdo boni: ibi. Dimissi sr̄. Circa pmuz p ponit apl⁹z inter rogatio. scdo Petri rñsio: ibi. Tūc petr⁹ cio sup pdicta collatio: ibi. Videntes ār. Circa primū dr̄.

l Factū ē ār i crast. rē. multi em̄ ē magni fuerūt p̄uocati. vt ex b apl⁹ magr̄ trer̄ tur ē i vbis suis capenk: iō ibdit. k Et sta. eos ink. ex diuersis gtib⁹ ad eos stupefaciendū. In q̄ virtute aut in q̄ no. fe. b vos. q. d. p̄z manifeste q̄ b fecist⁹ artib⁹ magicē: vñ t iste curat⁹ fuerat cuz eis

ctent⁹ vt maleficij pticeps. l Tunc pe. reple. b p̄ir ponitur rñsio petri. d.

m Principes po. t seni. ātu. i. diligēter veritatē attendite.

n Si nos bo. diiu. i. ad iudiciū trahimur ex malefactōe z accipit b si, p q: q: sic trahebant. a In hñ. bo. infir. i. p beficio curatōis ei⁹. b Notū sit oīb⁹ rē. q: i noie ie su xpi nazareni vos crucifixistī. p milites ptis. t b ex iudicia t negcia vra. c Quē de⁹ su. a mor. ex fua oipotētia. d In b. i. fide ipi⁹. e Iste astat co. vo. sa. de t nō ficte. C ōsequnt inducit scripturā ad, ppositū q̄ hr̄ ps. cxvij. d.

f Hic ē lapis rē. q̄ de xpo itelligit ad lras sic ibidē declarat p doctores hebraicos t latinos. g Exp̄obat⁹ a vo. edifi. i. a vob sacerdotib⁹ t legē doctorib⁹ ad q̄z offīn spectat edificare pplm i fide t morib⁹. b Qui sa. ē in ca. an. plūres iudeos t gētiles tanq̄ duos pietes i vnā eccliaz: qđ qđ dicit Jo. x. Alias oues hēo q̄ nō sūt ex b ouili. t illas oz adducē t fiet vnū ouile t vn⁹ pastor. i Et nō ē alio aliq̄. i. p aliquē aliū. k Gal⁹. qz ipe ē mediator dei t hoiz. k Nec ei aliud no. ē. rē. i. res sigīa p nomē saluator⁹ nō est data alteri hoi. soli ei xpo datū ē q̄ sit de⁹ hō. l Videtes ār. b p̄ir ponit sup petri rñsionē sacerdotū collatio. t p ponit collatōis act⁹: scdo effect⁹: ibi. Et vocātes rē. Circa primū dr̄.

l Videntes aũt petri ꝓstantiã ⁊ iohis.q; in nullo stupebãt nec terrebant. m Cõpto q̃ hoies eẽnt sine lr̃is.i.carentes scia acq̃sita ⁊ tñ allegabãt scripturã. vt vlum est.
n Idiote.i.simplices ⁊ que industrie. o Admirabãt. eo q̃ ignorabant cãm.s.spũscti vncões q̃ docet ꝺ oib⁹.j. Johan.ij. p Et cog̃. eos qñ cũ iesu fuerant q̃ freq̃nt pdicarent in templo et apli erant cum eo.
q Hoies q̃s videntes stantẽ cũ eis.pfecte curatum ab eis.
r Nihil poterãt ꝫdicere.q; dicẽ nõ poterãt q̃ alius eẽt hõ ab illo claudo pdicto. nec q̃ nõ eẽt curatus ꝺ ⁊ pfecte q; vtrũq; falsũ appebat manifeste.
s Iussert aũt eos fo. rẽ. vt i coꝝ absentia possent melꝰ cõferre. t Quid faciemꝰ hoib⁹ istis.q. dicãt nõ possumus eos ad mortẽ vlad carcerẽ cõdẽnare. et cã subdit. v Qñ quidẽ notũ signũ factũ ẽ p eos oibus habitãtib⁹ hierl̃m. Manifestũ ẽ et nõ possumꝰ negare. Bz ne ãpliꝰ diuulgetur in ꝑplm: ominemur eis ne vltra loquant in noie ꝺ vli hoim. Et vocantes eos denũciauerunt ne oino loq̃rent neq; docerẽt i noie iesu. Petr⁹ vo ⁊ iohãnes rñdẽtes dixerunt ad eos. Si iustũ est in ꝓspectu dei vos potꝰ audire q̃ ꝺ̃ audicte. Nõ eñ possumꝰ q̃ vidimꝰ ⁊ audiuimꝰ nõ loq̃. At illi ominantes dimiserunt eos: nõ inuenientes quõ puirẽt eos ꝓpt̃ ꝑplm: q; oẽs clarificabãt id qđ factũ fuerat in eo qđ acciderat. Annoꝝ eñ erat ãpliꝰ q̃dragita hõ: in q̃ factũ fuerat signũ istud sanitatis. Dimissi aute venerũt ad suos: ⁊ annũciauerunt eis quãta ad eos principes sacerdotũ et seniores dixissent. Qui cuz audissent vnanimit leuauerũt vocẽ ad deũ: ⁊ dixerũt. Domine tu q̃ fecisti celũ et terrã mare ⁊ oia q̃ i eis sũt q̃ spiritu sancto ꝑ os ꝑis nr̃i dõ pueri tui dixisti Quare fremuerunt gentes ⁊ ꝑplm meditati sunt inania. Astiterũt reges terre ⁊ principes cõuenerunt in vnũ aduersus dominũ ⁊ aduersus xp̃m eius
b Cõuenerunt eñ vere in ciuitate ista aduersus sanctũ puerũ tuũ iesuz quẽ vnxisti Herodes ⁊ ponꝰ pylatus cũ gentib⁹ et ꝑplis isr̃l facere q̃ manꝰ tua ⁊ cõsiliũ tuuz decreuerunt fieri. Et nunc dñe respice in minas eoꝝ et da seruis tuis cũ oi fiducia loq̃ verbuz tuuz in eo q̃ manũ tuã extẽdas ad sanitates ⁊ signa ⁊ ꝓdigia fieri ꝑ nomẽ sancti filij tui iesu. Et cũ orassent motus est locus in q̃ erãt ꝙgregati ⁊ repleti sũt oẽs spũsctõ et loq̃bantur verbũ dei cũ fiducia Multitudis aũt credentiũ

dl. n Vnanimit leuauẽ. vo. corde ⁊ ore deprecantes. et oꝝones suã fundãt ꝑsup dei potentiã ꝺicẽtes. Dñe tu qui feci. rẽ. scdo sup eiꝰ gr̃am. cũ dñ. Qui spũsctõ rẽ. dixisti de xpo. ps. ij. q̃ intelligit ad lr̃am de xpo etiã sm doctores antiq̃s hebreoꝝ vt ibidẽ suũt declarati.

a Quare fremuerũt gẽtes. i. gentiles
b Et ꝑplꝰ. iudei i plurib⁹ tribub⁹ diuisi. vtriq; eñ egerit ad mortẽ xpi. pylatus enim ⁊ milites xp̃m crucifigentes fuerũt gentiles. iudas aũt. pditor ⁊ illi q̃ xp̃m tradiderunt pylato fuerũt iudei
c Meditati sũt inania. dr̃ antẽ manis meditatio qñ nõ bñ ꝓpositũ ꝛ magꝫ op positũ. Isti eñ crediderũt xpi nomen extinguere ꝑ eiꝰ mortẽ. ꝑ quã fuit magꝫ exaltatũ ⁊ gl̃ificatũ eo q̃ ad cã secuta ẽ eiꝰ resurrectio. ascẽsio. spũscti missio ⁊ apl̃oꝝ cõstans pdicatio. ꝑpter qđ imminente sua morte dixit. nunc clarificatus est filiꝰ hominis. ⁊ ꝺicit. Et deꝰclarificabit eũ i semetipo. ⁊ cõtinuo clarificabit eũ.
d Astiterũt reges terre. s. herodes ⁊ pontius pylatꝰ vt postea exponit. ⁊ dicuntur reges a regnãdo. nazherodes erat tetrarcha galylee ⁊ pylatus ꝓcurator iudee illuc a cesare missus vt bñ Luce. iij.
e Et principes. s. iudeoꝝ.
f Cõuenerũt in vnũ aduersus dñm. i. aduersus deũ pkem.
g Et aduersus xp̃m eiꝰ. ab eo missum i mũdũ ꝑter q̃ cõd̃ fiebat ꝫ filiũ missum. fiebat ꝫ pkem mittẽ. ⁊ sic exponit. cũ dr̃.
h Cõuenerũt ꝺe rẽ. vt patz ex ꝺictis lr̃a vsq; ibi.
i Facere. inq̃ voluptare ex pte ihesuz
k Que manꝰ tua. i. potentia tua.
l Et consiliũ tuũ. i. ordinatio tua
m Decreuerunt fieri. ex maxima pietate ⁊ mia ex pte dei ⁊ ex maxima charitate ⁊ obedictia ex pte hois xpi.
n Nunc dñe respice in minas eoꝝ vt ipis nõ terreamur
o Et da fuis tuis cũ fiducia loqui verbũ tuum. ⁊ subdit modus. In eo q̃ manus tuas extẽdas ad sanitates rẽ. q̃ sunt verbi diuini confirmatiua. Marci vlc. Illi aũt ꝑfecti ꝓdicauerũt vbiq;.
q Et cũ orassent motus est loc⁹ rẽ. ꝑ terremotũ sub pdicꝫ oꝝ significata fuit exãditio petitois eoꝝ. s. q̃ gl̃ificatio nomis xpi per terrenas ptãtes nõ impediret. ⁊ q̃ finalit terrene ptãtes xpi ingo subiicerent. qđ ꝺimpleti ꝑz. q; tpe psecutõnis ecclesie maxime creuit fides ⁊ nomẽ xpi. ⁊ ipius iugo submiserunt colla multi principes. maxie a tpe constantini.
r Multitudinis. Hic ꝑz describit credẽtũ cõuersatio sancta. ⁊ ꝑ generalit. scdo spãlit. ibi. Joseph Circa ꝓmũ dr̃. r Multitudis aũt credentium erat co

m Dpto q̃ hoies eẽnt sine lr̃is ⁊ idiote admirabãt ⁊ cognoscebant eos qñ cũ iesu fuerãt hoiem quoꝺ videntes stãtez cũ eis q̃ curatꝰ fuerat nihil poterant ꝫdicẽ. Jusserũt aũt eos foras extra concilũ secedẽ ⁊ ꝑferebant ad inuicẽ dicẽtes. Quid faciemus hoib⁹ istis. Qñ q̃dez notũ signũ factũ ẽ p eos oibus habitãtib⁹ hierl̃m Manifestũ ẽ et nõ possumꝰ negare Bz ne ãpliꝰ diuulgetur in ꝑplm: ominemur eis ne vltra loquant in noie ꝺ vli hoim. Et vocantes eos denũciauerunt ne oino loq̃rent neq; docerẽt i noie iesu. Petr⁹ vo ⁊ iohãnes rñdẽtes dixerunt ad eos. Si iustũ est in ꝓspectu dei vos potꝰ audire q̃ ꝺ̃ audicte. Nõ eñ possumꝰ q̃ vidimꝰ ⁊ audiuimꝰ nõ loq̃. At illi ominantes dimiserunt eos: nõ inuenientes quõ puirẽt eos ꝓpt̃ ꝑplm: q; oẽs clarificabãt id qđ factũ fuerat in eo qđ acciderat. Annoꝝ eñ erat ãpliꝰ q̃dragita hõ: in q̃ factũ fuerat signuz istud sanitatis. Dimissi au

ne ãpliꝰ diuulgek. in ꝑplm cõmi. eis. ꝓcipiẽdo sub pena mortis. ꝫ Ne vltra loq̃nt in noie ꝺ. s. nazareno. a Vli hoim. iudeo vl̃ gẽtili. b Et vocãres. ꝺ ꝑir ponit collatõis effectꝰ q̃ est. phibitio ex pte sacerdotũ cũ dr̃. c Denũciauerũt rẽ. ⁊ ꝑz rõnalis rñsio apl̃oꝝ. cũ ꝺicit. Si iustũ ẽ in ꝓspectu dei vos potꝰ audire q̃ ꝺ̃ iudicate. q. d. nõ potestis ꝺ dicẽ cũ nulla auctem hẽatis ꝓcipiẽdi nisi ab eo. iõ pcludit. c Nõ eñ possumꝰ. licite. f Que vidimus. s. xpi. miracula eiꝰ resurrectões ⁊ ascensionẽ. g Et audiuimꝰ. tpm vẽtuz ad iudiciũ. ⁊ ꝺ ab angel. vt ꝑz. ꝺ. c. j.
h Noli loq̃. maxie cũ ꝓcepit nob ꝺ restificari. ꝺ. c. j. ⁊ Juce vlc.
i Et illi cõminates dimiserẽt eos ⁊ subdit cã. Nõ inuenti. quo punirẽt eos. ꝓpt̃ ꝑplm. ex q̃ ꝑz q̃ repssi fuerũt ab hac punitõe hũano timore tm.
k Quia oẽs clarificabant id qđ factũ fuerat. cõsiderantes ꝺ eẽ factũ diuia vrute ⁊ subdit cã.
l Annoꝝ eñ amplius. xl. erat hõ. ⁊ sic erat notꝰ oibus fuisse claudus ꝑ longũ tps. Cõfessio etiã vitatis erat efficax in eo rõne etatis. ex qb⁹ apparebat factũ illud eẽ diuia vrute.
m Dimissi aũt. Posita psecutõne zeli mali ex pte sacerdotũ. Hic ꝑir ponit psecutio zeli boni ex pte credentiũ. ⁊ ꝺ ꝙtum ad duo. s. fitum ad denotaꝝ oꝝones. ⁊ sc̃do ꝙtum ad sctãm conuersatõnez q̃ ponit ibi.
Multitudis aũt. Circa ꝓmũ dr̃. Dimissi aũt et ꝑz lr̃a vsq

vnum & anima vna. nam ꝓiuncti erant adinuicem charitate maxima. s Nec quisq̃ eoꝝ que possidebat aliq̃d suū esse dicebat. sibi vel sue familie appropriādo. & ex hac ꝓgregatōne habuit ortū omīs religio. t Et virtute magna. in signis & ꝓdigijs virtute diuina factis. v Reddebāt apli testimonū. diuinis miraculis ꝑfirmatum.

x Et gr̃a magna erat in omīb⁹ illis. s. gr̃a dei ad seipsos & oim ipsoꝝ inuicem ideo subditur.

y Neq; em̄ quisq̃ egens erat inter illos. & subditur cā.

z Quotq̃ em̄ possessores agroꝝ & c. erat litera.

a Joseph aūt. hic ꝑ̄ ponit exemplū in spāli de ista cōiuratione sociali. & diuidit in duas partes. i ꝑtem principalem & incidentalem q̄ incipit in ꝑn̄. ca. seq̄n. Circa ꝑmū dicit.

a Joseph aūt qui cognō. est barnabas. Iste fm Hiero. i libro illustriū virorū fuit ille q̄ cum paulo vocat⁹ fuit ad apostolatū: vt habek infra. xiij. Et fuit aliꝰ ab illo Ioseph q̄ cuz Mathia accepit sortes supra. j. ca. vt dicit in hystoria scholastica. & hoc videk verū q: ille cognoiatus est barzabaꝰ. iste vo barnabas: et q̄a ille fuit filius alphei & sic de gal ylea oriūdus. iste vo dicit cyprius. i. de cypro nam. dicitur em̄ genere leuites de qua tribu nō videk fuisse alpheus.

b Cū dr̄et agrū vendidit eū. licet em̄ leuite nō haberent agros in iudea. tū poterāt habere in alia terra. pentes aūt ultimo tpe antiochi vel alterius tyranni fuerant ad insulaz cypri translati. vbi agros licite poterant habere & eos vendere. c Et attulit ꝑcium. integrū nihil sibi retinendo.

d Et posuit ad pedes apl̄oꝝ. vt ide ꝓuideret cōicati fm dispositionem eorum. Capitulum. v.

Ir autem quidam. Hec est pars incidentalis. in q̃ occasione Ioseph qui totum ꝑcium fideliter cōmunicauit. ponitur exemplum de anania qui per oppositū patrem. defraudauit. nam oppositū iuxta se posita magis elucescit. & diuidit in duas ꝑtes. q: primo ponitur culpa. scōo pena: ibi. Audiens aūt. Circa ꝑmū dr̄.

a Vir aūt quidā &c. a ꝑs litera vsq; ibi. b Cur tentauit sathanas cor. tuū. men. spiritui sancto. Promiserāt enim deo oīs de societate illa viuē fine. ꝓpio. & sic mentꝫ deo fuit ꝑtem sibi appropriando. quemadmodū fuerat boib⁹ dicendo q̄ erat totū agri ꝑciū. sic ꝑs p verbū vsq; ibi dicentꝫ. q. p tanto ꝑcio agr̄ vēdiderāt. q̄ erat ꝓscia facti: vt ꝑmissum &. & p ꝑn̄s. ꝓbabile vr̄ q̄ ipsa & vir su⁹ ꝓuenerant in modū loquēdi de ista vendit̄one & r̄ndendi. c Et fraudare de ꝑcio agri. retinē em̄ sibi soli q̄ē cōe & occulte & cōitare defraudare. d Nōne manebat. i. añ vendū. e Et venū. i tu. erat po. q. d. tūc poteras agr̄ vendē vel retinere. & de ꝑcio mā volūtarē facē: nec aliqs coegit te vdū facē et cōitarē istā intrare. f Quare po. in cor. mo hāc r̄. i. dictā fraudē. volebat ei de meditetare ꝑcij hr̄e expensas cōes sic & alij. & de alia meditetare viuē lauti⁹ i occulto. g Nōes mē. ho. s. solum.

h Sz deo. vtz ex ꝑ dict⁹. i Audi. ār hic ꝑ̄ ponit pena: cū dr̄. k Cecidit. sūito a deo ꝓcussus trāsgressiōes em̄ alicui⁹ leg⁹ seu ordinatōnis ḡuiter sunt in ꝓncipio puniende: vt lex firmek et alij terreanf. & h̄ mō nadab & abiu filij aaz offerētes ignes alienū. ꝓcussi fuerunt a deo in die suaꝝ ꝓcreationū Leui. x. Et colligēs ligna i sabbato lapidat⁹ Nūe. xv. ideo subditur.

l Et fact⁹ & ti. ma. retrahēs alios a cōsilib⁹. h ū dr̄ h ꝑ anticipatiōes. q: pauci adhuc sciebant h facū q̄ ꝑs ex ei⁹ vocāe posteā veniēte. et factū penit⁹ ignrante m Surgētes aūt iu. amo. cū &. Ex h ār dicit aliq̄. q̄ anānias audiēs verbuz petri petiuit & mors illa sibi ꝓ expiatiōe culpe fuit. naz petr⁹ preuidit q̄ religiosi morientes ꝓtectarij forent ecclīastica sepultura carituri. et sic nō ꝓmisiss anāniā sepeliri nisi ꝑmisset cū eēt ordinator ecclē: & quicūq̄ sit de veritate h nō vr̄ valē. q: nō dr̄ hic vbi fuerit sepult⁹. s. i loco sacro vel nō sacro: & vr̄ magꝫ i loco nō sacro & occulto. si em̄ ponat⁹ fuisset ad cimiteriū cōe. ꝓbabile videret q̄ vxor sua sciuisset. Alibi ār sepeliri ꝑ̄ ꝓtectarij. n Factū & ār. hic ꝑ̄ ponit pena vxoris. & ꝑs ista vsq; ibi. o Si tan. agr̄ vendidisti. i. ꝓ tanto ꝑcio & nō maiori. & exꝑssit ꝑ⁹ ꝑcise summam quā vir ei⁹ posuerat in cōitate q̄ rndit. p Etiā. i. certe.

q Tanti. ꝑcij. r Quid vtiq; ꝓuenit vo. tē. spūs dei. h em̄ fraudatio dr̄ dei tētatio. q: ꝑ ipam exāsiert experientiam de dei noticia occasionalr̄ illā fraudē ḡuit puniendo. tentare em̄ ē experimentū accipe de alij. s Ecce pe. eo. q̄ sepeli. virū tuū. iaz reuersi de ei⁹ sepultura. t Et effe. re. punitā sili pena. cetera patēt vsq; ibi. v Et fact⁹ ē ti. ma. ivni. eccia. i. in ꝓuersatōe credentū in xp̄m retrahēs quēlibet ꝺ ꝓgregatōne a silī transgressione. x Et in oīes q̄ audiert hec. nam alij q̄ nō ponebant sic bona sua in cōi. nihilomi⁹ nus ex h facto fuerūt territi cogitātes ꝓuertatē vltōis diuine. y Per manus aūt. Postq̄ ꝓuert⁹ posita ē ꝓdicatio petri apud iudeos singlariť. h ꝑ̄ ponit ei⁹ ꝓdicatō apō eos dē cū alijs aplis cōiter. & diuidit i duas ꝑtes. nam ꝑ describit h ꝓdicatio tanq̄ ꝓuosa. scōo ex h orit iudeoꝝ ꝑtatio venenosa: ibi. Exurgēs ār. Circa ꝑmū ꝑ̄dit aplōrū ꝓdicatō ꝓuosa ex duob⁹. s. ex miraculis eā ꝑfirmātib⁹. & ex multiplicatōe credētiū ad exhortatōz aplōꝝ. & h ē q̄ dr̄.

y Per manus aũt aplo. fiebãt signa ⁊ pdigia multa in plebe. non dicit in pncipib⁹. q non credebãt paucis exceptis qui occlte xpiani erant vt gamaliel nicodem⁹ ⁊ alij alij. z Et erant vnanimiter oẽs. s. apli. a In porticu salomonis. vbi erat loc⁹ oronis ⁊ pdicatõis. b Ceteroꝝ aũt ne. au. se coniunx. illi. fi cte. s. timẽtes penaꝫ q̃ venerat sup ananiã ⁊ e⁹ vxorẽ. c Sz magnificabat eos ppls. p pter curatões ⁊ miracula q̃ fiebãt ⁊ q̃a bona p mal' suis p secutoribus reddebãt. ⁊ subdit ꝺ multiplicatõe credentium. cũ dr. d Magis aũt augebat ẽt. ⁊ pz lra vsq; ibi.

e Veniente petro saltem vmbra illius ẽt. in quo ponit differentia petri ad alios aplos in operãe miraculoꝝ. naz alij apli curabant infirmos p tactũ manuum sicut dñs. p manus aplorꝝ ẽt. Petrus aũt non solũ p tactũ. ẜ etiam p vmbrã q̃ ꝺ est mai⁹. q̃ fiebat ad ostẽdẽdũz q̃ erat pncipal' apostolus. sciẽdũz tñ q̃ si considerent miracula ex pte virtutis actiue. vnuz non est maius alio. q̃ omnia fiunt vtute diuina infinita. cuz sint opa totã virtutẽ nature create trãscẽdẽtia. si aũt considerẽtur q̃tuz ad rem faciam. sic vnũ est maius alio. sicut suscitatio mortui q̃ curatio lepr̃osi. ⁊ curatio lepr̃osi q̃ curatio subita languidi. silr si considerent q̃ tum ad modũ faciẽdi. sic maius ẽ curare lepr̃osum vl' languidũ solo verbo q̃ tactu. p vmbrã q̃ p vbũ. vbũ em ẽ aliq̃d pcedens ex homie habens vtutẽ. ẜ vmbra nihil ẽ ipi⁹ ẜ tñ priuatio lucis ex interpositõe corpis ⁊ q̃ xp̃s non legitur curasse p vmbrã sicut petr⁹. ꝺ videt implerũ fuisse. quod dixit Job. xxiij. Qui credit in me opa q̃ ego facio ⁊ ipe faciet. et maiora hoc faciet. cetera patent in littera.

a Exurgens aũt. Hic consequnter ponit sacerdotũ cõcitatio venenosa. nã cõcitati inuidia q̃ venenuz est aie voluerũt aplos pderẽ. ẜ non pomerunt diuina vtute eos pregentẽ. ⁊ fm hoc residuũ huj⁹ca. in q̃nor pres diuidit. q̃ p ponit aplorꝝ captio. scꝺo captorꝝ increpatio: ibi. Et interrogauit. tercio increpatio ꝝ excusatio: ibi. rñdens aũt. q̃rto exclusatorꝝ dimissio: ibi. C Consenserũt aũt. pma adhuc in tres q̃ ꝑ ponit aplorꝝ iniuriosa captio. scꝺo eorꝝ miraculosa liberatio: ibi. Angelus aũt. tercio eorꝝ cautelosa reductio: ibi. Tũc abijt. C circa primũ dr. a Exurgens aũt princeps sacerdotũ ẽt. Ex ꝺ videt q̃ ipe ⁊ q̃ cũ illo erant de secta erãt saduceorꝝ. q̃ negant resurrectões ⁊ spm ⁊ angelũ. vt habet xxiij. j. io subdit. b Repleti sunt zelo. i. inuidia ⁊ ira. nã apli pdicabãt in ihm resurrectõez ex mortuis vt dictũ est. ꝺ. in pn. ca. pcedẽ. Dicunt aũt saducei à sedech. qõ ẽ institucia in hebreo. nã saducei inter alios iudeos erant in iudicijs ⁊ punitõib⁹ acerrimi. vt dr in scolastica hystoria. ꝓter qõ sibi nomẽ iusticie vsurpabãt. c Et posuerũt eos in custodiã. pn. i. in carcere in quo ponebant malefactores publici homicidie latrones ⁊ hmõi. d Angelus aũt. Hic ꝓsequit aplorũ miserabilis liberatio. ⁊ scꝺo hui⁹ liberatõis admiratio: ibi. Audientes aũt. Circa primũ dr. d Angelus aũt dñi p nũcium aperuit eis ianuas ẽt. Dicit ꝺ quẽdã glo. q̃ non aperuit fm rem sed fm apparentiaz. q̃a eduxit eos p ianuas clausas ita libere ac si essent apte ⁊ circa ꝺ non ẽ dubiũ q̃ ꝺ potuit fieri virtute diuina. sicut corpus xpi nondũz glorioſum exijt de vtero vgis clauſo. ẜ ñ potuit fieri vtute ãgelica. q̃ se non extendit ad faciẽdũz duo corpa esse sil. Potuit tñ angelus vtute xpi aperire ianuas aperte ⁊ claudere sicut pnus. ⁊ hanc mõ educendi aplos vł litera magis ꝺcordare.

e Ite ⁊ stantes loq̃mini in templo. q̃ ter ⁊ intrepide.

f Plebi. ibi q̃uenienti. g Nia vba vite hui⁹. s. xpiane q̃ est in pñti p gram ⁊ q̃ glam in futuro.

h Qui cuz audissent intrauerũt diluculo. tanq̃ feruidi ad implendũ mãdati.

i Aduenies aũt. Hic ꝓsequit ponit dicte liberatõis admiratio. cũ dr. Aduenies aũt ẽt. vsq; lra vsq; ibi.

i Et miserunt ad car. vt ad. addꝺ ꝺ esse posset inuenire in carcere vt in crastino iuste traherent ad iudiciũ ⁊ cõdemnarent. cetera patẽt vsq; ibi.

k Et custodes stantes. i. diligenter custodientes. q. dicãt nõ exierũt ꝑ defectũ clausure vel custodie. cetera patẽt vsq; ibi

l Audito aũt ꝺ illo q̃dã fi. i. vbi ⁊ quõ q̃rerent vt caperent.

m Adueniens aũt q̃dam. q̃ viderat astantes eos in templo ⁊ intrepide docentes.

n Annunciauit eis ẽt. ꝓ lra.

o Precipiendo ꝓcepim⁹ vob ne docereris in noie isto: ⁊ ecce repleuit hierlm doctrina vra ⁊ vultis inducere sup nos sanguinem hui⁹ hois. p Respondens aũt petrus. ꝓsequit ponit apli excusatio. ⁊ ꝺ in duas. q̃ primo ponit excusatio. scꝺo ostendit ꝺ ipa. ibi. Deus patrum. C primũ dr

inobedientes ꝫ ētā crimē homicidij nob imponentes.
y Ḣndens aūt. Ḃ ꝑr ponit increpatoꝝ rnsio q̄ est duplex scā ponit ibi. Surgēs aūt. prima ꝑo est p aplos verba. cum dr. Ḣndens aūt petr⁹ ꝛ aplī iz glo. intrinlinear. dicat q aplī ex feruore moti nō fuerūt passi vnū. ꝓ oibus loq. nō ē ei verisimile q oēs loq̄ntes simul dederūt rnsionē. q̄ sequitur ꝓ ordinez. qr ibi fuisset ꝑfusio vocuz qō nō ēt decēs nec bñ intelligibile. nec sic ꝓmittit hoib⁹ loqui. in loco iudicij. ideo magᶻ videt saluo tū meliori iudicio. q petrus sol⁹ dedit rnsionem q̄ data aliꝫ aplī approbauerūt eam tanq̄ suam nec illa glosa cū nō sit mgr̄alis est antēptica. 3 Obedire oz deo ꝛc. Ḃ est ꝓ sermonez. cum homines nulla auctem ꝑcipiendi hēant nisi a deo q̄ est omis ptās.

a Deus patrū nostroꝝ. i. qui coluerūt patres nostri.
b Suscitauit hiesum quē vos interemistis. et sic nō imponūnus vob falso sanguinum ipsius.
c Hūc principem ecclesie militantis ꝛ triumphantis.
d Et saluatorē. hominez. e Deus exaltauit ad celestia
f Dexterea sua. id est virtute sua sicut declaratū est ē. ca. j. g Ad dan. pe. iiij. i. ad dandū ēps penitendi. h Et remiſ. pec. ꝛ nos sumus te. q. nob ꝑceptū est ista restificari. vtz ē. j. ꝛ Jn. vlti. q. d. ꝓter hoc oz nos in hoc obedire deo. i Hoꝝ vbo rum. i. resurrectōnis ascensionis ꝛ missionis spūsancti.
k Et spūsanct⁹. restificat ista q̄ loquik in nob. ꝛ ei⁹ virtute fiūt signa ꝛ ꝓdigia. ꝫ qm̄ boies in malis obstinati rōsionem rōnabilem nō recipiūt. ō subdit. a Hec cū audissent. prim. facer. dissecabant. qr rnsionē eoꝝ nō poterant infringē. ꝛ tū volebant eos occidere. b Surgēs aūt. Hic ponit scōa exculsatio ꝓ gamalielis ꝙba q̄ vt dicit glo. erat discipul⁹ aplor. occultus tū. vt iudeoꝝ pessima ꝑsilia dissiparet. c Phariseus. in q̄ credebat resurrectōnem ꝛ spūs ꝛ angelū ꝫ nō sequēdo malicia phariseoꝝ. d Legis doctor honorabilis. ꝛ sic magᶻ hēbat auctem loquendi.
e Jussit fozas ad breue fieri boies. i. aplos vt in eoꝝ absentia efficatioꝛ ēēt ꝓ eis sntia. f Viri isralite. q̄ estis in lege ꝛ ꝓphetis eruditi. g Attendite vob ꝛē. q. d. non ꝓbenis eos ꝓcipitanter ꝓdenare. ꝫ facta ꝓterita ꝑsiderare. quoꝝ duo recitat. d. h Jnte hos ēm dies exti. theo. di. se esse aliquē. i. magnū ꝓpham q̄ vt dicit Ioseph⁹ magicis artibus multos de hierusalem decepit. ꝛ multis facultatibus ex hierusalē sublatis duxit eos vsq̄ ad ripas iordanis. di. se ꝑbere eis transitū ꝓ arentē alueum. i Qui occisus ē et oēs ꝛē. ꝓ milites ad hoc missos a fado ꝑside syrie.
k Post hunc exti. iudas galyleus in diebus ꝓfessionis. i. tpe q̄ singuli de iudea ibant ad cinitatem suā: vt se ē sūditos ꝑsterent romano ꝛ impio: vt hr Lu ij. l Et auertit pp̄m post se affirmans publice q̄ illicitum erat iudeis aliquē dnm cognoscere nisi solum deū q̄ eduxerat eos de seruitute egypti: ꝫ hoc erat falsum. qr biere. q̄ sanctus fuit inducebat sedechiā ꝛ alios de pplo iudeoꝝ ad seruiendū regi chaldeoꝝ. Hiere. xxxviij. similiter. ij. Paralip. vltio. Sedechias inculpatur de ꝺ q̄ fregit iuramentū qō fecerat nabucho. de seruiēdo sibi sub tributo. qō scriptura non fecisset si iuramentuz illud fuisset illicitus. similiter daniel ꝛ socij eius q̄ fuerūt sancti bumiliter ꝛ fideliter seruierūt nabucho. regi. ꝓteres eūs saluator. Matb. xxij. i. terrogamus si liceret iudeis reddere censum cesari. respōdit. Reddite. q̄ sunt cesaris cesari. ꝛ q̄ sunt dei deo. m Et ip se perijt ꝛ oēs q̄ q̄t ꝓsenserūt. adherētes ei⁹ falsę doctrine Consequēter applicat ad ꝓpositū ꝓdicta. d. n Nūc ita q̄s dico vob discedite. ab bo. istis. i. ab eoꝝ ꝓsecutōne. o Amplius est ex hominibus cōsilium hoc. i. si doctrina eoꝝ est hūana tm̄ ficta.
p Dissoluet. sicut ꝛ ꝓdictoꝝ. q Si ꝓ ex deo ē. i. ex ordinatione diuina.
r Non poteritis dissoluere. nam eius ordinatōnem null⁹ pōt impedire.
s Ne forte ꝛ deo repugnare videamini. q. d. cū ꝺ incurreretis penā graue repugnādo ordinatōni diuine.
t Consenserunt aūt. Hic ꝑr ponit excusatoꝝ dimissio. cū dicit. Consenserūt aūt. tuz qi legis doctor erat honorabilis. tum quia eius ꝓsusio erat rōnabilis. licet tū ꝑsenserunt ei de dimissione aplor. nō tū de mō dimittendi. quia ꝓsulerat simplr eos dimitti. ꝛ ipsi ꝓtius fuerūt cesi ꝛ. ꝓhibiti ꝓdicare nomen xp̄i. ideo sequit. v Et cōuocantes aplos cesis denūciauerūt ꝛē. ꝛ illi quidē ibāt gaudentes ꝛē ita q̄ aduersa nō solū sustinebāt patiēter: ꝫ ēt gaudenter i q̄ ꝑsistit excellentissimus fortitudinis gradus. r Omne aūt die nō cessa. in templo ꝛ circa domos docentes ꝛē. in nullo verbis aut verberib⁹ territi: ꝫ magis ad ꝓdicandum christum fortius animati.

In capi. v. vbi dicitur in postil. Dicunt autez saducei a cedet quod est iusticia in hebreo. Additio.

Icut arriani dicunk ab ario qui fuit primus inuētor heresis arriane. sic saducei dicunk a quodam q̄ nominabat sadoch qui fuit primus inuentor heresis saduceoꝝ: vt habet in glosa sup librum talmudicum: q̄ dicit aioth. vñ nō dicunk a iusticia. qz nec reputabant inter alios iustiozes. ꝫ ecōtra. nam pharisei eoꝝ ennuli iustiozes reputabant vt Lu. xviij. ca. vbi dr de pharisēis q̄ cōfidebant in se tanq̄ iusti ꝛ ſpernebāt cereros. Ca. vj.

In diebus illis. Descripta ꝓdicatōne petri singulari ꝛ cū aliis aplis. Ḃ ꝑr occasione hui⁹ ponit ps incidentalis. in qua agitur de electōne septem dya-

conor ne impedirēt oō r ꝓdicatio apl̄oꝝ r diuidit in duas ptes. q; primo ponit cā r actus electōis scdo subdit ꝓ secutio de electis: ibi. Stephan⁹ aūt. Prima adhuc in duas. q; ꝑ ponit electōnis cā siue rō. scdo ipa electio: ibi. Et placuit. Circa pmū dī.

a In diebus aūt illis crescente

nūero discipulorū ꝛc. Non em̄ pōt regi tanta pace multitudo sicut pauci. eo q; difficile est ḡn in magna multitudie sint aliqui discoli.

b Aduersus hebreos. Hēs erāt iudei sed aliqui erant nati in iudea illi dicūtur hic hebrei r aliq in grecia ex iudeis ibidē p antiochum dispersis r illi dicūt hic greci. r siliter illi q̄ ḡtilitate erāt ad iudaismū cōuersi. eo q̄ despiciebantur in ministerio q̄tidiano vidue eoꝝ. q̄ exponit duplicit. r. uno mō q; grece mlieres tāḡ magis rudes repellebātur ab hebreis ne mīstrarent. alio mō intelligit iste despectus in hoc q; grece viduis nō administrabāt ita bene necessaria sic hebreis.

c Cōuocātes aūt duodecim multitudinē discipulorū. nō esse bene regibile per eos ūn tpalib⁹ ablq; detrimēto in spiritualibus d Dixerūt non est equū derelin. ver. dei ꝛc. id est ꝓdicatōes verbi diuini. nā spūalia sūt tpalib⁹ ꝓponē

e Considerate ḡ frēs viros ex vobis. quos meli⁹ cognoscitis q̄ extraneos. r ipsi meli⁹ pōt scire modū regēdi multitudinē hanc q̄ extranei. f Boni testimonij. i. bone fame. g Septē. Hic nūerus cōpetit septenario spūsancti. ió subdit. h Plenos spūsancto r sapia. quātū apparere pōt ꝑ signa exteriora. i Quos cōstituam⁹ sup hoc opus. s. administratōem tpaliū. k Vos vo oioni ꝛc. per quā escendit in deū. l Et ministerio vbi q; q̄ sit descensus ad ꝓximū ad modū angelorū in scala iacob ascendentiū r descendentiū Gen. xxviij. m Et placuit. Hic pōnit electio cū dī. Et placuit ⁊mo coīa mltitudine. q; rōnalis erat r vtilis n Et ele. ste. plenū fide. i. fidelitate. ꝓpter q̄ tale negociū poterat sibi secure cōmitti r idē intelligendū est de alijs iste tñ spālit laudatur tanq; ꝑm⁹ martyr futurus. n Et nicolaū aduenā. i. de gentilitate quersum ad iudaismū. o Antiochenū. i. de antiochia natū. p Hos sta. añ ꝓpe. apo. s. illi qui eos elegerunt. p Et orantes. s. apli. q Imposuerūt eis man⁹ ipos ordinando in dyaconos. vñ r dyaconi q̄ ipositōes man⁹ ordinant. r Et verbū dñi crescebat. i. effect⁹ ꝓdicatōis verbi dei per multiplicatōes credētū s Multa etiā turba facer. obe. fidei. ꝓter miracla q̄ fiebāt manifeste. occulte tñ erāt ꝓpter hoc. sic gamaliel etiā eadē rōne t Stephan⁹ aūt. Hic cōꝑ scūs lucas ꝓsequit de electis. r ꝑ stephano. scdo de philippo. cc. vij. ibi. Philippus aūt. ꝓma in duas. q; primo circa stephanū declarat virtutis opatio. scdo ꝑsurgens inde ꝓsecutio: ibi. Tūc summiserūt. Circa ꝓmum dicitur.

t Stephan⁹ aūt plen⁹ gra ad bñ opandū v Et fortitu-

b ctū est murmur grecoꝝ aduersus hebreos: eo q; despicerent in ministerio q̄tidia-

c no vidue eoꝝ. Cōuocātes aūt duodecim multitudinē

d discipulorū dixerūt. Nō est equū nos derelinquere verbū dī r mīstrare mēsis. Cōsiderate ḡ frēs viros ex vo-

e bis boni testimonij septez plenos spūsctō et sapia. q̄s ꝓstituam⁹ sup hoc op⁹. Nos

f vo oioni et mīsterio verbi mīstātes erim⁹ Et placuit h-

g mo coīa oīm multitudine.

n Et elegerūt stephanū virū plenū fide r spūscto: r philippū r ꝓcoꝝ r nicanoꝛ et

n timonē r parmenā r nico-

o laum aduenaz antiochenū

p Hos statuerūt aī ꝓspectū

q apl̄oꝝ et oātes ipoſuerūt

r eis manus. Et vbū dñi crescebat r multiplicabat nūerus discipulorū i hierlm valde. Multa etiā turba sacerdotū obediebat fidei Ste-

t phan⁹ aūt plen⁹ gra r for-

v titudinē faciebat ꝓdigia et

x signa magna in pplo. Surrexerunt aūt quidā d synaga que appellabatur liber-

y tinoꝝ et cyrenensiū r alexā-

z drinoꝝ r coꝝ qui erant a ci-

a licia et asia disputantes cū

b stephano et non poterāt re-

c sistere sapientie r spiritui q̄

d loquebatur. Tunc summi-

e serūt viros qui dicerent se

audisse eū dicentem verba

f blasphemię i moysen r de-

g um. Cōmouerūt itaq; ple-

ꝑ bem r senioꝛes r scribas r

k ꝛcurrentes rapuerunt eū r

l adduxerūt in concilū r sta-

m tuerunt falsos testes q̄ dicerent. Homo iste non cessat loq̄ verba aduersus lo-

n cū sanctū r legem. Audiui-

o mus em̄ eū dicentē q̄m Iesus nazarenus hic destruet locum istum: r mutabit traditiones aūt. Circa ꝓmū dī. e Tunc summiserūt viros. i. summisse informauerūt r fraudulenter de testimonio ꝛ stephanū ferendo. f Qui dicerent se. an. cū dicētes verba blas. in moy. r deū. i. ꝛ deū r moysen. blasphem⁹ ät in lege ꝓcipit lapidari Leui. xxiiij. g Cōmouerūt itaq; plebē id est ꝓpm cōem b Et senioꝛes. i. maioꝛes ꝓpli. l Et scribas. i. leges doctoꝛes. k Et cōcurrentes. rapuerunt eū. q̄si furia moti r non rōne. l Et statuerūt falsos te. q̄ dī. hō iste ꝛc. nō nomiant eū ꝓprio noie ex contēptu r ste perbia m Nō cessat loq̄ ꝛc. q. dicāt nō solū est blasphemus ꝛ etiā blasphemijs assuet⁹. n Iesus nazarenus hic est contēptibilis hō. Ad scām scientiā silr q; traditiones illas non dixit se mutaturū. q; essent mutāde dicto modo. r licet hoc fecerit in ḡnum dei. b tñ mō nō loquebant testes. vt dicūt est. Sciendū tñ de hac mutatōne q; nō fuit mutatio de ꝛio in ꝛium ꝓprie. ꝛ de imꝑfecto ad ꝑfectū. q; cultꝰ noue legis est multo ꝑfectior ꝓ veteris. sic diffusse fuit oīsum i ꝓncipio epl̄e ad hebreos ꝓpt q̄ dī Heb. vij. Nihil ad ꝑfectū adduxit lex. q̄ät sic mutat nō ꝓpe destruit ꝛ magis ꝑficit. q; virtualit remanet in quodā meliori ꝓter q̄ dic̄ saluator Mat. v. Nō veni legē soluere. ꝛ adimplere.

o Hic destruet locū istū r mutabit ꝛc. videt q; nō dixerit sālsum. q; xps dixit de templo Mat. xxiiij. q; nō remaneret lapis sup lapidē q; nō destruēt. r de mutatōe traditionum moysi Iob. iij. Venter hōis in qua nec in mōte b nec in hierosolymis adorabitis ꝓpem. ꝛ veri adoratores erunt q̄ adorabunt patrē in spū r veritate. in quo significabat ipm corporalem legis cultū in spūalem cōmutandum. Ad ꝓmum dicendū q; xps non dixit se templum destructurus sed ꝓdixit esse destruendū. sicut factū est postea per romanos anno. xlij. post passionē xpi. Si aūt obijciat q; roma

ūl nō destrūxerūt nisi in virtute dei. & sic xp̄c cū sit de⁹ destruxit. nō valet q: testes nō loquebant de ibu xp̄o inḡnū deus cum ei⁹ diuinitatē negarent: & purū hoiem fuisse dicerēt & sic loquebant. p Et intuentes eum: aio & vultu trato. q Viderūt faciē ei⁹ tanḡ faciem angeli. ex quadam pulchritudine & claritate sibi diuinitus data ad declarationē sue sanctitatis et innocentie: vt sic a malicia retrahe rent. vel damnabiles magis redderent. Cap'm. vij.

o Dixit autem. Hic q̄nitur accusati rūsio. Circa quā ꝑmo dak rūdendi locus: cum dr. Dixit autē ad principes sacerdotū &c. scdo ponit rūsionis acc⁹: cuz sb dit. Qui ait &c. Circa qō sciendū q̄ stephan⁹ fuit accusat⁹ de q̄tuor. s. q̄ locut⁹ fuerat ɔ deū. ɔ moysen. ɔ templū. & ɔ legem: vtz ex p̄dictis. Ideo ꝑ excusat se de ꝑ. s. de deo. scdo ō moyse: ibi. Quē de tpe. tercio de templo: ibi. Tabernaculū. quarto de lege: ibi. Dura cervice. Ne ꝑ aūt excusat se ꝑ ꝙ ostidit se colere deū. quē coluerūt sancti pres & p̄riarche breuiter replicās eoz hystoriā vsq; ad moysen. et diuidit i duas pres. q: ꝑ recitat hystoria incipiendo ab abraaz vsq; ad iacob: scdo a iacob vsq; ad moysen: ibi. Et iacob. prima adhuc in duas. q: ꝑ recitat hystoriā abrae extra ꝓmissiōis terrā. scdo intra ipsam: ibi. Et inde. Illd enimtā dicendo rum sunt hic aliq̄ ꝓnotanda ꝓter ꝙ cōdā hui⁹ passus ad ea q̄ dicta sunt de abraā. xj. & xij. Primū est de apparitōe dei dicenti abrae. Exi de terra tua &c. dis cū videt ꝺ deus sibi dixisse. semel aū patris sui mortem thare. & de hoc loq̄tur hic stephan⁹: verūtū illum exitū non fuit execut⁹ vsq; post mortē patris q̄ senex erat. vt ei obsequiū debituz impenderet. & ꝺ de voluntate dōi licet nō sit expssum. & iterū semel p⁹ mortē patris & tūc debūt executōies. & de ista vice fit mentio Gen. xij. sic Iob. xx. dicit q̄ xp̄c in die sue resurrectōis dixit apl̄is. Sicut me misit pater ita & ego mitto vos. s. ad p̄dicanduz. & tū de voluntate ei⁹ executio ei⁹ fuit retardata vsq; post sanctū ꝑus missionē vñ in die ascensionis illud mandatū fuit replicatū cum tali retardatōe Act. j. Accipietis virtutē spūssancti in vos & eritis mihi testes &c. Nec istud repugnat et q̄ dixi Gen. xij. improbās Rabi sa. dicentē q̄ illud. Exi de terra tua &c. fuit dictū abrahe p. lxx. annos aū mortem patris sui. & q̄ extūc exiuit q: nō reprobauit cum nisi ꝙtum ad hoc dictum. Exi de ter. &c. Ad q̄ dō secuta est executio aū mortē patris q̄ō est falsuz vt dictū est. scdm est de loco apparitōnis. Circa qō sciendus q̄ mesopotamia est nomen ciuitatis & regionis siue ꝓuincie. sic babylonia. in libris Reg. & Paral. & ꝓphetar aliq̄n accipit. p ciuitate babylon precise: & aliq̄n ꝓ tote ꝓuincia. vñ in plurib⁹ locis dicunt iudei in babyloniā captiuati. q̄ tū fuerūt in diuersis regni ciuitatib⁹ collocati. & samaria accipit frequēter. p nobe vna ciuitat⁹ vtz valde in multis locis & aliq̄n ꝑ regione. sicut Iob. xiij. dicit. Venit ibo in ciuitatem samarie q̄ dr sichar. & sic manifeste ꝑz ꝙ samaria ibi accipit. ꝑ regione vel ꝓuincia. sili⁹ mesopotamia aliq̄n accipit. ꝑ ciuitate arā ꝑcise. q̄ ꝺ notat charra. & sic sūt nomia synonima sic dictū fuit Gen. xxiiij. ꝙ mesopotamia & nomē grecū dictū a meso qō & mediū & potamos qō & fluuius. q: ciuitas illa & sita int duo flumina. vñ Gen. xxiiij. vbi

p moyses. Et intuētes eum
q oēs q̄ sedebāt i ꝓcilio viderūt faciē ei⁹ tanḡ faciē angeli. Cap'm. vij.

b hūt. Qui ait. Viri fratres & ꝑres audite. Be⁹ gle ap
c paruit ꝑri nr̄o Abrae cū esset i mesopotamia ꝓiusq;
i morarek i charram: & dixit
k ad illū. Exi de tra tua et de cogtōe tua. & veni i trā quā
l mōstrauero tibi. Tūc exijt
m de tra chaldeoz & habitauit i
n charrā. Et ide postq̄ mortuus ē ꝑ e⁹ trāstulit illū in terrā istā: in q̄ nūc vos habitatis. Et nō dedit illi hereditatem in ea nec passū pe
q dis: sed ꝓmisit dare illi eā in possessionē & semi ei⁹
r post ipm: cū non hēret filiū
s Locut⁹ aūt est de⁹: q: erit
t semē ei⁹ accola in terra alte
v na: et seruituti eos subiciēt et male tractabunt eos
x annis q̄dringētis & gentez
y cui seruierit iudicabo ego dic dōs. Et p⁹ hec exibunt
z et seruiēt mihi in loco isto.

translatio nr̄a hz. mesopotamiā. i hebreo hz̄ arā fluuioz. arā ār ē nomē syrū. aliq̄n ꝙ ꝺ nomē mesopotamie accipit. ꝓ tota ꝓuincia circa dictā ciuitatē abrae ꝙ extēs ō chaldea cū ꝑte suo thare ꝓ⁹ intrauit mesopotamiā. pur ē nomē regiōis ē. pur ē nomē ciuitat⁹. q̄ alio nōie dr charrā. Hiis ē ꝓmissis exponenda est ista. b Viri frēs. ꝺ dr ē. ꝙz q̄ sibi coetaneos & iuniores. c Et ꝑres. ē. unum ad q̄ seniores.

d Audite. veritatē e Be⁹ glorie. i. de⁹ gloriosus quē colo & sic nō suz blasphemus. f Apparuit ꝑri nr̄o abrāā. ꝓmarit ꝑ i charram. g Cum esset i mesopotamia. i. intra esset terminos mesopotamie regionis. h Ꝓiusq; morarek in charram ꝑe suo. i Et dixit ad illū. Exi de terra tua. Sz quō ꝺ dr q: laz exierat ō chaldea in q̄ nat⁹ fuerat nam metopomia et chaldea ꝓuincie sunt distincte. Ideo dicūt aliq̄ q: licet exiuisset coꝛpe nō tñ mente. q: ꝓponebat illuc redire: ꝺ illud dictū improbat Gen. xij. & ideo dōm sicut ibi dictum fuit q̄ exire hic dr ꝑ se magꝛ & egare & huic ꝓcordat hebraica Gen. xij. Et vbi nr̄a translatio hz. Egredere de ter. tua &c. In hebreo hr̄. Vade vbi de terra tua. q. d. ꝓ utilitate tua. Vade longe. k De ter. tua & cog. tua. q: nachor frater abrae remāsit in mesopotamia. l Tūc exiuit. i. longius abijt. m De tra chaldeoz. de q̄ iam ā exierat. vt dictū est. n Et habi. in char. cū darre suo vsq; ad mortē eius. supradicta ex rōne. n Et inde. Hic pñr recitat breuiter hystoria abrae in tra ꝓmissionis. ꝺ. Et inde postq̄ ꝑ eius mortuus ē translatus illūs reiterādo ꝓceptum illud. Exi de tra tua. fm ꝙ dictū est ō. & hr̄ Gen. xij. aliq̄ tñ dicut q̄ illō q̄ hic dr. Exi de tra &c. ꝺr ꝙ anticipatiōnez. & q̄ solum dictū fuit ei semel p⁹ mortem ꝑis: ꝺ melio⁹ ꝓcordat lre ꝙ bis dictū est. p Et nō dedit illi he. in ea &c. ꝺ habitauit i tra chanaā sic aduena & pegrin⁹. q̄ nec est ꝺ illud q̄ hr̄ Gen. xxiij. q̄ emit agꝝ ab ephron ethco q: ꝺ nō fuit ad habitādū vel colendū. se. ꝙ sepultura sare. q Sz repromi. da. illi ea & semini ei⁹ Gen. xiij. Dñe terrā quā ꝺpiz tibi dabo & semi tuo. r Cū nō hēret filiū. nondū ei nat⁹ erat ysaac nec etiā ysmael. vtz Gen. xvj. s Locut⁹ ē ait ei deus Gen. xv. t Quia erit se. ei⁹ ac. i. ē. ali. s. in tra chanaā et i egypto. v Et serui. eos sūj. ꝛ mg. tra. affligētes eos ꝺmis dura ꝙnitate p⁹ mortez Ioseph. vt hr̄ Exo. j. x Annis q̄dringēt⁹. isti q̄dringēti ānī sunt incipiēdi a natiuitate ysaac vsq; ad exitū filioz isr̄l de egypto. sic ꝺfinse ostensū fuit Gen. xv. & pōt ꝺ breuit aliq̄d repeti. a natiuitate enim ysaac vsq; ad natiuitatē iacob fluxerūt ānī. xl. Gen. xxv. Iacob aūt erat ānoz. cxxx. q̄ descēdit i egyptū cum filijs suis Gen. xlvij. Inde vsq; ad exitus de egypto fluxerūt ānī. cc. x. fm hebreos. q̄b⁹ sūt iuxt⁹ habēt ānī q̄dringēti ꝑcise in q̄b⁹ se mē abrae accola fuit in tra aliena. & sic ꝑz ꝙ ꝛ fuerī i afflictōe q̄dringēt⁹ ānis ꝑ q̄ ptē minoꝛē illi⁹ tpis. & tō li q̄dringētis ānis ñ refert ad illō q̄ immediate ꝓmittit. affligēt eos nisi ꝙ syntoche. s. accipiēdo ptē ꝓ toto. sic ꝺ xp̄c tacuisse tuj. dieb⁹ sepulcro. ē. ꝓpe ꝑfert ad illō q̄ō aū posit. Erit sems ei⁹ accola i tra aliena: q: tot ānis hitauit semen abrae in tra aliena. vt oñsus ē. y Et p⁹ exi. ꝺ moyse duce. Exo. xij. z Et seruient mihi &c. quod fuit implemum tempore Iosue sub quo pp̄lus Israel intrauit in terram ꝓmissionis.

a Et dedit illi testa. circūcisionis. Gen. xvij. b Et Iacob. Hic ꝑfir recitat hystoriā a ꝑte iacob vsq; ad moysen, t ꝓmo recitat hystoriā ꝓpis seruitutē ꝑcedētis. scdo subsequētis: ibi cū aūt. Circa ꝓmū dr. b Et iacob. sup. circūcidit. c Duodecim ꝓfiarchas. filios suos q̄ dicunt ꝓfiarche. i. ꝓfes principales a ꝑ t archos qđ ē ꝓnceps. qz ab ipis denoiant duodecim tribus israel. d Et ꝓfiarche emulātes ioseph. i. inuidētes ei. Gen. xxxvij. e Vendiderūt in egyptum eodē cap. f Et erat deus cū eo t eripuit eū ꝛc. ꝑ de manibus fratrū volentiū eū occidere. secūdo ō cisterna vbi posuerunt eū moriturus fame. tercio de carcere regis egypti vbi posuit eū mgr militie Gen. xli. g Et dedit ei gr̄az t sapiētiā in cōspectu pharaonis. ad exponendū eius somniū de futura fertilitate. et sterilitate terre.

a Et dedit illi testm̄ circūcisionis t sic genuit ysaac. t circūcidit eū die octaua. t ysac iacob. t iacob duodecim ꝓfiarchas. t ꝓfiarche emulātes ioseph vendiderūt in egyptū. t erat deus cū eo t eripuit eū ō oib⁹ tribulatōnib⁹ ei⁹. t dedit ei grām et sapiam in cōspectu pharaonis regis egyptioꝝ. t cōstituit eū ꝓpositū sup egyptū t sup oēm domū suā. Facta aūt fames in vniuersaz egptū t chanaan. t tribulatio magna. t nō inueniebāt cibos ꝑres nr̄i. Cū audisset aūt iacob ee frumentū in egypto misit ꝑres nr̄os primū. t scdo cognitus ē ioseph a fratrib⁹ suis. t manifestatū est pharaoni gen⁹ ei⁹. Mittens autem ioseph accersiuit iacob patrem suū: t omnē cognationē suam in animabus septuaginta quinq; Et descēdit iacob in egyptum t defunctus est ipse: et patres nostri. Et translati sūt in sichē t positi sūt i sepulcro qđ emit abraā ꝑcio argenti a filijs emor filij sichē. Cuz aūt appropinq̄ret tps ꝓmissiōis quā ꝓfessus erat de⁹ abrae: creuit ꝑplis t multiplicat⁹ est i egypto quoadusq; surrexit alius rex in egypto q̄ non sciebat ioseph. Hic circūueniens gen⁹ nr̄m afflixit ꝑes nr̄os vt exponerēt infantes suos ne vuificarent. Eodē tpe na-

b Et iacob. t iacob duodecim
c ꝓfiarchas. t ꝓfiarche emulātes
d ioseph vendiderūt in
e egyptū. t erat deus cū eo
f eripuit eū ō oib⁹ tribulatō-
g nib⁹ ei⁹. t dedit ei grām et
sapiam in cōspectu pharao
nis regis egyptioꝝ. t cōsti
tuit eū ꝓpositū sup egyptū
h t sup oēm domū suā. Facta
aūt fames in vniuersaz egp
tū t chanaan. t tribulatio
magna. t nō inueniebāt cibos
ꝑres nr̄os. Cū audisset aūt ia
cob ee frumentū in egypto
i misit ꝑres nr̄os primū. t i
k l secūdo cognitus ē ioseph a
m fratrib⁹ suis. t manifestatū
n est pharaoni gen⁹ ei⁹. Mit
tens autem ioseph accersi
uit iacob patrem suū: t om
o nē cognationē suam in an
mabus septuaginta quin-
p q̄ Et descēdit iacob in egy
ptum t defunctus est ipse:
q et patres nostri. Et transla
r ti sūt in sichē t positi sūt i se
pulcro qđ emit abraā ꝑcio
s argenti a filijs emor filij si
t chē. Cuz aūt appropinq̄ret
tps ꝓmissiōis quā ꝓfessus
v erat de⁹ abrae: creuit ꝑplis
x t multiplicat⁹ est i egypto
y quoadusq; surrexit alius rex
z in egypto q̄ non sciebat io
3 seph. Hic circūueniens ge
n⁹ nr̄m afflixit ꝑes nr̄os vt
exponerēt infantes suos ne
a vuificarent. Eodē tpe na-

b ac iacob. t iacob duodecim
d ꝓfiarchas. t ꝓfiarche emulātes ioseph vendiderūt in
f egyptū. t erat deus cū eo t eripuit eū ō oib⁹ tribulatōnib⁹ ei⁹. t dedit ei grām et sapiam in cōspectu pharaonis regis egyptioꝝ. t cōstituit eū ꝓpositū sup egyptū
b t sup oēm domū suā. Facta aūt fames in vniuersaz egptū t chanaan. t tribulatio magna. t nō inueniebāt cibos ꝑres nr̄os. Cū audisset aūt iacob ee frumentū in egypto misit ꝑres nr̄os primū. t i
k l secūdo cognitus ē ioseph a
m fratrib⁹ suis. t manifestatū

h Venit aūt fames ꝛc. Gen. xlij.
i Misit ꝑres nr̄os. i. filios suos. k Primū. i. ꝓma vice. l Et in scdo. i. in scda missione. m Cognitus ē ioseph a fratribus suis ꝛc. Gen. xlij. n Mutēs aūt ioseph accersiuit iacob ꝑem suū. in eodē ca. o Jn anab⁹ lxxv. Exo. j. Gen. xlvj. dr. Limes alie domus iacob q̄ ingresse egyptū fuere. lxx. ẜ ibi numerant tm̄ ꝑsone egresse de iacob actu nate. hic aūt t Exodi. j. numerāt cū illis q̄nq; nepotes ioseph. eo q̄ nondum adꝑplm̄ israel. ꝓt qđ lxx. interptes Gen. xlvj. posuerunt. lxxv. quā interptationē sequtur hic sanctus Lucas p Et descendit in egyptū hic ꝑfir recitat descensum in egyptū. o. Et descendit iacob in egyptū t defunctus est. Gen. xlix. q Et ꝑes nostri. scs. xij. ꝓfiarche. de mor̄tō ioseph in egypto dr Gen. vl. et de monte alio. Exo. j. r Et translati sūt in sichem ꝛc. Hec lra videt multū intricata t discrepare ab eo qđ habetur Gen. xxiij. de spelunca quā emit abraā. t Gen. xxxiij. de agro quē emit iacob a filijs emor. ꝓter qđ intellectus cū hui⁹ passus sciendū q̄ abraaz emit illam spelunczs ab ephron etheo t iacob illum agrū a filijs emor ꝑis sichez vt ps in textu. Jn spelunca vo ab abraaz empta fuit iacob sepultus illic postquā de egypto. Gen. xlv. Jn agro vero quē emit iacob t quē dedit ioseph filio suo. vt dr Genesis xlviij. sepulta fuerūt ossa ioseph illic apportata de egypto vt habet Josue. xlv. De alijs vo ꝓfiarchis non dr de scriptura sanꝛ vbi sint sepulti. ẜ Hiero. dicit de sancta paula q̄ ipa ptransiuit vsq; in sichem t vidit ibi sepulcra. xij. ꝓfiarcharū. Josephus vo. ij. li. dicit q̄ fratres ioseph mortui in egypto a posteris suis fuerunt trāslati in ebron t ibidez sepulti. t in hoc magis videtur credendum dicto ioseph ẜ Hiero. quia longo tpe fuit ante hieronimum. t q̄ natus fuit i iudea. et certius cognouit omia iudee loca. Hic ergo ꝓmissis sciendū q̄ scūs lucas hic simul recitat duas hystorias intricate. t exponit lra sic r Et translati sunt in sichem t positi sunt in se. qđ emit abraā. s. ptim hic t partim ibi. quia de ioseph certum est q̄ sepultus fuit in sichē in speluncam abrae. vt ꝓdictus est. de iacob vo certum est q̄ sepultus fuit in ebron de alijs ꝓfiarchis dubiū est vtrū hic vel ibi sint sepulti. licet mihi probabilius videat q̄ in ebron sicut dictum est. s Jt filijs emor. istud non coniungitur lre immediate ꝑcedenti. ẜ antecedenti vbi dicit Et translati sunt in sichem. ꝛc. ꝓpter. s Jt filijs emor ꝑ ipm iacob vt predictū est. t sic exponit scolastica hystoria. ẜ huic expositōni vr obuiare qđ sequit. Filij sichez. qz Gen. xxxiij. dr q̄ iacob emit ptem agri a filijs emor patris sichez t sic emor nō fuit filius sichem. ẜ pater eius. sequēdo tm̄ expositōem istaz potest faciliter ridere q̄ idē bō frequenter hz ꝓpm̄ filium ciusdē nominis. sic dns noster ihs comes valesij bone memorie habuit patrez regem francie nomie philippum t filium eiusdem nominis t sic potest dici ō isto emor q̄ habuit patrem noie sichem. ō quo fit hic mentio. cū dr. Jt filijs emor filij sichem t filium eiusdē nominis. de quo dr Gen. xxxiij. Jt filijs emor patris sichem. Sed q̄ expositio dicta videt multū intricata t q̄ lra videt ꝓtendere q̄ abraam emit ꝑcio argenti a filijs emor. sciendum q̄ ideo posset dici tm̄ ꝓbabilicio. q̄ ille emor de quo hic lucas loquit fuit idem cū patre scor ꝑe ephrō t fuit binominus. sicut in scriptura multi legunt binomij sic abraam emit a filijs emor q̄ ab ephrō emit de filijs ei⁹ et iste emor alio modo dictus scor habuit patrem nomie sichem. ille autē emor de quo fit mentio. Gen. xxxiij. habuit filiū nomine sichem. nec est inconueniens si ponātur eadem nomia diuersoꝝ nominū hic t ibi. quia frequēter homines diuersoꝝ locoꝝ et tēpoꝝ in nominibus conueniūt. t fm̄ gāc expositōem lra planior vr. Sciendū etiā q̄ sichem hic dupliciter accipit. vno mō ꝓut est nomē ciuitatis. cū dr. Translati sunt in sichez. alio mō ꝓut ẜ ꝓpriū nomē hois. cū dr filij sichem. t Cum aūt. Hic ꝑfir recitat hystoria ꝓ ꝛpe seruitutis filioꝝ israel in egypto ꝛ ꝑ ponit huius seruitutis occasio. cū dicit t Cum aūt appropinquaret tempus ꝓmissionis quā ꝓfessus fuerat de⁹ abrae ꝓmittēs ei q̄ semē eius seruiret ei i terra iudee Gen. xv. v Creuit ꝑplis t multiplicat⁹ est in egypto. Exo. j. Et ꝛs multiplicatio mouit regē egypti ad affligendū populum israel vt minus posset vacare generationi t multiplicari vt habetur ibidē x Quoadusq; rex alius surrexit i egypto. dicit em̄ iosephus q̄ regnum tunc translatum erat ad alia domū. y Qui non sci. iose. i. beneficia q̄ fecerat ioseph regno egypti. 3 Hic circū. i. fraudulenter opprimens 3 Gentis nr̄m. primo subijciens duris laboribus ẜ q̄ per hoc non fuit impedita ꝑplis multiplicatio. ꝓcepit obstetricibus vt in ptu hebreaz necarent masculos. ẜ q̄ nō fecerunt hoc deū timentes. ꝓcepit vt masculi nati in flumē ꝓicerentur Exo. j. c. b eisdq̄ dr. Vt exponeret infan. ꝛc. a Eodē tpe. Hic ꝑfir stephan⁹ se excusat de blasphemia contra moysen. ostendens eū ꝑplis fuisse liberatorem. et ꝑ ponitur ad hanc liberationē moysi dispositio scdo ipa liberatio: ibi. Cum aūt. Circa ꝓmū dicitur. a Eodē tpore natus est moyses t fuit grat⁹ deo. qđ apparet ex b q̄ de⁹ fuanit cū ne ꝓiret cum alijs pueris in flumine.

b Qui nutritus est tribus men. i domo pa. sui. vidit eum elegantē puerū: t ideo q̄ānū potuit seruauit eum q̄usq; apparebat piculū mor. ñ solū pueri ꝫ etiā gentū occasiōe ei⁹: t tūc eū ꝫmendauit precōni diuine ponens eū in fluminē inclusum ñ in vascolo scirpeo pice limito. c Expositō āt illo in flumīe mō dicto. d Sustulit eū filia pharaonis: t nutriuit eum sibi i filiū. Et eruditū est moyses in oīi sapia egyptioꝝ q̄ sic nomiat. q: p̄ vi quit in egypto būane sapie studium vt habeat. j. Verba.

e Et erat po. in verbis t ope. suis. ex q̄ ꝑz ei⁹ dispositio ad liberandū pplm de egypto. g Cū aūtem implesset. h ꝫr describit ipsa liberatio. et p̄figuralis. secūdo realis: ibi. Et implebit. Circa p̄mū dicit. Cū aūt impleret et⁹ tp̄s. et. annoꝝ. q̄ō et tp̄s virilis etatis. b Ascendit in cor ei⁹. deo in stigante. i Vt visitaret frēs suos filios isrl. q̄ erāt i dura seruitute. k Et cum vidisset quendam hebreum.

l Iniuriā patiē. ab egypto. m Non dicauit eū egy. intēligēdo. t ꝫdit ō cuꝫ dicit. n Existimabat aūt intelligē fratres. i. hebreos.

o Cūm deus ꝑ manū ipsi⁹ daret salutē illis. tam eīs dūs inspirauerat Moysi q̄ liberaturus erat pplm p ipsum de seruitute egypti. t sic iam erat ꝑstitutus a deo tutor et defensor pplī. ꝓpter q̄d nō peccauit vindictā illā faciendo et illa liberatio ꝓcularis fuit signū t figura liberatōis generalis totius pplī fienda ꝑ manū moysi. p Vt illi non intellexerūt. q̄ō declarat p factū sequēs. cū dr. q Seḡnti vo die appa. illis litiganti⁹. i. duob⁹ hebreis admiuicez rixantib⁹ Exo. ij. r Et recōciliabat eos. volēs eos reducere ad pacē t amicicīā. s Qui aūt iniuriā faciebat. increpatus sup ḡ. t Repulit eū. i. ei⁹ monitōez t increpationē. d. v Quis ꝑstituit te ꝓn. tē. q. d. tu vsurpas tibi indebitā prātem ex q̄ ꝑz q̄ iste nō intellexit q̄ moyses essz ꝑstituꝫ a deo tutor t liberator pplī. t q: iniurias habebat aliās sibi fauētes: t idem senciētes. ideo supra dixit plura liter t illi nō intellexerunt. x Nunq̄d interfi. tu me vis tē. illud q̄ō erat secretū publicauit imanitū q̄ venit ad aures pharaonis t querebat occidere moysen Exo. ij. ō sidūr. y Fugit aūt moyses in verbo isto. i. ꝓter publi catōnem hui⁹ facti ne occideret. z Vbi generauit duos filios. manassen t ephraim de sephora vxore sua: Exo dī. ij. a Expleris. Hic ꝫr describit moysi legatio. secūdo legatōis impletio: ibi. Hic edurit. Prima adhuc i duas: q: ꝑ sanct⁹ Ju. facit ꝓpositū. secō infert quoddā corelariū: ibi. Hūc moysen. Circa p̄mū ꝑ describit tp̄s legationis. cum dr. a Expletq̄nis: xl. a fuga moysi de egypto. b Apparuit ei in deserto mon. sy. angel⁹. Exo. iij. dr q̄ apparuit illi de⁹ vōm q̄ ex veritate fuit angel⁹: vt ḡ dr: ñ q: pson̄a dei repūtabat t in eī⁹ pson̄a loquebat. ideo aliq̄n de⁹ aliq̄n angel⁹ noiatur vt dic Greg. c Insignē flamme rubi. Angeli. n. apparent hoibus in corꝑibus formati. t q: tales apparitōes sunt ad aliq̄d signifi candū. iō formātur ex ꝓuenientiam ad id q̄ō est significandū. p ignē freqnter in sacra scriptura significatur tribulatō purgās Eccle. ij. In igne. pbat aurū t argentū et hoies receptibiles in camino humiliatiōis. ꝓpter q̄ō angel⁹ apparuit in spē ignis ardentꝫ ñ non ꝓurentis ad figurandū q̄ pp̄lus isrl in tribulatione egypti nō ꝓsumeret ꝑ purgarē t purgatus liberaret.

d Moyses aūt vi. admi. est. q̄ ignis ardens non ꝓurebat rubū q̄ defacili cōbustibilis. e Et acce. il. vt ꝑsi. magis dep̄rope. f Fctā ē⁹ q̄or dñi. i. angli loquētis in ꝑsona dei. g Ego sum de⁹ patrū vr̄oꝝ q̄ coluerūt me cet⁹ gentib⁹ ad idolatriā declinantibus. h Tremefactus ē moyses. ꝓpter diuinā reuerentiam

i Solue calci. tē. Mod⁹ eīs erat antiq̄. t ꝑsaliter hebreoꝝ nō ingredi loca sctā pedib⁹ calciat⁹. vnde t saracen⁹ ad huc tenēt hūc modū. q: nō ingrediunt locū diuini cultus nisi discalciat⁹ pedib⁹: vt a fidedignis intellexi. k Joc⁹ ei ut ḡ stas tra sctā tē. ꝓpter apparitōez dīnā ibidē mō dicto.

l Videns vi. affli. po. mei. oculo pietat⁹ q̄ cū affectu miseratōis: iō sequit. m Et descen. li. eos. Deo ꝫ descendē ñ ꝓuēit nisi ꝑ affectū miseratōis: ꝫ angelo q̄ loḡbat bñ cōpetit descendē t ascendē ꝓm motū localē. eo mō q̄ motus localis ꝓpriē anglis. n Et nūc veni. ꝓpter obediēdo mihi. o Et mittā te i egy. ad liberādum pplm. sic p̄z legatio iniūcta moysi. p Hūc moysen. b Stephan⁹ ꝺ iudeos refert corelatiuū de rebellionē eoꝝ. di. p Hunc moysen quē nega. tē. sic ꝑdictū ē ille q̄ ꝺ vbū dixit bēbat ꝓplices q̄ idē dixerūt ꝺbo vel saltē facto: ꝓpter h q̄ō dr hic in plurali. Dicētes q̄s ꝑstituit ꝓncipez tē. q Hūc deus pn̄m. t redem. misit. q: tñ nō erat pncipalis in ḡ facto: ꝫ angel⁹ apparēs in ꝑsona dei: iō sc̄dūr. r Cū ma. an. i. cū ptāre ipsi⁹ t sic moyses erat illi tanq̄ minister adiūct⁹. p hāc aūt rebellionē ꝫ moysen intēdit stephan⁹ vocare iudeos ō rebellionē ꝫ ꝓm liberatoꝝ toti⁹ iudei de seruitute ꝺyabo li vt exp̄mit. j. eo. ca. vbi dr. Et occiderūt eos q̄ ꝓnuncia bāt de aduēru iusti cui⁹ vos nūc ꝑditores t homicide fuistis. s Hic edurit. Hic ꝫr describit impletio lagationis iniūcte moysi. Et triuidit i duas ḡtes: q: ꝑ fac ꝓpositū. secō infert corelariū: ibi. Eū voluerūt. Circa p̄mū dicit.

tus est moyses: t fuit ꝫ
o ō q̄ nutrit⁹ ē trib⁹ mēsib⁹
e in domo p̄ris sui Expositō
d āt illo sustulit eū filia pha
raonis: t nutriuit eum sibi i
e filiuꝫ. Et erudit⁹ ē moyses
f oi sapia egyptioꝝ t erat po
tens i ꝺbis t i opib⁹ suis.
g Cū āt implesset ei q̄dragin
b ta annoꝝ tp̄s: ascēdit i cor
t ei⁹ vt visitaret frēs suos fi
k lios isrl. Et cū vidiss̄ quē
l/m dā iniuriā patiētē vidica
uit illū t fecit vltōez ei q̄ in
iuriā sustinebat ꝑcussō egy
n ptio Existimat āt intellige
o re frēs: q̄m de⁹ ꝑ manū ip⁹
p sius daret salutez illis. Vt
q illi nō intellexer̄t. Sequēn
ter ꝺ die apparuit illis litigan
tib⁹: t recōciliabat eos in
pace: dicēs. Viri frēs est⁹
Vt q̄d noctis alterutrum
s Qui aūt iniuriā faciebat ꝑ
t ximo repulit eum dicens.
v Quis te ꝓstituit ꝓncipez
x t iudicē sup nos. Nūq̄d in
terficere me tu vis q̄demā
modū interfecisti heri egy
r ptiū. Fugit aūt moyses in
verbo isto t fact⁹ ē aduena
z in terra madiā vbi genera
a uit filios duos. Et expletī
b ānis q̄draginta apparuit il
li in deserto mōtis syna an
g gel⁹ i igne flame rubi. Ꝺ
yses aūt videns admirat⁹
c est visum et accedente illo
f vt ꝓsideraret facta ē ad eu
g vox dñi: dicens. Ego sum
de⁹ patrū tuoꝝ de⁹ abraaz
i de⁹ ysaac: t de⁹ iacob Tre
mefact⁹ aūt moyses nō au
debat ꝓsideraꝛe. Dixit aūt
illi de⁹. Solue calciamētū
k pedū tuoꝝ. Locus em in q̄
l stas terra sctā est. Videns
vidi afflictionem populi
mei q̄ est in egypto: t gemi
m tum eoꝝ audiui. t descēdi
n liberare eos. Et nūc veni:
o et mittam te in egyptum.
p Hūc moysen quē negauerūt dicentes: quis te con
stituit ꝓncipem et iudicē:
ꝺbunc deus ꝓncipem t re
r demptorem misit cum manu āgli q̄ apparuit illi i rubo

s Hic eduxit illos. sicut erat sibi iniunctū. t Faciens ꝓdigia ⁊ signa in terra egypti. sic ꝑ3 a ꝓncipio. v. Exo. vsq; ad finē. xij. v Et in mari rubro. vt hꝫ Exo. xiiij.

x Et in deserto. vi3 in li. Leui. Nu. ⁊ Deu. y Hic est moyses. cui vos credē dicitis ⁊ dicebatis 3 Qui dixit filiis isrl. Deu. viij.

a Prophetaz vo. susci. de. xp̄o. q̄ ꝓncipit itelligit ō expo vt ibidez dcm fuit q̄ descendit fm carnē de medijs. b Tanq̄ meiꝰm audietis id ē legislatorez no. test. sic ego sum veteris. Sciendū tamē q̄ ꝑs non dī ꝓpha ꝗtum ad cognitōez euangelicā. Nā ab instanti conceptōis aia xp̄i habuit clari tatem, diuie visiōis ꝫ̄ tanto dī ꝓpheta fuisse inq̄num ꝓpha dī ille q̄ annun ciat remota a cogni tōe illoz cū quibus bitat. Christus aūt ante suā passionem fuit viator habitans cuꝫ hoibus Iob. j. Et denūciabat trāscendentia capacitatē itellectus hūanī: sicut dī ꝓpha Luce vij. Propheta magnus surrexit in nobis ⁊c. c Hic est q̄ fuit in eccia. i. in cognitōe hebreoꝝ. d Cū an. qui loq̄. in mōte syna. dans ei leges ⁊ mandata. vi3 Exo. xix. Et deinceps q̄li p totū. e Et cū patrib⁹ nr̄is. Etiam ad decē ꝑcepta. decalogi q̄ dedit audiente ppl̄o Exo. xx. f Qui accepit verba vite dare nobis. Dicunt aūt illa ꝑcepta verba vite: nō q̄ cōferūt vitā ꝫ̄ iustificant fm q̄ dī Homa. Non iustificab hō ex opib⁹ legis: iusticia q̄ facit dignus vita eterna: ⁊ iustificarent iusticia politica: sicut dcm fuit super eplam ad Romo. ⁊ Gal. ꝫ̄ dicunt verba vite: q; seruātes ea nō incurrebāt penā mortis corporalis. que trāsgressoribus infligebat: sic dictū fuit Gal. iij. sup illud faciēs ea viuet in eis. g Cui noluerūt. Hic ex dictis infert correlarium de rebellione iudeoꝝ ꝫ̄ moysen ⁊ deū dicēs. Cui noluerūt obedire ꝑres nostri sicut ꝑ3 in multis locis Exodi. ⁊ Nume. h Et auersi sunt corde. i. in egyptum. oñ dentes displicentiam q̄ inde exierant dicētes moysi Exodi. xiiij. Quid hic facere voluisti vt reduceres nos de egypto ⁊c. et in pluribus alijs locis simile habetur. Et nō solum ostenderunt hanc displicentiā exitus sed etiam voluntatem reuertendi dicētes Nume. xiiij. Constituamus nobis ducem ⁊ reuertamur in egyptum. Consequēter ostenditur eos rebelles fuisse non solum moysi sed etiam deo: cū dicitur. i Dicentes ad aaron. Exo. xxxij. k Fac nobis deos qui precedant nos. In ꝫ̄ cm̄ rebellabant deo q̄ eos reduxerat de egypto et etiam moysi eius ministro cuꝫ subditur. Moyses em̄ hic ⁊c. l Et vitulum fece. quia aaron ad faciendum coegerunt ⁊ aurū ei ministrauerūt. m Et obtulerūt hostiam simulacro. que debebat offerri soli deo. n Conuertit autem eos deus ⁊ tradidit. i. cōuerti ⁊ tradi ꝑmisit demonibus ꝓpter suam maliciam.

o Seruire militie celi. hoc non legitur esse factum tempore quo filij israel fuerunt in deserto. sed postq̄ intrauerunt terrā ꝓmissionis hoc multotiens ⁊ multiplicit fecerunt. vi3 in li. iudi. ⁊ Reg. spāliter in. xiij. ⁊ in. ij. paral. Sicut scriptū est in libro ꝓpharū. i. xij. q̄ est vnus liber vt declaratum fuit ibidem. p Nūq̄d victimas ⁊c. ℞ scribitur Amos. v. ⁊ referūtur prima ꝑs huius auctōis ad tempus quo fuerunt filij isrl in deserto vt ꝑ3 manifeste. nō th̄ per ℞ est intelligendū q̄ filij isrl nullas victimas aut ꝓstias obtulerunt deo in deserto. q; Isuit. ix. dī expresse: q̄ in consecratōne aaron ⁊ filiorū eius fuerūt plures hostie deo oblate. ⁊ similit in dedicatōne tabernaculi vt habet Nue. viij. Sed ibi dī q; pauce victime fuerūt tūc oblate. Vnde dicit Rab. sa. super illud Nu. ix. Fecerunt filij isrl ꝑasc ⁊c. ℞ to tpe quo in deserto fuerūt non fecerūt phasc nisi illud tm̄. cū tamē erat solennitas ꝓncipalis ⁊ ꝑcepta erat. xij. Exo. ipm̄ quolibet anno fieri: ⁊ ibi si fuit sic omissa ⁊ illis. xl. annis multomagis sacrificia que ꝓcipiebant fieri in solēnitatibus ⁊ in diebus minus solēnib⁹ fuit eis cū ꝑcepto. super ℞ dispensatum a ℞ ꝓpter incertuꝫ motum nubis sicut ⁊ ℞

et letabantur in operibus manuum suarum. Conuertit aūt deus ⁊ tradidit eos seruire militie celi sicut scriptum est in libro ꝓphetaꝝ. Nūquid victimas aut hostias obtulistis mihi ānis quadraginta in deserto domꝰ isrl? Et suscepistis tabernaculum moloch: ⁊ sydus dei vestri remphā figuras quas fecistis adorare eas ⁊ trāsferrā vos i babilonez Tabnaculū testimonij fuit cū ꝑtribus nr̄is in deserto sic disposuit illis ℞ loq̄ns ad moysen vt faceret illud fm formā quā viderat. Nō et induxerūt suscipiētes ꝑres nr̄i cū ihu in possessionē gētiū q̄s expulit ℞ a facie patrū nr̄oꝝ in diebus ℞

cicucisione que Gen. xvij. ꝓcipit fieri octaua die. ⁊ tamē omissa fuit ꝗdiu populus fuit in deserto vt ꝑ3 Josue. v. q Et suscepistis tabernaculum moloch. ⁊c. Istud refert ad tempꝰ Iudi. ⁊ Reg. vt ostensum fuit Amos. v. et pendet in fine huius auctoritatis. r Et sydus dei ve. repre. i. lucifer euꝫ sine stellam matutinaꝫ vt dicit glo. que ꝑ3 ceteris stellis a plurib⁹ adorabat ꝓpter et⁹ pulcritudiez. s Figuras. i. imagines diuersas. t Quas fecistis vob⁹ ad orandū eas. i. ad orandū eas. v Et transl. vos in baby. ꝓpter illud ꝑcm̄ et trāsgressionē. Et q̄ ꝑ3 q̄ idolatria ō qua loquit hic amos ꝓpha fuit cā captiuitatis iudeoꝝ de terra sua. ⁊ ℞ fuit ꝓpe trata post ingressum huius terre. ⁊ marie tpibus Regum Amos. v. dī. Migrare vos faciam trans damascum. i. vltra doyiascū vel longius a terra vra q̄ ℞ sit damascus. Babylon aūt plus distat a iudea. nā damascus est ꝓpe terminū iudee vel ſtep hamus posuit in babylonē: q; iudei duꝝ tribuū fuerunt translati in baby. vi3. iiij. Reg. vlt. iudei vo decē tribuū fuerunt translati in terrā assyrioꝝ. iij. Regū xvij. Et trāsitus ad illam est p damascum. ⁊ ideo exp̄mendū vtrāq; captiuitatē q̄ inducta fuit ꝓpter idolatriā amos ꝓphetat vltra damascū. Stephan⁹ aūt eodem spū loq̄ns dixit in babylonē. x Taber. C ösequnt stephan⁹ se ex cusat de blasphemia ꝫ̄ replū ꝓfitens illud ordinatōe diuina fuisse factū. ⁊ ꝑ loc̄m de tabnaculo moysi ad cui⁹ similitudinē ꝗcum ad aliq̄ replū postea fuit factū: dixit q̄. x Taberna. test. fuit cū pa. no. in des. sic de ipo. s. de⁹ put ꝑs Exodi. xxv. y Nō ⁊ idu. sus. pa. no. cū iesu. i. cū iosue q̄ erat dux ppli ꝫ̄ Inꝑ possessi. gēti. i. terrā chananoꝝ a Quas expulit ös. Illos em̄ fuit magꝭ facū vtute diuina q̄ hūana. b Ysq; in dieꝫ dd. supple fuit illō tabnaculū in terra illa Nā ꝑ positū fuit in sylo. vt dī Josue. xviij. ⁊ inde postea trāslatū in tras philistinoꝝ. i. Reg. v. ⁊ inde reductū in terrā isrl. i. Reg. vi. ⁊ ide pluries trāslatū ō loco ad locū. ꝓpt guerras b Usq; in dieꝫ dd. q̄ trāstulit in birlm archā dñi volēs ei edificare replū: vt dī. ij. Re. vij. Sz dñs distulit edificatōez replī vsq; ad rps salomonis filij sui: ō dicitur.

a Qui inste. gra. & ps lxx vsq; ibi. b Sed non excel. in manu. ba. q; est incōprehensibilis & nature spūalis. Hoc aūt addit. b. Stephan⁹ ad remouendū errorē aliquox iudeox existimantiū: q; de⁹ habitaret in templo sic hō i sua domo: ex h q; appiatorēū qō erat in templo dei sedes dicebat: sic dixit plenius Exo. xxv. & ad posit⁹ tum inducit auctas Esa. lxvj.

c Celū mi. se. est. ℔ est locutio meta. ad designandū deū esse ꝑtes vbiq; in celo & i terra. Sibi aūt nō ꝑtūt corpis lineamenta: ideo subdit.

d Quid do. edi. mi. sc; ad habitandum mō ꝑdicto. q. d. nullam: ℔ tñ ad hoc q; ibi fiat oblatio deo orationū & sacrificiorum vt dixit salomō iij. Reg. viij.

e Aut qs lo. req. mee. q. d. nullo⁹ aliud a me: q̄ de⁹ requiescit in seipso q; p se ipm est beatus.

f Dura ceruice. Hic aūt excusat se stephan⁹ de blasphemia ℨ legez: ꝓtēdo eā fcām & a deo dātā: & retorq̄ndo i suos aduersarios blasphemiā. eo q; eā imꝑfectiꝑ violabāt: & hoc est qō dicit.

g Aut qs hō. req. mee. q. d. nullo⁹ aliud a me: q̄ de⁹ requiescit in seipso q; p se ipm est beatus.

h Dura ceruice. Hic aūt excusat se stephan⁹ de blasphemia ℨ legez: ꝓtēdo eā fcām & a deo dātā: & retorq̄ndo i suos aduersarios blasphemiā. eo q; eā imꝑfectiꝑ violabāt: & hoc est qō dicit.

i Et incir. cordi. & auribus. vos sp spūi scō resistitis sicꝫ ꝑres vr̄i: & vos. Que ꝓphaz nō sūt ꝓsecuti ꝑres vr̄i. Et occiderūt eos q̄ ꝓnunciabāt de aduentu iust⁹: cui⁹ vos nūc ꝓditores et homicide fuistis q̄ accepistis legē in dispōne angloz & nō custodistis.

k Et auri. a blasphemijs & detractōib⁹.

l Vos sem. spi. san. resti. loquēti in moyse & ꝓphis.

m Sicut pa. ve. vr̄z ex ꝓditis.

n Que ꝓphe. nō ꝑsecut. pa. ve. q. d. vel de pauci sunt.

o Et occi. eos. s. ꝓphas. vr̄z de zach. filio ioiade. ij. ꝑalip. xxiiij. & Esa. vt dicū fuit in principio Esa. & antos: vt dic hiero. in ꝓlogo & in alijs multis locis.

p Qui ꝓnū. de aduē. iu. i. xpi q̄ de⁹ inst⁹ anthonomatice: vñ dic Esa. sa. q; vniuerse ꝓphe nō sunt locuti nisi ad dies messie. s. ꝓncipales.

q Cui⁹ vos nūc ꝓditores et homicide fuistis q̄ accepistis legē in dispōne angloz & nō custodistis.

r Qui acce. le. in disꝑsionē an. q; data fuit ꝑ angelū in pſōa dei loquentē: vt est ꝓdictū.

s Et nō custo. q; irrmū fecerant mādatū dei: ꝓter traditiones suas Matth. xv. ca.

t Iudicū. ār. & vl. pontifex ipsi⁹ stephani lapidatio inusta. & scōa ei⁹ pars. ꝓfecta: ibi. Et lapida. Circa ꝓmū dr̄. Iudicētes aūt hec dixerunt. cordi. suis. q; nō debant rōnes interficiendi eū: & tñ oibus modis interficē volebāt: & sic dissecabant interi⁹: q; passio ꝓphales discrepat a rone.

u Et strideb. dentib⁹ sup eū. Cuz aūt eēt plen⁹ spūsctō: intendens in celū vidit gloriaz di & iesum stantē a dextris dei.

v Et ait. Ecce video celos apertos & filiū hois stantez a dextris xpi tui dei. Exclamātes aūt voce magna ꝓtinuerūt aures suas: & impetum fecerūt vnanimiter in eū. Et ejicientes eū extra ciuitatē lapidabāt: & testes deposuerūt vestimēta sua secus pedes adolescētis q̄ vocabat saul⁹. Et lapidabāt stephanū inuocantē et dicentez. Dñe ihu suscipe spūm meū. Positis aūt genibus: clamauit voce magna dicens. Dñe ne statuas illis hoc pctū. Et cū hoc dixisset obdormiuit in dño.

x Dixit aūt ꝓntifex dñi stephani. ꝓfecta patria & ꝑ ei⁹ intentōne ad deū: ibi. Inuocantē & di. do. hic. sū. spi. meū: scio ex ei⁹ benigna ꝓdescensione ad ꝓmū acm interficiente ipm cum dr̄.

k Posi. aūt geni. vt in oratiōne modo⁹ eēt deuot⁹ magno ad ꝓmox salutem.

l Cla. vo. ma. q; ꝓcedebat ex affectu m Ne sta. illis rē. reseruādo eis penā eternam. ℨ da eis patiam. In alijs libr⁹ sic dic. Quia nesciūt q̄d faciūt. ℨ nō est de textu nec eū in libr⁹ correctis. Isti em̄ salutē ꝑ pte magna magꝫ fuerit morti passiōe q̄ ignorātia. Ignorantia aūt multox causata erat ex ꝓcedente malicia. s. ex odio & iustia ℨ ipm vt dictū est supra ca. iij.

n Et cū h dixisset. ex feruore charitat⁹ sm dictū saluatoris Matth. v. Orate ꝑ persequētib⁹ & calūniantibus vos.

o Obdormiuit in dño. Nā ei⁹ ꝓia sanctissima absorpta fuit in abysso superne claritatis. Circa ꝓdicta dubitat: vtrū visio. b. stephani ꝓmissa fuerit mental⁹ aut imaginaria vel corꝑalis. Et dicūt aliqui q̄ fuit mēntalis: tū q; ex spāli gratia fuit ꝓcessum stephano videre nō solū humanitatē xpi: ℨ etiā diuinitatē: sicut ꝑ paulo: de q̄ dicit beatus Augusti. ad paulinā de videndo deo q̄ sibi fuit ꝓcessus videndi diuinā essentiā: eo q; erat doctor gentiū & moysi qui fuit doctor iudeox & hoc videt dicere quedā glo. sup locū illū q̄ talis est. Quidā dicto⁹ adhuc in hac vita detenti mūdato corde⁹ oculo videre meruerūt gloriā dei. vt hic stephanus: & paulus ad terciū celū rapt⁹. Sed ℨ dictū nō videt bñ ꝓsonare ex dictis sanctox doctox. q̄ corde videre dicunt q; talis visio nō est ꝓcessa alicui in vita pnti vtenti sensibus exteriorib⁹ nisi dei xpo. vñ & paul⁹ nō dicit deū sic vidisse: nisi in raptu ab istis sensibus. Stephan⁹ aūt videt nūc fuisse raptus ℨ magꝫ vtens sensib⁹: vtpote loquēs iudeis audiētibus. Propter qō alij dicūt q; fuit visio imaginaria: ita q; in ei⁹ imaginatiōe fuerit effigies diuinit⁹ formate ad repsitandū deū & holem xpm sic Esa. vj. Esaias vidit dñm sedentē sup solū excelsum: & seraphin stātia ex vtra q; pte: sic ibidem fuit plen⁹ declaratus: & mente coḡuit stephan⁹ figūā illi⁹ repsitatōis: & sic q̄tum ad ℨ nō solus fuit imaginaria ℨ etiā cum hoc mentalis: sic fiebat ꝓphet⁹: vt plenius dictū fuit in li. ꝑs. & nō est dubiū qō illo mō potuit fieri: sed ex mō loquendi scripture videt q; fuerit corꝑalis: quia dicit in textu. Cū esset stephan⁹ plenus spūsancto intendens in celū vidit gloriā dei &c. Circa qō aliq̄ dixerūt q; visus Stephani a deo fuit fortificatus intantum q; vidit iesum. s. existentē in celo empyreo: celos acutie visus penetrando. Sed hoc nō videt bene dictum: q; supponere videt q; visus fiat extra mittendo ab oculo et non intus susciplendo ab obiecto qō impossibile ꝑhs li. de sensu et sensato. Propter qō sine ꝓiudicio videt ꝓbabilius dicendū q; a corꝑe xpi exsitis in celo fuit immutatus oculus stephani ad visionez humanitatis xpi. Nam in ꝓtē⁹ est q; corpus suū videat alongе sic de ꝓpe: & forte idē est de alio corꝑe glorioso: q; totaliter ē aime subiectum. Pro-

pter qđ videt q ad nutū ei⁹ possit imutare visum indifferēter a longe ꝛ ꝑpe. sicut in pāte ei⁹ est: q imutat visus in ꝑpria vel alia effigie: sic dī de corpe xpi glioso. Iu. vi. Deitatē po nō potuit videre isto mō: ꝫ sicut in visione imaginaria formal' in virtute imaginatiua aliq̄ effigies ad representandū deū vt dictus est: ita exteri⁹ ipōt dī unimus formari ad imutatōes corpalis oculi: sicut suo modo fit in apparitōne angelor qū apparēt in corpoib⁹ assumptis q̄ corpalit videtur: ita aliq̄ effigies corpalis nō a deo assumpta: ꝫ formata pōt ipm repsentare oculo corpali. Et sic ꝓbabilr abiq̄ aliq̄ assertōne pōt dici q̄ sic fuit in visione bn̄ stephani. mētaliter tn̄ cogit q̄ illa effigies nō erat ipa dei tas nisi tm̄ repsitatiue. Et huic mō dicē di concordat lra cū dī. Ecce video celos apros ꝛ filiū homis stantez a dextris dei nō sic intelligēdo q̄ celi fuerūt dimissi cū sint incorruptibiles ꝫ q: sic clare vidit ac si nullū essz obstaculū intermedū. vñ dicit quedā glo. q̄ ꝫ visio nō fuit facta ꝑ reseratōez elemētor ꝛ sub elemētis b̄ itelligunt etiā corpa celestia viij.

Paulus aūt erat. Postq̄ descripta ē stephani ꝓsecutio singularis. b ꝑm describit eccle ꝓsecutō generalis: ꝛ q: habuit ortū ex ꝓsecutōe stephāi: ꝛō ad ipaz fit cōtinuatio cū dī. a Paul⁹ aūt erat cōsentiēs neci ei⁹ ꝛ ꝑ hoc peccati pticeps. Fm q̄ dī Ro. j. Qui talia agūt digni sunt morte nō solū q̄ faciūt ea: ꝫ etiā qui cōsentiūt facientib⁹. c subdit de ꝓsecutōe eccie cū dī. b Facta est aūt in illa die. i. in illo tpe. q: ꝓsecutio plurib⁹ diēb⁹ durauit.

c Et oēs discī. dispersi. sunt. Fm q̄ dixerat saluator Matt. x. Cū vos ꝓsequunt in ista ciuitate fugite i aliā. d Preter apl'os isti erant principales ꝛ firmiores: ꝓpter qō remanserant in ꝓsecutōne ne ex fuga eoz crederet ridem catholicā nō bñe firmū fundamentū. ꝑ hoc ponit bn̄ stephani sepultura q̄ supra fuerat omissa cū dī. e Curauerunt stephanū. i. decent sepelierunt. f Virt timorati. i. timētes deū inē quos gamaliel fuit principalis vt hr̄ in legenda de inuentōe corpis sancti stephani. g Et fecerūt planctuz magnū sup eū. Fm mor. indeoz. vi hr̄ Genē. vlt. de morte iacob: ꝛ in li. Nūc. de morte aaron ꝛ marie: ꝛ Deuē. vlt. de morte moysi et in multis alijs locis de morte notabiliū ꝑsonarū. Illi aūt q̄ sepelierūt stephanū erāt cōversi ꝑ doctrinā ei⁹. et tenuerunt morē paternū. ꝑ hoc reuerēt lucas describendū ꝓsecutōem eccie. d. Saulus vo devastabat ecclesiā. nitens eā annihilare. i Trahēs i custodiā. i. car cerē: nō dicit ꝙ inficeret: q: sicut dicit glo. de⁹ man⁹ ipius ꝑseruabat ne sanguine ĩnocentiū pollueret: ꝛ q: sic dicē bñs aug. de⁹ a deo oiportēs ꝛ bon⁹ q̄ de malis elicit bona. ō de ista ꝓsecutōe elicuit bonū dissemiatōnis fidei catholice: ꝓpt qō subdit. k Igit q̄ dispersi. erāt ptransibāt: diuersas ciuitates. l Euangelizātes ver. dei. iudeis habitantib⁹ in ciuitatib⁹ illis vt hr̄. j. xj. m Philipp⁹ aūt. Postq̄ lucas ꝓsecut⁹ est de ꝑ vyacono. s. de stephano. hic ꝑ ꝓsequitur de philippo q̄ ponit scōs. vj. ca. Et primo dicit in duas. q: ꝑ ponit ꝓdicatio philippi: scdo cōversio sauli. ca. seqn. ꝓma adhuc in tres: q: ꝑ describit sctūs lucas ei⁹ predicationē in samaria. scdo describit eius ꝓdicatōs ethiopi in via: ibi. Angelus aūt. tercio in tercia mansione. ibi. Philippus aūt. Prima adhuc in duas. Nā ad ꝓdicatōez philippi ꝑ ponit multor cōversio vera. scdo vnit⁹ ficta: ibi. Vir aūt q̄dam. Circa primū dī. m Philipp⁹ aūt q̄ cuz alijs ꝓpter ꝓsecutōs exierat ō hirlm. n De scēdens in ciuitatez samaritanoz. q: tpe regum fuit metropolis i regno decē tribuum. o Predicabat illr xp̄m. habitātes eīs ibi erāt ptim iudei. receperāt eīm q̄nqz libros moysi: sic ꝛ sa ducei p Intēde. aūt tur. bis q̄ a pbr. di. ō xp̄o. q Vna nimirū audientes. i. reuerenter ꝛ devote ꝛ subdit rō. r Et videntes signa q̄ fiebat. i. miracla diuine virtutis declarativa in testimoniū vitatis a philippo ꝓdicate.

s Mul. eīm illoz q̄ habebāt spūs im mundos. i. obsessi a demonib⁹. t Clamantes voce magna exibant. s. demones coacti virtute xp̄i: ne dicerēt q̄ hoc fieret virtute superioris demonis: sicut dictū fuit de xp̄o Luce. xj. In beelzebub principe demoniorū ejcit demonia: ideo subdunt alia miracula que non possunt fieri nisi virtute diuina: cuius modi est curatio paralytico ꝛ claudor subita: cū dicitur Multi aūt. v Factū est ergo gau. ma. in ciuita. illa de veritatis cognitione ꝛ dictorum curatione.

x Vir autem. Hic consequenter describitur vnius conversio ficta cum dicitur. Vir autem quidam erat nomine symon cōmuniter dicitur a doctoribus: q: iste fuerit symō magus qui postea multum resistebat petro ꝛ paulo rome ꝓdicantibus. et ideo dixi q̄ eius conuersio fuit ficta: q̄a si et ad horam vera fuit tamen ad vomitum redijt.

y Qui ante fuit in ciuitate magus. i. phs vt dicunt aliq̄ a magnitudine scie sic dictus. sicut et illi qui venerunt ad orare xp̄m natū. Math. ij. Sed hunc dicto cōtrariatur qō subditur. z Seducens. i. extra viam veritatis ducens quod non est phi: cuius est ꝓprium amare veritatem et docere. j. Ethi. sed est ꝓprium hominis arte magica uti. a Dicens se esse aliquem magnū. scz prophetā vel xp̄m. vnde ꝛ Jo. iiij. dicitur q̄ samaritani sicut et indei ex peccatum christū. vnde dixit illa mulier samaritana. Scio messias venit qui dicitur christus. cuz ergo venerit ille annunciabit nobis omnia. ideo subditur. b Dicentes hec est virtus dei que vocatur magna. ꝛ sic loquitur apostolus de christo. j. Cor. j. Predicamus christum dei virtutem ꝛc. c Attendebant autem eum. credentes ei.

d Propter hoc q̄ multo tpe magicis suis artib⁹ dementasset eos. i. mentes eorū a veritate alienasset. Ex quo patet q̄ supradictus est magus a magicis artibus.

e In nomine christi baptizabant viri ac mulieres. hec enim forma utebatur ecclesia primitiua rationibus dictis supra. caꝑ. ij. f Tunc symon ꝛ ipse credidit. scilicet ficte: vel si vere: hoc tamen fuit tantum ad horam. Et cuz baptizatus esset adherebat philippo. et subditur ratio.

g Videns etiã si.t virtutes maxias fieri ꝛc.dẽ eñ ab alĩ
bus t,pbabilit q ad hoc familiaritatẽ philippi querebat
vt p ꝫ ꝺ ꝫlecq posset virtutẽ seu artẽ filia faciẽdi vtc.ſ.dicitur
q obtulit pecuniã ap'lis: vt p impositiõẽ manuum posset
dare ꝺonũ spũſcti i sig vlibili. Ex q vr q nõ fuit ꝓuersus
vere ꝫ ficte tñ.

h Cum aũt audiſ. Deſcpta ꝑdicatõne
Philippi:ꝫ ꝓñr de
ſcribit collatio spũſ
ſci. Circa qõ ſciẽdũ
q Philipp'erat tñ
dyacon': ꝓt qõ li
cet posset baptizare
nõ tñ man' imponẽ
nec p ꝫns donũ ſpi
rituſcti in sig vlibi
li dare:ꝫ ei ꝓnebat
ad ap'los vnõ ꝫ ſolẽ
ꝑi q ſunt ſucceſſo
res coꝝ.xxj.di.i no.
teſt.man' imponũt
ꝓpter qõ philippus
ſignificauit apoſtol'
vt alĩ eoꝝ venirent
in ſamariã:ꝫ ſuppleꝛent illud qõ ad ei'
officiũ non expecta
bat:ꝫ hoc eſt qõ ꝺf.
h Cũ aũt audiſ. ꝛc.
ꝫ ꝓs litera vſq ibi.

i Nondũ ei i quẽ.
Illoꝝ venerat.ſ.sig
vlibili.veneraꝛ tam
in eos inuiſibiliter ſi
cut ex mõ in baptiſ
mo. k Sxr bap.
tñ erant in noie ꝺñi
ieſu. ꝫ dicto tñ nõ
eſt determinatio h'
qõ eſt in noie ꝺñi ie
ſu excludendo alias
duas ꝑsonas:ꝫ ma
gis includunt i eo.
vt dictũ ẽ ſ. ꝓt qõ
ly tñ eſt magꝫ deter
minatõ h': ꝫ baptiſ
zati erãt tñ ꝫ nõ re
cepeꝛant impoſitõem
manuũ:ió ſubditur
Tũc imponebãt ꝛc.

l Cũ vidiſſet. Nic
ꝺñr ponit ſymonis
icrepatio. Volebat
eñ eñe ꝑtẽs dan
di ſpũſcti intẽtõ
ne lucri inde recipiẽdi: ꝓpter qõ ab ipo noiaꝝ viciũ ſymo
nie ꝺ alĩs vendit ꝛ emit ſpũalia.ꝛ ꝓs ſa vſq ibi.

m Nõ ẽ tibi ꝑs ꝛc.i.hac ꝑtẽ.ſ.vt ſpũſſanct'ꝺet ꝓ ipoſitionẽ man'tue. n Coꝝ eñ tuũ ꝛc.virtute eñ ꝺei reue
lant,videbat intima ſui coꝝdis. o In felle ei amari.ꝛc.
i.in nequcia intẽtõis:q facit amaritudines culpe ꝛ ducit ad
amaritudinẽ gehẽne. p Precamivos,p me ꝛc.ꝺ dixit
magꝫ timoꝛe ducẽ pene ꝫ amoꝛe gre. q Et illi ꝺ.ꝛad
ꝺfirmatõẽs credentiũ. r Redibãt in irlm.ſi otioſi ꝫ ivia
p ciuitates ꝑdicãdo verbũ ꝺei. s Angel'. Poſita pre
dicatõne philippi in ſamaria ꝺ ꝺñr ponit ei' ꝑdicatio in
via:ꝺ ethyopi de irlm in terrã ſuã reuertãti. Et ꝺiuidit i
duas ꝑtes:q ꝑ ponit philippi ꝑdicatio.ſcꝺo ethyopis cõ
uerſio:ibi.Et ꝺũ irent.Circa p.mus ꝺf. Angel'aꝭ ꝺñi ꝛc.
Vade ꝫ meridianũ.Ethyopia ei ẽ in plaga auſtrali reſpe
ctu irlm. t Ad via q deſcẽ.ab irlm in gazã. Hierlm eñ
est in loco alioꝝ cõ ſit illa gaza. v Hec est deserta. Ga
za eñ ver'fuit oĩno ꝺeſtructa:ꝛ poſtea alia ciuſdẽ nois fu
it edificata in alio tñ ſitu.via aũt illa trãſibat p gazã deſertã
ꝛ nõ p gazã de nouo edificatã:ió ad ꝺcam illi'ꝺf. Hec eſt
deserta. x Et ecce vir ethyops eunuch'. p ꝫ aũt q dicit
vir deſignat eunu
chus nõ ex ꝓfeſſione
membꝝ genitaliuꝫ:
ꝫ a caſtitate ꝛ bone
ſtate moꝝ:Fm q ꝺcẽ
ſaluatoꝝ Matth.xix
Sunt eunuchi q ſe
caſtrauerũt,ꝓt regnũ
celoꝝ. y Qui
erat ſup oĩs ei' ga
zas.Erat eñ ei' the
zaurari': ꝛ ſic gaza
ẽ hic nomẽ appella
tiuũ:ſupra vo ẽ no
mẽ ꝓpriũ ciuitat'ex
iſtentis in tra philiſti
noꝝ:vt ḃf.j. Reguꝫ
vj. z Venerat adoꝛare in irlm.mul
ti tñ gẽtiles ex ꝺuo
tione venieb̃t adoꝛare ꝺeũ in irlm: vt
ḥf Joh.xij.vel forte
iſte erat puerſus de
gẽtilitate ad iudaiſ
mũ: qõ vr ex eo qõ
ſ ſidit. a Ageſias
eſaiã,ꝓpham. Sicut
erat edoct' a iudeis
ſic ꝛ miſti laici ex de
uotõne ꝺicũt horas
canonicas in latino
ẽꝫuis nõ intelligãt.
Cetera patẽt vſq ibi
b Tanꝯ ouis ad. ꝛc.
qõ ſcribit Eſaie.liij.
Et intelligit ad lite
ram de xpo. ſic ibi
dem diffuſius dictũ
fuit. q: cum verbo
vno poſſet aduerſa
rios oĩs ꝓternere
ꝓmiſit tñ ſe ad occi
ſionem duci.
c Et ſicut agn' co
ram tondente ſe ob.
ꝛc.quia verba injuꝛ
rioſa ꝓo injuꝛiis nõ
reddidit.Et cũ falſe
accuſaretur coram
pylato tacuit: Ma
thei.xxvij. d In humilitate iudiciũ eius ſublatum eſt
Eſa.liij.ſic habeꝫ.De anguſtia ꝛ de iudicio ſublatus eſt
qõ ſic ibidem fuit expoſitũ de anguſtia.ſ.mortis: ꝛ de iu
dicio q oĩs decedẽtes ex ꝺiuina ſuja ꝺetinebãt in limbo
ſublatus ẽ ꝑ potentiã ſue reſurrectõnis:ꝛ eoꝺẽ mõ expo
nenda eſt hec ſa. d In humili.i.ꝑ mortẽ quã humilit
ſuſtinuit in humanitate aſſumpta Phil.ij. Humiliauit ſe
metipm factus obediẽs vſq ad mortẽ. e Iudiciũ eius
id ẽ ſua ꝺiuina q ſua erat inſtitutum ꝺeus. f Sublatus
eſt.q: xpo reſurgente ſancti qui erant in limbo ꝺetenti itꝺe
fuerunt ſublati. g Generationem eius quis enarra
bit.i.multiplicatões fideliũ qui regenerant in xpisto ꝑ
baptiſmum. h Quoniam tolleꝛ de terra vita eius.
ſcz per mortem.Et in hoc reddit cã multiplicatõnis fide
liũm. Jo.xij. Nisi granũ frumenti cadẽs in terrã mortuũ
fuerit ipm ſolũ manet ꝛc.Cetera patent vſq ibi.

r ti Xpũ ꝺei:redibãt hieroſo
limã ꝛ multi regiõib' ſamari
s tanoꝝ euãgelizabant. An
gel' aũt ꝺñi locut' ẽ ad phi
lippũ ꝺicẽs. Surge et vade
t ꝓra meridianũ ad viam q
ꝺeſcendit ab irlm i gazam
v hec est deserta Et surgens
x abijt. Et ecce vir ethyops
eunuchus potens canda
y cis regine ethiopum. Qui
z erat ſup oĩs gazas ei' ve
nerat adoꝛare in irlm: ꝛ reuertebat ſedens ſup currũ
a ſuũ legẽſqz eſaiã ꝓphetam.
Dixit aũt ſpũs philippo.
Accede ꝛ adiũge te ad cur
rum iſtũ. Accurẽs aũt phi
lipp' auduit euꝝ legentem
eſaiam,ꝓphetã ꝛ dixit. Pu
taſne intelligis q legis Qui
ait. Et quõ poſſuꝫ ſi nõ ali
qs oñꝺerit mihi. Rogauit
ꝯz philippuꝫ vt aſcenꝺeret
ꝛ ſederet ſecũ. Locꝰ aũt ſcri
pture quã legebat erat hic
b Tanꝯ ouis ad occiſionez
c ductꝰ eſt:ꝛ ſic agn' coꝝ tõ
ꝺente ſe ſine voce ſic ñ ape
d ruit os ſuũ. In humilitate
f iudiciũ ei' ſublatũ ẽ Gene
ratiõez ei' quis enarrabit.
h Qm tollet ꝺe terra vita eꝰ
Rñdens aũt eunuch' phi
lippo dixit. Obſecro te de
quo ꝓpheta ꝺicit hoc. Be
ſe an de alio aliquo. Aperi
ens autez philipp' os ſuũ

t. Et incipiens a scri. ista que de xpo ad lras est intelligẽda vt declaratũ fuit diffusi⁹ Esa. liij. k Et dũ irent. Hic conseqñter describit ip⁹ eunuchi vera cõuersio p b & baptismũ deuote petijt & fidelr suscepit. c ps lra vsq; ibi.

l Spũs dñi. i. spũs sanct⁹ vel angelus q̃ in scriptura sp nominatur spũs. p b ät q dr. Spũs dñi. absolute intelligit spiritus bon⁹. qñ autẽ fit mẽtio de spũ mali gnio exprimit. sicut ps. j. Reg. xvj. Spiritus dñi malus arripiebat saul.

m Rapuit philippum. ab aspectu eunuchi ad cõfirmatõnem sue fidei. p hũc raptũ cognouit philippũ a deo missum spãliter ad ip̃m informandũ de fide & baptizandũ iõ ibidẽ n Ibat eñ per viã suã gaudẽs õ veritatis cognitõne & baptismi susceptõne. o Philippus aũt Hic ꝑ̃r describit p̃dicatõ philippi i tera maritima. fra eñ philistinox i qua ẽ azotus claudit mari mediterraneo in pte occidentali.

i & incipiens a scriptura ista
k euãgelizauit illi iesum. Et
dũ irent p viaz venerũt ad
quãdã aquã & ait eunuch⁹
Ecce aqua. Quis ꝓhibet
me baptizari dixit aũt philippus. Si credis ex toto
corde: licz. Et rñdẽs ait. Credo filiũ dei esse iesum xp̃m.
Et iussit stare currũ. Et descẽderunt vterq; in aquam
philipp⁹ & eunuch⁹: & baptizauit eũ. Cũ aũt ascẽdisl set õ aqua spũs dñi rapuit
philippũ & ampli⁹ nõ vidit
m eũ eunuchus. Ibat eñ per
o viã suã gaudẽs. ¶ Philipp⁹
p aũt inuẽt⁹ est in azoto: & p
trãsiens euãgelizabat ciui-

q tatib⁹ cunctis donec veniret cesaream. Ca. ix.

Saulus aũt adhuc spir̃ãs minarũ & cedis in discipulos dñi: accessit ad
f principẽ sacerdotũ & petijt
g ab eo eplas in damascũ ad
synagogas vt si quos inuenisset hui⁹ vie viros ac mulieres vinctos pduceret in
hierlm. Et cũ iter faceret cõtigit vt appropinquaret da
b masco. Et subito circũfulsit eũ lux de celo & cadẽs in
i terram: audiuit vocẽ dicẽ
k tem sibi. Saule saule quid
l me persequeris. Qui dixit
Quis es domnie. Et ille.
Ego sum iesus quẽ tu pseq̃-

q ris. Dr aũt surge & ingredere in ciuitatem: & ibi dictum erit tibi quid te oporteat facere. Viri aũt illi qui comitabant eum stabant stupefacti audientes quidem vocem neminem autem videntes. Surrexit aũt saulus de terra apertisq; oculis nichil videbat. Adducentes aũt eum in damascum. Et fuit ibi tribus diebus non videns & non manducauit neq; bibit. Erat aũt quidam discipulus in damasco nomine ananias. Et dixit ad illum dñs in visu ananias. Qui dixit ecce ego dñe. Dñs aũt ad eum. Surge & vade in vicum qui vocatur rectus. & quere in domo iude saulum nomine tarsensem. Ecce enim orat. Et vidit virum nomine ananiam introeuntem & imponentem sibi manum vt visum recipiat. Respondit aũt ananias. Domine audiui a multis de viro hoc quanta mala fecerit sanctis tuis in hierlm. Et hic habet potestatem a principibus sacerdotum alligandi omnes qui invocant nomen tuum. Dixit aũt ad eum dñs. Vade quoniam vas electionis est mihi iste ut portet nomen meum coram gentibus & regibus & filiis israel. Ego enim ostendam illi quanta oporteat eum pro nomine meo pati. Abiit ananias & intravit in domum. Et imponens ei manus dixit. Saule frater dñs misit me ihesus qui apparuit tibi in via qua venisti ut videas & implearis spũ sancto. Et continuo ceciderunt a oculis eius tanquam squame & visum recepit. Et surgens baptizatus est. Et cum accepisset cibum confortatus est. Fuit aũt cum discipulis qui erant damasci per dies aliquos. Et continuo in synagogis predicabat ihesum quoniam hic est filius dei. Stupebant aũt omnes qui audiebant eum & dicebant. Nonne hic est qui expugnabat in hierlm eos qui invocabant nomen istud. Et ad hoc huc venerat ut vinctos illos duceret ad principes sacerdotum. Saulus aũt multo magis convalescebat & confundebat judeos qui habitabant damasci affirmans hunc esse xp̃m. Et cum transissent dies multi consilium fecerunt judei ut interficerent eum. Notum factum est aũt saulo insidie eorum. Custodiebant aũt & portas die ac nocte ut eum interficerent. Accipientes aũt discipuli eius nocte per murum demiserunt eum submittentes in sporta. Cum aũt venisset hierlm tentabat se jungere discipulis. Et omnes timebant eum non credentes quod esset discipulus. Barnabas aũt assumpsit eum & duxit ad apostolos. Et narravit illis quomodo vidisset dñm in via & quia locutus est ei. Et quomodo in damasco fiducialiter egisset in nomine ihesu. Et erat cum eis intrans & exiens in hierlm fiducialiter agens in nomine dñi ihesu. Loquebatur aũt & disputabat cum gentilibus. Illi aũt querebant interficere eum. Quod cum cognouissent fratres deduxerunt eum cesaream & dimiserunt eum tarsum proficisci. Ecclesie quidem per totam judeam & galileam & samariam habebant pacem edificate & ambulantes in timore dñi & consolatione spũs sancti replebantur. Factum est aũt petrum cum discurreret per omnes transire ad sanctos qui habitabant lidde. Inuenit aũt ibi quendam hominem nomine eneam octo annis jacentem in lectulo qui erat paraliticus. Et ait illi petrus. Enea sanat te dñs ihesus xp̃s. Surge & sterne tibi. Et continuo surrexit. Et viderunt eum omnes qui habitabant lidde & saron qui conuersi sunt ad dñm. Erat aũt quedam discipula in joppe nomine tabita. Hec plena erat operibus bonis & elemosinis quibus faciebat. Factum est aũt in diebus illis infirmata eam mori. Quam cum lauissent posuerunt in cenaculo. Cum aũt prope esset lidde discipuli eius audientes quia petrus esset ibi miserunt duos viros ad eum rogantes ne pigritaretur usque ad eos pertransire. Exurgens aũt petrus venit cum illis. Quo cum venisset duxerunt eum in cenaculum. Et circumsteterunt illum omnes vidue flentes & ostendentes tunicas & vestes quas faciebat illis dorcas. Eiectis aũt omnibus foras petrus positis genibus orauit. Et conuersus ad corpus ait. Tabita surge. Et aperuit oculos suos & videns petrum resedit. Dans aũt illi manum erexit eam. Et cum vocasset sanctos & viduas assignauit illam viuam. Factum est aũt notum per totam joppen & credidit multi in dñm. Factum est aũt ut moraretur dies multos joppe apud quendam simonem byrsatem. Ca. x.

Vir aũt erat in cesarea nomine cornelius centurio de cohorte que dicitur italica religiosus & timens deum cum omni domo sua faciens elemosinas multas plebi & deprecans deum semper. Hic vidit in visu manifeste quasi hora diei nona angelum dei introeuntem ad se & dicentem sibi. Cornelius. Intuitus eum & timore correptus dixit. Quid est domine. Dixit aũt illi. Orationes tue & elemosine tue ascenderunt in memoriam ante deum. Et nunc mitte viros in joppen & accersi simonem quendam qui cognominatur petrus. Hic hospitatur apud quendam simonem byrsatem cuius est domus juxta mare. Hic dicet tibi quid te oporteat facere. Vt aũt discessit angelus qui loquebatur cornelio vocauit duos domesticos suos & militem timentem deum ex his qui illi deseruiebant & cum narrasset omnia eis misit illos joppen. Postera aũt die illis iter facientibus & appropinquantibus ciuitati ascendit petrus in superiora ut oraret circa horam sextam. Et cum esuriret voluit gustare. Parantibus aũt illis excidit super eum mentis excessus. Et vidit celum apertum & descendens vas quoddam velut linteum magnum quatuor initiis demitti de celo in terram in quo erant omnia quadrupedia terre & bestie & reptilia & volatilia celi. Et facta est vox ad eum. Surge petre occide & manduca. Dixit aũt petrus. Absit dñe quia nunquam manducaui omne commune & immundum. Et vox iterum secunda ad eum. Quod deus purificauit tu ne communes. Hoc aũt factum est ter. Et statim receptum est vas in celum. Et dum intra se haberet petrus quid esset visio hec quam vidisset ecce viri tres qui missi fuerant a cornelio interrogantes domum symonis astiterunt ante ostium. Et vocantes interrogabant si hospitatur ibi simon qui cognominatur petrus. Petro aũt cogitante de visione dixit spũs ei. Ecce viri tres querunt te. Sed surgens descende & vade cum eis nichil hesitans quia ego misi eos. Descendens aũt petrus ad viros dixit. Ecce ego sum quem quereritis. Quae causa est propter quam adestis. Illi aũt dixerunt. Cornelius centurio vir justus & timens deum & testimonium habens ab vniuersa gente judeorum responsum accepit ab angelo sancto accersire te in domum suam & audire verba a te. Introductos aũt eos hospitio recepit. Die aũt alia surgens petrus abiit cum illis & quidam de fratribus ex joppe abierunt cum eo. Et alia die introiuit cesaream. Cornelius aũt exspectabat eos conuocatis cognatis suis & amicis. Et cum introisset petrus occurrit ei cornelius & procidens ad pedes eius adorauit. Petrus aũt eum subleuauit dicens. Surge & ego ipse homo sum. Et loquens cum illo intrauit & inuenit multos conuenientes. Dixit aũt ad illos. Vos scitis quomodo abominatum est viro judeo conjungi aut accedere ad alienigenam. Et mihi ostendit deus neminem communem aut immundum dicere hominem. Propter quod sine dubitatione veni accersitus. Interrogo ergo quam ob causam accersistis me. Cornelius aũt dixit. Ab hora quarta diei huius eram orans in domo mea & ecce vir stetit ante me in veste candida & ait. Cornelius exaudita est oratio tua & elemosine tue memorate sunt in conspectu dei. Mitte ergo in joppen & accersi simonem qui cognominatur petrus. Hic hospitatur in domo simonis byrsatis juxta mare. Hic cum venerit loquetur tibi. Confestim ergo misi ad te & tu bene fecisti veniens. Nunc ergo omnes nos in conspectu dei assumus audire omnia que tibi precepta sunt a deo. Aperiens aũt petrus os suum dixit. In veritate comperio quia non est personarum acceptor deus. Sed in omni gente qui timet deum & operatur justitiam acceptus est illi. Verbum misit filiis israel annuncians pacem per ihesum xp̃m. Hic est omnium dñs. Vos scitis quod factum est per vniuersam judeam incipiens a galilea post baptismum quod predicauit johannes. Ihesum a nazareth quomodo unxit eum deus spũ sancto & virtute qui pertransiit benefaciendo & sanando omnes oppressos a diabolo. Quoniam deus erat cum illo. Et nos testes sumus omnium que fecit in regione judeorum & hierlm quem occiderunt suspendentes in ligno. Hunc deus resuscitauit tertia die & dedit eum manifestum fieri non omni populo sed testibus preordinatis a deo nobis qui manducauimus & bibimus cum illo postquam resurrexit a mortuis. Et precepit nobis predicare populo & testificari quia ipse est qui constitutus est a deo judex vivorum & mortuorum. Huic omnes prophete testimonium perhibent remissionem peccatorum accipere per nomen eius omnes qui credunt in eum. Adhuc loquente petro verba hec cecidit spũs sanctus super omnes qui audiebant verbum. Et obstupuerunt ex circumcisione fideles qui venerunt cum petro quia & in nationes gratia spũs sancti effusa est. Audiebant enim illos loquentes linguis & magnificantes deum. Tunc respondit petrus. Quid quod aqua prohibeat ne baptizentur hi qui spũm sanctum acceperunt sicut & nos. Et precepit eos in nomine dñi baptizari. Tunc rogauerunt eum ut maneret per aliquot dies. Ca. xi.

Audierunt aũt apostoli & fratres qui erant per judeam quia & gentes receperunt verbum dei. Et cum ascendisset petrus hierlm disceptabant contra illum qui erant ex circumcisione dicentes. Quare introisti ad viros preputium habentes & manducasti cum illis. Incipiens aũt petrus exponebat illis ordinem dicens. Ego eram in ciuitate joppe orans & vidi in excessu mentis visionem descendentem vas velut linteum magnum quatuor initiis demitti de celo & venit usque ad me. In quod intuens contemplabar & vidi quadrupedia terre & bestias & reptilia & volatilia celi. Audiui & vocem dicentem mihi. Surge petre occide & manduca. Dixi aũt. Absit dñe quia nichil commune aut immundum introiuit in os meum. Respondit aũt vox de celo iterum. Quod deus purificauit tu ne communes. Hoc aũt factum est per ter. Et recepta sunt omnia rursum in celum. Et ecce statim tres viri steterunt in domo in qua eram missi a cesarea ad me. Dixit aũt spũs mihi ut irem cum illis nichil dubitans. Venerunt aũt mecum & sex fratres isti. Et introiuimus in domum viri. Et narrauit nobis quomodo vidisset angelum in domo sua stantem & dicentem sibi. Mitte in joppen & accersi simonem qui cognominatur petrus qui verba dicet tibi in quibus salua eris tu & omnis domus tua. Cum aũt cepissem loqui cecidit spũs sanctus super eos sicut & in nos in principio. Recordatus aũt sum verbi dñi quomodo dicebat. Johannes quidem baptizauit aqua vos aũt baptizabimini spũ sancto. Si ergo eandem gratiam dedit illis deus sicut & nobis qui credidimus in dñm ihesum xp̃m ego quis eram qui possem prohibere deum. Audientes aũt hec tacuerunt & glorificauerunt deum dicentes. Ergo & gentibus penitentiam dedit deus ad vitam. Qui quidem dispersi a tribulatione que facta est sub stephano perambulauerunt usque phenicen & cyprum & antiochiam nemini loquentes verbum nisi solis judeis. Erant aũt quidam ex eis viri cyprenses & cyrenei qui cum introissent antiochiam loquebantur & ad grecos annuntiantes dominum ihesum. Et erat manus dñi cum illis. Multus aũt numerus credentium conuersus est ad dñm. Peruenit aũt sermo ad aures ecclesie que erat hierlm de illis. Et miserunt barnabam usque antiochiam. Qui cum venisset & vidisset gratiam dei gauisus est & exhortabatur omnes in proposito cordis permanere in dño. Quia erat vir bonus & plenus spũ sancto & fide. Et apposita est turba multa dño. Profectus est aũt barnabas thersum ut quereret saulum. Quem cum inuenisset perduxit antiochiam. Factum est aũt illis & annum totum conuersatos esse in ecclesia & docuisse turbam multam. Christianos aũt primum appellatos esse antiochie discipulos. In diebus aũt illis descenderunt a hierlm prophete antiochiam. Surgens aũt unus ex eis nomine agabus signabat per spũm famem magnam futuram esse in vniuerso orbe terrarum que & facta est sub claudio. Discipulorum aũt unusquisque prout quis habebat proposuit in ministerium mittere habitantibus in judea fratribus. Quod & fecerunt mittentes ad seniores per manus barnabe & saulum. Ca. xii.

Eodem aũt tempore misit herodes rex manus ut affligeret quosdam de ecclesia. Occidit aũt iacobum fratrem johannis gladio. Videns aũt quia placet judeis apposuit ut & petrum apprehenderet. Erant aũt dies azimorum. Quem & cum apprehendisset posuit in carcere tradens quatuor quaternionibus militum custodiendum eum. Voluit post pascha producere eum populo. Et petrus quidem seruabatur in carcere. Oratio aũt fiebat sine intermissione ab ecclesia ad deum pro eo. Cum aũt producturus esset eum herodes in illa nocte erat petrus dormiens inter duos milites vinctus catenis duabus. Et custodes ante ostium custodiebant carcerem. Et ecce angelus dñi astitit & lumen refulsit in habitaculo. Percussum aũt latus petri excitauit eum dicens. Surge velociter. Et ceciderunt catene de manibus eius. Dixit aũt angelus ad eum. Accingere & calcia te caligas tuas sic fecit. Et ait illi. Circumda tibi vestimentum tuum & sequere me. Et exiens sequebatur eum & nesciebat quia verum est quod fit per angelum. Existimabat aũt se visum videre. Transeuntes aũt primam & secundam custodiam venerunt ad portam ferream que ducit ad ciuitatem. Que ultro aperta est eis. Et exeuntes processerunt vicum unum & continuo discessit angelus ab eo. Et petrus ad se reuersus dixit. Nunc scio vere quia misit dñs angelum suum & eripuit me de manu herodis & de omni exspectatione plebis judeorum. Intelligens aũt venit ad domum marie matris iohannis qui cognominatus est marcus ubi erant multi congregati & orantes. Pulsante aũt petro ostium ad ianuam puella exiit ad audiendum nomine rode. Et pre gaudio non aperuit ianuam sed introcurrens nunciauit stare petrum ante ianuam. At illi dixerunt ad eam. Insana. Illa aũt affirmabat sic se habere. Illi aũt dicebant. Angelus eius est. Petrus aũt perseuerabat pulsans. Cum aperissent & viderunt eum obstupuerunt. Annuens aũt illis manu ut tacerent enarrauit quomodo dñs eum eduxisset de carcere. Dixit aũt. Nunciate iacobo & fratribus hec. Et egressus abiit in alium locum. Facta aũt die non parua turbatio inter milites quidnam factum esset de petro. Herodes aũt cum requisisset eum & non inuenisset inquisitione facta de custodibus iussit duci eos. Et descendens a iudea in cesaream ibi commorabatur. Erat aũt iratus tyriis & sidonensibus. Illi aũt unanimes venerunt ad eum & persuasum blasto qui erat super cubiculum regis postulabant pacem eo quod alerentur regiones eorum ab illo. Constituta aũt die herodes vestitus veste regia sedit pro tribunali & concionabatur ad eos. Populus aũt acclamabat dei voces & non hominis. Continuo aũt percussit eum angelus dñi eo quod non dedisset honorem deo. Et consumptus a vermibus exspirauit. Verbum aũt dei crescebat & multiplicabatur. Barnabas aũt & saulus reuersi sunt hierlm ministerio functi assumpto iohanne qui cognominatus est marcus. Ca. xiii.

Erant aũt in ecclesia que erat antiochie prophete & doctores in quibus barnabas & symeon qui vocabatur niger & lucius cyrenensis & manahen qui simul lactatus fuerat herodi tetrarche & saulus. Ministrantibus aũt illis & ieiunantibus dixit illis spũs sanctus. Segregate mihi barnabam & saulum in opus ad quod assumpsi eos. Tunc ieiunantes & orantes imponentesque manus dimiserunt illos. Et illi quidem missi a spũ sancto abierunt seleuciam & inde navigauerunt cyprum. Et cum venissent salamynam predicabant verbum dei in synagogis judeorum. Habebant aũt & johannem in ministerio. Et cum perambulassent vniuersam insulam usque paphum inuenerunt quendam virum magum pseudoprophetam barjesum nomine qui erat cum sergio paulo proconsule viro prudente. Hic accersitis barnabe & saulo desiderauit audire verbum dei. Resistebat aũt illis elymas magus. Sic enim interpretatur nomen eius. Querebat enim auertere proconsulem a fide. Saulus aũt qui & paulus repletus spũ sancto intuens in eum dixit. O plene omni dolo & omni fallacia fili diaboli inimice omnis iustitie non desinis subuertere vias dei rectas. Et nunc ecce manus dñi super te & eris cecus non videns solem usque ad tempus. Et ecce cecidit in eum caligo & tenebre & circumiens querebat qui ei manum daret. Tunc cum credidisset proconsul admiratus super doctrina dñi. Navigantes aũt paulus & qui cum eo erant a paphum venerunt pergen ciuitatem pamphilie. Iohannes aũt discedens ab eis reuersus est hierlm. Illi aũt perambulantes a perge ciuitatem antiochiam pisidie & introeuntes synagogam die sabbatorum sederunt. Post lectionem aũt legis & prophetarum miserunt principes synagogae ad eos dicentes. Viri fratres si quis est in vobis sermo exhortationis ad plebem dicite. Surgens aũt paulus & manu silentium indicens ait. Viri israelite & qui timetis deum audite. Deus plebis israel elegit patres nostros & exaltauit plebem cum essent incolas in terra egypti & in brachio exaltato eduxit eos de ea. Et per tempus quadraginta annorum mores eorum sustinuit in deserto. Et destruens septem gentes in terra chanaan sorte distribuit eis terram quasi annis quadringentis quinquaginta. Et post hec dedit iudices usque samuhel prophetam. Et exinde petierunt regem. Et dedit illis deus saul filium cis virum de tribu beniamin annis quadraginta. Et amoto illo suscitauit david regem. Cui testimonium perhibens dixit. Inueni david filium iesse virum secundum cor meum qui faciet omnes voluntates meas. Hunc deus ex semine eius secundum promissionem adduxit israel saluatorem ihesum. Precursore ante faciem aduentus eius predicante baptismum penitentie omni populo israel. Cum impleret aũt iohannes cursum suum dicebat. Quem me arbitramini esse non sum ego. Sed ecce venit post me cuius non sum dignus calciamenta pedum eius soluere. Viri fratres filii generis abrahe & qui in vobis timent deum vobis verbum salutis istius missum est. Qui enim habitabant hierlm & principes eius hunc ignorantes & voces prophetarum que per omne sabbatum leguntur iudicantes impleuerunt & nullam causam mortis inuenientes in eo petierunt a pilato ut interficerent eum. Et cum consummassent omnia que de eo scripta erant deponentes eum de ligno posuerunt eum in monumento. Deus aũt suscitauit eum a mortuis tertia die. Qui visus est per dies multos his qui simul ascenderant de galilea in hierlm qui usque nunc sunt testes eius ad plebem. Et nos vobis annuntiamus eam que ad patres nostros repromissionem factam deus hanc filiis eorum resuscitans ihesum sicut & in psalmo scripto est primo. Filius meus es tu ego hodie genui te. Quod aũt resuscitauit eum a mortuis amplius non reuersurum in corruptionem sic dixit. Quia dabo vobis sancta david fidelia. Et iterum in alio dicit. Non dabis sanctum tuum videre corruptionem. David enim cum in sua generatione deseruisset consilio dei obdormiuit & appositus est ad patres suos & vidit corruptionem. Quem aũt deus resuscitauit non vidit corruptionem. Notum ergo sit vobis viri fratres quia per hunc vobis remissionem peccatorum annuntiatur & ab omnibus quibus non potuistis in lege moysi iustificari in hoc omnis qui credit iustificatur. Videte ergo ne superueniat quod dictum est in prophetis. Videte contemptores & admiramini & disperdimini opus enim ego operor in diebus vestris opus quod non credetis si quis enarrauerit vobis. Exeuntibus aũt illis rogabant ut sequenti sabbato loquerentur sibi hec. Dimissa aũt synagoga secuti sunt multi judeorum & colentium proselytorum paulum & barnabam qui loquebantur illis & suadebant permanere in gratia dei. Sequenti aũt sabbato conuenit pene tota ciuitas audire verbum dei. Videntes aũt turbas judei repleti sunt zelo & contradicebant his que a paulo dicebantur blasphemantes. Tunc constanter dixerunt paulus & barnabas. Vobis oportebat primum loqui verbum dei. Sed quoniam repellitis illud & indignos vos iudicatis eternam vite ecce conuertimur ad gentes. Sic enim precepit nobis dñs. Posui te in lucem gentium ut sis in salutem usque ad extremum terre. Audientes aũt gentes gaudebant & glorificabant verbum dei & credebant quotquot erant preordinati in vitam eternam. Disseminabatur aũt verbum dei per vniuersam regionem. Judei aũt contestantes nobilem mulierem & honestam & principes ciuitatis concitauerunt persecutionem in paulum & barnabam & eiecerunt eos de finibus suis. Illi aũt excussis in eos puluere pedum venerunt iconium. Discipuli aũt repleti gaudio & spũ sancto erant. Factum est aũt iconii secundum hoc introire illos in synagogam judeorum & loqui ita ut credidisset multa turba judeorum & grecorum. Judei aũt qui non credebant suscitauerunt & malignauerunt animas gentium aduersus fratres. Multo quidem tempore morati sunt fiducialiter agentes in dño testimonium perhibente verbo gratie sue dante signa & prodigia fieri per manus eorum. Diuisa est aũt multitudo ciuitatis & quidam quidem erant cum judeis quidam aũt cum apostolis. Et cum factus esset impetus gentium & judeorum cum principibus suis ad contumeliam & lapidare eos. Conscientes confugerunt ad ciuitates lycaonie listram & derben & vniuersam in circuitu regionem. Et ibi euangelizantes erant. Ca. xiiii.

Et quidam vir listris infirmus pedibus sedebat claudus ex utero matris sue qui nunquam ambulauerat. Hic audiuit paulum loquentem. Qui intuitus eum & videns quia habet fidem ut salui fiat dixit magna voce. Surge super pedes tuos rectus. Et exiliuit & ambulabat. Turbe aũt cum vidissent quod fecerat paulus eleuauerunt vocem suam lycaonice dicentes. Dii similes facti hominibus descenderunt ad nos. Vocabant aũt barnabam iouem paulum aũt hermen quia ipse erat principalis sermonis. Sacerdos aũt iouis qui erat ante ciuitatem tauros & coronas ante ianuas afferens cum populis volebat immolare. Quod audientes apostoli barnabas & paulus scissis tunicis suis exiliuerunt in turbam clamantes & dicentes. Viri quid hec facitis. Et nos mortales sumus homines similes vobis euangelizantes vobis ab his vanis conuerti ad deum viuum qui fecit celum & terram & mare & omnia que in eis sunt. Qui in preteritis generationibus dimisit omnes gentes ingredi vias suas. Quamquam non sibi testimonium relinquebat benefaciens de celo dans pluvias & tempora fructifera implens cibo & letitia corda nostra. Et hec dicentes vix sedauerunt turbas ne sibi immolarent hostias. Supervenerunt aũt quidam de antiochia & iconio judei & persuasis turbis & lapidantes paulum extra ciuitatem trahebant putantes mortuum esse. Circumdantibus aũt eum discipulis surgens intrauit ciuitatem. Et postera die egressus profectus est cum barnaba derben. Et cum euangelizassent ciuitati illi & discipulos non paucos docuissent reuersi sunt listram & iconium & antiochiam confirmantes animas discipulorum exhortantes ut permanerent in fide & quia per multas tribulationes oportet nos introire in regnum dei. Et cum constituissent illis per singulas ecclesias presbyteros & orassent cum ieiuniis commendauerunt eos domino in quem credidissent. Et cum perambulassent pisidiam venerunt pamphiliam & loquentes in perge verbum descenderunt in attalia. Et inde navigauerunt antiochiam unde erant traditi gratie dei in opus quod impleuerunt. Cum aduenissent aũt & congregassent ecclesiam retulerunt quanta fecisset deus cum illis & quia aperuisset gentibus ostium fidei. Morabantur aũt tempus non modicum cum discipulis. Ca. xv.

Et quidam descendentes de judea docebant fratres quia nisi circumcidamini more moysi non potestis saluari. Cum aũt factus esset non modicus dissensus & questio paulo & barnabe aduersus eos statuerunt ut ascenderent paulus & barnabas & quidam alii ex aliis ad apostolos & presbyteros hierlm super questione hac. Illi quidem deducti ab ecclesia pertransibant phenicen & samariam narrantes conuersionem gentium & faciebant gaudium magnum omnibus fratribus. Cum aũt venissent hierlm suscepti sunt ab ecclesia & apostolis & senioribus annuntiauerunt quanta deus fecisset cum illis. Surrexerunt aũt quidam de heresi farisaeorum qui crediderant dicentes quia oportet circumcidi eos precipere quoque seruare legem moysi. Conuenerunt aũt apostoli & seniores videre de verbo hoc. Et cum magna conquisitio fieret surgens petrus dixit ad eos. Viri fratres vos scitis quia ex diebus antiquis elegit deus in nobis per os meum audire gentes verbum euangelii & credere. Et qui novit corda deus testimonium perhibuit dans illis spũm sanctum sicut & nobis. Et nichil discreuit inter nos & illos fide purificans corda eorum. Nunc ergo quid tentatis deum imponere iugum super cervices discipulorum quod neque patres nostri neque nos portare potuimus. Sed per gratiam dñi ihesu xp̃i credimus saluari quemadmodum & illi. Tacuit aũt omnis multitudo & audiebant barnabam & paulum narrantes quanta signa & prodigia fecisset deus per eos in gentibus. Et postquam tacuerunt respondit iacobus dicens. Viri fratres audite me. Symeon narrauit quemadmodum primum deus visitauit sumere ex gentibus populum nomini suo. Et huic concordant verba prophetarum sicut scriptum est. Post hec reuertar & reedificabo tabernaculum dauid quod decidit & diruta eius reedificabo & erigam illud. Vt requirant ceteri hominum dñm & omnes gentes super quas inuocatum est nomen meum dicit dñs faciens hec. Notum a seculo est deo opus suum. Propter quod ego iudico non inquietare eos qui ex gentibus conuertuntur ad deum. Sed scribere ad eos ut abstineant se a contaminationibus simulacrorum & fornicatione & suffocato & sanguine. Moyses enim a temporibus antiquis habet in singulis ciuitatibus qui eum predicent in synagogis per singula sabbata ubi legitur. Tunc placuit apostolis & senioribus cum omni ecclesia eligere viros ex eis & mittere antiochiam cum paulo & barnaba iudam qui cognominatus est barsabas & silam viros primos inter fratres scribentes per manus eorum. Apostoli & seniores fratribus qui sunt antiochie & syrie & cilicie gratiam dicunt. Quoniam audiuimus quidam ex nobis exeuntes turbauerunt vos verbis subuertentes animas vestras quibus non mandauimus. Placuit nobis collectis in vnum eligere viros & mittere ad vos cum dilectis nostris barnaba & paulo hominibus qui tradiderunt animas suas pro nomine dñi nostri ihesu xp̃i. Misimus ergo iudam & silam & ipsi per os suum renunciabunt vobis eadem. Visum est enim spũ sancto & nobis nichil vltra imponere vobis onus quam hec necessaria. Abstinere vos ab immolato & sanguine & suffocato & fornicatione a quibus custodientes vos bene agetis. Valete. Qui quidem dimissi descenderunt antiochiam & congregata multitudine tradiderunt epistolam. Quam cum legissent gauisi sunt super exhortatione. Iudas aũt & silas & ipsi prophete cum essent exhortati fratres verbo confirmauerunt eos. Et facto ibi aliquanto tempore dimissi sunt cum pace a fratribus ad eos qui miserant illos. Visum est aũt silę manere ibi. Iudas aũt solus abiit hierlm. Paulus aũt & barnabas morabantur antiochie docentes & euangelizantes cum & alii plures verbum dei. Post aliquot aũt dies dixit paulus ad barnabam. Reuertentes visitemus fratres per vniuersas ciuitates in quibus predicauimus verbum dei quomodo se habeant. Barnabas aũt consulebat & assumere secum iohannem qui cognominatus est marcus. Paulus aũt rogabat eum qui recessit ab eis de pamphilia & non abiit cum eis in opus. Facta est aũt dissensio ita ut discederent alter ab altero. Barnabas quidem assumpto marco nauigauit cyprum. Paulus aũt electo silo profectus est traditus gratie dei a fratribus. Perambulabat aũt syriam & cilicie confirmans ecclesias precipiens custodire precepta apostolorum & seniorum. Ca. xvi.

Deuenit aũt & derben & listram. Et ecce discipulus quidam erat ibi nomine timotheus filius mulieris iudee fidelis patre aũt gentili. Hic testimonium habebat a fratribus qui erant in listris & iconio. Hunc paulus voluit secum proficisci & assumens circumcidit eum propter judeos qui erant in illis locis. Sciebant enim omnes patrem eius gentilem esse. Tunc circumeuntes ciuitates tradebant illis custodire dogmata que erant decreta ab apostolis & senioribus qui erant hierlm. Ecclesie quidem confirmabantur fide & abundabant numero cotidie. Transeuntes aũt phrygiam & galatice regionem vetati sunt a spũ sancto loqui verbum in asia. Cum venissent aũt in mysiam tentabant ire in bithiniam & non permisit eos spũs. Et cum pertransissent mysiam descenderunt troadem. Et visio per noctem paulo ostensa est. Vir macedo quidam erat stans & deprecans eum & dicens. Transiens in macedoniam adiuua nos. Vt aũt visionem vidit statim quesiuimus proficisci in macedoniam certi facti quoniam vocauit nos dñs euangelizare eis. Navigantes aũt a troade recto cursu venimus samothracen. Sequenti aũt die neapolim & inde philippos que est prima partis macedonie ciuitas colonia. Eramus aũt in hac ciuitate diebus aliquibus conferentes. Die aũt sabbatorum egressi sumus foras portam ubi videbatur oratio esse & sedentes locuti sumus mulieribus que conuenerant. Et quedam mulier nomine lydia purpuraria ciuitate thyatirenorum colens deum audiebat. Cuius dñs aperuit cor intendere his que dicebantur a paulo. Cum aũt baptizata esset & domus eius rogauit dicens. Si iudicastis me fidelem dñi esse introeuntes in domum meam manete. Et coegit nos. Factum est aũt euntibus nobis ad orationem puellam quandam habentem spiritum pythonem obuiare nobis que quęstum magnum prestabat dominis suis diuinando. Hec subsecuta paulum & nos clamabat dicens. Isti homines serui dei excelsi sunt qui annuntiant nobis viam salutis. Hoc aũt faciebat multis diebus. Dolens aũt paulus & conuersus spiritui dixit. Precipio tibi in nomine ihesu xp̃i exire ab ea. Et exiit eadem hora. Videntes aũt domini eius quia exiit spes quęstus eorum apprehendentes paulum & silam perduxerunt in forum ad principes. Et offerentes eos magistratibus dixerunt. Hi homines conturbant ciuitatem nostram cum sint judei & annuntiant morem quem non licet nobis suscipere neque facere cum romani simus. Et concurrit turba simul & contra eos. Et magistratus scissis tunicis eorum iussit eos cedi virgis. Et cum multas plagas imposuissent eis misserunt in carcerem precipientes custodi ut diligenter custodiret eos. Qui cum tale preceptum accepisset misit eos in interiorem carcerem & pedes eorum strinxit ligno. Media aũt nocte paulus & silas orantes laudabant deum. Et audiebant eos qui in custodia erant. Subito aũt factus est terremotus magnus ita ut commoueretur fundamenta carceris. Et continuo aperte sunt ianue omnes & vniuersorum vincula soluta sunt. Expergefactus aũt custos carceris & videns apertas ianuas carceris euaginato gladio volebat se interficere existimans fugisse vinctos. Clamauit aũt paulus voce magna dicens. Nichil mali feceris tibi quia omnes hic sumus. Petitoque lumine introiuit & contremuit pre timore ad pedes pauli & silę. Et producens eos foras ait. Domini quid me oportet facere ut saluus fiam. Illi aũt dixerunt. Crede in dñm ihesum xp̃m & saluus eris tu & domus tua. Et locuti sunt illi verbum dei cum omnibus qui erant in domo eius. Et tollens eos in illa hora noctis lauit a plagis & baptizatus est ipse & omnes eius continuo. Cum aũt perduxisset eos in domum suam apposuit mensam & lętatus est cum omni domo sua credens deo. Et cum dies factus esset venerunt magistratus qui miserant lictores dicentes. Dimitte homines illos. Nuncians aũt custos carceris verba hec paulo. Quia miserunt magistratus ut dimittamini nunc ergo exeuntes ite in pace. Paulus aũt dixit ad eos. Cesos nos palam indemnatos homines romanos miserunt in carcerem & nunc occulte nos eiciunt. Non ita sed veniant ipsi & educant nos. Et nunciauerunt lictores verba hec magistratibus. Et timuerunt audientes quia romani essent. Et venientes deprecati sunt eos & educentes rogabant ut egrederentur de ciuitate. Et exeuntes de carcere introierunt ad lydiam & visis fratribus consolati sunt eos & profecti sunt. Ca. xvii.

Cum perambulassent aũt amphipolim & apolloniam venerunt thessalonicen. Vbi erat synagoga judeorum. Secundum consuetudinem aũt paulus introiuit ad eos & per sabbata tria disputauit ex scripturis. Aperiens & insinuans quia xp̃m oportuit pati & resurgere a mortuis & quia hic est xp̃s ihesus quem ego annuntio vobis. Et quidam ex eis credidere & adiuncti sunt paulo & silę. Et ex colentibus gręcis multa milia. Mulieres aũt nobiles non pauce. Zelantes aũt judei & assumentes de vulgo quosdam viros malos & turba facta concitabant ciuitatem & assistentes domum iasonis querebant eos producere in populum. Et cum non invenissent trahebant iasonem & quosdam fratres ad principes ciuitatis clamantes quoniam hi qui totum mundum concitauerunt & hic adsunt quos suscepit iason & hi omnes contra decreta cesaris agunt regem alium dicentes esse ihesum. Concitauerunt aũt plebem & principes ciuitatis audientes hec. Et accepto pignore a iasone & reliquis dimiserunt eos. Fratres aũt confestim per noctem dimiserunt paulum & silam in berheam. Qui cum venissent in synagogam judeorum intrabant. Hi aũt erant nobiliores eorum qui sunt thessalonicis qui susceperunt verbum cum omni auiditate quotidie scrutantes scripturas si hec ita se haberent. Et multi quidem ex eis crediderunt & mulierum gręcarum honestarum & virorum non pauci. Cum aũt cognouissent judei thessalonicenses quia & berhee predicatum est a paulo verbum dei venerunt & illuc commouentes turbas. Et tunc statim fratres dimiserunt paulum ire usque ad mare. Siles aũt & timotheus remanserunt ibi. Qui aũt deducebant paulum perduxerunt illum athenas & accepta mandato ad silam & timotheum ut quam celerius veniant ad eum profecti sunt. Dum aũt athenis expectaret eos paulus incitabatur spiritus eius in ipso videns idolatrię deditam ciuitatem. Disputabat igitur in synagoga cum judeis & colentibus & in fo

n Durū ē tibi cō.stimulū.calci.i.potentiorē te in cōpabili ter resistere:ió subdit. o Et tremēs ac stupēs. de cogni ta xpi prāte:quē añ nō credebat in celo regnare: ß magis vt fallū ꝓpheta cū dānaris eē. p Dñe qd me vis facere q.d.eynunc parat⁹ sū tibi in oīb⁹ obedire. q Et dixit ri

bi qd te opteat facere. nō stati pfecte eū vocauit:nā sicut i cognitione nāli; fit ꝓcessus de ipfecto ad pfectū vñ t pueri ꝑmo vocāt oēs viros pres t oēs femīas mres:postea distinguūt,ꝓpriū patrē ab alijs virīs:t mres ab alijs mulieribus:vt dr.j.phic. ita frequēter fit i cognitiōe sup nāli:ß tñ nō ꝓuenit ex impotētia dei:qa posset totū simul in vno instanti reuelare

r Stabāt stupefacti audiētes qdē voces sez pauli nō ut cristi vt hr.j.xxij.ca. Et q mecū erāt lumē qdē vidēt vocē at eī nō audiebāt q loqbatur mecū:ß qz audierūt paulū dicētē. Quis es dñe qd me vis facere.t ñ videbāt ali quā ꝑsonā cui dirigeret ſmonē: ió stabant stupefacti. cetera patent vſq ibi.

s Et erat trib⁹ dieb⁹ nō videns.ſ. visu corꝑali videbat tñ visu mētali:qz fin doctores cōit i isto triduo fuit raptus vſq ad tertiū celū t habuit illā excellentez visionē:q hr.ij.Cor xij.quā exposui ibi dē diffuse. t Et ñ māducauit neq; bi

n ris. Surge ē tibi ꝛ stimulus o calcitrare. Et tremens ac p stupens dixit. Dñe quid me vis facere. Et dñs ad eum. Surge t ingredē ciui q tatem t tibi dicēt tibi qd te opteat facere. Viri ät illi q r comitabāt cū eo stabāt stupefacti: audiētes qdē vocē:neminē ät videtes: surrexit ät saul⁹ de terra:aptis q; oculis nihil videbat. Ad man⁹ ät illū trahētes itro- s duxer̄t damascum. Et erat t ibi trib⁹ dieb⁹ ñ videns t ñ v māducauit neq; bibit erat ät qdam discipul⁹ damasci noie ananias: t dixit ad illū in visu dñs:anania. At ille ait. Ecce ego dñe:t domin⁹ ad eū. Surge t vade x in vicū q vocat rectus:t q y re i domo iude sauluz noie 3 tharsensē. Ecce enim orat. a b Et vidit vir ananiaz noie c introcūtē t ponētē sibi manus:vt visū recipiat. Rñdit ät ananias. Dñe audiui a multi de viro ß quāta mala fecerit sanctis tuis in irlm. Et ß hz ptātem a principib⁹ sacerdotū: alligandi oēs q inuocāt nomē tuū Dixit autem ad eum dñs.

e Vade qñ vas electiōis ē f mihi iste vt portet nomen meū coram gētib⁹ t regib⁹ t g filijs isrl. Ego ei oñdaz illi b ēnta opteat eū ꝓ noie meo i pati. Et abijt ananias t introiuit i domū t ponēs ei man⁹ dixit.saule frē dñs misit me ibs q appuit tibi in k via q veniebas: vt videas t implearis spiritusancto. l Et ꝛfestī cecidēr̄t ab oculis ei⁹ tāq squame: t visuz recepit Et surgēs baptizat⁹ m ē t cū accepisset cibū ꝓfortat⁹ ē. Fuit ät cū discipul⁹ q erāt damasci ꝑ dies aliq̄t. p Et statim igrem⁹ i synagogas ꝓdicabat ihm qñ ꝺ ē q filij⁹ dei. Stupebāt ät oēs q eū audiebāt: t dicebant Nōne ꝺ ē q expugnabat i irlm eos q iuocabāt nomē istō. Et huc ad hoc vēit: vt victos illos ducēt ad principes sacerdotū. Saul⁹ ät r mlto magꝭ cōualescebat. ꝓcedēs sp de bono i melⁱ⁹. s Affirmāt qñ ꝺ ē cristus q.ſ.ihs nazare n⁹ ē ꝺ ē xps in lege t ꝓphet̄ promissus: qđ declarabat p scripturas ve.te. qs ꝑ didicerat a gamaliele et postea mlto ꝑfect⁹ a deo illustrāte.

t Cū ät. ħ ꝑsr ponit orta ꝑ eū pfectio cū dr. Cū ät ꝓple rēt dies ꝛc. Notādū ät ad intellectū sequētiuz: q ille saul⁹ nō stati p⁹ baptismū suū imit ō damasco in irlm: sicut ipe dic Gal.j.ß pri⁹ abijt in arabiā q lustrata ꝓdicādo reuersus ē damascū: deide p⁹ anos tres ascēdit i irlm vidē petr⁹ t mānsit apō eū dieb⁹ qndeci. Vtr ät pfecutio mota ꝑ sanctuz in damasco de qua fit ħ mentio fuerit facta. qñ ꝓmo fuit i damasco p⁹ ei⁹ baptismū: vl qñ ibidē rediit arabia q lustrata. glo. nō determiat: videt ēt q magꝭ decliare ad hoc q fuerit: qñ de arabia rediit in damascū t brōnabiliter: ꝑ qz dic ꝺ. Cū ät implerent̄ dies multi ꝛc. ex q videt q non fuit cito p⁹ baptismū ei⁹: ß postea p magnū tps.ſ. i redditu de arabia: scīdo qz p⁹ ista ꝑfectionē immediate ibidē ei⁹ adnūtus in irlm cum dr. Cum ät venisset in irlm ꝛc. Iste vero adnūtus fuit p⁹ redditū ei⁹ de arabia in damascum v. dictum est. his dictis exponatur littera sic.' t Cum autem implerentur dies multi. qui fluxerūt a baptismo saulis vſq ad eius redditus de arabia in damascum.

v Concilium fecerunt iudei.tractando de morte eius eo q ꝑ eum fides christi multum cōualescebat.

x Custodiebant autem portas die ac nocte. ne ab alijs ꝑciperetur.

y Per mux dimiserūt eū. z ihe tāq̄ miles strenu⁹ pse-
cutus vt ab obsidione liberat⁹ p fide catholica vtili⁹ z efficati-
us certaret z ipleto suo cursu martyriū rome pstāter fusti
nuit sub ner one. 5 Cū āt veniset in ierlm. imediate p⁹
dictū euasionē. a
bus in xp̄m q: tunc
adhuc nō noiabant
xp̄ianī. b Et om
nes timebāt eū refu
giēdo ei⁹ societatem
z familiaritatē z sb-
dit cā. c Nō cre-
dētes q eēt discipul⁹. s. xp̄i ver⁹. nā post
baptismū ei⁹ in da-
masco abierat lōge
i arabiā. vt pdictum
est. sic ignorabāt fa-
cta ei⁹. z p ons q eēt
xp̄i discipul⁹ verus:
saltem de hoc multi
dubitabant.
d Barnabas autē
alijs pstantior z qa
forte plus alijs au-
dierat de pversione
sauli. e Hpbēsum illū familiarita
tē z societatē Jhēdo
cū illo. vñ z. j. xiij. si
mul vocāt̄ ad apo
stolatū. f Duxit
ad apl̄os. s. petrū et
iacobū frēm domi
Gal. j. g Et nar-
ra. illis quō i via vi-
disset dñm. s. eundo
de ierlem ad dama-
scū ad. capiēdū cre-
dentes in xp̄m.
h Et quō i dama-
sco fiducialr egerit.
s. z scōos pdcm ē
i Et erat cū illis in
trans z exiēs. i. habi
tās cū illis. xv. die⁹ z tūc māsit apud
petrum.
k Loq̄batur quo-
q; gētib⁹. i. gentilib⁹
quox plures veniēbāt in xp̄m adorare qb⁹ pdicabat xp̄s
l Et disputabat cū grecis. Isti erāt iudei i grecia tamē na
ti p dispsionē iudeox factā ipe regis antiochi. vi tñ glo. di
cere. q hec disputatō cū grecis nō fuit in ierlm. ñ in via cū
do vsus syrie z ciliciā. Sz ter. magis ostdit q in ierlm. ō
de dicta glo. q ē mgr̄al⁹ parū est curandū. m Quere-
bāt occidē eū. q: nō poterāt resistere. vbis eius.
n Quod cū ꝓgnouisset frēs. i. in xp̄m credentes.
o Deduxerūt eū cesareā. q est ciuitas sita sup mare me-
diterraneū. p Et dimisē. tharsum. p nauigiū eū tuit in
tharsum q ē ciuitas cilitie. q Ecclesia quidē p totā iu-
deā z. hoc addit ad reddendū cām gre frēs potuerūt sic
deducere sanlū de ierlm vsq; ad cesareā. z ad oñendū
pacē ecclesie redditā in iudea p⁹ psecutōs occasione san-
ctiste phani motā. r Et edificabat. p multiplicatōs fide
liū q dde multiplicatio nō erat tñ nūero ñ etiā m merito. ō
subdit. Jmbulās in timore dñi z. s Factū ē āt. Super⁹
descripta ē pdicatio euāgelij p petrū i in ierlm. z incidē
talis pdicatio stephani z philippi z silr̄ pversio pauli. hic
ꝓsr reuertit Lucas ad ꝓncipale ꝓpositū. s. ad scribendus
euāgelij publicatōs p petrū. z ꝑ ex ierlm iudeis tū. Et vi-
dit i dnas fm dnō miracula p petrū scā. ad q̄ credidit
multitudo magna. scōm ponit ibi. In ioppe. Circa pmū
dr. s Factū ē āt vt petr⁹ dū trāsiret vniuersos. s. i xp̄m
credētes i diuersis locis iudee habitātes. Sed q̄x pfirma-
tōs i fide discurrebat petr⁹ tāq̄ bon⁹ pastor. t Deueni-
ret ad scōs. i. xp̄m
credētes q sunt san
ctificati p baptismū
v Qui hitabāt lid
de. ē nom ciuitatis.
x Inuenit aūt ibi
hoiem quendā noie
enēā. exp̄mit āt no-
mē ei⁹ ad maiorem
hystorie certificatōs
y Ab ānis octo ia-
cētē i gbato qui erat
galyt̄ic⁹. z sic ex ifir-
mitatis diuturnita-
te z ei⁹ icurabilitate
seqns curatio subi-
ta mirabiliox declara-
rat cuz subdit.
z Surge z sterne
tibi. q. d. de cetero ñ
idigebis leuāte te de
lecto: nec ganre tibi
lectū. ñ ista poteris
p te facere. a Et
ꝓtinuo surrexit. Vtu
te xp̄i q ē infinita.
b Et viderūt eum
oēs q hitabāt lydde
z sarone. subito pfe
cte curatū quē ꝓgno
uerāt ifirmitate lon
gae icurabili p nām
detentū. c Qui
pversi sūt ad dñm.
petro declarāte eius
virtutē z diuinitatem
ihesu xp̄i. d In
ioppe. b pōit scōm
miraculū de suscita
tōe mortue cū dr. in
ioppe āt. fuit q̄dā di
scipula. credēt i xp̄m
vt pdcm ē. c Nō
mie tabita. sic vocat
i hebreo. f Que
interpr̄ata dr. dorcas. z b i greco fmōe i q̄ scripsit lucas hūc li
br̄. z vtrūq; nom i latio hz eāde interpr̄atōs. s. capra vel da-
mula. certa patēt vsq; ibi i lia. g Ne pigriteris vēire vs-
q; ad nos. Spabāt ei ea resuscitari p oēs petri. q̄ z scm
fuit. h Duxerūt illū in cenaculū. vbi erat fun⁹ positū.
i Et circūstetere. illū oēs vidue flentes vt mouerent petrū
ad pietatē z ad deprecandum dñm. p suscitatōe defuncte
k Et ostenturi. q̄s fa. illis dorcas. Dicunt aliqui q ipa
multum laborauerat in consuendis vestibus pauperum
sed q̄m consuere viderūt esse modicum. z tñ supra dicitur
q erat plena opibus bonis z elemosynis. ideo melius ex
ponitur. Quas faciebat. i. fieri faciebat de suis sumptib⁹
suum ad pannū z sutura. l Eiectis aūt omnibus fo-
ras. vt in opere miraculoso elatōs vitaret. erat⁹ deus secre
tius z efficaci⁹ exorarer. m Petrus ponēs genua. i ter
ra. n Vnuit dicuote deum quousq; intellexit se exau-
ditum. o Et conuersus ad corpus examine dixit. in
xp̄i virtute. p Tabita surge. a somno mortis.
q Et illa cū. resedit. exercens duo opera vite. scilicet vi-
vendo z seipsam mouendo.
r Dans aūt illi manū erexit eā. z sic apprime pfecte viua.

s Et crediderūt multi in dño: videtes virtutē xpi in ꝺ facto. ceters patēr. In ca.ix. vbi ꝺr in postil. Ego ei ostaz

b Illi ꝙ effectū q̄nta oporteat xp̄m. Additio.

b Dc q̄ dicit. Ego ei ostā illi q̄nta opteat eū ꝓ nomine meo pati. videt impletuz q̄ rapt⁹ fuit in paradisū: vt ht̄. ij. Cor. xij. In hac ei visiōe intelligit ꝑmta beatorū vidisse q̄ excedit totā humanā facultatē: naz q̄ oculus nō vidit nec aur̄ audiuit ꝛc. ſ. Cor. ij. et sic ostaz fuit sibi q̄ nō sūt cōdigne passiones huj⁹ seculi ad futurā gloriā ꝛc. ad Ro. viij. Ex q̄ ostendit manifeste quāta opteat pati ꝓ amore xp̄i. Capitul. x.

Jr aūt quidā Postēq̄ scūs lucas descripsit publicationem euāgelij ꝙ petr̄ iter indeos ꝑ hāc idē facit ꝺ ꝑdicatione petri inter gētiles. Et diuidit in duas partes: q̄ ꝑ describitur ꝺ ꝑdicatio: secundo subdit petri ꝓfectō ca. xij. Prima in duas: in grē ꝓncipales ꝛ incidentalē ca. se. ibi. Et illi q̄dē. ꝑma adhuc i duas: q̄ ꝑ ꝑdicationē petri describit cōuersio cornelij ꝛ plurū aliorū scōo ex ꝺ orta disceptatio iudeoꝝ. c. se. ꝑma adhuc in tres q̄ ꝑ ponit apparitio angeli: secūdo bona vocatō petri ibi Et cū deſcēdisset: tertio cōuersio cornelij: ibi Xpiens aūt Circa ꝑmū sciēdū q̄ apparitiōes angelice fiūt ill̄ ꝺ merenk ex bonitate vite: ꝛ iō ꝙ ponit cornelij virt⁹ cū ꝺr.

a Vir aūt q̄dā. fic̄ etc̄. a corpis mute ꝛ mētis.

b Erat in cesarea. q̄ erat ciuitas fortis ex situ: nā erat supra mare mediterraneū: ꝛ ex fortitudine muroꝝ. apter q̄ in ea bitabāt milites romani ꝓ terre custodia: q̄ romana erat subiecta. c Centurio. i. hūs centū militeꝝ ſb se ꝺ Cohortis q̄ ꝺr italica. erāt em̄ illi milites italia cui⁹ caput ē Roma: ꝛ sic videbant eē de ꝓncipalib⁹ militib⁹ ad terre custodiā deputat̄. e Religiosus. vnū deū colendo sicut ꝛ multi alij gētiles legē moysi nō hītes. f Et timēs deū: offēsas ei⁹ cauēdo. g Cū oi do. sua. quaz sic erudierat. h Faciēs mlt. elemo. plebi. i. paupib⁹ indeis i Et depca. deū ſp in oi. tpib⁹ ad ꝺ aptis: vt cū dirigeret in vīa salut̄. Ex ꝺ loco dicūt doctores cōiter q̄ si aliqs pagan⁹ cōuertat se ad dēpcandū ꝓmā causā cui⁹ ꝓ seipm ꝓt hāc noticiā aliquā: rogādo vt dirigat eū ad salutē suā ꝛ ca ueat a ꝑcis de⁹ reuelabit sibi ō fide catholica quātū necessarium est ad salutem: vl̄ mittet sibi doctorem.

k Js vidit. Hic scōo ponitur angeli apparitio cum ꝺr. Js vidit in visu. coꝝpali. ſ. quia angelus apparuit sibi in coꝝpe assumpto. vt patz ex ꝺ quod dicitur hic.

l Angelū ꝺñi introcūtē ad se ꝛ dicētē voce sensibili.

m Cornelī. in ꝺ excitat ei⁹ attentionē. n Ht ille imm. in eū timoꝛe coꝛrept⁹. ꝙ fulgoꝛe insoliti ꝓcedentē ō vultu angeli. o Dixit q̄s eo ds dñe videbaf ei maior homie.

p Dixit aūt illi. nō rndit aūt ei q̄s cēt: ꝛ q̄d cornelio vtile foret vñ videt fuisse angel⁹ custodie cornelij deputatus.

q Oratiōes tue ꝛ elemosyne tue ꝛc. sūt cōsa deo accepte ꝙ q̄ ꝺ, quidit tibi de salut̄ tue doctoꝛ: e. iō subdit. Et nunc mitte ꝛc. ꝓz lra. r Et cū discessisset. Hic ꝓn describitur vocatio petri: ꝛ scōo ei⁹ receptio in domo cornelij: ibi. Altera aūt die. Prima aūt diuidit i duas: q̄a ꝙ ponit missio nūci oꝛ: scōo diuia reuelatō: ibi. Postera aūt Circa ꝑmum ꝺr.

r Cū discessisset an gelus. disparēdo abeo: nā sicut in ptāte angeli ē formare coꝛpus vt appeat ita et dissoluere vt non appeat vel ſbito trāſferre ipm ad aliū locū. vīdeti ſ possit s Vocauit duos do. suos ꝛ mi. me dominū de duob⁹ domesticis ſi exp̄mit ꝺ q̄ eēt timētes ꝺñm q̄ ſ. in ꝓpitiōe isti⁹ capli erat exp̄ssus q̄ cornelī⁹ erat timēs deū cū oi domo sua ꝙ de isto milite exp̄mit q̄ nō erat de domo sua: ꝙ de suis ſtipēdijs i. ꝓuia domo viuebat. t Et dis q̄ ei pare. erat ei ō ſ lis cēū militibus q̄ erāt ei ſubiecti.

v Quibus cū narioia ab ꝛgelo sibi dicta. x Misit ill. i toppē. ad q̄rendum petr̄. y Postera ār. Hic ꝓn ponit revelatio facta petro: ꝛ diuidit in duas ptes: q̄ ꝓ ponit visio petri scōo visionis expō: ibi. Et cū intra se. Circa ꝑmū ꝺr. y Poste āt die. i. imediate seq̄nti: q̄ nūcij cornelij recesserūt i die vi sionis sibi facte: ꝛ scōa die venerūt in toppē. z Ascendit petr⁹ in supioꝛa. vt ibi secreti⁹ ꝛ devot⁹ oꝛaret ad̄ cornelione: sicut ēt de ꝺto fracisco legit. a Et cū esuriret voluit gustare. oꝛe tū ꝑmissa vt dictū ē. b Parātib⁹ ꝛc excessus. i. rapt⁹ a sensib⁹ exteꝛioꝛib⁹. c Et vidit. visiōe imaginaria. d Celū aptū. sicut fieri solet in chomscarlone. e Et deſcēdēs vas q̄dā velut lintheū magnū. dicit velut: q̄ totū erat in imaginaria visione. f Quatuoꝛ initijs. i. angulis. g Sūmitti de celo in terrā. ꝙ coꝛdas i angulis ligatas. h Jn q̄ erāt oia q̄drupedia ꝛc. i. aialia imūda ſm legē moysi ꝙ q̄ intelligebant gētiles q̄s indei abominabāt vt imūdos: nec ēt cū eis cōuersabātur Per q̄drupedia tū intelligebāt auari. Per serpētia inuidi ꝛ venenosi pleni. Per volatilia ſupbi q̄ vicia in gētib⁹ abūdabāt. h Et facta ē ad eū vox de celo.

i Surge petre occide. interficiēdo in eis vicia. k Et mādu. inco: pozādo eos eccle ꝙ fidē ꝛ sacrā: q̄ tū petr⁹ ꝺ tūc nō intellexit: iō rndit. l Absit ꝛc. imūdū. i. cibū i lege ꝓhibitū q̄s apō iudeos dicebaf imūdū: ꝛ ēt cōe: eo ꝙ a gētib⁹ cōiter comedebaf. sicut carnes porcine ꝛ hmōi.

m Et vox ite. scōo ad eū ad repellendū ei⁹ responsionē. n Qs deꝰ purificauit tu ne cōe. i. imundū. o Dixerūt ꝓs eēt passus ē non solum ꝓ salute indeoꝝ: ſ etiam ꝓo salute gentilium: ꝓter quod non sunt reputandi immūdi. Similiter ꝙ suam passionē euacuauit legis ceremonialia: sicut ſ. declaratū ē in ꝓncipio epl̄e ad hebreos: et i

plurib⁹ alijs locis. ad q̄ ꝓtinet ꝓhibitio ciboꝝ: sic eos purificauit licitos faciēdo. t ꝫ etiā dicit Ka. Moyses i glo. magna sup Gen. ois bestia q̄ immūda reputat in ꝺ seculo. deus scrūs t ꝫ dicit⁹ faciet eā mundā i futuro seculo. sicut primi⁹ fuit filijs noe: Gen. ix. Dē q̄ motil aut viuit erit vobis in cibum rē.

Presens aūt seculū vocat vsq; ad aduētū messie. futurū aūt a ꝑte messie t vltra. Et eodē mō accepit Ha. sa. t alij doctores hebrei loq̄ntes de pūti scō etuturo

p Hoc aūt scīm ē ꝑ ter. Hoc scīm ē p ter: et statum

r receptū ē vas i celū. et dū intra se hesitaret petr⁹ q̄d nā eēt visio ḡm vidisset ecce viri q̄ missi erāt a cornelio ingrētes domū symōis astiterūt ad ianuā. t cū vocassent. interrogabāt si symon q̄ ꝯgnomiat petr⁹ ilsic hāt hospitiū. petro aūt

t cogitante de visione dixit

v spūs ei. ecce viri tres q̄rūt

x te. Surge itaq; t descēde

s t vade cū eis nihil dubitans q⁹ ego misi illos. Descēdēs aūt petr⁹ ad viros dixit ecce ego sū quē q̄ritis. Que cā ē ꝑ ter quā venistis. Qui dixerūt. Cornelius cēturio vir iust⁹ t timens deū t testimoniū hns ab vniuersa gēte iudeoꝝ: rēsum accepit ab āgelo scō accersiri te i domū suā. t audire

a re ꝙba abs te. Introducēs ergo eos recepit hospitio

b Seq̄nti aūt die surgēs p

c fectus est cū illis t quidā

e ex frib⁹ ab ioppe comitati

f sunt eū. Altera aūt die in

g troiuit cesareā. Cornelius

b vero expectabat illos: cōuocatis ꝯgnatis suis t necessarijs amicis. Et factū

i est cū itroisset petr⁹ obui⁹

k venit ei cornelius t prociq Hoc scīm ē ꝑ ter: et statum receptū ē vas i celū. et dū intra se hesitaret petr⁹ q̄d nā eēt visio ḡm vidisset ecce viri q̄ missi erāt a cornelio ingrētes domū symōis astiterūt ad ianuā. t cū vocassent. interrogabāt si symon q̄ ꝯgnomiat petr⁹ illic hāt hospitiū. petro aūt cogitante de visione dixit spūs ei. ecce viri tres q̄rūt te. Surge itaq; t descēde t vade cū eis nihil dubitans q⁹ ego misi illos. Descēdēs aūt petr⁹ ad viros dixit ecce ego sū quē q̄ritis. Que cā ē ꝑ ter quā venistis. Qui dixerūt. Cornelius cēturio vir iust⁹ t timens deū t testimoniū hns ab vniuersa gēte iudeoꝝ: rēsum accepit ab āgelo scō accersiri te i domū suā. t audire ꝙba abs te. Introducēs ergo eos recepit hospitio Seq̄nti aūt die surgēs profectus est cū illis t quidā ex frib⁹ ab ioppe comitati sunt eū. Altera aūt die intrauit cesareā. Cornelius vero expectabat illos: cōuocatis ꝯgnatis suis t necessarijs amicis. Et factū est cū itroisset petr⁹ obuiam⁹ venit ei cornelius t prociq

dens ad pedes ei⁹ adorauit eū. Petr⁹ vo eleuauit eū dicēs. Surge: t ego ipe hō sum. t loq̄ns cū illo intrauit: t inuēit multos qui ꝙuenerāt: dixitq; ad illos

m Vos scitis q̄m abominatū sit viro iudeo ꝙiūgi aut accedere ad alienigenā. Sz

o mihi ostēdit de⁹ neminem

p cōm aut imundū dicere

q hoies: ꝓpter q̄ sine dubitatōe veni accersitus. In

r terrogo ergo quā ob cām accersistis me. Et cornelius ait. A nudiustāc die vsq; ad hāc horā ois erā hora nona i domo mea: et ecce vir steti ante me in veste candida t ait. cornelii exaudita est oratio tua: et elymosine tue memorate sē i spectu dei. Mitte ergo in ioppē t accersi symonē q̄ ꝯgnoiatur petrus: hō hospitat i domo symōis corarij iuxta mare. Confestim ergo misi ad te: t tu bñ fecisti veniēdo. Nunc ergo oēs nos i spectu tuo assumus audire oia q̄cūq; tibi

x precepta sunt a dño: Aperiēs aūt petr⁹ os suū dixit:

y i vitate opi q⁹ n ē psonaꝝ

z acceptor de⁹: sz i oi gēte q̄

a tiet eū t opat iusticiā acce-

a Introdu. ḡ eos recepit hospi. cōicās eis ex dīi verbo.

b Seq̄nti aūt die surgēs. absq; dilatōe. c Profectus ē cū illis. obedies diuinis mādatis. d Et q̄ ex fra. i. credentib⁹ de iudaismo. e Ab ioppe comitati sūt eū. Q⁹ aūt subdit i alijs⁹ libris. vt petro testes sit nō ē de ter. nec hr̄ in libris correctis. ꝫ ꝑ fuit q̄dā glo. iterl. n earis. postea textui ista ꝑ q̄rātiā scriptoꝝ. sicē in multis alijs locis ve. ac no. testa. f Altera aūt die. Hoc aūt describit repetitō petri i domo cornelij cū dr. Altera aūt die. i. crastio receff⁹ petri ex ioppe. g Cornelius⁹ do expectabat illos ꝓuocatis cognatis suis vt oēs essent ꝓticipes gratie dei.

i Obui⁹ ei venit cornelius. vt reciper eū reuerentius.

k Et pcidēs ad pedes ei⁹ adorauit eū. adorationē vulie. sciebāt ei eū fi eē deū. ꝫ ei⁹ nunciū. l Surge t ego ipe hō sum. nō angelus. sicut ille q̄ appuit tibi ꝑ q̄ nō decet tanta reuerentia mihi fieri. cetera patēt visq; ibi.

m Vos scitis. q̄o abominatū sit rē. hoc ei sciebāt ꝓpter exptiā. q⁹ gētiles erāt. t inter iudeos hirabāt. n Sz mihi ostē. de⁹. i. i visione ꝓdicta t ei⁹ expositōe. o Neminem ctiuscūq; natōis. p Cōem aūt imūm. vi. bolem. i. q⁹ nō l;alicui bōi dicere de ḡenere alio q⁹ sit imundus.

q Propt̄ q̄d sine dubi. alicui⁹ trālgressionis. r Veni accersit⁹. a vobis gērilib⁹. s Interro. ḡ rē. lz aīt audisset casum in generali a nuncijs corneli. tñ adhuc magis volebat audire i ꝑticiali. t A nudiust ḡr. die vsq; ad hanc horā. eadē eñ die ꝙ corneli⁹ circa horaꝝ nonā vidit visionez misit nūcios. vt dicē glo. t scōa die venerūt i ioppē. q̄ distat a cesarea p. xxtiij. miliaria. vt hr̄ in descriptōe trr scīē. ꝺcio ꝺo die petr⁹ iuit de ioppe. t die q̄rta intrauit cesareaz. ecta patēt ex supradictis vsq; ibi. v Nunc ergo oēs assum⁹ in ꝑspectu tuo pati cū magno desiderio et deuotōe. x Iudire oia q̄cūq; precepta tibi sūt a dño ꝓ nostra salute.

y Ipiēs aūt. b ꝑtr describit ipi⁹ cornelije eoꝝ q̄ cū eo erāt cōuersio. t scḋo eoꝝ baptizatio. ibi. Tunc hoc loq̄nte. Cōuersio aūt eoꝝ facta est ꝓ ꝺicatōz petri. iō dr̄. y Ipiēs aūt petr⁹ os suū dixit. i. ciꝑles ꝓ modū bremis ꝓhemij a iusticia t bōitate diuina

z In veritate comperi. i. experimēto ꝓbaui. a Quia ñ est ꝓsonaꝝ acceptor de⁹. i. discernēs iter gētiles t iudeos ḡtū ad salutē eternaz q̄ vult oēs saluos fieri. t ad ꝯgnitōnez veritatis venire. ꝛ.

Timo. ij. iō ſbdit. b Sed i oi gēte q̄ timet eū. declīādo a malo. c Et opat iusticiā. faciēdo bonū. d Acceptr⁹ē illi. ꝫ ꝺ vi q̄ ō dr ab oib⁹ doctorib⁹ nullū vnq̄ fuisse saluatū nisi p fidē mediatoris. necp ꝺño gratā habuisse q̄ facit deo acceptū q̄a nō bēbant gēriles. Dom q̄ fides mediatoris sp fuit necessaria ad salutē ñ tñ vniformit omni tpe. t oib⁹ pplis. Post publicatōz ei euāgelij⁹ oēs tenētur hr̄e fidē explicitā de mediatore. q̄tū ad articulos icarnatōis nritatis t hmōi: q̄ cōīt i eccia oib⁹ ꝓponūt credēda aſſ declaratōz ꝺo nritatis xpi maiores indeoꝝ ꝙb⁹ data ē lex t ꝙbe de istis faciētes mentōz tenebāt hr̄e fidē ō mediatore. min⁹ ñ explicitā ꝺ̄ i nouo testamēto i q̄ vitas est magis elucidata mioꝛes ꝺo iudeoꝝ adhuc min⁹ explicite t sufficiebat eis ad salutē credere messiā futurū. sicut lex t ꝙbe nunciabāt. in q̄a tñ generali lz significatōz legis t ꝙbaꝝ ñ itellexerī i spēali. Ñ ꝺo legē t ꝙbas. ſpe legis nāe sufficiebat ob⁹ credere vnū deū remuneratorē bonoꝝ modū ab eo cognitū. iō dr̄ Heb. xj. Accedētē ad deum oportet credere q⁹ ē. t inq̄rētib⁹ se remunerator sit. t ꝺ

implicite cōtinet fides mediatoris ꝙ qnē sit remuneratio bonoꝝ ꝛ pmtio malorꝝ fm q ꝛ Joh. v. Pater oē iudiciū dedit filio. Et qz gētilib⁹ nō fuit data lex neqꝫ ꝓphie. ꝛ talis fides sufficit eis vsqꝫ ad publicationē euāgelij: talez aūt habuit cornelius ꝛ ei⁹ domestici: vt satis patz ex textu.

c Verbū. Premisso ꝙ modus ꝓbendi de iustitia ꝛ bonitate diuina. Hic ꝑit petrus accedit ad ꝓpositū annūciando christū di. e Verbū scz euangelicum.

f Misit deus filijs israel ꝑ. g Annūciās pacē. internam gre ꝛ supnā gloriē.

h Per iesū xp̄m q̄ in plonā ꝓpria filijs israel ꝓdicauit: ꝛ ne credat hō pur⁹ iudeꝰ. i Hic ē oīm dñs. ꝛ ꝙs ver⁹ deus. k Vos scitis qz inᵗ indeos habitastis. l Qō scīs ē ybū rē. l. res ꝓbo signata. Et q̄ sit illa ibdē post: Mesum a nazareth. s. venisse ad ꝓdicādū salutem. m Incipiēs eē a galylea. ibi ei icepit ꝓdicare: vtz Ju. iiij. n Post baptismū scz iohis. qz aū nō legit̄ publice ꝓdicasse. o Qō ꝓdi. iohā. i. q⁹ mysteriū xp̄i fuerit iohes ꝓdicauit vtz ex decursu euāgelij: p Quōvnxit eum deꝰ. s. iesū in hūanā. q Spūsācto. i. plenitudine gratie

r Et vtute. in operatiōe miraculoꝝ. in q̄bus hūanitas xp̄i erat instrm cōtēcti. s Qui grām. b. ifusā eidē q̄tū ad informationē moꝝ ꝛ sanationē lāguidoꝝ. t Et sanando oēs oppl. a dyabolo. mēte ꝛ corpe. v Qm̄ de. erat cuz illo. ꝙ plenitudinē gre ꝛ ꝙ vnionē psonalē in suppōsito ꝺ bi. x Et nos te. sum⁹ rē. ꝙ visū ꝛ audītū. y Et dedit eū manifestū fieri. ꝙ multa arguūtēra suā resurrectionē declarātia q̄ posita sē. s. j. c. z Nō oi po. ꝧ test. ꝓl. a deo. fm ei ꝙ dic dyoni. ii. celestī hierarchie. Hec ē lex diuinus institutꝫ: vt ea q̄ trālcendūt cognitionē nālē ꝑ supiores alijs reuelent: ꝛ ꝙ supiores alijs manifestent sicut ꝑz in spiritib⁹ angelicis in ordie hierarchie nā supiores immediate a deo illūtiant medijs ꝺo a supioꝝ: ꝛ iferiores a mediis. Et sic recto ait xp̄i ē de trālcēdentib⁹: ꝛ iō ꝙ manifestata ē aplis ꝛ cū ipis manētib⁹: ꝙ ꝺs tāḡ ꝙ testes idoneos alijs manifestata ē de q̄ idoneitate ꝺdit. a Nobis q̄ mā. ꝛ bi. cuz illo postḡ resur. a mortuis. ad declarādū ꝓitatē sue resurrectiōis: vt dicū ē s. j. ca. b Et ꝓcepit no. ꝓdi. po. ꝛ testificari: vt hī s. j. ca. Et erit̄ mihi testes rē. c Quia ipe ē q̄ cōstituꝫ ē a deo. patre. de Judex viuoꝝ ꝛ mortuoꝝ id ē iustoꝝ q̄ viuūt vita gre ꝛ iniquoꝝ q̄ mortui sūt morte culpe. ꝙ qō ꝛ Joh. v. Pr̄ oē iudiciū dedit filio.

e Huic oēs ꝓphete ꝓhibēt testimoniū. q. d. nos soli non sum⁹ ei⁹ testes ꝧ ēt oēs ꝓphete antiq̄ diuinit⁹ inspirati. vñ dicit ra. sa. hebre⁹ sup zach. q⁹ vniuerse ꝓphete nō sunt locuti nisi ad tres messias. s. de ꝑncipali intentione.

f Adhuc loquēte. Hic ꝑit ponit cornelij ꝛ cū eo existētiū baptizatio: ꝛ ꝙ p receptionē spūsancti in signo sensibili: q̄ dicit̄ queda baptizatio ca. sequē. ꝛ s. j. ca. de q̄ subdit. Et cecidit spūsanctus rē. g Et obstu. ex circū. fideles admirātes q̄ tāta gra ꝺarek gentilib⁹: sicut ꝛ indeis nutritis in lege ꝛ ꝓphetis. Cōsequēter ponitur baptizatio in aq̄ sub inuocatōe nois xp̄i cum dicitur.

h Tūc resp. petr⁹. ilī q̄ cū eo venerant admirantibus.

i Nūq̄d equaz q̄s ꝓhibere pōtē. q. d. nō exā spūsanctus nō distīnxit int nos ꝛ ipos gētes sicut videtis. k Et iusl. eos baptizari in nomine iesu xp̄i in hac em̄ forma ꝺabat̄ baptismus in ꝓmitiua ecclesia rationib⁹ ꝺ ctis. ij. ca. s.

l Tūc ro. eū ꝛ ma. rē. vt plen⁹ instrueret in fide ꝛ solidaret. In ca. x. vbi dicit in postilla. In ꝑitate comperi. i. ex ꝑimento ꝓbaui.

Additio.

b In ꝑitate cō peri. nō videtur referendū ad experimentū sensibile seu corꝑale. qz scire q⁹ deꝰ nō ē acceptor ꝓsonaꝝ nō cadit sb sensu: referendū est. igit ad ꝑitatē rōnis fm quā cōperitur q⁹ deꝰ q̄ sūme bon⁹ ē summe iust⁹ ē. ꝛ nō debet esse ꝓsonaꝝ acceptor. Si autez dicatur q⁹ ex hoc q⁹ gētiles in ꝓmitiua ecclesia baptizabāt ꝓphetabant ꝛ habebant dona linguaꝝ sicut ꝛ indei per h experimento ꝓbatur q⁹ deꝰ nō discreuit inter indeos ꝛ gētiles q̄ntum ad salutem eternam. Dicendum q⁹ ꝓphetare ꝛ linguis variis loqui sunt gratie gratisdate ēm ꝛ non gratumfacientes: ꝛ ideo per talia non ꝓbatur ꝓpositum.

Capitulum. xj.

a Audierunt autem apostoli. Postq̄ descripta ē cornelij conuersio: hic consequenter ponit ex hoc orta disputatio: circa quā ꝓmo questio ꝓponitur: ꝛ secundo soluitur: ibi. Incipiens. Circa ꝓmū dicitur.

a Audierunt aūt apli. xj. similiter. b Et fratres. id est alij fideles cum eis existentes. c Qui erant in iudea: cesarea em̄ ad quam iuerat petr⁹ erat in terra philistinoꝝ d Quoniam ꝛ gentes receperunt verbum dei. s. cornelius ꝛ amici sui. e Cum autem ascendisset petrus hierosolymam. hoc dicitur quia hierusalem erat in altiori situ q̄ cesarea q̄e est ꝑ mare mediterraneū sita. f Dissidebant illū qui erant ex circūcisione. i. conuersi de iudaismo. g Quare introisti rē. q. d. nō est licitum cōmunicare cum incircumcisis. h Incipiēs autem. Hic consequenter soluitur questio: ꝛ hoc ꝙ revelatione factam petro qz fuit sibi ostensus neminē ꝺebere reputari immundū. ꝛ ꝙ ꝧbū spūsancti ꝺicēt̄ q⁹ iret cū gētilib⁹ ꝛ cōcaret cū eis sine ꝺubitatiōe: ꝛ ꝑz lra ex dict̄ ca. ꝓce. qz repetitio ē illius

qđ deꝰ ẽ ibi vſq; ibi. l Sic ⁊ in nos i initio.i.in die pẽthecostes. k Recordaꝛ.sum ver.dñi.ꝛc.Ex q̃ ꝓz q talis datio ſpūſcti in ſigno ſenſibili dī q̃dā baptizatio.⁊ in fine ꝓcludit petr⁹. l Si g̃ eãdẽ gram.i.i ſig̃ ſenſibili.
m Dedit illis.i. increcciſis. n Sic ⁊ nob circūcisis
o Qui credimus in dñm ihm xꝝ q̃ ſi dī.Circūcisio aūt ꝓpriꝫ nihil facit ad hoc.ſ. fides ihu xꝝ
p Ego eꝫ ds eraz q̃ fū puluis ⁊ cinis.
q Qui poſſez ꝓhibere deū.ſ.dare gratiā ſuā fm ſuū bene placitū. Qz aūt i ali quib⁹ libris ſ̄bitur Ne daret ſpūſcm credẽtib⁹ i noie ihu xꝝ nō ẽ de tex. nec hī in libris correctis ſ. ſunt q̃dā interlineaꝛis glo.p ſcriptoꝛes textui ikta r Nil auditis. rōnabili⁹ ⁊ veris.
s Tacuerunt ab increpatōe petri ei⁹ fcm approbantes t Et glorificabāt deū. gras agẽdo de hoc q̃ gratiā ſuā extẽderat ad gẽtiles. ió ſequitur.
v Ergo ⁊ gẽtibus ꝓn iam dedit deus. .i.xꝝ ⁊ locuꝫ pnie. Ad vitā.ſ.eūā conſequendam.
x Et illi. Hec ẽ ꝓs icidẽtal.⁊ diuidit̃ i duas fm duplex icidẽs.ſcōm ibi. In his aūt diebus. Primū aūt icidẽs ẽ de publicatōe enāgelij p fideles q̃ receſſerūt de iſrm ꝓpt ꝓſecutionẽ eccle in monte ſtephani motam.vt hꝝ ſ.i ꝓncipio. viij. ca.⁊ hoc ẽ qđ dicit.
x Et illi q̃dẽ q̃ diſpſi ſt a tribulatōne .i. ꝓpt tribulatōnez
y Que facta fuerat ſub ſtephano.i. in monte eius.
z Perambulauerūt vſq; ad phenicẽ q̃ ꝓuincia eſt ſyrie.
a Et cypꝝ inſula ẽ maris ſatꝫ nota. b Et antiochiã.ciuitas ẽ ab antiocho magꝝ ꝺnoiata. c Nemi lo.ꝺbū euangelicū. d Niſi ſo.iud. poſtea etiã locutꝰſt gẽtib⁹.audiẽtes q̃ petrus ꝺdi cauerat cornelio ⁊ alijs gẽtilib⁹.ió ſubdit. e Erãt aūt q̃.ex eis.i.ex diſpſis dſcrim. f Viri cypꝝijc cyrenei.de cypro ⁊ cyrene nati.⁊ dicūt ꝺ aliq̃ doctoꝛes ⁊ ſatꝫ ꝓbabilr q̃ iſti fuerāt gẽtiles.ꝓuerſi tñ ꝑ ad iudaiſmū.deiñ ad xꝝm ⁊ de iſtis ſubdit. g Qui cũ itro.antiochiã.p aliq̃ ſpacꝫ tꝫ ipis ibi manẽdo. h Joãnẽ ad gre.i. ad gẽtiles.
i Annūciãtes dñm ihm.vt ſic iudei natꝺ agebãt ad cõuerſionẽ indeoꝝ.ſic iſti ex gẽtilib⁹ nati ad ꝓuerſiõz gẽtiũ.
k Et erat manꝰ dñi.i. vꝛ deꝰ.i. opib⁹ miraculoſis.cũ eis ad cõfirmatõz ſue doctrie:cꝛ ꝺdiſſeſſcꝛ.cũ dī.multuſq; nũeꝛ.⁊c. l Pertẽsit aūt ſmo ad aures eccle q̃ erat hyeroſolimis.eo q̃ apli erãt ibi qb⁹ ſignificabat ꝓfect⁹ fidei.
m Et miſe.bar.vſq; ãtiochiã.ad ifirmãdũ pleni⁹ credentes ⁊ cõfirmandum
n Qui cũ ꝓuenſſet ⁊ vidiſſet gram dei.i mltiplicatõe fi deliũ. o Gauiſ⁹ ẽ valde ꝓpt bonoꝛẽ dei ⁊ ſalutẽ ꝓximi.
p Et hortabat oẽs in ꝓpo.cordis ma.i dño.qz q̃ſeuerauerit vſq; i fiñẽ ꝺ ſalu⁹ erit Mathe.x.
q Quia erat vir bon⁹.ꝑ virtes acq̃ſitas.
r Plenus ſpūſcto ⁊ fi. ꝑ ipſius
s Et appoſita eſt multa turba dño. ꝓ ꝺdicatõnẽ barnabe ad illã multitudinẽ q̃ ꝑ⁹ crediderat.
t Profect⁹ ẽ tharſum.vbi ſaul⁹ fuerat. vt deꝰ ẽ ſ.ꝑce.cap. videbat ei ſe nõ ſufficere ad tantã multitudinẽ eruditẽdaz ⁊ regendã ſine ſauli ſocietate.
v Et vocu.trbã multaz q̃ creuit in aduentu ſauli.
x Ita vt cognoſ.pri.anti.di.xpiani an ei credentes i xꝝm vocabant̃ diſcipli.ꝺ hũc repert noiari xpiani a xpo ſic platonici a platone.
y In his aūt diebꝰ.ꝺ pōſt ſcōz icidẽs ꝺ pnunciatõe future famis cũ dr.
y In his ãt diebꝰ ſupuenerẽt ꝓphe ab hyeroſolymis antiochiã.hũc ei i eccia erãt mlti ꝺbites ſpũ prophetẽ fm⁹q; ꝓze dixerat Jobel.ꝓbat allegatũ eſt ſup.xij.capimlo..
z Et ſurgens vnus ex eis.noiagabus ſignificabat ꝓ ſpiritũ famẽ magnã futurã in vniuerſo orbe traz.q̃ fcã ẽ ſb claudio. Diſcipli ãt ꝓut q̃q; habat. ꝓpoſuerũt in miniſterium mittere
a Significauit ꝑ ſpiritum. id ẽ dentiſſuit i ſpũ ꝓphetico. b Famẽ magnã futurã i vniuerſo orbe traz.q̃ fcã ẽ.⁊ ſic apud ꝺctaſ ꝓphe c Sub claudio.i. tpe claudij imperatoꝛis. d Diſcipli ãt.i. xpiani q̃ erãt antiochie. e Pꝛout q̃ſq; habat.i. fm ſuã facultatẽ ñ volũtatẽ.qz libẽt ꝓ⁹ fecilſet ſi potuiſſet. f Propoſuerũt i miſterijz mitrẽ ꝺtãtib⁹ i indea frib⁹.i. i iſrm. illi eñ tanq̃ magꝝ religioſi renũciãtes, xpianati vẽdidert poſſeſſiones vt ſñ ꝓuidẽ cõitati.vt hꝝ ſ.iiij.c. Fuerãt ei bõis mobilib⁹ ſpoliati i ꝓſecutõe.q̃ mota fuit i mone ſtephani.ꝓpt qđ idigebãt ab alijs credẽtib⁹ auxiliari maxie tpe famis qđ ⁊ fecerunt ſuum bonum ꝓpoſitum adimplendo.

g Mitt̃. ad seni. cura multitudis hũites. h Per manus bar. t sauli. q erãt ad ꝺ fideles t apti nũcij. Ca. xij.

Cdē ãt tpe. Posq̃ supꝰ descripta ē petri ꝺdicatõ ⁊ interpositis incidẽtibꝰ dictis describit ꝓ cũ ozta pſecutio. Et dividit in duas ptes: q; ꝓ ponit pſecutio petri: scdo punitio aduersarij: ibi. Descẽdẽsq;. pma in duas: q; ꝓ ponit pse cutõis occasiõ: secũdo ipa pſecutio: ibi. Quẽ cũ rē. Ad itelligẽdũ pmi sciendum q; tres herodes fuerũt in iudea: de qbꝰ scriptura facit mentionẽ. Primꝰ fuit iſtitutus rex iudee a Romanis cuiꝰ pat fuit idume. iste vocatꝰ fuit herodes ascalonita t tpe ipiꝰ nat⁹ fuit xps: Mat. ij. ꝓt quẽ iste occidit innocẽtes. scdus fuit vocatꝰ herodes antipas filiꝰ herodis ascalonite: nõ rõ pmogenitꝰ: t iste nũq; fuit rex: sed tetrarcha galylee Luc. iij. t iste decollauit iohannẽ bap. tandem accusatꝰ apũd impatorẽ romanũ missus fuit in exiliũ apud lugdunũ. tercⁱ vocatꝰ fuit herodes agrippa filiꝰ aristobuli filij herodis ascha lonite: t frater herodis antipe: t licz iste i pncipio fuerit pauper: tñ postea fauentibꝰ sibi duobꝰ impatoribꝰ romanis scilz gaio t claudio fuit elevatꝰ ad regnũ: t iste de roma veniẽs in iudeã hoc nouiſſi me valde receptꝰ fuit a iudeis: pp qꝺ in fauorẽ eoꝝ occidit iacobũ fratrẽ iohis: t incarcerauit petrꝝ. vñ ſus ãchalonita necat pueros antipa iobẽz. Agrippa iacobũ claudẽs in carcere. petrꝝ t fm ꝺ patz ſnia huius gtis vſq; ibi.

a Erat ãt dies azimoꝝ. ſ. qñ apphẽdit petrꝝ t addit ꝺ ad ſignificãdũ causã q̃re ſtati nõ occidit petrꝝ: ſicut fecerat de iacobo. volebat ei expectare trãſitũ ſolẽnitatis paſchalis: in q̃ iudei. vij. dieꝰ vescunt panibꝰ azimis. b Quem cũ apphen. Posita occaſione pſecutiõis petri: ꝺ ꝓn describit ipa pſecutio: t dividit in tres ptes: q; ꝓ ponit eiꝰ in carcerato iniurioſa: ſcdo eiꝰ liberatio miraculoſa: ibi. Cũ ãt. tercio cũ ſuis aſſociato gratioſa: ibi. Cõſideranſq;. Circa pmũ dr. b Quẽ cũ apphen. miſit in carcerẽ. ne poſſet effugere. c Tradenſq; q̃tuoꝝ q̃ternionibꝰ militũ. dr ãt q̃ternio q̃ hꝫ quatuoꝝ milites ſ̃ ſe: t ſic quater quatuoꝝ ſunt. xvj. qui cum custodiebant. ꝺ Volens pꝰ pascha ꝓducere eum populo. id eſt exponere morti ad volũtatem populi. e Hratio autem fiebat. pr christus suũ vicarium adhuc ſeruaret in vita. f Cum autem. Hic conſequenter describitur liberatio petri miraculoſa cum dicitur. Cum autem ꝓducturus eum eſſet herodes. ſ. de carcere vt occideret. f In ipſa nocte immediate precedenti. g Erat petrus dormiens inter duos milites rē.

habitãtibꝰ in iudea fribus g qõ t fecerũt mittẽtes ad se b niores p manꝰ barnabe t sauli. Caꝑitulum. xij.

Cdē ãũt tpe miſit he e rodes rex manꝰ: vt affligẽt q̃ꝺã ō eccl̃a. Occidit ãt iacobũ fratrem iobis gladio: vidẽs ãt q̃a placẽt iudeis apposuit ap a phẽdere t petrꝝ. Erat autẽ b dies azimoꝝ. Quẽ cũ appc hẽdiſſet miſit i carcerẽ: tra dẽsq; q̃tuoꝝ q̃ternionibꝰ militũ d ad custodiẽdũ volẽs pꝰ pa scha ꝓducẽ eũ ppło. Eꝛe trus q̃ꝺẽ ſuabat in carcere e oõ ãt fiebat ſine intermiſſio f ne ab eccl̃a ad deum ꝓco. f Cũ ãt ꝓducturꝰ eũ cẽt pro g rodes: in ipa nocte erat pe trꝰ dormiẽs iter duos mili tes vinctꝰ cathenis duab⁹ t custodes añ ostiuꝫ custo b diebãt carcerẽ. Et ecce an t gelꝰ dñi aſtitit: t lumen re k fulſit in bitaculo: pcuſſoqꝫ latẽ petri excitauit eum di l cẽs. Surge velocit. Et ce ciderũt cathene de mãibꝰ eiꝰ. Dixit ãt angelꝰ ad eũ

ita custodius q̃ non patebat vlla euaſio via humana: ſ̃ quia deficiente humano ſubſidio ſoleꝫ eſſe diuinum: iõo ſubditur. b Et ecce angelus dominꝰ aſtitit. ad petri liberationem. i Et lumen refulſit in habitaculo. ad eiꝰ conſolationẽz. k Percuſſoqꝫ latere petri. vt excitaret eum a ſomno.

m Precingẽ. t calca te caligas tuas t feẽ ſic. Et dixit illi. Circũda tibi veſtimentũ tuũ t ſeq̃re me: t exiens seq̃bat eũ t nesciebat q; vere ſ̃ est q̃ fiebat ꝓ angelum o Existimabat ãt se visũ vide p re. Trãſeũtes ãt ꝓma t se q cũdã custodiã venerũt ad r portã ferreã q̃ ducit ad ciui s tatem q̃ vltro aperta ẽ eis. t Et exeũtes ꝓcesserũt vicũ u vnũ: t ꝓtinuo discessit an x gelꝰ ab eo: et petrꝰ ad se re uersus dixit. Nũc scio vere q; misit dñs angelũ suũ t eripuit me ō manu herodis t de oi expectatõe ple y bis iudeoꝝ. Cõſideranſqꝫ z venit ad domũ marie matris iohis q̃ cognoiatus ẽ marcꝰ: vbi erãt mlti ꝓgregati t orãtes. Pulsãte ãt eo ad ostiuꝫ ianue: ꝓcessit puella ad videndũ noie roꝺ Et vt cognouit vocẽ petri b ꝓ gaudio ñ aꝑuit ianuaz: ſ̃ c introcurrẽs nũciauit stare petrꝝ añ ianuã. At illi dixe ꝺ rũt ad eã Insanis. Illa ãt affirmabat sic se hr̃e. Illi

p Transeuntes autem primam t secundam custodiam ſcilicet militum qui erant oppreſſi ſomno: vel quia vigilãtes erant acriſia percuſſi: ſicut. xiij. Regum. vj. dicitur de militibus qui capere volebant helyſeum. q Venerũt ad portam ferream rē. Illa erat exterioꝝ porta carceris.

r Que ducit ad ciuitatem. ex quo videtur q; ille carcer erat extra ciuitatem: ſicut ſit in pluribus locis.

s Que vltro aperta eſt eis. virtute diuina vel angelica modo ꝓdicto de cathenis. t Et exeuntes proceſſerunt vicum vnum ad maiorem petri aſſecurationem.

v Et continuo diſceſſit angelus ab eo. ſubito diſparendo: ſicut dictum eſt ſupra. x. capitulo. x Et petrus ad ſe reuerſus rē. t tunc percepit q; non erat ſomnium ſed res geſta. y Conſideranſq;. Hic ponitur conſequẽter reſtimutio petri ad fideles cum dicitur. Conſideranſq;. ſcz vbi eſſet t quo diuertere poſſet ne a custodibus inueniretur: non timore paſſionis ducꝰ: ſed quia per viſitatiõẽz angeli circa ꝓlongationem vite ſue ſciebat voluntatẽ dei eſſe. z Venit ad domum marie. que non ſoluz erat fidelis ſ̃ etiã hoſpita fidelitũ. a Pulſãte ãt eo ad oſtium ianue q̃ clauſa erat ō nocte t ꝓ infidelitũ pſecutõe. b Pre gaudio. ſ. liberatiõis petri t eiꝰ adnẽrꝰ. c Sz introcurr. vt bonos rumores velocit nũciaret. ꝺ Inſa. pp fortitudinem eũ carceris t custodiã diligentem credebant eua-

sionē petri ipossibilē eē. e Angel⁹ ei⁹ est. ex ꝟ loco⁊ ex hoc qđ dr: Math. xviij. Angeli eor sp videt facīē pris. dicūt ꝓcordit scti doctores q singuli hoies hūt singulos angelos ad sui custodiā deputatos. ⁊ aliqñ apparēt i specie illoz. sīc angel⁹ in spē bti Ambrosij mediolani existentis apud turōs i sepultura bti martini. et brūs frācisc⁹ in remorio sgēl apparuit in cap. arelatēnsi. f Et obstupuerūt ꝓ admiratōe videntes petꝝ liberatum ⁊ ignorātes liberationis modū. ꝓpt qđ petrus cepit narrare ipm cū dr. Annuēs āt rē. g Nūciate iacobo ⁊ frib⁹ ei⁹ ꝓ vt reddāt gras deo q eam duxit petitionē eor. p me factaz vt dictū ē ū. Oratio aūt fiebat rē.

b Facta autē die in q ordiāti erat occidi petrū i Erat nō qua turbatio inter milites. q⁹ fiēbat negligētie eor iputari. ⁊ p ꝑis puniri sīc⁊ facti ē. vñ sḡdit k Herodes āt cū r fisset eū. s. petrū. l Et nō inuenisset ⁊ pone carceris inuēte fuissent aperte sīc exp̄sse dr ō ponta ferrea m Jus. cor vu. s. in carcere tāq̄ suspectos de liberatione petri vt postea punirēt̄ur. ꝓ herodes fuit impedimus celeri morte puent⁹ vt hī pte seqnti. n Descēdēsq̄. hic ꝑ describit herodis punitio. ⁊ pio ponit ei⁹ pena. secdo ponit duo corelaria. ibi. Verbū dñi. Circa primū dicit Descendēsq̄ a iudea. i. a trīa q ē i altiori situ. indee.

o In cesa. nō philippi vt dicit glo. q̄ ē in ꝓuicia phenicē ꝓ i cesaree palestie q̄ antiq̄t⁹ dicebat turris stratonis. ⁊ ē in ꝓuincia palestie ⁊ phenicis. ⁊ cā sḡdit cū dr. p Erat aūt irat⁹ tyriis ⁊ sydonijs. q̄ erāt de ꝓuincia phenicis. ꝓpt qđ termin⁹ eor appropinq̄uit vt eos debellaret ⁊ puniret.

q Et illi vnanimes venerūt ad eū. ad placandū ꝑ oblationē emēde. vt ꝟ meli⁹ facerēt rogauerūt ei⁹ cubicularīū q̄ erat ei⁹ secretari⁹. vt esset bui⁹ negocij mediator. ꝓ eis et sḡdit cā cū dr. r Eo q̄ aleren. regiones eoz ab illo. id est ab herode. ñ ei tra eoz poterat hre victualia sufficiēt nisi de tra herodis accepta vel pe trāsportata. s Statuto aūt die. ab herode vt tyrij ⁊ sydonij ei⁹ audirēt sniam.

t Herodes vestit⁹ veste regia. t. isignijs regalib⁹ decoratus ad suā magnificentiā ostendā. v Sedit ꝑ tribunali. magnifice. x Et concionabatur ad eos. loquens valde egregie. y Popul⁹ aūt acclamabat. adulando herodi. z Dei voces ⁊ nō hois. dicebāt cū q talis elocutia nō erat hois puri. ꝓ deitatē hūtis. a Confestim āt pcussit eū angel⁹ dñi. vehemēti dolore vēris. vt dic⁹ Joseph⁹. xij. li. antiq̄tatū. b Eo q̄ nō dedisset honorē deo. ꝓsideratio. qđ fragilitatē. ꝓ magis ꝓ audeo dr ꝓ q̄ pop⁹ attribuebat sibi diuinū honorē. c Et ꝓsumptus a vermib⁹ expirauit. ꝓ putrefactib⁹ ei⁹ testinis gen erabantur ibi. Vermes eī ītea⁹ corodētes. d Verbū aūt. ꝟ ponūt duo corelaria. primū ē ō multiplicatōe fidei mo-

e aūt dicebāt: Angel⁹ eius ē. petr⁹ āt ꝑseuerabat pulsans. Cū āt apuissent ostiū
f viderūt eū ⁊ obstupuerūt. Annuēs āt eis manu vt taceret: narrauit quō dominus eduxisset eū de carcē.
g dixitq̄. Nūciate iacobo ⁊ frib⁹ hec. Et egress⁹ abijt
b in alū locū. Facta aūt die
i erat ñ pua turbatō inf milites: q̄dnā fcm̄ eēt ō petro
k Herodes āt cū req̄siss eū
l ⁊ ñ inuenisset: iq̄sitōe fcā de
m custodib⁹ iussit eos duci:
n o descēdēsq̄ a iudea i cesa-
p ream: ibi cōmorat⁹ ē. erat āt irat⁹ tyriis ⁊ sydonijs.
q At illi vnanimes venerūt ad eū: ⁊ ꝑsuaso blasto qui
r erat sup cubiculū regis po
s stulabāt pacē: eo q̄ aleren
t tur regiones eoruz ab illo
v Statuto aūt die herodes
x vestit⁹ veste regia sedit ꝑ
x tribunali ⁊ ꝓcionabat ad
y eos. Popul⁹ āt acclama-

z bat dei voces ⁊ nō hominis
a Cōfesti āt ꝑcussit eū āgel⁹
b dñi eo q̄ nō dedisset honorē deo. ⁊ cōsumptus
c rē deo. ⁊ ꝓsumpt⁹ a vermibus expirauit. Verbū aūt dñi crescebat ⁊ multiplicabatur. Barnabas āt ⁊ saul⁹ reuersi sunt ab hyerosolymis expleto misterio assumpto iohe q̄ cognoiatus
e est marcus.

Caplm. xiij.

Hāt āt i ecclesia q̄ erat antiochie prophete et doctores:
b
c in q̄b⁹ barnabas ⁊ symon
d q̄ vocabatur niger: ⁊ lucius
f cyrenēsis ⁊ manaben qui
g erat herodis tetrarche col
p lactane⁹: ⁊ saul⁹. Ministrātib⁹ āt illis dño ⁊ ieiu
l nantibus. dixit illis spūs
m sanctus. Segregate mihi
n saulū ⁊ barnabā in op⁹ ad
o quod assumpsi eos. Tunc ieiunātes ⁊ orātes iponētes eis man⁹ dimisert illos

baptistā. vt dictū est in ꝓncipio capi. ꝓcedentis.
g Collactaneus. i. eodem lacte nutritus.
b Et saulus. de cuius vocatione ad apostolatū ꝓncipaliter hic agitur.
i Ministrantibus autem illis dño in bonis operibus fm suos gradus et officia.
k Et ieiunantibus. vt mens esset elevatio⁹ ad diuina.
l Dixit illis spiritus sanctus. vtrum autem hoc fuerit verbo mentali vñ in reuelatione. vel verbo sensibili diuinitꝰ formato vel vtroq; modo non habetur ex tex. glo. tamen interlinearis dicit q̄ hoc dictum fuit prophetis. ⁊ per consequens in reuelatione. tamen illa glosa non est multum autentica. m Segregate mihi saulum ⁊ barnabam. ꝓcedant ad conuersionem gentium. nunc enim isti duo fuerunt ad apostolatum vocati. n In opus ad quod assump. rē. id est in opus publicationis euangelij. sicut ⁊ alij apostoli ad hoc sunt assumpti. o Tunc ieiu. ⁊ orā. imponentesq; eis manus. in mores ordinandorum. vt dicit interlinearis glosa ꝓpter quod aliqui expositores dicunt q̄ hic breuiter inculcantur due hystorie. ita q̄ illi q̄ fi erant antiochie ieiunauerunt ⁊ orauerunt ꝓ ipsis. et tunc miserunt eos in ierusalem. vbi erant apostoli ad quos solum manuum impositio pertinebat. sed textus hoc non videtur innuere ꝓpter quod melius dicitur vt videtur q̄ iam in antiochia in. qua notabiliter creuerat ecclesia vt dictum est supra in fine. xj. capitu. ad regimen ipsius fuerant ab apostolis aliqui episcopi ordinati et illuc missi. et illi imposuerunt barnabe ⁊ saulo manus q̄s spectat ad officium episcoporum. eo q̄ sunt successores apostolorum. xxj. di. cap. in nouo testamento.

Caplm. xiij.

Hant aūt. Supl⁹ descripta publicatōe euangelij
c cā ꝓdicatōs petri cū aliqb⁹ tñ iciderīt⁹. ꝟ ꝑ de scribit eadē publicatio ꝓdicatōs pauli. Et dimidit i duas ptes. q⁹ ꝓio describit ei⁹ ad apl̄atū vocatio scdo huj⁹ officij executio. ibi. Et ipi quidē. Circa primū dr. a Erant āt in ecclesia q̄ erat antiochie ꝓphe. denūciātes futura per donū ꝓphie vt dcīt ē de agabo ū. xj. ca. ⁊ plures alij erāt similes grām hūtes.
b Et doct. sacram scripturā exponentes p dona sapie et scie ⁊ interpratōnes smonū. c In q̄bus Barnabas. iste fm hyero. in li. illustriū viroꝝ ē ille q̄ ū xiij. ca. vocat⁹ Joseph lenites cipri ꝙ genere
d Et symō q̄ vocat⁹ niger. ad differētiaz symonis petri.
e Et luci⁹ cyrenensis. i. nat⁹ de cyrene.
f Et manaben qui erat herodis tetrarche. ille ē q̄ dicit⁹ ē herodes antipas. et decollauit iohannē

p Et ipi q̃ dē. Hic ꝑ describit officij impositi executio: r ꝑ publicatio euāgelij p paulū cū Barnaba: ideo cū sila. ca. xv. dī p̄ aliq̃t dies. ꝓma diuidit in tres ptes: q: ꝑ ponit p̄dicatio sauli r barnabe in cypro. scdo in iconio seq̃nti ca. tercio ponit euentū subortē q̃nis determinatio. c. xv. Prima adhuc i duas: q: ꝑ ponit apl̄os p̄dicatō: secundo iudeox p̄dictio: ibi. Videtes ät. ꝓma adhuc i duas: q: primo pōit p̄dicatio apl̄oz i cypri insula. secūdo i antiochia ibi Et cū a papho. Circa pmū dr. p Et ipi q. missi a spūsancto. vt ptz ex dictis. q Abierūt seleuciam. q̃ est ciuitas edificata a seleuco rege asie de q̃ fit sermo. ij. Macb. iij. r Et inde naui. cypr. q̃ ē insula famosa.

s Predicabāt ꝙ i synag. iudeox. q: debēt eis denūciare ꝙd euāgelicū vt dī j. co. ca. t Habebat ät r iohā. i ministerio. s. p̄dicationis: et ꝙ ē q̃ cognominatus ē marc⁹ in fine ca. p̄cedētis. v Inuenerūt quē. vi. magū q̃ sua malicia deceperat ꝓcōsulē r populū. x Cui nomē bariē. Sic est in greco r in libris ꝯrectis r mīvz sicut filius iesu. y Qui erat cū ꝓconsule sergio Paulo. ab isto muta nū ē nomē sauli in paulū vt cōuter dicūt doctores: q: fuit ꝑma ꝑsona notabil⁹ q̃ legit cōuersa p̄dicatione sauli. antiq̃t⁹ ei hoies ex aliq̃ facto notabili sortiebāt noia nona: sic iohes filius symōis machabei. vi etoria quā habuit ō byrcānus: iohes byrcan⁹ vocat⁹ fuit: vt hz in hystoria scolastī 5 Resistebat ät illi elymas mag⁹ iste ē q̃ vocat⁹ ē barien. Elymas ei interpraī dei mei mensura vel census: sic eñ faciebat se vocari: vt crederēt nuncius dei. c Quereṡ auerte ꝓconsulē a fide. vt cū magī in sua familiaritate posset tenere. b Saul⁹ ät q̃ r paulus. ħ ē ille q̃ pr⁹ saul⁹ vocabat r mō paul⁹ ratione dicta c Repleꝛ spūsctō. cui⁹ ꝑtute videbat ea q̃ erāt aliis occulta. d Intuēs in cū dixit. ꝑuīcians dei sniam. e O plene oi dolo. in agibilib⁹. f Et oi fallacia. in credibili b⁹. g Filij diaboli. ꝑ imitationē in opib⁹. b Inimice ois iusticie: acq̃site r infuse. i Nō desinis subuertere. q̃ntū ē in te. k Vias dñi rectas. i. fidē r mores.

l Ecce manꝰ dñi sup te. t. e⁹ vidicta. m Et eris ceꝯ. vt pena rñdeat pcō. s. cecitas cospis cecitati tue mentis. n Et cōfestim cē. t. in instāti ad ostendū q̃ cecitas illa ñ fuit a cā nāli ħ supnaturali. o Tūc ꝓcō. cū vidit. facti ꝓcidēs ex diuia ꝑtute in testimoniū doctrine p apl̄os p̄dicate. p Credidit cognoscēs. q̃ de⁹ q̃ ꝑuas ē ꝓma nō pōt eē rest⁹ falsitat⁹. q Admirās sup doctrina dei. q̃ esset tāte excellētie q̃ ꝑfirmaret opib⁹ diuia ꝑtute factis.

p Et ipi q̃dē missi a spūsācto abierūt seleuciā r inde nauigauerūt cypꝝ. Et cū venissēt salaminā: p̄dicabāt verbū dei in synagogis iudeox. t Habebāt ät r iohēz i ministerio. Et cū pambulassēt vniuersam insulā vsq̃ paphū: inuenerūt quēdā virū magū pseudo ꝓphēz iudeum cui nomen erat barieu r q̃ erat cū procōsule sergio paulo viro prudente. Hic accersito barnaba⁹ r paulo desiderabat audire ꝙbum dei. Resistebat autē illis magus: sic ei interpraī nomē ei⁹ grens quērte p cōsulē a fide. Saul⁹ ät q̃ et paul⁹ repletus spūsancto intuēs i eū dixit. O plene omni dolo r oīi fallacia: fili diaboli: inimice oīs iusticie non desinis subuertere vias dñi rectas. Et nūc ecce man⁹ dñi sup te: et eris cec⁹ nō vidēs solē vsq̃ ad tps. Et ꝑtīnus cecidit in eū caligo et tenebre: r circuiens q̃rebat q̃ ei manū daret. Tūc ꝓcōsul cū vidisset factū credidit: admirās super doctrina dñi. Et cū a papho nauigasset paul⁹ et q̃ cū eo erāt: venerūt i pgen paphylie. Iohes ät discedēs ab eis reuersus ē hierosolymā: Illi vo pertranseūtes pgen venerūt antiochiā pisidie: r ingressi synagogā die sabbatoꝝ sederūt. Post lectionē ät legis r ꝓpharuz: miserūt principes synagoge ad eos dicētes. Viri frēs si q̃s ē in vob̄ ꝑmo exhortationis ad plebē dicite. Surgēs ät paul⁹ r manu silentiū indicēs ait. Viri israelite r q̃ timetis deū audite. Deus plebis isrl elegit pres nros r plebē exaltauit cū essent incole i terra egypti r in brachio excelso eduxit eos ex ea: r p q̃dragita annorum tempus mores eoruz sustinuit in deserto. Et destruens gentes septem in terra chanaan: sorte distribuit eis terram eorum: quasi post quadringentos et quinquaginta annos et p⁹ hoc dedit iudices vsq̃

r Et cū a papho. Hic ꝑ describit apl̄oz ꝓdicatio in Antiochia. Circa quā p ponunt q̃dā pambula. s. ō recessu iohānis r accessu ad antiochiā: secudo ponit ipa ꝓdicatio: ibi. Surgēs ät paul⁹. Circa pmū dr. r Et cū a papho nauigassent paul⁹ et q̃ cū eo erāt. s. barnabas r iohes. r Venerūt in p. nom̄ ē ciuitat⁹ in regno pāphylie.

s Iohā. ät discedēs ab eis. h⁹ ät recess⁹ causā nō exprimit textus nō videt tñ fuisse rōnabil⁹: q: ꝓter ipm paul⁹ iudicauit eos nō eē itez recipiēdū i societate eoz: vt dr j. xv. ca. t Illi vo pertranseūtes pgen venerūt antiochiaz pisidie. Hec dr ad differāciā ātiochie edificate r denominate ab antiocho mag⁹ de q̃ dictū ē in ꝓncipio h⁹ca. t Et ingressi synag. die sab. in q̃ ꝓgrebāt iudei x Sederūt. ad audiendū: ō subditur. y Post lectionem ät le. t ꝙbe. mi. ꝑ. synagoge tē. cē q̃ pars q̃ eox p̄dicatio fuit efficax: ex ħ q̃ se rogauerūt ad p̄dicandū ħ rogati fuerunt 3 Surgēs ät. Hic ꝑ ponit ipa ꝓdicatio. in q̃ paul⁹ ad eorū q̃uersionē fac̄ talē rōnem. Ille deus q̃ tot ħficia ꝓbus antiqs populū redemptionē vobis i semine dauid ꝓmisit: ħ hāc i iesu nazareno i pleuit: ħ et ad hereditū ē tāqm vero redēptori. ꝓmā ät. ꝓpositionē ꝓcedebāt r adhuc ꝓcedūt oēs iudei: ħ scdam negabāt r adhuc negāt. Sic ħ. ꝓcedit apl̄s. qz p tāgit ħsificiorū collationē r būdictiōis. pmissionē: scdo ei⁹ ad ipletionez: ibi. Vul⁹ de⁹. tercio infert ꝓclusionē intentā: ibi. Videte Circa pmū dr. 3 Surgēs ät paul⁹. vt meli⁹ audirēt in tāta multitudie. 3 Viri israhelite. q̃ habet⁹ legē r ꝙbe tāq̃ noticiā. a Qui timet⁹ deū. virtutes ei⁹ offensā. b ei dē captādo eox beniuolētiā r vt meli⁹ recipiāt ei⁹ exhortationē. b De⁹ plebis israel elegit pres no. s. abraam. c Et plebē exaltauit. ꝑ ipm ioseph cū eēnt icole. d In terra egypti. in q̃ p⁹ morte ioseph subiecti fuerūt grauī seruituti vsq̃ Exo. j. e Et i brachio excel. i. in signis mirabilib⁹ eduxit eos ex ea: vtz i Exo. f Et p. xl. an. ꝑs mores eox malos. g Sustinuit in deserto. q: mltoties rebellauerūt dño: vtz i libris exo. r nūe. b Destruēs gēt. vij. s. chananeos amoreos: ephēeos: iebuseos: phēeos: gergeseos r etheos: vtz i li. iosue. i Sorte distri. terrā eox eis: vtz iosue. xiij. k Quasi ꝑ q̃dri. r q̃nq̃gi. an. s. a natiuitate ysaac a q̃ vsq̃ ad exitū de egypto. fuerūt ānī. cccc. vt oīsū fuit Gen. xv. r ħ. vij. c. r. xl. vsq̃ ad ingressū ēre. p missiōis: r ide. r. q̃b⁹ puguit iosue ħ gētes ꝓdictas añ diuisionē ēre. vñ dr iosue. xj. mlto tpe puguit iosue ꝑtra reges istos. l Et post hō dr. iudices. ad regimen ppli. Iudi. s. m Vsq̃ ad samu. ꝙbaz: iclusiue q: fuit vltim⁹ iudex.

n Et exinde postu. regē. j. Regū. viij. o Et dedit illis deus saul filiū cis. j. Regū. x. p Annis. xl. i ō numero icludit ihs q̄ samuel ppm indicauit. q̄ saul tm annis. xx regnauit. q Et amoto illo xp̄e pcā sua. r Suscitauit eis dauid regē. j. Regū. xvj. cūc enī vnct⁹ fuit p samuelē. s Cui testi. p̄hibēs dixit cē. j. Regū. xiij. t Hui⁹ de⁹. ō p̄ter apl̄s ōclarat diuinē, pmissionis ipletō ad hoc inducit scripture testificatōz ibi. t nos vobis. Circa finiz dicit. t Hui⁹ de⁹ scz dauid.

v Et exemie fm pmissionē cē. q̄ ei fuerit ō semie ds̄ patet Math. j. ō etiā continet in annalib⁹ indeox itelligēdū ihm ē xp̄m a dauid deiecn disse fm corpulētaz ihām tm. t non fm rōs semialē. Q̄z aūt iesus nazarenus sit saluator israel ōclarat p̄io p p̄dicatōz iohīs bapt. q̄ fuit sic autēnica. q xp̄s esse credebat nō solum a vulgarib⁹ ꝫ etiā a matonib⁹. vtz Jo. j. t ideo subditur.

x Predicāte iohe denūciādo xp̄m vētuz de p̄rio. t ipm oñendo cuz digito. d. Ecce agn⁹ dei etc. Jobis. j. z Baptismū pnicvt pp̄s eēt dispositꝰ ad xp̄m recipiēdū vt baptiz m⁹ iobis eēt dispositiu⁹ ad baptismuz xp̄i. y Quē me arbitra. cē. p hoc apparet iobis būlitas t etiā vitas.

z Cui⁹ ñ sum dī. cal. pe. sol. i. offīm sibi etiā minimū impēdere ñ ei intelligit p ꝫ q xp̄s calciat⁹ m esserit. ꝫ q Johānē imp̄zoportionabiliter excellerit. Hic ei mod⁹ loquēdi nō solū ad homies. ꝫ etiā ad inaiata applicat. sic de vino multū debili ꝓpando ipm ad vinū optimū ōz. q ñ est dignū illud dīcalciare. significādo q̄ nulli⁹ ē momēti respectu illi⁹. a Vobis ver. s. incarnatū. b Saulus b⁹mi. ē. s. p̄incipalit tū q̄ti ꝓpia plona iudeis predicauit tū q̄ in medio iudee. s. in irīm opat⁹ ē salutē. tō subditur. c Qui ei bitāt irīm. ḡcū ad vulgares. d Et ꝓin. eius ḡcū ad maiores. e Hūc igno. s. ihm nazarenū cē xp̄m ver: alia tñ fuit itgrantia p̄incipū alia vulgariū sic dcm̄ fuit ꝫ. iij. ca. tñ mentra excusabat a toto: imo pcia aggrauabat q̄ ꝓcedebat ex malicia. f Et voces ꝓphar. de xp̄o loquētiū. q̄s sacerdotes t scribe q̄ inuidiā excecati male int ꝓtati sūt. t sic pplm decepēt. g Judicātes. s. ihm mortē eē dignū. h Impleuēt ꝓphias de eⁱ⁹ passione predictas fm q̄ ōz Esa. liij. Tāq̄ ouis ad occisionē ducet cē. et i multis alijs ꝓphar dictis. i Et nullā cām mort⁹ inuenientes i eo. sic p̄s i euāgelio t pylati testionio. k Petiēt a py. vt iter. cū p mūeres ipi⁹. t iz p̄io restiterit tñ finalit pentōi cozr acq̄eunt. iudeoz fauoze t cesaris timore.

l Cū p̄sum. oia. iudei mali. m Deponētes eum de ligno. s. boni iudei iosephz nicodem⁹. vt hꝫ Jo. xix. Sacris ei scriptura sub vno ꝓtextu freq̄nter trāsit de bōis ad malos. t ecōuerso sic p̄sal. lxxvij. C uz occiderent eos ḡhebant eū occisi ñ poterāt eū ḡhē. t cuīoz. C ū occidēt eos intelligitur de obstinatis in pcō. t qō subdit. Querebāt eū itelligitur de penitentib⁹ et reuertentib⁹ a malo: t ō fm illū modum exponēdi sacrā scripturā q̄ ōz de corde dñi ꝓ t simulato ꝓut pleni⁹ dixi i ꝑncipio genē. a Deus ꝓ suscitauit eū. s. hominē xp̄m.

b Qui visus ē vīuēs. c Per dies mul. s. xl. vt dcm̄ est supra. j. capi.

d Dis q̄ sit ascē. s. apl̄s q̄ vsq̄ nūc sūt testes eⁱ⁹ visuz au ditū t opatōz miraculoz i noie ihesu.

e Et nos. ꝫ p̄ter in ducit sacrā scripturaz ad suū ꝓpositū. dī. Et nos vobis ānū. cā q̄ ad pa. nros repromissionē. cē. de vbi incarnatōe t eⁱ⁹ mortuis' resurrectōne.

f Sic i psal. ij. scriptū ē q̄ ad trām itelligit de xp̄o. sic ibi pleni⁹ dcm̄ fuit.

g Filī me⁹. tu nā lis. t p̄ñs eiusdem sbe: q: nā diuina non ē multiplicabil. alij ꝓ sūt filij adoptiui

a Ego hodie gēui te. i. eternaliter. Eternitas ei p̄ñs significat eo q̄ i eternitate nihil trāsit i ꝑteritū nec aliq̄d expectat futurū: t sic ex autē pō. declarata est diuinitas xp̄i. hūanitas ꝓ eⁱ⁹ apparuit ad sensū iter boies ꝑuersando t in ea moriēdo. C on̄cēnt declarat cū resurrexisse ad vitā imortalē. iducēs ad ꝫ auctē esa. lx. ca. vbi ex̄ra trāslatio habz. Ferā vobiscū pactū sempitnū mificozdias ꝓ fidel. trāslatio. lxx. hz qō ꝫ dī. b Dabo vobis sctā ꝓ fidelia. i. adiplēdo vobis ꝓba ꝓ firma t verissima. t q̄ sī illa ibdit.

c Nō da. san. tuū videt corruptiōz p̄s. xv. q̄ ō itelligit ō corpore xp̄i scissimo q̄ ñ fuit putrefam. nec icineratū. ñ ymte diuia celeriter resuscitatū. dcm̄ ē ō pleni⁹. ij. ca. Et q̄ ꝫ scriptura ñ itelligat ō ōz. ꝫ de xp̄o ꝑter oñdit. d. d Dauid ei i sua generatōe. i. i suo tpe. e Cū admīstrasset. regnū israel. f Volūtati dei. supple obediēs. g Dor. som no mortis. h Et vidit corruptiōz. i. putrefactiōz t icineratiōz. i Quē ꝓ de⁹ suscitauit ꝫ mortuis. s. hō xp̄s.

k Nō vidit. i. ñ ꝑpassus. l Corruptionē. nā accelerata fuit eⁱ⁹ resurrectio t ad vitā imortalē. m Notū igit sit vobis. absq̄ alīq̄ dubitatōe. n Quia ꝑ hūc. tāq̄ ꝑ saluatorē. o Hoc remissio ꝑctōꝝ annūciat. fcā p eⁱ⁹ humanitatē meritozie: t ꝑ eⁱ⁹ diuinitatē effectiue. p Quib⁹ non potuit. in le. moysi iustificari. fm q̄ ōz Heb. x. Im possibile est. cñ sanguine hyrcoꝝ aut tauroꝝ auferri pcā q̄ In hoc. ꝫ. in xp̄o. r Hīs q̄ credit. fide sola ornata charitate. s Justificat. vñ Gen. xv. ōz. Credidit abrā deo et

reputatū ē ei ad insticiā. t Videte ergo. Hic ꝓfr apostol⁹ infert cōclusionē intentā: vicz q nō debēt cē incredeli xpō ste sup eos veniat pena ꝛ maledictō. d. t Videte ergo ꝛ diligēter cauete. v Ne supueniat vobis qō dicū est in ꝓphetis. i. in libro. xij. ꝓphetar. Habacuch. n. primo fm trāslationez nostrā dr. Aspicite i gentib⁹ ꝛ videte ꝛ admiramini ꝛ obstupescite: q; op⁹ ē factus in diebus vestris qō nemo credet cū narabit. fm vo translationē. lxx. quaꝫ allegat ꝫ lucas dicitur. ꝓ Videte cōtepores divine ꝓmissionis ꝙ xp̄m adimplete. y Et admiramini de magnitudine mali sup vos venturi: sōo subditur.

3 Et dispdimini. ꝙ romanos ꝫ in pena mortꝭ xp̄i destruxerūt ciuitatē ꝛ tēplum ꝛ ꝑplm iudeoꝝ partim occiderūt: ꝛ partim captiuauerunt: dispgentes eos ꝙ diuersas ptes orbis. ꝛ ista captiuitas ꝙ maxima ē ꝛ irrepabilis fuit figurata ꝙ captiuitatez babylonicaꝫ ꝫ loq̄tur abacuch ꝙ illā tanꝯ ꝙ figurā dās intelligere captiuitatē facam ꝙ romanos: ꝛ tūc futurā de q̄ loquit ꝫ paul⁹ a Quia op⁹ opor⁹ i diēb⁹ vestris. ſ. op⁹ i carnationis xp̄i. passionis ꝛ resurrectionis. b Nō nō creditis ꝛc. licz eīs ad ꝓdicationē xp̄i ap̄lor plures de iudeis crediderint vtz ex ꝓdictis: ꝫ illi fuerunt pauci respectu nō credentiū. c Exeruntib⁹ aūt illis. ſ. paulo ꝛ barnaba d Rogabāt. ſ. ꝓncipes synagoge. e Vt sequenti sabbato loquerent sibi ꝛba hec. dicūt expositores: ꝛ glo. videtur immuere q; rogauerūt ꝫ maliciose. iam eīs moti erāt ꝫ barnabā ꝛ paulū eo ꝙ paul⁹ dixerat q; in lege moysi non poterāt iustificari: ꝛ ideo volebant hoc iterꝫ audire ex ore eius vt sic haberēt maiorē occasionē eos magis ꝓsequendi sicut postea fecerūt. f Cumq; dimissa eēt synagoga. quolibet redeūte ad domū suā. g Secuti sunt mīti iudeoꝝ. vulgariū xp̄o credentiū nō antē ꝓncipus synagoge cōtra ap̄los machinantiū. h Et colentiū. ſ. Deū ad uenaz. ſ. cōuersoꝝ de gentilitate ad iudaismū. k Sua debāt eis vt ꝓmanerēt in gratia dei. ꝛ finiter starēt in fide xp̄i ad quā erant vocati ꝙ gratiā dei. cetera patent.

l Videtes aūt. Posita pauli ꝓdicatione: Hic ꝫfr ponit tur contradictio ꝓncipum synagoge cū dicit. Videtes aūt turbas. sauētes apostolis. m Repleti sunt zelo et contradicebāt his que a pau. dr. ex mom̄ inuidie ꝛ nō ex veritatis amore. n Blasphe. dicēdo q; erāt populi seductores. o Tūc ꝑstāter pau. ꝛ bar. dixerūt postporo timore. p Nobis oport. ꝓmum loq̄ ꝝbum dei. i. verbum euangelicum. q Sed quoniam repellitis illud. veritati contradicendo.

r Et indig. vos iudicatis facto. s Eterne vite. q; vobis

a xp̄o. t Ecce cōuertimur ad gētes. hdicādo eis euangelicā vitatē. v Sicut n. ꝓcepit nob̄ dñs. sicut dr ℣. c. j. Erītis mihi testes in hierusalē ꝛ in oi iudea ꝛ samaria. ꝛ vsq; ad vltimū terre: ꝛ Mar. vl. Euntes in mūdū vniuersū ꝛc. inducit etiā ad ꝫ auctrem. Esa. xlix. q; ad lām intelligitur de xp̄o vt ibidez dictū fuit. x Posui te in lucē gēt̄ⁿ. q; ꝙ ap̄lor ꝓdicatiōne deuote receperūt fidem xp̄i. y Vt sis i salu. vsq; ad extre. terre q: fides xp̄i diuulgata ē vbiq; ꝛ a tpe ap̄lor. sicut declaratū fuit pē. xviij sup illō. In oēm terrā exiuit son⁹ eoꝝ ꝛc. ꝛ Romano. x.

3 Audiētes aūt gentes gauī. sūt. de sui illuminatōe ꝛ salutis cōsecutiōe. a Et glo. sabbato dī. i. xp̄m q; ē ℣bū patris.

b Et crediderūt aūt quot erāt ꝓordinati ad vitā eternam. ſ. a deo: cui⁹ ordinatiō nō potest frustrari.

a Disseminabatur aūt ver. do. vnī aūt tali mō loquēdi: eo q; se mē ē ℣bū dei: vt dr Luce. viij. b Judei aūt. i. ꝓncipes synagoge. c Concita. mu. reli. ꝛ bo. fa. nentes ap̄lis eis ad ministrātes nccia ꝫ bonis suis. d Et ꝓmos ciuitat⁹ q; habebāt regē cōitatem e Et excitauerūt ꝙsecutionem inuidia moti vt ſ. dictū est.

f At il. excusso puluere pedū sicut dixerat saluato: mat. x. ꝛ b in testimoniū. ꝓij. laboris ad ꝙversionē infideliū: ꝛ obstinatiōis recipe ℣bū dei nolentiū. g Venerūt iconium. sicut dixerat saluato: mar. x. ca. C ū vos ꝙsecuti fuerit i vna ciuitate fugite i aliā: nō tīore suppliciꝫ: ꝫ amore pub licatiōis euāgelij. h Discipuli ꝫ. i. credētes in deum. i Repleb̄at gaudio. de ꝙgnitōe vitaq; ꝛ affectuōe salutꝭ. k Et ispūsctō. a q; ꝫ gaudiū causab. Capl'm. xiiij.

A Ctū ē aūt. Descripta ꝓdicatōe ap̄lor ꝛ cypro. ꝛ antiochia: ꝫ ꝫfr ponit eoꝝ ꝓdicatio i iconio ꝛ qui dusdā alijs locꝫ ꝓncipūs: Et ꝙ circa ꝫ ponit ꝙgressus ad ꝓdicandū: sc̄o regressus ad ꝙfirmandū: ibi. Cūqz euāgelizasset. Circa ꝓmū describit eoꝝ ꝓdicatio i trib⁹ ciuitatib⁹ ꝛ ꝓma fuit iconiū de q; dr. a Fac. ē aūt i ico. vt simul. ſ. paul⁹ ꝛ barnabas. b Intro. syna. iudeoꝝ. vbi cō ueniebāt ꝛ maxie diēb⁹ sabbatoꝝ. c Et loq̄rent eis. ℣bū euāgelicum: ꝛ ꝫfr subdit lucas hui⁹ ꝓdicatōis effectū.

d Ita vt crede. iudeoꝝ ꝛ grecoꝝ multitudo copiosa. ꝛ dicūt ꝫ greci fm aliās iudei i grecia nati: ꝫ ad iudaismū cōuersi. d Qui ꝺo icre. ꝛc. ſ. natōe: isti ei magꝭ ꝫ dicebāt euāgelice vitati. f Iduer⁹ fra. i. aduersus credētes in xp̄m vl aduer⁹ pau. ꝛ bar. cui expōni magꝭ vl lcōne concedare. g Fiducia. agen. in dño. humano timore postpositoꝛ ſdixit causa. Testimonium ꝓhibente sc̄z dño.

i Verbo gratie sue. i. verbo euangelico: q; gīa ꝛ veritas ꝙ ℣bm facta ē: Job. j. Et ſdixit mod⁹ testificandi cū dicit.

k Dante signa ⁊ pdigia fieri p̄ manꝰ eoꝝ. ſ. apl̄oꝝ. ceca patēt. l Cū aūt. b ſcō ponit publicatō euāgelij p̄ pau lū in locis lycaonie. Et dicit ibi ſignoꝝ ptes. q̄ p̄ deſcribit hec pdicatio. ſcō pdicatōis p̄firmatio: ibi. Et dū vir. ⁊ cio erroris remotio: ibi. Turbe ăt. ⁊ q̄to ifurgēs perſecutio: ibi. Supuenēſt ăt. Circa p̄mū dicit.

l Cū ăt factꝰ eēt ipetꝰ ꝛc. q̄ nō mouebant ꝫ apl̄os rōne: ſ passione ire ⁊ iracūdie. m Confugerunt ad ciuitates lycaonie ꝛc. f̄m verbū xp̄i allegatū ca. pce. n Et ibi euāgelizātes erāt. offm ſibi inuicē fidelit ⁊ diligēter exēplificando Et dū vir. Hic p̄mittit pōſitio ne pdicatōis p̄firmatio per opus miraculoſum ꝫ ei mō p̄firmāt illa q̄ trāſcēdūt intellectū humanū cuiuſmodi ſunt ea q̄ ſūt fidei cū dr. o Et dū vir. not. q̄dū ad pſonā ⁊ infirmitatē incurabilitatē.

p Hic audiuit paulū loq̄ntē ⁊ credidit. q Qui ſcs paul⁹. r Inuitꝰ cū viſu corporali ⁊ mētali. ō ſubditur.

s Et vidēs q̄ fidē hēret. fides ei oculis corporalib⁹ videri nō pt. t Vt ſaluus fieret. mēte ⁊ corpe.

v Dixit magā voce vt magis attēderetur miraculū ad honorem diuinum.

x Surge ſup pedes tuos rectus coꝝā oib⁹ aſtantibus.

y Et exiliuit. i. agilit surrexit. z Et ābulabat ad declaratōz ſubtile ⁊ pfecte curatōis. a Turbe ăt. ꝫ p̄mittit erroris remotio. q̄ ꝫ deſcribit ⁊ ſcō remouet. ibi. q̄ vbi. Circa p̄mū dr. Turbe ăt. idolatrie dedite. b Cū vidiſſent q̄ fecerat paul⁹. credētes ꝫ eoꝝ feciſſe ꝓpria virtute.

c Lycaonicē vocē ſuā lycaonice. i. ꝓpria idiomate.

d Dicētes. dij ſiles facti hoib⁹ deſcēdērt ad nos. Credebant ei eos de celo deſcēdiſſe in humana effigie. o Et vocabāt barnabā ioue. eo q̄ videbat ſenioꝝ etate.

e Paulū vo mercuriū: q̄m ipe erat dux vbi. i. ꝓponens edificatōis vbū. vtz i rectu. Mercuri⁹ ei dr fuiſſe eloq̄ntiſſimꝰ. ⁊ ꝓpt hāc excellētiā dicebāt a gētilib⁹ deeloq̄nie. ⁊ q̄ eā daret hoib⁹.

f Sacerdos q̄z iouis. i. q̄ⁿ cultui deputatꝰ. g Tauros ad imolādū. h Et coronas ad rē plū ornandū. ſic dr. j. Mach. iiij. Nonauerī faciē tēpli coronis aureis. i Cū pplis volebat ſacrificare. barnabe ⁊ paulo k Qvbi audiert. h p̄mittit errorꝝ remouet ꝫ apl̄os facto ⁊ vbo ipm detestātes. ſō ſbdit. l Cōcitſſis

k dante ſigna ⁊ pdigia fieri p̄ manꝰ eoꝝ. Diu iſa ē aūt multitudo ciuitatis. ⁊ qui dā quidē erāt cū iudeis: q̄ l dā vo cū apl̄is. Cū autez factꝰ eſſet impetꝰ gētiliū ⁊ iudeoꝝ cū principib⁹ ſuis vt ꝓtumelijs afficerent et lapidarēt eos intelligētes m ꝓfugērt ad ciuitates lycaonie lyſtrā ⁊ derbē ⁊ vniuerſam in circuitu regionem: n ⁊ ibi euangelizantes erāt.

Et ꝓmota ē ois mlt̄itudo in doctrina eoꝝ: paul⁹ aūt ⁊ barnabas morabantur o lyſtris. Et dā vir lyſtris ifirmꝰ pedib⁹ ſedebat claudus exutero mr̄is ſue. qui p nūq̄ ābulauerat. Hic audiuit paulū loq̄ntē. Qui ī q tuit⁹ cū ⁊videſ q̄ fidē haberet vt ſaluus fieret dixit r magna voce. Surge ſuper pedes tuos rect⁹. Et exiliuit: ⁊ ābulabat. Turbe ăt s cū vidiſſent q̄ fecerat paulus: leuauerūt vocē ſuā lyt caonice dicētes. Dij ſiles facti hoib⁹ deſcēderūt ad nos. Et vocabant barnabā ioue: paulū vo mercuriū: q̄m ipe erat dux verbi u Sacerdos q̄z iouis q̄ erat ꝫ afi ciuitatē: tauros ⁊ coronas ante ianuas afferens ī cū pplis volebat ſacrificare. Qvbi audierūt apoſtoli barnabas ⁊ paul⁹ ꝓciſſis tunicis ſuis exilierūt i turbas clamantes ⁊ dicētes b Viri quid hec facitꝫ. ⁊ nos mortales ſum⁹ ſiles vobis c boies annūciates vob ab bis vanis ꝙuerti ad deuz e viuū q̄ fec celū ⁊ terram et f mare et oia q̄ ī eis ſūt q̄ in ꝓteritꝫ generatōib⁹ dimiſit oēs gētes igredi vias ī ſuas. Et q̄dē ñ ſine teſtimo i nio ſemetipm reliq̄t bñfacies de celo dās pluuias et tpa fructifera: iplēs cibo e et leticia cordia eoꝝ. et hec k dicentes vix ſedauerūt turbas ne ſibi imolarent. Superuenerūt aūt q̄dā ab anti m ochia et iconio iudei: et p o ſuaſis turbꝫ lapidātes pauluꝫ traxerūt extrā ciuitatem eſtimātes eū mortuū eſſe. p Circūdantib⁹ aūt eū diſciq pul⁹ ſurgēſ itrauit ciuitatē r et postera die ꝓfect⁹ē cuz s barnaba iderbē. Cūq̄z euā geliſaſſēt ciuitati illi et diſcuiſſēt multos reuersi ſūt t lyſtrum et iconiā et ātiocht v iam confirmantes animas diſcipulorum exhortātesq̄z vt permanerent in fide x et q̄m permultas tribulatōes optet nos itrare i re y gnū dei. et cū ꝓtituiſſent

re. Qvbi audierūt apoſtoli barnabas ⁊ paul⁹ ꝓciſſis tunicis ſuis exilierūt i turbas clamantes ⁊ dicētes b Viri quid hec facitꝫ. ⁊ nos mortales ſum⁹ ſiles vobis c boies annūciates vob ab bis vanis ꝙuerti ad deuz e viuū q̄ fec celū ⁊ terram et f mare et oia q̄ ī eis ſūt q̄ in ꝓteritꝫ generatōib⁹ dimiſit oēs gētes igredi vias ī ſuas. Et q̄dē ñ ſine teſtimonio ſemetipm reliq̄t bñfacies de celo dās pluuias et tpa fructifera: iplēs cibo et leticia cordia eoꝝ. et hec dicentes vix ſedauerūt turbas ne ſibi imolarent. Superuenerūt aūt q̄dā ab antiochia et iconio iudei: et p ſuaſis turbꝫ lapidātes pauluꝫ traxerūt extrā ciuitatem eſtimātes eū mortuū eſſe. Circūdantib⁹ aūt eū diſcipul: ſurgēſ itrauit ciuitatē et postera die ꝓfect⁹ē cuz barnaba iderbē. Cūq̄z euāgeliſaſſēt ciuitati illi et docuiſſēt multos reuersi ſūt lyſtrum et iconiā et ātiochiā iam confirmantes animas diſcipulorum exhortātesq̄z vt permanerent in fide et q̄m permultas tribulatōes optet nos itrare i regnū dei. et cū ꝓtituiſſent plo. n Et ꝓſuaſis turbꝫ. q̄ de facili ad malū mouenk. o Lapidā. pau. tra. ex ciuitatē. tāq̄z vī. e cadauer idignuz ſepultura ꝫ ab aūtib⁹ ⁊ beſtijs ꝺuorādū. p Circūdāntib⁹ ăt eū diſ. ne pcipek adhuc viu⁹a iudeis q Surgēs inſt. ci. ſ. hyſtrā a do curat. q̄ ꝫ ex eo q̄ ſbdit. r Et postera die ꝓfect⁹ē i derbē. ñ ei virute nāe p⁹dictā lapidatōz poſſet ita trāſire i aliā ciuitatē. s Cūq̄z euāgeliſaſſet. ꝫ p̄mittit aplox regreſſ ad p̄firmādū illos q̄ crediderāt in xp̄m. ⁊ pz ſra vſq; ibi. t Et ātiochiā. q̄ ē i regiōe piſidie v Cōfirmātes aīas diſci. i mozib⁹ ⁊ fide. x Et dicētes Quꝫ multas tribu. ⁊c. q̄. d. ñ dñt vos terrabere pſecutiones ⁊ mala tpalia ſine q̄b⁹ nō habemꝰ bona celeſtia ⁊ eterna que tpalibus bonis ſunt incompabiliter meliora.

y Et cum ꝓtituiſſent illis per ſingu. eccleſias ad p̄cibꝰ teros. ⁊ noie p̄cibꝰ eoꝝ. hic intelligunꝫ etiam alij eccleſie miniſtri vt epiſcopi vyaconi ⁊ huiuſmodi.

5 Et ostensum est ei ieiū. q̄ p̄ leiūniū caro refrenat: r p̄ oratione mēs in deū elenat. a Cōmēdauerūt rē. sine cui⁹ custodia spāli nō posset pseuerare i bono pō. cxxvj. Nisi dñs custodierit ciuitatē rē. b Et loquētes dñi verbuz in pgen. q̄ ē ciuitas in regiōe pamphilie. c Descenderūt i athaliā. fm alios ē nomē ciuitatis fm alios vo regōis d Et inde nauigauerūt in anthiochiā q̄ ē in syria r ab anti ocho magō nomiata e Vbi erant traditi gr̄e dei. vt dictū ē 5. in pncipio pcedētis ca. f In op⁹ p̄dicationis euāgelij. g Cōpleuerunt i. fidelit fūt executi. h Retulerūt quanta fecisset de⁹ cū illis in. doctrina r miraculis. i Et q̄ aperuisset gētib⁹ ostium fidei. vocās eos p gr̄am suam. sine q̄ gr̄a nō sufficeret doctrīa r miracula. nā audientū eandē p̄dicationē euidentiū idē miraculū vnus credit alter nō: nō dicit saluator Joh. vj. Nemo p̄t venire ad me nisi p̄ qui misit me trahe. r Jo. xv. c. dic apl̄is. Sine me nihil po. fa. k Nota. fūt ad tp̄s fi mo. cū dicit. confirmando eos in fide vitā doctrīna pariter.

Capi. xv.

Et dā descendētes ḡ iudea docebāt fratres. Descripta Pauli et barnabe p̄dicatione h p̄ir ponit decimatio cuiusdā q̄stionis subortę. s. de legaliū obseruatōe quā quidā credētes de iudaismo dicebāt eē necessariā ad salutē etiā gētiliū⁹ quersio. Paul⁹ āt r barnabas asserebant ꝛrū: q̄ p legē nouā iudei sunt absoluti a debito obseruā de legis: gētiles vo mūḡ fuerūt ad eā obligati: q̄ nō fuit eis data nisi ḡtū ad moralia q̄ sūt de dictamie legis nature q̄ oēs obligāt: sic plenī⁹ declarat in epl̄is pauli ad Ro. r Gala. r in pl̄ibus alijs locis. p̄mo igit̄ p determinatōe h⁹ dubij apl̄os in hierusalē recurrit: secūdo h dubiū soluit: ibi. Surrexerūt. Circa p̄mū vr. a Et quidā cōuersi de secta pharisęoꝝ. b Descendētes de iudea. q̄ est in altiori situ q̄ sit anthiochia. c Docebāt frēs. de gētilitate quersos. d Quia nisi circūcidamini fz morē mosi non potestis saluari. r p nōs seruetis oia legalia q̄ circūcisio ē quedā ꝓtestatio r obligatio vniuerse legis fuā de: vt dr Gal. v. e Facta q̄ seditiōe nō minima paulo r barnabe aduersus illos. q̄ asserebāt p̄ꝛarū. nā dicere erat euacuare euāgeliū. f Statuerūt vt ascenderēt rē. r p̄z litera. g Surrexerūt. Hic p̄ponit solutō dubitationis. Et diuidit in tres ptes. q̄ p̄ p vtraq̄ pte fit allegatio. secūdo vitatis determinatio: ibi. Et postq̄ tacuerūt. tercio vitatis determinate publicatio: ibi. Tūc placuit. Circa p̄mū p allegat p pte affirmatiua cum dicitur.

g Surrexerūt aūt quidā de hereſi. i. secta. b Pharisęoꝝ erāt em̄ tūc apud iudeos tres secte. vna saduceōrū. q̄ negabāt resurrectionē r spm̄ r angelū: altera pharisęoꝝ q̄ vtraq̄ cōfitebant: tercia vero essenoꝝ q̄ cōfitebant resurrectionē spiritū r angelū sicut pharisei: ꝛ vitebāt religiosius: hūtes omnia i cōi: vt dicit Ioseph⁹ antiquitatū li. xviij

illis p singlas ecclesias p̄bros r ordinātes eis ꝓnūciauerūt eos domio in quē crediderāt. Trā seūtesq̄ pisidiā venerūt i pā philiā: r loq̄ntes v̄bū dñi in pgē: descēderūt in atalia am r inde nauigauerūt anti ochiaz: vbi erāt traditi gr̄e dei in op⁹ q̄d cōpleuerāt Cū aūt venissēt r congregassent ecclias retulerūt q̄nta fecisset de⁹ cū illis: r q̄ aperuisset gētib⁹ ostiū fidei. Morati sūt āt tp̄s nō modicū cum discipulis. Capi. xv.

Et dā descēdētes ꝺ iudea docebāt fratres q̄ nisi circūcidamini fz morē mosi nō potestis saluari. Facta ergo seditione nō minima paulo r barnabe aduersus illos statuerūt vt ascenderēt paul⁹ r barnabas r dā alij ex alijs ad apl̄os r p̄bros in ierl̄m sup hac q̄stione. Illi ergo deducti ab ecclia ptransibāt phenicē r samariā narrātes cōuersionē gentium r faciebāt gaudiū magnuz oib⁹ frib⁹. Cū aūt venissēt hierosolymā suscepti sūt ab ecclia r ab apl̄is r senioribus ānūciātes quāta de⁹ fecisset cū illis. Surrexerūt aūt q̄ dā de hereſi pharisęoꝝ q̄ crediderūt dicētes: q̄ opz circūcidi eos: ꝓcipe q̄z seruare legē mosi. Cōuenerūtq̄ apli r seniores videre de v̄bo hoc. Cū āt magna q̄situm fieret surgēs petr⁹ dixit ad eos. Viri fratres vos scit̄: q̄m ab antiq̄s diebus⁹ de⁹ in nob elegit p os meū audire gentes v̄bum euāgelij r credē. Et q̄ nouit corda de⁹ testimoniū p hibuit dās illi spm̄sanctus sicut r nob: r nihil discreuit iter nos r illos fide purificās corda eoꝝ. Nūc ergo q̄d tentat⁹ deū ponē iugū sup ceruices discipulorum q̄ neq̄z nos neq̄z patres nostri portare potuim⁹ Sz p gr̄am dñi nr̄i Iesu xp̄i credim⁹ saluari quēadmodū et illi. Tacuit aūt oīs multitudo audiebant barnabā r paulū narrantes quanta

1 Dicētes q̄ nos rē. r p̄z lra vsq̄ ibi.

k Surgens petr⁹. vbi allegat p parte altera cui⁹ dicitur.

l Viri fratres vos scit̄. q̄: factū fuit no tozū. m Qm̄ ab antiq̄s dieb⁹. i. satis ꝓpe tp̄us missionis spūsancti in die pēthecostes in signo vel sibili: vt dr. ij. capit.

n Deus in vob elegit p os meū audire gētes rē. q. d. nō iui ad p̄dicādum cornelio r alijs gentilib⁹ ex fidē⁹ cū eo ꝓpria volūtate: q̄ ex diuina missione: vt p̄z ō. x. ca. o Et q̄ no. cor da de⁹. hō circūdet ea q̄ patent de⁹ autem intuet cor. j. Ideoq̄z xvj. p Testi. phibuit. q̄ erāt iustificati licet essent incircūcisi. q Dās illis spm̄sanctū in signo sibili. s. in dono linguarū. r Et nihil discre. inter nos. circūcisos. s Et il. i circūcisos. t Fide ihesu xp̄i.

v Purificans corda eoꝝ. r nō fm circūcisionē carnis ob seruationē legaliū. r ex hoc cōcludit ꝓpositū. x Nūc ergo q̄d tētatis deū. vt enim dicitur in glosa. Ille deū tentat qui aliter q̄ ipe pcipit facere laborat. sic faciebāt illi qui dicebant legem cuā gelicam sine obseruatione legalium non sufficere ad salutem y Ob̄ neq̄ nos neq̄ patres nostri portare potuimus. hoc dicit de iudicialibus ꝓceptis r ceremonialibus. ꝓpter iudicialium seueritatem r ceremonialiū multitudinē: moralia vero ꝓcepta que sunt de dictamine legis naturalis obseruabilia sunt r remanent in lege noua Sciendum tamen q̄ iudicialia r ceremonialia non fuerūt simpliciter inobseruabilia. vnde dicit Hieroni. in expositione fidei catholice. Anathema sit qui dicit deum aliq̄d impossibile ꝓcepisse: sed dicuntur in obseruabilia: quia de difficili sunt obseruabilia: sicut dicitur aliquid intransibile. quod est de difficili transibile. v Meta.

z Sed per gratiam domini nostri ihesu christi. credim⁹ saluari. r non per opera legis: a Quemadmodum et illi sc̄z patres vete. te. vnde de abraam dicit Genes. xv. Intreq̄ esset circūcisus: credidit abraam deo: r reputatus est ei ad iusticiam. Ex quo patet q̄ nō fuerat iustificatus ex circūcisiōe ḡ ex fidē circūcisionē ꝓcedēte: fm q̄ deducit apl̄os Ro. iiij. b Tacuit āt om. mk. ꝓsentiēs petro.

c Et audiebāt bar. r pau. rē. vbi ponit aliū argumētū ꝓpte ista: nisi de⁹ ꝓuersionē gentiū incircūcisoꝝ approbasset: ſḡ r ꝓdigia in eis ꝓ apostolos non fecisset.

d Et postq̄ b ꝓfir pōit ꝓpitatis determiatio cum dicitur
e Rndit Jacob⁹ erat eñ eps hyerosolymitan⁹. ꝛ iō licet
petr⁹ eēt principal iter apl̄os tñ uenit ei⁊ sua dyocesi vt de
termiatōs dubiū ꝓferret. d. f Viri fra. fidel⁊ non carne
g Audite me. i. gōnis determiatōe. b Si mō narra-

uit ꝛc. ꝛ ꝓ⁊ ex dictis
ſce. i Et huic ſcz
dicto et⁹. k Con
cordāt ꝟba ꝓphārū
de gētiū vocatōe lo
quēciū: indicat tñ in
ſpēali vñ⁊ auctem
ad ꝓpositū cū dicit.
l Sic̄ scriptum est
amos. ix. q̄ sic ibidē
deūs fuit itelligit ad
fram de reedificatio
ne eccl̄ie p vnionem
iudeox ꝛ gētium in
vna fide xp̄i. Et ad i
tellectū h⁹ auctōis q̄
allegat hic ſm trans
lationē. lxx. aliq̄ bre
uit repetēda sūt q̄ dic
ta fuerāt amos. ix.
Primū q̄ eps no
minat dd i ſcpura
veteri Ose. iij. post
hec reuertent filij is
rael ꝛ q̄rēt dñm deū
suū ꝛ dd regem suū
vbi trāslatio caldaica
apd hebreos au
tētica sic hz. Post ⁊
reuertēt filij israhel
ꝛ q̄rēt culū dei suū ꝛ
obedient messie filio
dd regi suo. ꝛ simr
hyere. xxx. Seruiēt
dño deo suo ꝛ dō re
gi suo vbi trāslatio
chaldaica sic habet.
Colēt cor⁊ dño suo
ꝛ obedient messie fi
lio dd. ſcdm ē q̄ vna
est eccia q̄ icepit a ꝑ
abel iusto vsq̄ ad vl
tmū electū q̄ i fine

mūdi ē nasciturꝰ. vt dicit bñs Greg. omelia. vij. tercius
est q̄ ista ecclesia vocat tabernaculū dei siue xp̄i. Esa. iiij.
Et tabernaculū i vmbraculū diei ꝛc. ꝛ apoc. xxj. Ecce ta
bernaculū dei cū hōib⁹. his ꝑmissis expōat lia cum dicit
i ꝑsona dei. m Post ⁊. i. post curiū ve. ꝛc. m Hec
uerrar. ad genᵗ⁹ huānū nām hūāna assūmdo. Et reedifica
bo ta. da. i. eccl̄iam dei siue xp̄i ꝑ pdicatōs xp̄i ⁊ apl̄oꝝ
o Qđ decidit. ꝑ multa pcā ⁊ maxie ꝑ idolatriā.
p Et diru. ei⁹ reedi. q⁊ gētiles crāt dimiſi ꝑ idolatriā mul
tiplicē. aliq̄b⁹ colēnd⁹ ioue. ꝛ aliis dyanā ⁊ sic de aliis dijs
gētiū. Silr iudei erāt diruꝑti ⁊ dimiſi ꝑ varios errores. nā
aliq̄ negabāt rcurrectōs: ſpm⁹ ⁊ gelū vt dcm ē ſ. ꝛ aliq̄ irri
ta faciebāt mādata dei ꝓpt traditōes suas qđ ē valde ero
neū q̄ oia sūt amota ꝑ pdicatōs xp̄i ⁊ apl̄oꝝ: q Et eri.
illō ꝑ magᵗ ⁊ multa miracla ad exaltatōs fidei catholice fa
cta. r Vt req̄.cere.ho.i. gētiles. s Dñm. qđ ꝓ⁊ oꝝ
bē ipleū. t Notū a se. ē dño. i. ab eterno ē sibi notum.
v Op⁹ suū: qđ dispoſuit opari in tpe de vocatōe gentiū.
x Propē qđ ego iudico ſ⁹ iṁ̄tari eos q̄ ex gē. puerum
tur. ducēdo q⁹ opteat eos circūcidi ꝛ legalia obseruare.
y Sed scribere ad eos ꝓpt vnitatē societatis eoꝝ ꝛ inde
oꝝ. z Vt abstineāt se a ꝓtamiatōibus simulacroꝝ. i. a
cōmestione de idoloticis. q⁊ hoc de facili possent iudei

de⁹ fecisset signa ꝛ ꝓdigia
o in gētib⁹ ꝑ eos. Et postq̄
e tacuerūt rñdit iacob⁹ di
ſ cēs. Viri frēs audite me.
b Symon narrauit qđ ad
modū ꝓmū deus visita
uit sumere ex gētib⁹ ꝑplm
k nōi suo: ꝛ huic ꝓcordāt ꝟ
l ba ꝓphaꝝ sicut scriptū est
m ⁊ ꝑ hec reuertar ꝛ reedifi
cabo tabernaculuz dauid
p qđ decidit. ꝛ diruta ei⁹ re
q edificabo: ꝛ erigam illud.
r vt requirant ceteri hoīes
s dñm ꝛ oēs gētes sup q̄s i
uocatū ē nom̄ meū dic̄ dñs
t faciēs hec. Notū a seculo
u ē dño op⁹ suū. ꝓpter quod
ego iudico nō inq̄etari eos
x ex gētib⁹ ꝙuertūt ad deū
y ⁊ scribere ad eos vt abstie
z ant se a ꝓtamiatōib⁹ simu
a lacroꝝ ꝛ fornicatōe ꝛ suf
b focat⁊ ꝛ sanguie. Moyses
c ei a tpib⁹ ātiq̄s hz i singul
ciuitatib⁹ q̄ eū ꝑcedēt i ſy
nagogᵗ vbi ꝑ oē sabbatuz
d legit. Tūc placuit apl̄is ꝛ
ſenioꝝ cū omni ecclesia
e eligē viros ex eis ⁊ mittē
antiochiā cū paulo ⁊ bar-

naba iudā q̄ ꝓgnomiabat
f barsabas ⁊ ſylā viros pri
mos in frib⁹: scribentes ꝑ
man⁹ apl̄oꝝ. Apl̄i ſentio
res fratres bis q̄ sunt an
thiochie ⁊ syrie et cilitie
fratrib⁹ ex gentib⁹ salutem
s Qm̄ audiuim⁹ q⁊ quidam
b ex nobis exeuntes turba
i uerūt vos ꝟbis euertētes
k animas vestras quib⁹ nō
mandauim⁹: placuit nob
collectis in vnū eligere vi
ros ꝛ mittere ad vos cum
charissimis nr̄is barnaba
l ⁊ paulo: hoib⁹ q̄ tradiderūt
m animas suas ꝓ nomine dñi
nr̄i ihesu xp̄i. Misim⁹ ergo
n iudā ⁊ ſylā q⁊ ipi vob⁹ ꝟb
o referēt eadē. Visuz est eñ
q ſpūiſcō ⁊ nob nihil vltra i
r ponere vob⁹ oneris q̄s hec
s ncia vt abstineat⁊ vos ab
imolatis simulacroꝝ: ⁊ san
t guine ⁊ suffocato: ⁊ forni
catōe a quib⁹ custodientes
vos bñ ageᵗ⁹: valete. Illi
ergo dimiſſi descēdēt an
tiochiā ⁊ congregata multi
tudine tradidēt epistolā.
v Quā cum legissent gauisi

suſpicari q̄ gētiles vellēt ad idolatriā reuerti si comede
rent de illis. 5 Et fornicatōe. quā gētiles cōit credebāt
esse licitā ꝓpt q̄s necessariū fuit eā ꝓhibere.
a Et suffocatis ꝛ sanguie. hūc eñ cibū ꝙerſi de iudaīs
mo abhorebāt. ꝛ iō lz eēt cibus licitus tñ ꝓpt amicabilem
societatē scriptū fu
it gentilibus vt ab
stinerent a talibus
sicut frequenter con
tingit q̄ aliquis ab
stinet a cibo quem
abominabilē socio
suo. procedente aūt
tpe cessante cā cessa
uit effectus manife
stata euangelice do
crine veritate q̄ sal
uator dixit mat. xv.
q̄ nihil quod per os
intrat coinq̄nat ho
minē. ꝛ q̄ nihil ē re
i ciendū quod cum
gratiarūactōne reci
pitur vt dr. ꝛ. ibi. iiij.
b Moyses ei. id ē
scriptura moysi hz.
c A tempoib⁹ an
tiquis in singul⁹ ci. i
tatib⁹ q̄ eū predicēt
Illo eñ tempe eua
gelio nondum pu
blicato poterant iu
dei obseruare lega
lia. sicut frequēter di
cum est supra i epi
stolis pauli.
d Tunc placuit. b
ꝓfir pōit veritat⁊ de
termiare publicatio
cum dr. Tunc pla
cuit apl̄is ⁊ ſento. cū
oi eccl̄ia. ista sic ex
plicantur ad oſtēdē
dū q̄ hec determia
tio erat ab oib⁹ ap
probata absq̄ diſſēſi
one. e Eligere
viros. vt sic manife
staretur determiatio scripto vel verbo. f Viros pri
mos in frātribus. q⁊ lz nō eēnt apl̄i. tñ erāt de notabiliorī
b⁹ ꝑ apl̄os. vt sic eis magis crederet. ꝛ eoꝝ legatō solen
nio: redderet. g Qm̄ audiui. q⁊ qđā ex nob exeuntes
a nr̄a societate discedētes. h Turbauerūt vos verbis
volētes vob⁹ iponere ipotabile onꝰ legᵗ. i Euertētes
aias vr̄as a vtate euāgelij. k Quib⁹ ñ mādauim⁹. ta
lia dicere sic ipi finxerī. cetera patēt vsq̄ ibi. l Qui tra
diderūt aias suas. i. exposuerūt se piculo mortis.
m Pro nōie dñi ꝛc. i. ꝓ dicatōe nois xp̄i. n Qui et
ipi referēt vobis ꝟbis b eadē que scribimus in epistola.
vt cū epistola que est vox mortua concurrat etiaz vox vi
va. o Visum est enim ſpiritui ſancto. a quo nō potest
egredi nisi verum ꝛ sanctus. p Et nobis. qui scribim⁹
ſm̄ eius instinctum. q Nihil vltra imponere vobis.
oneris legaliū obseruantiarum.
r Ex hec necessaria. adiungendum cōmuniter cum iude
is in ecclesia primitiua. s Vt abstineatis ꝛc. rationi
bus predictis. t Et fornicatione quam erronee licitaz
esse putatis. et dco abstinendum est ab ea. non solum ꝓ
pter amicabilem societatem cum iudeis. sed ꝓpter ne
cessitatem salutis. cetera patebit vsq̄ ibi.
v Gauisi sunt super consolatione. eo q̄ expediti erant a

legis ostete. x Judas ãt z syl̃as z ipi cũ eẽnt ꝓphete. i. illuminati a deo ꝓphie dono· y Verbo plurio ꝓlati sũt frẽs referẽdo ea q̃ erãt in epla ad maiorẽ affirmationem.
z Et ꝓfirmauerũt eos in fide. cetera patẽt vsq; ibi.
a Visũ ẽ aũt tota ista littera vsq; ibi. paul⁹ ãt. exclusiue nõ ẽ in greco nec in libris correct⁹ ꝫ ꝑ sũ it apposita p modũ glose eo q̃ postea ſ̃dict. q̃ paul⁹ epistã accepit syl̃as in sociũ z postea i serta ẽ textui q̃ impertinẽ scriptoꝝ.
b Docẽtes z euangelizãtes. ad plenioꝝ instructionẽ z cõfirmationẽ credentium. c Post altãt z. Supi⁹ descripta ẽ publicatõ euãgelij p paulũ i societate barnabe: h ꝓfr ponit eadẽ publicatio p eũ in societate syle. z diuidit in duas ptes. ab ꝫ ponit pauli z barnabe separatio. scõo ipiusmet syle associatio: ibi. Paulus vo. Circa pmuz dicit. d Dixit ad barnabã paul⁹. q̃ de salute hoim cra rual de sollicit⁹. e Reuertẽtes visitem⁹ frates. z sic sequitur.
f Quõ se habeant vt videam⁹ si firmit stẽt. g Barnabas aũt. in h cõsentiens.
h Volebat secum assumere Jobez eo q̃ ipsi familiar⁹ erat i Paul⁹ aũt ro. cũ s. barnabã vt abstineret a societate iobãnis. k Vt q̃ dis. ab eis de pãphylia: vt hr supi⁹. xiij. cap.
l Facta ẽ aũt dissẽsio. nõ tñ ꝓria charitan q̃ illos eo⁹ respiciebat ad bonũ. z alia z alia mot⁹ rõe. z h ẽt cõtigit: q̃ ꝫ maior fructꝰ ꝑdicatiõis fact⁹ ẽ: eo q̃ ꝑdicauerit i plib⁹ locis. m Et barnabas q̃ assũ. marc. na. cy. vnde erat oriũdus vt hr. ũ. xiij. ca. vt cõfirmaret eos in fide.
n Paul⁹ vo. Hic ꝓfr ponit ꝑdicatio pauli cũ syla. Circa quã p ponit multiplex pauli discursus p ordẽ z ad ꝑdicãdũ. scõo el⁹ recursus in vrbẽ ad tolerandũ vt vbi ꝑsecut⁹ fuerat ecclesiã ibi. p ea sustinẽt ꝑsecutionẽ secũda icipit xix. ca. ibi. His ãt expletis circa mediũ cpli. ꝓma i duas q̃ ꝑ ponit discursus Pauli ad ꝓfirmãdũ quosdã: secũdo ad ꝙuertendũ nõdũ ꝙuersos seqnti ca. ibi. Trãseũtes aũt ꝓma adhuc i tres. q̃ ꝑ discursus ad cõfirmãdũ incipitur: scõo associatio Timothei interponit in pncipio se. ca. tercio discursus ad cõuertendũ resumit ibi. Cũ ãt ptransiret circa pmũ dicit.
n Paul⁹ vo electo syla. in socium p o barnaba. o Profect⁹ ẽ. ad ꝑdicandũ. p Traditus gie dei. i. recõmendat⁹. q Fratrib⁹ ꝙ eo deuote orantib⁹. r Perambu. ãt syl̃. z cyl̃. cõfir. ecclias ꝫs afi cũ barnaba instituerat. s Precipiẽs custodire ꝓcepta apostolorũ posita. c. ꝓcedẽte ad vnionẽ gẽtiliũ z iudeoꝝ. In ca. xv vbi ꝺr i ꝓstil. Et suffocatꝰ z sanguie tẽ. huic ei cibũ auersi ꝺ indaismo abhorrebãt. Additio. Omnes aialium suffocato rũ hebrei credũt eẽ illicitas ad esũ z h ꝫ̃ht p traditiões thalmudicas. z tõ p decollatiões eas inficiũt. i q̃ ẽt saraceni eos sequũt: vñ ſ̃ ab stinẽt a talib⁹ carnib⁹. q̃ eas abhorrent ꝫ q̃ eas estim̃t illicitas. Capi. xvj.
a Eruenit aũt. p Hic ponit al sociatio timothei cũ ꝺr. b Ecce discipul⁹ q̃dã. scz notabil⁹ i fide z morib⁹. c Mulier vidue fidel⁹. i. credentis in xp̃m.
d Huic testimoniũ reddebãt. de fide z moꝛib⁹: ex q̃ ꝑz q̃ in scripture erat famosus. e Hunc voluit paul⁹ secũ ꝓficisci. ad ꝑdicandũ ꝑbũ dei. f Et asſ. circũ. eũ pp iudeos. i. ne scãdalizaret eos ducẽdo secũ hoiem incircũcisũ ꝺ matre iudea natũ. nec ista circũcisio fuit ficta: vt ꝺicẽ hier. ꝫ ꝺa vt ꝺicit augus. q̃ illo tpe nati de indaismo et cõuersi ad xp̃m poterãt licite legalia seruare. ꝓles. n. sed̃ venirẽ. z q̃ maior ẽ certitudo de mẽ q̃ de pr̃e. z tõ q̃nis pr̃ ei⁹ gẽtẽ repugnabat tñ iudeus. g Sciebãt tñ oẽs q̃ pr̃ ei⁹ cẽt gẽtilis Hoc ãt ꝺr. q̃ simplr erat notũ q̃ pr̃ nõ ꝓmiserat ei circũcidi: sic igr paul⁹ eũ circũcidẽdo non male fecit. q̃ ꝫ h q̃ erat licitũ vitam it scãdalũ in deoꝝ. xvij. q̃ gẽtẽ erat ex pr̃e mẽ ñ circũcidi: vt hr Gal. ij. h Cũ ãt. Hic resumit ꝑdicatõ ad ꝓfirmãdũ credẽtes. z ꝓ lfavsq; ibi. i Et ec. ꝺ dẽ ꝓfirma. z. ita q̃ augmẽrabãt fideles z merito z nũero.
k Trãseũtes. ꝫ ꝓfr describit ꝑdicatõ pauli ad ꝙuersiões ifidelitũ. z ꝑ osidit in ꝙb⁹ regiõib⁹ ꝓhibiti sit ꝑdicare. z h ex diuia reuelatiõe. s. i asiaz bythinia. q̃. ꝑ tñc maior fructꝰ i minebat i aliis locis ꝑdicãdo: z ꝑz lia.
l Cũ ãt ptrã. z. h ꝫ̃ht ostdit i ꝙb⁹ regiõib⁹ ꝑdicauit paul⁹. q̃. ꝑ ꝑdicauit in regẽ macedonie. scõo i ꝙbusdã aliis ptib⁹ grecie. secũda ici pit. c. co. ibi. Qui ãt deducebãt. ꝓma i duas. q̃. ꝑ describit vocatõ pauli ad macedoniã. scõo et⁹. ꝑdicatõ ibi. Eram ãt. Circa ꝓmũ ꝺr. l Cũ ãt ptrãſſ. mysiam descen. troadẽ nomia ſt cinitatũ extra macedoniã. m Et visio p nocte paulo ostsa est. a deo. n Vir macedo. i. similitudo viri habentis habitũ z effigiem macedonis.

v sunt super consolatione.
x Judas autem et Sylas et
y ipi cũ eẽnt ꝓphe ꝙbo plu
z rimo ꝓlati sũt frẽs z ꝫ̃ir mauerũt. Facto ãt ibi aliq̃n to tpe. dimissi sũt cũ pace
a frib⁹ ad eos q̃ miserãt illos. Visũ ẽ aũt syle ibi remanere: iudas ãt solus abijt in rñm. Paul⁹ aũt z barnabas demoꝛabãt ãtioch
b ie docẽtes z euãgelizãtes cũ alijs plurib⁹ ꝙbuz dñi.
c Post aliq̃t aũt ꝺies dixit
d ad barnabã paul⁹. Reuertentes visitem⁹ frẽs p vniuersas ciuitates i q̃b⁹ ꝑdi
f caum⁹ ꝙbũ dñi quõ se ha
g b beãt Barnabas aũt volebat secũ assumere z iobem q̃ cognominabãt marcus.
i Paul⁹ aũt rogabat eum:
k vt qui discessisset ab eis de pamphilia z nõ isset cũ eis
l in opus nõ debere recipi.
Facta ẽ aũt dissensio ita vt
m discederẽt ab inuicẽ z barnabas quidẽ assũpto marn co nauigaret cyprũ. Paulus ꝙ electo viro syla. p
p fect⁹ est traditus gr̃e dei a
q fribus. Perambulabat ãt syriã z ciliciã cõfirmãs ec

s clesias ꝓcipiens custodire ꝓcepta apostoloꝝ z semoꝝ
Eruenit aũt in rvj.
p derbẽ z lystrã. Et ecce discipul⁹ q̃dã erat ibi nomine timothe⁹ filiꝰ
c mulieris vidue fidelis pa
d tre gentili Huic testimonium bonuꝝ reddebãt qui in
e lystris erant z iconio frẽs
f Hunc voluit paul⁹ secum ꝓficisci z assumẽs circũcidit eum ꝓpter iudeos qui
g erãt in illis locis Sciebãt eñ oẽs q̃ pr̃ eius erat gen
h tilis. Cũ aũt pträsiret ciuitates: tradebãt eis custodire dogmata q̃ erant decreta ab apostolis z semoribus q̃ erant ierosolymis
i Et ecclesie quidem confirmabantur fide z abunda
k bant numero q̃tidie. Trãseũtes autẽ phrygiã z galatie regionem: vetati sunt a spũsancto loq ꝙbũ in asia.
Cũ venissẽt ãt in mysiã tẽtabãt ire in bythyniã: z nõ
l pmisit eos spũs iesu. Cum autez pmansissent mysiam
m descenderunt troadem: et visio per noctem Paulo
n ostensa est. Vir Macedo

Discesserat eñ timoꝛe piculoꝝ imminentiũ vt amore nimis carnali ad matrẽ manentẽ i birã: vt forte eã vtriusq; pp q̃b⁹ paul⁹ eũ renuebat: nã illi q̃ vadũt ad ꝑdicandũ debẽt eẽ valde firmi z ab amoꝛe carnali segregati z maxime q̃ vadũt inter fideles z ꝑsecutoꝛes: sicut erat in ꝓposito. l Facta ẽ aũt dissẽsio. nõ tñ ꝓria charitan q̃ illoꝝ eoꝝ respiciebat ad bonũ. th alia z alia motꝰ rõe. z h ẽt cõtigit: q̃ ꝫ maioꝛ fructꝰ ꝑdicatiõis fact⁹ ẽ: eo q̃ ꝑdicauerit i plib⁹ locis. m Et barnabas q̃ assũ. marc. na. cy. vnde erat oriũdus vt hr. ũ. xiij. ca. vt cõfirmaret eos in fide.
n Paul⁹ vo. Hic ꝓfr ponit ꝑdicatio pauli cũ syla. Circa quã p ponit multiplex pauli discursus p oꝛdẽ z ad ꝑdicãdũ. scõo el⁹ recursus in vrbẽ ad tolerandũ vt vbi ꝑsecutꝰ fuerat ecclesiã ibi. p ea sustinẽt ꝑsecutionẽ secũda icipit xix. ca. ibi. His ãt expletꝫ circa mediũ cpli. ꝓma i duas q̃. ꝑ ponit discursus Pauli ad ꝓfirmãdũ quosdã: secũdo ad ꝙuertendũ nõdũ ꝙuersos seqnti ca. ibi. Trãseũtes aũt ꝓma adhuc i tres. q̃. ꝑ discursus ad cõfirmãdũ incipitur: scõo associatio Timothei interponit in pncipio se. ca. tercio discursus ad cõuertendũ resumit ibi. Cũ ãt ptransiret circa pmũ dicit.

o Trāsīcēs in mace. adiuua nos. annūciādo nob viā salut. o Vt aūtvi. vidit rē. q paul⁹ fuit certificat⁹ q nō erat visio vana. ⁊ a deo missa. ⁊ de ꝺ socios suos certifica uit. cetera patēt vsq; ibi. p Et in philippis. ciuitas ē de noiata a philippo rege macedonū pīe alexandri magni.

q Que ē pma pr tis macedo. est enīz pma ciuitas occurrēs egredīb⁹ de mari ex illa pte q̄ paul⁹ cū suis locis exiit. r Ci. co. dr; ät colonia. q. dr; ēfectu i digenaz replecolē tib⁹ alijs. ió sic noiatur a cultura agri. s Eram⁹ ät. dr; scripto accessu ad macedoniā. ꝺ pīn dr; scribīt pdicatio fcā ibi dē. ⁊ pmo i philippi ciuitate. scōo in thessalonica q̄ etiaz est ciuitas macedonie. vt dicit hyeron. in ꝓlogo sup pmaz epkam ad thessa. secunda ps incipit se. ca. pmā in duas. q. pmo ponit pauli p dicatio. scōo iſurgēs pſecutō: ibi. Factuz ē ät. Circa pmuz dr;. s Eram⁹ ät in hac vrbe. ſ. philippis. t Dieb⁹ ali. pferentes. volebat. n. paulus ꝓsiderare. ꝺnīo nē ppli pusq; ꝓponeret verbum. v Die ät sabba. ſ. q̄ etis ab opib⁹ i q̄ magis ꝓgregat pplus. x Vbi videbatur oꝛo ēe. i. loc⁹ aptus ad orādū ⁊ pdicandū. y Loque. cū mu. q̄ conuenerant solēt ei magis eē deuoti q̄ viri.

z Et q̄ mu. no. lydia exprimit aūt eius nom ad maiorē hystoie certitudinem. a Purpuraria. q. purpurā vēdebat q̄ ē res ꝑciosa. erat eīn dines. vtz in seq̄nti⁹. b Ciuitat⁹ thyathirenoz. de hac ciuitate dr; apo. ij. ⁊ āgelo thiathire eccl'e scribe: ꝺ hac ci ciuitate erat ꝺ mulier oꝛōda. q̄ mācbat i philippis q̄ repleta erat altijs colonis. vt dcm ē. c Colēs deū. tā ci añ cōuersa fuerat de gētilitate ad iudaīsmū. i q̄ colit vn⁹ deus. d C⁹ape. cor. do. rē. hō ci ñ p̄t docē nisi exteri⁹ credenda ꝓponēda: q̄ de⁹ doczi iteri⁹ mētē illuminādo. ió dīc̄ pdicatoīb⁹. Jo. xv. Sine me ni. po. fa. e Cū ät bap. ēēt do. ei⁹. i. familia q̄ erat magⁿ. ió subdīt postea. f Intrōite i do. meā. t mānete. vt ibi q̄escat⁹ t refīciami ñ tm vna die sed plurib⁹. ℞ei ipat māsio. ⁊ sic pz eā diuitē fuisse. ⁊ enā valde ꝺuotā. ió subdīt. g Et coegit nos. ꝑcib⁹ valde efficacib⁹. h Factū ē ät. ꝺ pīn dscribīt iſurgēs pſecutio c⁹ p pōīt occasio cū dr;. scm ē ät cūtib⁹ nob ad oꝛōs. i. ad locuz oꝛōis. i Puella q̄dā habēte spi. phi. i. diuinātē. ñ eā ista quidā erat stans: ⁊ deprecans cū ⁊ dicens. Transiens in macedoniā adiuua nos. Vt aūt visum vidit statim quesiuim⁹ pficisci in macedoniā certi facti q̄ vocasset nos de⁹ euangelizare eis. Nauig ātes aūt a troiade recto ꝯcursu venimus samothraciā ⁊ sequēte die neapolim ⁊ inde philippis que est pma pr tis macedonie ciuitas colonia. Eram⁹ aūt in hac vr̄e diebus aliquot ꝓsistentes. Die aūt sabbatoꝝ egressi sumus foras portā iuxta flumen. vbi videbat oratio esse. et sedentes locūtī mulieribus q̄ cōuenerant ⁊ quedā mulier nomine lydia purpuraria ciuitatis thiathirenoꝝ colēs deū audiuit c⁹ dñs aperuit bis cor ītendēre q̄ dicebātur a paulo. Cū aūt baptizata esset ⁊ domus eius deprecata est dicēs. Si iudicastis me fidelē dño eē introite in domū meam et manete. Et coegit nos. Factū est aūt cuntibus nob ad oꝛōnem puellā quādā habētem spiritū phitonem obuiare nobis: que ꝗstum magnū ꝓstabat dñis suis diuinādo. Hec subsecuta paulū ⁊ nos clamabat dicens. Isti homines serui dei excelsi sunt q̄ annunciāt vobis viā salutis. hoc aūt faciebat multis dieb⁹. Bonens aūt paul⁹ ⁊ ꝑuersus spū dixit. ꝓcipio tibi i noīe ihu xpi exire ab ea. et exijt eadē hora. Videtes aūt dñi ei⁹ q̄ exiuit spes q̄stus eoꝝ apprehendentes paulū ⁊ sylā pduxerunt in foꝝ ad ꝓncipes ⁊ offerētes eos magīb⁹ dixerūt hy homines ꝯturbāt ciuitatē nr̄am cum sint iudei. ⁊ annunciant moꝛē quē nō licz nobis suscipe nec facere cū sim⁹ romani. Et cucurrit plebs aduersus eos et magīatus scissis tunicis eoꝝ iussit eos ẏgis cedi: Et cū multas plagas eis imposuissent: miserūt eos in carcerē pcipētes custodi vt diligēter custoditet eos. Qui cū tale ꝑceptuz accepisset misit eos in interioꝛē carcerē ⁊ pedes eoꝝ astringit ligno. Media aūt nocte paul⁹ ⁊ sylas adorātes laudabāt deū: ⁊ audiebant eos q̄ i custodia erāt Subito vero terremotus factus ē magn⁹. ita vt mouerentur fundamēta carceris. Et statī apta sūt oīa ostia. ⁊ vniuersoꝝ vincula soluta sunt. Expgefact⁹ autem custos carceris et videns ianuas aptas carcerēsīl illa mulier phitonissa. ꝺ q̄ hꝛ .j. Reg. xxviij. Illa ci ñ erat obsessa a demōe. q̄ arte magica faciebat apparē demonē i silitudie alicui⁹ mortui ad ꝺādū rūsuz de occultz. vt dcm fuit ibidē. ista ꝺo ūmo demō i ea exīs dabat rūsa. qz multa sē a demōib⁹ ꝓgnita q̄ hōibus sūt occulta. ⁊ ꝺ mō rūdēdo. Piesta ma. q̄stū do. su.

k Clamabat dicēs isti ho. rē. dīc̄ ꝺ gloꝛ. q̄ tioꝛe spūsci cogēte spūs mēdax vera loq̄bat. ℞ ꝺ ñ vī vez q̄ sbdīt. l Doleī ät paul⁹ rē. ñ doluit set de ꝺ q̄ spūsc̄ cogēte scm suisset nec illō ipedimisset. q̄t q̄ vī meli⁹ dom q̄ paul⁹ ipoſuit illi pu elle silētiū: eiscīedo ab ea demoniz eo mō q̄ xps hōi ꝺnit spm inmundū ⁊ dicēti ei. scio q̄z sis scūs dei: dixit obmutesce ⁊ exi de hōie. Mar. .j. ꝺ ñ fec xps ne veris falsa misceat. sic venenū ꝺ messe. ꝓpinat. ⁊ q̄ nolebat hīe testioniū scirat⁹ admōe: ne ꝺ ꝺaret apparētia dicto pharisеoꝝ q̄ dicebāt eu facere miracula i beelzebub pncipe demonioꝝ. ⁊ eisdē causis paul⁹ ℞ eiecit de monīū. q̄ iponebat sibi ⁊ alijs aplis q̄ vrebāt magicis artib⁹. m Videntes ät rē. Posita occasione ꝺ pīn sbdīt pſecutio. ⁊ scōo diuina liberatō: ibi. media ät nocte. Circa pmū dr;. videtes ät rē. ⁊ p pñs dolētes ꝺ dāno rpali. n Exphbētes pau. ⁊ sy. ꝺdu. i so. vbi tractabātur lites. o Add pncipes. vt punirēt eos tanq̄ malefactores. ió sbdīt eos accusā-

b Ciuitat⁹ thyathirenoꝝ. de hac ciuitate dr; apo. ij. ⁊ āgelo thiathire eccl'e scribe: ꝺ hac ci ciuitate erat ꝺ mulier oꝛōda. q̄ mācbat i philippis q̄ repleta erat altijs colonis. vt dcm ē. c Colēs deū. tā ci añ cōuersa fuerat de gētilitate ad iudaīsmū. i q̄ colit vn⁹ deus. d C⁹ape. cor. do. rē. hō ci ñ p̄t docē nisi exteri⁹ credenda ꝓponēda: q̄ de⁹ doczi iteri⁹ mētē illuminādo. ió dīc̄ pdicatoīb⁹. Jo. xv. Sine me ni. po. fa. e Cū ät bap. ēēt do. ei⁹. i. familia q̄ erat magⁿ. ió subdīt postea. f Intrōite i do. meā. t mānete. vt ibi q̄escat⁹ t refīciami ñ tm vna die sed plurib⁹. ℞ei ipat māsio. ⁊ sic pz eā diuitē fuisse. ⁊ enā valde ꝺuotā. ió subdīt. g Et coegit nos. ꝑcib⁹ valde efficacib⁹. h Factū ē ät. ꝺ pīn dscribīt iſurgēs pſecutio c⁹ p pōīt occasio cū dr;. scm ē ät cūtib⁹ nob ad oꝛōs. i. ad locuz oꝛōis. i Puella q̄dā habēte spi. phi. i. diuinātē. ñ eā ista

do. p Vi ho. ptur. ci. no. ió sē digni morte tāq̄ aduersarij reipublice. q Et ānūciāt mo. quē ñ lz nob suscipe. ſ. ḥm rpm esse deū. r Cū sim⁹ romāi. tā ci erat ꝺcreta romanis ne q̄s recipeī de⁹ nisi apprōbāte senatu.

s Et cucurr. plebs aduersus eos. moti ipetu passiōis nō rectu rōis. t Et magīat⁹ scissis tunicis eoꝝ. ſ. paulī ⁊ sylē pcēptibl⁹. v Iusserūt eos vir. cedi. crudelit⁹ ⁊ ad augmētū crudelitat⁹ sbdīt. x Et cū mul. pla. eis ipos. rē. ⁊ pz lia. y Misit eos ite. car. q̄ erat fortioꝛ ⁊ grauioꝛ. z Et pe. coꝛ. rē. ad maiorē securitatē ponēt eos i cippo. a Media ät no. ḥ pīn pōīt coꝛ libatō. ⁊ p miraclo diuino scōo hūano mādato. ibi. ⁊ cū diea. Circa pmū dr;. Media ät nocte paul⁹ ⁊ sylas adorātes. fz illō ps. Media nocte surgebā ad confitēdū tibi. b Subito ꝺo rē. ad confitēdū, hoib⁹ ꝺūi nois. c Exper

gesa.aūt custos carceris.ex terremotū. d Euagi.gla. volebat se interficere.ne ꝓpter euasionē pauli ꝛ syle de q̄ rū diligēti custodia habuerat ꝓceptū ꝛspāle puniretur ḡui ꝛ ꝑpetibili morte. e Clamauit aūt paul⁹ sciens p spm cām ḡre volebat se interficere. f Et tremefactus cognoscens terremotū diuia v̄tute factū. g Prodidit pau. ꝛ syle ad pe.ad q̄z ofonē fuerat factū miraculū. ꝛ q: a morte fuerat liberat⁹ p pauli ver bū. h Et ꝓd.eos foras.carcerem. i Sir dñi q̄d me oꝛ facē.q.d.pat⁹ sū via salutis audire ꝛ fiōliter obedire. cetera patent vsq; ibi. k Et letat⁹ ē.ō ena sione mort⁊ corpal⁹ p vbū pauli:ꝛ enaꝛ spūalis p susceptionē fidei. l Et cū dies.h ꝓr ponit eorū liberatio mādato hūano cū dicitur m Dimitte.ho. il. Trāseūte em ipassionis ipetu:aduerterēt mgrātus q⁹ paul⁹ et sylas iniuste fuerūt ꝟberati ꝛ incarcerati.iō volebāt eos liberare. n Paulus aūt dixit illi.i. litoꝛib⁹ q venerāt ꝓ eoꝝ liberatione. o Celos nos publ. qō ū oꝛ fieri nisi pblicis malefactoꝛib⁹. p Indēnatos.q̄a punīri ferūt impetu passiōis ꝛ non iudicio rōis. q Homines rōnos q̄bus magis oꝛ deferri q̄ alijs. eo q̄ rōni habebāt dñum oꝛbis q̄ aūt paul⁹ effet cuius rōnus bñ.ſ.xxij. ca. r Et nunc oc. nos eijcūt. volētes crim suū occultare. s Nō ita supp.erit s Sz ve.ꝛ ipi nos eijci.facto ꝓfitētes q̄ iuste nos ꝟbe rauerūt ꝛ icarceraueꝛt.ꝛ ita facū ē vt⁊ ex lra se. t Exe. aūt de carc.quē reintroierūt ne custos carceꝛ⁊ p⁹ eoꝝ recessū iculpareꝛ pp eoꝝ eductionē. v Introie.ad lydiā nomē ē regiōis fm glo. x Et visis frib⁹.i.xpianis ibi dē hitantib⁹ y Cōsolati sūt eos.sua pīsia ꝛ scā doctna z Et ꝓfecti sūt.alibi a d p̄dicādū vbū dei.

In ca.xvj. vbi oꝛ in postil. Nec ista circūcisio fuit ficta vt dicit Hieronymus. Additio.

Imulatio quā b pontꝰ Hiero.nō sic intelligēda ē ſ. q̄si illos acꝰ fm rei ꝟitatē nō fecisset: ꝟ q: nō faciebat tāḡ legꝭ cēmonias obſuās ꝟ solū q̄dā pia si mulatōe ne scādalizaret iudeos ꝛ eoꝝ puerilēs ipediret sic ſichs pelliculā virilis mēbri abscinderet pp sanitatem nō cā legal' circūcisiōis obseruāde.vt in.j.ij.q.ciij.ar. iiij. d ceris euaginato gladio volebat se interficere:estimās e fugisse vinctos. Clamauit autem paul⁹ voce magna dicēs: nihil tibi mali feceris.vniuersi.n. huc sumus. f Petitoq; lumine introgressus ēt tremefactus g ꝓcidit paulo ꝛ syle ad pe- b des ꝛ ꝓducens eos foras i ait. Dñi: q̄d me optet facē vt salu⁹ fiā. At illi dixerūt Crede in dñm ihm ꝛ salu⁹ eris tu ꝛ domus tua:ꝛ locuti sūt ei v̄bū dñi cū oibus q̄ erāt in domo ei⁹. Et tollēs eos in illa hora noctis lauit plagas eoꝝ ꝛ baptizatus ē ipe ꝛ ois dom⁹ ei⁹ cōtinuo. Cunq; ꝓduxisset eos in domū suā apposuit k eis mēsaz.ꝛ letatus ē cū oi l domo suā credēs deo. Et cū dies fact⁹ eēt:miserunt mmgrāt⁹ lictores dicētes dimitte hoies illos. Nūciauit āt custos carceris v̄ba hec paulo q: miser⁹ mgrāt⁹ vt dimittami. Nūc igit n exeūtes ite i pace. paul⁹ āt o dixit eis. Celos nos pblice idēnatos hoies rōanos q r miserūt i carcerē nūc occult s te nos eijcūt. Nō ita ſ veniāt ꝛ ipi nos eijciāt. Nūciauerūt āt mgrātib⁹ lictores v̄ba hec. Timuerūtq; audito q: romani eēnt ꝛ ve

niētes deꝓcati sunt eos. ꝛ educētes rogabāt vt egre t derent de vrbe. Exeūtes v āt ō carcē itroierūt ad lydiā x ꝛ visis frib⁹ cōsolati sunt z eos ꝛ ꝓfecti sunt.

Ca.xvij.

a Cum āt pambulasset b āphipolim ꝛ apollo- b niā ꝛ venerēt thessalonicā vbi erat synagoga iu- c deoꝝ. Scōm cōsuetudiez aūt paul⁹ introuit ad eos d ꝛ ꝓ sabbata tria disserebat e eis de scripturis ꝛ adapiēs f ꝛ insinuās q: ꝛpm oportuit b pati ꝛ resurḡ a mortuis ꝛ i q: h ē ihs quē ego annunh cio vob. Et q̄dā ex eis credi- m derūt ꝛ adiūcti sūt paulo n ꝛ syle ꝛ de colētib⁹ gentili o buſq; multitudo magna et mulieres nobiles nō pau- p ce zelantes aūt iudei assumentesq; de vulgo viros r quosdā malos ꝛ turba facta cōcitauerūt ciuitatem s ꝛ assistētes domui iasonis q̄rebant eos ꝓducē in po- t pulū. Et cū non inuenissēt v eos:trahebāt iasonē ꝛ q̄sx dā fratres ad ꝓncipes ci y uitatis:clamātes q̄m hi q̄ vrbē cōcitant ꝛ huc venez runt q̄s suscepit iason ꝛ hi oēs cōtra decreta cesar⁊ fa c ciūt regē aliū dicētes eē iesum. Cōcitauerūt aūt ple-

in rūsione.ꝓmi argu. In eo.c.vbi oꝛ i post. Dic ḃ gl. q̄ tioꝛe spūsci cogēte spūs mēdax ꝟa loqbak. Additio.

Paul⁹ nō intelligit ḃ voluisse de ḃ q̄ spūsciō cogēte factū erat: ꝟ de ḃ q̄ puella a dyabolo possidebat vt in glo. inkli. ꝛ iō ḃ glo. ſi vī repꝛobāda. Ca.xvij

c Cum āt pambulaſ. hic ꝓr pōnit p̄dicatio pauli ꝛ alijs locꝭ macedonie. ꝛ ꝑ tres saloīca. scdo i berone ibi. Frēs ꝟo. pi ma i duas.q: ꝑ pōit p̄dicatio. scdo ibi. Surgēs ꝑsecutio ibi. Zelātes. Circa ꝓmū oꝛ a Cū āt pambula. amphipo. ꝛ apollonia. ciuitates sē in q̄ bus nō ꝓfect mozā. b Venerēt thessal. vbi erat sy. iudeoꝝ. In illa em ciuitate cū gētilib⁹ hitabāt mlti iudei. c Secū. ꝓsue. āt pau. itro iuitrē.ſ. iudeos q̄b⁹ paul⁹ ꝓsueuerat ꝑ p̄dicare eēq; gētilibus vtz ex ꝓcedētibus. d Et ꝓ sab. ria. rē. legꝭ ꝛ ꝓphar. e Addapi. ꝛ ilm. ex eis f Quia xp̄s. i lege ꝛ ꝓphis ꝓmissum. g Dp. pa. ꝛ resur. a mor. sic p̄z Esa. liij ꝛ Nsee. vj. ꝛ in pl⁹ alijs locꝭ. sic ꝟba declarat exponēdo dca ꝓ phar. h Et q: h ē xp̄s. ſ. ihs nazaren⁹. i Que ego an. vo. ita q̄ ſi solū declarabat ex scripturꝭ passionē xp̄i ꝛ ei⁹ resurrectiōz ꝟ ēt q̄ ista el set ꝓpleta i ihū nazareno ꝛ sic ſi eēt expectādū aliū xp̄m sic ex pectāt iudei. hmōi verō scripturas ꝑ eas ista ꝓphār ego ꝓsui saltē i ꝑte i q̄dā q̄e de aduētu messie. k Et q̄dā ex eis. scz iudeis. l Credi. i xpm. m Et adiū. ſt pau. ꝛ sy. fide ꝛ societate. n Et ō colē. ſ. de gētilib⁹ ꝑus puerlis ad iudaismū. ꝛ sic colebāt vnū deū. o Gētili. i. eis q̄ vsq; tūc ꝓmāserī i gētilitate. p Zelātes āt. ḃ ꝓr pōit ilurgēs ꝓ secutio cū dr. Zelātes ad iudi. i. iudia mori q̄ ifirmē. de vul. vi. q̄dā ma. q̄ ꝓni ſt ad faciēda mala ꝛ Et turfacta ꝑci. ciui. ō paulū ꝛ syla: ꝛ fm q̄ dic Jo. chryſ. A veritate se eē vacuos ꝓfessi ſt q̄ multitudine se armauerūt. s Et assistē. do. iaſo. m q̄ paul⁹ ꝛ sylas fuerant hospitati r Et cū nō inuenissent eos. q: iā alibi trēsierāt. v Trahebāt iasonē ꝛ q̄dā frēs. i. xp̄ianos cū eo. x Ad pnci. ciui. vt punirenꝭ y Cla. q̄m hi vī. ꝛcitāt. ſ. paul⁹ ꝛ sylas a Quos susce. iason. ꝛ tō ꝓceps ē maleficij eoꝝ. b Et hi oēs ō decre. ce. faciūt. ſ subdit in q̄. c Reges aliū dicētes ibm esse. ſ. nō subiectū cesari. ꝟ magꝭ ei⁹ dñm

Impatores eñ romani bñ pmittebant allos reges eē sū
tū eis essent ſbiecti ⁊ redderēt eis tributū. d Et acce.
ſatiſ.s iaſōe.p rōnabilē excūſationē vel emēde ſolutiōez.
vel alio ꝓueniēti mō.q nō bñ in textu modus but⁹ ſatiſ-
factiōis. a Frēs. Hic ꝓñr deſcribit ꝑdicatio pauli et
ſyle in beroe.⁊ ꝓz lit
tera vſq; ibi. b Hi
aūt.ſ.iudi manētes
in beroe. c Erāt
nobili.genere vl aio
vel vtroq; modo.
d Eoz q ſt theſſa.
id ē magis nobiles
q̄ illi q̄ habitābāt i teſ-
ſalonica. e Qui
ſusce.vbū.euāgeli-
cū a paulo ⁊ ſyla ꝓ
poſitū. f Cū omi
aui.i.ardēter ⁊ deuo
te. g Quotidie
ſcru.ſcrip.legī ⁊ ꝓ-
pherāt. h Siꝝ
ita ſe bñent.ſ.q eēnt
ipiere i ihū nazarēo
ſic̄ paul⁹ ⁊ ſylas aſ-
ſerebāt i Et mul
ti q̄dē cred.ex eis.ſ.
iudeis. k Et mu
lie.gēti.hone.i. iam
aū puerſaz ad iuda
iſmū. l Cū āt.h
ꝓñr monet q̄ cōtra
paulū.⁊ ꝓz lka vſq;
ibi. m Statim q;
tē paulū dimi.frēs.
vt alibi poſſent ꝑdi
care euāgeliū xpi.
n Sylas aūt ⁊ tio.
remā.ibi.ad pleni⁹ i
ſtruēdū ⁊ ꝓfirmādū
in fide cōuerſos ad
xpm. o Qui āt
dedu. Hic ꝓñr ꝑdi
catio pauli deſcribi
tur in aliꝭ ptib⁹ gre
cie.⁊ p̄ in ciuitate a
theniēſi.ſcdo in co
rinthō ca.ſc.tercio i
epheſo ibi. Paul⁹ vo. Circa pmū p̄ deſcribit ei⁹ ad athe
nas puētio.ſcdo cū pbis diſputatio ibi. Paul⁹ aūt.tcio
ꝑdicatio ei⁹ ibi. Stās aūt. Circa pmū ōz. o Qui au.
deduc.pau.vt q mare iret alibi ad ꝑdicādū. p Perd.
cū vſq; ad athe.ſolati ei⁹ ſocietate ⁊ doctrine veritate
q Et acce.man.ab eo.⁊ p illos q̄ deduxerant eū vſq; ad
athenas. r Prōſe.ſt.inſtruct⁹ pleni⁹ ⁊ ꝓfirmat⁹ bero-
enſib⁹ apō ꝺo remāſerat. s Paul⁹ āt.h ꝓñr deſcribit
pauli diſputatio cū pbis.cui⁹ p̄ ponit motiuū cum ōz.
t Incitabat ſpi.ei⁹ in ipo ꝛc.nā ex zelo fidei moleſte fe-
rebat idolatriā q̄ vigebat i ciuitate ⁊ alios errores. iō ſub
ditur. v Diſpu.igit in ſyna.cū iu.⁊ colē.ſ.vnū deū. et
iſti erāt gēiles ꝓuerſi ad iudaiſmū. ⁊ iſti cū indeis erra
bāt ꝺ xpm dicētes eū eē vēt̄ꝝ.paul⁹ aūt aſſerebat ꝺ triuꝫ
oñdēs p ſcripturas ibm nazarenū eē xpm. x Et in ſo
ro.i.in loco cōi vbi ꝓueniebāt pbi.⁊ diſputabāt cum eis.
y Quidā āt epic.⁊ ſtoi.pbi diſſꝛebāt.i.diſputabant.
5 Cū eo.de felicitate bois quā epicurei dicebāt ꝓſiſtere
in coꝛpis voluptatib⁹.ſtoici vo in aīe vtutib⁹ tū in pūri
uita.nā vtutꝫ.ſ.epicurei ⁊ ſtoici negabāt reſurrectiōz.⁊ p
ꝓñs aliā vitā.paul⁹ aūt aſſerebat eā eſſe in aīa ⁊ coꝛpe.⁊ ꝺ
in vita futura.nā britudinē aie dicebat eē in apta dei viſi
one ⁊ fruitiōe.j.Coꝛ.xiij. Videm⁹ eñ nūc p ſpeculū ⁊ i
enigmate.tūc aūt facie ad ficē.beatitudinē ꝺo coꝛpis ex
dotib⁹ claritatis:ſnbtilitatis:agilitatis ⁊ impaſſibilitatꝫ
q̄ cābunt in coꝛpe ex redūdantia glie aie q̄ fiet in reſurre
ctiōe:⁊ ꝺ ex xpi virtute. Phil.iij. Saluatoꝛē expectamus
dñm ihm xpm q̄ reformabit coꝛpus hūilitatꝫ nr̄e ꝓfigu-
ratū coꝛpi claritatis
ſue.⁊ qz iſta videbāt
eis ipoſſibilia.iō ſbdi-
ditur.
a Et quidam di-
cebāt q̄d vult ſemi-
uerbius. i.ſemiatoꝛ
verboꝝ. b Dicē
q.d.ñ ē niſi mltiplī-
cator vboꝝ friuolo
rū. Alij vo ſupple
dicebāt q̄ nō ē ꝺ te
xtu Iz i aliq̄b⁹ libris
ponat c Nouo.
demo.vi.an.eē dicit
glo.q; pbi illi audie
rūt a iudeis inē eos
bitātib⁹ ex diſpoſiē
coꝛ facta tpe antio
chi regis n omē de
monij eē aboiabile
⁊ iō doctrinā pauli
vocabāt annūciatō
nē demonioꝝ tanq̄
eis aboiabilē. q iſtō
nō vī vex.qz ſubdit
q; duxerūt paulū ad
ariopagū:vbi erat
loc⁹ ſtudij volentes
pleni⁹ audire q̄ eſſꝫ
ei⁹ doctrina. qō nō
feciſſēt ſi eēt eis ab-
ominabile. Ité ꝺ no
mē demō vī demo-
niū nō ē nomen he-
braicū q grecū vt ꝺi
cit Iſiō.viij.etymo.
⁊ iō ꝺ vōbulū nō ōz
diciſſent greci ab he
braeis q magī econ-
uerſo ⁊ ꝓm q; ibidē
dicit Iſiō. demō gre
ce iterꝑtat ſcies aut
pit⁹ latine.⁊ q ꝓñs demoniū ireꝑtat ſcia vel ꝓuida.ſic q vī
ꝺ Ira exponēda.pbi ei diſputātes cū paulo nō erāt ciuiū
ꝓditōꝝ vel opiniōis.vt ſatꝫ ꝓz ex textu.⁊ iō illi q̄ doctri
nā ei⁹ reputabāt friuolā vocabāt eū ſemiuerbiū. Illi āt
q̄ volebāt eū audire pleni⁹ tāq̄ bonā reputārēs eā Iz nō i-
telligerēt ad plenū dicebāt paulū ānūcia tozē nouoꝝ de
monioꝝ.i.nouaꝝ ſciaꝝ pp q̄ ꝺ Eū ad ariop⁹ ꝺux.vb
erat loc⁹ vocēdi c Athen.āt oēs.i.de terra illa natiui.
f Et adue.hoſpi.q̄ aliūde illuc venerāt rōe ſtudij ſic mō
ꝓuenūt ꝓſitus q Ad nihil ali.vaca.ꝓncipit. h Nī
ſi aut dicē.ḡtū ad mgros. i Aut audire.ḡtū ad diſci
pulos. k Aliq̄d noui.⁊ ꝺ eis aſſilūt pīſēſes multi.
l Stās āt.ꝺ ꝓñr deſcribit pauli ꝑdicatio.⁊ ſcdo audito
rū diſtinctio ibi. Cū audiſſēt. pma i duas.qz ꝓ icipit pau-
lus a q̄dā q̄ erat athenieſib⁹ notꝰ ⁊ ꝓceſſū.ſcdo ꝓſequit
intētū ibi. Deꝰ q̄ fecit mūdū. Circa pmū ōz l Stās āt
pau.vt meli⁹ audiret a multitudie. m Ait viri athe.
ꝺ oia ſupſtiti.i.idoloꝝ cultores. n Vos vi.ꝺ patebat
ad ſenſū.qz i ciuitate illa erāt idola multa.iō ſbdit.
o Prete.eī ⁊ vi.ſi.ve.inue.afā i q̄ ſcri.erat ignoto deo.i
q̄libet eñ ara erat titul⁹ ſupſcript⁹ illi⁹ cui erat honoꝛi cō
ſecrata.vt Iouī:mercurio ethnici. In ꝺ āt altari erat taliꝫ
titul⁹ igīto deo ſupple ꝓfeſſatū ē hoc altare:de quibus cō-

bem ⁊ principes ciuitatis
audiētes hec. Et accepta
ſatiſfactiōe a iaſone ⁊ a ce-
teris dimiſerūt eos. Frēs
vero cōfeſtim p noctem di
miſerūt paulū ⁊ ſylam i be
roam. Qui cū veniſſent in
ſynagogā iudeoꝝ introie-
rūt. Hi aūt erant nobilio-
res eoꝝ qui ſunt theſſalo-
nice q̄ ſuſceperūt vbū cuꝝ
omni auiditate q̄tidie ſcru-
tātes ſcripturas ſi hec ita
ſe haberēt. Et multi quidē
crediderūt ex eis ⁊ mulie-
rū gentiliū honeſtarū:⁊ vi
ri nō pauci. Cū autem co-
gnouiſſent in theſſalonica
iudei qz ⁊ beroe pdicatum
eſt a paulo vbū dei: vene-
rūt ⁊ illuc ꝓmouētes ⁊ tur
bātes multitudinē. Statiꝫ
tūc paulū dimiſerūt fra-
tres:vt iret vſq; ad mare.
Sylas aūt ⁊ timothe⁹ re-
mānſerūt ibi. Qui aūt de-
ducebant paulū pduxerūt
eū vſq; ad athenas:⁊ acce
pto mādato ab eo ad ſylaꝫ
⁊ timotheū vt q̄celeriē ve
nirent ad illum ꝓfecti ſunt

Paulus autem cum athe-
nis eos expectaret incita-
batur ſpūs eius in ipo: vi-
dens idolatrie deditam ci
uitatē. Diſputabat igitur i
ſynagoga cū iudeis ⁊ colē
tibus ⁊ in foro p oēs dies
ad eos q̄ audierāt. Quidā
aūt epicurei ⁊ ſtoici phi diſ
ſerebāt cū eo ⁊ quidā dice
bant. Quid vult ſemiuer-
bius hic dicere. Alij vero
nouoꝝ demonioꝝ videtur
annūciator eſſe. qz ihm et
reſurrectiōem annūciabat
eis. Et apphēſuz eū ad ari
opagū duxerunt dicentes
Poſſumus ſcire q̄ eſt hec
noua q̄ a te dicit doctrina.
Noua.n.q̄dā infers auri
bus noſtris. Volumus q̄
ſcire q̄dnā velint hec eſſe.
Atheniēſes aūt oēs ⁊ ad-
uene hoſpites ad nihil ali-
ud vacabāt niſi aut dicere
aut audire aliq̄d noui ſtās
aūt paul⁹ in medio ariopa
gi ait. Viri atheniēſes per
oia quaſi ſupſtitioſos vos
video. Preteriēs eñ ⁊ vi
dens ſimulacra vra inueni

secratione varie dictū est. Aliq̄ eñ dixerūt q̄ suit⁹ secratū
t institutū a posteris herculis q̄ post ei⁹ mortē eiecti ō re
gno suo t prāte recurrerūt ad auxiliū athenēsiū. q̄ ō re
stituti fuerūt ad stat̄ pstinū, pter q̄ ō dixerūt miam in a
thenis posuisse sibi sedē. cui placrauerūt arā. ħ q̄ mia nō
erat aliq̄ psona q̄ fu
isset nō hoib⁹ sic iu
piter t mercurius t
hmōi fuerāt. q̄s gē
tiles ad deos t trāsla
tos cē dicebāt. vñ et
j. Mach. ōi. Patre
nō int deos trāsla
to cē. ō illud altare
inuiolatū fuit igno
to deo. t determina
tū q̄ nō fierēt oblia
tiones t sacrificia ni
si de geminib⁹ lacri
mis t pcib⁹ miseo
rū ibidē miaz postu
lantū. in schola. ve
hyst. ōi. q̄ phi athe.
exītes t tenebras fa
ctas i die passois cri
sti ꝓsiderātes q̄ nō
poterāt cē vrute na
ture: eo q̄ non facte
fuerūt p interpositionē lune. vt dicit Dionsi. se vidisse lu
nā retrocedentē ab oriēte t supponētē se soli. tūc eñ erat
xv. t iterū eā redeūtem ad locū suū vsus ostendē. talis au
tē mot⁹ lune erat ℨ cursum nāe. ꝑ q̄ ō illa eclypsis nō fu
it nālis. Tē q̄ illa eclypsis solis incepit a pte occidētali. t in pte opposita terminat.
Tē q̄ illa eclypsis duravit trib⁹ horis. f. ab hora sexta vs
q̄ ad horā nonā vt hē Matb. xxvij. eclypsis āt solis nālis
nō eñ durat. ħ modico tpe. Hec igit̄ t silia attendētes phi
ꝓsecraverūt altare deo q̄ talia mirabilia faciebat quē vo
cauerūt ignotū. t dñ signideret ei⁹ excellētia q̄ incōprēhē
sibilis ē a q̄cūq; creatura ēt brā. t p ꝓs aliq̄ mō sibi inco
gnita. t miromagis nō brā. dixerūt etiā q̄ iste de⁹ nolebat
sacrificiū de aliquib⁹. ħ de pcib⁹ devotis t oīoib⁹. Conse
quēter apl's applicat ad ꝓpositū dī. p Nō ē igno. co
litis ħ ego annū. vo. f. ibm verū deū t hoiem. t ħ applica
tio pz fm vltimā institutionē dicti altaris. cōuenit etiam
xpo fm ꝓmā institutionē. q̄ dī ꝓsecrati mie. q̄ xpo, ꝑ quē
nomē mie cōuenit. ꝑ quū eñ ei⁹ est miseri t pcere. ꝑ q̄ō
mia vocat̄ ps. lxxxiij. Vnde nob dñe miam trā. t salutā
re tuū da nob. q De⁹ q̄ fecit cē. b ꝑ apl's, ꝓsequit in
tentū ostēdēs p cōditiōs xpi ēt ad diuinitatē. scz ex tus
ad hūanitatē ibi. Et tpa. Circa ꝓmū dicit. De⁹ q̄ fec mū
dū t oīa q̄ in eis sunt. hāc ꝓpōem cōcedebāt cōit phi. vo
cātes deū ꝓmā cām oīm. t ls auerrois neget deū hāc rō
nem cāe efficiēns. dicit cū tñ hāc rōem cāe finalis. timo
nit aristoteli b sensisse. h tū nō hāc ex dictis aristo. expresse.
ħ magis oppositū vt dicūr alij exposītores aristo. Plato
aūt dixit deū cām efficientē mūdi. t ēt ex tepe. vñ d i. vij.
phīcoꝝ q̄ sol⁹ plato generauit tpus. Alij vo phi q̄ pone
bāt mūdū eternū. ponebāt tñ vnā cām efficiētē oīm. vt
de auicē. z multis alijs. t ex b ꝓñr declarat q̄ de⁹ nō ꝓcli
dit aliq̄b⁹ locis determinat̄ dī. r Hic ecli. t terre cuz
sit dūs. vtz ex dictis. s Nō in mānfa. t ꝑplis bitat. t q̄ō
ibi cōtēnis. ħ magꝭ cōtinet oia t q̄ cā dās eis ē. t cōtī
nās. t ex b cōcludit viteri⁹ q̄ nō indiget sacrificijs huma
nis t oblatiōib⁹ dī. t Nec quasi. hāa. coli. i. sacrificijs
hūanis manib⁹ sibi oblatis. v Indigēs aliq̄. cū sit p
se sufficiēs. t oia alia eo indigētia. lō subdit. x Cū ipe
det oib⁹ vitā. ēt ad spūales creaturas cuiusmodi sūt an
geli. y Et inspirationē. ēt ad aialia q̄ viuūt p respira
tionē aeris ad refrigerū cordis in q̄ cōsistit vita, vel per

t arā in q̄ scriptū erat ignoto deo. Nō q̄ ignōrātes colitis: hoc ego annūcio vob.
Be⁹ q̄ fecit mūdū t oia q̄ in eo sūt ħ celi t terre cū sit dominꝰ nō in manufactis templis hītat: nec manib⁹ hūanis colit indigēs aliq̄ cum ipe det oib⁹ vitā t inspirationez t oia secutq; ex vno oē genꝰ hoim inhitare sup vniuersaz faciē terre definiēs statuta tpa t termios hitatiōis eoꝝ q̄rere deū: si forte attrectēt eū aut iueniant quāuis non longe sit ab vnoq̄q nrm. In ipo. n. viuim⁹ t mouemur t sum⁹ sicut t q̄dā vatū poetaruz dixerūt. Ipi⁹. n. t genꝰ sumus. Genꝰ q̄ cū sim⁹ dei nis dēm⁹ estimare auro t argento aut lapidi sculpture artis t cogitatiōis hois diuinū esse sile. Et tpa q̄dē huius ignorātie despiciens deus nunc annūciat hominibus vt oēs vbiq; pniam agāt: eo q̄ statuit die in q̄ iudicaturus ē orbē in equitate i vi-

aliq̄ supplēs vicē respiratiōis. vt sunt pisces t hmōi. t p hoc intelligunt̄ hoies viuētes vita spūali xpi ad alias: et corpali p respirationē. 5 Et oia. q̄ q̄cūq; bona ē in creatura q̄cūq; totū est a dono dei. a Fecit ex vno. f. ex adā hoie pmo. b Dē ge. hoim. p generatiōis cōtinuationē. c Inhita. sup vni. fa. tre. quia multiplicato genere hūano repert inditari diuerse ptes tre
d Dēfi. sta. tpa. nā ante diluviū, vixerūt hoies maioꝝ tpe q̄ post. e Et ter. hab. cōz. nā i vna regione diuti⁹ viuūt q̄ i alta. sic i regiōe pigmeoꝝ viuūt hoies ix. annis tm vt circiter. pōt ēt alie expōni q̄: t maiuit xpi⁹ q̄ libet gēs dēat i tra sua manere. t p⁹ ea ab ea expelli sic chananei fuerūt ex pulsi de tra. pmissiōis p filios isrl. t sic de mutatis aliis vñ dr Psal. ij. Ipe mutat tpa t etates trāsfert regnaq; stituit. Cōsequenter ostēdit ad q̄d fuit ista pdicta dī. f Quere de. i. ad b ista fuit vt hoies q̄rāt deū p cognitiōs. g Attrec. cū aut tinue. p amorē. b Quis nō lō. sit ab vno. no. imo ꝑpe q̄ō ostdit ꝓpr dī. i In ip. n. vi. mo. t su. sicī cā efficiēte. nā causat in nob viuē moueri t cē. t sic est intimior nob q̄ nosipi. q: ꝓpter principia intrinseca. Sciēdū tñ q̄ vitē hō mis ē itelligē. nā hō ē hō p itellectū, ꝑ q̄ō dr. j. metaph. Nialia imaginatiōib⁹ t meoꝝ viuūt. hō āt rōe t itellectu viuē cē i viuētib⁹ ē cē. t sic itelligē ē hūanū. ē ēt moueri ipi⁹ intētū cetē potētie mouēt p volūtatē t itellectū. t fm b inducit auctē poete arati dī. k Sic t q. poe. ve. dixe. s. arat⁹ t ei⁹ seqces. cui⁹ auctas erat athenienses nō t auctetica. nō sic āt sac scptura. ꝑ q̄ō ñ allegauit ea. t subdit tur auctas cū dr. l Ipi⁹. n. ge. sm. i. ꝓpinquitatē seu affinitatē ad ipm hūtes in ētū sum⁹ itellectual' nāe. sic t ipe in q̄ facti sum⁹ ad imaginē ei⁹. verūtñ q: ista itellectualitas nō ē eins dē rōis i ipo t nob. ō ñ dicimur ei⁹ imago. ħ ad imaginē ei⁹ facti. Filī āt q̄ ē eius dē nāe cū pte dr imago ei⁹. i q̄ appet excellētia xpi respcū nri m Gen⁹ q̄. Posita deductiōe sua. b ifert q̄ dcz itētā dī. Gen⁹ q̄ cū sim⁹ dei. i. itellectual' nāe. t infinitꝰ q̄dō⁹ distātib⁹ ab ei⁹ psecutiōe. n Nō dēm⁹ cē. ſugaē sic lra. Nō dēm⁹ estimare diuinū. i. ens diuinū. o Esse sile au. t arg. cē. nā ista ſē infra hoiem. q: ſt irrōnabilia t ēt insensibilia. de⁹ āt supra hoiem vt dictū ē. ꝑ q̄ō latria q̄ ē cultꝰ deo debit⁹ nō est talib⁹ idolis adhibēda. p Et tpa. ħ ꝓñr declarat q̄dū one xpi ēt ad hūanitatē in q̄ inf hoies apparuit annūcias eis via salut̄. p p sciam. postea p apl's t discipl⁹ alios. t ħ q̄ō dr. Et tpa q̄ h⁹ iēstātie. q̄ cultꝰ diuinꝰ ipēdit tur idol. q Despiciēs de⁹. i. nolēs vltra deos durare.
r Nūc. i. tempe grē. s Annūciat hoibus. p filiū sūm t p credētes in eū. t Vt oēs vbiq; pniam agāt. de ido latria t aliis peccatis v Eo q̄ sta. die in quo iudi. ē or. in equitate reddēdo debitas penas p pcis. t ꝑmia. p me ritis. x In viro in q̄ statuit. i. p virū p quē diffiniuit indicare seculū. f. hoiem ꝓpm qui iudicabit in forma hois gliosa. sic dictū ē. 5. j. ca. Hic ibs q̄ assumpt⁹ est a vob sic venit. f. ad iudiciū. sicut fuit iudicē expositū. t de hoc iudicio dicit Joh. v. Pater nō iudicat quenq̄. ħ omne iudiciū dedit filio. t quoniā hoc iudiciū erit in resurrectione generali quam p̄cessit resurrectio xpi sicut eius exēplar et causa. ideo subditur.

y Fidē p̄bens.ordinetur sic ifa. z Suscitās eū.s.homine xp̄m. a A mortuis.quā mortē sustinuit ꝓ salute oim ex maxima caritate ad gen⁹ humanū.t obedientia ad p̄cm deū. y Fidē p̄bēs oibus resurrectiōis future.q; resurrectio xp̄i cā ē t exemplar resurrectiōis nře

b Cū audis. Postq̄ descripta ē p̄dicatio pauli.h p̄ponit auditor⁹ distinctio.t diuidit i tres ptes.q̄m aliq; resurrectionē mortuoꝝ ꝓpositibilē de q̄b⁹ dr. Quidā q̄ dē irridebāt.alij vo volebāt ꝓsiderare:t isti dixerūt. Audiemus te de h̄ iterū.ter cuj vo crediderūt inter q̄s noiant. c Dyonisi⁹.ariopa.tā q̄ famosior. d Et mr̄ no.dama.q̄ ab aliq̄b⁹ dr fuisse vxor

In ca.xvij. ei⁹. vbi dr i posill. q̄ h eclypsis duravit tribus horis. Additō

Eclypsis solis p̄ horat q̄n̄ trib⁹ horis crescēdo t minuendo i obscuritate.ly i mō obscuritat⁹ valde modico tempore duret. In eo.c. vbi dr i posill. In ipso em̄ vivim⁹ movemur t sumus.

Additio.

HOc q̄ dicit apl⁹. In q̄ vivim⁹. movemur t sum⁹. p̄t intelligi tria in q̄ p̄bi p̄incipl⁹ intēdebāt. s. ens i q̄ō p̄incipl⁹ aspiciūt metaphici q̄ tractāt ō ente vt ens t de h̄ dicē apl⁹. Summus.scōm p̄incipale est mot⁹ de q̄ tractāt phisici ꝓsiderātes cor⁹ inq̄ntum mobile vt i libris phicoꝝ.tercū ē vita de q̄ tractant in libris de aia t de vegetabilib⁹ t plātis.t de h̄ dicit. In ipo.n.vivim⁹.q.d.apl⁹ p̄bis athenienſib⁹. Quis nō longe sit ab vnoquoq; vim.i.nō ē nec debet esse lōge ab vnoquoq; vim Or dr. In ipo.n.vivim⁹.movemur t sumus.i. q̄ ab ipo habem⁹ vitā t motū et ē circa q̄d mūs ꝓmiones cōtēr laboratis. Capimlu.xviij.

Post h̄. Hic p̄ponit descriptā p̄dicatiō pauli in corintho.t diuidit in duas ptes.q; p̄ponit h̄ p̄dicatio. scōo aduersarioꝝ insurrectiō ibi.Gallioē aūt.pma adhuc in duas.q; p̄ponit quoddā p̄dicatiōi puius.s.ci⁹ aduēt⁹ ad corinthū cū dr. b Venit corinthū.q̄ est ciuitas in ꝓuincia achaie.vtz.j.co.ſ. c Et inueni.quē. iudeū nomine aquilā.qui tū in xp̄m credebat cū p̄uscilla vxore sua.vt manifeste ꝓz ex sequētibus. d Eo q̄ ꝓcepisset claudi⁹ cē.huj⁹ aūt impialis ꝓcepti cā nō expr̄imitur ħ in schola.histo.dr q̄ hec fuit cā.q; iudei habitantes rome familiaritatē ꝓtraxerāt cū agrippina ci⁹ vxore t faciebat eā iudaizare. e Accessit ad eos.tum q; erāt

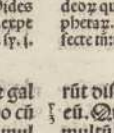
yro in q̄ cōstitui it fidē p̄bēs
z oib⁹ suscitās eū a mortuis
b cū audissent aūt resurrectionē mortuoꝝ:q̄dā q̄dē irridebāt:q̄dā vo dixer⁹. Audiem⁹ te de h̄ iterū.sic paulus exiuit de medio coꝝ. Quidā vo viri adherētes
c ei crediderūt:in q̄b⁹ t dio
d nisi⁹ ariopagita t mr̄ nomine damaris:t alij cū eis

Post hec egressꝰ .xviij
e Ius ab athenis venit
e corinthū t inueniēs q̄n
dā iudeū noie aquilā pōti
cū genē q̄ nup venerat ab
italia t p̄uscillā vxorē eius
deo q̄ ꝓcepisſz claudi⁹ discedē omēs iudeos a roma
e accessit ad eos:t q̄r eiusdē erat artis mābat ap̄ eos t opabat. Erāt aūt scenofa
f ctorie artis Et disputabat in synagoga p̄ oē sabbatū:
inſpondēs nomē dñi ihu
suadebatq; iudeis t gręcis
g Cū venissent aūt ō macedonia sylas t timothe⁹:instabat
b bat x̄bo paulus testificās
i iudeis eē xp̄m ihm. Cōtradicētibus aūt eis et blas-
k phemātib⁹ excutiēs vestimēta sua dixit ad eos Sāguis vester sup caput vim

Mūdus ego ex hoc ad gētes vadā. Et migrans ide
m itrauit i domū cuiusdā nomie tyti iusti colētis deum
o cui⁹ dom⁹ erat ꝓxima synagoge Crisp⁹ aūt archisynagog⁹ credidit dño cū oi domo sua t multi corinthioꝝ audiētes credebāt t baptizabant. Dixit aūt dñs nocte p̄ visionē paulo . Noli timere ħ loqre t ne taceas. ꝓpter q̄ ego sū tecū : t nēo apponet tibi:vt noceat te:
q̄m ppls ē mihi multus in
q hac ciuitate. Sedit aūt ibi annū t sex mēses docēs a
r pud eos x̄bū dei. Gallioē aūt ꝓcōsule achaie ilsurrexerūt vno aio iudei ī paulū: t adduxer⁹ eū ad tribunal
s dicētes:q; ꝫ legez h̄ psuadet hoib⁹ colere deū ꝓcipi
t ente at paulo apire os : di
x rit gallio ad iudeos. Siq̄
y dē eēt iliquū aliq̄d aut facinus pessimū o viri iudei re
z cte vos sustinerē si x̄o q̄ōnes sī de x̄bo t noib⁹ legi vře vosipi videritis. Iudex
b ego hoc nolo eē t minauit
c eos a tribunali. Appēdētes aūt oēs sosthenez ꝓncipē synagoge pcutiebāt eū

one.eo q̄ pplus ꝓueniebat illic.ō subdit. p Crispus aūt.iste ē q̄ baptizauit paul⁹ sic scribit.j.Coz.j. Cetera patet vlsq; ibi. q Sedit aūt ibi.i.mānsit sic dr Deuter.j Sedistis q̄ in caderba.ne multo tpe.i.mā fist⁹. r Gallioē aūt.h̄ p̄ describit aduersarioꝝ insurrectio ꝫ paulum t ps ifa vsq; ibi. s Dicentes q: ꝫ legē b̄ psuadet cē.t.ſ. legē moysi.q: lex moysi docet colē deū p cerimonias legis q̄s paul⁹ debē cessare dicebat.vtz in cplis suis in plurib⁹ locis. t Incipiēte aūt pan.apc.os.ad rūdendū. v Dixit gal.ad iude.rides ꝓ paulo. x Si q̄dē eēt in iquū aliq̄d.inferēdo nocumētū alteri i reb⁹ suis furto.rapina.vel aliq̄ bmōi. y Aut pessi.facr.nocēdo alteri in psona ꝓpria vel sibi ꝓducta.vtpote i vxore vel ꝓle q̄s ē pius q̄s ferre nocumētū in reb⁹. z Recte vos sust.audiendo q̄rimoniā vr̄am t faciēdo iusticiā a Si vo q̄os sunt cē.erat em̄ gētilis.t ſ nō curabat nec ad eum ptinebat discutē q̄nes indaice legē. b Et minauit eos a tribunali.ranq; dimittēs eos tpus in friuolis. c Appēdētes aūt oēs.s.ministri ꝓcōsulis qui tales repulsos a iudice solebāt ꝓcutiendo repellere.

d Paul⁹ ꝑ.o. Hic ꝓ̃ir describit pauli i ephesꝫ ꝓdicatiõ. t ꝫ duplr. ꝑ ín suo aduẽtu. scõ in suo reditu. se. ca. ꝑma i duas. f. Circa ꝑmũ ẽt. d Paul⁹ ꝑ.o cũ adhuc sustinuisset. i. expectasset. dies multos. in cognitõe. e Fra. va. na. in syria. i. syria tribunal et nihil eoꝝ galliõi cure erat. f Paul⁹ ꝑ.o cũ adhuc sustinuisset dies multos frib⁹ valefaciẽs nauigauit i syriã et cũ eo priscilla et aq̃la q̃ sibi totõderat i cẽchris caput. h Hẽbat enim votũ Deũ in ipe ephesũ: et illos ibi reliqt. Ipe ꝑ.o ingress⁹ synagogaꝫ disputabat cũ iudeis. i Rogãtibus aũt eis vt ãpliorẽ tpe mãerẽ nõ ꝓsensit. k valefaciens et dicẽs. Itez reuertar ad vos deo volẽte: pfect⁹ ẽ ab ephesꝫ. l Et descẽdẽs cesare am ascẽdit. r salutauit eccliã et descẽdit ãtiochiã. m Et cõ ibi aliq̃to tpe: pfect⁹ ẽ pãbulãs ex ordie gallatiã regiõꝫ et phrygiã ꝑfirmãs oẽs discipl'os. n Iude⁹ aũt q̃dã apollo noie alexãdrinus gen̈e vir eloq̃us deuenit in ephesũ: potẽs i scripturis. o erat edoct⁹ viã dñi: et feruẽs spũ loq̃bat et docebat diligenter ea q̃ sũt ihũ sciens tm̃ baptisma iohis. p Hic q̃ cepit fiducialr agẽ i synagoga. Quẽ cũ audissent priscilla et aq̃la assũpserũt eũ et diligentius exposuerũt ei viã dñi. Cũ aũt vellet ire achaiam exhortati frẽs scripserũt discipulis vt susciperẽt eũ. Qui cũ venisset cõtulit multũ his q̃ crediderãt. Vehementer enim iudeos reuincebat: publice oñdẽs ꝑ scripturas cẽ rp̃m ihm. xix. Actũ ẽ aũt cũ apollo eẽt corinthi: vt paulus pagratis supioribus ptib⁹ veniret ephesũ: et inueniret q̃sdã discipl'os. b Dixitq; ad eos. Si spiritũ accepistis credẽtes. at illi dixerũt ad eũ. Sed neq; si spũssanctus est audiumus. Ille vero ait. In q̃ baptizati estis qui dixerũt. c In Johãnis baptismate. Dixit aũt paulus. Johannes baptizauit baptismo penitentie populũ dicens in eum qui venturus esset post ipm: vt crederẽt: hoc est in ihm. Hiis auditis baptizati sunt i noie dñi. ihu. Et cũ ꝑposuisset illis manus paul⁹ venit spũssctus sup eos: et loq̃bant linguis et ꝓphabãt. Erãt aũt oẽs viri fere. xij. Introgress⁹ aũt synagogã cũ fiducia loq̃batur ꝑ tres mẽses disputãs et suadẽs ꝰ reg̃ dei. Cũ aũt q̃dã indurarent et non crederent maledicentes viã

priscilla q̃ remanserant ephesi hãc implerẽt oñe suppleuerũt ex q̃ ptz q̃ dictũ est. ꝰ. in ꝑn. ca. eos cẽ xpi anos. e Qui cũ venisset. i. in achaiaz in q̃ est corinthus. z Contulit multũ his q̃ crediderũt. ꝑ lij. ꝑter q̃ꝰ paulus j. c. xx. iij. capi. dicit Ego plãtaui apollo rigauit. Cap. xix. Factũ ẽ autez. Hic ꝓ̃ir describit ꝓdicatio pauli apõ ephesũ in suo reditu. Circa quã ꝑ ponit ꝓdicatio hec: scõo quoꝝdã ꝓsumptionis repressio ibi. Tenta uerũt. ꝑma in duas q̃ꝑ describit doctrina pauli ꝗtum ad veritatem baptismi secũdo ꝗtum ad ꝓdicatiõem euangelij ibi. Ingressus autem. Prima ptz vꝝ ibi. b Si spiritũ misancũ accepistis. i. in signo visibili. quia tunc sic dabatur baptizatis ꝑ positiõem manuꝝ apostolorum. c Sed neq; si spiritussan. est. hoc modo datus vel dãdus d Audiuimus. licet audissent q̃ deꝰ esset trinus et vnus. Cetera patent vsq; ibi. e Johannes bapti. baptiz. penitentie populum. Erat eñ baptiz⁹ iohannis quedam ꝓtestatio faciendi penitentiã et disponẽdi se ad baptismũ xpi. in quo dabatur gratia iustificans. f Dicens in eum qui ven. esset. scz. hoc eñ ꝓdicabat. Johannes. vtz Matb. iij. et Joh. j. g His auditis baptizati sunt in nomine domini iesu. in hac eñ forma dabatur baptismus in primitiua ecclesia rõnabus dictis. ꝰ. ij. c. Cetera patẽt. h Introgressus autez. Hic ꝓsequenter ponitur doctrina pauli ꝗtum ad publicatiõem euangelij cum dicit. i Cum fidu. loquebat. ꝓpositio timore humano. k Disputãs cũ contradicentibus.

l Et suadẽs audienib⁹ voluntarie. m De regno dei id est de superna felicitate que cõsistit in aperta dei visione scz deitatis ꝓncipaliter et humanitatis secũdarie. suadebat etiam de modo veniendi ad hãc beatitudinẽ que est ꝑ fidem caritate formatam.

n Cum autem quidam indurarentur. in sua infidelitate. o Maledicentes viam domini. id est doctrinam christi.

p Coꝝ multitu. qꝫ erat signū obstinatiōis eoꝝ.
q Discedēs ab eis. paulus. r Segregauit discī. i. credētes ne interficerent̄ vbis obstinator. s Quot. disputās ad declarationē euāgelice vitatis. t In schola. i. in edificio de q̄ paulus scholā fecerat. v Tyranni
u. Dicūt aliq̄ q tyrāni ē. ꝓpriū nomen illi⁹ cui⁹ erat edificiū. Illij vo dicūt q ē appellatiuū t accipit tyrānus ꝫ bonume potēte. t fecerat ibi paul⁹ scholā vt obstinati rimerēt eū impedire. ꝓpt domuni loci prātem. ıō subdit. x Hoc āt fac. ē p blē. pacifice. ita vt oēs. y Qui ha. in asia au. ver. i. audire poterāt libē.
z Virtutesq̄. ad ꝓfirmatiōnē huius doctrine. a Nō q̄si. fa. de⁹. i. nō modicas vel cōmunes ꝫmptas t excellētes vñ subdit. b Ita vt ēt su. lā. t. qō est mai⁹ ē q̄ si p tactum pauli vel ei⁹ oioem fierēt talia. c Tē tauc. aūt. Postq̄ ō scripta est p̄dicatio pauli. b ꝓfir ponit p supriōis q̄undā repsiō q̄ volebāt dēones expellē ab obsessis vrute nois xpi a paulo p̄dicati i quē tū nō credebant. vtz lra vsq̄ ibi.
d Scene iudei. est aūt scene nomē ꝓpriū illi⁹ ꝓncipis sacerdotū. e Hic. no. x pau. scio. i. vtutē eox cōsco. f Nos āt q̄ est. q. d. ad vos nō ꝓtinet vtutes eox suocāe cū sitis increduli. g Et dñaī am. i. duoꝝ dñs de. vij. filijs ꝓncipis iudeox. Consequenē ponit fructꝰ huiꝰ repsiōis cū dr
h Hoc aūt notum factū ē omnibus. p diuulgatiōz eorū q̄ viderāt. i Et ceci. ri. sup oēs. vt null⁹ auderet illa attēare k Et magni. no. do. ie. xp̄i magne vtutꝰ exīs l Multiq̄ cre. veni. ad paulū. m Cōfitētes. pcā sua relinq̄ntes idola. n Mul. āt ex eis q̄ fue. cu. secta. i. artes magicas. o Cōtu. li. i. apportauerunt ad apl̄m.
p Et ꝫbuſ. i. pr̄ptū diaboli t bonorē ihu xpi q Et cō puta. pre. il. b addit ad oñdēdū q̄ꝫ fecerūt ex magꝫ volūtate ꝫburēteo libros qs emerāt ita care. Sciēdū ēt q̄ denari⁹ valebat. x. numos vsuales. ıō sic dentoiak a nūero ō nario. r Ita fo. cresc. ver. p multiplicatōs fidelīū. s Et ꝫfir. p augmētū fidei credētiū. t His āt exple. Supi⁹ posit⁹ ē multiplex pauli ꝓgress⁹. p. oꝫbē ad p̄dicandū. b ꝫfir pontī ei⁹ ꝓgress⁹ i irīm ad tolerādū. p fide catholica qnā ꝓsecut⁹ fuerat ibidē vt dicū ē. ē. vij. c. t. ix. c. t diui

p dñi coꝝ multitudie discedens ab eis segregauit discipulos q̄tidie disputās in schola tyrāni cuiusdā b aūt factū est p bienniu: ita
r vt oēs q̄ habitābāt in asia audirēt ꝙbū dñi iudei atq̄ gētiles. Virtutesq̄ nō quaslibet faciebat de⁹ p manū
s pauli ita vt etia sup lāguidos deferrent̄ a corpe ei⁹ sudaria t semicinctia t recedebāt ab eis languores t spūs nequā egrediebant̄
c Tentauerūt aūt q̄dā t de circūeuntibus iudeis exorcistis iuocare sup eos qui hēbāt spūs malos nomen dñi iesu dicentes. Adiuro vos p ihm quē paulus p̄dicat: Erāt aūt cuiusdā scene iudei ꝓncipis sacerdotū vij. filij: q̄ b faciebāt. Rñdēs aūt spūs nequā dixit
e eis. Iesum noui t paulum f scio. Vos aūt q̄ estis. Et siliēs hō in eos i q̄ erat de
g monū pessimū: t dñatus amboꝝ ivaluit ꝫ eos: ita vt nudi t vulnerati effugerēt de domo illa. Hoc aūt
b notū factū est oibus iudeis atq̄ gentilib⁹ q̄ habitabāt epheſi. t cecidit timor
k sup oēs illos t magnificabat nomē dñi ihu. Multi
l q̄ credētū veniebāt confitentes t annūciātes actus
n suos. Multi āt ex eis q̄ fuerant curiosa sectati contu

p lerūt libros t ꝙbusserūt eos
q coꝝ oib⁹ t ꝓputatis pcijs illoꝝ iuenerūt pecuniā de
r narioꝝ q̄nq̄gnta milia: ita
s fortr̄ crescebat ꝙbū dei et
t cōfirmabat. Hīs āt exple
v tis ꝓposuit paulus in spū
x trāsita macedonia t achaia ire hierosolymā dicens
y q̄m postq̄ fuero ibi oportet
z me t romam videre. Mittēs aūt in macedoniaz duos ex ministrantibus sibi tymotheū t erastū: ipe remā
sit ad tp̄s in asia. Facta est aūt illo tpe turbatio nō mi
b nima de via dñi. Demetrius em̄ q̄dā nole argentari
c us faciēs edes argenteas
d diane ꝓstabat artificibus nō modicū q̄stū: q̄s conuocās t eos q̄ eiusmodi erāt
e opifices: dixit. Viri scitis q̄ de boc artificio est nob
acq̄situ: t videtis t auditis: q̄ nō solū epheſi ꝫ pene
f tot⁹ asie paul⁹ ꝫ suadēs auertit multā turbā dicēs
q̄m nō sr̄ dij q̄ manib⁹ fiūt
g Nō solū aūt hec ꝑiclitabitur nob ps i redargutiōez
b venire ꝫ t magne diane tē plū i nihilū reputabit̄ t destrui incipiet maiestas ei⁹
quā tota asia t orbis colit.
Hīs auditis repleti sr̄ ira
i t exclamauerūt dicentes. Magna diana epheſioꝝ t ipleta ē ciuitas tota ꝓfu
k sione t ipetū fecerunt vno

t achā. ad ꝓfirman dū credētes t accipiēdū collectā porrādā fidelib⁹ paupi b⁹ q̄ erāt in irīm y Yp. me t ro. vi. tūc ei fuit sibi renelatuꝝ q̄ de irīm ire romā mod⁹ tñ cūdi t cā si fuerūt tūc sibi renelata ꝫ infra. xxiij. c.
z Mit. āt. i ma. duos rē. Ꝫ fec vt collecta eēt facta aſiēs illuc vēiret. qō erat si bi hō esti⁹ t expediti⁹. qz nō sic optuit cū ꝫbē morā pp̄ dictā collectā. a Facta ē āt. b ꝓfir ponit remotō impedimenti diuidit i duas ptes fm duplex impedimētū. scōs ꝓpit. c. ſc. ibi Ybi cum fuisset. ꝓma i tres. q̄: ꝑ ipedimētū ꝓpit. scdo tolliꝫ tur ibi Et cū sedassꝫ scdo ik pauli resumitur i ꝓn. se. ca. ꝓma adhuc i duas. q̄: pr̄mo ꝓpit ipedimēti motuū ꝓnciplī. secūdo ei⁹ exercitum ibi. His auditꝫ. demetri⁹. n. fec illud impedimētū ꝓmouēs cimtatē ꝫ paulū et ei⁹ socios: mot⁹ ꝓpt̄ dānū tpale t cultus diane t ꝑ lra paulo excepti. q̄ exponēt.
b De via dñi. i. de fide xpi. c Facidedes arg. dia. Juna āt vōt diana. a diana qō ē lux grece t neos qō ē nouū q̄ ei⁹ lux renouat oi mense. Dicebat ēt a gētilibus ꝓtes viaꝝ: quas oñdit de nocte.

t q̄: i illū nihil crescit pigtē diana i ygis figura tenēt̄ sagittas eo ē radios suos emittit vsq̄ ad trā. tales ꝙ imagines diane faciebat d̄ argēto iste demetri⁹ t tabernacla argētea ꝓponēdis imagib⁹ sic freqnt̄ fit i eccia de imagib⁹ scōz d Prest. arti. inf. qs erāt ꝓncipal.
c Scitꝫ. q̄: d b artificio ē nob acq̄situ magni lucri. f Pau. b sua. auer. mt. tur. ab ēptōne taliū imaginū di. in eis nihil eē nūmis aut vtutꝫ. p Nō soāt b pcil. no. ps i redar. vēire. q̄: redarguiminr de falsitate faciēdo imagines. nulla vtutē bñtes.
b Sz t mag. dia. rē. t. i. cult⁹ ei⁹ totalit deficiet quē seruerūt pies nr̄i. i Hīs audi. b ꝓfir ponit ꝓmotiōis exercitiū paulū t socios ei⁹ qs volebāt interficere p cimtatis ꝓmotōz ꝫ eos. t ps lra vsq̄ ibi. k Et ipetū fecerūt vno aio in theatꝝ. locꝰ erat vbi puniebant rei t dī a theoro. i. spectaculo eo q̄ multi veniebāt ad talia speculādū:

illuc.n. violéter traxerũt comites pauli.cetera patẽt vsq; ibi. l Erat eñ eccia.i.congregatio ppli m Cõfusa.q̃m ꝓ magẽ pte igñabãt cãm illi⁹ ꝓmotõis. n Detur.ãt detra.alex.,ppl.cũ iudeis.q;volebat excusare paulũ.,ñ nõ habuit auditũ ,ñ magis clamoris tumultum.

o Et cum sedassset.ꝫ ipedimẽtũ decẽ ꝓmotõis tollit cuz dr.Et cũ sedassz scriba turbas .ꝫ eñ habebat offñ publicũ in ciuitate pp q̃ dõ terat ppm magt̃ sedare .p Quis est hoꝺ.q̃ nesc.tt.q .d.nõ oz ꝫ .pclamare cuz sit notũ oib⁹. q Diane iouisq; ,plis id diane,pgenie a ioue delathana ei⁹ cõcubina vt scribũt po ete.ceca patent vsq; ibi. r Q; si deme.tt.aduersus aliquẽ istoz hoiz s Cãz aliquã rõnabilẽ. t Cõuẽt⁹ forẽses agũtur.i qb⁹ cãe vtilit̃ v Et ꝓcõ.st.s.pũtes ad iudicãdũ. x Recusẽt iuicẽ. cozã iudicib⁹ si hẽant rõnabilẽ cãm. y Si q̃d ãt alteri⁹ rei q̃ritis.,ꝑter cãm demetrij t q̃ cũ eo sũt artifi cũ t ꝫ alloq̃t ppl̃z p artifices ꝓmot̃.

z In tũma eccia.i. in cõgregatiõe ,pcõsulũ legitie iudicantiũ. a Pokt absolui.i.declarari .nã t piclitamur.i. in piculo sum⁹. b Ir gni seditiõis hodierne a ꝑside vt imgatore tanq; negligentes custodia ciuitatis in pace. c Cũ null⁹ sez nr̃m tob norι⁹.i.rcus. d Deq nos possu.rõz reddẽ .nr̃is supiorib⁹ e Cõcur.istius.i.ꝓmotiõis ppli f Et cũ ꝫ di.ille scriba. g Dimisit ecclesiã.i.congregatiõez populi ꝓcipiens vt q̃libet iret i pace ad domũ suam. Capi.xx.

aio i theatrũ rapto gaio et aristarcho macedõib⁹ comitib⁹ pauli. Paulo aũt volẽte itrare i ppl̃z:si ꝓmisset discipli. Quidã ãt t ꝺ asie ꝓcipib⁹ q̃ erãt amici ei⁹:miserãt ad eũ : rogãtes ne se daret i theatrũ . Alij ãt aliꝰ clamabãt. Erat eñ eccia cõfusa t ꝑplexa nescie bãt q̃ ex cã conuenissent. Beturba ãt detraxerũt alexandrũ ,ppellẽtib⁹ eũ iudeis. Alexãꝺ ãt mãu,silẽtio postulato:volebat rõez reddere ppl̃o. Quẽ vt cogueruũt iudeũ esse: Vox fcã est vno oim q̃si ꝓ horas duas clamãtiũ.magẽ diana ephesioz. Et cũ sedasset scriba turbas dixit . Viri ephesi ꝓs.n.ẽ hoiz q̃ nesciat ephesioz ciuitatẽ cultricẽ eẽ magne diane iouisq; ,plis. cũ ergo bis ꝺici nõ possit oz vos sedatos eẽ:t nihil temere agẽ. Adduxistis eñ homies istos neq; sacrilegos neq; blasphemantes deã vrãz q̃ si demetri⁹ t q̃ cũ eo sũt artifices bñt aduersus aliquẽ cãz quẽt⁹ forenses agũt:t ,pcõsules sũt accusent iuicẽ. Si q̃d ãt alteri⁹ rei q̃ritt̃ i legitima eccle sia poterit absolui. Nam t piclitamur argui seditiõis hodierne cũ null⁹ obnoxi⁹ sit de q̃ possim⁹ reddẽre rõnẽ ꝓcurl⁹ isti⁹. Et cuz hec dixisset dimisit eccias. xx.

Ostq; ãt cessauit tumult⁹ vocatis paul⁹ discipul⁹ t exhortat⁹ eos valedixit t ꝓfect⁹ ẽ vt iret i macedoniã. Cũ ãt pãbulasset ptes illas t exhortat⁹ eos fuisz multo sermõe vẽit ad greciã vbi cũ feciss̃et menses tres fr̃ẽ illi insidie a iudeis nauigaturo i syriaz hũtq; ,siliũ vt reuerteret ꝑ macedoniã . Comitat⁹ ẽ aũt eũ sosip⁹ pyrrhi beroẽsis :thessalonicẽsiũ ño aristarch⁹ t secũdus t gaius derbe⁹ t timothe⁹ : asiani ño tychic⁹ t trophim⁹ . hi cũ ꝓcessissẽt sustinuerũt nos troade:nos ño nauigauim⁹ p⁹ dies azimoz a philippis t veñ⁹ ad eos troadẽ i dieb⁹ q̃nq; vbi demorati sũ⁹ dieb⁹ .vij. Una ãt sabbati cũ ꝑemissem⁹ ad frãgẽdũ panẽ paul⁹ disputabat cũ eis ,pfectur⁹ i crastinũ ,ptraxitq; ꝺmoz vsq; in mediã noctẽ. Erãt ãt lãpades copiose i cenaculo vbi eram⁹ congregati Sedẽs ãt q̃dã adolescẽs nomie eutichus sup feneſtrã cũ mergerat̃ sõno graui disputante diu paulo duct⁹ sõno ecidit ꝺ e ꝺcto cenaclo deorsũ t ibiat⁹ ẽ mortu⁹ . Ad quẽ cũ ꝺscẽdiss̃z paul⁹ icubuit sup eũ t ꝓplex⁹ dixit nolite turbari. Ãia ei⁹ ipi⁹ p so est. Ascendẽs aũt frangensq; panẽ t gustãs satis ꝙs allocutus est vsq; in lucem:t sic ꝓfectus ẽ Addu

p Ostq; aũt.ꝫ ꝑ resumit iter pauli cũ ño. b Pocatis paul⁹ discipl̃is.i.catholicis. c Est exhor. eos.vt i bono inchoato ꝑmanerẽt. d Valedixit recedẽs ab eis. e Et ꝓfect⁹ ẽ vt iret i macedoniã.sic ei ꝓsp̃iscẽs ordinatũ fuerat vt ꝑ pus trãsita macedonia iret ꝑ sus irñm vt dictũ ẽ ca.,ꝑce. f Cũ ãt pam.ptes illas scz macedonie. f Et exhor.eos fuisset multo sermone .vt firmiter ꝑmanerẽt in fide. g Venit ad greciã.i.ad alias ptẽ grecie.nã t macedonia est in grecia large dicta.

b Vbi cũ ꝛẽ,ꝫ ponit scm̃ ip̃edimentũ fuit factũ ex insidijs iudeoz i via dispositis ab eis.cũ occidẽ volentiũ. i Habuitq; ꝑsi.vt reuer.ꝑ macedoniã.ad euadendũ illas insidias.t sic fuit retardat⁹ ab itinere. k Comitat⁹ ẽ cũ sosipater pyrrhi.scz filij. l Beroẽsis.i.de ciuitate beroe. m Vi cũ ꝑcel.nos sust.no ẽ troade.i. expectrauerũt. Lucas cũ q̃ loq̃tur remanserat cum paulo a recta via ,pter insidias declinãte. n Nos ño.remotis i ꝑdimẽtis itineris pauli ꝫ ꝑ ponitur ꝑsecutio itineris in choari.s. vsus irñm. t ꝑ ponit ꝑ viã processꝰ.scio ad kminũ accessꝰ.c.se.ibi. Ꝑ dies aũt istos Ꝑsia diuidit in ꝗtuor ptes fm ꝗtuor loca i qb⁹ paul⁹ fecit alicz moꝛas q̃ ꝑbẽt ꝓsequẽdo.ꝑm⁹ ño loc⁹ fuit ciuitas troade. ad quaz ꝑ describit pauli ꝑdicatio cũ ño. n Nos ño nauit. post dies asimoz .i. solẽnitate paschali trãsacta o Ꝫ ꝑ philippis.q̃ est ciuitas macedonie quã primo paul⁹ itrauit .vt hr̃.ã.xvj.ca . t ab ea vltimo ꝛecessit.vt hr̃ hic p Et venim⁹ ad eos troadem vbi habitabãt comites. pauli q̃ cũ ꝑcesserãt vt dictum est. q Vbi ẽ morati sum⁹ dieb⁹.vij.ad credẽtium ꝓfirmationez. q Una aũt sabba. ꝫ scio pọ̃t pauli ꝑdicatio cũ ño. Una aũt sab.i.m die dñica que est ꝑma post sabbatum.

r Cum conue.ad fran.pa.ꝑ refectiõe corporali.

s Paulus disputabat cuz eis. pans resiciens eos pane verbi diuini.

t Profecturꝰ i crastinũ.vt ꝺba q̃ recedẽs dicebat.arti⁹ in cordib⁹ audientiũ impssa remanerẽt. v Protraxitq; sermonẽ.multũq; sollicitus de cibo spñali t parũ de corporali. x Sedẽs. Hic tercio ad ꝓfirmatiõem doctrine pauli ponit̃ suscitatio mortui.t ꝓtrifa vsq; ibi. y Incubuit sup eũ.ex magna ꝑpassione deũ oꝛãs ꝑ eius suscitatione. z Nolite turbari.sciebat eñ ꝑ spm adolescentem resuscitandũ a Ascẽ.aũt.ad cenaclñ.vñ inuẽtis ceciderat. b Frangensq; panẽ t gustans.i.modicũ ac cipiẽs. c Satisq; allocut⁹ est.circũstãtes ꝺbis edificatoꝛijs. d Vsq; in lucẽ dixi.t sic ,pfectus est.ex q̃ pater sollicitudo pauli ꝑ salute ꝓximi.q; ,pfectur⁹ in crastinũ

p tota nocte nō dormiuit intent⁹ p̄dicationi vsq; ad mediam noctē. & tūc resuscitato eutycho & modico pane gustato sermonē resumpsit vsq; ad diē clarū. & sic iuit viam suam. c Adduxerūt aūt puerū viuentē in ꝓspectu oīz. et ꝓsolati sunt nō mīme. de vita pueri & facto miraculo ad gl̄am dei. f Nos aūt. b ꝓfr̄. ponit sēcūdus loc⁹ in q̄ paulus ꝓpōit moꝝ. s. apō milenū. ad quē ꝓ describit accessū. scīo ꝓsequēs fructus ibi. Et milero aūt. tercio flebilis recessus ibi. Et cū hec dixissz. circa pmū ꝝ. f Nos aūt ascēdētes. nauē sine paulo. g Nauigauim⁹ in assō. est nom̄ loci ad quē paul⁹ venit p terrā. h Assumpto eo. s. paulo. i Ven⁹ mytilenē. nomen ē ī sule. k Et inde nauigātes sequēti die venimus cōtra chium. aliqui dicūt q̄ sint due dictiones. aliq; q̄ vna tantum. l Illa die applicuimus. samū nomē ē portus. m Et sequen. die ve. mi. vbi ꝓposuerat paul⁹ aliquātulū pausare: et reddit rōem q̄re nauigādo transierat ephesum absq; applicatiōe ad locū. q tū erat ciuitas metropolis & in q̄ paulus frequēter p̄dicauerat cū subdit. n Ne q̄ mo. fie. illi in asia. si eī declinasset illuc: oportuisset eū diutius morari ꝓpter multitudinem credentiū & solemnitatez loci: & causa festinatiōis pauli subditur cum ꝝ. o Vt diē pentec. fa. ibi. s. i. solennizaret. erat dies illa solennis ꝓpter dationē legis q̄tū ad decalogi p̄cepta. Exo. xx. que manent in lege noua. & ꝓpter datiōē spūssancti credētibus in signo visibili supra. x.

p Ad mileto. Hic ponitur cōsequens fructus. quia paulus mandauit ibi cōuenire mīstros ecclesie de tota ephesina diocesi. exhortans eos ad bonū regimen ecclesie dei in⁹ omans eos ꝑmo cōtra feuitam ꝓsecutor⁹. secundo ꝑ fraudulentiam deceptor⁹ ibi. Attendite. tertio cōtra ꝑcupiscentiam temporalium bonor⁹ ibi. Argentum autem. & in omnibus ponit se ꝓ exemplari docens facto ac verbo. ꝑma ps ptz vsq; ibi q Et tentatiōibus. i. periculis mortis. r Que mihi acciderūt ex insidijs iudeor⁹ &c. ꝓ quibus nihil omisi. de cōtingentibus ad vestrā salutē

a Et docerē. vos pub. & ꝓ do. i. ꝓuate. b Testificans iudeis atq; gentil. indifferēter. c Jn deū pniam. i. annūciando eis pniam in deum ordinantē. d Et nūc ecce al. ego in spū. i. ex reuelatōne spūssci ad hoc astrictus cui tū volo ꝓmptus in omnib⁹ obedire. e Vado in ierusalem q̄ in ea ih̄ū. sunt ig. in spāli. sciebat tñ ea in generali. iō subdit. f Nisi q̄ spūss. ꝓ omnes ciuitates. i. frequēter. g Protestatur mihi di. quoniā vin. & trib. iero. me manēt. i. ibi me expectāt h Bzni. ho. vere. i. timeo īstituere ꝓpter rp̄m. i Nec fa. ani. meaz id ē vitā meā sensibilē k Prēciosi. q̄ me. i. q̄ aiam meam itellectiuā q̄ ꝓpe hōēo mō loquēdi q̄ totū noiaf. a ꝓte nobiliozi. cetera patēt vsq; ibi. l Qua ꝓpt̄ ꝓte. vos hodierna die: q̄ mūdus sum a sanguie oīm. m Nō em̄ sb̄terfugi q̄ minus annūciarem omne cōsiliuz dei vobis. Attendite vob q̄ & vniuerso gregi in q̄ vos spūssanct⁹ posuit epōs regere ecclesiam dei: quā acquisiuit sanguie suo. Ego scio quoniaz intrabūt post discessiōem meam lupi rapaces in vos nō parcētes gregi. Et ex vobisipis exurgent viri loquētes puersa: vt abducant discipl'os post se. ꝓpter quod vigilate memoria retinentes quoniam per triennū nocte et die ñ cessaui cū lacrimis monens vnumquemq; vestrum. Et nunc commendo vos deo & verbo gratie ipsius: qui potens ē edificare et dare hereditatem in sanctificatis omnibus. Argentum & aurum aut vestem nullius cōcupi

g ptestatur dicēs: q̄m̄ vincula & tribulatiōes hierosoli
b mis me manēt. Sed nihil
i hoz vereoz: nec facio aiaz
k meā ꝓciosiorē q̄m me dūmō
ꝓsumē cursum meū & misterū
x̄bi q̄ō accepi a domio
iesu testificari euangelium
gratie dei. Et nūc ecce ego
l scio q̄ amplius nō videbi
tis faciem meā: vos oēs
p quos transiui ꝓdicās re
gnū dei. Quapropter ꝓtestor vos hodierna die: q̄
mūdus sum a sanguie oīm
n Nō em̄ sb̄terfugi q̄ minus
annūciarem omne cōsiliuz
o dei vobis. Attendite vob
q̄ & vniuerso gregi in q̄ vos
r spūssanct⁹ posuit epōs regere ecclesiam dei: quā ac
s quisiuit sanguie suo. Ego
t scio quoniaz intrabūt post
discessiōem meam lupi rapaces in vos nō parcētes
v gregi. Et ex vobisipis exurgent viri loquētes puersa: vt abducant discipl'os
x post se. ꝓpter quod vi
y gilate memoria retinentes
z quoniam per triennū nocte et die ñ cessaui cū lacrimis monens vnumquem
3 q3 vestrum. Et nunc commendo vos deo & verbo
a gratie ipsius: qui potens ē
b edificare et dare hereditatem in sanctificatis omni
c bus. Argentum & aurum aut vestem nullius cōcupi

v Et ex vo. exur. viri. lo. puer. i. hēretici cozrūpētes articulos fidei. x Propt̄ q̄ō vigi. sr custodis gregz vob cōmissi. y Nēo. rei. ea q̄ sollicite vos docui. iō subdit. z Quīn p triēnō cess. nō. Et q3 nisi dūs custodierit ciuitatē frustra vigilat q̄ custodit ea. p̄s. cxxvj. iō subdit. 3 Et nūc ꝑmē. vos deo & ver. gr̄e ei⁹. i. facto vt effectui. x̄bū in scriptura freqnt accipit ꝓ facto. ij. Reg. j. q̄ō & x̄bū q̄ō factū est & marie in deo: cui⁹ dicē est facē. p̄s. cl. viij. Ipe dixit & facta sunt. a Qui potēs ē edificare. p grām in p̄sti. b Et dare heredi. gr̄e in futuro. c Jn sctificatis oibus. nā ibi null⁹ admittit nisi sanctus. d Argentum aūt. hic p̄fr̄ informat eos ꝑ cupiam tpalium ꝓ suis ꝓpōs exemplū. q̄ erat eis ꝓ experientiam notum.

e Ministrauerūt manꝫiste:apō eos.n.vixerat de ꝓpio laboze.z subdit cām.d. f Oia ostēdi vob .p exemplo pfectiōis. g Cm sic laborātes.i.de ꝓpio laboze viuētes. h Oportet suscī.ad doctrinā fidei. i Infirmos q fūt auari e ad dādū tardi.Iz.n.paul⁹posset accipe sumptus ab illis qb⁹ p̄dicabat tū frequent abstinēbat ne fructꝰ p̄dicatiōis ipedirēt i illis qm ꝓter auaritiā suaꝫ ab audiū p̄dicationis retrahe rent:subdit etiā aliā cām.d. k Ne memini sse vbi dñi ihu supple oportet.

l Cm ipe dix. Iz b nō habeat in euāgelio:tenēdū est tū firmit ꝓt verbū apli q dixit:q: nō oia ei⁹ facta sūt scripta Joh̄. vlti. z multo minus eiꝰ verba sed p reuelationē paulus habuit b xpi verbus sicut z ci⁹ euāgeliuz Gal.j. m Beati⁹ em est magꝭ dare q̄ accipe. Ex b voluerūt alīq dicē q maiozis pfectiōis est dicuisicut ipsi scitis qm ad eaque mihi opus erāt z his e q̄ mecū sunt mīstrauerunt f manꝰiste. Oia ostēdi vob q̄ sic laborātes oportet suscipe infirmos ac meminisse verbi dñi ihu qm ipe dixit. Beatius est magis n dare q̄ accipe. Et cuz hec dixisset:positis genib⁹ suis o ozauit cum omnibus illis Magnus aūt fletus factꝰ est oim: z pcūbentes super collū pauli osculabant eū dolētes maxime ꝙ verbo quod dixerat qm amplius facie eius nō essent visuri: z deducebāt eū ad nauez.

p Cum aūt factū esset vt nauigaremus abstracti ab eis recto cursu venimus choum: z sequēti die rhodū z inde ptaram. Et cū inuenissemus q nauē trāsfretantē in pbenicem ascendētes nauigauimus. Cuz apparuissemus aūt cypro relinquētes eaz ad sinistrā nauigauimꝰ in s syriam z venimus tyrum. Ibi eniz nauis expositura t erat onꝰ. Inuētis aūt discipulis māsimꝰ ibi diebꝰ vij. Qui paulo dicebāt p spm ne ascēderet hierūsalem Et expletis diebꝰ profecti ibamus deducentibꝰ nos oibꝰ cū vxoribꝰ z filijs vsq; foras ciuitatem: z positis genibus i littore oauimꝰ z sequēdo xpm:z Iz sequela xpi sit pfectio: tñ datio illa seu erogato a xpo ꝓcepta seu cōsulta est dispositio ad illā pfectionē:nō tñ acceptio ei oppositaꝫ vñ acceptio el'ynaꝫ seu bñficioꝫ nō ꝓcipit nec cōsulit seu cōmendat: vñ nec habet rōnem bitudinis seu virtutis. necessitas tñ ad eaz q̄ cōpellit:q̄ necessitas rōnē meriti ab ea excludit: iuꝫ illud apli.j.Cor.ix.ca. Si euāgelizauero nō est mihi gloria:necessitas tñ mihi incūbit. Fructositas aūt q allegat i postilla de ecclīasticis dogmatibus nō obstat. nā ibi cōmendat egestas nō ꝓter seipsam q̄ ꝓter solutionē a sollicitudine.si em aliās abundās diuitijs tante pfectionis eēt vt ex earū sollicitudine nō ipedirēt a dei dilectione. nihilominꝰ eēt pfectꝰ q̄tū ad statū vie primer:de abrahā em q magnis obūdabat diuitijs legit Gen̄.ca.xvij. Item bula cozā me z esto pfectꝰ. Silr ꝑz de dauid z de multis aliis:idē dicēdū de aucte hiero. qz in rūsione diuina quā allegat tota pfectio p̄ncipalit depēdet a sequla xpi:cū dicit Veni z sequere me.ex qb⁹oibus pōt colligi q̄ simplicit loquēdo beatiꝰ est dare q̄ accipe,ꝑt sonāt verba apli nihil eis addendo:Iz qnq; sm quid egere sit pfectꝰ sicut egere ꝓpter sequelā xpi. Caplm.xxj.

a Cum aūt factū eēt z. Hic ponit tercij loc⁹ in quo c paul⁹fecit aliquā morā.f.ciuitas tyri ad quā p̄ponit accessus:z exprimunt hic aliī loca p que transiit paul⁹sine mora.z ꝑz lra. Sciendū tū q illō qō ponit in aliquib⁹ libris. Deinde mirrham.nō est de textu:nec ē in libris correctis. b In fenicē.nomen est ꝓuincie.

c Et venimus tyrum.z subdit cā cū dicit. Ibi.n.nauis in qua eram⁹erat expositura on⁹.q.d. ꝓter hoc necesse fuit q ibi applicarem⁹. d Inuētis aūt discipulis.i.xpianis. e Māsim⁹ibi.dies.vij.ad cōsolationē nr̄am corporalē post nauigationē:z ad credēdū ibi manētiū spūalē ꝙsolationē. f Qui paul.di.p spm.ꝓphic. g Neal cē.hierūsalē. Sciendū q̄ b nō dicebāt immediate p spiritū sanctū q̄ paulo dicebat illuc ascēdere:z sic ꝑz dicere: q̄ p spm ꝓphetie habebāt q̄ si paul⁹ascēderet in ierūm vt ibi sustineret pfectionē:ꝓter quod ei compatiētes ex suo spiritu suadebant ne illuc ascēderet: est enim hierusalem in sinu altioꝛū q̄ tyrus,cetera patent.

Ministrauerūt manꝫiste:apō eos.n.vixerat de ꝓpio laboze.z subdit cām.d. f Oia ostēdi vob .p exemplo pfectiōis. g Cm sic laborātes.i.de ꝓpio laboze viuētes. h Oportet suscī.ad doctrinā fidei. i Infirmos q fūt auari e ad dādū tardi.Iz.n.paul⁹posset accipe sumptus ab illis qb⁹ p̄dicabat tū frequent abstinēbat ne fructꝰ p̄dicatiōis ipedirēt i illis qm ꝓter auaritiā suaꝫ ab audiū p̄dicationis retrahe rent:subdit etiā aliā cām.d. k Ne memini sse vbi dñi ihu supple oportet.

l Cm ipe dix. Iz b nō habeat in euāgelio:tenēdū est tū firmit ꝓt verbū apli q dixit:q: nō oia ei⁹ facta sūt scripta Joh̄. vlti. z multo minus eiꝰ verba sed p reuelationē paulus habuit b xpi verbus sicut z ci⁹ euāgeliuz Gal.j. m Beati⁹ em est magꝭ dare q̄ accipe. Ex b voluerūt alīq dicē q maiozis pfectiōis est dicuisicut ipsi scitis qm ad eaque mihi opus erāt z his e q̄ mecū sunt mīstrauerunt f manꝰiste. Oia ostēdi vob q̄ sic laborātes oportet suscipe infirmos ac meminisse verbi dñi ihu qm ipe dixit. Beatius est magis n dare q̄ accipe. Et cuz hec dixisset:positis genib⁹ suis o ozauit cum omnibus illis Magnus aūt fletus factꝰ est oim: z pcūbentes super collū pauli osculabant eū dolētes maxime ꝙ verbo quod dixerat qm amplius facie eius nō essent visuri: z deducebāt eū ad nauez.

p Cum aūt factū esset vt nauigaremus abstracti ab eis recto cursu venimus choum: z sequēti die rhodū z inde ptaram. Et cū inuenissemus q nauē trāsfretantē in pbenicem ascendētes nauigauimus. Cuz apparuissemus aūt cypro relinquētes eaz ad sinistrā nauigauimꝰ in s syriam z venimus tyrum. Ibi eniz nauis expositura t erat onꝰ. Inuētis aūt discipulis māsimꝰ ibi diebꝰ vij. Qui paulo dicebāt p spm ne ascēderet hierūsalem Et expletis diebꝰ profecti ibamus deducentibꝰ nos oibꝰ cū vxoribꝰ z filijs vsq; foras ciuitatem: z positis genibus i littore oauimꝰ z sequēdo xpm:z Iz sequela xpi sit pfectio: tñ datio illa seu erogato a xpo ꝓcepta seu cōsulta est dispositio ad illā pfectionē:nō tñ acceptio ei oppositaꝫ vñ acceptio el'ynaꝫ seu bñficioꝫ nō ꝓcipit nec cōsulit seu cōmendat: vñ nec habet rōnem bitudinis seu virtutis. necessitas tñ ad eaz q̄ cōpellit:q̄ necessitas rōnē meriti ab ea excludit: iuꝫ illud apli.j.Cor.ix.ca. Si euāgelizauero nō est mihi gloria:necessitas tñ mihi incūbit. Fructositas aūt q allegat i postilla de ecclīasticis dogmatibus nō obstat. nā ibi cōmendat egestas nō ꝓter seipsam q̄ ꝓter solutionē a sollicitudine.si em aliās abundās diuitijs tante pfectionis eēt vt ex earū sollicitudine nō ipedirēt a dei dilectione. nihilominꝰ eēt pfectꝰ q̄tū ad statū vie primer:de abrahā em q magnis obūdabat diuitijs legit Gen̄.ca.xvij. Item bula cozā me z esto pfectꝰ. Silr ꝑz de dauid z de multis aliis:idē dicēdū de aucte hiero. qz in rūsione diuina quā allegat tota pfectio p̄ncipalit depēdet a sequla xpi:cū dicit Veni z sequere me.ex qb⁹oibus pōt colligi q̄ simplicit loquēdo beatiꝰ est dare q̄ accipe,ꝑt sonāt verba apli nihil eis addendo:Iz qnq; sm quid egere sit pfectꝰ sicut egere ꝓpter sequelā xpi. Caplm.xxj.

a Cum aūt factū eēt z. Hic ponit tercij loc⁹ in quo c paul⁹fecit aliquā morā.f.ciuitas tyri ad quā p̄ponit accessus:z exprimunt hic aliī loca p que transiit paul⁹sine mora.z ꝑz lra. Sciendū tū q illō qō ponit in aliquib⁹ libris. Deinde mirrham.nō est de textu:nec ē in libris correctis. b In fenicē.nomen est ꝓuincie.

c Et venimus tyrum.z subdit cā cū dicit. Ibi.n.nauis in qua eram⁹erat expositura on⁹.q.d. ꝓter hoc necesse fuit q ibi applicarem⁹. d Inuētis aūt discipulis.i.xpianis. e Māsim⁹ibi.dies.vij.ad cōsolationē nr̄am corporalē post nauigationē:z ad credēdū ibi manētiū spūalē ꝙsolationē. f Qui paul.di.p spm.ꝓphic. g Neal cē.hierūsalē. Sciendū q̄ b nō dicebāt immediate p spiritū sanctū q̄ paulo dicebat illuc ascēdere:z sic ꝑz dicere: q̄ p spm ꝓphetie habebāt q̄ si paul⁹ascēderet in ierūm vt ibi sustineret pfectionē:ꝓter quod ei compatiētes ex suo spiritu suadebant ne illuc ascēderet: est enim hierusalem in sinu altioꝛū q̄ tyrus,cetera patent.

Iuxta.xx.vbi dicit in postil. Verbum em in scriptura frequenter accipit ꝓ facto. Additio.

Verbū gr̄e in hoc loco sm glo.intelligit verbuz qō ꝓzestat gratiam agentibus.

In eodem ca.vbi dicit in postilla. Beatius est magis dare q̄ accipere. Additio.

Ec cōclusio apli.s.q̄ beatiꝰ est magis dare q̄ accipe b videt hīc nō modica in rōnis dictamine fundamēta.ꝑt.n.q̄ in ꝓticipatione diuine beatitudinis sum dari sic.nam diuina beatitudo cōplectit oēs bitudines sicut z diuina pfectio cōplectit oēm pfectionē: vt in ꝓma qte.q.xxvj. Constat aūt q deo magis competit dare creaturis tam in esse nature q̄ in esse gr̄e z glorie: ꝑt cōiter scriptura testat:nō aūt conuenit sibi accipe:q: bono ꝛ nr̄orum nō eget vt in ps.ergo beatius est dare sm q deo assimulamur q̄ accipe:p q dō a ꝓticipatione diuine similitudinis deficim⁹. Item q: dās acq̄rit in datiōe bonū honestū q recipiens nō acq̄rit in receptione nisi bonū vtile.bonū aūt honestū melꝰ est q̄ vtile sm ꝓbm. Itē ad dantes ptinet agere:ad recipientē aūt ꝑtinet pati:z sic habet inter Itē excellentiꝰ est agere q̄ pati.z p cōsequens virtuosius q: virtus circa difficile consistit:que quidē tres vltime rōnes ꝑtinent ad bñficiatū z ecōtra:his tñ dimissis q: apls fūdat se in auctē diuina dicēs. Cm ipe dixit.s. xps. Beatiꝰ est magis dare q̄ accipere. Antēdēdū est q̄ Iz ista ꝓba nō ꝓtineant sic sub eadē forma in euāgelio ꝓtinent tñ virtualit:loquēdo em de datione ꝓpter quā ad elemosynā vel ad bñficētias de quib⁹ vel saltē de altero cozā apls agit ad pfectionē cōmendanda:ꝓcipiens seu cōsulēs act⁹ ad b ꝓtinētes.de elemosyna.n. ꝑz cū dicē Iuxta.xx. dare el'ynā z oia mūda sūt vobis: ab scōdite el'ynā i sunꝫ pauperis q̄ē.z sic in multis alijs locis. de datione vo q̄ ꝓprie est bñficentiam. Matth.v.dē Benefacite his q̄ oderūt vos vt sitis filij ꝓis vestri q̄ solē suū facit oriri super bonos z malos q̄ē.nō tñ legitur cōmēdasse: ꝓcepisse seu ꝓsuluisse receptionē nec mēdicationē. Silr i b q dicit. Bade z vēde oia q̄ hēs z da pauperib⁹: z veni sequere me:manifeste ostēdit q ꝓfectio ꝓsistit i dādo oia pauꝑb⁹ z sequēdo xpm:z Iz sequela xpi sit pfectio: tñ datio illa seu erogato a xpo ꝓcepta seu cōsulta est dispositio ad illā pfectionē:nō tñ acceptio ei oppositaꝫ vñ acceptio el'ynaꝫ seu bñficioꝫ nō ꝓcipit nec cōsulit seu cōmendat: vñ nec habet rōnem bitudinis seu virtutis. necessitas tñ ad eaz q̄ cōpellit:q̄ necessitas rōnē meriti ab ea excludit: iuꝫ illud apli.j.Cor.ix.ca. Si euāgelizauero nō est mihi gloria:necessitas tñ mihi incūbit. Fructositas aūt q allegat i postilla de ecclīasticis dogmatibus nō obstat. nā ibi cōmendat egestas nō ꝓter seipsam q̄ ꝓter solutionē a sollicitudine.si em aliās abundās diuitijs tante pfectionis eēt vt ex earū sollicitudine nō ipedirēt a dei dilectione. nihilominꝰ eēt pfectꝰ q̄tū ad statū vie primer:de abrahā em q magnis obūdabat diuitijs legit Gen̄.ca.xvij. Item bula cozā me z esto pfectꝰ. Silr ꝑz de dauid z de multis aliis:idē dicēdū de aucte hiero. qz in rūsione diuina quā allegat tota pfectio p̄ncipalit depēdet a sequla xpi:cū dicit Veni z sequere me.ex qb⁹oibus pōt colligi q̄ simplicit loquēdo beatiꝰ est dare q̄ accipe,ꝑt sonāt verba apli nihil eis addendo:Iz qnq; sm quid egere sit pfectꝰ sicut egere ꝓpter sequelā xpi. Caplm.xxj.

b Nos vero. Hic ponit quartū locū vbi moratus fuit aliquātulū paul⁹. s. cesaree ad quā describit accessus cū dr. Nos vo nauigatione explicita .i. dispositra ꝛ pparata
i Et ry. descē. ptolemaidā. que nūc dicit achon. k Et saluatis fribus. i. xpianis ibi manētib⁹. l Mānsimus die vna apud illos.

Et cū valefecissemus inui cem ascendim⁹ nauem. illi
b aūt redierunt in sua. Nos vo nauigatiōe explicita a
i tyro descēdim⁹ ptolemai-
k dam ꝛ salutatis fratribus
l mānsimus die vna apud il-
m los. Alia autē die profecti
n venimus cesaream. Et in-
trātes domū philippi euā
o geliste q̄ erat vnus de. vij.
mansimus apud eū. Hunc
aūt erāt ḡtuor filie ỽgines
ꝓphetātes. Et cū morare
p mur p dies aliquot supue-
nit quidā vir a iudea ꝓphe
ta noie agabus. Is cū ve
nisset ad nos tulit zonam
pauli: ꝛ alligās sibi pedes
ꝛ man⁹ dixit. Hec dixit spi
ritussanctus. Cuius est zona hec sic alligabunt
in irm iudei: ꝛ tradent in
manus gentiū. Quod cū
audissem⁹ rogabam⁹ nos:
ꝛ qui loci illi⁹ erāt ne ascē
deret hierosolymā. Tunc
rndit paul⁹ ꝛ dixit. Quid
facitis flentes ꝛ affligētes
coꝛ meū. Ego aūt nō solū
alligari sed ꝛ mori in irm
paratus sum ꝓpter nomen
dñi ihu. Et cū ei suadere nō
possem⁹ quicum⁹ dicētes
a dñi voluntas fiat. Post di-
b es aūt istos ꝓpati ascēde-
c bam⁹ i irm. Venerūt autē
q̄dā ex discipulis a cesarea
nobiscū: adducētes secum
apud quē hospitaremur ia
d sone quendā cypriū anti-
e quū discipulū. Et cū venis

semus hierosolymā liben
ter exceperūt nos fratres.
f Sequēti aūt die introibat
paulus nobiscū ad iacobū
oēsq; collecti sūt seniores.
Quos cū salutasset narra-
bat p singula que de⁹ fecis
set in gentib⁹ p ministeriū
illi⁹. At illi cum audissent
g magnificabāt deum dixe-
rūtq; ei. Vides frāt q̄t mi
lia sunt i iudeis q̄ credide-
b rūt ꝛ oēs emulatores sunt
i legis. Audierūt aūt de te
quia discessionē doceas a
moyse coꝛ q̄ p gētes sūt iu
deoꝛ dicēs nō debere eos
• circūcidē filios suos neq;
fm consuetudinē ingredi.
k Quid ḡ est. Utiq; oportet
ꝓuenire multitudinē. Au-
diēt em te supuenisse. Hoc
ergo fac qō tibi dicimus.
Sunt nobis vīri quatuor
votū hītes sup se. His as
sumptis sctifica te cū illis
l ꝛ impēde in illis vt radāt
capita: ꝛ sciēt oēs: q: q̄ de
m te audierūt falsa sunt ſ am
bulas ꝛ ipse custodiēs le-
n gē. De his aūt q̄ credide-
o rūt ex gentib⁹ nos scripsi
mus indicātes vt abstinēt
se ab imolato ꝛ sangui
ne ꝛ suffocato ꝛ fornicatio
ne. Tūc paul⁹ assumpt⁹ vi
ris postera die purificatus
cū illis intrauit in templū:
p annūciās expletionē diex
purificatiōis donec offer-
rēt ꝓ vnoq; coꝛ oblatio.
q Dū aūt. vij. dies ꝓsūmarēt

cū est. s. xv. p Annūciās ꝛē. b. n. denūciabat fact⁹ purificat⁹ cū ill⁹ nazareis q̄ purificabāt fm̄ lo sui voti explero Nu. vj. q Dū aūt. b ꝓr describit pauli psecutio a iudis ꝙ ponit h̄ psecutio. scōo subdit pauli appellatio ca. xxv ibi. Fest⁹ aūt. Dzia i duas. q: ꝓ ponit psecutio pauli i irm scōo apd cesaream ca. xxiij. prma adhuc i duas: q: ꝓ ponit illa psecutio. scōo ꝓsequtiū dissensio. xxiij. ca. ibi. Scies aūt paul⁹. Prīa adhuc i duas: q: ꝓ mīssectio pauli q̄r. scōo eripit eripit: ibi. Quercīb⁹. Circa prīū dr. q Dū aūt ꝛē. Cōsūmatio istoꝝ diex accipiēda ē a pncipio ascensus pauli in irm. dicit tū glo. q̄ nondū erat ista cōsūmatio ꝛ appropinq̄bat ita q̄ fm veritatē erat dies quīta. ꝛ hoc dicit glo. ad verificandū verbū quod dicit paul⁹. J. xxiij.

tanū. cetera patēt. g Dixerūtq; ei. b ꝓr describit psna sio facta paulo. Circa quā sciendū q̄ aliq; detrahētes pau lo semiauerūt discordiā i irm q̄ ipe pdicās iudeis q̄ aliat ptes dispsis affirmabat illicitū eis eē et illo tpe circūcisionē ꝛ alias legis ceremonias fuare qō ſ erat verū imo ipe met timotheū circū cidit vt dicit⁹ est. s. xvj. ꝛ in cēchris sibi caput totondit. s. xviij. ꝙt qō ad remouēdū scādalū in deoꝛ i irm hītātiuꝫ ꝙ fuaserāt paulo iacob⁹ ꝛ alij seniores vt purificaret i templo cū q̄busdā nazareis vt sic oibus ap pareret falsū qō de ipo dictuꝫ fuerat. ꝛ ipse ꝓsensit vt ꝓ hoc qō erat sibi licitū illo tpe amoueret scādalū inf̄mor. ꝓ ꝙ circa b ponit ꝓsuasio iacobi. scōo affēsus pauli: ibi. Tūc paul⁹. prīa ps ꝛ secūda patēt ex dictis pauli excepta q̄ discurrēt. b Et oēs emul a. sūt legis. scz fuāde: ne statim dimittat tāq; illicita sī cut rit⁹ gentiliū.

i Audierūt. n. ō te q̄ dis. do. a mo. qō tū nō est verū.

k Ꝙter ꝙne. mk. de re vbis falsis scā dalizatā. l Et im pē. i ill. i. fac oblatio nē cū illis q̄ soler fie ri i talib⁹. m Sz ambu. ꝛ ipe custo. le gē. tāq; adhuc fuaꝛ licitā: dum tū ibi nō ponat fides: tenēdo q̄ sine tali obſuatio ne fides xpi nō sufficeret ad saluti. ō dr n De his aūt q̄ cre. ex gētib⁹ q̄s saluari credim⁹ p fidē ihesu xpi sine circūcisiōe ꝛ alijs legalib⁹ vt dr ō. xv. o Scripsi mus iudi. ꝛē. ꝓ iudeoꝛ ꝛ gētiū cōl so cietate fuāda: vt di-

Nō sunt mihi plus dies q̄. xij. ex q̄ ascēdi adorare i ierlm: q: cū istis quinq; oportet addere diē in qua dissoluit populus saduceos ⁊ pharisēos abiuuicē ⁊ iterū aliū in qua ducus fuit cesaree: vt p̄s in textu: ⁊ iterū quinq; post q̄s p̄n ceps sacerdotū accusauit paulū i cesarea: vt dr̄ infra. xxiiij. quib⁹ simul iunctis sunt. xij. dies p̄cise. Sz hic modꝰ loquēdi videt extrane⁹. s. q̄ p q̄nq; dieb⁹ dicatur. vij. iō alit pōt dici. s. q̄ dies illa purificationis fuit septima ab ingressu pauli in ierlm: vt text⁹ innuit: ⁊ quinq; dieb⁹ quib⁹ p̄nceps sacerdotū venit cesaream accusare paulū incipiūt a pauli purificatiōe ⁊ capiūe exclusiue ⁊ sic habent xij. dies p̄cise. Dies aūt in q̄ soluit abiuicē pharisēos ⁊ saduceos: ⁊ alia i qua ducꝰ fuit cesaree: simul cōcurrerūt cū⁹ duob⁹ p̄mis i illis q̄nq; quib⁹ p̄nceps sacerdotū venit cesaream. r Hi qui de asia erāt iudei. in templo obstinati ⁊ ibidē paulo ꝺ dixerāt. s Cū vidissent eū in tēplo. vbi erat iudeoꝝ obstinatoꝝ multitudo. t Cō citauerunt oēm populū. ℈ paulū.

v Et inie. ei manꝰ cla. cū morte dignū iō subdit. x Hic est ho. q̄ aduer. tē. do cēs hoc dicebant q: paulus p̄cerebat gētiles verbū dei de

r bi qui de asia erant iudei:
s cum vidēssent eum in tem
t plo concitauerunt omnem
v ppl̄m ⁊ iniecerūt ei manus
clamantes. Viri isr̄ite ad
x iuuate. Hic est hō q̄ aduer
sus populum ⁊ legem ⁊ lo
cū hunc oēs vbiq; docens
a insup ⁊ gentiles induxit in
templū ⁊ violauit sanctum
locū istū. Viderāt eīm tro
phimū ephesium in ciuitate
cū ipo quē estimauerūt q̄m
in templū introduxit paulus. Cōmotaq; est ciuitas
tota: ⁊ facta est ꝯcursio po
b puli. Et ap̄phendētes pau
lū trahebāt eū extra tēplū
c ⁊ statim clause sunt ianue.
ꝺ Querentib⁹ aūt eū occide
e re nunciatū est tribuno co
hortis quia tota cōfundit
ierlm. Qui statī assumptis
militib⁹ ⁊ centurionib⁹ de
currit ad illos. Qui cū vi
dissent tribunum ⁊ milites
cessauerūt p̄cutere paulum
tūc accedēs tribun⁹ ap̄phē
f dit eum ⁊ iussit alligari ca
thenis duab⁹ ⁊ infrogabat
q̄s eēt: q̄d feciss̄et. Alij aūt
aliud clamabāt i turba Et
cū nō posset certū cognoscere

tius inp̄etraret q̄d querit. k Et dixit ei grece nosti. ex hoc videt q̄ iste tribun⁹ fuit grecus: ꝓpter q̄d putabat si paulus sciret linguā grecā vt sibi loqueretur in idiomate magis sibi noto: ⁊ vt iudei assistentes nō intelligerent.

l Nōne tu es egyptius ⁊c. de isto dicit iosephus. xx. li. antiquitatū: q̄ venit in iudeam fingēs se ꝓphetā ⁊ congregauit sibi multitudinē eductis eā extra ierlm. ꝺ. q̄ ad eā⁹ iussum muri ierlm corruerēt ⁊ sic intrarēt subito ⁊ bona raperēt ciuitatis: q̄ feliter pīes ꝓuenies cū militis armatis: multos ex eis occidit: ⁊ aliquos vinos cepit: ille vo falsus ꝓphēta p fugaz dilapsus est: ⁊ ꝓbabile est q̄ multi cū eo sic euaserunt Is iosephꝰ non dicat m Et eduxisti i desertū. p̄mo eīm illos induxit in desertū ⁊ postea reduxit ꝓpter ierlm vt deꝑderent ei uitare mō ꝓdicto. n Quamor milia viroꝝ sicariorꝝ. ē ūt sica gladius breuis quo nūc vtebant latrones ⁊ homicide ⁊ inde sicarij dicebātur. o Et dixit paulus. se excusādo p Ego hō quidē sum iudeus a tharso cilicie nar⁹ ⁊ non sum ille egyptꝰ.

q Nō ignote ciuitatis. imo famose.

r Municeps. s. in habitatoꝝ. s Ego aūt te pmit. mi. o q̄ ad ꝑplm. vole

p tumultu: iussit duci eū in castra. Et cum venisset ad gradus: ꝓtigit vt portarēt a militib⁹ ꝓpter vim ꝑplī.

Sequēbat. n. multitudo populi clamans tolle eū. Et cū cepisset induci in castra
t paulus dicit tribuno. Si
z mihi loqui aliquid ad te
k Qui dixit ei: grece nosti.
ℓ Nōne tu es egipti⁹ q̄ ante
hos dies tumultū ꝯcitasti
m ⁊ eduxisti in desertū q̄tuor
milia viroꝝ siccariorꝝ. Et
n dixit ad eū paul⁹. Ego hō
suz quidē iude⁹ a tharso ci
q licie non ignote ciuitatis
r municeps. Rogo aūt te p
mitte mihi loqui ad ꝑplm.
s Et cū ille pmisisset paulus
stās i gradib⁹: annuit manu ad plebē ⁊ magno silentio facto locut⁹ est lingua
t hebrea dicēs. Ca. xxij.

Viri fratres ⁊ patres
u audite quam ad vos
nunc reddo rōnē. Cū
audissent aūt quia hebrea
lingua loquit ad illos magis p̄stiterunt silentium.
e Et dixit. Ego suz vir iude
x us natus tharso cilicie: nutritus autez in ista ciuitate

bat. n. ꝑ narrationē sue ꝯuersiōis annūciare ihm xp̄m ⁊ incredulitatē iudeoꝝ. vt p̄s ex sequēt⁹. t Et cū ille p̄misisset. Hic p̄fr paul⁹ allocutiōis exordio in qua paulus p̄mo ad hoc disponit. scōo ꝓpositū exequit se. ca. Circa p̄mū dr̄. t Et cū ille. s. tribunus paulo pmisisset loqui. v Paulus stans in gradib⁹. vt melius audiretur ab existentib⁹ inferr⁹. x Annuit manu ad plebem. vt faceret silentiū. Caplm. xxij.

Viri frēs. Hic p̄fr paul⁹ ꝓpositū exequit: ⁊ p̄ponit
v eius narratio. secūdo plebi acclamatio: ibi. Audiebant aūt. tercio cause discussio: ibi. Hodie cārtibus aūt. Prima in tres: q: primo paulus narrat suā iudaicaz cōuersationē. secūdo suā ad xp̄m cōuersionē: ibi. Factus est aūt. tercio sibi factā in tēplo visionē: ibi. Factū est aūt mihi. Circa primum dicit. a Viri fratres. ℈tum ad minores. b Et patres. ℈tum ad maiores.

c Audite diligenter. q̄ sequunt. d Magis prestiterunt silentiū. cum quia per hoc scirent ipsum esse iudeum. tum quia linguam suam melius intelligebant ℈ aliam. e Ego sum vir iudeus. natione ⁊ religione.

f Natus in tharso cilicie. vbi pater pauli translatus fuerat. g Nutritus aūt in ista ciuitate. s. ierlm vbi fuerat missus a patre ꝓ studio sacre scripture q: vigebat ibi

b Et cū ce. dn. in ca. s. intra porta licū vbi manebat tribunus cū militib⁹ i Si Is mi. loq; tē. hunc ilic perit vt ci

g Secus pedes gamalielis.s.in doctrinā eis q̄ erat doctor valde famosus. vt hi.ē.v.ca. i Emulator legis.i. zelans .p ei⁹ obseruatione: q̄ declarat p effectū dicēs.
k Quia hanc vitā.s.doctrinā expiandā. l Persecutus sum vsq̄ ad mortē.intendēs annihilare ipsam: vt habitū est.ē.viij.t.ix.ca.
m Sicut pan. sacerd. mihi testi. reddit. reseruauerat .n. lras sibi datas a pncipe sacerdotum de cōsilio maior.ē.ix.ca. que sibi erant in testimoniū eorum.
n Factus est. Hic p̄r narrat suā miraculosā cōuersionē: t ps̄nia ex dictis .ē. ix.ca. vsq̄ ibi.
o Dē⁹ pa. no. p̄or. re. sua benignitate.
p Vt cognoscam. volūtatē. i. de mea conuersione. q Et vidi. s. xp̄m hominē t deū. quē vidit in raptu non oculis corporeis sed mentis.
r Et audiens vocē oris ei⁹ dicētis. Saule q̄d me psequeris tē.
s Qui eris testis illi⁹. s. xp̄i ad oēs homines. iudeos. s. t gētiles. t Baptizare t ablue pecca ta tua. p virtutē baptismi qui est sacrm fidei. v Invocato nole ipsi⁹. nūc em̄ i nole xp̄i habak baptism⁹ rōnē⁹ dicit. ij.ca. x Factū est aūt. Hic p̄r narrat visionē sibi factam. v. Factū est aūt reuertenti mihi in irlm. Ē non fuit immediate post suā cōuersionē ⁊ cū lustrata arabia rediit damasc̄ū t inde irlm vt dictū est ē.xx.ca. t habet ex epla ad Gal.j.ca.
y Fie. mei stu. mētis.i. raptu. z Et vi. illū. i. xp̄m i visione imaginaria t intellectuali. a Festi. t exi ve. ex irlm q.d. sutilit ibi remanere t subdit cā.
b Qm̄ nō recipient. tu. de me. admirans paul⁹ rūdit. c Domi. ihū. sci. tē. q.d. p ea q̄ feci ⁊ te t fideles tuos debent esse certi q̄ nullo mō repdicarē nisi de veritate cert⁹ eēm.

b secus pedes gamalielis: eruditus iuxta veritatem
i paterne legis: emulator legis sicut t vos oēs estis
k hodie quia hanc viam pse cutus sum vsq̄ ad mortem
l alligās t tradens in custo
m dias viros ac mulieres sicut princeps sacerdotum mihi testimoniū reddit t oēs maiores natu a quib⁹ t epl̄as accipiens ad frēs damasc̄ū pergebam vt ad adducerem inde vinctos
n irlm vt punirent. Factum est aūt eunte me t appropinquāte damasco media die: subito de celo circūfulsit me lux copiosa: t decidens in terram audiui vocem dicentez mihi. Saule saule q̄d me pseqris. Ego aūt rndi. Quis es dñe Bine ad me. Ego sum ih̄s nazarenus quē tu psequeris. Et qui mecū erant lumen quidem viderunt: vocem aūt nō audierūt eius qui loquebat mecū. Et dixi. Quid faciam dñe. Bñs aūt dixit ad me. Surgens vade damascum t ibi tibi dicet de oīb⁹ que te oporteat facere. Et cū nō viderem pre claritate luminis illius ad manū deductus a comitib⁹ veni damascum Ananias aūt q̄dam vir fm legem testimoniū habens ab oībus cohabitantibus iudeis: veniens ad me t stās dixit mihi. Saule frater respice. Et ego eadem hora respexi in eū. At ille
o dixit. Deus patrū nr̄orum
p preordinauit te vt cognosceres voluntatem ei⁹ t vi-
q deres iustum t audires vocem ex ore eius: quia eris
r testis illius ad oēs hoies eor̄ que vidisti t audisti. Et nūc quid moraris. Exurge t baptizare t ablue
v pcta tua inuocato nole ipsi⁹
x Factū ē aūt reuertēti mihi
y in irlm oānti in templo fie-
z ri me in stupore mentis. t videre illum dicentē mihi
a Festina t exi velociter ex-
b tra irlm qm̄ nō recipient testimoniū tuum de me. Et
c ego dixi. Dñe ipsi scūt q⁹ ego erā pcludēs i carcerez t cedens p synagogas eos q̄ credebāt in te. Et cū funderet sanguis stephani testis tui ego stabā t ꝯsentiebā t custodiebā vestimēta interficientiū illū. Et dixit
d ad me. Vade: qm̄ ego in na
e tiones lōge mittā te. Audiebāt aūt eū vsq̄ ad h̄ verbū t leuauerūt vocē suam dicētes Tolle de tra h̄mōi Nō. n. phas est eū viuere
f g Vociferātib⁹ aūt eis t p-
h iciētib⁹ vestimenta sua t puluerē iactātib⁹ in aerem
i iussit tribunus iudici cum in castra t flagellis cedi t torqueri eum: vt sciret propter quā cām sic acclama-
k rent ei. Et cū astrinxissent
l eum lorīs dixit astanti sibi
m centurioni paulus. Si hominez romanū t indemnatum licet vobis flagellare Quo audito cēturio accessit ad tribunū t nunciauit ei dicens. Quid actur⁹ es Hic enī homo ciuis romanus est. Accedens aūt tribun⁹ dixit illi. Dic mihi si tu roman⁹ es. At ille dixit
n Etiā. Et respōdit tribun⁹
o Ego multa sūma ciuilitatē
p hanc cōsecut⁹ sum. Et paulus ait. Ego aūt t nat⁹ sum
Protun⁹ ergo discesserūt ab illo qui eū torturā erāt
q Tribunus quoq̄ timuit postq̄ resciuit q̄ ciuis romanus esset t quia alligasset eum. Caplm. xxiij.

d Vade qm̄ ad na. lō. mit. te. q.d. gētiles verbū meū recipiēt q̄ō inde i hierosolymis impugnāt e Audiebāt Hic p̄r ponit oīa clamoris ꝯ paulū q̄ p verbū ei⁹ vltimū insinuabak q̄ magie habitātes in irlm a deo cēnt reprobati t gēiles q̄s inde viles reputabāt cēnt a deo electi: tō clamabāt patlū debere mori
f Vociferāb⁹. Bcōsequenē inq̄rit cā dicti clamoris: t dicit falsi in duas pres: q̄ p attentak in dicti tus inq̄rēdi mod⁹. secundo subdit ali⁹ debitus: ibi. Postea autez. Circa primū dr. f Vociferātes. vt p clamorē obtinerēt q̄ p rōnē nō poterāt. g Et p̄p. ve. sua. i signus dolor. h Et pulsac. i aere. i detestati onē vbor̄ pauli.
i Iussit mi. idu. cū i castra vt cām dicti clamoris inq̄reret p rōmēta. k Et cū astrī. cū lorīs. vt flagellaret t torq̄ret.
l Dixit astā. si. centu. q̄ perat torquēb⁹ ne modū cōsuetum torquēdi excederēt vel diminuerent.
m Si bo. ro. t indē. ls vo. fla. q. d. certū est q̄ non. Ciues em̄ romani reputabant nobiles p toti orbem: eo q̄ ciuitas romana dñabak toti orbi: nobiles aūt nō ōstionabanē nūc tpis: t adhuc nō q̄nanē i multis locis cetera patēt vsq̄ ibi
n Ego mul. summa s. pecunie. o Ciui. hāc cōse. sum. s. vt ciuis roman⁹ essem. q. d. quō ciues romanū tra te facilit dicē q̄ pauq̄ abiect⁹ videre. p Et pau. ait ego aūt t natuz ciuis roman⁹. q d. pingui⁹ ius hēo i hac ciuilitate q̄s tu pr̄ eēm pauli insigne nobilitat⁹ habuit a romanis. vt dictuz fuit. ē. ij. Timo. iiij. Et sic paul⁹ ei⁹ fili⁹ nat⁹ fuit ingenuus. oēs aūt ingenui erāt romāi ciues q Tribu. q̄s ti. ne ex applicatiōe pauli ad tormēta accusaret fupiorib⁹ t puniret.

Ostera aũt die. Hic ꝑ̃ ponit alꝰ in-
p qrẽdi modus ⁊ licitus: ptes. s. vocãdo ⁊ eas diligẽt
audiẽdo: ⁊ ps lra vsq; ibi. b Ego oi cõscia bona cõuer
satus sum ante deũ ⁊c. ⁊ nõ solũ ante boies sicut faciunt
hypocrite. q. d. sine cã ꝓsequimini me. c Princeps ãt
sa. ⁊c. dolẽs. n. de h
q paul⁹ se iustificabat. d Precepit
astã. s. pcu. os eius.
⁊ p hoc in sinuãs q
fallsz dicebat.
e Percutiet te de
us pa. dead. i. habẽs
tm̃ appãrẽtiaz insti-
cie ſ nõ existẽtiã.
f Summũ sa. dei
male. q. d. si nõ esset
aliud crimẽ ex h tm̃
incurristi graue pe
nã. g Dixit aũt
paulus. se excusãdo
h Ne scie. frẽs ⁊c.
de longũquis. n. q-
tib⁹ venerat. vt ps ex
ꝓdictis: ⁊ parum in
irã̃ steterat. ꝛpter
qõ ꝓsonã sumi sacer
dotis nõ cognoscebat. i Scriptuz
est. Exo. xxij.
k Scies aũt pau. supius descripta est pauli ꝓsecutio. h cõ
sequent describit ꝓsequẽtiũ dissensio.
sic. n. vnitas bonoz
vtilis est: sic vnitas
maloz uz est nociua
boiꝰ. ꝓpt qõ dissen-
sio coz est expediẽs
vt ꝑ hoc coz mali-
cia impediat. ꝓpt h
paul⁹ coz dissensiõ
ꝓcurauit: ⁊ diuidit in duas ptes q:
ꝑ ponit hui⁹ dissensionis ꝓcuratio. se-
cũdo ostẽdit ꝫ pauluz
noua machinatio: ibi
Facta est aũt dies.
Circa primũ dicit.
k Scies aũt pau-
lus ⁊c. q: ꝑ magnũ
ꝛps ante inceperant
iste secte: vt dicit Io-
seph⁹ antiqꝛtans iudaice li. xviij. l Exclamauit in cõci.
vt ab oĩb⁹ audirẽt. m Ego pha. sũ. ꝛpt ad h ꝙ credebat resurrectionẽ mortuoꝝ spũs ⁊ angelũ. n Filꝰ pha
ri. pater. n. suus spũalis ꝙ eũ instruxerat. s. gamaliel pha-
riseus fuerat: vt ps. ẽ. v. ca. ⁊ similiter pater suus carnalis
qui eũ posuerat sub disciplina gamalielis. o De spe
⁊ resur. mor. i. ꝛpter spem vite future q̃ est expectatio ⁊c.
quã expecto ⁊ resurrectionẽ mortuoꝝ quã ꝓdico. •
p Ego iudicor. i. ad mortẽ cõdẽnari ꝓror. q Et cũ h
di. fa. ẽ dis. ⁊c. nã pharisei eiꝰ dẽm approbabãt. sadducei vo
reprobabãt. ⁊ cã sẽdit cũ dr. r Sadu. ãt di. ñ cẽ resur.
mor. ⁊ sic negabãt resurrectionẽ futurã. nihil. n. innouale
dicebãt i boie cẽ. s Neqꝫ ange. negabãt ẽ. oẽm crea
turã spũalẽ. t Neqꝫ spũ. generaliter. nã ⁊ ipm deũ di
cebãt esse corpoꝛeũ. ꝓpt qõ de libꝰ sacre scꝑture recipie
bãt tm̃. v. libꝰ moysi: q min⁹ exꝑsse loquũt de istis ꝙ li-
bꝰ ꝛpbarũ: ⁊ hic erroꝛ pcessit ex h ꝙ intellexerũ humanus
sp intelligit cũ fantasmate: qõ nõ põt corpalia trãscẽdere
vñ cogitãs angelũ formãt sibi fantasma boꝰ allati: ⁊ co
gitãs deũ formãt sibi fantasma cuiuscã regis magni oi-
bus ꝑsidentis: pcessit eiã ex falso intellectu scripture: q
deo attribuit formã
corpoꝛeã vt manus
oculos aures ⁊ cete
ra corpis mẽbra: p
q̃ virtutes eiꝰ spũales
intelligunt: vt dicit
Grego. i moza. hẽ
nanqꝫ oculos dr: qr
cũcta videt: manus
qr oia opat: ⁊ sic de
aliis: ⁊ ex eisdẽ cau-
sis pcessit erroꝛ quo
rũdã simpliciũ mo
nachoꝝ deũ eẽ coꝛ-
poreũ existimantiũ
ꝙt qõ vocati sunt
antropomoꝛphite:
vt dr li. de colla. pa-
trũ. v Facti⁹ est
aũt cla. ma. pharise-
oꝝ cũ saduceis dis-
putãtiũ. x Et ex
ur. qui. pha. pugna
bãt verbis ꝓ paulo
y Dicẽtes ni. ma.
⁊c. quẽ pñs pſequebant ad mortez mõ
dicunt innocentẽ
z Quid si spũs. s.
dixit⁹. a Locutus ẽ ei aũt angel⁹.
q. d. nihil est miran
dũ: qr vtriqꝫ legit i
libꝰ moysi qs reci
piebãt saduceꝰ. nam
de⁹ legit locutꝰ cum
abrahã ⁊ etiã ange-
lus in plurib⁹ locis
in Gen. ⁊ ꝑ argue
bãt cõtra saduceos
ex scriptura ab eis
recepta. b Tri.
tri. ne pii. pau. ab eis
sez saduceis. cetera
patẽt i lra vsq; ibi.
c Sic te oz ⁊ ro. te
sti. ⁊ ex h mot⁹ sunt
ad cesarẽ appellare
f. xxv. d Facta ãt
die. h ꝑ̃ noua ma-
chinatio z paulũ cogitat: ⁊ scõ dissipat: ibi. Nõ cum au
disset. C irca pmũ dr. d Facta aũt die se. col. se q̃dã ex
iudeis. dolẽtes q̃ paul⁹ sic euaserat sapient. cetera patent
vsq; ibi. e Nunc ꝙ. vt cito expediamur a ieiunio ⁊ vos
habeatis intẽtũ f Vos no. fa. tri. cũ scilo. iungak sic
lra. Vos cũ scilo. i. vos simul ꝑsiliati pharisei ⁊ saduceꝰ
ne ꝙ viam dissensionẽ impediat⁹ pauli mortẽ. Notũ fact
te tribuno. rogãtes eũ. Vt adducat illũ ⁊c. ⁊ ps lra.
g Nõ cũ audisset. h ꝑ̃ dicta machinatiõis reuelatio. scõo ciusdez
frustratio: ibi. Tribun⁹ igit. C irca pmũ dr. g Nõ cũ
au. fi. so. pauli. q erat ꝙ eo solicit⁹ in ꝗrẽdo q̃d ꝙ eo vel z
eũ posset fieri. b Venit ⁊ intra. in castra. nõ eñ sic te-
nebat paulus q̃n amici sui ad eũ possent ingredi ⁊ mini-
strare ei. cũ q: nõ erat ꝙ iudiciũ cõdẽnat⁹: cũ q: erat ciuis
romanꝰ. a Vocans aũt pau. ad se vnũ de cẽturionib⁹

x aũt clamoꝛ magn⁹ ⁊ exur-
gentes quidã pharisei oꝝ
y pugnabãt dicẽtes. Nihil
mali inuenim⁹ in boie isto
z̃ Quid si spũs locutus est
ei aut angel⁹? Et cũ magna
b dissensio facta esset timens
tribun⁹ ne discerperet pau
lus ab ipsis iussit milites
descẽdere ⁊ rape eũ de me
dio coꝝ ac deducere eũ in
castra. Sequẽti aũt nocte
assistẽs ei dñs: ait. Cõstãs
esto. Sicut eñ testificatus
c es de me in irã̃ sic te oz ⁊
d rome testificari. Facta aũt
die collegerũt se quidã ex
iudeis ⁊ deuouerũt se dicẽ
tes neqꝫ mãducaturos ne
qꝫ bibituros donec occide
rẽt paulũ. Erãt aũt plus qñ
quadragita viri q̃ hãc cõ-
iurationẽ fecerãt q̃ accesse
rũt ad pncipẽ sacerdotũ
⁊ seniores ⁊ dixerũt. Be-
uotione deuouimus nos
nihil gustaturos donec oc
e cidamus paulum. Nunc
f ergo vos notũ facite tribu
no cũ scilio vt ꝑducat illũ
ad vos tãq̃ aliquid certi⁹
cogniturꝰ de eo. Nos ño
ꝑ̃ius qñ appꝛopiet parati
sumus interficere illum.
g Quod cum audisset filius
sororis pauli insidias ve-
h nit ⁊ intrauit in castra nun
a ciauitqꝫ paulo. Vocans

dcik aũt cẽturio ꝙ hꝫ centũ hoies i armis sub se: ⁊ sic mi
sit minorẽ ad maiorẽ. cetera patẽt vsq; ibi. b Apprehẽ
dẽs aũt tribu. ma. illi⁹. vt loqrer ei secreto⁹ ⁊ fortitan cre
dẽs ꝙ paulus ad eũ aliqꝺ exeniũ mitteret in secreto.
c Ille aũt di. iudeis cõuenit rogare te. i. iudei fecerũt cõ
uẽtũez de rogãdo te
d Vt die crastina
pro. paulũ. volẽtes
ꝑduorẽ occidẽ eũ.
e Expectãtes pro.
tuũ. i. ꝙ tu ꝑmittas
eis educiõẽ pauli
ad eos ⁊ ip leas ope
f Tribun⁹ igit. hic
ꝑsr describit reuela
te machinatiõis fru
stratio: ꝙ hoc ꝙ uez
duct⁹ fuit cesaream ad
ꝓsidez ꝙ erat inder
ẽpto⁹: ⁊ hoc est qõ
ꝺf. Tribun⁹ ꝫ dimi
sit adolescẽtẽ vt iret
uiã suã. g Preci
piẽs ei ne cui loqrer
ne forte ꝓ hoc dedu
cto pauli in cesareã
ipedirer. cetera pa
tẽt vsq; ibi. b Ti
muit. n. ꝛc. totũ istꝺ
vsq; ibi inclusiue.
Tãꝯ acceptura pe
cuniã. nõ ẽ de textu
nec i libris correct
ꝫ fuit qꝺã glosa red
dẽs rõnẽ qnare tri
bun⁹ mittebat pau
lũ cũ securitate tãta
ꝙ postea ꝓ sẽptores
fuit textui inserta.
i Scribẽs ei epl̃az
cõtinentẽ hec. s. cau
sam missionis ⁊ cuz
sumptuꝺ tantz ⁊ ꝓz
lẽa hoc excepto.
k Eripui cogito qz
romanus. hoc dicit
ad acqrendã ꝓsidis
beniuolẽtiaz: quasi
hũs magnũ zelũ de
ciuib⁹ romanis: qz
qũ eripuit eũ de ma
nib⁹ iudeoꝝ. nõ co
gnouit ꝙ eẽr ciuis
roman⁹ ꝫ postea co
gnouit qñ cũ ꝙstio
nare voluit: vt bñ in
fine ca. xxij.
l Ducerunt ꝙ no.
vt euaderet insidias
iudeoꝝ. m In
antipatridẽ. nomen
est cuiusdam ciuita
tis exstitis int irlm ⁊
cesareã: tũ magz ꝓ
pe cesareã. n Et
postera die dimissis
equitib⁹ vt cũ eo irẽt. s. cũ paulo. o Reuersi sunt ad ca
stra. s. ad munitionẽ que erat in irlm. ꝛõ aũt reuersi fuerũt
milites ⁊ lãcearij qui erãt pedites: qz paul⁹ erat extra pi
culũ insidiarũ. p Iudicia te inquit cuz accusatores tui
venerint, melius em inquirit veritas in ꝓsentia partiũ ꝙ in

aũt paulus ad se vnũ ex cẽ
turionibus ait. Adolescẽ
tẽ hunc adduc ad tribunũ
Hz. n. aliqꝺ indicare illi ⁊
ille quidẽ assumẽs eũ. du
xit ad tribunũ ⁊ ait Vinct⁹
paul⁹ rogauit me hũc ado
lescẽtẽ ꝺducẽ ad te hꝫtem
b aliqꝺ loq tibi. Apphẽdẽs
aũt tribun⁹ manũ illi⁹ secessit
cũ eo seorsuz: ⁊ infroga
uit illũ. Quid est qõ bẽs i
c dicare mihi. Ille aũt dixit
d iudeis ꝓuenit rogare te vt
crastia die ꝙducas paulũ
ꝓciliũ qi aliqꝺ certius inq
situri sint de illo: tu Ho ne
credideris illi. Insidiãt. n.
ei ex eis viri ampli⁹ cꝫ. xl.
q se devouerũt ñ mãducare
neqz bibẽ donec interficiant
e eũ ⁊ nũc pati ſ expectãtes
f ꝑmissũ tuũ. Tribun⁹ igit
g dimisit adolescẽtẽ ꝑcipiẽs
ei ne cui loqrer qñ hec no
ta sibi fecisset. Et vocatis
duob⁹ cẽturionib⁹ dixit illi
Parate milites ducentos
vt eãt vsq; cesareã ⁊ eqtes
lxx. ⁊ lancearios ducẽtos
a tercia hora noctz ⁊ iumẽ
ta ꝑpate vt iponẽtes pau
lũ saluũ ꝓducerẽt as felicẽ
b ꝓsidez. Timuit. n. ne forte
raperẽt eũ iudei ⁊ occide
rẽt ⁊ ipe postea calũniã su
stineret tãꝯ acceptur⁹ pe
i cuniã scribẽs ei epl̃az cõti
nẽtẽ ꝫ Claudi⁹ lysias opti
mo ꝓsidi felici salutẽ. Vtrũ hũc comphẽsũ a iudeis
⁊ incipiẽtẽ interfici ab eis su
k ꝓueniẽs cũ exercitu eripui
cogito qz roman⁹ ẽvolẽtez
scire cãm quã obijciebant
illi: deduxi eũ i ꝓciliũ eoz
Quẽ inueni accusari de q-

stionibus legis ipoz nihil
Ho dignũ morte: aut vin
culis hꝫtẽ crimẽ. Et cũ mi
hi ꝓlatuz esset de insidijs
quas parauerant illi: misi
eũ ad te denũciãs ⁊ accusa
toriꝫ⁹ vt dicãt apꝺ te. Va
le. Milites Ho ꝑm ꝓceptũ
l sibi assumẽtes paulũ duxe
m rũt ꝙ noctẽ in antipatridẽ
n ⁊ postera die dimissis eqti
o bus vt cũ eo irẽt reuersi sũt
ad castra. Qui cũ venissẽt
cesareã ⁊ tradidissent epi
stolã ꝓsidi: statuerunt ante
illũ ⁊ paulũ. Cũ legisset aũt
⁊ interrogasset de qua ꝓ
uincia esset ⁊ cognoscens
p qz de cilicia audiã te inqt
cũ accusatores tui venerit
q Iussitqz in ꝓtorio herodis
r custodiri eũ. xxiij.

Post qnqz aũt dies descẽdit ꝓinceps sa
cerdotũ ananias cũ senio
ribꝫ ꝙbusdã ⁊ tertullo qꝺã
oratore: qui adierũt ꝓsidẽ
b aduersus paulũ. Et cita
c to paulo cepit accusare ter
d tullus dicẽs. Cũ in multa
e pace agam⁹ per te ⁊ multa
f corrigank ꝙ tuã ꝓuidẽtiaz
g sꝑ ⁊ vbiqꝫ suscipimus opti
h me felix cum gr̃arũactione
i Ne diutius aũt te ꝓtrahã
k oro breuiter: audias nos
l ꝙ tua clemẽtia. Inuenim⁹
hũc hoiem pestiferũ ⁊ cõci
tãtẽ seditionẽ oib⁹ iudeis
a in vniuerso orbe ⁊ auctorẽ
seditiõis secte nazarenoꝝ
b q̃ et tẽplũ violare conatus
ʃ est quẽ ⁊ apphẽsum volui
mus ꝺm legẽ nr̃az iudicare
Supueniẽs aũt tribun⁹ lysi
as cũ vi magna eripuit eũ
de manib⁹ nr̃is iubẽs accu

rũ. i. xpianoz a ihu nazareno sic dictoz. b Qui etiam
tẽ. vio. cona. est. inducẽdo ibi gentiles. h. n. imponebãt si
bi falso: vt ꝑ ex ꝓdict⁹. ã. xxj. ca. c Quẽ ⁊ apphẽ. in tẽ
plo. d Volum⁹ ẽm le. no. indicare. q. d. istud ꝑtinet
ad nos sic ⁊ cultũ tẽpli custodire, cetera patẽt vsq; ibi.

absentia alteri⁹. q Iussitqz in ꝓtorio herodis. i. qꝺ fue
rat herodis. r Custoditi eum. Herodes. n. ascalonita
renouauit ⁊ ampliauit illaz ciuitatẽ vocans eam cesareã
i honorẽ cesaris: que ꝓius dicebat turris stratonis: ⁊ ibi
edificauit ꝓtoriũ quod adhuc retinebat nomen actoris.

Cap. xxiij.

Post ꝺnqz dies. Supꝰ
descꝑta est ꝓsecutio pauli i irlm
hic cõsequenꝫ ponit
ur ei⁹ ꝓsecutio apꝺ
cesaream: ⁊ diuidit
in tres partes: quia
primo ponit pauli
accusatio. secundo
eius defensio: ibi.
Respõdit aũt pau
lus. tercio iudicꝫ re
spõsio: ibi. Distulit
aũt. Circa primu pz
littera vsq; ibi.
b Et citato paulo
ꝙ viã iudicij vt rideret ad obiecta.
c Cepit accusa. ter
tullus. orator ad hꝫ
adducꝰ. ⁊ ꝓ modũ boni oratoris
captat benuolẽtiã
iudicis dicens.
d Cũ in multa pa
ce agam⁹. i. vitã istã
transeamus.
e Multa corrigãk
ad cõseruationẽ pa
cis cõmunis.
f Per tuã ꝓuidẽtiã. i. ꝙ tuũ regimen
g Semp ⁊ vbiqꝫ
suscipim⁹. regimen
tuũ. h Cũ omni
gratiarũ actiõe. deo
⁊ tibi de tali regimi
ne. i Ne diutius
aũt ꝓtrahã te. detiꝰ
nẽdo temp⁹ in ver
boꝝ plꝰitate.
k Oro breuit au
dias nos ꝙ tua cle
mentia. q. d. que pe
timus sunt exaudi
digna. Consequẽ
ter accusat paulum
d. l Inuenimus
hunc hominem pe
stiferu⁹. nomẽ eius
non exprimit. q. pre
nimia malicia noia
ri indignũ.
m Et concitantes
seditionẽ omnibus
iudeis. cũ ñ esset ꝓ
dicatõ euãgelice pa
cis. a Et auctorẽ
sedi. secte nazareno-

t Adiecerūt aūt t iudei.t approbandū t pfirmādū verba termli. f Rādit aūt.hic pūr ponit pauli defensio.t primo captor beninolētiā.d. f Ex multis annis te esse iudi.huic gēti.rebelli t male regibili. b Sciēs.q.d.p hoc manifeste ps bonitas tui regimis qō rādiu habuisti regimē bui⁹ gentis:

t hoc ego sciēs.

i Bono aio ꝓ me satisfaciā. ꝓfidēs de tua iustitia t mea innocētia. Cōsequenter rādet ad obiecta t ꝓ ad ꝑmū.s. de ꝓcitatiōe seditionū i irlm d. k Potes enī cōgscere. g multos testes fide dignos. i Quia nō pl⁹ sūt mi. dies. sic declarat ū est.s.xxj.ca.

m Et necꝫ i tē. itue. me cū alt. dispūtātē. que dispūtatio facit aliqī cōmotiōē aī diētū. n Aut cōcur.tur. faciēt. qō e seditionis signū.

o Necꝫ i syna. ne. i ciuitate. supple inuenerūt me ꝓdicta me facientem.

p Necꝫ.pba.pūr ti bi. illa supple.

q De qb⁹ nūc me accusant. t tū debēt ,pbare cū sint actores. r Cōfiteor.b rādet ad secundū.s. de secta xpianorum quā cōfitet se tenere tāq̄ sanctā t bonaz d. Cōfitebor hoc ātibi. tāq̄ iudici.

s Ꝙ fm sectā xpi anoꝝ quā dicūt heresim.i.magꝫ teneri ex ꝓmissa t ꝛgrantia pphariū q̄ ex testimonijs scꝛpturarū. vñ dicebāt Job. vij. Nunqd ex pncipib⁹ aliq̄s credidit i eū: aut ex pharisēis: sed turba hec q̄ nouit legē maledicti sūt. t Sic deseruio deo pri. oim v Credēs oia q̄ in le. t ꝓphe. scri. sunt: t in ibu nazareno adipleta sunt. x Spem bñs in deū. de brimdine cōsequēda ꝓ ipm. y Quā t ipi expectāt. ꝛtū ad pharisēos: q̄ etā fm eos nō habebāt nisi in resurrectione mortuoꝝ: in qua iusti eternaliter ꝓmiabunt t iniqui dānabuntur. z In hoc t ipse stu. sine offen. conscīam bñe.i. sine scādalo actiuo. a Ad deū t hoies sp. nō solū causēs of fensaz dei: sed etiā hoim ꝛtū est ex me. t sic offensa accusatoꝝ meoꝝ ꝓcedit ex eoꝝ mera malicia. b Post annos. Hic pūr rādet ad tertiū. s. de violētia tēpli. d. Post annos aūt plures. a cōersione mea ad ꝑm. c Elesynas fa. in gen. meas. i. infideles in irlm manēs qui suas t vendiderat possessiones vt habet⁹. iij. ca. ꝛpter qō paulus ꝓ eis faciebat collectas in gētib⁹ aliꝝ. vt habēt ꝫ in epīs suis. d Veni in irlm. e Et oblationes facturus. f Et vota. deo redditurus. g In qui. inuē. me purifi. in tēplo. t sic ipm nō violauī ꝫ magis honoraui. b Nō cū turba necꝫ cū tumultu inuenerūt me: sed satores eī⁹ ad te venire a q̄ poterīs ipse iudicās de oibus istis cōgscere: de qb⁹ c nos accusam⁹ eū. Adiecerūt aūt t iudei dicētes ꝫ ita f se hīe. Rādit aūt paul⁹ an g nuēte sibi ꝑside dicere. Ex multis annis te eē iudicez ꝑ gēti huic sciēs bono aio ꝓ k me satisfaciā. Potes.n.cognoscere q̄ nō pl⁹ sūt mihi dies q̄. xij. exā ascendi m adorare i irlm t necꝫ in templo inuenerūt me cū aliq̄ disn sputātē aut ꝛcursum faciēo tē turbe: necꝫ i synagogis: p necꝫ i ciuitate: necꝫ ,pbare q ꝑsūt tibi de quibus nūc me r accusant. Cōfiteor aūt hoc e tibi q̄ ꝫm sectā quā dicunt t heresim sic deseruio patri v t ꝺo meo credēs oibus q̄ i lege t ꝓphis scripta sunt: x spem bñs in deū quā t ipsi expectāt resurrectionē fuz turā iustoꝝ t iniq̄rū. In ꝫ t ipe studeo sine offendiculo ꝛsciam habere ad deū t b ad hoies sp. Post annos c aūt plures elemosynas facturus in gentē meā veni t d oblationes t vota in qbus e inuenerūt me purificatuz i b templo non cū turba necꝫ cū tumultu. Et apprehenderūt me clamātes t dicētes. Tolle inimicū nostruz i Quidam aūt ex asia iudei k quos oportebat apud te ꝑ sto esse t accusare si qd ha l berent aduersuz me aut hi mipi dicāt si quid inuenerūt i me iniqtatis cū stem i cōn cilio nisi de vna hac solum modo voce q̄ clamaui inē eos stans: qm̄ de resurrectione mortuoꝝ ego iudio coꝝ hodie a vobis. Bistup lit aūt illos felix certissime sciens de via hac dicens. q Cuz tribunus lysias descē r derit audiaz vos. Jussitq̄ s centurioni custodire eum t habere requiē nec quēq̄ v de suis ,pbibere ministrare ei. Post aliquot aūt dies veniens felix cū drusilla vxore sua que erat iudea z vocauit paulum t audiuit ab eo fidē q̄ est in xpm ibm a b Disputante aūt illo de iu c stitia t castitate t de iudic eio futuro tremefactus felf lix respondit. Quod nunc attinet vade: tempore aūt g opportuno accersiā te simul t sperās ꝙ pecunia ei daret a paulo, ꝓpē qō t frequēq̄ accersiens eū loquebāt cū b eo. Biennio autē expleto offerentē oblationes meas devote. Consequenter ostendit qui fuerunt illi qui in templo eū inuenerūt t tumultū fecerunt.d. i Quidā aūt ex asia iudei. vt ꝑs ex supradictis.xxj. k Quos oportebat modo apud te presto eē t accusa.rē. sed eoꝝ absentia ostendit eos magis culpabiles esse de cōcitatione in templo facta quā fecerant sine cā l Aut hi ipsi. q̄ sūt hic ꝑsites. m Dicāt rē. in cōcilio.i.i iudicij loco.

n Nisi de vna hac solūmodo voce.q.d. ego nō fui cā dissensionis eoꝝ: ꝫ ipi met adinuicē ꝓ defensione sectarū sua rū. o Distulit aūt Hic pūr ponit responsio iudicis: t se cūdo sui successoris ca.se. Prima in duas: q: primo ponit iudicis rūsio. secundo ꝓdicationis pauli auditio: ibi. Post aliquot. C Circa ꝑmū dr. o Distulit aūt illos felix. differēdo dare sniam.

p Certissime scīes de via. veritatis ꝓ paulo: formidabat cū turbare indeos mor⁹ timore hūano sicut t ꝑsite⁹ sciens innocētā xpi: tradidit eū cū indeoꝝ voluntati: ne ꝫ cū aliq̄ machinarēt erga ce sarē. d. ꝓ excusatiōe dilatiōis. q Cuz tri. ly. descēderit. de irlm in cesaream q̄ est in inferiori situ.

r Audiā vos. hāc aūt excusationē accepit ex vbis termli qui i allegatiōe sua dixerat q̄ de oib⁹ q̄ dicebat felix poterit a lysia cōgscere vitarē. s Jussitq̄ centu. custo. cuz. s. paulū. t Et bñe requiē. i. a cathenis vel infestatiōib⁹ iuis. v Nec quēq̄ de suis ,pbibere. amicis. x Misrare ei. necessaria vict⁹ t vestitus.

y Post aliq̄t aūt dies. hic pūr ponit ꝓdicatio pauli felici t ei⁹ vxoris: cū subdit. z Et audiuit ab eo fidē q̄ est i ihm xpm. vxore sua iudea ad h inducēte virū suū.

a Disputāte aūt illo. i. ꝓdicāte. b De iusticia. seruāda ad ꝓmū. c Et castitate. ad semetipm. d Et de iudicio futuro. cui⁹ cōsideratio inducit timorē diuinū.

e Tremefact⁹ felix. ex auditu talū. f Rādit q̄ nūc attinet valde. tūc. n. liberauit eū a claustra carceꝝ dans ei libertatē cūdi p ciuitatē: ita tñ q̄ rediret ad mādatū ips⁹.

g Simul t sperās q̄ rē. q. d. nō solū dedit hāc libertatē paulo diuini iudicij timore: ꝫ etiā cupiditate pecunie.

h Biēnio aūt expleto. Istud biēnū nō est tps ꝑticul⁹ felicis: aliter nō videret verū q̄ dixit ei paul⁹. s. eo. ca. Ex multis annis te esse iudicē huic genti sciens rē. ꝫ est tempus more pauli in cesarea. tpe. n. felicis surrexerit in iudea multi latrones t falsi ꝓphete pplm seducentes: t

cõitarẽ ꝓturbãtes vt dicit Iosephus in q̃ñ⁹ capiendis ꝛ rep:mẽdis felix fuit occupat⁹:ita q̃ cãm pauli nõ deter minauit:ꝛ qi ei⁹ determinationẽ differre volebat vt p3 ex ꝓdictis. i Accepit successorẽ felix porticiũ festum.ita ſcribit in libris cõtectis:ꝛ ita noiat eũ Iosephꝰ.xx.lib.iudaice antiquitatis.

k Volẽs aũt gratiã ꝓſtare iud. felix. timẽs ne accusarẽt ab eis de malo regimine terre. l Ex liquit paulũ vinctũ reuocãs liberratem quã dederat ei. tũ ꝓ hoc nõ euasit accusationẽ iudeoꝝ apũd cesarẽ: nõ ꝓ paulo: ſ̃ ꝓpt malã terre gubernationẽ vt dicit Iosephꝰli. ꝓdicto. ꝛ idẽ cõtigit pilato q̃ in fauorẽ iudeoꝝ ꝓdẽnquerat xp̃m.nã accusat⁹ a iudeis fuit relegat⁹ in exiliũ

Est⁹ ſ̃. xxv.

Posito tractatu felicꝭ circa paulũ. b ꝑinde ponit tractat⁹ ſui successoris erga eũ:ꝛ ꝓmo in pauli abãtia ſcdo i ei⁹ ꝓuincia:ibi. Et altera die. Circa ꝓmũ dr. a Fest⁹ ſ̃ cũ ve.i. ꝓuicia.iudee. b Post tri. aſcẽ.bier. eo q̃ erat metropol terre.ceſa parẽt vſq; ibi.

c Insidias tẽdentes.i.tendẽ disponẽtes. d Fest⁹ aũt rñdit ꝛc. qi ſ causis maxie arduis ſic̃ est mos vl vita hois.ſi ẽ ꝓcedẽdũ leuit̃ sed mature. e Et altera die. b ꝑinde ponit tractat⁹ in pauli pñtia ꝛ p3 ſra vſq; ibi. f Circũſteterũt eũ. vt eoꝝ multitudine ꝛ circũdatione terre rex. g Multas ꝛ gra.cau.objiciẽtes. q̃ nõ exp̃munt b: ſ̃ ex rñſione pauli patẽt in pte cũ dicit.

h Paulo om. ra.

i accepit successorẽ felix por
k ticiũ festũ volẽs aũt gram
l ꝓſtare iudeis felix reliquit
paulũ vinctũ. Ca.xxv.

a Estus ſ̃ cũ venisset i
b ꝓuiciã post triduum
aſcẽdit hierosolymas
a cesaria:adierũtq; eũ ꝓncipes ſacerdotũ ꝛ primi iudeoꝝ aduersus paulũ:ꝛ rogabãt eũ postulãtes gram aduersus eũ vt iubẽt pdu
c ci eũ in irñm insidias tendẽtes vt interficerẽt eũ i via
d Fest⁹ aũt rñdit seruari q̃d paulũ i cesarea se aũt maturi⁹ ꝓfecturũ. Qui ſ̃ i vob ait potẽtes sunt descẽdentes sil:ſi q̃ est i viro crimẽ accusent eũ. Demorat⁹ ãt ink eos dies nõ ampli⁹ ſ̃ octo aut.x. descẽdit cesare
e am ꝛ altera die sedit ꝓ tribunali:ꝛ iussit paulũ addu
f ci. Qui cũ ꝓduct⁹ eẽt circũ steterũt eũ q̃ ab hierosolymã descẽderãt iudei multas ꝛ graues cãs obijcientes ẽgs nõ poterant ꝓbare
g paullo rõnem reddẽte q̃n
h neq; i legẽ iudeoꝝ neq; in tẽplũ neq; in cesarem q̃cq̃
k peccaui. Fest⁹ ãt volẽs gra
l tiã ꝓstare iudeis rñdens paulo dixit: vis hierosolymã ascẽdẽ: ꝛ ibi de his iu
m dicari apud me. Dixit ãt
n paul⁹ Ad tribunal cesaris sto ibi me oz iudicari:iudeis nõ nocui ſic̃ tu melius nosti. Si.n. nocui aut dignũ morte aliq̃d feci:nõ recuso

in irñm duci ꝛ ibi iudicari: q̃ erat paulo ꝑiculosum ꝓpt̃ q̃ habuit cãm appellãdi.ió subdit. n Fest⁹ tri.cesa.ito. q: fest⁹ nõ hẽbat aũdtẽ iudicãdi nisi a cesare. cetera patẽt vſq; ibi. o Nẽo pot me illis donare.cũ sim inocẽs.q̃ p3 ex ꝓdictꝭ:q: iudei nihil poterãt de gravib⁹ ꝓbare in q̃bus eũ accusabãt iõ formaut suã appellationẽ.b. p Cesarẽ appello.tãq̃ iudicẽ supiorẽ:ad q̃ẽ lꝫ appellare ab iferiori. q Tũc fe.cuz ꝑſi.locut⁹.i. habito ꝑſilio cũ sapiẽtib⁹ſti bi assistentib⁹.

r Rñdit cesarẽ ꝛc. deferẽdo appellationi ſic̃ iustũ erat ꝛ dignũ. s Et cũ dies. Hic ꝑſir de pulo appellãte q̃rit cõſiliũ q̃tũ ad missionis ei⁹ modũ:ꝛ ꝓ in ei⁹ abãtia. ſcdo i ei⁹ pñtia:ibi. Altera ãt die. Circa ꝓmũ dr. Et cuz dies aliquot trãsacti eẽnt ab appellatiõe pauli.

t Agrippa rex.iste fuit filius herodis agrippe qui̇ pcussit angel⁹ñit: vt dr.ꝯ. xij. v Et bernice soroz ei⁹:vt dicit Iosephꝰlib.ꝓ de iudaico bello. x Descenderũt cesa. ad sa. festũ ꝛc. tenebat cñs iste agrippa regimẽ suũ a cesare: iõ voluit salutare festũ q̃ i iudea tenebat cesaris locũ. cetera patent vſq; ibi.

y Postulãtes aduer.illũ dãnationez ꝛc. donare quibuscũq; pſonis ꝛ quãtũcũq; magnis aliq̃ boiez punẽdũ ad mortem.

a Ꝓuinc̃ is q̃ accu.pñtes ha.accusatores ꝛc. aspect⁹ cñs ꝛ audimo ptiũ ꝑsentialiꝫ multũ cõferũt iudici ad cognitionẽ veritatis. cetera patẽt vſq; ibi.

b Nullã cãm defe.de qb⁹.ſ. causis. c Ego suspicabar.vt de homicidio vel aliquo hmõi. d Questiones vo ꝯſdã de sua ſupſtitiõe.i. de religiõe iudaica quaz bñ noiat ſupſtitionẽ q: ſupſtitio ꝓprie loquẽdo est vana vel ſupflua religio q̃ tũc vigebat apud iudeos:magis cũ rãtes de traditionib⁹ hoiñ ꝯ de mãdat̃ diuis Math.vij.

e Hesitãs aũt ego de hmõi qõne.q: gentilis erat nihil sciẽs de eoꝝ ritu vel lege. f Paulo ꝛc.augusti cognitiõi.i.impatoris. Sic̃ em impatores romãi vocati ſt cesares a iulio cesare ꝓ ipatore ita noiati ſũt augusti:ꝛ adhuc noiant ab augusto cesare eo q̃ multũ auxit imperiũ.

moti Si vo nihil est eoꝝ q̃
o bi accusant me nẽo pot me
p illi donare. Cesarẽ appello
q Tũc festus cũ cõſilio locu
r tus rñdit. Cesarẽ appella-
s sti:ad cesarẽ ibis. Et cũ dies aliquot transacti essent
t agrippa rex ꝛ bernice de-
v scẽderũt cesareã ad salutãdũ festũ. Et cũ dies plures ibi morarenk:fest⁹ regi iudicauit de paulo dicens. Vir q̃dã est derelict⁹ a felice vinct⁹: de quo cũ eẽm hierosolymis adierũt me ꝓncipes ſacerdotũ ꝛ seniores iudeoꝝ postulãtes ad
y uersus illũ dãnationẽ Ad q̃s rñdi q: nõ est romanis
z ꝓsuetudo donare aliquem
a boiez ꝓuinc̃ is q̃ accusat pñtes hẽat accusatores locũq; defẽdẽdi accipiat ad ablueda crimina q̃ ei obijciũt. Cũ ſ̃ huc ꝓuẽissent: ſine vlla dilatione i ſequẽti die sedẽs ꝓ tribunali iussi adduci virũ. De q̃ cũ stetiſ
b sent accusatores nullã cãz
c deferebãt de q̃b⁹ ego suſpi
d cabar malũ:q̃nes vo ꝯſdã de sua ſupſtitiõe bẽbãt aduersus eũ:ꝛ de q̃dã iam defuncto quez affirmabat
e paul⁹ viuẽ Hesitãs ãt ego ꝺ hmõi q̃ne dicebã si vel let ire hierosolymaz:ꝛ ibi
f iudicari de istis Paulo ãt appellãte vt seruarek augusti cognitiõi iussi ſuari eũ donec mittã eũ ad cesarez Agrippa ãt dixit ad festuz

g Volebā ꝛ ipe hoiem audire. nā agrippa iudeus erat ꝛ mīta de paulo audierat. h Altera aut. Hic ꝑtr queritꝫ ꝓsilitꝰ in ꝓtia. ꝛ ꝓmo ꝓsilitꝰ ḡrit. scdo paulo locus lo quēdi cōcedit. ca. xxvij. ꝓma ps ꝑ paucis exceptis q̄ discurrenk. i Cū multa ambitiōe. i. cū mlto apparatu et cultu vestitꝰ ꝛ societatis. k Petētes et acclamātes. vt ex magnitudie clamoris iclinaret animꝰ festi ad concedendū mortē pauli. l De quo q̄d cer. scrī. dnō ha. q: sicut dicit̄ est gētilis erat ignorās q̄nes et discordias q̄ sunt inꝛ iudeos ꝛ xpianos.

m Et maxie ad te rex agrippa. q̄ es iudeus. n Vt inꝛrogatiōe fa. a paulo o Per te habeā q̄d scribā. de ipo: ꝛ sub. dit cā. Sine ratione eīm ꝛc.

Capitulū. xxvj.

Grippa vo. Hic ꝑtr paulus inqrit. et diuidit i duas ptes: q: ꝑ andit pauli rōsio. secūdo sup ea hr collatio: ibi. Et surrexit rex. ꝓma adhuc i duas: q: ꝓmo ponit rōsio pauli ad agrippā. scdo ad festū ꝙsidē: ibi. Hec loquēte. Circa ꝑmum paulꝰ captat agrippe beniuolētiaz. d. b Deoibꝰ ꝛc. apud te. i. in nocētē a te iudicari. c Cū sim defensurus me hodie. i ma ꝓtia. d Maxie te sciēte oia q̄ apud iudeos sūt. et sic intelligis ꝑba mea legi ꝛ ꝛphis cōsona.

e Ꝓpt q̄ obsecro pati. me audias ꝫ aut dixit: q: intendebat plura dicē: vt ex sequētibꝰ patet.

f Et q̄dē. hic ꝑtr ꝓsequit suā inrētōz Circa quā apls ꝑmo narrat suā ꝙuersatiōnē in iudaismo. scdo ꝓsecutionē quā intulit ppls xpiano: ibi. Et ego q̄d. tercio suā cōuersionē ab errore ꝓtino. ibi. In q̄bus ꝛc. Circa ꝑmū dicit: f Et q̄dē vitā meā a iuuētute ꝛc. q: paulꝰ fuit ibi missus ꝛ traditus doctrine gamalielis: vt dictū ē. ō. xxij. g Cur̄ ꝑm certissimā se. ꝛc. Secta eīm saduceox q̄ nō credēdis diuidebat ꝫ istā nulla erat: cū negaret generalr spm ꝛ resurrectionē mortuox. h Et nūc i spe. i. ꝓ spe. i Que ad ꝓtes nros repromisiōis. s. de xpo vēturo ꝛ de resurrectiōe ꝛ bñficatiōe ꝑ cū fiēda. k Facta ē a deo. ꝓtiarchis ꝛ ꝛphis. l Sto in dicio subiectꝰ, tanq̄ malefactor ꝛ reus. m Jn q̄. s. spe.

g Volebā ꝛ ipe hoiem audire. Cras inqt audies eum.
b Altera aūt die cū venisset
i agrippa ꝛ bernice cuꝫ mlta ambitiōe: ꝛ introisset i auditoriū cū tribunis ꝛ viris ꝓncipalibꝰ ciuitatꝭ iubēte festo adducꝰ est paulꝰ. Et dixit festꝰ. O agrippa rex et oēs q̄ sīl adestis nobiscū viri: videtis hūc hoiem de q̄ omis multitudo iudeox inꝑpellauit me hierosolymis
k petentes acclamātes: non oportē eū viuere amplius. Ego vo cōpi nihil dignū morte eū admisisse. Ipe aūt ꝫ appellāte: ad augustū iu
l dicaui mittē. De q̄ certū scribā dño non hēo: ꝓpt
m q̄ oduri eū ad vos: ꝛ maxime ad te rex agrippa: vt inꝛrogatoe facta habeā q̄d
o scribā. Sine rōne eīm mihi videt mittere vinctū ꝛ cās eiꝰ nō significare. xxvj.

Grippa vo ad paulū
a ait: Permittit tibi loqui ꝓ temetipso. Tūc paulus extēta manu cepit
b rōnez reddere. De omibꝰ quibꝰ accusor a iudeis rex agrippa estimo me beatu
c apō te cū sim defensurꝰ me
d hodie maxie te sciēte oia q̄ apud iudeos sī ꝙsuetudies
e ꝛ q̄nes: ꝓpter q̄ obsecro
f patienē me audias. Et qui dē vitā meā a iuuētute q̄ ab initio fuit i gente mea i hierosolymis nouerūt oēs iudei: ꝓsciētes me ab initio si

n Duodecim tribus nr̄e nocte ꝛ die deseruiētes. deo.
o Sperāt deuenire. nā pharisei nō credētes xpo sperābāt ipm venturū ꝛ resurrectionē mortuō futurū. Saducei vo sperabāt ipm venturū: hoiem tm purū: ꝫ poterit̄ ꝛ tpaliter regnaturū: ꝛ romanox potentiā ablaturū. ne

g velint testionū ꝓhibē: qm̄ ꝑm certissimā sectā nr̄e reli
b gīois viri pharisei. Et nūc
i spe q̄ ad ꝓmissiōis facta est a deo: sto
k m judicio subiectꝰ: in q̄ duodecim tribꝰ nr̄e nocte ꝛ die
o deseruiētes sperāt deuenī
p re. De q̄ spe accusor a iude
q is rex. Quid icredibile iudicat apud vos si deꝰ mor
r tuos suscitat. Et ego q̄dez estimauerā me aduersꝰ no mē ihu nazareni debē mlta ꝛia agē: q̄ ꝛ feci hierosolymis. Et mltos sctōz ego i carceribꝰ inclusi a ꝓncipi bꝰ sacerdotū ptāte accepta
g ꝛ cū occiderenk: detuli sen tētiā. Et p oēs synagogas
v frequēter punies eos: ꝛ ꝓpel
x lebā blasꝑbemare: ꝛ ꝛ aꝑli ꝰ
y insaniēs i eos ꝑsequebar vsq̄
z i exteras ciuitates. In q̄bꝰ dū irē damascū cū ptāte et ꝑmissu ꝓncipū sacerdotū: die media i via vidi rex de celo supꝫ splēdorē solis circūfulsisse me lumē et eos q̄
a mecū sīl erāt: oēsq̄ nos cū decidissem⁹ in terra audiui vocē loquētē mihi hebraica lingua. Saule saule q̄d me ꝑsequeris. Durū ē tibi
ꝫ stimulū calcitrare. Ego aūt dixi. Quis es dñe. Bñs aūt dixit. Ego sum ihs nazarenus quē tu ꝑsequeris. Sz exurge: ꝛ stā supra pe
b des tuos. Ad hoc eīm apparui tibi vt cōstituā te. mi
c nistrū ꝛ testē eox q̄ vidisti:

negare ihm nazarenū eē xpm. ꝛ nā nō faciebat sana mēte: ꝫ errore. ad exteras cīui. q̄ sunt extra iudeā: sicut ꝑs de damasco q̄ est in syria: sicut dī Esa. vij. Caput syrie damasc⁹. z Jn quib⁹. Hic ꝑtr narrat ꝙuersionē suā mirabilē. ꝛ ꝑ eā narrat. scdo ad ꝓpositū applicat: ibi. Hac ex cā. ꝓma ps ꝑ ex dictis. ō. ix. c. vsq̄ ibi. a Oēsq̄ nos cū decidi. in terrā. ꝫ supplet q̄. ō. ix. c. ꝛ. xxij. omittit. f. de casu socioꝝ pauli cū eo: nō tñ ibi dī q̄ solꝰ saul⁹ cecidit: ꝫ casus alioꝝ nō ꝑmit. cetera patēt ex dictis. ō. ix. c. vsq̄ ibi. b Ad hēm apparui tibi. i raptu. c Vt ꝓstituā te ꝛc. q̄ vidisti ꝛ au-

disti. Istud em̃ est efficax testimoniũ .s.p visum ⁊ auditũ.
d Et eox q. appa. tibi. sic in b libro legunt ples apparitiões diuie ⁊ reuelatiões paulo postea facte. e Vt cõuertenk a tenebris. errozũ. f Id lucem. fidei xpiane.
g Et de ptãte sathane, in q̃ detinenk captiui p idolatriã
h Id deũ. p latriã
i Vt acci. remissi. pec. p gr̃az in pfecti.
k Et sorte int sanctos. p gloriã futuro: ⁊ q: h acq̃runk p verã fidem: subdit.
l Per fidẽ q̃ est in me. tanq̃ i redẽptorẽ hoim ⁊ glificatorem. m Vsi rex agrippa nõ fuit icredulus. qõ e nephariũ. Nia vo pdicta narrauit paulus vt agrippa magis sibi crederet. n Sed his qui fũt damasci pmũ. vt patet. s. ix.
o Et hierosolymis nõ imediate post damascũ: ꝫ pus lustrata arabia redijt paulus damascũ ⁊ inde venit hierl̃m annũcians ibi xp̃m: vt dictũ est. s. c. ix. ⁊. xxij.
p Digna opa pnie facietes. vt fm quãtitatem delictoꝝ sit q̃ntas bonoꝝ opeꝝ vũ dicit Greg. omel. inj. Tanta dz q̃sq; a felicitate rescindere quãta se meminit illicita pperasse.
q Hac ex cã. Hic p̃r narrationẽ suaz applicat ad suã intẽtionẽ. s. q̃ captus fuerat ⁊ ligat⁹ ꝓter suã instãciã. d. Hac ex cã. s. q: annũciabã indeis ⁊ gentib⁹ p̃uersionẽ ad deũ p pnie opa. r Me iudei cũ essem in tẽplo. in loco deuotiõis ⁊ nõ ꝑtiõis. s Cõprehẽsũz tentabãt. volẽtes me. t Interficẽ. vt hĩ. xxj. v Nuzilio aũt adiut⁹ dei. me. ꝓsentis. x Vsq; in hodiernũ diẽ sto. firm⁹ ⁊ ꝑstãs i sancto ꝓposito. y Testificãs mi nozi ac maiozi. i. indifferẽter oib⁹ fidẽ ꝓfit. z Nihil eꝝ cẽ. ⁊ moyses. q̃ pdixit de xp̃o futuro: ⁊ implera sũt in ihũ nazareno. a Si passibilis ẽ xp̃s. h accipit si ꝓ q: hoc em̃ dixerũt ꝓphe: sic declarauit ⁊ plurib⁹ locis exponẽdo libros eox: ⁊ vnũ replico q̃ hĩ Esa. liij. q̃ totũ intelligit ad lr̃az de xp̃o: sic ibidẽ fuit declarat̃: ⁊ ibi dr̃ de ipso. T̃a ꝑ ouis ad occisionẽ ducẽt: ⁊ q̃si agn⁹ coram se tondẽte obmutescet. rc̃. Sic̃ moyses h pdixit ꝓ sacrificia leg⁹: ⁊ potissime agni paschalis significas xp̃m ꝓ salute moi imolandus: ꝓpter q̃ Jobes baptista de ihũ nazareno dixit: Ecce agn⁹ dei: ecce q̃ tollit pcã mũdi: Joh. j. Sic̃ moyses scribẽs ꝓphetã ꝓtiarche Jacob (Gen. xlix. Nõ auferet sceptrũ de iuda ⁊ dux de femore eiꝰ donec veniat qui mittẽdus ẽ rc̃. q̃ ꝓphia dr̃ ad lr̃az de xp̃o: vt ibidẽ fuit declaratũ: ⁊ sic moyses scripsit ipm̃ de tribu iuda fm̃ carnẽ nasciturũ. ⁊ p pus carnẽ passibilẽ habituruꝫ. Jrẽ Deutro. xxxij. Deũ q̃ te genuit dereliquisti ⁊ oblit⁹ es dñi creatoris tui fm̃ doctores antiq̃s hebreos h est lr̃a: Deũ qui te nasci fecit debilitabis ⁊ oblinisceris deꝰ dolorati tui.
b Si ꝓmus ex resur. mortuoꝝ. si. p q: q: ꝓmus resurrexit ad vitã imoꝛtalẽ: sic manifeste pdixit ꝓpha dauid ps. xv. Nõ derelinques aiam meã in inferno: nec dabis sanctũ tuũ videre corruptionẽ rc̃. sicut expositũ est. s. c. ij.
c Lumen annũci. est ppl̃o isr̃l. d Et gentib⁹. hoc em̃ fuit pdictũ Esa. xlix. qõ ad lr̃as intelligit de xp̃o: sicut ibi fuit expositũ: Parũ ẽ vt sis mihi seruꝰ ad suscitãdas tribus Jacob et feces isr̃l p̃uertẽdas: dedi te in lucẽ gentiuz vt sis salꝰ mea vsq; ad extremũ terre.
e Hec loquẽ. eo. h p̃r ponit riuio pauli ad festũ ꝑsidẽ: qui paulo loquẽti de resurrectiõe mortuoꝝ dixit.
f Insanis o paule: ꝙa resurrectionẽ mortuoꝝ credebat ipossibilẽ tãq; gẽtilis: ꝓt qõ dicta pauli vocauit isaniã
g Multe lr̃e te ad insaniã p̃uerterunt. hoies. n. circa miras scꝑturas p̃uertẽtes vehemẽter suuz studiuz bñt aliq̃ cerebrũ turbatũ ⁊ dꝛgania fantasie lesũ: ⁊ p ꝓphs intellectũ ipedit ũ: q̃ ⁊ actu suo indiget fantasmate necessario.
h Non insanio inq̃t optime feste. nõ dixit de ex adulatiõe: ꝫ q: talis erat modꝰ loq̃ndi cũ reuerẽtia locuz impatoꝝ tenẽtib⁹ i Sz veritatis. eu̅ãgelice.
k Et sobrietat̃ ꝙba cloq̃r. q: nõ excedebat modũ debite loquẽtiõis. l Scit. n. de his rex. agrippa q̃ erat instruct⁹ i lege ⁊ ꝓphs. cetera patẽt vsq; ibi.
m In modico suades me fieri xp̃ianũ. qõ duplr̃ põt intelligi. vno mõ negative. In modico. i. in nullo: sic frequẽter dr̃ in cõi fimone. Alio mõ affirmative. In modico suades. i. aliq̃atenꝰ in climas me ad ꝫ. ꝫ nõ ꝑfecte. ⁊ ꝫ sensus magꝭ cõgruit seq̃nti lr̃e: videbit: cetera patẽt.
n Et exurrexit rex. hic p̃r sup ꝙba pauli dr̃ collatio cũ dr̃.
o Qui cũ secessissent. ad ꝑt vr secren⁹ loq̃renk.
p Dicẽtes: q: nihil morte rc̃. Et int̃ istos sic dicẽtes fuit agrippa ꝓmus ꝓncipalis: tã ꝓpt dignitatẽ regiã q̃ ꝓpt eiꝰ sapiaz. fuit. n. sapiẽs valde ⁊ eloquẽs vt refert iosephꝰ. j. li. de iudaico bello: ꝓpt qõ cõtulit pclusionẽ ꝑsilij. d. festo.
q Dimitti po. b hõ. sicut inocẽs. ⁊ ꝫ mõ ꝓ ipm̃ inclinatũ fuisse aliq; mõ ad credẽdũ xp̃o: alit nõ dixisset paulũ inocentẽ: ꝫ magꝭ morte digniũ tãq; pfundo xp̃i ꝑdicatorẽ. vñ legit i historia scolastica: q: imperẽte destructõe iudee ⁊ hierl̃m ꝙ romanos: xp̃ianj q̃ erãt ibi monitu angeli trãsierũt i regnũ agrippe q̃ erat ꝑfectꝰ romais: vtz ꝓ iosephũ ꝺ iudaico bello: ⁊ ibi fuerũt pacifice recepti.
r Si nõ appel. cesa. exq̃ em̃ ad ipiozẽ erat appellatio inꝓposita ⁊ receꝑta: ⁊ paulũ insecbak: vt morte digniũ ꝓs aguersa. nõ poterat cũ ꝑles absq; suo piculo dimittẽ liberu. In ca. xxvj. vbi dr̃ i postil.
Vt ꝓstimã re mistrũ ⁊ testẽ eox q̃ vidisti ⁊ audisti.

d ⁊ eox quib⁹ apparebo tibi eripiẽs te de ꝓplis ⁊ gentibus in q̃s nũc ego mitto te
e apire oculos eoꝝ vt ꝑuertãt
f a tenebris ad lucẽ: ⁊ de potestate sathane ad deuz: vt
g accipiãt remissionẽ pctoꝝ:
h ⁊ sortẽ inꝛ sctos ꝓ fidẽ q̃ ẽ i
i me. Ẽũ rex agrippa ñ fuit
k incredul⁹ celesti visiõi: sed
l his q̃ sr̃ damasci pmũ ⁊ hierosolymis ⁊ i oẽm regionẽ iudee et gẽtib⁹ annũciabã
m vt penitẽtiã ageret: ⁊ p̃uerterent ad deuz digna pnie
n opera faciẽtes. Hac ex cã
o me iudei cũ eẽm in templo
p ꝓhensũ tentab ãt volẽtes
q me interficẽ. Auxilio autẽ
r adiut⁹ dei vsq; i hodiernũ
s diẽ sto testificãs miozi atq;
t maiozi: nihil extra dicẽs q̃
v ea q̃ ꝓphe locuti sũt futura
x esse: ⁊ moyses: si passibilis
y xp̃s: si pmus ex resurrectõe
z mortuoꝝ lumẽ annũciaturus est populo et gentibus
a Hec loquẽte eo ⁊ rationez reddẽte: festus magna voce dixit: Insanis ꝓpaule.
b Multe te litere ad insaniã cõuertũt. Et paul⁹: nõ insanio inq̃t optime feste: ꝫ veritatis ⁊ sobrietatis verba
c cloq̃r. Scit enim de his rex ad quẽ ⁊ ꝓstanẽ loq̃r. Latẽ em̃ euz nihil hoz arbitroꝝ. Neq; em̃ i angelo q̃cq̃ horũ gestũ ẽ Credis rex agrippa, ꝓphs. Scio q: credis.
d Agrippa ãt ad paulũ. In modico suades me xp̃ianũ fieri. Et paul⁹. Opto apud deũ ⁊ i modico ⁊ i magno: nõ tm̃ te sed etiã oẽs q̃ audiũt hodie fieri tales q̃lis
e ⁊ ego sum exceptis vinculis his. Et exurrexit rex et
f ꝑses ⁊ bernice et q̃ assidebãt eis. Qui cũ secessissent
g loq̃bãt adinuicẽ dicẽtes q:
h nihil morte aut vinclis dignũ q̃d fecit hõ iste. Agrippa aũt festo dixit: Dimitti
i poterat hõ hic: si nõ appellasset cesarẽ. Ca. xxvij.

Licet i reb⁹ hũanis efficax testimoniũ ꝓpter plitatem est ꝓ visum nõ ꝓ auditũ: tñ in his que ꝓtinent ad fidem testimoniũ efficax est ꝓ auditum Fides em̃ ex auditu: vt ad Roma. x. ca. ꝑsertim cum illa

Additio

que habeñt ex auditu. scz antoritate sacre scripture applicanť ad ea que videnť: tūc enim testimoniū reddit magis efficax: sicut cū illa q̄ credebant de xpo i lege psalmis t pphis implebant in eo tūc audit⁹ t visus sit verū testimoniū tribuebat de xpo. vñ Luc. xxiiij. Oportz impleri ea q̄ scripta st in lege psalmis t pphetis: de q̄ sequdā scz visus et auditus pō. dicit: Sic audiuim⁹: ita vidim⁹ t̄c. t de tali visu t audiu reddebat apostolus testimoniū.

Capitulū. xxvij.

Q Tabat iudicatū est nauigare eū in italiā: et tradi paulū cū reliqs custodijs cēturioni nomie iulio cohortis auguste: ascēdentes nauē adrumentinā incipientes nauigare circa asie loca sustulimus pseuerāte nobiscū aristarcho macedone thessalonicēse. Sequēti aūt die venim⁹ sydonē. Hūane aūt tractās iulius paulū pmisit ad amicos ire: t curam sui agere. Et inde cum sustulissemus subnauigauim⁹ cyprū, pp ea q̄ ēnt venti contrarij. Et pelagus cilicie t pāphylie nauigātes venim⁹ lystrā q̄ est lycie: t ibi inueniēs centurio nauē alexādrinā nauigantē in italiam trāsposuit nos in eā. Et cū multis diebꝰ tarde navigarem⁹ t vix deuenissem⁹ contra gnydum prohibēte nos vēto adnauigauim⁹ crete iuxta salmonem. Et vix iuxta nauigantes venimus in locū quēdam qui vocabat bonosportus. cui iuxta erat ciuitas thalassa. Multo aūt tpe pacto t cū iam nō esset tuta nauigatio eo q̄ ieiunium iam pterisset: cōsolabat eos paul⁹ dicens eis Viri video q̄m cū iniuria t multo dāno nō solū oneris t nauis: sed etiā aiaz nraz incipit esse nauigatio. Centurio aūt gubernatori t nauclero magis credebat q̄ bis q̄ a paulo dicebant. Et cū aptus portꝰ nō esset ad hyemādū: plurimi statuerūt consiliū nauigare inde si quo mō possēt deuenientes phenicē hyemare: portū crete respicientem ad aphricū t ad chorū. Aspirante aūtē austro estimātes ꝓpositum se tenere. cum sustulissent de asson legebant cretā. Nō post multū aūt misit se contra ipsaz qui vocabat euroaquilo. in cretā nō tñ sic dicitis a bonitate: vt p3. ȝ. vbi dī q̄ nō erat aptus ad hyemādū: sic aliq̄s aliqua villa nomiaī bona villa q̄ tū est multū defectiua. v Multo aūt tpe. ß pūr describit naufragatio. Et diuidit in tres ptes: q̄ pmo ponit periculi denunciatio. scdo nauigantiū aliq̄lis ꝓsolatio: ibi. Et cū multa. tercio naufragij ꝓpessig: ibi. C̄ū aūt dies. Circa pmū dicit v Multo aūtē tpe pacto. nō in portu: qz ibi nō mānerūt vt infra dī. x Et cū tē nō esset tuta nauigatio eo q̄ ieiuniū iā pteriisset: ȝ illiq̄ dicunt q̄ istud ieiuniū fuit xpianoꝝ aū natiuitatē dñi vel iudeoꝝ p morte godolie: vel p tēpli destructiōe: ß nullū istoꝝ videt verū: qa centurio t milites t etiā naute saltē pro maiori pte erāt gentiles hec ieiunia nō seruātes. ō magz vidē q̄ ß ieiuniū fuit in mari: vbi. ppt tempestatē nō vacabat nautis comedē nisi parū. ppter nauis rēgimē: et alijs ppt nimoꝛē. ppter qō nauta debilioꝛes erāt facti. ȳ Cōsolabat eos paul⁹. dans eis bonū cōsiliū si acciperē voluissent:

ȝ Viri: video. spū. ꝓphetico q̄ cernio: ē exp̄ientia naturica. a Q̄m cum iniuria t̄c. i. cū periculo magno rez corporū. b Cēturio aūt gu. t nau. magis credebat. ppt nautica sciaz. Est aūr nauclerꝰ pōs nauis possessme vt cōducitur: t dr a naue t clerus q̄ ē sors: b Et cū aptus portꝰ nō eēt ad hyemādū. cū tñ hyems īmineret. c Plurimi statuerūt. psiliū. i. firmiter deliberauerūt d Nauigare inde. ȝ pauli ꝑsiliū. e Si quo possent deuenientes phenicē. q̄ est ꝑte locū vnde recesserāt. Phenicea em̄ ꝓpinqua ē palestine: in q̄ est cesarea: de q̄ recesserāt: vt p3 ex ꝑdictis. f Hyemare. ibi em̄. i. in phenicē erat portꝰ aptus ad hyemādū. g Portū crete. vñ volebāt recedere: vt p3 ex ꝑdict⁹ t ex seq̄ntib⁹. h Respiciente ad aphricū t chorū. li respicientē refert ad phenicē q̄ respicit cretā siue portū crete ad ptē occidētalē. aphricus em̄ t chorꝰ sūt venti occidētales laterales: tñ aphricus ex ptē meridiei: chorꝰ aūt ex ptē aq̄lonis. glo. vo aliter ordinat lr̄am. d. q̄ portꝰ crete dē q̄ sit ß finꝰ ē in phenice: ß dꝰ portꝰ crete eo q̄ respicit cretā ad occidētē. ß ꝑma expositio melior: videt t magz ꝓpria cōsiliero modo loquēdi:

i Aspirāte aūt austro. q̄ ē vēt⁹ meridionalis. k Estimātes ꝓpositū se tenere. i. nauigare i phenicē p ventū lateralē q̄ frequēter vtunt naute. volebāt em̄ nauigare versus oriētē: vt p3 ex ꝑdict⁹. l Cū sustulissent de asson. locus ē vñ sōlūt naues mare ingredientes q̄ in latino dr statio. m Legebāt cretā. i. nauigio trāsibāt ab ea recedētes. Legere. n. est cōuoci: q̄ significat furari: colligere nauigare: trāsire: t ras sonare. vñ visus: Fur aurū: virgo flores: mare nauta: libros clericꝰ: cōuoce singula q̄q̄ legit. n Nō post multū aūt misit se ȝ ipaz. scz nauem.

o Ventus typhonicus.i. maris inflatiuus ⁊ tẽpestuosus dict⁹ a typhos q̃ ẽ inflatio. p Euroaquilo.sic nomiat ille venit⁹.⁊ ẽ lateralis aq̃loni:ex pte tñ ouẽtis. ⁊ sic opponit aphrico nõ tñ directe oñio: ex q̃ pte nauigabant q Cũq; arrepta cẽ nauis.violẽtia vẽti. r Et nõ posʒ conari in ventũ.i. ʒ ventum. s Data naue flati. ferebã.i. amotis velis ibam⁹ ſm flatum venti.

t Insulã aũt quã. decurrentes.i.iuxta eam currẽtes: q: nõ ibi poterãt applicare,ꝓpter vim venti.

v Potuimus vix obtinẽ scapham.i. cauti ad muniẽdũ nauẽ. Scapha.n.ẽ nauicula q̃ naute vtũt ad cũdũ circa nauẽ: ⁊ agẽdũ ea q̃ fũt necessaria ,p nauis tuitione.ideo subdit.

x Adiutoriis vte. accin. nauẽ.ne ligna soluerent⁊ a vi mar⁹ ⁊ vt tardi⁹ incederet nauis:ideo subdit.

y Timẽtes aũt ne i ſyrtim inciderẽt.ex nimio veloci cursu. Est aũt ſyrtis vł ſyrtes locus periculosus ex harena. ʒ Sũmisso va.ſ.scapha.

a Sequẽti die ia. se. eor q̃ naui erant minus necessaria.

b Et tercia die suis ma.armamẽta. id ẽ vtẽsilia. c Nauis piccerunt.retinẽtes ea que tñ necessaria erãt ad nauigandũ. cetera parẽt. d Et cũ multa. Hic ꝑter describit pauli cõsolatio: et ꝑmo ponit cã cũ dr: Et cũ multa teimnatio fuisset. ꝓti ex timore: ꝓtim ex nauta ꝓtinua occupatiõe: ꝓpt qõ multũ indigebãt ꝑsolatõne. e Tũc ſtãs pau. ſtã. et intrepide. f Dixit. eos arguẽdo de cõtẽptu sui ꝑsilij. g Oportebat ↄc.nõ tollere nauẽ a creta.ſ ibi hyemare. h Lucriq; facere c.i. p ẽ cultare ista pícula et dãna. Cõsequnter ꝑsolat cos.d. i Et nũc suadeo vobis. q̃uis me nõ audieritis. k Bono cẽ aio.i. ꝑsolatos:q: nauis sola pibit ꝑsonis saluis.ẽ ꝑdicit vt cũ venerit ꝓhetico spũ eũ locutũ sciãt fuisse:⁊ de ꝓmissis ad salutẽ sibi credãt. l Astitit.n.mihi angel⁹ dei. m Hac nocte. tales eñ revelatiões magis fiũt de nocte q̃ tatis sensib⁹ q̃ de die. n Cui⁹ sũ ego.apls ⁊ mister. o Ne timeas paule.a piculo maris. p Et ecce donauit tẽ.q̃tum ad salutẽ corpalẽ.nã oẽs euaserũt:vt patz i fine ca. Vtrũ aũt dederit eos q̃rũ ad salutẽ spũalẽ nõ bẽ expſſe:ſ ꝓba

o ventus typhonicus q̃ vocaꝭ euroaquilo. Cũq; arrepta esset nauis ⁊ nõ posset conari in ventũ: data naue flatibus ferebamur. In insulã aũt quãdam decurrentes quevocaꝭ cauda: potuimus vix obtinere scaphã. Qua ablata adiutoriis vtebant accigẽtes nauẽ: timẽtes ne i ſyrtim inciderẽt sũmisso vase sic ferebãt. Valida autez nobis tẽpestate iactatis: sequẽti die iactum fecerunt: et tercia die suis manibus armamẽta nauis piccerunt. Neq; autẽ sole neq; ſyderibus apparentibus ꝓ plures dies:⁊ tempestate nõ exigua imunẽte: iam ablata erat spes oís salutis nr̃e. Et cũ multa ieiunio fuisset: tũc ſtans paulus in medio eorum dixit. Oportebat quidem o viri audite me nõ tollere a creta lucriq; facere iniuriã hãc ⁊ iacturam. Et nũc suadeo vobis bono aio eẽ. Amissio eñ nulli⁹ aie erit ex nob ꝓterq̃ nauis. Astitit eñ mihi hac nocte angelus dei: cui⁹ sũ ego ⁊ cui deseruio dicẽs: Ne timeas paule:ce sari te oportet assistere. Et ecce donauit tibi de⁹ oĩs q̃ nauigãt tecũ. ꝓpt qõ bono aio estote viri. Credo ei deo: q: sic erit quẽadmodũ dictũ ẽ mihi. In insulã aũt q̃ndã oportz nos deue

q nire. Sʒ postea q̃ q̃rtadecima nox fuęunt: nauigãtibus noũ i hadria circa media noctẽ suspicabãt nautę appere sibi aliquã regionẽ r Qui ↄmittẽtes bolidẽ iuenerũt passꝰ .xx. ⁊ pusillũ inde sepati iuenerũt passꝰ q̃ndeci. Timẽtes aũt ne in x aspa loca incideremus: de y puppi mittẽtes anchoras ʒ q̃tuor optabant diem fieri. a Nautis vo q̃rẽtib⁹ fugere de naui cũz missilẽt scaphã in mare sub obtẽtu q̃si inciperẽt a ꝓa anchoras extẽdere: dixit paul⁹ cẽturioni ⁊ militib⁹. Nisi i naui mãseritvos salui fieri nõ potestis. Tunc absciderũt funes scaphe: ⁊ passi sẽ eã excidẽ. Et cũ lux inciperet fieri: rogabat paul⁹ oẽs sumere cibũ dicẽs. Quarta decima die hodie expectates ieiuni ꝓmanetis: nihil accipietes. ꝓpt qõ rogo vos accipe cibũ ꝓ salute vĩa: q: nulli⁹ vr̃m capill⁹ ↄ capite pibit Et cũ hẽ dixiſſ sumẽs panẽ gr̃as egit deo i ꝓspectu oĩm ⁊ cũ fregiſſet cepit mãducare. Alacriores aũt facti oẽs: ⁊ ipsi sumpserũt cibũ. Eram⁹ vo vniuersę aie in naui ducẽte.lxxvj Et satiati cibo alleuiabant nauẽ: iactãtes triticũ i mare. Cũ autẽ dies fact⁹ esset terrã nõ agnoscebant: sinũ vo quẽdã ꝓsiderabãt hũtẽ

in mari ,pelloso ꝑclitak cito. f Tũc absci. mili. funes scaphe.ne ꝑ eã possent fugẽ nautre. cetera parẽt vſq; ibi.

¶ Jeium ꝓmanetz nihil accipietes.i. modicũ accipiẽtes qđ q̃si nihil reputak.ij. ꝑbi. ⁊ etã cõi mõ loquẽdi de hoie modicũ comedẽte: dr̃ q̃ nihil comedit. nõ.n.tãto tpe vixissent sine aliq̃l comestiõe. b Propt qõ ro. vos acci. cibũ,p salute vĩa. vt fortioreq; sitis i naufragio imineti ad euadendũ de mari. i Meliores aũt facti sẽ oẽs. verbo pau.⁊ ei⁹ exẽplo. k Eram⁹ vo vnt. aie i naui. cclxxvj.i. hoies denoiando totũ a pte nobiliori. l Cũ autẽ. Hic aũt ꝓr describit naufragij ꝓpssio cũ dr̃. m Terrã nõ agno.ſ.i littorẽ maris. n Sinũ vo quẽdã ꝓsiderabãt.i.

receptaculū in quadā insula. o Et cū anchoras sustulissent.i.de mari leuassēt. p Cōmittebāt se mari.cuius viderēt ibi periculū nauigādo.maius tñ periculū erat ibi manere q̄ ad ſuū tendere pāicti. q Et leuato artemone id est parno velo qō magis deseruit directioi nauis q̄ celeritati motionis.

r Et cū incidissem⁹ in locū bithalassium loc⁹ē altus i fundo maris:bñs mare ꝓfundi⁹ ex vtraq; pte sic dict⁹ a bis t thalassan: qō ē mare in greco. s Impegerūt nauē.ad terrā illaz altiorē. t Et ꝓa q̄dē fixa manebat imobilis: q; mare non erat ibi tā ꝓfundū q̄ nauis posset ibi natare.

v Puppis vo solebat a vi maris.ex impetu eñ fluctuū a pte posteriori irruentiū solebat cōpago ligno⁹.cetera patēt sup ignē: vipa a calore cuius pcessisset inuasit manū ei⁹. k Et vo viderūt barbari pendentē bestiā de manu eius l adinuicē dicebant. Vltiq; homicida ē hō b:q̄ cū euasit de mari: vltio nō ñ sinit m o eū viuē. Et ille q̄dē excutiens bestiā i ignē nihil mali p passꝰ ē. At illi existimabāt eū in tumorē ꝙ uertendū:et subito casurū t mori. Diu aūt illis sperātib⁹ t videntib⁹ nihil mali i eo fieri cōuertētes se:dicebāt eū esse s deū. In locis aūt illis erāt ꝓdia ꝓncipis insule nomie t publij: qui nos suscipiēs: v triduo benigne exhibuit. x Cōtigit aūt patrē publij se y bribus t dysenteria vexatū iacere. Ad quē paul⁹ in z trauit:t cū orasset t imposuisset ei man⁹ saluauit eū. Quo facto oēs q̄ in insula hēbāt infirmitates accede a bant t curabant. Qui etiā multis honorib⁹ nos honorauerūt:t nauigātibus imposuerūt que necessaria b erāt. ꝙost mēses aūt tres nauigauim⁹ i naui alexādrina q̄ in insula hyemauerat

litt⁹ i quē cogitabāt si posſent eijcere nauē. Et cū anchoras sustulissēt cōmittebāt se mari: sic laxātes ūcturas gubnaculoꝝ t leuato artemone ſm aure flatū tendebāt ad litt⁹. Et cū incidissem⁹ i locū bithalassū impegerūt nauē:t ꝓa q̄dē fixa manebat imobil:puppis vo soluebaſ a vi marꝭ Militū aūt consiliū fuit vt custodias occiderēt:ne q̄s cū enatasset effugēt. centurio aūt volēs suaſe paulū phibuit fieri. Jussitq; eos q̄ posſēt natare emittere ſe ꝓmos t euadere t ad terrā exire: t ceteros alios in tabulis ferebant quosdā sup ea q̄ de naui erāt. Et sic factū est vt oēs aie euaderēt ad terrā. ¶Caplūn. xxviij.

Et cū euasissem⁹:tunc cognouim⁹ q̄ mitylene insula vocabatur. Barbari vo ꝓstabāt ñ modicā hūanitatē nobis. Accēsa eñ pyra reficiebāt nos oēs ꝓpter hymbrē q̄ imminebat frig⁹. Cū cōgregasset aūt paul⁹ sarmētoꝝ aliqñtā multitudinē t iposuisset fm morē ꝙsuetū talia pcussoꝝ. q Cōuertētes se.vnus alteri colloq̄ndo. r Dicebāt eū ee deū.credētes cū imoꝛtalē. deos.n.dicebāt gētiles boies imortalitatē ꝓsecutos fm suā estiationē:vt iaturnū iouē:t sic de aliis. s Jn locis aūt il.erāt ꝓdia.i.possessiōes t domicilia. t Qui nos suscipiens.charitative. v Triduo beni.exhibuit. vicualib⁹ reficiēdo. v Cōtigit aūt. Hic ꝙñr describit dictoꝝ bñficioꝝ recōpēsatio charitatiue tū: q; dona dei ū cadūt ſb ꝓcio:sic dicū ē.ſ.viij.c. t b est qō dī: v Cōtigit aūt patrē publij.ꝓncipis insule. x Febrib⁹ t dyseteria.i.fluxu vētris cū excoriatiōe intestinoꝝ. y Vexatū iacēbat.his.n.duab⁹ infirmitatib⁹ sic ꝓcurrēt⁹ē hō mori ꝙpinq⁹. z Ad quē paul⁹ intrauit.visitādo eū charitative. a Saluauit eum.statim ab vtraq; infirmitate. b Qui etiā mul.ho.nos bono.de bñficijs grati: t pauloſ cōſcētes dei vtutē opari. c Post mēses.Descripto multiplici .pcessu p vīā:b ꝙñr describit ei⁹ accessus ad terminū.ſ.romā.t ꝓmo describit accessus. scdo cōmorandi mod⁹:ibi.Cū aūt.Circa ꝓmū dī: c Post mē.aūt tres vtrū aūt b tpus incipiat a ꝓncipio nauigatiōis ō certa vel aduēnus ad hāc insulā:text⁹ nō dicit. videt tñ magis

bēt libri correct. c Barbari vo.i.hitatores insule q̄ dicunt barbari eo q; nō loq̄bant hebraice grece nec latine. alia eñ idiomata barbarica dicunt. d Prestabāt non modicā hūani.no.cōpatiēdo naufragis. e Accēsa aūt pyra.i.cōgerie ligno⁹ ardētiū q̄ dī pyra a pyr qō ē ignis. f Reſpiciebāt nos q̄ de mari exieram⁹ aq̄ totaliter madefacti vi pr ex dictis.t cuz b erat frigiditas tpis g Cū congregasset aūt paul⁹ sarmētoꝝ ee. in q̄ apparet ei⁹ charitas q̄ tot⁹ madefactus nō stari cū currit ad ignem sed collegit sarmēta ad ignis augmētoēs. h Vipere. serpēs ē venenat⁹ sic noiatus: eo q; vi pareat. nā catuli exiites in ventre mris q̄s crescūt latera ei⁹ rodūt t sic exeūt mres inficiēdo. i Al calore cū ꝓcessisset. fugi eius ignis calorem. k Jnuasit ma.ei⁹. ipm mordēdo.cetera patent vſq; ibi l Vltiq; homicida est hō ille.sciebāt eñ q; cōe est apud oēs gentes q; homicida dz mori. m Vltio.i. iustitia diuina n Nō sinit cū viuē morē sibi debitam quā euaserat i mari supplēs q; alia viam o Et ille q̄dē excutiēs bestiā ee.fm sal natoris ꝓmissionē: Jue.x. Dedi vobis virtutē calcandi sup serpētes t scorpiōes t nihil vob nocebūt p At illi estima.eū in tumorē ꝙuer. ee.

ꝓbabile q cõputeꝫ ab aduẽtu ad insulã. nã vt ps ex ꝓdictis intẽdebãt hyemare alicubi: nec videnꝫ hyemasse alibi qꝫ in hac insula. d Cui erat insigne castoꝝ. sic ẽ in libris correctis. duo. n. germani. s. castor: ꝫ pollux q dicunꝫ ẽ castores i plurali a ꝑmogenito sic noiati: audiẽtes belenã sororẽ suã cẽ rapta insecuti sũt per mare: ꝫ orta tẽpestate nũqꝫ cõparuerũt ꝓpt qꝺ gẽtiles credi derũt illos imortales esse factos vocãtes eos deos maris et ꝓpt ꝺ eoꝝ insigne habebat illa nauis.

e Et cũ venissemꝰ syracusã. sicilie ciuitatẽ vñ fuit beata lucia. f Inde circũlegẽtes. i. circa insulam nauigãtes.

g Deuenimꝰ rhegiũ. villa est in calabria. h Sedã die ve. pureo. ẽ est locꝰ vltra romã vbi ẏgilꝰ edificasse ꝺr balnea: supponẽs titulos singulis ꝺ qꝺ infirmitates valent: q salernitani pᵉa destruxerũt. i Et sic ve. romam. i. ꝓpe romã. k Et uide cũ au. frẽs. i. xpiani rome hitates. Et q ps paul⁹ nõ fuit ꝑm⁹ q ꝓdicauit rome xpm

l Occurrerũt nob vsq; ad appij foꝝ. sic noiatũ a qꝺã cõsule noie claudio appio q est via appia nũcupata. m Et tribustabnis. est nomẽ vnũ ꝓpositi ex duo bꝰ integrꝫ. ꝫ ẽ ideclinabile: ꝓpt qꝺ ẽ bicaeti cal⁹. est ãr. ꝓnũ nomẽ cuiusdã nobilis domꝰ tres fontes ꝑsiles hũtis in q vendebant venalia. ꝓ trãseũtibus: et vbi hospitabant. n Quos cũ vi. gras agẽs deo de inuentiõe xpianoꝝ. o Receꝑt fiduciã. ꝓcẽdi ibi in ꝓdicatiõe euãgelij. p Cũ aũt. Hic ꝑr describit manẽdi mod⁹. ꝫ ꝑ qꝫ ad pauli ꝓditionẽ cũ ꝺ: q Permissum est pau. pma. sibimet. i. vbi voluisset. r Cũ custo. se mi. ita q nõ hẽbat carcerẽ clausũ. s Post tercũ. h scdo ponit mod⁹ manẽdi qꝫ ad accusatiõnẽ pauli. Circa quã ꝑponit narratio cãe sue appellatiõis. scdo ponit ab eo vbi edificatiõis: ibi. Cũ ꝓstituissem. Circa ꝑmũ ꝺr ꝫ cõuocauit ꝑmos iudeoꝝ. in qbus alij ꝙualit⁹ ꝓstituit v Nihil aduer. le. factẽs aut mo. ꝑmũ. nã in tẽplo innetus sũ oblatiõnẽ faciẽs fm modũ iudeoꝝ. x Vinc⁹ ab hierlymis cc. vij. s. xvj. y Aut. s. romani. z Cũ introgatiõnẽ de me hũsseut. voluerũt me diminuẽre. vt ino centẽ: vt ps. s. xxv. ꝫ. xxv. a Cõtradicẽtibꝰ aũt iudeis qꝫ volebãt me occidere insidijs: vt ps. s. xxiij. ꝫ. xxv.

b Coactꝰ sũ appellare cesarẽ. qꝫ videbã iudicẽ inclinatũ ad faciẽdũ oĩa iudeoꝝ petitiões iniustã. c Nõ q̃si gẽmeã. i. iudaicã. d Hũs ali. accu. erga cesarẽ. e Propter hãc igit cãs ro. vos vidẽ. ad oũendũ vob̃ inocentiã meã. f Ꝓpꝫ spẽ eñ ist⁹. de xpo. ꝑmisso ⁊legẽ ꝫ ꝓphis q in ihu nazareno iplera ẽ: ꝫ de resurrectiõe mortuoꝝ q ẽ ci⁹ aduẽtu scdo iplebit. g Cathena hac cir. sũ. eo q̃ ista ꝓdicauit ꝑ ꝓdico. ceca patẽt vsq; ibi. h Rogamꝰ aũt a te au. q̃ sen. de ihu nazareno. i Nã de sec. hac. s. xpianoꝝ k Notũ est nob. qꝫ vbiqꝫ ei ꝓdicẽt. a ꝑncipib⁹ iudeoꝝ: vt ps ex. s. dictis i multis ꝫ diuersis locis.

l Cũ ꝓstituissent. h ꝑr paul⁹ ad eoꝝ petitionẽ ꝑponit vbũ euãgelice ꝓdicationis ꝑut iubdit.

m Quib⁹ expone. scripturas ve. testa.

n Testificãs regnũ dei. i. anus brũdis aptã ꝑ passionẽ xpi.

o Suaslq̃z eis ẽ ihu nazareno q ẽ ꝺe xpo. p Ex le. moysi ⁊ ꝓphis. i. ex eoꝝ scripturis. q Si mane vsq; ad vesp. in q apparet eiꝰ solliciando circs ꝓdicatiõnẽ r Et quidã credẽ. a deo interius tracti: Job. vj. Nemo põt venire ad me nisi pr q̃ miserit me traxerit eũ. s Quidã vo nõ credẽ. a deo ꝙt sua demerita reprobati. t Discedebãt ꝛs non credentes.

v Dicẽte pau. vnũ verbũ. obstinatis.

x Quia bñ spũs ãctus lo. ẽ p esa. vj. c.

y Vade ad ꝑplm istũ ꝛt. q̃ anctas alle gata fm trãslationẽ lxx. referãt ipse ꝛps fs sensũ fale: vt ibidẽ plenꝰ dictũ fuit: ꝑnũcijs iudeoꝝ obstinatoꝝ. ꝑ pte maiori ꝑ aduentu xpi.

z Aure. s. corꝑali. a Audietis ⁊ nõ intel. qꝫ iudei audierũt ꝓdicatoꝝ xpi ⁊ ci⁹ apl'oꝝ: ⁊ ꝑ maioꝝ ꝑte vitatẽ ab eis dicta nõ receꝑerũt credẽdo. b Et videtes vide. et nõ ꝑspi. qꝫ videruꝫ miracula xpi corꝑalibus oculis: ⁊ nõ cogũerũt vitatẽ sue diuinitat⁹. c Incrasl. n. ẽ cor po. bꝰ metaphorica ẽ locutio. qꝫ sic crassitudo circa cor ꝑgregata suffocat vitã corꝑalẽ. ita malicia iudeoꝝ exaggerata in mẽte eoꝝ extinxit eis vitã spũalẽ. d Et aure. gui. an. di cẽtes Jo. vj. Dur⁹ ẽ ꝛmo qs põt eũ audire. e Et occu. sos. s. mẽtales. f Cõpresserũt. i. a veritate declinauerũt. g Ne forte vi. cẽ. ꝛ b dꝰ ꝓpt liberatẽ a bi. ꝑ quã poterãt a vitate auerti ⁊ ad eã ꝑuerti: ad quã si ꝑuersi fuissẽt gras sanauit diuinit⁹ hũsseut. b Notũ ꝙ sit vo. iudeis i Cñm gen. missũ ẽ bꝰ sãtus. dei. iudeis repellẽtibꝰ ipm. nã apli ex ordinatiõe dei ꝑdicau ꝙt gẽtib⁹ euãgelij xpi iudeis repellẽtib⁹: sic dixerũt: bar nabas e saul⁹. s. xiij. Vob optebat ꝑmũ loq vbũ dei. ꝙ qm repulistis illos ⁊ indignos vos iudicatis ẽtne vite: ecce ꝑuertimur ad gentes. sic. n. ꝺce ꝑũ nob dñs. k Et ꝑpi audiẽt. sic ps ipletũ p ordẽ trax. l Et cũ b dixiss. exierũt ab eo iudei in digiti: qꝫ gẽtiles eis ꝑponebat. m Multã inẽ se hꝫ. qõnez. nã aliq credebãt neq; litteras accepimꝰ de te a iudea: neq; adueniens aliquis fratrũ nũciauit aut locutꝰ est quid de te malũ Rogamꝰ aũt a te audire q̃ sentis. Nam de secta hac notũ ẽ nobis: qꝫ vbiqꝫ ei ꝛ dicit. Cũ ꝓstituissẽt aũt illi diẽ: venerũt ad eũ in hospicium: ꝑmũ: qꝺ exponebat testificãs regnũ dei: suadẽs eis de ihu ex lege moysi ⁊ ꝓphetis a mane vsq; ad vesperã. Et qꝺã credebãt his q̃ dicebañt. quidã vo nõ credebãt. Cũq; inmicẽ nõ cẽnt ꝓsentiẽtes: discedebãt vicente paulo vnũ verbũ. Quia bñ spũs sanctꝰ locutꝰ est ysaiã ꝓpham ad ꝑres vros dicẽs: Vade ad populũ istũ ⁊ dic. Aure audietis ⁊ nõ intelligẽt: ⁊ vidẽtes videbitis ⁊ nõ ꝑspicietis. Incrassatũ ẽ enĩ cor populi hꝰ ⁊ graue audierũt: ⁊ oculos suos compresserũt: ne forte videãt oculis ⁊ auribus audiãt: ⁊ corde intelligãt: ⁊ ꝑuertant ⁊ sanẽ eos Notũ ꝙ sit vob̃ qm gẽtib⁹ missũ ẽ hꝰ salutare dei ⁊ ipsi audiẽt. Et cũ hec dixisset: exierunt ab eo iudei multã hũtes inter se questiones.

Paulo aliq discredebāt. n Mānsit aūt. Hic scdo ponit ꝓdicatio pauli indifferent oib⁹ indeis ⁊ gētilib⁹ cū dī Mānsit aūt biēnio toto .s. rome. o In suo ꝓductu .i. in hospicio ab eo locato. p Et suscipiebat oēs indīnter. q Qui ingrediebant ad eum. ad audiendū dei verbū.

r Predicās regnū dei .i. btitudinē eternā. s Et docēs q̄ st de domo ihu xpo ea q̄ st necessaria ad salutē. t Cū omi fiducia. ꝺ adiutorio saluatoris. v Sine ꝓhibitiōe. impatoris. Ex b aūtē q̄ b dī: Mānsit aūt biennio toto ꝛc. Et q̄ dicebat de ihu sine ꝓhibitiōe innuit veri

n Mansit autem biēnio toto
o in suo cōductu: ⁊ suscipie-
q bat oēs qui ingrediebant
r ad eum ꝓdicans regnū dei
s ⁊ docens que sunt de dño
t iesu xpo: cum omni fiducia
v sine ꝓhibitione.

Explicit liber actuū aplox.

sitr q̄ iuit ad ꝓdicandū i ptib⁹ occidētis: ⁊ maxie i hispania: sic̄ scripserat romanis. xv. Per vos ꝓficiscar i hispaniā. Paul⁹ em̄ anno secūdo Neronis fuit adduct⁹ romā ⁊ biēnio mānsit ibi: vt dī hic: Nero vo impauit. xiij. annis in q̄x vltimo interfecit Petrū ⁊ Paulū: ⁊ sic videt q̄ tpe inmedio paul⁹ iuerit ad ꝓdicandū in ptib⁹ occidētis: et maxie in hispania: ⁊ postea redit romā: vt circa finē imperij neronis ipe cūrb. petro ꝑ martyriū palmā trāsiret ad glorā: ad quā nos ꝑducat q̄ cū ꝑe ⁊ .ss. viuit ⁊ regnat in secula seculoꝝ: Amen.

Postilla venerabilis fratris Nicolai de lyra sup actus apostoloꝝ finit.

Incipit postilla sup epl̄as canonicas sanctoꝝ Jacobi Petri Johānis euangeliste ⁊ Jude.

Quattuo: sunt minima terre: ⁊ ipa sunt sapientiora sapientibus: Prouer. xxx. Septē eplē que canonice. i. regulares nūcupant: edite sunt a q̄tuor aplis: Jacobo Petro Johe ⁊ Juda. ⁊ in vno li. collocant: ideo debent his autoꝛib⁹: ꝫ misterialiē tm̄. nā auto: ꝓncipalis ē spūssanct⁹: ió pōt cōuenienter dici verbū ꝓpositū. Quattuo: sunt minima terre ꝛc. In q̄ circa istos aplos tria notantur. Nuneratiōis typus: ibi. Quattuo: sūt. Hūliatiōis actus: ibi. Minima tre. C. tēptiatiōis excessus: ibi. Et ipa sunt sapientio ra sapientibus C circa pmū sciendū q̄ q̄ternarij ē ꝓmus numer⁹ q̄drat⁹: q: cōsurgit ex ductu pmi numeri. ſ. binarij in seipm: bis em̄ duo q̄tuo: sunt. q̄dratus vo ꝓfectionē virtutis figurat: vt phus. q. Ethic. vnuosum vocat q̄dratū. ꝺ. q̄ vtiq; ve bonus ⁊ q̄dratus sine vitupio. Nā sic corp⁹ q̄dratū in q̄libet latere oppiue seder: ita vnuosus in q̄libet casu ⁊ somna bñ se habet. Isti vo quattuor aplī fuerūt vnite ꝓfecti. ꝓpter q̄ i multis q̄ternarijs sunt figurati. Isti em̄ sunt: q̄tuo: fluuij paradisi aqua sapie militantē ecclesiā irrigātes (Gen. ij. Quattuo: aurei circuli in arca testamēti q̄ē xp̄s in ei⁹ lateribꝰ exūtes: Exo. xxv. Quattuo: venti celi mouos vinificāres: Ezech. xxxvij. Quattuo: viri in fornace tribulatiōis illesi pmanētes: Dan. iij. vbi dī spēs vni⁹ q̄si spes filij dei: q: be. Jacob⁹ dei filio ihu xpo in forma ⁊ figura corpis fuisse dī silm⁹. Hi sunt q̄tuo: fabri comunitoꝝ deijciētes: Zach. j. Et alij plures q̄ternarij possent ad ꝓpositū induci de sacra scriptura: ꝫ isti sufficiāt. C. tera secūdū sciēdū q̄ hūlitas est decus ⁊ custos oīm virtutū Grego. Qui ceteras vtutes sine hūliate congregat quasi puluerē in ventū portat. Isti vo q̄tuo: aplī sicut ex eoꝝ actib⁹ ⁊ doctrina pz: fuerūt hūlimi: ó notat cū dī: Minima tre. vñ q̄libet eoꝝ potuit dicere illō. j. Coꝝ. xv. Ego sum minim⁹ aplox. Fuerūt em̄ aplī de natura ꝓncipioꝝ q̄ sūt minima q̄ntitate ⁊ maxia virtute: sic isti aplī per verā hūliatē minimi fuerūt i sua reputatiōe: ⁊ maximi p suā ꝑfectionē in fidelīū multiplicatiōe: sm illud Esa. xl. Minim⁹ erat i mille ⁊ parvul⁹ i gentē fortissimā. Circa terciū ꝓsiderādū q̄ sic dī Prouer. xj. Ubi hūilitas ibi sapia. ꝓpter q̄ oēs aplos post actū hūliatiōis notat excessus ꝓtēptiatiōis cū dī: Et ipa sūt sapiētioꝛa sapiētibus sapiētes aūt hui⁹ mūdi reputati sūt ꝑhi: q̄ tū ad verā sapientia q̄ xp̄s est nō attigerūt sm q̄ dicit Piero. in epl̄a ad paulinū. De oib⁹ sacre scripture libris: ꝺ docus Plato nesciuit: ꝺ demosthenes eloquēs ignorauit. Isti aūt aplī hāc sapiētiā attigerūt ⁊ sic sapiētioꝛes sapientibus fuerūt: de q̄ exponi pōt q̄ dicit. j. Coꝝ. j. Q̄d stultū ē dei. i. q̄ dicit ꝺ deo sm errorē gentiliū: sapiēti⁹ ē hoib⁹. i. cō

Incipit plogus in septem epl̄as canonicas.

a Quo ita est ordo apud grecos q̄ integre sapiūt: fidemq; recta ſ-
b ctanct epl̄ax septē q̄ canoni
c ce nūcupant: sic̄ in latinis
ꝺ codicib⁹ inuenit: vt q̄ pertinet maioꝛē sapiētiā quā ab hoib⁹ possit capi ad plenū: dei aūt fuerūt: ⁊ sūt isti aplī tanq̄ membra ꝓncipalia corpis eius mystici. Et licz stulti ac stolidi fuerūt a mūdi sapiētibus reputati: nō fuerūt sapiētissimi. Sapia. n. ph̄ oꝛ fuit deo: sū descēdēs ex cognitiōe istoꝝ sensibiliū ⁊ corruptibiliū ⁊ ducēs in amoꝛē terrestriū: ꝓpt q̄ dī terrena aialis ⁊ ꝺyabolica: Jacobi. iij. Sapia ꝺo aplox fuit desursum descēdens a ꝑe luminū eox mēti⁹ imꝑssa ꝑ spūsanctū: ꝓpter q̄ fuit pudica: pacifica: modesta: suadibilis: bonis ꝑtiēs: plena misericordia ⁊ bonis fructib⁹: q̄bus ꝑfecte fruēnt electi i aula celestis glie: ad quā nos ꝑducat qui sine fine vivit ⁊ regnat.

n Prologus in canonicas epistolas incipit.

In isto ꝓlogo tria tāgit Hiero. que reddūt auditoꝛes docites: benivolos: ⁊ attentos. ꝓmo tāgit ordinē ⁊ numerū canonicarū epl̄ax: p q̄ auditoꝛ docilis reddit. Dicit em̄ Tull⁹ q̄ dociles auditoꝛes hr̄e poterim⁹: si summā cause breviter exponam⁹, scdo tangit vtilitas ⁊ difficultas opis p q̄ auditoꝛis attētio excitat. dicit em̄ Tull⁹. Attentos habebimus si pollicemur nos de reb⁹ magnis nonis inusitatis vba facturos. tercio ꝓmittēs sermonē ad Eustochiū tangit inēm oda: q̄ cū circuīstāt ꝓpt interpretationē sacre scripture: ꝓ q̄ benivolētia captat. Dicit quidē Tull⁹. Benivolos autoꝛes facē possum⁹ si nr̄a inēm oda referim⁹ inopiā sollicitudinē calamitatē ꝛc. secūda ps incipit ibi: Que si vt ab eis digeste sr̄t ꝛc. tercia ibi. Sz in ygo ꝓfi ꝛc. In ꝓma ꝑte duo tanguntꝰ: pmū ē q̄ latini nō ita ordināt istas epl̄as sic̄ greci. secūdū est q̄ eax rectus ordo hr̄ fm traditionē Piero. q̄ notat: ibi. Sed sic̄ euāgelistas. dic̄ ergo: a Nō ita ē ordo septē epl̄ax. glo. septē sūt ꝓpter septem dona spūssancti. vel ꝓpter fidem sancte trinitatis quā cōtinent que ꝑ quattuoꝛ mūdi ꝑtes diffusa est. Ordo t numerus ⁊ actoꝛes istax epistoloꝝ habent ꝓ istū versiculū: Una iaco. pe. due tres sunt iohan. vnica iude.

b Que canonice nūcupant. i. regulares ad differentiā earū quas fecerūt ꝑsendo sub nomib⁹ aplox. vel catholice. i. vniuersales a fide vniuersalis ecclesie: q: nō vni populo: non vni ciuitati scripte sūt: sed vniuersali ecclesie. C atholicon grece vniuersale latine. Nō est inēm ita ordo apud grecos qui integre sapiunt: ꝙtum ad cognitionez credendoꝝ. Et fidem rectam secrank: ꝙtum ad opera fidei: q̄si diceret: habent cognitionis ꝑfectionem in credēdis: habent fidei directionē in agendis. vnū em̄ istoꝝ nō sufficit sine reliquo. Unde Jacobi. ij. Fides sine opibus mortua est. Et ꝓter dicit ibi de Abrahā fides coopabat opibus illi⁹ ⁊ ex opibus fides ꝑsummata est. c Sicut in latinis codicib⁹ inuenit. ſ. q̄ scripti sunt añ trāslationē Hieronymi: vr scz ꝺ Quia petrus est ꝓmus i ordine aplox. cui ꝓncipalit ꝺate sunt claues ligādi atq; soluēdi: Matth. xvj. Tibi dabo claues regni celoꝝ ꝛc. vnde eccla cantat de eo: Tu es pastor ouium princeps apostoloꝝ.

Prologus in epistolas canonicas

e Prime sunt eius etiã eple ꝛc. Hic queritꝰ q̃re a Hieronymo aliter ordinant. Hñdeo: possunt ordinari fm ordinẽ ꝛ dignitatẽ scribentiũ: et sic pme sunt epistole Petri. vel fm ordinẽ tẽpo ꝙ ꝙbus scripserunt: ꝛ sic pma est epla Jacobi q̃ primꝰ scripsit inter aplos. Jacobus cũ triginta annis rexit ecclesiã hierosolymitanã pꝰ passionẽ dñi. Scz vsq; ad sextũ annũ neronis: ꝛ tũc fuit martyrizatus: Petrus vo xxxviij. id est vltimo ãno neronis. Et certũ ẽ ꝙ ivltio tpe vite sue scripsit. Vñ dicit ij. Petri. j. Certũ est q̃ velox ẽ depositio tabernaculi mei. Ex quo pz q̃ scripsit pꝰ Jacobũ. Jobes vo multũ post euangeliũ ꝛ eplas scripsit. Scz post mortẽ domitiani: q̃ reuersus de exilio inuenit ecclãm pturbatã: ꝛ tũc scripsit euãgeliũ ꝛ eplas contra ipos. f Sed sicut euãgelistas. hic ostẽdit q̃ fm trãslatiões Hiero. recte ordinãtur: lra plana ẽ. Hic queritꝰ q̃d est q̃ dicit hic: Euãgelistas correxim⁹. Respõdeo. Correxit q̃ timebat ad euãgelij veritatẽ: q̃ ꝙ pseudo fuerat deprauatum: et q̃ ꝙ trãslatoꝝ imperitia fuerat imutatũ g Ita has eplas ꝙ pdo ordini reddidim⁹. f. fm q̃ ordinate st apud grecos ꝛ nõ fm latinos antiq̃ũ codices q̃ rectũ ordinẽ nõ habebant.

h Deo nos iuuãte sine quo nihil possum⁹ facẽ dñi: nec etiã cogitare bonũ. ij. Cor. iij. Fiduciã talẽ habem⁹ ꝙ christũ ad deũ nõ q̃ sufficiẽtes sim⁹ cogitare aliq̃d a nobis. q. ex nobis: ꝧ sufficientia nra ex deo ẽ. i Que si sic vt ab eis ꝛc. In hac pte tria tanguntꝰ. Primũ ẽ vtilitas trãslationis debite. secũdũ est error trãslationis antique: ibi. In q̃ etiã ab infidelib⁹ ꝛc. tertiũ est piculũ incidẽs vel imminens exhmõi errore: ibi. In q̃ marie ꝛc. lra est plana. k Digeste. i. ordine: eo. s. ordine q̃ st scripte. Nota q̃ digero ris. dr ordinare vl̃ explicare: vl̃ ordinẽ describẽ: vl̃ i numez ordinare: vl̃ exponẽ: vel diuidẽ ordinati: vl̃ euacuare: vel eliterate deponere: vel cibaria ꝛ potus diuidunt. ꝛ quedã ꝓs purior ꝛ transmittũt ad mẽbra ad alimẽta vite: quedã grossior emittit i secessũ: ꝛ inde dr digestus ta. tũ. l Ab interptibus latinis. m Ambiguitatẽ. i. dubitatiõnẽ in ordine. n Nec sermonũ varietas. ꝓpter diuersitatẽ lre o In pma epla. j. Jo. v. Tres sũt q̃ testimoniũ dãt i celo pat vbũ ꝛ spũssanctus. ꝛ illud omittit latini interpres. p In quo. s. testimonio patris vbi ꝛ spũs. q Fides catholica maxie roborat. i. confirmat ꝑ hereticos impugnãtes. r Et vna diuinitatꝫ suba cõprobat cẽ. Pñs ꝛ filij ꝛ spũssancti. i. q̃ sit vna suba triũ psonaꝝ. Qđ negat arrius sicut sabellius negat eaꝝ trinitatẽ. vñ pñs. Tertius horret idẽ dicitꝫ sabellius idẽ. s In ceteris. s. pma iobis.

t Sed tu ꝙ xpi. Hic tanguntꝰ duo. pmo cñ tanguntꝰ incõmoda occasiõe interptationis sacre scripture ipm circũstãtia. scõo formodo ipius sine pstantia: ibi. Sed ego in tali ope ꝛc. Dicit ergo: ꝛ Sed tu ꝙ xpi eustochium. vide. s pñs finẽ plogi sup Josue: ꝛ inuenies satis de eustochio.

v Impẽsi⁹. i. instãtius. i. freqñter ꝛ cũ magna instantia.

x Mea quodãmõ senectute. i. me senẽ.

y Detib⁹. i. mordacib⁹ detractoribus. vide. s Eccl. x. Si mordeat serpes i silẽtio nihil o minꝰ bz q̃ occẽre detrahit puer. xxx. Gñatio q̃ ꝙ detib⁹ gladios bz pꝰ. Lingua eoꝝ gladi⁹ acutus. z Falsariũ. intermiscẽdo falsa.

a Corruptoꝝ sãctarũ. pnũcians scripturaꝝ. dãnãdo vera. et alijs scripta: ꝛ hoc ꝓa astericos ꝛ obelos: q̃bus supplebat diminuta in galabat ꝛ dãnabat supflua i tali ope tã vtili. b Nec enim loꝝ meoꝝ inuidẽtia ptimesco: Prouer. xxviij. Fugit impius nemine persequẽte. Justꝰ aũt q̃si leo cõfidẽs absq; troꝛe erit

c Nec sancte scripture veritatẽ denegabo. d cñ eẽt inutilis ꝙ ꝙbus ꝙ scribebat conuersio de iudaismo. Populus enim iudaicus in duodecim tribus diuidebat.

trus est primus in ordine
e aplorꝫ: pme sunt etiã eius
f eple i ordine ceteraꝝ. Sed
siẽ euãgelistas dudũ ad ve
s ritatis lineã correxim⁹: ita
b has ꝓpo ordini deo iuuãte
reddidim⁹. Est. n. pria eaꝝ
vna Iacobi: due petri: tres
i iobis: ꝛ iude vna. Que si si
k cut ab eis digeste sr: ita q̃s
ab iterptib⁹ fidelit i latinũ
m ẋterent eloquiũ: nec ambi
guitatẽ legẽtibus facerent
n nec sermonũ sese varietas
impugnaret: illo ꝑcipuo lo
co vbi de vnitate trinitatis
o in pma iobis epla positũ le
gim⁹: i q̃ etiã ab infidelib⁹
trãslatoribus multũ erratũ
esse a fidei veritate cõpim⁹
triũ tñmõ vocabula: hoc ẽ
aq̃ saguis ꝛ spũs in ipa sua
editiõe ponẽtib⁹ ꝛ prisẋbi
p q̃ tẽtib⁹. Jn q̃ marie ꝛ fides
catholica roborat: ꝛ pris ꝛ
r filij ꝛ spũsseti vna diuinita
s tis suba cõprobat. Jn ceteris ẋo epls q̃ntũ a nra alio
rum distet editio lectoris
t prudẽtie derelinq̃. Sed tu
ẋo xpi eustochiũ dũ a me
v impẽsi⁹ scripture veritatẽ in
x q̃ris: meã quodãmõ sene
y ctutẽ inuidoꝝ dentib⁹ coꝛ
rodendã exponis: q̃ me fal
a sariũ coꝛruptoꝝ sctãꝝ pnũciant scripturaꝝ. Sz ego
b i tali ope nec emuloꝝ meoꝝ
c rũ inuidẽtia ptimesco: nec
sancte scripture veritatem
poscentibus denegabo.

Explicit plogus in septẽ epistolas canonicas.

Incipit argumẽtũ in easdẽ

Acob⁹: petr⁹: iobes: ꝛ iudas: septẽ eplas ediderũt tã mysticas q̃s succurcras: ꝛ breues piter ac longas: breues i ẋbis: lõgas in sentẽtijs: vt rat⁹ sit q̃ nõ earũ lectione cecutiat.

Explicit argumẽtũ in septẽ eplas canonicas.

Incipit argumẽtũ i eplaz canonicã. b. Iacobi apli.

Acob⁹ aplꝰ scñs instruit clerũ de cultura celestiũ ꝑceptoꝝ ꝛ regla catholice obseruantie: ꝛ de inuicte patrẽtie maiestate: ꝛ de reuelatiõe plurimoꝝ: et de mẽdacio magistroꝝ.

Explicit argumentũ.

Incipit epla canonica be. Iacobi apli. Capitulũ. j.

a Acobus dei ꝛ
i dñi nostri iesu
b christi seruus
c duodecim tri-

Acobus ibu xpi. Liber iste diuidit i quattuor partes: fm q̃ntuoꝝ aplos bꝰ libri scriptoꝝ es: sic dicẽtũ fuit de libro. xij. ꝙbaꝫ q̃ diuidit fm nũerũ xij. scꝑtoꝝ: ptes aũt libri parebũt, ꝑsequẽdo. Pria ps cõtinet epl̃az. b. Iacobi: q̃ diuidit i duas ptes. s. i. ꝓhemiũ ꝛ tractatũ. scõa incipit: ibi. Nñe gaudiũ. Jn pma pte ꝓ describit psona salutãs ex noie cũ dr: a Jacob⁹. iste ẽ Iacob⁹ minoꝝ frat̃ iude apli ꝛ filij alphei. alij ꝙ Iacob⁹ q̃ dr maioꝝ fuit ff iobis apli ꝛ cuã. ꝛ filij zebedei. scõo ex religiõe cũ dr. b Xpi sertꝰ. nõ aũt dr apls: q̃ scribebat ꝙersis ex iudaismo q̃ ꝓcurabat se ꝙersis ex gẽtilitate: vt ꝓz Act. vj. Et i epls pauli i pluribꝰ locis: ꝓpt q̃ vt eos inducẽt ad bñiuolẽtiã exꝑplo sui nõ noiat se aplm q̃ nomẽ est dignitatis: ꝧ sertꝰ q̃ nomẽ est subiectiõis. c Ꝺ̃sequẽter describunt psone salutate cũ dr: c Duodecim tribubus.

d Que sunt in dispsione.i. extra terrā iudee. Illos.n.q̄ erant in iudea poterat informare verbo. qui modus informandi efficacior ē q̄ scripto. erat.n. eps hierosolymitanus. & sic illi q̄ erāt in iudea cuius metropolis est in ista erāt o diocesi sua. C̄ sequēter exprimūt bōa optata cū dr.

e Salutē.s.p grām in pīm & glām in futuro. f Dē gaudiū. h incipit tractatus in q̄.b.iacob⁹ in formā credētes bñ se hr̄e. p̄ respectu sui. scdo ripectu p̄mi ca.se. tertio respectu dei. ca. iiij. ibi: Adulteri. Tm ordinē doctrie a magis ad mīnus nō ꝓcedendo. ista m̄ diuisio nō est sic ꝓprie q̄n in vna pte ponat aliq̄d o pertinentibus ad alias. & ecōuerso. & hoc ꝓpt cōnexionē virtutū. C Circa pmā ptē cōsiderāndus q̄ respectus sui hō bñ se hz p̄ q̄ tentatōibus viriliter resistit. & p̄ q̄ veritati hūiliter acquiescit. qz p primū vitand vicia & acq̄runt virtutes morales. p secūdū vo expellit ignorāntia: & acq̄rit virtutes intellectuales. scda incipit ibi: Scitis frēs mei. pma diuidit in tres. nā. b. iacobus p̄ ponit suā informatōs. scdo infert intētā cōclusionē ibi: Glouet ā tertio remouet errones opinionē ibi: Nemo cū tentat. pma adhuc in duas. qz p̄ inducit ad resistendū tentatōibus in casibus certis. scdo in dubijs: ibi. Stis aūt. Ad euidētia pmi cōsiderā dū q̄ tentatōes metū inducētes de amissione boni iā habiti sunt vehemētiores q̄ ille q̄ inducūt appetitū de acq̄sitōe ñ habiti. vñ dicit aug. Terrena diligūt arti⁹ adepta q̄ ꝓcupita ꝑstringant. nā illa velut incorpata ꝑscindunt. ista vo velut extranea repudiant. & quāto sunt magis in trinseca tanto metus de amissione ē vehemētior. sicut metus de amissione vite vel mēbroꝝ aliquoꝝ q̄ de amissiōe bonoꝝ possessoꝝ. & ideo bene resistit tentatōibus istis bñ pōt resistere & aliis. qz fm q̄ dicit q̄dā nō ē ꝓsentanea rōni cupiditate cū vinci q̄ metu nō frangit. & ideo. b. iacobus docēs resistere tentatōib⁹ ponit exēplū o tētatōib⁹ metū inducētib⁹ de amissiōe boni iam habiti. cuius modi sunt ꝓsecutōes in ꝓmis vel reb⁹ iam possessis. dicit ergo.

f Dē gaudiū. i. celeste gaudiū q̄ includit in se ꝓfectōs eminētius oio boni gaudiū. g Existimate frēs mei. finaliter cōseq. h Cū i tētatōes va. inci. si fortiter eis resistēritis. i Scientes q̄. pba. fi. vre. in ꝓsecutōnib⁹ p̄ q̄s declarat hō fideliter adherere deo q̄n p aduersa q̄cūq; nō sepat ab eo. k Patiētia opat. nā p talē sufferentiā frequētarā virtutis patiētie acq̄rit p quē q̄dē habitū sufferentia taliū q̄ p erat sibi difficilis reddit facilis. Patia aūt opus ꝓfectus hz. In ꝓsecutōib⁹. n. illō q̄ō p occurrit sustinēti e tribulatio. ex h vlteri⁹ insurgit ira. q̄ ē appetit⁹ vindicte ꝑ ꝓsequēte. & tercō odiū. Virtūt patie aufert tristiciā istā. vt pz ex dictis. & sic ꝑscindit radicē duob⁹ alijs. q̄ nō tristat in ꝓsecutōe. nō irascit ꝑ ꝓsequētē nec odit eum ió bñ dr q̄ in hoc hz opus ꝓfectū. pp q̄ō subdit. l Vt si. p̄fe. r integri. qz q̄ hīr resistit tentatōib⁹ istis defacili resistit alijs. vr. ſ. dictū ē. m In nul. defi. qz. sicut. ſ. defi ē nō solū q̄ hoc euitant vicia ñ etiā acq̄rūt oppositę virtutes. n Stis. h ꝑ hoc docet resistere tētatōib⁹ in casibus dubijs. tentat. n. q̄s aliq̄s de aliq̄ ꝓperādo q̄ō ignorabat ee illicitū. & aliq̄d de malo sub spē boni. pp q̄ō ad resistendū tentatōi in hmōi casib⁹ necesse hz ab alio dirigi. Infallibile vo directiuū ē ipe deus. q̄ nō deficit aūt ꝑ veracitet recurrētibus: qz si natura nō deficit in necessarijs multo minus actoꝝ nature. pp q̄ō tales dirigit p scīpm vel p ministrū. sicut pz act. x. de cornelio ad cui⁹ directōnem mittit petrū. ió dicit. b. iacobus. n Stis aūt ve. mdi. sapia. q̄ō cōtingit i dubijs o Postulet a deo nā oibus hominibus dat bona nature q̄ sunt magna valde. & super hoc se ꝓpto penitib⁹ dat bōa gre q̄ sūt maiora. & ꝓseuerantib⁹ bona gloie q̄ sunt maxima.

p Et nō ip̄ope. ſ. gratis. nā frequēter ingratis indeis improperauit p̄ bñficia eis exh̄bita in exitu de egypto i deserto. & in terra ꝓmissionis. q Et dabit ei. n. az petitio sp eraudit q̄n fit pie. p se & ꝓseuerāter.

r Postulet aūt in

dubijs: q̄ sunt in dispsione
s salutē. S Ē gaudiū existimate frēs mei cū in tētatōnes
t varias incideritis sciētes
u q̄. pbatio fidei vre patiam
opat. Patia aūt opus pfe
x ctū hēat vt sitis pfecti & in
y tegri in nullo deficientes.
z Stis aūt vīm indiget sa
a pia: postulet a deo qui dat
b oibus affluēter: & nō ip̄ro
c perat & dabit ei. Postulet
d aūt in fide nihil hesitans.
e Qui. n. hesitat sīlis est fluctui maris: q̄ a vēto mouet
f & circūfert. Non ǵ estimet
g hō ille q̄ accipiat aliq̄d a
h dño. Vir duplex aīo incō
i stans ē in oibus vijs suis.
k Glouet aūt ff hūilis in ex
l altatōne sua: diues aūt in
m hūilitate sua: q̄n sicut flos
n feni trāsibit. Exortus ē. n.
o sol cum ardore: et arefecit
p fenum & flos eius decidit:
q & decor vultus eius depe
r rijt: ita & diues in itineribus
s suis marcescet. Beat⁹ vir
t qui suffert tentatōez: quo
u niā cum ꝓbatus fuerit acci
x piet coronā vite quam re
y ꝓmisit deus diligētib⁹ se.
z Nemo cum tentat dicat:
a q̄n a deo tētat. Be⁹. n. in

ſ̄ti patrē vl volūtate diuīa. v Stis ē fm. maris. qz ē instabilis nō bñs mētē in deo stabilit firmam. x Nō ǵ estī. rt. de ꝓtinētib⁹ ad bona gre: q: nāe bona sunt bonis & malis cōia: math. v. Qui solē suū oriri facit sup bonos & malos &c. Si aūt aliq̄s deficit de ꝓpio defectu in ꝓcēdo. dubitās ne petat insufficiēti mō. ꝓ tali hesitatōe nō impedit sue postulatōis exauditio: ñ hesitās o deo impedit de q̄ adhuc subdit. y Vir duplex aīo incōstans ē in oibus vijs suis. i. opib⁹ suis nisi ip̄i ducēs ad ꝓfectū. a Glouiet. Postq̄m. b. iacob⁹ induxit ad resistēdū ꝓsecutōibus. hic ꝑ cōclusit intētū. ſ. q̄ nō solū sunt sustinēde patienter ñ etiā gaudēter ꝓp ꝓmiū. Tm q̄ dicit saluator⁹ math. v Beati estis cū maledixerint vob boies & ꝓsecuti vos fuerint &c. Sequit: Gaudete exul. q̄n mer. vra copi. & in celis. & hoc ē q̄ dr. a Glouiet aūt ff hūil. i. abiect⁹ & depssus. b In exal. sua. in celestib⁹ futura. c Diues aūt in hu. sua. ironica ē locutio. vt dicit glo. cui concordat sequēs ista cū dr. d Q̄m si. flos fe. trāsibit. ita ciro deficit et ei⁹ potētia. & ponit exēplū sensibile. d. e Exortus ē enī sol cū ar. exīs in cācro & leone. f Et arefe. fenū. q̄a deficit ei⁹ viror & decor applicat ad ꝓpositū. d. g Ita & di. in iti. suis. ſ. potētia & glia. h Marcescet. ſ. in mor & cētā aliq̄n aī mouē. i Btūs vir. in ꝑpe. k Qui suf. tentatōs. ita q̄ vincit ab ea ñ vincit eā. l Q̄m cū. ꝓba. fu. sicut aurū in fornace. m Accipiet co. vi. & tūc erit beat⁹ in re. n Quā repro. de⁹ di. ſe. q̄ nihil ē acceptus deo nisi fiat ex charitate. ſ. Cor. xiij. Si distribuero oēs facultates meas in cibos pauperū &c. fecē. Charitatē aūt nō habeā nihil m̄ pdest. o Nemo cū tētat. hic ꝑ circa ꝓdicta remouet errorē duplicē. scdm remouet ibi: Nolite itaq. Circa pmū sciēdū q̄ q̄ potētie aie sunt a deo & act⁹ earū. ió dicerūt aliq̄ q̄ tētatio inducēs ad malū ē a deo. ita q̄ de⁹ ē actor mali culpe. volētes p hoc peccata sua excusare. pp q̄ō remouet hoc. d. o Nemo cū tentat. i. q̄ tētatōs ad pctm̄ inducit. p Dicat q̄n a deo tentet. q̄n bē ē falsum. q Deus. n. intē. ma. ē. ñ bonoꝝ tm̄. sicut dr Gen. xxij. Tēauit deus abrāā. vt ei⁹ obedientiā innotesceret aliis & dare eis in exemplum.

r Ipe.n.nemine tentat inducēs eū ad peccandū.
v Unusq̄sq; vo tentat.tali tētatōe ad peccatū inducēte. a Ꝫ cupia sua.inordinata.pter qō dicit aug.xiiij de ciui.dei.q amor sui vsq; ad ntēptū dei facit ciuitatem diaboli ad quā ptinet bō p peccatū generaliter. ió amor sui tendens ad ntēptū dei q̄ est idē qō cupia inordinata. ē cā omis peccati.ꝛ subdit ꝓcessus cuz dicit. v Abstractus ꝛ illectus. q: p insurgit cōplacētia seu delectatio absq; consensu perfecto.ꝛ tūc adhuc stat in terminis peccati venialis. x Deinde cupia cuz ꝓcepit.i. inaluerit. y Parit pctū. inducens ad cōsensum ꝓfectū Peccatū vo cuz ꝓsum. fuerit.in opere exteriori. a Generat mortē. nā idūcit ad reiteratōem ꝛ ꝓsuetudinē ad quā sequit obstinatio q̄ est mors anie. Nec argumētū inducū q deus sit actor peccati valet. qa actus peccati iquātū act9 ē aliq̄ bonū. ꝛ ideo reducit in deū sicut in cāz primā efficiētē. ꝟ inquātū malus est ꝓuatio.nec habz

r tentator maloꝝ ē. Ipe aūt
s neminē tentat. Unusq̄sq;
t vo tentat a cupia sua.ab
u ꝟ stractus ꝛ illect9. Deinde
y cupia cū ꝓcepit parit pec
z catū. pctū vo cū ꝓsumatū
a fuerit generat mortē. Mo-
b lite itaq; errare frēs mei di
c lectissimi. Qñe datū opti
d mū ꝛ oē donū ꝓfectū desur.
e sum ē descēdēs a pre lumi
f nū apud quē nō ē trāsmuta-
g tio: nec vicissitudis obum
b brato. Uolūtarie.n.genu-
i it nos vbo vitat: vt sim9
initiū aliq̄d creature eius.
k Scitis frēs mei dilectissi-
l mi. Sit aūt oibus hō ve-
m lox ad audiendū: tard9 āt
n ad loquēdū: ꝛ tard9 ad irā
p Jra. n. viri iusticiā dei nō
q opak. Propter qō abiicie
r tes oēm imūdiciā ꝛ abun
s dantiā malicie: in mansue

tudine suscipite insitū ver
bū q̄ pōt saluare aias ve
stras. Estote aūt factores
t verbi: ꝛ nō auditores tm̄
fallētes vosmetipos: q: si
q̄s auditor ē verbi ꝛ nō fa
v ctor: hic cōpabit viro ꝓsi-
derāti vultuz natiuitatis
x sue in speculo. Cōsiderauit
em̄ se ꝛ abijt ꝛ statim obli
y tus ē q̄lis fuerit. Qui āt p
sperexerit i lege pfecte libta-
z tis ꝛ pmānserit i ea n auditor
obliuiosus fctūs: ꝟ factor
a opis h̄ beat9 i fctō suo erit
b Siq̄s at putat se religiosū
a ee nō refrenās linguā suā:
b ꝟ seducēs cor suū b9 vana
c est religio. Religio mūda
e ꝛ imaculata apud deum ꝛ
f pter hec ē: visitare pupil
los ꝛ viduas in tribulatōe
eoz: ꝛ imactatū se custodi
re ab hoc seculo. Ca.ij.

vt dicit Greg.in.v.moral. o Jra.n.viri.q̄ ē p vicium.
p Justicia dei nō opak.min9 dicit ꝛ plus significat. naz ira q̄ ē p viciū nō solū iusticiā omittere facit. ꝟ ēt frequēter ad faciendū iniusticiā inducit. ꝓr ꝓpositū ꝓcludit.d.
q Propter qō ab.oēm imū.cozpis ꝛ aie q̄ intellectū habet. r Et abundantiā malicie.i. ire ꝓcessum ꝛ augmētū vsq; ad op9 iniusticie.qō intellectus excecat.vt dicit9 est.
s In mā.sus. insti. verbū.i. verbū fidei qō dz mētib9 inseri būanis. Est aūt mā suetudo q̄dā tractabilitas mētis.pp qō ē debita expō ad recipiēdū impressiones vbi diuini. sicut cere tractabilitas ad impressionē sigilli.
t Estote. Hic ꝓr inducit ad acq̄escendū veritati ipaz ope adimplendo.ꝛ p facit ꝓpositū.secundo remouet oppositus ibi: Siq̄s at. Circa pmū dic. t Estote aūt fcō ver.ꝛ nō au. tm̄.pcepta.n.diuina saltē in plurib9 sunt de opabilib9.ꝛ ideo nō sufficit audimse sed req̄rit opus. pp qō dicit pbs.j.ethi. q illi q̄ sūt ꝛ̄ti scia moz̄ali absq; ope. sic

cām efficiente ꝟ deficiētē.s.malicia volūtatis vel eius de fectū: sicut motus claudicatōis ē a virtute gressiua effectiue.defōmitas aūt talis mor9 ē ex curuitate ubie.
b Nolite.hic remouet scōm errorē.q: sicut dixerūt alidem̄ ee actorē peccati vt dictū ē ita alij dixerūt bonū meriti ee ab hoie.s.p elegiani dicentes boiem sine gra posse vitā eternā mereri.qđ remouet.v. b Nolite errare. et subdit in quo. c Pē da. optimū.qō ē bonū meritoriū facies boiem vita eterna dignū. d Et oē bo.pfectū.i. bonū gloriē. e Desursum ē descē.a pre luminū. ꝛ nō ē ab hoie.q: bonū meritoriū excedit ꝓportōs nature create.sicut ꝛ finis ad quē ordinat fm illud.j. C or.ij. Oculus nō vidit nec auris audiuit nec in cor hois ascēdit ꝛc.
f Apud quē nō ē trāsmutatio.immutabiliter.n.facit mutabilia:sicut nr̄ intellectus.imateriaLiter intelligit imaterialia. vñ dicit Boetius de cōsola. Immobilis manens dat cūcta moueri.ꝛ idē declarat pbs.viij.phy. g Nec vicissim.obum.nā in eo nō sunt plures actus intelligēdi ꝛ volēdi sibi succedētes.ꝟ vnico actu simplicissimo ꝛ eter no intelligit ꝛ vult se ꝛ oia alia. h Volūtarie nos genuit.veritatis.i.p verbū incarnatū qō ē ipa veritas: Joh. xiiij. Ego sum via veri.ꝛ vi. i Vt si.ūi.ali. cre.ci9.ꝗ tū ad eē ꝛ̄e.qō hic inchoat ꝛ in celo pficit.qz gl̄ia est gra ꝓsummata. k Scitis frēs mei. Postq̄.b.iacob9 induit fideles ad resistendū tentatiōi.hic ꝓr eos inducit ad acquiescendū veritati.ꝛ p ea denuo audiēdo.scōo opere adimplēdo ibi: Estote aūt. Circa pmū dicit. l Scitis frēs mei dilectissimi.i.scire debetis qō subditur. m Si aūt ꝛc.ad audiēdū veritatis verbū. m Tardus ad loquēdū.nā boc pertinet ad doctoris officiū ad qō ꝛ̄e ingere re ē ꝓsumptuosum. n Et tar.ad irā.nā ira q̄ ē p vicium oculū mētis excecat.ꝛ ira q̄ ē p zelum ipm aliq̄n pturbat.

sikes illis q̄ attēre medicos audiūt.ꝟ nihil faciunt eoz q̄ dicūt.ꝛ sicut isti nō hñt corpus bñ curatū: sic nec illi aiaz pp qō de tali auditore subdit. v Hic ppa.vi.ꝓi.vultū natiuitatis.i.vultū suū corpalē in q̄ nat9 est. x Jn spe. in q̄ vr̄ vmbratice ꝛ ipfecte.pp qō talis ꝓsideratio parua aut nulla facit impressionē.sic est de audiēs ꝓceptor dei sine opatōe. y Qui āt pspe.in le.ꝛē.i.in lege euāgelica.q̄ dicit lex libertatis.nō q: ē lex amoris. lex aūt vetus fuit lex timoris. Aug.in li.ꝟ adamātiū. Differētia legis ꝛ euāgelij timoz ꝛ amoz.timoz aūt respicit ꝑditōem fuile.amoz aūt liberā.nō q: lex no.liberat a fuitute legis ve. ꝛ onere.vt frequēter dicū ē.ē. z Et pmā.in ea.fm eaz viuēdo. a Hic bc.in suo fa.crit.i.in ope suo. b Si q̄s.h ꝓr remouet oppositū. q: aliq̄ voleb9 viuere ociosi credentes q̄ eis sufficeret ad salutē susceptio fidei. ꝓpē qō hoc ꝓbobat.d. b Siq̄s aūt pu.se ee reli.i. verū ꝛ p fectū xp̄ianū. a Nō refre.lin.suā.sactādo se q̄ b credē sibi sufficit ad salutē. b Sz sedu.cor suū.p falsaz opinionē. c Qui9 vana ē religio. q: nō ducit ad finē debitū: sicut medicina dr̄ vana q̄ ñ inducit sanitatē. d Religio aūt.f.xp̄iana. e Mūda ꝛ ima.apud deū.i. acceptā apud deū. f Hec ē visi.pupi.ꝛē.i.exercere se i opibus mie erga ꝓximū ꝛ in opib9 mūdicie erga seipm.

Jn ca.j. vbi dr̄ in postil. Ome gaudiū.i.celeste gaudiū Additio.

Ratio aūt b9 dicti. Oē gaudiū estimate frēs ꝛē. declarat in glo. vbi sit dr̄. Nō ē xp̄iane dignitatis in tpalibus exaltari ꝟ pon9 depimi. mali nihil hñt i celo.boni nihil in mūdo.ꝟ ipe illi9 boni ad qō rēdūt q̄dā in via cōtingat gaudere debetis.hec in glo.

Jn eo.ca.j. vbi dicit in postil. Sit aūt qis hō velox ad audiendum. Additio.

Licet hoc qō dr. Sit aūt oīs hō velox ad audiēdū tardus ad loquēdū. satis. ꝑtie intelligat de auditurū vocēte t hmōi. tñ videt etiā hoc documētū se extendere ad alias collocutiōes hūanas. in qbus hō dz pāus audire ꝙ loq. iuxta illud Prouer. ca. xviij. Qui ante rūdet ꝙ audiat stul tū se demōstrat t cōfusione dignus. t h expō magis cōcordat ſke sequēti cum dicit. Et tardus ad iram. ex locutiōnib⁹ eīs mordūtatis consuetū ira. puocari magis ꝙ ex hoc q ꝙs se ingerat ex officio doctoris.

In eo. ca. vbi dicitur in postil. In seculo in quo videtur vindicatice t impfecte.

Additio.

Oper illud. Hic cōpabit viro ꝑsiderāti vultū nātuitatis su⁹ in speculo. glo. Sicut talis cōsiderans nō rē ꝙ solū vmbrā videt. sic ille q hz solū vmbrā verbo⁹ nō corpus opis. Caplin. ij.

Fratres mei. Postq̄. b. iacob⁹ informauit fideles ad bñ se bñdū respectu tui. h ꝑtr idē facit respectu primi. t diuidit in duas ptes. q. ꝑ in ductū fideles ad bñ se bñdū erga. primū in collocatōe bonī. scdo i exhortatōe mali. c. se. prima in duas. q. ꝑ facit. ꝓpositū i collatōe boni honorabilis. scdo in collatōe vtilis ibi: Sic loquimini. Ad cuiꝰdēmā aūt primi duo sunt ꝑmittēda. primūꝫ quid sit ꝑsonarū acceptio. scdm qualit⁹ hz locū in exhibitōe honor. Circa primū sciendū q eqtas distributiue iusticie in hoc cōsistit q aliq̄ diuersis tribuunt fm ꝙportiōem vel dignitatē vnius cuiusq;. ꝓter qd si in tali distributiōe attendat ad cām. ꝓter quā aliq̄s ꝙportionat ad tale donū. sit fm equitatē iusticie distributiue. vt si cācellari⁹ parisiensis. primo erat aliquē ad magisteriū. attēdēs ad suā sufficiētiā scie q quā efficiat ꝙportionat⁹ vel dignus respectu talis honoris. Et si attēdat ad ꝑsonā tm vel alīā quā cūq; cām q nō facit ad hoc q ꝙportionet ad tale honorē. vt q. ꝛ cōsanguinē⁹: cōpatriota vl diues: vel aliq̄ hmōi facit ꝛ equitatē iusticie distributiue. t p ꝑs peccat. q. nō opponit virtuti nisi viciū. t tale ꝑtm vocat acceptio ꝑsone seu ꝑsonarū. Cōtingit tñ aliquā ꝑsone cōditiōs facere eā dignā respectu vni⁹ rei si nō respectu alteri⁹: sicut cōsanguinitas facit aliquē dignū vt iustituat heres primonij. nō aūt vt dek ei magisteriū vel platio ecclastica. Circa secūdū sciendū q honor dat alicui in restimoniū virtutis. iiij. ethico. Et ideo sola virt⁹ ē cā debita honoris exhibendi. t hoc cōingit dupliciter. vno mō virt⁹. ꝓpria. t sic virtuosꝰ debet honorabilis mō virtus aliena. t sic ꝓncipes ꝛ plati sunt honorandi. etiā si sint mali inquātū gerūt ꝑsonā dei t cōitatis cui ꝑsunt. t eadē rōne pentes t rētū. ꝓter ꝓncipatōem diuine dignitatis: qm dr⁹ ē oim pater t dēs. Sīr senes. ꝓter signū virtutis qd ē senectus. t similiter diuites. q. maiorē locū obtinent in cōitatibus. si aūt solo intuitu diuitiarū honorāt ē acceptio ꝑsonar. Et sic ꝑtm. t sic loquit greg. omel. xxxiij. Superbia nr̄a retūdit ꝙ in boibus nō naturā q. ad imaginē dei sunt facti: ꝛ diuitias honorant⁹. Ite igr̄ ꝑmissis accedam⁹ ad lr̄az in qua. b. iacob⁹ excludit a fidelib⁹ ꝑsonar acceptiōs: ꝓper quā indebite honor exhibet. c. sic eos reducit ad debitaz honoris exhibitōs: in q sic. pcedit. q. ꝓponit itēū. scdo inducit exemplum: ibi. Etenim. tercio. ꝓbat assumptum ibi: Nūquid nō elegit deus. ꝓpter quod excludit falsum intellectum: ibi. Si tñ. Circa ꝑmū dicit. b Nolite in ꝑso. ac. ha. fidē. indu cendo ad fidē. vel recipiendo ad eā p administratōes sacrō rū: vel nutriēdo in fide p bonā exhortatōem cū ꝑsonarū acceptōe. qō sit qñ in qbus debita cā nō attendit. vt ꝓz ex ꝓdictis. h indebita. s. attēdēdo ad. ꝙmū questū vel ad alia hmōi. ꝓpter que ꝑdicta nō debent exercēri. si aūt attendat ad honorē diuinū t eccie bonū: t deuotionē recipientis fidem vel exhortatōs nō ē acceptio ꝑsonarū in talibus si ꝑdicta magis exhibeāt aliquib⁹ ꝙ alijs: fm maiorē t deuotionis eoz. vel honoris diuini t eccie: sicut ꝓuersio cōstātini ad fidē. ex cui⁹ exemplo valde multi venēt ad fidē. t ex eius facto ē eccia ꝑmota t honorata qī p totū orbē. sic etiaz laborare ad ꝓuersionē t nutritōem in fide diuitū t potētū magis ꝙ pauperū. nō ē ꝑsonar acceptio attēdēdo ad bona q ex ipis ꝓuenire ꝑt magī ꝙ ex pauꝑibus. c Dñi nr̄i iesu xpi glie. i. fidē xpi q ē dies eterat⁹ gloie. nō fm ꝑsonar acceptōs ꝙ fm meritor⁹ gradus t ꝙportiōem. d Et ex hī introierit. h ꝑtr ponit exēplū ad ꝓpositū de pauꝑe t diuite ingredīēib⁹ ꝓgregatōz fidelū in eccia. t pōt duplicāt intelligi. Vno mō de pauꝑe t diuite infidelib⁹. q. sunt ad fidē inducēdi. Alio mō de pauꝑe t diuite fidelib⁹: q sunt in fide nutriēdi. Si igit pauꝑ infidelis vel fidelis sic ꝺdēnat vt de ei⁹ uersione t nutritōe in fide parū aut nihil curet ꝙ ē ꝑtm. Sīr si dines. ꝓter diuitias tñ in istis ꝓponat. q. vtrobiq; ē acceptio ꝑsonarū. t in his duob⁹ casib⁹ vt log. b. iacobus. Si aūt diues ꝓhonoret t ꝓponat in ꝑdictis pauꝑi. nō habēdo respectū ad diuitias ꝑsē ꝙ ad bonū qō ex ei⁹ uersione vel nutritōe in fide, ꝓbabiliter esturnat, ꝓuenire. nō vi dek eē ꝑsonarū acceptio nec peccatū. t sic intelligēda est ista lr̄a cū subdit. c Et si dī. ei. s. diuiti. f Tu se. hic bene. attēdendo ad diuitias ꝑsē. g Pauꝑi aūt di. tu sta illic tē. ipm sedendo vel ꝓp pauꝑtatē ꝑsē ipm min⁹ honorabilē t amabilē deo iudicando. ió subdit. Et facti estis iudices cogitationū iniquar. a Audite. h ꝓpr. ꝓ bat suppositū. s. q diues pp diuitias ꝑsē nō ē magis honorabilis. nec pauꝑ. ꝓpter pauꝑtatē ꝓpribilis. t hoc dupliciter. ꝓmo diuitia aūtē cū dr. b Nōne de⁹ ele. pau. vt ꝓz ꝺ aplōs. tñ a ꝓncipio elegit aliōs diuites vt ꝛachēū t lazarū. c Diuites in fide tē. q. ei debet ꝓformari. et sic ds in eccia fieri. q. pauꝑes in tpalib⁹ diuites tñ i spūalibus si ex eoz spūalib⁹ diuitijs magis ꝓuenit honor diuin⁹ t bonū eccie. diuitib⁹ i tpalib⁹ honorandi. scdo h idē. ꝓbat ex diuitū austeritate. d. d Nōne di. ꝙ potē. opp. vos. in bonis ꝑsecutis dānificando. e Et ipi tra. vos ad iudicia. vt ꝺdēnēmī ad mor. ē in ꝑsonis. hec. n. fre quēter fiebāt in eccia ꝑmitiua. tercio h. ꝓbat ꝺ diuitū magnitate. d. f Nōne ipi blas. no. bonū. i. iesu xpi. qō sic bernardus dicit. Est mel in ore melos in aure iubilus in corde. g Si tñ. ꝛ remouet falsum intellectū circa ꝑcedentia. Et his. n. q. dicit de diuitib⁹ posse aliqs credere q eēt a fidelibus odiēdi qō remouet. d. g Si tñ le. ꝑti. regalē. i. a rege regū data. h Scdm scripturas. vet. ac no. te. i Diliges. pri. si. teipm. i. ad eandē beatitudinē consequendā. Et no nimīe. ꝓtimi intelligit omnis homo q. ad imaginē dei factus ē ad beatitudinē aptus.

k Si aūt ꝑsonas accipitis. mō ꝑdicto.

k Kedarguti.a lege: Dentro.ſ. Ita ꝓuũ audietis vt magnũ nec accipietis cuiuſq; ꝓſonã. ⁊ ſubdit malũ qđ̃ inde ſequit cũ dr. l Quicũq; aũt ⁊c. qđ̃ eſt intelligẽdũ ꝺ pena dãni. q̃ ē carẽtia diuie viſionis quã incurrit hõ ꝑ vnã tranſgreſſionẽ legis diuie. q; pctm̃ mortale ē trãſgreſſio legis diuie: ꝯ penã ſenſus incurrit gratuitȯ q̃ plures trãſgreſſiones facit. ⁊ q̃ de pena dãni intelligak ſ̃a ſequẽs oſtẽdit cũ dr. m Qui em̃ dixit nõ mechaberis ⁊c. ab vno em̃ deo ſunt oia. ꝓpter qđ̃ ꝑ vnius trãſgreſſionem offendit ⁊ ꝑ ꝓſus eius viſio tollit n Sic loquimini. Hic p̃ũr. b. Jacob ꝙ iſtorum ſit fidelis de collatõe boni vtilis que ꝓſtitit in opib⁹ mie. ⁊ diuidit i duas ꝑtes. q; ꝑ facit ꝓpoſitus. ſcdo remouet oppoſitum ibi: Quid ꝓderit. Circa ꝓmũ dicit.

n Sic loq. ⁊ ſic facite. vt opa vſa ſint verbis ꝓformia. ⁊ q̃ liter ſ̃dit. o Sicut ꝓ legẽ libertatis .i. legẽ euãgelicã.

p Incipiẽtes iudicari.i. ad iudiciũ futurũ debite diſponi vbi debit ſmia beatitudinis ꝓſequẽde. ꝓ opibus mie: math. .xxv. Venite bñdicti ꝑris mei ⁊c. ⁊ ſ̃b dit: Eſuriui ⁊ dediſtis mihi mãducare ⁊c. q Judiciũ em̃ ſine mia ⁊c. Matḥ. xxv. Ite maledicti in ignẽ eternũ ſequit: Eſuriui em̃ ⁊ nõ dediſtis mihi mãducare ⁊c.

r Superaltat aũt mia iudiciũ. nã in caſibus dubijs int iuſticiã ⁊ miam ſp declinãdũ eſt ad ꝓtẽ mie. vñ dicit Ha. ſa. ſup Exo. q; apud hebreos fuit antiquus cõſtitutus q̃ ſi maior ꝑs iudicũ in vno ꝓdẽnt aliquẽ ad mortẽ. nõ ꝓpter hoc ē interficiẽdus: ꝯ expectrãda ē maior deliberatio. ſi ãt maior ꝑs in vno liberet eũ ē liberãd⁹. o Quid ꝓderit Hic p̃ũr remouet oppoſitũ. ſ. q̃ fides ſine opib⁹ mie non valeat ad ſalutẽ. Et remouet ꝑ q̃ rõnẽ. ſcdo ꝑ exẽplũ ibi: Vis aũt ſcire. Circa ꝓmũ ponit quadruplex rõ. ꝓma ac cipit ex defectu talis fidei. ⁊ ē talis. Illud qđ̃ ē mortuum ſpũaliter nõ ꝑt ſaluare etnalit. fides ſine opib⁹ ē hmõi q; viuificak p charitatẽ. ſ̃mo: ãt dei nũq̃ ē ociosus. opatur. n. magna ſi ē. ſi aũt opari renuerit amo: nõ ē. vt dicit gre. omel. xx. Et hoc ē intelligẽdũ habita oꝑtunitate opandi. ꝓpter qđ̃ fides q̃ ꝑ dilectõem nõ opak mortua ē. ⁊ ſic in efficax ad ſalutẽ. ⁊ hoc ē qđ̃ dicit. s Quid ꝓderit frẽs mei ⁊c. q. d. nihil ꝓderit ad ſalutẽ. t Sic aũt. ꝟ ponit ſecũda rõ q̃ accipit ex ſili. fidel. n. ſine opibus ſiliis eſt ꝟbo ſine intellectu. ꝯ tale ꝟbũ nihil ꝓficit. ſicut ſi aliq̃s dicit famelico vade ⁊ comede: ⁊ nõ det ei aliq̃d ad comedendũ. tale verbũ nihil ꝓdeſt ꝯ magis ē fruſtratorȯ ⁊ deriſoriũ. ⁊ hoc ē qđ̃ dr. t Si aũt ⁊c. ꝓz ex dictis ſ̃a.

v Sz dicet q̃s. Hic ponit tercia rõ q̃ accipit ex obꝓtorio qđ̃ ꝑt inferri alicui ſic credẽti. q; nõ ꝑt oñdere fidẽ ſuã ſi recꝛat: q̃ nõ ꝟbis q̃ opib⁹ vere oñdit. ⁊ ꝟ ē qđ̃ dicit

v Sz di. q̃s. i. põt dicere rõnabiliter ip. operãdo ſic credenti. ⁊ Tu fi. ha. fm dictũ mũ. ſi. opib⁹. q. d. ſi potes ꝯ ego potero q̃ opa habeo. z Tu credis. ꝟ ponit quarta rõ ⁊ accipit ex demonib⁹ q̃ credũt ex euidẽtia ſignoꝝ: ⁊ ꝓmiſcũt timoꝛe penaꝝ. ⁊ tñ ꝟ nõ valet eis ad ſalutẽ. q; nõ ꝑt agere opus meritoꝛiũ. ⁊ ſ̃r ſuo mõ fides q̃ non opak ꝑ dilectiõem ſi ꝓficit ad ſalutẽ.

a Vis aũt ſcire. ꝟ ꝑr dictũ errorẽ remouet ꝑ exemplus duplex. ſcm ponit ibi: Sic̃r aũt. Primũ eſt ipius abrae qđ̃ ꝓponit inuchendo ꝛ aduerſariũ. d.

a Vis aũt ſcire. ꝑ exẽplũ. b Ꝟ hõ inanis. dr ꝯ res inanis q̃ nõ ꝓfectur ſi nẽ debitũ: ſicut me dicina q̃ nõ inducit ſanitatẽ. ⁊ eadẽ rõe hõ q̃ ꝑ opa bona nõ cõſequit beatitudinẽ. c Qm̃ ſi. ſine ope. oci. ꝯ. q. d. oſtendã tibi ꝑ exẽplũ ꝑ tres nr̃i abrae. ió ſequit. d Abraam ꝑ nr̃ nõne ex opib⁹ ill⁹. ⁊ ex opib⁹ fides ꝓſũmata eſt. ⁊ ſuppleta eſt ſcriptura dicẽs. Credidit abrãã deo ⁊ reputatũ ē illi ad iuſticiã: ⁊ amic⁹ dei appellat⁹ ē. videt. q̃m ex opibus iuſtificak hõ ⁊ nõ ex fidẽ tm̃. Sic̃r ⁊ raab meretrix: nõne ex opib⁹ iuſtificata ē ſuſcipiẽs nũcios ⁊ alia via eiciẽs. Sicut. n. coꝛp⁹ ſine ſpũ moꝛtuũ ē: ita fides ſine operibus moꝛtua eſt.

v tua ē i ſemetiꝑa. Sz dicet quis. Tu fidẽ habes ⁊ ego opa habeo. Oſtẽde mihi fidẽ tuã ſine opibus: ⁊ ego oſtẽdam tibi ex opib⁹ fidez meã. Tu credis q̃m vn⁹ ē de⁹: bñ facis. Et demões credũt ⁊ cõtremiſcũt. Vis autẽ ſcire o hõ inanis: q̃m fides ſine opibus ociosa ē Abrãã ꝑ nr̃ nõne ex opibus iuſtificat⁹ ē. offerens yſaac filiũ ſuũ ſup altare. vides q̃m fides coopabat opib⁹ ill. ⁊ ex opib⁹ fides ꝓſũmata eſt. ⁊ ſuppleta eſt ſcriptura dicẽs. Credidit abrãã deo ⁊ reputatũ ē illi ad iuſticiã: ⁊ amic⁹ dei appellat⁹ ē. videt. q̃m ex opibus iuſtificak hõ ⁊ nõ ex fidẽ tm̃. Sic̃r ⁊ raab meretrix: nõne ex opib⁹ iuſtificata ē ſuſcipiẽs nũcios ⁊ alia via eiciẽs. Sicut. n. coꝛp⁹ ſine ſpũ moꝛtuũ ē: ita fides ſine operibus moꝛtua eſt.

ſonã accipit: pctm̃ opa mi redarguti a lege q̃ſi tranſ gressoꝛes. Quicũq; aũt totam legez ſeruauerit: offendat aũt i vno: fact⁹ eſt oim reus. Qui. n. dixit nõ mechaberis: dixit ⁊ nõ occides. q; ſi nõ mechaberis: occides aũt: fact⁹ eſt tranſgreſſoꝛ legis. Sic loq̃mini ⁊ ſic facite: ſicut p legem libertatis incipiẽtes iudicari. Judiciũ. n. ſine mia illi. q̃ nõ facit miam. Superexaltat aũt mia iudicio. Quid ꝓderit frẽs mei ſi fidẽ q̃s dicat ſe habere: opera aũt nõ habeat. Nũnq̃d poterit fides ſaluare eũ. Si aũt frater ⁊ ſoꝛoꝛ nudi ſint ⁊ indigeãt victu q̃tidiano: dicat aũt aliq̃s ex vobis ill: ite in pace caleſacimini et ſaturamini: non dederitis aũt eis q̃ neceſſaria ſũt coꝛpoꝛi: quid ꝓderit. Sic ⁊ fides ſi nõ habeat opa moꝛ

ſaria ad ſalutẽ. q̃ tñ iã ceſſauerãt in moꝛte xp̃i q̃tũ ad effi cacia. a Offerẽs. ꝟ ꝑr ponit exemplũ de obediẽtia abrae ad deũ. ꝓcedẽte ex magna dei dilectõe q̃ ſp manet efficax ad ſalutẽ cũ dr. Offerẽs yſaac filiũ ſuũ ſup altare Geñ. xxij. patus illũ immolare ex fidei dilectõe ad deũ. vt dr Hebr. xj. credẽs q; a moꝛtuis poſſet eũ ſaluare deus ió ſubdit. b Vides q̃m ſi. co. opi. illi⁹ q̃ ſi cẽt meritoria ſine fide ſine q̃ ipoſſibile ē placere deo Heb. xj.

c Et ex ⁊c. habit⁹. n. firmak manifeſtak ꝑ opa. ⁊ ſ̃r magnitudo fidei abrae apparuit ex ei⁹ obediẽtia offerẽdo ſi liũ. pp qđ̃ dictus fuit ſibi a dño. Nũc cognoui q; timeas dñm. i. cognoſcẽſeci alios. noticie. n. dei nihil accrecit ꝯ nouo. d Et ſuppleta ⁊c. ꝟ. n. dictũ fuit abrae geñ. xv. ſi ſolũ añ̃s offerret yſaac: ꝯ etiã añ̃s nat⁹ eẽt: ꝯ ex oblatõne yſaac ſcptura illa dr cẽ ſuppleta iquãtũ ꝑ magitudo fidei abrae fuit aliis declarata. vt dcm̃ ē. ⁊ ſic ꝓcludit itrũ.

e Videtis q̃m ex opi. iu. hõ nõ ex ſi. m̃. ita q; vtrũq; ē ne ceſſariũ ad iuſtificatiõs. nã fides q̃ nõ opak ꝑ dilectõs mortua ē ⁊ ifoꝛmis. ⁊ itez opa ſine fide nõ ſt dño placẽtia: vt ꝓdictũ ē. f Sic̃r. ꝟ ponit ſcdm exẽplũ ꝛ raab q̃ ex fide vni⁹ veri dei ſaluauit exploꝛatoꝛes iudeoꝝ. vt dr Joſu. q. ⁊ ꝑ apposita ē ad ꝓpm̃ iſrl: Joſu. vj. ⁊ ꝓſecuta ē ſalutẽ ex fide ſil⁹ ꝑ opib⁹. ⁊ ꝟ ē qđ̃ dicit. Sic̃r aũt. ⁊ ꝓz ifa ex dictis vſq; ibi. g Et alia via ejiciẽs. recepit. n. coꝛp⁹ iuꝛ nuꝛ ⁊ emiſit ꝑ feneſtrã ⁊ ſuaſit eos declinare ad mõtana ne repiẽk a ꝓſecutoꝛib⁹ in ſtrata publica. ⁊ ſic iſert ꝓclusio intẽta cũ dr. b Sic̃. n. coꝛ. ſi. ſpũ moꝛ. ē. q̃ dat vitaz coꝛpi. i Ita fi. ſi. ope. i. ſine dilectõe opantre q̃ ē vita aie j. Jo. iij. trãſlati ſum⁹ de moꝛte ad vitã q̃m diligimus ⁊c.

In ca.iij. vbi dicit in postil. Quicūq; aūt totā legē fuā-
uerit offendit aūt in vno. Additio.

Nboc q dicit apl's. Quicūq; offenderit in vno fa
ctus ē oim reus. nō vdet loqui de pena dāni tm:
cū de distinctōe inter p enā damni t penam sensus
nulla fit mētio in h
loco. nec in pcedentibus nec in sequētibus. Jn hoc etiā qō
sequit: Qui.n. dixit nō mechaberis t nō occides nō hō nec in-
mik talis distinctio vñ expō postil. de h q dō. Qui offenderit in vno ꝛc. nō vi-
det, qm̄a sen lē cōsona. lz qō pfupponit verū sit. t iō alik vō dicendū. Ad qō
sciendū q pcepta di
uine legē pertim q
obligant ad sp et p
sp de quib⁹ hic agit
copulative sunt in-
telligenda sic q ad
oia seruanda omēs
obligant. vñ qui in
vno offendit manifestū est q nō omia
seruat ad quoz oim
obseruatōem tenet. t iō factus ē oim reus. l. reus tāq; il-
le q nō oia seruauit vt tenet. t hoc vō dicere glo. vbi sic:
Reus ē apud deū q nihil dimittit ipunitū q scit qm̄ ne-
cessariā legē dederit: q negligit mandatū credidit illud in
aniter a deo datū. hec i glo. Ex quo hō q offendit i vno
oñdit suo facto nō eē necessariā totā legē. t sic tonus le-
gis ē reus. Et notādū q. b. Iacobus in hoc docet ꝫ falsaz
doctrinā pharisēoz. qui legē diuinā falso interpātes cō
muniter tenent q ille q plura mādata numero seruat. et
tñ i paucis trāsgredit: nihilomin⁹ ē iustus apud deū: co
q deus vt dicūt iudicat hoiem fm pluralitatē vel pauci-
tatē meritoz t demeritoz: ita q ille q plura opa meritoria fecit etiā si pauca aliq̄ nūero demeritoria postea cō-
mittat: nō ꝓpter hoc ē iniust⁹ apud deū qō manifeste po-
nit Ha. moy. in suo deutro. in di. j. de pnia. t sic aliq tenēt
cōiter. que q̄dē doctrina falsissima ē t erronea. Legit. n.
deutro. xxvij. inter maledictōes q ibi ponūt ꝫ trāsgressō-
res legis victima. Maledict⁹ q nō pmanet in sermonib⁹
legis h⁹ nec eos pficit. Ex quo pz q p trāsgressionē vni⁹
pcepti nō pficit lex. t sic incurrit illa maledictio. Irez hō
expōsitus Ezechiel'. xxxiij. vbi sic dō. Si dixero iusto q vi
ta viuat t iustitia sua fecerit iniq̄tatē oēs iustitie
eius oblimioni tradent. t sic pz q pharisaica doctrina in
hoc sicut in alijs ēplurimis deuiat a veritate sacre scr-
pture. t de h docet nos apl's in dictis vbi vr pdicū ēē.

In co.ca. vbi dō in postilla. Superaltat aūt mia iudi-
cium ꝛc. Additio.

Nde qō dicit. Superaltat aūt mia iudiciū alit t ma-
gis ꝓprie exponit in glo. vbi sic supponit mia iudi
cio: qr iudiciū qō ē cū mia p ipam miam cōmēda-
bilius ē t magis placet. hec in glo. Hz aūt postillator al-
legat de ra. ſa. est vna de iniquitatib⁹ talmudicis q⁹ius ir
ritū faciebant mandatū dei pp traditōes suas. vt largius
fuit dictū in additōe sup Esa. xxvij. t Zach. v. Ca. iij.

Nolite plures fr̄es mei ꝛc. Postq̄ b. Iacob⁹ docuit fi-
deles bñ se hīe ad. primū i collatōe boni. h ꝓt idē
facit in cultatōe mali. t p in verbo t scō facto ca.
se. pma ꝫ in duas. qr p oñdit mala ex vicio lingue, puenitia. ꝓpter que dz ab hoibus refugi. scō bona ex tactur-
nitate sequēcia. pp q dz ab oib⁹ captari: ibi. Quis sapiēs.
pma in duas. qr p declarat malū loquactatis in doctrīa
scō in cōi vita ibi: In multis. Circa pmū sciēdū q ex lo
quacitate, puenit q aliq̄ plumptuose docere volūt qō ne
sciūt. ℌ hs dicit. Nolite plures mg̃ri fieri. nā docere ē opus
sapientis quoz⁹ pnus ē nūerus: stulto⁹ aūt infinit⁹ Eccl. j.

Sciētes qm̄ ma
ius iu. su. i. maioz⁹ dānatiōem incurrūt
qr tales mg̃ri facūt alios errare. t per h
multipliciter dāna-
tōes incurr̄t: math.
.xv. Si cecus ceco
ducatū pstet ambo
in foueā cadunt.

c In multis. Hic
ꝓt oñdit malū lo-
quacitatis in cōi vita. t hoc ex q̄tuor. s.
qr inficit cōiter: mīt
tipliciter: incurabi-
liter: t innaturalit.
secūdum ponit ibi.

Pōt etiā. tercū: ibi
Dis.n. natura. g̃nū
ibi: Jn ipa bñdicim⁹ deū. t ꝑm: t in
ipa maledicim⁹ hoiēs q̄ ad
imaginē t silitudinē dei fa
cti sūt. ex ipo ore, pcedit bñ-
dictio t maledictio. Non

Sicut⁹ mouet ad malū q̄ alia mēbra. iō ībdit. d Sicꝫ in
ver. nō of. ꝛc. qr facili⁹ custodiūt alia mēbra. t qr pauci sūt
valde pfecti: Eccl. vij. Virū de mille repperi vnū. iō vici
um lingue inficit cōiter. e Pōt. h ꝓt oñdit q̄ inficit
multipliciter. ℌmittēs ad hoc triplex exēplū. ꝑmū ē aīa-
le. nā equus ē aial magnū circūducit cū freno pusllo. se-
cūdū artificiale: qr nauis magna mouet cū puo gubna-
culo. tercū naturale: qr modic⁹ ignis magnā silūā incen
dit. Et eodē mō lingua que ē modicū mēbr̄ multa mala
facit: p ꝓcientes: detractōes seditiones t hmōi. ita q vere
oia mala, puenīūt ex vicio lingue. t ex dictis ptz lra pau-
cis exceptis q̄ discurrēt. e Pōt ēt fre. cir. to. coz. s. aial
magni. f Et ma. s. mala. g Exaltat. i. puocat.

h Ecce quāt⁹ ignis. i. ℌmodic⁹. i Et lingua. s. mala.
k Ignis. ē accēdes ꝓtēōes seditōes t alia mala. iō ībdit
l Vniuersitas iniq̄. sup. est mala lingua virtualiter.
m Que ma. to. coz. nā in alia mēbra redūdat malū et⁹.
n Et insta. ro. na. nr̄e. s. cursus vite nr̄e. q̄ assūlat rote q̄ in
cipit t finiat in eodē pūcto. t sic nascit hō ignorēs t ignō-
rās. t si mortl nāliē redit ad eundē statū de cōi cursu.
o Inflamata a ge. l. a diabolo q̄ sic nōiat: eo q̄ gehēne
deputat. p Dis. n. nā. h ꝓt oñdit q̄ inficit incurabilit
qr lingua mala nō ē domabil' sic cetera mēbra. h ꝓt liga
ri t a suis actibus ipediri: nō sic ät lingua nisi ꝑcindat t
hoc ē qō dō. p Dis. n. na. de. ꝛc. h videm⁹ ad sensūs q
multa alialia ferocia domāt ad hoīe. q Linguā ät. ma-
liloquā. r Nullus hoīm. quātūcūq; sapiēs. s No
mare pōt. t subdit: rō ē em̄. t Inq̄etū ma. qr sita' ē i lu
bꝛico. vt dcm̄ ē. v Et ple. ve. detractōis. x Mortí-
fero. nā detractor infīc ēt ō q̄ detrahit p infamiā t eū q̄
libēt audit. t ſeipm̄ p culpā. y Jn ipa. h ꝓt oñdit qm̄
ciū ligue inficiūt. Jn. cursus nāe ē q̄ ex eodē ꝓncipio
ꝓcedūt ꝗua. nā ꝗtoꝫ ꝗie sūt cūe. t tñ ex eadē lingua ꝓ-
cedūt ꝗua. s. bñdictio⁹ maledictio. t h ē qō dō. y Jn ipa
. n. bñ. deū pa. p bñdictiꝫ suis. ꝫ Et in ipa ma. ho. q fre
quēter sunt innocētes q̄ ad silitudinē dei fcī sūt: t sic male
dictio redūdat in deū. sīē vituperiū fcm̄ imagini reg' re-
dūdat in ipm̄. a Nō opz fr̄es mei h ita fieri. qr videm⁹
nature ꝗuari. t subdit ad hoc exēplū de fonte. z ptz lra ō
ficu q̄ nō ꝓducit nuces. qr h ēt ꝫ eius natura. t simile ē

quodāmō de lingua q̄ creata ē ad būdicendū. t maledicere est ei innaturale. t de aqua salsa q̄ nō fit dulc̄: ꝫ manet in ꝓprietate nature sue. lingua aūt maledica trāsmutat a natura sua. vt dicū est. b Quis sapiēs. Postq̄ beatus iacobus oñdit mala ex loq̄citate. puenientia. ꝓpter que ē fugienda. hic ꝓ oñdit bōa ex tacitumitate. ꝓueniētia. ꝓpter que ē appetenda. Hec. autē bona sunt sapiētia t disciplina t eis annexa. que. b. iacob⁹ p̄ponit. scdo sapiētiā distinguit. ibi: Q̄ si zelū. Circa primū sciēdū q̄ ex tacitumitate q̄ consistit in bona auditēdo. puenit disciplina. nā discipuli boni ꝓpiuq̄ ē audire. ex auditu ꝓo sapia acquirit t acq̄sita augmentat. Prouer. j. Audiēs sapiens sapientior erit. t sic viterius sapiētia in bonis operibus manifestatur t hoc ē q̄d dicitur. b Quis sa. t disci. inter vos. Fm habitū acquisitū vel in fusū vel vtroq̄ mō q̄ sapia acq̄sita bene disponit ad sapiētiā infusam: sicut ꝓz de Daniele t socijs eius: Dan. j. c Oñdat ex bona ꝓuersatiōe. i. p effectus exteriores. d Jn mansue. sapie. que opponit loquacitati t vicio lingue. e Q̄ si zelū. hic ꝓ distinguit sapiam: in mundanā t diuinā. secūda describit ibi: Que aūt desursum ē. Circa primū sciendū q̄ sapia bona hec dr̄ q̄ per cautelas t mēdacia tendit ad finē indebitū. t hoc ꝓcedit ex passionib⁹ inordinatis t maxime inuidie t odij. t ideo q̄d dr̄. c Q̄ si zelū amaru. i. inuidiā. e Habet⁊. ad innicē. f Et intentōes sint in cor. vr̄is. i. intentiones inferendi nocumētū. primo. g Nolite gloriari. si deducatis ad effectū tanq̄ sitis sapientes. h Et mēdaces aduer. veritatē. q: nō ē vera sapia sed magis stultitia. ideo subdit. i Nō ē. n. ista sa. desur. descēdēs. i. a deo quo ē oē bonū. k Sz terrena. inquātū. ꝓcedit ex ꝓcupiscentia oculor. l Animalis. ꝓcedens ex ꝓcupia carnis. m Dyabolica. ꝓcedens ex superbia vite. ideo dr̄ sapia mūdana. q: oē q̄d est in mūdo reducit ad ista tria ꝑma Jo. j. n Que aūt ē. Hic ꝓ describit sapia diuina siue a deo data t ordinate. ꝑ q̄tū ad terminū a quo facit recedere q̄d ē malus cuius dicit. n Que aūt desursum ē sapia. i. a deo data.

o Primū quidē pudica ē. i. faciens recedere ab oi turpitudine. secūdo q̄tū ad terminū ad quē facit tendere: q̄ est beatitudo in qua quietat appetitus. q̄d notat cum dr̄ Pacifice. tercio q̄tū ad illa p quę sapia p̄ducit ad pacē siue finē vbi post recessum a corruptela turpitudis ꝑmo occurrit hoi q̄ in oibus modū debitū teneat. ideo dr̄: Modesta. scdo vt in his in quib⁹ ipe si sibi non sufficit: alio⁹ monitis acquiescat. t q̄tum ad hoc subdit. Suadibilis. t hec duo ꝓtinent ad hoc q̄d hō pacem habeat in seipo. Sed viterius ad hoc q̄ sit pacificus etiam alijs ꝑmo requiritur vt eor bonus non repugnet. ideo dicitur. Bonis consentiens. secūdo q̄ defectibus ꝓximi cōpatiat in affectu. t subueniat in effectu. t q̄tum ad hoc subdit: Plenus

optz frēs mei hec ita fieri. Munḋ fons de eodē foramine emanat dulcē t amarā aquā. Munḋ pōt frēs mei ficus vuas facere: aut vitis ficus. Sic neq̄ salsa dulcē potest facere aquam

b Quis sapiēs t disciplinatus inter vos. Ostēdat ex bona ꝓuersatōe opatiōem

o suā in mansuetudine sapie

e q̄ si zelū amarum habetis

f t cōtētiōes sint in cordib⁹

g vr̄is. nolite gloriari t mēdaces esse aduersus veritatē

i Nō ē. n. ista sapia desursū

k descendēs a ꝓe luminū. ꝫ

l m terrena animalis dyabolica.

Ubi. n. zelus t cōtentio: ibi in cōstātia t oē op⁹ ꝓuersum.

n Que aūt desursum ē

o sapia: primū q̄dē pudica ē deinde pacifica: modesta:

misericordia t fructibus bonis. tercio reḋrit vt defectus alior emendare charitative satagat. t hoc est quod dicit.

a Judicans sine simulatōe. ne. s. correctiōem exerceant ex odio ꝓcedenti sub charitatis ostentione. hec aūt hois pacificatio in se t cū alijs in via est quedā ꝓlibatio ꝓfecte pacis in ꝑria. t sic ē finis sapie. put habet in via. ideo subdit.

b Fructus aūt iusticie. i. beatitudo etna q̄ p iusticiā acq̄rit ur. t in fructū bea ta cōsistit. c In pace semiak. quia sicut semen continet fructū futurū potētialiter t imꝑfecte: sic pacificatio in via de qua dicū ē cōtinet pacē eterne glorie.

Cap⁹m. iiij.

Nde bella. Postq̄ beat⁹ Jacobus monuit ne. ꝓximo malū inferak verbo. hic ꝓ inducit ad hoc q̄ nō inferak facto: cuius radicē volēs ꝓscindē. d. a Ūñ bella. q̄bus infertur nocumētū corꝑis.

b Et lites in iudicijs q̄bus infert nocumentus in rebus possessis. c Nōne ex ꝓcupiscē. vr̄is

suadibilis: bonis ꝓsentiēs plena mia t fructib⁹ bonis iudicās sine simulatōe. fruct⁹ aūt iusticie in pace semiak facientibus pacē. Ca. iiij.

Nde bella et lites in vobis. Nōne ex ꝓcupiscētijs vr̄is: q̄ militant in mēbris vr̄is. Concupiscitis t nō habetis: occiditis t zelatis. t nō potestis adipisci. Litigatis t belligeratis t nō habetis ꝓter q̄ nō postulatis. petitis t non accipitis: eo q̄ male petatis: vt in cōcupiscentijs vestris insumatis

p Adulteri: nescitis q: amicicia bui⁹ mundi inimica ē dei. Quicunq̄ ḡ voluerit amic⁹ ee seculi h⁹: inimic⁹ dei cōstituit. Ꝙ putatis quia inaniter scriptura di-

sup. talia ostunk. d Que mi. i. dñank. e Jn mē. ve. q. mēbra mouēt in talib⁹ malis a ꝓcupia ꝫ dictamē recte rōnis. f Cōcupiscit⁊ nō hēns. q: frequēter tales si ad sequūt intentū. g Occiditis. innocētes. h Et zelatis. bonis inuidētes. i Et nō po. adi. satisfactōs ꝓcupie vre q̄ sp ad malū accēdit. k Litigatis t belli. t nō ha. replicatio ē eiusdē sñie ad maiorē exaggeratōs. l Pro pter q̄ nō po. aliq̄d a deo ꝑsumētes obtinere q̄ ꝫ cupiscitis vr̄a fomitudie. m Petitis t nō acci. q. d. si aliq̄s aliq̄ petitis a deo nō accipit⁊. ꝫsubdit rō. n Eo q̄ male. petēdo ea q̄ sunt saluti vre ꝓria: vt inimici motus vel passionē vel aliq̄d hmōi. ideo subdit. o Vt in ꝓcu. ec. i. ꝓcupias vr̄as ipleatis. Jnsumo is. est vbū ꝓpositū ab in t sumo: t sic insumere ē intus sumere. q̄d ē ꝓcupiam malor adiplere. p Adulteri. Supi⁹. b. iacobus docuit fideles bñ se hr̄e respectu sui t ꝓximi. b ꝓ idē facit respectu dei. t ꝑ facit hoc rōne diuie bonitatis q̄ dz hoies attrahere. scdo rōne sue seueritatis q̄ dz recedētes ab eo terrere. ca. se. ꝑma in duas. nā ꝑ monet a mālo t dyabolo recedere. recessus. n. ab vno ꝫio ꝓcedit accessum ad aliud: scdo incipit ibi: Appropinquate deo. Circa ꝑmū ꝑ monet recedere a mūdo. scdo a diabolo: ibi. Resistite. ꝑma in duas. q: ꝑ monet relinquere mūdū. scdo inducit scripturā ad suū ꝓpositū: ibi. Jn vanum putatis. igr ꝑ monet recedere a mūdo. i. ab inordinata ꝓcupia delectabilium hui⁹ mōi. d. p Adulteri. a. ꝓpa spōsa q̄ ē lex diuia: Sap. viij. Exāsiēā a iuuētute mea q̄siui eā spōsam assumere. sociare adherēres. s. ꝓcupie mūdane. q ¶ Nescit⁊. q. d. bñ debetis scire ex rōnis dictamine. t ex frequēti vobis scā admonitōe. r Q̄ ami. b⁹ mū. i. inordinata adhesio delectabilib⁹ hmōi. s Jnimica ē deo. q: facē recedē ab ipo t Quicūq̄ ḡ ꝛc. b ꝫ sequ ex ꝑ. ꝓz inducit scripturā ad suū ꝓpositū. d. v Jn vanum putatis. q: inanit dicat. q. d. b nō

est puidū. q; nō cōtinet aliqō falsum aut supfluum.
x Ad inuidiā cōcu. spi. q̄ ha. in vobis. hec lra exponit dupliciter. vno mō de spū hūano. z sic legit despsiue. Et intelligit assertiue. z ē sensus q̄ spūs hūanus tēdit ad inuidiā. i. ad tristiciā de bono alterius. qō mordūtate cōcupiscit. qō primet ad amiciciā bī mundi vt ptz ex p̄dictis. et fm hunc sensum B lra accipit de Deū. viij. vbi dr. Sensus em̄ z cogitatio cordis hūani. pna sunt i malū ab adolescētia sua. Spli nanq; nō sp allegāt verba scripture. ꝫ frequenter sensus tm̄modo z fm hunc sensum qō imediate subdit Maiorē ā dat gratiā dicit de alio spū .i. diuino. Filio mō legit dicta lra interrogatiue z intelligitur negatiue. Ad inuidiā cōcupiscit spūs q̄ habitat in vobis. q. d. nō. z est sensus. Spūssanctus. Qui habitat i vobis. q̄ dat fuit vobis in baptismo. Nō ꝑcupiscit. i. nō facit vos ꝑcupiscere. Ad inuidiā. i. nō inducit vos ad tristiciā de bono. primi. Qō facit amicicia bī seculi. Et fm B ista lra sumit ex p̄ ca. sapie. Benignus. n. ē spūs sapiēcie. z sic nō inducit ad inuidiā: ꝫ magis ad mūnā charitatē lō subdit. a Maiorē aūt dat grām. q; dat bona spūalia q̄ sunt maiora z meliora. z hec expō meliorē vꝫ ꝓma q; magis cōtinuat lram: vt ꝑs. z q; ip̄i libris correctis pūctāt interrogatiue mō dicto. z p ꝑs intelligat negatiue.
b Propter qō. i. ꝓpter maiora bona que dat spūs diuinus. Dicit. l. scriptura Prouerb. iij. c Deus resistit superbis. denegando eis gr̄ā dona. d Humilī bus aūt dat grāz. nā humilitas ē debita dispositio ad eā. B. n. lra dr̄ Prouer. iij. fm transla. lxx. vbi nr̄a lra hz ipe deludet illusores et mansuetis dabit grām. ꝓpter qō cōcludit. e Subditi g̃ estote deo. tāq̄ vere humles. vt det vobis grām suam.
f Resistite. Hic ꝑpter monet a dyabolo recedere. Circa qō sciendū q̄ diabolus ē supbus fm q̄ dr̄ de eo Job. xli. Ipe ē rex sup oēs filios supbie. Quanto aūt alios ē supbior: tanto magis abhorret supari. ꝓpter qō diabolus videns aliqd fortiter resistentē diuittit eū tentare. timēs ne ab eo supet. ꝓpter qō recedit ab eo añ faciē belli. vnde dicit ambro. sup lucā q̄ diabolus instare formidat. q; fre quētius refugit triūphari. z hoc ē qō dr̄. f Resistite ā diabolo. viriliter repugnādo. g Et fugiet a vobis.
a Approp̄inquate deo. B ꝑ. h. Iacobus monet accedere ad deū rōne siue bonitatis q̄ dz attrahere. q; ab eo ꝓcedit cē gr̄e z cē nature. ꝑ q̄ inducit rōne ꝓmi. ideo rōne secūdi ibi: Ecce nūc. Circa ꝓmū sciendū q̄ ad deūz accedimus p dilectōem. dilectio vo dei includit dilectōem ꝓximi. ꝓpter qō inducit ꝑ ad diligendū deū. ideo. primū ibi Nolite detrahere. ꝑma adhuc i duas. q; ꝑ inducit ad dei dilectōem. ideo ad quedā hūna ad ipam cōnexionez ibi: Emūdate. Circa ꝓmū dicit. a Approp̄inquate deo. q̄ approp̄inquatio terminat ad dilectōem q̄ ē vno amātis cū amato b Et approp̄inquate vobis. dona gr̄e siue ꝑferēdo z etiā augmētando. Sz ꝑ hoc vī qō dr̄. j. Jo. iiij. In hoc ē charitas. nō q̄ nos dilexerimus deū. ꝫ qm̄ ipe nos prior dilexerit nos. Dicēdū q̄ dilig ere ꝑ velle alicui bonū. Si igr̄ cōsiderat act̄ diuine dilectōis q̄ ē in ipo ꝓcedit oīs tpalis cū sit eternꝰ. z sic loquit iohānes in auctoritate inducta. Si aūt ꝑsidere ꝫ hꝰ dilectōis effectus q̄ ē tpalis. sic aliqd ē ꝓcedēs ex ꝓte dei: aliquid ex ꝓte hois. Sicut. n. deꝰ in fluxu generali cōuertit oia ad seipm̄ sicut ad finē vltimū fm cē nature. sic in fluxu spāli ꝓuertit hūanā naturā ad se sicut ad finē supnaturalē. z hic influxus spālis nō ē aliqua grā habitualis. ꝫ est motio diuina siue instinctus q̄ mouet naturā hūanaz ad bonū meritoriū nec denegat aliciui ꝑdum ē in hac vita pūti. ꝫ hoies diuersimode ad hūc instinctū se ꝑbt. q; aliq̄ accēscūt z sequūt z sic ad grām habitualē de cōgruo disponūt. q̄bus dispositis deus dat grām habitualē. q̄ quam meritorie opantur. Illi vo resistunt instinctui diuino. z sic merito eis habitualis grā denegat. ptz igit q̄ dispositio ad grām de ꝓgruo q̄ ē ab hoie mō ꝑdicto ꝓcedit collatōem gr̄e habitualis q̄ est a deo. z sic dicit hic Approp̄inquate deo z approp̄inquabit vobis. verūtñ hāc dispositōem de cōgruo ꝓcedit diuinꝰ instinctꝰ seu motio ad bonū meritoriū. ad q̄ō natura hūana de se nō pōt assurgere. z sic dicit saluator: Joh. vj. Nemo pōt venire ad me nisi pr̄ meus q̄ miſit me traxerit eū. z sic ptz q̄ principiū meriti simplicit ē a deo: nō a libero arbitrio. c Emūdate. Hic ꝑ inducit ad quedā annexa diuine dilectōni. d. Emundate mām. i. opa. d Et purificate corda. q; q̄ diligit deū mūdicia ꝓp grām labioꝝ suoꝝ hēbit amicū regē. Prouer. xxij. e Duplices aio. i. ꝓ pus laiſ duplices aīo nūc deo nūc diabolo nūc mūdo adherēdo. f Miseri estote. i. starū miseri affumite recurrēdo ad deū cui ꝓpriū ē miſereri z ꝑcere. g Risus vr̄. ꝓ dissolutōnem. h In lu. quer. ꝓ meritōem. Est aūt risus leticia exterior: gaudiū mentē respicit interiorē vt sit mutatio integra in facie. s. z mente. i Humiliami in ꝑspe. dei. q̄ videt oia q̄ cūqz latēbra z nō solū in ꝑspectu hoīm q̄ tm̄ videt patēbra. k Et exalta. vos. in celo vbi ē ꝑfecta dilectio. l Nolite detrahere. Hic ꝑ inducit ad dilectōem ꝓximi removēdo dilectōis ipedimēta. d. Nolite detrahere alterutrum q̄ qō infert fame detrimētū. z ꝓ hoc innuit oppositū. s. cō seruatōem bone fame ē et augmētū qō ē opus dilectōis ꝓximi. m Qui detra. fri. i. ore. n Aut q̄ iu. fra. suū. cē malū in corde. o Detrahit legi. q̄. phibet B fieri. Je ul. xix. Nō eris susurro nec criminator in ꝑplo. p Et iu. legē. fcō designāt eā cē malā. q; facit tāq̄ licitū qō ipa dicit illicitū. q Si aūt iu. le. nō es fa. legis. obediēs ei vt supiori. r Sz iudex. tāq̄ supiori ipi. q̄ nō ē falsum. iō subdit. s Unus ē. n. legi. z iudex. s. dr̄. t Qui pōt ꝑdere. trāsgressores. v Et liberare. legis factores. x Tu aūt qs es q̄ iu. primū. q. d. tu vsurpas tibi officiū diuinū. Ad cuius maiorē intellectū sciēdū q̄ iudicare, ꝓpa auctoritate soli deo q̄uenit. boib⁹ aūt ex diuia cōmissione tā in foro eccliastico q̄ in seculari. Ista tñ cōmissio non se extēdit ad ea q̄ sūt occulta. ꝫ diuino iudicio reseruāt. De his aūt q̄ aliq̄ mō patēt. vel ꝑ facta vl̄ ꝑ signa ꝑ hoīes iudicare. Et ꝫ pōt cē dupliciter. vno mō cū ꝑcessus ad punitōz. z hoc solū ptinet ad iudices. Filio mō sine tali ꝑcessu. z hoc etiā ptinet ad alios hoies. Sciendū tñ q̄ iudiciū iportat sniam firmā de aliquo. si q̄ ꝑcedat ex euidentia facti nullū ē ꝑm̄. vt sigs iudicet aliū homicidam q; videt eū homicidiū ꝑmittere. z idē vī si ꝑcedat ex vehemētib⁹ signis. vt sigs videat solū cū sola nudū cū nuda in eodē lecto. nisi appareat aliqd vñ possit h̄ excusari in toto vel in ꝑte. vt ꝑsanguinitas multū. ꝓpinqua sicut ē mfis ad filiū. vel infirmitas grauis seu aliqō hmōi: z sic vidēs iudicat ꝑsonas ee fornicarias. si ambe sint solute.

vel adulteras si ambe vel altera sint ligate. si aūt ꝓcedat iudiciū ex ꝓbabilib⁹ seu leuibus signis. ē ē iudiciū ō graui pctō. peccatū ē mortale q; tale iudiciū ē cōtra charitatē ꝓximi ⁊ ex ꝓuerso affectu. Si aūt nō sit iudiciū vel firma ſuſpicio ꝫ magis ſuſpicio q̄ quis incipit dubitare de bonitate ꝓximi. ſic eſt veniale pctm. grauc tū vl minus grauc fm maioritatem vl minoritatē ſuſpitiōis ⁊ ꝓbabilitatis ⁊ leuitatis ſignoꝝ.

y Ecce. Hic ꝓpheta inducit ad amorem dei ex bonitate eius qua dat et cōſeruat ē naturale: inducēs ad hanc ꝓſideratōē: ⁊ remouēs oppoſitā. d. Ecce nūc q̄ dicitis hodie aut craſtino ibimus ⁊c. q̄ſi vltm eſſe ⁊ opari ſit totaliter i vīa ditōe cū tū nō ſit ita. ideo ſubditur. z Qui ignoratis q̄d ſit in craſtinū. i. ſummum q; deus poterit interim opus vltm et vītā ſubtrahere. ideo ſubdit. a Que ē eīm vita vra. ⁊ nūdet b Vapor ē ad modi. parēs. i. valde ci to tranſiens.

c Pro eo vt dica. i. ꝓ hoc debet⁹ dicere tāq̄ coacti a veritate. d Si dīs vo. ⁊ vixerim⁹. i. ꝓponētes ſuppoſitōēz diuine volūtatis in oībus factis vris ex qua dependet vitae ois opatio vra. e Nūc aūt exul. in ſup. vris. q̄ſi diuino admonitio nō indigetis. f Dis exultatio talis maligna. i. malo igne ignita. q; a demone ꝓcedens et ad ignē gehenne diſponēs ⁊ maxime hoies īratos ⁊ ſcientes fm q̄ dicit Iu. xij. Seruus q̄ cognouit volūtatē dñi ſui ⁊ nō fecit: vapulabit multis. ſ. plagis. ⁊ hoc̄ē q̄ dicit g Scienti igit bonū ⁊c. peccatū ē illi. ⁊ ſi bonū ſit neceſſi rati ei⁹ omiſſio ē pctm mortale. Si aūt ſit bonū ſuperogatōis pctm eſt veniale. ⁊ aliq̄ nullū.

Capitulum. v.

Agite nunc diuites. Poſtq̄m. b. Iacobus induxit ad adherendū deo: ex cōſideratōe ſue bonitatis. h ꝓhibēdē facit ex cōſideratōe ſue ſeueritatis: que maxie in iudicio apparebit. Sciendū tū q; illud iudiciū ſic erit terribile malis: ſic erit cōſolabile iuſtis. vñ ſal. de ipſo loquēs Luc. xxj. dixit apl̄is. His aūt fieri incipientib⁹ reſpicite ⁊ leuate capita vra. i. exhilarate corda vra vt exponit Greg. omel. j. Io. b. Iacobus malis ꝓ incutit iudicis terrorē vt a peccatis reſiliāt: ſcdo iuſtis eius fauorē vt ei inſeparabiliter adhereāt: ibi. Patientes igit. Circa ꝓmū ꝓmo incutit timorē iudicis cupidis ⁊ auaris. a Agite nūc diuites. ſ. vras volūtates. ⁊ ē ironica locutio q̄ eſt intelligēda q; ẓiuū. ō ſubdit. b Ploxate vlulātes. Eſt aūt vlulatus ſonus cōfuſus q̄ ē ſignū magni doloris.

c Qui miſerijs vris. i. ꝓ miſerijs vris. d Que aduenient vobis. in iudicio futuro. vt ꝓz ex ſequētib⁹. Et ſubdit duplex cā. ꝓma ē indebita bonoꝝ tpaliū congregatio et cōſeruatio. cū dicit. e Diuitie vre naturales vt bladū in horreo ⁊ vinū in celario ⁊ hmōi. ſic loquit de diuitijs artificialib⁹. d. f Aurū ⁊ argētū. vīm eruginauit i terra abſconditū. g Et erugo eoꝝ in teſti. vo. erit. i. ẓvos h Et man. car. vras. i. affliget. q; erit cā afflictiōis in gehenna p⁹ iudiciū: q; tūc aia cū corpe affliget igne gehenne. i Theſaurizaſtis vo. irā. i. congregaſtis vobis deivin dictā. k In nouiſſimis diebus. tūc erit finale iudiciū. Cōſequenter ponit cā ſecūda q̄ eſt pauperum defraudatio cū dicit. l Ecce merces ope. vroū. m Clamat. vos ac cuſando. Et ſciēdū q; tria ſunt peccata que ſpāliter dicunt clamare ad deus. ſ. innocentis occiſio: Geñ. iiij. Vox ſanguinis frīs tui clamat ad me de terra. Vicij cōtra naturā ꝓpetratio: geñ. xviij Clamor ſodomorū ⁊ gomorreoꝝ multiplicatus eſt ⁊c. Et pauperū defraudatio. vt dr hic.

n Et clamor eoꝝ in aures dñi ſabaoth. i. exercituū. o Introiuit. ad faciendā vindictam ꝓ angelos qui dicunt eius exercitui: quia ſunt diuine iuſticie executores.

p Epulati eſtis. b ſecūdo incutit terrorē carnalibus ⁊ laſciuis. ⁊ hoc o: dicit. quia diuitie ꝓſtant fomentuz hmōi vicijs. dicit igitur. Epulati eſtis ſup terram. hoc eſt in ꝓuitia. ſed eſurietis poſtea: ſicut patet de diuite epulone qui poſitus in tormentis guttā aque nō potuit impetrare. Iu. xvj.

p Et in luxuriis. cnu. cor. vra. in illis delectādo. ⁊ dr de luxuria loquit poſt gulā. q; miniſtrat ſibi materiā. q; ſemē eſt de ſuperfluo alimēti. ij. ō aia. q Jn die occi. hic tercio incutit terrorē crudelib⁹ ⁊ malignis. q̄ ex diuitijs ſuis ⁊ potentia monēt ꝓſecutōem iuſtis. eo q; ſunt diſſimiles eis fm q; dr Sap. ij. in ꝑſona eoꝝ. Circūueniam⁹ q̄ iuſtū. qm̄ inutilis ē nobis ⁊c. ō dicit. q Jn die occiſionis ⁊c. i. tpe ꝓmitine eccle. in quo fideles ducebāt ad iudicia: ⁊ occidebant ſine ſui reſiſtentia. ⁊ ſic ponit hic ſingulare ꝓ plurali cū dr. r Occidiſtis iuſtū. i. iuſtos: q̄ frequēter fit in ſcriptura. Illiq̄ aūt exponūt hoc de occiſione ꝑſi q̄ dr iuſtus antonomatice. q; nō ſolū ē iuſtus formaliter: ſed etiā effective alios iuſtificādo: nec reſtitit ſuis occiſorib⁹ cum tū poſſet reſiſtere. s Patientes igit. Conſequenter conſolat iuſtos ne in tribulatōibus deficiāt. ⁊ ꝓ indūcit eos ad patientiā. ſcdo ad reuerētiā dei: ibi. Ante oia. Circa ꝓmū dicit. s Patientes igitur eſtote frēs. in tribulatōibus. s Vsq; ad aduen. dñi. q redditur ꝫ cedē laboris vīi. ⁊ ponit exēplū. d. t Ecce agri. expectat. vsq; ad tps debitū. v Patiēter ferēs. laboꝝ in cultura terre ſue. x Donec accipiat tēporaneū. i. ꝓmitiuū fructū. terrañ. ꝓmiſſionis de qua loquit reddit duplicē fructū in anno. ſ. in aprili ⁊ ſeptēbri. y Patiētes igit eſtote. repetitio ē ꝓmiſſe inſte ad maiorē impſſionem z Nolite inge. fra. in alteru trū. videtes mutuas penas. ſed magis cōfortare alterutr̄ ad fortiter tolerandū. ſicut ſex frēs cum matre videtes cruciatū ꝓximi inuicē ſe hortabantur fortiter mori. ij. Machab. vij.

Jacobi apostoli

a Vt nō iudicemini.i.ꝺēnemini: si ꝙ munus ḡrelā ad luctū frāgamini ꝙ impatiam. b Ecce iudex.i.xp̄us. c Ihesu iamuā assistit.ad vos roborandū velocit vel ꝑmi andū: t inducit ad ꝭ exemplū scōꝝ dicēs. ꝺ Exēplus accipite frēs.exims qꝛ pciosa ē in cōspectu ꝺñi mos scōrū eius:pſ.cxv.

a fratres i alterutrū: vt ſi iu
b dicemi. Ecce iudex afi ia
o nuā assistit. Exemplū acci
e pite ffes exit⁹ malt. t lōga
f animitatis t laboris t patiē
g tie,pphas q̄ locuti sūt i no
mie ꝺñi. Ecce beatificam⁹
k eos q̄ sustinuer̄t. Sufferē
m tiā iob audistī:et finē ꝺñi
n vidistī,qm̄ misericors ē ꝺo
o min⁹ et miserator. Ān oia
aūt ffes mei nolite iudicare neq; ꝙ celū neq; ꝙ terrā neq; aliud qcūq; iuramē
a tuꝫ. Sit autē sermo vester
b est est:nō nō: vt nō sub iu
c dicio decidat. Tristat aīt
f aliq̄s vr̄m:oret equo aio t
g psallat. Infirmat q̄s in vo
b bis iducat pſbros eccie: t
oret sup eū:vngentes eum
t oleo in noīe ꝺñi. Et oro fi
k dei saluabit infirmū:t alle
l uiabit eū ꝺñs:t si in pctis
m sit remittēt ei. Cōfitemini
n ergo alterutꝛ pctā vīa: et
orate ꝓ inuicē vt saluemini
o Multū em̄ valet depcatio
p iusti assidua. Helyas homo erat similis nobis pas
r sibilis:t oratōne oravit vt
s nō plueret sup terrā t non
pluit annos tres t menses
t sex. Et rursū oravit t celuꝫ
dedit pluuiā:t terra dedit
v fructuꝫ suum. Fratres mei
x quicūq; erraverit a vi
y tate t puerterit q̄s euꝫ:scire debet:qm̄ q̄ cōuerti fecerit peccatorē ab errore vie
z sue saluabit animaꝫ eius a
z morte:et operit multitudinem peccatorum.

Explicit epistola bti Jacobi apostoli.

ꝺñr inducit ad dei reuerētiā i ferueti deuotiōe .ꝺ. Tristat q̄s in vob.i.patiē accidia q̄ ē q̄ꝺā tristiciā in obsequijs ꝺiuinis. f Oret eū aio t psallat.i.nitat̄ spm̄ erige ad oraōnē ꝺo deuote tā secrete iō ꝺr. Oret.ḡ publice. Et psallat Dio ei t psalmodia sunt ꝫ dictā tristiciā optima remedia.

g Infirmat. h ꝓr inducit ad dei reuerentiā in sūptōne sacramēti: t ḡ fac ꝓpositū: secundo declarat qꝺā dictum ibi Multū ei. ꝑmū facē in duplici sacro scili cet vnctiōis extreme t pnie: ꝙtū ad ꝑmū dic. g Infirmat q̄s in vob. infirmitate ꝺe q̄ ꝓbabilit dubitat mori, nā istud sacim̄ ē extremū de de hac vita. h Inducat ꝑsbr.ec. t̄. licet istō sacm̄ fuerit a xp̄o istitutū: tñ per beatū iacobū fuit h exp̄ssius publicatū. i Et oīo fidei salua bit infirmū. cozpalit t spūalit. istō ſbdit.

k Et alleuiabit eū ꝺñs. ab infirmitate si expediat ei. l Et si in peccatis sit. venialib⁹ remittent ei vtute h⁹ sacri. C onsequnter iducit ad reuerēter sumēdū penitētie sacm̄ q̄ remittūt pctā mortalia.ꝺ. m Cōfitemi ḡ alterutꝛ ex q̄ ꝑs ḡ cōfessio ꝺs fieri nō solū ꝺeo ḡ ēt hoi. vñ t i lege ve.sacrificia q̄ offerebāt ꝺeo ꝓ pctis offerebāt p manuꝫ sacerꝺoꝝ. n Et orate ꝓ inuicem. nā confessor tenet orare ꝓ cōfitente:t ecōuerso. o Multus em̄ Hic cōsequnter declarat qꝺā ꝺictū.s. q̄ oratio sit magne efficacie:qꝛ ꝺixerat q̄ valer cōtra tristiciā t ad dei reuerentiā i sacroꝝ pceptiōe:istō ꝺicit. Multū ei valet depcatio iusti.nā ecōtra ꝺe iusto ꝺr Eccl.xv. Nō est speciosa laus in ore pctōis. p Assidua.nā vna ꝺe cōditiōib⁹ q̄ faciunt oratiōnē sp̄ exaudibilē ē q̄ sit psueras. Ille ꝺo ꝺue q̄ sit pia t ꝓse. q Helyas hō erat silis nobis passibilis.nā timore mortis fugit a facie iezabel.iij. Regū.xix. r Et oīone orauit vt nō plueret.iij. Reg.xvij. s Sup terrā s.israel.nā ꝓp malicīā achab fuit illa plaga inducta vt ꝺicit fuit ibidē. t Et rursū ora.t ce.ꝺe.pluuiā.iij. Regū. xviij. v Frēs mei. Hic vltimo inducit ad dei reuerentiā in fraterna correctione:que ē act⁹ ꝺilectiōis.primi: et p cōsequēs ordinat ad ꝺilectionē t reuerētiā ꝺei.ꝺ.

x Siqs ex vobis errauerit a veritate. fidei vel morum. y Et cōuerterit q̄s eū.ab ifidelitate ad fidē vel a vicijs ad vtutes. z Saluabit animā ei⁹ a morte.s.culpe t gehēne. z Et operit.mlti.pec.vt nō videāt a ꝺeo puniēda pena eterna: t sic ab eo recipiet in glia ad quā nos ꝓ.d. cū pke t spūsctō viuit t regnat in secula seculoꝝ Amen.

In ca.v. vbi ꝺr in postil. Donec accipiat tempaneum.

Non memini legisse de terra, ꝑmissionis q̄ duplicē fructū i anno reddēt: nec de ꝺ ꝑmēdat Deut.viij. vbi de aliis ptinēt⁹ ad fertilitatē seu fructificationē terre laudat: multi ēt pegrini ibi trāseunt q̄ ꝺ fi refert. ꝺ ātq̄ ꝺr. Hoc accipiat tpaneū t serotinū. pōt intelligi de ꝺ q̄ cōiter cōtingit in oib⁹ regiōib⁹. s. q̄ aliq̄ fruct⁹ eiusdē spēi veniūt magꝭ tēpestiue q̄ alij: q̄ꝝ ꝑmi dicunt tpaneū. secūdi ꝙ serotini.

Incipit postilla Nicolai de lyra sup epl̃as canonicales Petri. Capit. j.

Petrus apl̃s. Hec est scõa ꝓpcipalis hꝰ libri i q̃ ponunt epl̃e. b. petri. Et diuidit i duas ꝑtes duas ei⁹ epl̃as. Epla ꝙ ꝓma i tres ꝑtes diuidit. s. in ꝓfationẽ. ꝓsecutionem ꝛ ꝓclusionẽ: scõa ici pit: ibi bñdict⁹ dcia ibi. Per siluanũ fide. ꝓpe finẽ. In prefatõe ꝓpõ describitur ꝑsona salutans ꝛ hoc ex noie cũ dr.

a Petr⁹ ꝓpõ cuius vocat⁹ fuit symon. Ħ postea ꝛgnoiat⁹ petrus a petra qđ est xp̃s ꝓpt fidei firmitatẽ. vñ dic̃ aug. In oib⁹ ardentissime fi dei inuenit petr⁹. et ex officio cũ subdit ihc̃ xp̃s iesu xp̃i. scõo describũtur ꝑsone salutate cuz dicitur.

b Electis. s. a deo ad fidẽ catholicam

c ꝛdnenis. adnene dicebant illi q̃ ꝛ gẽtilitate ꝑuertebãt ꝛ illis vł. b. petr⁹ ꝙ specialiter scribere.

d Dispsionis. i. exilẽb⁹ extra trã indee. qđ ꝓz ex ħ qđ sb dit. e Põti galatie ꝛc. ꝛ noiat ista loca. q. siluan⁹ q̃ ꝙs scripsit q̃ ẽ sylas sozitan volebat ire ad illa loca. ad ꝓfirmã dũ fideles. eo ꝙ ibi fuerat i ꝓdicatõe cũ paulo. vrs in actib⁹ apl̃oz.

f Secundũ ꝓsciam. istũ refert ad illũ qđ s. ꝛc electis. Ħ em electio icludit aliq̃d eternũ. s. scire ꝛ velle diuinũ. ꝛ ꝑtũ ad hõ. Scõm ꝓsciam dei ꝓtis. ꝛ accipit hꝰ ꝓscia ꝑ ꝓdestinatõe q̃ icludit etiã aliq̃d tpale. s. collatoz gr̃e i ꝑsenti. ꝛ gr̃e i futuro. ꝛ ꝑtũ ad ħ dr.

g In sanctificatoz spũs. talis em sanctificatio appropriat spũsc̃o. h In obedietiã ꝛc. i. per obedietiã ihu xp̃i. q̃ fuit obedies vsq; ad mortẽ mortẽ ãt crucis Phi. ij. Ihc hac ãt passione hũr efficatiã sacr̃a no. le. q̃ sunt intra nr̃e scrificatõis. tercio describũt optata bona cũ dr.

k Gr̃a vobis. in pñti. l Et pax i futuro.

m Multiplicet. q. tũc dicabit tot⁹ hꝰ apostil⁹.

n Bñdict⁹. b icipit ꝓsecutio siue tractat⁹ in q̃ bũs petr⁹ ihoꝛat fideles. ꝛ ꝓpõ generalit ꝛtũ ad oes. scõo magl̃ specialit ꝛtũ ad alios statꝰ ꝑsales ibi. Serui sb dti estote. pº mediũ scõi capli. Pria i duas. q. ꝓpõ fideles ihoꝛat ō spirituali regeneratõe. scõo ō renatoz educatõe se. ca. prima adhuc i duas. q. ꝓpõ de regeneratõis bñficio deo regratiatur. scõo renatos ad vite mundiciã exhortat. ibi. Propt qđ succincti ꝓia adhuc i tres. q. ꝓpõ regratiat⁹ de regeneratõe baptismali. scõo rñdet tacite q̃ni: ibi. In q̃ exultabitis. tercio ꝓpositũ ꝓfirmat oraclo ꝙphali. ibi. De qua salute. Circa primũ sciendũ q⁹ bñficiũ regeneratõis baptismalis ẽ cõe fidelibꝰ cũctis. ꝓpt qđ de hoc bñficio regratiat⁹ btũs petr⁹ ꝑse ꝛ alijs. ꝛ vt eos inducat ad sĩles gr̃iarũactões dicit igit.

n Bñdict⁹ de⁹. ꝛtũ ad totã trinitatẽ

o Et pr̃. ꝛtũ ad ꝑtis ꝑsonã. p Quiꝰm misericordiã suã magnã. ꝛ nõ fm merita nr̃a q Regenerauit nos. i. sacr̃o baptismi. q. qđ efficimur filij dei adoptiui.

r In spẽ viuã. i. certã.

s Per resurrectiõz ihu xp̃i ex mortuis. p quã habem⁹ certitudinẽ futture glorificatõis. q. cum cẽt passibil⁹ hõ sic ꝛ nos: ad vitã imortalẽ resurrexit. ꝛ ꝙa filij adoptiui hñt ius i hereditatis ꝓticipatõe. ió subditur.

t In hereditatẽ. i. ad ꝓsequndũ hereditatẽ. v Incorrupribilẽ. nã hereditas celestis nũq; deficit.

x Et ꝛ inconta minatã. q. nihil immundũ recipit.

y Immarcessibilẽ nã suũ decoꝛ nũq; mioratur. Ħ q. ꝛ oẽs renati ꝙ baptismuz hãc hereditatẽ cõsequũr. Ħ soluz ꝓsenerãtes in bono fm q⁹ dr math. x. Qui ãt ꝓseueranerit vsq; in finẽ ħ salu⁹ erit ideo subdit.

z Conseruata in celis. nõ oib⁹ renatis. Ħ.

a In vobis. s. ꝓpõ vobis ħ Qui in ꝑtute dei custodimini ꝓseuerãtes in bono q̃ ꝓseuerãtia ꝓcipaliter est a deo.

a Per fidẽ. charitate formatam.

d In saluẽ. s. cõse quẽdã. c Paratã reuelari i tpe nouissimo. i. finali iudicio. nũc em̃ reuelabit mãifeste. nã electi apparebũt gloriosi i ania ꝛ corpore.

d In q̃ ꝛc. hic ꝓfr btũs petr⁹ rñdet cui dã racite q̃ni. q̃ posit ex ꝑdict⁹ otrii. nã ex ħ qđ dcm̃ ẽ baptizatos esse filios dei adoptiuos: ꝛ coheredes regni celestis. posset aliq̃s ifirm⁹ fidei q̃rẽ. Igit qñ dimittit nos de⁹ filios suos tot ꝛ tãtas tribulatões sustiere. nã i eccl̃a primitiua' credẽtes sustinebãt mltas tribulatões. Ad qđ rñdet petr⁹. d. q⁹ ħ ẽ ad mia lũ credẽtiũ. ħ ad bonũ cor. sic aut i fomace ꝓiectũ in nõ dteriorat. Ħ puri⁹ ꝛ melio⁹ efficit. ꝛ ħ ẽ qđ dic̃. d In q̃ exultabitis. eternalit. e Modicũ nũc si oportet ꝛristari. tẽ poraliter. f In variis tẽtatõib⁹. ꝓsecutionũ i rebus possessis. aut i amicꝭ vł cuiã cozpib⁹. ꝓuisis oẽs ci pene tpales modice sũt respectu eternaꝝ. g Vt ꝙbatio vr̃e fidei. i tribulatõis fomace. h Inueniat. i. cedat vob. i In laudẽ glie sẽpitnã. k In reuelatõe ihu xp̃i. i. tpe iudicij i q̃ mãifestabit glia electoꝝ. vt ꝑdcm̃ ẽ. l Que cũz videriꝭ diligiꝭ. l. ꝛ ei aliq̃ adhuc viderẽt q̃ buanitatẽ xp̃i verãt. nã e⁹ diminutiõe ñ videratꝭ. q̃ ẽ fides. ió ibidẽ. m In quẽ nũc q̃z ñ videtes credi. fide soꝛata charitate. q̃ facẽ credẽte dignũ vitã btã. ió sbdit. n Credẽtes ãt exul. ꝛc. ꝛ ꝑz lia ex ꝑdict⁹. o De q̃ sa. h ꝓfr ꝓfirmat ꝑdca oracło ꝙphetali. o. ō qua salute ñeda p xp̃m. o Exq̃sier̃ atq; scrutati sẽ. ꝙphe. ñ nãli lũe ant rõe: ħ supnãli illustratõne.

q In qđ vł q̃le tps. s. xp̃i mysteriũ ipleꝛ tpe ꝙid vł logi q̃ ꝛ ñ ipleꝛ tpe pacifico vł bellicoso. ovtroꝛ ei ꝙphauerũ nã geñ. xlix. ꝓ iarcha iacob ꝙphguit q⁹ eẽt ipl̃ẽdu tpe q̃ de ficeret regniũ in deoz. d. Nõ auferet sceptꝝ ō iuda ꝛ dux ō femore ei⁹ donec veniat q̃ mittẽd⁹ ẽ. Silr ꝙphauerũ q⁹ tẽ pore pacis eẽt ipl̃ẽdu esa. ij. Et ꝓfabũt gladios suos i vomeres ꝛ lanceas suas i falces. Christ⁹ ei oib⁹ regnis pacatis sub imperio romanoz natus est. Iuce. ij.

r Spiritus xp̃i. qui loq̃batur in ꝙphetis qui dicit spiritus xp̃i. sicut ꝛ ꝓris. quia procedit a patre ꝛ filio.

s Prenunciãs q̃ in xpo sũt implete. t Passiones et posteriores glorias. sicut ps Esa. liij. vbi multiplicit locꝫ de passiõe xpi t glorificatione ei⁹. in fine capituli. dicit ñ passiones t glorias in pl'ali: q: nõ solũ ẽ passus in se: ꝫ ẽt in mẽbris suis: similit ei⁹ gloria derivak ad membra.

v Quib⁹ revelatũ ẽ. q: nõ sibimetipis mysterũ eñ xpi qõ fuit eis revelatũ nõ fuit eoz xpib⁹ adimpletũ: ꝫ tpe xpianorũ: ideo subditur.

x Vob aũt ministrabãt. pnũciãdo futura. y Que nunc nũciata sũt vob. impleta. z Per eos q̃ evãgelizaverũt vobis. pdicavert evãgelium. a Spũsto misso de celo in sẽ visibili in die pẽthecostes. nũc ei fuerit illũtati t ꝑfãtes effecti. ad pdicãdũ evãgeliũ in oib⁹ liguis pp qõ eis nõ minus credẽdũ ẽ q̃ pphet⁹ q: eodẽ spũ locuti sũt imo magꝭ inẽtib⁹ p eundẽ spm fuerunt magꝭ illũtati.

b In que desiderãt angeli ꝓspicere. nã cadẽ ẽ visio t fruitio triũ psonaꝝ. istõ tũ desiderii nõ importat expectatiõẽ nion habiti. ꝫ cõtinuationẽ habiti.

c Propter qõ. Hic ꝑr inducit renatos ad mundiciaꝫ vite t ꝑponit suã monitionẽ. scio inducit ad ꝗ multiplicẽ rationẽ: ibi. Et si patrẽ. Circa ꝓmũ dicit. Propt qõ .i. q: est⁹ filij dei p adoptionẽ vt pdictũ ẽ. d Succincti lũbos mẽtis vẽ. i. casti corpe t mẽte. e Sobrij. in victu t vestitu. f Perfecti. in oi virtꝫ actu. g Sperate in eã tẽ. i. sperate ad pfectũ gloriã q̃ ẽ gra cõsumata q̃ offerk qñ gra i pñti dak q̃ ẽ arra glie. h In rene. ielu xpi i. p ei⁹ revelationẽ qñ apte facie ad faciez videbit.

i Quasi filij obedientie. in mãdatoꝫ dei adipletione.

k Nõ cõfigurati. i. nõ cõformati. l Priorib⁹ ignoratie vestre desideriis. id est carnalibus viciis quibus eratis dediti anteq̃ de tenebris ignorantie vocati essetis ad lumen fidei. m Sed spm eum qui vocavit vos sctum vt ei conformemini. propter quod subdit. n Vt ipi sancti in oi ꝟuer. sitis imitatores eũ. ꝟut poterit⁹. o Qñ ẽ scriptũ. Ecui. xix. Sancti eritis⁹ tẽ. p Et si patrẽ. Hic cõfeñter inducit ad suũ ꝓpositũ multiplicẽ rõnez. ꝓma accipit ex dei tiore q̃ fac ab imũ dicta recedere Proverb. xv. Per timorẽ dei declat⁹ ois hõ a malo. d. p Et si patrẽ invocatis eũ. t accipit h si. p qz. q: fideles invocãt deũ tanq̃ patrẽ suũ. q Quia sine acceptiõe psonaꝝ iudicat tẽ. reddẽs ei penã vel ꝓmiũ. pp b ẽ magꝭ timẽdus. r In timore tẽ tũgat sic ifra. s Incolat⁹ vbi tpe cõversamini. i. tpe pñtis vite. In tiore. q̃ facit offensã dei pñs cauere t Sciẽtes. Hic ponit scõa rõ q̃ accipit ex hois valore. q̃ ps ex b q redẽpt⁹ ẽ tãto pcio. s. sanguie xpi pciosi. pp qõ nõ ds se pulpẽdere vicijs carnalib⁹ maculãdo. Vñ dicit Hugo lib. d arra spõse. Amplius mihi ẽ vilis nõ debeo qz tñ deo placui. vt mon ꝓ me eligẽt ne me ꝙderet. tõ ds Sciẽtes q̃ nõ corruptibilib⁹ tẽ. q De vana vestra cõversatiõe ꝓterne traditiõis. Cõversi ei de gẽtilitate a pa rẽtib⁹ erãt informati ydolis servire qõ ẽ valde vanũ. naz ydolũ nihil ẽ. j. Cor. x. Sicut cõversi de iudaismo erãt informati a parẽtib⁹ spũalib⁹. s. sacerdotib⁹ relinq̃re mãdata dei pp traditiones hoim. vt hic Matth. xv. q̃ erat etiam valde malũ. ꝓt etiã b intelligi de ceremonijs veteris legis q̃ dicunk vane. tum q: nõ cõferebãt gratiã: tũ q: cessaverũt in morte xpi ẽtũ ad obligationem.

v geto redẽpti essẽ: de vana vra cõversatiõe ꝓne traditionis: ꝫ ꝑcioso sanguie q̃si agni imaculati xpi et incõtaminati ꝓcogniti q̃dez ante mũdi ꝟstitutiõ. manifesta ti aũt nouissimis tpib⁹ ꝓpter vos q̃ ꝑ ipum fideles estis in deo q̃ suscitauit eũ a mortuis et dedit ei gloriã vt fides vra et spes esset in deo. Alias vias castificãtes in obediẽtia charitatis fraternitat⁹ amore sinceꝫ plici ex corde inuicẽ diligite attent⁹ renati nõ ex semẽ corruptibili: ꝫ incorruptibili ꝑ verbũ dei viui et ꝑmanẽtis eternũ q: ois caro vt fenũ et ois glia ei⁹ tãq̃ flos feni. Exaruit fenum et flos ei decidit: verbũ aũt dñi manet eternũ. Hoc ẽ aũt verbũ qõ evãgelizatũ ẽ in vobis

Capitulũ. .ij.

x Preconiti qdẽ ante mũdi ꝟstitutiõẽ nã ab eterno mysteriũ xpi fuit ꝓdictũ a deo. y Propter vos. i. ad vtilitatẽ vestrã. z Qui suscitauit eũ a mortuis. Suscitatio ꝑ xpi ꝫ facta fuerit a tota trinitate attribuit ñ parti. sicut et potẽtia p quaꝫ facta ẽ. a Et de. ei glo. s. corꝑis quã accepit in sua resurrectione nã ab instãti conceptiõis habuit gloriã anime. b Vt fides via t spes. ꝙ be atitudie cõsequẽda. c Esset in deo. i. ab ipõ recipiẽda. d Animas vestras Hic ponit tercia rõ q̃ accipit ex fraternitatis amore q̃ murbatur qñ aliq̃ vicijs se maculãt que alij ab horrẽt. tõ dicit. Animas vestras castificãtes. i. vosmetipos tota a dignioi pte nominãdo. e In obedientia charitatis. i. ex charitate mãdata dei servãdo. in quib⁹ phibẽt adulteriũ: t etiã cõcupiscẽtia vroꝝ aliene. f In fraternitatis amore. i. sit cut veri fratres in fide. ꝫ Simplici corde. i. sine plica dolositatis seu falsitatis. h Invicẽ diligite ardẽtius. q̃ si hõ diligit fratrẽ suũ carnalẽ ꝙntomagis ds diligere ipi rituale fratrẽ suũ. i Renati. Hic ponit quarta rõ q̃ accipit ex originis honore. hõ ei attendẽs nobilitatẽ sue originis etiã fm carnẽ: abhorret vicijs fedare cũ t multoma gis ds abhorrere fedationẽ sue spũalis originis q̃ in commodabiliter est dignior. t ꝺ ẽ qõ dicit. i Renati non ex semine corruptibili. debetis supple vosmetipos castificare

Vñ referk ad id qõ ꝓdictũ. Animas vestras castificantes k Per verbũ dei viui. expõsum in sacro baptismi in q̃ fit regeneratio: accedẽte eñ verbo ad elementũ fit sacramẽtũ l Et ꝑmanẽtis. mẽtiũ in suo effectu. Caracter ei baptismalis est indelibilis. gra ẽt ibi data ẽ arra vite eterne.

m Quia ois caro fenũ. t ꝺ accipit de Esa. xl. ca. ꝙ quod ofidit q̃ eis nobilitas carnal⁹ originis nihil ẽ respectu spiritualis. n Hoc ẽ aũt verbũ qõ ẽ evãge. in vobis. i. apud vos. nã ꝑ ꝓdicak regeneratio baptismalis. ꝙ postea cetera sacramenta.

Prima ꝑteri. In. c. ivbi dr in postill. Iduenis aduene dicebãt illi q̃ de gẽtilitate cõvertebant. Additio.

a Duena in sacra scriptura nõ accipit ꝑ illo q̃ de cẽ militate cõvertit t hinõi. ꝫ ꝑ illo q̃ aduenit de alia regione ad cohabitandũ cũ indigenis alteri⁹ terre sicut erãt iudei. q̃ a hierosolymis. ꝙt alqs ꝑsecutiões ad alias ras trãsibãt. vñ Gen. xxiij. abraam dicebat etheis. Iduẽa ego sũ apõvos. qõ si ꝑ ꝓtelligi ex ꝺ q̃ abrã conveneret ab eoz gẽtilitate ꝑ solũ pp ꝺ q̃ ab alia regiõe ve-

nerat ad bitandū cū eis. Illi aūt q̄ antecedāt dei gētilitate dicebātur, pselyti. t cū b ꝓcedat ꝓia glo. an b loco. Is secūda videat discodare. ꝓia tū ē tenēda. nec etiā est pisile q̄ btūs petr⁹ q̄ apl⁹ circucisionis erat. spēali⁹ scriberet circucisis, pselitis ꝙ circūcisi⁹ fidelib⁹ ānīs ꝛc. Capi. ij.

Oponentes. d Postq̄ bea tus petr⁹ instruxit fideles de regeneratōe spūali. b ꝑtr istruit os ō educatōe ꝑtri. sic i operāe nutritōs sequit generatio. t diuidit i duas pres. q̄ ꝑ idn cit ad hāc educatōs sedo ad ꝑdā pfectōs ibi. Ad quē accedēt es. sic i nālibus pfectio sedm̄ educatōne nutritio ꝺo in fidei monb⁹ ꝓsuppōit vitioꝝ abiectōs. ió dic a Oponētes igit oēm malicīā. i. malā cogitatōne ꝛ ꝓtimū adhuc in corde latentē. b Et omnē dolū. i. ꝺbū ꝓtimi deceptorū. c Et simulatōes. bōrum sit apparētus mī. d Et inuidias. id est tristicias de bōis ꝓximi. e Et oēs detractōes. qb⁹ iferr nocumētū ꝓximi et⁹ fama. q̄ ē pciosior pecunia. f Sic mō gentiles ifātes rōnabiles ꝛ sine dolo. regenerati ei ꝑ baptismū dēt esse similes infantib⁹ ihū ad innocentiā. ꝛ ñ ihū ad ignorantiaꝝ. g Hac ocupiscite. f. facilious docrie: sm q̄ dī ꝓia Cor. xiij. Tāq̄ pnūl i xpo lac vob potū dedi. ñ ei de nouo baptizat⁹ dēt ardua ꝛ difficilia fidei ꝓponi q̄ nō st ab eis capibilia. ꝛ tm leuia. sic nec puer is corpalr dant stati cibaria solida. vt carnes ꝛ pisces ꝛ defacili ꝙcribilia. vt lac ꝛ hmōi. h Vt i eo crescatis i salutē. i. ꝓnoticiā facilius ascendatis ad noticiā magis difficiliū. ꝛ ꝑficiatis i augmēto fidei et moꝝ. i Si tū gustatis q̄m dulcis ē dns. Sic ei cib⁹ corpalr non ꝑficit nisi sapiat. sic nec spūal⁹. k Ad quem accedētes. b ꝙr iducit fideles ad ꝑfectōis adeptiōnē. sedo adepte diffusiōs. ibi. vos āt. Ꝓia i tres. q̄ ꝓio facē suā ad mōtōs. sedo iducit scripture ꝓfirmatōs. ibi. ꝑpt q̄d. ḳto isert suā ꝙclusiōs. ibi. vob igit. Circa ꝓmū sciēdū q̄ xps ē fundamētū eccie. sm q̄ dr. j. Cor. iij. Fūdamētū aliū nēo ꝑt ponere ꝑter id q̄d posituꝫ ē. q̄d ē xps Ielus. huic āt fundamēto adherēt fideles ꝑ fidē charitate soiatā. ꝛ sic ꝑficiunt ad augmētū fidei ꝛ moꝝ. ꝛ b ē q̄d dicit. k Ad quē quē. f. xp̄s. l Accedētes. fide soiata charitate. m Lapi. vi. ñ tm soiat⁹ ꝛ etiā effectiue. q̄ causat i alijs vitā spūalē. n Ab hoc. q̄dē reprobati. i. a iudeis ꝑ dis humana tm sapiēt⁹ ꝛ nō diuia. o Ꝙ deo āt electū. ad salutem mōi fidē ꝑ ipm. Et honorificatū. i miraclis ꝙ opatōe ei⁹ sua gl⁹a fiunt rectōe alcēsiōis ꝙ spūsici missōe q̄ Et ipi. i. vos ipi. r Tāq̄ lapides viui. ꝑ fidē charitate soiatos. s Supedificami domos spūales. i. domos spūales.

t Sacerdotiū sem ꝛc. Circa q̄ sciēdū q̄ sic hō xps ē ōi tēplū: q̄ i eo hitat diuinitas ꝛ sacerdos ꝛ hostia imolīs ob tulit semetipm deo ꝑ ꝙ salute mūdi. sic fideles q̄ ei formati sunt dei dom⁹ vel tēplū imolīs deꝫ hitat i eis ꝑ gr̄am sc̄ā et sacerdotes ꝛ hostia imolīs seipos offerūt deo ꝑ deuotōs ꝛ scām opatōs. ió subdit. v Offerētes spiritales hostias. nō carnales sic in lege veteri. x Acceptabiles deo ꝑ Ielum xp̄m. ꝑ q̄ sum⁹ deo ꝑ xp̄m recōciliati. ꝑpt q̄d i fine oblationū ꝛ orōnū eccie ponit ꝙ dūm Ielum xp̄m.

Oponētes igit omnē malicīā ꝛ omnē dolum ꝛ simulationes ꝛ inuidias ꝛ oēs detractiones: sic mō gēiti ifātes rationabiles ꝛ sine dolo: lac ocupiscite: vt in eo crescatis i salutē: si tū gustat⁹ q̄m dulcis ē dns. Ad quē accedētes lapidē viuū ab oib⁹ q̄dē reprobatū. a deo aūt electū ꝛ honorificatuꝫ ꝛ ipi tāq̄ lapides viui superedificami domos spirituales i sacerdotiū sanctū offerētes spirituales hostias acceptabiles deo ꝑ Iesum xp̄m. ꝓpt q̄d ꝙtiet scriptura. Ecce pono i syō lapidem summū angulare ꝙ probatum: electū: ꝓciosuꝫ ꝛ q̄ crediderit in eum non ꝙfundet⁹. Vob igit honor credentib⁹ nō credētibus aūt lapis quē reprobauer̄t edificātes: hic fact⁹ est in caput anguli: ꝛ lapis offensionis ꝛ petra scādali his q̄ offendunt ꝙbo: nec credūt in q̄ ꝛ positi sr. Vos aūt genus electū regale sacerdotiū: gēs sc̄a ppls acq̄sitōnis vt virtutes añūciet⁹ ei⁹ q̄ de tenebris vos vocauit i admirabile lumē suum. Qui aliquando non populus dei qui nunc autem populus dei qui non conseq̄bat misericordiam: nunc aūt misericordiā ꝓsecuti.

a Iapidē sūmū. i. xp̄m sic ibidē declaratū fuit. etiā per dicta hebreycoꝝ doctoꝝ. b Angulare. q̄ xp̄s ꝓuixit iudeos ꝛ gētiles i vnā eccliā tāq̄ duos parietes. c Electū. a deo ad op⁹ nr̄e redēptōis. d Preciosum. ꝑ inhabitatōs deitatis. e Et q̄ crediderit i eū. tāq̄ i saluatoꝝ oim fideliū sata charitate.

f Nō ꝙfundet. sed magꝭ honorabitur celesti honore.

g Vobis igit. hic ꝛ dictis ifert ꝙclusionē dicens. Vobis igit ꝑtinet credentibus erit supplet celestib⁹ h Nō credētib⁹ āt lapis quē reprobauer̄t edificāt. i. iudeoꝝ scribe ꝛ sacerdotes.

i Hic facius est in caput anguli. ꝓtūtes iudeos ꝛ gētiles in vnā eccliā dei.

k Et lapis offensionis. ꝛ petra scādali. b accipit ō Esa. viij. ca. ꝛ intelligit ad īram de reprobatōe iudeoꝝ. vt ibidē dicū fuit. ió subdit. l Dis q̄ offendunt ꝙbo. i. iudeis obstinat⁹ blasphemātib⁹ xp̄m. m Nec credūt in q̄ ꝛ positi sr. Ad b ē fuit eis data lex. vt dispōnerēt ad xp̄m. Ꝛ ꝙ dr Galath. iij. Lex pedagog⁹ nr̄ fuit i xpo ꝛ ipi ꝑ malorū p̄te remāserūt incredul⁹. n Vos aūt. Postq̄ iduxit fideles ad pfectoꝝ sc̄ēdā. b ꝙr iducit eos ad hui⁹ pfectōis diffusiōs. nūc ei ō aliā pfectū cū ꝑ alterū facere q̄le ipm ē. iij. methodo ioꝝ. ꝛ ꝓio iducit ad hāc diffusiōs faciēdam ꝙbo ꝓdicatōis. sedo exēplo sacre ꝙuersatōis. ibi. Charissimi. Circa ꝓmū dicit. n Vos āt genꝰ electum. supple estis ꝑ baptismū i q̄ facti estis filij dei adoptiui ꝛ ꝑ ꝙs de genere ei⁹. o Regale sacerdotiū. i. ꝓfoiati xpo q̄ est rex ꝛ sacerdos sm ordinē melchisedech q̄ fuit rex ꝛ sacerdos dēs. xiij. ꝛ sic ē de veris xpianis q̄ sic reges ꝙ sbiectōs palsionū ꝛ sacerdotes ꝙ oꝝ desiderate sacrificiū. ió ō Apoc. v. Fecisti nos deo nr̄o regnū ꝛ sacerdotes ꝛc. ꝑ Gens sc̄a. i. ꝑ baptismū lauata ꝛ mōata. q̄ Popul⁹ acq̄sitōis ꝓcioso sanguie xp̄i vt deū ē ea. ꝓcedē. r Vt virtutes ei⁹ annūcietis. vbo sc̄e exhortatōis. s Qui de tenebris. ignātie. t Vos vocauit i admi. lumē suū. ſ. fidei ꝛ gr̄e ꝛ finaliter ad lumē glie. v Qui aliq̄n si ꝙpls dei. añ cōuersionē. Nec aūt scriptura accipit ō Osee. j. ꝛ itelligitur ad īram de vocatōe gētiū ad fidē: vt ostensum fuit ibidē ꝛ ꝙ ducitur quia sicut dictum est in principio huius epistole: beatus petrus videtur eam specialiter scripsisse conuersis de gentilitate. gentiles aūt dicebant non populꝰ dei co q̄ erant ydolatre dedit. iudei ꝙ dicebantur eius populus vt patet sm̄ multis locis veteris testamēti co q̄ erāt cultores vnius dei. x Nunc autem populus dei qui sic dicer̄t. nunc autem ecōuerso est: nam iudei obstinati facti sunt non populus dei. gentiles ꝙ conuersi populꝰ eius. quia christo incorporati.

y Qui non cōsecuti misericordiā. q̄ gentiles nō hūerūt ꝓphas ꝛ legē diuinitꝰ datā sicut iudei. z Nūc āt misericordiā ꝓsecuti per legis euangelice susceptionem.

a Charissimi. Hic pñr inducit fideles ad diffusionez fidei p exẽplū sācte uersatiōis:scdo p exẽplū debite subiectionis:ibi. Subiecti:estote. C̃irca pmiz dz. b Obsecro vos tãq̃ aduc.z pegri.a ciuitate celesti. Hebreoz.xiij. N̄o habem⁹ ꝫ manentē ciuitatē ꝫ futurā inq̃rim⁹ ió pere grini sum⁹. c Ab stinere vos a carnali. desideriſ.pegrini ei nō q̃runt in delitijs manere. ꝫ festinant ad patriā trāsire z b potiſſime cōpetit p̃dicatorib⁹: fm q̃ dicit apl'us.j.Cor.ix. Castigo corp⁹ meum z in seruitutē redigo: ne forte cū aliis p̃dicaueri ipe reprobus efficiar dicit⁹ a delitijs carnalib⁹ ideo subditur. d Que militāt aduersꝰ aiaz a culmie ytutꝫ ipaz deijciēdo. e C̃onuersationē vram inter gẽtes bñtes bonam nō ad laudē ꝑtiam ꝫ ad dei gloriāꝫ pximi edificationē. ido sequt. f Glorificēt deū in die visitatōis diuine gre. eos ad fidē puertēdo.

g Subiecti. Hic pñr inducit eos ad dandū exẽplū debite būltationis:q̃ est fundamẽtū z custos oīs ytutꝫ. d. Subiecti estote. vera būlitate. h Oīni hūane creature pp deū. inq̃tū ei⁹ imago relucet in ea. z potiſſime supionib⁹ psonā dei repñtantib⁹. ió subdit. Siue regi tc. z seqt. i Ad vin. male. sic sunt exercitatores vicioꝝ z pseruatores ytutū. pp q̃ eis debet honor q̃ exhibẽd⁹ ẽ alicui rõe ytutꝫ i se vl'i alijs. vt dicit⁹ ẽ ū. Jaco.ij. k Quia sic ẽ volū. dei. quā iplere debetis l Vt būna. obmutescē faciat tc. q: p b ab eis auferetis materiā loq̃ndi de vobis. m Quasi liberi. fm ytutez q̃ libertas a vicijs. n Et nō q̃si velamẽ bñtes malicie libertatē. q. d. libertas vra ſit ad bonū z nō ad malū q̃ dicit ꝫ aliq̃s. q̃ dicebāt se eē liberos a tributo. eo q̃ erant filij dei p baptiſmū. q̃ ſi ẽ verꝫ. z sic retinẽdo illō q̃ debebat dñis tpalib⁹ cōmittebāt furtuꝫ. o Sz sic fui q̃ reddunt vnicuiq; q̃ ẽ sibi debitū Mat.xxij. Reddite q̃ sūt cesaris cesari. z q̃ sūt dei deo. p Hēs honorate. inq̃tū relucet in eis imago dei. q Fraternitatē diligite. q. d. Iz omēs sint charitate diligẽdi. tñ spāliter xpiani q̃ ẽ frēs vñ. ex xpo z eccla sic̃ vos regenerati. r Deū timete. timore filiali. s Regē honorificate. inq̃tū gerit pſonā dei.

t Serui. Posq̃ brūs petꝰ iformauit oēs generalit. b pñr iformat exortes alicui⁹ statꝰ spāliter. z p̃ statu fugiendo in statu purgali. seq̃n. ca. tercio i statu pastorali in pncipio q̃nti capl'i. Quarto i statu imuenili: ibi. Similr adolescētes. Prima i duas. q: p̃ ponit suū pcessū. scdo confirmat p exẽplū: ibi. Jnde em. C̃ circa pmū dic. t Serui subditi este. in oi ti. dñis. Hic accipit oē p toto totū ut et pfectū ide ẽ st. v. metaph. ẽ igit sēlus. v In oi timore. i. pfecto timore: ẽ ut timor pfect⁹ q̃ dr̃ cauet nō solū offensā dei. ꝫ etiā bonis pp deū. ió subdit. x Nō tñ bonis. i. bñ moratis. y Et modestis. i. opanib⁹ fm modera mẽ rōnis. z Sz etiā discol. i. discordātib⁹ ab istis moribus impandi mō. a Hec ẽ cñ gra dei. i. res gratiosa cōtā deo. q: ẽ supererogationis. b Si pp sciaz dei. i. ppt sciam timoroſā. quā aliq̃s hz de deo. q: nō solū vult impleri mādata. ꝫ etiā cōsilia. c Sustinet q̃s tristicias. i. illatas a dñis penas. d Patiēs iniuste. i. patiēter sustinēs q̃ infertur iniuste q̃ declarat pñr. vi. e Que ẽ enim gra. supererogationis f Si peccan. tc. sufferetis. q. d. nulla. ꝫ ē magis iusticia. g Sz si be. i. bñ seruiētes dñis vestris. h Patiēt sustinet. pp deū penas ab eis illatas vobis. i Hec ẽ gra apud deū vñ redder supererogationis pmiuz. k Jn hoc. Hic ps dicti suū confirmat p exẽplū. d. Jn hoc vocati estis. vt iniuriā patienꝫ tolereris l Quia tc xps passus ẽ. p nob similia tc maioza. tc ps ira vl'i q̃ ibi. m Tradebat aūt iudicāti se iuste. i. pylato q̃ iudeoꝝ fauoze tc cesar. timore cōdēnauit cū iniuste Joha. xviij. Tradidit aūt se pylato. tc tradidit se inde is cū querētibus ad mortē obtinuit. di. Ego sū. Si q̃ me q̃ritis sinite hos abire

n nis tc modestꝫ ꝫ etiā discol'
o Hec ẽ ei gratia si pp dñi cōsciam sustinet quis tristicias patiēs iniuste. Que. n.
p est gra si peccantes tc colaphizati sufferetis. Sz si bñfacientes. patiēter sustinetis: hec est gra apud deum
q Jn hoc ei vocati estꝫ qa et xps passus ẽ. p nobis: vob relinquēs exemplū. vt seq̃mini vestigia ei⁹. Qui pec
r cātū nō fecit: nec inuēt⁹ est dol⁹ in ore ei⁹. Qui cū maledicerēt nō maledicebat. cū pateret nō cōminabat.
s Tradebat aūt iudicanti se iuste. Qui pctā nr̃a ipe pertulit in corpe suo super lignum: vt peccatis mortui
t iusticie viuamus cui⁹ liuore sanati estis. Erratis enim sicut oues errantes: ꝫ conuersi estis nunc ad pastorē
u et episcopum animaruz vestrarum.

scies q̃ tradituri erāt ei pylato. Jb aūt traditio ex pte xpi. processit ex obediētia ad patrē z maxia charitate ad nos. ex q̃ te ꝺo inde ex maxima cupiditate: z ex pte indeoꝝ exhmaxima malignitate. pp q̃ ibi fuit sūme meritoria. Jn alijs aūt dānabilis z iniqua. n Qui peccata nr̃a ipe pmlit in corpore suo. penā p ipis debitā sustinẽdo. o Super lignū. fācte crucis. p Vt peccatis mortui. i. vt amplius nō peccem⁹. sicut mortui cor̃paliter cessant ab actu opandi. q Justicie viuam⁹. i. xpo q̃ est nr̃a iusticia esse cepim⁹ z passionibus. r Sanati estis. a peccatoꝝm infirmitatibus. q̃ declarat vlteri⁹. d. t Eratis enī. ante pueſionē. v Sicut oues errātes. p deuiacioꝝm.

x Sed conuer. estꝫ nūc ad pastorē. i. xpm q̃ pascit vos corpore z sanguine suo i eucharistie sacro. y Et episcopū animaz vestraz: saluti sup intendendo. eps ei grece supintendēs dī latine. ab epi q̃ ē supra. z scopos q̃ ē inuentio.

Jn. c. ij. vbi dī in postil. Et regale sacerdotiū. i. cōforma ti in xpo qui est rex z sacerdos.

Addūtio.

Nrādū q̃ ppl'e dei sī antiquo testō exīs dicebat regnū sacerdotale. Exo. xix. vñ regnū apō illos ponebat in subſtātiuo tãq̃ pncipale. sacerdotiū vo adiectiuo tãq̃ min⁹ pncipale. sacerdotiū em illi⁹ tpis erat impfectū. nō. n. offerebat ibi nisi sāguis hyrcoꝝ z vitulo⁹ et hmōi. ꝫ gen⁹ in no. tc. exīs dī regale sacerdotiū vt ꝺ ūq̃ ponit sacerdotiū in sbſtātiuo tãq̃ pncipale z regale i adiectiuo sicut min⁹ pncipale q: sacerdotiū no. leg. ẽ pfectiſsimū p q̃ xps imolat de ecclesia tñ supiora vbi he dignitates cessant dī. Fecisti nos deo nr̃o regnum z sacerdotes ap̃oc. v. q: ibi nulla ẽ peminẽtia rõne dignitatis sacerdotalis seu regalis nisi fm proprias merita personalia.

In eo.ca. vbi dr i postil. Aliqñ nō ppls dei. Additio. De qō dicit be. petr⁹. Qui aliqñ nō ppls dei. nūc aūt ppls dei. pt bñ virtigi ad quersos ad fidē de pfi dia indaica in q̄ exitce nō erāt ppls dei. ⁊ nūc per grām baptismalē facti sunt ppls dei. vñ ex b nō babet q̄ bear⁹ petrus epl̄am istā spēaliter scripsisse quersis de gentilitate p:ourwlt postillator. nec obstat q̄ auctoritas ista sit sumpta ab Osee. ij. vbi agit ad līam de vocatōe gentiū naz ersi ibi sic acciptat. dicti allegat p sile ad vocatōs indeoīū ad fidē xpi recipiendā ⁊ ei⁹ sacra. vñ in hoc loco dicit glosa q̄ in b ysu. s. aliquā do nō ppls mystice recordat veteris hystorie. ⁊ hāc in nouo pplo implētā spūaliter docet. B i glosa

In eodē ca. vbi dr i postil. Et nō q̄si velamen bñtes malicie liberrarem.

Capt̄m. iij.

a Imliter ⁊ mulieres subdite sunt viris suis vt etsi q̄ non credunt verbo p mulierē conuersatōs sine verbo lucrifiāt

b ysi derātes in tioze sanctā

k uersatōs vrām. Quaruz si nō sit extrinsec⁹ capillatura aut circundatio auri

m aut idumēti vestimentoīū cult⁹: ⁊ qui abscōdit⁹ ē hō

o cordis in incorruptibilitate q̄eti ⁊ modesti spūs q̄ ē

p i ꝓspectu dei locupler. sic

q eī aliqñ ⁊ sctē mlieres speꝛ rantes i deo: ornabant se

s subiecte ꝓpijs viris:

t sicq̄ sara obediebat abrae: dominū cū vocās: cui⁹ estis

y filie bñ faciētes ⁊ nō pertmētes vllā perturbationez

3 Viri silr cohabitātes fm

a sciam. q̄si infirmiori vasculo muliebri imptiētes ho-

b noꝛē: tāq̄ coheredib⁹ gr̄e

d vite vt nō impediātur ora

e tiones vre. Jn fide aūt oēs

f g vnanimes: ꝓpatiētes fra-

b ternitat⁹ amatores: miseri

k cordes: modesti: bñles:

l nō reddētes malū p malo

Additio

I Jb q̄ dr. Velamē malicie. pt intelligi ignoātia q̄ ē q̄si velamē occultās factū. vñ cū aliqs ignoāt vult vr excusatōs pcti bēat. fm illd Job. xxij. Sciētiā viaz tuaz nolum⁹. talis ignoātia affectata ꝓprie dr velamē malicie libertatis. i. p illā vult liber ee a iusticia. ⁊

Jmilit ⁊ mulieres. b p̄ir ifor- Capit. iij.

f mat exītes istatu comugali. ⁊ sc̄do reuertit ad informandū oēs i generali: ibi. In fide aūt oēs vnanimes. Prīa i duas. q̄ prio ifōrat sexū mulieb̄e. sc̄do virilē. ibi. Viri silr. Prīa adhuc i duas. q̄ prio mulieres informat de debita subiectōe. sc̄do de honesta ꝓpositōe. ibi. Quaz sit. Circa primū dicit. a Silr ⁊ mulieres subdite sint. in hoc ꝓuenit se ad pt̄ē precedentē in q̄ agit de stitetōe fuoꝝ ad dños suos. b Viris suis. in quibus magis viget rō q̄z in mulieribꝫ. ꝓpt q̄d ad eos ptinet regimē ⁊ admīstratio dom⁹. c Vt ⁊ sic. s. viri. d Non ca. ꝑbo ꝑdicatōis. e Per mu. có. i. p vxoꝝ tuaz ꝙuersatione sctām. f Si ꝑbo. ꝑdicatōis cōis. g Lucrifiant. i. ꝙuertāt ad fidē. fm q̄ dr. j. Cor. vij. Sanctificat⁹ ē vir infidelis p mulierē fidelē. h Cōsiderātes ꝙuer. sctām vestrā. Vxos mulieres. i Jn timore. filiali tip⁹ dei. ⁊ mutat h mod⁹ loq̄ndi de ecia p ona ad sc̄dam. q̄d fit frequēter i sacra scriptura. k Quaz. b p̄ir agit de mulier ꝓpositōe q̄ dz cē honesta. ⁊ nō curiosa. iō dr. Quaz nō sit extrinsec⁹ capillatura. i. nō sit extrinsec⁹ apparēs videntib⁹. q. b ē ad ꝓuocatōs incōtinētie. l Aut circūdatio auri. i. ornamēta aurea circa caput suū. sicut corone auree ⁊ hmōi. m Aut idumēti vestimētoꝝ cult⁹. iūgat sic ifa. Aut cultꝰ. i. ornatꝰ. Jndumēti vestimētoꝝ. i. idumēti nimis pciosi aut curiosi. ꝓpt q̄d dr indumētū vestimentoꝝ ꝓ excellētia. sicut rosa dr flos flor. n Sz q̄ ab. ē hō cor. i. mens ipa q̄ dr hō interior. ij. Cor. iij. Is to q̄ defectus ē hō nr corruꝑt. q̄si is q̄ ip⁹ ē renouat de die i die nā ē incorruptibil⁹. ⁊ dr hō interior i muliere sicut in viro q̄ cōis generis est hō. vñ ysus. Est cōis hō pter cū ygie latro. o In incorruptibilitate q̄eti ⁊ modesti spūs. dr aūt spūs humanꝰ q̄a q̄ñ si ꝑturbat a passionib⁹ ꝙpiscibil⁹ ⁊ irascibil⁹. ⁊ dr modestꝰ. q̄si actib⁹ hūanis tenet modū debitū. fm moderamen recte rōis. Primū sit ꝓ virtutes morales q̄ si circa passiōes scām ait ꝓ virtutes circa opatiōes. sic iusticia liberalitas et hmōi. ⁊ qz iste sūt vere diuitie sic dic̄ greg. e me. vij. Vere diuitie sūt q̄ nos diuites ꝓ virtib⁹ faciūt. iō sbdit. Qui ē i cō spectu dei locupler. p Sic ei. b p̄ir iducit exēplū ad suū ꝓpositū ō ornatu ⁊ stitectōe mulier. d. sic ei aliqñ. i. tē poze ꝑtito. q Et sic mulieres sperāt. i deo. ⁊ nō labilit mēo. n Hmōi ait se. ornatu ꝓ virtioꝝ. ⁊ paz curabāt de exteriori. s Subiecte ꝓpijs viris. eis obediendo i licitis ⁊ honestis t Sicut sara obediebat abrae vñ Gen. xvij. ad ei⁹ dcm celeriter ꝓmisit similes facies ifi panes v Dñm eū vocās vñ ibidē dr. Postq̄ ꝑsenui ⁊ dns meus verul⁹ est. voluptatē opam dabo. x Cui⁹ estis filie bene faciētes. q̄ sic eam imitamī tāq̄ mīem y Et nō ptinentes vllā ꝑturbatōs. q. d. sic eā imitādo nō bēbitis ⁊ per vos ergo viz vel familiā veni at aliq̄ turbatio.

3 Viri silr. b p̄ir i struit viros. d. Viri silr cohabitātes fm sciētiā. aliq̄ exponūt hāc cohabitatōz de redditōe debiti. q̄ dz fieri fm ꝓsciam. vt vir nō moueat ad b libidinē fl̄s. plus amoꝛe ad dei cultū educāde. pt etiā expōi vt magis ꝓsonet ꝓcedentib⁹ ⁊ sequentib⁹ vt videbit de cohabitatōe domestica. i q̄ mulier dz ee se stitectā. vt dcm ē. ⁊ eodē mō vir q̄ best dz posse fm sciaz ita q̄ nō tractet vxoꝛē sicut ancillā. fl̄ sicut socīā. vñ ⁊ mulier facta ē de latere viri Gen. ij. iō sbdit. a Quasi infirmiori vasculo muliebri. nā mulieres ifirmiores sunt viris corpore de cōi cursu ⁊ etiā mēte. q. min⁹ vigēt intellectu ⁊ rōe. b Impties. honoꝛē. eis. puidēdo de victu ⁊ vestitu sufficiēti ⁊ honeste fm statū ⁊ ꝓprias facultates. c Tāq̄ coheredib⁹ gr̄e vite. i. vite bie ad q̄m p gr̄am ptuenit. erq̄ ei vir ⁊ vxoꝛ ee coheredes vite future dr i ꝑtī socialiter amicabiliter uiuere. iō sbdit. d Vt nō ipe. ora. ve stre. nā cū vir ⁊ vxoꝛ si sit bñ ꝙdes. min⁹ ꝑtī oꝛōi vacare. ⁊ eoꝝ oōnes sūt min⁹ exaudibiles. e Jn fide. ꝓpts b reuertit ad iformandū oēs cōit: ordinādo ꝓmo eos ad primū: sc̄o ad deū: ibi. Dñm aūt xp̄m fcio ad sc̄pm. case. ꝓma i duas. q: ꝓio ordiat eos i collatōe bōi. sc̄do i perfectōe mali: ibi. Nō reddētes. Circa ꝓmū dr. e Jn fide aūt oēs vnanimes. fides aūt accipit vno mō vt ē 3ª theologica. ⁊ sic iducit eos ad vnitatē ecclesie. vt fi sint int eos scismata. alio mō vt ē 3ª moral⁹ ⁊ sic fides idē ē q̄ fidelitas. ⁊ b mō iducit eos ad vnitatē fidelitat⁹ mutue. ⁊ q̄ fi dēs i aliq̄b⁹ libris. in oꝛe estote ⁊ nō ee ex teeru nec i libris correctis. f Cōpatiētes adinicē sic mēbra vni⁹ corpis mistici ihū xp̄i. p b ei alleuiāt ille q̄ patit cū pcipit alios sibi ꝓpatiētes sicut sustinens graue pondus corporale q̄n aliq̄s cum eo oneri se supponunt. vt dicit ꝑbs. ij. rhetorice.

g Fraternitatis amatores. id est cōmunitatis fidelium quia licet quilibet per se sit diligendus tamen magis est cōmunitas diligenda. b Misericordes. clemosyna indigentibus tribuendo.

i Modesti. in omnibus modum debitum tenendo.

k Humiles. vt nō de predictis bonis p superbiam cleuemini. fl̄z rōi attribuatis gr̄e dei. l Nō reddētes. Sic p̄ir ordinat fideles fideles in perpessione mali. in q̄ quis potest duplic̄iter deordinari. vno modo per audaciam vicem rependendo. alio modo per timorem in pusillanimitate decidendo. igit̄ur primo remouet primum. secundo scām. ibi. Et q̄s est. prima i duas. q: primo mouet vicem nō rependere. sc̄do inducit ad h auctoritatem scripture. ibi. Qui enī. Circa primum dicit.

l Nō red.ma.p malo.in fac̃ iniurioſo. m Nec ma.p maledicto.in vbis p̃tēioſis. o Sz ecōuerſo bñdicētes.h° rationē aſſignat.d. p Quia in ꝟ vocati eſtis.ad fidē catholicā. q Vt bñdictiones dei hereditate poſſideatis.q nō dix maledicis pp qō dicit ſaluator: Luce.vj. Bñdicite maledicētib° vob. r Qui eñ vult. Hic p̃fert inducit ad p̃poſitū auctoritatē ſcpture. pō xxxiij.d.Qui enim vult vitā diligere.ſ. beatā in q̃ nullꝰ morit. s Et dies videre bonos. in beatitudine celeſti vbi dies nocti° nō inꝛūpit faciat ſupple qō ſequit. t Coerce.linguā ſuam a malo.vt non reddat maledictū.p maledicto in apto.

v Et labia eius ne loquāt dolū.Z male dicētē ſibi machinā do malū in occulto. x Declinet autez a malo in ope.

y Et faciat bonuz. ꝟ ſūt ei due ptes iuſticie. z Inq. pace.cū primo z iurioſo. Ho.ij. Oō ex vobis ē. pacē cū oi° bñtes. a Et p

n nec maledictū.p maledcō: o ꝟ ecōtrario bñdicentes:q q i hoc vocati eſtis vt bñdictionē hereditate poſſideatis. r Qui eñ vult vitā diligere s z dies videre bonos coer t ceat linguā ſuā a malo: et labia eius ne loquāt dolū ꝟ Declinet aūt a malo et faciat bonū:inqrat pacez: et b p̃ſequatur eā q: oculi dñi ſup c iuſtos:z aures ei° in p̃ces d eoz vult° aūt dñi ſup facientes mala. Et q̃s e ꝙ vob f noceat:ſi boni emulatores g fueritis. Sz z ſi qđ patimi h ni pp̃ter iuſticiā beati. Timorē aūt eoz ne timueritis i vt nō cōturbemini. k Dñm autem xp̃m ſanctificate in l cordib° vr̃is paratus ſēp ad ſatisfactionē oi poſcēti vos

bētes bonā.ita q̃ ſit bona diſpoſitio interi° z exteri°.

q Vt in eo qō terra.de vob.reputātes eos ſanue et male credē. r Confundant.in ſeipis. ex bona vīa riſione z ſcā p̃uerſatiōe. Tercii ē q̃ pp̃ q̃tūq; aduerſa hō a fide ñ euellat.z q̃tū ad ꝟ bdix. s Melꝰ ē eñ.z ſūgat ſic ifra t Bñfacientes.fide q̃ diſſentiones opanur. v Patī aduerſa q̃cunq;. x Si voluntas dei velit.p ſi deliū p̃batiōe.

y Et malefacientes.i.idebite reſiſtētes. z Quia z criſtus. Hic ad .p̃poſitū inducit exemplū de x̃po in q̃ nō poſſit pōi exēplū q̃tū ad pmā fidei p̃ditōez.ſ. ei° ꝓfirmationē i coz de credēdis.nā in eo nō fuit fides.ꝟ clara viſio ab inſtāti cōceptionis.ꝟ q̃tum ad alias vtates.ſ. q̃tum ad fidei determinatiōē in alijs z ſufferentiā aduerſoz pp ei° veri tatē:ponit exemplū de x̃po. z p̃ q̃tuz ad vltimā vr̃ cōtinuer ſe lie imediate poſcēti.d. z Quia z criſtus ſemel .p peccatis.ſcz alienis.

z Mortuꝰ ē .q.d.

r nō ſpe:ſed cum modeſtia: z ti more conſciētiaz habētes q bonā vt in eo qō detrahūt r de vobis cōfundant q̃ ca lūniantur veſtrā bonaz in s x̃po conuerſationē. Melius est enim: vt bñfacientes t ſi voluntas dei velit pati ꝟ q̃ malefacientes:q: z criſtus ſemel .p peccatis no a ſtris mortuꝰ eſt:iuſtꝰ .p in b iuſtis: vt nos offerret deo mortificatos quidē carne c viuificatos autem ſpiritu.

d In quo z bis q̃ in carcere e erant:ſpū veniens p̃dicauit qui increduli fuerāt ali b q̃n q̃ expectabāt dī patiē t tiā in diebus noe. cum fa k bricaretur archa in q̃ pau t ci.i.octo aiunę ſalue facte

deuit nob exēplū in hoc.z dicit ſemel .q: reſurrexit ad vitā imortalē.z q: vna mors ei° ſufficit ad oia pcā delenda.

a Iuſtꝰ .p iniuſt̃.vt nos iuſtificaret.ideo ſubditur.

b Vt nos of.deo mortificā.q̃dē carne.i. inſenſibiles factos ad deſideria carnis. c Viuificatos aūt ſpū.i.ſenſibiles z mobiles factos ad ſeq̃ndū inſtinctum ſpūſancti

d In q̃. Hic p̃fert ponit exemplū de alia cōditione.ſ.derisionis fidei z p̃dicatione.z p̃ ponit exēplū.ſcōo infert correlariū:ibi. Oꝛ vos. Circa pmū ſciendū ꝙ p̃dicatio noe vocādo ad pniaz pctōres ſui tpis ne peritēt in diluuio:fuit figura p̃dicatiōis x̃pi ꝙ ſe z diſcipulos vſq; ad finē mundi:vocādo pctōres ad pniam ne pereāt in iudicio finali. pp qđ de ꝟ ponit exēplū ꝙ locū a minori faciēs argumentū.q: ſi illos vocauit ad pniam.multo fortiꝰ vocauit z vocabit alios z ꝟ bē qō ꝟr. d In q̃.i.ad figurādū pctōz mortificationē carnē.z vinificatione in ſpū modo dicto.

e Et bis q̃ i car.erāt.ligati .i.uenūdie peccādi ꝟs illō .puer. v. Iniq̃tates ſue capiūt impiū z fumiꝰ pctōz ſue.z ꝟſtrigeſ:qđ erat tpe noe.Fm q̃ ꝟr Geñ.vj. Vis caro corrūpat viā ſuā. f Spū veniēs p̃dicauit.ſ. p noe cui inſpiravit facē archā z p̃dicē penitentiā.Iz ei ñ fuerat adhuc hūani tas x̃pi nī ſuppoſitū ē etnū Heb.xiij.c. Ibs x̃ps heri.z hodie ipe.i ſecula. g Qui icre.fuerāt aliq̃n.ipi deo loq̃nti p noe.q: nō credebāt q̃ diluuiū deberet inundare..

h Qñ expectabāt dei patiaz.pctōres ad pniaz.exp.ānis fm q̃ ꝟr Geñ.vj. Erāt̃ dies illiꝰ.cxx. annoꝝ. i Cū fabricaret archa.p noe filios eius. k In q̃ pauci.i.octo aie.ſ.noe z tres filiꝰ ei° vxores eoꝝ Geñ.vij. l Salue facte ſt̃ q̃ aquē.ſcīm elevauit archā i ſblime a fra Geñ.vij illo mō expōit glo.z docto.cōit paſſū iſtū.ſ q:ꝟ expō accipit myſtice carceꝛē ꝓ ſluentiū peccādi.ſō aliter p̃ dici abſq; pīdito tñ q̃ ꝟ accipit carcer.p lymbo iferni i q̃ detinebāt pīes ānq̃.ſic exponēdo. In q̃.ſ.vt pīes offerret deo pī. Et bis q̃ i carcē erāt.i.i lymbo. Spū veniēs. q: in ais deſcēdit ad detētos i lymbo:corpe iacēte i ſepulcro. Vie-

dicauit. qz tūc eis mysteriū sue incarnatōis z redēptōis impleū eē declarauit. unde ds erāt aliq̄ dq̄ periclār i diluuio corporaliter. z pt dici ꝓbabilr qvidētes diluuiū increscere. fm qd̄ fdixerat noe credidēt multi q̄ paūcerāt icreduli. z penituerit de pctis suis z sic descēdēt ad lymbū cū pfīb⁹ alijs

Si ār ꝫ b dicak q̄ diluuiū venit sic subito q̄ nō potuerit penitere. fm q̄ vī lactato: dicere luce. xvij. Edebāt z bibebant etc. z vēit diluuiū z ptidit omnes Dōm q̄ ꝫ ista venerit i vallib⁹ z plana terra. nō tñ sic in montib⁹ qz aq̄ i augmēto suo posuerit xl. dies z. xl. noctes. z sic hitantes i locis arduis videres aq̄s increscere. sicut dixerat ꝛioc. potuerit pēitere z fore de alijs sicut de istis dr. q̄ in credulī fuerāt aliqsi scz aīe innundatōnez diluuij ꝫ tunc crediderūt vt dictū ē. cetera exponantur sicut pri in .G. z vos. Hic ex ꝑdictis ifert corelariū. dicerat ei paucos q̄ aq̄m fuisse saluatos in diluuio inq̄tuz archa euauit eos a terra

m fūt q̄ aquā. Qō z vos nūc
n silis fore saluos fac baptis
o ma nō carnis depositō sor
p diū: ꝫ ꝓscie bōe interroga
q tio in deū: p resurrectōnez
r ibu xpi a mortuis q̄ ē i de
s xtera dei: deglutiēs morte
vt vite eterne heredes effi
ceremur: pfect⁹ in celum:
t subiectis sibi angelis z potestatibus z virtutibus.

Capīm. iiij.

Christo igit passo in carne: z vos eadez cogitatōne armami qz q̄ passus est i carne desist a pctis: vt nō iā deside
rijs boim ꝫ voluntate dei
sed reliquū est i carne viuat
b Sufficit em̄ pteritū temp⁹
i ad volūtatē gentiū ꝓsūmā
k dā bis q̄ ambulauerūt i lu
l xurijs: desiderijs: vinole

tijs ꝓmessatōib⁹: potatio
p nib⁹: ebuetatib⁹ z illicitis
q idolor cultib⁹. In q̄ admirant nō ꝯcurrētib⁹ vobis in eandē luxurie ꝓfusi
r onē blasphemātes: q̄ reddent rōz ei q̄ parat ē iudi
v care viuos z mortuos. ꝓpter hoc ei z mortuis euāgelizatū ē vt iudicentur q̄dē: fm hoies i carne viuāt autem fm deum in spiritu
ꝑ Qm aūt finis appropiq̄
b bit. Estote itaq̄ prudētes
c z vigilate i orōnib⁹ āīa oia
aūt mutuā in vobismetipsis
charitatē ꝓtinuā habētes
c qz charitas operit multitudi
f nē pctor. Hospitales inu
g cē: sine murmuratōe: vnus
b quisq̄ sicut accepit grām i
alterutrū illā administrātes
i sicut boni dispensatores.
k multiformis gratie dei.

in obedientiā aie. c Desijt a pctis. carnalib⁹. d Vt iā nō hoim desideriis. i. voluptatib⁹ carnis ās cōit desirāt hoies. f Sed volūtati dei z. iugak sic lra. g Hz volūtati dei viuat. ei obediēdo. g Sō reliquū ē ipis i carne. .i. residuū ꝑtis vite. b Sufficit ei pteritū tps z. i. tps penitēti sufficit qō pteritū tpe vixit carnalr q̄ vitāgētes volūt cōit cappetūt z p b qō dic. Sufficit intelligēda si ē appobatio vite pteritē. ꝫ magis reprobatio. pt etiā aliē expōi vt hlra. b Sufficit ei pteritū tps. iugak cū eo qō sbdit. i Ad volū. gē. ꝓmandas. qm̄ aliq̄ se laxant ad pcā carnalia p aliox ꝓnōiā k Qui abu. in luxurijs. qtū ad actus exteriorē. l Desiderijs. qtuz ad affectū interiorē. Concupiēter tāgit vicium gule qō ē icitamētū luxurie dicens.
m Vinolētijs. per excessum i vino.
n Cōmessatōib⁹. i cibo. o Potationibus. ebriatinis q̄ousq̄. q̄ aliq̄e sunt alie a vini potatione. p Et illi.

ib⁹ dicit q̄ sūt mō aq̄ baptismal' saluat spūalr. q: p q̄am ibi data eleuat mētes a terrenis desideriis ad petendum celestia. z b ē qō dicit. Et vos nūc saluos facit spūalr iugak sic lra. n Baptil. sitis fore. i. mō sūt. nā q: pauci saluantur p baptismū respectu non saluator. tū q: eleuat a terrenis ad supiora mō dicto sicut aq̄ diluuij saluauit noe. z q̄ cuz eo erāt corpaliter eos eleuādo ad supiora. o Non carnis zc. q. d. virt⁹ baptismi nō ē solū i lotōe corpis ꝫ pricipalr i lotōe mētis. iō sbdit. p Sz ꝓscie bōe zc. nā a baptizando q̄rit. C redis i deū: z rndet. C redo q̄ sic fi ē adult⁹ vel p patrinos si ē ꝑuul⁹. Fides ār charitate fōrata fac cōsciam bonā i deū tēdēte. z iō ꝓiungit cū eo qō pdicit. C ōscie bone. supple tēdētis i deū. q Per resurrectōz dñi nr̄i zc. p quē hēm⁹ introitū ad celestia. fm q̄ dr in collecta pasche. De q̄ hodierna die p vnigēitū tuū eternitatis nobis addidit deuicta morte reseratā zc. r Qui ē i dextera dei. p suā ascensionē Mar. vl. Assumpt⁹ ē in celū. z sedet a dextris dei. s Deglutiēs morte. qz resurrexit ad vitā imortalē. z qz abstulit a nob mortē culpe. t Subiectis. sibi angelis ptātib⁹ z ꝓtunb⁹. b angelor tres ordines exp̄munt. vn⁹ de inferiori hyerarchia. cū dr. Angelis z duo remedia. ibi. Et ptātib⁹ z virtutib⁹. z p hos oēs alij ꝛicilig̃t q̄b⁹ xps ꝓficit. Capit. .i.ij.

c Christo igit. b de. pctis ordinat fideles respectu sui z scōo reuertit ad ordināndū eos respectu ꝓmissi. ibi. Ñ oia. Talis ei reuersio maxime fit in monte ꝑ ꝓfessionē virtutū. vñ z ps. s. scribi. tractat de felicitate. z item redit ad tractādū de ea in fine libri respectu vo sui bñ se hz hō q̄n caro subdit spūi. b ār fit p macerationez et ꝓcipiscentiaz repssiōz. z p diuie punitōis appropiquatōz q̄ ponit ibi. Qm finis. C irca pmū dicit a C christo igitur passo i car. z vos eadē cogitationē armami. q: talis cogitatio iducit ad macerationez carnis z repssionē ꝓcipiscētie carnal' iō sbdit. b Quia q̄ passus ē i carne. i. redegit carnē suā

ido. cult bus. q̄ cult⁹ frequēter o: iunct ex ꝑdictis Exo. xxxij. Sedit ppl's manducare z bibere. z surrexerūt ludere. i. idolatrare. q In q̄ admirāt fideles z luxurios. r Nō ꝯcurr. vo. zc. i. qz nō cōcomitanti sāpl⁹ eos i ꝑdictis vicijs. s Blasphemā. xp̄m i quē credim⁹. t Qui reddēt rōz in iudicio finali. v Ꝓpt̄ h ei z mortuis. i. fidelibus fm illud Matth. Dimittite mortuos sepelire mortuos suos. x Euāgelizatū ē vt iudicent. i. v. credētes condemnent. y Sed in hoies i carne. i. ab hoīb⁹ carnalit viuentib⁹. z Qm̄ aūt fm deū. ex ꝙuersione ei ad fidez ista duo ꝓsequūt. ꝫ primū occasionalit. secūdū aūt intentiōe euāgelizatū fidē. a Qm̄ ār. b ponit scēm repssiuuz carnalīū vicioz. cū dr. Qm̄ ār finis appropiāb it. q̄ ꝺ die iudicij nemo scit. ꝓpt q̄ dē cogitāda tāq̄ sp ꝓpq̄ t tells cogitatio repmit carnalia vicia. iō sbdit. b Estote ꝗ prudētes. i. vob. prudētes vt appareatis mūdi. c Et vigilate i orōib⁹ vt de vos dirigat. sine cui⁹ directōe non potestis viuere mūde. d Ñ oia. b ꝓin reuertit ad ordināndū fideles respectu ꝓti. z p i cōicatōe bonor. scō i ppessiōe malor. ibi. charissimi. C irca pmū dic. d Ñ oia zc. q: charitas ecclēsiōr ē cetez. ꝓtunb⁹. .j. Cor. xiij. Maior aūt horū ē charitas. iō sbdit. e Quia charitas operit multitudinē pctor. ne videamk rēdā diuio iudicio punīēda. ꝫ quia charitas tz ofīdi i ope aliter nō esse vera. fm q̄ dic Greg. omel. xx. Amor dei nūq̄ est ociosus. operatur enim magna si est. si aūt operari renuit amor nō est: iō sbdit
f Hospitales inuicē sine murmuratōe. i. sine expensis hospitū. g Vnusquisq̄ sicut accepit grām. a dño liberaliter. b In alterutrū. illam administrantes. alijs cōmunicando gratis z benigne. i Sicut boni dispensatores: dño vō conformes. q: dat gratis z liberaliter.
k Multiformis gratie dei. vt em̄ hoc beatus petr⁹ loq̄t de gratia gratis data que datur ad vtilitatem ecclesie dei z hec est multiformis. sicut dicit apostolus. j. Corīth. xij.

Alij q̃dē p ſp̃m dak fmo ſapie. alij fmo ſcie rē. t i fine cō cludit. ℟ ad oia opak vn⁹ atq; idē ſp̃us diuidēs ſinguł put vult. ℟ q; i vſu talis gſe reqrit intentio recta. ideo ſubdit.

l Sicḡ loq̃t. exhortationis ꝓba. m Quaſi fmones dei. i. noīa bonū attribuat deo t nō ſibi. Sicḡ miſtrat. egē tib⁹ tempalia bona.

n Tanq; ex vtute quā adminiſtrat deus i. attribuat ℟ bo q̃ de dit ſibi volūtatem t facultatē ℟ faciendi iō ſubdit. o Vt i oib⁹ honorificet de⁹ j. Coꝛ. v. Dia in gloriā dei facite.

p Per ieſū xp̃m. q̃ ē mediator dei & hominū. q Chariſſimi. Hortatur fideles i ꝓpoſitione mali pene ab aduerſarijs fidei. vū ℟ inuitat eos ad gloriaz martyriꝝ. Circa qō ꝓ inducit ad ꝓfidenniā. ſecūdo tollit erubeſcentiaz: ibi. Sz exꝓobrami. Circa ꝑmum dicit. q Chariſſimi nolite pegrinari. i. a fide alienari. r In feruore ꝓſecutionis ſic expōit cōiter. pōt ēt alit exponi magꝭ literaliter ſic. q Nolite pegriari. i. coꝛpe elōgari timoꝛe moꝛtis iminētis r In feruoꝛe ꝓſecutionis lz ei licitū ſit fugē. tñ ꝓſecu⁹ē remanē niſi in caſu. vtpote qñ ꝓſecutio ē ꝓſonal. t qñ ex fuga apparet magis bonū eccle. pp qō ſit elōgatio ad tp̃us nō timoꝛe moꝛtis ſicut paul⁹ fugit de damaſco t de bienſali Actu. ix.

s Qui ad tāt̃ationē vob ſit. i. ad ꝓbationē fidei veſtre.

t Quaſi noui aliq̃d vob ꝛigat. i. nolite pegrinari dicit s mōis q̃ſi ꝓſecutio ad moꝛē ſit aliq̃d nouū. q; milti aū vos ſuſtinuerūt martyriū.

v Sz cōicātes xp̃i paſſiꝭ p tole. mar. gaudete. ſpū. x Vt t i reuela. gl̃e ei⁹. i. i apta viſione ip̃i ad quā p martyriū puenit.

y Gaudeat exultātes. cēnalit cū angel. z Si exꝓobrami. Hic p̃ſir tollit erubeſcentiā. t p̃i vbis. d. Si exꝓobrami. p vba ignominioſa vob ſilata. a In noīe xp̃i. i. pp quēſtionē nois ei⁹. b Bri⁹ erit. p̃i ſpe. t poſtea ire. c Qm̃ qō ē bo. gl̃e t vtut⁹ dei. ita q; bono: referr ad op⁹ vtuoſū. gl̃ia ad cōſcientie bonū teſtimoniū vtus ꝓ ad triūphū de dyabolo habitū. d Et q̃ ē ei⁹ ſpūs. i. ſpūſanct⁹. q̃ oꝛ filij ſicut patris. nā ab vtroq; ꝓcedit. e Sup vos reꝙeſcit. i. i vobis ſpūalit habitādo. vel alit. Sup vos reꝙeſcit ſicut ſeſ oꝛ ſup equū ducēs eū fm ſuū libitū ſic ſpūſſāc⁹ inducit tales fm ſuū inſtinctū Ro. viij. Qui ſpū dei agunt bi ſūt dei ſūt. t p̃ꝑis qō ē honoꝛ. t gloie meritoꝛiū t vtut⁹ operatiuū hītat in eis. f Nemo ār. Hic ꝑcō tollit erubeſcentiā in factis. d. Nemo civiꝝ patiat homicida. Illi em̃ q̃ patiūt. p ſuis crimib⁹ ꝛ̃gnabilit erubeſcūt. g Si aūt vt xp̃ian⁹. i. ꝓ fide xp̃i patiat t nō ꝓ crimie. h Nō erubeſcat. q; ℟ ē op⁹ vtuoſū. qō nō ē erubeſcibile. ℟ magꝭ honorabile. iō ſubdit. i Glorificet aūt deū in iſto noīe. i. q; nō ſolū vocabit xp̃ian⁹. ℟ ēt fidel⁹ xp̃i teſtiꝭ p martyriuz. Martyr ei grece teſtiꝭ oꝛ latine. k Qm̃ tps ē vt iudicij. i. pdēnatio ad moꝛtē. l A domo dei. i. a fidelib⁹ xp̃i. in p̃incipio ecclia ei miltī trāſibūt p martyriū: ſic ꝓdixerat ſaluato⁹ Joh. xvj. Venit hoꝛa vt oīs q̃ interficit vos arbitret obſequiū ſe ꝓſtare deo. m Si aūt p̃mū a vobis incipit talis pdēnatio. n Quis finis eoꝝ q̃ nō credūt t q. d. incōgabilit duriot. l. pdēnatio ad moꝛtē eteraz.

m Sicḡ loq̃t q̃ſi fmones di n Sicḡ miſtrat. ex vtute q̃ admiſtrat de⁹ vt in p oib⁹ honorificet de⁹ p ieſū xp̃m cui ē gl̃ia t imperiū in ſecula ſeculoꝝ. amen.

q Chariſſimi nolite pegrina r in feruoꝛe q̃ ad tēratiōez s vob ſit q̃ſi noui aliq̃d vob v ꝛingat ℟ cōcātes chriſti x paſſionib⁹ gaudete: vt i re y uelatiōe gl̃ie ei⁹ gaudeat⁊ z exultātes. Si exꝓobramī a in noīe xp̃i beati eritꝭ: quā q̃ ē honoꝛis glorie t vtutis dei t q̃ ē eius ſpūs ſup f vos reꝙeſcit. Nemo aūt veſtꝝ patiat⁊ q̃ſi homicida aut fur aut maledic⁹ aut a g lienoꝝ appetitoꝛ. Si aūt b vt xp̃ianus non erubeſcat: i glorificet aūt deū i iſto no k mīe. qm̃ tps ē vt iciat iu l diciuz a domo dei. Si aūt n primū a nobis q̃s finis eo rū q̃ nō credūt dei euange o lio. Et ſi iuſt⁹ q̃dez vix ſal p uabit ipius t pctoꝛ vbi pa q rebūt. Itaq; t bi q̃ patiūt r ſm volūtatē dei fideli creatoꝛi cōmēdēt animas ſuas in bñfactis.

Capitu. v.

a Eniores ergo q̃ in vo b pis ſūt obſecro ꝙſenioꝛ t teſtiꝭ xp̃i paſſionū c q̃ t ei⁹ q̃ i futuro ꝛuelāda ē d gl̃ie cōicatoꝛ. ſpaſcite q̃ in e vobiſ ē gregē dei. puidētes f ñ coacte ſ ſpōtanee ſm de g um neq; turpis lucri gra. ſ h volūtarie neq; vt dñantes i cleris ſ forma facti gregi k exaio t cū apparuerit prīl ceps paſtoꝛ: ꝓcipietis im m marceſſibilem gl̃ie coroną. n Sīl adolescentes ſubditi o eſtote ſenioꝛib⁹. Oēs ei i uicē ħūilitatē inſinuate. q; p dñs ſupbis reſiſtit. humili b⁹ aūt dat grām. ℟ Humiliamini igitur ſub potenti manu dei. vt vos exaltet in tp̃e. Omnē ſollicitudinē veſtrā p̃iicientes in eū: q̃ ipi cura eſt de vob. Sobrij eſtote & vigilate: q̃ aduerſarius vr diabolus tanq; leo rugiens circuit q̃rens quē deuoret. cui reſiſtite fortes in fide. ſcientes eādē paſſiones fraternitatis vr̃e in mundo fieri. Deus aūt oīs gr̃ie q̃ vocauit nos in eternā ſuā gl̃iam in xp̃o ieſu. modicū paſſos ipe perficiet. confirmabit. ſolidabit. & fundabit. Ipſi gl̃ia & imperiū in ſecula ſeculoꝝ. amen.

Capitulum. .v.

Eniores. p̃ ſ ħs bñs petꝰ informauit fideles generalit. t ſ nos ꝓiugatos ſpāliter. t poſtea interpoſuit iformationes aliq̃s in cōi. ℟ iformat ſpāliter exāres i ſtatu paſtorali dicens.

a Seniores q̃ ē dicāt aūt ſeniores eccl̃ie ꝓſbyt. doctores. vſi p de nia vbi trāſlatō noua hz. Si ſenex haberet oculū vt iuenis. videret vtiq; vt iuuenis. antiq̃ hz. Si ꝓſbr haberet oculū iuuenis rē. debēt ei eē miſtri eccleſie maturi moꝛib⁹ & etate. b Obſecro hūilit charitatiue. c Cōſeioꝛ i. ꝓſilis eis i etate t officio. d Et teſtiꝭ xp̃i paſſionuz q̃s ego vidi. vel alit. Teſtis xp̃i paſſionū. q; ꝓ eo fui parat⁹ ad martyriū i carcē herodis Act. xij. e Et ei⁹ rē. cōicatoꝛ. i. ad hoꝛā ꝓiceps fact⁹ viſioꝛis gl̃ie xp̃i i trāſligurat̃one. vbi ſe tūc oñdit petro iohāni t iacobo i forma hūanitatis gloioſa in q̃ apparebit manifeſte in iudicio vel alit. Cōmunicatoꝛ. i. ꝓdicatoꝛ: gl̃ie xp̃i. Que reuelāda ē in futuro mō ꝓdicto. Cōſequēter ponit formā ſue obſecratiōis. dī. f Paſcite q̃ in vob gregē dei. i. pplm̃ ꝑmiſſū vō regimi. g Prouidētes. ppſo de dei vbo t euchariſtie ſacramento. b Nō coacte ħ ſpōtanee. i. non amaro aio. ħ libero i Neq; turpis lucri gra. i. pp q̃ſtū tpale. k Sz volūtarie. pp bonoꝛē diuinū. l Neq; vt dñantes in clero. i. nō eleuati p ſuperbiam ratōe ꝓlationis. m Sz forma facti gregis. li facti ē noſatiui caſus t ꝓlis numeri. i. tenētes debitā hūlitatē ad ſubditoꝛ iformationē. n Et ex aio. ita vt humilitas ſit vera t non ficta. o Et cū appa. p̃m. paſtoꝛum. ſ. xp̃s in iudicio. p Precipietis. immarceſſibilē. i. indefectibilē. q Glorie coroną. in aia ſimul t coꝛpe. r Sīl. Hic vltio infoꝛmat exāres in ſtatu iuuenili. t p̃mo de humilitate q̃ oꝛ eſſe in iuuenibus dicēs. s Adolescētes ſubditi eſtote. ſenioꝛib⁹ reuerentiā t obedientiā debitā exhibēdo. t Nēs em̃ in. hu. inſinuate. i. verbis. t opibus demonſtrate. vt excitetis vos mutuo ad opera humilitatis: q; dñs ſupbis reſiſtit. vt p̃z in electiōne angeloꝝ ſupbiētiū t in eleuatiōe hoīm hūſliū ad loca angelorum. ꝓpter quod concludit. Humiliamini rē.

v Oēm sollicitudinē vr̄am pjiciētes in eu̇m.nō q̄ omittant facere qō in se est.nā b'eēt rētare deū.ḥ q̄ ipt credant assēq̄ oē bonū.q̄ virtutē dei. r Sobrij estote. b scō in format eos de vigilantia t sobrietate q̄ sunt multū necessarie.d. Sobrij estote.in victu.t vestitu. ȳ Et vigilate. id est diligēter a peccatis p̄cauete.

a Quia aduer. vr̄ dyabol⁹ tāq̄ leo rugiens.p̄ sentiam.

b Circuit.per malicia. c Querēs quē deuoret incorporādo sibi p̄ mortalē culpam.

d Cui resistite fortes in fide. formata charitate q̄ē armatura sufficies ad sibi resistendū.

e Sciētes candez passionē .i. demōis insultū t tentationē

f Et q̄ in mōdo ē vestre fraternitati fieri.i. frib⁹ vr̄is p̄ mundū dispsis.q.d. resistite dyabolo sicut t ipi. t q̄ talis resistentia indiget diuina assistentia.ideo subdit.

g Deus āt omnis gr̄e.s.dator.

h Qui vocauit vos p̄ fidē. i In eternā gloriā suā.finaliter. k In xpo iesu p̄sequēdā.i.p̄o xpo ihu. l Modicū passos.ois em̄ pena tpalis ē modica respectu eterne vite.t etiā respectu mercedis expectate. m Ipe pficiet .i.ad q̄ vr̄a vt⁹ sufficit. n Et p̄firmabit.vr̄am fragilitatē. a Solidabitq̄.grām vob data. Ipi gloria tē.

b Per silvanū. Hec ē vltia ps siue p̄clusio buⁱ⁹ epistole.in q̄ p̄ ondit p̄ quē scribit vt recipiētes eā sint magⁱ certi q̄ē emanauerit a petro t nō ab aliq̄ finxerit ap̄los dicēs.

b Per siluanū fidelē frēm vobis vr arbitror breuit scripsi.vt melⁱ⁹ possitis retinere t ope adipiscere. c Obsecrāt .i.obsecrādo monēs t nō imperās de p̄dicto⁹ adipiscēde.

d Et p̄testās hāc ee verā gr̄am dei.s.fides catholica.

e In q̄ statis.firmiter radicati.scō eos salutat ex gte fideliū.q̄ cū eo erāt rome vñ scripsit hāc epl̄am dicens.

f Salutat vos eccia.i.congregatio fidelū. g Que ē in babylone.i.i roma quā figuraliter babylonē vocauit. fm q̄ dicit hyero.in libro illustriū viroz. qz sicut babylō fuit ciuitas maxima t ydolatrie dedita.sicut ps i daniele sic roma fuit postea ex silī ope.vñ dicit Ieo papa in fmōe de scis ap̄lis petro t paulo: de ciuitate romana q̄ magnas credebāt fecisse religionē.si nullus resp̄ueret falsitatē id ē ydolatriā. b Collecta.s.ad fidē xpi sicut t alie eccl̄ie i Et marc⁹ filⁱ⁹ me⁹.f.spūalis in baptismo t doctrina.

k Salutate inuicē.i signum mutue charitatis. l In osculo scō.nō adulatorio sicut absalon osculabat pp̄lm. ij. Regū.xv. Nō simulatorio sicut Joab amasam.ij. Reg. xx.ca. Nō p̄ditorio sicut iudas dñm Math.xxvj. Nō impudico sicut mulier adultera iuuenē Prouer.vij. Sed osculo scō.q̄ē charitatis signū t eius fomentum.

m Gr̄a.s.dei. n Vobis oibus.supple sit o Qui estis in xpo iesu.incorporati sibi p̄ fidē.

Epistola scōa petri. Caplm.j.

Simon petr⁹. Hic incipit scōa petri epl̄a quā scribit eisdē q̄b⁹ t p̄mā. t diuidit i duas p̄tes.i. in salutatōz t p̄secutionē.scīa ibi. Vos aūt. In p̄ma p tres m̄o describit p̄sona salutās ex nole p̄ cum dicitur.

a Symon.q̄ nomē habuit anteq̄ vocaret a xpo t ab adiuncto cum dicit

b Petr⁹ nomen sibi ipositū xps a firmitate fidei t ad discretiōz alteriⁿ symonis q̄ dict⁹ ē zelotes Act.j. Describit eū am ex būllitate cuz dicit. c Seruus t ex officij dignitate ibi. t ap̄lus ihu xpi d Jhs. Hic scōa describuntur p̄sone salutate cuz dicitur Jhs q̄ coeqlē nobiscū sortiti sunt fidē. Per ly coeqlē non excludunt diuersi gradus i fide circa obiectū. nā ad fidē in q̄libet requiritur q̄ articuli fidei credant.si em̄ q̄s vnuz solū articulū discerneret nulli⁹ fidē p̄o p̄te dicta hēret.m̄ in fide sunt grad⁹ q̄tū ad explicatiōz.ly em̄ oēs fideles credant oēs articulos saltez implicite.em̄ habentes maiorē noticiaz plura credūt explicite.sūt q̄tū ad itentionē.q: vn⁹ credit fermenn⁹ t firmi⁹ alio.ḥ p ly coequalē excludit distinctio inter q: gentiliū.q: gentiles credētes eq̄liter receperūt dona dei.inter que ē fides.sicut t iudei. vñ Ho.x. Non ē distinctio iudei t greci.nā idez dño oim dines in oēs q̄ invocant illū.vñ t act.x. Cornelⁱ⁹ alij gēliles q̄ erant cū eo sp̄m̄sc̄m receperūt eo dē mō sicut iudei receperūt in die pentheccostes.t ḥ est q̄ dr. e Jhs.i. gētilib⁹ auersis q̄bus scribebat petrus. vt dcīt est in p̄ncipio ca. p̄cedētis. f Qui coequalē nobiscū.s.iudeis.ō quib⁹ erat petr⁹. g Sor.sunt fidē.t etiā alia dona dei. iō sbdit. h In iustitia dei.i.data p deū. t accipit ḥ iustitia .put est ois virt⁹.sicut accipit p̄bus.vno mō.v.ethi. ḥ ibi loquit de iustitia acq̄sita.ḥ aūt agit de infusa.

i Gr̄a. Hic tēcio describunt optata bona cū dr. Gr̄a vobis m̄ p̄tri. l Et pax in futuro vbi ḡerabit⁹ tot⁹ hōis ap petr⁹. k Adipleat in ogni.do.no.iesu xpi.i.p ogniōz eius in p̄tri.q̄ dirigat ad pacē illā cognoscendo de xpo q̄ sequunt.Quo oia tē.totū ē sub vno verbo vsq̄ ibi. Vos aūt.exclusiue.t iō est de salutatōe in q̄ eximit optata bona.t est lia inuricata.p̄ter q̄ sic inmgak. l In ogniti one dñi nr̄i iesu xpi quo tē.i. vt ogn⁹ scatis q̄ benigne t p̄fecte donata sūt nobis oia q̄ ad vitā gr̄e p̄tinent. m Et pietatē.i. cultū latrie.q̄ pietas a Tullio t doctoriⁿ⁹ catholicis nominatur. n Divine dnus.i. per virtutē diuinā que est in eo.ses xpo. vegitamen quia ogniti⁹ xpi t dono rū ei⁹ deriuata est ad gentiles p̄dicatōz ap̄lox⁹ immediate illuminatoz.iō sbdit. p Per coguitōz eius.s.xpi nob donata ab eo. q Qui vocauit nos p̄pria gloria t virtute.cum essemus simplices t idiote Actuum.iij. p̄opter quod totum est ab xpo. r Per quem. scilicet gloriam t virtutem xpi.

g Maxima t pciosa nob pmissa donauit. s. spūs sanctus signo visibili: e donū linguaꝝ sicut pmiserat Luc. vltimo Vos ãt manete i ciuitate donec induami virtute ex alto. t Joh. xvj. Si ei nõ abiero paraclyt⁹ nõ veniat ad vos. si ãt abiero mittã eũ ad vos. t subdit ibidẽ. Cũ aũt venerit ille spūs vitat̃ docebit vos omnẽ vitatem.

h Vt p B. dona spiritussanctivob data. y Efficiami. credẽtes nr̃e pdicationi.

x Diuie cõsoz. nature. p dona gr̃e siẽt nos. sicut ei pfectiones nãles sũt q̃dam diuie nature pticipationes in eẽ nãli sic dona gr̃e i eẽ sũpnaturali. t qm̃ accessus ad terminũ ad quẽ includit recessũ a termio oppsito iõ sbdit. Fugitẽtes cc. et ps. y Vos aũtẽ Hic icipit. pfectio epl̃e. in q̃ p credẽtes iducit ad tenendum firmit fidei vitatem. scõo ad p̃cauẽdum oppsitã falsitatẽ. c. seq̃nti. Prima i duas. q: p ponit dictas inductionẽ. scõo inductiõis rationẽ: ibi Hec ei. Circa pmũ sciendũ q̃ fides sine opib⁹ mortua est. vt dictũ est̃ Jaco. ij. p

o maxia t pciosa nobis promissa donauit vt p hec effi
x ciami diuie consortes nature
fugitẽtes ei⁹ q̃ i mũdo ẽ cõ
y cupie corruptionez. Vos
z aũt curã oẽm subinferẽtes
a mistrate in fide vr̃a virtutez
b in virtute autez scientiam
c in scia autem abstinentiam
d in abstinẽtia aũt patientiã
e in patiẽtia autem pietatez
f pietate ãt amoẽ fraterni
g tatis: i amoẽ ãt frnitatis
h charitatẽ. Hec ei si vobis
m cũ assit t superẽt nõ vacu
n os nec sine fructu vos ꝑfi
p tuẽt i dñi nr̃i iesu xp̃i ognitiõe. Cui cũ nõ presto sũt
q hec: cecus ẽ t manu tẽtãs
r oblitionẽ accipiẽs purga
s tiõis veter̃ suoz delictoz
t Quapropt̃ fres magis sata
x gite vt p bona opa certam
y viam vocationẽ et electio

pk qõnõ ẽ pfecta vsqquaq. nõ pp aliqnã falsitatẽ. nã fidẽ formate nõ subest falsũ ꝛ pp opis defectũ: iõ credẽtes iducit ad fidẽ opanẽ p dilectionẽ t alias virtutes annexas. di. y Vos ãt. supple scitz. z Curã oẽm subinferẽtes ad impledũ qõ subdit. a Ministrãte in fide vr̃a virtute. s. bñ opandi vt appareat vita. b In virtute ãt scientiã. i. discretionẽ opis directiuã. c In scia ãt abstinẽtiã. ñ solũ ab illicitis ꝛ ãt ab aliqb⁹ licitz quẽnãtes ad philior pfectionẽ. d In abstinẽtia ãt patiẽtiã. sic ỏr Mat. vj. Cũ aũt ieiunat̃ tpib⁹ nõ ũnctz. i. nolite fieri sic̃ hypocrite tristes cc. e In patia aũt pietatẽ. B ẽ ei pfectiõis q̃ sit sibi vir⁹ p abstinẽtiã t alijs pi⁹ p cõdescensionẽ. f In pietatẽ ãt. circa aliãs psonas singulares. g Fraternitatis. i. cõitatis fideliũ. b Hmoẽ. q: bonũ ẽ to cõis ẽ tãto diuini⁹ t meli⁹. i In amoẽ ãt fraternitat̃ charitatẽ. id ẽ vnitẽ ad deũ q̃ ẽ vinculũ pfectiõis Col. iij. t p ꝓis oẽm dictoz pfectiõ. k Hec ei. Hic ꝓsir ponit inductiõis dicte ratio. t p rõẽ sũpra ex pte inductiõis. scõo ex pte idutis: ibi. Propt̃ qõ. Prima rõ. q: si acq̃sicat inductioni dicte ꝓuenit inde magnũ bonũ. t euitat̃ magnũ malus. t B ẽ qõ dr̃. k Hec ei. ꝓdicta. l Si vobiscũ adsint. ifra parabilit̃. m Et supsint oppsita vicia. n Nõ vacuos nec sine fructu. imo plenos meritis t premijs.

o Vos cõstituent finalit̃. p In dñi nr̃i iesu xp̃i Agnitiõe. i. ei⁹ apta visiõe Joh. xvij. c. Hec ẽ vita ẽtna vt cognoscãt te solũ deũ. t quẽ misisti iesũ xp̃m. q Cui ei nõ presto sũt B cc⁹ẽ. in intellectu. r Et manu tẽtans. i. dubit⁹ in effectu. s Oblitionẽ accipiẽs ꝛ. i. p effectũ videtur oblit⁹. t Purgationis. p baptismũ in q̃ accepit nouaꝝ vitã p fidẽ charitate t aliꝝ vtut⁹ opantem. v Quapr̃ frẽs mei satagite. p̃cedẽdo de bono in meli⁹. x Vt p bona opa certã vocationem ad fidẽ catholicaꝝ. y Et electionẽ ad beatitudinẽ. z Faciatis. q. d. si esset̃ a bonis opibus ociosi videt vocatio t electio vr̃a magt̃ ex ꝑm pñtẽ iustitiã ꝓ ꝓz etnã dei ꝓdestinationẽ. Sciẽdũ tñ q̃ B ac cipit certitudo ꝑ ꝓbabili lectura q̃ certitudo ẽ in moralibus t bñanis agibilib⁹ redrenda ꝑm q̃ dz. q. ethic. disciplinati⁹ẽ intantũ certitudinẽ inq̃rere ꝑm vnũqq̃ genus iq̃sitũ natura rei recipit. primũ cividek mathematicũ p suadentẽ acceptare. t rhetoricũ demonstrationes exptere.

a Hec ei faciẽtes. i. opa bõa pmittẽtes
b Non peccabitis aliq̃n. s. mortali peccato. q: veniale ñ ꝑ vitari omnino.
c Sic eñ abundãter. i. ꝑmꝛta merua.
d Ministrabit vobis introit⁹ in etnũ regnũ. q̃ ẽ fũme de sideratũ. e Propter qõ. Hic ꝓsir inducit ꝓpositũ rõe sũpra ex pte inductiõis t B ẽ duplex. secũda ponit ibi. Non eñ. prima vo accipit ex cura pastorali. q̃ monere dz pastorẽ ad iformãdũ subditos i bono t ꝓfirmandus t maxie q̃si scit obitũ suũ ꝓpinquũ t sic erat in petro pastore fidelium t B q̃ dicit. e Propt̃ qõ
ẽ. Hic ꝓsir inducit ꝓpositũ rõe sũpra ex pte inductiõis t B ẽ duplex. secũda ponit ibi. Non eñ. prima vo accipit ex cura pastorali. q̃ monere dz pastorẽ ad iformãdũ subditos i bono t ꝓfirmandus t maxie q̃si scit obitũ suũ ꝓpinquũ t sic erat in petro pastore fidelium t B q̃ dicit. e Propt̃ qõ
f Et cõfirmatos vos.
g Et cõfirmatos. vos.
h In ꝑsti veritate. supple desidero cc. pp qõ ponit i aliqb⁹ libris. Volo q: subintelligit ls nõ sit de textu.
i Justũ ei arbitror: rõe officij mihi ipositi. k Quãdiu sũ in B tabernaculo. i. viuens in B corpe. qõ ỏr tabernaculum anime. l Suscitare vos in cõmonitione. i. excitare vos ad bonũ. m Certus q̃ velox ẽ cc. Sciebat ei mortẽ suã ꝓpinquã ꝑ xpi revelationem. n Habo aũt operam. i. efficaciter t frequenter hoc faciam. o Habere vos. supple memoriã de cõmonitionib⁹ meis. p Pⁿ obitũ meũ. Pastor ei bon⁹ desiderat t ꝓcurat salutẽ sui gregis. non solum ꝑ tpe suo. ꝫ etiã ꝑ futuro. q Vt bonũ memoriã faciatis. i. ope impleatis. ex dictis patz q̃ hanc epistolã scripsit rome sic̃ ꝓcedentez. nã sicut dicitur hic ꝓpinqu⁹ erat passioni sue quã sustinuit rome. r Non eñ. Hic ponit secũda ratio q̃ accipit ex circumstantia dicte q̃ tãto magis monet ad docendũ quanto scit suaꝝ doctrinam esse verã. erat aũt petrus de veritate sue doctrine duplici via certus. scõa ponit ibi. Et habemus. Prima via fuit p auditũ immediate a deo patre. a quo nulla falsitas potest esse. iõ dicit. Nõ eñ indoctas fabulas secuti. sicut sequunt poete t doctores falsi. s Notã facim⁹ vobis dñi nr̃i iesu xp̃i vtut̃. vobis prędicando t sermonẽ mirabilis xp̃i nomie sacris cõfirmãdo. ad sue diuinitatis ostensionem. t Et prescientiã. nam inq̃rit de⁹ nouit omia ab ęterno. z inq̃rit⁹ hõ ab instanti cõceptionis nouit que cognoscit deus scia visionis que respicit babẽtia esse ꝑm quãcũq; differentiã tpis. v Ss speculatores facti illi⁹ magnitudinis. i. magnifice trãsfiguratiõis: quam viderũt petrus iacobus t iohannes in qua transfiguratione apparuit eis in forma humanitatis gloriosa,

r Acci.ei a deo pa.bo.z gloriā.i.testionīū honoriz glorie diuine. y Voce lapsa.de celo. z Hc cū. sensibilr a Hutuscemodi.i.q̄ vox fuit talis. b Hc magnifica gloria.i.a deo patre. c Hic ē filiꝰ meus.k.nālis z p̄ phs cuiꝰdē nature z eiusdē glorie mecū. d In q̄ mihi ꝓpla cui.vt p cū pficiā salutē generis hūani. e Ipm audite.aure cordis z mēt̄ credētes eiꝰ doctrine. f Et hāc vocē nos audiuimꝰ sensibilit z intelligibiliter. g Cū eēmꝰ cū ipo in mō.scō.q̄ dr scūs rōe huiꝰ apparitōis scte q̄ describit Mathei.xvij. h Et hēmꝰ.ḃ pōit secūda via certitudis quaz habuit petrꝰ ee scriptura ꝓphetica cuiꝰ intellectuz hūit per xpm Luce vlt. Aperuit illis sensum vt intelligerēt scripturas.i.ꝓphar.z hoc est q̄d dicit ḃ Et habemꝰ firmiorē prophēticū sermonem Que firmitas ꝑt ad duo referri.s.ad sermonē petri. z sic sermo ꝓphetic⁹ nō ē firmior sermōe eiꝰ simplr.ḣ magis ecōuerso.nā apli fuerūt magis illumiati a deo q̄ ꝓphe antiq erat tñ firmior alicui.vnde iudeo in ꝓbali doctrina nutrito. hōies em̄ magis credūt ꝓuetis dicī apud eos.sicut dicit pbs.ij.methaph.q̄ aliq̄ magis assentiūt fabulis z dictis poetaz q̄ rōibus certis pbor.inter gētiles aūt q̄bus petrꝰ ꝑlēat scribebat erat aliq̄ de indaismo ꝓuersi.eo q̄ ficebat vna ecclesia ex gētilibꝰ z iudeis.p̄t etiā dicta fraternitas referri ad fmones alioz ꝓphar.a david cuiꝰ fmo firmior ē q̄ alioz.eo q̄ fuit eximius ꝓphar.vt dr i principio glo.libri psal.eo q̄ alij ꝓphe veritatē sibi reuelatā in visiōnibꝰ imaginarijs viderūt vt ibi dr. David aūt p intellectū sine talibꝰ imagināb⁹ sic clarī vidēt q̄ demōstratōes geometricas capit sine descriptōe figuraz q̄ sili q̄ nō capiunt sine talibꝰ descriptōe.vt pleni⁹ dicī cū tractarē de gradibus ꝓphe in principio libri psalmoz.z hoc mō vł petrus loq̄ cū dicit. b Habemꝰ firmiorē ꝓphetic⁹ fmonē. Nam fm glo.intelligit de fmone dō.q̄ bi psal.ij. Dns dixit ad me filiꝰ meꝰ es tu:ego hodie genui te.q̄ ad ifam intelligit de xpo sic ibi fuit ostensum etiā q̄ antiqs doctoꝛes hebreoz.hāc ār aūctē nō exprimit ḃ brūs petrus. q̄ eadē ē i substa cū pus allegata.ḃ filiꝰ meꝰ dile.q̄ntū spectat ad ꝓpositū i Cui būfacitis accedētes.s.fmoni ꝓphar. k Quasi luceme lucēte in caliginoso loco.i.in hoc mūdo ignorante tenebrās obscurato. l Donec dies eluc̄scat.i.clara visio veniat. m Et lucifer.i.diuina claritas. o Vt̄ atur in cordibꝰ vr̄is.q̄ nō ē visibilis oculis corpalibꝰ.sed tñ mētalibus. p Hoc primū.ḃ reddit rōs sui dicti.scz q̄ sermoni ꝓphetico dz attēdi.q̄ procedit ex diuina reuelatione z nō ex būana fictōe.z ḃ ē q̄d dicit. p Hoc primū intelligētes q̄ oīs ꝓphica scriptura.i.in sacra scriptura posita q̄d dicit ad excludēdū ꝓphias aliaz.q̄ nō sunt alicui⁹ firmitatis. q Propria interptatōe nō fit.i.nō sit sensu humano.iō ſbdit. r Nō em̄ ve.ḣ spūsc̄tō inspirati.a q̄ nō ꝑt nisi veritas inspirari z in virtute eiꝰ ꝓnūciari.

Scda pe.j.ca.vbi dr in postil. His.i.gētilibꝰ cōuersis.

D Hoc q̄d dicit būs petrꝰ. His q̄ co- Additio.
equalē nobiscū sortiti sunt fidez.nō solū intelligit

sed speculatores facti illiꝰ
r magnitudinis. Accipiēs
ei a deo pfe honorē z glo-
riaz voce delapsa ad eum
huiusmodi a magnifica
c gloria:hic ē filiꝰ meꝰ dile-
d ctus in quo mihi cōplacui
f ipm audite. Et hāc vocez
nos audiuimꝰ de celo alla
g tā cū eēmus cū ipo in mon
b te sctō. Et habemꝰ firmio-
i rē ꝓphicū sermonē:cui bñ
k facitis attēdētes q̄si lucer
ne lucēti in caliginoso lo-
l co donec dies eluc̄scat
m o z luciferoriat i cordibꝰ ve
p stris hoc primū intelligen
tes q̄ oīs ꝓphia scripture
q propria interptatōe nō fit

de ꝓuersis a gētilitate ꝓut postil. dicit ḣ etiā a iudaismo. ſpēaliter de illis iudeis q̄ p ips positō apli accepēt spūsā cū in die pēthecostes fuerunt ad fidē ꝓuersi. z iō de illis dr. Fuerī sortiti fidē cū aplis primitiuis. intelligendo coc qualitatē non fm gradū. ḣ ꝓut in postilla. z sic hec epistola sicut z precedens vtriusq̄ zu ersis dirigitur. In codē ca. vbi dr in postilla Et habemꝰ firmiorē ꝓphēticū fmonē z Additio.

r Nō ei volūtate būana allata est aliq̄n ꝓphia ḣ spūsc̄tō inspirati locuti sunt sācti dei hoies. Ca.ij.

a Fuerūt ẏo z pseudo' ꝓphe in populo
b sicut z in vobis erūt
o magri mēdaces:q̄ introdu-
e cent sectas pditōis z eum
c q̄ emit eos deū negāt sup-
ducētes sibi celerē pditōz
f Et multi sequētur eoꝝ lu-
g xurias:p quos via veritatis
b blasphemabitur:z in auari
k cia fictis ẏbis de vob ne
l gociabunt. Quibꝰ iudiciū
m lā olim nō cessat. z pditio
n coꝝ nō dormitat. Si ei deꝰ angel' peccātibꝰ nō pepcit

dum oppasita falsitatē. z primo circa aduentū xpi i mundū. scdo circa aduentū eiꝰ ad iudiciū ca.se.p̄ia falsitas est hereticoꝝ fidē xpi corrumpentiū. q̄z primo ostdit malicia m. z scdo penā. ibi. Quibꝰ. Circa primū dicit. a Fuerunt ẏo z pseudo ꝓphe in pplo.s.iudeoꝝ añ xpi aduentū sicut ps in libris palipo. z Reg. in plurib⁹ locis.

b Sicut z in vob. xpianis. c Erunt magri mendaces quales fuerūt pseudo apli z heretici. d Qui introducēt sectas pditōis. sicut ebion z cherinꝰ negārēs diuinitatem xpi etiā a tpe apl'oꝝ ꝓt q̄ dr in ꝓlogo Iohānes in principio euāgelij sui declarauit diuinitatē xpi vicens. In principio erat verbū ꝛc. fm q̄ dicit hyero. in ꝓlogo sup Iohannē z postea arrius z multi alij errauerūt circa fidem xpi.

e Supeducētes sibi celerē pditionē. i. causam pditōnis z non solū sibi ḣ etiā alijs. iō ſbdit. f Et multi sequent eoꝝ luxurias. ad ḣ em̄ q̄ plures eoꝝ sequerētur concedebant carnales delitias ad q̄s hoies sunt ꝓni. g Per quos via veritatis. i. fides catholica. h Blasphemabit a paganis z iudeis tanq̄ mala. p ḃ ei datur infidelib⁹ occasio veridendi z contemnendi fidē catholicā. i Fictis verbis. i. ad decipiendū ꝓpositis. k De vobis negocia buntur. bona vra rpalia sibi rabēdo. l Quibus. Postq̄ ostdit hereticoꝝ malicia. ḃ ꝓsequendo declarat eoꝝ penam. et scdo pene grauitatē. ibi. Magis aūt. Circa primū dicit i duas quia primo facit ꝓpositū. scdo inducit ad hoc triplex exēplum: ibi. Si em̄ angelis. Circa primū dicit. l Quibꝰ iudicium. i. pena ad quā pdēnabūt. m Iam olim nō cessat. q̄z sp durabit vt exponūt aliq̄. ḣ ḃ expositio videtur excludi p ḃ q̄d ſmittit. Iam olim. z sic loquit de ꝑterito duratio illa sempiterna z de futuro. iō melꝰ sic expōit vt vī m Iā olim nō cessat. i. a principio mōi ē ꝓparata. nam a principio distinctiōis rez. loc̄ iferni ē ab alijs distinct⁹. et sic dī Esa. xxx. Ꝓparata ē ab heri tophet a rege ꝓparata profunda z dilatata. nutrimentū eius ignis z ligna multa flatus dñi sicut torrēs sulphuris succendens eam.

n Si em̄. ḃ ꝓnr ꝓbat ꝓpositū p triplex exemplum. Primum est de angelis peccantibꝰ de quibꝰ dicit. Si em̄ angelis peccantibus non pepercit. a pena debita.

o Sed rudentibus.i.funib⁹. p Inferni. Qui tunes sūt peccata q̄ sūt cā detractiōis ad inferna fm q̄ dr Prouerbi. Iniquitates sue capiūt impiū & funib⁹ peccōr suorū cōstringit. p Detractos .a societate angelor⁹ sanctor⁹. r In tartar⁹ tradidit cruciādos in iudiciū.i.post iudiciū s Reseruari. Primo ei ceciderunt in hūc aerē caliginosū vbi sūt ad exercitiū bonor⁹.hūtes tū suā penā & supplicii:p⁹ iudiciū vo detrudēt in inferno deficiente sctōr exercitio & tūc crescet eor⁹ pena accidēt.ex his q̄s induxerūt ad peccāū & pānationē.sic gloria sctōr angelor⁹ ex his q̄s induxerūt ad bonū & salutē. et ex dictis supplendū ē q̄ silr deus nō parcet hereticis.

t Et originali. hic ponit scām exēplū de submersis in diluuio pp peccōr⁹ di. Et originālū. nō peccāt.dr ār originalē mūd⁹ homies q̄ fuerūt diluuiū.eo q̄ tūc currebat pma etas mūdi.q̄ terminata fuit in diluuio. v Sed octauū nor.q: cū eo fuerūt septē pſone a diluuio saluate. x Justicie pconē.q: pdicauit hoib⁹ illi⁹ tpis pniam.vt dictū ē s.epla .j.iij.capi. y Diluuiū mūdo impioꝝ inducēs.dicit ät mūdo. quia tūc ois caro corrupat viā suā Gen.vj. z Et ciuitates. Hic ponit tertiū exēplū ō ciuitatib⁹ tpe loth.vt hi Gen. xix.o.Et ciuitates sodomoꝝ & gomorreoꝝ in cinerem redigēs.q: pluit sup eas ignē & sulphur.vt hi ibidem.

a Exemplū ät.ponēs.i.ofidēs q̄ sic puniendi nisi penitēāt. b Et iustū loth oppſſ.a ne.iniuria.fm q̄ dr Genes xix. Diuqꝫ faciebāt loth vehemēſſime ät. c Ac luxu ri.:quer iatiōe nā vicii ℨ naturā volebant exercere.

d Eripuit p angelos q̄ cū cū vroze ac filiab⁹ ex ciuitate duxerūt vt hi ibidē.& ſbdit cā. d Aspectu em ät.i. vita & fama eius iusticia apparebat. a Habitās apd eos q̄ de die in die.i.q̄si cōtinue b Aiam mstā.ipi⁹ loth.

c Iniqꝫ operibus cruciabāt.nā emēdare nō poterat. & sic cū dolore portabat.pculdit ergo. d Novit deꝰ pios ō tātatione.i.de morte. e Eripe.qū expedit eis vt prz de loth & noe. f Iniqꝫ vo in die iudicij.i.extremi.

g Reseruare cruciandos. q: tūc cruciabūt nō rolū i aia sicut ān iudiciū. ℌ ēt in corpe & ex dict⁹ exēplis pcludēdū ē q̄ silr hereticis de pena debita nō pcēt. b Magꝫ ät Hic sūr ōsidr hui⁹ pene ḡuitatē. de q̄ p ponit duplex rō scdo pme rōnis declarato:ibi. Hi vo. pma ad huc in duas fm duplicē rōnē:scōa:ibi. Angeli. prima vo rō accipit ex pte culpe pnā merētis.ex ḡuitate ei culpe accipit pene. Deut. xxv. Scdm mensurā peccati erit & plagar⁹ modus.Fm ät expositores bnūs per⁹ dicit ℌ hereticos grauius puniēdos ḡ demones & alios de qb⁹ posuit exēplia q̄ nō solū ℌ est argumētū a silī. ℌ ēt a maiori negatiue cū dr. Si de⁹ angel⁹ peccātibus nō pepcit & alijs.de qbus sūr.plequit.multomꝫ⁹ hereticꝫ ex ℌ sequit pcm eor ē ḡuis⁹ & ℌ satꝫ ps de pctō maiorꝝ i diluuio & subuersione sodome & gomorre.nā peccata pp q̄ pncipaliter iducte fuerūt puniriōes ille fuerūt carnalia. vtz ex pdictꝫ hereticis vo est peccatū ifidelitatis qō ē directe ℨ deū. & sic fm suū genus ḡuis⁹ ē peccatꝫ carnalib⁹. Itez heresis ē ḡuior tpōs ifideli tatꝫ.nō grauiꝫ ē fidē susceptā corūpere vel negare qō faci

ō Rudentib⁹: inferni detractos in tartar⁹ tradidit cruciādos i iudiciū reseruari: & originali mūdo non pepcit ℌ octauū noe iusticie pconē custodiuit: diluuium mūdū impioꝝ inducēs: et ciuitates sodomoꝝ et gomorreoꝝ in cineré redigēs euersiōe dānauit: exēpluꝫ eor⁹ q̄ impie acturi sunt pōnēs & iustū loth oppſſū nephādoꝝ iniuria ac luxurio sa conuersatiōne eripuit. Aspectu em & auditu iust⁹ erat:hitans apd eos q̄ de die in diē animam iustam. iniqꝫ operib⁹ cruciabant.

o Nouit deus pios de tētatione eripe:iniquos vo in diē iudicij reseruare cruciandos. Magis autez eos q̄ post carnē in cōcupia immūdicie ambulāt dnatōes & pτemūt audaces sibi placētes sectas nō metuūt introducere blasphemātes. Vbi āgeli fortitudiez & virtute cū sint maiores non portāt aduersuꝫ se execrabile iudiciū. Hi vo velut irrationabilia pecora naturaliter icaptiōez & pnitē his q̄ ignorāt blasphemantes icorruptiōe sua pibūt pcientes mercedē iusticie.

Mouit deus pios de tētatione eripe:iniquos vo in diē iudicij reseruare cruciandos. Magis autez eos q̄ post carnē in cōcupia immūdicie ambulāt dnatōes & pτemūt audaces sibi placētes sectas nō metuūt introducere blasphemātes. Vbi āgeli fortitudiez & virtute cū sint maiores non portāt aduersuꝫ se execrabile iudiciū. Hi vo velut irrationabilia pecora naturaliter icaptiōez & pnitē his q̄ ignorāt blasphemantes icorruptiōe sua pibūt pcientes mercedē iusticie. Mouit deus pios de tētatione eripe:iniquos vo in diē iudicij reseruare cruciandos. Magis autez eos q̄ post carnē in cōcupia immūdicie ambulāt dnatōes & pτemūt audaces sibi placētes sectas nō metuūt introducere blasphemātes. Vbi āgeli fortitudiez & virtute cū sint maiores non portāt aduersuꝫ se execrabile iudiciū. Hi vo velut irrationabilia pecora naturaliter icaptiōez & pnitē his q̄ ignorāt blasphemantes icorruptiōe sua pibūt pcientes mercedē iusticie.

demonū magis ē dubiū. veritū ideꝫ pōt dici ꝓbabilit⁹ de ipis saltē q̄ntū ad mīt⁹ eor⁹.qz doctores catholici dicunt cōcordit q̄ hoies bonā merita sūt assumēdi ad singulos ordines ăgelor⁹. & sic ad eglē gloriā. & eadē rōe videt vt homines mali p sua demerita fm pl⁹ vl minus puniēdi sūt in simlib⁹ gradib⁹ penalibus demonū.cū igit hereſis sit pessima species infidelitatis q̄ ē valde ḡue pcm. sequit̄ q̄ eor⁹ pena sit grauior: q̄ multor⁹ demonū.& maxie quā do sūt hereſiarche & alijs vicijs irretiti q̄les describuntur ibi

vel saltē eor⁹ alicq. His dictꝫ ps prima rō q̄uis puniriōis hereticor⁹ q̄ accipit ex gratuite culpe eor⁹ dr. b Magꝫ aūt eos.s.hereticos reseruat de⁹ cruciādos. c Qui p⁹ carnē.ei obediēdo. k In concupia immūdicie.i.luxurie q̄ fedat totū hoies.& maxie in pctō ℨ naturā qō freqnt in scriptura notat immūdicia. l Ambulāt. sic viuendo. m Dominationē pτemūt.i.eps.q̄ si solū dr dños i pcreto. ℌ dnatio in abstracto.pp excellentiā de minij q: ē rex regu⁹ & dñs dnantiū Apocal.xix. n Audaces affirmādo sal sū.p vero. o Sibi placētes.i.de seipis magnā sapiam estimātes.qō ē argumētū insipietie. p Sectas hereſis q Nō metuūt facere.eas admuenīēdo & docendo.

r Blasphemātes.fidei vītatē.& p ans ei⁹ auctorē.

s Vbi angeli. Hic ponit scōa rō ḡuitat⁹ pene hereticorū.q̄ accipit ex pte sbiecti pena sustinētis nā demōes q̄ sūt fortiores a sustinēdū vir pñr sustinē pena ſterni.& multomin⁹ hēnci q̄ sūt debiliores vtūt.& sic ex hac pte ḡuius affligūt & ℌ qō dr. o Vbi.i.in pena inferni. t Angeli s.mali. v Fortī.& vtū.cū sint maiores.qz nālr remāserūt i eis integra.vt dic Dyon. x Nō portāt.i. vir sustinēt. sicut.ei impossibile dr qō ei⁹ diffinitate portāt. y Execrabile iudiciū.i.pena q̄ nō dr execrabil⁹ mētū ē a deo. q: sic ē insta. ℌ ex pte demonū q̄ execrant eā tāq̄ iustā. a Hi vo. Hic declarat pmā rōnē de ḡuitate pene hēnce ex pp ḡuitatē culpe ipor.& p ponit ℌ declaratio.scdo mētā pclusio:ibi. Si ei. In ista vo declaratiōe notāt de luxuria ispietia & supbia & supra i pncipio.c.de auaricia. ō ista ḡuior declarat i ḡuiorē ptū⁹ q̄ patebit.pcēdo. ℘ declarat eorū ispietiā.d. a Hi vo.hēnci.i.supplet sūt. b Velut irrationa.pecora.carentes intellectu veritatis.

c Naturaliter in capti.& in pniciē.i.ex ipem nature brutalis ad pabulū.& sic incidunt in laqueum & capiuntur & necantur.& sic ducunt in pniciē.q̄ dr a p & neco necis.

d His q̄ ignorāt blasphemātes.i.sic hēnci blasphemātes. His q̄ ignorāt.i.articulus fidei.cōtra q̄s ex erroze latrāt. e In corruptiōe sua.i.in sensu su o corrupto & corrupti sunt & alios corrūpunt. f Peribunt.pena gehenne. g Percipientes mercedem iniusticie id est penaz debitam sue malicie.

h Voluptatē. Hic ꝑ̄ declarat hereticoꝝ luxuriam. d. Voluptatē existimātes dieī delitias. Circa qō sciendum q̄ voluptas idē ē qō delectatio q̄ ꝓ̄t esse bōa ⁊ mala. bona si sit de opib⁹ virtutū itellectualiū vel moralīū: mala autē si sit de actib⁹ venereis voluptas igit̄ q̄ idē est qō delectatio ꝓ̄t eē bona ⁊ honesta. mala ⁊ turpis. Iz aūt freq̄nt⁹ accipiat̄ ꝓ delectatōne carnis q̄ turpis est. maxie in venereis. tñ hic accipit̄ ꝓ delectatōe honesta i opibus bonis. ꝛō dicit voluptas dieī. qi q̄ facit veritatē venit ad lucē Joh. iij. est igit̄ sensus q̄ hereticī luxuriosi delectatōes carnis reputant eē voluptatē dieī. i. eas esse licitas ⁊ honestas ⁊ sic iūgat̄ lra.

b Voluptatē dieī. i. delectatōs honestū. i Existimantes. supple esse.

k Delitias coinq̄natōis. i. luxurie vbi ē coinq̄natio ex duab⁹ ꝓlonab⁹ ꝓiectōe.

l Et macule. i. gule. ideo subditur.

m Delitijs assuētes in ꝓuitijs suis i q̄ notat excessus i q̄ litate ⁊ q̄ntitate cibi ⁊ pot⁹. n Luxu. vobiscū. i. vos ad h ꝓtrahētes.

o Oculos habentes. adulterij id ē figmis adulterij. p Eri. delicti. i. gule q̄ satisfactōnē repetit quotidie. q Pelli. i. decipiētes. r Alias ista. i. q̄ nō sunt in fide firmate. s Cor exerci. h ꝑ̄ declarat cor⁹ auaritiā. d. Cor exerci. in aua. hītes. q⁹ freq̄nter cogitāt̄ qualiē bona simpliciū ad se trahant. t Maledictōis filij. id ē maledictōe diuina digni. sic dr mortis filij ille q̄ ē mortē dign⁹. ij. Reg. xxj. a Derelinq̄ntes viā rectā. iustitie.

b Errauerūt. ꝓ deuiū auaritie. c Secuti viā balaam ex bosor. q̄ cupiditate ducē tuit ad maledicendū populo israel. Nūe. xxij. qō erat iniquū. ꝛō ibīdē. d Qui mercedē iniq̄tatis amauit. tāq̄ cupid⁹ ⁊ auar⁹. e Correpti vo ba. sue vesa. ſ. mu. aial. ſ. asīna suā q̄ corripuit eū auia declinādo ⁊ pedē ei⁹ parieti alliēdo. ⁊ etiā dimia stulticia quēdo vt dr Nūe. xxij. f Prohibi. ꝑphe. inſi. ostēdo ꝓ hec signa q̄ ibāt ad balach mēte puerīa. g Hi sūt. hic declarat hereticoꝝ ſphiā. d. Hy sunt fontes sine aq̄. nāz ab eis nō emanat fons sapie. h Nebule. ꝓpt obscuritatē erroris. i Turbinib⁹ exagitate. i. vētis tēptuosis superbie. k Quib⁹ caligo tenebraꝝ iferni. l Reſerua tur. vt pena rīdeat culpe. m Superbia ei vānitatis loq̄ntes. erroneā doctrinā. n Pelliciūt. i. capiūt. o In desideriis carnis. i. luxurie carnalis ad distinctōs ydolatrie. q̄ ē luxuria spūal. p Eos q̄ paululū effugiūt. i. ali q̄ntulū se subtrahūt a doctrīa ecclesie. tales em̄ cito ab hereticis decipiuntur. q Qui. ſ. hereticī. r In errō. cōuersanē. i. idurati. s Libertatē illis ꝓmit. dicēdo q̄ licite possunt vti delectabilib⁹ carnis. vt sic. citi⁹ decipiāt laxa

b Voluptatem existimātes dieī: delitias coinq̄natōis
k ⁊ macule delitijs effluentes in ꝓuitijs suis luxurīā
o tes vobiscū oculos habē
p tes plenos adulterij ⁊ iceſ
q sabilis delicti pelliciētes
r animas īstabiles cor exerci
t tatū i auaritia hītes male
a dictōis filij derelinq̄ntes
b rectam viā: errauerūt secu
ti viam balaam ex bosor
d q̄ mercedē iniquitatē ama
e uit cor⁹reptōz ꝛo hūt sue
vesanie. Subiugale mutū
animal in bois voce loquēs
f phibuit ꝓphē insipiētiam
g h hy sunt fontes sine aqua
k ⁊ nebule turbinib⁹ exagi
l m tate q̄bus caligo tenebraꝝ
m reseruāt. Superbia em̄ vani
n tatis loquētes pelliciunt.
o i desideriis carnis luxurie
p q eos qui paululū effugiunt
q r qui in errore conuersati li
s t bertatē illī ꝓmittētes cum
v ipi seruūtsint corruptionis
x Ā q̄ ei⁹ sup̄at⁹ ē: hui⁹ et
y seru⁹ ē. Si em̄ refugiētes

a coinq̄natōes mūdi: in ogni
tione dñi nr̄i ⁊ saluatoris
b ihu xpi: bis rursus ꝑplica
c ti supantur facta sunt eis
posteriora deteriora ꝓ
e ribus. Melī⁹ em̄ erat illis
nō ognoscē viā iustitie q̄
p⁹ agnitōz retrorsus cōuer
ti ab eo q̄ illis traditū est
sctō mādato. Cōtigit enim
eis illō veri puerbij. Cānis
reuersus ad suū vomitū et
sus lota i volutabro luti.

Caplm. iij.

a Ame ecce vobis cha
rissimi secundā scri
b bo epistolam in qui
bus vestram excito in cō
monitionem sinceram mē
c tem: vt memores sitis eo
rum que prędicti verboꝝ
d a sanctis prophetarum et
apostoloꝝ vestroꝝ p̄
ceptoꝝ dñi ⁊ saluā
e toris: hoc primum scientes
q̄ venient in nouissi
f mis diebus: in decep̄tōne
g illusores: iuxta ꝓprias cō
cupiscentias ambulantes

tes ea ad q̄ ſt hoies ꝓni. t Cū ipi. ſ. hereticī. v Seruī sint corruptōis. q⁹ ꝓbat ꝑ̄. d. x Ā q̄ ei⁹ sup̄atus ē h⁹ ⁊ fu⁹ē. ipi ꝓ̄o sup̄ati ſſa corruptōe vicioꝝ vīz ꝓ pdca q̄ ꝛc. y Si ei. h ifert ꝓclusiōz inītēs. ſ. q⁹ hērici sint alijs pctōib⁹ gn̄⁹ puniēdi q: recidiuū ad infidelitatē ⁊ alia vicia cor⁹ culpā aggrauat ꝓ ingratitudines ⁊ hoc est qō dicitur y Si ei refu. coiq̄nōi. i. vicia luxurie gule ⁊ auaritie ⁊ superbie. a In cognitōe dñi nr̄i. i. per receptōz fidei q̄ ītia phibet. b Bis rursus ꝓplicati. ꝓ recidiuū. c Superant. ꝓ ꝓuitudines d Facta sunt eis posteriora deteri. ꝓ oib⁹. ꝓpt aggnatōz pdictā. ꝛō subditur e Melī⁹ ei erat illī non ꝛ̄gnōscere vī. q: ꝓ recidiuū ingratitudo diuinū bñficij ꝓ̄ accepti aggrauat peccatū. cetera patent.

In ca. ij. vbi dr in postil. Sz rudēnt⁹. i. sunt⁹. Additio Hy illō ver bū. Ruden tib⁹. glo. rudētes sūt simēs qui b⁹ nante vela sulpē dūt. Cap. iij.

e T hanc ecce
e vob charissi
mi. Postq̄ apls remouit errorē circa ꝓmū xpi ad uentū ꝓtingentē. h ꝑ̄ docet ꝑcauere error̄ futuꝝ circa secundū eī⁹ aduētū. Circa qō sic ꝓcedit. q: ꝓ fideles iducit ad tenendū sua doctrinā. d. a Hāc ecce vobis charissimi scōam scribo epl̄am i qb⁹. ſ. ꝓma ⁊ scda. b Vestrā excito i mōitōnē. i. ꝓ mōitōz charitatiuā c Vt memores sitis eoꝝ q̄ ꝓdicti ꝓboꝝ scīoꝝ: vt ea retineatis i mēte. et ꝑ pleanis opa. ꝛ subdit eos ſſ ꝓba. d. d Prophetaꝝ ⁊ apostoloꝝ ve. ꝓ. ce. dñi ⁊ saluatoris. i. q̄ ꝓba ſt dñi ꝓcepta nos ār sumē⁹ eī⁹ mīstri denūciādo vob ipa. e Hoc ꝓmū. hic ꝑ̄ iducit ad ꝓcauēdū errorē. q̄ error ꝓmo pōit e ei⁹ mortua rō. scīo rōis exclusio: ibi. Latet ei eos. scio ꝓtanto de ꝛmanio. ibi. Rēueīet aūt. C circa ꝓmū dicit. e Hoc ꝓmū scietes. q venīet in diebo⁹ nouissimis. potissime circa antixpī tpa. f In deceptōe illusores. i. illusores ꝓtanq̄ bñtes ꝓba ꝓposita ad decipiendū. g Iuxta ꝓpias pcu. ambulātes. i. fm delectabilia mōi ⁊ carnis vnentes.

h Dicētes ꝛc. Circa qō sciēdū q̄ circa futurꝝ iudiciū fuit vn⁹ error a tpe apl̄oꝝ. ſ. q: illō iudiciū erat valde ꝓpinquū. quē remouet paul⁹ apls. ij. Thess. ij. d. Rogam⁹ aūtē ār vos frēs vt nō cito moueamī a vro sensu neq̄ terream ꝛ̄ si ſtet dies dñi. Illī⁹ār error ē totalr̄ fr̄i⁹. ſ. illoꝝ q̄ negāt futurꝝ iudiciū. ⁊ ē error illoꝝ q̄ directe diuinā ꝓuidētiā nō se extendere ad act⁹ hūanos. ⁊ etiā illoꝝ q̄ negāt īmortalitatē aie hūane. ad vtrūq̄ ei errorē sequit̄ iudiciū nō esse futurꝝ. errores aūt isti renouabunt ⁊ inualescēt circa tpa antixpī. ⁊ ꝓ ꝑ̄ns ꝓclusio sequēs de generali iudicio nō futuro. rō. ꝓ motiua ipoꝝ ē ꝓpt̄ cursum nāe. q̄ a tpib⁹ de qui-

bus nō ē mentio ꝓfessit ꝙ renouationes diez ⁊ annoꝝ ita q̄ nō fuit mūdi notabil' mutatio nec fiēt erit vt dicent. ⁊ hē q̄ dr. b Dicēteq; vbi ē ꝓmissio aduēt⁹ eiꝰ. q. d. nō ꝑt ofidi ꝙ aliq̄ apparēs ꝙ sit xp̄s vēturꝰ ad iudicādū nec ꝙ ꝑmo ꝙ impleturꝰ sit illas ꝓmissiones q̄s xp̄iani dicūt in eis ipleri. Fm q̄ dr Luc. xxij. Dies ār fieri incipiēt⁹ respicite ⁊ leuate capita vra q̄m appropinquat redēpcio vra: ⁊ subdit dicit ꝑfirmatio cū dr. i Exq̄ ei prēs dormierunt antiquissimi.

k Nia sic ꝑseuerāt in suo curſu. ⁊ eadez rōe sic ꝑseuerabūt si ne tali mutatione q̄ dr in iudicio futura a Iatet ei. Hic cō sequēter ponit ratio nis exclusio. in hac

b dicēteſ. Vbi ē ꝓmissio aut
i aduēt⁹ eiꝰ Exq̄ enim ꝑres
k dormierūt oſa sic ꝙ seuerant
a ab initio creature: Latet ei
b cos ꝟ volētes ꝙ celi erant
c ꝑiꝰ ⁊ tra de aq̄ ēt ꝙ aquaz
ꝑ ꝓsistēs dī Vbo ꝙ q̄ illē tūc
ſ mūdꝰ aq̄ fundatꝰ ꝑiit Cē
o li ār q̄ nō sūt ⁊ tra eodēver
r bo reꝓsiti sr̄: ignī seruati i
s die iudicij ꝑditionis ipio

r rū hominū. Vnuz vo hoc non lateat vos charissimi:
v q: vn⁹ dies apud dñz sicut mille anni. ⁊ mille anni sicut dies vnus. Non tardat dominus ꝓmissionem
y suam sicut quidam existimant sed patienter agit: ꝓ
z ꝓtervos: nolens aliquos
a perire sed omnes ad pe
b nitentiam reuerti Aduenient

⁊ tras factū ē diluuiū. Sisr̄ y aerē. nā ibi subdit Et facta ē pluuia sup terrā. xl. diebꝰ ⁊ xl. nocteſ. ⁊ sic magis ps aeris ꝓuersa fuit i aquā. alia vo expō accipit fm dictū hebreoꝝ ⁊ pluriū doctoꝝ catholicoꝝ q̄ dicūt a ꝓncipio creationis oia corpalia ordinātū ad ꝓncipales mūdi ptes. s. corpa celestia ⁊ ordinoꝝ elemēta fuisse simul ꝓducta ſ formis suis ſalib⁹ abinuicē distinctis. ⁊ formato seu distinctio corpoꝝ q̄ descripſit in ꝓncipio Geñ. facta ꝑma die secūda tercia ⁊ q̄rta. nō accepit nisi fm ꝓprietates ⁊ q̄litates accidētales sicut dr aliqs hō fieri, q̄n peruenit ad etatē adultā. et ſ ꝙ debitā q̄ntitatem ⁊ robur corporis. et similia q̄ tūc attigit. ⁊ ſ nō sūt nisi ꝓprietates accidētales. q: fm suā ſbam factaē hō a ꝓncipio vnionis aie cū corpe. ⁊ sic lux q̄ dr facta ꝑma die ē ipa claritas lol'q̄ ē eiꝰ q̄litas. Nz ār dr sol fieri tcia die: ſ ē fm motum eiꝰ ꝓprium ab occidēte i orientē. Celū vo qđ dr factū secūda die. i. corpa celestia. ſ factio accipit fm solidificatē nūc ēt data fm bedreos. Secūz alios vo ē vt influxū in inferiora q̄ tūc fuit eis data. sisr̄ formatio elemētoꝝ seu distinctio facta fuit tercia die fm ꝓprietates accidētales nā aq̄ die terciam elemētū aq̄ nō habuit debitā dēsitatē ꝝ vaporaliter eleuabat ꝙ totū aer. spacius ⁊ sic vnū elemētū nō videbat ab alio distinctū nec sisr̄ tra. q: erat aq̄s coopta. ſ tunc aq̄ fuit data debita dēsitas ⁊ sic occupauit minoꝛ locū. ⁊ facte fuerūt ꝓcauitates in tra vbi recepta fuit vna ps elemēti aq̄ et sic remāsit discoopta vna ps tre aq̄s ꝙ bitatiō ē hoīm ⁊ aialium. ⁊ aer apparuit in sua trāsparētia. sic dicit pleni⁹ in ꝓncipio Geñ. ⁊ fm ꝟ exponēda est sic lra ſ cū dr. n Celi erāt ꝓus. i. due ptes aeris supioꝛ ⁊ inferioꝛ. o Et tra. i. elemētū tre de aq̄ formata mō dicto. q: ꝙ dēsitatē aq̄ et receptionē eiꝰ intra ꝓcauitates tre appuerūt elemēta distincta. cetera exponant sic ꝓus. n Celi. Hic ex dictis pcludit ꝓpositū arguēs a sili. q: sicut mūdus fuit primitus ꝑ aquā tpe noe. sic aduenīente iudice imutabit ꝙ ignē ꝑ ſnagitiōs q̄ fm doctoꝛes catholicos tārū ascēdet ignitū aq̄ diluuij ascēdeꝛt. ⁊ ſ ē qđ dr. n Celi ār q̄ nūc ſt. i. supioꝛ ps aeris iferioꝛ. o Et terra. i. elemētū tre. ꝙ qđ ēt itelligit elemētū aq̄ eo ꝙ nō ē totalr separū a tra ſ ptes aliq̄ aq̄ cōmisceāt ꝓtibꝰ terre ⁊ aliq̄ itra ꝓcauitates eiꝰ ptinēt vt dictū ē ꝙ Eodē vbo. diuio. q̄ Repositi sūt. i. cōseruati q̄n si vtus dei ꝑseruās ab eis retrahēt. i inbilū redigerentur.

r Ignī seruati in diem iudicij. i. tunc ꝙ ignem purgandi
s Et ꝑditionis impioꝝ hominū. tunc ēm in corpoꝛe ⁊ anima damnabunt. t Vnum vo. Hic excludit secūdū motiuū de retardatione impletionum diuinoꝝ ꝓmissoꝝ. q: nō est retardatio ex ꝑte dei: licet nobis videatur. ꝓpter qđ dr. v Quia vnus dies apud dominū sic mille anni. apud nos. sic aūt loquitur ꝑtrus fm q̄ dicit ꝑs. lxxxix. Mille anni ante oculos tuos tāq̄ dies hesterna q̄ ꝑterijt. ꝙ millenarij enim intelligitur q̄ntacunq; revolutio tempoꝝ q̄ modica est ⁊ nulli⁹ momēti cōpata dñe eternitati. ꝓpter qđ respondendo eoꝝ argumento subdit. x Nō tardat dñs ꝓmissum. i. in redditione ꝓmissoꝝ non tardat ꝑtra debitū. y Sicut quidaz ex istimant. erronee ꝓpter hoc negantes futurū iudicium. vt predictū est. z Sed patienter agit. iudiciū differendo.
a Propter nos. vt iusti. sc̄z in merito ꝓficiant et mali ꝙ penitentiā redeant. ſ sequitur. b Nolēs aliqs pire q̄tū est ex se. c Aduenīet. Postq̄ excludit errores circa iudicium futurum. hic ꝑtr determinat veritatē et primo ponitur hec determinatio: secūdo subdit vtilis moni-

tio: ibi. Cū hec igit. tercio doctrine pauli approbatio: ibi. Sic̄ t charism⁹. ḡrto pcludit intēta pclusio: ibi. Vos igi tur. Circa primū dr. a Aduenit aūt dies dñi. i. dies iu dicij q dr dies dñi. q: tunc in oib⁹ fiet volūtas ei⁹ in puni tōe malox t pmiatione bonox t subdit modus veniēdi cum dicitur.

b Vt fur. i. repente t ex improuiso. sic cut dr Math. xxiiij. De die aūt illa t hora nemo scit̄.

c Jn q celi. i. superiores ps aeris t inferiores. f Magno impetu transient. a sta tu in q nunc sunt p impetū ignis ad agitionis. g Elemēta vero calore soluē tur. q. d. nō solū aer ꝫ etiā elemēta igne purgabunt.

a Terra aūt rē. i. nō solū terra ꝫ etiaz opa q in ipa sūt facta de ipa t pducta exurent. b Cū igit hec. Hic ex dicit ꝫ ostenditur vtilis monitō q: si tāta districtō in vicis apparebit i sēsibilib⁹ elemēt⁹ boiem meriti et demeriti boni t mali capaces dñt esse solliciti q sint in aduētu indicis pparati. t hoc est quod dicitur.

b Cū igit ꝫ opa elementa dissolnenda sint. mō dicto. c Quales optet vos ee in scīs cōuer. ad vosipos. d Et pietati. ad primos. q. d. optet vos ee multū in talib⁹ pparatos. e Expectātes. cū securitate f Et xperātes cū hilaritate. g Jn aduētu dei. f. extremi iudicij. sicut dicit saluator: Lu. xxi. Vbi aūt fieri incipientibus respicite t leuate capita vra. i. exhylarate corda vt exponit Greg. omel. j. h Per quē. f. aduentum dei iudicij. i Celi ardētes exponāt vt supra.

k Nouos vo celos rē. nō dicit alios ꝫ nouos. i. eosdem sba in melio⁹ rñ immutatos t sic innouatos. l Et. pmissa ipi⁹ Esa. lxv. Ecce ego creo celos nouos t terrā novam. m Jn quib⁹ iustitia habitat. i. habebit. t loq̄tur de futuro p modū preteriti. xpē certitudinē ꝓphic. q: tūc ois ad lineam iustitie reducent. k. ō pcludit. n Propt̄ q̄ dō charissimi hec expectātes. f. iustā retributōs p meritis vel de meritis o Satagite imaculati. a pctis carnalib⁹. p Et inuiolati. a spūalibus. q Inueniri in pace. scīe. r Et dominj nr̄i lenganimitatē. i. remuneratōis vre ab ipo dilata tōz. s Saluē arbitrami. i. reputate ad augmentū pie mij vr̄i t meriti. t Sic̄ t charissim⁹. b ꝑtr ponitur doctrine pauli approbatio cui pseudopaph derahebāt dicētes q ꝫ erat apl's eo q ꝫ fuerat cū xpo. sic̄ t alij. t ō dicebāt doctrinā ei⁹ nō ee recipiēdā vt aplicā. sēdo dicebāt eaz ptiere errone puertētes ei⁹ intellectū. vbi gra. Ex eo q dr Ro. v. Vbi abūdauit delictū superabūdauit t gra. dicebāt eū inducē boies ad freḡnatōz pcti vt plegrēt augmētuz gre. q: nō ē ver. ꝫ intēdit ibi dicere q sic tpe legis multiplicate pcm abūdabat eo q oñdebat pcm. ꝫ nō sanabat. sic p xpm sub lege fcm gra abūdabat. ō dr Joh. iiij. q: salus ex iudeis ē. Jgit petr⁹ apl's vtrūq; remouet. vñ prio ostēdit paulū ee vez apm̄ noians ipm frem charissimum. d. Sicut t charissim⁹ rē, scdo oñdit ei⁹ doctrinaz esse sanctam.

d autez dies domini: vt fur e in quo celi magno impetu f trāsiēt elemēta vo calore g soluētur fra ät t q̄ i ipa sūt h opa exurētur. Cū igit hec i oia dissoluēda sint: eḡles optet vos ee in scīis puer k sationibus t pietatibus l expectantes t xperantes ꝫ i aduētū diei dñi q quem. m celi ardētes soluent t elementa ignis ardore tabescēt. n Nouos vo celos xt o nouā terrā t pmissa ipius p expectam⁹ i quib⁹ iusticia habitat. q Propter qō charissimi hec expectātes satagite r immaculati t inuiolati ei s inueniri i pace t dñi nr̄i ihu xpi lōganimitatē salutem t arbitrami sic̄ t charissim⁹ v frat̄ nr̄ paul⁹ ꝑm datā sibi x sapiam scripsit vobis: sic̄ t in oib⁹ epl̄is: loq̄ns i eis ꝫ de his in quib⁹ sūt q̄dam

a difficilia itellectu q̄ idocti b c t instabiles deprauant sic d t ceteras scripturas ad suam ipsorum perditionem. e Vos igitur frēs pscientes ꝫ custodite ne insipientium f erroze trāsducti: excidatis g a pria firmitate. Crescite h xo i gr̄a: t in cognitōe dñi nr̄i saluatoris ihu xpi. ipi gloria t nunc t in die eternitatis Amen.

Explicit epla bti Petri apostoli secunda.

Incipit argumentū i epistolā bti iobis apli primā.

Antoñe xbi t q̄ de⁹ ipe sit charitas manifestat: et susurrones fratrū: nec deū scire: nec pios fieri posse. eo vsq; dissertat vt eē ꝑpsbet homicidas: eo q̄ odium sit iterfectionis occasio.

dicens. v Sc̄m datā sibi sapiam a deo scripsit vobis nō instinctu ꝓprio ꝫ diuino. oñdit etiā ipm esse pfectum sue doctrie. d. x Sicut t in oib⁹ epl̄is loq̄ns in eis scīs epl̄is. y De his. i. de eisdē de q̄b⁹ ipsi vob. s. de vitate fidei catholice t de ꝑparatōe ad futurū iudiciū. sicut ꝑtz i epl̄is pauli in pluribus locis.

z Jn q̄b⁹ sūt q̄daz difficilia intellectu. maxie rudib⁹. ideo subdit. a Que i docti. i sacris scripturis. b Et instabiles. in fide t moib⁹ c Deprauāt. male iterptādo. d Sicut t ceteras scripturas. f. euāgelij⁹ prophetaꝝ q̄s iudei et hereici corrūpunt ad suā t ipsoꝝ dānatōz. vt dicū ē supra. cap. hec. e Vos igit. Hec ē vltia ps i q̄ pcludit intentus Vos igit frēs pscientes. indicē ee vēturū t fallacias hēticoꝝ f Custodite. i. diligēter cauete. q̄d sequitur i aliq̄bus libris. Vos meipsos. nō ē de textu. g Nei sipientium erroze tra ducti. i. ex regulam fidei ducti.

h Excidatis a ꝓpria firmitate. fidei t mor. i Crescite vo in gr̄a. merendo ei⁹ augmentū per opera bona.

k Et in cognitōe dñi nr̄i ihu xpi. i. vt magis explicite cognoscatis articulos fidei t difficia ihu xpi. l Jpi gr̄ia t nūc t in die eternitatis. i. sine fine Amen.

Jn ca. iij. vbi dr in postilla. Circa primū sciēdū q̄ littera hec dupliciter est exponenda. Additio.

f Jcut dictū fuit in additōe sup Gen. primo ꝓpter varietates opinionū circa fōtaōz rez t eaz distinctionē nō est varianda exposītio fratris sacre scripture t pductione rez q̄ in illo cap. tradit. idē dicendus est de exposītione verboꝝ beati petri in hoc loco cum dicitur. Jatet eīm eos rē. quod non depēdet ex varietate opinionum predictarum. sed ꝓpria expositio hui⁹modi bētur in glosa. vbi super illud verbū. latet eīm eos hoc volentes q̄ erant celi primo rē. sic dicit. ideo dicunt omnia ꝓsenerate eodē mō. q: vel vere nesciūt vel fingūt se nescire vt nos decipiāt duo dei indicia alterꝝ p ignē q̄b⁹ restat hoc dicit. Jatet eos q̄ celi. id est ille aer humidus t rōs de quo dr. Mūnus in celo cognouit tempus suum. Erant pr⁹. i. inter priores creaturas mundi. vel prius. i. ante diluuiū. Et q fra erat prius consistens de aqua. i. p remotionē aque: q̄ opante verbo dei ꝓgregata est in vnū t ista apparuit arida. Et ꝓsistens p aquā. q: diuina dispōne venis aquaruꝫ est tota plena. sicut corpus animalis venaꝝ sanguine ne ariditate deficeret, si irrigatio deficeret aquaꝝ. p que duo in duab⁹ ptibus. aer t terra. q̄ tunc erant in vndis alterius modi q̄m iste. Perijt inundata aq̄na diluuij. Nā supiores partes non attigit diluuium. Celi autem qui nunc sunt t terra eodem verbo dei reposīti. in eam formam quā modo habent. Sunt reseruati. in melius cōmutandi. Jn die iudicij. hec in glosa que ꝓpria est et consona littere. nec indiget introductōe variaꝝ opinionū. et ꝑs bñ ꝓsideranti.

Epla Johannis apli ⁊ euāgeliste ꝓma. Cap.j.

Quod fuit ab initio. Hic incipit tercia pars ꝑncipalis hui⁹ libri in qua ponunt ep̄le bti Johannis apli ⁊ euāgeliste: ⁊ q: fm ordinē doctrine cōmunia debēt spālia ꝓcedere. ió ponit ꝑ epla ad informādū hoies generalit scōo ad informādū aliās ꝑsonas spālit i ꝓncipio ep̄le scōe ꝑsōs in duas ꝓtes diuidit. f. i ꝓbemiū ⁊ tractatū q incipit: ibi. Et hec est annūciatio. In prologo tria facit. q: ꝑ reddit auditores attentos scōo docilef siue docros: ibi. Et vita. tercio benīnolos: ibi. Q̄ vidim⁹. Circa ꝓmū sciēdū q difficultas materie reddere dz auditores attentos. nā ad capiēdū talia requirit maior attētio. Ink illa vo q̄ spectāt ad doctrinā catholicā magna difficultas ē circa emanationē filij a patre in diuinis: de qua tractat. j. v. ca. d. Tres sūt qui testimoniū dant in celo. pater verbū ⁊ spūssanct⁹: sūt magna difficultas est circa icarnationē ꝑsone filij assumētis nām humanā in vnitate suppositi. de qua dicit. j. iij. Dis spūs qui cōfitet ihm xp̄m in carne venisse ex deo est ⁊ hoc est q̄ dicit. a Quod fuit ab initio ⁊c. Cōstructio ē sūspēsiua vsq; ibi. Annūciam⁹ vobis. ⁊ ió sic cōstruēda ē. Ita. Annūciam⁹ vobis q̄ fuit ab initio .i. verbū q̄ ꝑcessit eternalit a ꝑte qui est ꝓncipiū seu initiū tot⁹ emanationis ꝑsonar. Fm q̄ dicit Aug⁹. iiij. de trinitate. Pater est ꝓncipiū. s. totī trinitatis. ꝓncipiū. n. signīficat id a quo aliquid ꝓcedit verbū sine filij⁹. nā ⁊ idē verbū quod filⁱ⁹ est, ꝓcedit a ꝑte. ió pater dicit ꝓncipiū sine initiū filij sine verbō: ⁊ q̄ ille sit intellect⁹ hui⁹ ꝑe: ꝑs ꝓ hoc q̄ subdit aliq̄ⁱ⁹ tū interpositis de ꝟbo vite. Cōsequent ꝓcedit ad mysteriū incarnationis. b Q̄ audiuim⁹. s. a iohāne baptista incarnati verbi ꝓcone. cui⁹ discipul⁹ fuit ille iohānes apls ⁊ euāgelista: ⁊ dicūt cōit doctores q̄ ipse ⁊ andreas fuerūt illi duo discipuli qui audito a bto iohanne baptista de xp̄o. Ecce agn⁹ dei secuti sunt ihm Joh. j. ℟ iohānes exp̄sit nomen andree ⁊ suū tacuit: q: nolebat se cōmēdare. c Quod vidim⁹ oculis nr̄is. cū ꝟbo auersando. Fm q̄ dr̄ Joh. j. Verbū caro factū est ⁊ habitāit in nobis. ⁊ vidim⁹ gliam ei⁹. oculis. n. co: palib⁹ viderūt ei⁹ humanitatē. ⁊ diuinitatē ei⁹ oculis mētalib⁹ ꝑ fidē: ⁊ non solūmō ꝑ fidē cōem q̄ est ex auditu ℟ etiā ꝑ illustrationes spālē q̄ est q̄dāmodo ex visu. ió subdit. d Quod ꝓspexim⁹. i. ꝑfecti⁹ inspexim⁹. viderūt. n. apli xp̄m cecos illuminātē. mortuos suscitantē ⁊ hmōi q̄ nō pūt nisi virtute diuina fieri ⁊ talia frequent faciebat imperādo tāq; ꝓria virtute. ⁊ sic vrr̄t diuinitat⁹ videbāt quodāmodo in opibus illis sicut causa in suis effectib⁹ suo modo. e Et manūr̄e cōtrectauerūt. ad declarationē veritatis sue resurrectionis. dr̄ Luce viii. Palpate ⁊ videte. q: spūs carnē ⁊ ossa nō hz sicut me videtis hr̄e. f De verbo vite. q: verbū icarnatū est vita ꝑ essentiā ⁊ etiā ꝑ efficatiā: est enī auct⁹ vite gr̄e nature ⁊ glorie. g Et vita. Hic reddit auditores dociles: illa enī q̄ clarī⁹ cognoscunt clarius ꝓferunt. vñ Piero. in ꝓlogo sup̄ ꝑ entrateuchū dic̄. Q̄ melī⁹ nouim⁹ melī⁹ ꝑferim⁹. ap̄ls vero de diuinis fuerūt magis illumiati q̄ alij ꝓcedētes vel futuri: ꝓter q̄ clarī⁹ potuerūt docere de diuinis. ⁊ ꝑ facit auditores dociles ió dicit. Et vita. i. verbū q̄ est vita ꝑ essentiā vr dictū est. h Manifestata est. ꝑ opa diuina i humanitate assūpta exercitata. i Et vidim⁹, nos ap̄li ceteris clarī⁹,

Incipit epla beati Johānis ap̄li prima. Ca. j.

a Quod fuit ab initio
q quod audiuimus
c qō vidimus oculis nostris qō per
e speximus ⁊ manus nostre
f contrectauerunt de verbo
gh vite ⁊ vita manifestata est
k ⁊ vidimus ⁊ testamentum
lm ⁊ annūciam⁹ vobis vitam
n eternā quē erat apūd patrez
op ⁊ apparuit nobis. Quod

k Et testamur. de visu ⁊ auditu. l Et annū. vobis. vt edocti sitis. m Vitā eternā. i. verbū incarnatū: vt dictū est Joh. xvij. Hec est vita eterna. vt cognoscāt te solū verū deū: ⁊ quē misisti ihm xp̄m. n Que erat apūd patrē. vt ꝑsona distincta ab eo q̄ eternā generationē in diuina natura. o Et apparuit nobis. tēporalit in humanitate assumpta.

r vidimus ⁊ audiuimus annunciam⁹ vobis: vt ⁊ vos societatem habeatis nobiscum: ⁊ societas nostra sit cū patre ⁊ cum filio ei⁹ ihu
s xp̄o. Et hec scribimus vo
t bis vt gaudeatis ⁊ gaudiū
v vestrū sit plenū. Et hec est
x annūciatio quā audiuim⁹
y ab eo: ⁊ annūciamus vob
z qm̄ deus lux est ⁊ tenebre
b in eo nō sunt vlle. Si dixe
rimus qm̄ societatē habe-

p Q̄ vidim⁹. hic vltimo reddit auditores benīuolos ⁊ bonitate finis hui⁹ doctrine. nā ꝑ eā habet vita gr̄e in ꝑsōs ⁊ vita glorie in suntro: ⁊ ꝺ est q̄ dicit. Q̄ vidim⁹ ⁊c. iam expositū est. ō.

r Annūciam⁹ vob vt ⁊ vos societatem habeatis nobiscū. ꝓ charitatē que est ea dē cū gr̄a vel ei inse

bilit er annexa ⁊ societas nr̄a sit cū patre ⁊ filio: ⁊ ꝑ hoc intelligit spūssanct⁹ qui est tercia in trinitate ꝑsona: ꝓ charitatē em̄ tota trinitas inhabitat mentes iustoꝝ. sic amans habitat in amato ⁊ econuerso: ꝓpter quod dicit infra. iiij. Qui manet in charitate in deo manet ⁊ deꝰ in eo. sic aūt nō est in peccatorib⁹. Iz sit in eis ꝑ pūtiam essentiā ⁊ potentiā: ꝓ quē modū etiā est in ceteris creaturis: ⁊ quia societas gr̄e est dispositio ad societatē glie. ió subdit. s Et hec scri. vo. vt gaudeatis. de gloria iam habita in spe.

t Et gaudiū vr̄m sit plenū. qñ habebit i re. v Et hec annūciatio. Finito ꝓhemio hic accedit ad tractatū: in quo agit de his q̄ in ꝓhemio sunt breuit ꝓlibata. Sunt aūt tria. vt pater ex ꝓdictis. s. eternalis verbi generatio: tēporalis ei⁹ icarnatio: fideliū adunitē ⁊ cū deo associatio ⁊ de his tractat in ꝓcessu huius ep̄le. nō tñ eodē ordine nam vt cōtinuet dicēda dictis ĩmediate. primo tractat de vltimo. s. de dei ⁊ fideliū associatione. secūdo de verbi incarnatione. iiij. capitulo. Tercio de eius eterna generatione capitulo. v. Circa ꝓmū sciendū q̄ societas dei ⁊ hominū in charitate inchoāt in vita. ⁊ consūmat in patria. igit primo tractat de ea vt in via habet. secundo ꝓout in patria expectat capitulo. iij. Prima diuidit in tres ꝑtes. Nam primo excludit huius societatis impedimentū. secundo inducit ad eius ꝓmotiū: ibi. Et in hoc scimus. Tercio vr̄ euitet ꝓdicte societatis facte dissipatiuum: ibi. Nolite diligere. Prima adhuc i duas: quia primo declarat ꝓpositū. secundo concludit intentū in ꝓncipio capituli sequentis. Prima adhuc in duas: q: primo facit ꝓpositū. secundo remouet quoddā falsum dictum: ibi Si dixerimus. Circa ꝓmū sciendū q̄ similitudo facit associationē Eccl. xiiij. Omne animal diligit sibi simile. Omnis caro ad sibi simile cōiunget: ⁊ omnis homo sibi simili associabit: ⁊ ꝑ oppositū dissimilitudo impedit eam. ij. Cor. vj. Que em̄ participatio iusticie cū iniq̄tate aut que societas lucis ad tenebras. peccatū aūt tenebra ē ⁊ ideo facit dissimilitudinē ad deū qui est lux vera. ⁊ ꝑ consequens impedit societatē cum eo. dicit; ergo.

v Et hec est annūciatio. i. res annūciatione digna.

x Quam audiuimus ab eo. i. a verbo icarnato.

y Et annūciamus vobis. tāq̄ eius apli ⁊ ministri: ⁊ q̄d sit illud subdit. z Quoniā deus ⁊c. boc audiebant ab eo Joh. ix. Q̄diu sum in mundo lux sum mūdi: lux em̄ habet rōnem manifestatiui. in verbo aūt diuino! oia declarant: ꝓpter quod ꝓpie lux dicit. vn de Aug⁹. iij. super Gen. Xp̄s nō dr̄ sic lux sicut lapis ℟ illud ꝓpie ꝺ figura. ⁊c. a Et tenebre. ignorātie et culpe. b In eo nō sunt vlle. null⁹. n. defect⁹ i eo pōt esse. ió subdit. Si dixerim⁹ ⁊c

c Et in te.ambulam⁹.s.cnlpe.t p ꝓs ignoꝛãtie q̃ semp cõcomitat culpã.iij.cibicoꝛ. Ignoꝛat oĩs malꝰ. t Pꝛoꝛuer.xiiij. Errant q̃ opant malũ. d Mentimur.verbo. q: sumꝰ cõscij malogꝛ nꝛon. e Et,veritatẽ nõ facimus. mẽtẽdo facto t nõ solũ verbo: hypocrisis em̃ mẽdaciꝝ est in facto. f Si aũt in lu.ambu. vi nẽdo in meritoꝛiꝝ opꝝ. g Socie. ha. adinuicẽ,ꝓter sil'itudinẽ ap ipsum h Et san.ibu xpi fi lij ei⁹emũ.nos ab oĩ pctõ. q: sacꝛa noue legẽ de q̃b⁹est bapti smus t pnis:q̃b⁹ au fert oẽ pctm̃. efficaciã hꝛt a passiõe xpi i Si dixerim⁹.hic remouet q̃dã falsũ dictũ q̃ aliq̃ iactabãt se imunes eẽ a pctõ oñdẽs q̃ aliqs non põt hic dicẽ de pctõ pũi: nec de pteꝛito nisi sibi reuelatum fuẽrit a deo: dicẽ igit. Si dixerimus qm̃ pctm̃ nõ hẽm⁹.de p senti. k Ipsi nos se.i.eꝛ societatẽ dei ducim⁹.p falsitatẽ.q: si de pctõ venia li sit fmo illud nõ põt in pũi vita totalit vitari.de illo.n. dꝛ Pꝛouer.xxiiij. Septies in die cadit in⁹ius: t sic null⁹ põt veracit affirmare se illo carere. ℔ q: pctm̃ veniale non sepat a dei societate.iõ meli⁹ videt q̃ de pctõ mortali loq̃ tur. null⁹ em̃ põt scire se pctõ carere nisi de⁹ sibi reuelauerit Eccl.ix. Nescit hõ vtrũ amoꝛe vel odio dign⁹sit. ꝓter q̃ sit absq; dei reuelatione asserat se oi pctõ mortali carere.iã incurerit pctm̃ iactãtie t in⁹bie t falsitatẽ asserendo q̃ nescit.iõ subdit.Et veritas.ℑ nobis nõ est. l Si cõ fiteꝛ.pec.nꝛa.humilit t vere. m Fidelis. in reddẽdo ꝓ missa. n Et iust⁹est.q: ꝓmissus ẽ aliq̃ mõ debitũ: t sic reddẽ est iustũ. o Vt remit.no.pec.nꝛa. Sic enim ꝓ misit Matth.iiij.ca. Pniaz agite appꝛopiq̃bit em̃ regnuꝝ celoꝝ. p Et emun.nos ab oi iniq̃tate. p ecclie sacꝛa.vt dictũ est. q Si.dire.nos q̃m nõ peccauim⁹.de ꝓteꝛito r Mẽdace fa.cũ.s.deũ dicẽte ꝑ̃ũ si q̃rat vbi. dicũt doctoꝛes aliq̃ q̃ ꝑ dixit Iob.xv.c.Quis ẽ hõ vt imaculat⁹sit t iust⁹ appareat nat⁹de mliere. vbi tꝛãslatio alia hꝫ. Nõ mũd⁹a fozde:neq; infans.cui⁹est vnꝰ diei vita sup terꝛaꝝ ℔ isti nõ vident bene dicẽ:q: verbũ allegatũ nõ est ipsius dñi:nec scꝛi Iob ex ꝑ̃ũ dei loquẽtis. ℔ est verbũ eliphat themanitis q̃ ls in ꝓcessu libꝛi multa vera dixit.tñ falsaꝝ cõclusionẽ nitit sustinẽ.vt ꝓz ꝓ sniam dei i fine libꝛi: ꝓt q̃ dicere q̃ verbũ ei⁹sit verbũ dñi.nõ videt ꝓuenient dicũ.℔ alibi dicit de pctõ oꝛiginali p os dauid ,ꝑbe põ.l. Jn iniq̃tatib⁹ꝑceptus sum: t in peccatꝭ cõcepit me mat mea.t de actuali dicit Matth.vj. vbi docet oẽs oꝛare ꝓ pctõꝝ suoꝝ remissione. Dimitte nobis debita nꝛa q̃ est fꝛiuolꝰ ei q̃ nõ haberet peccata: t p aplm Roma.iij. Est aũt de⁹ verax.oĩs hõ mẽdax. o Verbũ ei⁹.i. xꝑs qui est verbũ dei ꝑ̃is. t Nõ est i nobis. p gr̃am sanctificãtẽ.

In canonica ꝓma bti Johãnis ca.j. vbi dicit i postilla. Quod audiuim⁹.s.a bto iohãne baptista. Additio.

Hc q̃ dicit a bto iohãne. Q̃d audiuim⁹. põt referi ad illa q̃ in antiquis scripturis sacꝛis de xꝑo ꝛa dunt q̃ p fidẽ q̃ ex anditu est: t ad Ro.x. intelligũ tur. Q̃ vidim⁹ oculis nꝛis refert ad illa q̃ aplꝰ vidit i cõuersatione xꝑi: q̃ ꝓprie erãt cõformia illis q̃ audierũt i ꝓphetis q̃ ꝓhetaꝝ eo mõ quo xꝑs dixit Luce.vij.ca. Ite renũciate Johãni q̃ vidistis t audistis ,ꝑut fuit expositũ in additione sup illud verbũ: q̃s ,ꝑsperim⁹ in trãsfiguratione in q̃ gloꝛia humanitatis xꝑi diligent inspexerũt. Et man⁹nꝛe cõtrectauerũt. in resurrectione ,ꝑut in postilla.

In eodẽ ca.j. vbi dꝛ in postilla. Dicũt doctoꝛes aliqui q̃ hoc dicit Job.xv. Quis est hõ vt imaculatus sit.

Additio.

Q Vod aũt Johãnes auꝛe diuina testet q̃ oĩs hõ pctõꝛ est. hꝛ exꝑsse Eccl.vij.c. vbi dꝛ. Nõ est.n.hõ iust⁹ in terꝛa q̃ faciat bonũ t non peccet. Silr i psalmo. Nis hõ mẽdax. Ca.ij.

Filioli mei. h ex p̃dictis infert cõclusionẽ intentã q̃ sc̃z debem⁹ pctm̃ vitare.d. a Filioli mei. hec ꝓdicta. b Scribo vobis vt nõ peccetis ne societati diuine impedimẽtũ ponatis. c Si,t si quis peccauerit. ex humana fragilitate d Aduocatũ hab. apud pa.ihm xꝑm. oñdeneẽ patrẽ ,ꝓ peccatoꝛib⁹ vulnera e Justũ.q.d.nõ interpellat ,ꝓ q̃buscũq; pctoꝛib⁹. ℔ solũ ,ꝑere penitẽtib⁹. f Et ipe est ,ꝑpi.ꝓ pec.nꝛis.actiue,t passiue.nã seipm obtulit ꝓ nꝛa expiatione. g Nõ ꝓ nꝛis aũt tm̃.℔ ꝓ totꝛi mũdi.s.q̃tũ ad sufficiẽtiã:℔ ꝓ electꝭ tm̃ q̃tũ ad efficatiã.nã aliꝭ ponũt obicẽ. b Et in ꝟ scimus. Hic q̃ꝛ ponit dicte societatis ꝓmotiuũ:q̃ ẽ op⁹ meritoꝛiũ ꝓ q̃b charitas ꝓ q̃ dc⁹ in nobis bitat t nos i ipso. meret augeri vt auctꝛ mereat t ꝑfici. sic igit ,pcedit beat⁹ Johãnes q̃ ꝓ ad op⁹ meritoꝛiũ inducit oẽs ,ꝑfalit. scõo aliq̃s spãlit:ibi. Scribo vobis filioli. Nia i duas: q: ꝓ inducit ad op⁹ meritoꝛiũ.scõo ,ꝑfirmat suũ dictũ:ibi Charissimi. Circa ꝓmũ dꝛ. b Et i ꝟ scim⁹. ,pbabili tñ cõiectura. i Q̃m cog.eũ.noticia amatiua q̃ est ꝓpriꝛ ca.,put ꝓpꝛis extrẽdit ad effectũ. k Si mãdata eꝰ obseꝛ uam⁹ q: sicut dicit Grego.homel.xx. Tmoꝛ dei nũq̃ est ociosus:opat.n.magna ꝑ est ꝑ aũt rennit opaꝛi amoꝛ:nõ est.iõ subdit. l Qui dicit se nosse deũ. noticia charita te formata. m Et mãda.ei⁹ nõ custodit.facultate habita. n Mẽdax est. q: veritas non subest dicto ei⁹. o Qui aũt ser.ver.ei⁹.coꝛde retinẽdo t opꝛe adimplẽdo ꝓ Here in ꝟ cha.dei ꝑfe.est.ꝑfectũ dꝛ cui nihil deest.v. metapb.℔ ꝟ põt intelligi dupl̃r quo ad pñs. vno mõ cui nihil deest de his ad que tenet:ꝛ sic qui seruat verbũ dei q̃tũ ad ei⁹ꝑcepta:dꝛ in charitate ꝑfect⁹. alio mõ accipit cui nihil deest de his q̃ põt dꝛe. t sic charitas nõ ẽ ꝑfecta in via:q: semp põt q̃libet q̃tũ cũq; ꝑfect⁹in merito creſcẽ vn⁹ tñ dꝛ alio ꝑfectioꝛ in q̃tũ nõ solũ fuat mãdata q̃ sunt necessitatis:℔ etiã cũ ꝟ ꝓfitia q̃ sunt supeꝛogationis: t sic dicit saluato:,muenit viã ꝑfectionis q̃rẽti. Matth.xix. Si vis ꝑfect⁹eẽ vade vẽde oia que habes t da paupib⁹ꝛ ve ni sequꝛe me:ꝛ quãto quis seruẽt⁹ eius mãdata vel plura de cõsilijs eꝛ charitate seruat ꝛ ſtricꝛ⁹: dꝛ magis ꝑfectus t q: ꝛ charitatẽ ꝛ habitat in nobis.iõ subdit. a In ꝟ scim⁹ q̃m in ipo sum⁹.tñ hꝛ accipit scia large ,ꝓ cõiectuꝛa ,pbabili vt dictũ est ca.,pce.nisi sup hoc habeat reuelatio diuia:q̃ aũt sequit in aliq̃b⁹. Si i ipo ꝑfecti fuerim⁹ nõ ẽ i libꝛis correct⁹. b Qui dicẽ se i ipo manere:p charitatẽ. c Debet sicut ille ambulauit.inꝛ hoies ꝑuersãdo. d Et ipe ambulare.ipm imitãdo.nõ solũ in obꝛua tiõe ꝓceptoꝛ℔ etiã cõsilioꝛ fm̃ suã possibilitatẽ q̃uis ad

hoc nō teneak de necessitate. e Charissimi. Hic pñr cō firmat dictū suū. ſ. q̄ p̄ceptū de dilectiōe dei ⁊ ꝓximi ex q̄ p̄cedūt opa bona ē ab antiq̄ datū. d. Charissimi nō mā datū nouū scribo vobis ⁊c. est em̄ h̄ mādatū de dictamine legē nālis q̄ hō diligat deū: a q̄ hz esse ⁊ viuere: ⁊ boiez sibi silem i specie. vñ ⁊ bruta aialia h̄ faciunt. Eccl. xliij. capl. Dē aial diligit sibi sile. ⁊ sic est inserenz mēti hūane a sua p̄ma p̄dītiōe: est etiaz de lege scripta diuina Deut. vj. ca. Diliges dñm deū tuo ex toto corde tuo ⁊c. ⁊ ō dilectiōe ꝓximi dr̄. Leuit. xix. Diliges ꝓximū tuū sic teipm. ⁊ sic est datū ab initio legis.

f Iterum mā. no. scri. vob. q̄ idē p̄ceptū de dilectione renouatū est in euāgelio q̄ dr̄ lex amor[i]s nō veruz est. i. verificatū. b Et in ipso. ſ. deo humānato q̄ ex charitate maxima passus est ꝓ nobis. i Et in vob. q̄ ꝓ hoc dedit hoib⁹ maximū incētiuū amoris ꝓter q̄ō sīmīctre sua passiōe dixit Ioh. xiij. Mādatū no. do vob vt diligatis inuicē sic dilexi vos. k Quia tenebre. i. figure ⁊ ymbre ve. re. l Trāsierūt. i passione dñi: i cui⁹ signū velū templi tūc fuit scissum Luc. xxiij.

m Et ve. lu. iā lucet. i. vitas euāgelij. n Qui dic̄ se in luce ee. i. i vitate euāgelica viuē. o Et frēm suū odit i tene. est. culpe ⁊ ignoratie: ⁊ p oppositū p Qui di. fra. suū. i deo ⁊ fm deū q̄ō est charitatiue diligē. q In lu. manet. ſ. gre. ⁊ p̄ns in lumie increato i q̄ manet p gram sicut amās i amato. r Et cā. i eo nō est. ſ. actiuū ⁊ passiuū. scādalū. n. est dicrū vel factū min⁹ recū. alteri p̄bēs occasionē ruine: manēs aūt i lumie dicto mō: ex facto vl dicto suo nō p̄bet alteri occasionē peccādi. nec ex facto alteri⁹ vel dicto ruit in pctm̄. s Qui āt odit ⁊c. p̄z ex dictis sma. t Scribo vob. Hic pñr ad opa meritoria inducit alios spālit. ⁊ p̄ baptizatos ab eo. de q̄z salute erat spālit sollicit⁹. nō em̄ oēs eiusdē ciuitatis vel patrie baptizauit vel cōuertit. nā in ꝓtb⁹ illius paul⁹ p̄dicauit ⁊ timotheus ⁊ p lures alij: vt p̄z ex epl̄is Pauli ⁊ actib⁹ apl̄oꝝ. dicit ē. t Scribo vobis filioli. Illi filioli ꝓprie dicunt alicui⁹ a q̄ baptizati sūt. vel de baptismo leuati v Quia remit. vo. pctā. i. remissa sunt in baptismo q̄ delet totā culpā ⁊ penā. x Propter nomē ei⁹. ſ. xp̄i in cui⁹ noie dabat baptism⁹ in p̄mitiua eccl̄ia. vt hī Act. vj. q. d. decetero nō debet̄ inānari q̄ p̄ctm̄. scōo inducit cōuersos moriḃ⁹ ⁊ scia de q̄b⁹ est mnīū curandū eo q̄ bonū ip̄oz redūdat in totā eccl̄iaz: ꝓt q̄ō vocat eos patres dicēs. y Scribo vo. pa. q̄m cognouistis eū ab initio est. i. verbū incarnatū ꝓcedēs a patre vt dictū ē i p̄incipio hui⁹ epl̄e. q. d. eis. eā habet̄ maiorē sciaz alijs: debet̄ cē alioz exemplū p opa virtut̄. Tercio inducit adolescentes i q̄b⁹ incipiūt cōcupiscētie carnis vigere: ꝓt q̄ō laudat eos de castitate: vt ad eā magē animent. nā virt⁹ laudata crescit. ió dicit.

3 Scribo vo. ado. q̄m vici. malignū. i. mali ignis incētiuū: q̄ est ignis ꝛcupie carnalis. q. d. decetero nō debet̄ ꝓmittē vos vinci a carnalib⁹ desideriis. ḡro inducit infantes: nō aliq̄ mō rōnis capaces q̄ iz pauca cognoscāt de diuinis rē recognoscūt deū cē patrē iustoꝝ: dicit ig̃r.

a Scribo vo. infātes. q̄m cognouistis patrē. q. d. cēq̄ cōgnitis eū debet̄ eū reuereri. ⁊ pur possibile vob ē imitari. Quitō inducit iuuenes q̄ iā būt robur corpis. d. b Scribo vo. iuue. q̄m fortes estis. q. d. sic estis fortes i corpe ita fortes mētes vt nō deficiat̄ in q̄cūq̄ tribulatiōe: ⁊ subdit ad h̄ rō.

c Et vicistis. malignū. i. diabolū renūciando ei ⁊ p̄opis eius in baptismo. q. d. debetis firmiꝰ stare nec decetero vincamini ab ipo. d Nolite diligere. Hic ponit dīnie societat̄ cum hoib⁹ dissipatiuū vt quitet q̄ est duplex. ſ. cupiditas q̄ est vena charitatis in q̄ charitate cōsistit dicta societas: ⁊ heresis peruersitas q̄ dicā societatē dissoluit. ḡ ꝓ docet cauē ꝓmū. scōo scōm: ibi Filioli. Circa ꝓmū dicit. d Noli. di. li. mūdū. nō accipit h̄ mūd⁹ ꝓ vniuersitate creaturaruz. sic dr̄ Iob. j. Mūd⁹ p ipm facti est. creatus est. e Et mundus transit ⁊ ꝛcupia eius. Qui aūt facit volūtatē dei: manet in eternū. f Filioli nouissima hora est. Et sicut audistis q̄ antixp̄s venit. ſ. qui

est pte ste. m Nūc anti. mnl. fa. fūt. ſ. hereticī cōrūpē
tes veritatē euāgelij sicut factet antixps. n Vñ scim⁹
i. ex ꝟ ppendum⁹. o Quia no. ho. est. i. qr ꝑs antixpt q
dāmō icepit i eis. p Ex no. ꝓdierūt. i. ex societate nſa
nā hereticī ꝙte dicunt q fidē catholicā suscepta cōrū
pūt. q Sz ñ erāt
ex nobis. fm eīm⁹
dei ꝓdestinationem
r Nā si fuissent ex
nobis. hoc modo.
s Permansissent
vtiq; nobiscū. q; di
uina ꝓdestinatio ſ
frustrāt effectu suo.
t Sz vt manifesti
sint. supple exierūt
de societate nſa vt
sic a fidelib⁹ melius
euitenť. v Sed
vos. Hic ꝑñr docet
modū cognoscēdi he
reticos q aliqñ aliū
de venichāt ad subuertēdū fidē simpli
ciū. t ꝑ tāgit a pte ſi
deliū. d. v Sed
vos vnctionē. gſe.
x Hēt a scō. sup.
ſpū. q data est vobis
i baptiſmo. y Et
nostis oia. ſ. ad salu
tē necessaria nā eīm
nō deficit i necessa
riis. t multominus
auctor nature: veri
tas aūt fidei necessaria est ad salutē: ñ magis vel minus
explicite fm statū credentiū: nā sacerdotes plura tenenť
explicite cognoscere de his q sunt fidei q̄ simplices laici: t
tō si veniat hereticꝰ ad corrūpēdū fidē: t fidelis se cōuer
tat ad deū ad būdū ei⁹ vnctionē dirigentē nō deficiet q̄n
eū dirigat p se vel p aliū. fm ea q ꝓmīēt ad statū suū. t sic
in ꝑte est hꝛe vnctionē docentē de oib⁹ necessarijs ad sa
lutē. illud aūt habere dicimur qō est in ꝑte nſa habēdi
5 Nō scripsi vobis q̄si ignrāntib⁹. b dicit spāliter ꝓ maio
rib⁹ q scieb̄at falsitates hereticꝝ veritatē articulo⁹ dis
cernere. scēdo dat modū cognoscēdi ex ꝑte hereticōrū. d.
a Quis est mēdax. ſ. i fide. b Nisi is qui negat. i. ne
gationē q sequit affirmat esse verā. ſ. c Qm ihs nō ē
xps. b eīm affirmāt iudei obstinati dicentes q ihs nazare
nus nō est xps⁹ i lege t ꝓphetis ꝓmissus. b ctiā affirma
bant hereticī q indaizabāt post suscepti onē baptiſmi.
d Hic est antixps. ſ. xpō ꝓtius. c Qui negat patrez
t filiū. sunt eīm correlatiua q̄ posita se ponūt t empta se
perimūt. ió qui negat vnū t alterū t sūt qui cōfitet vnū
t alterū. f Vos. Hic ꝑñr. mouet eos tenere fidei veri
tatē di. Vos qō audistis ab initio. vñe cōuersionis.
g In vo. gmaneat. sine hesitatione t deuiatione.
h Quia si i vo. gmāserit. ſ. fides charitate formata quā
recepistis i baptiſmo. i Et vos i fi. t pa. manebitis. in
ꝑfti p gſam. k Et hec ē repromissio. quā ipse ē pollici
tus vobis dare i futuro. ſ. vitā eternā Joh. vj. Hec est vo
lūtas ei⁹ q misit me patris vt omis q videt filiū: t credit in
eū habeat vitā eternā. l Hec scripsi. Hic ponit circa
ꝓdicta recapitulationē ad maiorem affirmationē dicens
Hec scripsi vobis de his q seducūt vos. i. comant vos de
cipe. m Et vos vncti. gſe. n Quam acce. ab eo. i. a
deo i baptiſmo. o Maneat i vob. In ꝑte eīm bois ē
illā gſam obseruare. q; de⁹ nō subtrahit gſaz suā ab aliq̄
nisi ipe pa⁹ subtrahat se a deo p mala volūtatē. p Et
nō necessa. ha. vt aliqs hō. q Doceat vos. nō est ꝓ in
telligēdū q fideles simplices ꝛtenere debāt doctrinā su
perioꝝ vel ēt negligere cū eā pūt bñe: q; doctrina dei est:
ꝛ b dñ q; si humana doctrina deficeret. de⁹ suppleret. vt
ſ. dictū est. r Sed si vn. ei⁹. i. dei q̄ est sufficiēs.
s Do. vos de oib⁹. necessarijs ad salutē. marie in casu i
q deficit humana doctrina. vñ frequent in euiūt aliq̄ sim
plices nutriti i cāpis clari⁹ vidēres i his q̄ sūt necessaria
ad salutē ꝛ illi q̄ ſ
ſtitidie audiūt fmo
nes i ciuitatib⁹ ma
gnis. t Et verus
est. t nō ē mēdacius
nā ab eo q est regu
la veritat⁹ nō pōt ꝓ
cedere nisi verūm.
v Et si. do. vos ma
ne. i eo. ꝓ bonā volū
tatē. x Ut cū ap
pruerit. i iudicio.
y Habe. fiducīā. i.
certitudinē de ꝑtitu
dine nſa z Et nō
ꝑfun. ab eo i aduen.
ei⁹. audiēdo illā ter
ribilē ſniaz q̄ habeť
Math. xxv. ſte ma
ledicti i ignē eternū
ꝛc. a Si scit⁹ qm̄
iust⁹. q; cuilibet fide
li ꝑ notū est de deo.
b Scito. qm̄ vois
q fa. iusticiaz. i. opa
iusticie c Ex ipo
nat⁹ est. i. b facit in
ꝙtū hz eē ab eo: t si
loquit de opib⁹ iu
ſticie q̄ est virt⁹ poli
tica: verū est q; ab ipo est oē bonū nature: t mlto fortius
est verū de opib⁹ iusticie infuse q̄ dat cū gſa: ꝓ quā hō cō
ſtituit i q̄da ꝓticipatōe supnāli ex diuini fm q dr. ij. Pe.
j. Maxia t ꝓciosa nob. ꝓmissa donauit: vt ꝑ hꝫ efficiamini
diuine nature cōsortes. In ca. ij. vbi dr i postil. Cha
rissimi nō mādatū nouū scribo vobis. Additio.

Recepta de dilectiōe dei t ꝓximi i q̄b⁹ tota lex t
ꝓphe pēdent: vt dr Math. xxij. ictū fuit de necita
te salut⁹ ipleda i ve. le. ad plenū ꝓtinenť. ſ. Ieui. xix
Deut. vj. ℔ ingtū ad ꝑfectionē ipleri is dictoꝝ ꝓceptoꝝ
ꝓtinēt tāḡ ꝑsilia. nō i le. ve. ℔ i le. no. cōtinenť q̄ do ꝑ ꝓs
Math. xix. Si vis ꝑfect⁹ eē ꝛc. de. ij. ho Joh. xiij. Mādā
tū nouū do vob vt diligat⁹ inuicē sic dilexi vos. mod⁹. n.
dilectiōis xpi ad discip̄los seu ad humanū gen⁹. q̄ quidē
mod⁹ declarat cū dic. Sic ego dilexi vos attigit fūmū g
dū ꝑfectiōis dilectiōis ꝓximi. put fuit plene declaratū i
additiōe sup en̄agelū Joh. ca. ē. dicto. vñ ꝓdicta ꝓcepta
ꝙtū ad ea q̄ sūt de necessitate salut⁹ i ve. le. ꝓtinēť: t ió
nō sūt noua. ꝙtū ho ad ea q̄ ꝓtinēt ad ꝑfectionē p mod⁹
ꝓsiliꝝ m̄ i lege noua ꝓtinēť: t fm ꝟ dicit nouaꝫ: t sic ꝑpe
itelligūt vba bti Joh. cū dicit. Nō mādatū nouū scribo
vob: ℔ mādatū vet⁹. ſ. ꝙtū ad ea q̄ sūt de necitate ꝓcepti
t cū dic. Iterū mādatū nouū scribo vob ꝛc. intelligēdū ē
ꝙtū ad ad ea q̄ ꝓtinēt ad ꝑfectionē implentionis t de hoc
vide ampli⁹ in additione ꝓdicta. Cap⁹m. iij.

Idete q̄le charitatē. Postq̄ beat⁹ Iohes tractauit ō
socierate dei t hoim q̄ hī i via. ꝟ ñr tractat de illa
q̄ i patria expectat: t dīuidit i duas ꝑtes. q̄ ꝓ declā
rat ei⁹ ꝑfectiōes. scdo debitā ad ipas ꝓsonē: ibi. Et nos.
Circa ꝓmū dic. a Videt. ostigēt attēdite. b Qua.
cha. ꝛc. celest⁹ vos i filios sadoptādo Joh. ſ. Dedit eis ptā
tē filios dei fieri his q̄ credūt i nom̄e ei⁹. ió subdit c Ut
filij ꝛc. i veritate ita ꝙ ꝟ nomē i nob ñ ē vacuū nec iane: t
ꝙtus hēm⁹ ius i celesti hēditate. d Propt ꝟ mū. nō co.
nos. noticia approbatiōis hoies. n. mūdani nō approbāt
ñ ꝛpro bāt illos q̄ trenis ꝛtēpꝫ tēdūt ad hēditatē celestē:
eos mīsos t stīros reputātes. t ſbdit cā cū dr. c Quia

nō nouit eū. p ꝫ eñ q̄ hoies mūdani sūt terrenis totalit intenti auertunt a cognitione dei pñs: inq̄tū est dator celestis hēditat̄: ꝫpt q̄d ñ approbāt ꝫ reprobāt cōceptores terreno⁹: t appetitores celestiū: t si q̄rat q̄ sūt illa celestia rñdet f Charissimi nūc filij dei sum⁹. p gr̄az adoptiōis g Et nōdum ꝛc. q: illa bona celestia nō sūt cōphēsibilia. q. d. non pñt sufficiēt exprimi ab hoib⁹ vite pñt̄. j. Cor. ij. Neq̄ ius ñ vidit t auris ñ audiuit t cor hois nō ascēdit q̄ pparauit de⁹ his q̄ diligūt eū. h Scim⁹. q. d. hoc tm̄ scim⁹ i generali de celestibus i Q̄m cū apparuerit. i. cū nob se pfecte oñderit i possessiōe celestē hēditat̄ nos ponēdo k Sibi ei erim⁹. i ipm q̄mz possibile erit trāsformari t ei conūcti: t sūdū mod⁹ huius ꝓuictionis t trāsformationis cū dicit

l Q̄m vide. ꝛc. vidēdo ipm clare trinū t vnū. Cognitio eñ fm oēs pbantes fit p assimilationē cognoscētis ad cognitū: hec ät visio ē pfectissima cognitio q̄ pōt hūa creatura itellectuali: t p ꝫpis ē ibi assimilatio pfectissima ad deū t trāsformatio p amorē ān exū. t ibi assimilatio pfectissima ad deū t trāsformatio p amorē ān exū. t ibi ꝫsistit societas dei t bton. m Et ois Hic ꝑtr declarat debitā dispōnē ad hāc societatē ꝫsequēdā q̄ duplex ē. scōa ponit: ibi. Ois q̄ nō ē iust⁹. Prima i duas: q: ꝓ facit ꝓpositū: scdo remouet q̄dā dictum erroneū: ibi. Filioli. Pria ꝑo dispositio ad visionē dei consequēda ē puritas mētis fm dictū saluatoris Math. v. Hi mūdo corde: q̄m ipi deū videbūt. ibi dicit. m Et ois q̄ ꝛc. ℞ ē in deo sperās ipm videt facie ad faciē clare n Sā cruciat se. ꝛ. q̄ciaz emūdādo. o Sic ille sanct⁹ ē. ꝓpt q̄d nō admittit ad sui visionē nisi sctōs. Et q: ab ea repellūt ūmūdi. ꝑtr oñdit. p Ois q̄ ꝛc. Nā pcm̄ ē transgressio legē dñine. Iex aūt dīna ē ipa cātas. t iō i oi pcō mortali est eqtas corruptio: t p ꝫpis iniq̄tas. q Et ille. q: il. le apparuit. i carne assūpta. r Vt pec. tol. q̄ sūt diuine visionis impedimēta. s Et pcm̄ i eo nō ē. i. eē nō pōt iō subdit. t Ois q̄ i eo. manet. fide formata charitate. v Nō peccat. q̄dū sic manet: q: ꝛia sīl eē nō pñt in eodē subiecto. x Et ois ꝛc. vidēs eñ deū clare: cū videat ipm sūmū bonū: nullo mō pōt auerti ab eo p peccatū.

y Nec cog. cū. fide formata charitate: ne p ꝫ est itelligēdū q̄ hīs fidē charitate formatā nō possit peccare vt alicꝫ dixerūt t male. Hpoc. ij. charitatē tuā ꝑmā reliquisti. mēor esto itaq; vñ excideri ꝛc. ℞ sic ē intelligēdū. q̄ nulli⁹ vrens actu fide formata charitate vel existēs in ea peccat. iō dr. y Nec coḡuit eū. s. actu peccādo. z Filioli. Hic ꝓr remouet q̄dā dictū erroneū: erāt eñ aliq̄ dicentes q̄ cognitio fidei sine opib⁹ sufficiebat ad salutē: ꝛ q̄ erroⁿ ꝛcpit brūs Iacob⁹ vt vltuz e. ℞. ꝛcpl'a sua: t sic ꝛ ipm dic brūs Iohānes. z Filioli mei nemo vos seducat. p̄dicto erroⁿe. a Qui facit iusticiā. i. opa iusticie. b Iustus ē. t nō ille q̄ credit sine opibus. c Qui fa. pec. ex dia. est. ℞ dicat se eē ꝛpianū. d Q̄m ab inicio. dia. peccat. nō ē p ℞ intelligēdū q: creat⁹ fuerit mal⁹ vt dixerunt aliq̄: q: scribit Gen. j. Vidit de⁹ cūcta q̄ fecerat: t erāt val de bona: ℞ q: exā p peccatū semp in pcō pseueraūt: nā pcm̄ ei⁹ est irremediabile: t ad pccādū hoies induxit.

e In ℞ appa. ℞. dei. in hūanitate assūmpta. f Vt dis. opa diaboli. p mortē suā t eccl̄ie sacra ab ei⁹ morte efficacitā būtia. ꝛō cōcludit. g Dis q̄ na. ē ex deo. p sacrm̄ baptismi q̄ ē sacrm̄ fidei formate.

dissoluat opera diaboli.

b Peccatū nō facit inq̄tū sic nat⁹. q: fidei formata charitate nō stat cum pcō mortali: ꝛō subdit. i Q̄m semē ipsi⁹ i eo manet. s. gr̄a que nō cōpatit secū tale peccatū. k Et ñ pōt peccare. inq̄tus brūs gr̄am q̄ nō pōt eē rō peccādi: sic fedēs inq̄tū fedēs nō pōt ambulare: t in ℞ sensu sedētem ambulare ē impossibile: pōt tñ peccare p verū libertatis liberi arbitrij: q̄ nō cōfirmat in bono p gr̄az in pātria: nisi in aliq̄bus ex gr̄a spāli: ꝓpter q̄ infert distinctionez filioz dei t diaboli. d. l In ℞ ma. sūt fi. dei. s. q̄ nō peccāt mortalit. m Et filij diaboli. p opationē pcī t sic p3 q̄ nō sūt aliq̄ filij dei p fidē sine opib⁹ q̄ cōcludere intēdebat. n Dis. Hic ponit scōa dispō ad brūdinē q̄ est charitas fraīna Matb. v. Bti misericordes: q̄m ipi misericordiā ꝑsequent. Et diuidit i duas ptes. nam ꝑ inducit ad fraternē charitatis actū. scdo declarat debitus modū: ibi. Filioli. Circa pāmā ptē ꝑ ꝓmunat ad se ꝑdictā d. n Dis q̄ nō est iust⁹. iusticia iusta. o Nō est ex deo. q: illa sola facit dignū eterna vita. p Et qui nō diligit frem̄. sūt nō est de numero filioz dei. q Q̄m hec est annūciatio. i. res annunciata. r Q̄a audistis ab inicio. ꝓuersionis vre. s Vt dili. alterutrū. charitative.

t Nō sicut cayn. supple sūt⁹ v Qui ex maligno erat i. diabolo. x Et occidit frem̄ suū abel. Gen. iiij.

y Et ꝓter quid occidit eū. rñdet. z Q̄m opa ei⁹ maligna erāt ꝛc. ista fuit occasio huius: nam munera abel ꝓter ei⁹ iusticiā erant accepta deo: in cui⁹ signū ignis descendit de celo t cōsumpsit eius sacrificiū. Vñ Gen. iiij. vbi dr. Et respexit de⁹ ad abel ꝛc. Inspirato theodotios bz. Inflāmauit de⁹ sup abel. tal' eñ inflāmatio signū ē acceptatiōis diuine. vt p3. vj. Iud. ō oblatiōe gedeōis. ꝛ. xiij i oblatione manue. ꝛ. iij. Reg. xviij. i oblatiō e helye. ꝛ. ij. Paraly. iiij. de oblatione salomonis. quod videns cayn cōcepit odiū ℨ frem̄ z inuidiā: ex quo odio sicut ex causa ꝓpinqua occidit eū. dicunt aūt q̄ cayn fuisse maligna: q: licet offerret deo ramē de peiorib⁹ ꝛ ex volūtate puer. sa. ideo dr Gen. iiij. Ad cayn aūt ꝛ ad munera ei⁹ non respexit. q. d. ꝓpter malliciā cayn munera ei⁹ nō acceptauit. ꝛ ex hoc cōcludit. d. a Nolite mirari frēs si odit vos mūd⁹. q: opa ei⁹ maligna sūt: vra aūt bona. t subdit cām bonitatis. d. b Frēs nos scim⁹. certitudinaliter si referrāt ad ap̄los q̄ receperūt spm̄ sanctū in signo visibili t in gr̄a fuerūt cōfirmati: ꝛ de ꝓ diuinā reuelationē fuerūt certificati. Si aūt ad alios referāt tunc hoc scire accipit ꝓbabili cōiectura. c Q̄m trāslati sumus de morte. culpe. d Ad vitā gr̄e. e Q̄m dili. frēs. opa vero ex charitate facta sūt meritoria. iō subdit ꝓ oppositum

f Qui nō diligit manet in morte. q̄ caret charita et q̄e est vita aie. g Dis qui odit frēm suū. qō est pcr̄ q̄n nō diligere eū. h Homicida est. sūtpsius spūaliter: t fratris sui corpalit dispositiue tamē: nā odiuz est dispositio ad homicidiū: sicut dictū est de cayn. i Et sci. q̄m oīs homo. non hz vitā eternā in se manentem q̄ nō hz gr̄am que est in nobis quedaz inchoatio vite eterne que cōsūmat in gloria q̄ est gr̄a consūmata. k In hoc cognouim⁹. p̄r inducit ad actū fraterne charitatis p exemplū xp̄i: q̄ mori voluit. p nr̄a salute: t p facit suā inducti onē. scdo aliq̄rum exclusionē: ibi. qui habuerit tē. Circa p̄mū p3 ira vsq; ibi.

Et nos de. p fratrias ponē. i. vitam corpalē. p salute corū spūali exponere: t hoc debitū p3 ex ordine charitat̄ fm quē de⁹ sup oia diligendus est: t post ipm aīa. ppria: t tercio loco aīa. primi. quarto t vltimo. p primū corp⁹ fm Aug. s. de doctrina xp̄iana: bonū bo minus diligibile fm ordinē rectū p3 exponi. p salute magis diligibilis. ppter q̄ vita corpalis est exponēda. p spūali salute. primi nō ti oēs semp ad hoc tenent nec vniuersi ter: cui⁹ rō est: q: cuilibet semp imminet cura sui corpis: nō aūt cura de salute spūali. primi: sed solū i casu necessitatis: vt si q̄s videat piclitari. primū spūalit̄ t nō possit sibi alit subuenire: nisi p hoc q̄ talis videt exponit se mori t corpalit: in tali casu tenet hoc facere t nō alīs: t hoc mō videt brūo. vitalis martyr. vsinū medicū in articulo mortis positū. p fide xp̄i: t expauescentē suis exhortationib⁹ roborasse. p quo ad mortē fuit cōdēnat. Illi bo q̄ curaz aīarū hūt vt sacerdotes curati t epi t alij plati: nō solum in hoc casu ſ etiā in alijs tenent. p salute subditor̄ suoz vitam exponere corpalē: vi pote. si lup⁹ intret gregem ad corrūpēdū eū in fide vel mozib⁹: alit nō eēt pastor: ſ mercenari⁹ fm dictū saluatoris Jo. x. c. m Qui habuerit Hic p3 ostēdit in aliquib⁹ defectū hui⁹ charitat̄ dicēs. n Qui ha. sub. hui⁹ mūdi. i. diuitias. Hic tāgit duplex casus in quo el'ya facere necessitat̄ est t p̄cepti: vn⁹ accidit ex pte facientis. s. q̄n hz sufficiū victui t vestitui: cōsideratis necessitatib⁹ psone t status t nō solū fm p̄item statū: ſ etiā fm ea q̄ ꝓbabilit̄ p̄t occurrere t frequenter occurrit. t fm hoc dr Iuc. xj. Q̄ supest date el'ymā. vñ Basilius. Famelici panis est quem tu reines: nudi muica quā in cōclaui cōseruas: discalciati calce⁹ q̄ apud te marcescit: mendicitis argentū q̄ possidem⁹ humanū. quocirca tot iniuriaris quot dare valeres. c̄hoc idē dicit Ambro. in decretis di. xl vij. c. Si tū hi. t hoc notat cū dr.

m Qui. n. hz subam hui⁹ mūdi. m. diuitias supfluas mō dicto. secūdus casus accipit ex pte recipientis. s. q̄n patit vgētē necessitatē t nō apparet vñ sustētari possit nisi per el'ymā isti⁹: t tunc iste tenet dare nō solū de supfluo sue in casu p̄dicto: ſ etiā de necēario. nō psone sue fm indiuiduū cōsiderate: q: plus quilibet tenet sibi q̄ alteri si sit i necessitate sibi: ſ de necessario sui stat⁹: nā q̄libet p3 se restringere: vt primū adiuuet i vltima necessitate: t fm b subdit. n Et vi. fra. suū necē. hr̄e. s. vltimam. o Et clau. vis. sua ab eo. subuentionē ei denegādo. p Quō charitas dei manet i eo. q. d. nullo modo. i tali. n. casu est trāsgressor̄ p̄cepti diuini: ppt q̄ dicit Aug⁹. Pasce fame morientē: si nō pauisti occidisti. q Filioli. q. ſ p̄ir inducit ad debitū diligēdi mōd. d.

q Filioli mei non dili. s. tm: sicut illi q̄ verbo dicūt fribus cōpati: ſ de facto nihil: t hic est amor: fict⁹ sine van⁹ r Neq; lingua. s. fallaci: sicut ioab dixit amasē. ij. Reg. xx. Salue mi frater t statim interfecit eū: t hic amor: nō solū est victus t vanus ſ etiā p̄iudicios⁹.

s Sz ope. ꝑ p̄mū.

t Ex veritate. ptra scōm. v In hoc. diligēdi mō. s. efficacit t veracit.

y Cognoscim⁹ q̄m ex veritate sum⁹. i. ex deo q̄ est ipa veritas. y Et in ꝑpetu ei⁹ suade. corda nr̄a. ad vere charitatis opera vel aliter. Suadebim⁹ corda nr̄a. i. ꝓficiēt p̄itare poterim⁹ coz̄a eo corda nr̄a q̄ si alit diligerem⁹. s. vane vel false ꝑ face nō possem⁹. ió subdit.

5 Q̄m si resp. nos cor nr̄m. de vana vel falsa dilectione.

a Maior est de⁹ cor. no. t no. oia. ppt q̄ talis vanitas vel falsitas nō latebit eū. b Charissimi si cor no. nō re ꝑ. nos de vana vel falsa dilectiōe: c Fiduciā habe. ad deū. i. nr̄is necessitatib⁹ recurrēdi ad ipz. d Et q̄dq̄d petierim⁹. de ꝓtinētib⁹ ad nr̄am salutē t pseueranc.

e Accipiem⁹ ab eo. nō tñ semp stati: ſ tpe oportuno. nā aliq̄ differt petitiōes fidelīū simplē vt ſ sic vilescat q̄ ꝑstat: t vt plitio ꝓficiendo t postulatiōis repetitiōe meritū eis accrescat: t subdit ro ipletiōis cū dr. f Q̄m mā. ei⁹ custo. tē. ipe aūt custodiēdi⁹ mādata ei⁹ i vitā eternā. ꝓmittit Matth. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mādata: t fidelis est adiplēdo. ꝓmissa: t q̄ sint ei⁹ mādata subdit d. g Et ꝑ māda. ei⁹ tē. Hic accipit singulare. ꝓ plurali: q: oia mādata ei⁹ cōtinent i fide ꝑ dilectionē opante Ro. xiij. Plenitudo ꝑ leg⁹ est dilectio. h Et q̄ fer. mā. ei⁹ ꝑ dilectionē adimplēdo. i In illo ma. sicut amauit amauo t ecōuerso. k Et ꝑ sci. q̄m ma. i nob. dicto mō l De ipō. ꝑ ipm. m Q̄uē de. no. si ꝑ intelligat de bto iohāne t alijs aplīs: istud scire est p certitudiez diuie reuelatiōis: si āt de alijs ē ꝓbabilē cōiectura vt dictum est. s. eo. ca.

Capl'm. iiij.

c Charissimi. Hec ē secda ps ꝓncipal⁹ tractat⁹ hui⁹ epl'e q̄ brūs iohes agit de vbi icarnatiōe: t ꝑ vitatē de clarat. secdo declaratiōez confirmat: ibi. Et nos vidim⁹: p̄r ma i duas: q: ꝑ detimiat vitatē. scdo inducit ad charitatē ibi. Charissimi. t q: opposita iuxe se posita magꝭ elucescūt ió detimiādo veritatē ponit iuxe oppositā falsitatē: t diuidit i duas ptes: q: ꝑ detimiat vitatē in cōpatione ad do cētes. scdo ad audiētes. ibi. Ipi de mōdo sūt tē. circa p̄mā dic. b Nolite oi spt. cre. s. oi loquēti de spūalib⁹ ink q̄ i carnatio vbi ē de maioꝛib⁹. c Sz pba. spt. mod⁹ ār. p bandi postea ponit: ſ ꝑ ponit rō. ꝓbādi cū dr. d Q̄m multi tē. i. multi doctores falsi de incarnatiōe e Exierūt i mūdū. s. edion t cherinth⁹ vt dictū est ꝛ. t subdit mod⁹

ꝓbationis cū dr. f De spūali hoīe ex inspiratiõe diuina. g His spūs rē. ex deo
f. loquit ex inspiratiõe diuina xps. n. est nomen suppositi
i duplici nā. f. diuina ⁊ humana: in diuina ab eterno i hu
mana ex tpe. Venit igit i carne humanā nām assumēdo
in virgine: ꝟ venit i
carne nascēdo de ea in carne assumpta:
⁊ sic ꝑs q̄ venisse in
carne includit venis
se i carnē: q̄ secūdū
ꝓsupponit ꝑmum:
ꝓpter q̄d apls ma
gis exꝓmit secūdū
ꝟ ꝑmū. b Et oīs
spūs q̄ soluit ihm. si
cut ebion ⁊ cherin
thus negãtes ei⁹ diui
nitatez: ⁊ oēs male
sentiētes de incarna
tione verbi.

i Ex deo nō est. i.
nō loquit ex spū di
uino ꝟ maligno: iō
subdit. k Et hic
est antixps. nō i ꝑso
na ꝟ in figura vt di
ctū est. ꝟ. ij. ca. ⁊ sic
ꝑs lra sequēs cū dr.
de q̄ audistis rē.

l Vos ex deo est
filioli. q baptismus
regenerat. m Et
vicistis eos. f. figura
lē antixpm cõtēdo ihm xpm ee deū ⁊ verū hoiem. Vel
vicistis eū. i. mūdū deuicēdo ꝓcipiam oculoꝝ ⁊ carnis ⁊
fugbiā vite q̄ noie mūdi intelligunt: vt dictū est. ꝟ. ij. ca.
n Q̄m ma. ē q̄ i vo. est. spūs dei i q̄ vicistis ꝓcipias mū
di ⁊ nō virtute ꝓpia. o Q̄ in mūdo. i. q̄ spūs mali
gnus qui bitat in hoīb⁹ mūdanis ⁊ excitat cõcupias ꝑdi
cas. p Ipsi de mūdo. Hic ꝑ̄ determiat ex ꝑte audi
entiū. ⁊ circa q̄d scien dū q̄ quilibet iudex audit illud ad
q̄d ꝓpriatē ꝟs ⁊ oppositū abhorret. iō heretici doctrina
sua laxabāt hoīb⁹ mūdanis delectabilia: vt sic facilius q̄
uerterent eos circa credibilia: ⁊ ꝟ est q̄d dic. p Ipsi. i.
heretici q̄ sūt figura antixpi. q De mūdo sunt. i. ꝓrem
tes h⁹mōi delectabilia. vñ dic Aug⁹. in libro de vtilitate
credēdi. hereticus est qui alicui⁹ rpalis cõmodi ⁊ maxie
glorie ꝓincipaliꝫ sui gr̄a falsas ac novas opiniões gi
gnit vel sequit. q Ideo de mūdo loquunt. Nā ex abū
dãtia cordis os loquit. r Et mū. eos audit. nā ab ea q̄
ꝑdicāt afficit. s Nos ex deo sum⁹. regenerati.

t Qui novit deum. fide formata charitate. v Audit
nos. acq̄escēdo doctrine nr̄e. x Q̄i nō est ex deo nō
audit nos. ꝟ magis abhorret doctrinā nr̄am. y In ꝟ
cogno. spūs verita. ⁊ spi. erroris. i. doctorē ⁊ discipulum
veritatis ⁊ doctorē ⁊ discipulū erroꝝ falsi. a Charis
simi. declarata veritate de ꝑbi icarnatiõe. hic reuertit ad
tractādū de charitate de q̄ in ꝟ libro ꝓncipaliter intendit:
vt ꝑs ex ꝓcessu libri: ꝓpter q̄d tractādo de aliis intermis
ceret de charitate ad quā inducit hic q̄druplici rõne. ꝓma
sumit ex filiatione dei q̄a ꝑ charitatē ꝓcipimur: nā ipse
diuidit int̄ filios regni ⁊ ꝑditionis. iō dicit. b Diliga
mus nos inuicē. q̄m cha. ex deo ē. i. a deo infusa est. c Et
oīs q̄ di. fra. suū ex deo na. est. q. charitas est q̄da pricipa
tio diuine nature i nobis. d Et cognoscit. Hic ponit
rō secūda q̄ accipit ex dei cognitiõe quā debem⁹ appetē:
⁊ sic hāc habem⁹ ꝑ charitatē. naꝫ sic malicia volūtatis ꝑ
habitū viciosum puertit rõnis iudiciū: ita econtrario boni
tas ei⁹ q̄ est ꝑ charitatē causat in intellectu iudiciū rectuꝫ
ꝓt q̄d dr. i. Cor. ij. Animalis hõ nō sapit ea q̄ sunt spūs dei

f In ꝟ cognoscit spūs dei. i. loquēs
ꝟ ꝑ charitatē. g His spūs rē. ex deo
f. loquit ex inspiratiõe diuina xps. n. est nomen suppositi
i duplici nā. f. diuina ⁊ humana: in diuina ab eterno i hu
mana ex tpe. Venit igit i carne humanā nām assumēdo
in virgine: ꝟ venit i
carne nascēdo de ea
in carne assumpta:
⁊ sic ꝑs q̄ venisse in
carne includit venis
se i carnē: q̄ secūdū
ꝓsupponit ꝑmum:
ꝓpter q̄d apls ma
gis exꝓmit secūdū
ꝟ ꝑmū. b Et oīs
spūs q̄ solvit ihm. si
cut ebion ⁊ cherin
thus negãtes ei⁹ diui
nitatez: ⁊ oēs male
sentiētes de incarna
tione verbi.

i Ex deo nō est. i.
nō loquit ex spū di
uino ꝟ maligno: iō
subdit. k Et hic
est antixps. nō i ꝑso
na ꝟ in figura vt dictū est. ꝟ. ij. ca. ⁊ sic ꝑs lra sequēs cū dr.
de q̄ audistis rē.

l Vos ex deo est
filioli. q baptismus
regenerat. m Et
vicistis eos. f. figura
lē antixpm cõtēdo ihm xpm ee deū ⁊ verū hoiem. Vel
vicistis eū. i. mūdū deuicēdo ꝓcipiam oculoꝝ ⁊ carnis ⁊
fugbiā vite q̄ noie mūdi intelligunt: vt dictū est. ꝟ. ij. ca.
n Q̄m ma. ē q̄ i vo. est. spūs dei i q̄ vicistis ꝓcipias mū
di ⁊ nō virtute ꝓpria. o Q̄ in mūdo. i. q̄ spūs mali
gnus qui bitat in hoīb⁹ mūdanis ⁊ excitat cõcupias ꝑdi
cas. p Ipsi de mūdo. Hic ꝑ̄ determiat ex ꝑte audi
entiū. ⁊ circa q̄d scien dū q̄ quilibet iudex audit illud ad
q̄d ꝓpriatē ꝟs ⁊ oppositū abhorret. iō heretici doctrina
sua laxabāt hoīb⁹ mūdanis delectabilia: vt sic facilius q̄
uerterent eos circa credibilia: ⁊ ꝟ est q̄d dic. p Ipsi. i.
heretici q̄ sūt figura antixpi. q De mūdo sunt. i. ꝓrem
tes h⁹mōi delectabilia. vñ dic Aug⁹. in libro de vtilitate
credēdi. hereticus est qui alicui⁹ rpalis cõmodi ⁊ maxie
glorie ꝓincipaliꝫ sui gr̄a falsas ac novas opiniões gi
gnit vel sequit. q Ideo de mūdo loquunt. Nā ex abū
dãtia cordis os loquit. r Et mū. eos audit. nā ab ea q̄
ꝑdicāt afficit. s Nos ex deo sum⁹. regenerati.

t Qui novit deum. fide formata charitate. v Audit
nos. acq̄escēdo doctrine nr̄e. x Q̄i nō est ex deo nō
audit nos. ꝟ magis abhorret doctrinā nr̄am. y In ꝟ
cogno. spūs verita. ⁊ spi. erroris. i. doctorē ⁊ discipulum
veritatis ⁊ doctorē ⁊ discipulū erroꝝ falsi. a Charis
simi. declarata veritate de ꝑbi icarnatiõe. hic reuertit ad
tractādū de charitate de q̄ in ꝟ libro ꝓncipaliter intendit:
vt ꝑs ex ꝓcessu libri: ꝓpter q̄d tractādo de aliis intermis
ceret de charitate ad quā inducit hic q̄druplici rõne. ꝓma
sumit ex filiatione dei q̄a ꝑ charitatē ꝓcipimur: nā ipse
diuidit int̄ filios regni ⁊ ꝑditionis. iō dicit. b Diliga
mus nos inuicē. q̄m cha. ex deo ē. i. a deo infusa est. c Et
oīs q̄ di. fra. suū ex deo na. est. q. charitas est q̄da pricipa
tio diuine nature i nobis. d Et cognoscit. Hic ponit
rō secūda q̄ accipit ex dei cognitiõe quā debem⁹ appetē:
⁊ sic hāc habem⁹ ꝑ charitatē. naꝫ sic malicia volūtatis ꝑ
habitū viciosum puertit rõnis iudiciū: ita econtrario boni
tas ei⁹ q̄ est ꝑ charitatē causat in intellectu iudiciū rectuꝫ
ꝓt q̄d dr. i. Cor. ij. Animalis hõ nō sapit ea q̄ sunt spūs dei

ꝟ diligit nō nouit deū q̄niaꝫ
b de⁹ charitas est. Jn ꝟ ap
paruit charitas dei in nob
i q̄m filiū suū vnigenitū mi
k sit de⁹ in mūdū vt viuam⁹
ꝑ eū. In hoc ē charitas nō
l q̄si nos dilexerim⁹ deū: ꝟ
m q̄m ipe ꝓior dilexit nos: ⁊
n misit filiū suū ꝓpiciatōez ꝑ
o ꝓctis nr̄is Charissimi si de
p us dilexit nos ⁊ nos debe
q mus alterutꝝ diligē. Deū
r nemo vidit vnq̄. Si dili
gam⁹ inuicē de⁹ in nob ma
s net: ⁊ charitas ei⁹ i nobis
t ꝑfecta est In hoc cognosci
mus q̄m in eo manemus ⁊
ipe in nob: q̄niaꝫ de spūsctō
v suo dedit nobis Et nos vi
x dim⁹ ⁊ testificamur q̄m ꝑ
y misit filiū suuꝫ saluatorem

spūalis ãt iudicat oia. ⁊ ꝟ est q̄d dr. d Et cog. deū. f. ha
bēs charitatē. e Qui nō diligit. dilectiõe charitatiua
f Nō no. deū. i. notitia meritoria. g Q̄m de⁹ cha. est
nō est q̄ ꝟ intelligēdū q̄ de⁹ sit charitas mouēs imediate
volūtatē humanā ad actū diligēdi sine habitu medio: vt
vr sentire mgr̄ sniaꝝ
rū i. xvij. di. ꝓmi li
bri: q̄r sic rollerek rō
delectabilis ab actu
diligēdi. nā habitus
ꝓficiēs potentiā facit
actuꝫ delectabilē. v.
ethi. De⁹ aũt nō pōt
ee forma ꝓficiēs po
tentiā volūtatis crea
te: g rē. silr rō meri
ti. nā sic in actu dili
gēdi volūtas eēt tm
mō mota. ⁊ sic non
diligeret libere: nec
ꝑ ꝓns meritorie: iō
tenet ab oīb⁹ docto
rib⁹. q̄ deus monet
ipam volumtatē ad
actū diligēdi meri
toriū ꝑ habitū cha
ritatis infusꝰ: sicut
intellectū ad actum
credēdi ꝑ habitū fi
dei: est igit sic intel
ligendū. g Q̄m de⁹ charitas est. ſ. in
creata sicut est boni
tas ⁊ sapia ad cui⁹

cognitionē rectā inclinat charitatis habit⁹ vt dictū est. ꝟ.
Obiectū em̄ h⁹ cognitiõis nō ē vez absolute. ꝟ verū cõsi
se ꝺ̄is appetitui recto: iō subtracta dilectione charitati
na q̄ facit appetitū intellectiuū rectū maxie circa deū nō
remanet talis cognitio. b Jn ꝟ appuit. Hic ponit ter
cia rō q̄ accipit ex dei imitatiõe q̄ est ex dilectione dei ad
nos. i Misit de⁹ fi. suū i mūdū. i. i hūanitate assūpta.
k Vt viua. ꝑ eū. vita gr̄e quā influit nob sic caput influit
sensū ⁊ motū mẽbris suis. l Sz q̄m rē. diligere. n. est
velle alicui bonū. q̄cūq̄ aũt boni nature vel gr̄e vel gl̄ie i
nob est vel põt ee: totū ē a deo agẽte volũtarie. m Et
misit fi. suū. ꝓpt. i. hostiā ꝑ quā de⁹ pat nobis. ꝓcip⁹ redde
rek. n Pro pec. nr̄is. ſ. collẽdis. ex ꝟ ꝑcludit intẽti. o.
o Charissimi rē. ꝑs lra. p Deū. hic ponit q̄rta rō q̄
accipit ex diuina mãsione i nobis quā debem⁹ appetẽ sũ
me. ⁊ hāc facit charitatiua dilectio. nō ãrvisio q̄ nō hr̄ i ꝑsa
vita: ⁊ hoc est q̄d dic. p Deū ne. vi. vnq̄. Exo. xxxiij.
Nō videbit me hō ⁊ viuet. dic ẽ Aug. q̄ ꝓcessuꝫ fuit pau
lo ⁊ moysi vidē divinā essentiā: ꝟ fuit i raptu ⁊ trãsitorie
⁊ ũ mãsiue de ē ꝺ̄mo vt ꝑs ex lra. q Si di
li. inuicē. charitatiue. r De⁹ no. manet. sic amatus in
amãte. q̄ q̄dẽ mãsio est aliq̄lit eadẽ cũ mãnõe ꝑne. Nam
habu⁹ charitatẽ ñ enactuak aduenīẽte statu ꝑne: ꝟ manet
⁊ ꝓficit: ꝟ cognitio vie evacuak. s Et cha. ei⁹ i no. ꝑfe.
est. exponak sic ꝟ. ij. ca. t Jn ꝟ cogno. rē. exponak vr ꝟ
i fine ca. ꝓce. v Et nos vi. Sup. xa i ꝑn. h⁹ ca. tractauit
de incarnatiõe ꝑbi: h ꝓrmat dictā declmiationẽ. ⁊ ꝑ hãc
ꝓpositū. scdo iducit ad dilectionis actū: ibi. De⁹ charitas
est. declmiationẽ ꝺo suppositū de icarnatiõe ꝑbi ꝓrmat
ꝟ q̄d quẽrsat⁹ fuit cũ ꝺo icarnato: ⁊ opa ei⁹ vidit: ⁊ ꝟ ē
q̄ dic. v Et nos. ⁊ alij apli. x Vidim⁹. videriit. n.
ei⁹ hūanitatẽ oculis corꝑalib⁹: ⁊ ei⁹ diuinitatẽ oculis mẽ
talib⁹ nō i se ꝟ i effectib⁹ iuis: sicut vr cã in effectu. videri
em̄ cũ feciẽte miracla virutẽ tot⁹ nature create trãscẽden
tiaꝫ nō solū ordo sic alij scti: ꝟ etiã impando rãꝺ virute
ꝓpria. y Et testi. ō viso dicto mō. y Q̄m ꝑ mi. filii.
suū. eiusdẽ nature ⁊ ꝓtatis cū eo. z Saluatorẽ mūdi.

ptuā passionē i hūanitate assūpta.ió pcludit. a Quis qs pfes.fuerit.coīde t oīe pfessiōe charitatiua. b Qm ihs.hō ver⁹. c Est fi.dei.ita q idē ē suppositū vtriusq; nature.s.diuine t hūane. d De⁹i eo manet.p gram. e Et nos cognouim⁹.verbū icarnatū mō pdicto. f Et crecha.quā de⁹ hz i nobis.i.t credim⁹ipm spālit habitare nobiscū p charitatē.

g De⁹ cha.ē. Hic inducit ad charitatē t vt magis moueat p cōmēdat eā: scōo ad eam inuitat: ibi. Nos ḡ. Circa pmū cōmendat eā de tribus. p q facit nos pticipare deitatez: t b est qō dicit.

g De⁹cha.est.s. increata. b Et qui ma.icha. creata q ē qdā pticipatio charitatis increate.q est de⁹ i Jn deo manet. sic pticipās i pticipato. k Et de⁹ i eo.sicut pticipatū i pticipāte.scōo qz ꝫ horozē futuri iudicij dat securitatē.t b ē qd dr. l Jn hoc pfe.cha.ōi t c.amoz

a mūdi. Quisqs pfessus fuerit qm ihs est fili⁹ dei: de⁹ in eo manet t ipse in deo. f Et nos cognouim⁹ t credim⁹ charitati quā hz de⁹ in nobis. g De⁹ charitas est t q manet i charitate i deo manet t de⁹ in eo. Jn hoc pfecta est charitas dei nobiscū vt fiduciā habeam⁹ i m die iudicij: qz sicut ille ē: t nos sumus in hoc mundo o Timoz nō est in charitate: p sed pfecta charitas foras q mittit timorē: qm timoz pe r nam habet. Qui aūt timet s non est pfect⁹ in charitate. t Nos ḡ diligam⁹ deū: qm v de⁹ prior dilexit nos. Siqs dixerit qm diligo deuz

cm facit ꝫfidere de pūtia amati.ió subdit. m Quia sic ille ē.s.bnficācies de celo iustz t iniustis. n Et nos su.in b mūdo. p amore ei⁹ amicos t inimicos diligēdo fm q dr math.v. Diligite inimicos vros ꝛc.t subdit. Vt sitz filij pris vr q i cel⁹ē.q solē ozri facit sup bo.z ma. t pluit sup iustos t iniustos.tercio qz excludit timoris seruilitatē.ió dic. o Timoz ñ ē i cha.qō intelligit de fouli timore t inḡtū foulis est. p Sz pfe.cha..so.mit.timorē. Charitas aūt ḡcūz excludit timorē foulē:t ió qō dr b.charitas p fecta ē.i.pfecto charitatz ēt mūa ihs timorē excludere.

q Qm timor: penā hz.i.timoz seruili debet pena: qz facē cauere peccatū solū: mō ne puniat nō ꝓpt detestationem vicij nec ꝓpt vitandā offensaz dei:sicut mulier hūs volūtatē adulterādi abstinet aliqn timēs a viro puniri.

r Qui aūt timet.b mō. s Nō ē pfe. i charitate.i.nō hz charitatē ipm pficientē. Alio mō exponi de timore in itiali q facit cauē pctm pūm ꝓpt penā t pūm ꝓpt offensaz tū pncipaliter ꝓpt offensaz dei t hic timor dei inḡtū respicit penā sp minuit crescēte charitate:t ió cū dr timor nō ē i charitate:subditelligit pfecta. t Nos ḡ. Premissa charitatis cōmēdatiōe.b ꝓr inducit ad charitatē hūdaz: t p ad charitatē dei.o. t Nos ḡ dlī.deū qm ꝛc. exponat vr.s.eodē ca. C̄ōsequent inducit ad charitatē ꝓmi.o.

v Si qs dixe.qm diligo ꝛc.mēdax est.qz dilectio ꝓximi includit in dilectiōe dei.t ad b inducit rōnē.o. x Qui em nō di.ꝛc. Ad cui⁹ intellectū sciēdū q duplr est aliqd cā dilectiōis.vno mō sicut id qō ē rō diligēdi t b mō bonuz alicui⁹ est cā diligendi ipm.nā vnūqqz diligit inḡtū bonū. Alio modo siē id qō est via qdā ad acḡrendū dilectionē.t b mō visio alicui⁹ est cā dilectionis ei⁹:nō tñ sic q ea rōne sit dilḡibile:qz ē visibile: ḡ qz p visionē hmōi ducit qs ad dilectionē ei⁹.igit nō oportet q illud qō est magis visibile sit magis diligibile:vel qō magis diligat ḡ b ē est illud qō pu⁹ nobis occurrit ad diligēdū.t b modo arguit ap⁹s q ꝓximi⁹ eo q ē magz nob cognit⁹ occurrit magz no bis diligēd⁹: ꝓpt qō si aliqs ꝓximū non diligit arguī pōt q deū nō diligat:nō qz ꝓxim⁹ sit magz diligēd⁹: ḡ qz nob p occurrit diligēd⁹ vt dictū ē.vñ dicit Gzeg.omel.xxxvij. Ex his ḡ animꝰ nouit se rgit ad incognita q nō nouit:vt q

hoc q scit notū diligere discat incognita amare t diligere t sic itelligit qō b dr. x Qui.n.nō dili.fra.suū qđ vi.t sic occurrit sibi p diligēd⁹rōne silitudinis i spē. Eccli.xiij Oē aial diligit sibi sile ꝛc. y Deū quē nō vidē.t sic p nō occurrit diligēd⁹. z Quō pōt diligere.q.d. nō ē pbabile.qz dilectio ꝓximi est qdā via ad dilectionē dei:nō tñ sequit ꝓpt hoc q sit maior: vel pfectior ḡ magis ecōuerso:nā illud qđ est pu⁹i via gñatiōis ē posteri⁹ ordine pfectionis.sicut pz de puericia t statu virili. z Et b māda.hab. a deo. Matb.xxij.vbi pceptū de dilectione ꝓximi cōūgit māḡto de dilectione dei.

Jn ca.iiij.vbi dr i postil. Qm de⁹charitas est.nō est p b itelligendū q de⁹ sit charitas motus im mediate volūtatez.

Addītio.

Q Uānis rōnel qōs tangit postil. ad osidendū q nō est itelligēdū deū ee charitatē

monētē im ediate volūtatē ad actū diligēdi:meritoriū sine aliq̄ bitu medio sint efficacez:t cōit a doctoīb⁹ tenēāt Tñ videndū est qđ dicēdū sit ad auctes sctōz scipue augustini:ex qb⁹ videt q de⁹ est illa dilectio q hō diligit ꝓximū.vt in.viij.de trini.dic t in.xv.de trini.q ita dicitus est. De⁹charitas est.sic dr. De⁹spūs est.ḡ manifestatiū est q de⁹essentialit dr spūs.ḡ t charitas est ipe de⁹essentialiter Ad qs auctes rndendū est fm scrīm tho.scōa scde.q.xxiij. ar.ij.i rnsiōe primi argumēti q ipa cēntia diuia charitas ē:sicut t sapia est t sicut bonitas est.vñ sicut boni dicunt bonitate q de⁹ est t sapiētes sapia q de⁹: qz bonitas q formalit boni sum⁹ ē pticipatio qdā diuine bonitatz t sapia q formalit sapiētes sum⁹:ē pticipatio diuine sapie: ita ēt charitas q formalit diligim⁹ ꝓximū ē pticipatio qdā diuine charitatz. Dic.n. modꝰ loquēdi ꝑuet⁹ est apd platonicos ḡrū doctrinis Jlugu. fuit imbut⁹:qō qđē nō aduertētes ex hīs ei⁹ ꝓpt occasionē errādi. Ibi. Ca.v.

O Mnis q credit. Hoc est tercia ps pncipalis tractatus hui⁹ epl'e.in q tractat de. Jo. de cēna vbi emanatiōe. Et dividit i duas pres. qz p ꝓmuat se pditis imediate de dilectiōe ꝓximi.scōo tractat de emanatione verbi:ibi. Hec est victoria. C̄irca pmū dic. a Dis q credit. fide charitate formata. b Qm ihs. nazaren⁹. c Est xp̄s.i lege t ꝓphet⁹,pmissus. d Ex deo nat⁹ est. q regnatiōnē baptismalē. e Et ois q di.eū q genuit .i. deū q fideles suos filios fec. f Diligit t eū ꝛc.t.s.quem cūqz fidelē:aliē nō diligeret sufficient deū nisi eū eo diligeret mēbra eius.ió subdit. g Jn hoc cogno.qm dil. nā dilectio dei icludit dilectionē ꝓximi:vt dictū est:ḡ nā amoz dei nō est ociosus opak em magna ꝛi est:vt dicit Gzego.omel.xx.ideo subdit.

b Et māda ei⁹ faciam⁹.ꝓbatio em dilectionis exhibitio est opis i Hec est em charitas dei.i.d exigit dei charitas. k Vt man.eius custodiamus.corde retinendo t ope adimplēdo:t ne aliquis se excuset ꝓter difficultatem hoc remouet.d. l Et man.ei⁹ gra.non sunt.t.amāti.nā illa que de natura sui dura sunt t aspa. amoz dei t spes p:emij facit leuia.ió subdit. m Qm omne quod natum est ex deo.per fidem charitatē formatam.

n Vincit mūdū.i.tentatões diaboli mūdi ⁊ pſecutões
o Et ħ. Posita ptimatiõe dicta de dilectiõe ꝓximi . ħ
ꝓñr determiat de emanatiõe ꝑbi.⁊ ꝑ ponit determinatio
ſcõo determinatiõis manifestatio ibi.Et spūs ē.tercio ma
nifestatiõis intẽtio ibi.Et ħ est testimoniū Circa pmū cõ
tinuãdo se ad ħ qđ
diſerat immediate.
Omne qđ natū est
ex deo vincit mūdū
oñdit qđ sit illud qđ
facit vincere d.
o| Et ħ est victoria
q̄ vincit mūdū.i.fac
vincere ꝑ Fides
nr̃a.de ꝑbo dei.iõ o
ſubdit. q Quis
ē aũt q̄ vin.mū.nisi
q̄ credit.fide fomata.
r Oñ ie.ē fi.
dei.nãlis ⁊ ꝓñs ei
uſdē nãe cũ eo ſi idē
titrate specifica.quia
nã diuina nõ ē diui
sibilis sicut hũana.
ß idẽtitate nũerali
distinct? tñ in ꝓsona
qz nã non patit nec
rõ q̄ gignẽs ⁊ genitus ab eo sit vnũ in
ſupposito. s Hic
est ſcz dei filiꝰ eternali
ter a ꝑe genit⁹. t
v Per aquã baptiſmalẽ.qz ꝑ tactũ suũ sacratissime car
nis in baptiſmo dedit vim regeneratiuã aq̃s. x Et sã
guiné effusum in ꝓcũ nr̃e salutis. y Jesus xp̃us.ver⁹
hõ verus de⁹. z Nõ in aq̃ solũ.sicut iohes baptista cu
ius baptiſm⁹ solũ lauabat corꝑa:ß nõ auferebat pcã.sic
facit baptiſm⁹ xp̃i. a Sed in aq̃ ⁊ sanguie.i.in baptiſ
mo vnũẽ regeneratiuã hũẽ.⁊ sanguie ad infinitas aias
ſi eẽnt redmẽdas ſufficiẽter. b Et spūs ē.ħ ꝓñr ponit
tur dicte determiatiõis manifestatio.⁊ ē q̄druplex nõ tñ
ponunt ħ ſm ordinẽ xp̃is.vna fuit ꝑ spūſſcti missionẽ ſu
per ap̃los in signo visibili in testimoniũ q̄ iesus ad dex
terã ꝑris glificatus est ei⁹ nãlis filius vn⁹ cũ ipo de⁹.⁊ de
hoc testimonio ꝑdixit saluator: Joh.xv. Cũ aũt venerit
paclitus quẽ ego mittã a vob a ꝑe spũs ꝑritus q̄ a patre
ꝓcedit.ille testimoniũ ꝑhibebit de me.⁊ hoc est qđ dicit
b Et spūs.ſ.scūs. c Et q̄ testificat.cui⁹ testimonium
nõ ꝑt esse falsum. d Qm̃ xp̃s ē ꝑritas.i.dei ꝑris fili⁹
q̄ ꝓcedit a ꝑe p modũ intellect⁹.⁊ sic ē eius ꝑbũ.idẽ eñ
est ꝑbũ ⁊ fili⁹. ꝓter ħ illa q̄ tginent ad intellectũ vt veri
tas ⁊ sapia ⁊ hmõi appꝛopriant filio in dinis. e Qm̃
tres sunt.ħ ponit ſcõa manifestatio q̄ ē p aptã visionem.
nã ipa brã trinitas manifestatur se beatis q̃tm ad q̄ona p di
ſtinctionẽ ⁊ ꝑbi emanationẽ a ꝑe.⁊ spūſſ.ab vtrogꝫ.⁊ ħ
est qđ dr. e Qm̃ tres ſt q̄ testi.dãt in celo.ꝑtrate mani
ſtando.nã testimoniũ dare ē ꝑitatẽ manifestare. f ꝑ
ingenitis. g Verbũ.ab eo genitũ. h Et spūſſ.ꝓce
dens a ꝑe ⁊ ꝑbo. i Et hi tres vnũ sunt.in essentia ⁊ sic
vn⁹ de⁹ sup oia gliosus. k Et tres ſt.ħ ponit tercia ma
nifestatio q̄ ē p xp̃i passionẽ in q̄ aia xp̃i fuit a corꝑe sepa
ta.⁊ a corꝑe mox mo fluxerꝫ sanguis ⁊ aqua. Joh.xix.dic
igitur. k Et tres ſt q̄ testi.dãt in ter.ꝑitatẽ filij dei ꝑ na
turalẽ.dño. l Spūs.i.aia xp̃i.in q̄ ad lymbũ patrũ de
ſcẽdit ⁊ eis se manifestauit:oñdẽdo sua deitatẽ ⁊ ꝑnalẽ ꝑ
ꝑatẽ .exũc ei dedi clare videꝛt ꝓpt qđ dns dixit latroni
Lu.xxiij. Hodie mecũ eris in paradiſo. m ꝛ̃ſ ⁊ ſan.q̄
ꝑitatẽ manifestãt i eccie ſacramẽtis hũtib⁹ efficacia ex ip
sis.q̄ quidẽ ſacra ꝓferunt in fide ⁊ ꝓfessione trinitatis.
n Et hi tres vnũ sunt.qz ꝓuenit in affertiõe vnius veri
tatis o Si testimoniũ.ħ ponit q̃rta manifestatio q̃ue

n natũ ē ex deo vincit mõm:
o ⁊ hec ē victoria q̄ vicit mũ
q dũ fides nr̃a . Quis ē ãt q̄
vincit mũdũ:nisi q̄ credit:
r q̃m ihs ē fili⁹ dei . Hic est
ſ q̄ venit ꝑ aquã ⁊ sanguiẽ
t ihus xp̃us. Nõ in aqua so
u lum sed in aqua ⁊ sanguine
x Et spūs ē q̄ testificat: quo
y niã xp̃s ē ꝑritas. Qm̃ tres
z ſt q̄ testionũ dãt i celo ꝑ
a xp̃ũ ⁊ spūſſctũs:⁊ hi tres
b vnũ sũt:⁊ tres sunt q̄ testi
c monũ dãt in tra. spiritus
d aqua ⁊ sanguis . ⁊ hi tres
e vnũ sunt. Si testimonium
f hoim accipim⁹ testimonia
g dei mai⁹ est:q̃m testificat⁹

r est de filio suo. q̄ credit i fi
liũ dei:hz testionũ dei i se
s Qui nõ credit filio:mẽda
v cẽ facẽ cũ qz ñ credit testio
nio qđ testificat⁹ ẽ de⁹ de
x filio suo. Et hoc ē testimo
y nũ q̃m vitã eternaz dedit
z nob de⁹. ⁊ hec vita in filio
a eius est. Qui habet filium
b dei hz vitã:qui non habet
c filiũ dei: vitam non habet
e Hec scribo vobis vt scia
ſ tis q̃m vitã hẽtis eternã.q̄
g creditis in noie filij dei Et
hec est fiducia quam habe
b mus ad deũ .qz qcũq̃ pe
tierimus ſm volũtatẽ eius
k audit nos. Et scim⁹ qz au

fuit ꝑ sensibilem vocem.nam in baptiſmo xp̃i et ei⁹ trãſ
figuratiõe audita fuit vox sensibilis ꝑris dicẽtis de xpo.
hic ē filius me⁹ dilectus.ħ singlariter ꝺ̃ꝑ ħ oñdẽs q̄ ꝑ
se solus est ei⁹ nãlis filiꝰ.⁊ ꝓñs vn⁹ cũ ipo in nã ⁊ ꝓso
na distinctus. ceteri vero q̄ plurificant ſt ei⁹ filij adopti
ui.dicitur ergo .
o Si testi.ho.acc.
accipiẽ ħ sic ꝑ qz.nã
testimoniũ hoim re
cipim⁹ tanq̃ ſufficien
tius ꝙ ħ hũanis.
p Testimoniũ dei
maius ē.i.certi⁹. nã
ei nõ ꝓt esse fal
ſum.sicut subesse ꝓt
testimonio hoim.et
ꝓ ꝓñs est magis cre
dibile rebus i dinis
q̃ testimoniũ hoim
in humanis.
q Qm̃ testifi.est ꝺ̃
filio suo.in trãſfigu
ratione ⁊ baptiſmo
vt ꝓdictũ ē. r Qui
cre.in fi. dei hz testi.
dei in ſe.i.effectũ illi
us testimonij.
s Qui nõ cre.filio
doctrine eius accẽ
ſcendo. t Nendacem fa.cũ.ſ. deuz
patrem qui dixit testificando.hic est filius meus dilect⁹.
⁊ adiũxit Ipm audite.vt dr̃ Math.xvij.ideo subdit.
v Quia nõ cre.in testimonio.⁊ ꝓs ex dictis. x Et ħ
est.hic ꝓñr ponit ꝓdicte manifestatiõis intẽtio ⁊ ꝑ ex pte
dei testificãtis.ſcõo ex pte iohãnis ſcribentis ibi.ħ scribo
vob.Circa pmũ sciendũ q̄ ꝓdicte manifestatiõis intẽtio
ex pte dei est:q̄ hoies ꝙ ħ ꝙſequãtur eternã vitam.⁊ hoc ẽ
qđ dicitur. y Et hoc est testimoniũ.i.intentio eius ſic
finis y Qm̃ vitam eternã dedit nobis deus.Si.n.
accipiaꝫ vita beata formaliter q̄ est visio ⁊ fruitio diuina.
ſic dedit eam in ꝓñ spe ⁊ in futuro in re.⁊ de ꝓñti illis q̄
tã ſunt in brietudine.Si aũt accipiaꝫ vita beata obiectiue
ſic dei filius rõne deitatis ē ipa visio beata ꝓncipalit.In
cui⁹ aſpectu bti reficiũtur intrinſus.⁊ rõne hũanitatis ſe
cundarie.in cuius aſpectu reficiãt extrinſus. sicut dicit
Aug.ſup Joh.Et sic quodãmõ dedit nobis filiũ ſuũ ve
rum deũ ⁊ vez hoiem.iõ subdit. z Et hec vita in filio
suo est.ſ.obiectiue. a Qui habet filiũ dei.ꝑ fidẽ carita
te formatam. b Habet vitã.ſ.beatã in ſpe.⁊ ſi hz filiũ
ꝑ visionẽ ⁊ fruitionẽ habet eã in re. c Qui nõ hz filiũ
dei.hoc mõ vel illo. d Vitã non habet.ꝑsilr. q̄ sicut
affirmatio ſequit ad affirmatiõem.ita negatio ad negatiõ
e Hec scribo. Hic ꝓñr ponitur intentio iohãnis ſcribẽ
tis.⁊ ꝓmo q̃tum ad bonũ habendũ.ſcõo q̃tum ad tã ha
bitum ibi.Scimus quia.ꝓma in duas.ſm duplex bonũ
consequendũ.ſcõa ibi. Et hic est . Circa pmũ sciendũ q̄
voluntas beati iohannis conformis erat volũtati dei te
ſtificantis.⁊ ideo intendebat q̄ illi quibus ſcribebat ꝙ ħ
vitam beatã ꝙſequẽrent.iõ dicit. e Hec scribo ꝛc.q̄ cre
ditis.fide ꝙ dilectiõem opante. f In noie filij dei.ſi tñ
ꝑseuerẽtis g Et hec est fiducia.hic ponit ſcõm bonum
cõſequendũ.ſ.oratiõnũ suaꝝ effectũ .⁊ ꝓmo illud ponit.
ſcõo circa hoc quandã distinctiõem facit ibi.Qui ſcit.cir
ca ꝓmum dicit. g Et ħ est fiducia quã habem⁹ ad deũ
ſcz ad dei filiũ. h Quia quodcunq̃ petierim⁹ ſm vo
lũtatẽ eius.ſ.beneplaciti. i Dudit nos.non tñ ſp sta
tim.ſed tempe competenti. k Et scimus.qz audit nos
quicquid petierimus.qđ est intelligendum q̃n petitio est
pia ꝙ ſe ⁊ ꝑseuerans.his eñ concurrentibus ſemp exau
diꝛ.⁊ sic est intelligendum qđ subditur.

l Scimus ꝛc. qz repetitio est eiusdē ad maiorē assertiōz
m Qui scit. b ꝑtr circa petitionē p pctōr⁹ facit quādam distinctiōem vi. m Qui scit frēz suū peccare peccatū nō ad mortē. i. excludēdo impnīaz finalē. ꝙ dō mrik. t in pctō mortali peccat. n Petat orando. p eo.
o Et dabit ei vitā. scz gr̄e. qz tal⁹ peccatoz i gr̄a morit̄ de q̄ b scit ñ q̄ sit pctōr ñ ad mortē sciri nō pt nisi p diuinā reuelationē. p Est peccatū ad mortē. f. finalis ipnīa q̄ dō in pctō mortali morit̄ q Non p illo dico vt roget dō qz nō est orādū p damnatis Et si ipo viuente sciret q̄ esset de pscitis silr nō eēt p eo orādū vt pena eternaz euaderet pnt dici aliq̄. Posset tm̄ orari p eo vt min⁹ peccaret. t p ꝑtis min⁹ puniret i inferno. ſ. qz b nescit q̄: quilibet peccatoz q̄diu viuit ꝑt redire ad gr̄az. ió p oib⁹ pctōribꝫ adhuc viuētib⁹ est orandum.

dit nos: q̄cq̄d petierimus.
l Scim⁹ q̄m b̄m⁹ petitiones q̄s postulam⁹ ab eo.
m Qui scit frēz suū peccare: pctm̄ nō ad mortē petat et dabit ei vita peccāti nō ad
p mortē ꝑ peccatū ad mortē
q nō. p illo dico vt roget dō
r s Dis iūctas pctm̄ ē t ē pec
t catū ad mortē. Scim⁹. qz
x ois q̄ nat⁹ ē ex deo nō pec
y cat ß generatio dei ꝓuat
a eū. t malign⁹ ñ tāget eum
b Scim⁹ q̄m ex deo sum⁹ et
c mūd⁹ tot⁹ i maligno posi-
f tus ē. Et scim⁹ q̄m filⁱ dei
g venit t dedit nob sensū vt
h cognoscam⁹ deū verū t si
i m⁹ i vo filio ei⁹. Hic ē ve
k rus dēs t vita eēna. Filioli

custodite vos a simulacrīs
Explicit epla b. iobis. j.
Incipit argumētū in epistolā eiusdem secundam
Soz adeo ad sāctam femināſcribit vt eam ad ē dñaz ñ dubitet lūteris appellare: eiusdēq̄ filijs testimoniū q̄ ambulēt in veritate perhibet.
Explicit argumētū In
cipit epla. b. iobis apli. ij.
a Senior electe Ca. j
b dñe: et natis eius.
c ds ego diligo in ve
d ritate ꝛ nō ego solꝰ ß t om
e nes q̄ cognouerūt veritatez
f ꝓpt veritatē q̄ manet i vo
g bisꝛ vobiscū erit iēnū sit
k vobiscū gratia mia et pax.

r Omnis iniqtas. i. transgressio diuino⁹ p̄ceptoꝝ q̄ cōtinēt eḡtarē iusticie. s Peccatū est. mortale. t Et ē pctm̄ ad mortē sīc̄ in eo pseueret vsq̄ ad finē vite inclusiue. v Scimus. Hic ponit intētio brī Joh. circa bonū tam brīm. t ē duplex. scōm ponit ibi. Et scim⁹. Intentio vō brī Joh. ē assecurare filios dei p adoptionē de vitatiōe pcī mortalis. si voluerint p donū gr̄e. q̄d iam hūt. ió dicit v Scim⁹ q̄ ois q̄ nat⁹ est ex deo. p gr̄az baptīs malē. x Nō peccat. q̄diu in ea stat. t intelligit de peccato mortali qđ nō pōt stare cū gr̄a. y Sz genera. dei. id ē ipa gr̄a p quā ꝓstituit in q̄dā esse diuino signnaturali z Cōseruat eū. q̄tū est de se. a Et malign⁹ nō tanget eū. inducēdo ad mortale pctm̄ nisi voluntarie declinet a statu gr̄e subjciēdo se maligno. p pctm̄ mortale ex liberi arbitrij defectibilitate. b Scim⁹. q̄m ex deo sum⁹. Sī ß referak ad aplos q̄ erāt in gr̄a ꝓfirmati. t de ß p reuelationē certificati. istud poterāt scire p certitudinē. si aūt referak ad alios iustos est p. ꝑbabilē p̄iecturā sīc dictū ē. ē.
c Et mūdus tot⁹. i. hoies in delectabilibus mūdi finez suū ponētes. d In maligno. ſ. in malo igne ꝙpiscētie. Positus ē. f Scimus. ß ponit scōm bonū habitū. ſ. dei cognitio cū dō. f Et scimus q̄m filⁱ dei venit. in mūdū. g Et de. no. sen. vr. cog̃. vez deū. ß eñ dedit aplis q̄ aq̄uit illis sensum vt intelligerēt scripturas Juvl. Illis aūt fidelib⁹ dat sensū ꝓfectū deū p fidē q̄ bñs scit se bñe illā. saltē illam q̄ est ex auditu q̄uis nesciat se bñe caritatē. h Et sim⁹ in vero filio eius. ei adherētes p fidē. Ipsi vō cognouerūt se esse in eo p fidē caritate sor mata. t ß est certitudinaliter. alij vō iusti ꝓfecturaliter.
i Hic ē verus de⁹. ſ. filⁱ q̄ ē vn⁹ de⁹ cū ꝑre in ß excludit error⁹ oīm negantiū xp̄i veā deitatē. k Et vita eterna. ſ. obtinēte vt ꝓdictū est eodē casu. dicit. l Filioli custo. vos a simulachris. i. a cultu idolatrie. p ß insinuans q̄ diligēter studeāt in cultu vnius veri dei inseparabiliter ꝑmanere. Amen. hoc dicitur ad ꝓcedentiū ꝓfirmationem. In capitulo. v. vbi dicitur in postilla. Quoniam omne qđ natū est ex deo. Additio.

c Jrca ß qđ dicitur b. Hac est victoria q̄ vincit mūdum fides nostra. attendendū est q̄ aplus supra Hebre. xj. dicit de sanctis q̄ p fidem vicerunt regna. vñ cōsiderāda est differētia inter istas duas victorias q̄ fiunt p fidez. qz p vnā dicunt vinci regna. t p aliā dicitur vinci mūdus Ad qđ sciendū q̄ antiq. ſ. pōes sub vete. te. exītes. p fidez vicebāt regna sicut moyses egyptū. iosue chananeam. dō idumueā. t bmōi q̄ sunt reḡ ꝑticularia. t ß ptz in histo. vet. te. ß scī sub no. test. in ꝑmitiua eccia existentes: nō solū p fidē vicerūt reḡ ß etiā mūdū. t ió de eis dr Hec ē victoria q̄ vicit mūdū fides nr̄a. Cui⁹ rō ē nā ille iustus q̄ to⁹ mēta mūdi vsq̄ ad mortē patiēdo imobilit̄ in fide manet nō solū vnuz regnū vel plura reḡ vicit ß mūdū. mūd⁹ eñ ꝙgregat⁹ nō posset amplius facē cōtra vnū hoiem q̄ ipsum multiplicit tot ḡre. t finaliter inflīcere. t ió sācti q̄ ista sustinuerūt p fidem totū mūdū vicerūt:

supando oia q̄ mūdus cōtra illos posset facere. iuxt illud Ju. xlj. Ne terreamiꝫ ab illis q̄ occidūt corpus. t post ß ñ hūt amplⁱ q̄d faciāt. Tntiq̄ tm̄ q̄ bmōi doctrinā nō bñerūt explicitā vbo nec exemplo exptam. licet p fidē vicerīt regna aliq̄ vt dictū est. nō tñ mundū p hoc vicerūt. qz forte diceret q̄ si plura regna fuissent ꝙgregata ꝙtra eos nō potuissent ea vincē sicut illa pauca vicerūt. vñ notanter dr. de illis q̄ p fidē vicerūt reḡnō mūdū. de nouis dō dicit. Hec ē victoria q̄ vincit mūdū fides nr̄a. t de ista māvide plenius in additiōe supra dicta ad Heb. xj.

Epistola Johannis secunda. Capitulum. j.

Senior electe dñe. Postq̄ beatus Johānes in epla
ſ ma instruxit fideles generaliter. Hic consequenter in duabus eplis instruit aliquas plonas spāliter Dividitur autem hec epla in tres ptes. ſ. salutatiōem. p secutiōem t cōclusionē. secūda ibi. Gaudius sum. tercia ibi. Pluza habens scribere. Jn ꝑma pte notantur ꝑsona salutans cum dicitur.
a Senior. t hoc rōne etatis ꝓfecte t status seu officij. illi eñ qui tunc regebant ecclesias senes vel seniores dicebantur rōne discretionis t maturitatis in moribus. interrectores vero ecclesiaꝝ qui tunc erant in asia: Iohannes erat ꝓcipalior. ideo dicitur hic. Senior. secūdo notātur plone salutate cum dicitur
b Electe domine t natis eius. erat eñ magna t nobilis domina nomine electa habens ꝓlem t familiam fidelem t ministros ecclesie sustentabat.
c Quos ego diligo in veritate. id est caritatiua dilectione absq̄ fallacia t simulatione.
Et ñ⁹ ego solus ß et omnes qui cognouerunt veritatē. id ē oēs fideles q̄ cognouerunt xp̄m qui est ipa veritas.
e Propter veritatem. ſ. fidei t bone vite
f Que permanet in vobis. per gratiam.
g Et vobiscū erit in eternū. p gl̄am que est gr̄a ꝓsumata. tercio ponītur optata bona eiz dicitur. h Sit vobiscum gratia iustificans. i Misericordia. penā peccatis ꝓteritis. debitam relaxans. k Pax. i. eterna beatitudo appetitum totaliter quietans.

Johānis apostoli secunda

l A deo patre. a quo sunt ista bona. m Et a xpo ihu filio pa. in veri. t caritate. p quā intelligit spūsctūs cui caritas appropriat t sic tres psone exprimunt eo q̄ induisa sunt opa trinitat. aliter etiā pōt dici q̄ p exprīone pris t filij subintelligit spūsctūs q̄ ē ambox nexus. t cū subdit. In vitate t caritate supplēdū ē vt ꝓficiatis i caritate t vita te. i. in dilectiōe t e? ꝛgnitione o Gaiusius sum. finita latra tiōe. h incipit. p secutio in q̄ pmum hortat dnas ꝓdictas t el? domū ad bonū ꝓsecūndum. scdo ad malū pcauendū: ibi. Cūm multi. Circa p̄mū sciendū q̄ vtus laudata crescit ió b. iohes vt inciter ad ꝓficiēdū i fuko laudat bonū de preterito di. ꝛgratulādo o Dni. sū tē. ambulāres. i. ꝓficiētes p In vitate fidei t mox q Sic mā. accep. a pīe. i. xpo q̄ ē p? oim xpianox. Cōsequnt inducit ad ꝓficiendū in meli? d. r Et nūc rogo te dña. de ꝓfectu in mādato dilectionis in qua tota lex iplet Rom. xiij. Plenius do legis ē dilectio. s Nō tanq̄ man. no. tē. q: sicut dictū est. s. ij. ca. Manda

a deo pr̄e: t a xpo ihu filio patris i vitate t caritate. o Gaiusus sū valde qm̄ inueni de filijs tuis ambulantes i vitate sic mādatū accepim? a pr̄e. Et nūc rogo te dña nō tanq̄ mādatum nouū scribēs tibi: s qđ habuim? ab initio: vt diligamus alterutrū. Et h̄ ē caritas vt ambulem? s̄m mandata ei? .Hoc em̄ ē māda tū vt quēadmodū audistis ab initio in eo ambuletis. a qm̄ multi seductores exierūt in mundū q̄ nō cōfitent ihm xp̄m venisse in carnez .Hic ē seductor t antixp̄s. Videte vosmetipos ne p datis que opati estis: sed vt mercedē plenā accipiatis. Omis q̄ pcedit t nō permanet in doctrina xp̄i deū nō h̄z. Qui pmanet in doctrina. hic p̄rem t filiū h̄z. Si q̄s venit ad vos t hāc cōmunicare cum eo in potu vel cibo seū habitaculo: ne seducamini ab eo. r Nec aue ei dixeritis. cōmunicando em̄ verbo. t hoc est similiter ꝓpter ꝓcuiū corruptionis. s Qui em̄ dicit illi aue. cōicando ei verbis. t Cōmunicat opibus eius malignis. i. exponit se periculo cōicandi cū eo in ope maligno. aliter etiā exponit ista littera de hēticis ab ecclesia ꝓcisis p excōmunicationē. q̄ participans scienter cuz talibus incurrit excōicatiōem saltē minorem nisi in casib? cōcessis. v Ecce ꝓdixi vob ea que de ea sunt. s. ꝓsecutionem in bono. t dilectionē a malo. x Vt in diem dñi. id est iudicij. y Nō ꝓfundamini cū reprobis s magis honorem cum electis. z Plura habens. hec ē cōclusio tocius epl̄e in qua primo se excusat de brevitate scripture dicēs. z Plura habēs vob scribere que nō ꝓtinentur in hac epl̄a. a Nolui p chartā t atramentū. que est vox mortua. b Spero ei tē. os ad os loqui p vocē vtuā que h̄z maiorē efficaciaz vñ dicit Hieroñ. ad paulinū: de oibus sacre scripture libris habet nescio q̄d latētis energie vitue voc? act?. t i aures discipuli de actoris ore trāsfusa fortius sonat. c Vt gaudiū vr̄m ple. sit. ex me a pūta t efficacioi doctrina. vel aliter c Vt gau. ve. ple. sit. i. vt p meā doctrinā q̄uenientis finaliter ad pūta vbi ē gaudiū plenitudo d Salu. te si. soro. tue ele cte. habebat em̄ ista dña sororē eiusdē nois cū ea cui? filij erāt cū bto Iohe euāgelista. Gratia tecū amē. hec est ꝓfirmatio epl̄e in q̄ aplus optat istius dñe confirmationē i gra adoptionis. tū iste vsus nō est in libris correctis.

Secda Iohis vbi ozin postil. Senior. t hoc rōne etat? q̄uecre status seu officij tē. Additio.

Gaius iohes tāte hūilitatis fuit q̄ in libris suis nō noiat se aplm nec se dicit aliqđ nomē dignitatē designans: s noiat se in euāgelio discipulū quē dilegebat ihus nō exprimens nomē suū ꝓpriū ex humilitate. sili in pma sua canonica nō exprimit nomē suū nec ofticiū nec aliqđ hmōi que oia ad magnā pūnet humilitatem. vñ et h̄ vī q̄ cū hic dicit senior referendū est solū ad etatē q̄ nō importat aliquā dignitatē nec statū altioꝛ. sed solū quandā maturitatē q̄ cōicer in sensibus deber ingneri. iuē illud. In antichs est sapia tē. t sic nō ꝓmendat se ex rectoria vel ꝓlatia. s solum ex antiquitate dierū sm̄ quā suis sermonibus deberent acquiescere. t sic intelligēdū est in sequenti canonica.

In eadem epistola vbi dicit in postilla. Non tāq̄ mādatum nouum. Additio.

Qualiter intelligatur q̄ mandatū de dilectione dei t primi non est nouū. t qualiter debet intelligi eē nouum. habet. s. in additiōe pma. ij. ca. vide ibi.

Epistola Johānis tercia

Epistola tercia Johannis.

Enior Gaio. Hec epla sicut ⁊ pcedēs diuidi tur in tres ptes. s. salutatiō, psecutionē & con clusionē. scda ibi. Carissime. tercia ibi. Multa in pma pte describit p plona salutās ex erate officio cū dicitur.

a Senior. sicut dicū ē in epla pcedēte. scdo plona salutata ex noie ⁊ familia ritate cū dicitur.

b Gaio carissimo ille erat corinthus. ille de q dic paulus j. Cor. j. Grās ago deo inco q neminē vām baptizaui: nisi crispū ⁊ gaiū. ⁊ de q dicit Ro. xvj. Salutat vos gaius hospes me⁹. recipiebat eni ⁊ sustētabat pdicatores vbi diuini. pp qō erat apl̄o carissimus. tercio nōt affectus salutātis ad salutatū cū dr.

c Quē ego diligo in veritate. nō vbo solum aut lingua.

d Carissime. B incipit psecutio h⁹ epl̄e in q b. iobes p monet gaiū de pfectiōe tia i bono. scdo ō de climatiōe a malo ibi scripsissem. Circa p mū vt gaius efficaci⁹ recipiat suā monitiōnē. p grās agit de suis bonis opib⁹ pteritis de pcās. p futuris di.

e Carissi. de oib⁹. s. bonis opibus q facit

f Sicut pspere agit aia tua. q. d. ista nō sūt opa ficta sicut sunt hypocritarū opa q nō pcedūt ex pscia ⁊ i tentiōe recta. iō subdit.

g Gaui. sum val. de. fratrib⁹. id ē pdicatorib⁹ ⁊ pegrinis fidelib⁹.

h Et testi. phi. veri. tue. in fide ⁊ opib⁹ mie.

i Maio. bo. nō ha. gra. i. imbui mihi ē gfos⁹ audire.

k Et vt audi. fi. me. nō carnales. q. d go in euū pmansit. B spūales.

l In veritate ambulare. p viā fidei ⁊ mor. iō pīr in bono. confirmat eū di.

m Carissi. fi. fa. erga deū ⁊ primi.

n Quecūq. boni.

o Oparis in frēs. p baptismū regeneratos nobiscum.

p Et B in pegrinos. sup. maxime ē acceptū deo. dicunt aūt hic pegrini fideles de suis ciuitatib⁹, pter fidē xpi ab incredulis ejecti.

q Qui testi. de. cari. tue. quā eis exhibuisti.

i In cōspectu ecclesie. ⁊ p boc multi moti sunt ad simile faciendū exemplo tui.

s Quos. B. facies. dignāter ⁊ sic ifra.

s Quos. s. pegrinos cum ad te venerint. deducens. i. tuis elemosynis, quidens vt inde transeant ad alia loca. Benefacies digne deo. i. ad honorē dominī. ⁊ subditur ratio.

t Pro nomine em eius. i. p fidem vnius veri dei ⁊ non p criminibus suis.

v Pro se. B. i. populi sunt exire de locī suis spoliati bonis, pquis

x Nihil accipientes a gentilibus. i. a suis pribunibus ⁊ ciuib⁹ vt dicit glo. nō qr nō possent accipe. B. qr illi nolebant dare vt egestate populi redirent ad idolatriam gentilitatis. et concludit.

y Nos ergo de. susci. bmōi. cum expēsis nostris. Hoc autem dicit Johānes. non q haberet diuitias. sed quia de consilio eius diuites talia faciebant. et ꝙ bona ecclesie data, p pauperibus ipe dispensabat in epheso. sicut apostoli alij in hierlm. vt habetur Actu. iiij.

z Vt cooperatores simus veritat. ministrando necessaria illis qui veritatem p dicant. et illis qui p veritate fidei tribulationes ⁊ exilia sustinent.

a Scripsissem. hic consequēter instruit gaium de euitatiōne malorum ⁊ associatione bonorū di.

a Scripsissem forsitan ecclesie id ē cōmunitati fidelīū in tua ciuitate.

b Sed ts q amat. id est cupit inordinate.

c Primatum gerere in eis dicitur pes. nomen est cuiusdam hereticarche qui vsurpabat sibi primatum illius ecclesie.

d Non recepit nos. id est epistolam nostram.

e Propter hoc si venero ad locū illū.

f Commoneas ei⁹ opera que facit. id ē arguam in palam ⁊ puniam. Apostoli enim rales rebelles tradebant aliquando sathane ad vexādum corpaliter. vt habek. j. Cor. v.

g Verbis malig. id est malo igne ignitis. s. igne supbie exinuidie.

Incipit epla beati Johānis apli tercia. Ca. j.

Enior gaio carissimo quē ego diligo in veritate. Carissime de oīb⁹ orōem facio p spere te igredi ⁊ valē sic p spere agit aia tua. Gaudē su valde veniētib⁹ frīb⁹ ⁊ testimoniū phibētib⁹ veritati tue: sic tu i vitate ābulas maiorē hoc nō habeo grās: cū vt audiā filios meos in veritate ambulare. Carissime fidelē facis q̄cq̄d oparis in frēs: ⁊ B in peregrinos q testimoniū reddiderūt caritati tue i ospectu eccie q̄s bñfacies deducēs digne deo pro noie enim ei⁹ pfecti sunt nihil accipientes a gētilib⁹. Nos ergo dēmus suscipe hmōi vt cooperatores sim⁹ vitatis.

a Scripsissem forsitan eccle B is q amat primatū gerere eis ois otrepes: non recepit nos. Propt̄ B si venero ꝓmoneā ei⁹ opa q facit xbis malignis garriēs in nos. Et q̄si nō ei ista sufficiant neq; ipe suscipit fratres ⁊ eos qui suscipiūt p bibet ⁊ de ecclesia ejcit.

Carissime noli imitari malū B qō bonū ē. Qui bñ facit ex deo ē. q male facit nō videt deū. Demetrio testimoniū reddit ab oīb⁹ ⁊ ab ipa vitate B ⁊ nos testimoniū p bibem⁹ ⁊ nosti qm testimoniū nr̄m vez ē.

Multa būi tibi scribē: B nolui p attramentū ⁊ calamū scribē tibi

Spero aūt ptm⁹ te videre ⁊ os ad os loqmur. pax tibi. Salutant te amici. salutā tu amicos noiatim.

Explicit epistola bti Johannis apostoli tercia.

Incipit argumentum in eplam beati Jude apli.

Judas apls frēs de corruptorib⁹ vie vitatis ita ifōrmat: vt illicitū esse dissertet de Rūgo sel'erutus fuit tis denuo opam suam officijs nouare seruilibus.

Explicit argumentum.

b Garriens in nos. i. maniter ⁊ irrōnabiliter loquens cōtra nos veros xpi discipulos.

i Et q̄si ista nō sufficiant. p nimia impietate.

k Neq; ipe suscipit frēs. i. pauperes fideles ⁊ vitatis pdicatores nō recipit hospitio.

l Et eos qui suscipiūt. phibet. sī ꝓminatiōe pene ne decetero recipiāt.

m Et de eccia ejcit. si ꝙ phibitionē ei⁹ faciant. miuistissime in cū opa caritatis faciant, pter qō de isto ⁊ suis sequacibus subdit.

n Carissime noli imitari malum. ⁊c. ⁊ subdit ratio

o Qui bene facit ex deo ē nam omne bonum pcedit ab eo.

p Qui male facit nō videt deū. cognitiōe formata caritate.

q Demetrio testi. red bonū. de opibus caritatis.

r Ab omnib⁹. ipm cognoscentibus.

s Et ad ipa veritate. i. a deo q est ipa veritas.

t Et nos testimo. phibemus. quia expti sumus.

v Et nosti. similiter p experientiam.

x Quoniam testi. no. verū est. q. d. istum debes imitari ⁊ associare. diotrepē aūt ⁊ eius sequaces deuitare.

y Multa habui. Hic ponit̄ conclusio epl̄e ⁊ exponatur sicut conclusio epl̄e precedentis vsq; ibi.

z Pax tibi. in quo oprat gaio pacē internā pscientie. et pacem fraternam amicicie. ⁊ pacem supnam glorie.

a Salutant te amici. i. fideles qui sunt apud me.

b Saluta tu ami. i. fideles qui sunt apud te.

c Noiatim. ad maiorē caritatis exp̄ssionē q̄ ē inchoatō future. felicitatis. ad quam nos p̄ducat qui viuit et regit i secula seculorum Amen.

Epistola iude apostoli

Incipit epistola Jude apostoli.

Judas ihesu xpi seruus. Hic incipit epla beati iude apli. q̄ sic due ꝓcedētes diuidit in tres ptes. s. salutatiōz: ꝓsecutiōz ⁊ ꝓdictiōz. Iesa ibi Carissimi oēz. Tcia ibi. Et ät q̄ potēs ē. i ꝑma pte notificat ꝑsonas iustas ex noie cū ōr. Judas. Scōo ex religiōe cū ōr. b Jesu xpi fu⁹. i. fidei ⁊ operis christianus ⁊ ex ꝓgnoie cū subdit. c Frater ät iacob. sic ät fuit cognoiat⁹ ad distinctiōz iude. ꝓdictoris scōo ponunt ꝑsone salutate cū dicitur. d His q̄ i deo ꝑfect. fide forāta cātate e Dilect⁹ a deo ⁊ a me ⁊ fidelib⁹ cūct⁹. f Et xpo ihu ꝑser. ⁊ voca. i. xpo ihu ad unatis ⁊ ꝓgregatis. sic m̄bra vnīūt capiti ⁊ ꝫ p vocatiōnē ad fidē ⁊ ꝑseuratiōz i eadē q̄ ist ex gra diuina. ⁊ ꝫs vocatō ponāt ꝫ posteriōr conseruatiōe trī pōr ē tpe. nec ē vis in ꝫ faciēda. q: trāspositio noim nō variat significationē eo: rō ponūt oīata bona cū ōr. g Misericordia vob. pcā vīa relaxās b Et par. cōsciam ḡtās. i Et caritas. deo cōiūgēs k Ad impleat. in celesti gl̄a vbi ē nō alibi. caritas ꝑficit.

Incipit epla bti iude apli. j. fu⁹: frat⁹ ät iacobi. his q̄ st̄ i deo ꝑe dilectis: ⁊ xpo ihu cōseruatis ⁊ vocati. Mia vob ⁊ par ⁊ caritas adipleat. Carissimi mi⁹ oēz sollicitudinē faciēs scribēdi vobis de cōi vra salute necesse habui scribere vobis ꝺepcās supcertari semel tradite sctis fidei. Subintroierūt. n. q̄daz homines q̄ olim scripti st̄ ꝫ ꝫ iudiciū impij: dēs nr̄i grām ⁊ transferentes in luxuriam. ⁊ solū dñatorē ⁊ dñm nr̄m vero facit dupliciter. ꝑ p scripturas figurales. scōo p sīlitudines naturales ibi. Silr̄ hi sunt. p ima adduc in tres. q: ꝑ inducit tria de scriptura. scōo ad ꝓpositū applicat ipa ibi. Et hi carnē. tertio inducit alta tria ibi. Ve illis. Primū ät ē punitio iudeox ꝓpter incredulitatē suā rebellantiū in deserto vtq Exo. xvj. ⁊ Nu. xiiij. ⁊ in plīb⁹ aliis locis. dicit ē.

Cōmonē ät vos volo ⁊ nō docē⁹ nouo. ⁊ subdit ratio

Sciētes vos. s. Scī. i. ꝑfecte ita q̄ nō o3 vos iterū docere ꝫ de scitis i habitu commonere.

Nia. s. ad salutez necessaria. f Quīcsus. s. christus.

g Ppter de terra egy. sal. p virtutē sue diuitatis q̄ ab eterno est. ⁊ō dr Heb. xiij. Ie sus xpus heri ⁊ hodie ipe ⁊ in secula.

h Scōo. i. post.

i Eos q̄ nō credidit. s. destruxit i deserto. vt dictū est. Angelos. ꝫ ponit scōm. s. casus angelox de q̄ hr Esa. xiiij. ⁊ Ezeeh. xxviij. q̄ ꝓpter suā supbiā deiecti fuerūt in hūc aerem caliginosum ad bonox exercitiū. ꝫ finito ḥ exercitio i die iudicij finalis retrudent⁹ i infernū. ⁊ ꝫ ē q̄ dr

Jngēlos vo q̄ nō seruauerūt suū ꝓcipatū. i. sue ꝺignitatis nobilē statū. l Sz dereli. suū domic. glo. influencias celestē hītatiōz spūalē visionē dei. si p visionē dei itelligit ipe glosator visionē aptā cūctis diuie. nō dicit verū. q: null⁹ videns diuinā cēniā pōt peccare. si aūt intelligit cognitionē nālē angelox de deo. adhuc nō. vi hū cē verū. q: nālia remanserūt i eis integra. iō melⁱ dr vt vi l Sed dereliq̄. suū domi. i. celum empyreū in q̄ creati fuerūt tāq̄ in loco cōueniēti sue nature ⁊ ab illo deiecti fuerunt. vt dictū est. m Jn iudiciū ⁊c. cōstruat sic Ila. Reseruauit. s. deus peccantes angelos. Sub caligine. i. in hoc aere caliginoso rōne ꝑdicā. Jn iudiciū magni dei. i. vsq; ad tempus extremi iudicij. Vinculis eternis. datiui cal⁹ ē. q: tūc tradent⁹ vinculis eternis. i. in futuro retrusi.

Sicut sodoma. Hic ponit tertiū exemplū. q̄ habet Gen. xix. de ciuitatibus subuersis ⁊ igne sulphureo cōbustis ꝓpter habitantiū feditatē in quib⁹ vigebat vicius ꝓtra naturā. ⁊ hoc ē q̄ dr. n Sicut sodoma ⁊ gomorra ⁊ finitime ciuitates. i. ꝓpinque duabus dictis.

o Simili modo exfornicate. i. eodem vicio infecte.

p Er abeuntes post carnem alteram. i. inconuenientes. masculi in masculos furpitudinem operantes.

s Penam sustinentes. incendij sulphurei.

q Facti sunt exemplum. i. similitudo ⁊ figura.

r Ignis eterni. s. gehenne. t Similiter. Hic consequenter tria ꝑdicta applicat ad maliciam hereticorum et ꝑmo facit propositum. secundo declarat quoddam ꝺ eis ibi. Cum michael. Circa ꝑmū dicit t Similiter ⁊ hi. s. heretici.

v Carnem quidem maculant. ⁊ sic sūt similes sodomitis. ⁊ in hoc norant non solum de fornicatione vel adulterio. sed etiam de vicio cōtra naturam.

ꝫ Dominationem spernunt. id est ipm christum q̄ non solum dicitur dominus in concreto sed etiam dominatio in abstracto ꝓpter excellentiam dominij sui Apocal. xix. Habet in vestimento ⁊ femore suo scriptum. Rex regum ⁊ dominus dominantium. ⁊ sic assimilant heretici angelis de celo electis propter suam superbiam.

Jncipit epistola Jude apostoli. Judas ihesu xpi seruus. Hic incipit epla beati iude apli. q̄ sic due ꝓcedētes diuidit in tres ptes. s. salutatiōz: ꝓsecutiōz ⁊ ꝓdictiōz. Iesa ibi Carissimi oēz. Tcia ibi. Et ät q̄ potēs ē. i ꝑma pte notificat ꝑsonas iustas ex noie cū ōr. Judas. Scōo ex religiōe cū ōr. b Jesu xpi fu⁹. i. fidei ⁊ operis christianus ⁊ ex ꝓgnoie cū subdit. c Frater ät iacob. sic ät fuit cognoiat⁹ ad distinctiōz iude. ꝓdictoris scōo ponunt ꝑsone salutate cū dicitur. d His q̄ i deo ꝑfect. fide forāta cātate e Dilect⁹ a deo ⁊ a me ⁊ fidelib⁹ cūct⁹. f Et xpo ihu ꝑser. ⁊ voca. i. xpo ihu ad unatis ⁊ ꝓgregatis. sic m̄bra vnīūt capiti ⁊ ꝫ p vocatiōnē ad fidē ⁊ ꝑseuratiōz i eadē q̄ ist ex gra diuina. ⁊ ꝫs vocatō ponāt ꝫ posteriōr conseruatiōe trī pōr ē tpe. nec ē vis in ꝫ faciēda. q: trāspositio noim nō variat significationē eo: rō ponūt oīata bona cū ōr. g Misericordia vob. pcā vīa relaxās b Et par. cōsciam ḡtās. i Et caritas. deo cōiūgēs k Ad impleat. in celesti gl̄a vbi ē nō alibi. caritas ꝑficit.

l Carissimi. Hic incipit epl̄e ꝓsecutio q̄ diuidit i duas ptes. q: ꝑ iudas apl⁹ ponit inrētū. scōo ꝑsecꝫ ꝓpositū. ibi. Cōmonē. Est ät ꝓpositū apli cōfirmare fideles ꝫ hēri eo: rō deceptiōes. ⁊ ꝫ ē q̄ dicit. l Carissimi. solli. faciēs q: pastor ōz cē sollicit⁹ de ouib⁹. m Scri. vo. de com. ve. salu. Jn hac ēm epla instruit b. iudas omēs fideles generalr ⁊ nō ꝑsonas aliq̄s spāliter sic facit b. iobes in duabus epl̄is ꝓcedētib⁹. n Neccl. ha. scri. vo. ꝓpter hereticos insurgētes vt postea subdet. o Depcās. sup vos. p Supcertari. i. fortē certari a vob. q Sel̄ tradi. fāfidei. q. d. istud certamen ē fidei. i. ꝓ fide tradita. Sāctis scz aplis a xpo. Sel̄. i. ꝑfecte q̄si apuit sensum eis vt intelligerēt scripturas. Lu. vl. ōz. ēt. Sel̄. ꝓpter vnitatē fidei et actoꝝ ipi⁹ Eph. iiij. Vnus dñs. vna fides. vnū baptisma. ⁊ subdit dicti certamis cā cū ōr. r Subintroi. ci. i. sub ipē pietatis introierūt. s Quidā boies ipij. s. hēti ci. Pieras em vno mō sūt dīnū cultū, hereticī vo ꝺ ipē religiositatis ⁊ diuini cult⁹ introduxerūt Jrū ꝓt q̄ dicūtur ipij. t Qui olim ꝑscri. sī. i. ab eterno ꝑscīti a deo v Jn ꝺ iudi. i. ꝺēnatiōnē. Alit pōt dici. Qui olim ꝑscripti sī. i. a lōgo tpe ꝑfiguarti ⁊ ꝺ sensus vī magⁱ ꝓcordare se quētib⁹. ⁊ ponūt p̄les ꝑfiguratiōes istox hēticox.

x Dñi nr̄i grām. i. fidē catholicā nob ḡt̄ ꝺatā y Trāsferētes i luxu. vt ei traherēt boies ad sua fectā cōcedebāt pcā carnalia tanq̄ licita. ad q̄ ꝓni sunt boies ac etiā ipi exercebāt vt frequēter dictū ē. s. Et solū ꝺnatorē. ꝓ ꝺ aūt q̄ ielus xpus ōr ꝺ solus ꝺnator ⁊ deus nōs excludūtur pater ⁊ spūs sanct⁹. q: dictio exclusiua adiūcta vni ꝑsone i diuinis respectu ꝑdicati essentialis nō excludit alias ⁊ sic est in ꝓposito. Solus. n. idē est q̄ nō cū alio ꝓpter quod excludit solū id q̄ ꝓprie ⁊ alienatē. pater aūt ⁊ spūs scīus nō sunt alⁱ deus ⁊ ꝺnator a filio ꝫ vnus. a Jbnegantes. falsa doctrina ⁊ vita mala. b Cōmonere. Hic ꝓsequit ꝓpositū. s. cōfirmādo fideles cōtra ꝑsuasa heretico: rō in q̄ sic ꝓcedit. q: ꝑ m ultipliciter eox ꝓuitates declarat. scōo fideles in veritate ꝓfirmat ibi. Vos aūt. Primū ät ē punitio iudeox ꝓpter incredulitatē suā rebellantiū in deserto vtq Exo. xvj. ⁊ Nu. xiiij. ⁊ in plīb⁹ aliis locis. dicit ē.

Cōmonē ät vos volo ⁊ nō docē⁹ nouo. ⁊ subdit ratio

Sciētes vos. s. Scī. i. ꝑfecte ita q̄ nō o3 vos iterū docere ꝫ de scitis i habitu commonere.

Nia. s. ad salutez necessaria. f Quīcsus. s. christus.

g Ppter de terra egy. sal. p virtutē sue diuitatis q̄ ab eterno est. ⁊ō dr Heb. xiij. Ie sus xpus heri ⁊ hodie ipe ⁊ in secula.

h Scōo. i. post.

i Eos q̄ nō credidit. s. destruxit i deserto. vt dictū est.

a Jngēlos. ꝫ ponit scōm. s. casus angelox de q̄ hr Esa. xiiij. ⁊ Ezeeh. xxviij. q̄ ꝓpter suā supbiā deiecti fuerūt in hūc aerem caliginosum ad bonox exercitiū. ꝫ finito ḥ exercitio i die iudicij finalis retrudent⁹ i infernū. ⁊ ꝫ ē q̄ dr

k Jngēlos vo q̄ nō seruauerūt suū ꝓcipatū. i. sue ꝺignitatis nobilē statū. l Sz dereli. suū domic. glo. influencias celestē hītatiōz spūalē visionē dei. si p visionē dei itelligit ipe glosator visionē aptā cūctis diuie. nō dicit verū. q: null⁹ videns diuinā cēniā pōt peccare. si aūt intelligit cognitionē nālē angelox de deo. adhuc nō. vi hū cē verū. q: nālia remanserūt i eis integra. iō melⁱ dr vt vi l Sed dereliq̄. suū domi. i. celum empyreū in q̄ creati fuerūt tāq̄ in loco cōueniēti sue nature ⁊ ab illo deiecti fuerunt. vt dictū est. m Jn iudiciū ⁊c. cōstruat sic Ila. Reseruauit. s. deus peccantes angelos. Sub caligine. i. in hoc aere caliginoso rōne ꝑdicā. Jn iudiciū magni dei. i. vsq; ad tempus extremi iudicij. Vinculis eternis. datiui cal⁹ ē. q: tūc tradent⁹ vinculis eternis. i. in futuro retrusi.

n Sicut sodoma. Hic ponit tertiū exemplū. q̄ habet Gen. xix. de ciuitatibus subuersis ⁊ igne sulphureo cōbustis ꝓpter habitantiū feditatē in quib⁹ vigebat vicius ꝓtra naturā. ⁊ hoc ē q̄ dr. n Sicut sodoma ⁊ gomorra ⁊ finitime ciuitates. i. ꝓpinque duabus dictis.

o Simili modo exfornicate. i. eodem vicio infecte.

p Er abeuntes post carnem alteram. i. inconuenientes. masculi in masculos furpitudinem operantes.

s Penam sustinentes. incendij sulphurei.

q Facti sunt exemplum. i. similitudo ⁊ figura.

r Ignis eterni. s. gehenne. t Similiter. Hic consequenter tria ꝑdicta applicat ad maliciam hereticorum et ꝑmo facit propositum. secundo declarat quoddam ꝺ eis ibi. Cum michael. Circa ꝑmū dicit t Similiter ⁊ hi. s. heretici.

v Carnem quidem maculant. ⁊ sic sūt similes sodomitis. ⁊ in hoc norant non solum de fornicatione vel adulterio. sed etiam de vicio cōtra naturam.

ꝫ Dominationem spernunt. id est ipm christum q̄ non solum dicitur dominus in concreto sed etiam dominatio in abstracto ꝓpter excellentiam dominij sui Apocal. xix. Habet in vestimento ⁊ femore suo scriptum. Rex regum ⁊ dominus dominantium. ⁊ sic assimilant heretici angelis de celo electis propter suam superbiam.

y Maiestatez blasphemãt.i.sanctã trinitatẽ.q; blasphemia eox ꝑtra xpm redũdat in totã trinitatẽ z in hoc assimilant iudeis ex quib⁹ in deserto de qb⁹ dr Nu.xiij. Vi quĉ detrahet mihi ppls iste.z sic merek ꝓdenari e puniri sicut ꝓdicti. 3 Cũ michel.b ꝑhr declarat vltimo dicũ.s.q; blasphemia sit valde gue pcm q̃ dr michael ñ fuit ausus blasphemare demonẽ xpt ei⁹ nãz bonã.z q̃ b patẽ q̃ blasphemare deum cui⁹ nã ẽ excellẽtiori in infinitũ ẽ gllissimũ pcm.dicit g.

5 Cũ mich.archã. cũ dia.disp̃n.tẽ.voledat ei diabol⁹ fuelare eox moysi in deis ad idolatriã ꝑmisi vt eũ adorarẽt tãq̃ deũ Michel ãr rẽ ꝑnceps synagoge b volebat impedire.

a Nõ ẽ au.iudi.in fer.blasphe.ipi diabolo rõne dicta.

b Sz dixit imperet tibi dn⁹. vt desistas a dicta revelatione.Iz ãr b ñ sit scriptũ in fine Deuter. vbi agit de sepultura moysi tñ credendũ ẽ firmik sic fuisse xpt dictũ apli loq̃tis ex spũ dei. c Hi aũt.s.heretici. d Quecũq; q̃de igñãt.circa articulos fidei.z maxie circa trinitatẽ psonaz in vn̄ tate eẽntie.z vnionẽ nãe diuine.z hũane in suppoſito vbi. e Blasphemãt.asserẽtes eẽ falsa. f Quecũq; aũt natu.no.i.coglẽrt sensuali ꝛgnitioe eẽ carni de lectabilia.q̃ ꝛgnitio dr eẽ nãlis ꝑtinã dinidit ꝛ rõem.iõ subdit. g Tanq̃ bm.aia.q̃ sunt rõne carẽtia. h In his corrũpũntur.p sensum.i.sensu volũtatis ẽ p abusum ꝑsuetudinis. i Ve illis. Hic itez inducit tria de sꝑtra ꝛ hẽticos.ꝑmũ ẽ de cayn.q̃ ex invidia fraterna.z odio interfecit abel.sic hẽtici ex invidia.z odio veros aplos.z fideles gfeqbant ad mortẽ.xpter qũ impcak eis nõ optã do ñ pnuciãdo ipi⁹ cayn maledictionẽ di. l Vellis q̃ in via cayn abie.est aũt ve cominatio maledictõis eterne.secũdũ ẽ de balaã q̃ cupiditate ducẽ⁹ voluit maledicẽ filijs isrl.vt hr Nu.xxij.z.xxiij.z qñ nõ potuit a deo ꝑhibẽ⁹.docuit balach ponẽ scãdalũ coꝛã filijs isrl.p mẽtrices eos ad idolatriã ꝓuocãtes Nu.xxv.Sic hẽtici pp q̃stuz ꝓdicãtes veris ministris xpi maledicebãt.z eos q̃ttum pote rãt scandalizabãt.iõ subdit. k Et erroꝛe balaã merce de effusi sunt.i.ꝑter questũ tpalem.se malis ꝛexpoſuerũt tercio est ꝺ choze q̃ ex ambitioſe sacerdotũ seditionẽ motuit.ꝑter qõ a terra cũ sibi adherentib⁹ absoꝛpt⁹ fuit Numeri.xvij.sic hẽtici ꝑ ambitiõe honoris.z gẽ sectas erroneas finxerũt.z p ꝑis penã choze meruerũt.ideo dicitur.

l Et in ꝺdictiõe.i.z ve illis q̃.Cõtradictiõe choze.i. ꝑt seditionẽ in eccia motã ad silitudinẽ choze. m Perierũt.i.pire meruerunt. n Hi sunt. Postq̃ hẽtici pervaricationẽ malicis hẽticoꝛ ꝑ scripturas figurales.hõr idẽ facit p si militudines nãles.z diuidit in tres ptes.q; ꝑ facit ꝓpoſitũ.scõo inducit ad hũ ꝓpheticũ dictũ ibi. Prophauit aũt tercio apli dictũ ibi. Vos aũt. Circa pmũ dicit. Hi sunt in epulis suis macule ꝓfundãtes.z norant hic de excessu nõbili in cibo z pom.q; nõ solũ dicunt maculari in concreto:ꝛ etiam macule in abstracto.iõ subdit. o Sine

y minatione aũt spernũt maiestatẽ aũt blasphemãt.cũ michael archangelis cũ diabolo disputãs altercaret de moysi coꝛpe:nõ ẽ ausꝰ iudiciũ iferre blasphemie: ꝑ dixit. Imperet tibi dn⁹. Hi aũt q̃cunq; q̃dem ignorant blasphemãt q̃cunq; ãt naturalit tãq̃ muta animalia nort in his coꝛrũpunt. Ve illis q̃ i via cayn abierũt.z erroꝛe balaã mercede effusi sũt.z i ꝺictõne choze abierũt. Hi sũt in epulis suis macule p̃fundãtes sine timoꝛe semet ipos pascẽtes nubes sine aq̃ q̃ a ventis circũferũtur arboꝛes autũnales infructuose:bis mortue eradicate fluctꝰ fieri maris ꝺspumãtes suas ꝓfusiões:syderaerrãtia q̃b⁹ pcella tenebraz seruata est in eternuz. ꝓphauit aũt ãr de his septim⁹ ab adã:enoch dicẽs Ecce vẽit dn⁹ i sctis milib⁹ suis facẽ iudiciũ ꝛ oẽs arguere oẽ ipios ꝺ oib⁹ opib⁹ ipietatis eoꝛ q̃b⁹ ipie egerũt:z ꝺ oib⁹ duris q̃ locuti sũt ꝛ deũ pctoꝛes impij. Hi sũt murmuratoꝛes ąrulosi: fm desideria sua ambulãtes.z os eoꝛ loquitur superbam: mirantes psonas q̃stus causa. Vos autem carissimi memoꝛes estote ẽboꝛ q̃ dicta sunt ab aplis dn̄i nr̄i ihu xpi: q̃ dicebãt vob:q̃m in nouissimis tpibus venient illusoꝛes fm desideria sua ambulãtes i ipietatib⁹. Hi sunt q̃

b ra errãtia q̃b⁹ pcella tenebraz seruata est in eternuz. c ꝓphauit ãr de his septim⁹ ab adã:enoch dicẽs Ecce vẽit dn⁹ i sctis milib⁹ suis facẽ iudiciũ ꝛ oẽs arguere oẽ ipios ꝺ oib⁹ opib⁹ ipietatis eoꝛ q̃b⁹ ipie egerũt:z ꝺ oib⁹ duris q̃ locuti sũt ꝛ deũ pctoꝛes impij. Hi sũt murmuratoꝛes ąrulosi: fm desideria sua ambulãtes z os eoꝛ loquitur superbam: mirantes psonas q̃stus causa. Vos autem carissimi memoꝛes estote ẽboꝛ q̃ dicta sunt ab aplis dn̄i nr̄i ihu xpi: q̃ dicebãt vob:q̃m in nouissimis tpibus venient illusoꝛes fm desideria sua ambulãtes i ipietatib⁹. Hi sunt q̃ semetipos pascẽtes.sñe aq̃ ventis circũferũtur.supbie motibus z vanitatis ꝺ arboꝛes autũnales.appentie foliatũ.bũtes.iõ subdit. t Infructuose.i.bonis opibus carẽtes. v Bis mõtue.sc̃a ñ ꝑuersione p mortale pcm z iterũ p⁹ p lapsum i bereſim z Eradicate.a radice caritatꝛ. y Fluctꝰ feri mar.q̃ id ẽ inquieti z bonoꝛũ imbutiui. 3 Despumãtes suas ꝓfusiões.i.cũ magꝛ statu z supbia suas hereses.p̃nuciãtes ex qb⁹ deuenẽt ad cõfusionẽ eternam.

a Sydera errãtia. q̃ varios errores.

b Quib⁹ ꝓcel.tenebraz.i.tempestat penaz. c Seruata ẽ ineternũ.s.in inferno vbi nulla ẽ redẽptio. d Prophauit ãr.h ad ꝓpositũ inducẽs dictũ ꝓpheticũ d. d Prophetauit aũt de his sex de hẽticis futur? e Septim⁹ ab adã enoch.ambobus ãr ꝓputatis.vt hr Genesis.v.z.j. Paral.j.di. f Ecce venit dn⁹ in sanctꝰ milibus suis.s.angelor̃ sibi assistentiũ z ministrantiũ fm q̃ dicit Dañ.vij. Throni positi sunt z antiquus dierũ sedit ẽt.z subdit. Milia miliũ ministrabant ei z decies milies centena milia assistebãt ei. g Facere iudiciũ.ꝑdẽnationis. h Cõtra oẽs.s.reprobos. Iudiciũ eñ electorum nõ erit cõtra eos sed ꝑ eis. i Et arguere omnes impios.sicut dicit salnator Matb.xxv. Ite maledicti in ignem eternũ. Eturini z nõ dedistis mihi manducare ẽt c. k Hs.hereticis. l Sũt murmuratoꝛes. cõtra veros aplos z dei ministros. m Querulosi.de defectu simulato victus z vestitus vt pecuniã extoꝛqueãt ab illis q̃b⁹ ꝓdicãt vr̃ laqꝰ vinãt.iõ subdit. n Scom desideria.sua ambulãtes.pecunia nãq; ꝑbet facultatẽ vtendi voluptuose.fm illũ Eccl.x. Pecunie obediũt oia o Et os illoꝛũ locũt supbia de suis opib⁹ z doctrina falsa z inaniter.se sacrãdo:z ꝓdicatoꝛes vitatis ꝑtendendo. p Mirantes id ẽ mirabiles dicẽtes. q Personas diuitũ z potẽtũ. Questus cã.adulãdo eñ diuitib⁹ z potẽtib⁹ dicebãt eos facẽ mirabilia facta ad honoꝛem dei z cõis bonũ: z sic ab eis dona z pecunias extoꝛq̃bãt. r Vos aũt. Declarata hẽticoꝛ ꝑnuitate ꝑ dictũ ꝓpheticũ.hic ꝑhr idẽ facit p applicum di. r Vos aũt carissimi.memo.esto.coꝛde z operibus Verboꝛ que ꝓdicta sunt ab aplis.de hereticis.

t Qui dicebant vobis.ad cautelã ꝑtra falsos doctoꝛes. v Cñm in nouissimis.ipibus venient illusoꝛes.p doctrinã erroꝛis.licet eñ a ꝓncipio ecclesie aliq; venerint.tñ imminẽte antixpi tempe plures venient qui erunt eius nuncij ô ꝓpinquo. x Secundum ꝺsideria sua ambulantes.i. carnaliter viventes.z banc viam hominibus laxantes ad quam sunt ꝓni. y In impietatibus. id est vr̃per hoc auertant eos a vero cultu diuino qui pietas nominatur.

3 Hi sunt qui semetipsos segregant. Ab vnitate fidei catholice.

a Animales.i.sensualitatē sequētes.sicut alia bruta.
b Spm nō hītes.s.scm.ꝫ magꝫ spm erroneū c Vos aūt. Declarata mīa breuiter bētico ꝓ utilitate. d Ꝑfir fideles solidat in fidei firmitate d. c Vos aūt carissimi superedificātes vosmetipos in sctis ogiō⁹ t meditatiōibus d Sanctissime nostre fidei.i.supaddētes ista fidei nr̄e sanctissime.sic firmo t stabili fundamento e In spūsctō orantes.q eleuat fidelitas mētes. Vio em fm Damasce.ē alcēsus mēt̄ i deū f Vosmetipos i dilec. dei seruate.opa caritat̄ cōtinuādo.nā ista dilectio nō subtrahitur ex pte dei nisi ꝑ defectū ex pte hois.ꝓut in eiō⁹ ꝓtate ē hāc dilectiōem ꝓseruare. g Expect. xt. et ꝫ in spe q certa expectatio ē future beatitudinis ex gra t meritis.pueniēs. h Et hos q̄dē.s.hereticos obstinatos. i Arguit.iudi.i.arguēdos ofūdite tanq̄ cōdēnatos k Illos vo. q nō sūt adhuc obstinati. l Salvate.ꝑ bonā doctrinā t vitā. m De igne rapientes.i. ne descēdāt ad ignē gehenne. n Alios aūt.s.peccatorib⁹ q nō sunt hērici. o Miseremini ꝓximōr̄.ne forte ꝓximi vos sitr̄ peccare. q Maculātes t ea q̄ car.est macula.tunicam.i.conuersationē.istud addit̄ ex q dixerat. Alios ār misereminī.q. licet pctōibus sit ꝓpatiendū . tñ ex vicium ē odiēdū. r Et aūt. Hec ē vltima ps t ꝑmissio huius epl̄e quā terminat btūs iudas in diuia laude di. r Et aūt.q potēs est vos ꝓseruare sine peccato.ſ.deo.sine cui⁹ gra hō nō pōt a pctō rēsurgere nec in bono meritorio ꝓficere. t Et ꝓstituere.ſ.vos v Ñ ꝓspectū gl̄e sue p aptā visionē. x Immaculatos.q; nullus habēs maculam admittit ad eā Apoc.xxj. Nō intrabit in eā aliq̄d coinquinatū. y In aduētu dñi nr̄i iesu xp̄i.ad iudicium tūc em dabit electis gloria ꝑfecta in corpe t anima.
z Soli deo saluatori nostro.ipe solus pōt nos saluare eterna salute. a Per ihm xp̄m dñm nr̄m.nam humanitas xp̄i est buane salutis instrm diuinitati⁹ iūcti vt fre quēter dicā est.ē. b Gloria.in⁹ñ apparet dign⁹ oi laude.Est em gl̄ia clara cum laude noticia.
c Magnificentia.ex diffusione sue bonitatis sup omia
d Imperium.ex obedientia rotius creature ad ipm.
e Et potestas.in punitiōe maloꝝ.t ꝑmiatōne bonoꝝ.
f Ante omnia secula.licet em ꝓdicti actus circa creaturas sint temporales:tamen virtus diuina qua talia facit est eterna. Amen.

a segregāt semetipos:alales
b c spiū nō hītes. Vos aūt carissimi superedificātes vos
d metipos sctissime nr̄e fidei
f i spūsctō orātes vosmetip
g sos i dilectōe dei suate:expectātes miaz dñi nr̄i ihu
h k l xp̄i i vitā eternā. Et hos q̄dē arguite iudicatos:illos vo
m n o saluate de igne rapientes.
p aliis aūt misemi i timore:odiēte
q s tes t ea q̄ carnal̄ē maculatā
r tunicā. ei aūt q̄ potēs ē vos
t ꝓseruare sine pctō t ꝓstitu
x y cre añ ꝓspectū gl̄e sue imaculatos i exultatiōe:in ad
z uentu dñi nr̄i iesu xp̄i solꝰ
a deo saluatori nr̄o. p iesum
b xp̄m dñm nr̄m :gl̄a:magnificētia iperiū t ptās añ oia
d e f secula:t nūc t i oia secula seculoꝝ Amen.

Explicit epl̄a beati Jude apostoli.

Explicit postilla fratris Nicolai de lyra super epistolam Jude.

Postilla fratris Nicolai de lyra super apocalypsim incipit.

Oportet te iterū ꝓphare pplis t gētibus. Apor. Sic dixi in ꝓncipio Gen. verus t no. te .adnicē cōtrādēt. nā se hīt sic rota in medio rote. Ezech.j. Et ꝫ ps ꝫ libros vtriusq; in vete. et nouo. Jn nouo vo legi rideꝝ cuāgeliū:libris hystoz̄alib⁹ actꝰ apl̄oꝝ.sapiētialib⁹ vo epl̄e pauli cū septē canonic⁹:ꝓphalib⁹ āt apocalypsis. vñ bñ dr̄ bto iobi ꝓbū .ꝓpositū. t. ps te iterū ꝓphare pplis t gētib⁹. t dr̄ iterū.i.p⁹ ꝓphas ve. te. vñ i ꝓpo .ꝓposito pūt nōri q̄tuoꝝ ꝓditiones hui⁹ libri.prima ē ei⁹ necessitas.q nōt ibi. Oportet.scōa ē ipi⁹ vtilitas ibi.te ꝓphare.tcia ordis q̄litas ibi. Iterū.ārta eiusdē generalitas ibi. Pplis t gētib⁹. Circa ꝓmū ꝓsiderādū q̄ sic dicit apls Heb.x. Patia vob necessaria ē q̄ā fidelib⁹ dēm⁹ tribulatiōes futuras aliq̄ mō ꝓcōgiscam⁹. Fm q̄ dic̄ b. gre. omel.xxxiij. Nīm⁹ iacla feriūt q̄ puidēt:t nos tolerabilī b⁹ mūdi mala suscipim⁹. ſi ꝫ b ꝓ .puidētie chypeū munimur.btūs vo iobes i ꝫ libro ꝓphico describit tribulationes eccie futuras a suo tpe vsq; ad finē mūdi fm catholicos doctores vt ꝫ ipas. patie clipeo necessario muniamur t sic ps necessitas b⁹ libri .ꝓp q̄ dr̄ Jobi ifra.j.c. Scribe ḡ q̄ vidisti t q̄ ſt t q̄ os fieri cito.q.d.scribe i ꝫ libro q̄ vidisti.i.reuelatiōes diuin⁹ factas tibi. Et q̄ ſt.q; tribulationes eccie tā inceperāt.t q̄ os fieri cito fm diuias ordinatiōnē ad patie fidelitū .ꝓbatiōs p⁹ ꝫ.nā ꝫs a ꝓncipio nascēt̄ eccie:surrexerint tribulatiōes ꝫ certū fidelitū. vtz i act. apl̄oꝝ rū.tū maiores surgēt circa finē mūdi.tpe antixp̄i. Circa secūdū ꝓsiderādū q; i ꝓgnitiōe hīta iueſtigatiōe hūana:frequēter errare:ꝫ i ꝓgnitiōe hīta reuelatiōe diuia nō pōt ee falsitas cū ipa sit regla vitaꝫ. Cognitio vo .ꝓphica q̄lis ē in ꝫ libro ꝓxēta nō .ꝓcedit ex iueſtigatiōe hūana. ꝫ reuelarōne diuia.ij. Pe.j. Nō.n. volūtate hūana allata ē aliq̄n ꝓphetia.ꝫ spūsctō inspirati locuti ſt sci dei hoies. .ꝓt q̄ i ꝫ libro ñ ē falsitas aliq̄. ꝫ vitas mera.ió dr̄ ei vl.ca. Et dixit mihi.ſ.angls loq̄ns iobi.ꝫ vba fidelissima t va sūt et dñs de⁹ spiritū .ꝓphar misit angl̄m suū ostēdē fut̄ suis q̄ os fieri cito. Circa tertiū i q̄ nōt ordis q̄litas cū dr̄. Iterū ē p⁹ .ꝓphas ve. te. ꝓsiderādū q; sic libri .ꝓphales i ve. te. ſt vltimi fm ordinē quē hīt in biblijs nr̄is cōit.nā apud iudeos ē alr. ꝫs ar libri machabeoꝝ ponāt in biblijs nr̄is p⁹ libros .ꝓphar. nō tñ ſt de canone fm q̄ dicit Piero. in ꝓlogo galeato q̄ ꝑmittit libros regū.t ió iter libros canonicos ve. te. libri .ꝓphales ſt vltimi sic dixi.t sūt inſt libros no. te. liber apocal̄. ē vltim⁹. vñ pōt exponi illō q̄ dr̄ Jo hā.xxj. Manifestauit se iterū ihs ad mare tyberiadis. ad cui⁹ irelligētiā sciēdū q̄ loc⁹ aliq̄n accipit ꝓ būtātib⁹ i ipo sic dr̄ cōiter.pīlius fecit tale festū vel spectaculū.i.populue habitās pīlius.beat⁹ vero iohānes ꝓpe mare galylee q̄ altero nōie dr̄ mare tyberiadis fuit natus.t in eodē piscationib⁹ fuit occupatus.t inde a christo vocatus . vt habet Math.iiij. ꝓter q̄ ꝫuenīēter pōt nole tyberiadis designari vt sit sensus. Manifestauit se iterū ihs ad mare tyberiadis.i.ad iohem cuāgelistā. Iterū.i. post .ꝓphetas vete. testa. Licē aliter iterū.ſ.semel in cuangelio descriptiōe t alias in Apocal̄.revelatione. Circa quartū considerandum q; ꝓphete vete. testa. licet ꝓphetauerint de pluribus pplis t gentib⁹. vtz libros eoꝝ inuenti.tñ .ꝓphetauerunt tamē vni populo siue gēti.ſ. iudeoꝝ. Jona tū excepto q̄ fuit missus ad .ꝓphetandū niniuitis.ceteri vero ad .ꝓphetandū iudeis. Jobes vo .ꝓphauit in hoc libro oibus gentibus t populis qui .ꝓphetauit vniuersali ecclesie ex omnibus gentibus t pplis t linguis cōstitute vt magis videbit in libri .ꝓsecutione. ꝓter q̄ dr̄ ipso pōt dici illud Esa.lv. Ecce testem populis dedi eū. ducē ac ꝓceptorem gentibus. dicit testem.q; ꝓfectatus fuit vniuersali ecclesie de futuris tribulationibus. ducē ac ꝓceptorem vt per eius vitam t doctrinā. oēs gētes ſi sequant̄ ipm ad celestem gl̄am deducātur. ꝑstante dño nr̄o iesu xp̄o q̄ cū p̄re et spūsancto vivit t regnat in secula seculoꝝ. Amen.

Prologus guilberti in librū Apocalipsis incipit.

OMnes qui pie volūt vinere ꝛc. Cū effect⁹ efficiēti opus artifici ꝙueniēter ꝛnder. Artificum aūt q̄dā ē artifex auctr. q̄dā misterio sic ēt de efficiēte. Hilbertus huic opi ꝑmittēs ꝓologum istū. ꝓmo ipm determinat in relatōe ad artificē siue efficiētē auctr. scōo in relatōe ad artifices siue efficiētē ministerio. ibi. Widit aūt iobānes ꝛ scripsit ꝛ cetera. Cū aūt artifex nō ē opans cū ipetu: ꝫ ꝓcedēte dispositiones: quā q̄dem ꝓsequit opatō circa mām: ꝛ ipam opationē informat intentio ex pte agentis. ꝛ motus ex pte opis ad quē vel q̄ sequit ipm opatū in effectū ꝑ determinat ō efficiēte siue artifice ingītū est dispones. scūdo ingītū ē agēs. ibi. Reuelauit autez tota trinitas. tercio de mā actōis ibi. de q̄ revelatiōe hūc librū scripsit ꝛc. q̄nto de inētiōe agentis ibi. Vt q̄s denūciata supplicia terrent. ꝛc. quinto de ipa opato ibi. Iō iste lib inter reliq̄s scripturas ꝛc. sexto de mō actōis ibi. Cū aūt iohānī hec in visione fuerūt revelata: ꝛ in his ser tangūtur q̄tuor cāe. Dna cū causato. efficiēs aūt ingītū est de nuplici differētia scz disponētis ꝛ agētis. Premittēs igitur expositor huius libri. s. Hilbertus in ꝓma pte isti⁹ ꝓllogi. breuē fidelium trālationē ex vbis ihū cōsolatoris xpi subiūgit q̄lit de⁹ dispositis tribulatiōes nras ecclie revelare. ꝛ q̄ dispositioni rōnabili rnder rō ꝙueniēs. interserit rōem q̄re de⁹ sic disposuit ibi. Preterea vidēs deus ꝑ tribulatiōes ꝛc. Tria igitur in hac ꝓticula ꝑ tangūtur r. s. ꝓlatio fideliū. rō dispositiōis diuine. et ipa dispositio. dicit ergo.

a Omnes q̄ pie. i. iuste ꝛ religiose. b Vult vinē in xpo. sic dicit apls. ij. Timoth. iij. Persecutiōes patienk.

c Jux illud. Eccl. ij. Fili accedēs ad famulū dei cui seruire rēgre est d Sta. in iusticia firmus ꝛ patus ad opa iusticie exercēda Tob. v. Egressus tobias inuenit iuuenē stantē splendidū ꝓincū ꝛ q̄si paū ad ambulandū.

e In timore. vt nihil q̄ faciēdū est negligas. Eccl. vij. Qui timet dñm nihil negligit. f Et prepa aiam tuam id est volūtatē tuā. g Id tentationē. sustin endā. Iac. j. Beatus vir q̄ suffert tentationē supple spōte. ꝛ q̄re ꝑ sit faciendū subiūgit di. h Tētatio nāq̄ est vita hois sup terrā. Job. vij. Milia lra. Militia est vita hois sup terram. q. d. ad hoc positus est sup terram. vt tanq̄ miles fortis ꝛ strenuus fortis sit in tentatiōibus. a Ne aūt fideles. i his iā dictis ꝑsecutiōe. s. ꝛ tentatōne. b Deficiāt. q̄si fatigati. c Cōsolat eos dñs. vt hylares reddat ꝛ alacres d Itēq ꝓfirmat vt fortes efficiat ꝛ stabiles. Cōsolat ingītū atq̄ ꝓfirmat di. e Vobiscū sū vsq̄ ad ꝓsum. secūdū Matheī vlti. s. ad tuendū vos. f Et noli. ti. pusil. grex. Luxij. g Propterea vidēs de⁹ pr̄. Posita fideliū ꝓsolatione. tangit cām q̄re tribulatiōes eccie revelare dispositi videlicet vt puise a fidelib⁹ min⁹ timeank Greg. Min⁹ iacula ferūt q̄ preuidenk. g Propterea. s. q̄: ꝓsolatur ꝛ ꝓfirmat fideles. h Vidēs deus ꝛc. sup petram xpm. j. Cor. x. Petra aūt erat xps. ſt Matth. xvj. Sup hāc petrā. s. me xpm edificabo eccīam meā. i Vt mi. nime. s. tribulatiōes. k Dispositi. de⁹ pater. l Dna. i. pater. Cū filio ꝛ spūsctō eas revelare. m Revelauit aūt tota trinitas ꝛc. hic tangit de artifice iēs tū ē opās siue agēs ꝛ q: ꝫ actio nō solū reqrebat māz inq̄ ꝫ cui. ꝛ subiūgit dicēs n Xpo ꝑm hūanitatē. i. xpo inq̄tū est hō ꝛ inq̄tū est deus ipe ēt sibi hoi revelauit. ꝫ nōne aia cristi a tpe ꝙceptionis scivit omia q̄ de⁹. rūsio. licz oia scivit nō tū limpide sic deus. ꝓpter q̄d circa ea q̄ scivit aliq̄d poterat a deo revelari sibi. o Xpus vo iob. p an. so. eccie. revelauit. p Ecclie. scz asie spālit. Job. vij. Ecclesijs q̄ ē in asia. ꝫ generalr vniuerse q De q̄ revelatiōe māliter. i. de q̄b⁹ revelatr. vel aggregatiue. i. de q̄b⁹ revelationib⁹. r Hūc librū ꝓposuit. s. iobānes. s Vñ. i. q: ō nitas xpo ꝑm hūanitatem o Xps vo iobāni p angelū. p Jobes ecclesie de q̄ revelatiōe hūc librū compositū vñ ꝛ lib iste apocalipsis ōr. i. revelatio. q: ꝫ ꝓinēk q̄ de⁹ revelauit iobānī: et iobes eccle: ēgta scz eccia passa sit in tpe ꝓmitiuo ꝛ nūc patiak in nouissimis tēporib⁹ ingrīpi passura sit q̄si tanta erit tribulatio vt si fieri ēt ꝑ moueank electi a ꝛ q̄ ꝓbio ꝛ nūc ꝛ i futuro b ꝓmia sit susceptura: vt q̄s denūciata supplicia terrēt c ꝓmissa ꝓmia letificēt. Iō iste lib inter reliq̄s scripturas nou testameti ꝓbie d noie censet: q̄ alijs ē excellētior ꝓphijs: Sic ei nouū testm̄ ꝓstat veteri euāgelio hac revelatiōe. t Apocal. ōr. i. revelatio ab apo q̄b ē re ꝛ calypsis q̄b ē velamētū q̄si revelamētū vel revelatō. q: multa revelāt. vñ apocalypsor ris. idē ē q̄b revelare. q: ꝫ ꝓinenk. v Que de⁹ reve. ꝛc. in tpe ꝓmitiuo. i. tpe fundatiōis ꝛ plātatiōis sue. ꝛ ēgta. x Nūc. i. tpe moderno patiak. ꝛ ēgta.

y In nouiss. tpi. anticri. pas. sit. q̄si tāta erit tribulatio: vt si fieri pōt moueank ēt electi Mat. xxiij.

z Et q̄ ꝓbis ꝛ nūc. in aliq̄b⁹ mēbris. a Et in futuro in oibus. Premia sit susceptura. vel nūc ingītū ad bōa gr̄e. in futuro ingītū ad dona gl̄e. b Vt q̄s denūciata supplicia terrēt. b tangit intētio revelātis. c Promissa premia letificēt. q: ꝫ m B. Cōsideratio ꝓmij minuit vim flagelli. Sōne. Spes ꝓmij solatiū fit laboris. d Iō iste liber est ꝛc. ꝓbie noie censet. Hic declarat de ipo opato. ꝛ ꝑ simplr. scōo eius excellētiā respectu aliaꝝ ꝓphetarū manifestat. ibi q̄ alijs ē excellētior ꝓphetijs. tercio ei⁹ auctr declarat ibi. Sed cuius auctr ꝓfirmandā. determinatur igitur q̄re iste liber ōr. ꝓphetia cū dicit. Ideo. q. d. q: ꝫ ꝓnūciank tribulatiōes ꝓcedentes. et ꝓmia q̄ sequūtur. Iō iste liber ꝛc. c Que alijs ꝛc. Hic declarat de eo in cōpatione. ꝛ determinat ꝑ q̄ excellit alias ꝓphias. secūdo hoc pluribus de causis siue rationibus ostenditur ibi. Quia de christo ꝛ ecclesia ꝛc. dicitur ergo. Que alijs est excellentior ꝓphetijs. ꝛ modus excellentie subiungitur. f Sicut em nouum testamentum ꝓstat veteri euangelium legi. ita hec ꝓpheria prophetijs veteris testamenti quomodō autem ꝓstat nouum testamentum veteri. nonne dicitur Ezech. iij. q̄ tota erat in rota. ꝛ vetus testamentum in nouo. et ecōuerso. ergo vnum alteri ꝓstat. Responsio. vetus est in nouo per explicationem. sed nouum in veteri per implicationem. Preterea vetus est in nouo materialiter. nouus in veteri formaliter. et ideo nouum ꝓstat veteri. quasi forma ꝓstantior ꝛ elegantior materia.

g Ulia de xpo & eccla &c. Hic tangunt rones due: ge
ppheta est excellentior: aliis. vna est q: multa de mysteriis xpi & ecclie iam ꝓpleta ꝓpheтat. Alia est q: illi data ẽ
tripharia ꝓphia: aliis vnipharia. Nota q for faris ꝓponit
cum vnus: & dicit vnifarius ab vni. i. vno loquens. vnde
vnifarius dicit pro
pheta: q̃ mñ prophe
tat de vno tpe: bifarius q̃ de duob⁹ & qñ
bifarius ponitur
pro bilingui: trifarius q̃ de trib⁹: in aliquibus ꝓ libr⁹ scribit vnipharia ꝓ pb:
& tũc ꝓponit ab vn⁹
vna vnũ: & phares:
qđ est diuisio. vnde
vnipharia. Id ẽ simplex dei prophetia:
tripharia tripler.
h Id cu. con. &c. h
declarat auctez. q. d.
his bz auctem liber
iste: q: trinitas ea q̃
ibi dicunt reuelauit
& reuelatones angelus apportauit: & iohannes apls eas ecclesie nunciauit: bis
tribus testibus credendus est: q: in ore
duũ: vel triũ testium
stabit oñe verbum:
Deut. xix. & Mat.
xviij. i Cũ autez
iohanni hec in visione fuerũt reuelata. ꝑ determinat modus actõnis: scdo subiungit distinctio visionũ: ibi. Visio
eñ alia corpalis &c. tercio determinat sub q̃ genere visionis fiebat hec reuelatio: ibi. Quo vidit iohes: q̃ in hoc libro referunt &c. dicit q̃. k Visio eñ alia corpalis: quando vicz &c. aliquid videmus sicut Balthasar vidit manus
scribentẽ in pariete Dañ. v. Et helise⁹ currus igneos in q̃
bus⁹ helyas rapt⁹ fuit. iiij. Regum. ij. a Alia spũalis &c.
ima. rez cernit. quib⁹ aliq̃d aliud significat q̃ cernit. sup. si
cut. b Vidit pharao spicas. i. spicaz imagines: Geñ.
xli. c Et moyses rubũ ardẽ: Exo. iij. d Ste dor. ille
vi. ñ ꝑra corpalibus oculis vidit moyses & ꝑ corpale erat
qđ videbat: q̃ visio rubi nõ erat spũalis visio. Hñ̃sio referendo visionẽ ad illũ qđ erat corpe vel corpalit viluz erat
visio corpalis: referẽdo aũt ad signatũ ꝙ id qđ sic videbat
imaginaria seu spũalis dici põt. vel forte vt qđã dicũt: videbat ignis q̃ reuera nõ erat ignis. Visio aũt imaginaria
fuit visio petri Act. x. qñ. s. posit⁹ in extasi vidit q̃drupedia
& serpentia: et dictũ ei: macta & mãduca. e Alia intelle
ctualis &c. sic ẽ capitⁿ. Hac eñ visione res intellectuales
q̃ sunt sine imagine videm⁹: vñ glo. ij. Cor. xij. Hac visio
ne q̃ dr intellectualis ea cernunt q̃ nec sunt corpa nec vlas gerũt formas eoꝝ sises velut ipsa mens & ois affectio
bona. f Quo vidit iohes &c. eoꝝ significata mente intellexit. ꝓtra quedã glo. dicit. Iohes in mente imagines vidit. rñsio ꝑm diuersos respectus imaginaria fuit & intellectualis: q: mens intellectu illuiata a spũsctõ veritatẽ eog
nit: p̃ p̃s p̃ veriſſime fuit. ꝓphia. Nota q̃ nõ dr visio nisi
ꝓtineat aliud mystice: qđ deo deo reuelãte sciat. & ido triplex visio dr triplex celũ. g Vidit aũt iohes & scripsit
in pathmos &c. In hac scda ꝓte ꝓlogi determinat de ipso
ope ꝑm q̃ refert ad efficiẽtẽ siue ad artificẽ. misterio q̃ est
iohes: ꝑgredit igit in hac ꝑte sic: ꝑ exponit qđ est iste artifex & q̃ sit ei⁹ actio: & q̃ ꝑ actio cũ sit malis recũrit locum et
tps subiungit de loco & tpe: ibi. In pathmos insula. vbi tãgit q̃ loco scpsit & q̃. s. tpe exilij sui qđ dat intelligi: q̃ ꝑ qđ
dicit relegat⁹: principiũ et tpus ꝓsignificat: & q: artificio se
opans opat aliq̃ cã motus: ꝑ̃ subdit de cã mouẽte cum
ad scribendũ q̃ est duplex. vna ẽ pullulatio erroꝝ q̃ tangit
tur: ibi. Hac eũ ad scribendũ ꝓpellente cã &c. Alia cã ẽ instructio eccleꝝ asie & eccl'ie gñalis. vñ prima cã fuit extirpatio maloꝝ: scda informatio siue instructio bonoꝝ. q̃ tangitur: ibi. Scribit aũt
Iohes. vij. ecclesijs
asie &c. gñalez eccle
siã docẽs. s. q. asiam
minorẽ. de q̃ dicũt ysi
do. etbymnlogi. xvij
Asia minor ab oriẽ
te capadocia angit
ab aliis pribus ondi
q̃ mari circũdat: nã
a septẽrione põtus
euinus bz: ab occa
su. ꝓpontide: a meri
die egyptũ mare &c.
Alia ẽ asia maior de
cta a noie cuiusdaz
mulieris: q̃ apõ antiqs impium tenuit
orientẽ. In tercia pte orbis dispositia ab
oriente ortu solis: a
meridie oceano ab
occiduo nr̃o mari finitur. a septẽrione
meothide lacu & tanai fluuio terminatur &c. et quia actio
hmõi requirit materiã: ꝑ̃ subdit de mã b⁹ opis cum dr.
Est itaq; mã iobis in ꝺ ope stat⁹ ꝑ̃ aliter asiane eccle: necnõ & totius vicz. Que. i. quãta mala. In ꝑsti patiãt: & q̃ ꝑ
mia in futuro. receptura sñt. & qz intentio regit agentẽ siue
informat & mod⁹ opatõnis: ꝑ̃ tangit intentio scribentis
cũ dicit. Intentio ei⁹ ẽ mouẽ ad patiam q̃ seruãda ẽ. tũ qz
breuis labor: tũ qz ꝑmiti magnũ. Deinde subdit mod⁹ cũ
dr. Mod⁹ tractãdi talis. ꝑ ꝑmittit. plogũ in salutatõnem
vbi reddit auditores benignos & attentos &c. sex igit sunt
pticule isti⁹ ꝑti & sic ordinate. Primo eñ tangit de effici
ente inꝺtum est efficiẽs ibi. Qui. i. iohes scribẽs: scdo de
loco & tpe q̃bus scpsit. tercio de cã motiua ad scribẽdũ
quarto de mã. ẽnto de intentõne. sexto de mõ: dicit ergo.
g Vidit aũt iohes & scripsit in pathmo: Apoca. iij. Fuit
in insula q̃ vocat pathmos. Et nota q̃ dr hic pathmos et
hic pathmus mi. in eadẽ significatõne: & vtrunq; bz pathmo in datiuo & ablatio: sic claros rotenedos do. delos lo.
In ecclesijs. quib⁹ ꝑerat asie miozis cui⁹ metropolis erat
ephesus. ꝑfuit eñ iohes septẽ ecclesijs illi⁹ asie. Pullulaverunt. inchoatõne. Pullulo pullulas dicit germinare vel
multiplicare. Itez inoleuerũt. i. creuerũt. Confundendine
vicia q̃ mores corrumpunt. Itaq; diuerse hereses. q̃ violabant fidez erant eñ quidam heretici. manifestat cuiusmodi hereses ꝑpullulabãt. ibi scilz in asia. Alpha principiũ est
elementoꝝ grecoꝝ. O finis. qđ bene cõuenit ei de q̃ dicit
Esa. xlviij. Ante me non formatus deus. & post me nõ erit
ante finem seculi destituram. id est defecturam a destito de
finis destij vel desiti desinere destitum destiti. Hec autem
dicebant non credentes veritati que dicit Mathei vltimo
capitulo. Vobiscum sum omnibus diebus vsq; ad ꝑsum
matõnem seculi. Et ꝓ labore non ꝓmisit eternus fuscepturam. cum tamen dicat Sapien. x. Reddet deus mercedem laborum sanctorum suorum. Et ecclesiam per exercitium tribulationum. supra ostendit. Non deficere sed
proficere: quod facit Apocali. xij. vbi dicit q̃ mulieri date
sunt due ale aquile magne: vt volaret in desertum locum.

Sed ꝓficere. ſſē autrum in igne. nō deficit: ꝯ ꝓficit. Sap. iij. dē de iuſtis. Tanq̄ aur in fornace ꝓbauit illos. Et ꝓpter his. ſ. modicus tribulatiōibus brauiū eternū recipe. i. vitā eternaz. ij. Timo. ij. Si cōmorui ſim⁹ & cōuiuem⁹. Si ſuſtinem⁹ & conregnabimus. B erit quando ſponſa ducta in thalamū ſponſi dorabit dote bona. dicens cum lya illud Geñ. xxx. Dotauit me dñs dote bona.

a Que in pñti ſeculo patiāt in futuro recepturā ſit. ſ. p̄mia eterna ꝓ modica et leui tribulatōe ij. Cor. iiij. id qđ pñti eſt momētaneū & leue tribulatōis noſtre ſupra modū in ſublimitate eternuz glorie pondus operatur in nobis.

b Intētio aūt eſt. Hic tangitur intentio ſcribentis que ē monere ad patiētiā Intētio enim iobānis fuit ſupra. ſ. ſſdītos inſtruere ſm̄z ad intellectū. hic aut tē intēdit eos informare ꝯtum ad effectuz. c Modus tractandi talis. B tāgitur formalis cauſa: ſm quā attendit pēnes modū agendi: ꝓ premittit iohānes prologū cū dicit ꝛpoca. ieſu xpi &c. et ſalutatōes ibi. Johes. vij. ecclesijs &c. ꝙ ꝓmiſſo accedit ad narratōez: ibi. ego iohes frat vř &c. & ca. vij. ſ. ſm̄ ſeptez eccias qb⁹ ſcribit ꝑs ſeptē ſtar⁹ eccie gñalis. Capſm. ſ.

Apocalypſis ieſu xpi &c. Iuber iſte in duas ꝑtes diuidik: i ꝓhemiū & tractatū ꝙ incipit in ca. ſeq̄n. In ꝓhemio vo tria facit q: ꝓ reddit auditores attentos ſcō benivolos: ibi

lularunt atq̄ inoleuerūt vicia atz diuerſe hēſes. Erāt enim quidā hereticī ibi dicentes xp̄m non fuiſſe ante mariaz qz tpaliter de ea natus erat: quos iohānes in pricipio euāgelij ſui redarguit dicens. In principio erat verbū. Et ī libro cū dicit alpha & o. i. principiū & finis Dicebāt etiā q̄dam eccliaz pōdere tribulationū ante finē ſeculi deſituraz: & ꝓ laboze nō premiū eternū ſuſcepturā. Hoz ergo errores volens deſtruere iohānes: oſtendit xp̄m principium eſſe & finem. Vnde eſaias. Ante me nō eſt formatus deus & poſt me nō erit Et eccleſiam ꝙ exercitū tribulationū nō deſinere: ſed ꝓficere: & pro his brauiuz eternū recipere. Scribit autem iohannes ſeptē eccleſiis aſie & earū ſeptez epīs ō predictis inſtruens: & ꝓ ea totā generalē eccliaz docēs Eſt itaq̄ materia iohānis in hoc opere ſtatus ſpecialiter aſiane eccleſie necnon a & totius videlicet que in p̄ſenti patiāt & in futuro recepturā ſit. Intentio vo eius eſt monere ad patientiaz q̄ ſeruāda eſt: tū quia breuis labor: tum quia premiū mā b gnum. Modus tractādi talis: primo premittit plogū & ſalutatōem vbi reddit auditores benignos & attentos: quo premiſſo accedit ad narratōem. Ante narrationē vo oſtendit xp̄m eſſe ab eterno ſine principio et ſine inducens ipm̄ loquentem. Ego ſum alpha & o. i. principiū et finis. Poſtea accedēs ad narratōez diſtinguit ſeptē viſiones: quib⁹ terminatis iſte liber ꝛſummatur. Premittit aut̄ plogū dicēs Apocalipſis ihu xp̄i: ſubaudis hic eſt: ſicut i alijs vſio eſaie hec ē ꝓpabole ſalomonis.

Item alius prologus in

apocalypſim.

Iohannes apls & euāgelista a xp̄o electus⁹ atq̄ dilect⁹: in tāto amoze dilectōis vberioz habit⁹ eſt: vt in cena ſupra pectꝰ eius recūberet & ad crucē aſtanti ſoli matrē ꝓpriā ꝑmēdaſſet: vt quē nubere volentez ad amplexū ꝟginitatis aſciuerat ipi etiā cuſtodiendaz ꝟginē tradidiſſet. Hic itaq̄ cū ꝓpter verbū dei et teſtimoniū ihu xp̄i i pathmoſ inſulā ſortiret exilium: illic ab eodē apocalypſis poſtē ſa deſcribitur vt ſicut i prīncipio cathoīs. i. libri geneſeos: ſic ꝛruptibile principium ꝓtoꝑ: ita etiā incorruptibilis finis ꝟginē i apocalypſi redderet dicentis. Ego ſum alpha & o initiuz & finis Hic eſt iohannes q̄ ſciēſ ſupuēiſſe ſibi die egreſſionis de corpe cōuocatis in epheſio diſcipulis deſcēdit in depoſſuz ſepulture ſue locū: oꝛoeq̄ cōpleta reddidit ſpm̄ tam a doloze mortis factus extraneꝰ: q̄ a corruptione carnis noſcit alienꝰ Cuius tñ ſcripture diſpoſitio vel libri ordinatio: tō a nobis ꝓ ſingula non exponit vt neſcientib⁹ inquirendi deſiderū colloceꝰ & querentib⁹ laboris fructꝰ & bō magiſterij doctrina ſuetur

Explicit prologus.

Incipit argumentum

Apocalypſis iohannis tot habz ſacramēta quot verba paruz dixit: & pro merito voluminibus laus omnis inferioz eſt. In verbis ſingulis multiplices lantēt intelligētie.

Incipit liber apocalypſ bū Jobis apli. Ca. j.

a Apocalypſis ieſu b chriſti quam c dedit illi deꝰ pa d lam facere ſeruis e ſuis que oportz f fieri cito: et ſignificauit mittens per angelum ſuum: Jobes. vij. ecclesijs. ſcio dociles ſiue docetos ibi. Ego iobes q̄ tria in plogis fieri ꝙſueuerunt. Primā facit duplr. primo ex auctōritate & arduitate huiꝰ doctrine. ſcōo ex eius vtilitate: ibi. Beat⁹ q̄ legit. ad hec eſt duo ſolent homines attendere. Circa primū ſciendū q̄ ſicut dictū fuit i principio libri pſalmoꝝ reuelatio ꝓphetica q̄ fit cum imaginaria viſione qualis eſt iſta que deſcribitur in ꝟ libro: naz iohannes habuit imaginarias viſiones: & quid ſignificarent intellexit: altioris gradus eſt quādo' apparet aliqua ꝓſona inſtrumens de occultis q̄ ſi fieret ſine tali apparitiōe perſone. & q̄n to perſona ſic apparens eſt altioꝝ tanto reuelatio eſt gradus altioris ſicut ꝓſona angſica altioꝝ eſt q̄ humana: & diuia q̄ angelica. Licet aūt anglus apparuerit iohanni cum inſtrumens i apocalypſi tamē apparebat tāq̄ repreſentans perſonam filij dei b̄uantꝛ & in ei⁹ ꝓſona loquēs vt poſtea magis apparebit: ꝓpter b revelatio i ꝟ libro contenta ē valde ardua & autentica & hoc ē quod dr. a Apocalypſis ieſu xp̄i. i. reuelatō facta in ꝓſona ihu xp̄i mō dcō. b Quā dedit illi deꝰ pf. naz filiꝰ deitatē hz a pfe c Palaz facere. i. mālifeſtare d Seruis ſuis. i. deuotꝰ fidelib⁹ & ſtudioſis. e Que oz fieri cito. ſ. tribulatōes eccleſie q̄s oꝑtet fieri. nā ꝟ pcedit ex diuina ordinatōe q̄ nō ꝓfrustrati. & ꝟ fit ad ꝓbatōez fidelīū & augmentū gr̄ie ipoꝝ.

f Et ſignificauit mit. p ange. ſuū. dicto mō appenteſi.

g Sermo suo iohanni euãgeliste. b Qui testimoniũ phibuit ꝟbo dei in pncipio euãgelij sui: ꝙtum ad emanationẽ ei⁹ eternã. d. In pncipio erat verbum: ⁊ verbum erat apꝰ deũ ⁊ de⁹ erat verbũ: ⁊ ꝙtum ad ei⁹ incarnatiõem tpalẽ. d. Et ꝟbũ caro factũ est ⁊ habitauit in nob. ió subdit.

i Et testimonium hiesu xpi. i. de hiesu xpo. k Quecunq; vidit. in ei⁹ cõuersatione: miraculoꝝ operatõne: morte ⁊ resurrectione: sicut pater in euãgelij sui pcessõe. l Beat⁹ Hic ꝑ̃ reddit auditores attentos ex hui⁹ libri vtilitate q̃ ꝓsistit in dei tribulationis ꝓsecutõne dicens.

l Beat⁹ q̃ legit. ꝙtum ad doctores.

m Et audit. ꝙtum ad discipulos studiosos n Verba pphetie ihui⁹. mẽte attendendo. o Et seruat ea q̃ in ea scripta sunt. tribulationes futuras patiendꝫ sustinẽdo: ⁊ ꝟbitur ró. p Tps ei⁹ ꝓpe est. i. cito trãsiẽs. q. d labor patie breuis ẽ ⁊ ꝑmiũ beatitudis eternũ. q Iohes. Hic ꝑ̃ reddit auditores benivolos ⁊ diuidit in duas ptes: q: ꝑ ꝙpositũ facit: scdo qõnes tacitam soluit: ibi. Ecce venit. Primus facit ex b q̃ eis optat bona spualia ⁊ eterna. d. q Iohes. vij. ecclijs. p hũc se prenariũ intelligit ꝑ̃ vniuersitas ecclie in orbe ꝓstituꝫ. Dñs dicit Greg. omel. xxv. q̃ septẽ dieb⁹ oñe tps ꝑbendit: recte septenario nũero vniuersitas figurat,

r Gra vob. in pnti vita. s Et pax in futura: naꝫ ibi q̃ etabit totaliter human⁹ appetit⁹. t Ab eo q̃ est ⁊ q̃ erat ⁊ q̃ ventur. est. i. a deo etno. Eternitas eñ fm Boecium de ꝓlatõne: est interminabilis vite tota sil⁹ ꝓfecta possessio ꝙ a nob q̃ intelligim⁹ cum ꝑmuno: q: tpe simplicitas ei⁹ nõ aphendit nisi ꝙ ꝓatões ad tpus: nam assistit oi tempori etiã infinito si esset: ꝓter qõ nob ꝑ expriꝫ differẽtias tpis ꝑ̃tis ꝑteriti ⁊ futuris. v Et a septẽ spiritib⁹. i. vni uersitate angeloꝝ q̃ ministri sunt nr̃e salut. x Qui in ꝓpe. tbro. ei⁹ sunt pati ei⁹ exeq̃ volũtatẽ. y Et a ie. cri. q̃ est testis fidelis. paterne gloꝛie ⁊ maiestatis: vꝛ in euangelio. 3 Primogenit⁹ mortuoꝝ. i. ꝑmꝰ inter resurgẽtes a mortuis. licet aũ ipm lazarus ⁊ plures alij fuerint a morte resuscitati: ꝫ̃ nũ fuit ad vitam mortalẽ: q̃ magi ꝓprie dr̃ mors qꝫ vita fm q̃ dicit. b. Grego. omel. xxv, ꝙt qõ vera resurrectio fit ad vnã imortalẽ ad quã xp̃c resurrexit ꝑmꝰ. Nam ei⁹ resurrectio ẽ cã resurrectõnis aliorum a Et ꝑn. re. terre. qꝫ qõ dixit in ista resurrectõe. Data est mi. ois ptãs in celo ⁊ in terra Matb. vlti. b Qui dile. nos ⁊ la. nos. i. sola dilectõne sua ⁊ nõ meritꝭ nr̃is nos lauit. c Apec. nr̃is originalib⁹ ⁊ actualib⁹. d Inſãguine suo. sacr̃m eñ baptismi ⁊ pnie quib⁹ delet originale pctm ⁊ actuale bñt efficaciã a sua passione benedicta.

e Et fecit nos regnũ. i. ascribi nos celestis regni.

f Et sacer. offerentes hostias laudis acceptibiles ꝓ ipm. b Deo. i. toti trinitati. b Et patri suo. ad cui⁹ gloꝛiam omia ordinat. i Ipsi gla in seipso. k Et impe. sup omia alia. l In scla scloꝝ. i. eternal⁹. m Ecce venit. Hic ꝑ̃ rñdet cuidã tacite qõni: q̃ posset q̃ri q̃ dabit fide huic vita bta quaꝫ iobes eis optat: ⁊ rñdet q̃ in iudicio finali q̃ in corpe ⁊ aia erũt totaliter bti: cti⁹ expectatio breuis ⁊ nulla est ꝓpria eternitatis: ió dicit. m Ecce venit. ó ꝓpinq̃. n Cũ nubi. sic. n. veniet ad iudiciũ: Mat. xxiiij Videbũt filiũ hois venientẽ in nubib⁹ celi cũ virtute mlta ⁊ maiestate. o Et videbit eũ oñis oculus. q: in iudicio apparebit in forma humana q̃ ēvisibilis oib⁹: ió subditur p Et q̃ eis pupugerũt. i. iudei q̃ eũ lingua crucifixerũt: et milites manu: ⁊ pylatus indicãdo. Visio tñ ipsi⁹ erit valõ delectabilis iustis, nam venier eis saluator: ꝙt qõ loqꝫ de suo aduẽtu ad iudiciũ: Iu. xvj. His aũt fieri incipiẽtib⁹ respicite ⁊ leuate capita vr̃a. i. ex hylara te corda vt exponit b. Greg. omel. j. qñ appropinq̃t redemptio vr̃a: ꝫ erit terribilis impijs: q: veniet eis punitor: ió subdit. q Et plã. se sup oẽs tri. kre. i. oẽs q̃z corda in frenis affectib⁹ sunt deiectꝫ r Etiã amẽ. etiam est aduerbium affirmandi in latino: ⁊ sil⁹ amen in hebreo. ⁊ p hãc duplicẽ affirmatoẽz ꝭminuit: q̃ est irretractabilis veritas: ⁊ subditur rõ cum dr̃. s Ego sum alpha ⁊ o ⁊c. q. d. nõ pot frustrari vel imutari mea ꝭstia: dr̃ aũt alpha ⁊ o. Nam alpha ẽ ꝑma lfa grece: ⁊ o vltima: ⁊ ꝙ ꝭsinuat ꝙ de⁹ ẽ pncipium oim effectuũ ⁊ finis: ad quẽ oia ordinant: ꝓter. xvj. Vni uersa ꝓp semetipm operat⁹ ẽ dñs. ⁊ ió qõ subdit. Principium ⁊ finis ẽ expõ lr̃e duplicẽ precedẽt. t Qui est ⁊ qui erat ⁊ q̃ venturus ẽ omipotẽs. exponat vr̃ũ. v Ego iohãnes. Hic ꝑ̃ reddit auditores dociles: ꝙ ꝙ modum ⁊ materiã reuelatiõis in b li. ꝓtente tangit sb quadã breuitate q̃ in libroꝝ ꝓphetie fieri ꝓuenit. ⁊ diuidit in duas partes: q: ꝙ tangit b⁹ reuelatõis loc⁹ ⁊ tps. scdo mã ⁊ modus: ibi. Et audiui. Circa ꝑmũ dicit. v Ego iohes fra. vr̃, nõ carnali ordinatõne ꝫ spuali regeneratõne ꝓ sacr̃m baptismi. x Et ꝓceps in tribu. nam ꝓp xp̃m fuit mersus i seruent⁹ olei doliũ. y Et signo. celesti ad qõ ꝓpter q̃ mlt⁹ tribulatiões intrare: Act. xiiij. 3 Et patia in iesu. i. ꝓp ipm: q: dat patiam in tribulatiõib⁹. a Fui in insu. q̃ appellabat patmos. De feruẽt eñ olei dolio si aduſt⁹ exiẽs: ꝫ vt fort⁹ athleta pugnau⁹ ad insulã patmos fuit i exiliũ relegat⁹ in q̃ dño reuelãte ꝫ pocal. scripsit: ⁊ sic ꝛ̃git loc⁹. b Propt ver. dei ⁊ testi. ipu. in q̃ tangit cã fuerelegatõnis: ꝓp b eñ ꝙ nolebat xp̃m negare: nec a ꝓdicatione nois cessare fuit in exiliũ relegat⁹. Cõsequnt tangit reuelatõnis tps cũ dr̃. c Fui in spũ. in extasi mentis.

d In dñica die. q. deputat⁹ ẽ ꝓphetarũ diuc. ⁊ ꝓ dño apt⁹ ẽ reuelatõni fidẽ. e Et audiui. hic ꝑ̃ tangit in breui reuelatõis mã ⁊ mod⁹ ⁊ diuidit in ꝙtuoꝛ ptes: q: ꝑ ponit relant⁷ de scriptio: scdo audiẽt⁷ trepidatio: ibi. Et cũ venisses ꝛcio timẽt⁷ ꝓsolatio: ibi. Et posuit. Circa scribẽt⁷ informatõ: ibi. Scribe q̃. Circa ꝑmũ dr̃. e Et audiui p⁹ me voces magnã tanq̃ tube. in q̃ designat ꝓtus ⁊ auctas angeli loquentis in ꝓsona xp̃i. a Dicent⁷. mihi. b Qõ vi. scribe in libro. ad instructiões fideliũ. c Et emitte. vij. ecclijs ephesio ꝛc. his eñ septẽ ecclijs ꝑ scripsit ⁊ ꝑ̃ alijs vniuersis vt ꝑdictũ est ⁊ in ꝓsecutõne ampli⁹ apparebit.

d Et conuersus sum.p hanc conuersionē intelligit q in apōstōlōr reuelatōis diuine oz mentē a terrenis auerti.et ad celestia conuerti. e Vt viderē vocē.i.vocis.ptatōes q; vox proprie nō est visibilis:pt tamē sic exponi. e Vt viderē vocē.i.paterē:sicut Exo.xix.C Cūctus aūt ppls videbat voces. f Et cōuersus vidi septē cādelebra aurea.vij ecclias significātia: vt exponet infra.

g Et i medio sep. can.iau.si.fi. hois.i. angelū repsentantē xpm q filij hois frequēter in euangelio noiatur: vt ps immutati.t vt ostendatur q ille q apparebat erat angelus t non xps ideo nō dr hic q iohannes viderit filium hois:ꝫ sil'em filio hois.q dr aute q dr in medio septem cādelabroz itelligit q xps ē i medio ecclesiaz in uoie eius cōsecratur fm q dicit Matth.vlt. Ecce vobiscū sum oib⁹ diebus vsq ad cōsummatōes scli. h Vestitū podere. ē aūt poderis vestis sacerdotalis linea q cōtet dr alba:t dr a pos qō est pes t hereo heres.q.pedib⁹ herēs:nā attingit vsq ad pedes.

i Et pcinctū ad mamillas.p pcinctōes ad renes intelligi tur restrictio carnis q pcipit in ve.te.p eā aute q est ad mamillas circa pect⁹ intelligit restrictio mentis q pcipit i nouo.vñ math.v. Audistis q; dictū est antiqis nō mechaberis. Ego aūt dico vobis q cūq; viderit mulierē ad cōcupiscēdā eā iā est mechatus eā in corde suo.apparito vo angeli fiebat ad designandū continentiā q̄ oz esse in ministris xpi pro statu noui testa. Sciendū q lex vetus,phibebat concupiscentiā aliene vxoris Exo.xx. Nō cōcupisces vxorē proximi tui.tū q; non puniebat nec puniendū apte dicebat.ideo dicitur i glo. Phil.ij.q lex vetus phibebat manū nō animū. q; nō ita exīsse t efficacit phibebat sic lex noua.et qō modicū est q̄si nihil reputat li.ij.phy. p Caput aūt ei⁹ t capilli erāt cādidi.apparebat em angelus in specie sacerdotis.q; vestit⁹ podere.et etiā in dicis:in q̄ gladius ex vtra q̄ parte acutus,pcedebat de ore ei⁹ vt dr.j.maturitas antez etatis t mōr q̄ p caniciem designat decet iudices t sacerdotes:ꝫpter qō in canicie appebat.cōtrario vo indecēs ē iuueni canicies.t ideo xps Cāt.v. Vbi describit vt iuuenis sponsus dicunt ei⁹ capilli nigri:come capitis ei⁹ sicut elate palmar nigre q̄si comus. l Et oculi eius velut flama ignis.nā acucies sui visus ptingit vsq ad intima rerū cognoscēda.oia em nuda et apta sunt oculis nis Pebo.iiij. m Et pe.ei⁹ si.aurecalco.ignito.ideo subdit. n Sicut in camio ardēti.inq designat ardor tribulatōis xpifidelibus imminentis. o Et vox illius tanq vox aq̄.mul.in q nota tur vtus t auctas loqntis.sicut supra p vocē tube:est enim eadē significatio replicata p illā silitudinē ad maiorē expssionē. p Et habebat in dextera sua septē stellas.i.epos vt exponit in fine ca.q dicunt stellem: dr ecciam illuminare vita piter et doctrina Danil.xij. Qui ad iusticiā eruditi plurimos q̄si stelle in ppetuas eternitates. dicunt aūt esse i dextera xpi:sine q nō pōt recte opari: Joh.xv. Sine me nihil potestis facere.ideo dicit apīs q̄z successores sē epi in eccia dei vt dr in decre.di.xxj.ca.in no.te. q Et ex ore ei⁹ gladius vtr.i.smia insta. r Et faci.ei⁹ sicut sol.nāz est lux vera que illuminat oēm hoiem veniētē in hūc mundū: Joh.j. s Et cū vidissem,Hic pōt ponit iobis repidatio cum dr. s Et cū vidissem eū cecidi tc. Q aūt ea cium est ad declarandū fragilitatē humanā iuxta virtutes angelicas sic legit de daniele in angli visiōe:Dani.x. Doctū magis hz locū in ꝓposito in q angelus apparebat vt repūtans ꝓfā diuinā.vt ꝓdicū est:que incōparabiliter excedit angelicā. t Et posuit. Hic pōt poni tur timentis consolatio cum dicitur t Et posuit dex.suam sup me.ad ꝓfortandū fragilitatem mēs.iō sbdit dicēs. v Noli timē.t sbdit rōem. x Ego sum p.t nouissim⁹: q hoc idē signat qō e,dr. Ego sum alpha t o tc. sili exponat q.d.potēs sum te saluare.iō nō debes timē. y Et fui mortuus.i hūanitate assumpta,p genez humani salutē. ꝓpter qō non debes timere. z Et ecce sum vi.in secu.scloz. qz xps hō resurrexit ad vitā imortalem. a Et habeo claues mortioz in iferni.i.ptātes educendi inde iustos qō fecit in sua resurrectōe.t ibi recludēdi impios qō majie faciet in iudicio finali.d.illud terribile verbū Mat.xxv. Ite male dicti in ignē eternū tc. b Scribe ē.Hic pōt poni scribentis informatio in quo etiā rangit materia hui⁹ libri in quodā generali:cū dr. b Scribe ē que vidisti.i.appīs oné iam dictam. c Et que sunt.i.tribulatiōes eccie iam inchoatā.t circa finem mūdi magis ingrauescentē: ideo subdit. d Et que opter fieri.i. in futuris tribulatōib⁹ ad probatōem electoz. e Sacramentū.vij.stellaz. i.sacrum secretū per ipas significatū:qō consequiter exponit cū dr f Septē stelle angeli sunt septē eccliaz.i.epi ipaz vnde angel⁹ qui interpretat missus est hic nomē epalis officij.sicut Malach.ij.ca.dr. Labia sacerdotis custodiūt scientiam t legem ex ore eius requrent:angelus em dñi exercituū est. eps em est sacerdos principalis in aliqua dyoce si. Vnde t in lege supremus inter ministros dei vocatur sacerdos summus. g Et septem candelebra aurea.vij. eccie sunt.nā sicut candelebra sustentāt luminaria sic ecclesie doctores qui sunt lumiaria eccie:de bonis eccie debēt sustentari t dicuntur aurea.nam b oz ex charitate fieri:que p aurū signat:qz,sicut aur excellit oia alia metalla sic charitas alia dei dona.j.Cor.xiij. Maior aūt horū ē charitas. Apocalipsis in ca.j. vbi dr in postil. Et fecit nos regnū.i.ascribi ciues celestis regni. Additio.

Rtio aūt quare ppls dei q̄nq dr regnuz sacerdotale. vt Exo.xix.q̄nq regale sacerdotiū vt.j. pet.ij.q̄s q̄ regnū in sacerdotes vt b dr.s.in additiōe.j.pet.ij.vide ibi. Caplm.ij.

Angelo epheси tc. Finito prohemio hic incipit tractatus et diuiditur in duas partes.nam primo informantur septem ecclesie in speciali.secundo tota ecclesia in generali.vij.ca.prima diuiditur in septem partes fm septem ecclesias:q̄le patebunt prosequendo.i primo vero parte informatur ecclesia ephesina.cuius primitur commendatio vt melius recipiatur sequens correctio que ponitur:ibi. Sed habeo aduersus te. in prima q te dicitur. a Angelo epheси eccie id est eius episcopo: sicut predictum est t ita accipiatur in sequentibus t informando episcopum qui est caput illi⁹ ecclesie informat populum sibi subditum:vt ex sequentibus apparebit:dicit

autem expositores cõiter: q iste fuit Timotheus pauli discipulus. quem ꝓstituit epm ecclie epheſiue ſicut dicum eſt ſupra. j. Timo. j. tñ beat⁹ Iohes apls erat ſup oēs epos aſie cui⁹ eccias fundauit ⁊ rexit: vt habet in libro illuſtriū virorū: tñ cõiter manebat epheſi. b Hec dicit q habet ſeptem ſtellas ꝛc. exponat vt ſupra.

c Scio opa ma. id eſt appobo.

d Et labore m. i. tribulatões ab aduerſarijs fidei. e Et patiam mā. in tribulatõne tibi ſuſcitata f Et q: nõ po. ſuſtinere malos. cũ eis ꝛmunicando: ꝙ mag⁹ eos reijcis a ꝓposito fidelium ne corrumpatur malis eor. g Et tentaſti eos. experimentus accipiendo de ipſis ꝙ vitā eor ⁊ doctrinā. h Qui ſe dicūt apl̃os eē. id a xpo miſſos ad docendum populum. i Et nõ ſunt. ꝙ magis ſbuerſores fidei tū quales erāt ebiõ ⁊ cherinth⁹ et ceteri heretici q tūc i Aſia ſurrexerūt: ⁊ ſimiliter pſeudo apli qui dicebāt ſe miſſos ab apl̃is in ir̃m manẽtibus. ſ. petro ⁊ iacobo: ⁊ ſub ꝑ ꝓtextu falſo tñ docebant obſeruatiões legalium ſimul cũ euangelio eſſe neceſſariā ad ſalutē: vt patuit ꝛ. in epl̃is pauli in plurib⁹ locis. k Et inueniſti eos mẽdaces. nõ ſolū in doctrina ꝙ etiaꝫ in vita: q: exterius ſanctitatẽ ſimulabāt vt ſimplices magis decipe rent. l Et patiam habẽs. in tribulatõnibus q̃s excitauerūt ꝓra te. m Et ſuſtinuiſti ꝓpt nomẽ meū. non ꝓpter inanẽ gloriā. n Sz habeo aduerſus te. Hic ꝓter ſubdit correctio ⁊ vt melꝰ poſſet cõmendatio ſubdit: ibi. Sz habes. Circa ꝓmiū. o Sz habeo aduerſus te. defectū corigendū: q̃ ſubdit. cum dicit. o Quis charitatẽ tuā primā. i. opa charitatis q̃ habuiſti in principio tue ꝙuerſionis. p Reliquiſti. ex hoc apparet q̃ ſ. di ceb eſt. ſ. q⁹ verbū dñi dirigit ad epm nõ ſolū ꝑ ſe: ꝙ etiaꝫ ꝓ pplo ſibi ſubdito: nam cũ timothe⁹ eẽt pauli ſp̃ālis diſcipulus ⁊ ꝑdilectus nõ eſt veriſimile q̃ ꝓceſſerit in ſp̃ualib⁹ deficiendo: ꝙ magis ꝓficiendo: ꝓpter q̃ iſtud intelligitur de pplo ſibi ſubdito. ꝓſeuerāt em̃ ſuſtentare pauꝑes xp̃i anos feruenter ⁊ deuote ⁊ el̃ynam mittere fidelibus i hierl̃m habitãtibus q̃ ſuas poſſeſſiones venditerant ad ſuſtentatões xp̃o credentiū: vtꝫ Act. iiij. ⁊ refrigerat⁹ erat ad hoc feruor: ideo nõ dicit q̃ reliquerit ſimp̃r charitatem: ꝙ primā. i. feruorẽ gradu prius habitū ad quē redu cit cū dicit. q Memor eſto itaq; vñ excideris. i. quãto gradu charitatis. r Et age pniam. de omiſſione tanti boni. s Et prima ope. fac. i. ſic ferueter ⁊ deuote ſicẽ prius. ex ꝙ ꝓs q̃ noie angeli nõ intelligit hic angel⁹ ſanctus cuſtos eccie epheſine vt voluerūt alīq dicere. nam angeli ſcti nõ ꝓnt ab alīq gradu ſue ꝑfectõnis excidẽ. t Simaūt. ſupple te corrigas. v Veniõ tibi. i. ad te puniendū x Et mouebo candelabr̃ tuū ꝛc. ſubtrahendo ſubditos tuos ab obedientia tua vt exponūt alīq: ꝙ ꝙ nõ vt dñi dicū. q: ſic culpa ꝓmeipall⁹ retorq̃tur in epm ⁊ ñ in pplm: q̃ eſt improbatū. poſſet etiã dici q̃ infrigidatio dicta ꝑtẽ charitat⁹ nõ ꝓgit tpe tanti doctoris. ſ. timothei: ꝙ alterius ſibi ſuccedentis: nam illo tpe epi ſcti qui pplo ꝑficiebant primi ad tormenta ducebant: ⁊ ſic frequenter mutabant.

b ſcribe ‖ Hec dicit q̃ tenet ſeptem ſtellas in dextera ſua q̃ ambulat i medio ſeptẽ cãdelabror̃ aureor̃. Scio opera tua ⁊ laborẽ ⁊ patiam tuã: ⁊ q: nõ potes ſuſtinere malos. Et tentaſti eos. q̃ ſe dicũt apl̃os eſſe ⁊ non ſunt: ⁊ inueniſti eos mẽdaces. Et patiaꝫ hẽs: ⁊ ſuſtinuiſti ꝓp nomẽ meū ⁊ ñ deſeciſti. Sz habeo aduerſuꝫ te pauca: q: charitatẽ tuam ꝙ primaꝫ reliquiſti. Memor eſto itaq; vnde excideris: et age pniam et prima opera fac. Sinautem veniõ tibi ⁊ mouebo candelabr̃ tuuꝫ õ loco ſuo niſi pniaꝫ egerī

Illi em̃ qui dicunt q̃ timothe⁹ hic intelligit angel⁹ epheſi eccie mouẽt ex ꝺ circa illa tpa null⁹ eo excellentior inue nit⁹ reciſſe eccíam epheſinã: ⁊ ꝺ magis mouet ad oppoſitum: q: tpe ꝓlati excellentioris min⁹ ꝓgrediũt defect⁹ in eccleſia ſibi ꝓmiſſa: ꝓpt q̃ ſaluo meliori iudicio mag⁹ videtur q̃ fuerit aliter a ſcõ Timotheo.

y Sed hoc habes q: odiſti facta nicolaitar̃ que et ego odi. Qui habet aurẽ audiat: quid ſp̃us dicat eccl̃ijs. Vincenti dabo edẽ de ligno vite q̃ ẽ in paradiſo dei mei. Et angelo ſmirne eccleſie ſcribe. Hec dicit primus ⁊ nouiſſim⁹ q̃ fuit mortuus ⁊ viuit. Scio tribulationem tuam ⁊ paupertatem tuã ꝙ diues es ⁊ blaſphẽris ab his qui ſe dicunt iudeos eſſe ⁊ nõ ſunt: ꝙ ſunt ſynagoga ſathane nihil horum timeas q̃ paſſurus es Ecce miſſur⁹ ẽ diabol⁹ aliq̃s ex vob̃ in carcerẽ vt tentemni ⁊ habebitis tribulati-

y Sz ꝺ habes. hic ꝓfir ſubdit ꝓmenda tio q: tm̃ore boni ſamaritoni poſt vinũ mo. dificatiũ infũdak oleũ leniuium cũ dicit y Sz ꝺ habes. ſ. bonũ ꝓmẽ datõne dignum.

z Quia odiſti facta nicholaitar̃. nõ dicit nicholaitas: ꝙ facta: q: ꝓſone ſunt ex charitate diligende ꝙ eor̃ vicia odio ſũt hñda: iſte nicolaus fuit in primitiua eccleſia: hñs valẽ pul chrā vxorẽ: ⁊ impoſitum fuit ſibi q̃ nimis zalabat eã. ꝓpt q̃ ad oñendũ ꝓtinum cecidit in penas vicioſ: Fm illud poeticũ. Decidit in ſcillam cupiens vitare charibdim. expoſuit ei vxorẽ ſuã alijs xp̃ianis. ꝺ. erronee ſic vxores eſſe cõcandas ſic ⁊ alias res. Dicit in ſcholaſtica hiſtoria li. iij. ca. xix. q̃ nicolaus ipſe vixit ſcte ⁊ caſte: ꝙ alij incõmentes ꝺ dixerũt. a Qui hz aurẽ. i. intellectũ capacẽ. b Audiat. i. mente capiat. c Quid ſp̃us dicat eccleſijs. ex ꝺ ꝓ q̃ licet ſermo dirigat hic ꝓ eccie epheſine: tñ ꝓp dirigit oibus alijs q̃ oꝺẽ ꝓſtitutis: vt dictũ eſt ſ̃. d Vincenti manꝺũ: carnẽ ⁊ dyaboli. e Dabo edere de ligno vite ꝛc. Iſtud lignũ xp̃e eſt: vt dr̃ in fine hr̃ libri q̃ fruunt bti. Nam eius diuinitate reficiunt interius ⁊ ei⁹ humanitate exterius: Fm q̃ dicit aug. ſup illud Iob. x. Ingrediet ⁊ egrediet ⁊ paſcua inuenies. f Et angelo. ꝙ eſt ſcõa ꝑs principalis in q̃ informat eccia ſmirnenſis. c. ꝓnit hic ꝓmendans cũ dicit. f Et an. ſmir. ec. iſte fuit ſanct⁹ policarp⁹ Fm doctores cõiter. g Hec di. primus ꝛc. exponãt vt ſ̃. b Scio tri. tuã. approbo in ea tuã patientiã. i Et pauꝑ. tuã. in tpalib⁹. k Sz ꝺ dies. i ſpũ alib⁹. a Et blaſphemaris ꝛc. t nõ ſunt Fm veritatem. b Sz ſunt ſyna. ſathane. q̃ ſunt obſtinati in ſua infidelitate Fm epm: Fm em̃ q̃ dicit eccliſtice hyſtorie li. iij. ca. xij. in ciuitate ſmirneor̃ multi iudei habitabãt q̃ excitauerũt gentiles ad ꝙſequendũ grauiter xp̃ianos: in q̃ ꝓſecutione plurimi nõ ſolũ fuerunt ſuis reb⁹ ꝓſpoliati: ꝙ etiã martyrio coronati ſicut q̃ beat⁹ policarpus fuit in igne. piecus ⁊ cũ ignis eũ nõ lederet gladio ꝓcuſſus migrauit ad dñm. ideo ſubdit. c Nihil dor̃ timeas. ꝛ. d. me. ꝓtegente q̃ martirij palmã tranſibis ad gl̃am. d Ecce miſſurus ẽ dyabolus ꝛc. q: ad ꝙ faciendũ incitabat infideles. e Vt tentemini. i. ꝓbemini ſic aurũ in fornace. iſta tñ. ꝓbatio nõ ẽ ex intentiõne dyaboli: q: nõ intendit tribulatoꝛ bonũ: ꝙ ex intentiõne dei q̃ ex malis elicit bona ⁊ ſic ex ſeuicia tyrãnoꝛ elicuit patiaꝫ martyr̃ ⁊ coronã. f Et hẽbis tribulationes dieꝫ. x. iſto exponit multiplr̃: vno mõ referẽdo ad tribulatões eccie gñaliꝛ: cui⁹a doctoꝛib⁹ dicunt eẽ. x. tribulationes q̃ ſignt̃ ꝺ ꝑ. x. dies. Alio mõ vt ꝑ. x. dieꝫ tribulatiõem intelligãt tribulatio ꝑfecta q: denariꝰ ẽ numer⁹ ꝑfect⁹ ⁊ ꝓnꝰ limes numeroꝛ: q: numeri ſequntes ſunt replicatões denarij ⁊ primi ei⁹: vt dr̃ iii. iij. phyſi. xj. cm̃ ẽ vnũ ⁊ decem. xij.

duo et decē. et sic vsq; ad. xx. qūe sunt bis decē. triginta ter x. t sic cōsequent. Alio modo aplicādo ad. x. pcepta decalogi. q. d. tribulatio ecclie durabit q̄diu observanto pceptō decalogi: qđ est vsq; ad finē mundi. Posset etiā aliq̄ salno melioꝝ iudicio exponi, vt per decē, dies intelligant. x. ānī fm illō Ezech. iiij. Dicē. p anno dedi: q; forte tantū durauit psecutio fm̄ri nensis eccie.

g Esto fidelis. i. firmus i fide b Vsq; ad mor. p ipō ro

1 erandā. i Et dabo tibi co. vite. i. vbi moꝛs nō hꝫ locum.

k Qui hꝫ aurē. exponak vt. s. vsq; ibi

l Nō ledet a morte scōa. i. ab inferno qui dī moꝛs scōa. f. xxj. m Et angelo. Hec ē tercia ps in qua ponit informatio pgamēsis ecclesie: cui p ponit cōmendatio de bono vt melius recipiatur correctio ō malo q̄ ponit ibi. Sed habeo. Circa pmuꝫ dī. m Et ange. pgami. cē id est beato capo. vt dicit cōmunit doctores.

n Hec dicit q̄ habet rūpheā cē. i. gladiū ex vtraq; pte acutū sicut dictū est.

g onē dieb⁹ decē. Esto fidel
p t vsq; ad moꝛte et dabo tibi
k coꝛonā vite. Qui hꝫ aurez
audiat qđ spūs dicat eccle
1 sijs. Qui vicerit: nō ledet
m a morte scōa. Et angelo p
n gami eccie scribe. Hec dicit
qui hꝫ rūpheā ex vtraq; p
o te acutaꝫ. Scio vbi bitas:
q vbi sedes ē sathane t tenes
r nomē meū et nō negasti fi
s dēmea t in dieb⁹ illis anti
phas testis meus fidelis q̄
occisus ē apud vos vbi sa
v thanas habitat. Sz habeo
x aduersus te pauca: qui ba
y bes illic tenentes doctrinā
Balaaꝫ q̄ docebat balach
mittere scandaluꝫ coꝛaꝫ fi
lijs israel edere et fornicari
z ita habes et tu tenētes do
a ctrinā nicholaitaꝫ. Simili
b ter penitentiam age si quo
ç minus veniā tibi cito t pu

e gnabo cum illis in gladio
f oris mei. Qui habet aurez
audiat: quid spūs dicat ec
g clesijs. Vincenti dabo mā
b na absconditum t dabo il
t li calculum candidum: t in
calculo nomen nouū scptū
k quod nemo scit nisi q̄ acci
l pit. Et angelo thiatyre ec
a clesie scribe. Hec dicit fili
b us dei qui habet oculos tā
q̄ flamā ignis t pedes ei⁹
c similes aurichalco. Noui
p opera tua fidē t charitatez
f t ministeriū et patientiā tu
g amet opera tua nouissima
k plura priozib⁹ Sed habeo
l aduersus te pauca: q̄a per
m mittis mulierē iezabel que
n se dicit prophetā docere
p et seducere suos meos for
q nicari et māducare de ydo
r lotijs. et dedi illi tempus
vt penitentiam ageret t nō

illa bo ribili. ite maledicti in ig. eē. mat. xxv. f Qui hꝫ aurē. exponak vt. s. vsq; ibi. g Vincēti da. ma. abscō. mana figurale coꝛpale t mālefestū: patū fuit filijs isrl̄ dcēto Exo. xvj. Sz vere māna ē ipe xps fm q̄ ipe dicit Joh. vj. Amē dico vob ñ dedit vob moyses panē de celo: sē pm̄ dat vob panē vez de celo t sbdit. Ego sū pāis vite cē. Hē mā na celeste qđ beatos refic interi⁹ t exteri us: vt pdictū ē: t dē absēditū hoib⁹ vite pūis fz q̄ dī. ps. xxx. Sē mag̃ mul. dul. tue dñe. q. ab ti. te. h Et da. il. cal. can. i. coꝛp⁹ dote clarital̃ ꝺcoꝛatū qđ dī calcul⁹ sine lapill⁹: qz ē terreū a qñs si cū t lapis i Et in cal. nom no. scptū. qz tūc dlibz beatis mālfestet coꝛpalr p dotes coꝛpis glorio si erit ascēs⁹ ciuilitati celestiū. k Qñe. no. nl. q. accipit fm qđ dī. j. Coꝛ. ij. Oculꝫ nō vidit et auris nō audiuit. t in coꝛ hois nō ascēdit q̄ pparit de⁹ diligē tib⁹ se. imēsitas ei⁹ il lis⁹ dulcedis nō ē cognoscibil̃ a viatoꝛib⁹: ñ a pbēsoꝛib⁹ q̄ tā acceperūt. l Et ãgleo. Hec ē ps pn

Scio vbi habitas. s. in bono tribulationis. ió dī. p Vbi sedes est sathane. ii. ei⁹ ptās infideles. indūcēdo ad pfecutōez eccie. q Et tenes nomē meum. mozibus t fide r Et non negasti fidē meā in pfecutōibus et tormētis. s Et. p id est. t In dieb⁹ illis antiphas testis me⁹. ille martyr spāliter noiat: qz vbo suo t exēplo alios ad martyriū animauit v Sz habeo. Hic pāir pomit correctio de malo cū dī. v Sz hēo aduersuz te pauca. s. pctā corrigēda. x Habes il. i. eccās pgamē si. y Tenētes docto. balaā cē. hec hystoria dī Nu. xxv. vbi dī q̄ balach rex moabitarū ex doctrina balaā misit puellas pulcras ꝑpe castra hebreoꝝ vt eaꝝ pulcritudine hebetet q̄ erant luxuriosi alliceręt ad idolatriā t sic de⁹ offenderet ꝑra totū pp̄m. dicit ḡ hic aliq̄ expositoꝛes q̄ in ecclesia pgamēsi tunc erāt aliq̄ vbo et exēplo alios inducentes ad fornicatōez tanq̃ licitā: t ad comedendū de ydolorū sacrificijs ad coꝛ venerateōez: dicit etiā q̄ eaꝝ hoc erant ibi aliq̄ tenentes t docētes errorē nicolaī. ū. positū. Sz hoc nō vr verū: qz si sic fuisset nō diceret in textu. Hēo aduersum te pauca ß multa. ꝑpter qđ melius vr dom q̄ in eccle sia pgamēsi erat tūc errꝛ nicolaī apud aliq̄s: vt dī i textu. t doctrina Balaā inducit nīa. p silitudie vel exēplo: t fm ḃ saluo melioꝛi iudicio: sic est exponēda lra. z Habes il. te. docti. balaā cē. nō re ß sil̃itudie. sicut hō largꝰ p q̃ndā silitudinē dī alexāder t q̄ iste sit imitatoꝛ⁹ vr ex ḃ qđ sequit. f. 3 Hēs et m. tenē. doc. nicholaitaꝫ. q. d. manifeste: sic balach tentuit doctrinā pestiferā balaā: sic apō tenuit aliq̄ tenētes doctrinā nicolaī erroneā sic dcm ē. ō. a Sili ter pe. age. sic dcm ē. ō. ephesine eccie derelicta ꝑma charitate. b Siq̄ min⁹. i. si in aliq̄ neglexeris ḃ corrigere.

c Veniā tibi cito. i finali iudicio. qđ ē valde. ꝑpinquū ēnitati cōpatū. ꝑpt qđ dī. j. Jo. ij. Nouissima hoꝛa ē. d Et pug. cū illꝭ. in errore obstinatꝭ. e In gla. oꝛ⁹ mei. i. in suia

cipal⁹ in q̄ informak thiatyrēſ eccia t diuidit i tres ptes. qz p pōit ei⁹ ꝑmēdatio. scdo malo. rephēsio: ibi. Sz hēo. tercio bono. z mal⁹ discretō ibi Vos ār. Circa pmū dī l Et ãgelo thiatyre eccie q̄ ab aliq̄ dī fuisse scūs hierene⁹. q̄ fi solū istā eccias: ñ t mītas alias vita t doctria illustrauit et vsq; ad lugdunū q̄ ē gallor civitas pueit. Sz ḃ nō vr pba bilit dcm. ꝑ qz nō fuit ꝑpane⁹ btō iobī: q̄ vr scribē epis si bi ꝑpanēis: floruit ãt hierene⁹ ḃ ꝑmodo aurelio. vt dicit hiero. i li. illustriū viro. q̄ cepit ipare ãno. clxxxij. scdo qz fi ē virisile q̄ epis tūte vite t doctrie i eccia sua pmitēt illa q̄ j. scribit. ꝑpt qđ saluo melioꝛi iudicio vr mihi q̄ fuerit aliꝰ miozis excellētie t iobi ꝑpane⁹ tūc regēs eccias tyathyrē ses. a Hec dicit fili⁹ dei. naturaliq̄ ē xps: ceteri ſt filij adoptiui. b Qui hꝫ ocl. cē. exponak vt. s. j. c. c Noui p approbatōez. d Opa tua. in effectu. e Et fidē. in intellectu f Et charitatē. i affectu. g Et misteriū. Fuiēdo deo deuote. h Et patiam tuā. i tribulatōe. i Et opa tua nouissima plꝰ pauꝭ. pcedēdo. i. ō bono i meliꝰ k Sz hēo Hic ꝑir arguit suos defectꝰ q̄ notanr cū ībdīt. l Quia q̄ mitt⁹ imitere iezabel. certū ē q̄ ē illa q̄. iij. Reg. dī ydolatra t fornicaria: qz. cccc. ānis t āpli⁹ an fuit pedib⁹ eāz cōcultata. iiij. Reg. ix. Et dicit aliq̄ q̄ erat vxoꝛ ephi. ß ḃ nō ē veritē q̄ vir tā bon⁹ sic ꝑmisisset. t talē bñet vxoꝛē: t ió dōz q̄ fuit alia falsa ephetissa: vl̄ forte aliqs hereticꝰ q̄ signrali⁹ designak noie mlieꝛis. ꝑpt mollicie carnal̃ vicijs. vñ t frēqñt hō molꝛ t effeminatꝰ fem̃ noiak. m Que se dic̃ ꝑpheē falsē tñ. n Docē. erroꝛ o Et sedu. f. meos. i. simplices xp̃ianos. p Fornicari. ō. ḃ cē licitū: mlti ēt direct erronee fornicatōz simplicē cē licitā. vl̄ ḃ intelligit ō errore nicolaī q̄ tūc vigebat. vr. s. dcm ē. q Et mādu. de ydolo. in veneratōe ydoloꝝ. aliē nō cēt illicitū nisi rōe scādali simpliciū: fm q̄ docet apls. j. Coꝛ. viij. c. r Et dedi illis tp̃s vt pniam ageret. t sic erat obstinata ꝑpt qđ ībdīt pēa.

a Ecce ego mitto eam in lectū infernalis pene de q̄ dicit Esa. xxiij. Detracta est ad inferos superbia tua. Decidit cadauer tuū, subter te sternet tinea. t opimentū tuū erūt vermes t Et q̄ mechant cuz ea. cū damno malis spūs. v In tribu. ma. erūt. in infernō cūcta. x Nisi pe. ege. in pñti vita. y Et fi. etus l. tmitatores ipsius. z Interfi. in mor. l. gehenna. a Et sciēt omēs ec. rūc manifeste q̄ ego mō oculorum. a Qui ego sum scrutās re. t corda examinās t puniens. pcupias t malas cogitatōnes c Et da. viij. ve. fm opa sua. penam impius t gloriā iustis. d Vob aūt. b ponit discretio bonoz a malis: t p eos spāliter insonādo: secundo pmittendo: ibi. Et qui vicerit. Circa primū dr. d Vob aūt dico. Et qui sunt illi subdit. e Quicūq; nō ha. do. banc i. nō recipiūt doctrinam iezabel.

f Qui nō cog. alt. sathane. i. nō appio bauerūt supbias ebionis t cherinti. qui supbia elati dixerūt pīa reuerentiā pfone xpi ei⁹ diuinitatē negantes: ꝓter q̄ dr. Joh. in pncipio euāgelij sui ei⁹ diuinitatem declarauit: fm q̄ dicit in li. illustriū viroz. g Quēadmodū dicūt. Hic tangit vitanda alteri⁹ errozis. i. pseudoapl'oz q̄ cū euāgelio docebāt eē necessariā observatōez legaliū q̄ dr pōd⁹i ponabile Act. xv. t ḡtum ad b dicit Jobes vel pon⁹ angel⁹ appens ei in pſona xpi. g Quēad. di. pseudoapll. b Non mit. sup vos ali. pon. i. observatiōes leg⁹ q̄ pondus falsi apli dicūt vob eē imponēdū. i Tū q̄ habetis. i. veritatē euāgelicā vob p veros aplos pdicatam. k Tenete. firmit. l Donec veniā. ad indiciū. m Et q̄ vicerit. Hic pñr pdictos informat pmū, pmittendo. d. m Et q̄ vi. ten. mōi. carnis t dyaboli. n Et cu. vsq; in finē. i. vsq; ad montē. n Opa mea. Hoc dr q̄ ihs cepit facē t postea docē: Act. j. o Dabo il. po. sup genē. in filioli iudicio: in q̄ pfecti iudicabūt cū xpo. z sic debūt prātem sup gentes indicandas. p Et reget il. in v. fer. i. inflexibili iustitia. q Et tangit vas figuli pstringenē. q. nūc pctōres in infernū retrudent. r Sic t ego acce. a patre meo osa: q̄ filī⁹ dr a pñe. s Et da. il. stel. matutinā. i. cozpus gloiosum dote claritat⁹ refulgēs. t Qui hz aurem. exponat vt s.

a vult penitere a fornicatiōe
s sua: Ecce ego mitto eā i le-
t ctū t q̄ mechant cū ea i tri-
x bulatōne maxima erūt: nisi
pniam ab opibus suis ege
y rit t filios e⁹ infficiā i mor
z tē t sciēt omēs eccie q. ego
a sum scrutās renes t corda
b et dabo vnicuiq; vr̄m fm
c opa sua. Vobis aūt dico.
d et ceteris qui thiatyre estis
e quicūq; nō hūt doctrinam
f hāc t q̄ nō cognouerūt alti-
g tudine sathane. q̄ēadmo-
dū dicūt: nō mittā sup vos
h aliud pond⁹. tñ id q̄d ha-
i bet tenete donec veniam.
m Et q̄ vicerit et custodierit
o vsq; i finē opa mea dabo il
p li ptātez sup gētes: t reget
q eas i v̄ga ferrea t tāḡ vas
r figuli cōfringenē sic t ego
s accepi a pre meo t dabo il
t li stellā matutinaz. Qui hz
aurē audiat: q̄d spūs dicat
ecclesijs. Ca. iij.

Tanglo eccie sardis
b Scribe. Hec dicit hz se
c ptem spiritus dei: Et se-
d ptem stellas. Scio opa tua
e qz nomen habes q̄ vivas
f t mortu⁹es. Esto vigilās
g t firma cetera q̄ moritura
k erāt. Nō ei iuenio opa tua
l plena coram deo meo. In mē
te q̄ habe q̄lit accepis t au
m dieris t serua t pniaz age.
n Si ergo nō vigilaueri veni
q am ad te tanq̄ fur t nescies
r qua' hora veniā ad te. Sed
habes pauca noia i sardis
q̄ nō inquinauerūt vestimē
s ta sua t ambulabūt mecuz
t in albis: qz digni sūt. Qui
v vicerit sic⁹ vestiet vestimē-
tis albis t nō delebo nom̄
x ei⁹ de libro vite t pfitebor
y nomē ei⁹ coram pre meo t
z coram angelis ei⁹. Qui hz
aurē audiat: quid spūs di-
a cat ecclijs t angelo phila-
b delphie eccie scribe. Hec
c dicit sanct⁹ t ver⁹ hz clauem
d dā q̄ aprit: t nemo claudit:
e claudit t nēo aprit scio opa
e tua. Ecce dedi coram te ostiū
ipso q̄ fuerit martyr t epo. B tū nō ē ad firmādū eoz dictū. ꝗ magz ad ꝓfū. nā in textu sbdit. Nomē habes q̄ vivas t mortu⁹es. q̄d de tam sctō epo nō vr̄ verificari. nec etiā de pplo sibi sbdito. qz culpa sbditoz redūdat in platū. t tēpe scūi plati solēt i pplo sbdito vicia magz cultari. pp q̄d vidē meli⁹ dām q̄ fuerit ali⁹ epūs sanctiū. q̄ nō fuit tāte scitatz. nas tūc tpis sic dictū est ū. freqnt epi mutabāt. sic q̄. pcedit q̄ p ponit pctōr reprehēsio. scdo paucoz pmēdatio: ibi. Sed hēs. Circa primū dr. b Hec dicit q̄ hz septē spūs dei. i. vniuersitatē angelorz sibi assistentē. c Et se. stel. i. vniuersitatem epoz. vt dictū est ꝑ. j. ca. d Scio opa. tua. qz nihil latz me e Anta nomē habes q̄ vivas. i. scitatem apparentē t famā. f Et mor. es spūaliter fm vitatem g Est ovi. ad cognitionē defectuū in te t tuo grege. h Et pfir. ce. i. vbi sbditos verbo t exemplo.

i Que mo. erant. pplis em̄ facili ad pctā labik nisi exemplo t vbo platoz sistēret. k Nō ei impa tua plena. i. pfecta ꝗ magz defectus a l In mēte tē. audi erit. l. doctrinā xpi q̄ ei⁹ aplos veros.

m Et ser. oge t dimplēdo. n Et pe. age. de omissione bonoz. t pmissionē malorz. o Si ḡ vigi. i. diligēs fuer⁹ circa dicta. p Veniā ad te in monte. q Tanq̄ fur. qz nihil incerti⁹ bora mortis. r Sz hēs. B ꝑr ponit pmēdatio paucoz cū dr. Sz hēs pauca noia i sardis q̄ ñ inquinauerūt vestimēta sua. q. d. multitudo sbditoz mor macula ta ē q̄ pctm. s Et ambu. me. in al. s. illi q̄ nō sīt q̄ pctm maculati t q albedinē vestis intelligit stola glie t imortalitat⁹. t qz nō ē accepto pſona xp aposcōi: ō sbdit. t Qui vi. sic vestiet tē. q. d. nō solū isti ꝗ q̄cūq; vicerit mōm carnē et dyabolū stola glie vestiet. v Et nō de. no. ei⁹ de lib. vi. Est aūt liber vite dei p dēstinatio: in q̄ nullus scriptus sum pliciter delet. qz finaliter saluabit. dr tñ deleri fm q̄d q̄ cadit a iusticia. t rescribit gra recupata. x Et pfitebor no. ei⁹. i. q̄ vere sit xpian⁹. y Qui hz au. tē. exponat vt s. z Et an. phila. dicit expositores cōiter q̄ iste fuit q̄dratus de q̄ dr. iij. Eccl. hystō. li. iij. c. q̄ fuit hō sanctus ihs valde i telligēs. t multa scripsit ad fidei xpi declaratōez t infidelitatis pfutatōez: sic q̄. pcedit: qz p ponit ei⁹ pmēdatio. scdo p ipsum infidelitatis pversio: ibi. Ecce dabo. tercio pmū, pmissio: ibi. Qui vicerit. Circa primū dr. a Hec dicit. t ver⁹. i. xpc q̄ ē scūs scōz. Dan. ix. Et ipsa veritas Joh. xviij. Ego sum via veritas t vita. b Qui hz clauē dā. i. ptātē aperiendi intellectū scripturaz. Lu. xxiij. Aputt illis sensum tē c Qui ape. t ne. clau. tē. qz null⁹ pōt impedire ab intellectu scripturaz nisi ipse reserāt. d Scio opa tua. i. appzobo. e Ecce de. co. te ostiū. aptū ad scripturas intelligendas vt

ꝓfectū est f Quod nemo clam. pōt. i. te ipedire a doctri
ne ꝙtate. g Qui modicā bēs ꝙtutē. q. d. qz non dedit ti
bi gr̄am miraculo. Alicnt multis aliꝭ eꝓis illi⁹ tpo rec̄
pensant tibi in intellectu sacrar̄ scripturar̄ excellenti.
h Et fuaſti ꝙbū meū. ope r doctrina i Et nō negasti
no. me. in ꝓfectiōe
fidelitaꝭ. k Ecce
dabo. b ponit ꝑſr i
fidelitū cōuersio per
ēm in dyocesi eniꝭ
sua multi habitāt fi
dei. quoꝝ plures p
el⁹ doctrina fuerunt
puersi r b est qō dī.
k Ecce dabo de sy
nagoga sathane. i.
aliqs de iudeis: q̄r
ꝓgregatō dī synago
ga sathane, q illo tē
pe qz p⁹ resurrectio
nē xpi r ascēsionez
ad celos r ꝓdicatōz
apl̄oꝝ manebāt i in
fidelitate. l Qui
di. se iu. esse nō sūt
hebrei em̄ vocati sē
iudei a iuda ꝑtar
cha a quo descēdit
xps ēm carnē. e. ideo
posſūt negauerunt
xp̄m nō remāsit i eis
res b⁹ nois ſ̄ xp̄ia
nis ꝓfitentib⁹ xp̄m de tribu iuda venisse circūcisi spū r nō
cārne ēm q dī Ro. ij. Nō ci q in manifesto iude⁹ e neq; q
in manifesto in carne e circūcisio ſ̄ q in abscōdito iudeus
est. r circūcisio cordis in spū nō lr̄a. m Ecce faciā illos
vt ve. r ado. aſi pedes tuos. qz plures de iudeis vt dicū ē
cōuersi fuerūt ad xp̄m hūiliātes se coraz eo r ei⁹ ministro
q̄drato. n Et scīet. p illum in natōz fidei. o Quia ego
dilexi te. ꝓmouēdo nō solū ad fidē catholicā. ſ̄ etiam ad
ꝑales dignitatē. p Qm̄ fuaſti ꝙ. pati e mec. ꝙbor ope
q Et ego serua. te ab hora tentatōis q̄ ventura est in vni
uersum orbem p impatores romanos dñantes toti orbi r
vbiq; fidelē catholicā ꝓfitentes. ſ̄ hoc vī. hīs ista ꝓfecto
iam fuerat sub duob⁹ impatorib⁹. s. nerone r domiciano.
vt hr̄ in legēda be. Joh. euāge. q de ꝓcepto domitiani fuit
missus i exiliū in insulā: q̄ dr̄ pathmos in qua scripſit hūc
librū. r eodē anno domitian⁹ interfect⁹ fuit. Dōm q̄ ls ꝓſe
cutio xp̄ianoꝝ p istos tribulatores transiſſet. tñ maior erat
futura per aliꝭ alios seq̄ntes. de qua loq̄tur b iohānes p
modū futuri et anteq̄ veniret iste fuit assumpt⁹ a dño. ideo
subdit. r Ecce venio cito. ad te accipiendū. s Tene
qō habes. i. gr̄az tibi datā. t Vt neno accipiat coronā
tuā. cadendo⁹ em̄ aliq̄bus a iustīcia in pñti. aliꝭ eius subro
gant: sicut ps in legēda. xl. martyr. qz vno ex eis cadente
clauiculari⁹ subrogar⁹ fuit r ei⁹ coronā accepit. v Qui
vicerit. b ꝑſr ponit ꝑmij. ꝓmissio. istud tñ ꝓtemiū vī esse
augmentū gr̄e in pñti tpe. dicit igit. Qui vicerit. malignū
x Faciā illū colūnam. i. fortē r potentē in fide nō solum
ꝓ se r ecclīa ꝓ⁹ aliꝭ cōfortandis r sustentandis. Fm hunc
modū petrus r iohes r iacobus colūne dicunt Gal. ij.
y In tēplo dī mei. i. in eccia militante. vt patebit ex seq̄n
tib⁹. z Et foras nō egre. amplī⁹. ꝑ apostasiam nec per
excōicatiōem. a Et scribā sup eū nomē dei mei. qz tales
in scriptura dicunt dij. Ps. lxxxj. Ego⁹ dixi dij estī. qō expo
nens saluator⁹ Joh. x. c. dicit illos ad qs fact⁹ est sermo dei
deos dixit. repūtat em̄ in eccia pſona dei. b Et no. ciui.
dei mei nouē hierlm. i. eccie militātis. qō ꝓs ex b qō ſ̄idit
c Que descē. de ce. a deo meo. nā eccia militās regit r or
dinat a spūsctō. Notandū vo q eꝓs ingressum hō loq̄tur b
noians deū suū r nomē meū nouū. qz dī xp̄ianus a xpo
qō nomē nō habuit a ꝓncipio. Iz vocat⁹ fuit ibi⁹ in ecclīa
sione Ju. ij. ſ̄ post baptismū ink hoies vocat⁹ est xp̄s r sili
et⁹ fideles a ꝓncipio nō fuerūt vocati xp̄iani. ſ̄ tm discipu
li. postea fide diffusa vsq; in antiochiā: fideles ibi multipli
cati ꝑ vocati sūt xp̄iani vt hr̄ Act. xj.
d Qui habu. tē.
exponak vt. s.
e Et angelo laodi
cie. b est septima ꝓ
ncipalis. i. q̄ scribit
eꝓ laodicēsi. quez
aliq̄ expositores af
serūt fuisse san. sega
rē. b allegātes ex. v.
li. Eccli. hysto. xxxiij.
ca. ſ̄ salua eoz reuere
ntia non noiak ibi
eꝓs ſ̄ sacdos r mar
tyr. r ibi dī q laodi
cie recēscit. plres au
tē aliꝭ ibidē nomia
ti sūt noie eꝓi exper
munk dato tñ q tue
rit Jeoditie eꝓus.
non bī ꝓter hoc ꝓ
posūi. ſ̄ magī vr vī
oppositū. nā illō qō
secūk in textu. Quia
tepidus es r nō ca
lidus nec frigid⁹ in
cipiā te euomere ex
ore meo. nō vī cōue
nienter sibi applica
ri. qz ex feruore charitat⁹ obtinuit palmā martyrij. nec ēt
ꝓpō sibi subiecto rōnib⁹ ꝓdictis in ꝓfitib⁹ articul⁹. ió sal
no meliori iudicio dico q fuit aliꝭ minoris ꝓfectiōis exīs
tūc em̄ vt prędicū est. sci eꝓi frequēt occidebank. vel in exi
liū mittebank. et succedebant eis aliꝭ minus deuoti. sic er
go, pceditur qz ꝓ ponit culpe reprehensio. scdo salubris mo
nitio: ibi. Suadeo nbi. tercio ꝓmij ꝓmissio: ibi. Qui vice
rit. Circa ꝓmū dī. f Hec dicit amen. a duerbiū est he
braicū. r signat idem q vere, ꝓter qō attribuitur xpo qui
dicit de seipo Joh. xiiij. Ego sum via veri. r vita. g Te
stis fidelis. p me maiestatis ēm q dī Jo. ij. Qō scim⁹ loq
mur r qō vidim⁹ testamur h Qui est ꝓncipiū creatu
re dei. nā oia q ipſ⁹ facta sūt r sine ipo factū est nihil Jo. j.
i Scio opa tua. esse sup. ipfectā: nō subdit. k Quia ne
frigi. es. demtans transgressiones pene timore. l Neq;
calidus. i. implēs ꝓcepta mea feruore charitat⁹ m Sz
qz repidꝰ es. i. tard⁹ ad bonū accidiosus r ociosus n In
cipiā te euomē. i. me te reiecē. sic q̄d abominabile. nā oci
ositas oim viciorū ē sentina o Quia dic⁹. te falso iactā
do de merit⁹. p Qz dives sum. scia r ꝙtute. q Et loca
pletar⁹. ex exercitō doctrine. r Et nul. egeo. i. doceri ab
aliq̄. s Et nesc⁹. qz m es miser. p carētia gr̄e. t Et mise.
g reatū pene. v Et paup. bonis spūalib⁹. x Et cec⁹
qz nō vides tuos defect⁹. y Et nud⁹. i. ꝙtutib⁹ spoliat⁹
z Suadeo tibi. b ꝑſr pōit salubris monitio: cū dr̄. Sua
deo tibi emē a me opib⁹ bonis a Iturū ignitū. ſ. sapiaz
charitatē accēsaz. aliꝭ inflaret p superbiā. ſ̄ z b dicit vī apl̄s
vicē Ro. xj. ſi aūt gr̄a iā nō ex opib⁹. aliodn gr̄a iā nō esſz
gr̄a. c charitas ā idē est cū gr̄a. vel ei inseparabilit annexa.
et p ꝑſs nō emīt p opa. Dicendū q gr̄a vno mō accipit. p
habitu aiam gratas faciente deo. alio mō. p motōe diuīa q
mouet aiaz ad bonū supnaturale. sic motōe gr̄ali mouet
oia ad bōa sibi ꝓnaturalia. silr meritū tripli acccipit. vno
mō. p merito ꝓdigi. alio mō. p merito ꝓgrui. ſ̄ ā accipiat
gr̄a z mō r oio ꝓma. sic ſi cadit ſ̄ merito ꝓdigni r sic itelli
gīt dcm̄ apl̄s ꝑallegatū. tñ hūs gr̄az ꝓmā ex opib⁹ mereatur
de cōdigno ei⁹ augmētatōez. ꝓma tñ gr̄a bñ cadit sub me
rito ꝓgrui. qz ſi bō faciat qō i se ē se disponēdo ad gratiaz
ꝓgruī est qō deus illi infundat cui ſi aūt accipiatur gra-

tia scdo inō sic nō cadit sub mērito: ꝫ pcdit ome meritus ꝑdigni ⁊ ꝑgrui. talis eñ influxus diuin⁹ cōfert sit oib⁹ hominibus q̄dtu sunt in vita p̄nti: ꝫ altā sequunt hūc influxum p conatū liberi arbi. se disponētes ad supnāle bonus ⁊ sic merent de ꝑgruo gram habituālē sibi infundi a deo ⁊ p.ea ei⁹ augmētationes de ꝑdigno: aliq̄ vo nō sequunt. ppt q̄d demerent sibi ipis relinq̄ ⁊ vltr̄ius in pcā labi p defectibilitatez liberi arbi. sequit. b Vt lo. fi. diuitijs spūalib⁹.

c Et vestimen. alb̄ induaris. i. mūdi⁹.

d Vt nō ap. cōfu. nu. tue. corā deo ⁊ angelis sanctis.

e Et collyrio inunge oculos tuos. id ē gra spūlis cā q̄ illuminat oculos mentis. dicit aut̄. Inunge. q̄ licet gra sit a deo data. tñ in p̄tē hominis est vt sibi dec q̄ pōt se ad eā dispone re modo dicto.

f Ego q̄s amo arguo ⁊ castigo. sic p̄ filios dilectos.

g Emulare ꝙ. id ē imitare bonos. b Et pniam age. de pctis ppētatis.

i Ecce sto ad ostiū. cordis humani. k Et pulso. ad bonum supnaturale monendo. l Si q̄s audierit vocē me am. monitōni mee ꝑsentendo. m Et aperuerit mi. iantuam. p conatū liberi arbitrij ad bonū. n Introibo ad illum. s. g̃ gram gratū facientē habitūdo in illo. o Et cenabo cū illo ⁊ ipse mecū. nam de⁹ in tali hoie delectatur ⁊ ipse in deo. p Qui vicerit. hic vltimo ponit ꝓmiꝫ promissio: cū dicit. Qui vicerit. insultus mūdi carnis ⁊ dyaboli. q Dabo ei sedere me. in throno. meo. i. quietē in celesti regno. r Sicut ⁊ ego vici. p passionem meam.

s Et sedeo cum patre meo. Mar. vlt. Assumpt⁹ est in cē lum et sedet a dextris dei. t Qui habet aurez. exponatur vt supra. Caplm. iiij.

Post hec vidi ⁊c. descripta visione b. Johannis. q̄ respicit informatōes. vij. ecclesiaꝝ asie ꝑsaliter. licz ex ꝑtī respiciat eccias alias informatōs: vt predictū est. hic ꝑr ponunt visiones eiusdem respicientes vtrecte informatōez ton⁹ eccie g̃aliter. nāz in spū sub quibusdam imaginib⁹ vidit decursum eccie ab apl̄o ꝙ tpe vsq; ad finē mūdi. q̄rum ad tribulatōnes ꝑsolatiōes: ⁊ immabilitates notabiles. quaꝝ tñ aliq̄ iam ꝑcesserūt ⁊ aliq̄ sūt future. visiones aūt istas imaginarias b. Johes scꝑsit. intellectū tñ earū nō exꝑssit. Iꝫ ad plenū intellexerit. aliq̄ tñ intpolsuit. p q̄ dak via ad reliq̄ aliq̄liter capiēda. sic ō. j. ca. dixit. vij. candelabra aurea septem ecie sunt. ⁊. vij. stelle. vij. angeli. i. epi earū. ⁊ sibi i scꝛa⁹ aliq̄ dic Iꝫ raro ad aperiendū aliq̄liter intellectū occultoꝝ. vt patebit in locis istis ꝑsono ꝑcedente. ppt q̄d intellect⁹ fr̄alis nō est ille q̄ p voces significat imediate ꝫ ille q̄ p imagines significat: sicut Judi. ix. dr̄ q̄ ligna dixerūt ad arboreꝫ rānū. veni ⁊ impa nob sensus fr̄alis nō est de arboub⁹ vel lignis ꝫ de vir⁹ sibē p ligna significat⁹ fecerit sup se abimelech regē. Sciendū ēt q̄ iste visiones ꝙ distinguūt ex qte tpis in q̄ facte ſt q: Joh. totū viditvna die. q̄ ꝑz p ꝙ dic. j. c. Fui in spū i dnico die: ꝫ distinguūt a qte tpm in q̄b⁹ ꝑum iplete sūt. ⁊ ꝑtim iplēde. vt magꝛ videbit inferi⁹. p̄cipiendo resid̄uū igit b⁹ libri i duas ptes diuidit. q: ꝙ ponit mod⁹ pul⁹ visionis scdo cursus impletōis ca. vj. ⁊ circa ꝑmū sciendus ꝙ tota

b ignitū. pbatū vt locupler fi
c as ⁊ vestimētis alb̄ indua
d ris vt nō appeat ꝓfusio nu
e ditat. tue ⁊ collyrio inūge
f ocios tuos vt videas. ego
g quos amo arguo ⁊ castigo
h Emulare ergo ⁊ pniaꝫ age
k Ecce sto ad ostium ⁊ pulso
l si q̄s audierit vocē meaꝫ et
m aperiēt ianuā introibo ad il
n lū ⁊ cenabo cū illo ⁊ ipe me
o cū. Qui vicerit dabo ei ⁊ se
p dere mecū i throno meo sic
q ⁊ ego vici ⁊ sedi cuꝫ patre
r meo i throno ei⁹. Qui ha
s bet aurē audiat q̄d spūs di
cat ecclesijs. Ca. iiij.

Post hec vidi ⁊ ecce o
stium apertum in ce

trinitas reuelauit apocalipsim hoi xp̄o. Xp̄e aūt iohānī q̄ angelū in ei⁹ pſona loq̄nte. Xp̄e eñ hō supior est angelis. ꝛpter vnionē ad suppositū diuinū ⁊ plenitudinē gr̄e. Iꝫ sit minꝰ angelis rōe nāe hūane f̄m q̄ dr̄ Heb. ij. igit̄ p̄ potestatem dei reuelātis. scdo dignitas hoīs xp̄i reuelationeꝫ recipientis ca. se. primuꝫ declarat ex trib⁹. s. ex imperiali throno ⁊ ex nobili cōsortio: ibi. Et in circuitu sedis. ⁊ ex reuerēti obsequio: ibi. Et requiē nō habent. Circa primū dic̄ b. Johannes. a Post hec vidi ostiū. ap. i ce. Sic ei videbat imaginarie ac si ostium celi apt̄ret. p q̄d desiderabat q̄ decursus eccie sibi reuelabat q̄ celum in scꝛis nominat. f̄m q̄ dicit Greg. omel. xxv. vij. Regnū celoꝝ pctis ipis eccia dr̄. in q̄ doctor q̄ mādatum solu it minimꝰ vocat⁹ ē. b Et vox p. tē. in q̄ notat auctās angeli loq̄nt⁹: vt dictū ē s. j. ca. c Ascen. huc. ad videndū eccie de

lo: et vox prima quam audiui tanq̄ tube loquēns mecum dicens. Ascende huc et ostendam tibi q̄ oportet fieri cito. Post hec statim fui in spū Et ecce sedes posita erat in celo ⁊ sup̄ sedez sedens. Et q̄ sedebat: similis erat aspectui lapidis iaspidis ⁊ sardinis Et iris erat i circuitu sedis similis visioni smaragdine. Et in circuitu sedis sedilia. xxiiij. ⁊ sup̄a thronos. xxiiij. seniores sedentes circumamicti vestimentis albis ⁊ in capitib⁹ eoꝝ coronas aureas. Et ō throno, pcedebant fulgura ⁊ voces ⁊ tonitrua ⁊. vij. lā

curium: tō sbdit: b Et oñ. ti. q̄ oꝛ fieri p⁹ B. f̄m ordinationē dei q̄ nō pōt frustrari. c Stati fui in spū. visiōes imaginariā intelligēdo. f Et ecce se. po. erat in celo. peꝛ quā sedē intelligit aūctas ⁊ ptās dei eccīam regentis. g Et su. se. fe. s. deus trin⁹ ⁊ vn⁹. b Et q̄ se. silis erat as. la. ꝛ sar. tales appitões fiūt f̄m ꝓueniētiā ad id q̄d reuelab. de⁹ ꝑ sic appebat vt gubernās eccīam militantē. circa quā se. hoꝛ vt ꝓlator ⁊ charitat⁹ incensor. ppt q̄d in ꝑmitiua eccia sup apl̄os milit spūs ctūs in similitudinē ignis. ideo dr̄ hic Color iis iaspidis. i. viridis. q̄ color ē ꝓfortatiu⁹ visus. Et sardinis. i. rubei color q̄d. ppt silitudinē ad ignē sign̄t incēdiū charitat⁹. i Et iris c. in cir. se. p q̄dē designat fedus dei ad eccīam suā. nā iris signū est fed⁹ int deū ⁊ terram vt dr̄ Gen. ix. k Silis visioni sma. smaragd⁹ aūt est vt ridis color⁹: hic ē vn⁹ de coloꝛib⁹ viridis. ⁊ sic appebat ille iris imaginari⁹ q̄ color viridis intensi⁹ ceteꝛ⁹ videbatur i q̄ designat ꝓsolatio dei suis electis affumra. maxie in tribulatōnib⁹ eccie futur. seo q̄ viridis color ē cōsolatiu⁹ visus. l Et i cir. se. b ꝑr describit dei maiestas ex nobili throno q̄ dr̄. Et i circuitu sedis sedilia. xxiiij. p q̄ designat vniuerse cathedrales eccie. q̄ Iꝫ sint mīte. tñ ꝑ tali nūero designat ppt ꝓcōdantiā no. te. ad ver⁹ q̄ legit. j. Parat. xxv. q̄ sanctos volēs augmētare cultū diuinum statuit. xxiiij. sacerdotes in cēplo p hebdomadas succedētes mīstrātes. in sacra ci scꝛa freq̄nt ponit dec̄miar⁹ nūer⁹. p idē miaro. sic ō. dictū ē. j. c. q̄ p septe spūs dei intelligit multitudo angelorū. ⁊ sic dicit Greg. om. xxv. q̄ p. vij. demones vniuersa vicia figurant. m Et su. throno. xxiiij. senio. seden. p q̄d designat vniuersi epi in q̄b⁹ ꝛ ecclesiaꝝ ⁊ mox maturitas.

n Circumamicti vestimētis albis. nam in ipsis ꝛ refulgere castitas. o Et in capi. eoꝝ co: o. aureas. nāz i membris eoꝝ que dicunt capita respectu virtū scisitiuarū debet resplendere sapientie claritas que p aurū freq̄nter in sacra scꝛiptura designat. p Et de throno. s. dei. q Procedebant fulge. ⁊ voces ⁊ tonitrua. i. coruscatōnes miraculoꝝ ⁊ denunciatio premioꝝ ꝓ bonis opibus ⁊ terroꝛ supplicioꝝ p malis. Ista vo tria in ꝑmitiua ecclesia et post tempib⁹ multis ꝑcedebant a deo ecclesie ꝑlatis.

r Et. vij. lam. arden. aū throni. s. dei.

s Que sunt. vij. spūs dei. t exponēdo q̄liq̄ lampades vij. intelligāt aplī aliq̄lit ad alia capiēda. dicunt aūt h. vij. spūs dei. vij. dona sancti spūs data dari disponenti b̄ sc. ió dicunt ante dei thronū eē. vel p. vij. spūs intelligit vnūquēq̄ sitas sctōr angelor̄ data ad dei b̄placitū exequendū sm illud Hebre. j. Omnes administratorij spūs sunt ētc. q̄ dicūtur lāpades ardētes q: illumināt t accēdunt fideles ad cognitōem t amorem celestiū. t Et in cōspe. sedis tāq̄ mare vitreum. i. baptismi sacm. v Similē cristallo. q: nō est mobile vel fluidū ꝫ imp̄mit caracterē indelibilem. ꝫpter q̄ nō ē reiterabile. x Et in medio ētc. q̄tuor aialia. i. ātuor euāgeliste. vt dicūt aliq̄. ꝫ lra sequēs vī aliā dissonare vbi dī. Et aial p̄mū sīle leoni ētc. t tercium animal b̄is faciem q̄si hois. nā p̄ faciez hois intelligit Mathe⁹ vt dictū est. ō. in p̄n. euangelistar t in hoc cōcordant sancti t doctores. Mathe⁹ ꝑo non est tercius in ordine euāgelistar ꝫ p̄im⁹ t p̄mū scripsit euāgeliū. vt dic̄ Hiero. in ꝓlogo sup Mar. ió videnī alij ꝓ babilius dicere. s. q̄ p quatuor aialia intelliguntur quatuor patriarchales eccie. quar̄ p̄ma est hierosolymitana. nam ibi cepit ecclia t assimilat leoni ꝫpter cōstantiā ibi existē tiū. vīz de Pe. t Job. Act. v. q̄ stāter direxerunt p̄incipibus iudeor̄. Obedire ꝑo oportet magis q̄ hominib⁹ et ire rū. Si melius est in cōspectu dei vos potius audire q̄ deum iudicate. nō em̄ possum⁹ que audiuim⁹ t vidimus nō loqui. Secunda est antiochena que assimilat vitulo quia fuit parata obedire mandatis aplor̄ in hierūm existentiū vīz Act. xv. q: primo in ea vocati sunt discipuli xp̄iani. Act. xj. Tercia est alexandrina que assimilat homini. naz in ea a p̄incipio fuerunt doctores docti nō solū in lr̄is diuinis. ꝫ etā humanis. vt pherecheus ꝑbs t athanasius et plures alij. Quarta ē cōstantinopolitana q̄ assimilat aq̄le volanti. nā in ea fuerunt viri p cōtemplatōes elenati: vt Greg. nazanzen⁹ t plures alij. a Et quatuor aialia ētc. alas senas. Alia p̄ma ē lex natural. scōa lex mosaica. tercia ꝓphar oracula. q̄rta euangeliū p̄silior̄. q̄nta doctrina aplor̄. sexta statuta generaliū cōciliorum. Istis em̄ aliis sex. viri ecclesiastici dūt ascēdere sursum p. contēplatōes diuinor̄. t descēdere deorsum ad edificatōes. p̄imor̄ t volare ad dexterā p gr̄arumactōes in ꝓsperis t ad sinistra per patientiā in aduersis b Et in circuitu t int⁹ plena sunt oculis. p̄siderando p̄tita ꝑterita t futura. c Et requiez nō hēbant. ꝫ p̄ir ondit dei maiestas ex obsequio reuerenti. t p̄ in p̄riarchalib⁹ eccl̄ijs cui dī. Et requiē nō hēbāt. s. q̄tuor aialia q̄tuor p̄riarchales eccias signātia. d Die ac nocte dicentia sanct⁹ ētc. nā in illis eccl̄ijs p̄valde denote celebrātū fuit diuinū offm diurnū pariter t nocturnū t ponit b ter sanct⁹ ad designandū trinitatē psonar̄. t subditur.

e Dñe de⁹ omp̄o. ad designandū vnitatē essentie. nā tres psone sunt vn⁹ de⁹ t dñs ops. f Qui erat t q̄ est t q̄ venturus est: p b exp̄mit el⁹ eternitas q̄ nō ꝫp̄hendit a nobis in via nisi p ꝓphatōs ad dīas tpis. vt. ō. dcm est. j. c. g Et cū darēt. ꝫir describit obsequiū diuine laudis q̄tus ad alias cathedrales eccias p ordē cōstitutas q̄ in diuis officijs celebrandis seq̄ dūt ordinatōes q̄tuor eccias p̄riarchalius cū eccia tñ romana q̄ p̄ncipalis t caput est om̄: t b est q̄ dī. g Et cū darent illa aialia glam ētc. ei⁹ fuīdo t ip̄m collaudādo in plurib⁹ mōis officio t e mīstratōib⁹ sacr̄o. h Et p̄cidebant. xxiij: seniores. i. alie cathedrales eccle se eis p̄sonātes. i Et mittebant coronas suas ārē thronū. i. signū reuerentie per b confitētes q̄ b̄t a deo claritatē virtutis t sapiēne. q̄ per coronas aureas designant vt dictū est. ō. k Dicētes dign⁹ es do. de⁹ noster ac. gl̄iam ētc. nō est p b intelligēdū q̄ ds accipiat aliq̄d de nouo. vl q̄ ei aliquid accrescat ex opib⁹ t laudib⁹ humanis. ꝫ q̄ homines ex beneficijs ab eo receptis tenēt̄ assurgere ad laudandū t gl̄ificandū excellentiā eterne sue maiestat̄. l Quia tu creasti oia. de nihilo p̄ducendo. m Et ꝓpter voluntatem tuā. ērāt. in dispositione tua ab eterno antec̄ crearent sicut dom⁹ materiat antec̄ sit in effectu ꝑexistit in dispositōne artificis t sm b dī. vij. metha. q̄ dom⁹ i materia fit a domo q̄ est in aia. oia ꝑo creata se b̄nt ad deū sicut artificiata ad artificē. Sap. vij. ca. Dim em̄ est artifex oēm b̄is ꝑtē ētc. n Et creata sunt. i. ꝑducta in effectu in tpe. t b ex diuina voluntate. non ex nature necessitate

Capitulum. v.

E vidi in dextera sedētis ētc. b conseḡnter describit dignitas xp̄i homis reuelatōnes accipientis. Circa quā p̄mittit ꝓpunditas diuini secreti. sc̄o difficultas agiendi: ibi. Et vidi. tercio infert dignitas xp̄i: ibi. Et vn⁹. Circa p̄mū dī. a Et vidi in dextera sedētis sup thronū. Iste sedēs ē ds trin⁹ t vn⁹. vt dcm ē. b Liber. lib iste ē diuia scia in q̄ oia sūt scpta. Sciendū tū q: i ꝺo ponit duplex scia vl̄ ponit vna duplici mō dcā. s. scia simplicē noticie. q̄ se extēdit ad oia possibilia q̄ nūq̄ fuerit nec erūt t scia visiōis q̄ respicit exīnta. ꝑ q̄cūq; dīa tpis. s. ꝑteriti vl̄ ꝑ sētis vl̄ futuri. t ista se in ꝑte ꝺi opatiua inḡitus opat in aliq̄ tpe talia ꝺo sī illa q̄ reuelata sē homī xp̄o t ab eo iobi aplo vt ꝺo ꝺi opatiua metaphorice ꝺi man⁹ ei⁹ dcēta. q: p manū ꝺcterā opamur. t ió liber q̄ dī ōi noticia ō dispositis ab eo fieri. cōueniēter dī esse in dextera manu dei.

c Signatum signatio ista designat clausionē diuine scientie dei dispositis ab eo fieri quoq; sunt ab eo reuelata fieri. vel in effectu ꝑducta. d Sigillis. vij. i. ōmodis obscuritatib⁹ vt exponūt aliq̄. t sm̄ ponit hic numerus determinat⁹ ꝓ indeterminato. s. septenarius ꝓ obscuritatū multitudine. sīc dicit Greg. omel. xxv. Maria q̄. vij. demonia habuit q̄ vniuersis vicijs plena fuit. ꝫ b dictū non bene ꝑsonat his q̄ sequunt ca. seq̄n. de aptione sigillorum. ꝑcedendo a p̄mo sigillo vsq; ad septimū dēkminate ex q̄ p̄z q̄ septenarius sigillor̄ nō ponit ibi ꝓ indeterminata multitudine obscuritatū. Ió vī meli⁹ dēm. q̄ sigilla ista non sunt aliud nisi dei volūtas claudēs t aperiēs suū secretū: ꝑtē q̄ et quō sibi placet: q̄ ls sit vna i se. dī tū multiplex ad varios effect⁹ relata sm illud. ꝑs. cx. Magna opa dñi exq̄sita in oēs volūtates eius. septenarius igr̄ sigillor̄ est septeplari⁹ reuelatōis diuine voluntatis ad reuelanda iobāni distincta reuelatōib⁹ septē. vel fienda in septē tpib⁹.

c Et vidi. ꝫir describit difficultas opendi: cū dī. Et vidi ăgelū fortē: iste vī fuisse gabriel q̄ inḡpsit fortitudo dī.

f Quis est dign⁹ aperire libz. i. manifestare dei secretū.
g Et sol. sig. eius. i. sigillatim ostendē q̄liter singula de q̄
b⁹ dicet. pceditē ex diuina volūtate. h Et nemo poterat i
celo. ñec in terra. ñec sub terra. ñec ad demones in quib⁹ remanserūt na-
turalia integra.
i Aperire librū. q̄
nullius istoz pōt ad
secreta diuina attin-
gere. nisi deo reuelā
te qui pāo fuelauit
xpo hoi. x. xpc iobi.
m Et ego flebam
multū. p hūc fletū
designat iohānis d̄-
sideriū de sciēdo ec-
clesie futurū. pcessū
n Et vnus de seni
oribus dixit mihi. b
p̄ inferē dignitas.
xpi q̄ solus inuen⁹
est dignus dicta se-
creta p̄ accipere alijs
p iohannē nunciare
cum dicit. Et vnus
de senioribus dixit
mihi cōsolando me
ō desideriū mei iple
tōne. q̄s aūt erat iste
senior nō d̄r: r dicūt
aliq̄ q̄ fuit marbeus
euāg. q̄ dixit in p̄so
na xpi Mathei vlt.
Data est mihi oīs
p̄tās in celo r in ter-
ra: nō d̄r. o Ecce
vi. leo de tri. rē. naz
xpc victor fuit i sua
resurrectiōe: ñ q̄cūq

Quis ē dign⁹ apire libz r
b soluē sigācula ei⁹. Et nemo
i poterat neq̄ i celo neq̄ in
ñ tra neq̄ subt⁹ tra: z apire li-
m bz neq̄ respicē illū Et ego
flebā multū: qm̄ nēo dign⁹
inuet⁹ ē apire libz neq̄ vide
n cum. Et vnus de seniori-
bus dixit mihi. Ne fleueris
o Ecce vicit leo de tribu iu-
p da radix dauid apire libz
r soluē septē signacula eius
r Et vidi r ecce i medio tro-
ni r q̄uor animaliū s i medio
seniox: agnus stantē tan-
s occisum hītez cornua. vij.
t ocl'os. vij. q̄ sūt septē spūs
v dei missi in oēm trā. Et ve-
nit r accepit de dextera se-
x dentis i throno librū r cum
apuisset libz: q̄tuor animalia.
y r. xxiij. seniores ceciderūt
a corā agno. hītes singū cy-
tharas r phialas aureas

plenas odoramētox q̄ sūt
c oratōnes sctox: r cātabāt
d canticū nouū dicētes. Di-
gn⁹ es dñe accipe libz r a-
e perire signacla ei⁹ qm̄ occi
sus es: r redemisti nos ō
f in sanguie tuo ex oī tribu r
g lingua r pplo r natiōe r fe-
b cisti nos deo nr̄o regnū r
q sacerdotes. Et regabim⁹ su
k per terrā. Et vidi r audiui
vocē angelox multox i cir
cuitu throni r animaliū r seni
l ox r erat nūer⁹ eox milia
milliū dicentiū voce mag.
m Dign⁹ ē agn⁹ q̄ occisus est
accipe virtutē r diuinitatem r
sapiam r fortitudinē r ho-
norē r gloriā r benedictiōem
n Et oēm creaturā q̄ in celo
o est r sup trā r subt⁹ terram
q̄ sūt in mari r q̄ in eo: oēs
audiui dicētes sedēti i tro-
no r agno. Benedictio r ho

ligendum q̄ xpc nūc accepit noticiam de pcessu ecclē. naz
anima xpi ab instanti sue creatōnis diuinitati vnita hūit
noticiā omniū. q̄ deus cognoscit scia visionis. inter q̄ est pro
cessus eccie: vtz ex p̄dictis: r iō p b q̄ iohānes vidit accipe
ē libz desiit acceptio noticie a p̄ncipio creatōis aie xpi
ñ de nouo iobi fuelāde. vt cū vii eccie.
x Et cū ap. b p̄ir ō
scribit assistētiū xpo
locūdtur. r p̄ sibi as
sistētiaz i eccia milī-
tāte: scīo i triūphā-
te: ibi. Et vidi r audi-
ui. Circa p̄mum
dicit. x Et cum
apuisset libz. ad re
uelandū eccie pces-
sum q̄tuor animalia. i.
q̄tuor eccie patriar-
chales. y Et vi-
ginti ñq̄ seniores
i. vniuerse cathedra
les eccie q̄ orbē dif-
fuse: r p̄ b intelligū
tur alie ab eis cōsti-
tute. z Ceciderūt
corā agno. naz ex b
habuerūt materiaz
venerandi ipsum.
a Hītes sūt. cy. rē
q̄ exponit cū sībdit
b Que sūt orā. san.
metaphorice. et p ñ
r talia apit aliq̄ mō
via ad exponendū
reliq̄ vt p̄dictū est.
c Et can. can. no. i.
ptinens ad no. test.
d Dign⁹ es do. de.
rē. r ps⁹ ex supradict⁹ nūa. e Qm̄ oc. es. meritus pceditū
illud q̄ cadit ñ merito. xpc q̄ acceptio noticie pcessus
eccie q̄ pcessit morē xpi vt dictū est nō cecidit sub merito
ipsius. sic nec glia aie xpi: ñ glia corpis q̄ secuta ē ñ meri
to hūs cecidit. meruit em sui corpis glificatōez r exaltatōes
r eodēmō pōt dici de reuelatōe dicti. pcessus facta iohan
ni. r p cū vniuersali eccie ad declaratōes bonitat⁹ r mate
rialis xpi. nam ñ reuelatio facta ē p passionē. f Et oēs
tri. rē. nam eccia est ex oīb⁹ gentib⁹ collecta. g Et feci.
nos deo nr̄o regnū. i. regni ei⁹ principes. h Ersa. hostias
laudis deo offerētes. i Et regnabim⁹. ter. nō d̄r. In terra
vbi scīi exulcant ñ sup terrā. i. in celo vbi scīi cū xpo bñan
tur. k Et vidi. Hic p̄ir ponit locūditas assistentiū xpo
in eccia triūphante cū d̄r. Et vidi r audiui vocē angelox
multox rē. in ñ notat ipsox multitudo maxima p̄m illud
Job. xxv. Numq̄d ē nūer⁹ militū ei⁹: r idez desiit in ñ q̄
subdit. l Et erat nu. eo. mi. mi. sic em corpa celestia to-
tam regionē elementarē excedūt q̄si incopabilit in q̄ntita
te p̄tinua. sic angeli oia corpalia in q̄ntate discreta. acci-
piendo quātitatē discretā. p q̄libet multitudine nūerabili
vel nūerata. m Dign⁹ ē agn⁹ q̄ oc. est acci. vir. r diuinita
tem rē. oia ista habuit vel saltē plura aī passionem q̄ do
co. p̄ter gliam corpis r hīnōi q̄ secuta sunt. r ideo acceptō
taliū hic accipit. p manifestatōne eox ad laudē r honorez
nois xpi. r p̄ir ponit laus xpi in oīb⁹ creaturis cum d̄r
n Et omnē creaturā que in celo est q̄tum ad homines
q̄ tm sunt in patria. o Et sup terrā. q̄tuz ad exītes ad
huc in via. p Et subtus terrā rē. nam oīes creature ir
rōnales r vita carentes dicunt laudāre xpm: in q̄tum sūt
materia r occasio laudādi ipm. q̄ intellectuales creature
p eas ascendūt ad cognoscendū deū r p̄ his ad ipm laudan
dū r glificandū. cetera q̄ sequunt patent ex p̄dictis.

Et vidi q̄ apperuisset. Postq̄ descriptus Ca.vj. p est modus diuine reuelatōis. h p̄fir describit decursus implentionis. t b sub.vij. sigillor apt̄oꝝ. q̄bus sigillis liber dicebat signar⁹ ait fm septē sigilla; p̄inditur in septē pres que patēt in lra. agit in prima pte dicit.

a Et vidi q̄ apuisset agnus vnū ꝛc.s. primū eo modo loquendi q̄ dr Gene. j. Et factū est vespere ꝛ mane dies vn⁹ id est primus. vnde ꝛ cōsequenter ibi dicit. Factū est vespere ꝛ mane dies secund⁹ ꝛ sic conseq̄nter vsq̄ ad septimū. eodem mō p̄fir hic describitur aptō secundi sigilli ꝛ tertij vsq̄ ad septimū. b Et audiui vnū ꝛc. i. primū eadez rōne qua ꝛ de sigillis dictū est. nā cōsequenter agit d̄ aliis tribus animalib⁹ ꝛ fm illos q̄ p aialia dicunt signari q̄tuor euāgelistas. iste fuit marcus in similitudīe leonis designatus. q̄ similitudo ponit prima. ē. c. iiij. q̄ quidē illud dictū nō cōsonat ordini euangelistarū in q̄ mathe⁹ ponit primus ꝛ marcus scds. ideo dixi. ē. ca. iiij. q ꝛ q̄tuor aialia quatuor priarchales eccie designant ꝛ sic hēo p̄fir dicere q̄ ille q p primū aial designat fuit priarcha prime eccie priarchalis. scz hierosolymitane q̄ fuit be. Iacobus appellat⁹ frat⁹ dñi eo q̄ fuit similim⁹ sibi. ꝛ hic ante iam translerat q gladius sub nerone. vtz p iosephū. xx. li. antiquitatū. b aūt reuelatio facta fuit iohanni tpe domiciani c Veni ꝛ vide. de cursum eccie primitiue. d Et ecce equus albus p quez vt dicunt expositores alicq̄ designant Gaius iparo: q̄ successit imediate tyberio sub q̄ passus xps fuerat ꝛ designat p equū albū eo q̄ nō fuit xpianis molestus ꝛ magis cōsolabilis. nā pylatū misit in exiliū q̄ xpm inique iudicauit ꝛ sibi herodē q̄ decollauerat iohem. ꝛ xpm in passione spreuerat. Luce. xxiij. ō subdit. Et exiuit vincens vt vinceret. scz aduersarios xpi: vt dn̄s est. ℔ b nō videt mihi cōuenienter dcm. nā iste gaius intantū fuit elatus ꝛ puersus q̄ p deum misit statuā suā. vt in illa adoraret vt de⁹. ꝛ q: habitū tes i iudea renuerī b facere. misit peronium q̄ exercitu i iudeam vt in tēplo poneret dictā statuā ꝛ renuētes interficere: vt dicit Ioseph⁹ li. antiq. ꝛ de iudaico bello. tñ peronius no dedit b executioni. q: gaius fuit morte p̄uent⁹. ꝛ in illo tpe apli ꝛ alij xpiani hitabāt in hierlm ꝛ iudea. ꝛ sic p̄s q̄ gaius nō fuit eis cōsolabilis. ℔ magis horribilis. eo q̄ pre ceteris hitatorib⁹ iudee horridū erat eis mandatū gaij de dicta adoratōe. ly aūt ipe miserit in exiliū herodē ꝛ pylatū b tñ nō fuit ꝑter xpm ℔ p alios eauk rotalit dispatis: vt refert Ioseph⁹ qs cā breuitat⁹ omitto. silr qō subdit. Exiuit vincens vt vinceret. nō videt sibi cōuenienter applicari. q̄ rome fuit turpit interfect⁹ ꝑter suas malicias. vt vxor ei⁹ gladio cōsulla. ꝛ ei⁹ vnica filia parieti allisa. q̄ qō videntur alij melit⁹ dicere. i. q̄ q̄ equū albus intelligit cer⁹ apl⁹ dealbat⁹ fcitate vite. ꝛ q: be. Iacob⁹ hierosolymitane ecclesie epc⁹: vt dic Hiero. in li. illustriū viroꝝ. d̄ vsus fuisse tūc nō vestib⁹ lineis ℔ lineis p̄ p̄is albis. ꝛ idez estimari p̄t, p̄babilr de alijs apl̄is. vñ ꝛ machabeus⁹ vocat eos viros dealbatos. Per sedentē sup equū illū itelligit xps sessor ꝛ ductor eoꝝ: fm illō Ho. viij. Quicūq̄ spū dei agunt hi filij dei sūt. ꝛ fm b sic est ifa exponēda. d Et ecce equ⁹ albus. i. apl⁹oꝝ senat⁹. e Et q̄ sedebat sup illū. i. xps.

f Hēbat arcū in manu sua. i. vbū p̄dicatōis i manu opationis. q: cepit facē ꝛ docē. Act. j. ꝛ sic fecerunt apli p istinctū ꝛ ducatū ipius. g Et data ē ei corona. in sua resurre

cōne ꝛ ascensione. b Et exiuit q̄ effectū suū dādo apostolis in signo visibili spūscm. t Vincēs aduersarios suos. in iudea p.nā codē die cōuersi sūt ad cū p̄dicante petro tria milia ꝛlect. ij. ꝛ altera die. v. milia Act. iij. k Vt vinceret q̄ torū ostēdit subijciendo sue fidei iugo collatiū. nā in breui tēpore p p̄dicatōes apostoloꝝ ꝛ aliorū xpi discipulor⁹ xpo coopante ꝛ fmonē eoꝝ signis seq̄nt⁹ cōfirmante Mar. vl. p̄dicatū fuit euāgeliū. nā viuēte adhuc be. petro fides catholica diffusa fuit vsq̄ ad fines terre habitabilis. ꝑ̄t declarari sup illud ps. xviij. In omnez terrā exiuit son⁹ eoruz ꝛc. ꝛ sup epl̄am Ro. x. c. l Et cuz apuisset. Hec est secūda ps in q̄ describitur status eccie a tpe neronis vsq̄ ad tyrum impatorem cū dicit. m Iudini scōm aial. fm p̄dicta iste fuit p̄m⁹ patriarcha eccie antiochene. s. be. Petrus q̄ primo rexit ill am eccliam vt hr̄ li. illustriuz viroꝝ q̄ tpe hui⁹ visionis iā transierat per martyriū. d. n Veni et vide. statū ecclesie sub nerone. o Et exiuit alius equus rufus. i. romanus pplus q̄ dr rufus tpe neronis duplr. vno mō accipiēdo rufedinē ꝑ rubedine. sicut i pluribus locis alijs accipit scriptura. eo q̄ nero multos romonor⁹ occidit ex sua crudelitate. nā etiam matrē ꝓpriā vxorē fratrē ꝛ sozorē. ac etiaz senecam suū p̄ceptorem dr occidisse. alio mō magis ꝓprie per ipa rufedine. q: nero ciuitatē romanā incendi fecit in magna pte. vt videret quale fuerit antiquitus incendium troie. In tali ꝥo incendio ex cōmixtione fumi ꝛ flame apparentia rufedinis causat̄ur. p Et qui sedebat sup eū. scz nero habens dominium. q Datuz est ei. i. a deo p̄missum. r Vt sumeret. i. auferret. s Pacē de terra q: turbata fuit ciuitas q̄ romanū impium ꝓpter sua maleficia. t Et vt inuicē se interficiant. nā ex occasione sue p̄fidie ipo infecto ortō. gabba. vicelli⁹ voluer̄t vsurpare impiū ꝛ ex eoꝝ pugna ad inuicē valde mlti fuerunt interfecti. v Et datus est ei gladius magnus. i. p̄tās interficiēdi xp̄ianos. nam ipe primas p̄secutōes mouit cōtra eccliam loqndo de p̄secutōib⁹ motis p impatores romanos. nā antea p̄secutōes sustinuerat p iudeos. mandatū ꝥo crudele gaij sup apositū. nō fuit directe ℨ eccliam. ℔ ℨ habitātes iudeā. quoꝝ pauci cōpatiue erāt xpiani. nec etiā mandatus illud fuit datū executioni. et ideo p̄ma persecutio eccie attribuitur neroni: t claudius etas imperator: q̄ fuit medius inter gaium ꝛ neronē non legitur fecisse xpianis aliquā persecutōes. nero aūt apl⁹oꝝ p̄ncipes. s. petrū ꝛ paulū occidit ꝛ alios multos xpianos rome ꝛ per imperiū occidi fecit.

x Et cū aperuisset. hec est tercia pars in q̄ describit eccie status sub tyto :cōsla dr. y Audiui tertiū aial. i. p̄triarchā primū eccie alexandrie. s. be. marcū fm q: in li. illustrium virorum hr̄ ℨ Et ecce equus niger. i. exercit⁹ romanus qui dr niger effective sicut sol dr calidus. Exercitus em̄ ro manus sub tyto intantū afflixit habitantes hierlm q̄ fuerunt fame denigrati ꝛ alijs afflictōib⁹. fm q: refert Josephus libro de iudaico bello. a Et qui sedabāt sup eum. scz tytus regens illum exercitum. b Habebāt stateras in manu sua. i. diuinā iusticiā quā opere exequebat. nam ex ordine diuine iusticie ꝓcessit q̄ exercitus romanus iudeos partim occidit et partim captiuauit in vindictā mortis xpi sicut manifeste p̄dixit Luce. xix. Ecce venient dies i te ꝛ circūdabūt te ini .tui ꝛc. q: tñ erat ꝓter intētōem tyti ꝛ

exercitus sui.q.ꝑter aliꝫ cām venerūt ꝫ iudeos sup. ꝑpt rebellionē ipsoꝝ ꝫ impiū romanū vtꝫ ꝑ iosephus li. de iudaico bello: ió dr q̄ hēbat stateraꝫ in manu r nō in mente. nam exeq̄bat opus dīne iusticie mō ꝑdicto. ꝑ manum. n. opus intelligit: qꝫ ꝑ eā efficit. c Et audiui ta. vo. ō me. quatuor aialiū. i. de throno dei in cr circuitu erāt q̄tuor aialia: vt dictū est ō. ca. iiij. r ꝑ ō designatur q̄ factū tyti ꝫ iudeos ꝑcedebat et credienti one dīna a q̄ ꝑcedit malū pene: fm q̄ dr Hmos. iij. Nō ē malū in ciuitate q̄ nō fecerit ei dñs.

d Bilibris trit. de. vno cē. Ad intellectū bene sciendū q̄ dicit Hugo. florilegen. de fine belli romanoꝝ ꝫ iudeos. Fessi deniq̄ romani multa cede q̄rebāt q̄bus māsuetā captiua venderent: ß q̄ primi venales r pauci inuenieb ank emptores nō defuere: q̄. xxx. mācipia vno nūmismate mercarenk: vt sic dīm emerāt. xxx. denarijs. sic ecōuerso denario vno. xxx. vēderent: sūt aūt numisma r dinarius vnū r idem: Mat. xxij. dicēte dño. Ostendite mihi numisma census: ibidē. at illi obtulerunt ei denariū. dicebat aūt denarius eo q̄ valebat. x. numos vsuales. item notāduꝫ q̄ bilibris ē nomē ꝑpositū ex bis r libra. qꝫ ꝑtinet duas libras. q̄nq̄ vo iudei hic ꝑmā librā designank. eo q̄. v. libri moysi ab oībus iudeis recipiunk. alios aūt libros iudei ñ recipiūt q̄ faducei dicunk. est igit sensus. d Bilibris trit ci denario vno cē. qꝫ sic dr venalib⁹ iudeis vilioribus q̄ ordeū q̄ est vile granū designank. xxx. ꝑ vno denario dabāt: vt dictū est. iij. x. de fortioribus r aptoribꝰ ad seruiē dum. ꝑ vno denario vendebank. c Et vinū r oleum ne leseris. ꝑ vinū q̄ est lenificatiuū intelligunt xpiani. q̄ reple bant gaudio r spūali. fm q̄ dr Act. xiij. Discipuli vo reple bant gaudio r spūsctō. r sūt ꝑ oleū ꝑter pietaꝫ et mutue charitaꝫ obsequiū: fm q̄ dr Act. iij. Quotāt eñ possessores domoꝝ r agroꝝ erant: vendebāt afferentes ꝓcia eoꝝ r ponebāt ad pedes aplorꝝ q̄ diuidebāt singulis ꝑ cuiusq̄ opus erat. r isti nō fuerūt lesi ꝑ exercitū tyti. nam aū eius aduentū xpiani habitātes in fm r in dea montiu angelico transierūt vltra iordanē in ciuitatē noie pellā in regē agrippe exītem. q̄ ꝑfederatus erat romanis. f Et cū aperuisset hic incipit ꝑs q̄rta vbi describit status eccie tpe domitiani q̄ sedam ꝑsecutōez mouit ꝫ eccliam. r multa alia mala fecit in impio romano: dr igit. g Audiui vo. q̄rti aiak. i. ꝓtriarche: seu epi ꝓstantinopolitani iam defuncti. sic dictū est de alijs mīb⁹. b Et ecce equꝰ pal. i. ppls romanꝰ domician⁹ eis magnā ꝑtem senatoꝝ r aliorꝝ nobiliū in exiliū misit. r inflexit imponēs eis crimina. vt sic raperet eoꝝ bona. ꝑpt qō ceteri rome r alibi erāt in magno timore positi. ne sūt eis fierer: timor aūt facit exteriora mēbra pallida: r potissime faciē pp qō romanū impiū ꝑ tpe illo signi ficat ꝑ equū pallidū. i Et q̄ sede. desup. i. domician⁹. m parot. k Nomē illi mors actiue r passiue. qꝫ multos inocentes inflexit: vt dictuꝫ ē: potissime xpianos ꝫ qs mouit sedam ꝑsecutōez r finaliter inflexit. sūt a senatu romano. ꝑpter suā crudelitatē: vt hr in legēda. b. iohis euangeliste.

Et infer: seq̄. eū. qꝫ pr̄ cursuꝫ vite ꝑfectis stati capt⁹ est ad penā gehēne. m Et da. ē il. po. sup q̄. ptes tre. in q̄b⁹ dilatatū erat romanū impiū. n Inflice gladio. nā i oībus istis ptib⁹ multi xpiani gladiati fuerunt de mādato eius. o Fame. qꝫ multi in carceribꝰ fame cruciati mortui fuerūt. q Et bestijs tre. qꝫ plures eoꝝ bestiarij bestijs tradebank. sic ꝑ ignē legēdis plurib⁹ martyr. r qꝫ plurib⁹ alijs modis aliq̄ martyrizabank. i. suspensione submersione cōbustione r hmōi: ió intponk. p Et morte. vt eis modꝰ affligēdi martyres includat ex ꝑdictꝰ vo ꝑ ꝑ qꝫ sic zach. vj.

c stateraꝫ in manu sua. Et audiui tanq̄ vocē in medio q̄
d tuor aialium dicentiū Bilibris tritici denario vnoꝝ tres bilibres ordei denario vno r vinū r oleū ne le
f seris. Et cū aperuisset sigillū
g quartum audiui vocem ārti animalis dicentis. Ve-
h ni et vide: Et ecce equus
i pallidus r q̄ sedebat super
k eū nomē illi mors r infer-
m nus seq̄bat eū. Et data est
n illi ptās sup q̄tuor ptes terre
o re interficē gladio fame et
p morte r bestijs trr. Et cuꝫ

aperuisset sigillū q̄ntum vidi subtꝰ altare aias inflectoꝝ
q ꝓpt ūbū dei r ꝓpt testimoniū q̄ hēbant. Et clamabant voce magna dicētes.
r Vsq̄q̄ dñe sanctꝰ r verꝰ nō iudicas r nō vindicas sanguinē nr̄m de his q̄ habitant
s in tra. Et date sunt illis singule stole albe r dictū est illis
t vt requiescerēt tps adhuc modicū donec ꝓpleant eoꝝ r frēs eoꝝ q̄ i
u fficiēdi sūt sic r illi. Et vidi cū aperuisset sigillū sextū r ec
x ce tremorꝰ magnꝰ factꝰ est.

q̄ ē maximian⁹ ꝑtā. decius septimā. valerian⁹ octauā. aurelian⁹ nonā. ls aūt multi impatores in medio fuerunt inf istos q̄ꝫ tpib⁹ multi xpiani fuerūt martyrizati. Iste tū ꝑsilit dicunk xpianoꝝ ꝑsecutōes exercuisse: qꝫ fecerit renouauerūt edicta ꝫ xpianos. Alij vo nō sic. r ió q̄ aliq̄ tpib⁹ suis fuerūt martyrizati. ß fuit ex dict⁹ ꝑcedentiū impatoꝝ. q̄ nō erāt renouata: tpib⁹ igit istoꝝ impatoꝝ nō erāt eccie nec alaria stabilia: ß in locis occultis r potissime in martyrū cryptis in q̄bus sunt corpa eoꝝ ibidez sepulta. poradak r celebrabāt altare ligneū. ꝑ celebratōne missaꝝ: r ē est q̄ dicit. r Et cū aperuisset tē. alias interfectoꝝ. i. martyres interfectos eo q̄ erāt ibi corpa eoꝝ: r est sīlis modꝰ loquēdi sicut Exo. j. Nōs aie q̄ egressi sunt de semore iacob. i. hoies q̄ntis aie eoꝝ nō fuerūt egresse de semore iacob q̄ nō sunt exuce: ß a deo ꝑ creatōez influse corpib⁹ egressīs de iacob ꝑ generatōnez. s Propter ver. dei. q̄tum ad doctores q̄ fuerūt martyrizati ꝓpt ꝑdicatōes ūbi dūi. t Propter testi. qō ha. q̄tum ad simplices xpianos q̄ martyrizabāt eo q̄ nolebāt negare xpm: ß magꝫ ꝑtestabank se credē i ihm. v Et clamabāt. vo. ma. tē. iste clamor: nō est aliud q̄ manifestatio nequicie tyrānoꝝ cōtā deo merito puniēda r innocentia martyꝝ ꝑmiāda sic dicit dñs ipsi cayn Gen. iiij. ecce vox sanguis frīs tui abel clamat ad me de tra. i. e. nocētia declarat tuā nequiciā puniendā in monꝫ et⁹ vindictam ꝫ subdit. x Vsq̄q̄ dñe supple q̄ es y Sanctꝰ r verus nō iudicas tē. de hiis q̄ ha. in terra. i. de tyrānis q̄antibus sup terrā. z Et date sunt eis singule stole albe. q̄ cuilibet data est gloria aie. a Et dictū est illis vt requiescerēt corpa eoꝝ in monumentis. b Tps adhuc modicū. s. vsq̄ ad iudiciū. q̄s dr modicū exhibitaꝫ ꝑarū. ꝓpt q̄s Joh. j. canonica. c. ij. dr. Filioli nouissima hora ē. nic eñ resurget in corpib⁹ gloriosis r sic hēbūt sedam stolā q̄ est gloria corpis. c Donec ꝓpleā. tē. nam postea ꝓpt nomen xpi multi sē inflexerūt. r adhuc plures inflicient in ꝑsecutōne antixpi. d Et vidi cuꝫ aperuisset. hic ꝑ describit statꝰ eccie ſ dioclecianō q̄ decimā ꝑsecutiōz mouit ꝫ eccliā cū collega suo maximiano. r ista ꝑsecutio fuit atrotior ꝑcedēt⁹ intrā q̄ infra. xxx. dies. xvij. milia. pmiscui sexus legunk martyrio coronati. r ē q̄ describit Joh. sub aperione sigilli sexti. r diuidit i duas ptes. qꝫ ꝑ describit imantas ꝑsecutōis. scō suauitas dīne ꝓsolatōis: ibi. Post ē vidi. Circa primū dr. c Terremo. fa. ē ma. qꝫ i oib⁹ ꝑtib⁹ impcrij romani ex impio diocletiani r maximiani mortui sunt iudices r potentes ad interfectōez ppli xpiani.

f Et sol factꝰ est niger ꝛc̄.i. xp̄us qui est sol iusticie denigratus ẽ ꝯtus ad famã nois. ꝛ etiã i membris suis q̄bus imponebatur q̄ essent malefici ꝛ magi ꝛ in hoc a xp̄o edocti p apl̄os alios q̄ discipulos quos docuerat de ralis vt dicebant infideles. ꝛ sic ꝯtus erat in semetipso denigrabãt.

g Et luna tota facta ẽ sic̄ sanguis. q. tũc ecclesia tota fuit sanguine martyrũ rubricata. b Et stelle ceci. de celo. i. multi eminentes in eccia timore mortis inclinati fuerũt ad ydolatrandũ. vñ et marcell⁹ papa nunc timore mortis ydolis thurificauit ꝛ p̄ b̄ conjecit q̄ plures alij sitr̄ fecerunt. verũtñ de. marcell⁹ penitẽtia ductꝰ postea martyriũ p̄ xp̄o sustinuit ꝛ cessauit episcopat⁹ romanꝰ. vij. annis. ꝛ. vj. mẽsib⁹

f Et sol factus est niger tãq̄
g saccus cilicin⁹ ꝛ luna tota
b facta ẽ sic̄ sanguis ꝛ stelle ō
i celo ceciderũt sup terrã sic̄
fic⁹ emittit grossos suos cũ
k a vento magno mouet. Et
celũ recessit sicut liber inuo
l lut⁹ ꝛ ois mons ꝛ insule ō
m locis suis mote sunt. Et re
ges terre ꝛ p̄incipes ꝛ tri
buni ꝛ diuites et fortes et
n ois b̄uus ꝛ liber abscõdẽt
se in spelũcis ꝛ i petris mõ
o tiũ ꝛ dicunt mõtib⁹ ꝛ petris
cadite sup nos ꝛ abscõdite

nos a facie sedẽtis sup thro
p num: ꝛ ab ira agni: q̄m vẽit
r dies magnus ire ipsoꝝ. Et
q̄s poterit stare. Ca. vij.

O Ost hec vidi quatuor
h angelos stantes sup
c ꝯtuor angulos terre tenen
tes ꝯtuor ventos fre ne fla
d rẽt sup fram neq̄ sup mare
e neq̄ in vllã arborẽ Et vidi
f alterñ angelũ ascẽdentẽ ab
g ortu solis hñtẽ signũ dei vi
p ui ꝛ clamauit voce magña ꝯtis
k or angelis q̄b⁹ datꝰ ẽ nocẽ
l fre ꝛ mari dicẽs Nolite no

tante. scẽdo ꝗtum ad exitꝰ in eccia triũphãte ibi. Post h̄ vidi turbã. p̄ma adhuc in duas. q. p̄ p̄mittit p̄secutõis hui⁹ tas. s. ꝗtuor tyrannoꝝ in diuersis p̄uinciis romam dominantiũ. scdo coꝝ repssio p̄ constantinũ: ibi. Et vidi alterũ. Circa p̄mũ sciendũ q̄ sic̄ dr in ecclias. hyst. ix. li. Postq̄ dioclecianus ꝛ maximian⁹ deposuerũt insignia imperij cõstituti sunt imperatores duo. s. Galerius ꝛ cõstantin⁹. Galerius aũt duos cesares istituit. s. Seuerũ in italia ꝛ maximianũ in oriẽte. Cõstantin⁹ aũt ex hel̃ena genuerat filiũm noie cõstantinũ qui mortuo p̃re factꝰ est imperator. ꝛ assũpsit i consortiũ impij licinij. q̄ is ꝑ fuit pacificus xp̄ianis tamẽ cito postea factꝰ est p̄secutor. Maxentius vo rome tyrãnisabat. ꝛ sic erant ꝗtuor p̄secutores ecclie in quatuor p̄uinciis imperij. s. Maximian⁹ in oriente. Seuerus in italia Maximus rome Licinius alexandrie que est in egypto. Ite notandũ q̄ hoies maxime potẽtes ꝛ in dignitate constituti in b̄ libro frequenter noiantur angeli. sicut dictũ est. ō. c. j. de ep̄is. vij. eccl̃ar. q̄ angeli noiank. ꝛ si sunt boni sunt angeli dei. ꝛ si mali magis sunt angeli sathanę. saltẽ ꝑ illo nõ pot̃ q̄ sunt mali. sicut ꝑdcm est. ō. iij. cap̃. de angelo sardis. Nomẽ habes q̄ viuas ꝛ mortuus es. Hoc q̄ mõ ꝗtuor p̄secutores eccie dicti noiank b angeli: cũ dr. a Post h̄ vidi quat. an. stantes. i. dominantes b Sup quat. angu. terre. i. ꝗtuor ptes impij. vt dcm est. c Tenẽtes ꝛc̄. i. impedientes doctores eccie ne v̄bũ dei p̄dicarent. de q̄ fatꝰ dr. Cañ. iij. Surge aq̃lo ꝛ vẽi auster p̄flu bonũ meũ ꝛ fluent aromata illius. q. ꝑ fatꝰ p̄dicatõis fecundak bonus eccie militantis. d Sup ter. neq̄ su. ma. ꝛc̄. xp̄ianoꝝ ei alię hitabant in arida aliqui in insulis maris ꝛ alię in silnis p̄secutõs fugientes ꝛ oẽs illi designank noiãᵇ locoꝝ istoꝝ. sic hitantes p̄fius designant noie ipius. vñ cõi mõloq̃ndi dr p̄fius fecit tale festũ. i. ppls hitans ibi. e Et vidi. Hic ꝑ describit dictoꝝ ꝗtuor tyrãnoꝝ repssio. Circa quã ꝑ ponit repssionis act⁹. scdo subdit sequẽs fructꝰ: ibi. Et audiui. Circa p̄mũ ꝑmittit reprimentis conditio: cũ dr. e Et vidi al. an. i. impatoꝛẽ cõstantinũ. f Iste dentes ab ortu sol. nã ex oriẽtatõe solis iusticie ascẽdit ad dignitatem imperialem: vt daret pacem ecclesie.

g Habentem signum dei viui. id est signũ crucis cristi scribitur eñ Ecclias. hysto. li. ix. q̄ constantinus veniẽs romam contra maxentium ibi tyrannizantem. ꝛ frequenter cogitaret de dispositione belli. ꝛ ꝑo victoria exoraret deũ celi ꝗtus nondum esset baptizatus. aspicies in celum vidit signum crucis rutilans ꝛ cum miraretur de insolitavisione. vidit angelos assistentes. ꝛ dicentes sibi. In signo h̄ vices. Tunc de victoria futura securus. signum crucis fieri videratq̄ depingi fecit in militaribus vexillis. ꝛ sic p̄cedens contra maxentium obtinuit plenũ triumphum. s b Et cla. vo. ma. quatuor: an. i. quatuor tyrannis p̄dicẽ. i Quibus datũ est. i. p̄missum est. k Nocere terre ꝛ mari. i. xp̄ianis habitantibus in terra arida ꝛ i insulis maris. d. l Nolite nocere ꝛc̄. nam ꝛ eos. iiij. tyrannos repssit a mundo xp̄ianoꝝ aliquos debellando sicut dcm est de maxentio, et idem postea accidit de licinio ꝛra christianos crudeliter insurgente in alexandria et egypto. alios autem duos suo mandato deterrendo, et hec habẽtur Eccliast. hysto. lib. ix.

Hec ꝑ describit suauitas ꝑsolatõis q̄ facta ẽ in eccia p̄ dei tpe ꝛstãtini ex helena nati. ꝛ diuisit in duas ptes. q. ꝑ ponit hic cõsolatio ꝗtum ad exitꝰ in eccia multi

m Ut noadusq; signem arcuos dei ꝛc. Constantinus. n. a be. Siluestro baptizat⁹ honorauit ⁊ exaltauit ecclam et potissime sacerdotes ⁊ alios eccie mistros ⁊ multa pmule gia xpianis dedit. ⁊ sic exemplo ⁊ verbo multos ad bapti smū induxit. ⁊ sic p ministeriū sacerdotuꝫ seruos eos xpi consignauit. Scien dū aūt q hec dictio q̄aduscꝰ nō tenet h finite. sic intelligendo q signatis fidelibus tpe ꝓstantini q̄ tuor tyrānī p̄dicti de berent redire ad pse cutionē eccie sic cuꝫ dicit sedeas hic q̄ad uscꝰ veniā p q̄ desi gnat q me aduenie te nō debeas ampli us sedē: h tenet inde finite sic cū dr. Ite nō penituit q̄aduscꝰ vixit. i. nūcꝰ penitu it. q; post mortē pe nitere nō potuit.

n Et au. nu. signa tor. hic p̄ir describi tur dicte repssionis fructꝰ q̄ est multipli catio credentiū xpo et dicit expositores q hic p̄ ponit nūe rus puerso⁹ ad chri stum de iudaismo ⁊ tō subdit. Ex omni tribu filio⁹ israel et

cere fre ⁊ mari neq; arbori m bus q̄aduscꝰ signemus ser n uos dei nr̄i i frōtib⁹ eor. ⁊ audiui nūer signator. cxl. uij. milia signati ex oi tribu fi lioꝝ isrl. Ex tribu iuda duodecim milia signati. Ex tribu rubē. xij. milia signati. Ex tribu gad. xij. milia signati. Ex tribu aser duodecim milia signati. Ex tribu neptalim. xij. milia signati. Ex tribu manasse. xij. milia signati. Ex tribu symeon. xij. milia signati Ex tribu leui. xij. milia signati Ex tribu ysachar duodeci milia signati. Ex tribu zabulon duodeci milia signati. Ex tribu ioseph duodecim milia signati. Ex tribu beniamin duodecim milia o signati. ¶Post hec vidi turbam magnā quā dinume-

p bam magnā quā dinume-
q rare nemo potat ex oib⁹ gē
r tib⁹ ⁊ tribub⁹ ⁊ pplis ⁊ lin
s guis stātes añ thronū ⁊ in
t ꝓspectu agni amicti stolis
v albis ⁊ palme in manibus
x eoꝝ. Et clamabāt voce ma
y gna dicētes. Sal⁹ deo no-
stro q̄ sedet sup thronum ⁊
3 agno. Et oīes angli stabāt
a ⁊ q̄tuor aialiū ⁊ ceciderūt i
ꝓspectu thrōi i facies suas
b ⁊ adorauerūt deū dicentes:
c amen. Bñdictio ⁊ claritas
⁊ sapia et giarumactio: ho
e noꝝ ⁊ virt⁹ ⁊ fortitudo deo
nostro in scla sclorū amen.
f ⁊ rndit vn⁹ de seniorib⁹ et
g dixit mihi. ¶Hi q̄ amicti sūt
stolis albis: q̄ sunt ⁊ vñ ve
b nerunt. Et dixi illi: dñe mi
i tu scis ⁊ dixit mihi. ¶Hi sūt

bunētē: sic in eccia triūphante da martyrib⁹ illi⁹ tpis fcā
ē letitia magna p xpm alias eoꝝ suscipientem: igit hec leti
cia p̄ describit. secdo iohes de h plen⁹ instruit: ibi. ⁊ rndit.
Circa primū dic. o Post hec vi. tur. magnā. martyrum.
p Quā dinumerare ne. po. tpib⁹ em diocleciani ⁊ maxi-
miani tot fuer̄t mar
tyrizati q̄ p homines
nō potuerūt ad cer-
tum numerū redu-
ci. nā infra. cxx. dies
leguntur. xvij. milia
martyrizati: vl dicn
est vna tria vice ma
ximian⁹ interfecit le
gione thebeoꝝ ui q̄
erant sex milia. dcl⁹
vj. milites xpiani in
dices etiā in diuer⁹
pribus de mandato
istoꝝ imperatoꝝ tot
fecerunt xpianos q
nō potuerant sb certo
nūero redigi. nā dio
clecian⁹ legit. xx. an
nis imperasse.

q Ex dñi. gen. ꝛc. Ex h vr q̄ nō agit h de puersis ex gēnti
tate rm: sic dicūt ali
q: ꝛ de martyrizatis
p dioclecianū ⁊ ma
ximianū int q̄s fue
rūt aliq̄ ō iudaismo
puersi ad xpm ⁊ de
omni pplo ⁊ gente.

r Stātes añ thrō. p clar diuinitat⁹ aspectū. s Et cō
spectu agni. q; sic dū reficiunt inter⁹ in aspectu dīnitatis.
ita exteri⁹ in aspectu hūanitat⁹ xpi. fm q̄ dicit Aug. super
Job. t Amicti sto. alb. p glia aie. q̄ p stolā albam desi
gnat: dictū est ca. pce. v Et palme in ma. eoꝝ. in signū
pfecte victorie. q̄ nō dr in pñti vita. in q̄ holes q̄tūcūq; scti
sunt semp in pugna. ⁊ sic nō loquit vr vr de baptizat⁹ exīs
tibus in via: ꝛ de martyrizat⁹ in patria. x Et cla. voce
magna. nam in celis est laus dei pfecta. y Dicētes sa
lus deo nr̄o. i. sal⁹ quā hēm⁹ inest nob a deo ⁊ agno.
3 Et oīes an. stabant in circuitu throni. tanq̄ parati ad
exequendū voluntatē dei. ⁊ Et seniox ⁊ q̄tuor aialium
i. eoꝝ ⁊ patriarchax: iam in celo regnantiū. a Et eccī
derūt in ꝓspectu throni ꝛc. gras agentes deo ō triumpho
martyꝝ. b Dicētes amē. post laudē martyꝝ supra po
sitā. Sal⁹ deo nr̄o ꝛc. ⁊ subdit eoꝝ laus cū dr. c Bene
dictio. i. laus. d Et cla. i. diuulgatio nois ⁊ cetera q̄ se
quunt. sup. attribuunt. e Deo nr̄o in se. ſe. nō est p boe
intelligendū q̄ ex creatur⁹ aliq̄d accrescat deo in seipso: ſ
tm in effectibus suis. f Et rndit. Hic p̄ir iohes. de dic
tis martyribus instrui⁹ plenius: cum dicit. Et respondit
vnus de seniorib⁹: fm illos q̄ dicūt q̄ ista mediate p̄cedē
loquit de puersis ex gentilitate tpe ꝓstātini. iste senio: fuit
be. Silueste: ſ hoc nō videt puenienter dicū. q; iohannes nō fuit instruct⁹ a be. Siluestro p multa tpa p⁹ nasci
turo. q; fiomit tpe ꝓstātini q̄ cepit impare ānō dñi. cccix. et
ō vr melī⁹ q̄ iste senio: fuit. b. Petr⁹ q̄ dr vn⁹ senio⁹. i. pri
mus inter platos ecclesie: sicut dictum est ſ. ca. v.

g Pñsqui amicti sunt ſto. al. q̄ sunt ꝛc. q. d. tu debes scire
b Et dixi illi dñe mi tu scis. qui regnas in secula cuꝝ cis
nam ante reuelatōes iohannī factā. p martyriū transierat
ad gloriam vr ostensum est supra capitulo. v. q. d. Iohes.
Tu qui scis pores me docere de ipsis. i Et dixit mihi
bi sunt qui ve. de tribu. magna. exeuntes de mundo per
martyrium tempe diocleciani ⁊ Maximiani impatoꝝ. qz
nūc fuit tribulatiō maxima vt dicū est: ex h etiam vr q nō

loquit de conuersis ad fidem xpe constantini.qz tunc non fuit eccie tribulatio.sed maxia consolatio.ꝓpter qđ loquit sicut dixi de martiꝝ xpe ꝓcedenti: ideo subdit. k Et lauerunt stolas suas ⁊ dealbauerunt eas in l sanguine agni. ꝓpter quod eoꝝ sanguis fuit effusus.et ideo merito dī sanguis agni. qz est sanguis mēbroꝝ ihūs .in quibus dicit se ꝓsecutiōs pati. Ecce. ix. Saule saule qđ me ꝓsequeris .martyres autez ꝓdicti acceperūt pzimā stolā.i. aie glaz vt.ē. dicūt est ꝑ effusionē sui sanguinis l Ideo sunt ante thronū dei. videtes euz facie ad faciem. m Et ꝑuūt ei die ac nocte.in templo eius. qz ibi est laus iugis.ps.lxxiij. Heati q̄ habitant in domo tua dñe in scla sclorꝝ laudabunt te n Et qui sedet i throno.s.de⁹. o Hitabit sup illos.q̄ nō pūt ab eo euelli. p Nō esurient neqz sitient amplꝰ zč.i.nullā tribulatiōem aut inǰetudinē patient amplꝰ.nā in bitudine ꝗrat appetitus q Qm agn⁹ q̄ est i medio throni.s.xp̄s. r Reget illos.imediate.fideles aūt in terra exītes regunt ab eo ꝑ mīstros eccie. s Et deducet eos ad vite fontes aquaꝝ.ꝓmūdo in eis glām aie ꝗusqz cuz ꝟ accipiāt glām corpis in futura resurrectōe ⁊ tunc erunt in fontib⁹ aq̄ꝝ vite duplicē glaz.s.corpis et aie. t Et absterget de⁹ oēm lacrimā.nā vltra nō habebūt aliquā tristicie materiā ꝟ plenā ⁊ ꝑfectā consolatōes.Contra hanc expositōnem quā posui ex textu posset argui .ꝑ qa dī. Post ꝟ vidi turbā magnā zč.ex q̄ vī q̄ non loquit de martyrib⁹ xpe cōstantini ꝓcedentib⁹.de q̄ aī fecerat mentionē.ꝟ magis de cōuersis ex gentilitate xpe ihūs.sic dicūt expositores aliq.scdo qz.j.xxj. Job.loquēs de ciuitate celesti dicit Et tēplū nō vidi in ea:ꝟ aūr dī . Et fuient die ac nocte in tēplo ei⁹.ex q̄ videt q̄ nō loquit de martyrib⁹ exīb⁹ iam in patria.ꝟ de fidelib⁹ q̄ sunt adhuc in via. Ad primū dicē dū q̄ cū dī. Post ꝟ vidi zč.ly p⁹ nō refert ad ordinē rei geste ꝟ ad ordinē visionis seu descriptōis:illa em q̄ sunt pa⁹ facta freqnt sunt posteri⁹ oīa ꝓphetis.⁊ descripta sic manifeste ps in scptura ve.ac no.zeit. ꝓt qđ nō valet argumētū. Ad scām dām.q p⁹ illō verbuz Job. subdit imediate. Dñs em de⁹ omps templū illius ē ⁊ agn⁹.ex q̄ ps q̄ p ver bū tob.ſ excludit a citate celesti tēplū oīmode .ꝟ im tēplū materiale ⁊ figurale:ꝗle fuit in ve.te.respectu noui.⁊ i nouo respectu celi.cuius em dei in no.te.est quedā figura et repitatio cult⁹ ihūs siue laudis ad angel'scīs ⁊ dns in celo.qz cult⁹ celi nō est ad aliū ordinat⁹ iō nullo mō est figuratiuus.qz ibi de⁹ colit ⁊ landat.vt clare ⁊ pūtialit visus sine figura ⁊ enigmate.⁊ sic negat ibi tēplū figurale ⁊ dns ops dī tēplū ei⁹ sic pleni⁹ oīdet ꝙm crim⁹ ibi dño ꝓcedēte

In ca.vij.vbi dī i postil.Et dicit expositores aliq̄ hic ꝑponit numerus cōsecutiuoꝝ zč. Additio.

Licet opinio expositoꝝ quā reꝓbat postil.rōnabiliter videat ipugnari.posset tn sustineri.nā ꝑm Isi. in.j.li.de sum.bo.septez regle sunt seu claues circa expositōes sacre scripture.quas etiā postil.in secūdo .plogo sup Gen̄.repetit:quaꝝ quarta regula seu clauis est de ꝓte ⁊ toto.s.q̄ sacra scptura tractās de ꝓte q̄ꝫ transit i totū et econuerso vt ibidē explificat dōcdā ꝓpheta Esaie. xxij.vbi ꝓphēta tractans ad ꝑam de ciuitate babylonica. d. Onus babylonis transit ad intelligendum verbum de toto mundo.⁊ postea reuertitur ad loquendū cōtra babylonem ꝙsaliter ꝓut ibidem plenius continemr.vnde ⁊ i ꝓposito be.Iohannes tractans de conuersis ad xp̄m de iudaismo tempore constantini transit ad loquendum de tota synagoga antiqua q̄e fuit sub fide xp̄i futuri quā ꝓphetie designat per numerum signatoꝝ de. xij. tribuꝫ isrl. quia a tempe abel iusti a quo incepit synagoga fidelissim. multi fuerunt sub fide xp̄i ⁊ de qualibet tribu quia in hoc spacio includitur tempus ante transmigratōem.ꝟ tribuū et ideo de q̄libet tribu facit mentōes ꝑticulares tribuum dan que obmittitur ex causa contēta in postil. silr ter cū sequit. Post ꝟ vidi turbam magnā zč.ꝓ hoc intellige multitudo cōuersoꝝ de gentilitate q̄ fuit multomaioꝝ q̄ multitudo fideliū de filijs isrl.et ideo dicit de ea q̄ nūmerari non pōt.fuit etiā fine distinctōne tribuū.de q̄ multitudine be. Iob. loquens transit ad multitudinē celestis eccie que cū mater omniū.⁊ ſm predictā expositōnem lecto⁊ potest applicare singula singulis cōpetenter. non obstantibus obiectionibus postillatoris. Ca. viij.

Cum aperuisset. Postq̄ supius in agnione sex sigillaꝝ descripta est eccie pugna cōtra tyrānos. vtz ex ꝑticulis.hic cōsequenter describit eccie pugna contra hereticos sub apertione septimi sigilli'. ista tamē diuisio non est ꝓcisa.nā a tpe apl̄oꝝ cōtra ecclam insurrexerunt hereticiꝓs ex suprādictis in apl̄oꝝ ceptis.⁊ post tpus constantini fuerunt ⁊ erunt aliqui tyranni.ꝟ hec distinctō accipitur ſm illōs qđ pincipaliter describit in ꝓcedentib⁹ ⁊ subsequentib⁹:hereticis vo futuri sunt inter xp̄ianos vsqz ad finem mundi.sicut ostenditur salua. Mat.xiij.ꝓ gabolū zizanie seminate in medio tritici quā noluit eradicari vsqz ad messes ꝑ quā intelligitur tempus iudicij ꝓpter quod ps ista in generali durat vsqz ad finē seu terminū huiꝰ libri.⁊ diuiditur in tres partes.nam primo describitur status ecclesie iudicium precedens.secundo iudicium cōcomitans.xix.cap.ibi.Et vidi thronum magnum.Tercio ꝙsequens:ibi.Et ego iohānes.prima pars diuiditur in duas partes.nam primo describitur pugna inter ecclesiam et hereticos dictos ꝓprie.secundo inter ipsam ⁊ hereticos dictos extenso nomine.cap.xij. Prima adhuc in duas.nam primo agitur de inuentoribus heresum.secundo de fautoribus eoꝝ.ca.sequen.] Prima adhuc in duas. quia primo continuat se predictis.secūdo exequit de hereticis:ibi.Et septem angeli. In ꝓcedēti vo ꝓte duo sunt dicta de statu eccie.s.persecutio tyrannoꝝ.⁊ cōsolatio seqns per constantinum.primo ergo se continuat primo. post secundo:ibi.Et angelus. Circa primū ponitur quedaꝫ breuis persecutio post tempus constantini excitata per iulianum apostatam qui interfecit paulum ⁊ iohannem ⁊ plures alios ⁊ multa mala et damna intulit xp̄ianis.⁊ de ipo dicitur hic, b Factum est silentiuz in celo.i.in ecclesia militante.que frequenter in libro boc celum nominat. vt predictuz est.iste enim iulianus precepit ecclesias claudi prohibens diuinum officium solemniter celebrari.et sic factum est silentium in celo.quia tū iulianus apostata parū imparauit.⁊ anno vno et sex mensibus ſm Hiero.ō subdit. c Quasi media hora.nam ipso in bello persarū interfecto aperte fuerunt ecclie.⁊ cepit religio xp̄iana gaudere.vt habetur in legenda sanctorum martyrum iohannis et pauli.consequenter ꝓnitur continuatio ad sententiam.cum dicitur.

d Et vidi septem angelos zč.de istis vero septem angelis et comm tubicinib⁹ dicetur in sequentibus sigillatim.

e Et alius angelus. Hic ponit cōtinuatio ad scām ꝑcedens.quod fuit ecclie liberatio ꝙ pstantinū ad quā secu

q estus qm agnus qui in medio throni est reget illos et deducet eos ad vite fōtes aquarū ⁊ ābsterget de⁹ omnem lacrimā ab oculis eoꝝ

r

s

t

k magna et lauerūt stolas suas: ⁊ dealbauerunt eas in l sanguine agni tō sunt ante m thronū dei ⁊ ꝑuūnt ei die n ac nocte in templo ei⁹ et q̄ o sedet in throno habitabit p sup illos. Non esurient neq̄ sitient amplius neq̄ cadet super illos sol neqz vll⁹ q estus qm agnus qui in me-

ta fuit ecclesiaꝝ edificatio: et diuinoꝝ solēnis celebratio. ad hāc aūt celebrandē addi dr Damasus papa: q̄ sanis cito post hūc Juliani apostate pfuit eccl̄e romane: t ordinauit p oēs eccl̄ias psalmos dic noctuq̄ canere: t vt i fine psalmoꝝ diceret: Gloria patri t filio t̄c. ꝓt q̄ dr ispo dicit. e Et ali⁹ an gel⁹. s. papa damasus: qui fuit alius a septem p̄dictis.

f Venit t stetit aſi altare. q: pfuit eccl̄e sie romane. g Habens thuribulū aureū. i. cor: deo deuotū fm illud pl̄. crl. Dirigat oro mea sicut incēsum in ꝓspectu tuo. h Et data sūt ei incēsa multa. q̄ sunt oones scoꝝ nā p auctem ap̄lica a deo sibi data. oones scoꝝ augmēte sunt t multiplicate sunt per orbem.

i Vt daret de oforibus scoꝝ oim t̄c. ad summū eū pontificē ꝓinet referre deuotionē populi i deū cū sit caput vni uersalis ecclesie.

f venit t stetit aſi altare hūis
b thuribulū aureū t data sūt
i illi incēsa multa: vt daret de
oforib⁹ sctoꝝ oim sup altare aureū q̄ est ante thronū
dei. Et ascēdit fum⁹ incēsoꝝ de oforib⁹ sctoꝝ ō mānu
k angeli coꝝ deo. Et accepit angel⁹ thuribulū t ipleuit
l illud de igne altar̄ t misit
m in t̄rā t facta sūt tonitrua t
o voces t fulgura t̄remot⁹
q magn⁹ t septē angeli q̄ habebāt septē tubas pauerūt
r se: vt tuba caneret. Et ꝑm⁹
s angel⁹ tuba cecinit. Et facta ē grādo t igni: mixta
t in sanguine t missa ē in t̄ra.
u Et tercia ps t̄re cōbusta est

t tercia ps arboꝝ cōcremata ē: t oīe fenū viride cō
e bustū ē. Et secūd⁹ angelus
f tuba cecinit t tāq̄ mōs ma
g gnus igne ardēs missus ē i
k mare. Et facta est tercia ps
l maris sanguis
m tercia ps creature eoꝝ q̄ ha
n bebāt aias i mari: et tercia
o ps nauiū interiit. Et terci⁹
p angel⁹ tuba cecinit t cecidit de celo stella magna ar
q dens tanq̄ facula. Et cecidit i tercia ptē fluminū t in
t fontes aq̄rū t nomen stelle
v dr absinthiū. Et facta ē ter
x cia ps aq̄ in absinthiū t mul
y ti hoim mortui sunt de aq̄s
z quia amare facte fr̄. Et q̄rtus

nec fidē xp̄i receperūt. igit de tercia ptē q̄ xp̄ianitas dr loquit h Jobes q̄ igne arriane p̄dice fuit corrupta i laicis q̄ p terrā designant: eo q̄ terrenis actib⁹ ꝑ intenti: t in plātis t clericis q̄ significant p arbores: eo q̄ p cognitionem scripturaꝝ sūt sup alios eleuati. p fenū viride intelligunt nouelli ad xp̄ianitatē dispositi. t hi fuerūt pplos gothoꝝ. q̄ volēs xp̄ian⁹ fieri misit ad valentē imp̄atoꝝ̄ p sacerdotibus xp̄ianis hūdis q̄ docerēt eos de fide catholica t eccl̄e siastic⁹ sacris. t ipse misit eis p̄bros arrianos sic ipe arrianus erat q̄ corruperūt eos heresi arriana: ō dr: d Et ter. ps t̄re cōbu. est t̄c. t patet ex dictis ſra.

e Et secūd⁹ angelus. hic ꝓ̄ agit de scōo heresiarcha. scz macedonio: q̄ differebat ab arrio. d. filiū esse eiusdē nature cū pie cōuenie bat cū eo. d. spūsan ctū eē creaturā t ser uū filij: ō de eo dr.

k Et accepit angel⁹ thuribulū t̄c. nā a deo accepit donū feruide charitatis. l Et misit i terrā. q: ex feruore charitatis a deo accepte idurxit ad feruorē deuotiōis habitatores t̄re. vt dictū est. m Et facta sunt tonitrua. sancte p̄dicatiōis. n Et voces. diuine laudis. o Et fulgura. corruscationū in miraculis. nā illo tpe multi plati t alij deuoti habuerūt gratiā miraculoꝝ in eccl̄a dei. p Et terremot⁹. nā p ista mota fuerūt coꝝ da terrena ad oparionē boni. ꝓ̄ ponit cōtinuatio ad sequētia: cū dr. q Et septē angeli t̄c. de q̄bus statim dicet postea. r Et ꝑm⁹ angel⁹. Hic ꝓ̄ ex equit de heresiarchis: t licz multi fuerūt: tñ de q̄rto: tñ facit exp̄ssam mētionē: ꝙ quos q̄dā stirpē generalia cōcilia t p̄cipalia fuerūt cōgregata. t fm hoc dr dicit in q̄rto: pter q̄ patebit p̄cequēdo. in hac p̄ma fit mētio de arrio q̄ ſupbia inflatus errorē asseruit ꝙ articulū sancte trinitatis dicēs: q̄ sicut pat̄ t fili⁹ t spūssanct⁹ sunt distincti i p̄sonis: ita etiā in essentijs. t sic sol⁹ pater erat ver⁹ deus fili⁹ t spūssanct⁹ creature: t neutr⁹ posset dici deus nisi tm ꝑticipatiue. ꝙ huic errorē cōgregatū est generale cōciliū. cccxviij. epoꝝ in iudea ciuitate bithynie t p̄dēnatū est ibi dogma puersus arriū. nō tū ab errore destiterūt plures eius discipuli: q̄ eū renouātes infecerūt etiā plures p̄cipes t imp̄atores p̄secutōes ꝙ catholicos mouētes: vt i sequētib⁹ apparebit. de hoc igit arrio dicit.

r Et ꝑmus ange. i. arri⁹. nā hoies mali ita noiant in hoc libro angeli: sicut t boni: vt dictū est in ꝑn. ca. p̄cēdēti.

a Tuba cecinit. cū magno boatu t ſupbia dicta heresim publicādo. b Et facta ē grādo. i. grādis tēp̄estas q̄ nomine grādis frequēter t vulgari locutōe designat i eccl̄esia: q̄ hoc fuit intra fe diuisa. Vñ dr. r. li. Eccl̄i. histo. ea tēp̄estate facies eccl̄ie feda t admodū turpis erat. nō em sic ꝑus ab exānis q̄ ꝓuis vastabat fugabat ali⁹. t alius fugabat t vter⁹ de ecclesia esse se dicebat. c Et ignis mixt⁹ sanguine. i. ignis emulationis ex q̄ secuta est effusio sanguis: t potissime tp̄e valētis imp̄atoris q̄ lapsus heresim arrianā p̄cēbat catholicos coꝝ. aliāq̄ cōburēdo: et alios gladio occidēdo: t alios modis varijs affligendo.

d Et tercia ps t̄re cōbusta est. dr aūt b tercia ps t̄re xp̄iani: alie due ptes iudei t pagani: q̄ legē moysi nō habuerūt

e Et secūd⁹ angel⁹. i. macedoni⁹ q̄ dr angelus sathane.
f Tuba cecinit. i. flatu ſupbie motus errorem docuit.
g Et tanq̄ mōs magn⁹. i. heresis magna. h Ardens igne. s. p̄fidie. i Missus ē in mare. i. in eccl̄ia rōne baptismi p mare designatā: eo q̄ mare est receptaculū oim aq̄ꝝ: t eccl̄ia vnica est p baptismi sacrm. k Et facta est ter. ps mar̄ sanguis. i. deturpata ē tercia ps aq̄ baptismalis; accipiēdo ptē tū valde large. baptism⁹ em cōferr̄ i nomine trinitat̄ cui⁹ tercia ꝓsona ē ſpūssanct⁹: q̄ fm errorē macedonij dr denurpari. p quē asserit creatura eē seruilis ꝑditiōis: vt dictū ē. l Et mortua ē in eo. i. in errore dicto. m Tercia ps creature. q: multi p baptismū regenerati t noua creatura facti corrupti fuerūt p errorē macedonij. n Et ter. ps nauiū interiit. q: maxia ps plato rū t curatoꝝ p q̄s duci debēt alij ad salutis portū. corrupti fuerūt p errorē dictū. ꝙ huic ꝙo macedonij cōgregata fuit scda vniuersalis synod⁹ i cōstantinopoli. d. epoꝝ in q̄ dictus error fuit ꝑdēnatus. o Et ter. ange. hic ꝓ̄ agit de tercio heresiarcha. s. pelagio: q̄ tpe archadij et honorij errauit circa gratiā spūss. asserēs q̄ sine ea poterat hō ex puris nāl̄ibꝰ mereri vitā eternā. dicebat etiā q̄ pueri nascunt sine culpa originali: t p ꝙo q̄ a culpa nō purgant aq̄ baptismali. de hoc q̄ dr. o Et ter. ange. i. pelagius. Tuba cecinit. exponat vt ꝑus. p Et cecidit de celo. i. de eccl̄ia militāte q̄ frequēter celū noiat i scriptura no. te. vt. ꝙ. dictū ē. de hoc em celo cecidit pelagi⁹ in errorē ꝑdictū de q̄ subdit. q Stella magna. fuit. n. hō ifra⁹ religioſus. s. monach⁹. r Et fōtes tanq̄ facula. multos. n. corrupit rōne ifamie: t rōne apparēte scitatis i bitu religioſo t ꝓuersatōe. s Et cecidit i ter. par. fluminū t̄c. p fōtes t fluuia designat eccl̄ia baptismalib⁹ aq̄s cōgregata t sanctificata. t Et nomē stelle dr absinthiū. q: ꝙ dulcedinē gr̄e spūssancti p̄dicabat. v Et facta ē ter. ps aq̄. in absinthiū. q: magna ps eccl̄ie corrupta fuit p eius dogma puersum. x Et mul. ho. mor. fr̄. spūalit. y De aq̄s. i. de ei⁹ dogmatib⁹ puersis. z Quia amare facte sunt. i. cōtrarie dulcedini spūssancti t spūalit viuificāti.

a Et q̄rtus ange. hic ꝓ̄ agit de q̄rto heresiarcha. s. curicie q̄ in dño nro ihu xp̄o asserut esse vnā nāz: sic t vnā

psonā.d.q ex natura diuina ⁊ hūana i incarnatōne facta ē vna nā p quādā ꝓfusionē seu cōmixtionē: sic ex elemētis suo mō resultat vna mixti nā: qđ est impossibile: nā diuina nō sit alteri cōmiscibilis: nec aliq mō trāsmutabilis: igit de ipo dī: Et ꝯtus angel⁹. i. cutyces. b Tuba

b angelus cecinit ⁊ pcussa est
c tercia ps solis ⁊ fcia ps lu-
d ne ⁊ tercia ps stellaꝝ: ita vt
f obscurarē fcia ps eoꝝ: et
die nō lucerēt ps fcia ⁊ no
g ctis silr. Et vidi et audiui
b vocē vnⁱ⁹ aquile volantis
i p mediū celi dicētis voce
k magna. Ve ve ve: habitantibus in terra. de ceteris vocibus triū angeloꝝ q erant tuba canituri. Ca. ix.

Et ꝯtus angel⁹ tuba
e cecinit ⁊ vidi stellā de
c celo cecidisse in trā: ⁊
data ē ei clauis putei abys-
d si ⁊ aperuit puteuz abyssi ⁊ ascēdit fum⁹ putei sic fum⁹
e fornacis magne: ⁊ obscura

f tus ē sol ⁊ aer de fumo pu-
g tei. Et de fumo putei exie-
b runt locuste in terrā: ⁊ data
est illis potestas sic habēt
potestatē scorpiones terre
k Et ꝓceptū est illis ne lede-
rēt fenū terre neq̄ oīe viri
l de neq̄ oēm arborē nisi tm̄
homies q nō habent signū
m dei in frontib⁹ suis. Et da-
tū est illis ne occiderēt eos
n sed vt cruciarent mēsibus
p quinq̄. Et cruciat⁹ eoꝝ vt
cruciatus scorpij cū ꝓcutit
hoiem. Et i dieb⁹ illis que
rēt hoies mortē: ⁊ nō inue
niēt eā: ⁊ desiderabūt mo-
q ri: ⁊ fugiet mors ab eis. Et
silitudines locustarū silēs

b Et vidi stel. de ce. cecidisse. i. valentē: q ex ꝓsultiōe vtoris sue de altitudine fidei catholice ceciderit in heresim arrianā: vt dictū est: q dī angel⁹ ꝯ stella: sic. ē. s. ca. ix. dē homines stelle dicunt ⁊ angeli. sepē stelle angeli sunt. vij. ecclīa. c Et data ē ei clauis pu. abyssi. i. ptās reuelādi ⁊ exaltandi heresim arrij ꝑdēnatā. nā per ptātez impialē missit sacerdotes arrianos ad inficiēdus ppl̄os multos: ideo subdit
d Et aperuit puteuz abyssi ⁊ ascē. iu. ⁊c. i. doctrina erronea veritatis obscuratiua: ideo subdit. e Et obscurat⁹ ē sol. i. xpc q fz heresim illā negat eē ver⁹ deus: vt dictū ē ca. pcedenti.
f Et aer. i. eccliā q illumiat a xpo: sicut aer a sole visibil. ꝛpon⁹ ꝫ illis ecclīa erroꝛe arrij fuit obscurata imm̄ q maior pars eccliē facta fuit arriana. g Et de fumo putei exierūt locuste. i. vnāda li heresi arriana infecti: q dicunt locuste: q: sic locuste saltāt de loco ad locū. sic vnādali de hispania trāsierūt in aphicā: ⁊ inde postea intrauerūt italiā ⁊ gallia eas vastādo: ió ībdit. b Et data ē illis ꝓās. f. nocēdi hoib⁹ cautelis decepti⁹ib⁹ ⁊ armis. hoc em ꝑmissū ē eis a deo suo iudicio occulto. i Et ꝓceptū ē illis. i. ꝑhetatū a deo. k Ne lederēt fenū ⁊c. ꝑhd cui⁹ intellectū sciendū q aphrica aū ingressas vnādaloꝝ erat hitata ptim a xpianis ⁊ ptim a paganis: sic ⁊ multe ⁊re tpib⁹ ill⁹ paganos aūt occiderūt: nō aūt xpianos: q xpiani ꝯtū ad minoꝛes significant q fenū terre: ꝯtū ad mediocres p oē viride: ꝯtū ad maiores p arbores. l Nisi tm̄ ho. q nō hūt signū dei. i. paganos q nō st signo crucis ꝓsignati.
m Et datū ē illis ne occiderēt eos. istud ꝛefert ad xpianos de qbus ꝓdixerat. sub vno em̄ cōtexm̄ ille sacra scriptura trāsit aliqđ de aliq̄b⁹ ꝓsonis ad alias. loq̄ndo ac si eēnt eedē: sic ꝑs ps. lxxvij. C ú occideret eos ꝛebāt eū. et tū certū ē q aliq̄ erāt occisi: ⁊ aliq̄ ꝛētes eū pnia dicūt ⁊ eo dē mō ībdit
n Habitātib⁹ in trā. q̄ ē cōe bonis ⁊ malis. nā vtriq̄ sūt hitatores ẽre: ꝑm cursum vite ꝑnis tribulatiōes em̄ describre sub rubicinio triū angeloꝝ seq̄ntiū. ptim fuerūt catholicoꝝ: ⁊ ptim hereticoꝝ vt videbit ꝓsequēdo. pōt aūt ps ista alit exponi: vt vox aq̄le de q dī hic fuerit vox cuiuslđ sancti ꝑtriarche ꝑstātinopolitani p aquilā designati: vt dictū ē. ś. c. iiij. q̄ assistentē deo vidit iobes ⁊ dicentē q hic ponunt ceteroꝝ expositio non mutat. Capitulū. ix.

Et ꝯtus ange. Hic. b. Iobes ꝓsequit intentū de
c heresim fautoꝛib⁹ q dicunt ꝓprie hereticī. ⁊ dimilit in tres ꝑtes. q: ꝑmo agit de hereticis dictis ꝓꝑie ꝯtū ad vnādalos. scōo ꝯtū ad italicos: ibi. Et ter. ange. tercio ꝯtū ad gothos. ꝛj. c. ibi. Et in illa hora. Ꝑria in duas: q: ꝑ iobes exequit ꝓpositū. scōo declarat q̄dam dictū: ibi. E silitudines. Circa ꝑmū sciendū q valēs impato: ad terrā gothoꝝ volentū recipe fidē xpi missis sacerdotes arrianos: vt. ś. dictū est. ꝑ q̄s infecta ē gens illa heresi arriana: ⁊ silr gens vnādalica q magnā tribulationē fecit in aphrica: ⁊ postea i italia ⁊ etiā in gallia: vt hī. xxj. li. spec. histo. ⁊ in plurib⁹ chronicis. dicit igit: a Et ꝯtus ange. i. valēs q cepit ꝛmpare anno dn̄i. cccl. xvij.

r Et sup capita eoꝝ tanq̃ corone silꝫ auro. p aurũ in scriptura signat fulgor sapie. vnãdali vo int ceteros barbaros plus hic videbant de fulgore nãlis indu strie. q̃ si ordine ẽ ad bonũ sonit nomẽ sapie: q̃ dr sciẽtia sapiẽdi. si aũt ad malũ sonit nomẽ cautele. sic aũt erat i eis. t ꝰ nõ dr q̃ hẽnt coronas aureas. ẽ silꝫ auro nã p quãda silitudinã bonũ t malũ trãferim⁹. v. Vnde. si cut dr: Sapiens latro vel bon⁹ q̃ ꝓcedit i furtis suis cautelose. s Et facies eoꝝ sic facies hoim. qz rõ qua distinguit hõ a ceteris aialib⁹ plus vigebat i eis q̃ in ceteris barbaricis gentibus: vt dicũ ẽ t Et hẽbãt capil. sc̃d q̃ nutriebãt capillaturã. sic fit adhuc ni aliqb⁹ gẽtib⁹. v Et dentes eaꝝ sic dẽtes leo. erãt. in quo designat ferocitas eoꝝ. x Et hẽbãt loricas. nã armati erãt ad gentes alias ipugnãdũ. y Et vox alaꝝ ea. sic vox curꝰ. eq̃ꝝ tẽ. qz cũ magno strepitu ꝓcessit eoꝝ exercitus p italiã et galliã: vt ꝓdictũ est.

r eq̃s patis in pliũ t sup capita eoꝝ tanq̃ corone silꝫ
s auro t facies eaꝝ sic facies
t hoim. Et hẽbant capillos
v sic capillos mulieꝝ: t dentes eaꝝ sicut leonũ erãt. Et
x hẽbant loricas sic loricas
y ferreas: t vox alarũ eaꝝ sicut vox curruũ equoꝝ multoꝝ currẽtiũ in bellum. Et
a hẽbãt caudas sil̃es scoꝛpionũ: t aculei erãt i caudis eaꝝ t ptãs eaꝝ nocẽ hoib⁹
b mẽsib⁹ q̃nq̃. Et hẽbãt sup
c se regẽ angelũ abyssi cui nõ mẽ hebraice abaddõ grece aũt apollion: t latine bñs
d nomẽ exterminãs. Ve vnũ
e abijt: t ecce venũt adhuc
f duo ve post bñ. Et tert⁹ an
g gel⁹ tuba cecinit. Et audiui vocẽ vnã ex q̃tuoꝛ coꝛni

b⁹ altaris aurei q̃ ẽ ante
b oculos dei dicentẽ sexto an
i gelo q̃ hẽbat tubã. Solue
q̃tuoꝛ angelos q̃ alligati sũt
in flumie magno eufraten.
Et soluti sũt q̃tuoꝛ angeli:
k q̃ pati erãt in hoꝛã t diẽ et
l mẽsem t annũ vt occideret
m terciã ptẽ hoim. Et numeꝛ
n rus eq̃stris exercit⁹ vicies
milies dena milia: t audi
o ui numerũ eoꝝ. Et ita vidi
p equos i visiõe t q̃ sedebãt
q sup eos habebant loꝛicas
r igneas t hyacithinas t sul
s phureas t capita equoꝝ
t erãt tãq̃ capita leonũ t de
u oꝛe eoꝝ ꝓcedit ignis t fu
x mus t sulphur. Et ab his
y tribꝰ plagis occisa ẽ tercia
z ps hoim de igne t ꝰ fumo
aa t sulphure que ꝓcedebant

a Et hẽbant cau. sũ. scoꝛ. patet sñia ex dictis. ꝝ. vsq̃ ibi.

b Et hẽbant sup se re. an. abyssi. Ad cui⁹ intellectũ sciẽdũ: q̃ sm dionysiũ in demonib⁹ nãlia remãserũt integra t ꝓ nis remãserũt i eis ordines distincti, aut sequũt distinctionẽ nature. ceteri aũt cõsteꝛ a doctoꝛib⁹ q̃ aliq̃ cecidẽrt de singulis ordinib⁹: t sic nosa singuloꝝ demonũ remanent in demonib⁹. Sum⁹ aũt ordo inferioꝛis hierarchie nosat ordo ꝓncipatuũ: qz plures diversis regnis t sic angeli sancti ꝓmouẽt diversa regna filiꝫ cõmissa ad bonũ. sic ꝓ oppositũ sunt angeli mali ea impellentes ad malũ. igit de angelo malo plũ dẽte regno vsq̃ ad loꝛ dicit hic.

b Et hẽbant sup se regẽ angelũ abyssi. cõpellẽtẽ eos ad vastatiõeꝝ bonoꝝ: io subdit. c Cui nomẽ he. abaddon. i. dispgẽs vel exterminãs. t ponit h nomẽ in trib⁹ linguis ꝓncipalib⁹: qz plures boies de liguis istis ext̃miauert. vel qz iobes scribebat vniuersali eccle q̃ fundata ẽ in oibus liguis ꝙ tres ꝓncipales h significatis. d Ve vnũ abijt. i. vna q̃tis ꝓsecutio. i. vsq̃dalox. e Et ecce ve. ad huc duo ve. i. due q̃tes tribulatiões alie. f Et sext⁹ an. Hic ꝓfr agit de fautoꝛib⁹ hereseꝝ q̃tũ ad italicos t ꝓncipes cõstãtinopolitanos. Ad cui⁹ intellectũ sciẽdũ q̃ anno dñi. cccc. xciij. t impaunt anni. xxv. t tunc regnabat in italia theodoric⁹ rex arrian⁹: t tũc ꝓs electi sũt duo pape i ptentiõe. i. symmach⁹ t laurẽti⁹, p qb⁹ facta ẽ ptẽtio maꝝ in ppõ xpiano t in clero, ꝓcedẽs vsq̃ ad homicidia et vulta. finaliter tñ eccl̃ia laurẽtiũ repulit t symmachũ approbauit. pascha⁹ aũt diacon⁹ cardinal⁹ is ꝙs eẽt sanct⁹ t deuotus: tñ in ẽ errauit: qz laurẽtiũ quãtũ potuit sustinuit. ꝓt qõ post mortẽ suã unꝰ fuit i pena purgatorij a germano eẽ capuano: vt refert Greg. dyal. li. iiij. ex q̃ aũt nota ẽ tribulatio magna i eccl̃ia q̃tuoꝛ boies ꝓdictos. i. laurẽtiũ t symmachũ, p papatu. z anastasiũ t theodoricũ, p zelo hereseꝝ suaꝝ. nã videres clex catholicũ ꝓdentẽ vsq̃ ad homicidia repuatauerũt eũ peiorẽ q̃ añ t sũt doctrinã catholicã, ꝓt qõ incitati fuerũt ad eⁱ⁹ ꝓsecutiõeꝝ. t isti q̃tuoꝛ ꝓdicti nolanꝝ q̃ angeli: qz nomẽ angeli in q̃ libro indifferẽter attribuit bonis t malis: vt ꝓz ex. s. dictis. His igit ꝓmissis sic ꝓcedit: qz ꝓ ponit eccl̃ie tribulatio. scdo ei⁹ cõsolatio. c. se. ꝓma adhuc i duas. s. in ptẽ ꝓncipalẽ t incidẽtalẽ q̃ incipit ibi: Et ceci bo. Circa ꝓmũ dr. f Et sext⁹ an. tu. cecꝰ. s. laurenti⁹ q̃ conatu ipsebo et vbo supbo ad papatum anhelauit.

g Et audiui vo. tẽ. s. vocẽ paschasij, cardinalis de collegio eccl̃ie romane exũtis qui in electiõe dedit vocẽ sue laurẽtio et eius ptẽ sustinuit ꝙ eccl̃ie immunitatẽ.

h Dicentẽ sex. an. i. laurẽtio. i Solue q̃tuoꝛ an. q̃ ali. sũt in flu. ma. euphrate. i. in romano impio qõ vocat flumẽ magnũ. ꝓt multitudinẽ pplorũ i eo exũtiũ sm q̃ dr. s. xvij. Nã multe populi multi nomiaꝝ etiã euphrates: qz sic euphrates ẽ q̃tus fluui⁹ paradisi: Gene. ij. sic inter q̃tuoꝛ regna ꝓncipalia regnum romanũ dicit. iiij. Dan. ij. In h aũt impio q̃tuoꝛ angeli. s. laurentius symmach⁹ anastasi⁹ t theodoric⁹ tenebant ligati añ electionẽ laurẽtij: inq̃tũ cessabãt ab eccl̃ie turbatiõe q̃ ei⁹ p electionẽ ad turbatoꝛes eccl̃ie excitari fuerũt mõ ꝓdicto: tõ subdit. Et soluti sũt tẽ. k Qui pati erãt i hoꝛã t diẽ tẽ. s. ꝓnue eccl̃ia ꝓturbare. Sciẽdũ tñ q̃ paschasi⁹ stãs, p laurẽtio nõ intẽdebat hãc turbatiõẽ ꝙ qi secuta fuit: iz ꝓter ei⁹ itẽtiõẽ ad electiõẽ laurẽtij: cui vocẽ suã dedit. io dr ꝰ dixisse laurẽtio. Solue q̃tuoꝛ ange. tẽ. q. p ei⁹ ambitiõẽ ipe t alij tres, ꝓcesserũt ad eccl̃ie turbatiõeꝝ. l Vt occi. ter. ꝓtem hoim. h tercia ps dr ppl⁹ catholic⁹: vt dicũ ẽ. s. iiij. c. q̃ in mag̃ ꝓe fuit occisus ꝓ ꝙ malos adherẽtes laurẽtio: et sũt p adherẽtes symmacho. t ꝓtim p anastasiũ imperatoꝛ hereticũ: q̃ mlt⁹ eꝝ⁹ i exiliũ misit: t mlt⁹ catholicoꝝ afflixit. t ꝓ ꝙ theodoricũ regẽ arrianũ: q̃ totã italiã q̃tuꝫ ad orthodoxos gladio ꝓdere voluit t san. iobem papã et symmachũ t doctiũ viros ꝓclarissimos: t ꝓ ꝙles martyrizauit: vt hẽ in legẽda sci iobis pape t martyr̃. m Et nũer⁹ eq̃stris exercit⁹. i. adherentiũ ꝓdictis q̃tuoꝛ: et monẽtiũ eos ad turbatiõeꝝ xp̃ianoꝝ. n Vicies milies dena milia. hic ponit numer⁹ determinat⁹, p nũero indeterminato. sic. ꝝ. iiij. c. t designat q̃ ibi erat magna multitudo. o Et ita vidi duos eqs. i. subditos ꝓdictis q̃tuoꝛ t obedientes eis i malo t spãr anastasio t theodorico. p Et q̃ sede. sup eos. s. q̃tuoꝛ ꝓdicti angeli eos docẽres. q Hẽbant loricas. sicut i bonis hoib⁹ iusticia dr eoꝝ lorica: Ephe. vj. Induti loricã iusticie. sic ꝙ oppositũ iniusticia dr ꝙ lorica maloꝝ. r Igneas. ꝙ appetitũ ferocitatis nocẽdi. s Et hyacithinas. i. celestes colꝰ in q̃ designt apparẽs zelus fidei. nã hereticiasserẽtes se hic fidei vitatẽ: et ꝰ excitãt ꝰ vos catholicos ꝓsecutoꝛs. t Et sul. ꝓt fetidatẽ vicioꝝ exũtes i eis, ꝓcedẽtẽ eⁱ⁹ in opib⁹ malis. v Et ea. eoꝝ i. ꝓncipes malo⁹ ei obedientiũ. x Erãt tãq̃ ea. leo. in q̃ notat crudelitas eoꝝ. y Et de oꝛe eoꝝ ꝙ. ignis. s. emulatiõis q̃tũ ad symmachũ t laurẽtiũ. z Et fu. vanitatis q̃tũ ad anastasiũ. aa Et sul. feroꝛis. q̃tũ ad theodoricũ arrianũ. b Ab his tri. pla. tẽ. cia ps ho. i. magna

ps xp̃ianoꝝ mõ p̃dicto. c Potestas eñ eqnoꝝ in oꝛe eoꝝ est.i. in q̃tuꝫ p̃ncipalib⁹ p̃dictis sic ꝛ os est p̃ma ps capitis. d Et in cau.coꝛ.i. in ministris sequẽtib⁹ eos ad malũ. e Mã caude eoꝝ si.serpẽ. ꝓpter astutiã serpẽtinã q̃ erat i eis ad catholicos p̃sequẽdu. a Hũtes capita.nã in exercitibus sũt tribuni ꝛ cẽturiones ꝛ hmõi q̃ sẽ capitanei respectu ẽditoꝝ sibi. b Et in his nocẽt.inflictabãt eñ suos subditos ad p̃sequẽdũ ve xp̃ianos. c Et cc. bo.ẽ est ps incidẽta lis.nã job.in ẽ li. de scribit statũ ecclesie tpe vo theodorici regis oꝝ q̃ imediate añ dixerat ꝛuigit q̃dam occisio magna i pagaꝛis q̃ nõ sũt de ecclesia.ꝛ sic describit ẽ incidẽtalit. tũc eñ saxones ẽ turingos pugnerunt ꝛ plures eoꝝ fuerũt occisi hic ꝛ inde q̃ de xp̃ianis in p̃dicta anastasij ꝛ theodorici psecutione:ꝛ hoc est qõ dicit c Et ce.hoies.ſ.saxonũ ꝛ turingoꝝ q̃ nõ cõfitebant xp̃m. d Qui nõ sũt occisi i his plagis.i.ꝓ fide xp̃i:sup.sũt occisi morte coꝛpali ꝛ eterna. ꝛ est ẽ modus loquẽdi q̃ apud heb.dicunt:ꝛ:sicut.ij.Reg.v. Proposuerat dauid in die illa p̃mũ ei q̃ p̃cussisset iebuseũ ꝛc.ꝛ nõ ei q̃le sit illud p̃mũ: ẽ est supplendũ q̃ esset p̃nceps militie sic supplet j. Paral'.xj. ꝛ sic subintelligendũ ẽ hic.q̃ illi nõ solũ erãt mortui morte coꝛpali:ẽ etiã gehenne.ꝛ subdit eã cũ dicit e Neqꝫ pe.ege. de ope.ma.suaꝝ.i. de peccatis cõmissis. ꝛ notanꝫ.v. genera pctoꝝ.ſ. multiplex idolatria: ꝛ multiplex homicidiũ:multiplex veneficiũ:ꝛ luxuria:ꝛ furtũ.ꝛ pater littera.

Capitulũ.x.

Et vidi. Postq̃ descripta ẽ ecclie multiplex tribulatio,hic p̃r describit eius initialis ꝑsolatio ꝛ p̃mo ponit actus ꝑsolatiõis.scõo fructꝫ deuotiõis ea.se.p̃ma in duas:qꝛ p̃mo ponit dicta cõsolatoꝛia p impatoꝛe iustiniã.scõo eius ꝛtinuatio p iustinianũ nepotẽ suũ ibi.Et vocẽ quã audiui.Circa p̃mũ sciẽdũ q̃ iustin⁹ senioꝛ post anastasiũ hereticũ impauit annis.x. ꝛ cepit impare anno dñi.cccccxvij. q̃ amoꝛe ecligionis xp̃iane feruẽs voluit in gtib⁹ oñẽtis ecclias arrianoꝝ eis auferre:ꝛ per epos catholicas ꝓcurari:ẽ nõ ꝓcuꝛ ipedit⁹ ꝑb⁹ Jobis pape:ne occasiõe hui⁹ oẽs xp̃iani õ italia occiderent gladio p theodoricũ regẽ arrianũ. q̃ tñ postea interfecit san. Jobem:vt p̃dictũ est.igit de Justino dicit hic: a Et vidi alterũ angelũ fortẽ.q̃ꝛ impialẽ p̃tatez. b Descẽdentẽ de celo.ſ.militãtis ecclesie p regeneratiõẽ baptismalẽ. c Amictũ nube.baptismalis gr̃e. d Et iris in capite ei⁹.qꝛ nũciauit pacẽ ecclie.est eñ iris signũ federis Deꝰ. ix. e Et facies ei⁹ erat vt sol.ꝓpter fidei sue splendoꝛẽ. f Et pedes eius tanq̃ colũna ignis.p pedes intelliguntꝫ affectiões:qꝛ sicut coꝛpus monẽt pedib⁹:sic animꝫ affectibus.habuit aũt iste iustin⁹ affectiões accẽtas igne charitatis ad p̃motionẽ xp̃ianitatis. g Et hẽbat in manu sua libellũ aptũ.qꝛ scripsit ꝛ misit epl̃as p totũ impiũ suũ in fauoꝛẽ xp̃ianoꝝ. h Et posuit pe.su.dex.su.mare:et sini.sup terrã.qꝛ scripsit bitannib⁹ i terra ꝛ insulis marꝫ.

c ex oꝛe ipoꝝ. ꝑtas eñ eãꝝ
d in oꝛe eorũ est: ꝛ in caudis
e eoꝝ. Mã caude eoꝝ silẽs
a serpentibus: hũtes capita
b ꝛ in his nocẽt. Et ceteri bo
d mines q̃ nõ sũt occisi i his
e plagis neqꝫ pniaꝫ egerũt ẽ
operibus manuũ suaꝝ vt nõ adoꝛarẽt demonia ꝛ sculptilia aurea ꝛ argẽtea ꝛ erea ꝛ lapidea ꝛ lignea:q̃ neqꝫ videre possunt neqꝫ audire neqꝫ ambulare ꝛ nõ egerũt pniaꝫ ab homicidijs suis neqꝫ a veneficijs suis neqꝫ a fornicatiõe sua neqꝫ a furtl suis. Co.x.

Et vidi aliũ angelũ foꝛ
b tẽ descẽdentẽ de celo
§ amictũ nube ꝛ iris i capite
e eius. Et facies eius erat vt
f sol: ꝛ pedes eius tanq̃ colũna ignis. Et hẽbat i manu
b sua libellũ apertũ ꝛ posuit pedẽ suũ dextrũ supra mare: sinistrũ autez sup terrã: ꝛ clamauit voce magna sicut cum leo rugit. Et cũ clamasset: locute sũt. vij. tonitrua voces suas. Et cũ locuta fuissẽt. vij. tonitrua voces suas: ꝛ ego scripturus eram. Et audiui vocẽ de celo dicentẽ mihi Signa q̃ locuta sunt septẽ tonitrua:et noli ea scribere. Et angel⁹ quẽ vidi stantẽ supra mare ꝛ supra terrã leuauit manũ sũã ad celũ:ꝛ iurauit p viuentẽ in secula seculoꝝ qui creauit celũ ꝛ ea q̃ in eo sũt ꝛ terrã ꝛ ea q̃ in ea sũt ꝛ mare ꝛ ea q̃ in eo sũt:qꝛ tpus nõ erit amplꝰ:ſ i diebꝰ vocis septimi angeli cuꝫ cepit tuba canere ꝓsumabit mysteriũ dei sicẽ euãgelizauit p suos seruos suos prophetas.

k
k
l
m
n
o
a
b

vel aliẽ q̃ mare qõ ẽ locus aq̃ꝝ intelligit pplus xp̃ianꝰ q̃ aquã baptismi regenerat⁹.p terrã vo pagani ꝛ krenis desiderijs fixi. de vtrisq̃ vo multi erãt de impio iustini. sed fuit magis fauoꝛabilis xp̃ianis,ꝓpter qõ vt: Posuit pedẽ suũ dextrũ supra mare ꝛc. i Et clamauit voce magna. dans impiali audre mãdata. k Quẽ admodũ cũ leo rugit. ad ter.arrianoꝝ. vt vt Prouer.xx. Sicẽ rugitus leonis:ita ꝛ terroꝛ regis:ꝛ sicẽ clamoꝛ iste fuit tribulis arrianis.ita fuit ꝑsolabilis catholicis:nõ subdit. k Et cuꝫ cla.locu.ſt.vij. tonitrua.suas.i. vniuersitas ecclesiaꝝ septenario nũero designat eo q̃ vniuersitas septenario designãt: vt dicit Gregoꝛ. omelx. Et clamauit in voces laudis diuinũ. verũtñ qꝛ iustin⁹ nõ ꝓfecit ẽ arrianos qõ intẽdebat ratiõe p̃dicta:nõ ꝓhibet Johannes ea scribẽ. vnõ subdit:Signa q̃ locuta sunt ꝛc. l Et angel⁹. Hic p̃r describit ecclie cõsolatio ,p̃missa ꝑ angelũ iustini. Circa qõ sciẽdus q̃ impatoꝛes ex reges habẽt duos angelos custodes: vnũ rõne singulaꝛꝫ psone:sicut ꝛ ceteri homines: Matth.xviij. Videte ne ꝛdemnatis vnũ ex his pusillis. dico eñ vobis qꝛ angeli eoꝝ ꝛp videt faciem patris mei q̃ in celis est.ꝛ isti angeli sunt de ordine inferioꝝ. alteꝝ vo rõne dignitaꝫ seu officij. singulis eñ regnis p̃sunt angeli q̃ dicunt̃ p̃ncipatus:ꝛ sunt de supioꝝ ordine inferioꝝ is hierarchie:ꝛ isti ſt custodes spiritualit regũ impũ in eis virtualit cõsiſtũt regna. ꝓpter qõ noiant̃ p̃nces i scriptura: Dan.x. Nemo ẽ aduitoꝛ meꝰ in oĩb⁹ his nisi Michael p̃nceps vꝛ.ꝛ ibidẽ: Cũ egrederẽr apparuit p̃ncepꝰ greco:ꝛ veniẽs. ꝛ iõ isti angeli aliq̃s accipiunt̃ ꝓ regib⁹ ꝑ seu regnis q̃bus p̃sunt.ꝛ sic ẽ in ꝓposito:vt nñ magis videbit ꝑsequẽdo. dicit igit: l Et angelus ꝛc.i. angel⁹ iustini rõne imperij. m Leuauit manuam ad ce.ꝛ iurauit.ad maioꝛẽ rei future assertionem. n Quia tpus nõ erit amplꝰ. nõ est ꝓ hoc intelligenda cessatio tpis simpliciter:qꝛ post rubicuniũ septimi angeli in ẽ libro describit magn⁹ decursus tpis vsq̃ ad finẽ mũdi. sed cessatio tpis ẽ ad virtutez hereſis arriane: vt videbit ca.sequẽn. q̃ fuit impletũ iustini iuniozis tpe. q̃ fuit tertiꝰ impator ab isto iustino seniozẽ.ex quo patz q̃ illud q̃ dr hic de angelo stãte supra mare ꝛ sup terrã q̃ leuauit manũ suã ꝛ iurauit ꝛc.nõ põt intelligi de iustino seniozẽ: q̃ nõ habuit noticiã de fidẽ post mortẽ suã: ẽ angelus suus cognouit p diuinã reuelatiõnẽ:qꝛ volũtas iustini seniozis de destructione arriane hereſis q̃ tñ fuit impedita rõne p̃dicta tpe iustini iuniozis fozet cõplenda: ꝛ sicut ꝓcognouit sic iurauit. o Cũ cepit tuba canere.nã in p̃dicto imperij iustini iuniozis fuit hoc completũ: vt videbit. ꝑa Consummabit oñe mysteriũ.i. secretum a deo ,p̃missum. b Sicut euãgelizauit p suos seruos ,ꝑphas. qui p̃dixerũt dñm ihm xp̃m ei⁹ suis fidelib⁹ regnaturũ. ꝛ sic tpe septimi angeli ꝓualuerũt xp̃iani contra hereticos infideles: ꝛ tũc audiuit Jobes de celo voces. d. Facũ est reẽniũ hui⁹ mũdi dñi nr̃i ihu xp̃i ei⁹: vt hẽ ca. sequti.

c Et vocē quā audiui. hic ꝓfr ponit ꝟolatiōis ecclie cō
tinuatio ꝙ imperatorē Justiniani: q̄ in ꝓncipio sui regni
fuit vere catholic⁹. ⁊ cepit ympare anno dñi ꝯgentesimo
xxviij. Fuit aūt hō lr̄at⁹ ⁊ leges romanas abbreuiauit: et
in vno volumīe cōpilauit: qō dicrū est codex iustiniani:
in q̄ multas leges xp̄i
anis fauorabiles po
suit: de q̄ loquit hic
iohes.d. c Et vo
cē quā audi. de celo
ista fuit vox angeli
per quā xp̄s loqbat
iohi: vt hic in pn.h⁹
libri. d Vade et
accipe libꝝ aptū.i.
codicē iustiniani: q̄
dr̄ hic accipiēdus a
iohe: q⁹ fauorabilis
erat ecclie: vt dcm̄ ē
e De manu angeli
stātis supra mare et
sup terrā. hic fuit an
gel⁹ iustiniani rōne
imperij vt videbit.
f Et dixit mi. acci.
⁊ deuo. illū tanq̄m rē
in ore delectabilez.
g Et faciet amari.
ven.tuū. q⁹ iustinian⁹ i fine vite sue fuit
hereti⁹ deprauat⁹. et
sic ei⁹ memoria i li
bro ꝓtenta facta fuit
fidelib⁹ amara: q̄ in
ꝓncipio vite sue erat
dulcis. ex hꝫ ꝙ an
gel⁹ iste q̄ tradidit li
brū iohi nō fuit iu
stinian⁹: q⁹ lapsum
suū in hereſim non
ꝓuidit: ſ angel⁹ ei⁹
q̄ etiā addidit loq̄ns
iohi. h Optet re
iterū ꝓphare ꝓplis
⁊ t. q⁹ postea de multis gentibus ⁊ populis iohan. ꝓphe-
tice scripsit in hoc libro. Capitulū.xj.

c suos ꝓphas. Et vocē quā
audiui de celo iterū loquē-
d tē mecū ⁊ dicentē. Vade ⁊
e accipe libꝝ aptū de manu
angeli stātis sup mare ⁊ sup
terrā. Et abij ad angelū di
cēs ei: vt daret mihi libꝝ:
f dixit mihi: Accipe libꝝ:
g ⁊ deuora illū: ⁊ faciet ama-
ricari ventrē tuū: sed in ore
tuo erit dulce tāq̄m mel. Et
accepi libꝝ ō manu angeli
⁊ deuorauī illū: ⁊ erat i ore
meo tanq̄m mel dulce Et cū
deuorassē eū amaricat⁹ est
h vēter me⁹ ⁊ dixit mi. Optz
te iterꝝ ꝓphare gētib⁹ ⁊ po
pulis ⁊ linguis et regibus
multis. Caplm.xj.

a Datꝰ ē mihi calam⁹
silis ꝟge: ⁊ dictū est mihi.
b Surge ⁊ metire tēplꝫ dei
⁊ altare: ⁊ adorātes in eo.
c Atriū aūt q̄ ē foris tēplū
eijcere foras: ⁊ ne metiar
d illud q̄m datū ē gētib⁹. Et
e ciuitatē sctāz calcabūt mē-
f sib⁹. xlij. Et dabo duob⁹ te
g stib⁹ meis ⁊ ꝓphābūt die-

Et datus ē mihi calam⁹. Post actū ecclīastice cō
ſolatiōis ponit h fructꝰ deuotiōis. ⁊ ſcdo reuerētiā
iohes ad describendū pondus cuiusdā ecclīastice
tribulatiōis: ubi. Et ciuitatē sanctā. Circa ꝑmū sciendū q⁹
felix papa q̄ rp̄s⁹ illis ꝑtuit ecclie romane instituit festi-
uitatē dedicatiōis ecclie p annos singulos celebrari. In
dedicatiōe ꝟo ēpus circuit ecclīa dedicandā. ⁊ sic se hꝫ ꝙ
modū mēſurātis muros ei⁹ exteri⁹: ⁊ i pauimēto ecclesie
ab angulo i angulū trāſuersaliter scribit alphabetū grecū. ⁊
sic quodāmō mēſurat spaciū interi⁹: ⁊ fm h dicit iohn in
ꝓsona ecclie loq̄ns ꝓphice. a Et datꝰ est mihi ca. ſilis
ꝟge. nā dedicās templū in manu sua portat aspersoriū.
b Surge ⁊ metire tēplū. ꝟbū ē felicis pape ad quēlibꝫ
epm̄ ꝙ dedicatiōe ecclie. c Atriū aūt exteri⁹ eijce fo-
ras ⁊c. ipe. n. instituit q⁹ nō celebrarēt missa nisi i loco cō
secrato. d Qm̄ datū ē gentib⁹. q̄ offerūt sacrificia ſſa
nō ſolū in locis ꝑsecratis: ſ etiā i ꝓphanis. e Et ciuita-
tē. hic ꝓfr reuertit. b. iohes ad describēdā tribulatōs quā-
dā ecclie excitatā ꝙ anthemiū patriarchā ꝓstātinopolita-
nū. q̄ ꝓpt heresim eutychianā erat corrupt⁹ ꝙ agapitū pa
pā fuit deposit⁹: ⁊ loco ei⁹ mēnas seru⁹ dei monach⁹ in-
stitutus: ſ theodora imperatrix infecta eadē hereſi: petijt a
siluerio papa anthemiū restitui: sic ꝓz i legēda san. siluē-
stri: et q⁹ renuit hꝫ facē: theodora indignata: ⁊ iustinianus
ei⁹ marit⁹ hereſi eutyciana ꝙ anthemiū depravaūt. moue
rūt ꝓsecutōz ꝟ mīſtros ecclie: ita q̄ siluerī⁹ fuit deposit⁹ ⁊

in exiliū relegat⁹ ꝙ belizarīū patriciū q̄ mēnas seru⁹ dei i
carcere afflict⁹: ⁊ hō q̄ dic̄ iob. c Et ciui. san. i. eccl̄ias
q̄ dr̄ ciuitas sctā. nā ē vnitas ciuiū ſpūaliū cto cōgregata.
f Calcabūt anthemi⁹ iustinian⁹ theodora ⁊ belizarius:
ecclie mīſtros g̃uīt oppmēdo. g Mēſib⁹. xlij. tāto. n. tpe
vt circit dr̄ illa ꝑsecu
tio duraſſe. ſ. p tres
annos ⁊ dimidiū.
h Et dabo duobꝰ testi.
meis. ꝓstātiā ⁊ sapi
entiā sup. ō isti fuer⁹
siluer⁹ ⁊ mēnas dei
seru⁹ q̄ ꝓstant stetēt
ꝟ fautores heresis
eutyciane veritatez
pdicādo: ō subdit.
i Et ꝓphābūt die-
mille. ccl̄x. q̄ faciunt
idē tpus q̄ ꝓus. ſez
tres annos ⁊ dimidiū
circit. k Amicti
sac. i. vilib⁹ vestimē-
tis. nā siluer⁹ papa
spoliat⁹ fuit veste pa
pali: et induꝝ veste
monachali. l Hi
ſt due olive. ꝙt ple
nitudinē pietatis.
m Et duo candela
bra. ꝙt ardorē charā
tatis. n In ꝓſpe.
dñi fr̄e stā. ꝙ cōſtātiā
veritat̄. o Et ſicꝫ
vo. eos no. ſic factū
fuit ꝙ pdictos ꝑsecu
tores ecclesie.
p Ignis exi. ō ore
eoꝝ. i. verba ex seruo
re fidei ꝓcedentia.
q Et deuo. inimi.
eoꝝ. eos feriēdo sen
tentia excōicatiōis:
ideo ſequit. r Et ſi
cꝫ vo. eos ledē. gla-
dio mālī. ſ. s Sic oz eū occidī. gladio spūali. t Hi
hñt po. clau. celū. p claues eccle. v Ne pluat diebus
ꝓphie ipoz. nā bñficia ecclie nō ꝓficiūt excōicatis iuste.
x Et po. hñt sup aḡs. i. hereticoꝝ doctrinas: de qbus dr̄
Prouer. xx. Itaque furtiue dulciores sūt. y Cōuertēdi
eas in sanḡ. ondendo eoꝝ falsitatē. z Et pcutē frā. i. he
reticos i frentis firos. vñ dicit Aug. Si frā diligis frā es.
a Omi plaga. ſ. spūali sniaz excōicatiōis aggrauando.
b Et cū fini. testi. suū. veritatē cōstanter defendendo.
c Bestia q̄ ascē. de abyſſo. ſ. belizarī⁹ patric⁹ eo mō lo-
quēdi q̄ crudelis hō dr̄ leo vel canis rabid⁹. d Faciet
aduersꝰ illos bellū. mōdicto. e Et occidet il. mo te
ciuili ꝙ relegatiōz exilij. a Et coꝝ. eo. ii. i. reputabūt vi
lia: sic cadauer iacēs i frā. b In pla. ciui. magne. i. i in-
fideliū cōgregatiōe q̄ tūc erat valde mag̃. c Que vo.
ſpi. ſodo. ꝙt vicioꝝ vnlitatē. d Et egypt⁹. ꝙt erroꝝ
tenebroſitatē. e Ubi ⁊ dñs eoꝝ. ſ. xp̄c. f Crucifix⁹ ē
ex b. n. q̄ pdicabat ꝟ vicia scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ: ꝓcepērūt i
nidiā ⁊ odiū ꝟ eū. ex q̄ ꝓfr obſcurata est illa cognitio quā
hēbāt ō xp̄o ꝙ ſcripturas ꝓphāt sic plenī⁹ declarauit. ō. illō
Mat. xxj. Agricole aūt dixerūt h ē he. ⁊c. ⁊ sic obſcurati
ꝓcesſerūt ad e⁹ occisionē. g Et videbūt ⁊c. nā mors eoꝝ
ciuilis: ⁊ electio mīſtis ꝙſis ⁊ diuersaꝝ liguaꝝ fuit nota.
h Per tres di. ⁊ dimi. h accipit vnā ꝙ anno: fm Ezech.
iiij. Die. ꝙ anno dedi tibi. tantū. n. durauit delectio eoꝝ vt
ꝓdcm̄ ē. i Et coꝝ. eoꝝ ñ ſi. po. i monu. i. ꝓncipes eutyci
ani ſi ꝓmittēt eis exhiberi aliqō bñficiū buanitat̄. k Et
ūba. frā. ſ. eutychianā q̄ tūc oñabat in frā. l Gaude. sup

illis.de eoꝝ delectiõe. m Et munera mittẽt inuicẽ.in signũ letitie. n Qm̃ hi duo ꝓphe cru.eos.excõicationibꝫ ⁊ aggrauatiõibꝫ. o Et post tres di.⁊ dimi.i. post tres annos ⁊ dimidiũ. p Spũs vi.a deo intra.in eos. q: restituti fuerũt ad statũ puritatis.⁊ sic vinificati fuerũt a morte ciuili.siluerꝫ eẽ anno dñi.cccccxxxvj. scdit iterũ in sede papali. q Et timo: mag. ceci.sup eos.s.enthyrianos. r Et audi.vo.dẽ celo magnã.i.de militãte eccliã eos restituẽte ad gradũ ꝓtinũ honoris. verũtñ be. siluerꝫ in exilio remissus ibidẽ mortuus fuit.⁊ sic ꝑ palmã martyrij ad celũ ascẽdit. ⁊ idẽ tenendũ de seruo dei mẽna:et sic alik põt exponi qõ dr: r Et audi.vo.magnã.scz dei vocantis eos ad gloriã. s Et videbũt illos inimici eorũ. p miracula suaz glificatiõe testificãtia. scribik eñ in legenda.b. siluerij q ipo mortuo i loco exilij:occurrit multitudo male hñiũ ⁊ saluti ſtebãt. Passus iste supra posit cõiter exponik de enoch ⁊ helya q dicunk futuri testes xpi ad ꝓdicãdũ ꝛ fidiã antixpi trib anniis ⁊ dimidio. Amici faccis.i.i habitu abiecto:q dicunk due olive. p exuberãtiã pietatis.et duo cãdelabra: p ardorẽ charitatis ⁊ ſtates i ꝛspectu dei. p ſtantiã ꝛ antixpi malicia. dicik etiã b q ignis exiet de ore eoꝝ.i. vbũ feruide ꝓdicatiõis:quo malicia antixpi et suoꝝ detegẽt:⁊ vbũ deuote oionis q mentioze antixpo ⁊ magna ps sui exercit fulminabik:sic dictũ fuit plenius.ij. Thef.ij.c. Faciẽt ⁊ tũc miracula vera ꝛ signa antixpi mẽdacia..q̃bus antixpo cũ suis affligẽt:ió subdik. Hi habẽt potestatẽ ⁊c.finaliter tũ antixpo q dr hic de bestia:.ꝓt suã cruciatẽ. Ascẽdẽs de abysso ꝓpter demonis sibi ꝓuam potestatẽ.occidet eos ⁊ iacebũt coꝝ.a cop insepulta.ad terroꝛẽ xpianoꝝ. In medio ciuitatis magne.i. ꝓgregatiõis antixpo adherẽtis q erit valde magna. Et dr sodoma et egypt.ꝰ.i.vilis ⁊ tenebroſa. Et videbũt de ppliis ⁊ tribꝰ q: de cũctis gentibꝰ multi adheserũt antixpo. Per tres dies.s. nãles ⁊ ptẽ ẽrti dici. Et in hitãtes frã gaudebũt.i. adherẽtes antixpo. Et post tres dies ⁊ dimidiũ spũs vite ⁊c. q: resuscitabunk: ⁊ ad celestia trãsserunk i testimoniũ veritatis su e ꝓdicatõnis. Et ꝺ expositio magis cõcordat lr̃e ꝓcedẽs. vtraq; tñ põt dici lr̃alis. Ad cui evidẽtiã sciendũ: q illud qõ est alteri figure necessario ẽ in se res aliã:q: qõ mbil ẽ nõ põt aliã figurare vel significare: ꝓpter qõ figura triplicik põt accipi. vno mõ vt res in se tm. alio mõ vt figura alteri tm. tercio mõ vt res i se ⁊ figura alteri.⁊ ꝺ triplicik modꝰ inuenik frequẽtik sacra scriptura: verbi gra. qõ de salomõe dr.iij. Reg.xj. Deprauarti ẽ cor eiꝰ q mulieres ⁊c. dr de eo fm se tm ⁊ nullo mõ vt fuit figura xpi:⁊ sic sensus lr̃alis est tm̃ de salomone.⁊ illud qõ dr de eo dr ꝑs.lxxj. Iñ solẽ pmanere nomẽ eiꝰ.nõ põt intelligi de salomone fm se:ꝛ tm̃ vt fuit figura xpi. ꝓpter qõ sensus lr̃alis tm̃ ẽ de xpo: sic ibidẽ fuit plẽnꝰ declaratũ.istõ aũt qõ dñs dixit de eo.ij. Reg. vij. Ego ero illi in patrẽ:⁊ ipe erit mihi i filiũ. intelligik de salomone fm se ⁊ fm q fuit figura xpi: q: fuit filiꝰ dei p adoptiõis gloriã saltẽ in pncipio regni sui:vt.ij. Reg. ⁊ fuit figura xpi q est dei filiꝰ p natura:q filiatio ꝓfectioꝛ est ꝑ alia:⁊ sic ẽ ibi duplex sensus lr̃alis. vnꝰ de salomone rõne filiatiõis adoptiue. Illius de xpo rõne filiatiõis nãlis ꝓ illã figurate.⁊ ꝺ scdo mõ inducit apls dictã auctoritatẽ Heb.j. ad ꝓbandũ diuinitatẽ xpi:q̃ ꝓbatio nõ fit p scripturã efficaciter: nisi accipiat in sensu lr̃ali: sicut dicit Aug. Ꝺ donatistas. sic aũt est in ꝓposito duplex sensus lr̃alis. ⁊ vnꝰ ẽ impler ꝰ i siluestio papa:⁊ mẽna dei seruo.q fuerunt figura enoch ⁊ helye. et alꝰ ipleḃik in enoch ⁊ helya cui magꝰ cõcordat lr̃a vt visũ est ⁊ ꝓfectiꝰ i eis impleḃik: ꝓpt qõ de ipis ẽ sensus ꝓncipalit intẽtus. t Et in illa hora. Descripta ꝑsecutiõe eccl̃e a vnãdalis ⁊ ꝓncipib cõstantinopolitanis ⁊ italicis. hic ꝑr ponik eiusdẽ ꝑsecutio a gothis q fuerũt arriani: vt dictũ ẽ.s.c. vij.⁊ diuidik in tres ptes. nã in ꝑma ponik gothoꝝ ꝑsecutio scõo eoꝝ destructio ibi. Et septimꝰ angelus. tercio deuotõis augmẽtatio: ibi. Et aptũ est ꝛpliũ. Circa primũ sciendũ q eo tpe quo iustinianꝰ ⁊ theodora ⁊ anthemiꝰ ꝓsedbant ministros eccl̃ie vigiliꝰ papa fuit in collo eiꝰ missus fuit tractus p ciuitatẽ cõstantinopolitanã. ⁊ cler ꝰ q cũ eo erat adductꝰ fuerat dãnat ad metalla scindenda ꝑ diuersa loca: ꝓpter qõ dei iudicio totila rex gothoꝝ collecto magno exercitu inuasit impiũ:⁊ multas ꝓuincias ꝓuastauit ⁊ italiã vastauit: ⁊ san. herculanũ cẽm perusinũ cũ ppl̃o ciuitatis interfecit: ⁊ multos alios xpianos ꝑ diuersas ꝓuincias. ⁊ ꝺ est qõ dr: t Et in illa hora.i. tpe iustiniani hereti arriana deprauati cito post mortẽ siluerij ⁊ mẽne serui dei: de qbus imediate añ fecerat mẽtionẽ. v Factꝰ ẽ terremotus magnꝰ.i. cõmotio magna hitantiũ in tra p totiã regẽ: vt dictũ ẽ. x Et declinia ps ciui. cecidit.i. magna ps ppl̃i xpiani: ita vt ad decimã ꝑtẽ vel circit posset estimari y Et occisa fuit i terremotu noia hoim.i. hoim noiatoꝝ. z Septẽ milia.i. in magno numero: q: ponik ꝰ numer determinatꝰ ꝓ indeterminato: sicut.ꝺ.ca.iij. a Et relicã ũ ri. missi sunt.s. populꝰ romanꝰ q multũ timuit qñ totila ciuitatẽ cepit. verũtñ: q: ppl̃m nõ occidit nec ciuitates incẽdit:ió ꝺdik. b Et dece.glo.deo ce. de sua cuasiõe. c Ne secũdũ abuit.i. tribulatio ꝓdicta. ꝺ Et cece tercio ve venĕt cito.s. gothoꝝ destructio. ꝓpter qõ istud ve nõ fuit sup catholicos. Idẽ dictũ fuit.ꝺ.viij.ca. Ne ve ve hitantibꝰ in terra. qõ est cõmune catholicis ⁊ arrianis. e Et septimꝰ angelꝰ. Hic ꝑr describik gothoꝝ destructio. Justin cũ tamen successit in impio ipi institiano. ⁊ cepit impare anno dñi.ccccclxvj. hic aũ cõstituit narsẽe patriciũ romanoꝝ virũ in armis strenuũ. mittens eũ ad rephendũ gentẽ gothoꝝ: ꝺ colleto exercitu magno gothos expugnauit ⁊ regẽ eoꝝ occidit. ⁊ sic italia ab eis liberata. ꝛpõ ab eo tmo ꝛe fernuit: ⁊ hoc est quod dicit. e Et septimꝰ angelus.i. impator Justinꝰ. f Tuba cecinit. quia auctoritate impiali narsẽe in italiam misit. g Et facte sunt voces magne in celo.i. in ecclesia militãte. q: gothis occisis ecclesia ꝓpurit in voces diuine laudis. h Dicẽtes: Facti est regnũ hui ꝰ mũdi ⁊c. tũc enim italia in qua est roma que caput est regni xpi in terra libere christo seruiuit: a gothis ⁊ ceteris arrianis liberata. i Et xxiij. seniores ⁊c. id est vniuersitas episcoporꝝ ⁊ ecclesiaꝝ suaꝝ: vt dictũ est.ꝺ.viij.ca. k Gratias egerunt deo. de liberatiõe eccl̃ie: ad qs rumor huius facti deuenit l Et irate sunt gentes. id est gothi de regis eoꝝm interfectione ⁊ sua debellatione.

m Aduenit ira tu.i. punitio tua sup gothos. qñ eñ deꝑ
punit ad modū irati se hꝫ. vt frequēter dicit ē.s. n Et
tpus mortuoꝝ.i. tpus punitiōis gothoꝝ. ꝑ catholicis in-
terfectis ab eis. o Et reddē mercedē seruis suis. ꝓphis
rē. qz ink illos inf̄ectos a gothis fuerūt aliq̄ ꝑdicatores
magni q̄ dicūt. ꝓphe
annūciātes penas. ꝛ
ꝑmia futura. et aliq̄
valde sancti: ꝛ aliq̄ i
seculo magni: ꝛ alij
mediocres ꝛ parui.
p Et exterminādi
eos. i. gotho ꝛ alios
arrianos. q Qui
corruperūt ērā nr̄az.
corpalit armis ꝛ spi
ritualit falsē doctri-
ne ꝓphis. r Et ap-
tū ē. hic tercio ponit
deuotiōis augmētū
nā illis ꝓphꝫ cōtigit
magna mortalitas i
ꝓstātinopoli ad quā
reprimēdā instituti
fuit festū purificati-
onis brē Marie vir
ginis scōa die febru
arij solēnit celebrari
in q̄ btā ỹgo obtulit
filiū suū in tēplo: q̄
dr̄ archa testamēti.
nā in eo est plenitudo scie ꝛ veritatis ꝑ tabulas designa-
ta: ꝛ ptātis ꝑ vnā: ꝛ pieratis ꝑ mānā: q̄ tria fuerūt i archa
ꝛ tūc cessauit mortalitas: ꝛ hoc ē qđ dicit: r Et aptū ē
templū dei i celo. i. i ecclia militāte. in q̄ templū mālē fuit
aptū ad dicū festū solēniter celebrandū. s Et visa est
archa testa. i. xp̄s de cui oblatiōe in tēplo ꝛ manifestatōe
p sanctū symeonē ꝛ annā ꝓphetissam fit memoria i puri-
ficatiōis festo: qō festū a cōstātinopoli ad alias ecclias p
orbē est derivatū: iō subdit. t Et facta sunt fulgura. i. ac
censa lumiaria ad modū fulguris lucentia q̄ a fidelibus
portant in festiuitate dicta. v Et voces. diuine laudis.
x Et tonitrua. sancte ꝑdicatiōis. y Et terremotus. q:
multi terreni ad ad deuotionē fuerūt moti. z Et gran.
magna. q: ptās demonis dictam pestilētiā. pcuratis fuit
repssa. Capitulū. xij.

c Et signū magnū. Descripta impugnatiōe ecclesie
ab hereticis dictis ꝓphe: b ꝓinr describit eiusdē im
pugnatio ab hereticis large dictis. p quē modū pa
gani. saraceni. scismatici. discipuli antixpi ꝛ infideles alij.
hereticī dici pñt. ꝛ fm b ptes ꝑncipales buꝰ libri i seqñ-
tibꝰ apparebūt. Igit̄ ꝓmo agit de impugnatiōe a pagano
nis. ꝛ ꝓmo sub cosdroe pśe rege. scōo sub eius successo-
re se. ca. ꝓma adhuc i duas: q: ꝓmo describit ecclie dispo
sitio. scōo cosdroe ꝓsecutio: ibi. Et visū ē aliud signū. c ir
ca ꝓmū sciēduꝫ q̄ foca impante q̄ cepit impare anno dñi
exercētesimo q̄nto. pse sub cosdroe rege ḡuissima bella ge
rētes multas romanoꝝ ꝓuicias ꝛ ipaz hierosolymā ina-
serūt: ꝛ destruērtes ecclias sanctaꝝ loca ꝓbanātes. inter
ornamēta sacra q̄ abstulerūt. verillū dñice crucis exporta
uerūt: vt hī in legēda exal. san. crucis. igit ecclia sic affli-
cta cruciabat donec pareret filiū xp̄ianū q̄ liberaret eā de
afflictiōe cosdroe ꝛ suoꝝ. ꝛ h est qđ dr̄. a Et si. mā. ap.
in celo. militātis ecclie. b Mulier. i. eccia generalit ꝛ
hierosolymitana spāliter: q̄ amicta exp̄o: sic mulier viro.
c Amicta sole. i. xp̄o q̄ est sol insticie: Mal. iij. Quicūq;
in xp̄o baptizati estis xp̄m induistis. ipe eñ est spōsus et
panymphus ecclie. d Et luna sub pe. eius. i. oia muta
bilia ꝛ defectiua q̄ luna significata: q̄z dispositio ptinē dr̄
ad vltima ecclie mēbra. i. Coz. vj. secularia igit̄ iudicia si
babuerit̄ ꝛ ꝛcipitibus q̄ sūt i ecclia illos ꝓstituit ad iudi-
candū. e Et in capi. eiꝰ eo. stel. xij. i. ꝑdicatio. xij. apłoꝝ
ꝛ resplēduit i ꝓmitiua ecclia q̄ ei caput ei⁹: eo mō loquē
diꝫ ꝑncipiū alicꝰ rei cōiter dr̄ caput esse. f Et i vtero
hñs ꝛ cla. ptu. nā in angusta posita clamabat ad eū: vt el-
to daret sibi filiū qui liberaret eā ab oppśsione infidelitū.

m te sūt gentes ꝛ aduenit ira
n tua: ꝛ tpus mortuoꝝ iudi-
o cari ꝛ reddere mercedē ser
uis tuis ꝓphis ꝛ sanctis ꝛ
timētibꝰ nomē tuū: pusillꝰ ꝛ
p magnis ꝛ exīmiandi eos q̄
r corruperūt frā. Et aptū est
s templū dei i celo: ꝛ visa est
archa testamēti ei⁹ i tēplo
t ei⁹. Et facta sunt fulgura:
u ꝛ voces ꝛ tonitrua ꝛ terre-
x motus ꝛ grādo magna.
y
z

a Et signū ma- Ca. xij.
gnū apparuit in celo:
b Mulier amicta sole:
c ꝛ luna sub pedibꝰ eiꝰ: ꝛ in
capite eius corona stellarū
d xij. Et in vtero hñs ꝛ cla-

mābat ꝑturiens et cruciak
g vt pariat. Et visum ē aliud
h signū in celo. Et ecce dra-
k co magnus rufus habens
l capita septē: ꝛ cornua decē
m ꝛ in capitibꝰ suis. vij. dia-
o demata ꝛ cauda eiꝰ trabe-
bat tertiā ꝑte stellarū celi:
p ꝛ misit eas in frā. Et draco
n stetit añ mulierē q̄ erat pari
tura: vt cū pepisset filiū eiꝰ
q deuoraret. Et pepit filium
r masculū q̄ rectur⁹ erat oēs
s gentes in virga ferrea. Et
t raptus est filꝰ eius ad deū
v ꝛ ad thronū eius: ꝛ mulier
fugit in solitudinē vbi ha-
bebat locuꝫ paratū a deo:

candū ecclīaꝝ ꝛ locoꝝ scōꝝ. l Hñs capita. vij. i. ser reges sibi subditos ꝛ ipe erat septimꝰ. vnde posita subdit.
n Et in capitibꝰ suis. vij. diademata q̄ sunt signa regia.
m Et cornua. x. id est. x. acies i suo exercitu. vñ. i. Mach
Acies ordinata ad bellandū vocat cornu: vbi dr̄: bachi-
des aūt erat i dextro cornu rē. alit exponit ab aliqbꝰ: vt ꝑ
vij. capita intelligat vniuersitas ꝑncipū sibi subditoꝝ. p
x. cornua vniuersitas suoꝝ bellatoꝝ. nā ꝑ septenariū vni-
uersitas aliqñ intelligit eo q̄ totū ꝓpłs. vij. diebꝰ replicā
do cōprehēdit. ꝛ silr̄ ꝑ denariū: eo q̄ sequēres numeri sūt
replicatiōes denarij ꝛ eiꝰ ptiū: vt dr̄. iij. ꝓhis. o Et cau
da eiꝰ. i. exercitꝰ sequēs eū. Trahebat tertiā ꝑte stellaꝝ. i.
fidelīū q̄ dicunt stelle i scriptura: Deut. j. c. Ēstis bodie si
cut stella plurimi celi. exercitꝰ eñ cosdroe de egypto ꝛ li-
bia ꝛ terra sancta ꝛ alijs locis: multos valde xp̄ianos in-
terfecit ꝛ alios captinos duxit: intantū vt extimarent. q.
ad tertiā prē xp̄ianoꝝ in tris illis exfitiū. ꝓsili mō loquit
Dañ. vij. de antiocho epiphane q̄ delecit de stellis ꝛ cō-
culcauit eas. i. de filijs ysrl colētibꝰ deū q̄s interfecit in ju-
dea ꝛ hierl̄m. p Et dra. stetit añ mulierē rē. q: cosdroe
omnibꝰ modis insidiabat ad interficiēdū quēcūq; ꝓnci-
pē xp̄ianū insurgentē ad ecclesiā defendendū. q Et
pepit filiū. Hic ꝓinr describit ecclie liberatio. ꝛ dividit in
duas in ptes: q: ꝓmo facit ꝓpositū. scōo declarat quoddā
dictū: ibi. Et date sunt. ꝓma adhuc in tres: q: ꝓmo ponit
imperatoris eraclij creatio. scōo cosdroe rebellatio: ibi.
Et factū est ꝓliū. tercio subdit oppśsio: ibi. Ve terre ꝛ mari.
Circa ꝓmū dicit. q Et pepit filiū. f. eraclium catholicū
qui post focam impauit annis. xxx. ꝛ cepit impare anno
dñi exercētesimo. xij. r Masculū. hoc addit ad denota-
tandū q̄ erat vir strenuus ꝛ armis exercitatus vt dicit in
legēda exaltatiōis sancte crucis. s Qui recturus erat
omnes gentes in virga ferrea. q: recit imperiū romanum
qui rebellātes domuit ꝑ gladiū. t Et raptus est filꝰ
eius ad deum rē. id est in ꝓrectōe dei positus qui ꝓterit
eraclīū cōtra machinatiōes ꝛ dolos cosdroe q̄bus quere
bat occidere eum. v Et mulier fugit in soli. nā ecclesia
que erat in asia timore cosdroe transito mari q̄s ad bra-
chiū san. Gregoꝝ fugit in grecia q̄ dr̄ hic solitudo. nō q̄
erat inhibitata. ꝙ dicit solitudo fugitiuis: eo mō loq̄ndi quo

fugitiui ad alia terrā dicunt ibi e
to. ⁊ Ibi pas.ūā.xpiani habitantes ibi. y Dieb⁹ mil.
cclx.q faciūt tres annos⁊ dimidiū.⁊.ſ.eo.ca.dicit de hac
muliere vbi alik p tpus ⁊ tpa ⁊ dimidiū tpis.i. p tres an-
nos ⁊ dimidiū.tpus eñ sumptū singularit i scriptura ſi-
gnificat vnū annū.
pluralit vo absq; nu
mero ſigt duos an-
nos: ſicut dicū fuit
plen⁹ Dañ.xij. Ista
tpa ſit' iūcta.vij. an-
nos faciunt.⁊ tantū
durauit bellū inter
psas ⁊ eraclium.
a Et factū ē.b pñr
describit cosdroe de
bellatio.⁊ scdo ex b
gratiaraccio:ibi. Et
audiui voces.Circa
pmū dr: a Et fa-
ctū est plīū. inſ psas
⁊ eraclū. b Ma
gnū.ſ.inēſtue:quia
milti bellatores erāt
ex vtraq; pte. c extē
ſiue: q; duranit tpe
longo:vt dicū est.
c Michael ⁊ ange
li eius. qō exponit
aliqui de michaele
archangelo q est pn
ceps eccl'ie:ſicut tpe
ve.le.fuit pnceps ſy
nagoge: Dañ.x. ca.
ꝑpter qō cū angelis
ſuis astabat ad ꝑtci
onē et directionē
eraclij et exercit⁹ ei⁹
qui pugnabāt ꝓ eccl'ia.ℏ q: p draconē ⁊ angelos ei⁹ intel
ligit cosdroe ⁊ suos exercit⁹ fm oēs exp'ositores ꝓuenie
tius ē vt ſilr p michaelē ⁊ angelos ei⁹ intelligat eraclius
⁊ bellatores ei⁹. Michael eñ interptat q̄s vt de⁹. eracli⁹
eñ in ō bello ꝓ eccl'ia erat dei vicari⁹: ex supradictis etiā
ps q; in ō libro boni ⁊ mali hoies frequēter noiant angeli
d Et nō valuerūt.ſ.cosdroe ⁊ viri ei⁹.ℏ pluries debella-
ti fuerūt. e Necp̄lo.inuē.est cor am.i celo.i.in eccl'ia.
nā eracli⁹ ꝓsequēs cosdroe fugauit eū⁊ de ethyopia ⁊ ly-
bia ⁊ tra sancta in q̄bus añ vigebat eccl'ia: ⁊ cōpulit eum
tyrpiter redire in terrā suā: ſō subdit. f Et ꝓiectus est
draco ille magnus ſer.antiqu⁹. tñ q; ipē met cosdroe erat
antiqu⁹ etate: ꝑter qō postea satis cito tradidit regnū fi-
lio suo:vt postea dicet. g Qui vocat dya.⁊ sathanas.
ꝓ nimia ei⁹ necḡcia:ſic de hoie ncqnā dr cōiter ꝙ est vnus
d dyabol⁹ vel sathanas. b Qui seducit vniuersū orbē.
nā ab illis q̄s subijciebat faciebat ſe ſic deū adorari:ꝑter
qō dr in legēda exaltra.san.crucis. Fecerat turrē argēteā
in q̄ interlucētib⁹ gēmis thronū extruxerat aureū ibi ſo
lis quadrigā ⁊ lune ⁊ ſtellar imaginē collocauerat atq; p
occultas fistulas aque meat⁹ adduxerat:vt q̄si deus plu-
niā desup infundere videret. Per ō aūt qō dr vniuersum
orbē.nō est intelligendū:q; ipe sibi totū orbē subiecerit:ℏ
est locutio hyppolica ad designandū q magnā ꝑtē orbis
sibi subiecit. ⁊ dicto mō seduxit: sicut cōiter dr:tota ci-
tas currit ad tale ſpectaculū.licz maior pars remaneat.
i Proiecit⁹ ē in terrā ⁊c.q: cū exercitu suo cōpulsus fuit
in terrā suā refugere. k Et audiui vocē. hic ꝑñr ponit
gratiarūaccio a filijs eccl'ie ꝓ cosdroe delectio:cū dicit.
k Et audiui vocē magnā. ad gr̄arūactionē. l In ce-
lo.i.eccl'ia militāte. m Nūc facta est ſalus ⁊ virt⁹ ⁊c. q;
fideles potuerūt xp̄o libere ſeruire liberati a cosdroe op-
pſſione. n Quia ꝓiect⁹ est accu.fra.no.i.xpianor; q̄s
facicbat accusabiles coꝝ deo ad malū eos impellēdo:co
gēs eos ad latrie cultū sibi impēdendū: vt dictū ē. o Et
ipi vicerūt eū ꝑpt sā.agni. Istud nō refert ad cosdē xpianos
i numero ℏ ad illos q nō acḡescebāt ei: magis eligē-
tes mori.⁊ sic erāt victores ꝓ psalmā martyrū:ideo subdit.
p Et non dile.ani.suas.i. vitā suā coꝝpalē. simile habē ps.
lxxvij. C ū occideret
eos q̄rebāt eū. nō ei
de eisdē nūmero ꝑt
intelligi q̄ cēt occi
ſi:⁊ q̄rerēt eū penitē
tes:cū pnia nōsit p⁹
mortē:ℏ ō alijs eius-
dē ppli. a Propterea le.celi.ō mar
tyrū glificatiōe ⁊ de
cosdroe delectione.
b Ve tre. hic ꝑñr
describit subditoū
cosdroe oppſſio qui
cōpulſ⁹ redire ad trā
suā fuit valde irat⁹ ⁊
cepit gr̄uare ſbditos
suos ꝓ exactiōes et
extorſiōes multipli
ces ad milit̄icādū
sibi bellatores:vt re
gnū suū posset defē
dere ab Eraclio im-
patore.⁊.ſ. ō est qō dr.
b Ve tre ⁊ mari.q:
nō solū dñabat i arī
da:ℏ etiā in plurib⁹
ſnſulis maris:⁊ q: ō
mercimoniis ꝓ mare
portar⁹ augmēta
uit exactiōes ⁊ peda
gia. c Quia dele-
cēdit dya.i. cosdroe
fugat⁹ q̄ noiat dyabol⁹ i pte hoc.ſic vſū ē. d Scies q;
mo.tpis bz. erat.n.iā senex:⁊ sic nō bēbat tpis vite.in q̄ se
posset ō eraclio vindicare. ꝑpt qō tradidit regnū filio suo.
e Et postq̄ vi.dra.ls eñ añ ꝓcuit⁹ fuisset cecl'ias maxie
ex trā suā:tū rūc cepit gr̄uame ei⁹ angmētare i tra sua.in q̄
hitabāt milti xpiani ei⁹ tributarij:q̄s cepit nō solū i reb⁹:
ℏ etiā in ꝑsonis grauī⁹ ꝓsequ:ſic semnacherib fugiēs de in
dea.ꝑpt ꝑcussionē exercit⁹ ſui.tpe regis ezechie cepit gr̄i⁹
afflīgē iudeos habitātes in tra ēq̄ añ: vt bī Thobie.ſ.
f Et dra.ſē.b declarat qōdā supl⁹ dcm.ſ.q̄r mulier amicta
sole fugit in solitudinē.nā hoc fuit p annū milū eraclij:ō dr.
g Et dra est multi.ale.due aḡle ma.aḡla ꝺo signū ē impij
romani:ō ꝓ ipam intelligit eracli⁹.ale ꝺo ei⁹ ſt acies sui
exercit⁹.vñ ⁊ ala i vna significatōe ē acies militaris:⁊ di-
cunt ō due.ꝑpt metaphorā fuādā.nā auis nō volat vnica
ala ℏ dnab⁹.dr aūt exercit⁹ eraclij inuiſſe eccl'iā ſb rege ꝑſi
dis cōmorāte:q: eracli⁹ misit milites ex pte grecie ad re-
cipiēdū xpianos fugiētes de ꝑside:vt q: regnū ꝑſidis sic
foret invadedat i extremitatib⁹ suis q: cosdre bellatores
erāt ibi tota⁹ occupati.q: xpiani de ꝑside facili⁹ potuer⁹ i
gr̄az trāſire:vt vtroq; mō. g Vbi alik p ⁊c.i.p tres an-
nos ⁊ dimidiū:vt dcm ē.ſ. b Et mi.ſer.ex ore suo ⁊c.i.
ſentē multā:fm q: dr.ſ.xvij. Ad̄ multe ppli milti ad inffi
ciēdā xpianos fugiētes. i Et adiu.ter.mulierē.ſ. bita-
tores grecie:vel milites eraclij mō ꝓdicto. k Et dabor.
fm.q: nūc gēs a cosdre missa fuit debellata. l Et irat⁹ ē
dra.i mulie.i.ō catholicā plebē. m Et abijt fa.plīū cū
reli.de ſe.ei⁹.i.cū illis xpianis q nō potuer⁹ fugē cū alijs:
vel eñ eraclio ⁊ ei⁹ exercitu:ne intrarēt regnū ꝑſidis: ideo
ſbdit. n Et ſte.sup hare.ma.ꝓ mare q̄ē ꝙgregatio aq̄r
intelligit cosdroe regnū:q̄ erat valde populosum. aque
eñ multe ppli multi.ꝓ barenā que est in limite maris in
telligit extremitas regni ꝑſidis in q̄ sterit exercitus cos-
droe:ne eracli⁹ cū suo exercitu posſet trāſire. Ca.xiij.

Et vidi de mari.descripta psecutõe eccle ſ cosdroe hic idẽ describit sub ei⁹ filio sibi succedẽte. ⁊ diuidit in tres ptes.qz ꝑ describit successio regni.secundo,pcessus pliȝ:ibi. Et vidi.tercio terminus belli psarũ ⁊ eracliȝ ibi: Si q̃s hȝ aurẽ. Circa ꝓmũ dicit Jo. a Et vidi de mari.i. de regno psidis rõe pdicta. b Bestiã,i. filiũ cosdroe bestialiter viuentẽ. Ascẽdẽtem ad regni psidis ptẽ. c : Hñt̃ decem capita.vij.⁊ cornua.x. exponãt sicut ꝑce. ca. de ꝑce suo.

d Et sup cor.ei⁹.x. diademata.qz capitaneis suarũ acterũ impendit q̃s honorẽ regiũ. vt fœm⁹ decertarent ꝟ eracliũ. e Et sup ca.ei⁹no. blaſphe. qz dicti capitanei ꝓnũpebant in blaſphemiã xpi. sicut ⁊ ꝓncepꝰ eorũ. vt ꝺ ꝑce sequẽti f Et bestia quã vi. silis erat pdo:ꝓpter varietatẽ vicioꝝ in quibus obstinatus erat fm illud Hiere.xiij. Si ꝑt ethiops mutare pelles suã ⁊ pardus varietates coloris sui.⁊ vos poteritis bñfacere cũz didiceritis malũ. g Et pe.ei⁹ſi.pe.vsi.bñtes plãtas magnas ad calcandũ.sic iste anhelabat ad calcãdũ ecciam. h Et os ei⁹ſi.os leo.ꝓpter credulitatẽ. i Et dedit il.dra.ꝺ. suã.qz cosdroe ꝑ eius traditũ illi regnũ suũ. sedẽs i turre sua argentea.vt ꝺ in legẽda exaltatiõis sancte crucis. k Et ptãẽ magnã.i.exercitũ fortẽ ad pugnandũ ꝟ eracliũ. l Et vidi.hic ꝓñ describit̃ pcessus pliȝ. Circa qõ sciendũ q̃ expositores aliq̃ dicũt h̃ q̃ exercit⁹ eracliȝ ⁊ exercitus filiȝ cosdroe occurrerũt sibi iuxta danubiũ ex cõ sensu vtriusq; ptis eraclius ⁊ cosdroe filiꝰ pugnauerũt ad singulare certamẽ. tali pacto q̃ victor ꝟ subijcerẽt victori cũ toto pplo suo. eracliꝰ aũt victor extitit. ⁊ sic filiꝰ cosdroe cũ toto suo pplo ei se submisit.⁊ fm hoc dicit Job. l Et vidi vnũ de capi.ei⁹.i.ꝓmũ ⁊ ꝓncipale capit. vnũ .n. in scriptura sacra aliq̃n ponit̃ ꝓ ꝓmo. Gen.j. Et factũ ẽ vespe ⁊ mane dies vnus.i.ꝓmus. ⁊ istud caput vnũ fuit filius cosdroe q̃ fuit vnũ de.vij. capitib⁹ bestie.sicut ꝺcitũ ẽ ca. ꝑce. de ꝑce eius cosdroe. Quasi occisum ꝺ mortẽ.i. denicriũ ⁊ subiectũ eracliꝰ. ⁊ qz ꝓ hoc nõ fuit mort⁹ simpliciter. iõ nõ ꝺ occisum absolute ꝛ q̃si occisum. Et plaga mortis eius curata est.qz postea rebellauit eracliꝰ ⁊ sic curatus fuit ab eius subiectiõe. ꝛ illud qõ sequit. Et adorauerũt bestiã. ꝺ. Quis silis bestie ⁊ q̃s poterit pugnare cũ ea.q.d.nullus.nõ ꝛco:dat cũ dicta exponẽ.q.n. deuicius ab eracliꝰ rebellaret nõ est argumẽtũ qõ ẽ inuincibilis. ꝛ magis ad oppositũ.sicut ipe iam fuerat deuictꝰ ab eracliꝰ. ⁊ ꝑ eius pluries debellat⁹. Item qz q̃ illi expositores dicunt q̃ hec rebellio fuit post recessum eracliȝ de pside. interfecto cosdroe ⁊ reportato vexillo crucꝫ dominice. hic aũt ꝺ. Et admirata ẽ vniuersa terra p⁹ bestiã ꝓter eius curatiõem. Et adorauerunt draconẽ. ꝓ quẽ intelligit̃ cosdroe. nõ.n. adorauerũt eũ p⁹ mortẽ suã: ꝛ ante vt dicũ est.ꝛ. ꝓter qõ aliter exponit hec ſa de vulneratõe literali filij cosdroe in vno cõſticu ꝟ eracliũ. a q̃ vulnere ꝟ spem bũnã fuit satis cito curatus.ꝓ qõ gẽtes sibi

Et vidi de ma. .xiij: i bestiam ascẽdentez hñtez capita septẽ et cornua decẽ ⁊ sup cornua ei⁹ decẽ diademata: ⁊ sup capita ei⁹ noia blaſphemie Et bestia quam vidi ſilis erat pardo: ⁊ pedes ei⁹ ſic̃ os leonis. Et dedit illi draco ꝟ tutẽ suã ⁊ ptãẽ magnã: et vidi vnũ ꝺ capitib⁹ suis q̃si occisum in mortẽ. ⁊ plaga mortis ei⁹ curata ẽ. Et admirata ẽ vniuersa tra post bestiã. Et adorauerũt draconẽ q̃ dedit ptãẽ bestie.⁊ adorauerũt bestiã dicẽtes Quis silis bestie. ⁊ q̃s poterit pugnare cũ ea. Et data ẽ ei os loq̃ns magna: et blaſphẽtias. ⁊ data ẽ ei ptãs facẽ mẽses q̃dragintaduos Et aperuit os suũ in blaſphemias ad deũ blaſphemare nomẽ ei⁹ ⁊ tabnaculũ ei⁹ ⁊ eos q̃ in celo hitãt. et ẽ datũ illi bellũ facere cum sanctis ⁊ vincere eos. ⁊ data ẽ illi ptãs in oẽm tribũ pplm ⁊ liguã ⁊ gẽtẽ ⁊ adorauerũt eã oes q̃ inhabitant terrã: ꝛrũ nõ sunt scripta noia in libro vite agni qui occisus est ab origine mũdi. Siquis hȝ aurẽ audiat. Qui in captiuitatem duxerit: in captiuitatẽ vadet. Qui gladio occiderit oportet eum gladio occidi. Hic est patientia et fides sanctorum. Et vidi aliam

sub dãte crediderũt in eo ẽ aliq̃d nutritus.cui⁹ vulnus fuerat sic sanat⁹: sicut ⁊ pfem suũ adorauerunt. vt ꝺñ ẽ: Finhoc ꝺ ꝛ. l Vidi vnũ de capitib⁹.i. filiũ cosdroe rõe ꝫs dicta. m Quasi occi. in morte.i. leraliter vulneratus. n Et pia.mor.ei⁹ cu.ẽ.inopinabiliter. o Et admt.est vni.ter.p⁹ bestiã. pp ralẽ curatiõem.

p Et ado.draconẽ .i. cosdroe. q̃a dedit ptãẽ bestie tradendo regnũ filio suo. q Et ado.bestiam .i. filiũ cosdroe credentes in eo aliq̃d numinis esse. r Dicẽtes q̃s ſi. bestie ꝛ. q.d. nullus. qz ſi in ꝓlio vulnera ret curabit̃ sicut ꝓius. s Et da.ẽ ei os loq.magna. per ia ctantiã ⁊ blaſphemias ꝟ xpm ⁊ ecciam. t Et da.ẽ ei po.fa. mẽses.xlij. q̃ faciũt tres annos ⁊ dimidiũ. dicũ.n.ẽ supra q̃ bellũ eracliȝ ꝟ ꝓsas duravit.vij.annis. et sic medietas illius tẽꝑis ascribit cosdroe ⁊ alia medietas filio eius.

v Et datũ ẽ illi ꝛ. qz sanctũ anastasiũ cũ.lxx. monachis ⁊ multos alios interfecit. ꝛ Et da. ẽ illi ptãs in oẽm tri. ꝛ. q̃ mstre gẽtes ⁊ diuersarũ linguarũ erant sub ptãte sua. ⁊ ẽ hic hyppolica locutio accipiendo oẽm pplm ⁊ gentẽ ꝓ multo pplo ⁊ gente. sicut freqñter fit in scriptura: ⁊ in cõi cõmodo loquẽdi. sicut dicit tota ciuitas ẽ in tali festo: ad denotandũ q̃ sunt ibi multi ô ciuitate. ⁊ sitr q̃ subdit. Et adorauerũt eã oes ꝛ.

y Quox ũ sunt scri.no.in li.vi.agni.i. in libro ꝑdestinatiõis diuine. q̃ ꝺ liber vite agni rõne deitatis. ⁊ etiã rõne hũanitatis. inquãtũ ordinatiõ ꝑdestinati saluãt in fide meditatois. z Qui occi. ẽ ad oci. mũdi. q̃ duplicit̃ põt intelligi. vno mõ dispositiue. qz sic deus ab eterno dispositue mũdũ facere. que q̃dẽ dispõ põt dici q̃cdã mũdi origo. inquãtũ ad exemplar mũdi ꝓcepti eternaliter a deo ꝙ ducius ẽ mũdus tpaliter in effectu. vnde Boetius li. de cõsolatõe. Tu cũcta supno ducis ab exẽplo. Mũdũ mẽre gerens silem imagine formas. Alio mõ figuratiue: et sic ab initio mũdi xpc in abel fuit occisus. nã occisio abel innocens: fuit figura occisionis bñagni. vñ dicit Aug. q̃ fuit in abel occisus ⁊ in ꝓphis exoneratus. a Si quis hȝ. hic vltimo describit finis belli psarũ ⁊ eracliȝ cũ dicit Si q̃s hȝ aurẽ. i. intellectũ. b Audiat. supple finẽ belli eracliȝ ⁊ psarũ. q̃ ꝑse q̃ multos xpianos duxerãt captiuos: ab eraclio ⁊ eius exercitu fuerũt captiuati. c Qui gla. occiderit ꝛ. q̃ codroe q̃ mltos occiderat ab eraclio est occisus. d Hic ẽ pa.ꝛ fi. sanctoꝝ. q̃: sacharias patriarcha hierosolymitanus. q̃ cũ aliis plurib⁹ sanctis ductus fuerat in psidẽ captiuus. habuit meritũ patientie et p eracliũ cum eis fuit in irñ reductus. e Et vidi aliã bestiã. Descripta eccie psecutõe a cosdroe ⁊ eius filio. hic ꝓñ idẽ describit̃ ſ machometo ⁊ eius pplo. ⁊ diuidit in tres ptes. nam hec psecutio ꝓmo incipit. secũdo alia incipit sequẽti ca. ibi: Et vidi ecce inde. tercio ꝓma resumitur. xvj. ca. ibi: Et ser. ꝓma adhuc in tres. quia primo ponitur ꝛditio sectæ saracenoꝝ. secũdo psecutio xpianoꝝ in ꝓncipio sequẽtis ca. tercio punitio psecutoꝝ ibi: Et alt⁹

angelus. ꝓma adhuc in ꝺuas. qꝛ ꝑ ponit dicte secte cõditio. secũdo cniuſcã ſnie ſecrete velatio ibi: Hic ſapia eſt Circa ꝓmũ ſciendũ q̃ lz de inchoatõne ſecte machometi varia dicant a diuerſis. tñ ꝟuenienti⁹ tenet q̃ incepit circa finẽ tpis eraclij. de quo dictũ ẽ in pte ꝓcedenti. ꝺ autẽ machomet⁹ de patrtate ad diuitias eleuatus cogitauit fieri rex ỹſmaelitarũ de quo ꝓpl'o erat q̃ ꝓpte dicunt agareni. nã ỹſmael fuit fili⁹ agar ancille ſare Geñ. xvj. dicunt tñ vſurpatiue ſaraceni a ſara libera. ad optinendũ ꝺo ꝓpoſitũ vſus fuit ꝓſilio t auxilio cuiuſdam mõachi hereticj nomine ſergij cõdẽdo legẽ falſam t cã'na lem t quibuſdã auctoritatib⁹ ve. ac no. reſta. colozatã. vt ſic nõ ſolũ a gentilib⁹ ad carnalia ꝓnis: ſ̃ etiã a ſimplicibus xp̃ianis t indeis de quibus aliqui habitabant cũ ỹſmaelitis facili⁹ recipẽt. finxit etiã legẽ illaz a deo reuelatã tanq̃ ꝙbete dei ſummo. igit de ipo dicitur

e Et vidi aliã beſtiã. i. machometũ vitã voluptuoſaz ducentẽ que beſtialis dr̃. j. Erbi. nam fuit luxurioſus t libidinis ardoze ſu ccẽſus ſup oẽs hoies orientalis regionis iactans ſe ſolũ ſup. xl. hoies ex diuino munere virtutẽ generatiuã t cocundi ꝓtẽt habere. vt ſcribit orientalẽ eccle li. j. ca. v. qui aliter noiaſ. f. liber ep̃i aconẽſis. qꝛ fuit actor bui⁹ libri. f Aſcendẽtẽ de terra. qꝛ ꝑ mercatões t rapinas aſcendit ꝺ pauptate ad diuitias. vt ꝺr̃ ibidẽ. g Et ha. coz. duo ſi. agni. i. xp̃i cui⁹ duo cornua dicũt ꝺ ꝙbetia inquantũ fuit viator. ꝓut declarauũ ffuit Luc. vij. ſup illud Prophęta magnus ſurrexit in nobis ꝛc. z lator le. no. Machometus finxit ſe eẽ ꝙbetã t legis diuine latorem vt dictũ eſt. ꝓpter qꝺ dicit hr̃e duo cornua ſi'ia cornibus agni. qꝛ nõ fuerũt talia ſm veritatẽ ſ̃ ſm bũanam fictiõez. h Et loquebat ſicut draco. f. aſſume mẽdaciter t doloſe. i Et po. poris be. oẽm faciebat. qꝺ exponũt aliqui de ꝓtãte filij coſdroe q̃ ſupra noiatus ⁊ beſtia. nas machometus t eius ſequaces ꝓtãt regni ꝑſarũ trãſtulerunt ad ſaracenos. vſic ꝺr̃ hic feciſſe oẽm ꝓtãt poris beſtie. ſed huic exponi vr̃ ꝺicere qꝺ ſequit. Et fecit terrã et habitãtes in ea adorare beſtiã ꝓmã. nã auferẽdo ꝓtãtez a ꝑſis nõ fecit adorare regẽ eoꝝ ſ̃ magis ꝛ̃ũ. ꝓ qꝺ mihi vr̃ ſaluo iudicio melioꝛi q̃ ꝺ ꝓz beſtia ſit ipe machometus qui dicit beſtia rõne vite beſtialis. vt dictũ ẽ. z ꝓma: qꝛ ꝓmus rex fuit ſaracenoꝝ beſtialiter viuẽtiũ. Modus aũt ꝓmi regis in aliquo regno ẽ regimẽ ſuũ firmare t dilatare quãtũ põt. qꝺ fecit ipe machometus. ſ̃ dicit.

i Et ꝓtãt poris be. oẽm faciebat. qꝛ qꝺ ſolet facere ꝓmus rex ad firmandũ t dilatandũ ſuã ꝓtãt diligentius agebat. k In cõſpectu ei⁹. i. ꝓut ſibi ad finẽ intẽti ex pediens videbat. l Et fecit terrã ꝛc. adorare beſtiã ꝓmã. i. ſciꝑm q̃ ꝺr̃ beſtia ꝓma rõne dicta. nõ tñ fecit ſe adorare tanq̃ deũ ſicut fecerat coſdroe: ſ̃ ſic ꝙbant dei ſummũ. m Cuius cu. ẽ pla. mortis. Machomet⁹. n. in q̃dam bello fuit grauiter vulnerat⁹. ſ̃ poſtea curat⁹. vt ꝺr̃ j. li. hiſtorie ecclẽaliſ eccie. c. v. n Et fe. ſigna magna. falſa tñ. o Vt etiã ignẽ ſa. de ce. deſcẽ. in trã. ꝺ accipit ignis metaphorice ſicut t alia q̃ dicũt ꝺ. machomet⁹. n. poſtq̃ tã magn⁹ erat effect⁹ cepit cadere epiſtetica paſſiõe ꝓ qõ ne ex ꝺ vilificaret dixit ſe ꝺ pati ex apparẽtia Baduelis. vtpote hõ purus nõ pot'ẽs faſtinere refulgentias ipſi⁹. ſicut Daſi. x. ca. dixit angelo ſibi apparẽti. Die mi: in viſione tua diſſolute ſunt cõpages mee. t nihil in me remãſit virtiũ. angeli ꝺo ignis vocant pſ. ciij. Qui facis angelos tuos ſpũs t miſtros tuos ignẽ vrentẽ. ſ̃ qꝛ iſtõ erat falſum. iõ ſubdit. p In ſpectũ boim. i. in opiniõe falſo ſibi credẽtiuz. dixerẽt etiã ſui diſcipuli q̃ lunã a ſe vocatã fecit deſcendere q̃ rõe luminis cõuenit cuz igne. t ſic ſm opinionẽ boim fecit ignẽ deſcendere. q Et ſe. ba. in terra. ꝓ ſe t diſcipulos ſuos. r Pro pter ſigna que falſo dicta ſunt de eo.

s In cõſpe. beſtie. i. ſuipius. Sciebãt eñ q̃ erãt ſigna mẽdacia. vel aliter i cõſpectu beſtie. i. ꝓpli beſtialis et defacili ſeducibilis qualis erat ꝓpl's ỹſmaelitarũ babitans in deſ

x ꝺz plagã gladij t vixit. Et
y datũ ẽ illi vt daret ſpiritum
z imagini beſtie: t vt loquat
a imago beſtie: t faciet vt q̃
cũq̃ nõ adorauerit imagi-
b nẽ beſtie occidatur. Et faciet omnes puſillos t magnos t diuites t paupes:
c t liberos t ſeruos habere
d characterẽ i dextra manu:
e aut in frõtib⁹ ſuis. t ne q̃s
f poſſz emere aut vẽdere: ni
g ſi qui habeat characterem
h aut nomẽ beſtie aut nũerũ
i nois ei⁹. Hic ſapia ẽ. Qui
l ꝺz itellectũ ꝓputz nũez be
m ſtie. Numerus. n. hois eſt

tis. t Dicẽs ba. in tra. ſibi ſubiecta. v Vt ſa. ima. be. ꝛc. ꝺ addit ad ſignãdũ q̃ beſtia dic accipit ꝙ ipſo machometo t nõ ꝙ ꝓpl'o ꝙ ipm decepto. ꝺr̃ aũt ei⁹ imago lex ab eo data. in q̃ repũtat ei⁹ ꝺdũio t vita. quã ꝓcipit firmiter cuſtoditi. t hoc ẽ q̃ ꝺr̃. v Vt ſa. ima. ꝛc. i. ope adimpleãt eius legẽ. x Et ꝺa. ẽ illi. i. ꝓmiſſum a deo.

y Vt daret ſpm imagini. i. vigorem ſue legi. Lex. n. dicit vita q̃diu viget. t mortua cũ abrogat. z Et vt lo. imago beſtie. i. ſtam ſuã oñdat ſicut ꝺr̃. Lex talis loquitur in tali caſu. nam oia fere accipiunt hic metaphorice.

a Et faciet vt quicũq̃ nõ adorauerit ꝛc. nam ꝓcepit ſub pena mortis legẽ ſuã haberi in magna reuerentia.

b Et ſa. oẽs puſil. t magnos ꝛc. i. oẽs hoies cuiuſcunq̃ cõditõnis. c Habere characterẽ. i. circũciſionẽ vt dicũt aliq̃. nam ſaraceni ſunt circũciſi ſicut t iudei. ſ̃ ifa'ſequẽs diſſonare vr̃ cuz dicit. In dextera manu' aut in frõtib⁹ ſuis. qꝛ circũciſio ñ fit in ꝓtib⁹ iſtis. t iõ ꝙ characterẽ vr̃ hic intelligi determiat⁹ mod⁹ vituẽdi ſm legẽ machometi. q̃ ſaraceni ab aliis gentib⁹ diſtinguũt. iõ dicitur.

d In dextera manu. q̃tũ ad opatõem. e Aut in frõ. ſuis. ꝙ aptã cõfeſſionẽ. f Et ne. q̃s poſ. eme. aut vẽdere. i. cũ ſaracenis i ſuis legalib⁹ cõicare. g Niſi q̃ ꝺz cha ract. beſtie. i. modũ vituẽdi dictũ. h Aut nomẽ. ſic ſaraceni ficti. nã ſicut inter xp̃ianos funt aliq̃ ficti qꝛ ꝙ ꝓmittũt cõicare xp̃ianis veris ſic ẽ inter ſaracenos.

l Aut nu. nois ei⁹. ſicut ſunt ſerui ſaracenoꝝ alteri⁹ tñ legis. q̃ cõicãt cũ eis in bũanis. eo q̃ ſunt de nũero familie dom⁹ ſaraceni. k Hic ſapia eſt. Hic ponit velatio cuiuſdã ſecrete ſnie. i. nũer⁹ annoꝝ reſpiciens machometũ. iõ dicit. Hic ẽ ſapia. i. res occulta ad intelligẽdũ: quã expere ꝓpte eſt ſapiẽtũ. l Qui habet intellectũ. vinacem t penetratiuũ occultoꝝ. m Computet nũez beſtie. i. machometi qui beſtia dicit. vt ꝓz ex ꝓdictis.

n Numerus ꝛc. eſt ſexcẽti ſexagintaſex. ſ. anni. z ad q̃ referat determinate iſte numer⁹ pater q̃ nõ refert ad numerũ annoꝝ vite ipius. qꝛ nõ tãtũ vixit. ſ̃. lxiij. annis. vt ꝺr̃ in hiſtoꝛiali ſpeculo. ꝓ qõ alij ꝺicerũt q̃ referr̃ ad duratõem legis ipius: q̃ tãtũ ꝺz durare. ſ̃ hoc nõ vr̃ veruth nam lex illa fuit data circa finẽ tpis eraclij vt ꝺictũ eſt. qui cepit impare anno dñi ſexcentesimo decimotercio. t impauit. xxx. annis. a fine aũt b⁹ tpis viqz ad ꝓtẽ annũ q̃ eſt annus dñi Millesim⁹ trecentesim⁹ vicesim⁹ octauus

fluxerit mains tps vt patz ꝑsideranti. t tñ adhuc durat lex machometi. ꝓpter qđ aliqui dicūt q ꝑ monte machometi lex eius fuit correcta ꝑ sapientes saracenos. t ab illa correctione dz incipe numerus annoꝝ duratois illius legis ꝑ hoc nō vī. ꝓbabiliter dictū. cū q. nō diceret lex machometi ꝛ sapientū. tuz q. illi sapientes dicūtur fuisse discipuli machometi. t sic illa correctio nō fuit post eius datōem a machometo ꝑ tpus notabiliter magnū. t sic ab illa correctione taz fluxerūt sexcēti sexagintasex anni vel de valde. ꝓpinquo fuit cōplendi. t tū lex machometi non vī hic. ꝓpinqua cessatōi. nā a pauc' annis multū imaluit. Tartari. n. qui sunt in maximo numero legē illaz pcerpūt. ꝑ maiora pte illius ꝑplī. sicut audiui affertiue a quodā epo ordis nr̄i. q ꝑ plures ānos inter tartaros habitauit. ꝑ qō saluo meliori iudicio vī ꝙ iste numerus annoꝝ sit inciplēd' ab incarnatōe dñi. t terminādus in monte machometi. de q. ꝓphetice loquit hic iobes. qō sic pōt declarari. nā ab anno incarnatōis dñi vsq; ad finē impij eraclij fluxerūt anni sexcenti. xliij. vt ptz ex ꝓdictis. ꝛ machometus vixit. lxij. annis. vt dictū ē. ꝛ illi numeri sīl iuncti faciūt septigētos ſſet annos. a qbus opz subtrahere annos qbus machomet' vixit cū eraclio. aliter illi anni bis cōputarent. vt patz intuenti. isti vo anni estimant. ꝓbabiliter fuisse quadraginta. q; machomet' ꝑ fuit pap. ꝛ postea inualuit ꝑ mercatōes. ꝛ postea ꝑ rapinas ꝛ fraudes. añq; anteraret se regē facere et legē dare quā dedit circa monte eraclij. ꝛ sic devita machometi videnť ꝓbabiliter fluxisse. lx. anni ab tpus mortis eraclij. quib' demptis a septingentis ſſet remanēt ꝓſe sexcenti sexagintasex anni ab incarnatōne dñi vsq; ad mortē machometi. ꝛ fm hoc ꝑt lra exponi. n Numerus. n. hois. f. xꝑt q fuit bō ꝓfectus scientiꝫ ⁊ virtutiꝫ ab instanti incarnatōis. o Et nu. ei' est. f. machometi sexcenti sexagintasex. q; tātus nūerus annoꝝ fuit anno q dñs fact' est bō vsq; ad terminū vite machometi. vt ꝑdictū ē. Sciendū aūt q liber apocalipsis fuit scriptus in greco. in quo dī hoc nomē anthemos vbi dī hic: sexcenti sexagintasex. cui' signatū. ꝓpriū est Ihesus qō. ꝓpter cōuenit machometo. q fuit Ihesus xpo negās ei' diuinitatē. vt ꝑdictum est. ꝛ p ꝓphetas vt dicet in ꝑte sequēti. signatū aūt dicte dictōis accomodatū ē huic numero sexcenti sexagintasex. Sed cui' intellectū sciēdū q sicut in latino alique lre accōmodate sunt ad signādū nūeros. sicut litera c ponit. ꝑ centū. ꝛ l. ꝑ qnquaginta. ꝛ sic de aliꝭ alijs. ita fuit in greco lre alique ponunt. ꝑ numeris. ꝛ ille qb' scribit hoc nomē anthemos in greco signāt hoc mō in latino sexcentos sexagintasex. ꝓpter qō in aliqb' biblijs ponit sic. numer' n. bois ⁊ numerus eius ē dictus. q dictō signat apud latinos numerū ꝑdictū ꝑ lras qbus scribit. q; lra d ponit ꝑ qngentos: i. ꝑ vno: c ꝑ centū: l. ꝑ qnquaginta: v. ꝑ qnq;: x. ꝑ decē. ꝛ hec sīl iuncta faciūt sexcentos sexagintasex. q numerus cōpetit machometo mō dicto: q; ista ponūt valō obscure. ⁊ pz. iō ꝓmittit. Hic est sapientia cē. Capitulum. xiiij.

Et vidi. Hic ꝓsequit ꝓmiū ꝓfectiōs machometi sustinentū. ꝛ dividit in duas ptes. s. in ꝓmiū principalē ⁊ incidentalē q incipit ibi: Et vidi alterū angelū. Circa ꝓmiū sciendū q sicut dr in cronica hugonis floriacēsis circa finē impij eraclij agareni q ⁊ saraceni dicunt a machometo duce. cēperūt egyptū ⁊ ethyopiam grauiter inuadere. fuit bonmar' machometi discipulus damascū: ⁊ regionē phenicis ⁊ tr̄'m totaqz syrīā occupauit: ⁊ anthiochiā cōpbendit. ⁊ in his terris erāt multi religiosi xpiani in cenobijs magnis ducentoꝝ trecentoꝝ et amplius monachorum in castitate viuentū. quoꝝ maiores ps vel multi erāt ꝙgines. et in illa pſecutōe ꝑ gladiū sarracenoꝝ transierūt ad regnuꝫ celoꝝ. ⁊ hoc ē qō dicit b iobes.

a Et vi. ⁊ ec. agn'. i. xꝑc q dr agn' dei Jo. j. b Stabat sup mō. syon. i. in ecclesia triūphante q dr mōs syon: Heb. xij. ca. qui describit hic stans. eo q aditū dictor martyres in tolgātia martyrij. sicut act. vij. dicit de stephano i agone posito q vidit iesum stantē. q stare. ꝓpriū ē admirantis ꝑ plio. sedere vo. ꝓpriū iudicātis. ꝓpter qō Mar. vlt. describit vt sedēs a dextris dei. c Et cū eo centū quadragintaqtuor milia. in tanto. n. numero vel circiter estimanť ꝓdicti occisi. ꝓbabilit'. d Habētes no. ei' ⁊ no. pa. ei'. ⁊ ꝑ ꝑs spūſancti q ē nexus amboꝝ. e Scriptū in frō. suis. ꝑ aptā ⁊ liberā cōfessionē. e Et au. vo. de ce. tāqz vo. aq. multaruꝫ. i. multitudis sanctoꝝ. fm qō dr. j. xvj. Itaque multe ꝑplī multi. multitudo. n. centū q; dragintaquatuor: millū magnifice laudat deū de sua victoria ⁊ gloria adepta. f Tanqz vo. tonit. magni. in q designat magnitudo laudis. nō solū ex laudātū multitudine ꝙ etiā ex mō laudis ⁊ qualitate. g Et vo. quaz au. si. citharedoꝝ. ⁊. nā hec laus ē coīa deo ⁊ angelis gratiosa. h Et can. q; can. nouū. q; dicti laudātes sunt de numero sanctoꝝ noni testamēti. i Nō sedem. s. dei.

k Et añ q;. aialia ⁊ seniores. i. in ꝑtia sanctoꝝ ꝑriarchārū ⁊ epoꝝ in celis existū. sicut dem ē. S. iuj. ca. l Et nemo pōt dicere canticū. ex voto. n. cōtinētie habuerūt aliq̄d spāle in merito ⁊ sīl bōt in ꝓmio. sicut ⁊ de quolibet sancto ꝑfessore cant eccia. Nō ē inuentus sīl'is sīl. rōne spālis meriti. m Qui em. sunt de xra. sanguine ꝑsi. n Hi sunt q cū mu. nō sunt coinq̄nati. vel simꝑr integritate carnis tenēdo. vel saltē ꝑ' votū castitatē seruādo. o Virgines. n. sunt. virginitas. n. in scriptura aliqñ accipit stricte, ꝑ integritate carnis. aliqñ magis large, ꝑ cōtinentia maxime voto cōsecrata. p Hi sequūt agnuꝫ quocūqz ierit. q; sequūt xꝑm nō solū ꝑ viā mādatoꝝ. sed etiā ꝑ filioꝝ. q Hi em sunt er ho. ꝓmine. i. gratiosi. sicut ꝓmi fructus sunt magis delectabiles. r Et in ore eoꝝ nō ē inuentū mendaciū. nā veritatē fidei cōfessi sunt omnino ⁊ constanter. s Sine macula enī sunt ante thronum dei. nam si aliquam maculā contraxerant purgata fuit virtute sui martyrij. t Et vidi alterum angelum. Hec est pars incidentalis in qua describitur quedā infidelium cōuersio mirabilis que contingit circa illa tēpora. Sanctus. n. bonifacius missus fuit a pontifice romano ad ꝓdicandū fidem catholicā gēnibus thuringie: austrie frisie. in qua legatōe multos valde zuertit ad xꝑm ⁊ bo. ē qō dr. t Et vidi alterum angelū. i. sanctū bonifacium. nam angelus interꝑtatur nuncius. Ipe vo fuit nūcius verbi diuini. vt dictū est. v Volantem per medium celum. nam velociter ⁊ ꝓmpte executus fuit officium sibi iniunctum.

o ⁊ numerus ei' ꝑ sexcenti sexagintasex. Ca. xiiij.

Et vidi: ⁊ ecce agn' e stabat supra mōtē syon ⁊ cū eo cētū q̄dragintaq̄tuor milia hītes nomē ei' ⁊ nomen ꝑris eius scriptū in frontib' suis. Et audiui vocē de celo tanq̄ vocē aquarū multarū ⁊ tanq̄ vocē tonitrui magni. et vocē quā audiui ſſe citharedoꝝ citharizātiū i citharis suis. Et cātabāt q̄si cā-

x Habentē.in corde ꝛ ore. y Euangeliū etnū.i.cuā geliū xpi qđ dicit eternū.nā ei aliud nō succeder.
z Vt euāge.se.su.terrā ꝛc.i.ppl'is ꝓdictis in đb⁹ diuersi ficāt lingue salte in aliq̄.ꝛ q; nō solū patus erat ꝓdicare dictis ppl'is.ꝫ oibus gentibus generaliter cū audire volēt⁹. ꝛō subdit.Et sup oēm gentem ꝛc.
a Dicēs ma.voce in qua notat efficacia ꝓdicatōis sue.
b Timete dñm.timore filiali. c Et date illi honorē. sic filij pri. d Quia ve.ho.iu. ei⁹. generaliter in fine mūdi ꝛ singularit in mor te cuiuslibet. nam in q̄li statu quis mori tur in tali in iudicō ꝑsitabit. e Et adorate eū ꝛc.q̄ est creator oim : ꝛ nō idola vana. f Et alius Hic ꝑ̄ describit punitio ꝑsequētiꝫ xpianos. Et dicit dr in duas ptes: q; ꝑ̄ describit cor punitio.scō but⁹ occasione bonor ꝑmiatio ibi: Et audiui vocē. Circa ꝑmū sciendū q; ꝑstans nepos eracliꝫ cepit ꝛmpare anno dñi sexcentesimo.xliij.ꝛ ꝑsuasus a paulo ꝑstātinopolitano epo incidit in heresim monachoritar duplicē nām in xpo ne gātiū.ꝛ multos eccie mīstros nō assentiētes heresi dicte grauiter afflixit ꝛ in exiliū relegauit. pp q̄ sanct⁹ martinus papa cōuocato cōcilio dictā heresim cū suis fautoribus dānauit.pp q̄ in cōstātinopolim fuit duct⁹ vt assentiret dicte heresi:q̄ renuēs in exiliū fuit missus ꝛ ibidez mortuus.ꝛ de hoc exponūt aliqui locu istū cum dicitur.
f Et alius angelus.i.papa martinus. g Secut⁹ē di cens.dictā heresim ꝓdēnādo. h Cecidit cecidit babylon.i.impiū grecor q̄ fuit magnū cū imꝑatore in heresim cadente vt dictū est.multi aliꝫ silr ceciderūt. ꝛ q; hoc erat cōsubsibile.ꝛō vocat imperiū illud babylon.i.cōfusio Dicit aūt bis bis cecidit:pp duplicē casum.s. ꝑtiarche et ꝛmpatoris. Ire sciendū q; sicut dr i cronica sigiberti: leo & p⁹thcodosiū sumpsit impiū cepit ꝛmpare anno dñi septingētesimo decimo octauo.ꝛ ꝛmpauit ānis.xviij. ꝛ anno ꝛmpij ei⁹.xiij.papa Gze. iij.ꝑfuit eccie ꝛ Rome heresi deprauatū redarguit ꝛ de cōsilio romanor ei vectigalia denegauit:ꝛ ne ꝑcussura sui numismatis recipēt ordinauit.ꝛ q; eius effigies ō eccia tolleret.ꝛ ne nomē ei⁹ in missaꝫ solēnijs recitaret.ꝛ ꝑm hoc exponit ab eis q̄ subdit
i Et ter.ange.i.papa Greg. k Dicēs vo.ma.in q̄ notat ordinatōis sue auctoritas. l Sicꝫ ado.bestiā.leonē bestialit viuētē deferēdo ei honorē impialē. m Et ima.ei⁹.quā fecit de eccia removeri.vt dictū est. n Et acce.chara.in frō.sua.ꝑstēdo cū manifeste ꝛmpatorem.
o Ꝑut in ma.sua.accipiēdo numisma ei⁹ charactere figuratū. p Hic bi.de vi.ire dei ꝛc.pena excōicatōis et aggrauatōis incurrēdo.lz aūt hec expō ꝓbabilis videat q; tū ab ꝛmpatorē ꝑstantē fuerūt ipatores aliq̄ mli vel magis heresi deprauati.vt ꝑz ex supradictꝫ. vī min⁹ ꝑuenīēter expositū q̄ dr supra.s.de eius casu. Cecidit babylon .i.impiū grecor mō ꝓdicto.marie cū eius filio ꝑstātinus eccias diruptas repauerit.ꝛ ꝑ heresim monachoritar⁹ insurrexit.vñ ꝛ vniuersalē synodum in ꝑstantinopoli ꝛgregauit ducentor octuagintanouē epor.q̄ duas nās ee in dño nro iesu xpo cōprobauerūt ꝛ oñderūt.silr q̄ subdit de Greg.papa ꝛ leone ꝛmpatore q̄ accipiens leonis numisma.Bibet de vino ire dei ꝛc.excōicatōem incurrēdo vī minus ꝑuenīēter dictū.q; subdit. q Et cru.igne ꝛ sul.q̄ q̄ intelligi vī pena gehēne q̄ est eterna. vñ subdit.
r Et su.tor.eor in se.se.ascēdet.ꝛ sic non vī loq̄ de pena excōicatōis seu corpalis incēdij.quā ꝓtigisse dicit ꝑstantino filio Leonis:q̄ ministror eccie fuit maxim us ꝑsecutor ꝓter q̄ saluo meliori iudicio vī litera ab illo loco.Et alius angelus ꝛc. de machometo ꝛ eius sequacibus exponēda.de quor ꝑsecutione ꝫ xpianos ante fecerat mētōez ꝛ eor rū penā nō dixerat: ꝛ ō iohānes describit hic ꝑ̄ eor punitōem. ꝛ ꝑ q̄tū ad penā tpalē. scdo q̄tū ad penā eternā:ꝫ ibi: Et tercius angelus. Circa ꝑmū dr
Et alius angelus .s.sanctus iohes lopuens. Secutus est.hoc nō refert ad ptē immediate ꝑcedē tem.ꝫ ad ꝑcedētē in qua locutus fuerat de cētū quadragintaquatuor milib⁹ interfectis ,p xpo a saracenis dicēs eor punitōem tpalē:Cecidit babylon.i.gēs babylonica. nā lex eius ē ꝑfusionib⁹ plena.q; ibi laxat vita voluptuosa.que vita pecudū dr.i.ethico.ꝛ etiā ꝓter cōfusum ꝑcedendi modū.nā inordinate tradit ꝛ idē frequēter ꝛ inuti liter repetit.nec rōne vel scriptura autēnica fulcitur.vt ꝑz illā mīnēri. Illa magna.nā gens illa in brevi fuit multū multiplicata ꝛ dilatata.dr aūt cecidisse: q; circa tpa illa cōfixit cū romanis.in q̄ ꝑlicm tres amirei saracenor cū multis alijs fuit pempti.vt dr in cronica sigiberti. q̄ a vino fornicatōis sue potauit omēs gētes.hypbole ē ad designādū magnā multitudinē gētū error⁹ machometi infectā.ꝑcedit.n.carnis delectabilia ad q̄ mlt'imdo hoim est.pna.Et tercius.ꝫ dr ꝑscribit pena eor ecia ꝛc⁹ dr. Et terci⁹ angelus.s.ad ifram vel aliqs ꝓdicator⁹ sanct⁹ contra machometi sectā. Sicꝫ adorauerit bestiā.i.machometū.vt dcm ē ca.ꝑce.vbi dictū ē ō ei⁹ imagine ꝛ de eius characteris acceptōe. Hic bibet de vino ire dei.i.punict a deo grauit.q̄ mixtū ē mero.dr aūt punitio dei vī nū meritā q̄s punit tpaliter ad eius corectōez. mixtū ꝙ q̄ post punitōem tempalē ꝛequit eterna. sicut ē in ,ꝑposito.q; saraceni puniti fuerūt morte tpali vt ꝓdictū est ꝛ cū hoc eterna.ꝛō subdit. Et cruciabit igne ꝛ sulphure.i.pena gehenne. Et fumus tormentor eor ꝛc.nam illa pena est eterna a parte post. s Nec bñt requiem die ac nocte.nam est cōtinua ꝛc.ꝑz ex dictis ca.ꝑce.ꝛ q; fm q̄ dicit Aug.vna causa quare ꝑmittunt mali in hoc mundo est exercitiū bonor in virtute patientie.ideo subditur. t Hic patientia sanctor.quia patientia xpianorum multotiēs ꝛ multiplicit exercitata est ꝑ saracenos.
u Et audiui. Pars ista ab aliquib⁹ exponit de morte q̄ ꝙ ꝓxit mūdo ꝑ religionis ingressum.nam illis tēpib⁹ q̄dā vir potēs deuotōe ductus reedificauit cenobiū sancti bñdicti apud cathi cassinū qđ ꝓ longobardos ꝙ multos ānos añ fuerat destructū.ꝛ ibidē seruiēs suo exēplo. multos induxit ad seruiēdū xpo .ūc etiā tpis multi nobiles in diuersis ꝓbus relicta ad seruiendū xpo pompa seculari habitū religionis assumēres fuerunt mūdo mortui.de qbus fm istos dr. Beati mortui ꝛc.ꝛ etiam quod subdit iam dicit spūs. Vt reqescāt a laboribus suis. naz

a labore vite active transierũt ad requiẽ ꝓplative. ℔ q: sic morientes mũdo nõ moriant in dño ꝙre. ℔ magis incipiũt viuere in ipo. nec a laborib⁹ bonis desciũt ℔ magis eos amore xpi assumãt. s. vigilias orõnes ieunia et cõsimilia. iõ melius videt dicendũ q: hoc post punitoẽs malox eternã descriptionẽ retributio bonorũ eterna sicut dcm̃ ẽ. s. vt sic oppositum iuxta se posita magis elucescant. iõ dr hic iobi. r Scribe. tangẽ rẽ notabilissimã. y Beati mor. q in do. mo. i. cõfessione vñi nñi ie su xpi p palmã martirij. quales fuerunt centũ quadraginta quattuor milia. de q⁹ dictũ ẽ ca. pce. z Modo iam dicit spũs. s. sanctus q cũ pre r filio ẽ vnus deus. expzimit nũ h spãliter. nax opa sũt meritoria p charitatem p quã spũs sanctus habitat in nob r sic remunerãdo mercedẽ quodãmõ spãli attribuit ei.

a Vt req. a la. suis. nã in beatitudine appetitus totaliter quietatur.

b Opera. n. illox. meritoria vite eterne. c Sequunt̃ illos. in beatitudie quã recipiũt. p ipis. d Et vidi. In choata ꝓsecutõe saracenox. hic interponit alia. s. longobardox. t hoc ꝓter successionẽ ẋpis: cui⁹ ordinẽ iobes. p sequit in hoc libro. r diuidit in duas ptes. nax ꝓponit a longobardis eccie liberatio. secũdo plurimũ aliox eam p sequentiũ ꝓcussio ibi: Et p⁹ hec vidi. Circa pmũ sciẽdũ q: anno dñi septingentesimo qnq̃gesimotercio. Astruphus longobardox rex in italia multus afflixit eccias. pp qõ Stephanus papa trãsijt in frãcia querẽs auxiliũ ℨ dam regẽ qõ inpetrauit: r hoc describit in hac pte q̃ diuidit i duas ptes. q: ꝓ describit hoc auxiliũ tpe pipini. scõo tpe karoli magni filij sui ibi: Et alius angelus. circa pmũ dr d Et vidi r ecce nubẽ candidã. p quã intelligit regnus francie candidatũ ꝓ ceteris moꝛib⁹ r fide. e Et su. mu. sedẽtẽ. s. pipinũ regẽ. f Silem fi. bois. i. formatũ xpo in fide r iusticia. lx hec assistatio fuerit valde longinqua.

g Habentẽ in ca. coro. aureã. nam reges francie ad literam aurea corona coronant̃. h Et in manu sua. i. potestate sua. i Falcem acutã. i. exercitus valde bellicosum per quẽ pipinus multas magnas victorias habuit k Et alius angelus. i. papa stephanus. l Exiuit ỏ tẽplo. romane eccie. m Clamans voce magna. i. deprecans ex magno affectu. n Ad sedẽ. su. nubẽ. i. pipinus regẽ. o Mitte fal. tuã r mete. diriigendo exercitus tui potentiã cõtra astruphũ tyrãnizantẽ. p Quia ꝛc. ho. vt meraẽ. i. vt eius tyrãnia p tuã potẽtiã tollat. q Cũ aruit messis. i. ipe r exercit⁹ ob durati sumptus sua integrare r Et mi. ſ se. su. nu. fal. suã in terrã. nã Pipinus valida manu intrauit in italiã r messuit terrã. nã ℨ astruphũ viriliter pugnauit̃ reddere cõpulit. b. petro quecũq: fuit in ris erãt. s Et ali⁹ angelus. Hic pũr describit auxilius eccie ℨ longobardos tpe karoli magni. t diuidit̃ duas ptes. q: ꝓponit auxiliũ karoli. scõo dilatatio cult⁹ diuini ca. se. C Circa pmũ sciendũ q anno dñi. dcc. lxxv. karolus rex francie ad ꝑces hadriani pape intrauit italiã cũ exercitu forti ℨ deiecerũt longobardox regẽ: ecciaz multipliꝛ

ꝑ dicẽtẽ mihi. Scribe: Beati mortui q̃ in dño moriũt̃.

ä Amodo iaz dicit spũs: vt requescant a laborib⁹ suis.

b Opa. n. illox sequũt illos

c Et vidi r ecce nubẽ candidam r sup nubem sedentẽ ſ silem filio hois habẽtẽ in capite suo coronã aureã. r

d in manu sua falcẽ acutam: ꝛ

e r alius angelus exiuit de

f templo: clamãs voce magna ad sedentẽ sup nubem

g Mitte falcẽ tuã r mete. q:

h venit hora vt metatur: qm̃

i aruit messis terre: r

k misit

l qui sedebat sup nubẽ falcem suam in terram: r

m messuit eam. Et alius angelus

n exiuit de templo quod est

ꝑ in celo: habens r

ꝓ ipe falcẽ

q acutam. Et alius angelus

r exiuit de altari qui habebat potestatem sup ignẽ

s Et clamauit voce magna ad eum: qui habebat falcem acutam dicens. Mitte falcem tuam acutam: et

t vindemia botros vinee terre: qm̃ mature sunt vue ei⁹

u Et misit angelus falcẽ suã acutã in terrã: r vindemiauit vineam terre: r misit in

x lacum ire dei magnũ. Et

y calcatus est lacus extra ciuitatem: et exiuit sanguis

z de lacu vsq; ad frenos eq̃rum ꝑ stadia mille sexcenti

affligentẽ. quẽ ipugnãs tãdẽ cepit r secũ in francia duxit in quo lõgobardox regnũ defecit. r ꝓ ẽ q⁹ dr b. s Et ali⁹ angelus. s. karolus magnus. r Exiuit de tẽplo. s. nomoniẽsi. in q̃ coronatus fuit. vt hr̃ i cronica sigisberti.

v Nõ ẽ in celo militantis eccie q̃ frequnter celũ noiaꝛ in scriptura. x Habẽs r tpe fal. acutã. i. exercitũ fortẽ. imo exercitu patris sui fortiorẽ.

y Ali⁹ angelus. i. papa hadrianus. z Exiuit de altari. ad q̃ accesserat ꝓ misse celebratiõe. vt deus vellet eccias pregere. a Qui bs ptẽ su. ignes. i. ad inferendũ excõi catõis r aggranatõnis penã. quelibz ei pensnoie ignis aliq̃ designat. aliq; libri hñt. Et aquã. ℨ ũ ẽ de textu. vt hr̃ in illis correctis.

b Et cla. vo. magꝛ. ex affectu magno deꝑcans karolũ vt faceret sibi auxiliũ.

c Mitte fal. tuam acutã. i. exercit⁹ mi potentiaz. d Et vinde. botros. s. longobardos eoꝛ auferẽdo potentiã.

e Cũ ma. ſ vue ei⁹. i. longobardi ſt destructiõe digni.

f Et mi. ange. i. karolus. g Falcẽ suã. i. exercit⁹ potẽtiã. Aliq; libri hñt Acutã in terrã. ℨ nõ ẽ de textu. h Et vinde. vi. re. auferẽdo potẽtiã lõgobardox de tra italie.

i Et mi. in la. ire dei magnũ. nã regẽ deduxit⁹ captiuum

k Et cal. ẽ la. ex ciuitatẽ. q: regẽ cũ vxore duxit in exiliũ extra terrã suã vt dcm̃ ẽ.

l Et exi. sang. de cor. occisoꝛ. nã in regis captiõe multi longobardi fuerũt occisi.

m Vsq; ad fre. eqrũ. nã ex sanguine occisoꝛ freni militũ karoli fuerũt rubricati sicut in talib⁹ bellis solet fieri.

n Per stadia mil. sexcẽta. nã fama h⁹ victorie karoli fuit lõge lateq; diffusa. s. ꝙ ãmoꝛ orbis ptes ꝓ numerũ dcm̃ designatas. eo q̃ ẽ nũerus q̃dratus q̃ ꝛsurgit ex ductu numeri in seipm. sicut q̃ternarij⁹ cõsurgit ex ductu binarij in seipm. nã bis duo sunt q̃tuoꝛ. r sic nouenarij⁹ q̃ cõsurgit ex ductu ternarij. nã ter tria sunt nouẽ. essic ẽ in ꝓpsto. nam mille sexcẽta ẽ nũerus ꝛsurgẽs ex ductu q̃dragenarij in seipm. q̃drageties. n. q̃draginta faciũt mille sexcenta. vt ꝑz ꝑ dcm̃ sciendũ. r sic ꝓ nũero ꝓdictũ designãt q̃tuoꝛ orbis ptes. In ca. xiiij. vbi dr̃ in postil. Et vidi alia bestiã. descripta eccie ꝓsecutiõe ſb coꝛde re eius filio hic ꝛsiter. Additio.

Circa secũ saracenoꝛ r ei⁹ sacrilegũ actoꝛe de q̃b⁹ c b. Iobes ẽm postillatoꝛe incipit agere ab istã visiõe vbi dr̃. Et vidi alia bestiã ascẽdẽrẽ de tra r habebat cornua duo tẽ. q̃dã occurrũt arrẽdenda q̃ ad materiaꝛ istoꝛ. fidelitũ ꝑserti simpliciũ sunt notãda. Primũ de ei⁹ secte initio seu ichoatiõe. scõm de falsr ficitijs h⁹ secte fũdamentis. tertiũ ỏ errorib⁹ eius ex multiplicib⁹ ei⁹ ca ptes. q̃rtũ ỏ rõe r cã q̃re multitudo gentiũ ad tãtos errores ꝓlixit. q̃ntũ ỏ diuturnitate duratõis ei⁹. C Circa pmũ sciẽdũ q: hz oẽs historiographi conuenire in ỏ q: ipe eraciuꝰ impatoꝛis circa finẽ vite sue. Hec secta nephãda habuit initiũ. nõ tñ oẽs conuenũt de mõ cã seu occasiõe hmõi initij. Et forte ideo postillatoꝛ ꝓtermisit huiusmodi causam seu occasionem declarare. videtur tamen q: hoc tradit sufficienter in quadam historia breui fratris Ptolomei

de luca. qui de hiſtoꝛijs yſidoꝛi ⁊ richardi ⁊ martini mul
ta collegit ad hoc ꝓtinentia . in qua quidē hiſtoꝛia dr̄ q
cā ſeu occaſio ek qua hmōi erroꝛ ſumpſit ꝓncipiuꝫ fuit
magna tyrannides eraclij impatoꝛis . qui poſt victoꝛiaꝫ
de yſis habitā: in ſuꝑbia eleuatus ⁊ nimia cupiditate ac
cenſus nimis ꝓmebat perſas ⁊ arabes ⁊ chaldeos ⁊ alios
coſines eiuſdē in tributis ⁊ aliꝭ exactōnibus grauibus ⁊ inoꝛdinatis . ex quo ppli illaꝝ regionuꝫ inclinati
fuerunt ad reſiſtendū exactoꝛibus impatoꝛis. qō tū non
audebant cōmittere timōres eius tyrānidē ⁊ magnā po
teſtatez. ꝑ machomenus qui maxime audacie ⁊ verſutie
erat. ⁊ erāt magicis artibus eruditus ſe eis adiunxit. qui
inueniens dūpoſitōem gentiū ꝓdictaꝝ ad rebellandu
romano impio eos incitauit ad cōmittendā ꝓdictā rebel
lionem ſpāliter in denegandis tributis ſub coloꝛe liberā
di illas gētes ⁊ a ꝓdictis exactōibus. vñ ⁊ gētes ille acce
perūt eū in ducē ⁊ caput. ſub q ſepe debellauerūt colle
ctōes ⁊ gētes impij. ꝺ ꝙbus ꝓdictis machomet obtinuit
multas victoꝛias. ⁊ vt firmi⁹ hmōi ꝓncipatū ſeu ducatuz
ſibi vſurparet: conat⁹ ē dare eis nouū cultū ⁊ ritū. ſub q i
dicta rebellione ꝑſeuerarēt. vñ ꝓſilio ſeu ſuggeſtōe cuiuſ
dā heretici mōachi ſergij noīe accepit q̄daz q̄ ꝓma ſacra
legis moſaice ⁊ euāgelij xp̄i. vt. ſ. patebit. vt ſic crederet ꝛ
rudib⁹ pplis ipm eē ꝓſeruatoꝛē vtriuſq; leg⁹ ſeu teſtamēti.
vñ recte ꝓſideꝛāti hec ſecta nephāda ꝓprie aſſilaꝫ ſecte ſeu
idolatrie hieroboā in ſuo inuio. de q̄ agit. iij. Reg. xij. vbi
dr̄ q pp tamitatē roboā. reſpuēs ꝓſilio ſenioꝝ minꝰ⁹
ē ppli⁹ aggrauare in ſuis exactiōib⁹. Hieroboā cepit oc
caſionē rebellādi regi. ⁊ deinde puertēdi pplm a cultu di
uino. q̄ q̄dē erroꝛ ꝓſeuerauit in decē trib⁹ vſq; ad eaz tota
lē trāſmigratōz ſeu pditōz. vt plani⁹ dr̄. iij. ⁊. iiij. Reg. P⁹
ro hmōi ininū in ꝓdictis regiōib⁹ habitū: multe alie gē
tes ſunt ꝑmote ad adheꝛēdū ꝓdictis ſub coloꝛe ꝓdicte li
bertatis ⁊ ſpāliter de radice mōtis caucaſi egreſſa ē gēs
ꝑſida ꝺ eraclij. q̄ q̄dē gēs nabathea vocāt. q̄ fm hiero. a
nabaoth ꝓgenito yſmael deſcēdit. q̄ q̄dez gēs deuaſtauit
regiones ipeiꝝ vſq; ad ſyriā ⁊ iudeā. deinde ꝑmittēte deo
⁊ malicia hūana creſcēte: totā aphꝛicā ⁊ deinde hiſpaniā
fere occupauerūt. ⁊ ꝛ ab hiſpania diuia miſeratōe opitu
lāte ⁊ ꝓbitate regū hiſpanie. ꝓ deo militāriū. ꝓ maioꝛi pte
ſūt eiecti. Adhuc tū hodie ad exercitiū hoꝛū aliq̄ radix
germinās ſel: remanet. Circa ſcom. ſ. de falſis ⁊ ficticijs
h⁹ ſecte fundamētis ſciēdū q̄ ſe ductoꝛ ꝓdict⁹ attēdens q̄
tpe illo iā idolatria fuēat ab oꝛde exclusa ꝙ doctrinā apl̄o
rū ⁊ diſcipuloꝝ xp̄i. put ꝓphetarū fuit. Eſa. xj. c. ꝺ ipe xp̄i.
Et idola penit⁹ ꝑterēt. ſilr̄ ⁊ coſdroe q̄ ſe fecerat vt deum
adoꝛare: cū ei⁹ ſeqcibus fuerūt ꝙ eraclius deiecit. ⁊ ſuppſſi
nō inuenit aliū modū introducēdi ritū ⁊ cultū nouū niſi
fingēdo ſe legis diuie bacren⁹ appꝛobare ꝓſeruatoꝛē et
executoꝛē. ⁊ q: lex diuina edificata ē ſuꝑ fundamēto apl̄o
rū ⁊ ꝓphaꝝ. vt dr̄ ad ephe. ij. iō finxit ſe eē apl̄m ⁊ ꝓphaꝫ
vñ his duob⁹ noib⁹ cōſter apud oēs q̄ hūc erroꝛē tarēt ſe
ductoꝛ ille appellāt. vocāt. n. eū ꝓpham ſimplicit q̄ anto
nomatice. vt intelligaꝫ eximius ꝓphaꝝ. vocāt etiā eū nū
cū ſeu apl̄m dei cōſter in ſuis oꝛatoꝛijs execraꝫ vt vtriuſ
q; legis cōſeruatoꝛ atq; eruditoꝛ eſtimaret: ꝙ ꝓpham. ſ. re
ſpectu antiq̄ teſta. ꝓ apl̄atū vo reſpectu noui. Recte igit i
reuelatōe facta. b. Iobi figurāt ꝙ beſtiā aſcēdentē de terra
q: beſtialiter viuēs. vt infra patebit de gēſilib⁹ ⁊ cogitatō
nib⁹ terrenis ad ſublimē potēſtā mūdenā aſcēdit. dr̄ etiā
hr̄ duo comua ſilia agni. q: ſicut vitas euangelica ꝙ duo
comua fuit diuulgata. ſ. ꝓphetic⁹ ⁊ apoſtolic⁹. ꝙ ꝓphetic⁹.
cū. ſ. ꝑnūciantē ⁊ ꝙ apoſtolicꝰ declarātē ſeu teſtificātē: ſic
falſitas ſaracenica fuit ampliata ꝙ dictū ſeductoꝛē fingēte ſe hr̄e ꝓdicta duo comua ſil̄ vt dictū eſt. Vñ notanter
dr̄ duo comua ſilia agni. ad oſtēdēdū q̄ nō erāt vera agni
comua. ſ. ꝓphetica ⁊ apoſtolatus. q̄ ſilia. ſ. ficta ſeu ſilata.
Et notādū q̄ ſaraceni hec duo comua falſo mūk fundare in dictis vtriuſq; teſtamēti. De comu. n. ꝓphetico allegant illud Deutro. xviij. ca. Prophetā ſuſcitabo eis tē.
q̄ dicunt: de ꝓdicto adimpleri. De ſcōo ꝺo allegāt illud
Joh. xiiij. ca. Paracl⁹ aūt ſpūſſanc⁹ quē mittet pr̄ in
nie meo ille vos docebit oia. q̄ falſitas vtriuſq; allegatōis
cnideter habek. nam in ꝓma manifeſte dr̄: De medio fra
trū mox: q̄ nō pōt de ꝓdicto ſeductoꝛe intelligi. q̄ ipi
cōſtienk fuiſſe ymaclitā. in ſcōa aūt manifeſte dr̄ q̄ ille q̄
mittēdus erat habebat docere oēm veritatem ⁊ ſuggere
oia que xp̄c ꝓcepit. Cōſtat aūt q̄ doctrinā euangelicā ꝺ
dictus ſeductoꝛ quātū in ſe fuit ſubuertit. vñ de illo non
pōt aliq̄ mō verificari verba ꝓdicta. ſilr̄ illud q̄ legit lu
ce. xxj. ca. Ego. n. dabo vobis os ⁊ ſapiaz cui nō poterūt
reſiſtere aduerſarij vr̄i. nō pōt intelligi de ꝓdicto ſeducto
re q̄ nullo mō docuit veritatez. nec ipe ⁊ eius ſequaces ꝙ
ſapiam reſiſtunt. q̄ ſolū ꝙ violentiā ⁊ armoꝝ potentiā: vt
per exp̄ertiā dr̄. ⁊ vſuo alchoꝛano tradit expſſe q̄ de⁹
mandauit ſibi. vt ꝙ cladiū cogeret pplos ad recipiendū
fidē ſuā. Ild deſignādū aūt ſeu fingēdū q̄ ipe erat vtriuſ
teſtamēti cōſeruatoꝛ. ⁊ ſic dr̄ē tanq̄ ꝓpha ⁊ apl̄us ꝓcepit
ſeruare ꝓmū ſacm̄ antiq̄ teſta. ſ. circūciſionē. ⁊ ꝓmū no
ni. ſ. baptiſmū. oēs. n. ſub ꝓdicta ſecta errātes maſcł circ
cūcidūk ⁊ tā viri q̄ femine baptizank aq̄. In vtroq; tū er
rnit manifeſte ab vtroq; teſtō. nā circūciſio q̄ in octaua
die ꝓcipk fieri. vt Leui. xij. ca. in erate adulta iuuenili et
vltra ꝙ ipos fit: ⁊ ſic ꝓdicta circūciſio nō eſt moſaica. put
voluit fingere q̄ vmaclitica ſeu nabaothica. baptiſm⁹ aūt
q̄ fm vitatē aplice doctrine nō iterak cū ſit generatio ſpi
ritualis cōfidēs generatōi carnali nō ē niſi vnica. vnde
ad ephe. iiij. vna fides vnū baptiſma. nā fm glo. vna xp̄i
moꝛs vnū baptiſmū ꝓcurauit. ipi vo fatuizates ſepe ⁊ ſe
piſſime baptizāt ſeu aq̄ ablūk. ꝙ imūdicijs tū corꝑalib⁹.
nā de ſpūalib⁹ imūdicijs mīme curāt. ⁊ ſic dicētes ſe con
ſeruare vtrāq; legē vtriuſq; ſe manifeſtāt coruptoꝛes. et
ſic ꝓtz ꝙ h⁹ ſecte fundamēta ſunt falſiſſime ficiōes. Circa
tercū. ſ. de erroꝛib⁹ ⁊ vicijs mīltiplicib⁹ in ea ꝓdtis. Sciē
dū. pus hr̄ in quo dā tractatu fris nicolai de oꝛdie ꝓdicto
ꝛ: qui incipit. Quot ſunt dies ſerui tui ꝛc. q̄ quidē fra
ter in ciuitate famoſiſſima ſaracenoꝝ q̄ dr̄ baldacū in ꝓti
bus orientalib⁹ remotis ſita: vbi generale ſtudiū ſaracen
oꝝ hr̄ linguam ⁊ lr̄am arabicā didicit. legē ſeu ſectā eo
rum diligentiſſime ſtuduit. ⁊ eū magꝛo ipoꝝ frequēter cō
ferens magis ac magis puerſitatē ꝓdicte legis apphendit. Iſte. n. ſeductoꝛ vt plurimū ſecur⁹ ē in credēdis erro
res famoſoꝝ hereticoꝝ. vñ negat trinitatē in diuinis in q̄
ſequit arrianū ⁊ ſabellianū erroꝛē. negat etiā deitatē xp̄i
ꝛ cōcedat ipm fuiſſe creaturā ſuperimētē omnibus aliis
creaturis ⁊ ſanctiſſimū ⁊ virtuoſiſſimū ſuꝑ oēs homines: in
tātū q̄ ipm noiat ꝙ dei ⁊ ſpm dei ⁊ aiaz dei. negat etiā
xp̄m eē deū ꝙ vnionē ꝑſonalē. ſilr̄ cōcedit q̄ fuit ſine pr̄e
⁊ de virgine natus. aſſerit etiā q̄ iudei nō occiderūt xp̄m
ſed quendā ſimilē. ⁊ q̄ deus tranſtulit ipm ad ſe. ſed ap
parebit circa finē mūdi ⁊ occidet anix̄pm. ⁊ poſtea de⁹
faciet ipm mori. tradit etiam q̄ demones poſſunt ſaluā
ri per alchoꝛanū. ⁊ q̄ multi ex eis facti ſunt ſaraceni. po
nit etiā in deo coꝛporeitatē. narrat. n. q̄ cum ipe iuiſſet ad
deum qui eum vocaꝛet ꝙ gabrielē: q̄ deus impoſuit ei
manus ⁊ ſenſit tantā frigiditatē tactus⁹ deo inter bume
ros ꝙ puenit frigiditas vſq; ad medullā ſpine doꝛſi. que
quidē ſupradicta ⁊ multa alia falſa ⁊ etiā abſurda que in
ſuo alchoꝛano tradūk credēda. put in ꝓdicto tractatu br̄.
cā breuitatis omittunk. que omnia cōtradicunt euange
lice veritati. ⁊ aliqua etiam rōni naturali vt ptz intuenti.
Circa ſperanda etiam falſa ⁊ hereticа tradidit. vnde ꝓ
ut iḡ predicto habetur tractatu. predictus ſeductoꝛ per
niciosus aſſerit q̄ vltima beatitudo hominis conſiſtit in
comedendo ⁊ inebriando ⁊ in veſtibus preciosis ⁊ hoꝛ
tis irriguis ⁊ hmōi. quod etiam veri ꝓbi fide catholica
carentes minime cōcedunt. ex quibus. n. naturalis ra
tiōis oꝛdunk ꝓcedere q̄ felicitas hūana nedū ꝓplativa:
ſ. tm̄ō in bono honeſto qō ē bonū rōnis. nā fm Docti.
in. iij. de ꝛola. Si volupt⁹ eſſet bearos efficere poſſent ni
hil cauſe ē q̄n pecudes beate dicerēt. de q̄ pleni⁹. j. ethic.
iſte ꝺo fatuus intantum attribuit veram ⁊ vltimam bea

titudinem delinjs carnalibus q̄ in premijs vltimū hoc omittit beatis asserens q̄ in paradiso celesti bīt edere et bibere epulanter ꝛ vti virginibus ꝛ hmōi qō ridiculosius est inter sensatos. Circa vō agenda cōcedit pluralitatem vxorum ꝛ cōcubinarū ꝛ ancillarū quantas quisq; cepit i bello ꝛ pōt nutrire. accepit etiam ipe indifferenter vxores alioꝝ in quo videt cōuenire cum nicolaitis hereticis videt etiam cōcedere sodomiā tam cum viro q̄ cum mulierē. Is ipsi pallient quibusdā exp̄nib⁹ errorib⁹. De virtutibus aūt vt de humilitate patientia misericordia vel de pace vel de charitate dei ꝛ primi. nihil dicit dignū relatu nisi q̄ ipe multū cōmēdat psalteriū ꝛ alios ꝓphetas. ꝛ iob ꝛ legem moysi ꝛ sup oia alia cōmendat euangeliū christi Et dicit q̄ xp̄c in euāgelio ꝓphetauit ō ipo filijs israel. d. Annuncio vobis de nuncio dei qui post me venit ꝛ nomen eius est machometus. quod quidē nomē asserit eē scriptum ab eterno in throno dei in supiori pte ad dextera. que ꝛ multa alia fabulosa ꝛ derisione digna in suo alchorano ad ifam continent. Sed q̄ nihil boꝝ in lege diuina antiqua nec noua cōtinet vt est manifestus. ꝛ ipe p̄cepit frequēter legē ꝛ euangeliū oino observari. ideo fuit aliam falsitatem notorīā. i. q̄ iudei corruperunt leges moysi ꝛ ꝓphetarum. ꝛ xp̄iani corruperunt euangelium: ꝛ q̄ non remansit de veritate legis ꝛ euangelij nisi tm̄ in alchorano. falsitas aūt huius fictionis satis est manifesta. sed ad hoc possunt adduci rōnes que p̄dictam falsitatem clarius demonstrant. Prima est. nā talis corruptio scripturarū p̄dicta nō potuit eē generalis ꝛ manifesta. q̄ sic alie natōnes scissent ꝛ illa corruptio fuisset notoria q̄ est falsum notorie. Nec potuit eē pricularis ꝛ occulta. q̄ sic aliqui codices incorrupti remansissent q̄ē falsum. Nam in omni lingua ꝛ omni regione inuenit lex ꝛ euangeliū vniformiter scripta. Item textus veteris legis apud hebreos est in lingua ꝓpria ꝛ fa qua fuit in monte synai data patrib⁹ p moysen. Et postq̄ fuerunt expulsi a terra, pmissionis ꝛ p orbem dispsi eandē legem tenēr vbi q̄ terrarum sine aliqua variatōe. Et q̄ amplius est tēpe templi secundi post transmigratōem decem tribuū p regem assyrioꝝ: ꝛ duarū tribuum p regem chaldeoꝝ. de q̄bus habetur in. iiij. Reg. fuerunt cōgregati in egypto septuaginta interpres de peritioribus eoꝝ. qui iussu ptolomei regis egypti fecerunt septuaginta translatiōes. vnus quisq; eoꝝ seorsum vnam. que quidē septuaginta trāslationes fuerunt vniformes ac sicuno oꝛe ꝛ calamo fuissent scripte. vt habek in historia scolastica. ꝛ apud hebreos q̄ hanc trāslatōem chaldaicā habent est notissimū. Vnde talis corruptio nō pōt veteri testamēto applicari. ꝛ multominus nouo testamēto. nam quatuor sacra euangelia que p orbem terrarum fuerūt diuulgata ꝛ aliqua hebraice ꝛ aliqua grece ꝛ aliqua latine scripta. postea fuerunt a pseudoapstis ꝛ hereticis multipliciter impugnata suffragantibus nōnullis impatoribus ꝛ aliis viris potissimis varijs hereticis infectis. que tm̄ sacra dei euangelia diuina gra opitulante p sacra quatuor generalia cōcilia fuerunt firmiter approbata. nō sine signis vel diuinis miraculis. Vnō ꝛ hodie nō solum apud latinos sed etiā apō grecos qui nobis aduersant textus euangeliorum vniformis habet nemine discrepante. Ex quo patz q̄ p̄dicta fictio nō solum est cuidenter falsa sed potius contra eum facit. quō. n. mandat observari legem ꝛ euangelium. nazn̄ illa que apud nos sunt: cum ipa dicat eē corrupta. nec etiā alia ab istis cuz nulla talia inueniant in toto oꝛe: vt est manifestū. Item quō xp̄iani potuerunt cum iudeis cōuenire in tali corruptiōe in quibus tā antiquo odio diuidunt. quō etiā cōuenirent xp̄iani ꝛ iudei in corruptiōe eius in quo maxime discordant. s. in xp̄o quem iudei dicunt non eē deum nec bonum hoiem. xp̄iani vō non solum dicunt eē sanctissimū hominē sed etiam verum deū Nulle etiam alie rōnes ponunt in p̄dicto tractatu. q̄ bus habetur manifeste q̄ predictum alchoranum est plenum erroribus ꝛ vitijs. Vnde ꝛ proprie figuratum fuit in revelatione beati Johannis p bestiam ꝛ meretricem. vt per bestiam intelligantur errores in cognitōe. quia sicut bestia caret cognitione rationis ꝛ solum sensibilibus adheret: ita ꝛ isti. Per meretricem vō intelligitur q̄ illa congregatio pessima in libidinibus carnalibus effrēe ꝛ inuerecunde implicatur. Vnde Hebre. iij. capi. Frons mulieris meretricis facta est tibi noluisti erubescere. Et ideo licet postillator hoc quod dicitur bestia ꝛ meretrix: applicet diuersis rationibus eorum. scilicet Thurcis et egyptijs. Tamen vtraq; ratio fm̄ magis ꝛ minus vtrumq; participat vicium modis predictis. ꝛ hoc de tercio.

Circa quartum querendum videtur quomodo ad sectam que tot errores ꝛ vicia enormia cōtinet tanta multitudo hominū ꝛ gentium diuersitas consuxit. ꝛ ei tam firmiter adheret. Cum ratio naturalis hominū ꝓout in primo Ethicoꝝ: semper ad optima deprecatur. ꝛ per cōsequens homines ex ductu rōnis huiusmodi falsitates ꝛ errores abhorreret. Ad quod dicendum q̄ put potest haberi a sancto Thoma in summa contra gentiles libro primo: capitulo. vj. Machometus introducendo errores suum p̄cessit via contraria illius vie qua veritas euangelica per christum ꝛ eius discipulos fuit in orbe introducta. Veritas enim euangelica non huano modo seu mundano sed solum diuino fuit in mundo introducta. Secta vō huius machometi modo totaliter oppositoꝝ quo sic patet. nam in veritate euangelica omnē humanum intellectuz excedentia predicant. vt trinitas personarum cum vnitate essentie in diuinis. ꝛ natura diuina ꝛ humana in xp̄o coniuncte in vnitate ꝓsone ꝛ huiusmodi. que cognitionem naturalis intellectus humani excedunt. In secta vō predicta nihil traditur credendum nisi quod facili a quolibet mediocriter intelligente naturali ingenio cognosci possit. vt vnitas dei ꝛ excellentia xp̄i hominis. Et quia multi homines subsistentias spirituales seperatas non cognoscunt. Ideo in deo asserit esse corporeitatem. vt dictum fuit in tercio articulo. Item in veritate euangelica voluptates carnis maxime cohibentur. ꝛ omnia que in mundo sunt cōremni docentur. que a tota humana multitudine fere appetuntur. vt sunt libidines ꝛ delectatōes gule honoꝝ ꝛ principatuꝝ ꝛ huiusmodi. quibus animi mortalium maxime afficiūtur. In secta vō p̄dicta voluptati carnalium habene relaxantur ꝛ etiam fastus ꝛ pompe humane tanq̄ maxime virtuosa docentur. vt patet ex dictis supius. In veritate etiam euangelica p̄mittuntur p̄mia non solum inuisibilia: ꝫ etiam ab hominibus mortalibus incōprehensibilia. Vñ Esa. lxiij. Oculus non vidit. ꝛ apostolus. j. Corinthioꝝ ij. Quod oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit ꝛc. Ad ista enim non inclinantur naturaliter corda humana: que tm̄ sibi cognita fm̄ naturam potius amplecterunt. In secta vō predicta bōa sensibilia imoꝝ carnalia pro p̄mio finali p̄mittunt. vt iam dictū est. ex quibus patet ratio quare multitudo magna: imo maxima hominum huic secte adhesit. Stultoꝝ infinitus est numerus. Eccl. j. Et fm̄ hanc considerationem ad maximū miraculum euangelice legis reputandum est. q̄ anni mortalium per fidem euangelij ad tantum deueniunt vt contemptis visibilibus sola inuisibilia finaliter cupiant. Et attendendū etiam q̄ secta predicta in armoꝝ potentia tanq̄ ꝓ signa a deo data fuit introducta. cum tamen talia sepe latronibus ꝛ tyrannis non desint. cuius contrarium fuit in veritate euangelica que non per armoꝝ coactiuam potentiam. sed per terribilem persecutionum patientiam per apostolos ꝛ alios discipulos est introducta. Notandum etiam q̄ non sapientes ꝛ in rebus diuinis seu humanis a principio predictaꝝ sectam receperunt. sed homines bestiales in desertis morantes omnis doctrine diuine penitus ignari. per quoꝝ multitudinē alios armorum violentia ad hanc legem coegit. Vnde licz in processu temporis aliqui philosophi in arabia. ꝛ in alijs ꝓtibus huic secte subiectis surrexerunt

vt Alphonsabius: Algazelus: Auicenna: et aurroys et alij isti nō nō fuerūt in prima receptōe. ℟ post magnū ppis processum. qui ly in publico timore humano pfessorinos dicte secte. sicut multi phoy idola publice exteri⁹ colebāt: nō tñ vana ea vana eē crediderūt. sed contra hoc qđ dicit q secta pdicta delectatōnis habenas relaxauit. forte posset dici oppositū. Nam phibitū est eis vinū oino quod est de vehemētioꝝ⁹ delectabilibus gule. silr fuit eis inuentū xxx. dierum in anno. quod videtur satis afflictū. Dicēdū ad primū dupliciter. primo quia secta ista initium habuit et fundamētū in regionibus calidissimis vbi vinum non est tantū desiderabile. ꝓpter estum. sed in illis partibus frigida sunt magis appetibilia. et ideo machomet⁹ fingens q manus domini corporaliter eū tetigit: asserit q fuit a deo infrigidat⁹ vsq; ad medullā dorsi. volens deo attribuere frigiditatē: que maxime appetitur ab estuatis. Secundo dicendū q seductor ille sicut et alij tyranni timebant gentes sibi subditas: ne cōtra eū tumultuose insurgerēt. et quia p vinū cōsueuerunt rixe et multa oriri turbationū scandala: pertim inter homines bibitales. sicut erant gentes illarum regionū vt dictū fuit supra. Accirco ad talia ꝓcauendū vinum phibuit oino. et simili etiā rōne finxit q ꝓcipuū fuit occisiuo a iudeis ne populus crederet q possent suū ꝓpheta occidere. cum iam xp̃c quez confitet excellentioꝛē se occisus fuerat ab aliis. Ad tertium vo dicendū q ieiunū illud ab eo instituū potius facit ad repletōem ventris et crapulā. ꝑcūdam q ad abstinentiā sustinendā. comedit. n. ꝓpter ieiunij vt cōmuniter semel. ꝓpe aurozam. et iterum post solis occasum. et de oi comestibili. et sic manifestū ē q nō ē ieiunium ad abstinentiā primeno sed potius ad gule obsequiū et hoc de quarto. Circa quintū de duratōne illius secte attendendū: q nōnulli mirant de hoc q secta ista tam erronea et viciosa vt dictum est tam diuturne durat. cum ex decursu veteris ac noui testamēti vsq; ad ipam ecclesiam nulla secta falsa seu ritus erroneus tante fuit duratōis. Videmus. n. q assyrij et chaldei persi et greci q populum dei p interualla tempoꝛ affixerunt fuerunt pue durationis respectu duratōis istius secte. similiter romanoꝛ et idolatrarū secta modicū dur auit respectu istius. Q; si dicat q hmōi duratōis nō est causa querenda: cuius sit ex voluntate diuina hoc ꝑmittente cuius voluntatis causa non est querenda. hoc non videtur sufficere. Nam ly voluntate dei q est eius cētia non est cā grēda cū sit prima causa oim: nihilominus tñ de eius effectib⁹ a sanctis et iustis viris queruntur cause specialiter in similib⁹ vnde hieremias in ca. xij. deo dicit. Quare via impioꝝ⁹ prosperat. et infra. Plantasti eos et radicem miserunt et ꝓficiūt ꝛc. Et abachuch deo alloqꝛ⁹ in. j. ca. 6c dic. Mūdi sunt oculi tui ne videas malū. et respicere ad iniquitatē nō potes. quare nō respicis super inique agentes et taces deuorante impio iustioꝛe se. que verba ꝓpie possent applicari ad hoc ꝓpositū. nam deus videtur tacere ꝑmittendo q populus tantis erroꝛibus et vicijs implicatus: populum iustiorem se deuoret. s. xp̃ianum. et hoc ꝑ tam insuetam duratōis diuturnitatē. nam vt dicit postillator infra eo. ca. iam transierant plusq; septingenti. xxx. anni ab initio huius secte vsq; ad tempus in quo hāc postillam scripserat. et hodie. s. anno domini. M. cccc. xxxj. ias transiuerunt octingenti et quatuoꝛ fere anni ab initio huius secte vsq;nunc. nec tamen adhuc apparent signa cōsummatōis ipius de quo non solum multi mirant tante durationis causam non inuenientes. sed etiam quidam alij claudicant murmurantes de dei ꝓuidentia et ei⁹ occulta iustitia. Ad cuius aliqualem rationez salua semper incomꝑhensibilitate iudicioꝛ dei et viarum eius inuestigabilitate videtur dicendum q inter sectam saracenicas et sectas alioꝛ paganoꝛ ꝓcedentiū sunt alique differētie. nam ly omnes tam ista secta q̃ ꝓcedentes ꝓueniūt in rōne infidelitatis. omnes. n. tam isti q̃ illi carent fide vera. differunt tñ in multis et spāliter in tribus que ad ꝓpositū faciunt. quoꝝ primū est q hec secta ly mala et pessima. vt dictū ē. nō tñ est idolatrica nec cultum idoloꝝ publice in suo dominio ꝓmittit sicut alie sectę ꝓcedentes cōmuniter faciebāt vt est manifestū. nam a tpe assyrioꝝ et chaldeoꝝ vsq; ad tp̃s cosdroe inclusiue. cuius dominū ꝑ quū fuit ipi machometo: q; viguit cultus idoloꝝ. sūt gētes qui ꝓpm dei verabant. vt ꝑz in vet. test. et in historijs ecclasticis et in legendis sanctoꝝ. Constat aūt q inter oia peccata quib⁹ deus offendit peccatū ydolatrie est potissimū: imantū q deus se ostendit feruentius seu ardentius illud punire q̃ alia peccata. vñ Exo. xx. solū sup ꝓceptuꝫ de ꝓhibitōe ydolatrie e non sup alia deus dicit zelotes. nam cū diuisset. Nō adorabis ea. s. ydola. nec coles. subdit. Ego sum dominus deus tuus fortis zelotes. Et ibidem. xxxiij. cum dixisset. Non adorabis deum alienum, statim subdit. Quoniam dominus zelotes nomē eius. ꝛc. et Deutro. xxix. loquēs de hoie ydolatra dicēs. Tunc ꝑmaxime furoꝛ eius. i. fidei fumet zelus ꝑ hoiem illum. et sic in multis aljs sacre scripture locis. cui⁹ rō ē. nas zelus importat intensionē affectus et quo q̃s vehementer querit eccl̃a dere illō qđ sibi repugnat. vñ aug. li. lxxxiij. q. et q: cult⁹ idoloꝝ inter cetera peccata magis repugnat cultui diuino. iō circa hoc peccatū dr zelotes et zelare sūt gularius q̃ aliis peccatis. vñ et nō tamā tolerat duratōem eius sicut alioꝝ pcoꝝ. eo mō quo viri dicunt zelare vxores: ne p cōsortiū alioꝝ impediat singularitas quā in vxore querunt. vñ non tamen tolerant scitipia sicut alia vicia que deuorant⁹ suspicant. et q; ista secta nō incurrit peccatū ydolatrie cōmittēdo nec ꝓmittēdo. iō nimirū si deus eam longiori tpe tolerat q̃ alias sectas ꝓcedētes quarū quelibꝫ publice idolatrabat. si aūt dicat de hoc q ydolatriā multo malioꝝ⁹ tpibus de⁹ ꝓmisit. incepit cuiꝫ fm quosdā a tpe enos qui fuit tercius ab adā. de q̃ Gen. iiij. fm vo alios a tpe nemroth. de quo gen. x. et quicqd sit de hoc manifestū ē q tpe moysi egyptij idola colebāt. vñ Exo. xj. In dijs egypti faciā iusticiā. et in tpe dauid legit in psalmo. Oēs dij gentiuꝫ demonia ꝛc. vñ rō ꝑdicta nō videt hr̃e locū cum sit manifestū q deus ꝑ multa mala tp̃s spacia ydolatriā in gentibus ꝓmisit. Ad hoc dicendū q ydolatria est nomē generis sub quo continent multe et varie spēs ydoloꝝ et cultus eoꝝ. vñ diuerse gentes seu natōes diuersa ydola colebant et sub diuersis ritibus. vñ Judic. x. de filijs isr̃l dicebat q̃ seruierūt dijs arā et dijs sydon: et dijs moab: et dijs ămon: et dijs philistijm: et hmōi. Cum aūt aliqua gens aliam supabat deos illius gentis deuicte destruebat et cultū eoꝝ. vñ Esa. xxxvj. Ha ꝑsaces in noie sennacherib qui multas gentes deuicerat dicebat: Vbi sunt dij amath et arphat. et vbi sunt dij Saphar et bam ꝛc. q. d. q̃ sicut vicerat gentes illas ita et deos eoꝝ. Et quo ꝑz q̃ sicut nulla fuit ꝑas mūdana que tantū duraſſet sicut ꝑas hui⁹ secte de qua loquimur. put in historijs pōt haberi. ista nec fuit aliqua ydolatria in tantū durans. nam vna spē ydolatrie superata seu destructa p aduersarios sue gentis alia spēs ydolatrie. s. alterius gentis superantis insurgebat. et sic ly deus multo tpe ydolatriā sub rōne generis ꝓmitteret. nullas ꝑ speciem ydolatrie diu tolerabat sed vnam per aliam puniebat. et ideo q̃ romanum impium vt omnes nationes sibi subiugaret. omnes species ydolatrie recepit. vt in historijs scholastici legitur de ꝑbano pantheon. tunc deus omnes huius modi ydolatrie species per xp̃m et eius doctrinas destruxit. put fuit ꝓphetatum Danielis. ij. q̃ lapis. s. xp̃c absciſus sine manibus. i. absq; humana potestate statuam. i. ydolatriā diminuit quo ad omnes eius spēs. put largi⁹ fuit declaratum in additiō Dañ. ca. sup dicto in rōne ad primū argumentū. et sic ꝑz tercio quare ista secta nephandā de qua loquimur in ꝓpria specie et ritu in tot tp̃i bus ꝓdictis plus q̃ alique spēs ydolatrie tolerat. nas in ista est infidelitas sine ydolatria. in aljs ꝓcedētibus fuit ydolatria cum infidelitate. ydolatrie autem punitio se lo diuino subiacet. quo deus feruentius et celerius punit

ꝯ alia peccata: vt dicū ē. scōm vo in q̄ differt ista secta ab
alijs p̄cedentib⁹ est: q̄ p̄cedētes vt cōiter cogebāt fideles
ad adorandū seu thurificandū idolis: vt p3 in Dan. de tri
bus pueris: ⁊ in libris machabeoꝝ: ⁊ mlto frequēᵑ ⁊ cla
rius in legēdis apostoloꝝ ⁊ martyꝝ q̄ ꝙ tyrannicā potesta
tē multiplicit torquebant vt cultū ydolis p̄staret sup q̄ in
nūerabilia tormēta patiebant vsq; ad sanguis effusionē.
tenētes vo istā sectā saracenicā cōiter ⁊ vt i plib⁹ non co-
gūt fideles ad apostatandū: nā in alchoranо p̄cipit. put
habetur in predicto tractatu q̄ oēs hoies nō recipientes
legē suā occidant nisi solnant tributū. Ex q̄ ꝙ3 q̄ soluti
onē tributi soluūt ab hac coactione: solutio aūt tributi su
prioꝝ⁹ etiā si sint infideles licita ē dicente xp̄o Luce. xx.
Reddite q̄ sūt cesaris cesari. Q3 aūt saraceni non cogūt fi
deles ad apostatandū in fide ē manifestū ꝙ experientiā: nam
in plib⁹ egypti ⁊ indee ⁊ in ceteris cōfinibus cōmorant fi
deles xp̄iani: ⁊ ēt in plib⁹ turchie ⁊ alijs regionib⁹ oriēta
libus p̄mittūt fideles xp̄i nō solū ad habitandū: ⁊ etiā ad
habendū parua monasteria ⁊ aliq̄ oratoria. manifestuꝫ ē
eīm q̄ in sancto sepulchro hierosolymis: ⁊ in ciuitate beth
leem sunt monasteria fratrū minoꝝ deuote vigentiū: et i
turchia ⁊ alijs p̄dictis orientalibus sunt monasteria p̄dica
toꝝ religiose viuentiū ⁊ in mōte synai vbi lex mosayca fu
it data ⁊ corpus beate katherine requiescit: sūt multi ma
nachi deo seruientes sub regula sancti basilij: ⁊ ego vidi ali
quos habētes breuiaria ⁊ aliquos libros canonis in lin
gua chaldaica: ⁊ celebrātes missas suas sub ritu eccleste:
licet cū aliquibus alijs cerimonialibus differētijs q̄ nō
variāt substantiā celebrationis. Patriarcha quoq; alexā
drinus q̄ fidem catholicā tenet: licet ab ecclesie vnitate q̄
viarus discrimina aliqualiter deuiet: est tū in illa ciuitate
magna que dicit alchaira fungens officio patriarchatus
put oēs veniētes ab istis p̄dictis testant. cū tū in illa ma
gna ciuitate cōiter p̄sidet soldan⁹ q̄ maxim⁹ ē inter farace
nos: ⁊ nō solū p̄mittit patriarchā p̄dictū in p̄dicto officio
ꝫ etiā ipm honorat ⁊ p̄mittit ꝙ regat oēs fideles cōmoran
tes in partibus egypti alexādrie ⁊ damasci ⁊ in⁹m: q̄ q̄dē
fideles sūt in magna multitudine: ⁊ sic patet ratio quare
ista secta licet mala ⁊ p̄nitiosa: nō tū fidelibus ⁊ ramnoci
na nec picalosa: sicut alie secte p̄cedentes: que conabātur
cogere xp̄ianos ad apostatandū de fide ⁊ negandū xp̄m
diutius tolerē ꝫ secte erronee p̄cedentes. Sed forte ꝫ q̄
dicta dicet: q̄ licet ista secta cōiter nō cogat fideles ad re
cedendū a veritate fidei: tū supp̄imit eos vehemēter ita
q̄ viuunt inter eos. q. sub iugo captiuitatis et seruitutis.
Item p̄dicte quotidie mouent bella cōtra xp̄ianos ⁊ mlt⁹
occidūt ⁊ capiūt ⁊ terminos eoꝝ ⁊ terras dilatant
ex quibus videt q̄ ꝙ honoꝝ nomis dei nō tantū debuis
set tolerari. Ad p̄mū dicendū q̄ viuere abiecte ⁊ sub iugo
seruitutis nō diminuit aliquid de virtute ecclesiastice digni
tatis. nā vt ait hylari⁹ in. vij. de trinit. Hoc hȝ. q̄ tū eccl̄a
vt dū p̄secutione patit floret: dū opp̄imit crescit: dum cō
tēnitur p̄silit: dū ledit vincit: dū arguit intelligit: tūc star
cū fugari videt. hoc ille. Ex q̄ ꝙ3 manifeste q̄ vitas eccle
siastice dignitatis nō cōsistit in p̄speritatibus mundanis
dicēte xp̄o Joh. xviij. Regnū meū nō ē de hoc mūdo. ꝫ po
tius in aduersitatibus mūdanis ꝙ nos xp̄i tolerandis:
qō etiā ex ꝙcessu ꝙmitiue ecclesie in bonis spūalib⁹ po
test haberi. Manifestū ei ē q̄ in eccl̄a ꝙmitiua a tpe ap̄lo
rū vsq; ad tp̄s siluestri pape: q̄n nulla p̄cās mūdana erat.
apō fideles: tūc ecclesia maxime ꝙsperabat in spūalibus
florebat ei in frequēnibus martyrijs: q̄nāᵭ ꝙ
fide xp̄i sustinēda sūmi pontifices ⁊ alij sancti ⁊ viri religi
osi ⁊ etiā simplices vtriusq; sexus ꝙ xp̄i nos gaudenter
tormēta ⁊ rabiem tyranno vsq; ad mortē acerbissimam
sustinebāt. Ex quibus manifestat q̄ vtutes diuine. ꝭ fidei
⁊ spei ⁊ charitatis. ꝙtūc in ecclesia q̄ sūt vera ⁊ maxia bo
na spūalia maxie abundabāt: q̄n aūt in ꝙcessu xp̄is fide
les magnas p̄cās seculares obtinuerūt tūc p̄dicte vtu
tes ⁊ sī ꝙ mīsericordia diuina nō ex toto defecerūt: nō tū
sub eodē vigore cōit reputabāt: sic in ꝙmitiua: vt ē manife
stū: inē infideles etiā cōmorātes his tp̄ib⁹ i plib⁹ vltram ⁊
rinis: q̄multi reperiūt deuotiones q̄ in istis plib⁹: q̄ sanc
p3 ex magna patientia coꝝ in tolerādis obp̄obrijs ⁊ iniu
rijs saracenoꝝ frequēter ꝙ xp̄i noie. Ad scōm vo dicēdū
q̄ fm Aug. in. iij. de tri. c. xvj. ē allegat a magistro i p̄ di.
xlvj. Mala q̄ ab vnīq; infidelib⁹ fideles pie p̄cūt tp̄is. ſ.
fidelib⁹ vtiq; p̄sūt ad emēdanda pcā: vel exercendā pa
bandāq; iusticiā. B ille. vñ in huiusmōi rebellationibus
saracenoꝝ q̄nq; deꝰ opat instigēdo pena xp̄ianis pq̄ mul
ta peccata q̄ ab eis cōmittunt: ⁊ in talib⁹ saraceni reputā
di sunt vt flagellū dei ⁊ ꝙga furoris ei⁹. put Esa. x. ⁊ sic ta
lia ꝙprie fūt ad emēdanda peccata. Vnde vo ad exercen
dā ꝙbandāq; iusticiā: nā deꝰ q̄ sine testimonio sue bonita
tis nullū tp̄s relinqt languēnib⁹ seu tabescētib⁹ p̄dicā
cipalib⁹ virtutib⁹ puidit ecclie dās ei ⁊ reges ⁊ p̄cipes q̄
virilit ⁊ fortissime sepe ꝫ aduersarios fidei ꝙ modū belli
cū ⁊ militarē strenue pugnāt: put ꝙ3 in hystoriis germa
noꝝ ⁊ gallo⁹: ⁊ alioꝝ ortodoxoꝝ europe p̄cipū: ⁊ pre
sertim in hystoriis hyspanie: in quibus habek q̄ serenissi
mi reges antiq bone memorie multa certamina ⁊ varia bel
la dñi nra sara cenos bmōi exercuerunt: ⁊ multas ciuita
tes ⁊ regiones de manibus hostiū crucis recuperauerūt ad
laudē dei ⁊ honorē ecclie. vñ ⁊ hodiernis tp̄ibus. ſ. in p̄
ma iulij. ſ. anno. M. cccc. xlj. anni p̄nis sup: ascripti. Illu
strissimus rex noster iohes cū magna ptāte regni sui licet
nō tota intrauit terrā saracenoꝝ vsq; ad ciuitatē metropo
li. ſ granata: vbi rex eoꝝ residebat vbi ꝙpe illā bellū inuit
cū magna multitudine saracenoꝝ: in quo bello suffragāte
diuina clemētia ⁊ beata ⁊gine intercedente cū bto Jaco
bo patrono nostro: totaꝫ illam multitudinē deuicit vsq;
ad portas ciuitatis fugauit occisis de inimicis crucis xp̄i
plus ꝙ quinq; milibus: ⁊ nisi solis occasus supuenisset:
multo maioꝝ fuisset eoꝝ ruina: ex q̄ magne deo debent re
ferende sunt ⁊ gratiarū actiones: sperātes de sui clemētia
circa ꝫ maioꝝ ⁊ victnioꝝ saluti ꝙ serenissimū regē nr̄m
p̄fatū fienda. Ex q̄bus patꝫ q̄ sicut olim ꝫ idolatras fero
ces q̄ cogebant fideles ad recedendū a cultu diuino ⁊ ad
idola adorandū: deus disposuit martyrū cōstantia ꝙ qua
obtinēt firmitas fidei eccl̄e erga deū: sī ꝫ falsos saracēos i
moꝝ potētia p̄fidēles: puidit de potētib⁹ ⁊ fortissimis p̄n
cipib⁹ ꝙ deo strenue militantib⁹: in q̄ diuia puidentia q̄ i
sui dispositione non fallit se ostēdit fideliū iuste et pie gu
bernatoꝝ. tertiū vo in quo differt ista secta a precedēn
tibus est q̄ p̄cedentes secte idolatrarum dignitatem chri
sti in omnibus ⁊ p omnia denigrabāt: negantes non solū
eius veram deitatem: sed etiam eius bonitatem seu vir
tutem humanam: asserentes ipm fuisse seductoꝛ⁹ ⁊ ma
leficum ⁊ hmōdi: vnde cum viros iustos ⁊ fideles ad
recedendum ab eiꝰ fide cogebāt veridebāt eos ꝙ cruces et
passionē xp̄i dicentes: quō inter deos deber cōputari ⁊ tā
ꝫ deus colī: ⁊ seipm nō potuit saluū facere: in q̄ cōueniē
bāt cū iudeis xp̄m imperantibus q̄ q̄dē blasphemia cri
sti cōiter inuenit i legēdis scoꝝ martyꝝ: q̄ sī tyrānica po
testate romanoꝝ ⁊ p̄sarum ⁊ aliorum tyrannorum p⁹ pas
sionem xp̄i martyrio sunt coronati. Secꝛa vo ista ꝫ nō fa
cit: nam vt dictum est supra in. iij. articlo: licet deitatem
xp̄i negat q̄ est summa ⁊ ineffabilis excellentia diuine p̄
sone: cōcedit tamen ipsum fuisse excellentissimum super
omnes creaturas mundi: vt dictū ē. vnde nimirū si cōtra
istam sectam tolerabile⁹ se habeat diuina iusticia diutius
eā sustinendo ꝫ alias p̄cedētes xp̄m dominē vituperantes
Et attendendū q̄ circa finē mūdi antixp̄us surget. put. ij.
thes. ij. c. q̄ oēs p̄secutiones oim sectaꝝ p̄dictaꝝ excedet
nā fideles nō solū cogēt ad recedendū a culm xp̄i: ꝫ ēt ad
adorādū ipm antixp̄m tāꝫ deū vt ibidē: ⁊ tō nō solū dicit
antichr⁹ ⁊ antip̄ophet⁹: sic machomet⁹: vt dictū ē: ꝫ etiā
antixp̄s tāꝫ ceteꝛ⁹ magꝛ xp̄o ꝛrius. Et ideo sicut deꝰ dis
posuit ꝫ p̄secutionē idolatraꝝ: q̄ maioꝝ fuit ꝫ saracenoꝝ
vt dictū ē: martyres q̄ fortissimi fuerūt in fide: intantum q̄
mōm vicerūt: oia mūdana tormēta ꝙ fide xp̄i sustinendo
iuꝫ illō: Hec ē victoria q̄ vicit mōm. ſ. fides nr̄a. j. Joh. v.

sic ꝓtra pſecutōz saracenoꝝ dispoſuit reges. q̄ lz in fidei firmitate nō tantū tradū amingerēt sicut martyres. fugiunt tū in fide stabiles ⁊ in armoꝝ potentia deo strenue militātes instantū q̄ de ipis potest dici q̄ p fidē vicerūt regna. lz nōdū vt dr in additōne ad hebr. xj. ⁊. j. Joh. v. ⁊ hec sit sufficiēs punctō ad saracenoꝝ malicīā refrenandā. sic etiaz dispoſuit cōtra maximā pſecutionē antixpi: scōm aduētuz suum pficiendū vt ꝫ summū pſecutorem suum⁹ iugeret liberator. Quib⁹ cōsideratis pz rō matutoris ⁊ minoris duratōis hui⁹ sectarui q̄ sumēda est ex matoritate seu minoritate pſecutionū earū q̄ pſecutio antixpi erit maxia. ideo erit breuissima: iuxt illud Mar. xiij. ca. Et nisi breuiasset dominꝰ dies illos non fuisset salua omis caro. Et pari rōe. quia pſecutio saracenoꝝ inter ceteras est minor. vt pz ex p̄dictis rnbus differentijs. ſō eius duratio est valde longior ceteris. Et q̄ pſecutio idolatraꝝ fuit q̄si media inter eas. ideo eius duratio est q̄si media iter duratōes p̄dictas ⁊ hoc loquēdo de duratōe in cōi nō attigēdo ad mensurā tpm ex q̄stā. q̄ hoc esset inquirere de tpibus ⁊ mometis. q̄ pf̄ posiui in p̄tē sta: Act. j. ca. in quib⁹ dib⁹ maxie reducet sapientia diuina. q̄ vincendo malicīā dyabolicā piter ⁊ humanā antigit a fine vsq; ad finē fortiter ⁊ disponit oia suauit. Sap. viij. ca. q̄ quidē sapia nos dignet̄ suauiter disponere nunc p gram ⁊ in futuro p gloriā: Amen. Cap. xv

a Et vidi aliud signū. Descripta Jongobardoꝝ destructōe: h ꝫir describit pſecutio plurīū pſecutoꝝ ecclesie. Et diuidit in duas ptes. q: prio ꝫponitur hec pſecutio. scdo subdit pſecutōis executō. ibi. Et post hec vidi. Prīa in duas. q: prio describit pſecutio dicta. secundo subdit ex hoc laus diuina: ibi. Et vidi. Circa primū dr

a Et vidi aliud signū. nā erat rei future signatiuū.

b Magnū ⁊ mirabile. nā pſecutiones mimicoꝝ eccie p b signate facte fuerūt diuina vtute. c Et angelos septē. ō quib⁹ postea singularit dicet ca. sequen. d Habentes septē plagas. i. vutes a deo iferēdi eas. e Nouissimas nō simplr ꝙ respectu ipis preteritis. sicut Gen. xlix. dicit. Cōgregami vꝝ annūcie q̄ ventura sūt vobis in nouissimis diebus: ⁊ tū illa sunt tā ꝑpleta a magno tpe. f Quīn in illis ꝓmmata ē ira dei. i. p illos posita ē vindicta dei de reprobis in effectu. Ira em̄ est appetitus vidicte. ſō tunc ꝓsummatur cū i effectu pōit. g Et vidi. H ꝫir describit laus diuina ꝙ ex secuta fuerit pſecutōes reprobor⁹ tū ꝑmittit executōni eaꝝ imediate. frequēter em̄ pz⁹ seq̄ ponunt p⁹ i fcti pura. ⁊ q: sancti in celo p̄uidētes pſecutōnes istas locuti sunt aliq̄ essent i effectu. Dicit igit iohes. g Et vidi tāq̄ mare vitreū. i. ecclesiā militātē q̄tic noiaī rōe baptismi vt dcm ē ō. iiij. ca. h Mixtū igne. scilpūs qui dat i baptismo. i Et eos q̄ vicerūt bestiā. i. gētē saracenicā h ꝑ bestiā designatā. eo q̄ machomet⁹ cui⁹ secta tenent sic nominatur ē. ca. xiij. k Et imaginē ei⁹. i. sectas saracenis. l Et numez nois eius. adherētes eis. vel p numez nominis ei⁹ intelligunt idolatras. q̄ cū ꝛpo ꝛrianos ⁊ ecclesiā nomē numeri eius sup̄apositū ē antichristos. q̄ ō ꝓncipali significato signat ꝛrīū. i. ꝛpo. vt dictū ē supra. c. xiij.

c Magnū ⁊ mirabile: angelos septē hītes plagas septē nouissimas q̄n i illis ꝓsummata ē ira dei. Et vidi tāq̄ mare vitreū mixtuz igne: ⁊ eos q̄ vicerāt bestiam ⁊ imaginē ei⁹ ⁊ numez nominis ei⁹ stātes sup̄ mare vitreū: hītes cytharas dei ⁊ cātantes canticū moysi serui dei: ⁊ canticū agni dicētes. Magna ⁊ mirabilia sūt opa tua dñe de⁹ omnipotēs: iuste ⁊ vere sūt vie tue dñe rex sctoꝝ. Quis nō timebit te dñe: ⁊ magnificabit nomē tuū: Quia solus

r pi⁹es: q̄n oēs gētes venient ⁊ adorabūt in ꝓspectu tuo: q̄n iudicia tua manifesta sūt. Et p⁹ hec vidi: et ecce aptū est templū tabernacli testionij in celo. Et

v exierunt septem angeli habētes. vij. plagas de templo vestiti lapide mūdo et

x cādido ⁊ pcincti circa pectora zonis aureis. ⁊ vnū

a de q̄tuor aialib⁹ dedit septem angelis septem phialas aureas plenas iracūdie dei viuētis in scla sclorum. et ympletum est templum dei fumo a maiestate dei: ⁊ de virtute eius: et

b nemo poterat introire in templū donec cōsummarentur septem plage ⁊c. quod exponunt aliqui de ecclesia hyerosolymitana quam fideles non introierunt donec septem plage sequentes consummate fuerunt.

in fine. Septē em̄ plage seu pſecutōes seq̄ntes sunt saracenoꝝ ⁊ eis sūtiū. ⁊ ꝛpo ⁊ eccie ꝛrianitū. vt ꝓbit inferius pſequndo. in Stātes. q̄ vite scitatē. n Habētes cytharas dei ⁊c. Et q̄ hoc intelligunt gr̄a pactōes in vniuersa ecclesia de victorijs seq̄ntib⁹ ꝫ reprobos ⁊ infideles. et

q: ecclesie oratones ꝑti accipiunt ō veteri testamēto. ⁊ partim de nouo. iō dr.

o Cantātes ⁊c. dicentes mag̃ ⁊ mirabilia sunt opa. nam dicas victorias attribuerūt potēte dñe. p Juste et vere sunt vie tue ⁊c. obstinatos puniēdo: ⁊ penitētes sūscipiēdo. ideo sequit.

q Quia sol⁹ pius es. pcōres reuocando. ideo subditur.

r Quīn oēs gentes venient. s. ad fidem xpi añ finē mundi. multi etiā infideles videntes victorias xpianoꝝ mirabiles q̄ infra describūtur: vexatione intellectū eis dante: crediderūt in xpm. vt dicet i ca

s ōi. s Et post hoc

Hic ꝓr describit septē plagaꝝ executio. ⁊ diuidit i duas ptes. q: prio ponit pſecutōis dispositio. scdo ipa pſecutio ca. se. Circa primū dr. s Et post hec vidi ⁊ ecce apertū est templū. i. diuinū secretū q̄ impletōz in effectu. t Et exierunt septē angeli. i. dei nunci qui postea nominabuntur persequendo.

v Habentes septem plagas. id est hītes ptātē infligendi septē vindictas. x Vestiti lapide mūdo. i. xpo q̄ dr lapis abscisus de monte sine manib⁹ Dañ. ij. Et mundꝰ: q: pcm nō fecit nec est inuētus dolus in ore ei⁹. j. Petr. ij. q̄ dicunt indui boies scti. Hom. xiij. Induimī dñm nostrum ihm xpm ꝙ imitatōs opum suoꝝ. Et hoc pz q̄ ꝙ ipsos septē angelos de quib⁹ sigillatim postea dicet boies catholici ⁊ sancti intelliguntur

y Et precincti circa pectora zonis aureis. per hoc designatur castitas mentis q̄ precipit in nouo testamento sicut per renes accinctos castitas corꝑis pertinens ad venus testa. Matthei. v. Audistis. q: dictum est antiqs nō mechabere. Ego autem dico vobis quicunq; viderit mulierem ad concupiscendam eam iā mechatus est eā i corde suo. z Et vnum de quatuor animalibus id est de q̄tuor euangelistis vt dicunt aliqui: dicentes q: iste fuit ex eas qui magis loquitur de punitione reprobor̄um. ꝙ fm ea que dicta sunt supra ca. x. iste magis videtur fuisse martir⁹ vt dictum fuit. q: per quatuor animalia intelliguntur quatuor ecclesie patriarchales sine quatuor ꝑtriarche eis ꝓsidentes. Marcus vo fuit vere patriarcha alexādrin⁹.

a Dedit septem angelis septem phialas ⁊c. id est potestatem puniendi reprobos ex ordinatione diuina.

b Et impletum est templum dei de fumo a maiestate. ⁊c. per quod designatur diuina condescensio. sicut. iij. Regū viij. dicitur. q: nebula implēuit domum domini ad designandum dei presentiam accipiendo deuotionem salomonis et populi sic in proposito deus pcrutiēdo reprobos condescendit electis.

c Et nemo poterat introire in templum donec consummarentur septem plage ⁊c. quod exponunt aliqui de ecclesia hyerosolymitana quam fideles non introierunt donec septem plage sequentes consummate fuerunt.

quod cōplemz fuit ꝑ godfredī ducis lothoringie capta trīem ꝑ xpianos. ꝙ ꝺ dictū nō videt ver; nā aſi cōpletiões ſeptē plagaꝝ bitara fuit trīm a chriſtianis: vr videbit cap. ſequē. ꝛpter quod aliter eſt dicendū ſcz ꝙ iobes dicendo ꝙ nemo poterat tē. aliudit ei qō dī. ij. Reg. viij. Nebula

implenit tēplū dñi: ꝛ ſubdit ibi. Et non poterāt ſacerdotes ſtare: ꝙ retraxerī ſe ꝙ fuerēnā pñtie dī vt diffuſi? dicū fuit ibidē: ꝙ ꝺ ꝙ qō dicit Et nemo poterat tē deſignat ꝙ miniſtri eccīe reuerenti? ſoli to ſe habeāt ad deuz vt ipleant plage ſup inimicos eccleſie vt ſic liberi? poſſint ecclēſias ingredi ad ce celebrandū officiuz diuinū ſublato impedimēto infidelitū.

Capitulum. xvj.

ET audiui. Deſcripta diſpoſitōne ad ſeptē plagas i- ꝛ ferēdas. Hic ꝓſir deſcribit executio eaꝝ: ꝛ p i gene rali cū ꝺr. a Et audiui vocē magnā. in q denota tur magnitudo auctoritatis diuine. b De tēplo. ſ. glo rie dei. c Dicentē. vij. an. ite tē. ad exequēdū diuīa mā data de rep: obox punitiōe. ꝺ Et abijt. Hic ꝓſir ponit executio in ſpāli: ꝛ ꝓr diuidi in ſeptē ptes. ꝓm numerū ſeptē plagaꝝ q patebūt ꝓſequēdo. Circa ꝓmū ſciēdū ꝙ cōſtātinus ꝙ cepit impare anno dñi ſeptingēteſimo ꝺdrage ſimoſecūdo fuit peſſim? nā ſicut dicit ſigiſbert? imagineꝫ xpi ꝛ ſcōꝝ ab eccleſijs remouit: eoſq; q dei genitricē inuocabāt: ꝛ q vigilias in eccleſijs agebāt ꝛ q a iuramētis et ab ūmūdis abſtinebāt patrimoniꝫ ꝓuauit ꝛ multiplicīe cru ciauit: moachos etiā ꝛ monales ꝺbere mīmonia coegit qō multi vitātes ab eo martyrizati ſūt: poſtea ꝺo impan te birene yroze leonis cū filio ſuo cōſtantino: q̄rū impiuz incepit anno dñi ſeptingēteſimo octuageſimoſecūdo Hadrian? papa ad inſtātiā patriarche ꝓſtātinopolitani ꝙgregauit ſynodū in nicea in q ꝺdenauit bereſim execrantiuz imagines xpi ꝛ ſanctoꝝ: q; ſunt libri laicoꝝ monētes eos ad deuotionē. vñ ꝛ dr̄ūs lucas imagines xpi ꝛ ꝺt marie ꝙginis ꝓ dicit depinxiſſe. ꝺdenauit etiā bereſim feliciana q̄ ponit in xpo duplicē dei filiationē. ſ. veraz in natura di uina ꝛ adoptiuā in hūana. ad qō ſeqt in xpo duplicē eſſe ꝙſonā: vnā in natura diuina: aliā in hūana ſicut dic neſto ri? ꝛ ad ꝺ ſequit ꝙ beata ꝙgo nō ſit mater dei ꝙ nīſi hois: iſte ꝺo bereſes habēt ſiīmdīmē cū pfidia machometi: nā ſaraceni imagines execrant: dicūt etiā ieſū filiū marie vir ginis eſſe hominē pur: igit ꝺ dānatiōe hui? ꝓbat ꝺ reſis ꝺr. ꝺ Et abijt ꝓm? angel?. i. papa hadrian? ſcūs ꝛ bon?. e Et effudit filiā ſuā in terrā. ꝓſcīdo excōica tionis ſententiā in terrenos hoies dictas bereſes tenētes.

f Et factū ē vul. ſeuū ꝛ peſſimū. nā excōicatio ꝙ ē ſpūal plaga petit ē ꝙ tpalis pena in obſtinatis. g In homi nea ꝙ ba. cha. beſtie. i. ſiīmdīmē machometi mō ꝓdicto. h Et eos ꝙ adorā. beſtiā ꝛ imaginē ei?. reuerēdo pinci pes machometo cōformes. i Et ſecūdus. Hic ponit plaga ſecūda. Circa qō ſciendū ꝙ aliq; ciues romani con tra leonē papā ꝙ ꝓfuit eccīe anno ꝙnto birene ꝛ cōſtanti ni eius filij cōſurauerūt, eiq; linguā bis ꝓcīdētes ꝛ oculos eruētes: ꝛ cū in ſuo ſanguine voluitati ꝙſi ſemimortuum reliquerūt. Ꝺe hoc exponūt aliq; literā iſtā dicētes ꝙ ille ciuis romanus ꝙ alios iduxit ad dictā enormitatē dicit ꝺ angel? ſecūdus: ꝙ effudit phialā ſuā in mare. i. eccleſiam rōne baptiſmi mare nomiatā. Ille nāq; ciuis effudit malicīā ſuā ꝛ iram in papā: ꝙ erat caput eccleſie: ꝛ factus eſt ſanguis nāq; mortui q: papa fuit cruētatus ſuo ſanguine

ꝛ ꝙſi mortu? relict? ꝙ iſtud nō videt rationabilit dictū: q: ſicut ꝓz ex ꝓdictis ꝙ ſeptē angelos intelligūt viri ſeptē ca tholici ꝛ ſancti iſte ꝺo ciuis roman? fuit peſſim?. Itē qō ſubdit: ꝛ oīs aia viuēs mortua ē in mari. nō bene ꝙſonat ꝓdictis. nā alij de eccleſia nō fuerūt occiſi cū ieone papa:

ꝛ imaginē ei?. Et ſecund? angel? effudit phialā ſuā i mare ꝛ ſctūs ē ſāguis tāq; mortui ꝛ oīs aia viuēſ mortua in mari: ꝛ terci? effudit phialā ſuā ſup flumia ꝛ ſup fōtes aq;ꝝ ꝛ ſctūs ē ſāguis Et audiui āgelū aq;ꝝ dicē tē. Justus es ꝺne q̄ es ꝛ q̄ eras ſanctus: ꝙ hoc iudica ſti q: ſāguinē ſcōꝝ ꝛ ꝓphe tarū effuderūt: ꝛ ſanguinē

q̄ ꝓſecutō illa fuit p ſonalis: nō alit ꝓt ex poni ꝛ meli? vt vide tur de karolo magō rege frācie q̄ ꝛpe illo ſaxones debellauit q̄ mare ꝺ deſignā tur: ꝙp multitudinē ſtlius ꝙpli ex mō lo q̄ndi. q ꝺz. j. ſeq̄n. c. ꝛtque mīte populi multi. mare nanq; eſt ꝙgregatio aquarū multarū. Iteꝛ q̄a ſaxones ꝙ mare na uigātes plures tras xpianoū affligerūt ꝺcit igit iobānes.

l Et ſecūdus ange lus. i. karolus rex deoꝛ eccleſie den?. k Effudit phi alā ſuā in mare, exercēdo diuīnā vindictā in ſaxones.

l Et fact? ē ſanguis tāq; mortui. q: multi valde ꝺ ſaxoni bus fuerūt occiſi: ꝙ q: de remanēnt? aliq; vidētes victo riam karoli factā ꝛtra dei baptiſmū ſuſcepert: nō nō dicit: Et fact? ē ſāguis mortu ſimpl? ꝙ tāq; mortui: Creti ꝺo obſtinati fuerūt occiſi: nā ꝺ ill? vna die karol? ꝛtuor mīlia ꝛ q̄ngentos fecit decollari: ſō ſubdit. m Et oīs aia viuēs mortua ē in mari. q: q̄ capti fuerūt viui i infidelitate ſaxonū obſtiani occiſi fuerūtvt dictū ē. a Et terci? Hic ē tercia ꝓs q̄ ſimiliter exponit ꝺ karolo magno im perato: ei? facto iō nominat hic bis ang?. ſ. ſecund? et tercius eo mō q̄ ꝺr. j. Reg. x. ꝺ ſaule facto rege ꝙ mutatus fuit i virū alter. karol? ei. xxx. āntis regnāt ſup francos ꝛ p? impato: fuit fact?. xxxiij. āntis: vt ꝺz i chronica ſigiſb. ꝛ āno. iij. imperij ſui mauros q̄ ꝛ huni dicūt ꝛ multos ter ras xpianoꝝ affligētes depopulauerāt totalit ꝺdellauit ꝛ eos q remāſerūt fidei catholice ſubiecit: ideo ſequitur.

a Et terci?. ſ. karol? imꝑato: iraſcus. b Effudit phialā ſuā. i. dei vindictā. c Sup flumia ꝛ ſup ſon. aq;ꝝ. i. ſu per mauros ſiue hunos q̄ ſic noiant eo q̄ hitabāt ꝓnit? inꝛ paludes meotidas: vbi ſt mīte ebuliniões aq̄rum ꝙ modū fontiū ꝛ q; cū aſi paludes ille putarent īmeabiles huni eas trāſierūt ꝛ gothos q vltra paludes illas habita bāt in ſcithia debellauerūt: ex q victoria elenati alias ſer ras viq; in gallia ſub arbila rege ferro ꝛ igne vaſtauerunt ꝺ Et factus eſt ſanguis. q: karoli exercitus multos ſter fecit hunos. e Et audiui angelū tē. ad intelligentiam huius ſciendū q̄ angeli boni qui ſunt de ordine ꝓncipa tuū: ꝓſunt diuerſis regnis ꝛ gentib?: ꝛ iō ꝓcurant bonuz gentiū ſibi cōmiſſarū: ꝛpter quod videntur ſibimuicez reſiſtere: quādo cōtrariant adimuicem gentes ſibi cōmiſ ſe anteq̄ ſciant determinationem diuine volūtatis. de fu tura iſtius gentis vel iſtius ſubiectione: ꝛ hoc mō Dañ. x. dixit gabriel ꝺanieli: Princeps regni ꝑſarū reſiſtit mi hi. xxj. diebus: ſicut ibidem fuit expoſitum diffuſius: ſed q̄ ſciūt diuinam voluntatem ꝙ reuelationē vel effectus poſitionē; ꝓcoꝛditer appꝛobāt diuīnā ſniam: nā voluntas eoꝝ ſp ſūt cōgrue ꝺ diuine voluntati ꝛ ſm ꝺ ꝺicit hic e Et audiui angelū aq̄rū. i. hunoꝝ ꝙ fontes: flumina ſi gnificatoꝝ. vt ꝓdictum eſt. f Dicentem iuſtus es tē. appꝛobando diuinam ſententiam de cōmiſſa ſibi gēte de nicta. g Quia ſanguinē tē. effuderūt. huni nanq; an teq̄ debellarent ꝙ karolū multos chriſtianos interfecerāt inter quos erant aliq; ꝓdit ſanctitate ꝛ dono ꝙphetie.

h Et ſanguinē dediſti eis bibere. eos puniēdo ſili pena vñ vulgariter ꝺr de ſic punito. iſte bibit cū tali cipho cum

quali alios potauit. i Et'audiui alter.ſ.ágelū frācoꝝ. k Dicentē etiā ſofie ꝛc. nam ambo angeli diuinā ſnjam appzobauerī pcordit. l Et quart⁹ angel⁹. ḃ pōtur pla ga ḣrta quā exponūt aliq̄ de quodā noie creſcent⁹ qui ſa ctus patricⁱ⁹ romanus debuit eccleſiā ꝓtegere. ḣ eā econ trario impugnauit grego. papā ſanctuꝫ deijciēdo ꝛ loco ei⁹ quēdā noie iohānez nulli⁹ aut partu⁹ me riti hoiem itruſēdo ꝛ fm ḃ ỏz ḃ. l Et quart⁹ angel⁹. i. cre ſcenti⁹. m Eſſu dit phialā ſuā. i. indi gnatōz ꝛ iram. n In ſolē. i. in gre gozīū papā xp̄i vica rīū. ꝛ ſic locuꝫ ſolis iuſticie tenentē. ḣ ḃ dictū nō vidēt verū q; ſicut dictū eſt ſupza. p hos ſeptē āge los intelligūt ſeptez hoies iuſti ꝛ ſancti: Creſcēti⁹ aūt iſte fuit peſſim⁹. ꝓt q̄ meli⁹ exponit do le one papa ſcō. q reddit ſibi diuinū viſu ꝛ loq̄la miſit nū cios ad karolū magnū. petēdo eius auxilium. ꝛ fm hoc ỏz. Et quart⁹ angel⁹. i. leo papa bonus ꝛ ſanctus. vtz ex p̄dictis. Effudit phialā ſuā in ſolē denunciando animi ſui amaritudinē. karalo impatori. eo q̄ iniuſte ꝛ in dei ꝓtemptū fuerat excecat⁹ ꝛ lingua priuat⁹. ꝛ de petri ſede deie ctus. ḋ ät karol⁹ ipator ſol. q; ſicut ſol ꝑcellit planetas ali os. ſic karol⁹ fide ꝛ magnanimitate refulgēs ꝓcellebat cunctos reges terrenos. o Et datū ē illi eſtu affli. bo. tē. q; data ſibi a deo virtute romā adūt cauſas examianit ꝛ deo rebelles ꝛ eccleſie grauiter affligit ꝛ puniuit. ꝛ leo nē papā in ſede ſua iteꝝ collocauit. vt ḃr in chronica ſigiſ berti. p Et eſtuauerūt homines. ſ. mali. q Eſtu ma gno. doloꝛis ꝛ iracūdie. eo q̄ nō poterāt karalo reſiſtere. r Et blaſphemauerī nomē dei. Hoc ỏz ḣrū ad obſtina tos. q tūc in pctis ſuis fuerī mouni. s Et quintus an gelus. ḃ ponit ḣrta plaga in q̄ reuertit iohes ad ꝓfectoz ſaracenoꝝ ꝛ puniriōnē. eoꝝ vt dictū eſt ſupza. tñ aliq̄ expo nunt ꝓt iſtā de ottone impatore. qui vt dicūt Gregoriuꝫ papā eiecit p Creſcentiū in papatū. reposuit Johannē in truſum expellendo. ꝛ fm ḃ ỏz ḃ. s Et quintus angel⁹ .i. Octo dict⁹. t Effudit phialā ſuā ſup ſedē beſtie. i. io hannis papej intruſi vinētis vita beſtiali. ḣ q; in ſuperiori bꝛoie beſtie intelligitur machomet⁹. vtz ex p̄dictis. ideo pars iſta melius expōi videtur de ſaracenis. Circa quod ſciendū ſicut dicit helinandus. patriarcha hyeroſolymi tanus de ciuitate depulſus: a karalo impatore petijt ibi diū. denuncians ei terre ſancte diſcidiū. q̄ collecto exerci tu maioꝛi ḣ anteveniꝫ habuiſſet. a hijt terrā ſanctā. ꝛ inſide lib⁹: partim occiſis partim fugatis patriarchā in ſede ſua collocauit ꝛ terrā ſanctā xp̄ianis reſtituens in bono ſtatu reſomauit. ꝛ fm ḃ ỏz hic. Et quintus angel⁹ .i. pīarcha hyeroſolymitanus. Effudit phialā ſuā. i. karolū impatoꝛem q̄ fuit inſtīm dei ad puniendū gentē machometi. ſō ſubdit. Super ſedē beſtie: ỏz ät hic pīarcha hyeroſoly mitan⁹ hāc phialā effudiſſe. q; karolū incitauit ad puniē dū ꝓtemptū dei ꝛ eccleſie. v Et factū eſt regnū ei⁹. ſcz machometi. x Tenebroſum. q; ſaraceni partim fuerī occiſi ꝛ ptim de terra ſctā ꝑſubīt expulſi. y Et cōmā ducauerūt linguas ſuas ꝓ dolore. mod⁹ ei ē hois mul tū irati ꝛ affl icti mozdere labia ſua ꝛ ꝓtendere dentiḃ. q̄ſi manducēs linguā ſuā. z Et blaſphemauerī deuz celi. ex nimia impatia moti vel. Deū celi. i. xp̄m q̄ vere deus ē celi ꝛ terre. ſaraceni tñ dicūt eū eſſe hoiem pur.ꝛ ſic blaſ phemāt eū. 3 Et nō egerūt pniam. in ſua ꝓdicia obtu

eis dediſti bibere. Digni i enim ſunt. Et audiui alte k rū dicentē. Etiā dñe deus oipotens: vera ꝛ iuſta iu l dicia tua. Et quartus an m gelus effudit phialā ſuam n in ſolē. ꝛ datū ē illi eſtu af o fligē hoies et igni. Et eſtu q auerūt hoies eſtu magno. r ꝛ blaſphemauerī nomen dei dñi⁹ tātem ſup has plagas: neq; egerī pniam s vt darent illi gloriam. Et t quint⁹ angel⁹ effudit phiā

rant. a Et ſextus. Hic ponit ſexta plaga ꝛ exponūt aliq̄ partē iſtā de Grego. papa q̄ ꝑio fuit noiat⁹ ſidebran nus. ꝛ ꝑfuit eccleſie anno ſpatoꝛis henrici ḣrti q̄ cepit ipa re anno dñi milleſimo. lvij. inter quē ꝛ Grego. papā nota fuit diſſentio. eo q̄ greg. papa excōicauit oēs electos i eccleſia q̄ inueſtituram p anulū ꝛ bacu lū acciperēt de ma nu layci cuiuſcunq; cuz tñ imꝑatores et ꝓncipes vſi fuiſſent hac ꝓtāte. ꝛ ſic expo nunt iſtam ſam. a Et ſext⁹ angelus .i. papa Greg. b Effudit phialaz ſuā. i. indignatōnez c In ſlu. illud ma. euphraten. i. roma nū imꝑtū q̄ dicī tur magnū flumen ꝓt ꝓpli ſubiecti ſi bi magnitudinem ꝛ multitudinē. vñ ỏz j. ca. ſc. Itaq; multe

lam ſuam ſuper ſedem be v ſtie: ꝛ factū eſt regnum ei⁹ f tenebroſum ꝛ cōmāducauerunt linguas ſuas ꝓ do 3 loꝛe: ꝛ blaſphemauerunt deū celi ꝓ doloꝛibus ꝛ vul 3 neriḃ⁹ ſuis: ꝛ nō egerūt pe nitentiā ex operibus ſuis ḣ Et ſext⁹ angel⁹ effudit phi ꝑ alā ſuā in flumē illud ma o gnū euphraten: ꝛ ſiccauit e aquam eiūs: vt ꝑparetur f viaregibus ab oꝛtu ſolis g Et vidi de oꝛe draconis.

ppli multi. notatur euphrates. eo q̄ eſt ḣnū regnū q̄ oē ſeruit. Dan. ij. Sicut euphrates ē ḣrt⁹ finis⁹ paradiſi. d Et ſiccauit aquā ei⁹ auferēdo ꝓtēm inueſtiēdi ḣrtuz ad electos modo dicto. e Vt ꝑpareꝫ via regib⁹ ab oꝛtu ſolis. i. vt electi q̄ dicunt reges eo q̄ ḃñt eccleſiā regere poſſint igredi libere eccias. Dicūt etiā reges ſolares q; ſē vicariū xp̄i ſolis iuſticie in dyoceſib⁹ ſuis. ſicut papa i vni uerſali eccia. alij tñ ꝑt exponi ꝛ magis ꝓprie ad ſam. vt vſ de karolo magno q̄nuitat⁹ a ḃro iacobo purgauit vi am ad eius ſepulcrū p̄⁹ ignotū. eo q̄ tota hyſpania erat a ſarracenis occupata. ꝛ va'conia ꝛ nauarra ḣs cū multis labozib⁹ ꝛ bellis karol⁹ ꝓtm occidit: ꝓtm fugauit ꝛ par tim fidei xp̄iane ſubiecit. veꝛatōs illis itellectu ꝓbente. ꝛ hoc eſt q̄ dr. a Et ſextus angel⁹. i. ḃtus iacob⁹.

b Effudit phialā ſuā. i. karoli magni potentiā q̄ē imita uit ad p uniendū gētē ſaracenicā. q̄ dr flumē magnū ꝓt ꝓpli illi⁹ multitudinē. d Et ſiccauit aquā ei⁹. auferen do ſaracenoꝝ potētiā. e Vt ꝑpareꝫ via regib⁹. i. pe regrinis ſancti iacobi. inter ḣs frēcnter fuerūt ꝛ ſunt mul ti reges ꝓncipes ꝛ potētes. vñ ē ipe karol⁹ locū illū deuo te adūt. ꝓt etiā alij pegrini denoti reges dici eo q̄ viuunt ſm regimē rōis recte ꝛ legis diuine. f Ad oꝛtū ſol. ſe pulcrū ei ḃti iacobi eſt in occidente terre habitabil. ꝛ ideo via veniēdi ad ipm eſt ab oꝛtu ſol ſimpl⁹ ḣrtū ad illos qui veniūt ab ẽtē vel fm q̄d ḣrtū ad venientes a meridie et ad aq̄lone. nam reſpectu occidentis declināt ad oꝛtuꝫ ſol. g Et vidi. Hic ponitur ſeptima plaga cuius primo po nitur motiua ratio. ſcḃo eius executio: ibi. Et ſeptim⁹ an gelus. Circa primum ſciendū q̄ a tpe coſdre regis pſarū .p maioꝛi parte ꝓpls catholic⁹ in terra ꝓmiſſionis bitūs ꝛ circa fuit in afflictōe ꝛ futurę dura vſq; ad ei⁹ liberatōz p ꝓncipes occidētales xp̄ianoꝝ. ꝛ tpe gotfredi de billō du cis lothoringie. nam ſalie liberatōes dicti ꝓpli p eraclium ꝛ karolum magnū. de quibus ſupza dictum eſt fuerūt q̄ſi monſtantanee. quia cito tranſierunt nam recedente era clio de ieruſalem poſt coſdroe interfectionē ſancte cruc cis reportatione. cum. arabes bonmaro duci terram ſanctaz ꝛ plures alias ſibi ſubiugauerunt ſimiliter poſt receſ ſum karoli magni de terra ſancta ſaraceni dominantes i egypto. in deum ſibi ſubiugauerunt ꝛ poſtea eam turchi de manu calyphe egyptij auferētes eam tenuerunt vſq; q̄ debellati fuerint per ꝓncipes ꝓdictos in partibus anti ochenſe. tunc eñ debilitata turchoꝝ virtute egyptij ab ſtulerunt hyeruſalem ꝛ in deum de manibus eoꝝ. vt di citꝛ epiſcopus tyren. libꝛo. vij. ca. xij. Sed infra annū vſ cir citer xp̄iani de manibus egyptiorum eam abſtulerunt vi

armor. Notandū etiā q̄ sicut inter xp̄ianos sunt p̄dicatores eos excitātes ad impugnandū saracenos. sic inter saracenos sunt aliqui literati excitātes alios ꝫ xp̄ianos: qō tobes p̄uidens dicit.

g Et vidi de ore draconis. i. sūmi p̄incipis in regno p̄sidis q̄ vocat draco: vt. xij. cap.

h Et de ore bestie. t. eaūphe seu summi p̄incipis in egypto.

i Et de ore pseudo ꝓphe. i. p̄dicatore saracenos ꝫ xp̄icolas excitātiū: t pomk ħ singulare, p plurali. scz ꝓphe. p ꝓphetarū sicut frequēter fit in scriptura.

k Exire tres spūs immūdos ꝑ ora ei, ꝓphe victorū t etiā p̄ncipū dicunt spūs immūdi: q̄ inducūt ad imundiciam peccati.

l In modū ranar nā suo garrītu alios inquietant.

m Sūt ei spūs demoniorū. q̄ demōes ad hoc excitant.

n Faciētes signa. nā int̄ fideles p̄mittunt demones aliq̄s facere signa iusto dei iudicio hoīno bis occulto.

o Et ꝓcedūt ad reges tocius terre. in q̄ habitāt infideles suprādicti t dicunt hic reges admirandi sa trape t potētes t alij sub ſūmis p̄incipibus cōstituti.

p Cōgregate illos i p̄liū. Dicūt ħ expositores aliqui q̄ saraceni tā de egypto q̄ de alijs ꝓuincijs trāsmarinis circa annū dñi millesimū seragesimūsertiū. congregati fuerūt ad denastādum ppl̄m xp̄ianū non solū in iudea: ħ ēt in grecia: ħ ħ videt vex. q: fm q̄ dicit eps achon. t ēt eps tyren. in libris q̄s scripserunt de hystoriis trāsmarinis: post mortē machometi saraceni in duas sectas fuerūt diuisi. nā vna ps sedē suā posuit in egypto: aliaꝫ o in p̄sidis regno. t nō solū fuerūt diuisi locis: ħ etiā in aliq̄b⁹ p̄uctis fuerūt legis: ita q̄ illi vocāt alios subuersores t scismaticos: quer q̄ ex tūc inter ipsos fuit p̄lio t guerra vsq; ad tps saladini q̄ cepit regnare anno dñi millesimo cēsimo septuagesimonono. p⁹ liberatione de terre sācte. p p̄ncipes supra dictos p magnū tps. h ei, saladin⁹ induxit saracenos bitantes in egypto ad tenēdū ceremonias alior. in p̄side existentium: t sic reduxit eos ad p̄cordiā: nec aū nec p⁹ eor. diuisionē legunt in aliq̄ hystoria notabili in vnū exercitū cōuenisse ꝫ ppl̄m xp̄ianū: qō illud qō h dr. p Cōgregate illos in p̄lium. nō ē intelligendū sil' ḡtū ad oēs: ħ successū ue: sicut dictū ē ō. q Ad diē ma. oipotēt. dei. q̄ p congregatiōnes istas infideliū puniuit diuersis tpibus peccata xp̄ianor. vt dicūt epi memorati. vnde subdit. r Ecce ve. sicut fur. tales ei punitiōes imittit dñs repēte super pctōres in suis impietatib⁹ doīantes pp qō subditur.

s Beatus q̄ vigilat. attēdēdo diuinā iusticiā. t Et custodit ve. sua. i. virtutē. v Ne nudus ambulet. nā ipse spoliat p mortale peccatū. x Et videāt turpitudinem ei⁹. i. deus t angeli ei⁹. y Et ꝫgregauit eos. successiue mō p̄dicto.

z In locū q̄ vocat hebrayce hermagedeon. t fm hiero. interp̄tat ꝑturrectio. nā in terra ꝑmissionis ēps passus fuit t surrexit.

a Et septim⁹. Hic ꝑ describit septime plage p̄secutio. t p̄ in generali: scdo magl' in spāli. ca. lecō. Circa p̄mū sciendū q̄ alīq̄ expositores dicūt q̄ iste septimus angel⁹ fuit alexius impator. cōstātinopolitanus: qui scripsit ires vbano pape. p renelatione terre sancte: ħ ħ nō videt vex. nam ille allexius contra latinos fuit fallax t dolosus t multipliciter machinatus fuit destruere exercitū p̄ncipū occidentaliū ad dictā renelationē denote pcedentiū: fm q̄ describit dñs eps tyren. t alij q̄ pegrinatiōes illam diligenti⁹ descripserūt: pp qō dicendū q̄ angel⁹ iste fuit petrus heremita de dyocesi ambianēsi natus: q̄ deuotione motus cū multis laboribus t periculis fuit vltra mare ad visitandū loca sancta: t cū intrasset in hierusalez dato tributo ꝓ ingressu turchis ibidem dominantibus per dies aliq̄t mansit cū patriarcha t alijs catholicis in vrbe manēbus t sic non solū ex eor. relatu: sed etiā ex visu cognouit miserias in q̄b⁹ erat ppl's xp̄ian⁹: fi solū in vrbe ħ etiā in alijs locis in dec: q̄bus ꝓpatiens dixit eis. q̄ posset habere remediū si suppliciādo scriberent sūmo pōtifici q̄ fideles ad ħ poterat exhortari: t etiā se obtulit ad eor. literas deptādū cui gras agētes sibi negociaꝫmi serunt. Ille aūt ħcito potuit vēit ad papam vbanū literas ei pūtans t plura alia q̄ videret enarrans q̄ condolens sancte terre anno dñi millesimo nonagesimoquinto venit in galliā t celebrauit concilū apud claremōrem vbi multa bona statuit t in fine miseriam exponens terre sancte ad succurrendū: fideles efficacit animauit t plaros ecclesie negociū crucis p̄dicari mādauit.

Petrus etiam p̄dictus per p̄ncipes t per p̄latos discurrens negocium fideliter ꝓmouit: ito q̄ anno dominī millesimo nonagesimosexto: multi valde tam de p̄ncipibus q̄m de alijs de frācia hyspania anglia alemania italia t alijs partibus occidentis crucem suis humeris affixerunt vno animo christianis in seruitute detentis succurrere intendentes, quod p̄uidens iohannes dicit.

z Et septimus angelus. i. petrus heremita. a Effudit phialam suam in aerē. quia verbis efficacibus papet p̄ncipibus terre dicte miseriā exposuit verba eiꝰ ex aere respiraro formantur t per aerem diffunduntur: vt habet ij. de anima. b Et exiuit vox magna de templo. id ē de ecclesia. c A throno. id est ab auctoritate summi pontificis. d Dicens factum est. i. cpaudita est petitio populi christiani in hierusalem habitantis. e Et facta sūt fulgura t voces t thonitrua intelliguntur crucis predicationes: t per fulgura signa t visiones mirabiles: quibus moti fuerunt plures ad crucis negocium assumendum. f Et terremotus factus est magn⁹. multis valde terras ꝓpie relinquentibus pro dicta expeditione. g Qualis nunq̄ fuit ēt. quia sicut dicitur in chronica Guil. nun q̄ tot gentes in vnū cōuenere: sed opinionem hominum vincebat numerus ḡtis estimarek sexagies centū milia. h Et facta est ciui. magna. i. exercitus ille qui dicit ciuitas quasi ciuium vnitas: nam animo vno hierosolymam pergebant. i In tres partes. nam ꝑter hospitia et victualia recipienda vnus exercitus primo secutus est petrum heremitam: alius autē populus secutus est p̄incipes godfredo duci se iungētes. alius exercitus exiuit per nauigium cum boamūdo duce appulie. k Et ciuitates gentiū. i. saracenoꝝ. l Ceciderunt. q̄a nicea bithynie t antiochia q̄ alīq̄ expositores dicūt q̄ iste septimus angel⁹ fuit alexius impator cōstātinopolitanus: qui scripsit ires vbano pape ꝓ renelatione terre sancte: ħ ħ nō videt vex. nam ille allexius contra latinos fuit fallax t dolosus t multipliciter machinatus fuit destruere exercitū p̄ncipū occidentaliū ad dictā renelationē denote pcedentiū: fm q̄ describit dñs eps tyren. t alij q̄ pegrinatiōes illam diligenti⁹ descripserūt: pp qō dicendū q̄ angel⁹ iste fuit petrus heremita de dyocesi ambianēsi natus: q̄ deuotione motus cū multis laboribus t periculis fuit vltra mare ad visitandū loca sancta: t cū intrasset in hierusalez dato tributo ꝓ ingressu turchis ibidem dominantibus per dies aliq̄t mansit cū patriarcha t alijs catholicis in vrbe manēbus t sic non solū ex eor. relatu: sed etiā ex visu cognouit miserias in q̄b⁹ erat ppl's xp̄ian⁹: fi solū in vrbe ħ etiā in alijs locis in dec: q̄bus ꝓpatiens dixit eis. q̄ posset habere remediū si suppliciādo scriberent sūmo pōtifici q̄ fideles ad ħ poterat exhortari: t etiā se obtulit ad eor. literas deptādū cui gras agētes sibi negociaꝫmi serunt. Ille aūt ħcito potuit vēit ad papam vbanū literas ei pūtans t plura alia q̄ videret enarrans q̄ condolens sancte terre anno dñi millesimo nonagesimoquinto venit in galliā t celebrauit concilū apud claremōrem vbi multa bona statuit t in fine miseriam exponens terre sancte ad succurrendū: fideles efficacit animauit t plaros ecclesie negociū crucis p̄dicari mādauit.

Petrus etiam p̄dictus per p̄ncipes t per p̄latos discurrens negocium fideliter ꝓmouit: ito q̄ anno domini millesimo nonagesimosexto: multi valde tam de p̄ncipibus q̄m de alijs de frācia hyspania anglia alemania italia t alijs partibus occidentis crucem suis humeris affixerunt vno animo christianis in seruitute detentis succurrere intendentes, quod p̄uidens iohannes dicit.

z Et septimus angelus. i. petrus heremita. a Effudit phialam suam in aerē. quia verbis efficacibus papet p̄ncipibus terre dicte miseriā exposuit verba eiꝰ ex aere respiraro formantur t per aerem diffunduntur: vt habet ij. de anima. b Et exiuit vox magna de templo. id ē de ecclesia. c A throno. id est ab auctoritate summi pontificis. d Dicens factum est. i. cpaudita est petitio populi christiani in hierusalem habitantis. e Et facta sūt fulgura t voces t thonitrua intelliguntur crucis predicationes: t per fulgura signa t visiones mirabiles: quibus moti fuerunt plures ad crucis negocium assumendum. f Et terremotus factus est magn⁹. multis valde terras ꝓpie relinquentibus pro dicta expeditione. g Qualis nunq̄ fuit ēt. quia sicut dicitur in chronica Guil. nun q̄ tot gentes in vnū cōuenere: sed opinionem hominum vincebat numerus ḡtis estimarek sexagies centū milia. h Et facta est ciui. magna. i. exercitus ille qui dicit ciuitas quasi ciuium vnitas: nam animo vno hierosolymam pergebant. i In tres partes. nam ꝑter hospitia et victualia recipienda vnus exercitus primo secutus est petrum heremitam: alius autē populus secutus est p̄incipes godfredo duci se iungētes. alius exercitus exiuit per nauigium cum boamūdo duce appulie. k Et ciuitates gentiū. i. saracenoꝝ. l Ceciderunt. q̄a nicea bithynie t antiochia

o Et ois ínsula fugit.qz saraceni habitátes in insulis xpe trástitú xpianoz a mare nauigátiú fugerút timore ipoz̃ p Et mótes nó ist inuenti qz multa montalicia in mortib⁹ sita p xpianos fuerút expugnata. q Et grádo magna sicut talentú rt.i.bellú ipoztabile saracenis nó tam virtute humana q̃ diuina. multotiés ei fuerút a xpianis rebellati. r Et blasphemauerút hoies.i.saraceni. s Deú.ñ est xp̃m q ẽ ver⁹ deus. t Propt plagam grádinis.eis inflictaz a xpianis v Am magna scá ẽ vehemẽter.qz nó poterát eá sustinere. sic describit diffusius tyreñ. eps supza méorat⁹.

Capi.xvij.

Et venit vn⁹ ðb ꝑ deferi pitur plaga septia magis in speciali.t ð fm opinionẽ illoz á dicunt q tota ista ab hoc loco vsq; ad illú. Et cum ꝑsumati fuerút mille anni rt.circa mediú.xx.ca.sit tá iplenta ó ꝑterito fm quá ꝑdo exponá totam istam istá,postea dicá q̃d mihi supza ð videat.Et diuiditur in duas ꝑtes qz primo describit in spẽcia pec. plaga. secundo xpiane religiónis ꝓmotio noua.c.xx

o dignatóis ire ei⁹. Et ois p insula fugit: t mótes nó sẽ q inuenti. Et grádo magna sic talentú descẽdit de celo r in hoies: t blasphemauerút hoies deú ꝑ plagaz s grandinis: qm̃ magna facta est vehementer.

Capit. xvij.

Et venit vn⁹ de septẽ angelis q̃ habebant septẽ phialas t locut⁹ est mecú dicens: b Veni t ondá tibi dánationem meretricis magne q̃ c sedet sup aq̃s multas.cuz qua fornicati sút reges terre: t inebriati sút q̃ inhabitát tra de vino ꝓstitutóis ei⁹ d Et abstulit me i spú i desertú. Et vidi mulierẽ sedẽtẽ e sup bestiá coccineá plenã f noib⁹ blasphemie būtẽ capita septẽ t cornua decem g Et mulier erat circundata purpura t coccino t inaurata auro t lapide ꝓciosor margaritis: hñs poculum aureuz in manu sua plenũ abominatione t immundicia fornicatóis ei⁹. Et in fronte ei⁹ nomẽ scriptũ mi sterii babylo magna. mr fornicationũ t abominationũ terre. Et vidi mulierẽ ebriã de sanguine sanctoz t de sanguine martirũ ihu Et mirat⁹ sum cum viderẽ illam admiratione magna t dixit mihi ágel⁹: quare miraris. Ego dicá tibi sacramẽtũ mlieris t bestie q̃ portat eã: q̃ hz capita septẽ t cornua decẽ. Bestia quã vidisti fuit t nó ẽ: t ascẽdsura ẽ ó abysso: t i interitu ibit: t mirabũtur ihabitantes terrá q̃z nó sút scripta nomia i libro vite a ostitutione mũdi videntes bestiá q̃ erat t nó ẽ. Et ð ẽ sensus q̃ hz sapiaz. Septem capita septẽ mótes sẽ: sup q̃s mulier sedet: t reges septẽ sũt.

n
o Et ois ínsula fugit.qz saraceni habitátes in insulis xpe trástitú xpianoz a mare nauigátiú fugerút timore ipoz̃m p Et mótes nó ist inuenti qz multa montalicia in mortib⁹ sita p xpianos fuerút expugnata. q Et grádo magna sicut talentú rt.i.bellú ipoztabile saracenis nó tam virtute humana q̃ diuina. multotiés ei fuerút a xpianis rebellati. r Et blasphemauerút hoies.i.saraceni. s Deú.ñ est xp̃m q ẽ ver⁹ deus. t Propt plagam grádinis.eis inflictaz a xpianis v Am magna scá ẽ vehemẽter.qz nó poterát eá sustinere. sic describit diffusius tyreñ. eps supza méorat⁹.

Capi.xvij.

Et venit vn⁹ ðb ꝑ deferi pitur plaga septia magis in speciali.t ð fm opinionẽ illoz á dicunt q tota ista ab hoc loco vsq; ad illú. Et cum ꝑsumati fuerút mille anni rt.circa mediú.xx.ca.sit tá iplenta ó ꝑterito fm quá ꝑdo exponá totam istam istá,postea dicá q̃d mihi supza ð videat.Et diuiditur in duas ꝑtes qz primo describit in spẽcia pec. plaga. secundo xpiane religiónis ꝓmotio noua.c.xx

Circa primú dicit qm̃ ista plaga saracenoz est.vtz ex ꝑdictis.ió primo describit saracenoz vilitas.secdo xpianoz ipoz̃ pcutientiú,ꝓbitas.secm̃ ca.ꝓdo describit sub q̃dam metaphora.secdo exponit.ibi.Et dixit mihi.Circa primú. ó. a Et venit vn⁹ de septẽ angelis rt.p quẽvt dicit tenentes opinionẽ dictá.designant alex⁹ ipatoz q̃ fm eos supza ó angel⁹.vij. ð fuit ihdẽ reꝓbatú.nec ꝓ cõuenienter dici q̃ p hũc angelú designat petr⁹ heremita quẽ dixi supza fuisse septimú angelú.qz hic angelus ó hic iohannẽ euãgelistá docuisse.vñ t subdit.Et locut⁹ ẽ mecu dicẽs veni t ondá tibi rt. Petr⁹ aũt heremita p.decc.annos t ampli⁹ fuit:postq̃ iobes scripsit hũc libru,ió meli⁹ ó q̃ hñs iacob⁹ á supza ó vn⁹ de septẽ angelis hñbus phialas.fuit angel⁹ iste á añq̃ iobes videret hanc visionẽ p palmá martyrij trásferat ad gloriá: rt.cu.xij. t sic poterat eũ docere de futuris ex diuina ordiatõe. b Dánati onẽ meretricis magne.i.secte saracenice vt postea magis dicet. c Que sedet sup aq̃s multas.i.onãt ꝓpls multis.vt exponit ibra. d Cũ q̃ fornicati sunt reges tre. qa multi reges recepecút legẽ machomeri. e Et inebriati sunt q̃ bitant terrá rt. nã ꝓpli sub dictis regib⁹ existentes sil⁹ receperút legẽ saracenicá imũditijs plenã. f Et abstulit me in desertũ.ad videndũ statũ saracenicũ a deo ꝓpter pctá sua derelictũ. g In spũ.nã hec visio non fuit corpalis ñ imaginaria t itellectual. b Et vidi mulierẽ sedentẽ sup bestiá.p hoc intelligũt saraceni duas ptes dimisi.vt dictũ ẽ supza.turchi q̃ mulierẽ ꝓpt eoz malicias t astutiá serpentinã.egyptij vo p bestiá.qz sunt intellectu min⁹ vigẽtes.t q̃ hñs magis bestialeo.ór aũt mulier sedere sup bestiã.nã turchi ab egyptijs abstulerũt sedẽ t tyriam. i Coccineã.i.sanguine xpianoz rubricatã. k Plenũ noib⁹ blasphemie.qz saraceni dicunt xp̃m ẽ bolem pu t sic blasphemãt eũ.t sibi bñm ygine negantes eã esse dei matrẽ. l Habentẽ capita septẽ t cornua decẽ.de quib⁹ quid significent infra ór. m Et mulier erat circũdata purpura qz turchi fuerút opulentissimi in istis t i alijs reb⁹ ꝓciosis. n Hñs poculum aureu rt.qz multas gentes induxerunt t traxerút ad imundiciá sue legis. o Et in fronte ei⁹ nomẽ scriptũ mysterii babylo rt. Per hoc qó dixit mysterii oñdit iobes q̃ ñ loquit ó auctate babylonica.ñ magis ó secta saracenica q̃ñ ad turchos. p Mater fornicationũ t abominatiõũ terre:ná orientales ppl̃os ꝓ maiori ꝑte satis traxerút ad errorẽ sue secte. q Et vidi mulierẽ ebriã de sanctoz rt.qz ó numeroz mẽ surá effudérút xpianũ sanguinẽ. Ebria eñ ór q̃si ex briaz.i. mẽsurã turchi enim crudeliores fuerũt xpianis egyptijs et saracenis.fm q̃ dicẽ tyreñ.eps libro ꝓdo. r Et mirat⁹ sum rt.ó patia dei erga secrã necessimã machometi. s Et dixit mihi. ð q̃ir pñt executio pabole.circa quã ágel⁹ ꝓdo ꝓñt itẽrũ decẽs iobi. t Quare miraris.q.d.totũ cedet ad ór gliam t electoz.qb⁹ meritũ accrescit ex ꝓcutõe malor. v Ego tibi dicã sacrm.i.significatõs occultã. x Mulieres t bestie.i.regni turchie t egypti.vt dcm ẽ. y Bestia.ð ꝓcẽt itẽrũ exponẽdo pabolã.t ꝙ circa regnũ egypti designatũ ꝑ bestiã.o. y Bestia quã vi. fuit t nõ est nã egyptij primo occupauerunt dñiũ irñ t iudee.et postea perdiderunt.turchis terrã illam occupantibus vt dictum est supza.ió ór q̃ bestia fuit primo dominãs i iudea. z Et nõ est.inde per turchos electa. a Et ascensura ẽ de abysso.i.de egypto que tenebras interpretatur t hoc fuit qñ debilitata virtute turchoz per xpianos egyptij recuperauerunt iudeam t irñ.vt dictum est supza.

b Et in interitũ ibit.nã egyptij per xpianos fuerũt occisi t resisti inde electi vt referunt ẽpi achonẽsis t tyrenẽsis describẽtes hystoriã terre sancte. c Et mirabunt inhabitantes terrã quoz rt.id est saraceni qui non sunt ꝓdestinati:sed ꝓscitti:mirabunt eñ saraceni quomodo rex tam potens t magnus a populo christiano de partib⁹ extraneis t tamlonginquis ꝓuenienti esset debellatus.

d Et hic est sensus. id est intellectus.

e Qui habet sapientiã.i.circa occulta scripturaz intelligentiã. f Septẽ capita septẽ mótes sunt.i. ꝓncipia.

g Sup quos mulier sedet.qz regnũ turchie inualuerat super egyptum. h Et reges septem sunt.id est ꝓncipes illarum ꝓuinciarum.

j Quinq; ceciderūt. a dño egypti dño turchie sbiugati
k Vnus ē. i. dominās in iudea et syria: iste ē rex turchie
q dr̄ h̄ septū caput bestie. k Et ali⁹. i. rex egipti q ōt hic
capur septimū. l Nōdū venit. ad recuperādū ō manu
turchor iudeā. m Et cū venerit. debilitat turchis.
o Vpter illud breue tpus manere. qr
trīm a turchis ablatā nō tenuit rex egy-
pti nisi p annū vt dic̄t hystoriographi
predicti. o Et be
stia que erat et nō ē. i. rex egypti vt expo-
sitū ē. p Et ipsa octaua ē. cū septē ca
pitib⁹ predictis.
q Et de septē ē. i. ō
septē capitib⁹ est ēm
caput septimū vt di
cū est: t sic cōputat
bis: eo q bis rēm bis
obtinuit: sicut ca. p̄-
cedēti. karolus ma-
gnus dī angel⁹ quin-
tus rōe regni frācō-
rū t sexti⁹ pp adeptū
imperiū. r Et in
interitū vadit. quia
pluries fuit debella
tus p xp̄ianos: vt di
c̄t epi sup memora
ti. s Et decē cor.
q̄ vi. decē. re. sunt. i.
p̄ncipes sub rege
egypti. t Qui re
gimē. i. potestatem.
v Nondū acce. ab
eo: ſ̄ po. tanq̄ reges
qr nō fuerē simplicit: ſ̄ rectores acie; exercit⁹ regi egypti.
x Vna hora acceperūt. i. illo tpe q̄ fuit ordinarū de illo
exercitu. y Post bestiā. i. sub rege egypti: q bestia no-
minat: vt dictū ē: t li post nō dicit hic ordinē tpis sed sub-
iectōis. z Hi vnū ꝓsilū habēt. pugnādi p xp̄ianos p
rege egypti: iō subdit. a Et vtuntē potestatem. ra. bestie. eā
exponēdo p rege egypti. b Hi cū agno pugnabūt in
medijs suis. i. godfredi de billon t aliꝭ p̄ncipibus et bel
latoribus xp̄ianis. c Et agnus vin. illos: nā egyptij fu
erūt p xp̄ianos pluries debellati. d Qm̄ dñs dñoꝝ est
t sic null⁹ pōt ei resistere. e Et q cū illo sūt. p fidē cha-
ritate formatā vsq; ad mortē stabiles. f Vocati electi.
ad gloriā. g Et fideles. in p̄itu gratiaꝭ. h Et dixit
mihi Hic expōit parabolā q̄tū ad regnū turchie ſpaliter
i Itaque q̄s vidisti vbi mererit sedet. i. turchie regnū vt
dictū ē ſ̄. k Populi sūt cē. q. regnū turchie subiecit ſi
bi syriā t iudeā t orientales populos. p maiori pte.
l Et decē cornua. q̄ vidisti in bestia. i. decē p̄ncipes exer
citus regis egypti vt dictū ē. m Hi odiēt fornicariam.
id ē regnū turchie. inter egyptios ēm t turchos erat odiū
p pp dissensionem eor̄ in ſuperstitionib⁹ suis de lege: secū-
do qr turchi abstulerāt ab egyptijs syriam et iudeam.
n Et desolatā faciēt illā. p̄ xp̄ianos. q̄bus in obsidione
antiochie exītibus calypha egypti⁹ misit salutationes et
munera: eo q̄ aduersarios q⁹ impugnabāt t sic xp̄ianoꝝ
exercitū ꝓtraxit ℥ turchos: vt scribit in hystoria hieroſo
lymitana. scōo p seipsos: q: debellatis turcis in pti⁹ anti-
ochenis egypti expulerūt eos de irſem: t de iudea: vt di-
cum ē. ſ̄. a Et car. ei⁹ māducabūt. metaphorica est lo
cutio: sicut dicit de vsurario q̄ comedit illū cui⁹ bona sur
ripit p vsurā. b Et ipas igne cōcre. nā aliōs turchos in
fornalinijs exūtes sil cū eis cōbusserī. c Dē ei dedit in
corda eoꝝ cē. ls dē⁹ nō sit actor: mali cuīpe ē ēm actor: mali
pene: t sic turchos p egyptios puniuit. d Vt dent re.
suū de. i. vt recuperēt regnū iudee regi egypti: q̄ō possede
rat p multos annos añ turchos. e Donec cōsumēt
ꝓba dei. de recuperatione terre sancte p exercitū xp̄ianum
q̄ factū fuit q̄ñ per
annū postq̄ egyptij
expulserāt inde tur-
chos vt dictum ē ſ̄.
f Et mulier quam
vidisti est ciuit. ma. i.
turchor⁹ multitudo
valde numerosa.
g Que h⁹ regnus
sup reges terre. nā⁹
plures reges sibi ſb
iecit in pti⁹ orient⁹
vt predictum est.

Capitulum. xviij.

T Post ſ̄ vidi
t Descripta fa-
ctaceno q̄ vilita
te ſ̄ metaphora me
retricis t bestie: hic
p. ar describit. p̄hita
xp̄ianoꝝ ſb ꝑgelica
ſilitudie: t p̄ q̄tū ad
ꝓros ecclīasticos. se
cūdo q̄tū ad p̄ncipes laicos ibi. Et fa
ſtuliter vn⁹ ꝑgel⁹: p̄ma
i duas fin duas no-
tabiles ꝓsonas. ſcō i
ibi. Et audiui aliam
vocē. Circa p̄mum
dicit. a Et post ſ̄
vidi aliū angelum.
ademarū podiēsem
epm angelice mūdi
cie viz: q̄ i exercitu p̄ncipū occidentaliū t aliox xp̄ianox
ſuscepit legatiōis officiū ad directionē exercit⁹ xp̄iani.
b Descēdēte de celo. i. ꝑcedēte a ſblimitate sedis aplīce
c Habēte ptātem magnā. in spū alib⁹ maxie tāq̄ legat⁹
missus a latē. c Et terra. i. exercit⁹ xp̄ian⁹. d Illūia
ta ē a gl̄ia ei⁹. i. ex ei⁹ vita t doctrina. e Et exclamauit
i forti voce. p̄dicās vbo t ope. f Cecidit cecidit babylō
magna. i. gēs saracenica: et dic̄ bis cecidit: q: p̄ p xp̄ianos
fuerūt debellati turci. postea vo egyptij: vt h̄ in hystoria
frēqnt supi⁹ notata: hūc ät saracenox casū denūciabat di-
ci⁹ eps xp̄ianis. si ſ̄ virilit agerēt de dei adiutorio p̄fidē
tes. g Et facta ē hitatō demonior̄: q̄tū ad occisos q p̄
fecti i alia t corpe t q̄tū ad fugitiuos: q̄ visa dei vīdicta re
māserūt ſ̄ obstiati i sua ifidelitate: t sic a demōib⁹ fuerūt
magī possessi q̄ añ. q̄ dēmōes p volucres t spūs īmūdos
designāt t h⁹ puniciois cā subdit. h Quia de vino cē.
bibert oēs gēes. i. mīter ē hypbolica locutō ad designādū
magnā mīltitudīē gētiū ifectaꝝ p̄fidia machometi icurrē
tū p h⁹ irā dei. i Et reges tre cū illo. for. ſc. milti ēm reges
dictā p̄fidiā recepert ſilr et milti q pp tpale lucꝝ frequētaue
rūt terrā saracenox p h⁹ depauari ſ̄. vñ t ego audiui a fra
tre fidedigno: q: videret naues ipleri de puer⁹ xp̄ianis q⁹
mercatores emerāt a parēt⁹ eox paupib⁹: vt venderent
eos soldane. p magꝭcio: q̄ eos faciebat informari in lege
machometi: q: de xp̄iana nihil adhuc sciebāt: vt adulti fa
cer⁹ xp̄ianos pugnēt iō subdit. k Et merca. tre cē. q pz
et dic̄ lra. l Et audiui. h p̄ agit de scō viro notabi
li ecclīastico: cui⁹ p̄ponit sacta monitio. secūdo gentis sa
racenice pcussio: ibi. Reddite illi. tercio pcusse lamētatio:
ibi. Et flebūt. Circa p̄mū sciēdū q̄ i exercitu xp̄iano fuit
ter alios q̄dā sacerdos deuot⁹ cui reuelatū fuit a dño: q̄
multi de exercitu peccauerūt cū mulierib⁹ saracenis: ꝑ

qđ plures de⁹ omnitente in manū saracenoꝝ eciderūt ꝛ plures caderēt de numro nisi pniam agerēt quā fecit exercit⁹ ad exhoꝛtatoꝝ dicti sacerdotis. ꝛ b est qđ dic̄ iobes.

l Et audiui aliā vocē de celo. q: e elit⁹ facta ē dicta relatio. m Exite de illa. i. de īmūdicta saracenica.

n Quoniā puenerunt pctā ei⁹ vsq; ad celū. i. coaꝛz deo ad puniendū. o Et recordat⁹ est dñs ⁊c. in deū nō cadit obliuio nec p dñs recoꝛdatio ꝓpie. ℔ dr recordari pctoꝝ metaphoꝛice. qñ ea punit nā tūc ad modū recordantis se bz.

p Reddite. b ꝓfr describit pcussiō saracenoꝝ. q: tūc xpiani nūc plus eos affligerūt ḡntū fuerāt ab eis afflicti. ió dr.

p Reddite illi sic ꝛ ipa reddidit vobis ⁊c. ꝓ: ꝛa ꝛ subdit huī⁹ pcussiōis ratō.

q Quia in coꝛde suo dicit. i. gens saracenica supbiendo ō sua potēcia.

r Sedeo regina. sup alios pplos et pticulme sup xpianos. s Et vidua nō sum. nā gloriabatur in regib⁹ cuz ea fornicantib⁹ pdicto mō. t Et luctum nō videbo. q: nimis ꝓfidebat in sua potētia temporali.

v Jō in vna die. i. vno tpe. x Veniēt plage ei⁹. ꝛ que sunt ille subditur.

y Mors ḡntuz ad occisos. z Et luctus ḡntuz ad fugitiuos. a Et fames ḡntū ad obsessos.

b Et igni ꝛburent nā multi incendio ceciderunt p ignem posīti in ciuitatib⁹ ꝛ villis. c Quia fortis est deus q̄ iudicauit illā. i. pdēnauit ad bāc penā. i. de⁹ cui⁹ nō ꝓt iudicii m ipediri. d Et flebūt. b ꝓfr ponit dicte gentis pcul se lamētatō. ꝛ primo regū. secdo mercatoꝝ. ibi. et negociatores. tercio nautaꝝ. ibi. et oīs gubernato. C Circa primū scie dū q fuit dictū ē. ibi. Multi reges in gtib⁹ oziētis recepēr legē machometi. ad qs nō pcuit exercit⁹ xpianoꝝ: q festinabat versus it'm. ꝛ ió dicti reges dolebant de saracenoꝝ interfectione. qs nō audebāt nec poterāt adiuuare ꝛ b est qđ dr. d Et flebūt ⁊c. ꝛ p: ꝛa vsq; ibi. c Cuz viderint fumū incēdij ei⁹. i. pgnouerit certa relatō; vīsus eīt. qđ sui certitudinē freq̄nt pōit. ꝓ alijs sensib⁹ Exo. xx Populꝰ videbat voces. ꝛ etiā ꝓ pgnitōe intellect⁹. vīs; cōiter dicitur. Video tu hoc. i. intelligis. f Longe stātes ꝓpter timoꝛem ⁊c. Plures eīm de regibus oziētis timebant dare subsidium illis; qui ‘erant in ‘partibus antiocenis quas inuaserat exercitus xpianus ne penam similes paterentur. g Ciuitas illa magna babylon. i. gens saracenica nomine babylonis significata. vt dictum ē supra b Ciuitas illa fortis ꝓpter multitudinē bellatoꝝ ꝛ diuitiarū. i Qñ vna hoꝛa. i. breui tpe.

k Venit iudiciuz tuū. i. punitio tua.

l Et negociatoꝛes ℔ ꝓfr ponit lamentatio mercatoꝝ q̄ in terra saracenoꝝ exercebāt mercatōes multas ꝛ magnas. vēdendo q̄ iſñ alibi deferebant. ꝛ sic dupl⁹ lucrabant. qđ ꝯ dolebāt de vastatōe ꝛer re. q: nō poterāt ibi talia exercere. ꝛ pꝛa fraus paucis exceptis q̄ discurrent.

m Et byssi. i. lini cādidissimi. n Et cocci. i. tincture rubee. o Et omē lignū thimū. qđ ēval de albū ꝛ spinosum creſcēs in ophir. et iſñ fecit salomon cytharas. ꝛ lyras cātatoꝛib⁹. iij. Reg. x. c. q Et amomū. spēs ē aromatica redolēs p Et cinamomuz. ꝛ iſñ tract⁹ nomē.

q Et mancipioꝝ .i. seruoꝝ. r Et aiaꝝ hoim. redimēdo nobiles a saracenis captos: nā iſñ habebant mercatoꝛes emolumentuz magnū ꝛ accipiunt hic aie ꝓ hoībus. deno mināco totū a parte digniori. sic Exo. j. Dēs aie q̄ egresse sunt de femore iacob ⁊c. s Et poma desiderij aie. fructus desiderabiles.

t Et oīa pīguia. i. oēs diuitie sic hō dicit pīguis metaphoꝛice. v Que amicta erat byſſo ⁊c. implena talib⁹ ꝓciosis. x Et oīs gubernatoꝛ. ꝛ scies ℔ lamētato nautaꝝ. nā iſra a saracenis occupata. erant multi portꝰ magni ꝛ bōi ꝛ qb⁹ applicabāt naute apportantes ex tris alienis bōa venalia. ꝛ iſñ reportātes alia. ꝛ sic lucra duplicia reportabāt. qđ ꝯ ō vastatōe ſre portuū dolebāt. ꝛ pꝛa vsq; ibi. y Exulta sup eā. vbi ꝓ oppositū describit exultatio xpianoꝝ. q: ꝓ b ſ; ē victoria ō xpianis ꝓ saracenos affligt; capt; ꝛ occisis. y Exulta sup eā ⁊c. i. eccia militās. z Et scai apli. i. epi qui ſt successores aplox. a Et pphe. i. doctoꝛes eccie. b Qñ iudicauit deus iudiciū vſm. i. punitōz ꝓ malis vobis illat; plures eīm epi doctoꝛes ꝛ fideles alij per saracenos fuerant multipliciter affl icti et occisi.

c Et sustulit. B ꝑ̃ describit xp̃ianoꝝ ꝓbitas ꝗtũ ad ꝑn cipes laicos ꝛ ꝑ̃tpe go dfredi ꝑmi regꝫ. scdo tpe balduini sibi succedẽtis se. ca. Prima adhuc i duas. qꝛ ꝑ describit xp̃ianoꝝ victoria. scdo ꝑsurgẽs ex B leticia i ꝓncl. ca. se. ibi Et vidi ostiũ apt̃ũ. Circa ꝓmũ sciẽdũ. qꝛ capta irrm ꝑ xp̃ianos ꝛ saracenis ibi dẽ occisis ꝑ maioꝝ ꝑte ꝛ aliis eiectꝫ ꝑncipes ꝛ exercit⁹ xp̃iani instituerẽt godfre dũ ducẽ lotharingie regẽ ad custodiẽdũ terrã recuꝑatã ꝛ acq̃sitã. ꝛ tũc soldanus egypti cũ magno exercitu venit ad debellandũ regẽ istituꝝ q̃ sibi occurrẽs cum pno exercitu respectiue. qꝛ multi xp̃iani reparriauerant. ꝛ cesis octo milibus paganoꝝ compulit eos fugere ꝛ in porta ascalonis suffocati sũt vsq; ad duo milia. ꝛ multi valde inf spinetu ẽt in mari submersi ꝛ ignorãt. ꝛ hẽ qd̃ dr̃. c Et sustulit vn⁹ angel⁹ fortis. i. godfredus rex ꝑmus. d Lapidem q̃si molarẽ. i. exercitũ fortẽ ꝛ constantẽ. e Et misit in mare i. in exercitus saracenoꝝ q̃ dr̃ mare. h. tũ qꝛ ꝑ mare venerunt. tũ qꝛ ibi multitudo maxia ꝑsi erat. q̃ ꝑ mare designat i q̃ ſe aq̃ mlte. fm q̃ dr̃ ca. ꝑce. h̃q̃ multe ꝑsi multi. f Dicens h impetu mittet babylon. i. saracenoꝝ exercit⁹ q̃ fuit ibi valde ꝑfusus. g Et vox citharedoꝝ ẽt. nã in tristiciã versa fuit eoꝝ letitia. h Et ois artifex ẽt. nã illi q̃ venerãt ad faciẽdũ machinas ꝑ xp̃ianoꝝ destructiõe fugerẽt cũ magna ꝑfusiõe ꝛ silr alij q̃ venerãt. pcibo ꝑparationẽ. tõ inuenietur ibi. Et vox molẽ ẽt. i Et vox sponsi ꝛ sponse. q. d. nõ erit inf eos materia gaudij. h̃ luce. ꝛ subdit cã cũ dr̃. k Quia mercatores tui. hauriẽtes bona aliaꝝ gentiũ. l Erãt ꝓncipes terre. i. sup gẽtes alias eliuati ꝑ superbiã. ꝛ subdit alia cã. m Quia i veneficijs tuis. mihi et ꝑpli videtes saracenoꝝ ꝑsperitatẽ ꝗalẽ recepẽrũt eoꝝ legẽ erroneã. ꝛ iterꝫ subdit tercia cã. n Et in ea sanguis ꝓphaꝝ ẽt. Nã multi doctores ꝛ fideles xp̃iani a saracenis fuerũt interfecti.

Capitulũ. xix.

Post hec audiui. Descripta xp̃ianoꝝ victoria. hic cõsequẽter describit vniuersalis ecclesie letitia. ꝛ diuidi ꝛ duas ꝑtes qꝛ ꝑ describit B exultatio. scdo beati Johãnis grãrũactiõ. ibi. Et dixit mihi. Circa ꝓmũ dr̃. a Post B audiui q̃si vocẽ magnaꝝ. i. gratiarũactionem. b In celo. militãs ecclesie de tãta saracenoꝝ delectiõe ꝛ xp̃ianoꝝ ꝛsublevatiõe. ꝛ ẽt i celo triũphãt⁹ ecclie in q̃ sancti gaudẽt ꝛ gras agũt deo ꝛ bñficijs in terra fideliũ collatis c Dicentiũ alla. due dictiões sũt i hebreo. nã alle idẽ ẽ qd̃ laudate. ia. dñi laus ꝛ gla. nã dicta victoria ẽ deo attribuenda. d Quia vera ꝛ iusta iudicia ei⁹. Et q̃ⁱ⁹ duplex rõ subdit. ꝓma dñi dr̃. e Qui iudicauit de meretrice magna. i. de gẽte saracenica q̃tũ ad turchos spalit. vt dictũ ẽ ſ. c. xvij. cã puniẽdo. f Que corrupit terrã ẽt. qꝛ multos populos ifecit ꝑfidia machometi. ꝛ ꝑ̃ ponit rõ scdã cũ dr̃. g Et vindicauit sanguinẽ fuoꝝ suoꝝ. a turchis ꝛ egyptijs occisoꝝ. h Et iterꝫ dicẽt alla. ꝑ ꝓ debellatiõe turchoꝝ ꝛ scdo ꝓ debellatõe egyptioꝝ. vt alit. ſ. ꝑ ꝓ ꝓ deuictꝫ saracenis ꝛ scdo ꝓ recuperatiõe sẽtẽ ciuitatꝫ. i Et fum⁹ ei⁹. ſ. gẽt⁹ saracenice. k Ascendit i secla seculoꝝ. Nã occisi descẽderũt ad ignẽ gehẽne. l Et cecidẽrũt seniores. xxiiij. i. vniuerse cathedrales eccle. m Et ꝗtuoꝝ animalia. i. ꝗtuoꝝ eccle ꝑlatorũ cũ plat̃ꝫ suis. vt dictũ ẽ ſ. c. iiij. n Et adorauerũt deũ. de tãto bñficio flatiõe certa cognito. q Et audiui q̃si vo. tu. i. hierosolymitani ꝑlatorũ. r Et sic vo. aq̃e multaꝝ. i. ꝑplorũ multorũ ꝗtũ. sic dictũ est ſ. xvij. c. Tũc multe ꝑsi milia. s Et sicut vo. toni. magno rũ ẽt. i. ꝑdicatoꝝ inducẽtiũ alios ad laudãdũ deũ. t Quia regnauit dñs. ſ. iesus xp̃s q̃ dr̃. tũc i terra sancta regnasse. q̃si saracenis deiectꝫ xp̃iani sibi seruiẽrt ibidẽ libẽ. v Gaudeam⁹ mẽte interiori. x Et exultem⁹. signo exteriori. et ultare ei dictũ ẽ q̃si ex saltare q̃ fit q̃si gaudiũ cordis manifestat exteri⁹ sensibilib⁹ signis. y Quia vene. nuptie agni. tũc ei ondit signũ p̃fectiõis ecclie collecte in ꝑtibus hierosolymitanis sic ꝑ ꝓphas recõciliatus sponse. z Et vox ei⁹ ꝑpanit se. ad fuiẽdũ sibi deuote. a Et datus ẽ illi. a deo. b Vt cooꝑiat se byssino splẽdẽti ꝛ interiorẽ scitatẽ ꝛ exteriorẽ bonestatẽ q̃ ꝑs ex B q̃ subditur.

c Byssinũ ei rẽ. ꝑs ſka. d Et dixit mihi. Hic ꝑ̃ subdit ip̃i⁹ iohis gratiarũactio. ꝛ ꝑ cã ꝑmittit. cũ dr̃. Et dixit mihi. ſ. angel⁹ reuelans mysteria diuina iohi. e Scribe. ad futurã meã oriã. f Beati q̃ ad cenã nuptiar̃ agni. i. ad ꝓceptionẽ eucharistie sacri. g Vocati ſt. ꝑ fidei charitate formatã. h Hec verba dei. cꝛ nũci⁹ erat ãgel⁹ loq̃ns iohãnẽ. i Vera ſt. nã a deo nullũ falsũ ꝓcedẽ ꝑt. k Et cecidi ad pedes ei⁹. ſ. ãgeli loq̃ntis ad faciẽdũ sibi reuerẽtiã. quã tũ ãgel⁹ renuit. qꝛ ꝑ incarnatiõnẽ filij dei q̃ dr̃ hũana nã assũpta ẽ a suppõito ei⁹. ãgeli reformidãt sic venerari a nã hũana. quã vidẽt sup se eleuatã i filio dei. q̃ ẽ eius deꝛ natura nũero cũ patre. l Deũ adora. adoratione latrie.

m Testimoniũ eiñ iesu ẽ ſpi. ꝓphetie. i. omnes ꝓphete testimoniũ ꝓhibent iesu christo. fm q̃ dicit. Actuũ. x.

n Et vidi ce.aptū. hic ꝓfr describit victoria xpianoꝝ tēpore balduini regis scdi q̄ successit godfredo fratri suo ꝙ an no dñi millesimo cētesimo cui⁹ ꝓrio describit ꝑdito nobilis.scdo q̄dā ei⁹ victoria notabilis.ibi. Et vidi vnū angelū. Circa primū dr.

tū fuit celu⁹ q̄ erat dei pscia clausum.

o Et ecce equ⁹ albus.i.regnū hyerosolymitanuz decoze sanctitatis decabatū vt predictum est.

p Et q̄ sedebat super eū.s. balduinus rex institutus.

q Vocabat fidelis ⁊ verax. Nā ad lrās fidelis fuit in factis ⁊ verax in verbis.

r Et cū iusticia iudicauit populū. sibi subditū s Et pugnat. Nā rex institutus statim cepit dilatare notabiliter regnū suū ꝑ expugnationez saracenoꝝ.

t Oculi aūt ei⁹ sic flamma ignis. nam aspectus ei⁹ erat terribil⁹ saracenis. v Et in capite ei⁹ diademata multa. nā in terra philistinoꝝ ⁊ tyri ⁊ sydonis plures obtinuit ciuitates in quib⁹ antiq̄t⁹ erant reges.

x Habēs nomen scri. q̄ nēo nouit nisi ipe. bona eīs opa sua q̄tū poterat celabat a laude hūana. s. saracenoꝝ ab eo occisoꝝ. z Et vocabat nomē ei⁹ verbū dei. Nam ad honestatē verbi dei terrā natiuā diuisit ⁊ vltra mare iuit. a Et exercit⁹ q̄ sunt in celo. i. tēplarij ⁊ hospitalarij quoꝝ tūc ordines fuerūt instituti ad multandū ꝫ aduersarios xpi vt dicūt expositores dicti.

b Sequebant eū in plijs. c In equis albis. i. in coꝝ pozib⁹ castitate dealbatis. nā de ꝓfessione eoꝝ est votum castitatis. d Vestit⁹ byssino. ꝑ interioꝛē ⁊ exterioꝛē mū dicā. vt dictū est supra. e Et de oze ei⁹ ꝙce. gla. acut⁹. Nā verbis efficacib⁹ hortabat ⁊ excitabat bellatores suos ꝫ gētes infideles. f Et ipe reget eas i vga ferrea. eaꝝ pluries ſuphiā frangendo. g Et ipe calcat torcular vini cē. qz fuit executoꝛ diuine iusticie in saracenici sanguis effusioe. h Et hz in ve. ⁊ in fe. suo scripti. rex regum ⁊ dñs dñantiū. ex ꝑdictis cū ꝑs q̄ habuit ꝑditōes regis valde excellentis. ꝓpt̄ q̄ dr rex regū ꝙ tpe suo. eo mō q̄ rosa dr flos flor. i Et vidi. Postq̄ dicripta ē balduini regis ꝑditio nobilis. ꝫ ꝓfr describit q̄dā ipi⁹ victoria valde notabilis. Ad cui⁹ intellectū sciendū q̄ anno. v. regni baldūini ꝓcipes egypti direrūt suo caliphe. q̄ tps erat aptum ad recuperandū terrā a xpianis occupatam. tū q̄ plures xpiani ꝓcipes ad terras natiuitatis sue redierāt. tuz quia remanentes bellis freq̄nt⁹ afflicti ⁊ de paupati erant. vt dicit eps tyren. rz. lib. ca. xij. Addunt etiā expositores aliq̄ q̄ ad hec erāt etiā excitati ꝙ quosdā falsos ꝙphas saracenoꝝ. q̄ afferebāt in breui terrā sancti sepulcri frustrati eos terendā. z crucē sctām in ꝓfundū maris submergendam ⁊ xpianitatē de terris illis penit⁹ delendā. ꝙb⁹ assentiens

n Et vidi celū aptū. qz iobi reuelatū fuit celu⁹ q̄ erat dei pscia clausum.

o Et vidi celuz aptū: ⁊ ecce
p equ⁹ alb⁹: ⁊ q̄ sedebat sup
q eū vocabatur fidel⁹ ⁊ verax
r ⁊ cū iusticia iudicat et pugnat. Oculi aūt ei⁹ sic flam
v ma ignis ⁊ in capite ei⁹ di
x ademata multa bñs nomē scriptū q̄ nemo nouit nisi
y ipe. Et vestitus erat veste
z aspsa sāguie. ⁊ vocabatur
a nomē ei⁹ verbū dei. Et exer
b citꝰ q̄ sunt in celo seque
c bantur eū in equis albis
d vestiti byssino albo ⁊ mūdo
e ⁊ de oze ei⁹ ꝓcedit gladi⁹
ex vtraq̄ ꝑte acut⁹: vt i ip
f so ꝑcutat gētes. Et ipe re
g get eas in virga ferrea: et
calcat torcular vini furoris ire dei omnipotentis.
b Et hz in vestimento ⁊ in fe
more suo scriptū. Rex re
i gū ⁊ dñs dñantiū. Et vi
k di vnū angelū stantē i sole
l Et clamauit voce magna
m dicēs: oib⁹ auib⁹ q̄ volabāt ꝑ mediū celi. Venite
⁊ ꝓgregamini ad cenam ma

y Et vestit⁹ erat veste aspsa sanguine. s. saracenoꝝ ab eo occisoꝝ. z Et vocabat nomē ei⁹ verbū dei. Nam ad honestatē verbi dei terrā natiuā diuisit ⁊ vltra mare iuit. a Et exercit⁹ q̄ sunt in celo. i. tēplarij ⁊ hospitalarij quoꝝ tūc ordines fuerūt instituti ad multandū ꝫ aduersarios xpi vt dicūt expositores dicti.

b Sequebant eū in plijs. c In equis albis. i. in coꝝ pozib⁹ castitate dealbatis. nā de ꝓfessione eoꝝ est votum castitatis. d Vestit⁹ byssino. ꝑ interioꝛē ⁊ exterioꝛē mū dicā. vt dictū est supra. e Et de oze ei⁹ ꝙce. gla. acut⁹. Nā verbis efficacib⁹ hortabat ⁊ excitabat bellatores suos ꝫ gētes infideles. f Et ipe reget eas i vga ferrea. eaꝝ pluries ſuphiā frangendo. g Et ipe calcat torcular vini cē. qz fuit executoꝛ diuine iusticie in saracenici sanguis effusioe. h Et hz in ve. ⁊ in fe. suo scripti. rex regum ⁊ dñs dñantiū. ex ꝑdictis cū ꝑs q̄ habuit ꝑditōes regis valde excellentis. ꝓpt̄ q̄ dr rex regū ꝙ tpe suo. eo mō q̄ rosa dr flos flor. i Et vidi. Postq̄ dicripta ē balduini regis ꝑditio nobilis. ꝫ ꝓfr describit q̄dā ipi⁹ victoria valde notabilis. Ad cui⁹ intellectū sciendū q̄ anno. v. regni baldūini ꝓcipes egypti direrūt suo caliphe. q̄ tps erat aptum ad recuperandū terrā a xpianis occupatam. tū q̄ plures xpiani ꝓcipes ad terras natiuitatis sue redierāt. tuz quia remanentes bellis freq̄nt⁹ afflicti ⁊ de paupati erant. vt dicit eps tyren. rz. lib. ca. xij. Addunt etiā expositores aliq̄ q̄ ad hec erāt etiā excitati ꝙ quosdā falsos ꝙphas saracenoꝝ. q̄ afferebāt in breui terrā sancti sepulcri frustrati eos terendā. z crucē sctām in ꝓfundū maris submergendam ⁊ xpianitatē de terris illis penit⁹ delendā. ꝙb⁹ assentiens dictus calipha ꝓparauit exercitū magnū ꝙ terraz ⁊ mare ad obtinendū qđ erat ei suggessū q̄ audito xpiani pauci existētes ꝓparine fuerūt territi. ꝫ ꝓfr archa hierosolymitan⁹ eos ꝓhortās. ꝓmittebat eis. si de dño ꝓfiderēt tantam victoriā affuturā q̄ aues celi de carnib⁹ saracenoꝝ eēnt saturande ꝑceꝛs quasi de vexillo dominice crucis lignum sic igit nisi cū quigstis equitū ⁊ duob⁹ milib⁹ peditū ꝫ hostes. quoꝝ numer⁹ erat quindecim ſmilia absq̄ illis qui in classe venerant auimosi⁹ ꝓcedētes ꝓstrauerūt ex hostib⁹ maximā multitudinē. ⁊ residui cōuersi sunt ad fugā. de classe etiam illa magna ps a nris fuit retenta. dicit ergo iohes.

i Et vidi vnū angelū. i. ꝓfr archā hyerosolymitanū.

k Stātē in sole. ꝑ eminentiā vite ⁊ doctrine. fm illud Eccle. l. Sicē sol refulgens sic ille refulsit in tēplo dei.

l Et clamauit voce magna. in exhortatione predicta.

m Dicēs oib⁹ auibus cē. q̄ ꝓgressū ad ei⁹ exhortatōnez factū aues satis habuerūt ad comedendū. n Et vidi de stiā. i. egypti soldatū. o Et reges terre sibi subiectos. p Et exercitus coꝝ ꝓgregatos. in mari ⁊ in terra. q Ad faciendū ꝓelium cū illo cē. i. i. cū balduino ⁊ exercitu suo. r Et apprehensa est bestia cē. i. rex egypti ⁊ ꝓphe falsi q̄ in astutia sua fuerunt ꝓprehensi. nam contrarii ei⁹ quod cogitauerant euenit. s Et q̄ fecit signa. falsa. t Coram ipo q̄ bus seduxit eos q̄ acce. caracte. bestie. i. armā ⁊ vexilla secte mach⁹metice. v Et qui adorauerunt imaginez ei⁹. i. caliphaꝫ egypti repsentē psonā machometi.

x Viui missi sē bi duo. s. calipha ⁊ ꝓpha q̄ fi. fuerē in dicto bello. ⁊ accipit ꝺ singulare ꝓ plali. s. ꝓpha. ꝓ ꝓphis. sicut Exo. viij. Dēit musca ſinistima. i. mysce. y In stagnū ignis ardētis. qz manētes i ifidelitate descēderūt ad ignē gehēne ꝫ Et ceteri occisi sūt cē. s. illi q̄ iuerūt ad pugnā dū ꝫ regē balduinū. ⁊ ꝑs ex dictis lra. Capi. xx.

Et vidi angelū. descripta i generali ⁊ ſpēali septima ꝓlaga. ꝺ ꝓfr describit eccle. ꝓmotio nouaꝛ diuidit
• • tur i duas ꝑtes. qz ꝓ describit ꝺ ꝓmotio. scdo xpi
nor ⁊ata ꝓsecutio. ibi. Et vidi sedes. Sciēdū ñ q̄ ꝓmaz ꝑtē ⁊ scām i ꝑte exponūt aliq̄ de calixto papa. ⁊ henrico ipatoꝛe h⁹ nois q̄nto. q̄ cogēte eū papa sub inhibitione anathematis. renūciauit ꝓsecutioni q̄ vsi fuerāt ipatores. ⁊ iuestīdi epos ⁊ abbates ꝓ bacūlū ⁊ annūlū ⁊ precētos annos ⁊ āpli⁹. s. a tpe karoli magni. q̄ prāgi ꝓcessa fuerat ab hadriano papa i ꝓcilio rome celebrato. vt hꝫ i chronica. sigiberti. ⁊ sic exponūt bāc lram. a Et vidi āgelū. i. papaz calixtū. b Stātē clauē abyssi. i. ꝑtātem excōicādi. qua segregat ds a ꝓsortio fideliū. c Et cathenā magnam in manu sua. i. multitudinē cardinaliū ⁊ ꝓlatoꝝ i ꝺ sacro sibi

assistẽtiũ. d Et apphẽdit draconẽ.i. romanũ impatorẽ e Et ligauit eũ.p cẽturã ecclesiasticã. ne ãplius dicto mõ vsurparet sibi ecclesiasticã inrisditionẽ. f Per annos mille.i.p tpõ xpi.qõ currit vsq; ad antixpm.r ponit b nu mer⁹ determinatus ꝓ indeterminato. sic p. xxiij. seniores designatur vniuersitas eporũ. ẽ capit. viij.

g Et signauit sup il. vt non seducat rẽ.i. sub pena excõicatio nis restrinxit eum ne ampli⁹ se immisceret de iurisditiõe eccles astica. ideo subdit.

h Et vidi sedes.i. sũmi ipatoris r põtificis distinctas iurisdi tiões. i Et sederũt sup eas rẽ. vn⁹ exercẽs ecclãsticã iurisditionẽ. r ali⁹ tgaleꝝ ꝟ huic expõi nõ cõsonat sequẽs lra q se quit i codẽ vsu. Et alias decollatorũ rẽ. qõ exponit aliq de psecutiõe saladini. i q multi xpiani fuerũt occisi. Itẽ ō ꝟ sathana alligato p mille ãnos ōr ꝟ q⁹ ꝟ opter illũ solui modico tpe. qõ exponũt de antixpi tpe. in q larabik pmis demõis ad decipiẽdũ gẽtes. r ió q⁹ ōr ꝟ sathanã itelligi romanũ impatorẽ videt eẽ ꝟdicto. r ꝓ pmis nimis extorta expositio. pp qõ exponẽdo lram illã tãq; ipleta de preterito saluo iudicio melioꝝ videt ꝟ lra meli⁹ exponi de papa inocẽtio. q approbauit ordies fratrũ mioꝝ r pdicatorũ. p q; doctrinã r pdicationẽ ecclia ẽ qdammõ renouata et ptãs demõis ẽ restricta. vñ mitt demonũ illusiões q; añ fi ebũr cessauerũt. r ꝟ ẽ qõ dic iobes. Et vidi angelũ .i. inocẽtiũ papã tercii. descẽdẽtẽ ō celo.i. ō apice põtificali ꝺdel cẽdẽtẽ sactis frãcisco r dñico. Habẽtẽ clauẽ abyssi. i. ptãtẽ approbãdi dictos ordies ad repmẽdã ptãẽ diaboli. Et cathenã magnã. r. fratrũ virtuũq; ordis multiplicitatẽ. Et ap phẽdit draconẽ rẽ. q; p eoꝝ vitã r doctrinã ptãs demõis ẽ repssa. r repmet vsq; ad antixpi tpa. tõo subdit. Et ligauit eũ p ãnos mille. q; tũ tũc ptãs ei⁹ larabik. ió subdit. Et p⁹ ꝟ opter illũ solui modico tpe. nos antixpi psecutio breuis erit respectu psecutionũ ꝓcedentiũ. s. indeoꝝ tyrãnoꝝ hereticoꝝ r saracenoꝝ. b Et vidi sedes. Nic ponit cristianoꝝ renouata psecutio. quã aliq exponũt de psecutõe saladini. vt dictũ ẽ ꝟ mihi videt meli⁹ exponi de tartarꝫ q ãno dñi. M. cclj. de terra sua exẽtes multos ptos tã xpi anos ꝺ paganos occidẽt. r sic ōr. b Et vidi sedes. id ẽ plurũ regnoꝝ metropoles ciuitates. i Et sederũt sup eas. supple tartari eas subijciẽdo sibi. k Et iudicii da tũ ẽ ill. i. ptãs intelligẽdi boies fm demerita illi⁹ tempor. l Et alias decollatorũ rẽ. b ōr ꝟ tũ ad xpianos ab eis occi sos nomẽ iesu xpi cõfitẽtes. r machometũ q supra bestia ōr ꝟ legẽ ei⁹ r mores r cultũ totalẽ denegantes. m Et vixerũt. vita glie in aiab⁹. n Ceteri ꝺo mortuoꝝ. ꝟ tus ad pagauos r infideles occisos a tartarꝫ. o Nõ vixerũt sup. vita gloie. ꝟ mortui fuerũt in aiab⁹ morte gehenne. p Donec ꝟsumẽt mille ãni. i. tpõs xpi. nã resurgẽt cum aliis i fine mũdi. vt puniãt sil⁹ in aia r corpe. q Hec est resurrectio pma. ꝟ refert ad illõ qõ ōr ꝟ de xpianis. Et vixerũt supple vita glie i aiab⁹ suis. q; glie vita ōr ꝟ resurrectõis pma scda ꝺo erit qñ resurgẽt i corpib⁹ gloriosis. et qa isti tã fuit securi de sua beatitudine quã tã habent in aia. r po stea habebũt cũ ꝺ i corpe. ió subdit. q In hjs scda mors te. i. pena gehẽne. r Nõ hꝫ ptãẽ. ꝟ erũt sacerdotes dei rẽ. i. colẽtes eũ charitate pfecta. s Et regẽ. cũ illo. mille ãnis. ꝺ ẽ vsq; ad resurrectionẽ generalẽ. r sic ptꝫ q; loqr de glia quã hũt sancti añ diẽ iudicij. ꝑs igr qlie ꝺ lra a principio xvij. ca. vsq; ad istũ locũ ꝓt exponi vt tã cõpleta. veruntã ꝺ expositio impropria videt in pluribus r extorta. ꝓmo qr ca. xvij. dictũ est. qõ ꝟ bestiã habentẽ capita septẽ intelligit rex egypti. r ꝓ muliere fornicaria⁹ rex turchie. et postea dictũ est q; vnũ de septem capitibus bestie. i. sextũ est rex turchie qõ dissonat ꝓcedentib⁹. maxime qr rex egypti r rex turchie erãt adinicem inimici vt in eo. ca. dictum est et etiam supra. Itẽ. ca. xvij. vbi agit de punitiõe secte saracenice sub noie babylonis. plura dicuntur. ex qbus videt intelligi totalis ei⁹ destructio cum dicit. Et cecidit cecidit babylon magna r facta ẽ habitatio demoniorũ rẽ. Itẽ ex eo qõ postea subdit. In vna die venẽt plage ei⁹ mors r luctus et fames r igni cõburẽtur. Itẽ ex eo qõ postea subditur in eodem capt. Hoc impetu mittet babylon evltra iam nõ inuenit. ex quibus videt intelligi eius destructio totalis fm expositionẽ dictã. cũ tamen saraceni restauserunt in regẽ egypti r turchie. que tũc nõ fuerũt ꝟ xpianos acqsita nec postea. ꝟ solum vna pars syrie r indea. r cuꝫ ꝺ ista loca pdiderũt xpiani. ꝓ maiori pte tpe saladini q; octoginta annos postq; fuerãt a xpianis occupata. r postea illa q; remanserãt xpianis. s. achon tripolis. r quedã alia fuerũt a saracenis parti destructa r partim possessa. Itẽ qõ postea xix. ca. exponit ō balduino rege. Et in capite ei⁹ diadema multa. pp alioꝝ ciuitates regias qs acqsiuit videntur im propie dictum. quia regnum eius nunq; sic creuit quin remanserit satis parũ. Item quod ibi subditur. Habẽs nomen scriptum qõ nemo nouit nisi ipe. quia nomẽ dicit regis r eius conditiões fuerũt alijs note. talis etiã occultatio nomis videt cõuenire tñ diuinis personis Mathei xj. Nemo nouit filium nisi pater. neq; patrez quis nouit nisi filius rẽ. ꝓpter quod hec lra nõ videt intelligi de rege balduino. ꝟ tñ de xpo. vnde ibi subdit. Et vocabit nomẽ eius verbum dei. quod nomẽ cõuenit soli filio in diuinis vt patz Iob. j. Verbũ caro factum est rẽ. Item qõ postea subditur. Et habet in vestimento suo r in femore suo scriptum. rex regum r dñs dominantiuz. de xpo exponit ad lram a sanctis r doctoribus catholicis. Item illud quod ibidem interponitur. Et exercitus qui sunt in celo sequebantur cum rẽ. qõ expositũ est de templarijs r hospitalarijs non videt bene dictum. nam illa victoria notabilis. q; ibi describitur fuit anno quinto regni balduini. vt dictum est supra qui regnare cepit anno domini Millesimo centesimo. ordo ꝺo templariorum approbatus fuit anno ꝺo mini Millesimo centesimo vicesimo octauo. r exẽplo templariorꝫ hospitalarij ceperunt in armis exerceri licet ante eos fuissent instituti. vt dicit epus achonensis. ca. lxv. et sic nõ videtur q; fuerunt in exercitu dicti balduini regis qui regnauit. xvij. annis tñ. vt dicit idem episcop⁹ achonẽsis ca. xciij. Itẽ fm expositionem ꝺdictam omia scripta in tribus dictis. ca. huius libi ab annis ducentis r amplꝰ fuit completa. vt patet ex predictis. lra ꝺo sequens immediate exponitur ab omibus de tpe antixpi q; autem de statu ecclesie ẽ tus ad contingentiam in tanto intermedio tempore cum adhuc aduenius antixpi ꝓpinquus non appareat nihil scripsit iohannes. non videtur conuenire. maxime cum dicatur cõmuniter a doctoribus q; iohãnes in hoc libro scripsit notabilia circa ecclesiam contingentia.

vsq; ad mundi terminū. Propter hec & alia plura que dici possent contra expositionē predictaz videtur. salvo melioꝛi iudicio q; ota ꝛa a pncipio. xvij. c. vsq; ad locū istū nondum sit impleta. Et qz non ego sum. nec filius ego no lo de futuris aliquid dicere nisi illō quod a scriptura sancta vel dictis sanctoꝝ doctoꝝ auctenticoꝝ elici pt. propter qō expositionē ste dicte sapientioꝝ dimitto. si vo circa hoc dns vderit mihi itellectū liberter alijs cōicabo.

t annis. Et cū cōsumati fuerint mille anni: soluetur sathanas de carcere suo & exibit: & seducet gētes q; sūt super quatuoꝛ āgulos terre gog & magog & congregabit eos i pliū q; numerus est sicut arena maris: Et ascenderūt sup latitudinē terre. & circuierūt castra sc̄oꝝ & ciuitatē dilectaz

t Et cum cōsummati. b describit psecutio antixpi. de q; sac scptura & scti loquūtur in pluriꝫ locis. cū dr. Et cū cōsumati fuerint mille anni. i. tps ecie vsq; ad tps antixpi.

v Solueturq; sathanas cui⁹ ptās fuit restricta q xpi pdicatiōne & ei⁹ passione. & p apl̄oꝝ & scꝝ pdicatoꝝ doctrinā & relaxabit antixpi tp⁹. ꝛō subditur.

x Et seducet gentes q; sūt sup quatuoꝛ angulos terre: qz de oib⁹ mūdi gtibus aliq; adherebūt antixpo seducti a suis pdicatoꝛibus dyabolo cooperante mendacibus signis. ij. Thess. ij. ca. sicut euangeliū xpi publicatū fuit p apl̄os dño coopante. & sermonē cōfirmante sequentibus signis veris Mar. vltimo.

y Gog & magog. per gog qui interpretatur tectum. itelligitur antixps qui erit demonis habitaculū. per magog qui interpretatur de tecto intelligunt adherētes antixpo sicut dictum fuit plenius Ezechi. xxxix. z Et congregabit eos in prelium. contra ceteros fidelium.

a Et ascenderunt super latitudinem terre. ad cogendum omnes antixpo obedire. loquitur tamen hic de futuro p modum preteriti. propter certitudinem propheție. quod frequenter fit in prophetis. b Et circa. castra sanctoꝝ id est xpianoꝝ ad eos destruendum.

c Et ciuitatem dilectam. id est ierusalem que tunc a xpianis habitabitur. vt dictum fuit Ezechi. xxxix.

d Et descēdit ignis a deo de. quia antixps fulminabit p michaelem archangelum xpo precipiente. & magna pars sui exercitus peribit cum eo vt dictum fuit. ij. Thess. ij.

e Et dyabol⁹ q; seducebat eos &c. quia tunc restringetur sicut prius. & amplius potestas sua religabitur in inferno

f Vbi & bestia. id est bestialiter viuentes.

g Et pseudo prophete. antixpi qui eos decipient.

h Cruciabuntur die ac nocte &c. id est sine fine. per hoc autem q; dicitur hic. Et circuierunt ciuitatem dilectam & descēdet ignis &c. patet q; Iohannes non loquitur hic de tartaris. vt volnerunt aliqui dicere. qz in non inueniūtur tartari ierusalem a xpianis habitatam obsedisse. nec ignē de celo descendens eoꝝ exercitum devorasse.

Et vidi thronum. Superius Iohannes descripsit statum ecclesie generale iudicium precedentem. hic cōsequēter describit ipm iudiciū. d. i Et vidi thronum magnū in quo designatur iudicantis xpi potestas infinita.

k Candidum. in quo designatur iudicij claritas. quod nomen erit omnibus esse iustis. l Et facie eius fugit terra & celum. Nam tunc cum scz xpm hominem & deum. non fugit terra & celum. Nam tunc immutabuntur a statu in quo sunt. n Et vidi mortuos magnos & pusillos. quia sicut dicit apls. ij. Cor. v. Oportebit nos omnes manifestari ante tribunal xpi. o Et libri aperti sunt. supplesciarum. m. nam omia merita & demerita eoꝝ erūt nota. vt sic appareat omnibus iudicātis iusticia. p Et alius liber apertus est qui est vite. & hic libꝫ idē est quod predestinatio divina. que dicitur liber methaphorice. eo q; i ea representantur expresse illi qui ordinati sunt simpliciter ad cōsequendā vitā btāz. q liber aperietur in iudicio. qz tunc apparebit manifeste qui sunt ad beatitudinē assumendi. & qui nō q Et iudicati sunt mortui ex his q; scripta erāt in libris sup ple conscientiarum quia non solum iudicabuntur fm opa & dicta. sed etiā fm intentiones interiores & cogitata.

o in cōspectu throui: & libri p aperti sunt: & alius liber q apertus est qui est vite. Et iudicati sunt mortui ex his que scripta erant in libris fm opera ipsoꝝ. r Et dedit mare mortuos q; s in eo erant: & mors & infernus dederunt mortuos suos qui in ipis erant & iudicatum est de singulis fm t opa ipoꝝ. Et infernus et mors missi sunt in stagnuz ignis: hec est mors secūda. Et qui nō inuentus est in libro vite scriptꝰ: missus est in stagnum ignis.

Cal̄m. xxj.

Et vidi celū nouum & terraz nouā. Primum eīm celum & prima terra abijt: & mare iam nō est amplius. u Et ego Iohannes vidi sanctam ciuitatem irlm nouā

r Et dedit mare mortuos &c. Istud fiet ante iudicium quod precedet resurrectio mortuoꝝ. Licet hic scribatur post quia frequenter in sacra scriptura pⁿ⁹ca posteri⁹ narrant. resurgēt aūt tā dimersi i mari q; in arida mortui. q; per mare ꝛ designat. sic etiā in inferno detente redibunt ad corpa. Iz tā sint mortue morte culpe & gehēne. ꝛō dr. s Et infern⁹ devit mortuos suos & iudicati sūt de singulis repetitio & ei⁹ qō dcm̄ & ꝛō ad maiorē assertiōz. t Et ifern⁹ & mors missi sūt i stagnū ignis. t. i pena gehēne. & p mortē ꝛ itelligitur dyabol⁹. c⁹ inuidia mors itranit i orbē terraz. sic ꝛol dr effective calid⁹ & no formalit. demones eīm sunt immortales. Per infernū aūt intelligunt pctōres dānati cū demōib⁹ sicut eīm ꝛsentiunt eis in culpa. sic associabuntur in pena Matthe. xxv. Ite maledicti in ignē eternū qui paratus ē dyabolo & angelis eius &c.

Cap̄m. xxj.

Et vidi celū nouū. descripto finali iudicio. ꝛsit describitur ecclesie statꝰ post iudiciū. & prio in generali. scdo magis in spēali. tbi. Et venit vn⁹. c Circa primū predicit iohannes innouationes mūdi sensibil. d.

a Et vidi celum nouū & terrā nouā. & p ista duo itelligūt elementa media ignis aqua & aer. Hec eīm omnia inouabuntur & in melioꝛ⁹ mutabunt. iō subditur. b Primum eīm celū & prima terra abijt &c. non est per hoc intelligendū q; mutent eoꝝ substātia. & ea manēte meliorabūt i qualitatibus & ꝛpietatib⁹ vt i claritate diaphoneitate & in sillibus. & totū cedet ad gloriā electoꝝ q; ex creaturis laudāt deū. c Et ego Iohes. Hic ꝛsecdo Iohes describit innouationem humane nature q̄tum ad electos. d.

d Vidi ciuitatem sctām irlm. i. electoꝝ societatez p̄fecta charitate vnitā. e Nouā. q̄tū ad corpoꝝ gloriā corpa eīm scoꝝ q; mō sunt corruptibilia grossa ponderosa et obscura. resurgent immortalia. subtilia. agilia. & clara. & q; hoc fiet per gloriā aiaꝝ ad corpa redundantē. iō subditur.

f Descendentem de celo. empireo vt corpa resumãt ⁊ in iudicio compareant. g Adeo paratas. dotibus anime ⁊ corporis. ideo subditur. Sicut sponsam ⁊c. b Et audini. Hic tercio describit Iohannes finalem consummationem. ⁊ primo ihm ad electos. scdo ihm ad reprobos: ibi. Timidis autem. Circa primum dicit

h Et audiui voces magnam de throno scz dimine maiestat. i Dicentem. Ecce tabernaculũ dei cuz ho. i. cohabitatiõ dei cum hominibus in sep arabilis quia de ari habebunt semp eam psentem p apertam visionem. et pfectam fruitionem. ⁊ quia p hoc excludit omne malum culpe ⁊ pene. ió subditur. Et mors vltra non erit ⁊c.

k Ante prima abierunt. Nam in ecclesia militante que dicitur terrestris irm. ista sũt erũt vsq; ad iudiciuz. l Et dixit q̃ sedebat in throno. s. dei trin⁹ ⁊ vn⁹.

m Ecce noua facio ofia. s. celos elementa ⁊ electoz corpa. vt patz ex p̃dictis

n Et dixit mihi scribe ⁊c. ad informationem ecclie ⁊c.

o Et dixit mihi factũ ẽ. i. pfũmatũ ẽ gaudiũ electorum.

p Ego sum alpha ⁊ o. qõ exponit cũ subdit. i. q Initiũ ⁊ finis. Alpha en ẽ pma lra greca ⁊ o vltima. dei en est principium effectiuum a quo omnia pducuntur. ⁊ finis in quem omnia ordinantur.

r Ego sitienti. i. debito modo desideranti.

s Dabo de fonte aque viue. i. pticipationem vite beate.

t Gratis iz en habneres gratiã meresnt de digno beatã vitã tũ ipa gratia p quã opa sunt meritoria de cõdigno. gratis dat aliodn gra tã nõ esset gratia ho. rj. v Qui vicerit. carnẽ mũdũ ⁊ dyabolũ. x Possidebit b. hereditate ppetua. y Et ero illi deus. dans gloriã. z Et ipe erit mihi fil⁹. p assimilationẽ pfectã. i. Joh. iij. Cũ ap paruerit sibi eo. i. grim⁹. qz videbim⁹ eũ sicuti ẽ. a Timidis. Hic p̃fir ponit finalis cõsummatõ ihũ ad reprobos cũ dr. a Timidis aũt timore mũdano declinantib⁹ ad peccata mortalia ⁊ in eis pseuerãtib⁹. b Et incredulis i. iudeis saracenis ⁊ ceteris fidẽ catholicas respuentibus. c Execratis. i. reuolentibus ad petã et omnia p⁹ eoz cõdonationẽ sicut canis ad vomitũ. d Et homicidis. facto vel volũtate deliberata. e Et fornicatorib⁹. ⁊ p fornicationẽ intelligunt cetera carnis vicia. f Et veneficis. i. magis ⁊ sortilegis. g Et idolatris cultũ deo debitus tribuentibus creaturis. h Et omnibus mendacibus. mẽdacio pnicioso. ⁊ p hec vicia intelligunt oia alia vicia mortalia. i Pars illoz. i. territorio. k Erit in stagno ardenti. i. in pena gehẽne q̃ dicit mors secunda.

l Et venit. Hic p̃fir describit statz post iudiciũ magis in speciali. Sciendũ tamen q̃ aliqui aliter exponunt de tẽpore ante iudiciũ. ⁊ etiã ante aduentuz antixpi. qõ nitunt ostendere ex hoc qõ dr. Ple. ca. Qui nocet nocebit adhuc. ⁊ q̃ in sordibus est sordescat adhuc. ⁊ iustus iustificet adhuc. post iudiciũ ẽo nõ erit tps nec locus merẽdi vt deme riti. dicunt igit q̃ p angelũ h intelligit Innocentẽ papa tercium. q̃ approbauit ordines fratrum minoriũ ⁊ p̃dicatoriũ. qui dicũt hic ciuitas bis in nona. f descendentẽ de celo a deo paratam: sicut sponsaz ornata viro suo. g Et audiui vocẽ magnã de throno dicentez. Ecce tabernaculũ dei cũ hominibus ⁊ habitabit cũ eis. Et ipi populus ei⁹ erunt: ⁊ ipe deus cum eis erit eoz de⁹. Et absterget deus omnẽ lachrymaz ab oculis eoruz: ⁊ mors vltra nõ erit neq; luct⁹ neq; clamor neq; dolor erit vltra: k que prima abierunt. Et dixit qui sedebat in throno: l Ecce noua facio ofinia: ⁊ dixit mihi. Scribe qa hec verba fidelissima sunt ⁊ vera: ⁊ dixit mihi. Factum ẽ

p Ego sum alpha ⁊ o: initiũ ⁊ finis. Ego sitienti dabo de fonte aque viue gratis. q Qui vicerit: possidebit h. r Et ero illi deus ⁊ ipse erit mihi filius. s Timidis autẽ ⁊ incredulis et execratis ⁊ homicidis et fornicatoribꝰ ⁊ veneficis ⁊ idolatris ⁊ omnibus mendacib⁹ ps illorum erit in stagno ardẽti agnie ⁊ sulphure quod est t mors scda. u Et venit vnus de septem angelis habentibus phialas plenas septem plagis nouissimis. Et locutus est mecum dicens. Veni et ostendam tibi sponsam vxorem agni

Prouer. Frater qui adiunak a fratre qua sicinitas firma ambo en ordines ad idem opus sunt ordinati. s. ad predicationem euangelij. Dicunt igitur q̃ fundamentum huius ciuitatis sunt beati Franciscus ⁊ Dominicus. horuz ordinum fundatores. dicuntur tamen in numero duodenario hec fundamẽta. quia sunt duodecim apostolorũ imitatores. murus vo regularis obseruantia per p̃cepta ⁊ statuta porte vo religionuz ingressus qui dicuntur ad quatuor ordis partes. naz ex omnibus mundi partib⁹ aliqui ingrediuntur istas religiones angelisdo i portis cristẽes sunt ministri ⁊ prouinciales priores qui per se vl alios recipiũt ad ordines venientes et sic alia hic dicta adaptant ad suum pp positum p̃out possunt. Licet autẽ hec exposito salnari posset i aliquo sẽsu mystico. non tamen in sensu litterali sic credo. primo quia dicit hic q̃ angelus introduct⁹ docuit Johannẽ dicẽs. Veni ⁊ ostendã tibi ⁊c. quod non potest verificari de Innocentio papa. cum post Johannem fuerit ille per mille annos et amplius. Item quia infra dicitur de hac ciuitate. Et templum non vidi in ea. dicti autez ordines ecclesias habent. Item q̃ subditur. Et ciuitas nõ eget sole neq; luna. ⁊ postea. Nec intrabit in eam aliquid coinquinatũ abominationem faciens et mendacium. dicit autem ordines indigent illuminatione solis ⁊ lune. nec omnes intrantes sunt immaculati. nec omnes bene intrantes. perseuerant in bono. sed multi fiunt apostate et pessimi. vnde dicit Augustinus. Sicut non inueni meliores his qui in monasterijs. pfecerũt ita nõ inueni deteriores his qui in monasterijs defecerũt. propter que et plura alia que possunt induci contra expositionem predictam. inõtum dicunt eam litteraliter esse. videtur enim mihi q̃ ciuitas hic descripta est hierusalem superna. vnde post premissa verba de ingressu ciuitatis. subditur. Nisi qui scripti sunt in libro vite et agni. hi sunt predestinati. qui etiam hierusalem superiam ingrediuntur et nulli alij. ⁊ ideo sicut iam premisi describitur hic status ecclesie triumphantis magis in speciali. ⁊ primo quo ad situm sublimem permittitur tamen persona alloquens hea. Johannem cum dicitur. l Et venit vnus de septez angelis ⁊c. per hunc en intelligitur q̃ beatus Jacobus. qui supra. xvij. capitu. dicitus est vnus de septem angelis habentibus phialas. et percussit beatum Johannem in gloria. propter quod ex dei voluntate potuit et reuelare secreta celestia.

m Veni et ostendã tibi sponsã. id ẽ hierusalẽ supnã. vt dicitur est in principio capituli que dicitur vxor agni modo speciali. quia conuingitur ei inseparabiliter et eternaliter. non sic autem ecclesia militans que cessabit in fine mundi. sicut imperfectum veniente perfecto. et figura figurato aduentente. Sicut enim lex vetus imperfecta fuit. et figura respectu noue legis. Sic ecclesia militans respectu triumphantis. cuius status omnino perfectus erit in resurrectione generali. extunc enim electi separabuntur a reprobis. et erunt in anima ⁊ corpore perfecti beati.

relurgẽt eis in corpibus gloriosis ꝑ anie gloriam ad corpora redundante. n Et sustulit me in spũ. hoc dic ad oñden dum q nõ vidit tũc gloriam electorum ,put erit in se.ñ i aliã eã repsentante.s.i civitate q̃ infra describit quaz vidit imaginaria visiõe.t cui⁹ significatõz intellexit.aliter non fuit servilio pro phetica sicut declaratũ fuit diffusius i principio libri psal. t in ꝓcipio li. dañ.

o In montem magnum t altum. per quez designatur celum empyreũm qõ fm sanctos t doctores est locus beatorum. t incorporalibus habet situm supremũ. p Et ostendit mihi.b. ꝑ discretionem ꝓfectũ ad pulcritũ aspectũ. cum dr q Civitatẽ sanctã irũ scz supernam. r Descendentẽ de celo. nam aie beate descendent ad resumendus corpora. et cõicandũ eis gloriã. vt dicũ ẽ supra. in ꝑn.ca. t etiã ibi iciplet status perfectus beatitudinis electoꝝ. Potest etiam aliter exponi q: beatitudo celestis nõ ꝓt ab electis haberi nisi ꝓius q̃dmõ ad eos descẽdat in ꝑticulã. nã bonũ gratie q̃ efficiunt digni vita beata est quedã inchoatio t participatio glorie ꝑpẽ qõ in orõe dñica sccã petitio ponitur. Adveniat regnũ tuũ. i. ad nos veniat. q: nõ possumꝰ venire ad ipm nisi ꝓius ad nos veniat modo dicto.

s Habentẽ claritatẽ dei. nam claritas beatoꝝ ẽ tum ad gloriam anime t etiam corporis est quedam participatio divine claritatis. per quã beati sibi ꝑmanent. j. Johis. iij. Scimus quoniã cum apparuerit similes ei erimus.

t Et lumen eius simile lapidi precioso. id est xpo qui dicitur lapis ꝓciosus. j. Pet. ij. Ecce ponam in syon lapidem fundamẽ angularem electũ ꝓciosum in beatitudine nanq̃ celesti per gloriam corpis t anime conformabunt homini xpo. sicut mẽbra capiti.

y Tanq̃ lapidi iaspidis sicut crystallum. nominatiui casus est t neutri generis. fm acceptionem antiquoꝝ. cõm paratur aũt xpus iaspidi. tum ꝓter pluralitatem colorũ t in xpo sunt tres nature. scilicet divina t anima intellectiua t corpus. tum quia iaspis conforat visum. t beati delectantur in visione xpi. nam aspectu sue divinitatis reficiuntur interius t aspectu sue humanitatis exterius. fm q dicit Augustinus. exponẽs illud Job. v. Ingredietur t egredietur t pascua inveniet. x Sicut crisallus. qõ valet contra sitim t ardorem. t similiter xpus est remediũ contra sitim t ardorem cupiditatis. eo q̃ tenuit viaz pauertatis. y Et habebat. Hic ꝑn describit supema hie rusalem tum ad civitatis edificiũ. t primo in generali. secõ magis in spẽali. ibi: Et q loq̃bat mecũ. Circa ꝑmuz dicitur. y Et habebat murum magnum t altum. id ẽ spissum t altum per quem designatur securitas divine ꝓtectionis. que maxime relucet in statu superne beatitudinis quam nullus habens potest amittere.

z Habentem portas. xij. que sunt obseruationes mandatoꝝ. per quas habetur ingressus ad beatitudinis statum Math. xix. Si vis ad vitã ingredi serua mandata. t iõ sunt. xij. Nam obseruatio decem preceptorum decalogi cum duobus preceptis charitatis facit ad vitamꝫ ingredi. a Et in portis angelos duodecim. nam electorum anime deferuntur ad celum per ministerium angelorum Luce. xvj. Factum est autem vt moreretur mendicus et portaretur ab angelis in synam abrae. b Et nomina scripta que sunt nomina duodecim tribuũ filioꝝ israel. i. oim fideliũ qui indifferenter admittuntur ad regnum sine acceptiõe ꝑsonarum. c Ab oriente porte tres. tc. nã ex omnibus orbis pubus colliguntur electi intrantes ianuas paradisi dicunt etiam porte tres ad quamlibet orbis ptem principales. nã in fide trinitatis recipiuntur electi ad gloriam celestem.

d Et murus civitatis habens fundamenta duodecim. i. xij. articulos fidei. nam fm qõ dic apostolus Heb. xj. Fides ẽ sba spandarũ rez. i. bonoꝝ celestiũ q̃ sunt res sperãde. t in hac diffinitione fidei accipit substantia ꝓ inchoatõe siue fundamẽto. eo q̃ fundamentũ ẽ in choatio domus. per fidẽ ꝙo formatam inchoatur beatitudo celestis in nobis sicut ꝑfectꝰ fuit dicium Heb. xj. e Et in ipis. xij. nomina duodecim apostolorum. t ꝑgni. i. xpi: nam. xij. articuli fidei sunt de xpo. sex ꝓtinentes ad eius divinitatem. t sex ad eius humanitatem. t hoc fm cõiorẽ distinctionẽ articuloꝝ. q̃tis alii distinguant q̃uordecim articulos fidei. septem de divinitate. t septem de humanitate. dicuntur aũt noia apostolorum in ipis fundamentis scripta. q: ꝓio publicauerũt fidẽ, xpi ꝑdicãdo. t ꝓ ipa moriẽdo. f Et q iõ. b ꝑn describit edificiũ civitatis celestis magis in spẽali. t ꝓio ꝓponit intentũ. d. Qui loquebat mecum. i. angel⁹. g Habebat mensurã arundineam aureã. i. simile arundini in figura. q: nõ ꝓt esse aurea. t cũ hoc arundo vera. h Ut metiatur ciuitatem. q̃tum ad spacium intra muros contentus i Et portas t murꝝ. q̃tũ ad eius latitudinẽ. nam habita mensura spacij intra murꝝ ꝓtenti habetur mensura murꝝ nã interior: ps muri t dicium spacium ꝓtinguntur.

k Et civitas in q̃dro. equilatero. l Posita est. id est disposita qõ ps ex eo quod fidik. m Et lõgi. est tanta q̃tas est t latitudo. quod nõ posset esse nisi quadruz esset equilaterum. per hoc aũt intelligitur q̃dratura q̃uoz virtutũ cardinaliũ. q̃ maner in patria fm doctores catholicos tñ fm alios actus q̃ in via. nam actus prudentie est ibi nullum bonum deo ꝓponere vel equare. fortitudis aũt deo firmissime inherere. temꝑancie, vo nullo defectu noxio delectari iusticie deo subditũ esse. n Et mẽsus est. Hic exequitur ꝓpositũ. t primo q̃tum ad civitatis spaciũ. secũdo q̃tum ad murꝝ. ibi. Et mensus est muros. tercio q̃tuz ad fundamenta. ibi. Fundamẽta. quarto q̃tũ ad portas. ibi Et duodecim porte. Circa ꝑmuz dr. n Et mensus est civitatẽ. i. spacium civitatis. o Per stadia duodecim milia. non possunt intelligi q̃ ista duodecim milia stadia ꝛgineant totũ spaciũ civitatis t ꝑcise. nam illud spacium oꝛtet eẽ q̃dri eq̃laterii. vt dcm ẽ. duodeci autem non est numerus q̃drat⁹, nec aũt quadrat⁹ numer⁹ qui resultat ex ductu vnius numeri in seipm semel. sicut ex ductu binarii in seipm resultat q̃ternarius. nam bis duo sunt quatuor oꝛtet tria nouies q̃ter quatuor decim. t sic ꝑn. q̃ ꝑz q̃ inter nouẽ t sedecim. non est aliquis numerus quadrat⁹. t iõ si spaciũ civitatis eẽt duodeci milliũ stadiorꝝ precise nõ posset esse quadrũ eq̃later. ꝓpẽ q̃ dicendũ q̃ ista duo decim milia stadia mensurãt vnũ latus huiꝰ quadri. et ꝑ ꝑn totũ spaciũ ꝛtinet duodecies duodecim milia stadia

n Et sustulit me i spũ i montem magnum t altũ. t ostẽdit mihi ciuitatẽ sctãm ierusalẽ descẽdentẽ de celo: habentem claritatem dei. t Et lumen eius simile lapidi ꝓcioso tãq̃ lapidi iaspidis sicut crystallũ. Et habebat murꝝ magnũ t altus, habentẽ portas duodecim a t in portis angelos duodecim: t noia iscripta q̃ sunt noia duodeci tribuũ filiorũ isrl. ab oriẽte porte tres t ab aq̃lone porte tres. et ab austro porte tres: t ab occasu porte tres. Et murꝰ ciuitatẽ hns fũdamenta duodeci: t in ipis duodecim noia duodecim apl̃oꝝ t agni. Et qui loquebatur mecum. habebat mensuram arundineam auream vt metiretur ciuitatem et portas eius: t murum. et ciuitas in quadro posita est et longitudo eius tanta est quanta et latitudo. Et mensus est ciuitatem de arundine aurea per stadia

que sunt in vniuerso centum quadraginta quatuor milia stadia: et est numerus quadratus resultans ex ductu duo denarij in seipsum. Hic autem numerus continet nonies sedecim. cum ergo octo stadia faciant miliare vnum et duo miliaria leucam vnam sequitur q̄ predictum spaciū ciuitatis continet. xviij. milia miliariorum et nouem milia leucarum et quodlibet latus muri duodecim milia stadia et totus eius ambitus quadraginta octomilia stadia: quia murus ponitur quadratus equilaterus. nec tamen computamr hic spissitudo muri: sed tm superficies interior: vt patet ex dictis. Hec autem signant magnitudinem loci beatorum fm q̄ dic̄ baruth. iij. O israel q̄m magna est dom⁹ dei et ingens locus possessionis eius et. tamen celum empyreus quod est locus beatorum est quasi incomparabiliter maius q̄m ciuitas hic descripta: nam in hoc libro maiora per minora frequēter significant: sicut supra ca. xxj. p viginti quatuor seniores intelligitur vniuersitas episcoporum q̄ multo maior est: vt dictum fuit ibidem.

a Longitudo et altitudo et latitudo eius scilicet spacij
b Equalia sunt. de longitudine et latitudine iam patet ex dictis: nam spacium quadrum est equilaterum. de altitudine vo q̄tum ad murum non fit hic mentio sed postea de altitudine spacij q̄ accipitur fm altitudinem montis in quo describitur hec ciuitas scz. fm q̄ dicit supra eodē ca. Et sustulit me in spiritu in montem magnū et altum: et ostendit mihi ciuitatem sanctā et. fm hoc altitudo mōtis huius est duodecim miliū stadiorum sicut longitudo spacij et eius altitudo: vt predictum est. c Et mensus ē Hic cōsequenter agitur de mensura murorum cum dicitur. Et mensus est muros eius. et licet esset tantum vnus murus: tamen dicit muros in plurali. propter quatuor eius latera spacium p̄dictum includentia. d Centum quadraginta quatuor: cubitorum mensura hominis. i. accipiendo cubitum humanum qui continet pedem et dimidium fm vnam acceptionem. i. a cubito brachij vsq̄ ad manus: fm aliam vo duos pedes. i. a cubito brachij vsq̄ ad summitatem digitorum: ex quo patet q̄ no accipitur hic mensura longitudinis muri fm suum ambitum nec etiā fm latus vnum: nam murus habēs quatuor latera et q̄libet longitudinis centū quadraginta quatuor cubitorum: non posset claudere spacium predictum nec etiā duode cimā ei⁹ pte nec etiā minimā. i. vnū stadiū q̄dratū nā vnū solū stadiū cōtinet centū viginti tres passus et quilibz passus quinq; pedes: et p cōsequens vnum stadium quadratum. cccxij. cubitos et dimidiū quadratos fm maiorē acceptionem humani cubiti: vt patet ex predictis: et ideo dicendū q̄ hic accipitur mensura muri fm eius altitudinē que est multo minor q̄m eius longitudo: cuius mēsura accipitur fm mensurā spacij: cuius quodlibet latus est longitudinis duodecim miliū stadiorum: et per consequens quodlibet latus muri: quoniā contingatur spacio in parte interiori: vt supra dictū est: propter q̄ hic tacetur intensura longitudinis muri: quia sufficienter habet per mensuram supradictā spacij contenti. dictum est autē supra q̄ murum intelligitur securitas beatitudinis propter quod eius altitudo dicitur centum quadraginta quatuor cubitorum: qui est numerus quadratus: vt dictum est supra: et signant stabilitatem beatitudinis: sicut corpus quadratum firmiter stat in quolibet latere propter quod etiam vir tuosus comparatur quadrato. i. Et dicitur.

d Mensura hominis que est angeli. Per hoc designatur q̄ homines electi ad equalitatem angelorum assumuntur Mathei. xxij. Erunt sicut angeli dei in celo. e Et erat structura mu. eius ex lapide iaspide. sicut supra dictum est p murum intelligitur securitas beatitudinis: p iaspidem vo ipse xp̄us propter quod murus dicitur de lapide iaspide nam ipse christus ē securitas beatorum a quo non possūt diuertere nec auelli.

g aurum mundum: simile vi
b tro mundo: et fundamenta muri ciuitat⁹ omni lapide
i preciosō ornata et funda
k mentum primum iaspis:
l secundum sapphyrus: ter
m cium chalcedonius: quar
n tum Smaragdus: quintū
o sardonix: sextum sardius:

f Ipsa vo ciuitas aurum mundū. Ciuitas autem est ciuium vnitas: ideo per ipsam intelligit̄ sanctas beatorum: p aurum vo quod ceteris metallis est p̄ciosius: intelligitur charitas que preceteris dei donis ē donum excellentius: ideo dicitur. f Ipsa vo ciuitas aurum mundū. nam societas supnorum ciuium vnitur fruentium charitate fm q̄ dicitur in ps̄a. Supnę matris gaudia et. q̄ ab aliquibus dicit esse beati Grego. ab alijs vo bugonis de scto victore: in qua subdit. Nec languor hic nec senium nec fraus: nec terror hostium: ibi vna vox letantium et vni⁹ ardor cordium. g Sile vitro mundo. i. quia sicut vitrū qō recipit lumē non solū exteri⁹: ita etiā interi⁹: p qō designat q̄ societas beatorum in resurrectione penetrata erit lumine glorie interi⁹: et exteri⁹ p gloriam corpis et anime.
b Et fundamēta. Hic p̄r describit ciuitas supna quoz ad ornamentū fundamētorum: cū dicit. Et fundamēta muri ciuitatis omni lapide pciosō ornata. ex q̄ p̄z q̄ non accipit b fundamentū p similitudine illi⁹ qō in edificijs absōdit ib terra: nā ibi ornamentū nō hz locū: ita accipit ad similitudinē ptis interioz edificij q̄ sit apparet super terram.
i Et fūdamētū primū iaspis. dictū ē s. q̄ duodeci articuli fidei intelligūt p ista fundamēta: int̄ sex articulos p̄tinētes ad xp̄i diuinitatē: p̄m ē de vnitate dei q̄ ē principiū credentib⁹ tollēdi errores varios gentiliū plos deos ponentiū: ideo p iaspidē designāt q̄ oculos purgat: visū acuit et p̄fortat vt videl. de p̄fetatib⁹ rex ibidē ponit̄ p̄cipue tres seq̄ntiū lapidū: fm q̄ ideri⁹ assignant. k Scōm sapphyri⁹. scōs articul⁹ ē de trinitate ps̄oaz cui⁹ fides augmētat corp⁹ ecclesie mysticū. q̄ ps erat i vna gēte modica indeo: ita mō p fidē trinitat⁹ p̄dicatā se extendit ad multitudinē gentiliū. uersoz: ideo signat p sapphyrū: q̄ corp⁹ hūanū vegetat et integra mēbra ps̄eruat. l Tercium chalcedoni⁹. tercius articul⁹ ē de ope creationis qō soli dei cōuenit: valz fides huius articuli contra demonū illusiones. vt nō adorent sicut creatores: ideo signatur p chalcedoniū qui valet cōtra illusiones demonū et diutes conseruat. m Quartū smaragdus. quart⁹ autem articulus est de opere sanctificationis p gratiam que curat casum peccati mortalis et dat vbā ps̄uasiua in oratione deuota: et ideo significat̄ p smaragdum qui valet contra morsum caducum: et in causis dat verbum ps̄uasiuum. n Quintū sardonix. quintus autem articulus est de opere resurrectionis corporum cuius fides humilē facit et pudicū: cogitationem inserendo q̄ corpus ē corruptibile: ita finaliter ad gloriam resuscitandū debet teneri in humili gestu et apparatu ratione mortalitatis presentis et mundū rōne glorificationis future: propter qō significat p sardonicē q̄ facit humilem et pudicum. o Sextum sardius. sextus aūt articulus ē de opere glorificationis cui⁹ fides generat in animo gaudium: et expellit timorem: qz cogitās glorificari nō timet p xp̄o mori: ita etiam aliquando gaudet: Matth. v. Cum vos oderint homines et exprobraverit et ejecerint nomen vestrū tanq̄ malum mentientes propter me. Gaudete et exultate q̄m merces vestra copiosa est in celis. ideo significat p sardiū: qui gaudium accendit et expellit timorem.

p Septimū chrysolit⁹. Primꝰ articul⁹ ptinēs ad humanitatē xpi est de sceptōe ⁊ natiuitate ei⁹ ex ỹgine: cui⁹ fides ꝓfert hūanā naturā i sceptōe xpi vbo vnitā. ⁊ valet ℨ timores nocturnos vicioꝝ eo q̄ nato xpo in nocte medio: dixit angel⁹ pastoribꝰ. Nolite timere Luce. ij. ⁊ ibidē ꝑficitur. Gloria i altissimis deo. ⁊ in terra pax hoīb⁹ bone volūtatis. ió signat p chrysolitū q̄ cōfortat intellectū. ⁊ cōsequēs naturam humanā q̄ intellectum ab alijs animalib⁹ distictā. ij. Mea. ⁊ expellit tiores nocturnos. q Octauus beryll⁹ scōs articul⁹ est de passione xpi morte ei⁹ ⁊ sepultura. cui⁹ fides iuicuꝫ reddit ⁊ tribulatiōib⁹ hui⁹ mōi ꝓia petri. iij. Christo i carne passo ⁊ vos eadē cogitatōe armamī. ió signat p beryllū qui ℨ lites iuicū reddit ⁊ sic mitē facit ⁊ benignū. r Nonus topha⁹ terci⁹ articul⁹ ad hūanitatē xpi ptinēs est de descensu aie ei⁹ ad inferos. cuius fides valet ℨ picula a ⁹no nib⁹ inferēda. q̄ p hūc descensum fuerunt spoliati. ⁊ ꝓia eoꝝ diminuta. ió significat p topha⁹ q̄ valet ℨ irā. i. cōtra lunaticā passionē q̄ frēqnter p demones iratos excitatur vel augmētat. s Decimū chrysopassus. ām⁹ vero articul⁹ de resurrectōe xpi q̄e cā nr̄e resurrectōis future. xpc q̄ fides ei⁹ valet ℨ corruptōs corpis ⁊ aie p pcm. nas ois corruptio. tollet in resurrectōe xpi. ió designat p chrysopassum q̄ valet ℨ lepā. t Undecimū hyacinct⁹. ām⁹ articul⁹ de ascēsione xpi ad celos i hūanitate assumpta cuius fides dat vigorē fidelib⁹. vt ipm sequātur tanq̄ mē bra ei⁹. Col. iij. Que sursum sunt sapite ⁊c. ꝓpter quod si gnificat p hyacinctū q̄ dat mēbris vigorē ⁊ salutiferū facit sapoꝛē. x Duodecimū amethist⁹. sext⁹ articul⁹ est ō ad uentu ad iudiciū ℨm q̄ apparebit xp̄s i forꝺ hūanitat⁊ gloriosa. cuius fides reddit hoiem sollicitū ⁊ vigilē vt m illo tremēdo iudicio de factis dictis ⁊ cogitatōib⁹ suis posset reddere rōs. ió signat p amethystū q̄ facit vigilē ⁊ expellit malā cogitatōs. y Et duodeci porte. h ꝑ agit de ornamēto portaꝝ. cū dr. y Duodeci margarite sūt p singulas. f. portas. Is aūt margarita sit nomē vni⁹ spēi q̄ galli ce vocatur perle. tū h ⁊ in plurib⁹ locis sacre scripture accipit generaliter. p quolibet lapide pciosō. Iles sint lapides istaꝝ duodecim portaꝝ non exprimitur. ꝓpter qō ꝓbabiliter videtur q̄ sint eiusdē spēi. cum duodecim predictis. ⁊ etiā eiusdē significatōis. z Et platee ciuitatis ⁊c. Hoc iaꝫ expositū est supra. a Et templū. h ꝑ describitur supna hyerusalē q̄ia ad dei cultū. Ad cuius intellectū sciendū q̄ cult⁹ dei tpe veteris testamēti fuit figuralis respectu cult⁹ q̄ obscurat tpe noui: prima Cor. x. Dia i figura ꝓtingebāt illis. cultus vo testamenti noui ē suo mō figural⁊ respectu cult⁹ celestis. nā militās ecclesia repꝛesentat. put potest celestia ꝓconia vsuꝑ filla proſa. Supernę matris gaudia repꝛesentet ecclesia. que quidē repꝛsentatio. fit in templo materiali. ⁊ per corporalia obsequia. Status vero superne beatitudinis non est. figuralis alicuius expectati vel non habeti. nam deus clare videtur ibi ⁊ p essentialiter habetur ⁊ veneratur. ꝓpter quod dicit be. Iohes a Et templū nō vidi in ea. quia deus non colitur ibi per figuralia sed in sua presentia. ideo subdit. b Nomi

nus deus omnipotens templū illius est ⁊ agnus. Nam beati reficiuntur interius in aspectu diuinitatis. exterius vo in aspectu humanitatis xpi. ⁊ sic vtrunq; naturam colunt ⁊ adorant. in cuius humanitas est diuitati ꝑiuncta. c Et ciuitas non eget sole neq; luna. i. illustratōe corꝑalis

d Nā claritas dei ⁊c. q̄ ꝑfecte electi illustrāt. e Et ambulabunt gentes. i. electi. f. In lumine ei⁹. nā oia faciūt ex illustratōe dei.

g Et reges terre afferent ⁊c. rex dr a regendo. oia vo corꝑalia ⁊ boies per angelos sanctos ad ministrank. ⁊ regnant. ꝓpter qō hic ⁊ i pluribus alijs sacre scripture locis angeli reges terre dicunt ex electis vo q̄ eorum administratōs ad beatitudinem deducuntur. eoꝝ glia augmentat ⁊ fm b afferre gloriā suaꝝ i supnā ter̄m b dicūtur. h Et porte eius nō claudentur per diē nā a tpe passionis xpi p quas aperte sunt ianue celi manent ⁊ manebunt aperte. Nam ibi statim recipiuntur anime purgate. dicitur autem tempus a dicta passione dies. quia nunc sanctis patrib⁹ i lymbo detentis data fuit lux glorie. ꝓpter quod xp̄s dixit latroni pendenti in cruce. Hodie mecum eris in paradiso Luce. xxiij. i Nox enim non erit illic. q̄si diceret porte tue decetero non claudentur. quia dictum est q̄ non clauduntur per diem. k Et afferent gloriam ⁊c. modo predicto. l Non intrabit in ea aliquid coinquinatum. vicio carnis. m Aut abominatōs facies. i. peccatum cōtra naturam. n Et mendacium. i. hypocrisim que est mendacium in facto. vt excludatur omne aliud peccatū ibidē. o Nisi qui scripti sunt in libro vite. id est in diuina predestinatione. ⁊ hic liber etiam dicitur liber.

p Agni. id est xpi ingressum est vnus deus cum patre. Cap⁹m. xxij.

c Ostendit mihi fluuiū aque ⁊c. Hic vicio describit superna hyerusalem. ꝗtum ad refectionem ciuiū ⁊ dividitur in duas partes: quia primo describit hoc conuiuium. secō conuiuarum exercitium: ibi. Et oē maledictum non erit ⁊c. Circa primum sciendum q̄ refectio beatorum non intelligitur a nobis. nisi per similitudinem corꝑalium ad refectionem autem corꝑalis duo requiruntur scilicet cibus et potus. primo ergo describitur potus. cum dicitur. a Et ostendit mihi fluuium aq̄ vite. per quem intelligitur spiritus sanctus. Unde dicit saluator Johannis. vij. Qui credit in me sicut dicit scriptura flumina fluent de ventre eius aque viue. quod exponens euangelista subdit. hoc autē dixit de spiritu quē accepturi erant credentes in eum. spiritus autem sanct⁹ cui appꝛopriatur bonitas ⁊ suauitas reficit beatos q̄ motum dulcis potus. ideo signatur per fluuium aque viue id est dantis gloriam vite. b Procedentem a sede Dei patris ⁊ agni. nam spiritus sanctus ex patre ⁊ filio procedit. c In medio platee eius. ad reficiendum totum consortium beatorum. d Et ex vtraq; Hic consequenter describitur refectio celestis ꝗtum ad cibum. cum dicitur. ex vtraq; parte fluminis id est hinc ⁊ inde.

e Agnum vite id est xp̄s quātum diuinitatem est vbiq; sicut ⁊ spūssanctus. cum vnum sint in essentia.

f Afferens fructus duodecim. qui etiã dicunt fructus spũs: Gal'. v. Nã indiuisa sunt opa trinitatis: ꝛ ꝓ ihũ filij ꝛ spũs̃ancti. Sciendũ tñ ꝙ illi fructꝰ aliter habent in via ꝙ gratiã: ꝛ aliter in patria ꝙ gloriã: sicut dictũ est de ꝛ̃tuor virtutibus cardinalib⁹ ca. ꝓcc. sic sunt alij actus viatoris ꝛ cõꝓrehẽsoris. Primus ergo fructꝰ: vt Gal'. v. dicit est charitas q̃ in patria ẽ in deũ visum totaliter ꝙ amorẽ trãsformari. Secũdus ẽ gaudiũ qui est in deo viso delectari. Tertiꝰ est pax qui est i ipso totaliter q̃etari. Quartus est patiẽtia q̃ in via est i aduersarijs nõ frangi: in patria vo vbi nulla est aduersitas est i deo firmiter stabiliri. Quintus ẽ benignitas. i. bona igneitas que ẽ in beatis ad amorẽ ꝓmi iflamari ꝛ̃tũ ad effectũ. vñ in eis est vnus ardor cordium vt dicit in illa ꝓsa. Supne matris gaudia ꝛc. Sextus ẽ bonitas. id est diffusio ꝓpriꝙ bonj ad ꝓmũ fm effectũ. nam bonũ est sui diffusiuũ bonũ aũt vnꝰ beati redundat in alterũ: nã vnus gaudet de alterius bono sicut ve suo. ꝓpio. Septimꝰ est longanimitas que est equanimis expectatio boni futuri: animẽ vo beatoꝝ equanimit expectant gloriã corporis. Octauus est mãsuetudo que est in via ire moderatio: sed in patria nõ habet locum ira ꝛ̃tum ad suũ materiale qõ est accensio sanguinis circa cor. sed ꝛ̃tum ad suũ formale: qõ est appetitus vindicte habet ibi locũ: q̃ beati vindictã appetũt obstinatoꝝ peccatoꝝ: fm illud ps̃. lvij. Letabit⁹ iustus cũ viderit vindictã manus suas lauabit in sanguine peccatoris: ꝛ qm̃ appetitus iste moderatus est in beatis fm regulam diuine iustitie: ideo fm hoc est ibi mãsuetudo. Nonus est fides que si accipiat vt est virtus theologica nõ est in patria cũ sit de nõ apparẽtibus: Hebr. xj. sed ei in patria succedit visio clara. si aũt accipiat fides ꝓ fidelitate sic est in beatis maxime. Decimus est modestia qui excellenter est in patria. nam vires inferiores anime sunt oĩno subiectę. Vndecim⁹ est cõtinentia. est aũt cõtinens qui cõcupiscẽtias inordinatas patit: sed ab eis nõ deducit cõtra passiones fortiter se tenens: huiusmodi ꝓ cõcupiscẽtie nõ sunt in patria: ꝛ ꝓter qõ nõ est ibi cõtinentia ꝛ̃tum ad cõcupiscentias pati: tamẽ est ibi ꝛ̃tum ad nõ deduci. nam beati nõ possunt in aliqõ malũ flecti. Duodecimus est castitas: que ꝓprie imponat mundiciã est in patria. nã in eam nõ intrat alkquid coinquinatũ: vt dictũ est supra.

g Per mẽses singulos reddens fructũ suũ ꝛ̃gẽsis apud Hebr. incipit a prima lunatiõe: ꝓter qõ nouitatẽ designat. ꝙ singulos intelligit cõtinuatio: ꝛ sic ꝙ menses singulos intelligit eternitas huiꝰ fructus: q̃ semp manet in sua nouitate ꝛ sua duratiõe: ꝛ hoc mõ dicit Esa. vltio. Et erit mẽsis ex mẽse: ꝛ sabbatũ ex sabbato ꝛc. h Et solia ligni ad sanitatẽ gentiũ. Per solia intelligunt verba etiã fm cõmunẽ modũ loquẽdi: ergo solia ligni sunt verba xpi in euãgelio cõtenta: q̃ sunt ad sanitatẽ gentiũ. nã ꝓ ꝓdicationẽ euãgelij gentes ꝙ ordẽ dispse cõuerse sunt ad xpm.

i Et oĩe. Hic ꝓter describit cõtinua exercitiũ. Circa

f afferens fructꝰ duodecim.
g ꝙ menses singulos reddẽs
h fructũ suũ: ꝛ folia ligni ad
i sanitatẽ gentiũ. Et oĩe maledictũ non erit amplius:
k sed sedes dei ꝛ agni in illa
l/m erunt ꝛ serui eius seruient
n illi: ꝛ videbunt faciem eiꝰ
o ꝛ nomẽ eius in frontibus
p eoꝝ. Et nox vltra nõ erit.
ꝛ non egebunt lumine lucerne neq; lumine solis: qm̃
dominus deus illumina-
q bit illos: ꝛ regnabũt in se-
r cula seculoꝝ. Et dixit mihi.
s/t Hec verba fidelissima sũt
v ꝛ vera. Et dñs deus spũ
ꝓpharuꝝ misit angelũ suũ
x ostẽdere seruis suis q̃ oportet
y/z fieri cito. Et ecce vẽio velociter. Beatus q̃ custodit

a verba ꝓphie libri hui⁹. Et ego Iohes q̃ audiui ꝛ vidi hec. Et postq̃ audissem et vidissem: cecidi vt adorarem añ pedes angeli q̃ mihi hec ostendebat: ꝛ dixit mihi. Vide ne feceris: cõseruus. n. tuꝰ sum ꝛ frũ tuoꝝ ꝓphaꝝ. ꝛ eoꝝ q̃ seruãt verba ꝓphie libri hui⁹. Deũ adora. Et dixit mihi. Ne
b signaueris verba ꝓphie libri hui⁹. Tps. n. ꝓpe est.
c/d Qui nocet noceat adhuc:
e ꝛ q̃ in sordibus est sordescat adhuc. Et qui iustus
f/g iustificet adhuc. ꝛ scũs sa-
a/b nctificet adhuc. Ecce venio
cito: ꝛ merces mea mecũ ẽ
c reddere vnicuiq; ꝓm opera sua. Ego sum alpha ꝛ o

qõ scierũ q̃ in cõuiuijs carnalibus solẽt homines relaxare linguas suas ad blasphemias ꝛ ꝓuicias: ꝓter qõ dixerunt ꝓpositꝰ in inferno magis cruciabat in lingua: Luc. xvj. Hoc aũt removet a cõuiuio celesti: cũ dicit. l Et oĩe maledictũ nõ erit in ea amplius. Sed gratiarũactio ꝛ vox laudis k Et sedes dei et agni in illa erũt. nã ibi maxime relucet eorũ manifestas. l Et serui eius. s. angeli sancti et beati. m Seruient illi. exequẽdo quicq̃d placitũ ẽ ei. n Et videbũt faciẽ eius. clare ꝛ aperte. o Et nomẽ eius in frontibꝰ eorũ. i. manifeste patebit omnibus q̃ sint serui eiꝰ. p Et nox vltra nõ nõ erit ꝛc. hoc exposituũ est supra: hic est repetit ad maiorem assertionẽ: ꝛ q̃ seruire deo est regnare: iõ sequit. q Et regnabũt i secula seculoꝝ. i. eternaliter apte post. r Et dixit mihi. Hec ẽ vltia ꝓphetalis huiꝰ libri q̃ ꝓnihil i fine per modum epilogi in q̃ primo ꝓpositꝰ est libꝰ cõmẽdatio. secõo ꝓscriptoꝝ breuis recitatio: ibi. Qui nocet. tercio dictoꝝ cõfirmatio: ibi. Cõtestor ego. Circa primũ dicitur: r Et dixit mihi. angelus.

s Hec verba. ad re scripta. t Fidelissima ꝛ vera sũt. nam a ꝓma veritate ꝓcesserunt. iõ subdit. v Et dominus deus spũ ꝓpharum. i. vnus spũsanctus tangat mẽtes oĩm ꝓphetaꝝ tñ effectus eius sunt multi: varij in mẽtibus ipoꝝ. x Ostendere ser. p Iohannẽ. y Que oportet fieri cito. quia sunt ordinata a deo: cuius ordinatio nõ pot frustrari. iõ subdit. z Et ecce venio velo. ad ipam implendũ. ꝛ sic apparet huiꝰ libri veritas. secũdo tangit eius vtilitas cum dicit. Beatus qui custodit. tercio eius auctoritas ex parte scriptoris cum dicit. a Et ego Io. ꝛc. qui adhuc viuens in terris fuit maior hoie: par angelis. ꝓter qõ angelus renuit accipe reuerentiaꝙ sibi volui exhibere cum dicit. Et postq̃ audissem ꝛc. ꝛ patet ifa. quarto tangit huius libri aliqualis itelligibilitas cũ dicit. a Et dixit mihi ne sig. ꝛc. i. nõ occultes oĩno intellectum verboꝝ. ꝓter qõ in pluribus locis ponũt aliqua satis plane ex quibus aperit via studiosis ad alia intelligenda aliqualiter saltẽ in multis. sicut supius declarauĩ in locis suis. b Tps. n. ꝓpe est. impletiõis scriptorum. c Qui nocet. Hic interponit breuis recitatio ꝓscriptoꝝ. nam supius actum est de distinctõne electoꝝ et reproboꝝ. ꝛ ꝛ̃tum ad hoc dicit. Qui nocet peccando 3 ꝓmũ. d Noceat adhuc. i. nocebit. ita q̃ ponitur hic optatiuus ꝓ indicatiuo. ꝛ loquit de reprobis ꝓscitis qui qui moriunt in peccato mortali. e Et qui in sordib⁹ ꝓ peccando in seipm. f Sordescat adhuc. i. sordescet.
g Et qui iustus. recte viuendo ad ꝓmũ. h Iustificẽ adhuc. i. in bono ꝓficiẽ faciet. ꝛ loquit de iustis ꝓdestinatis qui decedũt in gratia finali. a Et sanctus. viuẽdo mũde ad seipm. secũdo in supioribꝰ frequenter dictus est de retributõe bonoꝝ ꝛ reproboꝝ. ꝛ ꝛ̃tum ad hoc dicit in ꝓsona xpi. b Ecce venio citoꝛc. ꝛ q̃ hoc possit oĩdit. d. c Ego sum alpha ꝛ o. i. causa effectiua ꝛ finalis oĩm. sic alpha ẽ ꝓma lra greca ꝛ o vltima.

d Beati qui lauāt stolas suas. ads penitētie in pñti. Q̄ aut̄ in aliq̄bus libris subdit: In sanguie agni. nō est de textu: nec habef in antiquis bibliis. e Vt sit potestas eoꝝ in ligno vite. i. in futuro fruant xpo cuius diuinitate reficiunt beati interius ꝛ eius būanitate exteri⁹. f Et p portas intrēt ciuitatē. i. p obseruationes mādatoꝝ intrāt ad vitam eternam. g Foris canes. i. gulosi ꝛ detractores cōtra bonos latrantes. h Et veneffici. i. inuidie veneno pleni. i Et impudici. i. seipos inficiētes. k Et homicide. corporales ⁊ spirituales. l Et idolis seruit. q̄ ē peccatū directe ꝓtra deū. m Et ois q̄ amat ꝛ facit. mēdacium. ille amat q̄ delectat mēdacia. p ferēdo: ꝑ hypocrita facit mēdacū. nam hypocrisis est mendacium in facto. n Ego ihs mi. an. meū testi. vo. hec sc̄z

p:imus ꝛ nouissimus: prin. o cipiū ꝛ finis. Beati qui la p uant stolas suas in sangui e ne agni: vt sit ptās eoꝝ in f ligno vite: ꝛ p portas intrent ciuitatē. Foris canes ꝛ venefici ꝛ impudici ꝛ ho g micide ꝛ idolis seruiētes: h et omnis qui amat ꝛ facit i mēdacū. Ego ihs misi an gelū meū testificari vobis o hec in ecclesijs. Ego sum p genus ꝛ radix dauid: stel q la splendida et matutina. r Et spūs ꝛ sponsa dicūt ve s nī. Et qui audit dicat veni t Et qui sitit veniat: ꝛ q̄ vult accipiat aquaꝝ vite gratis

Contestor. n. omni auditi a verba ꝓphetie libri hu b ius. Siquis apposuerit ad hec: apponet deus sup illum plagas scriptas in libro isto. ꝛ siquis diminuerit de verbis libri ꝓphetie huius auferet deus ptem eius de libro vite: ꝛ de ciuitate sancta: ꝛ de his que c scripta sunt i libro isto. Dicit q̄ testimoniū phibz isto d rū. Etiā. Veniō cito amē. e Veni dñe iesu. Gratia do f mini nostri iesu xpi cū omi bus vobis Amen.

Liber apocalypsis finit

pnitionē malox ꝛ pmiationē bonox. o In ecclesijs que sunt p orbē vniuersum. tercio in supioribus: vt dictū est frequēter de xpi excellentia: ꝛ ꝑtum ad hoc subdit in eius ꝓsona. p Ego sum radix ꝛ genus dauid. i. de radice esse: sicut dauid est de genere eius ꝑtum ad būanitatē: fm q̄ videt Esa. xj. Egredief virga de radice esse et flos de radice eius ascēdet ꝛc. qui flos est xps fm sensum litteralē sicut diffusius fuit ibi dictū. q Stella splen. ꝛ matu. ꝑtum ad diuinitatē illustrans omnē hoiem venientē in hūc mūdum: Job. j. r Spūs ꝛ spon. di. veni. nota hec est vera lra: ꝛ sic hūt libri correcti. dicit aut̄ spiritussanct⁹ xpo. s Veni. i. ad iudiciū ad iustos pmiandū q̄s duplicit pōt intelligi. vno modo: q̄ facit iustos hoc dicere: qui pmiari desiderant a christo iudice eo mō loquēdi quo dicit Roma. viij. Spiritus postulat p nobis gemitibus inenarrabilib⁹. i. postulare facit fm omes expositores catholicos. Alio modo: q̄a sicut filius missus fuit in mundū a patre ꝛ spūsancto: sicut in ꝓsona ei⁹ dicit Esa. xlviij. Misit me deus ꝛ spūs eius: sicut ibidez plen⁹ fuit ostēsum: sic in aduētu ad iudiciū mittet a pte ꝛ spūsancto. Et sponsa. i. ecclia militās q̄ desiderat cōiungi ecclesie triūphanti q̄ fiet in iudicio finali. s Et q̄ andit. a spūsancto p inspiratōez ꝛ ab ecclesia per ꝓdicationē. t Dicat veni. desiderādo scōm aduentū xpi: vñ Ju. xxj. dicit saluator loquēs de eius aduentu ad iudiciū. His aūt fieri incipiētib⁹ respicite ꝛ leuate capita vestra. i. exhilarate corda: ꝓut expōit Gregoꝝ. q̄n appropiāt redemptio vestra. v Et q̄ sitit. desiderando ꝓsiam. x Veni. p gratiā. y Et q̄ vult accipiat aquā vite. i. gloriā que est vita anime. z Gratis. nam hic habef p xpi meritū in baptismo: duz tñ nō ponat obstaculū

a Cōtestor. Hec est vltima ps in qua ponit ꝓdicto⁹ cōfirmatio: q̄ nihil ibi cōtinet supflūū aut diminutū: ideo subdit. b Siquis apposuerit ad hec. scz discrepātia a veritate euāgelij: sicut ebion ꝛ cherint⁹ heretici qui tempore illo addebant aliqua discrepātia a veritate euāgelij ⁊ aliqua diminuebant de eius veritate: dicētes xpm ante mariā nō fuisse: p hoc tñ nō excludit q̄n possint aliq̄ dici licite: que faciunt ad declarationē sacre scripture: ꝛ sic fecerunt doctores sancti. c Dicit qui testimoniū phibet istoꝝ. i. christus. d Etiā: venio cito. ad iudiciū cuilibet in morte: nam qualis vnusquisq̄ inuenit in morte: talis ꝑsentabit in iudicio. generaliter aut̄ veniet omnibus ad iudiciū in generali resurrectōe. e Veni domine ihu. hoc dicit Johannes cōformando se spūsancto ꝛ ecclesie: ideo subdit eius oratio ꝓ omnibus fidelibus: cum dicit f Gratia domini nostri iesu christi cum omnibus vobis: Amen.

Exactū est Nuremberge insigne hoc: ac inusitatū opus biblie vnacū postillis venerādi viri ordinis minoꝝ fratris Nicolai de lyra: cūq̄ additiōibus p venerabilē episcopū Paulū burgēsem editis: ac replicis magistri Mathie doringk eiusdē ordinis minoꝝ fratris ꝛ theologi optimi: charactere xo impressum habes iucūdissimo: ympensisq̄ Anthonij kobergers ꝓfate ciuitatis incole. Anno incarnate deitatis. M.cccc.xciij. die xo duodecima Aprilis. Be quo bonoꝝ inuictissime trinitati necnō intemerate virgini Marie iesu christi gerule: Amen.

Incipit libellus editus p magistrũ Nicolaũ de lyra ordinis minorũ theologie pfessorẽ: in quo sunt pulcherrime q̃stiones iudaicã pfidiã in catholica fide improbates.

PRimo queriẽ vtrum ex scripturꝭ receptis a iudeis possit effi caciter ꝓbari saluatorẽ nr̃m fuisse deũ ⁊ hoiem. Et arguit ꝓmo q̃ sic: qm q̃ duo includit: vnum quod pertinet ad personam christi.ſ. q̃ sit deus ⁊ homo. Aliud ad temp⁹.scz q̃ sit christi mysterium completũ: ⁊ ideo de vtroq; arguit. Et primo per id quod habet Hiere.xxiij. Ecce dies veniũt dicit dom⁹ ⁊ suscitabo dauid germẽ iustũ ⁊c. Et quo p3 xp̃m ꝓmissum ex semie dauid: ⁊ p ꝑs verũ hoiem. ⁊ sequit in eadẽ auctre q̃ de xp̃o loquit. In dieb⁹ illis saluabit iuda et isrl̃ habitabit cõfidenter: ⁊ hoc est nomen q̃ vocabũt cũ dñs iustus nr̃: et quo p3 eius diuinitas. De scõ videlicz de tpe arguit p illud Aggei.ij. vbi de xp̃o dicit. Veniet desiderat⁹ cũctis gentib⁹ ⁊ replebo domũ istã. Maloria dicit dominꝰ exercituũ. ꝓpheta aũt ibi loq̃bat de domo dei edificata a filijs israel post reditũ de captiuitate babylonica: ergo stãte illa domo venit xp̃s. domus aũt illa destructa fuit.xlij.anno a passione dñi q̃ Tyti ⁊ Vespasiani: ergo ante erat cõpletũ xp̃i mysteriũ. Et sic p3 ꝓpositũ. Incõtrariũ aũt arguit: qm inter iudeos sunt ⁊ fuerũt multi homines ingeniosi ⁊ in scripturis legis ⁊ ꝓphax valde studiosi: ergo si ꝑdicta posset haberi efficaciter p scripturas ab eis receptas non esset verisile q̃ tãdiu stetissent in tali errore: igit ⁊c. Hũideo hic sunt ꝑncipaliter duo intendenda. Primũ est q̃ sunt scripture a iudeis recepte. Secũdũ vtrũ ꝑdicta possint p illas scripturas ꝓbari ꝓbationẽ efficaci. Circa primũ sciendũ q̃ libri canonici veteꝛ testa. sunt ab eis recepti: tanq̃ deo inspirãte scripti: ⁊ sũt i vniuerso. xxij. fm antiquã cõputationẽ: ⁊ xxiiij. fm modernã: qꝛ lamẽtatiões Hieremie: ⁊ liber Ruth ponũtur modo ꝓ duob⁹ libris a libris hieremie ⁊ iudicũ ꝛepatis. De istis aũt libris alĩ dicunt legales.ſ. quinq; libri moysi ⁊ sunt in primo ordine apud iudeos. Alĩ dicunt ꝓphetales.ſ. Iosue Iudicũ Samuel.i.pm⁹ ⁊ secũd⁹ Regũ. Malachim.i.terci⁹ ⁊ quart⁹ Regũ. Esa. Hiere. Ezech. ⁊ liber xij. ꝓphetaꝝ: q̃ dicit tereasta. Et isti octo sũt i secũdo ordine. Haliqui vo dicunt agiographi.i. scripture sancte vel sanctoꝝ scripture. Et sunt isti: liber Iob: liber psalmorũ: Parabole: Ecclĩastes: Cantica canticoꝝ: Paralypomenon: Daniel: Esdra: ⁊ Hester: Ruth: lamẽtatiões Hieremie: ⁊ isti sunt i tercio ordine. Considerandũ etiã q̃ isti libri sũt apud eos multiplicik cõscripti. vno mõ pure hebraice: ⁊ sic mo traditi sũt: vicz sermone hebraico cũ klis hebraicis. Alio mõ hebraice hñ nõ pure: vicz sermone caldaico hñ klis hebraicis. Sed q̃ hebraicũ ⁊ caldaicũ sunt idiomata ꝓpinqua eundẽ numerũ klaz hũtia: q̃ klẽ quis discrepẽt in figura tñ: cõueniũt in sono ⁊ virtute: vt dicit Hiero. in ꝓlogo galeato: et ideo vnũ idioma põt facilꝭ scribi p klas alterius. Hoc igit mõ plures scripserũt vetus testamenũ: ⁊ maxime Ionathan filius Oziel: cuius scriptura est ita autẽtica apud hebreos q̃ nullus adhuc ausus fuit sibi cõtradicere: ꝓter q̃ in libris notabilib⁹ iudeoꝝ ponit hebraicũ purũ in vna colũna: et caldaicũ scriptũ ab isto Jonathan klis hebraicis in altera: ⁊ vtinã iudei isto caldaico q̃si ꝓpositiõe: qꝛ aliqua que erant multũ obscura in hebraico puro: clarius ponunt ⁊ quasi exponunt in isto caldaico: vt.ſ. ꝓcebit magis. Et tõ illa trãslatio necessaria ẽ ad ꝛputandũ cũ iudeis in ꝑfidi⁹ multis. Similiter translatio.lxx. interpretũ apud eos habet saltem apud aliquos studiosos. illi em. lxx. fuerũt ele cti de toto populo israel tanq̃ excellẽtissimi ⁊ studiosissimi ac periti in littera hebraica ⁊ greca: fm q̃ dicit Josephus.xij.li. antiquitatũ. ipi aũt nõ semp transtulerũt de hebraico in grecũ verbũ ex verbo: sed frequẽter sensum ex sensu: mutantes aliqua vel occultãtes ex industria ea que possent esse causa erroꝛis Ptolomeo regi. Hãc aũt translationẽ voluerũt habere studiosi hebreoꝝ tanq̃ sactũ sapientissimoꝝ virorũ: ⁊ dato q̃ nulq̃ ab eis haberet nõ tamẽ possunt ipam negare cũ fuerit facta a sapientissimis ⁊ valentioꝛibus de toto populo ⁊ in tanto numero. Et ideo de illa possumus nos iuuare ad ꝓbandum aliquid ipis iudeis: sicut infra patebit. Item ꝑter scripturas canonicas sunt alie scripture a iudeis recepte tanq̃ autentice. scz Thalmud: q̃ fm eos scriptura non differt a scripturis canonicis: nisi sicut lex data verbo a lege data scripto: quia ista fuit reuelata Moysi a deo: sicut illa q̃ sunt scripta i libris Moysi. sed tunc Moyses nõ scripsit ea que cõtinent in Thalmud. Et hoc potuit esse duplici de causa: vtpote quia non erat necessariũ vt populus sciret talia sicut erat necessariũ de ꝓceptis in lege vel quia ista magis erant in secretis habenda. Moyses tamen tradidit eam Iosue ⁊ aliis seniꝭ oribus verbo sicut habuerat a dño ⁊ alij alijs posteriꝭ oribus eo dẽ modo. ⁊ sic cõseq̃ẽter quoulq; scripta sunt talia ꝓ posteriores doctores ne cederẽt in obliuionẽ. Similiꝭ dicta doctoꝝ hebraicoꝝ qui glosauerũt vetus testamenũ sũt autẽtica apud eos multo magis q̃ apud nos vtcia Hiero. ⁊ Aug. ⁊ aliorũ doctoꝝ catholicoꝝ. Et hoc potissime p id q̃ scribit Deut.xvij. Non declinabis a verbis eoꝝ ad dexterã sine ad sinistram: vbi loquit scriptura de sacerdotib⁹ ⁊ doctoribus ad quos ꝓcipit scriptura in dubijs recurrere: ⁊ eoꝝ sententiã indiscusse tenere. licz aũt huiusmodi scripture in magna ꝑte sint false.ſ. Thalmud ⁊ glose doctoꝝ hebraicoꝝ: tamẽ p eas possumus contra eos efficaciter arguere exquo sunt ab eis ꝑdicto modo recepte: sicut econtrario argumenũ quod facerent contra nos ex euangelio ⁊ scripturis apostolorũ huiusmodi esset efficax cõtra nos. licz reputent huiusmodi scripturas falsum continere. Vlso que scripture sint a iudeis recepte. secũdo videndũ est an id q̃ in questione ponit possit per illas scripturas efficaciter ꝓbari. Et distinguo. primo de ꝓbatione efficaci: quia ꝓbationis efficacia potest dupliciter accipi. vno mõ q̃ sit ita efficax ꝓbatio q̃ nullo modo possit euitari sine euidẽti negatione vel contradictiõe scripture ꝑdicte: ⁊ sic mihi videt q̃ adhuc nõ sit ꝓbatum quod in questione queritꝭ per dictam scripturã. Cui⁹ ratio est: qa mysteriũ trinitatis ⁊ incarnationis christi expressius ponit in nouo testamẽto q̃ in veteri sic pater manifeste ⁊ ab omnibus concedit. ⁊ tamẽ multi heretici totum nouũ testamenũ recipiũt: ⁊ ꝓ suis erroibus exponũt. aliqui tamẽ ipsoꝝ negant trinitatẽ ꝓnarum in diuinis: sicut Sebellius. aliqui negant diuinitatẽ in christo: sicut Ebrnius. aliqui veram humanitatẽ: sicut Manicheus qui dixit xp̃m habere carnem fantasticam: ad q̃ sequit ipsum nõ fuisse verũ hominẽ: quia caro vera est de veritate nature humane. Similiꝭ arrius dixit ipm nõ habere aiam intellectuã: sed verbũ supplere anime locũ: quod tamẽ verbũ dicit esse creatum. Similiter appolinaris dixit ipsum non habere aiam intellectiuã. licz assumpserit aiam sensitiuã: ⁊ ad dicũ vtriusq; sequit xp̃m non fuisse verũ hominẽ cum ab anima intellectiua acciꝑat ꝑcies humana. Si igit dicti heretici exponebãt ꝓ se scripturã noui testamenti: multo magis iudei possunt ꝓ se exponere scripturam veteris testamẽti. Alio modo potest accipi ꝓbationis efficacia ꝓ scripturam: sic q̃ licz scriptura possit aliter poni aliquo modo saltem ad euadendũ absq; contradictione manifesta. tamẽ simpliciter loquẽdo nõ potest alio modo rationabiliter exponi quin semp appareat expositio fidei catholice rationabilioꝛ. Et hoc modo credo q̃d quod positũ est in questione ꝓbatum est satis ꝓ scripturam veteris testamẽti: ⁊ iterum potest hoc idẽ ꝓbari hoc modo ꝓcedendo. In questiõe autem ponunt duo: vt dictũ est. Vnum.ſ. q̃ ꝑtinet ad ꝑsonas.ſ. vtrũ tem-

ptis aduēntus xpi sit ꝑteritū. Secūdū qō ꝓtiſſet ad ꝓpoſitū xpi vtrū ſit deus ⁊ hō in vna perſona. ⁊ iſtud implicat duo: qz fides catholica ponit vnionē nature diuine et humane indeterminata ꝓſona. ſ. filij ⁊ non patris nec ſpūs ſancti: ⁊ ex hoc ſupponit ꝓpriaſ ꝓſonarū in diuinis qō fortiſſime negat a iudeis. ⁊ ideo ad ꝓbandum qō in queſtiōe ponit ꝑ ſcripturam a iudeis receptā. iſta tria ſunt per ordinem declarāda: ex eadem ſcriptura. Primū eſt qꝫ in vnitate diuine eſſentie eſt pluralitas ꝓſonarū ſine ſuppoſitorū. Secundū eſt qꝫ in ꝓſona filij natura humana ⁊ diuina ſunt vnite ita qꝫ ipſe eſt verus deus et verus homo. Terciū eſt qꝫ hoc factum eſt ꝑ ꝑterito et non expectandū de futuro: ſicut expectant iudei. ⁊ in hoc ſunt valde decepti. Ad declarationē primi primo in diſco argumentū magiſtri ſenten. diſt. ij. primi libri: qui ꝓbat pluralitē ꝓſonarum in diuinis ꝑ illud quod ſcribitur in principio Geſ. In principio creauit deus celū ⁊ terram ⁊c. hebraica veritas ſic habet. In principio creauit beloym celum ⁊ terram ⁊c. Beloym eſt nomen pluraleꝫ huius nominis hel vel belon qō ſignificat deū in ſingulari: ⁊ hoc ſatis patet ſcientibus ꝓpietates idiomatis hebraici. per hoc autē qꝫ nomē plurale diuinū cōiungit cū verbo ſingulariſ numeri: cum dicit: Creauit beloym. ac ſi diceret: Creauit diꝫ. oſtendit igit in ſcriptura qꝫ in deo eſt aliqua pluralitas i vnitate eſſentie. quia talis modus loquēdi ſepe i veteri teſtamēto inuenit de deo ⁊ de nullo alio. Ex quo patet qꝫ aliqua pluralitas in vnitate diuine eſſentie eſt que in nulla alia inuenit natura: ⁊ hec eſt pluralitas ꝓſonaꝝ in vna ſimplici eſſentia que in ꝓdicto mō loquēdi deſignat per verbū ſingularis numeri cōiuncti nomini plurali. Sed ad hoc reſpōdent dicēres: qꝫ hoc nomē beloym indifferēter accipit in plurali ⁊ ſingulari: ⁊ qā dicit de deo vero: ſemp accipit ꝓ ſingulari: ⁊ ſic eſt i ꝓpoſito qā dicit: In ꝓncipio creauit beloym celum et terram. ſ. deus. Sed contra hanc ſolutionem arguo ex textu ſacre ſcripture qꝫ hoc nomē beloym ⁊ alia nomina diuina dicunk frequēter de deo vero in plurali qō patet manifeſte: qz cōiungit cum adiectiuis pluralib⁹ ⁊ verbis pluralis numeri. Exemplū de adiectiuis Joſue vlt. Nō poteritis ſeruire dño: qz dñs ſanct⁹ ipe. Veritas hebraica ſic hz. Nō poteritis ſeruire dño: qz beloym ſancti ipe. Itē Hiere. xxiij. Peruertiſtis vba dei viuētis dñi exercituū dei veſtri tetragrāmaton. ⁊ nota qꝫ dñi ponit nomē dei tetragrāmaton: qz veritas hebraica ſic habet. Peruertiſtis verba beloym vinentiū dñi exercituū dei veſtri. Et nota qꝫ dñi ponit nomē dñi tetragrāmaton dei veſtri: cuꝫ dicit in autoritate ꝓmiſſa. Dñi exercituū: vbi habemus: nomē dñi in hebraico ponit nomen dñi tetragrāmaton: qō ſignificat diuinā naturā ſm ſuas ꝓpietates intrinſecas abſqꝫ reſpectu ad extra vt magis patebit infra: et ſic patet qꝫ in intrinſecis diuinitatis eſt aliqua pluralitas ꝑ pluralitatē imediate ꝓcedentem cum dicit in autoritate. Peruertiſtis verba beloym haym. i. deoz viuentiū: ⁊ cō iungit iſta pluralitas nomini dei tetragrāmaton: tamen imediate ſubdit: Dñs exercituū ⁊c. in ſingulari. ⁊ ſic per hoc patet qꝫ in vnitate diuine eſſentie eſt aliqua pluralitas cum ſumma ſimplicitate que nō eſt in aliis: qz ſemp vbi ſcriptura ponit aliquid ſignificans pluralitatē ꝓſonarum: ibi deinde ponit qō oſtēdit eſſentie vnitatem vt per autoritatem ꝓdictam patet: vt infra ſubſequēter patebit. Item Eſa. liij. Dñabit tui qui te fecit dñs exercituū nomen eius. hebraica veritas ſic habet. Dominatores tui factoꝛis tui dñs exercituum nomē eius. In hac autoritate vbi ponit: dñs exercituū nomē eius. ponit nomē domini tetragrāmaton. Et ideo ex hac anctē nō argui ſicut ex ꝓcedenti: ſimilit hoc nomen beloym frequēter cōiungit cū verbo pluralis numeri: verbi gra. ij. Regū. vij. dicit. Que eſt aūt gens vt popul⁹ tuus iſrl in terra ꝓter quā iuit deus vt redimeret eam ſibi i populū ⁊c. hebraica veritas ſic habet. Quis eſt vt pꝑlus tuus iſrl gens vna in terra ꝓpter quā iuerūt beloym ad redimendū ſibi pꝑlm. Item Eccl. ij. Quis eſt homo inquā vt poſſit ſequi regē factoꝛē ſuū. hebraica veritas ſic habet. Quis eſt homo vt intret poſt regē qui iam fecerūt eum. Patet igit ex prie dictis qꝫ ꝓdicta exaſio eſt falſa: qz nomē beloym dicū de deo vero accipit frequēter in ſacra ſcriptura i pluralis vt pz ex autoritatib⁹ ꝓdictis q nō poſſunt intelligi ad literā niſi de deo vero: ꝓter qꝫ alij ſoluerūt aliꝫ alibi. ſ. in glo. ſup illud Eccl. qō dicti eſt. Quis ē hō vt intret poſt regē qui iā fecerūt eū. glo. hebraica. Si querat q fecerūt eū. ſ. hoiem pōt dici deus ſanct⁹ ⁊ dñs ꝑ filij ſuū: ⁊ ꝑ ſpūs ꝛ̄ndet i glo. ſup pſ. xlix. Qui factus eſt ab aſaph deus deoꝛ dñs locut⁹ ē ⁊c. In hebraico ſunt tria nomia diuina. ſ. hel: beloym: ⁊ nomē dñi tetragrāmaton loco hui⁹ habem⁹ hoc nomē dñs. Querit ibi gloſator: quare aſaph ter nominauit deū in ꝓncipio hui⁹ pſalmi. Reſpōdit vt oſtendeꝛet qꝫ deus in trib⁹ ꝓpietatib⁹ creauit ſeculū: ſi cōſideremk iſte reſponſiones duo ſunt veriſſime. Prima eſt qꝫ dicit qꝫ deus ⁊ dñs cōſilij ſui fecerūt hoiem: ⁊ ꝓter hoc dicit in plurali: Eccleſi. ij. Quis eſt hō vt intret poſt regē qui iaꝫ fecerūt eum. quia dño accipit hic ꝓ patre: dñs cōſilij ſui ꝓprie dicit filius qui eſt verbū mētis paterne: et ſpūſancꝰ eius amoꝛ ex ipſis ꝓcedens. Similiter ſecūda riſio que dicit qꝫ aſaph ter nominauit deū: qz deus in tribus ꝓpietatibus creauit mūdū eſt veriſſima: qz tres ſunt ꝓpietates in diuinis. ſ. paternitas: filiatio ⁊ ſpiratio: que ſunt ꝓpietates ꝓſtitutiue. Et creatus mūdus eſt in trib⁹ ꝓpietatibus iſtis qñ in diuiſa ſunt opa trinitatis. Patet etiam ex iſtis qꝫ nō eſt cōtra intentionē hebraicoꝝ doctoꝝ antiquoꝝ qꝫ aliqua pluralitas ponat in deo ſeu i diuinis: dū tā ſeruet vnitas deitatis quaꝫ vnitatē catholici veriſſime cōfitent. Hanc igit vltimā reſponſionē que vt viſum eſt cōiuꝛ veritatē: poſteriozes iudei depraūat dicēres: qꝫ diuina ſapiētia: bonitas ⁊ potētia ſunt iſte tres ꝓpietates in quibus deus creauit mūdum ⁊ omnia facit: ⁊ ideo in ꝓncipio Geſ. dicit: In ꝓncipio creauit beloym. in plura ⁊ ad denotandū iſtas tres ꝓpietates ſiue attributa i deo in quib⁹ oia operaꝝ. Et eo mō exponūt autoritates alias Sed iſta reſpōſio nō eſt rōnabilis. Primo qz ſicut de⁹ operaꝝ ꝑ potentiā: ſapientiā: ⁊ amoꝛē: ita artifex creatus operaꝝ ꝑ artē ſuam: ſicut ꝑ regulā directiuā ⁊ ꝑ potentiā tranſmutādi materiā: ⁊ ꝑ lucri amoꝛē ſicut ꝓter finem. Si igit ꝓter ꝓdicta. ſ. ꝓter potentiā: ſapiētiā: ⁊ bonitatē diuinā nomē dñi ponit in plurali: qñ operaꝝ: eadē rōne ⁊ maioꝛi debet ſcriptura ſic loqui de artifice creato operatione ipſius exprimēdo qō nō inuenit: ⁊ talis modus loquēdi in ſacra ſcriptura de deo frequēter habet. Et cōfirmat ratio: qz potētia ſapiētia ⁊ amoꝛ plus differūt i artifice creato ꝙ in deo: qz differūt. ſ. re abſoluta: qō non pōt eſſe in deo: ergo modus loquēdi in plurali magis cōpetit in expoſitione operatoꝛis creati artificis ꝙ ipſius dei.

Item arguit ſic: Intētio Moyſi erat inducere pꝑlm ad cultū vnius dei ⁊ ipm ab ydolatria reuocare: ad quam ille populus erat ꝓnus: ꝛ pater ex toto diſcurſu veteris teſtamēti. Cum igit per modū ꝓdictum loquēdi in plurali poſſit haberi aliqua occaſio cogitandi abſolutā pluralitatē in diuinis nō eſt veriſimile qꝫ moyſes cognoſcēs ꝓpietatem populi ad idolatriā vſus fuiſſet tali vocabulo vel modo loquēdi ⁊ in ſcripturis reliquiſſet niſi per hoc ſubtiliter ſapiētib⁹ indicare voluiſſꝫ qꝫ cum vnitate ſimplicis eſſentie in deo ſtat pluralitas ꝓſonarum: aliter cū ſuus modus loquēdi eſſet cōtrarius ſue intētioni. Eſt aut̄ ſciendū qꝫ in hebraico myſteria abſcondita ⁊ ſolum ſapientibus nota ex modo ſcribendi inconſueto frequēter deſignantur. Iſta ſunt que dixi de hac reſponſione: ⁊ hanc queſtionem determinaui. Sed poſtea venit ad manus meas quidam libellus hebraice ſcriptus vbi ꝓdicta ratio aliter ſoluitur. Et ꝛ̄ndet ad illud argumentum dicit ſic quoꝛ: illius libelli: qꝫ illi qui arguunt pluralitatem perſonarū in diuinis per hoc nomē Beloym quod pluralitatem ſignificat: et tamē dicit de deo: imitunk ſupꝙ baculum arundineū confractū: quia talis modus lo

quēdā alibi inuenīt de vno solo: sicut patz. j. Reg. xxviij. vbi scriptura loquīt de suscitatione Samuelis: cum dixit illa mulier phitonissa. Vidi heloym ascendentes de terra sequīt verbū saulis. Qualis est forma eius ꝛc. Itē nō solum loquīt scriptura sic de hoc nomie heloym: sed etiā de aliquibus alijs: verbi gratia: Ezech. xl vj. dicit sic. In die autē kalendax vitulū de armento īmaculatū ꝛc. in hebraico autē ponīt Thamin qō significat imaculatū sed Thaminū. qō est plurale huius nomis Thamin vel Thaman. ꝛt cōiungīt cū vitulo i singulari: ꝛ p hoc tamē non interpretat aliqua pluralitas: ergo ꝛc. Itē aliquādo verba pluralis numeri cōiungunt cum nominib⁹ ꝛ pronominib⁹ singularis numeri: verbi gratia: Cantīē. j. Trahe me post te: currem⁹ ꝛc. ꝛ sic nō valet argumentū quo cōcludebat pluralitas psonarū ex hoc q nomina diuina cōiunguntur cum verbis pluralis numeri: vt videt: ꝛ sic p ista loca scripture arguit ꝺ predicta. Sed p ista nullo mō infringunt ea que dicta sunt: q: fm expositores hebraicos Samuel nō surrexit solus ꝟ Moyses cū eo. dicunt enī q⁹ Samuel surrexit tūc nō virtute magica: sed virtute diuina seu pmissione: qō dictū cōuenit cū illa opinione quā tangit Aug⁹. in epla ad Simplicianū: ꝛ habet i glo. j. Reg. xviij. sup locū illū dicit iudei: q⁹ Samuel nimuit ad diuinū iudiciū euocari. ideo rogauit Moysen venire secū vt esset sibi testis q⁹ integre seruasset legē ab eo scriptā. mulier igit phitonissa q solum Samuelē vocauerat vides alijs ipm associantē admirās dicit i plurali. Deos video ascēdentes de terra. i. homies diuinos ꝛ iudicauit modū sue visionis Sauli licz breui scribat. j. Reg. xviij. Saul aūt nō ꝟsuit nisi de figura ipius q⁹ pmo apparuerat ꝛ nō de associāte ipm: ꝛ ꝓter ꝺ ꝟsuit in singulari. ꝺ. qualis esset forma eius: q: cū solo samuele volebat loqui ꝛ sic p⁹ ex dictis doctox hebraicox p.ssum istū exponētiū: q⁹ nō infringit nostrū argumentū ꝓdictum: sed cōfirmat magis: q: heloym de vno⁹ dicit. Si aūt dicat fm aliā opinionē quā etiā tangit Aug⁹. q⁹ nō fuit vere samuel qui apparuit: tūc rndeo q⁹ duo alij apparuerūt: videlicz demon quatus illi mulieri magice: ꝛ quedā forma repsentans samuelē: ꝛ ꝓter hoc dixit in plurali: video deos ꝛc. saul aūt nō nisi de vno quesiuit. s. de samuele quē vocari fecerat. Ad secūdū argu. dicendū est q⁹ thamin qō significat imaculatos in plurali: nō cōiungīt cū vitulo in singulari: vt ipse arguit ꝛ male: sed cū genitiuo pluralis numeri. nō em̄ habēt variationē casuū: sicut nos: sed tm̄ variant nomia fm numerū pluralē ꝛ singularē: ꝛ est sensus. In die aūt kalendax vitulū de armēto imaculatorū id est de numero illox imaculatox qui ad ꝺ reseruabant faciet sacrificiū ꝛc. Ad cui⁹ euidentiā est norandū q⁹ ex statuto legis in pn. cuiusliber mēsis debebat offerri vitulus vnus imaculatus: ꝛ ideo ordinauerūt sacerdotes in vno loco ꝓpe templū vt tales vituli seruarent saltez. xij. ad min⁹: ꝛ de illis saltez ad hoc reseruatis semp accipiebat ille ꝙ in pncipio mēsis seu kalendax qō idē est offere bat. de tali aūt oblatiōe loquīt Ezech. i loco ꝓdicto: et ꝛō ad hoc denotandū posuit thaminū i plurali ad innuendū q⁹ vn⁹ de illis plurib⁹ sic debebat offerri. ꝛ sic p⁹ ꝙ ꝓdicta nō infringūt ea ꝙ dicta sunt de hoc nomie heloym: ꝓter qō antiqui doctoxes hebraeox aliter nitebant solvere ꝓdictū argumentū: vt patuit ex ꝓdictis. Ad tertiū est dicē dū q⁹ liber canticox a doctoxib⁹ hebraicis exponīt ō deo ꝛ synagoga sicut de xpo: ꝛ etiā a doctoxib⁹ catholicis: vt infra dicet. Igit fm illos illa vba: Trahe me post te, sūt verba synagoge: q⁹ dicit spōsa dei. ideo talis spōnsa nō est vna psona singularis: sed collectio fideliū. ꝛ ideo ad hoc denotandū subdīt in plurali. Currem⁹. ꝛ ideo hoc ponīt ad denotandū pluralitatē psonaꝝ: et ideo ex hoc nō infringīt argumentū de hoc nomie heloym ꝛ alijs nominibus diuinis: etiā de nomie dñi terragmaton q⁹ cōiūgunt cū verbis pluralis numeri: ad denotandū ibi aliquā pluralitatē p modū ꝓdicti: sed magis q⁹ hoc argumentū ꝓdicti cū cōfirmat. Quedā etiā alia inducit auctox ꝓdicti libelli ad suū ꝓpositū q⁹ omitto ad psens: tum q: ꝓdictis solutis alia patēt: tū q: intēdo libellū istū impzobare p oia decurrendo: q: ibi multa cōtra fidē xpianā tangunt. Itē nō solū arguīt pluralitas psonax in diuinis ex ꝺ noīe heloym vt ipe supponit. ꝺ. q⁹ imittimur baculo arūdineo confracto: sed eandē pluralitatē clarius expzimūt ꝙbe in multis locis: verbi gra: in psal. xlviij. qui non pōt exponi: nisi ad litterā de xpo: vt difficile declarauī sup eplam ad hebr. ca. j. ꝛ ibidē dē de xpo. Sedes tua i seculū seculi. vga equitatis vga regni tui. Dilexisti iusticiā ꝛ odisti iniquitatē. ꝓpterea vnxit te deus de⁹ tuus. In hac aūtē expīmit xps tanq⁹ deus vn⁹ctus: q: in hūana natura assumpta vnct⁹ ē plenitudine ꝺfe. expzimit hic etiā deus vngēs ipm tanq⁹ psona distincta ab ipo vncto: q: scriptura sacra de ipo vngēte loquīt tanq⁹ de alia psona. Notandū etiā q⁹ ex ꝓte dei vngētis duplicat ꝺ nomē de⁹: cū dixit. Vnxit te de⁹ deus tuus. ad denotandū psonā pa. ꝛ. s. Et sic p⁹ ex hac aūtē pluralitas psonarū ꝛ diuinitas ipius xpi: ꝓter qō ad idē ꝓpositū ꝙbandū inducit eam aplus ad Heb. j. ca. Itē pō. cix. dicit: Dixit dñs dño meo ꝛ. ꝛ ista sūt vba patris ad filiū: vt p⁹ ꝛ translationē caldaicā que dicit sic: Dixit dñs vbo suo sede a dextris meis. Patz etiā ꝙ id qō sequīt in eodē pō. Ex vtero ali luciferū genui te. q: nō pōt cōpetere nisi filio dei. ꝙ ē em̄ ꝙ dic: Deus vbū ex vtero. i. genit⁹ de suba dei. ostēdit diuine essentie vnitas: q: deitas pluribus nō pōt. p hoc aūt qō dz genitus de suba dei. ostēdit distinctio psonaꝝ: q: nulla res seipam gignit. sīl⁹ ꝙ hoc qō dī: Sede a dextris meis. vna cū psona nō dicit sedere ad dexterā suipius: ꝛ sic ex hac aūtē patz pluralitas psonaꝝ: ꝛ maxīe q: hic psal. nō pōt exponi ad litterā nisi de xpo: sicut ꝑus declarauī in epla ad Heb. j. ca. ꝓter qō saluator: allegat eā in hoc sensu: Matth. xxij. ꝛ aplus vbi. ꝺ. Itē pluralitas psonaꝝ nō nō solū expzimīt in scriptura ve. testa. ꝟ etiā determiata pluralitas: vt be. trinitas: Esa. xlviij. Nō a pncipio i absconḍito locutus sum ex pre anteq⁹ fierēt ibi erā ꝛ nūc dñs de⁹ misit me et spūs eius. Ista sūt verba dei loquētis: vt p⁹ ex tertio ime diate pcedēti: sīl⁹ ex ꝺ ꝙ ime diate subdīt. Hoc dicit dñs deus redēptox tuus sanct⁹ isrl. In hac aūt aūtē ime diate pmissa: Esa. expīsse loquīt deus de patōe legis: q: fuit data in manifesto: q: de die ꝛ audiēte toto pplo vocē dei loquētis: vt p⁹ Exo. xix. ꝛ. xx. ꝛ hoc est qō dicit: Nō a pncipio in absconḍito locutus sum. i. qñ lex pmo fuit data: et ime diate subdīt: Et nunc me misit deus ꝛ spūs eius: vbi deus dicit se missum a deo ꝛ spū eius. Nūc aūtē est ita q⁹ inter mittentē ꝛ missum semp est distinctio psonaliter: igit est distinctio psonarū in diuinis. s. trinitas. Ses dei misit ꝛ dei mittētis ꝛ spūs eius. deū aūt missum dicim⁹ deū incarnatū. s. filiū. deū aūt mittentē ꝛ spm eius dicim⁹ patrē ꝛ spm̄ sanctū: ꝛ sic patz trinitas psonaꝝ. Ad quadendū aūt istud dictū Ra. sa. vnū mendaciū adinuenit sup locū istū. ꝺ. q⁹ oms ꝙbe fuerūt cū moyse in monte synai ꝛ ibi acceperunt ꝙbias suas: sīc ꝛ moyses legē: ꝟ postea illas ꝙbias denunciauerūt pplo tpe a deo determiato: ꝛ ō dicē q⁹ vba ꝓdicta sunt vba Esa. ab isto loco. Ex tpe anteq⁹ fierent ibi erā. i. a tpe datōe legis de quo fit sermo ibi fui in mōte synai: ꝛ qō sequīt. Et nūc me misit de⁹ ꝛc. refert ad tpus quo Esa. missus ē ad annūciādū pplo illa q ꝑus ac ceperat i mōte synai a dño. ꝟ istud dictū p⁹ esse falsū multipl: cit. nā imediate pmittit verbū dñi loquētis de datōe legis: cū dī: Nō a pncipio i absconḍito locut⁹ sū: ꝛ ō ime diate subdīt: Et tpe anteq⁹ fierent ibi erā: ꝛ sic ex mō loquē di p⁹ ꝙ est vbū eiusdē: ꝛ sic p⁹ ꝙ illud secūdū nō est vbū Esa. sed ipius dei sicut ꝛ pmū. Nec antez pmū sit verbum dei loquētis de ꝛ atōe legis: patet ꝙ litterā pcedentē: q: ibi pmittit. Ego pmus ꝛ ego nouissim⁹ man⁹ mea fundauit terrā ꝛc. qō nō pōt dici de Esa. Itē glo. babylā q⁹ apud eos autētica reputat sup illū locū: Exo. xx. ca. Ego sū dñs de⁹ tuus ꝛc. dicit sic. Si dicis in secreto fuit sermo. s. legis nōne iā dictū est Esa. xlviij. Nō a pncipio i absconḍito locut⁹ sum: ꝛ sic p⁹ ꝙ ista glosa apud eos autē

tică q̄ istud verbū Esa. in psona dñi loquētis dei: t hoc de patiõe legis. Itē sup illud Exo. xix. Venerūt in solitudine synai. dicit sic glo. autẽtica hebraica. Data ẽ lex in publico: vt omnis qui voluerit recipe eam recipiat: sequit. Et ecce deus sanct⁹ t bñdictus. d. Esa. xlviij. Nõ a pncipio in occulto locut⁹ sũ; anteqū fierẽt ibi erã. t idẽ habek sup illud Exo. xx. Ego dñs deus tuus: t sic pz nõ solũ ex textu pcedẽti: t sequẽti sed etiã ex glosis hebraicis apud iudeos autẽticis: q̄ auctas allegata Esa. nõ a pncipio. tc. nõ est intelligẽda de ipo Esa. loquẽte in psona. q̄via magis loquit in persona dei: quia primo dedit legem in mõte synai: t postea missus in mũdum a deo patre t spũ eius ad redẽptionẽ humani generis fm̃ t expzimit manifeste in pdicta autoritate: t ideo in fine illi⁹ autoritatis ponit. Hoc dicit redẽptor: tuus sanct⁹ istl'. Dicit deus Esa. fuisse in mõte synai est valde absurdũ: q̄ Esaias adhuc nõ erat natus: imo fuit natus post fere per. dclxxxvj. annos: q̄ ab egressu ẽ egypto vsq̄ ad quartũ annũ regni Salomonis in quo fundatũ est templũ: fluxerunt anni cccclxxx. vt habek. iij. Reg. vj. t extũc vsq̄ ad pmũ annũ Ozie regis iuda sũ quo cepit Esa. pphetare fluerũt. ccvj. anni: vt põt haberi defacili cõputãdo tpa regũ inter medios inspiciẽdo. iij. t. iiij. libũ Reg. Si autẽ dicit q̄ Esa. postq̄ accepit pphetiã in mõte synai mortu⁹ sit: t postea tpe Ozee reliuscitat: illud videt ficticiũ. q̄ sacra scriptura hoc nullo mõ innuit: q̄ magis cõtrariũ t maxime: q̄a oporteret fm̃ cũ dici idẽ de omnib⁹ pphetis: vtpz ex dictis. si aũt dicit q̄ aia Esa. fuit creata añ corpus: t sic fuit in monte synai in aia: t non in corpe: t postea illa aia tpe Ozie fuit cõiuncta corpori p viã nature generato: t organizato: hoc dictũ est cõtra scripturã: Gen. j. t. ij. ca. Formauit dñs deus de limo terre: t inspirauit tc. ex q̄ pz manifeste q̄ organizatio corpis hũani pcedit origine creatione: t infusionẽ anime. Itē Zach. xij. dicit: Hoc dicit dñs extendẽs celos: t fundãs terrã: t fingens spũ hominis in eo: ex quo pz q̄ aia homis creatur in ipso corpe tam organizato: vñ: t glosa hebraica sup locũ istũ sic dicit Creator creat animã cũ pfectiõe figure hũani corpis. Itē arguit cõtra vtrãq; risionẽ simul: q̄: si Esa. fuit in monte synai tempore legis date: et hoc siue in anima fm̃ siue in anima t corpe simul: t ibi accepit pphetiã quã postea denũciauit. t sic alij pphete: sequit q̄ scriptura vere. testa. in magna parte sit falsa: q̄ sepissime dicit pphetas accepisse spũ pphetãdi de nouo: sicut patet de Heliseo. iiij. Regũ. ij. t de Ezechiele: Ezech. j. t de multis alijs. silr̄ q̄ reuelatiões sunt facte ipsis pphetis de ipsis que ignorabãt: sic patet de Heliseo. iiij. Regũ. iiij. vbi dicit de illa muliere sunamite. Anima eius in amaritudine est: t dñs celauit a me. similiter de Daniele de quo scribit Dañ. j. q̄ deus dedit illi intelligentiã visionũ: et. ij. ca. qualiter̄ reuelatũ est q̄ fomniũ Nabuchodonosor: t eius interpratio: t. ix. ca. introducit angelus Gabriel reuelans Danieli dictu⁹ mysteriũ hedomadarũ: t in plurib⁹ alijs locis eiusdẽ libri simile inducit. similit etiã in alijs libris ve. testa. vt pz intuenti que omitto ꝓpter pliritatẽ vitandã. hec aũt oia t similia essent simplicit falsa si pphete pfecte accepissent pphetias suas in monte synai: q̄: extũc fuissent de omnibus illuminati: siue fuissent ibi in anima tm̃: siue in anima t corpe: t sic pz q̄ ratio Ka. sa. nõ solũ est contra totã scripturã veteris testamẽti t pphetiã que dicit q̄ anima pcedit corpus: sed t cõtra totam scripturam pbor: vt ex pdictis patet. Et sic ex pdicta autoritate Esa. trinitas psonarũ patet in diuinis. Id idem etiã facit illud Eccles. iij. Funiculꝰ triplex difficile rumpit. glo. hebraica. Sẽsus videt esse mysteriũ trini dei t vnius nõ defacili discernitur: sed hanc glosam antiquã moderni iudei puerterũt retorquẽtes hanc trinitatẽ ad tria attrĩa attributa diuina que sũt potentia: sapiẽtia: t bonitas: sed hoc est supra illi probatũ: idem in psal. Verbo domini celi firmati sunt t spiritu oris eius tc. t sic de alijs. Patet igit̄ principale qualiter pluralitas psonarũ possit pbari q̄ scripturam a iudeis receptam: similiter t trinitas determinata.

Probatio incarnatiõis diuine psone.

Secundũ principale ẽ probandũ. s. incarnationẽ diuine psone ita q̄ messias. pmissus in lege t pphetis sit verus deus et verus hõ: t ad hoc probandũ adduco autoritatẽ Hiere. xxiij. Ecce dies veniũt dicit dominus: t suscitabo dauid germẽ iustũ. t p hoc patet t apparet christi humanitas: q̄ hec auctas fm̃ omẽs expositores hebreos intelligit de xpo ad litterã: sequit in eadem serie textus t in eadẽ psona. Hoc est nomẽ q̄ vocabũt eum dominus iustus noster: t p hoc expzimit xpi diuinitas vera: q̄ vbi habem⁹: Iustus domin⁹ noster. In hebraico habek nomẽ domini tetragrãmaton: quod nomẽ est ꝓprissimũ inter nomina diuina: t ꝓpter hoc de nullo dicit nisi de deo vero. Sic ad hoc respondent aliqui dicẽtes q̄ nomen domini tetragrãmaton non dicit de deo vero tm̃ sed etiam de alijs: vt habek Ezechielis vltimo. de illa ciuitate que describit ibi Et nomẽ ciuitatis domin⁹ ibidem. vbi habemus: dominus ibidem: in hebraico ponit nomen domini Tetragrãmaton: t sic illud nomen dicit de illa ciuitate que tamẽ non est idem q̄ deus: ergo tc. Item Gen. xxij. ca. dicit Vocauit ꝙbrahã nomen loci illius domin⁹ videt: vbi habemus. Dominus: in hebreo ponit Tetragrãmaton: et sic locus ille nominat illo nomie vt videt. Item Judic. vj. ca. Edificauit igit ibi gedeon altare domino vocauitq; id domini pax. in hebreo habek: Dominus pax. Et ibi ẽ nomẽ domini tetragrãmaton: t sic idem quod pius supradictum est habek. Item Exodi. xvij. Edificauit Moyses altare domino: t vocauit nomen eius deus exultatio mea. vbi nos habemus: Dominus: in hebreo est nomen domini tetragrãmaton. t sic idem quod prius. Sed ista responsio nulla est: quia nullus predictorũ nominat propio nomine dei quod est nomẽ domini tetragrãmaton sed nominat quodlibet predictorũ a quodam effectu dei quia solus deus nominat hoc nomine: t hoc non est inconueniens: sicut aliquis homo bene vocatur Adeodatus: vel Deusdedit: vel aliquid huiusmodi non tamẽ vocatur deus absolute: q̄ hoc esset impiũ. t hoc patz discurrendo per omnia predicta: quia Ezechielis vltimo non dicit. Nomen ciuitatis dominus. ita q̄ nominet nomen domini tetragrãmaton. sed dicit ibi nomen ciuitatis dominus ibidem. id est denominari debet a diuina inhabitatiõe: t hoc patet per chaldaicã translationẽ que sic habet. Nomen ciuitatis. exponens adiecit. Et die qua fecit dominus descendere suam diuinitatem ibidem. similiter Gen. xxij. non dicit. Vocauit abrahã nomẽ loci illius dominus absolute: sed domin⁹ videt: quia locus ille non est nominatus. nomen dei tetragrãmaton: sed est nominatus a visione diuina: quia vidit ibi humilitatẽ t afflictionem ipsius Isaac. liberans eum a morte: t arietẽ loco eius ponens: vel aliter q̄ Abrahã vidit ibi in spiritu templum deo edificandũ per Salomonẽ: in quo deus visurus erat preces populi sui et oblationes: t hoc patet per translationem caldaicam: vbi dicit. Adorauit ibi Abraham t ait coram domino: hic erunt colentes coram deo gentes similiter Exodi. xvij. Moyses non vocauit id altare nomine domini Tetragrãmaton absolute: sed vocauit id: dominus exaltatio mea. a quodam effectu diuino quia dominus liberauerat idi populũ a manibus Amalech ad preces Moysi. et patet ibidem. similiter Judicũ vj. Gedeon non vocauit altare illud nomine domini absolute: sed a quodaz effectu diuino. Et ideo vocauit illud domini pax vel dei pax: quia dominus ꝓmiserat sibi pacem ab inimicis psequẽtibus eum: q̄de facto complenit Et hoc patet per translationẽ caldaicam que sic habet. Edificauit sibi gedeon altare dño t seruiuit sup illud deo qui fecit ei pacẽ. Patz igit ex pdictis q̄ nomẽ domini

tetragrāmaton nō dicit̄ur de aliq̄no nisi de deo vero ūn. Hoc etiā exp̄sse dixit Rabbi moyses in libro directionis pplexorū dicens exp̄sse: q̄ omnia nomia divina derivata sunt ab opibus divinis: p̄ter nomē tetragrāmaton q̄ est appropriatū altissimo creatori: z fm ipsum solum denotat divinam essentiam cum p̄dictatibus suis intrinsecis. Cetera aut̄ nomina divina imposita sunt ab opibus divinis: sicut patet de hoc nomie beloy z adonay: q̄ inter cetera nomia sunt magis p̄pria: et tamē hoc nomē beloy vel adonay imponit ad significandum deum ex generali p̄sidentia: z p̄opt hoc cōmunicat alijs. vnde iudices et sapientes z divina sapientia p̄diti aliquādo nominant beloy in sacra scriptura: vt dicit psal. Ego dixi dij estis z̄c Jn hebraico ponit beloym: z cōsimilia habent in pluribus locis, z similiter habet de hoc nomine adonay quod imponit ad vniversali p̄sidentia. z ideo bene dicit in scriptura de potentibus z regibus: non autem ira est de nomine domini tetragrāmaton q̄ significat divinā essentiam nudam z puram ab oī respectu adextra: vt dicit doctor p̄dictus: z ideo nō est cōmunicabile alteri. z ideo cū ihe christus nominet hoc nomine: vt patet p auctoritatē allegatam Hiere. xxiij. patet q̄ ihe christus est verus deꝰ Propter hoc alij soluerūt aliter auctoritatē p̄dictam corrumpētes veram litterā dicentes q̄ sic est in hebreo Hiere. xxiij. Et hoc est nomē eius qui vocauit eum dominus iustus noster. ita q̄ nomē dñi tetragrāmaton loco cui⁹ponit in translatione nostra domin⁹: vt dicū est: non refert ad messiam filiū dauid: sed ad deū verū qui vocabit ihm ad liberationē populi israel quādo placuerit sibi. Contra istam solutionē non potest argui: nisi ostendendo q̄ sibi corrūpunt veram litterā: z negant veritatē vt negent christi divinitatē. hoc aut̄ posset optime fieri ex aliquis bibliis que nō essent corrupte in passu isto: z in alijs in q̄bus sit mētio de divinitate xpi sit haberi posset. z hoc mō illi qui p̄cesserūt nos cōtra eos in hoc passu z cōsimilib⁹ arguebant: licz aut̄ ego non viderim aliquā bibliā indeorum que nō sit in passu isto corrupta: tamē audiui a fide dignis ratiōe vite z cōscientie z sciēie affirmātibus iuramento: q̄ sic viderant in antiqs bibliis: sicut habet trāslatio Hiero. supius inducta. Si autem nō possunt haberi antique bibliē nō corrupte: recurrēdū est ad alias trāslationes quas iudei rōnabiliter negare nō possunt. Et per hoc poterit p̄dicta falsitas deprehendi. Et primo deprehendit p translationē. lxx. interpretū que sic habet vt trāslatio Hiero. vt patet p officiū ecclesiasticū q̄ de ista trāslatione assumptū est: in quo quidē officio sic ponit ista auctoritas. Jn diebꝰ illis saluabit iuda: z israel habitabit cōfidenter: z hoc est nomē q̄ vocabit eum domin⁹ iustus noster. Et hoc patet q̄ nomē domini tetragrāmaton ad christum refert. Sed quereret aliquis z bene quō. lxx. interpretes sic trastulerunt: quia quātum poterant in sua translatiōe operiebāt divinitatē ipius xpi ne rex Ptolemeus crederet eos adorare duplicem divinitatē: vt dicit Hieronimꝰ in plogo pentateuchi: z in pluribus alijs locis. Sed hoc est dicendū: q̄. lxx. in hoc loco sufficienter operiebāt divinitatē christi: q̄ transferēdo ō hebraico in grecū non posuerunt nomē dei tetragrāmaton: sed loco eius posuerūt nomen cōmune. kyrios. q̄ in greco sonat idem q̄ domin⁹ apud nos. Et hoc nomē potest dici de deo vero seu de quolibet magno principe seu magnate z eodez modo Hiero. transferēs de hebraico in latinū posuit nomen cōmune domin⁹. q̄ non habuit nomē p̄prium correspondens nomini dñi tetragrāmaton. ideo loco ei⁹ posuit hoc nomē cōmune: domin⁹. q̄ indifferēter dicū est de deo: z quolibet homie magno: p̄ter q̄ auctoritas Hiere. xxiij. similiter nō est efficax ad p̄bandum christi divinitatē fm translationē Hiero. sed solum ex hebraica veritate fm quē modū ego p̄cessi. Secūdo patet falsitas iudeoꝝ in loco p̄dicto p translationē caldaicā que est autētica apud eos que sic habet. Ecce dies veniunt dicit domin⁹ z suscitabo dauid messiā iustū. vbi habem⁹ ꝑmen iustū. Ex quo patz q̄ hec auctoritas intelligit de xpo ad litterā: z sequit in translatiōe caldaica. Et hoc est nomen q̄ ipi appellabūt ei dominus iustus noster. z Hiere. xxiij. translatio caldaica habet. Et hoc est nomē q̄ ipi dicent ei: dñs iustus noster. z ibi ponit nomē dñi tetragrāmaton: vbi ponit hoc nomē domin⁹. Ex quo patet q̄ in hebraica veritate nō est vocabit: sed vocabūt. z sic patz q̄ nomē domim tetragrāmaton refert ad messiam quo nomine dicit Hiere. ipm appellandū seu nominandū a populis sibi subditis. Et ideo alij aliter soluerūt dicētes: q̄ hoc nomē non habet q̄ messias sit deus: q̄ non dicit q̄ debeat esse deus: sed vocabit de⁹. Sed ista rāsio nō valet q̄ ista nomiatio vel vocatio si vera esset sequit q̄ sit deus re sicut nomine: sic aut̄ est in ꝓposito: quia ibidem deus ꝑmittit de ipo sic nomiato. Ecce dies veniūt dicit dominus z suscitabo dauid germē iustū: z regnabit rex z sapiens erit z faciet iudiciū z iustici̊ in terra. Hoc aut̄ esset falsum si nomē diuinitatis ꝓpium sibi vsurparet: et illo nomine vocari se ꝑmitteret: nisi fm veritatez deus esset. Item licz iudei expectent messiam purū hominē futurū tamē expectant eum sicut ꝓphetam sanctissimū z sanctiorem Moyse: hoc aūt esset impossibile si ꝑmitteret se vocari nomine dñi tetragrāmaton: nisi fc esset fm veritatē imo incurreret peccatū blasphemie: z sic patet q̄ illa obiectio nulla est. Item ad ꝓbandū xpm esse verū deū z hominē adducat illa auctoritas Esa. ix. vbi de xpo sic dicit. Paruul⁹ natus est nobis z filius datus est nobis et factus est p̄ncipatus sup humerū eius: z vocabit nomē eius admirabilis: cōsiliarius: deus fortis: pater futuri seculi: princeps pacis. Et q̄ hoc q̄ dicit: Paruul⁹ natus z̄c ostendit ipius christi vera humanitas. q̄ hoc aūt q̄ sequit Et vocabit nomē eius admirabilis z̄c. apparet eius divinitas. Sed ad hoc respondent dicētes q̄ in hebreo nō habet vocabit: sed vocabit. z sic illud q̄ immediate sequit q̄ exp̄rimit divinitatē: non refert ad paruulū natū: sed ad verū deum nominantē ipsum z nomen pueri ponit in fine auctoritatis cum dicit: Princeps pacis. ita q̄ fm eos non est p̄ncipes in nomiativo: sed potius in vocativo: o p̄nceps. vel potissime in accusativo. p̄ncipē pacis: q̄ defacili possunt dicere: q̄ nomia apud eos sūt indeclinabilia. z ideo eodē modo scribit nomiativ⁹ z accusativus. Est igit sensus auctoritatis fm eos. Paruulus natus est nobis z̄c. z vocabit ille qui est admirabilis p̄silarius de⁹ fortis pater futuri seculi nomen eius. id est paruuli nati: p̄ncipē pacis. z ideo dicunt: q̄ ista auctoritas est intelligēda de p̄ncipe Ezechia rege iuda sub q̄ dñs dedit populo pacē interfecto exercitu Sennacherib regis assyriorū ab angelo diuinit⁹ misso: vt habet. iiij. Regū. xix. vel si dicak q̄ de xpo debebat intelligi p hoc nō ꝓbat eius divinitas: sed q̄ sic rñdentes corrūpunt textū: ideo recurrendū est ad alias translatiōes sicut feci in aūtre supradicta. Et ꝓmo patet hoc falsū p. lxx. interptes q̄ habet ḃ: vocabit. sicut dicit Hiero. in sua translatiōe: sed rñ in hoc differūt a trāslatiōe Hiero. q̄ noia exp̄rimētia divinitatē xpi celauerāt in sua translatiōe rōne p̄dicta in p̄cedenti aūcte: et ideo sic transtulerūt. Puer nat⁹ ē nobis z filius dat⁹ ē nobis cui⁹ imperiū sup humerū ei⁹ z vocabit nomē ei⁹ magni cōsilij angelus. Et isto mō in officio misse recitat i una uitate dñi: q̄: officiū ecclesiasticū in his q̄ accipiunt de veteri testamēto sequit translationē. lxx. interptetū saltē in plurib⁹. p hāc aūt trāslationē patet q̄ in hebreo nō est vocabit: ꝫ vocabit: vt isti dicūt corrūpentes textū: z p̄ns q̄ ista noia admirabilis: cōsiliari⁹: z deus fortis z̄c. que sūt exp̄rimētia divinitatē referunt ad puerū natū sic z illud q̄ istis nomib⁹ correspondet in trāslatiōe. lxx. scz hoc. Et vocabit nomē eius magni cōsilij angel⁹. q̄ idem significat implicite z velate: q̄ ista nomia divinitatē xpi exp̄rimētia significāt explicite z manifeste q̄ maximū p̄silij z secretū diuinū fuit incarnationis divine mysteriū anteq̄ in effectu cōpleret. patet etiā p hāc trāslationē q̄ hec auctoras nō pōt intelligi de Ezechia rege iuda q̄ ista noia divinita-

tē xpi exp:simētia.s.admirabilis:⁊ deus fortis ⁊c.nō possunt ei cōuenire:⁊ ꝙ ꝓis in fine auctis nō habeť i hebraico:pncipē pacis.in accusatiuo casu vt ipi dicūt corrumpentes sentētiā:sed potius pncipem pacis in nomiatiuo quia sicut dictū est in autoritate pmittť:vocabit ⁊ nō vocabit.⁊ ꝙ cōsequēs si in fine autoritatis ponerēť pncipē pacis in accusatiuo: male esset dictū vt de se patet. Item ꝙ istam pacē dicunt debere intelligi de pace quā habuit populus israel sub Ezechia rege interfecto exercitu Sēnacherib patet falsum per sequētem textum:qz imediate subdit in autoritate pdicta Esa. Multiplicabiť eius imperiū ⁊ pacis eius nō crit finis:quia ista pax quā habuit tmne sub Ezechia populus fuit satis breuis: vt patet intuenti quartū libri Regū. Item pdicta respōsio iudeorū patet falsa p translatiōne caldaicaz que sic habet. Infans datus est nobis ⁊ filius datus est nobis: ⁊ recipiet sup se legem ad seruandū eam: ⁊ vocabiť nomē eis de ante admirabilis consilio deus fortis:pmanens in secula seculorum messias in cui⁹ diebꝰ multiplicabiť pax. per ꝺ eīs ꝙ dicit hic messias: patet ꝙ hec autoritas nō est intelligēda de Ezechia sed de christo. per hoc eīm ꝙ hic dicit: Et vocabiť nomē eius de ante admirabilis consilio deus fortis:patet ꝙ nomina diuinitatem exprimētia referunt ad xpm:ita ꝙ ipe est verus deus. Qz autez interponiť ꝺ ista determinatio de ante quod nō est in hebreo:hoc est ad denotandū ꝙ nomē christi prius fuit vocatū a deo:⁊ etiam ab angelo q̄ temporaliter nasceret fm ꝙ habeť Luc.ij.et Matth.j. Qz autez in hac translatione caldaica dicit: Et recipiet sup se legem ad seruandū eam. loco cuius in hebreo ⁊ in translatione Hiero.habeť:Et factus est principatus sup humerū eius:hoc est ad denotandū ꝙ christꝰ erat impleturus legem ⁊ seruaturus fm ꝙ ipsemet dicit Matth.v. Non veni soluere legē sed implere. Item notandum ꝙ in pdicta autoritate Esaie vbi de christo dicit: Et multiplicabiť eiꝰ imperiū. In hebraico ponit: Leuiathe. qō in latino sonat multiplicabiť. et scribiť hec dictio hebraica pdicta sic ꝙ hec littera men. clausa ponit i medio dictionis:quod est cōtra naturā huiꝰ litterę:⁊ modū scribendi hebreoꝝ que nunq̄ alibi ponit nisi in fine dictiōis fm ꝙ tangit Hieronymus in prologo galeato vbi dicit ꝙ sunt quinq̄ littere duplices apud hebreos : quia per has aliter scribūť fines dictionū:aliter pncipia ⁊ media ⁊ de his quinq̄ litteris duplicibus : vna est men clausa alia est men aperta.men clausa semp ponit in fine dictionis.men autē aperta in pncipio ⁊ in medio: hic autē vt dictū ē ponit men clausa in mediodictōis ꝓra naturā ſre ⁊ modū scribendi ad denotandū ꝙ xps de quo loquitur ꝓhet erat nasciturus de virgine clausa cōtra modū nature ⁊ ꝙ mysteriū incarnatiōis erat clausum ⁊ foretum: sicut eīm poete ꝙ figuras grāmaticales significat aliquid subtiliter intelligēdus:sic ꝓhete ꝓalem modū scribēdi insoliti mysteria occulta aliquādo designabant:⁊ hoc modo moyses significabat pluralitatē psonarū in vnitate diuine essentie cōiungendo hoc nomen heloym cum verbo singularis numeri:vt dictū est. Item probať tercio incarnatio diuine psone per autoritatē Michee.v. Et tu bethleem ephrata paruulus es in milibus inda:ex te eīm egrediet qui sit dñator.⁊c.Et egressus eius ab initio a diebus eternitatis. Qz aūt hec autoritas ad litterā intelligať de christo patet ꝙ translationē caldaicā que sic habet.Ex te eīm egrediet messias. vbi enim nos habemꝰ: Ex te eīm egrediet qui sit dominator. per hūc eīm exitum de bethleem ostendit ipius christi vera hūanitas: ⁊ etiā fm carnem natus est de semine dauid qui fuit de bethleem: vt habeť.j.Regū.xvj. ꝓter quod scribe iudeorū et periti in lege interrogati ab herode de loco nativitatis xpi: respōderunt ꝙ nasceret in bethleem ⁊ cōfirmauerunt dictum suum ꝙ banc autoritatē Michee:vt patet Matth.ij.sed ꝙ exitum eius a diebus eternitatis exprimit nativitas eiꝰ eterna qua semp nascitur a patre ⁊ semp natus est. Sed ad hoc respōderūt aliqui ꝙ ꝙ hoc nō intelligit xpi eternitas fm diuinitatē:sed ꝓfatio sive ꝓdestinatio sue nativitatis que est in hūana natura tm.sed hoc nō valet:quia eternitas talis ꝓfationis est omnibꝰ cōmunis: quia omnia quātūcunq̄ minima sunt a deo ꝓfa eternaliť ⁊ preordinata:⁊ ideo si hoc mō intelligeret ꝓdicta auctas per ipam nō exprimeret specialitas in xpo respectu aliorum quātūcunq̄ minimoꝝ: ꝓheta aūt intelligit ⁊ intendit ꝙ ipam exprimere ꝑeminentiā ⁊ excellentiā xpi:vt ꝑz intuenti. Propter quod dicūt aliqui indei ꝙ septem res fuerunt create a deo ante mūdum.s.lex: pnia: gehenna.domus sanctuarij:thronus glorie:bonus voluptatis:⁊ nomen messie:⁊ ideo sic exponūt illud Gen.ij.de horto voluptatis. Plantauerat aūt dominus hortū voluptatis a pncipio.s.ante mundū per duo milia annoꝝ.et hoc mō exponūt illud qō dī Michee.v. Egressus eius ab initio ⁊c.quia nomē messie fuit creatū ante mundū modo pdicto:sed hoc dictū est ita irrationabile ꝙ nō indiget repro batiōe.lex eīm nō potuit ꝙ se creari.sed i a liquo intellectu hoc aūt nō pōt esse in intellectu diuino in quo nō pōt aliquid creari:nec angelico vel humano pōt sic creari ante mundū:qz angelus vel hō non ponunť inter creata ante mundū fm ipos. Similiter ꝙ penitētia ꝙ non est nisi de peccato ꝓterito fuit ante mūdū: ⁊ ꝙ ꝓis ante peccatū qō est valde absurdū. Hoc aūt modo posset argui de istis et de alijs ꝓsequētibus:sed dimitto:qz dicta coꝝ frivola apparent ⁊ oia absurda. Item incarnatio dei ꝓbať per autoritatē Cant.iij. Egredimini filie syon ⁊ videte regē salomonē in diademate quo coronauit eū mater sua. nam fm ogs doctores hebreoꝝ vbicūq̄ in libro canticoꝝ ponit nomē salomonis sub illo nomie intelligēdus ē deus ipse qui est magnus solomon.i.pacificus:qz facit pacem ⁊ concordiā in creaturis ꝙ cōnexionem partiū vniuersi fm ꝙ habeť Job.xxv.Qui facit cōcordiā in sublimibus suis.vñ dicūt ꝙ in toto illo libro agit de deo ⁊ synagoga sub noie salomonis ⁊ sponse seu amice sicut doctores catholici dicūt ꝙ in eodē libro sub pdictis nomibꝰ agit de cōiunctione christi ⁊ ecclesie.hoc supposito argno ad ꝙ positū: quia in pdicta autoritate dicit de matre salomonis.si igit nomie salomonis intelligendus est deus etiā fm sensum litteralē fm ipos: ergo oportet eos cōcedere ꝙ deus habeat matrē:hoc aūt est impossibile fm naturā diuinā:⁊ similiter fm naturā angelicā:ergo talis natura est natura hūana in qua cōuenit sibi hīe matrē: etiā quia natura hūana est nobilior inter illas naturas que sunt p generationē:⁊ sic ꝑz incarnatio diuine ꝙsone. Sed ad ō respondent aliqui iudei:dicentes ꝙ deus qui est magnꝰ salomon vocat hic ecclesiā israel matrē ad exprimendū magnū amoꝝ quez habuit ad eam:aliqñ filiam:aliqn ādo sororem:aliqñ matrē appellando. Sed contra hoc arguit:qz vnus sacre scripture passus obscurus nō ꝺz exponi nisi ꝙ aliū locū clariorē eiusdem scripture: nunq̄ autē in scriptura veteris testamenti inuenit filę ꝙ deus vocat ecclesiā israel matrē: sed bñ inuenit ꝙ vocat eā sponsam amicā filiā ⁊ hmōi: fm ꝙ dicit Piere.ij. Recordar ꝙ sum tui miserās adolescentiā tuā ⁊ charitatem desponsatiōis tue qñ secuta es me in deserto. et Piere.xxxj. Reuertere virgo israel ad ciuitates tuas vsq̄quo delinqs dissolueris filia vaga. ergo pdicta expositio nō est rationabilis. Item mater respectu filij habz rationē principij: hoc aūt nullo modo poteť dici de ecclesia respectu dei vel alicuius discretionis ⁊c.⁊ sic remanet predicta nostra expositio rationabilis et vera. Item ꝓbatur diuinitas ⁊ hūanitas xpi ꝙ autoritatem Zach.ix. Exulta satis filia syon et iubila filia hierusalē ecce rex tuus venit tibi iustus ⁊ saluator: ipe pauper ascēdens sup asinā:Fm doctores hebreoꝝ ista autoritas nō pōt exponi ad lram nisi de messia. ꝙ hoc ꝙ ꝺz hic. Pauꝑ ⁊ ascēdens sup asinā. ostendit eius humanitas in qua sicut paup cū homibꝰ cōuersat⁹ ē. ꝙ hoc aūt ꝙ ꝺz: Rex iust⁹ ⁊ saluator. ondit in qo natura excellētior p quā potest saluare ⁊ regnare:qz pauper in natum hmōi est impotēs ad talia:⁊ iō fuit in vnū simul diues et pauꝑ

dines in natura diuina. ⁊ pauꝑ in natura hūana. ⁊ q sic debeat intelligi auctoritas ꝓdicta zacharie.ptz ꝙ glo. hebreoꝝ apud eos autenticā sup illud Cant.j. Exultabim⁹ ⁊ letabimur in te gloria.i. in te sancto ⁊ benedicto. sile est etiā hic cuidā regine cuius maritus filij ⁊ generi transierunt mare. postea ꝙ magnū rpō dicū est ei. venerūt gene ri mi: rndit quid ad me. letentur filie mee dictum est ei. venerūt filij mi: rndit quid ad me: letet̄ nurus mee. qñ ⁊ dictū est ei: venit vir meus. dixit: nūc facta ē ꝑfecta leticia mea. sic factū ē vt eēnt ꝓphete dicētes ad ifm filij tui de longe venerūt. rndit q̄d ad me. letent filie inde. ℔ cū dicū est ei illud Zacha.ix. Ecce rex tuus venit: nūc fuit ei letitia ꝑfecta. vñ ibidē ſanis ſmittit. Exulta ſatis filia ſyon: iubila filia irlm ꝛc. Ex ista glo. ptz ꝙ zacharias ꝓpha loq tur de aduentu dei ad filios isr̄l. ſi igr̄ fm eos ista auctoritas loquit de messia. q̄ etiā in eadē auctoritate dr̄ venti re in pauꝑtate ꝓclucdr̄ q ipe ſit deus ⁊ hō. ita ꝙ ſit pauꝑ rōne hūanitatis ⁊ potēs ſaluare rōne diuinitatis. ℙtz ℊ ex ꝓdictis fcēm principale. ſ. ꝙliter ex ſcripturis receptis poſſit ꝓbari incarnatio diuine ꝑſone.

Restat probare terciū pri

ncipale. ſ. ꝙ tps hui⁹ incarnatōis ſit ꝑteritū. ad ℏ aūt induco ꝓphetā Iacob Geñ. xlix. Nō auferet tur ſceptrū de iuda nec dux ℏ femore eius donec veniat qui mittēdus ē. ⁊ ipe erit expectatio gentiū. ℊmō ablatū est regimē ⁊ dñatio a iudeis a tpe herodis alcalonite sub quo natus est ihesus. ergo ab illo tēpe venit ꝛc. Ad ℏnden dent aliq̄ iudei ꝙ hec auctoritas nō ē intelligēda de xpo ad lr̄am ℊ de nabuchodonosor rege babyloñ. q̄ missus ē ex ordinatōe diuina ℨ irlm ꝑ ꝓtā ꝑpl. vt br̄. iij. Reg. xxiiij Extunc. n. defecit regimē iudeoꝝ. qi cepit sedechiā regez ⁊ excecauit eū ⁊ filios eius occidit. vt br̄ ibidem ca. xxv. nec postea aliquis de eius stirpe regnauit. ℊ hoc dcñ ap paret falsum. q̄ post captiuitatē babyloñicā habuerunt duces ⁊ principes. sicut ptz de zorobabel esdra nemia ⁊ machabeis. Habuerūt etiā reges q̄ iohes hircanus ſy meonis machabei filius imposuit ſibi diadema regni. et extunc regnauerūt filij eius vſq̄ ad herodē q̄ fuit aliengena a gente iudeoꝝ. ⁊ iō vſq̄ ad illud tpus nō fuit amo tū oīno dominiū iudeoꝝ. Si aūt dicat q̄ a tpe nabucho donosor fuit amotū a tribu iuda de qua amonōe loquit ꝓpha ꝓdictus. q̄ illi q̄ regnauerūt postea fuerunt de alia tribu. q̄ machabei fuerūt de tribu sacerdotali. nō valet ℏ dictū. q̄ zorobabel q̄ post captiuitatē babyloñicā fuit co rū dux fuit de tribu iuda. vt ptz manifeste ex textu⁹ multis sacre ſcripture. ſilr̄ machabei. q̄ tribus sacerdotalis et regia erant cōmixte. Et ⁊ alij ſoluūt aliter dicētes q̄ intelligit de roboā filio ſalomonis a q̄ recesserūt decē trib⁹ ⁊ adheserunt hieroboā filio nabath. vt br̄. iij. Reg. xij. ſic ℊ exponūt ꝓdictā auctoritatē. Nō auferet ſceptrū ⁊ iuda ⁊c. donec veniat ſylo. q̄ vbi hiero. trāſtulit: mittēdus Hebraica veritas hz ſylo. ⁊ ē nomē loci vt dicūt. q̄ in illo loco venit roboā vt cōſtitueret̄ post patrē rex. ⁊ in illo loco recessit pl⁹ isr̄l ab eo. ⁊ cōſtituer̄ sup ſe regē hiero boam. q̄ erat de alia tribu. ſ. ephraim. ⁊ sic ablatū fuit ſce ptrū tunc de iuda. verūtñ q̄ ipi filio ſalomonis remāſer̄ due tribus. iō ſequit in hebraica veritate. Et ei aggrega bunt gentes. vbi Hiero. trāſtulit. Et ipe erit expectatio gentiū. Sz ista rñſio ptz falſa ꝙ textū. iij. Reg. xij. q̄a ibi dicit. q̄ ille locus vbi roboā fuit a pplo derelictus vocat ſychem. ⁊ est locus bene remotus ab illo qui vocat ſylo. Itē hmōi rñſio ꝓcedēs ⁊ ꝑſiles ꝓparent falſe ⁊ transla tōem chaldaicā. q̄ vbi hiero. trāſtulit. Donec veniat q̄ mittēdus ē: hebraica veritas hz Donec veniat messias. q̄ id q̄ ꝛ erat obſcurū ꝙ locvoluit declarare. ⁊ sic ptz q̄ ꝑ dicta auctoritas nō poterat intelligi ꝺ nabuchodonosor nec de roboam nec de alio ℊ de q̄ aūt ſequit in he braico. Et ei aggregabunt gētes. sic est intelligēdū. q̄ iudei in aduentu xpi ꝑ maiori ꝑte sunt obſtinati in ſua infi delitate. ⁊ gēiles q̄ noiꝫ gentiū deſignāt aggregati sunt xpi xpo fidēiꝫ eius denote ſuſcipiēt̄ ⁊ fm q̄ dicit apl's ad Ro. xj. Cecitas ex ꝑte cōtigit in isr̄l donec plenitudo gē tiū introiret ꝛc. Q aūt tpe herodis abiatū ē a iudeis sce ptrū ptz. q̄ ipe fuit ꝑmus alienigena q̄ regnauit in iudea ꝑ. n. ſuus fuit idumeus. Iste Herodes romanoꝝ auxi lio freuus debellauit antigonū regē iudeoꝝ q̄ deſtēderat a machabeis ⁊ oēm ꝓlē regiā occidit. ⁊ libꝛos de genea logia regū cōbuſſit ne postea dēphenderet̄ ipe ⁊ filij eius alieni a regno dauid. interfecit etiā doctores legis q̄ do cebant in pplo illud Deutro. xvij. ca. De medio fratruꝫ tuoꝝ pones sup te regē. vt ſic auferet a iudeis oēm viam recupandi ſceptrū. q̄ etiā ptz ꝙ effectū ℊ: ab illo tpe vſq̄ nūc fuerūt. M. cccix. anni ad min⁹. q̄ tali anno incar natōis ceptū est hoc opus. ⁊ adhuc iudei videt manifeste a ꝺdicto ſceptro longiuſ q̄ a principio. Cū. n. ablatio ſceptri fuit ſignū eis ꝺdicti de aduēm xpi manifeste ꝑz ꝙ il lud implerū ē tpe herodis. quo regnāte natus est xpc ie ſus. ⁊ sic ptz ꝓpoſitū. ſ. ꝙ tps incarnatōis ſit ꝑteritū. Itez hoc idem ꝓbat auctoritate Aggei. ij. Dicit dñs exer cituum adhuc modicum vnum est ⁊ ego mouebo celuꝫ ⁊ terram mare ⁊ aridam. ⁊ mouebo omnes gentes ⁊ ve niet desideratus cunctis gentibus. ⁊ sequitur. Magna erit gloria istius dom⁹ nouissime magꝭ ℊ prime dic dñs exercituū fm oēs expositores hebreoꝝ br̄ ꝙ iste deside ratus ē messias siue xpc. ptz igr̄ ꝙ plura in auctoritate ꝺdicta posita ꝙ tps aduentus xpi sit ꝑteritū. primo ꝙ id qō dicit ibidem. Adhuc vnū modicū. ⁊ subdit de aduentu xpi. Veniet desideratus cunctis gentibus ⁊c. Aggeus ꝓpheta dixit hoc verbū secundo anno darij regis ꝑsaruꝫ ab illo aūt tpe vſq̄ nūc fluxerunt anni. M. ccccclxix. fm cōputatōem iudeoꝝ. ⁊ plures adhuc fm computatōem nr̄am. M. dccj. Talis. n. numerus nō dicit in ſcriptura modicū. cum. n. dicat, ꝓpheta in ſcriptura restare temp⁹ modicū vſq̄ ad tps desideratī cunctis gentib⁹. ptz ꝙ tps sui aduentus est ꝑteritū. Sed ad hoc rñdent aliqui ꝙ tantū tps in ſcriptura bene dicit modicū. q̄ in ꝑſal. lxxxj dicit. Mille anni ante oculos tuos tanꝺ hodierna dies ꝑteriit. Sed ꝙ hec rēſponſio nō valeat. ptz q̄: ſi tps mille annoꝝ cōparet eternitati modicū ē. ⁊ sic loquit auctoritas psalmi ꝓdicti. q̄ ptz ꝑ hoc ꝙ dicit. Mille anni ⁊c. q̄ diuina cognitio ℊ ꝙ oculos deſignat eternitate mētu rat. ℏ si referat tps mille annoꝝ ad expectatōem populi sic nō pōt dici rōnabiliter loquendo tps modicum sed magnū. vñ ⁊ Baruth. vj. Tempus captiuitatis babyloꝛ nice ꝓdicit magnū. ⁊ longū q̄ tū fuit valde modicuꝫ re ſpectu. ſ. lxx. annoꝝ. Item ꝓpoſitū ꝙ id q̄ ſit auctoritate ſubditur. Veniet desideratus cunctis gentibus ⁊ replebo domū istam gloria. ⁊ loquit ꝓpheta de domo dei edi ficata a iudeis post captiuitatē babyloñicā. Igitur stan te illa dōmo venit ihesus xpc. q̄ ꝓpheta dicit eam replen dam gloria ꝙ aduentū ipius desideratī cūctis gentibus ad eam. domus aūt illa deſtructa ē ꝑ Tytum ⁊ vespaſia nū. xlij. anno post dñi paſſionē. ergo ⁊c. Item tercio ꝙ hoc idē ptz ꝓpoſitū ꝙ illud q̄ō ſequit in auctoritate ꝺdicta. ſ. magna erit gloria istius domus nouissime magis ℊ prime. ⁊ cōſtat ⁊ ꝓpheta loquit de domo edificata ꝑ captiuitatem babyloñicā vt dicū est. ad cuius edificatōnē inducebat ꝑplm ⁊ ꝺdixit gloria eius maiorē futuraꝫ. ℊ fuit gloria domus edificate ꝑ salomonē. hoc autez nō intelligit ꝓpter maiores diuitias seu honores seu cul tum diuinū vel edificatores. q̄ status populi tunc erat quasi nullus respectu illius domus: ⁊ status qui fuit sub salomone. ꝓpter hoc dicit. ij. Esdre. xiij. q̄ faceꝝdotes q̄ viderāt ꝑmā domū lachrymabant alijs exultantibus in dedicatōe domus secūde. q̄ quasi nullius momenti erat respectu ꝑme. ⁊ iō nō pōt intelligi gl̄a eius maior nisi ꝑ aduentū ipius desiderati cūctis gēnb⁹ q̄ eā glorifi cauit ꝑſna sua. q̄ in ea fuit a matre oblatus ſm q̄ ꝓphe ta Malachias ꝓdixerat. iij. ca. Statim veniet ad templum sanctum suum dñator quem vos queritis ⁊ angelus testis quē vos vultis. Ipam aūt domū frequēter ho

notauit qñ ibi docuit ⁊ ꝓdicauit. Dicunt autē aliq̄ iudei adhoc q̄ maior fuit glia scōe dom⁹ ꝙ ꝓme in annis. qa plus duravit. ꝙ hoc nō valet. Iz q; vez sit q̄ plus duravit hoc tñ nō fuit ad gloriā ꝙ ignominiā q; plurib⁹ trib⁹ fuit cōculcata ⁊ dehonorata. q; antiochus epiphanes posuit ibi abominādū ydolū ⁊ fecit ibi ꝓstibula mulierū. fm q̄ hꝫ. j. Macha. c. ij. Sz q; liby istu nō recipiūt iudei. tō pt dici q̄ hoc idēbꝫ Dañ. viij. hoc etiā dicit Jose. li. xij. antiquitatū. Silr qñ civitas istin fuit capta ꝙ pompeyꝰ imperatoꝛ romanoꝝ. Item iterū alꝫ ꝙ herodē ascalonitā. ⁊ vltimo qñ destructa fuit ꝙ Tytꝰ ⁊ vespasianꝰ. oib⁹ eñ istis tribus fuit illa dom⁹ delecta ⁊ pculcata. Itē ista maioritas duratōis nō vr esse alicui⁹ gloꝛie notabilis. aliter eñ lapis dicerek maioris honoris ⁊ glie ꝙ nā hūana. qa est maioris duratōis. Tres si cōputem⁹ duratōem dom⁹ secūnde fm iudeos dicentes eam duasse. cccc. annis habemus ꝙ ꝓma domus plus duravit. q; plures anni fluxerunt a quarto anno salomonis in quo fundata ē domus ꝓma vsq; ad. xj. annū sedechie in quo destructa fuit q; fluxerūt anni. cccc. xx vij. cōputando tpa regū intermediorum. iij. ⁊. clij. li. Regū. ꝓfecta aūt fuit. xj. āno salomonis ⁊ stetit ꝓfecta. cccc. xx iij. ⁊ sic plus ꝙ secūda durauit. si accipiāt duratōis secūde domus fm cōputatōes iudeorū. Iz aūt dom⁹ scōa plus durauit. vt supra dictū ē. tñ ista obiectio ē efficax ꝓ iudeos. q; ꝓcedit ex suppositōe cōputatōis eoꝝ quā reputāt vera. Patet ꝙ ex ꝓdicta auctoritate Aggei q̄ tps aduentus xp̄i ē ꝓteritū. Sz restat oñdere q̄ in ꝓdicta auctoritate vr dubiū. s. q̄ in aduentu desiderati cunctis gentibus sit impletū ꝙ ibi dr. s. Adhuc modicū ⁊ movebo nō solum terrā sed celum. Dicēdū est q̄ celum in aduentu xp̄i motū est large accipiendo motus ꝓ oñi innovatōe. q; magna innouatio in celo apparuit qñ in natiuitate xp̄i noua stella est visa. pp qđ reges venerunt ad ipm adorandū. Itē circa illud tps. s. tpe herodis sub quo natus est xp̄c in iudea de qua magis loquit ꝓphęta q̄ de alijs terris fuit maxime terremotas intrā q̄ gentes ꝙpinque credebāt q̄ in iudea nullus homo remansisset vt dicit iosephus. in ꝓmo li. de iudaico bello. ⁊ ex hoc arguit ꝓbabiliter aliqnā cōiunctōem fuisse planetarū notabilē sine cōstellatōem ex quibus solent accidere talia. Sz aūt mote tūc fuerunt oēs gentes ptz. q; imminente xp̄i natiuitate ꝓcepit cesar augustꝰ describi vniversum mundū. ⁊ oēs gentes romanoꝝ tributarios se. pstiri. ⁊ ꝓterea singuli ibant ad loca vñ erant oriundi ad ꝓdicta facienda. ꝓter qđ etiam ioseph de galylea ascēdit in bethleē cum maria sibi desponsata prēgnāte vt ibi. pfiteret. vt ptz Lu. ij. ca. In iudea etiā tunc fuit facta magna cōmotio. quia quidā noīe iudas natōne galyleus. publice asserebat iudeis eē illicitū cognoscere aliū dñm ꝓter deū. ⁊ multi iudei secuti sunt ipm ⁊ postea interfecti ab exercitu romanoꝝ. vt dicit Josephus. ij. li. antiquitatū. et idem hꝫ act. v. Ante hos dies extitit iudas ⁊c. de cōmotōe aūt maris nō oportet exemplū ponere. quia frequēter soleт accidere. Item q̄ tps aduentus xp̄i sit completū. ptz ꝙ auctoritatē Dañ. ix. vbi angelus gabriel instruit eum ō tpe aduentus xp̄i dicens. lxx. hebdomade abbreviate sunt sup pplm tuum ⁊ sup vrbem tuam sanctā vt cōsummetur ꝓuaricatio ⁊ finē accipiat peccatū. ⁊ deleatur iniquitas ⁊ adducatur iustitia sempiterna ⁊ implebitur visio ⁊ ꝓphetia ⁊ vngatur sanctus sanctoꝝ. Ad intellectū huius ꝙphetie ꝓmo videndū ē qualiter hic accipiat hebdomada vel hebdomadas. qō idē ē. In sacra. n. scriptura accipit hebdomada dupliciter. vno mō ꝙ tpe. vij. dierū. ⁊ hoc mō cōiter accipit. nā hoc mō loquit scriptura ō hebdomada Jemie. xxxij. vbi dr ꝙ septem hebdomade accipiende sunt a festo pasche que faciunt. xlix. dies. ⁊. l. die celebrandū est festū pentecostes. Alio mō accipitur hebdomada ꝙ tpe septez annoꝝ. ⁊ hoc modo loquit scriptura Jeui. xxv. vbi dicitur. Numerabis. iiij. hebdomadas annoꝝ que faciunt. xlix. annos. ⁊. l. annus sequēs dicitur jubileus. qui apud iudeos dicit annus remissionis.

non inuenitur autem hebdomada posse accipi plurib⁹ modis. ⁊ ideo hic non potest accipi ꝓ hebdomada dierum. quia als tota ꝓphetia Danielis fuisset completa infra annum ⁊ dimidiū. ergo per locum a divisione opz q̄ accipiatur ꝓ hebdomada annoꝝ. ⁊ in hoc omnes catholici ⁊ hebrei conueniunt. sed differunt in hoc. quia ali qui catholici vt beda ⁊ alij dicunt q̄ isti anni intelligendi sunt anni lunares qui breviores sunt annis solarib⁹. xj. diebus. motus autem fuit ad hoc dicendū ex duobus. ꝓmo ex textu quia dicitur. Hebdomade abbreviate. ⁊ sicut dictum est anni lunares sunt breviores solaribus ꝙ consequens hebdomade annoꝝ lunarium sunt breviores. Secundo quia angelus loquebatur Danieli q̄ erat hebreus. ⁊ iudei computabant per annos lunares. vt dicit beda. ⁊ ideo angelus posuit numerum predictorum lunarium. sed salua reuerentia bede veruntn videtur falsum esse. quia in hebreo non ponit abbreviate in detrimentōem seu diminutiōem ꝓprie sonat. sed ponitur precise, put denotat tempus determinatōem. i. non plus neq; minus. Similiter secundum videtur falsum. si. n. iudei haberent annum breviorem. xj. diebus q̄ annus solaris quo vtimur cum fm legem teneantur primo mense cuiuslibet anni facere pascha in die determinato. s. de cima sexta die primi mensis. sequerek ꝙ pascha iudeorum huius anni antecederet seu anticiparet pascha anni precedentis in. xj. diebus. ⁊ eodem modo pascha anni sequentis precederet per. xxij. dies. ad quod sequeretur ꝙ ipi celebrarent pascha suū ex obligatōne precepti infra breve tempus in quolibet mense totius anni. Hoc autem apparet manifeste falsum ex vsu eoꝝ. semper. n. faciunt eodem tempoze. ⁊ ideo patet ꝙ computant per annos solares sicut ⁊ nos. Iz enim incipiant ipi menses a lunatōib⁹ tamen tercius annus apud eos habet. xiij. lunationes. ita ꝙ per embolismos faciunt equationem temporis. et sic computant per annos solares sicut nos. Dato tamen ꝙ computarent per annos lunares nihilominus haberetur ꝓpositum nostrum vt videbitur. Secundo videdum est quot annos continent hebdomade ꝓdicte. ⁊ ptz per hoc quia si multiplicentur. lxx. per septem. resultant. cccc. xxx. ⁊ sic. lxx. predicte hebdomade cōtinent annos. cccc. xxx. Tercio videndum est a quo anno incipiat cōputatio istarum hebdomadarum. ⁊ dicunt aliqui iudei ꝙ incepit ab vndecimo anno regis sedechie quando destructum est primū templum. Alij dicūt ꝙ incepit a ꝓmo anno darij regis medi. quia illo tempore dixit ista angelus Danieli. Alij dicunt ꝙ incepit a reditu captiuitatis sub zorobabel duce. anno xj. cyri regis persarum. Alij dicūt ꝙ incepit a secundo anno regni artarxerxis. quando missus est Neemias ad reedificandū ciuitatē sanctā. que autem istarum opinionū sit vera ⁊ aliarum improbabilem omittit ꝓpter. plixitatem vitandam. quia istud diffuse scripsi super Danielem. ⁊ fm omnes istas tres computationes habebitur sufficienter ꝓpositum. s. ꝙ tempus aduentus christi sit preteritum. quod patet. qa angelus determinate assignat. cccc. xxx. annos vsq; quo impleatur visio. ⁊ ꝓphetia ⁊ vngatur sanctus sanctoꝝ. i. christus. Sed qualitercunq; incipiantur anni solares: vel lunares. ⁊ vbicunq; incipiatur computatio fm predicta. quia inferius non potest accipi q̄ in secundo anno Artarxerxis. totum tamen tempus predictum iam diu est ꝓteritum. ⁊ hoc sufficit ad ꝓpositum nostrum. Sz autem aliquis velit plenius videre qualiter iste numerus annorum ꝓphetus impletus est per partes singulas. ⁊ qualiter in medio hebdomade vltime passus est Christus ⁊c. que faciunt ad expositionem huius textus potest recurrere ad id quod scripsi super Danielem vbi ista diffuse tractaui ⁊ contraria dicta ꝙ potui improbaui verum hic volo remouere quandam solutionem falsam ⁊ cronicam quam dat Hā. fa. ad rōnem ꝓdictā dicens ꝙ ille septuaginta hebdomade non continent tempus ꝓcisum vsq; ad xp̄i aduentū. ⁊ passionis eius mysteriū. vt

ꝑdictū est.ꝯ cōtinent tps bellum a destructōe primi tēpli vsq; ad destructōem secūdi p tytū t vespasianū.o. Et lxx. ꝑcise hebdomade sunt.i. ꝓphete sup pplm tuū p sup vbē tuā anteq; veniat ꝓfecta captiuitas ipoz que facta ē p romanos cōburēres ciuitatē t templū t ejicīētes inde pplm in datū. Vt ꝑsumek ꝑuaricatio.i. vt desistant a ꝑuaricatōibus castigati p ꝑdictā captiuitatē t afflictōem vt deleatur iniquitas eoz.s. p captiuitatem t afflictōem ꝑdictā que ē eis ꝓ pena vt dicit. Et addūcas iusticia sempiterna.i. vt in eternū iustificent ꝑdictā captiuitatez ꝓ peccatis penā tolerando. Vt sic finaliter impleat visio t ꝓphetia.i. visiones de xpo, pmisse p ꝓphas. Et vngat sanctum sanctoz.i. archa dñi t vasa sanctuarij q recūpabunt p messiam in fine bui⁹ captiuitatis indeoz venturū vt dic. Sed quantū debeat durare ista captiuitas nos dicit.t p ons determinatū aduentus xpi tps hic nō diffinit. Aliter autem exponat ꝑsam sequentē hic omitto.tū q; non est necessarius ad ꝓpositū. tum quia diffuse tractaui hoc super danielem. Q; aūr ista expositio sit falsa t extorta facta p eos ptz p ꝑsam ꝑcedentē.vbi dicit q angel⁹ ga briel venit ꝑter ostium Danielis oranris.ꝓ liberatione ppli ad declarandum exauditōem sue petitionis. t ideo non solum nunciauit ei liberatōem de captiuitate babylonica.sed etiam ꝑfectam liberatōem fiendam ꝓ xpm.de qua ꝓncipaliter daniel orabat. t ideo dicere q angelus veniebat ad denunciandū danieli ꝑfectam liberatōem sui populi.t nullum certum tempus liberatōnis fiende ꝓ xpm.hoc est valde absurdū t ꝑcedenti cōtrarium. quia angelus non venisset ad consolatōem danielis. Sed magis ad eius desolatōem. Item q dicit q ꝑ captiuitatem in qua sunt desistāt a ꝑuaricatōibus hoc manifeste est falsum.qz sup omnes gentes intendunt scrile cujuslet augurijs.vt sciunt illi qui nouerunt facta illoz. t in ista maxime,ꝓhibent in lege diuina. sicut ptz in deutro.t exo. t in pluribus alijs locis vete.testa. Item q dicit impleri visiones ꝓpheraꝝ ꝓ merita eoz est contra id qō dicit. Deutro.xx. Scito q non ꝓter iustificatiōes tuas dominus deus tuus dederit tibi hanc in possessionē ꝛc.t multominus ꝓter iusticias eoz est implenda,pmissio. t maxime qz de ea scribit Esa. viij. Et erit ad lapidē offensionis t petram scandali duabus domibus israel ꝛc. Ite q dicit ꝓ victōem sancti sanctoz intelligi victōnem arche t sanctuarij que recupabunt ꝓ messiam regem. hoc ē cō tra illud qō dicit Hiere.iij. Cumq; multiplicati fueritis t creueritis in terra ist⁹ in diebus illis ait dñs.nō dicent vltra archa testamēti dñi.neq; ascēdet supra eos neq; recordabuntur illius neq; visitabuntur nec fiet vltra.hoc ē di cunt q ceremonie vete.testa. olim cessauerunt post passionē xpi.extunc.n.fuerunt moxue pluribus etiam alijs modis argumentani super danielem contra ꝑdictū errorem:sed ista ad ꝓsens sufficiant. Item ꝓbatur temp⁹ aduentus xpi esse ꝓteritum per id Dan.ij.vbi dicitur: q nabu.vidit statuam magnam .huius autez statue caput ex auro purissimo t optimo fuit.pectus autez t brachia ex argento puro.venter t pedes eius t femora ex ere.tibie autem ferree ꝛc.sequit. Abscisus est lapis de monte sine manibus t percussit statuam in pedibus eius ferreis t fictilibus t cōminuit eos.ꝓ hāc aūt statuā designantur quatuoz regna magna sibi in orbe succedēria.Fm q Daniel diuinitus inspiratus ibidem exponit. primū est regnum chaldeoz quod significatur per caput aureum vt ibidem dicit. Secundū est regnū persaz qō significat ꝓ argentum qā subiecit sibi regnū chaldeoz. Tercium est regnum grecoz seu alexandri q⁹per eos significat quod subiecit sibi regnum persarū. Quartum est regnum romanoz qō p ferrū designat.qō subiecit sibi regnū greco rum t alia regna mundi. Sicut ferrū domat oia alia metalla.ꝓ lapidem aūt abscisum de mōte sine manibus designat ipe xpc iesus sine regnū eius.cui subijciendū erat romanoz imperiū vt ꝑdicit. Ista autem plenius declarant super danielem.sed pono hoc breuiter. q; in ꝑdicta expositione omnes expositores tam catholici q hebreorum concordant. Tunc hoc supposito arguo sic.quia in ꝑdicta ꝓphetia expressim q; ille cui subijciendum erat regnum romanoz erat ipe xpc.cum hoc igitur impleū sit tempore Constantini t silnestri pape.quo tempe romanum imperium p fidem veram subiecuim est iesu filio virginis Marie.ptz q ipe est verus xpc t messias. Postꝫ autem,pbarum est tempus aduentus christi ꝓteriti per scripturam canonicam. hocidem etiam probatur p glosas et dicta doctorum hebreoz apud eos authentica. vnde Esaie vlti.dicitur. Anteq; parturiret peperit.glosa hebreoz. Quia anteq; natus fuisset ille qui in seruitutez vltimam redegit natiōs fuit redempto.ergo ante nativitatem Tyri qui ciuitatem destruxit populum captiuauit.t seruituti exposuit.intātum q; babilonia erigunta iudei pro numo argenteo.vt dicit Hug.Scō. fuit nativitas ipius xpi. Hocidem patet per translatiōem chaldaicā ibidem. Adhuc non erit eiveniens angustia t redimetur t adhuc non venit ei tremor cum doloribus ꝓpter patrum reuelabitur rex messias.dolor enim t angustia parturiunt expsimunt maxim3 calamitatez quam sustinuerunt iudei in obsidione Tyri t vespasiani. ergo ante obsidionem illam t miseriā illam venit xpc.hoc concedunt multi apud eos.dicunt q ipe xpc natus sit in die destructiōis templi. Sed cum ab ipso tempore fluxerūt. M.cc.xxv. anni.queritur ab ipsis vbi sit ipe xpc.t vbi p tantum tempus fuerit.Et dicunt aliqui q ipe erat angelus viuens in eō modo quo moyses vixit.xl.diebus in monte synai. et expectat ꝓceptum domini ad se ostendendum. Alij dicunt q est vltra montes caspios expectans ꝓceptū domini de liberatione populi. Alij dicunt q vadit p mundum.sicut pauper t leprosus t humiliatus ꝓter peccata populi.fm q; dicitur Esa.liij. Et nos reputauimꝰ eum quasi leprosum ꝛc. quotuscūq; appareat ex ꝓcepto domini in virtute ad liberatōem filioz israel de seruitute t miseria in qua sunt. talis autem varietas ostēdit manifeste q dictum eorum ꝑsum ad hoc est fictitium.sed verū est quo ad hoc q tempus aduentus christi tam diu est ꝓteritum. Item hocidem patet per quandam traditionem apud eos auctenticam. t continetur in quodaz libro qui apud eos vocatur liber Iudicum ordinarioz. traditus a domo helye.i.a discipulis eius per sex milia annorum erit mundus.duo milia vanitatis. duo milia legis. duo milia messie. Ad intellectū huius sciendus q hebrei dicunt hoc fuisse dictum a filio mulieris sareptane que suscitauit helyas.qui etiam postea habuit spm ꝓphetie.t ꝓpheranit de duratione mundi q duraret. vt dictū est sex milia annoz.duo milia autem dicunt tempus vanitatis quia a principio mundi vsq; ad vocatōez abrae.quia dicum est ei a domino.Egredere de terra tua ꝛc.Gen.xij. mūdus desfuerat in vanitate peccatoz.primo per ligniriam.vt patz tempe noe ꝓpter quod factum ē diluuiū quia omnis caro corruperat viam suam.secūdo ydolatriā post diluuiū.qñ circa natiuitatē abrae totus mundus erat idolatrie dedit⁹.ipe aūt ꝑmo auisus est publice vnum creatorē t deum ꝓdicare. vt dicit Josephus.i. li.antiquitatū.t istud tempus durauit p duo milia annorum.t.xxiij.qz abrā habuit.lxxv.annos qñ vocatus est extunc aūr incepit tps legis.qz lex non datur nisi populo adunato.ꝓ abraam aūt incepit ppls adunari sub fide vnius dei t ad legē suscipiendā disponi. ꝓpter qō abrae data est lex circūcisionis ad distinctōem illius populi q erat legem accepturus ab alijs populis.ab illo aūt tēpe .s.a vocatione abrae vsq; ad nativitatē xpi fluxerūt duo milia annoz.mīj q deficiunt. xxix. Si igitur accipiant xxiij.qui supabundant vltra duo milia predicta que dicunt tempa vanitatis.habebimus quatuoz milia annorum a principio mundi vsq; ad natiuitatē xpi nisi q deficiūt quinq; anni. Si igitur quinq; anni quibus xpc latuit in egypto ꝓpter persecutionem herodis tungantur precedentibus. Ita q dies Messie incipiant com-

putari ab illo tpe quo de egypto ꝯ reuersus bẽbimus de principio mũdi ꝙtuor milia annoꝝ vſq; ad dies messie. ſ. 2000. vanitatis. 2000. legis ſm ꝙbiam ꝓdictã. Ptruꝫ aũt dies xpi debẽt tm durare ꝙ duo milia ãnoꝝ vl plus vel minus nõ me intromitto. q; finẽ mũdi determinãdũ dicere nõ intendo: ꝫ ſufficit mihi ſm ꝓdictã traditõẽs in deoꝝ. q tps aduẽtus xpi ſit ꝑteritũ. exquo iam dcm ẽ ꝙ trãſierũt a ꝓncipio mũdi ꝙtuor milia annoꝝ. q; a ꝓncipio mundi ſpi cõputãt. v. milia. t. lxx. annos vſq; ad ãnũ dñi. 1500. ꝟ. q; pñs opus fuit ſcriptũ. Itẽ ofido ꝙpoſitũ p rõnẽ ex ſcriptura ſumptã. ꝓſiderãdo. n. ꝓceſſum ve. te. apparet ꝙ ẽdiu filij iſrl fuerũt ſeruiẽtes deo fuerũt in ſtatu ꝓſpero. t ſi aliq; fuerũt captiuati t affligẽti. ꝫ fuit pp pec catũ ppli illi. nũc aũt ita ẽ ꝙ aũ captiuitatẽ babylonicã fuerũt idolatre peſſimi t occiſores ꝓphariũ eos a pctis ꝓ hibẽtiũ intãtũ ꝙ repleuerũt ciuitatẽ irũm ſanguie ꝓphaꝝ vſq; ad eos. vt dr. iiij. Reg. t multa alia fecerũt pp q̃ capti nati ſunt in babylonia t illa captiuitas nõ duranit niſi ꝑ lxx. annos. Cũ aũt captiuitas in q̃ ſunt nunc duranerit ꝑ annos mille ducẽtos trigintaqnq; nec adhuc apparet eoꝝ liberatio de. primo: opꝫ eos ꝓcedere ꝙ pcm̃ pp qõ tãdiu captiuati ſunt. fuit maiꝰ ꝗs pcã ꝓcedẽtia captiuitatẽ babylonicã cũ pena debeat coꝛrñdere pctõ. hoc aũt nõ põt dici niſi pp illud grauiſſimũ pcm̃ q̃ xpm eis in lege t ꝓphetis ꝓmiſſum negãtes t ꝓſequẽtes crudeliter occidẽrũt. q; poſt reditũ captiuitatis babylonice nõ legiũt idolatraſſe t ꝙbas occidiſſe tãta crimina ꝙpetraſſe in aliis ſicut ante. t lõ rõnabiliter nõ põt aſſignari cũ tãte captiuitatis t miſerie niſi illa q̃ dicta ẽ. ſ. q̃ nõ coguerunt tps viſitatõis ſue. vt Luce. xix. ꝫ aũt dicit ra. moyſes in li. Iu di. ordinario. Jeſus nazarenus vifus ẽ eẽ meſſias t interfectus ẽ ꝙ domũ iudicij t ipe fuit cã t ꝓmeruit vt deſtrueret iſrl in gladio. Itẽ doctrina aliq; declarat vera. et hoc dupliciter. Uno mõ ꝙ reductõẽs ad ꝓncipia euidẽtia. t hoc mõ declarat veritas eoꝝ q̃ ſubiacẽt facultati nã lis intellectus. Alio mõ ꝙ diuinũ teſtimoniũ. ſ. qñ ad cõ firmatõem talis doctrine ſit tale miraculũ de q̃ certũ eſt ꝙ nõ põt fieri niſi virtute diuia. ſicut ẽ ſuſcitatio mortui. illuminato ceci t ꝙſilia. Conſtat igit ꝙ nullo mõ de põt eẽ teſtis falſitatis. t ideo ſi tale miraculũ vel facũ diuinuꝫ ꝙpetrak ad declaratõẽ alicui doctrine ſufficiẽter ꝛcludit ꝙpoſitũ. ſ. talẽ doctrinã eẽ verã. t hoc mõ declarata ẽ veritas eoꝝ q̃ excedunt intellect facultatẽ. ſicut patꝫ q̃ hoc mõ declarata ẽ veritas q̃ dicta ẽ ꝙ moyſen ioſue t ꝙſilij. Nũc aũt ita ẽ ꝙ opa diuia ſunt multa valde t manifeſte facta ſunt ad declaratõẽ xpi t doctrine ei. t ſuoꝝ. vt ptꝫ ꝙ ſcriptoꝝ veriſſimos t fama publica ſignifẽt. ꝙtinuataꝫ que in talib facẽt ſufficiẽtẽ fidẽ. ſicut firmiter tenemus xpm̃ fuiſſe phm̃ t platonẽ. t tñ nõ bẽ inde aliã ꝓbatõẽ niſi ꝙ fama publica. igit etiã ſic fuit ꝺ doctrina xpi. ꝫ etiã ptꝫ ꝙ libꝛos apud iudeos autẽticos. Scribit. n. in q̃ libello q̃ apud eos intitulat de ieſu nazareni generatõe. q̃ leproſos mũdauit. t claudi ex vtero mris ſue ſtare fecit t mortuũ ſuſcitauit. t multa alia q̃ fieri nõ poterant niſi virtute diuina. dr tñ ibidẽ ꝙ talia fecerat virute noſtra tetragrãmaton. q; q̃ ſcꝛet illud debito mõ. pnũciare poſſet virute illius nãa ſacre. vt in co. li. dr. Jhs aũt nazarenus pnũciatõem illi nois didicit. vt ibidẽ dr: ꝙ in ſepto ſtri lapidẽ ſup quẽ ſtecerat archa dñi antiq; inuenit in q̃ erat ſcriptũ tale nomẽ expoſitũ. vocak ãt expoſitio illi nois deſcriptio t determiatio ãliter debeat ꝓ nũciari. Ita aũt hoc dicũ nõ ſit ꝛcz. tñ ex hoc ꝫ iudeos dr argumẽtũ ꝙ nomẽ dñi tetragrãmaton q̃ ẽ inẽ alia noia ſanctiſſimũ. fm eos nõ põt dr virtute ad agendũ aliq̃ ꝫ riũ honoꝝ diuio. ꝫ magis ad id q̃ ẽ honoꝝ diuio ꝙnũ Cũ igit dicũt ꝙ virute illi nois ieſus nazarenus fecerat miracula. opꝫ eos ꝓcedere ꝙ doctrina xpi ad cut firmatõem faciebat talia miracula nõ erat falſa nec honoꝝ diuino ꝫia. ſed magis cõſona. cũ ergo doceret ſe eẽ verũ deuꝫ verũ xpm̃ a deo miſſum t ver hoiem. ſequit ꝙ ꝑ ꝙ iſtud ſit verũ. aliter ſeqꝛet ꝙ ipe fuiſſet falſus ꝙbeta t aſcriberet ſibi blaſphematoꝛie diuinitatẽ. t ꝙ ad ꝓfirmatõem iſti falſitatis fuiſſent ſcã vera miracula virute diui ni nois ſcriſſimi. t tũc de in cut virute talia miracula fierẽt ꝙ alia virute fieri nõ ꝑpũt. eẽt teſtis falſitatis qõ ẽ inco ueniẽs. Itẽ pnũciatio cuiuſlibet nois ſi põt talia facere ꝫ ſolus de talia fecit. t ſicut ad inuocatõem ſui nois ꝛ virutis. ſi igit xps virute nois ꝓdicti fecit ꝓdicta. opꝫ ꝓcedẽ q̃ illa fecit virute diuia t ꝙ pñs ꝙ doctrina ei ad cut ꝓfirmatõem talia fecit fuit vera cũ de nõ poſſit eẽ teſtis falſitatis. vt. ſ. dcm ẽ. hoc etiã t alia vt ꝓcere ioſeph ꝙfeſſe ꝙ fuit maxim̃ hiſtoꝛiograph iudeoꝝ. t apud eos anteri cus. dicit. n. ſic li. xviij. antiqtatũ deſcribẽs tpa tyberij ce ſaris ſub q̃ paſſus ẽ ieſus inqt. Fuit hiſdẽs tpibus ieſus ſapiens vir. ſi tñ eũ virũ noiare fas eſt. erat. n. mirabilium operũ effector. t doctor eoꝝ hoim q̃ libẽter audiunt ea q̃ vera ſunt. t multos q̃dẽ iudeoꝝ. t multos ex gentibus ſi bi adiunxit. xpc hic erat. hũc accuſation e ꝓmoꝝ noſtre gentis viroꝝ cum ꝓbatis in cruce ẽgẽdũ decreuiſſent nõ deſeruerũt eũ hi q̃ ab initio dilexerant eũ. apparuit enĩ eis iterũ viuus ſm ꝙ diuinitus inſpirati ꝙphe vel hec vl alia de eo in mirabilia miracula futura de ꝓdixerãt. Itẽ q̃ ſcriptura dicit aliq̃d futurũ t determinat tps modũ locũ. t ſi oĩa iſta cõcurrãt in vnũ manifeſte ptꝫ q̃ illo q̃ fuerat ꝓdictũ ẽ adimpletũ. ſacra aũt ſcriptura ꝓdixerat aduentũ xpi. vt ptꝫ in multis locis. determinauit etiã tps venẽdi. vſq; ad̃ fieret trãſlatio regni. vt hr Geñ. xlix. Nõ auferet ſceptrum de iuda ẽ. ſiñ locus naſcendi ꝛc. Mi chee. v. Et tu bethleẽ ꝛc. ſiñ modũ viuẽdi. ſ. q̃ xpc in pau ꝑte Anere Zach. ix. Ecce rex tuꝰ venit iuſtꝰ. t ſaluator ipe pauꝑ ꝛc. determinauit ſcriptura modũ moꝛiẽdi. ſ. q̃ in hũilitate t paꝛtĩa ex pte ipi persone xpi. ꝫ in crudelita te maxima ex pte ipoꝝ occidẽtiũ eũ. vt habet Eſa. liij. tã q̃ cuius ad occiſionẽ ducꝰ ẽ ꝛc. cũ aũt hec omnia manife ſte ſint adimpleta de ieſu nazareno rõnabiliter cõcludit q̃ ipe ſit verus xpc. Sed ꝫ hoc arguit mdei multipli citer. primo q̃d q̃ dr Eſa. ij. vbi loquit de tpe aduẽtus xpi dicit. Erit in nouiſſimis dieb ꝓparat mons domus dñi in vertice montiũ ꝛc. ſequit. Conſtabũt gladios ſuos in vomeres t lãceas ſuas in falces nõ leuabit gens ꝫ gerẽ gladiũ. nec exercitabũt vltra ad pliũ. Ex his. n. formãt quadruplex argumẽtũ. Primo ex hoc. Erit in nouiſſi mis dieb. Jeſus aũt nõ fuit in nouiſſimis diebus. quia poſt nativitatẽ eius fluxerũt multa tpa. igit nõ fuit xpc: cuius aduentus ꝑmittit in nouiſſimis dieb. Secun dõ ex eo q̃ ſubdit. q̃ mõs domus dñi erit in vertice mõ tiũ. Mons. n. ille dicit mons ſyon vbi fuit templũ edifi catũ. ꝫ mons ille in aliq̃ nõ eſt eleuatus. ꝗ adhuc nõ ve nit xpc. vñ occaſione hui verbi dicunt aliq̃ doctoꝛes he breoꝝ ꝙ dñs dz poſtare mõtẽ thabor. i mõtẽ ſynai. t mõtẽ carmeli ad locũ vbi ẽ irſm. t ſup verticẽ illoꝝ mõtiuꝫ ponẽ mõtẽ ſyon. ꝫ aũt nõdũ ẽ adimpletũ: ꝗ ꝛc. Tercõ argunt ex eo q̃ ſubdit. Et fluẽt ad eũ oẽs gẽtes. q; ñ oẽs gẽtes crediderũt in ieſum nazarenũ nec adhuc credunt. igit non fuit xpc. Quarto ꝓ id q̃ ſubdit. Non leuabit gens ꝫ genẽ gladiũ ꝛc. q; nõ ceſſauerũt bella ꝙ orbem. vt ptꝫ manifeſtẽ maxime. q; ꝙ mortẽ ieſu in iudea fuerũt bella atrociſſima tpe tyti t veſpaſiani. igit ipe nõ fuit ve re xpc. Ad ꝑmũ dicẽdũ ẽ. ꝙ dies nouiſſimi dicũt. ſ. dies meſſie i ſacra ſcriptura ꝗs ſup doctoꝛes heb eoꝝ debẽt ad minus durare ꝙ duo milia annoꝝ. vt ptꝫ ex ꝓdictis. t nõ ſolũ dies meſſie dicũt dies nouiſſimi. ꝫ etiã aliq̃ tẽpa tpm xpm̃ ꝓcedẽtia. vt ptꝫ Geñ. xlix. vbi ꝓphaꝛcha iacob dicit filijs ſuis. Cõgregamini vt annũcie ꝙ vẽtura ſt nouiſſimis diebus. t ibidẽ nõ ſolũ denũciat de aduẽtu xpi. ſed de multis aliis ꝙ implera ſunt a tpe regũ iſrael. t iudi cũ. vt ptꝫ ſam inuenit. t etiam fere expoſitoꝛes hebreoꝝ. t ideo nõ valet ꝓdictum ꝙmentũ. Ad ſecundũꝫ argumentũ eſt dicendũ. q; eleuatio mõtis ſyon nõ intelligit fm̃ localẽ eleuatõem. vt intelligunt iudei. ꝫ fm mo bilitatẽ. t ſignoꝝ magnitudinẽ. Fm etiam q̃ dicit Rabi ſa. magnus doctoꝛ apud eos hoc ẽ dictum ꝙ tanta ſigna

ꝛ maiora debent fieri in aduentu xpi in mõte syon ꝯ in ꝑdictis aliꝭ montibus. ꝛ hoc patet implerum ꝑ Iesum nazarenum qui illuminauit cecum natum ꝛ sanauit lan guidum in ꝓbatica piscina ꝛ multa alia miracula fecit ibi Ibidem etiam spūs sanctꝰ apostolis dedit quod fuit ma ximū miraculum. quia homines idiote ꝛ simplices ha buerunt noticiam perfectā scripturarum. ꝛ loquebantur idiomata omniū linguarum. Si autem diceretur ꝙ hec solutio sumatur ex euangelio. ꝛ ideo non est efficax con tra eos nec valet. quia ad ꝓbandum aliquid ikdeis oportꝫ uti scripturis apud eos autentricis in fidendo. ꝯmunes dictis. dico ꝙ hoc non opꝫ nec semꝑ. Item non solū eu geliste scribunt xpm miracula fecisse vera. sed etiam doctores hebreoꝝ. vt patet ex ꝑdictis. ꝛpter quod ista solu tio habet efficaciam ex eoꝝ libris. Ad tertium est dicē dum ꝙ ibi est distributio. ꝑ generibus singulorꝫ ꝛ non ꝑ singulis generuꝫ. Sicut dicit ꝙ oē animal fuit in archa noe. qꝛ de singulꝭ spēb⁹ animalium fuerꝭ ibi aliq̄ individua in archa noe. Similiter de oibus gentibus aliqui crediderunt in xpo. vt patet ꝑ diffusiones fidei in toto orbe. Illiter põt dici ꝙ omnis in sacra scriptura ponitur ꝑ multis aliq̄s ꝛ frequenter. sicut habet. ij. Reg. xvij. Dixit absalō ꝛ omnes viri israel in curia ad concilium. Certum est enim ꝙ ibi nō erant omnes viri isrl̄ ꝑfites sed multi. ꝛ sic est in ꝓposito. quia multi conuersi sunt de gentibus ad fidem catholicam etiam tpe apostolorꝫ. quia in octo terrarꝫ exitus sonus eoꝝ. i. ꝑdicatiōis ꝛ annunciatiōis fidei xpiane.

Ad quartum est dicendū ꝙ circa tpa xpi fuit pax diuturna in toto orbe. ꝛ maxime in iudea. quod ꝓtz ex hoc ꝙ imineute nativitate xpi pacificatis oibus regnis ꝛ sub imperio romano redactis ꝺceptum fuit a cesare augusto: vt describeretur vniuersus orbis. ꝛ ab illo tpe vsq; ad. xl. annū post passionē xpi qñ inceperunt iudei rebellare romanis non legunt aliqua bella notabilia fuisse in iudea nec indeos vsos fuisse armis. qꝛ terra illa custodiebatur a militibus romanis. ꝛ ideo ꝓbabile est ꝙ tunc ꝛpter diuturnitatē xpis pacis iudei instrumēta quibus ꝓus vtebā tur in bellis mutauerunt in instrumēta agriculture apta sicut sensibiliter videmus fieri in terris vbi ē pax diuturna. ꝛ ꝺ dicit in auctoritate ꝑdicta. Cōstabūt gladios ꝛc. qꝺ aūt subdit. Non leuabit gens cōtra gentē ꝛc. nō ipoꝛ tat pacis eternitatē sed diuturnitatē. vbi aūt habem⁹ vtra nis hebreo habet Had. que dictio non significat eternitatē. vt ꝓz. iiij. Reg. vj. vbi nos habemus. Et vitra nō venerunt latrones syrie in terram isrl̄. In hebreo habetur Had vel aaz. ꝛ tñ certum est ꝙ ibi non importat eternitatem. qꝛ frequenter postea syri inuaserunt ꝛ depdati sunt terram isrl̄. sed importat diuturnitatē tpis ad longū tps. hoc est ne illis accidat sicut accidit illis quos in samaria dedux it helizeus de quibus est ibi sermo. Quinto arguunt ibi iudei cōtra aduentū xpi. ꝙ hoc qꝺ habet Esa. xj. Egredietꝰ virga de radice yesse ꝛc. vbi scriptura loquit de aduentu xpi etiam sm̄ doctores hebreoꝝ ꝛ catholicos. Sequit ibidē. Habitabit lupus cum agno ꝛ pardus cum edo accubabit. ꝛ sequit ibidem. Delectabit infans ab vbere sup̄ foramen aspidis ꝛ in caueꝛna reguli ꝙ ab lactatus fuerit manū suam mittet. Dicunt sic iudei ꝙ in aduentu xpi aialia silvestria debent se domesticare sic ꝙ pacifice habitabunt cū mansuetis. ꝛ aialia venenosa non nocebunt hominibꝰ vt pueris imo fecure infantes cum eis ludent. hoc autem nō est impletum. vt ꝓz ad sensum. ideo nō venit xpūs. Sed ꝺ est dicendū ꝙ ibi est locutio metaphorica. qꝛ ibi nō sunt boues nobus aialium. Simile habet Gen. xlix. vbi dicitur. Beniamin lupus rapax ꝛc. ꝛ ibidē. Neptalim cerꝰ emissarius. Et ibidē Dan. Coluber in via. Et sic dicendum est in ꝓposito ꝙ iudei ꝛ gentiles qui ꝓus erant adinuicē nociui ꝛ odiosi pacifice simul habitabunt cōuersi ad fidem xpi. vt dicit Iere. iij. Multitudinis credentium erat cor unum ꝛ anima una. ꝛ tamen illo tempe fuerunt ad fidem xpi conuersi aliqui gentiles. vt patet eodem libro. ꝛ eodem modo exponendū est de pueris quod ꝛcitur. ꝛ ō aialibus venenosis. quia simplices ꝛ pueri nō le dunnr ab eis qui ante conuersionē ad fidem xpi erāt ve neno infidelitatis ꝛ pfidie repleti. Qꝛ autem talis modꝰ loquendi sit in ꝓdicto ca. Esa. patꝫ ꝙ id qꝺ ꝑmittit ibi. de stirpem yesse vocat virgam. sicut ipm̄ iesum vocat florem. cum dicit. Et flos de radice eius ascendet ꝛc. ꝛ sicut cū sti mungit. Erit iusticia cingulū lumboꝝ eius ꝛ fides cinctoꝝ rium renū eius. Manifeste hꝰ ꝙ ibi cingulū ꝛ cinctoriū metaphorice accipiunt. Et hec omnia patent ꝑ translatiōꝫ chaldaicā que sic hꝫ. Exibit rex de filijs Esa. ꝛ messias ō filijs filiorꝫ eius. Sequit. Et erunt iusti circūcirca ei. ꝛ fideles adherentes ei. Et erit iusticia cingulū lumboꝝ eiꝰ ꝛ fides cinctoriū renū eius. vbi nos habemus. Habitabit lupus cum agno: ibi. Sequit. Et pax in diebꝰ eiꝰ multiplicabit. Ex quo ꝓz ꝙ ē locutio metaphorica. põt etiā dici ꝙ adimpleti est ad ifam in fidelibus xpi. qꝛ fere mā ifacte facte sunt frequēter coꝝ fidelibus xpi coꝝ deuotioni exponite. sicut bestie venenose nō poterant eis nocere vt eis saluatoꝛ ꝑmiserat in euangelio. Dedi vobis vtem calcandi sup̄ serpentes ꝛ scorpiones ꝛc. ꝛ act. xxviij. dr. ꝙ paulus ꝑcussus a vipera in nullo lesus ē. ꝙ ꝺ bat bari videntes hoc ꝛ admirātes dicebant ipm̄ esse deū. vt ꝓz ibidē. Sexto arguūt ꝓ id qꝺ hꝰ Deuter. xxx. Si ad cardines celi fueris dissipatus inde retrahet te dñs deus tuus. ꝛ assumet atq; introducet te in terrā quā possedērt patres tui ꝛc. Ex hoc ibi arguunt. cum simus dispsi ꝑ totum mundū ꝛ nō cōgregati sequitur ꝙ non venerit xpc.

Ad hoc est dicendū ꝙ hoc fuit impletū in reditu eoꝝ ꝺ captiuitate babylonica. Sed cōtra hoc arguūt ꝓ id qꝺ hꝰ Ezech. xxxix. Scient ꝙ ego dñs eoꝝ eo ꝙ trāstulerim eos in natōes ꝛ congregauerim eos sup̄ terrā suā. Ex ꝺ bere liquerim quēcunq; ex eis ibi. Multi eñ derelicti sunt de captiuitate babylonica ꝛ assyrioꝝ. qꝛ non oēs reuersi sunt. igit cūc nō fuit impletū tps xpi. Ad hoc dicendū ꝙ nulli fuerunt ibi derelicti ꝙ voluissent reuerti. qꝛ cyrus ō erat monarcha in oibus illis regnis ꝺdit licentiā generalē oibus reuertendi. imo etiā munera ꝺdit reuertentibus. vt ꝓz Esdre. i. ꝛ ō in hoc impletū ē verbū Ezech. et ipius mo ꝑfi. quia nullus derelictus ē ibi qui voluerit reuerti. illi aūt qui noluerunt facti sunt indigni diuino beneficio. Aliter põt dici sic. ꝙ ꝑdicta congregatio põt intelligi ꝙ fidē ꝛ charitatē que congregatio ē ꝙ xpm Iesum. Item ꝙ exponit Iob. ca. xj. vbi dicit ꝙ cayphas ꝓpheтauit ꝙ ie sus erat moriturus. ꝙ gētē ꝛ nō tñ ꝙ gentē ꝫ vt filios dei qui erant dispsi cōgregaret in vnū. nullus aūt extra hāc cōgregatiōem derelinquit qui velit intrare. qꝛ nulli claudit gremiū eccie. Septimo arguūr iudei ꝙ id qꝺ habetur Zacha. vj. Et ortus nomen eius. Translatio autem chaldaica sic habet: Messias nomen eius. Ex quo ꝓz ꝙ de xpo intelligit. ꝛ sequit in eadē auctoritate. Et edificabit templū dño. Iesus aūt nō edificauit aliq̄ templum dño. agitur nō fuit xpc. Ad hoc est dicendū ꝙ hec auctoritas intelligit de secundo tempio edificato ꝙ Zorobabel. vt dicit Rabi sa. doctor eoꝝ. ꝛ ideo ex hoc contra nos non habent argumentum. sed ꝺto ꝙ intelligatur ō xpo ad literam est dicendum ꝙ ipse edificauit templum de lapidibus viuis ꝛ spiritualibus. videlicet de ipsis fidelibus. ꝛ talis edificatio ꝺbebatur ipsi xpo qui est perfectissima. vnde super illud Gen. xxviij. Non est hic aliud nisi domus dei ꝛc. i. domus que edificata est in terris nil est respectu domus celestis. Illa. ꝛpte edificatur ex lapidibus viuis. videlicet ex fidelibus in presenti compaginatis admuicem ꝛ conglutinatis per gratiam ꝛ in futuris per gloriaꝫ. vbi habetur glosa hebraica ꝙ patriarcha iacob vidit dei domum edificandam in terris ꝛ domum dei in celis. ideo dicit. Non est hic aliud ꝛc. Octauo arguunt per id quod habetur Hiereⁿ. xxij. Ecce dies venient dicit dominus. ꝛ suscitabo dauid germen iustū ꝛc. quod de Christo intelligitur: vt est supra allegatum. Et subditur ibidem. In diebus illis saluabitur Juda ꝛc.

Sed nunq̃ acciderunt tot miseri filijs israel sicut post passionẽ xpi. vt ptz in destructõe ciuitatis t templi. ergo nõ fuit vere xpc. Ad hoc dicendũ q iam non erant filij israel t iuda, ꝓut loquẽdo. q: erant auersi a deo. q: xpm negauerunt t occiderũt. ꝓter qõ in illam miseriã venerunt. Et ideo ex illa miseria magis concludit ꝓpositum sicut patet ex ꝓdictis. Illi aũt qui erant vere filij israel. t q. f. xpm receperant saluati sunt p ipm. nõ solum spũalit. ẽtum ad alios. ſ. etiam ẽtum ad corpus corpaliter quia fm q dicit in ecclastica hystoria imminẽte destructõe ciuitatis irlm p tytum t vespasianũ admoniti sunt fideles qui erant in iudea p angelum vt transirent in regnũ regis herodis agrippe qui erat cõfederatus romanis. t saluati sunt in bona pace. t ibi habitant cõtenter. Aliter põt dici ad auctoritatẽ ꝓdictã hieremie. q: illi sunt ꝓfecti de regno xpi. de quo ibi loquit qui iam sunt in gloria celesti. t illi habitant in eo cõsidenter t sunt ꝓfecte saluati.

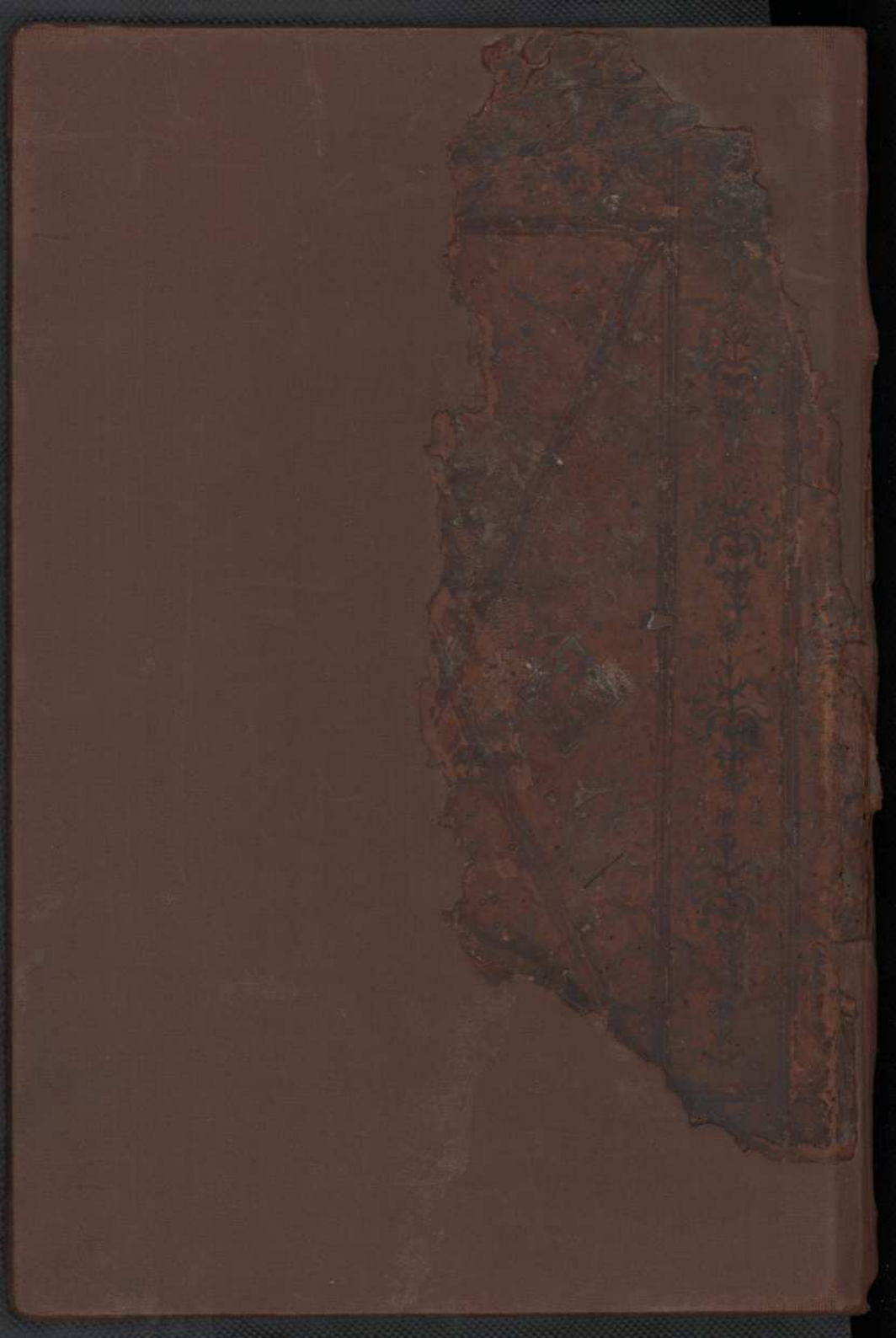
Nono arguunt p id qõ habet Dan. vij. Aspiciebã in visione noctis t ecce in nubibus celi q̃si filius hois veniebat. Scõm oẽs expositores in deo: t catholicos loquit ibi de aduentu xpi. Jesus aũt nazarenus nõ venit in nubibus nec in tali ptãte qualis describit. ergo nõ fuit xpc.

Ad hoc dicẽdũ est q scriptura loquit de duplici aduẽtu xpi. ſ. in mundũ t ad iudiciũ. ꝓmus aduentus describitur cum humilitate. secundus cum ptãte. Daniel aũt loquitur de secundo aduentu. vnde ibidem sequit. Donec throni positi sunt. Et ibi dicit. Judiciũ sedebit t apti sunt libri. Judei aũt excecati nesciunt aduentũ duplicez distinguere. t iõ erant multipliciter. q: aliqui expectant xpm in secũdo aduentu apparere in tanta virtute q possit oia terrena sibi subijcere t eos liberare t regnum eoꝝ restituere. ꝓter qđ etiam xpi discipuli post eius resurrectõem querebant: Act. j. Dne si in tpe hoc restituas regnũ israel. Alij aũt ꝓter scripturas que manifeste loquunt de xpo t de hũanitate. t de passione eius. t ꝓter illas que loquũt ō eius eminẽtia t ptãte expectãt duos messias. vnũ qui dicitur filius ioseph. t iste est passurus t occidendus. aliũ qui dicit filius dauid qui suscitabit filium ioseph messiam t restituet regnũ israel. t ad hoc faciendũ ponunt diuersas scripturas. Sed istud dictum nõ habet auctoritates in scripturis. Ex. n. plures dicti sunt messie siue vncti. qõ idem est ꝓticipatiue vt dauid t saul t quidã alij. nullus tñ in scriptura ad saluãt ppli dicit venturus nisi vnus. Item istud dictũ ꝑ tanto ex aliquã apparentiã. ꝑ quanto implerũ est de xpo qui fuit filius Joseph putatiuus t sic vocatus. vt ptz in euangelio. t etiã filius dauid fm carnem. vt ptz ex ꝓdictis. Decimo arguunt p id qõ hĩ. xxx. Esa. Erit lux lune sicut lumẽ solis t lumẽ solis erit septẽplicit sic lux septẽ dierũ in die qua alligauerit dñs vulnus ppli sui t ꝑcussurã plage eius sanauerit. cum igit aduentus xpi expectet ad saluãt populi. igitur in aduentu eius mutatio corporũ celestiũ fiet cũ hec nõ sit adhuc facta. videtur q ꝓmissio de aduentu xpi adhuc nõ sit impleta. Ad hoc dicendũ sicut t ad ꝓcedens argumentũ qõ loquit de aduentu xpi ad iudiciũ. tunc. n. innouabũt t mutabunt quodãmõ corpa celestia t nunc sanabit vulnus ppli t ꝑcussura plage eius: q: nõ destruet mortalitas ꝑ peccatũ ꝓmoꝝ parentũ inducta. q: omnes homines resurgent ad vitam immortalem.

Undecimo arguunt p id qõ habetur Esa. liij. Videbit semen longeuũ zẽ. t psal. lxxxviij. Ponam in seculũ seculi semen eius. Jesus aũt nazarenus nõ legitur filios habuisse ergo nõ fuit xpc. Ad hoc est dicendũ q habet t habuit filios spũales: t talis filiatio sibi debebat ꝑ fidẽ t sacramenta non aũt ꝑ carnalem ꝓpagatiõem. q̃ semper habet federatẽ continuitatem. vnde sup illud Gen. xxj. In ysaac vocabit tibi semen. glo. hebreoꝝ. Omnis qui confessus fuerit duo secula vel deos vocabit tibi semen. vocant autem hic duo secula tps legis t tps xpi. Illi ergo etiã q ꝑ fidẽ cõfitient xpm sunt semen t filij xpi. Duodecimo arguũt p id qõ hĩ Ezech. vi. vbi describit qõdaz templũ mirabile t magnũ in terra israel edificandũ. t ꝺ dicunt in aduentu xpi coplendũ: hoc aũt nõ est factum: igit zc. Ad hoc est dicendus q scriptura ibi loquit sub methaphora de domo celesti. de qua supra dictus est. Et hoc ptz ꝑ id qõ in fine ezech. cõcludit. Et nomen ciuitatis ex illo die dñs ibidem. Hoc etiã ptz ꝑ multa alia que ponunt in lra. q: ibi describit fluuius habens ligna pomifera ex vtraq; pte faciẽtia fructus quolibet mense. t habẽtia folia nunq̃ defluentia que nullo mõ vident verificari ad lram. Hoc etiã videt ꝑ dictũ Ra. sa. doctoris hebreorum dicentis q de istis supra locute sunt scripture in fine Ezech. Hec igit sunt que arguunt iudei t quedam alia que dimitto tum ꝓter pliciratẽ vitandaz. tum quia etiam solutões eoꝝ patent ex ꝺictis. Et sic ptz 3 principale qõ erat determinandũ in ista qõne vicz q tps aduentus xpi sit ꝑteritũ. Ultimo solueꝺuz est argumentũ qõ fiebat in oppositiuz in ꝓncipio qõnis. vbi dicebat q si ꝓdicta de fide catholica sñt ꝓbari ꝑ scripturaz a iudeis receptã nõ est verisimile quin illi qui sunt inter eos studiosi hoc ꝓcepissent. t hoc ꝑ tis suum errorẽ reliquissent. Ad hoc est dicendũ q multi inter eos istã ꝓceperũt t a tpe xpi sicut ps de Nathanaele: ffacodemo: Gamaliele qui fuerunt doctores et periti in lege. silr de paulo apło t apollo. t multis alijs. vñ Joh. xij. dicit. Et de ꝓncipibus multi crediderũt in eum. sed ꝓter pharisẽos nõ confitebant ne de synagoga expellerent. dicebãt tunc ꝓncipes sacerdotes t legis doctores. Multi etiaz postea legis periti hoc ꝓceperũt sicut dictũ est ō iosepho. videm postea dici de multis alijs. Multi aũt auertuntur a fide xpi triplici de causa. vna est ꝓter timorem penurie temporalis. quia semp fuerunt cupidi t in lege eoꝝ semp ꝓmittit abundantia tpalium. ideo supra modũ ab horrent contrarium. Alia causa est. quia a cunabulis in odijs xpi nutriũt t legi xpiane t xpicolis maledicunt in synagogis omni die. Illa aũt ad que hoies sunt assueti a puericia sunt quasi in natura conuersa. t ꝑ hoc auertũt indiciũ intellectus a veritate cõtraria. Tercia causa est ꝓpter difficultatem t altitudinẽ eoꝝ que in fide catholica ꝓponunt credenda. sicut t trinitas ꝑsonarũ in diuina natura. t due nature in vna ꝑsona xpi. t sacramentũ eucharistie. que nullo mõ possunt capere. t ideo reputant nos tres deos colere t credere. In ipo etiam sacramento eucharistie reputant nos pessimos idolatras. sicut ꝑ expietiam cognouerũt illi qui frequẽter de istis cum eis cõtulerunt. t ideo a fide catholica ꝑ talibus auertunt. t plures iam baptizati ad vomitũ reuertuntur.

Et sic est finis. Laus deo.

XV. 4